THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOLVMEN I

MDCCCC
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agogima *neutr. plur.*, ἀγώγιμα. IREN. 1, 23, 4 amatoria ... et agogima ... apud eos (*Simonianos*) studiose exercentur. *cf.* 1, 13, 5 adlectantia. *V.*

Agogius, -ī, Ἀγώγιος, *cogn. vir.* PATR. Nicaen. 1, 136 Agogios Tripolitanus (*provinciae Lydiae*). 2, 131 *et* 3, 131 Agogius. 4, 123 Agotius. *Diehl.*

Agogus *quid sit, nomen an appellativum, non liquet.* CONC. Const. a. 536 (Mansi VIII p. 908^{E}) Ioannes presbyter et prior monasterii Anastasii prope Agogum (*deest in graecis*). p. 1053^{D} Dominicus presbyter et archimandrita monasterii Anastasii in Agogo (ἐν τῷ ἀγωγῷ). *V.*

Agolem *v.* Agocem.

agolum -ī *n.* [*cf. c.* agere. *Th.*]. PAVL. FEST. 29 agolum (agulum? *Nettleship*) pastorale baculum, quo pecudes aguntur. *Hey.*

? **agomanus**. GLOSS. Scal. V 607, 37 particus negotiator qui partes vendit, qui ⟨et mango et OSBERN. p. 481⟩ institor et agomanus dicitur eo quod in diversa manus agat. *vide ne vox sit aut corrupta aut novicia.* *V.*

Agomărus *v.* Aigomaris *et* Dagomarus.

agōn, -ōnis *m.* (ἀγών). ISID. orig. 18, 25 de agone. quae Latini certamina, Graeci ἀγῶνας vocant, a frequentia, qua celebrantur *eqs.* 18, 26 de generibus agonum. GELL. 10, 18, 5 agona, id est certamen. BEDA gramm. VII 262, 10. HIER. in Is. 7, 13 p. 108 Vall. agonem ... id est luctam atque certamen. GLOSS. certamen, conflictum (*sic*), pugna. *formae*: agoh: PLIN. epist. 4, 22, 1 CYPR. epist. 10, 4 (*bis*) SCHOL. Stat. Theb. 8, 432 *al.* agonis: TERT. scorp. 6 *al.* agoni: LAMPR. Alex. 35, 4. agona: PLIN. epist. 4, 22, 3 *al.* SVET. Nero 21 *al.* GELL. 10, 18, 5 AVELL. 119, 1 p. 527, 7 (*cf.* NOT. Tir. 53, 30). agonem: TERT. spect. 3 *al. et saepe ap.* ECCL. agone: PLIN. epist. 10, 118, 2 CYPR. epist. 8, 1 *al.* agones (*nom.*): SVET. Nero 22. agonum: TERT. spect. 10 *al.* CENS. 18, 15 PORPH. Hor. carm. 4, 2, 17 COD. Theod. 16, 10, 3 (*a. 346?*). agonas: PLIN. epist. 10, 75, 2 MART. CAP. 9, 925. agones (*acc.*): AVELL. 140, 4 p. 574, 7 MAXIM. TAVR. serm. 80 EVGIPP. Sev. 40, 1. agonibus: SERV. Aen. 6, 14 p. 6, 10 *al.* SCHOL. Germ. Bas. p. 99, 11 GREG. TVR. Thom. p. 111, 20 PASSIO Iren. Sirm. 1. *vocabulum inde a II p. Chr. saeculo* (PLIN.) *in litteras Romanas receptum ab auctoribus christianis frequentatum et latinis formis declinatum est.*

I *de certaminibus publicis, quibus dies festi celebrantur: Ruggiero, diz. epigr. I 363 sqq.; P. J. Meier, PW. I 867 sq.; Wissowa, Rel. u. Cultus d. Röm. 396 sqq.* PLIN. epist. 4, 22, 1 gymnicus agon apud Viennenses ... celebrabatur. *transl.* SVET. Nero 45 statuae eius (*Neronis*) a vertice cirrus appositus est cum inscriptione graeca: nunc demum agona esse. TERT. spect. 3 non ibis in circum, non in theatrum, agonem, munus non spectabis. 11 apparatus agonum (*cf.* SVET. Reiff. frg. 193 p. 341 *sq.*). scorp. 6 agonas istos, contentiosa sollemnia et superstitiosa certamina Graecorum et religionum et voluptatum. *ibid.* agonis praesidem (*cf.* LAMPR. Alex. 35, 4). AVSON. 93, 3 venturo vincere agone. AMBR. Cain et Ab. 1, 4, 12 tamquam in agone victus. HIER. hom. Orig. in Ier. 3 p. 778 Vall. athleta ... in agone conscriptus. in Zach. 3, 12 p. 897 Vall. ad agonem ... descendere. VVLG. I Cor. 9, 25 qui in agone contendit (II Tim. 2, 5 certat). AVG c. Iul. 4, 3, 18 *choraulae* quando in agone decertant. CASSIOD. var. 3, 51, 1 in hoc agone (*aurigarum*) primatum ... obtinere. *breviter de libro Iliadis Ψ*: NOT. Suet. gramm. VII 535, 5 simplex ductus ... ponebatur ad separandas res a rebus ..., quem ad modum ⟨in⟩ catalogo (*i. Il. B*) ... et in agone, ⟨cum⟩ praemia a praemiis ... separantur (*cf.* ISID. orig. 1, 20, 8). *iuncturae de faciendo agone*: agonem: celebrare: PLIN. epist. 4, 22, 1 TERT. scorp. 6 CENS. 18, 4 *al.* CYPR. epist. 19, 2 COMM. Bern. Lucan. 4, 614. SCHOL. Stat. Theb. 4, 717 agon celebratur in honorem Archemori consecratus. VVLG. II Macc. 4, 18. restituere: PLIN. epist. 4, 22, 3 (revocare: SVET. Nero 21. *opp.* tollere: PLIN. epist. 4, 22, 7). instituere: PLIN. epist. 10, 75, 2 CENS. 18, 15 SCHOL. Stat. Theb. 7, 95 (constituere: LACT. epit. 24 [29], 11 HIER. chron. a. Abr. 1988). facere: PLIN. epist. 10, 118, 2 GELL. 10, 18, 5 (agere: COMM. Bern. Lucan. 6, 409 ISID. orig. 5, 37, 1). edere: SVET. Nero 22 (exhibere: CYPR. epist. 10, 4. exsequi: ITIN. Alex. 20. exercere: HIER. vir. ill. 22 *cf.* COMM. Bern. Lucan. 4, 614). committere: SVET. Nero 23. *epitheta agonis*: gymnicus: PLIN. epist. 4, 22, 1 HIER. vir. ill. 22 COD. Theod. 15, 7, 3 *a. 376* CORP. VI 33992. quinquennalis: PLIN. epist. 10, 75, 2 VVLG. II Macc. 4, 18. iselasticus: PLIN. epist. 10, 118, 2. musicus: SVET. Nero 22. 23. theatricus: AVG. perf. iust. 8, 19. sacer: PORPH. Hor. carm. 4, 2, 17 ITIN. Alex. 20. saecularis: CYPR. epist. 58, 8. Neroneus: SVET. Nero 21. Pythicus: TERT. scorp. 6 COMM. Bern. Lucan. 6, 409. Capitolinus: CENS. 18, 15. Herculeus: LAMPR. Alex. 35, 4. Nemeaeus: SERV. auct. ecl. 6, 68. Olympicus: SCHOL. Stat. Theb. 7, 95 THEOD. PRISC. eup. 2 ISID. nat. rer. 6, 5. Actiacus: HIER. chron. a. Abr. 1988. Drepanitanus: SIDON. epist. 2, 2, 19. Iovianus: CORP. XII 410 *add.* (*p. 812*). mortuorum: TERT. spect. 11 (*opp. deorum*). Graeciae: SERV. Aen. 3, 704. Antinoi: HIER. vir. ill. 22. Solis: ORIGO Rom. chron. I p. 148, 11. coronarum faenearum: AVG. conf. 4, 1, 1.

II *apud christianos translate (vel in locutionibus translatis) de variis pugnis spiritalibus, de persecutionibus et martyrio* (TERT. fug. in pers. 1 p. 463 Oehl. 'agonem' intellegi ... persecutionem), *de temptationibus carnis, sim.*: ITALA II Tim. 4, 7 (Tert. scorp. 13) agonem bonum decertavi (VVLG. bonum certamen certavi). *cf.* TERT. cor. 15. ad mart. 3 bonum agonem subituri estis, in quo agonithetes deus vivus est). VVLG. I Cor. 9, 25 *v. p. 1411, 52.* TERT. spect. 29 aspice impudicitiam deiectam a castitate, perfidiam caesam a fide *eqs.* ..., tales sunt apud nos agones, in quibus ipsi coronamur. mart. 4 spiritus *martyris* ... nec iam de incommodis carceris, sed ipso agone et proelio cogitans. CYPR. epist. 8, 1 imminente agone, quem permisit deus in saeculo *eqs.* (*ibid.* certamen). 10, 4 *al.* 37, 3 quo longior vestra pugna, hoc corona sublimior: agon unus, sed multiplici proeliorum numerositate congestus. 38, 1 gemino ... agone certavit, bis confessus (*cf.* COMM. instr. 2, 28, 1). COMM. instr. 2, 20, 3 in agone coronari. apol. 610 verum agonem (609 *opponitur* agon pro ventre) spernunt pro aeterna salute. LACT. epit. 24 (29), 11 agonem, in quo victores immortalitatis praemio coronaret. 68 (73), 4. GAVD. serm. 10 *med.* (Migne 20, 969^{a}) *al.* PS. AMBR. laps. virg. 8, 38 ingressa es agonem paenitentiae (PAVL. NOL. epist. 24, 13 *init.*). Iob 2, 3, 7 adhuc in agone sum. HIER. epist. 130, 14 si volueris in agone atque certamine coronari. 100, 6 ieiunantes tempore agonis et proelii. 148, 32 quamdiu in huius vitae agone versatur. in Hab. 2, 3 p. 670 Vall. ab ἀγωνοθέτῃ Iesu, qui primus in agone superavit, praemium ... positum. PRVD. perist. 5, 135 agone in isto (*martyris constantiae cum crudelitate tortorum*). 4, 184 incruentum ferre ... decus ex secundo laudis agone. PAVL. NOL. epist. 24, 1 p. 202, 17 nobis ut decertato agone victoribus. 24, 5 agonis impleti palmam. 24, 15 me magister in acie stare, in stadio currere, in agone luctari docet. AVG. *scripsit librum* de agone Christiano (*Migne 40, 289—310*). *ibid. in textu* colluctatio (5, 5) *et* certamina (33, 35). civ. 14, 9 p. 21 D. in theatro huius mundi ... legitime magnum agonem certantem. epist. 140, 33 anima ... habet magnum agonem patientiae. c. Pelag. 3, 3, 5 bonum agonem luctatur. c. Iul. 2, 4, 8. 3, 26, 62 conflictus, in quo baptizati velut in agone decertant, cum caro concupiscit adversus spiritum. serm. ed. Mai 93, 2 Christus ... passionis agonem peregit. *similia saepius ap.* AVG. LEO M. serm. 39, 3 quia quasi ad quendam agonem sancti operis introimus (*sc. ad quadragesimam*), ad pugnas tentationum animas praeparemus. AVELL. 119, 1 p. 527, 7 pietatis agona susceptum tenentes. 130, 6 gratum ... spectaculum domino est in agone iustorum. SACR. Leon. p. 386. 455. 460 magnificae passionis agone. PROSP. vocat. gent. 2, 28. carm. de ingrat. 605 decertato virtutis agone. MAXIM. TAVR. hom. 78 (Migne 57, 419^{c}) *inimici* compensato nobiscum agone luctantur. serm. 73 *sub fin.* in adiutorium agonis (*i. martyrii.* 91 *init.* ad agonem passionis ... congressi *martyres*). 80 (Migne 57, 694^{c}) iuvenis *Maccabaeus* ... fratrum agones patienter aspexerat. FAVST. REI. serm. 23 p. 314 ad pugnam, ad certamen convenimus, ad agonem huc processimus, ad exercenda cum vitiis bella *eqs.* VICT. VIT. 2, 33 post multos agones et squalores carceris. ENNOD. dict. 1 p. 428, 21 Vind. 7 p. 445, 9 FVLG. RVSP. praed. et grat. 9 *al.* GREG. TVR. glor. mart. 34 Bartholomaeum ... passum agonis ipsius narrat historia. 39. vit. patr. 14, 1 luxuriam abstinentiae freno ac parcitatis agone cohercens. ARATOR act. 2, 1235. ACTA Petr. 16 habebis ... agonem fidei. *cf.* 12. 24. *passim in* PASS. *et* VITIS *sanctorum, ut* PASS. Fructuosi 6 fidei et agonis memores. *cf. sub* certamen, corona. *nota epitheta agonis christiani*: CYPR. epist. 10, 4 caelestis. 58, 8 sublimis et magnus et coronae caelestis praemio gloriosus. PAVL. NOL. epist. 24, 15 in agone terreno. CASSIAN. inst. 7, 20 agonem spiritalem certare (11, 19, 1 *al.*). MARCELL. chron. II p. 93, 484, 2 beatum consummavit agonem. FAVST. REI. serm. 28 p. 335, 25 cum ... spiritales agones ... sudaret *martyr*.

III *latiore sensu de quovis certamine vel labore*: COMM. apol. 609 pro ventre satagitur, agon est pro ipso diurnum (*adv.*). 793 solis in agone (*i. labore; de defectione*). AMBR. hex. 6, 1, 1 in hoc agone sapientiae. VVLG. II Macc. 3, 21 sacerdotis in agone constituti (*i. afflicti? metuentis?*) διαγωνιῶντος). RVFIN. Adamant. 4, 11 concertantium agone moderato. CASSIOD. var. 6, 13, 1 *comitiaci*, qui ad agonis sui praemia pervenerunt (*i. permilitaverunt*). 6, 17, 2.

IV *iunctura* certamen agonis (*et sim.*): PORPH. Hor. carm. 4, 2, 17 ex certamine sacrorum agonum. CYPR. epist. 10, 3 in agonis promissi certamine coronatus. GAVDENT. serm. 10 *med.* (Migne 20, 918^{b}) agonis huius, quem ... patimur, desinente conflictu. AMBR. Abr. 2, 9, 66 in hoc agone multorum et gravium certaminum. AMBROSIAST. II Tim. 4, 6 agonis legitimum certamen. PS. AMBR. serm. 55, 8 perfecto agonis certamine. COD. Theod. 15, 7, 3 (*a. 376*) agonis spectacula. LEO M. serm. 87, 2 in omni agone certaminis Christiani. SACR. Leon. p. 395 de tanti agone certaminis. PROSP. carm. de ingrat. 762 expletur certamen agonis. 849. ISID. sent. 1, 23, 3 vir sanctus ultro se pro agone certaminis debet offerre.

dub. interpr. COMM. instr. 1, 29, 13 ut gratias illi referas in agone perennis (*i. q. certatim? cf. Schneider, Casus etc. bei Comm. p. 34. 'in conventu sollemni' Dombart*).

synonyma, iuxta posita: acies (CYPR. epist. 19, 2), certamen (*adde*: PLIN. epist. 10, 118, 1 *et* 3 *coll.* 10, 118, 2 *et* TRAIAN. *ibid.* 119, 1 SCHOL. Stat. Theb. 7, 95 MART. CAP. 9, 925 EVGIPP. Sev. 40, 1), circenses

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(COD. Theod. 16,10,3), decertatio (PAVL. NOL. epist. 24,22 *med.*), lucta (*adde*: AVG. serm. 344,1), ludi (*adde*: COMM. Bern. Lucan. 4,614 SCHOL. Stat. Theb. 7,95 COD. Theod. 16,10,3 OROS. hist. 2,4,1). *Hey.*

1. Agōn, -ōnis, Ἀγών, *cogn. vir.* CORP. VI 4539 (*e columb. Marcellae*) C. Claudius Marcellae l. Agon. X 7398[a] (*Thermis Himeraeis*) Daphne vix ann. XXIII Canini Agonis. III 2551 (*Salonis*) Ter(sinia) Pantera Ago⟨n⟩ fecit. *cf.* 2496. **Agōnis,** -idis, Ἀγωνίς. 1 *cogn. mul.* CIC. div. in Caec. 55 Agonis quaedam est Lilybaetana, liberta Veneris Erycinae. 56. *ibid.* Agonidis *et* Agonidem. 2 *insula prope promunturium sacrum in Lusitania sita.* AVIEN. ora 214 Agonida.

2. Agon *fluv. Aethiopiae.* RAVENN. p. 118, 17. *cf. Hesych.* ποταμὸς Ἄγωνος παρὰ τὴν Αἰθιοπίαν. *Diehl.*

3. Agon *v.* Agilulfus. **4. Agon** *v.* Ramathlechi.

Agonaces *cf.* Azonaces.

1. agōnālis, -e (Agonalia) [*cf. c.* ago, -ōnis Agonius agonia, *fortasse c. voce marrucina* Iouias agine '*Ioviae pompā (die festo?)*' *et c.* agere, *gr.* ἀγών; *v. Bücheler, Vmbrica p. 30; Maurenbrecher, Jahrbb. f. class. Phil. suppl. 21,313sqq. Th.*]. VARRO ling. 6,12 dies agonales, per quos rex in regia arietem immolat, dicti ab 'agone', quod interrogatur a principe civitatis et princeps gregis immolatur. OV. fast. 1,318 Ianus agonali luce piandus erit. *sequuntur varia vocabuli etyma*: nominis esse potest succinctus causa minister, hostia caelitibus quo feriente cadit, qui calido strictos tincturus sanguine cultros semper, a g a t n e, rogat, nec nisi iussus agit. pars, quia non veniant pecudes, sed a g a n t u r, ab actu nomen Agonalem credit habere diem. pars putat hoc festum priscis A g n a l i a dictum, una sit ut proprio littera dempta loco. an, quia praevisos in aqua timet hostia cultros, a pecoris lux est ipsa notata metu? (*i. ab* ἀγωνιᾶν). fas etiam, fieri solitis aetate priorum nomina de ludis (*i. ab* ἀγῶνες) Graeca tulisse diem. et pecus antiquus dicebat a g o n i a sermo, veraque iudicio est ultima causa meo. DIONYS. HAL. ant. 2,70,1 οἱ ... Ἀγωναλεῖς, ὑπὸ δέ τινων Κολλῖνοι καλούμενοι σάλιοι. *cf.* agonensis. *subst.* **Agōnālia,** -ōrum. *cf. Wissowa, PW. I 870,18.* PAVL. FEST. 10,6 Agonium ... putabant deum dici praesidentem rebus agendis; Agonalia eius festivitatem. 10,8 *v. p. 1414, 27. cf.* FEST. frg. 340, 8. MACR. sat. 1,4,7 Iulius Modestus de feriis ...: Antias, inquit, Agonaliorum repertorem Numam Pompilium refert. 1,16,6 sunt stativae *feriae* ..., in quibus praecipue servantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. LYD. mens. 4,155 (*mens. Decemb.*) ἐπετέλουν ... ἑορτὴν λεγομέν⟨ην Ἀ⟩γωνάλια δαφνηφόρῳ καὶ γενάρχῃ Ἡλίῳ. GLOSS. II 11,36 Agonalia et agonaria θυσειά (*Vulc.* θυσία).

2. agōnālis, -e [*ab* agon. *Th.*] *ad certamen pertinens.* SERV. Aen. 3,280 ludos statuit agonales. 5,296 'pueri' referamus ... ad agonale studium, in quo sunt puerorum et virorum separata certamina. 5,329 agonalis ... moris fuit post sacrificia ad certamen venire. 5,370 in Troiae agonali certamine. 6,772 *coronae* aliae ... erant murales, aliae agonales, id est lemniscatae.

? **agone** *v.* vermicaria.

Agōnēnsis, -e [*ab* Agonus. *Th.*]. *Wissowa, PW. I 836.* VARRO ling. 6,14 Saliorum, quorum cognomen Agonensium (*cf. sub* agonalis *supra l. 33*). PAVL. FEST. 10,7 *hinc* (*ab* agonus) Collina porta 'Agonensis'.

1. agōnia, -ae *f.*, ἀγωνία. ITALA (cod. Vercell. Veron. *al.*) *et* VVLG. Luc. 22,43 et factus in agonia, prolixius orabat. IREN. 1,2,2 in magna agonia constitutum propter magnitudinem altitudinis (ἐν πολλῷ πάνυ ἀγῶνι γενόμενον). 1,4,4 in agonia et in inconstantia grandi constitutam (ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ καὶ ἀμηχανίᾳ γεγονυῖαν). COMM. Bern. Lucan. 7,183 mentisque tumultu: agonia. *dub. an huc pertineant* GLOSS. agonia: alacritas, vigor, fiducia, confidentia, amor. (*videtur ab 'agendo' derivata esse significatio.*)

2. agōnia *neutr. plur.*, ἀγώνια? COMM. instr. 2,12 (*militibus Christi*), 10 cum videris bellum, agonia sume propinquus (*i. 'certamen suscipe' Dombart; arma?*): haec gloria Regis, militem videre paratum. apol. 209 seductor ... decipit omnes: immittit luxurias, per quas perdat filios Alti; agonia inmittit (*i. ludos circenses? agoniã* mit tis *cod.*), spec⟨tac⟩ulis ire cruentis.

3. 4. agōnia *f. sing. et n. plur. ab* agere *v. sub* agonius.

Agonia *v.* Agonius.

agōnicus, -a, -um, ἀγωνικός. SCHOL. Hor. carm. 1,1,3 circenses agonici in honorem Iovis Olympici sunt inventi apud Elidem. 3,12,8 athletico et agonico certamine. SCHOL. Stat. Theb. 8,432 *Spartiatae* praedurantur ad patientiam agonici certaminis. NOT. Tir. 53,31 azonicus (*sic*).

Agōnis *v. sub* 1. Agon.

agōnista, -ae *m.*, ἀγωνιστής. GLOSS. certator. qui discit illam (*i. agonis*) artem. IREN. 4,37,7 bonus agonista (*i. Paulus*) ad incorruptelae agonem adhortatur nos. AVG. serm. 343,10 agonista exspectat athletam. ARNOB. comm. ad psalm. 93 (Migne 53, 462[b]) quaeso te, agonista fortissime, indica mihi, quo ordine hostium impetus evasisti? ELEVTH. TORN. serm. Migne 65, 93[A] dei electos milites verosque agonistas. [CORP. IX 344 ...⟩oniste *falsa lectio; lege* ...⟩onice.]

agōnisticus, -a, -um, ἀγωνιστικός. TERT. spect. 17 lusoriam vel agonisticam scaenam. cor. 13 numquid et agonisticae causae disputabuntur, quas statim tituli sui damnant? CYPR. ad Fort. 2 agonisticam coronam ... adipisci in stadio (AVG. conf. 4,3,5) SCHOL. Hor. carm. 4,2,19 carmine ... agonistico (*Pindari*). AMBR. Hel. 21,79 cibus ei (*athletae*) agonisticus datur. AVG. epist. 108,18 in ipso scelere principibus agonisticis confessoribus vestris. ver. relig. 22,43 ludi agonistici. PS. PROSP. promiss. et praedict. 1,22,30 Iob ... fortissimus athleta dei ... agonistico certamine principem totius militiae diabolum superaret. CAEL. AVR. chron. 5,11,133 corpus exercere ... lectione ... vocis exercitio ... meditatione modulationis agonisticae. *de genere monachorum*: OPTATVS 3,4 p. 91,18 Donatus ... praecones ... misit, circumcelliones agonisticos nuncupans. AVG. in psalm. 132,6 dicturi sunt: 'nostri *monachi* non vocantur circumcelliones *eqs*'. agonisticos eos vocant ... sic eos, inquiunt, appellamus propter agonem. *ibid.* quia sunt, qui certant adversus diabolum et praevalent, milites Christi agonistici appellantur.

agōnitheta (-tes) *v.* agonotheta. **agōnium** *v.* 2. agōnia.

(**agōnius,** -a, -um?) [*ab* ago, -ōnis, *cf. c.* agonalis, *fortasse c.* Agonus. *Th.*]. **Agōnius,** -ī *m. et* **agōnia,** -ae *f.* **agōnium,** -ī *n.* (agōnia, -ōrum). PAVL. FEST. 10,5 *sqq.* agonium dies appellabatur, quo rex hostiam immolabat; hostiam enim antiqui agoniam vocabant. Agonium etiam putabant deum dici praesidentem rebus agendis; Agonalia eius festivitatem. sive quia agonos (-nes *al.*) dicebant montes, agonia sacrificia, quae fiebant in monte; hinc Romae mons Quirinalis Agonus et Collina porta Agonensis. *ibid.* agonium id est ludum, ob hoc dictum, quia locus, in quo ludi initio facti sunt, fuerit sine angulo (*i.* ἄγωνος); cuius festa Agonalia dicebantur. a g o n i a *f.*: PAVL. FEST. 10,11 agonias hostias putant ab agendo dictas, *cf. l. 21.* GLOSS. IV 13,40 *al.* agonia: hostia. 205,2 *al.* agoniae: hostiae, victimae. *cf.* II 11,37 ag[l]onia ἱερεῖον. a g o n i u m (-a *n. pl.*): VARRO ling. 6,14 in libris Saliorum, quorum cognomen Agonensium, forsitan hic dies (*Liberalia*) ideo appelletur potius Agonia. OV. fast. 1,331 *v. p. 1413, 31.* 5,721 ad Ianum redeat (*i. libr. I fastorum inspiciat*), qui quaerit, Agonia quid sint. MACR. sat. 1,4,15 Masurius ... secundo Fastorum: Liberalium dies ... a pontificibus agonium Martiale appellatur. FASTI Praenest. Corp. I[2] p. 231 (*Ian. 9*) Agon ⟨...⟩ | agonia ⟨...⟩ | aut quia ⟨...⟩. Caeret. *ibid.* p. 212 (*Mart. 17*) Lib(eralia) Ag(onia). Vatic. *ibid.* p. 242 (*Mart. 17*) ⟨Li⟩b(eralia) Agon(ia). Amitern. *ibid.* p. 245 (*Dec. 11*) AG.IN. (*cf. Wissowa, PW. I 870,13*). Venusin. *ibid.* p. 221 (*Mai 21*) ag(onia) n. Vediovi. CORP. X 6638 (*fasti Antiates; Dec. 11*). *cf. Ruggiero, diz. epigr. I 365.* *Hey.*

Agonius, -a *nom. gent.*, *cf.* Agusius *al.* CORP. VI 11258 (*periit*) N. Agonio N. f. Vot(uria) Sabino f(ecit) Agonia Nice l. patrono. *an* Aconius? *v. etiam* Aggonius. *Otto.*

agōnizātio, -ōnis *f. ab* agonizare. GREG. TVR. vit. patr. 7 prol. quos ... aut flos castitatis adornat aut martyrii agonizatio certa coronat. PASS. Tarachi 7 ut mihi in domino crescat agonizatio fidei (ἡ προκοπὴ τῆς ἀθλήσεως).

agōnizo, -āre *et* **agōnizor,** -ārī, ἀγωνίζεσθαι. GLOSS. agonizor id est luctor. agonizans pugnans. ITALA I Cor. 9,25 (cod. Boern.) omnis, qui agonizat (*ap.* Iren. 4,37,7 omnis, qui agonizatur; *item duo codd.* CYPR. epist. 10,4, *v. Hartel in app. critico p. 493*; πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος; VVLG. qui in agone contendit). VVLG. Sirach 4,33 pro iustitia agonizare pro anima tua et usque ad mortem certa pro iustitia. CONC. Rom. a. 382 (*Thiel p. 455*) *Paulus* uno eodemque die gloriosa morte cum Petro in urbe Roma sub Caesare Nerone agonizans (*cf.* CANONES Migne 56, 368[B]). AVG. gest. Pelag. 30,54 qui voluerit pro propria salute laborare et agonizare. PS. AVG. serm. ed. Mai 152,2 hesterno die (*ante resurrectionem domini*) agonizabamur, tamquam sperantes regem; hodie laetamur suscipientes imperatorem. *ibid.* in expectatione iudicis ... agonizabamur parando, sed delectabamur ieiunando. PETR. CHRYSOL. Migne 52, 526[A] est ... nobis agonizandum non levi certamine: certamus enim *eqs.* PS. FVLG. RVSP. serm. 21 quod petitis, quia repositum est agonizantibus. certis sensibus exspectate. GREG. TVR. glor. mart. 105 non agonizas concupiscentiis saevis. vit. patr. 19 pr. non segniter, sed viriliter agonizantem. PASS. Tarachi 8 non quiescis ... super similes tibi daemones agonizare. *ibid.* super pios deos agonizor. *ibid.* pugnam agonizor. 9 cogitationibus tuis agonizor in domino (*in gr. semper* ἀγωνίζεσθαι).

comp.: coagonizo. *Hey.*

Agonne *Galatiae statio.* RAVENN. p. 97, 9. *eadem quae* Aegonne. *Diehl.*

agōnothesia, -ae *f.*, ἀγωνοθεσία. COD. Theod. 12,1,109 (*a. 385*) nec cogi ad agonothesiam volumus invitos. [VLP. dig. 10,2,20,7 ἀγωνοθεσίαν suscepturum.]

agōnotheta (agonitheta), -ae *m.*, ἀγωνοθέτης. *nom.* a g o n i t h e t e s: TERT. ad mart. 3. NOT. Tir. 108,17 agonitetis. *formae* agonitheta, -ae: GLOSS. IV 205,3 *al.* GRAMM. suppl. 95,10 *al.* (*v. infra et Oehler ad* TERT. ad mart. 3). *gen.*: HIER. tract. in psalm. 83 p. 89,30 agonothetis. GLOSS. qui certantibus praesidet, qui ipse praeest in bello, qui praeest luctu (*i. luctae*), princeps illius artis (*agonizandi*), praemii indultor, praeliator (praemiator?) vel praemii auctor.

CHAR. dig. 50,4,18,17 mastigophori ..., qui agonothetas in certaminibus comitantur. TERT. fug. 1 agnosces ad eundem agoni-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

thetam (*sic opt. codd.*) pertinere certaminis arbitrium, qui invitat ad praemium. ad mart. 3 *v. sub* agon *p. 1412, 5.* scorp. 6 nec victus ipse de agonitheta (*sic Agobard.*) casum suum exprobrabit. SPART. Hadr. 13, 1 pro agonotheta resedit *Hadrianus Athenis.* HIL. in psalm. 83 p. 89, 28 iste legislator, hoc est agonotheta noster (*deus*). AMBR. Iob 2, 3, 8 vidit eum (*Iob laborantem*) agonotheta (*sic Paris. s. VIII m. pr.*, agonitheta *idem m. sec. et rell.*) suus (*i. deus*). Hel. 13, 48 agonithetes (agonithetis *Paris. s. VIII ex* agonethetes, *rell. sim.*) illis furor est, stipendium debilitas, victoriae praemium culpa. 21, 78 si quis ... dicat agonithetae (agonethetae *Paris. s. VIII*), cur vacet stadium ..., respondebit, qui agoni praeest: oportet *eqs.* HIER. epist. 71, 2 non est invidus agonitheta (*sic opt. codd.*) noster nec alterius palma alteri parat ignominiam. omnes athletas suos desiderat coronari. 121, 10 p. 879 Vall. quando quis in certamine positus iniquitate agonithetae (*codd. ut supra*) ... palmam ... perdit. RVFIN. bell. Iud. 1, 27 agonitheta ipse factus ... perpetuos pecuniarum quaestus instituit. AVG. in psalm. 143, 5 *diabolus* proponit tamquam athletae suo malus agonotheta fraudem et lucrum ...: 'fac, et tolle'. symb. 1, 3, 9 *dominus* tamquam agonotheta summus dixit: fac, et tolle ...; certa in agone, et coronaberis. CASSIAN. inst. 6, 9 dominus arbiter atque agonotheta (-ni- *pars codd.*) residens pugnam ... spectat. conl. 7, 20, 2 certamini nostro clementissimus arbiter atque agonotheta praesidens Christus. COD. Theod. 15, 9, 2 (*a. 409*) alytarchis, syriarchis, agonothetis itemque asiarchis et ceteris, quorum nomen votiva festivitatis solennitas dedicavit. *in titulis*: CORP. II 4136 agonothetae certaminis pentaheterici bis. III 6835—37 (= 296. 297), 6 muner(ario) II et agonothe(tae) perp(etuo) certam(inis) q(uin)q(uennalis). *ibid.* 10. V 7914, 7 praefecto ..., agonothetae, episcopo Nicaensium. XII 410^add.^ agonothet(ae) agoni⟨s⟩ Iobiani profete optime de se merito. X 1487 Cominio ... magistro ⟨studi⟩orum ... sacerdoti, agonothe(tae). *Ruggiero, diz. epigr. I 365.*

agōnotheticus, -a, -um, *ἀγωνοθετικός.* NOVELL. Marc. 3, 1, 1 (*a. 451*; = COD. Iust. 11, 70, 5 pr.) agonotheticas possessiones. COD. Iust. 11, 62, 14 pr. (*a. 491*) fundos patrimoniales vel templorum aut agonothetici seu relevatorum iugorum vel cuiuscumque iuris.

agōnus, -ī. PAVL. FEST. 10, 6 *v. sub* agonius *p. 1414, 23.* A g o n u s *i. q. mons Quirinalis* [*fortasse cf. c.* Agonalis, Agonius. *Th.*]: PAVL. FEST. 10, 7 *v. p. 1414, 25.* FEST. 254, 9 Quirinalis collis qui nunc dicitur, olim Agonus (egonus *cod.*) appellabatur. *cf.* Agonensis. *Hey.*

Agopodi *dat. cogn. vir.* COD. Iust. 4, 65, 27 (*a. 294*) *impp. Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Maximiano Agopodi. *poteris cogitare de* Agathopodi.

Agor *v.* Iagur.

Agoracritus, -ī, *Ἀγοράκριτος, sculptor Parius, Phidiae discipulus, de quo cf. C. Robert, PW. I 882.* PLIN. nat. 36, 17. *Diehl.*

agorānomus, -ī, *ἀγορανόμος. v. Oehler, PW. I 883.* PLAVT. Capt. 824 edictiones aedilicias hic quidem habet mirumque adeost ni hunc fecere sibi Aetoli agoranomum. Curc. 285 nec ⟨homo⟩ quisquamst tam opulentus qui mi obsistat in via, nec strategus nec tyrannus quisquam, nec agoranomus, nec demarchus nec comarchus. Mil. 727 merci pretium statuit qui est probus agoranomus. *cf.* IVSTIN. 21, 5, 7 *Corinthi* apud aediles adversus lenones iurgare. *V.*

Agorastoclēs (-ī), *quasi Ἀγοραστοκλῆς. cf.* Astagoras. *de nominis forma fusius egit K. Schmidt, Hermes 37 (1902) 354. persona, adulescens in Plauti Poenulo. nomin.*: PLAVT. Poen. 901. *personae nota passim. dat.*: Agorastocli: 1841. *acc.*: Agorastoclem: 707 (-en *P*). 957. 1044 (1043, *ubi* -en *A*). *voc.*: Agorastocles: 205. 248. 350. 403. 595. 604. 751. 797. 1076. 1227. 1257. 1342. 1395. *semper* Agorástocl- *excepto uno Bacchei versus loco*: 248 coqua est haec quidem, Ágorastoclés, ut ego opinor.

[**Agoreus**] HYG. fab. 48 p. 72, 15 *corruptum ex* Aegeus. *Diehl.*

Agorius *signum.* Vettius Agorius Praetextatus, *de quo v. Seeck, Symm. praef. p. 83 sqq. filius fortasse C. Vetti Cossini Rufini praef. urb. a. 315. natus ca. a. 330.* SYMM. epist. 1, 44—55 Symmachus Agorio Praetextato. CORP. VI 1777 Vettio Agorio Praetextato v. c. et inl. correctori Tusciae et Vmbriae, consulari Lusitaniae, proconsuli Achaiae, praef. urb. (*a. 367*), praef. praetorii Illyrici Italiae et Africae (*a. 384*), cons. designato (*a. 385*). 1778 (*a. 387*) Agorii. Vettio Agorio Praetextato v. c. 1779a Vettius Agorius Praetextatus. *cf.* b. c. 1779d (*loquitur uxor*) lumen omne vel decus nomen viri, Agori, superbo qui creatus germine patriam, senatum coniugemq(ue) inluminas probitate mentis .... 1781. 2145 Vettio Agorio Praetextato v. c. CORP. inscr. Graec. II 2594 (*Gortyne Cretae*) Ἀγόριον Πραιτεστᾶτον. Vettius Agorius Basilius Mavortius v. c. et inl. excom(ite) dom(esticorum), excons(ule) ord(inario) legi et ut potui emendavi conferente mihi magistro Felice oratore urbis Romae *in quibusdam Horati codicibus post epod. subscriptum. fuit cos. a. 527. idem fortasse in* CORP. VI 3213 Vettii Agori. Basilius Anas⟨ta⟩sius sp(ectabilis) ⟨v(ir)⟩. CORP. inscr. Att. III 1202, 2, 71 (*saec. III*) Ἀγ⟨ό⟩(ριος?) Νεμεσιανός (ἔφηβος Ἀκαμαντίδος).

Agornicus *nom. gent. celticum.* CORP. V 432 (*Piquenti*) M. Agornic. C. f. Tabina (?). *Otto.*

Agortiae *dat., cf.* Agyrtes? COD. Iust. 10, 3, 1 (*a. 213*) imp. Antoninus A. Agortiae.

Agotius, -ī *cogn. vir.* COD. Iust. 9, 16, 5 (*a. 294*) *impp. Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Agotio. *in codd. hic illic traditur* Agoth- *pro* Agath- *veluti* ACTA synh. a. 499 (Mon. Germ. antiq. XII) p. 413, 33 *in cod. Paris. G scripto a. 805. cf. etiam* Agogius.

Aur. Lucilius **Agr** (?). CORP. III 1189 (*Apuli*).

1. Agra *opp. Arabiae.* PLIN. nat. 6, 156 regia eorum (*sc. Laeanitarum*) Agra. *v. D. H. Müller, PW. I 887, 2, qui contulit* Ἔργα *Ptolemaei et* Haegra PLIN. nat. 6, 157.

2. Agra *opp. Africae, v.* Vaga. **3. Agra** *cogn. mul. v.* Agre.

Agrabin ITALA Ios. 15, 3 *cod. Lugd. v.* Acrabin.

Agradiēnsis, -e *adi. et ethnic. ab oppido quodam deriv.* CORP. VI 3111 d. m. T. Flavi Valentis mil. clas. pr. Miseniesis Agradiesis. XI 91 (*Ravennae*) T. Pontiu⟨s⟩ Tus (?) (triere) Pro⟨videntia⟩.

Agrae, -ārum, *Ἄγραι.* 1 *Arcadiae opp.* PLIN. nat. 4, 20. 2 *Siciliae v.* Acrae *1 sub* Acr-.

Agraeca, Agraecius *v.* Agroecus.

1. Agraeī, -ōrum, *Ἀγραῖοι, gens Aetoliae.* LIV. 32, 34, 4.

2. Agraeī, -ōrum, **Agrees,** *Ἀγραῖοι, Ἀγρέες* (*Ἀγραεῖς*). *populus Arabiae.* PLIN. nat. 6, 154 Agraei (159). 161 *ubi trad.* A r r a e o s AVIEN. orb. 1133 Chaulasii ... Agraei (*sic vetus cod. Ortelianus,* agreni *rell.*). PRISC. perieg. 886 Chaulasii ... atque A g r ĕ ē s. *fort. conferendi* Agareni. *v. D. H. Müller, PW. I 889, 3.*

Agraeus, -ī, *Ἀγραῖος, nom. myth. cf.* Agreus. IVST. 13, 7, 7 a deo (*sc. Apolline*) repletam (*i. Cyrenen*) quattuor pueros peperisse, Nomium Aristaeum Autuchum Agraeum.

Agragās *mons, fluvius, oppidum, nom. vir. et ethn.* **Agragantīnus** *v.* Agrigentum.

Agragantum, -ī *opp. Aetoliae.* IVL. VAL. 1, 50 qua in urbe (*Locris Hesperiis*) refectis animis omnium Agragantum tendit *Alexander. cf.* Agrigentum.

portae **Agragiānae.** CIC. Tusc. 5, 65 est enim (*sc. Syracusis*) ad portas Agragianas (*sic codd.*) magna frequentia sepulchrorum: *mutaverunt adi. in* Achradinas *Vrsinus,* Agragantinas *Camerarius. Diehl.*

agrālis, -e *ab* ager. LIB. col. I grom. p. 240, 18 haec sunt testimonia agralia dividentia (PS. BOETH. grom. p. 400, 23). EVGIPP. Sev. 14, 3 opus agrale coepit manibus exercere. *cf.* agraris.

agramio, -īre (*verbum germanicum?*). LEX Sal. 37 res suas per tercia(m) manu(m) agramire (adcr-, achr-, adfr- *sim. pars codd.*) debet. *sensus fere est vade dato affirmare. ibid. bis.* 47. [*francog. vet.* aramir. *M.-L.*]

agrammatos, -ī, *ἀγράμματος.* VITR. 1, 1, 13 non enim debet nec potest esse architectus grammaticus uti fu[er]it Aristarchus, sed non agrammatos (-tus *codd.*). CASSIOD. inst. div. 28 p. 1141^D^ cum multi agrammati (a grā mentis *codd.*) ad verum intellectum perveniant. IORD. Get. 50, 266 quamvis agrammatus, Iordannis, ante conversionem meam notarius fui. *V*

Agranis *opp. Mesopotamiae.* PLIN. nat. 6, 120 qua derivatur (*sc. Euphrates*) oppidum fuit Agranis (agrani *Paris. E*) e maximis. quod diruere Persae.

Agrānius *v. sub* Agrius.

[**agrantes**] *v. s.* Atlas *II p. 1044, 10.*

Agraptus, -ī, *Ἄγραπτος, cogn. vir.* CORP. XIII 6586 t(urma?) Quarti Agrapti (-pti *non plane certae*). *hoc fort. nomen restit.* CORP. VI 34555 Q. Fab⟨ius ...⟩ Agra⟨ptus⟩. *cf. tamen* Acratus. *Diehl.*

agrāria, -ae *f. ab* ager, *cf.* agrarius; *vigiliarum genus in re militari.* VEG. mil. 1, 3 in agrariis *tirones* plurimum detinendi sunt proculque habendi a civitatis inlecebris. 2, 19 cotidianas ... in pace vigilias, item excubitum sive agrarias de omnibus centuriis et contuberniis vicissim milites faciunt. 2, 22 sive ... ad vigilias vel agrarias faciendas ... exeunt milites (ANON. de mach. bell. 20 vigiliis ... et agrariis exercendis). 3, 8 alii mane alii post meridiem ... agrarias faciunt. *ibid.* intra quae (*castella*) in agrariis aliquanti pedites equitesque degentes tutum iter commeantibus praestant. NOT. Tir. 37, 28 agraria *an huc pertineat, in dubio relinquendum.*

agrāriēnsis, -e *sc. navis. cf. c.* agrarius. COD. Theod. 7, 17, 1 ut per singulos annos ... quattuor iudiciariae in Mysiaco limite et decem agrarienses, in Scythico vero quinque iudiciariae et duodecim agrarienses novae de integro constructae ... contexantur.

agrāris, -e *ab* ager. *cf.* agralis *et* agrarius. PS. AVR. VICT. epit. 41, 9 agraribus plane ac rusticantibus ... satis utilis *Licinius.*

agrārius, -a, -um *ab* ager. *ad agrum pertinens.* VARRO ling. 8, 15 ut aliae declinationes ab animo, aliae a corpore, sic aliae, quae extra hominem, ut pecuniosi agrarii, quod foris pecunia et ager. *cf.* PRISC. gramm. II 75, 11 *ut* agraria *est lex* de agris. GLOSS. agrarius *γεωμέτρης.* II 11, 40 agraria lex *γεωργικὸς νόμος.* *saepissime* lex agraria *sive* agraria lex, *praecipue C. Flaminii, Rulli, Gracchorum, Flavii, Caesaris, Cassii, Nervae.* CIC. inv. 2, 52. agr. *passim.* Sull. 65 Sest. 103 Pis. 4 ac. 2, 13 off. 2, 73 Att. 1, 18, 6. 1, 19, 4. 2, 1, 3 (*bis*). 6. 2, 3, 3. 2, 16, 2 epist. 8, 6, 5. 13, 4, 2. LIV. *passim.* VELL. 2, 2, 3 VAL. MAX. 5, 8, 2. 7, 2, 6. 8, 1 damn. 3. 9, 3, 5 ASCON. Pis. p. 10 B. PLIN. nat. 7, 117. 8, 210 QVINT. inst. 2, 16, 7. 8, 4, 28 TAC. ann. 4, 32 LIB. col. I grom. p. 217 SVET. Iul. 20 FLOR. 1, 17, 7. 1, 38, 3.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 1, 1 PRISC. gramm. II 75, 11 CALL. dig. 47, 21, 3 praef. 1 AVG. civ. 3, 24. *de aliis rebus et animalibus*: LVCIL. 1181[u] agrarius mergus (*unde Pertinacis imperatoris agnomen derivat* CAPITOL. Pert. 9, 5). CIC. off. 2, 80 contentiones. 2, 78 rem (epist. 10, 22, 2). Att. 1, 19, 4 rationi. 2, 15, 1 facultatem. 2, 16, 1 largitionis. epist. 11, 21, 5 curationem. LIV. 27, 21, 10 triumvirum. VLP. dig. 43, 8, 2, 22 *vias*. PS. AVR. VICT. epit. 40, 15 parentibus. AMM. 14, 3, 2 stationibus (16, 11, 4. 25, 4, 11. 31, 8, 5). VVLG. Sirach 37, 13 operario agrario (LXX 37, 11 μετὰ ὀκνηροῦ). CORP. VI 3606 mensor (EPHEM. epigr. V p. 114). III 4057 missione agr(aria?). *subst.* agrarius: CIC. Catil. 4, 4 quod agrarios *C. Gracchus* concitare conatus est. Phil. 7, 18. Att. 1, 19, 4 magna cum agrariorum gratia. 16, 16, 11 cum agrarii mare transissent. LIV. 3, 1, 2 agrarii se in spem legis erexerant. VIRI ill. 58, 10 suscepta agrariorum causa. GLOSS. agrarius γεωμέτρης. *cf. supra*.

Agrasius *v. sub* Agrius.

agrāticum, -ī *n. ab* ager, *cf.* viaticum. COD. Theod. 7, 20, 11 decernimus, ut ... nihil ... illis, qui messium tempus adsolent aucupari, agratici nomine deferatur. *Bannier.*

Agratus *v.* Acratus. **Agraulus** *v.* Aglaurus.

Agravonītae *v.* Acruium.

Agrē (-a), -ēs (-ae), Ἄγρη, Ἄγρα. **1** *canis Actaeonis*: OV. met. 3, 212 naribus utilis Agre. HYG. fab. 181 p. 37, 12 (8) *in catalogo Ovidiano*. 14 Agrius *in alio catalogo*. *cf.* Agreus. **2** *in titulis cogn. mul.* CORP. VI 8089 (*primi fere post Chr. saec.*) Cominiae Agrae (*dat.*). 14308 dis manibus sacrum Campiae Agres M. Lollius Daphnus coniugi optumae (*sic*) de se meritae. IX 819 (*Luceriae*) d. m. Agre s(ervae) p(ublicae). 3587 (*in pago Fificulano*) Agre et Zmaragdus. V 1032 (*Aquileiae*) Q. Gavius Fortunatus Cyprius v. f. sibi et Gaviae Agre patronae. III 2341 (*Salonis*) Fuficia Agre.

Agrecius *v.* Agroecius. **Agredicum** *v.* Agedincum.

agrēdula *v.* acredula. **Agrees** *v.* 2. Agraei.

Agrēius *v. s.* Agrius. **Agrēnī** *v.* 2. Agraei.

Agrescius *v.* Agrestius.

Agressin *opp. Mysiae* (*Hellesponti provinciae*). RAVENN. p. 109, 8. *v.* Argiza. *Diehl.*

? **agresta,** -ae *f. herba.* CAEL. AVR. chron. 4, 3, 66 decoctio ex plantagine aut agresta et intybo. [*cf. it.* agresto, *hisp.* agraz '*uva cruda*'. *M.-L.*].

? **agrestas** rusticitas GLOSS. II 565, 35 (agrestitas *Götz dubitanter*). *Bannier.*

Agrestes *cogn. originis graecae*, Ἀγρέστης*?*, *v. II p. 529, 36.* CORP. IX 3199 (*Corfinii, periit*) Agathemeriano Av⟨i⟩lli Prisci servo A⟨g⟩a⟨t⟩hetyche et Agrestes parentes filio. *Otto.*

agrestīnus, -a, -um *v.* agrestivus.

Agrestīnus *v. sub* Agrestis.

1. agrestis, -e *ab* ager. VARRO ling. 7, 24 ⟨... hostias ...⟩ agrestis ab agro dictas. PRISC. gramm. II 133, 22 ager agri agrestis. GLOSS. ἄγροικος, χωρικὸς καὶ ἄγριος, ἄγριος, rusticus vel ferus. *cf.* SERV. Aen. 5, 40 gaza agresti: opibus rusticanis. 11, 682 agrestis ... sparus: sparus est rusticum telum. *sim.* PROB. inst. gramm. IV 124, 23 quaeritur ab eo quod dixit Cicero 'ex agresti luxuria', hic agrester an agrestis facere debeat. 124, 27 et ideo hic agrestis, non hic agrester facere pronuntiatur. *gen. plur. in sermone pedestri et carminibus iambicis ut* HOR. carm. 3, 1, 21. 3, 30, 11 *in* -ium, *apud dactylicos poetas in* -um *exit ut* VERG. georg. 1, 10 CVLEX 21 PROP. 3, 13, 25 OV. met. 14, 635 VAL. FL. 1, 684. 2, 461 STAT. silv. 5, 3, 75 Theb. 3, 46. 4, 99. 5, 667. *acc. plur. et in soluta oratione et in carminibus saepius in* -is *quam in* -es *exit. abl. sing. in* -e *fortasse apud* SALL. hist. frg. 1, 116 *extat. comp.* agrestior CIC. orat. 12 Tusc. 5, 77 PS. APVL. herb. 54, *superl.* agrestissimus CASSIOD. var. 7, 4, 2 *legitur*. *de prima syllaba positione longa exponit* QVINT. inst. 9, 4, 85 *et saepe sic utuntur poetae; corripitur prima syllaba fere in quinto hexametri pede, praeterea* VERG. Aen. 7, 679 genitum pecora inter agrestia regem *et* SER. SAMM. 572 puleiumve potens et agreste iugatur anethum. [*sard.* arestu. *M.-L.*]

I ***adiectivum*: A *proprie*: 1** *de animantibus: i. q. in agris vivens*: PACVV trag. 2 quadrupes tardigrada agrestis humilis aspera. [ACC. trag. 494 in segetem agrestis cornutos cient *vix* agrestis *cum* cornutos *coniungendum est. cf. p. 1419, 78*]. VARRO rust. 3, 6, 2 greges *pavonum* (CVRT. 9, 1, 13). 3, 7, 1 *genus columbarum* (3, 7, 2. 3, 7, 8). CIC. Lael. 81 in bestiis ... agrestibus cicuribus feris. SALL. hist. frg. 1, 151 agreste ... 'in animali', inquit, 'significatione'. VERG. Aen. 7, 679 pecora. HOR. sat. 2, 6, 98 *murem* (2, 6, 107 PLIN. nat. 10, 186. 22, 91 PALLAD. 1, 35, 9 SERV. auct. georg. 1, 181). PROP. 2, 19, 22 sues (PLIN. nat. 8, 212. CARM. de philom. poet. min. V 61, 52 aper). OV. met. 15, 373 tineae (PS. LACT. phoen. 107). LIV. 41, 13, 2 tauro (PLIN. nat. 8, 74 *opp.* silvestres). MELA 2, 125 *animalibus* (*opp.* mitia). PLIN. nat. 10, 93 hirundinum (*syn.* rusticarum). 29, 62 *cimices*. SIL. 13, 117 *cervam*, agreste ... donum (STAT. Theb. 9, 830 dammas). STAT. Theb. 3, 46 luporum. 9, 591. TAC. hist. 5, 3 asini (AMM. 24, 8, 5 SERV. georg. 3, 409 AVG. in psalm. 103, 3, 4 ISID. orig. 12, 1, 54). APVL. mund. 28 *greges animalium* (*opp.* cicures. 36). NEMES. ecl. 2, 64 volucres. PALLAD. 1, 30, 1 *genere anserum* (*opp.* domesticum. SERV. georg. 1, 119). EDICT. Diocl. 4, 18 fasianus. 4, 26 turtur (ANTHIM. 25). AVIEN. Arat. 887 praedam (*i. bestiam*). SERV. georg. 2, 374 boves (3, 532). VEG. mil. 3, 5 uris. SCHOL. Arat. lat. p. 184, 14 *Diana* fecit illam (*sc. Callisto*) agrestem. AMBR. hex. 6, 4, 26 capreae (ISID. orig. 12, 1, 15 caprae). 6, 5, 31 *mansuetis bestiis* feris ... et agrestibus. THEOD. PRISC. log. 102 DIOSC. 4, 73. AMTHIM. 25 avibus. ISID. orig. 12, 1, 24 cuniculi, genus agrestium animalium. *de rebus ad vitam animalium pertinentibus*: VARRO rust. 3, 1, 8 quod altera est villatica pastio *animalium*, altera agrestis (3, 2, 13). VERG. georg. 3, 163 quos (*vitulos*) ad studium atque usum formabis agrestem. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 55 lac ... ex agresti pastu perfectum (*opp.* in civitate nutritorum animalium). **2** *de arboribus et herbis: i. q. in agris crescens*: VARRO rust. 2, 1, 4 (*?*) 2, 3, 7 fruticibus. CIC. Verr. 6, 87 palmarum (6, 99). div. 1, 75 herbis (CVLEX 88 AMM. 31, 2, 3 VVLG. IV reg. 4, 39 HIER. epist. 22, 9. 125, 7 DIOSC. 2, 124). VERG. Aen. 7, 111 pomis (TAC. Germ. 23 ann. 15, 45. ISID. orig. 17, 7, 6 malorum). HOR. carm. 3, 18, 14 spargit agrestis tibi silva frondes. *cf. l. 22.* TIB. 2, 5, 117 lauro. OV. met. 7, 242 silva (CVRT. 8, 10, 14). GRATT. 131 (*?*). CELS. 2, 31 pastinaca (COLVM. 6, 17, 8. 6, 33, 1. 9, 4, 5. 12, 7, 1 PLIN. nat. 19, 88). CELS. 5, 18, 7 cucumere; *hoc saepissime etiam apud alios* (*opp. interdum* silvatica). COLVM. 6, 31, 2 hederae (THEOD. PRISC. eup. faen. 56. 59). 7, 6, 1 cytisus. 7, 8, 1 cardui (PALLAD 6, 9, 1). 8, 8, 2 seminibus. 8, 10, 6 pabula. PETRON. 6 olus (AMBR. hex. 6, 2, 5 DIOSC. 2, 123). TERT. anim. 32 agrestes amaritudines frondium. PORPH. Hor. carm. 1, 23, 6 morae. SER. SAMM. 269 papaver (PS. LACT. phoen. 127 SERV. auct. georg. 1, 78 SERV. georg. 4, 544 THEOD. PRISC. eup. faen. 36 log. 11 ISID. orig. 17, 9, 31 *opp.* usualis). 572 anethum. 1103 porri. EDICT. Diocl. 6, 35 asparagi (PALLAD. 3, 24, 8 PS. APVL. herb. 84 praef. 1. 5). PALLAD. 1, 30, 1 intybum (CHIRON 552 *opp.* intybum rusticum). 1, 35, 8 cymino (DIOSC. 3, 65. 4, 98). 1, 37, 2 violas. 3, 25, 3 pirorum (12, 7, 23. *cf.* 3, 25, 2 de agresti asperitate *seminum pirorum*). 10, 16 mori. 11, 11, 4 rafanus. 11, 14, 5 myrti (CHIRON 383. DIOSC. 1, 43 myrtae. 4, 139). 12, 7, 23 cerasi. SERV. ecl. 5, 7 vitis (DIOSC. 1, 51. 4, 147. 5, 2. 7. 27. 47 ISID. orig. 17, 5, 3). PELAGON. 437 sinapis. CHIRON 450 avenam. 141 ⟨r⟩u⟨t⟩am (ISID. orig. 17, 11, 8). 798 mirrae. AMBR. hex. 3, 13, 55 ficulneam (*opp.* ficum domesticam). VVLG. exod. 12, 8 lactucis (num. 9, 11 DIOSC. 2, 121 THEOD. PRISC. eup. faen. 38 ISID. orig. 17, 10, 11). deut. 20, 20 ligna. CLAVD. rapt. Pros. 2, 139 spoliis (*i. floribus*). DIOSC. 1, 9 nardu⟨m⟩. 1, 124 *apruna*. 1, 141 fici. 2, 28 coliculum (2, 105. 2, 106 *opp.* maritimus. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 10. 5, 2, 44). 2, 94 rapa. 2, 98 lappatium (*opp.* qui in hortis nascitur. THEOD. PRISC. eup. faen. 91. 92). 2, 102 malva (*opp.* hortina. 3, 157 THEOD. PRISC. eup. faen. 58 log. 110 CAEL. AVR. chron. 3, 2, 23 ISID. orig. 17, 9, 75). 2, 115 *sonci species*. 2, 116 *seridis species*. 2, 126 erucae (THEOD. PRISC. log. 75. ISID. orig. 17, 10, 21 *opp.* usualis). 2, 138 tres genus *scordi*. 2, 162 anemone (4, 59 *opp.* hortina). 2, 163 meconio (4, 60. PS. APVL. herb. 54 *mecona*). 2, 167 piron. 2, 170 *isatis*. 2, 171 aizoon ... aut andragne (4, 89. 163). 3, 21 nuce(m). 3, 30 origano (PS. APVL. herb. 122 *origani herba*). 3, 31 serpillo (PS. APVL. herb. 99 *serpilli herba*. *opp.* hortualis). 3, 69 apio. 3, 111 lygnida (4, 125). 3, 135 foliu(m). 3, 140 orminum. 3, 159 cannabo. 4, 47 radici. 4, 80 bulbo. 4, 81 irin. 4, 82 quistin. 4, 89 agalife. 4, 99 flommos. 4, 107 lotos. 4, 156 sisamo. 4, 177 ⟨....⟩grestin. 4, 188 cardamo. PS. APVL. herb. 71 verbascus. THEOD. PRISC. eup. faen. 11 urticae. 58 lilii. 74 menta. CAEL. AVR. chron. 4, 8, 128 peponis (5, 1, 11). ISID. orig. 17, 7, 38 *galla*. 17, 9, 32 cucurbita. 17, 9, 82 mantha. *similia multa apud scriptores rerum rusticarum, medicos, al.* res agrestes: LIV. 5, 24, 2 praedae ... rerum agrestium actae. 22, 16, 7. 33, 37, 6. *cf.* AVIEN. Arat. 887 *p. 1417, 84*. VITR. 5, 6, 8 satyricae *scaenae* ... ornantur arboribus speluncis montibus reliquisque agrestibus rebus. 6, 7, 4 pullos ova olera poma reliquasque res agrestes. *de cibo, carne, medicamentis*: VITR. 2, 1, 1 SCRIB. LARG. 134 THEOD. PRISC. log. 101. GLOSS. ferina, ferinae, ferina, id est caro ferarum. TAC. ann. 12, 51. **3** *de locis et localibus rebus: i. q. asper, immitis; de rebus humanis*: PACVV. trag. 272 ardua per loca agrestia ac trepidante gradu nititur (VARRO ling. 7, 10. VELL. 2, 11, 1 *ubi codd. AP* equestri. FIRM. err. 16, 1 *opp.* urbanae). VARRO rust. 1, 14, 1 *et* 2 *saeptorum genus* et saeps. CIC. Tusc. 5, 77 barbaria. Att. 2, 16, 4 hospitio. SALL. hist. frg. 3, 102 vasa. NEP. Dat. 3, 2 amiculo. Pelop. 2, 5 vestitu. VERG. ecl. 1, 10 calamo (OV. met. 11, 161). Aen. 5, 40 gaza. 11, 67 stramine (PALLAD. 4, 10, 14). 11, 682 sparus. TIB. 2, 5, 28 falce (IVV. 13, 39). PROP. 2, 19, 14 focos. OV. met. 15, 655 baculum. fast. 4, 532 humo. 4, 756 fano. 4, 803 tectis. LIV. 1, 40, 5 ferramentis. 9, 36, 6 telis (TAC. ann. 2, 80 NON. 555, 20). VAL. MAX. 1, 1, 10 plaustrum. 3, 4, 1 tugurium. 4, 3, 5 scamno. 4, 4, 5 stivam. SEN. epist. 90, 43 domicilium. COLVM. 5, 1, 6 areis (*opp.* urbanis). 12 praef. 9 instrumentorum. PETRON. 135 vers. 9 clavos. FRONTIN. aq. 126 vias. grom. p. 18 sōli (*opp.* urbani). TAC. hist. 3, 21 fossa. 3, 59 cultu (*i. vestitu*). ann. 12, 31 agger. PALLAD. 1, 12 fabrica. 1, 13, 1 aedificium. AMM. 14, 8, 6 habitaculis (ISID. orig. 15, 12, 1). 21, 16, 11 vicorum. 31, 13, 14 casam. ISID. orig. 15, 15, 2 mensurarum. *nota*: CARM. epigr. 1254, 3 locus..., plausu qui excepit agresti (*non hominum*) *dominum*.

B *de hominibus et deis, de rebus, moribus, virtutibus hominum: intellegi debet non paucis locis* ***translate*** *rudis, asper, tristis sim., cf.* SERV. Aen. 7, 482 animos agrestes plus est, quam si 'agrestium' diceret 'animos'. CAEL. AVR. chron. 5, 2, 27 siquidem omne

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quod immite fuerit abusive agreste vocamus (ISID. orig. 4, 7, 30. 12, 1, 27). PLAVT. Truc. 246 velut hic agrestis est adulescens. 253. TER. Ad. 866 ego ille agrestis saevos tristis parcus truculentus tenax. CIC. S. Rosc. 74 hominem ferum atque agrestem (Phil. 2, 33. 8, 9 or. frg. A XIII 20 M. agresti ac rustico. rep. 1, 23. 2, 20. ITALA gen. 25, 27 [Aug. civ. 16, 37. VVLG. agricola]. AMM. 22, 12, 4). agr. 2, 95 Ligures montani duri atque agrestes (Cael. 36 orat. 148 PLIN. epist. 6, 30, 4 MIN. FEL. 21, 5). Mil. 26 servos agrestis et barbaros. p. red. 1, 13 quem ... etiamsi agrestem et inhumanum existimares, tamen. Phil. 10, 22 Saxa et Cafo ... rustici atque agrestes. Cato 47 domino agresti ac furioso. Brut. 286 ut veros illos *Atticos* prae se paene agrestis putet. de orat 1, 115 *quidam* voltu motuque corporis vasti atque agrestes. part. 92 nemo est ... tam agrestis, quem. 90 hominum esse duo genera, alterum indoctum et agreste ... alterum humanum et politum (SALL. Catil. 6, 1 LIV. 1, 8, 2. 40, 25, 3 SEN. contr. 1 praef. 14. CVRT. 7, 3, 6 *syn.* inconditum. 8, 9, 31 *syn.* horridum. APVL. apol. 23 *syn.* inculti. CASSIOD. var. 12, 5, 4). orat. 12 Musis (LVCR. 5, 1398 VERG. ecl. 6, 8). SALL. Iug. 18, 8 Numidarum (ISID. orig. 15, 12, 4 LIV. 30, 7, 11. 30, 8, 7). VERG. georg 1, 343 pubes. 2, 493 deos (OV. fast. 3, 315 AVG. civ. 4, 21. MART. CAP. 9, 906 semidei). Aen. 3, 34 nymphas (STAT. Theb. 4, 684). 7, 681 legio. 10, 309 turmas. HOR. carm. 3, 1, 21 virorum (MART. 3, 24, 4 agresti ... rudique viro. APVL. apol. 10 agrestis ... et barbarus). 3, 30, 11 populorum (CASSIOD. var. 5, 42, 3). epist. 2, 1, 157 *metonymice*: Latio (PORPH. *ibid.* non semper, sed tunc agresti). 2, 2, 125 Cyclopa. ars 221 Satyros (AVSON. Mos. 170). OV. met. 8, 787 oreada. fast. 2, 193 Fauni. LIV. 7, 25, 8 iuventute. 9, 28, 4 Nolani. 9, 31, 7 transfugae. 21, 25, 3 multitudo. 34, 27, 2 castellanis (34, 27, 9). SEN. Phaedr. 405 numen deae. Ag. 733 alumnus. PLIN. nat. 18, 314 vulgus. 37, 44 feminis (HERM. vulg. sim. 9, 9 *ubi* Pal. sim. silvaticae. ISID. orig. 16, 8, 7). STAT. silv. 3, 1, 10 Alcidae. TAC. ann. 4, 27 servitia. 12, 55 Cilicum. GROM. p. 302 *Silvanus* agrestis, pastoribus consecratus (*opp.* domesticus. CORP. VI 646). GRAMM. suppl. 187, 26 Graeci. COLL. Mos. 5, 3, 1 agreste illud a priscis conditoribus robur. GELL. 12, 10, 3 agrestes ... et indomitos certatores. APVL. flor. p. 12 Oud. *Marsyas* (*opp.* eruditus). HERM. vulg. sim. 9, 26 nec ad dominum rursus redierunt, sed agrestes (χερσωθέντες) evaserunt. RVF. FEST. brev. 23 Syrorum. AVIEN. ora 485 Bebryces, gens agrestis et ferox. Arat. 112 Curetas. AMM. 18, 8, 13 convenarum. 25, 9, 3 anu. 29, 6, 6 plebem. HIER. epist. 66, 7 corpora *militum.* AMBR. Isaac 7, 60 Esau hispidus erat et indecorus et ideo agrestis erat. CLAVD. 17, 174 agrestem dudum me ... reverti cogis ... ad tua signa. CASSIOD. var. 6, 8, 1 *famulorum.* 7, 4, 2 feras et agrestissimas gentes. CORP. VI 68 Bonae deae. CIC. S. Rosc. 75 vita ... haec rustica, quam tu agrestem vocas (leg. 2, 36 ex agresti immanique. de orat. 1, 33 a fera agrestique. LIV. 7, 4, 7. VITR. 2, 1, 6 *opp.* mansuetus. SEN. dial. 5, 2, 1. VEG. mil. 4 praef. agrestem incultamque. AVIAN. fab. 29 COD. Theod. 1, 5, 3. 12, 19, 1). Arch. 17 animo agresti ac duro (VERG. Aen. 7, 482. LIV. 7, 5, 2 rudis ... atque agrestis. QVINT. inst. 1, 10, 9 AMM. 30, 6, 2 MACR. sat. 1, 7, 27. *cf.* FIRM. err. 9, 2 *de leone*). Catil. 2, 5 luxuria. Cael. 26 fera ... sodalitas et plane pastoricia atque agrestis. rep. 2, 4 cultu laboreque (LIV. 3, 6, 7 STAT. Theb. 6, 56). div. 1, 60 immanitas. fin 3, 37 institutis. leg. 1, 6 vires (MART. CAP. 6, 704 robore). off. 1, 130 agrestem et inhumanam neglegentiam. de orat. 2, 10 *libros.* 3, 42 rustica vox et agrestis (MORET. 30. HIL. in psalm. 65, 3 pastoralis agrestisque). *ibid.* sono ... vocis. orat. 172 aures tam inhumanas tamque agrestes (GELL. 10, 3, 15 tam agresti ... ac tam hispida). VERG. ecl. 10, 24 capitis ... honore. georg. 2, 531 palaestrae. Aen. 7, 523 certamine. HOR. epist. 1, 18, 6 asperitas agrestis et inconcinna gravisque. PROP. 2, 33, 13 figuram. OV. met. 9, 96 vultus. 11, 767 pectus (EPIST. Sapph. 207). 14, 521 saltu. LIV. 3, 26, 9 operi (VAL. MAX. 6, 9, 1 COLVM. 1 praef. 17. 28. 1, 8, 10. 5, 1, 1). 10, 4, 9 *sermoni* (*opp.* urbano. [NOVATIAN.] tract. 20 rustico agrestique). 10, 17, 3 populationibus. SEN. contr. 1 praef. 16 fortem et agrestem ... morem (VAL. MAX. 5, 3 ext. 3. APVL. met. 9, 27 morum squalore). SEN. benef. 4, 6, 5 agreste atque inconditum carmen (ANTH. 2 praef. 5). COLVM. 1 praef. 33 res agrestis administrari (11, 1, 29 PALLAD. 1, 6, 3 SERV. ecl. 5, 32). 11, 1, 16 negotio (PLIN. nat. 18, 274). PLIN. nat. 18, 5 usus. SIL. 14, 224 pectoris iram. PLIN. epist. 9, 36, 6 querellae. QVINT. inst. 9, 4, 56 ἄρρυθμον. FRONTO p. 52, 9 N. orationem absurdam et agrestem et incognitam (?). GELL. praef. 12 turpi ... agrestique rerum ... imperitia. APVL. met. 5, 28 *quod* incorrupta et agrestia et horrida cuncta sint. HERM. mand. 12, 2 mala concupiscentia. CHALC. comm. 156 inelegantia. AVR. VICT. Caes. 41, 26 vecordia. PAVL. NOL. carm. 10, 200 ritu. MACR. sat. 1, 15, 5 ingenio. THEOD. PRISC. eup. faen. 58 impetigines (*bis*). MART. CAP. 5, 425 bello. 9, 998 plasmate. CASSIOD. var. praef. 3 dictio. 4, 14, 2 spiritu. ARATOR act. 2, 1267 corda.

II *substantivum,* *interdum translate*: **1** *masculine*: ACC. trag. 494 in segetem agrestis (*nominativ., ut videtur, cf. p. 1417, 68*) cornutos cient. AEM. MAC. carm. frg. 1 nunc agrestis inter Picumnus habetur. CIC. Catil. 2, 20 qui non nullos agrestis ... in spem rapinarum ... impulerunt. Muren. 61 in ... conventu agrestium. Cael. 54 in alicuius agrestis periculo. leg. 1, 41 in qua *re* non modo docti, sed etiam agrestes erubescant. parad. 33 apud aliquos agrestes. LVCR. 5, 1383 sibila primum agrestis docuere ... inflare cicutas. SALL. Iug. 73, 6 opifices agrestesque omnes. or. Macr. 27 haec eadem non sunt agrestibus. VERG. georg. 1, 10 agrestum praesentia numina. 1, 41 ignaros ... viae ... miseratus agrestis. 1, 160 quae sint duris agrestibus arma. Aen. 7, 504 duros conclamat agrestis. 8, 349 relligio pavidos terrebat agrestis. 9, 11 collectos armat agrestis. CVLEX 21 (*locus adhuc obscurus*). TIB. 1, 1, 39 fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis. 2, 1, 17 purgamus agrestes. PROP. 3, 13, 25 agrestum ... iuventus. OV. met. 6, 122 est illic agrestis imagine Phoebus. 6, 344 agrestes illic ... legebant vimina. 7, 419 agrestes aconita vocant. 9, 346 ut referunt ... agrestes. 11, 379 dixerat agrestis. 14, 635 vim ... agrestum metuens. 15, 203 delectat agrestes. fast. 4, 811 contrahere agrestis ... convenit. LIV. 1, 14, 5 cum magna trepidatione agrestium. 1, 22, 3. 2, 50, 4 agrestium fuga vasti relicti agri. 2, 51, 4 non usquam pecora tuta, non agrestes erant. 2, 63, 2. 3, 3, 3 agrestes ... pavidi incidentes portis. 3, 6, 2 pecoribus agrestibusque in urbem acceptis. 3, 6, 3 agrestem confertum in arta tecta (*opp.* urbanos). 3, 38, 4. 3, 69, 2. 4, 30, 8 in agrestes ingruerant. 5, 37, 5. 5, 53, 8 ritu pastorum agrestiumque. 7, 20, 6 quosdam agrestium populationis ... comites. 8, 27, 9 ad concitandam in arma multitudinem agrestium. 9, 13, 7 montani atque agrestes depopulabantur. 9, 36, 12 tumultuariae agrestium Etruscorum cohortes. 9, 38, 3 agrestes exuerunt praeda. 22, 10, 8 non urbana multitudo tantum, sed agrestium etiam. 25, 1, 4 turbae agrestium servorumque. 25, 9, 2. 25, 9, 5 terrorem ... agrestibus iniecisse. 25, 13, 10 inmixtis agrestibus et servis. 26, 10, 8. 27, 32, 7. 28, 36, 6. 29, 28, 6 prius ... quam clamor agrestis conciret. 29, 28, 3 pecora ... prae se agrestes agebant. 30, 28, 3. 30, 45, 2. 32, 11, 4 satisne credendum super tanta re agresti censeret. 33, 15, 15 ut ab ipsis agrestibus errantes circumvenirentur. 37, 13, 5 ex agrestibus cognito hostium naves ad Aethaliam stare. 37, 29, 2 agrestis quidam ad praetorem adductus. 44, 6, 3 quamquam ... agrestis peregrino frumento alerent. 44, 30, 9 agrestium concursu. 44, 32, 8 ut ... ferrent agrestibus opem. SEN. contr. 1, 6, 12. VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 cum agrestium strage. CELS. 6, 9 p. 247 agrestium experimento. PHAEDR. 3, 2, 3 videre agrestes. SEN. dial. 2, 2, 2 *feras* consectari venatoris agrestisque est. CVRT. 3, 8, 24 Dareo adventum hostium pavidi agrestes nuntiaverunt. 3, 13, 4 agrestes ... excipi iussit. 4, 2, 24 agrestes ... Macedonas adorti. 8, 12, 12 maiore militum quam agrestium manu. 9, 9, 5 qui agrestes vagos exciperent. COLVM. 7, 2, 1 casei lactisque abundantia non solum agrestes saturat, sed. 8, 1, 1 *quia* agrestibus magis quam urbanis prosint. 8, 2, 1 an sint agrestibus possidenda. 10, 303 vos agrestes ... qui. 10, 425 imperioque tuo paremus agrestes. 11, 1, 13 complurium agrestium formatus artibus. PLIN. nat. 16, 35 in magno usu agrestium. 22, 94 qui nisi agrestes possunt ... ? 25, 16 quod eas *herbas* agrestes ... experiuntur. VAL. FL. 1, 684 coit agrestum manus (2, 461). SIL. 12, 466 subito stimularat agrestis. STAT. Theb. 4, 99 agrestum si quis per gramen hianti *angui* obvius. 5, 667. silv. 5, 3, 75 extinctum ... crimine agrestum ... Icarium. 5, 3, 150 quantumque pios ditarit agrestes Ascraeus Siculusque senex. TAC. ann. 4, 45 facinus admissum a quodam agresti nationis Termestinae. 13, 57 agrestes quidam eminus saxa iacere. 16, 3 populus agrestium efficiendo operi adsumptus. hist. 2, 13 inopes agrestes. 4, 50 quae (*discordiae*) ... inter agrestes ... exercebantur. PLIN. epist. 6, 16, 13 agrestium trepidatione ignes relictos. paneg. 81 obsidione quadam liberatus agrestium labor. APVL. met. 9, 35 agrestis verecundus alioquin ... amicos ... corrogarat. MIN. FEL. 12, 7 satis est pro pedibus aspicere maxime indoctis inpolitis rudibus agrestibus. PORPH. Hor. carm. 3, 18, 15 agrestes ... in terra tripudiare. EPIT. Alex. Wagn. 86 quosdam agrestes inventos ad regem adduxerunt. PALLAD. 1, 42 tit. de instrumentis agrestium. AVR. VICT. Caes. 3, 5 quae (*natura*) ... agrestes ex doctioribus ... seu contra gignit. EVTR. 9, 20 agrestes domuit. AMM. 15, 10, 5 agrestibus praeviis. 18, 7, 3 conpulsuri agrestes ad tutiora transire. 27, 4, 14 omnes paene agrestes. 28, 6, 4 mactatis agrestibus. MARC. med. praef. 2 etiam ab agrestibus et plebeis remedia ... didici. MARCELL. chron. II p. 96, 504 agrestes rusticis intentos laboribus. NOVELL. Iust. 33, 1 qui ... terrulas infelicium agrestium sibi adquirunt. ISID. orig. 15, 13, 7 agrestium ... felicitas. **2** *neutraliter*: *fera, agrestia animalia, plurale tantum*: GLOSS. agrestia ἄγρια. VOPISC. Tac. 11, 5 mensam ... suam numquam nisi agrestibus opimavit. ITIN. Theod. 15 mulsit agrestia et fecit caseum. HEGES. 2, 9, 1 v. 47 Web. quodsi norunt sibi consulere agrestia, quanto magis in hominibus ... ? VVLG. sap. 19, 18 agrestia ... in aquatica convertebantur. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 26 *partem* mediae qualitatis materiae ..., ... volantum, ... agrestium, ... porcinae carnis (2, 1, 30. 2, 7, 107). 5, 11, 136 avium sicciora vel agrestium. 4, 3, 74 agrestium *pulmenta*, hoc est leporum atque capreae, danda. *aliter*: CIC. de orat. 3, 227 clamare agreste quiddam est. Att. 12, 46 exculto ... in animo nihil agreste, nihil inhumanum est. SEN. epist. 90, 21 ne quid fortuitum et agreste succrescat, quod necet segetem. MELA 1, 73 opaca silvae quiddam agreste resonantis. QVINT. inst. 6, 3, 107 in qua (*urbanitate*) nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum .... SERV. ecl. 2, 4 incondita id est incomposita, subito dicta, agrestia. PAVL. NOL. carm. 1 praef. patri familias ... terrenum aliquid et agreste praebere.

syn. et iuxta posita: *ad I A 1. 2*: rusticus, ferus. *ad I B*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

saevus, tristis, inhumanus, ferus, rusticus, durus, barbarus, indoctus, inconditus, horridus, incultus, rudis, indomitus, ferox, immanis, pastoricius, pastoralis, hispidus, inconcinnus, gravis, fortis, absurdus, turpis, incomptus. *ad II 1*: indoctus, impolitus, rudis, plebeius. *ad II 2*: absonum, inconditum, peregrinum, incompositum, subito dictum.

opposita: *ad I A 1*: silvestris, mitis, cicur, domesticus, mansuetus, villaticus. *ad I A 2*: silvaticus, usualis, rusticus, domesticus, maritimus, qui in hortis nascitur, hortinus, hortualis. *ad I A 3*: urbanus. *ad I B*: verus, humanus, politus, domesticus, eruditus, mansuetus, urbanus. *ad II 1*: doctus. *ad II 2*: aquaticus, volans, avis.

adv. compar. SPART. Hadr. 3, 1 orationem imperatoris ... a g r e s t i u s pronuntians. *Bannier.*

2. agrestis *vulgariter i. q.* argestes *v. II p. 529, 18.*

Agrestis *cogn.* TAC. hist. 3, 54 centurio Iulius Agrestis post multos sermones, quibus Vitellium ad virtutem frustra accendebat, perpulit ut .... CORP. VI 14910 memoriae Claudi Agrestis et Claudiae Romanae. X 4923 (*Venafri*) Agresti vita felix fuit. II 1398 (*in Hispan. Baetica*) T. Domitius T. f. Pap. Agrestis. 4398 (*in Hispan. Tarrac.*) A. Postumio Agresti. XIII 2137 (*Luguduni*) Q. Firmidi⟨o⟩ Agresti. III 12014, 106 (*in vase*) A g r e s t u s f(ecit). **Agrestius** *nom. vir.* COD. Theod. 11, 30, 42 (*a. 384*) ad Agrestium proconsulem Palaestinae. ACTA Sebast. 38 (Ambros. Migne 17) Agrestius Chromatius urbis Romae praefectus (*ca. a. 300*). HYDAT. chron. II p. 22, 102 (*a. 433*) Agresti Lucensis episcopi. CONC. Arausic. a. 441 (Mansi VI 441B) Agrestius episcopus. CONC. Aurelian. a. 549 (Mon. Germ. leg. III 1 p. 112, 5) Agrescio episcopo ecclesiae Toronnicae. CONC. Paris. a. 552 (Mon. Germ. leg. III 1 p. 117, 18) Agrestius episcopus. VITA Ioh. († *ca. a. 544*) abb. Reomaensis (*Lingonensis*) (Mon. Germ. Merov. III p. 510, 27) quidam etenim vir Agrestius nomine. CORP. VI 47 Agrestius v. c. A g r e s t i a: CORP. IX †1392 (*Aeclani, a. 515*) Agrestia Spes. **Agrestinus** *cogn.* CONC. Matiscon. a. 613—628 (Mansi X 587D *sqq.*) Agrestinus *monachus Luxoviensis.* CORP. VI 1815 Plasidiena L. f. Agrestina *filia Liviae divae Aug. l. Culicinae.* V 4388 (*Brixiae*) Aemil(iae) Agrestinae. III 8953 (*Salonis*) C. Acrestina, Val. Var. con(iugi). *adi.* **Agrestīniānus**, -a, -um, *quod pertinet ad Agrestinum monachum* (*supra l. 33*). CONC. Matiscon. a. 613—628 (Mansi X 590A) Agrestinianae partis fautores. *sed ibid.* (Mansi X 588D) assentator A g r e s t i a n a e partis. *Otto.*

? agrestīvus, -a, -um. COMM. instr. 2, 26, 7 inter agrestiva (*sic C, alii* agrestina) benefactis lilia sitis. *Bannier.*

Agrestus *v.* Agrestis. **Agrētia** *v. sub* Agroecus.

Agreus, *acc.* Agrea, Ἀγρεύς, *nom. myth.* **1** *nom. myth.* STAT. Theb. 6, 912 *claudit hexametrum* Epidaurius Agreus. STAT. Theb. 8, 441 *exit in* Calydonius Agreus. STAT. Theb. 10, 681 iam iamque recedens instantem vallo Pylium tamen Agrea fixit. HYG. fab. 161 p. 15, 6 Agreus (Argeus *F*) ex Euboea Macarei filia *Apollinis filius. cf.* Agre *et* Agraeus. **2** *cogn. vir.* CORP. XIV 472 (*Ostiae, a. p. Chr. 144?*) Sex. Aufustius Agreus.

agria *v.* agrios.

Agria *nom. gent. et cogn. vide sub* Agrius *1 et 2.*

Agrianē *statio Ponti in via a Tavia Sebastiam.* ITIN. Anton. 204. *cf.* Agrianes.

Agrianes (-ī), -um (-ōrum), Ἀγριᾶνες, *gens Thraciae. graece declinatur a* CIC. LIV., *latine a* CVRT. EPIT. Alex. CIC. Pis. 91 ex oppidis Agrianum (*Turnebus,* aggrinarum *codd.*) atque Dolopum. LIV. 42, 51, 5 Agrianes *nomin.* (43, 11, 7). 33, 18, 9 Agrianas (33, 18, 15). 44, 12, 2 Agrianum (28, 5, 12, *ubi* aenianum *Put.*). CVRT. 4, 13, 31 Agriani (5, 3, 6. 9, 8, 19). 3, 9, 10 Agrianos (8, 11, 9. 8, 14, 24. 9, 8, 18). 5, 3, 3 Agrianis. 4, 15, 21 equites Agriani (4, 15, 22 equitibus). EPIT. Alex. 10. 3 Agrianos (*trad.* argianos). *cf.* Agrienon *et* Agrianios. *Diehl.*

Agrianios (agrantos *cod.*) Byzantinorum lingua Augustus mens dicitur. GLOSS. V 165, 3. *cf. Goetz, Corp. Gloss. VI p. 692. V.*

Agrianomē, -ēs, *quasi* Ἀγριανόμη, *nom. myth.* HYG. fab. 14 p. 45, 14 (*in Argonautarum catalogo*) Oileus Leodaci et Agrianomes, Personis filiae, filius ex urbe Naryce.

Agriānus *v. sub* Agrius.

Agricē, -ēs, *quasi* Ἀγρική, *cogn. mul.* CORP. X 1208 (*Abellae, a. 155, periit*) ...⟩mus et Agrice. XII 3988 (*Nemausi*) d. m. Valeriae Agrices Sex. Aurelius Zosimus uxori optumae. *fort. huc pertinet* INSCR. christ. Rossi I 221 (*a. 371*) ego Constantius compari meae A ☧ grige (*sic edd.*). *cf.* Agroecius. *Diehl.*

(**agricior**) *vix recte* (*ut sit comp. adi.* agroecus) *traditur* ITIN. Alex. 26 Darius ipse exemplo hostis et pudore agricior etiam tunc agminis sui in medio naviter bellans. *recte opinor* acrior *coni. Haase. V.*

Agrīcius, -a *v.* Agroecius.

agricola, -ae *m.* (*at* PRISC. gramm. II 144, 5 *et* GRAMM. suppl. 96, 13 hic et haec agricola) [*cf. c.* ager *et c.* colere. *Th.*]. *de etymologia*: VARRO ling. 5, 13 si ab agro ... ad agricolam pervenero. AVG. serm. ed. Mai 128, 5 quis est agricola nisi qui colit agrum? civ. 10, 1 ex hoc verbo (*colere*) et agricolae et coloni ... vocantur. 12, 25. 26. agricula: ITALA gen. 49, 14 (cod. Ottob. *cf.* cod. Fuld. Ranke) NOT. Tir. 37, 24 GLOSS. agriculae: FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 39, 25 *cod. P* GLOSS. V 263, 37. agriculam: FAVST. REI. grat. 2, 4 p. 66, 24 *cod. P. gen. plur.* agricolum: LVCR. 4, 586 DRAC. Romul. 7, 99. *adiectivorum more adhibetur*: TIB. 1, 1, 14 deo. 1, 5, 27. 2, 1, 36 caelitibus. PROP. 2, 34, 74 agricolae domini. *cf.* SIDON. epist. 4, 21, 6 dominus agricola. OV. met. 8, 276 agricolis *superis.* Pont. 4, 14, 32 esset perpetuo sua quam vitabilis Ascre, ausa est agricolae musa docere senis. NVX 10 agricolas ... deos. ITALA gen. 49, 14 (cod. Ottob.) vir agricula. *cf.* VVLG. gen. 9, 20 *et* HIER. in Is. 14, 24 p. 260 Vall. VVLG. gen. 25, 27 *et* Zach. 13, 5 homo agricola. PRISC. perieg. 181 agricolasque boves.

I *generatim de a g r i c o l a r u m o r d i n e, sim.*: PLAVT. Rud. 616 vostram ego imploro fidem, agricolae. VARRO rust. 1, 1, 4 illos XII deos, qui maxime agricolarum duces sunt. 1, 2, 13 pastio magis ad pastorem quam ad agricolam pertinere videtur. 1, 2, 16 pastorum vitam esse incentivam, agricolarum succentivam *tibiam.* 3, 1, 3 inmani numero annorum urbanos agricolae praestant. 3, 1, 7 factum, ut dicerentur alii agricolae, alii pastores. CIC. Font. 46 omnes illius provinciae publicani, agricolae, pecuarii. VERG. ecl. 5, 80 ut Baccho Cererique, tibi sic vota quotannis agricolae facient. georg. 4, 272 flos..., cui nomen amello fecere agricolae. priap. 1, 4 vereor, ne ligneus ignem hic deus ignaris praebeat agricolis. OV. met. 8, 276 coeptus ab agricolis superos pervenit ad omnes ambitiosus honor. fast. 3, 61 omnibus agricolis armentorumque magistris Iliadae fratres iura ... dabant. NVX 10 domini ... sertis ornare solebant agricolas ... deos. SEN. nat. 5, 18, 3 velamentis..., quae folliculos agricolae vocant. *cf.* COLVM. 2, 2, 25. 2, 9, 7. 5, 5, 16. 5, 6, 11. 5, 11, 1 arb. 26, 1. CORP. IV 490 M. Casellium Marcellum aed. agricolae rog(ant). QVINT. inst. 12, 9, 18 in iis actionibus omni, ut agricolae dicunt, pede standum est. ITALA gen. 49, 14 (cod. Ottob.) vir agricula. *cf.* VVLG. gen. 4, 2. 9, 20. 25, 27 Zach. 13, 5. Ier. 31, 24 agricolae et minantes greges. AMBR. hex. 3, 10, 45 nondum enim erat formatus agricola. HIER. epist. 3, 4 nullus ibi agricolarum, nullus monachorum. 53, 6 agricolae, caementarii, fabri ..., lanarii quoque et fullones. TIB. 1, 1, 14 pomum ... libatum agricolae ponitur ante deo (deum *trad.*). 1, 5, 27 deo agricolae ... ferre dapem. 2, 1, 36 redditur agricolis gratia caelitibus.

II *varia de v i t a rusticorum*: VARRO rust. 1, 4, 1 agricolae ad duas metas dirigere debent, ad utilitatem et voluptatem. 1, 15, 1 primum haec ... quattuor videnda agricolae *sunt.* 1, 20, 5. 1, 40, 1. 1, 18, 7 antiquissimi agricolae temptando pleraque constituerunt. 1, 61 amurcam periti agricolae ... in doleis condunt. CIC. Cato 56 hortum ipsi agricolae succidiam alteram appellant. NEP. Cato 3, 1 agricola sollers ... fuit *Cato.* VERG. georg. 1, 101 hiemes orate serenas, agricolae. 1, 48. 1, 259. 1, 355. 1, 429. 2, 36 [PS. VERG. Aen. 1, 4]. CELS. med. 1 praef. p. 6, 5 agricolam ... usu fieri. SEN. epist. 86, 15. 90, 21 COLVM. 1 praef. 28. praef. 32 ille quem nos perfectum esse volumus agricolam. 1, 1, 3 prudentissimos agricolas de quaque re consulat. 1, 1, 8. 1, 3, 7. 1, 3, 9 imbecilliorem agrum quam agricolam esse debere. 1, 4, 2. 8. 1, 9, 6. 9. 2, 1, 4. 2, 2, 2 eas (*varietates*) enumerare non est artificis agricolae. 2, 2, 21. 2, 4, 3. 2, 6, 2. 4. 2, 8, 2 sic enim servant prudentes agricolae, ut. 2, 8, 4. 2, 9, 13. 2, 10, 20 cicer ... arietinum ... improbatur a callidioribus agricolis. 2, 10, 34. 2, 11, 6 mihi videtur pessimi agricolae committere, ut. 2, 13, 4. 2, 14, 8 parum ... diligentes existimo esse agricolas, apud quos. 2, 15, 2. 2, 16, 4 quod ... doctissimum et diligentissimum agricolam ... usurpasse memoria repeto. 2, 17, 2. 7. 2, 18, 3. 2, 20, 5 quem (*favonium*) opperiri lenti est agricolae. 2, 21, 1. 3, 20, 1. 6. 3, 21, 6. 4, 1, 5. 6. 4, 3, 2. 4, 8, 1. 4, 10, 2. 4, 13, 1. 4, 17, 6 quam tamen formam non omnes agricolae probaverunt. 4, 24, 14. 4, 29, 3. 7. 15 antiquam terebram, quam veteres agricolae noverant. 4, 30, 1 agricolarum provincialium vincaticos ... cultus traditurus *sum.* 4, 33, 6. 5, 1, 3. 5, 3, 1. 5, 5, 3. 5, 4, 2 pastinationis expertes sunt exterarum gentium agricolae. 5, 5, 8. 5, 5, 15. 5, 6, 24. 6 praef. 1 prudentes agricolas pecoris abnuisse curam ... quasi sit agricolae contrarium pastoris propositum. 7, 2, 4 illustris agricola ... admisit. 7, 12, 1. 2. 8, 2, 1. 8, 11, 1. 9, 2, 4. 5. 10 praef. 1. 10, 340. 11, 1, 1. 11, 1, 3 poteritque satis validi fungi muneribus agricolae. 11, 1, 6 vigentis sensus adulescentulos ... peritissimis agricolis commendemus. 11, 1, 24. 11, 2, 80. 11, 2, 91 inertis est agricolae exspectare diei brevitatem. 12, 20, 7. 12, 21, 4. 12, 52, 16 ceraturam nostrorum temporum agricolae repudiaverunt. 12, 52, 18 arb. 17, 1 CALP. ecl. 4, 54 tibi ... venturos dicere ventos agricolis ... attribuere dei. PLIN. nat. 11, 127. 14, 3 Hesiodo praecepta agricolis pandere orso. 14, 44. 16, 174 aliae *salices* firmiores corbibus ac plurimae agricolarum suppellectili. 16, 177. 17, 28. 17, 94. 17, 101 agricola sedulus casam saepis munimento cingens. 17, 202. 17, 212 Novariensis agricola ... patibulis palmites circumvolvit. 18, 24. 18, 31 agricolam vendacem esse oportere. 18, 40 nequam agricolam esse quisquis emeret, quod praestare ei fundus posset. 18, 79 sapientes agricolae triticum cibariis tantum serunt. 18, 133. 18, 137. 18, 226. 18, 238. 18, 249. 18, 251. 18, 258. 18, 265. 18, 329 illinc (*a meridie*) flatu veniente materiam vinumque ne tractes, agricola. 18, 335. 19, 57. QVINT. inst. 1, 12, 7 cur non ... suademus agricolis, ut ...? 5, 10, 48 bonus agricola, magnos sustulit fructus. FRONTIN. grom. p. 42, 10 diligentes agricolae ... parum se tutos credunt, nisi ita fundaverint agros, ut. AVREL. ad Front. p. 29, 18 N. videtur mihi agricola strenuus, summa sollertia praeditus, latum fundum ... vitibus occupasse. PORPH. Hor.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 2, 2, 186 officium est agricolae non quiescentis. COMM. apol. 65 agricola doctus tempestiva longe dinoscit. ANTH. 2, 1, 2 quid faciat laetas segetes, quae sidera servet agricola ... docuit *Vergilius*. PALLAD. 1, 1, 1 neque ... formator agricolae debet artibus et eloquentia rhetores aemulari. 1, 1, 2 quae ... facere ... oportet agricolam ratione voluptatis et fructus. 3, 17, 6. AVSON. 469, 1 agricolam si flava Ceres dare semina terrae ... iubeat. SERV. auct. georg. 1, 176 vel o agricola: hoc est enim 'tibi'. CORP. XI 600 (*Fori Livii*) qui corporis cultus, quod maxime opus est ⟨agricolis, curam gerant⟩.

III *varia de negotiis*: VARRO ling. 5, 137 *spinas* ab terra agricolae solvunt ... utuntur in vinea alligando fasces, incisos fustes, faculas. CIC. de orat. 2, 38 neque enim si de rusticis rebus agricola quispiam ... diserte ... dixerit, idcirco illius artis putanda est eloquentia. fin. 5, 39 scientia atque ars agricolarum, quae circumcidat, amputet, erigat, extollat, adminiculet. Cato 52 *vitem* serpentem multiplici lapsu et erratico ferro amputans coercet ars agricolarum. VERG. ecl. 9, 61 ubi densas agricolae stringunt frondes, hic, Moeri, canamus. georg. 1, 494 finibus illis agricola incurvo terram molitus aratro. 2, 401 redit agricolis labor actus in orbem atque in se sua per vestigia volvitur annus. *cf.* AMBR. in Luc. 7, 127 eo quod lilia nullius annui usus cultum requirant nec ... erga generationem istius floris sollicitis in orbem redeat labor actus agricolis. VERG. georg. 2, 445 hinc (*ex silvis Caucasi*) radios trivere rotis, hinc tympana plaustris agricolae. 513 agricola incurvo terram dimovit aratro. TIB. 2, 3, 7 versarem valido pingue bidente solum agricolaeque modo curvum sectarer aratrum. OV. ars 1, 725 agricolae, qui vomere semper adunco et gravibus rastris sub Iove versat humum. FEST. 108, 6 dicuntur ... agricolae pangere plantas. STAT. Theb. 6, 353 hinc saxeus umbo, arbiter agricolis, finem iacet inter utrumque. MART. 14, 34 pax me certa ... placidos curvavit in usus. agricolae nunc sum (*falx*). FRONTIN. grom. p. 41, 12 arboribus, quas finium causa agricolae relinquunt. AMBR. hex. 4, 4, 19 bis inpiger depresso aratro terram scindit agricola, nudus arat, nudus serit, nudus sole ferventi tostas aestu in area terit fruges. ISID. orig. 17, 6, 18 virgultum ... ad radicem arboris ... quasi inutile ab agricolis amputatur.

IV *de commodis, spebus rusticorum*: CATO agr. praef. 2 *maiores nostri* virum bonum quom laudabant, ita laudabant, bonum agricolam bonumque colonum. 4 ex agricolis et viri fortissimi et milites strenuissimi gignuntur. *cf.* PLIN. nat. 18, 11 *et* 26. CIC. S. Rosc. 47 quasi ... mihi difficile sit quamvis multos nominatim proferre, qui suos liberos, quos plurimi faciunt, agricolas adsiduos esse cupiunt. agr. 2, 67 quod est tam asperum saxetum, in quo agricolarum cultus non elaboret? Deiot. 27 ut ... diligentissimus agricola ... haberetur. Cato 25 nec dubitat agricola ... quaerenti, cui serat, respondere ... dis immortalibus. 51 venio nunc ad voluptates agricolarum. Tusc. 1, 31 arbores seret diligens agricola, quarum aspiciet bacam ipse nunquam. div. 1, 112 agricolae ... multa praesentiunt. CATVLL. 34, 19 tu (*Diana*) rustica agricolae bonis tecta frugibus exples. LVCR. 2, 22*sqq.* 5, 1357 agricolae donec vitio vertere severi, ut. VERG. georg. 1, 300 frigoribus parto agricolae plerumque fruuntur mutuaque inter se laeti convivia curant. 2, 459 o fortunatos, sua si bona norint, agricolas. Aen. 7, 521 concurrunt undique telis indomiti agricolae. CVLEX 58*sqq.* HOR. sat. 1, 1, 9 agricolam laudat iuris legumque peritus. epist. 2, 1, 139 agricolae prisci fortes parvoque beati condita post frumenta levantes tempore festo corpus et ipsum animum. TIB. 1, 7, 39. 1, 7, 61 te, *Messallam*, canit agricola. 2, 1, 51. 55 agricola ..., Bacche, ... primus inexperta duxit ab arte choros. 2, 6, 21 spes alit agricolas. PROP. 2, 34, 74 Alexin, agricolae domini delicias. OV. Pont. 2, 5, 61 rusticus agricolam ... amat. GERM. 340 frg. IV 14 incipit *Iuppiter* agricolis in Virgine solvere vota. SEN. benef. 6, 38, 3 agricolam annonae caritas erigit. nat. 4, 2, 9. COLVM. 2, 11, 3 Aegypti et Africae, quibus *regionibus* agricola post sementem ante messem segetem non attingit. 11, 2, 98. 11, 3, 62 religiosiores agricolae, qui, cum ... serant, precantur, ut sibi et vicinis nascantur. PLIN. nat. 5, 24 cum centesima fruge agricolis fenus reddente terra. PLIN. paneg. 31 stupebant agricolae plena horrea. epist. 7, 25, 3 hunc ... ut bonum patrem familiae, ut diligentem agricolam intuebar. FLOR. 1, 5, 14 sic expeditione finita redit ad boves rursus triumphalis agricola. *cf.* SIDON. carm. 7, 379 *sq.* PORPH. Hor. epist. 2, 1, 145 per hunc morem veterum agricolarum etiam Fescennina inventa sunt, in quibus exprimebantur iocosa convicia. AVSON. 377, 120 sementis ... faenore laetus october cupidi spem fovet agricolae. VEG. mil. 1, 3 *Romanus* idem bellator, idem agricola genera tantum mutabat armorum. AMBR. hex. 3, 8, 35. 36 quae vero species pleni agri, qui odor, quae suavitas, quae voluptas agricolarum! 3, 9, 41 agricolas, quibus deus, si bona sua norint (*cf.* VERG. georg. 2, 459), universa donavit. AVG. civ. 18, 15 a quo peritissimo agricola inventum ferunt, ut fimo animalium agri fecundarentur. SIDON. epist. 4, 21, 6 dominus agricola ... facit sumptum, quod auget et reditum. CORP. X 6592 (*Velitris*) Iuliano marito optimo ... agricolae optimo.

V *de agricolarum vitiis, incommodis et condicione mala*: CIC. S. Rosc. 94 at ego, ut tute arguis, agricola et rusticus. 143 putat homo imperitus morum, agricola et rusticus, ista omnia ... iure gentium facta. Att. 7, 7, 5 agricolas, quibus optatissimum est otium, ..., qui id (*sub regno esse*) nunquam, dummodo otiosi essent, recusarunt. LVCR. 2, 1161 conterimusque boves et viris agricolarum. 4, 586. 6, 1260 languens ... agricolarum copia conveniens ex omni morbida parte. VERG. georg. 1, 317 cum flavis messorem induceret arvis agricola ..., omnia ventorum concurrere proelia vidi. HOR. sat. 1, 7, 26 Canem illum, invisum agricolis sidus, venisse. PROP. 2, 19, 8 spectabis, Cynthia, montes et pecus et fines pauperis agricolae. 4, 8, 14 clamantque agricolae 'fertilis annus erit'. OV. met. 11, 210 opesque abstulit agricolis et fluctibus obruit agros *Neptunus*. Pont. 3, 8, 6. fast. 6, 556 ab illa comperit agricolis semina tosta dari. VITR. 6, 6, 1 agricolae ... non putant oportere aliam regionem caeli boves spectare nisi ortum solis. SEN. suas. 3, 1 *sidera* negatis imbribus exurunt sŏlum et miseri cremata agricolae lugent semina. GERM. 268. SEN. Phaedr. 29 hic versatur, metus agricolis, vulnere multo iam notus aper. dial. 1, 4, 13 sunt ... agricolis manus tritae. COLVM. 9, 14, 12 notior est ista vetus agricolis concepta opinio nec ... Hipparchi subtilitas pinguioribus, ut aiunt, rusticorum litteris necessaria est. LVCAN. 1, 583 tollentemque caput ... agricolae Marium fracto fugere sepulchro. 3, 452 curvoque soli cessantis aratro agricolae raptis annum flevere iuvencis. PLIN. nat. praef. 6 humili vulgo scripta sunt, agricolarum, opificum turbae. 17, 85. STAT. Theb. 2, 54 Letique triformis ianitor agricolas campis auditus abegit. 4, 442. 5, 512 Inachio sanctum (*sc. serpentem*) dixere Tonanti agricolae. 7, 420. MART. 7, 36, 6 stella, tegis villam, non tegis agricolam. 12, 72, 6. 12, 76, 1 ebrius et crudus, nil habet agricola. APVL. Plat. 2, 24 illam vero desideriorum tertiam partem plebi et agricolis parem ducit. SYMF. poet. min. IV 440, 24, 1 curculio: non bonus agricolis neque frugibus utilis hospes. ANTH. 466, 8 error iussit inanis agricolas primos Cereri dare messis honores. AVIEN. Arat. 1828 pavet ... aestus agricola et sicco iam deflet mergite culmos. AVSON. 362, 5 quod vitae sectabor iter, ... si vexat labor agricolam? AMBR. hex. 2, 3, 12 terra ... aestu soluta fatiscit in pulverem miserandi agricolae labore consumpto. HIER. in Ioel 1, 11 p. 178 Vall. ipsi agricolae et vinitores confusi sunt et ululaverunt. *cf.* VVLG. Ioel 1, 11 Ier 14, 4. IV reg. 25, 12 de pauperibus terrae reliquit vinitores et agricolas. *cf.* Ier. 52, 16. Iob 31, 39 si fructus eius (*terrae*) comedi absque pecunia et animam agricolarum eius afflixi. I par. 27, 26 agricolis, qui exercebant terram, praeerat ... Chelub. Is. 61, 5 filii peregrinorum agricolae et vinitores vestri erunt. Ier. 51, 23 collidam in te agricolam et iugales eius. Am. 5, 16 vocabunt agricolam ad luctum. CLAVD. 24, 344 agricolae reserant iam tuta mapalia Mauri. AVG. civ. 22, 22 agricolae quot et quantos a caelo et terra vel a perniciosis animalibus casus metuunt agrorum fructibus. COD. Theod. 11, 24, 5 his quoque agricolis terrarum suarum dispendio feriendis (*abl. abs.*), qui ad patrocinia confugerint. SIDON. epist. 8, 8, 1 quousque tua te Taionnacus patriciae stirpis lassabit agricolam? DRAC. Romul. 7, 99 durosque labores agricolum. COD. Iust. 1, 3, 36 (37) idemque hoc super illis agricolis decernimus observari, qui ... sese monasteriis contra voluntatem dominorum fundorum duxerint offerendos.

VI *usus translatus, similitudines, proverbialia*: CIC. Brut. 16 nec enim ex novis, ut agricolae solent, fructibus est, quod tibi reddam. phil. frg. V 24 M. ut ... segetes agricolae subigunt aratris multo ante quam serant. div. 2, 16 ut agricola, cum florem oleae videt, bacam quoque se visurum putat. Cato 70 non magis dolendum est quam agricolae dolent praeterita verni temporis suavitate aestatem ... venisse. leg. 1, 1 nullius ... agricolae cultu stirps tam diuturna quam poetae versu seminari potest. CATVLL. 62, 53 ut vidua in nudo vitis ... hanc nulli agricolae, nulli coluere iuvenci. *cf.* 55. VERG. Aen. 2, 628 ac veluti ... in montibus ornum ... instant eruere agricolae. 10, 804 ac velut ... si quando nimbi praecipitant, ... omnis ... agricola ... tuta latet arce. 12, 453 qualis ubi ... nimbus it ... miseris — heu — praescia longe horrescunt corda agricolis. OV. met. 11, 192 ut primum pleno maturuit anno *lucus*, prodidit agricolam (*sc. famulum Midae*). epist. 12, 48 illast agricolae (*sc. Iasoni*) messis iniqua suo. FEST. 186 tenensque falcem effingitur *Saturnus*, quae est insigne agricolae. SEN. Phaedr. 455 seges illa magnum fenus agricolae dabit quaecumque laetis tenera luxuriat satis. dial. 6, 16, 7 agricola eversis arboribus ... subolem residuam fovet. benef. 2, 11, 4 perdit agricola, quod sparsit, si labores suos destituit in semine. 4, 9, 2 diligenter eligendos, quibus beneficia demus, quia ne agricolae quidem semina harenis committant. 7, 32, 1 et tanquam bonus agricola cura cultuque sterilitatem sŏli vincam. clem. 2, 7, 4 agricolas bonos imitabitur, qui non tantum rectas procerasque arbores colunt. epist. 9, 7 quod interest inter serentem et metentem agricolam, hoc inter eum, qui amicum paravit et qui parat. 34, 1 si agricolam arbor ad fructum perducta delectat, ... quid evenire credis iis, qui ...? 109, 8. CVRT. 9, 2, 26 nolite, quod pigri agricolae faciunt, maturos fructus per inertiam emittere e manibus. PLIN. nat. 14, 50 *Remmius Palaemon*, dum agricolam imitatur. VAL. FL. 3, 578 ceu pectora congelat ... agricolis ... cum coit umbra minax. SIL. 6, 324 sic ubi ... portat turbo globum ... omnis et agricola et ... pastor ... trepidat. STAT. silv. 5, 1, 123 velut Apula coniux agricolae parci. Theb. 1, 8 trepidum ... Martis operti

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agricolam infandis condentem proelia sulcis (*sc. Cadmum*). 1, 132 sic ubi delectos per torva armenta iuvencos agricola imposito sociare adfectat aratro. QVINT. inst. 2, 19, 2 sicut terrae nullam fertilitatem habenti nihil optimus agricola profuerit. FRONTO p. 213, 12 N. ut agricola, agrum intactum si conserat, laboriosus est. COMM. instr. 2, 14, 4 omne ⟨lolium⟩ agricola collectum separat. IVVENC. 2, 795 agricolae simile est regnum sublime Tonantis. AMBR. hex. 3, 12, 51 propagantur ea *sarmenta*, quae bonus agricola iudicaverit fructuosa. 3, 13, 56 amygdalis ... hoc genere medicari feruntur agricolae, ut ex amaris dulces fructus fiant. 4, 4, 19. HIER. in Is. 14, 24 p. 260 Vall. ut ... supponant cervices suas iugo Christi ad laborandum et fiant viri agricolae. epist. 129, 2 huius terrae cultores et agricolae apostoli sunt. VVLG. Ioh. 15, 1 ego sum vitis vera et pater meus agricola est. Iac. 5, 7 patientes ... estote ... ecce agricola exspectat ... fructum terrae patienter ferens. II Tim. 2, 6 laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere. OROS. apol. 33, 1 qui (*sc. deus*) est verus agricola. FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 39, 25 expectatio increpantis agricolae (agriculae *P*) ostendit hanc vineam dare fructus potuisse iustitiae. **Agricola** *titulus Novii.* NON. p. 165 Novius Agricola (p. 81 p. 500). *Zimmermann.*

Agricola, -ae *m. cogn. virorum tam nobilium quam humilium. notabilis prae aliis titulus* CORP. XI 600, *ubi agnomen datur ob merita erga agricolas*: C. Castricius T. f. Calvus trib. mil. ... Stellatina Agricola, bonorum libertorum benevolus patronus maximeque eorum qui agros bene ⟨et strenue colant⟩. *sculptum* A g r i c u l a CORP. X 3563 C. Claudius Agricula *in titulo vitioso; graece est* Ἀγρικόλας CASS. DIO 39, 50, 4. 66, 20, 1. 76, 5, 6, *semel* Ἀγρικούλας *in papyro, v. Wessely, Wien. Stud. 24, 1902, p. 112; episcoporum christianorum nomina a scribis quos gr.* ἀγροῖκος *ludificabatur varie corrumpebantur in* Agroecola Agroecula Agrecola Agrigola; *rusticus est gen.* Agricolanis SCRIPT. hist. Merov. II p. 108, 5. *nominis* Nicolaus *erat memor qui scripsit* Agricolaus *p. 1426, 3. in versibus* PAVL. NOL. carm. 27, 429 martyres Agricola et Proculo Vitalis adhaerens. 432. SIDON. carm. 15, 152 Agricolam contingat avum. CARM. epigr. 856, 1 Agrīcola *male in versibus rusticis. notissimus et, ut videtur, aetate supremus* Cn. Iulius Agricola, vetere et inlustri Foroiuliensium colonia ortus, utrumque avum procuratorem Caesarum habuit, quae equestris nobilitas est (TAC. Agr. 4), *celebratus a Tacito genero libello clarissimo, cos. suff. a. 77.* c o n s u l e s a l i i: Q. Glitius P. f. Stel. Atilius Agricola *cos. suff. II a. 103* (CORP. V 6974—6984. III dipl. 32. VII 1193); Sex. Calpurnius Agricola *cos. suff. cum Ti. Claudio Iuliano inter annos 145—161* (CAPITOL. Pius 8, 8 CORP. III dipl. 70. 7505. VII 225. 758. 773. 774); L. Virius Agricola *cos. ord. cum S. Catio Clementino Priscilliano a. 230* (CORP. VI 1984, 46. III dipl. 87. 3515. 5647. 5690. VIII 826. XIII 5038 frg. 2. 6681 INSCR. Rhen. 202. 231. 1444 COD. Greg. 3, 8, 1 COD. Iust. 1, 26, 1. 2, 2, 1 *passim*); Agricola (Vrbanus?) *fortasse cos. 234* (CORP. III 5460; *cf. PIR. I 325 p. 42*), Agricola *cum Eustathio cos. 421* (CORP. III 12857. COD. Theod. 2, 27, 1 *et passim.* COD. Iust. 1, 2, 6. 9, 40, 3. *cf.* SIDON. carm. 15, 152). *n o t a b i l e s praeterea*: CORP. III 2026 T. Flavio T. f. Tro. Agricolae. 13826 Cn. Serto⟨rio⟩ C. f. Brocc⟨ho⟩ Aquilio ... Agricola⟨e⟩ Ped⟨an⟩io F⟨usco⟩ Salinat⟨ori⟩ Iulio Servian⟨o⟩ V. C. Comi⟨nio⟩ Agricol⟨ae⟩ praef. eq. XII 672 Cominio ... Claud. Bo ... i ... Agricola⟨e⟩ Aurelio Apro. VI 211 M. Antíus M. f. Stel. Agricola Taurinis missus honesta missione. 10241 M. Herennius Agricola. 36488 memoriae Valerii Agricolae c. v. q. d. XIV 125 (*Ostiae, a. 224*) Agricola Aug. lib. proc. p(ortus) u(triusque). CASS. DIO 76, 5, 8 Καικίλιος ... Ἀγρικόλας. Agricola *frater uxoris Apollinaris Sidonii, filius imp. Aviti (Seeck, PW. I 892), ad quem datae sunt* SIDON. epist. 1, 2 *et* 2, 12; *cf.* RVRIC. epist. 2, 32 p. 415. *h u m i l e s v e l o b s c u r i*: CORP. VI 8553 Agricolae Caesar. n. ser(vo). 17985ª (= CARM. epigr. 856) Tibur mihi patria, Agricola sum vocitatus, Flavius idem ego sum. 19256 C. Helvius Agricola *verna.* 32627, 17 (centuria) Agricolae. 36174 M. Porcio Agricolae. IX 1432 C. Aldius Agr⟨i⟩cola. XI 4587 Tifano ⟨Ag⟩ricolae ... IIIIvir(o) i. d. 6689, 213 (*in tegula*) C. Saf(ini) Agric(olae). XIV 1101 M. Helvius Agricola. 2614. II 2034 M'. Cor(nelii) Agricolae. 4015 L. Agricolae (*lectio incerta*). VIII 15939 C. Avianus Agricola. III 11796 C. Iulio Agricol. 9792. 9558. 12014, 107. V 3707 P. Pontio Agricolae filio. 6345 Blandio Agricola. 6558 Victoris Agricole. VII 25 Fl. Agricola mil. leg. VI vict. 912ᵇ sub Agricola optione. XII 283 M. Coelio Agricolae. 2473ᵇ C. Sentio Agricolae. 4108 G. Annio Agricolae. 3390. 5683, 25. 5687, 31. XIII 5210 Gelli Agricolae. 6571 Iulius Agricola. 6669 Albanius Agricola. 10010, 63. *christiani*: *martyr Bononiensis, de quo* AMBR. exhort. virg. 1, 6 Agricola, qui bonos fructus spiritalis gratiae seminaret et sacri sanguinis effusione meritorum suorum omniumque virtutum rigaret plantaria. PAVL. NOL. carm. 27, 429 (*v. supra l. 33*). 432 Vitalem Agricolam Proculumque Bononia condit. GREG. TVR. Franc. 2, 16 glor. mart. 43. *noti erant sexto saeculo episcopi Cabilonensis (Krusch ad Greg. Tur. glor. conf. 85), Nevernensis Gabalensis Trecensis Agaunensis* (CHRON. min. II 237, 565, 1), *quorum nomen* Agricola *in codd. maxime* GREG. TVR. *scriptum est* Agroecula: Franc. 5 capit. 45. 9, 41. CONC. Aurel. a. 538 p. 86, 6. a. 541 p. 99, 12, Agroecola: Franc. 4, 24, Agrecola: CONC. Matisc. a. 583 p. 172, 28, Agricula: CONC. Paris. a. 614 p. 192, 18. 201, 16, Agrigola: CONC. Paris. a. 614 p. 191, 35. *haereticus Pelagianus* CHRON. min. I 472, 1301. *episcopus Caesareae* CONC. Ancyr. Migne 56 p. 754ᶜ A g r i c o l a u s. **Agricola** *nom. equi.* INSCR. rev. archéol. 41, 1902, p. 436, 12. ? **Agricolānus** *cogn.* COD. Theod. 9, 1, 3 (*a. 322*) Imp. Constantinus ad Agricolanum (afr-, agricul-, agriculam *pars codd.*). **Agricolia** *nom. mul.* INSCR. Rhen. Bramb. 1526 d. m. memoriae Secundi Agricole negotiatori artis cretariae Agricolia Agripina filia patri pientissimo f. c. *V.* batinius (?) rusticus **agricolānus** GLOSS. V 591, 53.

agricolāris, -e *ab* agricola *poetice.* PALLAD. 14, 3 bis septem parvos, opus agricolare, libellos.

agricolātio, -ōnis *f. cf.* agricolari. COLVM. 1 praef. 6 agricolationis neque doctores ... neque discipulos. 10 unum genus liberale ... rei familiaris augendae ... ex agricolatione contingit. 11 discendi cupidiores agricolationem pernoscerent. 26 cum separata sit ab agricolatione pastoralis scientia. 1, 1, 1 qui studium agricolationi dederit, sciat. 1, 1, 9 agricolationis prudentiam. 1, 1, 12 ut agricolationem Romana ... civitate donemus. 1, 1, 15 priusquam cum agricolatione contrahas. 1, 1, 17 compos agricolationis. 1, 9, 3 agricolatio frugalitatem requirit. 2, 2, 15 agricolationis ... prudentem virum. 3, 21, 2. 2, 16, 1 in agricolatione. 6 praef. 5. 2, 21, 6 agricolationis totam disciplinam. 4, 1, 1 compluribus agricolationis studiosis. ISID. orig. 17, 1, 1 Mago ... in XXVIII voluminibus studium agricolationis conscripsit. *translate*: AVELL. p. 615, 8 fructus vestrae agricolationis.

agricolor, -ātus sum, -ārī *ab* agricola. RVFIN. Clement. 9, 22 apud Gelos quoque mos est, ut mulieres agricolentur. AVG. gen. ad litt. 8, 8 p. 243, 3 nisi videremus cum tanta voluptate animi agricolari quosdam. 9, 15 p. 288, 15 more agricolandi vel medendi. SALV. eccl. 2, 46 qui agricolantur, id sibi fructuosum esse existimant. *translate*: AVG. gen. ad litt. 9, 16 p. 289, 13 quemadmodum ... angeli in hoc mundo ... agricolentur, non utique novimus.

agrī cultio, -ōnis *f. in unam vocem nondum coaluit*: CIC. Cato 56 num ... horum senectus miserabilis fuit, qui se agri cultione oblectabant? Verr. 4, 226 quid est enim Sicilia, si agri cultionem sustuleris?

agrī cultor, -ōris *m. in* agricultor *hic illic coaluisse potest*: LIV. 26, 35, 5 servos agricultores rem publicam abduxisse (*at* 4, 25, 4 cultoribus agrorum. 27, 12, 6 cultoribus agri). CVRT. 8, 12, 12 quaerenti Alexandro plures agricultores haberet an milites ..., maiore militum quam agrestium manu opus esse respondit *Omphis.* COLVM. 1 praef. 6 sine agricultoribus. 8, 16, 1 *piscium* reditum quamvis alienissimum agricultoribus putem (1, 1, 6 non dissimulanda agrorum cultori). *t r a n s l a t e*: ITALA Ioh. 15, 1 (Pacian. epist. 3, 16 p. 76) ego sum vitis vera et pater meus agricultor est (VVLG. agricola). ZENO tract. 2, 27, 1 p. 468 hic mihi rustico vestro beatissimi ignoscite agricultores. PACIAN. epist. 3, 16 p. 77 vides etiam agricultorem (*sic PR*) deum.

agrī cultūra, -ae *f. postea hic illic in* agricultura *coaluisse videtur; raro* agrorum cultura *vel* cultura agri (agrorum) *dicebant. duo verba testatur versus* LVCRETI 5, 1148 (*l. 81*), *compositionem sequiori aetati vindicat usus translatus p. 1427, 48.* CATONIS *liber inscribitur*: de agri cultura liber. VARRO ling. 6, 26 paganicae *feriae* eiusdem agriculturae causa susceptae *sunt.* rust. 1, 1, 6 sine aqua omnis ... misera agricultura, sine successu ... frustratio est, non cultura. 1, 2, 12 ad te, *Scrofa*, rudem esse agriculturae. 1, 2, 13 qui de agri cultura scripserunt, *cf.* capp. 1. 2. 3. 4. 5. 1, 1, 11. 1, 2, 28. 3, 1, 9 (*bis*). 1, 1, 5 *deos invocabo*, qui omnis fructus agri culturae caelo et terra continent. 1, 1, 11 quae non arbitror pertinere ad agri culturam. *cf.* 1, 2, 23. 24. 1, 55, 7. 1, 2, 10 *Scrofa* de agri cultura Romanus peritissimus habetur. 1, 2, 12 docete nos agri cultura quam summam habeat, utilitatemne an voluptatem an utrumque. 1, 2, 13 pastio, quae coniungitur ... cum agri cultura. *cf.* 1, 2, 15. 2 praef. 4 *et* 5. 2, 1, 5. 3, 1, 7. 3, 1, 8. 1, 2, 16 ab iis inferiore gradu aetatis susceptam agri culturam. 1, 2, 20 nec ullae pecudes agri culturae sunt propriae nisi quae. 1, 2, 21. 23 agri culturae partes. *cf.* 1, 5, 3 *et* capp. p. 6. 1, 2, 23 agri culturae acceptum referre. 1, 2, 26 in agri cultura. 2, 9, 6 (*at* 1, 37, 3 ⟨in⟩ cultura agri). 1, 2, 28 quae omnia sunt diversa ab agri cultura. 1, 17, 3 operarios ... ad agri culturam dociles. 2 praef. 5 agri cultura factum, ut. 3, 6, 5 quod ... ad agri culturam idoneum est. 3, 7, 5 *columbarium* adpositum ad agri culturam. 2, 6, 5. capp. p. 4 artem esse agri culturam. p. 5 agri culturae quod sit initium et quis finis. 1, 5, 1 (*at* 2 praef. 4 culturam agri). 3, 1, 4. 2, 4, 3 agri enim culturae ab initio fui studiosus. CIC. off. 2, 12 neque agri cultura ... sine hominum opera ulla esse potuisset. 1, 151 omnium rerum ... nihil est agri cultura melius. *cf.* Cato 54. fin. 3, 4 agri cultura quae abhorret ab ... elegantia. Manil. 15 agri cultura deseritur. de orat. 1, 249 si mandandum aliquid procuratori de agri cultura sit. rep. 5, 5. Cato 59 agri cultura laudatur in eo libro qui (*at* Cato 54 de cultura agri scriberet *Hesiodus.* 56 hominum generi universo cultura agrorum est salutaris). LVCR. 5, 1448 navigia atque agri culturas moenia leges ... experientia mentis ... docuit. CAES. Gall. 4, 1, 6 neque agri cultura ... intermittitur. 6, 22, 1 *Germani* agri culturae non student. 6, 29, 1. 6, 22, 3 ne ... studium

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

belligerandi agri cultura commutent. 3, 17, 4 quos ... studium ... bellandi ab agri cultura revocabat. 4, 1, 2. PAVL. FEST. p. 93, 4 cum pater filio de agri cultura praeciperet (*at* FEST. p. 325, 6 *Saturnus* culturae agrorum praesidere videtur. VAL. MAX. 8, 13, 1 exactissimae agrorum suorum culturae). CELS. med. 1 praef. alimenta ... agri cultura, ... sanitatem ... medicina promittit. COLVM. 1 praef. 25 quasi agri culturae partem, cum separata sit ab agricolatione pastoralis scientia. 1, 1, 2 maximeque in agri cultura, in qua. 11, 2, 79. 1, 1, 5 *librum* de agri cultura scriptum. 1, 8, 2 quas *ineptias* ... in agri culturam transtulit *id genus mancipiorum*. 6 praef. 7 hominis socius in agricultura. 11, 1, 10 agriculturae ... praeceptores. PLIN. nat. 1, 8 ind. auctor. Androtione, qui de agri cultura scripsit (*cf.* ind. auctor. 1, 10. 14. 15. 17. 18). 1, 18, 1 antiquorum studia in agri cultura. 1, 18, 5 inlustres de agricultura (*at* nat. 8, 180 socium ... laboris agrique culturae. 15, 3 culturam agrorum). nat. 18, 22 de cultura agri praecipere, *at* 18, 201 qui princeps hominum de agri cultura praecepit. 18, 44 nihil sero faciendum in agri cultura. FRONTIN. grom. p. 45 in adsignato agro ... solet tempus inspici et agri cultura (PLIN. epist. 1, 20, 16 in cultura agri. SVET. Aug. 42 cultura agrorum. Vesp. 1 ad culturam agri ... commeare). AVREL. ad Front. p. 69, 11 N. legi ex agricultura Catonis. DIOM. gramm. I 368, 26 tyrannus de agri cultura. VLP. dig. 7, 1, 13, 5 si nihil agriculturae nocebit (*at* NERAT. dig. 25, 1, 15 agrorum quoque cultura). PALLAD. 1, 1, 2 de omni agricultura et pascuis. 1, 23 stercus avium maxime necessarium est agriculturae. SERV. ecl. praef. agriculturae amor. 4, 32 per agriculturam famis ostendit timorem (*at* georg. 2, 1 culturam agri consiti). georg. 1 praef. agriculturam ... in ... sequentibus libris invenire. agriculturae ... praecepta. 1, 43. 1, 12 de agricultura locuturus. 1, 106 post ... generalem agriculturam. 1, 147 omne agriculturae genus. 1, 176 *Hesiodus* primus de agricultura scripsit. 2, 412 Cato ... in libris ad filium de agricultura. 2, 514 anni labor ex agricultura habet totius anni substantiam. 3, 135 quas *translationes* ... ab agricultura traxit. AMBR. hex. 3, 13, 56 agricultura convertit stirpium qualitates. VVLG. II par. 26, 10 agriculturae deditus. II Macc. 12, 1 Iudaei ... agriculturae operam dabant. HIER. epist. 106, 49 proprie σκαλισμός in agricultura dicitur. AVG. in psalm. 72, 32 eligant ... alii agriculturam. civ. 7, 19 falcem habet *Saturnus* propter agriculturam ... illo regnante nondum erat agricultura. 7, 24 ad exercendam agriculturam. 10, 1 propter agriculturam ..., non ⟨ab⟩ agricultura. 18, 6. 22, 24 in agricultura. 18, 15 Stercutium ... agriculturae deum. AVIAN. apol. 12 rusticus aratro suo agriculturae insistens vidit. COD. Iust. 11, 10 (9), 7 nullus fabricensium ... agriculturae alienarum rerum se posthac immiscere conetur. ISID. orig. (17, 2 *inscribitur*: de cultura agrorum. 17, 2, 1 cultura agri cinis, aratio ... *est*). 17, 1, 3 *Stercutus* plura instrumenta agriculturae reperit (17, 3, 18 stipula ... uritur propter culturam agri). GLOSS. III 356, 40 agricultura γεωργία, *cf.* 495, 30. NOT. Tir. 99, 10 cultura. 99, 10^{a} agricultura. *translate*: VVLG. I Cor. 3, 9 dei agricultura estis, dei aedificatio. *cf.* HIER. epist. 129, 2 *et* Is. 5, 10 p. 75 Vall. PROSP. c. coll. 13, 5 p. 342 Vall. ut ... dignos aeternis horreis fructus dei agricultura producat. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 23 p. 678^{d} cuius *(dei)* agricultura ... sumus. *Zimmermann.*

agridium *v.* acridium.

agrielaea, -ae *f.*, ἀγριελαία. DIOSC. 1, 114 (*gr.* 1, 136) de agrielea (agruelea *P*) id est oleastrum. *cf. p. 1429, 24.* *V.*

Agriēnōn *gen. plur., gens Persica.* RAVENN. p. 51, 19. *cf.* Agriane *et* Agrianes.

pāgus **Agrifānus**. CORP. X 1278 (*Nolae, descr. et recogn. Mommsen*).

Agrigē *v.* Agrice.

Agrigentum, -ī *n.* (*vel* **Agragās,** -antis *m.*), *Graecorum* Ἀκράγας, *opp. Siciliae, nunc* Girgenti, *de quo cf. Mommsen, Corp. X p. 737; Hülsen, PW. I 1187.* Agrigentum: CIC. Verr. 3, 63. 123 *sq.* 153. 185. 5, 27. 58. 93 *sqq.* rep. 3, 45 LIV. 24, 35, 6. 9. 24, 39, 10. 25, 23, 2. 25, 27, 13. 25, 40, 5. 8. 25, 41, 7. 26, 40, 2. 4. 7. 13. 26, 41, 15. 36, 2, 11 VAL. MAX. 3, 3 ext. 2. PLIN. nat. 3, 89 oppidum Agragas, quod Agrigentum nostri dixere. 8, 155. FRONTIN. strat. 3, 10, 5 apud Agrigentum. FLOR. 1, 18, 12. SOL. 5, 19 (*male nonnulli* agrigentino). ITIN. Anton. 88 (*v. l.* -ium). 89. 94 *sqq.* 492 *bis, ubi* agringento *semel unus liber.* SERV. Aen. 3, 703 *sq. cf.* GLOSS. V 263, 42. TAB. Peut. 7, 1 Agrigento. EVTR. 3, 14, 5 apud Agrigentum civitatem. OROS. hist. 4, 7, 4. 4, 18, 2 IORD. Rom. 166 RAVENN. Guido p. 498, 2. *accedunt rari nummi*: INSCR. numm. Mionnet 1, 216, 70 *et* 71 Agrigentum. *nota*: NOT. Tir. 37, 26 *sq.* agrientum agrientinum. RAVENN. p. 404, 10 Agrietum. Agragas (Acragas): *hac nominis forma, quae significat tam fluvium* (VIB. SEQ. geogr. p. 147, 4. *cf.* STEPH. BYZ. *sub* Ἀκράγαντες *et* PLIN. nat. 35, 179 *sub* Agragantinus *p. 1428, 40*) *quam montem cum oppido* (VERG. Aen. 3, 703 *et qui pendent ab eo*, PRISC. perieg. 495) *alterumque montem prope Gelam* (VIB. SEQ. geogr. 154, 26) *quam heroa eponymum* (STEPH. BYZ. *l. c.*) *et caelatorem celeberrimum* (PLIN. nat. 33, 155), *utuntur poetae prima syllaba semper correpta (sed cf. p. 1428, 32)*: VERG. Aen. 3, 703 arduus inde Agragas (*sic Pγbc*, agragans *M*, acragas *RV*) ostentat maxima longe moenia, magnanimum quondam generator equorum (SERV. *ad l.* GLOSS. IV 428, 18. 205, 5. V 549, 10). MELA 2, 118 PLIN. nat. 3, 89 *v. p. 1427, 66.* 33, 155 (*ubi* agragas B^2VR, adgr- R^1, acr- *dett.* agragantis *BVR*, acr- *dett.* agragantis *B*, acragantis *R dett.*, acragentis *V*). SIL. 14, 210 pulveream volvens Agragas (agragos *ll.*) ad moenia nubem. VIB. SEQ. geogr. p. 147, 4. OV. fast. 4, 475 Acraganta (agrigenta *Regin. saec. X*). GRATT. 527 cantatus Graiis Acragas. VIB. SEQ. geogr. p. 154, 26 Acragas Siciliae *mons* iuxta Gelam. PRISC. perieg. 495. *nota*: Agragantum: PLIN. nat. 7, 200 tyrannus primus fuit Phalaris Agraganti (*nisi tamen dat. est*). *hanc formam restituerunt edd.* IVST. prol. 19 *pro tradita* egantum *vel* tagantum *vel* ragantum. *ethnicon et adi.* **Agrigentīnus, Agragantīnus,** -a, -um, Ἀκραγαντῖνος. PLAVT. Rud. 49 Siculus senex scelestus, Agrigentinus, urbis proditor. CIC. Verr. 5, 48 Nymphodoro Agrigentino (agrientino *cod. Reg.-Paris.*). LIV. 36, 31, 12 Hieroclen Agrigentinum. FRONTIN. strat. 3, 4, 6 Phalaris Agrigentinus (agrigentius *Harl. saec. IX/X ante corr.*) SERV. auct. Aen. 3, 704 Heronem Agrigentinum (GLOSS. V 263, 42). SCHOL. Iuv. 6, 486 Phalaris Agrigentinus, saevissimus tyrannus. *incolae*: Agrigentini: CIC. Verr. 3, 123 *sq.* 5, 93 *sqq.* Scaur. 25 LIV. 26, 40, 14 VAL. MAX. 3, 3 ext. 2. CORP. X 7192 (*Agrigenti saec. I ex.*) Concordiaé Agrigentinorum sacrum res publicá Lilybitanorum. 6316 (*Terracinae*) M. Favonio M. f. leg. popul. Agrigent(inorum, *an* -ini?). FRONTIN. strat. 3, 2, 6 civitatem Agrigentinorum. 3, 10, 5. PORPH. Hor. epist. 1, 1, 58 Falaris ... Agrigentinorum tyrannus. OROS. hist. 1, 20, 1 Phalaris Siculus Agrigentinos arrepta tyrannide populabatur. 4, 7, 6 GREG. M. epist. 9, 29. CIC. Lael. 24 Agrigentinum (agrigentium *cod. Gud.*) ... doctum quendam virum (*sc. Empedoclem*) (PORPH. Hor. ars 463. 464 fysicus). AMM. 28, 1, 46 taurus (*Phalaridis*). SCHOL. Iuv. 1, 155 patre Agrigentino. CONC. Lateran. a. 649 (Mansi X 866^{C}) Felice Agrigentino episc. (Φίληκος ἐπισ. Ἀγριγέντου). PLIN. nat. 31, 85 Agrigentinus *sal* (SOL. 5, 18 AVG. civ. 21, 5. 21, 7 EVGIPP. exc. Aug. p. 488, 22. ISID. orig. 14, 6, 34 sales. *, cf.* PRISC. perieg. 495). SOL. 5, 22 lacu. 5, 24 ager. SIDON. carm. 2, 366 Āgrīgentini recolit dispendia campi. GREG. M. epist. 8, 23 territorio. 3, 12 civitatis (*ubi* adgregentinę *R1.* 4, 36). 5, 12 ecclesiae. *de forma graeca*: LVCR. 1, 716 Acragantinus ... Empedocles. VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 Acragantinum Gillian (Agrigentinum A^2 *e Paride*). *ibid.* Acragantina civitas (agrigentina A^2). PLIN. nat. 29, 5 Acrone Agragantino (acr- *r*, agrigentino *vulg.*). 35, 62 Agragantinis *T, sim. V*, agragentinis *B*, aggragentinis *R*, agrigentinis *d h vulg.*). 35, 64 Agragantinis (*d*, agragentinis *BR*, agrigentinis *V? h vulg.*). 35, 179 Agragantino (*RF vulg.*, agragent- B^1, agrigent- B^2) fonte. *cf. p. 1427, 77.* SOL. 45, 11 Agragantina (*NM*, agragentina *LQP*, acragantina *SA*, agregantina *RC*, agrigentina *rell.*) regio. VIB. SEQ. geogr. p. 147, 18 Camicos Siciliae ... dividit Agragantinos (agringentinos V^2). ORIBAS. syn. 6, 24 in agro Agragantino. *Diehl.*

? **agrilaria** DIOSC. Vind. Const. p. 375 Neap. p. 166 αγριλαρια *i. q.* χρυσόγονον. DIOSC. graec. 4, 56 Χρυσόγονον ... Ῥωμαῖοι ἀριλάρια (αγριλαρια *Const. cod.*). *esse* auriolariam *vult Wellmann.* *V.*

Agrilicus, -ī *cogn. barb.* CORP. II 2468 (*Aquis Flaviis, periit*) Iovi o. m. Septum⟨i⟩us Agrilicus v. s. l. m.

Agrilion, *Ptolemaeo* Ἀγρίλιον, *statio Bithyniae.* RAVENN. p. 109, 4. TAB. Peut. 9, 3 Agrillo. *ab hoc oppido diversum videtur* RAVENN. p. 105, 12 Agrilla.

Agrīlius *v. sub* Agrius *p. 1438, 29.*

Agrilla, Agrillō *v.* Agrilion.

Agrimatio, *cf.* ἀγριμαῖος*?, cogn. vir.* CORP. VI 9842 Agrimatio Statiliaes Tauri f. Messalinae (*quae nupsit Neroni*) pumilio. *Diehl.*

agrimēnsor, -ōris *m.* [*ad exemplum vocabuli gr.* γεωμέτρης *fictum esse videtur. Th.*]. agrimessor *hic illic in codd., v. l. 64. 72,* agrimesor *in lapide l. 77.* *vocabulum novicium.* GLOSS. γεωμέτρης. *cf. Kubitschek, PW. I 894; Rudorff, grom. II p. 320 sqq.; Mommsen, grom. II p. 174 sqq., Ephem. epigr. V p. 114; Ruggiero, diz. epigr. I p. 367.*

VEG. mil. 3, 8 ab agrimensoribus (agrimessor- *pars codd.*) podismum mensurae colligi oportet. COD. Theod. 2, 26, 1 (= Iust. 3, 39, 3; *Const. a. 330*) agrimensor ire praecipiatur ad loca ut patefacta veritate huiusmodi litigium (*de finibus*) terminetur. *ibid.* agrimensor ... perveniet. AMM. 19, 11, 8 cum Innocentio quodam agrimensore. CASSIOD. var. 3, 52, 5 agrimensorem peritissimum, cui ab arte nomen est, vestra ... adhibeat magnitudo. 3, 52, 8 agrimensori ... finium lis orta committitur. GREG. M. epist. 7, 36 certamina eorum agrimensoris (agrimess- *pars codd.*) definitione prospeximus finienda. *ibid.* Iohannem agrimensorem. PS. BOETH. geometr. p. 401, 8 Fr. veteres ... agrimensores omnem mensurae quadraturam dimidio longiorem latioremve facere consuerunt. NOT. Tir. 91, 57 agrimensor. CORP. II 1598 Q Iu⟨l⟩ius P. ⟨f.⟩ Gal. Rufus agrimensor Siccaenas. VIII 8812 per Cae(lium) Martiale⟨m⟩ agrimesore(m). 12639 T. Flavius Dapnus Aúg. lib. agrimensor. *cf. Mommsen, Corp. VIII p. 1339.*

syn.: *cf.* NON. 11 finitores dicebantur, quos nunc agrimensores dicimus. (mensor, mensor agrarius, mensor agrorum, metator, decempedator, gromaticus, auctor).

agrimēnsōrius, -a, -um *ab* agrimensor. ITALA Ezech. 40, 3 (Ambr. fid. 5, 19, 229) et ecce vir et in manu eius funiculus agrimensorius (σπαρτίον οἰκοδόμων, VVLG. funiculus lineus). FILASTR.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

153, 1 heresis quae ... audit in Zacharia propheta de funiculo agrimensorio (Zach. 2, 1 σχοινίον γεωμετρικόν, VVLG. funiculus mensorum). *V.*

agrimōnia *v.* acrimonia. **Agrinius** *v. sub* Agrius *p. 1438, 40.*

Agrīnus *cogn. vir. graecum?* CORP. II 2030 (*in Hispan. Baetica*) C. Licinio Agrino Osq(uae) IIviro bis C. Licinius Agrippinus f(ilius). VIII 8998 (*in Mauret. Sitif., a. 207*) P. Iulius Agrinus ... Lucilla fil(ia) ⟨p⟩atri ... fecit. *cf. p. 1436, 51.* *Otto.*

Agriodūs *v.* Argiodus. **Agrīōn** *v.* 2. Agrius.

Agriop(ās?), -ae *cogn. vir. graec.* PLIN. nat. 7, 195 tegulas invenit Cinyra, Agriopae filius, et metalla aeris, utrumque in insula Cypro. *Diehl.*

Agriopē *v.* Argiope *et* Europe. **Agriophagī** *v.* 2. Agrius.

agriophyllon, *ἀγριόφυλλον herba.* PS. APVL. herb. 94 Graecis dicitur peucedanos ... aliis agriophyllon. *V.*

agrios (-us), -a, -um. *vox graecolatina plerumque de herbis dicta, latine* agrestis. *persaepe graece scribitur.* SCRIB. LARG. 243 staphis agria (166 PALLAD. 1, 27, 2 THEOD. PRISC. eup. faen. 12. 48 log. 25 DIOSC. 4, 146 ORIBAS. syn. *saepius.* GLOSS. III 564, 7; *al. interdum in formam* stafisagria *sive* stafidagria *cum voce coaluit.* PLIN. nat. 23, 17 astaphis). PLIN. nat. 12, 45 nardon. 20, 29 moloche. 23, 19 ampelos (27, 44 DIOSC. 4, 176). 25, 129 lychnis. 25, 155 cremnos (26, 94). 25, 162 andrachnen agrian 26, 72 raphanos. 26, 94 orminos. 31, 106 *nitrum* (VEG. mulom. 3, 59). DIOSC. 1, 29 elea (*cf.* 1, 114 agrielea). PS. APVL. herb. 84 praef. asparagon. *Bannier.*

Agrios *v.* 2. Agrius.

agrioselinon, *ἀγριοσέλῑνον herba.* DIOSC. 3, 72 hipposelinon aut ariaeilon (arieilon *P*) dicunt. *cf.* CHAR. gramm. I 32, 14 siser *ἀγριοσέλινον.*

agripennis *v.* arepennis.

agripeta, -ae *m.* [*ab* ager *et* petere. *Th.*]. CIC. nat. deor. 1, 72 in eam (*Samon*) pater eius (*Epicuri*) Neocles agripeta venerat. Att. 15, 29, 3 agripetas eiectos a Buthrotiis. 16, 1, 2 agripetas Buthroti concisos audio (16, 4, 3). *cf. κληροῦχος.* *V.*

Agrippa, -ae *praenom. et cogn. latin.* **I** *observationes grammaticae*: **1** *ad orthographiam*: p *non geminata, velut*: CORP. X 4965 (*Venafri, descr. Mommsen*). V 4064 (*Mantuae*) ...⟩ C. f. Agripa. INSCR. numm. Madden Coins of the Jews (1881) p. 133 βασιλέως Ἀγρίπα. *cf.* p. 136 βασ. Ἀγ⟨ρί⟩πα. EVSEB. chron. vers. Armenia *modo* -p-, *modo* -pp-. INSCR. Archaeol.-epigr. Mittheil. aus Oesterr. **19** p. 222, 88 (*Tomis*) Ἀγρίπας καὶ Ἄσκλυς. CORP. graec. 4594 (*in Syria*) Ἀ⟨γρ.⟩ Παυλίνου ... Ἀγρί(που) Κασσιανοῦ, ... Ἀγρίπου, Κ⟨λ. Ἀ⟩γρίπου ... Ἀγρίπ⟨ου ...⟩. INSCR. graec. Sic. et Ital. 2558 (*Treveris*) ἐνθάδε κῖται Ἄζιζος Ἀγρίπα Σύρος κώ(μης) Καπροζαβαδαίων, ὅρων Ἀπαμέων *sim. codd. Graeci, velut* DIOD. 12, 30, 1. c *pro* g: IORD. Get. 76 *codd. P(alatinus) et V(alenciennensis) saec. IX.* SEN. contr. 2, 4, 12 *cod. A (saec. X) bis, cod. B (saec. X) semel.* CORP. II 2433 *et* 2435 (*Bracarae Augustae*) *bis.* XI 6689, 271 (*in latere*). y *pro* i: HOR. epist. 1, 6, 26 *cod. λ saec. IX/X.* SERV. auct. Aen. 8, 682 *cod. F(loriacensis) saec. IX/X.* MART. CAP. 6, 632 *et* 6, 634 *bis B (saec. X in.) et R (saec. X/XI) (semel* -ī *omnes* 6, 632). SOL. 1, 49 agyrppe *cod. S(angall.) saec. X (cf. l. 57).* CENS. 17, 11 *cod. V(aticanus) saec. X.* GELL. 16, 16 inscr. *cod. Paris. Q saec. XIII.* FRONTIN. aq. (*cod. Cassinensis saec. XIV ex.*) 9 *bis.* 25 *bis.* 102 *bis.* 104. **116** (*contra* i: 9. 98. 99). *singularia*: CORP. XIV 865 (*Ostiae, descr. Bormann*) d. m. C. Consio Eopo (*debuit* Euporo) Agrppa et Euporus fili palri (*sic*) pientissimo. X 1778 (*Puteolis*) Iulius Agrirppa (*cf. l. 52*). *compendia inveni haec*: Agripp. *v. sub praenomine p. 1430, 38.* Agrip.: CORP. IV 2437 (*a. u. c. 717*). VII 379. 380 INSCR. numm. Madden *l. c.* p. 133. Agri(ppae) *ut videtur* CORP. VI 8871. *cf. l. 42.* **2** *ad declinationem*: **a** *apud Latinos*: *nomin. graec.*: CORP. III 6581 (*Alexandreae, a. 199*), 2, 19 Claudius Agrippas *veteranus. gen.*: CORP. V 3802 (*Veronae*) v. f. C. Valerius Agrippai l. Ismaru⟨s⟩ ... sibi et ... Valeriai Ismari l. Priscai C. Valerio Ismari l. Imero Valeriai Ismari l. Ismyrine. REG. urb. p. 9, 15 Agrippes (p. 23, 5 CVRIOS. urb. p. 22, 5). *dat.*: CORP. IX 4677 (*Reate, a. u. c. 727*) ⟨M. Ag⟩rippai L. f. cos. tert. ⟨pr⟩aefectur. Reate patrono. X 1240 (*Nolae*) M. Agrippai Augusti nepoti. VI 11270 Agrippe filio dulcissimo. III 2175 (*Salonis, periit*) Antonio Agrippe. XIV 349 (*Ostiae*) Agrippáe. *acc.*: OV. fast. 4, 49 Agrippan *ante cons. plur. nom.*: Agrippae: GELL. 16, 16, 1 SOL. 1, 65 NON. 556 COMM. Einsidl. gramm. suppl. p. 239, 19. *acc.*: Agrippas: PLIN. nat. 7, 45 GELL. 16, 16 inscr. GLOSS. Plac. *p. 1430, 15.* **b** *apud Graecos*: Ἀγρίππας, Ἀγρίππα (*gen.*), Ἀγρίππαν, Ἀγρίππα (*voc.*). HERODIAN. I 56, 5 τὰ εἰς ~~πας~~ βαρύνεται ... Ἀγρίππας. II 636, 14 ἐκεῖνα δὲ μόνον εἰς ~~α~~ κατάληκτα εἴη κατὰ τὴν γενικήν, ... ὅσα δὶς τὸ αὐτὸ σύμφωνον ἔχει καὶ μή ἐστι ῥηματικὰ οἷον Ἀγρίππας. *nota nom.* CORP. graec. 4367[k] (*in Pisidia*) Λούκιος Οὐπτούριος Ἀγρίππα Ἀριστιανός. 4539 Ἀγρίππα, *v. p. 1432, 29. gen.* Ἀγρίππου: PLVTARCH. Anton. 66 DIO CASS. 54, 29, 7. 66, 24, 2 EPIPHAN. *alii* CORP. graec. 4578[b] (*in Palaestina*) 4366[e] *et* [f] (*Termessi in Pisidia*) INSCR. numm. Mionnet 6 p. 672, 408. 409. **c** *apud Armenios*: EVSEB. chron. vers. Armenia *saepius* Agrippas *nomin.* **3** *ad prosodiam*: *prima syllaba pro longa sumitur tam in arsi* (HOR. epist. 1, 6, 26. 1, 12, 1. 1, 12, 26 EPICED. Drusi 67. 69. OCTAVIA 934 MART. 3, 20, 15. 3, 36, 6. 10, 87, 9 CARM. epigr. 29, 4) *quam in thesi* (VERG. Aen. 8, 682 HOR. sat. 2, 3, 185 IVV. 6, 158 SIDON. carm. 2, 471. HOR. carm. 1, 6, 5 SIDON. carm. 23, 496) *excepto uno loco* MANIL. 1, 798. **4** *ad etymologiam*: PLIN. nat. 7, 45 in pedes procidere nascentem contra naturam est, quo argumento eos appellavere Agrippas ut aegre partos, qualiter et M. Agrippam ferunt genitum unico prope felicitatis exemplo in omnibus ad hunc modum genitis *eqs.* (SOL. 1, 65). *sim.* GELL. 16, 16, 1. 16, 16 inscr. NON. 556/557 SERV. auct. Aen. 8, 682. GLOSS. a pede (a pedibus) natus, qui in pedibus (in pedes) nascitur, *saepius; nota praeterea haec*: GLOSS. II 11, 39 ὁ ἐπὶ πόδας γεννηθείς (379, 33). GLOSS. Casin. apud Loewium Prodr. p. 396 qui in pedes nascitur, inversus, quasi aegripes. Monac. apud Loewium Goss. nom. 145 qui cum dolore nascitur, *cf.* COMM. Einsidl. gramm. suppl. 239, 18 hic Agrippa est et appellativum: agrippae dicuntur illi, qui cum nimio dolore nascuntur, sicut caesares. GLOSS. Plac. V 7, 14 agrippas qui pedibus editiore capite pariuntur (V 45, 12). QVINT. inst. 1, 4, 25 scrutabitur ... origines nominum ... ex casu nascentium: hic Agrippa et Opiter et Cordus et Postumus erunt. *hariolatur* HIER. nom. hebr. p. 67, 18 Agrippa congregans subito. **5** *derivata*: CHAR. gramm. I p. 93, 29 cum sit Agrippa, mulierem Agrippinam dicimus, thermas vero Agrippinianas ... de qua quaestione a Velio Longo libellus scriptus est: *quid veri insit non diiudicaverim.*

II *de nominis usu*: **A** *de praenomine*: LIB. de praen. 3 quae olim praenomina fuerunt, nunc cognomina sunt, ut Postumus Agrippa Proculus Caesar. *in gente Menenia primum hoc praenomen datur. celeberrimi* Agrippa Menenius *tribunus, qui reconciliavit plebem* (LIV. 2, 16, 7. 2, 33, 10 PLIN. nat. 33, 138. *idem* Menenius Agrippa: LIV. 2, 32, 8 VAL. MAX. 4, 4, 2 [IVL. PAR. 8, 9, 1] SEN. dial. 11, 12, 5 QVINT. inst. 5, 11, 19 TAC. dial. 17 FLOR. 1, 17, 23, 1. *simpliciter* Agrippa: VAL. MAX. 4, 4, 2 PLIN. nat. *l. c.* APVL. apol. 18 populi reconciliator), *et ii qui cognomento ornati erant* Lanati: LIV. 4, 13, 6 Agrippa Menenius cui Lanato erat cognomen. DION. HAL. antiq. 5, 44 Ἀγρίππα Μενηνίου τοῦ καλουμένου Λανάτου (*cf.* VIR. ill. 18, 1 Menenius Agrippa cognomento Lanatus). ACTA triumph. Capit. a. 251 Agrippa M⟨enenius C. f. ... n. Lan⟩atus. LIV. 4, 44, 13 Agrippam Menenium Lanatum (4, 47, 7). FAST. cos. Capitol. a. u. c. 335 (Corp. I[2] p. 17) ⟨Agripp. Menenius T. f. Ag⟩ripp. n. Lanatus. a. u. c. 337 *ibid.* Agripp. Menenius T. f. A⟨gripp. n. Lanatus II⟩. *iidem Lanati appellantur tam* Agrippa Menenius (LIV. 4, 11, 5), *quam* Menenius Agrippa (CORP. I[2] p. 55 a. u. c. 335 GELL. 17, 21, 13 PLVT. Cor. 6), *quam* Agrippa (LIV. 2, 52, 4 VIR. ill. 18, 2). *veri cognominis in gente Menenia exemplum exhibet* VAL. MAX. 7, 8, 2 L. Meneni Agrippae. *alii*: LIV. 3, 66, 1 T. Quinctius Capitolinus et Agrippa Furius consules ... facti (*a. u. c. 308.* 5, 32, 1 *sq.* DIOD. 12, 30, 1 CASSIOD. chron. II p. 124, 158). *idem* Furius Agrippa (FRONTIN. strat. 2, 8, 2) *et* Agrippa (LIV. 3, 70, 2. 10. 13). DIOD. 12, 31, 1 Ἀγρίππαν Κούρτιον Χίλωνα (*ceterum* C. Curtius Chilo). LIB. de praen. 1 Agrippam Silvium, *Tiberini filium, Albanorum regem* (SOL. 40, 16 HIER. chron. a. Abr. 1102 PROSP. chron. I p. 392, 127 CHRON. Gall. chron. I p. 634, 120 CASSIOD. chron. II p. 122, 64 BEDA chron. III p. 263, 101 PAVL. hist. Roman. p. 7). *idem appellatur* Agrippa: OV. fast. 4, 49 LIV. 1, 3, 9 *bis* APPIAN. frg. 1 p. 16 Basil. frg. 1, 2 p. 1184 HIER. chron. a. Abr. 1102 (ORIGO Rom. chron. I p. 143, 25). 1104. 1142 (BEDA chron. III p. 265, 110 PAVL. *l. c.*). **B** *de cognomine*: **1** *celeberrimus gener Augusti, de quo cf. Dessau, Prosopogr. III 439.* **a** *appellatur*: **M. Vīpsānius Agrippa** (NEP. Att. 12, 1 CENS. 21, 8 DIO CASS. 48, 20, 1. 48 ind. 53 ind. *bis*). SEN. contr. 2, 4, 13 tanta ... sub divo Augusto libertas fuit, ut praepotenti tunc M. Agrippae non defuerint, qui ignobilitatem exprobrarent. Vipsanius Agrippa fuerat, ⟨at⟩ Vipsani nomen quasi argumentum paternae humilitatis sustulerat et M. Agrippa dicebatur. cum defenderet reum, fuit accusator qui diceret 'Agrippa Marce et quod in medio est', volebat Vipsanium intellegi *eqs.* *ad gentile cf.* CORP. VI 5731 (*e columb.*) Vipsania M. M. l. Acume Zotici M. Agrippae ex monumentis M. Agrippa⟨e⟩ (*cf.* 5730. 5732). 8871 Astracalus Agri(ppae) lapidar. M. Vipsan. Salvio ollam dat et M. Vipsanio Fortun. ollam dat. 18269 Flavia (mulieris) l. Acme sibi et M. Vípsanio Agrippae L. Antiocho Sittiano et M. Vípsanio Agrippae L. Troilo Sittiano. *idem appellatur* M. Agrippa L. f.: FAST. cos. Capitol. a. 717 (Corp. I[2] p. 28). CORP. VI 896 (*in inscriptione Panthei*). IX 3150 (*Corfinii*). 4997 (*Fori Novi*). X 4831 (*Rufris*) *cf.* 262 *et* 2200. 7559 (*Caralibus*). V 2812 (*Patavii*). XII 3153 *et* 3154 (*Nemausi in fragmentis epistylii*). Marcus Agrippa: PLIN. nat. 14, 147 TAC. ann. 1, 53. 3, 56. 4, 40. 14, 53 SVET. Tib. 7 IOSEPH. antiq. 14, 487 EVTR. 7, 5 EXC. not. urb. chron. I p. 546, 12. 14. *nota* SEN. contr. 2, 4, 13 Agrippa Marce *l. 63.* M. Agrippa: FAST. cos. Biond. a. u. c. 717 (Corp. I[2] p. 65). CORP. IV 2437 (*a. u. c. 717*). FAST. cos. Venus. a. u. c. 725 (Corp. I[2] p. 66). MON. Ancyr. 2, 2. 4, 37. CORP. VI 5731 *v. l. 65.* INSCR. graec. Sic. et Ital. 2419, 1 (*Florentiae in lamina aenea*) M. Ἀγρίππα⟨ς⟩ ὕπατος τρίτον. CORP. IX 5576 (*Septempedae*). X 4616 (*Cubulteriae*). II 1527 (*in Baetica*). III 494 (*Spartae, a. u. c. 736/742*) *v. sub* Agrippiastae. INSCR. graec. ins. mar. Aeg. fasc. II 204 (*Mytilenis*) Ἰουλίαν παῖδα Αὐτοκράτορος Καίσαρος Θέω Σεβάστω, γύναικα δὲ Μάρκω Ἀγρίππα. *adde l. 59.* ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 9[ies].

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LIV. perioch. 129 FEST. 290 SEN. contr. 2, 4, 12 *sq. ter.* VELL. 2, 79, 1. 2, 84, 2. 2, 93, 1. 2, 127, 1 VAL. MAX. 4, 7, 7 SEN. benef. 3, 32, 4 epist. 94, 46 PLIN. nat. *17 ies.* FRONTIN. aq. 98. 104 TAC. ann. 1, 3. 1, 12. 3, 75 CORP. V 4315 (*Brixiae, a. 118 p. Chr.*) SVET. *8 ies.* SOL. 1, 65 OROS. hist. 6, 21, 1. Agrippa: *semper ut fit poetae* (*cf. I 3*). CORP. VI 31269 *sq.* (*a. u. c. 721*). XIV 2240 (*in monte Albano, a. u. c. 727*). 4232 (*Gabiis, eiusdem anni*). 2230 (*in monte Albano, a. u. c. 741/2*). ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 107. CORP. XIV 82 (*Ostiae*). X 1682 (*Puteolis*). 3691 *et* 3691ª (*Cumis*). NEP. Att. 19, 4. 21, 4. 22, 2 LIV. perioch. 129 SEN. contr. 2, 4, 13 VELL. *12 ies.* SEN. benef. 3, 32, 4 *bis.* 6, 32, 2 *sqq. ter.* epist. 2, 9, 4 PLIN. nat. *35 ies.* FRONTIN. aq. 9 *ter.* 25 *bis.* 99. 116 SVET. Aug. *8 ies.* Cal. 23 TAC. ann. *9 ies.* hist. 1, 15 PLVT. Anton. *saepius.* Brut. 27 comp. Dem. et Cic. 3 APPIAN. Illyr. 20 p. 362 FLOR. epit. 2, 33, 51 CENS. 17, 11 PANEG. 6, 13 VIR. ill. 84, 4 IVL. HONOR. rec. B 2 p. 22, 1 COSMOGR. 2* (geogr. p. 72) HEGES. 1, 34, 34 HIER. chron. a. Abr. 2003 CHRON. SERV. *et* SERV. auct. *saepius* BREV. EXPOS. Verg. georg. 2, 497 COMMENT. Lucan. 1, 41 MAR. VICTORIN. gramm. VI 9, 5 MACR. sat. 2, 5, 3. 2, 5, 9 MART. CAP. 6, 632 *bis.* 6, 634 OROS. hist. *5 ies.* *adde b.* **b** *monumenta et opera ab Agrippa denominata*: **campus Agrippae** (-es): GELL. 16, 5, 1 CVRIOS. urb. p. 8, 12 (22, 5) REG. urb. p. 9, 14 (p. 23, 5) POL. SILV. not. urb. chron. I p. 545 ORIGO Rom. chron. I p. 148, 9. *cf.* τὸ πεδίον τὸ Ἀγρίππειον. **lavācrum Agrippae** *v.* lavacrum Agrippinae. **pōns Agrippae:** CORP. VI 31545 a tr⟨ig⟩ar⟨io⟩ ad pontem Agrippa⟨e⟩. *v. Hülsen, PW. I 898.* **porticus Agrippae:** HOR. epist. 1, 6, 26. *cf.* PLIN. nat. 16, 201 fuit memoria nostra et in porticibus saeptorum a M. Agrippa relicta (*sc. trabes*) aeque miraculi causa, quae diribitorio superfuerat, XX pedibus brevior, sesquipedali crassitudine. DIO CASS. 53, 23, 1. 55, 8, 5. *nota translationem*: MART. 10, 87, 9 Agrippae tumidus negotiator Cadmi municipes ferat lacernas. *cf.* saepta Agrippiana. **stāgnum Agrippae:** TAC. ann. 15, 37 *Tigellinus* in stagno Agrippae fabricatus est ratem, cui superpositum convivium. **templum Agrippae:** CAPITOL. Pius 8, 2. **thermae Agrippae:** PLIN. nat. 36, 189 Agrippa ... in thermis, quas Romae fecit *eqs.* (34, 62. 35, 261). CORP. VI 36620 ⟨th⟩ermae ⟨Agrip⟩pae (*cf.* 1165). MART. 3, 20, 15 Titine thermis an lavatur Agrippae (3, 36, 6). CARM. epigr. 29 (*Romae*), 4 thermís Traiiáni, thermís Agrippae et Titi. SIDON. carm. 23, 495 hinc ad balnea non Neroniana, nec quae Agrippa dedit *eqs.* DIO CASS. 66, 24, 2 τό τε βαλανεῖον τὸ τοῦ Ἀγρίππου (54, 29, 4). *cf.* thermae Agrippianae. *adde* horrea Agrippiana. **c** *alia opera ab Agrippa exstructa*: aquae (PLIN. nat. 31, 41. 42. 36, 104. 121 FRONTIN. aq. 9. 10. 98. 116 SVET. Aug. 42 STRABO 5, 3, 8 DIO CASS. 49, 43, 1 EXC. not. urb. chron. I p. 546). PORPH. Hor. ars 67 *Tiberim* Agrippa derivavit. Pantheum (*cf.* CORP. VI 896 *inscr.* PLIN. nat. 36, 38. 34, 13 DIO CASS. 53, 27, 2). diribitorium (*cf.* PLIN. nat. 36, 102 DIO CASS. 55, 8, 3). STRABO 4, 6, 11 *de cura viarum.* PLIN. nat. 3, 17 cum orbem terrarum urbi spectandum propositurus esset *Agrippa in porticu.* *in universum*: TAC. ann. 15, 39 campum Martis ac monumenta Agrippae. CORP. VI 5731 ex monumentis M. Agrippa⟨e⟩. SEN. benef. 3, 32, 4. 35, 26. 36, 121 SVET. Aug. 29 DIO CASS. 53, 27. 66, 24. **d** *in litteris*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 9, 5 Messala Brutus Agrippa pro 'sumus' 'simus' scripserunt. PLIN. nat. 3, 17 ex destinatione et commentariis M. Agrippae (FRONTIN. aq. 99). 35, 26 M. Agrippa, vir rusticitati propior quam deliciis. exstat certe eius oratio magnifica et maximo civium digna de tabulis omnibus signisque publicandis. *altera oratio memoratur* SEN. contr. 2, 4, 13 *p. 1430, 58 sqq.* PLIN. nat. 36, 121 ipse (*sc. Agrippa*) aedilitatis suae conmemoratione. SERV. auct. georg. 2, 162 Agrippa in secundo vitae suae dicit *eqs. cf.* PLIN. nat. 7, 148. *Agrippa auctore usus est* PLIN. nat. 3—6. *Agrippae dedicatum* HOR. carm. 1, 6. PLVT. comp. Dem. et Cic. 3 Καῖσαρ ἐν τοῖς πρὸς Ἀγρίππαν καὶ Μαικήναν ὑπομνήμασιν. **e** *nota titulos*: CORP. IX 262 (*Gnathiae*) ⟨M.⟩ Ac⟨rippae L. f.⟩ imp. X⟨Vviro⟩ sacr. fa⟨ciund.⟩ patro⟨no p⟩ubl⟨ice⟩. 2200 (*Telesiae*) ⟨M. A⟩grippa⟨e ...⟩ ímp. ís⟨.... INSCR. graec. septentr. III fasc. I (*Corcyrae*) Μᾶρκον Ἀγρίππαν Αὐτοκράτορα. INSCR. Graec. ins. mar. Aeg. fasc. II 204 (*Mytilenis*) ὁ δᾶμος θέον Σώτηρα τᾶς πόλιος Μᾶρκον Ἀγρίππαν τὸν εὐεργέταν καὶ κτίσταν. *male* EXC. not. urb. chron. I p. 546, 18 Agrippa Caesare. **f** *circumscribitur*: VERG. Aen. 1, 292 Remo cum fratre Quirinus iura dabunt, *i. Augustus cum Agrippa. cf.* SERV. *ad l.* **g** *translate pro porticu Vipsania cf. sub b.* **2** *filius*: M. Agrippa M. f.: INSCR. graec. mar. Aeg. fasc. II 164 (*Mytilenis*) M. Ἀγρίππα τῷ σώτηρι καὶ τῷ παῖδι αὔτω M. Ἀγρίππα (166. 168 *sqq.*). INSCR. Bull. de corresp. hellén. 8 (1884) p. 155 Μᾶρκος Ἀγρίππας Μάρκου Ἀγρίππα υἱός. INSCR. numm. Mionnet 6 p. 672, 408 Ἀγρίππας Ἀγρίππου καὶ τῆς Ιουλίας υἱός (409 *ubi* Ἀγίππου, *omisso* τῆς). CORP. II 1528 (*in Baetica*) pup. Agrippae M. f. X 924 (*Pompeis, a. u. c. 747*) Dama pup. Agrippae. VI 18548 Artemis pupillí Agrippae l. SVET. Tib. 15 M. Agrippa. CORP. XI 3305 (*Fori Clodi, a. u. c. 749*) M. Agrippa⟨e⟩ M. f. Augusti nepoti (X 1240 *Nolae.* VI 31275). III 491 (*in Achaia*). PLIN. nat. 7, 150 Postumi Agrippae (TAC. ann. 1, 6. 1, 53. 2, 39. 3, 30). TAC. ann. 1, 3 Agrippam Postumum. *postquam adoptatus est ab Augusto imp.* (VELL. 2, 104, 1. 2, 112, 7 PLIN. nat. *et* SOL. *ll. cc.* SVET. Aug. 65 Tib. 15 HIER. chron. a. Abr. 2018 [PROSP. chron. I p. 407, 357]. *cf.* 2001 Augustus Gaium Agrippam adoptavit in filium: *intellegendus videtur C. Caesar, Agrippae filius* [PROSP. chron. I p. 407, 345]) *appellatus est* Agrippa Iulius Augusti f. divi n. Caesar (CORP. X 405 *Volceis, a. 4/7 p. Chr.*) *et* Agrippa Caesar (INSCR. numm. Eckhel VI p. 174). *saepius* Agrippa: PLIN. nat. 7, 149 TAC. ann. 1, 4. 1, 5. 1, 6 SVET. Aug. 19. 51. 64. 65 Tib. 15. 22 AVR. VICT. Caes. 3, 2. *falsus Agrippa fuit Clemens servus*: TAC. ann. 2, 39. 40 SVET. Tib. 25. *cf. Dessau, Prosopogr. II p. 172.* **3** *consules sic cognominati*: D. Haterius Agrippa *a. 22 p. Chr.* (CORP. VI 562. 10051, 12. XI 1356 *Lunae.* FAST. cos. Lun. a. u. c. 775 Corp. I² p. 73 TAC. ann. 1, 77. 2, 51. 3, 49. 3, 51. 3, 52. 6, 4 DIO CASS. 57 ind. CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 57, 22 Agrippa et Galba [CONSVL. Constant. chron. I p. 219, 22] CHRON. pasch. *ibid.* FAST. Vind. I chron. I p. 280, 99 EXC. Barb. *ibid.* 105). M. Asinius Agrippa *a. 25* (CORP. XI 3613 *Caere.* FAST. cos. Arv. a. u. c. 778 Corp. I² p. 71. CORP. V 5594 *in agro Mediolaniensi.* TAC. ann. 4, 34. 4, 61 DIO CASS. 57 ind. CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 57, 25 CONSVL. Constant. chron. I p. 219, 25 CHRON. pasch. *ibid.* FAST. Vind. I chron. I p. 208, 102). Fonteius Agrippa *a. 58* (FRONTIN. aq. 102 TAC. hist. 3, 46. CORP. III 6083 *Ephesi.* IOS. bell. Iud. 7, 4, 3 IORD. Get. 76). L. Helvius Agrippa procos. *a. 69* (CORP. X 7852 *in Sardinia.* DIO CASS. 67, 3). **4** *Iudaeorum reges* Iulii Agrippae: *de quibus cf. Dessau, Prosopogr. II 162 sq.* CORP. Att. III 556 Ἰουλίου Ἀγρίππα. CORP. III 14387 ⟨regi⟩ magno Ag⟨rip⟩pae pío Philocaesare et Philoromaeo patrono col. pub. fac. IVV. 6, 158 (*quem* SCHOL. *male habuit pro Agrippa Caesare*). TAC. ann. 12, 23. 13, 7 hist. 2, 81. 5, 1 HEGES. *saepe* VVLG. act. 25. 26 HIER. chron. a. Abr. 2051. 2053. 2054. 2060. 2061. 2072 CASSIAN. Nest. 3, 6, 1 ITIN. Eucher. p. 131, 8 LIB. gener. a. 334 chron. I p. 140, 15. 16 PROSP. chron. I p. 413, 446 CHRON. Gall. chron. I p. 639, 297. 299. 306. 307 BEDA chron. III p. 283, 275. 277 Herodem Agrippam. 278. *ab his regibus nomen videtur accepisse* INSCR. graec. 4539 (*Caesareae Philippi*) Ἀγρίππα Μάρκου (*trad.* Μακρου) ἄρχων ... ἀνέθηκεν ἅμα ⟨Ἀ⟩γρι⟨π⟩πιάδι συμβίῳ καὶ Ἀγριππίνῳ καὶ Μάρκῳ καὶ Ἀγρίππα βουλευταῖ⟨ς⟩ καὶ Ἀγριππεῖν⟨η⟩ καὶ Δόμνῃ τέκνοις αὐτῶν. *alios Syros attuli p. 1429, 44 sqq. et 1432, 82 sqq.* **5** *alii apud auctores*: TAC. ann. 6, 40 Vibulenus Agrippa, eques Romanus (DIO CASS. 58, 21, 4 Οὐιβουλιός τε Ἀγρίππας ἱππεύς). 15, 71 Iulio Agrippae. 2, 30 Fonteius Agrippa *accusator Libonis Drusi* (2, 86). DIO CASS. 78, 13, 2 Μάρκιον Ἀγρίππαν (*cf. Dessau, Prosopogr. II 337, 165*). SCAEV. dig. 32, 38, 4 Iulius Agrippa primipilaris *patruus maior Iuliae Domnae.* SPART. Carac. 6, 7 Marcio Agrippae qui classi praeerat. HIER. vir. ill. 21 Agrippa cognomento Castoris vir valde doctus adversus XXIV Basilidis heretici volumina ... fortissime disseruit. COD. Iust. 6, 53, 1 (*a. 198*) impp. Severus et Antoninus AA. Agrippae. 2, 20, 2 (*a. 211*) imp. Antoninus A. Agrippae. 7, 14, 4 (*a. 293*) impp. Diocletianus et Maximianus AA. et CC. Agrippae. **6** *alii ex titulis* (*cf. A*): *in urbe prae magno exemplorum numero, praecipue peregrinorum (Graecorum et Asiaticorum), haud ita multi inveniuntur; veluti*: INSCR. Babelon, Monnaies de la rép. rom. II p. 154 P. Lurius Agrippa III vir a. a. a. f. f. *ca. a. u. c. 742.* CORP. VI 31543 (*initio fere nostri aevi*) C. Caedicius Agrippa *curator riparum et alvei Tiberis.* 11269 ...⟩cius Agrippa. 31140 (*a. 132*) M. Vlp. Agrippa *veteranus* (31147 a 16 *a. 139.* 31150 a 11 *a. 142.* 31151 a 16 *a. 143*). 26015 L. Scribonius Agrippa. 27945 C. Valerius Agrippa. INSCR. graec. Sic. et Ital. 1325 (*Romae*) Ἀγρίππας Φούσκου Φαινήσιος θεοσεβὴς *homo Iudaicus.* CORP. XIV 246 (*Ostiae, a. 140 p. Chr.*), 7, 42 P. Sextilius Agrippa. 349 (*ibid.*) C. Fabió Longí p(rimi)p(ilaris) f(ilio) ... Vot(uria) Agrippáe práetori sacrís Volka⟨ni fac.⟩. *cf.* 350, *ubi idem fort. memoratur et ludi editi* ⟨in honorem⟩ memori⟨ae⟩ Aemiliae Agrippinae. 380 (*ibid.*) ab A. Livio Agrippa. 570 (*ibid.*) Annius Agrippa iun. INSCR. graec. Sic. et Ital. 1882 (*prope Ariciam*) Λ. Νίννιος Ἀγρίππας. CORP. IX 6078, 109 (*in tegula*) Cn. Malli Agrippa. X 2200 (*Puteolis*) Aeli Agrippa⟨...⟩. 2540 (*ibid.*) C. Iuli Agrippae. 6621 (*Veliitris*) ... L. Paetinus Agripp⟨a⟩. INSCR. graec. Sic. et Ital. 694ᵇ (*Salerni, christ.*) Ἀγρίππας ἀδελφῷ ⟨...⟩. CORP. XI 5632 (*post Hadrianum, Camerini*) M. Maenio C. f. Cor. Agrippae L. Tusidio Campestri ... praef. coh. II Fl. Britton. equitat(ae), electo a divo Hadriano et misso in expeditionem Brittannicam, trib. coh. I Hispanor. equitat. ..., praef. classis Brittannicae, proc. provinciae Brittanniae. *cf.* VII 379 I. o. m. coh. I His. cui prae(st) M. Maenius Agrip. tribu. pos. (380—382). XI 6700, 17 (*in vasc. Arretino*) Agrippa. V 1008 (*Aquileiae*) L. Plotius Agrippa. 3161 (*Vicetiae, periit*). 3311 (*Veronae*) C. Gavius Agrippa. 3949 (*apud Arusnates, litteris vetustis*) C. Caesius C. f. Agrippa. 7186 (*in titulo Pedemontano*). VIII 3712 (*Lambaesi*) Iuli Petronianus et Agrippa (3965). 5313 (*Calamae*) M. Memnius Agrippa. II 1262 (*in Baetica*) M. Accenna M. f. Gal. Helvius Agrippa praetorius trib. pleb. leg. provinciae Africae dioecesis Carthaginiensium *eqs.* ... M. Accenna Helvius Agrippa ⟨fil.⟩ patri dul. f. 1184 (*Hispali*) M. Helvio M. f. M. n. Serg. Agrippae, *cuius pater* M. Helvius Agrippa. 2212 (*Cordubae*) M. Cassio M. f. Agrippae proc. Aug. M. Cassius Pollio fratri piissimo. 395 (*Conimbrigae*) M. Antistio Agrippae f. Quir. Agrippino. 4122 (*Tarracone*) Pompeius Agri⟨ppa⟩ *cornicularius.* VII 510 T. Agrippa prae(fectus) *alae I Hisp.* III p. 848 (*a. 68*), 20 C. Iulius Agrippa Apamaa. CORP. III 12082 (*Caesareae Syrorum*) M. Fl. Agrippam pontif. II viral. col(oniae primae) Fl. Aug. Caesareae oratorem ex dec. dec. pec. publ. (*natus a. 77/78*);

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

videtur esse filius Iosephi scriptoris: Ioseph. vit. 76 Σιμωνίδης ... ὁ καὶ Ἀγρίππας ἐπικληθείς (1). *cf. praeterea* Corp. X 532 (*Salerni*) T. T. f. Flavius Agrippa Cyrin(a) Capetolia(de). Corp. III p. 862 (*a. 98*) int. 26 extr. 26 P. Insteio Agrippae f. Cyrrh(o). Inscr. Lebas, Inscr. de la Syrie III 1179. Corp. III 156 (*Beryti in Syria*) I. o. m. pro sal. Ti. Agrip⟨pae⟩. XIII 2448 (*apud Ambarros*) Avidius Agrippa *Syrus*. Corp. graec. 4482 (*Palmyrae saec. II med.*) Μαλῆν τὸν καὶ Ἀγρίππαν Ἰαραίου τοῦ Ῥααίου. Corp. III 7406 (*in Propontide*) C. Pinnius C. f. Fal. Agrippa. 7688 (*Potaissae in Dacia*), 2, 16 Aur. Agrippa. 8180 (*in Moesia superiore*) d. m. M. Vlp. Successo et Aeliae A⟨g⟩rippinae eius parentibus ... Aelii Inge⟨nu⟩a et Successa e⟨t⟩ A⟨g⟩rippa ⟨fil⟩i ... b. m. fec. Inscr. Archaeol.-epigr. Mittheil. aus Oesterreich 8 p. 222, 52 (*Perinthi*) M. Ἀπούστιος Ἀγρίππας. Inscr. graec. Pelop. 1363 (*in Asclepieo Epidauri*) Ἀγρίππας τῷ θεῷ τὸν Ἀσκληπιὸν εὐχαριστῶν. Corp. III 2148 (*Salonis*) Platorius Agrippa. 2881 (*Corinii*) Q. Ennius ⟨...⟩ f. Agrippa. 2885 (*ibid.*) C. Iulio C. f. ⟨Se⟩r. ⟨Agr⟩ippae ⟨m.⟩ leg. VIII p. f. (centuria) Agrip⟨p⟩ae p(atris) Avita marito Agrippi⟨na⟩ patri. 2920 (*Iaderte*) Q. Asisieno Q. f. Tro. Agrippae aed. IIviro pontifici. 4454 (*Carnunti*) (centuria) M. Alpini Agrippae has(tati) po(sterioris). 5606 (*inter Iuvavum et Ovilava*) L. Saplius Agrippa dec. e⟨t IIvir.⟩ col. Ovil(avorum) sibi et ... L. Saplio Agrippa⟨e ...⟩ filio.

derivata latina: *adi.* **Agrippiānus**, -a, -um *ad Agrippam* (*II B 1*) *pertinens*: ala Agrippiana: Corp. XII 2231 (*Gratianopoli*) sub praef. equit. alae Agrippian. XIII 6235 (*Borbetomagi*). III 600 (*in colonia Byllidensium, saec. II med.*). *cf.* Corp. Graec. 3497 εἴλη δευτέρα Φλ. Ἀγριππιανή. Corp. VI 10255 dís manibus collegio Agrippiano. Corp. VI 9972 C. Iulius Lucifer vestiarius de horreis Agrippianis (10026). Reg. urb. p. 11, 13 horrea Germaniciana et Agrippiana. Cvrios. urb. p. 12, 1 horrea Agrippiana. Schol. Iuv. 6, 154 in porticu Agrippiana. Lampr. Alex. Sev. 26, 7 saepta Agrippiana. thermae Agrippianae (*cf.* thermae Agrippae): Cvrios. urb. p. 14, 1 thermas Alexandrinas et Agrippianas (Reg. urb. p. 15, 3). Cvrios. urb. p. 22, 12 (Reg. urb. p. 23, 12). Pol. Silv. not. urb. chron. I p. 545. Greg. M. epist. 6, 42 in hac urbe Roma iuxta thermas Agrippianas (*v. l.* -p-). *idem* 9, 137. *cf. Hülsen, PW. I 899.* *servi Agrippiani*: Corp. VI 5299 (*e columb.*) Valeria Ephesia Principis Caesari(s) ser(vi) Agrippiani. 4808 (*e monumento Marcellae*) Philotimus Agrippian. 5203 (*e columb.*) C. Iuli dívi Aug. l. Cozmi speculariari Agrippiani (5202). 5849 (*ibid.*) Agastus Caesaris Aug. l. ostiarius Agrippianus. Carm. epigr. 134 (*e columb. Romano*) Philagri divi Aug. l. Agrippiani. Corp. XIII 2449 *exscripsi sub* Atticus *II 1137, 5 sqq., ubi lege* Coinnagi. *nota cognomen*: Inscr. graec. Sic. et Ital. 1109 (*Romae*) Α. Οὐεννίου Ἀγριππιανοῦ. **Agrippiāna**, -ae *cogn. mul.* Corp. VI 1424 Gelliae Agrippiane c. p. **Agrippēnsēs**, -ium. **1** *gens Bithyniae*. Plin. nat. 5, 149 in Bithynia colonia Apamena, Agrippenses Iuliopolitiae Bithynion. **2** *collegium (factio?) Iudaic.* Inscr. graec. 9906 (*Romae*) ἐνθάδε κεῖτε Ἰουλιανὸς ἱερεύς, ἄρχων Κα⟨μπησίων⟩ κ(αὶ) Ἀγριπησίων, υἱὸς Ἰουλιανοῦ ἀρχισυναγωγοῦ. 9907 (*ibid.*) ἐνθάδε κεῖτε Ζώσιμος διὰ βίου συναγωγῆς Ἀγριππησίων. **Agrippīna**, -ae *Graeci codd. quantum video* Ἀγριππῖνα, *inscrr.* Ἀγριππῖνα *et* Ἀγριππεῖνα. **I** *observationes grammaticae*: **1** *ad declinationem*: *gen.*: Corp. X 8041, 20 (*in tegula*) Lepidaes et Agrippinaes. *dat.*: Corp. VI 921 Agrippínai. XI 3600 (*Caere*) Agrippínaí (*bis i longa apice ornata*). *gen. vel dat.*: -e: Corp. VI 11271. 34505. 35423 *al.* *nota plur.*: Plin. nat. 7, 45 utrasque Agrippinas. **2** *ad orthographiam*: -p- *non geminata*: Corp. VI 5206 (*e columb.*). X 660 (*Salerni, christ.*). Inscr. Rhen. Bramb. 1526 (*Aquis Mattiacorum*). Hier. chron. a. Abr. 2074 *cod. Petavianus saec. IX/X*. Sidon. epist. 5, 7, 7 *codd.* Oros. hist. 7, 12, 2 *cod. Rehdiger. saec. IX/X*. Greg. Tvr. Ven. Fort. carm. 3, 14, 3 Tab. Peut. 3, 1 Ravenn. p. 227, 14. -c- *pro* -g-: Inscr. christ. Rossi I 108, 211 (*a. 369*). -gg-: Corp. VIII 3757 (*Lambaesi*). Sidon. carm. 7, 115 *cod. Matrit. Cluniac. saec. X/XI*. *nota* Fredeg. chron. p. 62, 1 Atripina *in cod. Paris. saec. VII/VIII alii*. **3** *ad prosodiam*: Corp. XI 1167 (*Veleiae*) Agrippínae. 3600 *et* VI 921 *v. l. 53*. *male*: Corp. VI 9901ª Agríppinae (XII 4764 *cf.* add. p. 849 *Narbone*). *cf.* Ἀγρειππινιανῆς *p. 1436, 42*. *in versibus primae syllabae longae sunt*: Ivv. 6, 620 *exit in* Agrippinae. Sidon. carm. 7, 115 *incipit ab* Agrippina. *contra* Ven. Fort. carm. 3, 14, 3 Ăgrĭpīna. **4** *compendia*: Agrippin.: Corp. VI 4387. 5186. Agripp.: Corp. VI 4098 Fast. ann. Iul. Antiat. (Corp. X 6638, 5. 6). Agrip.: Corp. II 800. *alia invenies sub II B de colonia Claudia Agrippinensi p. 1435, 28 sqq.*

II *ad nominis usum*: **A** *cogn. mul.*: Char. gramm. I 93, 29 *v* Agrippa *p. 1430, 20*: *celeberrimae*: **1** Svet. Tib. 7 Agrippinam, Marco Agrippa genitam, neptem Caecili Attici equitis R. ... duxit uxorem *eqs.* Corp. V 6359 (*Laude*) Agrippinae M. Agrippae f. Drusi Caesar. matri (*cf.* VI 31281. IX 2201 *Telesiae*). VI 9901^a M. Vipsanius Agríppinae l. Thales conlactani(us) Celeris Galli fili. Inscr. graec. Peloponn. 1395 (*in Asclepieo Epidauri*) Ἀγριππῖναν γυναῖκα Καίσαρος Σε⟨β⟩αστοῦ. *cf.* Nep. Att. 19 Tac. ann. 1, 12. 3, 19. *v. Dessau, Prosopogr. III 443, 462.* **2** *Agrippae ex Iulia filia, Augusti neptis, nurus Tiberii, Germanici uxor*: Plin. nat. 7, 45 Tac. ann. 1—6. 14, 63 Svet. Aug. 64. 86 Tib. 53 Cal. 8. 7 habuit in matrimonio *Germanicus* Agrippinam, M. Agrippae et Iuliae filiam, et ex ea novem liberos tulit (Plin. nat. 7, 57). Dio Cass. 57, 5, 6. 58, 22, 4 Sidon. epist. 5, 7, 7. Act. Arv. a. 39 (Corp. VI 32346) natali Agrippinae Germanic⟨i Caes⟩aris matris C. ⟨Ger⟩manici. Corp. XI 1167 (*Veleiae*) Agrippínae Germanici Caesaris. IX 2635 (*Aeserniae*) Agrippinae M. f. Germanici. VI 4387 (*e columb.*) Hermerotis Agrippin. German. 5186 (*ibid.*) Nymphicus ⟨A⟩grippin. Germanic. ab argento. 5206 (*ibid.*) Chrysaspis Agripinae supra veste. *ibid.* Heliconis Agrippinae vestifica. *cf.* 4098 (*ibid.*). Inscr. graec. insul. mar. Aeg. fasc. II 258 (*Mytilenis*) θέας Σεβάστας Αἰόλιδος καρποφόρω Ἀγριππείνας (*sim.* 212 *et* 213^b, *utrubique* Ἀγριππίνας). 208 (*in thermis Mytilenaeis*) ὁ δᾶμος θέαν Σεβάσταν Βολλάαν Αἴολιν Καρπόφορον Ἀγριππεῖναν τὰν γυμνασίαρχον ἐς τὸν αἰῶνα. *cf.* 210 *et* Inscr. numm. Eckhel 6, 214 (*ubi* Ἀγριππῖναν). Inscr. graec. insul. mar. Aeg. fasc. III 1108 (*Meli*) ὁ δᾶμος Ἀγριππεῖναν Γερμανικοῦ Καίσαρος γυναῖκα θεοῖς. *in nummis apud* Inscr. numm. Eckhel 6, 212 *sqq.* Agrippinae Germanici *vel* Agrippina mat. C. Caes. Aug. Germ. *vel* Agrippina M. f. mat. C. Caesaris Augusti *vel* Agrippina M. f. Germanici Caesaris *vel* S. P. Q. R. memoriae Agrippinae. Corp. VI 886 ossa Agrippinae M. Agrippae ⟨f.⟩ dívi Aug. neptis uxoris Germanici Caesaris matris C. Caesaris Aug. Germanici principis. *adde* Corp. XIV 2794 (*Gabiis*) ⟨Ag⟩rippinae aviae Neronis Caesaris Germanici *et* II 3379 (*Mentesae Bastetanorum, inter a. 37 et 41*) Agrippinae C. Caesaris Augusti Germanici matri: *post mortem positus titulus uterque*. *cf. Dessau, Prosopogr. III 443, 463.* **3** *Germanici filia, Claudi uxor, mater Neronis*: Corp. VI 31287 Agrippina divi Claud⟨i⟩ Germanic⟨i⟩ Caesaris ⟨f.⟩ (*cf.* X 5185 *Casini*). Tac. ann. 12, 1 Iuliam Agrippinam. Corp. X 1418 (*Herculanei*) Iuliae Germ⟨anici f.⟩ Agrippinae. II 963 (*cf.* add. auct. p. LI) ⟨Iu⟩liae Agrippina⟨e⟩ Caesaris Aug. German(ici) (uxori) matri Aug. n. civitas Aruccitana. Fast. ann. Iul. Antiat. Nov. 6 (Corp. X 6638, 5. 6) ludi Agripp. Iul. nat. Inscr. graec. ins. mar. Aeg. fasc. II 211 (*Mytilenis*) τὰν γύναικα τῶ Σεβά⟨σ⟩τω νέαν θέαν Βολλάαν Σεβάσταν γυμνασίαρχον δι' αἰῶνος Ἰουλίαν Ἀγριππεῖναν. Inscr. graec. 3610 (*in Mysia*) Ἰουλί⟨α⟩ Σ⟨εβα⟩στῆι Ἀγριππείνῃ. Inscr. numm. Eckhel VI p. 259 Ἰουλία Ἀγριππῖνα (*cf.* Corp. Graec. 2183). *adde* Corp. IX 6362 (*Trebulae Mutuescae*). X 933 (*Pompeis*). Inscr. Ephem. epigr. VII 1242 (*in nemore Dianae*). Tac. ann. 12, 26 augetur et Agrippina cognomento Augustae. Corp. X 1574 (*Puteolis, a. 56*) Augustales quí ⟨Neroni⟩ Claudio Caesari August. et ⟨Agrippinae⟩ Augustae I. o. m. et genio coloniae ludos fecer. Act. Arv. a. 57 v. 6 íd. Nov. natale Agrippinae Augustae. a. 58. 59 v. 16 ob natalem Agrippinae Augustae matris. Corp. VI 20384 Iuliae Aventinae Agrippinae Augustae lib. Inscr. numm. Eckhel VI 257 *sqq.* Agrippina Augusta Caesaris Aug. *et* Agrippinae Augustae Ti. Claud. Caesar. Aug. Germ. *et* Agrippinae Aug. *et* Agripp. Aug. divi Claud. Neronis Caes. mater *et* Agrippina Aug. Germanic. f. Caesaris Aug. m. Corp. Graec. 2183 θέας Σεβάστας Αἰόλιδος καρποφόρω Ἀγριππείνας. Inscr. graec. 7061 (*in gemma*) Α(ὐγούστης) Κυρίας Ἀγριπείνας. Corp. VI 921 Iuliai Aug. Agrippínai Germanici Caisaris f. Ti. Claudí Caisar. Augustí patris patriai. XI 3600 (*Caere*) Iúliae Augustáe Germánicí Caisaris ⟨f.⟩ Agrippínaí Tí. C⟨laudi C⟩aisa⟨ris Augusti⟩. Plin. nat. 7, 46 Neronem quoque ... pedibus genitum scribit parens eius Agrippina (nat. 1, 7 ind. auctor.: ... Agrippina Claudi). Tac. ann. 4, 53 id ego a scriptoribus annalium non traditum repperi in commentariis Agrippinae filiae, quae Neronis principis mater vitam suam et casus suorum posteris memoravit. *memoratur praeterea apud scriptores*: Plin. nat. 7, 45. 71. 10, 84. 120 Agrippina Claudi Caesaris (33, 63. 35, 201). 16, 242. 22, 92 Tac. ann. Svet. Cal. 7 Claud. Nero. Galba 5 Vesp. 4. 9 Svet. ap. Schol. Iuv. 4, 81 Gaivs inst. 1, 62 Schol. Iuv. 1, 109. 155. 2, 29. 5, 109. 6, 124. 620 Heges. 2, 6, 2 Prosp. chron. I p. 413, 451 Pol. Silv. *ibid.* p. 520, 8. *apud Graecos*: Plvt. Anton. 87 Galb. 14 Ios. antiq. 20, 8, 1 *et* 2 bell. Iud. 2, 12, 8. 2, 13, 1 Dio Cass. 58—61. Inscr. graec. Peloponn. 1403 (*in Asclepieo Epidauri*) Ἀγριππῖναν Καίσαρος (1404). Inscr. graec. ins. mar. Aeg. fasc. II 172^b (*Mytilenis*) Νέρωνι καὶ Δρούσω καὶ Ἀγριππίνα καὶ Δρουσίλλα. Inscr. numm. Eckhel VI p. 259 Ἀγριππῖνα Κλαυδίου γυνή *et* Ἀγριππῖνα θεομήτωρ Σαμίων. *cf. Dessau, Prosopogr. II 223; 425.* **lavācrum Agrippīnae**. Corp. XV 7247 (*cf.* VI 36605, *in fistula plumbea parum certae fidei*) in lavacro Agrippinae. *cf.* Spart. Hadr. 19, 10 lavacrum Agrippinae (*sic* P^3V, agrippae *rell.*) *instauravit*. Amm. 29, 6, 19 lavacro Agrippae. **praetōrium Agrippīnae** *apud Batavos*. Tab. Peut. 2, 2. **4** *aliae apud auctores*: Cod. Theod. 8, 15, 1. Cod. Iust. 5, 12, 8 (*a. 240*) *imp. Gordianus* A. Agrippinae. **5** *in titulis*: *Romanas paucas exhibeo*: Corp. VI 9901 Heraclae Asiniae Agrippin⟨ae⟩ Celeris filiae stratori vix. ann. XXX Pisa Agrippinae vestip⟨lica ... coni⟩ugi bene meren⟨ti⟩. 9901^b Asinia Hos⟨...⟩ nutri⟨x⟩ Agrippi⟨nae⟩. *cf.* 9901^a. Corp. VI 11271 d. m. Agrippine Bere. Memfianae fecerunt sui b. m. Inscr. graec. Sic. et Ital. 1316 (*Romae*) ⟨Φλ⟩αβία Ἀγ⟨ρ⟩ιππῖνα. Corp. XIV 1204 (*Ostiae*) d. m. D. Iuní D. f. D. n. D. pron. Attiani Agrippini ... Probus et Agrippina filio. 1211 (*ibid.*) d. m. Iuniae C. f. Praenestinae filiae dulc. Iunianus et Agrippina parent. fecer. 1273 (*ibid.*) d. m. Lucceiae Agrippinae. 1402 (*ibid.*). 350 *v.* Agrippa *p. 1432, 57.* 2659 (*in fistula plumbea Tusculi reperta*). IX 1755 (*Beneventi*) Vlpia Agrippina. 1788 (*ibid.*) Ceioniae Agrippinae. 2725 (*Aeserniae*). X 607 (*Salerni*) Iuliae Agrippinae. 2232 (*Puteolis*) d. m. Cascelliae Agrippinae.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3345 (*Miseni*) d. m. Aureliae Verecundiniae Verae Agrippinae. 2494 (*ibid.*) Haleae Agrippinae ancillae. 8208 (*ibid.*) Iulia Agrippina. INSCR. Ephem. epigr. VIII 370 (*Puteolis*) Anniae Agrippinae. CORP. V 798 (*Aquileiae, a. 165*) a 10 Myrinus Agrippinae. 1000 (*ibid.*) Titia Agrippina. 240 (*Polae*) Toriae Agrippinae. VIII 2746 (*Lambaesi*) Stat. Agrippinae. 3757 (*ibid.*) Íulia Aggrippina. 4162 (*ibid.*) Vlpiae Agrippinae. 18271 (*ibid.*) Alfenae Agrippinae c. p. II 487 (*Emeritae, saec. II ex.*) Aeliae Agrippinae. XII 729 (*Arelate*) Iulia Agrippina. 4764 (*Narbone, cf.* add. p. 849) Gemellus uxsori et f. Agríppinae Dídienae. INSCR. Rhen. Bramb. 1526 (*Aquis Mattiacorum*) Agricolia Agripina. CORP. III 2885 *v.* Agrippa *p. 1433, 16.* 4213 (*in Pannonia superiore*) Tul. Florentinus et Marcia Agrippina et Tul. Florentina v. f. si. et Tul. Floriano ... et Marcio Saturnino. 7804 (*Apuli*) C. Ant. C. fil. Papir. Valentino q(uondam) dec. col. Apul(i) C. Ant. Agrippinus a milit. dec. col. Napoc(ae) et munic. Pot(aissae) fil(ius) et Gaíi Ant. Marcellus, Agrippinus dec(uriones) col. Apul(i), Marcella et Agrippina nepot. eius. 8180 *v.* Agrippa *p. 1433, 10.* 13041 (*Salonis*) Tutidiae Agrip⟨pinae⟩. *Syram attuli sub* Agrippa *p. 1432, 32.* INSCR. graec. ins. mar. Aeg. fasc. I 91^{a} (*Rhodi*) ⟨ὁ⟩ δᾶμος ὁ Ῥοδίων Πακωνίαν Ἀγριππῖναν γυναῖκα Λουκίου Δερκίου. *filia fort.* Q. Paconi Agrippini, *v. p. 1436, 47 sqq. cf.* INSCR. graec. Att. III 1333. *christianae*: INSCR. Rossi I p. 108, 211 (*a. 369*) Acrippina. CORP. X 660 (*Salerni*) Agripina in pace. XII 490 (*Massiliae*) ⟨Vl⟩pia Agrippina. *nota agn. ethn.*: INSCR. graec. Sic. et Ital. 2098 (*Romae*) Φλαουία Σερουάνδα ἡ καὶ Ἀγριππεῖνα. **B** *cogn. oppidi v. sub* colonia Claudia ara Agrippinensis.

colōnia Claudia āra Agrippīnēnsis. *sic interpretandae sunt litterae* C. C. A. A., *nomen oppidi rhenani, quod legitur in arcu portae* INSCR. Bonn. Jahrb. 98 p. 50, *in vasculo* (INSCR. Bonn. Jahrb. 89, 188), *in nummis* (INSCR. numm. Eckhel I p. 74 INSCR. de Witte, Recherch. sur les Emper. p. 9 n. 17 *in nummis*). *plane eadem vel simillima compendia exhibuisse puto lapidem Beneventanum qui stat fide Sim. Vallamberti apud Metellum, ubi nunc quidem traditur* col. Claud. Aug. Agrippinensium (CORP. IX 1584). *nomen integrum perscriptum nusquam legitur, proxime accedit* INSCR. numm. de Witte *l. c.* p. 8, 16 col. Cl. Agrip. *cognomen inditum est coloniae quae antea appellabatur* oppidum *vel* civitas *vel* ara Vbiorum *ab* Agrippina Claudi (*p. 1434, 23*): TAC. ann. 12, 27 Agrippina quo vim suam sociis quoque nationibus ostentaret, in oppidum Vbiorum, in quo genita erat, veteranos coloniamque deduci impetrat, cui nomen inditum e vocabulo ipsius. ... eam gentem ... avus Agrippa in fidem *acceperat* (Germ. 28). *exhibeo conspectum variorum nominum*: colonia Agrippinensis: PLIN. nat. 4, 106 in Vbiis colonia Agrippinensis (TAC. hist. 1, 57. 4, 25. 4, 55. 4, 56. 4, 63 *bis*). CORP. X 3896 (*Capuae, Alexandri aetate*) natus col. Agrippinense. SVET. Vitell. 10 in Agrippinensem coloniam (GREG. TVR. Franc. 2, 9 p. 72, *ubi* agripenensi *unus liber*). TAC. hist. 4, 20 *trad.* colonia Agrippinensiū vitata: *merito* ū *propter dittographiam deleverunt.* col. Agripp. *miliariorum rhenanorum ad hanc normam potius interpretaberis quam* colonia Agrippina (*v. l. 60 sqq.*): INSCR. Rhen. Bramb. 1931 (*a. 162*). 1934 (*a. 202/5*). *cf.* 1930 (*a. 140/145*). *item fort. res se habet* INSCR. Rhen. Bramb. 239 d(ecurio) c. Ag. 549 (*a. 352*) dec. c. A. *cetera nomina*: PTOL. 2, 9, 8 Ἀγριππινησίς. CORP. XIII 1836 (*Luguduni*) diis manib. M. Atti M. f. Cla. Marcel⟨li⟩ ara Agripp(inensi). III 4479 (*Carnunti*) ...⟩ Cla. Rufu⟨s⟩ ara Agrip(pinensi). CORP. V 1047 (*Aquileiae*) d. m. M. Secundi Genialis domo Cl(audia) Agrip(pinensis) negotiat.: *omnibus his locis neque de* Agrippinensium *neque de* Agrippina *cogitari posse censeo, nisus praecipue Ptolemaei loco. quin etiam* Agrippinensi *interpretari malo tam* CORP. VI 32630 Agrippin., *quam* III 14214 (*in Moesia inferiore, aevi Traiani*), a 1, 2 Agrip. 6 Agri. (15). 16 Ag⟨...⟩. Colonia Agrippina: ITIN. Anton. 375 a Colonia Traiana Coloniam Agrippinam (-p- *J*, -ppianam *R*). 376 (-p- *AJ*, -ppana *Q*). 254 (*v. l.* -p-). 370 (*sic DP*, -pine *JN*, -ppinae *vel* -ppine *rell.*). AMM. 15, 8, 19. VEN. FORT. carm. 3, 14, 3 pontificem pollens Agripina Colonia praefert. RAVENN. p. 227, 14 Colonia Agripina. Agrippina: ITIN. Anton. 372 a Treveris Agrippinam (-aniam *Q*, -ianam *R*, -p- *alii*). TAB. Peut. 3, 1 Agripina. TREB. trig. tyr. 6, 3 apud Agrippinam (VOPISC. Prob. 18, 5. EVTR. 8, 2 [ἐν Ἀγριππίνῃ]. AMM. 15, 5, 15. OROS. hist. 7, 12, 2, *ubi* -p- *Rehdiger.* 7, 24, 3. GREG. TVR. Franc. 2, 9 p. 72 Agripinam). TREB. trig. tyr. 7, 2 circa Agrippinam. COD. Iust. 5, 12, 21 (*a. 294*) d. non. Aug. Agrippinae (*sim.* 4, 27, 2 *a. 319*). EVTR. 9, 9, 3 Agrippinae occisus est (9, 17, 1 [ἐν Ἀγριππίνῃ]). COD. Theod. 3, 5, 7 (*a. 345*) dat. V Id. Iu. Agrippinae (*sim.* COD. Iust. 11, 55, 2 *a. 368*). AMM. 15, 5, 24 Agrippinam ingressi (16, 5, 2). 15, 5, 35 Silano Agrippinae ... interfecto. 15, 11, 7. 16, 3, 1. 17, 2, 1 Remos ... per Agrippinam petens. HIER. chron. a. Abr. 2113 Traianus Agrippinae in Gallis imperator factus. AVELL. p. 55, 16. SALV. gub. 6, 39 Agrippinae *locat.* (epist. 1, 5 *bis*). SIDON. carm. 7, 115 Agrippina fuit (-gg- *C*, -p- *T*). GREG. TVR. Franc. 2, 9 p. 74 Agrepinam (-ip- *et* -pp- *bini libri*) ... petiit. FREDEG. chron. p. 62, 1. ITIN. Anton. 373 Agrippina civitas (-p- *J*, -ana *Q*, -iana *R*). GREG. TVR. vit. patr. 6, 2 in Agripinam urbem (-pp- *unus liber*). glor. mart. ind. capit. 61 de sanctis aureis apud Agripinam urbem. *nota formam* Agrippini *ad analogiam ut videtur nominum* Tungri Treveri: IVL. HON. rec. A 19 (geogr. p. 35, 4) Agrippini oppidum (COSMOGR. 1, 19 *ibid.* p. 80, 23 *solum* Agrippini). *nomina reliqua*: Col. Cl. Ara (CORP. XIV 208 *Ostiae.* III 6570, 5 *in Raetia*). Cl. Ara (*sic potissimum*) *et* Ara *in laterculis militum.* Colonia (*primum* ITIN. Anton. 377. 378). *incolae* **Agrippīnēnsis, Agrippīnēnsēs.** TAC. hist. 1, 57. 4, 28. 4, 59. 4, 65 *bis.* 4, 66. 4, 79 *ter.* 4, 64 concilium Agrippinensium. PAVL. dig. 50, 15, 8, 2 in Germania inferiore Agrippinenses iuris Italici sunt. NOT. Gall. 8, 1 chron. I p. 595 metropolis civitas Agrippinensium. CORP. VI 36325 M. Sennio M. f. Vero nat. Agrippinensi. II 484 (*Emeritae*) C. Titio C. f. Cl. Simili Agripinensi proc. prov. Lusitaniae *eqs.* VIII 21117 (*Caesareae*) A⟨grip⟩pinensi (*mulieri*). XIII 2945 (*Agedinci*) Cossiae Vrsulae Agripinensi. XII 2397 (*Augusti*) Vlpiae Anthusae Agrippinens(i). III 3642 (*in Pannon. inf.*) T. F⟨l.⟩ T. fil. C⟨l. ...⟩ Agripinien⟨si⟩. 10508 (*Aquinci*). INSCR. Korresp.-Bl. der Westd. Ztschr. 1896 p. 128 T. Manlio Geniali Agrippin. CORP. XII 3559 (*Nemausi, saec. III*) Agripin(enses) Donatus pater et Iovina mater. INSCR. Rhen. Bramb. 330 (*Coloniae*) Dextrínia Iusta L. Dextríní Iustí filia Agripp. d. d. 1989 d. m. Iu⟨l.⟩ Pieridi Agripp. 433 (*Coloniae*) C. Iulio Firmino victimario mil. leg. XXX V(lpiae) v(ictricis) Agrip. CORP. V 6888 (*in Alpe Poenina*) *fort.* A⟨gr⟩ip. *traditur* Acnip. III 14214 (*in Moesia inferiore, aevi Traiani*) b 1, 7 *et* 9 Agri. 14 Agr. (15. 21). 10940 (*in Pannon. super.*) M. Appianius Vrsulus Acr. GREG. TVR. Franc. 10, 15 p. 425 Eberegiselum Agrippinensem (*sic A 1*, -p- *rell.*). *adi.* Agrippīnēnsis, -e: COD. Theod. 16, 8, 3 (*a. 321*) *imp. Constantinus* A. decurionibus Agrippiniensibus. CORP. XIII 2614 (*Cavilloni*) Natiniae Valentinae civi Agripinensi. 6968 (*Mogontiaci*) Perpetuiae Severae civis Agripinensis. III 10548 (*Aquinci*) cives Agripin⟨enses⟩ Transalpini. XII 674 (*Arelate, christ.*) vir Agripinensis nomine Geminus hic iacet. PANEG. 7, 13 Agrippinensi ponte faciundo (*v. l.* -p-). GREG. TVR. Franc. 6, 24 in Agripinensim civitatem, quae nunc Colonia dicitur (*ubi* FREDEG. chron. p. 117, 23 *cod. Paris. saec. VII/VIII* Agrepennensim). glor. mart. 61 apud Agripinensim urbem.

ab Agrippina *porro derivantur*: *adi.* **Agrippīniānus,** -a, -um *ad Agrippinam Germanici vel Claudii pertinens. sed cf.* CHAR. gramm. I 93, 29 *sub* Agrippa *p. 1430, 20.* CORP. XIV 3958 (*Nomenti*) M. Li⟨vio Herm⟩eroti vestiario de horreis Agrippinianis. VI 15616 Anthus imp. T. Caesaris Aug. ser. Agrippinianus. 24164 Phoebo Caesaris n̄. Agrippiniano. 33737 d. m. Polybius Agrippin⟨ianus⟩ imp. Caes. Aug. ser. ⟨disp. fisci?⟩ castrensis. INSCR. apud Lehmann, Beiträge zur alt. Geschichte II 1902 p. 293 adn. 5 (*in clipeo aereo, in Aegypto reperto*) Ἀγρειππινιανῆς καὶ Ῥουτιλλιανῆς οὐσίας. *demin.* **Agrippīnilla,** -ae. INSCR. graec. mar. Aeg. fasc. II 237 (*Mytilenae, apographum Cyriaci*) Πομπηίας Ἀγριππινίλλ⟨α⟩ς, *Cyriacus* -ης (236).

Agrippīnus, -ī, Ἀγριππῖνος, Ἀγριππεῖνος, *cogn. vir. scripturae varietates invenies in serie exemplorum quae secundum aetatem et originem exhibebo*: INSCR. graec. 2570 (*Cretae*) Κ. Πακωνίου Ἀγριππίνου. TAC. ann. 16, 28 Paconium Agrippinum (16, 29 Agrippino. 16, 33 Paconius). ARRIAN. Epictet. diss. 1, 1, 28 *et* 1, 2, 12 *et* frg. 21. 22 *idem appellatur* Ἀγριππῖνος. *cf.* Paconia Agrippina *sub* Agrippina *p. 1435, 20.* PLIN. nat. 7, 55 *sub Domitiano* Agrippinum senatorem, *si recte coni. Vrlichs (Mus. Rhen. 18 p. 528) pro tradito* Agrinum. CONST. veteran. 60 (Corp. III p. 1985) C. Fabio Acrippino M. Antonio Zeno(ne?) cos. *idem memoratur in nummis Perinthiorum et Topiritarum, quos affert Dessau, Prosopogr. II 44, 12.* ACT. Arv. a. 155 (Corp. VI 2086), 9 Ti. Claudius Agrippinus *frater Arvalis, Graecis quoque ut videtur memoratus, de cuius familia v. Groag, PW. III 2672, 39.* CARM. epigr. 426 (*Romae, aevi fere Hadriani*) hic sum quem cernis nunc Cassius Agrippinus. PAPYR. Wessely, Wiener Stud. 24, 1902, p. 102 Γαίου Ἰουλίου Ἀγριππίνου. CORP. XIV 251 (*Ostiae, a. 192*), 6, 29 T. Flavius Agrippinus. 281 (*ibid., saec. II/III*), 1, 5 *cogn. dendrophori.* SPART. Sept. Sev. 13, 3 Casperium Agrippinum. COD. Iust. 4, 65, 1 (*a. 213*) imp. Antoninus A. Iulio Agrippino (COLL. Mos. 10, 9). ACT. Arv. a. 214 (Corp. VI 2103 a 3) ⟨A⟩grippinus. DIO CASS. 79, 3, 4 Φάβιον Ἀγριππῖνον τὸν ἄρχοντα αὐτῆς (*sc.* τῆς Συρίας ἐφόνευσεν Ἐλεογάβαλος). CORP. V 543 (*Tergeste, a. 222/235*) L. Seugoni Agrippini evok. Aug. n. ⟨c⟩oh. VIIII praet. p(ia) v(indice) S⟨ev⟩erian. IX 338 (*Canusii, a. 223*), 4, 28 M. Aurelius Agrippinus *praetextatus.* III 870 (*Napocae, a. 235*), 24 *Asianus.* COD. Iust. 2, 4, 9 (*a. 241*) *imp. Gordianus* A. Agrippino. CORP. X 3699 (*Cumis, a. 251*) M. Iunnius Agrippinus *dendrophorus.* COD. Greg. 2, 3, 1 (*a. 259*) Iulius Agrippinus. Iust. 4, 29, 15 (*a. 294*) *Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Agrippino. *adde christianos*: HIER. chron. a. Abr. 2182 Alexandrinae ecclesiae VIIII episcopus praefuit Agrippinus ann. XII (PROSP. chron. I p. 428, 673). CYPR. epist. 71, 4 *episc. Carthaginiensis* (73, 3 AVG. un. bapt. 22 bapt. 2, 12. 2, 13. 3, 3. 3, 17. 4, 8 VINCENT. LERIN. commonit. 6). ALTERC. Heracl. p. 138, 4 *Arrianus.* SIDON. epist. 6, 2, 2 presbyteri Agrippini (-p- *TC*, -gg- *F*). GREG. M. epist. 9, 143 *ecclesiae Faesulanae presbyter*). CONC. Aurel. a. 538 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 85, 16 Agrepinus (*v. l.* -ip-) ... ecclesiae Aeduorum episcopus consensi (p. 84, 10 *trad.* -p- *et* -pp-). *idem memoratur in concilio* a. 533 p. 64, 24 (-p-). CONC. Narbon. a. 589 (Mansi IX 1018^{C}) Agrippinus de civitate Loteva ... episcopus (CONC. Tolet. a. 589 *ibid.* 1002^{B}). HYDAT. chron. II p. 26, 151 *comitem Galliae* (p. 33, 217 *ubi* FREDEG.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cod. Paris. 10910 saec. VII/VIII Atrepennus [ISID. Goth. 33 chron. II p. 280, 28]). *ex titulis adiungo hosce*: CORP. VI 31173 Vlp. Agrippin. XIV 414 (*Ostiae*) d. ⟨m.⟩ L. Sextius Sext⟨...⟩ Agrippinus eq. ⟨R.⟩. 1204 *v.* Agrippina *p. 1434, 78.* 2320 (*prope Albanum*) *pater et filius* Atilius Agrippinus. INSCR. Notiz. d. scavi 1895 p. 351 (*Tusculi*) L. Sep. Agrippinus. CORP. X 1679 (*Puteolis*) P. Aelio P. f. Agrippino corniculario proc. provinciae Belgicae. 2033 (*ibid., cf.* add. p. 972, *fort. christ.*) d. m. L. Agrippino. 2948 (*ibid.*) M. Fl. Agrippinus. 3751 (*Atellae*). 4553 (*Trebulae*) T. Varius Agrippinus. INSCR. graec. Sic. et Ital. 403 (*Messanae*) *Ἀγριππείνῳ μουσικῷ μνημόσυνον.* INSCR. Notiz. d. scavi 1900 p. 141 (*Spoleti*) Aggrippinus. CORP. XI 4379 (*Ameriae*) M. Antonio Agrippino sacerdoti. V 123 (*Polae*) Aur. Agrippinus. VIII 5299 (*Calamae*) C. Nicius Agrippin. *eiusdem epitaphium habes* 5449. 16549 (*Theveste*) *fort.* (centuria) ⟨A⟩gripini. 19992 (*in titulo Milevitano*) ⟨F⟩abius Agrippinus. II 2030 (*in Baetica*) C. Licinio Agrino Osq(uensium) IIviro bis L. Licinius Agrippinus f. optumo patrí. 395 *v.* Agrippa *p. 1432, 80.* VII 1336, 27 (*in patella*) ⟨Ag⟩rippini? INSCR. Jahreshefte d. österr. arch. Instit. V 1902 Beiblatt p. 121 M. Arru⟨ntiu⟩s Agrippinu⟨s⟩. CORP. III 7804 *v.* Agrippina *p. 1435, 13 sqq. alium Syrum invenies sub* Agrippa *p. 1432, 31. huc fort. pertinet titulus Calamensis* CORP. VIII 5435, *quem attulimus sub* Acrepinus *p. 431, 4.* *nom. corruptum ex* Agrippa: EXC. Barb. chron. I p. 275, 26 Gallo et Agrippino.

derivata graeca ab Agrippa: **Agrippīum,** -ī *n.* ***τὸ Ἀγρίππειον.*** HEGES. 1, 35, 9 *Herodes* addidit ... in ipsa arce regiae domus gemina habitacula maximi ambitus et mirabilis pulchritudinis .... unum eorum Caesarium alterum Agrippium nuncupabat, ut in suis aedibus tantorum amicorum diuturna memoria celebraretur (IOS. bell. Iud. 1, 21, 1 *Ἀγρίππειον*). IOS. bell. Iud. 1, 21, 8 *Ἀνθηδόνα τὴν παράλιον καταρριφθεῖσαν ἐν πολέμοις Ἀγρίππειον προσηγόρευσεν sc. Herodes Agrippa. cf. Ἀγριππιάς.* PHILOSTRAT. vit. soph. 2, 5, 3 *τὸ ἐν τῷ Κεραμεικῷ θέατρον, ὃ δὲ ἐπωνόμασται Ἀγρίππειον.* 2, 8, 2 *ἐν τῷ Ἀγριππείῳ.* DIO CASS. 55, 8, 3 *τὸ ... πεδίον τὸ Ἀγρίππειον, i.* campus Agrippae, *v. p. 1431, 20.* ***Ἀγριππιάς,*** *-άδος f.* **1** IOS. bell. Iud. 1, 4, 2 *Ἀνθηδόνα τὴν αὖθις ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως Ἀγριππιάδα ἐπικληθεῖσαν* (antiq. Iud. 13, 13, 3 [357]). *cf. l. 30.* **2** *cogn. mul. v. sub* Agrippa *p. 1432, 31.* **Agrippaeus,** -ī, *Ἀγριππαῖος.* GLOSS. V 165, 6 Agripeos Ellenorum lingua febroarius mensis dicitur. CATAL. cod. astrol. graec. II 144, 17 *ἀπὸ μηνὸς Νοεμβρίου καὶ Ἀγριππαίου* (145, 10. 148, 28). *v. Dittenberger, PW. suppl. I 32.*

Agrippiastae, -ārum, *Ἀγριππιασταί, collegium in honorem M. Agrippae constitutum.* CORP. III 494 (*Spartae, a. u. c. 736/742*) ⟨M. Agrippa⟩m cos. te⟨r⟩t. ⟨tribuni⟩c. potest. ⟨... A⟩grippiastae ⟨et prince⟩ps C. Iu⟨l⟩ius ⟨Dexi⟩machus Pratola⟨i f. *Μᾶρκον Ἀγρίπ*⟩*παν ὕπατον* ⟨*τὸ γ' δημ*⟩*αρχικῆς ἐξου*⟨*σίας ... Ἀ*⟩*γριππιασταὶ* ⟨*καὶ πρεσβὺς Γά*⟩*ιος Ἰούλιος* ⟨*Δε*⟩*ξίμαχος Πρα*⟨*τολάου*⟩. ***Ἀγριππεῖς Καισαρεῖς*** *appellantur incolae Phanagoriae, oppidi Pontici.* INSCR. graec. 2126[b] *Ἀγριππέων Καισαρέων ἄρχοντες. sim. legitur in nummis ibid. repertis.*

Agrippus, -ī *cogn. vir.* CAPITOL. Ver. 8, 10 habuit et Agrippum histrionem, cui cognomentum erat Memfi, quem et ipsum e Syria veluti tropaeum Parthicum adduxerat, quem Apolaustum nominavit (*cf.* LAMPR. Comm. 7, 2). *Diehl.*

Agrīs *v.* Acrae *1 sub* Acr-. **Agrisopē** *v.* Argiope.

Agrītius *v.* Agroecius.

1. Agrius, -a *nom. gent.* VARRO rust. 1, 2, 1 offendi ibi (*in aede Telluris*) C. Fundanium socerum meum et C. Agrium (Acrium *cod.*) equitem R. Socraticum. ... inquit Agrius. 1, 2, 3 inquit Agrius. 1, 2, 11 (Acrius *cod.*). 1, 2, 17 (Acrius *cod.*). 1, 2, 18. 1, 2, 21. 1, 2, 28. 1, 5, 1. 1, 12, 2. 1, 26, 1. 1, 37, 2. 1, 44, 3. 1, 56. CIC. Flacc. 31 L. Eppii, L. Agrii, C. Cestii equitum Romanorum ... testimonio doceo .... VAL. MAX. 8, 4, 1 M. Agrii argentarii servus Alexander A. Fanni servum occidisse insimulatus est. *nomen gentile frequentissimum Romae et in Africa.* CORP. VI 200 (*a. 70*), 4, 8 C. Agrius Mysticus. 4, 14 C. Agrius Eros. 1735 (*ca. a. 384*) Iulii A⟨grii Tarrutenii M⟩arciani v(iri) c(larissimi). Iulio Agrio Tarrutenio Marciano v. c. et inl. ... procons(uli) orientis .... 4648 (*in columbario Marcellae*) Agrio Secundo. 7018. 9373. 10229, 25 (*a. 108, test. Dasumi*) Agris Phoebo et Servato. 10290. 11272—11274. 11275 Vibio Agrio Severo et Vibio Agrio Fileto filio et Vibiae Agriae Lupercillae et Vibiae Agriae Pietati. 11276—11283. 21497. 22983. 26889. 32157 Agri Sereni v(iri) c(larissimi). XV 783. 784 (*in latere, saec. I*) Agriae Eutychia(nae?). 6075. 6076. 7696. XIV 56 (*Ostiae*) L. Agrius Calendio. 290. 552—554. 251, 3, 5 (*a. 192*) L. Agrius Ma⟨rc⟩ianus. 281, 1, 15. 1383. IX 338, 3, 45 (*Canusi, a. 223*) D. Agrius Pietas. 1210 (*Aeclani*) ⟨A⟩criae Q. l. Ter⟨ti⟩ae, Q. Agrio ⟨Q.⟩ l. Optato. 2226 (*Telesiae*) Q. Agrius Q. f. Celer pr(aetor), IIvir. 2677. 2720. 2774 (*Boviano vetere*) P. Agrio M. f. Clementi IIviro quinq. 6279. X 2032. 3700, 6. 3960 (*Capuae*) Agriae M. l. Hilarae. 4595 (*Caiatiae*) Gn. Agrius L. f. pater, Cerinia mater. 5190 (*Casini*) Cn. Agrius Cn. f. Pollio, L. Laufeius L. f. Apotheca IIIIvirei iour(e) deic(undo). 5191 (*ibid.*) Agria Sueia N. f. 5423. 8053, 17. XI 2681 (*Suanae*) Agria Ingenua. V 248 (*Polae*) P. Agrio Pi⟨...⟩. XII 5682, 2. XIII 6681 (*Mogontiaci, a. 230*) ⟨? A⟩grius Largu⟨s⟩. 10001, 31. III (*paene omnia exempla ex Dalmatia*) 1976. 1992 (*cf.* 8574). 2111 C. Agrius Plocamus C. Agrio Claro pedagogo. 2164 Agr(io) Secundino. 2417 Agr(iae) Hermogeniae. 8866 (= 14254). 9714. 12014, 107. 14195. VII 131 Agrius Cimarus. II 1209 (*in Hisp. Baetica*) Agria Matuna. 3503 (*in Hisp. Tarracon.*) Agriae C. f. Silvanae. 6554, 4. VIII 290. 354. 430. 499. 1224 (*in prov. procos.*) Q. Agrius Iulius Maximus. 1663. 2403, 2, 2 (*in prov. Num., saec. IV*) Agrius Praetextatus fl. p. 2554 c 5. 8843 (*in Mauret. Sitif., periit*) Acria Q. f. Tertia (*an ab* Acer?). 11163 (*in prov. Byzac., saec. III*) Q. Agrio Rusticano v. e. proc. Aug. n. tract. Karthag. .... 18068 b 25 (*in prov. Num., saec. II*) L. Agrius Ianuarius Kart(hagine). *al.* CORP. inscr. Att. III 627 *Ἄγριον Σατορνῖνον τὸν κράτιστον.* **Agriānus,** -a *cogn.* CORP. VIII 2618 c 6 (*in prov. Num., saec. III*) Iulius Agria⟨n⟩us ex sig(nifero). 6648/9 (*ibid.*) L. Valerius Agrianus. 15457 (*in prov. procos.*) ⟨...⟩atia Honorata Agriana. INSCR. Acad. des inscr. compt. rend. IV 26 (1898) p. 275 (*Mactori, saec. III*) Q. Cassio Agriano Aeliano c. v. co(nsuli). **Agranius** *nom. gent.* CORP. V 6611 (*in agro Novariensi, periit*) M. Agranius Valerius ⟨...⟩. **Agrasius,** -a *nom. gent.* VARRO rust. 1, 2, 1 C. Fundanium ... et C. Agrium ... et P. Agrasium publicanum. 1, 2, 3. 1, 2, 21. 1, 2, 25. 1, 3. 1, 23, 1. 1, 37, 2. CORP. VI 199, 10 P. Agrasius P. f. Marcellus *curator tribus Sucusanae iun.* 16603 L. Critonio Floro et Agrasiae Florae. 16698 Agrasia Dioclea. 21158 (*a. u. c. 742*) Agrasia T. l. Rufa. **Agrēius** *nom. gent.* CORP. XIV 3315 (*Praeneste*) C. Agreius C. l. Stepanus. 3316 (*ibid.*) L. Agreius ⟨...⟩, C. Agreius ⟨...⟩. **Agellius** *nom. gent.* CORP. VI 1056, 2, 33 (*a. 205*) Agelli Reddite *vigil.* PRISC. gramm. II 135, 13 servus servi Servius, servilis Servilius, agellus agelli Agellius, silva Silvius. **Agellānius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 1058, 3, 10 (*a. 210*) P. Agellan. Rufus *vigil.* VIII 592 (*in prov. Byzac.*) Agellania Donata L. f. **Agrīlius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 975, 2, 37 (*a. 136*) L. Agrilius L. f. Ampliatus. 7671 Agrilia Piste quae et Pompusidia. 7943 A. Agrilius A. f. Pal. Flaccus. 11262 C. Agrílius Firmus ... Agríliae Feliculae. 11263—11265. 11266 ⟨Ag⟩rília Íconiu dedit L. Agrílio Íanuarí vernae suo. 11267 Agriliae Successae ... Ti. Claudius Cerialis coniugi. 21121. 27777. 33492. X 7301 (*in Sicilia*) A. Agrilio A. f. Asprena⟨ti⟩. XI 3205 (*Nepet, litt. saec. I*) Agriliae L. f. 3326 (*Fori Iuli*) C. Agrili (mulieris) l. Pontici. XIII 5480 (*in Germ. sup., periit*) deo Merqurio D. Agrilies v. s. l. m. (Achilles *fort. rectius alii tradunt*). VIII 1942 (*in prov. procos.*) C. Iulius Fortis ... Agria Dona⟨ta c⟩oniugi. 3026 (*in prov. Num.*) Agrilio Prisco mil. leg. III Aug. natione Italico. **Agrīnius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 1058, 7, 139 (*a. 210*) Agrinius Saloninus *vigil.* 11268 Agrinia M. l. Felicula. V 8228 (*Aquileiae*) Q. Agrinius Glaucias. III 2163 (*in Dalmatia*) Q. Agrinius Onesimus et Agriniae Carite Agriniae Fortunatae filiae (*sic traditur*). VIII 805 (*in prov. procos., litt. saec. III*) Q. Agrinio Q. fil. Arn. Sperato Speratiano. 5080 (*ibid.*) Agrinia Gaia *uxor C. Postumi Sedati.* 5501 (*in prov. Num.*) Agrin⟨i⟩a Victoria Agrini Donati filia. *Otto.*

2. Agrius (-os), -ī, *Ἄγριος.* **1** *nom. myth.* HYG. fab. praef. p. 10, 9 (*in gigantum catalogo*) Agrius (Agrus *F*). HYG. fab. 175 tit. Agrius. p. 30, 1 Parthaonis filius *eqs.* (242 p. 135, 3). OV. Pont. 3, 9, 9 Agrius (*cod. Vatic.*, Accius *rell.*). epist. 9, 153 Agrios (*sic Misyllus*, acrios *P*, acrior *G*). *canis Actaeonis v.* Agre *1. de singulis cf. Wentzel, PW. I 896 sq., 3. 5. 8.* **2** *cogn. vir.* PLIN. nat. 11, 19 Philiscum vero Thasium in desertis apes colentem Agrium cognominatum, qui *scripsit* de his. *in titulis*: CORP. IV suppl. LXXXII 1, 8 ...⟩ Claudi Agri. XIV 1100 (*Ostiae*) d. m. L. Helvio Agrio fec. Helvia Helpis patrono et coiugi. VIII 6630 (*in titulo Mastarensi*) d. m. L. Sulpicius C. f. Florus Agrius. **Agria,** -ae, *Ἀγρία, cogn. mul.* CORP. III 2162 (*Salonis*) d. m. Agriae annuclae mesum III Cinnamis mater infelix. **Agriōn,** *Ἀγρίων, cogn. vir.* LVCIL. 240 hic est Macedo si Agrion longius flaccet. *cf. Cramer, Anecd. Oxon. II p. 182, 6 Ἀγρίων. τὸ κύριον ὄνομα διὰ τοῦ ῑ γράφεται.* **Agriophagī,** -ōrum, *Ἀγριοφάγοι.* PLIN. nat. 6, 195 Agriophagi *fabulosi sunt in Aethiopia*, pantherarum et leonum maxime carnibus viventes, Pamphagi omnia mandentes, Anthropophagi humana carne vescentes (SOL. 30, 6). IVL. VAL. 1, 1. **Agriopās, Agriopē, Agriodūs** *v. sub vocibus.*

Agriustia *cogn. vir. barb.* COMPVTVS Carth. 1, 4 Agriustia, civis municipii Thimidensium Regiorum, scribens Hilariano de ratione paschali. 2, 9 Agriustia vero primus pravitatis cultor et erroris sui amator assertionisque suae imperitissimus doctor. *Diehl.*

Agrivulfus *v.* Aiulfus.

agro, -āre *a verbo* peragrare *retro formatum.* MAR. VICTORIN. verb. script. 6 cum *sol* peragrans agrando delato spatio horas mutet. *V.*

? **Agro** *opp. Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 193 per ripas oppida (*acc.*) ... Navectabe † cum Agro Psegipta Candragori Arabam Summaram.

Agrobius, -ī *ab ἀγρός et βίος?, cogn. vir.* CORP. VIII 17903 (*Thamugadi*) d 2 Iul. Agrobius.

Agroecula *v.* Agricola *p. 1425, 82.*

1. Agroecus, -ī, *Ἄγροικος, tit. fabulae Plautinae.* ACC. apud GELL. 3, 3, 9 Agroecus ... Commorientes Macci Titi. NON. 196 Plautus Agroico. *cf.* PAVL. FEST. 61. *v. K. Schmidt, Hermes 37 (1902) p. 175.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2. Agroecus, -ī, Ἄγροικος, *cogn. vir.* CORP. XI 5040 (*Mevaniae*) C. Aufidi⟨us C. l.⟩ Agroec⟨us⟩. **Agroeca,** -ae, Ἀγροίκη, *cogn. mul.* CORP. V 3070 (*Patavii, periit*) *traditur*: Agraecae Vosinia⟨e⟩. *cf. l. 36.* **Agroecius, Agrīcius, Agrēcius,** -ī, Ἀγροίκιος, *agnomen et cogn. vir.*: *omnes fere Galli, nemo ante fin. saec. post Chr. quarti, plurimi christiani.* *de orthographia in universum*: AGROEC. gramm. VII 114, 7 Agroecius (-tius *CM*) cum latine scribis, per dipthongon scribendum, non, ut quidam putant, per i Agricius (per y Agrytius *codd.*). **1** *ex titulis: christiani*: CORP. XII 5336 (*Narbone, saec. V med.*) Agroeci(i) *veluti* Dynami(i) Oresi(i) Veneri(i). 2103 (*Viennae*) hic requiescit in pace Agrecius domesticus. XIII 3791 Agricius. *alius* 3792. *nota*: CORP. V 5766 (*Mediolanii, periit*) Fonti perenni Agrycius d. donum posuit *ipsa nominis forma, ab hac aetate plane aliena, suspectum reddit titulum ethnicum.* **2** *apud auctores*: AVSON. 204 tit. Censorio Attico Agricio rhetori *professori Burdigalensi.* eloquii merito primis aequande, fuisti, Agrici, positus posteriore loco. *de eodem* SIDON. epist. 5, 10, 3 Agroecii disciplina (agroetii *L*, agrocii *MPF*). *eadem familia ortus videtur grammaticus ille, de quo cf. Goetz, PW. I 902.* GRAMM. VII 113: *inscriptiones traduntur hae*: expla Agroecii ad Eucherium epm domino meo Eucherio epo Agroetius salutem *M.* incp ars Agroecii de orthografia. dno Eucherio episcopo Agroetius *B* (*cf.* p. 114, 5 *cod. B*: incip. ortographia Agroecii rethoris). incip. ars Agroetii rethoris de ortographia feliciter. domino Eucherio episcopo Agroetius *C.* *sim. edd. antiquissimae cum nomine* Agraetius. *idem rhetor memoratur* GRAMM. suppl. 187, 20 Agroecius quidem dicit in orthographia *eqs.* SCHOL. Bern. Verg. ecl. 5, 80 ut Agroecius dicit. SIDON. epist. 7, 5 inscr. Sidonius domino papae Agroecio (agroetio *MCP*, agtio *F*) salutem. 7, 5, 3 Senoniae caput. *ibid. metropolitanus* (7, 9, 6). GREG. TVR. Franc. 2, 9 p. 76 Agroetius (*sic A1, B1, D*, agroecius *B2*, agroaetius *B4. 5*, agroetius *C1*) ex primicirio notariorum Iovini. CASSIOD. var. 5, 13 tit. Eutropio et Agroecio Theodericus rex (*a. 523/526*). *episcopi vel presbyteri* (*cf. l. 28*): AVELL. p. 91, 3 de Agroecio *presbytero* (agro eicio *V*). SALV. epist. 3 Agrycio (*sic C*) *episcopo Antipolitano* Salvianus. CONC. Agath. a. 506 (Mansi VIII 337^c) Agraecius in Christi nomine episcopus de Antipoli subscripsi. *idem fort.* CONC. Arel. a. 524 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 38, 7 Agricio *episcopo Antipolitano* (p. 39, 5 agroecio *LN*, agritio *S*. CONC. Carpentorat. a. 527 *ibid.* p. 42, 35 Agroetio, *ubi* agroitio *R*). CONC. Tarrac. a. 516 (Mansi VIII 544^a) Agritius ... episcopus Barcinonensis civitatis. CONC. Gerund. a. 517 (*ibid.* 550^c) Agritius ... episcopus. GREG. TVR. Franc. 8, 31 Agricium Trecassinum *episcopum* (agrecium *A1, D5*). *idem* CONC. Matisc. a. 585 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 173, 25 Agrecius episcopus ecclesiae Tricassine subscripsi. *ibid.* p. 173, 12 Agrecius episcopus ecclesiae Glannatine. **Agrīcia,** -ae *cogn. mul.* CORP. XIII 2405 (*Luguduni, saec. ut videtur sexti*) hic iacet Agricia; *alia* 3895. VITA Caes. Arel. 2, 13 illustrissima feminarum Agretia matrona *Liberii patricii.* CAES. AREL. testam. 111 Agritia puella mea propria.

Agroitās, Ἀγροΐτας, *cogn. vir.* SEN. contr. 2, 6, 12 Agroitas Massiliensis longe vividiorem sententiam dicit quam ceteri Graeci declamatores *eqs.* *Diehl.*

? libae i. **agrone** GLOSS. III 567, 23. *V.*

Agropatēnī *v.* Atropatene.

Agror *cogn. barb.* CORP. VIII 1508 (*Thuggae*) d. m. Agror (*sic*) p. v. a. XXX h. s. e. *Diehl.*

[agrosium] *scriptum in cod. Flor.* VARRO ling. 5, 13 si ab agro ad agrosium (agrestem *Stünkel*) hominem, ad agricolam pervenero.

agrostis, -is *f.*, ἄγρωστις *gramen, v. Olck, PW. I 904.* PS. APVL. herb. 77 Graeci agrostin ... appellant, Latini gramen. ... agrostis foliis parvi calami similibus atque virgultis per terram serpentibus geniculosis, radicibus geniculatis. ... est et alia quae calamagrostis appellatur, maior supra dicta hoc est agrosti. sed est melior in Parnasso nata, cuius flos urinam commovet et eius radicis sucus acuit visum. DIOSC. 1, 8 *asaro* similis agrostis (-estis *prior scriptura*) idest gramen. ... nascitur etiam locis umbrosis et montuosis in Phrygia vel in Ponto et in Italia. 4, 28 de agrostis. agrotis virgas habet nodosas *eqs.* GALEN. alfab. 37 agrostes (agrotes *cod. Carn.*, agrustis *Paris.*) herba est qui in campis nascetur. *cf.* PLIN. nat. 24, 178 *sqq.* PRISC. gramm. II 167, 5 filix ἄγρωστις. ISID. orig. 17, 9, 104. HIER. in Os. 10, 4 p. 904^A ἄγρωστις quam latine in gramen vertimus; *sequitur ampla descriptio.* *cf.* agresta.

comp. calamagrostis.

[agrostica] *corruptum* CAEL. AVR. chron. 5, 2, 47 *fortasse pro* ἀποκρουστικά.

Agrycius *v.* Agroecius.

agrypnuntes, ἀγρυπνοῦντες, *titulus Naevii.* NON. 65 Naevius Agrypnuntibus (τρυπνουντιβους *codd.*), *item* 150 (amnagremnuntius *codd.*). *V.*

Agrypnus, -ī, Ἄγρυπνος, *cogn. vir.* CORP. VI 4032 (*e columb.*) Agrypnus Caesar. Aug. Maecenatian. a statuis. 29513 Agrypnus Caes. 26240 ...⟩us Agrypnus. INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 574 decurionum decreto ex domo L. Tori Rufi Agrypno medico magistro ex domo Quintae matris. Agrypnus ann. natus XXVI obit. CORP. X 5346 (*apud Interamnates Lirenates*) M. Orbio Agrypno. *cf.* Acrepinus *I 431, 4 sq.* **Agrypnē,** Ἀγρύπνη, *cogn. mul.* CORP. V 231 (*Polae*) Settidia Agrypne. **Agrypnius,** -ī, *quasi* Ἀγρύπνιος, *cogn. vir.* CORP. VI 1661 (*a. 421*) Rufius Antonius Agrypnius Volusianus v. c. praef. urbi (1194). *cf. Seeck, PW. III 1866, 40.* **Agrypnia,** -ae, Ἀγρυπνία (*intellege appellativum*), *cogn. mul.* MART. CAP. 2, 112 *ancilla Philologiae* (2, 145). *Diehl.*

agsonia *vox germ.?* LEX Sal. capit. 3, 1 rubr. de agsoniis (saccioniis *tabula rubr.*) *i. de summis periculis.* *V.*

Agt(?) *cogn. vir.* CORP. V 8110, 72 (*in tegulis*) Corn. Aga( ) et T. Fl. Agt. (III 3214, 4).

Agubiō *v.* Iguvium.

Agugo *opp. Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 180, *ubi* Acug *R*, Achug *D F.*

Aguila *v.* Agila. [*Diehl.*

Aguius *nom. gent., cf.* Agonius *et* Agusius. CORP. V 3739 (*Veronae, periit*) M. Aguius Hypatus. *Otto.*

Agul(ēnsis?) *v.* Agla minor.

Agunia *fluvius Galliae Transpadanae qui in Padum influit, nunc* Agogna. RAVENN. p. 288, 17. *idem qui* TAB. Peut. 4, 1 fl'. Novaria.

Aguontum, -ī, *Ptolemaeo 2, 13, 3* Ἄγουντον (Ἀγούητον *X*), *opp. Norici, de quo cf. Mommsen, Corp. III p. 590.* CORP. III 5583 (*Bedai*) C. Trebonius Faustus II virum et praef. i. d. civitatis Aguont. PLIN. nat. 3, 146 oppida eorum (*sc. Noricorum*) Virunum Celeia Teurnia Aguntum Iuaum, omnia Claudia. *cf.* CORP. V 708 (*in agro Tergestino*) ⟨T⟩auconius Optatus eq. R. dec. et II vir Cl. Ag. ITIN. Anton. 279 Agunto. CORP. III 11485 (*Aguonti*) locus sepulturae cultorum Geni municip. Agunt. 5708 (*in miliario a. 218, cf.* p. 1847) ab Ag. m. p. LVI. VI 32624 b 11 M. Aur. M. f. Cl. Dammo Acunt(o). VEN. FORT. vit. Mart. 4, 650 hic montana sedens in colle superbit Aguontus (auuntus *codd.*). PAVL. DIAC. hist. Langob. 2, 13 perque Aguntum (aguntus *A1*) castrum Dravumque. *incolae* **Aguntēnsēs,** -ium. CORP. VI 1569 (*descr. Bormann*) *civitas Norici* Aguntens⟨es⟩ (*sic*). *Diehl.*

Agurium *v.* Agyrium. **agu(o)rium** *v.* augurium.

Agusius (Agussius), -a *nom. gent., cf.* Agonius *et* Aguius. CIC. epist. 13, 71 T. Agusius et comes meus fuit illo miserrimo tempore et omnium itinerum navigationum, laborum periculorum meorum socius. Att. 11, 23, 2 Agusius quidam Rhodo venerat. ipsum Agusium audies. CORP. VI 2626 Agussius Veratianus evokatus Aug. n. cho(rtis) VII pr(a)e(toriae) p. v. ... Sactie Iustine coi ui. XIV 2804 (*Gabis, saec. II*) Agusiae T. f. Priscillae sacerdoti. IX 5067 (*Interamniae*) L. Agusius Cn. f. L. n. Mussus, C. Arrenus T. f. Rufus octo. viri iterum. *cognominis locum habet* CORP. inscr. graec. (*Cephalleniae*) 1931 Οὐλπία Ἀγουσία. *Otto.*

Agustus *sim. v.* Augustus. **agyia** *v. l. 50 et cf.* agea.

Agyieus, -ī, Ἀγυιεύς, *epith. Apollinis.* HOR. carm. 4, 6, 25 doctor argutae fidicen Thaliae, Phoebe, qui Xantho lavis amne crines, Dauniae defende decus Camenae, levis Agyieu (*sic V*, agyeu *BC*, agyleu *FL*, agileu *AR* SCHOL.). *cf.* PORPH. *ad l.* agyiae viae[t] Graece dicuntur. Varro autem: quod ex responso oraculi in viis publicis urbis suae Athenienses statutis altaribus sacrificare Apollini instituerint Agyieum appellavere. *sim.* SCHOL. *ad l.* (*ubi trad.* Agieus) *et* MACR. sat. 1, 9, 6 (*ubi* Ἀγυιεὺς *et* ἀγυιάς). *cf. Wentzel, PW. I 909.* *Diehl.*

Agylla, -ae *vetus nomen oppidi Caere; cf. Hülsen, PW. I 913.* *Steph. Byz.* Ἄγυλλα πόλις Τυρρηνίας. Λυκόφρων "Ἄγυλλαν Αὐσονῖτιν εἰσεκώμασεν'. ἔστι δὲ κτίσμα τῶν ἐκ Θετταλίας Πελασγῶν, μετωνομάσθη δὲ Καῖρε. *Strabo 5, 220 Dion. Hal. ant. 1, 20. 3, 58 al.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 183 Flaccus primo Etruscarum: Agylla, inquit, ab Etruscis ⟨conditoribus scili⟩cet nominata est Cisra .... PLIN. nat. 3, 51 Caere ... Agylla a Pelasgis conditoribus dictum. SOL. 2, 7 Agyllan (*sic Hauniens.*, Agyllam, Acyllan, Agellan, Agillinam *sim. cett. hinc* MART. CAP. 6, 642 Agyllinam) a Pelasgis *dictam.* SERV. Aen. 8, 479 sane hanc Agyllam quidam a Pelasgo conditam dicunt, alii a Telegono, alii a Tyrrheno, Telephi filio. 8, 597 Agylla (Agilla *libri praeter Reginensem, qui* Agillina *exhibet*) civitas est Tusciae, a conditore Agella appellata (*cetera vide sub* Caere). 10, 183 Caere autem ... etiam Agylla (Agillina *Reginens.*) dicitur. ... (auct.:) hanc Pelasgi condiderunt, qui cum sitim passi nec usquam aquam invenientes, casu quodam fontem invenissent, in eodem loco oppidum condiderunt. RVT. NAM. 1, 225 iam Caeretanos demonstrat navita fines: aevo deposuit nomen Agylla vetus. **Agyllīnus** *adi. et incolarum vocabulum.* VERG. Aen. 7, 652 Agyllina ... ex urbe 8, 478 saxo incolitur fundata vetusto urbis Agyllinae sedes. 12, 281 Troes Agyllinique. SERV. Aen. 7, 652 Agyllina (Agellina *Monacens.*) ex urbe: de Caere oppido. 8, 479. 12, 281 Agyllinique: pro Etruscis; hi enim contra Mezentium auctores coniurationis fuerunt. **Agyllaeī.** *Herod. 1, 167* οἱ Ἀγυλλαῖοι. *Strabo 5, 220* ἡ πόλις αὕτη (*Caere*) ... Πυθοῖ τὸν Ἀγυλλαίων καλούμενον ἀνέθηκε θησαυρόν. *Steph. Byz.* ὁ πολίτης Ἀγυλλαῖος. Ῥιανὸς δὲ Ἀγύλλιον εἶπε χαλκόν. *al.* PS. AVR. VICT. orig. 14, 1 Mezentii regis Agyllaeorum.

Agylle *nympha lacus Trasymeni.* SIL. 5, 16 ardens puero ... — nam forma certare deis, Trasymenne, valeres — litore correptum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

stagnis demisit Agylle, flore capi iuvenum primaevo lubrica mentem nympha.

Agylleus *vir fortis a Tydeo victus.* STAT. Theb. 6, 837 Cleonaei stirpis iactator Agylleus. 6, 852 celsum procurvat Agyllea Tydeus. 6, 858. 910 (Agyllea *accus.*). 10, 249. 259 permutat Agylleus arma trucis Nomii. 10, 308. *Otto.*

Agynus *v.* Aginus.

Agyrium, -ī, *Diod.* Ἀγύριον, *Ptol.* Ἀγούριον, *nunc* S. Filippo d' Argirò, *de quo cf. Hülsen, PW. I 913.* CIC. Verr. 4, 67 Agyrium venit. 68 Agyrii (agyri *V*) *et* Agyrio (5, 50). ITIN. Anton. Aug. 93 Agurio (augurio *pars ll.*). TAB. Peut. 7, 1 Agurio. RAVENN. p. 404, 17 Agurion. Guido p. 498, 9 Augurion. *adi.* **Agyrinēnsis,** -e. CIC. Verr. 4, 120 Agyrinensis ager (121 47). 4, 67 Agyrinensis est in primis honesta civitas Siciliae (5, 17). *ibid.* de Agyrinensi populo fideli et illustri. 4, 120 legatos. 3, 25 Sosippus et Philocrates fratres sunt Agyrinenses. *incolae*: Agyrinēnsēs, -ium. CIC. Verr. 3, 156. 4, 68 *sq.* *alterum adi.* **Agyrīnus,** -a, -um *et incolae*: Agyrīnī, -ōrum. SIL. 14, 207 Agyrina (*Gronov.*, agathirna *LOV*, agathyna *F*) manus. PLIN. nat. 3, 91 stipendiarii Assorini, Aetnenses, Agyrini *eqs.*

Agyrtēs (-a), *acc.* -ēn, Ἀγύρτης, *nom. myth.* 1 *Phinei socius.* Ov. met. 5, 148 caeso genitore infamis Agyrtes. 2 *comes Diomedis.* STAT. Ach. 1, 724 tecum (*Tydide*) lituo bonus adsit Agyrtes (acyrtes *P*). 819 comitatus Agyrta Tydides aderat. 875. 3 *Thebanus*: STAT. Theb. 9, 281 induit a tergo Mycalesia cuspis Agyrten.

Agzif *i. q.* Achzib. [*Diehl.*

āh *vel* **ā** *interiectio.* GLOSS. V 435, 1 *v. infra p. 1443, 12.* PRISC. gramm. III 73, 14 in 'hoe', 'au', . . . 'oh', 'ah' terminantia interiectiones sunt. II 19, 26 *v. infra p. 1443, 25.* CARM. de alfab. 3 execrantis item dira interiectio dicor *littera a.* *de* aha, aaha, ahah *testimonia v. infra p. 1443, 25 sqq.* *in codicibus et* ah *et* a *scribitur*; ah *omnibus fere locis Terentianis traditur, plerisque Plautinis* (a: Amph. 935 Aul. 651 Cas. 633 Truc. 751). ha *pro* ah: PLAVT. Epid. 554 *et* Truc. 366 *cod. A*, Merc. 156 *cod. B.* aha *pro* ah: TER. Eun. 797 *cod. A.* vah *pro* ah: PLAVT. Bacch. 879 TER. Haut. 397 (ς). 857. *apud reliquos poetas praevalet forma* a (CATVLL. VERG. *al.*), *quam confirmant tituli* CARM. epigr. 428, 1. 569, 5. 1187, 9. *praeterea varie depravatum est* (*in* at, ac, au, *aut al.*). *lectio incertior ex. gr.*: ACC. trag. 191 LVCIL. 271 PROP. 1, 9, 30. 2, 12, 15. 4, 10, 27 Ov. ars 3, 454 epist. 8, 104. 10, 69. 12, 91 EPIST. Sapph. 208 GRATT. 64 SEN. Herc. O. 211 CALP. ecl. 1, 87 STAT. Ach. 1, 800 silv. 3, 3, 25. *vox est poetarum propria; in prosa oratione non legi nisi apud* VARR. Men. 361 (ab *codd.*) *et* CIC. rep. 1, 59 de orat. 2, 285 (*v. infra p. 1442, 10 sqq.*). *varios animi affectus exprimit, dolorem, luctum, aegritudinem, indignationem, al. laetantis interiectionem esse certis exemplis non confirmatur* (*vulgo afferunt* PLAVT. Curc. 131 Epid. 554 Persa 622 [Poen. 1075] Truc. 366 TER. Ad. 269 Haut. 397. 403. *cf. Hand, Tursell. I p. 217*).

I *in dialogo scaenico*: *cf. P. Richter, de usu particularum exclamativarum apud priscos scriptores latinos, Studemunds Studien I p. 393—407.* *sequitur enuntiatum imperativum*: PLAVT. Amph. 520 ah, noli. :: mittito modo (TER. Hec. 109). Most. 577 ah, gere morem mihi. 810 ah, cave tu illi obiectes (*cf.* Persa 316 *v. infra p. 1443, 14*). Rud. 681 ah, desine, nimis inepta es (TER. Andr. 972). Truc. 194 ah, obsecro, tace (Merc. 431 ah, nescis quid dicturus sum, tace). 751 a, mitte intro. TER. Haut. 403 ah, retine me, obsecro! Andr. 543 ah, ne me obsecra. 868 ah, ne saevi tanto opere. 872 ah, rem potius ipsam dic ac mitte male loqui. Ad. 112 ah, ausculta, ne me optundas de hac re saepius. Hec. 697 ah, redduc uxorem. *optativum*: PLAVT. Amph. 935 quaeso . . . ut semper iratus sies. :: a, propitius sit potius. Merc. 323 ah, ne (athene *codd.*) di (de *codd.*) siverint. Persa 622 noli flere. :: ah, di istam perdant. *interrogativum*: PLAVT. Cas. 633 perii et tu periisti. :: a, perii (peri *AP*)? quid ita? TER. Andr. 628 ah, idnest verum? Eun. 797 ah (aha *A*), quid agis? tace (Phorm. 216 ah, quid agis? quo abis?). Haut. 94 ah, quid (ac quod *A*) dixi? habere me? Phorm. 193 ah, sanun es? 563 ah (*om. A*), quid istuc est autem? Ad. 853 ah, pergisne? :: iam iam desino. *sequuntur enuntiata pronuntiativa et exclamativa*: PLAVT. Bacch. 73 apage a me, apage. :: ah, nimium ferus es. :: mihi sum. :: malacissandus es. equidem tibi do hanc operam. :: ah (at *CD*), nimium pretiosa es operaria (TER. Hec. 853 *cf.* Haut. 439 *et infra p. 1442, 78 sqq.*). Aul. 651 redde huc. :: quid reddam? :: a, nugas agis, certe habes. Persa 48ᵃ operam da hanc mihi fidelem. :: ah, odio me enicas (Merc. 156 ha *B*). Bacch. 707 ah, placide volo unum quidque agamus. 879 ducentis Philippis rem pepigi. :: ah (vah *codd.*), salus mea, servavisti me (*cf.* Epid. 554 Truc. 366, *utroque loco* ha *A*). Asin. 37 ah, neque hercle ego istuc dico nec dictum volo (*cf.* Cas. 366). Pseud. 1249 Truc. 525. TER. Ad. 309 ah, me miserum, vix sum compos animi (329 Haut. 857 *cf. p. 1442, 48 sqq*). Ad. 597 agis gratias? :: ah, minime (342 ah, minime gentium. *cf.* PLAVT. Bacch. 87 *ubi* aha *trad. et* Poen. 690 [ah *A*] minime gentium). 723 ohe iam! :: ah (*om. A*), nescis qui vir sit (Andr. 649 Haut. 934). Ad. 269 o mi germane! ah, vereor coram in os te laudare amplius (*cf.* CALP. ecl. 3, 34 CLAVD. rapt. Pros. 3, 132). Ad. 274 pudebat. :: ah, stultitiast istaec, non pudor. 127 ah, si pergis, abiero. Andr. 252 quid . . . dicam de patre? ah, tantamne rem tam neglegenter agere! (Eun. 208). 306 ah, quanto satiust te id dare operam. 469 iam scio: ah, vix tandem sensi stolidus. Eun. 889 ah, volet, certo scio. 758 atque ita opust. :: ah (au ς *plurimi*), metuo qualem tu me esse hominem existimes. 1009 ah, non possum satis narrare. Haut. 91 non sinam, inquam. :: ah, non aequom facis. 397 (vah ς). 439. 857 (vah *codd.*). Phorm. 325 ah, non itast. 541 scio, sed quid tum? :: ah, dictum sapienti sat est. Hec. 630. 721. Ps. TER. Andr. alt. exit. 8 ah (*om. pars codd.*), perii (*cf.* PLAVT. Cas. 633. POMPON. atell. 173, *ubi* a, peribo *pro* aperibo *Fleckeisen*). *adde*: CIC. rep. 1, 59 'a, te infelicem', inquit vilico, 'quem necassem iam verberibus, nisi iratus essem'. de orat. 2, 285 'a', inquit, '. . . non ego mihi iniquom eiero, verum omnibus. Ov. met. 6, 621 'a, quam es similis patri' dixit. *interiectio in dialogo absolute vel per ellipsin posita*: PLAVT. Curc. 131 dic isti. :: ah. :: quid est? ecquid lubet? :: lubet (*cf.* Cas. 659). TER. Eun. 381 at enim istaec in me cudetur faba. :: ah. :: flagitium facimus. :: an id flagitiumst *eqs.*? Phorm. 474 ecquid spei porrost? :: nescio. :: ah. :: nisi Phaedria haud cessavit pro te eniti. 809. Hec. 743 quid istuc est? :: meum receptas filium ad te Pamphilum. . :: ah. :: sine dicam. Haut. 938. *additur vocativus*: TER. Ad. 132 ah Micio. :: mihi sic videtur (*cf.* AFRAN. com. 264 a, fulica, paene perdidisti).

II *apud reliquos poetas*: CALV. carm. frg. 9 (*de Ione*) a virgo infelix, herbis pasceris amaris (VERG. ecl. 6, 47. 52 *de Pasiphae.* *cf.* CIC. rep. 1, 59. STAT. silv. 3, 124 felix a!). CATVLL. 64, 135 sicine . . . immemor, a, devota domum periuria portas? (*cf.* PROP. 1, 11, 5). 64, 178. 66, 85 illius, a, mala dona levis bibat irrita pulvis. VERG. ecl. 2, 15 spem gregis, a, silice in nuda conixa reliquit. 6, 77 gurgite in alto, a, timidos nautas canibus lacerasse marinis. CVLEX 239 terreor, a, . . . terreor (*sim.* SEN. Tro. 1013 semper, a, semper dolor est malignus. Med. 139 melius, a, melius. *cf.* 930. IVV. 14, 45 procul, a, procul). 373 viduos, a, lumine Phoebi. HOR. carm. 2, 17, 5 a, te meae si partem animae rapit maturior vis, quid moror? LYGD. 4, 82 a, ego ne possim tanta videre mala (SVLPICIA Tib. 3, 17, 3). TIB. 1, 10, 59 a, lapis est ferrumque. PROP. 2, 6, 31 a, gemat. 2, 7, 11 a, mea tum qualis caneret tibi tibia somnos. 2, 16, 4 a, Neptune, tibi qualia dona darem. (*cf.* 2, 21, 1 STAT. Theb. 3, 286). 4, 1, 72 non sunt, a, dextro condita fila colo (*cf.* CALP. ecl. 3, 97). 3, 24, 34. Ov. epist. 20, 236 a (at *L*), desunt voto carmina nulla tuo. met. 8, 139 mecum simul, a, mea terra recedit. fast. 4, 122 a, nolim victas hoc meminisse deas (trist. 4, 4, 40 *cf.* STAT. Theb. 2, 350). trist. 2, 77 a, ferus *est.* NVX 75 (aut *Wilamowitz*). SEN. Phoen. 524 a, triste (patris te *E*, triste *A*) conspectus datur pretium tui durumque (*cf.* STAT. silv. 5, 3, 53 me caligine maesta obruis, a, durus). STAT. Theb. 4, 247. MART. 11, 70, 5 ah facinus! (11, 91, 3). PRVD. ham. 567 ah pietas! MART. CAP. 2, 126 (ac *et* at *codd.*). CARM. epigr. 428, 1 a, male Parcarum dura de lege sororum raptus. 1157, 9 a, multis fletu renovaveris, o bona, simplex. *iuncturae frequentiores*: *accedit* miser: *cf.* TER. Ad. 309. 329. CATVLL. 63, 61 miser a miser, querendum est etiam atque etiam, anime (61, 139). 64, 71 a misera. 15, 17 a tum te miserum malique fati. VERG. georg. 4, 526 Eurydicen . . . a, miseram Eurydicen . . . vocabat. DIRAE 91 tardius, a, miserae descendite monte capellae. HOR. carm. 1, 27, 18 a, miser, quanta laborabas Charybdi! PRIAP. 2, 34 a miser miser. TIB. 1, 9, 3. 2, 1, 79 PROP. 3, 7, 61 Ov. epist. 5, 123. 11. 110. 12, 170 met. 10, 632 LVCAN. 6, 724 [7, 43 ah *V*] CALP. ecl. 5, 76 VAL. FL. 6, 498. STAT. Theb. 1, 156 quo tenditis iras, a, miseri? 4, 99. 403. 779. 7, 116. 503 a, miserae matres! 9, 357 silv. 4, 6, 8. MART. 7, 65, 3 ah, miser et demens! PRVD. cath. 3, 183 liba . . . impia corporibus, ah, miseram peperere necem. demens: VERG. ecl. 2, 60 quem fugis, a, demens? (PROP. 2, 30, 1). CIRIS 185. LYGD. 6, 27 quid precor, a, demens? Ov. Pont. 4, 3, 29 trist. 5, 10, 51. epist. 20, 72 mentior, a, demens. MART. 7, 65, 3 *supra l. 58.* VERG. ecl. 2, 69 a, Corydon, Corydon, quae te dementia cepit. (QVINT. inst. 9, 3, 28). dolor: PROP. 1, 20, 32 a, dolor! ibat Hylas. CALP. ecl. 3, 59. 4, 44 STAT. Theb. 7, 515. CARM. epigr. 569, 5 a, dolor et gemitus inlusaque vota tuorum. pereat: *cf.* PLAVT. Persa 622 ah, di istam perdant. COPA 34 a, pereat, cui sunt prisca supercilia. LYGD. 4, 62 a crudele genus nec fidum femina nomen! a pereat, didicit fallere si qua virum. PROP. 1, 6, 12. 1, 11, 30. 1, 17, 13. 2, 23, 12. 2, 33, 27. 2, 24, 15 a, peream, si me ista movent dispendia (*cf.* 3, 1, 7 ah valeat, *ubi* ha *cum cod. Florent. Bährens*). Ov. ars 2, 272 fast. 4, 240. 241. epist. 18, 105 a! potius peream (LVCAN. 7, 555. *cf.* Ov. epist. 3, 149 a! potius serves nostram . . . vitam! LVCAN. 6, 328. PERS. 3, 16 a, cur non potius . . . recusas?). pudet: [TIB. 1, 5, 42.] Ov. am. 3, 7, 19 a, pudet annorum. met. 9, 531 pudet, a, pudet edere nomen (MART. 12, 15, 9). Pont. 4, 13, 19 ars 3, 804. MART. 4, 67, 7 ah pudet ingratae, pudet ah male divitis arcae. 6, 10, 4 pudet, ah, pauca rogasse Iovem. nimium, nimis: *cf.* PLAVT. Bacch. 73. 74 TER. Hec. 853. CATVLL. 60, 5 ut supplicis vocem in novissimo casu contemptam haberes a nimis fero corde. VERG. georg. 2, 252 a, nimium ne sit mihi fertilis illa. catal. 11, 2 quis deus . . . te nobis abstulit? an quae dicunt, a, nimio pocula ducta (dura *codd.*) mero? PROP. 1, 15, 27 audax, a, nimium nostro dolitura periclo. 2, 21, 15 a, nimium faciles aurem praebere puellae (Ov. fast.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 45). Ov. am. 1, 3, 3 a, nimium volui! epist. 5, 123 a, nimium miserae vates mihi vera fuisti (*cf.* STAT. Theb. 9, 357). 11, 43. 15, 285 Pont. 1, 8, 71. ars 1, 707 a, nimiast iuveni ... fiducia formae. am. 3, 9, 4 a, nimis ex vero nunc tibi nomen erit. quotiens: PROP. 1, 18, 21 a, quotiens teneras resonant mea verba sub umbras (2, 33, 11. 3, 15, 13. 15). 1, 5, 13 a, mea contemptus quotiens ad limina curres. Ov. Pont. 1, 1, 7 a, quotiens dixi 'certe nil turpe docetis' (*eadem versus sede*: ars 1, 313. 2, 567. 3, 481 am. 2, 19, 11. 13 epist. 5, 49. 9, 79. 15, 239. 241. 16, 81 trist. 1, 3, 51. 53 met. 2, 489. 491. *alia sede* met. 15, 490). LVCAN. 5, 615. CALP. ecl. 7, 69 a, trepidi quotiens ... vidimus. VAL. FL. 1, 447. MART. 14, 115, 2 quibus addere plura dum cupit, ah, quotiens perdidit auctor opus! *iteratur*: *cf.* GLOSS. V 435, 1 a a vox dolentis est, id est vae vae (*v. Löwe, gl. nom. p. 140. cf.* CHAR. gramm. I 238, 21). PLAVT. Persa 316 ah ah abi (ahbi *P*) atque cave sis a cornu. HOR. epod. 5, 71 a a (ah ah *FL*), solutus ambulat veneficae scientioris carmine. *ter*: VVLG. Ier. 1, 6 a, a, a, domine deus, ecce nescio loqui (14, 13 Ezech. 4, 14. 20, 49). Ioel 1, 15 a a a diei, quia prope est dies domini (οἴμοι, οἴμοι, οἴμοι εἰς ἡμέραν). *per anaphoram*: VERG. ecl. 10, 47 Alpinas a! dura nives et frigora Rheni me sine sola vides. a, ne te frigora laedant! a, tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. LYGD. 4, 61. 62. PROP. 3, 15, 13. 15 a quotiens ... a quotiens (Ov. met. 2, 489 epist. 15, 239. 241 am. 2, 19, 11. 13). Ov. met. 6, 386 'a piget, a non est' clamabat 'tibia tanti!'. MART. 4, 67, 7. 11, 91, 3 ah scelus! ah facinus!

de forma **aha** *haec* PRISC. gramm. II 19, 26 quaeritur, cur in 'vah' 'ah' post vocales ponitur aspiratio, et dicimus, quod apocopa facta est extremae vocalis, cui praeponebatur aspiratio; nam perfecta 'vaha' 'aha' sunt (*sim.* II 48, 23). *vindicanda videtur his locis* PLAVTO Bacch. 810 aha, Bellorophontem tuos me fecit filius. Poen. 319 (ah *P*). 335 (ah *P*). Trin. 649 credis posse obtegere errata? aha (ah *P*), non itast. 1060 quid si ego me te velle nolo? :: aha (ha *P*), nimium, Stasime, saeviter (*cf.* Rud. 419 Truc. 896). Truc. 889 aha, tace. Cas. 726 lepide excuratus incessisti. :: aha, hodie ⟨...⟩. *etiam* Capt. 148 (hah *vel* ha *codd.*). Trin. 681 (haa *B*, hac *CD*). TER. Andr. 825 num quid nam amplius tibi cum illa fuit, Charine? :: aha, Pamphile, nihil. *de* PLAVT. Bacch. 87 *licet dubitari. falso sic saepius trad. in* TER. *codicibus, velut* Eun. 797 ah (aha *A*), quid agis? tace. *cf. P. Richter l. l. p. 393—396. formam* **aaha** *non testantur nisi* ROMAN. Char. gramm. I 239, 2 laetantis, ut aaha. COMIN. gramm. I 238, 21 laetitiam animi significamus, ut aaha.

ahah: Ps. ASPER gramm. V 554, 16 *interiectio* conquerentis ut ahah (*sic V*, hah *Gς*). *Ihm.*

Ahab *v.* Achab. **ahahe** *v.* hahahae.

Ahala, -ae *cogn. gentis Serviliae.* Ἄλαν *acc. apud Graecos.* PLVT. Brut. 1 Σερβίλια ... ἡ μήτηρ *Bruti* ἀνέφερε τὸ γένος εἰς Ἄλαν (σάλαν *codd.*) Σερβίλιον. DIONYS. ant. 12, 4 ἐκ τούτου ... τὴν ἐπωνυμίαν τὸν Ἄλαν αὐτῷ (*C. Servilio*) τεθῆναι λέγουσιν, ὅτι τὸ ξίφος ἔχων ὑπὸ μάλης ἦλθεν ἐπὶ τὸν ἄνδρα (*Sp. Maelium*). ἄλας γὰρ καλοῦσι Ῥωμαῖοι τὰς μάλας. CIC. orat. 153 quomodo ... vester Axilla Ala (auxilia mala *cod. Abrinc.*) factus nisi fuga litterae vastioris? *cf. umbr. praenomen* Ahal; *v. Bücheler, Vmbrica p. 174. sunt in fastis: a. 276 cos.* ⟨C. Servilius ... Stru⟩ctus Ahala FAST. Capitol.; *a. 327 cos.* C. Servilius Ahala LIV. 4, 30, 12 (Achilla HYDAT. *et* CHRON. pasch.); *a. 346 trib. mil. et mag. eq.* C. Servilius P. f. Q. n. Ahala FAST. Capitol. LIV. 4, 56, 2, *idem trib. mil. 347* LIV. 4, 57, 3 Ahala (ahalala *V*) Servilius *et 352* LIV. 5, 8, 1. 5, 9, 5; *a. 365 mag. eq.* C. Servilius Ahala LIV. 6, 2, 6; *a. 389 et 392 et 412 cos.* Q. Servilius Q. f. Q. n. Ahala (Haala CHRONOGR. a. 354 *ad a. 389 et 392*, Hala *idem ad a. 412*, Achala HYDAT. *ad a. 392 et 412*, Ἄλλου chron. pasch. *ibidem*) FAST. Capitol. LIV. 7, 4, 1. 7, 38, 8, *idem dict. a. 394* LIV. 7, 11, 4, *interrex 398* LIV. 7, 17, 11, *mag. eq. 403* LIV. 7, 22, 11. *a. 335 trib. mil.* C. Servilius Q. f. C. n. Axilla Structus (*idem trib. pleb. 335. 337, mag. eq. 336*) FAST. Capitol. *notissimus mag. eq. a. 315, qui Sp. Maelium interfecit* LIV. 4, 13, 14 C. Servilium Ahalam. 4, 14, 6 Ahala Servilius. 4, 21, 3 Servili Ahalae. *cf.* 4, 46, 11 Ahalam Servilium. CIC. Catil. 1, 3 C. Servilius Ahala Spurium Maelium novis rebus studenten manu sua occidit. Sest. 143 imitemur nostros Brutos Camillos Ahalas Decios. dom. 86 (ac alii *G*, achai *MV*). Mil. 8 Ahala ille Servilius (*locum afferunt* QVINT. inst. 5, 11, 16 IVL. VICT. rhet. 3, 8 p. 381, 28 *ubi* Haala *cod.*). 83. rep. 1, 6 vel exilium Camilli vel offensio commemoratur Ahalae (a. halae *una litt. erasa palimpsest.*). p. red. in sen. 56. Phil. 2, 26 quorum uterque L. Bruti imaginem quotidie videret, alter etiam Ahalae. 2, 27 duos Servilios, Cascas dicam an Ahalas (-am *Vat.*). Att. 2, 3 Ahalam Servilium aliquem aut Brutum opus esse reperiri (LIV. 6, 19, 2). 13, 40, 1 φιλοτέχνημα illud tuum, quod vidi in Parthenone, Ahalam et Brutum. VAL. MAX. 5, 3, 2 QVINT. inst. 5, 13, 24 *bis.* FLOR. 1, 26, 7 VIR. ill. 17, 5. *V.*

Ahalāb, אַחְלָב, Δαλάφ. *nom. oppidi Palaestinae* VVLG. iud. 1, 31 (*cod. Amiat.* Alab, ITALA [Lugd.] Madalab). HIER. nom. hebr. p. 31, 12 Alab lac vel lactea.

Ahālāc, הֶחָלָק, Χελχά. *nom. montis Palaestinae.* HIER. sit et nom. p. 90, 16 Ahalac mons, quem Aquila interpretatur dividentem montem et Symmachus levem montem, id est limpidum sive lubricum. nom. hebr. p. 23, 25 Alac pars mea sive lubricum. ITALA Ios. 11, 16 (Lugd.) Achel. 12, 7 (Lugd.) Chelga (= VVLG. Ios. 11, 17 partem montis. 12, 7 montem, cuius pars).

Ahara *v.* Ahiram.

Aharchēl, אֲחַרְחֵל, Ῥηχάβ. *nom. vir. hebr.* VVLG. 1 par. 4, 8 cognationem Aharchel (*cod. Amiat.* Aral.).

Ahares, הַחֶרֶס, Ἀσεδέκ. *nom. urbis Aegypti.* HIER. sit. et nom. p. 98, 30 Asedech. ... in hebraeo pro hoc nomine scriptum ... Ahares, quod a siccitate quidam interpretantur solem et alii in testam transferunt, volentes vel Heliopolim vel Ostracinen (VVLG. Is. 19, 18 *vertit* civitas solis).

Aharna *v.* Arna.

Ahasthārī, אֲחַשְׁתָּרִי, Ἀασθήρ. *nom. filii Assur.* VVLG. I par. 4, 6.

Ahavā, *indecl.*, אַהֲוָא, Ἀουέ, Εὐί. *nom. fluvii provinciae Babylonis.* VVLG. I Esdr. 8, 15 ad fluvium, qui decurrit ad Ahava (*cod. Amiat.* Havva). 8, 21 iuxta fluvium Ahava (*cod. Amiat.* Ahavva). 8, 31 a flumine Ahava.

Āhāz, אָחָז, Ἀχάζ. *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 8, 35. 36. 9, 42.

Ahazi, *indecl.*, אַחְזַי, *deest in graeco. nom. vir. hebr.* VVLG. II Esdr. 11, 13 Azreel, filius Ahazi (Aasi *cod. Amiat.*).

Āheberīm, הָעִבְרִים. *forma hebraica, quam vertunt* Graeci τῶν Ἑβραίων, VVLG. exod. 2, 6 Hebraeorum. HIER. nom. hebr. p. 12, 7 Aheberim Hebraeorum vel transeuntium. *Plenkers.*

? **Ahelmil** (helmil, athelmil, athelnil *aliquot codd.*) *gens Scandiae* IORD. Get. 22. *v. Müllenhoff in indice Mommseni.*

Aheloth *v.* Elath.

Ahēnobarbus *cogn. gent. Domitiae, Graecis* Ἀηνόβαρβος, *raro* Αἰνόβαρβος, *ab* ahenus *et* barba; *cf.* SVET. Nero 1 Aenobarbi auctorem originis itemque cognominis habent L. Domitium, cui rure quondam reverenti iuvenes gemini augustiore forma ex occursu imperasse traduntur, nuntiaret senatui ac populo victoriam, de qua incertum adhuc erat; atque in fidem maiestatis adeo permulsisse malas, ut e nigro rutilum aerique adsimilem capillum redderent. quod insigne mansit et in posteris eius ac magna pars rutila barba fuerunt. ... et inter patricios adlecti perseveraverunt omnes in eodem cognomine. GLOSS. aenobarbus: flava barba vel dura. IV 405, 9 aenobarbi⟨us⟩: flava barba vel varia. *primus est cos. a. 562/192* Cn. Domitius L. f. L. n. Ahenobarbus, *posteriores sub libera re publ. v.* CORP. I p. 348, *sub imperio* PIR. II p. 17, n. 108—111. h *semper servarunt tituli, passim* Aenobarbus *in codd.; apicem supra e nusquam vidi. legitur* AHENOBARB. FASTI Capitol. 592. 658. 662 CORP. I 571, 7 X 3772, AHENOB. CORP. I 1344. *ex codicum mendis adnoto*: aenebarborum *cod. Memm.* SVET. Nero 1 (*at* aenob. *idem* 1 *et* 7, ahenob. 41), Enobarbo CHRONOGR. a. 354 *ad a. 562. 632*, Henobarbo *idem ad a. 738*; Ahenobarbae *vel* haenobarbe *pars codd.* HYDAT. *ad a. 632*; Achenobarbo HYDAT. *ad a. 658. 700. 738*, *similiter cod. z* CAES. civ. 1, 15, 6; ἀννόβαρβος *Vat.* Dionis 54. *nota* forum Ahenobarbi (henob- *vel* athenob- *pars codd.*) CVRIOS. urb. p. 22, 8. 23, 8. *V.*

ahēnus (ahēneus aēnus aēneus), -a, -um. [*i. q. umbr.* ahesnes *abl. plur., ab* aes. *Th.*] ahenus (S. C. de Bacch. 26 Corp. X 104) *et* aheneus (ACT. lud. saec. Aug. 60. 62 CORP. VI 32323 MON. Ancyr. tit. CORP. XI 4123 *a. 56.* X 7852, 8 *a. 69.* V 1770, 3. VI 29746 INSCR. Notiz. d. scavi 1890 p. 377) *vestutiores formae sunt* (*cf.* GELL. 2, 3, 3 *et* 5 SERV. Aen. 1, 213), *aetate Plautina usu ut videtur non discretae. recentior sollemnis forma apud scriptores et poetas* aeneus (CORP. I 1254. III p. 851 dipl. mil. peregr. 13 *a. 71.* 853 dipl. mil. civ. 20 *a. 76.* p. 865, 28 *a. 105.* XI 6335, 21 *a. 256.* XII 1904) *traditur*, aenus (CARM. epigr. 121, 2) *non invenitur nisi apud poetas. in versu heroico* aeneus *utuntur* HOR. OV. IVV. *de substantivo notandum est formas trisyllabas* ahenum *deinde* aenum (LEX met. Vipasc. 25 Corp. II suppl. 5181) *apud scriptores cuiusvis generis tritas esse,* aeneum *raro legitur veluti apud* CATVLL. VITR. PLIN. nat. VLP. MARCELL. med. *nota scriptiones corruptas* CORP. I 1254 aenia (III p. 844, 19 *a. 52*), GALEN. alfab. 196 enius, LEX Sal. ineus inius hineus. SERV. Aen. 1, 357 solutio dicenda est quomodo dicimus aena et aëna. hoc autem solum huiusce modi verbum in Latino invenitur. *cf. Haupt, opusc. III p. 583. v. etiam I 1061, 8.* aereus *recentior vox idem valet atque* aeneus, *cf. p. 1063, 73.* aenus (aeneus) *per* aereus *inlustratur* GLOSS. IV 12, 8. 204, 24. 306, 2. 428, 21. 474, 15. V 163, 44. 435, 5. SERV. auct. Aen. 1, 203 quidam ... aenum speciem vasis non utique aerei tradunt ut Naevius: aeneus plumbeus (?). *ibid.* 1, 296 quidam aeneis pro ferreis tradunt.

1 *i. q. ex aere factus.* S. C. de Bacch. 26 tabolam ahenam (CIC. Verr. 3, 112 LIV. 8, 11, 16 SVET. Iul. 81 Aug. 101 ANON. Vales. 12, 69 MART. CAP. 1, 96. *saepe de tabulis honestae missionis, cf. p. 1060, 73*). ENN. ann. 466 crateras aenos (VERG. Aen. 9, 163). PLAVT. Pseud. 656 vasa ahena (Truc. 54 CATO agr. 66, 1. 95, 1. 122. 135, 2 VARRO ling. 5, 125 LIV. 36, 40, 11 VITR. 8, 3, 3. 8, 3, 16. 10, 9, 3. 10, 16, 10 PAVL. FEST. p. 39. 248 CELS. 6, 18, 2 p. 255 SEN. nat. 4, 9 COLVM. 9, 16, 1. 12, 20, 1 *et* 2 PETRON. 51 PLIN. nat. 27, 47 VLP. dig. 33, 7, 12, 10 PAVL. dig. 33, 10, 3, 1 IAVOL. dig. 33, 10, 11 VVLG. lev. 6, 28 Ios. 6, 19. 6, 24 I par. 18, 8. 18, 11 MART. CAP. 8, 860 CAEL. AVR. chron. 4, 3, 56 acut. 2, 19, 113). Truc. 272 armillas aeneas. 274 ahenos anulos (VVLG.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exod. 27, 4). inc. frg. 57 aeneis coculis (CATO agr. 11, 2). LVCIL. 412 signa ... ahena (414 VARRO rust. 3, 2, 8 CIC. Verr. 5, 1. 5, 5. 5, 14 Deiot. 21 LVCR. 1, 316 HOR. epist. 2, 1, 248 LIV. 21, 62, 8. 27, 6, 19. 31, 50, 2. 33, 25, 2. 38, 9, 13. 39, 5, 15. 40, 2, 1 LAMPR. Comm. 16, 5 SVLP. SEV. dial. 2, 3, 6). CATO agr. 10, 4 orbes aheneos (11, 2. 13, 1 VARRO apud Plin. nat. 36, 92 LIV. 8, 20, 8). 13, 2 trullas aheneas. 81 aulam aheneam (VVLG. II Macc. 7, 3). VARRO ling. 5, 58 species aeneas. 9, 83 aenea ... libra (GAIVS inst. 1, 119. 2, 104. 3, 167. 3, 174). rust. 2, 4, 18 simulacra ... ahenea (SVET. Aug. 96 Galba 4 MARCELL. chron. min. II p. 97, 15). frg. Prob. Verg. ecl. p. 326 ahenum ... ensem. RHET. Her. 4, 12, 18 bacae aeneae. CIC. inv. 2, 69 aeneum ... tropaeum. Verr. 5, 60 candelabra aenea. 5, 97 loricas galeasque aeneas (NEP. Iph. 1, 4 OV. met. 7, 121). Balb. 53 columna aenea (LIV. 2, 33, 9 ACT. lud. saec. Aug. 60. 62 Corp. VI 32323 VVLG. exod. 38, 10 *et* 12). Phil. 9, 13 aenea statua (9, 16 NEP. Pelop. 5, 5 Hann. 9, 3 LIV. 26, 34, 12 VITR. 2, 8, 15 PETRON. 50 TEST. Galli 1, 3 Bruns[6] p. 275 AMM. 21, 10, 6). off. 3, 28 aeneum ... equum (*Plato civ. 359*[D]). Att. 1, 8, 2 LVCR. 5, 1294 falcis ahenae (VERG. Aen. 4, 513 OV. met. 7, 227 APVL. apol. 30 MACR. sat. 5, 19, 7. 5, 19, 9. 5, 19, 14). 6, 1045 ahenis ... scaphiis. VERG. Aen. 1, 295. 1, 449 foribus ... aenis (ANTH. 415, 31 GLOSS. IV 428, 21 V 560, 22). 6, 228 cado ... aeno (MACR. sat. 5, 19, 9). 7, 633. 8, 22. 11, 487 aenis ... squamis (11, 770). HOR. sat. 2, 3, 183 aeneus ut stes (*de statua*). PROP. 4, 2, 61. 4, 10, 33. OV. fast. 2, 577 acu ... aena. trist. 5, 12, 47 tauri ... aeni (SEN. contr. exc. 5. 8 VAL. MAX. 9, 2 ext. 9 FRONTO p. 184 N.). LIV. 1, 20, 4. 10, 23, 12. 23, 19, 18 lamnae aeneae (VITR. 5, 3, 8 CELS. 7, 5, 3. 8, 3 VVLG. exod. 27, 6. 38, 2. 38, 6). LIV. 41, 13, 2 vaccam aeneam (VAL. MAX. 8, 11 ext. 4). VITR. 1, 6, 6 aeneus gnomon. 5, 5, 8 *echea* aenea. 5, 10, 5 clipeum aeneum (VVLG. II par. 12, 10). 9, 8, 8. PAVL. FEST. p. 57 labrum aeneum (SOL. 27, 37 VVLG. exod. 30, 18). 106 cribro aeneo. 336 dolabram aeneam. 349 clavis aeneis. VAL. MAX. 2, 10 ext. 1 effigies aeneas. PACON. Diom. gramm. I 500 frg. poet. p. 360 plaustro ... aheno. CELS. 2, 11. 7, 15 aenea fistula (7, 26, 1). COLVM. 6, 5, 4 aenea fibula (6, 17, 4 VVLG. exod. 26, 11. 36, 18). 8, 17, 6. 9, 14, 9. 12, 48, 1 PERS. 2, 56 PETRON. 30 PLIN. nat. 7, 201 aeneam tubam. STAT. Theb. 4, 167 molis aenae. 6, 389 aena casside. 6, 648 aenae ... massae. 7, 251 aena sphinge (QVINT. inst. 6, 3, 98). 10, 263 portae ... ahenae. MART. 11, 21, 1. 11, 75, 1 theca ... ahenea. FRONTIN. aq. 36. IVV. 3, 285 aenea lampas. 7, 125. 13, 115 Iuppiter ... marmoreus vel aeneus. VLP. dig. 18, 1, 14 IAVOL. dig. 32, 100, 3 aeneae βάσεις (VVLG. exod. 26, 37. 27 *passim*. 36, 38. 38, 17 *et* 19 II reg. 7, 27 II par. 6, 13). PAVL. dig. 34, 2, 32 TERT. anim. 25 aeneum spiculum. LACT. opif. 17 p. 56 aeneum ... caelum aut vitreum (VVLG. deut. 28, 23). AMM. 16, 5, 4 aenea concha. 17, 4, 15 sphaera (MART. CAP. 8, 815). VVLG. exod. 27, 4 craticulam ... aeneam (35, 16. 38, 4). 38, 20 paxillos ... aeneos. 38, 30 altare aeneum (39, 39 II par. 1, 5. 1, 6. 4, 1. 7, 7). num. 16, 39. 21, 8 serpentem aeneum (21, 9 IV reg. 18, 4 AVG. civ. 10, 8). III reg. 7, 38. I par. 15, 19 cymbalis aeneis. 18, 8 mare aeneum (Ier. 52, 17). CLAVD. rapt. Pros. 1, 73 aenos ... postes. 1, 244 trabibus ... aenis (OROS. hist. 2, 19, 15). 17, 317 innumeras voces segetis moderatus aenae (*in organo hydraulico*). 25, 7 effigiem ahenam. MACR. sat. 5, 19, 13 aeno vomere. CIC. nat. deor. 3, 30 nihil aeneum. VVLG. I par. 29, 2 aes in aenea. MACR. sat. 5, 19, 11 ad rem divinam pleraque aenea adhiberi solita. 7, 16, 16 infixa cuicumque parti corporis acuto aeneo (7, 16, 33).

2 *i. q. aeris proprius.* VERG. Aen. 2, 470 luce coruscus aena (CLAVD. 7, 134). COLVM. 7, 5, 22 rubiginis aeneae.

3 *translatae significationes ductae ab aeris* *α duritie*: HOR. carm. 1, 33, 11 iuga aenea (3, 9, 18 VAL. FL. 7, 596). 1, 35, 19 manu ... aena. 3, 3, 65 murus aeneus (epist. 1, 1, 60). 3, 16, 1 turris aenea (OV. am. 2, 19, 27). OV. met. 1, 125 aenea proles (CLAVD. 22, 447 saecula ... ahena). STAT. Theb. 3, 280 aena ... corda. silv. 5, 3, 64 aena ... stamina. HIER. epist. 66, 6 urbem aeneam. ITALA Ezech. 3, 9 (Hier. epist. 121, 5) faciem ... aeneam et frontem ... ferream. VVLG. lev. 26, 19 terram aeneam. Iob 6, 12 caro aenea. *β colore*: SVET. Ner. 2 aeneam barbam. *γ perpetuitate(?)*: COD. Theod. 14, 25, 1 (*a. 315*) si quis corpora aeneo frumento obnoxia detraxerit. *ibid.* aenei frumenti pensitationem.

subst. **ahēnum** (-eum), -ī *n.* SERV. auct. Aen. 1, 213 aena absolute sicut Graeci χάλκεα. SERV. georg. 1, 296 aeni calathi vel lebetis. GLOSS. II 474, 54. 474, 56 χάλκειον olla aeneum. 475, 6. III 325, 2 χάλκεα aenea. 368, 26 aeneum λέβης. V 163, 45 aena ollas aeneas. PLAVT. Cas. 122 unum ahenum et octo dolia. Pseud. 157 plenum ahenum sit coco. CAECIL. com. 69. TITIN. com. 128 magnum ahenum ... fervet. AFRAN. com. 187 aquam ex aheno haurire. CATO agr. 10, 2 operculum aheni. 11, 2. 13, 1. 14, 2. 79. 98, 2 ahenea omnia unguito. 105, 1 aheneum aut plumbeum. 107, 1 VARRO Men. 287 rust. 1, 22, 3. 1, 64 frg. Non. 547, VERG. georg. 1, 296 trepidi ... aheni (GLOSS. V 163, 50). Aen. 1, 213. 5, 102. 6, 218 aena undantia (7, 463). HOR. epist. 2, 2, 169 PROP. 2, 1, 54. 3, 24, 13 Veneris torrebar aeno. OV. rem. 707 medicatum vellus aenis (medic. 9 met. 6, 61 fast. 3, 822 SEN. Herc. O. 663 LVCAN. 10, 124 VAL. FL. 5, 512 SIL. 7, 642. 16, 176 STAT. silv. 1, 2, 151 MART. 10, 16, 7. 14, 133 CLAVD. rapt. Pros. 2, 96 SIDON. epist. 9, 13, 5 v. 16 carm. 15, 127 ENNOD. epist. 4, 9 p. 104). met. 6, 645 pars ... cavis exsultat aenis, pars veribus stridunt (VAL. FL. 8, 254 IVV. 15, 81). 7, 262 (7, 279. 7, 282. 7, 319 SEN. Med. 134. 666). 8, 645 VITR. 5, 10, 1. 8, 4, 1. 10, 16, 10 VAL. MAX. 8, 15 ext. 3 SEN. Thy. 60. 767. 1061 COLVM. 6, 32, 3. 12, 16, 1. 12, 16, 3. 12, 52, 21 LVCAN. 9, 798 PETRON. 47. 74 CALP. ecl. 5, 83 PLIN. nat. 8, 192. 11, 193. 12, 88. 18, 358. 29, 35. 31, 28. 35, 44 SIL. 5, 606 IVV. 8, 86 CELS. dig. 19, 1, 38, 2 VLP. dig. 19, 2, 19, 2 PAVL. dig. 33, 7, 18, 3 ITALA Iob 41, 22 (Priscill. tract. 1, 29 p. 25) AVIEN. Arat. 1722 MACR. sat. 5, 11, 24 MARCELL. med. 36, 53. 36, 57 APIC. 8, 381 ITALA Ezech. 24, 6 (Salv. gub. 7, 58) CORIPP. Ioh. 2, 284. *nota formas* **aēna**, ae *f.* GLOSS. II 12, 2 aena λέβης. PLIN. nat. 24, 111 aenae fulloniae (27, 92). *cf. etiam* 8, 192 *et* 11, 193 aenis. **aēnus** (-eus), -ī *m.* GLOSS. III 498, 75 lebes aenus. GREG. TVR. glor. mart. 80 succendatur igni aeneus. *Bickel.*

Ahēr, *indecl.*, אַחֵר, Ἀέρ, Ἀόρ. *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 7, 12 Hasim filii Aher (Aer *cod. Amiat.*). *Plenkers.*

Aherbelste *deus barbarus.* CORP. XIII 174 (*Aquit.*) Aherbelste deo senius et Hanna Procul⟨i f(ilia)⟩. *v. Ihm, PW. I 917.*

Aheri *v.* Heri. **Ahermon** *v.* Hermon.

Ahernius, -a *nom. gent. cf.* ahenus *p. 1444, 50.* CORP. IX 2395 (*Allifis; periit*) Ahernia C. f. Rufa. *V.*

Ahesani. HIER. nom. hebr. p. 37, 17 Ahesani voluntatis sive consilio egeo. *videtur esse transscriptio formae hebraicae* הָעֶצְנִי, *pro qua Graecus posuit* ὁ Ἀσωναῖος; VVLG. II reg. 23, 8 *locum hebraicum corruptum vertit* quasi tenerrimus ligni vermiculus.

Ahetarīm. HIER. sit. et nom. p. 85, 1 Ahetarim, pro quo Aquila et Symmachus exploratorum viam interpretati sunt. *i. q.* Atharim *q. v.*

Ahetia *v.* Aetia *p. 1160, 63.*

Ahī, אֲחִי, Ἀχί. **1.** *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 7, 34. **2.** *cf.* Hai.

Ahia *v.* Ahias *et* Ahius.

Ahialīm. HIER. sit. et nom. p. 96, 29 Ahialim, pro quo Aquila transtulit 'cervorum', Theodotion 'lapides cervorum'. *forma hebraica est* הַיְעֵלִים, *quam Graecus transscripsit* Ἀειαμείν *vel* Σαδδαιέμ, VVLG. I reg. 24, 3 *vertit* ibicibus.

Ahialon *v.* Aialon. **Ahiam** *v.* Aiam. **Ahian** *v.* Aion.

Ahīās *vel* **-ā,** *decl. vel indecl.*, אֲחִיָּה, Ἀχιά, Ἀχιάς. *nom. vir. hebr.* VVLG. III reg. 4, 3. 11, 29. 30. 12, 15 (Ahiae). 14, 2. 4 (Ahiae *vel* Ahia *codd.*). 5 (Ahiam). 18. 15, 27. 29. 33. 21, 22. IV reg. 9, 9 Baasa filii Ahia. I par. 11, 36 II par. 9, 29. 10, 15. HIER. nom. hebr. p. 34, 14 Ahias frater alius vel frater meus. p. 40, 20 Ahia frater eius vel ubi haec. ISID. orig. 7, 8, 27 Ahia (Azia *vel* Azias *codd.*) frater meus. *plerumque traditur forma* Achias *vel* Achia *ut* CYPR. unit. eccl. 7 p. 216, 1. LVCIF. reg. apost. 4 p. 44, 20 (*ibid.* 5 p. 45, 31 *sqq.* Achiab). PRISCILL. tract. 3, 65 Achiam *et* Achiae. HIER. chron. a. Abr. 996. 1044. SVLP. SEV. chron. 1, 41, 2. 1, 42, 5 Achiae. LIB. gener. chron. I p. 121, 270. 122, 271. 133, 333, 14. 134, 339 Achiae. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 121, 115. 116. 133, 168. 115 CHRON. Alex. chron. I p. 121, 267. 268. LIB. geneal. chron. I p. 192, 548 Baasa filius Achia. PROSP. chron. I p. 392, 121 Achia (Achias, Acias *codd.*). CHRON. Gall. chron. I p. 634, 99. 114. ISID. chron. II p. 441, 120. 80 (Acias, Agias, Ageas, Ageus, Aggeus, Azias, Isaias *codd.*). IORD. Rom. 44. ISID. orig. 5, 39, 14. *cf.* Achia, Aia, Avah.

Ahiasar *v.* Ahisar.

Ahīcām, *indecl.*, אֲחִיקָם, Ἀχικάμ. *nom. vir. hebr.* VVLG. IV reg. 22, 12 Helciae sacerdoti et Ahicam. 14 (Ahicham *cod. Amiat.*). 25, 22 (Aicham *cod. Amiat.*) Godoliam filium Ahicam. II par. 34, 20. Ier. 26, 24 (Ahicam *cod. Amiat.*). 39, 14 (ITALA [Wirc.] Achican). 40, 5 (ITALA [Wirc.] Achicam). 40. 41 *passim* (Haicham *cod. Amiat.*). 43, 6. HIER. in Ier. 26, 24 p. 1031 Vall. in Soph. 1, 10 p. 684 Vall. Ahiham. nom. hebr. p. 44, 24 Ahicam frater meus surgens.

Ahie *v.* Achalgai. **Ahiel** *v.* Hiel. **Ahiem** *v.* Aiam.

Ahies *v. sub* Ahius.

Ahīezer, *indecl.*, אֲחִיעֶזֶר, Ἀχιέζερ. *nom. vir. hebr.* VVLG. num. 1, 12. 2, 25. 7, 66. 71 oblatio Ahiezer filii Ammisaddai. 10, 25 I par. 12, 3. HIER. nom. hebr. p. 15, 16 Ahiezer frater meus adiutor. *leguntur formae nominis*: A c h i e z e r ITALA num. 1, 12 (Lugd.) num. 7, 66 (Mon.). AVELL. p. 761, 4. A c h i e z z e r ITALA num. 2, 25. 7, 66. 71. 10, 25 (Lugd.). A c h i r ITALA num. 7, 71 (Mon.). *Plenkers.*

Ahiham *v.* Ahicam. **Ahihel** *v.* Hiel.

Ahihis *statio Sarmatiae, XIII m. p. a Tivisco* TAB. Peut. 7, 3. *V.*

Ahihod *v.* Ahiud. **Ahila, Ahilath** *v.* Elath.

Ahilod *v.* Ahilud. ?**Ahilon** *v.* Ailon.

Ahīlūd, *indecl.*, אֲחִילוּד, Ἀχιλούδ, Ἀχιλούθ. *nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 8, 16 Iosaphat filius Ahilud (Ailud *cod. Amiat.*; Achilud, Ahiud *quidam codd.*). 20, 24 III reg. 4, 3. 12. I par. 18, 15 (Ailud *cod. Amiat.*). HIER. nom. hebr. p. 37, 15 A h i l o t h frater inclitus. p. 40, 22 Ahilod frater meus inclitus.

Ahīmām *vel* **-ān,** *indecl.*, אֲחִימָן, Ἀχιμάν, *acc.* Ἀχιμᾶ, Αἱμαν. VVLG. num. 13, 23 (Ahiman *et* Achiman *codd.* ITALA [Lugd.] Achiman). Ios. 15, 14 (ITALA [Lugd.] Sisymmin). iud. 1, 10 percussit ... Ahiman (ITALA [Lugd.] Achimain). I par. 9, 17. HIER. nom. hebr. p. 15, 21 31, 9 Ahiman frater meus quis. p. 24, 7 Ahiman frater eius. LIB. geneal. chron. I p. 179, 375 Achinan.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ahimelech. *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 18, 16. 24, 3. 6. 31. *idem qui* Achimelech *q. v.*

Ahin, אַחְיָן, *Ἀΐμ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 7, 19 (Ain *cod. Amiat.*).

Ahinaam *v.* Achinoam.

Ahīnādāb, אֲחִינָדָב, *Ἀχιναδάβ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. III reg. 4, 14 (Achinadab *vel* Abinadab *codd. plur.*). *Plenkers.*

? **Ahinehae** matronae. CORP. Rhen. 1980 matronis Ahinehabus (*sic Crombach*, Atirieninabus *Wiltheim*). CORP. XIII 6387 (Rhen. 1722 add.) *v. sub* Alhiahenae. *cf. Ihm, Matronenkultus p. 138.* *V.*

Ahiō, אַחְיוֹ, *graec. deest.* *nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 6, 3. 4 I par. 8, 14 (Haio *cod. Amiat.*). 8, 31. 9, 37 (Aio *cod. Amiat.*).

Ahion *v.* Aion.

Ahīra, *indecl.*, אֲחִירַע, *Ἀχιρέ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. num. 1, 15. 2, 29. 7, 78. 83. 10, 27 (*cod. Amiat.* Ahira *et* Achira. ITALA [Lugd.] Achire, num. 10, 27 Achiras). AVELL. p. 761, 6 Achire. HIER. nom. hebr. p. 15, 18 Ahira fratris mei amicus.

Ahīrām, אֲחִירָם, *Ἰαχιράν et Ἀχιράν.* *nom. filii Beniamin.* VVLG. num. 26, 38 Ahiram, a quo familia Ahiramitarum (ITALA [Lugd.] Achiran, plebs Achiran). HIER. nom. hebr. p. 16, 2 Achiram fratris mei sublimitas. *idem vocatur* Ahara (אַחְרַח, *Ἀαρά*) VVLG. I par. 8, 1 (Ohora *cod. Amiat.*).

Ahiroth *v.* Phihahiroth.

Ahīsahar, אֲחִישָׁחַר, *Ἀχισαάρ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 7, 10 (Asar *cod. Amiat.*).

Ahīsār, אֲחִישָׁר, *Ἀχισάρ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. III reg. 4, 6 (Haisar *cod. Amiat.*; Ahiasar *quidam codd.*). HIER. nom. hebr. p. 40, 20 Ahisar frater meus princeps.

Ahithofel. HIER. nom. hebr. 37, 12 Ahithofel frater meus cadens sive inruens vel frater meus cogitans sive tractans. *v.* Achitophel.

Ahīūd, *indecl.* *nom. vir. hebr.* VVLG. num. 34, 27 (אֲחִיהוּד, *Ἀχιώρ vel Ἀχιώβ*, Hahiud *cod. Amiat.*, Habiud *et* Abiud *alii codd.* ITALA [Monac.] Achior, [Lugd.] Achor). HIER. nom. hebr. p. 16, 16 Ahihod fratris mei gloria. VVLG. I par. 8, 7 Naaman ... genuit ... Ahiud (אֲחִיחֻד, *Ἰαχιχάδ, Ἀχιά*, Haiud *cod. Amiat.*). *Plenkers.*

Ahius, -a *nom. gent.; cf.* Aius. CORP. IX 2699 (*extra Aeserniam*) C. Ahius Castor. 2854 P. Ahius Candidus *aedilis.* X 452 (*Blandae*) N. Ahius Successus augustalis Nuceriae. 1155 (*Abellini*) A. Ahius A. l. Salvius. 4992 (*Venafri*) Ahia C. f. mater. *fortasse huc pertinet tegula inventa Torre Annunziata Campaniae* INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 503 c. v. Ahies. *V.*

Ahizel *v.* Vzal.

Ahobbān, *indecl.*, אַחְבָּן, *Ἀχαβάρ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 2, 29 peperit ... Ahobban (Aha obban *cod. Amiat.*).

Ahōd, *indecl.*, אֹהַד *et* אֵהוּד, *Ἀώδ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. gen. 46, 10 (Aod *quidam codd.* ITALA [Lugd.] Iao). exod. 6, 15 (ITALA [Lugd.] Aod). I par. 8, 6 (Aod *cod. Amiat.*). HIER. nom. hebr. p. 3, 13 Aod inclitus. p. 12, 9 Aod gloriosus. sit. et nom. p. 152, 32 iudex Ahod. *cf. etiam* Aod.

Ahōe, אֲחוֹחַ, *Ἀχιά.* *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 8, 4. HIER. nom. hebr. p. 37, 18 Ahoi spinarum. *inde:* **Ahōhitēs,** אֲחוֹחִי, *Ἀωίτης.* VVLG. II reg. 23, 9 (Ahoi *plur. codd.*). 23, 28. I par. 11, 12 (Ahoites *cod. Amiat.*). 11, 29 (Haotites *cod. Amiat.*). 24, 7. *Plenkers.*

Ahoissus, -ī *nom. celt.* CORP. XIII 477 (*Auscis*) C. Octavio Ahoissi f(ilio) Fausto. 406 (*in Pyrenaeo*) ... Ahoissi ⟨fil⟩io ⟨ex test⟩amento.

ahorus, -ī *m.*, *ἄωρος. daemon.* TERT. anim. 57 [p. 391, 27] invocantur ... ahori (hacori, achori *codd.*) et biaeothanati ... quod credibile videatur, eas potissimum animas ad vim et iniuriam facere, quas per vim et iniuriam saevus et immaturus finis extorsit. *ibid.* p. 391, 12 retineri secundum ahoros (achoros *codd.*).

Ahveccanae *v. sub* Aveha *II p. 1303 et Ihm, PW. II 2280.* *V.*

Ahūmai, אֲחוּמַי, *Ἀχιμαΐ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 4, 2 (Ahimai *cod. Amiat.*). *Plenkers.*

Ahymmus, -ī *nom. barb.?* CYPR. sent. episc. 50 Ahymmus (-mnus *cod. Reg.*) ab Ausuaga dixit. epist. 56 Cyprianus Fortunato Ahymmo (haummo *palimps. Bob.*, adhumo *Bamb.*) ... fratribus. AVG. bapt. 7, 14 Aymnius (*sic vel* aymmius *vel* hymmius *codd.*) ab Auzuaga.

1. ai *dipthongus graecus.* PAVL. FEST. 25 'ae' syllabam antiqui graeca consuetudine per 'ai' scribebant ut 'aulai', 'musai' (MAR. VICTORIN. gramm. VI 14, 1 VEL. LONG. VII 57, 20 TER. SCAVR. VII 24, 10). *talia dicebant licet non nescirent hanc* ai *in gen. latino dissyllabam esse.*

2. ai *interiectio graeca αἶ.* OV. met. 10, 215 *Phoebus* suos gemitus foliis inscribit et AI AI flos (*gladiolus*) habet inscriptum.

Ai *v.* Hai.

aia *pro interiectione latina adfert* SMARAGDVS gramm. suppl. p. CCXVI, 30 sunt interiectiones simplicis figurae ut 'euax, o, ha ha, heu heu, aia'. *aliunde ignota; potest esse* eia. *V.*

1. *?* **Aia** *nom. episcopi v.* Ala.

2. Aia *nom. mul. v.* Aius.

3. Aiā, *indecl.*, אַיָּה, *Ἀϊέ, Ἀϊά.* *nom. fem. hebr.* VVLG. gen. 36, 24 (Achia, Ahaia, Achaia *codd.* ITALA [Wirc.] Aeb). II reg. 3, 7 (Ahia, Haia, Achia *codd.*). 21, 8. 10. 11. I par. 1, 40 (Ava *cod. Amiat.*). HIER. nom. hebr. p. 3, 9 Ahia umbraculum. p. 37, 8 Aia vultur. LIB. geneal. chron. I 174, 297 Aea. *Plenkers.*

Aiacēnus *adi.* CONC. Roman. a. 649 Mansi 10 p. 866[B] Benedicto Aiaceno (*Αἰακίου in graeco*) episcopo. *nescio quo pertinere possit nisi ad Aiacium Corsicae.*

Aiacium, -ī *n. barbarum videtur, vix est Αἰάκειον.* *opp. Corsicae, hodie Ajaccio.* GREG. M. epist. 11, 58 Aleria atque Aiacium (adi- *pars codd.*) civitates Corsicae. RAVENN. p. 413, 12 agiation (agiagium Guido).

Aiacius, -a *nom. gent., cf.* Aius. ACTA lud. saec. Sept. Sev. 2, 9 Aiacius Modestus (2, 12. 4, 8. 4, 32. 8[A], 4) *quindecimvir s. f.* INSCR. Rhen. Bramb. 1432 (*Großkrotzenburg, a. 209—11*) Q. Aiacius ⟨Mo⟩destus Crescentia⟨nus⟩ leg. G⟨erm. sup.⟩. INSCR. Dessau 5909 (*Capersberg*) qura agente Aiacio Modesto l⟨eg.⟩. CORP. XIV 2964 II 17 L. Aiacius Arrius. V 1983 (add.; *periit*) P. Aiacio P. f. .... V suppl. 1166 (*Aquileiae*) L. Aiacius P. l. Dama Iudaeus portor v. s. f. XV 7381 (*in fistula*) Q. Aiaci Censorini c. v. *huc pertinere opinor etiam* VI 22843 T. Aieacius (*sic*) Severus. *adi. et cogn.* **Aiaciānus,** -a, -um. CORP. XV 1500 (*in tegulis; aet. Hadr.*) de pr(aediis) Vibii Aiaciani (1503. 1504). XV 9 (*a. 144; cf. Dressel p. 15*) ex pr(aediis) Aiacia(nis) (10). *cogn.* **Aiacīnus,** -a. CORP. VI 16063 Q. Conbarissio Aemiliano Q. Conbarissio Aiacino fratribus.

Aiadalthes *Persa.* AMM. 18, 8, 10 dux ipse ... cum Aiadalth[a]e tribuno.

Aiadius, -a *nom. gent., cf.* Aius. CORP. IX 3578 (*in agro Ficulano*) Sex. Aiadius Agathem(erus). *V.*

Aialin *v.* Aialon.

Aiālōn, *indecl.*, אַיָּלוֹן, *Αἰλών, Αἰλώμ, Αἰλάμ, Ἰααλών, Ἰαλών, Ἀϊαλών.* **1** *nom. vallis et oppidorum Palaestinae.* VVLG. Ios. 10, 12 contra vallem Aialon (Ailon, Ahialon, Haylon *codd.*, ITALA [Lugd.] Aelon). 19, 42 (ITALA [Lugd.] Aelam). 21, 24 (*cod. Amiat.* Achilon. ITALA [Lugd.] Elom). iud. 1, 35 in Aialon (Ahilon, Ailon, Hailon *codd.* ITALA [Lugd.] *ex graeco vertit* ursi). I reg. 14, 31 (Ahialon, Hailon, Ahilon *codd.* ITALA [Vind.] *et graec. omittunt*). I par. 8, 13 (Aialom *cod. Amiat.*). II par. 11, 10 (Ahilon *cod. Amiat.*). 28, 18 (Achilon *cod. Amiat.*). ITALA (Tert. ieiun. 10 p. 288, 8 Vind.) stetit sol ... in Aialon. HIER. nom. hebr. p. 23, 22 Ailon, quem supra Aulonem diximus (*cf.* Elon.) quod si Aeglon legere voluerimus, interpretatur vacca eorum. p. 24, 27 Aialon campi vel aulones. sit. et nom. p. 89, 25 Aialon vallis atque praeruptum, super quod orante Iesu quondam luna stetit iuxta villam, quae usque nunc Aialon dicitur, contra orientem Bethelis, tribus ab ea milibus distans haut procul a Gabaa et Rama Saulis urbibus. porro Hebraei adfirmant Aialon vicum esse iuxta Nicopolim in secundo lapide pergentibus Aeliam. p. 95, 25 Aialon urbs sortis Dan ... est et hodie vicus Alus haut procul a Nicopoli. sciendumque, quod pro Aialon LXX interpretes ediderunt 'ubi erant ursi' (*cf. supra l. 34*). p. 96, 8 Aialin civitas in terra Zabulon, de qua fuit et ille Aialon, qui iudicavit populum Israel (*Αἰλώμ vel Αἰλείμ.* ITALA [Lugd.] iud. 12, 12 Aelim). **2** *nom. iudicis Hebraeorum.* VVLG. iud. 12, 11. 12 Ahialon (*Αἰλώμ*, Ahilon, Hiailon, Elon *codd.* ITALA [Lugd.] Aelom). HIER. chron. a. Abr. 833 Aelon. *cf. supra l. 49.* SVLP. SEV. chron. 1, 26, 7 Allon. LIB. gener. chron. I p. 118, 262 Allon (LIB. gener. a. 334 chron. I p. 118, 105 Aaron, CHRON. Alex. chron. I p. 118, 248 Eglom). *v.* Allon, Elon.

Aiām, אֲחִיאָם, *Ἀμνάν, Ἀχίμ, Ἀχιάμ.* *nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 23, 33 (Ahiam, Haiam *codd.*). I par. 11, 34 (Ahiam *cod. Amiat.*). HIER. nom. hebr. p. 16, 11 Ahiam umbraculum sive praerupta. p. 37, 24 Ahiem frater matris. *Plenkers.*

? **Aianainitia** (*imago Dianae*) Val. Valens votum. CORP. III 14413 (*Moesiae inf.*). *videtur peccatum esse in nomine deae, nisi est nomen mulieris* Aia Nainitia. *cf. tamen p. 1452, 1.*

Aianibu *nom. barb. fortasse depravatum* CORP. III 13583 d. n. (*sic*) Aianibu vixit annis LXVII. Fl. Cii (*sic*) fil.

Aiannes (*in graeco Αἰάννις*) episcopus Sycamizonis. CONC. Ephes. a. 431 Mansi 5 p. 590[A].

Aiānus Aiānius *v.* Aius.

1. (Aias) **Aeas,** -ntis *m. Epiri fluv., Graecis Ἀῷος, v. Hirschfeld, PW. I 2658.* OV. met. 1, 580 Amphrysos et Aeas. VAL. MAX. 1, 5 ext. 2 *cum Epidamnii* flumen vicinum moenibus suis nomine Aeantem in adiutorium eorum (*Apolloniatarum*) sese mittere dixissent. MELA 2, 57 amnes ... Aeas et Nar ... Aeas secundum Apolloniam. LVCAN. 6, 361 purus in occasus, parvi sed gurgitis Aeas Ionio fluit inde mari. PLIN. nat. 3, 145 flumen Aous, a quibusdam Aeas nominatum. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 25 Ae[r]as [Macedoniae] decurrit in Ionium mare.

2. Ae(as?) *sinus maris Rubri.* PLIN. nat. VI 165 a sinu Laeanitico alter sinus, quem Arabes Aean vocant.

3. mōns **Aeas** PLIN. nat. 6, 168, *Αἴας Ptolomaeo Arabiae.*

4. Aeas *v.* Aiax *p. 1449, 22.*

Aiasa *nihil amplius in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2819[a].

Aiasius, -a *nom. gent., cf.* Aius. CORP. XI 5648 (*inter Matilicates*) d. m. C. Aiasio Cupito Augustali. TAB. alim. Vel. 1, 22 ad-f(inibus) Atilio Palameno et Aiasis fratribus et pop(ulo).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aiath *v.* Hai.

Aiathurī *gens Arabiae.* PLIN. nat. 6, 158 Aiathuri in montibus oppido XXV passuum, in quo fons Aenuscabales quod significat camelorum.

Aiātius, -a *gent. nom. cf. etrusc.* aiati (Fabretti suppl. I 335) *et gent.* Aius. CORP. XI 743 (*Bononiae*) d. m. L. Aiati Proculeiani. 3294 (*Vicareli*) ⟨L⟩. Aiatius Phoebus. INSCR. Ephem. epigr. VIII 269 (*Lusitan.*) Aiatio Apr⟨o⟩come an. ⟨L⟩XX Aiatia Eurodice patri fec.

Aiatu ... CORP. III 11427 (*Carnunti, in tabella ansata*).

Aiavus *nom., cf.* Aius. INSCR. Ephem. epigr. VIII 149 (*Corfinii*) Carviliae Helvia Aiavi p.

familia **Aiausa** Camilli CORP. XIII 3580 *in agro Nerviorum. de lectione dubitari potest.*

(**āiāx**) *ab* aio *ut* dicax *ab* dico *videtur fictum esse in originatione nominis* Aiax: GLOSS. II 565, 62 Aiax proprium nomen viri; dicax.

Āiāx, -ācis, *Αἴας. cf.* PRISC. gramm. II 24, 12 Romani etiam 'Aiax' pro *Αἴας.* II 32, 15 'Aiax' pro *Αἴας* et 'pistrix' pro *πίστρις,* in quo sequimur Dores, illi enim *ὄρνιξ* dicunt pro *ὄρνις. Etruscis fuit* aivas, evas (Fabretti 2162 aivas tlamunus *et* aivas vilatas), *cf.* CORP. inscr. graec. 7377 *ΑἴϜας.* *forma latina spectatur iam in titulis antiquissimis Praenestinis* CORP. XIV 4108 Aiax Oilios. 4102 Aiax (4106. 4107), *graecam non vidi nisi* AVSON. 325, 12 Aeas, LANDOLF. *infra l. 75* Eantis, CASSIOD. hist. 10, 48 Aeas *monachus Graecus.* VEL. LONG. gramm. VII 54, 16 Cicero ... et Aiiacem et Maiiam per duo i scribenda existimavit. PRISC. gramm. III 467, 16. *cf.* SERV. auct. Aen. 1, 1 Probus ait Troiam, Graios et Aiax non debere per unam i scribi. DIOM. gramm. I 428, 10 MART. CAP. 3, 234 PRISC. gramm. II 37, 21 *sqq.* *plur. legitur* CIC. de orat. 2, 265 (*p. 1450, 39*). HOMER. 582 Aiacesque duo (AVSON. 433 SERV. Aen. 1, 41 MACR. sat. 5, 15, 13). AVSON. 437 Aiacibus. *exemplum ambiguitatis*: QVINT. inst. 7, 9, 2 incertum est et Aiax, Telamonius an Oilei filius. BOETH. herm. sec. 2, 8 p. 183, 25. *cf.* MAR. VICTORIN. defin. p. 41, 20 *inter* homonyma. *abl. sing.*: CHAR. gramm. I 121, 19 Aiace ablativo, hunc tuebitur nec i admittet. *trad.* Aiace PAVL. FEST. p. 352 PLIN. nat. 5, 125. 35, 26. 72. QVINT. inst. 4, 2, 13 *passim. locum habet nomin. in hexametro plerumque ultimum; nota*: Aiăx VARRO Men. 125, Aiăx OV. met. 13, 97, Aiăx HOR. sat. 2, 3, 193 OV. met. 13, 219. 340, Aiăx STAT. Ach. 1, 470, Aiăx STAT. Ach. 1, 501. ARS Bern. gramm. suppl. 118, 34 masculinum proprium ut hic Aiax Aiacis, ut est illud 'Aias ferit dolens'.

I *Telamonis f.*: *tragoedia est* LIVI ANDRONICI Aiax mastigophorus (*ad Sophoclem*; Livius Aiace Non. 127, [Titus] Livius in Aiace mastighoforo Non. 207). ENNI Aiax (Ennius Aiace Non. 393. Enni⟨an⟩us Aiax Varro ling. 6, 6. Ennius in Aiace Fest. p. 352). ENN. trag. 278 (*verba Telamonis*) scibas natum ingenuum Aiacem, cui tu obsidionem paras. ACC. (*in tragoedia* Armorum iudicium) trag. 158 sed pervico Aiax animo atque advor⟨s⟩abili. *satura* VARRONIS: Aiax stramenticius (frg. 18 Non. 513). VARRO Men. 125 Aiax tum (maximum *codd.*) credit ferro se caedere Vlixem, cum baccha⟨ns⟩ silvam caedit porcosque trucidat. *armorum iudicium tractatur pro controversia* RHET. Her. 1, 11, 18. 1, 17, 27. 2, 19, 28 CIC. inv. 1, 11, 92 QVINT. inst. 4, 2, 12 MART. CAP. 5, 472 *cf.* OV. met. 13, 1 *sqq.* CIC. epist. 10, 13, 2 Homerus non Aiacem nec Achillem, sed Vlixem appellavit *πτολιπόρθιον.* Scaur. 3. Tusc. 1, 98 cum Palamedem, cum Aiacem, cum alios iudicio iniquo circumventos convenirem. 4, 49. div. 2, 82 Homericus Aiax (AMM. 28, 1, 54). p. red. in sen. 31 *Agamemno* nusquam optat ut Aiacis similes habeat decem, sed ut Nestoris. off. 1, 113. 3, 98. Verr. 5, 135 Aiacem *pictum apud Cyzicenos.* HOR. carm. 2, 4, 5 movit Aiacem Telamone natum forma captivae dominum Tecmessae (OV. ars 3, 517 Tecmessam diligat Aiax. 3, 523). sat. 2, 3, 187 nequis humasse velit Aiacem, Atrida, vetas cur? 2, 3, 193 cur Aiax heros ab Achille secundus putescit? OV. ars 3, 111 Aiaci coniunx ornata venires, cui tegumen septem terga fuere boum. met. 13, 17. 28 a Iove tertius Aiax. 97 Aiax armis, non Aiaci arma petuntur. 141 rettulit Aiax esse Iovis pronepos (LACT. inst. 1, 23, 3). 152. 156. 164. 219. 254. 305. 327 Aiacis stolidi. 338. 340. 356. 390 ne quisquam Aiacem possit superare nisi Aiax. Pont. 4, 7, 41 Danais pro navibus Aiax dicitur Hectoreas sustinuisse faces. VAL. MAX. 8, 11 ext. 6 nobilis pictor ... Iphigeniae sacrificium referens cum Calchantem tristem, maestum Vlixem, clamantem Aiacem, lamentantem Menelaum circa aram statuisset. SEN. Ag. 513 Troad. 316. 844 Aiacis Salamina veri(?). MELA 1, 96 Rhoetea litora ... Aiacis ... sepulcro maxime inlustria. (PLIN. nat. 5, 125 *v. sub* Aeantion. TERT. anim. 46 SOL. p. 230, 16 AMM. 22, 8, 4 DICTYS 5, 15 SERV. Aen. 2, 506. LANDOLF. 174 Mon. Germ. auct. ant. II p. 327, 4 Eantis tumulum.) PETRON. 59. PLIN. nat. 7, 126 Aiacem Timomachi (35, 26. 136). 35, 72 in Aiace armorumque iudicio *pictura Timanthis.* HOMER. 198 Telamone satus fortissimus Aiax. 205 Telamonius Aiax (363. 602. 623. 787. 836). 368. 538. 588 magnus. 601 ardorque Aiacis. 611 ferus. 628. 629 bellator. 670. 780 maximus. 799. 1009. STAT. Ach. 1, 470 septemque Aiax umbone coruscet armenti reges. 501 magno genitus Telamone Aiaxque secundus. QVINT. inst. 5, 11, 40. 8, 4, 24 clipeus Aiacis. 11, 3, 73 in tragoedia ... attonitus Aiax. 12, 11, 27 Aiacis aut Diomedis laudem. IVV. 14, 213 *pater a filio* vinceris, ut Aiax praeteriit Telamonem. 15, 65 lapidem, quales et Turnus et Aiax *torsere.* FRONTO p. 158, 3 N. *sententia Lucani* de Aiacis scuto corium. GELL. 15, 6, 4. APVL. met. 10, 33 praefertur Vlixes modicus Aiaci maximo. SOL. 40, 18 Salaminii Aiacis. IVST. 44, 3, 3 ab Eurysace Aiacis filio. EMPOR. rhet. p. 573, 4 Aiax de caede Agamemnonis atque Vlixis *cogitat* (*deliberativa*). RHET. min. p. 587, 32 Vlixes cum Aiace comparetur. AVSON. 419, 59. 427. 435. 220 *epigramma in Aiacis tumulum ex Anth. Pal. 7, 145 conversum.* DICTYS 1, 13 ingenti nomine virtutis atque corporis Aiax Telamonius *et passim per sex libros.* SERV. Aen. 1, 39. 41. 96. 619. 4, 496 ecl. 3, 106. 9, 6 SCHOL. Stat. Ach. 1, 397. 472. AVG. c. Secundin. 9. MACR. sat. 5, 2, 14 infesto Aiaci *Homeri* infesta Dido *Vergili respondet.* 5, 15, 13. 6, 3, 2. SIDON. carm. 9, 167 Aiacem Telamonium furentem; *cf.* 5, 185 Telamone creatum. DRAC. Romul. 8, 50. 290 *et passim; cf.* Aeacides 8, 157, Telamone satus 8, 48. IORDAN. Get. 9, 60. VEN. FORT. carm. 7, 12, 12 Aiax, in clipeo murus Achaeus, obit. *pro exemplo insaniae utuntur*: PLAVT. Capt. 615 ornamenta absunt. Aiacem, hunc quem vides, ipsum vides (*dixerat Hegio*: quid si adeam hunc insanum?). CIC. Tusc. 3, 11 Athamantem, Alcmaeonem, Aiacem, Orestem furere dicimus. 4, 52. HOR. sat. 2, 3, 211 Aiax, cum immeritos occidit, desipit, agnos. OV. am. 1, 7, 7 clipei dominus septemplicis (met. 13, 2) Aiax stravit ... greges. CELS. 3, 18 p. 101 quales insanientem Aiacem vel Orestem percepisse poetae ferunt. SEN. Ag. 210 Aiax morte decreta furens. SEN. dial. 4, 36, 5. SVET. Aug. 85 tragoediam exorsus ... abolevit quaerentibusque amicis, quidnam Aiax ageret, respondit Aiacem suum in spongeam incubuisse (MACR. sat. 2, 4, 2 LYD. mens. 4, 112). IVV. 14, 286 hic bove percusso mugire Agamemnona credit. APVL. met. 3, 18 mucrone destricto in insani modum Aiacis armatus. TERT. anim. 17 Aiax Vlixen in armento *videt.* *pro litigante*: IVV. 7, 115 surgis tu pallidus Aiax dicturus (SCHOL. 7, 115 Aiacem pro recitaturo posuit advocato). 10, 84 victus ne poenas exigat Aiax. *de hyacintho flore*: OV. met. 10, 215. 13, 395 *sqq.* PLIN. nat. 21, 65 ex Aiacis cruore editi, ita discurrentibus venis, ut Graecarum litterarum figura AI legatur inscriptum. AVSON. 220, 5. 325, 12 tragico scriptus gemitu Salaminius Aeas. SERV. ecl. 3, 106.

II *Oiliades*: CIC. top. 16, 61 cum in Aiacis navim crispisulcans igneum fulmen iniectum est. de orat. 2, 265 quom Sex. Titius se Cassandram esse diceret, 'multos', inquit Antonius, 'possum tuos Aiaces Oileos nominare'. Tusc. 3, 71. VERG. Aen. 1, 41 unius ob noxam et furias Aiacis Oili(-lei *R*). 2, 414 acerrimus Aiax. HOR. epod. 10, 14 in impiam Aiacis ratem. carm. 1, 15, 19 celerem sequi Aiacem. OV. met. 12, 622 non ea Tydides, non audet Oileos Aiax (HOMER. 216). SEN. Ag. 533. 537. 538. PLIN. nat. 35, 60 Aiax fulmine incensus *pictura Apollodori.* SIL. 13, 801 Aiacisque gradum. HOMER. 189 fortissimus Aiax. STAT. Ach. 1, 501 secundus. SOL. 2, 10 Sagari Aiacis Locri filio. AVSON. 429. 439 Aiace Locro. DICTYS 1, 14 Aiax Oilei ex Locride (5, 9 *passim*). 1, 17 Oileus Aiax (*videtur esse* Oilēus *adi., cf.* DARES 13 Aiacem Oileum). 5, 12 Oilei Aiax. 6, 1 rex Locrorum Aiax. SERV. auct. Aen. 1, 41 hic Aiax, Oilei filius, a multis historicis Graecis tertiam manum dicitur post tergum habuisse, quod ideo dicitur fictum, quia sic celeriter utebatur in proelio manibus, ut tertiam habere putaretur. SERV. Aen. 2, 414. 3, 399. 11, 265. HYG. fab. 81 p. 82, 8 Aiax Oileus. 97 p. 90, 13 Aiax Oilei (114 p. 101, 3). DRAC. Romul. 8, 143 pessimus Aiax. 8, 324 Aiaxque secundus. MACR. sat. 5, 15, 13. *falso* Oilĕūs *i. q.* Aiax SEN. Med. 662 SIDON. carm. 5, 197. *Aiacis petrae*: HYG. fab. 116 p. 101, 23 Aiax Locrus ... quem fluctus ad saxa illiserunt, unde Aiacis petrae sunt dictae.

a Telamonio propter virtutem viros cognominabant: CAPITOL. Maximin. 4, 9 virum temporis sui fortissimum et quem alii Herculem, alii Achillem, Aiacem alii vocabant. *cf.* CLAVD. 20, 386 tunc *Leo* Aiax erat Eutropii lateque fremebat, non septem vasto quatiens umbone iuvencos, sed.... *etiam bestias sic honorabant*: PLIN. nat. 8, 12 Aiax, alioqui dux agminis semper *elephas Antiochi.* CORP. VI 10053, 15[d] *vicit* Aiace Af(ro) *equo.* *cogn. vel signum non est nisi ignobilium* CORP. VI 11438 Aiax frater. 11475 C. Allius Aiax. 14232[a] ...nuleius (Gaiae) l(ibertus) Aiax. 33427 C. Sallusti Crispi l(ibertus) Aiacis pictoris. 34343. XV 6282 (*in lucerna*) ex of. Aiacis. IX 2724 Aiac(i) Pharto. 1455 II 34 P. Titio Aiace. 4173 ⟨P.⟩ Camedius P. l. Aiax. XI 1650 (*Florent.*) Q. Cispius Q. l. Aiax. III 4916 (*periit*) Fuscae Aiac(is) lib(ertae). V 871 M. Licini Petili Aia⟨cis?⟩. 8110, 421 (*in tegula*) Aiacis. VIII 22640, 188. 22644, 24 *et* 27. HYDAT. chron. II p. 33, 232 Aiax natione Galata ... Arrianus (p. 302, 17). *cf.* CASSIOD. hist. 10, 48 Aeas et Zeno in Palaestinae Gaza philosophantes. CORP. III 5835[a] Aiax *gladiator.*

item a Telamonio derivata graeca: **Aeantion,** -ī *n., Αἰάντειον.* PLIN. nat. 4, 32 promunturium Aeantium. 4, 74 Aeantion *insula.* 5, 125 Aeantion a Rhodiis conditum ... Aiace ibi sepulto. SOLIN. 40, 18.

Aeantidēs, -ae, *Αἰαντίδης.* DICTYS 5, 16 Aiacis filii Aeantides Glauca genitus atque Eurysaces.

Aibarus *cogn.* CORP. IX 602 C. Virginio C. f. Aibaro Menatia Valentina mater et Aibarus pa(ter) p(osuerunt).

Aibasta *civitas Mesopotamiae* RAVENN. 111, 14.

Aibkixlisi *nom. mul.* CORP. XIII 3091 (*prov. Lugud.*) diis manibus Aibkixlisi Diantae uxoris Sextus Ligurus. Sextus posuit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A.ibliomarius *nom. vir.* INSCR. Rhen. Bramb. 694 (Heddesdorf-Niederbiber) A.ibliomarius Opfius.

Aibūtius, -a *v.* Aebutius.

?**Aicas . . . ius** *gent.; cf.* Aecius. CORP. I 1293 (= IX 4372) ⟨L.⟩ Helvi(us) L. l., T. Aicas . . . i(us) V(ibi) l. magistres familia⟨que coi⟩rav(erunt).

Aicas *v.* Egica.

Aicetuos *nom. mul.* CORP. VII 327 (*Old Penrith*) Aicetuos mater.

Aicham *v.* Ahicam.

Aiciognus *nom. vir.* CORP. XIII 3097 (*in fistula e calce facta*) Aiciognus.

Aiclor(i)us *nom. vir.* CORP. VIII 17978 (*Gemellis Num.; stilo incisum in opere tectorio*) Aiclori.

Aicon(us?) *nom. vir.* CORP. III 3853 (*Emonae*) Avitus Aiconi ϑ. an. LXXXV.

Aicor(ius?) *nom. vir.* CORP. XII 5686, 25 (*in vasculis*) Aicor *et* Aico.

Aicovindus *nom. vir.* CORP. XIII 1551 (*Aquit.*) Aicovindo Suoliccenc(i filia?).

Aicuria *nom. mul.?* CORP. XIII 10010, 2921 (*in vasculo*) Aicuria — v.

Aidaccus *nom. vir.* CORP. XIII 10010, 66 (*in vasculo*) Aidacci m(a)n(u).

Aidēs, Ἀΐδης. *latine scriptum extat* RVFIN. Clement. 10, 18 Aiden (10, 54). 10, 32 Aides. *cf.* GLOSS. (VI *s. v.* Hades) Aides: Pluto, divitiae. Aiden: infernum. Ade (Adeo): invisibili (*sic*) locum, hoc est infernum. CHALC. comm. 134 nonnulli regionem hanc nostram Ἅιδη⟨ν⟩ merito quod sit aides hoc est obscura cognominatam putant.

?**Aidimus** *nom. vir.* CORP. XIII 10010, 2864[b] (*in vasculo*) Aidimus (*lectio incerta*).

Aidius *v.* Aedius *p. 935, 46.*

Aidoneus, Ἀιδωνεύς. HIER. chron. a. Abr. 623 Aidoneus id est Orcus rex Molossorum. EXC. barb. chron. p. 236, 8 Frick: Plutea Aidonium.

?**Aie . . . . . la** *nom. mul.* CORP. III 13049 ⟨Val⟩eria Aie . . .|. . la Valeri⟨o Secun⟩dinia⟨no.

Aieacius *v.* Aiacius.

Aiēdius, -a *nom. gent. plebeium ut videtur; cf. scarifatum in vasculo Capenati* CORP. XI 6706, 1 A. Aiedies K. f. (*non recta lectione nituntur Deecke, Falisker p. 199, Conway 346*) *et gent.* Aius. CORP. I 182 (= IX 3808) V. Aiediu⟨s⟩ Vesune Erinie et Erine patre dono me(rito) libs. I 1023 (VI 11286) P. Aiedí Truphonis locu(m) sibi et sueis. VI 11284—5 P. Aíedius P. l. Amphio Aíedia P. l. Fausta Melior. 34344 Aiedia . . . P. Aiedius (Gaiae) l. Ge⟨minus?⟩. 1056 I 87 (*a. 205*) Aiedi Quintule (*voc.*). XIV 3503 (*periit*) P. Aiedius P. ⟨f?⟩ . . . . IX 5138 Aiedia L. f. Tertia sibi et L. Aiedio M. f. patri. X 5407 (*periit*) C. Aiedius C. f. Lem. l. III. v. d. p. s(?). 5681 M. Aiedius M. . . . . V 366 (*periit*) Q. Aied⟨ius⟩ Scaev⟨ola⟩. VIII 4535 Aiedius Felix. 8375 (*a. 196*) L. Aiedio M. fil. Quir. Victore. 17204 Quint. Alidus (Aiedius *coni. Schmidt*) Ianuarius. *V.*

āiēns *v. sub* aio.

āientia, -ae *f. ab* aio. AVG. rhet. 11 p. 143, 29 cataphasin — non sufficit enim aientiam exprimere — intentionem verbo factam possumus dicere. MART. CAP. 4, 384 *opponitur* habitus orbationi, ut cernentia caecitati aut aientia negationi, ut 'Cicero disputat' 'Cicero non disputat'. 4, 387 quartum genus oppositorum est aientia et negantia. 4, 391 de aientia et negatione quaestio nascitur, ut *eqs.* *cf.* aiens. *Hey.*

Aiēnus, -a *nom. gent. cf.* Aius. CORP. I 1285 (= IX 3521) T. Aienus V. f. LEX Furf. a. 696 Corp. I 603 (= IX 3513) L. Aienus L. f. CORP. IX 4504 Aiena . . . . X 8059, 23 (*in signaculo*) L. Aieni Dextri, *nisi est* Aienii. **Aiēnius,** -a *nom. gent.* CORP. III 4403 (*Carnunti*) Sextus Aienius.

Aietius *nom. gent. cf.* Aius (*v.* Aretius) *et* Aiatius. SEN. contr. 1, 3, 11 Pastor Aietius hanc controversiam apud Cestium dixit iam senator.

Aieza *masc. et* **Aiezia** *fem. nomina barbara ut videtur.* CORP. X 3482 (*Miseni*) Aiezia Bitalis uxor eius (*proretae*) et Publius Aieza filius eius.

Aificīnus *nom. vir., cf.* Aeficius. CORP. XIII 10001, 345 (*in lucerna*) Aificino. *cf.* Aif *in lucerna Britannica, Sitz.-Ber. bayr. Akad. phil. 1900 p. 694.*

αἰγίλιποι montes LVCIL. 78, *cf.* GLOSS. Loewe prodrom. p. 338 aegilippon saxum: eminens ingens quo nec capellae possunt ascendere.

Aigioninus *nom. barb.* CORP. XIII 10010, 3132[b] (*in vasculo*) Aigionini.

Aigius *v.* Aegius.

aigleucos *n., ἀείγλευκος non servatum.* PLIN. nat. 14, 83 medium inter dulcia vinumque est quod Graeci aigleucos vocant, hoc est semper mustum. id evenit cura, quoniam fervere prohibetur.

?**Aigon.** CORP. XI 6700, 75 (*periit*) Aigon anni?

Āiiāx *et* **āiio** *et* **Āiio** *v.* Aiax *et* aio *et* Aio.

1\. ?**Aiius** *nom. dei Hispanorum.* CORP. II 2772 (*periit*) Ai. io| Ragato L. Aemilius Quartio lapidarius v. s. l. m. *cf.* Aianainitia. *pertinere* Aiio *ad nomen hominis coniecit Dessau Ephem. epigr. IX p. 117.*

2\. **Aiius,** -a *gent. et* Aiiogenus *v.* Aius. **Aiiuca** *v.* Aiuca.

Aila, Ailam, Ailath *v.* Elath.

?**ailia** vermis fabae GLOSS. V 165, 8.

?**Ailicotdius** *nom. vir.* CORP. XIII 10006, 170 Ailicotdi.

Ailio *abl. opp. dioecesis Bracarensis* CONC. apud Lucum a. 569 Mansi 9 p. 815[C].

Ailius *sim. v.* Aelius. **Ailix** *v.* Helix.

Ailo *vel* **Ailus** *vel* **Ailio** *nom. gall.* CORP. XIII 10010, 68 (*in vasculo*) a) of. Ailo. b) Ailus. c) Ailio ma(nu). *cf. Bohn, Corp. XIII 3 p. 119.*

Ailoe *v.* Elohim. **Ailon** *v.* Aialon. **Ailud** *v.* Ahilud.

Aimiadi *gen. quater in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 67.

?**Aimica . . .** CORP. VI 11217 *in titulo non bene tradito.*

Aimilius *v.* Aemilius.

Aimnēstus, -ī, Ἀείμνηστος. CORP. VI 11288 Aimnestus Caesaris ser(vus).

Aimon *nom. gall.* CORP. XIII 10010, 69 (*in vasculo*) Aimon *vel* -o.

Aimus *nom. gent. cf. sub* Aemilius *p. 966, 45.* CORP. V 6899 (*anni 751*) C. Avillius C. f. C. Aimus Patavinus. 6926 T. Aimus M. Avilliu(s) v. s. s. e. r. v. a. LXXX.

1\. **ain,** aisne *v. s.* aio *p. 1460, 32.*

2\. **ain** *littera hebraica* ע. HIER. nom. hebr. p. 2, 6 *nomina* interdum ex 'ain', saepe ex 'he' . . . habent exordium. epist. 30, 5 'ain' *interpretatur* fons sive oculus (nom. hebr. p. 16, 5. 48, 9). 20, 5 'aleph' . . . littera prima verbi sequentis extremam prioris verbi 'ain' veniens excludit. 36, 13. AMBR. in psalm. 118, 16 (ע). *alibi* ai: HIER. epist. 78, 24 nec errarent si *vox* per 'ai' litteram scriberetur (78, 32. 78, 34.)

Ain . . . *in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 70. *adnotat Bohn* '*cf.* VII 1336, 20 Aen'. *V.*

Ain. HIER. sit. et nom. p. 94, 17 Ain in tribu Iudae sive Symeonis, civitas sacerdotibus separata *est idem oppidum, quod* Aen. *v. etiam* Ahin *et* Hai. *Plenkers.*

Aina *v.* Aenus *p. 988, 7.* **Ainagallim** *v.* Engallim.

Ainan *v.* Iethnam *et* Telem.

Ainicesi *gen. nom. gall.* CORP. XIII 10010, 71 (*in vasculo*) Ainicesi. Ainim. *in vase nigro* CORP. XIII 10010, 3022[c].

Ainius *v.* Aenius.

Ainliox *in vasculo non sat certae lectionis* CORP. XII 5686, 1059.

Ainus *v.* Aenus. *etiam aeon Valentiniorum* (IREN. 1, 1, 2 Aenos et Synesis. TERT. adv. Val. 8 Aenos [*sic codd.*] et Synesis) *per* ae *scribitur.* *V.*

āio, ais *verb. defect.* [*fortasse cf. c. gr.* ἦ, ἠμί, *ind.* áha '*inquit, dixit*'. *v. Wackernagel, Altind. Gramm. I § 217. Th.*]. QVINT. inst. 1, 4, 11 Ciceroni placuisse aiio Maiiamque geminata i scribere. PRISC. gramm. II 494, 4 *v. l. 58* (*cf.* II 14, 3). MAR. VICTORIN. gramm. VI 24, 21 *i littera* sibi . . . ipsa subiungitur in his, ut aiio Troiia *eqs.* *cf.* 27, 9. GRAMM. suppl. 226, 25 MART. CAP. 3, 276. PLAVT. Merc. 469 *cod. A* aiiunt. Trin. 428 aiiebas (*metrum flagitat* aibas). *cf.* Cas. 71, *ubi codd. Pal.* alio *pro* aio. *propter similitudinem pronuntiationis* ais, ait, aiebam *etc. in libris saepe confunduntur cum* agis agit agebam. *cf. Loewe, Prodr. p. 366. sic* ain *et* an *hic illic in codd. permutata.* DIOM. gramm. I 374, 1 aio verbum inusitatam habet declinationem, de cuius imperativo nonnulli ambigebant. verum dictum est 'ai', ut Naevius alicubi (*com. 125*) 'an nata est sponsa praegnans? vel ai vel nega'. imperfectum quoque 'aiebam aiebas' dixerunt. PRISC. gramm. II 494, 4 in '-io' a antecedente unum invenitur 'aio', quod in prima quidem persona i loco consonantis habet duplicis, quae et geminabatur a vetustissimis 'aiio', in secunda vero et tertia transit in vocalem necessario, quia consonans sequitur: 'ais, ait'. . . . cuius praeteritum . . . debuit 'ai' primam facere, quae in usu non est; potest tamen 'ait' quoque praesens intellegi pro praeterito. sed cum imperativus in i terminans reperiatur, quartae magis ostenditur esse coniugationis. Naevius *eqs.* (*v. l. 56. cf.* 541, 18). II 418, 29 *verbo 'aio'* deest praeteritum perfectum et omnia, quae ex eo nascuntur (420, 16). PROB. cath. gramm. IV 35, 30 a ante io habens verbum tertiae *coniugationis* (*cf.* GRAMM. suppl. p. 49, 24) correptae inveni, 'ai' faciens in specie perfecta: aio ais ait — ai aisti ait (SACERD. gramm. VI 487, 21). DON. gramm. IV 383, 17 sunt, quae declinari rite non possunt, ut: cedo, ave, . . . quaeso, aio (*cf.* POMP. gramm. V 232, 1. 14 GRAMM. suppl. XXIX 7). CLEDON. gramm. V 59, 3 sunt, quae declinari rite non possunt, ut aio 'aiis' non facit (*cf.* CONSENT. gramm. V 382, 14). CONSENT. gramm. V 377, 12 possum et aio verba imperativum modum non habent. PHOC. gramm. V 436, 11 aio praesens et praeteritum imperfectum habet tantum. *de formis*: *passim inveniuntur*: aio, ais, ait (*tam pro perfecto quam pro praesente; pro perfecto saepe* SEN. contr., *cf.* 2, 1, 36), aiunt, aiebam (*cum ceteris personis*). aimus: GLOSS. Mai. auct. class. VI 505. aiis: *v. supra l. 74.* aiam, aias, aiat, aiant: PLAVT. Rud. 427. 1331 CIC. ac. 2, 97 (*ed. Orat.*). 2, 104 fin. 2, 70 *al.* GELL. 16, 2, 1 *al.* APVL. flor. p. 56 Oud. LACT. inst. 4, 15, 26 AMM. 21, 16, 16 *al.* CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 29, 10 SIDON. epist. 6, 1, 2 SACERD. gramm. VI 487, 21. *imp.* ai: NAEV. com. 125 *v. l. 56.* aie:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SACERD. gramm. VI 487, 21. GLOSS. V 165, 7 aie (age? *Goetz*): incipe, dic. *imperf.* aibam *etc. traditur*: PLAVT. Men. 634 *B*² (*sec. man. instar codicis est.* Men. 532, *ubi A fortasse* aibas, *lege*: aiebas). Pseud. 1083 *A*. ACC. trag. 389 (*codd. Prisc. gramm. II 542, 2*). *metri causa formae bisyllabae eduntur, libris trisyllabas exhibentibus, his locis*: PLAVT. Amph. 661. 807 Asin. 208. 442 Bacch. 268 Capt. 561 Cist. 143. 607 Merc. 635. 804 Mil. 66. 320 Poen. 464. 900 Pseud. 1118 Rud. 307 Trin. 428. 956. 1140 TER. Andr. 534. 932 Phorm. 480. 572 Hec. 238 Ad. 561. 717 TITIN. com. 63. aiébam (âiebam) *etc.*: PLAVT. Amph. 383. 387 Bacch. 1096 Capt. 676 Cas. 279 *al.* Curc. 488 *al. etc.* TER. Haut. 924 *al.* aieret: ARNOB. in psalm. 85 GREG. TVR. Mart. 3, 32. *perf.* ai: *v. p. 1452, 62. 69 et* PRISC. gramm. II 542, 13. aisti (*cf.* ai): Ov. epist. 11, 59 AVG. c. acad. 3, 6, 13 c. Pelag. 1, 19, 37 c. Iul. 4, 2, 9 epist. 73, 9. 153, 22. 199, 5. 238, 6 GLOSS. IV 205, 14 *al.* ait: *v. p. 1452. 63. 76.* aierunt: TERT. fug. 6 p. 474 Oehl. aiere: AVG. c. acad. 3, 4, 9 (*bis*). trin. 9, 10, 15 (*opp.* negare). aisse: MAR. VICTORIN. ad Iustin. 5. 8. aiens, -tis (*part. et subst.*): CIC. top. 49; *ex coni.*: Rab. Post. 35 (*cod.* dicentibus). APVL. met. 6, 13 MART. CAP. 4, 342. 384 Ps. ARNOB. confl. 2, 5 p. 277^A VICT. VIT. 2, 13 SEDVL. carm. pasch. 3, 291 GREG. TVR. Mart. 2, 56 VEN. FORT. carm. 9, 2, 105 GLOSS. Plac. V 4, 1 *al.* aiuntur: APRING. in apoc. 20, 9 *v. p. 1458, 14.* ain: *v p. 1460, 32.* *de prosodia et metricis*: PRISC. gramm. II 542, 3 est notandum in hoc verbo, quod pares habent syllabas tres personae 'aio ais ait' ... et quod paenultima primae solius personae producitur, quae sola i habet loco consonantis; unde tertia quoque pluralis, quae solet a prima fieri, similiter i consonantem habens producit paenultimam *eqs.* (*cf.* II 494, 4). MAR. VICTORIN. gramm. VI 27, 9 *aliae syllabae fiunt positione longae*, si excipitur *correpta vocalis* ab i littera duplicata, ut Troiia aiio. GRAMM. suppl. 226, 7. a *brevis*: aïs: PLAVT. Amph. 364. 848 Asin. 104. 371. 521. 899 Aul. 137. 323 Bacch. 1155 Capt. 289. 577. 613.° 627 Cas. 97. 594 Curc. 190 *etc.* TER. Andr. 184 *al.* aït: PLAVT. Asin. 285. 884 Bacch. 982 Capt. 365? 480. 592 Cas. 659? 693 *etc.* TER. Andr. 470 *al.* CATVLL. 4, 2. 53, 4. *apud poetas dactylicos semper bisyllabum, ut* LVCIL. 187. 786 Bähr. VERG. georg. 4, 359. 415 (*cf. Müller metr.*² *512*). ăiebat? DRAC. Romul. 10, 327 haec Liber aiebat (agebat? *Buech.*). aibam *etc. bissyllabum*: *v. supra l. 2.* āin *passim, ut* PLAVT. Amph. 1089 Asin. 484. 722 *al.* Aul. 186 *al.* Capt. 551 *al. etc.* (āin? PLAVT. Amph. 284 *v. quae adnotat Leo.* 344 Asin. 896 *cf.* Curc. 323). āis? PLAVT. Poen. 985 Most. 593 (*versus mancus*). *vocabulum passim obviam est inde a* NAEV. *notandum, quod deest ap.* CAES., *in* VERG. ecl., *in* HOR. carm. epod. *de significatione cf.* DON. Ter. Eun. 139 (1, 2, 59) semper 'ait' dicimus, cum vel invisa nobis et audientibus vel vana dicta narramus alicuius. Andr. 353 (2, 2, 16) 'ait' proprie, quia contemnenda dicuntur. 321 'aiunt' de ea re dicimus, quam volumus esse falsam. Phorm. 380 'ais' dicimus de eis, qui vana loquuntur: 'dicere' autem dicimus de eis, qui validiora. NON. p. 70 'aiat' [quod] est dicat. Cicero *eqs.* (*fin. 2, 70*). GLOSS. λέγω, φημί, φάσκω dico. ait: dicit vel dixit, fatur, canit. aie: *v. l. 1.*

1 *non additur obiectum*: NAEV. com. 125 *v. p. 1452, 56.* PLAVT. Mil. 976 an venit Ephesum ...? :: aiunt qui sciunt. Most. 975 ain ... amicam destinatam? :: aio. :: ... emisisse? :: aio. :: ... perpotasse ...? :: aio. :: quid? is ... emit ...? :: non aio. :: ... dedit ...? :: neque istud aio. Rud. 1331 eloquere, quantum postules. :: ... talentum magnum. non potest triobolum hinc abesse. proin tu vel aias vel neges. TER. Andr. 321 hodie uxorem ducis? :: aiunt (DON. *cf. supra l. 45*). Eun. 252 negat quis, nego; ait, aio; ... imperavi ... mihi omnia adsentari. 714 modo ait, modo negat. CIC. Rab. Post. 35 'creditur nunc ... quia nunc aiunt, quod tunc negabant'. quid ergo? ista condicio est testium, ut quibus creditum non sit negantibus, isdem credatur aientibus (dicentibus *codd.*). off. 3, 91 Diogenes ait, Antipater negat; cui potius assentior? div. 2, 69 *v. sub* Aius. ac. 2, 97 *v. sub 5.* HOR. sat. 2, 1, 6 ne faciam, inquis, omnino versus? 'aio'. *nota structuram*: CIC. epist. 2, 10, 2 velles enim, ais, tantum modo ut haberem negotii, quod esset ... satis. *addito adverbio* (ita, ut *al.*): PLAVT. Capt. 676 illum esse servom credidi, te liberum: ita vosmet aiebatis. Mil. 66 itane aibant tandem? (60 dixerunt. 61 *et* 63 inquit ... inquit). TER. Haut. 852 Clitiphonis est amica, ita aiunt. Phorm. 700 ducendast uxor, ut ais. Hec. 357 *febris* cottidiana? :: ita aiunt (Ad. 930). CIC. Quinct. 79 dic, Naevi, diem. 'ante d. V Kal. intercalares'. bene ais. 38 tibi, ut ais, ... debuit (Verr. 4, 71 *al.*). Catil. 2, 14 se Massiliam, ut aiunt, ... conferet (*sic* ut aiunt *passim de auctoribus rumoris sim. non certis*: Brut. 328 *al.* HOR. epist. 1, 6, 40 *al.* PROP. 2, 32, 57 PHAEDR. 4, 22, 8 SEN. dial. 5, 8, 6 *al.* MELA 1, 58 *al.* PETRON. 92 ut aiebant. PLIN. nat. 20, 134 SVET. Tib. 62 TERT. anim. 44 *al.* *nota*: VARRO ling. 7, 46 'catus' ... non, ut aiunt, 'sapiens', sed acutus; *de proverbiis v. sub 6*). CIC. Flacc. 10 quod, ut ipse aiebat, libertus erat ... condemnatus. de orat. 1, 38 praeclara gubernatrice, ut ais, civitatum, eloquentia. orat. 105. fin. 4, 53 omnia inter se apta et conexa (sic enim aiebas) *eqs.* 2, 22 ut ais tu. Att. 9, 6, 2 Domitius, ut audio, in Cosano et quidem, ut aiunt, paratus ad navigandum. SALL. or. Lep. 16 ego seditiosus, uti Sulla ait. VERG. Aen. 1, 142 sic ait (*in capite hexametri.* 1, 464 *al.* PROP. 1, 3, 34 *al.* VAL. FL. 1, 194 *al.* SIL. 4, 540 *al.* STAT. silv. 2, 3, 53 *al.* CLAVD. 1, 263 *al.* MART. CAP. 7, 802). HOR. sat. 2, 8, 7 aper leni fuit austro captus, ut aiebat cenae pater. LIV. 40, 12, 13 tuo etiam, ut ait, iudicio. SEN. contr. 1, 2, 17. 10, 1, 1 *al.* suas. 6, 16 Livius ... retractationis consilium habuisse Ciceronem non dicit, ut neget tempus habuisse; ita enim ait. SEN. epist. 86, 18 negat quicquam esse hac, ut ait, pisatione efficacius. COLVM. 8, 13, 2 ut existimat verissime Celsus, qui sic ait. MART. 12, 85, 2 si, sicut ais, ... verum est. QVINT. inst. 6, 3, 105 Catonis, ut ait, opinionem secutus. PLIN. epist. 4, 17, 11 *al.* SVET. Aug. 86 Tib. 19 *al.* APVL. met. 6, 25 ad sarcinas, ut aiebant, proficisci gestiunt. 6, 26 *al.* TERT. nat. 1, 9 ut unus atque alius vanissimus ait. AMM. 24, 1, 10. 25, 4, 19 *al.* AVG. civ. 6, 8 p. 260 physiologicas quasdam, ut aiunt, ... interpretationes. *frequentissimae sunt iuncturae*: 'ut ait *aliquis auctor*' 'ut *aliquis auctor* ait', *cum aut verba scriptoris aut certe sententiae eius afferuntur*: AFRAN. com. 6 haut facul, ut ait Pacuvius, femina invenietur bona. TVRPIL. com. 144 ut quisque ... contentus fuit, ita fortunatam vitam vixit ..., ut philosophi aiunt *eqs.* VARRO Men. 59 unum libellum non edolem, ut ait Ennius? 40 ut Plautus ait. ling. 5, 55 *al.* 5, 154 ad Murciae vocatur, ut Procilius aiebat, ab urceis (*de imperfecto cf.* 6, 30 rust. 3, 6, 6. 3, 17, 8). 6, 6 rust. 1, 7, 6. CIC. Mur. 30 ut ait ingeniosus poeta ..., proeliis promulgatis pellitur. (Scaur. 3 *al.*) de orat. 1, 225 in quibus (*miseriis*), ut illi (*Stoici*) aiunt, vir fortis esse non potest. 2, 39. 40 Brut. 274. 299 orat. 39 top. 10 Lael. 93. rep. 1, 64 sicut ait Ennius. ac. 2, 32 *al.* Tusc. 1, 31 'serit arbores, quae ... prosint', ut ait ⟨ille⟩ in Synephebis. Att. 1, 20, 3 *al.* NEP. Them. 1, 4. LIV. 30, 26, 9 nihil certius est quam unum hominem nobis cunctando rem restituisse, sicut Ennius ait. PAVL. FEST. p. 22, 11 FEST. p. 164, 21 *al. passim.* SEN. suas. 2, 17 cognomen vel, ut Messala ait, cognomentum. VAL. MAX. 8, 13 ext. 3 ut ait Aristoxenus musicus. SEN. dial. 3, 19, 7 ut Plato ait. 4, 15, 5 ut ait poeta. 4, 36, 1. 9, 2, 14 *al.* benef. 4, 36, 2 quemadmodum Maecenas ait. COLVM. 1, 1, 1. 3, 1, 1. 4, 10, 1 *al.* PETRON. 3 PLIN. nat. praef. 17 *al.* QVINT. inst. 1, 5, 72 *al.* TAC. dial. 35 PLIN. epist. 4, 7, 6 *al.* FRONTO p. 13, 2 N. *al.* CHAR. gramm. I 114, 1 *et passim.* DIOM. gramm. I 416, 18 *al. similia saepe ap.* GRAMM. POMP. dig. 4, 8, 40 quem ad modum Servius ait. PAVL. dig. 6, 1, 7 sicut Pedius ait. VLP. dig. 39, 3, 1 pr. ut Tubero ait. *talia passim de auctoribus iuris ap.* ICTOS. APVL. apol. 6 *al.* TERT. spect. 13 ut apostolus ait. SOL. 2, 42 *al.* LACT. inst. 1, 11, 6 *al.* 3, 14, 1 invenerit tamquam 'tibias ad fontem', ut poetae aiunt. FILASTR. 80, 5 *al.* AMM. 14, 2, 2 *al.* VEG. mil. 1, 13 HYG. astr. 2, 1 p. 30, 15 *al.* AVG. civ. 2, 7 p. 61 *al.* 10, 19 p. 433 ut ait Porphyrius et nonnulli putant. 16, 6 p. 133 SVLP. SEV. dial. 1, 3, 3 BOETH. arithm. 2, 1 p. 77, 13 (*v. adnot. crit.*). 2, 2 p. 80, 5 *al.*

2 *obiectum est neutrum pronominis vel adiectivi, substantivum, sim.* (quid ais? *vide p. 1455, 5*: PLAVT. Asin. 884 audin quid ait? (Capt. 592 Pers. 655 *al.* TER. Eun. 1037). Aul. 323 quid tu ais? :: sic sum, ut vides. Bacch. 982 quid ait? :: verbum nullum fecit. Capt. 990. Most. 367 quis id ait? (Trin. 1179). 1087 dixi ego istuc idem illi. :: quid ait? :: servos pollicitust dare. Pers. 322. Poen. 996 *Hanno punice loquitur.* :: quid ait? :: Hannonem se esse ait (1010 *al.*). 1024 cave sis feceris, quod hic te orat. :: quid ait aut quid orat? Pseud. 1080 (*vers. interpol.*) quid ait? quid narrat? quaeso, quid dixit tibi? TER. Andr. 859 quid ait tandem? :: ... se scire (Phorm. 799). 950 nisi quid pater ait aliud. Haut. 303. Eun. 810 idem hoc tu ais? Ad. 656 quid aiunt? :: quid illas censes? nihil. *nota dativum ethicum*: Ad. 276 quid ait tandem nobis Sannio? DON. *ad h. l.* 'nobis' τῷ ἰδιωτισμῷ additum est, non enim nobis intellegendum est. CIC. Verr. 2, 117 quid ait? se ... daturum. *simil. saepius.* 4, 41 id quod ais adsecutus es. ac. 2, 104 ut neque neget aliquid neque aiat (fin. 2, 70). nat. 3, 44. Att. 7, 3, 5 illud ipsum quod ais 'quid fiet'. 10, 16, 3. 15, 29, 2. VERG. georg. 4, 415 haec ait (*in capite hexametri, verbis ipsis praecedentibus. cf.* Aen. 1, 297 *al.* Ov. met. 11, 658 SEN. apoc. 4 LVCAN. 1, 695 VAL. FL. 1, 651 *al.* SIL. 1, 55 *al.* HOMER. 55 *al.* STAT. Theb. 2, 704 ANTH. 475, 1. PERS. 5, 163 ait haec). HOR. epist. 1, 18, 28 ait prope vera: 'meae *eqs.*'. SEN. contr. 2, 3, 19 aiebat rem verissimam: non posse ... venire (9, 5, 17). SEN. dial. 3, 15, 3 inde est, quod Socrates servo ait. AVR. Fronto p. 10, 23 N. quid, quom ... laudat, quid ait? APVL. met. 5, 26 nomen, quo tu censeris, aiebat. AMM. 21, 16, 16 *spadonibus*, quid ille aiat aut neget, ut adsentiri possint, observantibus. HIER. epist. 42, 2. VVLG. Is. 8, 11 haec ... ait dominus ad me ... dicens: *eqs.* Zach. 6, 12 *al.* Ioh. 11, 11 haec ait et post haec dixit eis. Luc. 15, 3 et ait ad illos parabolam istam. AVG. civ. 1, 12 p. 22. *al.* MART. CAP. 3, 310 qui ... quinque *modos* dicunt, hos aiunt. CARM. epigr. 359 (*Pompeis*) nil ais (agis?), cunil(ing)us. *de auctoribus*: VARRO ling. 5, 60 recte igitur, Pacuius quod ait: *seq. verba.* 5, 181 hoc est, quod ait Plautus *eqs.* 6, 81. CIC. orat. 228 compositionem ... adhibere necesse est ..., non solum, quod ait (*nota singularem*) Aristoteles et Theophrastus, ne infinite feratur ... oratio. fin. 4, 72 quid ait Aristoteles? div. 1, 62 Carneades ... modo hoc, modo illud ait; ille, quod sentit. SEN. contr. 1 praef. 9 ille ... vir (*Cato*) quid ait? 'orator est ...' (suas. 1, 12 Vergilius quid ait?). COLVM. 1, 8, 7 villicus ..., quod ait Cato, ambulator esse non debet. 3, 2, 30 *al.* 10 pr. 4 quod aiunt Graeci. 11, 3, 1. FRONTO p. 19, 15 N. verum est ..., quod ait noster Laberius, ... esse. PAVL. dig. 42, 5, 6, 2 et hoc Iulianus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ait. POMP. dig. 50, 16, 245 idem Labeo. 47, 9, 3, 7 *al.* GELL. 1, 3, 19 priusquam Theognis, quod (quam *al.*; ut *vg.*). Lucilius ait, nasceretur LACT. inst. 6, 12, 5 praecipua . . virtus hospitalitas, quod philosophi quoque aiunt. FILASTR. 70, 1 non intellegentes, quod ait apostolus.

iunctura: quid ais? *notanda propter varias significationes. aut enim simplex est interrogatio eius, qui non intellexit verba alterius*: PLAVT. Pers. 845 heus vos. :: quid ais? :: hicin Dordalus est? CIC. Verr. 4, 106 quid ais? dic, dic, quaeso, clarius. *cf.* QVINT. decl. 320 p. 256. *aut est magis exclamatio mirantis, quae quis dixit, tamquam non satis intellegentis*: PLAVT. Most. 959 numquam hic . . . desitum est potarier. :: quid ais? :: . . . est haud intermissum hic esse et bibi. *sim.* 1034 TER. Andr. 137. 588. 872. 933 Haut. 182. 702 Eun. 654 *al.* (*nota* 748 quid ais? :: id quod res est) Phorm. 873 *al.* Ad. 570 CIC. Att. 2, 12, 2. 8, 33, 4. *saepissime vero haec interrogatio animum audientis ad alteram advertit interrogationem, intentius nempe flagitans, ut huic respondeatur*: PLAVT. Amph. 364 quis erus est . . . tibi? :: Amphitruo, qui *eqs.* :: quid ais? quid nomen tibi est? 418 sed quid ais? quid . . . datum est? 620 sed quid ais? num obdormivisti dudum? :: nusquam gentium. 848 quid ais? responde mihi, quid, si adduco . . . Naucratem? Asin. 104 quid ais tu, Demaenete? quid, si . . . devenero, tun redimes me? 521 quid ais tu . . .? quotiens te votui . . . contui? 899 quid ais, pater? ecquid matrem amas? Aul. 719 quid ais tu? (tibi credere certum est . . .) hem, nemo habet horum *aulam*? Bacch. 78 sed quid ais? :: quid est? :: quid, si...eveniat...cena..., ubi...accumbam? (*cf.* Most. 615 Poen. 990 *al.* Trin. 892 Truc. 129 *al.*). *nota* Bacch. 600 ego istaec...dicam illi.... :: quid ais tu? :: ego istuc illi dicam. :: dic mihi, quis tu es? (*sim. haec, in quibus is qui interrogatur alteram interrogationem responso occupat*: Capt. 627 quid tu ais? :: me tuom esse servom . . . . :: haud istuc rogo. fuistin liber? Men. 162 sed quid ais? :: egone? id enim, quod tu vis, id aio atque id nego. :: ecquid . . . possis . . .? 602 quid ais? :: viro me malo male nuptam. :: satin audis, quae illic loquitur? 648 sed tu quid ais? :: palla, inquam, periit domo. :: quis eam surrupuit? 823. 914 Merc. 390. 455 quid ais? :: communis mihi illa est . . . . :: prius respondes quam rogo *eqs.*. . . quid? . . . nolet?). PLAVT. Capt. 289. 577. 613 Cas. 97 *al.* Curc. 190 Epid. 17. 29 sed quid ais? :: quid rogas? :: ubi arma sunt? Men. 319. 487. 823. 914 Merc. 390. 492. 516. 517 *al.* Mil. 627 Most. 183 *al.* Pers. 221 *al.* Poen. 313 eho tu, quid ais? :: quid rogas? :: viden tu? . . . oculi . . . splendent mihi. *nota* 335 quid tu ais? :: quid mihi molestu's? *eqs.* (342) quid ais tu? quando . . . mecum caput et corpus copulas? (*cf. Ussing ad h. l.*). 352 *al.* Pseud. 351 *al.* 479 sed quid ais? quid hoc, quod te rogo? :: si quid vis, roga . . . . :: . . . quid ais? ecquam scis filium tibicinam . . . amare? (Trin. 930) Rud. 981. 1072. 1112 Trin. 196. 641 *al.* TER. Andr. 184 quid ais? :: qua de re? :: rogas? meum gnatum rumor est amare . . . hocine agis an non? 301 *al.* 665 factum hoc est, Dave? :: factum. :: hem, quid ais, scelus? at tibi di dignum factis exitium duint! eho, dic mi, si . . . vellent, . . . darent? Eun. 474 Hec. 138. CIC. S. Rosc. 43 quid ais, Eruci? . . . tradiderat? 80 Q. Rosc. 17 Verr. 4, 40 *al.* off. 3, 52 *al.* Att. 2, 8, 1 quid ais? inquam, nihilne a Pomponio? 4, 8ᵇ, 1 *al.* epist. 2, 13, 3 SEN. epist. 90, 8 QVINT. decl. 252 p. 32. 388 p. 435 CARM. frg. Mar. Victorin. gramm. VI 79, 18. *nota inversionem*: TER. Eun. 334 eho, nonne hoc monstri similest? quid ais? :: maxume. CIC. Q. Rosc. 16 pecuniam petis . . . a Roscio. quam? . . . quae ex societate debeatur? quid ais? *interrogatio, quae sequi debebat, aut in alio enuntiato latet aut ab altera persona intercipitur*: PLAVT. Asin. 371 quid ais? :: quid vis? :: pugno malam si tibi percussero . . ., caveto, ne suscenseas. Bacch. 1155 quid ais tu, homo? :: quid me vis? :: pudet me dicere . . .: nihili sum. Men. 1095 quid ais tu? Menaechmum, opinor, te vocari dixeras. :: ita vero. Merc. 448 quid ais? :: quid est? :: non ego illam mancupio accepi . . . non potes tu lege vendere illam. *nota*: Merc. 563 quid ais, Demipho? :: est mulier domi? :: quid censes? :: quid, si visam? :: quid properas? :: quid faciam? *eqs.* (*cf.* Rud. 419 Stich. 596. 615). Mil. 358 quid ais tu, Sceledre? :: hanc rem gero. habeo auris. loquere quidvis. :: credo . . . tibi esse eundum (*sim.* Pers. 561). Stich. 753 quid ais? :: quid est? :: . . . numquam . . . fiet hodie, haec quin saltet. *cf.* SEN. contr. 1, 7, 6.

3 *pro obiecto sunt verba ipsa, quae ab aliqua persona proferuntur* (*sive ore dicta sive scripta*): A *singula verba*: PLAVT. Aul. 137 quis ea est nam optuma? :: tu. :: 'tu'ne ais? :: si negas, nego. Capt. 480 quis ait 'hoc' (*adv.; sc. 'eamus'*)? CIC. orat. 155 pro deum . . . 'deorum' aiunt. PAVL. FEST. 152 'meritavere' idem Cato ait pro meruere. FEST. 294, 4 *Plautus* in Nervolaria vinum ait 'sublestissimum'. VLP. dig. 47, 9, 3, 6 'eiecta' hoc est, quod Graeci aiunt 'ἐξεβράσθη'. TERT. anim. 14 principali, quod aiunt 'hegemonicon'. ARNOB. nat. 3, 40. AVG. civ. 9, 13 p. 385 qui . . . ait 'animo passiva', etiam 'misera' dixisset, nisi. 13, 24 p. 595 non ait Graecus πνεῦμα . . ., sed πνοήν. B *plenae sententiae*: ait *antecedit*: TER. Haut. 221 nunc ait: 'periclum ex aliis facito . . .' — astutus. 719. QVADRIG. hist. 57 tum consul ait: 'quid postea?' VARRO ling. 5, 59 Epicharmus, ⟨cum⟩ dicit de mente humana, ait: 'istic . . .'. 6, 50 *al.* 7, 60 *Plautus* in Curculione ait: 'sed *eqs.*' CIC. Q. Rosc. 22 HS IↃↃↃ Q. Roscius fraudavit Fannium. qua de causa? subridet Saturius . . .; ait: propter ipsa HS IↃↃↃ. Tusc. 2, 20 ait ille: 'o multa dictu gravia *eqs.*' off. 2, 56. 3, 105 Att. 7, 9, 4 BELL. Afr. 16, 3. VERG. Aen. 1, 595 tum sic reginam adloquitur cunctisque repente inprovisus ait: 'coram . . . adsum'. 8, 185. 9, 182 *cum interrogatione*. PROP. 4, 6, 37 *al.* OV. am. 3, 1, 20 *al.* met. 1, 222 *al.* 4, 695 sic hospes ait. 7, 91 lacrimis ait illa profusis. OV. met. 10, 17 *de cantu Orphei*: pulsis . . . ad carmina nervis sic ait: 'O positi sub terra numina mundi'. 10, 559 sic ait ac mediis interserit oscula verbis. LIV. 1, 24, 4 'sagmina' inquit 'te, rex, posco'. rex ait: 'puram tollito'. PAVL. FEST. p. 18, 16 unde Afranius ait. p. 35, 14 *al.* SEN. contr. 1 praef. 22 *Marullus* cum diceret: '. . .', aiebat Latro: 'non . . .'. 1, 1, 1 *al.* 2, 1, 36 cum . . . responderet (*cf. infra l. 29*), ait. *nota*: 7, 7, 11 ut captus est dux, 'aiebamus' inquit: ''non potest hoc sine proditione fieri'' (*cf.* 7, 7, 13). PHAEDR. 4, 3, 3. SEN. Herc. f. 582 mortis ait 'vincimur' arbiter. dial. 7, 21, 1 *al.* apoc. 3 *al.* nat. 6, 12, 1 Archelaus . . . ait ita. LVCAN. 1, 195 (*in capite hexam.*) mox ait. 3, 559 *al.* PETRON. 48 cum dixisset Agamemnon 'pauper et dives inimici erant', ait Trimalchio: 'quid est pauper?' 50. VAL. FL. 1, 164 SIL. 13, 744. *nota*: STAT. Theb. 5, 669 quos inter Adrastus mitius et sociae veritus commercia vittae Amphiaraus ait. MART. 4, 67, 5 *al.* QVINT. decl. 330 p. 298 *al.* PLIN. epist. 4, 11, 12 FRONTO p. 12, 17 N. GAIVS dig. 50, 16, 236 praef. admonet nos Homerus; nam sic ait. VLP. dig. 2, 2, 3, 5 quod ait praetor: 'ut is eodem iure utatur', an . . . transmittatur? (43, 6, 1, 2). 2, 4, 4, 1 praetor ait: *sequuntur verba edicti*. 2, 14, 7, 7 ait praetor. 43, 17, 1, 9 quod ait praetor in edicto: '. . .', hoc eo pertinet. 5, 3, 20, 7 ait senatus. 17, 2, 52, 6 Papinianus . . . libro tertio responsorum ait. 21, 1, 1, 1 aiunt aediles (*cf. sub 5*). APVL. met. 11, 24 verba devorans aio. PS. APVL. herm. p. 266 Oud. *propositio* condicionalis . . ., ut si aias. TERT. idol. 20 *al.* SPART. Hadr. 15, 13 CAPITOL. Aur. 28, 5 LACT. inst. 1, 16, 12 *al.* 1, 6, 16 Sibylla . . . cum . . . diceret, sic ait. IVVENC. 4, 323 (*in capite hex.*) aiunt discipuli. FIRM. err. 28, 7 spiritus sanctus . . . ait per Esaiam. ITIN. Silv. 15, 1 *al.* OPTAT. 1, 1 p. 3 *al.* *nota*: FILASTR. 82, 4 ait ita: 'baptisma' inquit 'habeo'. PRISCILL. tract. 1, 3 *al.* 1, 4 sicut Iohannes ait (1, 7 loquens ait). AMM. 30, 4, 10 ut Tullius adseverat. ait enim. VEG. mil. 1, 4 sicut ait Sallustius. HYG. astr. 2, 4 p. 35, 10 itaque Eratosthenes ait (4, 3 p. 103, 15). HIER. epist. 48, 7 *al.* VVLG. gen. 1, 11 et ait: germinet terra. 3, 10 qui ait. *simil. passim.* deut. 1, 34 dominus . . . iuravit et ait. Ios. 10, 18 praecepit sociis et ait. 24, 16 responditque populus et ait. *simil. saepius. nota imperfectum*: VVLG. I reg. 17, 10 aiebat Philistaeus (*cf.* Marc. 5, 30. 9, 23). Ezech. 9, 8 clamans aio: heu, heu, heu, domine deus. 33, 24 loquentes aiunt (Dan. 2, 47 *al.*). AVG. civ. 1, 10 p. 17 *al.* 2, 18 p. 74 subiecit . . . Sallustius et ait (*cf.* 3, 16 p. 120 *al.*). 8, 26 p. 363 quo modo iste Aegyptius . . . ait inter cetera. 9, 20 p. 395 apostolus . . . spiritu sancto locutus ait. 14, 22 p. 46 respondit atque ait. 15, 6 p. 66 adiecit atque ait. 17, 10 p. 229 adiunxit atque ait. *sim. saepius.* 21, 26 p. 544 de hac re . . . loquens ait. FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 24, 19 interrogas et ais. HIST. Apoll. 2 *et passim.* rec. 37 mulier . . . contremuit et ait 'miserere' et dixit '. . . confiteor'. CORP. V 5870, 11 qui tibi sic ait: 'o miser . . .'. ait *orationi inseritur vel postponitur*: VARRO Hyg. fab. 221 'optumus est' Cleobulus ait 'modus'. CIC. de orat. 2, 302 occidit. adversariumne? immo vero, aiunt, se et eum, quem defendit. Brut. 71. orat. 36 Ennio delector, ait quispiam, quod . . . . Pacuvio, inquit alius. fin. 4, 73 quid enim? aiebat, bonum negas esse divitias? (nat. deor. 3, 44). Att. 7, 8, 5. VERG. georg. 4, 359 'fas illi limina divom tangere' ait. 4, 381 Aen. 1, 438. 2, 155. 3, 480 *al.* (*saepe*). *nota*: VERG. Aen. 3, 543 et pater Anchises (539): 'bellum...portas;...sed tamen...spes...pacis' ait (*sim.* 9, 219 *al.*). 5, 551 (547 fatur). 6, 317. 11, 24 'ite' ait 'egregias . . .' (*post decem demum versus orationis rectae; itaque* SERV.: vitiose in media oratione 'ait' positum critici notant. *cf.* SERV. *ad* 3, 480). HOR. sat. 1, 1, 5. 1, 1, 59 *al.* 2, 6, 116 'haud mihi vita est opus hac' ait et 'valeas'. TIB. 1, 8, 55 OV. epist. 6, 29. 11, 59 'vive, soror, soror o carissima' aisti, 'vive'. 15, 84 *al.* met. 1, 278 *al.* 3, 10 'bos tibi' Phoebus ait '. . . occurret'. 3, 636 'Naxon' ait Liber 'cursus advertite'. 2, 596 talia dicenti 'tibi' ait 'revocamina' corvus 'sint . . . ista' (818). 12, 228 'quae te vecordia' Theseus 'Euryte pulsat?' ait. 6, 281 bracchia tollens '. . . pascere' ait 'satiaque meo tua pectora luctu [corque ferum satia' dixit 'per funera septem': *versum del. edd.*]. *cum interrogatione*: 7, 795 'iaculo quod crimen in ipso est?' Phocus ait. *al.* fast. 4, 363. LIV. 1, 26, 10 senex . . . 'huncine' aiebat, 'quem . . . vidistis . . .' (7, 26, 7). 32, 32, 15 'istuc quidem' ait Romanus 'par . . . est'. SEN. contr. 1, 7, 3. 2, 3, 12 'quid ergo?' aiebat. 'numquam utar . . .?' VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 *al.* PHAEDR. 1, 1, 10 *al.* SEN. Oed. 571 *al.* CVRT. 7, 2, 6 LVCAN. 1, 225 *al.* 9, 979 'Herceas' monstrator ait 'non respicis aras?' PETRON. 14 *al.* VAL. FL. 1, 175 *al.* 3, 377 'dicam' ait 'ac . . . docebo' Mopsus. 5, 129 'pugnas' ait 'et victricia' ductor 'Herculis arma . . . memorate . . .'. SIL. 1, 509 *al.* 9, 536 excipit hic Iuno longique laboris ab ira: 'immo' ait, 'ut *eqs.*' STAT. silv. 1, 2, 65 *al.* Theb. 1, 559 *al.* MART. 1, 42, 3 *al.* 1, 117, 18 'tanti non es' ais? sapis, Luperce. IVV. 2, 22 *al.* TAC. ann. 15, 67 PLIN. epist. 5, 1, 5 SVET. Aug. 71 *al.* (*cf. Ritschl, opusc. III p. 243*) AVR. Fronto p. 71, 6 N. CHAR. gramm. I 125, 10 cum cognomen erit, hoc . . . dicemus, ait Plinius. APVL. met. 1, 13. 19 caseum . . . ei porrigo et '. . . residamus' aio. 2, 12 ad haec ego subiciens 'sunt'

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aio *eqs.* 3, 8 'per ... ius humanitatis' aiunt 'miseremini'. TERT. idol. 4 *al.* AVIEN. Arat. 326 'parcite ...' lacrimis aiebat obortis. AMM. 21, 6, 2 *al.* HIER. epist. 1, 7. 48, 4 *al.* VVLG. 16, 6 *et saepe* (*at multo saepius orationem praecedit*). Is. 66, 9 'si ... ero' ait dominus (*sic saepissime in prophetis; nota* Ezech. 13, 6). CLAVD. 10, 111. AVG. civ. 21, 18 p. 522 neque enim credendum est, aiunt, ... amissuros. MART. CAP. 1, 36 *al.*

4 *obi. est enuntiatum secundarium* A *relativum vel finale, sim.*: PLAVT. Rud. 427 nunc, quam ob rem huc sum missa, amabo, vel tu mi aias vel neges. CIC. Rab. Post. *v. p. 1453, 59.* SEN. contr. 9, 2, 2 paratus erat accusator cum commentariis, aiebat, si quid (quidsi *codd.*, quidquid *Gron.*) meretrix desiderarat (-rit *codd.*). GELL. 16, 2, 1 ne amplius quid dicas (*in dialectica*), quam id solum, quod es rogatus, aut aias aut neges (*cf. ibid.* 5 sive aias seu neges). *nota* VLP. dig. 13, 4, 2, 3 si quis ita stipulatur 'Ephesi et Capuae', hoc ait (*i. verbis suis effici vult; aliter p. 1458, 62*), ut Ephesi partem et Capuae partem petat. B *pro obiecto est acc. c. inf.* (*acc. interdum omissus*): ENN. ann. 181 aio te, Aeacida, Romanos vincere posse. PLAVT. Amph. 383 Amphitruonis te esse aiebas Sosiam. 387. 759 tun me heri advenisse dicis? :: tun te abiisse hodie hinc negas? :: nego enim vero, et me advenire nunc primum aio ad te domum. 807. Bacch. 472 unde eam esse aiunt? (*sic* aiunt *passim sine certo subiecto; cf. infra et p. 1458, 31*). Capt. 365. 571 (*syn.* inquam. *opp.* nego). 567. 586 *al.* Cas. 601 *al.* Curc. 504. 679 Epid. 508 *et passim. nota ellipsim*: PLAVT. Truc. 757 unum aiebas (*sc. te dicturum*), tria iam dixti verba. PACVV. trag. 227 cedo, quorsum itiner tetinisse aiunt? CAECIL. com. 89. TER. Andr. 124 quae sit, rogo; sororem esse aiunt. 353 ait tibi uxorem dare (*cf.* DON. *ad h. l.*). Eun. 139 ait, si ... habeat ..., (141) ... velle. 585 Iovem quo pacto Danaae misisse aiunt ... imbrem. *al. saepe.* LVCIL. 187 CATO Gell. 6 (7), 3, 50. 13, 18 (17), 1. *nota* SCIP. min. Gell. 2, 20, 6 ubi agros ... vidisset, ... grumam statuere aiebat (*i. iubebat*). VARRO Men. 410 *al.* ling. 5, 157 RHET. Her. 2, 41 *al.* CIC. inv. 1, 55 *al.* Quinct. 23, 57. 84. S. Rosc. 33 aiunt hominem ... respondisse. 64 *al.* Verr. 2, 60 *passim.* 4, 55 illud simul ait (dixit *al.*), se non putare illum ... contempturum. S. Rosc. 58 illud ..., quod Chrysogonus aiebat, neminem isti patronum futurum. *elliptice* Phil. 1, 27 conlegam tuum aiunt in hac sua fortuna, quae bona ipsi videtur — mihi, ... si imitaretur, fortunatior videretur — sed eum iracundum audio esse factum. 1, 3 num qui exules restituti? unum aiebat, praeterea neminem. *cf.* de orat. 2, 260. LVCR. 1, 372 cedere ... latices ... aiunt. 3, 754 illud ... falsa fertur ratione, quod aiunt ... animam ... flecti. SALL. Iug. 31, 7. NEP. Them. 4, 2 universos pares esse posse aiebat, dispersos testabatur perituros. Dion 8, 1 *al.* VERG. Aen. 4, 598 quem secum patrios aiunt portare penates. HOR. sat. 1, 1, 32. 88. 1, 9, 68 *al.* OV. trist. 2, 450 LIV. 1, 7, 11 *et passim.* 3, 45, 5 lictor decresse (*sc. Appium*) ait. SEN. contr. 1 pr. 11 *al. nota* 2, 3, 2 'impetravi' inquit, 'ab illo': alii aiunt illum a te. VAL. MAX. 7, 3, 5 *al.* SEN. dial. 7, 7, 1 negant posse ... diduci et aiunt ... quemquam vivere. 7, 21, 2 *al. passim.* CVRT. 4, 7, 25 *al.* COLVM. 3, 8, 4. *nota* 3, 12, 1 Graecinus sic ait: esse aliquam terram calidam *eqs.* PETRON. 60 STAT. Theb. 4, 372 MART. 7, 66, 2. 12, 66, 9 QVINT. decl. 321 p. 265 *al.* TAC. ann. 2, 38 *al. nota* 11, 3 remittere beneficium Asiaticus ait. *et* 15, 69 pavorem eorum ... et imaginatus et inridens Nero satis supplicii luisse ait pro epulis consularibus. PLIN. epist. 1, 5, 11 *al.* SVET. Iul. 9 *al.* Aug. 18 regem se voluisse ait videre. *talia saepius* (*cf. Ritschl, opusc. III p. 243*). AVR. Fronto p. 11, 1 N. *al.* FRONTO p. 12, 1 N. *al.* GELL. 17, 3, 2 APVL. met. 5, 15 *al.* apol. 27 ut partim eorum ... aiant deos abnuere. TERT. orat. 22 scorp. 10. LACT. inst. 1, 13, 3 ait vulgus comedisse filios suos eum qui extulerit. 3, 19, 17 *al.* HIL. ad Const. 1, 8 conventus ut ... subscriberet, ait de ... fide prius debere constare. AVIEN. Arat. 585 AMM. 16, 12, 14. 23, 5, 14 *al.* HIER. epist. 109, 1 *al.* VVLG. Rom. 3, 8 sicut aiunt quidam nos dicere (*unicum infinitivi exemplum in* VVLG.). AVG. civ. 18, 12 p. 271 c. Pelag. 1, 19, 37 cur non dixisti hominem ... excitari ..., sed aisti ... adiuvari? PAPYR. Berol. 628^v 2, 1 Valens veteranus ... recitasse ait partem edicti. esse *saepe omittitur*: PLAVT. Asin. 285 vinctos nescio quos ait. Capt. 72 scio absurde dictum hoc derisores dicere, at ego aio (clio, dio *codd.*) recte. 710 malene id factum arbitrare? :: pessume. :: at ego aio, recte. CAECIL. com. 149 me ... cum mea ancilla ait consuetum. TER. Andr. 534 ex te auditum aibant ... filiam ... nubere. *al.* ACC. trag. 5 tu pertinaciam esse ... praedicas, ego pervicaciam aio. VARRO ling. 5, 80 *verbum* illinc potius, unde Attius ait in Bruto: *seq. verba.* 7, 17 umbilicum dictum aiunt ab. CIC. Font. 2 *tabulas* ait ab Hirtuleio institutas. Brut. 79 Nasicam ... habitum eloquentem aiunt ..., dicunt etiam L. Lentulum. fin. 1, 39 hoc ne statuam quidem dicturam pater aiebat, si loqui posset (*nota synonyma*). 2, 88 Tusc. 1, 21 *al.* Att. 16, 1, 6 ait ... attributionem in idus (*sc. esse*). 16, 4, 1 LVCR. 3, 179 SALL. Catil. 48, 3 *al.* Iug. 85, 39 sordidum me et incultis moribus aiunt. or. Lep. 24 neque aliter rem publicam et belli finem ait, nisi. HOR. sat. 1, 2, 121 illam (*mulierem*) 'post paulo' ... Gallis, hanc Philodemus ait sibi, quae. PROP. 4, 2, 7. LIV. 1, 58, 4 cum mortua iugulatum servum nudum positurum ait. 3, 31, 8. SEN. contr. 1, 3, 2 ait se innocentem. 2, 1, 14 laudabat ... paupertatem, narrabat ... incommoda, aiebat multos divites accusatos. VAL. MAX. 4, 4, 11 *al.* CVRT. 4, 2, 14 *al.* PERS. 4, 27 hunc ais, hunc dis iratis. QVINT. decl. 321 p. 264 quod fratrem meum ait suspicatum. FRONTIN. strat. 4, 2, 9 Xerxes ... se deceptum aiebat, quod. TAC. ann. 1, 12 non idcirco interrogatum ait. 1, 19. 4, 52 *al.* SVET. Dom. 21 condicionem principum miserrimam aiebat. AVR. Fronto p. 67, 4 N. *al.* MARCELL. dig. 28, 8, 10 observaturum se ait praetor id, quod. POMP. dig. 1, 2, 2, 40 hunc Cicero ait iuris consultorum disertissimum. 17, 2, 59 pr. haec ita in privatis societatibus ait *esse.* MARCELL. dig. 28, 4, 3 quod sane sequendum aiebam. APVL. apol. 46 *Pudens* ait pueros alios producturum. PORPH. Hor. carm. 1, 1, 1 *al.* COMM. apol. 501 caeci ipsi sunt et alteros aiunt. CAPITOL. Aur. 19, 1 LAMPR. Hel. 2, 2. 7, 4 LACT. inst. 1, 5, 2 *al.* FILASTR. 55, 2 *al.* AMM. 23, 2, 5 disposuisse aiebat reversurum. SCHOL. Pers. 1, 1 *al.* CARM. epigr. 1388, 11 (*saec. VI*) se quoque felicem, si poteretur *morte*, ait. *nota passivum*: APRING. in apoc. 20, 9 *in Machabeorum libris* Antiochi temporibus ... multi martyres facti aiuntur. *de auctoribus*: VARRO Men. 163 Empedocles natos homines ex terra ait. ling. 5, 11 Pythagoras ... ait ... initia esse bina. 6, 11. 69. 7, 10 'tesca' aiunt 'sancta' esse, qui glossas scripserunt. 7, 45 *al.* rust. 1, 18, 5 *al.* RHET. Her. 2, 36. CIC. Mur. 63 nostri ... illi a Platone ... aiunt apud sapientem valere ... gratiam. Phil. 12, 25 Brut. 46. orat. 10 ἰδέας ... Plato ... gigni negat et ait semper esse. ac. 2, 123 *al.* Tusc. 3, 69 Aristoteles ... philosophos accusans ... ait ... eos ... fuisse (*cf.* 3, 78). leg. 2, 15 Zaleucum istum negat ullum fuisse Timaeus. at ait Theophrastus. NEP. Them. 9, 1 *Thucydides* ait ad Artaxerxen eum venisse. Dat. 2, 2 quem Homerus ... a Patroclo interfectum ait. LIV. 30, 19, 11 Antias quinque milia hostium caesa ait. 34, 15, 9 Cato ... multos caesos ait, numerum non adscribit. VITR. 1, 1, 12. 6 pr. 3 *al.* PAVL. FEST. p. 6, 16 *al.* (FEST. p. 141, 29 *al.*). *passim.* VAL. MAX. 8, 13 ext. 6 CELS. 3, 24 p. 115. 4, 9 p. 132 SEN. dial. 2, 16, 1 *al. passim. nota* benef. 6, 37, 1 Callistratum aiunt — ita certe Hecaton auctor est — ... abominatum. PLIN. nat. 4, 65 *al.* 18, 27 Regulus ... aiebat ... agrum parandum. QVINT. inst. 1, 6, 36 *al.* CHAR. gramm. I 133, 18 *al.* DIOM. gramm. I 416, 29. *talia saepe ap.* GRAMM. IAVOL. dig. 24, 3, 66 pr. *P. Mucius* ait ... praestari oportere. *passim ap.* ICTOS. *nota* VLP. dig. 12, 1, 9, 9 Nerva Proculus ... condicere ... haec posse aiunt (39, 3, 1, 8 *al. asyndeticos.* 35, 1, 8 Trebatius et Labeo. *sic saepe*). APVL. apol. 32 *al.* AVIEN. ora 337 Euctemon ait non plus habere longitudinis *urbem* (350 dicit). 355. FAV. EVL. p. 9, 23 HYG. astr. 2, 1 p. 30, 4 *al.* AVG. civ. 6, 6 p. 257 *al.* VINDIC. med. 8 BOETH. mus. 2, 19 p. 250, 28. *in iudicio, arbitrio (arguere vel testari) ; cf. Voigt, die XII Tafeln I p. 142 sq.*: PLAVT. Most. 1138 disceptator eccum adest, age disputa. :: filium corrupisse aio te meum. Poen. 1344. *cf.* Rud. 1025 hunc meum esse dico. :: et ego item esse aio meum. SCAVR. Ascon. Scaur. p. 22 Hispanus M. Scaurum ... ait convocasse; M. Scaurus ... negat; testis nemo est (*cf. id.* Val. MAX. 3, 7, 8). CIC. Mur. 26 eum (*fundum*) ego ex iure Quiritium meum esse aio. nat. deor. 3, 74 illa actio: ope consilioque tuo furtum aio factum esse. LABEO dig. 19, 2, 60, 7 illam quoque culpam me tibi praestaturum aio. GAIVS inst. 1, 119 hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio. 2, 24 *al.* PAVL. frg. Vat. 50 aio hunc fundum meum esse. ALF. dig. 40, 7, 14 pr. servus liberum esse ⟨se⟩ aiebat. *nota nomin. c. inf.*: CATVLL. 4, 2 phasellus ille ... ait fuisse navium celerrimus (VERG. catal. 10, 2). HOR. epist. 1, 7, 22 vir bonus ... ait esse paratus. C *sequitur* quia, quoniam, ut *etc.*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 5 p. 931 ait ... sermo divinus, quia, ut palmes ... honorabilior fit ..., si ...: sic ... inferior iudicetur, si. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 289, 24 aiunt, quoniam non ... sequitur ... adfirmatio. *nota*: VEN. FORT. Mart. 2, 230 ait, ad sese quod caelitus angelus iret ac reserare sibi (reseraret ibi? *Leo*) mysteria ... et ... volitent sua nuntia. carm. 10, 5, 8 qui (*Zacharias*) ... redemptorem ... post ait ut terris ventre Maria daret (*cf. p. 1457, 15*).

5 *pro animantibus res loquuntur personatae*: PLAVT. Truc. 303 quid maceria illa ait ..., quae in noctes singulas latere fit minor? CIC. ac. 2, 97 contraria ... ea dico, cum alterum aiat, alterum neget (*cf.* fat. 37). HOR. sat. 2, 7, 80 vicarius ..., uti mos vester ait. TIB. 2, 6, 20 credula vitam spes fovet et fore cras semper ait melius. 3, 20, 1 rumor ait ... peccare puellam (PROP. 4, 4, 47 MART. 3, 80, 2). SEN. epist. 102, 29 haec cogitatio nihil sordidum animo subsidere sinit ... deos rerum omnium esse testes ait. illis nos adprobari ... iubet. QVINT. decl. 366 p. 400 quid ... lex ait? 'legatus sacrosanctus sit' (371 p. 408). VLP. dig. 5, 1, 2, 1 lex Iulia iudiciorum ait: *eqs.* 9, 2, 21 pr. *et saepe.* 24, 1, 32, 9 quod ait oratio (*sc. Caracalli in senatu habita*) 'consumpsisse'. 47, 8, 2, 2 quod edictum ait. APVL. met. 11, 28 quod ait vetus proverbium 'inter sacrum et saxum positus'. CYPR. GALL. deut. 156 aures commodet et sonos receptet, mentis nuntia quos ait loquella. COMM. instr. 2, 17, 7 indignatum ait dominum scriptura Iudaeis (FIRM. err. 25, 2 AVG. civ. 16, 32 p. 177 *al.*). 2, 32, 3 lex prudenter ait ... dolere. AVIEN. Arat. 1559 cum flammigeri cedit vis indita solis lucis egens ..., et caelo et pelago magnos ait adfore motus (*i. praenuntiat*). HIER. hom. Orig. in Ier. 11 p. 854 *al.* ait ... sermo divinus. VVLG. Is. 23, 4 ait mare ... dicens. AVG. civ. 1, 20 p. 34 ubi lex ait. 11, 17 p. 485 psalmus ait. PROSP. in psalm. 108, 5 ait veritas. *nota* RVRIC. epist. 10 p. 385, 15 quod ego

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...ecclesiastico testimonio verum esse confirmo, quo ait: *eqs.* SEDVL. op. pasch. 2, 8 sequens ait ita capitulum. *cf.* 2, 15.

6 aiunt (ut aiunt, quod aiunt) *i. q. 'proverbium, vulgaris locutio est'* (*cf.* Ov. fast. 5, 490 mense malas Maio nubere volgus ait. *aliter i. q. 'rumor, opinio est' supra, cf. p. 1453, 72 al.*): ENN. frg. inc. 10 V. neque, ut aiunt, μῦ facere audent. VARRO rust. 1, 1, 4 quoniam, ut aiunt, dei facientes adiuvant. 3, 4, 1 '⟨a⟩ postprincipiis' (-ia *codd.*, postprincipio*?*), ut aiunt, in castris. CIC. Verr. 4, 23 quem, ut aiunt, ne bestiae quidem ferre possent. Catil. 1, 15 tuas petitiones..., ut aiunt, corpore effugi. Flacc. 26 Sest. 59 Planc. 48 Phil. 3, 27. 12, 5. Pis. 69 'claudus' quemadmodum aiunt 'pilam'. de orat. 2, 186. 233. 364 orat. 21 ac. 1, 18. 2, 58 fin. 2, 23 *al.* Att. 5, 18, 1. 8, 5, 1. 13, 44, 3. 14, 13ᵇ, 1 epist. 7, 5, 3. 13, 50, 2. 15, 15, 3. DOM. MARS. Philarg. Verg. ecl. 3, 90. VELL. 2, 93, 1 sane, ut aiunt, ingenuarum virtutum. PHAEDR. 5, 6, 6 carbonem, ut aiunt, pro thesauro invenimus. SEN. nat. 1, 15, 1 epist. 84, 3. 85, 34 COLVM. 9, 14, 12 QVINT. inst. 11, 3, 40. 50. 12, 2, 4. 12, 7, 9 PS. APVL. Ascl. 12 TERT. anim. 2 LACT. inst. 5, 3, 23 AMM. 18, 5, 6. 19, 5, 2. 28, 1, 26. 29, 2, 22 *al.* HIER. epist. 4, 1. 34, 6. 48, 1. 75, 2. 9 *med.* 121 pr. 126, 1 (58, 7 sicut aiunt). SVLP. SEV. Mart. 26, 3 MACR. sat. 3, 12, 10 SIDON. epist. 1, 1, 3 ENNOD. carm. 1, 6 p. 521, 19 *al.* PLAVT. Merc. 296 senex quom extemplo est, iam nec sentit nec sapit, aiunt solere eum rursum repuerascere. Pseud. 786 quamquam illud aiunt magno gemitu fieri, comprimere dentes videor posse. PACVV. trag. 369 insanam *Fortunam* ... ⟨esse⟩ aiunt, quia. TER. Haut. 1036 natus item, ut aiunt Minervam esse ex Iove. HEMINA hist. 24 quae nata sunt, ea omnia denasci aiunt. VARRO ling. 6, 57 adlocutum mulieres ire aiunt, cum eunt ad aliquam locutum consolandi causa. 8, 61 *al.* rust. 1, 40, 2 CIC. div. 2, 117 LIV. 22, 39, 19 SEN. dial. 6, 16, 5 epist. 109, 16 PLIN. epist. 7, 9, 15 HIER. epist. 130, 16. TER. Andr. 192 omnes, qui amant, graviter sibi dari uxorem ferunt. :: ita aiunt. 805 ut quimus, aiunt, quando, ut volumus, non licet. Haut. 719 qui aiunt: quid si nunc caelum ruat? Phorm. 419 actum, aiunt, ne agas. HOR. sat. 2, 2, 64 hac urget lupus, hac canis, aiunt. FRONTO p. 102, 5 N. 'ante gestum, post relatum', aiunt, qui tabulas sedulo conficiunt. TER. Phorm. 506 id (*om.* ς), quod aiunt, auribus teneo lupum. 768 ita fugias ne praeter casam, quod aiunt (dicunt *al.*). CIC. Cato 21 nec sepulcra legens vereor, quod aiunt, ne memoriam perdam. epist. 7, 25, 2 nec 'transversum unguem', quod aiunt, a stilo. PROP. 2, 16, 35 nisi forte, quod aiunt, turpis amor surdis auribus esse solet. LIV. 7, 13, 7 compressis, quod aiunt, manibus. FEST. p. 310, 22 rem in medio, quod aiunt, positam. SEN. contr. 2, 7, 6 felici et aureo, quod aiunt, saeculo natos. SEN. dial. 3, 19, 5 nequitiam ... summo, quod aiunt, animo inhaerere. 5, 43, 5 dum respicimus, quod aiunt, ... iam mortalitas aderit. benef. 2, 4, 3. 5, 8, 3 epist. 52, 6. 71, 1. 81, 31 COLVM. 1 pr. 33 PETRON. 47 FRONTO p. 113, 10 N. 213, 18 quod volgo aiunt. GELL. 17, 5, 14 inlotis, quod aiunt, pedibus. APVL. met. 2, 7 fores ... accedo et, quod aiunt, pedibus in sententiam meam vado. 7, 16. TERT. spect. 25 de caelo, quod aiunt, in caenum. nat. 1, 17 super hoc ..., quod vulgo aiunt, sannam facimus. 2, 10 AMM. 20, 1, 2. 19, 12, 5.

7 *structurae*: *cum dativo* (TER. Ad. 276 *v. p. 1454, 55*): NEP. Dat. 11, 4 Datami venienti ait ... se animadvertisse. Eum. 11, 3 Eumenes ... ait Onomarcho ... se mirari. Ov. epist. 15, 68 cum mihi 'pone metum' nuntius ales ait. am. 3, 9, 57 met. 3, 289. 4, 639. 10, 553 *al.* fast. 3, 342 *al.* LIV. 7, 5, 3 ianitori opus esse sibi ... convento ... ait. 9, 14, 3. 21, 54, 1 'hic erit locus' Magoni fratri ait. 29, 27, 8 FEST. p. 170, 16 SEN. contr. 2, 6, 11. 7, 7, 19 *al.* SEN. dial. 3, 15, 3 *al.* epist. 12, 1 *al.* LVCAN. 3, 559 PERS. 1, 2 min tu istud ais? MART. 8, 27, 2 hoc tibi ait: morere. QVINT. decl. 330 p. 298, 13 PLIN. epist. 7, 24, 6. ITALA apoc. 10, 9 (cod. g) *cf.* 10, 11 (Primas.) *al.* ait mihi: *eqs.* (VVLG. dicit). ITIN. Silv. 14, 2. 19, 5 *al.* OPTAT. 5, 3 p. 124, 5 *al.* FILASTR. 107, 15. 156, 1 *al.* HYG. fab. 136 p. 115, 19 *al.* HIER. epist. 68, 2. VVLG. gen. 15, 5 *et passim.* AVG. civ. 5, 18 p. 226 *al.* SVLP. SEV. dial. 2, 14, 1 AVIAN. apol. 20 *al.* PROSP. epist. 16 *al.* SIDON. epist. 6, 1, 2. VICT. VIT. 2, 13 aientes invicem singuli nobis. HIST. Apoll. rec. A 8 *al.* VEN. FORT. carm. 9, 2, 105 VITA Caes. Arel. 1, 47 *al.* CORP. V 5870, 11 (*Mediolanii*). ad *aliquem*: APVL. met. 2, 15 devorato pudore ad Milonem aio: *eqs.* 5, 18. IVL. VAL. 1, 4 p. 6, 21 ait ad reginam. ITIN. Silv. 19, 16 LVCIF. Athan. 2, 25 OPTAT. 4, 7 p. 113, 2 HYG. fab. 126 p. 110, 22 ITALA act. 7, 3 (Aug. civ. 16, 15 p. 151) *al.* (VVLG. dixit). VVLG. gen. 4, 9 *al. passim.* AVG. civ. 22, 29 p. 627. SVLP. SEV. Mart. 6, 1. HIST. Apoll. 4 *et saepe.* VITA Caes. Arel. 2, 6 *al. cf. p. 1460, 11.* ad *aliquid*: LIV. 6, 15, 7 ad ea Manlius nec se fefellisse ait (24, 33, 7 *al.*). contra: Ov. fast. 4, 884 haec contra dux ita Tuscus ait: *eqs.* LIV. 3, 57, 1. de *aliquo*: CIC. Brut. 71 'nec... quisquam erat ante hunc' ait ipse de se nec mentitur in gloriando. Tusc. 3, 63 ut ait Homerus de Bellerophonte. leg. 1, 1. div. 1, 88 quorum de altero etiam apud inferos Homerus ait 'solum sapere'. PAVL. FEST. p. 128, 13 de qua (*effigie*) Plautus ait: *eqs.* FEST. p. 376, 23. SEN. contr. 2, 1, 39. 3 pr. 12 suas. 3, 4 AVR. Fronto p. 30, 18. 31, 2 N. *nota* p. 33, 17 N. quod Plautus egregie in Colace super eadem re ait:.... VLP. dig. 47, 9, 3, 7 quod ait praetor de damno dato. 42, 5, 9, 1 *al.* APVL. met. 2, 8 quid ego de ceteris aio? TERT. ieiun. 15. OPTAT. 7, 1 p. 166, 5 quod apostolus de extralegalibus ait. PRISCILL. tract. 1, 8 FILASTR. 96, 2 *al.* FAV. EVL. p. 21, 21 HIER. epist. 121, 5 *al.* AVG. civ. 2, 18 p. 75 *al.* *ad verba scripta pertinent tales iuncturae*: CIC. orat. 18 Antonius ... in eo libro, quem unum reliquit, ... ait se vidisse. nat. deor. 2, 18 'unde ... arripuit?' ut ait apud Xenophontem Socrates. Tusc. 2, 1 Neoptolemus ... apud Ennium. Cato 50 versiculo quodam. Att. 9, 9, 3 epistula tertia. epist. 7, 33, 1. VITR. 1, 1, 12 in suis libris. *similia*: FEST. p. 158, 26 *al.* SEN. dial. 9, 9, 4 epist. 18, 9 COLVM. 3, 9, 4 PLIN. nat. praef. 30 QVINT. inst. 2, 15, 18 SVET. Aug. 71 VLP. dig. 12, 1, 1, 1 *al.* HIER. epist. 30, 3 *al.* AVG. civ. 6, 2 p. 247 *al.* *nota* FEST. p. 150, 29 *Gracchus* in Pompilium et matronas (*i. in oratione habita in P.*) ait. *sim.* GAIVS dig. 50, 16, 234, 2 Ofilius ad Atticum ait ... contineri. *adduntur adiectiva ad designandum statum loquentis, ut*: VERG. Aen. 7, 259 laetus ait. *nota* HOR. sat. 1, 9, 12 aiebam tacitus. *saepe participia*: *cf. supra et* STAT. Theb. 9, 446 infrendens. Ach. 1, 494 increpitans. TAC. ann. 15, 66 renidens. HIER. epist. 123, 3 disputans. VVLG. Ezech. 9, 8 clamans. Dan. 1, 47 loquens. Zach. 1, 21 dicens. *adverbia etc.*: CIC. Quinct. 79 bene. *talia passim.* Ov. am. 1, 6, 12 leviter. LIV. 23, 33, 6 intrepide. SEN. nat. 1, 5, 6 disertissime. STAT. Theb. 5, 669 mitius. TERT. anim. 42 coactius. AVG. civ. 6, 2 p. 247 breviter. 7, 1 p. 273 facetius. Ov. met. 9, 132 secum (APVL. met. 1, 18 *cf.* VVLG. I reg. 2, 7 Luc. 16, 3). fast. 6, 444 magna voce (*cf.* LIV. 9, 10, 10 PS. APVL. Ascl. 41 VVLG. II Macc. 7, 27). VVLG. gen. 31, 36 cum iurgio. HIST. Apoll. 27 leni ... sermone.

synonyma (*cf. sub* ain): censere, dicere (*adde* PLAVT. Amph. 384 Asin. 897 *al.*), fari, inquam, loqui (CIC. div. 2, 69), memorare, nominare (ARNOB. nat. 3, 40), praedicare, verbum facere. *oppositum*: negare (*adde*: PLAVT. Men. 820 TER. Phorm. 383 CIC. Tusc. 1, 77 Att. 4, 5, 2 QVINT. decl. 353 p. 384 SVET. Iul. 55). *derivatum*: aientia. *compositum non exstat, cf.* CONSENT. gramm. V 379, 20 pleraque verba non posse conponi, ut aio, quaeso.

ain. CIC. orat. 154 ain pro aisne. DON. Ter. Andr. 875 quaerit Probus, 'ain' quae pars orationis sit et an una sit. est autem ain quasi aisne. ... ergo ain percontativum verbum est (*cf.* Phorm. 37). GLOSS. IV 13, 47 *al.* V 344, 47 ain verbum interiectionis. *de prosodia cf. p. 1453, 37.* ain *praecedit fere alteram interrogationem, sicut* 'quid ais?' *v. p. 1455, 5.* GLOSS. IV 205, 15 *al.* ergo. V 263, 66 *al.* vero (ain vero*? Goetz*). PLAVT. Capt. 551 ain, verbero? me rabiosum ... memoras ...? Pers. 491 ubi nunc tua libertast? :: apud te. :: ain, apud mest? :: aio, inquam, apud te est, inquam. Rud. 1095 ostendere his iube. :: ain? ostendere? TER. Phorm. 510 *Ph.* vendidit. *An.* quid? vendidit? *Ge.* ain? vendidit? *nota*: APVL. met. 3, 22 ain, inquit, vulpinaris amasio, meque sponte asceam cruribus ... inlidere compellis? 6, 2 ain, Psyche miseranda, Venus ... tuum vestigium furens ... requirit ..., tu vero ... cogitas ...? 7, 25. PLAVT. Amph. 1098 Alcumena geminos peperit filios. :: ain tu? geminos? :: geminos. Asin. 484 ain tu, furcifer? erum nos[met] fugitare censes? 812 ain tu? ... excuses te ...? Capt. 892 Cas. 397. Curc. 323 ain tu? omnia haec? in carnario fortasse dicis. Epid. 699 ain tu? libuit? :: aio. Most. 383 pater, inquam, aderit .... :: ain tu? pater? 640 Pers. 29ᵃ. Pseud. 218 (*in apostropha ad absentem*) ain, excetra, tu? ... num quoipiam est ... nitidiusculum caput? TER. Haut. 242 adsunt tibi. :: ain tu? :: sic est. 890. 1014. Eun. 392 ain tu? laetast? 567 in hac commotus sum. :: ain tu? :: primam dices. Phorm. 970 ain tu? ... venias nunc ...? CIC. Caecin. 49 ain (an *ed. Orelli?*) tu, qui ... diiudicas ..., poterisne dicere ...? de orat. 1, 165 mirari satis non queo ... te ... desiderare .... ain tu? inquit ille. si ... putas, etiamne ... possumus ...? Brut. 152. Tusc. 5, 35 (an tu *al.*). div. 2, 52 Att. 4, 5, 1. 6, 1, 17 *al.* VAL. MAX. 3, 7 ext. 6 GELL. 13, 29, 2. GLOSS. IV 13, 48 ain tandem: dicis vero. *cf.* V 344, 47 *et* NOT. Tir. 49, 45. PLAVT. Asin. 896 nauteam bibere malim ... quam illam oscularier. :: ain tandem? Aul. 298. Trin. 987 is ... sum. :: ain tu tandem? is ipsusne es? :: aio. :: ipsus es? :: ipsus, inquam, Charmides sum. Truc. 608 ain tandem? (istuc primum experiar) tun tantilli doni causa ... amas hominem non nauci? TER. Andr. 875 ain tandem? civis Glyceriumst (*cf.* 908)? Phorm. 373 COM. pall. inc. 31. CIC. Planc. 49 ain tandem? una centuria ... tantum habet auctoritatis ...? fin. 41 *al.* Att. 6, 2, 8 epist. 9, 21, 1. LIV. 10, 25, 7 (*nota pluralem*) ain tandem? ... num ... habetis? FRONTO p. 66, 1 N. ain tandem, quo pacto ... suspenditur? (*an sic* p. 227, 8 *pro* an tandem *scribendum?*). APVL. met. 1, 8 MART. CAP. 8, 806. PLAVT. Amph. 284 *Sol* invitavit sese in scaena plusculum. :: ain vero, verbero? deos esse tui similis putas? 344 ain vero? :: aio enim vero. Asin. 722 opto annum .... :: impetrasti. :: ain vero? :: certe, inquam. Pers. 184 satin haec meministi ...? :: melius quam tu, qui docuisti. :: ain vero, verbereum caput? :: aio enim vero. TER. Eun. 803 ain vero, canis? sicine agis? CIC. rep. 1, 19 ain vero? ... explorata nobis sunt ea ...? *cf.* NOT. Tir. 49, 44. *alterius interrogationis vice est infinitivus*: PLAVT. Amph. 799 ain ... nos advenisse ...? :: aio. Asin. 851 ain tu meum virum hic potare, obsecro? Aul. 186 quid tu? recten atque, ut vis, vales? ... ain tu te valere? Epid. 717 Most. 964. 974 Poen. 961 Truc. 193. 306 ain tu vero veteres lateres ruere? TER. Hec. 415 ain tu tibi ... evenisse?

ex partic. adiect. subst. **aiēns**, -entis *cf. p. 1453, 17.* CIC. top. 49 sunt ... illa valde contraria, quae appellantur negantia; ea ἀποφα-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

τικά graece, contraria aientibus. MART. CAP. 4, 342 de proloquendo: in ea parte quaeritur ..., quae sint aientia, quae negantia. *cf.* aientia. *Hey.*

1. Aio, -onis *nom. vir. celt., cf. fem.* Aiu, Aia, Aius *4.* CORP. II 2772 (*v. p. 1462, 52*). 2782 C. Calvisio Aiionis f. Gal. Sabino. 2822 (*cf.* Ephem. epigr. 8, 145) ⟨C. Calvisi⟩o Aionis f. Gal. Sabino. 2814 L. Tritalicu⟨s⟩ Aiionis Flavi f. III 4597 Domisi Aionis. XIII 3707 (*Treveris*) *in parte antica* 2, 12 L. Cassius Aio. VII 1336, 30 of. Aio(nis) *cf.* 1336, 29 offi. Ai.... INSCR. christ. de Rossi I 521 (*a. 403*) hic requiescet Aio in pace. *separandus videtur ab his Langobardus:* CHRON. min. I p. 498, 379. 389 Langobardi ... Iborea et Aione ducibus.

2. Aio *v.* Ahio. [**Aiofus**] *v.* Alyzia. **Aiogenus** *v. p. 1462, 54*).

Aioia *nom. mul. barb.* CORP. III 14607[1] (*Dalmat.*) Aur(eliae) Aioia et Pinenta.

? **Aiolinus** *nom. vir.* INSCR. Rhen. Bramb. 648 (*Rigomagi*) Aiolini (*lectio non sat certa*) (filius). *V*

Aiōn *indecl.*, עִיּוֹן, Ἀΐν, Ἀϊών. *nom. oppidi Palaestinae:* VVLG. III reg. 15, 20 percusserunt Ahion (Aion *quidam codd.*). IV reg. 15, 29 cepit Aion (Aiom *cod. Amiat.*). II par. 16, 4. HIER. nom. hebr. p. 41, 1 Avan subvertit eos sive movens eos vel fons. sit. et nom. p. 97, 20 *legitur* Aenda. p. 97, 27 Ahian. *Plenkers.*

Aionion *v.* Aeonium *p. 991, 2.*

? **Aiopius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 3574 (*litteris antiquis*) T. Sa(lvius) Aiopi (*potest tamen legi et* aiori *et* aiofi) C. V(ibi) f(ilii) magist⟨r⟩es de veci s⟨ententia⟩ opus faciund(um) couraverunt. *nominantur ergo* T. Aiopius C. f. *et* Sal. Aiopius V. f.

Aiosecus, -ī *nom. vir. barb.* INSCR. Ephem. epigr. IX 134 (*in Lusitania*) Luci Aioseci.

Aioulfus *v.* Aiulfus.

? **Aiphrenius** *nom.* (*gent.?*). CORP. VIII 18708 (= 4789) Marcus | Aiphreni|s. ⟨I⟩u⟨c⟩u|ndus. *si subest gent.* Aefrenius, *cf.* Aefrius; *potest tamen fuisse dominus barbarus, velut Hebraeorum* Ephraim, Ephrem.

Aipicius *v.* Epicius.

Aipon(i?)us *nom. vir.* CORP. II 2859 (*periit, descr. Florez*) Apolinius Turainus Aiponi f. XIII 10010, 2967[m] (*in signaculo*) Aipon.

Airamn(us?). CORP. XIII 10010, 2847[b] (*in signaculo*) Airamn.

? **Airg.** *vel* **Arg.** *in vasculo* CORP. II 5603. *cf.* 5601 Airg. Camali. VI 21213 (*periit*) Airg ... *cogn. ut videtur, fortasse corruptum.*

Airoc(us?). CORP. XIII 10010, 2967[n] (*in signaculo*) Airoc.

deo **A.|ironi** CORP. II 5888.

? **Airula** *nom. mul.* CORP. X 4720 (*in agro Falerno; periit male descripta*) Appie Veturiae Airulae Coecivae Sabinillae c(larissimae) f(eminae).

(**Ais?**) *nom. mul.* CORP. XIV 3790 (*Tibure, periit*) Raeciae Sex. l. Áini.

Aiza *bis in signaculo* CORP. XIII 10006, 4. *cf.* III 8076, 3 *in lucerna* Aize.

Ais⟨a⟩berga puella deo placita CORP. XII 2834 (*a. 491*). *cf. Binding, Burg.-Roman. Königreich I p. 382.*

Aiscidius *nom. gent.* CORP. X 4792 (*Teani Sidicini*) C. Aiscidi Lepotis (*sic*). *cf.* Aescionius.

Aisernīnus *v.* Aeserninus.

Aisius, -a *nom. gent.?* CORP. III 4033 (*Poetovione, periit*) Speciatiae Aisiae (Caesiae *pars testium*). III 14373, 57 (*in vasculo*) Aisius f. *cf.* XIII 10010, 72 Aisii m(anu) *nisi est* Aisti. *cf.* Aesius.

Aisogi(us?) *cogn. vir.* CORP. III 14359, 24 Aisogio, *potest tamen vel pro nominativo haberi.*

Aistīvus *v.* Aestivus.

Aistomodius *nom. vir. germ.* CORP. III 4453 (*Carnunti*) Sept(imio) Aistomodio reg(i) Germ(anorum).

Aistus *vel* **Aisto** *nom. vir. celt.* CORP. XIII 10010, 72 (*in vasculo*) Aistu(s) fecit. III 6010, 7 (*in vase cretaceo*) Aísto fec(it).

Ait *v.* Hai. **Aita** *v.* Aeta. **Aiteia** *v.* Aetius *p. 1160, 38.*

Aitera, -ae *nom. vir.* CORP. III 4911 (*Zollfeld*) Titiu Aiterae f(ilia).

? **Aites** *nom. mul.* CORP. III 14432 Aites ⟨Va⟩lent⟨ina⟩ con⟨iux⟩; *potest tamen ante* Aites *syllaba vel littera periisse.*

aithales, -ūs *n.*, ἀειθαλές, *herba.* PS. APVL. herb. 123 Graeci aizoon, alii aithales ..., Latina semperflorium et sempervivum. *cf. p. 1148, 52.* **Aithalēs,** (-ūs), -ētis, Ἀειθαλής, *nom. serv. et lib., v. p. 1148, 61.*

Aithanaricus *v.* Athanaricus.

[**Aitigilem**] *v.* ad Atticillae *II p. 1138, 62.*

Aitinacī *in lucerna* CORP. XIII 10001, 346.

Aitul. *quod sit cognomen in titulo* INSCR. Ephem. epigr. VIII 136 (*in Paelignis*) ⟨...⟩nicius P. f. Aitul. *incertum*; Antul(lus) *coniecit Otto*; Aetolicus *pro cognomine non videtur fuisse in usu.*

? **Ai⟨tu⟩lae** *vix recte suppleverunt in titulo* CORP. XIII 704 (*Burdigalae*) Claudiae A.i//lae. *fuitne* A.⟨fi⟩l⟨i⟩ae?

Aiu, -unis *nom. mul. barb., cf.* Aio, Aia *sub* Aius *4.* CORP. III 11481 (*Faistritz*) Aiiu Macci f(ilia) *mater.* 4948 (*Viruni, cf.* 11522) Octav⟨ia⟩ Aiu. 14364 (*Viruni*) Aiuni Castici f(iliae).

Aivasais *in tegula* CORP. XI 2321.

Aiuccio, -onis *nom. vir. barb.* CORP. III 5669 (*Noric.; cf.* 11809) Aiuccioni Nigrini f(ilio). *f.* **Aiuca.** CORP. III 14359, 21 (*Pann. sup.*) Aiiuca ⟨C⟩ombrissae f(ilia). CORP. III 4991 (*Viruni*) Aiucia Primitivi *uxor. cf.* Aius *4.*

Aiul(us) *nomen lapicidae in porta nigra Treverorum* CORP. XIII 3778 p. 607. *nom. mul.* **Aiula.** CORP. X 2034 (*Puteolis*) Aiula coniunx. *nom. mul.* **Aiulo.** CORP. III 14352 (*Aquinci*) Flavia Aiulo. *cf.* Aius *4,* Aio, Aiu.

Aiulfus, -ī *nom. vir. barb. dux Suevorum in Hispania:* HYD. chron. II p. 25, 139 per Agiulfum (agyulf- *cod. Fredeg.*). p. 29, 180 Aioulfus. p. 30 Aioulfus (agiulfus *cod. Fredeg.*). IORD. Get. 44, 233 Agrivulfum (acliulfum, athliuulfum, athiuulfum *codd. recc.*).

? **Aiunus** *nom. vir. barb.* CORP. XIII 3280 Aulioni Aiunus f(ecit) *an* f(ilio)?

Aiurēnsis *v.* Azurensis.

1. Āius, -ī *nomen dei ab* aio. VARRO div. apud Gell. 16, 17, 2 A[r]ius deus appellatus araque ei statuta est, quae est infima nova via, quod eo in loco divinitus vox edita erat. CIC. div. 1, 101 ara ... Aio Loquenti ... consecrata est. 2, 69 Aio Loquenti aram in nova via consecratam. quid ergo? Aius iste Loquens, cum eum nemo norat, et aiebat et loquebatur ⟨et⟩ ex eo nomen invenit, posteaquam et sedem et aram et nomen invenit, obmutuit? LIV. 5, 50, 5 templum in nova via ⟨Aio⟩ Locutio fieri. 5, 52, 11 Aio (*om. MP*, al *L*, apatu *V*) Locutio. ARNOB. nat. 1, 28 qui ... adorant Lares Aios Locutios (aiaceos boeoteos *trad.*). *cf.* Plut. Camill. 14 *et* 30 νεὼν Φήμης καὶ Κληδόνος (de fort. Rom. 5).

2. Aius, -a *nom. gent., quocum comparandum est* Ahius, *componenda* Aiacius, Aiadius, Aiasius, Aiatius, Aiavus, Aiedius, Aienus (-ius), Aiusia (?). *nobilis polyonymos:* CORP. III 6755 (*Ancyrae*) Salví Nen⟨i⟩ L. Ai Camp⟨ani⟩ani Cn. Plo⟨ti⟩ Maximini T. ⟨H⟩oeni Sever⟨i⟩ Serveieni V⟨rsi⟩ IIIvir. K. trib. la⟨t⟩. leg. V Mac. *eqs. ceteri:* CORP. VI 11287 L. Aius Anícétus (*idem* 35603). 14636 Aia Isias. X 1087 (*Nuceriae Alfat.*) P. Aio P. f. Men(ecrati) *vix* Men(enia). XIV 556 L. Aíus ... Ep⟨...⟩. XI 6699, 5 (*in lucerna*) Aia Stlacia Tura dormit. V 962 (*Aquileiae; cf.* suppl. ital. 77) Aius Pompp......s collega noster *scil. IIIIvir.* 1061 (*ibid.*) L. Aíus L. f. Tíro t. f. i. sibí et suís arbitratu L. Ai Vítalis l. L. Aio Primigenio Aíae L. l. Vítalíni (*sic*) L. Aío Severo L. Aío L. f. Stentil. 1062 (*ibid.*) Aiía Vrban⟨a⟩. 3369 (*Veronae*) Aiae Proclae. III 10697 (*in tegula*) P. Ai G. B (*?*) 14413 Aia Nainitia (*? v. s. v.* Aianaitia). II 5798 Aiae Caelaon Peregrini filiae. 6298 Aiae Quemiae Boddi f. Celtigun. an. XXXI Aiae Caravancae Boddi f. Celtigun. an. XXXV Aia Origena Vironi f. monimentu faciendu curavit pientissimis filiis. *fortasse etiam* Haii *aliqui cum* Aiis *sunt componendi, v. sub v.* Haius. *gent.* **Aiānus,** -a. CORP. VI 2381 (*a. 153—156*) b, 22 M. Aianus M. f. Arn. Val⟨...⟩. *gent.* **Aiānius,** -a. CORP. IX 3464 (*Peltvini*) P. Aianio P. l. Festo.

3. Aius, -ī (ā-?) *cogn.* CORP. XI 3647 (*Caere*) A. Egnati M. f. Aii.

4. Aius, -a *cogn. barb.; cf.* Aio, Aiu. CORP. II 818 Aelia Aia soror. III 14538 Aia Atti filia. 917 Aia Nandonis. INSCR. Corr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1903 p. 138 (*Bingii*) Aiia Deccav⟨i⟩ filia. CORP. XIII 10010, 73 (*in vasculo*) Aius *vel* Aiu. *nota* CORP. II 2786 (*periit*) Aius Antonius, *cf.* II 2772 Ai.io *in initio tituli et* INSCR. Ephem. epigr. IX ad II 2774 T. Valerius Flavus ... Aiiogenus.

? **Aiusius,** -a *nom. gent.* CORP. V 8128 Aiusia Stobas; *de lectione dubitabat qui descripsit.*

Aiūtor *v.* Adiutor *p. 717, 71.*

? **Aiuva** *nom. barb.* CORP. XIII 7280 Ollogabiabus Aiuva .... Atiuvanius *coni. Mommsen.*

Aixixi(us?) *nom. barb.* CORP. XIII 10010, 2879[c] *et* 3301[a] Aixixi *in vasculis.*

Aiy *v.* Alyi. **Aizani** *v.* 2. Azani. **Aizizi** *v.* Azizis.

aizoon *vel* **-um,** -ī *n.*, ἀείζωον. *formae vulgares* ahisdo, aisdo, aizon *v. infra; fortasse eiusdem generis est illud* aesum PLINI *l. 66.* PLIN. nat. 18, 159 herbae quae appellatur aizoum, in tegulis nascens et ab aliis aesum, latine vero sedum aut digitillum. 24, 169 *herba* aizoo similis (24, 183). 25, 159 *cotyledonis herbae* usus ad eadem quae sativi (iniui *E*, iridi *codd. cett.*) aizoi. duo genera eius: maius in fictilibus vasculis seritur ..., alterum minusculum, quod erithales (eritiles *codd.*) vocant..., sed aeque (qui *codd.*) aizoum utrumque quoniam vireat semper; *sequuntur descriptiones.* 25, 163 *adversatur* aconito ... maius aizoum. 26, 32 aizoum (101. 131. 145 163). 26, 45 aizoi sucus. *ibid.* aizoum ... torminibus resistit. 26, 111 aizoum sive sedum. 26, 121 igni sacro medentur aizoum, folia trita cicutae. 26, 127 aizoum. 26, 129 sanantur ... aizoo. 26, 137 *prodest* aizoum omne, sed maioris sucus efficacissime. 27, 15 aizoum maius. 32, 40 cum aizoo herba. 1, 25, 102. MARCELL. med. 20, 26 folia ... aizoi. 30, 66 aizoon herba. PS. APVL. herb. 123 (*v. p. 1461, 69*). *ibid.* micron aizoon. THEOD. PRISC. log. 36 aizoon (taitoon *B*). 38 aizoon (aioon, agaon, aiion *codd.*). DIOSC. 2, 171 telefion quem multi aizoon agreste ... dicunt. 3, 168 folia habet aizoo minore ⟨similia⟩ (4, 97). 4, 85 sicut maior ahisdo. *ibid.* est similis aisdo. 4, 87 de aisdo maiore. aisdo maiore dicitur quod omni tempore viridia folia habet. 4, 88 de aisdo minore. 4, 89 de aisdo tertia. tertium aisdo quem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

multi andragne agreste vocant aut telefion. PS. DIOSC. herb. fem. 33 aizos minor nascitur. CASS. FEL. 56 herbae semperviventis, quam aizon (*sic codd.*) vocant. ORIBAS. eup. 2, 1 A 6 aizon, quam Latini Iovis barba adpellant.

Akzucia *signum mul.* CORP. VIII 5721 Aemilia Quinta qui et Akzucia (*sic descr. Wilmanns*; Arzucia *coni. Schmidt*).

al *voculam celticam putabat* AVSON. 349, 5 dic quid significent catalepta Maronis? in his 'al' Celtarum posuit. sequitur non lucidius 'tau'. *spectabat* VERG. catal. 2, *correxit tamen in editione altera errorem ita ut de* tau *solo ageret.* *V.*

āla, -ae *f.* [*i. q. theodisc.* ahsala *anglosax.* eaxl 'ala, umerus', *cf. c.* axilla. *Th.*]. CIC. orat. 45, 153 *v. sub* Ahala *p. 1443, 49.* ISID. orig. 12, 7, 6 vocatae ... alae eo quod iis aves complexos alant ac foveant pullos. *scriptum in codd.* hala *ex. gr.* CAPITOL. Pert. 2, 2 GLOSS. II 68, 10. *formae disyllabae apud dactylicos in hexametro fere semper pedem obtinent sextum. usque ad* TAC. *non multos locos omisi.* [*it.* ala, *francog.* aile, *hisp.* ala. *M.-L.*] *de significatione*: SERV. ecl. 6, 14 alae ... et volucrum sunt et navium.

I *penna.* GLOSS. πτέρυξ, πτερόν, πτερὸν ὀρνέου; alā πτέρυγι; alae πτέρυγες; *cf.* HIER. in Ezech. 4, 16, 8 p. 150 amictum expandit pro alis: hoc enim interpretatur πτερύγιον. LACT. opif. 5, 3 *in tertio genere animalium* priora illa neque pedes neque manus sunt, sed alae, in quibus pinnae per ordinem fixae volandi exhibent usum. DIFF. Suet. p. 307, 29 ISID. orig. 12, 7, 6. *coniunguntur saepius cum aliis corporis partibus velut* LVCR. 6, 835 pinnarum nisus ... et conamen ... alarum. VERG. Aen. 4, 180 pedibus et ... alis (Ov. met. 8, 255 PLIN. nat. 10, 103). Ov. met. 7, 269 ipsis cum carnibus alas. 13, 614 alasque adversaque pectora. CELS. 2, 18 p. 65 colla alaeve. COLVM. 8, 2, 10 pectora ... alae ... caudae. 8, 7, 2 alis atque clunibus. PLIN. nat. 10, 8 specie ... alis ... reliqua magnitudine. 10, 42 alae ... corpus. 11, 249 alas ... suffraginem. 30, 149 alis et cruribus. QVINT. inst. 2, 4, 18 rostro atque alis. SCHOL. Germ. Bas. p. 67 in capite ... in singulis umeris ... in sinistra ala ... in dextra ab umero et ab ultima pinna ... cubitis ... *similiter* p. 85 *et* HYG. astr. *hic illic.* ANTH. 132, 3 ora ... crista ... barba ... alae colla comae pectus femur inguina cauda. CARM. poet. min. V 68, 59 per caput dextramque alam. AMBR. hex. 5, 14, 45 caudae ... alarumque. HIER. tract. in psalm. 91 p. 122, 17 tubam vocis ... alas. ISID. orig. 12, 2, 17 alis et facie. 12, 7, 6—8. *commemorantur partes alarum* pennae, plumae, umeri, articuli, venae, vola *sim., alia ad alas pertinentia* color, magnitudo, qualitas, motus, sonitus, *sim.*

proprie: A *animalium volatilium.* 1 *avium: generaliter*: CINC. Gell. 16, 4, 6 *alae exercitus* dextra sinistraque tamquam alae in avium corporibus locabantur. LVCR. 5, 1039 alituum ... genus alis omne videmus fidere. 6, 835 *de avibus Avernum lacum supervolantibus*: conamen utrimque alarum proditur omne. hic ubi nixari nequeunt insistereque alis.... Ov. met. 1, 308 in mare lassatis volucris ... decidit alis. ars 1, 391 non avis utiliter viscatis effugit alis. PAVL. FEST. p. 156 avis cum quattuor alis. FEST. p. 197 *alites* alis ac volatu *auspicium faciunt.* 406. CELS. 2, 18 p. 65 ex avibus ... alae ... infirmissimis *membris* adnumerantur. PLIN. nat. 10, 42 omnibus *avibus uncorum unguium* alae grandes. 10, 111 expandunt alas pendentesque raro intervallo quatiunt ⟨aliae⟩ *aves*, aliae crebrius. 10, 149 *ut pullus* dextram ... alam supra caput *habeat.* 11, 249 aves ... alas in priora curvant. 12, 24 folium *fici* alas avium imitatur. VAL. FL. 2, 264 *avis capta* inrita concitat alas. STAT. Theb. 2, 39 summos nec praepetis alae plausus adit colles. 3, 471 te, *Iuppiter*, pernicibus alis addere consilium. 10, 462 *ni mater volucrum* amantibus increpet alis. TERT. orat. 29 *aves* alarum crucem pro manibus expandunt. NEMES. cyn. 318 illic ... greges florentibus alis invenies avium. LACT. opif. 5, 3. HIL. in psalm. 56, 3 avibus naturae est infirmitatem pullorum alis inumbrare. SERV. Aen. 4, 121 quia *equites* pedites tegunt alarum vice (11, 604). VEG. mil. 2, 1. AMBR. hex. 5, 14, 45 *et piscibus et avibus* alarum ... remigium *suppetit.* VVLG. sap. 5, 11 tamquam avis ... cuius ... sonitus alarum verberans levem ventum et *quae* ... commotis alis transvolavit. Dan. 7, 6 alas habebat *bestia* quasi avis quattuor. CLAVD. carm. min. 27, 39 solitae medios alae transcurrere nimbos vix ima tolluntur humo. PAVL. NOL. carm. 23, 15 *volucres variae* versicoloribus alis. AVG. serm. ed. Mai 75, 4 habuit *caecus* manus metantes itinera, quae quasi alae vel remi totam molem corporis gubernabant. 126, 12 talem tibi puta istam sarcinam *Christi*, qualis est avibus sarcina alarum. alarum sarcinas si aves habuerint, sublevantur; si detractae fuerint, in terra remanebunt. BOETH. categ. 2 p. 224ᴬ *sq.* CASSIOD. in psalm. 16, 9 *aves* caros filios alarum suarum extensione custodiunt (35, 7). 60, 3 quod alae avium in modum palmarum quasi quaedam costae pulcherrimae porriguntur. deinde quia sic defendunt, ut onerare non possint. tertio quoniam aestus et frigoris inclementiam a dilectis pullis ... depellunt. DIFF. Suet. p. 307, 29 ISID. orig. 1, 36, 3. 11, 1, 65. 12, 7, 6. 12, 7, 3 quod *alites* alis alta intendant et ad sublimia remigio alarum conscendant. 12, 7, 4 *vola* in avibus media pars alarum dicitur.

speciatim de singulis avium generibus; saepe etiam de avibus astris et de avibus ex hominibus vel aliis rebus mutatis sive quarum sub figura dei latent. PLAVT. Bacch. 51 (*in imagine*) duae unum expetitis palumbem, perii (*prope Ritschl*) harundo alas verberat. ENN. trag. 357 *galli* plausu ... premunt alas (VARRO rust. 3, 9, 20 evulsis ex alis *gallinarum* pinnis. LVCR. 4, 710 noctem explaudentibus alis *galli.* COLVM. 8, 2, 10 lacertosaeque similes bracchiis alae *gallorum.* 8, 7, 2 pluma omnis ... sub alis *gallinae* ... detergetur. PETRON. 33 gallina ... lignea patentibus in orbem alis. ITALA *et* VVLG. Matth. 23, 37 sicut gallina congregat pullos suos sub alas *sim.* CORIPP. Iust. 1, 200). CIC. Arat. 54 propter pinnati corporis (*i. Alitis Avis astri*) alam. VERG. ecl. 6, 81 quibus ... sua tecta super volitaverit alis (*cf. l. 63*) *Philomela* (CARM. de aegr. Perd. 38 circumvolat alis *Filomela.* VEN. FORT. carm. 7, 1, 9 quamvis *philomela* longo spatio lassaverat alas). georg. 1, 382 corvorum increpuit densis exercitus alis (Ov. met. 2, 535 corve loquax nigrantes versus in alas. LIV. 7, 26, 5 levans se alis *corvus.* CVRT. 4, 6, 11 in qua [*turri*] alis haerentibus *corvus* ... capitur. QVINT. inst. 2, 4, 18 GELL. 9, 11, 7. CORIPP. Ioh. 6, 96 *cum pullos* pansis ... fovens complectitur alis). VERG. Aen. 1, 397 *ut cycni* ludunt stridentibus alis (MANIL. 1, 341 diductas volitat *Cycnus* stellatus in alas. GERM. 283 laeva fugit *Cycnus* instantem sibi Pegason ala. SEN. Phaedr. 301 candidas ales modo movit alas *Iuppiter* dulcior vocem moriente cycno. *cf.* dial. 7, 26, 6. SCHOL. Germ. Bas. p. 85, 4 *Cycnus* habet stellas ... in alis utrisque opimas. CLAVD. 28, 174. Ov. met. 6, 109 olorinis Ledam recubare sub alis. 10, 718. MANIL. 5, 366 in caelum nitidis Olor evolat alis. STAT. Theb. 9, 860 *ut olor* trepidas in pectora contrahit alas. HYG. astr. 3, 7 *Oloris* una ala est ..., sinistram autem alam habet *alibi.* 4, 2 p. 100, 2. CLAVD. 18, 348 nigrantibus alis ... olor. CARM. poet. min. V 68, 59). VERG. Aen. 5, 217 neque commovet alas *columba* (5, 515 alis plaudentem ... columbam. PLIN. nat. 10, 108 *de columbis ludentibus: strepitus* non nisi ipsis alarum umeris eliditur. 10, 109 auro *columbarum* insectis alarum articulis. 29, 126 vena ... sub ala *columbarum.* SIL. 3, 682 *columba* in Libyen niveis transnavit ... alis. FRONTO p. 230, 2 N. ut columbae alis plaudere[nt]. HIER. epist. 119, 10 adsumptis alis columbae [143, 1]. PRVD. ham. 810 implicitas gluten circumligat alas *columbarum*). VERG. Aen. 7, 191 sparsitque coloribus alas *pici Circe.*

VERG. Aen. 11, 756 *aquila* aethera verberat alis; *cf.* Ov. met. 4, 364 *serpens* spatiantes implicat alas *regiae alitis.* 8, 146 fulvis haliaeetus alis. 12, 566 qua iungitur ala *aquilae.* 12, 570. LIV. 1, 34, 8 aquila suspensis demissa ... alis. MANIL. 5, 488 *Aquila* extentis praedam circumvolat alis. SEN. dial. 7, 26, 6. PLIN. nat. 6, 122 aquilae pandentis alas. 10, 8 oripelargus (*aquilae genus*) ... alis minimis. 10, 9 aquilā *haliaeto* ... ictu abigente alae *aquaticas aves.* 10, 17 *draco* multiplici nexu alas *aquilae* ligat. SIL. 13, 840 quantum resonat plangentibus alis armiger ... Iovis. STAT. Theb. 1, 548 Phrygius fulvis venator (*Ganymedes*) tollitur alis *aquilae* [CARM. epigr. 346, 1]. 3, 541 illum (*victorem aquilam*) ... tenerae deponitis alae (*voc. plur.*). APVL. flor. 2 p. 7 aquila ... evecta alis. p. 8 velificatas alas quo libuit advertens *aquila.* HYG. astr. 3, 15 Aquila ala dextra non multum extra circulum aequinoctialem prodit. CARM. poet. min. V 68, 67 Ganymedeae raptricis transilit alam. VVLG. exod. 19, 4 (*in imagine*) quomodo portaverim vos super alas aquilarum. deut. 32, 11 sicut aquila ... expandit alas suas. Ier. 48, 40. 49, 22 (?). Ezech. 17, 3 aquila grandis magnarum alarum. 17, 7. Dan. 7, 4 prima *bestia* ... alas habebat aquilae. apoc. 12, 14. CLAVD. 16, 13 armigeros ... duos aequalibus (*cf. p. 1466, 14*) alis misit *Iuppiter.* carm. min. app. 10, 1 mensa coloratis aquilae sinuatus in alis. PAVL. NOL. carm. 24, 870 alā pares *aquilae* immobili. VERG. Aen. 12, 866 *de Dira latente sub strigis vel bubonis figura*: clipeum ... everberat alis (12, 869. 12, 876 Ov. met. 5, 546 Ascalaphus *factus bubo* ... fulvis amicitur in alis [*lectio incerta*]. 7, 269 *adicit Medea* strigis infames ... alas. STAT. Theb. 3, 514 planctumque imitantibus alis *dirarum volucrum, strigum, bubonum.* APVL. met. 3, 21 *Pamphile facta bubo* forinsecus totis alis evolat). CIRIS 51 *ut Scylla facta ciris* sua tecta super volitaverit alis (*cf. supra l. 9.* 487 aeriis ... sublimem sustulit alis *Amphitrite Scyllam mutatam.* 515 ut *ciris* sese ... ad caelum stridentibus extulit alis). PROP. 4, 1, 105 si quis motas cornicis senserit alas. Ov. met. 2, 719 *ut miluus* spem ... suam (*i. exta*) motis ... circumvolat alis (HIER. Zach. 5, 9 habebant *Spiritus* alas quasi alas milui). 4, 562 quae *volucres* nunc quoque gurgite in illo aequora destringunt summis Ismenides alis. 5, 331 Cyllenius ibidis alis *latuit.* 7, 382 in qua (*Pleurone*) trepidantibus alis Ophias effugit natorum vulnera Combe. 7, 401 innixamque novis neptem Polypemonis alis. 8, 254 vigor ingenii *Perdicis* ... in alas ... abiit (PLIN. nat. 10, 103 cadit *perdix* ut fractā alā). 8, 545 longas per bracchia *sororum Meleagri* porrigit alas *Diana.* 11, 337 alasque pedes sumpsisse putares *Daedalionis* (11, 341 subitis pendentem sustulit alis *Daedalionem*). 11, 737 dilectos artus *Ceycis* amplexa recentibus alis *Alcyone* (MANIL. 5, 560 contextos umbram fecere per alas *halcyones.* VAL. FL. 4, 49 *halcyone* se sustulit alis). 11, 789 utque novas umeris adsumpserat alas *Aesacos.* 12, 1. 13, 606 levitas sua (*sc. favillae Memnoniae*) praebuit alas (13, 614). 14, 501 cubitique *Acmonis* leves sinuantur in alas. 14, 507 remos plausis circumvolat alis *socius Acmonis.* 14, 577 cineres *Ardeae* plausis everberat alis *ardea coorta.* LIV. 5, 47, 4 alarumque *anserum* crepitu excitus M. Manlius. SCRIB. LARG. 16 palumbi venas, quae sub alis sunt. LVCAN. 5, 714 ubi percussit tensas

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(densas *V*) nŏtus ... alas *gruum* (Plin. nat. 10, 59 ceterae *grues* dormiunt capite subter alam condito. 30, 149 qui nervos ex alis ... gruis habeant). Sil. 4, 108 duris ... ictibus alae *turbabat accipiter columbas* (Itala Iob 39, 13 [Aug. in Iob 39, 13] penna struthionum mixta est alis herodionis et accipitris. Ivl. Val. 1, 8 accipiter ... excitare me pulsu videbatur alarum. Vvlg. Iob 39, 26 *accipiter* expandens alas suas ad austrum). Mart. 13, 70 miraris, quotiens gemmantes explicat alas *pavo*? (Clavd. 18, 109 patricius roseis pavonum ventilat alis. rapt. Pros. 2, 97 non tales volucer pandit Iunonius alas). Ser. Samm. 858 diri vulturis alam *torres* (Sidon. carm. 7, 357 iam prope fata tui [*Roma*] bis senas vulturis alas complebant). Ps. Lact. phoen. 53 *phoenix* ter alarum repetito verbere plandit (130 alarum *phoenicis* pennas insignit ... iris. Ambr. hex. 5, 23, 79 induit *phoenix* alarum remigia. Drac. Romul. 10, 107 *sic phoenix* verberat alas). Ambr. hex. 5, 16, 55 *veteres ciconias* alarum remigio nudatas. Vvlg. Iob 39, 18 in altum alas erigit *struthio*.

2 *insectorum*: Verg. georg. 4, 27 *ut apes* possint ... alas pandere ad aestivom solem (4, 82 *reges* ... insignibus alis. 4, 106 tu regibus alas eripe. 4, 203 saepe ... duris ... in cotibus alas attrivere *apes*. Colvm. 9, 10, 3 *rex melior* ipse spoliandus est alis. *ibid.* retinebimus erronem ducem detractis alis. Lvcan. 9, 286 *simul examina* non miscent nexibus alas. Plin. nat. 11, 19 ut alas *apes* a rore protegant. 11, 28 fucus ademptis alis in alvum reiectus ipse ceteris adimit. 11, 54 si quis alam ei [*regi*] detruncet. Stat. Theb. 10, 577 deficientibus alis amplexae *apes* ... domum. Pallad. 7, 7, 7 Boeth. categ. 2, 224[A]. Coripp. Ioh. 4, 302). Plin. nat. 7, 85 *quadrigam* musca integeret alis (34, 83. 36, 43). 11, 65 *papilio* fila ... araneosa, quacumque incessit, alarum maxime e lanugine obtexit. 11, 103 madefactis nocturno umore alis *locustarum* (Vvlg. apoc. 9, 9 vox alarum *locustarum*). 11, 118 alae *cantharidum* medentur, quibus demptis letale est. 18, 252 *de insecto quodam*: ut fulgor igni similis alarum conpressu obtegatur. Mart. 11, 18, 5 argutae ... ala ... cicadae. Hier. tract. in psalm. p. 122, 17 *culex* habet ... alas.

3 *vespertilionis*: Ov. met. 4, 411 sustinuere ... se *Minyeides vespertiliones factae* perlucentibus alis. 4, 425 *potuit Bacchus* triplices operire novis Minyeidas alis? Plin. nat. 11, 228 *vespertilionum* alae ... articulos habent. 30, 97 vespertilionis alis *perungui*. Ser. Samm. 664 avis tremulis simulat quae pellibus alas. Macr. sat. 7, 16, 7 vespertilio volat ... pellitis alis. Boeth. categ. 2 p. 224[A].

4 *piscium, grypum, serpentum*: Serv. ecl. 8, 27 alis et facie *grypes* aquilis similes sunt. Ambr. hex. 5, 14, 45 *avibus et piscibus* similiter caudae suppetit alarumque remigium, ut pisces ad priora se alis subrigant atque ad ulteriora procedant (Evstath. Bas. hex. 8, 2 p. 947). Avg. gen. ad litt. 3, 6 *alites* ita nituntur pennis volantes, quemadmodum pisces quibusdam suis alis natantes. Sidon. carm. 22, 71 ne forte *ales gryps* citato alarum strepitu ... frangat habenas. Isid. orig. 12, 4, 29 in Arabia ... serpentes albi sunt cum alis.

B *fabulose deorum daemonum hominum, rerum personatarum*: Cic. Arat. 13 *Piscium alter* horrisonis Aquilonis tangitur alis (nat. deor. 2, 111 auris). Prop. 1, 20, 29 *Hylas* sub extrema pendens secluditur ala *prolis Aquiloniae*. Ov. met. 1, 264 madidis Notus evolat alis. 6, 707 Orithyiam amans fulvis amplectitur alis *Boreas*. trist. 3, 10, 45 quamvis Boreas iactatis insonet alis. Ib. 201 cum tristis hiems Aquilonis inhorruit alis. Val. Fl. 1, 577 omne dei *Boreae* rapidis nemus ingemit alis. 1, 611 nocti concolor alas *Notus*. 4, 502 genitor ... impulit alas *prolis Aquiloniae*. 4, 527 *de eisdem*: uterque ... dubiis ... elanguit alis. 6, 494 *quibus* (*liliis*) fuscis ... Notus imminet alis. Sil. 1, 589 ipsas alis plangit *Boreas* stridentibus Alpes. 3, 524 Corus ... nives fuscis agit horridus alis. 7, 257 venti ... nullas ... movent in frontibus alas. 9, 515 *Vulturnus* versos agit a tergo stridentibus alis. 12, 617 hinc Notus, hinc Boreas, hinc fuscis Africus alis bella movent. 14, 124 *molem maris* stridentibus affremit alis *Boreas*. 17, 249 nigrantibus alis ... Boreas. Cypr. Gall. iud. 39 explicat alas Auster. Ps. Rvfin. in Os. 4, 17 p. 988[D] ventorum alis innixi. Rvt. Nam. 1, 631 madidis ... Africus alis. Verg. Aen. 1, 301 volat ille (*Maia genitus*) per aera magnum remigio alarum. 4, 240 *talaria aurea Mercurium* sublimem alis sive aequora supra seu terram ... portant. 4, 252 paribus (*cf. p. 1466, 14*) nitens Cyllenius alis. Ov. met. 1, 671 parva mora est *Pleiade nato* alas pedibus ... sumpsisse. 2, 708 hinc se sustulerat paribus caducifer alis. 8, 627 venit Atlantiades positis caducifer alis. epist. 15, 61 actus velocibus alis Atlantis ... Pleionesque nepos. fast. 4, 605 Tartara ... adit sumptis caducifer alis. Stat. Theb. 1, 304 summa pedum ... plantaribus *Atlantiades* inligat alis. Avg. civ. 7, 14 alas *Mercurii* ... in capite et pedibus. Macr. sat. 1, 19, 8 simulacra Mercurii pennatis alis adornantur. Verg. Aen. 1, 689 alas exuit *Amor*. Tib. 2, 2, 17 strepitantibus advolet alis *Amor*. Prop. 1, 9, 23 nullus Amor cuiquam faciles ita praebuit alas, ut. 2, 12, 5 ventosas addidit alas *Amori*. Ov. ars 1, 233 vinaque cum bibulas sparsere Cupidinis alas. 2, 19 habet *Amor* geminas, quibus avolet, alas. rem. 39 movit Amor gemmatas ... alas. 701 nec nos purpureas pueri (*Amoris*) resecabimus alas. am. 2, 9, 49 tuis ventosior alis, *Cupido*. 3, 9, 9 adspice, demissis ut eat miserabilis alis *puer Veneris*. Sil. 11, 411 mittit se caelo niveis exercitus *Cupidinum* alis. Mart. 8, 51, 13 terga premit pecudis geminis Amor aureus alis. Carm. de aegr. Perd. 56 pinnam de propriis ardentibus abscidit alis *Amor*. Apvl. met. 6, 22 alisque pernicibus caeli penetrato vertice ... Iovi supplicat Cupido. Spart. Ael. 5, 10 quod cursoribus suis exemplo Cupidinum alas frequenter adposuit. Avson. 325, 46 umbram dispulit ... Amor stridentibus alis. Serv. Aen. 1, 690 siquidem Cupido alis tantum depositis Ascanius fuit. Clavd. 10, 48 *Amor* totas ... explicat alas. Sidon. carm. 11, 58 *Amor* pedes adverberat alis. Drac. Romul. 10, 98 *Amor* fluctibus e mediis surgens ... quatit impiger alas. Verg. Aen. 3, 226 *harpyiae* ... magnis quatiunt clangoribus alas (*exhibet* Serv. auct. resonant magnis stridoribus alae). Val. Fl. 4, 453 alis ... et sonitu mihi nota Celaeno. 4, 497 stridunt alae *Harpyiarum*. Verg. Aen. 4, 180 *Famem* celerem et pernicibus alis. 9, 14 in caelum paribus (Serv. auct. id est aequalibus) se sustulit alis *Iris* (5, 657). Val. Fl. 7, 398 hic se profugam volucri Thaumantias ala sustulit. Verg. Aen. 6, 19 tibi, Phoebe, sacravit *Daedalus* remigium alarum. Ov. met. 8, 201 geminas opifex *Daedalus* libravit in alas ipse suum corpus. 8, 209 ignotas umeris *Icari* accomodat alas *Daedalus* (ars 2, 67). 8, 216 movet ipse suas et nati respicit alas (ars 2, 73). 9, 742 ipse licet revolet ceratis Daedalus alis. ars 2, 61 sive humiles propiore freto iactabimus alas. epist. 17, 49 nunc daret audaces utinam mihi Daedalus alas. fast. 4, 283 lapsas ubi perdidit alas Icarus. trist. 3, 4, 21 ut tutas agitaret Daedalus alas. Sen. Herc. O. 688 patriasque puer *Icarus* despicit alas. Val. Fl. 1, 705 comes *Daedali* brevioribus alis. Sil. 12, 98 non felicibus alis ... plaudentem vidit freta *Daedalus Icarum*. 12, 103 audacis exuit alas *Daedalus*. Mart. 4, 49, 5 puero liquidas aptantem Daedalon alas. Ivv. 3, 25 fatigatas ubi Daedalus exuit alas. Anth. 199, 91 rogat Icarus alas. Verg. Aen. 7, 408 fuscis tristis dea *Allecto* tollitur alis. 7, 476 Allecto in Teucros Stygiis se concitat alis. 7, 561 *Allecto* attollit stridentis anguibus alas. Clavd. 3, 122 veloces per Tartara concutit alas *Megaera*. Verg. Aen. 8, 369 *Nox* fuscis tellurem amplectitur alis. Manil. 3, 194 cum obducta nigris nox orbem texerit alis. 5, 60 nigras nox contrahit alas. Avien. Arat. 674 informem taetris tellurem ut vestiat alis *nox*. Ven. Fort. carm. 8, 3, 235 nunc sine te fuscis graviter nox occupat alis. Verg. Aen. 12, 848 ventosasque addidit alas *Nox Diris*. Hor. carm. 2, 17, 25 volucrisque *Fati* tardavit alas. sat. 2, 1, 58 seu *Mors* atris circumvolat alis. Sen. Oed. 165 *Mors* omnes explicat alas. Tib. 2, 1, 89 fulvis circumdatus alis *Somnus*. Prop. 1, 3, 45 dum me iucundis lapsam sopor inpulit alis. Ov. met. 11, 650 *Morpheus* volat nullos strepitus facientibus alis. Sil. 10, 344 ut mollibus alis des victum mihi, Somne, Iovem. Stat. Theb. 10, 148 cum ... umentibus alis incubuit *Somnus*. Ach. 1, 620 totis ubi somnus ... alis defluit. Fronto p. 229, 18 Iuppiter alas ... Somno adnexuit. Clavd. 5, 325 nigras ... Sopor diffuderat alas. Coripp. Ioh. 3, 456. 7, 15. Prop. 2, 30, 4 si *Persei* moverit ala pedes. Ov. met. 4, 616 aera carpebat ... *Perseus* stridentibus alis. 4, 699 *Perseus* alis ... ausus iactatis ire per auras. 4, 724 *Perseus* morsus velocibus effugit alis. Manil. 5, 592 quantis hic subvolat alis Perseus. Ov. met. 5, 288 quam (*vim*) nos (*Musae*) sumptis effugimus alis. 5, 558 super fluctus alarum insistere remis (pennis *codd. opt.*) optastis, *Sirenes*. Clavd. rapt. Pros. 3, 254 rapidis Acheloides alis sublatae. Isid. orig. 11, 3, 31 *Sirenes* alas ... habuisse *fictae sunt*. Ov. fast. 6, 527 *rumor*, ut est velox, agitatis pervolat alis. Sil. 6, 552 rapidos perfusa cruoribus alas *Fama*. Stat. Theb. 5, 692 *Fama* geminos alis amplexa tumultus. Clavd. 22, 408 iam Fama loquacibus alis pervolat Oceanum. 26, 201 Fama ... nigrantes succincta pavoribus alas. Ennod. epist. 224, 3 *famam* mille alarum fabricatam remigiis. Coripp. Ioh. 7, 288. Ov. trist. 2, 171 Ausoniumque ducem *Victoria* solitis circumvolat alis. Sil. 15, 99 niveis Victoria ... alis. 15, 737 ad Rutulos Victoria verterat alas. Lampr. Alex. 14, 2 pater eadem nocte in somnis vidit talis (alis *Peter probabiliter*) se Romanae Victoriae ... ad caelum vehi. Avson. 332, 33 hoc mihi praepetibus Victoria nuntiat alis. Gratt. 348 *Orcus* ... nigris orbem circumsonat alis. Manil. 1, 226 ultima, *Luna*, ad Hesperios infectis volveris alis. Germ. 694 fidentem *Pegason* alis. Sil. 14, 576 Gorgoneasque ferens ad sidera Pegasus alas. Clavd. 8, 558 ipse tibi famulas praeberet Pegasus alas. Sidon. carm. 5, 544 num Pegasus *me* alis adiuvit ...? 22, 81 crinisatas iungebat Pegasus alas. Sen. Oed. 96 *cum Sphinx* aptaret alas. Stat. Theb. 2, 517 cessantibus alis *Sphingis*. Sen. Phaedr. 1141 volat ambiguis ... alis *hora*. Val. Fl. 6, 527 qualis roseis it *Lucifer* alis. Stat. Theb. 1, 51 penates servantem ... adsiduis circumvolat alis saeva *dies* animi. Avien. Arat. 286 quae pernicibus alis ... pilae vertis (*sic Grotius*; vestis *codd.*) vestigia (*i. Fortuna*). 2, 350 *Virgo* caelum pernicibus intrat diva alis. Schol. Germ. Bas. p. 67, 16 *Virgo* habet ... in sinistra ala obscuram *stellam*. Clavd. 20, 231 turpis et infernis (-as *Birt secundum* φ) tenebris obscurior alas *Bellona*. Mart. Cap. 8, 811 alae *divae cuiusdam* cum pennis hyalinis. *christiani de Cherubim Seraphim Christo angelis*: Vvlg. *saepe ut* exod. 25, 20 *Cherubim* expandentes alas (Cypr. Gall. exod. 1080 *Cherubinos* alarum splendore pari). 37, 9 extendentes alas. III reg. 6, 24 quinque cubitorum ala cherub una, ... quinque cubitorum ala cherub altera. II 8, 7 Cherubim expandebant alas super. Is. 6, 2

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sex alae uni *Seraph* et sex alae alteri. ANTH. 16, 85 in caelum paribus se sustulit alis *Christus*. AVG. serm. ed. Mai 168, 3 *Gabrihelis* per auras alarum velificante navigio. *de cultus visionum animalibus et rebus*: VVLG. Ezech. 1, 23 unumquodque *animal visionis* duabus alis velabat corpus. 1, 24. 25. 3, 13 *audivi* vocem alarum animalium percutientium alteram ad alteram. Dan. 7, 4 donec evulsae sunt alae eius (*bestiae*). 7, 6. Os. 4, 19 ligavit eum (*Israel*) Spiritus (*i. ventus*) in alis suis. Zach. 5, 9 Spiritus in alis earum (*mulierum*) et habebant *mulieres* alas quasi alas milui. apoc. 4, 8 singula eorum (*animalium*) habebant alas senas. HIL. euang. 50 quattuor altum circumdant solium variis animantia formis: primum hominis facies, aliud sunt ora leonis, inde aquilae vitulique caput. his omnibus alae.

translate, in imagine: *de velocitate*: VERG. Aen. 8, 224 *de Caco*: pedibus timor addidit alas (*cf.* PAVL. NOL. carm. 15, 333). MANIL. 5, 160 quo sidere natis vix alas natura negat. VAL. FL. 7, 546 spesque addidit alas *Aeetae*. SIL. 16, 351 tum sibi fecerat alas *Astur equus*. 16, 506 tantis venientibus . . . alis (*equis quasi alatis*). APVL. met. 6, 26 timor ungulas mihi alas fecerat. *apud christianos varie*: LACT. inst. 4, 26, 36 populum . . . congregatum sub alas suas (*Christi*) esse venturum (*cf.* VVLG. Matth. 23, 37). AMBR. epist. 29, 17 *ut anima nostra* renovatis alarum remigiis alta petere non reformidet. virg. 1, 8, 44 sume alas virgo . . . ut supervoles vitia, si contingere cupis Christum. 1, 10, 61. HIER. epist. 119, 4 *regna caelorum* alarum levitate subnixos habitatores desiderant. VVLG. exod. 19, 4 quomodo portaverim vos super alas aquilarum. Ruth 2, 12 deo Israel . . . sub cuius confugisti alas. psalm. 16, 8 sub umbra alarum tuarum protege me. 35, 8 in tegmine alarum tuarum. 56, 2. 60, 5 in velamento alarum tuarum. 62, 8. Is. 8, 8 erit extensio alarum eius (*dei*). PAVL. NOL. carm. 16, 123 *deus Christus* Felicem . . . suum sacris velaverat alis. epist. 32, 6 p. 282, 17 vestra (*Clari, Martini*) . . . nos . . . protegat ala sinu (VEN. FORT. carm. 10, 7, 58 apostolici vos tegat ala viri. 10, 14, 4 confessoris protegat ala potens). AVG. civ. 17, 5 adduntur et alae (*sc. deo*). *interpretantur talia allegorice velut* CARM. adv. Marc. 4, 198 *quater sex* alarum numerus antiqua volumina signat. HIER. epist. 120, 1 *alae deargentatae* intelliguntur eloquia scripturarum. in Ezech. 4, 16, 8 p. 150 misericors deus expandit alas suas. AVG. in psalm. 16, 8 in tegmine alarum protege me: in munimento caritatis et misericordiae tuae protege me. 103, 13 alas . . . habent bonas et liberas . . . animae bene operantes praecepta dei habentes caritatem de conscientia pura et fide non ficta. 138, 12 duas alas, duo praecepta caritatis. 149, 5 quae sunt duae alae caritatis? dilectio dei et proximi. conf. 4, 16, 31 *ut parvuli tui, Christe*, alas caritatis alimento sanae fidei nutrirent. EVCHER. form. 4 alae: duo testamenta; in Ezechiele unumquodque duabus alis velabat corpus suum. ARNOB. in psalm. 16 umbra alarum pro affectu domus divinae ponitur. 35 in protectione alarum *domini* . . ., id est in expansione manuum in cruce fixarum. CASSIOD. in psalm. 16, 9 sub umbra alarum tuarum protege me: . . . paternis . . . protectionibus alae sunt comparatae. misericordia quippe et caritas quasi alae sunt patris, quibus se protegi congruenter expostulat. 35, 7 alae . . . sunt domini praecepta novi et veteris testamenti. PRIMAS. in apoc. 1, 4. 3, 12. *de rebus*: ARNOB. nat. 2, 30 *typhi et arrogantiae* alis cuncti extollimur. GAVDENT. serm. 14 alas fidei mens credentis assumit. *ibid.* istas fidei alas haeretici non habentes. HIER. epist. 108, 7. 145 virtutum tuarum (PROSP. epigr. 7, 7). in Is. 56, 45 p. 658 virginitatis.

II ***axilla, subbracchium***: GLOSS. μασχάλη; alae μασχάλαι, μάλαι. II 364, 33 sub ala μάλη ἀνθρώπου. DION. HAL. ant. 12, 4 ἄλας . . . καλοῦσι Ῥωμαῖοι τὰς μάλας. ISID. orig. 11, 1, 65 alae subbrachia sunt appellatae eo quod ex eis in modum alarum motus brachiorum inchoat, quas quidam ascillas vocant. *alias corporis partes una cum* ala *exhibet maxime* CELS. *infra l. 69 sqq.* *de hominibus*: PLAVT. Pseud. 738 ecquid sapit? :: hircum ab alis. Persa 307 subnixis alis me inferam. Poen. 871 meae alae pennas non habent. CATVLL. 69, 6 fertur valle sub alarum trux habitare caper. 71, 1 si quoi iure bono sacer alarum obstitit hircus (qua viro — sacrorum *codd.*). HOR. epod. 12, 5 sagacius . . . odoror, polypus an gravis hirsutis cubet hircus in alis. epist. 1, 13, 12 ne forte sub ala fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum. OV. ars 3, 193 ne trux caper iret in alas. CELS. 5, 26, 3 p. 186 venas in alis vel poplitibus. *ibid.* non in alis tantum atque poplitibus. *ibid.* in alis vel feminibus vel inanibus locis vel in articulis vel inter digitos. 5, 26, 31 p. 196 inter ungues et alas vel inguina. 5, 28, 7 p. 210 in alis et inguinibus. in mammis quoque feminarum. 5, 28, 10 p. 211 aut in cervice aut in alis aut in inguinibus. 5, 28, 11 p. 212. 7, 2 p. 264. 265. 7, 6 p. 271 in cervice et in alis et in lateribus. 7, 29 p. 318 uncus alae iniciendus. 7, 33 p. 321 inter ungues alasque aut inguina. 8, 8, 1 p. 342 a dextro . . . iugulo . . . ad alam sinistram; a sinistro ad dextram, rursusque sub ala. 8, 10, 2 p. 347. 348. 8, 15 p. 355 umerus . . . modo in alam excidit, modo in partem priorem. si in alam delapsus est. . . . p. 356 *saepius*. SEN. epist. 56, 2 dum vellit alas. 114, 14. PETRON. 77 tu viperam sub ala nutricas. 128 alarum . . . sudor. PLIN. nat. 11, 198 titillatu . . . alarum ad quas subit *membrana*. 11, 236 plerisque *mulieribus* . . . totis mammis atque etiam alarum sinu fluit *lac*. 21, 116 intertriginum et alarum vitiis perfrictionibusque. 21, 142. 22, 72 alarum . . . et feminum vitia. 22, 87 graveolentiam alarum. 23, 164 alarum perfusiones. 24, 187. 30, 41. 132. 31, 122 alarum virus. 35, 184. IVV. 10, 178 madidis cantat quae Sostratus alis. 11, 157. 14, 195 grandes miretur Laelius alas. ITALA Esth. 15, 11 (*cod. Corb.*) *rex* accepit eam (*Esther*) sub alis suis (VVLG. ulnis). Luc. 2, 28 (*cod. d*) accepit *Simon* eum (*Christum*) in alas suas (εἰς τὰς ἀγκάλας. VVLG. in ulnas). PORPH. Hor. epist. 1, 5, 29 odorem alarum eorum, qui hirci dicuntur. SER. SAMM. 666 quascumque voles avertere saetas atque in perpetuum rediviva obcludier ala corporibus vulsis saniem perducito ranae (*locus obscurus*; obcludere *B*). CASS. FEL. 18 p. 27 *membra complicari* post aurem vel sub ala. SIDON. epist. 3, 13, 8 alarum specubus hircosis. *de animalibus*: PLIN. nat. 9, 159 ranae superveniunt prioribus pedibus alas feminae mare adprehendente. 11, 233 *elephans duas mammas* citra (?) in alis occultas *habet*. 29, 35 sordes pecudum sudorque feminum et alarum adhaerentes lanis — oesopum vocant. PALLAD. 1, 24, 2 inducunt *columbae* alias, si . . . hirci alarum balsami liquore tangantur (*an de hominibus appellatis hircis?*).

III ***de variis rebus,*** *plerumque translate*: PLAVT. Amph. 326 (*iocose*) vox mi ad aures advolavit. :: ne ego homo infelix fui, qui non alas intervelli: volucrem vocem gestito. SERV. auct. georg. 1, 75 nonnulli proprie calamos lupinorum alas dici putant, ut Aelius alae ex lupino s∗liis, Cato in originibus alae ex lup∗ leg∗ . . . ⟨Varro⟩ de lingua latina alam culmum fabae dic∗. PLIN. nat. 16, 22 *quercus hemeris* alas . . . ramorum crebro cavata. 16, 29. 22, 45 sub alis foliorum *chamaeleonis*. 25, 38 *Hermu poa* densis alarum cavis multis. 27, 11 *aethiopis habet* caulem . . . multis concavum alis. 27, 71. 96. 105. 108. SALL. hist. frg. inc. 12 parvis . . . velorum alis demissis. VERG. Aen. 3, 520 velorum pandimus alas. VAL. FL. 2, 579 panditur . . . totis . . . carbasus alis. CLAVD. 28, 137. GILD. Brit. 16 chron. III p. 34, 2 alis remorum remigumque brachiis ac velis vento sinuatis vecti. PROP. 4, 6, 47 quod classis centenis remiget alis. HIER. in Is. 18, 1 p. 285 alas navium vela quibus suspenduntur et trahuntur intellige. ISID. orig. 1, 36, 5; *versa vice alae volatilium animalium saepius* remi, remigia *sim. vocantur*. VERG. Aen. 5, 319 fulminis . . . alis. VAL. FL. 2, 97. 6, 56 fulminis . . . rutilas . . . alas. SIL. 8, 476 sacris interpres fulminis alis. VERG. Aen. 9, 575 alis (SERV. pennis) adlapsa sagitta. 12, 319. LIV. 9, 41, 18 umbonibus incussaque ala sternunt⟨ur⟩ hostes (30, 34, 3 ala et umbone pulsantes) *sumit Hauler Archiv 9 (1896) 246 ut videtur iure pro scuto*. VITR. 4, 7, 2 latitudo *aedis* dividatur in partes X. ex his ternae partes dextra ac sinistra cellis minoribus et si quae ibi alae (aliae *GS*) futurae sunt dentur. 6, 3, 4 alis dextra ac sinistra latitudo, cum sit atrii longitudo ab XXX pedibus ad pedes XL, ex tertia parte eius constituatur. ab XL ad pedes L longitudo dividatur in partes tres ⟨semis⟩. ex his una pars alis detur *eqs.* 6, 3, 5. 6. CORP. IX 3523 C. Faesasius . . . P. Appaedius . . . cur(atores) fan(i) porticum alam d(e) pag(i) s(ententia) f(aciendas) c(uraverunt). XIV 4183 M. Servilius Quartus alam expolit. SIDON. carm. 22, 152 quarum unam *porticum* molli subductam vertice curvae obversis paulum respectant cornibus alae. GLOSS. II 14, 18 ἐξέδρα. PAVL. NOL. carm. 24, 883 iste pullus gratiarum filius (*Christus*) . . . cornibus et alis arduae fultus crucis. SIDON. carm. 11, 6 exit in Isthmiacum pelagus claudentibus alis saxorum de rupe sinus. MART. CAP. 6, 638 *Bruttii ac Lucani lateris* promunturium in meridiem austrumque respectans in mare procurrit laevaque ala (*sic Bern. 56 b*; alia *alii*) interioris sinus fluenta complectitur.

IV *creberrima translatio* ***in re militari,*** *partes exercitus in lateribus aciei constitutae mobiliores*: GLOSS. εἴλη, ἱππικὴ τάξις, ἱππικὴ παράταξις, στρατιωτικὴ παράταξις, ἱππικαί alae dicuntur, pars multitudinis, pars multitudinis exercitus, turma, pars exercitus vel equitum, equus (equitatus?), alae equites. IV 429, 4 alae equestri sive ventus (*obscurum*). CINC. Gell. 16, 4, 6 alae dictae exercitus equitum ordines, quod circum legiones dextra sinistraque tamquam alae in avium corporibus locabantur. GELL. 10, 9, 1 vocabula sunt militaria, quibus instructa certo modo acies appellari solet; frons subsidia cuneus orbis globus forfices serra alae turres. LACT. inst. 1, 3, 19 quot *sunt in uno exercitu* legiones, quot cohortes, quot cunei, quot alae. SERV. Aen. 4, 121. 11, 604 alae . . . dicuntur equites, quod alarum vice pedestrem exercitum tegunt. VEG. mil. 2, 1. LYD. mag. 1, 46 ἄλας (ἄλλας *cod.*) . . . ἀντὶ τοῦ ἴλας ἀπὸ ἑξακοσίων ἱππέων (*bis*). ISID. orig. 9, 3, 56 in acie . . . istae fere formae sunt: exercitus classis cuneus nodus alae cornua agmen, quae formae denominatae ab ipsis rebus, de quibus translatae sunt. 9, 3, 62 alae in exercitu triginta (?) equites esse dicuntur. GLOSS. V 264, 34 alae equitum qui⟨a⟩ equites quasi volant et quod in acie extrema (utrimque?) componuntur (IV 307, 11). *constructionis* κατὰ σύνεσιν *quam vocamus exemplum* BELL. Afr. 78, 7. *generalia quaedam*: VEG. mil. 3, 17 si globus hostium . . . alam tuam . . . urguere coeperit. *ibid.* levi armatura peditum alas hostium circumvenire te convenit. 3, 19 unum remedium est, ut alam cornuque replices et rotundes. 3, 20 p. 107 si multitudine adversarius antecedit, a lateribus aut dextram aut sinistram alam circumvenit. *ibid.* sinistram alam tuam a dextra adversarii longius separabis. *ibid.* dextram . . . alam tuam sinistrae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alae illius (*adversarii*) iunges. 3, 20 p. 108 si quando alam sinistram longe habueris meliorem, tunc ei fortissimos equites peditesque coniunge et in congressu ipsam primam applica ad alam hostium dextram. p. 109 dextram alam tuam sinistrae alae hostium iunge. *ibid.* non ... subito ambas alas tuas incitare te convenit. [3, 26] qui sinistram alam fortissimam habere se novit, dextram alam hostis invadat. [*ibid.*] qui levem armaturam optimam regit, utramque alam hostis invadat. [*ibid.*] de dextra sua sinistram alam hostium pulset.

1 *Romanorum*: *ante bellum sociale: sociorum copiae in cornu legionis collocatae, et equites et pedites. cf.* LIV. 31, 21, 7 in alas divisum socialem exercitum habebat. *utrum equites soli intellegendi sint necne, plerumque genetivus* equitum *additus vel alia similia docent. duces alae sunt* praefecti. *interdum magis latus aciei intellegendum est quam copiae in latere collocatae, velut*: LIV. 25, 21, 10 ab tergo atque alis circumventa acies (VEG. mil. 3, 19 ne ab ala cornuque sinistro ... circumveniantur tui a multitudine hostium). SIL. 2, 84 nec non Veneris iam foedera passae reginam cingunt, sed virgine densior ala est. CATO orig. 99 peditatu, equitibus atque alis cum hostium legionibus pugnavimus. SALL. Iug. 50, 2 ipse (*Metellus*) cum sinistrae alae equitibus esse. LIV. 2, 49, 11 invecta ... ab latere Romana equitum ala. 8, 39, 3 deleto prope equitatu hostium M. Fabius circumductis paulum alis ab tergo pedestrem aciem adoritur. 10, 29, 9 praefectis equitum iussis ad latus Samnitium circumducere alas. 10, 29, 12 Campanorum alam, quingentos fere equites. 23, 45, 7 legionis unius atque alae ... vix toleratis pugnam. 25, 21, 6 prima legio et sinistra ala in primo instructae. 26, 14, 6 *portā Iovis* intromissa legio una et duae alae. 27, 1, 7 quinta legio et sinistra ala. 27, 2, 6 prima legio et dextra ala. 27, 2, 7 dextrae alae sinistra subiit. 27, 12, 14 dextra ala et extraordinarii. 27, 12, 17 signa militaria quattuor de ala ... amissa. 27, 14, 3 sinistra ala ab Romanis et cohortes, quae amiserant signa, in prima acie pugnabant. 27, 42, 2 peditum ... prima legio et dextra ala. 27, 49, 8. 28, 14, 20 eques levisque armatura ⟨ac⟩ velites circumductis alis in latera incurrebant. 29, 1, 11. 31, 21, 7 dextra ala ... in prima acie locata est. 31, 21, 8 M. Furius dextrae alae, legionibus M. Caecilius, equitibus L. Valerius Flaccus ... praepositi. 31, 21, 10 obruere atque obterere ... dextram alam, quae prima erat. 31, 21, 12 dextrā laevāque alae, quae in prima acie pugnabat. 31, 22, 2. 31, 33, 6 alam equitum ad explorandum ... misit. 31, 33, 8. 31, 35, 2 velites et equitum duae ferme alae emissae. 34, 14, 8 dextrae alae pedites equitesque. 35, 5, 1 sinistra sociorum equitum (*om. cod. V, Lipsius*) ala. 35, 5, 6 sinistra ala ex proelio subducta est, dextra in primam aciem subiit. 37, 39, 7 duae legiones Romanae, duae ⟨alae *add. ut videtur recte Crevier*⟩ socium ac Latini nominis erant. 40, 27, 7 Q. Fulvius Flaccus legatus cum dextera ala ad quaestoriam portam positus. 40, 31, 1. 2. 40, 40, 1. 42, 66, 10. 44, 41, 3. VAL. MAX. 2, 7, 9 turmas ... equitum ... in funditorum alas transcripsit. SIL. 4, 93 aderant *duces* rapidis equitum comitantibus alis. 4, 274. 5, 436 vertebat ... alas Othrys. 7, 389 nil miles et alae iuvere aut ... legio. *post bellum sociale: equites e gentium extra Italiam subactarum auxiliis modo legionibus additi modo separatim tenentes.* CIC. off. 2, 45 cum te Pompeius alae [alteri] praefecisset. CAES. *vitavit ut videtur; coniecerunt autem vix iure viri docti* Gall. 7, 22, 5 *et* civ. 1, 85, 6. BELL. Afr. 39, 5 equitatus sui alam sinistram ad intercludendos hostes immisit. 78, 7 Caesar alteram alam mittit ..., qui satagentibus celeriter occurrerent. VELL. 2, 112, 5 fugatae alae, conversae cohortes sunt. 2, 113, 1. 2, 117, 1 trucidatarum ... legionum trium totidemque alarum et sex cohortium. 2, 119, 4. LVCAN. [1, 440] Caesareis Genabos dissolvitur alis. 1, 476 barbaricas ... discurrere Caesaris alas. 2, 466. STAT. silv. 4, 7, 47 signa frenatae alae. 5, 1, 98 frenigerae signum dare ... alae. PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 21 *Domitius Corbulo* duas alas et tres cohortes extra vallum iussit tendere. 4, 1, 28. TAC. hist. 1, 54 tamquam circumdatis cohortibus alisque impetus in legiones pararetur. 1, 60 adgregantibus se Caelio cohortibus alisque. 1, 61 cum aquila quintae legionis et cohortibus alisque. 1, 64 legio Italica et ala Tauriana abductae. 1, 68 Raeticae alae cohortesque. 1, 70 alam Silianam ... accessisse. 2, 14 universam Treverorum alam cum Iulio Classico praefecto misit. *sim. multa in* hist. ann. 1, 49 tramittit duodecim milia e legionibus, sex et viginti socias cohortis, octo equitum alas. 2, 52 legio medio, leves cohortes duaeque alae in cornibus locantur. 3, 42 pellicere alam equitum. *al.* Agr. 18 Ordovicum civitas ... alam in finibus suis agentem prope universam obtriverat. 37 ni ... Agricola quattuor equitum alas ... venientibus opposuisset. PLIN. epist. 3, 5, 3 cum praefectus alae militaret. 7, 31, 2 praeerat alae militari. *ibid.* ego iussus a legato consulari rationes alarum et cohortium excutere. SVET. Aug. 38 praefecturas alarum dedit. *ibid.* binos plerumque laticlavios praeposuit singulis alis. Tib. 30. Claud. 25 equestris militias ita ordinavit, ut post cohortem alam, post alam tribunatum legionis daret. 28 Galba 10 Vesp. 4. VLP. dig. 3, 2, 2 praef. 3, 2, 2, 1 exercitum ... non unam cohortem neque unam alam dicimus, sed numeros multos militum. PAVL. sent. 5, 26, 2. CAPITOL. Pert. 2, 2 in Moesia rexit halam. CHAR. gramm. I 107, 20 praefecti alae et alarum dicuntur. CLAVD. 8, 544 vix comites alae ... te *Honorie* ... sequuntur. 21, 38. 26, 473. carm. min. 30, 62 Illyricis sudant equitatibus alae *Romanae*. SVLP. SEV. Mart. 2, 2 armatam militiam ... inter scolares alas ... militavit. CORIPP. Ioh. 6, 265 conveniunt cunctae propriis a sedibus alae. *de alarum nominibus post Vaglieri (Ruggiero, diz. epigr. I p. 373 sqq.) bene disputavit Cichorius PW. I 1224 sqq. (cf. nunc etiam Dessau, inscr. sel. 2488—2548). nomina igitur habent alae a gentibus ex quibus conscribebantur equites ut* Afrorum, Batavorum, Hispanorum, Thracum, Treverorum, Vallensium, *etiam* civium Romanorum *vel* colonorum, *aut a terris in quibus tenebant ut* ala I Thracum Mauretana, *aut honoris causa a viris praefectis vel bene meritis seu gen. ut* Patrui, Pomponiani, Rusonis (CORP. XIII 7031), Scaevae, *sive adi. ut* Agrippiana, Auriana, Frontoniana, Siliana, Tauriana, *aut ab imperatoribus ut* Augustae *multae* (*nota* ala Augusta ob virtutem appellata), Claudia, Flavia, Nerviana, Vlpia (*alius est mos tertii saeculi quo alae ut etiam alia militum corpora esse dicuntur imperatoris tunc ipsum gubernantis; sic eadem ala* III Augusta Thracum *cognominatur* Gordiana, Philippiana, Galliana Volusiana, Claudiana). *accedunt nominibus tituli ut* civium Romanorum, torquata, bis torquata ob virtutem, pia fidelis, felix, fida, firma, victrix vindex. *armorum genus denotant additamenta ut* catafractariae, contariorum, sagittariorum, *cf. et* ala Valeria Drumedariorum, ala exploratorum Pomariensium, *numeros alia, cf.* HYG. mun. castr. 16 turmas habet *ala miliaria* XXIIII, in eis decuriones, duplicarii (CORP. VII 1090; 571), sesquiplicarii (V 907). *ibid.* ala quingenaria turmas habet XVI; *alia epitheta* gemina, veterana, nova, praetoria. *praeest alae* praefectus (equitum) *vel eius vices agens* subpraefectus (CORP. II 1180 praeposito numeri Syror. sagittarior. item alae primae Hispanor. *brevitatis causa omissum est* praefecto), *turmis praesunt* decuriones, *inter principales referendi* vexillarius alae, signifer turmae, optio equitum, *alia munera* armorum custos, actarius, librarius, curator turmae, medicus, veterinarius. *gregales in titulis dicuntur* equites (*raro* milites), *nomen alae additur casu ablativo in antiquissimo ut videtur sic*: CORP. X 6011 Q. Anchari(us) C. f. Pol(lia) Narbones(is), eques, evocatus, annor. nat. XXIII, ala Scaevae, *item postea saepe* eq. ala (*etiam* dec. ala III 8746), *saepe etiam* eq. alae (*cf.* III 6026 σημαφ. ἄλης Ἀπριανῆς), *semel ut videtur* IX 733 eques de ala Patrui, *saepe per notas* eq. al., *hic illic additur turma ut* XII 2394 eq. al. I Aug. tur(ma) Iul. Octavi II 5610. INSCR. Dessau 2502. 2508. *hinc ducta nomina propria v. sub* Ala nova *et* Alamiliarensis. 2 *aliorum*: *equites*: NEP. Eum. 1, 6 praefuit ... alterae equitum alae, quae Hetaerice appellabatur, *Eumenes*. 13, 1. LIV. 21, 29, 2 huc alae equitum *Hannibalis* ... trecenti Romanorum equites occurrunt. 21, 46, 2 Poenus ... Maharbalem cum ala Numidarum, equitibus quingentis ... mittit. 22, 47, 7. 8. 26, 38, 14. 29, 32, 7 ala equitum *Syphacis* dispersa ... campo. 29, 34, 1. 31, 33, 6 *Philippus* alam equitum ad explorandum ... misit. 31, 33, 7. 37, 40, 6 *de acie Antiochi*: addita his ala mille ferme equitum; agema eam vocant. 37, 40, 11 mille alii equites, regia ala. 42, 55, 9 Aetolorum alae unius instar ... venerat (venerunt *V*). 42, 57, 7 cum in conspectu fuere hostium equites; duae alae erant. 42, 58, 9 *de Persei acie*: equitum ... sacrae alae. 42, 66, 5. 44, 42, 2. 3. CVRT. 3, 11, 2 duabus alis equitum *ab Alexandro* ad iugum montis iussis subsistere. 3, 11, 14. 4, 13, 27 ultima Meleagri ala stabat. 4, 16, 1. 5, 4, 21 cum armigeris et ala, quam agema appellabant. 10, 9, 16 rex cum una ala obequitare peditibus coepit. SIL. 3, 378 Vettonum alas Balarus probat. 4, 93. 4, 148 Boiorum ante alias (*sc. alas*) Crixo duce mobilis ala. 4, 274. 4, 316 Tyrias retro pavor avehit alas. 4, 510 Massylum ... alis castra sub ipsa datis. 7, 636 Eoa tumidus ... ala ... Cleadas. VOPISC. Aurelian. 28, 2 alas Saracenas Armeniasque corrupit *Aurelianus*. AMM. 18, 6, 12 cum ... quendam tribunum fugientem cum calone ala sequeretur hostilis. 25, 1, 3 *Saraceni* ad alas subsidiarias reverterunt. CLAVD. 5, 108 Armeniae ... alae. 7, 148 Sarmaticas ... prostravimus alas. 20, 176 Geticae dux improbus alae. SIDON. carm. 7, 269 armatas pilo petit ... alas. CYPR. GALL. num. 423 quia pugnaces dominus non terruit alas. CORIPP. Ioh. 1, 546. 6, 191. 265. 8, 36. 3 *hominum temporis heroici*: *equites et pedites.* VERG. Aen. 11, 604 virginis ala Camillae *apparet* (11, 868). 11, 730 *Tarchon* instigat ... alas. 11, 835 *incurrunt* Euandri ... Arcades alae (12, 551) VAL. FL. 6, 160 (?). 6, 218 ad socias sonipes citus effugit alas. HOMER. 795 confugiunt ... ad classes Agamemnonis alae. STAT. Theb. 5, 691 volucres equitum praeverterat alas *Fama*. 7, 425 non ausae transmittere ... alae ... fluvium. 8, 351 omnibus alae artantur portis. 8, 368 minor ille (*Theudamas*) per alas septimus extat apex. 9, 841 pater Ogygias Mavors circumspicit alas. 10, 466 Dircaeae ... dux ... alae ... Amphion. 10, 473. *in re poetice ficta*: PRVD. psych. 349 instaurat ... levem dictis mordacibus alam *Sobrietas*.

sensu latiore de **venatoribus** *et* **mulierum** *multitudine*: VERG. Aen. 4, 121 dum trepidant alae saltusque indagine cingunt (SERV. *quidam* alas .. alatores *tradunt*, qui dextra et sinistra plagarum sublata voce prohibent feras exire). SIL. 2, 419 occultant alae venantum corpora silvis. DECL. in Catil. 14 nec alae muliebres ab eo coetu nocturno abfuisse indicatae sunt. *Bannier.*

1. Āla *v. sub* Ahala *p. 1443, 44 et 49.*

2. Ala *v.* Hala. **3. Ala** *v.* Acasan *p. 249.*

Āla nova *statio in Pannonia superiore ab* ala *sic appellata; cf*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tomaschek, PW. I p. 1285. ITIN. Anton. Aug. p. 248 Carnunto — Aequinoctio et Ala nova in medio — Vindobona. NOT. dign. occ. 34, 7 Alanova. 34, 18 sub dispositione ... ducis Pannoniae primae et Norici ripensis ... equites Dalmatae, Ala nova. *Otto.*

Alab *v.* Ahalab *et* Heled.

(**Alaba**) *opp. Hispaniae Tarraconensis situs incerti.* PTOL. 2, 6, 57 Ἄλαβα. *adi.* **Alabēnsis,** -e. CORP. II 4200 (*Tarracone*) L. Caecilio L. C. Charitonis fil. Gallaeciano equiti Alabensi. *eiusdem fort. oppidi incolae inter stipendiarios conventus Carthaginis novae afferuntur sub nomine* **Alabanēnsēs** PLIN. nat. 3, 25, *qui hoc nomen confudisse videtur cum* Alabanensibus *conventus Cluniensis* (3, 26). *v. Hübner, PW. I 1270, 2.*

Alabanda, -ōrum *et* -ae, τὰ Ἀλάβανδα *et* ἡ Ἀλάβανδα, *opp. Cariae.* LIV. 33, 18, 7 ad Alabanda (PLIN. nat. 37, 23). LIV. 38, 13, 2 ab Alabandis (VITR. 3, 2, 6 PLIN. nat. 37, 92 IVV. 3, 70). SOL. 15, 31 *nomin. ad* PLIN. nat. 37, 23. PLIN. nat. 5, 109 *in Caria* Alabanda libera, quae conventum eum cognominavit. ISID. orig. 16, 14, 6 Alabandina *gemma* dicta ab Alabanda, Asiae regione. *oppidi deus eponymus est* **Alabandus,** -ī, Ἀλάβανδος. CIC. nat. deor. 3, 50 Alabandenses quidem sanctius Alabandum colunt, a quo est urbs illa condita, quam quemquam nobilium deorum; apud quos non inurbane Stratonicus, ut multa, cum quidam ei molestus Alabandum deum esse confirmaret, Herculem negaret: ergo, inquit, mihi Alabandus, tibi Hercules sit iratus. 3, 39. *derivatum latinum* **Alabandēnsis,** -e, *incolae* Alabandēnsēs, -ium. CIC. de orat. 1, 126 summum illum doctorem Alabandensem Apollonium. *sim.* 2, 95 epist. 13, 56, 2. 13, 64, 1 (*ubi* -esi *codd.*). *idem fort. ethnicum suppl.* CONST. veteran. 92 (Corp. III p. 897 *a. 248*) 1, 7 *et* 10 Alaband(ensi). *plur.* CIC. nat. deor. 3, 50 LIV. 38, 13, 4. 43, 6, 5. 10. 45, 25, 13. *derivata graeca: incolae* **Alabandīs,** -ium, Ἀλαβανδεῖς. CIC. epist. 13, 56, 1 Mylasis et Alabandis *nomin.* (nat. deor. 3, 39, *ubi trad.* -i). *ibid.* Alabandis *acc.* VITR. 7, 5, 6 Alabandeas et Abderitas *acc. ibid. alterum* alabandas *G*, -is *H*. *adi.* **Alabandēus,** -a, -um, Ἀλαβάνδειος. CIC. Brut. 325 Hierocles Alabandeus. VITR. 7, 5, 5 Apaturius Alabandeus (*sed G H* -ius, *quod fort. retinendum*). *adi.* **Alabandius,** -a, -um, Ἀλαβάνδιος. GRATT. 46 pauper rigui custos Alabandius horti cannabias nutrit silvas. *adde fort.* VITR. 7, 5, 6 *l. 32.*
adi. **Alabandicus,** -a, -um, Ἀλαβανδικός. PLIN. nat. 19, 174 *cannabis* optima Alabandica, plagarum praecipue usibus. 37, 92 *carbunculos* Alabandicos in Orthosia Cariae nascentes, sed qui perficiantur Alabandis (96). 36, 62 niger est *lapis* Alabandicus terrae suae nomine, quamquam et Mileti nascens, ad purpuram tamen magis aspectu declinante (ISID. orig. 16, 5, 9. *cf.* PLIN. nat. 1, 36, 13 *et* Almandinus *et Nies, PW. I 1270*). 21, 16 *rosa.* *adi.* **Alabandinus,** -a, -um, Ἀλαβανδινός, *nunc* Almandin. ISID. orig. 16, 14, 6 gemma *v. l. 18.* *cogn. mul.* **Alabandis,** *quasi* Ἀλαβανδίς. CORP. VI 6883 (*e columb.*) v(iva) Amullia (mulieris) l. Alabandis. *sic fort. suppl.* X 4297 (*Capuae*) Pomponia (mulieris) l. Aland . s.

Alabanēnsēs, -ium. 1 *incolae conventus Cluniensis Hispaniae.* PLIN. nat. 3, 26. *contulerunt edd.* PTOL. 2, 6, 66 Ἀλαυῶνα *et* ITIN. Anton. Aug. p. 444 Allobone (*ubi* allabane, allabove, allone *singuli ll.*). 2 *v.* Alaba. *Diehl.*

alabarchēs, alabarchia *v. sub* arab- *II p. 391, 40.* *diversa esse nuper dixit Rostowzew, Röm. Mitt. XII 1897 p. 76.*

alabaster *m. et postea* **alabastros** *m.*, **alabastrum** *n.*, -strī, ἀλάβαστρος *vel* -ον *gemma.* *certae gen. masc. formae:* alabaster CIC., alabastros *acc. plur* PLIN., alabastri *nom. plur. lapis Aquinas*, alabastros *nom. sing.* DIOSC. *neutri generis primum legitur pluralis apud* MART., *sing. multo post apud* EVCHER. (?) EPIPHAN. *saepe formae sunt ancipites.*

I *lapis:* PLIN. nat. 33, 101 in ... argenti metallis invenitur, ut proprie dicatur, spumae lapis candidae nitentisque, non tamen tralucentis; stimi appellant, alii stibi, alii alabastrum, aliqui larbasim. duo eius genera, mas ac femina. magis probant feminam, horridior est mas scabriorque et minus ponderosus minusque radians et harenosior, femina contra nitet, friabilis fissurisque, non globis, dehiscens (*seq. caput de usu in medicina*). 1, 33, 33 de stimi sive stibi sive alabastro sive larbasi sive platyopthalmo. EPIPHAN de mensur. 17 'alus' ... dicunt Graeci sal, et ab alate id est a sali est appellatum alabastrum eo quod ampulla vitrea salis instar facile conteratur. AMBR. in psalm. 118, 16, 41 invenimus scriptum in historia Xenocratis ... inveniri circa Thebaidis civitatem alabastrum vel topazion ut aliqui putant. DIOSC. 4, 73 radix ... limpida sicut alabastros. HIER. in Matth. 26, 7 alabastro unguenti pretiosi, quod genus est marmoris; *cf.* EVCHER. instr. 2 p. 148, 21. GLOSS. alabastrum genus marmoris pretiosi apud Persas. II GLOSS. vas de gemma. *cf.* ISID. orig. 20, 7, 2 alabastrum vas unguentarium a lapide sui generis cognominatum quem alabastritem vocant. PLIN. nat. 13, 19 unguenta optime servantur in alabastris, odores in oleo. *de vasis figura cf.* PLIN. *l. 84 sqq.* CARM. epigr. 1135, 7 graciles. *Mau, PW. I 1272.* CIC. ac. frg. 11 quibus etiam alabaster plenus unguenti putere videatur. PETRON. 60 coronae aureae cum alabastris unguenti pendebant. frg. 18 affer nobis alabastrum Cosmiani. PLIN. nat. 9, 113 elenchos appellant *margaritas* fastigata longitudine alabastrorum figura in pleniore⟨m⟩ orbe⟨m⟩ desinentes. 21, 14 germinat omnis *rosa* primo inclusa granoso cortice, quo mox intumescente et in virides alabastros fastigato paulatim rubescens dehiscit. MART. 11, 8, 9 quod Cosmi redolent alabastra. CAPITOL. Ver. 5, 3 data et vasa aurea cum unguentis ad speciem alabastrorum. IVVENC. 4, 411 alabastro, quo pretiosa inerant ... unguenta. HIL. in psalm. 54, 17 unguenti effuso alabastro conquestus est *Christus.* VVLG. Matth. 26, 7 mulier habens alabastrum unguenti (ἀλάβαστρον μύρου) *cf.* HIER. *p. 1471, 74.* VVLG. Luc. 7, 37. Marc. 14, 3 *accessit* mulier habens alabastrum unguenti et fracto alabastro effudit super caput (GREG. M. epist. 8, 33 mulier quae alabastrum fudit). EVCHER. laud. her. 43 in his suavi unguedine alabastra fragrabant. SIDON. epist. 8, 3, 5 inter epulas abstemium ..., inter alabastra censorium. 9, 13, 5 vers. 63 iuvat ire per corollas alabastra ventilantes. carm. 9, 324 nardum ac pinguia Nicerotiana quae fragrant alabastra tincta sucis. CARM. epigr. 1135, 7 (*prope Aquinum*) ac teretes onyches fusi gracilesque alabastri. *translate:* PS. AVG. vit. erem. 54 frange igitur alabastrum cordis *in dei honorem.*

alabastritēs, -ae *m.*, ἀλαβαστρίτης, *lapis.* *Nies, PW. I 1271.* PLIN. nat. 36, 60 hunc aliqui lapidem (*onycha*) alabastriten vocant, quem cavant et ad vasa unguentaria, quoniam optume servare incorrupta dicatur. 36, 158 *sucum medicamentis* potiorem ... ex alabastrite Aegyptio. 36, 182 qui coquitur lapis (*ut gypsum fiat*), non dissimilis alabastritae esse debet aut marmoroso. 37, 73 in Arabia aedificiorum ornamentis includi et lapidem quem alabastriten Aegyptii vocent. 1, 36, 12 de alabastrite. ISID. orig. 16, 5, 7 alabastrites, lapis candidus *eqs.* 20, 7, 2 *v. p. 1471, 77.* DIOSC. 5, 161 de lapide alabastrite. lapis alabastrides *eqs.* *f.* **alabastrītis** *sc. gemma.* PLIN. nat. 37, 143 alabastritis nascitur in Alabastro Aegypti et in Syriae Damasco, candore interstincto variis coloribus. haec cremata cum fossili sale et trita gravitates oris et dentium extenuare dicitur. 1, 37, 53 alabastritis. medicinae ex ea. *V.*

Alabastron, -um, -ī, Ἀλαβάστρων πόλις (PTOL. 4, 5, 29), *opp. Aegypti.* PLIN. nat. 5, 61 -on *nomin.* 37, 109 circa Thebaidis Alabastrum oppidum. 37, 143 alabastritis nascitur in Alabastro Aegypti. HIL. in psalm. 118 ain 16 p. 504 in Thebaidis ... loco, cui Alabastrane (*v. l.* -stra) nomen est. *cf. Pietschmann, PW. I 1272.* *incolae appellantur* **Alabastrī,** -ōrum: AVELL. p. 748, 23 Indi in novem regna fuerant disparati, ... id est Alabastrorum, Homeritarum *eqs.* p. 746, 18. *nota adi.* AVELL. p. 746, 17 Alabastris ... negotiatoribus. **Alabastros** *flumen Aeoliae.* PLIN. nat. 5, 122.

Alabaudus, -ī *cogn. germ.* VEN. FORT. vita Albin. 11, 28. *Diehl.*

Alabēnsis *v.* Alaba.

alabēt(ēs), -ae *m.*, Straboni (17, 2, 4 p. 823) ἀλάβης *vel* ἀλλάβης, *piscis.* PLIN. nat. 5, 51 *in Nilide lacu* pisces reperiuntur alabetae coracini siluri. *V.*

Alabī, -ōrum *gens Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 190, *ubi* aladi *Vatic. et Leid. Lips.*, aladis *Riccard.*

Alabis, -is. 1 *nom. militis Hasdrubalis, quod sumptum videtur a fluvio Siciliae:* SIL. 15, 467 tunc Alabim, Murrum atque Dracen demisit ad umbras. 2 *fluvius Siciliae v.* 1. Alabon.

1. Alabōn *fluvius Siciliae, apud Graecos* Ἄλαβος, Ἀλαβών, Ἀλαβώς, Ἄβολος (*cf. C. Müller in Ptolemaei editione I p. 399*), *etiam* DIOD. frg. 36, 4, 2 τὸν Ἄλβαν ποταμόν. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 14 Alabon (*trad.* alaebyn) Megarensium, cuius fontem Daedalus dilatavit agrumque reddidit eam regionem quam idem fluvius devastarat; *cf.* 151, 27 albo magarensium (*sic cod.*). *eundem putarunt quem memorat* SIL. 14, 227 Hypsam Alabimque sonoros (*cf.* Alabis). *contra contulit Müller l. c. p. 396* Allava *opp. Siciliae.* *vide etiam Hülsen, PW. I 1273, 1.*

2. Alabon *v.* Alabonte.

Alabonte (*abl.*) *statio Vocontiorum Galliae Narbonensis, nunc* Allemont. ITIN. Vicarell. II (Corp. XI 3282) 3, 12 Alabonte (III Corp. XI 3283, 3, 12. IV Corp. XI 3284, 3, 13. ITIN. Anton. Aug. p. 342, *ubi v. l.* alabunte). I (Corp. XI 3281) 3, 12 Alabontem. ITIN. Anton. Aug. p. 388 Alamonte. TAB. Peut. 3, 1 *et* 2 Alarante.

alabrum *v.* **alibrum.** **Alac** *v.* Ahalac.

Alacanza *dux Maurorum.* CORIPP. Ioh. 4, 642. 8, 543.

ad mānsiōnem **Alacarnum** *Galliae Lugudunensis.* VITA Nicet. 7. *Diehl.*

dicunt **alacco** Alaucus et sic alia *Galli.* VARRO ling. 8, 65.

alacer (*prisce* alacris), **alacris** (-cer APVL.), **alacre** [*fortasse cf. c. got.* aljan '*studium*', *gr.* ἐλαύνω ἐλατήρ; *v. Osthoff, Forsch. auf d. Gebiet d. indogerm. Stammbildung I 63 sqq. Th.*]. *variae sunt veterum originationes:* DON. Ter. Eun. 304 alacris, l littera pro d posita, non tristis id est ἄδακρυς intellegitur. PS. ASCON. Verr. 1 p. 132 'alacris' sive 'alacer' (utrumque enim dicitur) is qui integris est sensibus universis; quod est indicium erecti animi atque sublimis. nam e contrario 'lacer' dicitur amputatis corpore sensuum membris, hoc est auribus oculisve, quod ad animum saepe transfertur, ut plerumque afflicto animo sensibus non utamur erectis. sic 'alacer' dicitur is, cui omnes sensus in loco suo quisque vegeti (degat ui *trad.*) sunt et intenti, ut vultu indicet adesse animum [non] sincerum sensibus suis. qua re cognita illud quoque intellegitur,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliud esse 'alacrem', aliud 'laetum'. sunt qui 'alacrem' festinantem et properum dici putant quasi 'alis acrem'. SCHOL. Cic. Gron. p. 393, 10 'laetus' animo, 'alacer' motu corporis. qui ambulando manus iactat alarum in modum, ille proprie 'alacer' dicitur. *cf.* p. 398, 25 'alacer' tam fortis quam velox. ISID. orig. 10, 6 'alacer' a velocitate et cursu, quasi diceret 'aliger'. *de formis*: CHAR. gramm. I 82, 31 quaeritur utrum hic ... 'alacer' an 'alacris' dici debeat. nam et Vergilius (*seq.* Aen. 6, 685). 113, 30 Velius Longus de hac regula dixit in V ea parte: (Verg. Aen. 5, 380). Romanus libro de analogia ita inquit: ',,alacris", licet consuetudo, ut ait PLINIVS libro VI dubii sermonis, ,,alacer" dicat ut equester ordo. nam et ,,haec alacria" ut ,,equestria" possunt neutro dici. quia tamen superlationem non capit ut ,,⟨acer⟩ acerrimus", dici non debet ,,alacer"'. sed et Terentius in Eunucho (304) 'quidve est alacris?' *similia* PRISC. gramm. II 152, 18 *sqq.* 229, 40 *sqq.* 230, 21 PROB. gramm. IV 13, 9. 194, 20 PS. SERG. IV 491, 28 FRG. Bob. V 559, 22 *sqq.* CAPER VII 107, 7. DON. Ter. Eun. 304 *quorum pars dicunt* alacer *esse adiectivum commune; et* alacer *pro fem. legitur* APVL. met. 10, 31. *cf.* SERV. Aen. 6, 685 sciendum antiquos et 'alacris' et 'alacer' et 'acris' et 'acer' tam de masculino, quam de feminino genere dixisse, nunc masculino utrumque damus, de feminino 'alacer' et 'acer' numquam dicimus. *masc.* alacris ENN. trag. 111 TER. Eun. 304 VERG. Aen. 5, 380. 6, 685 AMM. 20, 11, 8. HYMN. Ambros. I 4, 16. *masculinum* alacer (ENN.?) sat. 16 V. CAES. Gall. 3, 19, 6 VERG. Aen. 10, 728. 12, 337 LIV. 21, 42, 2. 21, 55, 1 VAL. MAX. 5, 3, 4. 8, 14, 5. PHAEDR. 2, 5, 22 *passim. de Vergilio haec* SERV. Aen. 5, 380: cum 'acer' ubique dicat, 'alacer' tamen non dicit, licet inde nascatur: vitat enim confusionem ... nam 'alacer' nusquam, 'acris' nusquam dixit. *fatua dumtaxat est differentia* SERV. auct. Aen. 12, 337 quidam 'alacer' gestiens et rei novitate turbatus (ISID. orig. 10, 6) volunt, 'alacris' vero laetus. CHAR. gramm. I 121, 21 'alacer'. 'er' finita numero ⟨singulari⟩ casu nominativo ablativum per varias vias ducunt (*et in* -e *et in* -i). FRG. Bob. gramm. V 559, 20 acer et alacer (ὁ πρόθυμος) ablativo casu singulari 'i' finiuntur et addita 'um' facient gen. plur. ... ab 'hoc alacri' 'horum alacrium'. *neque ego vidi abl. in* -e *nisi in cognomine, v. p. 1475, 54.* *comp.* ASELL. hist. 2 VARRO rust. 1, 17, 5. 2, 2, 10 *passim. superlat. deest, cf.* PLIN. *l. 12.* alăcer *testatur* PRISC. gramm. III 523, 27. [*it.* allegro, *francog. vet.* haliegre. *M.-L.*]

de hominibus fere i. q. mobilis, acer, promptus, saepe gaudio commotus, incitatus (GLOSS. πρόθυμος; γενναῖος δυνατὸς σφοδρὸς πρόθυμος; θαρσαλέος, εὐθαρσής; prompto animo, volens; fortis expeditus velox; laetus gaudens, γαῦρος, hilăris): ENN. trag. 111 iuvenum coetus ... alacris Bacchico insultans modo. (ENN.?) sat. 16 V. *parasitus* alacer celsus. TRABEA com. 4 de inproviso Chrysis ubi me aspexerit, alacris obviam mihi veniet. TER. Eun. 304 quid tu es tristis? quidve es alacris (*non laetitia*)? *sic codd., at* quid tu es alacris *Donat. bis in lemmate; unde Leo mavult verba* salve. quid tu es tristis? *dari Chaereae.* ACC. trag. 60 ut me depositum (rep- *trad.*) et maerentem nuntio repentino alacrem reddidisti atque excitasti (adiuehesitastis *trad.*) ex luctu in laetitudinem. [COM. pall. inc. 33 alacri *vers. corrupt.*] ASELL. hist. 2 alacriores (*opp.* segniores) ... commovere *ad.* RHET. Her. 2, 30, 48 multos alacriores ad maleficia futuros. 2, 31, 50 nos alacriores ad relicum persolvendum. CIC. inv. 1, 102 multos alacres expectare quid statuatur. Verr. 1, 17 iste repente ex alacri atque laeto sic erat humilis atque demissus, ut. Mur. 49 Catilinam interea alacrem atque laetum *videbant.* Sest. 1 eos ... alacris laetosque volitare. Cael. 66 an timebant, ne ... alacres perterritum superare non possent (Phil. 12, 18 alacres et laeti ... inter se impii cives, quasi vicissent, gratulabantur). rep. 6, 13 quo sis, Africane, alacrior ad tutandam rem publicam. Tusc. 1, 101 cum legiones scribat Cato saepe alacres ... profectas (*cf.* Cato 75 alacri animo atque erecto *de eodem dicto Catonis*). Att. 1, 16, 7 non ita ... alacris exsultat improbitas in victoria. 5, 13, 1 Graeci quasi Ephesio praetori se alacres obtulerunt. epist. 5, 12, 9 alacres animo sumus. 10, 7, 2 *me* facias alacriorem. CATVLL. 64, 254 qui tum alacres passim lymphata mente furebant. CAES. Gall. 3, 19, 6 ad bella suscipienda Gallorum alacer ac promptus est animus. 3, 24, 5 cum ... hostes nostros milites alacriores ad pugnandum effecissent (5, 33, 5 ad pugnam [pugnandum *BM*]). 7, 76, 5 omnes alacres et fiduciae pleni ad Alesiam proficiscuntur. civ. 3, 25, 2 tanto erant alacriores ad custodias. BELL. Hisp. 30, 5 haec mora adversarios alacriores efficiebat. VARRO rust. 1, 17, 5 praefectos alacriores faciendum praemiis. SALL. hist. frg. 2, 19 (Veg. mil. 1, 9) cum alacribus saltu, cum velocibus cursu ... certabat. NEP. Paus. 2, 6 alacrior ad rem gerendam factus. VERG. Aen. 5, 380 ergo alacris ... Aeneae stetit ante pedes. 6, 685 *Anchises* alacris palmas utrasque tetendit *Aeneae advenienti.* 9, 229 Nisus et ... Euryalus confestim alacres admittier orant. 10, 728 sic ruit in densos alacer Mezentius hostes. 12, 337 talis equos alacer ... Turnus ... quatit. [OV. epist. 1, 36 alacer *falso trad.*] LIV. 7, 10, 12 Romani alacres ab statione obviam militi suo progressi gratulantes laudantesque. 10, 14, 19 gaudio alacres fremunt. 10, 25, 5 laeti atque alacres diis ... grates agunt. 21, 42, 2 cuiusque sors exciderat, alacer inter gratulantes gaudio exultans cum sui moris tripudiis arma raptim capiebat. 21, 55, 1 miles ... alacer animis corporibusque arma capit. 25, 34, 11 alacres gaudio (*cf.* 44, 11, 9 VAL. MAX. 8, 14, 5 CVRT. 9, 5, 11) cum clamore ... discurrunt. 26, 9, 5 alacresque milites alius alium ... hortabantur. 42, 61, 9 qui vicerant alacres ... facinora sua audivere. 43, 3, 9. 44, 36, 5. VAL. MAX. 2, 1, 10 quo ad ea imitanda iuventutem alacriorem redderent. 5, 3, 4. 7, 5, 4 triumphantem ... laetum et alacrem. 8, 11, 1. 8, 13 praef. 8, 14, 5 alacer gaudio abiit. PHAEDR. 2, 5, 22 adsilit donationis alacer certae gaudio. SEN. dial. 6, 2, 3 adulescentem animo alacrem, ingenio potentem. 11, 8, 5 alacres ... et erecti ... intrepido gradu properemus. 11, 20, 1 laetum et alacrem. epist. 30, 3 Bassus ... alacer animo est. hoc philosophia praestat, in conspectu mortis hilarem ⟨esse⟩ et in quocumque corporis habitu fortem laetumque. 82, 21 alacres (*non timidi*) ... ad prandium illi promiserunt. 107, 10 impigri atque alacres excipiamus imperia. 108, 7 quidam ... transeunt in adfectum dicentium alacres vultu et animo. CVRT. 4, 13, 25. 4, 14, 25 ite alacres et spiritus pleni. 7, 9, 9. 9, 4, 25. 9, 5, 11. COLVM. 7, 6, 9 magister ... pecoris acer durus strenuus, laboris patientissimus, alacer atque audax esse debet. VAL. FL. 3, 462. 4, 81 SIL. 3, 455. 5, 238. 6, 246 ibo alacer. 8, 263. 8, 276 ite alacres (STAT. Theb. 7, 288. 12, 648). 11, 197 alacres rapite. 11, 607. 13, 112. 138. 376. 417. 648. 14, 421. 627. 15, 513. 17, 48. STAT. silv. 1, 2, 209 tibi ... alacri caelestum in munere claro (*i. ornatus munere ideoque alacer est*). 1, 4, 9. 5, 2, 180 vade alacer. Theb. 1, 425 alacres odio. 2, 201. 5, 23. 10, 187. 487. QVINT. inst. 2, 9, 2 laeti alacresque convenient. PS. QVINT. decl. 4, 17. FRONTIN. strat. 2, 5, 36 alacres successibus victoriarum. TAC. dial. 23 parum est aegrum non esse: fortem et laetum et alacrem volo. hist. 1, 39. 1, 88 in pace ⟨anxii⟩, turbatis rebus alacres. 2, 39 tribuni ambigui, miles alacer. 2, 80. 3, 7. ann. 3, 9 vultu alacres incessere. 4, 49 successu noctis alacres. 4, 74 revenere ... quidam male alacres, quibus ... gravis exitus inminebat. 11, 17 adstrepebat huic alacre vulgus. 11, 18 Chauci ... morte Sanguinii alacres. 15, 12 talibus in commune alacres. 15, 17 ut pedes confectus spatiis itinerum alacrem equitem adsequeretur. PLIN. epist. 10, 100 vota ... alacres laetique persolvimus. paneg. 13 alacer virtute militum. 22 alacrem hinc atque inde populum, ubique par gaudium paremque clamorem. 66. 92. FLOR. epit. 4, 2, 46 numquam acrior neque alacrior exercitus Caesaris fuit: inde classica prius, inde tela *quam a Pompei partibus.* APVL. met. 1, 17 emergo laetus atque alacer insperato gaudio perfusus. 3, 29 spe salutis alacer ac laetus. 8, 21 exurgit alacer (11, 1). 9, 22. 10, 31 *Minerva* intorto genere gesticulationis alacer. 11, 1. 11, 6. 11, 16 IVST. 1, 6, 6. DON. Ter. Eun. 427 gestum vultumque ... cuiusdam alacris et certi quod laudandus sit. AVSON. Mos. 204 puppibus et proris alacres gestire magistros. 407 (epist. 17) p. 224, 42 P. te vegetum atque alacrem. DAMAS. epigr. 29, 6 AMM. 16, 11, 1. 16, 2, 9. 17, 1, 5. 17, 13, 34. 19, 11, 2. 20, 11, 8 alacris miles. 28, 3, 6 dux alacrior ad audendum. VEG. mil. 1, 12 ut ... velut graviore pondere liberatus securior alacriorque pugnaret. 3, 6 alacriores *opp.* pigrius incedentes. 3, 11 inpar ... condicio est lassum cum requieto, sudantem cum alacri ... subire conflictum. HYMN. Ambros. I 4, 16 alacris ut currat viam *Christus.* HIER. epist. 94, 2. VVLG. Esth. 5, 9 egressus est ... Aman laetus et alacer (ὑπερχαρὴς εὐφραινόμενος). RVFIN. hist. 5, 1, 11 prompti et alacres. CLAVD. 5, 431 insultantque alacres. 7, 111 alacer consurgit. 10, 98 alacer passuque superbior intrat. 15, 472 auguriis alacres ... ruunt. 21, 256 nec ... alacrem potuit Nasamona morari. CARM. epigr. 488, 2 acri homini adque alacri forti fido adque venusto. AVG. serm. 108, 6 ad mercedem alacer, ad opus piger. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 1 alacres ac laetos. MACR. sat. 1, 6, 4 alacriorem fecere coetum. MART. CAP. 8, 804 alacer ... atque hilaris. 9, 896. SIDON. epist. 1, 4, 1 vegetis et alacribus exemplum, desidibus et pigris incitamentum. 1, 6, 2 *opp.* trepidus. 7, 6, 6 acer animis, alacer annis. COD. Iust. 7, 72, 10, 1. 10, 34, 4 praef.

de hominum animo, actionibus, sim.: PLAVT. Amph. 245 cum clamore involant impetu alacri *equites.* RHET. Her. 4, 2, 2 auctoritas antiquorum ... hominum studia ad imitandum (*haec sunt corrupta in codd. mutilis*) alacriora reddit. CIC. de orat. 1, 184 erectum et celsum, alacri et prompto ore atque vultu. epist. 3, 11, 4 promptum animum et alacrem ... ad defendendam rem publicam. BELL. Hisp. 25, 7 virtute alacri. SALL. Catil. 21, 5 omnium animos alacris videt. VERG. ecl. 5, 58 alacris ... voluptas. LIV. 6, 24, 7 adhortatio ... totam alacri clamore pervasit aciem. MANIL. 5, 448 dabit natura vigorem atque alacres cursus. VAL. MAX. 1, 6, 11 cum clamore alacri (CVRT. 9, 4, 23 TAC. hist. 5, 16) adcurrere. 2, 6, 11 avara et feneratoria Gallorum philosophia, alacris et fortis Cimbrorum. 3, 2 ext. 3 alacri animo suos ad id proelium ... cohortatus est. 3, 6, 1 alacriores *manus intulit* (*opp.* segniores). 4, 7 ext. 2 studia nostra ... lucidiora et alacriora reddidit. 8, 7 praef. alacri spiritu *industriae.* SEN. benef. 3, 36, 1 alacrior erit pietas, si. epist. 23, 3 animus esse debet alacer et fidens et super omnia erectus. 72, 4 cuius animus in omni negotio laetus atque alacer est. 78, 21 arma et acies dant argumenta alacris animi indomitique terroribus. SIL. 1, 184 Hannibalem voce atque alacri certamine poscit. STAT. Theb. 4, 410 alacri pinna. TAC. ann. 4, 28 alacri vultu ... dicebat. 3, 1 classis paulatim successit, non alacri remigio, sed cunctis ad tristitiam compositis. GELL. 7, 8, 1 Ἀπίων ... facili atque alacri facundia fuit. APVL. met. 2, 11 ala-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

crem vigorem libidinis. 3, 5 maribus animis et viribus alacribus. 6, 27 alacri nisu. 9, 11 discursus alacres. SER. SAMM. 12 alacrem capitis reparare vigorem. 188 alacres homini contingere visus. ITIN. Alex. 12 alacri saltu. CAPITOL. Gord. 14, 5 lentas militum mentes et non alacres animos. HIL. trin. 6, 33 reviruisse . . . in cursum claudorum pedes alacres. PS. QVINT. decl. 2, 11 dum alacre corpus, dum spiritus viget. AVSON. 403, 12 alacri . . . carpe vigore viam. 413, 17 alacri refecti corporis motu viget. AMM. 17, 10, 2 alacri gradu (20, 4, 12. 22, 2, 2). 20, 5, 2 vultus alacres et laetos. 28, 3, 1 alacri mente. VEG. mil. 1, 27 cursu alacriore. 3, 24 velites . . . erant iuvenes levi armatura et corpore alacri. HIER. epist. 100, 4 ut alacri . . . pergamus incessu. VVLG. III reg. 8, 66 alacri corde (ἀγαθῇ ἡ καρδία). CLAVD. 20, 281 Curetum . . . alacres . . . enses. 26, 454 alacris . . . aulae. MART. CAP. 9, 901 alacri . . . vigore luminatus. NOVELL. Valent. 10, 1, 3 alacriorem . . . animum debet. INST. Iust. praef. 7 summa ope et alacri studio . . . accipite.

de bestiis: ACC. trag. 403 sic ⟨a⟩ut(?) inciti atque alacres rostris perfremunt delphini. RHET. Her. 2, 19, 29 cum feras bestias videamus alacres et erectas vadere ut alteri bestiae noceant. CIC. div. 1, 73 equum alacrem laetus aspexit. VARRO rust. 2, 2, 10 *greges* ad pastum alacriores faciant. COLVM. 8, 2, 11 *galli* sint elati alacres vigilaces. CLAVD. 22, 21 alacres . . . tauros.

structurae: *c.* ad: RHET. Her. 2, 30, 48 ad maleficia. CAES. Gall. 5, 33, 5 ad pugnam (pugnandum *BM*). civ. 3, 25, 2 ad custodias. VARRO rust. 2, 2, 10 ad pastum. AVG. serm. 108, 6 ad mercedem. TAC. ann. 15, 12 in commune. ad *c. ger. vel gerundiv.*: RHET. Her. 2, 31, 50. 4, 2, 2 CIC. rep. 6, 13 epist. 3, 11, 4 CAES. Gall. 3, 19, 6. 3, 24, 5 *passim*. *c. abl.* CIC. epist. 5, 12, 9 animo (SEN. dial. 6, 2, 3 epist. 30, 3). LIV. 21, 55, 1 animis corporibusque. SEN. epist. 108, 7 vultu et animo. TAC. ann. 3, 9 vultu. *cf.* annis SIDON. epist. 7, 6, 6.

synonyma: promptus, fortis, impiger, spiritus plenus, audax, acer, vegetus, mas. laetus, erectus, fiduciae plenus, gaudio exultans, hilaris, securus, superbus, fidens. *opposita*: ambiguus, confectus, piger, deses, sudans, lentus. depositus, maerens, humilis, demissus, aeger, trepidus.

adv. **alacriter** *cum comp.* alacrius. *non legitur ante* FRONTIN. strat. [PLIN. nat. 37, 69 acriter *boni codd.*]. GLOSS. προθύμως, fortiter, animo forti; γαύρως laetanter hilariter. FRONTIN. strat. 2, 7, 9 transfugas conlaudavit, quod eum alacriter praecessissent. APVL. met. 9, 7 exurgens alacriter . . . inquit. ITIN. Alex. 6 alacriter petens. IVST. 1, 6, 10 repetito alacrius (acrius *Oros.*) certamine. AMM. 14, 2, 17 in certamen alacriter consurgentem. 14, 10, 12 remedia arripere alacriter. 16, 12, 46 bella alacriter ineuntes. VEG. mil. 1, 9 ut ad explorandum alacriter pergant, alacrius redeant. 3, 14 p. 98, 9 dimicant. HIER. epist. 96, 1 adorantes. RVFIN. hist. 5, 1, 19 proclamabat. AVG. epist. 144, 1 multo . . . alacrius . . . adcurrere. 268, 2 festinanter et alacriter comparemus. serm. 351, 4, 11 perseveranter atque alacriter ambulant. in euang. Ioh. 7, 1 ultra quam sperare potuimus alacriter convenistis. NOVELL. Valent. 1, 1 praef. alacrius incitemur. CASSIOD. var. 1, 17, 3. 3, 22 fin. 5, 17, 1. 8, 11, 1 *passim*. VEN. FORT. carm. praef. 6 inpulsum alacriter, acrius renitentem. ISID. orig. 10, 6.

syn.: festinanter, perseveranter, acriter. *V.*

Alacer *cogn. vir.* INSCR. nummi Ercavicensis Hispaniae (Cohen I² p. 201 n. 136) L. Cae. Alacre IIvir(o). PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24, 123 (*saec. III/IV*) στρατιώτῃ Ἀμμωνις ἐπικαλούμενος Ἄλακερ.

Alacrius, -a *nom. gent.* CORP. X 3994 (*Capuae*) L. Alacrius Dasius. VI 3631 (*titulus neglegentissime scriptus*) T. Seranius Primianus (centurio) . . . fecit colugi (*sic*) sue Alagrie Ingenue. *Otto.*

Alachroes, -um *gens Africae.* PLIN. nat. 5, 28 in intimo sinu *Syrtidis maioris* fuit ora Lotophagon, quos quidam Alachroas dixere, ad Philaenorum aras. *Diehl.*

Alacius *nom. gent. v.* Allius.

alacrimōnia laetitia GLOSS. *semel* (V 264, 14) *traditum est* acrimonia. *V.*

Alacrinis *nutrix Alexandri Magni.* IVL. VAL. 1, 7. *Diehl.*

alacritās, -tātis *f. ab* alacer. DON. Ter. Eun. 304 alacritas est mutatio quaedam vultus gestientis in spem aliquam. GLOSS. προθυμία, σφοδρότης, celeritas, velocitas; γαυρότης. *plur.* GELL. 19, 12, 4. *vim habet laudativam exceptis* CIC. *locis l. 72. 73. 74.*

CIC. Deiot. 6 quantam mihi alacritatem populi Romani concursus adferret. Tusc. 4, 35 ecferetur alacritate. 4, 36 cupiditas . . . et inanis alacritas id est laetitia gestiens non multum differunt ab amentia. 5, 42 quem . . . temperantia . . . insolenti alacritate gestire non sinat. 5, 48 vir . . . temperatus, constans, . . . sine alacritate ulla, sine libidine nonne beatus? (*cf.* NON. p. 457 alacritatem in malis habendam Cicero . . . ostendit). div. 2, 83 ea res tibi aut timorem adferet aut alacritatem? Phil. 4, 1 frequentia vestrum . . . alacritatem mihi summam defendendae rei publicae adfert. 7, 20 eos consules habemus, eam populi Romani alacritatem, . . . ut. Att. 2, 7, 2 mira sum alacritate ad litigandum. 16, 3, 1 auges mihi scribendi alacritatem. ad Q. fr. 3, 5, 4 opus est ad poema quadam animi alacritate. ad Brut. 2, 7, 2 quae laetitia senatus, quae alacritas civitatis erat. epist. 1, 9, 16 qui . . . egregia animi alacritate afuerit. CAES. Gall. 1, 41, 1 summa . . . alacritas et cupiditas belli gerendi. 1, 46, 4 multo maior alacritas studiumque pugnandi maius exercitui iniectum est. 4, 24, 4 non eadem alacritate ac studio . . . utebantur. civ. 3, 37, 4 studium alacritatemque pugnandi. 3, 92, 3 est quaedam animi incitatio atque alacritas naturaliter innata omnibus, quae studio pugnae incenditur. hanc non reprimere, sed augere imperatores debent. LIV. 2, 10, 10 clamor Romanorum alacritate perfecti operis sublatus (3, 62, 5. 24, 16, 10). 3, 54, 10 ingens assensus alacritasque cuncta adprobantium fuit. 6, 8, 10 cohortatus milites . . . ingenti militum alacritate . . . oppidum cepit. 6, 33, 10 adventus Romanorum mutaverat . . . Tusculanos ex ingenti metu in summam alacritatem. 7, 33, 4 universus exercitus incredibili alacritate adhortationem prosecutus ducis. 7, 37, 3 omnia . . . ingenti alacritate per clamorem militarem, indicem omnium adsensus, gerebantur. 8, 36, 10 addebat alacritatem, quod. 9, 13, 1 ingenti alacritate ad praetorium concursum est. 9, 41, 17. 10, 17, 9. 21, 46, 1. 26, 45, 4 cum . . . audacia atque alacritas . . . cresceret. 41, 3, 8. VELL. 2, 104, 4 elicitae gaudio lacrimae alacritasque et salutationis nova quaedam exultatio. VAL. MAX. 1, 8, 2 haud dubiam prae se appetitae clarioris sedis alacritatem ferens. 4, 8, 5 clamoris alacritate. 7, 4, 1 pro . . . trepidatione alacritate suorum pectora replevit. 8, 15 praef. ipsa natura nobis alacritatem sumministrante. 9, 7, 1 per summam animorum alacritatem. SEN. epist. 57, 6 alacritas rediit. CVRT. 4, 2, 20 alacritatem militum accendit. 4, 12, 23 sive alacritate sive taedio expectationis . . . ingentem . . . edidere clamorem. 4, 15, 28 ingens ergo alacritas et fiducia (9, 2, 25 FRONTIN. strat. 1, 11, 2) paulo ante territos accendit ad pugnam. 6, 2, 21 ipsius alacritatem et tanti animi spiritus. 6, 4, 1. 7, 1, 23 animorum alacritatem continere. 7, 8, 8. 8, 11, 8 clamor . . . exercitus, index alacritatis (9, 2, 30). 9, 9, 7. COLVM. 11, 1, 17 ne statim a prima luce familia cunctanter et languide procedat, sed velut in aliquod proelium cum vigore et alacritate animi . . . tamquam ducem strenue sequatur. QVINT. inst. 1, 3, 10 nec me offendit lusus in pueris (est et hoc signum alacritatis). FRONTIN. strat. 2, 4, 19 et suis alacritate et hostibus iniecto metu. 2, 5, 40 animum . . . impulit in vanam alacritatem. 2, 8, 2. 3, 8, 2 TAC. Agr. 35 hist. 1, 58. 4, 3 addidere alacritatem. 4, 34 inmane quantum suis pavoris et hostibus alacritatis indidit. ann. 2, 6. 12, 35. 16, 5 alacritatem tristitiamque. PLIN. paneg. 14 campum alacritate discursu pulvere attolleres. GELL. 1, 11, 17 militum securitas et alacritas. 19, 12, 4 vigoribus quibusdam mentium et alacritatibus. APVL. met. 7, 27. 8, 16 illa pernicitas non erat alacritatis meae, sed formidinis indicium. Socr. 12 p. 147 nullo angore contrahi, nulla alacritate gestire. CORP. III 14416 ⟨ob⟩ alacritatem virtu⟨tis adv⟩ersus hostes. MIN. FEL. 4, 1 [COMM. apol. 286]. ITIN. Alex. 5. 25 Paeonibus (Pannoniis *trad.*) alacritas est amica. 26 adeo torrenti turbine et alacritate. PANEG. 3, 3 regionum alacritas. 6, 4 IVST. 2, 9, 11. VIR. ill. 71, 1 Viriathus alacritate venator. HIL. in psalm. 63, 8. AVSON. 409 p. 268, 44 P. ut tu vegetam et sublimem alacritatem tuam temeritatem voces. AMM. 16, 5, 14 cum alacritate et tripudiis. 16, 12, 14. 17, 6, 2. 17, 13, 17 ne alacritas intepesceret pugnatorum. 19, 2, 6. 13. 19, 7, 2. 21, 13, 2. 23, 5, 16 viribus et alacritate vos vigere. 24, 1, 1 (*cf.* 30, 2, 1). 24, 6, 11. 25, 1, 7. 25, 3, 10 aestus officeret alacritati membrorum. 26, 9, 7. 27, 5, 5. 31, 7, 15. 31, 12, 17. 31, 15, 14 ab alacritate fortiter faciendi avertebat. VEG. mil. 1, 4 militaris alacritas, saltus et cursus ante temptandus est, quam corpus aetate pigrescat. 2, 19. RVFIN. hist. 4, 15, 16 tota alacritate contentus (προθύμως μετὰ σπουδῆς). 4, 15, 25 alacritatem vultus eius (*alia in graeco*). 5, 1, 28 mentis alacritatem . . . recuperare (ἐνδυναμούμενοι . . . ψυχῇ). 5, 1, 45 vigore animi et alacritate fidei suae. PS. RVFIN. in Os. 1, 10. in Ioel 2, 4—11 p. 1044^C bruchum et rubiginem, qui absque ulla operis alacritate (*non pugnando ut milites*) insidendo inhaerendoque consumat *arva*. VVLG. Sirach 45, 29 in bonitate et alacritate animae suae (ἐν ἀγαθότητι προθυμίας ψυχῆς αὐτοῦ). AVG. lib. arb. 2, 16, 41 in euang. Ioh. 5, 3 civ. 18, 54. serm. ed. Mai 168, 3 pennarum alacritate *Gabrielis*. SVLP. SEV. chron. 2, 1, 5 iuvenili alacritate . . . effugisse. PHYSIOGN. 51 nares patulae alacritatis et fortitudinis indicium produnt. MART. CAP. 1, 23 tanta gratulatione alacritateque concutitur, ut . . . etiam corpore moveretur. 8, 806 hac iocularis laetitiae alacritate fervente. SACR. Leon. p. 368 ad . . . beatitudinem . . . non fragilitate carnis, sed alacritate mentis ascenditur. SIDON. epist. 2, 4, 1 iuventutis. ENNOD. dict. 17, 5 horrea sua in pignoris alacritate posuisse. CASSIOD. var. 11, 17, 1 incitamentum magnae alacritatis. orat. frg. p. 470, 20 ingenio quidem destitutus, sed magna fultus alacritate. EVGIPP. Sev. 11, 3 tota cordis alacritate dominum deprecari. *de bestiis*: CIC. nat. deor. 2, 158 canum . . . tanta alacritas in venando. div. 2, 56 *galli* victores alacritate et quasi laetitia ad canendum incitantur. COLVM. 6, 29, 1 lascivia et alacritate *equi pulli*. PALLAD. 4, 13, 6 dabit et hilaritas, alacritas agilitasque documentum *bonae indolis pullorum*. *nota*: PS. ORIGEN. tract. 6 scio me . . . frequentissime alacritati vestrae (*i. vobis alacribus*) disseruisse.

personata: INSCR. numm. Cohen V² p. 353 n. 54 Alacritati (*Pegasus volans*).

iuncturae: *c. gen. gerund.*: CIC. Phil. 4, 1 Att. 16, 3, 1 CAES. civ. 3, 37, 4. *c. gen. causae*: LIV. 2, 10, 10. *c.* ad: CIC. Att. 2, 7, 2.

syn.: laetitia. fiducia. securitas. cupiditas, studium, animi incitatio. audacia. animi spiritus. vigor animi. fortitudo. agilitas.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

libido. *opp.*: timor, metus, trepidatio, pavor, formido, angor. tristitia. *V.*

Alacrius *v.* Alacer. **Aladaleariza** *v.* Olotoedariza.

Aladēs (*?*) *cogn. vir.* CORP. VI 12998 M. Aurelius Al|ades M. Aurelio| Serapiodoro alumno: *prius cogn. videtur esse integrum.*

Aladi *v.* Alabi.

Aladin *opp. Mesopotamiae ceteroqui ignotum.* TAB. Peut. 11, 3.

Alaea *insula Arabiae orae occidentali adiacens.* PLIN. nat. 6, 150.

Alaebece *v.* Alebece. **Alaeniticus** *v.* Elath.

Alaesa, Alaesīnus, Alaesus *v.* Halaesa.

Alaesius, -ī *cogn. vir. barb.* CORP. II 930 (*Caesarobrigae, periit*) Elena Alaesii h. s. e.

Alaeus, *cf. Ἀλαεύς Stephani Byzantii, utriusque phyles, Aegeidis* (*Αἰγηΐδος*) *et Cecropidis, incola.* STAT. Theb. 12, 622 atrox Alaeus (alecus *P*); *cf.* SCHOL. *ad l.* (*ubi trad.* ileus, aleos, aleus) unum pro gente. quidam hunc regem volunt esse Tegeae auxiliarem, non civem.

Alagabalus *v.* Elagabalus.

mātrōnae **Alagabiae**. INSCR. Ihm, Matronenkultus 316 matroni⟨s⟩ Alagabiabus. *cf. Ihm, PW. I 1274.*

Alagildus, -ī *nom. vir. germ.* CORP. V 8760 (*Concordiae, christ.*) Evingus, Semtor, Alagildus.

Alagisilus, -ī *nom. germ.* VEN. FORT. carm. 7, 21, 1 inscr. ad Sigimundum et Alagisilum. 2 hinc Sigimunde nitens, hinc Alagisle decens.

Alagria *v.* Alacer. **Alaia** *cf.* Elveto.

Alaina *statio Mesopotamiae.* TAB. Peut. 11, 4 RAVENN. p. 81, 15.

Alaisiagae, -ārum *deae Germanicae (?), de quibus v. Ihm, PW. I 1274 suppl. I 48.* INSCR. Ephem. epigr. VII 1040 p. 324 deo Marti Tsingso et duabus Alaisiagis Bede et Fimmilene et n. Aug. Germ(ani) cives Tuihanti v. s. l. m. *sim.* 1041.

Alal, Alala *v.* Halhul.

Alalcomenaeus, -a, -um, *Ἀλαλκομεναῖος, adi. ad Boeotiae oppidum pertinens quod vocatur Ἀλαλκομεναί.* STAT. Theb. 7, 330 Alalcomenaea Minervae agmina. *?* **Alalcomenē,** -ēs. SCHOL. Stat. Theb. 7, 330 Bacchylides Minervam Itoniam dixit et Alalcomenen (-ein *Leo, cf.* Il. *Δ* 8. *E* 908) ipsam significavit. *Diehl.*

Alalis, Alalius *v.* Helela.

Alalius, -a *nom. gent.* CORP. VI 1057, 6, 63 (*a. 205*) L. Alali(us) Felix *vigil.* 1058, 4, 26 (*a. 210*) *idem. fortasse cognatum cum* Allius. *Otto.*

Alam *v.* Elam.

Alamachius, -ī *nom. vir.* MARTYROL. Hier. Kal. Ian.: nat. Alamachi.

Alamaggei *v.* Salamaggenites gens.

Alamannī, -ōrum, *Ἀλαμαννοί, gens Germaniae, de qua cf. Ihm, PW. I 1277. primi memorantur ab* ARNOB. nat. 1, 16. ASIN. QVADRAT. *apud* AGATH. I 6 p. 17ᶜ *οἱ δὲ Ἀλαμαννοί, εἴ γε χρὴ Ἀσινίῳ Κουαδράτῳ ἕπεσθαι ἀνδρὶ Ἰταλιώτῃ καὶ τὰ Γερμανικὰ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγεγραμμένῳ, ξυνήλυδές εἰσιν ἄνθρωποι καὶ μιγάδες καὶ τοῦτο δύναται αὐτοῖς ἡ ἐπωνυμία.* HERODIAN. hist. 6, 7. *imprimis apud* PANEG. AMM. GREG. TVR. *appellantur tam* Germani (VOPISC. quatt. tyr. 13, 3) *quam* Suebi (GREG. TVR. Franc. 2, 2). *de orthographia inscriptiones et libri docent haec* (*derivata in hac re simul absolvam*): *scriptura* Alamann- *ut vera titulis* (*veluti* CORP. XI 1731. *cf.* Alamannicus) *et codicibus vetustissimis* (*veluti* HIER. chron. a. Abr. 2278. 2317. 2372. 2393 OROS. hist. 7, 22, 7. 7, 25, 7. 7, 29, 15. 7, 33, 8 GREG. TVR.) *fulcitur.* -n- *raro geminata non est in libris deterioribus* (*ex. gr.* PANEG. AVSON. 419, 8 PRVD. Symm. 2, 809 SALV. gub. 4, 68 CHRON. Gall. chron. I p. 642, 420 LEX Burg. lib. const. 56 *v. l.* RAVENN. p. 230, 3. 4): *syllabam tertiam utique longam esse probatur versibus dactylicis multis. apud Graecos:* HERODIAN. cathol. pros. p. 179, 24 *sqq.* *τὰ διὰ τοῦ ανος τοῦ α ἐκτεταμένου ὀξύνεται . . . Ἀλαμανός, ἔθνος Γερμανοῖς πρόσχωρον. sim. Ἀλαμανικός scribitur* (*cf. p. 1478, 39*). -l- *et* -m- *rarissime geminari a librariis commemoravisse satis habeo, item reprobas esse scripturas* alm- (PANEG. 11, 4. 13. 12, 5 *cod. Vpsal.* IORD. Get. 75 *in uno libro.* RAVENN. p. 228, 10 *s.*), aliam- (AMM. 17, 2, 1 *VP.* IORD. Get. 75 *in uno libro*), alim- (RAVENN. p. 233, 4 *AB*). *pluris facienda est scriptura* halamann-: PANEG. 10, 18 *M,* VOPISC. Tac. 15, 2 *Bamberg. et Palat.,* CASSIOD. var. 12, 28, 4 *Bruxell.*: *librorum optimorum. varia lectio gravissima et vetusta est* Alemann-: SERV. georg. 4, 278 'prope flumina Mellae': Mella fluvius Galliae est, iuxta quem haec herba plurima nascitur; unde et amella dicitur, sicut etiam populi habitantes iuxta Lemannum fluvium Alemanni dicuntur (ISID. orig. 9, 2, 94). *eadem scriptura in editionibus veteribus obvia libris tamen non traditur nisi deterioribus et recentibus: apud* AVSON. 419, 8 PRVD. Symm. 2, 809 CLAVD. 8, 449. 21, 234. 24, 17 SIDON. carm. 7, 373 GREG. TVR. vit. patr. 1, 2 *et* 3 CASSIOD. var. 2, 41, 1. 2. 3, 50, 2. 12, 28, 4 chron. II p. 153, 1126 PS. PRISC. de acc. gramm. III 522, 23 GREG. M. epist. 10, 11 IORD. Get. 75. 280. 281 ISID. orig. 9, 2, 94. 19, 23, 6. *vix igitur crediderim* CORP. III 122 (*in Syria, a. 270; cf.* add. p. 970) Alem⟨annorum victor⟩ (*dicitur de Aureliano*) *supplendum esse. gens in codd. hic illic confunditur cum* Alanis (*veluti* SALV. gub. 4, 68 GREG. TVR. Franc. 2, 9 p. 75 IORD. Get. 281 *in parte ll.*). *nota:* NOT. dign. or. 32, 36 ala prima Alamannorum, Neia. 32, 41 cohors quinta pacata Alamannorum, Onevatha. 31, 63 cohors nona Alamannorum, Burgo Severi. *singularis collective:* PANEG. 12, 6 PRVD. Symm. 2, 809 COD. Theod. 7, 20, 12 (*a. 400*). SALV. gub. 4, 68 numquid . . . tam reprehensibilis ebrietas Alamanni quam ebrietas Christiani? SIDON. carm. 7, 373. 389. 5, 375 trux. MART. BRAC. in bas. 12 DRAC. Romul. 5, 35. CASSIOD. var. 2, 41, 2 acerrimum. INSCR. christ. Rossi II p. 269, 1, 12 NOT. Tir. 115, 20. *adi.* **Alamannus,** -a, -um. AMM. 14, 10, 6 resistente multitudine Alamanna. 16, 2, 9 plebem (*ubi* alamanniam *VA*). 17, 10, 5 adulescens. 27, 10, 1 regalis. 28, 2, 6 optimates. CORP. XI 1731 (*Florentiae, christ. a. 423*) civis Alamanna. *terra appellatur* **Alamannia,** -ae. TAB. Peut. 3, 4—4, 1 TREB. trig. tyr. 8, 11 PANEG. 5, 2. 10. 11, 4. 6 AMM. 20, 4, 1. 30, 3, 1. SYMM. orat. 1, 17 ferocis. 1, 18. 2, 6. 12. 16. 17 CLAVD. 8, 449. 21, 234 SCHOL. Iuv. 8, 170 VEN. FORT. carm. praef. 4 ENNOD. opusc. 1, 72 GREG. TVR. vit. patr. 1, 1. 2. 3 MARTYROL. Hier. 16 Kal. Dec. LEX Burg. lib. const. 56. **Alamannicus,** -a, -um, *Ἀλαμανικός. ad prosodiam:* PS. PRISC. de acc. gramm. III 522, 22 *breviantur* omnia quae sunt possessiva vel eisdem similia, si i habent in paenultima subsequente c consonante, ut Cretica Isaurica Alemannica. **1** *epitheton imperatoribus inditum ab* Alamannis *devictis* (*cf. Seeck, PW. I 1280*). SPART. Carac. 10, 6 *Caracallus* cum Germanici et Parthici et Arabici et Alamannici nomen adscriberet (nam Alamannorum gentem devicerat). EPIST. imp. Constant. (Corp. III 7000) 3, 6 Fl. Cla. Constantinus Alaman. (CORP. III 12483). CORP. VI 1175 (*a. 370*) Fl. Valentinianus Pius Felix Maximus . . . Germanic. max. Alamann. max. Franc. max. Gothic. max. . . . et Fl. Valens Pius Felix Max. . . . Germanic. max. Alamann. max. Franc. max. Gothic. max. . . . et Fl. Gratianus Pius Felix Max. . . . Germanic. max. Alamann. max. Franc. max. Gothic. max. AVSON. 419, 8 voca⟨rem⟩ (*te, Gratiane*) Alamannicum traductione captorum. PANEG. 12, 5 (p. 275, 20) cum ipse (*sc. Theodosius*) Pannonicus, ipse Sarmaticus, ipse Alamannicus diceretur. ENNOD. opusc. 1, 81 rex meus (*sc. Theodericus*) sit iure Alamannicus, dicatur alienus (*sc. Anastasius*). AVELL. p. 506, 20 imperator Caesar Flavius Anastasius . . . Alamannicus inclitus. COD. Iust. 1, 27, 1 imperator Caesar Flavius Iustinianus Alamannicus Gothicus Francicus Germanicus Anticus Alanicus Vvandalicus Africanus (AVELL. p. 338, 16. 344, 7 DIG. de confirm. inscr. de conc. dig. 2 inscr. COD. Iust. de emend. cod. inscr. INST. Iust. de inst. promulg. praef. inscr. NOVELL. Iust. 43 inscr. [*in Graeco Ἀλαμανικός, velut* CORP. Graec. 8636 *Trapezunte*]. 150 inscr. app. 2 *et* 3 *et* 6 *et* 8 inscr.). CORP. III 13673 (*Mileti*) *Κέσαρ Φλ(άουιος)* Iustinianus Alaman⟨nicu⟩s Gothicus Fragicus Germanicus Gallic⟨us A⟩lanicus Euandalicus Africanus. NOVELL. Iust. 140 inscr. imp. Caesar Flavius Iustinus Alamannicus Gothicus Francicus Alanicus Wandalicus Africanus. GREG. M. epist. 1, 16ᵇ inscr. imperator Caesar Flavius Mauricius Tiberius . . . Alamannicus. **2** *adi.* IORD. Get. 75 arvis. VITA Hil. 9 castellum. SYMM. orat. 2, 29 excubiis. CONSVL. Constant. chron. I p. 241, 366 gentem. PHILOCAL. fast. Oct. 5 (Corp. I² p. 274) ludi (*ibid.* Oct. 10). AMM. 15, 4, 1 Lentiensibus Alamannicis pagis. 31, 10, 2 Lentiensis Alamannicus populus. CASSIOD. var. 2, 41, 1 populos. CORIPP. Iust. 3, 385 pubes. PANEG. 11, 13 pulverem. AMM. 27, 2, 9 tentoria. *Diehl.*

Ālamath, *indecl.,* עָלֶמֶת, *Σαλαιμάθ, Γαλεμάθ, Γαλεμέθ. nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 8, 36 (Salmoth *cod. Amiat.*). 9, 42 (Almoth *cod. Amiat.*). *Plenkers.*

Alamatha *cf.* Ammattha.

Alambrima, -ae *dea Gallorum.* CORP. XII 5848 Alambrimae Severus Perpetui fil. exs voto: *a loco ubi lapis repertus est haud longe abest mons qui dicitur* Alambre *sive* Arambre. *Diehl.*

Ālāmīliārēnsis *adi. declinatum a loco Mauretaniae Caesariensis qui nomen accepit ab* ala miliaria; *cf. Schmidt, PW. I p. 1281; Cichorius ibid. 1251.* NOT. Maur. Caes. 33 Mensius Alamiliarensis CORP. VIII † 21572 ⟨ec⟩clesia(m) Ala(miliarensem). *Otto.*

Alamon *v.* Helmondeblathaim. **Alamonte** *v.* Alabonte.

Alamosynī, -ōrum *gens Arabiae.* CHRON. Alex. chron. I p. 110, 193 Alamosyni autem ultra Arabes in inferiore Arabia. LIB. gener. chron. I p. 107, 197, 10 Alamosenni (alamossioni *F*). CHRON. Alex. *ibid.* 167, 10 Salamossini. p. 105, 153 Adamosynii.

Alamundarus, -ī *nomen regum Saracenorum, quorum alter memoratur a solo Socrate* (hist. eccl. 7, 18), *alter a* MARCELL. auct. chron. II p. 105, 536, 11, VICT. TONN. chron. II p. 195, 512 (*ubi v. l.* alamandarus), IOH. BICL. chron. II p. 214, 575, 3 (*ubi* Aramundarus) *scriptoribusque Graecis infimae aetatis. v. Seeck et Hartmann, PW. I 1281.*

Ael. **Alan**⟨. . .*?* CORP. III 7884 (*Germisarae*).

Alana, -ae *opp. Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 179 Alanam.

ad **Alandrum** flumen *in Phrygia.* LIV. 38, 18, 1. *idem nomen restituendum* LIV. 38, 15, 15 *ubi trad.* ad Alexandri fontes. *sunt qui legant* Mandri fontes.

Alangaviēnsis, -e *v.* Alingavia.

Alānī (-ae), -ōrum (-ārum), *Ἀλανοί, gens Sarmata. scriptura Latinis usitata videtur fuisse* Alani, *si quam fidem tribuimus titulis* (CORP. VIII 17412 *in pelve argentea prope Hipponem Regium reperta:* † Geilimar rex Vandalorum et Alanorum. CARM. epigr. 1522 *v. p. 1479, 42.* CORP. III 13673 *v. supra l. 40*) *auctorumque optimae aetatis im-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

primis codicibus. nihilominus et extat versus PAVL. PELL. 378 turbă Halanarum armatis sociata maritis (propter 383) et persaepe aut omnes libri aut singuli, qui tamen omnes levioris sunt auctoritatis in rebus orthographicis, exhibent Halani, ut: CAPITOL. Maximin. 1, 5. 4, 5 Aur. 22, 1 (contra Al- Pius 5, 5 Gord. 34, 4). VOPISC. Aurelian. 33, 4 (praeter B 1 omnes, sed Prob. 8, 3 Alanis). AVIEN. orb. terr. 443 (Al- Ambros. saec. XV). AMM. passim, praeter 31, 2, 12. 31, 12, 17, ubi alannorum V. VEG. mil. 1, 20 Vatic. V saec. XII, contra 3, 36 trad. Alanorum. HEGES. 5, 50, 1. 17. 25. CLAVD. 3, 312 P^1. 5, 271 VC (contra omnes Al- 8, 487 al.). PAVL. NOL. carm. 26, 23 (Bonon. saec. XIV). OROS. hist. 7 saepius libri optimi. SIDON. carm. 2, 364. 379. 5, 475 (praeter unum M saec. X). epist. 4, 1, 4. PROSP. chron. I p. 465, 1230 (duo libri). MARCELL. chron. II p. 60, 379, 2 (alanos S). p. 69, 408, 1. p. 88, 464 (alanorum S). CASSIOD. chron. II p. 158, 1278. IORD. Get. 126 (alanos SOB saec. IX et X et XI). 261 (codd. XYZ saec. XI/XII); saepius tam in Rom. quam Get.: Alan-. cf. adi. BEDA chron. III p. 298, 452. 300, 465. 302, 480. interdum -n- geminata scripta est, ut LVCAN. 10, 454 M 1. cf. l. 36. singulares sunt lectiones Alandi (CHRON. Gall. chron. I p. 654, 63) vel Alanti (IORD. Get. 161 in tribus libris). confusos esse cum Alamannis dixi supra p. 1477, 82. idem accidit in Albanis (veluti SALV. gub. 4, 68 cf. AMM. 23, 5, 16 IORD. Get. 236). de secundae syllabae quae producta est poetis inde a SEN. et LVCAN. prosodia cf. etiam HERODIAN. cathol. pros. sub Alamanni p. 1477, 60. hariolatur de etymologia ISID. orig. 9, 2, 94 Lanus fluvius fertur ultra Danubium, a quo Alani dicti sunt. veriora fort. refert AMM. 31, 2, 13 Halani... ex montium appellatione cognominati. cf. 23, 5, 16 Massagetas, quos Alanos nunc appellamus. e Latinis primus memorat SEN. Thy. 630 feris. sequuntur LVCAN. 8, 223 duros. PLIN. nat. 4, 80. VAL. FL. 6, 42 ardentes. 6, 656 miseris. SVET. Dom. 2 IVL. HONOR. rec. A 26 (COSMOGR. 1, 26) PS. AVR. VICT. epit. 47 TAB. Peut. 9, 3/4 IVL. VAL. 1, 1 AVSON. 157, 18. 332, 32. PAVL. NOL. l. c. inmites. MART. CAP. 6, 663 MAR. VICTOR aleth. 3, 192 SALV. gub. 7, 64. SIDON. epist. 4, 1, 4 Caucasigenas. VICT. VIT. 2, 39. 3, 3 GREG. TVR. Franc. 2, 7. 2, 9 p. 76 NOVELL. Iust. 30, 11, 2 RAVENN. p. 169, 15. saepius apud christianos et in CHRON. femin. v. l. 2. sing.: MART. 7, 30, 6 Alanus quilibet. sing. collective: LVCAN. 10, 454. AVIEN. orb. terr. 443 acer. HIER. epist. 60, 16 CLAVD. 3, 312. 21, 109. 26, 581. 28, 224 SALV. gub. 4, 68 SIDON. carm. 2, 379. 5, 475 MART. BRAC. in bas. 14 PS. VEN. FORT. laud. Mariae 289 DRAC. Romul. 5, 35 PRISC. periheg. 296 IORD. Get. 261 INSCR. christ. Rossi II p. 269, 1, 14. adi. **Alānus,** -a, -um. CARM. epigr. 1522 (Aptae in Gallia Narbonensi, aevi Hadriani) Borysthenes Alanus Caesareus veredus. CLAVD. 26, 583 gentis... Alanae. NOT. dign. occ. 6, 50 comites Alani ex vexillationibus palatinis decem (8. 7, 163). PAVL. PELL. 383 milite Halano. IORD. Rom. 281 Maximinus genere Gothico, patre Micca Ababaque Alana genitus matre (Get. 83 ubi ll. trad. Halano praeter A O B saec. X/XI). **Alānicus,** -a, -um, Ἀλανικός, v. Alamannicus p. 1478, 36 sqq. **Alānia,** -ae terrae nom. fictum ut videtur. OROS. hist. 1, 2, 53 ab oriente Europae Alania (halania D) est. ISID. orig. 14, 4, 3. **Alanoviiamuthis,** -is. IORD. Get. 266 cuius Candacis Alanoviiamuthis (sic vel plane similia codd.) patris mei (i. Iordanis) genitor Paria, id est avus meus. de hoc nomine egerunt Mommsen in praef. p. VI et Müllenhoff in indice Mommseniano p. 146. cf. Ihm, PW. suppl. I 49.

Alānius v. Allius.

Alantas Maurus. CORIPP. Ioh. 8, 593 (in fine versus).

Alantedoba dea Camunnorum Galliae cisalpinae. CORP. V 4934 Alantedoba Sex. Cornelius Primus v. s. l. m.

Alantone (abl.) statio in via Asturica Burdigalam prope Pompaelonem. ITIN. Anton. Aug. p. 455. RAVENN. p. 318, 4 Alantune. Diehl.

1. alapa, -ae f. [orig. inc. Th.]. GLOSS. ῥάπισμα. colaphus. PHAEDR. 2, 5, 25 multo maioris alapae mecum veneunt. 5, 3, 2 calvi momordit musca nudatum caput; quam opprimere captans alapam sibi duxit gravem. CORP. IV 3196ᵃ ... alapa scrib ... (non sat intellegitur). MART. 5, 61, 11 o quam dignus eras alapis, Mariane, Latini. IVV. 8, 192 ridere potest qui Mamercorum alapas. TERT. spect. 23 qui ... faciem suam ... contumeliis alaparum sic obicit tamquam de praecepto domini (cf. VVLG. Matth. 5, 39 percusserit ... in maxillam). PORPH. Hor. ars 50 (hyperbolice dictum) si alapam ⟨dicimus⟩ cum uno digito imam ferimus auriculam. HIL. in psalm. 53, 6 qui ... maxillas ab alapis non deflexit. 54, 5 in ira quoque molesti sunt ei (Christo), dum flagellis, dum colaphis, dum alapis desaeviunt. in Matth. 4, 25 accepta alapa maxillam alteram iubemur offerre (v. l. 67). SCHOL. Iuv. 5, 171 alapas accipias etiam capite raso. VVLG. Marc. 14, 65 ministri alapis (ῥαπίσμασιν) eum caedebant. Ioh. 18, 22 unus assistens ministrorum dedit alapam Iesu. 19, 3 dicebant 'ave rex Iudaeorum' et dabant ei alapas. hinc pendent HIL. in psalm. 68, 9 dum contumelias sputorum alaparumque perpetitur. 61, 5 nec subtrahere alapis maxillas. HIER. c. Ioh. 4 alapas crucem flagella sustinuit. epist. 21, 2. 50, 5. 65, 8. 66, 13. in Mich. 1, 1 p. 434 nec sentiat conviciorum alapas, quas dominus in passione contempsit. PRVD. apoth. 95 hanc (naturam divinam) igitur non flagra secant, non sputa salivis adspergunt, alapis non vexat palma relisis. ditt. 158 pulsata est alapis facies sacra Christi. AVG. civ. 18, 23 dabunt... deo alapas manibus incestis. serm. ed. Mai 190, 1 alapis caesus (CASSIAN. conl. 22, 10, 4 LEO M. serm. 59, 2). PAVL. NOL. carm. app. 1, 81 alapis maxillas ... praebuit (PS. FVLG. RVSP. serm. 68 ad alapas). SIDON. carm. 16, 48 sustentans alapas ludibria verbera vepres. HIER. in Os. 3, 11 p. 126 quia non sua sponte currebant ..., paullulum maxillas eorum alapis verberavi, non puniens sed corrigens et emendans. iudex lacerat carnes, torquet funiculis..., qui autem pater est lascivientem filium palma percutit manu⟨s⟩. et pulcre non dixit: ero eos alapis verberans, sed quasi homo maxillas manu percutiens. SIDON. epist. 3, 13, 3 raptis inter alaparum procellas ... obsoniis. PASS. Felicit. p. 61, 31 Publius iussit eam alapis caedi. in manumissione: SCHOL. Pers. 5, 75 ad verba una Quiritem vertigo facit adnotat: quia quotiens manumittebant, eos alapa percussos circumagebant et liberos confirmabant. unde manu missio dicta (ISID. orig. 9, 4, 48). NOVELL. Iust. 81 praef. si emancipationis actio ... facta cum iniuriis et alapis liberabat eos (filios) huiusmodi vinculis. cf. COD. Iust. 8, 48, 6 in emancipationibus ... custodiri ... iniuriosa rhapismata. SEDVL. carm. pasch. 5, 103 his (Christi) alapis nobis libertas maxima plausit. nota PETRON. 38 est ... sub alapa. v. subalapa et cf. Heraeus, Die Sprache des Petr. und die Glossen 1899 p. 31, 5. V.

2. alapa v. alopecia.

Alapa, -ae cogn. vir. CORP. XI 2935 (Volcis) C. Mestrio C. f. Alapae spongiario. cf. Alaponius. Diehl.

alapātor καυχητής GLOSS. III 372, 56. 439, 12. 475, 10. ab alapari.

alapiciōsus calvus GLOSS. V 264, 6. IV 471, 17 alapiciosa calva. V 344, 56 alapiosa calva. ab alapa 2. cf. apiciosus, nisi hoc idem est.

alapizo, -āre ab alapa secundum κολαφίζειν formatum. LIB. geneal. chron. I p. 184, 450 concubinam (:ubi.) alapizantem regem de manu sinistra. PAVL. DIAC. homil. 73 (Migne 95, 1214ᴰ) alapizandus conspuendus flagellandus Christus. OSBERN. p. 53 alap[al]izare alapas inferre.

ῥαπίζω expalmo **alapo** GLOSS. II 427, 31. OSBERN. p. 53 alapare: alapas praebere. V.

Alaponius, -ī nom. serv. cf. Alapa? [cf. etrusc. alapu CORP. inscr. etrusc. I 1175. 2534. Otto.] CORP. VI 33975 pugili in opere musivo suprascriptum est Alaponi, victus es. num huc pertinet MARTYROL. Hier. 4 id. Sept. in Cesarea Cappadocie scor. .. Alapon.? cf. CORP. Gracc. 4503 Ἀλαφώνας. Diehl.

alapor, -ārī cf. halapanta; Leo ad Plaut. Curc. 463. falso ad alapa refert GLOSS. Plac. V 4, 11 (= 46, 3; spectat Plautinum locum) alapari est alapas minari id est foedam et superbam caedem. melius tamen addit vel pro iactantia. PLAVT. Truc. 928 nil alapari (sic Buecheler, nihilpphiari B, nihili phiari CD) satiust, miles, si te amari postulas; auro, hau ferro, deterrere potes (cf. tamen etiam GLOSS. II 14, 23 alapatur ἀλαπάζει). COMM. apol. 457 non quasi maleficum alapantur (i. gloriantur) cruce levatum Christum. ITALA Iac. 3, 14 (cod. ff) quid alapamini (μὴ κατακαυχᾶσθε, VVLG. nolite gloriari) mentientes contra veritatem?

? **alapus** (alopus trad.) qui propter mercedem alapas patitur GLOSS. Scal. V 589, 24. V.

Alar cf. Alardossis Alardostus. **Alarante** v. Alabonte.

Alardossis, -is, **Alardostus,** -ī deus Celticus (num idem nomen? cf. Andossus Andostennus). CORP. XIII 48 (Convenis a dextra Garumnae) Alardossi L. Iul. Eunus v. s. l. m. cf. 47 Alar A. Furius Festus v. s. l. m. CORP. XIII 222 (Luguduni Convenarum) C. Fabius C. f. ⟨M⟩ontanus ⟨Ala⟩rdossi ⟨v. s.⟩ l. m. 313 (prope idem opp. rep.) Alardosto deo Taurus Sosonnis f. v. s. l. m. cf. 432.

Alarēnsis v. Aleria. [**alarica**] v. falarica.

Alarīcus, -ī nomen germ., apud Graecos (Olympiodorum Zosimum Sozomenum Philostorgium Procopium) Ἀλάριχος et Ἀλλάριχος. Alaricus scriptura editionibus quoque veteribus accepta quamquam videtur esse vera probaturque titulo (CORP. XII 2700 Albae Helvorum a. 496 XII reg. domni Alarici) codicibusque vetustis (veluti Gregori Turonensis), tamen varietates extant gravissimae, quarum altera Alarichus forma graeca commendatur, altera est Halarichus. litterae c aspiratur in hisce codicibus vetustis: cod. Laurent. saec. VI (OROS. hist. 2, 3, 3. idem exhibent Vatican. P saec. VIII et Rehdig. saec. IX/X), cod. Tilian. saec. VI/VII, auctori paene aequaevo (MARCELL. chron. II p. 64, 395, 4), codd. saec. VIII et IX (IORD. Get. 245), codd. Corbeiens. saec. VIII et Bonon. saec. IX (AVG. retract. 2, 43, 1), cod. Heidelberg. C^1 saec. IX (GREG. TVR. Franc. 2 passim, 3 praef. 3, 1), codd. Vaticanis N et N^1 saec. X (OROS. hist. 7 passim). Halaricus: AVG. retract. 2, 43, 1 (cod. Vercell. saec. VIII/IX aliique duo recentiores), OROS. hist. 7, 37—43 (semper fere D et P saec. VIII, R saec. IX/X), PROSP. chron. I p. 466, 1240 (codd. A), MARCELL. chron. II p. 64, 395, 4 (cod. Tilianus), p. 70, 410 (omnes. cf. BEDA chron. III p. 300, 469), CASSIOD. chron. II p. 154, 1169. 1185, VEN. FORT. virt. Hil. 8, 23, IORD. Rom. 319. 323 Get. saepe aut omnes libri aut optimi. hic illic l geminata legitur ut AVG. retract. 2, 43, 1 PROSP. chron. I p. 464, 1218. p. 466, 1240. de inalaricus scriptura cod. Vatic. Palat. 273 apud CASSIOD. var. egit Schroeder in indice Mommseniano p. 487. NOT. Tir. 115, 17 Alarix. nota plur. IORD. Get. 245 pari tenore ut de Augustis superius diximus, et in Alaricis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

provenisse cognoscitur, et in eos saepe regna deficiunt, a quorum nominibus inchoarunt. *Vesegotharum reges duo cf. Seeck et Hartmann, PW. I 1286 sqq.* Alaricus *prior*: *loci superiores et* CLAVD. 26, 431. 492. 546. 623. 28, 105. 154. 180. 223 AVG. serm. 105, 13 RVFIN. hist. 10 praef. (Migne 21, 463) NOVELL. Valent. 31, 1, 6 AVELL. p. 461, 27 CHRON. CASSIOD. var. 12, 20 hist. 11, 9 GREG. TVR. Franc. 2, 8 IORD. Rom. 319. 323 Get. *saepe* LEX Visig. chron. p. 457 ISID. Goth. 13 chron. II p. 272, 19. 18 *ibid.* p. 275, 10. Alaricus *iunior*: CONC. Agath. a. 506 Mansi 8, 337A ALC. AVIT. epist. 51 CASSIOD. var. 3, 1 inscr. 3, 2, 3. 3, 4, 2. 4, 17, 2. 5, 39, 13 GREG. TVR. Franc. 2 *et* 3 *saepius* glor. mart. 91 vit. patr. 18, 2 IORD. Get. 245. 297 *sq.* 302 PS. VEN. FORT. vita Remed. 6, 17 LEX Burg. const. extrav. 21, 7 LEX Visig. p. 458, 15 suppl. p. 465, 11. p. 466, 18. 22. 23. p. 467, 6. *alii*: GREG. TVR. vit. patr. 20, 2 Alaricus quidam. IORD. Get. 117 *Herulis* praeerat Halaricus. 277 Suavorum reges Hunimundus et Halaricus. *cf.* Athalaricus. *Diehl.*

ālāris, -e *ab* ala. *ad alam militarem pertinens.* GLOSS. caballarius, caballaris; alares ἱππέων ταξίαρχοι, caballares. *adiect.*: LIV. 10, 41, 5 cohortibus (CAPITOL. Alb. 10, 6). ORAT. imp. Hadr. Corp. VIII 2532 A a exercitationem. VEG. mil. 1, 5 equites. CORP. III 14 (6581). 865 dec(uriones). *subst.*: FRONTIN. strat. 2, 4, 1 ut pauci alares ... a colle ... decurrerent. TAC. hist. 2, 94 remanere inter legionarios aut alares. ann. 15, 10 alares ... Pannonios ... in parte campi locat. 15, 11 alares exterruit, legionarios obtrivit. COD. Theod. 7, 20, 4, 3 alares et cohortales dum militant.

ālārius, -a, -um *ab* ala. *i. q. alaris.* *subst.*: CIC. epist. 2, 17, 7 ut alariis Transpadanis uti negarem. CAES. Gall. 1, 51, 1 omnes alarios ... pro castris minoribus constituit. *ibid.* ut ad speciem alariis uteretur. LIV. 35, 5, 10 interequitantes alarii non patiebantur. TAC. ann. 5, 10 expediri ... itineri ... alarios octingentos. *adiect.*: CAES. civ. 1, 73, 3 cohortium (1, 83, 1. 2, 18, 1 LIV. 10, 40, 8. 10, 43, 3). LIV. 40, 40, 9 equites (TAC. ann. 3, 39. 4, 73. 12, 27. 13, 35). CORP. VIII 20996. 21835 dec(urione). *Bannier.*

1. Ālarius, -a *nom. gent. fortasse cf. c.* Allius. CORP. VI 34345 C. Alario (mulieris) C. Nícephoro arbitratu C. Álari C. l. Menae l. IX 1299 (*Aeclani*) Alariae Saturninae. III p. 1958 (*a. 68*) D. Alari Pontificális Caralitani. [**Alariānus**] *cogn.* CORP. II 2344 (*periit*) Alariano *peccatum pro* Martiali. *cf. PIR. III 428.* ? **Alariniānus** *cogn.* CORP. VIII 11139, 2, 16 (*in prov. Byzac.*) T. Aurelius Saturus Alarinia⟨nus⟩ (*altera tertia quarta litterae incertae*).

2. Ālārius *vel* **Ālāris** *nomen fuisse videtur equi qui devovetur in tabulis Carthaginiensibus* CORP. VIII 12509, 20 *et* 12510, 5. 22 *ubi legitur* Ἀδάρειον. *Otto.*

Alasa, *Σαλασία.* HIER. nom. hebr. p. 53, 15 Alasa triplex vel conternata. *est transcriptio vocis hebraicae* שְׁלִשִׁיָּה, *quae* VVLG. Ier. 48, 34 *vertitur* conternante. *Plenkers.*

Alasinius, -a *nom. gent., fortasse cognatum cum* Allius. CORP. III 12930 (*in Dalmatia*) Ael. Procule ... posuit Alasinius F⟨e⟩r⟨o⟩x (?) coniugi. *Otto.*

Alasit *opp. Garamantum Africae.* PLIN. nat. 5, 37 Alasit *Riccardianus*, alasi *Paris. E*, halasit *Vatic. D et Leid. F.*

Alassēnsēs, -ium *gens Galatiae.* PLIN. nat. 5, 147. *contulit Ruge, PW. suppl. I 50 Ἄλασσον τόπον Phrygiae.*

Alassos, -ū, **Alasia,** -ae *opp. Syriae ut videtur septentrionalis, ceterum ignotum.* PATR. Nicaen. 1, 49 Thadoneos Alassu. 2, 46 Alasiae (3, 47).

Alastigi *v.* Lastigi.

Alastōr, -oris, *Ἀλάστωρ, nom. myth.* 1 *Sarpedonis socius ab Vlixe occisus*: OV. met. 13, 257 Alastora (*Hom. E 677*). 2 *equus Plutonis*: CLAVD. rapt. Pros. 1, 286 Ditis ... nota signatus Alastor.

Alata *statio Dalmatiae in via Narona Dyrrachium.* ITIN. Anton. Aug. p. 339. TAB. Peut. 7, 1 Halata. RAVENN. p. 208, 4 Aleta. PTOL. 2, 16, 7 Ἄλητα. *cf. Messapiorum* Aletium. *v. Tomaschek, PW. I 1294, 1.*

Alatancus, -ī *cogn. vir. barb.* CORP. V 8738 (*Concordiae*) Fl. Alatancus domest.

Alateivia, -ae *dea Germ.* INSCR. Rhen. Bramb. 197 Alateiviae ex iussu Divos medicu. *Diehl.*

alaternus (-ī *f.*) *arbor* [*inc. orig. Th.*]. [*sard.* aladerru, *hisp.* ladierno. *M.-L.*] *v. Olck, PW. I 1294.* TARQVIT. PRISC. in ostentario arborario (Macr. sat. 3, 20, 3): arbores, quae inferum deorum avertentiumque in tutela sunt, eas infelices nominant: al⟨a⟩ternum sanguinem filicem. COLVM. 7, 6, 1 alaternus cytisusque agrestis *capris gaudio sunt.* PLIN. nat. 16, 108 alaternus, cui folia inter ilicem et olivam. infelices autem existimantur damnataeque religione quae neque seruntur umquam nec fructum ferunt. Cremutius auctor est numquam virere arborem ex qua Phyllis se suspenderit (*cf.* φιλύκη). GLOSS. III 428, 49 τερέβινθος alaternus *contaminata videtur, debuit esse* φιλύκη. *V.*

mātrēs Alatervae. CORP. VII 1084 matrib. Alatervis et matrib. Campestrib. coh. I⟨I⟩ Tungr. *cf.* Atervos.

Alathar *v.* Alathort.

Alatheus, -ī *dux Vesegotharum saec. IV ex., Zosimo hist. nov. 4, 34, 2* Ἀλλόθεος. AMM. 31, 3, 3 (-us). 31, 4, 12 (-o). 31, 12, 12 (-o). 31, 12, 17 (-o). IORD. Get. 134 (-us). 140 (-us).

Alathort *barbarus* (*Scytha*). IORD. Rom. 358 Rufinus Alathortque (alathorque *Laurent. L*) mag. mil.: *in indice contulit Mommsen Iohannis Antiocheni* (*Herm. 6 p. 346*) Ἀλαθάρ.

Alātis, -idos, *φυλὴ Ἀλητίς, cf.* Aletes *Corinthius.* CORP. VI 35438 Heraclitus Hermiae f. Bargyliétes fyles Alátidos. *Diehl.*

ālātor, -ōris *m.* [*cum Servio ab ala ducendum esse videtur. Th.*]. SERV. Aen. 4, 121 indagine: ferarum inquisitione. SERV. auct. *ibid.* quidam cum vestigatoribus alatorum mentionem inductam accipiunt: nam indaginem vestigatores ipsos tradunt, alas vero alatores, qui dextra et sinistra plagarum sublata voce prohibent feras exire. ISID. orig. 10, 282 quattuor ... sunt venatorum officia: vestigatores, indagatores, alatores, pressores. *Bannier.*

Alator, -oris *cogn. Martis in Britannia.* CORP. VII 85 d(eo) Marti Alatori. INSCR. Ephem. epigr. VII 999 Mart(i) Ala(tori) D. Venicius Celsus. *nomen aut latinum est ab* alator, *cf. Roscher, Lex. Myth. II 2396, aut barbaricum.* *Otto.*

Alatreus, *quasi Ἀλατρεύς, miles Argivus.* STAT. Theb. 7, 300 pulcher Alatreus. 11, 35 puer ... Alatreus: *utrubique in versus fine.*

Alatrium *v.* Aletrium. [Alatro. *Diehl.*

Alatro *cogn. vir.* [*cf. c.* Allius. *Otto.*] CORP. VI 25820 T. Atilius

ālātus, -a, -um *ab* ala. SERV. auct. Aen. 4, 259 alatis: participium sine verbo. GLOSS. πτερωτός. alates (alatos? alites?) alas habentes. alatis alas habentibus, pinnatis. BOETH. categ. 2 p. 224A non in eo quod avis est, in eo est eius ala, sed in eo, quod alata est; idcirco enim alam habet, quoniam alata est: et quidquid fuerit alatum, alas habebit *sqq.* VERG. Aen. 4, 259 plantis *Mercurii.* OV. fast. 5, 666 pede *Mercurii* (MIN. FEL. 22, 5. AVIEN. Arat. 564 *Persei*). 3, 416 equis *Phoebi* (GLOSS. IV 64, 22 equus Pegasus. 232, 44. *fort.* FEST. p. 218, 9). MANIL. 4, 581 umeros *Typhonis.* COLVM. 9, 11, 5 rex *apium.* AVIEN. Arat. 1246 Perseus. SERV. Aen. 1, 663 *Amor.* 3, 209 iuvenes *Zethum et Calain.* 5, 319 tam ventos quam fulmina alata fingunt poetae. SCHOL. Stat. Theb. 1, 304 calciamentum *Mercurii.* HIER. in Nah. 3 p. 577 ignis, qui a sagittis est alatus ardentibus (qui sagittis est vallatus ardentibus *Regin.*). MACR. sat. 1, 23, 5 curru *Iovis-Solis.* BOETH. *l. l. avis.* *cum abl. instrumenti*: BOETH. *l. l.* alatum ala alatum est. categ. 2 p. 225C. CASSIOD. var. 1, 35, 3 ratis tumentibus alata velis. orat. frg. p. 481, 8 virgines ... pennis rutilantibus alatas. *Bannier.*

Ālātus *nom. figuli in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 74. *an pro* Allatus? *Otto.*

Alaucus, -ī *cogn. Celt. cf.* VARRO ling. 8, 65 *sub* alacco. CORP. XI 4771 (*Spoletii*) L. Magni(us) L. l. Alaucus. XIV 3369 (*Praeneste*) L. Plotinus L. l. Alaucu⟨s⟩. XII 4801 (*Narbone, saec. I inc.*) T. Fadiu⟨s⟩ T. l. Alauc⟨us⟩. II 4970, 15 (*in vasculo nigro Tarracone rep.*) Alaucus ⟨I?⟩uli. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 60, 242, 2 Alaucus *in amphora Tarentina.* CORP. III 12014, 108 (*in vasculo*) Alauci m(anu) (XIII 10010, 75 *quinquies*). XIII 10010, 75 b[2] Allauci ma(nu). *cf.* Alocos. *in nummis Aeduorum* Alaucos. *v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 75.* *Diehl.*

alauda, -ae *f.* [*vocabulum gallicum. Th.*]. [*francog. vet.* aloe, *hisp. vet.* aloa, *cp. ital.* lodola. *M.-L.*] PLIN. nat. 11, 121 parvae avi, quae ab illo (*apice*) galerita appellata quondam, postea Gallico vocabulo etiam legioni nomen dederat alaudae. MARCELL. med. 28, 50 avis galerita, quae Gallice alauda dicitur. 29, 30 corydalus avis id est quae alauda vocatur, quae animos hominum dulcedine vocis oblectat. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 21 alauda *inter aves.* GREG. TVR. Franc. 4, 31 in ecclesia ... avis coredallus, quam alaudam vocamus, ingressa. GLOSS. III 258, 13 ὁ κορυδαλός, κορυδός lauda, galerius. *cf.* cassita *et* galerita *et v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 75.* *cogn. legionis V* (*cf. Ruggiero, diz. epigr. 382*): PLIN. nat. 11, 121 *v. l. 53.* SVET. Iul. 24 privato sumptu addidit ... ex Transalpinis conscriptam, vocabulo quoque Gallico (Alauda enim appellabatur), quam disciplina cultuque Romano institutam et ornatam postea universam civitate donavit. HYG. lim. grom. p. 200, 7 veteranis legionis quintae Alaudae. CORP. IX 1460 C. Valerius C. f. Aem. Arsaces legione V Alaudae. 3380 ⟨trib.⟩ mil. leg. V Alaudae. XI 5210 ⟨tr(ibuno)⟩ mil(itum) leg(ionis) V Alaud(ae). V 547 T. Vidius For⟨tu⟩n⟨atus⟩ m⟨i⟩l. leg. V Alau⟨dae⟩. II 4188 trib. mil. legionis V Alauda⟨e⟩ [VI * 2667 (*falsus*) bucinatori leg. V Alaudae]. *per iocum ut videtur ipsos milites dicit* Alaudas: CIC. Att. 16, 8, 2 Anto⟨nium⟩ cum legione Alaudarum ad urbem pergere. Phil. 1, 20 iudices manipulares ex legione Alaudarum. 5, 12 antesignanos et manipulares et Alaudas iudices se constituisse dicebat. 13, 3 Alaudae ceterique veterani, seminarium iudicum decuriae tertiae. 13, 37 ut Alaudae in tertia decuria iudicarent.

Alauda *cogn. vir.* MART. 12, 58, 2 estis, Alauda, pares. 12, 60, 1 ut liquidum potet Alauda merum. CORP. X 1141 (*Abellini*) C. Aruttius C. f. Gal. Alauda.

alaudārium, -ī *ab* alauda. SCHOL. Bern. cod. 165 (Hagen p. 990) Verg. georg. 1, 140 quod rustici alodarium vocant, tractam de avibus, quas alaudas vocant.

? **Alaudes** *gens Gallica.* COSMOGR. 1, 13 (geogr. p. 77, 61) *inter* Allobroges *et* Ruptreni. *V.*

Alavivus, -ī *dux Gothorum.* AMM. 31, 4, 1. 8. 31, 5, 5.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Alauna, -ae. 1 *statio Galliae in Venetis, nunc* Alleaume. ITIN. Anton. Aug. p. 386 ab Alauna Condate. TAB. Peut. 2, 1/2. 2 *varias Britanniae stationes memorant* RAVENN. p. 426, 1. 428, 10. 430, 17. 434, 15 *et* PTOL. 2, 3, 7 Ἀλαῦνα. 3 *Britanniae silva et fluvius.* RAVENN. p. 425, 11. 438, 16. *contra* PTOL. 2, 3, 3 *et* 2, 3, 4 *bis* Ἀλαύνου ποταμοῦ ἐκβολαί.

Alaunī, -ōrum. 1 *gens Galliae*: NOT. dign. occ. 42, 68 per tractum Rodune⟨n⟩sem et Alaunorum, *nisi nomen corruptum est*: Velavorum *temptavit Böcking.* 2 *gens Norici*: PTOL. 2, 13, 2 Ἀλαυνοί. *cf.* Alounae.

Alaunium, -ī *statio Vocontiorum in via Taurinis Arelate, nunc* Aulun. ITIN. Vicarell. I (Corp. XI 3281), 3, 10 *et* IV (Corp. XI 3284), 3, 10 Alaunium. II (Corp. XI 3282), 3, 10 *et* III (Corp XI 3283), 3, 10 Alaunio (ITIN. Anton. Aug. p. 343. 388 TAB. Peut. 3, 1). *in hoc vico colebatur deus* **Alaunius**, -ī. CORP. XII 1517 ⟨...⟩us Tacitus ⟨...⟩ Alaunio ⟨...⟩ s. p. v. s. l. ⟨m.⟩. *cf.* Alaunus.

Alaunos *v.* Alauna *3.*

Alaunus, -ī *cogn. Mercurii.* CORP. XIII 6425 (*Lopoduni*) ⟨g⟩enio Mercur. Alauni. *cf.* Alaunius. *Diehl.*

alausa, -ae *f. pisciculi genus* [*vocabulum peregrinum. Th.*]. [*francog.* alose, *hisp.* alosa. *M.-L.*] AVSON. Mos. 127 stridentesque focis, obsonia plebis, alausas. PS. GARG. app. 62 p. 209 capiuntur pisces natura pingues ut sunt salmones et anguillae et alausae. POL. SILV nom. anim. chron. I p. 544, 19 *inter natantia*: alausa. *V.*

1. Alazōn, Ἀλαζών, *titulus fabulae graecae.* PLAVT. Mil. 86 Alazon Graece huic nomen est comoediae, id nos Latine gloriosum dicimus.

2. Alazōn, -onis, Ἀλαζών, *nom. fluvii terrae Colchidis.* VAL. FL. 6, 101 tota non audit Alazona ripa. *fort. cf.* Ἀλαζόνιος ποταμός *Strabonis (11, 500. 502) et* PLIN. nat. 6, 29 amne Ocazane, *qui nunc appellatur* Alazáni. *v. Tomaschek, PW. I 1299.* *Diehl.*

Alazoniī *v.* Lazones.

alba, -ae *f. v.* albus *p. 1509, 59.*

1. Alba *cogn. vir.* CIC. Verr. 4, 145 *sqq.* Albam Aemilium *Verris scurram.* CORP. III 2680 T. Rubrio T. f. Albae. V 5819 L. Albuc⟨ius⟩ Alba veter. leg. X.

2. Alba *cogn. mul. v. sub* Albus

3. Alba *mons Germaniae, hodie* 'schwäbische Alp'. VOPISC. Prob. 13, 7 *barbarorum* reliquias ultra Nicrum fluvium et Albam removit. *cf.* PTOL. *2, 11, 5* τὰ ὁμώνυμα τοῖς Ἀλπείοις (ὄρη). *v. Ihm, PW. I 1299.*

4. Alba *fluv. Hispaniae citerioris.* PLIN. nat. 3, 22 flumen Alba. *de fluvio Siciliae v. s. v.* Alabon, *Germaniae et Galliae v.* 1. 2. Albis *et Holder, Altcelt. Sprachschatz s. v.* Albis.

5. Alba vallis *statio Phoeniciae.* NOT. dign. or. 32, 42 Vale Alba.

6. Alba *variorum oppidorum nomen.* *opp. Hispaniae Tarrac. v. Hübner, PW. I 125 s. v.* Abula. *Hispaniae cit.*: PTOL. *2, 6, 65* Ἄλβα, ITIN. Anton. Aug. p. 455, 2 Alba (RAVENN. p. 318, 5). *cf. etiam* Alabanenses *1.* *Africae*: CARM. epigr. 1327, 5 (*Cirtae*) locus amoenissimus Alba. *v. etiam* Transalba *Daciae.* *reliqua secundum cognomina ordinavimus.*

(**Alba Augusta**) *opp. Galliae Narb.* PTOL. *2, 10, 8* Ἐλύκωκοι (?) καὶ πόλις αὐτῶν Ἀλβαυγούστα, *hodie* Aulpt. *cf. C. Müller ad l.; Ihm, PW. I p. 1299.*

Alba Docilia TAB. Peut. 3, 4 *statio Liguriae; v. Hülsen, PW. I p. 1299.* RAVENN. p. 270, 4 Aba Decelia (Alba Delicia Guido p. 476, 5), 337, 17 Alba Vicilia (*sic AB*, Guido p. 512, 21, aba decilia *C*).

Alba Fūcēns *vel* **Fūcentia** *oppidum Aequorum, etiam Marsorum dictum, hodie* Alba. *cf. Mommsen, Corp. IX p. 370; Hülsen, PW. I p. 1300. colonia deducta est a. 450/304, cives tribu erant Fabia* (*unus Oufentina* CORP. VI 2517), *nomen accepisse narrant ab Alba longa* (VARRO Char. gramm. I 106, 6 alterius nomine cognominatur. APPIAN. Hannib. 39 p. 117 Ἄλβην ἀπὸ τῆς αὐτῶν μητροπόλεως ἐκάλεσαν). *de nomine nota haec*: CHAR. gramm. I 106, 1 (*ex Varrone*) ab Alba Fucente. 5 in illa . . . Fucente Alba. PTOL. 3, 1, 50 Ἄλβα Φουκηῆς (*sic recte Mommsen*; αλφαβουκηλις *vel* -ελις *codd.*, Φουκῆτις *Cluverius*). ITIN. Anton. Aug. p. 309, 3 Alba Fucentia (tuc- *codd.*). *praetorianorum domus notatur* Alba Fuc. CORP. VI 2379^{a} I 38 *et* II 12, Alb. Fuc. 2375^{c}, 19. *ceteris locis nude* Alba (Ἄλβα, -ης, *at* ἐν Ἄλβαις DIOD. frg. 31, 9, 1) *vocatur, ut iam in nummo prisco est* CORP. I 10 Alba. *plur.*: CAES. anal. Pomp. gramm. V 144, 20 *et* VARRO ling. 8, 35 duae . . . Albae. *locus situ aptus quo captivi publici custodirentur ut Syphax Perseus Bituitus.* CIC. Att. 8, 12^{a}, 1 Albae (9, 6, 1 Phil. 3, 6. 13, 19 *et passim*). 8, 12^{c}, 1 ut pars exercitus ad Albam mittatur. Phil. 3, 39 Albae . . ., in municipio fidelissimo et fortissimo. 4, 6 Albae . . ., in urbe opportuna munita propinqua, fortissimorum virorum, fidelissimorum civium atque optimorum. 14, 31 CAES. civ. 1, 15, 7. 1, 24, 3 Alba . . . profugit. LIV. 10, 1, 1. 27, 9, 7. 28, 11, 3. 29, 15, 5. 30, 17, 2. 30, 45, 4 quo ab Alba traductus erat. 45, 42, 4. LIV. perioch. 61 p. 67, 12. 72 p. 74, 3 VELL. 1, 1, 11. 1, 14, 5 VAL. MAX. 5, 1, 1^{c}. 9, 6, 3. PLIN. nat. 3, 106 Albensium Alba ad Fucinum lacum. SIL. 8, 507 per udos Alba sedet campos pomisque rependit aristas. OROS. hist. 4, 20, 39 apud Albam. TAB. Peut. 6, 1. *adi.* **Albēnsis**, -e. LIV. 26, 11, 11 Albensi agro. PAVL. FEST. p. 4 Albesia scuta dicebantur quibus Albenses qui sunt Marsi generis usi sunt. PLIN. nat. 15, 90 Thasiae et Albenses *nuces.* 15, 83 omnia haec in Albense rus e Syria intulit L. Vitellius. LIB. col. II grom. p. 253, 5 Albensis ager. *incolae* **Albēnsēs**, -ium. CAES. anal. Pomp. gramm. V 144, 20 duae sunt Albae, alia ista quam novimus in Aricia et alia hic in Italia (*Caesaris verba fraude balbutientis grammatici adulterata esse apparet*); volentes Romani discretionem facere, istos Albanos dixerunt, illos Albenses. POMP. *ibid.* Plinius Secundus negat et ait sic 'indifferenter haec inveniuntur'. VARRO ling. 8, 35 cum duae sint Albae, ab una dicuntur Albani, ab altera Albenses. *idem* Char. gramm. I 106, 1 Albani dicuntur ab Alba, Albenses autem ab Alba Fucente. . . . Albanus ab Alba dici debet; in illa autem Fucente Alba hoc non conservatur, quod alterius nomine cognominatur. APPIAN. Hannib. 39 p. 177 ἐς τὴν Ἀλβανῶν σύγκρισιν Ἀλβησέας αὐτοὺς καλοῦσιν. *cf.* QVINT. inst. 1, 6, 15. *Plini (l. 8) sententiam quod adminiculet non habeo, certe Albanos pro Albensibus non inveni nisi* OROS. hist. 5, 22, 17 Albanorum civitas (*cf. tamen* Albenses *p. 1489, 9 et* AMPEL. 16, 4 in Albano consenuit *Perseus*). RHET. Her. 2, 45 Albensibus. PLIN. nat. 3, 106 Albensium Alba. LIB. col. I grom. p. 144, 13 in mappa Albensium. *lapides in agro Albensi repertos habes* CORP. IX 3906—4050. 6349. 6350; *inter eos* 3916 (*a. 252*) s(enatus) p(opulus)q(ue) A(lbensis). 3917 senatus Albensis. 3929 Albensium fines (3930). 3938 sevir(o) Aug. dendroforo Albensi. VI 1406 cur(atori) r(ei) p(ublicae) Alb(ensium) Fuc(entium). 2517 T. Vibio T. f. Munatia⟨no⟩ tribuli tribu Oufen⟨tina⟩ Albensi eq. coh. III pr. *incertae fidei est* 5146 praef. pag. Albensium Fulcentium (*sic*). *antiquissimus*: IX 4177 (= VI 3672) Albsi patre *i. patri Albensi, cf. Wissowa, PW. I 1330.*

Alba Helvōrum *opp. Galliae Narb. Latinum, tribu Voltinia, hodie* Aps. *cf. Hirschfeld, Corp. XII p. 336; Ihm, PW. I 1301.* PLIN. nat. 3, 36 Alba Helvorum. 14, 43 in Narbonensis provinciae Alba Helvia (albo oliva *trad.*) inventa est vitis uno die deflorescens. *in miliariis* CORP. XII 5566 (*a. 306*) Alb(a) (*cf.* 5568^{a}). 5572 (*a. 287*) Al(ba). INSCR. Rhen. Bramb. 493 (*Col. Agr.*) T. Carisio T. f. Vol(tinia) Alba (486 *ibid.*). *incolae* **Albēnsēs**, -ium. NOT. Gall. 11, 4 chron. I p. 601, 4 civitas Albensium.. SIDON. epist. 6, 12, 8 Arausionensis . . . et Albensis. CONC. Aurel. a. 549 p. 111, 14 ecclesiae Albensis. *cf.* conc. Epaon. a. 517 p. 30, 12 *adnot. crit.* CORP. XII 1567 (*a. 245*) Castricio Zosimione civitat. Albens(is) *sacerdote.* XIII 1954 ordo spléndidissimus civitát. Albensium. *ab oppido nominati esse videntur* Helvinus *et* Albinus *eius filius* CORP. XII 2680.

Alba Longa *caput vetustissimum Latii, Romae parens, diruta sub Tullo Hostilio.* DIONYS. ant. 1, 66 Ἄλβα λόγγα, τοῦτο δ' ἔστι λευκὴ μακρά. DIOD. frg. 7, 5, 3 Ἄλβαν . . . λόγγαν, ἣν ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ τότε μὲν Ἄλβα καλουμένου, νῦν δὲ Τιβέρεως ὀνομαζομένου. *inter nomina composita recenset* DIOM. gramm. I 309, 29. *plur.*: *v. p. 1483, 71.* ENN. ann. 1, 50 rex Albai Longai. CIC. rep. 2, 4 *Romulum* oppressisse Longam Albam. CINC. Fest. p. 241 Alba deinde diruta. VARRO ling. 5, 144 oppidum alterum conditur Alba; id ab sue alba nominatum. . . . propter colorem suis et loci naturam Alba Longa dicta (SERV. Aen. 1, 270. 8, 43 ISID. orig. 15, 1, 53 PS. AVR. VICT. orig. 17, 1). rust. 2, 4, 18 oppidum Albam. VERG. Aen. 1, 271 Longam multa vi muniet Albam. 5, 597 Ascanius, Longam muris cum cingeret Albam. 6, 766 unde genus Longa nostrum (n. L. *M*^{1}) dominabitur Alba. 6, 770 Albam (8, 48). 9, 385 locos, qui post Albae de nomine dicti Albani. TIB. 1, 7, 58 candida . . . Alba. 2, 5, 50 Albaque ab Ascanio condita Longa duce. PROP. 3, 3, 3 reges, Alba, tuos. 4, 1, 35 et stetit Alba potens albae suis omine nata. 4, 6, 37 o, Longa mundi servator ab Alba, Auguste. OV. met. 14, 609 Alba. fast. 2, 499 [e] Longa veniebat Iulius Alba. LIV. *semper* Alba, *ut* 1, 27, 4 exercitu . . . ab Alba accito. 1, 52, 2 Latini ab Alba oriundi; *praeter* 1, 3, 3 ab situ porrectae in dorso urbis Longa Alba appellata. 1, 3, 4 Albam Longam (7, 39, 8). LVCAN. 1, 198 et residens celsa Latiaris Iuppiter Alba. 3, 87 ad summam . . . Albam. 5, 400 Iliacae . . . Albae. 9, 992. PLIN. nat. 3, 63 Alba Longa. VAL. FL. 2, 304 te ciet altus ab Alba Iuppiter. STAT. silv. 3, 1, 61 Dardaniae . . . sub collibus Albae (4, 2, 65 Troianae . . . s. c. A.). *cf.* 5, 2, 168. 5, 3, 227 (*cogitandum de Domitiani Albano*). 4, 5, 2 qua prisca Teucros Alba colit lares. 5, 3, 38 Latiis ingessit montibus Albam Ascanius. MART. 5, 1, 1 Palladiae (*i. Domitiani*) . . . collibus . . . Albae. IVV. 4, 61 TAC. ann. 11, 24. AVSON. 406 vers. 85 in Albae moenibus. AVG. civ. 3, 14 causa dicatur Albae. *passim. nota* SERV. Aen. 1, 272 Roma et Alba regnarunt. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 27 ante Romam Alba regnavit. *et* Longa Alba SOL. 2, 16 IVST. 43, 1, 13 SERV. Aen. 12, 135. apud Albam SPART. Carac. 2, 7 ARNOB. nat. 2, 71 SYMM. epist. 9, 147. *nomina mythologica ab* Alba *ducta*: **Alba Silvius** *sextus rex Albanorum,* Ἄλβας DIONYS. ant. 1, 71. LIV. 1, 3, 8 Latino Alba ortus, Alba Atys. OV. met. 14, 612 clarus subit Alba Latinum (fast. 4, 43 *sq.*). CHRON.

Alba *mulier* FEST. p. 266 Alcimus ait . . . *Romulo* ortam Albam Aeneae neptem. *adi.* **Albānus**, -a, -um (*v. s.* Alba Fucens *supra l. 5 sqq.*). CIC. carm. frg. 3, 13 Albano in monte (HOR. epist. 2, 1, 27, τὸ Ἀλβανὸν ὄρος). Att. 1, 3, 1 in montem Albanum (div. 1, 18 ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 710 ovans . . . ex monte Albano, *cf. ad* a. u. c. 523. 557. 582. CORP. VI 2173 mo⟨ntis⟩ Albani. LIV. 1, 31, 1. 5, 52, 8 *passim*). CIC. agr. 2, 66 ager (*passim*). Scaur. 45 columnas *i. ex lapide Albano* (SVET.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aug. 72). VARRO ling. 6, 25 ex Albano monte (LIV. 1, 31, 4. *cf. Hülsen, PW. I 1309*). VERG. Aen. 7, 602 urbes Albanae. 12, 134 Albanus *mons.* HOR. carm. 3, 23, 11 Albanis in herbis. 4, 1, 19 Albanos ... lacus. epist. 1, 7, 10 Albanis ... agris. carm. saec. 34 Medus Albanas ... timet secures *i. Iuliorum.* sat. 2, 4, 72 Albanam ... uvam. PROP. 3, 22, 25 Albanus lacus (LIV. 5, 15, 4. 5. 8. 5, 19, 1. 5, 52, 9 *passim.* AMBR. hex. 3, 3, 16; λίμνη Ἀλβανίς. *cf. Hülsen, PW. I 1308*). OV. met. 14, 674 Albanos ... montes (IVV. 5, 33). fast. 3, 91 tempora. Pont. 1, 8, 67 arva. LIV. 1, 6, 3 re. 1, 28, 7 populum. 1, 28, 8 pubes. *passim. nota* 1, 27, 1 pax. 1, 7, 3 Albano ritu *cf.* CORP. I 807 leege Albana dicata (*cf. Ruggiero, diz. epigr. I p. 386*). 1, 24, 7 tu, populus Albanus (*pro voc.*). 1, 28, 6 foederis Romani Albanique. 7, 24, 8 arcem. VITR. 2, 7, 1. 3 *lapicidinae.* COLVM. 3, 2, 16 colle. LVCAN. 7, 394 lares. PLIN. nat. 36, 167 Albano *lapide*; *v. Hülsen, PW. I p. 1309.* SIL. 6, 598 arce (MART. 9, 101, 12 *cf. l. 44*). STAT. silv. 4, 8, 39 fumo (*ruris Statiani*). MART. 4, 64, 13 colles. TAC. ann. 15, 43 saxo Gabino Albanove. AVSON. 396, 17 Albana ... sus. 408, 9 Romana Albanaque fata. *notum est vinum* Albanum: HOR. carm. 4, 11, 2 sat. 2, 8, 16 PLIN. nat. 1, 23, 20. 14, 30. 64. 23, 33. 35. 36 MART. 13. 109 IVV. 6, 365[15]. 13, 214 CAEL. AVR. acut. 2, 37, 211. *incolae*: **Albānī,** -ōrum (*saepe sing. collective apud* LIV. *al.*). NAEV. praetext. 5 Albanum ⟨A⟩mulium. CATO orig. 1 frg. 22 praetor Albanus. CIC. Mil. 85 Albanorum arae. VARRO ling. 5, 43 ab rege Aventino Albano. VERG. Aen. 1, 7 Albanique patres. 5, 600. 6, 763 Silvius, Albanum nomen. 8, 643 Albane. 9, 386. 12, 826 sint Albani per saecula reges. OV. fast. 3, 89 Albanis. LIV. 1, 6, 3. 1, 22, 5. 1, 28, 7. COLVM. 3, 8, 1 Albanas ... matres. *cf.* 3, 9, 1. *passim. ab ipsis Albanis se ortos esse gloriabantur Bovillenses* (*v. Dessau, Corp. XIV p. 231*): CORP. XIV 2409 Albānī Longānī Bovillēnsēs (2405. 2406. 2411. VI 1851[abc]). *item Bovillis sedem habuisse non certum est sacerdotes hos*: CORP. VI 2161 pontifex, dictator Albanus. 2168 pontificis Albani. XIV 2264. IX 1595 ⟨p⟩ontif. Alba⟨n⟩o minori. VI 2170 Salius Albanus (2171). XIV 2947 Salio arcis Albanae. VI 2172 v. V. maximae arc⟨is A⟩lbanae. XIV 2410. ASCON. Mil. p. 41 virgines ... Albanae (alie *trad.*).

Albānum, -ī *n. variorum iam inde a re publica libera rura in agro Albano (Dessau, Corp. XIV p. 217; Hülsen, PW. I 1307); cf.* LVCIL. frg. 555 PORC. LIC. carm. frg. 4, 4; *Bruti* CIC. Cluent. 141 (de orat. 2, 224), *Pompei* CIC. Rab. Post. 6 Pis. 77 Att. 4, 11, 1. 7, 5, 3. 7, 7, 3. 7, 8, 2 Phil. 13, 11, *Clodi* Mil. 46. 48. 51 ASCON. Mil. p. 36, *Curionis* CIC. Att. 9, 15, 1, *Falcidi* Flacc. 92; *cf.* Phil. 8, 9 pestes quae secuntur Antonium aedes sibi optimas, hortos, Tusculana, Albana definiunt. VARRO rust. 3, 2, 17 QVINT. inst. 6, 3, 44. SEN. dial. 12, 17, 4 *C. Caesaris*, epist. 123, 1 *Senecae.* SVET. Nero 25 *Neronis. maxime notabile Domitiani villa Albana, ubi etiam agon habebatur qui dicitur Albanus*: SVET. Dom. 4 in Albano. 19 in Albano secessu. EPIST. Domit. Corp. IX 5420 (*a. 82*) datum XI k. Aug. in Albano. MART. 11, 7, 3 Caesar in Albanum iussit me mane venire. *cf.* TAC. Agr. 45 Albanam arcem (IVV. 4, 145). PLIN. epist. 4, 11, 6 in Albanam villam. paneg. 82, 1 Albani lacus otium. AVR. Fronto p. 82, 23 N. *in fistulis* Alban(um) CORP. XV 7823 *vel* Alb. 7819. 7820. *cf.* CORP. VI 6280 Felix ex Albano Diogaes f. *inde* MART. 12, 48, 11 Albana ... comissatio *apud Caesarem*, IVV. 4, 100 Albana ... harena. *de agone*: STAT. silv. 3, 5, 28 Albana ... dona. MART. 4, 1, 5 Albano ... auro. 9, 23, 5 olivae. *etiam Marci ibi fuit villa*: GALLICAN. Avid. 9, 8. 11; *cf.* VLP. dig. 30, 39, 8 fundum Albanum, qui principalibus usibus deservit. *inde a Septimio apud **Albanum** tendebat legio II Parthica, quorum milites vocantur* (**Albānii**) Ἀλβάνιοι: CASS. DIO 78, 13, 4 τοῦ Ἀλβανίου στρατοπέδου. 78, 34, 5 οἵ τε Ἀλβάνιοι οἵ τε ἄλλοι οἱ περὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία χειμάζοντες. 79, 2, 3 Ἀλβανίοις. *cf. nomen* T. Albanius Principianus *p. 1487, 59. locus castrorum postea est* cīvitās Albāna (-ona *trad.*) ITIN. Anton. Aug. p. 612, 2 (τὸ Ἀλβανὸν [-ῶν *trad.*] πόλισμα PROCOP.) *vel* **Albānum,** -ī: COSMOGR. geogr. min. p. 80, 95 Albano. CHRON. a. 354 chron. I 71, 28 Albano. PASSIO Afrae script. Meroving. III p. 51, 9 Albano. *etiam pro ipsa* Alba Longa: CASSIOD. chron. II 122, 50 Ascanius ... qui Albanum condidit. GREG. M. epist. 3, 11 ordini et plebi consistenti Albano. *cf.* PRVD. perist. 11, 203 Albanis ... portis. *tamen titulus* CORP. XIV 3513 T. Trebulano municip. Albano *aut male lectus est aut interpolatus. adi.* **Albānēnsis,** -e, *incolae* **Albānēnsēs,** -ium. LIB. pontif. p. 69, 3 fecit Constantinus Augustus basilicam in civitatem Albanense. 69, 15 possessio Albanense cum lacum Albanense, *cf.* p. 56, 10. 88, 1. 126, 4. 202, 7. *episcopi* ecclesiae Albanensis *nominantur ex. gr.* CONC. Rom. a. 465 (Thiel, epist. pont. I p. 160). a. 487 (Thiel I p. 260). a. 501 (Mon. Germ. XII p. 434, 25). a. 502 (*ibid.* p. 453, 35 GREG. M. I p. 366, 9). SCHOL. Iuv. 4, 60 lacus Albanenses (*cf.* 12, 72 montes). CORP. VI 25548 Rubria Prima Albaniesis. P. Rubrius P. C. Vtilis.

Alba Pompēia *cognominata fortasse a Cn. Pompeio Strabone (cos. 79 a. Chr.), v. Mommsen, Corp. V p. 696 et 863, opp. Liguriae, tribu Camilia. cf. Hülsen, PW. I 1311.* PLIN. nat. 3, 49 Alba Pompeia (TAB. Peut. 3, 5). PTOL. 3, 1, 41 Ἄλβαν Πομπηΐαν (-πνιαν *codd.*). CASS. DIO 73, 3, 1 ἦν δὲ ὁ Περτίναξ Λίγυς ἐξ Ἄλβης Πομπηίας. CORP. V 7153 ⟨in muni⟩cipio suo Alba Pompeia ... municipiorum Albae Pompeiae *eqs.* VI 2413 ... us Alba Pom. 2649 Q. Manlius Q. f. Cam. Severus Alba Pompeia. VIII 1839 Q. Mantius Q. f. Cam⟨ilia ...⟩ Alba Pompeía. 2533 (*a. 129*) ... s Q. f. Camil. Memor ⟨Al⟩ba Pompeia. *nude* Alba: CORP. V 7553 C. Mettius C. f. Cam. Verecundus Alba. 7922 Sex. Cassio L. f. Cam. Alb. XIII 6855 (*Mogont.*) M. Aurelius M. f. Camilia Metelus Alba. *cf.* RAVENN. p. 271, 2 Albis. *incolae*: **Albēnsēs Pompēiānī:** PLIN. nat. 17, 25 cretam in Albensium Pompeianorum agro et argillam cunctis ad vineas generibus anteponunt. CORP. V 7595 Genio c(ollegii) c(entonariorum) Alb(ensium) Pomp(eianorum). XI 3940 cur. r. p. Alb. Pompeianorum. VI 1635.

Alba Vrgavo *municip. Hisp. Baet.; v. Hübner, Corp. II p. 294.* PLIN. nat. 3, 10 Vrgao, quae Alba. ITIN. Anton. Aug. p. 403, 1 Vircaone (-gaone *pars codd.*). CORP. II 2111 (*a. 130*) municipium **Albēnse** Vrgavonense. 2105 municip. Alb. Vr. 2112 mun. Alb. *V.*

aquae **Albae** *v.* Albulae.

Albaeus, -ī *cogn. vir. olim gentile?* CORP. VI 9096 C. Popillius Albaeus. *Diehl.*

albāmen, -inis *n. v.* albumen.

albāmentum, -ī *n.* [*ab* albus, *cf. c. gr.* λεύκωμα. *Th.*]. GLOSS. λεύκωμα. PELAGON. 411 albamenta ovorum [-]III, olei ⟨-⟩III una commisce. APIC. 5, 196 concīdes ... albamentum ovi. 6, 249 obligas ... *pullum* albamentis ovorum. DIOSC. 2, 94 miscetur *rapa agrestis* albamentis faciei vel totius corporis. *Bannier.*

Albāna aqua *v. Hülsen, PW. I 1302.* CORP. XIV 2466 (*Castrimoenii, a. 31*) ad rivom aquae Albanae (*bis*).

1. Albāna *via, vicus unguentarius Capuae.* CIC. leg. agr. 2, 94 in Albana et Seplasia. VAL. MAX. 9, 1 ext. 1 tum demum fracta et contusa Punica feritas est, cum Seplasia ei ⟨et⟩ Albana castra esse coeperunt.

2. Albāna *via v.* Albanus pagus *p. 1487, 77.*

1. Albāna porta *v. sub* Albania *l. 52.*

2. Albāna porta *v. sub* Albanum *p. 1485, 67.*

Albānēnsis *v.* Alba Longa *p. 1485, 68.*

Albānī *v.* Alba Longa *p. 1485, 20 et* Albania *l. 46.*

1. Albānia, -ae *f.,* Ἀλβανία (Ἀλβανίς CASS. DIO 36, 54, 1) *regio Asiae ad mare Caspium; v. Tomaschek, PW. I 1303.* ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 693 (Corp. I² p. 50) ⟨ex ... Alb⟩ania *triumphus Pompei.* VELL. 2, 40, 1 Media Albania Hiberia. PLIN. nat. 1, 6, 11 Albania Iberia. 4, 39 (SOL. 9, 19). 6, 29. 36. 39. 7, 12 in Albania gigni quosdam ... a pueritia statim canos, qui noctu plus quam interdiu cernant (GELL. 9, 4, 6. 15, 5). 8, 149 Indiam petenti Alexandro Magno rex Albaniae dono dederat *canem* (SOL. 15, 6). FRONTIN. strat. 2, 3, 14 FLOR. epit. 3, 5, 29 (*rex Orodes*) AMM. 27, 12, 17 OROS. hist. 1, 2, 50. ISID. orig. 14, 3, 34 Albania a colore populi dicta eo quod albo crine nascuntur. ... huius terrae canes ingentes sunt tantaeque feritatis ut etiam tauros premant, leones perimant. IORD. Get. 31. CHRON. *passim.* RAVENN. p. 30, 14 antiqua Albania. 68, 18 patria Albania. TAB. Peut. 12, 1 Albania. *incolae*: **Albānī,** -ōrum *v. Tomaschek, PW. I 1305.* LIV. perioch. 101 Hiberos Albanosque. MON. Ancyr. 5, 52 ultra reg⟨es Alba⟩norum. COLVM. 1, 3, 6 *qui ex longinquo advenisse putat.* MELA 3, 39. PLIN. nat. 6, 29 Albanorum gens. 6, 38 per oram Albani ut ferunt ab Iasone orti, unde (cirti ante *trad.*) quod mare ⟨ibi⟩ est Albanum nominatur. 6, 39 flumina ... Casus et Albanus (Ἀλβανὸς ποταμός PTOL.). 7, 98. VAL. FL. 3, 497 Albana ... porta. 5, 258 Albani ... tyranni *i. Styri* (6, 44. 8, 153). 5, 459 gener Albanis Styrus qui advenerat oris. 6, 194 Albani ... Cremedonis. 6, 271 Albanus *i. Styrus.* TAC. hist. 1, 6 bellum quod in Albanos parabat *Nero.* ann. 2, 68. 4, 5. 6, 33 extremos Albanorum montes. 6, 34 ferunt ... se Thessalis ortos *eqs.* 12, 45. 13, 41 FLOR. epit. 3, 5, 21. 28. PANEG. 12, 22 p. 291, 14 fugientis Albani. SPART. Hadr. 21, 13 TREB. Valer. 4, 1 (albini *trad.*) VOPISC. Aurelian. 41, 10 VIR. ill. 77, 6 CARM. poet. min. V 81, 20, 6 IVST. 42, 3, 4. AVIEN. orb. terr. 907 feroces ... Albani. AMM. 18, 6, 22. 19, 2, 3. 23, 6, 13 OROS. hist. 1, 2, 36. 39. 6, 4, 8. PRISC. perieg. 706 bellaces. IORD. Rom. 234 Get. 30. *cf. etiam* RAVENN. p. 75, 8 Albano *civitas* (Ἄλβανα PTOL.).

2. Albania *statio Assyriae; v. Andreas, PW. I 1304.* TAB. Peut. 11, 5 Albania. RAVENN. p. 67, 11 Albanis.

Albaniaca *v. sub* Albanus *p. 1487, 64.*

Albāniānus *v. sub* Albanus *p. 1487, 61.*

Albāniē(n)sis *v.* Alba Longa *p. 1485, 76.*

Albānilla *v. sub* Albanus *p. 1487, 65.* **Albānius** *v. sub* Albanus.

1. Albānum *v.* Alba Longa *p. 1485, 35 et 62. porro* Albania *l. 63.*

2. Albānum, -ī *statio Pann. I.* NOT. dign. occ. 32, 10 Albano (29). *v. Tomaschek, PW. I p. 1307.*

Albānus, -a *cogn. creberrimum, quod unde ductum sit et latinum an barbarum singulis in hominibus discerni fere non quit. nota tamen haec*: *ab Albano Domitiani nomen traxisse potest* CORP. VI 34346 Alba⟨nus pat⟩er servos ⟨imp. Do⟩mitiani. *ad alias vel eandem Albam redire possunt alii servi libertinive. certe barbarus est* CORP. III 4597 Eppupa⟨e⟩ Albicconis f. Secundus et Albanus Quartio filii, *fortasse etiam* 4719 Albanu⟨s⟩ et Senedo; *cf.* 6645. *item* II 1302 Albani Sunnae f(ili). XIII 2613 Albanus Excingi f. *similia. altera a est apicata interdum, v. p. 1487, 3. 8. 14. 33. cognomen est humilium, libertinorum, servorum; nobiles non sunt nisi Numerii hi*: CONST. veteran. 44, 5 p. 874 (*a. 127*) in classe praetoria Ravennate, quae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

est sub Numerio Albano. CORP. II 191 (*a. 336*) Numeri Albani v(iri) cl(arissimi) p(raesidis) p(rovinciae) L(usitaniae). FAST. cos. colleg. sex prim. Corp. I² p. 74 a. p. Chr. 13 . . . Albánus; *cf.* l. 8. CORP. VI 43, 3 Albanus líb. optio. 116 D. Veturius Albanus (117). 2587 (= 8059). 4057 Antoniae Albanae. 4059 ⟨Co⟩rnelia Albana. 4513 Albanus Ploti. 5749 Thispitia Q. l. Albana. 6113. 8639 (*a. 68*) b 17 Albanus vilic⟨us⟩. 8654 Albanus Caesar(is) a supelect. de domu Tiberiana. 9167. 9324 Albanus Helvi(ae) Proculaes dispe. 10167. 13280. 13721. 14018. 16346. 16706 Albánus. 18922. 19815. 20753. 22998. 24379. 25570. 25647. 25777. 31743. 32624ᵇ, 15 M. Aur. M. f. Vl. Albanus. 32756. 33944. 34347. 35059 Albana Cremutia. 35059ᵃ Cremutia Albana. INSCR. graec. Ital. 1645 (*Romae*) Ἀλβανὸς σύμβιος. CORP. XV 1167 (*saec. I*) P. Furius Albanus. 1214 (*a. 123*) Iuliae Albanae. XIV 2468 L. Cornelius L. f. Fal. Albánus. 2690. 2730. IV 2038 A⟨lb⟩anus Pomponi S⟨ev⟩eri servus. 2159 Lucceius Albanus Abellínas. INSCR. Röm. Mitt. I p 213 (*Pompeis*) Albanus cinaedus est. CORP. IX 405. 672. 793. 848 (?). 1258 (= X 2394). 1696. 1704. 1713 Albanus delicia. 1812. 1912. 2134. 2533 (*Saepini*) C. Saepinio municipi l. Albano. 2618. 3045. 3099. 3415. 5852. 6083, 11 Albani co(loniae) A(eliae) A(ugustae) A(eclani) s(ervi) ark(arii). 5308 (?). X 555. 1403ᵍ, 3, 34 *et* ᵈ, 3, 5. 2429. 2984. 3388. 3406 T. Suillio Albanó qui et Timotheus Menisci f. natione Nicaeus. 3553. 5010. 6274. 6493, 14. 6637ᵇ, 17. 8056, 20. 8056, 271. 8059, 24. 8269. XI 636. 1599. 3378. 3417. 4455. 6700, 18 *et* 63 *et* 661. III 1792. 2728. 3256 Bodiccius imag. et Albanus. 4368 Albanus Balvi f. . . . domo Betavos. 4875. 4919 Gambugio Albani. 4932. 5061. 5112. 5412. 6018, 8 diplom. 43, 26. 7398 II 1. 8344. 12014, 3. 14358, 14 L. Cassius Cla. Albanus Aeq(uiculis). 14507 lat. dextr. 53. V 1008, 11. 1452. 5502. 6407. 6529. 6648. 7242. 7256 P. Trebio P. ⟨f.⟩ Cor. Albano . . . P. Trebius P. f. Cor. Albanus ⟨A⟩ppianus. V suppl. 1080, 63 (*in patella*) Albani. VIII 1603 T. Nonius Datus Albanus. 3758. 9654 Ael. Alban. II 551 Albana Sabina. 600. 1026. 1294. 2527 Calpurnia Abana (*sic*). 3100. 3525—7. 5940 N. Víneio N. f. Gal. Albano. XII 80. 277. 1187. 1994 Albána. 3069. 3436. 3597. 4078. 5686, 27 *et* 907. XIII 1769. 2613. 4038. 5195 (*a. 79*). 5374. 5976. 5977. 6304. 6775. 6869. 6892. 10009, 12. 10010, 77. 10010, 1960. VII 66 tur(ma) Albani. 1336, 32—4 Albani *in patellis.* CORP. graec. 3280 *A.* Οὐῆρος Ἀλβανός. INSCR. graec. Sic. et It. 1645. *apud scriptores*: *miles* SIL. 4, 381. 383. VEN. FORT. 8, 3, 155 Albanum *martyra Anglum.* *gentile nusquam est, nam* INSCR. Rhen. Bramb. 450 Albani *est* Albanii *et* IX 2678 ⟨L. Albano⟩ Martiali *quae uncis inclusi non iam cernuntur.* *nom. gent.* **Albānius,** -a *cuius aliquot exempla antiquiora sunt multo quam cogn.* Albanus *possuntque componi cum* Albius *et cognatis nominibus.* CIC. Att. 13, 31, 4 C. Albanius proximus est vicinus *hortorum Scapulanorum.* CORP. I 181 (= IX 5351) M. Albani(os) L. f. VI 30842 (*litteris priscis*) L. Albanius K. f. VAL. MAX. 1, 1, 10 L. Albanius. CORP. VI 200 (*a. 70*) C. Albanius Speratus. 11290/91 P. Alb. Agathonis. 11292/3 Albania L. l. Sura. Albania (mul.) l. Salvia. IX 830 Alban(ia) Caprio⟨la⟩. 1639 (*Beneventi*). 5139. X 6132 (*Formiis*). V 5635. 7271 Albania Pollens have P. Albani Erotis filia. V suppl. 987 (*Albintimili*) C. Alban⟨ius . . .⟩. III 4135 (*Pann. sup.*). 4400. VIII 6718. 7185. 8003. 8004. 8005. 17446 Albania Cat⟨t⟩osa. II 380 Albania Anchiale. 683. 1737 Albanius Artemidorus medicus. 1754 L. Albanius L. f. Gal. Quintillus. XII 1759 L. Albanius Achillaeus. 4562ᵃᵈᵈ· XIII 1830 Albani Potentis Albanius Pertinax. 3705. 3707 post. 5. 6669. 6714 T. Albanius Primanus sig. leg. XXII (6661). 10002, 92 f(igl.) Alb. Lic. (XV 2695). INSCR. Rhen. Bramb. 307 Albanio Vitali eq. alae Indianae. 385 M. Alban⟨i⟩us Paternus optio. 450 Albania Albani f. Aspra. 625. CORP. graec. 3382 Ἀλβανία Βικτωρεῖνα. 6933. *notandum*: CORP. VI 830 T. Albanius Principianus evok. Aug. n. '*nomen militare derivatum aperte a castrorum Albanorum principiis*' *Mommsen.* *ad barbaros Albanos redire possunt derivata nomina quae secuntur*: **Albāniānus,** -ī *cogn.* CORP. II 1195 (*Hispali; schedae*) Q. Ennius ⟨En⟩niorum Albaniani et Enniani ⟨lib.⟩ Herma. Albanianīs *v.* Albinianis *p. 1496, 71.* **Albaniaca,** -ae *cogn. mul.* CORP. V 6116 (*Mediolani*) Valeriae Valerin(ae) Albaniacae. **Albānilla** *cogn. mul.* CORP. V 7676 (*August. Bagienn.*) Vlattiae Albanillae.

Albānus *adi. v.* Alba Longa *p. 1484, 79*, Alba Fucens *p. 1484, 7 sqq.*, Albania *p. 1486, 46.*

Albānus ager *v. sub* Alba Longa *p. 1484, 4.*

Albānus fluv. *v. sub* Albania *p. 1486, 51.*

1. Albānus mōns *v. sub* Alba Longa *p. 1484, 80.*

2. Albānus mōns. COSMOGR. geogr. p. 78, 45 famosos montes . . . Rodopem Albanum Pirineum; τὸ Ἀλβανὸν ὄρος PTOL., τὸ Ἄλβιον ὄρος STRABO; *v. Tomaschek, PW. I p. 1316.*

Albānus pāgus *Beneventi, ut videtur.* TABVL. aliment. Baeb. Corp. IX 1455 III 37 fundi Albiani pago Albano. *ad eum nescio an duxerit* **Albāna (via)**: CARM. epigr. 1055 (*Beneventi*) quicumque Albana tendis.

Albarēnius, -a *nom. gent. cf. Schulze, Eigenn. p. 119.* CORP. V 2845 (*Patavii; aetatis bonae*) C. Albarenius C. f.

Albarinus *deus.* CORP. XII 1157 (*Carbantorate*) . . . marí f. Albarino v. s. l. m. *V.*

albāris, -ē *v.* **albarius.**

albārius, -a, -um *et* **albāris,** -e *ab* albus. *pro adiect.*: VITR. 5, 5, 2 praecingendi sunt parietes medii coronis ex intestino opere aut albario. 5, 10, 3 *inferior pars camerarum* opere albario sive tectorio poliatur. 6, 3, 9. 7, 2, 1 CORP. XIV 2995 PLIN. nat. 36, 177 PALLAD. 1, 14 (CET. FAV. epit. Vitr. 20). 1, 37, 7. 1, 39, 5. CORP. VIII 73 aram opere albari exornavit (1141. 1310. 14810). TERT. idol. 8 scit albarius tector et tecta sarcire et tectoria inducere et cisternam liare et cymatia distendere et multa alia ornamenta praeter simulacra parietibus incrispare. *pro subst.*: *neutr.*: VITR. 6, 7, 3 porticus . . . peristyliorum albariis et tectoriis et ex intestino opere lacunariis ornatas. PLIN. nat. 35, 194 *Selinusia terra* lacte diluta tectoriorum albaria interpolantur. 36, 183 usus gypsi in albariis. 36, 189 Agrippa . . . in thermis . . . figlinum opus encausto pinxit in calidis, reliqua albario adornavit. *mascul.*: COD. Theod. 13, 4, 2 *inter artifices ab universis muneribus vacantes* (*cf.* albinus *p. 1493, 67*). CORP. VI 9139 C. Ateio albario. *Bannier.*

Albārius *cogn.* CORP. X 88 (*Vibone*) T. Varius Albarius; *in eodem titulo est* P. Varius Pisciníensis. *V.*

de arboribus: . . . **albarus** λευκός GLOSS. III 264, 33; *fortasse i. q. populus alba, ut putat Meyer-Luebke, Archiv 13 (1904) 50; it.* albero. *Bannier.*

Albātius, -a *nom. gent. cf.* Albius. CORP. XI 1355 (*Lunae*) A 8 Q. Albatius Corinthus haruspex Q. Albatius Verna scriba *collegii fabrum. cf. Schulze, Eigenn. p. 119. 368.* *V.*

albātus, -a, -um. [*ab* alba. *Th.*]. VARRO ling. 5, 82 *a magistris* dicti magistratus, ut ab albo albatus. ISID. orig. 10, 15 albatus . . . a veste . . . alba. *alba veste indutus, plerumque actionum vel dierum sollemnium, laetitiae causa, apud christianos de baptizatis. t. t. in re circensi de factione quadam, hic illic substantivum*: GLOSS. ἔνλευκος, albus factus. LYD. mens. 4, 30 οἱ ἀλβᾶτοι οἱονεὶ λευκοί. VARRO frg. Gell. 10, 15, 32 *flamen Dialis* solum album habet galerum, vel quod maximus, vel quod Iovi immolata hostia albato (*sic codd. familia altera*, alba id *altera*) fieri oporteat (*locus adhuc neque intellectus neque probabiliter sanatus, cf.* albogalerus). CIC. Vatin. 31 cum ipse epuli dominus Q. Arrius albatus esset. HOR. sat. 2, 2, 61 licebit *Avidienus* . . . repotia, natalis aliosve dierum festos albatus celebret. PERS. 2, 40 quamvis te, *Iuppiter*, albata rogarit *nutrix* (SCHOL. festiva vel [*hoc male*] pura sine vitiis). PLIN. nat. 8, 160 Claudi Caesaris saecularium ludorum circensibus, excusso in carceribus auriga albati (*sc. panni, coloris, sim.*), equo Corace occupavere *equi.* SVET. Dom. 12 generum fratris indigne ferens albatos et ipsum ministros habere. TERT. scorp. 12 innumera multitudo albati et palmis victoriae insignes revelantur, scilicet de antichristo triumphantes. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 31 ut . . . diebus sollemn⟨ibus ture⟩ et vino supplicet et ceteris officiis albatus fungatur. TREB. Gall. 8, 1 albato milite et omni populo praeeunte . . . Capitolium petit. VOPISC. Tac. 19, 6 senatores omnes ea esse laetitia elatos, ut . . . albati sederent. AVG. serm. 120, 3 isti albati (*i. baptizati*) . . . audiunt . . . verbum tuum. SIDON. epist. 1, 7, 8 inter haec reus . . . aream Capitolinam percurrere albatus. 5, 7, 4 *incedunt novis opibus ebrii* albati ad exsequias. PAVL. MED. vita Ambr. 52 *in nave* erat multitudo albatorum virorum. GREG. TVR. Franc. 5, 11 renatus . . . deo per baptisma sacramentum cum albatis reliquis in albis et ipse procedit. glor. conf. 29 multitudo albatorum tenentium cereos et psallentium. CARM. epigr. 1394, 13 quem Christi gratia purgans protinus albatum vexit in arce poli. ISID. diff. 1, 36 albentem dicimus eum, qui iam albatus (*cf. p. 1490, 25*). CORP. III 14387 ff *et* i: ⟨honorat⟩o albata decursione ab imperatore. VI 10047ᵇ, 1 vici in factione albata. 10048, 3 (*cf.* VI 599). 10048, 9 ad venetum vicit . . . ad albatum (*quid significet incertum.* 10048, 10). 10048, 11 eripuit et vicit . . . prasinis . . . venetis . . . albatis. LYD. mens. 4, 30 τριῶν ἀρμάτων καὶ οὐ τεττάρων ἁμιλλωμένων ἐπὶ τῆς ἱπποδρομίας· οἱ μὲν ῥουσσᾶτοι . . . οἱ δὲ ἀλβᾶτοι . . . οἱ δὲ βίριδες . . . .

opp. atratus CIC. Vatin. 31 ISID. orig. 10, 15.

? **albea** sordes aurium GLOSS. II 565, 47.

Albeceia *v.* Albocola.

albeco *v.* albico.

Albēdius *v. sub* Albius *p. 1495, 80.*

albēdo, -inis *f.* [*cf.* c. albus, albere. *Th.*]. *hic illic* albido, alvido *in libris.* *color albus, cf.* AVG. serm. ed. Mai 161, 4 *sicut* albedo fundamentum colorum *est.* BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 58 color . . . praedicatur de albedine et nigredine et ceteris. GLOSS. III 566, 6 albor albido. APVL. apol. 50 *de morbo comitiali*: spiritu indidem parto ex candore compressi aëris albida et tumida tabes fluit. . . . si perniciosa illa albedo (*coni. Colvius puto recte*, dulcedo *Fφ*) intus cohibita . . . . SCHOL. Iuv. 9, 29 *ad* duri crassique coloris: Veneti, ut albedine Cadurci. CHIRON 533 quantum ad albedinem *oculorum* attinet. CAEL. AVR. chron. 5, 10, 96 albedo sub lingua venarum. 5, 10, 113 puris albedo. BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 47, 14. 2, 7 p. 141, 6. 177, 23. 5, 11 p. 356, 9. trin. 5 si auferas servum, abstuleris et dominum, at non etiam si auferas albidinem, abstuleris quoque album. sed interest, quod albido accidit albo, qua sublata perit nimirum album *eqs.* c. Eut. 2 quis . . . dicat ullam albedinis vel nigredinis vel magnitudinis esse personam? CASSIOD. var. 12, 4, 6 albedo ibi decora est et serena puritas. ISID. orig. 17, 9, 5 *crocum* albedine

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parva. GLOSS. II 565,46 albedo (alvido *codd.*) alba visio, *mavult Loewe* albor *scribere.*

opp. nigredo.

Albeius *v. sub* Albius *p. 1495, 83.*

Albela, Albellius *v. sub* Albius *p. 1496, 2. 3.*

albēna *ab* albus. MACR. sat. 3, 20, 7 *inter vitium genera. Bannier.*

1. **Albēnsis**, -e *v.* Alba Fucens, Alba Helvia, Alba Pompeia, Alba Vrgao.

2. **Albēnsēs** *vetus Latii populus.* PLIN. nat. 3, 69 cum iis carnem in monte Albano soliti accipere populi Albenses.

3. ... **Albēnsi** ... *quid sibi velit in titulo mutilato* CORP. VI 34348 *non apparet.*

4. pāgus **Albēnsis** *saepe nominatus in* TABVL. aliment. Velei. Corp. XI 1147 *velut* 7, 39 saltus ... qui sunt in Veleiate pag(is) Albense et Velleio. *abl. quater decies est in* -e, *semel* 3, 33 *in* -i.

5. aquae **Albēnsēs** *statio Africae; v. II p. 364, 21, praeterea* CONC. Carth. a. 411 (Mansi 4, 144C) Ianuarius episcopus Aquaealbensis. *V.*

Albentibili *et* **Albentimillo** *v.* Album Intimilium.

albeo, -ēre [*cf. c.* albescere. *Th.*]. CHAR. gramm. I 252, 21 inchoativorum verba ⟨primitiva?⟩ nunc in usu sunt, ut ... albesco ... albeo. nam primam positionem eius figuravit Vergilius, cum ait 'campique ingentes ossibus albent' (*Aen. 12, 36*). PRISC. gramm. II 397, 7 *alia verba* cum sint activa primae coniugationis, transeunt in neutra absoluta sive reciproca ... secundae coniugationis ... albo et albor et albeo. *album, candidum esse, candere, splendere*: GLOSS. λευκανθίζω, λευκαίνω; albet splendet. ISID. diff. 1, 36 (*v. sub* albesco *p. 1490, 24*). MART. CAP. 5, 511 *de verbis paragogis*: campique ingentes ossibus albent (VERG. Aen. 12, 36), quod ... Horatius (*carm. 1, 4, 4*) albicant dicit. *in usu non sunt nisi formae praesentis, semel notavi imperfectum* PS. AVG. serm. 7, 1. *in carminibus saepius invenitur quam in pedestri sermone. participium praesentis sine dubio hic illic adiectivi munere fungitur. saepe additur qua re, quam ipsam albere aliis locis non raro legimus. nota*: PS. AVG. serm. 120, 6 albens lilium candicet. GREG. TVR. vit. patr. 9, 3 artus ... albere nitore.

de caelo et caelestibus, terra et terrenis, aquis, luce, sim.: SISENNA hist. 103 caelo albente (CAES. civ. 1, 68, 1 BELL. Afr. 11, 1. 80, 3 CYPR. GALL. exod. 1053 SYMM. epist. 1, 13, 2). SIL. 5, 283 albenti ... in aethra. ALC. AVIT. carm. 1, 197 albenti ex aethere. CYPR. GALL. gen. 8 albentem nebulis nascentibus axem. lev. 101 albenti in nube. VERG. Aen. 12, 36 campi ... ossibus albent (AMM. 31, 7, 16 CORIPP. Ioh. 2, 19). OV. fast. 1, 558 squalidaque humanis ossibus albet humus (3, 708). MANIL. 2, 419 nivibus ... albentia rura. SEN. Oed. 94 albens ossibus sparsis solum. VAL. FL. 2, 73 sub ... Atlantidis ignes albet ager (3, 166 sparsus ... cerebro. CLAVD. rapt. Pros. 3, 233 rore serenus). PAVL. NOL. epist. 13, 23 *extr.* albentibus ... messe regionibus. PS. QVINT. decl. 9, 4 albentes fluctibus scopulos. SOL. 11, 6 *Creta* albet iugis montium. AVIEN. orb. terr. 702 albenti ... vertice. CORIPP. Ioh. 2, 19 montes *albent.* PRVD. ham. 270 calculus albens (psych. 870). AVSON. Mos. 70 *nudat aestus* albentes concharum germina bacas. OV. met. 11, 501 spumis ... sonantibus albet *pontus.* STAT. silv. 1, 3, 65 albentes lacus. TAC. ann. 6, 37 albentibus spumis *Euphratis.* CYPR. GALL. exod. 199 sumptam de flumine lympham ... albentem. CLAVD. 28, 519 *amnis* inter utrumque iugum tortis anfractibus albet. AVIEN. Arat. 1775 albenti ... amictu *nivis.* SIL. 17, 104 albenti ... favilla. CYPR. GALL. exod. 1147 albentes ... ignes. AVIEN. Arat. 987 albenti ... bruma. GLOSS. albente matutino. *de hominibus et animalibus*: OV. met. 3, 516 *Tiresias* movens albentia tempora canis (*aliter* STAT. silv. 3, 1, 185 *v. p. 1490, 6*). 6, 380 *de Lyciae colonis ranis factis*: venter ... albet. 7, 415 *Cerberi* spumis albentibus (15, 519 *equorum.* STAT. Theb. 6, 419 albentes ... nimbos *equorum i. spumas aut sudores*). 11, 176 villis ... albentibus implet *Apollo Midam.* 13, 534 *Hecuba* albentes lacerata comas (ars 2, 666 Pont. 4, 12, 30). epist. 13, 161 canis albere capillis *caput* (PS. AVG. serm. 7, 1). am. 3, 5, 13 *lac* spumis stridentibus albet (CYPR. GALL. exod. 158). 3, 5, 24 albentis ... iubas *bovis.* SEN. epist. 122, 4 *isti* qui se tenebris dicaverunt ... languidi et evanidi albent. CVRT. 3, 3, 11 albentes ... equi (PLIN. paneg. 22). SIL. 4, 251 rictus ... furentis *Crixi* albet. 16, 568 albentis ... lanas (GLOSS. III 433, 62 albens lanugo). MART. 8, 28, 12 Tiburtino monte quod albet (*Itali ut videtur recte,* alget *codd.*) ebur. TAC. ann. 1, 61 albentia ossa (CLAVD. rapt. Pros. 3, 342 ossa serpentum). 15, 64 ore ac membris in eum pallorem albentibus, ut (SER. SAMM. 510). ARNOB. nat. 7, 18. CYPR. GALL. gen. 303 albentem ... columbam. exod. 381 agnus. num. 97 albentis velleris agnos. 137 haedus ... albens. lev. 54 cutem. AVSON. 393, 19 albentis sevi globulos. AMBR. virg. 1, 10, 61 *virgo* albenti delectata comitatu (*sc. virginum aliarum*). in psalm. 1, 27 albenti ... canitie (DRAC. Romul. 8, 589 albentes ... canos. ENNOD. carm. 1, 4, 63). SIDON. carm. 2, 375 albentes ... iugales. 5, 241 albet aquosa acies *oculorum.* 7, 192 albentes nigro sub gutture lunas *suis* (*i. dentes curvos*). TAVRENT. Ruric. epist. 3 p. 445, 17 barbae albentis. DRAC. Romul. 8, 416 caseus albens. laud. dei 5, 569 quot dentes ossibus albent. GREG. TVR. vit. patr. 9, 3 artus ... albere nitore. glor. conf. 60 albentium diaconorum. VEN. FORT. carm. 2, 9, 25 *de clero Parisiaco*: illi ... senio sed et hi bene vestibus albent. LAVRENT. paen. p. 98 libidine fuscata viscera profusis ... fletibus albent. *de arboribus, herbis*: OV. ars 3, 182 albentes ... rosas (ANTH. 345, 6). epist. 11, 67 albentis olivae. CALP. ecl. 4, 116 nec *messis* inertibus albet avenis. STAT. silv. 3, 1, 185 populea ... albentia tempora silva. PS. QVINT. decl. 13, 12 albentes accipit rimas *uterus floris.* TAC. ann. 11, 4 pampineam coronam albentibus foliis visam. CARM. de Sod. 112 si qua illic populus albet. PS. AVG. serm. 120, 6 albens lilium candicet (208, 11). CORIPP. Ioh. 2, 19 arbor ... omnis albet. *de vestibus, medicamine, armis, domiciliis*: OV. met. 5, 110 albenti ... vitta (15, 676 SIL. 16, 242). 7, 263 medicamen ... spumis ... tumentibus albet. VAL. FL. 6, 99 albentes ... parmas. SIL. 2, 399 *galeae* coni albentis. STAT. silv. 5, 2, 67 albenti ... amictu (*cf.* AVIEN. Arat. 1175 *de nive*). NEMES. cyn. 153 albent plenis ... ovilia mulctris. CYPR. GALL. exod. 1106 lintea ... nivoso albentia textu. PRVD. psych. 338 radiorum *currus* argento albentem seriem. ditt. 41 panibus angelicis albent tentoria; *cf.* VEN. FORT. *l. 2.* *de colore* PRVD. psych. 704.

nota structuram in pallorem TAC. ann. 15, 64 *p. 1489, 72.*

? **alber** ventus GLOSS. V 264, 20 (*an* alvus venter?). *Bannier.*

Alberga, -ae *cogn. mul. germ.* INSCR. christ. Kraus 59 puella ⟨no⟩mine Alberga. *Diehl.*

albēsco, -ere [*cf. c.* albere, albus, albor. *Th.*]. GLOSS. λευκανθίζω, λευκαίνω; albescit διαφαύει. ISID. diff. 1, 36 albentem dicimus eum, qui iam albatus (albus *pars codd. et Diff. ed. Beck p. 34, 58*), albescentem eum, qui incipit, *sed cf.* albescere coepisse, incipere *sim.* VERG. georg. 3, 237 Aen. 7, 528 OV. met. 11, 480 PLIN. nat. 34, 149 AVG. quaest. hept. 7, 46 PS. AMBR. sacr. 6, 5, 25. PRISC. gramm. II 397, 10 dicitur ... etiam albico pro albesco: Horatius. *cf.* GLOSS. V 491, 7 albico, albesco, quasi albus sum. IV 14, 18. 485, 30 alburnum albiscente⟨m⟩ *sive* albescentem aut exalbidum. alv- PAVL. dig. 28, 2, 25, 1 *cod. F* NOT. Tir. p. 119, 18 GLOSS. IV 14, 18. albisc- GREG. TVR. Franc. 10, 15 Iul. 18 GLOSS. IV 485, 30 GALEN. alfab. 71. *imperfectum non legitur. interdum additur qua re: nota* AVG. soliq. 1, 13, 23 albescentis caeli nitor. [*sard.* albeskere. *M.-L.*]

de mari, aquis: CIC. ac. 2, 105 *mare*, qua a sole conlucet, albescit (OV. met. 11, 480 cum mare ... tumidis albescere coepit fluctibus. AMBR. hex. 3, 5, 21 cum surgentibus albescit cumulis ac verticibus undarum *mare*). LVCR. 2, 773 nullo possent albescere pacto *aequora ponti.* VERG. georg. 3, 237 fluctus ... medio coepit cum albescere ponto (7, 528 SIL. 8, 427). CELS. 3, 7, 2 p. 89 *oleum et aqua* miscenda manu sunt, donec albescant. [LVCAN. 10, 322 spumeus invitis canescit (albescit *Bgv et in ras. V*) fluctibus amnis.] SIL. 8, 451 albescentibus undis *Naris.* 14, 361 salis icta frequenti albescit pulsu facies. PLIN. epist. 5, 6, 24 ex edito desiliens aqua suscepta marmore albescit. *de caelo, caelestibus, luce, die*: VERG. georg. 1, 367 *de stellis labentibus*: flammarum longos a tergo albescere tractus (ZENO 1, 16, 8 flammarum albescentium tractu). Aen. 4, 586 albescere lucem (SERV. hypallage est: luce enim albescunt omnia, non lux albescit). PLIN. nat. 18, 352 quo ferentur albescentes *stellae.* PAVL. dig. 28, 2, 25, 1 albescente caelo (AVG. soliloq. 1, 13, 23 GREG. TVR. Franc. 10, 15 Iul. 18). ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 albescente die (AMM. 19, 7, 3 AVG. serm. ed. Mai 57, 5). PRVD. cath. 2, 3 lux intrat, albescit polus. *de campis*: ANTH. 571, 4 *hieme* humus hibernis albescit operta pruinis. CORIPP. Ioh. 3, 296 campi ossibus albescunt *cf. p. 1489, 42.* *de hominibus, animalibus, ad ea pertinentibus rebus*: HOR. carm. 3, 14, 25 lenit albescens animos capillus. PLIN. nat. 10, 13 albescunt inedia pinnae *aquilarum.* 11, 214 *medulla* in senecta albescens. 29, 36 *de oesopo: ut sordium virus* albescat ut cerussa. MART. 7, 13, 1 Tiburtinis albescere solibus ... antiqui dentis ... ebur. CALP. decl. 2 naturaliter fuscos artus umbra cogit albescere. GELL. 19, 1, 21 pavescere sensim et quasi albescere non insipientis esse hominis neque ignavi. CENS. 14, 7 in octava *hebdomade aetatis* oculos albescere. LAMPR. Comm. 10, 4 albescentes inter nigros capillos quasi vermiculos habere. LACT. ira 5, 3 pallor albescens *hominis.* PS. LACT. mort. 33, 3 albescit *Maximinus* ... atque ... tenuatur. POTAM. tract. 1 p. 1412B cum ... rosa pudoris ... marcenti morte tristis albescat. AMBR. hex. 5, 23, 77 lepores ... hieme albescere. AVG. in euang. Ioh. 38, 10 albescentis senis. VINDIC. med. 1 *seminalium viarum* virtute albescere *semen humanum* (*bis*). CAEL. AVR. chron. 4, 1, 1 donec maculae albescant. *nota structuram in aliquid*: CYPR. ad Donat. 8 Iovem ... in plumam oloris albescere. HIL. in psalm. 2, 20 in nivem albescent. MACR. sat. 5, 11, 16 sanguis in naturam lactis albescit. *de arboribus, herbis, vino, aliis quae terra profert*: OV. fast. 5, 357 quia maturis albescit messis aristis. PLIN. nat. 14, 39 intra quadriennium albescente vino. 26, 60 *scamonium* albescens. 34, 149 antequam albescere incipiat *ferrum* (ISID. orig. 16, 21, 4). GALEN. alfab. 71 flus porporeum ... quod et ipsa albiscit (PS. APVL. herb. 109). CASSIOD. orat. frg. p. 480, 16 albescite hyacinthi. var. 7, 32, 2 auri flamma nulla iniuria permixtionis albescat. *de aedibus*: VAL. FL. 3, 258 albescere turres. CASSIOD. var. 11, 40, 4 cella gemituum ... infusione lucis albescat (*i. luceat*). *translate i. q. splendescere*: PS. AMBR. sacr. 6, 5, 25 *in caelis* incipit albescere gratia et splendor caelestis. AVG. conf.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11, 27, 34 adtende, ubi albescet veritas. CASSIOD. var. 11, 2, 3 facies veritatis albescat.

impersonaliter de tempore matutino: ITIN. Silv. 44, 3 episcopus . . . albescente vadet semper. AVG. quaest. hept. 7, 46 cum . . . diluculum . . . tempus ante solem significet, quod iam . . . dicitur, cum albescere coeperit. in psalm. 36 serm. 1, 7 lumen . . . dicimus et cum albescit, lumen dicimus et cum sol oritur.

de opp. cf. LAMPR. Comm. 10, 4 albescentes inter nigros capillos. *Bannier.*

Albess (?). *in vasculo* CORP. III 12014, 108'. *potest esse* Albensis.

1. albeus *v.* alveus. (**2. albeus**) *v.* albus *p. 1502, 73.*

Albi Alexandrī *statio Indiae.* RAVENN. p. 43, 13.

1. Albia *nom. gent. v.* Albius.

2. Albia *vicus Aquit. v.* Albiga.

Albiahēnae, -ārum *matronae. lapides reperti sunt in vico provinciae Rhenanae qui nunc appellatur* Elvenich. INSCR. Rhen. Bramb. 551 ⟨A⟩lbiahenis. 552 ⟨matronis?⟩ Albia⟨henis⟩. 553 Albiahen⟨is⟩. 554 ⟨Albi⟩ahenis. *cf. Ihm, Matronenkultus p. 22.* *Diehl.*

(**Albiana**) *vicus Corsicae.* PTOL. 3, 2, 8 Ἀλβιάνα.

Albianum, -ī *n. statio Raetiae ad Aenum ignota; v. Mommsen, Corp. III p. 735. 1051.* ITIN. Anton. Aug. p. 259, 8 Albiano (-ancon *P*).

Albiānus *v.* Albius *p. 1495, 70. 74.* [*V.*

albicanter *v. sub* albico.

Albicānus, -ī CORP. XIII 10100, 2893ᵃ (*in vasculo*) Albicani m. *Jacobsohn.*

albicapillus, -a, -um *ab* albus *et* capillus. PLAVT. Mil. 631 si albicapillus (*sic CD*[1], albus capillus *BD*[2], albet capillus NON. p. 457) hic, videtur neutiquam ab (*sic* NON. ibi *codd.*) ingenio senex; *ubi* si albicapillus hic videtur, neutiquam ab ingeniost senex *Scioppius.* GLOSS. V 493, 44 canus albicapillus (albicapilli *cod.*) antiquus.

albicāsco, -ere [*cf. c.* albicare. *Th.*]. MAT. carm. frg. 9 iamiam albicascit Phoebus et recentatur. *Bannier.*

Albiccius, -ānus *v. sub* Albicco.

Albicco(n), -onis *cogn. barb.* (*celt. aut ligur.*). CORP. V 4597 (*Brixiae*) Eppupa⟨e⟩ Albicconis f. **Albiccius,** -a *nom. gent. ligur. oppidi Cemeneli, derivatum a nomine populi* Albic(c)orum, *a quo familia* Albicciorum *nomen ducebat, item* Albicco (*cf. W. Schulze, zur Gesch. d. lat. Eigennamen p. 523*). CORP. V 7910 Helviae M. ⟨f.⟩ Paternae ex testament. ipsius Albiccia Materna heres. 7911 Valeriae Maternae ex testament. Helviae Paternae fil. Albiccia Materna heres. 7912 Albiccia Materna. 7925 (= VI 11300, *litteris saec. II scriptus*) D. Albicci Licini Antoni Liberalis. 7926 Q. Albiccio Pudenti Q. Albiccius Puden⟨tian⟩us. 7927. 7928 Albicciae Q. f. Paullinae Albiccia Vrsioni(s) filia Galla. 7947 Mocciae Paternae Q. Alb⟨ic⟩ci Pudentian⟨i⟩ filiae vivae fecit. 7981. V suppl. 1022 Albicc⟨ia Ma⟩terna. V 7924 ⟨Al⟩bicc . . . . **Albicciānus,** -ī *cogn. ligur.* CORP. V 7960 Valeriae Materne fil. carissimae et Iulio Albicciano nepoti dulcissimo. *cf. etiam nomen gent. latinum* Albicius. *cf. alia exempla duplicis consonae nominum Ligurum velut*: Irvaccus, Matuccius, Verduccius. *Müllenhoff, Deutsch. Altertumsk. III 189. 193.* **Albicus,** -ī *nom. ligur. fort. ethnicum* (*cf. W. Schulze ibid. p. 29. 524*). CORP. V suppl. 999 (*Albintimilii, litteris antiquioribus*) C. Albicus C. f. Exomnacius, Rufus Octavius C. f. Exomnacius. *Jacobsohn.*

albicērātus, albicērus, -a, -um, **albicēris,** -e [*ab* alba cera. *Th.*]. CATO agr. 6, 1 in agro crasso et caldo oleam . . . albicerem . . . serito (*afferunt* VARRO rust. 1, 24, 1 *et* PLIN. nat. 15, 20, *cuius codd.* albiceram. MACR. sat. 3, 20, 6 *legitur* albigerus). PLIN. nat. 15, 70 est et Herculanea (*sc. ficus*) et albicerata et aratia alba. *cf.* COLVM. 10, 417 alba . . . (*sc. ficus*), quae servat flavae cognomina cerae. *Bannier.*

Albicērius *v. sub* Albius *p. 1496, 13.*

Albicī, -ōrum *gens Ligur. inter Alpes Maritimas et Rhodanum habitans.* Albicci *bis* CAES. civ. 1, 34, 4 *in DVW* (*secundum Kueblerum*), 1, 58, 4. 2, 2, 6 *in S* (*secundum Holderum*) *invenitur, ceteris locis* Albici. *quae scriptura fort. recta est, quoniam duplex consonans nominis proprii* Albiccius *duplicem in nomine gentis comprobare non potest.* CAES. civ. 1, 34, 4 Albicos, barbaros homines, qui in eorum (*sc. Massiliensium*) fide antiquitus erant montesque supra Massiliam incolebant. 1, 56, 2. 1, 57, 3 neque multum Albici nostris virtute cedebant, homines asperi et montani et exercitati in armis. 1, 58, 4. 2, 2, 6. 2, 6, 3. Ἀλβιεῖς καὶ Ἀλβίοικοι *gentes eiusdem regionis commemorat* STRAB. 4, 6, 4 p. 203 *ex Posidonio aut Artemidoro* (*Müllenhoff, Deutsch. Altertumsk. III 186*): μετὰ δὲ τοὺς Σάλυας Ἀλβιεῖς καὶ Ἀλβίοικοι καὶ Οὐοκόντιοι νέμονται τὰ προσάρκτια μέρη τῶν ὀρῶν. *utrum haec nomina eundem gentem significent an potius omnes tres gentes cognatae sint, vix decerni potest. cf.* PTOL. 2, 10, 8, *ubi Mueller coniecit*: Ἀλβίοικοι. Ἀλβιεῖς, Ἀλβίοικοι *esse* Albio-, Albivici *putat Müllenhoff l. l. 186. 189.* *Jacobsohn.*

Albicius, -ānus *v. sub* Albius *p. 1496, 6. 11.*

albico, -āvī, -āre [*ab* albus. *Th.*]. PRISC. gramm. II 427, 12 est . . . primitiva *species verborum* . . . albo; derivativa . . . albico. 432, 1 *derivationes in co*: albo albas albico (EVTYCH. gramm. V 468, 19). *transitive usus est* VARRO Men. 75 *cf.* FVLG. *p. 1492, 31* GLOSS. V 638, 25. *album esse, candere*: GLOSS. V 491, 7 albesco, quasi albus sum. 638, 25 albicatur candidatur. *cf.* NON. p. 75 albicatur, candidatur, exalbescit. GLOSS. V 444, 28 canebat . . . albicabat. 564, 24 candebat albicabat. PRISC. gramm. II 397, 10 dicitur . . . etiam albico pro albesco. MART. CAP. 5, 511. *nota* MART. CAP. 2, 208 saepta candentia . . . albicabant. GREG. TVR. Franc. 5, 11 albecabat . . . civitas de grege candido. albig- AVG. civ. 22, 8 (*codd. RA*) GALEN. alfab. 46. 181 (*cod. Pal.*). albecabat GREG. TVR. Franc. 5, 11. *imperfectum bis* MART. CAP. 2, 208 GREG. TVR. Franc. 5, 11, *plusquamperfectum semel* AVG. civ. 22, 8 *legitur. part. praes. hic illic pro adiectivo sumi veri dissimile non est. additur saepius qua re.*

de locis, localibus rebus: VARRO Men. 75 rivus . . . offensus aliquo a scopulo lapidoso albicatur. CATVLL. 63, 87 umida albicantis loca litoris. HOR. carm. 1, 4, 4 nec prata canis albicant pruinis. ITALA lev. 14, 37 (Monac.) cavationes *parietum* albicantes (χλωρίζούσας. VVLG. pallore . . . deformes). MART. CAP. 2, 208 ibi saepta candentia culmenque *domus Iovis* saeptatum limbis nivalibus albicabant. 6, 690 verticis *Argaei montis* albicantis. GREG. TVR. Franc. 5, 11 *v. l. 5.* *de hominibus, animalibus corporumque partibus*: PRIAP. 76, 2 quod sim iam senior meumque canis cum barba caput albicet capillis. COLVM. 8, 2, 9 paleae *marium gallinaceorum* ex rutilo albicantes. SCRIB. LARG. 184 cerussa⟨m⟩ . . . qui biberunt . . . habent commissuras . . . dentium albicantes. PLIN. nat. 10, 7 albicante cauda *pygargi.* 10, 20 priusquam albicet cauda *inmusuli.* 11, 143 (*traiectione adiectivi usus*) divo Augusto equorum modo *oculi* glauci fuere superque hominem albicantis magnitudinis. ARNOB. nat. 1, 50 notas albicantium vitiliginum. LACT. Phoen. 135 *de Phoenice*: albicat insignis mixto viridante zmaragdo et puro cornu gemmea cuspis hiat. AVG. civ. 22, 8 p. 573 totum . . . medium *oculi* . . . . albicaverat. MART. CAP. 1, 2 respersum capillis albicantibus verticem. CARM. epigr. 1522, 8 dente aper albicanti. FVLG. aet. mund. p. 173, 22 *de Paulo converso*: cadit ex oculis albicata (-gata *PR*) lippido. *de arboribus, herbis, aliis quae terra gignit, ipsa terra*: PLIN. nat. 12, 45 *nardum Creticum* caule cubitali, geniculato in purpura albicante. 12, 70 *de murra*: probatio est minutis glaebis nec rotundis, in concretu albicantis suci et tabescentis. 15, 127 flaccido . . . et albicante folio *lauri* 21, 16 *rosae.* 22, 19 *eryngē* albicans. 24, 24 *styrax* albicantibus fragmentis. 25, 89 colos *chelidoniae* albicans. 25, 114 *in angulis herbae persollatae* albicant maculae. 26, 82 folia pinguia *crethmi* albicant veluti olivae. 27, 40 *alectoros lophos* ex nigro albicare incipit. 27, 139. 35, 170 cretoso vel albicante sŏlo. 37, 68 nubecula albicantis *smaragdi* est vitium. 37, 123 albicante purpurae defectu *quinti generis amethystorum.* 37, 126 aurum albicare quadam argenti facie. 37, 149 Beli oculus albicans. AVG. civ. 21, 4 quamvis magis *lapis* ille rubeat, illi albicent. GALEN. alfab. 46 in summo veluti apicem albigantem. *de luce et aeriis*: PLIN. nat. 2, 172 pruinā . . . albicans lux. GALEN. alfab. 181 *murra* veluti nebola habens albigantes. SCHOL. Arat. p. 310 albicante inter eos (*Asellos*) nubecula.

nota structuram cum ex COLVM. 8, 2, 9 PLIN. nat. 27, 40.

de opp. cf.: PLIN. nat. 22, 19 alia *eryngē* albicans, alia nigra. 27, 40 ex nigro albicare incipit. AVG. civ. 22, 8 quod nigellum fuerat, albicaverat. *al.*

adv. **albicanter:** SOL. 30, 32 *hyacinthus lapis* albicantius in aquaticum eliquescit.

albicolor [*cf. c. gr.* λευκόχροους. *Th.*]. CORIPP. Iust. 1, 328 *de quattuor aurigis*: aequiperans candore nives hiemisque pruinam albicolor viridi socio coniungitur una.

albicomus, -a, -um [*cf. c. gr.* λευκόκομος. *Th.*]. VEN. FORT. Mart. 4, 2 floribus albicomis . . . lilia.

Albicus *v. sub* Albicco *p. 1491, 51 et sub* Albius *p. 1496, 12.*

[**albidātus.** GALEN. alfab. 71 *cod. Luccens.* invenitur *cameleon herba* . . . nigra et albidata *sed cf.* albidus *p. 1493, 5.*]

Albidius, -a *v. sub* Albius *p. 1496, 15.*

albidulus, -a, -um *ab* albidus. PALLAD. 3, 25, 12 *liquorem carnis pomorum* coloris albiduli.

albidus, -a, -um [*cf. c.* albere, albor. *Th.*]. *fere i. q.* albus. *comp.* albidior *saepius*, magis albidus CELS. 5, 28, 19 p. 221, *superl.* albidissimus CELS. 5, 26, 20 p. 189. [*val.* albed. *M.-L.*]

de corpore et eius partibus, praecipue aegrotis: OV. met. 3, 74 spuma *serpentis.* CELS. 2, 4 p. 35 si quod *ex alvo* descendit, est perliquidum aut albidum aut pallidum aut spumans. 5, 26, 20 p. 189 pus crassissimum albidissimumque. p. 190 quo crassius, quo albidius *pus est.* 5, 26, 29 p. 195 quod *vulnus* aut albidum aut pallidum aut lividum aut nigrum est. 5, 28, 4 p. 209. 5, 28, 17 p. 220 umor *impetiginis.* 5, 28, 19 p. 221 leuce *vitiligo. ibid.* umor *ex cute vitiliginis exiens.* 6, 6, 1 *de oculo rupto*: si de nigro aliquid albidum factum est, diu manet. 7, 18 p. 297 scrotum. APVL. apol. 50 albida et tumida tabes. RVFIN. hom. Orig. in lev. 8, 7 DIOSC. *passim.* PHYSIOGN. 14 capilli flavi et crassi et albidiores. 24 glauci et albidi *oculi.* 26. 81. THEOD. PRISC. log. 97 *lumbrici sunt* albidiores. MART. CAP. 2, 140 umore *ovi.* CAEL. AVR. acut. 2, 10, 72 vultus. 2, 14, 92 urinae . . . egestio. 2, 27, 143 in partibus *oculi* albidis, quae praeter pupulam videntur (chron. 3, 5, 68). 2, 32, 169 macula *oculi.* 2, 32, 166 tenerum atque albidum et diffusum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ac pingue ... corpus. chron. 3, 5, 68 ventris ... egestio albida. 4, 3, 56 *lac.* CASS. FEL. 76 p. 181 insurrectio ventris. *de variis rebus*: VITR. 2, 3, 1 terra albida cretosa. OPT. PORF. 26, 8 montis. MART. CAP. 1, 80 salis. COLVM. 2, 9, 13 *granum.* 3, 2, 13 uvas. GALEN. alfab. 71 *proposuit Stadler* invenitur *cameleon herba* ... nigra et alba. albida verum, quae est ... *codd. alii alia cf. p. 1492, 61.* PLIN. epist. 8, 20, 4 color caerulo albidior. PRVD. cath. 10, 98.

opp.: niger CELS. 6, 6, 1. *syn.*: candidus COLVM. 2, 9, 13. *Bannier.*

Albiēnsis *v.* Albiga. **Albiēnus** *v. sub* Albius *p. 1495, 76.*

Albiga (-is?), -ae (-is) *opp. Aquitaniae, nunc* Albi. PAVL. NOL. apud Greg. Tur. Franc. 2, 13 Diogenianum *sacerdotem* Albiga (albivae *A 1*). 9, 20 p. 375 Albige *ablativus.* RAVENN. p. 297, 12 Albigi. CONC. Paris. a. 614 p. 191, 21 ex civitate Alviae. Clipp. a. 626/27 p. 201, 35 ex civitate Albie. Burdig. a. 663/75 p. 216, 34 Albige urbis episcopi. *adi.* **Albigēnsis, Albiēnsis,** -e, *incolae* Albigēnsēs, -ium. NOT. dign. or. 8, 29 equites catafractarii Albigenses. CONC. Agath. a. 506 (Mansi VIII 337^B) Albigensis civitatis (GREG. TVR. Franc. 2, 37. 6, 33 [*ubi* albiensis *B 5*]). GREG. TVR. Franc. 2, 3 p. 65 apud Albiginsem (albiensem *C 1*) Galliarum urbem (7, 1. 8, 45 glor. mart. 56). virt. Mart. 3, 30 ex Albigense *sc. territorio.* CONC. Aurel. a. 549 p. 112, 11 ecclesiae Albigensis. GREG. TVR. Franc. 5, 44 Salvio Albigense episcopo (6, 29 Albiensis *codd. praeter A 1 C 1 β*). CONC. Rem. a. 627/630 p. 203, 14 Constantio Albiensi. NOT. Tir. 114, 70 Albiensis. GREG. TVR. Franc. 8, 22 Albiginsibus. NOT. Gall. 12, 4 chron. I p. 603 civitas Albigensium (*v. l.* albiensium). *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 80 sub* Albia. *Diehl.*

albigātus *v. sub* albico *p. 1492, 31.* **Albigēnsis** *v.* Albiga.

(**albigērus**) *v.* albicerus. **Albigi** *v.* Albiga.

albigo *v.* albugo.

? **Albilia** *statio Etruriae ad mare sita.* RAVENN. p. 267, 14 Albiliae. p. 335, 14 Albinia (-lia *C*). GVIDO p. 474, 14 Albinia (p. 511, 10). *fortasse erat ad fluvium* Albinia, *quem vide.* *V.*

Albillus, -a *v. sub* Albus *p. 1510, 36.* **Albīna** *v.* Albinus.

albineus, -a, -um [*cf. c.* albus, albinus. *Th.*]. PALLAD. 4, 13, 3 colores *admissarii* ... praecipui ... albineus ...: sequentis meriti varius cum ... nigro vel albineo vel badio mixtus. *Bannier.*

Albingaunum *v.* Album Ingaunum.

fl. **Albinia** TAB. Peut. 4, 4 (*bis*), *hodie* Albenga *Etruriae.* ITIN. Anton. Aug. p. 500, 1 *et* 3 Alminia. *V.*

Albīnia *v.* Albinius. **Albīnilla** *v.* Albus *p. 1512, 16.*

Albīnius, -ānus, -ana *v.* Albius *p. 1496, 22 sqq. et* Albus *p. 1512, 14.*

Albinnēnsēs, -ium *vicani, incolae vici* Albinni (*hodie* Albens). *Corp. XII p. 219, 305. in finibus Ligur.*: CORP. XII 2493 (*litteris perbonis*) vícanís Albinnéns⟨ibus⟩. *item litteris perbonis* 2494. *supplendum est* 2492 vícanís ⟨Albinnensibus⟩. *Jacobsohn.*

Albinovānus, -a *nom. gent., cf. Hübner, Ephem. epigr. II p. 31.* FLOR. epit. 2, 9 consules Sulpicius et Albinovanus. PS. ASCON. Verr. p. 168, 20 Albinovanus. APPIAN. civ. 1, 60 *Πόπλιον Ἀλβινοουανόν. cf.* 1, 91. CIC. Vatin. 3 cum Albinovano *P. Sesti accusatore. ibid. ter.* 41. CIC. har. resp. 12 P. Albinovanus *pontifex minor a. 57 a. Chr.* MACR. sat. 3, 13, 11 (*ex indice Metelli*) P. Albinovanus. HOR. epist. 1, 8, 1 Celso gaudere et bene rem gerere Albinovano Musa rogata refer. *ubi* PORPH. ad Albinovanum Celsum. OV. Pont. 4, 10, 4 Albinovane. SEN. contr. 2, 2, 12 (*cf.* exc.) Albinovanus Pedo. SEN. epist. 122, 15 Pedonem Albinovanum. CORP. VI 6943 Albinovana (Gaiae) l(iberta) Zénis. 7019 Albinovana P. l. Nice. 11305 P. Albinovanus ⟨...⟩. 11306 Albinovana Felicula Albinovano Prisco fratri. 33994 C. Albinovano Xan⟨tho⟩. 34349 P. Albinovanus P. l. Philomu⟨su⟩s *et duo alii liberti, tum* Albinovana P. l. Ac⟨...⟩. INSCR. Ephem. epigr. 8, 714 fec(it) ⟨F⟩lavius Asiatic(us) ⟨A⟩lbinovano (*sic*). *V*

Albintimilium *sim. v.* Album Intimilium.

Albinumnō *statio Britanniae.* RAVENN. p. 427, 1. *Diehl.*

albīnus, -ī [*ab* album. *Th.*]. *herba*: DIOSC. Vind. C 93^v N 34 *ἀλβίνους* (*γναφάλλιον apud Diosc. graec. 3, 122*). *fere i. q.* albarius. GLOSS. II 353, 9 *κονιατής.* COD. Iust. 10, 66 (64), 1 (*inter artifices ab universis muneribus vacare iussos*:) albini, quos Graeci *κονιατὰς* appellant (COD. Theod. 13, 4, 2 albarii). *Bannier.*

Albīnus *v. sub* Albus *p. 1510, 39.*

Albioecī *v.* Albici. **albiolus** *v.* alveolus.

Albion, *Graecis Ἀλουίων vel Ἀλβίων* (*testimonia vide ap. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 83, cf. et Hübner, PW. II 859*), *vetus Britanniae nomen.* PLIN. nat. 4, 102 Britannia insula ... Albion ipsi nomen fuit, cum Britannicae vocarentur omnes *insulae*, de quibus mox paulo dicemus. APVL. mund. 7 *insulae* Britanni⟨c⟩ae duae, et Albion (labeon *codd.*) et Hibernia. *incolae* **Albionēs,** -um: AVIEN. ora 112 propinqua rursus insula Albionum patet.

Albionae *deae, v. Aust, PW. I 1316.* PAVL. FEST. p. 4 Albiona ager trans Tiberim dicitur a luco Albionarum, quo loco bos alba sacrificabatur. *V*

Albionēs *v.* Albion.

Albiorica, -ae *dea celtica.* CORP. XII 1060 (*Aptae*) Albiorice v. s. l. m.

Albiorīx, -īgis. **1** *deus celticus.* CORP. XII 1300 (*Vasione*) Marti Albiorigi Sex. Cornelius Sacratus v. s. l. m. **2** *cogn. vir. celt.* CORP. inscr. Graec. 4039 (*in Galatia, saec. I in.*), 23 *Ἀλβιόριξ Ἀτεπόρειγος* (32 *cf.* 63). *Diehl.*

albipedius, -a, -um *ab* albus *et* pes. GLOSS. V 340, 24 albipedius huitfot (*avis? Goetz, nonne conferendum est ἀργίπους de canibus et capris?*).

albiplumis, -e *ab* albus *et* pluma. ANTH. 729, 3 albiplŭmem ... columbam. *Bannier.*

1. Albis, -is *m., fluvius Germaniae, nunc* Elbe, *apud Graecos Ἄλβις, -ιος vel Ἄλβιος, -ου vel Ἀλβίας, -ου; cf. Boissevain ad Dionem 55, 1, 2.* *nom.* Alba: SOL. 20, 2 PANEG. 3, 16. *gen.* Albis: MON. Ancyr. 5, 12. *acc.* Albim: VELL. 2, 106, 2 MELA 3, 31 SVET. Aug. 21 TAC. ann. 1, 59. 2, 14. 2, 19. 2, 22. 2, 41. 4, 44 PANEG. 9, 21 SPART. Did. 1, 7 CLAVD. 8, 452 *et* 21, 226 [*v. l.* -in] CASSIOD. chron. II p. 135, 589; Albin: SEN. Med. 374 FLOR. epit. 4, 12, 26 SIDON. carm. 23, 244. *abl.* Albi: VELL. 2, 106, 3. *memoratur praeterea*: LVCAN. 2, 52. MELA 3, 30 Visurgis et Albis clarissimi. PLIN. nat. 4, 100. TAC. Germ. 41 in Hermunduris Albis oritur; flumen inclutum et notum olim, nunc tantum auditur. PANEG. 3, 16 horridus secat Alba Germaniam. 9, 21 bellum auspicatus a Tiberi ad Rhenum, immo (ut omen et similitudo nominis, sic et tua, imperator, magnitudo animi pollicetur) a Tusco Albula ad Germanicum Albim prolaturus imperium. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 21 Suevos a Cheruscis dividit. EVTR. 7, 9 (*trad.* aluem, albam). CLAVD. 10, 278 iam Rhenus et Albis serviet. SIDON. carm. 7, 391 VEN. FORT. carm. app. 2, 28. RAVENN. p. 213, 12 fluvius grandis qui dicitur Albis. *ab hoc fluvio appellata videtur patria de qua dicit solus* RAVENN. p. 28, 2 *Daniae* ad frontem Alpes vel patria Albis (4. 6. 213, 8. *cf.* 5).

2. Albis *fluv. Galliae, nunc* Aube. RAVENN. p. 236, 1.

albisco *v.* albesco.

Albisi *statio Germaniae superioris vel potius Helvetiae. edd. contulerunt nomen montis hodiernum* Albis. RAVENN. p. 232, 10.

Albisius, -a *v. sub* Albius *p. 1496, 73.*

Albiso *nom. vir. barb.* SIDON. epist. 9, 2, 1 Albiso antistes Proculusque levites. *Diehl.*

(**albitās**), -ātis *f.* SERV. auct. georg. 3, 56 an potius absolute 'albo' dixit, proinde ac si diceret albitatem. *Bannier.*

Albitemius *saltus Veleiae.* TABVL. aliment. Vel. Corp. XI 1147, 3, 32 saltum Bitiniam Albitemium (3, 75). *V.*

albitūdo, -inis *f. ab* albus. PLAVT. Trin. 874 adulescentem quaero ... et item alterum ad istanc (*senis Charmidis*) capitis albitudinem (*explicat* NON. p. 73 albitudinem pro albore. *cf.* GLOSS. V 637, 29, *ubi* albo *traditur*). SVLP. SEV. chron. 1, 16, 5 *siliquarum* species in modum coriandri seminis glaciali albitudine erat.

albiverus. MACR. sat. 3, 20, 7 *vites* asinusca atrusca albiverus albena *eqs. de veritate lectionis adhuc dubitandum.* *Bannier.*

Albivia, -ae *vicus Galliae.* VEN. FORT. vita Albin. 36. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 86.* *Diehl.*

albius *v.* alveus.

1. Albius *deus celticus.* CORP. XIII 2840 (*in prov. Lugud.*) Deo Albio et Damonae.

2. Albius, -a *nom. gent. ab* albus *derivatum.* VARRO ling. 8, 80 *sunt* alia *nomina* a vocabulo ut ab albo Albius. *cf.* 8, 52. **Alb-** (*cf. stirpes ital.* Helv-, Louc-) *stirps nominis frequentissima apud Italicos* (*dial.* Alf- *cf.* Alfius *al.*), *apud Liguricos* (*cf. Muellenhoff, Deutsche Altertumsk. III 181*), *apud Celticos* (*cf. deos* Albius, Albiorix, *multa nomina propria*), *ergo earum rerum est, quae linguarum italicarum et celticarum (atque liguricae) communes sunt.* LIV. 28, 24, 13 *al.* C. Albius Calenus *gregarius miles, princeps seditionis contra Scipionem a. 548/206 factae.* CIC. de orat. 2, 281 obiurgavit Albium Granius, quod, quom eius tabulis quiddam ab Albucio prolatum videretur, valde absoluto Scaevola gauderet (*fere a. 650/104*). CHAR. gramm. I 224 vehementer Caepio in M. Aemilium Scaurum lege Varia: Q. Albius vir bonus est et vehementer idoneus (*fere a. 680/74*). CIC. Cluent. 9 *al.* Statius Albius Oppianicus Larinas, *inimicus* A. Cluenti. 175 Sex. Albio quodam colono, homine valenti. Quinct. 24 L. Albius Sex. f. Quirina vir bonus et cum primis honestus. 58. Att. 13, 14, 1 Albius Sabinus, *coheres Ciceronis* (*a. u. 709/45*). Albius Tibullus *poeta mortuus a. 735/19*: HOR. epist. 1, 4, 1 Albi nostrorum sermonum candide iudex (*fort.* carm. 1, 33, 1). *alius* HOR. sat. 1, 4, 28 stupet Albius aere, *idem ut videtur*, 109 nonne vides Albi ut male vivat filius. SVET. Otho 1 Albia Terentia, *mater imperatoris Othonis.* FRONTIN. aq. 102 Albius Crispus *a. 70.* Albius Pullaieuus Pollio *cons. suff. a. 90.* CORP. III 14195^2 proconsulato Albi Pullaieni Pollionis (*graec. Ἀλβίου*). VIII 12442 C. Memmio C. f. Quir. Fido Iulio Albio cons. (*nota cogn.*). III 15208 (*a. p. Chr. 191*). CONST. veteran. 90 p. 1965^{22} extr. 23. CORP. I 830 (= VI 8219) (*in priore parte saec. VII*) C Albius Ru⟨f⟩i⟨ll⟩us (?) a. d. VIII K. Apr. VI 3411 ('*tempor. Commodi: Gud.*') Albius Moderatus evoc. nat. Pannonius. 3503 d. m. L. Albius L. f. Aem. Tatianus f. tr. mil. bis. 11354 Allbia Crisis (*non extat*). 33933 ... Albius Apollonius ⟨...⟩uarius de Velab. *ibid. fort.* Al⟨biae⟩ Piae fil. 34350 Q. Albio ... Q. Albiu⟨s⟩. 34351. XIV 1303 (*Ostiae*). 2058 C. Albius Sp. f. Col. Celer. C. Albius C. l. Stabilio. 2108 (*Lanuvii*) L. Albius L. f. Fab. Rufus. 3652 (*Tibure*) L. Albius L. l. ... L. Albius L. l. .... 3661 (*ineunte saec. I*). 3951 (*No-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

menti) T. Al⟨b?⟩ius Prim⟨...⟩. IX 986 (*Compsae*) L. Albius C. f. 1603 (*Beneventi*) M. Albio M. f. Ste(llatina) leg. XXX signifero Albiae M. l. Hilarae. 3650 (*Cerfenniae*) Albio Torquato redemptori oper⟨is⟩ C. Albius Torquatus. 3911 (= I 1168, *Albae Fucente*) Nicomac. Albi M. s. 3703 (*Marsis Marruvii*). 4136 (*Aequiculis*) T. Albius T. f. 5379 (*Firmii Piceni*) L. Albi ... Fla .... 4402 (*Forulis, cf. add. p. 683*) Sex. Albius At. ⟨f⟩. Rex. 4351 (*in agro Amiterno*) Tertulla Albia Pamphili l. 4524 L. Albio T. f. vi. an. XX. Albiae C. l. Salviae matri. 4653 (*Interocrii*). 4703 (*Reate*) L. Albius Restitutus. 6078, 31 (*in tegulis*) M. Albi Rufi. *idem* XI 668, 15. V 8110, 36 a. III 10183, 7 (= 15115, 3). CORP. III 6083, 12 T. Albi Secundi. X 2035 (*Puteolis*) Albiae C. l. Faustae merenti T. Cornelius T. l. Nicephor C. Albius C. l. Anoptes T. Cornelius T. et C. Albi (mulieris) l. Faustus ... fecerunt. 3996 (*Capuae*) Ti. Albius L. f. Q. ⟨n.⟩. 5709 (*Sorae*) cultores Silvani cur. M. Albio ⟨h⟩iero. 6556 (*Velitris*). 7224 (*Lilybaei*) ⟨M.⟩ Albi M. f. Ouf(entina) Pollionis. 7374 (*Thermis Himeraeis*) M. Albio M. f. Asiatico. INSCR. Graec. Sic. et It. 70 (*Syracusis*) Ἄλβιος. CORP. X 8104 (*Volceiis*). XI 1420, 4 (*Pisae, a. 2 p. Chr.*) scrib. adfuer⟨e⟩. ... A. Albiu⟨s⟩. A. f. Gutta. *idem* 1421, 4 (*a. 4 p. Chr.*). 1449 Albius Ianuarius. 846 (*Mutinae*) C. Albius C. l. Philodamus Apollinaris ... C. Albio C. l. Casuloni C. Albio C. l. Ingenuo C. Albio C. l. Claro libertis fieri iussit. 4206 (*Interamnae*) T. Albius C. f. Pansa IIIIvir i(ure) d(icundo) ⟨p⟩ont(ifex), C. Albius T. f. Pansa filius IIIIvir. 4241 (= IX 4761) L. Albius L. l. Melito L. Albius L. l. Modestus L. Albius L. l. Philippus. 6689, 14 (*in tegulis*) M. Q. Albiorum M. f(iliorum). 6700, 19 (*in vase Arretino*) a) L. Albi b) L. Albius. 6700, 20 Alb. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 2, 87 P. Albius Secundus per Albium Severum fil. suum professus. 1, 82 Albio Secundo adf(ine). *idem* 1, 90. 4, 72. 5, 68. 4, 35 adf. M. Ennio et P. Albio. 4, 50. 5, 78 adf. Albis fratribus. 7, 20 adf. ... Albio Prisco. CORP. V 890 (*Aquileiae*) C. Albio C. lib. Sabino. 1063 L. Albi loc. 3482 (*Veronae*) C. Albius L. f. Virdacus. 7562 (*Hastae*) C. Albius Sp. f. Ligus VIvir. *ibid.* l. 4 '*expectes* Albiae Secundae f.'. 7667 (*Augustae Bagiennorum*) C. Albio C. f. C⟨a⟩m. Severo f. militi leg. I Italicae et P. Albio C. f. Secundo. P. Albius Secundus f. idem heres faciundum curavit. 8110, 35 (*in tegulis*) M. Albi Macr. V suppl. 1207 (*Aquileiae, litteris optimae aetatis*) ⟨Al⟩bius T. .... 1080, 65 (*in vasculo ac patera Aquileiae*) a) Albius, b) Albi. 1047 M. Albi. 1172 (*Aquileiae*) C. Albius C. f. Lucanus v. f. sibi et Pleniae P. f. Tertullae coniugi C. Albio Iucundo patri. 757 (*Comi*). 221 (*Aquileiae, litteris optimae aetatis*) L. Albius L. l. Buccio Albia L. l. Tertia uxor. 222 ... ⟨Al⟩bius ... nis l. II 99 (*in prov. Lusit.*) C. Albius C. f. ⟨G⟩al. Albicus. 127 Endovellico Albia Ianuaria. 150 Fontano et Fontanae pro salut. Albi Fausti Albia Pacina. 991 (*in prov. Baet.*) d. m. s. Alb. Valen⟨t⟩ina vixit ⟨a⟩n. XLI. 4970, 164 ⟨D⟩io (*vel* Bio *coll. 86*) Albi. 5169 (*litteris saec. II exeunt.*) Albia Nereis. VIII 6054 (*in prov. Num.*). 6055 Albius Messorinus. 8006. XII 1390 Albi Luci⟨nuli⟩ adulescenti (*sic*) mirissimi ... Albius Gratus et Attia Lucinula filio pientissi⟨m⟩o. 1782 (*a. 184*) tibicine *Matris magnae* Albio Verino. 3258 L. Albius Maternus. 3561 Albius Munatius Epaphroditus. 4379 (*cippus litteris saec. I*) L. Albius Albi⟨ni f.⟩ Lepidus. 4506. 5111 L. Optato Albia⟨no?⟩ V. A⟨l⟩bia C. ⟨l.⟩. XIII 2499 (*in prov. Lugud.*) T. Albius Attius. 3646 Albius Ianuarius. 10010, 18 Albi. VII 879 Alb(ius) Severus praef. Tung(rorum). III 645 (*in Macedonia*) Albio Vero mil. 2073 (*in Dalmatia*) C. Albio Nigro L. Albio C. f. Nigro L. Albio L. f. Leugae aed. IIII. i(ure) d(icundo) C. Albio L. f. Lepido Dec. Salon. Albia C. f. Lepida. 4736 (*in Norico*) Cauti L. Albius Atticus et C. Albius Avitus. 4738 Syrasc(us?) Valerian(us) Eutyches Alb(i) Maximi. 4876 L. Albio Telesphoro mar⟨it⟩o ... s(ervis) Alb(i) Max(imi) Victorina et Hygia fil. ser(vae) Albi Max. 5407 P. Albius Calandinus. 5530 Albius Florus. 5554 Statuto filio dulciss. ... Albi. 6591 (*in Aegypto*) L. Albio L. f. Pol. mil. leg. III. 8783 (*in Dalmatia, saec. II fere exeuntis*) Albia Crisp⟨ina?⟩. 8869 Alb(io) Valent. ... sio. 10502 ... et Albiae Inge⟨nuae coniu⟩g. et Albio Aem⟨ilio⟩ et Ingenuo. 10183, 6 Albi Mac. i. 11260 C. Albius C. f. Sabi. CORP. Graec. I 194 *Α.* Ἄλβιος Εὐχάρπου. 748 Μάρκου Ἀλβίου Ἀμφίωνος. IV 7062 (*inc. loc.*) Ἀλβίου. *pro cognomine* Albius *usurpatur*: CORP. X 6241 (*Fundis*) C. Sextilius C. f. Longus Albius Procusius. III 4312 Aur(elius) Albius (*ita pro* Vibius *legendum cf. p. 1757*) fil(ius) *Aurelii Adiutoris*. *adi.* **Albiānus,** -a, -um. CIC. Caecin. 28 in Albiano iudicio. Cluent. 82 Albiana pecunia. Att. 14, 20, 2 in Albiano negotio (14, 18, 2). TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 2, 24 fundi Albiani cum casis. 30. 65. 3, 34 fund. Albiani pago Albano. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 2, 40 fundum Albianum. 6, 54. *cogn.* **Albiānus,** -ī. CORP. XII 5111 L. Salvilio Anchia⟨li⟩ L. Optatio A⟨l⟩bia⟨no?⟩ V. A⟨l⟩bia C. l. **Albiēnus,** -a *nom. gent. Pompeian.* CORP. X 899 M. Lucreti Manliani L. Albieni Stai II v. i. d. INSCR. Ephem. epigr. VIII 853 *idem.* CORP. X 900 L. Albieno M. Lucretio II ⟨v. i. d.⟩.

nom. gent. **Albēdius,** -a. CIC. Phil. 13, 28 Sex. Albedium, *ubi codd. pars* Albesium. *utraque forma corrupta videtur Klebsio, PW. I 1312, sed cf. Jordan krit. Beitr. p. 113 et* App(a)edius, Annedius, Attedius; Atesius. **Albeius,** -ī *nom. gent. cf.* Acceius, Appeius, Anneius, Atteius. *fort. ad* Albatius, *etrusc.* alfa *pertinens; cf. W. Schulze l. l. 345.* CORP. IX 1527 (*in pago Veiano, litteris antiquis*) L. Albeius Hilarus. *?* **Albela,** -ae *cogn.* CORP. XII 3391 Albela Tulla ... '*fortasse corruptum*'. **Albellius,** -ī *nom. gent. cognominis vicarium. cf. nom. gent.* Atellius, Ac(c)ellius. CORP. VI 2381 (= 32522) b 19 (*a. 153—156*) T. Sextius T. f. Cl. Albellius.

nom. gent. **Albicius,** -a. *cf.* Anicius, Apicius. CORP. VI 1058 (*a. 210*), 1, 105 C. Albicius Severus. IX 866 (*Luceriae*) Albicia Me ...., V suppl. 447 (*Feltriae*) Caupius Albicius Primus. *potius quidem est nom. barb., celt. aut illyr.* (*cf.* Albicco, Albiccius): VIII 11830 (*in prov. Byzacena*) Q. Albicius Bar⟨ic⟩io (*aut* Barichio?) Albicius Montanus parentibus fecit. **Albiciānus,** -ī *nom. lat. an barb.?* CORP. II 518 (*in Lusitania*) P. Albiciani Sal(aciensis?). **Albicus,** -ī *cogn.* CORP. II 99 C. Albius C. f. ⟨G⟩al. Albicus. **Albicērius,** -ī. AVG. c. acad. 1, 6, 17 Albicerium dico illum, qui apud Carthaginem multos annos consulentibus mira quaedam et certa respondit? **Albidius,** -a *nom. gent. similia* Atidius, Annidius, Apidius. MACR. sat. 2, 2, 4 Albidium quendam, qui bona sua comedisset ... *Cato* propter iram fecisse dicebat. CORP. V 8252 (*Aquileiae*) Acastus Albidi P. se⟨r.⟩. CORP. inscr. Graec. II 1812 Κό(ιντον) Ἀλβίδιον Ἵππαρχον. 1813 Ἀλ(βι)δία Εὐφροσύνα Κο. Ἀλβιδίου Ἱππάρχου. 3148 (*tempor. Hadrian.*) Ἀλβιδία Μάγνα. **Albina,** -ae *nom. gent.* CORP. XIV 2526 (*Tusculi*) Albina Tyce. **Albīnius,** -a *nom. gent. pleb. v. etrusc.* alpnas: *W. Schulze, z. Gesch. d. lat. Eigenn. p. 118.* *cf.* Aninius, Ap(p)inius, Atinius. L. Albinius C. f. Paterculus: ASCON. Corn. p. 76 *inter primos tribunos plebis nominat* (*codd.* Labinius, Libinius), *eundem adfert* LIV. 2, 33, 2 (*codd.* Albinus). L. Albinius, de plebe homo: LIV. 5, 40, 9 *qui depositis uxore et liberis virgines Vestales in plaustrum recepit quae Gallos fugiebant.* FLOR. epit. 1, 13, 12 (*A praebet* Atinius. *idem nominatur* L. Albanius VAL. MAX. 1, 1, 10. Λεύκιος Ἀλβῖνος PLVT. Cam. 21). *num fragmentum elogii in foro repertum* (CORP. I² p. 191 n. VI) *ad eundem pertineat, dubium est.* L. Albinius *trib. mil. cons. pot. a. 375/379*: DIOD. 15, 51, 1 Λεύκιος Λαβίνιος, LIV. 6, 30, 2 M. Albinius *nominatus.* C. Albinius senator, *P. Sesti socer*: CIC. Sest. 6 duxit honestissimi et spectatissimi viri, C. Albini, filiam. ademit Albino (*sic*) soceri nomen mors filiae. CIC. epist. 13, 8, 1. 2 (*bis*). 3. Albinia: FAST. Praen. Mart. 2 (Corp. I² p. 233) ... quam voverat Albin⟨ia⟩ ... vel. uxor. *cons. suff. anni incerti*: L. Albinius A. f. Quir. Saturninus: CORP. X 4750 (*a. post 161*). CORP. VI 7903 C. Curvius Basus Albinia Regilla Albinius Primigenius Sutorius Capella. 11301/2 (= 34040) Albinia (mulieris) l. 11303/4 d. m. Albiniae Domitillae filiae carissimae ... Albinius Atticus Sen. Valeria Aprulla parentes. 19393. XIV 1134 (*Ostiae*) d. m. L. Iuli Albini Quieti Seq. ... L. Albinius Pupus fil. patri piissim. 2968 (*Praeneste*) C. Albinius. 2974 M. Albinius M. f. Men. IX 6104 (*Brundisii*). X 715 (*Surrenti*). 1088 (*Nuceriae Alfaternae*) L. Albinius M. f. Cor. ex testamento. XI 1230 (*Placentiae aut Mediolani*) Q. Albinio Ouf. Secundo Q. f. Q. nep. Q. pron. 6397 (*Pisauri*) ⟨L.⟩ Albini L. l. Barcatis posuerunt liberti L. Albinius L. l. Satur L. Albinius L. l. Philotimus L. Albinius L. l. Phileros Albinia L. l. Nice. V 2607 (?). 5272 (*Comi*). 5478 (*Angerae*) Mercurio C. Albin⟨i⟩us C. f. Ouf. Mascellio IIIIvir a. p. praef. i. d. iud. ex V dec. nomine suo et Iuliae Ingenuae uxoris et Albiniorum Iuliani Mascellionis Ingenuae Montanae liberorum suorum v. s. l. m. 5506. V suppl. 840. 5522. 6077 (*Mediolani*) Albiniae Elpidi. 6375 (*Laude*) Iuliae sorori Q. Albinius. 7587 (*in agro Hastense*). 8110, 343 a (*in tegula*) L. Albinius. II 3054 (*in prov. Tarrac.*) L. Albinio. VIII 8007 Albinium Felicionem. XIII 10010, 81 C. Albini m. 10010, 82 ... Albini m. (*nisi est* Albinus). 10010, 913 Flo. Albinio. F. Albini of. INSCR. Rhen. Bramb. 73 T. Albinius Ianuarius. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 139 Cn. Albini Natalis. CORP. III 2165 (*Salonis*) M. Albini (?) Raspa (?). 5143 (*in Norico*) P. Albinius Antonius aed. Cl. Cel. et Terentia Finita v. f. sibi et P. Albinio Finito fil. q(uaestori) ... et P. Albin. Mar. Cellino f. ... et P. Alb. Marciano nep. q. ... et Iantulle nuri. 5826 (*in Raetia*) M. Al⟨b⟩inius Felix. 14106 (*in Norico, litteris saec. I*) Albinio Lucretio Albinia Couso. **Albīniānus,** -a *cogn.* CORP. VI 21598 d. m. Lucill⟨i⟩ae Lucillianae T. f. ... M. Vibullius Augurinus coniugi carissimae et Victoriana et Albinianus et Anulinus et Lucillia fili matri pientissimae. COD. Iust. 6, 37, 11 A. Albiniano (*a. 231*). CORP. XI 6424 (*Pisauri*) Vassellius Albinianus. II 410 (*in prov. Lusitan.*) Albinianus gener. 2653 (*in prov. Tarrac.*) Antoniae A⟨lbi⟩nianae. XIII 10010, 80 Albiniani. III 411 *Α.* Λικίννιος Ἀλβεινιανός. **Albīniāna,** -ōrum *oppidum in Belgica situm* (*cf. Ihm, PW. I 1312*): ITIN. Anton. Aug. p. 369, 1 a Lugduno Argentorato Albinianis. TAB. Peut. 2, 2 Albanianis. **Albisius,** -a *nom. gent. cf.* Apisius, Atisius. CORP. VI 11144 d. m. Aemiliae Geminae f. Albisio Gemino f. fecer. Albisius Firmus et Aemilia Restituta ⟨parente⟩s. CORP. VI 11307/8 L. Albisio Stephano. 11309 L. Albisio Tertullo filio L. Albisius P. f. 23924 L. Albisius Helpistus. 24112 Albisius Perelianus. CORP. VI 11310 Albisius Verus Albisiae Thiateni matri suae fecit. XII 3394 (*litteris saec. I*) Albisia Cn. f. Secunda. XIII 6237 d. m. T. Tummoni et Albisiae coniugi T. Restitutus mil. l. XXII.

nom. gent. **Albonius,** -a. *Müllenhoff, Deutsch. Altertumsk. III 181 sq., item Kretschmer, Zeitschr. f. vergl. Sprachf. 38, 125* Albonius *nomen liguricum esse contendunt, sed nomen etiam extra has regio-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nes reperitur (*cf. etiam W. Schulze p. 120*). *praeterea cf.* Albonius *nomen lusitan.* CORP. VI 23276 Albonia Irene. 25970 Alboniae L. f. Pollae. XIV 3951, 9 (*Nomenti*) C. Albonius C. f. Rufus. V 7499 (*Cherii*) d. m. M. Alboni Callistini Albonia Epagatho filio píissim. et Alboniae Cale patronae optim. et sibi. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 4, 29 Albonio Pusillo adf. CORP. XI 1073 (*Parmae*) d. ⟨m.⟩ C. Alboni Viator⟨is⟩. VIII 12674 d. m. s. P. Albonius Ianuarius Pi⟨u⟩s. *adi.* **Albonianus,** -a, -um. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 1, 37 fundum Acilianum Albonianum Caninianum. 1, 68.

nom. gent. **Albūcius,** -a. *nomen plerumque in finibus, quos Ligures habitabant, repertum, item derivata; verisimile igitur liguricum esse* (*cf.* CORP. XII 538 Albucio Liguri ... Matucius. III 2074 Liguria Procilla, quae et Albucia. *agnomen accepit a marito. v. infra al. Müllenhoff, Deutsch. Altertumsk. III 189*); *sed pars* Albuciorum *Latino nomine appellata fuisse potest* (*coll.* Aprucius, Titucius). *u nominis latini longam fuisse testantur*: LVCIL. 986 Graecum te, Albuci, quam Romanum atque Sabinum. VARRO Men. 128 an colubrae an volvae de Albuci subus Athenis. HOR. sat. 2, 1, 48 Canidia Albuci quibus est inimica venenum. 2, 2, 67 Albuci senis exemplo, dum munia didit. *cf.* CORP. VI 11368 Albúcia Prímigenia sibi et M. Albúcio Heleno patrono. T. Albucius *praetor a. 633/121, propraetor Sardiniae*: CIC. Brut. 131 T. Albucius doctus Graecis litteris vel potius paene Graecus, perfectus Epicureus, cuius orationes extabant. *al. cf. Klebs, PW. I 1330.* HOR. sat. 2, 1, 48. HOR. sat. 2, 2, 67 *v. supra l. 19.* PORPH. Hor. sat. 2, 2, 67 *eosdem esse* Albucios *hic et* 2, 1, 48 *commemoratos dicit non recte.* C. Albucius Silus Novariensis SEN. contr. 1. 2. 7. 10 *passim; al.* PETRON. frg. 6 *satira* sola est, quae modum imponit furentibus, licet Petronia subet Albucia. CORP. VI 9571 Albucius Maximus. 11366—11370. 21640. 21904. 34352. XV (*tit. pict. amph.*) 4733 D. Albuci Aucti. 4945 (*in signaculo ensis Arretini*) Albuci(us). L. Albucius Celsus IIvir *a. 34.* CORP. IV 949 *al.* X 901. 902. '*idem vel eiusdem nominis alter in programmatis exhiberi videtur*' (*p.* 8): 182. 433 *al.* L. Albucius Iustus IIvir *iur. dic. a. 58/59*: CORP. IV suppl. 142, 23 dur⟨a⟩tu (*sic*) L. Albuci Iusti et L. Verani .... 143, 11 anni L. Verani Hopsaei et Albuci Iusti d. v. id. *al.* CORP. IV suppl. 71, 10 L. Albuci Thesmi. INSCR. Röm. Mitt. 8, 56 Lucio Albucio Sorato. CORP. V 886 (*Aquileiae*) C. Albucius C. f. Fal(erna) d(omo) Intimili. 2521 (*Ateste*) Albucia Chreste sibi ... et P. Cornelio Albucio filio VIvir. Augustal. et Albuciae Syntyche. 4522 (*Brixiae*) Albu⟨c⟩ia T⟨e⟩rtul⟨l⟩a. 5273 (*Comi*) C. Albucius Blandiro VIvir. 5274 Q. Albucius Galenus VIvir Comi. 5319 L. Albuci. 5503 (*in ripa lacus Verbani*) Albuciae Virillionis f⟨il.⟩ uxori eius Coeli. 5446. 5580. 5614 (*in agro Mediolanensi*) L. Alb⟨uci⟩ ... Plín ... P. Albuc. ... L. Albuc. .... 5745 L. Albucius Nepos. 5764 (*Mediolani*) Albucia Valeria. 5818. 5819 L. Albuc. 5839 T. Albucius T. f. Ouf. Firmus VIvir iun(ior). Albucilli. 5840 Albucia Magiana ... curante Albucio Alexa .... 5918 P. Albuci P. f. Pa. sac. avi item Albuci Sabini item Albuci Achili. 5936 M. Albucio Prisco. 5937 Albucius Mario Atilius. 5938. 5939 Albuciae Exo .... 5955 Q. Albucio Q. f. 5996 L. Albuci Crescentis. 6000 Albuciae Da⟨...⟩. 6438 (*Ticini*) L. Albucius L. l. Trophimus. 6513 (*Novariae*) Albuciae Candidae. *eadem* 6514 Albuciae M. ⟨f. C⟩andidae ⟨f⟩lamini⟨cae di⟩vae Iuliae No⟨var(iae)⟩ flaminic(ae) ⟨d⟩ivae Sabinae Ticini. 6530 Albuciae Quint⟨ill⟩a⟨e⟩. 6628 Amoinus Albuci f. 7175. 7272 (*Segusione*). V suppl. 758 (*Comi*). XII 192. 193 C. Albuc. O⟨...⟩ ... C. Albuc ... O⟨...⟩us. 194 (*et add. p.* 806 *sub* 5725) C. Albucius Ort⟨...⟩. 195 L. Albucio Scaeviano Albucia Chrysis mater ⟨f(ilio)⟩. 538 d. m. Albucio Liguri alumno. 2617 C. Albucius Philogenes. 3357 ⟨...Al⟩bucio ⟨? Post⟩umo ⟨Vol. Aq⟩uensi. T. Albucio Tertio Vol. Aquensi. 5686, 30 Albu .... 32 Albuci m. 33 Al⟨b⟩uci of. 5924. XIII 10010, 85 (*in vasculis*) Albuci. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 105 (*in Naix repertum*) Albuci(i). *complures.* CORP. VII 1336, 45. 46. 47. 1337, 4 (*in patellis*) Albuci. III 2100 (*cf.* 8586 *in Dalmatia*) G. Albucius Publius sexvir Augustal. 1961. 2074 C. Albucio C. f. Trom(entina) Menippo dec. Salon. aedil. marit. et C. Albuc. C. f. Tr. Prociliano dec. Sal. et Iss. aedil. ... et C. Alb(ucio) C. f. Ser(gia) Menipp. dec. Iss. ... filis et C. Lig. Titian. ... fratri Liguria Procilla quae et Albucia (*nota agnomen*). *fort. eadem* 9200 Liguria Pro⟨cilla⟩. 2166 C. Albuc⟨io⟩ Trophim⟨o⟩ C. Albuciu⟨s⟩ Vitalis colliber. 3587 = 14341 (*in Pannonia*) d. m. P. Albucius ⟨P. f.⟩ Iuventianus. 6829. 8065, 9 (*in tegula*) leg. XIII Albuci. 8868 (*in Dalmatia*) ⟨Al⟩buci C. lib. 10979 (*in Pannonia super.*) I. o. m. sacr(um) L. Albucius Claud. Albucianus Miseno leg. I. 11220, 6, 7 '*videtur esse* Iuni⟨ae Al⟩buci fi(liae)'. 12014, 109 (*in vasculis*) Albuci. CORP. VIII 20581 Albucia. *cognomen*: CORP. VI 32520, 3, 49 (*a. 143/144*) L. Caetronius Albucius Mediolan. 32672, 10 C. Iulius Albucius Cast(ris) *miles.* V 2621 (*Ateste*) Albucia Chreste sibi et P. Cornelio Eglogo coniugi ... et P. Cornelio Albucio filio et Albuciae Syntyche et P. Cornelio Pamphilo. 5724 (*in agro Mediolaniensi*) Martius Lusor Albucius (?). 5773 (*Mediolani*) C. Atilius Albuciu(s). 6346 L. Cassius Albucius Mediolanien(sis). XII 18 Cremonio Albucio (*filius nominatur* Cremonius Albuci f.). III 5191 Sentonius Albuciu⟨s⟩. 12014, 93 (*in vasculis*) Albuci m. 14370, 9 Sullanius Albucius vet(eranus). *scriptura* Albutius *tradita est* QVINT. inst. 2, 15, 36 *et al. locis, ubi* Albutius Silus (*vide supra*) *nominatur. nec tamen nomen* Albutius *spondere possunt* CORP. V 5712 *titulus 'pessime interpolatus' aut* II 2509 (*periit*). *cogn.* **Albūciānus,** -a. CORP. V 6530 (*Novariae*) Albuciae Quint⟨ill⟩a⟨e⟩ Aevilonius Frontinus C. ⟨p.⟩ et Aeviloni⟨a⟩ Albuciana matri dulciss. 7901 (*Cemeneli, a. 181*) curantibus Matu⟨cis Man⟩suet(o) et Albuci⟨ano⟩. XII 200 Q. Maticius Albucianus. 5686, 31ᵃ *et* XIII 10010, 84 (*in vasculis*) Albuciani. VII 173 (*centuria*) A⟨l⟩buci⟨a⟩n(i) (?). 1336, 43 (*in patellis*) Albuciani (*cf.* III 15216). 1336, 44 '*fortasse*' Albucian(us) fe(cit). III 10979 (*in Pannon. super.*) L. Albucius Claud. Albucianus Miseno leg. I. COD. Iust. 3, 12, 5 (*a. 380*) A. Albuciano vicario Macedoniae. INSCR. Dessau II 6780 (*in Africa, saec. II*) M. Servilio P. f. Quir. Draconi Albuciano IIviro, flam. perp. **Albūcillus,** -a *cogn.* TAC. ann. 6, 47 Albucilla amoribus famosa, cui matrimonium cum Latrio Secundo ... fuerat. CORP. V 5839 (*Mediolani*) T. Albucius T. f. Ouf. Firmus ... Albucilli.

alia a stirpe Alb- *derivata* Albatius, Albricius, Alburius. *dubium*: **Albusa,** -ae. CORP. VI 25035 (*descr. Bormann.*) Albusa Prepu. sa. '*nescio an* Albusa Prepusa *errore quadrarius inciderit pro* Albia (*vel* Albucia) Prepusa' *Hülsen.* **Albusia,** -ae *nom. gent.* CORP. VI 21276 d. m. Licinius Maternus e(t) Licinius Secundus Albusiae Sumperuse matri. *Jacobsohn.*

albo, -ātum, -āre [*ab* albus. *Th.*]. PRISC. gramm. II 427, 12 *enumeratur inter species verborum primitivas.* II 397, 7 sunt *verba* ... quae cum sint activa primae coniugationis transeunt in neutra absoluta sive reciproca secundae coniugationis ... albo et albor et albeo (EVTYCH. gramm. V 486, 25). GLOSS. χονιῶ, λευκαίνω. PRISC. periheg. 431 hoc *flumen* fuscat niveas *lanas*, hoc albat gurgite nigras. PS. RVFIN. in Ioel 1, 6—8 p. 1038ᴰ *circumscribens verba* albi facti sunt rami *ficus*: nec pomis albata (*i. nudata, spoliata*) vindemia temperabit *agmen locustarum; cf.* albatus.

opp.: fuscare. *Bannier.*

Albocola, -ae *opp. Lusitaniae.* *recta nominis forma colligitur ex adiectivo.* ITIN. Anton. Aug. p. 434 Albocela (*v. l.* albucela, albucella). PTOL. 2, 6, 49 Ἀλβόκελα (*v. l.* ἀλβόκελλα, ἀλβούκελα, ἀρβόκελα). POLYB. 3, 14, 1 Ἀρβουκάλην (*unde* STEPH. BYZ. *s. v.*). LIV. 21, 5, 6 Arbocala *bis.* RAVENN. p. 312, 20 Albeceia. *ethn. et adi.* **Albocolēnsis,** -e. CORP. II 880 (*Salmanticae*) Amme Festi f. Albocolensi. 2598 (in *Gallaecia*) M. Vlpius Aug. lib. Eutyches proc. metall(orum) Alboc(olensium). *cf. Gallaeciae metallum* Albucrarense (PLIN. nat. 33, 80). *ab hoc nomine separari non potest deus* **Albocelus,** -ī. CORP. II 2394ᵇ (*in conventu Bracaraugustano*) Albocelo.

Alboenus *v.* Alboinus.

Albofledis, -is *nom. mul. germ.* *soror regis Francorum Chlodovechi.* REMIG. REM. epist. 1 angit me ... quod gloriosae memoriae germana vestra transiit Albofledis: *sic* GREG. TVR. *ubi affert locum*: Franc. 2, 31. *pars Remigii codd. exhibet* Albochledis. *Diehl.*

? **albogalērus,** -ī *m. ab* albus *et* galerus *errore demum Pauli* (*ad lemma* albo galero) *compositum esse coniecit Skutsch.* PAVL. FEST. p. 10 albogalerus a galea nominatus. est enim pilleum capitis, quo Diales flamines, id est sacerdotes Iovis, utebantur. *cf.* VARRO frg. Gell. 10, 15. 32 *flamen Dialis* solum album habet galerum, vel quod maximus, vel quod Iovi immolata hostia albato fieri oporteat (*v.* albatus *p. 1488, 30*).

albogilvus, -a, -um *ab* albus *et* gilvus. SERV. georg. 3, 82 *ad* color deterrimus albis (*sc. equis*) et gilvo: multi ita legunt 'albis et gilvo' (*sc. non* gilvus), ut non album vel gilvum, sed albogilvum vituperet ... quod si singuli colores vituperandi sunt, quanto magis mixtus uterque, id est albogilvus. *Bannier.*

Alboinus, -ī *nom. germ.* *Langobardorum rex.* *scriptura* Alboin- *cod. Casin. A 1* GREG. TVR. Franc. 4, 3. 4, 41 *bis.* 5, 15 (*ubi astipulatur cod. Lauriss. C 1*) *vera videtur esse* (*cf. titulum suspectum* CORP. XII 1123 *Aptae* Alboinus), *quamquam ubique ceteri libri omnes et ipse A 1* Franc. 4 ind. capit. 41 *exhibent* Alboen-. *idem rex memoratur in* CHRON., *e quibus accedunt variae lectiones* Albuin- *et* Albuen-. *cf.* THEOPHYL. SIMOC. 6, 10, 7 Ἀλβοΐς. 11 τῷ Ἀβοΐ. *Diehl.*

Albona, *Graecis* Ἀλούωνα *vel sim.*, *municipium Dalmatiae; v. Mommsen, Corp. III p. 390. 1643; Tomaschek, PW. I 1330.* PLIN. nat. 3, 140 Alvona (TAB. Peut. 5, 1). RAVENN. p. 224, 10 Albona (381, 17 Guido p. 543, 14). *incolae* **Albonēnsēs,** -ium: CORP. III 3049 res publica Albonessium. *V.*

Albonica *statio Hispaniae citerioris in via Laminio Caesaraugustam.* ITIN. Anton. Aug. p. 447. *Diehl.*

1. Albonius, -ānus *v.* Albius *p. 1496, 82 et 1497, 8.*

2. Albonius, -a *nom. barb. in Lusitania inventum.* CORP. II 338 = 5230 Albonius Tacilli (?) pro filio militante. 606 ... pro salute et reditu Lupi Alboni f. Cap. ... Alboniae ('*sacerdotis puto Magnae Matris*') frat(ris): *sic Hübner; Mommseno extrema hoc modo constituenda esse videbantur*: Capida Alboni f. frater. 776 A⟨l⟩boni. 5304 Caturo Alboni. *Jacobsohn.*

albor, -ōris *m.* [*cf. c.* albere, albus, albidus. *Th.*]. *color albus, album, saepius morbi genus*: GLOSS. λευκότης, albedo. NON. p. 73, 4 albitudinem pro albore. *plur.* PELAGON. 428 CHIRON 802 THEOD. PRISC. eup. faen. 40 CAEL. AVR. acut. 2, 37, 199 diaet. pass. 133 CASS. FEL. 29 p. 56, 4. CYPR. hab. virg. 16 tu ..., detestaris alborem, qui sit ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

domini caput similis! PALLAD. 11, 14, 9 si ovorum trium lagenae infundat alborem (PELAGON. 241 ovi alborem inmisces. CHIRON 531 lanam ... subactam ex ... ovi albore. PLIN. VAL. 1, 16. 19 SORAN. 2, 10 (41) THEOD. PRISC. eup. faen. 19. 32. 84 APIC. 1, 6 CAEL. AVR. acut. 2, 37, 199. 2, 40, 232 chron. 2, 7, 111 CASS. FEL. 16. 42 p. 101). PELAGON. 414 omnem absterget alborem *oculorum* (428 oculare ad albores sive ad glaucomata. CHIRON 802 ad veteres albores oculorum. 804 in oculo albor si erit. 808 THEOD. PRISC. eup. faen. 40 CAEL. AVR. diaet. pass. 133. CASS. FEL. 29 p. 56, 4 collyrium ... facit ad albores et cicatrices extenuandas [*bis*]). VVLG. lev. 13, 16 si *lepra* rursum versa fuerit in alborem (*paulo ante* candorem, *sed cf. l. 13*). 13, 25. 13, 39 subobscurum alborem lucere in cute. AVG. in psalm. 73, 13 albor ... in cute lepra est, non candor. VINDIC. med. 32 digeri cibos in alborem. CASSIOD. var. 11, 14, 3 *lacus* spumei litoris albore depingitur. ISID. orig. 4, 8, 11 *leprae* color nunc in nigredinem vertitur, nunc in alborem, nunc in ruborem. GLOSS. Plac. V 24, 1 qui *color* admixtum habet virori alborem.

syn. et opp.: candor *opp.*: nigredo *Bannier.*

Albricius, -a, *nom. gent. cognatum fortasse cum* Albius, *cf.* Alburius. CORP. XI 1677 (*Florentiae, periit*) Tertulle Albricie. *Otto.*

Albruna, -ae *dea Germanorum.* TAC. Germ. 8 vidimus sub divo Vespasiano Velaedam diu apud plerosque numinis loco habitam. sed et olim Albrunam (*sic Wackernagel, trad.* auriniam, *sed Leidens. B¹ adscr.* albriniam) et compluris alias venerati sunt, non adulatione nec tamquam facerent deas. *cf. Ihm, PW. I 1330. Diehl.*

Albucella *v.* Albocola. **Albūcillus** *v. s.* Albius *p. 1498, 12.*

albūcium (-cum), -ī *n.*, **albūcus,** -ī *m.* [*cf. c.* albus, albugo. *Th.*]. ISID. orig. 17, 9, 85 *asphodelum* a colore albucum vocant. *herba, gr.* ἀσφόδελος. GLOSS. albucium ἀσφόδελος. asfodillos ·i· [s]a⟨l⟩buci radix sive albutio. asfodillus ·i· sabucius, scorcia sive ius vel sucus eius. prasioagr⟨i⟩on. pessuagrion. teustaria (?). leuchadius albutius. PLIN. nat. 1, 21, 68 asphodelus sive hastula regia (anthericus sive albucum). 21, 109 *Theophrastus et Pythagoras* caulem eius (*sc. asphodeli Homerici*) . . . anthericum (*cf.* GLOSS. III 535, 10. 549, 20 flores de albucio *sive* flos albucii antereos) vocavere, radicem vero, id est bulbos, asphodelum. nostri illud albucum vocant et asphodelum hastulam regiam. PS. APVL. herb. 33 a Graecis dicitur asphodelos, Latinis hastula regia, aliquibus albucus. DIOSC. 2, 155 (*graece* 2, 199 DIOSC. Vind. C 27ʳ). DIOSC. graec. 1, 120 ἄλιμος ... ʽΡωμαῖοι ἀλβούκιουμ (DIOSC. Vind. N 2). ISID. orig. 17, 9, 85. GLOSS. budionis, bidonie, bidonia albucii radix *sive* albuci radices *quid sibi velint nescio.* PLIN. nat. 26, 21 *inter lichenis remedia*: radix albuci ex aceto. 21, 110 albuco scapus cubitalis, amplus *eqs.* *Bannier.*

Albūcius, -ānus *v. s.* Albius *p. 1497, 10 et 1498, 2.*

Albucrarēnsis, - *v.* Albocolensis *sub* Albocola.

Albudi(g?)nus *fons in Sabinis; v. Hülsen, PW. I 1331.* FRONTIN. aq. 14 *aqua Claudia* accipit et eum fontem qui vocatur Albudinus, tantae bonitatis, ut Marciae quoque ... sufficiat. SVET. Claud. 20 Claudiae aquae ... fontes, quorum alteri Caeruleo, alteri Curtio et Albudigno nomen est. *potest vera esse altera utra forma.* *V.*

albuēlis. [*fortasse cf. c.* albus. *Th.*]. *vitis sive uva* COLVM. 3, 2, 24 albuelis *vitis* (aldivelis *SA*) ... utilior ... in colle quam in campo, in arbore quam in iugo, in summa arbore quam in ima, ferax et materiae frequentis et uvae; *sim.* PLIN. nat. 14, 31 albuelis *uva* summis arboribus fertilior est *eqs.*

albūginōsus, -a, -um *ab* albugo. VEG. mulom. 5, 11 tit. de icterico id est albuginoso.

albūgo, -inis *f.* [*cf. c.* albus, albucus. *Th.*]. *fere i. q. albor*: GLOSS. λεύκωμα. *plurali utitur* PLIN. nat. *omnibus locis excepto* 32, 74, *posteri plerumque singulari.* albigo CHIRON 77. *de oculis*: *morbi genus*: PLIN. nat. 20, 49 suco *cepae* et cicatrices oculorum et albugines et argema inunxere. 21, 171 *radice lychnidis* adalligata oculo albugines tolli. 22, 22. 159. 24, 19 oculorum albugines caliginesque inunxere eo. 24, 23. 89. 133. 28, 65. 114. 167. 171 fel caprinum assumunt ... contra cicatrices et albugines et caligines et pterygia et argema. 29, 117. 122 albugines suffusiones caligines. 29, 123. 125. 127. 132. 32, 70. 74. 97 caligines scabritias albugines. 32, 98. 34, 105. 35, 180. APVL. flor. 17 p. 78 oculi albugine obducti. ITALA Tob. 2, 11 (Vat.) ut induerent albuginem oculi mei. 3, 25 sanare ... Tobin de squama maris albuginis ab oculis illius. 6, 9 in quibuscunque fuerit albugo (VVLG. in quibus fuerit albugo). 11, 8 (Reg.) decoriabis albugines ab oculis eius. 11, 14 decoriavit duabus manibus albugines oculorum illius (VVLG. coepit albugo ex oculis eius ... egredi). LXX *semper* λευκώματα. VVLG. lev. 21, 20 *homo* albuginem habens in oculo (ISID. in lev. 13, 3 albuginem ... habet in oculo, qui arrogantia sapientiae seu iustitiae caecatur). PS. AVG. serm. 47, 1 oculorum tuorum maculas albugine detracta curavit. MARCELL. med. 8, 126—219 *saepius. nota*: 8, 143 ut leucomata et albuginem ... densam ex oculo detergeas. PLAC. med. 17, 1. 31, 1. PLIN. nat. 29, 124 *fimum gallinae* adservant ad pupillarum albugines. PLIN. nat. 25, 142 albugines . . . iumentorum sideritide *extenuari* (32, 72). PELAGON. 435. 436 VEG. mulom. 2, 20, 1. CHIRON 77 est et aliud vitium, quod sic contingere solet, ut temporibus albiginem faciet. *de aliis*: PLIN. nat. 26, 160 callithrix ... albugines in capite tollit. AMBR. Tob. 2, 6 cadenti de passerum nido albugine (*i. merda*). CASS. FEL. 31 *in dia iteon emplastro* ovorum albugines II. *Bannier.*

Albuis *v.* Alboinus.

1. Albula, -ae *Tiberis antiquum nomen fuisse putatum est. quis hoc docuerit ante Varronem nescimus. significatur color pallidus sulpureo similis* (SERV. georg. 3, 82), *cf.* aquae Albulae, Nar albus *al. Graeci etiam* Alba *habent.* DIONYS. ant. 1, 71, 2 τὸν ποταμὸν Ἄλβαν (*sic* *ABa*, Ἀλβυλαν *Bb*) καλούμενον πρότερον. STEPH. BYZ. *s. v.* Ἄλβα: ποταμὸς Ἄλβας ὁ νῦν λεγόμενος Τίβερις (*cf. Meinekii adnot.*). EVSTATH. ad Dionys. perieg. 350 ὁ Τιβέριος Ἀλβούλας (Ἄλβας *pars codd.*) ποτὲ καλούμενος. *genus femininum apud* VARRO Men. 415 OV. fast. 4, 68; pater Albula SIL. 8, 455. VARRO ling. 5, 30 sunt qui Tiberim priscum nomen latinum Albulam vocitatum litteris tradiderint. Men 415 in hac civitate agros colunt harenosos. praeter hos fluit amnis quam olim Albulam dicunt vocitatam. VERG. Aen. 8, 332 a quo (*Thybri*) post Itali fluvium cognomine Thybrim diximus; amisit verum vetus Albula nomen. OV. fast. 2, 389 Albula, quem Tiberim mersus Tiberinus in undis reddidit. 5, 646 (*loquitur Tiberis*) Albula, si memini, tunc mihi nomen erat. LIV. 1, 3, 5 fluvius Albula, quem nunc Tiberim vocant. 1, 3, 8 Tiberinus qui in traiectu Albulae amnis submersus celebre ad posteros nomen flumini dedit. PAVL. FEST. p. 4 Albula Tiberis fluvius dictus est ab albo aquae colore. PLIN. nat. 3, 53 Tiberis, antea Thybris appellatus et prius Albula. AVG. gen. ad litt. 8, 7 p. 241, 4 sicut Tiberis dicitur fluvius qui prius Albula vocabatur (*cf.* gen. c. Man. 2, 10, 13). SERV. Aen. 3, 500 antea *Tiberis* Albula dicebatur. 8, 332 antiquum hoc nomen a colore habuit. VIB. SEQ. geogr. p. 151, 21 Thybris, idem Tiberis, idem Albula. COMMENT. Lucan. 1, 185 Tiberis quondam a colore Albula dictus est. PS. AVR. VICT. orig. 18, 1 Tiberius Silvius ... depulsus in Albulam flumen deperiit mutandique nominis exstitit causa, ut scribunt Lucius Cincius ..., Lutatius. ISID. orig. 13, 21, 27 *Tiberis* antea Albula antiquum nomen a colore habuit, quod nivibus albus sit. GLOSS. Albula fluvius in Italia qui nunc Tiberis vocitatur. fluvius Italiae, id est Tiberis, †olma aqua (olim ab alba aqua *Bücheler*) nominabant. OV. fast. 4, 68 tanto est Albula pota deo (*Herculi*). met. 14, 329 naiades, quas Albula quasque Numici, quas Anienis aquae ... Narve tulit. SIL. 6, 391 obvia captivo *Regulo* cunctis simul urbibus ibat Ausonia, ... strepit altis Albula ripis. 8, 455 pater ingenti medios *Vmbros* illabitur amne Albula et admota perstringit moenia ripa. PANEG. 9, 21 a Tusco Albula ad Germanicum Albim (Album *codd.*). SYMM. epist. 4, 33, 3 ut tibi cotidie littera mea in vicinia Rheni posito a nostro (nostra *Vatic. Pal.*) Albula deferatur. SIDON. carm. 24, 42 (*de Claudia Quinta*) contra satis Albulam tumentem. LINDIN. anth. 71, 2 Albula Tuscus amat relliquias Danaum. PS. AVR. VICT. orig. 6, 2 cumque armenta eius (*Herculis*) circa flumen Albulam pascerentur.

2. Albula *flumen in Piceno, hodie* fiume dell' Albero; *cf. Hülsen, PW. II 1331.* PLIN. nat. 3, 11 flumen Albula.

3. Albula *v.* (aquae) Albulae.

aquae Albulae *fons sulpuratus prope Tibur, hodie* Acque Albule; *cf. Hülsen, PW II 295.* Albae aq. *infra p. 1500, 71.* STRABO 5 p. 238 τὰ Ἄλβουλα καλούμενα ὕδατα. *cf.* PAVSAN. 4, 35, 10 ὕδωρ λευκόν. TAB. Peut. 5, 5 ad aquas Albulas. RAVENN. p. 279, 10 civitas quae dicitur Nomentana, Aquas Albulas, Tibur (*cf.* GLOSS. nomen fluvii vel civitatis). CORP. XIV 3534 (*Tibure*) C. Iulius Sp. f. Iulianus Proculus sacerdos M(atris) d(eum) M(agnae) I(daeae) ad aquas Albulas. 3908 (*ad aquas Albulas*) ⟨Aquis A⟩lbulis d. d. ⟨... C⟩eladus Aug. l. 3909 (*ibid.*) Aquis Albulis sanctissimis Vlpia Athenais Glyphi Aug. lib. ab epistulis uxor. 3910 Aquis Albulis sa⟨cr.⟩ C. Vmbreius Lavican⟨us⟩. SEN. nat. 3, 20, 4 si notaveris Albulas et fere sulphuratam aquam circa canales suos ... durari. PLIN. nat. 31, 10 iuxta Romam Albulae aquae volneribus medentur (ISID. orig. 13, 13, 1). MART. 4, 4, 2 quod siccae redolet palus lacunae, crudarum nebulae quod Albularum. SVET. Aug. 82 quotiens nervorum causa marinis Albulisque (*cf. infra l. 74*) calidis utendum esset *Augusto.* CAEL. AVR. chron. 5, 2, 40 usus adhibendus aquarum naturalium calidarum tum frigidarum, ut sunt in Italia quae appellatae sunt Albulae vel Cotiliae. 5, 4, 77 eligendae sunt namque specialiter quae aluminis habeant qualitatem, ut sunt in Italia Albulae appellatae. 3, 1, 10 aquarum naturalium usus, quarum praestant in Italia Cotiliae appellatae sive A l b a e vel Nepesinae. 2, 1, 48 A l b a e sive Albulae quae sunt appellatae *aquae.* INSCR. Rostowzew tess. plumb. 904 aq. (*ab altera parte*) Alb(ulae?). *aqua inde petita*: SVET. Nero 31 (*de domo aurea*) balineae marinis et Albulis (*cf. supra l. 65*) fluentes aquis. *A l b u l a*: VITR. 8, 3, 2 in Tiburtina via f l u m e n A l b u l a. STAT. silv. 1, 3, 75 illis sulpureos cupit Albula mergere crines. MART. 1, 12, 2 canaque sulphureis Albula fumat aquis. **Albuleus** gurges *idem fons nominatur* CARM. epigr. 865 (*ad aquas Albulas*) debilis Albuleo steteras qui gurgite Samis ... dat tibi pro meritis semet de marmore donum, qua media(m) gaudes, Lymfa, subire viam, Tiburis adversae dominus qua despicit aedem frontibus et pictis Aelia villa videt.

Albulae *oppidum in Mauretania Caesariensi; cf. Schmidt, PW. I 1331 et Corp. VIII p. 2054.* ITIN. Anton. Aug. p. 36, 5 ad Albulas. RAVENN. 156, 5 Albulas. **Albulēnsis** *adi. et incolarum vocabulum*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Corp. VIII 21665 (*Albulis, a. 299*) C. Iul. Fortunatus cur(ator) ac disp(unctor) reip(ublicae) Albul(ensium). Not. Maur. Caes. 79 Tacanus Albulensis *episcopus*. *Otto.*

Albulēnsis *v.* Albulae. **Albuleus** *v.* (aquae) Albulae.

albulus, -a, -um *ab* albus *deminutive; cf.* Not. Tir. p. 119, 16. 17 alvus, alvolus *i.* albus, albulus. [*francog.* able '*alburnus*'. *M.-L.*]. Catvll. 29, 8 columbus. Mart. 12, 98, 4 freta. *fem. quasi subst.*: Varro rust. 3, 14, 4 genera cochlearum sunt plura, ut minutae albulae (Plin. nat. 9, 173 albae. *cf.* Gloss. III 355, 76 de piscibus: ... albula ἴκταρ[α]), quae adferuntur e Reatino et maximae ... et mediocres. Macr. sat. 3, 20, 1 *inter ficos*: albula. Greg. M. epist. 14, 12 tres anulos ... duos cum hyacinthis, et unum cum albula (*gemmae genus, cf.* albus *p. 1509, 72 sqq.*). *Bannier*

Albulus *cogn. v. sub* Albus *p. 1510, 32.*

album, -ī *n. v.* albus. Castrum **Album** *v.* Castrum.

Album Ingaunum (Albingaunum; Albig- *l. 29. 48*) *opp. Ingaunorum Ligurum, quod a Romanis videtur esse constitutum, tribu Publilia, hodie* Albenga; *cf. Mommsen, Corp. V p. 894.* Strab. 4 p. 202 Ἀλβίγγαυνον. ... τῶν οὖν Λιγύων τῶν μὲν ὄντων Ἰγγαύνων τῶν δὲ Ἰντεμελίων, εἰκότως τὰς ἐποικίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι Ἄλβιον Ἰντεμέλιον οἷον Ἄλπειον, τὴν δὲ ἐπιτετμημένως μᾶλλον Ἀλβίγγαυνον. Ptol. 3, 1, 3 Ἀλβίτταυνον *sim. corrupte.* Tab. Peut. 3, 3 Albingauno. Itin. Anton. Aug. p. 295, 5 Albingauno (-gaulo *duo codd.*). 502, 5 Albingauno (Albingano, Abingauno, Abingauo *codd.*). 503, 1 ab Albingauno (-gano *pars codd.*). Ravenn. p. 270, 7 Albinganis. 338, 3 Albinganis (Albingano *codd. AB*). Guid. p. 476, 8 Albinganum. 512, 24 Albingani. Varro rust. 3, 9, 17 Album Ingaunum. Mela 2, 72 Albingaunum (Albincaunum *Vatic.*). Plin. nat. 3, 48 oppidum Album Ingaunum. Tac. hist. 2, 15 Albigaunum (*sic*) interioris Liguriae. Liv. perioch. 29 Albingauni (Abing- *Nazar.*) in Liguribus. Chron. Fredeg. (Mon. Germ. script. Merov. II) p. 156, 3 Chrotharius (*mortuus a. 652*) cum exercito ... Albingano ... *alias* civitates litore mares de imperio auferens vastat. ... vicus (= *vicos*) has civitates nomenare praecepit. Corp. VI (*milites praetoriani*) 2529 P. Carantius P. f. Pub. Verus Albingauno mil. coh. IIII pr. 32520 (= 2379) b 1, 38 (*a. 143*) ⟨...⟩ Paternus Albing(auno). 32522 (= 2381) a 1, 17 (*a. 154*) ⟨.⟩ Aelius L. f. Publ. Adiutor Alvinca(uno). XIII 6966 (*Mogontiaci*) M. Mucius M. f. Pub. Albi(ngauno) Pud. mi. le. XXII. *ab imperatore Constantio agnomen accepit, cf.* Corp. V 7781. Albingauni *populus nominatur a* Liv. 29, 5, 2 inter Albingaunos Ligures Genuamque. *oppidum*: Vopisc. quatt. tyr. 12, 1 Proculo patria Albingauni fuere positi in Alpibus maritimis. 13, 5 posteri eius etiam nunc apud Albingaunos agunt. *cf.* Ingauni. **Albingaunēnsis** *adi. et incolarum vocabulum*: Corp. V 7780 (*Albingauni, a. 214*) plebes urbana Albingaunensium. 7782 (*ibid.*) P. Metilio P. f. Fal. Tertullino Vennonio c. v. ... patrono plebs urbana Albingaunensis. 7783 (*ibid., post a. 191*) Albi⟨n⟩ga⟨u⟩nensibus (*periit*). Leo M. epist. 97, 3 Quintius episcopus ecclesiae Albigaunensis.

Album Intimilium (Albintimilium) *opp. Intimiliorum Ligurum, tribu Falerna, hodie Ventimiglia; cf. Hülsen, PW. I 1336.* Strabo 4, 6 p. 202 πόλις εὐμεγέθης Ἄλβιον Ἰντεμέλιον καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰντεμέλιοι. Ptol. 3, 1, 3 Ἀλβιντομίνιον, Ἀλβινιμήνιον ἢ Ἀλβιντομήνιον *sim. corrupte codices.* Tab. Peut. 3, 3 Albentimillo. Itin. Anton. Aug. p. 296, 1 Albintimilio (Albintamilio, Albintemilio, Albintomilio *pars codd.*). 503, 4 a Vintimilio (Vigintimilio, Vigintimilia, Vintimilia, Ventimilio *pars codd.*). Ravenn. p. 292, 8 Vigintimilia. 293, 16. 249, 6 Vigintimilii et ceterarum civitatum. 270, 10 Avinctimilio (ad Vinctimilio *B*). 338, 6. Guido p. 476, 11 Avintimilium. Plin. nat. 3, 48 oppidum Album Intimilium. Tac. hist. 2, 3 municipium Albintimilium (*trad.* Albinitimilitum). Corp. VI (*milites praetoriani*) 2589 M. Saburius Ligus Fal. Albintimili(o) evoc(atus) Aug(usti). 3252 (= 2379) a 3, 1 M. Aemilius Clemens Albi⟨nti⟩mil(io). II 4171 (*Tarracone*) L. Valerius L. f. Secundus domo Albentibili(o) mil. leg. VII g. f. Intimilium *nominatur*: Varro rust. 3, 9, 17 *ubi* Intiminium *traditur.* Tac. Agr. 7 Intimilium (Liguriae pars est) *ubi* in templo *traditur.* Corp. V 886 (*Aquileiae*) C. Albucius C. f. Fal. d(omo) Intimili(o) m(iles) cho. VIII pr. *adi.* **Albintimiliēnsis:** Corp. V 7883 (*Cemeneli*) Albintimiliens. *Otto.*

albūmen, albāmen, -inis *n.* [*cf. c.* albumentum, albamentum. *Th.*]. *fere i. q. albor, albugo.* [*it.* albume *M.-L.*] Chiron 74 paracentesim pungito in ipso albumine (*sc. oculi*). 80 *ad oculum myiocephalum*: inunges, si albamen fecerit, collirio acro. *scripsit Oder* 69 in albumine (malui enim *codd.*) in pupilla luminis nascendi origo servatur, *nescio an recte.* Marcell. med. 8, 156 *equi marini* fel ovorum albumini mixtum. Theod. Prisc. eup. faen. 12 ovi albumen liquidum admiscebis. Cass. Fel. 73 p. 177 Anthim. 34. 35. 36. 37. 40 Oribas. syn. 6, 39. 47. 2 add. p. 847. Apic. 2, 59 albamine porri concisi minutatim. 3, 65. 4, 172.

albūmentum, -ī *n.* [*cf. c.* albamentum, albus. *Th.*]. Chiron 83 quodcunque in oculo contingerit vel suffusione vel albumentis (Veg. mulom. 3, 21 album). Veg. mulom. 3, 57, 1 intingis in ovi crudi albumento (albugine *P*). *Bannier.*

Albunea *dea nemoris et fontis Tiburtini; cf. Wissowa, PW. I p. 1337.* Lact. inst. 1, 6, 12 M. Varro ... in libris rerum divinarum ... ait ... decimam *Sibyllam fuisse* Tiburtem nomine Albuneam, quae Tiburi colatur ut dea iuxta ripas amnis Anienis. epit. 5, 1 (*cf.* Isid. orig. 8, 8, 6 decima *Sibylla* Tiburtina nomine Albunea. Lyd. mens. 4, 47 δεκάτη ἡ Τι⟨β⟩ουρτ⟨ία⟩ ὀνόματι Ἀ⟨λ⟩βουναία). Verg. Aen. 7, 83 oracula Fauni ... adit lucosque sub alta consulit Albunea, nemorum quae maxima sacro fonte sonat saevamque exhalat opaca mephitim. Hor. carm. 1, 7, 12 domus Albuneae resonantis et praeceps Anio ac Tiburni lucus et uda mobilibus pomaria rivis. Serv. Aen. 7, 83 sub Albunea: in Albunea. alta: quia est in Tiburtinis altissimis montibus. et Albunea dicta est ab aquae qualitate, quae in illo fonte est: unde etiam nonnulli ipsam Leucotheam volunt. sciendum sane unum nomen esse fontis et silvae. Prob. Verg. georg. 1, 10 oraculum eius (*Fauni*) in Albunea, Laurentinorum silva, est. Porph. Hor. carm. 1, 7, 12 Albuneam deam e⟨sse⟩ in regione Tiburtina fontis praesidem et Vergil. testis est .... Schol. Hor. carm. 1, 7, 12 delectabile nemus est, consecratum Albuneae nymphae, a qua et nomen accepit. Corp. XIV 4262 (*Tibure*) Albun⟨ea⟩. Gloss. Λευκοθέα. Mater Matuta (Albuna IV 307, 17. V 590, 44. Albucina III 291, 23. Albunea albor II 565, 45). *Otto.*

Gloss. III 439, 13 **albura** λεύκωμα. *Bannier.*

Albura *nom. mul. hispanum.* Corp. II 73 (*in Lusitania*) Fabricius ⟨G⟩allio pater et Albura mater. 341 (*ibid.*) Albura Titi f., Dutia Aviti f. 853 (*ibid.*) A⟨l⟩burae Tancini ⟨f.⟩. 6271 (*ibid.*) Albura *uxor M. Cati Rufi.* Inscr. Ephem. epigr. VIII 118 (*in Hispan. Tarracon.*) Albura Carisi f. et Carisius Camali f. **Alburus** *nom. vir. hispanum.* Inscr. Ephem. epigr. VIII 132 (*in Hispan. Tarracon.*) Albin⟨us⟩ Albur⟨i⟩ Cilinu⟨s⟩ *ex Callaecia.*

Alburius *nom. gent., cf.* Albricius. Corp. XI 3254 (*Sutri*) pontifices a colonia Coniunc(ta) Iulia Sutrin(a) in ord(inem) relat(i): 1, 14 P. Alburius P. f. Mutus. *Otto.*

alburnus, -a, -um [*cf. c.* albus, albor. *Th.*]. *et mascul. et neutr.* pro *substantivo ponitur.* [*francog. vet.* aubour *M.-L.*] Gloss. II 360, 2 λευκόχροος alburnus. III 272, 16 de vestimentis ... λευκόχροος alburnus. IV 14, 18. 485, 30 alburnum albiscente⟨m⟩ *sive* albescentem aut exalbidum *cf.* Plin. nat. 16, 182 *de adipibus arborum*: hi vocantur a colore alburnum. Pol. Silv. nom. anim. chron. I p. 544, 19 *nomina natantium*: ... alburnus. Avson. Mos. 126 alburnos, praedam puerilibus hamis. Fvlg. aet. mund. p. 163, 14 Aman crucem nocte praeparat, crucem alburnus (*i. matutinus*) exspectat. *Bannier.*

1. Alburnus *mons Lucaniae; cf. Hülsen, PW. II p. 1337.* Verg. georg. 3, 147 lucos Silari circa ilicibusque virentem ... Alburnum. Serv. *ad h. l.*: Alburnum eiusdem (*Lucaniae*) montem. (auct.:) Silarus et Alburnus in Lucania sunt montes. Vib. Seq. geogr. p. 154, 23 (*de montibus*) Alburnus Lucaniae. Lvcil. 97 Silari ad flumen portumque Alburnum (*cf.* Prob. Verg. georg. 3, 147).

2. Alburnus māior *vicus Pirustarum in Dacia, ubi fuerunt metalla auraria et a nobis inventae sunt tabulae ceratae; cf. Tomaschek, PW. I p. 1338.* Tab. cer. Dac. 1 (*a. 167*) ex libello qui propositus erat Alb(urno) maiori. ad Alburnum. Albur(ni). 2 (*a. 159*) actum Alburno maiori. 4 ἐγένετο εἰς ⟨Ἀλ⟩β⟨ουρ⟩νον μεγάλην. 8 (*a. 159*) *domus* quae est Alburno maiori vico Pirustarum. 21 act(um) Alburno maiore.

3. Alburnus *deus fortasse Gallicus, cui dux quidam victor sine senatus auctoritate templum dedicare voluit; cf. Wissowa, PW. II 1338.* Tert. apol. 5 vetus erat decretum, ne qui deus ab imperatore consecraretur nisi a senatu probatus. scit M. Aemilius de deo suo Alburno (Aburno *duo Leidenses*) (*hinc exscr.* Evseb. [*et* Rvfin.] hist. eccl. 2, 2, 5). adv. Marc. 1, 18 si sic homo deum commentabitur quomodo Romulus Consum et Tatius Cloacinam et Hostilius Pavorem et Metellus Alburnum et quidam ante hoc tempus Antinoum. nat. 1, 10 mentior, si numquam censuerant, ne qui imperator fanum, quod in bello vovisset, prius dedicasset quam senatus probasset; ut contigit ⟨M. Aemili⟩o, qui voverat Alburno deo.

4. Alburn(us?) *cogn. vir.* Corp. VIII 21266 (*Caesareae*) d. m. C. Mammi Alburn(i?). *Otto.*

Alburus *v.* Albura.

albus, -a, -um. *cf.* Varro ling. 9, 55 ex singulis vocibus ternas figuras vocabulorum fieri, ut albus alba album (10, 22). [*umbr.* alfir alfer *abl. plur.* '*albis*' *sabin.* alpum '*album*' *secundum* Pavl. Fest. p. 4, *gr.* ἀλφός, '*vitiligo alba*', ἀλφούς *et* ἀλωφούς· λευκούς *Hesych; v. Osthoff, Indogerman. Forsch. 8, 64 sqq. Th.*] *de forma*: Char. gramm. I 72, 19 russeum grammatici non magis dicendum putant quam albeum aut prasineum, sed russum, ut album, prasinum. *vulgariter* alv-: Edict. Diocl. 9, 17 Grom. p. 306, 22 Gloss. IV 307, 18 Carm. epigr. 709, 3. *de declinatione*: Varro ling. 10, 22 *transversi ordines* ab recto casu obliqui declinantur ut albus albi albo. 10, 44 *cf. etiam quae* 10, 73 *de usu vocis leguntur.* *de comparatione*: Varro ling. 8, 75 *in altero genere vocabulorum* contentiones fiunt, ut album albius albissumum. *comp. aliubi non invenitur, assumitur* magis Hor. sat. 1, 2, 124. 2, 4, 13 Prop. 2, 3, 10. *superl. exhibet* Cassiod. var. 9, 3, 4. *nota* vehementer albus Physiogn. 79; albus nimis. *ibid.* 93; prope albas Gloss. Plac. V 66, 5. *de derivatis*: Varro ling. 5, 82 ab albo albatus. 8, 52 *et* 80 ab albo Albius. *de genere vocabuli*: Mar. Victorin. defin. p. 23, 27 cum quaero quid sit album aut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nigrum, si dixero 'album est color' ... iam substantialis erit definitio. *praedicative ut dicimus*: ITALA lev. 13, 3 (Aug. loc. hept. 3, 28) *si* pilus qui est in tactu convertatur albus (AVG. id est: convertatur in album. LXX ἡ θρὶξ ... μεταβάλῃ λευκή). 13, 10 mutavit *cicatrix* pilum album (AVG. mutavit pilum in album colorem in cicatrice. LXX [ἡ οὐλὴ] μετέβαλε τρίχα λευκήν). *de significatione*: GLOSS. λευκός, album λευκόν, naturaliter candidum. PELAGON. 204 malim ... λευκὴν ..., quae Latini ... albam ... appellant. ISID. orig. 12, 6, 28 Graeci ... album λευκὸν vocant. DIONYS. ant. 1, 66 ἔστι δ' ἡ Ἄλβα καθ' Ἑλλάδα γλῶσσαν Λευκή. *cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 7, 15 album ... Notum dixit, ut Graeci λευκὸν Νότον (VEG. mil. 4, 38). GLOSS. III 211, 5 *al.* albam paenulam λευκὴν φαινόλην. 329, 22 *al.* albi coloris λευκόχροος (-ους). 567, 56 alba rosa λευκόροδα. *distinguitur a* candidus, *opponitur* niger, ater, fuscus. SERV. georg. 3, 82 aliud est candidum esse, id est quadam nitenti luce perfusum; aliud album, quod pallori constat esse vicinum. AGROEC. gramm. VII 124, 2 album naturae tantum est, candidum frequenter et studii. *al.* PORPH. Hor. sat. 1, 2, 35 albi ... non pro candido videtur mihi dixisse. *sed cf.* LVCR. 2, 771 ut candens *id* videatur et album. 2, 731 ne forte haec albis ex alba rearis principiis esse, ante oculos quae candida cernis. *al.* AVG. de duab. anim. 10 eadem res simul et nigra et alba esse non potest. fid. et symb. 4 si quaereretur a nobis, quid sit albo contrarium, responderemus nigrum. civ. 21, 4 *lapides et ligna* contraria ... non sunt, sicut album et nigrum. tract. in Ioh. 35 grat. 6 c. Faust. 21, 11 MACR. somn. 2, 16, 3 DIFF. ed. Beck p. 40, 107 (*contra* DIFF. gramm. VII 519, 18 fusco album opponitur, nigro candidum). *nota* STAT. Theb. 6, 336 *equae* maculis internigrantibus albae. *ponitur cum negatione pro* niger, ater Ov. am. 3, 12, 2. *sub I A complura, aliubi pauciora omisi exempla.* [*val.* alb, *portug.* alvo 'alba vestis', *ital.* alba, *francog.* aube, *hisp.* alba. *M.-L.*]

I *adiectivum*: **A** *proprie*: *color, quo species rerum designantur his locis*: PLAVT. Men. 915 album an atrum vinum potas? CATO agr. 8, 2 murtum coniugulum et album et nigrum. VARRO Men. 575 vini *genus* nigrum, album, medium, quod vocant κιρρόν. rust. 1, 9, 5 sabulo albus ... rubicundus. 2, 5, 8 colore *boum* nigro ... robeo ... helvo ... albo. VAL. MAX. 1, 6, 11 paludamentum ... album aut purpureum. CELS. 2, 8 p. 47 *sputum* rufum ... cruentum ... album ... pallidum. SEN. epist. 58, 12 colores albos, nigros, flavos. COLVM. 3, 21, 3 palmitibus ... generis ... albi ... flaventis ... rutuli ... purpureo nitore micantis. SCRIB. LARG. 121 piperis albi ... nigri ... longi. PLIN. nat. 14, 80 colores vinis quattuor: albus, fulvus, sanguineus, niger. 16, 85 pōpuli ... genera alba ac nigra et quae Libyca appellatur. 17, 43 duo genera fuerant *terrae*, plura nuper exerceri coepta ... est enim alba rufa (rosa *codd.*) columbina argillacea tofacea harenacea. 35, 50 quattuor coloribus ... albis ... silaciis ... rubris ... nigris. GELL. 2, 26, 8 rufi coloris ... colore viridi ... nigro ... virenti sensim albo. 2, 26, 12 flavus *color* ... videtur e viridi et rufo et albo concretus. TERT. spect. 9 *aurigas* russeum ... album ... prasinum ... venetum (*similiter* CASSIOD. var. 3, 51, 5 *et* ISID. orig. 18, 41, 1 *de coloribus equorum*). PALLAD. 14, 13, 3 (4) colores *equorum* ... badius, aureus, albinus, russeus, murteus, cervinus, gilvus, scutulatus, albus, guttatus, candidissimus, niger, pressus.

1 *de animalibus et eis quae terra gignit, continet* (*plerumque quia partes sunt albae*): *de hominibus* (*subest hic illic nota non integrae valetudinis, angoris, timoris aegritudinis, ut sit i. q. pallidus*): PLAVT. Capt. 647 *Philocrates* corpore albo est (HOR. carm. 2, 2, 15 *ubi* PORPH. album ... corpus pro pallido dictum est. FRONTIN. strat. 1, 11, 17 DARES 13 PRVD. perist. 1, 112). CIC. carm. frg. 51 virgines. Phil. 2, 41. VARRO ling. 8, 38 album esse Aethiopa non satis est, quod habet candidos dentes. CATVLL. 93, 2 *al. v. p. 1507, 18.* HOR. sat. 1, 2, 124 nec magis alba velit quam dat natura videri. Ov. met. 15, 213 (*in imagine*) hiems venit ... aut spoliata suos, aut quos habet, alba capillos. PERS. 1, 16 haec ... albus (SCHOL. aut festiva veste indutus aut cogitandi pallore confectus) sede leges celsa. STAT. silv. 4, 3, 116 Sibyllam. 4, 8, 18 Atropos. MART. 1, 55, 14 vivat ... urbanis albus in officiis. 8, 26, 2 raptor (*sc. catuli*), in Hyrcano qui fugit albus equo. 10, 12, 9 amicis (*de eisdem versu proximo* pallida turba). TERT. spect. 9 auriga. SVLPICIA sat. 36 rex. HIER. in Zach. 1, 8 p. 786 *apostoli.* DIOM. gramm. I 489, 11 *histriones galearibus usi.* PHYSIOGN. 93 qui sine sensu est, ita esse debet: albus nimis vel nimis niger. MART. CAP. 4, 377 quo tempore albus est *homo.* BOETH. herm. *saepe* homo, Socrates, *sim.* *de bestiis*: PLAVT. Asin. 279 (*v. p. 1507, 9*) quadrigis (VARRO ling. 10, 24 PLIN. nat. 7, 110 APVL. apol. 22). VARRO ling. 10, 24 bigae (VERG. Aen. 10, 575 biiugis. 12, 164). CIC. nat. deor. 2, 6 equis (VERG. georg. 3, 82 HOR. sat. 1, 7, 8 *v. p. 1507, 9* PROP. 4, 1, 32 Ov. met. 8, 33. 15, 189 LIV. 5, 23, 5. 5, 28, 1. 24, 5, 4 *al.* CIC. nat. deor. 3, 11 cantheriis). VARRO ling. 5, 144 sue (VERG. Aen. 3, 392 alba *sus* ... albi circum ubera nati. 8, 45. 8, 82 *sus* cum fetu concolor albo. PROP. 4, 1, 35 PETRON. 47. VARRO rust. 2, 4, 18 porcos. SERV. auct. Aen. 3, 392. 3, 537 porcae. IVV. 6, 177 scrofa). VARRO rust. 2, 5, 10 *boves* (HOR. carm. saec. 49 LIV. 7, 37, 1. 22, 10, 7. 27, 37, 11 boves feminae. PAVL. FEST. p. 4 COLVM. 6, 1, 1. 2 PLIN. nat. 22, 9. ACT. ARV. a. 86, 12 ⟨bove mari⟩. 16 bove femina. CAPITOL. Alb. 5, 3 TREB. Gall. 8, 2. SERV. auct. georg. 2, 146 boves Mevanienses. *ibid.* tauris. Ov. fast. 4, 826 vacca. ACT. lud. saec. Sept. Sev. 4, 6). VERG. georg. 2, 146 greges (3, 386 SEN. nat. 3, 25, 3). Aen. 3, 120 pecudem (VITR. 8, 3, 14 pecora. COLVM. 7, 9, 2 pistrinale *pecus.* SERV. georg. 3, 386 maritum pecoris ... album. Aen. 3, 118). Ov. fast. 1, 56 agna (PHAEDR. 3, 15, 10 *agnus ad canem*: *unde mater* scivit, niger an albus nascerer? SEN. nat. 3, 25, 4 oves. COLVM. 7, 2, 6 *de maribus ovium*: ex albo saepe fuscus editur partus; erythraeo vel pullo nunquam generatur albus. CALP. ecl. 2, 36 PLIN. nat. 2, 230. 31, 13). HOR. carm. 3, 8, 6 caprum (LIV. 25, 12, 13 MACR. sat. 1, 17, 29). epist. 2, 1, 196 elephas. Ov. fast. 1, 720 victima (PAVL. FEST. p. 10 hostia. VOPISC. Tac. 19, 6. *fort.* VARRO Gell. 10, 15, 32). PLIN. nat. 8, 132 Pontici mures. QVINT. inst. 6, 3, 57 (*cf. p. 1507, 25*) asinus. GELL. 15, 22, 4 cerva. *de avibus et apibus*: CIC. epist. 7, 28, 2 (*v. p. 1507, 21*) avem (Ov. met. 2, 632. 10, 719 [*i. columbas*]. 12, 144 aequoris ... volucrem. am. 3, 12, 2 PLIN. nat. 18, 363). VARRO rust. 3, 9, 17 merulis. VERG. Aen. 11, 580 olorem (HOR. carm. 2, 20, 10 alitem [*i. cycnum*]. Ov. met. 14, 509 cycnis. epist. 7, 2 SIL. 14, 190 STAT. Theb. 9, 858 PORPH. Hor. carm. 4, 1, 10 ISID. orig. 12, 7, 18). HOR. sat. 2, 8, 88 anseris (PETRON. 93 PALLAD. 1, 30, 1). TIB. 1, 7, 18 columba (Ov. fast. 1, 452 EPIST. Sapph. 37). COLVM. 8, 2, 7 *gallinae* (IVV. 13, 141 *cf. p. 1507, 26* SVET. Galba 1 PALLAD. 1, 27, 1. AMBR. hex. 6, 4, 26 *gallum*). IVV. 7, 202 corvo (HYG. fab. 202 p. 128, 10). HIER. in Zach. 5, 9 p. 819 *genus herodionum.* PLIN. nat. 11, 59 quaedam albae *apes.* *de cocleis, serpentibus, lumbricis* PLIN. nat. 9, 173. 30, 45; 30, 21. 31, 18; CAEL. AVR. chron. 4, 8, 108. *de arboribus et herbis*: LVCIL. 1181[k] pampinum. CATO agr. 8, 2 murtum (133, 2 COLVM. 12, 38, 1 PLIN. nat. 15, 123). 70 vitis (VERG. georg. 2, 91 Ov. met. 13, 800 CELS. 5, 2 p. 161 COLVM. 4, 29, 17. 6, 4, 3. 10, 347. 12, 7, 1. 2 SCRIB. LARG. 79. 134. PLIN. *passim.* PALLAD. 1, 35, 1). VARRO rust. 1, 46, 1 populus (HOR. carm. 2, 3, 9 TIB 1, 4, 30 Ov. epist. 9, 64 VITR. 2, 9, 9 CELS. 6, 9 p. 246. PLIN. *passim. nota* 16, 86 alba *populus* folio bicolor, superne candicans, inferiore parte viridi. SIL. 10, 531 SER. SAMM. 697. SCHOL. Pers. 1, 59 populum ... dicimus albam, quod ... folia eius alba sunt una parte). CATVLL. 61, 194 parthenice. VERG. ecl. 2, 18 ligustra. 7, 38 hedera (PLIN. nat. 16, 152. 24, 76 albae sativae). georg. 4, 130 lilia (Aen. 12, 69 LYGD. 4, 33 PROP. 2, 3, 10 Ov. fast. 4, 442 *al.*). HOR. sat. 2, 4, 74 piper (2, 8, 49; *sic ceteri passim, praecipue in medicamentis et sim., ut* CELS. COLVM. SCRIB. LARG. PLIN. nat. *medici recentiores*). Ov. fast. 6, 130 *spina* (6, 165 FEST. p. 245 COLVM. 7, 7, 2. 7, 9, 6. PLIN. nat. 24, 109 acaciae spinā ... alba ... arbore. VVLG. Bar. 6, 70 *al.* VARRO Char. gramm. I 144, 21 *et* Non. p. 112, 19 ex spinu alba). CELS. 2, 13 p. 58 veratro (3, 18 p. 101. 3, 23 p. 114 *al. hic illic in medicamentis. item* SCRIB. LARG. 10). 3, 24 p. 115 betam (PLIN. nat. 20, 70 APIC. 4, 181). 4, 17 p. 143 papaver (PLIN. nat. 20, 198). 5, 4 p. 162 violae (5, 11 p. 164 PLIN. nat. 12, 39. 21, 27. 64. 65. 69. 131. 24, 135). 6, 5 p. 225 struthii. COLVM. 7, 5, 7 (h)elleborum (PLIN. nat. *saepius*). 9, 4, 3 ziziphus. 10, 417 arbos (*i. ficus*) ... alba ... quae servat flavae cognomina cerae. SCRIB. LARG. 15 t⟨h⟩ymi. 90 alterci (220). 165 ervi. 177 costi. PLIN. nat. 12, 106 calami odorati. 12, 133 labrusca. 14, 122 Arabica resina (16, 55). 14, 123 colophonia. 15, 70 *ficus* aratia. 15, 71 ficus (MACR. sat. 3, 20 *saepius*). 16, 66 ăcer (16, 69). 18, 124 cicer. 18, 153 herba ... panico similis. 19, 125 *lactucas* (19, 130 CAEL. AVR. chron. 3, 2, 33). 20, 97 scillarum ... alba. 22, 85 chamaeleonti (28, 162. 30, 30 GALEN. alfab. 71). 22, 88—90 sonco. 23, 23 bryoniam. 24, 151 aris. 25, 120 verbascum. 25, 149 mandragora. 26, 81 hypocisthis. 27, 25 androsaces herba est alba. 28, 197 nasturtii. 29, 93 rosa (? GLOSS. III 567, 56). Ps. RVFIN. in Ioel 1, 6—8 ut alba pro viridi silva (*sc. a locustis erosa*) visatur. *de terra, terrae generibus, terrenis, eis quae terra gignit*: VARRO rust. 1, 9, 5 sabulo (PLIN. nat. 17, 25. 33. 36, 194 harena). 1, 9, 7 terra (PLIN. nat. 17, 43. 44. 33, 69. 35, 192). PLIN. nat. 17, 45 *mergae.* 26, 59 sōlo. LVCR. 6, 1079 plumbo (CAES. Gall. 5, 12, 5 CELS. 5, 26, 36 p. 199 PLIN. nat. 4, 112. 33, 94. 34, 157. 158. 160—163 HYG. fab. 274 p. 149, 17. MART. 10, 22, 2 cerussa). VERG. Aen. 12, 87 orichalco (PLIN. nat. 16, 55 aeris). HOR. sat. 1, 6, 116 lapis (Ov. met. 2, 832 FEST. p. 174. PLIN. nat. 36, 135 coranos ... Parios [ISID. orig. 16, 4, 31]. 36, 167. 174 HIL. dedic. eccl. p. 881[D] AVG. civ. 21, 4 MART. CAP. 4, 366 SIDON. carm. 11, 19 ISID. orig. 16, 4, 12). Ov. frg. 8 crystallo (PLIN. nat. 36, 198 vitrum). VITR. 2, 5, 1 saxo aut silice. 2, 7, 1 tofus. PETRON. 33 calculis (LAVS Pis. 194 NOVAT. tract. 18 p. 193, 16 ANTH. 194, 3 DRAC. Orest. 941. *ad* PLIN. epist. 1, 2, 5 SYMM. epist. 1, 96 PORPH. Hor. carm. 1, 36, 10 *cf. p. 1507, 32.* SCHOL. Pers. 2, 1 lapillo). PLIN. nat. 36, 158 ophite. 36, 168 silices. 37, 134 *gemmam* (MART. 11, 36, 1). 37, 192 dendritide. VEN. FORT. carm. 8, 3, 264 zmaragdus. *de fluviis, montibus, regionibus* (*per hypallagen*): VERG. Aen. 5, 865 scopulos Sirenum. 7, 517 Nar (CARM. epigr. 409, 2). STAT. silv. 2, 7, 65 Philippos. MART. 12, 63, 3 albi ... oves Galaesi. SIDON. carm. 2, 243 Tanais (ALC. AVIT. carm. 4, 441 *Gallicanorum librorum pars deterior, ut videtur recte, alii* alvus). AVIEN. orb. terr. 118 cautes. 512 vertice. VVLG. Ioh. 4, 35 regiones.

de membris, corporum partibus, aliis ad corpus pertinentibus rebus: *animalium*: PLAVT. Bacch. 1101 barba. Epid. 429 dentibus (VERG. Aen. 7, 667. 11, 681 QVINT. inst. 8, 2, 10. 8, 6, 40). ENN. ann. 518 V. spumas *equorum.* CATO agr. 157, 3 cancer. inc. libr. frg. 7 lacte *caprarum atrarum.* VARRO Men. 490 pilis *ericii* (rust.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 3, 2 pilo *capri*). rust. 2, 1, 14 cornibus *bovis*. 3, 12, 5 ventre *leporis* (PERS. 3, 98). LVCR. 2, 823 pinnis *corvorum*. VERG. georg. 2, 465 lana (LIV. 24, 16, 18 PAVL. FEST. p. 288 PETRON. 54 PLIN. nat. 8, 190 MART. 14, 155 OPTAT. 5, 7 p. 134 SERV. georg. 3, 386 VVLG. Is. 1, 18 apoc. 1, 14). Aen. 5, 565 maculis *equi Thracii* (9, 48. PAVL. FEST. p. 369 in corpore hominis. PLIN. nat. 8, 69 FIRM. math. 3, 7, 10 VVLG. lev. 13, 49. AVG. civ. 18, 5 *vituli*. CORIPP. Ioh. 4, 52. ISID. orig. 12, 2, 19 *pardi*). Aen. 5, 567 vestigia primi alba pedis *equi* (AVSON. 353, 8 *de sponsa*. SIL. 16, 349 IVV. 1, 111 ISID. orig. 12, 1, 52). *ibid.* frontem *equi* (BVC. Eins. 1, 7 *capri*. SIL. 16, 348. PORPH. Hor. carm. 4, 2, 59 *vituli*. ISID. orig. 12, 1, 52). 7, 417 crinīs (9, 648 IVV. 2, 112 SOL. 15, 5 HIL. carm. euang. 76. HOR. epod. 17, 23 capillus. TIB. 1, 8, 45 PROP. 3, 24, 33 *al.* OV. am. 1, 8, 111 comam. met. 10, 424 canities. BVC. Eins. 1, 44 caesaries. MART. 4, 78, 2 cum facies multo splendeat alba pilo. SIDON. carm. 5, 91 telis *suis*). HOR. carm. 2, 5, 18 umero. epod. 7, 15 pallor (CYPR. GALL. num. 390 PHYSIOGN. 91). sat. 1, 2, 36 cunni. 1, 8, 16 ossibus (CELS. 8, 2 p. 329). 1, 8, 37 merdis ... corvorum. 2, 4, 13 ova (COLVM. 6, 38, 2 ovorum ... liquor. PLIN. nat. 10, 148). OV. epist. 7, 100 vellera (VVLG. gen. 30, 35). am. 1, 7, 51 albo et sine sanguine vultu (PRVD. psych. 244). 1, 8, 35 ora. 1, 10, 3 plumis *oloris*. met. 14, 208 medullis. Pont. 4, 9, 50 colla ... boum. FEST. p. 205 ungulam ... equi. CELS. 1, 2 urina (2, 4 p. 35 SCRIB. LARG. 182 PLIN. nat 28, 69. CELS. 2, 4 p. 34 folia quaedam tenuia atque alba *in urina*. 2, 4 p. 35 id quod excernitur. 2, 5 p. 35 *in urina* subsidentia. 2, 7 p. 40 *ex urina* quod desidit. PLIN. nat. 28, 68). CELS. 2, 6 p. 36 quae ... *in oculis* alba esse debent (3, 24 p. 115. PHYSIOGN. 26 *guttulae oculi*). 2, 8 p. 44 pus (p. 45. 5, 26 p. 195. 5, 28, 12 p. 214. 7, 3 p. 266). 2, 8 p. 45 sputum (p. 47). 4, 1 p. 122 venae (PRVD. cath. 8, 62). 4, 18 p. 143 bilis. 5, 28 p. 215 callus. 5, 28, 15 p. 218 pusula. 6, 6, 1 p. 225 pituita. 6, 8, 2 p. 245 caruncula. 7, 6 p. 272 tunica (*i. cutis*. 7, 7, 13 p. 279. 7, 18 p. 295). 7, 12, 3 inflammatio. COLVM. 8, 2, 8 auribus *matricum gallinarum* (PERS. 1, 59 auriculas. SCHOL. *ibid.* interior pars aurium). SCRIB. LARG. 184 linguam. 236 crustam perductam. PLIN. nat. 20, 165 vitiligines (30, 120. 31, 118). 21, 123 fluctiones mulierum (22, 81 profluvia ... feminarum). 22, 93 guttas in vertice (29, 84 *phalangiorum*. 29, 87 *myrmecionis*. 30, 100 fullonis). 25, 60 elephantiasi. 26, 156 menses *mulierum*. 29, 86 virgulis *asterii*. 29, 87 medium caput *tetragnathiorum* distinguente linea alba. MART. 4, 78, 2 facies. 10, 3, 10 pinna *rumoris personati*. 11, 84, 3 brachia *turbae entheae*. IVV. 13, 117 porci omenta. SOL. 17, 8 *pantherae* alba ... tergi supellex. PALLAD. 1, 27, 2 *pituita* alba pellicula linguam *gallinarum* vestit. VVLG. lev. 13, 19 cicatrix (13, 24). RVFIN. hom. Orig. in lev. 8, 5 sanata adustio lucida alba. CLAVD. 1, 90 pectus. carm. min. 9, 13 *iaculorum hystricis* alba ... radix. AVG. quaest. hept. 3, 43 tactus *lucidus albus*, id est illa macula coloris (3, 45). PHYSIOGN. 60 ungues. THEOD. PRISC. eup. faen. 17 *alopecia*. SIDON. epist. 2, 2, 17 abdominibus *piscium*. ISID. in lev. 11, 11 *lepram*. *nota* PROP. 3, 5, 24 *ubi iam sparserit* nigras alba senecta comas (OV. trist. 4, 8, 2). *arborum, herbarum, saepe de fructibus*: CATO agr. 70, 1 fabulos. 117 oleae (118. 119 VARRO rust. 1, 66 CELS. 2, 22 p. 69. 2, 30 p. 72 COLVM. 11, 2, 83 PLIN. nat. 12, 130. CELS. 4, 27 p. 154 olivae. COLVM. 12, 49, 1. 4 *al.*). VERG. georg. 2, 71 flore piri (OV. met. 14, 291 florem ... album, moly vocant superi. PLIN. nat. 20, 209 *tithymali*. 21, 60 *leucanthemi*. 21, 176 *parthenii*. 24, 59 *viticis*. 24, 81 *cisthi*. 26, 26 *bellis*. 26, 40 *malundri*. 26, 55 *thymi*. AMBR. hex. 3, 8, 33 *pyri*). OV. fast. 4, 697 fungos. met. 3, 510 foliis *crocei floris* albis (PLIN. nat. 19, 93 *medicae masculae*. 24, 29 *chamaepityis*. 25, 148 *hippophlomi*. 26, 59 *scamonii herbae*. 27, 26 *androsaemi*. 27, 88 *chamaezeli*). 4, 51 poma (COLVM. 3, 21, 3 generis albi ... pomis). COLVM. 12, 16, 1 *uvas* (arb. 4, 5. 8, 4 PLIN. nat. 14, 81. 15, 109. 23, 10. 23, 14 uva passa. 31, 118. VOPISC. Tac. 17, 3 uvas Aminias). 12, 38, 5 baccas albi generis myrti (12, 38, 7. 12, 52, 9). 12, 49, 2 pauseam (12, 49, 7). PLIN. nat. 16, 244 radice *hippophaesti* (20, 222 *althaeae*. 25, 76 *nymphaeae*. 25, 113 *persollatae*. 15, 147 *mandragorae*. 25, 172 *ranunculi herbae*. 26, 39 *tripolii*. 26, 42 *ali*. 27, 21 *alceae*. 27, 33 *arctii*. 27, 60 *circaeae*. 27, 92 *hippophaesti* radiculae). PLIN. nat. 19, 131 seminis *hortensium* (20, 174 *piperitis*. 25, 111 *dauci*. 25, 148 *mandragorae*. 26, 68 *paralii*. 26, 69 *helioscopii*. 26, 162 *arsenogoni et thelygoni*. VVLG. exod. 16, 31 *coriandri*). PLIN. nat. 22, 45 viscum. 24, 9 *gallam*. 25, 132 *polythrichis*. VAL. FL. 5, 10 fronde. AVSON. 393, 75 melonis albam paginam. VVLG. Ioel 1, 7 *fici* rami. THEOD. PRISC. eup. faen. 81 bulbis. *lapidum, gemmarum*: PLIN. nat. 37, 89 circuli *in sardonychibus* (ISID. orig. 16, 11, 1 *achatae*). *ibid.* zona *sardonychum* (37, 90). 37, 97 maculis *carbunculi* (37, 138 *iritidis*). 37, 118 linea *iaspidis* (37, 177 *cardeli*). 37, 141 venis *achatae Phrygiae* (37, 162 *zmaragdi*). 37, 150 *baropteni* nodis. 37, 184 limite *gemmae Veientanae*. ISID. orig. 16, 10, 4 succum *galactitae lactei*. 16, 11, 5 notis *Veientanae*.

2 *de rebus ad vitam et victum pertinentibus*: *de potu, cibo, liquoribus, cera, medicamentis, sim.*: PLAVT. Men. 915 vinum (CATO agr. 106, 2 vini veteris vel aminnii vel miscelli albi. VARRO Men. 575. HOR. sat. 2, 4, 29 Coo [*sc. vino*]. PLIN. nat. 20 *sqq. saepissime; al.*). CATO agr. 119 epityrum. VARRO rust. 2, 11, 7 cera (OV. am. 1, 12, 30 COLVM. 12, 52, 16 CELS. 4, 27 p. 153 PLIN. nat. 22, 116. 29, 114 PALLAD. 1, 40, 1. 2 PLIN. med. 1, 3). CELS. 5, 26, 20 p. 189 melli (PLIN. nat. 11, 38). *ibid.* oleo. SCRIB. LARG. 200 ius (APIC. 7, 280. 8, 398). COLVM. 12, 57, 1 acre acetum (PLIN. nat. 34, 116). PLIN. nat. 14, 78 mustum (14, 100. 18, 102. 23, 30. 23, 44. 24, 129). 31, 115 obsonia. CELS. 5, 19, 23 *emplastra* (SCRIB. LARG. 217. 219. 220 PLIN. nat. 31, 63). INSCR. *Espérandieu* 41 catodi album lene m(edicamentum). 126. *de supellectile, vestitu, operibus, armis*: PLAVT. Persa 74 (*v. p. 1507, 12*) rete. LVCIL. 769 (*v. p. 1507, 14*) linea (GELL. praef. 11 CASSIOD. var. 3, 51, 7). CATO agr. 135 treblae. VARRO Gell. 10, 15, 32 galerum *flaminis Dialis*. BELL. Afr. 57, 6 vestitum (VVLG. Luc. 9, 29). HOR. carm. 1, 35, 21 panno *Fidei*. OV. met. 2, 413 vitta (am. 3, 6, 56 *Iliae*. PLIN. nat. 18, 6 *spiceae coronae*. SERV. Aen. 7, 417). 6, 577 filis. am. 3, 2, 41 vestis (3, 13, 27 *sacerdotum Iunonis*. fast. 4, 619 *et* 5, 355 *Cerealium*. trist. 3, 13, 14 *et* 5, 4, 8 *Natalium*. CORP. XII 6038, 6 *uxoris flaminis*. CVRT. 3, 3, 11. 4, 15, 27 PETRON. 65 PAVL. sent. 1, 21, 14 TERT. resurr. carn. 57 *liberti*. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 35 *matronarum*. LAMPR. Alex. 4, 2. 60, 3 VVLG. Luc. 23, 11. act. 1, 10 *duorum virorum caelestium*. AVG. epist. 34 ISID. orig. 10, 15). FEST. p. 286 tunicis *virginum nubentium* (IVV. 3, 179 PLIN. epist. 7, 27, 13. APVL. met. 8, 27 *sacerdotum deae Syriae*. VOPISC. Aurelian. 48, 5 BOETH. herm. pr. 1, 8 p. 102, 1 herm. sec. 2, 8 p. 180, 1). p. 302 vestimento (PAVL. FEST. p. 349. VVLG. Matth. 17, 2 *Iesus clarificati*. apoc. 3, 5. 18. 4, 4 HIER. epist. 108, 21). VAL. MAX. 1, 6, 11 paludamentum *in proelium exeuntium*. SCRIB. LARG. 142 staminis (IVV. 12, 65). PETRON. 78 stragulam (SVET. Nero 50). PLIN. nat. 28, 29 linteolo. VAL. FL. 1, 385 palla *Mopsi*. STAT. silv. 1, 2, 24 vellere *Parcarum*. Theb. 6, 331 cristis *cassidis et infulae Amphiarai*. 4, 218 infula *Amphiarai* (SAB. Gell. 7, 8, 8 *fratrum Arvalium*). MART. 4, 2, 6 lacerna (14, 137. 139). APVL. met. 7, 8 calceis (VOPISC. Aurelian. 49, 7. HERM. Pal. vis. 4, 2 calceamentis). CYPR. mort. 20 indumenta *fratrum mortuorum*. SOL. 27, 51 mitrula. LAMPR. Alex. 40, 11 bracas. TREB. Claud. 14, 8 subsericam (17, 6). EDICT. Diocl. 7, 52 ⟨ce⟩ntunclum equestre coactile. 9, 17 ⟨sol⟩eis Babylonicis. 9, 19. 23 socci. 10, 11 zona militaris. VVLG. apoc. 6, 11 stolae. 7, 9. 19, 14 byssino. VEN. FORT. Mart. 2, 274 tegmina. GREG. M. epist. 9, 195 birrum. GLOSS. III 211, 5. 226, 55/56. 647, 3 paenulam. VERG. Aen. 9, 545 parma. PROP. 4, 11, 54 carbasus *virginis Aemiliae*. OV. epist. 2, 12 vela. OV. met. 4, 48 turribus (altis *N*). VITR. 7, 3, 4 opus. COLVM. 8, 8, 3 tectorio. PERS. 5, 183 fidelia. STAT. silv. 4, 9, 45 calicum.

3 *de caelestibus, aeriis, ventis, luce, die, nubibus*: ENN. ann. 89 V. sol (AMBR. hex. 2, 3, 14). 557 V. iubar. VARRO Men. 557 grandine. CIC. ac. 2, 100 nivem (fin. 1, 30. LVCR. 6, 736 ningues). CATVLL. 63, 40 aethera. HOR. carm. 1, 7, 15 Notus (3, 27, 19 Iapyx. PLIN. nat. 18, 356 tempestatem). 1, 12, 27 stella (AVIEN. Arat. 1698). OV. trist. 3, 5, 56 Lucifer *personatus*. LVCAN. 2, 720 lux (MART. 10, 62, 6 luces. CASSIOD. var. 9, 3, 4 DRAC. laud. dei 2, 220). SIL. 15, 53 dies. ITALA apoc. 14, 14 nubem (SCHOL. Germ. Bas p. 104, 3). HYG. astr. 4, 13 p. 113, 2 solis ignis. SCHOL. Germ. Bas. p. 104, 9 circuli. GLOSS. Plac. V 31, 9 *lactei circuli* via.

4 color, *semel* candor: VARRO rust. 2, 5, 89 *pecudum*. 2, 9, 4 *canum* (COLVM. 7, 12, 3). 3, 7, 2 *columbarum generis cuiusdam* (COLVM. 8, 8, 9). CIC. leg. 2, 45 color ... albus ... decorus deo. LVCR. 2, 811. 823. OV. met. 2, 541 *corvi*. 12, 403 *crurum Cyllari centauri*. 15, 46 omnibus *lapillis* e nigro color est mutatus in album. PAVL. FEST. p. 4 aquae. 22. 99 boum. 302. CELS. 5, 19, 2 *emplastrorum*. 5, 26, 27 p. 194 *vulneris*. 5, 28, 19 p. 221 *vitiliginis*. SEN. epist. 58, 12. 94, 19. COLVM. 7, 2, 4 ovium. 8, 14, 3 anserum. PLIN. nat. 14, 27 *de vino* (14, 80). 35, 50 APVL. mund. 20 (?). HERM. Pal. vis. 4, 1 bestiae. PALLAD. 4, 13, 3 *equorum* (ISID. orig. 12, 1, 48 *sqq.*). AMM. 20, 11, 29. SERV. Aen. 7, 517 *Naris fluminis*. HYG. fab. 136 p. 115 *vituli*. VVLG. lev. 13, 3 *pilorum*. 13, 10 in cute. 13, 42 in calvitio sive in recalvatione. AVG. c. Faust. 21, 11 *in plumis volatilium*. PHYSIOGN. 79 *corporis* (88 color frigidus. 91. 92. 110. 112). MART. CAP. 9, 942. SIDON. carm. 23, 325 *quadrigarum sive aurigarum*. DRAC. laud. dei 2, 453 in agnis. CASSIOD. var. 3, 51, 5 *in ludis circensibus*. ISID. orig. 12, 1, 50 GLOSS. III 329, 22. 499, 7. 529, 41. APVL. met. 11, 3 ⟨vestis⟩ ... albo candore lucida.

structurae: *additur qua re*: VERG. Aen. 5, 865 scopulos Sirenum ... multorum ... ossibus albos (STAT. silv. 2, 7, 65). 7, 517 amnis sulpurea Nar albus aqua. HOR. epod. 17, 23 tuis capillus albus est odoribus. OV. am. 1, 12, 30 immundo cera sit alba situ. CELS. 4, 1 p. 122 venae colore albae. 5, 28, 15 p. 218 *pusula* ἐπινυκτὶς colore ... alba. PLIN. nat. 25, 149 albus (salsus *viri docti*, *nescio an recte*) rore tantum sucus. STAT. silv. 4, 3, 116 *Sibyllam* albam crinibus infulisque (*cf.* MAXIM. eleg. 2, 55). MART. 4, 78, 2 *cum* facies multo splendeat alba pilo. SVLPICIA sat. 36 *rex* ingluvie albus. SOL. 30, 25 *res* saxo alba. CLAVD. rapt. Pros. 2, 130 *comes Proserpinae* alba ligustris. SIDON. carm. 5, 602 Maurus ... timore albus. SERV. georg. 3, 386 maritum pecoris et cornu et ungulis et palato album esse debere. ISID. orig. 12, 7, 18 olor ... totus albus plumis. 13, 21, 27 quod Tiberis nivibus albus sit. *c. acc. graec.*: OV. met. 15, 213 hiems (*personata*) ..., quos habet, alba capillos. *cum* ad: VVLG. Ioh. 4, 35 albae ... ad messem regiones.

nomina geographica, quibus inest albus: LIV. 32, 9, 2 *de caelo tacta erat* Capuae ... aedes, quae Alba dicitur (40, 45, 3). PLIN. nat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 237 *flagrat vertex* Susis . . . ad Turrim albam XV caminis (*alia prope Circeios* TAB. Peut. 6, 1). 3, 3 fauces oceani patent quinque M (passuum) in latitudinem a vico Mellaria Hispaniae ad promunturium Africae Album (5, 75). 16, 142 in Idaeis montibus et quos Albos vocant (31, 43). GREG. M. epist. 3, 17 locum qui appellatur Gallinas Albas (CVRIOS. urb. reg. 6 p. 8, 8).

B ***proverbialiter*** *sive* ***translate***: *de rebus corporeis*: PLAVT. Asin. 279 si huic occasioni tempus se subterduxerit, nunquam edepol quadrigis albis indipescet postea (HOR. sat. 1, 7, 8 *Persius* confidens, tumidus, adeo sermonis amari, Sisennas Barros ut equis praecurreret albis, *ubi* PORPH. ut Sisennam . . . longe anteiret, SCHOL. Hor. equi albi dicuntur esse velociores). Persa 74 qui hic albo rete aliena oppugnant bona (*alluditur fortasse ad album reipublicae*). LVCIL. 769 amabat omnes. nam ut discrimen non facit neque signat linea alba (GELL. praef. 11 Graeci multa et varia lectitantes . . . alba ut dicitur linea sine cura discriminis solam copiam sectati converrebant). CIC. Phil. 2, 41 vide, quam te amarit is, qui albus aterne fuerit, ignoras (CATVLL. 93, 2. HOR. epist. 2, 2, 189 *Genius* voltu mutabilis, albus et ater, *ubi* PORPH. proverbialiter. hoc est bonus et malus. et album ad liberalem et laetum reddidit. APVL. apol. 16 HIER. de virg. Mar. 16). CIC. epist. 7, 28, 2 quasi avem albam videntur bene sentientem civem videre (IVV. 7, 202 felix ille . . . corvo quoque rarior albo). PERS. 1, 110 per me . . . sint omnia protinus alba (SCHOL. *ibid.* alba, sicut malum dicimus nigrum). QVINT. inst. 6, 3, 57 Iunius Bassus, homo in primis dicax, asinus albus vocabatur. IVV. 13, 141 tene . . . extra communia censes ponendum, quia tu gallinae filius albae (SCHOL. *ibid.* proverbium vulgare), nos viles pulli nati infelicibus ovis? PLIN. epist. 1, 2, 5 confitebor . . . me et contubernales ab editione non abhorrere, si modo tu fortasse errori nostro album calculum adieceris (SIDON. epist. 4, 6, 3 huiusmodi consilio album calculum minime apponam. *paulo aliter* PORPH. Hor. carm. 1, 36, 10 Cretensibus mos erat laetos dies calculis albis . . . notare. SYMM. epist. 1, 96 SCHOL. Pers. 2, 1). NON. p. 247 album: mite vel placidum (*excidit substantivum in loco allato*). *de rebus incorporeis*: SEN. contr. 7 praef. 2 sententiae *Albuci*, quas optime Pollio Asinius albas vocabat ($M\,\beta$; violabat $CD\,v$), simplices, apertae. PERS. 3, 115 cum excussit membris timor albus (*i. album, pallidum reddens*) aristas (*cf.* SIDON. carm. 5, 602 *p. 1506, 76*); *similiter* MART. 3, 58, 24 non segnis albo pallet otio copo. *coniecerunt* ASCON. Mil. p. 39 album (aliorum *codd.*) . . . iudicium, Pompeius tale proposuit, ut; *nescio an iure*. *sumunt christiani symbolice et allegorice*: HIER. in Zach. 1, 8 p. 784 albi *equi* Medos Persasque significant, quia sub ipsis dimissa captivitas et templum instauratum est *eqs.* p. 786 *montes* plurimos sanctos sentire possumus et apostolos atque apostolicos viros, qui totum orbem rufi et varii et albi peragrasse memorantur (6, 6 p. 824). 6, 3 p. 822 equi albi Macedones, sub quorum rege Antiocho Machabaeorum victoriam legimus *eqs.* AVG. in psalm. 73, 13 *manus* alba, id est immunda.

II ***substantivum*** *et* ***pro substantivo***:

A *neutr.* **album, -ī.** **1** *tabula antiquis temporibus alba sive dealbata; postea, ut videtur, etiam alius cuiusdam coloris. vulgariter masculine, ut* GLOSS. *saepius,* NOVELL. Maior. 7, 18 CORP. VIII 2403 SIDON epist. 6, 8, 2. **a** *magistratuum populi Romani, imprimis praetorum, censorum, postea imperatorum, in qua edicta, actiones, actionum formulae, similia ad ius, censum pertinentia, nomina senatorum, iudicum, aliorum aliquid profitentium (cf. infra p. 1508, 15) initio imperii vel anni descripta publice proponebantur, in qua antiquis temporibus pontifici maximo res gestae per annum scribebantur, sim. nota terminum* in tabula in albo, in tabulam in album *technice in titulis antiquioribus usurpatum*: GLOSS. λευκόν, λεύκωμα, διάταγμα; albus praetoris ubi conscripti sunt, qui recitandi sunt; tabula est et habet albis litteris (*cf. Theophilus antecessor* 4, 6, 12 albon δὲ λέγεται τὸ ἤδικτον διὰ τὸ λευκοῖς γεγράφθαι γράμμασιν) iudices et senatores. LVCIL. 588 (*locus non intellectus*) non te multitudinem tuorum, quam in album indidit, a dextera conficis ibi. LEX repetund. (Corp. I 198) 14 q‹uei . . . ex› h(ac) l(ege) CDL vireis in eum annum *a praetore* lectei erunt, ea nomina omnia in tabula in albo atramento scriptos . . . hab‹eto . . .›. CIC. de orat. 2, 52 usque ad P. Mucium pontificem maximum res omnes singulorum annorum mandabat litteris pontifex maximus efferebatque in album et proponebat tabulam domi, potestas ut esset populo cognoscendi, iique etiam nunc annales maximi nominantur (*cf.* LIV. 1, 32, 2 *sacra publica* ex commentariis regis pontificem in album elata proponere in publico iubet). LEX Rubr. (Corp. XI 1146) 1, 25 eam stipulationem, quam is quei Romae inter peregreinos ius deicet, in albo propositam habet (1, 34). LEX Iul. munic. (Corp. I 206) 15 quod quemquem h(ac) l(ege) profiterei oportebit, is, apud quem ea professio fiet, eius quei profitebitur nomen, et ea quae professus erit, et quo die professus sit, in tabulas publicas referunda curato, eademque omnia, quae uteique in tabulas rettulerit, ita in tabulam in album referunda ‹curato›, idque aput forum et quom frumentum populo dabitur, ibei ubei frumentum populo dabitur, cottidie maiorem partem diei propositum habeto, u(nde) d(e) p(lano) r(ecte) l(egi) p(ossit). 17 queiquomque frumentum populo dabit dandumve curabit, neiquoi eorum, quorum nomina h(ac) l(ege) ad cos. pr. tr. pl. in tabula in albo proposita erunt, frumentum dato neve dare iubeto neve sinito. LIV. 9, 46, 5 *Flavius scriba* civile ius . . . evulgavit fastosque circa forum in albo proposuit. [VELL. 2, 28, 3 in qua civitate petulantis convicii iudicium historiarum ex alto (*coniecit Gronovius* histrioni ex albo *nescio an iure*) redditur]. SEN. epist. 48, 10 per . . . turpes infamesque etiam ad album sedentibus exceptiones. benef. 3, 7, 7 iudex ex turba selectorum, quem census in album et equestris hereditas misit. QVINT. inst. 12, 3, 11 *iuris studiosi* alii se ad album ac rubricas transtulerunt. decl. 249 p. 21, 23 cum album descripsi, cum iudices reieci. 374 p. 414, 1 potentius est, quod in albo lego, quam quod in testamento. TAC. ann. 4, 42 Merulam . . . *Tiberius* albo senatorio erasit. SVET. Tib. 51 instanti saepius, ut civitate donatum in decurias adlegeret, negavit alia se condicione adlecturum, quam si pateretur ascribi albo '. . .'. Claud. 16 splendidum virum . . . albo iudicum erasit (Dom. 8). Nero 21 nomen suum in albo profitentium citharoedorum iussit ascribi. GAIVS inst. 4, 46 innumerabiles eius modi aliae formulae in albo proponuntur. PAVL. sent. 1, 13ᵃ, 3 is, qui album raserit, corruperit, sustulerit, mutaverit . . . extra ordinem punietur (VLP. dig. 2, 1, 7 pr. si quis id, quod iurisdictionis perpetuae causa, non prout res incidit in albo vel in charta vel in alia materia propositum erit, dolo malo corruperit, datur in eum quingentorum aureorum iudicium. 2, 1, 9. PAVL. sent. 5, 25, 5 qui rationes, acta, libellos, album propositum, testationes, cautiones, chirographa, epistolas sciens dolo malo in fraudem alicuius deleverit, mutaverit, subiecerit, subscripserit . . . falsi poena coercetur. *Theophilus antecessor* 4, 6, 12 ἔστι κατ' αὐτοῦ ἡ in factum ἀγωγὴ albi corrupti, τουτέστιν ἕνεκα τοῦ ἄλβου διαρραγέντος). VLP. dig. 2, 13, 1, 1 eum quoque edere (*technice*) Labeo ait, qui producat adversarium suum ad album et demonstret, quod dictaturus est. PS. ASCON. div. in Caec. p. 103 *censores cives sic notabant, ut* qui plebeius, in Caeritum tabulas referretur et aerarius fieret ac per hoc non esset in albo centuriae suae. COD. Theod. 12, 1, 48 si qui forte decuriones munia detractantes ad senatus nostri sese consortium contulerunt, exempti albo curiae propriis urbibus mancipandi sunt. 12, 1, 57 qui legem nostram neglexerint, exempti senatorio albo . . . non capiant cassi honoris augmentum. PS. PROSP. prom. 5, 14, 1 in calculis eburneis nomina proconsulum conscripta Carthagini in foro coram populo a praesenti iudice sub certis vocabulis citabantur et erat sollemnis dies 'albi citatio'. CASSIOD. var. 4, 25, 3 *Petrum* senatorem in album sacri ordinis . . . referri. CORIPP. Iust. 4, 142 senatorum sacro recitantur ab albo nomina. PAPYR. Berol. 611 II 14 *accusatores* cum apud curiosum consilium inimicos suos reos fecerunt, relincunt eos in albo pendentes. CARM. epigr. 40 non est ex albo iu‹de›x patre Aegyptio. **b** *magistratuum municipalium ad decuriones pertinentia, nomina decurionum, alia incidenda curantium*: MOD. dig. 50, 2, 10 Modestinus respondit sola albi proscriptione minime decurionem factum, qui secundum legem decurio creatus non sit. VLP. dig. 50, 3, 1 rubr. de albo scribendo. 50, 3, 1 praef. decuriones in albo ita scriptos esse oportet, ut lege municipali praescribitur . . . ut scribantur eo ordine, quo quisque eorum maximo honore in municipio functus est. 50, 3, 1, 1 in sententiis . . . dicendis idem ordo spectandus est, quem in albo scribendo diximus. 50, 3, 2 in albo decurionum in municipio nomina ante scribi oportet eorum, qui dignitates principis iudicio consecuti sunt, postea eorum, qui tantum municipalibus honoribus functi sunt. 50, 4, 18, 11 *camelarios* ex albi ordine vocari. VOPISC. Car. 4, 4 in ephemeride quadam legisse memini Carum Mediolanensem fuisse, sed albo curiae Aquileiensis (*sic Madvig probabiliter*; set lavo B^1, iuria aquiliensis BP) civitatis insertum. SYMM. rel. 38, 5 *quod Venantius* decurionum adscriptus albo . . . adversum leges ad palatina castra transisset. HIER. hom. Orig. in Ezech. 10 p. 970 infamia decurioni eradi de albo curiae. NOVELL. Maior. 7, 18 *ut provinciarum rectores* principales vel seniores urbium singularum, tam curiarum quam reliquorum corporum albos, quos conscripsit vetustas, proferre compellant. COD. Theod. 12, 1, 142 nominationum forma vacillare non debet, si omnes, qui albo curiae continentur, adesse non possunt. CASSIOD. var. 9, 4, 2 illustris magnificentia tua Agenantiam uxorem Campaniani viri disertissimi in Lucania provincia constitutam filiosque eorum de albo curiae suae faciat diligenter abradi. COD. Iust. 10, 32 (31), 3 cum decurionatus honorem sponte susceperis, albo eximi . . . non potes. 10, 32 (31), 9 in albo decurionum perscriptis patrem non habenti filios anteferri constitit. 10, 32 (31), 62 si sponte confessus vel . . . convictus fuerit, quod ex filia *decurionis Antiochenae civitatis* sit curialis progenitus et albo decurionum adscriptus fuerit. CORP. VIII 2403 albus ordinis col. Thamg. **c** *in vita privata index quilibet nominum vel hominum imprimis collegii cuiusdam. translate etiam de fictis indicibus*: SEN. suas. 6, 3 *de Sullae proscriptione*: iniusta bella (unius tabellae *Gronovius probabiliter*) albo Pharsalica ac Mundensis Mutinensisque ruina vincitur. PLIN. nat. praef. 6 *ad Titum*: cum hanc operam condicerem, non eras in hoc albo (*sc. iudicum operis mei*). CORP. VI 33885, 6 (*aetate Hadriani*) uti curatores *collegii cuiusdam eborariorum aut citriariorum* . . . ex albo raderentur ab ordine (20). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (CORP. XIV 2112) 2, 8 quisquis magister suo anno erit ex ordine al‹bi› ad cenam faciendam (2, 14). APVL. met. 6, 23 dei conscripti

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Musarum albo. TERT. adv. Marc. 5, 1 quem *apostolum* in albo apostolorum non deprehendo. FVLG. myth. 1, 15 *Cassiope dicit*: una ... sum e virginali Eliconiadum curia Iovis albo conscripta. HIER. epist. 92, 3 in albo viduarum descripta est. SIDON. epist. 6, 8, 2 nomen eiusdem lectorum (*technice*) nuper albus accepit. SEDVL. carm. pasch. 1, 347 ut merear ... albo ... beati ordinis extremus conscribi in saecula civis (op. pasch. 1, 30 albo vitalis paginae). ENNOD. epist. 2, 10, 3 quos ... effusus sanguis albo curiae caelestis adscripsit aut clara confessio. CORP. VIII 2626 alb⟨um *sive* -us⟩ vet⟨eranorum⟩.

2 *color albus, materia alba*: CIC. Tusc. 5, 114 Democritus ... alba ... discernere et atra non poterat. VERG. ecl. 2, 41 sparsis ... pellibus *capreolorum* albo. georg. 3, 56 *bos* maculis insignis et albo. OV. met. 3, 221 nigram medio frontem distinctus ab albo Harpalos *canis*. ars 3, 191 alba decent fuscas: albis, Cephei, placebas (fast. 4, 619). LIV. 4, 25, 13 ne cui album in vestimentum addere ... liceret. 40, 51, 3 columnas ... poliendas albo. PAVL. FEST. p. 31 quod in capite album habeat *basiliscus* (114). CELS. 2, 3 p. 33 in urina subsidere album. 2, 6 p. 36 ex albo oculorum aliquid apparet (2, 8 p. 48. 7, 7, 6 p. 275 ut palpebra cum albo oculi cohaerescat. *ibid.* ubi albo ipsius oculi palpebra inhaesit. 7, 7, 12 p. 279. COLVM. 6, 17, 7 sive album in oculo est. PELAGON. *saepius* oculare ad album. 443 ad album oculi. VEG. mulom. 3, 17, 2 ipsum album de superiori parte ... deprimis. 3, 18 ut interdum *vitium* oculo album ducat, interdum limpidet. 3, 20, 1. CHIRON 541. 798. 799. 978). CELS. 4, 22 p. 148 ex inferioribus partibus ... infundere ... album crudum ex ovis (4, 27 p. 153 ex ovis album misceatur. p. 154 album ex ovo cum rosa mixtum *adponatur*. 5, 2 p. 161 *glutinat vulnus* ovi album. 5, 13 p. 164 levat id quod exasperatum est ... ovi album. 6, 6, 1 p. 227 ovi et album et vitellus in vas defundendum est. 6, 6, 8 p. 229 leniri medicamentum debet adiecto ... albo ovi. SCRIB. LARG. 26 diluto *medicamento* cum ovi albo. 27. 154 clysterem ... ovorum albis temperatum. PLIN. nat. 10, 144 aquaticis *volucribus* lutei plus quam albi *ovi est. alia multa, cf.* albor, albumen *al.*). SEN. nat. 3, 25, 4 *quo flumine poto equis* spargatur albo cutis. 3, 25, 11 foedam ex albo varietatem. CVRT. 3, 3, 17 purpureae tunicae medium album intextum erat. 3, 3, 19 caerulea fascia albo distincta (6, 6, 4). COLVM. 11, 3, 27 *lactuca* Cyprii generis ex albo rubicunda. 12, 49, 9 orchita cum primum ex albo decoloratur. PLIN. nat. 18, 195 cui *grano* plus intus albi est. 22, 37. 26, 97 intus *in satyrio erythraico* album includi sapore subdulce. 35, 64 pinxit *Zeuxis* et monochromata ex albo. 37, 148 Aegyptillam *gemmam* Iacchus intellegit per album sardae (*sc. vena*) nigraque venis transeuntibus. 37, 180 perileucos fit ab oris gemmae ad radicem usque albo descendente. VLP. dig. 32, 70, 12 *versicoloribus* neque album neque naturaliter nigrum contineri nec alterius coloris naturalis. ITALA lev. 13, 13 (Tert. pudic. 20) quoniam *lepra* convertit in album (λευκόν, VVLG. candorem; *cf.* AVG. loc. hept. 3, 28 *sqq.*). SPART. Hel. 5, 7 foliis rosae, quibus demptum est album (APIC. 4, 129). SERV. Aen. 7, 612. 9, 48. HIER. tract. in psalm. 101 p. 159, 24. VVLG. gen. 30, 40 erant ... alba et nigra quaeque Laban (31, 8). MART. CAP. 9, 956 quod inter album nigrumque est, color dicitur. ORIENT. comm. 1, 423 qui canent albo sordente capilli. SIDON. epist. 2, 10, 4 si *fuscus* vestiatur albo. COD. Iust. 11, 9 (8), 3 vellera ... in speciem sacri muricis tingere non sinimus nec ... alio ... colore fucari, cum de albo omnium colorum tingendi copia non negetur. ISID. orig. 12, 6, 5 turdi *pisces* albo varii. *cf. et p. 1503, 24 sqq.*

B *masc. et fem.* **albus** *et* **alba:** HOR. sat. 2, 2, 21 pinguem vitiis albumque neque ostrea nec ... poterit ... iuvare. IVV. 2, 23 Aethiopem albus *derideat*. VEN. FORT. carm. 4, 26, 151 puer atque senes, niger albus, turpis honestus ... obit. alba *vestis*: TERT. scorp 12 *victoribus quibusque promittit* spiritus albam vestiri. VVLG. Ioh. 20, 12 duos angelos in albis sedentes. apoc. 3, 4. GREG. TVR. Franc. 4, 43 archidiaconus indutus albam. VITA Caes. Arel. 1, 44 albam paschalem dedit ei. GLOSS. IV 307, 14 albas gerentes candidam vestem amicti. *praecipue de albis vestibus baptizatorum, quas per octo dies post baptisma induti erant*: INSCR. christ. Rossi I 810 (*a. 463*) albas suas octabas pascae ad sepulcrum deposuit. INSCR. christ. Leblant I 355 in albis cum pace recessit (CORP. XII 2156 VEN. FORT. carm. 4, 22, 5). GREG. TVR. Franc. 2, 29 baptizatus ... puer ... in ipsis ... albis obiit. 5, 11 renatus ... deo per baptisma sacramentum, cum albatis reliquis in albis et ipse procedit. glor. mart. 66 *Genesius* in albis positus (glor. conf. 59). glor. conf. 34 in albis ... transisse (53). 90 in albis migrasse a saeculo. alba *gemma*: SVIDAS ἄλβα: οἱ μάργαροι. LAMPR. Heliog. 21, 3 exhibuit ... sumina apruna ... orizam cum albis exhibens. 21, 4 albas praeterea in vicem piperis piscibus et tuberibus conspersit. CAPITOL. Maximin. 27, 8 monolinum de albis novem. AMBR. hex. 3, 12, 52 hyacinthos ceterasque gemmas fulgere existimes, coruscare Indicos, albarum emicare gratiam. CASSIOD. var. 9, 6, 6 adsurgat Indici maris de albarum candore fama locupletior. VEN. FORT. carm. 6, 1, 110 sapphirus, alba, adamans, crystalla, zmaragdus, iaspis cedant cuncta: novam genuit Hispania gemmam. 10, 10, 18 unde datae sibi sunt alba, topazus, onyx? Mart. 3, 471 sculptilis inpressis ... in auribus alba sigillis. 3, 514 *valvas* niveas stellantibus albis. 4, 627 toga permixtis hyacinthina(?) ... albis. CORIPP. Iust. 4, 119 *de gemmis*: miscentur teretes quadris viridantibus albae. PAPYR. Marini 1 vestes ... sericas cum albis et auro contextas. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 159 Fl. Secundi at albas (*sc. cicatrices oculorum*). *Bannier.*

Albus, -a *cogn. cf.* Albius. *antiquissimis temporibus cogn. Postumiorum* (*a quinto saec.* Albinus *suscipit* Albi *partes, cf.* Albinus): A. Postumius Albus Regillensis *cos. a. 258/496*. Sp. Postumius A. f. P. n. Albus Regillens *cos. a. 288/466* (DIOD. 11, 75 Albinus. DIONYS. ant. 9, 60 Ἀλουίνιος). A. Postumius A. f. P. n. Albus Regillens. *cos. a. 290/464*. Sp. Postumius Albus *trib. mil. cos. pot. a. 322/432*. LIV. 4, 25, 5. 4, 27, 8. ACT. ARV. a. 117 II 12 L. Antonius Albus. CORP. VI 27946 d. m. L. Valerio (*sic*) Albus. XIV (*in epitaphiis Praenestinis Sullae aetate antiquioribus*) 3178 ⟨N⟩umtoriai M. Opi Albi. 3191 M. Oppi M. f. Alb. X 6729ᵉ (*Antii*) Sextilia P. l. Alba mater. V 5147 (*Bergomi*) ... †A. n. Albus. II 803 (*in Lusitan.*) '*in fine lege*': uxo⟨r⟩ ex t(estamento) ar⟨b(itratu) Al⟩binae Albi f. f. c. 2855 (*in prov. Tarracon.*) Ambata Alb ... auca Segovetis f.: *ergo vix ad* Albam *pertinet.* 2979 ... s Albus (*christianus*). 4969, 7 (*in lucerna*) Albi. 4970, 19 (*in vasis*) a) Albus f. b) ofi. Alb. VIII 2795 (*in prov. Numidia*) d. m. L. Aemilius Albus. CORP. XII (1941?) 2635 Sex. Vcc⟨i⟩o Secundo Albus fratr. d. s. d. 3261 C. Pinario L. f. Albo aedil. 3346 C. Iulio Albo. 4110 T. A⟨u⟩reli Vol. Albi. 5686, 28 (*in vasculis*) Albi. 34 Albus. 5683, 127 (*in amphoris*) C. I. Alb. *et sim.* 286 Str. Alb. 4956 ⟨Lucia⟩ Felicis l. Alba: *incertum.* XIII 5105 ⟨I⟩uliae Albae. 5704 Albu. pic. '*num* pic⟨tor⟩ *supplendum sit, dubito*'. 10002, 467 (*in amphora*) L. Ser. Alb. 10005, 4 (*in doliis*) App. Alb. 10010, 86 (*in vasculis*) Albus. 76 e) Alb. a) ofi. Alb. b. d. f. Alb. 2115 Alb. VII 1336, 31 (*in patellis*) Alb. 48 *et* 49 *et* 50 Albus. III 4150, 2, 15 (*in Pannon. super.*) Vlp(ius) Albus. 11725 (*in Norico*) ⟨...⟩ae Rufi ⟨f⟩il. Albae. 12014, 110 (*in vasculis*) Albus fe. 12027 b. Albi Q. s...., ENNOD. epist. 6, 34 p. 168 Ennodius Fausto Albo. NOT. Tir. 114, 68 Albus. *nomine* Albi *Albinus imperator ab oraculo Delphico significatur*: SPART. Pesc. 8, 2. **Albulus,** -a *cogn.* CORP. IX 2290 (*Telesiae*) Herenniae C. l. Albulae. 3528 (*Furfone*) Albulo. II 1911 (*in Baetica*) Ver(ania?) Albula. VIII 6092 (*in Numidia*) ⟨d.⟩ m. Albula. 14125 (*Carthagine, christiana*) Albula in pace Liparitana.

Albillus, -a *cogn., nisi est nom. celt.* CORP. XIII 767 (*litteris malis*) Iul(ia) Albilla. 10010, 79 Albillus, Albilus, Allbillus. VII 1336, 36 Albilli m. CORP. inscr. Graec. 3953 l Ἀντωνίας Ἀρίστης Ἀλβίλλης.

cogn. **Albinus,** -a. *in versibus invenitur*: LVCIL. 790 maestus se Albinus, repudium quod filiae. 1020ᵃ virtus, Albine, est pretium persolvere verum. HOR. ars 327 MART. 4, 37, 2 IVV. 3, 130 PAVL. NOL. carm. 21, 281. 838 VEN. FORT. carm. 6, 10, 69. 11, 25, 10 CORP. V 7640, 11 *et* 23. *est cognomen alicuius stirpis praeclarae gentis Postumiorum, quae temporibus reipublicae vigebat. cf. sub* Albus. *primus* M. Postumius A. f. A. n. Albinus Regillensis *censor a. 351/403, utrum frater huius P. Postumius* Albus *an* Albinus *appellatus sit, non traditur. praeterea*: Postumius ... Regillensis Albinus *censor a. 388/366*, Sp. Postumius Albinus *cos. I a. 420/334, cos. II a. 433/321*, A. Postumius A. f. L. n. Albinus *cos. a. 512/242*, L. Postumius A. f. A. n. Albinus *cos. a. 520/234*, Sp. Postumius L f. A. n. Albinus *cos. a. 568/186*, A. Postumius A. f. A. n. Albinus *cos. a. 574/180*, Sp. Postumius A. f. A. n. Albinus Paullulus *cos. a. 580/174*, L. Postumius A. f. A. n. *cos. a. 581/173*, L. Postumius Sp. f. L. n. Albinus *cos. a. 600/154*, A. Postumius A. f. Albinus *cos. a. 603/151*. CIC. Brut. 81 A. Albinus, is qui graece scripsit historiam..., et litteratus et disertus fuit; *vix idem* CORP. VI 31057 (*saec. VII*) *duovir.* Sp. Postumius S. f. S. n. Albinus Magnus *cons. a. 606/148, cuius patrem habemus* CORP. V 8045. CIC. Brut. 94 multae sunt Sp. Albini orationes. Sp. Postumius Albinus *cos. a. 644/110*, A. Postumius Albinus *cons. a. 655/99*. CIC. Brut. 135 quae laus ... in A. Albino bene loquendi fuit; nam flamen Albinus etiam in numero est habitus disertorum. *accedit temporibus imperatorum* INSCR. Ephem. epigr. 8, 563 A. Postumi Albini L. Philippi. Ἀλβῖνον *ducem Samnitium 686/68 occisum commemorat* APPIAN. bell. civ. 1, 93. *temporibus imperatorum* Lucceius Albinus *procurator Iudaeae post Festum, idem ut videtur, qui a Nerone Mauretaniae procurator factus a. 69 p. Chr. interfectus est* TAC. hist. 2, 58, 59 *et quem* PLIN. epist. 2, 9, 7 virum in dicendo copiosum ornatum dicit. Imperator Caesar D. Clodius Septimius Albinus Augustus *imper. a. 196/7* CAPITOL. Alb. *cf.* CORP. III 13847. V 8267. VIII 1549. Nummius Albinus *frater imperatoris Didi Iuliani* SPART. Did. 1, 2. Pescennius Albinus *ab imperatore Severo occisus* SPART. Sept. Sev. 13, 6. M. Nummius Vmbrius Primus M. f. Senecio Albinus *cos. a. 206 p. Chr.* CORP. III 5945. V 4347. XIII 6704 *al.* (*cf.* IX 4330. 6078, 176 Vmbriae Albinae. V 4353 [*Brixiae*] honori Postumiae P. f. Paullae ... Vibia ... cum Nummiis Albino et Varia *tempor. Tiberii*). M. Nummius Senecio Albinus *cos. a. 227* CORP. III 7437, 2. 10843. V 56. XIV 2919. Albinus *cos. a. 246* CORP. VI 2821. 2842. Albinus *cos. a. 263* CORP. III 14549. Nummius Ceionius Albinus *praef. urb. a. 256, 261—263* VOPISC. Aurelian. 9, 2 CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 65, 256, 261—263. *saec. IV et V cogn. saepissime invenitur in familia Ceioniorum, ut*: Ceionius Rufius Albinus *cos. a. 335.* CORP. VI 1708 philosophus *appellatus est. cf.* FIRM. math. 2, 29, 10 *Mommsen, Hermes 29, 468. eundem fort. Rufinus* GRAMM. VI 565 *metricum dicit, cf. duo hexametri* GRAMM.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VI 211; *auctorem geometricorum et dialecticorum librorum* BOETH. herm. sec. I 1 p. 4, 3 *dicit. idemne sit dialogista Macrobii incertum, cum* Furius Albinus *pluribus locis codd. plerique praebeant. ibi potius* Ceionium Rufium Albinum *praef. urb. a. 389—391 (cf. Beitr. z. alt. Gesch. ed. Lehmann 1902, II 246) induci putat Seeck, PW. III 1865.* Publilius Ceionius Caecina Albinus *in multis titulis provinciae Numidiae (ut* CORP. VIII 2242. 2388. 2735) *inventus, consularis ibid. a. 365. idem fort.* HIER. epist. 107, 1 Albinus pontifex, pater Laetae. *cuius filius erat* Caecina Decius Albinus iunior CORP. III 7034. 7035. Caecina Decius Acinatius Albinus *cos. a. 444* CORP. V 6195. 6254 *al.* Albinus *cos. a. 345* CORP. VI 9237. X 4712. Albinus *patricius cos. a. 493.* VI 32165 ...ina Dec. ... Albin ... *fort. idem.* VI 7772 INSCR. christ. 6, 900. *alii*: CORP. VI 15970 Iulia Albina. 18272 Flaviae Albinae. INSCR. christ. Rossi I 948 Corp. VI 31939 Albina *a. 511 p. Chr.* 629. 1177 Albinus cl(arissimus) p(uer) (*medio saec. VI*). HIER. epist. 127, 2 Albina mater Marcellae. CONC. Rom. III a. 601 Mansi 10488[D]. GREG. M. epist. 5, 57[a] (*a. 595*) Albinus presbyter. CORP. XIV 246. I 5 (*Ostiae, a. 140 p. Chr.*) M. Stlaccius Albinus Trebellius Sallustius Rufus patronus. *cf.* X 1783. GREG. M. epist. 9, 45 (*a. 598 p. Chr.*) Albino episcopo Formiae. CONC. Lat. a. 649 Mansi 10, 866[E] Albino Portuensi episc. 867[B] Albino Signensi episc. LIB. pont. p. 124, 16 Albinus illustris *a. c. 500.* CORP. IX 330 (*Canusii*). 1255 (*Aeclani*) C. Vibio Albino ... et Vibiae Albinae filiae. 1262. 1277 Q. Lolli Hermetis Lollia Albina fil. GREG. M. dial. 1, 4 Albinus Reatinae antistes ecclesiae. CORP. X 4619 M. Aulio M. f. Albino praef. coh. prim. Breucor. IIvir. quinqu. quaestor. curatori Kal. pub. Cubulternorum patrono. 6608 (*Velitris*) Φλαβίαι Ἀλβίναι ΑΠ. Φιλίαι. 8059, 25 (*in signaculo*) Albini. 8072, 5 INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 287 (*Syracusis*) Albina. *ibid.* 1895 p. 233 Campaniae Albinae. p. 521 (*Capuae christ.*) Albinus filius Magni. Albina *Melaniae senioris filia, mater iunioris* (*Nolae*). PAVL. NOL. carm. 21, 281. 838 HIER. epist. 143, 2 *al. ca. a. 400.* GREG. M. epist. 4, 28. CORP. XI 4748 T. Popilio T. f. Vol. Albino Tuder praef. coh. I Alpino. INSCR. christ. Rossi II p. 311, 8 (*Arretii*) sanctus Albinus. CORP. IV 112 Albinus *in titulo picto recentiore* (*lect. susp.*). CORP. V 2607 (*Ateste*). 5522 (*Sextocalendis*) C. Albinus Maximus (*sed potius scriptum pro* Albinius). 5998 (*Mediolani*) Albinae. 1796 (*ad Tricesimum*) Albino. 49 (*Polae*). 1865 (*Iulio Carnico*). 2161 (*Altini*). *christiani et christianae huius regionis*: CORP. V 5710 Albnus (*sic*) lec(tor). 6177. 6178. 7640, 11. 23. 6776[a]. CONC. Venet. a. 465 Mansi 7, 955[E] Albinus episcopus. CONC. Grad. a. 579 Mansi 9, 926[E] Albinus presbyter. CORP. II 195[a] flaminicae provinciae Lusitaniae Serviliae L. f. Albini. 195[b]. 422. 473 Albinus Albini f. flamen Div. Aug. prov. Lusitaniae. 520. 685. 710 Manutanus Albini f. (754?). 817. 904. 950, 4. 9 Albinus Taporus Lisanglensis. 699. 521 Marco Rufin⟨i⟩o. 711. 872 Celsidius Albinus p. et Atilia Albina m. 111 Canidiae Albinae cl(arissimae) m(emoriae) f(eminae). 803 Albinae Albi f. 1054 (*in Baetica*) C. Iuventio C. f. Quir. Albino ... patrono patriae. 6257, 10 (*in vasculo*) Albini. 2471 (*in Tarraconensi*) Albinus Balesini. 2398. 4970, 93 C. Albini. 502 T. Albini. *ibid.* 18. 5553. 5793. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 409 n. 132 Albin(us) Albur(i) Cilinu(s). CORP. VIII 350 (*in Byzacena*) L. Carvilius Albinus Carvilia Albina. NOT. episc. Byz. 38 *a. 484* Albinus Octavensis. CORP. VIII 1980 (*in Numidia*) M. Pomponius Albinus. 3378 F. Pap. Albin(us). AVG. epist. 191, 1 per dilectissimum filium nostrum Albinum acolythum. 9054 (*in Mauretania* (Dassio Albini. 12827 Albinus. 15880, 2 L. Calpurnius Maximus Albinus. CORP. XII 707 (*saec. I ineuntis*) M. Surio C. f. Vol. Albino. 749. 1674. 2268. 2327. 2338. 2412 (*'cippus litteris primi, ut videtur, saeculi'*) Claud. Albinae Tib. Cl. Albini navarc(o) class(is) Germ. filiae Pompeius Pr.... coniug. optim. 2436 Albinu(s) *an* Albanu(s)? 2657. 2680 Helvini filii Albinus Helvini (filius) fratri incompara(bili) (*Albae Helvorum 'Helvius et Albinus ab oppido natali nomina duxisse videntur'*). GREG. TVR. Franc. 443, 5, 7 Albinus episcopus Vcecensis. CORP. XII 3011[a] Sertori Pilionis Albinu fili. 3392 Albini sodales. 3393. 4028. 4379 (*'cippus litteris saec. I'*) v. L. Albius Albi⟨ni f.?⟩ Lepidus aedil. 5686, 29 T. Albini of. Albini of. *etc.* 5977 vivit M. Albinus M. Albina. RVRIC. epist. 2, 46 ad presbyterum Albinum. CORP. XIII 553 (*in Aquitania*) Albini Amabili fil(io). sanctus Albinus confessor, *mort. 550 p. Chr. Veneticae indigena regionis episcopus Andecavorum*: VEN. FORT. vita Albini. CONC. Aurel. a. 538 p. 84, 19. a. 541 p. 97, 24. a. 549 p. 112, 19. Albina *martyr Lugudunensis* GREG. TVR glor. mart. 48 NOM. mart. p. 878 *occisa a. 177.* CORP. XIII 3398 (*in Belgica*) Saturnina Albini filia. 5604 (*in Germania*) Albinus. 5714 Albinae Censorini. 6286 L. Valerio Albino. 6883. 10001, 33. 10002, 93. 10010 (*in vasculis*), 81 C. Albini m. G. Albini m. 82. 83 Albinus Albini. INSCR. Rhen. Bramb. 83 Domitia Albina. 1984 Cla. Albino mil. leg. Ruter. I. 2079. INSCR. christ. Kraus 176 Albin(u)s et Tirintina. CORP. VII 1331, 9. 1334, 4—7 (*in catinis*) Albinus Albini. 1336, 37—41 Albinus. III 5362 *cf.* 11723 (*in Norico*) Priscille Albine. 11557 Albinus Secundi f. 11653 Albino Donconis f. *in vasis cretaceis*: 6010, 9. 12014, 4 (*cf.* 14373, 40. 13552, 1. 7148 (*in Asia*) M. Vlpius Albinus mil(e)s. 14046. PALLAD. hist. mon. I 22 (*in Aegyptia*) Albinus *monachus Nitriae fere a. 400.* CORP. Graec. II 2809[b] (*in Caria*) Ἀλβῖνε Φιλοκτίστα. *incertae originis*: AMM. 15, 5, 4 Tuscus Albinus, *amicus Silvani tempor. imp.* *Constantii.* AVELL. p. 629, 18 (*a. 500*) vir illustris Albinus religiosus. GREG. M. epist. 12, 6 (*a. 600*) Albini. Albinus *Platonicus saec. II scripsit de dialogis et philosophia Platonis* TERT. anim. 28, *extat* Ἀλβίνου εἰσαγωγὴ εἰς τοὺς Πλάτωνος διαλόγους. Albinus, *e cuius libro* rerum Romanarum I *laudat* PRISC. gramm. II 304, 20 *tres hexametros (saec. III vel IV: L. Mueller de re metr. 270).* *saepius* Albinus *pro imp.* Balbino *a. 237.* EXC. barb. chron. I p. 293, 235 Albinus *extat pro* Ἀβλάβιος (*cos. a. 331*). MACR. sat. 1, 1, 4 Albinos *ad Caecinam Albinum referendum.* CASS. DIO 75, 67 Ἀλβινείους. familiam Albinorum *nominat* CAPITOL. Alb. 4, 1. 7. 13, 5, *sed fictum est nomen familiae propter cognomen imperatoris.* [colonia S]epti[mia Severa Clodia A]lbina [Aquileia] *appellata ab imperatore Clodio Albino* CORP. V 8267. *cf.* CORP. graec. 8863 (*christ., Romae*) Ἀλαφίνου. *adi.* **Albīniānus,** -a, -um: SPART. Sept. Sev. 12, 7 ultus igitur graviter Albinianam defectionem. TERT. Scap. 2 numquam Albiniani nec Nigriani vel Cassiani inveniri potuerunt Christiani. **Albīnilla,** -ae *cogn.* CORP. II 771 (*in prov. Lusit.*) Albinilla Albini f. *Jacobsohn.*

Albusa, -sia *v. sub* Albius *p. 1498, 17.*

Albutius *v.* Albucius *p. 1497, 83 sqq.*

Alcaeo, -onis *v.* Alcaeus.

Alcaeus, -ī, Ἀλκαῖος, *nom. graec.* VARRO ling. 9, 90 reprehendunt cum ab eadem voce plura sunt vocabula declinata, quas συνωνυμίας appellant, ut [Sappho et] Alcaeus et Alcaeo.... quod quisque caput prenderit, sequi debet eius consequenti⟨s⟩ casus in declinando ac non facere, cum dixerit recto casu Alcaeus, in obliquis dicere Alcaeoni et Alcaeonem. *libri passim exhibent* alce-, *raro* alch-, *velut* HIER. chron. a. Abr. 1418. *ad utramque scripturam cf. infra l. 47 et 48.* **1** *Lesbius poeta lyricus, de quo cf. Crusius, PW. I 1498, 9*: CIC. Tusc. 4, 71 nat. deor. 1, 79 HOR. carm. 2, 13, 27. 4, 9, 7 epist. 1, 19, 29 EPIST. Sapph. 29 VAL. MAX. 4, 1 ext. 6 PLIN. nat. 22, 86 (1, 22 ind. auctor.) QVINT. inst. 10, 1, 63 GELL. 17, 11, 1 PORPH. Hor. *passim* SOL. 40, 6 HIER. epist. 53, 8 in Soph. prol. MACR. sat. 7, 15, 13 SIDON. epist. 8, 11 carm. 25 DIOM. gramm. I 509, 32 PRISC. gramm. II 289, 14 MAR. VICTORIN. *et* BASS. *et* ATIL. gramm. VI *saepius.* *nota translationem*: HOR. epist. 2, 2, 99 discedo Alcaeus puncto illius. *cf.* PORPH. *ad l.* iudicio illius, inquit, Alcaeo lyrico comparor et fio alter Alcaeus. **2** MACR. sat. 5, 20, 12 testis Alcaeus qui in κωμῳδοτραγῳδίᾳ sic ait *eqs.* **3** *pater Amphitryonis* (FVLG. myth. 2, 2 MYTHOGR. 2, 149 SCHOL. Medic. Verg. ecl. 7, 61 SCHOL. Lucan. ed. Web. 1, 577 *cf.* GLOSS. IV 205, 16). *cf. Wentzel, PW. I 1498, 1.* SERV. Aen. 6, 392 Alciden volunt quidam ἀπὸ τῆς ἀλκῆς dictum id est a virtute, quod non procedit, quia a prima aetate hoc nomen habuit ab Alcaeo (*debuit* Alceo *i.* Ἀλκεύς), patre Amphitryonis. **4** *cogn. vir.* CORP. VI 4093 (*e columb.*) Alcaeo l. suo. 28922. XI 1936 (*Perusiae*) P. Pacili Alcaei mili. cho. X urb. XII 4574 (*Narbone*) ϑ Anchario Alcae⟨o⟩. 4709 (*ibid.*) M. Coelio Alcaeo. CORP. VI 34353 ⟨...⟩ l. Alchaeus. 5084 (*e columb.*) T. Aurelius Alceus. *adi.* **alcaicus,** -a, -um, -on, ἀλκαϊκός. alcaicon *n.*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 81, 24 PS. BASS. gramm. VI 306, 10 *et* 16. DIOM. gramm. I 509, 32 alcaicum *metrum* ab Alcaeo inventum in Horatio tale est (510, 1. 6. 520 *sqq.*). 501, 25 alia *metra nominantur* ab inventoribus, ut est sapphicum alcaicum. 520, 25 alcaicum constat ex hippio secundo et duobus choriambis et bacchio. SERV. gramm. IV 466, 17 de alcaico. alcaicum *metrum* constat penthemimeri iambica et duobus dactylis (FRG. Bob. gramm. VI 629, 17). 466, 20 alcaicum constat duobus dactylis et duobus trochaeis. 465, 16 alcaicum constat spondio, tribus choriambis, pyrrichio. DIOM. gramm. I 501, 7 in Horatio alcaica illa tria *metra* (521, 2. 521, 33). SIDON. epist. 8, 11, 7 nunc in choriambico gravis, nunc in alcaico flexuosus. 9, 13 carm. 10: *utrubique traditur* alchaico. SERV. gramm. IV 463, 24 de alcaico *antispastico.* alcaicum constat tetrametro brachycatalecto. MAR. VICTORIN. gramm. VI 111, 29 *logaoedici* generis est etiam hoc, quod ex duobus dactylis et duobus conectitur trochaeis et appellatur alcaicum decasyllabum (126, 18). 81, 24 *dimetrum iambicum* sin autem hypercatalectum, alcaicon dicitur. 166, 11 hendecasyllabi (172, 20 BASS. *ibid.* 268, 5 PS. BASS. *ibid.* 306, 16 ATIL. *ibid.* 297, 1. 9). MALL. THEOD. *ibid.* 591, 2 metrum dactylicum alcaicum hendecasyllabum. PS. BASS. *ibid.* 306, 10 alcaicon ἑπτακαιδεκασύλλαβον ... commissum est ex heroico et ithyphallico. FRG. Bob. *ibid.* 623, 20 dactylicum hexametrum, quod alcaicum nominatur. SERV. gramm. IV 458, 14 de alcaico (*iambico*). alcaicum constat dimetro hypercatalecto. MAR. VICTORIN. gramm. VI 143, 20 ex trimetro iambico archilochio iambicus pede minor, quem etiam decasyllabon vocant, figuratus est ab Alcaeo, unde et alcaicus dicitur. 88, 32 pentametrum acatalectum. SACERD. gramm. VI 541, 3 de trimetro catalectico alcaico ionico maiore (4). *adi.* **alcaeus,** -a, -um. SCHOL. Hor. carm. 4, 9, 6 minaces... alcaeae Camenae dictae quoniam *eqs. e* PORPH. *qui recte* Alcaei.

Alcamenēs, -is, Ἀλκαμένης, *nom. graec.* *acc.* Alcamenen PLIN. nat. 36, 16. **1** *Lacedaemoniorum rex*: HIER. chron. a. Abr. 1204. EXC. barb. p. 304, 20 ed. Frick Alcamanus. **2** *sculptor Atheniensis, cf. C. Robert, PW. I 1507, 5*: CIC. nat. deor. 1, 83 (VAL. MAX. 8, 11 ext. 3) PLIN. nat. 34, 49. 72. 36, 16 *sq.* QVINT. inst. 12, 10, 9. **3** *cogn.* CORP. VI 29707 Q. Lollius Alcamenes dec. et duum vir.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Alcan, Ἀλκάν, *nom. graec.* IVL. VAL. 1, 12 (*cum Alexandro Olympiae certat*).

Alcander (-drus?), -drī, Ἄλκανδρος, *nom. myth.* *Homero* (*E 678* Ἄλκανδρόν θ' Ἅλιόν τε Νοήμονά τε Πρύτανίν τε) *Lycius, Sarpedonis socius, item* OV. met. 13, 258 Alcandrumque Haliumque Noemonaque Prytanimque, *cum eundem eodem modo vertat versum Homeri* VERG. Aen. 9, 764 *Troianos, Aeneae socios, intellegens.* **Alcandra**, -ae, *Homero δ 126* Ἀλκάνδρη, *uxor Polybi, regis Aegypti.* HIER. chron. a. Abr. 836 δ.

Alcānōr, -oris, Ἀλκάνωρ, *nom. myth.* **1** *Aeneae socius*: VERG. Aen. 9, 669 Pandarus et Bitias, Idaeo Alcanore creti. **2** *Rutulus ab Aenea occisus*: VERG. Aen. 10, 337.

Alcās *v.* Alces.

Alcastrus, -ī *nom. ut vid. equi.* INSCR. Rev. archéol. 4 sér. 2 (1903) p. 175. *cf.* INSCR. graec. Pelop. I 1279, 4 Ἀλκάστου.

Alcathous, -ī, Ἀλκάθοος, *nom. myth.* **1** *filius Pelopis, Megarae eponymus.* *mirum quod gen. in bonis codd. totiens exit in* -ae (-e). CIRIS 105 stat Megara †Actaei quondam munita labore Alcathoi (alcathoae *codd.*) Phoebique. OV. met. 8, 7 in urbe Alcathoi (*sic pauci ς et frg. Vatic. 342*, alcathoe *MN*). trist. 1, 10, 39 Alcathoi ... e moenibus. ars 2, 421 Alcathoi (*sic R*, alcathoe *vulg.*) ... urbe Pelasga. *cf.* SERV. auct. Aen. 6, 21. **2** STAT. Theb. 7, 718 *Amphiaraus occidit* Alcathoum saxo, cui circum stagna Carysti et domus et coniunx et amantes litora nati. **3** HOMER. 776 Anchisae gener Alcathous. **4** VERG. Aen. 10, 746 Caedicus Alcathoum (*Troianum*) obtruncat. *Megara appellatur* **Alcathoē**, -ēs: OV. met. 7, 443 Alcathoen (alcithoen *codd. praeter unum ς*), Lelegeïa moenia. *ad singula cf. Hiller v. Gärtringen, PW. I 1510.* *cf.* Alcithoe. *Diehl.*

alcē, -ēs (*vel* alces?, alx, alcis), *plur.* **alcēs**, *animal cervini generis* [*gr.* ἄλκη, *vox germanica ut videtur, cf. c. island.* elgr *theodisc.* elho elaho *'alces' et c.* achlis; *v. Osthoff, Etymol. Parerga I 319. Th.*]. CAES. Gall. 6, 27 sunt item quae appellantur alces (altes *α*). harum est consimilis capris figura et varietas pellium, sed magnitudine paulo antecedunt mutilaeque sunt cornibus et crura sine nodis articlisque habent; *vide et quae secuntur.* CALP. ecl. 7, 59 raram silvis etiam quibus editur alcen. PLIN. nat. 1, 8, 16 de septentrionalibus alce achli bonaso. 8, 39 septentrio fert ... alcen iumento (iuvenco R^2) similem, ni proceritas aurium et cervicis distinguat. SOL. 20, 6 est et alce mulis comparanda. 20, 7 Gangavia insula ... mittit animal quale alce. CAPITOL. Gord. 3, 7 in qua pictura ... continentur ... alces decem. 33, 1 fuerunt sub Gordiano Romae ... alces decem. VOPISC. Aurelian. 33, 4 tigrides quattuor, camelopardi, alces, cetera talia per ordinem ducta. ISID. orig. 14, 4, 4 *Germania* bisontes quoque feras et ur[s]os atque alces parturit. NOT. Tir. 108, 41 (*inter* onager *et* aries) alces (*sing.*). GLOSS. cod. Reg. 1701 saec. XI (apud Holderum Altcelt. Sprachsch. p. 87) alx et ⟨e⟩lax: eleho. *cf.* GLOSS. II praef. p. XII tragelafus bestia quam elcum vocamus. V 396, 27 tragelafus vel platocerus (πλατύκερως) elch.

deriv. alcinus. *V.*

1. Alcē, -ēs, Ἀλκή. **A** *nom. myth.* **1** *canis Actaeonis*: OV. met. 3, 217 HYG. fab. 181 p. 37, 10. **2** *Amazon.*: ANTH. 392, 2. **B** *cogn. mul.* *nomin.*: CORP. VI 33591 (*e columb.*) Iulia Alce. 20852 (*saec. I med.*) Iunia Torquatae v(irginis) V(estalis) l. Alce. 9266 Arax cocus, Alche pediseq. IX 3201 (*Corfinii*) Alce Alcimo filio. INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 373. CORP. X 4194 (*Capuae*) Iulia Alce. 7372 (*Thermis Himeraeis*) Aelia Alce. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 1, 1 Volumnia Alce. CORP. XI 4141 (*Narniae*) Licinia Alche. VIII 12987 (*Carthagine*) Cocceia Alche. XII 4633 (*Narbone*) Atilia Alce. *gen.*: CORP. VI 22166ᵃ d. m. Marci Alces fili ... Anicetus alumno fec. IX 6083, 76 (*in signaculo Anconae rep.*) Hortesiae Alcis. *dat.*: CORP. VI 8941 (*cf.* add. p. 3463) ...⟩e Alce nutri⟨ci divae F?⟩austinae. 20358 Iuliae Alce (XIV 3351 *Praeneste*). IX 2245 (*Telesiae*) Antoniae Alchae. V 5200 (*prope Bergomum*) Furiae P. l. Alce. III 2477 (*Salonis*) Pomponiae Alce Pomponia Arisbe sorori et lib. carissim. *cf.* Alcianus.

2. Alcē (*an* -ēs?), -ēs (-is?) *Celtiberorum opp.* LIV. 40, 48, 1 duxit ad Alcen urbem, ubi castra Celtiberorum erant. 40, 49, 2 convertit ... agmen retro ... ad Alcen. *cf.* ITIN. Anton. Aug. p. 445 Alces, *statio in via Emerita Caesaraugustam.* *Diehl.*

alcea, -ae, ἀλκέα, *herba.* PLIN. nat. 1, 27, 6 alcea. 27, 21 alcea folia habet similia verbenacae ... nascitur in pingui solo nec sicco. DIOSC. 3, 157 est alterum genus alteae (*in capite de althaea*).

alcēdo, (-inis PRISC. gramm. II 206, 3; *casus non leguntur*) *f.* [*a gr.* ἀλκυών ἀλκυών *cum mutatione ductum esse videtur. Th.*]. [*cf.* torpedo, teredo *Skutsch.*] VARRO ling. 5, 79 alia[e] in hoc genere a Graecis, ut ... alcedo (alg- *F*) quod ea ἀλκυών. 7, 88 haec ... avis graece dicitur ἀλκυών, nostri nunc 'alcedo'; haec hieme quod pullos dicitur tranquillo mare facere, eos dies 'alcyonios' (alciona *F*) appellant. quod est in versu 'alcyonis ritu' id est eius instituto. PAVL. FEST. p. 7 alcedo dicebatur ab antiquis pro alcyone ut pro Ganymede Catamitus, pro Nilo Melo. GLOSS. alcedo avis dicta apud Graecos ⟨ἀλκυών⟩, quae in mari nidificat. pelagi avis. [V 632, 18 *est de ibide.*] PLAVT. Poen. 356 nisi illam mihi tam tranquillam facis quam mare olimst, quom ibi alcedo (*sic Prisc. gramm. II 206, 3*, alcyo *AP*) pullos educit suos. FRONTO p. 225, 15 N. *v. l. 5.*

deriv. alcedonia.

alcēdonia *n. plur. ab* alcedo, *cf.* halcyonius. PLAVT. Cas. 26 tranquillum est, alcedonia sunt circum forum. FRONTO p. 225, 14 N. mare ipsum aiunt, ubi alcedonia sint, fieri feriatum. an alcedo cum pullis suis tranquillo otio dignior est quam tu cum tuis liberis? *V.*

alcēs *v.* alce.

1. Alcēs, *quasi* Ἄλκης, *fluvius Bithyniae.* PLIN. nat. 5, 149. 31, 23 amnis Alcas (*trad.* olcas holcas olachas).

2. Alcēs *v.* 2. Alce.

Alcēsimus, -ī, Ἀλκήσιμος. *senex in Plauti Casina.* PLAVT. Cas. 515 *et* 541 *bis voc.* **Alcēsimarchus**, -ī, Ἀλκησίμαρχος, *adulescens in Plauti Cistellaria.* PLAVT. Cist. 87 (alch- *P*, alcessim- *A*). 108 (alch- *P*). 309. 312. 503. 600. 612. 642. 710. arg. 11, *ubi* alcessim- *codd.* *de utroque nomine cf. K. Schmidt, Hermes 37 (1902) 355.*

Alcēstis (-ē, -a), -idis, -is (-ae), Ἄλκηστις. INSCR. Etrusk. Spiegel V 92 Nachtr. 9 p. 217 alcestei. 85ᵃ p. 104 elcste. *nomin.*: Alcestis: CVLEX 262 HYG. fab. 24 p. 54, 24 (*Pelias*). 51 p. 58, 13. 243 p. 136, 3. 251 p. 139. Alceste: CORP. VI 34964 Alceste Clodia. SIDON. carm. 11, 67. 15, 165 SCHOL. Stat. Theb. 6, 359 (*ubi* alcestes *L*, alchiste *MP*). Alcesta: FVLG. myth. 1, 22 MYTHOGR. 2, 154. Alciste: CORP. VI 33820 Aurelia Alciste. *gen.*: Alcestidis: MACR. sat. 5, 19, 4. Alcestis: HYG. fab. 97 p. 90, 24 DRAC. Orest. 440. Alcestae: FVLG. myth. 1, 22 inscr. SCHOL. Stat. Theb. 6, 359 (*ubi* alceste *L*, alchistę *MP*). *dat.*: Alcesti: SERV. auct. Aen. 4, 694 (*ubi* alcisti *F*). Alciste: CORP. II 4368 (*Tarracone*) Flaviae Alciste uxori optim. et amantissimae. *acc.*: Alcestin: MART. 4, 75, 6 *ante cons.* GELL. 19, 7, 2 HIER. adv. Iovin. 1, 45 SCHOL. Iuv. 6, 653 SERV. auct. Aen. 4, 703 (*ubi* alcistin *F*, alcisten *T*). Alcestim: IVV. 6, 653 *ante voc.* SCHOL. Stat. Theb. 6, 359 (*ubi* alcesten *L*, alchistin *MP*). HYG. fab. 51 p. 57, 18 MACR. sat. 5, 19, 3. Alcestam: FVLG. myth. 1, 22 *ter, ubi bis G* alcestem. DRAC. Romul. 8, 209 MYTHOGR. 2, 154 *bis.* Alcesten: MYTHOGR. 1, 92 *ter* (*ubi v. l.* -em *et* -am). *abl.*: Alcestide: PRISC. gramm. II 481, 22. 521, 23. Alcesti: SERV. Aen. 3, 46. 4, 694 (*ubi* alcisti *FC*, alcestide *M*). Alcesta: MYTHOGR. 1, 204 p. 64, 33. *omnibus locis praeter* INSCR., *ubi cogn. est mul., intellegitur filia Peliae Admeti uxor, quae memoratur in mythis et agitur in fabulis* (*veluti* IVV. 6, 653 SCHOL. *ad l.* SERV. auct. Aen. 4, 694. 703), *quarum tituli afferuntur Euripidis* (SERV. Aen. 4, 694 MACR. sat. 5, 19, 3) *et Acci* (PRISC. *ll. cc.*). *item inscripsit carmen* LAEV. ap. GELL. 19, 7, 2. *inepte nomen interpretatur*: FVLG. myth. 1, 22 praesumptio (MYTHOGR. 1, 92). **Alcestis**, -idis *poeta tragicus, Euripidis aequalis, si nomen recte traditur.* VAL. MAX. 3, 7 ext. 1 Alcestidi. **Alcestēs**, *quasi* Ἀλκήστης, *nom. serv.* CORP. VI 6402 (*e columb. Statiliorum*) Alcestes Chresti Tauri. XII 4793 (*Narbone, saec. I inc.*). *ad* Alciste *dictum puto* **Alcistus**, -ī, *in quo nomine vix cogitari potest de* ἄλκιστος. CORP. VI 3992 (*e columbario Liviae*) int(ulit) in una (*sc. olla*) Genesim Vener(iam) et Alcistum f. *cf.* INSCR. christ. Rossi I 872 (*a. 479 vel 466*) ...⟩ Alcstus. **Alcēstiānus**, -ī *nom. serv.* CORP. inscr. Att. III 1202 (*Athenis*), 109 Ἀλκηστιανὸς Μαρεί(νου).

Alcetās, -ae, Ἀλκέτας, *nom. graec.* *Graeci varii*: *Macedonum rex*: HIER. chron. a. Abr. 1435 (EXC. barb. p. 308, 13 ed. Frick Alcetus). *Lacedaemonius*: FRONTIN. strat. 4, 7, 19. *frater Perdiccae, Alexandri magni ducis*: IVST. 13, 6, 15. 13, 8, 10 Alceta *abl.* OROS. hist. 3, 23, 23 Alceta *nomin.* (alcheta *L*). 3, 23, 33 *abl.* (alcheta *L*). *Rhodius*: PLIN. nat. 36, 22. **Alcetidēs**, -ae *Alcetae filius.* STAT. Theb. 12, 743 *Theseus* deicit et triplici confisos robore gentis Alcetidas (*sic P*) fratres (*Phylea Helopa Iapyga*). *Diehl.*

alceus (alcheon *cod.*) avis Herculis dictus GLOSS. V 549, 3 (*cf.* Ἀλκαῖος, Ἀλκεύς). POL. SILV. chron. I p. 543, 17 *inter volucres* alceus. *V.*

Alceus *v.* Alcaeus *3.* **Alcha**, -ē *v.* Alce.

? **Alchānus**, -ī *ex Charidia nympha Iovis filius.* RVFIN. Clement. 10, 21.

? **Alchiona** *fluvius Siciliae.* RAVENN. p. 405, 18, *ubi* alchonia *cod. Basileensis.*

Alchu *v.* Aulax. **Alcī** *v.* Alcis.

Alciānus, -ī *nom. serv.* *cf.* Alce *et* Alcius. INSCR. christ Rossi I 399 (*a. 392*) Alciano benemerenti in pace. *Diehl.*

alcibiacum *herba* DIOSC. Stadler Archiv 10 (1898) 89. *v.* alcibium. *V.*

Alcibiadēs, -is (-ī, -ae), Ἀλκιβιάδης. *Graecos memorant auctores duos, alterum famosissimum Atheniensem (inde a* CIC. *passim), a cuius nomine qui inscribuntur dialogos Platonicos affert* PRISC. gramm. III 264, 20 Platon in Alcibiade priore (265, 4. 11. 15. 17. 19. 266, 9. 336, 5) *et* 252, 15 Plato in Alcibiade II, *Lacedaemonium exulem alterum* (LIV. 39, 35, 6. 39, 36, 2. 14. 39, 37, 21). *praeterea alii duo tantum innotuerunt e scriptoribus, is cui dedit rescriptum imp. Antoninus a. 213* (COD. Iust. 5, 12, 2) *et martyr Lugudunensis* (GREG. TVR. glor. mart. 48 Alcipiadis *nomin.* [NOM. mart. p. 878, 25 Alcipiades]). *in titulis Italicis, praecipue Romanis satis multi servi liberti libertinique leguntur sic cognominati, nemo tamen in columbariis, primus aevi Neroniani* (CORP. X 6324), *perpauci in provinciis*: CORP. II 4432

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*Tarracone*), VIII 939 (*in provincia proconsulari*) EPIST. imp. Comm. (CORP. III 13750). *ad orthographiam*: Alcipiades (*cf.* Asclepiades *cogn. usitatissimum*): CORP. VI 1057 (*a. 210*), 2, 160 C. Tifern. Alcipiad. 4, 76 L. Silius Alcipiades (1058 *a. 210*, 7, 26). 23669 Ael. Alcipiades. XIV 557 (*Ostiae*). *eadem scriptura obviam fit nonnumquam in codd., ut* GREG. TVR. *l. c.* GELL. 15, 17, 1 *x* LACT. inst. 3, 19, 25 *Paris. R.* Alchibiades: CORP. II 4432 ⟨...⟩ ex l. Alchib. *hic illic in codd., veluti* GELL. 15, 17, 1 *cod. Π* HIER. chron. a. Abr. 1601 *et* 1616 *codd. B et F* OROS. hist. 2, 16, 9. 10. 2, 17, 6 *cod. D* PRISC. *l. c. cod. L.* *huc traxerim* Alcimiades (*cf.* Alcimus *et derivata in titulis imprimis frequentata*): CORP. VI 2352 Alcimiades publicus Minicianus. *ad declinationem*: *nomin.*: -es *passim. nota* CORP. VI 22538 Alcibiadés fécit. Alcipiadis *v. p. 1514, 81.* *gen.*: -is: CHAR. gramm. I 67, 21 Miltiades ... et Alcibiades, item Diomedes indubitanter nominativo ‘es’ finiuntur, genetivo ‘is’, non ut priora modo Thyestes modo Thyesta et Orontes Oronta. CIC. div. 2, 143 NEP. Alc. 6, 1 LIV. 39, 37, 21 SEN. benef. 1, 8, 1 OROS. hist. 2, 16, 9 BOETH. cons. 3, 8, 24. CORP. VI 8906 M. Vlpi Aug. lib. Alcibiadis. X 8059, 26 (*in signaculo*) Alcibiadis Clo. Bas. VIII 939 acto⟨ris⟩. EPIST. imp. Comm. *l. c.* 37 Arri Alcibiadis tunc trib. praepositi eiusdem vexill⟨ationis⟩ (46). 39 idem Alcibiades. -ī: FRONTO p. 227, 5 (*cf. l. 47?*). -ae: GELL. 1, 9, 9. *dat.*: -ī: *in codd. passim. in titulis*: CORP. VI 11373 (*ad quem titulum fictum puto* 24043) Alcibiades Aug. lib. Alcibiadi fil. dulcissimo. 11374. 22329. X 6324 (*Tarracinae*) Ti. Claudio Aug. l⟨ib.⟩ Quir. Alcibiadi qu⟨i fuit?⟩ praegustator et a c⟨u⟩biculo Neronis. -ē: CORP. VI 10176 filio karissimo. 11375 Aug. lib. 12568 d. m. Atalante Alcibiade coiugi b. m. fecit. XIV 2547 (*in agro Tusculano*) Iulio Alcibiade. *acc.*: -em: CIC. Tusc. 3, 77 *bis* (-en *semel cod. Leid. B*). NEP. Alc. 3, 4. 10, 1. 10, 2. 3 LIV. 39, 36, 2 VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 SEN. dial. 7, 27, 5 FRONTIN. strat. 3, 6, 6 IVL. VAL. 2, 17 FIRM. math. 1, 7, 8 AVG. civ. 14, 8. -ēn: VAL. MAX. 6, 9 ext. 4 PLIN. nat. 34, 26. 88. 36, 28 QVINT. inst. 8, 4, 23 FLOR. epit. 2, 8, 13 (*ubi* -em *L*) FRONTO p. 53, 1. 143, 4 LACT. inst. 3, 19, 25 (*ubi* -em *B H² V*) HIER. chron. a. Abr. 1616 (*ubi* -em *F*) SVLP. VICT. rhet. 47 p. 342, 25 OROS. hist. 2, 16, 10. *voc*: -e: LIV. 39, 36, 14. *abl.* -ē: *saepius.* *praeterea Atheniensis memoratur apud scriptores hosce*: CIC. Brut. 29 de orat. 2, 93. 3, 138 Att. 6, 1, 18 NEP. Alc. *passim* Thras. 1, 3 VAL. MAX. 1, 7 ext. 9. 8, 8 ext. 1 PETRON. 128 PLIN. nat. 14, 144. 34, 80 FRONTIN. strat. AMPEL. 15, 12 GELL. 1, 9, 9. 17, 2 FIRM. math. 1, 7, 9 IVST. (OROS. hist.) SCHOL. Iuv. 2, 92 HIER. adv. Iovin. 1, 4. 1, 44 Alcibiades ille Socraticus. MACR. sat. 2, 1, 3. *cogn.*: CORP. VI 14054 Aug. lib. 20595ᵃ C. Marius Alcibiades. XV 4175 *et* 4221 (*a. 149, in amphoris*). XIV 255 (*Ostiae*), 1, 15 Ost. Alcibiades. X 7127 (*Syracusis, primo fort. Hadriano aevo*) Iunius Alcibiades. **Alcibiadīus,** -a, -um, *quasi* Ἀλκιβιάδειος. ARNOB. nat. 6, 13 quis est ... qui ignoret Athenienses illos Hermas Alcibiadi⟨i⟩ (*cf. tamen l. 22*) ad corporis similitudinem fabricatos? **alcibiadios** (-on?) *f., quasi* Ἀλκιβιάδειος, *herba.* DIOSC. 4, 24 alia aucusa quam multi alcibiadion dicunt aut onocilo. 4, 26 acion (*i.* ἔχιον) aut dorida. multi et istam alcibiadion dixerunt. 40 (39 H.) hecios (*i.* ἔχιον) ... eadem alcibiadios. DIOSC. C 112ᵘ ἀλκουβιακουμ *et* N 67 ἀλυβιακουμ *i.* ἔχιον. *Diehl.*

alcibium (ἀλκίβιος) qualis esset herba non repperi apud auctores PLIN. nat. 27, 39. 1, 27, 22 alcibium. PS. APVL. herb. 43 herba bulbus scilliticus alii scilla alcibium (*sic cod. Lugd.*). *cf. Stadler, Archiv 10 (1898) 89 et v.* alcibiacum. *V.*

Alcidamās, -ae, Ἀλκιδάμας. 1 *rhetor Elaites, de quo cf. Brzoska, PW. I 1533, 4.* CIC. Tusc. 1, 116 Alcidamas ... rhetor antiquus in primis nobilis, scripsit etiam laudationem mortis, quae constat ex enumeratione humanorum malorum (QVINT. inst. 3, 1, 10). 2 *nom. myth.* a *Ceus*: OV. met. 7, 368 transit et antiquae Cartheïa moenia Ceae, qua pater Alcidamas placidam de corpore natae miraturus erat nasci potuisse columbam. b *Spartanus*: STAT. Theb. 6, 740. 10, 500 *voc.* Alcidama.

Alcidemos, -ī, Ἀλκίδημος, *epitheton Minervae apud Pellaeos* LIV. 42, 51, 2 Alcidemon.

Alcīdēs, -ae, -is, Ἀλκείδης. A *quasi patronymicum derivatum ab* Ἀλκεύς, *patre Amphitryonis, de qua re vide sub* Alcaeus *3. sic appellatur* Hercules (*cf.* GLOSS. II 325, 39. IV 481, 12. V 438, 30. 264, 56) *in litteris latinis non nisi a poetis poetarumque scholiastis, quibus astipulantur* FVLG. *et* MYTHOGR., *primum a* VERG., *persaepe ut res fert a* SEN., *passim in* Herc. O. *solus* ARNOB. nat. 7, 33 *in oratione pedestri hoc utitur epitheto Trachiniarum Sophoclis memor. litterae c aspiratur perraro in codicibus deterioribus, ut* CLAVD. carm. min. 22, 15 *in cod. Paris. P saec. XIII, bis in titulis, ut* CORP. VIII 1589 *p. 1516, 38 (cf. etiam B). in versibus dactylicis poni solet aut in versus initio aut ante caesuram semiquinariam, raro praecedit caesuram semiseptenariam* (VAL. FL. 3, 550. 644. 724. 4, 247. 5, 90 SIL. 1, 511. 3, 32. 91 STAT. Ach. 1, 157 CLAVD. 15, 418), *in senariis ut debet anteit ultimum iambum, ita ut efficiatur prosodia* Álcidés *sim.* Alcíd- *pronuntiatur hisce tantum locis*: OV. epist. 9, 133 *exit in* Aonii Alcidae. VAL. FL. 8, 230 *et* CLAVD. 17, 288 *subsequitur penthemimeren. plane singularis est prosodia et metrum*: SIDON. carm. 6, 11 nec quae Cadmeis pariens Alcídĕn (*ubi* -an *Cᵃ*) in oris. *ad declinationem* (*cf. B*): *nom.* Alcides, *gen. et dat.* Alcidae *passim cernuntur inde a* VERG. *gen. semel* Alcidis ANTH. 184, 1 *dat.* DRAC. Romul. 2, 3 ademit Alcidi comitem. *ante vocalem* (*vel* h: STAT. silv. 3, 1, 83) *semper traditur scribendumve est* Alciden: VERG. Aen. 6, 123 OV. fast. 2, 318 PS. OV. epist. 9, 1* VAL. FL. 3, 65. 662. 4, 62. 5, 574 STAT. Ach. 1, 157. *merito igitur editores etiam ante consonantem aut singulis libris praebentibus* -em *aut omnibus* (VERG. Aen. 5, 414. 6, 392 PROP. 4, 9, 38 SEN. Herc. O. 510. 892 MART. 9, 44, 1 CLAVD. 18, 288 *al.*) Alciden *restituerunt, quam formam saepe ante consonantem omnes libri servarunt.* SIDON. carm. 6, 11 *v. p. 1515, 84.* *voc.*: Alcide: VERG. Aen. 10, 460 ELEG. in Maecen. 1, 69 OV. epist. 9, 75 met. 9, 110 SEN. Phaedr. 1217 Herc. f. 186. 421. 1343 Herc. O. 1476 SIL. 1, 505. 511 STAT. silv. 3, 1, 162. 4, 6, 97 MART. 9, 65, 1 CARM. epigr. 868 (*Romae, ca. a. 200*). 869 (*Romae, saec. III*). *abl.*: Alcide: SEN. Herc. f. 398. 957 Herc. O. 924. 1571. 1793 STAT. silv. 5, 2, 50. *nota* AVSON. 27, 3 Alcida. *epitheta*: OV. epist. 9, 133 Aonii. SEN. Herc. O. 449 clari. OV. epist. 15, 265 ferus (STAT. Theb. 8, 55). AVIEN. Arat. 382 flammiger. STAT. silv. 4, 2, 50 gravis. SEN. Herc. O. 1832 incluti (*cf.* 1427). ELEG. in Maecen. 1, 69 inpiger. CARM. epigr. 868 invicte. LVCAN. 4, 611 magnanimum. VERG. Aen. 5, 414 magnum (SEN. Ag. 814 Herc. O. 771. 1887 LVCAN. 6, 391 STAT. Theb. 7, 668 ANTH. 881, 133 *cf.* MART. 9, 64, 6. 9, 101, 11). STAT. Theb. 6, 6. PRISC. periheg. 775 potentis. SEN. Tro. 720 trucis (*cf.* MART. 9, 25, 7). SEN. Herc. f. 505 victor (Herc. O. 499 CLAVD. carm. min 30, 173 *cf.* VERG. Aen. 8, 363 SEN. Herc. O. 1476. SEN. Herc. f. 1168). VERG. Aen. 8, 201 maximus ultor, tergemini nece Geryonae spoliisque superbus. ELEG. in Maecen. *l. l.* multo defuncte labore. STAT. silv. 4, 6, 96 fortissime divum (*cf.* PANEG. Mess. 12 OCTAVIA 210). CARM. epigr. 869 sacri generis decus. CORIPP. Ioh. 4, 948 virtute tremendus. *laudantur*: PROP. 2, 24, 34 labor Alcidae (SEN. Herc. f. 888 Herc. O. 474 [*an dativ.?*] SIL. 3, 32. 91 *sq. cf.* SEN. Herc. f. 957 MART. 9, 44, 1). SEN. Herc. O. 744 labores (*cf.* VERG. Aen. 10, 320). SEN. Herc. f. 509 genitor (Herc. O. 222. 324). 204 parens. 357 sator. *nota translationes*: *de Domitiano*: MART. 9, 64, 6 maiorem Alciden nunc minor ipse colit. 9, 101, 11 haec minor Alcides: maior quae gesserit audi sextus ab Albana quem colit arce lapis. *de homine robusto (?)*: CORP. VIII 1589 (*Musti, cf. add. p. 1501*) C. Aemilius Ianta ... h. s. e. Alchides novus (*contulit Wilmanns Lucian. Demon. 1*). B *nom. serv. et cogn. vir.* *nomin.*: CORP. VI 7006 (*e columb.*) T. Aelius Alcides. 11377 Alcídes Eupol⟨i⟩dis díví Aug. l. l. dé suó. 8403 M. Aurelius A⟨ug. lib.⟩ Alcides tab⟨ulari⟩us ex officio ⟨urba⟩nae praefe⟨cturae⟩. 1057 (*a. 210*), 3, 31 Q. Dasumi(us) Alcides. 11688 C. Cosidius Alcides (*cf.* 11690 *sub* Alcimus *p. 1517, 60*). 21213. 29713 C. Pisidius Alcides. 36167 dís manibus Pontiae Tundaris ... fecer. D. Pontius Alcides et Pontia Thisbe vernae ídem lib. 10310 Alchides mag. (‘*quid significet titulus non satis clarum est*’). XIV 1144 (*Ostiae*) C. Iulius C. l. Alcides X 2581 (*Puteolis*) C. Iulius Alcides. 8217 (*Capuae*) candidatus. INSCR Notiz. degli scavi 1893 p. 373. CORP. V 2180 (*Altini*) Sex. Valerius Alcides VI vir. 3847 (*Veronae*). XIII 2239 (*Lugudum*). *cf.* II 3607 (*in Tarraconensi*). *gen.*: CORP. X 8059, 27 (*in gladio curvo*) Alcidis. CONST. veteran. 48 (Corp. III p. 877 *a. 134*) test. 3 T. Erredi Alcidis. 52 (*ibid.* p. 879 *aevi Hadriani*) test. 2. *dat.*: CORP. VI 8518, 13 Folio Alcide. 11376 ⟨A⟩lcíde. 11690 *v.* Alcimus *p. 1517, 60.* 18088 T. Flavius Hermes et Flavia Edone fecerunt Alcide filio pientissimo. 19816 T. Iulio Aug. l. Alcidi. *abl.*: CORP. VI 8938 Iulio Alcide. X 1571 (*Puteolis*) Alcide lib. *Diehl.*

Alcidius *nom. gent. fortasse corruptum; sed cf.* Alcius. CORP. XII 4717 (*Narbone, periit*) Oesia Conducia C. Alcidio⟨...⟩. *Otto.*

Alcildzurī, -ōrum *gens Hunorum.* IORD. Get. 126. *Diehl.*

Alcima, Alchima *v.* Alcimus.

alcima, -ae *f. herba* (ἀλκίμη?). PLIN. nat. 25, 124 alcima (alisma *Barb. ex Diosc.*), quam alii damasonion, alii lyron appellant. 25, 130 adversus opium alcima (algam *codd.*) privatim potens traditur, pota ut (ue *vel* et *codd.*) adversus ranas. 26, 25 damasonium (-sionem *codd.*), quae et alcima (alcam *vel* alcanam *codd.*) vocatur ... bellis in pratis nascitur, flore albo aliquatenus rubente. 26, 45 alc⟨i⟩mae siccae farina (83). 26, 128 alcimae (algmae *E*) radix (130. 158 alcme *vel* algme *codd.*). 26, 149 alcima (algam *codd.*) in melle trita. 1, 25, 77 alcima (alema *pars codd.*) sive damasonium sive lyron. DIOSC. 3, 162 de almea. almea aut damasimion aut liron appellaverunt. *V.*

Alcimachus, -ī, Ἀλκίμαχος. 1 *pictor Alexandri Magni aetatis.* PLIN. nat. 35, 139. 2 *cogn. vir.* CORP. VI 8802 Alcimachus Neronis Claud. Caisar. Aug. Ger. corpor. cust. dec. Albani natus Bataus.

Alcimās, Ἀλκίμας (-μᾶς?), *nom. serv. cf.* Alcimachus, Alcimedon. CORP. VI 10149 Alcimas Zmurneus tubocantius. 12645.

Alcimedē *v.* Alcimedon.

Alcimedōn, -ontis, Ἀλκιμέδων. 1 *caelatoris nomen apud* VERG. ecl. 3, 36 pocula ponam fagina, caelatum divinum opus Alcimedontis. 3, 44 Alcimedon duo pocula fecit. 2 *pirata Tyrrhenus in delphinum mutatus a Dionyso.* OV. met. 3, 618 HYG. fab. 134 p. 114, 20. 3 *nom. serv.* CORP. XII 3603 (*Nemausi*) Homullus Iapys Alchimedo lib. **Alcimedē,** -ēs, Ἀλκιμέδη, *nom. mul. myth.* 1 *mater Iasonis.* OV. epist. 6, 105 VAL. FL. 1, 297. 317 Alcimedes. 1, 335.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

731. Hyg. fab. 3 p. 39, 15 Iason Aesonis et Alcimedes filius (13 p. 44, 6. 14 p. 44, 9). 2 *mulier Lemnia*: Stat. Theb. 5, 236 Alcimedem *ante voc.* (alciden *P*). 3 *filia Iobatae, Bellerophontis uxor, Schol. Homer.* Ἀλκιμέδουσα, *aliis* Anteia Antiope Cassandra Stheneboea; *cf. Knaack, PW. I 1541.* Schol. Stat. Theb. 4, 589 (*ubi trad.* alchimenen). Mythogr. 2, 131 (*ubi* alcimenen).

Alcimenē *v.* Alcimede *3 et* Alcmene.

Alcimiadēs *v.* Alcibiades *p. 1515, 10.*

Alcimiānus, Alcimilla *v.* Alcimus.

Alcimiōn (-o), Ἀλκιμίων, *nom. serv. et cogn. cf.* Alcimas. Corp. VI 11379 (*lectionis omnino certae*) d. m. F. O(?) Alcimion qui bixit annis *tot.* XIV 2267 (*in agro Albano, a. 231*), 8 . . .⟩el(ius) Alcimion. Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 212, 852 (*Salerni*) Ti. Claudius Alcimio.

Alcimo, *quasi* Ἀλκίμων, *cogn. vir.* Corp. III 13285 (*Issae in Dalmatia*) C. Reius Alcimo.

Alcimus, -ī, Ἄλκιμος, *quocum cf. adi.* ἄλκιμος *et* Ἀλκιμέδων *sim.* I *nom. vir. graec. et cogn.* A *apud scriptores et poetas*: 1 *in litteris clari*: *scriptor Siculus, de quo cf. Schwartz, PW. I 1543, 18.* Fest. p. 266. *rhetor Burdigalensis*: Avson. 192 inscr. Latinus Alcimus Alethius rhetor (192, 2 *voc.* Alcime). Hier. chron. a. Abr. 2371 *trad.* alch-. Sidon. epist. 5, 10, 3 *et* 8, 11, 2 *utrubique* alch- *cod. Matrit. C.* 2, 7, 2 Alethium. *v. Jülicher, PW. I 1544, 19.* Alcimus Ecdicius Avitus, *quem sub* Alcimi *nomine memorat* Ven. Fort. Mart. 1, 25. *rell. locos v. sub* Avitus *II p. 1446, 12 sqq.* 2 *ceteri*: *servus Martialis poetae*: Mart. 1, 88, 1. 5, 64, 2. *latro apud* Apvl. met. 4, 12. Frg. Vatic. 220 Alcimum libertum maternum Furi Octavi⟨ani⟩. *Iudaeorum summus sacerdos, de quo egit Wilcken, PW. I 1543, 15.* Ioseph. antiq. 12, 385 Ἄλκιμος ὁ καὶ Ἰάκειμος κληθείς. Heges. 2, 13, 17 Alchimum (21 Alchimus). Vvlg. I Macc. 7 *et* 9 II Macc. 14. Hier. chron. a. Abr. 1857 *bis* alch- (Prosp. chron. I p. 401, 270, *ubi v. l.* alch-. Beda chron. III p. 278, 232 Alchymi). Avg. civ. 18, 45, *ubi praeter unum omnes* alch-. Svlp. Sev. chron. 2, 23, 5 *sq. ter* alch-. B *in titulis: ad orthographiam*: Alchimus: Corp. VI 20966 Sex. Laberius Sex. l. Alchimus. 33917 Alchimus supra valetudinarium. II 2256 (*Cordubae*) Antonius Alchimus. IV 1934 *v. l. 40. longe plurima exempla sunt Romae et Italiae, perpauca provinciarum. in columbariis nemo inventus est, vetustissimi fort. sunt Pompeiani et Herculanensis.* Tab. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 40 (*a. 57*), 21 C. Vibi Alcimi. Corp. IV 1944 Pyrrhicus Alcimo sal. 1785 Alcimus ⟨Pro?⟩clo sal. 1934 Alchimus Pyrrho sal. Corp. X 1403 (*Herculanei*) a 2, 17 M. Livius M. l. Alcim⟨. . .⟩. *alii saec. I*: Corp. XIV 2832 (*in agro Praenestino*) Alcimus Neronis Caesaris Aug. servos a veste castrensi. VI 200 (*a. 70*) 2, 81 L. Stlaccius Alcimus. 3, 22 Q. Cluventius Alcimus. 4, 38 L. Domitius Alcimu⟨s⟩ (40). 5, 57 Ti. Iulius Alcimus. Const. veteran. 19 (*a. 86*) (Corp. III p. 857) test. 1 D. Consi Alcimi. Corp. XIII 146 (*in Aquitania*) Sex. Min. Aprilis et Alcimus. *saec. II*: Corp. X 112 (*Peteliae, aevi Traiani*) Q. Fidulius Alcimus *Augustalis.* XV 4296 (*a. 154, in tit. pict. amph.*) Alcimi. *saec. II vel III*: Corp. VI 10278 Alcimi Augg. lib. 33763 Alcimo architecto ⟨A⟩ugustorum. *saec. III*: Corp. VIII 822 (*Turcae in prov. proc.*) C. Attio Alcimo Feliciano p. v. vice praeff. praet. praef. annonae vice praef. vigulum *eqs. idem memoratur* Inscr. Bullet. archéol. du comité des trav. hist. 1893 p. 214 *et* Corp. XIII 1797 (*Luguduni*) Attio Alcimo v́. é. proc. ferrariárum. *unus christianus*: Corp. VIII 9586 (*Caesareae*) Alcimi. *e ceteris Romanis selegi paucos*: Corp. VI 3325 Aemilio Alcimo principi peregrinor. 8616 T. Flavi Alcimi custodi (*sic*) a libellis. 8707 Ser. Sulpicio Aug. l. Alcimo aedituo ab Isem Pelagiam. 8795 Alcimo Caes. n. ser. structori. 9462^{a} (= 13402) Alcim. polit. l. 11690 d. m. Anaea Secunda C. Considio Alcide tatae benemerenti, item G. Considius Alcimus patrono benemerenti. 11693 L. Antonio Alcimo, *cuius pater* L. Antonius Alcimus. 28778. 30818. 34978. Corp. XIV 196 (*Ostiae*) Alcimo Caesaris vilic⟨o⟩ a bybliotheca. 558. 1806. 2469. 3009. 3915. IX 69 (*Brundisii*). 70 (*ibid.*) Alcimus Tyranni Mutronis vicarius. 2188 (*Caudii, cf.* add. p. 673) Sex. Pompeio Alcimo. 3201 *v.* Alce *p. 1513, 55.* 4897 (*Trebulae Mutuescae*). X 2946. 6786. XI 2277^{a} (*Clusii*) C. Perna Alcimus. 4114. 5850. V 3551 (*Veronae*). 5927 (*Mediolani*) v. f. ave Alcime bene tibi sit. d. m. C. Iulio Alcimo Ravennati. V suppl. ital. 225 (*Aquileiae*) Alcimus Ieronis f. Marciae Dioclis f. Domitius Alcimi f. v. f. 194. VIII 4274 (*Verecundae*) d. m. s. Iapthmi Alcimi fil. Masamon. 12831. 21537 (*in Mauret. Caesar.*) Must. Alcimus. XII 128 (*Aximae*). 1978 (*Viennae*) diís mánibus Lucrétiáe Cratistés L. Lucrétius Alcimus fráter. 3650 (*Nemausi*). 3924 (*ibid., cf.* add. p. 841). XIII 63 (*in Aquitania*). III 6632 (*in Aegypto*) Halcimus Helpidutis f(ilius). 556 (*Athenis*) Sagaris Alcimi Aug. ser. vernae arcari provinc. Achaiae vicar. (*cf.* V 8818). 682 (*Philippis, cf.* 7338). 6100 (*Corinthi*) L. Rutili Alcimi. 8141 (*Margi*) Sext. Alp(inius) Alcimus. 8169 (*in Moesia super.*) Furius Alcimus. 6014, 3 (*in vasculo vitreo*) Pacci Alcim. *bis.* II *nom. equi*: Corp. VI 10053 b 20 Alcimo *vicit.* **Alcima** (-ē), -ae (-ēs), Ἀλκίμη, *cogn. mul.* Corp. VI 12032 Antoniae Alcimae (*fort. gen.*). 11378 d. m. Alcime Italic⟨i⟩ filiae. VI 18168 Flaviae Alcimeni. XI 3506 (*Tarquiniis*) Volumnia Alcime. XIV 1553 (*Ostiae*) Rubria Alcim⟨. . .⟩. *nota* Corp. VI 15972 Coelia Q. l. Alcyme. *una christiana, soror Apollinaris episcopi Arvernensis*: Greg. Tvr. Franc. 3, 2 Alchima (alcima *B 2 C 1*). 3, 12 (alchyma *B 5*) glor. mart. 64 (alchyma *1 b*). *cognata graeca sunt* Alcimas, Alcimion, Alcimo, *contra* Alcimiades *cum* Alcibiades *potius contulerim quam cum* Ἀλκιμίδης. *derivata latina*: **Alcimiānus,** -a *cogn.* Corp. VI 8504 T. Fl. Paederoti Aug. lib. Alcimiano superposito medicorum ex ratione patrimoni. Corp. Graec. 3553 (*Pergami*) ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐτείμησεν Κλαυδίαν Ἀλκίμου θυγατέρα Ἄκκαν, ⟨μη⟩τέρα Κλαυδία⟨ς⟩ Ἀλκιμια⟨ν⟩ῆς, ἱερείας Νικηφόρου καὶ Πολιάδος Ἀθηνᾶς πάσης ἀρετῆς ἕνεκα. **Alcimilla,** -ae *cogn. mul.* Corp. VI 13024 Corelliae Alcimillae. 36590 Volusiae Alcimillae. Corp. Graec. add. 3827^{cc} p. 1056 (*in Phrygia*) Ἀλκίμιλλα.

Alcinous, -ī, Ἀλκίνοος. Prisc. gramm. II 295, 15 Alcinus pro Alcinous prolatum est. Gell. 19, 9, 8 Alcinum (*trad. fere* arcinum). *cf.* Antinous Antinus, Arsinous Arsinoe Arsinus Arsine. *raro litterae c aspiratur in codd., ut* Serv. Aen. 3, 291. A *nom. myth.* 1 *rex Phaeacum (de quo cf. Tümpel, PW. I 1544), cuius divitiae et luxuria in proverbium venerunt (cf. Otto, Sprichwörter p. 12).* Verg. georg. 2, 87 pomaque et Alcinoi silvae (*cf.* Serv. *et* Serv. auct. *et* Prob. *ad l.*). Ov. am. 1, 10, 56 Alcinoi poma (*cf.* Pont. 4, 2, 10 Mart. 7, 42, 6. Priap. 60, 1 *sq.*). Stat. silv. 1, 3, 81 bifera Alcinoi . . . pomaria. Tert. pall. 2 Alcinoi pometum. horti (*cf.* Ἀλκίνου κῆπος): Plin. nat. 19, 49 Mart. 12, 31, 9 Ambr. in Luc. 4, 2. Mart. 10, 94, 2 regius Alcinoi . . . ager. Ambr. in Luc. 4, 2 holera Alcinoi. Stat. silv. 4, 2, 3 Alcinoique dapes. *cf.* Macr. sat. 5, 2, 13. Macr. sat. 7, 1, 14 Alcinoi vel Didonis mensa (Schol. Iuv. 15, 13). Sidon. carm. 12, 19 Alcinoi culina. Prop. 1, 14, 24 munera. Hor. epist. 1, 2, 28 sponsi Penelopae nebulones, Alcinoique . . . iuventus (Avson. 398, 15). *cf.* Gell. *l. c.* Ov. Pont. 2, 9, 42 munifici. Tert. nat. 2, 9 humanissimo. Priap. 68, 25 Ov. met. 14, 565 Mart. 4, 64, 29 Ivv. 15, 15 Avien. orb. terr. 662 Avson. 450. 451. 452. 453 Dict. 6, 5 Hyg. fab. 125 p. 109 *sq.* 23 p. 53 *sq.* Mythogr. 1, 56 Clavd. carm. min. 30, 132. 2 *Mysius, Chromii Ennomique pater, qui Graecis appellatur* Arsinous. Homer. 246 (Avson. 239). B *cogn. vir.* Corp. II 4489 (*Aquis Calidis in Tarraconensi*) Apollini sancto L. Vibius Alcinous. Carm. epigr. 886 (*Labicis in herma*) hortulus hic Vari est opus Alcinoi: *de artifice topiario vel de hermae signario cogitavit Buecheler.* **Alcinoē,** Ἀλκινόη, *nom. serv. mul. et cogn.* Corp. VI 33079 (*e columb.*) Alcinoe Philippi. 18619 diis manibus Q. Fuficuleni Hermae Fuficulena Alcinoe coniugi pientissimo. *Diehl.*

alcīnus *ab* alce, *cf.* cervinus. Corp. XIII 5708 (*testam. Galli*) *inter* instrumentum . . . quod ad venandum et aucupandum paravi *enumerat* stellas (sellas *Kiessling*) omnes ex cornibus alcinis. *V.*

? **Alcinus** *nom. gent. corruptum.* Corp. II 1568 (*in Hispania Baetica; titulus Mommseno suspectus*) Herculi Invicto Alcinus Glaucus. A. L⟨i⟩cin⟨i⟩us Glaucus *dubitans Hübner.* *Otto.*

Alcionē *v.* Halcyone. **Alciopē** *v.* Liriope.

Alcipiadēs *v.* Alcibiades.

Alcippē, -ēs, Ἀλκίππη. 1 *nom. matris Aesculapii tertii quod corruptum videtur apud* Ampel. 9 p. 10, 19. *cf.* Arsippus *II 677.* 2 *nom. ancillae apud* Verg. ecl. 7, 14 Alcippen *ante cons.* (*cf.* Serv. *ad l.*). Calp. ecl. 3, 31 *ante voc.* 33 *ante cons.* 3 Plin. nat. 7, 34 Pompeius Magnus in ornamentis theatri mirabiles fama posuit effigies . . . inter quas legitur . . . Alcippe elephantum *enixa* (Chron. Pasch. chron. I p. 221, 76). *haec mulier apud alios appellatur* Glaucippe. 4 Corp. VI 14000 Caesia Alcippe. **Alcippus,** -ī, Ἄλκιππος, *nom. graec.* Ivl. Val. 1, 7 musices *magister Alexandri* Alcippus Lemnius.

– **alcis** *v.* alce.

Alcis (*nom. an dat. plur.?*), *dii Germanorum.* Tac. Germ. 43 apud Nahanarvalos antiquae religionis lucus ostenditur. praesidet sacerdos muliebri ornatu, sed deos interpretatione Romana Castorem Pollucemque memorant. ea vis numini, nomen Alcis. nulla simulacra, nullum peregrinae superstitionis vestigium; ut fratres tamen, ut iuvenes venerantur.

Alcisōn, -ōnis *et* **Alcissus,** -ī *episcopus Nicopolitanus.* Avell. p. 523, 16 Alcison (p. 527, 9. 557, 25 Greg. M. epist. 14, 8 *bis*). p. 545, 5 Alcisonis. Greg. M. epist. 6, 7 inscr. Alcisoni (14, 7 inscr. 14, 13 inscr.). Avell. p. 522, 16 Alcisone. Marcell. chron. II p. 99, 516, 3 Alcissus *et* Alcissum, *utrubique* Alcisu- *cod. Omerensis.*

Alcissus *v.* Alcison. **Alcistē** *v.* Alcestis.

Alcisthenēs, -is, Ἀλκισθένης, *nom. graec.* Plin. nat. 35, 147 Irene . . . *pinxit* Alcisthenen saltatorem.

Alcistus *v.* Alcestis.

Alcitheos, -ī, *quasi* Ἀλκίθεος, *titulus fabulae.* Ivv. 7, 12 Alcitheon (*sic P,* alchinoen *v. l. P,* alchionem *vel* alcithoen ς) Pacci. *cf.* Schol. *ad l.* alcitheon p. h. nomina fabularum aut malorum poetarum, qui has fabulas scripserunt.

Alcithoē, -ēs, Ἀλκιθόη, *Minyae filia, Graecis* Ἀλκαθόη, *de qua cf. Hiller v. Gärtringen, PW. I 1509 sub* Alcathoe *2.* Ov. met. 4, 1. 274. *Diehl.*

Alcius *nom. gent., cf.* Alcidius (?). Corp. XII 1796 (*inter Valentiam et Viennam*) Selie Sextae Alcius Sabinianus coniugi. *in vasculo Gallico* Corp. XIII 10010, 2844a Alci. *Otto.*

Alcmaeo *v.* Alcmeo.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Alcmān, -ānis, *Ἀλκμάν.* 1 *poeta lyricus, de quo cf. Crusius, PW. I 1564.* Plin. nat. 11, 114 ex clarissimis Graeciae poetis. Stat. silv. 5, 3, 153 *ante cons.* Cens. frg. 9, 2 (*trad.* alconan). Hier. chron. a. Abr. 1406. 1360 Alcmeon. Macr. sat. 7, 16, 31 lyricus. Prisc. gramm. III 428, 4. 10 *cf.* II 16, 4. 17, 11. Fortvn. gramm. VI 298, 3. *acc.*: Vell. 1, 18, 3 Alcmana Lacones falso sibi vindicant. Mar. Victorin. gramm. VI 77, 14 Alcmanem (*sic* ς, alcmenem, -en *ll.*). *adi.* **alcmānius,** -a, -um, *Ἀλκμάνιος.* Serv. gramm. IV 458, 16 de alcmanio *metro iambico.* alcmanium (alch- *S*) constat trimetro brachycatalecto (Sacerd. gramm. VI 521, 1 coluro. 2, *ubi bis v. l.* alcmanic-). 459, 17 de alcmanio *metro trochaico.* alcmanium constat dimetro acatalecto. p. 460, 21 de alcmanio *metro dactylico.* alcmanium constat trimetro catalectico. *alia constant* trimetro hypercatalecto (p. 460, 25), tetrametro acatalecto (p. 460, 30), tetrametro hypercatalecto (p. 460, 32), hexametro hypercatalecto (p. 461, 16). p. 462, 10 de alcmanio *metro anapaestico.* alcmanium constat dimetro hypercatalecto. *alia constant* trimetro catalectico (p. 462, 18), tetrametro brachycatalecto (p. 462, 24). p. 464, 25 de alcmanio *metro ionico a minore.* alcmanium constat tetrametro acatalecto. *adi.* **alcmānicus,** -a, -um, *Ἀλκμανικός.* Mar. Victorin. gramm. VI 73, 13 dactylum . . . alcmanicum. p. 115, 9 *metrum. cf.* Asper gramm. Verg. p. 537, 22. 2 Greg. Tvr. mirac. Andr. 34 *puer Graeci Achaicus* (*trad.* Algmana *et* Algana *nomin.*).

Alcmēna (-ē), -ae (-ēs), *Ἀλκμήνη.* A *mater Herculis, cf Wernicke, PW. I 1572.* 1 *de formis*: Alcumen- *grammaticorum* (Prisc. *et* Mar. Victorin.) *testimonia exhibebimus sub* Alcmeo. Plavt. Amph. *passim.* Merc. 690 Rud. 86. *cum argumentum Amphitruonis vetustius bis servaverit formam tetrasyllabam, in recentiore leguntur* Alcmena (5) *et* Alcmenam (3), *quam formam usurparunt utique poetae reliqui iambici et dactylici — necessario sane — praeter unum auctorem carminis apud* Ivl. Val. 1, 52 vers. 30 Alcumenam, *ubi tamen traditur* alcmenam. Corp. XIV 4102 *in speculo Praenestino* (= Inscr. Gerhard Etrusk. Spieg. V 120) Telis Aiax Alcumena. Ampel. 9, 12 sextus *Hercules filius* Iovis ex Alcumena (*e* Cic. nat. deor. 3, 42, *ubi contra librorum fidem* Alcumena *restituit Orelli*). Plin. nat. 34, 71 *liber Dalecampii* alcumena (alcamen et *B*, alchimena *rell. codd.*). *at* alcmen- 28, 59. 35, 62. 23. Hyg. fab. *editio princeps ubique* (29 p. 63 tit. p. 63, 8. 13 p. 63, 17. 155 p. 13, 1. 224 p. 131, 11. 240 p. 134, 12) *praeter unum locum* (14 p. 46, 7 *ubi* alcimene *vel* alcmenae) *praebet* alcumen-, *sed codex ubicumque extat* (*tribus locis primum allatis*) alcimen- *exhibet.* Schol. Stat. Theb. 12, 301 alcumenae *liber Tiliobrogae L.* Mythogr. 1, 204 p. 63 cum Alcumena (*contra* 1, 50 cum Alcmena). 2, 148 Alcumenae. Alcimen- Arnob. nat. 5, 22 (*at* 4, 22 Alcmena *abl., cf. l. 44*). Lact. inst. 1, 9, 1 *duo ll. saec. X.* epit. 7, 3. Clavd. 8, 536 *Π contra metrum.* *notanda*: Arnob. nat. 4, 26 in alcemena. 2, 70 alchmena. Schol. Stat. Theb. 7, 331 alchomene. Lact. epit. 10, 1 *falso* almenam (*quod hic illic in aliis quoque codd. deterioribus velut apud* Fvlg. *obviam fit*). 2 *de declinatione*: *latine declinatur a plerisque poetis* (*inde a* Plavt. *et* Lvcil. 474 Alcmenam) *et scriptoribus* (*inde a* Cic.) *et in titulis* (Corp. XIV 4102 *v. l. 33.* Carm. epigr. 870 *Romae et* 1629 *Athenis utrobique gen.* Inscr. Dessau 3461 *dat.*), *promiscue declinant* Ov. (*qui gen.* -ae: met. 8, 544 *et abl.* -a: 9, 23), Sen. trag. Schol. Stat. Theb. *nota formam genetivi archaisticam* Plavt. Amph. arg. 2, 1 Alcumenas. *graece declinatur*: *nom.* Alcmene: Ov. met. 9, 276. 281. 313. 396 Sen. Herc. f. 22 Herc. O. 1409. 1689. 1757. 1796. Lvcan. catacth. frg. Schol. Stat. Theb. 9, 424. 7, 331 (*quae saepius latine declinant*: 4, 147. 6, 6. 7, 187. 9, 425. 12, 301). *gen.* Alcmenes: Sen. Herc. O. 1825 *ante voc.* (-ae: 1428 *et* 1863 *ante cons.*). *de dativo in codd. ut res fert nil constat* (Prop. 2, 22, 25 Macr. sat. 5, 21, 3, *qui abl.* -a: 1, 20, 6, *alii*). *acc.* Alcmenen: Sen. Herc. O. 1777 *et* 1816 *ante cons.* *idem abl.* Alcmenā: Sen. Phaedr. 317 Herc. f. 527. 773 Herc. O. 437. 3 *de interpretatione*: Fvlg. myth. 2, 2 Almenam . . . quasi almera, quod grece salsum dicitur. 4 *de epithetis*: Ov. met. 8, 544 nobilis. 9, 276 Argolis (313). Lvcan. catachth. *l. c.* Thebais. 5 *laudatur saepe* Alcmena genitus, natus, satus *sim. i.* Hercules. 6 *persona est in fabula Plautina et Euripidea* (Plavt. Rud. 86). 7 Alcmena *laudatur inter opera Calamidis* (Plin. nat. 34, 71 Alcumena nullius est nobilior) *et Zeuxidis quod donavit Agragantinis* (Plin. nat. 35, 62) *et in altero*: Hercules infans dracones II strangulans, Alcmena matre coram pavente et Amphitryone (Plin. nat. 35, 63). 8 *nota translationem*: Plavt. Merc. 689 (*Syra anus ad Dorippam matronam*) ei hac mecum, ut videas semul tuam Alcumenam paelicem (*sc.* amicam tui viri bellissumi. 688), Iuno mea. 9 *dea colitur*: Corp. XIII 3602 (*in Belgica*) Herculi et Alcmenae C. Maternius Primus v. p. l. m. B *de Bellerophontis uxore cf.* Alcimede *3 sub* Alcimedon. C *cogn. mul.*: Corp. IX 4296 (*Amiterni*) Sabíniae C. l. Alchimenae.

Alcmeo (-on), -ōnis, *Ἀλκμέων* (*cf.* Svet. Ner. 39 *carm. graec.*). *de nominis formis*: Plavt. Capt. 562 Alcŭmĕus (alcmeus *B²V*), *sed cave antiquitati tribuas* Exc. barb. p. 300, 1 ed. Frick Almeus. Prisc. gramm. II 29, 5 '*u*' saepe interponitur inter 'cl' et 'cm' in graecis nominibus, ut . . . antiqui *Ἀλκμήνη*, Alcumena, *Ἀλκμέων* Alcumeon. Mar. Victorin. gramm. VI 8, 6 iuxta autem non ponebant (*sc. antiqui*) 'cm': inde nec Alcmenam dicebant nec Tecmessam, sed Alcumenam ⟨et Tecumesam⟩; inde Alcumeo et Alcumena ⟨et Tecumesa⟩ tragoediae. p. 9, 20 Alcmenam *nos potius scribamus* quam Alcumenam, Alcmeonem quam Alcumeonem, Tecmessam potius quam interposita u Tecumessam. Non. p. 16 Alcimeone (116. 393. 470). *cf. Ritschl, opusc. II p. 485 Ribbeck, ibid. p. 512 sqq.* Prisc. gramm. III 311, 19 Alcmaone. Isid. orig. 1, 39, 1 **Alcimon.** *de declinatione*: *nom.*: Alcumeus *v. p. 1519, 80.* Alcmeo: Cic. nat. deor. 1, 27 fin. 4, 62 ac. 2, 88. 89 Chalc. comm. 246 Mar. Victorin. *l. c.* p. 8, 8. Alcmeon: Vell. 1, 8, 3 Cens. 5, 2. 5, 4. 6, 4 Hyg. fab. 71ᵃ p. 78, 12. 73 p. 79, 5 Rvfin. Clement. 8, 15 Hier. chron. a. Abr. 1262 Serv. Aen. 6, 445. Prisc. gramm. II 29, 7 (*ubi expectaveris* -ó). Schol. Cic. Gron. p. 432 Schol. Stat. Theb. 4, 188 Mythogr. 1, 152. 2, 58 Isid. orig. 1, 39, 1. *gen.* Alcmaeonis (Acc. trag. 78), *dat.* Alcmaeoni. *acc.* Alcmeonem: Cic. Tusc. 3, 11 Nep. Epam. 6, 2 Hyg. fab. 245 p. 137, 12 Schol. Stat. Theb. 2, 305 Mar. Victorin. gramm. VI 9, 21. *sic appellantur*: 1 *Amphiarai filius ex Eriphyle, qui matrem occidit (de quo cf. Bethe, PW I 1551): hic intellegendus plerisque locis adhuc allatis. ab eodem fabulae* (*cf.* Mar. Victorin. *l. c.* 8, 8) *inscribuntur Euripidis* (Prisc. gramm. III 311, 19), *Enni* (Cic. ac. 2, 52. 88. 89 fin. 4, 62 Non. p. 127), *Acci* (Non. *ll. cc. et* p. 132. 181. 487 *bis*), *quarum persona fuit* Alcmaeo (Cic. *ll. cc.*). *cf.* Acc. trag. 78. 2 *archon Atheniensis, de quo cf. Wilhelm, PW. I 1556, 5*: Vell. *l. c.* Hier. chron. *l. c.* Exc. barb. *l. c.* 3 *philosophus Crotoniates, de quo egerunt E. Wellmann, PW I 1556, 6; Diels, Vorsokratiker p. 103 sqq.* Cic. nat. deor. 1, 27 Crotoniates . . . Alcmaeo, qui soli et lunae reliquisque sideribus animoque praeterea divinitatem dedit, non sensit sese mortalibus rebus inmortalitatem dare. Cens. *philosophi de semine partuque opiniones adfert* 5, 2. 5, 4. 6, 4. Chalc. comm. 246 primus exsectionem *oculi* adgredi ausus est. Rvfin. Clement. 8, 15 Alcmaeon contrarietates *elementa principiorum esse dicit.* Isid. orig. 1, 39, 1 Alcmon *fabulas invenisse traditur.* *adi.* **Alcmaeonius,** -a, -um, *Ἀλκμαιόνιος, ad* Alcmaeonem *1 pertinens.* Prop. 3, 5, 41 Alcmaeoniae furiae.

1. Alco, -ōn, -ōnis *vel* -ontis, *Ἄλκων.* Char. gramm. I 118, 7 Alcon Alconis adaeque facit. *nom. vir.* 1 *in fabulis*: Cic. nat. deor. 3, 53 tertii (*sc. Διόσκουροι*) dicuntur a nonnullis Alco et Melampus et Tmolus, Atrei filii. Hyg. fab. 173 *ad aprum Calydonium ierunt* p. 28, 13 Alcon Martis *filius.* p. 29, 1 Alcon Hippocoon⟨tis⟩ *filius.* Hyg. fab. 14 p. 46, 1 (*in Argonautarum catalogo*) Phaleros Alcontis filius ab Athenis. Verg. ecl. 5, 11 Alconis . . . laudes. *cf.* Serv. *ad l.* Cretensis sagittarius fuit *eqs.* (Mythogr. 1, 160. 2, 191. Gloss. V 520, 17 *ubi* Alcon). Serv. auct. *ad l.* Philarg. *ad l.* (*ubi* Alcon). *idem memoratur* Sidon. carm. 5, 183 *ubi* Alconem. Cvlex 66 pocula . . . Alconis. Ov. met. 13, 683 *cratera Aeneae* fabricaverat Alcon. Stat. Theb. 6, 556 *exit in* Sicyonius Alcon (9, 121). 6, 606 celer . . . Alcon. Calp. ecl. 6, 1 Nyctilus et puer Alcon *pastores* (6, 6. 21). 6, 18 Alcona. 2 *in rerum gestarum memoria*: a *apud scriptores et poetas*: *Saguntinus Hannibalis aevi*: Liv. 21, 13, 1 Alco (21, 12, 4 *e coni. ubi* alconus *Colbertin.*, alcon *Mediceus*). 21, 12, 3 Alconem. 21, 12, 6 Alcone. *Nasidieni servus apud* Hor. sat. 2, 8, 15. *artifex aevi incerti*: Plin. nat. 34, 141 est in eadem urbe (*Rhodo*) et ferreus Hercules, quem fecit Alcon laborum dei patientia inductus. *vulnerum medicus celeberrimus aevi Claudiani*: Plin. nat. 29, 22 Alconti. Mart. 11, 84, 5 Alcon *ante cons.* 6, 70, 6 Alconti. Avson. 73 inscr. de Alcone medico. 73, 3 Alcon *in hexametri fine.* 74, 1 Alcon *ante h. idem qui* Ioseph. antiq. 19, 1, 20 *Ἀλκύων.* portus Alconis *v. l. 71 sqq.* b *in titulis*: Corp. VI 4290 (*e monumento Liviae*) M. Livius Alconis ⟨l.⟩ Chresimus. *cf.* 4289. Corp. VI 10238 T. Flavius Aug lib. Alcon. 27307 M. Aedius Alcon. XIV 1403 P. Sabidius Alcon. *nota*: Corp. XI 2431 (*Clusii*) C. Senti Alchu Clepatras. *v.* Aulax.

2. Alcō, *quasi Ἀλκώ.* Gell. 4, 11, 14 Clearchus et Dicaearchus memoriae tradiderunt fuisse *Pythagoran* . . . feminam pulcra facie meretricem, cui nomen fuerat Alco.

mūtātio Alcobile *Syriae.* Itin. Burdig. 583, *ubi* alcovile *cod. Veron. cf. Benzinger, PW. I 1577.*

1. Alcōn *v.* Alco.

2. Alcon *statio Indiae.* Tab. Peut. 12, 4. Ravenn. p. 42, 15 Arcon.

Alconis (portus), *in Gallia Narbonensi.* Itin. Anton. Aug. p. 505 (*in portuum conspectu*) ab Heraclia Caccabaria Alconis mpm XII, ab Alconis (alchonis *unus liber*) Pomponianis portus mpm XXX. *contulit Holder Altcelt. Sprachsch. I 89* Steph. Byz. *Ἀλωνίς, νῆσος καὶ πόλις Μασσαλίας, ὡς Ἀρτεμίδωρος. τὸ ἐθνικὸν Ἀλωνίτης.*

Alctus, -ī *cogn. barb.* Corp. XIII 3988 (*Treveris*) Boutius Alctus.

Alcymē *v.* Alcime *sub* Alcimus.

alcyon, alcyoneus *v. sub* halc-. **Aldatas** *v.* Altallus.

v. **Aldeni** Donní fíl(iae) uxori. Corp. XIII 5 (*apud Consorannos, saec. I*).

Aldescus *v.* Ardiscus.

Aldio *cogn. vir.* Greg. M. epist. 9, 102 Aldio, magister militum. *cf.* 2, 32 vir magnificus. *Diehl.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aldius *nom. gent.* CORP. IX 1432 (*Aequi Iutici*) C. Aldio Barbato C. Aldius Agr<i>cola fil. fec. *cf.* Aledius *sub* Allius? *Otto.*

Aldualuhus, -ī *cogn. vir. germ.* CORP. XIII 6256 (*Borbetomagi, saec. VI/VII*) hic pausat corpus Aldualuhi, cuius anima gaudet in caelo. *Diehl.*

Alduasdubis *v.* Dubis.

Aldunus, -ī *nom. vir celt.* INSCR. christ. Leblant Nouv. Rec. 241 Alduni. *Jacobsohn.*

Alē *vel* **Alae** *opp. Ciliciae.* PLIN. nat. 5, 92. *cf.* STEPH. BYZ. *sub* Ἀλαί: καὶ τῆς Κιλικίας δὲ πόλις, πληθυντικῶς λεγομένη Ἀλαί. ἀπὸ δὲ τούτου Ἀλήιον πεδίον. *cf.* Alēus. *Diehl.*

ālea, -ae *f.* [*orig. inc.; sunt qui conferant c. ind.* akṣáḥ *'alea', v. Leo Meyer, Vergl. Gramm. d. griech. u. lat. Spr.* I^2 *484. Th.*]. ISID. orig. 18, 60 alea, id est ludus tabulae, inventa a Graecis in otio Troiani belli a quodam milite nomine Alea, a quo et ars nomen accepit (*sim.* GLOSS. IV 14, 26. 205, 49. 473, 51. V 165, 17. *brevius* V 410, 3). GLOSS. κυβεία. κύβος. κόττος. κοττισμός. tefil (*anglos.*). V 424, 21 genus ludi. 262, 22 ubi nummi ad ludendum. 165, 15 alea quasi bellum quod alterum facit victum, alterum victorem. 165, 16 tabula ad ludendum eo quod alter alio victo vincet. 490, 46 *lect. inc. cf.* 1. aleo. *forma* alia: CORP. IV 2119 (*cf.* ALBIN. gramm. VII 297, 14) *et saepius in codicibus, ex. gr.* VARRO rust. 1, 4, 3 *cf.* PLIN. *p. 1522, 34.* *inde a* PLAVTO *in usu est.*

proprie: v. Mau, Leonhard, Hartmann, PW. I 1358 sq. ludere alea, aleam *sim.*: GLOSS. II 354, 12 κοττίζω aleam ludo. 356, 23 κυβεύω aleo, aleam ludo (III 76, 44). II 14, 33 aleam ludit κοττίζει, κυβεύει. TITIVS or. frg. Macr. sat. 3, 16, 14 ludunt alea studiose, delibuti unguentis, scortis stipati. CIC. Phil. 2, 56 vel in foro alea ludere. CARM. Suet. Aug. 70 postquam bis classe victus naves perdidit, aliquando ut vincat, ludit assidue aleam. OV. trist. 2, 471 sunt aliis scriptae, quibus alea luditur, artes. PAVL. FEST. p. 52 cybios genus piscis, quia piscantes id genus piscium velut aleam ludant. SEN. apocol. 14 Aeacus iubet illum alea ludere pertuso fritillo. IVV. 8, 10 si luditur alea pernox. SVET. Claud. 33 aleam studiosissime lusit; de cuius arte librum quoque emisit; solitus etiam in gestatione ludere, ita essedo alveoque adaptatis, ne lusus confunderetur. Nero 30 quadringentis in punctum sestertiis aleam lusit. PAVL. dig. 47, 10, 26 si aleam luserit. 11, 5, 4, 2 quod in alea lusum est. 11, 5, 4 pr. (?). EDICT. praet. Vlp. dig. 11, 5, 1 pr. apud quem alea lusum esse dicetur. *ibid.* aleae ludendae causa. VLP. dig. 11, 5, 1, 2. ANTH. 323, 1 ludis, nec superas, Vltor, ad aleam. PS. CYPR. aleat. 8 alea ludes (*ibid. bis* aleae tabula qui ludit). 11. CAPITOL. Ver. 4, 6 fertur et nocte perpeti alea lusisse. SCHOL. Hor. carm. 2, 1, 6. SVET. Claud. 39 multos ... ad aleae lusum admoneri iussit (*cf.* Cal. 41 ne ex lusu quidem aleae compendium spernens). MACR. sat. 1, 7, 22. AMBR. Tob. 11, 39 victus aleae ludo. COD. Iust. 3, 43, 1 pr. alearum lusus. PLAVT. Curc. 355 talos poscit sibi in manum, provocat me in aleam, ut ego ludam. 609 elusi militem, inquam, in alea. RHET. Her. 4, 21, 29 hic, quos homines alea vi<n>cit, eos ferro statim vincit (*cf.* CORP. IV 2119 vici Nuceriae in alia *denarios tot* fide bona. *sic* perdere in alea: CIC. Phil. 2, 56 POMP. dig. 17, 2, 59, 1). CIC. Catil. 2, 10 quod si in vino et alea comissationes solum et scorta quaererent (Phil. 13, 24 in lustris, popinis, alea, vino tempus aetatis omne consumpsisses. *cf.* COLVM. 1, 8, 2 PLIN. paneg. 82. LAMPR. Comm. 9, 1 in convivia et aleam convertit *sumptum*). CIC. Phil. 2, 56 hominem ... lege, quae est de alea, condemnatum (*et bis ibid. cf.* HOR. carm. 3, 24, 58 vetita legibus alea. PS. CYPR. aleat. 6 alea est quam lex odit. AMBR. Tob. 11, 38. 11, 39 aleae ... legibus oboedire *Hunnos.* ISID. orig. 18, 68 de interdictione aleae. *cf.* alearius). HOR. epist. 1, 18, 21 quem damnosa Venus, quem praeceps alea nudat. OV. ars 1, 452 non cessat perdere lusor et revocat cupidas alea saepe manus. Pont. 1, 5, 46 nec tenet incertas alea blanda manus (MART. 4, 14, 7 blanda vagus alea December). 4, 2, 41 nec vinum nec me tenet alea fallax (SEN. apocol. 15). OV. rem. 146 NVX 75. SEN. dial. 12, 17, 4 *Caligulae* lugentis sororem alea solacium fuit. benef. 7, 16, 3. PERS. 5, 57 hic campo indulget, hunc alea decoquit. PLIN. nat. 14, 140 quantum alea quaesierit, tantum bibit. MART. 4, 66, 16. 13, 1, 8. 14, 15, 2 dum sit maior, quam talis, alea saepe mihi. 14, 19 (18), 1 alea parva nuces et non damnosa videtur. QVINT. inst. 6, 3, 72 IVV. 1, 88. 11, 176 turpis. 14, 4 damnosa. TAC. Germ. 24 aleam ... sobrii inter seria exercent (LAMPR. Comm. 2, 8). SVET. Aug. 70 aleae indulgens (PS. AVR. VICT. epit. 1, 21 studiosissimus aleae lusor). 71 aleae rumorem nullo modo expavit. Cal. 41 glorians ... numquam se prosperiore alea usum. Claud. 5 aleae infamiam subiit. Vit. 4 Claudio per aleae studium familiaris. Dom. 21 alea se oblectabat. FRONTO p. 128, 23 N. alea in castris frequens. PAVL. dig. 44, 5, 2, 1 si in alea rem vendam, ut ludam. VLP. dig. 22, 3, 19, 4 in alea gestum esse contendatur. GELL. 14, 1, 24 cur tandem non de alea quoque ac de calculis et alveolo audent dicere, quisnam ibi ludentium vincat? TERT. pall. 5 dabo catharticum ... aleae Curii et vinolentiae Antonii (*cf.* aleator). CYPR. Demetr. 10 alea prodigus (*cf.* GLOSS. *sub* 1. aleo *p. 1521, 17*). PS. CYPR. aleat. 5 aleae tabula (6. 7. 8). 9 quando se aleae auctorat. 11 fuge aleam. *ibid.* aleam noli respicere. CAPITOL. Ver. 10, 8 aleae cupidissimus. AMM. 14, 6, 25 pugnaciter aleis certant. AMBR. Tob. 11, 39 ad unum aleae iactum. PHYSIOGN. 29 aleae deditos (88. 103 SIDON. epist. 8, 11, 8). SIDON. epist. 1, 8, 2 student pilae senes, aleae iuvenes.

proverbialiter et translate; cf. Otto, Sprichw. p. 12. SVET. Iul. 32 iacta alea est (esto *Erasmus*), inquit (ἀνερρίφθω κύβος). *cf.* PETRON. 122 vers. 174 iudice Fortuna cadat alea. AMBR. epist. 82, 8 incerti eventus quaedam, ut dicitur vulgo, alea. VARRO rust. 1, 18, 8 temptare quaedam sequentes non aleam, sed rationem aliquam. 1, 4, 3 ubi salubritas non est, cultura non aliud est atque alea (alia *trad.*) domini vitae ac rei familiaris. CIC. div. 2, 36 non perspicitis aleam quandam esse in hostiis deligendis? HOR. carm. 2, 1, 6 periculosae plenum opus aleae (*cf.* PORPH. *ad l.*). sat. 2, 5, 50 perraro haec alea fallit. OV. ars 1, 376 talibus admissis alea grandis adest. LIV. 1, 23, 9 non contenti libertate certa in dubiam imperii servitiique aleam imus. 31, 35, 1 tam celerem aleam universi certaminis timens. 37, 36, 7 tutam fore belli aleam (HEGES. 3, 17 brevi damno totius belli aleam lusi. 5, 30 varia atque incerta bellorum alea. COD. Theod. 7, 17, 1 *a. 412* istis ... ad belli aleam praeparatis. COMMENT. Lucan. 7, 107 aleam belli temptare. SCHOL. Hor. carm. 2, 1, 6 cogit alea belli). LIV. 40, 21, 6 filios non commissurum in aleam eius ... casus (42, 50, 2 ut in aleam tanti casus se regnumque daret. AMM. 24, 2, 14 omnes aleae casus experiri festinans). 42, 59, 8 ne ... summam rerum temere in non necessariam aleam daret. MANIL. 1, 916 repetitaque rerum alea. SEN. clem. 1, 1, 7 magnam adibat aleam populus Romanus, cum incertum esset *eqs.* (benef. 3, 11, 1). epist. 58, 34 non exigua temporis mercede magnae rei aleam redimit. 99, 12 nihil ille perdidit nisi aleam in damnum certiorem. 117, 20 subibo (-to *codd.*) huius voti aleam (*cf.* nat. 4 praef. 7 *ubi* aleam *pro* litem *Muretus.* COLVM. 3, 21, 6 primum neglegentiae vindemiatoris aleam subeat. APVL. met. 4, 15 ancipitis machinae subivit aleam). COLVM. 1 praef. 8 an bellum per obsessa maris et negotiationis alea sit optabilior. 8, 2, 5 rixosarum avium lanistae, cuius ... patrimonium, pignus aleae, victor gallinaceus pyctes abstulit. LVCAN. 6, 7 placet alea fati (6, 603). PLIN. nat. praef. 7 M. Tullius extra omnem ingenii aleam (taliam *codd.*) positus. FRONTIN. grom. p. 44, 6 magna ... alea est, litem ad interdictum deducere. ANTH. 198, 53 ubi quaeritur alea mortis. POMP. dig. 18, 1, 8, 1 aliquando ... et sine re venditio intellegitur, veluti cum quasi alea emitur (PAVL. dig. 18, 4, 7). SCAEV. dig. 22, 2, 5 si modo in aleae speciem non cadat. GELL. 18, 13, 1 Saturnalibus Athenis alea quadam festiva et honesta lusitabamus huiuscemodi. AMM. 26, 6, 12 aleam periculorum omnium iecit abrupte CLAVD. 21, 365 nec constitit alea castris nutatura semel. SIDON. epist. 4, 6, 3 bene factum est, quod anceps iter ... distulistis neque intra iactum tantae aleae status tantae familiae fuit. CASSIOD. var. 3, 1, 1 cavete subito in aleam mittere quos constat tantis temporibus exercitia non habere.

derivata: alearis, alearius, aleator, aleo *subst. et verb.* *Ihm.*

1. (Ālea) *nom. vir. v. s.* alea *p. 1521, 15.*

2. Alea, -ae, Ἀλέα. *opp. Arcadiae.* PLIN. nat. 4, 20 (*ubi trad.* aleae, alae). STAT. silv. 4, 6, 52 *qualem Herculem* Aleae (taleae *Matr.*) lucis vidit Tegeaea sacerdos. Alea Minerva *ibi culta*: STAT. Theb. 4, 288 templumque Aleae nemorale Minervae. *cf. Wentzel, PW. I 1358, 4.* *heros oppidi eponymus* **Aleus,** -ī, Ἄλεος. HYG. fab. 162 p. 16, 1 Auge, Alei filia (98 p. 93, 3). 14 p. 46, 24 *ubi trad.* egei. EXC. barb. p. 240, 4 ed. Frick Aleu *gen.* *abiit in nom. serv.* CORP. VI 156 (*a. 105*) *minister.* *cf. Thrämer, PW. I 1365.* *Diehl.*

ālēāris, -e *ab* alea. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 25 *in os* immittimus ceram vel tabellam alearem aut feruleam et ductu contrario fasciolae corrigere temptamus depravata.

āleārius, -a, -um *ab* alea. PLAVT. Mil. 164 ut ne legi fraudem faciant aleariae (*cf.* alea *p. 1521, 55 sqq.*). AMM. 28, 4, 21 amicitiae aleariae (*plur.*). *Ihm.*

Aleasiumara, -ae *nom. mul. celt.* CORP. XII 1124 (*Aptae*) Aleasiumarae Viri f. *Diehl.*

āleātor, -ōris *m.* [*ab* alea. *Th.*]. GLOSS. κοττιστής. κυβευτής. κυβιστής, *passim.* IV 474, 1 aleator: lusor cupiditatis (*sic saepius*). II 566, 8 tebleri (*anglos., cf.* V 338, 20). V 264, 39 *v.* 2. aleo. NOT. Tir. 42, 35. PLAVT. Rud. 359 o Neptune ..., nec te aleator nullus est sapientior; profecto nimis lepide iecisti bolum. PVBLIL. A 33 aleator quanto in arte est potior, tanto est nequior. *cf. Otto, Sprichw. p. 13.* CIC. Verr. 2, 33 lenonum, aleatorum, perductorum nulla mentio fiat (LACT. inst. 6, 17, 19). 6, 33 aleatoris Placentini castra commemorabuntur. Catil. 2, 23 omnes aleatores, omnes adulteri (*cf.* QVINT. inst. 2, 4, 22 TRYPH. dig. 50, 16, 225). Phil. 3, 35 impudicis, aleatoribus, ebriis servire (2, 67). 5, 12 ille legit aleatores, legit exules, legit Graecos. 8, 26 cavet mimis, aleatoribus, lenonibus. off. 3, 91 mendacem esse, aleatorem, furacem, ebriosum. Att. 14, 5, 1. IMP. AVG. epist. frg. Suet. Aug. 71 lusimus per omnis dies forumque aleatorum (*codd.*, -rium *edd.*) calfecimus. ASCON. tog. cand. 96 Curius ... notissimus fuit aleator (*cf.* TERT. pall. 5). MART. 5, 84, 5 aedilem rogat udus aleator. QVINT. inst. 2, 4, 22 aleator pauper. DIG. 11, 5 de aleatoribus. VLP. dig. 21, 1, 4, 2 aleatores et vinarios (21, 1, 25, 6). 21, 1, 19, 1 aleatorem ... furem. PORPH. Hor. epist. 1, 8, 21. PS. CYPR. aleat. 1. 6 o aleatorum noxia ... nequitia. *ibid.* aleatores cum prostitutis mulieribus ... nocturnas vigilias ... celebrant. 8. 9. 11 esto

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

potius non aleator, sed christianus. ANTH. 323 tit. SPART. Did. 9, 1 quod gulosus fuisset, quod aleator. COD. Theod. 3, 16, 1 (*a. 331*) marito ... ebrioso aut aleatori aut mulierculario. AMM. 28, 4, 31 aleatorum vocabulum declinantes. AMBR. Tob. 11, 38 aleatorum conventicula. PS. AVR. VICT. orig. 3, 5 hodieque aleatores posito nummo opertoque optionem collusoribus ponunt. SIDON. epist. 5, 17, 6 ad pyrgum vocabat aleatores. ENNOD. dict. 19 tit. 19, 1 deforme aleatoris studium. ISID. orig. 18, 64. 18, 66 a peritis aleatoribus. *fem. adi.* **āleātrīx,** -īcis. PS. CYPR. aleat. 5 aleatricem manum dico ..., quae libidinoso studio consuevit, id est aleae tabula.

āleātōrius, -a, -um *ab* alea, aleator. CIC. Phil. 2, 67 suggerebantur ... damna aleatoria [IMP. AVG. epist. frg. *v.* aleator *p. 1522, 77*]. PAVL. FEST. p. 8 alveolum tabula aleatoria. GELL. 18, 13, 6 ad sophisma diluendum ac refellendum ritu aleatorio vocatus erat. SIDON. epist. 2, 9, 4 aleatoriarum vocum. *neutr. pro subst.*: SIDON. epist. 2, 2, 15 pilae vacamus ..., donec ... aleatorium lassis consumpto sphaeristerio faciat. *Ihm.*

āleātrīx *v.* aleator. **Aleb** *v.* Chali.

1. **Aleba,** -ae *nom. mul. celt.* CORP. II 5223 (*Olisipone*) Aleba Arconis f. ... mater. 755 (*in Lusitania*) Aleba Celti f.

2. **Aleba** *statio Illyrici.* RAVENN. p. 218, 9 s Sapua Aleba. p. 217, 20 s Apeva Sapua.

Alebece *opp. Galliae Narbonensis.* PLIN. nat. 3, 36 Alebece (*sic Riccard., alii* alebecae, alaebaece) Reiorum Apollinarium.

Alebiōn, -onis, *Apollodoro* Ἀλεβίων, *Neptuni filius prope Rhodani ora ab Hercule occisus.* MELA 2, 78, *ubi trad. acc.* albiona. *cf. Knaack, PW. I 1359 et suppl. I 51.*

Alebo, -ōnis *nom. celt.* CORP. V 5218 (*ad lacum Larium*) v. f. veter. leg. VIIII C. Alebo Castici f. 7072 (*Taurinis, periit*) ⟨P.⟩ Coelio Alebonist (*sic trad.*) f. Stel. Nigro. 7803 (*prope Albingaunum, periit*) Tretius Aleboni (*sic*) f. *Diehl.*

aleb(ris), -e *ab* alere. *active*: PAVL. FEST. p. 25 alebria bene alentia. GLOSS. alibre alimentum. II 566, 4 alero nutrimentum. V 590, 20 alebr⟨i⟩a bona quibus alimur. II 14, 35 alerius εὔτροφος θρεμβος γροφευς (*θρεπτός? τροφεύς*). II 565, 50 alerius bonus alumnus (*male ex* εὔτροφος *versum*). V 342, 20 alerius nutritor. V 438, 34 alibre alimenta habens. CAES. civ. 3, 48, 1 ab alebribus *coni. Holder.* *passive*: GLOSS. IV 206, 6 alebre polchrum bene educatum. IV 477, 17 alebre quod bene a quibus alitur (V 264, 59). 481, 7 alisae quod bene alitur. *V.*

Alebus *amnis Hispaniae citerioris.* AVIEN. ora 466 diu incolis carens sibi sonorus Alebus amnis effluit. *Diehl.*

alec, alecātus *v.* hall-. **Alēcius** *v.* Alethius.

alecria *v.* alectorius.

alectori(us), -a, -um [*vocabulum graecum, cf. c.* ἀλέκτωρ. *Th.*]. GARG. MART. med. 30 catapotia Corneliana alectoria (all- *codd. optimi*) fiunt ex brassica ... dicuntur alectoria (all- *codd. optimi*), quod post balneum sumpta circa cantum gallorum alvum incipiunt commovere. *hanc originationem veram esse non credo, intellego potionem quae alvum allicit ciet ducit.* *f.* **alectoria** *sc. gemma.* PLIN. nat. 37, 144 alectorias vocant in ventriculis gallinarum inventas, crystallina specie, magnitudine fabae, quibus Milonem Crotoniensem usum in certaminibus invictum fuisse videri volunt (SOL. 1, 77 *ubi* alectorius *codd.*). 1, 37, 54 alectoriae. ISID. orig. 16, 13, 8 a l e c t r i a quasi alectoria; in ventriculis enim gallinaceis invenitur. *V.*

Alectorius *nom. gent., ab* ἀλέκτωρ? CORP. VIII 7186 (*Cirtae*) Alectori Gulosi. *Otto.*

alectoros lophos (ἀλέκτορος λόφος), quae apud nos crista dicitur, folia habet similia gallinacei cristae plura, caulem tenuem, semen nigrum in siliquis PLIN. nat. 27, 40. 1, 27, 23 alectorolophus quae crista. *V.*

?**Alectryon,** -onis, Ἀλεκτρυών. HYG. fab. 97 p. 91, 1 Leitus Alectryonis (*trad.* pithus lacreti) et Cleobules filius. *cf. Martis satelles in alectryonem mutatus ipso nomine non allato* AVSON. 336, 27.

Alecturia *opp. apud Cimmerios.* RAVENN. p. 369, 14 (Guido p. 533, 23 Allecturia). p. 177, 10 A l e c t u r u m. *contulerunt edd.* Ἀλέκτορος φρούριον *Dionis Chrysostomi.*

alecula *v.* halecula. **Aledea** *v.* Eldaa. **Aledius** *v.* Allius.

Alēī campī, *Ciliciae,* Ἀλήιον πεδίον, *cf.* Ale. CIC. carm. frg. Tusc. 3, 63 ut ait Homerus (Z *201*) de Bellerophonte: qui miser in campis maerens errabat Aleis (*trad.* alienis). OV. Ib. 257 quique (*i. Bellerophon*) ab equo praeceps ⟨in⟩ Aleis (*trad.* alienis) decidit arvis. PLIN. nat. 5, 91 campi Alei (*trad.* alaei *et* aleii). HYG. fab. 57 p. 60, 12 in campos Aleios (*trad.* alienos). *nota* AVIEN. orb. terr. 1036 caespes ... Alē[t]ius. *cf. Hirschfeld, PW. I 1360.* *Diehl.*

?**Aleitenius** *nom. gent. ex titulo male descripto.* CORP. X 7782 (*Caralibus*) L. Aleitenio Diadumeno. *Otto.*

Alēius *v.* Allius *et* Alei campi.

Alelen *acc. urbs Africae gentis Phazaniorum supra minorem Syrtim.* PLIN. nat. 5, 35.

Alemannī *v.* Alamanni.

Alēmōn, -onis, *quasi* Ἀλήμων, *nom. myth.* OV. met. 15, 19 nam fuit Argolico generatus Alemone quidam Myscelus: *Crotona condidit.* *patronym.* **Alēmonidēs,** -is, *quasi* Ἀλημονίδης, *Alemonis filius, i. Myscelus.* OV. met. 15, 26. 48 Alemonidem *vel* -en *ante cons.* *cf.* Alemone. *Diehl.*

Alemōna *dea dicta ab alendo, cf.* alimentum. TERT. anim. 37 superstitio Romana deam finxit Alemonam alendi in utero fetus. *Otto.*

[**Alemone**?] *in gigantum catalogo.* HYG. fab. praef. p. 10, 9, *ubi coniecerunt*: Alcyoneus Alemon Palaemon Almops. *Diehl.*

Alendus, -a *cogn. fictum ab alendo.* CORP. XI 1298 (*haud procul a Placentia*) C. Domi⟨tius⟩ Alendu⟨s⟩ Cremon⟨a⟩. V 5151 (*Bergomi*) M. Betutius M. l. Inachus ... Corneliae P. l. Alendae. *Otto.*

Alennius *v.* Allius.

?**Alentius,** -ī *cogn. vir. lat.* (?). HIER. epist. 138 Alentium diaconum. *Diehl.*

Alēnus, -a *v.* Allius.

1. **āleo,** -ōnis *m.* [*ab* alea. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 29 aleonem aleatorem. GLOSS. II 354, 13 κοττιστής aleator aleo. V 438, 32 aleo cottistis id est cottilator (*an* -zator?). IV 473, 50 aleo (? *trad.* alea *cf.* CYPR. Demetr. 10 *p. 1521, 80*) prodigus (*cf.* V 264, 3. 344, 54). V 264, 42 alealea (*i.* aleo, alea) cotista et locus ubi tablizant (*cf. Stowasser, Archiv 9, 565*). PHOC. gramm. V 413, 5 quae in o puram desinunt e vocali praeposita masculini generis sunt, ut hic ganeo aleo labeo, quae nominativum et vocativum solum habent (*sim.* PS. PRISC. de acc. 19 gramm. III 522, 30). NAEV. com. 118 pessimorum pessime, audax, ganeo lustro aleo. CATVLL. 29, 2 impudicus vorax et aleo (29, 10 *cf.* QVINT. inst. 9, 4, 141). TERT. fug. 13 aleones et lenones. AMBR. Tob. 11, 38 aleonum concilium iudicavit. PS. AMBR. paenit. 18 te ... exercitio aleonis intentum. *titulus fabulae*: NON. p. 147 Pomponius Aleonibus. p. 166. 408.

2. **āleo,** -āre [*ab* alea, *cf.* aleator. *Th.*]. GLOSS. II 356, 23 κυβεύω aleo, aleam ludo. *cf.* V 264, 39 aleatur cotizat g(raece). *v. Landgraf, Archiv 9, 363.* *Ihm.*

Aleōn *vel* **Aleōs,** ὁ Ἀλέων, *amnis prope Erythras Ioniae.* PLIN. nat. 31, 14 Erythris Aleos (*v. l.* alios) amnis pilos gignit in corporibus. 5, 117 Aleon fluvius. *cf. Bürchner, PW. suppl. I 52.* *Diehl.*

āleph *indecl., n.* AMBR. in psalm. 118 serm. 1, 1 prima littera *apud Hebraeos* aleph dicitur, cuius interpretatio doctrina est (HIER. epist. 30, 2. 5). HIER. epist. 20, 3. 5. 78, 34. nom. hebr. p. 48, 8 alef mille sive doctrina (sit. et nom. p. 160, 2). tract. in psalm. 111 p. 206, 13 primus versiculus ex aleph scribitur. 119 p. 219, 12. 16. ISID. orig. 1, 3, 4 apud *Hebraeos* prius dictum est aleph, deinde ex simili enuntiatione apud Graecos tractum est alpha, inde apud latinos 'a' (quaest. test. 9). *Plenkers.*

Alepius *v.* Alypius. **aleps** *v.* adeps.

Alere *fluv. Galliae, nunc* Indre. RAVENN. p. 298, 17. *Diehl.*

Aleria *opp. Corsicae,* Ἀλαλία *a Phocaeensibus conditoribus nominatum; cf. Hülsen, PW. I 1366.* HEROD. 1, 165 οἱ Φωκαιέες ἐν ... τῇ Κύρνῳ ... ἐκ θεοπροπίου ἀνεστήσαντο πόλιν τῇ οὔνομα ἦν Ἀλαλίη. DIOD. 5, 13 *corrupte* Κάλαρις. PTOL. 3, 25 Ἀλερία κολωνία (Οὐαλερία *duo codd., cf.* ZONAR. 8, 11). 8, 8, 7. STEPH. BYZ. Ἀλλαλία, πόλις ἐν Κύρνῳ ..., τὸ ἐθνικὸν Ἀλλαλιαῖος. ELOG. Scip. carm. epigr. 6, 5 hec cepit Corsica Aleriaque urbe (*a. 459/295*). MELA 2, 122 Aleria (Aperta *trad.*) et Marciana coloniae. PLIN. nat. 3, 80 colonias Marianam, a C. Mario deductam, Aleriam a dictatore Sulla. FLOR. epit. 1, 18, 16 Aleriae (Baleriae *Nazar., Leid.*) urbis excidio. ITIN. Anton. Aug. p. 85, 6 Aleria. GREG. M. epist. 6, 22 episcopo Aleriae de Corsica. 11, 58 Aleria atque Aiacium civitates Corsicae. **Alirēnsis, Alarēnsis, Alerīnus** *adi. et incolarum vocabula.* GREG. M. epist. 1, 77 in ecclesiam ... Alirensem. 1, 79 ecclesia Alarensis (Alir- *unus cod.*). CONC. Later. a. 649 Mansi 10, 867 C Bonoso Alerino episc(opo). Βωνώσου ἐπισ(κόπου) Ἀλερίας.

[**alerius**] *v.* alebris.

Alerius *nom. gent.* CORP. VI 31147 (*a. 139*) Alerio Maximo tribuno *equitum singularium.* ?**Alerōnius** *nom. gent.* CORP. VI 34356 (*periit*) C. Aleronius '*nomen fortasse non recte descriptum*'. *Otto.*

alers, allers [*orig. inc.; cf. esse videtur cum* sollers, iners. *Th.*]. GLOSS. II 401, 26 πεπαιδευμένος alers doctus eruditus. II 566, 13 alers eruditus (IV 307, 20 aleas eruditus). V 520, 6 allers sollers. 536, 35 allers doctus. 438, 44 allers doctus eruditus. *V.*

Alerta *statio Aquitaniae, Avarico Biturigum vicina.* TAB. Peut. 2, 3. *Diehl.*

āles, -itis *m. et f.* [*ab* ala. *Th.*]. ISID. orig. 12, 7, 3 alites *dictae*, quod alis alta intendant. *vulgariter* alis *cod. V* CATVLL. 66, 54 HIL. gen. 192 (*codd. AB*), *quam formam damnat* PROB. app. gramm. IV 198, 12 ales, non alis. *abl. sing. adiectivi* aliti SEN. Med. 1025 SOL. 56, 12. AMM. 31, 7, 7. alite HOR. epod. 3, 14 FLOR. Verg. p. 185, 12. *forma hexametro apta, ut* CIC. Arat. 470 OV. am. 3, 12, 24 met. 10, 587 GERM. 131 SIL. 3, 365. 4, 338. 8, 555. 9, 622. 12, 67. 460. 17, 415 STAT. Theb. 4, 287. 312 ANTH. 273, 1 AVIEN. Arat. 336 SIDON. carm. 5, 414. *gen. plur.* alituum LVCR. 2, 928. 5, 801. 1039. 1078. 6, 1216 VERG. Aen. 8, 27 MANIL. 5, 369 STAT. silv. 1, 2, 184 LACT. Phoen. 157 AVIEN. orb. terr. 1358 CLAVD. carm. min. 27, 77 MAR. VICTOR aleth. 2, 173 *cf.* PRISC. gramm. II 355, 24 SERV. Aen. 1, 635. 6, 653. 8, 27. *de prosodia*: MART. CAP. 3, 301 in nominativo ... e ... contrahunt ... ales. *peccatum* ante ălitem DRAC. Romul. 10, 109. *genus anceps est, sed multo crebrius femininum quam masculinum; in carminibus ubi*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

commodum etiam masculinum est. nota: VERG. Aen. 12, 247 fulvus Iovis ales. SIL. 12, 56 ales fulva Iovis. OV. met. 2, 544 ales Phoebeius. SIL. 5, 79 Phoebea ales. OV. am. 2, 6, 55 ales Iunonia. ANTH. 199, 69. 230, 1 Iunonius ales. SIL. 12, 95 *de Daedalo* novus ... ales. ANTH. 415, 48 *de eodem*: nova ... ales *sim. cf.* PORPH. Hor. epod. 10, 1. *nota etiam* OV. met. 10, 328 ipsaque, cuius semine concepta est, ex illo concipit ales, *ubi res duplex genus postulavit.* GLOSS. *πτηνόν, ὄρνις, ὄρνεον*; alites aves, volucres, volatilia *sim. cf.* ITIN. Alex. 50 *de petra Aorni*: est ei nomen ex celsitudine, quam nec alites supervolitent. *numerus singularis pro plurali saepius*: SOL. 2, 45 hoc genus alitis praeterquam ibi nusquam gentium est. ANTH. 389, 12 alitis hinc, pecudes (-is?) vivit genus omne natantum (hinc alites *Riese, etiam sequentia mutans*). *exemplorum, quae habebam, sub II complura omisi.* PLAVT. *et* TER. *non habent.*

I ***de variis rebus***: *volucris, alis praeditus*: 1 *de animalibus fabulosis, deis, daemonibus, heroibus, sim.*: *adiective et substantive*: *proprie*: PACVV. trag. 397 angues ... alites (HOR. epod. 3, 14 serpente. FLOR. Verg. p. 185, 12 AVG. civ. 18, 13 p. 272). CATVLL. 66, 54 ales equos. OV. am. 3, 12, 24 *de Pegaso* (GERM. 207 Sonipes *astrum*. SOL. 7, 23 AVIEN. Arat. 545. *cf.* SIDON. epist. 8, 9 vers. 3 hinnientis). VERG. Aen. 5, 861 *Palinurus mortuus* se sustulit ales ad auras. catal. 14, 9 Amor (HOR. carm. 3, 12, 4 Cythereae puer. PERVIG. Ven. 55 pueri. DRAC. Romul. 2, 75 *de Amore*: vix caelum liquerat ales. 2, 109 se subtrahit ales [10, 145]. 6, 79 remigat ammotis pinnarum plausibus ales. 8, 495 flammiger ales ... puer. 10, 165 impiger ales *cf. l. 30*). HOR. carm. 1, 2, 42 sive mutata iuvenem figura ales in terris imitaris, almae filius Maiae (PRIAP. 9, 10 deus ales. OV. met. 2, 714. epist. 15, 68 nuntius ales. VAL. FL. 4, 385 Cyllenius ales [ANTH. 743, 5 CLAVD. rapt. Pros. 1, 77]. STAT. Theb. 1, 292 impiger ales ... Cyllenia proles. 4, 287. 605. 4, 794 puer ales. 7, 64 ales Maenalius. silv. 5, 1, 102 Tegeaticus [SIDON. carm. 7, 20 *ex coniectura*]). HOR. carm. 4, 11, 26 Pegasus (CARM. epigr. 1111, 19 Pegasus *astrum*). PROP. 2, 30, 31 si nemo extat, qui vicerit alitis (*i. Iovis in aquilam versi*) arma (DRAC. Romul. 8, 440 Iovis alitis Helena proles). OV. met 13, 710 Aëllo. GERM. 248 ales Perseos effigies (LVCAN. 9, 680 zephyro convertitur ales. STAT. Theb. 1, 545 aureus ... ales. DRAC. Romul. 14, 5 auro genitus Iovis ales). SEN. Oed. 102 carmen alitis (*i. Sphingis*) ... ferae (STAT. Theb. 2, 505 Oedipodioniae domus alitis). 902 *Daedalus* alitem expectans suam *i. Icarum* (*cf.* SIL. 12, 95 *de Daedalo*: novus ... ales. ANTH. 415, 48). SIL. 17, 538 imago. TERT. apol. 22 p. 208 spiritus. ANTH. 273, 1 somno. CLAVD. 28, 597 Victoria. PAVL. NOL. carm. 6, 84 *de Gabrihele*: elabitur ales ad auras. 16, 185 angelus. *additur abl.*: HOR. carm. 4, 1, 10 *Venus* purpureis ales oloribus. TERT. nat. 1, 14 *dii* alites plan⟨t⟩a, fronte et tergo.

translate, in imagine: SIL. 12, 67 *Hannibal* alite vectus equo. AVSON. 146, 26 dextera *notarii*. NOT. dign. occ. 6, 58 equites Mauri. 2 *translate de motuum generibus, ventis, iaculis, al; adiective*: CIC. Arat. 470 emergunt alite lapsu e terris volucres. OV. met. 10, 587 passu volat alite virgo *Atalante*. GERM. 131 *Virgo* abit alite cursu. SIL. 12, 460 saltu tramittitur alite Ganges *a tigride*. SOL. 30, 27 *lupi Aethiopici* in saliendo ... nisus habent alitis (alites *M*). 56, 12 feminas aliti pernicitate. AVIEN. Arat. 336 alite procursu sese in convexa ferebat Virgo. AMM. 31, 7, 7 velocitate. SIL. 4, 338 *quamvis Vfens* alite planta ... ferretur (8, 555). SEN. Med. 1025 curru. VERG. Aen. 8, 430 austri. STAT. Theb. 4, 312 vento. APVL. met. 5, 21 flatus. PLIN. nat. 34, 138 alitem *mortem* ... fecimus (*sc. pinnato ferro usi*). SIL. 3, 365 plumbo (9, 622). 17, 415 iaculo. PRVD. perist. 14, 46 ales ignis fulminis in modum vibratur. psych. 323 arundo nervo pulsa. SIDON. carm. 5, 414 telo. CLAVD. 15, 477 *de gruibus*: ordinibus variis per nubila texitur ales littera. *nota cum infin.*: PAVL. NOL. carm. 27, 3 aegra redire, ales abire dies. *incertissimum adv. comparativi* **ālitius**: IVL. VAL. 1, 9 p. 18, 18 alitius (*in palimps. Taur.* altius *legit Mai*) ... refert.

II ***avis, volucris***: A *de* ***genere*** *vel* ***specie*** *non accuratius definita*: 1 *generaliter cum aliis universi partibus*: CATVLL. 64, 152 feris ... alitibusque. LVCR. 5, 801 genus alituum variaeque volucres (5, 1078. ARNOB. nat. 2, 59 alites et volucres ceterae *i. animalia volatilia*). VERG. Aen. 8, 27 animalia ... alituum pecudumque genus. 9, 484 canibus ... alitibusque. HOR. epod. 5, 100 lupi et Esquilinae alites. OV. met. 8, 873 equa ... ales ... bos ... cervus. SEN. Oed. 930 quae tigris aut quae ... ales? PLIN. nat. 18, 202 alitum quadrupedumque. 19, 10 piscium et alitum. APVL. met. 5, 27 alitibus bestiisque. ANTH. 389, 12 homines, armenta ... alitis ... pecudes (-is?) ... genus omne natantum. CHALC. comm. 197 (*vers.*) puer ... arbos ... ales ... ex undis animal ... virgo. AVSON. 418, 17 aeris ales quadrupedesve ... serpens ... pecus aequorum ... cymbala ... pulpita . . tympana. MARCELL. med. carm. 24 *inter multarum rerum naturae nomina*. VEN. FORT. Mart. 2, 79 pisce alite fruge. *al.* 2 *per se ipsas spectatae*: *de natura, moribus, captu, al.*: CIC. nat. deor. 2, 101 *aer* volatus alitum sustinet. VARRO ling. 5, 75 primum nomen *animalium in aere viventium* nominem alites. LVCR. 2, 928 in pullos animalis vertier ova cernimus alitu⟨u⟩m. 5, 801 genus alituum variaeque volucres ova relinquebant exclusae tempore verno. 5, 1039 alituum ... genus alis omne videmus fidere. 6, 818 Averna loca alitibus summittere debent mortiferam vim (821). OV. met. 7, 770 *canes* non segnior alite ludit *fera*. 8, 213 ante volat comitique timet, velut ales, ab alto, quae teneram prolem produxit in aera nido. 10, 328 ipsaque, cuius semine concepta est, ex illo concipit ales. 15, 467 alite vesci. ars 2, 481 ales habet, quod amet. rem. 207 alite capta aut lino aut calamis. am. 2, 6, 23 non fuit in terris vocum simulantior ales. Pont. 2, 2, 37 accipitremque timens pennis trepidantibus ales audet ad humanos fessa venire sinus. hal. 6 concussisque levis pennis ... evolat ales. PHAEDR. 1, 13, 8 *vulpes ad corvum*: si vocem haberes, nulla prior ales foret. SEN. Oed. 605 nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas permutat hiemes ales et caelum secans tepente Nilo pensat Arctoas nives. Phaedr. 817 nulla *tela Hippolyti* sine alite descendent. PLIN. nat. 2, 189 *in boreis partibus* varias effigies animalium provenire et maxime alitum in multas figuras gigni volucres. 8, 36 ⟨ut⟩ *serpentes* supervolantes ... alites haustu raptas absorbeant. 9, 2 sors alitum, quibus vita pendentibus. 10, 15 aquilarum pinnae mixtas reliquarum alitum pinnas devorant. 10, 56 nec ulla ales excepto struthocamelo, maius corpore inplens pondus. 10, 137 alitum colloquia. 10, 156 est ... pumilionum genus non sterile in his (*gallinis*), quod non in alio genere alitum *evenit*. 11, 104 *locustae* tanto volant pinnarum stridore, ut aliae alites credantur. 11, 155 struthocamelus alitum sola ... utrimque palpebras habet. 17, 1 *depugnante* circa pendentes *fructus* ... cum alitibus *homine* 17, 36 *terram* recentem exquirunt inprobae alites vomerem comitantes. 18, 202 ut in alitum ... genitura, esse quosdam ad conceptum impetus. 19, 10 est sua gloria et Cumano *lino* ... ad ... alitum capturas. 19, 116 *alum* adversus improbitatem alitum depascentium semina coctum. 25, 16 ne qua ales intret *segetem*. MART. 9, 55, 1 *luce (i. die) propinquorum* plurima mittitur ales. 13, 61 inter sapores fertur alitum primus Ionicarum gustus attagenarum. 14, 217 non tantum calamis, sed cantu fallitur ales. ITALA Is. 16, 2 (Barnab. 10, 3) eritis ... tamquam alites pusillis ablatis. PERVIG. Ven. 3 vere nubunt alites. TIBERIAN. carm. 1, 15 has per umbras omnis ales plus canora quam putes cantibus vernis strepebat et susurris dulcibus. ITIN. Alex. 50 *est petrae Aorni* nomen ex celsitudine, quam nec alites supervolitent. LACT. Phoen. 157 *Phoenix* alituum stipata choro. IVVENC. 4, 81 ales uti dulces solita est sub corpore pullos obice pennarum circumconplexa fovere. CARM. de Sod. 113 si quis plumat senio modulatior ales. AVSON. 413, 2 iambe pinnis alitum velocior. AMM. 19, 2, 12 undique inaestimabiles copiae in modum alitum ferebantur. CLAVD. 14, 21 murmur querula blandius alite. rapt. Pros. 3, 141 sic aestuat ales, quae teneros humili fetus commiserit orno adlatura cibos. PAVL. NOL. carm. 20, 208 *tamquam* ruptis cassibus ales evolat. 24, 449 sicut ... alites pares in unum convolant. AVG. gen. ad litt. 3, 6 quod ... *aeris* humidum est, hoc portat alitum corpora. EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 948 nullus alitum sine pedibus esse potest, utpote qui pastum consequuntur e terra. ISID. orig. 12, 7, 3. *speciatim alitum rapacium*: CATVLL. 64, 152 dilaceranda feris dabor alitibusque praeda. VERG. Aen. 9, 484 canibus data praeda ... alitibusque. 10, 558 alitibus linquere feris. HOR. epod. 5, 100 insepulta membra different ... Esquilinae alites. 17, 12 addictum feris alitibus ... Hectorem. OV. fast. 3, 807. SEN. Oed. 930 quae saeva visceribus meis incurret ales? Phoen. 318 praebebit alitibus iecur. Thy. 1032 saevis pabulum alitibus iacent. LVCAN. 7, 837 omnisque cruenta alite sanguineis stillavit roribus arbor (840). PLIN. nat. 10, 73 neque *hirundo* rapinae ceterarum alitum obnoxia est. SIL. 2, 269. 13, 873 STAT. Theb. 11, 191. 12, 213 uncis alitibus non hos potius supponimus artus? CALP. decl. 51 diris alitibus exponi. APVL. met. 5, 27 ITALA deut. 28, 26 (Monac.) IVST. 2, 13, 12 AVSON. 345, 9. AMM. 28, 6, 13 ut rapaces alites advolarunt inritamento sanguinis atrocius efferatae. 29, 6, 15 OBSEQ. 70 RVFIN. Orig. in exod. 7, 4 PRVD. perist. 11, 66 CARM. de resurr. 117 MAR. VICTOR aleth. 2, 173. *de alitibus auspicia facientibus, saepius translate i. q. omen, auspicium, οἰωνός. cf.* PORPH. Hor. carm. 4, 6, 24 meliore alite, hoc est meliore auspicio. epod. 10, 1. SCHOL. Stat. Theb. 3, 64 mala ales: id est malum augurium. GLOSS. III 435, 24 alites *οἰωνοί*. IV 307, 37 aves praepetes. IV 429, 10 ales avis ambrosia. CATVLL. 61, 20 bona cum bona nubet alite virgo. HOR. carm. 3, 3, 61 Troiae renascens alite lugubri fortuna. 4, 6, 24 potiore ... alite. epod. 10, 1 mala soluta navis exit alite. 16, 24 secunda ratem occupare ... alite. MACER carm. frg. 4. OV. met. 13, 771 Telemus ... quem nulla fefellerat ales. VAL. FL. 1, 361 adest quamvis arcentibus Idmon alitibus. SIL. 5, 59 ales, priscum populis de more Latinis auspicium, cum bella parant mentesque deorum explorant super eventu ... damnavit vesci (5, 90). 5, 405. 13, 820 STAT. Theb. 2, 693. 3, 64. 483. 3, 496 dextris ... profundum alitibus praetexe diem. 3, 504. 3, 665 vēnis ... aut alite visa bellorum proferre diem. 8, 205. APVL. Socr. 18 p. 160 cum ... difficultas belli et facultas itineris et tranquillitas maris et clementia ventorum per ... alitum vias ... exploranda est. p. 161. AMM. 15, 7, 8 quae ... augurales portenderent alites scientissime callens. PRVD. Symm. 2, 565 his ... auspicibus felix adfuit ales. CLAVD. 7, 9 procede secundis alitibus. 22, 216 MART. CAP. 1, 26. *dubium*: EVGRAPH. Ter. Ad. 547 primus porro obnuntio: hoc est, malum nuntium vel accipio vel ales perfero. *nota significationem propriam in disciplina augurali*: FEST. p. 197 oscines aves Ap. Claudi[an]us esse

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ait, quae ore canentes faciant auspicium ... alites (aut *cod.*), quae alis ac volatu, ut buteo sanqualis aquila inmusulus vulturius. picus autem Martius Feroniusque et parra et in oscinibus et in alitibus habentur (p. 3 SERV. auct. Aen. 1, 394. 3, 246 (*additur*) quae *alites* si fuerint prosperae, 'praepetes'; si adversae, inebrae [ISID. orig. 12, 7, 77 inhibae] vocantur. CIC. nat. deor. 2, 160 avis quasdam, et alites et oscines, ut nostri augures appellant, rerum augurandarum causa esse natas putamus. div. 1, 120 eadem ... efficit in avibus mens, ut tum huc, tum illuc volent alites, tum in hac, tum in illa parte se occultent, tum a dextra, tum a sinistra parte canant oscines. epist. 6, 6, 7 non ex alitis involatu (volatu *nonnulli codd.*) nec e cantu sinistro oscinis, ut in nostra disciplina est ... auguror. PLIN. nat. 10, 43 nunc de secundo genere *avium* dicamus, quod in duas dividitur species, oscines et alites. illarum generi cantus oris, his magnitudo differentiam dedit. SVLP. APOLL. Gell. 7, 6, 12 praepetes ... esse alites, quas Homerus 'τανυπτέρυγας' appellaverit, quoniam istas potissimum augures spectarent, quae ingentibus alis patulae atque porrectae praevolarent. AMM. 28, 1, 7 quid augurales alites vel cantus monerent oscinum. SERV. auct. Aen. 1, 398 alites ... ostendit cum ait 'stridentibus alis'; oscines vero cum dicit 'et coetu cinxere polum cantusque dedere' (3, 246). *aliis locis opponuntur* oscinibus praepetes.

B *de specie accuratius definita*: 1 *generatim*: *speciei nomine non addito*: VARRO rust. 3, 3, 1 omnium alitum, quae intra parietes villae solent pasci. COLVM. 8, 15, 7 silvestres alites. 9, 14, 7 pinnis aquilae vel etiam cuiuslibet vastae alitis. PLIN. nat. 10, 80 in grandiore alitum genere (10, 165). 11, 156 graviores alitum inferiore gena conivent. 17, 51 natantium alitum. 18, 4 dirarum. 18, 126 ruris alitum ... genera. 18, 208 aestivas ... alites ... hibernas. 23, 28 villarum alites(?). 37, 146 in nido Arabicarum alitum. PS. LACT. Phoen. 145. OBSEQ. 70 alitum, quibus strages cadaverum pabulo est. AVG. civ. 15, 27 quae possunt in aquis vivere non solum mersa sicut pisces, verum etiam supernatantia, sicut multae alites. *speciei nomine addito*: OV. am. 2, 6, 1 psittacus Eois imitatrix ales ab Indis (2, 6, 9 alitis ... rarae). met. 2, 536. 15, 391 *Phoenix* una est, quae reparet seque ipsa reseminet ales (AVSON. 365, 6 Phoenix, reparabilis ales). PLIN. nat. 10, 165 *alites* minores ... ut miluus et accipiter. 18, 249 alitis temporariae, quam cuculum vocant (ANTH. 687, 10). SOL. 30, 29 *de Aethiopia*: illius caeli ales est pegasus. AMM. 22, 15, 25. ISID. orig. 12, 7, 25 halcyon ... quasi ales oceanea. 2 *singillatim*: *coniungitur cum speciei nomine*: VARRO Men. 379 ales gallus. CIRIS 528 haliaeetos ales. PAVL. FEST. p. 113 GELL. 9, 11, 1 AVIEN. Arat. 691 orb. terr. 707 CORIPP. Iust. 1, 349. *pro specie, de qua agitur*: VERG. Aen. 5, 506 timuitque exterrita pinnis ales (*columba*). OV. met. 2, 537 fuit haec quondam niveis argentea pennis ales (*corvus*). 5, 298. 677 nunc quoque in alitibus (*picis*) facundia prisca remansit. 11, 733. 742. 744. LIV. 1, 34, 9 eam alitem (*aquilam*) ... dei nuntiam venisse. 7, 26, 5 tenuit ... ales (*corvus*) captam semel sedem. MANIL. 5, 489 caelo militat ales (*aquila*). *reliqua non pauca imprimis apud* PLIN. nat. *omitto*. *in antonomasia, praecipue mythologice*. *cf.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 5, 488 singula genera alitum diis quibuscunque sacrata sunt. *aquila*: PLIN. nat. 10, 18 *Iovi* ales *aquila* adscribitur. CIC. Arat. 294 summi Iovis ales nuntius. VERG. Aen. 1, 394 Iovis ales, *ubi* SERV. aquila. VERG. Aen. 12, 247 fulvus Iovis ales. HOR. carm. 4, 4, 1 ministrum fulminis alitem. *cf.* PORPH. *ibid.* OV. met. 4, 362 regia ... ales. 6, 517. 10, 157 nulla tamen alite verti dignatur, nisi quae posset sua fulmina ferre. ars 3, 420 MANIL. 1, 343 GERM. 316. 607. 689 armiger uncis unguibus, ante omnis gratus tibi, Iuppiter, Ales. SIL. 4, 113. 127. 12, 56. STAT. Theb. 8, 675 flammiger ales. APVL. met. 6, 15 supremi Iovis regalis ales illa ... rapax aquila. IVL. VAL. 1, 30. AVIEN. Arat. 1008 Iovis armigero ... alite. 1105 HIL. euang. 66 DRAC. Romul. 2, 23. *contra usum* PETRON. 122 vers. 177 de caelo Delphicus ales omina laeta dedit. VERG. Aen. 11, 721 accipiter ... sacer ales. VERG Aen. 12, 862 alitis ... parvae ..., quae quondam in bustis aut culminibus desertis nocte sedens serum canit inportuna per umbras (SERV. noctuam dicit, non bubonem). *gallus*: MORET. 2 excubitorque diem cantu praedixerat ales. PROP. 1, 16, 46 matutinis obstrepit alitibus (*an etiam aliae aves?*). OV. met. 11, 597 non vigil ales ibi cristati cantibus oris evocat auroram. fast. 1, 455 cristatus ... ales. 2, 767 lucis praenuntius ales. PRVD. cath. 1, 1 GREG. TVR. vit. patr. 2, 4. *corvus*: OV. met. 2, 544 ales ... Phoebeius. MANIL. 1, 417 Phoebo sacer ales. SIL. 5, 79 Phoebea ... ales. STAT. silv. 2, 4, 17 APVL. Socr. praef. p. 110. *aliter* LYGD. 6, 8 fulserit (pulserit *A*) hic niveis Delius alitibus; *cf. etiam l. 62 et p. 1528, 4*. *columba*: OV. ars 2, 150 Chaonis ales. LAVS Pis. 91 Acidalia ... alite. SIL. 3, 683 Cythereia ... ales. *cf.* OV. am. 1, 2, 48 *Amor* gravis alitibus. ARATOR act. 1, 671 *spiritus almus* alitis innocuae dignatus imagine cerni. *pavo*: OV. am. 2, 6, 55 ales Iunonia. ANTH. 199, 69. 230, 1 AVIAN. fab. 15, 1. *hirundo, luscinia*: OV. am. 3, 12, 32 Cecropis ales. EPIST. Sapph. 154 Daulias ales. EPICED. Drusi 106. SEN. Herc. O. 192. Ag. 673 Bistonis ales. LAVS Pis. 77 Pandionis ales. PAVL. NOL. carm. 23, 32 illam ... veris avem ... quae viridi sub fronte latens solet avia rura multimodis mulcere modis *eqs.* *ulula*: OV. fast. 2, 89 Palladis alite. MART. CAP. 6, 571 noctividae ... alitis. *olor*: OV. trist. 5, 1, 11 Caystrius ales. *phasianus*: PETRON. 93 ales Phasiacis petita Colchis. STAT. silv. 2, 4, 27 Phasidis ales. 4, 6, 8. *Phoenix*: MART. 6, 55, 2 alitis superbae. 9, 11, 4. AVSON. 336, 16 Gangeticus ales. 410, 9. CLAVD. carm. min. 27, 7 Titanius ales. rapt. Prop. 2, 83 ales longaeva. SIDON. carm. 7, 354 Phoebeius ales. PAVL. NOL. carm. 23, 11 pinnis candida nigris ales (*ciconia*). *pro specie notissima, sive alibi accuratius significata*: AETNA 89 in Ledam candidus ales Iuppiter, ut Danaae pretiosus fluxerit imber (SEN. Phaedr. 301). CVLEX 238 Tityos ... iacet alitis esca (HOR. carm. 3, 4, 78 SEN. Ag. 18 OCTAVIA 622). HOR. carm. 1, 6, 2 scriberis Vario ... Maeonii carminis alite *i. olore* (2, 20, 10 album mutor in alitem. 2, 20, 16). epod. 17, 67 Prometheus obligatus aliti (SEN. Herc. f. 1207 VAL. FL. 4, 72. 5, 176). PRIAP. 3, 5 *Ganymedes* raptus ab alite sacra (MANIL. 5, 25 Iuppiter Alite tectus). OV. am. 1, 6, 66 inque suum miseros excitat ales (*gallus*) opus. fast. 4, 482 amissum cum gemit ales Ityn. MANIL. 1, 783 *Corvinus*, qui gestat in alite Phoebum (FLOR. epit. 1, 13, 20). SEN. Herc. O. 1889 alesque (*Stymphalis*) sequi iussa sagittas *Herculis* (1813 PANEG. 3, 3). LVCAN. 6, 676 feta tepefacta sub alite (*aquila*) saxa (*aëtitae*). PRVD. cath. 5, 102 ventus anhelitu crassa nube leves invehit alites (VVLG. num. 11, 31 ventus ... coturnices detulit. SALV. gub. 1, 43. SEDVL. carm. pasch. 3, 210 alite multa carnis opima dedit). CLAVD. 20, 310 vasta velut Libyae venantum vocibus ales cum premitur calidas cursu transmittit harenas *eqs.* (*struthocamelus*). AVIAN. fab. 21, 1 parvola progeniem terrae mandaverat ales (apol. 21 alauda). SIDON. carm. 7, 205 alite (*accipitre, sim.*) vincit aves. *cf.* GLOSS. Plac. V 5, 33 *et* 46, 6 ales aquila sed (vel) omnes aves possunt dici ales. 3 Ales *sidus, gr.* Ὄρνις, *i. q.* Avis: CIC. Arat. 46 *Fides* inter flexum genus et caput Alitis haesit. namque est Ales avis lato sub tegmine caeli quae volat et serpens geminis secat aera pinnis *eqs.* 85 *Sagittam* propter nitens pinna convolvitur Ales. 258 imponitque pedes duplices Equus; et simul Ales ponit avis caput et clinato corpore tergum. 412. AVIEN. Arat. 633. 959. 4 *translate apud christianos*: AMBR. virg. 3, 2, 8 in vobis quoque ales interior illa, de qua legimus: 'renovabitur sicut aquila iuventus tua', sublime tenens, virgineo praepes volatu, superfluae carnis nesciat appetentiam. HIER. epist. 69, 6 columba spiritus sancti expulso alite taeterrimo, ita ad Noe quasi ad Christum in Iordane devolat. *Bannier.*

Alēsa, Alēsīnus *v.* Halaesa.

alēsco, -ere [*cf. c. got.* alan '*crescere*' *et c.* alere. *Th.*]. NON. p. 248 alescere (adolescere *codd.*, ab olescere *Lindsay*) crescere, unde adolescentem dicimus, *cf.* VARRO *l. 43*. DIFF. ed. Beck p. 35, 61 inter ali[t] et aliscere. alimur ab alio, aliscimus nostra sponte. alisco *legitur etiam* VEN. FORT. carm. 6, 1, 139 *in codd. opt.* *i. q. ali, crescere*: VARRO Cens. 14, 2 adulescentes ab al[l]escendo sic nominatos (*cf.* NON. p. 248 *l. 39*). rust. 2, 4, 19 neque *possunt* congenerati *porci* alescendo roborari. LVCR. 2, 1130 donec alescendi summum tetigere cacumen *res crescentes*. VARRO rust. 1, 2, 6 illic ... quem ad modum quicquam seri aut alescere aut meti possit? 1, 44, 4 quae nata sunt ... in fundo alescunt. 1, 45, 3 radices ... magis sub terra. *translate*: LABER. mim. 84 laus nomine agendi (n. a. *omittunt pars codd. Noni*), nomine gloria alescit (adolescit *pars codd. Noni*). VEN. FORT. carm. 6, 1, 139 unus amor vivo solidamine iunctus aliscat. *cf.* olesco. *v. Mess.*

Alesia, -ae *oppidum Mandubiorum, nunc* Alise-Sainte-Reine. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 90; Hirschfeld, Corp. XIII p. 439.* *in codd. plerumque scriptum est* Alesia; alaesiam: CAES. GALL. 7, 68, 2 *BM*, 7, 76, 5 *B*; elesiam: CAES. Gall. 7, 79, 1 *BM*, 7, 80, 9 *α*; elesiam FLOR. epit. 1, 45 *L*. in Alisiia *praebet titulus Celticus* CORP. XIII 2880, Alisia *nummorum inscriptiones apud Holder l. l.; apud Graecos* Ἀλησία, *contra* Ἀλεσίαν DIO 40, 39, 3, Ἀλαισία POLYAEN. 8, 23, 11 *in archetypo.* CAES. Gall. 7, 69, 1; *cf.* 7, 69, 2 *sqq.* 7, 68, 2 ad Alesiam castra fecit. 7, 68, 3. 7, 76, 5 ad Alesiam proficiscuntur. 7, 77, 1. 7, 79, 1 ad Alesiam perveniunt. CAES. civ. 3, 47, 5 meminerant *milites* ad Alesiam magnam se inopiam perpessos ... discessisse. LIV. perioch. 108 ad Alesiam misit. OROS. hist. 6, 11, 7 dum haec ad Alesiam geruntur. TAC. ann. 11, 23 apud Alesiam obsederint. VELL. 2, 47, 1 circa Alesiam. CAES. Gall. 7, 80, 9 ab Alesia processerant. 7, 68, 1 Vercingetorix Alesiam, quod est oppidum Mandubiorum, iter facere coepit. 7, 79, 3 ex oppido Alesia. PLIN. nat. 34, 162 in Alesia oppido. CAES. Gall. 7, 84, 1 arce Alesiae. HIRT. Gall. 8, 14, 1. 8, 34, 1. *adi.* **Alisiēnsis**: VEN. FORT. vita Germ. 11, 36 in pago Alisiense. *Jacobsohn.*

Al.esso *in vasculis Gallicis.* CORP. XIII 10010, 87 Al.esso.

Alēsus *v.* Halaesus. **Aleta** *v.* Alata.

pāgus Aletānus *in Vocontiorum agro occidentali.* CORP. XII 1711 L. Voturio Maximo, aedili pagi Aletani, patri C. Voturi Aviti.

Aletē, -ēs *cogn. mul. graec.* CORP. IX 5278 (*ad Truentum, periit*) Gargonia Alete. V 7525 (*Aquis Statiellis*) *fort. latet* Valeriae M. l. Alete.

Aletea *v.* Aletheia.

Alētēs, *acc.* -ēn, *abl.* -ē, Ἀλήτης. *nom. myth.* 1 *Troianus, Aeneae socius*: VERG. Aen. 1, 121 grandaevus. 9, 244 annis gravis atque animi maturus. 9, 305 fidus. 2 *Thebanus*: STAT. Theb. 3, 176 grandior aevo ante rogos ... concilium infaustum dictis mulcebat Aletes. 3 *Aegisthi filius*: HYG. fab. 122 tit. Aletes (p. 105, 3. 124 p. 106, 7). 122 p. 105, 11 Aleten. 4 *Hippotis filius*,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Corinthiorum rex, de quo cf. Toepffer, PW. I 1369,5. VELL. 1,3,3 Aletes, sextus ab Hercule, Hippotis filius, Corinthum, quae antea fuerat Ephyre, ... in Isthmo condidit (1,13,1 ab Alete, Hippotis filio, erat condita *Corinthus*). HIER. chron. a. Abr. 916 Alethes. EXC. barb. p. 306, 5 *et* 7 ed. Frick Alitus. BEDA chron. III p. 262,80 Alethis. *cf.* Alatis. *ab hoc rege fort. appellatur* **Aletodōrus,** -ī, Ἀλητόδωρος, *episcopus Corcyrae*: PATR. Nicaen., *ubi traditur in laterculis latinis* (1,167. 2,166. 3,165) Apollodorus, *in graeca* Ἀλιτόδωρος, *sim. in versionibus syriis. cf. Gelzer in praef. p. XLII.*

Alethea *v.* Aletheia.

Aletheia, Alethea, Alethia, -ae, -aes, Ἀλήθεια, *nom. serv. mul. et cogn.* CORP. X 2536 (*Cumis, periit*) Instania (mulieris) l. Aletheia. CORP. VI 12346 ⟨...⟩iae (mulieris) l. Alethea⟨e⟩. 12292 Arellia M. l. Alethea (*hoc potius voluit lapidarius quam* Alehea). XI 5451 (*Asisii*) Asudia C. l. Alethea. CORP. VI 16750 Octavia Alethia. 27840 Turulliaes M. l. Alethiaes. VIII 12675 (*Carthagine*) Alethia Aug. serva. CORP. II 2272 (*Cordubae*) Cornelia Aletea. CORP. VI 16066 Iulia C. l. Aletia. 23737. IX 1877 (*Beneventi*) Maria C. l. Aletia. X 5211 (*Casini*) Clodiae (mulieris) l. Aletiae. XI 5854 (*Iguvii*) Cubrena L. l. Aletia. V 609 (*Tergestae*) Cominia L. l. Aletia. 1293 (*Aquileiae*) Seiai (mulieris) l. Aletiai. 5486 (*prope Comum*) Polia L. f. Aletia. VIII 16638 (*Theveste*) S(extiai?) Rogatai Aletiai. *aeon Valentinianorum* Alethia IREN. 1,1,1 Nus et Alethia *et passim apud eundem.* *Diehl.*

Alethēs, -ētis, Ἀληθής, *cogn. vir.* CORP. VI 35807 d. m. Restuta Aletheti coniugi bene merenti fecit. *cf.* Alethius. *cf.* Alete.

alethia, -as *f.*, ἀλήθεια. *tit. carminis* MARII VICTORIS.

Alethia *v.* Aletheia.

alethinus, -a, -um, ἀληθινός. EXPOS. mundi 31 p. 110 Sarepta et Caesarea et Neapolis et Lydda purpuram al⟨i⟩tinam *mittunt orbi. at* 47 p. 117 horidzam, purpuram bonam alicem, *ex quo item* alitinam *iubet fieri Gothofredus, videtur esse glossa* alicam *ad eam quae praecedit* ὄρυζαν. *V.*

Alethinus, -ī *cogn. vir., quasi* Ἀληθινός. CORP. VI 7947 (*e columb.*) Q. Accaeo Alethino.

Alethius, -ī, Ἀλήθιος, *cogn. vir. signorum modo fictum ab* ἀληθής, *plurimi ut fit christiani.* CORP. II 4330 (*Tarracone*) Alethi ave. CARM. epigr. 1366 (*Albae Helvorum, a. 512*) *acrostichide proditur* Alethius ⟨c. v.⟩. *in codd. litterae* t *plerumque non aspiratur*: *rhetor Burdigalensis saec. IV med.*: AVSON. 196 tit. Alethio Minervio filio rhetori. 196, 5 rhetor Alethi. 192 tit. Latinus Alcimus Alethius rhetor. SIDON. epist. 2, 7, 2 Alethium. *cf.* Alcimus *p. 1517, 22.* CLAVD. carm. min. 23 tit. deprecatio in Alethium quaestorem. *presbyter Gallus et episcopus Cadurcus saec. V in.*: HIER. epist. 121, 1 Alethium presbyterum (PAVL. NOL. epist. 33 tit. dilectissimo fratri Alethio Paulinus. GREG. TVR. Franc. 2,13 Alithium [alaetium *C1*]). AVELL. p. 559, 21 Alecium presbyterum *Gallum* (p. 560, 16. 25) *a. 516/517.* *episcopus Vasionensis*: CONC. Carpent. a. 527 p. 42, 3 Aletius (p. 43, 19 Massil. a. 533 p. 61, 9). 26 Alicius. Araus. a. 529 p. 53, 23 Alethius *et* Aletius (Aurel. a. 541 p. 96, 26). p. 54, 20 Alicius *et* Alitius (Aurel. a. 541 p. 99, 7). CONC. Aurel. a. 549 p. 111, 6 Alecius (*v. l.* alethius alicius alesius) episcopus ecclesiae Lactorensis. CONC. Tolet. a. 589 (Mansi 9, 1002^B) Alicius Gerundensis ecclesiae episcopus. *Diehl.*

Aleticius *v. sub* Aletius.

Alētīnī *v.* Aletium.

aletis, -idos *f.*, ἀλῆτις. HYG. astr. 2, 4 p. 37, 9 *Athenienses* quod ea (*Erigone*) se suspenderat instituerunt uti tabula interposita pendentes funibus se iactarent ut qui pendens vento movetur. quod sacrificium ... aletida[s] appellant, quod eam patrem persequentem cum cane ... mendicam appellabant, quas Graeci aletidas nominant. *v. Wentzel, PW. I p. 1043 sub* Aiora. *V.*

Alētium *opp. Calabriae situm inter Vzentum et Neretum; cf. Mommsen, Corp.. IX p. 3.* PTOL. 3, 1, 67 Ἀλήτιον. STRABO 6, 3, 6 Ἀλητία (*codd.* σαλητπία). *huius putantur esse nummi vetusti, in quibus legitur* ϝαλεθας *vel* Βαλεθας. TAB. Peut. Baletium. *incolae* **Alētīnī.** PLIN. nat. 3, 105 Sallentinorum Aletini.

1. Aletius *et* **Alletius,** -a *nom. gent. cognatum cum* Allius. *cf.* CORP. inscr. etrusc. I 2979 ϑana tutnei aleϑnaś. CORP. VI 1056 (*a. 205*), 4, 68 Alleti Quartine. 69 Aleti Liberalis. 81 Alleti Prime *vigiles.* 11384 Sex. Aletio ⟨...⟩. 34357 C. Aletius (*sic ter*), Aletia. IX 1193 (*Aeclani*) C. Aletio P. f. Lupo ... P. Aletio C. f. Lupo. 2694 (*Aeserniae*) L. Afinio C. f. Tro. patri, Aletiae N. f. matri. X 4596 (*Caiatiae*) Aletia⟨e⟩ Protogeniae Ale⟨ti⟩ Primitiv⟨us⟩ et Vitali⟨s⟩ matri. V 2537 (*Ateste*) P. A⟨le⟩tio P. l. ⟨...⟩amo. 2892 (*Patavi*) Aletia (mulieris) l. Ameryllis. *in tegulis*: CORP. XI 6689, 16 Aleti Rom(ani). V 8110, 37 Aleti Roman(i). *cf.* 8110, 182. III 3214, 10 (*cf.* p. 2328^178). **Aleticius,** -a *nom. gent.* CORP. XII 1602 (*Deae Augustae*) d. m. Aleticiae Doridis Aleticia Trophime alumnulae. *Otto.*

2. Alētius *v.* Alethius.

Aletō *abl., statio Aremoricae.* NOT. dign. occ. 37, 19 *sub duce tractus Aremoriciani* praefectus militum Marten⟨s⟩ium, Aleto. 8 Aleto (*v. l.* alleto). *Diehl.*

Aletodorus *v.* Aletes *4.* **Aletrīnās** *v.* Aletrium *p. 1530, 9.*

Aletrīnī *incolae oppidi in Apulia siti, cf. Hülsen, PW. I p. 1370.* PLIN. nat. 3, 105 Aletrini.

Aletrium *opp. Hernicorum, hodie* Alatri; *cf. Hülsen, PW. I p. 1372.* PLAVT. Capt. 883 ναὶ τὸν Ἀλάτριον (Alatrium *trad.*). STRABO 5, 3, 10 Ἀλέτριον. CORP. X 5832 (*Ferentini*) C. Iúlió C. f. Pub. Rúfó .. praetori, aéd., IIII viro i. d. múnicipió Aletri. LIB. col. I grom. p. 230, 7 Alatrium (Alatrum *cod. E*) muro ducta colonia (*falso, nam municipium fuit; v. infra*). RAVENN. p. 275, 5 Alatrum. **Aletrīnās** *adi. et incolarum vocabulum*: CIC. Cluent. 46 ex municipio Aletrinati (*sic* PRISC. gramm. II p. 348, 21; Larinati *aut* Aletrinate *codd. Cic.*). 49 cum Aletrinatibus (Larinatibus *et* a Larinatibus *pars codd.*). 56 Aletrinates (Larinates *duo codd.*). LIV. 9, 42, 11 (*a. u. c. 448*) praeter Aletrinatem Ferentinatemque et Verulanum omnes Hernici nominis populi Romano bellum indixerunt. 9, 43, 23 Hernicoru͞ tribus populis, Aletrinati Verulano Ferentinati, quia ⟨id⟩ maluerunt quam civitatem, suae leges redditae. PLIN. nat. 3, 63 Aletrinates. CORP. X 4860 (*Venafri, non ante Marcum*) rerum publ. ⟨... Alet⟩rinat(ium) et Interamn. ⟨Lirenat.⟩. 5805 (*Aletri*) divo Maximian(o) s(enatus) p(opulus)q(ue) A⟨letrinatium⟩. 5808 C. Iulio Augusti l. Heleno ex decreto decur(ionum) municipií Aletrinat(ium). 5809 sevirís Augustal(ibus) Aletrin⟨at(ibus)⟩. *Otto.*

alētūdo, -inis *f.* [*cf. c.* alescere, alere. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 27 aletudo corporis pinguedo, *inter glossas Catonianas, ad Catonem refert Jordan in ed. p. 48 adn. 6, conlato* GELL. 6, 22. GLOSS. II 640, 15 τροφή hoc alimonium esca hoc victum hic cibus (*cod. Lugd.*, ciuus *Harl.*) aletudo. *v. Mess.*

Aletum *v.* Aleto.

Aletus, -ī *nom. barb.* CORP. II 733 (*Norbae*) Coria Aleti f. *ibid.* Arenterus S. (?) Aleti f.

Aleuās, -ae, Ἀλεύας. **1** *nom. myth. Larisaeorum tyrannus, Aleuadum proavus, de quibus cf. Toepffer, PW. I 1372.* OV. Ib. 323 Larisaeus Ale⟨u⟩as. 511 sanguis Aleuae (*i. Scopas Aleuades*). **2** *nom. graec.* PLIN. nat. 34, 86 Aleuas (*trad.* aleuuas) *artifex aere fecit* philosophos. *cf.* Alevius.

Alevius, -ī *sign. et cogn. vir. cf.* Aleuas, Ἀλεύας. CORP. VI 11914 *suprascriptum est* Alevi dulcis con amicos. SYMM. epist. 8, 15 tit. ad Alevium. 9, 35 tit. Alevio.

aleum *v.* allium. **Aleus** *v.* Alea.

Alēus *v.* Elis *et* Alei campi. **alex** *v.* hallec.

Alex *fluvius v.* Halex.

Alexa (**Alexās**), -ae, Ἀλεξᾶς, *cf.* Ἀλέξανδρος. *nom. graec., nom. serv. et cogn. lib.* **A** *apud scriptores*: **1** CIC. Balb. 50 Heracliensem Alexam P. Crassus *civitate donavit.* **2** *rex Aegypti qui et* Alexander. *cf.* Alexander *p. 1533, 63.* **3** *apud* HEGES. *Alexander ille cui nupsit Salome. cf.* Alexander *p. 1533, 63.* HEGES. 5, 30, 33 Alexa *Iudaeus coniuratus Iohannis.* **4** NOT. Tir. 114, 75. 76 Agrippa. Alixa. **B** *in titulis*: *praeter unum Carthaginiensem servum Augusti* (CORP. VIII 12893) *tresque Narbonenses* (CORP. XII 5038 T. Paconius T. l. Alexa. 4565 *cf. add.* p. 848 Alexsa *et* 4566 *cf. add.* p. 848 *cogn. lib.* ⟨A⟩lexa), *qui certo Italia erant oriundi, omnia nominis* Alexae *exempla in Italiae finibus inventa sunt, longe plurima ut res fert in urbe. vetustissimus fort. est a. u. c. 754* Q. Ambivius Alexa (Corp. VI 6794 *e columb.*). *nam* CORP. VI 2338 (L. Corneli L. l. Alexae) *et* IV 4797 *Fori Novi rep.* (D. Segulius Alexsa aurufex) *num re vera liberae rei publicae aetati ascribendi sint dubitandum. increbrescit nomen inde ab initio nostri aevi.* *ad declinationem*: *unus* Alexas: CORP. XIV 507 (*Ostiae*) P. Aelius Alexas. *gen.*: CORP. VI 21483 olla Lolliae Fastae Alexaes. *dat.*: CORP. XI 5558 (*Asisii*) T. Vesprio T. l. Alexaei, *contra* 5559 *recte* T. Vesprio T. l. Alexae. V 1204 (*Aquileiae, periit*) Alexe. *ad orthographiam*: Alexs-: CORP. VI 10342. 11017 A. Aemilius A. l. Alexsa. 15865 M. Cluvio M. l. Alexsae. 26918 P. Sudius P. l. Alexsa. 35618 D. Iunius D. l. Alexsa *bis.* XIV 1301 (*Ostiae*) T. Manlius T. l. Alexsa. IX 3989 (*Alba Fucente*) C. Tettieno Sagittae l. Alexsae. 4468 (*in agro Amiterno*) P. Aufidius (mulieris) l. Alexsa. X 3997 (*Capuae*). 8238. XI 6689, 17 (*in tegula*) Alexsa Coeli. V 495 C. Calpurnius C. Frugi l. Alexsa. 5999 (*Mediolani*) C. Cornelius Calvi l. Alexsa. *e Romanis exemplis frequentibus praeter ea quae in columbariis reperta sunt pauca tantum hic apponam*: *e columbariis*: CORP. VI 4129 (*e monumento Liviae*) A. Fonteio Alexae Agapeti. 4897 Alexa Stratonis filius, *cuius frater* Dora. 5226 Ti. Claudius Alexa Liviae Drusi Caesar. l. 5755 C. Licinius Alexa. 5970 Gn. Pomponi Gn. l. Alexae ... Sex. Pomponi Gn. l. Sarapae. 6806 M. Perperna Alexa. 8018 ollas Ti. Claudi Alexae. CORP. VI 10332 L. Licinius L. (mulieris) l. Alexa curator socioru. 24549 Pompeia L. l. Lexis P. Poblicius P. l. Alexa. 33842 Alexae Eburnaes ser. supra cubicul. 34480 L. Appuleius L. l. et (mulieris) l. Alexa. XIV 2475 (*Castrimoenii*) ... re⟩llius L. l. Alexa Asclepia(nus?), *qui est cognatus.* ...⟩ l. Alexandro. 372 (*Ostiae*) act(arius). IV 2964 Paccius Alexa. X 3718 (*Literni*) Q. Hortensius Q. l. Alexa. XI 197 (*Ravennae*) Alexae Triphonis f. coniugi optimo. 4232 (*Interamnae*) P. Opsilius P. l. Alexa. V 1036 (*Aquileiae*) A. Mulvio A. l. Alexae pistori.

Alexamenus, -ī, Ἀλεξαμενός. **1** *nom. graec., Aetolus, de quo cf. Wilcken, PW. I 1374.* LIV. 35, 34, 5. 35, 35 (*saepius*). 35, 36, 1. 9. 35, 37, 1. **2** *nom. serv. fort. suppl.* CORP. XI 5728 (*Tufici*) ⟨A⟩lex.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

am⟨enus. *praeclarus est titulus graecus* INSCR. Wuensch, Seth. Verfl.-Taf. p. 111 Ἀλεξαμενὸς σέβετε θεόν.

Alexander, -drī, Ἀλέξανδρος, *nom. graec.* *ad orthographiam*: INSCR. Gerhard, Etrusk. Spiegel V 107 alcsentre. 84,2 elaχsn⟨t⟩re. 98,2 *et* 118 elaχśntre. *cf.* 107^{a} p. 142. IV 382,1 (*cf.* V 108) elχsntre. *in speculis Praenestinis*: CORP. XIV 4103 Victoria Alixentros. 4099 Mirqurios Alixentrom. 4107 Alixentr. QVINT. inst. 1,4,16 minus mirum, si ⟨in⟩ vetustis operibus urbis nostrae et celebribus templis legantur Alexanter et Cassantra. CORP. XIII 10007,1 (*in pelve, stilo scriptum*) Alxader. -xs- *persaepe in lapidibus legitur tam vetustissimis quam recentissimis*: CORP. I 1091 (P. Trebonius) C. P. l. Alexsander (= VI 9933 *ubi error est puto* Alexander). VI 13164 M. Aurelius M. l. Alexsander (13163). XIV 1387 (*Ostiae*) C. Naevi C. l. Alexsandr(i). III 715. CORP. VI 11406. 34166. *alii Romani*. XIV 2086. 3790. 3898. IX 4055. 4139. 4269. 4432. 4766. 5893 *et* 5921. X 6071. INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 535. CORP. V 2313. 6029. 6630. V 8115,7. XII 4280. 4568. 4689. 4835 (5994). XIII 2057. III 8727. -cs-: INSCR. ephem. epigr. IX 321, *cf. l. 21.* CORP. VIII 3464 (*Lambaesi*) *in antica*: Aurelius Alexander. *in postica*: Αὐρή⟨λι⟩ος Ἀλέξ⟨αν⟩δερ. VII 133 I(ulius) Alesan(der). INSCR. Notiz. degli scavi 1891 p. 289 (*prope Tusculum*) Marius Alecshn⟨...⟩ (*ibid.* vicshit). CORP. VI 4428 (*e columbario Marcellae*) Alexadrus. 31373 (*in titulo semigraeco*) ⟨d.⟩ n. Alexaδri impe⟨ratoris⟩. XV 172 (*paullo post 138*) op. dol. Aeli Alexsad(ri). XIII 2000 (*Luguduni*) Iuli Alexsadri natione Afri civi Carthaginesi omini optimo opifici artis vitriae (*cf.* XV 7001 *in vasculo vitreo* Ἀλεξάνδρου). *ibid.* Alexsius *et* Iuliu⟨s Alex⟩sander. CORP. III 9559 (*Salonis, christ.*) *videtur esse* Alexadi. *cf.* VII 627^{1} (centuria) Alexandi. INSCR. Rhen. Bramb. 151 Alexandiri. CORP. IV 1396 Aleixs(ander). INSCR. Ephem. epigr. VIII 242,3 p. 60 (*in amphora Tarentina*) Alix. CORP. XV 3465 (*in signaculo amphorae, litteris bonis*) Halex. Fau. *alia exempla conlata sunt sub declinatione.* *ad declinationem*: PRISC. gramm. II 224,11 Ἀλέξανδρος Alexander Alexandri (ARS Bern. gramm. suppl. p. 71,22. 100,17. 27. 29). CHAR. gramm. I 83,30 Alexander et Teucer dici debet, sed et Alexandrus et Teucrus dici possunt (*cf.* p. 122,3. 128,2). CORP. VI 36152 A. Pomponius A. l. Alexsandrus. CONST. veteran. 5 test. 6 (Corp. III p. 848 *a. 68*) L. Secura. Alexandrus veteranus. III 6592 (*in Aegypto*) Aurel. Alexandrus quandam signifer leg. II Traianae for(tis) Ger(manicae) natione Macedon. 7532 (*Tomis*) Gaius Aurelius Alexandrus n. Heraclia. PAPYR. Grenfell-Hunt-Hogarth 1900,105 col. 3,16 Alexandrus (*miles*). *nota* INSCR. christ. Rossi I 20 (*a. 295*) Alexandros, *cf.* Alexandra *p. 1538,14.* TAB. cer. Dac. 25 (Corp. III p. 959) ext. Ἀλεξανδρει Αντιπατρι σεκοδο αὐκτωρ σεγναι (*i.* Alexandri Antipatri secundus auctor signavi). *ad* Ἀλέξανδερ *cf. supra l. 44.* *voc.* Alexander: SEN. suas. 1,1. 2 *bis.* SEN. clem. 1,25,1 CVRT. 4,10,29. 6,10,11. HIER. in Mal. prol. CORP. V 1936 (*Concordiae*) ave Octavi Alexander. CIC. ac. 2,85 Alexandros *acc. plur.* *ad etymologiam*: HIER. nom. hebr. p. 66,30 Alexander auferens angustiam tenebrarum. sed hoc violentum (p. 78,17). *cf. infra l. 75.* *ad compendia*: CORP. VI 33289 (*e columb.*) L. Popillius L. l. Alexande(r). *ibid.* T. Lucceius T. l. Alexan(der). 33291 L. Popili L. l. Alexand(ri). IX 2020 (*Beneventi*) L. Vesonius Alexand. 4227 (*Amiterni*) ⟨Q.⟩ Herucius Q. l. Alexand. lanius. LEX pag. Herculan. (Corp. X 3772, *a. 660/94*) 15 A. Pollius P. l. Alexand. V 1837 (*Iuli Carnici*) dom. n̄. invicti imp. M. Aur. Alexand. Aug. 5841 (*Mediolanii*) P. Munatius Alexand. 7283 (*Segusione*). INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 107 (*Florentiae*) Statius Alexand. CORP. XIII 6801 (*saec. III in.*) *bis.* CORP. VI 1057 (*a. 210*) 5,92 Q. Pompei(us) Alexan(der). XIII 10001,33 (*in lucerna*) Alexan. (VIII 10478,2). INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 529 (*Pompeis in tegula*) Domiti Alexan. CORP. XIII 10009,13 (*in vasculo Arretino*) Alexsan. Diomedi (II 4970,16). Alexa *scripturae exempla interpretati sumus* Alexa(s), *quamquam* Alexa(nder) *non semper reiciendum est.* CORP. IX 4074 (*Carsioli*) Alexandri Rufi Alex. Ruf. fi⟨l.⟩. X 1569 (*Puteolis*) C. Marci C. l. Alex. *bis.* 3783 (*Capuae, a. 683/71*) A. Ocratius M. l. Alex. II 5927 Alex. Titini L. s. Alex. *in amphoris*: CORP. IX 6388 B 1. XIII 10002,85 (XV 2689). CORP. V 8116,12 (*in signaculo*) Alex. *ad prosodiam*: *hexametri species* CARM. epigr. 1253 nómen quí retinens tu(úm), magnús Alexander (*ictus sunt, non apices*). *qui* Alexander *nominati sunt, iidem* Alexa *et* Alexis, *quae nomina conferenda.*

I *apud mythographos*: **A** *rex Achivorum*: HYG. fab. 124 p. 106,5 Alexander Eurysthei. **B** *Paris, Priami filius*: PLAVT. Bacch. 946 Mnesilochust Alexander, qui erit exitio rei patriae suae. Mil. 777 Alexandri praestare praedicat formae suam. ENN. trag. 38 quapropter Parim pastores nunc Alexandrum vocant (*propter etymologiam cf.* VARRO ling. 7,82). RHET. Her. 4,30,41 CIC. fat. 34. LVCR. 1,474 ignis Alexandri Phrygio sub pectore gliscens. PLIN. nat. 34,77 Alexander Paris (FIRM. math. 5 p. 76^{v} col. 2 ed. pr. Paris Alexander. figura caelestis Alexandri Paridis. HYG. fab. 91 tit. 92 p. 88,1. 98 p. 92,14. 107 p. 97,15. 270. 273 p. 148,6 Paris Alexander pastor). HOMER. 282 pulcher. 332. 340. APVL. apol. 4 Homericus. AVSON. 420,4. 423,5. 426 DICT. DARES HYG. fab. 90 p. 86,23^{a}. 91 p. 87,6. 14. 110 p. 99,8. 112 p. 99,14. p. 100,8. 113 p. 100,10 *occidit* Achillem Apollo Alexandri figura. HIER. chron. a. Abr. 827 (CHRON. Gall. chron. I p. 633,73). MYTHOGR. 1,208. *titulus fabulae Ennianae*: VARRO ling. 6,83. 7,82 FEST. p. 317. 360 MACR. sat. 6,1,61. *apud artifices*: *in speculis Etruscis et Praenestinis, cf. p. 1531,4 sqq.* PLIN. nat. 34,77 Euphranoris Alexander Paris est, in quo laudatur, quod omnia simul intellegantur, iudex dearum, amator Helenae et tamen Achillis interfector. **II** *apud rerum scriptores*: **A** *Graeci et Asiatici*: **1** *Macedonum rex* **Alexander Māgnus,** *qui nominatur per totam latinitatem inde a* PLAVTO, *passim ab Alexandri rerum gestarum scriptoribus, saepius praeterea a* PLIN. nat. AMM. Alexander Magnus: PLAVT. Most. 775 SVEIVS carm. frg. 4 NEP. Eum. 8,2. 13,1. 2 reg. 2,1. 3,1 LIV. 26,19,7 PLIN. nat. 50^{ies}. TAC. frg. 7 APVL. apol. 22 CENS. 21,9 CYPR. idol. 3 SPART. Carac. 2,2 LAMPR. Alex. 5,1. 13,4. 31,5. 35,1. 39,1 ITIN. Alex. 1 SOL. 16^{ies}. IVST. 15,3,3 prol. 11. 12 AMM. 21,8,3 *al.* HYG. fab. 219 p. 129,19 PORPH. Hor. carm. 3,16,13/14 HEGES. 3,5,4. 30 AVG. civ. 4,4. 12,11 SCHOL. Iuv. 12,47 SERV. auct. Aen. 8,728 *alii.* Magnus Alexander: CIC. Rab. perd. 23 Arch. 24 (*ubi opp.* noster hic Magnus) LIV. 8,3,5. 8,24,17. 9,16,19. 35,47,5. 42,51,11. 45,7,3 SEN. suas. 1,4 VELL. 1,6,5. 1,11,4. 4,41,1 PLIN. nat. 10^{ies}. TAC. ann. 2,73 SVET. Iul. 7 Aug. 18. 50. 94 Cal. 52 Nero 19 SOL. 12,2 PANEG. 2,10. 9,5 AVSON. 287,10 EPIT. Alex. 1 SYMM. orat. 3,7 LAMPR. Alex. 13,1. 35,4. 64,3 AVR. VICT. epit. 35,2 CARM. epigr. 1253 (*Romae*) HEGES. 5,50,2. 5,53,104 HIER. in Dan. 11,3 SCHOL. Iuv. 6,83 SIDON. carm. 2,121. 5,202 epist. 3,12,5 MART. CAP. 6,594. 6,621 PRISC. perieg. 708. *de magni epitheto conferendi sunt loci hi*: CIC. ac. 2,3 off. 1,90 HOR. epist. 2,1,232 LIV. 35,14,6 SEN. suas. 1,3 APVL. flor. 7,23 SOL. 8,7. 9,18 PANEG. 12,8 LAMPR. Alex. 5,2 HEGES. 4,27,1 AVG. civ. 18,42 RAVENN. p. 18,17. ITIN. Alex. 4 Magnus ille (*sc. Alexander*), tu vero Maximi filius (*sc.* domine Constanti). Alexander Macedo: RHET. Her. 4,22,31 CIC. inv. 1,93 RVT. LVP. 1,18 VAL. MAX. 7,2 ext. 11 SEN. benef. 1,13,1 epist. 83,19 FRONTIN. strat. 8^{ies}. AMPEL. 16,3. 31,1. 35,1 TERT. adv. Iud. 7 p. 714. 8 p. 717 FILASTR. 142,5 AVR. VICT. epit. 21,4 SPART. Hadr. 4,9 EVTROP. 2,7,2 AVSON. 326. 419,59 FVLG. serm. 2 HIER. chron. a. Abr. 1569 VVLG. I Macc. 1,1 RVFIN. Clement. 10,25 PORPH. Hor. epist. 2,1,232 AVG. civ. 4,7. 8,5 SERV. georg. 1,57 SVLP. SEV. chron. 2,17,1 MACR. sat. 1,17,14. 1,20,13 CHRON. Macedo Alexander: CIC. Phil. 5,48 GELL. 17,21,34. *cf.* LVCAN. 8,694 SOL. 32,41. Alexander Magnus Macedo: MIN. FEL. 21,3 SPART. Carac. 2,1 TREB. trig. tyr. 14,4 VOPISC. Prob. 1,2 HIER. in psalm. 81 p. 80,9 EPIT. Alex. tit. EPIST. Alex. subscr. CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 140,13 CHRON. Gall. a. 511 chron. I p. 637,209 ITIN. Burdig. p. 606 (*cf.* RAVENN. Guid. p. 536,9) ITIN. Theod. 27 COSMOGR. 2,2. *passim* Alexander. *praeterea appellatur* Alexander rex: VARRO Men. 281 CIC. Tusc. 4,79 SALL. frg. 88 PAVL. FEST. p. 32 VAL. MAX. 3,3,4. 3,3 ext. 4. 9,5,1 PLIN. nat. 6,77. 6,198. 37,193 GELL. 5,2 tit. 5,2,1. 7,8,2 IVST. IVST. prol. 15. rex Alexander: VAL. MAX. 3,3 ext. 1. 4,3 ext. 3. 4,7 ext. 2. 8,11 ext. 2 SEN. dial. 5,17,1 CVRT. 4,1,10 PLIN. nat. 5,134 FLOR. epit. 1,23,2. *epitheta*: HOR. epist. 2,1,241 fortis. TAC. ann. 3,63 victoris. VAL. MAX. 4,3 ext. 3 invicti (*cf.* LIV. 9,18,17). ENNOD. opusc. 3,176 Pellaeus princeps (*cf.* 1,79 Pellaeus ductor). *tractantur eius*: equus: PAVL. FEST. p. 32 PLIN. nat. 6,77. 8,154 GELL. 5,2 SOL. 45,8. *cf.* Bucephalus. successores: QVINT. inst. 12,10,6 FRONTIN. strat. 4,7,34. *cf.* FRONTO p. 204,2 N. comites familiaresque *et* Alexandrini *p. 1534,48.* res: CIC. Arch. 24 LIV. 8,3,5 PLIN. nat. 6,40. 7,95. 32,63 IVST. 21,6,1. IVST. prol. 11 res gestae (EPIT. Alex. tit.). *cf. Peter, Die gesch. Litterat. über die röm. Kaiserzeit (1897) 156.* ira, saevitia *sim. saepe*: CVRT. 7,6,15. 8,5,22. VAL. MAX. 9,3 ext. 1 iracundia. AVSON. 326 pervicaciam. *alii. de obitu fulminato cf.* VERG. catal. 3,7 *Bücheler, Rh. Mus. 38, 511; Vollmer ad Stat. silv. 2,7,94.* *deus colitur* (*utpote Iovis Hammonis filius*): CIC. div. 1,47 nat. deor. 2,69 CARM. de bell. Aeg. 22 VAL. MAX. 7,2,13 CVRT. 6,10,27 *sq.* 6,11,5. 6,11,24. 8,1,42 GELL. 13,4,2 IVST. 11,11,7 *sqq.* 11,11,11. 12,7,1. 15,3,3 SOL. 9,18 (MART. CAP. 6,655) SERV. Aen. 6,322. SVET. Iul. 7 animadversa apud Herculis templum Magni Alexandri imagine. LAMPR. Alex. 5,1 in templo dicato apud Arcenam urbem Alexandro Magno. 31,5 Alexandrum vero Magnum inter optimos et divos in larario maiore consecravit. 35,4 agoni praesedit et maxime Herculeo in honorem Magni Alexandri. *de Alexandri Magni effigie in anulis sim. expressa et vi cf.* TREB. trig. tyr. 14,3 *sqq.* *servatur coliturque corpus*: LVCAN. 9,154. 10,272 PLIN. nat. 37,19 SVET. Aug. 18 Cal. 52 ANTH. 437. *cognominis vel potius appellativi vice fungitur*: PLVT. Pomp. 2 ὥστε καὶ χλευάζοντας αὐτὸν ἐνίους ἤδη καλεῖν Ἀλέξανδρον. LAMPR. Alex. 64,3 quod se Magnum Alexandrum videri volebat (*cf.* 11). TREB. trig. tyr. 22,7 *Aemilianus* Alexander ... vel Alexandrinus (nam incertum id quoque habetur) virtutum merito vocatus est. PS. AVR. VICT. epit. 21,4 *Caracalla* Magnum atque Alexandrum se iussit appellari. *in litteris*: *de epistulis quae feruntur datae ad Alexandrum vel ab Alexandro*: CIC. off. 2,48 exstant epistolae et Philippi ad Alexandrum (2,53 VAL. MAX. 7,2 ext. 10). Att. 12,40,1 (λόγοι συμβουλευτικοί) Ἀριστοτέλους et Θεοπόμπου πρὸς Ἀλέξανδρον. PLIN. nat. 14,58 quod Androcydes sapientia clarus ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Alexandrum Magnum scripsit, intemperantiam eius cohibens *eqs. epistulae mutuae cum Dareo*: CVRT. 4, 1, 7*sqq.* IVST. 11, 12. *epistula ad Olympiadem matrem*: GELL. 13, 4, 2 MIN. FEL. 21, 3 CYPR. idol. 3 AVG. civ. 8, 5. 8, 27. 12, 11. *epistula ad Aristotelem*: GELL. 20, 5, 7*sqq. servatur* epistola Alexandri Magni Macedonis ad Aristotelem (*saec. III vel IV composita*) *in codd. saec. IX et X recentioribusque. extant praeterea* epistola Alexandri *et* prima responsio Dindimi regis Bragmanorum contra Alexandrum regem magnum Macedonum *et* altera responsio Alexandri. *laudatur etiam Calami Indi epistola ad Alexandrum* AMBR. epist. 37, 34*sq.* *de rerum Alexandri auctoribus*: CIC. Arch. 24 quam multos scriptores rerum suarum magnus ille Alexander secum habuisse dicitur (*cf.* de orat. 2, 58. PLIN. nat. 6, 51 Alexander Magnus prodidit [nat. 1 ind. auctor.]. 6, 59 Alexandri Magni comites . . . scripserunt [16, 221]. 32, 63 Alexandri rerum auctores . . . prodidere). atque is tamen, cum in Sigeo ad Achillis tumulum adstitisset: o fortunate, inquit, adulescens, qui tuae virtutis praeconem Homerum inveneris (*cf. p. 393, 72sqq.*). *alia illius dicta laudant*: VAL. MAX. 4, 7, 2 ext. 4, 7 ext. 2. 6, 4 ext. 3. 8, 14 ext. 2 SEN. epist. 53, 10 CVRT. *multa, alii.* *servantur de Alexandro libri hi*: Q. Curti Rufi Alexandri historiarum libri X *et* Alexandri Magni Macedonis epithomae rerum gestarum liber II *et* Itinerarium Alexandri Magni. *memorantur laudes Alexandri Magni* (CIC. de orat. 2, 341 fin. 2, 116. GELL. 7, 8, 1*sq.* *Apionis.* LAMPR. Alex. 35, 1), *vita* (LAMPR. Alex. 30, 3), *historiae vel historia* (SYMM. epist. 9, 72 EXPLAN. in Don. gramm. IV p. 557, 24. FVLG. serm. 2 *Antidamae. cf.* HIER. vir. ill. 11). DVB. NOM. gramm. V 586, 22 palus generis feminini, ut Alexander 'palus erat sicca'. RAVENN. p. 19, 5 in eodem libro Alexandri. *de Alexandro et Choerilo cf.* HOR. epist. 2, 1, 232 (PORPH. *ad l. et ad* 245. 357 ENNOD. opusc. 1, 79). *apud r h e t o r e s in thematibus suasoriarum declamationum, sim.*: CIC. Att. 13, 28, 2 SEN. suas. 1, 1. 1, 8 (contr. 7, 7, 19 exc. contr. 7, 7). 4, 1. 4, 5 contr. 7, 7, 19. RHET. Her. 4, 22, 31 CIC. inv. 1, 93 LIV. 9, 17*sq.* VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 QVINT. inst. 3, 8, 16. 5, 10, 111*sq.* 117*sq.* 8, 5, 24 decl. 323 p. 269 FRONTO p. 160, 9 N. *apud a r t i f i c e s* (*cf. p. 1532, 62. 71sqq.*): CIC. Verr. 5, 135 *pictus Ephesi.* epist. 5, 12, 7 ab Apelle potissimum pingi et a Lysippo fingi volebat (*cf.* ac. 2, 85 HOR. epist. 2, 1, 239*sqq.* VAL. MAX. 8, 11 ext. 2 PLIN. nat. 35, 86 APVL. flor. 7 p. 24*sq.*). *laudantur opera Lysippi* (PLIN. nat. 34, 63*sq.*), *Apellis* (35, 92*sqq.*), *Euthycratis* (34, 66), *Peucestis* (34, 67), *Chaereae* (34, 75), *Euphranoris* (34, 78), *Protogenis* (35, 106), *Philoxeni Eretrii* (35, 110), *Antiphili* (35, 114), *Niciae* (35, 132). PLIN. nat. 37, 8 *Alexander edicto* vetuit in hac gemma (*smaragdo*) ab alio se scalpi quam ab Pyrgotele. 37, 10 Augustus . . . ad devitanda convicia sphingis Alexandri Magni imagine signavit (SVET. Aug. 50). *cf.* TREB. trig. tyr. 14, 3 *sqq.* *ab Alexandro Magno oppida condita sunt permulta,* A l e x a n d r i a (*v. p. 1534, 49 sqq.*) *plerumque appellata; praeterea ab eodem Alexandro nuncupata traduntur in litteris latinis haec loca*: arae (ara) Alexandri (termini Alexandri) *in India et prope Iaxarten*: CIC. epist. 15, 4, 9 PLIN. nat. 6, 46. 62 (SOL. 52, 7 MART. CAP. 6, 694). 6, 110. 6, 45. 12, 24 TAB. Peut. 12, 2/3. 12, 4/5 (*ubi duae arae pictae sunt*) hic Alexander responsum accepit, usque quo Alexander. AMM. 22, 8, 40 OROS. hist. 1, 2, 5. 7, 2, 5 COSMOGR. 2, 2 RAVENN. p. 18, 23*sq.* c a s t r a A l e x a n d r i (*in Aegypto*): CVRT. 4, 7, 2 COSMOGR. 2, 3 OROS. hist. 1, 2, 9. v i c u s A l e x a n d r i (*prope Alexandriam*): AMM. 17, 4, 14. c l a u s t r a A l e x a n d r i (*sub Caucaso, cf.* Alexandria *sub Caucaso*): HIER. epist. 77, 8. COSMOGR. 1, 32 Alexandri Cindos (*ubi* IVL. HONOR. rec. A 32 Cnidos oppidum). RAVENN. p. 43, 12 Alexandria Bucephalos. 13 Albi Alexandri. *alia*: M a g n i A l e x a n d r i a p h a l a n x: SVET. Nero 19 parabat et ad Caspias portas expeditionem, conscripta ex Italicis senum pedum tironibus nova legione, quam Magni Alexandri phalanga appellabat. A l e x a n d r i s t e p h a n o s (*lauri genus*): PLIN. nat. 15, 132. *cf.* PS. APVL. herb. 59 Alexandri c o r o n a, *Victoriae herbae nomen.*

2 *ceteri*: *in litteris latinis memorantur Graeci permulti, imprimis reges et nobiles Macedoniae, Epiri, mediae Graeciae, Aegypti, Syriae*: *in litteris clari sunt*: *Ephesius poeta cognomine Lychnus* (CIC. Att. 2, 22, 7 [*cf.* 2, 20, 6] AVR. VICT. orig. 9, 1. CHALC. comm. 72 *ubi male* Milesius. HYG. astr. 2, 21 p. 63, 8 [*an Aetolus?*]), Cornelius Alexander (PLIN. nat. 3, 124. 16, 16 SVET. gramm. 20) *vel* Alexander Cornelius (PLIN. nat. 7, 155. 13, 119) *vel* Alexander Polyhistor (PLIN. nat. 9, 115. 36, 79. nat. 1 ind. auctor. *passim.* SERV. auct. Aen. 10, 388) *vel* Alexander (VAL. MAX. 8, 13 ext. 7 TERT. pall. 3 HIER. quaest. hebr. in gen. p. 39, 13 MACR. sat. 1, 18, 11 PROB. Verg. ecl. 2, 24 SERV. auct. Aen. 8, 330), Alexander Aetolus (GELL. 15, 20, 8 SERV. auct. Aen. 11, 532 MACR. sat. 5, 22, 4 *cf.* HYG. fab. 2, 21 p. 63, 8), *Cotiaensis grammaticus* (CAPITOL. Aur. 2, 3), *Aphrodisiensis* (RVFIN. apol. 2, 9 p. 590^C^ HIER. adv. Rufin. 1, 20 MACR. *saepe* BOETH. herm. *saepe*), *Numenius* (IVL. RVF. rhet. praef. 1 p. 38), *Philalethes* (RVFIN. hist. 5, 1, 49 *sqq.* VINDIC. med. 1 ('amator veri'). CAEL. AVR. acut. 2, 5 (Laodicensis). *cf. Wellmann, PW. I 1459, 99 et* CARM. epigr. 1253), *qui et Alexis, v. sub voce.* *quasi deus colitur praestigiator Abonutichi* (*de quo cf. Riess, PW. I 1444, 70*): CORP. III 8238 (*in Moesia superiore; cf. Jahresh. des österr. arch. Instituts 6, 1903, Beibl. p. 38*) Iovi et Iunoni ⟨e⟩t Dracconi et Draccena⟨e⟩ et Alexandro. **B** *Romani*: **1** *celeberrimi imperatores*: imp. Caesar M. Aurelius Severus Alexander Aug. *Mamaeae filius, de quo cf. Klebs, Prosopogr. I 215*: FIRMIL. Cypr. epist. 75, 10 RVF. FEST. 22 AVR. VICT. Caes. 24, 1 AMM. 26, 6, 20 HIER. chron. a. Abr. 2239 (CHRON.) vir. ill. 54. 60*sq.* 64 OROS. hist. VINCENT. LER. 17, 26 p. 26 IORD. LIB. pont. INSCR. *passim.* CODD. *passim.* PHILOCAL. fast. Oct. 1 (Corp. I² p. 274) n̄. Alexandri C̄M̄X̄X̄ĪĪĪĪ. *servatur eius vita ab Aelio Lampridio confecta.* CORP. VI 31893^d^ ad nymf. Alexandri (CVRIOS. urb. p. 6, 11). REG. urb. p. 7, 12 nymfeum divi Alexandri. L. Domitius Alexander (*saec. IV in.*): CORP. VIII 7004 (*Cirtae, a. 308/10*) d. n̄. L. Domitio Alexandro. 21959. 22183. *idem memoratur sub nomine Alexandri* (*tyranni*) AVR. VICT. Caes. 40, 28 PS. AVR. VICT. epit. 40, 20 POL. SILV. chron. I p. 522, 62. **2** *alii nobiliores e rerum scriptoribus et titulis*: Ti. Iulius Alexander *praefectus Aegypti*: TAC. ann. 15, 28 hist. 1, 11. 2, 74. 2, 79 SVET. Vesp. 6 HEGES. 4, 28, 3 (*cf. Dessau, Prosopogr. II 164, 92*), *cuius fort. filius aut nepos* Ti. Iulius Alexander Iulianus *cos. a. 117—118* (ACT. Arv. a. 118 Corp. VI 32374, 56. *cf. Dessau, l. c. 165, 95*). CORP. III 14408 Aemilius Alexander prov. Thraciae (*praeses?*). INSCR. Notiz. degli scavi 1889 p. 41 (*Ostiae, aevi Gordiani*) Valerio Alexandro v̄. ē. sub praef. vigil. CORP. XIV 140 (*Ostiae, a. 425—450*) Fl. ⟨Al⟩exander Cresconius v. c. praef. ann. urb. Rom. CORP. V 4122 (*inter Cremonam et Brixiam*) L. Minicio Alexandro *sexviro Augustali.* II 3364 (*Aurgis*) L. Man⟨i⟩lius Alexander *sexvir Aurgitanus.* IX 1698 (*Beneventi*) M. Serveni Alexandri Aug. Claud. Beneventi. VIII 9398 (*Caesareae*) Domitius Alexander Caesariensis duumviralicius equo publico exornatus. II 486 (*Emeritae*) P. Aelius Aug. lib. Alexander tab. provinciae Lusit(aniae). **3** *ceteri e titulis et scriptoribus*: CIC. Att. 13, 2, 2 *servus aut libertus.* VAL. MAX. 8, 4, 1. 2 *servus.* SVET. vita Verg. *cf.* Alexis. *multi in* CODD. *in titulis permulti servi, liberti libertinique inveniuntur inde ab ineunte primo ante Chr. saeculo per totum orbem Romanum; plurimi sunt Romani vel Graeci; paucos praeter eos quos supra attulimus* (*p. 1531, 10sqq.*) *hic apponemus*: *aevi liberae rei publicae sunt*: CORP. VI 2247 A. Caecili A. Cn. l. Alexandri. 16608. X 3789 (*Capuae, a. 656/98*). CORP. VI 3957 (*e columb. Liviae*) M. Livius Alexande⟨r⟩. IV 1397. *in eadem familia pater et filius* Alexander *ex. gr.*: CORP. VI 11391/2. 34613. 35819. VIII 3379 (*Lambaesi*). 8008 (*Rusicade*). CORP. X 82 (*Vibone*) Alexander l. *patrono et patroni filio* C. Segulio Alexandro. CORP. VI 34332 Afrianiae Alexandriae coniugi . . . Valerius Alexander coniux. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 111, 425 (*Miseni*) L. Aemilius Alexand(er) vet(eranus) . . . Alexandria patri. CORP. XIII 2303 (*Luguduni, saec. III*) d. m. Vibio Alexandro Vibia Ale⟨x⟩an⟨d⟩ria mater. CORP. XIV 2182 (*Ariciae*) M'. Avonius M'. l. Menander et M'. Avonius ⟨M'. l.⟩ Alexsander. *ibid.* uxso⟨r⟩. **4** *christiani multi episcopi, presbyteri, martyres apud scriptores* (*praeclarissimus papa Romanus* CANDID. epist. 1 p. 1035 *cf.* 2 p. 1040 HIER. chron. a. Abr. 2125 LIB. pont.) *et in titulis, quorum exemplis iam adhibitis addas*: CARM. epigr. 742. 1808. 1837 CORP. V 8722 (*Concordiae*).

derivata graeca **I** *ab* A l e x a n d r o M a g n o: **1** **Alexandrīni**, -ōrum *i. Alexandri successores*: PROSP. chron. I p. 398, 225. **2** **Alexandrēa** (-īa), -ae, Ἀλεξάνδρεια. *ad f o r m a m*: PRISC. gramm. II p. 73, 2 Alexandria et Alexandrea. *poetarum codd. et scriptorum exhibent promiscue tam -ea quam -ia, tituli vetustissimi praebent -ea*: CORP. III 7241 (*Deli, a. 667/87?*) Alexandreae Italici quei fuere. 14147^5^ (*Philis, a. 737/17.*) praefect⟨us Alex⟩andreae et Aegypti. FAST. cos. Venus. *a. 724/30* (Corp. I² p. 66) bellum Alexandreae. *tituli optimae aetatis et recentiores tam -ea*: CORP. X 1685 *cf. p. 1535, 12.* VI 1564 iuridico Alexandreae (VIII 8934 *Saldis Maurorum, al.; cf. etiam cogn. mul.*), *quam -ia*: CORP. XI 5693 (*Tufici, a. 141*). 5694 (*ibid.*). XIV 2504 (*in agro Tusculano*) proc. Alexandriae ad rat. patrimoni. VIII 2782 (*Lambaesi*) Mellis Diogenis fi. domi Alexandria (*cuius filius* Polianus). II 4136 (*Tarracone*) proc. divi Titi Alexandriae. III 10551 (*Aquinci*). *cf. cogn. mul.* *ad d e c l i n a t i o n e m*: PATR. Nicaen. 1, 93 Alexandrias Micreas (*i.* μικρᾶς). *dat. plur.*: ITIN. Alex. 36 *ad Tanaim* urbem sibi instituit haud disparem magnitudine cognominibus Alexandriis. *acc.*: PROB. Verg. georg. 4, 287 omnes . . . Alexandrias Alexander constituit. *ad c o m p e n d i a*: CORP. III 6747 (*Trapezunte*) Alexandri(a). XIV 2932 (*Praeneste*) proc. Alexandr. (X 3847 *Capuae* proc. A⟨ug⟩ustor. ad Mercurium Alexandr. III 399 *et* 6809 *cf. p. 1535, 9*). FAST. ann. Iul. Antiat. Aug. 1 (Corp. I² p. 248) Aug. Alexan(dream) recepit. CORP. V 2840 (*Patavii*) Alex. XIV 170 *cf.* PAPYR. Bouriant 5 IV 2 (Arch. f. Pap.-Forsch. I 298) 2, 4 *al.* iuridic. Alex. CORP. III 6580 (*a. 194 Alexandreae, cf.* 12045 p. 2045), 2, 10 Alexandr. (13). 2, 23 Alexan. 1, 24 Alex. 6627 (*aevi Augustei, Copti*), 1, 2 Alexand. 1, 24 Alexan. 2, 5 Alex. (9. 18. 31). CORP. X 7535 (*in Sardinia*) C. Iulio Aponiano Alexandr(ea) *an* (-ino)? *sim.* VIII 21115 (*Caesareae*). *cf. p. 1536, 18.* *ad o r t h o g r a p h i a m*: INSCR. numm. Babelon I p. 128, 23 (*a. 61 a. Chr.*) A l e x s a n d r e a. CORP. VIII 3101 (*Lambaesi*) d. m. s. D. Domitio Sardonico Polia A l e c x a n d r i a. *ibid.* Q. Domitio Polia Castris Sardonico. VI 1341 Anniae A l e x a d r i a e ⟨c. f.⟩. *ad r e m m e t r i c a m*: *ubicumque nomen in versu* (*quamvis pessimo*) *locum habet, de* e *vel* i *producta dubitari non quit*: PROP. 3, 11, 13 HOR. carm. 4, 14, 35 PAVL. NOL. carm. 19, 84 CARM. epigr. 214 (*Aquileiae*). 482 (*Tibisci in Dacia*). 547 (*Florentiae*). 627 (*Salonis*). **I** *o p p i d o r u m n o m e n*: **1** *Aegypti oppidum*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

olim appellatum No (HIER. epist. 108, 14 in Os. 2, 9 vers. 5/6), ***ab Alexandro Magno conditum. memoratur in litt. lat. primo a*** LABERIO, ***qui mimum ab hac civitate appellavit*** (GELL. 16, 7, 14), et VARRONE (ling. 5, 100) *et* CIC., ***deinde per totam latinitatem, imprimis in*** BELL. Alex., *a geographis,* CASSIOD. Ios. c. Ap., *in subscriptionibus rescriptorum* CODD., *apud* CHRON. (*locus praeclarus est* AMM. 22, 16, 7 *sqq.*). ITIN. Anton. Aug. *et* RAVENN. *saepius. plerumque nude appellatur* Alexandria, *etiam* Alexandria in Aegypto (LIV. 8, 24, 1. 38, 17, 11 PLIN. nat. 32, 150 SOL. 40, 5. *cf.* CORP. III 6809 [*Antiochiae in Pisidia, saec. I fere med.*] civitas Alexandr. quae est in Aegypto. HIER. chron. a. Abr. 1687) *vel* Aegypti (PLIN. nat. 5, 132 SOL. 54, 7) *vel* ad Aegyptum (CORP. III 399 [*Pergami*] Alexandr. ad Aegypt. X 1685 [*Puteolis, aevi Augustei*] proc. ludi famil. glad. Caesaris Alexandreae ad Aegyptum. VI 8582 proc. Fari Alexandriae ad Hegyptum. AMPEL. 35, 1 Alexandriae ⟨ad⟩ Aegyptum) *vel* Alexandria Magna (PATR. Nicaen. 1, 2. 2, 2 [*contra* 3, 2 *et* 4, 2 Alexandriae, -a]. NOVELL. Iust. 7, 8 in magna Alexandria). *opp.* Minor *Ciliciae, cf. infra l. 48.* *ad structuram: minus usitata sunt haec: ubi:* in Alexandria: LIV. 42, 26, 7 (*cod. Vatic.*). FILASTR. 91 in Aegypto et Alexandria. HIL. c. Aux. 8 ITIN. Anton Aug. p. 57 HEGES. 4, 28, 1 (*contra* 4, 29, 2 in Aegypto et Alexandriae) HIER. vir. ill. 21. 36 chron. a. Abr. 1733. 2089. 2130. 2286 VVLG. Ezech. 30, 14 EXPOS. mund. 36 MART. CAP. 6, 593 *alii.* apud Alexandriam: SPART. Hadr. 20, 2 AMM. 15, 7, 7 HIER. vir. ill. 11 *bis* CASSIAN. conl. 12, 13, 3. 14, 4, 2. 18, 14, 1 MARCELL. chron. II p. 62, 389, 4 PS. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 1. *quo:* in Alexandriam: QVINT. inst. 1, 5, 38 (*inter soloecismos*) VIR. ill. 85, 5. 86, 1. ad Alexandriam: SCHOL. Iuv. 6, 83 SVLP. SEV. dial. 9, 6 *cf.* LIV. 45, 12, 2. ***unde:*** ab Alexandria: CIC. Phil. 8, 23 ut ab Alexandrea discederet (Att. 11, 17^a, 3. *contra* 11, 18, 1 de illius Alexandrea discessu. *sim.* 11, 25, 2). LIV. 31, 43, 5 SVET. Iul. 35 HIL. op. hist. frg. 2, 15. 3, 29 SVLP. SEV. chron. 2, 18, 7. 2, 42, 6. ex Alexandria: CIC. Verr. 6, 145 (*opt. cod. Paris. R*) HIL. op. hist. frg. 2, 5. de Alexandria: HIL. op. hist. frg. 3, 19 HIER. chron. a. Abr. 2249. civitas Alexandria: CORP. III 6809 *v. p. 1534, 69* VITR. 2 praef. 4 FILASTR. 66, 1 MARCELL. chron. II p. 77, 430, 3 *alii.* Alexandria urbs: FVLG. myth. 1 p. 9, 4 HEGES. 2, 13, 20. 4, 27, 1 AVG. civ. 12, 26 CASSIAN. inst. 2, 5, 1 COSMOGR. 2, 3 ISID. orig. 15, 1, 34. EXPOS. mund. 34 ⟨in⟩ metro⟨poli⟩ . . . *Aegypti* Alexandria. AVSON. 419, 34 donum fluminis. *habetur pro persona:* HOR. carm. 4, 14, 35 PLIN. nat. 8, 196 HIER. chron. a. Abr. 2059 adv. Rufin. 2, 27 VVLG. Nah. 3, 8 PAVL. NOL. carm. 19, 84 MAX. epist. p. 2. *nota cogn. opp. Carthaginis:* LAMPR. Comm. 17, 8 ridicule etiam Carthaginem Alexandriam Commodianam togatam appellavit. *circumscribitur ex. gr.:* LVCAN. 10, 9 Paraetoniam . . . urbem. MART. 7, 30, 3 Pharia . . . urbe. **2** *cetera: duodecim enumerat* IVL. VAL. 3, 60. *apud auctores memorantur:* Alexandria Troas (LIV. 35, 42, 2. 37, 35, 2 PLIN. nat. 5, 124. 36, 128 TAB. Peut. 9, 2 RAVENN. p. 108, 9. 362, 16 Guido p. 528, 22), cata Isson *vel* Scabiosa *vel* minor *Ciliciae vel Syriae* (PLIN. nat. 5, 91 CORP. III 12119 ITIN. Anton. Aug. p. 146 TAB. Peut. 10, 4 PATR. Nicaen. 1, 93. 2, 92. 3, 91. 4, 88 ITIN. Burdig. p. 580 ITIN. Theod. 32 RAVENN. p. 358, 9 Guido p. 528, 22. *cf.* CORP. III 226 *in Cilicia, a. 223*), *Sogdianorum* (PLIN. nat. 6, 49 SOL. 49, 3 AMM. 23, 6, 59 MART. CAP. 6, 692), *ad Tanaim* (CVRT. 7, 6, 25 ITIN. Alex. 36 IVST. 12, 5, 12 OROS. hist. 3, 18, 7), Bucephalos (TAB. Peut. 12, 3 RAVENN. p. 43, 12), *Carmaniae* (PLIN. nat. 6, 97. 107 AMM. 23, 6, 49), *ad Caucasum* (CVRT. 7, 3, 23 PLIN. nat. 6, 61 SOL. 54, 2 ITIN. Alex. 33. 46), *cf.* claustra Alexandri, *Arianes* (PLIN. nat. 6, 61. 93 AMM. 23, 6, 69), *Margianes* (PLIN. nat. 6, 47 SOL. 48, 3), *Adiabenes* (PLIN. nat. 6, 42 IVL. HONOR. rec. A 6 COSMOGR. 1, 6 TAB. Peut. 12, 4/5), *Susianes* (PLIN. nat. 6, 138 AMM. 23, 6, 42), *Arachosiae* (PLIN. nat. 6, 92. AMM. 23, 6, 72), *Indiae* (CVRT. 9, 8, 8 RAVENN. p. 72, 18?). RAVENN. p. 43, 5 *cf.* Cotrica.
II *nom. herbae:* DIOSC. 4, 140 *aliud nomen daphnes.* 4, 142 *alterum nomen camelodaphnes. cf.* laurus Alexandrina. **III** *nom. serv. mul., cogn.:* **1** *apud scriptores:* SVET. Nero 50 *nutrix Neronis.* GALLICAN. Avid. 9, 3 *filia Cassii* (CAPITOL. Aur. 46, 12). COD. Iust. 4, 29, 4 (*a. 223*) imp. Alexander A. Alexandriae. 7, 19, 6 (*a. 293*) *impp. Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Alexandriae (8, 53, 19 *a. 294*). *aliae.* GREG. M. epist. 6, 35 (*a. 596*) Alexandriae magnificae feminae relictae quondam Vincomali. 9, 170 ab Alexandria clarissimae memoriae femina. **2** *in titulis* (*de gentilicio cf. p. 1536, 6 sqq.*): *nomen satis crebrum invenitur per totum orbem Romanum, nec tamen in columbariis. e paganis perpaucas appono:* Alexandrea: CORP. VI 12643 Atimetus et Alexandrea. X 7080 (*Catinae*) Numonia Alexandrea. CARM. epigr. 214 (*Aquileiae*) Alexandream. Alexandria: CORP. VI 20987 Laberiae Alexandriae. 24800 Popilia Alexandria. 34341. XIV 603 (*Ostiae*) loc. conces. a Flavia Alexandria (1156 *Ostiae*). 1177 (*ibid.*) Iuliae Alexandriae (1258 *ibid.*). 1300 (*ibid.*) Ofillia Alexandria. 1438 (*ibid.*) d. m. Otaciliae D. fil. Al⟨exan⟩driae iun. . . . Otacilia D. fil. Alexandria sorori. 3677 (*Tibure*) Saufeiae Alexandriae v̄. v̄. Tiburtium. IX 1737 (*Beneventi*). 4364. INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 398. CORP. XI 74 (*Ravennae*). V 4057 (*Mantuae*) Marciae Aurel. Alexandriae c. m. f. 4473. VIII 13041. XII 373. 538. XIII 1753 (*Luguduni, a. 194*) Aufustia Alexandria. III 4035 (*Poetovione, a. 207*) Aureliae Alexandriae. 10553. 14347^5. *christianae:* CORP. VI 31991 Flabiae Alexandriae c. f. X 786 (*Stabiis, a. 535*). 2038. V 6242. 8734. CARM. epigr. 627 (*Salonis*). CORP. III 8862. *de forma non constat:* CORP. VI 33981 Flavia Alexandr. fecit . . . alumnae F(u)lviniae Atticen(i). XIV 4225 (*Bovillis*). IX 1715 (*Beneventi*) Clodiai A. l. Alexand. III 617 (*Dyrrachii*). *alia cognominis exempla congessimus sub* Alexander *p. 1534, 38. cf. p. 1534, 78 sqq.* *abiit in gentile:* CORP. XII 884 (*Arelate*) d. m. Symmacho Alexandria Victoria tatae. XIII 3688 (*Treveris*) Alexandria Prudentia. *a christiana* Alexandria *derivatum est unum masculini exemplum* **Alexandrius,** -ī (CORP. III 8236 *in Moesia superiore, christ.*), *siquidem recte traditur.* *ab* Alexandria *civitate derivatum est adi. et ethn.* **Alexandrīnus,** -a, -um. *legitur in litteris latinis inde a* PLAVTO. *ad orthographiam:* -xs-: TAB. cer. Pomp. 100, 2, 3 (Corp. IV suppl. p. 370) Ptolemei Masyllí fili Alexsandriní. CORP. XII 3329 (*Nemausi*) Tr(aex) Aptus nat. Alexsandrinus. INSCR. Rhen. Bramb. 410 (*Agrippinensi*) Horus Pabec I. f. proreta Alexsandrinus. *ad compendia:* Alexandrin.: CORP. X 3500 (*Miseni*). V 3465 (*Veronae*). VIII 21119 (*Caesareae*). Alexandr.: CORP. X 3617 (*Miseni*). *cf. p. 1534, 76.* Alex.: CORP. X 3504 *et* 3564 *et* 3615 (*Miseni*). XIV 479 (*Ostiae*) Aphrodisio Arpocrationis f. Alex. Al.: CORP. X 3452 (*Miseni*). **A** *adi.* **1** *civitas, urbs, Pharus, bibliotheca, merces, frumenta, sim.:* Alexandrina civitas *vel* civitas Alexandrina: PLIN. epist. 6, 1. 2. 10, 1 TRAIAN. Plin. epist. 7, 1. COD. Iust. *passim.* VOPISC. quatt. tyr. 9, 2. CORP. III 6587 (*Alexandreae, a. 384/389*) nobilissim⟨e⟩ Alexandrinae urbis *et* clarissimos Alexandrinae civitatis. INST. Iust. 1, 20, 5. AVELL. *saepe.* CHRON. *alii.* Alexandrina urbs: CORP. III 6587 *v. l. 23* HEGES. 5, 10, 18 COD. Iust. 1, 3, 18 (*a. 418*) OROS. hist. 7, 28, 23 CASSIAN. Nest. 7, 29, 1 PROSP. chron. I p. 480, 1358 ENNOD. opusc. 2, 46. SVET. Claud. 20 Alexandrini Phari. GREG. TVR. stell. 8 *septimum mundi miraculum est* Pharus Alexandrina. *cf.* CORP. VI 8582 *p. 1535, 14.* XIV 170 (*Ostiae, saec. III med.*) proc. Alex. Pelusi P⟨hari⟩. APVL. apol. 57 caeli. HEGES. 3, 26, 59 lacu. HIER. chron. a. Abr. 1736 bibliotheca. SVET. Aug. 98 mercium. LAMPR. Comm. 17, 7 frumenta. SYMM. rel. 37 (*a. 384/5*), 2 Hispaniensis atque Alexandrinus . . . commeatus. REG. urb. Const. 10 horrea. **2** *bellum, triumphus, classis, legio, sim.:* Alexandrinum bellum *vel* bellum Alexandrinum (*cf.* FAST. cos. Venus. a. u. c. 724 Corp. I² p. 66 bellum Alexandreae): CIC. Deiot. 13 epist. 13, 16, 2. 15, 15, 2 CAES. civ. 3, 112, 11 HIRT. Gall. 8 praef. 8 BELL. Alex. 1, 1. 26, 1. 34, 3 VELL. 2, 88, 1 SVET. Tib. 4 GELL. 7, 17, 3 AMM. 22, 16, 13. 23, 6, 8 bella. *nota incerti, fortasse Hirtii commentarium qui inscribitur* bellum Alexandrinum. *cf.* SVET. Iul. 56. triumphus: VELL. 2, 56, 2 SVET. Iul. 37 Aug. 22. 41. classis: CORP. II 1970 (*Malacae*) praef. classis Alexandrin. VIII 21025 (*Caesareae*) Ti. Claudio Aug. lib. Eroti trierarcho Liburnae Nilí exacto classis Aug. Alexandrinae. COD. Iust. 11, 2, 4 (*a. 409*). *at* CORP. VI 33131 (*e columb.* = 32775) sub praef. classis Alexandriae. III 43 (*Thebis, a. 134*) praef. classis Aug. Alex. CIC. Att. 15, 13, 4 legiones Alexandrinas. CAES. civ. 3, 110, 5 exercitus. CORP. VI 8573 fisci Alexandrini (INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 288. 1901 p. 20 *Puteolis, aevi Domitiani*). 5744 (*e columb.*) f. Alex. **3** *saepe* rex, reges, legati *sim.* Alexandrini. *nota Ciceronis orationem* de rege Alexandrino (CIC. Att. 2, 16, 2 SCHOL. Bob. p. 349 *sqq.* FORTVN. rhet. 2, 22 p. 115, 3. 2, 27 p. 118, 3). AQVILA rhet. 14 p. 26 de rege Ptolemaeo. *cf.* STRAB. 17, 13, 798. **4** *dii, mores, sim.:* SERV. auct. Aen. 8, 698 Varro indignatur Alexandrinos deos Romae coli. CAES. civ. 3, 110, 2 vitae ac licentiae. QVINT. inst. 1, 2, 7 deliciis. FRONTIN. strat. 1, 1, 5 mores. *cf.* PETRON. 31 pueris Alexandrinis (68). **5** *tappetia, talentum, marmor, sim.:* PLAVT. Pseud. 147 tappetia. FEST. p. 359 *talentum.* SEN. epist. 86, 6 marmora (PLIN. nat. 1, 36, 10). CAPITOL. Ver. 5, 3 calices . . . myrrinos et crystallinos. GLOSS. V 562, 51 basterna sella Alexandrina. 521, 2 conopeum basterna vel sella Alexandrina (566, 15). DIOSC. 1, 96 carta. **6** *herbae, sim.:* PLIN. nat. 14, 102 acetum (CHIRON 899). 18, 113 *alica.* 21, 47 *amaranthus.* CELS. 5, 24, 1 *calami.* SCRIB. LARG. 231 cantharidibus. 24 commis (73). COLVM. 11, 3, 59 cucurbitae (PELAGON. 20). PELAGON. 370 cyminum (CHIRON *saepius*). PLIN. nat. 15, 68 ficus (15, 69. 1, 13, 14). 18, 66 *frumentum.* APIC. 10, 450 ius. PLIN. nat. 23, 158 laurus (15, 131. *cf.* Alexandria *II*). CHIRON *mel saepius.* PLIN. nat. 1, 37, 63 mormorion *gemma* (*cf.* Alexandrion). PELAGON. 19 *nitrum* (91. GLOSS. III 593, 9 nitrus sal Alexandrinus. 626, 67). DIOSC. 1, 137 nuces. MACR. sat. 3, 20, 6 *olea.* PLIN. nat. 20, 163 panibus (THEOD. PRISC. log. 101 APIC. 4, 118). 15, 55 *pira.* PELAGON. 200 *sal. cf. l. 69.* CHIRON *samsucus saepius.* PLIN. nat. 12, 28 sinapi (GALEN. alfab. 95. 263 PELAGON. 194. 203. 252 CHIRON *saepius*). SEN. epist. 77, 2 siparum. THEOD. PRISC. eup. faen. 44 terrae. PLIN. nat. 18, 67 *triticum* (68). CELS. 5, 19, 17 valens . . . ad idem emplastrum viride Alexandrinum est (5, 26, 23. 5, 27, 1. *cf.* GLOSS. III 570, 63 Alexandrina obastra, *ubi* emplastra *Bücheler*). PLIN. nat. 14, 43 vitis. 22, 36 *semen urticae* Alexandrinum. COLVM. 8, 8, 8 *columbae.*
7 *apud christianos saepe dicuntur* ecclesia, episcopus *sim.* Alexandrinus. *nota* Chronicum Alexandrinum, *quod edidit Mommsen Mon. Germ. antiq. IX p. 91 sqq.* **B** *subst. numero tam singulari quam plurali significatur Alexandriae incola:* CIC. Cael. 23 harusp. 34 Pis. 49. 51 BELL. Alex. *saepe* TAC. ann. 14, 60 SVET. gramm. 20. SCHOL. Iuv. 4, 24 fuit . . . Aegyptius Alexandrinus. VVLG. act. 6, 9. 18, 24

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hier. vir. ill. 11 Oros. hist. *saepius; alii christiani.* Corp. XIV 478 (*Ostiae*). X 3535 *et* 3608 *et* 8208 (*Miseni*). V 1428 (*Aquileiae*). XI 37 (*Ravennae*). III 3 (*Cretae, a. 104/114*). Corp. V 6294 (*Mediolanii, christ.*). X 7330 (*Panhormi, a. 602*) Petrus Alexandrinus negotias linatarius (*i.* linarius *vel* lintiarius). *alia ethnici exempla praebui p. 1536, 14 sqq.* Alexandrinus *adi. quod derivatum est ab Alexandro imperatore et Alexandro Magno absolvimus sub* Alexander. *cognominis vice fungitur* Treb. trig. tyr. 22, 7 *cf.* Alexander *p. 1532, 77.* **Alexandrīna** (-us?) *cogn.* Corp. VI 11138 d. m. Aemiliae Feliculae ... Aemilia Alexandrina mater. II 5195 (*Eborae*) Iul. Alexandrina. Cod. Theod. 11, 17, 1 (*a. 367*) impp. Valentinianus et Valens AA. Alexandrino (*sed cf.* 12, 6, 14 *a. 367 et* 10, 1, 11 *a. 367 et* 10, 10, 11 *a. 369 ubi* Alexandrianus). *alterum ethnicon est* **Alexandreus,** Ἀλεξανδρεύς. Corp. IX 6101 (*Brundisii*) Heraclas Heraclidu Alexandreus. *cf.* Corp. V suppl. ital. 226 (*Aquileiae*). III 6589 (*Alexandreae*) Philalexandreus. **Alexandrīon,** Ἀλεξάνδρειον (*ab* Alexandrea), *mormorii gemmae nomen.* Plin. nat. 37, 173 *cf.* Alexandrinus *p. 1536, 68.* **3 Alexandrium** *opp. Indiae.* Ravenn. p. 43, 10. **4 Alexandropolis,** Ἀλεξανδρόπολις. **a** *Parthorum opp.*: Plin. nat. 6, 113. **b** *Indiae opp.*: Ivl. Honor. rec. A 6. Cosmogr. 1, 6 Alexandripolis: *num sit una ex Alexandriis non diiudicaverim.*

II *ab* imp. Alexandro Severo: **1 Alexandrēus** (-īus), -a, Ἀλεξάνδρειος. Carm. epigr. 273 (*Singiduni*) s<acravi>t in usum emeritis quondam Alexand<r>e<o> nomine dignae. *legio* Iulia Alexandria *appellata videtur ab imperatore et Mamaea matre*: Not. dign. or. 8, 19 *sub magistro militum per Thracias* (51). **2** *adi.* **Alexandrīnus,** -a, -um. thermae Alexandrinae: Hier. chron. a. Abr. 2243 thermae Alexandrinae Romae aedificatae *ab Alexandro imperatore* (Cassiod. chron. II p. 146, 920 Alexandrianae). Cvrios. urb. p. 14, 1 *et* 22, 12 (*contra utrubique* Reg. urb. p. 15, 3 *et* 23, 13 Alexandrian-). Lampr. Alex. 25, 3 *instauravit* thermas nominis sui iuxta eas, quae Neronianae fuerunt, aqua inducta, quae Alexandriana nunc dicitur. Evtr. 7, 15, 2 aedificavit Romae thermas, quae ante Neronianae dictae nunc Alexandrianae appellantur. *cf. Hülsen, PW. I 1398.* Cvrios. urb. p. 24, 3 *aqua* Alexandrina (*contra* Reg. urb. p. 25, 3 Alexandriana). Lampr. Alex. 25, 7 Alexandrinum opus marmoris de duobus marmoribus, hoc est porfyretico et Lacedaemonio, primus instituit. Lampr. Alex. 26, 7 basilicam Alexandrinam instituerat inter campum Martium et saepta Agrippiana. **3** *adi.* **Alexandriānus,** -a, -um. aqua Alexandriana: Corp. VIII 2659 (*Lambaesi*) M. Aurellíus Severus Alexander Pius (aquas) Alexandrianas Lambaesita(nis dedit). Carm. epigr. 252 (*Lambaese, in nymphaeo, suprascr.*) numini aquae Alexandrianae. *cf.* aqua Alexandrina. Corp. X 1693 (*Puteolis, a. 393, cf.* p. 971) <Ale>xandrianam b<asilicam>. *cf.* 1694. Lampr. Alex. 60, 5 Alexandrianarum *ficorum*. *cf. sub* Alexandrinus *p. 1536, 66.* Lampr. Alex. 40, 6 ita ut Alexandriana *purpura* hodieque dicatur quae vulgo Probiana dicitur. Lampr. Alex. 63, 4 *sodales*, qui Alexandriani appellati sunt. thermae Alexandrianae *v. l. 30 sqq.* *legiones*: Corp. III 14564 (*Naissi in Moesia superiore*) leg. <I> Se<verianae Alexandrianae p.> v. VIII 2742 (*Lambaese*) leg. III Aug(ustae) Alexandrianae. II 2640 (*Asturicae*) leg. VII g(eminae) Alexsandrianae p. f. (2640. 2664. Inscr. Rhen. Bramb. 1529 *Aquis Mattiacorum*). III 8244 (*Naissi*) l. VII C. S. Alex. *cf.* 8112 (*Viminaci, a. 228*). XIII 6738 (*Mogontiaci, a. 223*) leg. VIII Aug. Severianae Alexandrian<ae>. III 14357 (*Carnunti*) <l(eg.)> XIIII g(eminae) Seve<r(ianae) Alexa>n<drianae>. XII 144 (*apud Nantuates*) miles leg. XXII Alexandr<ia>ne p. f. *cf.* XIII 6716 (*Mogontiaci, a. 227*). 6769 (*ibid.*). Inscr. Rhen. Bramb. 202 leg. XXX V(lpiae) v(ictricis) Severianae Alexandri(anae) p. f. *cf.* Corp. III 6764 (*Ancyrae*). *cohortes*: Corp. III 7473 (*in Moesia inferiore, a. 230*) coh. II Fl. Britt. <Alexa>n<d>rianae. VII 732 (*a. 225*) coh. II Asturum S(everianae) A(lexandrianae). *alae*: Corp. III 5938 (*cf.* 11943. *Castris Reginis, a. 231*) dec. al. I F(laviae) s(ingularium) A(lexandrianae). 3388 (*Camponae*) a<l>a<e I Thr>a<c>um S<e>verianae <Al>e<xandrian>ae vet. 798 (*in Dacia*) ala Frontoniana Alexandriana (797). *coloniae et municipium*: Corp. X 1117 (*a. 240, periit*) col. Ven. Livia Aug. Alexandrian. Abellinatium *'siquidem nomina recte tradita sunt'.* *coloniae* Vchi *et* municipii Giufitani *nomina v. sub* Augustus *II p. 1417, 47 sqq.* Corp. VIII 1487 (*Thuggae, a. 261*) resp. col. Liciniae Sept. Aurel. Alex. Thugg. *cf.* 1406. 1404. Corp. VIII 10469 (*in miliario*) a n(umerum) Severianum Ale<xandri>an<um> Syr(orum) m. p. III (10468). **Alexandriānī,** -ōrum *appellantur milites leg. XXII.* Corp. XIII 6592 (*a. 232*) officiales Bri(ttonum) et deditic(iorum) Alexandrianorum. **4 mūtātio Alexandroschene** [Ἀλεξάνδρουσκηνή? *Otto*] *Phoeniciae, cf. Benzinger, PW. I 1462.* Itin. Burdig. p. 584.

III *ab Syriae (Palaestinae) regibus*: **1 Alexandrīum,** -ī *n.*, Ἀλεξάνδρειον, *castellum (castrum) Palaestinae.* Heges. 1, 15, 21 castrum (34). 1, 19, 9 *castellum* (1, 20, 5). **2 Alexandra,** -ae, Ἀλεξάνδρα. **a** *Alexandri Iannaei uxor*: Hier. chron. a. Abr. 1941 Iudaeorum regnavit Alexandra a. VIIII. Alexandra quae et Salina uxor Alexandri Hierusolymis regnavit (1950 Prosp. chron. I p. 403, 305 Chron. Gall. chron. I p. 638, 250). in Dan. 9, 24 p. 687 Heges. 1, 13. 1, 23, 2. 1, 37. 2, 13, 50. 79 Avg. civ. 18, 45 Svlp. Sev. chron. 2, 26, 4. **b** *altera Iudaea*: Corp. IX 6231 (*Venusiae*) hic requescet Alexsanra pateressa. *christianas admiscui ethnicis exemplis l. 14.*

IV **Alexandriānus,** -ī *cogn. vir. ab* Alexander (*vel ab* Alexandria?) *deriv.* Corp. III 12289 (*Eretriae Euboeae, aevi Augustei*) Thamyro Aug. disp. Alexan<d>riano (*cf.* 563). 10763 (*Emonae*) C. Alexandrianus. XI 1470 (*Pisis*) d. m. Felici Caes. n̄. ser. Alexandriano. Cod. Theod. 10, 1, 11. 10, 10, 11. 12, 6, 14, *cf.* Alexandrinus *p. 1537, 13.* **Alexandra,** -ae, Ἀλεξάνδρα, *cogn. mul.* Corp. III 169 (*Beryti*) Flaviae Ti. fil. Alexandrae Atticillae. 14501[1] (*in Moesia superiore*) Cassiae Alexandrae. *cf.* XIII 1892 (*Luguduni*). Cod. Iust. 6, 20, 5 (*a. 239*) *imp. Gordianus* A. Alexandrae. 4, 21, 8 (*a. 287*) *impp. Diocletianus et Maximianus* AA. Alexandrae (7, 50, 2 *a. 294*). *christianae*: Inscr. christ. Rossi I 20 (*a. 295*) Statilia Alexandra .... filia(e?) Alexandros. 451 (*a. 397*). *cf.* 396 (*a. 391*). 745 (*a. 449*). Corp. XI 2893 (*Volsiniis*) Alenxandra. **Alexandra urbs** (*i.* Alexandrina urbs). Ven. Fort. carm. app. 1, 98.

Alexarchus, -ī, Ἀλέξαρχος, *nom. graec.* Serv. auct. Aen. 3, 334 olim ... Epirum Campaniam vocatam, sicut Alexar<chus>, historicus Graecus, et Aristonicus referunt.

Alexās *v.* Alexa. **Alexia** *v.* Alesia.

Alexias, -adis, Ἀλεξιάς, *cogn. mul.* Corp. VI 13741 Caeciliae Alex<ia>di patronae suae.

Alexiānus *v.* Alexius.

Alexicacos (-us), -ī, Ἀλεξίκακος. **1** *epitheton Herculis*: Varro ling. 7, 82 Herculem ... cognominatum Alexicacon, ab eo quod defensor esset hominum. Lact. inst. 5, 3, 14 simulacrum *Apollonii* sub Herculis Alexicaci nomine constitutum ab Ephesiis etiamnunc honorari. *cf.* Corp. VI 309 Ἡρακλεῖ Ἀλεξικάκωι, *in gemello latino* Herculi Defensori. *cf.* 308 (*a. 193*) *al.* **2** *epitheton Apollinis*: Macr. sat. 1, 17, 15 *Apollinem* Athenienses Ἀλεξίκακον appellant. *cf. Wentzel, PW. I 1464.*

Alexīmachus *v.* Alexius.

Alexīnus, -ī, Ἀλεξῖνος, *philosophus Elide oriundus, de quo cf. v. Arnim, PW. I 1465.* Cic. ac. 2, 75 atqui habebam molestos vobis, sed minutos, Stilponem Diodorum Alexinum, quorum sunt contorta et aculeata quaedam sophismata. Fronto p. 146, 12 N. 147, 14 Anaxagorae, non Alexini sycophantae auditor *Pericles*.

Alexio, -onis, Ἀλεξίων, *nom. serv. et cogn. lib.* **1** *apud scriptores*: Cic. Att. 7, 2, 3 in Actio Corcyrae Alexio me (alexiom me *M*) opipare muneratus est (13, 25, 3 Alexionis epistulis). *servus medicus*: Cic. Att. 15, 1[a], 1 de Alexione (15, 2, 4. 15, 3, 2). **2** *in titulis*: Corp. VI 4514 (*e monumento Marcellae*) Alexsio (11420 *ubi* Alexio). 6070 (*e columb.*) L. Valerius L. <l.> Alexio m(a)thematicus. 7676 (*e columb.*) L. Antistí (mulieris) l. Alexsionis. 8743 Alexio Caésaris Aug. ab bybliothéce. 10046 (*aevi fere Augustei*) Alexioni moratori. 11421 Alexsio suae Salviae fecit. 12719/20 T. Attio Alexioni. 24191 Iulia Fausta Alexionis Aug. lib. lib. IX 4648 (*Interocrii, periit*) C. Caesienus C. l. Alexsio. XIII 2161 (*Luguduni*) d. m. memoriae C. Iuli Alexionis Vituli sive Alexandri. *huc traxerim* Inscr. Notiz. degli scavi 1897 p. 405 Eporastus Alexsionus srv. (*i.* Alexsionis serv.) vix. ann. XII. *Diehl.*

alexipharmacon, ἀλεξιφάρμακον. Plin. nat. 21, 146 nec magis alia herba convenit medicamento quod alexipharmacon vocant. *V.*

Alexirhoē, *abl.* -ē, Ἀλεξιρόη, *nom. mul. myth.* Ov. met. 11, 763 Alexirhoe (alixirhoe *sim. codd.*) Granico nata bicorni. Serv. auct. Aen. 4, 254 Aesacus ... nympha Alexirhoe editus (*trad.* alexi peditus *et* alexi praeditus). *cf. Knaack, PW. I 1467 et* Aesacus.

Alexis, -idis *vel* -is, Ἄλεξις, *nom. vir. graec.* *ad declinationem*: Char. gramm. I 89, 14 Alexis huius Alexis. Prob. cath. gramm. IV 31, 7 hic Alexis huius Alexis vel Alexidis (Sacerd. gramm. VI 482, 17). *gen.*: Cic. Att. 7, 2, 3 Alexidis. *acc.*: -in *et* -im *codices varie; semel* (Mart. 8, 56, 12) Alexin *in hexametro vocalem antecedit.* *acc. praeterea*: Cic. Att. 7, 7, 7. 12, 10. 16, 15, 1 Verg. ecl. 2, 1. 2, 73. 5, 86 Prop. 2, 34, 13 Calp. ecl. 4, 75 Plin. nat. 34, 50 Mart. 7, 29, 7. 8, 63, 1 Apvl. apol. 10 *bis* Svet. vita Verg. p. 57 Serv. ecl. 2, 32 Philarg. Verg. ecl. 2, 1. *voc.*: Alexi: Verg. ecl. 2, 6 *et* 65 *ante cons.* 2, 19 *in versus fine.* Gloss. V 438, 31 Alexi nomen est pueri in Vergilio. *abl.*: Gell. 2, 23, 1 Alexide. *in litteris latinis memorantur hoc nomine* **A** *apud rerum scriptores et poetas*: **1** *Graeci*: *Polycliti discipulus* Plin. nat. 34, 50. *comicus poeta*: Vitr. 6 praef. 3. Gell. 2, 23, 1 comoedias lectitamus nostrorum poetarum sumptas ac versas de Graecis, Menandro ... aut Alexide. 4, 11, 8 Alexis ... poeta in comoedia, quae Πυθαγορίζουσα inscribitur. Prisc. gramm. III 312, 6 Alexis Ἑλένης ἁρπαγῇ. *Platonis amasius*: Apvl. apol. 10 *disce Platonis versus* in Alexin Phaedrumque pueros coniuncto carmine *eqs.* Serv. auct. Aen. 1, 720 *Ephesi* Meliboea et Alexis amore se mutuo dilexerunt *eqs.* **2** *Romani*: *Attici servus et libertus*: Cic. Att. 5, 20, 9 *ceteris locis quos supra attulimus.* *formonsus puer* Verg. ecl. 2; *cf.* 7, 55 Prop. 2, 34, 13 Colvm. 10, 298 Calp. ecl. 4, 73 Mart. *passim*, *cuius personam varie interpretantur* Apvl. apol. 10 Svet. vita Verg. p. 57 Porph. Hor. epist. 1, 18, 75 Philarg. Verg. ecl. 2, 1 Mart. 8, 56, 12. 7, 29, 7. **B** *in titulis*: Corp. VI 6523 (*e columb.*) T. Statilius Thespi l. Alexis. 9325 Philetus Alexis L. Vo-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lusi Saturnini disp. verna v. a. I. 23677 P. Pacilio Alexis (*debuit aut* Pacilius *aut* Alexi). 32624 b 21 M. Aur. M. f. Ani. Alexis Dafne. INSCR. Notiz. degli scavi 1895 p. 352 (*Tusculi*) Q. Vitelli Alexidis. CORP. X 3122 (*Puteolis*) M. Vlpio Alexi. XI 128 (*Ravennae*) C. Iulius Alexis. II 5726 (*apud Astures Transmontanos*) Alexis aquilegus. XII 4412 (*Narbone*) A. Pompeio Alexi (4413).

Alexius, -ī, Ἀλέξιος, *cogn. vir.* COD. Herm. 1, 1 (*a. 293/304*) Aurelius Alexio. CORP. V 4569 (*Brixiae, periit*) Sulpicius ⟨A⟩lexius. XIII 2000 (*Luguduni*) d. m. et memoriae aeterne Iuli Alexsadri natione Afri civi Carthaginesi, *cuius filius* Iulius Alexsius, *cuius nepos fort.* Iuliu⟨s Alex⟩sander. III 3982 (*Sisciae, periit*). 14743 (*Salonis*) Aurel. Alexi⟨us marit⟩us: *sic potius suppleverim quam* Alexi⟨machus⟩. *cf.* Alexus. *christiani*: LVCIAN. Cypr. epist. 22, 3. *idem fort. memoratur* MARTYROL. Hier. non. Mai. CORP. III 9567 (*Salonis, litteris malis saec. V*) ab Au(relio) Alexsio. X 5898 (*Ferentini*) Alexio bene merenti. **Alexiānus,** -ī *cogn. vir.* HERODIAN. hist. 5, 3, 3 Ἀλεξιανός, *cogn. imp. Severi Alexandri.*

Alexus, -ī, Ἄλεξος, *nom. serv. et cogn.* CORP. VI 5065 (*e columb.*) d. m. Alexus se vivo emit sibi. 29757 (*in titulo Iudaico*) Marcus Cuyntus Alexus grammateus ego (*i.* ecc = ἐκ) ton Augustησion. INSCR. Ephem. epigr. VIII 201 p. 49 (ad CORP. IX 4834, *Fori Novi*) M. Sergius Alexus. *huc pertinere puto lucernarum inscriptionem* C. Iuni Alexi, C. Iun. Alex., C. Iun. Ale., Iuni Alexi *sim.*: CORP. XV 6501 INSCR. Ephem. epigr. VIII 243, 5 p. 67 CORP. X 8053, 102. 103. XI 6699, 111. V 8114, 74. VIII 10478, 18. II 4970, 247. XII 5682, 64. XIII 10001, 171. *cf. tamen* Alexius.

Alexo, *cogn. graec.* Ἀλέξων *vel* Ἀλεξώ. CORP. VIII 18927 (*Thibili*) Alexo v. a. CI. *Diehl.*

ab **alf-** *quae incipiunt graeca v.* alph-.

Alfacius *v.* Alfius *p. 1540, 81.*

Alfadonius, -a *nom. gent., cf.* Alfius (?). CORP. VI 1056, 1, 7 (*a. 205*) Alfadoni Saturnine *vigil.*

Alfāterna *v.* Nuceria.

Alfāternī *incolae oppidi in Aequicolis siti.* PLIN. nat. 3, 108 ex Aequicolis interiere Comini, Tadinates, Caedici, Alfaterni. *cf.* Nuceria Alfaterna.

Alfedius *v. sub* Alfius *p. 1540, 84,* **Alfēius** *p. 1540, 83,* **Alfēnās, Alfēnātius** *p. 1542, 10,* **Alfēnus, Alfēnius** *p. 1541, 33,* **Alfesius** *p. 1542, 19.*

Alfellānī *incolae oppidi Hirpinorum. nomen conferendum cum* Alfaterni, Nuceria Alfaterna *et nominibus ab* Alb- *incipientibus.* PLIN. nat. 3, 105 Alfellani.

Alfia *fundus*: CORP. XI 1147, 4, 41 (*Veleiae, imp. Traiano*) fundum Alfiam Munatianum Ancharianum ... in Placentino pag(o) Vergellense et Velleiate pag(o) Ambitrebio.

Alfiānus, Alfiānius *v. sub* Alfius *p. 1540, 70. 76,* **Alficius** *p. 1542, 15,* **Alfidēnus** *p. 1541, 30,* **Alfidius** *p. 1541, 2,* **Alfiēnus** *p. 1540, 78.*

Alfidēnātis *v.* Aufidena.

Alfinis *nom. vir. casu genetivo*: CORP. VIII 8693 (*in Mauret. Sitif.*).

Alfinius, Alfionius, Alfisius *v. sub* Alfius *p. 1542, 13. 1540, 80.*

Alfīnus *v.* Alfenus *sub* Alfius *p. 1541, 82.* [*1542, 18.*

Alfius, -a *nom. gent. cf. nomina ab* Alb- *incipientia*; Alfia, Alfaterna, Alfuanum; *umbrice* alfu '*alba*'; ἀλφός. INSCR. Zvet. inf. 31 (*in Paelignis*) l. alafis c. (*i.* L. Alfius C. f.). *in titulis etruscis* (CORP. inscr. etrusc. I) *saepe* alfi (*ut* 3378. 3410 *al.*), alfni (*ut* 1668—1670 *al.*); alfini 1667. *aetate posteriore nonnumquam scriptum* Alphius, *v. infra.* LIV. 23, 35, 13 (*a. u. c. 539*) Marius Alfius (Alpius *Putean.*) medix tuticus — is summus magistratus erat Campanis. 23, 35, 19 caesa plus duo milia cum ipso duce Mario Alfio. CIC. Vatin. 38 C. Caesarem nuper ... dixisse C. Alfium *in petenda praetura* praeteritum permoleste tulisse. Planc. 104 C. (Alfi) Flav⟨e⟩ ... qui meorum consiliorum in consulatu socius, periculorum particeps, rerum quas gessi adiutor fuisti. 43. ad Q. fr. 3, 1, 24. 3, 3, 3. FEST. p. 158 Alfius libro primo belli Carthaginiensis. SEN. contr. 1, 1, 22 memini apud Cestium declamari ab Alfio Flavo. 1, 7, 7 *al.* HOR. epod. 2, 67 faenerator Alfius (*cf.* COLVM. 1, 7, 2). PLIN. nat. 9, 25 Maecenatis et Fabiani et Flavi Alfi ... litteris. 1, 9 ind. auctor. Maecenate, Alfio Flavo, Cornelio Nepote. MAR. VICTORIN. gramm. VI 137, 31 quo dimetro (*iambico*) ... apud nos metro continuo Alphius Avitus libros rerum excellentium fecit. TER. MAVR. 2448 ut pridem Avitus Alfius libros poeta plusculos usus dimetro perpeti conscribit excellentium (Alphius *ed. princ. Mediol.*). PRISC. gramm. II 409, 18 Alphius Avitus. 426, 23. 591, 14. III 233, 21 (*ubi* Alfius [Alpius] *libri plerique*). II 134, 3 *in quibusdam libris* Alpheus ... Avitus. COLL. Mos. 3, 3, 5 divus Pius ad libellum Alfii Iulii rescripsit. OPTAT. 1, 27 p. 29, 12 magistratus (*duovir Autumnitanus ex Africa, imperante Constantino*) Alfius Caecilianus (Alfilius *cod. Petropol.*, Alfidius *cod. Parisin. olim Germanens.*) OPTATI app.[2] p. 198 Alfius Caecilianus. [PAVL. NOL. carm. 21, 64 Alfia ... soror illa Philemonis olim nobilis, in titulo quam signat epistola Pauli. *est* Appia, Ἀπφία VVLG. Philem. 2]. *nomen satis frequens Romae, in Volscis, in Campania, Samnio, Etruria, Vmbria.* CORP. I 738 (*tessera consularis a. u. c. 710*) Philogen(es) Alfi. VI 11452 L. L. Alfieis L. l. Hilarus et Prothumus libertis de suo faciundum coera(verunt). 243 (*a. 19*) M. Alfius Onesimus. 974, 4, 33 (*a. 136*) Sex. Alfius Sex. l. Parthenopaeus. 1057, 2, 19 (*a. 205*). 1335 Al⟨f⟩io Proculo c. v. q(uaestori) k(andidato). 1917 L. Alfi Alfiani viatoris consularis. 2375 b 20 (*a. 119*) L. Alfius Priscus. 27388 Threpto Caesaris n. servo Euphemiano Antonia Auge fecit coniugi ... et M. Alfio Ianuario. *al.* ACT. lud. saec. Sept. Sev. 9, 7 Alfius Maximus. INSCR. Graec. Sic. et Ital. 1373 (*Romae*) Ἄλφιος Ὀλυμπις. CORP. VI 11500 Alphio ⟨...⟩ (*ter*). 25370 (*periit*) M. Alphio Romano. XIV 256 (*Ostiae, corpus fabrum navalium*), 32. 61. 272 Alfius Secundus. 2982 (*Praeneste*) M. Alfius (mulieris) l. ⟨...⟩. IX 489 (*Venusiae*) Alfiae (mulieris) l. Probatae. 541 (*periit*) Alphiae Redemptae. 831 (*Luceriae*). 1738 (*Beneventi*) Alfia (mulieris) l. Fausta. 2688 (*Aeserniae*). 3057 (*Interpromi*) C. Alfi Licini. 3085 (*Sulmone*) C. Alfius T. f. Maximus. 3104. 3168 (*Corfini*) C. Alfius T. f. Maximus. 3677 (*Marruvi*). 3705. 3851 (*Supini*). 3859 Alfia (mulieris) l. Appia. 4018 (*Alba Fucente*). 4075 (*Carsiolis*). 4137 (*in Aequiculis*) Alfia C. f. mater. 5201 (*Asculi Pic.*). 5587 (*Septempedae*). 6083, 13 (*in signaculo*) Alf. Max. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 32 n. 130 (*Interpromi*). CORP. X 1327 (*Nolae*). 1680 (*Puteolis*) Alfio Licinio v. p. 3905 (*Capuae*) ⟨.⟩ Alfius Iuda arcon arcosynagogus ... Alfia Soteris ... coiugi. 3906 Q. Alfius Q. f. Fal. Iustus. 3954 M. Alfius stabularius. 3998. 3999. 4000 Alfia⟨e⟩ C. f. 4001. 4559 (*Trebulae*) L. Alfio Fannio Primo So⟨...⟩ quaest(ori) .... 4583 (*Caiatiae*). 4927 (*Venafri*). 5214 (*Casini*). 5433 (*Aquini*). 5434. 5450. 5500. 5796 (*Venafri, a. 197*). 6133 (*Formis*) Q. Alfio Asinio. 6247 (*Fundis*). 6435 (*Priverni*). 7398 (*in Sicilia*). 8051, 3 (*in amphora*) N. Alfi N. f. 8048, 1 (*in pelve Pompeiana*). 8071, 26 (*in scutulo Pompeiano*). 2041 (*Puteolis, periit*) Alphia Maxi⟨ma⟩. 8059, 29 (*in signaculo*) Alphii Thraseae. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 88 n. 320 (*Pompeis*). p. 169 n. 699 (*in Sicilia*). CORP. IV suppl. 19, 21 (*a. 56*) A. Alfi Abascanti. 22, 21. INSCR. Graec. Sic. et Ital. 235 (*in Sicilia*) Ἄλφ(ιος) Κλῶδις. CORP. XI 111 (*Ravennae*). 146. 2259 (*Clusi*) L. Alfi A. f. 2260 vl. alfni nuvi cainal. C. Alfius A. f. Cainnia natus. 2261—2264. 4233 (*Interamnae*) C. Alfius. 4416 (*Ameriae*). 4431. 4432. 4670 (*Tuder*). 5278 (*Hispelli*) C. Alfius C. f. Lem. Ruf. ... IIvir quinq. in municipio suo Casíni. 5395 (*Asisi*) C. Alfio C. fil. Ser(gia) Clementi Maximo IIIIvir. i. d. 5525. 5636 (*Camerini*). 6315 (*Pisauri*). 6356 P. Alfio P. f. Cam(ilia) Simniano equo publico .... 6372. 6452. 6700, 22. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 307 (*Clusi*). CORP. V 562 (*Tergeste*). 567. 568. 798 (*Aquileiae, a. 165*). 966 M. Alfius M. f. Colonus IIIIvir, L. Servilius L. f. frater. 1064. 3590 (*Veronae*). 5275 (*Comi*). 5276. 6915 (*in reg. XI*). 6995 (*Taurinis*) L. Alfio Restituto eq. R. eq. p. ... flam(ini) díví Titi. 7166 (*in reg. XI*). 7395 (*Dertonae*). 8114, 3 (*in lucerna*) Alfi. V suppl. ital. 519 (*Ateste*). XII 689 add. (*Arelate*). 751. 1090 (*Aptae*). 1852 (*Viennae, imperante Constantino*). 3195 (*Nemausi*). 4659 (*Narbone*). 4570 Q. Alphio Quintillo Alph. Secundu⟨s⟩ lib. 5686, 38 (*in vasculo*). XIII 261 (*in Aquitania*) Alfia Lohisi f. Bulluca. 1130 Alphiae Faventinae fil. Catilia et Faventius XX lib. vilc. (*sic*). INSCR. Bonn. Jahrb. 110 p. 191, 5 *et* 7 (*Colon. Agripp.*) Alfius fec(it). CORP. III 4171 (*in Pann. sup.*). 14356[4] P. Alfi Maxim⟨i⟩. 6463 (*in Pann. inf., cf.* 10391). 4877 (*in Norico*). 14947 (*in Dalm.*). 12293 (*in Achaia*) L. Alfius L. f. Λεύκιος Ἄλφιο⟨ς⟩ Λευκίου υἱό⟨ς⟩. 14387[oo] (*in Syria*) Tito Alfio M. f. Fabia Maximo Modesto Sentiano. 14387[ooo] Tito Iulio L. f. Tauro Sentiano Titi Alfi M. f. Fab. Maximi Modesti Sentiani ... nepoti. INSCR. Sitzungsber. d. Berlin. Akad. 1903 p. 817 (*in Syria*). CORP. II 528 (*in Lusitania*) P. Alfius T. f. Pap. ... T. Alfio T. f. Pap. fratri. 529. 1043 (*in Hispan. Baet.*). 1210. 3572 (*in Hispan. Tarrac.*). 4110 P. Alfio P. f. Gal. Maximo Numer. Liciniano Xviro stlitibus íudicand. ... P. Alfius Avitus Numer. Maternus filius. 4122. 4501 (?). 5686. 5365 (*in Hisp. Baet.*) Alphii. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 399 n. 111 (*in Hispan. Tarrac., litt. saec. I*) ⟨L.⟩ Alfii Reburri Quirina Asturica veterani. p. 375 n. 57 (*in Lusitan., litt. saec. I*). CORP. VIII 2801 (*in prov. Num.*). 2802. 3027. 4055 C. Sergius Alfius Flavianus. 5724—5726. 6267. 7189 Alfia M. filia. 18067 (*a. 166*) b 16. 19532. 12945 (*in prov. procos.*) Alfia Secundula quae et Cosina. 13312. 14370 (*a. 196*). 16313. 8605 (*in Maur. Sitif.*). 22645 (*in vasculo*).

cogn.: CORP. VI 21205 (*periit*) Mevia Alphia. III 4788 (*in Norico*) M. Trebius M. fil. Palat. Alfius equo p., praef. i. d. Aquil(eiae ?). 3451 (*in prov. Num.*) Aurelio Alfio. 17903 d 3 Papirius Alfius. e 6 ⟨...⟩ Alfius. INSCR. Graec. Sic. et Ital. 2013 (*Romae*) Σουλπ(ίκιος) Ἄλφιος. *v. etiam* Alphīus *sub* Alpheus. **Alfiānus.** *cogn. servi*: CORP. VI 2338 Menopilus Alf(ianus) ser(vus) pub(licus) ex basilica Opimia. *cogn.*: CORP. VI 1917 L. Alfi Alfiani viatoris consularis. X 7130 (*Syracusis*), 12 *et* 18 Alfiani. XI 5727 (*Tufici*) Volteia L. f. Saturnina Alfiana. V 3358 (*Veronae*) C. Attio C. fil. Pob. Alfiano Lucilio Rugae praef. coh. II Raetorum. III 8789 (*in Dalm.*) ⟨F⟩ulvius Alfianus. 10971 (*in Pannon. sup.*)? **Alfiānius,** -a *nom. gent.*: CORP. III 4503 (*in Pannon. sup.*) Alfiani Ianuaria, Ianuarius, Tilurinus.

Alfiēnus, -a *nom. gent.*: CORP. IX 5699 (*Cuprae Montanae*) V. Avilio(s) V. f., V. Alfieno(s) Po(bli) f. pagi Veheia(ni ? donum dant).

Alfionius, -a *nom. gent.*: CORP. VI 34365 Alfionia Eutycia fecit Q. Statio Felici coiugi. **Alfacius,** -a *nom. gent.*: CORP. VI 11422 d. m. T. Alfaci Scantiani ... T. Alfacius Severus patronus liberto.

Alfēius, -a *nom. gent.*: CORP. VI 11423 Alfeia ⟨P.⟩ l. Fausta. II 661 (*in Lusitania, periit*) *traditur* L. Alefius. **Alfedius,** -a *nom. gent.*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 48 n. 196 (*Carsiolis*) Alfedia L. l. Lucris. Corp. IX 3389 (*in Vestinis*) Alfedia P. f. **Alfidius, -a** *nom. gent.*: Ascon. Mil. p. 55 Sex. autem Clodius, quo auctore corpus Clodi in curiam illatum fuit, accusantibus C. Caesennio Philone, M. Alphidio (*sic Sozomenus et Bartholomaeus*) ... damnatus est. Alfidius Sabinus *procos. Siciliae imperante Tiberio*, L. Alfidius Herennianus *cos. a. 171 v. infra p. 1541, 19.* Corp. VI 155 (*a. 69*) M. Alfidius Fortunatus. 159 (*a. 140*). 162 (*a. 160*). 481. 31652 Tib. Claudiae Camiliae Alfidiae Celonide c. f. 2379 a 3, 60 (*a. 144*) Q. Alfidius Iustus Foro Sempr(oni). 11439—11443. 11444 Alfidiae Helpidi coniugi ... Ti. Claudius Tauriscus. 15567. 27438 Tímo Alfidi. *al.* IX 465 (*Venusiae*) C. Alfidius. 3202 (*Corfini*) L. Alfidius C. f. Taracius. 3661 (*Marruvi*) Alfidia M. f. mater Augustae (*mater Liviae secundum opinionem Mommseni propter titulum Samium Ἀλφιδίαν τὴν μητέρα θεᾶς Ἰουλίας Σεβαστ⟨ῆ⟩ς. cf.* Corp. II 1667 Alfidi⟨ae⟩ ma⟨t.⟩ Augustae). X 62 (*Vibone*). 907 (*Pompeis*) D. Alfidi Hypsaei ... ⟨II⟩vir. i. d. *idem* 908. Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 87 n. 316 (*Pompeis, a. 3 p. C.*) D. Alfidi Hypsai. *cf.* Corp. X 907. 908. 3783, 1 (*Capuae, a. u. c. 683*) ⟨.⟩ Alfidius C. f. Strab. 5578 (*Fabrateriae Novae, a. 171*) L. Alfidi Herenniani consulis Fabraterni Novani (*cf.* VI 1978, 15). 6248 (*Fundis*). 6493 (*Vlubris, litt. aetatis imperatoriae incip.*), 3 *et* 13. Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 122 n. 473 (*Capuae, a. u. c. 670*) M. Alfidius M. l. Sota. XI 862 (*Mutinae*) Q. Alfidio Q. l. Hylae VIviro Foro Semproni. XII 2024 (*Viennae*) C. Al⟨f⟩id. Hermogenes. 5370 (*inter Narbonem et Tolosam*). VII 29 A. Alfid. Pomp(tina) Olussa. II 1307 (*in Hispan. Baet.*) Lucius Al⟨f⟩idius Lucii filius. 4122 (*in Hispan. Tarr.*). 4137. 5258 (*in Lusitania*). VIII 1289 (*in prov. procos.*) 7191 (*in prov. Numidia*)? 9247 (*in Maur. Caes.*) Alfidi Sabini proco(n)s(ulis) Siciliae (*imperante Tiberio*). *cogn.* Corp. VI 31976 Felicitati s(pectabilis) m(emoriae) f(eminae) ⟨coni⟩ugi .. ⟨..⟩ Val. Alfidius. **Alfidēnus,** -a *nom. gent.*: Corp. XI 4232 (*Interamnae*) C. Alfidenus C. l. Pilar(gurus). 4288 T. Plotio C. f. Clu. pat⟨rono?⟩ Alfidenae C. l. Primae. **Alfēnus** (*et posteriore aetate* **Alfēnius**), -a *nom. gent.* Alfinus *v. infra p. 1541, 82.* Varro ling. 8, 41 nec Perpenna et Alf[a]en⟨a⟩ erit simile, quod alterum nomen virum, alterum mulierem significat. 9, 41. Cic. Quinct. 21 propinquum nostrum Sex. Alfenum. 27 Sex. Alfenus procurator P. Quinctii. 62 eques Romanus locuples. 76 emisti bona Sex. Alfeni L. Sulla dictatore vendente. Hor. sat. 1, 3, 130 Alfenus vafer omni abiecto instrumento artis clausaque taberna tonsor (*sic V m. pr.*; sutor *rell.*) erat. Porph. *ad h. l.* Alfenum Varum Cremonensem ..., qui abiecta sutrina, quam in municipio suo exercuerat, Romam petit, magistroque usus Sulpicio iuris consulto ad tantum pervenit, ut et consulatum gereret .... *cos. suff. a. u. c. 775*: Corp. I² p. 65 viii ⟨P.⟩ Alfenus. *cf. de eo Klebs et Jörs, PW. I p. 1472.* Gell. 7, 5, 1. Prob. Verg. ecl. praef. p. 323 *Vergilius post amissionem agri* restitutus beneficio Alpheni Vari (Albeni *Vatic.*). Serv. auct. ecl. 6, 6. 9, 10 (*ubi* Alphenum *L*). Svet. vita Verg. p. 59 Alphenum Varum. Dig. ind. Florent. IIII *Ἀλφηνοῦ* digeston *βιβλία τεσσαράκοντα.* Amm. 30, 4, 12 hi ut altius videantur iura callere, Trebatium locuntur ... et Alfenum .... *al. idem fortasse* Catvll. 30 Alfene immemor atque unanimis false sodalibus. P. Alfenus P. f. P. n. Varus *cos. a. u. c. 755: sic* Fast. cos. Capitol. Corp. X 884 P. Alfeno. *sed* Corp. I² p. 68 viii L. Alfenius. Dio 55 ind. consul. *Π. Ἀλφῆνος ἢ Ἀλφήνιος Οὔᾶρος* Tac. hist. 2, 29 Alfenus (*trad.* Alfenius) Varus praefectus castrorum *Vitellianorum.* 2, 43. 3, 36 substituto in locum eius (*Sabini praefecti praet.*) Alfeno Varo. *al. nomen in titulis rarum.* Corp. VI 8220 (*olla vineae S. Caesarei*) Alfenos Luci (*'scripta est a Graeco latini sermonis parum gnaro' Momms.*). 5213. 5682. 9551 P. Alfenus Felix marmorar. 10315 Lucrio Alfeni Vari. 11425. 11427 P. Alfení Vari l. Epaphroditi. 11428—11435. 11436 P. Alfenus Vari l. Strato. 18176 T. Flavio Prisco ... Cn. Domatius Nico et Alfena Ianuaria. 25698. 33493. 11498 Alpheno ... fecit L. Vibidienus Hermogenes fratri. *ingenui aut pauci aut nulli.* Inscr. Graec. Sic. et Ital. 1372 (*Romae*) *Π. Ἀλφηνὸς Μαρτιάλης Λαοδικεὺς τῆς Ἀσίας.* Corp. IX 3674 (*Marruvi*) T. Alfeno Attico sev. Aug. 3676 T. Alfeno Vrsioni sev. Aug.... T. Alfenus Venafranus sev. Aug. 3704 T. Alfeno Silvestro. 4464 (*in agro Amiternino*) Alfena C⟨...⟩. 4892 (*Trebulae Mutuescae*) C. Alfenu⟨s⟩ C. f. Qui. Postumus. 2039 (*Puteolis*) P. Alfeni Anterotis ... P. Alfeno Rustico et Alfenae P. l. Lite. 8059, 376 (*in signaculo*). IV suppl. 45 (*a. 27*) P. Alfenus Varus trecenarius Augussti. IX 4269 (*Interamnae*) Alfena Dom⟨ina?⟩. V 4065 (*Mantuae, periit*) C. Alfenus. III 633 (*Philippis Maced.*), 2, 3, 3 M. Alfenus Aspasius sacerdos. 7343 Alfena Saturnina. 6709 (*in Syria, imperante Septimio Severo*) Alfenum Senecionem leg. Augg. pr. pr. (*idem* VII 279 L. Alfeni Senecionis *et* 513 = Ephem. epigr. III p. 132 Alfeno Senecioni). 14134 (*Alexandreae*) Felix Alfeni c(enturionis). VII 298 L. Alfenus Pate⟨rnus⟩. II 3399 (*in Hispan. Tarrac., a. 167*) L. Alfenus Avitianus p. p., tr. coh. III vig. VIII 2632 (*in prov. Num., saec. II*) Alfeno Fortunato. 7188 Alfenae M. f. Marciana⟨e⟩. 9046 (*in Maur. Caes.*) L. Alfeno Senecioni proc. Aug. (*cf.* Alfenius Senecio *infra p. 1542, 6*). Corp. IX 5357 (*Firmi Picen.*) T. Appalio T. f. Vel. Alfino Secundo proc. August. XX hered. .... III 6387 (*in Dalm.*) P. Alfino Fortunato. **Alfēnius, -a**: Acta Arv. a. 218 a 6 per Alfenium Avitianum promag. b 27 L. Alfen. Avitianus. a. 231, 7 L. Alfenius Avi⟨tianus⟩; *sed* a. 218 a 23 per Alfenum Av⟨i⟩tianum promag. Corp. VI 1675 (*cf. p. 3174*) Alfenio Ceionio Iuliano Kamenio v. c. q(uaestori) k(andidato). *fuit vicarius Africae a. 381. cf.* 31940. 11499 Alphenia Hygia. Inscr. Röm. Quartalschr. 17 (1903) p. 359 (*Romae*) Alfenie Narc⟨issae⟩ ... sig(no) Martyri. Corp. X 3334, 5 Alfenio Senecioni subpraef. class. pr(aetoriae) Mis(enatis) (*cf.* L. Alfenus Senecio *supra p. 1541, 81*). XI 744 (*Bononiae*) Alfenius ⟨...⟩. 5841 (*Iguvi*) Alfeniae Pietati. V suppl. ital. 205 (*Aquileiae*) Alfeniae Proclae. XII 750 (*Arelate*) Alfeniae Attalidi.

Alfēnās *nom. gent.*: Corp. VI 24777 L. Alfenas Rufio. **Alfēnātius,** -a: Corp. VI 11424 Alfenatiae Florae. XIV 4256 (*Tibure*) L. Alfenatio Prisco IIIIvír(o). *idem* 3679 (*a. 127*). X 552 (*Salerni*) Alfenatia Floscula. **Alfinius,** -a *nom. gent.*: Corp. VI 34363 L. Alfini L. l. Diodori. 34364 ⟨A⟩lfinia L. l. Thalia. *cf.* Alfinus *supra p. 1541, 82.*

Alficius, -a *nom. gent.*: Corp. X 1403 (*Herculanei*) c 7 C. Alficius C. f. Mae. Firmus. g 1, 29 C. Alficius C. l. Primus. IV suppl. 32, 17 (*a. 57*) ⟨..⟩ Alfici Vitalis. 86, 4. IX 6078, 206 (*in tegula, periit*) S. L. Alfici. **Alfisius,** -a *nom. gent.*: Corp. VI 11445 P. Alfisius P. l. Probus. XI 6674, 3 (*in tegula Veleiate*) M. Alfisi f. **Alfesius,** -a *nom. gent.*: Corp. X 7375 (*in Sicilia*) P. Alfesi P. f. Salví. **Alfuius,** -a *nom. gent.*: Corp. VI 22493 M. Militarino Victuri Alfuia Iustina marito. *cf.* Alfuanum. **Alfucius,** -a *nom. gent.*: Corp. VI 1057, 6, 20 (*a. 205*) T. Alfuc. Sabinus *vigil.*

Alfīus *v.* Alpheus.

Alforisius *nom. vir. in titulo dubiae fidei* Corp. V suppl. ital. 546 (*Ateste*).

Alfuānum *locus, cf.* Alfuius *sub* Alfius *al.* Cassiod. var. 4, 8 possessoribus et curialibus Forolivensibus Theodericus rex.... decernimus ut ... de locis vestris ad Alfuanum (Alfianum *P*) trabes ... devehatis. *Otto.*

Alfucius, Alfuius *v. sub* Alfius *l. 22. 21.*

alga, -ae *f.* [*orig. inc.; cum norweg.* ulka ölke '*mucor*' *conferendum esse putat Lidén, Stud. zur altind. u. vergl. Sprachgeschichte p. 30. Th.*]. Idiom. gen. gramm. IV 581, 14 alga *τὸ βρύον* (Char. gramm. I 553, 17). Plin. nat. 32, 66 algam maris theriacen esse Nicander tradit. plura eius genera, ut diximus (*cf.* 13, 136), longo folio et rubente, latiore alia vel crispo. laudatissima quae in Creta insula iuxta terram in petris nascitur, tinguendis etiam lanis (1, 32, 22 alga marina). Serv. auct. ecl. 7, 42 alga: herba quae in mari nascitur. Isid orig. 17, 9, 99 alga nascitur in aquis stantibus. ita denique nomen sumpsit ab algore aquae vel quod alliget pedes (Gloss. III 543, 37), quia crassa est, foliis aquam ex parte superantibus. Gloss. alga *βρύον, φῦκος.* herba marina, war (*anglos.*), scald thyflas (*anglos.*), vel spuma maris. Plin. nat. 27, 42 medetur alga rufa (ruba *E*, rubra *Gelen.*) scorpionum ictibus (1 27, 25 alga rufa). Ps. Apvl. herb. 67 nymphaeam ... Latini ... algam palustrem.

Tvrp. com. 23 in acta coperta alga (age *codd.*) inoras ostreas. Catvll. 64, 60 quem procul ex alga maestis Minois ocellis ... prospicit. Bell. Afr. 24, 4 alga e litore collecta et aqua dulci elota et ita iumentis esurientibus data vitam eorum producebant. Verg. Aen. 7, 590 laterique *rupis* inlisa refunditur alga. Hor. carm. 3, 17, 10 cras foliis nemus multis et alga litus inutili demissa tempestas ab euro sternet. Ov. epist. 7, 172 nunc levis eiectam continet alga ratem. met. 11, 233 litus habet solidum, quod nec vestigia servet nec remoretur iter nec opertum (*sic N²*, -ta *N¹*, -tus *ex* -ta *M*) pendeat alga. hal. 91 *videndum* ⟨num litus harenis⟩ obiectetque (obl- *cod.*) moras et molli serviat algae. Vitr. 10, 14, 3 coriis ... consutis fartis alga aut paleis. Colvm. 8, 17, 6 scopulos, qui praecipue verbenis (velv- *Sang. Ambr.*) algae vestiuntur. 8, 17, 10 ipsum vivarium repletur algarum congerie, quam tempestatibus eructat pelagi violentia. 11, 3, 23 *brassicae* radix ... involuta (iam v- *codd.*) tribus algae taeniolis pangatur (Pallad. 3, 24, 7 alga marina). Lvcan. 5, 521 molli consurgit Amyclas quem dabat alga toro. Plin. nat. 9, 58 *canicula exorta in Bosporo* alga ... et pisces superferuntur omniaque ab imo versa. 9, 64 *mulli* alga vescuntur et ostreis et limo. 9, 81 phycis ... piscium sola nidificat ex alga atque in nido parit. 9, 131 bucinum ... algense enutritum alga. 9, 147 *urtica marina* iactari se passa algae vice. 9, 164 saepia in terreno parit inter harundines aut sicubi enata *est* alga. 13, 135 non habet lingua Latia nomen quod Graeci vocant phycos, quoniam alga herbarum maris vocabulum intellegitur, hic autem est frutex. 19, 143 plantam in transferendo alga subdita pediculo ... celeriorem ad maturitatem fieri. 31, 114 tantum algae *intro aluntur.* 32, 86 *alcyoneum alterum* fere algae *odore.* 32, 111 *bryum* lenit impetus podagrae. item alga. 34, 154 algis potius adnumeranda quam animalibus. 37, 180 phycitis algae *ex similitudine appellatur.* Petron. anth. 474, 5 sinus egerit algas. 478, 5 ecce inter virides iactatur mytilus algas. Val. Fl. 1, 252 molli iuvenes funduntur in alga. Stat. Theb. 9, 245 fugit omnis in imos turba *piscium* lacus viridesque metu stipantur in algas. silv. 2, 3, 34 *nympha* Pana sequi credens ima latus implicat alga. 4, 6, 11 lubrica qua recubent conchylia mollius alga. 5, 3, 283 in media componat molliter alga *Charon appellentem mortuum.* Mart. 10, 16, 5 quidquid Erythraea niger invenit Indus in alga. Frontin. strat. 2, 5, 6 Aegyptii conflicturi acie in eis campis, quibus iunctae paludes erant, alg⟨a⟩

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eas contexerunt. Ivv. 4, 48 algae inquisitores agerent cum remige nudo non dubitaturi fugitivum dicere piscem depastumque diu vivaria Caesaris. Apvl. apol. 35 muscum et algam et cetera maris eiectamenta. *ibid.* qui minus possit... alga ad querceram. Pallad. 4, 10, 3 alii algam marinam obruunt ad radices *mali* (10, 14, 1). *ibid.* algam radicibus iunges. 4, 10, 13 marina alga vestiunt *plantas.* 4, 10, 30 algam marinam *suspendunt arbori.* Avien. orb. terr. 509 unda... largam procul expuit algam. Arat. 763 *Argo* marinas iam defuncta vias procul imi litoris algas pone subit. Avson. Mos. 69 cum virides algas et rubra corallia nudat aestus. 398, 5 quae viridis muscus, quae deco⟨lo⟩r alga recondit. 398, 33 algarum obducta recessu *ostrea.* Clavd. 3, 387 ridebunt virides gemmis nascentibus algae. 7, 197 Ionia virides Neptunus in alga nutrit equos. 8, 597 quis divitis algae germina flagrantes inter quaesivit harenas? 10, 157 alternas violis Nereus interserit algas. carm. min. 29, 15 quidquid Eois Indus litoribus rubra scrutatur in alga. 49, 9 longe... extenta per algas *torpedo.* rapt. Pros. 1, 257 credas inlidi cautibus algam (*cf.* Verg.). Rvt. Nam. 1, 461 ut praebente (*i. in superficie habente*) algam (viam *c interpolatum*) densi symplegade limi servet inoffensas semita clara notas. 1, 537 procera suo praetexitur alga profundo. Coripp. Ioh. 1, 358 nigram ... super ... algam (6, 758). 6, 756 quibus alga locis limusque relabens.

proverbialiter: Verg. ecl. 7, 42 proiecta vilior alga. Hor. sat. 2, 5, 8 genus et virtus, nisi cum re, vilior alga est (Porph. *ad l.*). Prvd. perist. 10, 245 *deos* in algis vilibus. Ov. epist. 17, 108 non magis illius numerari gaudia noctis Hellespontiaci quam maris alga potest. Ov. met. 14, 38 prius ... in aequore frondes ... et in summis nascentur montibus algae.

derivata: algensis, algosus. *V.*

Algae, -ārum *statio Etruriae.* Itin. Anton. Aug. p. 498 a Centumcellis Algas ... ab Algis Rapinio.

turris ad Algam *statio provinciae Tripolitanae.* Tab. Peut. 7, 3.

algallicum, algallis *v.* anag-.

Algalsus, -ī *dux Illyrius Parthinus.* Liv. 44, 30, 13.

Algasia, -ae *nom. mul. celt.* Hier. epist. 121 tit. Hieronymus ad Algasiam (*mulierem Gallicam regis ut videtur Cadurae. v.* Alethius *p. 1529, 44 sqq.*). *cf.* Algassis.

Algassis, -is *deus Gallicus.* Corp. XIII 72 (*Convenis a dextra Garumnae*) Algassi Geminus Q. Iul. Balbi ser. *cf.* Argassis *et* Algasia. *Diehl.*

algēnsis, -e *ab* alga. Plin. nat. 9, 131 bucinum ... lutense putre limo et algense enutritum alga, vilissimum utrumque. Edict. Diocl. 24, 9 ἰσγένης (*i.* ὐσγ-) πρωτείας ἀλγενησίας λι. α. *V.*

algeo, alsī, -ēre [*cf. c.* algus algor algidus. *Th.*]. Pavl. Fest. p. 6 algeo ex graeco ἀλγῶ ducitur, id est doleo, ut sit frigus dolor quidam membrorum rigore conlectus. Prisc. gramm. II 485, 18 in 'geo' desinentia, l vel r antecedentibus, 'geo' in 'si' conversa faciunt praeteritum perfectum, ut ... 'algeo alsi'. 487, 3 (*supinum*) 'alsi alsum'. Gloss. algeo ῥιγῶ. II 481, 27 ψυχίζομαι algeo frigesco. IV 14, 10 alget infrigidat, *et saepius.* 14, 11 alsit frigduit (307, 49. V 345, 4). V 264, 24 alsit frigavit.

frigus pati, algidum esse, de animantibus et rebus (*opp. sollemne* aestuare): Plavt. Mil. 689 ne algeas hac hieme. Rud. 528 cum vestimentis postquam aps te abii, algeo. Stich. 348 miseri algebunt postea. Ter. Ad. 36 ne ... ille alserit. Novivs Atell. 63 mi algebo et mi esuribo (Cato agr. 5, 2 ne algeat, ne esuriat. Cael. Cic. epist. 8, 17, 2 Sen. epist. 4, 20. 24, 26. 113, 21. 119, 7 Lact. inst. 6, 2, 8. 6, 11, 6 Rvfin. Adamant. 5, 26). Novivs Atell. 116 sapiens si algebis, tremes. Lvcil. 1165 horret et alget. Cic. Tusc. 2, 34 Cretum ... leges ... laboribus erudiunt iuventutem ... algendo aestuando. Hor. ars 413 puer sudavit et alsit. Sen. dial. 4, 12, 1 (*opp.* aestuare). 5, 37, 3 numquam se hieme algere miratur? epist. 107, 7 hiems frigora adducit: algendum est. aestas calores refert: aestuandum est. 24, 26 algebo aestuabo. 113, 21 iustitia et fortitudo, si animalia sunt, certe terrestria sunt. omne animal terrestre alget, esurit, sitit: ergo iustitia alget, fortitudo esurit, clementia sitit. 117, 18 si algor malum est, malum sit algere (*opp.* aestuare)? nat. 4, 5, 3 minus algere aiunt pedes eorum, qui ... duram nivem calcant. Pers. 3, 115 alges, cum excussit membris timor albus aristas; nunc face supposita fervescit sanguis. Petron. 72. Plin. nat. 14, 83 donec bruma transeat et consuetudo fiat algendi. 17, 214 difficile sanescunt algendo nimis aestuandove. 21, 162 quoquo modo algentibus. 25, 151 incipiunt algere ab extremitatibus corporis. 30, 85. Mart. 4, 5, 6 nec potes algentes arrigere ad vetulas. 9, 76, 8 Maevius alget in cucullo. 11, 98, 8 (*opp.* aestuare). Svet. Cal. 58 nisi princeps gregis algere se diceret. Min. Fel. 12, 2 egetis algetis, opere fame laboratis. Cypr. epist. 76, 2 vestis algentibus deest. Veg. mil. 3, 2 p. 68, 5 nec expeditioni idoneus miles est, qui algere compellitur. Hier. epist. 43, 5. Pavl. Nol. epist. 28, 4 nec algentibus nec aestuantibus. Svlp. Sev. dial. 2, 1, 2 iussit algentem ... vestiri. 2, 1, 4. 2, 10, 3 cum subulcum algentem ac paene nudum in pellicia veste vidisset. Macr. sat. 7, 6, 9 quae nimium algentibus, eadem contingunt ebriis. Sidon. carm. 5, 139 quem ... inter flagrantes perhibent alsisse iuvencos. 5, 533 algentes cogit turmas ac frigora ridet, dum solus plus mente calet. 7, 257 pallet rubet, alget et ardet. Sen. nat. 6, 24, 4 *terra* algere ... debet, ut idem illi accidat quod nobis, quos externa causa in horrorem agit. Plin. nat. 17, 83 (*de arboribus*) ne aquiloniae meridianis oppositae solibus finderentur et algerent meridianae aquilonibus. 17, 226 (*de vitibus*). 18, 194 ager si non stercoratur, alget; si nimium stercoratus est, aduritur (Mart. 5, 71, 2). 18, 277 ergo per se roscida *luna*, quotiens alget, ... cadentes pruinas congelat. 19, 55 servatur rigor aestibus excogitaturque ut alienis mensibus nix algeat. 21, 129 ad calfacienda quae alserint. Stat. silv. 1, 2, 156 hic Sirius alget, bruma tepet. Mart. 8, 67, 8 alget adhuc nudo clusa culina foco. 12, 31, 4 quodque viret Iani mense nec alget holus. Avson. 165, 15 torus alget. Clavd. 20, 338 pars Phrygiae Scythicis quaecumque Trionibus alget proxima. Avg. civ. 21, 5 fontem, cuius aqua in refrigerio noctis sic ardeat, ut non possit tangi, in aestibus vero diei sic algeat, ut non possit bibi. Sidon. epist. 1, 8, 2 algent balnea (carm. 19, 1 algentes post balnea torrida fluctus). carm. 11, 127 iam minus alget hiems. Prop. 4, 5, 70 horruit algenti pergula curta foco. Ov. ars 2, 214 saepe ... dominae, quamvis horrebis et ipse, algenti manus est calfacienda sinu. Sen. nat. 1, 1, 7 varia et multa terrarum orbis exspirat, quaedam sicca, quaedam algentia (calentia *codd.*), quaedam concipiendis ignibus idonea. Pers. 3, 111 positum est algente catino durum olus. Plin. nat. 14, 27 algentibus locis (18, 290). 20, 117 sucus *olusatri* algentes calefacit potus. Stat. Theb. 3, 469 algentes laxavit sole pruinas. silv. 1, 3, 44 impositum ripis algentibus ignem. 1, 3, 77 haec domus ... Dryadum viduare choris algentia possit Taygeta. Theb. 9, 362 cum pignora saevus auster et algentes rapuit Thetis invida nidos. Mart. 5, 78, 8 coliculus ... algentem modo qui reliquit hortum. 12, 36, 2 algentemque togam (14, 137, 2. *syn.* gelida, nivea; *opp.* sudatrix). Ivv. 7, 183 algentem (*i. hiemalem*) rapiat cenatio solem. Avien. Arat. 214 algentis artus *Hippolyti mortui* suscitat *Aesculapius.* Clavd. 7, 168 algenti qua zona riget Saturnia tractu. Boeth. cons. 1, 5 carm. 11 et qui (*lucifer*) primae tempore noctis agit algentes hesperos ortus. Ennod. carm. 1, 4, 39 algentis (-es *Barth*) pelagi lapillos. 2, 94, 1 belliger algenti sonipes nutrite sub axe. *nota*: Ivv. 1, 74 probitas laudatur et alget. Evcher. instr. 1 p. 109, 9 ne vos fuga illa deprehendat aut in peccatis algentes aut bonis operibus otiosos.

algēsco, -ere [*cf. c.* algere. *Th.*]. Gloss. IV 478, 14 algiscit (algescit *b*) frigduit. Not. Tir. 93, 45. Prvd. apoth. 142 piceosque furores comprimit et rabiem flammarum algescere cogit. Fvlg. myth. 3, 4 caloratae iuventutis igniculum torpidae veternositatis algescit in senio. *Ihm.*

algesis (*i.* ἄλγησις; algicis *cod.*) lumborum dolor. ex utraque coxa surgit ille dolor usque ad femora. Gloss. III 597, 9. *V.*

Algiāna *olea quaedam* [*ab* Algio *aliquo nominata, cf.* Algidienus. *Otto.*]: Colvm. 5, 8, 3 in meam notitiam decem omnino (*sc. genera olearum*) pervenerunt: Pausia, Algiana, Liciniana, Sergia *eqs.*

Algidēnsis *v.* Algidus.

Algidiēnus, -ī *cogn.* Corp. XI 3254 (*Sutrii, 'vix posterior quam prior pars saec. II p. Chr.'*) ii 15 P. Siccius P. f. Algidien(us) *pontifex.* *Jacobsohn.*

algidus, -a, -um [*cf. c.* algere algor. *Th.*]. Gloss. II 282, 14 δύσριγος. 282, 29 δυσχείμερος (14, 30 δυσχείμερον). 481, 34 ψυχρόν frigidum algidum. 565, 48 algidus male infrigidatus. IV 307, 21 algidus alsosus. Naev. trag. 62 vos qui adcolitis Histrum fluvium atque algidam ⟨...⟩. Catvll. 63, 70 ego viridis algida Idae nive amicta loca colam? Porph. Hor. epist. 1, 18, 105 Mandela pagus est in Sabinis nimis contrahens atque algida (-us *cod.*) frigore et rugosa faciens hominum corpora. Arnob. nat. 2, 20 *locus* non algidus in frigore, non fervoris nimii in calore. 6, 21 esse illud (*velamen aureum*) in rigoribus algidum, hoc (*velamen laneum*) vaporum. Avien. Arat. 1620 nox ut serat algida rores. Prvd. cath. 11, 35 saxa. Avg. epist. 269 hieme iter non suffero cum annositate algida quam mecum fero. Mart. Cap. 1, 14 primus ... gurges ... algidis admodum pigrisque cursibus haesitabat. 1, 17 illa (*urna*) ... plena ... algidi frigoris. 2, 197 deorum rigidissimum creatorem in algido haerentem pruinisque nivalibus conspicata *est.* Orient. comm. 1, 124 mollibus involucris algida membra tegis. Sidon. epist. 2, 2, 16 fontibus algidis, litoribus alsosis. Ennod. carm. 1, 18, 12 lustravit orbem non gravi pavore cordis algidus (*cf.* opusc. 1 p. 268, 8). 2, 136, 3 algida qui Tanais domuistis dorsa profundi. *Ihm.*

Algidus, -ī. *ita nominatur pars montium Albanorum (cf. Hülsen, PW. I 1476); creberrime commemoratur in tertio Livi libro. affero testimonia poetarum*: Hor. carm. 1, 21, 6 nemorum coma quaecumque aut gelido prominet Algido. 3, 23, 9 nam quae nivali pascitur Algido devota ... victima. 4, 4, 58 nigrae feraci frondis in Algido. carm. saec. 69 quaeque Aventinum tenet Algidumque ... Diana. Stat. silv. 4, 4, 16 Algidus aut horrens. Strab. 5, 239 αὐλῶνα καταλείπουσα τὸν κατὰ Ἄλγιδον. Diod. 12, 24, 4 τὸ στρατόπεδον τὸ ἐν τῷ Ἀλγίδῳ (Λαγαδίῳ *codd.*) καλουμένῳ ὑπάρχον. Algidus *recte traditum* Prvd. c. Symm. 2, 534 exercitus ... gelido quem miserat Algidus axe.

adi. **Algidus,** -a, um. Ov. fast. 6, 722 Algida terra. Mart. 10, 29, 306 Algidusve secessus. *adi.* **Algidēnsis,** -e. Plin. nat. 19, 81 nostri alia fecere genera (*sc.* raphani): Algidense a loco, longum atque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tralucidum. *in monte situm est oppidulum* **Algidum**: LIV. 26, 9, 12 inde Algido Tusculum petiit. STRAB. 5, 237 ἐπὶ Ἄλγιδον πολίχνιον. *huc pertinet adi.* Algidus: SIL. 12, 536 nec amoena retentant Algida nec iuxta Iunonis tecta Gabinae. *Jacobsohn.*

algificus (-a, -um) *cf. c.* algere *et* facere. GELL. 19, 4, 4 quod timor omnis sit algificus, quem ille (*Aristoteles*) appellat ψυχροποιόν. *Ihm.*

Algion *mons Macedoniae.* PLIN. nat. 4, 36 *sic Leid. Voss. A; rell.* alcion, alcyon, halcyon.

algiōsus *v.* alsiosus. **Algmana** *v.* Alcman.

Algo *cogn. barb.* CORP. XII 4878 (*Narbone*) C. Iulius Aquila⟨e⟩ l. Algo. *Diehl.*

algor, -ōris *m.* [*cf. c.* algere algidus. *Th.*]. PROB. cath. gramm. IV 14, 24 o in nominativo correpta, in genetivo producta..., algor algoris. PRISC. gramm. II 235, 4 *v. s.* algus. IDIOM. gen. gramm. IV 578, 22 algor ῥῖγος (*item* GLOSS. II 428, 5. 542, 6). GLOSS. III 294, 27 κρύος. II 481, 31 ψῦχος. IV 14, 29 frigus (*sic saepius, abl.* V 438, 33). 307, 22 algor frigus frigdor. PLAVT. Rud. 215 algor error pavor, me omnia tenent. VARRO rust. 2, 5, 15 algor ... eas et famis macescere cogit. 2, 7, 10 ne frigidis locis sint, quod algor maxime praegnatibus obest. LVCR. 3, 623 neque in igni gignier algor. SALL. Cat. 5, 3 corpus patiens inediae algoris vigiliae. PAVL. FEST. p. 113 aestum algoremque metuit *ales.* SEN. epist. 117, 18 *opp.* aestus (*v.* algeo). PLIN. nat. 8, 139 algore ... dempto. 14, 23 magis ... aestu quam algore vexantur *vites* (14, 28. *item de vitibus* 17, 22. 216). 23, 38 urina et algor expellitur. TAC. hist. 3, 22 confectum algore atque inedia hostem. TERT. pall. 5 quem ... non expediat in algore et ardore rigere nudipedem quam in calceo vincipedem? ITALA deut. 28, 22 (Lugd.) percutiat te dominus ... febre et algore (ῥίγει, VVLG. frigore). LACT. epit. 53, 1 fames ... sitis ... algor. PALLAD. 1, 7, 3 ne *ager* algore rigescat. 1, 20 operas, quae hieme futurae sunt, nullus algor impediet. 13, 6 quos hiemalis algor astringit. PS. AMBR. serm. 40, 3 algorem tolerare nequimus. 40, 4 penetrante algore hiemis. PS. PAVL. NOL. carm. app. 1, 25 fame vinclis algore calore ... mors rapit una homines. PS. AVG. serm. 87, 1 illud ... asperum algorem frigoris amovet. SVLP. SEV. Mart. 3, 1 *hiems* asperior inhorruerat, adeo ut plerosque vis algoris extingueret. MART. CAP. 6, 602 duae *fasciae terrae* algore immenso ... occupatae. 6, 608 *regio* vicinantis Plaustri algore crustatur. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 119 corporis facere algorem. 1, 15, 122 defectio vocis atque algor sequentur eos, qui incongrue fuerint phlebotomati. RVRIC. epist. 1, 5 p. 358, 25 ne substantiam ... aut aestivus fervor exureret aut hiemalis algor extingueret (*sim.* 2, 10 p. 386, 21). ENNOD. epist. 1, 24 p. 36, 3 sic vivere dicis quasi ignis tuus algoris pabulis inritetur. IORD. Get. 5, 45 Tanais numquam Scythico duriscit algore. CARM. epigr. 704, 21 (*christ.*) algorem vili solitum depellere veste. *plur.*: PLIN. nat. 15, 19 oleo natura *est* tepefacere corpus et contra algores munire, eidem fervores capitis refrigerare. 22, 101 *laser* algores excalfacit. 24, 54. 74. 31, 119 contra algores horroresque. 29, 10 frigidāque *aqua* etiam hibernis algoribus lavari. *Ihm.*

algōsus, -a, -um *ab* alga. PLIN. nat. 32, 95 *myaces* vivunt in algosis *sc. locis.* AVSON. 396, 43 algoso legitur litore. SIDON. epist. 2, 2, 16 fontibus algidis, litoribus algosis. 8, 9, 5 vers. 33 algoso ... profundo. *V.*

algus, (-ūs) *m.* [*cf. c.* algere algescere. *Th.*]. PRISC. gramm. II 235, 4 algor algoris, quod etiam 'hic algus, huius algus' dicitur. *legitur semel accus.* (PLAVT.), *ceterum semper abl.* PLAVT. Most. 193 nisi ... anum interfecero siti fameque atque algu. Rud. 582 tu vel suda vel peri algu (CHAR. gramm. I 122, 20). Vid. 17 frg. 2 paupertatem algum famem. ACC. trag. 111 alguque et fame. LVCIL. 1064 non tam algu atque nigrore malus (*sc. dies?*). VARRO Men. 171 teges, pruina ne iacentem sub⟨diu⟩ dealbet algu candicanti frigore. LVCR. 3, 732 alguque (*sic apud* Non., algoque *codd.*) fameque. 5, 747 hiems sequitur crepitans hanc (*brumam*) dentibus algu (-gi *codd.*). SOL. 29, 1 *fons* glaciali algu inhorrescat (alguine horr- *codd.*, algore inhorr- *al.*). PAVL. NOL. carm. 24, 304 ne ... algu perirent et fame. carm. app. 2, 15 siti et fame, calore et algu. *Ihm.*

Algus *v.* Argus *II 537, 66.*

mātrōnīs Alhiahenābus. CORP. XIII 6387 (*in vico Nediensi*).

Alhortus *nom. barb.* INSCR. christ. Hisp. 164 Alhortus Eimetiaco hic iacet. *nisi est* Ahortus.

aliā *v. sub* alius. **ālia** *v.* alea.

Alia *fluv. v.* Allia. **Aliacmōn** *v.* Haliacmon.

īnsulae Aliaeū (*quasi* Ἀλιαίου). PLIN. nat. 6, 173 supra Aethiopas Aroteras insulae, quae Aliaeu (*v. l.* aliaeeu alieeu) vocantur. *cf. Pietschmann, PW. I 1477 et* Aliaeus.

Aliaeus, -ī *cogn. vir., quasi* Ἁλιαῖος. CORP. XIV 2487 (*Castrimoenii*) d. m. C. Iuli Aliaei Iulia Ionice sibi et patrono suo b. m. *cf.* insulae Aliaeu. *Diehl.*

Aliamia *nom.* (*fortasse corruptum aut male descriptum*): CORP. VIII 17803 (*in prov. Numid.*) Aliamia Mirona.

Alian *v.* Alvan.

Aliāna regio *in Gallia cisalpina, unde* linum Alianum; *cf. Mommsen, Corp. V p. 715.* PLIN. nat. 19, 9 in Italiae regione Aliana (*trad.* Aeliana, Aliena *sim.*) inter Padum Ticinumque amnes, ubi a Saetabi tertia in Europa lino palma; secundam enim in vicino Alianis capessunt Retovina .... candore Alianis (Aclianis *F*) semper crudis Faventina praeferuntur.

Aliānius, Aliānus *v.* Allius.

Aliānus castellus *situs in finibus Langensium, qui Genuae propinqui sunt.* SENT. Minuc. (Corp. V 7749, 17) in castelum quei vocitatust Alianus. *Otto.*

Aliap *v.* Eliab.

Aliaria *statio in via Nicopoli Edessam.* ITIN. Anton. Aug. p. 190. *Diehl.*

compitum **āliārium** *Romae, ab* alium *opinor ductum.* CORP. VI 4476 L. Naevius Amphio vestiarius á compito aliario. 9971 L. Helvio L. l. Grato vestiario a compito aliario. 33157 M. Geminius M. l. Felix medicus ocularius⟨s⟩ a compitu aliario. *V.*

aliās *adv. ab* alius. *doctrina grammaticorum de accentu*: PRISC. gramm. III 77, 14 in 'as' denominativa invenio 'as' extrema circumflexa 'alias'. 528, 18 *adverbia* causa differentiae servant accentum ..., si 'as' *terminantur,* in ultimo, ut 'alias', ne nomen esse videatur. alia *pro* alias *trad.*: SEN. suas. 3, 1 ASCON. Corn. p. 70 PLIN. nat. 9, 18. 10, 162. 183. 15, 18. 26, 14. 35, 68 (*cod. B*) VLP. dig. 28, 5, 4, 2. alias *fort. pro* alia *leg.* TERT. idol. 15, *pro* aliis APVL. met. 7, 9. *an corrupte* PLIN. nat. 37, 40? *de reliquis librorum corruptelis v. infra.* *de significationibus*: BEDA gramm. VII 262, 21 alias 'alio tempore' significat; attamen invenimus alias non numquam pro 'aliter' sive pro 'alio loco' positum. CHAR. gramm. I 194, 29 alias pro aliter Terentius in Andria (*529*): 'quid alias malim quam hodie has fieri nuptias?' ubi Fl. Caper de Latinitate 'non ausim adfirmare pro aliter dici; nam neque pronomen est neque adverbium temporis'. sed proximum vero est, ut pro aliter dictum esse fateamur (*de re cf. p. 1547, 52*). GLOSS. ἄλλοτε (CAPER gramm. VII 97, 16), ἄλλως, aliter, alibi vel interdum vel nonnumquam. *usus vetus est de tempore, inde vocula transfertur ad locum, recentissima, licet primigenia ut videtur, est vis modalis. vocabulum, admodum rarum apud poetas, familiarissimum est* PLIN. nat. *et* ICTIS. [SALL. hist. 1, 116 *et* AMM. 31, 14, 6 *lege* alia].

I *de tempore* (alias ... alias *et sim. v. sub IV*): CAPER gramm. VII 97, 16 alias temporis est adverbium, quod Graeci ἄλλοτε ⟨dicunt⟩. *cf.* CHAR. gramm. I 194, 29 (*l. 26*). DON. Ter. Hec. 1, 2, 5 (80) p. 350 alias alio tempore significat. PAVL. FEST. p. 27, 2 *v. sub* alteras. *notio temporalis saepe illustratur additis aliis temporum adverbiis, ut* raro, saepe, semper, umquam, aliquando *sim., quorum exempla infra invenies.*

1 *cum praeterito* (*de verbis scribendi vel dicendi, sc. in scriptis, v. p. 1547, 66 sqq.*): *temporum momentis diserte oppositis*: PLAVT. Asin. 15 vos, ut alias, pariter nunc Mars adiuvet. CIC. Planc. 18 et alias et in consulatus petitione vincebar. de orat. 1, 38 et saepe alias et maxume censor saluti rei publicae fuit. Brut. 144 id ... cum saepe alias tum apud centumviros in M'. Curi causa cognitum est. nat. deor. 1, 15. off. 2, 51 et saepe alias et adulescentes ... pro Sex. Roscio ... fecimus. phil. frg. V 46 et alias nonnumquam et paulo ante. off. 3, 86 fat. 2. Tusc. 4, 7 cum saepe alias tum nuper ... egimus. 5, 11 *al.* ac. 2, 9 et alias ... et quondam. fin. 5, 75 ut saepe alias, sic hodie ... visus es. Att. 4, 2, 2 si numquam alias fuimus *in dicendo aliquid,* tum profecto dolor ... vim ... dedit. NEP. Hann. 11, 7 neque tum solum, sed saepe alias ... pepulit adversarios. LIV. 3, 6, 5 ut anno ante, ut semper alias. 3, 69, 1 raro alias ... oratio acceptior ... quam tunc ... fuit. 10, 26, 16 cum saepe alias tum eo anno. 25, 20, 7 cum saepe alias tum paucis diebus ante (27, 49, 2 tum illa ... pugna). 29, 18, 18 et nunc et tunc et saepe alias ... tutata est. *verbum ex enuntiato primario suppletur* (*de structura cf. p. 1547, 35*): LIV. 31, 7, 3 si numquam alias (ante alias *aliq. recc.*), proximo certe Punico bello experti estis. *sim.* 32, 5, 8 bellum, si quando umquam ante alias, tum (cum *al.*) magna cura apparavit. 33, 25, 1 ludi ... eo anno ... magnificentius quam alias facti. 33, 32, 1 Isthmiorum ... ludicrum ... semper quidem et alias frequens ...; tum vero non ad solitos modo usus ... convenerant. 38, 51, 9 et hoc ipso die et saepe alias. MANIL. 1, 907 nec plura alias incendia mundus sustinuit, quam cum ... arma Philippeos implerunt ... campos. VELL. 2, 130, 2 cum alias tum proxime ... succurrit. SEN. dial. 5, 24, 3 nunc primum offendit ...; saepe et alias offendit. CVRT. 4, 3, 18 alias imperare soliti tum ... iussa exsequebantur. 4, 13, 18 alias ... tunc (9, 4, 15). PLIN. nat. 2, 100 C. Caecilio Cn. Papirio consulibus et saepe alias. 2, 147. TAC. hist. 1, 89 tum legiones ... et, quod raro alias, praetorianus ... miles in aciem deducti. ann. 1, 55 saepe alias et supremo convivio. 4, 39 ipse, conpositus alias ..., solutius ... eloquebatur, quotiens subveniret. 12, 55 saepe et alias ..., tunc (*cf.* PAPYR. Berol. 611, 1, 8 *saec. I p. Chr.* saepe quidem et alias, sed hoc ⟨maxime tem⟩pore ... advertisse me). PLIN. epist. 4, 13, 1 venisti ..., si quando alias, nunc maxime mihi desideratus (8, 4, 5). 9, 27, 1 cum frequenter alias tum proxime sensi. SVET. Aug. 75 Saturnalibus et si quando alias libuisset. Tib. 18 semper alias ... contentus ... se uno, tunc ... communicavit. 29 dixi et nunc et saepe alias. Vesp. 22 super cenam ... et semper alias comissimus. Tit. 8 sub eo (*Tito*) ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pestilentia quanta non temere alias (FLOR. epit. 3, 23, 8). FLOR. epit. 1, 3, 5. 1, 13, 8 tum ... sic ut numquam alias apparuit ... virtus. 2, 4, 3 saepe et alias et Brittomaro duce. 4, 5, 2. GELL. 15, 1, 1 declamaverat ... rhetor praeterquam semper alias, tum vero nimium quantum delectabiliter. APVL. met. 7, 13 et alias curiosus ⟨eram⟩ et tunc ... spectator optabam fieri. apol. 97 cum saepe alias tum in extremo tempore vitae. mund. praef. p. 285 et saepe alias ... videbatur et nunc maxime. flor. 18 p. 85 id ego cum ante alias tum etiam nunc inpraesentiarum usu experior. SPART. Hadr. 12, 6 per ea tempora et alias frequenter in plurimis locis ... separavit. AMM. 29, 1, 16 tunc ... et saepe alias adpetitus. SVLP. SEV. chron. 2, 30, 8 saepe alias, cum ... traderentur, numquam tamen ultra ... annos ... poenam pependerunt. MART. CAP. 8, 804 Silenus ... alias poculis turgens tunc etiam nuptialis gratiae nomine prolectatus. *temporum oppositione latente vel ex proximis supplenda*: CIC. div. 2, 141 quaero ..., cur Alexandro tam inlustre somnium (*sc. factum sit*) ... nec huic eidem alias. Att. 6, 2, 8 alias hoc statueramus. VERG. georg. 1, 487 nec tempore eodem ... puteis manare cruor cessavit *eqs.* non alias caelo ceciderunt plura sereno fulgura (*nota iuncturam* non (haud) alias *i. numquam nec ante nec post*: PANEG. Mess. 116 OV. fast. 3, 287 LIV. 4, 54, 2. 7, 33, 1. 45, 7, 2 CVRT. 3, 4, 11. 4, 13, 15. 4, 13, 25 haud alias. 7, 7, 29 *al.* VAL. FL. 7, 525. SIL. 8, 352 STAT. Theb. 3, 639 Ach. 1, 792 TAC. Agr. 5 ann. 2, 46 *al.* 3, 11. 15, 46 FLOR. epit. 1, 18, 16. 2, 2, 33 *al.* *nota* CVRT. 8, 1, 24 debilitatum vulnere ... iacuisse non alias quam simulatione mortis tutiorem. *cf.* 8, 14, 16 *et* TAC. ann. 3, 73 non alias magis sua ... contumelia indoluisse Caesarem ferunt quam quod desertor ... hostium more ageret). HOR. carm. 3, 5, 46 donec *Regulus* ... consilio patres firmaret ... numquam alias dato. LIV. 1, 28, 4 si umquam ante alias ullo in bello fuit, quod ... gratias ageretis, ... hesternum id proelium fuit. 2, 9, 5 non umquam alias ante tantus terror senatum invasit. 2, 22, 7. 2, 64, 1 ut semper alias, ... plebs ... noluit (3, 6, 5). 3, 24, 11 minus ... quam alias infesta civitas fuit. 4, 26, 5 maiore ... conatu quam alias umquam rebellarant. 4, 37, 8 ut saepe alias. 6, 42, 12 merito ... id, si quando umquam alias, deum ... fore, ut. *omisso alio verbo*: 9, 26, 14 neque enim, quod saepe alias ..., qui bello clarissimus esset ..., dictator deligendus ... fuit. 9, 39, 5 quantis numquam ante alias simul copiis simul animis dimicarunt. 22, 58, 2 Romanos ..., quod numquam alias antea, satis miti sermone adloquitur. 26, 39, 9 raro alias (33, 9, 2). 38, 33, 5. 40, 45, 1 *al.* SEN. dial. 5, 14, 2 bibit ... liberalius quam alias. 9, 7, 5 peiores quam umquam alias. CVRT. 4, 13, 35 laevum cornu, sicut alias, Parmenioni ... datum. 8, 6, 19 *al.* PLIN. nat. 12, 7 nec potuisse in amplitudinem augescere *platanos in Regio urbe* aut alias (*pron.?*) fuisse in Italia. TAC. hist. 3, 46 adfuit, ut saepe alias, fortuna populi R. FLOR. epit. 4, 2, 66 quod alias numquam, ... cecinere (4, 12, 28 quod numquam alias). SCAEV. dig. 36, 1, 80, 9 et alias de eodem facto consultus ita respondit. APVL. met. 4, 22 numquam alias hordeo cibatus. apol. 45. AVG. civ. 3, 21 p. 133 domi ... nullae, sicut alias, discordiae saeviebant.

2 *cum futuro vel verbis ad tempus futurum spectantibus* (*de verbis dicendi v. infra l. 66 sqq.*): TER. Andr. 529 quid alias malim quam hodie has fieri nuptias? (DON. *et* SCHOL. Ter. alio tempore. *falsam Charisii interpretationem v. p. 1546, 26*). Hec. 80 si non quaeret, nullus dixeris, alias ut uti possim causa hac integra. CIC. Att. 1, 13 haec ad te scribam alias subtilius. 1, 17, 10 *al.* 10, 15, 4 sed di istos! verum alias. *cf.* epist. 7, 30, 2 sed haec alias pluribus (12, 24, 2). Att. 13, 21, 1 huic ... rescribam alias, nunc alia malo. epist. 2, 7, 2 *al.* 9, 25, 5 iocabimur alias ...: nunc ades ad imperandum. HOR. sat. 1, 9, 72 'alias loquar'. epist. 2, 1, 17 nil oriturum alias, nil ortum tale. LIV. 44, 36, 13 rationes alias reposcito; nunc ... contentus eris. CELS. 7, 20 p. 301 levato malo, si quando alias dolor reverterit, eadem erunt facienda. CVRT. 3, 2, 11 nisi nunc dixero, alias nequiquam confitebor. 8, 14, 16 hastae ... non alias magis quam adversus beluas ... usui esse poterunt. STAT. Ach. 1, 237 *Achillem* non alias rediturum ... ingemit Othrys.

ad 1 *et* 2: *verbis scribendi vel dicendi adiunctum, saepe ad significandum alium locum, aliam partem scriptorum, ita ut vis temporalis adverbii transeat in localem; ceterum verbum saepe omittitur*: GLOSS. V 264, 44 alias dico: postea, alio tempore dico. RHET. Her. 3, 28 quare placeat, alias ostendemus; in praesentia, cuiusmodi sit ea (*memoria*), aperiemus. CIC. ac. 2, 135 iracundiam fortitudinis quasi cotem esse dicebant: recte secusne alias viderimus. Tusc. 1, 70 sed alias (*sc. quaeremus*), ubi sit animus; certe quidem in te est. 3, 51 sed cum istis alias, et eo quidem animo, ... ut. fin. 1, 28 unam rem explicabo ... — de physicis alias — ... nunc dicam de voluptate. 5, 77 quanta sit *in virtute vis*, alias; nunc tantum, possitne *eqs.* Tusc. 1, 23. 3, 10 *et saepe opposito* nunc *et omisso plerumque verbo.* HOR. sat. 1, 4, 63 hactenus haec; alias, iustum sit necne poema (*satira*), nunc illud tantum quaeram *eqs.* FEST. p. 178, 33 ut saepe alias, tum in hoc quoque libro contentae. 360, 23 in Androgyno: '...', et alias: '...' (*similiter videntur dicta talia*: 7, 14 altus ab alendo dictus, alias ab altitudine altus. 8, 13. 13, 2. 110, 6. 182, 8. 11 *al. cf.* PLIN. nat. 26, 110. *sim.* 12, 61 *id* masculum vocamus, cum alias non fere mas vocetur, ubi non sit femina). CELS. 4, 2 p. 123 dentium dolor ... alias erit explicandus. 5, 28, 11 et alias et paulo ante ... proposui. 7, 2 p. 264 *al.* (*saepe*). SEN. nat. 2, 8 sed hoc alias. 3, 26, 1 alias ratio reddetur. benef. 2, 20, 2. MELA 1, 2 (*opp.* nunc). SCAEV. dig. 36, 1, 80, 9 *v. p. 1547, 46.* PLIN. nat. 9, 43 (*opp.* nunc). 16, 115 de quo plura alias (19, 129 *al.*). 22, 4. 25, 11 Homerus ... multus alias in admiratione Circae gloriam herbarum Aegypto tribuit. FRONTO p. 47, 8 N. τὴν ... τέχνην alias diligentius ... persequemur; nunc capita ... attigi. CHAR. gramm. I 194, 20 ut alias diximus. GAIVS dig. 46, 7, 7. VLP. dig. 13, 4, 2, 7 Marcellus ... et alias tractat et apud Iulianum notat posse dici. 28, 5, 4, 2 PAVL. dig. 4, 8, 19, 2 *al.* MARCIAN. dig. 48, 3, 6 pr. *al.* APVL. Plat. 1, 8 hunc ... mundum nunc (*Tim.* 28^b) sine initio esse dicit *Plato*, alias originem habere. TERT. orat. 11 alias (*in scripturis*) ... 'via' cognominatur disciplina nostra. carn. 7 hoc ... scriptura non dicit alias non tacens, cum. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 53 cum alias tum vel maxime in tertio libro. 2, 3, 229 nunc ... alias. VOPISC. Car. 7, 3 sed haec alias (*ib.* 4 sed haec ... alias in ... Carini vita dicenda sunt). LACT. epit. 33, 5 sed haec alias latius. opif. 6, 15 alias refellemus Epicurum; nunc ... disseramus. HYG. fab. 75 p. 79, 20 Tiresias ... dracones venerantes dicitur baculo percussisse; alias: calcasse. VVLG. act. 13, 35 ita dixit: ... (*Is. 55, 3*). ideoque et alias dicit (*psalm. 15, 10*): non dabis *eqs.* (ἐν ἑτέρῳ). AVG. civ. 2, 21 p. 82 sed alias ... hoc videbimus. 6, 11 p. 270 de sacramentis Iudaeorum ... et alias diximus, ... cum adversus Manichaeos ageremus, et in hoc opere loco opportuniore dicendum est. 20, 22 p. 463 VINCENT. LER. 16, 22 p. 25. SIDON. epist. 2, 10, 2 sed istinc alias; interea tu ... accipe (3, 4, 2). *sic in* SCHOL. Hor. *ad inducendam aliam, i. alibi traditam, interpretationem, cf.* sat. 2, 5, 59 satyrice iocatur insectans illos qui *eqs.* alias: iocatur ⟨in⟩ ambigua responsa. 1, 5, 49. 2, 3, 246 *et saepe* (*similiter passim* aliter); *nisi et haec pertinent ad III.*

3 *cum praesenti, maxime in sententiis*: *saepe magis ad aliam condicionem pertinet, quam ad aliud tempus; hinc significatio modalis (alia condicione, alioqui, ceteroqui, aliter), cuius certiora exempla v. sub III.* RHET. Her. 4, 27 in his tribus generibus ... frequentatio necessaria est ...; sed alias quoque nonnumquam non alienum est ... eloqui res aliquas per huiusmodi continuationes. 4, 39 hoc genus tametsi alias quoque nonnumquam tractandum est, tamen ad misericordiam commovendam vehementissime est accommodatum. CIC. ac. 2, 53 'sapiens sustinet se in furore ...'. et alias quidem saepe. LVCR. 5, 1077 non hinnitus ... differre videtur, ... ubi equus ... saevit calcaribus ictus amoris et fremitum ... ubi ... edit ad arma et cum sic alias concussis artibus hinnit. SALL. Catil. 10, 2 otium, divitiae, optanda alias, oneri miseriaeque fuere. LIV. 10, 29, 1 quae res terrori alias esse solet. 34, 39, 10 adiuvantibus ignem, qui alias ad extinguendum opem ferre solent. *nota* CELS. 1 pr. p. 9, 29 quoniam et alii et iidem alias post ista non febricitarent. *ibid.* p. 10, 16 quod alium non adficit aut eundem alias, id ne alteri quidem aut eidem tempore alio noceat. p. 10, 19. 2, 8 p. 47. 3, 18 p. 99. 5, 28, 14 *clavus* dolorem ..., etiamsi non alias, tamen ingredienti movet. 8, 11 p. 353 ut in dolore pestifer, sic alias saluberrimus. CVRT. 3, 11, 6 nec vulnerati, ut alias solent, acie poterant excedere. 4, 6, 26 iuvenis ... alias virtutis ... mirator. PLIN. nat. 2, 111 cum solem obumbrent *nubes*, perspicuum alias etiam urinantibus in ... aquarum altitudinem. 8, 134 tum praecipua dos tergori, alias corrupto, fragili. 9, 54. 153 modicus alias (*i. reliquo tempore*) tractus (tractatus *codd.*) *educenti caniculam marinam*; ut prope carinam ventum est, nisi praeceleri vi ... rapiunt, absumi. 10, 133 attagen ... vocalis alias, captus vero obmutescens. 16, 189. 22, 122 farina ex hordeo ... decocta collectiones ... discutit *eqs.* decoquitur alias cum mulsa aqua. 22, 158 *al.* 23, 56. 30, 125. 37, 156 chrysolampsis ... pallida alias, sed noctu ignea. QVINT. inst. 11, 3, 28 parcatur ... voci in illo a pueritia in adulescentiam transitu ... non ... propter calorem ... nam est maior alias (alis *codd.*), sed. decl. 350 p. 378 nihil interest, quid faciat alias *remedium*: nunc venenum est. IVLIAN. dig. 42, 1, 60 si quis sanus alias ... tempore iudicandi ... febre correptus fuerit. MAECIAN. dig. 35, 2, 32, 5 favor libertatis saepe et alias benigniores sententias exprimit. PAPIN. dig. 15, 1, 50, 3 quamquam creditor electionem alias haberet, tamen in proposito dominum esse conveniendum (*cf.* PAVL. dig. 26, 7, 46, 6). VLP. dig. 7, 3, 1, 4 Scaevola ait agentem ante diem usus fructus nihil facere, quamvis alias, qui ante diem agit, male agit. 24, 1, 13, 1 et alias placet ... donationem factam valere. 38, 17, 2, 18 quamvis alias non soleat mater exspectare ..., nunc tamen exspectaturam. PAVL dig. 12, 3, 6. 22, 2, 6 alias quidem pignoris deminutio ad damnum debitoris ... pertinet: sed cum ... pecunia ita datur, ut *eqs.* 29, 5, 6, 1 *al.* APVL. flor. 18 p. 83 hic (*in theatro, ubi nunc orator declamo*) alias mimus halucinatur. TERT. idol. 1 in illa (*idololatriae sollemnitate*) ... vanitas ... mendacium *eqs.* sed et alias ... sine dubio idololatrian admittit, quicumque delinquit. test. anim. 4 cum alicuius defuncti recordaris, 'misellum' vocas eum *eqs.* ceterum alias 'securos' vocas defunctos. bapt. 5. SOL. 5, 20 fons alias quietus et tranquillus cum siletur, si insonent tibiae, exultabundus ... elevatur. LACT. inst. 6, 18, 8 in hoc ... genere officii debet suo esse contentus, quem oporteat alias ne proprio quidem parcere, ut. AMM. 20, 3, 2 quod alias non evĕnit. AVG. civ. 15, 7 p. 68

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cum offertur, quando non oportet aut quod non tunc, sed alias oportet. MART. CAP. 8, 870 lunae defectus fit, cum ... infuscatur. nam *eqs.* alias, cum in superiore aut inferiore latitudinis loco fuerit, pleni luminis effigie relucescit.

II *de* **loco:** *alia regione, alio loco, cf.* aliā (*de aliis librorum locis v. p. 1547, 67*): BEDA gramm. VII 262, 21 *v. p. 1546, 24.* *dubiae interpretationis exempla huc possis trahere haec*: GRATT. 443 dictu mirum atque alias ignobile (*i. ignotum*) monstrum ... venit. LAVD. [Tur.] 2, 28 si fortuna procede⟨re e⟩sset passa sollemnis inservie⟨ns, quid utrique no⟩strum defuit? procedens a⟨li⟩as spem ⟨f⟩iniebat. CELS. 5, 18, 7 sycamini, quam alias sycomorum vocant. *alia regione*: GAIVS dig. 41, 1, 7, 5 si ... naturali alveo relicto flumen alias fluere coeperit. *alibi*: VLP. dig. 30, 41, 12 *statuae* si ... inhaerent parietibus, non licebit *legare*, si vero alias existant, dubitari potest. PAVL. dig. 10, 3, 19, 1 quia, qui de vestibulo *communi binarum aedium* liceri cogatur, necesse habeat interdum totarum aedium pretium facere, si alias (*sc. quam per commune vestibulum*) aditum non habeat. APVL. Plat. 1, 13 totum ... hominem in capite ... esse, nam prudentiam sensusque omnis non alias quam illa parte corporis contineri. ARNOB. nat. 2, 65 p. 101 hanc ... esse ... salutis viam, hanc vitae ... ianuam, per hanc solum est ingressus ad lucem neque alias datum est ... inrepere. IVST. 4, 1, 9 nusquam (numquam *al.*) alias est terribilius torrens fretum. CHIRON 364 tubercula urito cauteris rectis, ut non per se rumpant; ita enim incipient alias (= *alibi?*) nasci.

III *de* **condicione, ratione, modo:** *alioqui, ceteroqui, ceterum, praeterea, aliter* (BEDA gramm. VII 262, 1 *v. p. 1546, 24*):

A *in litteris non iurisconsultorum*: 1 *adiungitur adiectivis etc.*: PLIN. nat. 2, 226 in flumine Silero ... folia lapidescunt, alias salubri potu eius aquae (2, 237 *al.*). 8, 89 unum hoc animal terrestre (*sc. crocodilus*) linguae usu caret, unum superiore mobili maxilla inprimit morsum, alias terribilem ... stipante se dentium serie. 8, 100 fera ... excrementis hominis sibi medetur, et alias tam avida eorum, ut (*similiter iunctum* et alias: 9, 5 *cf.* 18. 9, 56. 58. 12, 120. 13, 79. 102. 21, 19. 23, 52 *cf.* 25, 153. 32, 103. 33, 100. 35, 68. 37, 195 *al. v. infra.* nec alias: 25, 85. VLP. dig. 29, 4, 10, 2. 38, 5, 1, 15). 8, 109 alias animal horrendi (*iunge*: alias horrendi) morsus arbores ... ut ferro caedit. 8, 154 *Bucephalus* neminem ... alium quam Alexandrum regio instratu ornatus recepit in sedem, alias passim recipiens. 8, 206 *sues* efferantur, et alias obnoxium genus morbis, anginae maxime et strumae. 9, 113. 120 magnificam alias cenam ..., sed cotidianam, Antonio adposuit. 10, 7 dentes ei (*morphno aquilae*) esse ... mutae alias carentique lingua. 10, 68. 86 upupa ... obscena alias pastu avis, crista visenda plicatili. 11, 46 probabilem alias sententiam ... proventus coarguit. 12, 41. 73 maleficum alias frondibus animal, odoratorum vero fruticum adpetentius. 14, 49 maxima *fama consummatae artis* (*sc. culturae vinearum*) ... Remmio Palaemoni, alias grammatica arte celebri. 14, 51. 88 ut putare *vites* cogerentur *Romani*, alias aratores et pigri circa pericula arbusti. 14, 144 *al.* 19, 163. 24, 54. 26, 32 vettonica alias gravis stomacho vitia tamen sanat pota. 26, 64. 157 *al.* 31, 115. 33, 115. 35, 137 Nicephorus ... placet diligentia ..., alias durus in coloribus. 37, 87. 171. QVINT. inst. 12, 10, 30 ad coniungendas ... vocales ... utilis, alias supervacua. TAC. ann. 16, 1 ne reges, et alias infensi, cupidine auri ... accenderentur. SVET. Aug. 94 Augustum ... incognitum alias ... simillimum puero, de quo somniasset. APVL. met. 8, 30 vir principalis et alias religiosus et eximie deam reverens. 9, 39 meus *dominus* adhuc maerore permixtus et alias Latini sermonis ignarus. TERT. idol. 15 *fratres* alias obsequentes erga regem ... honorem imaginis eius ... respuerunt. nat. 1, 3. 2, 2 test. anim. 1. scorp. 1 fides ... et alias de suo tuta sit. anim. 25 animam extraneam alias et extorrem uteri prima adspiratione nascentis infantis adduci. 46 Caesar ... Philippis aeger alias, maius tamen discrimen (alias crimen *cod.*) ab hostibus relaturus. 47 quod ... autumnus, temptator alias, valetudinem sucis pomorum ... diluat. 51 TER. MAVR. 1825. 1839. CYPR. epist. 69, 10 pertinaces alias ... hoc tamen confitentur. SOL. 1, 110 Messalam ... post aegritudinem ... percussum proprii nominis oblivione, quamlibet alias ei sensus vigeret. 2, 43. 22, 2 Hibernia ... inhumana incolarum ritu aspero, alias ita pabulosa, ut. 50, 3 Seres ... inter se quietissimi, alias vero reliquorum mortalium coetus refugiunt. 52, 35 est et eale, alias ut equus, cauda elephanti, nigro colore *eqs.* LAMPR. Comm. 13, 1 validus ad haec, alias debilis. TREB. trig tyr. 30, 18 VOPISC. Aurelian. 21, 5. EVTR. 10, 17, 3 dum aemulum ... veretur, ... gloriae parum consuluit. itaque ... in Galatiae finibus ... morte obiit, vir alias neque iners neque imprudens. EXPLAN. in Don. gramm. IV 489, 16 quod non potuimus explicare integro et alias pleno sermone, adiecta hac particula exprimimus. ZENO tract. 2, 4 *filius* orbem terrae erat ipse facturus humanumque visitaturus genus, alias aequalis in omnibus patri. *nota* PS. AMBR. philos. epist. 1147C tyrannidem arripui *eqs.* ceterum in deos vel homines nihil alias pecco. RVFIN. Orig. princ. praef. 2 corruptos esse in quam plurimis ab haereticis ... libros eius (*Origenis*) ... et istos praecipue, quos nunc exigis ut interpreter ..., qui sunt revera alias et obscurissimi et difficillimi. SVLP. SEV. dial. 3, 11, 2 Maximus imperator, alias (alia *Fürtner*) sane bonus, depravatus consiliis. COD. Iust. 6, 41, 1, 1 si aliquid facere vel legibus interdictum vel alias probrosum ... iussus aliquis fuerit. *nota* APVL. met. 9, 5 dolio, quod erat in angulo semiobrutum (*sc. ut plena dolia consuerunt*), sed alias vacuum. *subest interdum condicio irrealis, ut* alias *significet 'si minus', 'si aliter res se haberet', velut*: PLIN. nat. 8, 77 *caput catoblepae* deiectum semper in terram, alias internicio humani generis, omnibus qui oculos eius videre confestim exspirantibus. *cf.* 29, 66. 8, 96 *hippopotamius* profluvio sanguinis morbidum alias corpus exonerat. 29, 141. 30, 89. 36, 72. *similiter nonnulla, quae supra dedi, interpreteris.* 2 *adiungitur plenis enuntiatis*: *ita ut duo enuntiata copulet: sic* et alias: PLIN. nat. 8, 27 domantur *elephanti* ... rabidi fame et verberibus, elephantis aliis admotis, qui tumultuantem catenis coerceant. et alias circa coitus maxime efferantur. 8, 113. 139 aliis provisum pabulum, aliis pro cibo somnus .... et alias vel annua fame durant. 20, 213 HIER. epist. 148, 21. *nota brevitatem*: PLIN. nat. 5, 1 populorum eius (*Libyae*) oppidorumque nomina vel maxume sunt ineffabilia praeterquam ipsorum linguis, et alias ferme castella inhabitant. 12, 15 mālus Assyria ... venenis medetur. folium eius est unedonis intercurrentibus spinis. pomum ipsum alias (*i. nisi cum venenis succurritur?*) non manditur. 13, 113 candidior ei (*malo Punico*) natura et blandiores acini *eqs.* alias structura eorum quaedam ut in favis. 25, 18. VVLG. gen. 20, 12 interficient me propter uxorem meam. alias autem et vere soror mea est. ALC. AVIT. epist. 34 p. 65, 7 si ... pericula formidatis, expedit, ut gubernatorem ... tueamini. alias autem quae ultio est, si nautae sine magistro fuerint? *ut enuntiata inter se opponantur* (alias *i. fere q. 'si minus'*): PLIN. nat. 9, 162 ova ... masculus prosequitur adflatu: alias sterilescunt. 11, 64 corpus eius (*regis mortui*) subtrahitur ... multitudini *apium*. alias spectantes exanimem luctum non minuunt. 13, 89 factum ... iam Tiberio principe inopia chartae, ut e senatu darentur arbitri dispensandae; alias (*i. quod ni factum esset*) in tumultu vita erat. 16, 12. 17, 173 simili modo ... reciditur viresque concipit ... suffecturas oneri. alias festinatione pariendi ..., ni cohibeatur castigatione tali, in fetum exeat tota. 17, 211. 19, 163. 31, 114 (*de* ICTIS *v. infra*). *nota enuntiatum condicionale oppositum*: PLIN. nat. 23, 24 *radix* erugat ... corpus, si statim bina stadia ambulentur; alias uret. MART. CAP. 3, 281 si Graeca sit declinatio, ... dativus corripitur ...: alias longus est (*cf.* 282 *al.*). DICT. 3, 3 aut proditionem ... confirmandam aut filios ... interficiendos: alias de tali negotio nihil se auditurum. *nota* BENED. reg. 2, 41 si ita ... abbati visum fuerit, ...: sin alias *eqs.* alias *de alia interpretatione v. p. 1548, 27.* 3 *iuncturae* non alias nisi (quam) *et sim.* (*plura huiusmodi ap.* ICTOS, *v. sub B; cf. p. 1547, 24*): TERT. nat. 1, 9 non alias ... superfuissent *oppida* ... nisi postuma cladis illius. adv. Marc. 1, 26 *extr. deus* non alias plene bonus ... nisi. 2, 5 nec alias ... nisi. coron. 8 Christo ... non alias homine functo quam per ... instrumenta exhibitionis humanae. *nota* adv. Marc. 1, 18 nego deum alias cognosci posse quam per. apol. 39 quod fratres nos vocamus: non alias, opinor, insaniunt *ethnici* quam (*del.?*) quod apud ipsos omne sanguinis nomen de affectione simulatum est. praescr. 38 alias non potuissent aliter docere, nisi. MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 16 *dispondeus* solus in tetrasyllabis octachronos ... invenitur, ... haud alias quam spondeus inter disyllabos tetrachronos est. 76, 26 non alias quam (*utrumque ex Iuba; cf. Hense, Acta soc. Lips. IV 112*). PS. AMBR. paenit. 22 peccatum ... non geritur nec alias inviscare animum poterit, nisi ... illiciat. *sine neg.*: AVG. dial. 8 vide nunc ..., quam longe alias impediat ambiguitas quam obscuritas verbi. MART. CAP. 3, 271 inflexum non alias ... habet nisi cuius posterior pars ... excurrit. *nota* CASSIAN. conl. 10, 10, 1 alias elementorum traditionem ... percipere non possunt ... quam ... effigies eorum exprimere consuescant. 17, 17, 4 nec illa mortem alias quam hoc remedio potuisset evadere. inst. 4, 9 alias ... diabolus ... deicere iuniorem non poterit, nisi cum. 5, 30, 2 *et saepe.* INST. Iust. 1, 11, 3 non alias ... potest ... nisi ... reddat. *comparatione supplenda*: TERT. anim. 56 Patroclum funus ... flagitantem, quod non alias adire portas inferum posset. adv. Marc. 4, 24 *mercedem* alias (*sc. quam per furtum*) a dominatoribus exigere non poterant.

B *apud* ICTOS (alias — alias *v. sub IV*): *apponitur singulis notionibus*: IVLIAN. dig. 39, 5, 2, 7 si ... dedi, ut ... emeret, aliter non daturus ...; si vero alias quoque daturus. GAIVS dig. 47, 9, 5 furti ... aut alias vi bonorum raptorum tenetur. inst. 1, 74 cum peregrinus civem Romanam uxorem duxisset et filio nato alias civitatem Romanam consecutus esset. CALL. dig. 49, 14, 2, 1 TRYPH. dig. 27, 1, 45, 1. VLP. dig. 38, 2, 12, 5 absurdum est ... in hoc tantum valere testamentum, ut exheredatio vigeat, cum alias non valeat. 47, 10, 11, 6 PAVL. dig. 16, 1, 30, 1. 44, 5, 2, 2 MARCIAN. dig. 23, 3, 52. GAIVS dig. 12, 2, 31 si alias inter ipsos iureiurando transactum sit negotium (*opp.* cum a iudice aliquis absolutus fuerit). inst. 4, 170 PAVL. dig. 46, 1, 71 pr. *al.* MARCELL. dig. 30, 128 pr. IVLIAN. dig. 21, 2, 39, 1 si ... emerit hominem et eundem vendiderit *eqs.* alias autem si ... emerit. *sim.* TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1 VLP. dig. 37, 4, 10, 3. 39, 2, 13, 7. PAPIN. dig. 18, 7, 5 quod ... alias cum principum mandatis praeciperetur, etiam naturalem habet intellectum. CALL. dig. 50, 2, 11

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

grandes natu in perpetuum amoventur *a republica*, non alias seniores, ne ... iuniores onerentur. PAVL. dig. 47, 2, 32, 1 sent. 3, 6, 57. IVLIAN. dig. 39, 6, 18, 3 hominem noxae nomine vel alias obligatum. POMP. dig. 8, 3, 14 iter ... vendere vel alias cedere. GAIVS dig. 29, 3, 1, 2 si quis neget sigillum suum agnoscere non ideo quidem minus aperiuntur tabulae, sed alias suspectae fiunt. 46, 3, 106 cui iure stipulationis ... solvitur ...; cui vero alias permisi solvi. inst. 1, 156. MARCELL. dig. 46, 3, 72, 5 vispellionem aut alias turpem ... hominem (VLP. dig. 1, 16, 9, 5 alias debilibus. 4, 3, 11 *cf.* 4, 4, 9, 2. 5, 3, 7, 2 non ex testamento liberum ..., sed alias. COLL. Mos. 10, 2, 5). MEN. dig. 49, 16, 6, 7 qui se vulneraverit vel alias mortem sibi conscivit. TRYPH. dig. 27, 10, 16, 2 potuit ... et alias providere nepotibus ..., si ... iussisset. VLP. dig. 13, 6, 5, 8 *et saepe*. PAVL. dig. 5, 2, 31, 3 *al.* 22, 3, 25, 1 miles vel agri cultor et forensium rerum expers vel alias simplicitate gaudens. sent. 5, 4, 10 senatori vel equiti ... vel alias spectatae auctoritatis viro. MARCIAN. 48, 19, 4 sive quis non excesserit in exilium intra tempus ... sive etiam alias exilio non obtemperavit. *opp. adverb. causae*: PAPIN. dig. 48, 5, 39 (38), 4 crimen incesti propter aetatem remiserant ..., cum alias adulterii crimen non excusetur aetate. PAVL. dig. 4, 7, 9 si propter hoc ipsum redhibet non redhibiturus alias. *opponitur sententia condicionalis*: IAVOL. dig. 24, 1, 64 tunc verum esse divortium et valere donationem ..., si aliae nuptiae insecutae sunt ...: alias nec donationem ullius esse momenti futuram. SCAEV. dig. 3, 5, 34 (35) pr. si ... facere potuit: alias enim imputari non potes⟨t⟩. PAPIN. dig. 1, 21, 1 pr. non aliter ... mandare poterit, quam si abesse coeperit, cum alias iurisdictio etiam a praesente mandetur. 18, 7, 6 pr. CLEM. dig. 31, 54 GAIVS dig. 44, 7, 4 VLP. dig. 11, 7, 2, 7 *al.* PAVL. dig. 4, 8, 34 pr. *nota* GAIVS inst. 4, 52 debet ... attendere ..., ne pluris condemnet: alioquin litem suam facit. item si taxatio posita sit, ne pluris condemnet quam taxatio sit: alias enim similiter litem suam facit. *pleonasmi?*: IVLIAN. dig. 45, 1, 59 tunc ... ab eo peti potest *aestimatio*: alioquin alias (alterius? *Mommsen*) rei captio erit. VLP. dig. 10, 4, 5, 2 posse te consequi, ut tollas *stercus*, sic tamen, ut totum tollas: ceterum alias non posse. *variae iuncturae* (*cf. Kalb, Roms Juristen p. 18*): non alias ... nisi: POMP. dig. 28, 5, 69 (68) quamvis non alias heres esse possit ... nisi Titius ascendisset. SCAEV. dig. 36, 1, 80 (78), 14 PAPIN. dig. 47, 2, 81 (80), 1 VLP. dig. 2, 13, 1, 2. 9, 4, 7 pr. *et saepe* PAVL. dig. 12, 1, 16 *al.* MARCIAN. dig. 7, 1, 40 *al.* non alias ... quam: PAPIN. dig. 31, 67, 6 non alias ... praestandum erit quam interpositis cautionibus. VLP. frg. Vat. 77 MARCIAN. dig. 29, 7, 6, 2. quam si: IAVOL. dig. 45, 1, 107 eum ... non alias emancipare voluit, quam si ei dedisset. SCAEV. dig. 45, 1, 29 PAPIN. dig. 18, 7, 6, 1. 49, 15, 11, 1 *al.* VLP. dig. 4, 9, 7 pr. *et saepe* PAVL. dig. 4, 8, 16, 1 *et saepius*. MARCIAN. dig. 28, 5, 52 (51), 1 *al.* MOD. dig. 48, 2, 20 HERMOG. dig. 46, 1, 65. *nota* si *omissum*: SCAEV. dig. 33, 2, 32, 5 non alias cogendum restituere quam eius sumptus ratio habeatur (PAVL. dig. 7, 1, 50 *ex Scaev.*). 35, 2, 94. 40, 7, 40, 7. VLP. dig. 10, 2, 8 pr. non alias eum tradendum, quam rationes reddiderit. 32, 11, 15. PAVL. dig. 36, 1, 37 (36) non alias cogetur quam ei caveatur (44, 4, 14). quam ut: VLP. dig. 30, 41, 9 prohibetur ... legari, quod non alias praestari potest quam ut aedibus detrahatur. *sine negatione*: SCAEV. dig. 17, 1, 62, 1 si ... alias egisset quam quod (quod *del. Mommsen*) ei mandatum esset.

IV alias *sibi ipsi vel synonymis suis oppositum*: **1 alias ... alias** (*cf. Wölfflin, Archiv 2, 1885, 235 sqq.*); *fere de tempore, sed et de aliis relationibus (modo ... modo, tum ... tum); componitur sibi plerumque bis terve, sed et saepius*: GLOSS. alias et alias ὁτὲ μέν, ὁτὲ δέ. PLAVT. Curc. 63 alias me poscit ... triginta minas, alias talentum magnum. VARRO ling. 8, 76 ut alias *in comparatione* desint secundum et tertium, ut in hoc: mane manius manissime, alias ut duo prima absint, ut ab optimum optius optum, alias ut primum et tertium desit, ut *eqs.* 9, 32 cum haec eadem dicantur alias ut singula, alias ut plura significentur. 10, 5. 12. 25 (*quater* alias). rust. 2, 1, 15 alias stipulandum sanum esse, alias e sano pecore, alias neutrum. CIC. inv. 1, 99 licebit alias singillatim transire omnes argumentationes, alias ad partitionis singula genera referre, alias ab auditore ... quaerere, alias ... facere. Verr. 2, 120 alias revocabat eos, inter quos ... decreverat ..., alias inter aliquos contrarium ... decernebat. de orat. 1, 244 in eiusmodi causis alias scriptum alias aequitatem defendere. 2, 248 quod facete dicatur, id alias in re habere, alias in verbo facetias. 3, 212 orat. 156. Lael. 33 mutari ... mores hominum saepe ..., alias adversis rebus, alias aetate ingravescente. ac. frg. 6 *lunae* alias hebetiora alias acutiora videntur cornua. fin. 2, 87 nec potest quisquam alias beatus esse, alias miser. CAES. Gall. 2, 29, 5 cum alias bellum inferrent, alias inlatum defenderent. 3, 21, 3 *al.* civ. 1, 59, 2. NEP. Eum. 5, 7 in hac conclusione, quotienscumque voluit, apparatum et munitiones Antigoni alias incendit, alias disiecit (*pron.? cf. Wölfflin l. l. p. 237*). VITR. 5, 4, 1 vox ... cum flectitur, alias fit acuta alias gravis. 9, 8, 9. 10, 8, 3. FEST. p. 174, 20 'nota' alias significat signum ..., alias ignominiam. 179, 5 *ter positum*. SEN. suas. 3, 1 (*ter*) CELS. 3, 3 p. 77 SEN. dial. 5, 28, 3. 7, 4, 1 benef. 1, 1, 4 (*ter*). nat. 2, 11, 2 causas ... inconstantiae alias (*pron.?*) terra praebet, ... alias siderum cursus. *nota* 4 pr. 2 modo amore nostri, modo taedio laboramus, ... animum nunc superbia inflamus, nunc cupiditate distendimus, alias voluptate lassamus, alias sollicitudine exurimus (*sim.* 6, 4, 1 modo ... modo ... nunc ... et alias ..., alias ... nunc ... nunc ... aliquando ... nonnumquam *etc.* epist. 113, 29. 114, 1). 5, 4, 1 epist. 12, 7 *al.* CVRT. 6, 7, 11 alias ... alias ... nunc ... interdum. MELA 3, 55 modo operiuntur undis, modo nuda sunt, alias insulae videntur, alias ... continens terra. PLIN. nat. 2, 42 *luna* alias pernox, alias sera (*praecedit*: modo ... modo ... modo). 2, 43. 64 *al.* 2, 141 alias certa, alias dubia, aliis probata, aliis damnanda. *saepe. nota de serie temporum usurpatum* 4, 80 variae *Scytharum gentes* litori adposita tenuere, alias Getae ..., alias Sarmatae ..., alias Scythae degeneres ..., mox Alani. 7, 63 alias ... alias ... aliquando. 7, 188 (*triplex*). 16, 134 alias ... alias ... saepius ... alias ... alias. 18, 105 *al. nota* QVINT. inst. 1, 5, 29 quod alias vitiosum, interim alias rectum est (*cf.* 12, 1, 39). 3, 7, 15 *al.* decl. 386 p. 432 IMP. HADR. Call. dig. 22, 5, 3, 2 (*ter*). IVLIAN. dig. 12, 7, 3 alias condictione id agitur, ut ... liberetur, alias, ut exoneretur. 30, 91, 1 *al.* VLP. dig. 21, 1, 1, 7 *al.* PAVL. dig. 32, 46 *al.* MARCELL. dig. 41, 2, 20. POMP dig. 45, 1, 112, 1 alias tota sors inesset ..., alias minus ..., alias nihil. GELL. 1, 22, 10. 2, 24, 6 *et saepius*. MIN. FEL. 19, 10 CENS. 10, 3 LACT. inst. 3, 14, 7 IVST. 4, 1, 10 DON. Ter. Hec. 414 'dum' alias dum modo, alias donec. Phorm. 338 (*triplex*) gramm. VII 29, 12. AVG. civ. 14, 19 p. 42. MART. CAP. 3, 299 aut 'a' littera praeponitur ..., aut 'e' ..., aut 'i' ..., aut 'o' ..., alias 'u' ..., alias 'r' ...; alias 'n' ..., alias 'p'. 3, 304 *al.* BOETH. divis. 879^C *al.* diff. top. 1177^A *al.* herm. pr. 2, 10 p. 139, 6 *al.* INST. Iust. 4, 4 pr. (*triplex*). AVG. epist. 102, 10 deos ... pro varietate rerum temporalium ac terrenarum, quae scirent certis temporibus locisque congruere, in his alias atque alias, alibi atque alibi, aliter atque aliter sibi voluisse serviri. *i. q. aliter ... aliter*: VLP. dig. 2, 15, 8, 10 modus ... pro aetate eius, qui transigit, arbitrandus est ...: nam alias cum puero, alias cum iuvene, alias cum sene transigi palam est. 33, 8, 8, 8 alias accipiendum legatum ..., si ..., alias, si. **2 alius alias** *et sim.*: CIC. p. red. in sen. 30 in ipsis dis immortalibus non semper eosdem atque alias alios solemus ... venerari. de orat. 2, 30 alias aliud isdem de rebus ... sentiunt. orat. 74. 200. 237. div. 2, 111 ut iidem versus alias in aliam rem posse accommodari viderentur. rep. 3, 18. Att. 16, 11, 7 alii ... sunt alias *gratiosi*. MANIL. 3, 80 alias alii (aliis alio *sim. codd.*) sors quaeque accederet astro. POMP. dig. 35, 1, 112, 3 ut alias aliud ex persona locoque sit aestimandum. VLP. dig. 14, 3, 11, 5 si alias cum alio contrahi vetuit continua variatione. CIC. inv. 2, 45 alias aliter haec ... solent convenire. VLP. dig. 32, 50, 4 aliter alias accipiatur (*sequitur*: plerumque ... plerumque). **3** *opponuntur synonyma, ut* **interdum, aliquando, tum, nonnumquam** *al.* (*cf. sub 1*): VARRO ling. 10, 49 id nonnumquam ... pauciores videtur habere partes, sic etiam alias pluris. CIC. orat. 226. de orat. 2, 177 ex isdem illis locis interdum concludere, relinquere, alias alioque transire; saepe non proponere *eqs.* 3, 206 geminatio verborum habet interdum vim, leporem alias. Cato 51 *terra* reddit, quod accepit, ... alias minore, plerumque maiore cum faenore. Tusc. 4, 36 ille ..., quem tum moderatum, alias modestum, ⟨tum⟩ temperantem, alias constantem dicimus. LVCR. 2, 803 alias fit, uti ... interdum ... fit, uti. CAES. civ. 1, 64, 1 novissimos ... premi vehementer ac nonnumquam subsistere (sustinere *codd.*) extremum agmen ..., alias inferri signa ..., dein rursus conversos insequi. VITR. 9, 1, 7 nonnumquam plures dies ... commorantur, alias celerius ingrediuntur. SEN. clem. 1, 25, 3. *nota* CVRT. 7, 4, 11 obstat metus, alias (aliis *codd.*) cupiditas, nonnumquam ... amor. PLIN. nat. 14, 133 aliquando ... ruptis vasis stetere glaciatae moles *vini* ..., alias ad frigus stupet tantum. 26, 14 trahebat ... mentes artificio inani, alias (animalia *codd.*) vinum ... dando ..., iam frigidam aquam. SVET. Iul. 81 interdum supra nubes volitare, alias cum Iove dextram iungere. GAIVS inst. 4, 6 interdum ..., interdum ..., alias. GELL. 2, 22, 1 historia partim Graecae linguae, alias Latinae. APVL. flor. 14 p. 46 haec atque hoc genus alia partim cum audiret a Diogene ..., alias ipse sibimet suggereret. GALLICAN. Avid. Cass. 3. 4 nonnumquam ..., aliquando ..., saepe ..., alias. LACT. inst. 7, 3, 4 interdum ... confundunt *eqs.*; ... fatentur alias, cum ... praedicant. AMM. 28, 4, 3 alias ..., nonnumquam. **4** *alterum* alias *omissum esse videtur*: PLIN. nat. 1, 2, 13 quare eadem altiora, alias propiora videantur. 2, 111 umidam a terra, alias vero ... fumidam exhalari caliginem. 12, 125 *styrax* adulteratur cedri resina vel cummi, alias melle aut amygdalis amaris 23, 164 adfuso paulatim vino austero, alias aqua caelesti. 24, 6 loton herbam itemque Aegyptiam eodem nomine, alias et Syrticam arborem. 24, 59. 26, 6. 13. PAVL. dig. 2, 8, 10 pr. *iudex* ex causa improbat ab arbitro probatos, alias improbatos probat. *nota brevitatem*: APVL. mund. 13 qui (*ventus*) ab aestiva ... orientis meta venit ..., latine aquilo (*sc. de 'aquilus' sec. Apul.*) nominatur; hunc aethregeneten, quod sit alias serenus, Homerus ait. MART. CAP. 2, 150 ipsi dicuntur di et caelites alias perhibentur.

syn. opp. v. supra. cf. alteras. *Hey.*

mūtātio Aliassum *Galatiae*. ITIN. Burdig. p. 575. *Diehl.*

ālīāta *sc.* aqua, *ut opinor* (*cf.* ordeacea, triticea), *ab* alium.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CHIRON 638 pedes ... aliata curato. 661 axungiare pedes vel aliata confricare.

ăliātum, -ī *n. ab* alium; *cibus alio conditus; cf.* μυττωτόν moretum. *forma vulgaris* aleatum. GLOSS. III 315, 5 σκορδᾶτον aleatum. PLAVT. Most. 47 tu tibi istos habeas turtures piscis avis, sine me aliato (aleato *P, deest A*) fungi fortunas meas. DON. Ter. Phorm. 318 (3, 1, 4) tute hoc intristi, tibi omnest exedendum: ... hoc autem inter rusticos de alliato moretario dici solet. *V.*

Aliatus *nom. vir. in vasculo Gallico.* CORP. XIII 10010, 89 (*descr. Hirschfeld*).

Aliberga, -ae *nom. mul. germ.* CORP. XII 2404 (*Augusti, a. 523*) hic requiescit in pace bone memoriae Aliberga que vixit *eqs. Diehl.*

alibī [*cf. c.* alius *et c.* ibi, ubi. *Th.*]. *inde a* NAEV. (com. 77), *raro ap. poetas praeter comicos* (LVCR. 2,1065 VERG. ecl. 1,41 georg. 1, 55 VAL. FL. 4,714 AVIEN. orb. terr. 202 HYMN. Ambros. 1, 6, 4). BEDA gramm. VII 262, 21 alibi alio loco. GLOSS. ἀλλαχῇ, ἀλλαχόσε, ἀλλαχοῦ. [SEN. nat. 6, 14, 1 *v. sub* aliubi.] *iuncturas a significationibus separavi.*

I *de loco* (*'alio loco, apud alios'*): **A** *generaliter*: **1** *opponitur aliis adverbiis vel adverbialibus loci* (hic ... alibi *et sim. alternative pro* alibi ... alibi *v. sub iuncturis*): PLAVT. Cist. 502 alibi quaere (abi quaerere *P*), ubi ... satis sit subsidi: hic apud nos ... confregisti tesseram. Curc. 417 alibi te meliust quaerere hospitium tibi: apud me ... nihil est ... loci. Men. 793 ibi potat. :: ... potabit minus, si (sive *codd.*) illic sive alibi libebit? Pers. 262 erus ... me Eretriam misit, ... dedit argentum ... stultus ...: nam hoc argentum alibi abutar. Trin. 529 frumenti quom alibi messis maximast, tribus tantis illi (*i. in agro suburbano*) minus redit quam opseveris (531 istic). 555 illi et alibi. 1079 hicine nos habitare censes? :: ubinam ego alibi censeam? Truc. 66 nusquam alibi si sunt, circum argentarias scorta ⟨et⟩ lenones qui sedent ..., ea nimia est ratio (nusquam alibi: TER. Haut. 279 *opp.* hic. CIC. ac. 2,103 *opp.* in iis, *sc. sensibus.* Att. 13,52,2 nec usquam alibi. LIV. 39,38,1. 43, 9, 4 PLIN. nat. 9, 2. 11, 1 *al.* SOL. 2, 40 apud Reginos ... nec usquam alibi. *al. cf. p. 1554, 50*). TER. Andr. 420 neque istic neque alibi. LIV. 3, 1, 7 Romae agrum malle quam alibi accipere. 27, 19, 4 regium nomen alibi magnum, Romae intolerabile. 28, 46, 5 cives, ubi cuique ... liceret habitare, ibi habitarent, animadverteretque in eos, qui alibi habitarent. PAVL. FEST. p. 32, 5 ubi vero combustus quis tantummodo, alibi vero est sepultus, is locus ... ustrina vocatur. CELS. 2, 17 p. 63 si temporibus (*sc. frontis*) integris primum ibi, deinde alibi sudor incipit. 5, 28, 14 p. 217 clavus ... nonnumquam ... etiam alibi, sed in pedibus ... maxime nascitur. 6, 6, 8 p. 229 *opp.* hic. CVRT. 9, 1, 5 *opp.* in ... montibus. PLIN. nat. 7, 30 in Calingis ... alibi. 8, 190. 9, 68 circa Ebusum ... alibi. 10, 22. 13, 37 mutatione sedis verna alibi, in Assyria autem circa canis ortus. 13, 50. 14, 26 *opp.* domi. 14, 126 *opp.* apud quosdam. 15, 30 *al.* 21, 98. QVINT. decl. 265 p. 83, 22 *opp.* in templo. TAC. Germ. 19 plus ... ibi boni mores valent quam alibi bonae leges. PLIN. epist. 6, 16, 17 iam dies alibi, illic (*sub Vesuvio*) nox omnibus noctibus nigrior. paneg. 4 *opp.* hic. POMPON. dig. 19, 1, 3, 4 quod a Brundisio vinum venit, etsi venditio alibi facta sit, Brundisi tradi oportet. AFRIC. dig. 13, 4, 8 SCAEV. dig. 32, 35, 2 MEN. dig. 49, 16, 5, 3 VLP. dig. 3, 2, 2, 4 *al.* [APVL. met. 9, 41 ibi nec uspiam ⟨alibi⟩ *v. d. Vliet.*] TERT. spect. 17 ubi nihil probatur quam quod alibi non probatur. scorp. 10 si cetera hic (*i. in terra*), nec confessio alibi; si confessio alibi (*i. in caelo*), nec cetera hic. anim. 30 *opp.* in suis sedibus. PORPH. Hor. carm. saec. 37 *opp.* cum Aenea. SOL. 12, 13 *opp.* in Ponto. AMM. 15, 12, 2 *opp.* in tractibus illis. 31, 2, 10 nullus ... apud eos interrogatus respondere, unde oritur, potest, alibi conceptus natusque procul et longius educatus. HIER. epist. 22, 3 hic contendimus, ut alibi coronemur. 58, 4. AVG. civ. 1, 1 p. 4, 26 qui ... etiam ipsi alibi truces ... posteaquam ad loca illa veniebant, ubi fuerat interdictum quod alibi iure belli licuisset, ... refrenabatur immanitas. 1, 4 p. 9. 11, 5 p. 467. 15, 7 p. 68 quod non ibi, sed alibi oportet. ORIBAS. syn. 1, 19 add. 824 aut choli intestino aut alibi. **2** *locus, cui* alibi *opponitur, ex tota sententia scriptoris intellegendus est* (non alibi *i. q. nusquam nisi quo de loco agitur*; nusquam alibi *v. sub 1*): PLAVT. Bacch. 1102 hoc servum meum ... facere esse ausum! atque ego, si alibi (*sc. in alio negotio*) plus perdiderim, minus aegre habeam. VERG. ecl. 1, 41 neque ... exire licebat nec tam praesentis alibi (*sc. quam Romae, de qua sermo est*) cognoscere divos. LIV. 2, 47, 12 saucios milites curandos dividit patribus. Fabiis plurimi dati nec alibi maiore cura habiti. 3, 30, 8 terra ... ingenito umore egens vix ad perennes suffecit amnes; defectus alibi aquarum circa torridos fontes ... stragem ... dedit. 5, 1, 1 pace alibi parta Romani Veiique in armis erant. 6, 32, 5 unum *exercitum* ad praesidium urbis, alterum ..., si qui alibi motus extitisset. 39, 38, 1. CELS. 5, 28, 11 p. 212 si pro his, quae alibi cutis ostendit, punctiones sunt (*in suppuratione*). 7, 16 p. 293. CVRT. 9, 1, 13 nemus opacum arboribus alibi invisitatis. 9, 4, 30 PLIN. nat. 4, 115. 9, 47. 11, 123. 12, 123. 13, 37. 14, 14 vina non alibi tristiora (*sc. quam in interioribus Africae*), sed uva non alibi gratior. 14, 133 *al.* VAL. FL. 4, 714 non alibi effusis cesserunt longius undis litora (*sc. quam in Ponto*). QVINT. inst. 8, 6, 55 in plurimis id tropis accidit, ut intersit, quid de quoque dicatur, quia quod dicitur alibi (*i. in alio sermone*) verum est. decl. 281 p. 146, 16 exorare me volueras? quanto opportunius alibi rogasses, alio tempore. TAC. ann. 3, 34 sic obviam irent iis, quae alibi peccarentur, ut flagitiorum urbis meminissent. 2, 61. Agr. 31 *liberi* per dilectus alibi servituri auferuntur. hist. 2, 2 *al.* FRONTO p. 144, 2 N. ut nunc facis, alibi tu medicamenta obligas (*i. non suo loco*). PAVL. dig. 6, 1, 43 *lapides* monumento in hoc detracti ..., ut alibi reponerentur. 32, 78, 1 *al.* TERT. anim. 43. AVIEN. orb. terr. 202 proxima non alibi tantum divortia cernas caespitis (*sc. quam in Bosphoro*). AMM. 24, 4, 6. 31, 5, 3. PS. RVFIN. in Os. 1, 2 *sq.* p. 965[B] longe alibi positus. AVG. civ. 15, 14. 22, 8 p. 567 quando alibi aliisque narrantur. LEX Burg. lib. const. 84, 2 habens alibi terram (*ibid.* 1 qui alio loco sortem habet).

B *in orationibus, scriptis, singulis sententiis*: VARRO ling. 7, 26 Ca⟨s⟩menarum priscum vocabulum ita natum ac scriptum est, alibi Carmenae ab eadem origine sunt declinatae. CIC. Att. 13,12,3 Catulo et Lucullo alibi reponemus (*i. in alio scripto debitum reddemus, sc. opus illis inscribentes*). LIV. 26,49,1 *obsidum numerum* piget scribere, quippe cum alibi trecentos ferme, alibi tria milia ... fuisse inveniam (*ibid.* 2. 27, 1, 13. 29, 25, 2 *ter repetitum. item* 30, 16, 12). FEST. p. 178, 22 in Numae Pompili ... legibus scriptum esse '...', et alibi: '...'. 286, 33. 301, 1 (*cod.* aliubi). PAVL. FEST. p. 256, 12 Lucilius (*omisso, ut solet, libro*): '...'. et alibi: '...' (*sic* QVINT. inst. 4,2,110 *al.*). CELS. 7 praef. p. 263 ulcerum ... curationes ... alibi executus sum. 7, 30, 3 p. 320. PLIN. nat. 12, 78 sunt ... communia *Arabiae* alibi dicenda. 28, 18 legum ... verba sunt: qui fruges excantassit, et alibi: qui ... incantassit. QVINT. inst. 2, 21, 6 Cicero quodam loco ..., alio vero ... atque adhuc alibi (8, 3, 21 in Pisonem ... alibi). 4, 1, 53 nihil ... in quaque *parte orationis* melius dicitur quam quod aeque bene dici alibi non possit. 6, 4, 4. 8, 3, 18 quod alibi magnificum, tumidum alibi, et quae humilia circa res magnas, apta circa minores videntur (8, 4, 15). 9, 4, 106 *cf. p. 1556, 6.* PLIN. epist. 9, 26, 8. AVR. Fronto p. 69, 15 N. et ad Novium ... et alibi. *nota* DIOM. gramm. I 376, 1 Cicero ad filium '...', Varro in praetorina '...', Calvus alibi (*om. ς*) ad uxorem '...'. VLP. dig. 6, 5, 2, 3 alibi (*i. in alio iudicio*) ... de iure, alibi de facto ... quaeritur. 50, 17, 104. APVL. apol. 31 *Homerus* de quadam saga ad hunc modum memoravit '...', itemque alibi carminum similiter: '...'. TERT. idol. 14 test. anim. 2. scorp. 2 in Levitico '...' et alibi: '...'. 4 nos ... de deo alibi dimicantes ... nunc ... praeducimus lineas. orat. 7 *al. sim.* orat. 22 qui ... alibi distinguere meminit, ubi ... differentia postulat, ... vult. ieiun. 14 ieiunandum secundum rationem alibi redditam. PORPH. Hor. carm. 1, 30, 7 *et passim.* epod. 10, 1 *opp.* hic. COMM. apol. 379 LACT. inst. 1, 13, 13 ira 3, 5. FAVSTIN. trin. 2, 3 p. 51[D] *pater* iterum et alibi (*sc. in scriptura*) profitetur illum suum filium esse. PRISCILL. tract. 1, 3. 4 *et passim.* FILASTR. 79, 4 *al.* HYG. astr. 2, 20 p. 59, 25. HIER. epist. 18, 3. 5 *et saepe. nota* 29, 4 quod quare alibi interpretari voluerint et alibi ininterpretatum reliquerint. 78, 18 hoc verbum ... nusquam alibi in scripturis sanctis ... invenisse. AVG. civ. 1, 10 p. 18. 2, 21 p. 83 nomen *rei publicae*, quod alibi aliterque vulgatum est, ab usu nostrae locutionis est forte remotius. 6, 4 p. 252 *al. saepe. nota* 11, 31 p. 506 'septiens ... laudabo te', quod alibi alio modo dictum est: 'semper laus *eqs.*' (*sim.* 20, 10 p. 433 verbis aliis alibi). 20, 9 in hoc eodem libro et alibi legitur. c. Iul. 3, 21, 42 non alicubi alibi, sed in eodem libro (*de iunctura v. l. 74 sq.*). *c. gen.*: *v. l. 39.*

C *translate* (*in alia re, cogitatione, potestate, sim.*): PLAVT. Truc. 866 scio ... tibi uxorem ducendam, ... esse alibi iam animum tuom et ⟨me⟩ quasi pro derelicta. TER. Hec. 294 priusquam hanc uxorem duxi, habebam alibi animum amori deditum. LIV. 10, 20, 16 ne alibi quam in armis animum haberent. TERT. anim. 18 putabis ... abesse animum ab anima, si quando animo ita afficimur, ut nesciamus nos vidisse quid vel audisse, quia alibi fuerit animus. adeo contendam ... ipsam animam nec vidisse nec audisse, quia alibi fuerit cum sua vi. HYMN. Ambros. 1, 6, 4 ne vox sola deo canat sensusque noster alibi ductus aberret fluctuans. LIV. 2, 39, 8 nusquam alibi spem quam in armis ponebant. 7, 41, 2. 9, 23, 8 *al.* QVINT. inst. 9, 2, 14 dissimulatio non alibi quam in risu posita. TAC. ann. 15, 20 opinio decedat, qualis quisque habeatur, alibi quam in civium iudicio esse. PORPH. Hor. carm. 2, 16, 11 non alibi graviores curas esse, quam ubi maiores opes sunt. LACT. inst. 4, 2, 1 alibi ... quaerenda sapientia, quia non est, ubi quaerebatur, inventa. AVG. civ. 19, 2 *fin.* sive in his tribus *sectis* sit *vera ratio* sive alicubi alibi (*cf.* c. Iul. 2, 5, 12 non a nobis haec vitia separata alicubi alibi erunt (*cf. supra l. 56*). *ap.* ICTOS: *i. q. penes alium*: VLP. dig. 5, 1, 50 pr. si fideicommissum ab aliquo petatur isque dicat alibi esse maiorem partem hereditatis (5, 1, 52, 3). 26, 4, 1, 1 interdum alibi est hereditas, alibi tutela. *i. q. alia condicione*: VLP. dig. 25, 2, 17 pr. ubicumque cessat matrimonium, ut puta in ea, quae ..., vel sicubi alibi cessat matrimonium.

II *de derectione* (*'alio, aliorsum'*): VLP. dig. 43, 16, 3, 6 visis armatis, qui alibi tendebant (*ibid.* armati ... alio tendebant). *cf. p. 1555 31.* MARCIAN. dig. 11, 7, 39 in arcula conditum *corpus* hoc animo ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ut non alibi transferatur. HIL. in Matth. 10, 7 neque quoquam alibi transire. *nota* CASSIOD. hist. 7, 29 ut teneretur et ordinator et ordinatus et alter alibi mitteretur in exilium. VEN. FORT. carm. 3, 10 *tit.* cum fluvium alibi detorqueret.

III *de* ***condicione, modo,*** *sim.* (*'aliter, alioqui, ceterum'; de tempore v. sub iuncturis*): LIV. 3, 14, 5 numquam ulli neque publice neque privatim truces esse, nisi cum de lege agi coeptum esset; alibi popularis iuventus erat. 2, 59, 3 capi tantum castra militem Romanum noluisse, alibi (alii *codd.*) gaudere sua clade. VLP. dig. 39, 4, 1, 2 quid utique hoc edictum propositum est, quasi non et alibi praetor providerit furtis? *cf. p. 1554, 79.* TERT. nat. 2, 13 p. 124, 14 si . . . regibus et principibus . . . suis morata plebs eadem . . . non erat natura, alibi auctoritas exigebat similitudinem morum. CASSIOD. var. 9, 18, 1 qui se noverat alibi non posse sustinere vindictam (*sc. nisi exilio*).

iuncturae: alibi . . . alibi *et sim.* (*de notione temporis, quae interdum subest huic iuncturae, v. Wölfflin, Archiv 2, 1885, 249*): LIV. 3, 28, 3 alibi pavorem, alibi gaudium . . . facit. 8, 32, 12. 22, 48, 5. 26, 45, 8. 26, 49, 1 *al. v. p. 1554, 20.* 31, 23, 4 *al.* 38, 46, 8 exercitus . . . trifariam dissipatus, alibi primum, alibi postremum agmen, alibi impedimenta. SEN. dial. 6, 26, 6 *fatum* totos supprimet montes et alibi . . . dissolvet, alibi . . . incendet. epist. 89, 8 CVRT. 9, 10, 26. PLIN. nat. 2, 7 monstrificae . . . effigies . . . alibi ursi, tauri alibi, alibi litterae figura. 2, 193 alibi prostratis moenibus, alibi . . . haustis, alibi egestis molibus, alibi emissis amnibus, nonnumquam . . . ignibus, aliubi averso fluminum cursu. 3, 16. 18, 226. 296 (*triplex. item* 298 *al.*). 26, 42. 31, 4 (*quater*). *al.* QVINT. inst. 8, 3, 18 *al.* (*v. p. 1554, 31*). TAC. hist. 3, 83 alibi proelia et vulnera, alibi balineae popinaeque; simul cruor . . ., iuxta scorta *eqs.* PLIN. epist. 5, 6, 35. 8, 17, 4 alibi . . . alibi . . . ibi . . . hic. *nota* VLP. dig. 30, 47 pr. si *res* alibi relicta est, alibi (*i. alio?*) autem ab herede translata est. 2, 15, 8, 9 *al.* (26, 4, 1, 1 *al. v. supra p. 1554, 36. 78*). GELL. 14, 1, 9 APVL. flor. 10 p. 41. TERT. spect. 21 alibi bonum quod alibi malum, et alibi malum quod alibi bonum. idol. 5 resurr. 42 p. 521 *al.* LACT. inst. 1, 11, 49 alibi . . . esse vivus, alibi mortuus, alibi habere templum, alibi sepulchrum. OPTAT. 6, 6 p. 154, 24. HIER. epist. 51, 5 p. 247 ostendit alibi esse caelum et alibi paradisum (*cf.* 29, 4). 48, 13 alibi minari, alibi percutere. AVG. civ. 11, 10 p. 475 *al.* MART. CAP. 1, 10. 6, 683 OROS. hist. 7, 35, 11. SALV. gub. 6, 61 alibi est impudicitia, alibi lascivia, alibi intemperantia, alibi insania, ubique daemon.

PLIN. nat. 13, 4 iidem suci varie alibi atque alibi praevaluere aut degeneravere. 34, 144 *aqua* alibi atque alibi utilior. AVG. epist. 102, 10 alibi atque alibi (*cf. p. 1552, 29*). 55, 32 aliis diebus varie cantatur alibi atque alibi, ipsis tamen diebus ubique. NAEV. com. 77 *v. sub* alius. *pro altero* alibi *est synonymum:* hic . . . alibi *et similia* (*cf. sub I A 1*): VERG. georg. 1, 55 hic segetes, illic veniunt . . . uvae, arborei fetus alibi (*cf.* QVINT. 9, 3, 39 *ad h. l.*). CVRT. 7, 4, 26 Bactrianae terrae . . . varia natura est. alibi . . . multa arbor et vitis *eqs.* magnam deinde partem . . . harenae tenent. *nota* PLIN. nat. 14, 107 primo . . . mox . . . alibi . . . apud alios. VLP. dig. 2, 13, 4, 5 si in alio loco argentariam exercet, alibi autem ad editionem compelletur (*cf.* AMM. 14, 4, 5). *nota* 48, 5, 24 (23), 3 si pater alibi habitet, habeat autem et aliam domum, in qua. *nota* APVL. met. 2, 4 muscis et herbis et foliis et virgulis et sicubi pampinis et arbusculis alibi . . . florentibus. 2, 18 hic . . . ibi . . . alibi. 3, 18 hic . . . illic . . . alibi. 4, 13 gladiatores isti (istic ς) famosae manus, venatores illi (illic ς) probatae pernicitatis, alibi noxii. 9, 9 viam . . . partim stagnanti palude fluidam et alibi subluvie caenosa lubricam. *nota* TERT. anim. 57 in exorcismis interdum aliquem se ex parentibus hominis sui affirmat, interdum gladiatorem . . ., sicut et alibi deum. AMM. 23, 6, 65 hic patulum, alibi . . . devexitate subductum *ingenium tractuum.* 24, 4, 12 hinc . . . suggestus erigebantur, inde . . . altitudines . . . conplanabant, terrarum latibula . . . alibi struebantur. 16, 1, 5 hic . . . alibi. AVG. civ. 16, 8 p. 135 aliis ora non esse . . ., alios statura esse cubitales . . ., alibi quinquennes concipere feminas. *alterum* alibi *suppressum videtur:* LIV. 3, 30, 8? (*v. p. 1553, 73*). PLIN. nat. 3, 16 incubuere maria tam longo aevo, alibi processere litora. 10, 140 nec . . . in hoc mangonio quicquam totum placet, clune, alibi pectore tantum laudatis. alius alibi: LVCR. 2, 1065 esse alios alibi congressus materiai. SALL. Catil. 60, 5 perturbatos atque alios alibi resistentis interficit. LIV. 2, 23, 11 exprobrantes suam quisque alius alibi militiam. 9, 2, 2 *milites* pecora . . . diversos, alium alibi . . . pascere iubet. 29, 37, 3 Romae pretio eodem (*sc. quo antea*), pluris in foris et conciliabulis, et alio alibi pretio praebendum *salem* locaverunt. 44, 33, 1. PLIN. nat. 9, 68 ut alii alibi pisces principatum optineant. 16, 17. 18, 99. 31, 35. 32, 42. AVR. Fronto p. 36, 1 N. oves . . . disperguntur. aliae alibi palantes . . . oberrant. APVL. Socr. 15 p. 154 alius alibi gentium. AMM. 19, 6, 13 clamores dissoni fortunam aliam alibi . . . indicabant. VVLG. sap. 18, 18 alius alibi proiectus semivivus. AVG. serm. ed. Mai 34, 2. aliter alibi *sim.*: LIV. 44, 35, 17 torrentis alibi aliter cavati. SEN. nat. 2, 11, 1 nec tamen *aer* eodem modo totus adficitur, sed aliter alibi. PLIN. nat. 18, 30 hoc ex locorum occasione aliter alibi decernitur. 25, 29. CALL. dig. 50, 1, 37, 1 mulieris, quae aliunde orta alibi nupta est. HIER. epist. 29, 4 quae alibi aliter atque aliter expresserant. alibi quam: *praecedente negatione:* LIV. 5, 52, 6 num alibi quam in Capitolio pulvinar suscipi potest? 7, 41, 2 nolle alibi quam innocentia spem habere. 9, 23, 8 *al.* COLVM. 8, 11, 8 PLIN. nat. 8, 120. 14, 1 arbores indociles . . . nasci alibi quam ubi coepere. 24, 104. 26, 1 *morbos* nec per Illyricum . . . vagatos aut alibi quam Romae. 25, 92 QVINT. inst. 9, 2, 14. 9, 4, 106 TAC. ann. 1, 77 *cf.* 15, 20 (*p. 1554, 70*) SVET. Aug. 23 VLP. dig. 7, 1, 15, 5. 37, 1, 3, 8 *possessio* non alibi dabitur quam pro tribunali. PAVL. dig. 2, 8, 8, 5 SOL. 32, 23. *nota* HIER. epist. 107, 7 nusquam alibi . . . nisi in adyto scripturarum. *cum affirmatione:* PLIN. nat. 4, 90 qui alibi quam in semenstri luce constituere eos (*Hyperboreos*). 32, 125 qui et alibi quam in Nilo nascitur. QVINT. inst. 11, 1, 47 cum . . . pleraque, quae . . . interim sunt necessaria, alibi quam mos permiserit turpia habeantur. TAC. hist. 1, 4 posse principem alibi quam Romae fieri. AFRIC. dig. 13, 4, 8 si alibi quam Capuae petantur *nummi.* VLP. dig. 13, 4, 2, 7 si quis insulam alibi fecisset quam ubi promiserat. 30, 47 pr. 47, 8, 4, 12. PAVL. sent. 4, 6, 2ᵃ qui aliter aut alibi, quam uti lege praecipitur, testamentum aperuerit. AVG. civ. 8, 26 p. 363 alibi essent mortui ponendi quam in terra. *addito genetivo:* APVL. flor. 16 p. 73 alibi gentium et civitatium. 18 p. 86 alibi gentium (*opp.* apud vos. Socr. 15 p. 154). apol. 31 *v. p. 1554, 39.* MACR. sat. 1, 20, 12 alibi terrarum. *cf. sub* aliubi. *Hey.*

alibilis, -e [*cf. c.* alere. *Th.*]. VARRO rust. 2, 11, 1 *lacte* est omnium rerum, quas cibi[li] causa capimus, liquentium maxime alibile. 2, 11, 3 cum molles *casei* sint magis alibiles. 3, 9, 14 *pulli* ita alibiliores (-ra *codd.*) fiunt. *v. Mess.*

Alibotra *fluvius.* IVL. HON. cosmogr. B 10 fluvius Alibotra nascitur in monte Liseo. diffundit in orientalem Oceanum (COSMOGR. 1, 7. 10). *Diehl.*

alibris *v.* alebris.

?alibrum, -ī *n.* ISID. orig. 19, 29, 2 *in capite* de instrumentis vestium *post* colum fusum *scripsit:* alibrum quod in eo librantur fila id est volvuntur. OSBERN. p. 57 alabrum illud in quo fila vertuntur. unde quidam: vertitur hoc alabro quidquid net (*Leo,* nec *trad.*) femina fuso.

alica, -ae *f.* [*orig. inc., cf. c. gr.* ἄλιξ. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 7 alica dicitur quod alit corpus. VEL. gramm. VII 68, 18 (*ex Varrone ut videtur*) 'h' littera . . . se . . . praeposuit ut cum dicimus . . . halicam et haliculam, cum ab alendo possit alica dici et aliculam existiment dictam quod alas nobis iniecta contineat. ISID. orig. 17, 3, 9 alica graecum nomen est. CHAR. gramm. I 96, 9 alicam sine adspiratione dictam Verrius tradit et sic multi dixerunt. CAPER gramm. VII 107, 12 alica non halica (alisa non alica *codd.*). *in codicibus hic illic aspiratur voci; cf. sub* alicarius *et* alicula *p. 1558, 31.* *mire* CHAR. gramm. I 32, 8 *inter* neutra semper singularia: alicum et alice ἄλιξ (alica et alicae *ex femininis huc traiecta esse coniecit Keil*), *cf. tamen p. 1557, 7.* *plur. poet. apud* STAT. [*hisp.* alaga *M.-L.*]

PLIN. nat. 22, 128 alica res Romana est et non pridem excogitata, alioqui non tisanae potius laudes scripsissent Graeci. nondum arbitror Pompei Magni aetate in usu fuisse; *secuntur plura de usu medicinali.* 18, 109 inter prima dicatur et alicae ratio, praestantissimae saluberrimaeque (-amque *codd.*), quae palma frugum indubitata Italiae contigit. fit sine dubio et in Aegypto, sed admodum spernenda, in Italia vero pluribus locis . . ., in Campania tamen laudatissima . . . . 112 alica fit ex zea, quam semen appellavimus. tunditur granum eius in pila lignea . . . ita fiunt alicae tria genera: minimum ac secundarium, grandissimum vero aphaerema appellant. . . . admiscetur creta, quae transit in corpus coloremque et teneritatem adfert. . . . 115 alica adulterina fit maxime . . . e zea. . . . 116 alia ratio ubique adulterandi ex tritico . . . ex zea pulchrius quam e tritico fit tragum (gracum *codd.*), quamvis id alicae vitium sit. *cf. Olck, PW. I 1478.* GLOSS. alica: χόνδρος, ἄλιξ. II p. XLVI not. 2 halica: triticum [cum] contusum ad ptisanas. CATO agr. 76, 1 placentam sic facito: farinae . . . et alicae primae l. II. alicam in aquam infundito *eqs.* 80 caseum cum alica . . . misceto. 85 libram alicae (-gae *cod.*) in aquam indito. FEST. p. 253 pollucere merces ⟨quas cuivis deo⟩ liceat, sunt far . . . alica sesama. 309 quod dis detur ex alica (hal- *corr. cod.*) et oleo et melle. CELS. 2, 18 elota . . . quaedam genera frumenti, ut alica, oryza, ptisana. 2, 20 boni suci sunt triticum siligo alica oryza. 2, 23. 2, 24. 2, 30 pulticula . . . ex alica. 3, 6 alica elota (4, 11. 4, 14). 3, 7, 2 alicae vel oryzae cremor (3, 19). 3, 22 sorbitio . . . alicae (PLIN. nat. 26, 32). 4, 28 contrahere semen videntur . . . alica amylum. SEN. epist. 122, 16 mulsum et halicam (*sic codd. opt.*) poposcisse, a balneo exisse. SCRIB. LARG. 104 halica. 251 halica ex aceto macerata. PLIN. nat. 1, 22, 61 medicinae ex . . . alica VI. 3, 59 *in Campania* in delicias alicae politur messis. 13, 106 bacasque concisas cum alica ad cibos doliis condi *ait Nepos.* 18, 50 aliqui verna milium panicum lentem cicer alicam appellant. 18, 71 Indis . . . et alica (italica *codd.*). 18, 106 panis . . . ex alicae materia. 18, 109 *sqq. v. supra l. 52.* 19, 53 alicam (*Mayhoff;* alitum *codd.*). 22, 110 alica[e] eluta[e]. 22, 116 in pulte alicae. 22, 124 *ex zea* alicam fieri diximus. 128 *v. supra l. 49.* 136 tisanae . . . laudes . . . nunc omnes in alicam transeunt, quanto innocentior alica. 26, 44 alica ex suco eius (*plan-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

taginis) sumpta. Stat. silv. 4, 9, 31 nec leves halicae nec asperum far *dona Saturnalicia.* Mart. 2, 37, 6 stillantemque alica sua palumbum. 12, 81, 1 brumae diebus feriisque Saturni mittebat Vmber aliculam mihi pauper, nunc mittit alicam, factus est enim dives. 13, 9 *lens Niliaca* vilior est alica, carior illa faba. 13, 6 alica. nos alicam (hal- *hic et in tit. dett.*), poterit mulsum tibi mittere dives. Plin. epist. 1, 15, 2 alica cum mulso et nive. Expos. mundi geogr. p. 117, 47 alicam (alicem *Gothofredi cod. deperdit.*). Plin. med. 2, 2 alicae (hillacae *cod. opt.*). 2, 10 puls fit ex alica tosta. Chiron 241 alica loticia. 997 facias ... alicas (alligas *cod.*). Avg. quaest. hept. 1, 131 (*ad* gen. 40, 16) quod aliqui codices latini habent 'tria canistra alicae', cum graeci habeant χονδριτῶν, quod interpretantur ... panes esse cibarios. Marcell. med. 20, 25 cum alphita aut alica aut trago aut oryza. 20, 27. 27, 17 alicae heminam. 27, 72 pulticula fit ex alica prius tostata. Theod. Prisc. log. 21 sucos ... alicae. 25. 34. 36. 59 (calice *trad.*) *et passim.* Soran. 2, 11. Apic. 2, 42 alicam elixatam. 2, 53 alica elixa⟨ta⟩. 3, 86 alicam elixam. Cael. Avr. acut. 1, 15, 125, 127. 2, 37, 208. 3, 8, 77 chron. 2, 7, 105. 2, 8, 116 *et passim.* Cass. Fel. 21 p. 37. Oribas. syn. 1, 19. 4, 2. 4, 4. 12. 14. 8, 21. Cypr. Gall. exod. 137 alicam (hal- *C*, aliquam *A*) ... stravit humi *grando.* *V.*

Alica *Gothus.* Origo Const. 5, 27 chron. I p. 10, 8 Gothis, quos Alica regalis deduxerat. *Diehl.*

alicacabos *v.* hal-.

alicācius, -a, -um *ab* alica, *cf.* hordeacius *sim.* Plin. nat. 28, 231 in pulte alicacia (-tia *plerique codd.*). *V.*

Alicanō (*abl.*) *statio Pannoniae.* Itin. Anton. Aug. p. 261. 262 *legendum videtur* Halicano, *quamquam codd. alii aliud exhibent.* Ravenn. p. 216, 3 Ligano. *Diehl.*

alicārius, -a, um *ab* alica. Plavt. Poen. 266 *meretrices* prosedas, pistorum amicas, reliquias al[l]icarias *i. operariorum qui alicam tractant. cf.* Pavl. Fest. p. 7 alicariae meretrices appellabantur in Campania solitae ante pistrina alicariorum versari quaestus gratia. Lvcil. 422 nemo est halicari[b]us (*cf. p. 1556, 44*) posterior te.

Alicarnāssus *sim. v.* Halicarnassus.

alicastrum, -ī *n.* [*ab* alica. *Th.*]. Colvm. 2, 6, 3 *inter tritici species* Clusinum semen trimestre quod dicitur halicastrum idque pondere et bonitate est praecipuum. 2, 9, 8 sustinent veris tepores ... siligo et hordeum Galaticum et halicastrum. Isid. orig. 17, 3, 9 alicastrum simile est alicae, pondere et bonitate praecipuum. *V.*

1. Alicia *nom. mul. barb.* Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 410 n. 133.
2. Alicius *v.* Allius *et* Allucius. **3. Alicius** *v.* Alethius.

Alicō, -ōnis *cogn. vir. barb.* Corp. V 7883 (*Cemeneli*) ⟨M. Aemili⟩o Aliconi trib. ⟨...⟩ Albintimiliens. Ennod. epist. 4, 2 inscr. Ennodius Aliconi.

Alicodra, -ae, Ptol. 6, 11, 8 Ἀλιχόρδα, *opp. Bactriae.* Amm. 23, 6, 58 *abl.* *Diehl.*

alicubi [*cf. c.* aliquis *et c.* ubi. *Th.*] *adv.* Caesell. Cassiod. gramm. VII 202, 28 'aliquonde' per 'quon' debet scribi, divisio enim illius est 'aliquo' et 'unde', hoc est ex aliquo loco. ... et 'aliquobi' aeque: ex 'aliquo' enim et 'ubi' est, hoc est in aliquo loco. sed hae syllabae quae litteris q u o constant non exaudiuntur, perscribi tamen debebunt. Prisc. gramm. III 135, 23 'alicubi fuimus' id est 'aliquo loco'; *item inter infinita locum habet* 132, 5. 136, 25.
inde a Sen. *non facile utrum sit probum diiudicatur, si codd. inter* alicubi *et* aliubi *variant.* *seq. gen.* Avg. *p. 1558, 8; nota* alicubi alibi Avg. *p. 1558, 7.* [*portug. vet.* algur. *M.-L.*]

Gloss. πούποτε uspiam. Plavt. Aul. 577 alicubi abstrudam foris *aurum.* Rud. 1185 alicubi in solo abstrusi loco *vidulum.* Ter. Ad. 458 utinam hic prope adesset alicubi atque audiret haec. Cic. Flacc. 71 mallem ... hic alicubi in Crustumino aut in Capenati paravisses *agros.* ac. 1, 24 nihil est ... quod non alicubi esse cogatur. Att. 9, 10, 7 si salvus sit Pompeius et constiterit alicubi. 10, 10, 3 alicubi occultabor. epist. 9, 7, 1 volebam prope alicubi esse. Sen. dial. 9, 2, 2 (*quasi ad tempus translatum*) ut alicubi obstes tibi, alicubi irascaris, alicubi instes gravis [7, 20, 3 *falso* alicubi *Ambr.* nat. 5, 14, 2 alicubi *falso habent codd. integri pro* aliubi; *item aliquot* 6, 7, 1 *quod verum videtur.* 6, 14, 1]. nat. 6, 15, 1 *probo* alicubi (aliubi *H T*) ... alia ... alia (*cf.* aliqui ... alii ... alii). epist. 16, 9 considera num possit alicubi consistere. 92, 23 quare enim qui labi (illa *trad.*) coepit alicubi subsistat? Mela 2, 15 terrae ... nusquam non ad pabula fertiles, alicubi ... steriles ad cetera. 2, 58 *Italia* tota angusta et alicubi multo quam unde coepit angustior. 3, 62 *India* tam pinguis alicubi ... soli ut. 3, 68. 3, 71. [Petron. 45 si alicubi *falso H*]. Plin. nat. 10, 30 raro, alicubi omnino non adspici. Qvint. inst. 10, 1, 9 omnia verba ... sunt alicubi optima. Svet. gramm. 7. Call. dig 14, 2, 4, 2 alicubi iacebant merces in angulo aliquo. Vlp. dig. 19, 5, 15 servos fugitivos alicubi celari. Ps. Apvl. herm. p. 270. Tert. spect. 16 si quid horum, quibus circus furit, alicubi competit sanctis, etiam in circo licebit, si vero nusquam, ideo nec in circo. anim. 2 *bis.* Spart. Hadr. 11, 1 ⟨si⟩ alicubi (Treb. Claud. 14, 14). Lampr. Alex. 55, 3 indigne ferunt ... quempiam alicubi servire. Lact. inst. 3, 14, 1. 4, 2, 3 qui quoniam peragratis ... omnibus nusquam ullam sapientiam comprehenderunt et alicubi esse illam necesse est. Optat. 3, 3 p. 74, 19 ne ... alicubi. Filastr. 79, 4. 109, 6. Hier. epist. 7, 2. chron. praef. init.: difficile est alienas lineas insequentem non alicubi excidere (*cf.* epist. 57, 5). epist. 124, 15 ne alicubi. Didasc. apost. 63, 11 hic alicubi deponimus verbum. Avg. civ. 2, 26 p. 92, 7. 5, 14 p. 218, 26. 11, 7 p. 470, 12 non enim sit alicubi '...', sed. 12, 3 p. 515, 32 sola ergo bona alicubi esse possunt, sola mala nusquam. 15, 9 p. 76, 4 an vero credibile est alicubi esse quod hic non est? 18, 18 p. 279, 1. 18, 38 p. 314, 5. 19, 2 p. 353, 1 sive in his tribus sit sive alicubi alibi. 22, 8 p. 572, 27 epist. 83, 4. 238, 4 utrum alicubi scripturarum divinarum legeretur 'pater ingenitus'. in psalm. 79, 14. divers. quaest. 20 deus non alicubi est. quod enim alicubi est, continetur loco: quod continetur loco, corpus est. deus autem non est corpus, non igitur alicubi est. ... in illo sunt potius omnia, quam ipse alicubi. Ps. Sen. epist. Paul. 2. *repetitur ut disiunctio fiat* (*non huc traho* Sen. dial. 9, 2, 2 *p. 1557, 64*): Lact. opif. 7, 9 ornatus ... alicubi effusus, alicubi retractus pro cuiusque loci decentia. Avg. civ. 22, 12 alicubi addendum est quod non fuit et alicubi perdendum quod fuit. Boeth. herm. sec. 6, 14 alicubi quidem ... alicubi vero, *cf.* οὐ μὲν ... οὐ δέ. *noli putare i. q.* aliubi (*cf.* alicubi alibi Avg. *l. 7*): Vlp. dig. 47, 2, 3, 2 utrum ita demum fur sit manifestus, si in faciendo furto deprehendatur, an vero et si alicubi (*sic recte F, licet* ἀλλαχοῦ *verterint Graeculi, cf. sub* aliquis *p. 1609, 36 sqq.*) fuerit deprehensus. *ex similibus locis fluxit etiam falsa* Gloss. ἀλλαχῇ.
alicubi *pro* aliquo: Greg. Tvr. glor. conf. 79 si alicubi processurus vellet incedere. Evgipp. Sev. 10, 1 cave ne hodie digrediaris alicubi. *cf. etiam* Novell. Iust. 4, 1 creditorem mittere alicubi (*male Graeci* ἀλλαχόσε).

alicula, -ae *f.* [*a Graecis tractum esse videtur, cf. c. thessal.* ἄλλιξ 'χλαμύς', *v. O. Hoffmann, Griech. Dialekte II 224. Th.*] Gloss. allicula: genus vestis. *v. Mau, PW. I 1479 et 1587.* Vel. gramm. VII 68, 19 (*ex Varrone, ut videtur*) 'h' littera se ... praeposuit, ut cum dicimus ... halicam et haliculam, cum ab alendo possit alica dici et aliculam existiment dictam, quod alas nobis iniecta contineat. Petron. 40 alicula subornatus polymita. Mart. 12, 81, 2 mittebat Vmber aliculam mihi pauper; nunc mittit alicam: factus est enim dives. Vlp. dig. 34, 2, 23, 2 puerilia ... veluti togae praetextae, aliculae, chlamydes, pallia. *cf.* allix.

alicunde [*cf. c.* aliquis *et c.* unde. *Th.*] *adv.* *de scriptura* aliquonde (*sic Ambr.* Plavt. Pseud. 317) *et alia re grammatica v. sub* alicubi *p. 1557, 48.* *nota* aliunde alicunde Lvcr. *l. 59.* Gloss. ποθέν. *adnotandum quod inter* Cic. *et* Tert. *non legitur.*
Plavt. Cist. 135 puellam alicunde ut reperirem sibi. Epid. 332 aliquid aliqua aliquo modo alicunde ab aliqui aliqua tibi spes est fore meliorem (mecum *trad.*) fortunam. 334 quippe tu mi aliquid aliquo modo alicunde ab aliquibus blatis. Persa 43 alicunde exora mutuom. Pseud. 104 spero alicunde hodie me ... tibi inventurum esse auxilium argentarium. 317 aut terra aut mari alicunde (aliquonde *A*) evolvam id argentum tibi. Trin. 758 ab amico alicunde mutuom argentum rogem (-es *trad.*). :: potin est ab amico alicunde exorari? Ter. Ad. 242 minas decem conradet alicunde. Andr. 406 venit meditatus alicunde ex solo loco. Hec. 286 quibus est alicunde aliquis obiectus labos. Phorm. 300 *argentum* sumeret alicunde. :: alicunde? nihil est dictu facilius. Cic. Verr. 3, 48 non quaesivit procul alicunde. Caecin. 46 decedere ... alicunde. 82 *deiectus* sum de via, sum certe alicunde sive de privato sive de publico. de orat. 1, 252 gustus subito sumi et alicunde (aliunde *pars codd.*) arripi non potest. 2, 318 *principia* in dicendo non extrinsecus alicunde quaerenda, sed. Tusc. 3, 82 si quis error alicunde extitit. fin. 5, 31 praecipitaturos alicunde. Att. 10, 1, 3 non quo alicunde (*sic M,* aliunde *vulgo*) audieris. Lvcr. 5, 522 sive aliunde fluens alicunde extrinsecus aer versat agens ignis. Tert. ieiun. 9 aliquem alicunde de convivio ... raptum. Porph. Hor. sat. 1, 4, 19 lapide, qui tollitur utique alicunde, ut mittatur. Avg. civ. 14, 10 nullum omnino alicunde malum ... inruebat. Ven. Fort. carm. 8, 3, 211 si forte alicunde venirem. *V.*

alid *v. sub* alius *p. 1623, 41.* **Alida** *v.* Aludda.

Ālidēnsis *v.* Elis.

Alidēnsis, -e *et* **Alidiēnsēs,** -ium *adi. et ethn. deriv. ab* Ἄλινδα, *Cariae oppido.* Lvcr. 4, 1130 et bene parta patrum fiunt anademata mitrae, interdum in pallam atque Alidensia(?) Ciaque vertunt. Plin. nat. 5, 109 Alidienses (*incolae*), *ubi* halydienses *cod. Vatic. D. eiusdem opp. ethn. graec.* **Alindēnus,** -a, -um, *quasi* Ἀλινδηνός. Conc. Const. a. 536 (Mansi 8, 973B) episcopus Alindenus. *Diehl.*

Ālidēs *v.* Elis. **Alidius,** -a *v.* Allius.

[**Alidus**] *nom. gent. corruptum in* Corp. VIII 17204 (*in prov. procos.*) Quint. Alidus Ianuarius. Aiedius *coni. editor.* *Otto.*

Alienab. Itala Ios. 19, 29 (Lugd.) *videtur esse transscriptio corrupta vocis hebraicae* חֲבָל, *quam graecus tradit* Ἀπολέβ vel Ἀλαζείβ. Vvlg. *vertit* de funiculo. *Plenkers.*

aliēnātio, -ōnis *f. ab* alienare. *vocabulum inde a Ciceronis aetate usitatum, maxime ap.* Ictos *(ex quibus delectum tantum locorum attuli) et medicos* (*cf. sub I et III*). *plur.* Vlp. dig. 27, 9, 3, 1 Papin. dig. 10, 2, 13 *al.* Afric. dig. 40, 4, 22 Ambr. Abr. 1, 9, 80 Theod. Prisc. log. 11 *al.* Plin. Val. 5, 13 Cael. Avr. chron. 2, 1, 28 Oribas. syn. 6, 25.

I *de iure dicione coniunctione* (*translatio iuris, dominii, sim.*):

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gloss. ἐκποίησις. Edict. imp. Sev. cod. Iust. 5, 23, 1 est ... alienatio omnis actus, per quem dominium transfertur (*cf.* Pompon. dig. 18, 1, 67). Cic. orat. 144 quibus verbis sacrorum alienatio fiat, docere honestum est. leg. 3, 48 (*cf.* detestatio. *Wissowa, Rel. u. Cult. p. 337 not. 7*). Sen. benef. 5, 10, 1 venditio alienatio est et rei ... iurisque ... translatio. Ambr. Abr. 1, 9, 80 saepe ... cum alienationibus possessionum venales fiunt ... sepulturae. Cassiod. var. 2, 11, 3 alienatio ... rerum. Conc. Rom. a. 502 p. 449, 13 nulli apostolicae sedis praesuli ... liceat praedium rusticum ... sub qualibet alienatione ad cuiuslibet iura transferre (*cf.* Theoderic. Cassiod. var. p. 392, 8). *apud* Ictos (*Leonhard, PW. I 1479*): *de iure alienandi in iunctura* alienationem habere: Marcell. dig. 48, 8, 12 non ... concessisse, ut in fraudem creditorum alienaret *familia peculium*: talem enim alienationem non habet (Vlp. dig. 14, 6, 9, 1). Vlp. dig. 24, 1, 3, 8 in libera ... persona ... admitti potest donatio: ceterae ... personae alienationem pecuniae, ut donent, non habent. Pavl. dig. 12, 1, 16. *iuncturae verbales*: Vlp. dig. 27, 9, 3, 2 an litis aestimatio oblata alienationem *fundi* pariat. 27, 9, 7 pr. alienationem impediri. Edict. Paul. dig. 4, 7, 8, 1 alienatio iudicii mutandi causa facta. Papin. dig. 49, 14, 39, 1 revocatis alienationibus, quas fraudulenter fecerant. Vlp. dig. 4, 4, 13, 1 rescissa alienatione. 37, 14, 16 pr. alienatio ... vires habebit. *similia saepe*. *notabilia varia*: Pompon. dig. 45, 3, 40 servus ... si stipulationem contulit in alienationem vel manumissionem suam. *nota* 40, 7, 29, 1 lex duodecim tabularum emptionis verbo omnem alienationem complexa. Gaivs dig. 27, 12, 2 iniquum est ingenuis hominibus non esse liberam rerum suarum alienationem. Marcian. dig. 49, 17, 18, 1 actus patris, qui ... alienationem alicuius iuris de castrensi peculio praestant. Marcell. dig. 40, 5, 9 ubi alienatio *servi* non est voluntaria, sed necessitas alienandi ... pendeat (Papin. dig. 10, 2, 13 *al.* Pavl. dig. 5, 3, 53). Pavl. dig. 40, 7, 7 usus fructus alienatio condicionem statuliberi secum non trahit. 18, 1, 55 nuda et imaginaria venditio pro non facta est et ideo nec alienatio eius rei intellegitur. *nota* 50, 16, 28 pr. alienationis verbum etiam usucapionem continet; vix est enim, ut non videatur alienare, qui patitur usucapi (*v. PW. I 1480, 32 sqq.*). Vlp. dig. 27, 9, 3, 1 obligationes sive alienationes. 27, 9, 5, 8. 15, 2, 1, 4 alienatio ... et manumissio ad servos pertinet, non ad filios (*cf. ibid.* 5. 40, 9, 14, 4 *et* 6). reg. 19, 3 mancipatio propria species alienationis est rerum mancipi (*sim.* 19, 7 *de 'traditione'*, 19, 9 *de 'in iure cessione'*). dig. 41, 1, 35 non recessit ab eis dominium et nulla est alienatio. 40, 5, 24, 21 neque alienatione neque usucapione extingui *libertatem* (Edict. imp. Sev. cod. Iust. 7, 2, 13). 42, 8, 1, 2 vel alienationem vel quemcunque contractum. Edict. impp. Valentinian. Theodos. et Arcad. cod. Iust. 10, 34 (33), 1 ita demum distrahendae possessionis facultatem accipiat, si alienationis necessitatem probaverit.

II *de animo studio affectibus* (*aversatio, disiunctio*): Cic. har. resp. 47 hac nimia nonnullorum alienatione a quibusdam. Phil. 2, 1 tuam ... a me alienationem commendationem tibi ad impios civis fore putavisti. Lael. 76 ut ... statim alienatio disiunctioque *amicorum* faciunda sit. Att. 7, 4, 2 hoc illi τεκμηριῶδες videbatur esse alienationis. ad Q. fr. 1, 4, 4 defectio Pompei, alienatio consulum. Caes. civ. 2, 31, 4 castrorum ... mutatio quid habet nisi ... desperationem omnium et alienationem exercitus? (*ibid.* 5). Liv. 35, 19, 2 causam repentinae alienationis (*ibid.* iracundiae causa). Ascon. Mil. p. 39 populi a se alienatione, ... Pompeii suspicionibus. Tac. hist. 2, 60 praecipua in Vitellium alienatio. ann. 2, 43 Germanico alienatio patrui amorem apud ceteros auxerat. Ambr. fug. saec. 2, 7 haec ... vera est sacerdotis fuga, abdicatio domesticorum et quaedam alienatio carissimorum, ut suis se abneget, qui servire deo gestit. *ab re* (*separatio*): Obseq. 68 utriusque *consulis* alienatio a patria significata (*sc. prodigiis*). Rvfin. Adamant. 1, 27 alienationis (-nes *cod.*) eorum (*peccatorum*) a dei possessione ... pretium (*cf.* Avg. civ. 6, 11 p. 271 alienatio a vita dei). *sim.* Vvlg. Iob 31, 3 numquid non perditio est iniquo et alienatio operantibus iniustitiam (LXX ἀπαλλοτρίωσις; Hier. interpr. Iob abalienatio)? Avell. p. 742, 12 ⟨a⟩ causis alienationem.

III *de statu mentis et corporis*: **1** *dementia*: Cels. 4, 2 p. 123 κεφαλαίας notae sunt ... oculorum caligo, mentis alienatio, vomitus. Scrib. Larg. 179 caligo mentisque alienatio. Plin. nat. 21, 155. Ps. Qvint. decl. 12, 8 furor et alienatio mentis. Tac. ann. 6, 24. Edict. impp. Marc. et Comm. dig. 1, 18, 14 in eo furore esse, ut continua mentis alienatione omni intellectu careat (*ibid.* dementiae). Itala Ezech. 27, 35 (Tycon. 46, 6) mentis alienatione stupuerunt (ἐκστάσει ἐξέστησαν; Vvlg. tempestate perculsi mutaverunt vultus). 32, 10 (Tycon. 44, 21. Vvlg. horrore nimio formidabunt). Cypr. laps. 33 transpunctae mentis alienatione dementes domini praecepta contemnunt. Arnob. nat. 1, 17 insanire ... furere ... efferati pectoris alienatione bacchari. *de iumento* Chiron 259 corporis sudor et alienatio mentis (Veg. mulom. 3, 4). Avg. gen. ad litt. p. 175, 5 iniecit deus mentis alienationem super Adam. p. 394, 11 in psalm. 103. serm. 3, 2 p. 1359 facta est illi mentis alienatio, quam Graeci ecstasin dicunt, id est, aversa est mens eius a ..., alienata a praesentibus (*sim.* in psalm. 67, 36. quaest. hept. 1, 80; *ibid.* commotio). Theod. Prisc. log. 9 acutae febres cum terribili mentis alienatione (Oribas. syn. 8, 2). Cael. Avr. acut. 1, 8, 56 *et saepe*. 1, 15, 127 febres duplicentur et alienatio mentis ardescat. Cass. Fel. 77 p. 187, 17 alienatio mentis et iterum subita resumptio. 62 p. 154, 7 (*ibid.* 2 immutatio mentis). *nota* Cassiod. var. 4, 23, 2 mentis alienatione custodum. *absolute*: Sen. epist. 78, 9 *dolor* si incitatior est, in alienationem soporemque convertitur. Itala Zach. 14, 13 (Tycon. 4 p. 49, 5) erit ... alienatio magna super illos (ἔκστασις; Vvlg. tumultus domini). *nota* Arnob. nat. 5, 2 ebrietatis alienatione nutantes. Firm. math. 4, 5, 1 *luna* alios facit caducos, ⟨aliis⟩ alienationis decernit incommoda, aliis plerumque decernit insanias. Ambr. Abr. 2, 8, 51 quod ex quodam impetu sensuum inflexionis atque alienationis nostrae causa nascatur. Theod. Prisc. log. 11 vigiliis et febribus et alienationibus adhuc molestissimis. 13 insomnietatibus et alienationibus. 50 (*ibid.* furorem). Plin. Val. 5, 5 *phrenetici* si febre et alienatione caruerint. 5, 13 Oribas. syn. 6, 18. 25. **2** *mutatio membrorum in torporem, sim.*: *in iumentis*: Chiron 30 ex ... alienatione (*sc. quae per corruptionem sanguinis fit*) soluti nervi laxiores fiunt. Galen. alfab. 8 ut ignis deurire possunt et alienationes consumere (*cf.* 10 aliena consumere). 208 macolas tollit et alienationes tenit. 225 vulnera glutinat et alienationis stringit. 259 aliginationis (*sic*) continit. Cael. Avr. chron. 2, 1, 28 appellari claudicationes vel tardationes possunt sive alienationes (*sc. paralyses ex vulneribus factae?*). *aliter ut videtur* Cael. Avr. acut. 1, 3, 37 *freneticis* capitis frequens alienatio *est* (*'situs mutatio' Amman*). **3** *nota*: Mart. Cap. 9, 964 transitus *modulationis* est alienatio vocis in figuram alteram soni.

synonyma: *ad I*: translatio; *cf.* distractio, emptio, venditio, usucapio. *ad II*: disiunctio. *ad III*: dementia, furor, insania (inflexio *v. l. 11*). *opposita*: *ad I*: dominium. *ad II*: amor. *ad III*: intellectus, resumptio *mentis*.

aliēnātor, -ōris *m. ab* alienare. Cod. Iust. 1, 5, 10 pr. (*imp. Leo, ca. 470*) etiamsi ab orthodoxae fidei venditore vel quocumque modo alienatore commenticio sub qualibet occasione fuerit assignata *voluntas*. Conc. Rom. a. 502 p. 450, 10 quicumque ... quicquam de iure titulorum *eqs.* ... alienare temptaverit, donator, alienator ac venditor honoris sui amissione multetur. *ibid.* 450, 15 servata ... in alienatore vindicta, nisi forte et alienator ... repetit, et qui acceperit ... prospexerit. Cod. Iust. 4, 54, 9, 1 (*a. 531*) cum ... venditor vel aliter alienator ... suum ius transferre passus est.

[**alienātus,** -ūs? *cf. sub* alieno *p. 1566, 54.*]

aliēnigena, -ae *m. f.* [*cf. c.* alienus *et c.* indigena. *Th.*]. *inde a* Varr. *et* Cic., *cum adi.* alienigenus, -a, -um *a* Val. Max. *de-mum certa exempla habeat* (*p. 1562, 56*). *quamquam* Prisc. (*p. 1562, 54*) *iam antiquissimos hoc ipso esse usos affirmat. equidem in exemplis per terminationem dubiis ita inter utrumque distinguendum putavi, ut adiectivo eos assignarem locos, ubi 'diversa natura'* (ἑτερογενής) *significatur, non 'diversa natio'* (ἀλλόφυλος). *vocabulum ap. poetas non extat nisi ap.* Lvcr. (*v. p. 1562, 60*). Gloss. ἀλλόφυλος, ἀλλοεθνής, ξένος, alterius gentis (generis), extraneus, qui in aliena terra nascitur, qui ex aliena regione nascitur vel ex aliena gente natus. Isid. orig. 10, 15 alienigena, quod alienae regionis sit, et non eius, ubi est. item alienigena, qui ex alia gente genitus est, et non ex ea, ubi est.

I *generaliter*: *diversae nationis vel regionis*: **1** *masculinum nude ponitur*: Cic. Font. 32 ignotos notis, iniquos aequis, alienigenas domesticis ... anteferre. Flacc. 65 quid alienigenae de vobis loqui soleant, ... quid vosmet ipsi de genere vestro statuatis. Varro ling. 5, 90 auxilium appellatum ab auctu, cum accesserant ei, qui adiumento essent, alienigenae. Nep. Eum. 7, 1 si ... alienigena ... imperii potiretur. Liv. 1, 50, 6 si sui bene crediderint cives (*sc. Tarquinio imperium*) ..., credere et Latinos, quamquam ne sic quidem alienigenae, debere. 3, 10, 7 libri per duumviros sacrorum aditi: pericula a conventu alienigenarum praedicta. 24, 47, 5 pro alienigenis ac barbaris ... adversus veteres socios Romanos bellum gererent. 25, 12, 5 (*carmen Marcii de clade Cannensi*) ne te, *Romane*, alienigenae cogant in campo Diomedis conserere manus. 27, 39, 8 *homines* invisitati ... antea alienigenis nec videre ipsi advenam in sua terra adsueti. 30, 12, 15 Numidae atque in eadem mecum Africa geniti quam alienigenae et externi fidem experiri mallem. 30, 33, 12 (*opp.* populares). 31, 29, 15 *al.* 39, 3, 6 duodecim milia Latinorum domos redierunt iam tum multitudine alienigenarum urbem onerante. 42, 50, 10. Cvrt. 5, 11, 6 custodiam corporis tui externus et alienigena non deposcerem, si. 6, 3, 10 illi ... eiusdem nationis sunt, nos alienigenae et externi. *nota* Qvint. inst. 12, 10, 14 haec manus (*sc. Atticorum asseclae*) quasi quibusdam sacris initiata *Ciceronem* ut alienigenam et parum superstitiosum ... insequebatur. Tac. Germ. 43. hist. 4, 65 si qui ex Italia aut provinciis alienigenae in finibus nostris fuerant. ann. 11, 23 an parum, quod Veneti ... curiam inruperint, nisi coetu alienigenarum (*ex Gallia Comata*) velut captivitas inferatur (*ibid. supra*: suffecisse ... indigenas consanguineis populis). 11, 24. 12, 14 *captivum Meherdatem* non propinquum neque Arsacis de gente, sed alienigenam et Romanum increpans. Svet. Aug. 48 Ps. Apvl. Ascl. 24. Lact. inst. 5, 5, 4 (*opp.* consanguinei). Chalc. transl. p. 18A mites suis, adversum alienigenas feroces. Serv. georg. 3, 5 Thyestes alienigena (*sc. apud Busirim*). Aen. 1, 436 custodiae litorum adversum alienigenas. Avg.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

civ. 18,16 p. 276 *in insulam Diomedeam* si Graeci venerint ... quietas esse *alites* ...; si autem alienigenas viderint, subvolare (18,18 p. 280 blandiuntur Graecigenis atque alienigenas persequuntur). 20,11 p. 434 alios alienigenas et a Romano iure seiunctos (*ib. supra* barbari). SVLP. SEV. chron. 1,4,6. 2,7,1 alienigena captivae gentis (*Daniel*). ENNOD. opusc. 3,14 p. 334,11. CASSIOD. hist. 1,9 *Constantinus* felicissimus ... in proeliis adversus alienigenas (*Sarmatas, al.*). COD. Iust. 8,48 (49),1 *a. 290* etiam alienigenae liberos suos emancipare possint. CORP. V 8769 si quis alienigena in ea (*arca sepulcri*) se voluerit poni. 2 *personarum (praeter feminarum) nominibus tamquam adiectivum additur*: CIC. Font. 4 accusatio, quae ... libentius ignotis quam notis utatur, alienigenis quam domesticis testibus (49 *opp.* nostris testibus). Catil. 4,22 hostes alienigenae ... oppressi serviunt. LIV. 26,13,7 hostis alienigena (*Hannibal*). 29,10,5 LIV. perioch. 29 AVG. civ. 1,5 p. 10. 17,13 p. 235. CIC. Balb. 25 alienigenarum nos hominum studiis atque paterna (externa *Iunt.*) virtute privari. Deiot. 10 homo longinquus et alienigena (*Deiotarus*). LIV. 31,29,12 alienigenae homines, plus lingua ... et legibus quam maris ... spatio discreti. ITALA deut. 17,15 (Lugd. *et* Lucif. Athan. 1,7) non constituas hominem alienigenam (VVLG. alterius gentis hominem), quia non est frater tuus. LACT. inst. 4,2,5. LAMPR. Alex. 65,1 hominem Syrum et alienigenam. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2,93 *al.* CIC. rep. 2,25 praetermissis suis civibus regem alienigenam (*Numam*) ... populus adscivit. TAC. ann. 15,1 LACT. inst. 4,11,16 AVG. civ. 18,45 p. 325 *et* 327. CIC. leg. 2,25 suosque deos aut novos aut alienigenas coli confusionem habet religionum. AVG. civ. 3,12 p. 110 *deos* indigenas et alienigenas, caelites terrestres, infernos marinos *eqs.* CVRT. 7,8,21 alienigenam dominum pati nemo vult. PANEG. 10,31 p. 236,31 non captivi alienigenae introitum illum honestaverunt, sed Roma iam libera (*ibid.* p. 236,30 barbari). VVLG. II Esdr. 9,2 separatum est semen filiorum Israel ab omni filio alienigena. COD. Theod. 10,20,14 (*a. 424*) si alienigenae detentatores oneribus condicionis externae maluerint subiacere. *nota* COD. Iust. 4,41,2 pr. alienigenis barbaris (*ibid.* 1). *exercitus, natio*: LIV. 28,42,10 nunc ... procul externus metus est; ostende Romana arma et exercitum alienigenam. HEGES. 3,6,2 nationibus alienigenis. VVLG. Sirach 39,5 alienigenarum gentium. AVG. civ. 15,13 p. 82 gentibus alienigenis. 3 *de feminis (vel nude positum vel nominibus additum)*: [TAC. hist. 5,5 *lege*: alienarum concubitu abstinent (alienigenarum *edd. ex coni. Heinsii*)]. AMBR. Abr. 1,9,84 cave ... gentilem aut Iudaeam atque alienigenam, hoc est haereticam et omnem alienam a fide tua uxorem arcessas tibi. 1,9,86 *al.* epist. 19,8 alienigenae mulieris ... copulam. HIER. epist. 39,4 Ruth alienigena. 64,7 uxorem ... de genere suo, non alienigenam. VVLG. III reg. 11,1 Salomon adamavit mulieres alienigenas multas. 11,8. FVLG. aet. mund. p. 159,10 *Salomon* adulescentularum gregibus pastor, alienigenarum (*al.* alienarum) contra interdictionem amator. VVLG. I Esdr. 10,2 duximus uxores alienigenas de populis terrae. AVG. civ. 15,22 *tit.* c. Faust. 12,34 alienigenam viduam. PS. AVG. serm. 275,1 *principem* cum alienigena concumbentem. 4 *de bestiis et rebus*: COLVM. 8,16,9 fretorum differentias nosse oportet, ne nos alienigenae pisces decipiant; non enim omni mari potest omnis esse. PLIN. nat. 8,224 *de gliribus*: non congregari nisi populares eiusdem silvae et, si misceantur alienigenae, amne vel monte discreti, interire. PALLAD. 1,28,2 *pavones* masculi ova et pullos suos persequuntur velut alienigenas. COLVM. 3,4,1 quae peregrina ex diversa regione semina transferuntur, minus sunt familiaria nostro solo quam vernacula: eoque velut alienigenae reformidant mutatam caeli ... positionem. GELL. 2,24,2 neque vino alienigena, sed patriae usuros. VVLG. II Macc. 4,13 erat ... incrementum ... gentilis et alienigenae conversationis (Ἑλληνισμοῦ καὶ ... ἀλλοφυλισμοῦ).

II *in scripturis sacris et ap.* ECCL. *specialiter de ethnicis* (*cf. sub I 2*): 1 *proprie*: HIER. in Is. 14,28 p. 262 ἀλλόφυλοι, id est alienigenae. in Ezech. 25,15 p. 293 ad Philistiim, quos Septuaginta ἀλλοφύλους, id est alienigenas, transtulerunt, ... generali nomine omnium gentium, quae non sunt de genere Iudaeorum (*ibid.* 16,27 p. 169 Palaestinis, quos indifferenter Septuaginta alienigenas vocant. EVCHER. instr. 2 p. 150,16). AVG. civ. 18,47 p. 330 alienigena, id est non ex Israel progenitus. ISID. orig. 10,15 *v. p. 1560, 50.* ITALA Ios. 24,23 (Lugd.) deos alienigenarum (LXX τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους; VVLG. alienos). CLEM. ad Cor. 55 Iudith ... postulavit a senioribus dimitti se abire in castra alienigenarum. *nota* 47 haec auditio non tantum in nobis capuit, sed et in alienigenas qui sunt a nobis. CYPR. Fort. 11 p. 342,2 Eleazarum ... ad alienigenarum morem transisse. epist. 67,6 filios in eodem collegio *gentilium* exterarum gentium more apud profana sepulcra depositos et alienigenis consepultos. LACT. inst. 4,10,16 deus ... alienigenis subiugabat *Israelitas* (AMBR. Cain et Ab. 2,4,15). 4,11,6 hereditatem ... ad exteras converteret nationes aliumque sibi populum fideliorem ex alienigenis congregaret. ITALA I reg. 4,1 (Lucif. Athan. 1,11) convenerunt alienigenae (VVLG. Philistiim) in pugnam. I reg. 19,5 (Lucif. Athan. 1,13) *al.* FILASTR. 21,5. 148,7 de alienigenis, id est Cananeis impiis. HEGES. 2,1,1 locupletatos alienigenas, Iudaeos exinanitos. 2,10,1 ne cuius alienigenae donum ... reciperetur (IOS. bell. Iud. 2,17,2 ἀλλοφύλου δῶρον). 2,18 lin. 16 (*opp.* domestici). HIER. nom. hebr. p. 87,33 de quo loco non exterminavit alienigenas tribus Neptalim. p. 95,12. 106,28. 127,12 *al.* p. 127,18 Gesom: civitas alienigenarum. 129,14 Gelboe: montes alienigenarum. 129,21 Gesur: regio alienigenarum. epist. 65,16 propter quod de alienigena filiā nominetur. 129,5 diversarum urbium alienigenas ..., quos populus Iudaeorum non quivit expellere. 39,4 *al.* *v. p. 1561, 40. fere 50ies in* VVLG., *ut* gen. 17,27 omnes viri domus illius (*Abraham*), tam vernaculi, quam empticii et alienigenae, pariter circumcisi sunt. 12,43 omnis alienigena non comedet ex eo (*Phase; ibid.* 45 advena. 48 peregrinorum). III reg. 8,41 alienigena, qui non est de populo ... Israhel. II Esdr. 9,2 *v. p. 1561, 31.* psalm. 82,8 alienigenae cum habitantibus Tyrum (*cf.* 86,4). 107,10 mihi alienigenae amici facti sunt. I Macc. 3,41 Syriae et terrae alienigenarum (ἀλλοφύλων. *item* 4,12 *et saepe*). *ibid.* 45 filii alienigenarum (ἀλλογενῶν. *item* 10,2). Luc. 17,18 hic alienigena (*sc. Samaritanus*; ἀλλογενής). act. 10,28 abominatum ... viro Iudaeo ... accedere ad alienigenam (ἀλλοφύλῳ). RVFIN. hist. 1,6,1 Herodes ... ex alienigenarum (ἀλλοφύλου) genere ortus (1,6,2 externus). AVG. civ. 1,2 p. 5 accedentibus alienigenis ad pugnam contra populum dei. ITALA gen. 17,12 (Aug. c. Adim. 16) circumcidatis ... alienigenam (VVLG. quicumque non fuerit de stirpe vestra). *nota* ITALA num. 1,51 (Aug. quaest. hept. 4,3) alienigena, qui accesserit, moriatur (VVLG. quisquis externorum accesserit); *ad quem locum* AVG. *l. l.*: mirum est ..., quomodo abusive alienigena dicitur, quod magis alterius generis (gentis? *v. infra*) hominem significat, id est ἀλλογενής, et non magis ἀλλόφυλος, quod significat alterius tribus hominem: quo nomine magis utitur scriptura in aliarum gentium hominibus, ut allophyli appellentur quasi aliarum tribuum homines. serm. 37,15,21 vicinae gentes populo Israel alienigenae. BARNAB. 12,2 SVLP. SEV. chron. 1,40,4 *al.* LIB. geneal. chron. I p. 190,532 initii captivitatis alienigenarum (*cf.* p. 189,531 post captivitatem arcae ab allophilis). GREG. TVR. Franc. 1,12. gentes, nationes alienigenae *v. p. 1561, 34.* mulieres: *v. sub I 3.* 2 *allegorice de peccatoribus, haereticis etc.*: CYPR. Demetr. 22 succendi et cremari alienigenas praecanit dominus, id est alienos a divino genere et profanos, spiritaliter non renatos nec dei filios factos. LVCIF. non conv. 8 neque enim convenire poterat dei domesticis vobiscum alienigenis (*i. haereticis*). Athan. 2,3 quod ira domini in te alienigenam ... sit ventura. ITALA Mal. 4,1 (Lucif. Athan. 1,38. *sim.* Aug. civ. 20,27 p. 476) erunt omnes alienigenae (VVLG. superbi) et omnes, qui faciunt scelera, ut sarmenta. ANON. Vales. 16,95 *deus* non patitur fideles cultores suos ab alienigenis (*i. Arrianis*) opprimi. AMBR. off. 1,5,250 praetendas in castris ... fidei, ad quae si alienigena accesserit, morte morietur. Abr. 1,9,84 *v. supra p. 1561, 40.* HIER. in Ezech. 16,56 p. 187 cum filiabus alienigenarum, in quibus multiplex diversorum in gentibus dogmatum error ostenditur. PS. RVFIN. in psalm. 44,12 anima, quae ... recte credit, de alienigena deo adoptatur in filiam.

synonyma: *ad I*: advena (*adde* LIV. 31,29,15. 31,30,4), barbarus, externus, longinquus. *ad II*: advena, allophylus, alterius gentis, exterae nationis, externus, gentilis, peregrinus, profanus. *opp.*: *ad I*: consanguineus, domesticus, familiaris, Graecigena, in eadem terra genitus, indigena, eiusdem nationis, noster, popularis, propinquus, vernaculus. *ad II*: domesticus, fidelis, filia, populus Israel (dei), Iudaeus, vernaculus. *derivatum*: alienigeno? *cf.* alienigero.

adiect. **aliēnigenus**, -a, -um [*cf. c.* alienigena. *Th.*]. PRISC. gramm. II 196,4 antiquissimi 'hic alienigenus' et 'haec alienigena' et 'hoc alienigenum' dicebant, ex quo potest hoc (*sc. Val. Max. 2,1,10*) esse plurale. *seq.* ab: *l. 67.* 1 *diversi generis, diversae naturae*: LVCR. 1,865 uti cibus omnis ... ex alienigenis rebus constare putetur, ossibus et nervis *eqs.* (*sc. quia in haec transit*). 1,869 terram constare necessest ex alienigenis, quae terris exoriuntur. 1,872. 874. 5,880 neque centauri fuerunt nec ... esse queunt duplici natura et corpore bino ex alienigenis membris compacta. COLVM. 4,29,14 alienigenis surculis (*in insitione*). 8,5,10 *de avibus*: incubare ... foetibus alienigenis (*opp.* sui generis ... ova). *nota* TERT. nat. 2,4 cum membra a corpore alienigena (alig⟨...⟩ *cod.*) esse non possint. CHALC. comm. 1 *in Platonis Timaeo* stili genere sic instituto, ut non alienigenis, sed propriis quaestionum probationibus id, quod in tractatum venerat, ostenderetur (2 *cf. p. 1563, 6*). CHIRON 355 album sputum remittit insuetum et alienigenum. FVLG. myth. 2,9 *Scylla* nescit sua alienigenis (alienis *al.*) devorationibus saturare secreta. AVG. de duab. anim. 3 p. 54,23 animas, quas alienigenas crederent *Manichaei*. 18 p. 74,25 quibus ergo peccata donantur? si alienigenis illis malis, possunt et bonae fieri *animae*. VINDIC. med. 25 masculorum semen suam habere naturam, ut ossa *eqs.* ... et non ex alienigenis fieri, quae graece ἑτερογενῆ vocant. BOETH. arithm. 1,17 p. 37 qui (*numeri*) ... nullam mensuram praeter unitatem recipiunt, hos primos et incompositos iudicamus, qui vero aliquam mensuram praeter unitatem vel alienigenae partis vocabulum sortiuntur, eos *eqs.* 2 *diversae nationis, exterus*: VAL. MAX. 1,5 ext. 1 alienigena exempla (2,10 ext. 1 *opp.* domesticis). 2,1,10 quas Athenas, quam scholam, quae alienigena studia huic domesticae disciplinae praetulerim? 2,2,3 ne alienigena ingenii exercitatione patrii ritus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... transfuga existeres. 4, 6 ext. 1 alienigeni amores. 5, 3 ext. 1 ne nostra confessis alienigenae urbes insultent. 6, 2 ext. 1 mulier alienigeni sanguinis. 6, 5 ext. 1 alienigenae iustitiae. 7, 3, 8 religionis. 8, 11 ext. 1 ut alienigena scrutemur. SEN. epist. 108, 22 alienigena ... sacra (*ibid.* argumenta superstitionis). *nota* EPIST. Alex. p. 216, 15 in alienigenis destituerer locis. CHALC. comm. 2 tamquam alienigenum sermonem ignorantibus. PRISCILL. tract. 10 p. 93, 19 *David* inter incerta certaminum et alienigenorum excidia bellorum confidens deo. p. 101, 7 Sicima ... alienigenarum terra regionum est. AMM. 31, 4, 4 conlatis in unum suis et alienigenis viribus. *in titulis*: CORP. VI 22915, 9 si quis eum titul(um) adulterav(e)rit alienigenum corp(us) aut ossa aut cineres in hoc monum(entum) inferre volens. 33900^a ⟨qui ... corpus alien⟩igenum vel ossa intulerit (*ibid.* corpus exte⟨rum⟩). 19844, 8 ne quis alienigerum (*sic schedae optimae*; -genarum *aliae; lapis non servatur*) corpus inferre velit. *subst.*: CHRON. Alex. chron. I p. 120, 261 tradidit ... deus arcam in manus alienigenorum.

syn.: *ad II*: exterus. *opp.*: *ad I*: sui generis. *ad II*: domesticus, noster, patrius.

aliēniger *v. l. 14.*

aliēnigero, -āre. CORP. VI 18385, 4 ho⟩c monumentum vendere aut alienigerare (*sic ed. Cittadini; lapis non extat*; alienigenare *Grut. Fabr.*).

aliēniloquium, -ī *n.* ISID. orig. 1, 36, 22 allegoria est alieniloquium; aliud enim sonat, aliud intellegitur. GLOSS. IV 307, 45 allegoria: similitudo vel alieniloquium. PS. VARRO sent. 51 quod intricavit alieniloquium, imperitis est gravissimum.

aliēnitās, -tātis *f. ab* alienus. CAEL. AVR. acut. 2, 39, 227 sudantes ... relevare clystere ad mentis alienitatem detrahendam. chron. 5, 4, 63 auferendae alienitatis (*i. alienae materiae*) intentione. *ibid.* 64 alienitatis obtrusione vesicae impedito meatu.

Alienius *v.* Allius.

aliēno, -āvī, -ātum, -āre [*ab* alienus. *Th.*]. *alienum facio. deest poetis praeter comicos et* CLAVD. 22, 49. GLOSS. II 292, 19 ἐκποιῶ abalieno alieno. IV 307, 25 alienat: privat altruncat (*i. averruncat, cf.* averrunco). *ibid.* 26 fraudat expellit. 15, 25 alienavit: alienos fecit. PAVL. FEST. p. 25, 9 alienatus, qui alienus est factus. *corrupte traditum esse videtur* IVST. 13, 6, 10: alienatis rebus. *locorum maximam partem dedi praeter* ICTORUM; *de quibus cf. Vocabul. iurispr.*

I ***de iure, possessione,*** *coniunctione corporali vel locali* (*abalienare, removere, seiungere, sim.*): **1** *personam*: PLAVT. Merc. 611 mulier alienata est abs te. *nota* Amph. 399 tu me alienabis numquam, quin noster siem, nec nobis praeter med alius quisquam est servos Sosia. TER. Haut. 979 nos alienavit pater (*i. in alterius ius ac dicionem tradidit, cf.* 942). LIV. 41, 8, 12 ne quis quem civitatis mutandae causa suum faceret vel alienaret. QVINT. inst. 3, 6, 99 an pro non natis sint habendi, qui a familia sunt alienati (*sc. nothi*). *sim.* AVG. civ. 18, 9 p. 267 alienatis filiis a nominibus matrum. ARNOB. nat. 5, 7 *Midas* alienare cupiens tam infami puerum coniunctione. AMBR. epist. 27, 4 ignavus ... laboriosam ... alienat a sese ac defugit seseque cupit separare. *ap.* ICTOS (alienandi ius: MARCIAN. dig. 30, 114, 2; potestas: GAIVS inst. 2, 32; necessitas: MARCELL. dig. 40, 5, 9): *saepe cum* manumittere *coniungitur, ut* EDICT. Vlp. dig. 15, 2, 1 pr. post mortem eius, qui in alterius potestate fuerit posteave quam is emancipatus manumissus alienatusve fuerit. VLP. dig. 40, 9, 12, 1 servos ... manumittere vel alienare. 9, 4, 2, 1 IVLIAN. dig. 28, 5, 38, 4. POMPON. dig. 21, 1, 46 cui tu eum (*servum*) alienaveris (*opp.* cum ... redhibeas). VLP. dig. 28, 5, 9, 16 *al.* PAVL. dig. 23, 5, 10 *opp.* redimere. AFRIC. dig. 23, 5, 9, 3 *opp.* retinuisset (*sic saepius* retinere *opp., cf.* CALL. dig. 42, 8, 20). VLP. dig. 40, 7, 2 pr. sive tradatur *servus causam statuliberi adprehendens*, salva spe libertatis alienetur. VENVL. dig. 41, 1, 66 mulier legata aut usucapta aliove quo modo alienata. GAIVS inst. 2, 189 ab eo. EDICT. imp. Diocl. cod. Iust. 8, 47, 6 abdicatio, quae Graeco more ad alienandos liberos usurpabatur. *ad separationem localem magis pertinent haec*: APVL. Socr. 6 p. 132 seiunctos et alienatos a nobis deos. IVST. 18, 3, 9 cum *servus patrem filiumque* velut occisos alienasset (*i. alieno loco abdidisset*). SCHOL. Cic. Bob. p. 338, 27 servi ... alienati (*i. abditi?*) fuerant et in diversas provincias ab domino missi. COD. Theod. 12, 1, 84 (*a. 381*) quos aut obtentus debilitatis alienat (*sc. a nominatione?*) aut senectus pigra remoratur ... aut crimen desertionis absentat. AVG. civ. 22, 24 p. 610 *deus* nec ipsum diabolum a suo alienavit imperio (*ibid. supra*: removit a sua potestate). COD. Iust. 7, 7, 2, 2 (*a. 530*) a suo (*testatoris*) patrimonio penitus esse eum (*servum*) alienatum. se alienare *ab re*: SALV. eccl. 3, 67 necessariam tibi ... rem tuam iudicas, ... alienare te facultatibus tuis non vis (*ibid.* alium tuo divitem fieri). COD. Iust. 6, 61, 6, 3^a (*a. 529*) nisi ... huic praemio renuntiaverint vel donatione facta sese ab huiusmodi beneficio alienaverint et in liberos hoc transtulerint. **2** *rem mancipi, ius etc.*: PLAVT. Merc. 833 usus fructus victus cultus iam mihi harunc aedium interemptust interfectust alienatust. Trin. 595 ager ... alienatur. VARRO rust. 2, 1, 24 reiculae *oves* ... alienandae. CIC. leg. agr. 2, 33 vectigalibus non fruendis, sed alienandis (*ibid.* 55 *lege* abalienari). top. 37 a nobis alienata, cum ad hostem pervenerint. PAVL. FEST. p. 89, 2 rei, quam alienat *populus*. FRONTIN. aq. 118 reditum ... alienatum (alientem *cod.*) ... populo restituit. *ap.* ICTOS: VLP. dig. 1, 3, 41 *totum ius consistit in eo*, quemadmodum quis rem vel ius suum conservet aut quomodo alienet aut amittat. 4, 7, 4 pr. si res fuerint usucaptae ab eo, cui alienatae sint. *ibid.* 1 neque ... alienat, qui dumtaxat omittit possessionem. PAVL. dig. 4, 7, 8, 2 alienare intellegitur etiam, qui alienam rem vendidit. sed heredem instituendo vel legando si quis alienet, ... edicto locus non erit. 50, 16, 28 pr. vix est ..., ut non videatur alienare, qui patitur usucapi. eum quoque alienare dicitur, qui non utendo amisit servitutes. qui occasione adquirendi non utitur, non intellegitur alienare. VLP. dig. 50, 16, 67 pr. 'alienatum' non proprie dicitur, quod adhuc in dominio venditoris manet; 'venditum' tamen recte dicitur. 1, 19, 1, 1 alienare ... rem Caesaris. *cf.* INST. Iust. 2, 8 *tit.* GAIVS dig. 23, 5, 4 *dotale praedium* obligare aut alienare (inst. 2, 63 TRYPH. dig. 23, 5, 16 PAVL. sent. 2, 21^b, 2). IMP. SEV. Vlp. dig. 27, 9, 1, 2 alienari obligarive. GAIVS dig. 4, 7, 3, 2 locum. *ibid.* 3. inst. 1, 192 res mancipi. 2, 64 pignus (*ibid.* vendere). 2, 65 quaedam naturali iure alienari, qualia sunt ea, quae traditione alienantur. VLP. dig. 5, 3, 16, 6 cui libertus in fraudem alienavit *hereditatem*. SCAEV. dig. 32, 38 pr. praedia alienare seu pignori ponere (*ibid.* 3 alienare vel pignerare). *ibid.* 4 domum. PAVL. dig. 49, 16, 14, 1 arma alienasse grave crimen est ..., utique si tota alienavit *miles*. AFRIC. dig. 12, 1, 41 pecunias ... alienatas esse. *ibid.* credendo nummos alienaret. SCAEV. dig. 8, 5, 20, 1 *ius compascendi*. AFRIC. dig. 21, 2, 46 pr. *usum fructum* (*ibid.* alienus ... fuisset; *cf.* VLP. dig. 27, 9, 3, 5). COD. Theod. 8, 13, 1 pr. (*a. 349*) quae ... sunt ... vendita, donata, in dotem data ceterisque causis legitime alienata. SIDON. epist. 3, 5, 2 possessionis antiquae a se alienatae. CASSIOD. var. 7, 41, 2. 12, 9, 4. CONC. Rom. a. 502 p. 446, 19 praedium ... alienatum revocare. 451, 3 alienata reposcere. *cf.* alienator. LEX Burg. lib. const. 14, 6. 24, 1. Rom. 14, 6 peculium (*cf.* distraho). LEX Visig. Eur. 321 (Recc. 4, 2, 13). CORP. V 4057, 8 ne quando de familia alienetur *praetoriolus cum hortulo*. VI 8456, 11 ne fiducient ne vendant neve alio quo genere id sepulcrum ... alienare ulli potestas sit. 10219, 12. 10284, 5 a nomine nostro alienare *monumentum*. 13040, 9 de nomine meo. 13203, 11 monumentum ... neque veniet neque donabitur neque pignori obligabitur, sed nec ullo modo alienabitur. X 4343, 10. XIV 2934 non hab(ean)t potest(atem) dextraendi (*i. distrahendi*), ut, si qua(n)do alienare (-ri *lapis*) boluerint, fiscus possideat. **3** *loca, regiones* (*praecipue bello*): SALL. Iug. 48, 1 cui ... bellum asperrumum erat, urbs maxima alienata (*sc. in hostium dicione*). LIV. 21, 60, 5 priusquam alienarentur omnia. 24, 22, 7 pars Insulae (*Ortygiae*) prodita atque alienata. 25, 36, 15 exercitus amissi et alienata provincia et publica ... clades. 30, 24, 4 urbibus, quae bello alienatae fuerant. AMM. 25, 7, 11 Nisibis et Singara ... transirent ⟨in⟩ iura Persarum, a munimentis vero alienandis reverti ... Romani permitterentur. **4** *affectum*: AMBR. exc. Sat. 1, 14 temperandus mihi magis maeror quam alienandus (*i. tollendus*) adfectus est (*ibid.* abducere a maerore animum).

II ***de studio et affectibus*** (*inimicum facere*): **1** *alienare animum, (mentem), voluntatem, studium etc. alicuius*: RHET. Her. 1, 6, 9 cum turpem causam habemus, hoc est, cum ipsa res animum auditoris a nobis alienat. CIC. inv. 1, 24 neque aperte laedas eos ... et tamen ... alienes ab eis auditorum voluntatem. Pis. 76 cum ... homines ... studium eius a me alienassent. Phil. 2, 38 Pompei voluntatem a me alienabat oratio mea. epist. 3, 6, 4. CAES. Gall. 7, 10, 2 contumeliā accepta omnium suorum voluntates alienare. LIV. 3, 72, 2 quantum amittatur alienandis iniuria sociorum animis. 5, 23, 11 conlatio plebis animos a Camillo alienavit. 8, 35, 12. 38, 33, 5. 39, 29, 3. VELL. 2, 112, 7 avi ... animum alienavit sibi. ASCON. Corn. p. 67 ea lege ita alienati animi sunt ..., ut. QVINT. inst. 4, 1, 14 ad alienandos iudicum animos potentissima. 11, 1, 8 (*opp.* conciliari). APVL. apol. 93 alienare ab eius (*matris*) animo liberorum caritatem. HERM. Pal. sim. 4, 7 non ... alienabitur (διαφθαρήσεται) animus eius a domino, sed ... serviet illi. PANEG. 10, 21 p. 229, 13 pietatem. 11, 3 p. 246, 18 a te consortis ... animum. CLAVD. 22, 49 ut ignarum numquam laesura clientem insidiosa tuos alienent murmura sensus. *hinc* alienatus animus *i. q. aversus, inimicus*: CIC. Att. 1, 17, 7 alienati illius animi et offensi. 11, 7, 5 animo a me alienato. POMP. TROG. prol. 32, 4 alienatus in Romanos animus. CVRT. 6, 9, 19. *nota* TAC. hist. 4, 49 alienato erga Vitellium animo. *sim.* PANEG. 10, 22 p. 222, 16 cum ... voluntas pacificandi alienata sit. *animum ab re*: CIC. Sull. 64 noli ... animos eorum ordinum, qui praesunt iudiciis ..., alienare a causa. LIV. 33, 49, 8 alienati ab societate Romana animi. *sim.* AVG. civ. 3, 17 p. 122 mentes alienentur ab ea civitate.

2 *personam*: *a persona*: CIC. Sest. 40 illi ... tribunum popularem a se alienare nolebant. prov. 21 eum omnibus eadem res publica reconciliavit, quae alienarat (*supra*: cum ... inimicissimis in gratiam rediit). Att. 7, 4, 2 ne dicendis sententiis aliquem tribunum alienarem. ad Q. fr. 2, 12, 2 adiungendis hominibus et ... non alienandis. epist. 2, 15, 4 adulescentem non tam allicere volui quam alienare nolui. 5, 8, 2 te ... a me alienarunt et me ... immutarunt

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tibi. Liv. 2, 30, 3 quae res . . . alienasset plebem. 30, 14, 10 regem . . . socium nobis. 44, 27, 8 regem sibi. *nota* Qvint. inst. 5, 10, 17 quas res quosque homines quibus rebus aut hominibus vel conciliasset vel alienasset ipsa natura. Ps. Frontin. strat. 4, 7, 31 socios. Itala Ios. 22, 25 (Lugd.) alienabunt fili vestri filios nostros, ut non colant dominum (ἀπαλλοτριώσουσιν; Vvlg. avertent . . . a timore domini). Ivst. 1, 7, 18 uxorem . . . a se. Avg. civ. 19, 7 p. 366 linguarum diversitas hominem alienat ab homine. alienari *i. q. inimicum fieri*: Cic. Verr. 4, 52 abs te totam alienari (abalienari *Vatic. Nann.*) provinciam, tot homines . . . tibi inimicissimos fieri. Lael. 77 ab amicitia Q. Pompei meo nomine se removerat . . .; propter dissensionem . . . alienatus est a . . . Metello. Att. 1, 17, 9 ne . . . plane alienarentur a senatu. Vell. 2, 47, 3 reconciliatis sibi optimatibus maxime a C. Caesare alienatus est. Cvrt. 5, 9, 12. Ascon. Corn. p. 56 *Cornelius* alienatus ⟨est⟩ . . . a senatu ex hac causa. Tac. hist. 1, 59 ne . . . supplicio eius . . . gens alienaretur. Firm. math. 3, 4, 5 alienari a parentibus (*an localiter?*) . . . et in finibus semper errare peregrinis. Vvlg. psalm. 57, 4 alienati sunt (*sc. a deo*) peccatores a vulva, erraverunt ab utero. Ezech. 14, 7 si alienatus fuerit a me et posuerit idola (*cf.* Avg. civ. 19, 26 *tit.* populi alienati a deo. 20, 7 p. 421 *diabolus* est alienatus a deo. *infra l. 64*). Priscill. tract. 10 p. 95, 5 alienatae a deo vitae. *aliter passive*: Cic. Att. 9, 10, 2 sicut ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς alienantur (*i. repudiantur, fastidiuntur*; alienant *Victorius*) immundae, insulsae, indecorae, sic me illius fugae . . . deformitas avertit ab amore. *cf.* Sall. Catil. 35, 3 non dignos homines honore honestatos videbam meque falsa suspicione alienatum esse sentiebam. se alienare: Vvlg. I Macc. 6, 24 filii populi . . . propter hoc alienabant se a nobis (ἀλλοτριοῦνται ἀφ' ἡμῶν). 11, 12 alienavit se ab Alexandro (ἠλλοιώθη) et manifestatae sunt inimicitiae eius. 15, 27 alienavit se ab eo (ἠλλοτριοῦντο αὐτῷ). *cf. p. 1563, 76.* alienatus: *inimicus, aversus*: Cic. Pis. 96 legati, qui una fuerant, alienati, tribuni mil. inimici. Phil. 12, 10 qui quondam in eadem causa erant et propter multorum annorum iniurias alienati a senatu putabantur. Att. 1, 18, 3 exagitatus senatus, alienati equites R. 7, 4, 2 plane illum a se alienatum. 11, 10, 2 alienata Italia (*sc. a Caesare, Antoni culpa*). ad Q. fr. 2, 3, 4 contionario . . . populo a se prope alienato, nobilitate inimica, non aequo senatu, iuventute improba. 15, 1, 5 auxilia . . . aut ita imbecilla, ut . . ., aut ita alienata a nobis, ut (*opp.* Deiotari et voluntatem et copias . . . nostras esse). Planc. Cic. epist. 10, 15, 3 *exercitus pars* corrupta est et ab re p. alienata (*aliter v. infra l. 53*). Q. Cic. pet. 14. Sall. Iug. 66, 2 alienati principes civitatis. Nep. Cim. 2, 4 *Cimon insulas* bene animatas confirmavit, alienatas ad officium redire coegit. Alc. 5, 1 *opp.* amici . . . facti. Liv. 8, 12, 10 alienatus a senatu Aemilius. 29, 3, 14 Syphacem . . . alienatum, Masinissam . . . infestissimum hostem *Carthaginiensium. nota* 35, 31, 4 pars principum alienati Romanis (a R. *edd. vet.*) totique Antiochi . . . erant. Ps. Frontin. strat. 4, 7, 37 Pythian quendam . . . alienatum sibi (*Philippo*). Tac. ann. 2, 28 *Tiberius* Libonem . . . convictibus adhibet, non vultu alienatus, non verbis commotior — adeo iram condiderat. Ivst. 6, 1, 7 regem Tissapherni alienatum. Mar. Victorin. rhet. p. 197, 7 si auditores non omnino erunt alienati . . ., si vehementer . . . alienati. *ab re*: Cic. ad Brut. 2, 2, 3 *Servilium* alienandum a re publica non putabam (*cf. supra l. 40*). fin. 3, 16 animal . . . ipsum sibi conciliari et commendari ad se conservandum . . ., alienari autem ab interitu iisque rebus, quae (Gell. 12, 5, 8 natus homo . . . voluptati . . . a natura conciliatus, a dolore autem quasi a gravi quodam inimico abiunctus alienatusque est). fin. 3, 18 a falsa . . . assensione magis nos alienatos esse quam a ceteris rebus. Sen. epist. 82, 15 illa . . . res morti nos alienat. *nota* Apvl. apol. 59 adeo . . . alienatus omni pudore, ut . . . mentiretur. Iren. 5, 1, 1 *Verbum* alienavit nos contra naturam, suos proprios faciens discipulos. Vvlg. Eph. 2, 11 eratis illo in tempore sine Christo, alienati a conversatione Israel (ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας). 4, 18 alienati a vita dei per ignorantiam (Avg. civ. 19, 28 p. 404. *cf. supra l. 20*). Col. 1, 21 alienati et inimici. Severin. doctr. p. 128 impietas et omne, quod alienat a doctrina dei. Avg. civ. 16, 10 p. 141 genus humanum alienatum fuisse a cultu . . . dei. 17, 4 p. 204 *a gratia dei* superbi alienantur, ut cadant.

III *de mente et corpore* (*corrumpere, a suo statu detorquere*): **1** alienare mentem *etc.*: Caes. Gall. 6, 41, 3 sic omnium animos timor occupaverat, ut paene alienata mente . . . dicerent. Liv. 8, 18, 12 alienatas . . . discordia mentes hominum eo piaculo compotes sui fecisse. 10, 29, 2 velut alienata mente vana . . . iactare tela. 24, 26, 12 *virgines* alienata mente . . . velut captae furore . . . se . . . proripuerunt. 26, 14, 3 alienatis mentibus. 42, 28, 12 Iunonis Laciniae iram . . . alienasse mentem *pontificis* (*ibid.* minus compotem fuisse sui). Sen. epist. 87, 31 divitiae . . . usque eo mentem alienant, ut. Plin. nat. 28, 91 *hyaena magica arte allicit* ad se homines mentes alienans (-nantes, -natus, -natos *codd.*). 28, 93 alienari mentem. 30, 48 quos linquit animus aut quorum alienatur mens aut quibus vertigines fiunt. Qvint. inst. 6 praef. 11 *filius moribundus* alienatae mentis errorem circa scholas . . . habuit. Svet. Aug. 99 (*ibid.* mentis deminutio). Vlp. dig. 47, 10, 15 pr. si quis mentem alicuius medicamento aliove quo alienaverit. Chiron 147 iam habet . . . alienatam mentem iumentum (*cf.* 982). Avg. epist. 147, 31 utrum, sicut solet in vehementiore ecstasi, mens ab hac vita in illam vitam fuerit alienata (*ibid. supra*: ab huius vitae sensibus quaedam intentionis aversio). Liv. 2, 12, 13 *Scaevola dextram* cum velut alienato ab sensu torreret animo. 7, 15, 3 alienatis a memoria periculi animis. 30, 13, 12 illam furiam . . . omnibus delenimentis animum suum avertisse atque alienasse. Sen. contr. 7, 7, 18 alienatum iam suppliciis animum et errantem. Sen. dial. 5, 10, 3 quod alienat animos *aegrorum*. Fronto p. 184, 24 N. reconciliata commoda valetudine alias egi res . . .; adversus istam orationem alienato animo fui. Vvlg. IV Esdr. 10, 30 eram positus ut mortuus et intellectus meus alienatus erat. Theod. Prisc. log. 47 *epilempsia*, quod statum sensus penitus alienet.

2 alienare aliquem *i. mentem* (alienari: *insanire, delirare*; alienatus: *demens*): Liv. 3, 48, 1 decemvir alienatus (-to ς) ad libidinem animo negat. 25, 39, 4 hostes . . . velut alienatos sensibus. Vvlg. II Macc. 5, 17 alienatus mente Antiochus non considerabat (ἐμετεωρίζετο τὴν διάνοιαν οὐ συνορῶν). *sim.* Tert. anim. 6 tale . . . accidit *Chrysippo* alienato a prospectu et recogitatu praegnantum. *absolute*: Sen. epist. 85, 24 istuc dementis alienatique, non fortis est. Capitol. Pius 12, 7 alienatus in febri . . . locutus est. Sen. dial. 2, 3, 1 sapientem negastis insanire, non negatis et alienari et parum sana verba emittere. Theod. Prisc. log. 49 simili mentis confusione alienantur *scotomatici*. 50 *furentes* si . . . plus fuerint alienati. Cael. Avr. acut. 1 pr. 6 mente alienantur, qui . . . biberint. 1, 15, 123 phrenitici non solum alienantur, sed febricitant. 3, 5, 51 *apoplectici* parva conversione mentis afficiuntur, ut aut alienentur aut tristes . . . videantur. Oribas. syn. 9, 51 febriunt . . . et alienantur. Sen. nat. 2, 53, 2 *odor sulpuris* saepius haustus alienat (*ibid.* 1 dementes facit).

3 alienare *corporis partes* (*immutare a statu vigoris, sanitatis, vitalitatis*; alienari: *torpescere, hebetari*; alienatus: *emortuus, quasi non iam ad corpus pertinens*): Cels. 7, 16 p. 293 si . . . adhuc ea (*intestina*) sui coloris sunt, cum . . . festinatione succurrendum est, momento enim alienantur. 8, 10, 1 p. 346 id quod astrictum est alienatur. 8, 10, 7 et alienari et occupari cancro vulnus potest. Chiron 655 ex . . . epifora sanguinis ungulae fervore nimio alienentur (*sic*) et blateias subtus faciunt. Cels. 5, 26, 22 p. 191 id (*sc. carnis*) . . . quod alia parte dependens (*in vulnere*) alia inhaerebit, si alienatum adhuc non est. Sen. epist. 89, 19 in corpore alienato dolorem tactus expressit. Plin. nat. 23, 76 ulcera alienata. Chiron 33 *ustio* alienatas partes . . . in suo statu revocat (Veg. mulom. 1, 28, 2). 282 fervor facit membrana capitis alienata ad sanam mentem et sanitatem reverti (Veg. mulom. 3, 11, 4 debilitatem capitis tollit). 490 inmobilem et alienatam quasi vulsam coxam *iumentorum syrmaticorum* (Veg. mulom. 5, 21, 1 alienata . . . vel emota [*i. immota?*] coxa. 5, 21, 2 nervos . . . immobiles et velut alienatos). 733 liquor sanguinis . . . alienatus (abenatus *cod.*). *ibid.* ungulae alien⟨at⟩ae. 734 blateiat alienatus sanguis. Soran. 2, 31 (89) si . . . frequente casu *matrix* alienata fuerit, ut et nigrescat. *ibid.* ferro nigredinem ipsam alienatam et mortuam praecidimus. *ibid. matrix* valitudine ipsa alienata et mortua. Cael. Avr. chron. 4, 3, 28 alienatae sordes detrahuntur.

alienatus (*subst.?*) morbus *iumentorum*: Chiron 312 de alienato. si quod iumentum alienatum morbum habuerit, signa haec ostendit. *ibid.* morbus alienatus maleus. Veg. mulom. 5, 22, 1 alienatum morbum auctores vocaverunt. *ibid.* 2 alienatus *vocatur*, quod eripit animalibus sensum (*cf. sub* maleus). *subst.* alienatus, -i? Chiron 313 hi (hic *cod.*) . . . alienati . . . subito moriuntur.

IV *de cogitatione et iudicio* (*separare cogitando, discernere, abiudicare*): Hil. op. hist. frg. 2, 8 separantes . . . filium et alienantes verbum a patre, separari ab ecclesia . . . et alienos esse a nomine Christiano (Cassiod. hist. 4, 24 *syn.* dividunt a). Avg. civ. 5, 1 p. 190 *fatum* aliqui alienant a dei voluntate, aliqui ex illa etiam hoc pendere confirmant. 7, 7 p. 283 *Terminum* ab diis selectis non alienarent. 17, 4 p. 208 nec illud ab illo alienabo, quod additum est. serm. 237, 1 'verbum caro factum est' prorsus alienant a sua fide *haeretici*.

V ***singularia*:** Plin. nat. 20, 197 sacopenium, quod apud nos gignitur, in totum transmarino alienatur (*i. adulteratur ita ut suam ipsius naturam exuat?*). Itala iud. 19, 8 (Lugd.) alienabat (*sc. a proposito*) eum (*generum proficisci cupientem*), donec transiret dies (*in* LXX *et* Vvlg. *plane alia sententia*).

structurae: *alienare ab aliquo*: *passim, cf. supra.* de *aliquo*: Corp. V 4057, 8. VI 13040, 9. *alicui*: Liv. 44, 27, 8 (35, 31, 4 *dubium v. p. 1565, 46*). Vell. 2, 112, 7 Sen. epist. 82, 15 Qvint. inst. 5, 10, 17 Ps. Frontin. strat. 4, 7, 37 Vlp. dig. 4, 7, 4 pr. *al.* Pompon. dig. 21, 1, 46 Gaivs dig. 4, 7, 3, 3 Ivst. 6, 1, 7 *cf.* Plavt. Merc. 833. *aliqua re*: Apvl. apol. 59 Salv. eccl. 3, 67 (*dat.?*). erga *aliquem*: Tac. hist. 4, 49. contra: Iren. 5, 1, 1. in *aliquem*: Pomp. Trog. prol. 32, 4. in *aliquid*: Avg. epist. 147, 31.

synonyma: *ad I*: abalienare, abducere, abiungere, removere, (distrahere). *ad II*: avertere, immutare, removere ab amicitia, seiungere. alienatus: inimicus, offensus (Liv. 8, 35, 12 infensus). *ad III*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dementem facere. alienari: insanire. alienatus: demens, errans, mortuus. *ad IV*: dividere. *opposita*: *ad I*: suum facere, redhibere, redimere, retinere. *ad II*: adiungere, allicere, commendare, (re)conciliare. *ad* alienari: praesto esse, esse alicuius. *ad* alienatus: bene animatus, amicus. *ad III*: *ad* alienatus: compos sui.

derivata: alienatio, alienator. ⌐ *compos*. abalieno.

Aliēnsis *v. sub* All-

aliēnus, -a, -um [*ab* alius. *Th.*]. aliénus *scribitur*: CORP. IX 4169 FRG. Oxyrhynch. Grenfell-Hunt I nr. 3ᵛ 6. alienā *trisyllabum in hexam. cum ictu in prima*: CARM. epigr. 1073, 5 (*saec. I Narbone*). *compar.* alienior: TER. Ad. 110 CIC. Caecin. 14 Vatin. 36 Cluent. 162 off. 2, 23 ad Q. fr. 1, 2, 16 ad Brut. 1, 1, 1 epist. 1, 9, 16. 2, 17, 7. 11, 27, 8 Q. CIC. pet. 40 LIV. 23, 22, 8 VAL. MAX. 3, 4, 2 SVET. Tib. 12 GELL. 19, 7, 13 MAR. VICTORIN. rhet. p. 217, 34 DON. Ter. Andr. 788 AVG. civ. 2, 10 p. 64 COD. Iust. 7, 64, 6 *a. 285 al. sup.* alienissimus: CIC. Quinct. 51 *deinceps passim* (maxime alienus: PLAVT. Capt. 99 CIC. Caecin. 24). *vocabulum passim habetur inde a* LEG. tab. XII, *non in* HOR. *carm. et epod. collocatio certis praeceptis non videtur regi, nisi quod* aes alienum *sollemnis est iunctura* (*cf. sub* aes). *de significatu cf. Skutsch de nom. lat. suffixi -no- ope formatis Vratisl. 1890 p. 15 sq.* GLOSS. alienum ἀλλότριον. [*hisp.* ajeno. *M.-L.*]

I ***proprie:*** *qui ad alium pertinet, qui alterius est* (*sic interdum ad genetivum vocabuli* alius *evitandum, cf. p. 1569, 38 al.*):

A ***de rebus*:** **1** *mancipi*: *iure vel possessione non meus* (*velut pecunia, supellex, bestiae, servi, sim.*; aes alienum *v. sub* aes): LEG. XII tab. 8, 8ᵇ Bruns (*cf.* 8, 7 Schoell) neve alienam segetem pellexeris (*cf.* AVG. civ. 8, 19 p. 349). PLAVT. Asin. 540 etiam opilio, qui pascit ... alienas ovis, aliquam habet peculiarem. 874 fundum alienum arat, incultum familiarem deserit (*v. Otto, Sprichw. 149*). Bacch. 585 alieno ostio. Capt. 77 quasi mures semper edimus alienum cibum (Persa 58. 337 TER. Eun. 265. *cf. Otto, Sprichw. 234; Leo, Plaut. Stud. p. 94*). Mil. 879 ire in opus alienum. 994 qui rem alienam potius curet quam suam (Most. 942 Stich. 199. *similia passim. cf. sub 2 et* alienum *subst.*). 1168 ire in alienam domum (*sim.* Rud. 116 RHET. Her. 4, 30, 41 CIC. dom. 105 leg. 2, 61 HOR. sat. 2, 6, 70 OV. Ib. 113 MANIL. 5, 363 VITR. 2, 1, 2 PAVL. FEST. p. 117, 2 SEN. contr. 1, 1, 10 SEN. Phoen. 511 Med. 22 QVINT. decl. 262 p. 73 LABEO dig. 32, 30, 6 DIG. *passim* APVL. met. 4, 12 *al.* CAPITOL. Pius 11, 8 HIER. epist. 108, 6 SVLP. SEV. dial. 3, 4, 4 *al.*). TER. Eun. 588 in alienas tegulas venisse clanculum per impluvium. Phorm. 706 alienus canis. PACVV. trag. 170 regni alieni cupiditas. RHET. Her. 4, 18, 25 qui suis rationibus inimicus fuerit..., ... alienis rebus amicum fore. VARRO rust. 1, 21, 1 alienum pecus in suo fundo pascat. CIC. S. Rosc. 6 in alienam pecuniam ... invaserit. 50 suos ... agros ... colebant, non alienos ... appetebant. Verr. 3, 46 praedare in bonis alienis. Caecin. 58 si tuus servus nullus fuerit et omnes alieni ac mercennarii (63). Cael. 53 ignotis alienisque servis. inv. 1, 38 alienus an ipsius, de quo agitur, locus. Att. 6, 1, 26 falsas inscriptiones statuarum alienarum (*cf.* LAMPR. Comm. 17, 6). 7, 13ᵃ, 2 spes omnis in duabus insidiose retentis (*a Pompeio*), paene alienis (*quia Caesaris*) legionibus. CAES. Gall. 4, 8, 1 suos fines tueri ..., alienos occupare. civ. 1, 11, 1 *al.* SALL. Catil. 52, 11 bona aliena largiri liberalitas ... vocatur. 58, 13 amissis bonis alienas opes expectare. VERG. georg. 4, 244 sedens aliena ad pabula fucus. AETNA 86 nec metuunt *poetae* oculos alieno admittere caelo (*sc. deorum*). HOR. sat. 1, 1, 10. 1, 3, 116. epist. 1, 18, 13 nummos alienos pascet. OV. ars 1, 349 fertilior seges est alienis semper in agris, vicinumque pecus grandius uber habet (*cf. Otto, Sprichw. p. 13*) LIV. 2, 1, 4 *plebs* in aliena urbe (*sc. Roma, quam non suam habitabant*) cum patribus serere certamina. 6, 41, 10 pecunias alienas... dono dant. 28, 44, 2 alienos finis ..., tuos. PAVL. FEST. p. 28, 8 adulterina signa dicuntur alienis anulis facta. FEST. p. 250, 23 *v. sub* aurum. SEN. contr. 2, 1, 20 *al.* contr. exc. 5, 1 tot... fundorum dominus aliena arbore suspendo laqueum. contr. 10, 5, 20 furibus alienis poculis ansas mutantibus. LEX VRSON. 4, 1, 44 ne... quis alieno loco sedeat *in spectaculis*. SEN. Herc. f. 331 aliena ... sceptra concutiens Lycus. dial. 6, 10, 1 *quae circa nos ex adventicio fulgent*, alieni commodatique apparatus sunt. 7, 26, 6 *Iovem* regni alieni paternique expugnatorem. COLVM. 6 pr. 2 pabulum ... domesticis pecudibus magis quam alienis depascere. PETRON. 13 alienam rem domino reddere. QVINT. decl. 292 p. 163 patuit ... domus, sed non sua; excepere servuli, sed alieni (298 p. 178). IVV. 3, 181 plus quam satis est ... aliena sumitur arca. 5, 2. TAC. Germ. 46 suas alienasque fortunas. hist. 1, 49 pecuniae alienae ... adpetens. *nota* PLIN. epist. 2, 20, 14 si ... aliena testamenta ... ipsis, quorum sunt illa, dictaverit. paneg. 35 alienas pecunias (*opp.* quas habent). EDICT. Vlp. dig. 11, 3, 1 pr. qui servum servam alienum alienam recepisse ... dicetur (*cf.* CORP. XV 7171 ne quis servum alienum suscipeat). *talia passim in* DIG. POMPON. dig. 41, 1, 27 pr. si tuum scyphum alieno plumbo plumbaveris alienove argento ferruminaveris. GAIVS dig. 11, 7, 7 pr. qui intulit mortuum in alienum locum. VLP. dig. 9, 2, 49 pr. si quis apes alienas fugaverit. PAVL. sent. 5, 6, 9 alienam ... aquam usurpanti. APVL. met. 7, 11 ludis de alieno corio (*cf. Otto, Sprichw. p. 92*). TERT. nat. 2, 15 qui in alieno loco aut mercedibus habitant. AMM. 30, 4, 21 alienis gremiis excutiunt praedas. VVLG. exod. 21, 35 si bos alienus bovem alterius (τινὸς ταῦρος τὸν ταῦρον τοῦ πλησίον) vulneravit. lev. 10, 1 offerentes ... ignem alienum (ἀλλότριον). Sirach 40, 30 alit ... animam suam cibis alienis (ἀλλοτρίοις). Rom. 14, 4 qui iudicas servum alienum. CLAVD. 20, 87 alieni prodigus auri. *de eis rebus, quae in iure sunt auctoris vel artificis*: CIC. div. in Caec. 47 *librum* ex alienis orationibus compositum. SEN. epist. 88, 39 Aristarchi notas, quibus aliena carmina conpunxit. SVET. Nero 52 nec ... aliena *carmina* pro suis edidit. MART. 1 praef. 9 in alieno libro ingeniosus *interpres*. QVINT. inst. 10, 4, 2 *ad scripta nostra* post intervallum velut nova atque aliena redeamus. CAPITOL. Pius 11, 3 orationes ... alienas dixerunt, quae sub eius nomine feruntur (*opp.* proprias).

2 *nec mancipi*: **a** *genere, origine, proprietate, natura non meus*: *de corpore, corporis partibus*: PLAVT. Capt. 817 alieno naso ... exhibent molestiam *piscatores pisces foetidos vendentes*. Trin. 82 ne admittam culpam, ego meo sum promus pectori; suspicio est in pectore alieno sita. PACVV. trag. 84 plus ... ex alieno iecore sapiunt quam ex suo *auspices*; *cf.* LVCR. 5, 1133. ACC. trag. 170 *augures* auris verbis divitant alienas, suas ut auro locupletent domos. CIC. Cluent. 32 per alieni corporis ... cruciatum (*opp.* suo corpori vim attulisset). Att. 1, 9, 1 *v. infra l. 84. nota* HOR. sat. 2, 3, 72 malis ridentem alienis (*Hom. Od. 20, 347 γναθμοῖσι γελώων ἀλλοτρίοισι. cf. Otto, Sprichw. p. 205*). 2, 7, 82 duceris ut nervis alienis mobile lignum. OV. epist. 18, 103 in tua si veniunt alieni colla lacerti. met. 3, 139 aliena ... cornua fronti *Actaeonis* addita. *sim.* 9, 76 versus in anguem arma aliena moves. LIV. 1, 41, 3 qui alienis manibus pessimum facinus fecere. *cf.* 3, 36, 1 alienae personae (*opp.* suo ... ingenio). 26, 22, 6 cum alienis oculis ei omnia agenda sint. 39, 5, 3 non pendere ex alterius vultu ac nutu nec alieni (-nis *al.*) momentis animi circumagi. VAL. MAX. 2, 1, 5. 8, 7 ext. 5 animo tantummodo vita fruebatur, corpore vero quasi alieno et supervacuo circumdatus erat. *nota* SEN. dial. 9, 11, 9 horae momentum interest inter solium et aliena genua (*sc. quae supplex amplectitur*). 10, 14, 4 *clientibus* suum somnum rumpentibus, ut alienum expectent (10, 19, 3). epist. 45, 13 vita ... cunctantes *homines* quasi aliena transcurrit. 88, 38. LVCAN. 9, 888 alieno in pectore. PLIN. nat. 29, 19 alienis pedibus ambulamus (*sc. cum sella gestamur*) *eqs.* 32, 62 dicemus *id* aliena lingua (*i. Muciani verbis*). VAL. FL. 8, 164 aegra ... verba errantesque genae atque alieno gaudia vultu (*Medeae; cf. Leo, Gött. Gel. Anz. 1897, 974*). SIL. 12, 92 *Daedalus* aliena tollere in auras ausus se penna. STAT. Theb. 12, 25 hi corpora, at illi caesorum tantum ora (*sc. abscisa*) vident alienaque iuxta pectora. QVINT. inst. 11, 1, 39 velut ore alieno loquimur *in fictione personarum*. IVV. 3, 105 aliena sumere vultum a facie. 10, 229 cibum accipiunt digitis alienis. *aliter* APVL. met. 4, 27 me pedibus fugientem alienis (*sc. per somnum*). TERT. nat. 1, 20 ⟨trabem⟩ de oculo vestro, ... stipulam de alieno (VVLG. Matth. 7, 3 fratris tui). AMM. 14, 6, 23 alienis oculis visa ... labes. HIER. epist. 51, 3 quamquam ... hoc in corde meo semper orem, ... numquam in alienas aures protuli. 130, 7 alienis capillis ... verticem struere. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 25 corniculam ... alienis se pennis vel coloribus depingentem (*cf.* HIER. Didym. spir. praef. p. 106 epist. 108, 15). *de aliis rebus corporalibus vel ad sensus pervenientibus*: CIC. rep. 6, 16 *stella* luce lucebat aliena (HYG. astr. praef. p. 21, 12 *al.* CLAVD. 3, 9). LVCR. 2, 713 sua cuique ... in artus corpora discedunt ... at contra aliena videmus reicere in terras naturam (*cf.* DIRAE 101 dulcia amara prius fient et mollia dura ..., migrabunt casus aliena in corpora rerum, quam. LIV. 31, 12, 8 errantis ... in alienos fetus naturae *agno cum suillo capite nato similibusque portentis*). VERG. georg. 2, 76 aliena ex arbore germen includunt (*sc. in inserendis arboribus*; *cf.* OV. met. 14, 631 *et l. 62 et 69*). PAVL. FEST. p. 112, 6 infectores, qui alienum colorem in lanam coiciunt. SEN. nat. 1, 7, 2 in speculo ... simulatio quaedam coloris alieni (*cf.* 1, 15, 7). COLVM. 10, 38 aliena stirpe gravata mitis adoptatis curvetur frugibus arbos. 12, 28, 4 nulla res alienum odorem celerius ad se ducit quam vinum (PLIN. nat. 14, 110). MELA 2, 30 Strymon ... alienis ... aquis fit amplior. PLIN. nat. 15, 16 olivas ... alieno sapore infici. 15, 107 (*opp.* suus quidam ac peculiaris). 21, 75 *venenati mellis signum* odor alienus. 22, 94. 37, 129 totiens iactati per alienas pulchritudines nominis (*i. aliis rebus pulchris inditi*. 131). STAT. silv. 2, 1, 101 transertos alieno in robore ramos. Theb. 2, 137 *Aurorae adventu* alienum (*i. non iam suum*) ... aethera tardo Lucifer exit equo. MART. 2, 12, 2 olent tua basia myrrham ... tibi est numquam non alienus odor. PLIN. epist. 5, 6, 32 *platani* summae suis ..., imae alienis frondibus (*sc. hedera*) virent. 8, 17, 2 *Tiberis* obvius sistere cogit *flumina* atque ita alienis aquis operit agros, quos ipse non tangit. CELS. dig. 33, 10, 7, 2 si ea, de quibus ambigeretur, quin in alieno genere essent ..., supellectili quis adscribere solitus sit. APVL. Socr. 1 p. 118 *luna* proprii candoris expers, alienae lucis indigua. SORAN. 2, 16 (51) orificium matricis ... membrano aut aliqua re aliena clusum. *cf. sub* alienum, -i. *nota* MANIL. 4, 311 nunc quae sint coniuncta quibus quove ordine, reddam, ne lateant aliae vires aliena per astra (4, 376).

b *propinquitate, amicitia, notitia non noster*: LVCIL. 808 flent alieno in funere (*i. non suorum*) praeficae. LVCR. 6, 1283 suos consanguineos aliena rogorum insuper exstructa ... locabant (*cf.* OV. met. 7, 610 SEN. Oed. 64). CIC. Att. 1, 9, 1 nostrum familiarem sermonem in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alienas manus devenire. *nota* LIV. 1,20,3 sacerdotium ... genti conditoris haud alienum. SVET. Dom. 12 confiscabantur alienissimae hereditates. PS. HIL. libell. 19 alienae consanguinitatis affectu. COD. Iust. 6,59,11 pr. *a. 529* fraterno consortio eiusdem vel alieni matrimonii ... arcessito. CORP. VI 13152, 9 corpus alienum invehere *in monumentum. cf.* 36627. **c** *natione, civitate, regione non noster* (*exterus, peregrinus, sim.*): CIC. or. frg. A XIV 24 qui armis cessissem vel tuis urbanis vel, ut opinio tum erat, alienis (LIV. 34,17,4 alienis [*i. mercennariis*] ... armis parabant bellum. 34, 49, 11 alienis armis partam, externa fide redditam libertatem). Verr. 5, 114 conservate vestram *religionem*; neque enim haec externa vobis est religio neque aliena. SALL. Catil. 51,37 maiores nostri ... aliena instituta ... imitarentur. NEP. Epam. 1, 1 ne alienos mores ad suos referant. LIV. 1,25,13 dicionis alienae facti *Albani*. 24,3,12 in alienos ritus mores legesque ac mox linguam etiam verterentur (FEST. p. 289, 14). VAL. MAX. 2,7 ext. 2 aliena (*i. externa*) prospexisse ..., propriis ... exemplis gloriari. *talia saepius. nota* 8, 14 ext. 1 si aliena imitatione capiebatur, Themistoclis ardorem esset aemulatus. SEN. dial. 12,11,5 alienam ... orationem. CVRT. 6, 6, 10 dedi (*inf.*) ... alienis moribus et externis. MELA 2, 77 sedem alienam (*opp.* morem suum). LVCAN. 6, 451 abducet superos alienis (*i. Babyloniis, Aegyptiis, cett.*) Thessalis (*maga*) aris. 10, 293 alieno gurgite. PLIN. nat. 12, 14 peregrinae *arbores sunt* ..., quarum Graeca nomina aut aliena (*opp.* incolarum numero esse). 16, 136 alienas ... advenasque *arbores*. QVINT. inst. 1, 5, 60 nec alienis egere institutis *linguam latinam*. 1, 5, 68 Romani *verbum* 'epiredium' suum ex alieno utroque (*syn.* peregrinis) fecerunt. 5, 10, 86 'ex efficientibus' ... alieno nomine vocant ἐκβάσεις. decl. 255 p. 46 non aliter quam si vallum hostis invaserit, alienos habitus, aliena arma video. 298 p. 178 *servus* emitur, quia coloris alieni est. TAC. hist. 3, 20 aliena munimenta (*i. hostium. cf.* CORIPP. Ioh. 2, 458). TERT. nat. 1, 13 exorbitantes ... a vestris ad alienas religiones. VVLG. IV reg. 19, 24 bibi aquas alienas. *nota* Ier. 8, 19 in vanitatibus alienis (*i. gentium*). *cf.* 19, 4.

3 *de rebus incorporalibus* (*statibus, actibus, studiis, negotiis, quae aliorum sunt*): PLAVT. Cist. 778 nil moror aliena mi opera fieri pluris liberos (*cf.* Truc. 460 alienos dolores mihi supposivi, *puerperium simulans; cf.* 807). Mil. 646 commemini et meae orationis iustam partem persequi et meam partem itidem tacere, quom aliena (*i. alterius*) est oratio. Persa 212 tuo ex ingenio mores alienos probas. TER. Andr. 152 alieno more vivendumst (*opp.* 153 meo). Eun. 399 labore alieno ... partam gloriam ... in se transmovet (*cf.* CIC. inv. 2, 113). *nota* Ad. 75 alieno metu (*opp.* sua sponte). CATO agr. 1, 4 caveto alienam disciplinam temere contemnas. RHET. Her. 2, 16 alieni sermonis molesti interpellatores. 2, 26 quod alieno inductu fecerit. 4, 4 in arte sua posse et alienis exemplis uti (4, 7. 10. 18). 4, 12 ad paucos ex alieno peccato iniuria pervenit. 4, 52 suae pudicitiae proditor ..., insidiator alienae (SEN. contr. 1 praef. 9). VARRO Men. 260 altus (*part.*) alieno sumptu. CIC. inv. 1, 15 causa transfertur, cum aliena dicitur vi et potestate factum. div. in Caec. 20 ad alienam causam invitis eis, quorum negotium est, accedere. Cael. 21 alieno dolori ... vestrae fidei *consulere*. Verr. 5, 121 fortunam ... non alienam, periculum autem commune. Caecin. 57 procurator ... alieni iuris vicarius. p. red. in sen. 3 per se ..., sub alieno scelere. de orat. 1, 50 *orator* habuerit ... dicendi ex arte aliena (*sc. ex philosophia*) facultatem. orat. 132 uterer exemplis domesticis ..., uterer alienis, vel Latinis ... vel Graecis (Phil. 13, 15). part. 57 cito ... exarescit lacrima, praesertim in alienis malis. Tusc. 4, 16 malivolentia laetans malo alieno. off. 3, 73 alieni facinoris munusculum non repudiaverunt. nat. deor. 2, 32 non alieno inpulsu, sed sua sponte. div. 2, 40 deus *Epicuri* nihil habens nec sui nec alieni negotii. parad. 46 (*opp.* suus). Att. 2, 19, 4 meam ... invidiam, alienam. 14, 17ª, 4 falsam hereditatem alienae gloriae. epist. 5, 12, 5 ceteris ... nulla perfunctis propria molestia, casus autem alienos sine ... dolore intuentibus. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 5 in alienis morbis profitentur ... scientiam, ipsi se curare non possunt. CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 4 cum plurima ad alieni sensus coniecturam, non ad suum (*sc. cuiusque*) iudicium scribantur. PVBLIL. B 5 bonum est fugienda aspicere in alieno malo (*Otto, Sprichw. p. 14*). M 72 P 6. LVCR. 1, 264 *natura nullam* rem gigni patitur nisi morte adiuta aliena (*cf.* 2, 550). SALL. Catil. 7, 2 regibus ... semper ... aliena virtus formidulosa est. 20, 9. 35, 3 alienis nominibus (*opp.* meis). Iug. 15, 2. 85, 25. NEP. Hann. 12, 5 alieno arbitrio (*sic* arbitrium *passim; cf. II 412, 51*). *nota* VERG. Aen. 10, 780 sternitur infelix alieno vulnere (*i. quod hostis alii inflicturus erat; cf.* LVCAN. 2, 265). 10, 865 iussa aliena pati. HOR. sat. 1, 4, 128 teneros animos aliena opprobria saepe absterrent vitiis (epist. 1, 18, 77 *cf.* LIV. 21, 34, 2). epist. 1, 18, 39. OV. met. 8, 438 raptores alieni ... honoris. 15, 548. trist. 1, 8, 45 mala nostra minus ... aliena putares. 2, 264 matrona potest alienis artibus (*i. quae eam non decent*) uti. LIV. 1, 11, 3 alienis cladibus ceciderant animi. 1, 46, 7 *al.* 3, 26, 4 crevit ex metu alieno ... audacia. *nota* 3, 62, 9 equitem suo alienoque Marte pugnare (*i. tam pedibus quam ex equis; aliter* CVRT. 7, 7, 11 Bactriani ... quantum in nobis animi sit, alieno Marte experiuntur, *i. nobis cum aliis pugnantibus*). 6, 36, 8 ut ferme solent, qui a suis desciscunt, capti et stupentes animi vocibus alienis ('*i. ab aliis subiectis*' *Fügner*) id modo, quod ... praeceptum erat, ... praetendebant. 9, 40, 10 'ab laevone cornu victoria incipiet ... et dextrum cornu ... alienam pugnam sequetur?' 22, 34, 2 *Varronem* aliena invidia (*sc. Fabi Maximi*) splendentem. *nota* 26, 39, 13 prorae inter se iunctae haerebant, puppes alieno remigio circumagebantur (*i. alterius navis; aliter nec, puto, recte Breusing, Nautik d. Alten p. 95. idem, Lösung des Trierenrätsels p. 13*). 36, 40, 13 tribuni bello alieno se illigantis, ut suae (*loquentis*) victoriae fructu se fraudaret. *sim. saepe.* 39, 5, 5 suas inimicitias ..., alienas et mandatas. 39, 15, 14 cooperti stupris suis alienisque (*i. quae fecerunt et quae passi sunt*). SEN. contr. exc. 3, 3 neque ... quisquam alium potest in manum suam recipere, qui ipse in aliena manu est (3, 5). VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 sacrilegium alienum (*i. quod alii fecerant*) rescidit. SEN. dial. 1, 2, 11 *Cato*, acerrimus sui vindex, alienae saluti consulit. 1, 6, 4 splendor (*opp.* verae foeditatis). 4, 11, 4 metu (*opp.* suo). 4, 28, 8 aliena vitia in oculis habemus, a tergo nostra sunt (*cf.* PHAEDR. 4, 10, 3 LACT. inst. 2, 3, 16. *Otto, Sprichw. p. 14*). *nota* SEN. benef. 3, 31, 2 tu me expertem rationis genuisti, onus alienum. 4, 18, 3 societas *hominem* terris genitum ... in alienae naturae (*i. maris*) transmisit imperium. epist. 85, 36 gubernatoris ars alienum bonum est: ad eos, quos vehit, pertinet (85, 37). *nota* 88, 30 nullum alienum (*i. non ad se pertinens*) malum putat. 118, 2 sua satius est mala quam aliena tractare (*cf. Otto, Sprichw. p. 14*). CVRT. 7, 2, 4 *Polemonem* inter equites ... conturbatos alienus terror abstulerat (*cf.* PETRON. 89, 26 TAC. hist. 2, 16). COLVM. 3, 4, 1 curae. LVCAN. 7, 644 alieni poena timoris in nostra cervice sedet. PETRON. 79 indormivit alienis amplexibus (*i. alieni pueri*). PLIN. nat. praef. 30 scientiae. 13, 20 voluptas. 18, 31 optimum ... est, ut volgo dixere, aliena insania frui (*cf. Otto, Sprichw. p. 14*). VAL. FL. 6, 23. 474. QVINT. inst. 1 praef. 3 ne ... alienis ... vestigiis insisterem. 2, 1, 1 rhetores ... suas partes omiserunt et grammatici alienas occupaverunt. 9, 2, 58 imitatio morum alienorum, quae ἠθοποιία ... dicitur. decl. 381 p. 426 sceleratis naturale est alienam conscientiam fugere. PS. QVINT. decl. 8, 19 remedium. IVV. 6, 478 poenas alieni pendere somni (*i. quo alius peccavit*). TAC. Agr. 19 doctus per aliena experimenta. 32 hist. 1, 8 *al. nota* 4, 73 alienum servitium et dominationem sibi concupivit. ann. 11, 7 negotiis (*opp.* curas familiares). dial. 2 artium. PLIN. paneg. 7 non te propria cupiditas, proprius metus, sed aliena utilitas, alienus timor principem facit. 12 aliena occasione ... uti. SVET. Aug. 91 somnia (*opp.* sua). CELS. dig. 5, 1, 31 actionem. EDICT. Vlp. dig. 47, 10, 7 pr. existimationis. VLP. dig. 4, 2, 14, 5 in alterius praemium verti alienum metum (*cf.* MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 13). EDICT. Vlp. dig. 39, 2, 7 pr. damni infecti suo nomine promitti, alieno satis dari (*cf.* LEX repetund. 6). *talia saepe* (*aliter*: MOD. dig. 50, 1, 36 pr. sublato alieno nomine inscriptoque suo). PAVL. sent. 5, 6, 8 adipisci rem iuris alieni. GAIVS inst. 1, 48 personae sui iuris ..., alieno iuri subiectae. EDICT. Vlp. dig. 14, 1, 1, 19 in aliena potestate erit. *sic passim in* DIG. GAIVS inst. 3, 155 sive nostra gratia ... sive aliena. TERT. pudic. 22 proprio martyrio ..., alieno. PORPH. Hor. sat. 1, 1, 1 aliena sors vitae (*opp.* propria). PS. CATO dist. 3, 13 vita est nobis aliena (*iunge*: vita aliena) magistra (*cf. Otto, Sprichw. p. 14*). LAMPR. Alex. 12, 3 *Alexander* clarior ... alienis nominibus (*sc. Antonini, Magni*) non receptis. IVST. 35, 2, 2. OPTAT. 7, 4 p. 176, 9 aliena posse donare peccata. AVSON. 11, 6 *Echo* ludificata sequor verba aliena meis. 325, 64 *al.* AMM. 28, 4, 18 alienis laboribus venaturi. 17, 12, 15 aliena potestate eripi. 26, 6, 8 *al.* VVLG. Os. 8, 12 leges meas, quae velut alienae (ἀλλότρια) computatae sunt. I Cor. 10, 29 libertas mea iudicatur ab aliena conscientia (ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως). II 10, 15 gloriantes in alienis laboribus (ἐν ἀλλοτρίοις κόποις). AVG. civ. 1, 9 p. 15 parcunt ... peccatis alienis. 9, 5 p. 375 est ... misericordia ... alienae miseriae quaedam in nostro corde compassio. *nota* MACR. somn. 1, 3, 11 *somniorum* quinque sunt species: aut ... proprium aut alienum aut commune aut ... est. proprium ..., cum se quis facientem ... aliquid somniat; alienum, cum alium. CAEL. AVR. chron. 5, 11, 133 alienis laboribus exercitio, hoc est colluctantium vel coercentium, quam Graeci haterocopian vel τραχελισμὸν vocant. SIDON. epist. 1, 2, 8 cum fidem fecerit victoriae suae bilis aliena. 2, 2, 9 *al.* CORP. VI 10048, 15 *Diocles agitator* alieno principio victor. *cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 510 tab. lin. 39 (*de re: Friedländer, Sittengesch. II^6 514*).

aliena verba, *i. translata, et sim. v. sub III*; alienum tempus *i. q. remotum v. sub 4, i. q. importunum v. p. 1578, 28.*

4 *de regionibus, terris, civitatibus, sim.* (*subest saepe notio longinquitatis, diversitatis morum et vitae: remotus, exterus, peregrinus*): PLAVT. (*? cf. Skutsch l. l. p. 16*) Poen. 1403 litis sequar in alieno oppido. CIC. Rab. perd. 28 peregrinari in aliena civitate, non in tua magistratum gerere. off. 1, 125 peregrini ... officium est ... minime ... esse in aliena re publica curiosum (*cf.* TAC. hist. 1, 1 inscitia rei publicae ut alienae). epist. 4, 7, 4 domi atque in patria ... in externis atque alienis locis. Sest. 7 in alienis terris iacentem. CATVLL. 63, 14 aliena ... petentes velut exules loca. 68, 100 terra aliena (*Troia*). LVCR. 5, 546 tellus non est aliena repente allata atque auris aliunde obiecta alienis (*sc. ab hoc mundo*). 6, 1119 *et* 1124 *v. p. 1577, 7.* BELL. Alex. 61, 2 in regionibus alienis sibique infestis. SALL. Iug. 54, 8 sua loca defendere ..., in alienis bellum gerere. NEP. Eum. 1, 2 alienae erat civitatis. VERG. Aen. 4, 311 si non arva aliena domosque ignotas

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

peteres (10, 78). ALBINOV. carm. frg. 21 aliena quid aequora remis ... violamus? OV. met. 7, 22 thalamos alieni ... orbis (*opp.* 7, 23 haec ... terra). LIV. 4, 48, 3 in urbe alieno solo posita. 9, 19, 6 Hannibali ... alieno in agro bellanti (22, 39, 13 in aliena, in hostili est terra). 28, 35, 10 in Hispania, aliena atque ignota terra (30, 32, 2). 30, 28, 2. *transl.* MANIL. 5, 395 cum se patrio producet ab aequore Piscis in caelumque ferens alienis finibus ibit. VITR. 6 praef. 2 doctum ... neque in alienis locis peregrinum neque amissis familiaribus ... inopem amicorum, sed in omni civitate esse civem. PAVL. FEST. p. 61, 1 qui in alienis civitatibus negotiantur. SEN. contr. 2, 5, 7 ex alieno litore petitos lapillos. VAL. MAX. 6, 7, 2 in alienis et hostilibus regionibus. SEN. dial. 11, 7, 3 *al.* epist. 4, 11 in aliena littora (101, 6). rem. fort. 3, 2 'peregre morieris'. nulla aliena terra mortuo est. CVRT. 6, 9, 28 LVCAN. 3, 341. 8, 337 quid transfuga mundi (*Pompeius*) ... aversosque polos alienaque sidera quaeris Chaldaeos culture focos? (SCHOL. quasi Parthi in alio orbe sint. *cf.* PLIN. nat. 2, 172 alieno molliorum siderum aspectu *sc. in zona septentrionali*). PLIN. nat. 12, 6 arborem ... ex alieno petitam orbe. 14, 1. 24, 89 STAT. Theb. 5, 530. 9, 378. MART. 12 praef. civitatis aures ... quaero et videor mihi in alieno foro litigare. QVINT. inst. 11, 1, 47 aliena civitate, ... tua. TAC. hist. 1, 1 *v. p. 1570, 76.* PLIN. epist. 4, 13, 9 nunc liberi vestri aliena in loca (*i. in oppida finitima*), mox alieni in hunc locum confluant. PAPIN. dig. 50, 1, 17, 6 in alienae civitatis finibus. TERT. pudic. 8 *filius prodigus* in aliena regione mendicat. ANTH. 469, 1 litora. OPTAT. 2, 15 p. 50, 17 in regionibus alienis (*i. exilio*). DICT. 2, 48. AMM. 17, 4, 9 mundi. HIER. epist. 51, 2 ad alienas ... provincias. VVLG. exod. 2, 22 advena fui in terra aliena (ἀλλοτρίᾳ). deut. 29, 28 *al.* CLAVD. carm. min. 28, 14 *Nilus* flumina profundens alieni conscia caeli. 27, 74 orbem. SACR. Leon. p. 461 terris. CASSIOD. var. 1, 34, 1 partibus *orbis.* 1, 34, 2. CARM. epigr. 1073 (*saec. I*) ne terra aliena ... obissent. *sim. de tempore remoto*: AETNA 573 iuvat Ogygiis circumdata moenia Thebis cernere ... felicesque alieno intersumus aevo. *aliter* SEN. suas. 6, 1 quid in alieno saeculo tibi? iam nostra peracta sunt. SEN. epist. 114, 13 multi ex alieno saeculo petunt verba, duodecim tabulas loquuntur.

B *de hominibus*: *non iunctus alicui familia, matrimonio, propinquitate, sanguine, amicitia, civitate, denique quovis vinculo societatis humanae*: **1** *non addita relatione*: *de iis, qui extra domum familiamque sunt*: PLAVT. Asin. 756 *Philaenium* alienum hominem intro mittat neminem (*cf.* 753 *sq.* Aul. 90 Men. 795). Cas. 586 non matronarum officiumst, sed meretricium, viris alienis ... subblandirier. Cist. 21. Mil. 264 osculantem cum alieno adulescentulo (338 viro). Mil. 652. 1402. LVCIL. 447 cum tecum est *femina*, quidvis satis est (*sc. ornatui*): visuri alieni sint homines, spiram *etc.* promit. CAECIL. com. 237 alienam ... mulierem. CATO Gell. 10, 23, 4 CIC. Cael. 37 HOR. sat. 1, 2, 34. 55. 2, 7, 46. *nota*: OV. rem. 681 nulla sit, ut placeas alienae, cura, puellae (*i. quae iam aliena facta est*). *aliter*: OV. Pont. 2, 10, 10 mea ... coniunx non aliena tibi (*i. propinqua*). LIV. 1, 46, 7 *al.* SEN. contr. 2, 2, 6 *al.* SEN. dial. 2, 7, 4 si quis cum uxore sua tamquam cum aliena concumbat, adulter erit. HOMER. 72 *Agamemno* solatur ... suos alienis ignibus ignes. MART. 3, 70, 3 QVINT. decl. 291 p. 160. IVV. 6, 21 alienum ... lectum concutere. TAC. hist. 1, 22 PAPIN. dig. 24, 2, 8 TERT. pudic. 4 LACT. inst. 1, 10, 5 EVTR. 9, 9. PS. HIL. libell. 13 alienam *uxorem* ... contingere. HIER. epist. 117, 6. *in* VVLG. (mulier) aliena *pro meretrice videtur dici, quia filiae Israel vetabantur prostare, deut. 23, 17; cf. p. 1572, 36* (*at* eccles. 41, 27 mulierem alieni viri. Ezech. 16, 32 mulier adultera, quae super virum suum inducit alienos). CLAVD. 5, 322. 10, 28 AVG. civ. 1, 16 p. 17 *al.* *de eis, qui extra propinquitatem et necessitudinem sunt*: TER. Hec. 576 alienum puerum tolli pro suo (649). CIC. Quinct. 87 defensum ... non ab homine alieno ..., sed ab ... propinquo ac necessario suo. Q. Rosc. 49 quem hominem? ... familiarem? immo alienissimum. Caecin. 14 ne forte quaeratis, num propinquus: nihil alienius. Cluent. 162 'testamento propinquus exheredatus ..., heres ... alienior institutus'. Brut. 62 in alienum eiusdem nominis infunderetur genus. OV. met. 13, 33 inserit Aeacidis alienae nomina gentis. SEN. contr. 2, 1, 13 iam ne liberi quidem nisi alieni placent. 2, 7, 8 *al.* VELL. 2, 3, 1 *Scipio Nasica* cognationi patriam praeferens et quidquid publice salutare non esset, privatim alienum existimans. 2, 15, 2 homines eiusdem et gentis et sanguinis ut externos alienosque fastidire. VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 heres alienus (7, 8, 4 *opp.* proximi). SEN. epist. 12, 3 alienum mortuum tollere (PETRON. 54). OCTAVIA 140 sanguine alieno satum (*opp.* nato suo). STAT. Theb. 10, 709 externi patres alienaque ... pignora (*opp.* tuorum). QVINT. inst. 6 praef. 7 *al.* decl. 287 p. 153 alieni ... iuvenis (*opp.* fratris). TAC. ann. 1, 62 alienas reliquias an suorum. PLIN. epist. 6, 33, 4 FRONTO p. 57, 8 N. VLP. dig. 23, 3, 5, 14 si quis pro aliena filia dotem promiserit. PAVL. sent. 1, 21, 6 qui sepulcrum alienum effregerit ... eoque mortuum suum alienumve intulerit. *nota* GAIVS inst. 2, 241 alienus postumus, qui natus inter suos heredes testatori futurus non est (*ibid.* extraneus postumus). *sim. de bestiis*: VARRO rust. 2, 4, 13 scrofa ... suos alat oportet porcos, quod alienos ⟨non⟩ aspernatur (*trad.* quo alienos aspernantur). 3, 10, 3 VELL. 1, 16, 2 COLVM. 6, 24, 5. 6, 36, 2 *al.* PLIN. nat. 1, 11, 24 (*cf.* 11, 72). 10, 27 *al.* *de ignotis* (*maxime superlativo*): CIC. Quinct. 51 haec inter homines alienissimos, denique inimicissimos viri boni faciunt. div. in Caec. 50 ex ... alienissimis hominibus ... hospes ... recipiendus. Font. 3 hominum numerum ignotissimorum atque alienissimorum. Cael. 49 si quae non nupta mulier ... virorum alienissimorum conviviis uti instituerit. Att. 8, 4, 2 reo ... tam nocenti, tam alieno. 13, 49, 1 ad Q. fr. 1, 1, 15. *nota* epist. 3, 6, 4 ut tuum factum ... alieni hominis, ut levissime (len- *al.*) dicam, et fugientis congressum, meum vero coniunctissimi et amicissimi esse videatur. VERG. ecl. 3, 5 alienus ovis custos ... mulget. OV. Pont. 1, 7, 68 sim modo pars vestrae non aliena domus. LIV. 5, 3, 8 cum servis ... vetant domini quicquam rei alienis hominibus esse. CELS. 3, 9 p. 91 temeritas adiuvat; ideoque eiusmodi medici melius alienos aegros quam suos nutriunt. MART. 5, 19, 10 quis largitur opes veteri fidoque sodali aut quem prosequitur non alienus (*i. eiusdem ordinis et gradus, v. adnot. Friedländ.*) eques? 14, 122, 2 QVINT. inst. 4, 2, 103. 129 persona ... nostra (*i. pro qua loquimur*) ..., aliena. PS. QVINT. decl. 9, 15 alienum et ignotum ... hominem. PLIN. epist. 7, 24, 7 alienissimi homines. AVG. civ. 19, 7 p. 366 ut libentius homo sit cum cane suo quam cum homine alieno. COD. Theod. 2, 7, 1 (= COD. Iust. 3, 11, 2) *a. 314* si ... ad alienum iudicem (iudicium *Cod. Iust.*) trahitur. *de exteris et peregrinis*: LIV. 3, 12, 6 suum quam alienum mallent civem esse. SEN. dial. 9, 8, 5 alieno colono rura pretiosa. epist. 8, 5 gentis alienae. QVINT. decl. 341 p. 347 in aliam provinciam ..., inter ignotos homines, inter alienos. PLIN. epist. 10, 114, 3 adscribi civem alienum. paneg. 37 novi *cives* ... nisi simul cognationis iura inpetrassent, alienissimi habebantur, quibus coniunctissimi fuerant. 42 alienis ... mancipiis cariorem quam civibus suis. PAVL. sent. 5, 22, 4 Iudaei si alienae nationis ... servos circumciderunt. APVL. met. 3, 3 in hominem alienum (*syn.* peregrinum, *opp.* vestrum civem). *sic* dii alieni *i. 'nationum' passim ap.* ECCL., *ut* TERT. scorp. 2 deos alienos ex deis nationum. ITALA exod. 22, 28 (Filastr. 147, 1). OPTAT. 1, 21 p. 23, 18 HIER. epist. 129, 7 VVLG. gen. 35, 2. *al.* VVLG. exod. 21, 8 populo ... alieno vendendi *filiam* non habebit potestatem. iud. 19, 12. II reg. 22, 45 filii alieni (*iidem, qui* 44 populus, quem ignoro). prov. 2, 16 eruaris a muliere aliena et ab extranea (*cf. p. 1571, 54.* 7, 5 eccles. 9, 11. 12 *al.*). CORIPP. Ioh. 4, 649 acies aliena.

2 *addita relatione*: *alienus ab aliquo, alicui, alicuius*: PLAVT. Capt. 148 *v. infra l. 76.* TER. Phorm. 545 ego vobis, Geta, alienus sum? *nota* Ad. 326 Aeschinus ... alienus est ab nostra familia. :: ... quare? :: amare occepit aliam (*cf.* 338). CIC. Quinct. 73 erant ab hoc alienissimi. Verr. 2, 128 Tadius ... familiarissimus patris ..., non alienus a matris genere et nomine. Vatin. 3 quem a te alienissimum esse dixisses ('vix tibi notum' *dixerat*). Cluent. 87 hominem ab utroque alienissimum (*opp.* amicum necessariumque communem). dom. 111. Rab. Post. 6 nec ... regi, qui alienus ab hoc imperio esset, sed ei, quicum foedus feriri ... viderat. de orat. 2, 200 alienissimis a me, sed meis tamen civibus (*opp.* sodali). Phil. 11, 12 a qua (*urbe Roma*) cum sit alienus (*Saxa quidam* ex ultima Celtiberia). fin. 3, 63 hominem ab homine ob id ipsum, quod homo sit, non alienum videri. CAEL. Cic. epist. 8, 12, 2 homini alienissimo mihi et propter amicitiam tuam non aequissimo. OV. trist. 4, 3, 67 nec Semele Cadmo facta est aliena parenti, quod. LIV. 29, 29, 8 Mazaetullus ... non alienus sanguine regibus. *nota* PAVL. FEST. p. 79, 4 externus est alienus (-nae *vulg.*) terrae. TAC. ann. 16, 13 Faenio Rufo intimus et Veteri non alienus fuerat. FRONTO p. 23, 18 N. *Horatius* poeta mihi ... propter Maecenatianos hortos meos non alienus. VLP. dig. 2, 4, 10, 8 *filius adoptivus filii mei emancipati* mihi alienus est. APVL. flor. 18 p. 86 sum vobis nec lare alienus ... nec magistris peregrinus nec secta incognitus. HIL. in psalm. 68, 10 *Christus* fit alienus a fratribus suis et filiis matris suae hospes efficitur, a vitiis scilicet eorum, qui sibi secundum carnem consanguinei habebantur, alienus. DICT. 2, 5 Pelopidas, non alienos generis sui (*sc. Telephi; ibid.* propter consanguinitatem). 3, 5 sanguinis Priamidarum. 6, 7 Pelei. 2, 45 Rhesus ... haud alienus a Priami amicitia. HIER. epist. 121, 9 quando propinquos appellat et fratres iuxta carnem, in spiritu a se ostendit alienos. VVLG. Esth. 16, 10 Aman ... Macedo alienusque a Persarum sanguine. CLAVD. 10, 262 fac nulla subesse vincula cognatae *tibi*: quamvis aliena fuisses principibus, regnum poteras hoc ore mereri. AVG. civ. 18, 45 p. 326 Alcimus ... a genere sacerdotali ... alienus. *nota*: TYCON. 4 p. 42, 11 'in aquilonem', id est populum solis alienum, adversum meridiano.

absolute: **aliēnus**, -ī (aliēna, -ae), *quasi subst. cum comp. et superl.* *qui (quae) non est iunctus alicui familiae, propinquitatis, necessitudinis, societatis, civitatis vel alio quovis humanitatis vinculo* (*in eodem usu est comp. et superl.*): PLAVT. Capt. 146 alienus cum eius incommodum tam aegre feras, quid me patrem par facerest ...? :: alienus? ego alienus illi (ille *codd.*)? (151 *idem appellatur* amicus, *est parasitus*). Curc. 496 egon ab lenone quicquam mancupio accipiam ... ? alienos mancupatis, alienos manu emittitis alienisque imperatis. Epid. 581. Mil. 157 ni hercle diffregeritis talos posthac, quemque in tegulis videritis alienum. *nota* 431 *metuo*, ne ... nosmet perdiderimus ... persectari hic volo ..., nos nostri an alieni simus, ne clam quispiam nos vicinorum imprudentis aliquis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

immutaverit. Rud. 1063 alienon prius quam tuo dabis orationem? Stich. 102 numquis hic est alienus, nostris dictis auceps auribus? 487 apud me cenant alieni (*i. convivae, qui non familiae sunt*) novem.˙ Trin. 684 numquam erit alienis gravis, qui suis se concinnat levem. Truc. 175 ante ostium pro ignoto alienoque astas. 664. TER. Haut. 1029. Phorm. 582 ille si me alienus adfinem volet, tacebit, dum intercedet familiaritas (579 condicionem si cui tulero extrario). Ad. 137. 452 id illi ... dolet alieno, pater eius nihili pendit. 672 cur duxit alienam? (672 *opp.* cognatus). Ps. TER. Andr. alt. exit. 19 alienus abs te, tamen quis esses noveram. CIC. Arch. 19 illi alienum ... expetunt: nos hunc ..., qui ... noster est, repudiabimus? Verr. 6, 156 non advenam nescio quem nec alienum, sed ... civem. Mur. 8 ut amicis ... accusantibus ... alienissimos defendamus (45). har. resp. 56 quos ... non solum alieni, sed etiam sui, vicini tribules ... reppulerunt. Mil. 76 aequabiliter ... in longinquos, in propinquos, in alienos, in suos inruebat. Phil. 2, 26 ab alienis potius consilium peterent quam a suis et foris potius quam domo? de orat. 2, 192 alienissimos defendimus (*cf.* 2, 200). 3, 23 sive inter alienos sive cum suis sive secum. nat. deor. 1, 74 Pythagoras solebat *celare* alienos (*i. non suae sectae*). leg. 2, 64 ne quis ea (*sepulcra*) deleat neve alienum inferat (*cf.* 2, 66). off. 1, 43 pecuniarum translatio a iustis dominis ad alienos. Lael. 19 cives ... peregrini, propinqui ... alieni (76 *opp.* amici). off. 1, 44 *opp.* proximi. ac. 2, 56 *opp.* sui. Att. 2, 20, 5. 10, 11, 1. ad Q. fr. 1, 2, 16 *opp.* amici. 1, 3, 2 mea vox in domesticis periculis ... occideret, quae saepe alienissimis praesidio fuisset. epist. 1, 9, 17 neque amicis neque etiam ... alienioribus ... desim. PVBLIL. M 17 ad alienum (*an neutr.?*) suescere. CAES. Gall. 6, 31, 4 se suaque ... alienissimis crediderunt. SALL. Iug. 10, 4 qui tibi genere propinqui, beneficio meo fratres sunt, caros habeas neu malis alienos adiungere. 10, 5 quem alienum fidum invenies, si tuis hostis fueris? PROP. 1, 15, 32 sis, quodcumque voles, non aliena tamen. OV. met. 9, 326 te ... alienae sanguine nostro rapta movet facies. 10, 340 ipsa ... damno est mihi (*Myrrhae*) proximitas: aliena potentior essem. LIV. 1, 53, 6 ab alienis in suos vertisse superbiam. 7, 4, 3 *saevitiam* non magis in alienis quam in proximis ... exerceret. 24, 5, 5. 40, 14, 11. PAVL. FEST. p. 222, 3 paelices ... appellantur alienis succumbentes ... feminae. RVT. LVP. 1, 10 patrem ... ut alienum deseruisti. SEN. contr. 2, 1, 9 qui abdicat suos, quaerit alienos. 2, 7, 8 quamvis aliena, quamvis ignota. contr. exc. 2, 7 quilibet alienus peregrinusque. contr. 9, 4, 12 *al.* VELL. 2, 76, 1 VAL. MAX. 3, 4, 2. 4, 5 pr. (*opp.* proximi). 9, 14 pr. inter alienos (*i. non cognatos*). ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 9 supervenere *urbi* alieni et externi (*cf.* 1, 8 domesticis successoribus). SEN. benef. 3, 18, 1 beneficium esse, quod alienus det — alienus est, qui potuit sine reprehensione cessare —, officium esse ... earum personarum, quas necessitudo suscitat. *transl.* nat. 5, 16, 4 'eurus' iam civitate donatus est et nostro sermoni non tamquam alienus intervenit. PLIN. nat. 7, 7 tanta loquendi varietas (*in genere humano*), ut externus alieno paene non sit hominis vice. 9, 24 *delphinus* hominem non expavescit ut alienum. 35, 11. QVINT. inst. 3, 6, 102 *abdicatus* si esset numero alienorum (*opp.* filii iure). 5, 12, 7 parem, superiorem, alienum, propinquum. 7, 2, 22. 7, 4, 21 vir ... femina, alienus ... coniunctus. decl. 258 p. 53 extraneos ... et alienos. 278 p. 134. 315 p. 239 *al.* 321 p. 260 alienos ... ac nulla necessitudine inter se coniunctos. TAC. dial. 5 praesidium amicis, opem alienis ... feras. hist. 1, 37 subiectos nos habuit tamquam suos et viles ut alienos. 5, 5 *Iudaei*, proiectissima ad libidinem gens, alienarum (*cf. supra p. 1561, 39*) concubitu abstinent; inter se nihil inlicitum. ann. 3, 1 proximos, alienos. 6, 7 neque discerneres alienos a coniunctis, amicos ab ignotis. 15, 57. *nota* dial. 29 impudentia inrepit et sui alienique contemptus (*neutr. interpret. al.*). *nota*: FLORENT. dig. 49, 15, 26 nec satis est corpore domum quem redisse (*ex hostium potestate*), si mente alienus est (*sc. quia reditum ad hostes cogitat*). APVL. met. 7, 13. Ps. APVL. Ascl. 24 lingua ... cognoscetur Aegyptius, actibus ... videbitur alienus. IREN. 4, 30, 3 separatus est a gentilium coetu et nihil est alienorum (*i. gentilium?*) apud illum. GALLICAN. Avid. Cass. 10, 1. MAR. VICTORIN. rhet. p. 217, 34 patris, patrui, cognati, alienioris. DON. Ter. Andr. 788 *Chremes* quasi alienior est et ignotus Mysidi. OPTAT. 1, 28 p. 31, 6 *opp.* tuos parentes. 4, 5 p. 109, 16. ITALA Mal. 3, 15 (Lucif. Athan. 1, 38) nunc ... magnificamus alienos (ἀλλοτρίους; VVLG. arrogantes). HIL. c. Const. 23 qui dicunt de non extantibus esse filium dei *eqs.* alienos novit ... catholica ecclesia. Ps. HIL. libell. 21 proximos ..., alienos et inimicos. PRISCILL. tract. 10, 139 p. 101, 12 AMM. 16, 8, 10. 20, 11, 7. 26, 2, 9. Ps. ASCON. Verr. p. 194 'adventicia' ... ab alieniore hereditas. VEG. mil. 1, 28. HEGES. 1, 29, 9 *opp.* amicum. HIER. epist. 48, 5. 66, 12. 121, 5. 69, 9 *opp.* domesticis. 70, 2 stuprum in alienam. 117, 1 *opp.* filius. 117, 5 *al.* VVLG. gen. 31, 15 quasi alienas reputavit nos (*pater filias*). 42, 7. 45, 1 *al.* deut. 23, 20 non faenerabis fratri tuo ..., sed alieno (ἀλλοτρίῳ). Iob 15, 19 *al.* 19, 13 noti mei quasi alieni recesserunt a me (19, 15). psalm. 48, 11 relinquent alienis (*i. non propinquis*) divitias suas. prov. 5, 20 quare seduceris ... ab aliena (*opp.* 18 cum muliere adolescentiae. *cf. p. 1571, 55*). 27, 2 *syn.* extraneus. Ps. RVFIN. in Os. 1, 10 p. 971ᶜ alieni et hospites (*opp.* plebs *dei*). AVG. civ. 1, 1 p. 4 *al.* 18, 47 p. 331 ad convincendos quoslibet alienos ... nostrosque faciendos. 22, 22 p. 606 alienos, ... filios. SIDON. epist. 2, 2, 9. VICT. VIT. 3, 61 ut alienos (*i. Tullium, Sallustium, alios scriptores gentiles*) ... praeteream, si ... surgeret Eusebius ... aut ... Rufinus ... Ambrosius *eqs.* alienus *subst. i. q.* 'insanus' 'alienatus mente' *v. p. 1575, 72.*

nota: CIC. fin. 1, 17 in physicis, quibus maxime gloriatur *Epicurus*, ... totus est alienus: Democritea dicit perpauca mutans (*cf.* 1, 26 aliena dixit in physicis. *ibid.* hoc quoque alienum *dixit*; nam ante Aristippus). *de loco*: alienum facere *i. q. removere, auferre*: APVL. met. 5, 25 remigio plumae raptum maritum (*Amorem*) proceritas spatii fecerat alienum. 8, 8 lancea mali Thrasylli me tibi fecit alienum.

II ***translate***: *qui ab aliquo distat, abhorret natura, moribus, affectu, utilitate* (*abhorrens, diversus, infestus, inutilis, expers*): SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 107 aversus: alienus.

A ***homo*** (*animus*), *qui abhorret*: **1** *ab homine* (*saepe relatio subintellegenda, ut l. 22*): TER. Hec. 158 hunc (*adulescentem*) alienum ab sese videt *meretrix*. 658 cum eius alienum a me esse animum sentiam. Ad. 326 *v. p. 1572, 40.* 338 *Aeschinum* alieno (-num *Bemb.*) animo a nobis esse. CIC Mur. 56 Cato ... a Murena nulla re umquam alienus fuit. Sest. 39. prov. 19 quis plenior inimicorum fuit C. Mario? L. Crassus, M. Scaurus alieni (*sc. ab eo*); inimici omnes Metelli. Scaur. 39. Phil. 10, 10 habet inimicissimam Galliam; ... alienissimos Transpadanos; Italia omnis infesta est. 11, 10. Deiot. 22 cum a te esset alieno animo (24). Mur. 42 quid tua sors? tristis, atrox: ... scriba damnatus, ordo totus alienus (alienatus *al.*). Sest. 64 alienam a me plebem fuisse. 87 consulis alterius summum studium, alterius animus paene placatus; de praetoribus unus alienus. Planc. 11 nostrum est ... ferre modice populi voluntates, adlicere alienas, retinere partas, placare turbatas. Lig. 6 nullum ... signum alienae a te (*Caesare*) voluntatis *Ligarii* (24). de orat. 2, 72 is ... alienus atque iratus aut etiam amicus adversario et inimicus tibi est. Lael. 28 ab altero (*duce, sc. Pyrrho*) propter probitatem eius non nimis alienos animos habemus, alterum (*Hannibalem*) propter crudelitatem semper haec civitas oderit. Tusc. 5, 106 alienam et offensam populi voluntatem. Att. 3, 24, 1. 10, 12ᵃ, 3 legiones ... alienissimas esse (*cf.* 7, 13ᵃ, 2). 11, 13, 1. 13, 37, 2 ad Q. fr. 1, 2, 16 ad Brut. 1, 1, 1 epist. 2, 17, 7 *al.* 15, 4, 14 ut ⟨ex⟩ alienissimis sociis amicissimos ... redderem. Q. CIC. pet. 40 quorum voluntas erit abs te ... alienior. CAES. civ. 2, 27, 2 exercitus animos alienos esse a Curione. *nota* 1, 6, 2 alieno esse animo in Caesarem milites. SALL. Catil. 37, 1 neque solum illis aliena mens erat, qui conscii coniurationis fuerant, sed omnino cuncta plebes ... Catilinae incepta probabat. SEN. Herc. f. 2 soror Tonantis ... semper alienum (*quia paelicibus deditum*) Iovem ac templa summi vidua deserui aetheris. MART. 12, 52, 13 non aliena videt, sed amat Proserpina raptas. QVINT. decl. 257 p. 50 quis ... amare alieno animo potest? TAC. hist. 2, 74 Muciani animus nec Vespasiano alienus et in Titum pronior. 4, 68.˙ *nota* hist. 2, 22 ille Caecinae haud alienus (*i. aut aversus aut ignotus*). SVET. Tib. 12 privignum ... alieniorem sibi sensit. LACT. inst. 4, 26, 14 gentes ... alienae a deo. FIRM. err. 4, 2 *v. p. 1575, 14.* QVEROL. p. 51, 15 non sum alienus vobis. HIER. epist. 15, 3 alienus a Christo est. VVLG. I Macc. 12, 10 renovare fraternitatem et amicitiam, ne forte alieni efficiamur a vobis (ἐξαλλοτριωθῆναι). RVFIN. Adamant. 1, 27 peccator ... alienum se facit a deo (ἑαυτοὺς ἀπηλλοτρίωσαν). SVLP. SEV chron. 1, 42, 5 a deo alienissimum.

2 *ab re*: CIC. S. Rosc. 46 eo accessit studium doctrinae, ut ne a litteris quidem alienus esses (Verr. 3, 64). 135 alienum ... animum habuisse a causa nobilitatis. Verr. 6, 70 homines a piratarum metu ... alienissimos. Rab. perd. 15 hic se popularem dicere audet, me alienum a commodis vestris. Sull. 83 alienus a sanitate. de orat. 2, 20 ab hoc genere disputationis alieni. fin. 5, 43 ut ... ad scientiam, prudentiam, fortitudinem aptos animos haberemus a contrariisque rebus alienos. Att. 10, 4, 6. epist. 15, 4, 10 animi, qui alieni essent ab imperio nostro. Q. CIC. pet. 53 te a suis commodis non alienum futurum. *nota* SALL. Catil. 40, 5 *domus D. Bruti* propinqua erat neque aliena consili propter Semproniam. HOR. sat. 1, 9, 50 domus hac (*Maecenatis*) nec purior ulla est nec magis his aliena malis. PROP. 1, 8, 18 sit Galatea tuae non aliena viae (*i. faveat itineri*). OV. fast. 1, 396 quicumque iocis alienus erat. SEN. dial. 6, 2, 3 adulescentem ... patientem laborum, voluptatibus alienum. nat. 4 praef. 1 ambitioni alienus ..., familiaris otio et litteris. epist. 102, 28 voluptati (-ri *codd.*). COLVM. 3, 21, 3 alienissimus rusticae vitae ... naturae benignitatem miretur. QVINT. decl. 251 p. 27 neminem adeo fore alienum a bonis moribus ..., qui. PLIN. epist. 7, 4, 2 numquam a poetice ... alienus fui. VLP. dig. 4, 2, 9, 1 si alienus sum a vi (*opp.* ipse hanc tibi vim summisi). GELL. 1, 11, 18 maesti atque formidantes ab hac tam intrepida ... incedendi modulatione (*sc. Lacedaemoniorum ad tibicinum modos proelium ingredientium*) alieni sunt. 15, 21, 1 ferocissimos et inmanes et alienos ab omni humanitate (15, 21 tit. inhumanissimi). APVL. apol. 71 Pudentillam ... a nubendo non alienam. Ps. APVL. Ascl. 22 *dii* ne ab his (*disciplina et intellectu*) essent alieni. PRAEF. bibl. monarch. in Ioh. *Iohannes* tam extraneus a dolore mortis quam a corruptione carnis ... alienus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(AVG. serm. ed. Mai 169, 2 liber a dolore. *ibid.* intactus). TERT. anim. 31 *Pythagoras* musicae devotus, alienus studio et affectu (*abl. instrum.?*) Euphorbi. adv. Marc. 4, 6 Christum *Marcionis* ... a creatore separatum ..., ut alienum legis et prophetarum. 5, 12 *deum* saeviendi alienum, nec proprium saltem. PORPH. Hor. epist. 1, 11, 26 arbitros removeri dicimus, hoc est alienos (aliis *codd.*) a negotio. CYPR. Demetr. 3 qui ignarus divinae cognitionis et veritatis alienus es. zel. 13 zeli ac livoris alienus. sent. episc. 18 (*Sedati a Thuburbo*) non ... baptizatus regno (a regno *unus cod.*) caelorum fiet alienus. epist. 30, 3 est ... inmunis a scelere ..., alienus a crimine. VITA Cypr. 11 vitae terrestris alienus (*sc. deo integre serviens*). *nota* IVL. VAL. 2, 10 segnis cuiusdam et alieni de (*i.* a) bello sententiam. LACT. inst. 4, 30, 11 a spe vitae ac salutis alienus est ... ira. 7, 13 a natura hominis alienus vitam pecudum ... vivet. FIRM. err. 4, 2 cum sic (*sc. ornatu muliebri, sim.*) se alienos a viris (*i. a sexu virili*) fecerint *effeminati*. HIL. op. hist. frg. 2, 8 PS. HIL. libell. 10. OPTAT. 1, 10 p. 13, 14 *haeretici* a sacramentis catholicis alieni. 1, 12 p. 14, 21 *al. nota* 3, 9 p. 94, 11 nos ... inde alieni sumus. FILASTR. 75, 2 alieni ... Christianae salutis *haeretici*. 105, 1 rationis. 108, 2 morum *humanorum*. 108, 4 a natura hominum. 147, 6. PS. ASCON. div. in Caec. p. 194 *v. sub* Alienus. *nota* SCHOL. Cic. Bob. p. 355, 13 *Marium* in (a *al.*) doctrinae studiis alienum ... rei militaris scientia floruisse. PELAGON. 163 inlibatus et omni malitia alienus tuus ille ... affectus. AMBR. hex. 3, 9, 41 homo ... tam alienus a vero est, ut. Cain et Ab. 1, 10, 46 virilis est gratia, mulier ... sanctificationis aliena est. Noe 25, 93 cibi caelestis. HIER. epist. 98, 6 non ... alienus a culpa. 98, 9 huius sollemnitatis. 98, 12 a sollemnitate Christi. VVLG. deut. 21, 9 tu ... alienus eris ab innocentis cruore (Ios. 2, 19 sanguis ipsius erit in caput eius, et nos erimus alieni). 22, 31 a praevaricatione. II Macc. 4, 21 a negotiis regni. RVFIN. Adamant. 5, 14 alienus erat a fide Megetii (*ἀπηλλαγμένος τῆς πίστεως*). symb. 34. AVG. civ. 1, 9 p. 16 ab huiusmodi culpa penitus alienus. 1, 19 p. 33 alieni ab omni cogitatione sanctitatis. 1, 20 p. 34 *al.* 5, 26 p. 239 Claudianus *poeta* ... a Christi nomine alienus (*i. ethnicus*). 8, 14 p. 341 a quibus (*affectibus*) dii longe absunt et modis omnibus alieni sunt. 8, 18 p. 348 *al.* 9, 4 p. 372 utrum accidant sapienti passiones ... an ab eis sit prorsus alienus. 17, 18 p. 244 a mortis passione *Christus*. 21, 8 p. 504 a necessitate mortis. serm. ed. Mai 169, 2. 31, 3 peccati nescius, ... reati nostri alienus. MAR. MERC. Cyr. resp. p. 286 sunt ... a doctrina ... alienissimi. MACR. somn. 1, 2, 20 formarum talium (*syn.* ignaris). 1, 3, 12. 1, 6, 75 homo ... consilio aptus ... nec ab exercitio virium alienus. COD. Theod. 16, 5, 1 (= COD. Iust. 1, 5, 1) *a. 326* haereticos ... ab (*om. Cod. Iust.*) his privilegiis alienos esse. 12, 1, 124 *a. 392* ab omnibus alienus officiis (6, 4, 28 *a. 396*). 11, 39, 11 (= COD. Iust. 16, 7, 4) *a. 391* a consortio omnium segregati sint, a testimoniis alieni, testamenti ... non habeant factionem. 9, 14, 3 *a. 397* a ... proximorum hereditate ac successione ... alieni. 11, 20, 4, 1 *a. 423* a collatione (*opp.* pensionis inferat portionem). *nota* CASSIAN. inst. 3, 9, 3 omni Iudaica superstitione alieni. 5, 38, 1 omni inquietudine. 4, 14 *monachus* semet ... a cunctis (*sc. bonis monasterii*) extraneum et ex omnibus iudicat alienum, ut tamquam peregrinum se gerat. LEO M. serm. 11, 1 peccatorum (*syn.* extranei). 18, 3 *anima* totius pietatis ... aliena. 28, 3. 30, 4 fecunditatis. 44, 1. 45, 4. 96, 3. 39, 6 a fermento malitiae veteris alienus. *nota* AVELL. p. 192, 22 se ... ostendunt horum alienos (*i. ab horum doctrina*; *τούτων ἀλλοτρίους exempl. graec.*). CANON. Migne 56, 398 abscidatur a clero et alienus ab ecclesiastico habeatur gradu. PROSP. sent. 3 finis. resp. ad Vinc. 1 redemptionis. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 14, 2 senex ... ab spe iam prolis alienus. 1, 9 *fin.* a fide ... alienos, ... vocationis extraneos. 1, 12, 2. 1, 17 multi ... doni huius alieni sunt. SALV. gub. 1, 19 expers ... intellegentiae ... et huius ... veritatis alienus. SIDON. epist. 7, 9, 22 vir ... totius popularitatis alienus. FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 86, 11 alieni ... a caelestibus donis. 2, 11 p. 89, 19 *al.* ENNOD. epist. 3, 20 p. 87, 2 ab huiusmodi molestiis. *nota* dict. 20, 4 p. 481, 24 de sapore laudis. CASSIOD. var. 2, 8 a nostra munificentia. 2, 29 *ecclesia* ab omni iniuria. COD. Iust. 5, 27, 1 pr. *a. 336* maculam subire infamiae et alienos a Romanis legibus fieri (*cf.* COD. Theod. 4, 6, 3 *ubi*: peregrinos). 6, 28, 3 *a. 531* (*formula exheredationis:*) 'ille filius meus alienus meae substantiae (*gen.?*) fiat'. 10, 35 (34), 1 *a. 428* decurionum consortio. NOVELL. Theod. 22, 7 (= COD. Iust. 10, 35 (34), 2, 7) *a. 443* alienum eadem curia maritum (ab, ex eadem *al.*). BENED. reg. 4 saeculi actibus se facere alienum. alienus *i. q. insanus, a l i e n a t u s mente* (*cf.* alienus a sanitate *p. 1574, 61*): LVCAN. 5, 169 bacchatur demens (*Pythia*) aliena per antrum. FIRM. math. 3, 5, 29 facient alienos, deliros aut cardiacos aut freneticos. CHIRON 982 fiunt oculi eius grandes et totus (voltus *Buech.*) fictus est, quia incipit alienus fieri. *cf.* AMBR. Isaac 4, 11 factus ... a se ipso alienus Paulus *in ecstasi*. *sic* a l i e n a m e n s, alienus sensus: CYPR. epist. 59, 13 p. 681, 12 illis percussa mens et hebes animus et sensus alienus est: ira est dei, non intellegere delicta. COMM. instr. 1, 21, 2 aliena mente iurantes (*cf.* 1, 18, 11 mutata mente. 1, 17, 11 integra mente). AVSON. 393, 11 Musae ... inspirant vacuos aliena mente poetas. AVG. civ. 18, 18 p. 279 phantasticum ... illud ... appareat sensibus alienis.

B *res, quae abhorret*: **1** *a b h o m i n e* (*animo*): PLAVT. Capt. 99 occepit quaestum ... inhonestum et maxime alienum ingenio suo. Mil. 1288 multos multa admisse ... inhonesta ... atque aliena a bonis. TER. Haut. 77 homo sum: humani nihil a me alienum puto. Ad. 944 hoc mihi pravom, ineptum, absurdum atque alienum a vita mea videtur. CIC. Tull. 5 alienum mea natura videbatur ... dicere. Sull. 31 nihil est ... tam alienum ab eo, qui ..., quam videri. Vatin. 28 nihil ... fecit alienum aut sua virtute aut illis clarissimis Paulis. Phil. 8, 18 quamquam proprios dolores ... habebant, tamen ... civitatis ... miserias nemo erat civis, qui a se alienas arbitraretur. Mur. 90 quae ... alienissima a mansuetudine vestra. de orat. 3, 126 nullum genus disputationis a se alienum putasse. Brut. 299 ac. 2, 132 fin. 3, 68. 71. off. 1, 41 utrumque (*fraus et vis*) homine alienissimum. nat. 2, 77 ignoratio rerum aliena naturae deorum est. Att. 4, 16, 3 sermo non alienus a Scaevolae studiis. ad Brut. 1, 9, 1 est ... alienum tanto viro, ... non posse. epist. 7, 17, 1 quod a te alienissimum est, subimpudens videbare. 11, 27, 8 nec mihi gravius ... nec te (a te *al.*) alienius. OV. fast. 3, 395 nubere ... differ ...: pugna est aliena maritis (*cf. p. 1578, 45*). VAL. MAX. 2, 7, 12 ab alienissima sibi crudelitate. CELS. 1, 4 p. 22 ne cogitatio quidem ei satis tuta est; maxime tamen vomitus alienus est. 2, 10 p. 52 si materia deest, istud (*sc. sanguinem mittere*) alienum est. 2, 19 p. 67 aliae *res* idoneae stomacho, aliae alienae sunt (2, 25 p. 69). 3, 6 p. 85 cum omnibus febricitantibus nimius umor alienus sit. *sic saepe de rebus, quae aegrotantibus obsunt* (*omisso dativo* 3, 21 p. 107 *al.*; *c. inf.* 4, 31 equitare podagricis ... alienum est. *cf. sub* alienum *4*). PHAEDR. 4, 5, 40 moribus ... alienum suis. SEN. dial. 4, 31, 6 vim nocendi ... alienissimam homini. 6, 3, 3 quod turpissimum alienissimumque est animo tuo. 11, 8, 5 epist. 108, 18. *cf.* 88, 30 *Sotion* colligebat bonae valetudini contraria esse alimenta varia et nostris aliena corporibus. COLVM. 8, 11, 1 *cura* aliena est agricolae. 8, 16, 1 *piscium* reditum quamvis alienissimum agricultoribus putem — quid enim tam contrarium est, quam terrenum fluido? —, tamen. 12, 59, 5 non alienum (*i. inutilem*) ... indicem lecturis. *de bestiis* PLIN. nat. 18, 364 *hiemem praesagiunt* porci alienos sibi manipulos faeni lacerantes. 29, 20. 30, 6 *magica ars* aliena genti. QVINT. inst. 6, 3, 29 dicacitas ... huic personae alienissima est. IVV. 15, 142 quis ... bonus ... ulla aliena sibi credit mala? TAC. dial. 31 ne Epicuri quidem exclamationes adsumere alienum erit oratori. GELL. 11, 8, 3 (*Albinus*:) 'sum ... homo Romanus ..., Graeca oratio a nobis alienissima est'. TERT. spect. 2 neque alienum videri posse neque inimicum deo, quod de conditione constet ipsius (idol. 18 omnes huius saeculi potestates ... non solum alienas, verum et inimicas dei esse). 8 aliena est tibi religio. idol. 18 gloriam saeculi alienam et sibi et suis. nat. 1, 13. anim. 16 delictum (*ut inrationale*) extraneum a deo, a quo est inrationale alienum. IREN. 4, 30, 3 ab hominibus. LACT. inst. 1, 4, 4 quid ab his tam longe alienum quam ratio fallendi? 2, 9, 26 ab his (*pecudibus*) usus ignis alienus est. ira 4, 1. 13, 21 inbecillus est, quod in deum non cadit ...; invidus, quod aeque alienum est a deo (*opp. infra*: quod solum deo convenit). PS. LACT. mort. pers. 9, 1 efferitas *Maximiani* a Romano sanguine aliena. HIL. in psalm. 68, 9 *Christus* alienum a natura sua corpus adsumit. PRISCILL. tract. 10, 133 p. 97, 16 deo aliena (*opp.* nobis ... propria). 10, 136 p. 99, 9 quod saeculi est, quia contrarium deo, ideo et a nobis invenitur alienum. HIER. epist. 140, 11 aliena ... a nobis sunt vitia. VVLG. Is. 28, 21 irascetur, ut faciat opus suum — alienum opus eius —, ut operetur opus suum — peregrinum est opus eius ab eo (*ad quod* HIER. p. 383 est ... peregrinum et alienum ab eo). AVG. civ. 2, 10 p. 64 *probrum* a veritate remotius et a vita illius (*principis*) alienius. 8, 19 p. 349 *al.* ENNOD. epist. 3, 23 p. 88, 15 ut ab eo huiusmodi sarcina fiat aliena. COD. Iust. 6, 2, 5 *a. 223* alienam boni viri suspicionem.

2 *a b r e*: VARRO rust. 1, 9, 5 sabulo ... subalbus ad serendos surculos alienus, contra rubicundior adpositus. CIC. inv. 1, 27 delectationis non alienae ab eo negotio. Quinct. 66 aliena aut ipsius officio aut huius existimatione suspicio. 98 nihil alienum ... vita superiore commisit. Verr. 5, 109 oratio ... aliena ab iudiciorum ratione. 6, 173 non est alienum meis rationibus (or. frg. A VII 17 exemplum ... temporibus suis accommodatissimum, meis alienissimum rationibus. SALL. Catil. 56, 5). Caecin. 24 dicit, quod illi causae maxime est alienum. Cluent. 142 *illa recitata non* ab ea causa ... aliena fuerunt. leg. agr. 2, 65 mercaturam ... alienam dignitate populi R. (Phil. 11, 21 prov. 18. 42 *al.* 36 nihil ... alienius a dignitate ... maiorum. DECRET. tribunic. Gell. 6, 19, 7. *de genet. v. l. 78*). Phil. 11, 16 *sententiam* alienam his temporibus (*cf.* 11, 21). orat. 48 quaedam aut causis aliena aut non utilia gignuntur. 88 aut sua persona aut iudicum aut tempore alienum (*risum*). *nota* ac. 1, 42 errorem ... et temeritatem ... et ... omnia, quae essent aliena firmae et constantis adsensionis. fin. 1, 11 quis alienum putet eius esse dignitatis (*cf. l. 70*), quam ... tribuat, ... exquirere? Tim. 22 naturam ... alterius ... fugientem et eius copulationis alienam (*δύσμικτον Plato p. 35*[a]). ac. 2, 25 accommodatumne naturae sit an alienum. fin. 3, 70. 5, 39 et apta quaedam ad naturam putare et aliena. div. 1, 82 alienum ... maiestate. 2, 105 off. 1, 103 Att. 1, 1, 1 non aliena rationi nostrae fuit illius ... prensatio. *nota* 2, 19, 4 nihil turpius ... neque ... ad istam ipsam *ἀσφάλειαν* quicquam alienius. 6, 1, 21

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

existumatione mea. 14, 13, 2 res odiosa et aliena nostris aetatibus. 14, 17ᵃ, 2. 15, 26, 1. 16, 3, 4 navigationis labor alienus ... ab aetate ... nostra. epist. 4, 7, 1. 6, 17, 2 facis ... nihil alienum necessitudine nostra iudiciisque patris tui. 9, 14, 2. 11, 27, 6 *al.* LVCR. 3, 961 aliena tua ... aetate omnia mitte. 6, 69 quae ... dis indigna putare alienaque pacis eorum (*cf.* 3, 821). 6, 1063 nec ... haec ita sunt aliarum rerum aliena (*i. ab aliis rebus discrepantia*), ut. *nota* 6, 1119 caelum ... nobis ... alienum ... atque aer inimicus (*cf.* 1124). SALL. Catil. 51, 17 sententia ... non crudelis ..., sed aliena a re publica nostra. OV. fast. 3, 788 dies dandae non aliena togae. 6, 225 prima ... pars huius (*Iunii*) thalamis aliena reperta est (6, 224 post sacras ... Idus utilis ... nuptis. *cf.* PAVL. FEST. p. 179, 2). RVT. LVP. 1, 17 παρένθεσις, cum in continenti sententia aliquid interponitur, quod neque eius sit sententiae neque omnino alienum ab ea sententia (*cf.* PS. IVL. RVF. schem. lex. 12 rhet. p. 51). 2, 1 incidi in causam temporis huius alienam. LIV. 35, 49, 13 quod optimum esse dicunt ..., nihil ... tam alienum rebus vestris est. VAL. MAX. 2, 5, 6 frugalitas inimica luxuriosis epulis et aliena nimiae vini abundantiae. 4, 1, 8 indignum et alienum maiestate p. R. videri. SEN. dial. 7, 28, 1 alienum fortunae vestrae voltum geritis. epist. 51, 2 *regionem* alienam bonis moribus. COLVM. 8, 6, 1 ovorum ... custodia non aliena est huic curae (*sc. avium*). 11, 2, 20 satio non ... aliena huic tempori. PLIN. nat. 2, 156 fames, mors terrae meritis alienissima. 8, 191 pexis aliena vestibus *lana.* 22, 153 cibis ... hominis alienum *ervum*: vomitiones movet *eqs.* 35, 49 *picturae* inuruntur, alieno parietibus genere, sed classibus familiari. STAT. silv. 4, 6, 50 nec torva effigies *Herculis* epulisque aliena remissis. QVINT. inst. 1 praef. 5 nihil arti oratoriae alienum. 2, 2, 10 *licentia severis* scholis aliena, ... studiorum perniciosissima hostis. 2, 5, 21. 4, 2, 62. decl. 252 p. 31 illud ... et iudicio non alienum et adfectibus meis necessarium est dicere. 283 p. 148. 367 p. 402 aliena aetati vitia. TAC. ann. 2, 2 ignotae ... virtutes, nova vitia ... ipsorum moribus aliena. FRONTO p. 18, 24 N. pleraque propria venustate carentia gratiam sibimet alienam extrinsecus mutuantur. APVL. met. 8, 13 luctum meis virtutibus alienum. 11, 27 Marcellum ..., reformationis meae ⟨non⟩ alienum nomen. Plat. 2, 9 *rationabiles virtutes* non ... quidem disciplinas vocandas esse ..., sed nec in totum ... disciplinis alienas. Socr. 18 p. 162 aliena[e] sapientiae officiis consultatio. PS. APVL. Ascl. 11 sunt ... ab omnibus cognationis divinae partibus aliena omnia, quae ... possidentur (*cf. ibid.* omnia ab homine). *nota* 27 locus sine stellis (*in caelo*) ab omnibus rebus corpulentis alienus. TERT. spect. 3 non ... aliena vox (*sc.* 'felix ille, qui non abiit in concilium impiorum') a spectaculorum interdictione. anim. 25 respondete ... puerperae ..., an aliquam in fetu sentiatis vivacitatem alienam de vestro (vestra? *Wissowa*). 43 animam ... numquam succidere quieti, alienae scilicet a statu immortalitatis. adv. Marc. 1, 22 omnia ... in deo naturalia et ingenita esse debebunt ..., ne obvenientia et extranea reputentur, ac per hoc temporalia et aeternitatis aliena. adv. Val. 14 in loca luminis aliena. 26 salutis alienum. PORPH. Hor. carm. 2, 4, 22 aetas *XL annorum* ... iam amoris aliena. LACT. inst. 2, 4, 7 ab omni ratione immortalitatis. CHALC. transl. p. 29ᴬ quod cum sit rationis alienum. HIL. in psalm. 1, 22 pietatis. OPTAT. 1, 24 p. 27, 7 ab ecclesia. 7, 5 p. 178, 12 *al.* FILASTR. 133, 2 contrarium alienumque fidei catholicae. *nota* 152, 4 natura *hominis* non insors Christi muneris ... ⟨aut⟩ aliena penitus. PELAGON. 183 diversae et longe a se alienae infirmitates (*ibid. signa* longe separata atque aliena. *cf.* RVFIN. Adamant. 3, 8 *substantiae* non miscentur, sed alienae a se invicem sunt). 163 a labore. HEGES. 3, 26, 2 *ager* (?) aptus omnibus nec ullis unquam alienus fructibus. HIER. epist. 46, 11 a proposito monachorum. 84, 3 dogmata aliena a scripturis sanctis. 93, 1 *al.* RVFIN. Adamant. 5, 22 a spe futurorum bonorum. 2, 17 non utique alienum ..., sed valde proprium (οὐ ... ξένον ..., ἀλλὰ συγκιρνώμενον). AVG. civ. 3, 6 p. 102 illud scelus a facto imperioque Romuli alienum est. 5, 11 p. 211. 6, 4 p. 245 longe alienum a veritate. 6, 6 p. 256 sacra ... ab omni esse dedecore purgata et aliena. 6, 7 p. 257 pars incongrua ... et quae ab universo corpore aliena importune illi conexa ... sit. 9, 13 p. 384 *al.* epist. 36, 8, 18 testimonia ad causam (a causam *opt. cod. pr. m.*, a causa *rell.*) ... penitus aliena. CASSIAN. inst. 1, 2, 1 *vestimenta* studiosis accurationibus aliena (*i. simplicia*). 12, 29, 3 *syn.* expers. FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 13, 11 a ... ministerio. 2, 3 p. 64, 28 ab ... gloria omnis aetas ... aliena. CASSIOD. or. frg. p. 466 ab eius regno.

3 **absolute** (*i. ut relatio specialior non audiatur*) alienae res *i. q. non aptae, inutiles, infestae vel hominibus vel aliis rebus*: CIC. Mil. 52 huius iter necessarium, illius etiam potius alienum. de orat. 2, 297 dicere, quod alienum esset et noceret ei, pro quo ... diceret (*cf.* Phil. 2, 42 ille sensim dicebat, quod causae prodesset; tu cursim dicis aliena). BRVT. Cic. epist. 11, 23, 1 si omnia essent aliena (*i. infesta*). VARRO rust. 3, 4, 3 non tantum ... oculos delectant intra fenestras *triclinii* aves volitantes, quantum offendit, quod alienus odor opplet nares. PROP. 3, 3, 47 coronatos alienum ad limen amantes. MANIL. 2, 472 *astra* bellum sociata gerunt alienaque sede (*i. sibi opposita?*) inter se generant coniunctos omne per aevum. VITR. 7, 4, 4 ornatus *conclavium* ... ex locis aptas et generum discriminibus (*abl. instr.*) non alienas habeant dignitates. PLIN. nat. 31, 60 sine oleo discedentes, quod vulgus alienum arbitratur. STAT. Theb. 5, 397 *feminis Lemniacis* arma aliena cadunt, rediit in pectora sexus (SCHOL. non maritorum suorum arma dixit, sed ... sexus alterius). CVRT. 3, 11, 25 *captivas* reginas dominasque veris (veteris *codd.*) quondam, tunc alienis nominibus invocantes (PLIN. paneg. 88 nomen *optimi* ... in bono principe alienum, in malo falsum). QVINT. inst. 1, 1, 28 non est aliena res, quae fere ab honestis neglegi solet, cura bene ac velociter scribendi. 6, 3, 33 ne loco, ne tempore alienum ... videatur, quod dicimus. APVL. apol. 38 ceteris ... scitu quidem necessariis, sed in iudicio alienis. TERT. anim. 42 nec ... somnus aliena materia est (*sc. disputantibus de anima*). OPTAT. 6, 3 p. 147, 21 lectiones (*ibid.* furtivas). HIER. epist. 130, 5 alienum habitum (*i. insolitum*). VVLG. II Macc. 14, 26 Nicanorem rebus alienis assentire (ἀλλότρια φρονεῖν τῶν πραγμάτων). CASSIAN. conl. 10, 10, 9 ne ignis alienus (*sc. a natura mea?*) exaestuans urat ... flosculos castitatis *meae.*

iuncturae ad II B: aetas aliena, tempus alienum, locus alienus *etc.*: PLAVT. Cas. 518 cur amem ... cano capite, aetate aliena. TER. Ad. 110 facere, dum per aetatem licet, potius quam ... alieniore aetate ... faceret. LVCR. 1, 181 *fruges* exorerentur incerto spatio atque alienis partibus anni (1, 176 suo ... tempore). VERG. georg. 2, 149 hic (*in Italia*) ver adsiduum atque alienis (*sc. a natura aliarum regionum*) mensibus aestas. SEN. nat. 3, 29, 8 tenebit alienos menses hiems. LVCAN. 10, 299 consurgere in ipsis ius tibi (*Nilo*) solstitiis, aliena crescere bruma. PLIN. nat. 15, 73 anno (*i. anni parte*). 19, 55 mensibus (TREB. Gall. 16, 2). 19, 128. HIER. epist. 10, 2 adulescentiam in aliena aetate mentiris. ENNOD. opusc. 3, 154 p. 371, 6 transcendi alienis mensibus ninguidos saltus. tempus alienum (*saepe i. q.* ***importunum***): RHET. Her. 2, 8. VARRO rust. 3, 5, 6 ne ... alieno tempore venditoris moriantur *aves.* 3, 16, 11 suo potius tempore ... quam ... alieno. CIC. Verr. 1, 5 quod ... ad iudicium corrumpendum tempus alienum offenderet. 2, 141 *al.* Mil. 41 iniquo loco, alieno tempore. Brut. 2 alienissimo rei publicae tempore. part. 119 aut alienum tempus aut locum non idoneum. Tusc. 3, 77 tempus docendi. Att. 10, 2, 2. epist. 3, 10, 6 alienum tempus est ... expostulandi, purgandi ... necessarium. 12, 25ᵃ, 6. 15, 14, 4. CAES. Gall. 4, 34, 2 ad lacessendum hostem ... alienum esse tempus. HOR. sat. 1, 4, 78 LIV. 7, 22, 8. 23, 22, 8. 35, 15, 6 ne alieno tempore incommodus obversaretur. 42, 43, 3 suo maxime tempore atque alieno hostibus (hostium *Gron.*). SEN. contr. 2, 6, 4 (*opp.* suo). GERM. frg. 4, 91. SEN. Thy. 787 nox missa ab ortu tempore alieno gravis. benef. 6, 43, 2. *aliter* nat. 6, 32, 11 sortem temporis semper alieni (*sc. quia eo tamquam nostro nescimus uti*). 7, 20, 3 epist. 69, 6. 77, 11 utrumque tempus (*praeteritum et futurum*) alienum est. epist. 122, 7 ut pueritia splendeat alieno tempore *in spadone.* LVCAN. 2, 351 tempora *belli* ... aliena toris. FRONTIN. strat. 2, 1, 11 alienum dimicationi tempus. FRONTO p. 73, 20 N. non alienum tempus videtur ... fabulandi. PALLAD. 1, 26, 1 *turdi* si alieno tempore saginentur. PANEG. 11, 11 alieni temporis poma, aestivae nives, hibernae rosae. 12, 13 alieni temporis florem (CAPITOL. Ver. 5, 3). *sim.* TREB. trig. tyr. 31, 7 duos ... tyrannos ... alieni ... temporis (*i. posteriores*). HIL. euang. 9 AMM. 22, 10, 2. 26, 8, 6. 30, 6, 2 CLAVD. 8, 187. COD. Iust. 7, 64, 6 *a. 285* alieniore tempore. ARATOR act. 1, 521. locus alienus: CIC. de orat. 3, 149 *v. l. 64.* CAES. Gall. 1, 15, 2 alieno loco ... proelium committunt. NEP. Them. 4, 5 alienissimo sibi loco, ... opportunissimo hostibus. LIV. 7, 8, 2. 7, 12, 11. 38, 49, 40 saltu iniquo, loco alieno. SEN. contr. 2, 1, 13 alieno loco aut terra aut mare ... aegris oblectamenta sunt. SEN. Herc. f. 344 alieno in loco haud stabile regnum est. Oed. 374 *fetus* positus alieno in loco (*cf.* 366 sede nil propria iacet). dial. 1, 1, 3. 8, 5, 5 PLIN. nat. 17, 244. 29, 29 alienis locis, tamen obiter, dici. QVINT. inst. 4, 3, 3. 6, 4, 1. 9, 1, 6 *hyperbaton* transfert ... verbum ... a suo loco in alienum.

III ***in grammatica*** verba aliena *sunt aut translata aut usurpata, cf.* CIC. de orat. 3, 149 *verba,* quae transferuntur et quasi alieno in loco conlocantur (*opp.* in propriis *verbis*): CIC. de orat. 3, 155 eius rei, quam alieno verbo posuimus, similitudo. 3, 157. 159 tralatis et alienis magis delectentur verbis quam propriis et suis. Brut. 274. orat. 80 in propriis usitatisque verbis, ... in alienis. opt. gen. 4 in propriis *verbis* ut lautissima eligamus, in tralatis ut similitudinem secuti verecunde utamur alienis. epist. 9, 22, 2. *cf.* 16, 17, 1 cui verbo (*fidelis*) domicilium est proprium in officio, migrationes in alienum (*i. translationes*) multae. PAVL. FEST. p. 58, 13 catachresin ... 'abusionem' dicimus, cum alienis abutimur perinde ac si propriis. FEST. p. 153, 9. SEN. benef. 2, 34, 2 non propriis adpellationibus ..., sed alienis commodatisque. *cf.* QVINT. inst. 8, 6, 18 metaphora ... si in alienum venit (*aliter* 9, 1, 6). 12, 10, 41 res ostendere ... translationibus, id est ... alienis verbis, cum sua cuique sint adsignata nomina. *aliter*: FORTVN. rhet. 3, 4 p. 122, 22 quae sunt mala *verba*? vulgaria, obsoleta, aliena *eqs.* p. 123, 4 aliena verba quae sunt? quae non sunt oratori accommodata, sed historico aut poetae. MART. CAP. 4, 359 rebus sua sunt verba, quae naturalia atque etiam propria dicimus ... aliena sunt, quae ratione aliqua mutuantur vel propter necessitatem vel propter decorem ... ut dicimus 'vites gemmare' ... hic enim, quoniam proprium deficit, alieno usi sumus. 4, 360 aliena

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

verba tribus modis fiunt: aut per similitudinem aut per contraria aut per differentias. *ibid.* aut nihil significantia verba aut nimis aliena. 5, 510. 512 translatorum alienorumque verborum. *de verbis peregrinis*: VARRO ling. 5, 10 verba ... sunt aut nostra aut aliena aut oblivia. *cf. sub I A 2 c.* *alia ad grammaticam pertinentia*: VARRO ling. 9, 103 si ... acciderit ..., ut aut caput (*i. prima persona temp. praes.*) non sit *in verbo* aut ex alieno genere sit. CIC. ac. 2, 50 quae et in suo genere essent et in alieno. GELL. 1, 22, 1 falsa atque aliena verbi significatio. 2, 9, 1 verbo ... parum proprio et alienae significationis. ARNOB. nat. 5, 36 dissonis atque alienis significationibus (*opp.* sententiis ... simplicibus).

adi. et subst. **aliēnum**, -ī *sing. et plur.* 1 *de rebus mancipi*: *aes alienum, aliena possessio, alienum solum* (*sic praecipue iuncturae*: in, ex alieno): NAEV. com. 27 qui decumas partes, quantum alieni (*i. aeris alieni*) fuit, polluxit tibi. *transl.* PLAVT. Capt. 16 alieno (*quasi aere cf.* 15) uti nil moror. Persa 473 hodie alienum cenabit, nil gustabit de meo. Poen. 534 edas de alieno quantum velis. Pseud. 297 qui suom repetunt, alienum reddunt nato nemini. Rud. 1230 alienum quod est, meum esse dicam. 1244. Trin. 1019 qui ab alieno facile cohiberent manus. CATO agr. 5, 1 alieno manum abstineat, sua servet diligenter *vilicus.* 5, 2 malo et alieno prohibebit *familiam.* LABER. com. 96 alienum appetonibus. RHET. Her. 4, 25, 35 diligentia est accurata conservatio suorum, avaritia iniuriosa adpetitio alienorum (CIC. S. Rosc. 93. de orat. 2, 135 alieni appetens. SALL. Catil. 5, 4 *opp.* sui profusus. CIC. Tusc. 3, 36. PHAEDR. 1, 4, 1 amittit merito proprium, qui alienum adpetit). CIC. Caecin. 70 quid suum aut quid alienum sit (rep. 1, 20). agr. 2, 72 nostra vendamus ..., aliena emamus. Flacc. 56. 80 Planc. 68. top. 69 anteponantur ... necessaria non necessariis, sua alienis. rep. 1, 68. 3, 24 *al.* off. 1, 42. 2, 83. 84 locupletes suum perdant, debitores lucrentur alienum. epist 3, 8, 8 largiendum ex alieno (LIV. 3, 1, 3. 4, 60, 4). PVBLIL. A 1 alienum (*i. non vere nostrum*) est omne, quicquid optando evenit. 28 aliena nobis, nostra plus aliis placent (*v. Otto, Sprichw. p. 13*; OV. ars 1, 348 SEN. dial. 5, 31, 1). SALL. Catil. 12, 2 sua parvi pendere, aliena cupere. Iug. 1, 5 or. Lep. 17 or. Phil. 14. *transl.* HOR. epist. 1, 19, 22 non aliena meo pressi pede (*i. non imitatus sum alios*). LIV. 5, 55, 4 omisso sui alienique discrimine. 6, 27, 8. 28, 41, 9 *al.* VITR. 7 praef. 3 PAVL. FEST. p. 4, 2 SEN. contr. 1, 2, 8. SEN. Herc. f. 341 qui genus iactat suum, aliena laudat. Phoen. 564 dial. 1, 6, 1 *al.* benef. 7, 6, 3 quod *Caesari* tamquam alienum (*iure ac dominio*) abiudicatur, aliter illius est (*sc. imperio*). clem. 1, 20, 3 de alieno liberalis (epist. 16, 7. *cf. Otto, Sprichw. p. 14*). epist. 1, 3 omnia ... aliena sunt, tempus tantum nostrum est. 90, 38 avaritia ... omnia fecit aliena. CVRT. 4, 5, 7 aliena promittere. 7, 1, 33 MELA 2, 11 PETRON. 140 VAL. FL. 5, 508 QVINT. decl. 261 p. 70 *al.* PS. QVINT. decl. 13, 9. TAC. Germ. 31 prodigi alieni, contemptores sui. hist. 1, 20 *al.* PLIN. epist. 4, 13, 8 de alieno neglegentes. 6, 8, 5. 8, 2, 2. 9, 30, 2 paneg. 37 SVET. Tit. 7. VLP. dig. 16, 3, 1, 32 *rem depositam* esse alienum. PAPIN. dig. 20, 1, 1 pr. *al.* VLP. dig. 10, 1, 8 pr. alieno eos abstinere. 35, 2, 44 de alieno dedit. GAIVS dig. 47, 2, 55 (54), 1 ex alieno largiri. PAVL. dig. 8, 1, 8 pr. cenare in alieno. *simil. saepius.* SABIN. Gell. 11, 18, 21. APVL. flor. 11 p. 42 aliena furatum eunt. TERT. idol. 1 si quis alienum rapiat. 13 *al.* PORPH. Hor. sat. 1, 1, 110 epist. 1, 3, 15 COMM. instr. 2, 7, 15 ARNOB. nat. 1, 6. CAPITOL. Pius 2, 1 largus, alieni abstinens. IVST. 27, 2, 8 Hierax ..., quia ... accipitris ritu in alienis eripiendis vitam sectaretur. OPTAT. 7, 2 p. 170, 5. AMM. 17, 4, 3 alieni cupidus. 17, 5, 3 *al.* HIER. epist. 22, 31 tua, quae tibi sunt aliena, non serves. *ibid.* aliena nobis auri argentique sunt pondera, nostra possessio spiritalis est. VVLG. exod. 22, 5 iumentum ... ut depascatur aliena. I Macc. 15, 33. Luc. 16, 12 in alieno fideles (*opp.* vestrum). I Petr. 4, 15. *v. II 281, 52.* RVFIN. hist. 1, 13, 21 nostra ..., aliena. PHYSIOGN. 131 p. 143, 9. COD. Theod. 8, 12, 3 (*a. 316*) aliena vel non pleno iure ad se pertinentia donantes. *de alieno solo, aliena terra*: CIC. Mil. 74 exstruere aedificium in alieno (off. 2, 83. SEN. epist. 88, 28 in alieno aedificat. 120, 16). LIV. 5, 5, 3 necessitate ... ex alieno praedandi. SEN. nat. 3, 28, 3 *aestu* pelagus in alieno constitit. TAC. ann. 13, 56 egeni, hostes, in alieno ... caeduntur. VLP. dig. 8, 5, 8, 5 in suo ... alii hactenus facere licet, quatenus nihil in alienum immittat. SPART. Hadr. 18, 6 in suo ... in alieno *thesaurum reperire.* HIER. epist. 77, 8 manens in alieno. 2 *de rebus nec mancipi*: TER. Haut. 76 tantumne ab re tuast oti tibi, aliena ut cures, ea quae nihil ad te attinent? (*cf. Otto, Sprichw. p. 14.* CIC. div. 2, 104 negat quicquam deos nec alieni curare nec sui. leg. 1, 21. *negotia aliena curare, sim.*: CIC. top. 66 SALL. Iug. 83, 1 HOR. sat. 2, 3, 19 SEN. epist. 70, 10 FRONTIN. strat. 2, 3, 1 *al.*). TER. Haut. 504 ita conparatam esse hominum naturam ..., aliena ut melius videant et diiudicent quam sua (*cf.* SEN. epist. 109, 16 CVRT. 7, 4, 10. *Otto, Sprichw. p. 13*). CIC. off. 1, 113 expendere ..., quid quisque habeat sui (*sc. in natura et moribus*), ... nec velle experiri, quam se aliena deceant. de orat. 1, 218 multa legendo percurrisse neque ea ut sua possedisse, sed ut aliena libasse. VITR. 7 praef. 7 unum ... esse poetam, ceteros aliena recitavisse; oportere ... iudicantes non furta, sed scripta probare. VAL. MAX. 6, 9 ext. 1 nostra commemoravimus, ... aliena (*i. exempla ab exteris petita*) narrentur. SEN. dial. 9, 1, 11 animus ... se colat, nihil alieni agat. epist. 12, 11 'Epicurus ... dixit. quid tibi cum alieno (*neutr.*)?' quod verum est, meum est. 14, 17 aliena laudare (*sc. Epicuri, Metrodori*). 16, 7. 21, 2 cum haec (*lux*) certam originem habeat ac suam, ille (*splendor*) niteat alieno. 33, 8 *al.* 50, 8 contraria ... male in alieno haerent ..., fideliter sedent, quae in locum suum veniunt. 66, 35 aliena et externa. 79, 6. 93, 7 aetas inter externa est. quamdiu sim, alienum est: quamdiu ero, ut sim, meum est. COLVM. 5, 1, 8 haec non aliena nec procul a ratiocinio ... praefari oportuit. PLIN. nat. 37, 89 nihil in sua sede interpellari alieno placet (*cf.* 37, 112). MART. 1, 66, 13 aliena quisquis recitat. QVINT. inst. 2, 7, 3. 6, 3, 23 *al.* SVET. vita Ter. 5 videbatur aliena pro suis edere. FRONTO p. 124, 3 N. aliena eloquentes. APVL. Socr. 23 p. 174 in hominibus contemplandis noli illa aliena aestimare, sed ipsum hominem penitus considera. aliena autem voco, quae parentes pepererunt et quae fortuna largita est. TERT. test. anim. 2 de alieno et quasi pro mutuo usa. 12. HIL. in psalm. 2, 14 *syn.* exteriora. ad Const. 2, 5. PRISCILL. tract. 4, 76 p. 58, 16 revocari ab alienis. p. 93, 23. 99, 22 *al.* HIER. epist. 82, 5 *al.* RVFIN. Orig. princ. praef. 2 veluti adulteratum hoc et alienum. 112, 4 *al.* AVSON. 350, 8 *in centone* adoptiva quae sunt, ... cognata videantur, aliena ne interluceant, arcessita ne vim redarguant (*cf. ibid.* 5 opusculum ... de diversis unum ..., de alieno nostrum). AVG. civ. 15, 7 p. 71 *opp.* nostra. 3 *varia*: *'dolor' ap. Stoicos* alienum *vocatur, cf.* CIC. Tusc. 2, 35 dolor ... motus asper in corpore alienus a sensibus. CIC. fin. 5, 78 aspera ... et reicienda et aliena naturae. Tusc. 2, 66 asperum alienumque natura (*cf.* 5, 98 a natura non ... alienum). fin. 4, 23 quantum ... in eo (*dolore*) esset alieni. *nota genet.*: LVCR. 3, 821 aliena salutis. *i. q. genere diversum, abhorrens*: CIC. opt. gen. 7 est ... vitiosum in sententia, si quid absurdum aut alienum aut non acutum est. HOR. sat. 2, 4, 57 ima petit volvens aliena vitellus. *sim.* SCRIB. LARG. 201 quantum eius alienum est *in osse scabro.* TERT. anim. 52 mors, quae per aliena (*i. risum, somnium, gaudium, sim.*) grassatur. SORAN. 2, 20, 31 (66) quod alienum est foris mittitur. *i. q. externum, peregrinum*: VELL. 2, 24, 4 repulso ... externo metu (*i. hoste*), ubi, quod alienum esset, vicisset, superaret, quod erat domesticum. *nota pleonasmum* COLVM. arb. 1, 3 difficilius convalescit alienum exterae regionis (*cf.* COLVM. 3, 4, 1, *ubi* alienigena). QVINT. inst. 1, 5, 70 *al. cf.* OPTAT. 2, 6 p. 43, 4. *i. q. insanum*: OV. trist. 3, 3, 19 sic me dicunt aliena locutum, ut foret amenti nomen in ore tuum. CELS. 3, 18 p. 98 in accessione aegros desipere et loqui aliena. VLP. dig. 21, 1, 4, 1 si propter febrem loquantur aliena. *cf.* AVG. civ. 19, 4 p. 357. CAEL. AVR. acut. 3, 5, 50 ut ... aliquid alienum loquantur. *sim.* ARNOB. nat. 2, 34 quid alienum facimus? *de verbis usurpatis v.* alienus *III.*

4 *iunctura* non alienum est (videtur, puto *sim.*) *c. inf.*: RHET. Her. 2, 1 hoc intercedere (interdicere *al.*) non alienum fuit. 4, 16 exangue genus orationis, quod non alienum est exile nominari. 4, 27 nonnumquam non alienum est, tametsi necesse non est, eloqui res. CIC. prov. 40 non alienum esse arbitror ... explicare. Phil. 6, 15 inv. 1, 5. 2, 63. orat. 24 docere ... non alienum puto. 42 fin. 3, 51. 5, 39 nat. deor. 1, 15 off. 1, 124. 147 Att. 4, 2, 6. 9, 15, 6. 10, 8, 1. 16, 15, 2 ad Brut. 1, 15, 4 epist. 15, 2, 8 Q. CIC. pet. 1 CAES. Gall. 6, 11, 1 NEP. Milt. 6, 1 VITR. 4, 2, 1. 4, 4, 3. 5, 6, 7 paulum demere ... non erit alienum. 7 praef. 3 *al.* (*saepe*). SEN. suas. 6, 14 CELS. 2 praef. p. 27. 3, 9 p. 90 non alienum est in ipsa febre dare ... cyathos. *et sic saepius de eis, per quae medici aegris succurrunt*: 3, 10 p. 92. 3, 18 p. 101 *al.* (3, 21 p. 107 *praecedit*: commodum est ... metiri. *sine negatione v. p. 1576, 25*). CVRT. 8, 8, 15 recipere *nomen filii Iovis* ... haud alienum fuit. COLVM. 2, 18, 3. 3, 3, 1. 8, 17, 6. 11, 3, 39. 12, 18, 1 SCRIB. LARG. 10. 47. 52. 135 non alienum iudicavimus ... exponere. PLIN. nat. 2, 27 in haec divertisse non fuerit alienum. 3, 65 *al.* QVINT. inst. 1, 1, 37 *al.* decl. 313 p. 228 FRONTIN. aq. 17 *al.* TAC. dial. 31 *v. p. 1576, 37.* PLIN. epist. 2, 5, 2. 7, 12, 4 SVET. Iul. 44 gramm. 25 PAPIN. dig. 49, 15, 10, 1 *et al.* ICTI HYG. astr. 4, 14 p. 115, 1 MART. CAP. 6, 643 *al.* *sim.* CIC. fin. 3, 14 explicabo ..., nisi alienum putas, ... Zenonis ... sententiam. Att. 12, 36, 2. *cf.* AMM. 27, 6, 12. VITR. 10 praef. 4 non videtur esse alienum, uti ... expediantur.

notabilis est structurarum non modo varietas, verum etiam inconstantia; velut apud ipsum CIC. *habes*: alienum dignitate, a dignitate, dignitatis (*v. p. 1576, 70. 71. 77*), illi causae (*p. 1576, 68*), ad ... ἀσφάλειαν (*p. 1576, 84*). *exempla priscae latinitatis*: alienus ab *aliqua persona*: PLAVT. Mil. 1288 TER. Haut. 77 Hec. 158. 658 Ad. 326. 338. 944 (a vita mea; *ab aliqua re inde a* CIC. S. Rosc. 46: a litteris). PS. TER. Andr. alt. exit. 19. PLAVT. Capt. 99 ingenio. 148 illi (*codd.* ille). TER. Phorm. 545 vobis. DECRET. tribunic. Gell. 6, 19, 7 dignitate. VARRO rust. 1, 9, 5 ad serendos surculos. *structurarum inde a* CIC. *conspectus* (*cf.* ARVS. gramm. VII 454, 7 alienum hac re: Cicero pro Quintio (98) ..., alienum ab hac re, Ter. Adel. (944). 458, 1 *v. sub* avius. BEDA *ibid.* p. 262, 23 alienus sum crimine): *abl. separationis* (*rei, personae*): CIC. Quinct. 66. 98 Tull. 5 Vatin. 28 (*v. p. 1576, 6*) prov. 18. 42 leg. agr. 2, 65 Phil. 11, 21 orat. 88 Tusc. 2, 66 div. 1, 82. 2, 105 off. 1, 41 Att. 6, 1, 21. 14, 17, 2. 15, 26, 1 epist. 6, 17, 2. 9, 14, 2. 11, 27, 6 (8?) LVCR. 3, 961 OV. met. 9, 326 VAL. MAX. 4, 1, 8 TERT. anim. 31? *cf. p. 1575, 2.* PELAGON. 163. RVFIN. Adamant. 2, 17 eo (ab eo *Backhuizen*, ei *Caspari*). CASSIAN. inst. 3, 9, 3. 5, 38, 1 NOVELL. Theod. II 22, 7 *a. 443* (ab *al.*). [*abl. instrum. vel limit.*: CIC. Mur. 56 LIV. 29, 29, 8 MANIL. 2, 472 VITR. 7, 4, 4 QVINT. inst. 6, 3, 33 APVL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

flor. 18 p. 86.] *abl. vel dativus* (*in plerisque potius dativus*): CIC. Verr. 6, 173 or. frg. A VII 17 Phil. 11, 16 orat. 48 Att. 14, 13, 2 Brut. 1, 9, 1 epist. 5, 17, 1. 12, 53, 1 LVCR. 6, 1119 SALL. Catil. 56, 5 HOR. sat. 1, 9, 50 (*v. Kiessling ad carm. 1, 27, 5*) OV. fast. 1, 396. 3, 395. 6, 225 LIV. 29, 29, 8. 35, 49, 13. 42, 43, 3 PAVL. FEST. p. 179, 2 CELS. 2, 19 p. 67 *al.* SEN. dial. 6, 2, 3. 6, 3, 3 COLVM. 8, 16, 1 PLIN. nat. 2, 156 *al.* 29, 90 QVINT. decl. 252 p. 31. 283 p. 148 TAC. ann. 2, 2 TERT. spect. 2 SEDAT. Cypr. sent. episc. 18 CASSIAN. inst. 1, 2, 1. COD. Iust. 1, 5, 1 his privilegiis (ab his COD. Theod. 16, 5, 1). 10, 35 (34), 1 (*a. 428*). *dat.*: CIC. Caecin. 24 nat. deor. 2, 77 *cf.* ac. 2, 25 fin. 5, 78 Att. 1, 1, 1 epist. 7, 12, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 12, 2 NEP. Them. 4, 5 PROP. 1, 8, 18 OV. trist. 4, 3, 67 Pont. 2, 10, 10. fast. 3, 788 dandae ... togae (*gen.?*). LIV. 1, 20, 3. PAVL. FEST. p. 79, 4 terrae. VAL. MAX. 2, 5, 6 nimiae abundantiae. 2, 7, 12 CELS. 4, 20 p. 147 SEN. dial. 4, 31, 6. 7, 28, 1 fortunae. COLVM. 8, 6, 1 PLIN. nat. 30, 6 QVINT. inst. 1 pr. 5. 6, 3, 29 decl. 367 p. 402 IVV. 15, 142 TAC. dial. 31 hist. 2, 74 ann. 16, 12 SVET. Tib. 12 TERT. idol. 18. *cf. Hau, de casuum usu Ovidiano p. 68; Kühnast, Liv. Synt. p. 125.* *gen.* (*i. q. exsors, expers; cf. sub dat.*): *rei*: CIC. ac. 1, 42 fin. 1, 11 Tim. 22 LVCR. 3, 821. 6, 69. 1065 SALL. Catil. 40, 5 COLVM. 3, 21, 3 APVL. met. 11, 27 *cf.* TERT. idol. 18 p. 53, 3 adv. Marc. 1, 22. 4, 6. 5, 12 adv. Val. 14. 26 PORPH. Hor. carm. 2, 4, 22 CYPR. Demetr. 3 VITA Cypr. 11 CHALC. transl. p. 29^a RVT. LVP. 2, 1 HIL. in psalm. 1, 22 FILASTR. 75, 2 *al* DICT. 2, 5 *al.* TYCON. p. 42, 11 AMBR. Cain et Ab. 1, 10, 46 *al.* HIER. epist. 98, 9 AVG. serm. ed. Mai 31, 3 MACR. somn. 1, 2, 20 CASSIAN. inst. 12, 29, 3 LEO M. serm. 11, 1 *et saepe* AVELL. p. 192, 22 PROSP. sent. 3 *al.* SIDON. epist. 7, 9, 22. COD. Iust. 6, 28, 3 (*a. 531*) meae substantiae (*ni dat.*). *personae*: COLVM. 8, 11, 1 agricolae captantis. TERT. anim. 31? COD. Iust. 6, 2, 5 (*a. 223*) boni viri. *cf.* VARRO rust. 3, 5, 6 alieno tempore venditoris. a d *aliquid* (*i. inutilis*): VARRO rust. 1, 9, 5 *v. p. 1576, 61.* CIC. Verr. 1, 5 *v. p. 1578, 31.* Att. 2, 19, 4 *cf.* off. 2, 23. CAES. Gall. 4, 34, 2. AVG. epist. 36, 8, 18 p. 47, 15 testimonia ad causam (a causam *opt. codd. pr. m.*) ... penitus aliena. CAES. civ. 1, 6, 2 alieno esse animo i n Caesarem milites. a b *aliquo, aliqua re*: *passim.* d e: TERT. anim. 25 *v. p. 1577, 44.* IVL. VAL. 2, 10 *v. p. 1575, 12.* ENNOD. dict. 20, 4 *v. p. 1575, 64.* e x: CASSIAN. inst. 4, 14 *v. p. 1575, 50.* i n *aliqua re*: APVL. apol. 38 SCHOL. Cic. Bob. p. 355, 13.

synonyma: *ad I*: adoptatus, advena, adventicius, (alienigena: *cf.* AVG. civ. 16, 36 p. 182^2 *app. crit.*), alter, commodatus, externus (*adde*: MANIL. 2, 964 *al. cf.* PLIN. nat. 14, 1 HIER. epist. 123, 7), extraneus (*cf.* PS. FRONTO diff. gramm. VII 523, 17), extrarius (*adde*: QVINT. decl. 328 p. 288 *al.*), ignotus, peregrinus. *ad II*: expers, exterior, extraneus, intactus, liber, peregrinus, remotus, separatus. aversus, contrarius, diversus, incommodus (*cf.* LIV. 35, 15, 6), infestus, inimicus, iniquus, offensus demens. *ad III*: translatus. *opposita*: *ad I*: affinis, amicus (*adde*: CIC. epist. 4, 6, 3), civis, cognatus (*adde*: CIC. S. Rosc. 87), coniunctus, domesticus (*adde*: HIRT. Gall. 8, 3, 4 VAL. MAX. 4, 7 ext. 1. 5, 10, 3 PAVL. NOL. epist. 13, 28 *extr.*), familiaris (*adde*: PLAVT. Cist. 726 CIC. Phil. 2, 3), hospes (*adde*: CIC. Cael. 54), incola, intimus, iustus, municeps, necessarius (*adde*: CIC. Phil. 2, 3), notus, patrius, peculiaris, propinquus *vel* proximus (*adde*: CIC. Verr. 1, 28), proprius (*adde*: PHAEDR. 4, 10, 2 SEN. Oed. 64 HOR. sat. 2, 3, 19 VITR. 7, 3, 4 VAL. MAX. 2, 7 ext. 2. 8, 12, 1 QVINT. decl. 324 p. 276 TERT. anim. 45 PAVL. NOL. carm. 32, 61 AVG. civ. 1, 17 p. 29 *al.* SACR. Leon. p. 357), sodalis, verus, urbanus. *saepissime opponuntur appellationes propinquorum, ut* pater, parens, frater, filius, privignus *etc., nec non pronomina personalia et possessiva. item* ipse, *ut* CIC. Verr. 4, 223 SEN. dial. 6, 9, 1 CVRT. 8, 11, 12 *et saepe.* *ad II*: accommodatus, appositus, aptus, commodus, devotus, idoneus, necessarius, opportunus, pronus, proprius (TERT. adv. Marc. 5, 12), sociatus, tutus, utilis. *ad III*: proprius, suus.

derivata: alieno, alienitas. *composita*: alienigena, alieniloquium. *Hey.*

Aliēnus, -a *v.* Allius. **Alierus** *v.* Bactrus.

aliaetus, alieus, alieutica *v. sub* hal-. **Alīfae** *v.* Allifae.

ālifer (-era, -erum) *ab* ala *et* fero. *vox ab Ovidio pro usitata* aliger, *quam vitavit, semel usurpata* fast. 4, 562 alifero (*sic R V*) tollitur axe Ceres. *Bannier.*

Aligantiēnsis, *ethn. a vico quodam Hispaniae situs incerti deriv.* CORP. III 4227 (*Savariae, in Pannonia*) Bovegius Venini f. Lanciesis Peniius Dovideri f. Aligantiesis. *Diehl.*

āliger, -era, -erum *ab* ala *et* gero. SERV. auct. Aen. 1, 663 compositum a poeta nomen. MART. CAP. 3, 325 unde venit ut aliger frugifer accipiter habeant omnes casus, Iuppiter duos habeat? *gen. plur.* aligerum VAL. FL. 7, 171 GLOSS. V 490, 46. *pro compar.* magis aliger PRVD. ham. 539. GLOSS. *πτεροφόρος, Ἔρως*, avis, gallus. aligerum pennatum, alas gerentem. aligerum volatilium. *cf.* ISID. orig. 10, 6 'alacer' a velocitate et cursu, quasi diceret 'aliger'. *scriptores vitaverunt praeter* PLIN. nat.

1 *proprie*: *alis praeditus*: *de avibus, animalibus volatilibus*: VERG. Aen. 12, 249 turbam ... agminis aligeri. SEN. Phaedr. 338 genus aligerum. PLIN. nat. 12, 85 aligeris ... serpentibus. VAL. FL. 1, 224 *Medea*: aligeris secat anguibus auras (5, 453). 7, 120 aligeri Circen rapuere dracones. STAT. Theb. 5, 599 aligerae sedem fetusque parentis. CARM. adv. Marc. 4, 206 aligera atque oculis animalia plena. SEDVL. carm. pasch. 5, 80 gallus. CARM. frg. Isid. orig. 1, 36, 3 equos. ENNOD. carm. 2, 109, 7 corpus *Pegasi*. GLOSS. IV 14, 27 aves. *de deis, daemonibus, heroibus, angelis, hominibus*: VERG. Aen. 1, 663 Amorem (SEN. Herc. O. 543 puer. PLIN. nat. 36, 41 Cupidines. VAL. FL. 7, 171 Amorum. CARM. frg. Mar. Victorin. gramm. VI 62, 19. 103, 9. CLAVD. carm. min. 25, 139 aligera geminos arcuque manuque praestantes e plebe vocat *Venus*. CARM. de aegr. Perd. 77. DRAC. Romul. 6, 57 aliger *Amor*. 10, 89 Idalius. ENNOD. carm. 1, 4, 49). GERM. 254 plantis *Persei*. PLIN. nat. 2, 17 *deos*. SIL. 3, 169 Cyllenius ... aligero lapsu portabat iussa parentis. STAT. Theb. 2, 1 Maia satus (silv. 3, 3, 80 summi Iovis ... Arcas nuntius. PRVD. Symm. 1, 101 pedibus *Mercurii*). Theb. 10, 302 deus *i. Somnus.* AVSON. Mos. 300 Gortynius *i. Daedalus.* VEN. FORT. Mart. 2, 125 proceres *i. angelos.* 3, 420 angelus ... domini. 4, 117. 2 *translate, in imagine: tamquam alis praeditus, velox*: SIL. 2, 92 dirigit aligero letalia vulnera ferro. 14, 507 aligeras ferret seu pulvere plantas vix tacto *Podaetus.* CYPR. GALL. gen. 731 aligeras coepit torquere sagittas *Ismahel. cf.* PRVD. ham. 539 magis aligera *quam Parthica sagitta* est, magis et medicata sagitta *diaboli.* CARM. poet. min. V 65, 14 passibus aligeris *equorum.*

pro subst. vel substantivo ex praecedentibus supplendo: LVCAN. 9, 684 aliger (*Perseus*). SIL. 7, 458 aligeris (*Cupidinibus*). ARATOR act. 2, 8 *Paphus fertur* aligeros ... vagos (*Amores, an columbas?*) ... coluisse. CORP. XI 262, 4 aligerum (*i. angelorum*) ... manus. *Bannier.*

Āliger *nom. equi.* INSCR. numm. Cohen VIII^2 p. 314 n. 339 (*cf. tamen Sabatier, Médailles contorn. Paris 1860 pl. III n. 11*) (*Theodosii I. aetate*) Eutimi vinicas mus alliger (*ibid.* VIII^2 p. 315 n. 345 *Honorii aetate*). INSCR. numm. Robert, Rev. belge de numismat. 1882 (38) pl. 9 n. 3 mus alliger. *B. A. Müller.*

Aligernus, -ī *nom. germ.* GREG. M. epist. 9, 36 (*a. 598*). *cf.* Arigernus *et Hartmann, PW. I 1480.*

Aliggini *dat. nom. barb.* CORP. VI 9592 Αλiggini medico. *pro* Miggini (*cf.* CORP. VIII 10686) *habet Mommsen, qui descripsit.*

Aligildus, -ī *nom. germ.* AMM. 21, 15, 4 Theolaifus et Aligildus tunc comites (22, 2, 1).

Alimahus, -ī *nom. barb.* (*germ.?*). CORP. VII 693 Romulo Alimahi (filio).

Alimani *insula maris Ionici.* RAVENN. p. 401, 15. *contulerunt edd.* *ἀλίμενος.* *Diehl.*

Alimedech *v.* Elmelech.

alimentārius, -a, -um *ab* alimentum. alumentarius: CORP. IX 3923, 6 (*non extat*). CAEL. Cic. epist. 8, 6, 5 *cod. Med.*, alim- *Harl. Par.* I *adi. i. q. ad alimenta pertinens* (*cf.* alimentum *I A 2*): CAEL. Cic. epist. 8, 6, 5 legem viariam ..., et alumentariam, quae iubet aediles metiri, iactavit *Curio.* VLP. dig. 2, 15, 8, 21 in alimentariam causam. MARCIAN. dig. 48, 13, 5 pr. lege Iulia de residuis tenetur is, apud quem ex ... alimentaria ratione ... pecunia publica resedit. CORP. IX 699 ser(vus) arkar(ius), qui et ante egit rationem alimentariam sub cura praefector(um). CAPITOL. Pert. 9, 3 alimentaria ... compendia, quae ... ex instituto Traiani debebantur. CORP. IX 3923, 6 curatori pecuniae alumentar(iae) (alumentir, -iri *apogr.*). 3953, 2. XI 4389. X 20, 7 q(uaestor) p(ecuniae) p(ublicae) et alimentariae. AMM. 20, 8, 20 alimentariae rei gratia. 21, 12, 24 hoc administrante alimentaria res abundavit. II *adi. et subst. de hominibus*: A *de eis qui sustentantur alimentis*: VLP. dig. 2, 15, 8, 6 alimentarius. 2, 15, 8, 9. 2, 15, 8, 24 pro utilitate alimentarii. SCAEV. dig. 35, 2, 95, 1 defunctorum alimentariorum portiones. *speciatim*: CORP. IX 5700 pueri et puellae a⟨l⟩iment⟨a⟩ri Cuprenses Montani. VI 31298. XI 5957. XIV 4003 pueri et puellae alimentari Ficolensium. CAPITOL. Pius 8, 1 puellas. CORP. XI 6002 divo Antonino Aug(usto) Pio alimentari. B alimentarius *servus*: CORP. IX 2472 Oriens aliment(arius) Saepinati(um).

alimento (-āvī, -ātum, āre) *ab* alimentum. CHIRON 277 exiguo cibo eum (*mulum*) alimentato.

alimentum, -ī *n.* [*cf. c.* alere. *Th.*]. GLOSS. *τροφεῖον, θρεπτήρια, τροφεῖα*; nutrimentum, victum, cibum; GLOSS. iurispr. cod. Par. gr. 1357 A *ἀλιμέντον· τροφήν; ἀλίμεντα· διατροφάς.* ISID. orig. 20, 2, 2 alimentum est quo alimur, alimonium alendi cura. DIFF. gramm. VII 526, 1 altitudo incrementum est corporis, alimentum incrementum infantis, alimonia nomen derivativum ab alendi via (vi vel *Keil*) quasi particula animi. *plerumque legitur numero plurali, rarius singulari, v. p. 1584, 7 et sub singulis partibus. deest apud* PLAVT. CATONEM VARR. RHET. Her. CATVLL. CAES. NEP. VERG. HOR. TIB. (*saepe* OV.) GRATT. GERM. VELL. PHAEDR. SCRIB. LARG. ASCON. PERS. VAL. FL. MART. FRONTONEM. *de re v. Leonhard et Kubitschek, PW. I 1484; Albert Müller, Jugendfürsorge in der röm. Kaiserzeit, 1903.*

de forma: VEL. gramm. VII 77, 8 alimenta quoque per i elegantius scribemus, quam alumenta per u. alum- *legitur in codicibus* (*cf. l. 44*): SEN. contr. 1, 1, 17 (*AB*). 7, 4, 1 (*bis AB, semel B solus*). 7, 4, 4 (*AB*). 9, 3, 2 (*B*). 10, 4, 7 (*AB*). PLIN. nat. 27, 86 alumentis, a iumentis malum mentis *codd.*, *praeter Murb.* cum alimentis. GLOSS. IV 487, 7

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alumen (alumeni *a*). alm(en)ta *trad. in cod. saec. IX* Carm. de Oceano anth. 718, 10 *vix recte.*

I ***de rebus corporeis:*** A ***hominum:*** 1 ***generatim*** *i. f. q. nutrimentum, cibus:*

coniuncta et synonyma: Ov. met. 2, 288 alimentaque mitia, fruges. *cf.* 5, 342 Colvm. 12 praef. 3. Ov. met. 1, 137 nec tantum segetes alimentaque debita dives poscebatur humus. 15, 656 frugiferas messes alimentaque mitia. 15, 81 prodiga divitias alimentaque mitia tellus suggerit atque epulas sine caede ... praebet. Epigr. Pomp. Röm. Mitt. 16 (1901) 351 quae parvis máter nátis alimenta (*lactem*) parábat, Fortuna in patrios vertit iniqua cibos. Plin. nat. 7, 70 nec cibo tantum et alimentis necessarii *dentes*. Avg. civ. 22, 19 ut ... cibum potumque sumeret, non alimentorum indigentia. Hier. hom. Orig. in Luc. 33 p. 347 panem et alimenta. epist. 120, 1 quicquid in praesentibus alimentis necessarium est, hoc unius diei victus appellatur. Cypr. epist. 1, 1 *v. p. 1584, 36.* Vindic. med. 5 nutrimentum. Sacr. Leon. p. 415 sustentatio. Amm. 31, 2, 19 nec alimentis nec pabulis indigent. *in re militari coniunguntur*: Val. Max. 2, 7, 2 ut arma sua et alimenta ipsi ferrent (Amm. 30, 5, 11 arma parabat et alimenta). Sil. 11, 563 tela, viros, aurum, classis, alimenta precatur. Amm. 24, 6, 4 alimenta ... et machinas. *varia*: Sen. benef. 6, 23, 5 alimenta ... et auxilia (*codd. dett.*, exilia *Naz.*) (Plin. nat. 17, 265 auxilii et alimenti). Plin. nat. 21, 2 usus alimentique gratia. Cens. 1, 9 quod alimenta patriam lucem se denique ipsos ... habebant. Amm. 31, 4, 8 alimenta et agros. 31, 11, 1 stipendio et alimentis. Avg. civ. 7, 30 semina et alimenta mortalium.

alimenta (alimentum) *cum adiectivis notabilibus iungitur hisce*: mitia: Ov. met. 2, 288. 5, 342. 5, 656. 15, 81. 15, 478; vilia: Ov. trist. 5, 8, 13; benignissima: Val. Max. 3, 7, 3; pleniora: Cels. 4, 13 p. 139; terrestria: Colvm. 12 praef. 3; solita insolitaque: Tac. hist. 4, 60; miseranda: Tac. ann. 6, 23; caeleste: Lact. inst. 4, 10, 10; nutricia: Firm. math. 3, 14, 10 *et saepius*; noxia: Amm. 25, 8, 6; sufficientia: Amm. 29, 5, 16; nefanda: Amm. 31, 2, 15; salubria: Ambr. hex. 3, 13, 57; solidiora: Hier. epist. 96, 14; corporalia: Avg. civ. 13, 22; mediocria: Sacr. Leon. p. 415; exiguum: Alc. Avit. hom. 7 p. 113, 1.

alimenta ***n. plurali:*** Cic. Tim. 18 nec ... mundus desiderabat ... alimenta corporis. Sall. hist. 1, 100 (Non. p. 495) insulas ... suopte ingenio alimenta mortalibus gignere. 3, 96 con⟨sump⟩tis iam alimentis (Cvrt. 9, 10, 11; *cf.* Frontin. strat. 3, 4, 5 absumerentur). Prec. terr. 12 alimenta vitae tribuis (Amm. 31, 4, 8). Ov. met. 1, 137 poscere *v. supra l. 7.* 2, 288 ministrare (Coripp. Ioh. 2, 284). 2, 769 edentem vipereas carnes, vitiorum alimenta suorum, Invidiam. 5, 342 prima dedit *Ceres* ... alimenta ... terris (3, 315. Liv. 2, 35, 1 peregrinum frumentum, quae sola alimenta ... fortuna dederit. Cels. 3, 6 p. 85. 4, 13 p. 139. Stat. Theb. 8, 306 prima alimenta dedisti [*i. natura*] mutastique [multatisque *cod. Put.*] viris. Vvlg. gen. 47, 17). Ov. met. 5, 656 dona ... Cereris, ... quae ... alimenta ... mitia reddant. 10, 75 cura dolorque animi lacrimaeque alimenta fuere (Sen. epist. 95, 15 quae desiderantibus alimenta fuere. Mela 1, 117 Plin. nat. 6, 35). 15, 82 tellus suggerit (Amm. 24, 7, 6). 15, 478. trist. 5, 8, 13 miseris ... negarat (Tac. ann. 6, 25 Avg. civ. 13, 23 Carm. epigr. 307, 6, *christ.*). Manil. 5, 283 hominumque alimenta parare (Epigr. Pomp. Röm. Mitt. 16 (1901) 351 *v. supra l. 9.* Amm. 30, 5, 11). Liv. 26, 33, 8 suppeditasse. Val. Max. 4, 8, 2 circa x civium ... benignissimis ... alimentis sustentavit. 4, 8 ext. 2 alimenta inopia laborantibus ... erogabantur. 5, 2, 1 subministrare (Cvrt. 5, 1, 27). 3, 7, 3. Cels. 1 praef. p. 1 agricultura ... promittit. 7, 2 p. 265 per alimenta. Sen. dial. 11, 10, 5 passim iacent alimenta. 6, 11, 3. 11, 10, 2. 11, 11, 4. benef. 4, 5, 2 ut *arbusta, herbae* inerti quoque fortuita terrae alimenta praeberent (Cvrt. 4, 8, 6 Colvm. 1 praef. 1. 3, 1, 2 Comm. instr. 2, 20, 14 Amm. 17, 10, 4 Vvlg. II reg. 19, 32. 20, 3). 6, 23, 5 *di* providerint. epist. 84, 6 alimenta, quae accepimus. Cvrt. 4, 13, 23 cum Dareus ... alimenta corrumperet. 3, 8, 8 tantae ... multitudini ... non suffectura alimenta. 5, 4, 17 portare (Amm. 24, 6, 4 *naves* portabant). 7, 11, 1 alimentis ante congestis. 7, 4, 25 defecerant (9, 10, 12. 10, 8, 13). 7, 11, 14 alimentis in biduum sumptis. Plin. nat. 8, 177 supersit (Tac. ann. 12, 43). 7, 117. 12, 1. 27, 86 *radix* estur etiam in alimentis (in *om. codd.*, cum *cod. Murb.*). Sil. 11, 563 alimenta precatur. 11, 541 Stat. Theb. 8, 169. Tac. hist. 4, 38 mercari. 4, 60 deerant (Amm. 22, 7, 7). 1, 89. 4, 23. ann. 6, 23 cum se miserandis alimentis ... detinuisset. 6, 24 orantem. 6, 43 arcu expediens. Frontin. strat. 3, 4, 3. Ivv. 15, 93 alimentis (*corrector*, elementis *cod.*) talibus olim produxere animas. Plin. paneg. 31 *Aegyptum Romanis* praestare. Svet. Tib. 54 Druso ... adeo alimenta subducta. Tert. nat. 1, 8 cessantibus alimentis. orat. 7 anim. 38. Cens. 1, 9 habebant. Firm. math. 3, 8, 7 cotidiano opere alimenta quaerentes (Amm. 25, 8, 6). 3, 14, 10 inmulgentur. 8, 6 err. 14, 1. Filastr. 96, 4 exhibet terra copiose. Amm. 14, 7, 5 transferri (14, 10, 3). 24, 1, 15. 17, 1, 11. 19, 10, 1. 20, 7, 16. 24, 1, 15. 27, 10, 7 Heges. 5, 14, 3 Ivst. 2, 1, 8. Vvlg. gen. 41, 55 populus ... petens. 42, 1 venderentur (deut. 2, 28). Ier. 52, 6 non erant alimenta populo terrae (I Macc. 6, 49). Ioel 1, 16. I Macc. 13, 33 posuit alimenta in munitionibus. Avg. civ. 7, 30 substituit. 5, 2. 27. 14, 27. Svlp. Sev. chron. 2, 30, 3 Bened. reg. 37. *nota verbo supplendo*: Cels. 8, 10, 7 deinde tum, cum ..., liberalius alimentum.

alimentorum copia, inopia: Val. Max. 7, 4, 3 summa alimentorum inopia (9, 2 ext. 6 Amm. 14, 6, 19 Heges. 1, 11, 2). 7, 6, 2 alimentorum ... facultate defectos. Sen. dial. 10, 18, 5 alimentorum egestas. Frontin. strat. 3, 15, 4 copia (Amm. 22, 16, 7. 24, 2, 22. 14, 2, 19 copiae). Tac. hist. 1, 86 penuria (Amm. 29, 5, 13). Amm. 18, 2, 4 satias (31, 6, 5). 23, 5, 6 alimentorum augmentum exhibere. Heges. 1, 30, 4 angustiae.

raro legitur numero ***singulari*** (*v. etiam l. 30 sqq. et 42 sqq.*): Cels. 3, 4 p. 81 antiqui ... quam integerrimis corporibus alimentum offerebant. 3, 6 p. 85 si quod ei datum fuerit alimentum. Sen. dial. 5, 20, 3 decimum quemque sortiti alimentum habuerunt fame saevius. 9, 17, 8 otium quod alimenti ac virium loco sit. benef. 5, 12, 6. nat. 4, 13, 6 intemperantia quicquid alimenti decoxerat (animi d. *codd. mut.*, avide coxerat *codd. mel.*). Petron. 111 sine alimento. Plin. nat. 1 ind. 11, 91 genera alimenti ex lacte. 8, 177 ut omni tempore anni supersit id alimentum. 11, 116. 21, 2 alimenti gratia. 16, 1. Frontin. strat. 3, 5, 1 alimenti causa. Cens. 6, 3 esse in alvo prominens quiddam, ... *ex quo infans* alimentum ita trahat ut ... ex matris uberibus. Inscr. christ. Rossi p. 294, 2, 7 esurientibus (-iens *cod.*) repperit alimentum. plus, minus alimenti *de ciborum alendi vi*: Cels. 2, 18 p. 64 in quo (*genere*) plurimum alimenti est. *ibid.* siquidem plus alimenti est in pane. *ibid.* p. 69 quadrupes omne animal, si lactens est, minus alimenti praestat. p. 66 nova ... plus alimenti habent.

in, ad alimenta, alimentum *sim.* (in al. *liberorum sim. v. sub titulis*): Liv. 26, 40, 16 ut esset non incolarum modo alimentis frugifera insula, sed urbis Romae atque Italiae (*vix pro abl. accipiendum*). 29, 31, 9 *mons* quia pecori bonus alendo erat, hominum quoque ... sufficiebat alimentis. Plin. nat. 2, 157 famuletur *terra*. Frontin. strat. 3, 15, 3 cum etiam herbas alimentis eorum Hannibal praeriperet. Sen. benef. 4, 14, 2 animalibus, quae aut usui aut alimento futura nutrimus. Avg. civ. 13, 20. Sen. dial. 1, 4, 14 in alimentum feras captant. Plin. nat. 6, 195 locustis ... sale duratis in annua alimenta. Flor. 3, 15, 2 cum ... Attali hereditatem in alimenta populo polliceretur. Hier. epist. 118, 4 miserorum. *aliter*: Stat. Theb. 12, 557 homines *erant*, eademque in sidera ... alimentaque vestra creati. Cypr. epist. 1, 1 ad victum atque alimentum suum. Hier. epist. 130, 6 parvo sumptu et qui vix ad alimenta sufficiat.

nota: alimenta *in corpore digeruntur*: Sen. contr. 1 praef. 17 alimenta ... digeri. Cels. 3, 22 p. 110 (*de cachexia*) omnia alimenta corrumpuntur. alimentum, alimenta *singularum corporis partium*: Lvcr. 5, 815 quod omnis impetus in mammas convertitur ille alimenti. Vitr. 2, 9, 1 in corpore praeseminatio crescens ex omnibus cibi potestatibus detrahit alimentum in se. Cels. 7, 18 p. 297 alimento amisso. 8, 1 p. 323 *venas ossibus* alimentum subministrare. Tert. anim. 51 comae quoque alimenta de cerebro. Clavd. carm. min. 29, 19 Macr. sat. 1 praef. 7. Vindic. med. 5 suum alimentum vel nutrimentum percipiunt ex cibo et potu. *cf.* Macr. sat. 7, 12, 3 continetur ... anima reciprocatione aeris, qua vegetantur conceptacula spiritus, dum semper novo spirandi nutriuntur alimento.

iuncturae: *cum gen. determ.* (*cf.* alimonia, -ium): Ov. met. 3, 315 *nymphae* lactis ... alimenta dedere (Fest. p. 194. Avg. in euang. Ioh. 98, 3, *cf.* 103, 2 lacteum. Greg. Tvr. Franc. 1, 47). Liv. 23, 30, 3 frugum alimentis carnisque. Sil. 14, 600 iussorum alimenta ciborum (Lact. opif. 4, 10. Hier. epist. 96, 1 solidioris cibi). Gell. 9, 4, 6 corporibus hominum vesci eiusque victus alimento vitam ducere. Hil. in psalm. 67, 37 escarum. Heges. 1, 1, 9 humanorum cadaverum. Hier. epist. 121 praef. nostrorum condimentorum (*imag.*). Sacr. Leon. p. 365 corporis et sanguinis sacrosancti. Alc. Avit. hom. 7 p. 113, 1 exiguo superni pastus alimento. Evgipp. Sev. 28, 2 huius liquoris (*olei*). Greg. Tvr. Franc. 2, 37 herbarum. 4, 34 panis. *cum gen. temporis*: Cvrt. 5, 4, 17 tridui alimenta. Tac. hist. 4, 23 paucorum dierum inesse alimenta. ann. 12, 43 Amm. 16, 11, 12. *cum gen. obiectivo*: Sil. 13, 352 victus alimenta superbi (Greg. Tvr. Franc. 5, 30 cotidiani, *vix ut l. 55*). Tac. ann. 6, 24 extrema vitae alimenta frustra orantem (Clem. ad Cor. 20 Hyg. fab. 254 p. 140, 16 Hier. epist. 34, 2. Coripp. Iust. 2, 376 vitae ... diurnae).

2 alimenta ***liberorum, parentum sim.***, alimenta ***publica:*** *definitur ita a* Iavol. dig. 34, 1, 6: legatis alimentis cibaria et vestitus et habitatio debebitur, quia sine his ali corpus non potest, cetera quae ad disciplinam pertinent legato non continentur.

iungitur cum verbis praebendi, petendi, sim.: Ov. met. 8, 874 praebebat (Val. Max. 4, 4, 6 Ennod. dict. 17 p. 474, 1). Ib. 21 deesse (Sen. contr. 1, 7, 2). Sen. contr. 1, 1, 1 daret (1, 1, 10 *al.* Plin. paneg. 26. 27). 1, 1, 10 negasti (10, 4, 6). 1, 1, 5 rogetur (1, 1, 10 *al.*). 1, 1, 18 praestare (1, 1, 19 Plin. paneg. 28). 1, 7, 2 non deerunt. 1, 7, 12 petere (1, 7, 17 *al.*). 1, 7, 14 accipiens (Conc. Lugd. a. 583 p. 154, 6). 7, 4, 1 poscit (10, 4, 19). 7, 4, 1 impetrabo (10, 4, 7 non impetrat). 10, 4, 10 quaerite (Ennod. dict. 21 p. 484, 12). Ennod. dict. 17 p. 474, 1 denegavit. Ictos *v. lex. vocab. iur. s. v. p. 344.*

a liberorum *sim.* (*a parentibus vel ab aliis educantibus praebentur*): Ter. Haut. 836 *minas* pro alimentis esse ... datas (Sen. contr. 9, 3, 2 pro disciplinis ... pro alumentis). Ov. met. 5, 473 *Romulum* per vestra alimenta rogate. *cf. p. 1583, 7.* Sen. contr. 7, 4, 1 matri tuae ne decem mensum quidem alumenta reddes? 9, 3 th. ex-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

positum qui agnoverit, solutis alimentis recipiat (*idem apud* QVINT. inst. 7, 1, 14. 9, 2, 89 *cf.* decl. 278 p. 132. p. 134. p. 135 solvisti). 10, 4, 6 (*bis*). 10, 4, 7 VAL. MAX. 5, 9, 4 SEN. benef. 3, 32, 1 QVINT. decl. 278 p. 134. PLIN. epist. 10, 65, 1 de condicione et alimentis eorum quos vocant θρεπτούς (*cf.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 66, 2). ICTI *ut* VLP. dig. 25, 3, 5, 12 non tantum alimenta, verum etiam cetera quoque onera liberorum ... praebere. 27, 2, 2 praef. impendisse in alimenta pupilli vel disciplinas. 27, 2, 2, 3 pater statuit ... liberis. *ibid.* minui. 27, 2, 3 pr. *decernere* pupillis. *ibid.* quam summam tutores ... ad alimenta pupillis praestare debeant. 27, 2, 3, 1 in alimenta decernat. 25, 3, 5, 7 *iudices filio* decernere. 25, 3, 5, 14 alimentorum nomine. *cf. de nutrice*: *num. plur.*: OV. met. 10, 392 per cunas alimentaque prima precatur. IVST. 12, 6, 11 tam foedam illi (*nutrici*) alimentorum suorum mercedem redditam. HIER. epist. 122, 4 nutricis. *num. sing.*: CYPR. laps. 25 sub nutricis alimento parvulam filiam reliquerunt. parentum *aliorumque cognatorum*: *cf.* CIC. rep. 1, 8 neque ... hac nos patria lege genuit aut educavit, ut nulla quasi alimenta exspectaret a nobis. OV. met. 8, 874 praebebatque avido non iusta alimenta parenti. SEN. contr. 1, 1, 1 id omne consummatur in alimentum duorum senum. *ibid.* ultimorum alimentorum. 1, 1, 17. 18. 19. 1, 7, 9. 7, 4, 4 *al.* VAL. MAX. 5, 4 ext. 3 pro parentum alimentis. SIL. 5, 582 patriae ... senectae. VLP. dig. 25, 3, 5, 8 HIER. epist. 123, 5 ENNOD. dict. 17 p. 474, 1. *cf.* OV. *p. 1587, 18.* *nota numero sing.*: ENNOD. dict. 21 p. 484, 12 quaerit *pater* a me alimentum. GREG. TVR. Mart. 2, 22 fratribus alimentum sufficiens exhibebat. *de variis condicionibus*: SALL. or. Lep. 11 populus Romanus ... ne servilia quidem alimenta reliqua habet. or. Macri 19 carceris (SEN. epist. 18, 11). OV. Ib. 21. SEN. contr. 7, 4, 1 patri tuo supersunt et oculi et alumenta. 1, 7, 2. 10, 4, 10. 10, 4, 19. ICTI *passim* (*imprimis* dig. rubr. 25, 3 *de liberorum vel parentum et patronorum vel libertorum alimentis*, 34, 1 *de alimentis vel cibariis legatis*), *ut* VAL. dig. 34, 1, 22, 1 qui fratris sui libertis alimenta debebat. *ibid.* si pro alimentis vineas reliquisset. VLP. dig. 2, 15, 8, 21 ut in generibus alimenta acciperet, quae in nummis ei relicta fuissent. 25, 3, 9 ut *patroni* ... menstruis alimentis a libertis suis adiuvari debeant. CORP. V 5262 ⟨in alimenta⟩ libertor(um) suorum. *v. infra l. 39.* SALV. eccl. 4, 35 sint facultates tuae alimenta miserorum. *nota num. sing.*: SEN. contr. exc. 3, 7 ipse sui ... alimentum erat.

b alimenta publica: SEN. contr. exc. 3, 1 a vobis (*re p.*) petit alimenta. *ibid.* propter alimenta. VAL. MAX. 4, 4, 6 alimenta coniugi eius ac liberis praeberi ... *senatus* iussit. PLIN. nat. 7, 121 ambae ... perpetuis alimentis *donatae sunt.* SCAEV. dig. 34, 1, 20, 1 cum alimenta libertis utriusque sexus reliquerit a re publica. PAVL. dig. *v. infra l. 62.* HERMOG. dig. 50, 2, 8 decurionibus facultatibus lapsis alimenta decerni permissum est. HIER. in Is. 3, 4 p. 53 nec ecclesiasticis vidua sustentatur alimentis. CONC. Tur. a. 561 p. 123, 23 ut unaquaeque civitas pauperes ... incolas alimentis congruentibus pascat. CONC. Lugd. a. 583 p. 154, 29 sufficientia alimenta et necessaria vestimenta. *cf. p. 1584, 31.* *cf.* militum alimenta: ANON. de mach. bell. 5 ad enormia militum alimenta ... prohibenda. *de pecunia alimentaria*: CONC. Tur. a. 567 p. 134, 16 qui stipendiis ex ipso alimento pascuntur.

speciatim puerorum et puellarum alimentariorum (v. Mommsen, Staatsrecht II³ 1079; Marquardt, Staatsverwaltung II² 141; Kubitschek, PW. I 1484; Ruggiero, Diz. epigr. I 402). primum res, non vocabulum memoratur CORP. X 5056 *Augusti aetate (agitur de hominis privati legato Atinatibus scripto); imp. Nerva primus alimentorum curam publicam suscepit* (AVR. VICT. Caes. 12, 4 puellas puerosque natos parentibus egestosis sumptu publico per Italiae oppida ali iussit). PLIN. epist. 1, 8, 10 annuos sumptus in alimenta ingenuorum pollicebamur (7, 18, 2 promiseram). paneg. 26 alimentis tuis. *ibid. parvulis* daturus alimenta. 27 (*bis*). 28 (*ter*). PAVL. dig. 30, 122 pr. quod in alimenta infirmae aetatis, puta senioribus vel pueris puellisque, relictum fuerit ad honorem civitatis pertinere. MARCIAN. dig. 35, 2, 89 pr. CAPITOL. Hadr. 7, 8 pueris ac puellis, quibus etiam Traianus alimenta detulerat, incrementum liberalitatis adiecit. Aur. 11, 2 publica. Pert. 2, 2 alimentis dividendis in via Aemilia procuravit. *ibid.* 4, 1 alimentorum ei cura mandata est. SPART. Did. 2, 1 post hoc curam alimentorum in Italiam meruit. THEOPHIL. inst. 1, 26, 9, 10 ἀλιμέντα. *cf. de externis*: IVST. 12, 4, 8 pueris (*militum Alexandri*) statuta. *inscriptiones*: TAB. Baeb. Corp. IX 1455 *ut* ex indulgentia eius (*Traiani*) pueri puellaeq(ue) al⟨imenta a⟩ccipiant. TAB. Vel. XI 1147, 2. 34 CORP. XI 5395. INSCR. numm. Cohen II p. 18 nr. 7 (*Trai.*) alim(enta) Ital(iae). TEST. Dasum. VI 10229, 102 (*a. 108*). CORP. II 1174 quam summam ... in aliment⟨orum ampliationem⟩ accipiant pueri ingenui ~~HS~~ *tot* nummos pu⟨ellae ingenuae ~~HS~~ *tot* n.⟩. V 5262 ⟨in alimenta⟩ libertor(um) suorum ~~HS~~ *tot* rei ⟨publicae legavit⟩ ... ⟨item vivu⟩s dedit in aliment(a) pueror(um) et puellar(um) pleb. urban. *tot.* X 6328 alimentor⟨u⟩m nomine (*leg. privati*). *magistratus*: CORP. XI 3123 quaest(or) alim(entorum) Caes(aris), quaes(tor) r(ei) p. 5395 q(uaestori) pecuniarum publicar(um), q(uaestori) alimentor(um). 6369 q. alimentor(um), curatori calendar(i) pecuniae Valentini⟨a⟩(nae) ~~HS~~ ~~DC~~. 5614 q. reip. et alimen(torum) Arnat(ium). X 1491 q. aer(arii) publici et alim(entorum). VI 6357 II vir(o) alimentorum quaest(ori) cur(atori) sacrae pecun(iae). IX 5849. INSCR. Notiz. degli scavi 1899 p. 485 q. kal(endarii) r(ei) p(ublicae) et aliment(orum). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 43 (*a. 176/7*) praefectis alimentorum dandis (*delet Mommsen*). V 865 (*c. a. 191*). XI 6338 praef. aliment(orum) Clodiae et coherent(ium). XIV 3599. 3601. 3609. 4244. INSCR. Notiz. degli scavi 1887 p. 29 praef(ecto) alimen⟨torum per Aemilia⟩m. CORP. II 1085 proc(uratori) alimentor(um) per Apuliam. 4238 August(i) ab alimentis. III 249 (6753) per Transpadum Histriam ⟨et⟩ Liburniam. 1456 ad alim(enta) per Apuliam *etc.* X 3865 alim(entorum) viae Flm. XIV 2922 ad alimenta Lucaniae *etc.* *cf.* PANEG. 11, 24 an populus est timendus procuratori alimentorum suorum. CORP. VI 1509 curat(ori) viae Salar(iae) et alimentorum. 1529 (*suppl.*). XIV 3993 cur(atori) via⟨e⟩ Ae⟨m⟩(iliae) et alimentorum. CORP. VII 1054 sub cur(atore) viae Flaminiae et aliment(orum). *gradus minores*: CORP. XI 6073 Verecundus Vrv(inatium) vil(icus) ab alim(entis). CORP. IX 5859 Restutus actor ali(mentorum).

B ***animalium***: *num. plur.*: SEN. dial. 4, 16, 2 feras ..., quibus ex raptu alimenta sunt. epist. 108, 21 alimenta tibi leonum et vulturum eripio. COLVM. 7, 3, 9 omnia ... pecudi larga praebenda sunt alimenta. 9, 15, 2 *fucus non* congerit. PLIN. nat. 21, 73 (*apium*). SIL. 5, 62 planctu ... *ales* refugit. STAT. Theb. 2, 132 tigris ... natis alimenta ... fert ore virum. 4, 538. QVINT. inst. 2, 16, 16 reponere in hiemem. PS. APVL. Ascl. 6 (*ter, generatim de animalibus*). PALLAD. 1, 29, 4 nova. PROB. Verg. georg. 3, 267 defecissent. CLAVD. 26, 329 carm. min. 27, 16 AVG. civ. 8, 15. *num. sing.*: SEN. epist. 66, 26 *ferae* se in alimentum ... omnium (*de fetibus*) sternunt (COLVM. 6, 24, 4 *vacca* nato subtrahit alimentum. 7, 3, 17 maternum trahere alimentum). rem. fort. 10, 1 in alimentum. PLIN. nat. 8, 122 nec cibo nec potu alitur nec alio quam aeris alimento (*unde* SOL. 40, 22). 11, 34 largum. 15, 80 *culices* fraudati alimento. 11, 116. 11, 281 MACR. sat. 7, 13, 2. *nota*: STAT. Theb. 1, 566 *Python* sitiens alimenta veneno.

C ***arborum*** *et* ***herbarum***: *num. plur.*: OV. met. 7, 416 *spumas* nactas ... alimenta ... *soli* (*de origine aconiti herbae*). COLVM. 1, 6, 24 eiusmodi laetatur alimentis ... olus. 3, 10, 16 parentis alimentis (elementis *cod.*). 4, 15, 4 matris alimentis ... destitutus *mergus.* 4, 20, 2 terrae matris. 4, 24, 10 trahens *palmes.* 5, 5, 13 absumant (PLIN. nat. 17, 214). 3, 10, 4. PLIN. nat. 31, 53 arborum. 17, 95. *num. sing.*: SEN. nat. 3, 11, 3 *aquas* in alimentum suum nemora ducebant. 3, 11, 4 si aquas arbusta siccarent, quibus alimentum ex proximo est. 6, 16, 1 nisi *terra* multum haberet animae tam multa ... haustu atque alimento sui educantis. COLVM. 2, 13, 4 arbores ac virgulta, quae ... laetantur eiusmodi alimento. 2, 2, 24 inferiores (*radices*) ... facilius capiant umoris alimentum (MACR. sat. 7, 16, 30). 3, 10, 1 quod a solo ministratur. 3, 10, 3 quidquid ... ad eas (*vites*) alimenti (elementis *codd.*) pervenit. 3, 10, 22 destitutum *palmitem* materno alimento (3, 12, 2 naturali alimento). 3, 15, 5 alimentum et umorem praebere. 4, 1, 5 plus alimenti terraeque desiderat. 3, 10, 2. 4, 6, 1. 5, 5, 16. arb. 1, 4 *vitis* viduata (videat *sim. codd.*) pristino alimento. PLIN. nat. 15, 12 haerendo ... *germina* absumunt venientibus *fructibus* alimentum. 17, 239 alimenti rapina. 17, 252 alimento nimio abundare. 18, 64 multo egeret alimento. 18, 85. 18, 165. 21, 82. PAVL. dig. 41, 1, 26, 1 alio terrae alimento. AVG. civ. 11, 27.

D ***rerum inanimatarum***: *de elementis, sim.* (*cf. infra l. 70*): OV. met. 1, 271 concipit Iris aquas alimentaque nubibus adfert. MANIL. 3, 52 aera et terras flammamque undamque ... mutua in alternum praebere alimenta. SEN. nat. 3, 15, 6 illa vis terrae ... desinit posse alimenta in humorem convertere. 5, 4, 2 rerum naturam alimenta mutantem. 2, 5, 1 APVL. mund. 29 TERT. anim. 8. CARM. de Oceano anth. 718, 10 alimenta ministras, o Oceane, *soli. cf. l. 64.* *num. sing.*: AETNA 159 concrescere ... subitis alimentum viribus. SEN. nat. 2, 6, 1 quicquid terra in alimentum caelestium misit. 5, 8, 1 solis (PLIN. nat. 2, 223, *ibid.* lunae, *cf. l. 61*). 6, 16, 2 caelum ... stellae ... sol alimentum ex terreno trahunt. *ibid.* hoc illis alimentum, hic pastus est. epist. 117, 19. PLIN. nat. 2, 29 nimio alimento tracti umoris (*cf.* 2, 189 umoris). *terrae*: COLVM. 2, 5, 2 ut permixta humus praedicto alimento pinguescat. 2, 17, 7 editior clivus praebet etiam subiectis alimentum. 11, 3, 12. *plur.*: COLVM. 2, 1, 6 pristinis alimentis. STAT. Theb. 4, 709. *flammarum*: *num. plur.*: AETNA 386 quae flammas alimenta vocent. OV. met. 7, 79 solet ventis alimenta adsumere *scintilla.* 8, 837 ignis non ... recusat. 14, 532 flammae. 15, 352 ubi terra cibos alimentaque pinguia flammae non dabit. EPICED. Drusi 255 *flamma* ... sumpsit. LIV. 27, 3, 3 ignis (SEN. nat. 1, 1, 8 ignium. epist. 14, 5 ARNOB. nat. 7, 37 ENNOD. epist. 2, 14 p. 54, 26 opusc. 9 p. 417, 11) MANIL. 1, 821 sibi ... corripit ignis. SEN. nat. 7, 6, 2. 7, 8, 1 epist. 30, 14 CVRT. 6, 6, 29 LVCAN. 3, 683 SIL. 17, 97. FRONTIN. strat. 2, 5, 29 ubi multa incendii alimenta erant. TAC. hist. 2, 21 HEGES. 5, 20, 1. *nota c. dat.*: STAT. Theb. 6, 100 piceae, flammis alimenta supremis. *cf. supra l. 62.* *sing.*: LIV. 27, 4, 12 ignis. 38, 18, 4. SEN. nat. 7, 20, 2 consumptum est omne. 7, 21, 2 (*agitur de comete, cf.* 7, 22, 2). 2, 23, 2 epist. 79, 2. PLIN. nat. 14, 131 sine alimento. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 9 *praestare* incendio. AMM. 23, 4, 14 *malleolus* in alveo ipso ignem cum aliquo suscipit alimento. MACR. sat. 7, 13, 5 caloris. 7,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

13, 3. *speciatim fulminum*: SEN. nat. 1, 15, 2 consumpto alimento. 2, 54, 1. 2, 57, 3. 2, 57, 4 alimenta. veneni *v. p. 1586, 33.*

II *translate* ***de rebus incorporalibus***: *plur.*: PROP. 3, 21, 4 ipse alimenta sibi maxima praebet amor. OV. am. 2, 10, 25 lateri dabit in vires alimenta voluptas. 2, 19, 24 animi. rem. 95 *amor* reperit... alimenta morando. met. 3, 479 praebere... furori. fast. 1, 214 ipsae vitiis sunt alimenta vices (PS. CATO dist. 1, 2). LIV. 35, 23, 10 addidit... rumoribus adventus Attali (PS. QVINT. decl. 18, 13 dantur malignis... sermonibus). MANIL. 5, 124 curae... ministrant. VAL. MAX. 2, 6, 7 alimenta inertiae quaerunt. TERT. anim. 6 sapientiae. *ibid.* studiorum vel (sed *cod.*) disciplinae. VIGIL. TRID. ad Ioh. 1 reverentiae. *cf. de anima*: TERT. anim. 38 habenti... propriae condicionis alimenta. *sing.*: VAL. MAX. 2, 6, 5 virtutis uberrimum alimentum est honos. TAC. hist. 2, 96 id praecipuum alimentum famae erat. 4, 36 seditionis. 4, 76 id... alimentum illis ducique temeritatis. PRISCILL. tract. 3, 56 p. 44, 4 schismatis alimentum, haeresis nutrimentum. AMBR. epist. 7, 4 esca... et delectatio alimenti caelestis sapientia est. *hominum*: OV. met. 9, 183 alimenta parentis Antaeo eripui. VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 *apes* maximo ingenio... eloquentiae instillasse videntur alimenta. CLEM. ad Cor. 2 alimentis Christi contenti. AVG. serm. ed. Mai 14, 1 alimentis verbi dei. SACR. Leon. p. 370 spiritalibus enutriens alimentis. p. 411 caelestia. p. 482 vitalia. *sing.*: AVG. serm. ed. Mai 7, 1 ut expositum ministerii nostri alimentum sit universorum.

synonyma: alimonia (-ium), cibus, nutrimentum, pastus. *cf. p. 1583, 5 sqq.* *v. Mess.*

Alimentus, -ī *cogn. gentis plebeiae Cinciorum.* L. Cincius Alimentus *praetor a. u. c. 544, rerum scriptor*: LIV. 23, 38, 3 Alimentius *codd.* 26, 23, 1 Halimentus *P.* 27, 29, 4 Alimentus *F*, Halimetus *P*, Alimetus *V*, Balimetus *R*; M. Cincius Alimentus *tr. pl. a. 550/204*: LIV. 29, 20, 11 Alimetus *VRF*, Halimetus *H. de quibus v.* Cincius. *Otto.*

Alimī, -ōrum, Ἄλεμοι, Ἄλειμοι, Ἄλιμοι, *nom. oppidi Palaestinae.* VVLG. I Macc. 5, 26. *Plenkers.*

alimma, (-atis) *n.*, ἄλειμμα. CASS. FEL. 61 p. 150, 16 alimma lexipyreton id est peruncti͏o ad febres. MART. CAP. 2, 110 quoddam Abderitae senis alimma. *V.*

Alimma *nomen ancillae, cf.* ἄλειμμα. CORP. X 26 (*Locris*) Alimma. [*Diehl.*

Alimnos *cogn. lib.* CORP. VI 19860 Ti. Iulius Aug. l. Alimnos.

alimo, -ōnis *m. ab* alere. GLOSS. Plac. V 6, 17 = 46, 9 alimones ab alimento. ANTH. 19, 9 ut alimones meis carnatoriis quam censiones extetis. *V.*

alimodī *v. sub* alius *p. 1623, 1.*

alimon, alimos *herba v. sub* hal-.

Alimōn *opp. Thessaliae.* PLIN. nat. 4, 29 oppidum Alimon (*v. l.* athmo, althmon) ab aliis Holmon (*sic Leid. Voss. A*, solmon salmon *rell.*). *fort. cf.* STEPH. BYZ. Ἅλμος, πόλις Βοιωτίας, ὡς Ἑλλάνικος. καὶ Σάλμον αὐτήν φησι κακῶς. τὸ ἐθνικὸν ἀπὸ τῆς Ἅλμωνος γενικῆς Ἁλμώνιος καὶ Ἁλμωνία. *Diehl.*

Alimōna *v.* Alemona.

alimōnia, -ae *f.* [*cf. c.* alimo, alere. *Th.*]. ISID. orig. 20, 2, 2 alimonia dicitur eo quod eius sumptu corpus datur. *v.* alimentum *p. 1582, 70.* GLOSS. alimonium *p. 1588, 82.* NOT. Tir. 75, 54 alemoniae. alimonia *de actione et de re dicitur*, alimentum *potius de re*, alimonium, *rarius usurpatum, nusquam fere ad rei notionem abiit. legitur semel apud* VARR., *postea demum inde ab altero p. Chr. saeculo, in versibus* PRVD. *l. 72 et p. 1588, 17 et* AVIEN. *p. 1588, 12.*

1 *i. fere q. alimentum, cibus in his potissimum, conferenda quaedam sub 2*: *num. sing.* VARRO Men. 260 habens antepositam alimoniam, sedens altus alieno sumptu. IVL. VAL. 1, 25 necessitate quaerendae alimoniae. ARNOB. nat. 6, 20 cur anseribus victum alimoniamque praebetis? LACT. inst. 7, 15, 12 ut ubertate frugum... alimoniam ministraret. SYMM. epist. 6, 14, 2 gravior... hominibus talis alimonia quam poena ieiunii (*cf. ibid. antea* cibi qualitas). AMBR. in psalm. 36, 61 panes istos, quibus praebeatur corporalis alimonia (*cf. ibid.* alimenta praebebat). *ibid.* corporis hex. 3, 16, 65 ut specialem *creator* iis (*reliquis animantibus*) donaret alimoniam. epist. 18, 18 silvestris. HEGES. 1, 18, 1 ministrasset (4, 26, 3). 2, 7, 2 quibus alimonia deerat. 5, 24, 2 si quid... sorbuissent mollioris alimoniae. HIER. vita Hilar. 37 emebant. hom. Orig. in Ezech. 3 p. 910 conquirens. PRVD. psych. 610 simplex alimonia, vestis et una (MACR. sat. 7, 5, 77 simplex est animalibus mutis alimonia). PAVL. NOL. epist. 40, 6 *pelicanus* adquirit. AVG. civ. 4, 29 naves... quibus alimonia portabatur. 15, 27 praeparavit et condidit. MACR. sat. 7, 4, 5 id genus alimoniae. 7, 4, 6 quam facilis digestu sit uniformis alimonia. 7, 4, 26 multiformis (7, 4, 30). 7, 4, 14 alimoniam administrandam. 7, 4, 17 alimoniae meatu. 7, 4, 22 alimonia dispersa per universos membrorum meatus. EVCHER. laud. her. 29 dominus... spargit. SACR. Leon. p. 317 alimonia carni non desit. p. 417. PROSP. in psalm. 145, 7—9 (*ibid.* cibus). SIDON. epist. 6, 12, 8 alimoniam sine asse collatam. MAX. TAVR. serm. 77 alimoniae fructus. *nota*: VEG. mil. 4, 7 omnem alimoniam victus intra muros debent studiosissime collocare. *cf. p. 1588, 62.* *plur.*: IVL. VAL. 2, 12 vires et alimonias destinaret. 2, 30 cetera, quae alimoniis abundarint. ARNOB. nat. 7, 16 alimoniarum in parte. 5, 10, 27 (*ibid.* victus). ZENO 1, 12, 2 elementis opibus animantibus alimoniis. COMMENT. Lucan. 3, 283 his alimoniis sustentati. AMBR. trin. 28 corpora alimoniis sustinenda. HEGES. 3, 26, 4 quibus se alimoniis sustentarent. VVLG. I Macc. 13, 21 mitteret (τροφάς). 14, 10 civitatibus tribuebat (βρώματα). II Macc. 12, 14 apparatu alimoniarum (βρωμάτων). RVFIN. Adamant. 1, 18 famis tempore alimonias praebuisse. 2, 20, 3 diripere. AVG. civ. 22, 24 *corpus* nullis alimoniis indigebit. c. Adim. 24 *formica* colligit sibi alimonias (*cf.* VVLG. prov. 6, 8 cibum). SACR. Leon. p. 410 necessariis foveamur alimoniis.

transfertur: *ad res inanimatas*: AVIEN. Arat. 11 aer ... cunctarum alimonia (*ed. princ. et apogr. Ambr.*, alicmoni *Vind.*) rerum. MACR. somn. 2, 10, 10 ut omnis latitudo, quam sol... et luna... discurrunt, habeat subiecti umoris alimoniam (*cf.* 11 nutrimenta). *speciatim flammae*: VVLG. lev. 3, 16 adolebit... ea... sacerdos in alimoniam ignis. PRVD. cath. 5, 19 seu pinus piceam fert alimoniam. MACR. sat. 7, 13, 24 pinguedine alimoniam igni subministrante. *ad res incorporeas*: AVSON. 419, 18 o de pectore candidissimo lactei sermonis alimoniam. AMBR. spir. 2, 10, 108 verbi caelestis alimoniam. PS. RVFIN. in Os. 14, 10 et corporalis et spiritalis vigoris alimoniam. LEO M. epist. 59, 2 spiritalis. PROSP. in psalm. 142, 5 *ut* tui per omnia peterem roris alimoniam. *plur.*: SACR. Leon. p. 420 quos alimoniis pascis aeternis.

2 *nomen actionis*: *speciatim* alimonia *nutricis vel matris*: GELL. 12, 1, 9 filium... cogniti sanguinis alimonia privare. APVL. met. 2, 3 parentis tuae... alimoniarum... socia. 6, 4. VLP. dig. 50, 13, 1, 14 nutrices ob alimoniam infantium... petunt. ARNOB. nat. 4, 21 ex alieni uberis alimonia. 7, 42 nutricum sub alimonia. LACT. opif. 12, 17 a corde... duceret. DON. Ter. Ad. 4, 1, 21 intervenisse lupum... alimoniae Remi et Romuli. PROSP. in psalm. 130, 2 *infantis.* *cf.* SERV. auct. Aen. 8, 631 desiderio alimoniae.

generatim, inde saepe ut alimenta *I A 2*: *plur.* APVL. met. 5, 18 blandis alimoniarum obsequiis. SYMM. epist. 6, 26, 1 urbis alimoniis. COD. Theod. 12, 12, 2 (*a. 356*) nec post annum percipere alimonias annonarias. 8, 4, 6 (*a. 358*) susceptis omnibus alimoniis militaribus. 14, 26, 2 (*a. 436*) diurnos *tot* modios alimoniis Alexandrinae civitatis addi decernimus. NOVELL. Iust. 65, 1, 2 pauperum. *filii, sim.*: APVL. apol. 85 ob quattuordecim annorum longas alimonias. ARNOB. nat. 2, 21 nutriri... et alimoniis convenientibus educari. *sing.*: GELL. 17, 15, 5 amisso omni naturalis alimoniae fundamento. TERT. anim. 25 alimonia inedia. HIL. in psalm. 118 heth 3 oranti alimoniam (VITA Vedast. 5 caecum et clodum alimoniam (ad elimoniam *B 1*, *corr. m. al.* alim.) postulantes. *cf.* SACR. Leon. p. 389 dispensator alimoniae). in Matth. 5, 8 quae in substantiam aeternitatis *futura sit* alimonia. SYMM. epist. 5, 35 sollemnis. HEGES. 3, 20, 1 subsidium alimoniae mari quaerebatur. HIER. in Matth. 23, 23 sacerdotum. 10, 41 debemus illis (*pseudoprophetis*) alimoniam ministrare. MACR. somn. 2, 10, 6 *homines* glande prius et bacis altos sero sperasse de sulcis alimoniam. COD. Theod. 5, 5, 2 in usum vestium vel alimoniae (8, 4, 6 alimoniae militaris). 11, 27, 2 egestate victus atque alimoniae inopia. CASSIAN. inst. 10, 24, 1 sufficientem alimoniae suae victusque substantiam. LEO M. serm. 86, 1 ut... pauperum studeamus alimoniae (ALC. AVIT. epist. 6 p. 33, 17). VICT. VIT. 3, 14 inopum. 3, 15. CASSIOD. var. 5, 13 consequatur exercitus alimoniam deputatam (*antea* annonas constitutas). GREG. TVR. Franc. 2, 24. GREG. M. epist. 3, 3. 9, 105. *cum gen. ut* alimonia lactis, panis *sim.*: LACT. inst. 7, 4, 7 alimonia frugum. PAVL. NOL. epist. 23, 28 (*imag.*) cum... huius lactis alimonia creverimus (MACR. somn. 1, 12, 3 LEO M. epist. 162, 4). LEO M. epist. 59, 2 salutaris alimonia panis illius qui de caelo descendit (SEDVL. op. pasch. 2, 17 cotidiani). victus, vitae: AMBR. epist. 38, 7 victus quotidiana indigens alimonia *Elias* (GREG. TVR. glor. conf. 60 ut nec victus alimoniam possit habere). PAVL. NOL. epist. 11, 14 si putas... defuturam nobis vitae mortalis alimoniam (OROS. apol. 31, 9. SACR. Leon. p. 419 vitae mortalis). *ad alimoniam sim.*: VOPISC. Prob. 15, 6 pascuntur ad nostrorum alimoniam gentium pecora diversarum (IVL. VAL. 1, 27. 1, 49 AMBR. hex. 3, 9, 41. epist. 40, 22 exercitus. CANON. Migne 56, 898). NOVELL. Iust. 65, 1 pr. ad... pauperum alimonias. SYMM. rel. 40, 2 in alimoniam civitatis. VVLG. *v. supra l. 16.* LEO M. serm. 7 p. 159 in usus atque alimoniam pauperum. SYMM. rel. 40, 4 cum sola triginta... milia modium... provincialium recuperasset alimoniae (EVCHER. instr. 1 p. 90, 11 *cibus* eorum aptus alimoniae, qui).

formae ancipites inter fem. et neutr. genus: MAX. TAVR. hom. 1 nec extranei sunt alimoniis, qui fratres sunt sacramentis. ENNOD. epist. 6, 38 p. 171, 23 relictis fluentorum alimoniis aether pisces expetere. GREG. M. epist. 2, 9 quae tempore mortis reliquerit... luminaribus nec non alimoniis servientium. CONC. Aurel. a. 511 p. 4, 12 in... alimoniis sacerdotum et pauperum.

synonyma ad 1: cibus, nutrimenta, victus.

alimōnium, -iī *n.* [*cf. c.* alimo, alere. *Th.*]. GLOSS. τροφή, τροφεῖον, alendi curam; alimonia: esca; edulia esca alimenta inpendia, victualia esca, escam cibum; ad alimonia: πρὸς τὰ ἐφόδια. ISID. orig. 20, 2, 2 *v.* alimentum *p. 1582, 69.* *cf.* alimonia.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VARRO rust. 1, 8, 7 ibi altius vitis tollenda, quod in partu et alimonio vinum ... quaerit ... solem. 1, 44, 3 de nutricationibus atque alimoniis eorum. 3, 16, 15 haec omnia vocant a mellis alimonio alvos. VARRO rust. 2, 1, 24 in alimoniis, si sunt plures nati (2, 5, 16). 2, 8, 2 id lacte ... ad alimonia (alia omnia *cod.*) ... esse melius. TAC. ann. 11, 16 infectum alimonio servitio cultu omnibus externis. SVET. Cal. 42 conlationes in alimonium ac dotem puellae recepit. ARNOB. nat. 7, 3 *deos* contineri alicuius alimonii genere et cibi esse minus quod .... DICT. 2, 19 eiusdem aetatis atque alimonii non ... divelli poterant. GREG. TVR. Mart. 2, 3 non erat ei spes alimonii. *c. gen.*: ARNOB. nat. 5, 16 temperatus ab alimonio panis. *num. plur.*: PAVL. dig. 23, 3, 73, 1 parenti praestet alimonia. 25, 3, 4 qui abicit *liberos* et qui alimonia denegat. CASSIAN. conl. 23, 7, 3 alimonia pauperibus ministramus (VEN. FORT. carm. 2, 8, 29). AVELL. p. 332, 2 alimoniorum utilitatibus adiuventur. CASSIOD. var. praef. 5 ne desint alimonia civitatibus. 2, 20, 1 publica. *al.* IORD. Get. 56, 283 hominibus, quibus dudum bella alimonia praestitissent. GREG. M. epist. 9, 21 ut *abbas* alimonia et vestiarium ... praebere ... debeat *monachis*. 9, 183 servientium. *cum gen.*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 158, 14 alimonia lactis rictu oris appetere. *dat. et abl. plur. cf. sub* alimonia *p. 1588, 74 sqq.* *v. Mess.*

Alimuntia *n. plur. adi.* (ARNOB. nat. 5, 28) *v.* Halimus.

Alincum *statio Illyrici.* RAVENN. p. 178, 4.

Alindēnsis, Alindēnus *v.* Alidensis.

vīcus Alingaviēnsis *in territorio Turonensi, nunc* Langeais. GREG. TVR. Franc. 10, 31 *in vico* Alingaviensi. glor. mart. 15 apud vicum Alangaviensim (lingaviensim *unus cod.*). glor. mart. ind. capit. 15 de reliquias sancti Iohannis Alangaviense vici.

portus Alingonis *in Aquitania, nunc* Langon *ad Garumnam.* SIDON. epist. 8, 12, 3 (alinguonis *plerique ll.*). *incolae vici et adi. a nomine deriv.* **Alingonēnsēs**, -ium, **Alingonēnsis**, -e. PAVL. NOL. epist. 12, 12 unum de Alingonensibus (*v. l.* aligonensibus, ligonensibus, alinguanensibus). 20, 3 Alingonensi (*v. l.* lingonensi) ecclesiae.

of. **Alinī** *in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2893[c]. [*Diehl.*

Alinius, -a, **Alinna, Alinnius** *v.* Allius.

? **Alinnus.** CORP. XIII 10010, 90 (*in vasculo Gallico*) 'Alinnus *aut fortasse* Acinnus'. *Otto.*

1. aliō *adv.* [*cf.* c. alius. *Th.*].

1 *proprie de motu locali* (*in alium locum vel ad aliam personam; iuncturas, ut* alio ... alio *sim., v. sub 3*): *cum verbis movendi*: PLAVT. Asin. 195 illa (*meretrix*) alio ibit (*i. ad alium amatorem*). Most. 989 alio ... comissatum abiisse. TER. Eun. 280 profectus alio fueras. 450 metuit ..., quem ipsa nunc capit fructum ne quando ... tu alio conferas. LVCIL. 776 huc (hunc *codd.*), alio cum iter haberet, praeteriens venit. CIC. leg. agr. 2, 66 quantulum interest, utrum in Massici radices an in † Italiam aliove deducamini? Cael. 36 confer te alio (epist. 14, 1, 6). Att. 9, 17, 1 Arpinum ne mihi eundum sit an quo alio. epist. 1, 4, 1 qui a te causam regiam alio transferebant. CAES. Gall. 6, 22, 2 *gentes* alio (*i. in alios agros*) transire cogunt. VERG. ecl. 8, 99 satas alio ... traducere messis. OV. met. 12, 57 hi narrata ferunt alio (*pars* ς; aliis *al.*). trist. 4, 4, 49 hinc (*Tomis*) alio ... discedere. LIV. 2, 48, 7 Veiens hostis ... nullo tempore ... averti alio *Romanos* sinebat (*cf.* 22, 21, 6). 5, 7, 7 seu Veios seu quo alio ducere (24, 29, 10 abire). 5, 54, 6 cum ..., ut virtus vestra transire alio possit, fortuna certe loci huius (*urbis Romae*) transferri non possit. 32, 2, 4 ab Norba, ubi ... essent, alio traducerentur. 37, 31, 4 in Cappadociam ad Ariarathen ... et quocumque alio poterat ... misit. 38, 30, 7 Romam alio ve quo. 40, 10, 3 perfugium in patris misericordia ... habeat. quo enim alio confugiam? VITR. 8, 3, 24 terra ex his locis si alio translata fuerit. VAL. MAX. 7, 4, 5 cum alio cursum direxisset. SEN. Tro. 516 referamus hinc alio pedem. nat. 4, 6, 2 illae nubes alio declinabant. MELA 3, 97 effici, ut hic (*Nuchul flumen*) alio cedere, hic (*Nilus*) aliunde videatur exurgere. LVCAN. 8, 587 flectere puppim ... alio. PLIN. nat. 8, 227 *ranae* mutae ... in Seripho insula ... alio tralatae canunt. 10, 98 *bis.* 100. 11, 190. 20, 2 ferrum ad se trahente magnete lapide et alio rursus abigente a sese. STAT. silv. 4, 4, 95 vocat ... alio pater. 5, 2, 61 alio moliris iter. VLP. dig. 15, 1, 21 pr. si quis ... alio pecuniam avertat. GAIVS dig. 11, 7, 9 mortuum ossave mortui ... alio inferre (VLP. dig. 30, 53, 7). VLP. dig. 2, 13, 4, 5 alio instrumentum transtulit (PAVL. dig. 6, 1, 12 *al.* sent. 3, 6, 52 servum ... ex eodem fundo ... alio). 43, 16, 3, 6 *cf. p. 1554, 82.* AMBR. c. Aux. 22 si hinc alio perrexerint. CLAVD. 8, 481 aquas ... alio Stilicho deflexerat arcu. PAVL. NOL. epist. 1, 10 alio destinatus, alibi ... mente conpositus et fixus. *cum aliis verbis*: PLAVT. Stich. 80 si manere hic sese malint potius quam alio nubere. 596 ad cenam hercle alio promisi foras. QVINT. inst. 5, 10, 125 illorum artificum (*citharoedorum*), etiam si alio spectant, manus tamen ipsa consuetudine ad ... nervorum sonos fertur. LACT. inst. 3, 29, 20 qui alio intentus venientem ... ictum nec praeviderit ... nec caverit. *cf. sub 3.*

2 *translate* (*ad alium locum orationis, sim.; ad aliam rem, causam, rationem; ad aliam personam*): *in locutionibus cum verbis movendi*: *de alia parte orationis, scripti, sim.*: CIC. Cluent. 63 etsi a vobis ... audior *benignissime* ..., tamen vocat me alio iam dudum ... vestra exspectatio. de orat. 1, 133 sermonem alio transferamus. 2, 177 alio ... transire. leg. 3, 26 in huiusmodi sermone, ut transiri alio possit, dici 'admodum'. SALL. Iug. 19, 2 de Carthagine silere melius ..., quoniam alio properare tempus monet (AMM. 23, 6, 62). VAL. MAX. 8, 7 ext. 4 stupet mens ... et iam transit alio. QVINT. inst. 9, 2, 55 alio transeundi gratia. TAC. dial. 19 *oratorem* alio transgredientem revocant. PLIN. paneg. 28 alio me vocat (*sc. ab hac parte orationis*) ... gloria tua. *de alia condicione, causa, sim.*: PLAVT. Mil. 1291 oratio alio (allo, illo *codd.*) mihi demutandast mea (1130). CIC. Verr. 2, 139 de Chelidone reticuit ...: alio responsionem suam derivavit. p. red. in sen. 23 alio (*i. ad aliud propositum*) transferenda mea tota vita est. dom. 10 utrum causa novi consilii capiendi non fuit? ... an alio potius confugiendum fuit? (*cf.* LIV. 40, 10, 3). Cael. 74 vellem alio potius eum cupiditas gloriae detulisset, *non ad accusandum.* de orat. 3, 160 is qui audit alio ducitur cogitatione neque tamen aberrat. leg. 1, 9 animi pendere soleo, quom semel quid orsus ⟨sum⟩, si traducor alio (*i. ad aliud negotium*). HOR. sat. 2, 1, 32 decurrens *Lucilius* alio, *non ad libros.* 2, 2, 55 frustra vitium vitaveris illud, si te alio pravum detorseris. SEN. contr. 1 praef. 23 *sententiae* satis apte ... alio (*i. ad aliam causam*) transferuntur. SEN. Tro. 142 alio lacrimas flectite vestras (*cf.* Herc. O. 178). dial. 5, 28, 1 hinc te illo furor rapiet, illinc alio. epist. 92, 1 quod alio non refertur, sed omnia ad se refert (QVINT. inst. 8, 5, 16 alio relata). LVCAN. 2, 230 hos (*duces*) alio (*i. ad alia studia*), Fortuna, vocas. QVINT. inst. 3, 6, 51 'maius' et 'minus' nisi alio relata non intelleguntur. 9, 3, 45 aliis, sed non alio tendentibus verbis. 12, 1, 5 alio ducente causa. TAC. ann. 1, 18 depulsi aemulatione alio vertunt. *de alia persona magis quam de alia re*: TER. Haut. 390 forma inpulsi nostra nos amatores colunt; haec ubi inminutast, illi suom animum alio conferunt. LVCR. 4, 1064 pabula amoris absterrere sibi atque alio convertere mentem. 1072 alio ... animi traducere motus. HOR. epod. 15, 23 translatos alio maerebis amores. PROP. 2, 12, 18 alio traice tela tua. 2, 15, 35. SEN. benef. 6, 3, 1 fortunam suam transeuntem alio videat. STAT. silv. 4, 8, 17 invidia ... alio liventia pectora flectat. Theb. 11, 649 alio sceptrum ... transtulerat Fortuna. QVINT. decl. 364 p. 396 suspicionem iudicum a nobis alio praevertere. VLP. dig. 15, 3, 3, 9 cum hac mente accepisset *servus rem*, postea alio (*i. ad alium usum?*) vertit. LACT. inst. 1, 11, 62 haec ille quia ignoravit, alio traduxit historiam. *cum aliis verbis*: CIC. fin. 2, 29 appellet haec desideria naturae: cupiditatis nomen servet alio, ut eam ... tamquam capitis accuset. NEP. Them. 6, 3 hoc longe alio spectabat atque videri volebant. LIV. 1, 56, 12 alio ... spectare Pythicam vocem (44, 35, 10). SVET. Aug. 98 *v. infra l. 77.* LIV. 7, 18, 7 plebem nusquam alio natam quam ad serviendum. 42, 46, 4 *v. infra l. 76.* SEN. dial. 12, 18, 4 alio istas vires servet ..., nunc tota se in solacium tuum conferat. [*cf. loc. corrupt.* QVINT. inst. 8, 6, 64.]

3 *iuncturae*: alio ... alio *et sim.*: CATO or. frg. 1, 21 ad socios nostros ... dispertieram alio frumentum, alio legatos, alio litteras, alio praesidium usquequaque. CIC. off. 3, 89 alio res familiaris, alio ducit humanitas. CATVLL. 62, 15 nos alio mentes, alio divisimus aures. LVCR. 6, 986 penetrare alio sonitus alioque saporem ..., alio nidoris odores. SEN. epist. 74, 32 alio corpus inpellere, alio animum. MELA 3, 22 alio ventus, alio unda praecipitat. SEN. epist. 52, 1 quod nos alio tendentes alio trahit. SEN. dial. 10, 11, 2 nihil alio atque alio spargitur. QVINT. decl. 341 p. 346 alio me vocas, de alio quereris. alius alio *etc.*: CIC. div. 1, 76 sortes ... et cetera ... disturbavit et aliud alio dissupavit. off. 3, 80 ceteri ... alius alio, Marius ab subselliis in rostra recta. [nat. deor. 2, 137 aliae ⟨alio⟩ *ex coni. Heindorfi.*] SALL. Catil. 2, 3 neque aliud alio ferri neque mutari ac misceri omnia. 27, 1. Iug. 12, 2 reguli ... in loca propinqua thesauris alius alio concessere. 50, 5 neque in unum sese recipiebant, sed alius alio quam maxume divorsi. LIV. 2, 54, 9 dilapsi passim alii alio. 7, 39, 2 dimitterentur. 24, 28, 1. 4. 37, 33, 4 SEN. epist. 95, 19. 108, 20 HYG. fab. 68 p. 75, 14. SEN. dial. 10, 16, 4 aliunde ... alio transfugiunt et consistere in una cupiditate non possunt. 11, 6, 7 perpetua ... agitatio et aliunde alio commigratio. 11, 6, 8 nat. 3, 11, 2 epist. 64, 2. 69, 1. 88, 34. 123, 8 alio aliunde. MELA 3, 97 *v. p. 1589, 62.* alio ... atque: PLAVT. Mil. 1130 numquid videtur demutare ⟨alio atque uti⟩ (aut utique *codd.*) dixi esse ... moechum. NEP. Them. 6, 3 *v. supra l. 41.* alio ... quam: *c. negatione*: LIV. 4, 54, 7 liberos ..., qui ... nusquam alio quam ad sacrificandum pro populo relinquantur. 29, 17, 8 nusquam alio quam ad vos querellas detulimus. 30, 38, 3 ne ... alio usquam quam Romam mitterent legatos. 33, 49, 2 nec alio ... quam ad Antiochum ... profectum. 42, 46, 4 si nullus alio sit quam ad Romanos respectus. PLIN. nat. 16, 206 lignum non alio ... quam ad radios ... utile. SVET. Aug. 98 non alio datam summam quam in emptionem. *sine neg.*: SEN. Thy. 437 alio ... quam quo nitor abductus feror. FRONTIN. aq. 109 aquam alio quam in ea praedia ... duci. PAVL. dig. 2, 7, 2 qui alio quam quo debuerat in ius vocabatur. LIV. 39, 36, 11 quo alio nisi ad nos ... confugerent?

2. aliō *i. q. alio loco, alibi, v. sub* alius. *Hey.*

1. Alio, -ōnis *cogn. vir. barb.* CORP. V 7730 (*Augustae Bagien-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

norum, periit) ⟨C.⟩ Valerio C. f. Pub. Secundo Alioni militi legione quarta. *Diehl.*

2. Alio *castellum Britanniae, cf. Hübner, PW. I 1493.* NOT. dign. occ. 40,53 tribunus cohortis tertiae Nerv⟨i⟩orum Alione. ITIN. Anton. Aug. p. 481,3 alone.

Aliōne *v.* Alone.

Alionius *nom. gent. fortasse corruptum.* CORP. II 799 (*in Lusitania, periit*) C. Alionius Severus. *Otto.*

aliŏquī(n) [*cf. c.* ceteroqui. alioqui *casus ablativus verborum* aliud quid *fuisse videtur, a quibusdam mutatus in* alioquin, *ut* atqui *in* atquin. *Th.*]. *vocabulum prosae orationis inde a* LIV. (7,19,2); *ap. poetas his tantum locis*: LVCR. 3,415 (*sed cf. p. 1593,7*) HOR. sat. 1,4,4. 1,6,66; *frequentatum praecipue a* SEN. phil. PLIN. nat. QVINT. PLIN. epist. ICTIS APVL., *inter auctores inferioris aevi, quoad ex schedis nostris res iudicari potest, ab* HIER. CAPER gramm. VII 96, 3 'atqui' caret n, similiter 'alioqui'. BEDA gramm. VII 240,25 quae in n desinunt, si a vel i ante eam habuerint, producuntur, ut ... 'alioquin'. GRAMM. suppl. 296,3 alioquin: paenultima producitur. Horatius (*sat. 1, 4, 4*). *de forma* alioquin *notandum, quod in scriptoribus Valeri Maximi et Vellei aetatem antecedentibus uno tantum loco codicum consensu nititur* (LIV. 7,19,2 alioquin mitis victoria fuit), *cum reliquis 31 locis* (LVCR. *1,* HOR. *2,* LIV. *7,* FEST. [cod. Farnes.] *6,* SEN. pater *15*) *aut nullius aut deteriorum codicum auctoritatem habeat. postea promiscuus fit formarum usus, quantum quidem ex adnotationibus schedarum nostrarum res dispici potest, rarescente a II p. Chr. saec. forma* alioqui, *quam praetulisse* PLIN. epist. *libris in hoc fere ubique congruentibus* (paneg. [codd. saec. XV] 53 *et* 70 alioquin nihil) *comprobari videtur. formam* alioquin ICTI *ubique* (DIG. cod. Flor. GAIVS palimps. Veron. FRG. Vatic. s. IV/V VLP. frg. PAVL. sent. COLL. Mos.) *exhibent, exceptis tribus locis*: IVLIAN. dig. 43,8,7 PAVL. dig. 33,9,5 pr. PAPIN. frg. Vatic. 225. *distinxisse inter utramque formam, ut* alioqui *ante consonantes solas admitteret, nemo nisi* PORPH. *videtur* (*sed* Hor. carm. 4,3,13 alioqui ut *codd. praeter P; quae verba del. Keller*). DON. gramm. IV 389,7 *inter coniunctiones causales*: ceterum alioquin praeterea (*cf.* GRAMM. suppl. p. 57,23. 169,10). CAPER gramm. VII 107,13 alioquin adfirmativum est. PRISC. gramm. III 100,16 *coniunctiones* collectivae vel rationales sunt: ergo igitur itaque ... quin alioquin immo *etc.* GRAMM. suppl. 168,12 *adverbia* eligendi, ut immo potius alioquin et cetera. GLOSS. εἰ δὲ μή (μή γε), ἔπειτα, si quo (?) minus (*sic* IV 14,23; sic ominus 481,54; *an* sic, omnino?), si non, nam si non, quod si non, quod sin, aliter, vero, potius, magis, ceterum, utrum (verum?), quomodo (alio modo?). alioqui *corrupta est codicum scriptura*: SEN. contr. 4 praef. 8 PLIN. nat. 7,118. 25,44 QVINT. inst. 5,6,4; *fort. et* COLVM. 5,6,23. *ex coniecturis dubiis legitur*: SEN. contr. 9,2,5 (*Burs.*) SEN. nat. 4,2,28 (L^2) APVL. apol. 97 (*vulg.*). *interdum vocabulum in* aliqui *et sim. corruptum invenitur, ut* SEN. contr. 2,6,5 (aliquit). 9,3,8 (aliqui) VAL. MAX. 8,9 ext. 1 (aliqua) SEN. benef. 2,18,3 (alii cui) *etc.* *Hand, Tursell. I 234—241.*

I *particula secernit* **rem ab re**: **1** *comparantur similia* (alioqui *fere i. q. alia quoque ratione, ceteris quoque rationibus, praeterea, insuper, nihilominus, omnino*): **a** *pertinet ad singulas notiones*: HOR. sat. 1,4,4 malus ac fur ... moechus ... aut sicarius aut alioqui famosus. SEN. contr. 10,5,17 deficientis et alioqui expiraturi morte usus est. VAL. MAX. 1,5,5 quo spectaculo (*sc. omine*) deorum providentia quod sequeretur oblatum ratus, alioquin etiam interpretandarum religionum peritissimus, ... inpetravit. 2,2,9 quo tam salubri facto vir alioquin (-qui in $L^1 A^1$) bellicis operibus excellens Maximus cognominatus est. 3,8 ext. 1 Dasium ... secum (*sc. amico Romanorum*) ... dissidentem et alioquin toto animo Hannibalis amicitiae vacantem. CELS. 8,4 p. 333 *post egressionem, qua Hippocratem errorem ingenue confitentem Celsus induxerat*: haec quidem alioqui memoria magni (*iunge*: alioqui magni. *aliter Hand l. l. 238,5*) professoris, ut interponeremus, effecit (*cf.* QVINT. inst. 4, 2,11). SEN. benef. 2,18,3 amicitiam alioqui (alii cui *codd.*) iucundam causa fecit et iustam. CVRT. 4,10,7 *multitudo* alioquin impotens ..., ubi vana religione capta est, melius vatibus quam ducibus suis paret. 5,13,12. PLIN. nat. 7,65 bituminum sequax alioquin ac lenta natura in lacu Iudaeae ... non quit sibi avelli. 8,25 pedes eorum (*elephantorum*) iaculantur *venatores* alioqui mollissimos. 8,103 est inter ea *animalia, quibus natura observationem caeli etc. dedit,* ... et volpes, animal alioqui sollertia dirum. *nota* 10,84 ~~HS~~ VI *lusciniam* candidam alioqui (*i. et candido colore pretiosam*) ... venisse. 18,38 bene colere *agros* necessarium est, optime damnosum praeterquam subole sua (*sc. quae ei pascenda est*) colono aut pascendis alioquin (*i. nihilominus*) colente. 31,73 totum ... stagnum in salem abit (*sc. exarescens*), modicum alioqui. QVINT. inst. 2,1,4 *grammatica* cum praeter rationem recte loquendi non parum alioqui copiosam omnium maximarum artium scientiam amplexa sit. 2,14,4. 2,15,9 *corpus* speciosissimum alioqui diducta nudaverat tunica. 6,2,22 magnis alioqui malis gravius esse id, quod passi sumus. 10, 3,13. 10,3,32. 12,10,17 Asiana gens tumidior alioqui atque iactantior vaniore etiam dicendi gloria inflata est. decl. 269 p. 100,18. 270 p. 108,23. 331 p. 306,6. FRONTIN. strat. 1,11,10 lucum ... densissimae opacitatis, vastum alioquin et Diti patri sacrum. TAC. hist. 3,32. ann. 4,37 Caesar validus alioqui spernendis honoribus ... huiuscemodi orationem coepit (*sc. qua 'sui cultum aspernabatur', cf. 4,38*). PLIN. epist. 3,9,31. FLOR. epit. 2,25,12 *aurum* alioquin gens omnium cupidissima eo studio ... anquirit, ut. APVL. met. 1,2. 12. 16 putris alioquin et vetus funis dirumpitur. 1,17. 18. 2,1 *bis.* 2,6. 7. 16. 3,5. 4,3 nisi ... sapienter alioquin ipse mihi tulissem auxilium. 4,9 *al. nota* 9,38 quo sermone alioquin exasperatus furiosus latro ... iuvenem ... invadit. 11,21 flor. 18 p. 88. PORPH. Hor. epist. 1,19,42 'nugis addere pondus' ... alioqui nugas peiores facere recitando. epod. 6,1 IVL. VAL. 2,29 p. 98,25. AMM. 14,10,4 militem ... exagitabat inopia ..., et alioqui ... asperum semper et saevum. 15,3,10 Marinus ..., et alioqui naturae ferventis, ... cultrum ... inpegit. **b** *pertinet ad plena enuntiata*: et alioqui: SEN. epist. 49,3 infinita est velocitas temporis ... omnia in idem profundum cadunt. et alioqui non possunt longa intervalla esse in ea re (*sc. vita*), quae tota brevis est. PLIN. nat. praef. 20 *historia, quam scripsi,* iam pridem peracta sancitur. et alioqui statutum erat heredi mandare. 2,246. 8,217 *leporem Alpinum* hibernis mensibus ... nivem credunt esse ...; et est alioqui animal intolerandi rigoris alumnum. 9,58. 10,14. 17,28. 108. 19,182 peculiaris medicina raphano betae *etc.*; quae et alioqui plurimum suavitati conferunt. 25,36. 33,52. QVINT. inst. 9,2,88 neque in totum filio parcit *pater* nec ... mutare palam potest ...; et alioqui figura in patrem plus facit. 11,2,34. *nota* decl. 324 p. 276 aequum est priorem esse rationem religionis ... (*sequitur parenthesis*) praeterea et alioqui iustius est sacrilegi bona pertinere ad templum ... quare? quoniam *eqs.* PLIN. epist. 2,9,1. 2,15,2. 3,9,19 *al.* paneg. 45 *al.* VENVL. dig. 45,1,137,4 PAPIN. dig. 29,1,36,3. 38,6,7 pr. AMM. 16, 12,29. *aliae structurae* (*similia sub 2 b, unde possis huc trahere hoc vel illud exemplum*): SEN. dial. 4,29,4 productus negabo, *quod tibi dixi*; alioqui (*i. praeterea, omnino*) nihil umquam tibi dicam. epist. 77,7. QVINT. inst. 4 praef. 6 non haec sola ratio ..., sed alioqui *eqs.* decl. 383 p. 429,10 removeas licet secures: si irasceris, morietur alioqui (*i. nihilominus*). *nota* 254 p. 44 si ... fictum detulit crimen (*accusator, cuius de exilio agitur*), satis alioqui (*sc. etiamsi non exul agitur*) daturus est poenarum. PLIN. epist. 2,11,22 de Regulo (*sc. deserente se*) questus est, ... est alioqui Regulo tam mobile ingenium, ut (8,11,1. 8,18,5 *al.*). 3,9,28 facit hoc Homerus ..., est alioqui perdecorum, a me tamen non ideo fiet. paneg. 53 (*sequitur* praeterea). POMPON. dig. 1,2,2,42. 7,1,69 VLP. dig. 43,24,7,3. GAIVS inst. 3,54 hactenus omnia iura ... tetigisse satis est. alioquin diligentior interpretatio propriis commentariis exposita est. VLP. dig. 15,3,5,2. PAVL. dig. 5,4,3 traditum est ...; alioquin tradidere *eqs.* TERT. idol. 15. bapt. 17 dandi *baptismi* ... habet ius summus sacerdos ...; dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi auctoritate ...; alioquin etiam laicis ius est. anim. 39. ITALA Matth. 19,6 (cod. d.) erunt duo in carne una, alioquin (ὥστε; VVLG. itaque) non sunt iam duo, sed una caro. AMM. 20,6,9. HIER. epist. 22,10 nunc non est propositum de ieiuniis disputare *eqs.* alioquin ... poteris tibi ipsa colligere. COLVM. 9,13,2 *tithymalo al.* illectae *apes* avide vescuntur ..., alioquin citra satietatem (*i. si minus avide vescuntur*) tali nocente cibo. PLIN. nat. 29,55 *Commagenum* fit ex adipe anserum — alioqui celeberrimi usus, sed (est *codd.*) ad hoc in Commagene. QVINT. inst. praef. 1 *libris* componendis ... paulo plus quam biennium tot alioquin negotiis districtus impendi. FLOR. epit. 1,7,14. CVRT. 4,2,4 non tenuit iram, cuius alioqui potens non erat. 7,2,36. PLIN. nat. praef. 12 *hi libelli* nec ingeni sunt capaces, quod alioqu⟨i⟩ in nobis perquam mediocre erat. QVINT. inst. 4,2,74 neque ... iureiurando opus fuisse, si alioqui hoc mentis habuissent. decl. 345 p. 362 excogitasti ... patrimonii ... tui, cum alioqui abundaret, compendium. PLIN. epist. 5,14,3 *al.* 10,3,1 omnibus advocationibus, quibus alioqui numquam eram promiscue functus, renuntiavi. AFRIC. dig. 47,2,62 (61),5 licet alioquin aequum videatur ..., multo tamen aequius esse *eqs.* (*cf.* 19,1,30,1). SCAEV. dig. 44,7,61 pr. si alioquin obligatus non esset, non propter hoc ... obligatum esse. VLP. dig. 44,4,4,34 si se abstinuerit ..., succurrendum ei erit, ut alioquin succurritur. APVL. met. 3,16 alioquin ... maleficae disciplinae perinfames sumus. PORPH. Hor. epod. 2,39 quod si et uxorem habeat, quae alioqui pudica est. **c** *huc maxime faciunt iuncturae* cum (et) alioqui ... tum (et) *vel similes*: LIV. 27,27,11 mors Marcelli cum alioqui miserabilis fuit tum quod. *nota structuram* 43,19,3 reducit ad ... oppidum et alioqui opportune situm, et transitus ea est in Labeates. FEST. p. 161,5 *pecudis* aut occisae alioqui aut immolatae. 213,4 et natatum et exercitationis alioqui causa veniebat. 294,21 scurrae ... a sequendo ..., quod et tenuioris fortunae homines et ceteri alioqui, qui (qui alioqui?) honoris gratia prosequerentur quempiam, ... sequi sint soliti. CELS. 4,27 p. 153 si diutius aut (aut diutius?) iacet aut alioquin iacere consuevit. COLVM. 3,18,6 SCRIB. LARG. 121 QVINT. inst. 11,1,73 *v. p. 1593, 37.* 11,1,75 qui (*iudex*) aut erit inimicus alioqui aut propter aliquod commodum a causa aversus. 12,1,43 et alioqui malum civem et sibi (*Fabricio*) inimicum. 12,10,63. decl. 260 p. 61 vel

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

propter sexum ... vel propter aliquam alioqui vitae ... deformitatem. APVL. met. 4, 12. SCRIB. LARG. 170 ⟨qui⟩ arquati sunt et quibus alioquin urinam movere studemus. 206. POMPON. dig. 24, 3, 18, 1 si dolo mariti res dotalis interisset et alioquin solvendo non esset.

2 *opponuntur contraria vel certe disparilia* (*diversa ratione, ceterum, at, e contrario; interdum subest significatio temporis vel loci: de quibus v. sub 3*): a *accedit singulis notionibus*: LVCR. 3, 415 si tantula pars oculi (*sc. pupula, vers. 408*) ... peresa est, occidit extemplo lumen ..., incolumis quamvis alioqui splendidus orbis (*versum deletum a Lachmanno tuetur Heinze comm. p. 113*). HOR. sat. 1, 6, 66 vitiis mediocribus ac mea paucis mendosa est natura, alioqui recta. SEN. contr. 2 praef. 4 ego ... eius alioqui processus avidus ... te ... retineo. VELL. 2, 2, 2 vir alioqui vita innocentissimus ... *Scaev. Calp.* consulibus ... descivit a bonis. 2, 7, 3. 2, 33, 1 alioqui per omnia laudabilis ... pecuniae pellebatur cupidine. 2, 33, 4. VAL. MAX. 1, 6, 12. 2, 3, 1 alioqui magnificus, sed ... non ... propitius. 4, 1 ext. 5 gravem ... aemulum, sed alioqui probum ... virum. 7, 5, 1 ut, cum alioqui vir egregius haberetur, repulsa ... abiret notatus. 8, 1 damn. 1. 8, 9 ext. 1. 9, 6 ext. 2. SEN. dial. 1, 2, 2 alioqui quietus placidusque *vir fortis* contra incurrentia attollitur. 3, 13, 4 ira ebrietas *eqs.* ... segnem alioqui animum ... adlevant. CVRT. 7, 4, 8. 8, 2, 2. SCRIB. LARG. praef. p. 1, 9 *medicos* humiles quidem et alioquin ignotos, usu vero peritiores. MELA 2, 81. 2, 126 quibus ... aures ... nudis alioquin pro veste sint (PLIN. nat. 4, 95). PLIN. nat. 2, 60 *Martis stella* stationalis senis mensibus conmoratur in signis, alioqui bimestris. 8, 12. 8, 77 catoblepas *fera* modica alioqui ..., caput tantum praegrave aegre ferens. 8, 100. 116. 122. 129. 9, 86 alioqui brutum ... animal ... in re quodammodo familiari callet. 10, 26 nullum facit nidum alioqui trepidum animal. 10, 108. 198. 11, 280 quaedam *animalia*, innocua alioqui, venenatis pasta noxia fiunt. 14, 69. 15, 15. 18, 303. 22, 62. 26, 99 prodigiosa sunt, quae ... tradit Theophrastus, auctor alioqui gravis. 28, 108. 35, 28. 64 *Zeuxis* grandior in capitibus ..., alioqui tantus diligentia, ut. 35, 84. 86. 36, 49 *Lucullus marmor* Romam invexit, atrum alioqui, cum cetera maculis aut coloribus commendentur. 37, 149. 167. QVINT. inst. 3, 11, 22 vir alioqui ... admirandus, tantum diligentiae nimium sollicitae. 6, 1, 49. 8, 1, 2. 9, 3, 74 *al.* 11, 1, 73 cum hominum aut alioqui turpium aut nobis invisorum quaedam facta laudanda sunt. decl. 247 p. 14, 3. 249 p. 23, 24 bonum alioqui ... civem adulterum fecisti. 258 p. 53, 31 *al.* PLIN. epist. 3, 11, 9. SVET. Tib. 71 quamquam alioqui ..., non tamen. Vit. 2. APVL. met. 5, 22 Psyche ... alioquin infirma fati tamen saevitia subministrante ... roboratur. 9, 14. 9, 24. 11, 25 quidem, sed ... alioquin. PORPH. Hor. carm. 1, 18, 12. 1, 31, 1 non 'a se' ..., sed ... alioqui dedicatus est (epod. 16, 35). 3, 3, 14 alioqui ..., non utique etiam. 4, 3, 13. 4, 1, 35 MART. CAP. 8, 807. LIV. 35, 21, 6 saxum ingens sive imbribus seu motu terrae leniore quam ut alioqui sentiretur labefactatum. AFRIC. dig. 30, 108, 12 dolum malum dumtaxat ..., alioquin etiam culpam. CELS. dig. 28, 5, 60 (59) pr. *nota structuram*: LIV. 30, 29, 10 tumulum ... tutum commodumque alioqui, nisi quod longinquae aquationis erat. b *accedit totis enuntiatis*: alioquin *adiungit sententiam primariam* (*cf. 1 b, quo possis nonnulla trahere, quae hic posita sunt*): LIV. 7, 19, 2 triumphatum de Tiburtibus; alioquin mitis victoria fuit. 8, 9, 1 caput iocineris a familiari parte caesum ..., alioqui acceptam dis hostiam esse. 10, 35, 7. 37, 46, 6 (*opp.* tantum). CELS. 5, 26, 25 ex profluvio sanguinis intermorientes ... vino reficiendi sunt; quod alioqui inimicissimum vulneri est. 5, 26, 24. 5, 26, 36. SEN. epist. 97, 12 laetatur ille adulterio ... ille circumscriptione ...; id prava consuetudine evenit. alioquin, ut scias subesse animis ... boni sensum ...: omnes peccata dissimulant. 110, 19. 117, 23 MELA 2, 78. PETRON. 47 multis iam diebus venter mihi non respondit .... alioquin circa stomachum mihi sonat, putes taurum. *sim.* 64. PLIN. nat. 10, 116 est *carduelis*, quae boum mugitus imitetur, in Arelatensi agro taurus appellata; alioquin parva est. 14, 64 consensisse medicos, ut nobilitatem Surrentino *vino* darent; alioqui esse generosum acetum. 17, 14. 234. 18, 49 seruntur ... Italiae dumtaxat ritu. alioquin in Graecia et in Asia *eqs.* 19, 161. 21, 69 22, 91. 25, 94. 34, 68. QVINT. inst. 1, 1, 17 videntur non tam discentibus (*i. infantibus*) in hac parte quam docentibus pepercisse. quid melius alioqui facient *infantes*, ex quo loqui poterunt? 1, 3, 2 probus quoque in primis erit ille vere ingeniosus; alioqui non peius duxerim tardi esse ingenii quam mali. 1, 5, 65. 4, 5, 3. 5, 7, 7. 5, 9, 9. 5, 10, 22. decl. 254 p. 41, 24. 271 p. 113, 10. 336 p. 324, 14. 349 p. 373, 21 *al.* TAC. hist. 2, 27 id damnum Vitellianos ... ad modestiam composuit ...; Fabii quoque Valentis copiae ... aequalius duci parebant. gravis alioquin seditio exarserat *apud cohortes Batavorum*. ann. 4, 11 quia Seianus facinorum omnium repertor habebatur, ex nimia caritate in eum Caesaris ... quamvis fabulosa ... credebantur ...; ordo alioqui sceleris per Apicatam ... proditus (*sim.* 14, 61). PLIN. epist. 4, 14, 5 FLOR. epit. 1, 33, 4. *nota* FRONTO p. 95, 14 N. ei ... ego rei ... repuerascere opto. nam quod ad ceteras res alioqui attinet, sat vitae est. CELS. dig. 6, 1, 49 pr. 'solum' partem esse aedium existimo, nec alioquin (*i. sed non*) subiacere, uti mare navibus. PAPIN. dig. 32, 91 pr. PAVL. dig. 34, 2, 32, 1 quod testator auri numero habuisset, legatum deberi ...: alioquin aurata ... vasa alterius materiae auri numero non habenda. 41, 2, 32, 2. GAIVS inst. 3, 34 interdicti quae sit utilitas, suo loco proponemus. alioquin remota quoque bonorum possessione ad eos hereditas pertinet. TERT. orat. 3 hoc quantum ad gloriam dei. alioquin, quantum ad nostram petitionem *eqs.* bapt. 13 tingui ... solum ei (*Paulo*) deerat. alioquin satis didicerat *eqs.* anim. 8 p. 308. 14. 57 licuit animam Samuelis effingere *eqs.* absit alioquin, ut ... credamus. PORPH. Hor. carm. 1, 20, 1 vile *Sabinum* pro non vetusto videtur dicere. alioquin Sabinum vinum si vetustum sit, non est vile (carm. 2, 9, 17 epod. 17, 28 sat. 1, 6, 69). SOL. 20, 7 ita capitur *fera*: alioquin difficile est eam mancipari. LACT. inst. 4, 24, 7. 5, 19, 8. AMM. 21, 13, 2 si ... nullum, qui resisteret, invenisset, absque difficultate penetrarat Euphratem: alioqui ... timebat *eqs.* *talia saepe ap.* HIER. (*cf. Paucker, Rhein. Mus. 37, 1882, 556*): epist. 22, 8 *apostolus* modicum *vini* praecepit esse sumendum medici ... consilio *eqs.* alioquin se dixisse meminerit: vinum, in quo est luxuria. 21, 13. 22, 24. 52, 9. 10. 59, 1 *et passim. nota* epist. 130, 7 mihi propositum est ... laudare ...; alioquin ...; denique in reliquis partibus. in Is. 3, 4 p. 53 in Ezech. 6, 4 p. 57. 8, 19 p. 74 *al. nota* 29, 3 p. 342 (= 32, 1 p. 378) in his dumtaxat ..., alioquin, ubi. in Ioel 1, 4 p. 171. 3, 18 p. 215 in Am. 1, 1 p. 222 in Abd. 1 p. 364 in Ion. 3, 1. 2 p. 415 *al.* sit. et nom. p. 144, 10 adv. Iovin. 1, 34 p. 291. *nota* quaest. hebr. in gen. 21, 15 p. 32, 16 alioquin et (*cf.* c. Ioh. 37). VVLG. Iob 2, 5 cuncta, quae habet homo, dabit pro anima sua: alioquin (LXX: οὐ μὴν δὲ ἀλλά) mitte manum tuam et tange os eius. AVG. civ. 17, 7 p. 222 COD. Theod. 9, 1, 3 *a. 322* MARCELL. chron. II p. 102, 526 BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 50, 18. *sim.* 1, 3 p. 59, 26 *et saepius.*
hoc maxime sensu habes iuncturam cum alioqui *et sim.*: FEST. p. 210, 10 'Pisatilem' appellat Naevius Pantaleontem ..., cum alioqui inde profecti nunc 'Pisani' dicantur. VAL. MAX. 7, 5, 1 *v. p. 1593, 18.* SEN. dial. 10, 13, 6 *v. infra l. 62.* PLIN. nat. 8, 28 *elephanti* gaudent amnibus maxime ..., cum alioquin nare ... non possint. 10, 198. 19, 159 *v. infra l. 65.* 31, 59. FRONTIN. aq. 73 erogantur ... quinariarum quattuor milia ..., cum alioquin in eisdem commentariis inveniatur conceptio ... trium milium. QVINT. decl. 318 p. 250, 4. PLIN. epist. 2, 12, 2 sententia tamquam mitior vicit, cum sit alioqui durior (2, 19, 6. 9, 35, 1 *al.*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 190, 1 (= AVDAX gramm. VII 342, 1). SCAVR. gramm. VII 11, 4 AFRIC. dig. 47, 2, 62, 7. GAIVS inst. 2, 110 permissum est iis (*militibus*) et peregrinos et Latinos instituere heredes ..., cum alioquin peregrini ... prohibeantur. 2, 146. 4, 29 dig. 44, 7, 4 *al.* POMPON. dig. 26, 7, 61 quare cunctatus es ...? cum alioqui elegantius dicere poterit ... esse. VLP. dig. 2, 4, 8, 1 *al.* APVL. met. 7, 23. 9, 36. Socr. 4 p. 128 PORPH. Hor. epod. 16, 34 ut ... levis fiat, cum alioquin saetosus sit (sat. 1, 6, 44). MACR. sat. 2, 5, 2. *in enuntiatis relativis, sructuris participialibus etc.*: SEN. contr. 9, 5, 11 Gallio ... hoc colore, qui videri potest alioqui thema evertere, paratius usus est. PLIN. nat. 11, 67 *apes* contrahunt mortis sibi causas ... avide vorantes, cetero praeparcae et quae alioqui ... edaces ... proturbent. QVINT. inst. 2, 4, 12 remedia, quae alioqui natura sunt aspera, molli manu leniantur. FRONTIN. strat. 1, 8, 7. PLIN. nat. 11, 239 barbaras gentes ... spernere ... casei dotem, densantes id (*lac*) alioqui in acorem iucundum. 33, 17 gratiam plebei adeptus est, libertino patre alioqui genitus. QVINT. inst. 3, 6, 53 *μετάστασις nomen* novum ... in statu *causae*, alioqui ab Hermagora inter species iuridiciales usitatum. 12, 10, 10. PLIN. epist. 3, 14, 1 rem atrocem ... Larcius ... a servis suis passus est, superbus alioqui dominus et saevus.

3 *opponuntur tempora temporibus, loca locis* (*aliis vel reliquis temporibus, olim, alias, alibi; cf. sub 2; opp.* nunc, tum, hodie, hic *etc.*): FEST. p. 352, 31 torrens ... significat ... fluvium subitis imbribus concitatum, qui alioqui siccitatibus exarescit. VELL. 2, 2, 2 *v. p. 1593, 14.* VAL. MAX. 6, 5, 7 vir alioquin insolens, hoc imperio iustissimus. SEN. dial. 10, 13, 6 Sulla ... leones solutos dedit, cum alioquin alligati darentur. CELS. 5, 28, 17 *squamulis* demtis nonnumquam profluit sanguis. alioquin vero umor eius albidus est. SCRIB. LARG. 114 *v. p. 1595, 39.* PLIN. nat. 7, 65 *v. p. 1591, 67.* 19, 159 mentae nomen suavitas odoris apud Graecos mutavit, cum alioqui mintha vocaretur, ... nunc autem coepit dici ἡδύοσμον. QVINT. inst. 6 praef. 15 *fortuna*, si quid mediocrium alioqui in nostro ingenio virium fuit, ... debilitavit. decl. 260 p. 63 patrimonium consumis et alioqui splendidas opes cotidie effundis. TAC. ann. 3, 8 cum incallidus alioqui et facilis iuventa senilibus tum artibus uteretur (13, 20 *item opp.* tunc). PLIN. epist. 2, 14, 12 quod alioqui perire incipiebat, cum perisse Afro videretur, nunc vero ... eversum est. AVR. Fronto p. 29, 2 N. homo alioqui pituitosus, hodie tamen multo mucculentior. VLP. dig. 39, 2, 24, 5 quod erat alioquin firmum, vi fluminis lapsum sit, an. *cf.* 39, 3, 1, 21. 43, 12, 1, 2 si ... aliqua aestate exaruerit, quod alioqui perenne fluebat. GELL. 6, 3, 34 argumentis ... non viri eius, qui alioqui fuit (*Cato*), sed vafris. 13, 25, 9 num ornat, ut alioqui solet, orationem? 15, 30, 5 nec scriptum in his *libris* inveni nec usquam alioqui Probum scripsisse credo. APVL. met. 3, 19 cum semper alioquin spretorem matronalium amplexuum sic tuis istis micantibus oculis ... mancipatum teneas. 4, 1 insolitum alioquin. 8, 5 alioquin ... tum etiam. PORPH. Hor. carm. 1, 7, 3 cur nunc (non *codd.*) oderit campum qui alioquin patiens pulveris ... sit aut fuerit. 1, 29, 10

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MACR. sat. 2, 8, 6. PLIN. nat. 8, 91 in suo tantum amne regnantes, alioquin inpares viribus. *cf.* 10, 77. 11, 90 *scorpii* in Scythia interemunt ... sues, alioquin vivaciores contra venena talia. *cf.* 29, 55. VLP. coll. Mos. 11, 7, 1 non ubique, sed ubi ...; alioquin et. PAVL. dig. 19, 1, 42 nec enim hic quod amplius in modo invenitur, quam alioquin dictum est, ad compendium venditoris ... pertinet.

interdum de aliis locis scriptorum: FEST. p. 274, 1 ratus significat putavi, sed alioqui pro firmo, certo ponitur ratus. PLIN. nat. 14, 33 Graecinus, qui alioqui (*i. in ceteris partibus operis*) ... Celsum transcripsit, arbitratur *eqs.* QVINT. inst. 2, 14, 4 ne pugnemus ..., cum praesertim plurimis alioqui Graecis sit utendum. PORPH. Hor. carm. 2, 4, 2 insolentem hic superbum ... accipe; alioquin insolens crudelis dicitur. *sim.* AFRIC. dig. 40, 4, 22 quod alioquin (*i. aliis in causis?*) placeat, ita accipiendum, ut (*sim.* VLP. dig. 14, 4, 1 pr. *al.*).

II *particula secludit* **condicionem a condicione,** *antecedentem negando* (*i. sublata vel mutata condicione; si minus; quod si non*): **1** *condicionem mutatam* alioqui *simpliciter sine additamentis significat* (*subiungitur tam indicativus [potentialis] quam irrealis, prout quisque illam, cui* alioqui *opponitur, condicionem aut mutabilem aut non mutabilem existimat*): SEN. contr. 1 praef. 11 bellorum civilium furor ... intra coloniam meam me continuit: alioqui ... potui ... illud ... ingenium (*sc. Ciceronem*) ... cognoscere. 1, 8, 4 quidquid aut praemii aut honoris nomine datur, in utramque partem licet: alioqui desinit praemium esse. 2, 6, 5 exc. 4, 5. contr. 9, 1, 6 ut innocentia eius, quae alioqui latere potuerat, ipsa damnatione ostenderetur. 9, 3, 8 non ... hanc emptionem rescindes; ali⟨o⟩qui in infinitum calumnia excedet. 10, 3, 10 perit ... propter desiderium viri; alioqui unius verbi amaritudinem morte pensasset? 10, 5, 15. 19. SEN. dial. 2, 19, 2 nec his (*iniuriis*) dolendum nec illis (*honoribus*) gaudendum: alioqui multa ... omittemus. 3, 14, 2. 12, 18, 5 non videntur ... in eiusmodi casum incidisse, alioquin excussisset illis fortuna superbam sapientiam. benef. 1, 2, 3. 2, 10, 3. 2, 12, 1 vir consularis ... margaritas *in pede C. Caesaris* osculatus est, [et] alioquin nullam partem in corpore eius electurus, quam purius oscularetur. 2, 31, 4. 3, 19, 1. 4, 13, 3. 4, 14, 3 *al.* *nota* 4, 35, 2 tunc fidem fallam ... si, cum eadem omnia sint, quae erant promittente me, non praestitero promissum; alioquin, quidquid mutatur, ... me fide liberat. *cf.* nat. 1, 5, 6. 1, 15, 7 *al.* epist. 5, 3. 11, 6. 19, 11 *al.* COLVM. arb. 6, 1. 17, 4. SCRIB. LARG. 102. 114 quo *pastillo* ... tunc (*cum aegri sordida deiciunt*) tantummodo uti oportet, alioqui nocet. 130. PETRON. 10 ne quaestibus tuis obstem, aliud aliquid promittam; alioqui mille causae quotidie nos collident. 58. 75. 78. 94. *nota ellipsin* PLIN. nat. 8, 206 suem oculo amisso ... cito exstingui; alioqui vita ad XV annos. 9, 128. 157. 10, 109. 13, 17 murra ... unguentum facit ..., stacte dumtaxat, alioqui nimiam amaritudinem adfert. 13, 104. 14, 32. 15, 54. 16, 185. 17, 46. 61. 233 *al.* QVINT. inst. 2, 9, 3 ut illorum officium est docere, sic horum praebere se dociles: alioqui neutrum sine altero sufficit. 2, 10, 7. 2, 13, 7. 2, 17, 31. 33 nec, si pugnent ..., idcirco ars ... non erit (*sc. oratoris*): alioqui nec armorum. 3, 3, 13 *al.* *nota* 4, 2, 46 non inornata debet esse brevitas, alioqui sit indocta. 4, 3, 6 *al. saepe.* decl. 250 p. 27, 6. 260 p. 66, 6. 270 p. 103, 25. alioqui ista ratione et. 273 p. 119, 26. PLIN. epist. 1, 20, 2 *brevitatem* custodiendam esse ..., si causa permittat: alioqui praevaricatio est transire dicenda. 3, 14, 6. 5, 13, 2 ne desiderio ... repugnaret, alioqui maiorem invidiam ... passurum. 6, 14, 1 *al.* 8, 14, 24. EDICT. imp. Traian. dig. 29, 1, 24 interest ... eiusmodi exemplum non admitti: alioquin non difficulter ... testes existerent. CALP. decl. 2. AVR. Fronto p. 27, 11 N. neque hoc fit facundia ...: alioqui non modo mater ..., sed omnes ... tibi cesserint (p. 71, 13). IAVOL. dig. 28, 4, 32 pr. 44, 3, 4 intueri debemus, an ...: alioquin erit iniquissimum *eqs.* NERAT. dig. 1, 3, 21 *al.* CELS. dig. 12, 1, 42 pr. *al.* IVLIAN. dig. 5, 1, 75. 43, 8, 7 *al.* POMPON. dig. 15, 1, 4, 2 *al.* *nota* AFRIC. dig. 37, 4, 14, 1 contra patris ... tabulas ... hunc admitti ..., ne alioquin (*i. quod alioqui futurum esset*) ab omnium bonis excluderetur (*cf.* MOD. dig. 19, 1, 39). GAIVS dig. 4, 4, 12 *al.* *nota* inst. 4, 52 (*v. sub* alias *p. 1521, 29*). MAECIAN. dig. 40, 5, 32, 1 MARCELL. dig. 40, 13, 2 *al.* SCAEV. dig. 31, 88, 11 *al.* PAPIN. dig. 23, 3, 69, 7 *al.* frg. Vat. 225. *nota* dig. 29, 5, 4 eos ... audiendos esse ..., si mulier, quam in utero nihil gestare constabat, ... hereditatem adire noluit: alioquin, praegnate ea defuncta, nullam iniuriae querellam intervenisse. CALL. dig. 42, 1, 32 *al.* TRYPH. dig. 32, 2, 67, 5 *al.* VLP. dig. 4, 3, 7, 9 *al.* PAVL. dig. 4, 2, 17 *al.* MARCIAN. dig. 1, 8, 6 pr. *al.* MACER dig. 49, 16, 13 pr. MOD. dig. 48, 9, 9 pr. GELL. 12, 5, 2 omisso itinere, quod alioquin maturandum erat ..., pergit *ad amicum.* HYG. mun. castr. 1. 16 TERT. orat. 16. *nota* anim. 8 aquilae ... ut natorum ... generositatem de pupillarum audacia iudicent; alioquin non educabunt, quem solis radius averterit. 38. PORPH. Hor. ars 179 neque ... decet hoc in ipsa scaena fieri; alioquin incipit actus verus fieri, non fabula (*sim.* 191). PS. CENS. frg. 14, 15 LACT. opif. 16, 5 PANEG. 9, 2 p. 194, 8. 12, 30 p. 298, 17 FORTVN. rhet. 3, 1 p. 121 FILASTR. 92, 7. DARES prol. *historiae* nihil adiciendum ... putavi, alioquin mea posset videri. 36 AMBR. Noe 16, 58 neque enim ventus poterat siccare diluvium. alioqui, cum mare cotidie ventis exagitetur, exinaniretur. HIER. epist. 54, 3. 61, 3 *al.* in Ezech. 1, 13 p. 15 melius est ... in divinis libris transferre ... quam auferre .... alioquin et multa alia ... hac licentia delebuntur. 18, 5 p. 207 in Mich. 2, 6 p. 454. VVLG. gen. 30, 1 da mihi liberos, alioquin moriar (LXX: εἰ δὲ μή). 42, 16 (*item* εἰ δὲ μή). *nota* 44, 26 si frater ... descenderit nobiscum, proficiscemur ...: alioquin (*nihil in graeco*), illo absente, non audemus videre faciem viri. lev. 10, 7 num. 4, 20 *al.* Matth. 6, 1 attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus ...: alioquin (εἰ δὲ μή γε) mercedem non habebitis. 9, 17 *al.* neque mittunt vinum novum in utres veteres: alioquin rumpuntur utres. Marc. 2, 21 (εἰ δὲ μή) *al.* Rom. 3, 6 num quid iniquus est deus ...? absit. alioquin quomodo iudicabit ... mundum? (ἐπεὶ πῶς κρινεῖ κτλ.). 11, 6 si ... gratia *reliquiae salvae factae sunt*, iam non ex operibus; alioquin (ἐπεὶ) gratia iam non est gratia (11, 22 *al.*). RVFIN. Adamant. 1, 16 *bis.* apol. 1, 8 AVG. civ. 1, 23 p. 38. 5, 12 p. 215 *al.* SVLP. SEV. Mart. 1, 9 MACR. sat. 3, 5, 9 MART. CAP. 5, 525. 8, 853 OROS. hist. 5, 7, 11 apol. 18, 1. 33, 3 CASSIAN. conl. 7, 21, 1. 13, 12, 2 *al.* BOETH. herm. sec 2, 5 p. 106, 9. 3, 9 p. 196, 6. CLAVD. MAM. anim. p. 53, 5. 54, 22. 146, 13 quid (*i. nihil*) ad beatitudinem spectat, ut de uno corporeo ad aliud ... quis ascendat? alioquin cedent aviculis homines. CORP. VI 10284, 7 monumentum ... ne quis a nomine nostro alienare audeat ...: alioquin sit facultas ... adeundi per querellam pontifices.

2 *mutata condicio explicatur addito enuntiato condicionali vel sim.* (si, cum, ubi): SEN. contr. 1, 1, 16 mens excidit, non animus mihi constitit ...: alioqui ego, si tunc meae mentis fuissem, expectassem, dum rogarer? 2, 6, 5 non ... concedit hoc filius: alioqui (aliquit *codd.*), inquit, quare, si coepisti sic emendare filium, cum emendaveras, non desinis? 7, 6, 13. *nota anacoluthon*: VAL. MAX. 9, 12 pr. nam et si eo (*temporis cursu*) bene uti velis, etiam parvum amplissimum efficies ...: alioquin quid attinet inerti mora gaudere, si magis exigis vitam quam adprobas? SEN. dial. 1, 6, 7 alioqui, ... si. 11, 10, 5 *cibos* pretiosos ... difficultas parandi facit. alioqui, si ad sanam illis mentem placeat reverti, quid opus est tot artibus? 3, 3, 6. benef. 1, 15, 6. clem. 1, 12, 6 relinquat ... securi aliquid metus ...; alioqui, ubi quiescenti paria metuuntur, incurrere in pericula iuvat. epist. 30, 11 alioqui ... nisi. 44, 5. 52, 14. 71, 14 ad ulteriora non prospicit mens hebes ...: alioqui fortius finem sui ... pateretur, si speraret *eqs.* 89, 17. PLIN. nat. 17, 10 sic (*i. frigoribus*) optime germinant *arbores*, alioqui, si blandiantur austri, defetiscentes. QVINT. inst. 3, 9, 9. 4, 2, 23. 5, 10, 12. 5, 14, 7. 8, 6, 67 alioqui, ubi. 10, 3, 16. 30. 11, 1, 74. 11, 3, 39. 12, 11, 28 decl. 249 p. 23, 14. 250 p. 26, 24 *al.* FRONTIN. aq. 34 alioqui, cum. TAC. ann. 2, 38. 11, 6. *ap. ICTOS*: SAB. Gell. 5, 19, 13 *non* permittendum esse, ut ... invadant; alioquin ..., si iuris ista antiquitas servetur, etiam . . potest AFRIC. dig. 9, 4, 28. 30, 108, 9 IVLIAN. dig. 37, 6, 3 pr. 38, 1, 23, 1 consentire debent: durum alioquin est ..., si ... non consentiant, compelli. 45, 1, 59 *v. sub* alias. GAIVS inst. 2, 123. 3, 140 *al.* CALL. dig. 50, 6, 6, 8 MEN. dig. 49, 16, 4, 8. VLP. dig. 44, 4, 4 pr. si ... unus *creditor* non mandasset ..., mandaturus alioquin, si non foret *eqs.* 4, 6, 26, 4. MARCELL. dig. 24, 1, 49 PAPIN. dig. 24, 3, 42, 2 *al.* PAVL. dig. 8, 2, 20, 2 *al.* MARCIAN. dig. 25, 7, 3 pr. APVL. Plat. 1, 18 alioqui ..., cum. TERT. idol. 2. 15 nat. 2, 3. ieiun. 3 *Adam* manducavit ... et periit, salvus alioquin, si ... ieiunare maluisset. anim. 48 LACT. inst. 1, 1, 5. HIL. in Matth. 5, 6. ZENO 1, 1, 1 dubium non est ... fidem posse sine lege. alioquin ... turba ... mortis imperio subiaceret, si legis periti tantum iustificari meruissent. 1, 9, 6 OPTAT. 7, 7 p. 181 FILASTR. 67, 4. 69, 3 SYMM. epist. 2, 13, 3. 7, 60, 2 HIER. epist. 48, 17 *al.* in Os. prol. p. 818^C in Ion. 3, 6 p. 419 VVLG. I reg. 25, 34 benedicta tu, quae prohibuisti me ..., ne ... ulciscerer me manu mea. alioquin (πλὴν ὅτι) — vivit dominus ..., qui ...: nisi cito venisses ..., non remansisset Nabal. II Macc. 5, 18 alioquin nisi contigisset (εἰ δὲ μὴ συνέβαινε). AVG. civ. 15, 7 p. 70 tunc ... dominabitur quisque peccato, si id sibi non defendendo praeposuerit ...; alioquin et illi serviet dominanti, si patrocinium adhibuerit accedendi. 16, 11 p. 144 *al.* OROS. hist. 4, 20, 7 apol. 13, 6 CASSIAN. conl. 12, 12, 1. 13, 12, 1. 17, 12, 4 *al.* SIDON. epist. 9, 7, 5. 9, 11, 4 BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 46, 27 sec. 3, 9 p. 245, 21 *al.*

synonyma: cetero (ceteroqui), ceterum (*cf.* ASPER Char. gramm. I 196, 18), praeterea, denique. *opposita*: tantum, dumtaxat, solum *al.*

aliŏrsum (aliovorsum, aliorsus, alioversus) [*ab* alio *et* vorsum vorsus versus. *Th.*]. aliovorsum: PLAVT. Aul. 287 (*cf.* PRISC. gramm. III 58, 2). alioversus: LACT. inst. 1, 17, 1. aliorsum *praeter auctores infra citatos habet* CATO *teste* Paul. Fest. p. 27, 10 [LIV. 30, 38, 3 *B*: aliosus quam, *sim. C; cum P legendum*: alio usquam]. GLOSS. altera(m) in parte(m), altera parte. alio more. [*francog.* ailleurs. *M.-L.*]

I *de loco* (*in alium locum, ad aliam personam*): PLAVT. Truc. 403 ancillas iubet ... aliam a⟨l⟩iorsum ire, ... quaerere puerum. SCAEV. dig. 33, 7, 20, 6 non quo a fundo eum (*Stichum*) aliorsum transferat (PAVL. dig. 32, 78 pr.). LABEO Gell. 6, 15, 1 qui iumentum aliorsum duxerat. GELL. 12, 1, 22 ubi infantis aliorsum dati facta ex oculis amolitiost. 16, 18, 3 speculum in loco certo positum ..., aliorsum translatum. APVL. met. 8, 16 lupi ... aliorsum grassantes nulli contra nos aditum tulerunt. CHALC. comm. 353 grana mittuntur seorsum motu et agitatione, paleae vero aliorsum ex iactatione. IVL. VICT. rhet. 3, 8 p. 381, 24 κατὰ μετάστασιν fit *antithesis*, cum factum,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

propter quod arguimur, aliorsum a nobis derivare conamur. *ibid. vers.* 27 incusationem ... aliorsum transferimus vel in personam vel in rem. AMM. 14, 10, 7 aliorsum intentis hostibus (19, 1, 8). 17, 13, 3 aliorsum migrare. 19, 1, 3 festinantem (*cf.* 25, 10, 3. 30, 1, 14. 31, 10, 18). 28, 2, 2 meatum *Nicri* ... aliorsum vertere. 31, 7, 6 aliorsum castra movissent. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 185 *materia* patientibus partibus derelictis aliorsum feratur, hoc est ad eas, quae non patiuntur. CLAVD. MAM. anim. 1, 18 p. 66, 1 si aliorsum mentem (*sic cod. A, al.*; aliorum sumentum *et sim. rell.; v. adnot. Engelbrecht*) oculum scilicet suum verterit. II *de mente, consilio, aliis relationibus*: PLAVT. Aul. 287 ego istuc (*sc.* 'me non divides') ... alio vorsum (*i. alio sensu*) dixeram, non istuc, quo[d] tu insimulas. TER. Eun. 82 vereor, ne illud gravius Phaedria tulerit neve aliorsum atque ego feci acceperit (*cf.* GLOSS. V 531, 5 aliter dicit. DON. in aliam partem, ut seorsum et retrorsum dicitur. SCHOL. Ter. in aliam partem, alio sensu, aliter). FLOR. epit. 2, 4, 5 aliorsum vota ceciderunt. GELL. 17, 1, 9 id aliorsum pertinet atque alio in loco dicetur. TERT. pudic. 8 praecipuum periculum interpretationum, ne aliorsum temperetur facilitas comparationum, quam quo parabolae ... materia mandavit. 9 si aliorsum parabolas transducere liceret, ad martyrium ... dirigeremus spem. anim. 2 p. 301, 23 *philosophi* vera quaeque ... aut aliunde commendant aut aliorsum subornant (*sc. quam nos Christiani*). 3 hi statum eius (*animae*) aliunde ducunt, hi exitum aliorsum abducunt. 19 ramos aliorsum destinatos. adv. Marc. 4, 34 p. 250, 6 Marcion aliorsum cogit (*i. concludit argumentis*). LACT. inst. 1, 17, 1 Stoici alioversus deos interpretantur. AMM. 21, 12, 10 summa coepti prudentis aliorsum evasit. 23, 5, 8 aliorsum prorupit eventus. 22, 10, 3 fidenter impetus suos aliorsum tendentes, ad quae (*sic G, qui unus hunc locum habet*; atque? *Petschenig. cf. II 1080, 31*) decebat, monitu ... frenarent. BOETH. cons. 5, 3, 13 si aliorsum, quam provisae sunt, detorqueri valent *voluntates hominum*. *ibid.* 54 si quid aliquis aliorsum atque sese habet res, existimet.

cf. altrorsus, altrovorsum. *Hey.*

?**alipena**. CELS. 5, 19 init.: *emplastra* constant ... ex medicamentis non pinguibus ideoque alipenae nominantur. *mendum subest, nam nihil est adi. ἀ-λίπαινος, potest fuisse ἀ-λίπαντος. veri similius autem peccatum esse in Celsi codice repetita syllaba no- et scripsisse Celsum idem quod Galenum ἀλιπῆ.* *V.*

1. ālipes, -edis *adi. et subst.* [*cf. c. gr.* πτερόπους. *Th.*]. PRISC. gramm. III 524, 15 'es' syllabā finita breviantur, ut ... alipes. *abl. adi.* alipedi: VAL. FL. 5, 611. *gen. plur.* alipedum: VERG. Aen. 12, 484 OV. met. 2, 48 VAL. FL. 5, 183 STAT. Theb. 6, 558 AVIEN. orb. terr. 1245. *vocem alias poeticam in prosa* MART. CAP. 1, 29 *unus adhibuit.*

fere semper translate 'velox, celer', *raro proprie, ut de Mercurio, pedes alatus*: GLOSS. πτερόπους, ταχύπους; alipedes equi veloces, equos, et equi et volucres. *cf.* GLOSS. V 278, 23 cornipes sonipes alipes equus. *de variis animalibus, Mercurio*: LVCR. 6, 765 alipedes ... cervi (AVSON. 365, 5). OV. met. 4, 756 mactatur ... alipedi vitulus. 11, 312 alipedis de stirpe dei ... nascitur Autolycus (fast. 5, 100 sacra ... has docuit gentes alipedis ... dei). MART. CAP. 1, 29 fiunt ... volucres, qui currum Delium subvehebant, anheli flammis lucis alipedes. *fort.* APVL. Socr. p. 109 alipedem *loco non certae lectionis.* *de equis, equitibus, curru*: VERG. Aen. 7, 277 equos ... instratos ostro alipedes pictisque tapetis. 12, 484 alipedum ... equorum (OV. met. 2, 48 VAL. FL. 5, 183 STAT. Theb. 6, 558 AVIEN. orb. terr. 1245). VAL. FL. 5, 611 alipedi pulsantem corpora curru Euryalen (SIL. 7, 700). 6, 208 alipedem ... constitit excusso victor duce. SIL. 3, 292 alipedes turmae (15, 554). STAT. Theb. 3, 428 *Fama* flatu ... impulsa gementum alipedum. 4, 351 alipedum iuga comere. 5, 699 alipedum curru ... sublimis Adrastus. 6, 298 alipedum ... acies. 9, 206 Tydeos ... comes ... alipedem prona cervice tenebat (9, 580 alipedem *Parthenopaei* ... videbat. 11, 198). ANTH. 389, 23 *de Solis equis*: alipedum ... lora rigescunt. AVSON. 252, 8 Elysios ... ad alipedes. CLAVD. 22, 472 alipedum. carm. min. app. 4, 2 alipedis. MART. CAP. 2, 189 quattuor alipedes ... flectere habenis. SIDON. carm. 23, 375 rectorum alipedumque sudor. CORIPP. Ioh. 1, 516 alipedes ducunt praesepibus altis ornatos phaleris. 2, 282 alipedes ... pars altera colligit. 4, 307 alipedis celeris dextra contorsit habenas. 4, 866 sternuntur corpora ... virum alipedesque simul. 8, 478 colla retorquent alipedum. 8, 613 alipedis ... ilia.

2. alipes *v.* adeps *I 630, 12.* *Bannier.*

Aliphēra, -ae, *Ἀλίφηρα vel Ἀλίφειρα, opp. Arcadiae; cf. Hirschfeld, PW. I 1494.* CIC. Att. 6, 2, 3. LIV. 28, 8, 6 Alipheram. 32, 5, 5 Alipheran. **Alipheraeī**, -ōrum *quasi Ἀλιφηραῖοι.* PLIN. nat. 4, 22 (*ubi trad.* alitrei alithrei). *Diehl.*

Alipiānus, Alipion, Alipius *v.* Alypus.

alipila *v.* alipina.

ālipilārius, iī *m.* [*cf. c.* alipilus. *Th.*]. GLOSS. δρωπακιστής; *male* ioculator pilae II 565, 52; *v. Götz ad vocem et* alipilus.

ālipilus, -ī *m.* [*ab* ala *et* pilare. *Th.*]. GLOSS. δρωπακιστής. *servus in balneis alas vellens.* SEN. epist. 56, 2 alipilum ... tenuem et stridulam vocem ... exprimentem nec umquam tacentem, nisi dum vellit alas. CORP. VI 9141 M. Octavius Primigenius alipilus a Tritone.

?**alipina** (alipila?) δρῶπαξ GLOSS. II 517, 21.

?**ālipinno** πτερῷ GLOSS. II 425, 35. *Bannier.*

alīptēs, (-pta IMP. AVREL.), -ae *m.*, ἀλείπτης. SCHOL. Iuv. 3, 76 aliptes: unctor. CIC. epist. 1, 9, 15 vellem non solum salutis meae, quemadmodum medici, sed, ut aliptae, etiam virium et coloris rationem habere voluissent (*cf.* CAEL. AVR. *l. 18*) [CELS. 1, 1 *est in cod.* iatralipta]. IVV. 3, 76 geometres pictor aliptes ... omnia novit Graeculus esuriens. 6, 422 callidus et cristae digitos inpressit aliptes ac summum dominae femur exclamare coegit (*unde argute* GLOSS. V 652, 14 aliptes: hoc officium aliptum [*sic*] esse solet quod solent alapam in femur dare). EPIST. imp. Hadr. Vopisc. quatt. tyr. 8, 3 nemo Christianorum presbyter non mathematicus, non haruspex, non aliptes (-ptas *codd.*). IMP. AVR. Fronto p. 35, 9 N. meus me alipta faucibus urgebat. CAEL. AVR. chron. praef. 3 aliptarum officio. 1, 4, 97 perunctionem aliptarum praeceptis ordinatam. 1, 5, 169 aliptarum diligentia. 2, 13, 179 sub magisterio aliptae vel musici. 5, 11, 130 multi ... medicorum atque aliptarum. salut. praec. 6 medicorum ... est sanitatem corporis custodire, pulcritudinem autem aliptarum.

aliquā [*cf. c.* aliquis, aliqui. *Th.*] *adv.* PRISC. gramm. III 132, 6 adverbium *infinitum* ... aliqua (136, 26). SERV. ecl. 3, 15 aliqua: aliquatenus, aliqua ratione. *haec vis crebrior, illa minus loco Vergiliano apparet quam aliquot Ovidianis.* PLAVT. Epid. 100 aliquid aliqua reperiundumst. 152 extricabor aliqua. 331 aliquid aliqua aliquo modo alicunde ab aliqui aliqua spes est fore meliorem (mecum *codd.*) fortunam. Merc. 334 ne hic illam me animam adiecisse aliqua sentiat. Mil. 221 anteveni aliqua. Poen. 973 aliqua Fortuna fuerit adiutrix tibi. TER. Ad. 283 aliqua ad patrem hoc permanet. Phorm. 585 vereorque ne uxor aliqua hoc resciscat mea (746). LVCIL. sat. 593 evadat saltem aliquid aliqua quod conatus sum. CIC. Verr. 2, 67 cupere aliqua evolare si posset. VERG. ecl. 3, 15 aliqua nocuisses. OV. met. 15, 300 expirare aliqua cupiens. trist. 2, 213 aliqua caelestia pectora falli. 3, 75 aliqua mala nostra levate. Pont. 2, 7, 53 adiuvat in duris aliqua (-o *A*, -os *β vulg.*) praesentia rebus. 3, 4, 28 iuvissent aliqua ... opus. LIV. 10, 5, 10 si ... aut superare aliqua et evadere posset. 26, 27, 12 si qui evasissent aliqua. 38, 30, 7 ut aliqua liberum ad mare haberent aditum. SIL. 13, 224 crudoque aliqua se attollere facto. MELA 3, 90 eius orae notae sunt aliqua. 3, 96 fons est, quem Nili esse aliqua credibile est. FRONTO p. 24, 7 N. aliquid aliqua rimari (APVL. apol. 32 aliquid aliqua obesse). 59, 20 sin aliqua pervaserit *invidia*. CHIRON 417 si quod iumentum iocur aliqua doluerit. THEOD. PRISC. log. 25 *apoplecticos* aliqua (-o *ut vid. trad.*) sensum proprium continentes. *fortasse etiam* PLIN. nat. 7, 20 *legendum*: quorundam corpori partes adnascuntur aliqua (nasc. ad aliqua *trad.*) mirabiles.

Aliquaca *v.* Alica.

aliquam *adv. ab* aliquis *non extat nisi coniunctum cum* multus; *cf.* aliquamdiu. CIC. Verr. 5, 56 sunt vestrum aliquam multi qui L. Pisonem cognoverint. GELL. 3, 10, 17 aliquam multos *libros*. APVL. flor. 16 p. 61 aliquam multos dies. apol. 4 haec defensio aliquam multum a me remota est. 72 aliquam multis diebus. met. 1, 24 post aliquam (aliquantum *trad.*) multum temporis (11, 26). 5, 26 ⟨cum⟩ aliquam (*sic videtur habuisse F*[1]) multum viae ... pererrasset.

aliquamdiū [*ab* ali- *et* quamdiu. *Th.*]. *scriptum passim in codd.* aliquandiu, *ut iam in palimps.* FRONTO p. 88, 2 N., *fere semper in Memmiano* SVETONI, *cum tamen in aere sit* aliquamdiu *in edicto Claudi* CORP. V 5050, 8. GLOSS. ἐπὶ πολύ, ἐπὶ τοσοῦτον. CIC. Verr. 2, 139 ut aliquamdiu ... omnia potius responderet ... quam. Cluent. 25 aliquamdiu incolumem fuisse. ac. 1, 12 Aristum Athenis audivit aliquamdiu. rep. 2, 44 Lael. 70 Phil. 2, 68 Att. 2, 12, 3. CAES. Gall. 1, 40, 6 aliquamdiu ... postea. 5, 23, 5. civ. 2, 37, 1 (iamque). 3, 70, 1. HIRT. Gall. 8, 19, 3 aliquamdiu ... deinde (LIV. 1, 16, 3. 2, 10, 9. 2, 42, 8 inde. 3, 47, 6 dein. 9, 12, 6. 9, 32, 5 inde. 21, 46, 6 dein. 33, 7, 8. 39, 24, 4 PLIN. epist. 10, 70, 2). Gall. 8, 29, 1. BELL. Alex. 74, 4 aliquamdiu ... cum interim. BELL. Hisp. 13, 7 SALL. Iug. 74, 3 NEP. Con. 5, 3. Dion 3, 1 (eodemque tempore). Dat. 11, 3 LIV. 1, 33, 4. 3, 13, 10. 3, 32, 7 aliquamdiu ... postremo (25, 15, 4. 45, 6, 6). 3, 36, 7 aliquamdiu ... paulatim. 3, 70, 4. 6, 32, 7. 7, 33, 7 aliquamdiu ... tum (8, 10, 3). 7, 33, 13. 8, 27, 2. 8, 38, 10. 9, 39, 3. 6. 9, 43, 23. 10, 39, 6. 21, 55, 10. 23, 15, 3 aliquamdiu ... demum (PLIN. nat. 33, 34). LIV. 25, 36, 1. 25, 39, 18. 27, 42, 11. 29, 2, 15 aliquamdiu ... tandem (34, 28, 4. 11 SVET. Iul. 1 Nero 6). LIV. 31, 15, 10. 32, 35, 8. 33, 17, 12 aliquamdiu ... interim. 35, 29, 2. 37, 20, 9. 37, 24, 9. 37, 33, 6. 37, 52, 9. 38, 6, 6. 38, 7, 6. 38, 16, 3. 42, 18, 4. 42, 50, 1 (aliquam *trad.*). LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 27 fue⟨ru⟩nt optati liberi, quos aliqua⟨mdiu sors invi⟩derat. SEN. contr. 4 praef. 10 VELL. 2, 50, 3 VAL. MAX. 1, 5, 4. 1, 8, 4. 12. 2, 1, 7. 2, 6, 1. 4, 7, 2. 6, 5 ext. 3 aliquamdiu ... ad ultimum. 6, 9 ext. 5. 8, 1 abs. 3. 9, 2, 2. 9, 5 ext. 4. 9, 7 mil. Rom. 2 RVT. LVP. 1, 19. CELS. 1, 4 p. 22 *sq.* novissime. *ibid.* 3, 16 fin. 3, 27, 2. 6, 6, 37. EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 8 controversis pendentibus (pet- *aes*) aliquamdiu. SEN. epist. 90, 3 MELA 3, 44. 89. ASCON. Corn. p. 71 aliquamdiu ... sed postquam. PETRON. 64 PLIN. nat. 10, 30 QVINT. inst. 2, 3, 1. 12, 2, 6 FRONTIN. strat. 1, 4, 7 PLIN. epist. 3, 5, 7. SVET. Iul. 82 aliquamdiu iacuit, donec (Dom. 3). Aug. 27 Tib. 72 Cal. 42 Claud. 24 FLOR. epit. 2, 6, 18. 3, 21, 26. 4, 7, 10 FRONTO p. 88, 2 N. VLP. dig. 1, 6, 6. 39, 2, 15, 21 PAPIN. dig. 7, 1, 57.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AFRIC. dig. 46, 6, 10 aliquamdiu moram fecerit. TERT. idol. 3 nat. 1, 8 ieiun. 12 anim. 11. 51 apol. 26 PORPH. Hor. carm. 3, 3, 18 SOL. 1, 14 TREB. trig. tyr. 26, 3 HIL. in Matth. 31, 11 PS. LACT. mort. pers. 5, 4 AMBR. hex. 5, 10, 31. ITIN. Silv. 5, 9 aliquandiu, id est donec .... 16, 1 euntes aliquandiu per vallem Iordanis ..., quia ibi nobis iter erat aliquandiu, ad subito vidimus. 40, 1 AMM. 17, 11, 4. 21, 7, 2. 25, 4, 14. 25, 9, 4 (27, 7, 4 *om. V*) AVG. civ. 21, 5 SVLP. SEV. chron. 1, 41, 2. 2, 19, 2 Mart. 5, 1. 6, 5. 7, 3. 10, 3. 11, 3. 23, 2 epist. 3, 9 OROS. hist. 4, 8, 15. COD. Theod. gest. in. sen. *init.* *transfertur a tempore ad locum*: MELA 1, 74 specus ... terret ingredientes ..., deinde aliquamdiu perspicuus, mox ... ducit ausos penitus. 2, 79. 3, 8 frons illa aliquamdiu rectam ripam habet. 3, 42. 3, 97. *cf.* ITIN. Silv. 16, 1 *supra l. 6.*

aliquando [*ab* ali- *et* quando. *Th.*] *adv.* PRISC. gramm. III 67, 18 'alíquando' differentiae causa ab 'aliquánto' ... acuit antepaenultimam. 82, 22 'sálíquando, síquando, néquando' ... et infinita sunt et antepaenultimo acuto proferuntur, quomodo etiam ab 'inde' composita. *cf.* GRAMM. suppl. 177, 11. PRISC. gramm. III 89, 12 invenis ... in diversis vocibus unam significationem, ut 'quando, olim, dudum, aliquando'. AGROEC. gramm. VII 116, 24 'olim' et 'quondam' et 'aliquando' tria tempora tenent. PS. FRONTO diff. gramm. VII 532, 5 'aliquando' et 'nonnumquam' *significant* quod intermittere non patitur. COMM. Einsidl. gramm. suppl. 212, 9 'aliquando' de praeterito et futuro accipitur ... et est compositum ex 'alius' et 'quando'. GLOSS. ποτέ, ποτὲ τὸ χρονικόν, ἔσθ' ὅτε. *adverbium legitur apud* PLAVT. TER. *binis locis, apud* RHET. Her. *ter, saepissime a* CIC. *usurpatur, ter a* CAES., *18ies non saepius a* LIV., *postea maxime adamant* SENECAE PLIN. nat. QVINT., *in hexametris vel iambis rarissime conspicitur, scilicet* VERG. Aen. 8, 200 aliquando optantibus. 602 aliquando habuere. OV. am. 2, 19, 43 met. 2, 391 fast. 4, 39 Pont. 4, 9, 10 NVX 47. CARM. Suet. Aug. 70 (*iambi*) aliquándo ut vincat. PHAEDR. 3, 14, 12 áliquandó. 5, 9, 10 aliquándo obiectus. app. 13, 11 aliquándo. SEN. Herc. f. 328 áliquando invenit. 925 áliquando otium. Med. 190 aliquándo (Phoen. 96). Tro. 266 áliquando impotens. MART. 4, 61, 16 aliquándo. 5, 50, 8 atque aliquandŏ meus. 10, 46, 1. 2 aliquandŏ. 12, 49, 8 aliquándo. IVV. 3, 184 aliquandŏ (6, 360. 9, 28). COMM. instr. 2, 1, 14. [*sard. vet.* alicando, *hisp. vet.* alguandre. *M.-L.*] *exempla prosaria non dedi omnia, ne Ciceroniana quidem, post* CIC. *pauca. contra adsunt omnes quos viderim loci poetarum.*

notanda: legitur post si *similesve particulas*: TERT. Haut. 551 si quid ... aliquando. CIC. inv. 1, 75 si qui ... aliquando. 1, 86 si aliquando (*opp.* numquam). 2, 113 num aliquando. Verr. 5, 142 sin aliquando. de orat. 3, 80 sin aliquis ... aliquando. 3, 145 si est aliquando. Tusc. 2, 51 si modo aliquando. Att. 12, 3, 1 si ... aliquando adversus aliquem. epist. 9, 17, 1 si quid aliquando scio. QVINT. inst. 11, 3, 133 si aliquando concitate itur, numquam non frigide reditur. LACT. inst. 3, 19, 12 si aliquando (7, 10, 3. 4 PALLAD. 1, 17, 2 AVG. civ. 12, 18 p. 539, 23 *passim.*). *in sententia negativa*: CIC. Verr. 2, 72 se demonstrat incolumem esse non posse, si Philodamo vivere atque aliquando Romam venire licuisset. Cluent. 25 non aliquando ..., sed (Mil. 99). dom. 69 ne quis ... aliquando. *ibid.* ne quae ... aliquando. off. 1, 35 ne ... aliquando. ac. 2, 11 num ... ex ullo ... aliquando. rep. 2, 7 nec ... ulla res ... aliquando. Att. 2, 18, 2 spes ut nulla sit, aliquando ... fore. 7, 1, 3 nec ... aliquando. ad Q. fr. 1, 3, 3 an ego possum aut non cogitare aliquando de te aut umquam sine lacrimis cogitare? NEP. Alc. 5, 1 ne ... aliquando. SEN. clem. 2, 3, 1 ne forte ... aliquando. epist. 29, 3 sagittarius non aliquando ferire debet, sed aliquando deerrare. 33, 8 numquam ausos aliquando facere quod diu didicerant. 72, 8 vidisti aliquando ...? QVINT. inst. 8, 5, 32 timent ne aliquando cadant. VLP. dig. 37, 9, 1, 2 aequius ... est vel frustra nonnumquam impendia fieri quam denegari aliquando alimenta. PAVL. coll. Mos. 6, 3, 3 nec socrum, nec nurum ... nec novercam aliquando ... uxorem dicere licet. sent. 2, 21A, 7 ne aliquando. APVL. Socr. 12 p. 147 nec dolere umquam nec aliquando laetari. IREN. 2 praef. 2. 2, 1, 4 numquam aliquando consistere. 2, 13, 9. 2, 16, 3. 3, 6, 1. CYPR. epist. 4 COMM. instr. 2, 1, 14. ITIN. Silv. 3, 8 ut non me putarem aliquando altiores vidisse. LACT. inst. 3, 9, 3. 4, 16, 11. 5, 19, 7. 6, 18, 6 epit. 28, 10. ira 6, 1 nec susceptum est umquam nec aliquando defensum. 13, 7 ne ... aliquando. FILASTR. 154, 1. AMM. 15, 2, 4 nec laesus aliquando nec lacessitus. 15, 12, 3 *et passim.* HIER. epist. 16, 1. 125, 9. 130, 19 *et passim.* VVLG. III reg. 1, 6 nec corripuit eum pater suus aliquando (οὐδέποτε). AVG. civ. 13, 16 *fin.* ne aliquando. 17, 13 p. 235, 12 nulli aliquando populo concessa est tanta securitas. VICT. VIT. 2, 37. 3, 62. VEN. FORT. expos. orat. 10, 1, 19 nec aliquando. CORP. X 178 ne quis hoc aliquando audeat violare sepulcrum. *passim similiter.*

I *de tempore* ***futuro vel cogitato***: PRISC. gramm. III 82, 19 instantis temporis protulit similiter (*ac Vergilius* quondam) aliquando Cicero (*seq.* Catil. 1, 25. 2, 1). TER. Haut. 551 si quid huius simile forte aliquando evenerit. RHET. Her. 4, 34, 45 aliquando rei publicae rationes ... reviresc ent. CIC. inv. 2, 34 necesse est eum, qui velit peccare, aliquando primum delinquere. 2, 113 ecquid aliquando tale fecerit ..., num aliquando ipse ... negarit. 2, 174 ut ... quod sit in praesentia de honestate delibatum, virtute aliquando ... recuperetur. S. Rosc. 70 nihil esse tam sanctum, quod non aliquando violaret audacia. Verr. 1, 5 fortasse aliqua in re nos aliquando fefellisset. 1, 12 ut ea (*Sicilia*) ... vix ... per multos annos ... aliqua ex parte recreari aliquando posse videatur. 2, 44 quorum simile forsitan alius quoque aliquid aliquando fecerit. 4, 161. 223. 5, 49 neque enim ita se gessit ..., tamquam rationem aliquando esset redditurus. 5, 142 sin aliquando tacent omnes. Catil. 4, 20 si aliquando ... manus ista plus voluerit quam vestra dignitas. Mil. 69 erit, erit illud profecto tempus et illucescet aliquando ille dies. Planc. 35 dico aliquid aliquando ..., exit aliquando aliquid. Scaur. 41 at creditum est aliquando Sardis. et fortasse credetur aliquando, si. de orat. 1, 95 non despero fore aliquem aliquando, qui. 1, 123 id quod aliquando posset accidere, ne tum accideret timere. 1, 246 adhuc artem omnino non esse, sed aliquando, si ..., tum esse illam artem futuram. 2, 47 omnia, quae cadunt aliquando in oratorem. 2, 274. 3, 80 sin aliquis extiterit aliquando, qui. Brut. 209 cum autem difficile sit in longa oratione non aliquando aliquid ita dicere, ut. part. 37 paulo post aut aliquando futura. Att. 3, 24, 1 sperabam vos aliquid aliquando vidisse prudentius. epist. 6, 6, 9 nolet hoc temporis potius esse aliquando beneficium quam iam suum. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 6 quicquid aliquando futurum fuit ..., hoc omne iam convenit. SEN. contr. 7, 8, 7 an, si potest revocari aliquando optio, nunc debeat. PHAEDR. 3, 14, 12. *hic illic sic interrogatur*: SEN. dial. 3, 6, 1 non aliquando castigatio necessaria est? (3, 8, 7). nat. 2, 26, 8 epist. 40, 8. 56, 15.

de tempore ***praeterito***: CIC. Quinct. 37 doce ... aliquando mentionem fecisse. Verr. 2, 92 aliquando dixit. 2, 139 deinde aliquando coactus Chelidonem nominavit. 3, 75. 101. 4, 79 haec ... merces dabatur, ut aliquando ... abirent. 5, 46 fuisse aliquando apud Siculos peraeque ... cetera. 5, 76. 142 iniquum esse ... non id prius decernere quod aliquando voluissent quam quod tum cogerentur. Cael. 13 quis clarioribus viris quodam tempore iucundior? ... quis civis meliorum partium aliquando? Sest. 14 si qui fecerunt aliquid aliquando atque eidem nunc tacent (*item opp.* nunc Balb. 63 Mil. 63 ad Q. fr. 1, 1, 29). [Muren. 28 aliquamdiu *GM*, aliquando *E*]. Phil. 11, 10 et hic ... aliquando fuit meus. de orat. 2, 355 aliquando a se acta. Brut. 182 quos aliquando dicentis vidimus. orat. 160 aliquando, idque sero, ... concessi. ad Q. fr. 1, 2, 11. epist. 6, 6, 6. 6, 18, 1 qui aliquando praeconium fecissent, ... decuriones esse non licere. SALL. Iug. 14, 17. 110, 3 eguisse aliquando. NEP. Eum. 12, 3. VERG. Aen. 8, 602 qui primi finis aliquando habuere Latinos. OV. fast. 4, 39 felix aliquando nomen Iuli. LIV. 35, 16, 11 aliquando ..., post tot saecla. SEN. suas. 2, 17 aliquando iuvene me (iuvenire *trad.*). VAL. MAX. 9, 2, 1 cuius etsi postea hostis, quaestor tamen aliquando fuerat. PHAEDR. 5, 9, 10 app. 13, 11 SEN. Tro. 266. SEN. nat. 6, 25, 2 aliquando ..., deinde. PETRON. 107 aliquando amicissimis (113). QVINT. decl. 330 p. 299, 25 fuit ista spes aliquando et forsitan, si felicior essem, maneret adhuc. TERT. nat. 2, 3 ita quod aliquando non fuit ante initium et quandoque non erit post finem. pudic. 3 si ideo hodie concedetur moechiae venia, quia et aliquando concessa est. RVFIN. Adamant. 4, 5 erat aliquando, quando erat deus in rebus incompositis (HIER. hom. Orig. in Ierem. 12 p. 860). *saepe apud geographos talia*: MELA 1, 30 Cirta ..., quondam regum domus ..., Iol ad mare, aliquando ignobilis, nunc ... inlustris. 1, 55 Moeris, aliquando campus, nunc lacus. 1, 66. 2, 40 nunc Larissa, aliquando Iolcos. PETRON. 73. 116. PLIN. nat. 3, 97 *passim.*

opponendum vel oppositum est **numquam, raro**: RHET. Her. 2, 20, 33 nihil differt raro id fieri, dummodo aliquando fieri aut posse modo fieri intellegatur. 3, 8, 15. CIC. inv. 1, 75 si qui .. adsumptionem aliquando tolli posse putent. 1, 86 si aliquando peccavit, numquam corrigetur. Cluent. 83. Sull. 17 convertit se aliquando ad timorem, numquam ad sanitatem. Scaur. 22 dolorem ... fortasse aliquando, dedecus vero certe numquam attulerunt. de orat. 3, 113 sitne aliquando mentiri boni viri. orat. 7 quod ... non saepe atque haud scio an ⟨n⟩umquam, in aliqua autem parte eluceat aliquando. epist. 9, 11, 1 constantiam, si modo fuit aliquando in nobis. NEP. Eum. 1, 3 Macedones eum sibi aliquando anteponi indigne ferebant. NVX 47 habent frutices aliquando proxima nostri fragmina. PAVL. FEST. p. 368 tacitus etiam argutus, quia potest aliquando tacere. SEN. contr. 1 praef. 11 quod vulgo aliquando dici solet, sed in illo proprie debet. 9, 3, 1 aliquando ..., numquam. VAL. MAX. 7, 2 ext. 6 dixisse me ... aliquando paenituit, tacuisse numquam. CELS. 1 praef. rarius, sed aliquando. 2, 8 p. 49 *opp.* numquam (2, 10 p. 53). 3, 18 p. 102 raro, sed aliquando tamen (7, 18 p. 297). 8, 4 p. 334. SEN. dial. 1, 6, 2 *quater.* 4, 14, 1 *opp.* numquam. 5, 27, 4 utrum aliquando desines an numquam? IVV. 6, 360. 9, 28. *similia passim.*

opponendum vel oppositum est **semper, saepe** *sim.*: CIC. Verr. 2, 130 de quo (*iudicio*) non audire aliquando, sed videre cotidie possemus. Caecin. 14 magis opportuna opera nonnumquam, quam aliquando fideli. Cluent. 25 ut non aliquando condemnatum esse Oppianicum, sed aliquamdiu incolumem fuisse miremini. p. red. in sen. 34 si semper abessent ...; sin aliquando revocarentur. Pis. 80 quorum alter semper aeque mihi amicus fuit ac sibi, alter ... sibi aliquando amicior quam mihi. Planc. 93 si semper cum iis, quibuscum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliquando contendimus, depugnemus. Mil. 99 non male aliquando de me meriti, sed semper optime. Phil. 6, 2 fuit enim longo intervallo ita liber senatus, ut vos aliquando liberi essetis. de orat. 2, 326 aliquando id opus est; sed saepe obest. 2, 341 est utendum aliquando, nonnumquam etiam scribendum. div. 2, 121 quis est ... qui totum diem iaculans non aliquando conlineet? totas noctes somniamus ... et miramur aliquando id, quod somniarimus, evenire? *ibid.* nemo est quin saepe iactans Venerium iaciat aliquando, non numquam etiam iterum ac tertium. Q. CIC. pet. 48 satius est ... aliquos aliquando in foro tibi irasci quam omnes continuo domi. LIV. 39, 37, 5 cum sine muris per octingentos prope annos liberi, aliquando etiam principes Graeciae fuissetis. 45, 23, 8 *opp.* semper. VITR. 1, 16, 17 hi autem inveniuntur raro, ut aliquando fuerunt (*seq. nomina*). SEN. contr. 2, 5, 6 desinebatur torqueri aliquando, ut saepius posset. contr. exc. 3, 7 quem cotidie perdebam, aliquando extuli. VAL. MAX. 5, 3 ext. 2 saepe ... lapidibus petitus, aliquando ⟨foro⟩ eiectus. 7, 2 ext. 15 ut semper esse possent, aliquando non fuerunt. 8, 11 ext. 5 *opp.* saepenumero. CELS. 1 praef.: qui secundis aliquando frustra curatus est, contrariis saepe restituitur. 6, 2 p. 222 fere id in capillo fit, rarius in barba, aliquando etiam in supercilio. SEN. Herc. f. 328 *opp.* saepe. SEN. dial. 3, 11, 2 *opp.* saepius. FRONTO p. 21, 11 N. auribus serviendum, plane non ubique nec omni modo, attamen nonnumquam et aliquando (-tum *coni. Schopen*). HIL. in psalm. 139, 9 non semel neque aliquando, sed semper. *similia passim, saepe* aliquando et *ut* SEN. epist. 76, 30 semper premunt, aliquando et inlidunt. 78, 2 PLIN. nat. 2, 92. 5, 115. 8, 117 *saepius* (*eadem vi* et aliquando *ex. gr.* 27, 41). QVINT. inst. 6, 3, 1 frequenter avertit, et aliquando etiam reficit. 6, 4, 19 et vultu saepissime et aliquando etiam dicto ... deprehenditur.

adiungitur aliud adverbium indefinitum: CIC. div. 2, 6 ut eae (*res publicae*) tum a principibus tenerentur, tum a populis, aliquando a singulis. epist. 5, 8, 2 et te nonnumquam a me alienarunt et me aliquando inmutarunt tibi. VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 *splendida coniugia* ut aliquando inlustrant, ita nonnumquam funditus domos evertunt. CELS. 2, 6 p. 38 ut cum saepius aliquando responderit, interdum tamen fallat (RVFIN. hist. 4, 11, 1 ποτέ ... ποτέ). 3, 27, 1 tertio quoque ... die ..., aliquando. 8, 7 p. 340 carnem vulnerant, interdum nervum quoque ..., quin etiam aliquando plura fragmenta fiunt. SEN. clem. 1, 14, 1 non numquam ..., non numquam ..., aliquando ... etiam. PLIN. nat. 7, 63 alias ... alias ..., aliquando. QVINT. inst. 3, 8, 4 nonnumquam ..., aliquando etiam. TAC. ann. 1, 70 manipuli modo pectore, modo ore tenus extantes, aliquando subtracto solo disiecti (1, 81. 6, 35. 11, 34. 16, 10 hist. 2, 74). SVET. Cal. 52 saepe ..., aliquando ..., ac modo ... modo ..., nonnumquam ..., plerumque vero ...; atque etiam. ITALA Matth. 17, 14 saepe enim cadet in ignem et aliquando (πολλάκις, VVLG. crebro) in aquam. THEOD. PRISC. log. 61 aliquando ..., aliquotiens (47). *sic etiam geminatur* aliquando (*cf. Wölfflin, Archiv 2, 1885, 247*): SEN. dial. 2, 19, 1 omittemus ..., aliquando etiam ... occurremus, ..., aliquando etiam ... detegemus. 5, 1, 1 id aliquando palam aperteque faciendum est, aliquando ex occulto. benef. 4, 40, 1 nat. 1, 14, 1. 2, 37, 1 aliquando ..., aliquando ..., aliquando (6, 20, 1 QVINT. decl. 266 p. 88, 11). dial. 3, 9, 2. 3, 11, 1 epist. 73, 13 (*bis*). 83, 6. 93, 5. 114, 1. 120, 16 PLIN. nat. 17, 262 QVINT. inst. 2, 4, 39. 5, 13, 58. 7, 2, 8. 7, 4, 41. 8, 5, 4. 11, 3, 163 POMP. gramm. V 171, 13. IREN. 1, 4, 2 aliquando ..., aliquando autem ..., aliquando autem ..., aliquando (ποτὲ μὲν ... ποτὲ δὲ ... ποτὲ δέ). 1, 11, 1 aliquando quidem ..., aliquando autem ..., aliquando autem (ποτὲ μὲν ... ποτὲ δὲ ... ποτὲ δέ). 1, 10, 3. 1, 15, 4. 5. 2, 7, 1 aliquando quidem ..., rursus autem. 4, 35, 1. 4, 36, 1. 5, 9, 1. AVG. civ. 4, 18 p. 167, 12. 7, 16 p. 294, 30. 13, 24 p. 595, 12 *passim. transfertur ad locum*: PLIN. nat. 3, 132 *Alpes latitudinem* CM *passuum* excedunt aliquando, ubi Germaniam ab Italia submovent. MART. CAP. 6, 683. *cf.* AVG. civ. 20, 23 p. 466, 16 ponit ... aliquando scriptura pro omnibus multos.

II *de tempore* **expectato** *vel* **optato;** *saepe additur* tandem, *rarius* iam (*cf.* FEST. p. 360 Cicero duplicat temporalem significationem cum ait 'tandem aliquando'); *sententiae sunt passim adhortativae vel iussivae*: PLAVT. Rud. 1205 aliquando osculando meliust, uxor, pausam fieri. Stich. 387 (*om. P*) spes est tandem aliquando inportunam exigere ex utero famem. TER. Hec. 683 aliquando tandem huc animum ut adiungas tuom. CIC. Quinct. 43 volt diiudicari: sero, verum aliquando tamen. 47. 94 spes est hunc miserum ... aliquando tandem posse consistere. 97 obsecravit ..., ut aliquando misericordiam caperet. S. Rosc. 60 peroravit aliquando: assedit. 61 restitue nobis aliquando veterem tuam illam calliditatem. 83 desinamus aliquando ea scrutari quae sunt inania. Verr. 2, 5 ut finis aliquando iudiciariae controversiae constitueretur. 2, 62. 2, 72 aliquando miseremini sociorum. 3, 118 ut aliquando ... desistamus. 3, 1 ut possim aliquo modo aliquando de iis rebus ... dicere. 4, 128. 144 ut ille aliquando impudentiae suae finem faciat, aliquando desinat ... putare. 4, 178 tenetur igitur aliquando. 5, 115. 6, 163 o graviter desiderata et aliquando reddita plebi Romanae tribunicia potestas. Cluent. 51 collegi me aliquando. 191 quibus finem aliquando ... auctoritas fecit. Manil. 64 aliquando ... fateantur. leg. agr. 2, 13 aliquando tandem ... proponitur. Catil. 1, 18 discede ..., ut tandem aliquando timere desinam. 1, 25 ibis tandem aliquando, quo te iam pridem ... cupiditas ... rapiebat. 2, 1 tandem aliquando ... L. Catilinam eiecimus. Mur. 33 expulsus regno tandem aliquando *Mithradates.* Sulla 52 id quod tandem aliquando confitetur. dom. 25 excitatus ... aliquando Cn. Pompei nimium diu reconditus ... dolor. Sest. 13 ut ... aliquando ad haec propiora veniam (*similiter* Vatin. 9 Cael. 25 Planc. 36 Mil. 23 Phil. 13, 47). Mil. 4 an diu vexati ... aliquando ... recreemur. Phil. 2, 75. 2, 118 ut aliquando ... pariat, quod iam diu parturit. 3, 1 serius omnino ..., aliquando tamen convocati sumus. de orat. 1, 133 nostro more aliquando ... loquamur. 2, 364 te aliquando, Crasse, audiamus. tum ille. opt. gen. 23 sed de nobis satis aliquando enim Aeschinem ... audiamus. Att. 1, 4, 1 utile esse te aliquando iam rem transigere. 1, 18, 8 revise nos aliquando (1, 19, 11. *cf.* epist. 1, 10). 4, 5, 2 vix aliquando ... resipui. 7, 1, 2 vellem a principio te audisse ... monentem ..., sed aliquando tamen persuasisti. 7, 5, 5 aliquando ἀπότριψαι quartanam. 8, 2, 4 utinam aliquando tecum loquar. epist. 7, 17, 1 te aliquando conlaudare possum. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 4 multis diebus ... actum nihil est, aliquando tamen ... senatus consultum ... factum est. CIC. epist. 11, 27, 5 tandem aliquando Romae esse coepimus. 13, 1, 5 sed ne plura — dicendum enim aliquando est — ... Atticum sic amo ut. 15, 1, 4 ut ... serius vos quidem quam decuit, sed aliquando tamen consulatis. 16, 9, 2 tandem aliquando ... reddidit. CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 1 cum ... expectarem cotidie, aliquando venerunt post diem quadragesimum et sextum. CAES. civ. 1, 26, 6 Gall. 7, 27, 2. 7, 77, 14 SALL. Catil. 52, 5 Iug. 14, 21. 62, 1. 102, 5. VERG. Aen. 8, 200 attulit et nobis aliquando optantibus aetas auxilium. OV. am. 2, 19, 43 mordeat ista tuas aliquando cura medullas. met. 2, 391 ut saltem, dum nostras temptat habenas, orbatura patres aliquando fulmina ponat. Pont. 4, 9, 125 haec tangent aliquando Caesaris aures. CARM. Suet. Aug. 70 aliquando ut vincat, ludit assidue aleam. VAL. MAX. 9, 12, 5. CELS. 2, 6 p. 38 si quid ... vix in millesimo corpore aliquando decipit. SEN. Herc. f. 925 detur aliquando otium. Med. 190 Phoen. 96. MART. 4, 61, 16 aliquando narra. 5, 50, 8. 10, 46, 1. 2. 12, 49, 8. QVINT. inst. 1 praef. 17 nunc necesse est ad eos aliquando auctores recurrere, qui. IVV. 3, 184 quid das ut Cossum aliquando salutes? HIL. in Matth. 13, 8. VVLG. psalm. 93, 8 stulti aliquando (ποτέ) sapite. Rom. 1, 10 tandem aliquando (ἤδη ποτέ) prosperum iter habeam. *V.*

Aliquando *v.* Aliquandus.

Aliquandus *nom. vir. barbaricum.* CORP. XIII 6324 (*in Germ. sup.*) Cornelius Aliquandus. III 14370[11] (*Castra Regina*) M. Vlpiu⟨s Ali⟩quandus. **Aliquando.** CORP. VIII 14732 (*in prov. proc.*) P. Atius Aliquando. *fortasse cognata sunt haec*: CORP. VIII 11217 (*in prov. Byzac., imperante Diocletiano*) Fortunatus Aliquatis arcarius. 20389 (*in Mauret. Sitif.*) Quintia Lolia **Aliquas.** *Otto.*

aliquantillus, -a, -um [*ab* aliquantulus *deminutive; cf. c.* quantillus. *Th.*]. PLAVT. Capt. 137 neque umquam quidquam me iuvat quod edo domi: foris aliquantillum etiam quod gusto, id beat.

aliquantisper [*ab* ali- *et* quantisper. *Th.*]. GLOSS. ἐπ' ὀλίγον, aliquandiu: PLAVT. Pseud. 571 concedere aliquantisper hinc mi intro lubet, dum. CAECIL. com. 45 si ... egestate aliquantisper iactati forent. TER. Ad. 639 cur non ludo hunc aliquantisper? Haut. 572 concedas hinc aliquo ab ore eorum aliquantisper. QVADRIG. hist. 60 aliquantisper pugnato nihil promovet Poenus. FLOR. epit. 2, 18, 14 cum urgueret fames, aliquantisper inde vixerunt. 2, 30, 5 retinent aliquantisper de pristino pulsu impetum. GELL. 16, 3 (tit.) ut tolerari aliquantisper inedia possit. APVL. apol. 73 mund. 16 met. 1, 11. 6, 27 SOL. 12, 4. 12, 9. 27, 11. 46, 2. 52, 3 IVST. 1, 8, 3. 4, 2, 7. 42, 4, 8 PANEG. 12, 7 p. 277, 14 HIL. syn. 91 NON. p. 511 SYMM. epist. 1, 39 AMM. 31, 3, 3 HIER. hom. Orig. in Ier. 4 p. 792 SVLP. SEV. chron. 2, 30, 5. 2, 48, 2 Mart. 8, 2 LEO M. epist. 90, 1 p. 932 SIDON. epist. 4, 3, 10. 5, 6, 1 RVRIC. epist. 2, 2 p. 373, 23 BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 213, 30 ALC. AVIT. epist. 18 p. 50, 4 VITA Caes. Arel. 28. GLOSS. ποσῶς: ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 29, 16 ad ... dogma ... corrigendum aliquantisper, sicut optandum est. epist. 22 p. 54, 34 quod ... licet possit de corporea aetate domini ... aliquantisper intellegi, evidentius hoc tamen ... fidelibus coaptatur. GREG. M. epist. 8, 8 p. 11, 15 ut culpam tuam non geminare neglectus, sed aliquantisper valeat sollicitudo minuere.

? **aliquantōrsum** [*cf. c.* aliquantus *et c.* quorsum, aliorsum *sim. Th.*]. AMM. 22, 8, 48 prolati aliquantorsum longius quam sperabamus pergamus ad reliqua *post longam digressionem de Thracia et sinu Pontico. probum esse adverbium mihi aegre persuadeo, opinor ortum ex* aliquorsum aliquanto *cum haec vocula illi superaddita esset.*

aliquantulum *neutr., recentius* **aliquantulus,** -a [*ab* aliquantum *deminutive; cf. c.* quantulum. *Th.*]. *ante christianos non legitur nisi neutrum pro adverbio usurpatum, quasi subst. inde a* TER. *plur.* ALC. AVIT. *p. 1603, 44.*

neutrum: *adverbialiter* (*etiam apud comparativos*): GLOSS. parvum. PLAVT. Merc. 640 pansam aliquantulum. TER. Haut. 163 quaeso tandem aliquantulum tibi parce. RHET. Her. 4, 9, 13 si haec ... aliquantulum demiserimus. 4, 56, 69 aliquantulum (-ntum *pars codd. praeter Bamb. Leid. H*) processimus (SVLP. SEV. dial. 2, 3, 1). (CIC. Lael. 40 *v. s.* aliquantus). GELL. 1, 1, 2 studia ... esse aliquan-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tulum breviora. HERM. Pal. sim. 6, 2, 5 cumque aliquantulum progressi essemus (HIL. in Matth. 14, 5 SVLP. SEV. dial. 1, 15, 4). CAPITOL. Gord. 23, 7 cum ... et ipse ... aliquantulum saperet. ITIN. Silv. 6, 1 PS. AVR. VICT. orig. 16, 3 PS. HIL. libell. 22. SCHOL. Arat. p. 219, 18 (ἕως μέν τινος). HEGES. 5, 14, 2 AVG. civ. 7, 33 p. 316, 20 serm. ed. Mai 144. SVLP. SEV. dial. 1, 3, 5 aliquantulum solidior. 1, 4, 5. 2, 7, 2. 2, 7, 3 non aliquantulum de rigore ... relaxaret. MARCELL. med. 7, 19 (in aliquantulum *cod.*). 8, 127 cum aliquantulum coxerit. 30, 49 aliquantulum plus mittes. OROS. hist. 1, 10, 1. AVELL. p. 746, 6 *sardonyx* subviridis aliquantulum. GILD. Brit. 62 chron. III p. 60, 22. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 207 cibus ... aliquantulum coagulatus. CLAVD. MAM. anim. p. 20, 8. epist. p. 198, 4 aliquotiens aliquantulum. CASSIOD. var. 12, 12, 2 hist. 5, 13 p. 994^A PASS. Mar. Iac. 10 p. 59, 9. *substantive*: TER. Phorm. 655 aliquantulum quae adferret. LIV. 38, 5, 8 animique aliquantulum (*sic Bamb.*) adiecit. FRONTO p. 83, 15 N. aliquantulum detrivit mihi. PS. AVR. VICT. epit. 15, 5 degustans panis aliquantulum. PELAGON. 48 modicum olei rosacei, aliquantulum propter vim medicaminis, in nares mittito. 49 aceti acris aliquantulum. 119 aliquantulum salis (*similiter alii medici*: MARCELL. med. 16, 18. 25, 32). PS. AMBR. serm. 6, 1. VVLG. gen. 40, 4 aliquantulum temporis fluxerat (ἦσαν δὲ ἡμέρας). iud. 15, 1 post aliquantulum temporis (μεθ' ἡμέρας). I Cor. 16, 7 aliquantulum temporis (χρόνον τινά). Hebr. 10, 37 adhuc enim modicum aliquantulum (μικρὸν ὅσον ὅσον) qui venturus est veniet. HIER. epist. 22, 26 abscondēre pusillum aliquantulum (VVLG. Is. 26, 20 modicum, μικρὸν ὅσον ὅσον), donec. MAR. MERC. subnot. 6, 5 *item de tempore*. AVG. doctr. christ. 2, 11, 16 aliquantulum facultatis. SVLP. SEV. dial. 1, 5, 6 aliquantulum ... vestimentorum. LEO M. serm. 94, 4 p. 460. BOETH. herm. sec. 5, 11 p. 355, 16 *de tempore*. *abl.*: VOPISC. Aurelian. 34, 4 aliquantulo tristior. CHALC. comm. 47 epitritus non solum ex duobus epogdois constat, sed etiam ex alio quoque aliquantulo. MARCELL. med. 16, 20 adiecto mellis aliquantulo. CASSIAN. conl. 8, 11, 1 supplicio ... aliquantulo leviore. *adiective*: COD. Iust. 9, 45, 6 (*f. a. 300*) super aliquantulo silentio. PALLAD. 1, 35, 5 ervum aliquantulum satum. AVG. civ. 16, 31 post aliquantulum tempus. OROS. hist. 7, 37, 17 aliquantulo ad tempus spatio. SALV. gub. 4, 74 ante aliquantulum tempus. BOETH. herm. sec. 1, 3 p. 72, 15 aliquantulum temporis spatium.

reliqua genera: TERT. anim. 1 aliquantulae peritiae tuae. AVG. civ. 1, 10 aliquantula ... cupiditate cohaerebant. SVLP. SEV. Mart. 1, 2 non perennem quidem, sed aliquantulum tamen ... fructum. dial. 1, 3, 4 aliquantulus ... flatus. MARCELL. med. 16, 91 cum aliquantulo bitumine. OROS. hist. 3, 13, 8 aliquantula ... mora. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 27, 13 aliquantulam (-lum *Lugd.*) mortem. epist. 38 p. 67, 11 aliquantulae (-tae *Sirm.*) amaritudinis. 74 p. 91, 2 aliquantulis ... viribus. 86 p. 95, 26 aliquantula temporis mora. hom. 6 p. 112, 25 etsi parva fides est ..., est tamen aliquantula. EPIPHAN. de mensur. 9 sextaria duo et aliquantula insuper pars.

opposita: perennis *l. 40*, parvus *l. 44*.

aliquantum *neutr., postea demum masc. et fem.* **aliquantus**, -a *inde a* SALL. *et* BELL. Afr. [*francog. vet.* auquant, *hisp. vet.* alguanto, *it.* alquanto. *M.-L.*] *in versibus post* TER. *non vidi nisi* OV. Ib. 63. *explicatur oppositis*: CIC. parad. 20 in re aliquantum, in ... inscitia nihil interest. epist. 6, 4, 1 *similiter*. SALL. Iug. 62, 6 elephantos omnis, equorum et armorum aliquantum. 74, 3 aliquanto numero ..., paucorum. 105, 4 timor aliquantus, sed spes amplior. PLIN. epist. 8, 2, 6 quosdam ex debito aliquantum, quosdam aliquid, quosdam nihil reposuisse. SORT. Sangall. 6, 6 aliquantum promittit, sed plus mentitur tibi (*cf.* 31, 6). *exempla iam inde a* CIC. *selecta dedi*.

neutr. **aliquantum**. GLOSS. ποστόν, τί ποτε, ἱκανὸν τῷ πλήθει, πλεῖστον ὅσον. parum. *subst.* (*plerumque acc.*): PLAVT. Trin. 334 aliquantum ... disperdidit. CIC. or. frg. A VII 58 demi ... de ... aliquantum. div. in Caec. 48. 49 ex ... aliquantum detracturus. Phil. 8, 27 remittit aliquantum et relaxat. parad. 20 aliquantum ... interest (epist. 6, 4, 1). off. 1, 1. Tusc. 5, 15 actum vero, et aliquantum quidem. ac. 2, 30 LIV. 22, 58, 5. 25, 9, 10. 35, 51, 5 ad ... adiecisse aliquantum (44, 33, 4). COLVM. 8, 10, 4. PLIN. epist. 10, 39, 4 aliquantum erogaverunt. AVG. civ. 21, 4 p. 492, 14. *saepius c. gen. vel cum* ex *sim.*: PLAVT. Cas. 251 relinque aliquantum orationis. Mil. 639 amoris aliquantum habeo. Most. 354 facere ... aliquantum lucri. CIC. inv. 2, 14 secum aliquantum nummorum ferentem. Cluent. 179. Cael. 57 aliquantum ... ex sumptibus ... redundet. Quinct. 15 aeris alieni aliquantum (73). 22 aliquantum temporis (PLANC. Cic. epist. 10, 8, 3 LIV. 23, 34, 17. 30, 8, 9. 30, 15, 3. 36, 19, 4. 42, 10, 8 CVRT. 10, 2, 10 PLIN. epist. 10, 111 *passim*). fin. 4, 66 qui habent ... progressionis aliquantum. div. 2, 134 off. 1, 30 Att. 6, 1, 14. 6, 5, 1. 7, 13, 7 ad Q. fr. 1, 1, 7. 3, 5, 1 epist. 1, 7, 9. 7, 25, 2. CAES. Gall. 5, 10, 2 aliquantum itineris progressis. SALL. Iug. 62, 6. OV. Ib. 63 utque mei versus aliquantum noctis habebunt. LIV. 4, 53, 10 praedae ... fuit aliquantum (*hoc saepius*). 29, 18, 17 ad (*om. Put.*) aliquantum iam altitudinis excitata erant moenia. 30, 34, 4 aliquantum spatii (30, 35, 1 per aliquantum spatii). 35, 6, 9 militum aliquantum amissum. 38, 17, 12 traxit aliquantum ab accolis animorum (44, 23, 8). 42, 15, 5 dextra pars labe terrae in aliquantum altitudinis derupta (diruta *Vind.*) erat. CELS. 3, 3 p. 77 ut aliquantum ... minuatur ex febre. CVRT. 6, 5, 21 iam ⟨in⟩ aliquantum altitudinis opus creverat. 9, 8, 1 lineae vestis aliquantum. PETRON. 70 hinc ex eodem unguento ... ⟨a⟩liqua⟨n⟩tum est infusum. FRONTIN. aq. 65 intercidit ... aliquantum e ductus vitio. AVSON. 414 p. 273, 3 P. frugis aliquantum (-ulum *Sang.*) nostrae advehi. *saepe*.

quasi adv.: *de spatio, gradu, vi, sim.* *c. verbis*: CATO agr. 40, 2 ramum ... inclinato aliquantum. QVADRIG. hist. 36 inde ... aliquantum recessit. RHET. Her. 4, 26, 35 proficit haec aliquantum ad (CIC. Att. 5, 11, 5). CIC. inv. 2, 29 licet aliquantum ducere suspiciones (*sic codd.*). Cluent. 140 aliquantum esse commotus. Verr. 3, 64 illius conatus aliquantum repressissem. off. 2, 31 aliquantum adiuvant. Lael. 40 deflexit ... aliquantum (*sic Mon.*, -ulum *cett.*). fin. 3, 48 processit. 4, 66 intellegi. div. 1, 73 progressus esset. 2, 3 medetur. parad. 50 verser. epist. 4, 6, 1 adquievi. 5, 13, 2 labefactata atque convulsa. VARRO ling. 10, 26 vicinitas aliquantum potes⟨t⟩. SALL. Iug. 79, 4 alteri alteros aliquantum adtriverant. NEP. Epam. 9, 2 aliquantum retardati sunt. LIV. 2, 30, 11 multitudine aliquantum Volsci superabant (*cf.* 29, 30, 8. 30, 10, 13). 5, 23, 4 modum aliquantum excessit. 6, 22, 8 *numero* aliquantum praestabant (22, 18, 2 *cf.* 23, 26, 11). 7, 12, 10 vinceret. 8, 24, 5 tris tumulos aliquantum inter se distantis (*cf.* 30, 33, 1, *ubi* -to *Spirensis*) insedit. 22, 47, 7 aliquantum prominente acie. 28, 13, 10 aliquantum ... aucti et deminuti. 31, 24, 14 aliquantum ante aciem ... evectus. 35, 30, 3 suorum agmen aliquantum praegressum. 39, 29, 1 movit aliquantum oratio ... legatos. VAL. MAX. 7, 7, 2 aliquantum adiuvabat (COLVM. 2, 14, 9 SVET. Tib. 13) heredes, quod. CELS. 1, 2 potiones quae aliquantum sitim excesserunt. SEN. nat. 1, 15, 4 cum ... orbis aliquantum ... amplitudinem solis superet. epist. 122, 1 resiluit aliquantum. COLVM. arb. 9, 1 ut aliquantum extent ab utraque parte. MELA 1, 102 mellitis aliquantum moribus. PLIN. nat. 3, 18 aliquantum vetus forma mutata est. FRONTO p. 137, 15 N. me ... recreatum ... aliquantum. p. 155, 17 claudat (*i. claudicet*) aliquantum amor erga te meus. p. 210, 2 etiam Spartacus et Viriathus aliquantum potuere. p. 229, 2 aliquantum pollere. LACT. inst. 1, 14, 1 aliquantum ... dissentit. MART. CAP. 1, 40 improbat aliquantum. *passim*. *c. adiect.*: PLAVT. Asin. 400 rufulus aliquantum. Bacch. 106 timida es. :: aliquantum, soror. Capt. 648 subrufus aliquantum. TER. Andr. 447. CELS. 4, 14 p. 140 fenestris aliquantum apertis. MELA 3, 72 aliquantum patens. *c. comparat.* (*cf.* aliquanto): *rara exempla*: TER. Eun. 131 aliquantum ad rem est avidior. Haut. 201 aliquantum (-to *Call.*) iniquior. LIV. 1, 7, 9 famam ... viri aliquantum ampliorem ... humana. 5, 21, 14 *praeda* aliquantum spe atque opinione maior. 25, 11, 9 aliquantum opinione eius celerius. 40, 40, 1 meliore aliquantum militum genere (*in his igitur quattuor exemplis alter ablativus in causa erat cur Livius* -tum *praeferret, nam* aliquanto *cum comp. legitur apud* LIV. 1, 13, 7. 1, 51, 1. 1, 56, 2. 2, 16, 9 *et passim; tamen nota* 29, 30, 4 aliquanto minor spe multitudo. 38, 9, 11 spe ipsorum aliquanto leviora. 43, 19, 7 maiore aliquanto ... iuventute). VAL. MAX. 5, 9, 3 in filio aliquantum taetriore (*cf. tamen* 6, 2 ext. 2 *et* 7, 3 ext. 1 in aliquanto viliore animali). MELA 3, 21 aliquantum plenior. SCHOL. Cic. Bob. p. 262, 15 periculosius aliquantum. p. 304, 15 asperius aliquantum (*habet tamen* aliquanto *c. comp.* p. 236, 9. 255, 1. 285, 35). CET. FAV. 24 p. 305, 13 canaliculum ... extrues aliquantum a pavimento altius. AVG. civ. 7, 21 p. 299, 16 aliquantum verecundiore secreto.

notanda: *de tempore*: PLAVT. Trin. 517 huc concede aliquantum. 625 huc aliquantum abs⟨c⟩essero. CIC. Brut. 226 de qua aliquantum sumus locuti. orat. 138 ut a proposito declinet aliquantum. AVR. Fronto p. 69, 9 N. ego aliquantum prodormivi. PALLAD. 7, 2, 1 iacere ... aliquantum sinamus. AVG. civ. 2, 2 p. 55, 6 aliquantum immoratus sum. 2, 18 p. 74. 4, 9 p. 156, 16. 15, 11 p. 78, 12.
in aliquantum: CHALC. comm. 276 quod in aliquantum sit a vera proprietate derivata interpretatio. HIL. myst. p. 16, 6 in aliquantum perfectionem ... imitarentur. DICT. 2, 4. 32. 46. 3, 22. 4, 6 SORAN. 108. 115.

abl. neutr. **aliquantō** (*saepe in codd. confusum cum* aliquando; *de accentu cf.* PRISC. *p. 1599, 15*). *definitur oppositis*: paulo *sim.*: CIC. Quinct. 40 petisses statim; si non statim, paulo quidem post; si non paulo, at aliquanto. de orat. 3, 165 paulo durius ..., aliquanto mitius. multo *sim.*: CIC. Verr. 2, 70 multo sceleratior ..., aliquanto etiam felicior fuit. leg. agr. 2, 3 multis annis post ... quam praetores fuissent, aliquanto serius quam ... liceret.

cum comparat., sim.: PLAVT. Asin. 592 aliquanto amplius valeres; si. 893 animam suaviorem aliquanto quam uxoris meae. Aul. 539 aliquanto ... rectius. Cist. 500 aliquanto facilius quam. Epid. 380 aliquanto lubentius quam. Stich. 417 aliquanto prius (CIC. ac. 2, 93). Trin. 119 Vid. 32. ACC. trag. 129 aliquanto ... longius. CIC. orat. 186 serius aliquanto (VARRO rust. 1, 45, 1). CIC. Quinct. 40 aliquanto post (S. Rosc. 130 Verr. 5, 85 Caecin. 11 Catil. 3, 11 dom. 59. 102 rep. 6, 9 epist. 5, 6, 2. orat. 107 post aliquanto. rep. 2, 59 leg. 2, 64 VARRO rust. 1, 63). CIC. Verr. 2, 149 aliquanto ante (3, 46. 4, 44 *bis*. 5, 141. Sull. 56 Sest. 75 *bis* Vatin. 25 off. 1, 81 Att. 2, 1, 1 VARRO rust. 3, 9, 13; ante aliquanto: CIC. Att. 3, 8, 1). CIC. inv. 1, 5. 2, 154 postea aliquanto. Verr. 3, 1 aliquanto amplius (5, 76). div. in Caec. 48 aliquanto clarius. Cael. 7 S. Rosc. 26 Rab. perd. 8 har. resp. 47. div. in Caec.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18 minus aliquanto (48 Verr. 2, 2 Brut. 73. 229 div. 1, 28 Att. 5, 21, 11. 12, 5. 4). Verr. 2, 140 aliquanto plus (4, 87. 102. 113. 131. 148. 150 de orat. 3, 144. 4, 124. MON. Ancyr. 1, 18 aliquant⟨o plura⟩. CIC. part. 20 plus aliquanto. off. 1, 108). CIC. de orat. 2, 58 aliquanto ... dulcior. 2, 103 melius aliquanto (3, 171 Brut. 270). 3, 33 aliquanto ... maior. 3, 51 aliquanto odiosiora. Tusc. 3, 52 magis aliquanto (ad Q. fr. 1, 1, 7 aliquanto magis. QVINT. inst. 3, 8, 39. 4, 2, 21. 8, 6, 19 *passim*) *et passim per totam latinitatem. etiam talia*: CIC. orat. 43 aliquanto secus (fin. 5, 75 leg. 2, 43 Att. 8, 2, 4). epist. 9, 26, 4 intra legem et quidem aliquanto. TERT. apol. 21 sectam ... quam aliquanto novellam (*i. recentiorem*) ... plerique sciunt. AVG. epist. 228, 11 aliquanto (*sic codd.*) alia quaestio. PHYSIOGN. 106 aliquanto incurvus (μικρὸν ἔγκυρτος). *item cum verbis affinibus*: VAL. MAX. 4, 6, 3 aliquanto praestat morte iungi quam distrahi vita. TAC. Germ. 5 terra ... aliquanto specie differt (*deest apud* TAC. aliquantum). MART. CAP. 1, 23 aliquanto de ingenito rigore descendens. *nota*: BENED. reg. 55, 21 tunicae sint aliquanto modice meliores.

usus adiectivus: **aliquantus**, -a, -um (GLOSS. ποστός): BELL. Afr. 21, 1 aliquantum numerum frumenti. SALL. Iug. 74, 3 aliquanto numero. 105, 4 timor aliquantus. hist. frg. 2, 70 aliquantam partem gloriae. LIV. 25, 35, 7 aliquantum emensus est iter. 29, 35, 13 *promunturium* in aliquantum maris spatium extenditur. 38, 27, 6 per aliquantum spatium. COLVM. 6, 2, 4 aliquanto spatio. FRONTIN. strat. 3, 6, 4 aliquanto tempore (CAPITOL. Opil. 5, 8 PS. LACT. mort. pers. 10, 6 ITIN. Silv. 10, 1 *passim*). MOD. dig. 22, 1, 41, 1 usuras aliquanti temporis. APVL. apol. 71 aliquantam pecuniam. met. 6, 21 aliquanta quiete. 8, 18 aliquanto ... viae ... spatio. TERT. anim. 51 aliquanti temporis. HERM. Pal. vis. 3, 6, 4 aliquantam ... partem habent iniquitatis. CHALC. comm. 129 aliquantam ... differentiam (280). 165 cum aliquanto dolore. transl. p. 40[C] aliquanto intervallo temporis. ITIN. Silv. 13, 1 post aliquantum tempus. RVF. FEST. 16 aliquanta pars Phoenices. AVG. civ. 15, 14 interposita aliquanta aetate. 18, 26 relaxata aliquanta captivitate (*i. aliquot captivis*) Iudaeorum. APIC. 3, 65 aliquantum mellis umorem. ALC. AVIT. epist. 38 p. 67, 11 aliquantae (-tulae *L*) amaritudinis. *passim*. *pluralis pro aliquot* (GLOSS. plerique *non sat bene*): *adi.*: AMPEL. 13, 4 aliquantis navibus. TERT. adv. Marc. 3, 10 aliquantis indignis (*neutr.*). LAMPR. Alex. Sev. 25, 9 nummos plurimos figuravit, et quidem electr⟨in⟩os aliquantos, sed plurimos tamen aureos. IVL. VAL. 3, 49 moratus diebus aliquantis (PALLAD. 1, 19, 2 LVCIF. reg. apost. 1). CHALC. comm. 106 cum diei quaedam iam exacta momenta sint, aliquanta vero adhuc maneant. HIL. in Matth. 4, 19 aliquantorum criminum. ITIN. Silv. 10, 3 fratribus aliquantis. 13, 3 turbae aliquantae. 19, 1 martyria aliquanta. PS. AVR. VICT. epit. 41, 22 aliquanti militares. VIGIL. TRID. ad Ioh. 5 p. 554[B] levitis aliquantis. PACIAN. epist. 3, 6 aliquantis fautoribus. ANON. Vales. 9, 41 cum aliquantis divitiis. SERV. auct. Aen. 1, 751 aliquantae *aves*. VEG. mil. 3, 8 aliquanti pedites. 3, 23 aliquantae nationes. HIER. tract. in Marc. p. 328, 3 aliquanti fratres. epist. 80, 1 ab aliquantis eruditis viris. 80, 2 aliquanta offendicula. VVLG. act. 28, 3 aliquantam multitudinem (τι πλῆθος). SERV. gramm. IV 450, 4 licet in aliquantis *syllabis* hoc fallat. BOETH. mus. 1, 4 p. 191, 25 continet eius aliquantas partes. *passim*. *subst.*: CAPITOL. Hadr. 7, 10 non solum amicis, sed etiam passim aliquantis multa largitus est. CHALC. comm. 160 sunt aliquanta, quae contra haec ... dicuntur. 172 aliquanta provenire. ITIN. Silv. 19, 2 aliquanta ipsius sancti Thomae. AVR. VICT. Caes. 33, 25 aliquanti ... referuntur. ITIN. Theod. 10 aliquanti ... venerint. SERV. auct. Aen. 3, 628 aliquanti ... tradunt. VEG. mil. 2, 3 necesse est aliquantos ... dimitti, aliquantos deserere. 3, 5. 3, 9 plurimi deserunt, aliquanti produnt, aliquanti se tradu⟨n⟩t. 4, 23 aliquanti ... alii ... plures. 4, 40 aliquanta mutantur. 4, 41 aliquanta ... aliquanta (*semel* VEG. *habet* aliquot 3, 9). mulom. 4, 8, 2. 5, 43, 2 *et passim* aliquanti. COD. Theod. 1, 15, 8 (*a. 377*) plura ..., ... aliquanta. HIER. epist. 49, 2 aliquanti. DIDASC. apost. 67, 13 aliquantorum (ἐνίων) memores estis. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 13 post aliquanta (hist. 1, 2, 15. 2, 17, 9 μεθ' ἕτερα). hist. 4, 8, 2 aliquanta commemorat. Adamant. 4, 4 aliquanti hominum. hist. 2, 23, 9 ex quibus aliquanti (τινές) crediderunt. 3, 6, 12 aliquanti ..., multi. PS. RVFIN. in Os. 13, 14 p. 1030[C] aliquantos ..., plures. AVG. civ. 13, 24 p. 596, 21 aliquantis (*neutr.*) interpositis. EVCHER. instr. 1, 3 p. 83, 7 vindicat aliquanta ..., non vindicat omnia. FVLG. myth. 2, 6 aliquanti philosophorum. *passim*.

Aliquas *et* Aliquatis (*genet.*) *v.* Aliquandus.

aliquātenus [*ab* ali- *et* quatenus. *Th.*]. GRAMM. suppl. 295, 34 'nullatenus', 'ullatenus', 'aliquatenus' correptam paenultimam habent et sub uno accentu pronuntiantur. 298, 25 per 'e', non per 'i' scribendum (300, 19); *legimus* aliquatinus *ex. gr. in Agobardino* TERT. anim. 15, *in Palatino* GALEN. alfab. *passim*.

de modo, gradu (*rarius de loco ut* MELA *p. 1606, 9, vel de tempore ut* AMM. *p. 1606, 25*): GLOSS. μέχρι τινός, ποσῶς, ἐπὶ τοσοῦτον. aliquantum, aliqua ratione, aliquando. SEN. nat. 7, 27, 2 quare omnes stellae inter se dissimilem habeant aliquatenus faciem, diversissimam soli. epist. 30, 2 in senili corpore aliquatenus inbecillitas sustineri et fulciri potest (*cf. in praeced.* uni rimae aut alteri obsistitur). 35, 4 istud sapienti perfecto contingit, aliquatenus et proficienti provectoque. 58, 29 posse aliquatenus ... longiorem prorogari ... moram. 116, 4 'aliquatenus' inquis 'dolere, aliquatenus timere permitte'. sed illud 'aliquatenus' longe producitur nec ubi vis accipit finem. COLVM. 4, 3, 4 aliquatenus se confirmavit. 4, 29, 2 possum aliquatenus meri⟨to⟩ conivere. 6, 37, 4 posset huic aliquatenus compar⟨ar⟩i. 7, 3, 17 *colostra* nisi aliquatenus emittitur nocet agno. 7, 12, 8 aliquatenus promptus ac strenuus. 7, 12, 14 aliquatenus eductus. 11, 1, 2 quae ... videbar aliquatenus executus. 12, 49, 10 dum aliquatenus baca salem combibat. MELA 1, 9 inde ... aliquatenus solida processit. 2, 62 aliquatenus exilis ac macer. PETRON. 102 apertis ... aliquatenus labris. PLIN. nat. 23, 127 strumas ... emolliunt ... aliquatenus et folia *caprifici*. 26, 26. 27, 105. QVINT. inst. 3, 9, 5 hoc quoque idem aliquatenus novat. 4, 1, 57. 8, 5, 29. 10, 1, 74 ut multo infirmior, ita aliquatenus lucidior. 11, 1, 28. 11, 3, 78. 97. 137 decl. 297 p. 172, 21. p. 174, 24. 330 p. 299, 5. PROB. vita Pers. p. 58, 16 *a Cornuto* inductus aliquatenus in philosophiam est. IVLIAN. dig. 46, 1, 16, 1 aliquatenus duriori condicioni. POMPON. dig. 41, 1, 19 nec ulla eius opera esset in legato, in hereditate aliquatenus. GAIVS dig. 44, 7, 5, 6 aliquatenus culpae reus est. inst. 1, 68 idem iuris est aliquatenus, si. MAECIAN. dig. 36, 1, 67, 3 MOD. dig. 48, 19, 25 PAVL. sent. 4, 9, 4 TERT. pudic. 1 anim. 15 praescr. 17 GARG. MART. pom. 4, 1 PANEG. 11, 25 p. 264, 29 SPART. Hel. 5, 3 LACT. inst. 1, 9, 7 PALLAD. 1, 5, 3. 1, 8, 2. 2, 15, 14. AVR. VICT. Caes. 1, 25 cibi ac vini multum, aliquatenus vero somni abstinens. ZENO 1, 14, 1. AMM. 25, 8, 15 ni ... caro ... aliquatenus perdurasset. 27, 10, 4 SCHOL. Cic. Bob. p. 269, 17 AMBROSIAST. in I Cor. 7, 23 in Gal. 5, 3 AVG. civ. 11, 7 p. 470, 6. 13, 2 p. 557, 18 (*cum negatione*). 22, 24 p. 610, 30 nec prorsus ... aliquatenus permanebunt. c. acad. 2, 8, 21 epist. 235, 1 PAVL. MED. vita Ambr. 48 PHYSIOGN. 55. 115 GALEN. alfab. 24. 61. 62. 86. 98 *saepius*. LEO M. serm. 76, 2 SALV. gub. 5, 11 COD. Theod. 15, 2, 2 SIDON. epist. 7, 9, 10 RVRIC. epist. 2, 4 p. 376, 11 ALC. AVIT. epist. 13 p. 46, 21. 72 p. 90, 17 aliquatenus commotus, non tamen ex integro malum pro malo reddens. 79 p. 93, 20. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 329, 22 aliquatenus ... obscurius. p. 337, 9. 6, 13 p. 437, 3 *opp.* minime. ENNOD. dict. 1 p. 424, 10. FVLG. *potissimum adhibet ad corroborandam negationem ut* myth. praef. p. 8, 15. 2, 6 p. 46, 22 aet. mund. p. 134, 20. ad Thras. 1, 11 nec illud est aliquatenus amittendum (2, 20). 3, 27 nemo potest aliquatenus dubitare. *cf.* 1, 1. 1, 8. 2, 1. 2, 2 epist. 3, 3, 5. 3, 24, 37. 8, 3, 5. 8, 9, 19. 14, 3. 14, 9. 14, 46. 17, 2, 3. *item* LEX Visig. 10, 1, 3 GREG. M. epist. 6, 35 p. 413, 29. 7, 34 p. 483, 12. 8, 21 p. 23, 7 EVGIPP. Sev. 35, 1.

1. aliquī *nomin. v. s.* aliquis *p. 1607, 5.*

2. aliquī *abl. v. s.* aliquis *p. 1608, 30. abl. gen. neutr. locis ibi allatis sunt qui habeant pro adverbio.*

aliquīcunque. AQVILA rhet. 42 p. 35, 25 *modus adhibendus est* in his (*figuris elocutionis*) etiam ⟨quae⟩ iteratione verbi aut repetitione aut aliquocumque (alio quocunque *Stephanus*) huius modi motu accidunt.

aliquīlibet [*cf. c.* aliqui *et* quilibet. *Th.*]. COLVM. 2, 15, 5 materiam ... congesticiam vel de vepribus vel denique aliquamlibet (*sic codd.*, aliam quamlibet *vulgo; potius corrigendum* aliqualibet) arcessitam et advectam humum. GAIVS inst. 2, 87 quod servi nostri mancipio accipiunt vel ex traditione nanciscuntur sive quid stipulentur vel ex aliqualibet causa (*sic Veron.*, ex qualibet alia causa dig. 41, 1, 10, 1 *et* IVST. 2, 9, 3) adquirunt, id nobis adquiritur. COD. Theod. 13, 1, 9 (*a. 372*) seu conchylioleguli seu ex aliquolibet corpore mercatores. MARCELL. med. 20, 26 oleo vetere vel aliquolibet calfactorio unguento. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 70 nisi ... vel aetatis aut aliqualibet causa aeger sua narrare non poterit accidentia.

aliquis, aliquī, aliqua (aliquae), aliquid, aliquod [*ab* ali *et* quis *vel* qui. *Th.*] *pron. indefinitum.* [*hisp.* alguien, *francog. vet.* auques, *hisp.* algo ('*aliquid' aut* '*aliquod*'). *M.-L.*]

formae: *parallelae*: aliquis *pro subst. ponitur nec multo rarius pro adi. inde a* PLAVTO; aliqui, *omnino forma rarior quam* aliquis, *plerumque adi. locum tenet, multo rarius substantivi;* aliqua *est in adiectivo usu, raro inde ab* OV. *pro subst. legitur,* aliquae *non certum nisi in hexametro* LVCRETI; aliquid *praeter pauca exempla est substantivum, contra* aliquod *adiectivum, rarissime substantivum.* *exempla*: aliquis *subst. passim inde a* PLAVTO, *quasi adi. iuxta nomina animantium*: PLAVT. Bacch. 638[a] deus nos respiciat aliquis. VARRO Men. 122 aliquis ... philosophus. CIC. Brut. 185 artifex aliquis *et saepius; cum aliis substantivis*: PLAVT. Truc. 395 ut esset aliquis laqueus. VARRO Non. p. 196, 8 ubi compitus erat aliquis. CIC. de orat. 2, 187 aliquis flatus. top. 79 aliquis locus. ad Q. fr. 2, 14, 4 aliquis ... furor. epist. 4, 14, 4 status erit aliquis civitatis. Att. 13, 19, 5 nitorem orationis nostrum, si modo is est aliquis in nobis. Tusc. 4, 72 aliquis amor. epist. 16, 12, 1 deus vel casus aliquis. Lael. 84 gravis aliquis casus (Phil. 6, 19 MATIVS Cic. epist. 11, 28, 8 CIRIS 422 OV. rem. 673 LIV. 21, 5, 2). fin. 2, 69 aliquis dolor (Tusc. 1, 82. 2, 46). Cato 74 sensus moriendi aliquis. Verr. 3, 120 honos aliquis. 2, 147 lapis aliquis (-i *V Lg. 29*). Caecin. 24 aliquis metus. har. resp. 11 scrupulus ... aliquis. CAES. civ. 3, 73, 5 error aliquis (-i *ch*). VERG. Aen. 2, 48 aut aliquis latet error. ELEG. in Maecen. 2, 13 aliquis ... umor. OV. Pont. 1, 2, 113 aliquis ... sensus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 1, 55 locus . . . aliquis. Liv. 28, 3, 12 dolus aliquis (-i *Spir.*). 34, 6, 5 status aliquis rei publicae. 39, 28, 14 aliquis est respectus mei. Vitr. 7, 4, 1 aliquis (-i *G*) paries. Sen. suas. 1, 3 aliquis occasus. *ibid.* aliquis . . . modus. 4, 3 aliquis . . . locus. contr. 1, 8, 6 tumultus aliquis. Cels. 2, 12, 2 p. 57. 2, 17 p. 63 *et passim.* aliqui: *adi.*: Cato agr. 157, 7 aliqui morbus. Cic. inv. 2, 49 aliqui proprius causae locus. de orat. 2, 189 fictus aliqui (*sic HO*, -id *A*, -is *cett.*) dolor. 2, 301 aliqui (*sic O Lg. 35*, aliquid *vel* -is *cett.*, ali *M*) testis. 3, 138 declamator aliqui (-is *codd. deter.*). epist. 7, 1, 1 dolor aliqui (-is *Harl.*). Cael. Cic. epist. 8, 7, 1 metus aliqui (-is *Harl. Paris.*). Cic. ac. 2, 19 deus aliqui (Tusc. 1, 23 nat. deor. 1, 52. 80. 3, 91 har. resp. 62; *at ex. gr.* deus aliquis Plavt. Bacch. 638[a] Cic. ac. 2, 61 Lael. 87). ac. 2, 86 anularius aliqui. 2, 120 Myrmecides aliqui. off. 1, 115 casus aliqui (-is *pars codd.*). 3, 33 aliqui casus (*cf. p. 1606, 78*). rep. 1, 68 aliqui . . . dux. Tusc. 4, 35 aliqui terror (5, 62). Verr. 4, 28 aliqui fortis . . . arator. Cluent. 7 finis aliqui. Cael. 28 aliqui ludus. Quinct. 71 magistratus aliqui (Verr. 5, 146). Mur. 30 aliqui motus novus. Sest. 131 si est aliqui sensus in morte praeclarorum virorum. Liv. 7, 13, 8 consensus aliqui patrum. 23, 16, 7 aliqui motus. 32, 35, 5 aliqui finis. Vitr. 8, 6, 7 aliqui locus. Cels. 2, 7 p. 42 abscessus aliqui. *passim.*
subst.: Plavt. Stich. 67 inde vocatote aliqui, aut iam egomet hic ero. Truc. 102 oenus eorum aliqui[s]; *cf. Leo, Plaut. Forsch. p. 289.* Cic. de orat. 2, 99 riserit aliqui (*sic AH Lg. 32*[1], -is *cett.*) fortasse hoc praeceptum. part. 101 unus aliqui (-is *recc.*). Verr. 4, 143 sit aliqui dissolutior in iudicando (4, 205 *pars codd. item* Cluent. 113). Sull. 39 num purgetur aliqui. Planc. 31 emissus aliqui (-is *Erfurt.*). Cael. 7 aliqui (*sic P*, -is *EGO*) ex vobis robustioribus. Cael. Cic. epist. 8, 7, 2 cum qua sit aliqui deprensus. Caes. Gall. 5, 26, 4 aliqui (-is *a*[2]) ex nostris. Liv. 4, 35, 9 aliqui plebeius. Sen. contr. 10, 4, 19 hos aliqui alimenta poscit. Sen. epist. 98, 18. 109, 1. 5 Qvint. decl. 294 p. 167, 4 Ps. Qvint. decl. 5, 9. 11, 5. Fronto p. 233, 2 N. aliqui . . . mortalis. Gell. 11, 13, 5 aliqui vestrum (Avg. serm. ed. Mai 23, 4). Vlp. frg. Vat. 74 si ex his aliqui mortuus est. Min. Fel. 5, 2 quasi novus aliqui. Firm. err. 12, 5 (*bis*). 19, 1 nec est aliqui qui. Tert. adv. Marc. 5, 9 quasi aliqui hominum (Itin. Silv. 6, 2) . . . natus. Porph. Hor. sat. 1, 2, 19 putet . . . aliqui (epist. 1, 19, 12. 2, 1, 250). Chiron 216. Ambr. Abr. 2, 6, 26 bon. mort. 1, 1. 5, 20 Iac. 1, 7, 32 *et passim.* *n. sing. fem.* aliqua *raro subst., non vidi ante* Ov. am. 2, 4, 11 sive aliquast. 2, 4, 13 sive procax aliquast. ars 1, 219. Sen. contr. 2, 2, 11 (*bis*). 2, 5, 8. 7, 6, 5. 10, 3, 2 (*bis*). 10, 4, 20 (*bis*). Cels. 7, 29 p. 316 Afric. dig. 16, 1, 19 Vlp. dig. 34, 2, 25, 10. Vvlg. Baruch 6, 43 aliqua ex ipsis (τὶς αὐτῶν). *adi.*: Plavt. Aul. 522 aliqua mala crux. Epid. 151 aliqua res. 332 aliqua spes. Merc. 339 mala res aliqua. Acc. trag. 428 est res aliqua. Lvcil. 882 aliqua id genus herba. Cael. or. frg. Quint. inst. 11, 1, 51 vox inmoderatior aliqua. Gracch. Schol. Cic. Bob. p. 365 aliqua propago generis nostri. Rhet. Her. 4, 53, 66 aliqua . . . persona. Cic. inv. 1, 94 aliqua pars argumentationis. 2, 16 (*bis*). Varro ling. 7, 1 aliqua *littera.* 10, 77 vocis commutatio fit aliqua. rust. 1, 9, 3 aliqua res. 1, 38, 3 robusta aliqua materia. 3, 16, 36 aliqua pars. 3, 24, 40 causa . . . aliqua. 4, 23, 33 hereditas aliqua. 4, 29, 40 aliqua res. 4, 34, 46 aliqua similitudo. 4, 39, 51 aliqua . . . belua. *et saepe postea.* aliquae: Lvcr. 4, 263 aliquae res *in fine hexametri.* Cic. epist. 6, 20, 2 aliquae (*sic Med.*) res. Fest. p. 254 'quispiam' quin significet 'aliquis' et 'quaepiam' 'aliquae' . . . dubium non est (*nolui aliqua substituere, nec tamen magni aestimandum grammatici schema*); *cf. et* Colvm. *p. 1609, 73.* aliquid *subst. iam inde a priscis; adi.*: Plavt. Men. 847 ni occupo aliquid mihi consilium. Truc. 425 non audes aliquid mihi dare munusculum? (munuscivilim *B*, munuscivilium *C*, munusculi *Brix*). Vid. 67 nisi quid ego mei simile aliquid contra consilium paro. *vix his tribus locis* (*cf. etiam infra* Sen.) *substantiva* (consilium, munusculum) *partem dices esse praedicati.* Cael. Cic. epist. 8, 3, 3 aliquid . . . syntagma. *ibid.* aliquid ex tam multis tuis monumentis (Cic. Verr. 4, 199 munus aliquid *Lg. 42 Fabric.*). Lvcr. 3, 514 aliquid . . . hilum. Sen. benef. 4, 40, 4 cum aliquid (*sic Naz.*) illis missum est munusculum. epist. 48, 3 aliquid (*sic codd.*) esse commune ius. 70, 13 aliquid (*sic codd.*) genus mortis. 74, 32 aliquid . . . malum. Colvm. 11, 3, 57 aliquid (*sic trad.*) . . . semen. Qvint. decl. 258 p. 53, 14 aliquid (*sic A*[2]) privilegium. Gaivs dig. 1, 8, 5 onus aliquid. Iavol. dig. 8, 1, 20 aliquid ius. Tryph. dig. 27, 10, 16, 3 aliquid . . . vitium. Pavl dig. 32, 31 aliquid conclave. Marcian. dig. 34, 9, 2, 1 officium aliquid. Vlp. dig. 35, 3, 1, 6 aliquid . . . fideicommissum. Iavol. dig. 38, 2, 36 aliquid mancipium. Cels. dig. 42, 1, 13, 1 aliquid damnum (46, 3, 99). Expos. mundi 26 p. 109 unum et novum aliquid (aliquod *rec. interp.*) spectaculum. Ivl. Val. 1, 7 imperiale aliquid meditamentum. Amm. 27, 2, 11 neque operae pretium aliquid. Papyr. (Hermes 32, 1897 p. 633) 2, 3 aliquid a⟨u⟩x⟨il⟩ium. Greg. Tvr. Franc. 4, 29 aliquid (-od *A*[1]) . . . opprobrium. 4, 34 aliquid impedimentum. aliquod: *adi.*: Enn. trag. 200 nomen aliquod beluarum. 336 aliquod lumen (*cf. Vahlen*[2] *p. 121 ad scaen. 19*). Plavt. Men. 765 litigium natum esse aliquod. Truc. 53 aliquod vasum argenteum. Caecil. com. 203 aliquod nomen. Ter. Ad. 509 in aliquod magnum malum. Andr. 56 ad aliquod studium. Hec. 313 unum aliquod verbum. Phorm. 179 aliquod . . . consilium. Rhet. Her. 3, 7, 13 aliquod factum. 3, 13, 24 aliquod peccatum. 3, 23, 39 unum aliquod (*item* Cic. div. in Caec. 27, *at* aliquid *Darmstad.* 3, 23, 39 *et cf.* 4, 41, 53) aut alterum. 4, 23, 33 praemium aliquod. 4, 28, 38 aliquod telum. 4, 45, 58 membrum aliquod. 4, 50, 53 aliquod (-id *codd. multi et Darmstad.*) fragile falsae choragium gloriae. Cic. inv. 1, 4 in studium aliquod. 1, 82 indicatum aliquod (1, 83). Varro Men. 241 aliquod bonum *spicum.* ling. 7, 80 aliquod tempus. 10, 35 aliquod vocabulum. rust. 1, 41, 2 vas aliquod (3, 10, 6. 3, 16, 37). 2, 1, 3 aliquod . . . principium. *et saepissime.*
subst.: Varro ling. 5, 28 amnis id flumen quod circuit aliquod. Gaivs dig. 41, 1, 7, 5 post aliquod (-ot *F*) temporis. Afric. dig. 30, 108, 10 aliquod ex ea *summa.* Vlp. dig. 50, 5, 1 aliquod . . . credatur. Herm. Pal. sim. 7, 2 aliquod temporis. Sort. Sangall. 34, 11 post aliquod temporis (Iord. Get. 23, 116). *suspecta vel alius generis haec*: Cic. Att. 15, 4, 3 Ἡρακλείδειον aliquod (-id *Wesenberg ex* 15, 27, 2). Liv. 41, 19, 7 audendum aliquod vel temer[ar]e rati. Cels. 6, 7, 4 p. 242 aliquod ex iis, quae supra scripta sunt (*tamen* auxilium *auditur*). Fronto p. 51, 20 N. aliquod (-o *cod. man. prima*) molestiae atque oneris. *ceterum et in lapidibus et in codd. crebra est vulgaris scriptura* aliquit *et* aliquot. *de ceteris formis haec digna notatu*: Char. gramm. I 159, 7 antiqui aliques (-is exc. Bob. p. 559, 41 Dosith. gramm. VII 404, 8) dicebant (*pro* aliqui *plur.*), unde mansit 'aliquibus'. *ibid.* veteres 'aliqua aliquae aliquae' *pro* aliqua, alicuius, alicui (*cf.* exc. Bob. p. 559, 41). alicui *pro anapaesto*: Ter. Ad. 358 Pvblil. B 6 Lvcr. 3, 932 Svlpicia Tib. 3, 13, 2 Ov. am. 2, 5, 41 ars 2, 289 trist. 4, 7, 7 Mart. 5, 52, 3 *al.* *cf.* Plavt. Men. 623. *dat.* aliquo: Vlp. dig. 4, 6, 38, 1 quamdiu officio aliquo praeest. Hyg. astr. 4, 14 p. 116, 2 *codd.*; *cf.* Plavt. Men. 613 *codd.* alicuius *deest apud* Plavt. Ter., aliquoius Lvcr. 2, 1079. *subst. gen. fem. est* Sen. contr. 2, 5, 14 vir alicuius; *neutr. ex. gr.* Varro ling. 10, 3. *abl.* aliquī *neutr.*: Plavt. Aul. 24 Mil. 1181 Most. 174 Persa 192 (-it *A*, -id *P*) Truc. 922. 923. Carm. epigr. 491, 3 si doluit aliquí *i. aliqua re; masc.*: Plavt. Epid. 332 ab aliqui. *pluralis singulari rarius, attamen crebro legitur (cum numeris v. p. 1612, 31 sqq.), ex. gr.*: Plavt. Merc. 560 aedis aliquas. Rud. 553 spes aliquae. Ter. Eun. 149 aliquos . . . amicos. Varro ling. 9, 17 apud antiquos aliquos. 9, 21 aliquas figuras. Rhet. Her. 3, 9, 17 litterarum aliquarum. 3, 22, 37 res aliquas. Cic. inv. 1, 8. 2, 37. Verg. ecl. 6, 60 aliquae . . . vaccae *et passim tam subst. quam adi.* *adicio neutri plur. exempla vetustiora*: aliqua *subst.*: [Plavt. Persa 759[a] *corruptus*] Lvcil. 552 Ov. trist. 1, 2, 55 Sen. contr. 2, 1, 6. 7, 7, 9 Vell. 2, 114, 3. Cels. 2, 6 p. 36 aliquave. 4, 5 p. 126 Sen. dial. 5, 6, 5 benef. 6, 16, 6. nat. 1, 15, 3 horum aliqua. epist. 5, 1 Plin. nat. 11, 119 *passim.* *adi.*: Cato agr. 156 aliqua V folia. Varro ling. 5, 77 aliqua *vocabula.* Cic. inv. 2, 35 aliqua eius officia. Liv. 24, 3, 7 miracula aliqua. 25, 38, 3 aliqua solacia. 34, 6, 4 tempora aliqua. Sen. contr. 7, 7, 4 aliqua crimina. Cels. 2, 2 p. 32 aliqua *signa.* 2, 6 p. 38 *passim.* aliquae *neutr. plur. trad.* Plin. nat. 17, 219. *haec forma tradita sana esse videtur etiam* Val. Fl. 5, 670. *rarum est* aliquibus; *primum vidi apud* Cic. inv. 2, 16, *post* Liv. 22, 13, 4 Cels. 2, 8 p. 45. 3, 22 p. 110. 4, 23 p. 149 *et alibi apud hunc.* Sen. epist. 92, 16 Colvm. 1, 8, 15. 11, 1, 8. 12, 25, 4 Scrib. Larg. 18. 38 *et al.* aliquīs *non vidi ante* Liv. 24, 22, 14 aliquis ministeriis (45, 32, 6). 26, 15, 3 cum aliquis sociorum. 26, 49, 6 aliquis assentiri. Colvm. 2, 4, 6 aliquis (*sic trad.*) . . . fundamentis. 3, 6, 2 cum aliquis racemis. Mela 2, 76 Plin. nat. 2, 55. 131. 7, 66. 70. 77. 8, 177. 225. 9, 70. 73. 10, 96. 11, 1. 132. 12, 99. 13, 27. 103. 14, 25. 15, 85. 17, 231. 262. 19, 98. 119 *et saepe apud* Plin., *qui tamen et* aliquibus *scripsit.* Orat. imp. Vesp. frg. (Corp. XIV 3608) 21 ab aliquís eorum. Corp. VIII 2728, 82 (*a. 152*) mensibus aliquis. aliquabus: Soran. 21. 39. *semel vidi scriptum cum aspiratione in titulo admodum barbaro* haliquit Carm. epigr. 470, 2. alico *est in quadrato* Lvcr. 3, 223.

pronomen non vitatur poetis (*deest tamen apud* Hor. *in* carm.). *adamatus ei locus in initio hexametri post monosyllabon, saepissime post* atque (Καί τις *Homer.*); *sic* Ciris 331 atque aliquos. Tib. 1, 10, 23 atque aliquis. 2, 1, 65. 2, 4, 47 Prop. 1, 7, 6 Ov. epist. 1, 31. 2, 83. 6, 101 am. 2, 1, 7. 2, 10, 37 *passim.* *de usu haec est* Gramm. *doctrina*: Prisc. gramm. III 135, 22 inter 'aliquis' et 'ullus' et 'alicubi' et 'usquam' . . . hoc interest, quod 'aliquis' et 'alicubi' . . . absolute proferuntur . . . , sin autem dicam 'ullus', pendet ex infinito omnium numero. 136, 18 'quis' simplex potest et infinitum et interrogativum esse, compositum vero ab eo 'aliquis' tantummodo infinitum.

I *cum aliqua vi opponendi, ita tamen ut nusquam* aliquis *sit i. q.* alius quis (*licet* Glossae *vertant* ἕτερός τις, ἄλλος τις); *immo hoc aut ipsum ponitur* (*v. s. v.* alius *p. 1651, 62*) *aut* alius aliquis: *cf.* Ter. Phorm. 770 dum aliud aliquid flagiti conficiat. Varro ling. 8, 21 alius ab alia aliqua re (8, 41). 9, 47 genere aliquo alio. 9, 78 caput [et] aut aliquam aliam partem. Cic. inv. 1, 15 aliud aliquod (-id *A*) factum. 2, 58. 2, 74 aliud quoque aliquod genus. 2, 102 de orat. 2, 36 Att. 3, 10, 1 fin. 2, 109 Sest. 53 Lvcr. 4, 593. 665 *et passim*, *cf. etiam* alter aliquis: Sen. dial. 8, 4, 1 alterius alicuius urbis. 10, 16, 3 Tert. anim. 18. 23 Avg. civ. 10, 16 p. 428 *al.* *adduntur etiam alia quae ipsam oppositionem contineant*: Varro ling. 10, 28 naturarum genera sunt duo . . . unum quod per se videri potest . . . alterum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sine assumpta aliqua re extrinsecus perspici non possit. RHET. Her. 3, 2, 2 propter se ... propter aliquam extraneam causam. CIC. Brut. 163 aliquid ... praeter illum ... libellum. de orat. 3, 115 ornate dicere propriumne sit oratoris an id etiam aliquis praeterea facere possit. SEN. contr. 1, 1, 22 semper autem commendabat eloquentiam eius (*Flavi*) aliqua res extra eloquentiam. *huc pertinent etiam pauci ii loci, ubi* quam *sequitur*: TAC. ann. 1, 4 ne iis quidem annis ... aliquid quam iram et simulationes ... meditatum. PORPH. Hor. carm. 1, 1, 16 neminem posse aliquid agere quam quod consuerit. *ergo ne in antiquissimis quidem exemplis est* aliquis *pro* alius quis, *velut* PLAVT. Asin. 168 qui modus dandi? nam numquam tu quidem expleri potes; modo quom accepisti, haud multo post aliquid quod poscas paras. Capt. 382. [Merc. 495 *non recte* aliquid *A*, aliud *recte P*]. TER. Andr. 259 aliquid facerem ut hoc ne facerem. Haut. 290 volo te dare operam ut fiat, verum alia via. :: fiat, quaeratur aliquid (aliud *γ*). CIC. inv. 2, 60 de aliquo maiore maleficio (*praecedit* atrocitas iniuriarum). de orat. 1, 215 neque vero ... senator bonus ob eam ipsam causam orator est aut hic disertus ... aliquam scientiam dicendi copia est consecutus. 2, 170 simulasse te et aliquid (aliud *vel* aliud quid *codd. interpolati*) quaesisse perspicuum est. Verr. 6, 72 cum mercaturas facerent aut aliquam ob causam navigarent. LVCR. 6, 675 fluvius quivis[us] ⟨est⟩ maximus ei, qui non ante aliquem maiorem vidit. Ov. trist. 1, 1, 122 flendaque nunc, aliquo tempore laeta fuit. hal. 15 aliquis *cod.*, alius *Heinsius*. PS. SALL. in Tull. 2 ut nihil flagitiosum corpori tuo putares quod alicui collibuisset. SEN. benef. 5, 10, 2 par sum, sed alicui, quis enim par est sibi? epist. 17, 2 ne aut paupertas mihi oneri sit aut ego alicui. 32, 4 quidquid ad te transferunt, alicui detrahendum est. 104, 9 quamvis ... multum possideas, tamen quia aliquis plus habet, ... tibi videris defici. [PETRON. 10 aliquem fratrem *trad.*] PETRON. 38 plus vini sub mensa effundebatur quam aliquis in cella habet. PLIN. nat. 9, 181 aliquos. MART. 6, 11, 9 ut praestem Pyladen, aliquis mihi praestet Oresten. QVINT. decl. 325 p. 279, 19 ergo tibi non debetur. superest ut alicui debeatur. 317 p. 246, 26 ut contra verba interpretatio sequatur aliquid. *cf.* 315 p. 239, 20. POMPON. dig. 45, 1, 16 si Stichum aut Pamphilum mihi debeas et alter ex iis meus factus sit ex aliqua (ἐξ ἑτέρας) causa. VLP. dig. 37, 10, 1, 4 non ab aliquo ..., sed ab ipso patre. *cf.* PAVL. dig. 48, 18, 22. AVG. civ. 22, 30 vera pax, ubi nihil adversi nec a se ipso nec ab aliquò quisque patietur; *cf. etiam* alicubi *p. 1558, 19 sqq.* *nec philosophorum grammaticorumque formula* ad aliquid πρός τι *de relatione (p. 547, 65) est pro* ad aliud quid.

positione, non vi propria acuitur pronomen et in variis enumerandi generibus: *praecedunt substantiva (pron. pers.) vel enuntiatorum partes*: ENN. trag. 200 cum capra aut nepa aut exoritur nomen aliquod beluarum. PLAVT. Aul. 24 ea mihi cotidie aut ture aut vino aut aliqui (*abl. neutr.*) semper supplicat. 522 aut aliqua mala crux. Men. 211 suillam, laridum ... aut ... porcina aut aliquid ad eum modum. Rud. 135 semper petunt aquam hinc aut ignem aut vascula aut cultrum aut veru aut aulam extarem aut aliquid — quid verbis opust? Truc. 55 aut periit aurum aut conscissa pallula est aut empta ancilla ... aut aliquid semper est quod ... debeat ... amans scorto suo. LVCIL. 882 intubus aut aliqua id genus herba. RHET. Her. 1, 4, 6. 1, 8, 12. 4, 21, 29 in ... commutatione aut productione aut transiectione aut aliquo huiusmodi genere. 4, 25, 35. CIC. inv. 1, 16 in quarta constitutione ... aut quem aut quicum aut quomodo aut apud quos aut quo iure aut quo tempore agere oporteat quaeritur aut omnino aliquid de commutatione ... actionis agitur. 1, 109. 2, 30 aut denique aliquid. 2, 33 naturam aut victum aut studium aut fortunam aut aliquid. 2, 35 aut in aliquos eorum, qui modo expositi sunt. 2, 66. 2, 86 ad cuius famam aut ad parentes aut ad liberos ... aut ad aliquam rem, quam caram esse omnibus ... necesse est. 2, 178 odio aut amore ... aut timore aut errore aut aliqua permotione mentis. Brut. 200 misericordia odio motu animi aliquo perturbatos esse. 310 commentabar declamitans ... saepe cum M. Pisone et cum Q. Pompeio aut cum aliquo cotidie. part. 28 aut meritis nostris aut dignitate aut aliquo genere virtutis. 113 aut spes aut metus impulsiove ... aut aliquis (-i *p*, alius *E*) ... animi motus. epist. 1, 7, 4 Ptolomaide aut aliquo propinquo loco. LVCR. 1, 883 signum sanguinis aut aliquid *eorum*, nostro quae corpore aluntur. Q. CIC. pet. 16. 18. VARRO rust. 1, 8, 3 iunceta aut eius generis rem aliquam. VERG. Aen. 9, 184 aut pugnam aut aliquid ... magnum. Ov. epist. 12, 80 per ... sacra Dianae et si forte aliquos gens habet ista deos. COLVM. 2, 9, 9 vel uligo vel aliquae (aliaque *Sang.*) pestis. GAIVS dig. 15, 1, 27 si qua sarcinatrix aut textrix erit aut aliquod artificium vulgare exerceat. *item* VLP. dig. 21, 1, 31, 23 aliqua iusta causa. MACR. dig. 29, 1, 29, 1 lege Aelia Sentia vel aliqua. VLP. dig. 29, 2, 6, 7 vel aliquo timore. MOD. dig. 38, 10, 4, 11. VLP. dig. 40, 5, 24, 8 vel aliqua mente. 40, 7, 6, 3 vel aliquo iure. 41, 2, 6 vel aliqua ratione. 43, 24, 13, 4 vel ex aliquo contractu. 47, 10, 15, 13 si quis astrologus vel qui aliquam illicitam divinationem pollicetur ... dixisset. 48, 16, 12. GAIVS dig. 41, 1, 9, 4 ipse dominus ... an aliquis. MEN. dig. 49, 16, 4, 7 adulterii vel aliquo (ἑτέρῳ) iudicio publico damnati. *cf. etiam* MARCIAN. dig. 29, 7, 7 aliquo modo. *iunguntur alia pronomina infinita*: VARRO ling. 5, 77 vocabula piscium pleraque ..., alia ..., alia ..., item in conchyliis aliqua ..., vernacula. CIC. inv. 1, 55 id quod aliquo in loco viderunt, alio in loco ... nequeunt cognoscere. de orat. 1, 217 ut ... in aliqua parte excellens ... aliam quoque artem sibi assumpserit. orat. 30 aliqui se Thucydidios esse profitentur ...; nam qui Lysiam secuntur. Verr. 3, 45 quod alicui eripuerimus, id alteri tradere. 3, 49 culpam non modo derivare in aliquem, sed communicare cum altero. Ov. epist. 20, 49 aliquis ..., at (et *trad.*) alter. SEN. benef. 4, 40, 4 aliquid ..., aliud. nat. 1, 15, 3 aliqua ...; at quibus. 3, 29, 5 aliquid oportet alteri accedat. PLIN. nat. 11, 17 aliqui ..., alii .... QVINT. inst. 1, 12, 7 aliquid ... aliquid ... aliquid ... aliquid ... nonnihil. PLIN. paneg. 25 aliquis, ... alius ..., hic ..., ille .... CIC. orat. 53 aliis ..., alios ..., alii ..., ecce aliqui. Cluent. 149 est enim quiddam in hac causa, quod Cluentius ad se, est aliquid, quod ego ad me putem pertinere. Marcell. 26 quicquid est enim, quamvis amplum sit, id est parum tum, cum est aliquid amplius. SEN. epist. 66, 42 alter adulescens decessit, alter senex, aliquis praeter hos infans. PLIN. nat. 24, 184 alii ..., aliqui ..., alii ..., nos. HERM. Pal. sim. 8, 5, 2 quorundam ..., quorundam ..., aliquorum ..., aliorum. TERT. bapt. 17 illa ..., aliqua. *similiter inter se opponuntur* aliquis ... aliquis: VARRO ling. 10, 37 quae res inter se aliqua parte dissimiles rationem habent aliquam. SEN. contr. 2, 2, 11 perit aliqua cum viro, perit aliqua pro viro. 2, 5, 20 ista ... aliquid ex sumptu (*corruptum*), aliquid ex ... vigiliis suspicata est. 10, 3, 2 aliqua ... aliqua. 10, 4, 15 alicui ... alicui. SEN. benef. 5, 8, 1 aliquis dare debet, ut aliquis accipiat. 6, 13, 4 aliquid istic tua causa facis, aliquid mea. 7, 5, 2 aliquid tuum est, aliquid meum. nat. 1, 6, 2 alicuius ..., alicuius invicem. 2, 2, 2. epist. 51, 2 aliqua vestis ... magis convenit quam aliqua. 66, 43 aliquorum ... aliquorum. 70, 13 aliquis ... aliquis ... aliquis (92, 21). 71, 9 aliqua ... aliqua ... aliqua (84, 9. 88, 24). 108, 23 aliquid ... aliquid. COLVM. 11, 1, 8 aliqua ... aliqua ... nonnullis ... in aliquibus. PLIN. nat. 4, 65 Aristoteles ..., aliqui. 5, 136 Ephorus ..., Metrodorus ..., aliqui; *et sic passim apud* PLIN. nat., *etiam* 10, 146 aliquae ..., aliquae ..., aliquae ..., aliquae. QVINT. inst. 4, 2, 67 aliqua *quater*. GAIVS inst. 4, 130 aliquid ... aliquid. VLP. dig. 27, 4, 3, 2. 33, 7, 12, 8 aliqua parte ... aliqua parte. *saepe apud* PLIN. nat. aliquis *excipit* quidam *pronomen*: 7, 66 quibusdam ..., aliquīs (77. 9, 73). 10, 112 quaedam ..., aliquae. 11, 60 quidam ..., aliqui (11, 163). *similia passim.*

II *nulla vi opponendi*, GLOSS. τὶς, τίς ποτε: *nota*: PLAVT. Curc. 320 iam edes aliquid. :: nolo hercle aliquid: certum quam aliquid mavolo. TER. Andr. 314 interea fiet aliquid spero. :: id 'aliquid' nihil est. AFRAN. com. 407 dum modo doleat aliquid, doleat quidlubet (CIC. Att. 16, 2, 3). CIC. Brut. 255 quisquis est ille, si modo est aliquis. Att. 8, 16, 2 exspectabam aliquid a Brundisio. quid autem 'aliquid'? 10, 15, 3 quivis licet, dum modo aliquis. ENN. trag. 55 iudicavit inclutum iudicium inter deas tris aliquis. PLAVT. Amph. 183 *di* aliquem hominum allegent qui mihi advenienti os occillet probe. Asin. 181. 541 etiam opilio ... aliquam habet peculiarem qui (*instr.*) spem soletur suam. Aul. 197 aliquam zamiam. 522. 671 aliquid boni. 678 aliquam in arborem. Bacch. 86 atque ecastor apud hunc fluvium aliquid perdundumst tibi. 232 aliquam machinabor machinam. 556 si non fecero ei male aliquo pacto (Rud. 1194 TER. Andr. 884 *saepius*). 507. 1065 da aliquem qui servet me. Capt. 101 homines captivos commercatur, si queat aliquem invenire, suom qui (*instr.*) mutet filium. 530 aliquam ... astutiam (539). 561 aliquid ... litigi. 585 aliquid pugnae edidit. 589 aliquem ... metum. 607 cupio tibi ... aliquid aegre facere. Cist. 311 ⟨volo⟩ ego agere, ut tu agas aliquid. 638. Curc. 366 aliquid prius obstrudamus, pernam, sumen, glandium. 510 aliquam ... rimam. Epid. 62 aliquid mali. 100 aliquid aliqua reperiundumst. 151 aliqua res reperibitur, aliqua ope exsolvar, extricabor aliqua. 256 aliquid ... consili (Merc. 660). 331 aliquid aliquā aliquo modo alicunde ab aliqui aliqua tibi spes est fore meliorem (mecum *codd.*) fortunam. 334 tu mihi aliquid aliquo modo alicunde ab aliquibus blatis. Men. 190 nequis quin eius aliquid indutus sies. 209 aliquid scitamentorum. 623 familiarium aliquo⟨i⟩ irata es. 765 litigium natum esse aliquod (litigi ... aliquid *Spengel*). 914 dare potionis aliquid. Merc. 339 mala res aliqua. 450 non potes tu lege vendere illam. :: ego aliquid videro. 453 at pol ego esse credo aliquem qui non velit. 493 invenietur, exquiretur, aliquid fiet (Tusc. 366); enicas. :: iam istuc 'aliquid fiet' metuo. 560 aedis aliquas. 675 aliquid cedo qui hanc vicini nostri aram auge[r]am. 772 illud verbum ... vetus: aliquid mali esse propter vicinum malum. Mil. 262 aliquem familiarium. 1030 aliquam ... partem (Pseud. 1322 *saepius*). 1067 quin tu huic respondes aliquid, aut facturum aut non facturum? 1249 opperiamur dum exeat aliquis. Most. 68 ervom tibi aliquis cras faxo ad villam adferat. 253 dabo aliquid hodie pe[r]culi tibi. 330 iacentis tollet postea nos ambos aliquis. 421 aliquo ... modo (Men. 84 Pseud. 787 Stich. 621 TER. Ad. 469). 675 evoca aliquem (679). ⟨854⟩. Pers. 470 quoi homini di propitii sunt, aliquid obiciunt lucri. Poen. 401 aliquid huic responde. 860 quem ament igitur? :: aliquem dignus qui siet. 1206 velim de me aliquid dixerit. Pseud. 569 novo modo novom aliquid inventum adferre addecet. 604 evocabo aliquem (1121).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1247 an id voltis ut me hinc iacentem (tac- *trad.*) aliquis tollat? Rud. 211 saltem aliquem velim qui mihi ... semitam monstret. 258 aliquo auxilio. 397 credo aliquem immersisse. 571 da mihi aliquid ubi condormiscam loci. 574 da mihi vestimenti aliquid (vesti a. *P*, a. vest. *A*) aridi. 575 in aliquo ... loco (VARRO ling. 5, 90). Stich. 593 stans obstrusero aliquid strenue. 713 nimis vellem aliquid pulpamenti (pulpulm- *codd.*). 760 cantionem aliquam. 767 age iam infla buccas, nunciam aliquid suaviter. Truc. 510 inter tot dies quidem hercle iam aliquid actum oportuit. 922 gaudere aliqui (*instr.*) me volo (923). 951 aliquid. TER. Ad. 358 qui alicui rei est. 552 in cellam aliquam. 856 numquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit, quin res aetas usus semper aliquid adportet novi, aliquid moneat. 901 iam dudum aliquid ruri agere arbitror *Ctesiphonem*. 948 bene nos aliquid facere illi decet. Andr. 382 aliquam causam (Eun. 1000). 432 aliquam ... fallaciam. Eun. 210 aliquid ... invenire. 1001 insigne aliquid faceret iis. Haut. 339 huius ... aliquid reperi. 391 nisi si prospectum interea aliquid est, desertae vivimus. 533 aliquid reperiret, fingeret fallacias. 545 nonne ad senem aliquam fabricam fingit? 670 nisi aliquid video, ne. Hec. 286 nos omnes, quibus est alicunde aliquis obiectus labos. 550 audisti ex aliquo fortasse. Phorm. 41 qui minus habent ut semper aliquid addant ditioribus. 874 aliquid ... causae. LVCIL. 471 aliquam rem insignem. 593 evadat saltem aliquid aliqua quod conatus sum. 552 depoclassere, aliqua sperans me ac deargentassere. 982 aliquo in celebri ... fano. CATO agr. 33 aliquid horum. 155 aliquid aquae obstat. TVRPIL. com. 125 apud ignem aliquem magnum. TITIN. com. 51 vestrorum aliquis nuntiet Geminae. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 170 simulasse te et aliquid quaesisse perspicuum est. TVBERO Serv. Aen. 4, 390 nam delinquat aut superet aliquid tibi. BRVT. or. frg. Quint. inst. 9, 3, 95 praestat ... nemini imperare quam alicui servire. VARRO ling. 5, 77 ex aliqua parte (CIC. Brut. 12 *et saepissime*). 5, 94 ab scientia ... aliqua. 6, 28 aliquo uti verbo. 6, 57 cum eunt ad aliquam locutum consolandi causa. 7, 14 signa quod aliquid significent. 9, 60 ut aliquid singulare haberent. 10, 3 nihil potest esse simile quin alicuius (*neutr.*) sit simile. 10, 29 sine assumpto extrinsecus aliquo (*neutr.*). rust. 1, 17, 7 peculiare aliquid. 1, 35, 2 tum aliquid recte seritur, ut ulmi. 2, 5, 14 aliqui solent. 2, 7, 1 habent aliqui in Peloponneso. 3, 7, 5 ut hoc optimum esse scripserint aliqui. 3, 7, 11 cum aliqui ... habeant. RHET. Her. 1, 2, 3 ut aliquorum similes in dicendo valeamus esse. 1, 6, 9 aliquorum iudicium (CIC. inv. 1, 24). 1, 9, 16 tabulae aut alicuius firma auctoritas. 1, 11, 19 aliquid controversiae nascitur. 2, 29, 46 certum et constans aliquid. 3, 3, 4 aliquid, cuius rei. 4, 3, 4 aliquid suum scribunt. 4, 9, 13 ergo aliquid fuisse necessum est. quid aliud, nisi id, quod dico, potest esse? 4, 32, 43 ostendere, aliquid quempiam fecisse. 4, 33, 44 alicuius (*neutr.*) augendi minuendive causa. 4, 37, 49 aliquid huiusmodi (CIC. inv. 1, 75). 4, 45, 59 similitudo est oratio traducens ad rem quampiam aliquid ex re dispari simile. CIC. inv. 1, 10 harum aliquam *constitutionem* in omne causae genus incidere necesse est. 1, 15 foris ... aliquid defensionis adsumit. 1, 25 aliquid triste. 1, 48 iudicio alicuius aut aliquorum. 1, 62 quod ... et adiungi et separari ab aliquo (*neutr.*) potest, id non potest idem esse. 1, 79 falsi aliquid. 1, 84 aliquid adnumeratum. 1, 88 cum ... ambiguum aliquid pro certo concesseris. 1, 91 aliquid non grave nec magnum. 2, 8 aliquid alicuius praeterisse. 2, 18 aut incommodi aliquid ... aut aliquod commodum. 2, 19 hic locus sicut aliquod fundamentum est huius constitutionis. 2, 68 sententia alicuius aut aliquorum (2, 162). 2, 92 alicui rei aut homini. 2, 107 ut honore potius aliquo quam ullo supplicio dignus esse videatur. 2, 125 proferetur ... aut lex ipsa aut aliquid ex lege. 2, 142 ex scripto non scriptum aliquid inducere. de orat. 1, 95 non despero fore aliquem aliquando, qui. 1, 96 aliquid ... memoria dignum. 1, 115 neque haec ita dico, ut ars aliquos limare non possit. 1, 152 si quando ... scriptum attulerit aliquid. Brut. 25 sive illa arte pariatur aliqua sive exercitatione quadam sive natura. 33 aut ratione aliqua (*hoc saepissime*) aut ⟨ulla⟩ observatione. 35 aliquid, *deinde* quicquam *pari usu*. 173 in altercando cum aliquo aculeo ... facetus. part. 22 cum aliquid aut tuum aut inauditum aut novum dicas. top. 21 alicui (cui *Voss. et Einsidl.*). 29 *pecunia* quae morte alicuius ad quempiam pervenit. 49 ea quae cum aliquo (*neutr.*) conferuntur. ad Q. fr. 2, 13, 5 erat non multa spes ..., erat aliqua suspicio. epist. 3, 10, 9 non astutia quadam, sed aliqua potius sapientia. 9, 8, 1 ne ad te prius ipse quid scriberem quam aliquid accepissem. Att. 3, 15, 3 me ... velis esse aliquem. Tusc. 5, 49 est in aliqua vita praedicabile aliquid. Quinct. 95 acerbum est ab aliquo circumveniri, acerbius a propinquo. Ov. ars 2, 620 quiddam nubis opacae quaerimus atque aliquid luce patente minus. Pont. 1, 1, 4 libellos excipe dumque aliquo (*sc. loco* *abdas*) quolibet abde loco (modo *trad.*). CORP. XII 2346 (*bonae aetatis*) qui me ... ad aliquam facultátem perdúxit. PLIN. nat. 2, 16 cum ... gentes ... quaedam animalia et aliqua etiam obscaena pro dis habeant. 6, 5 Paphlagonia, quam Pylaemeniam aliqui dixerunt, *et sic saepe apud* PLIN. aliqui dixerunt, scripserunt, maluere, volunt, tradiderunt *sim.* 11, 136 *aures sunt* animalium aliis maiores, aliis minores ..., sed aliquae omnibus. PLIN. paneg. 32 sive terris divinitas quaedam sive aliquis omnibus genius. APVL. apol. 55 dicite aliqui[d], si quis forte meminit. PORPH. Hor. ars 9 aliquid (quidlibet HOR.). CARM. epigr. 225, 3 aliquid memoriae hoc est. *acutius paullo est pronomen in phrasibus* agere aliquid (*v. p. 1382, 72 sqq.*), scribere aliquid, movere aliquid, moliri aliquid, novare aliquid *aliis, similiter in his* proficere aliquid, impetrare aliquid, esse aliquid (*v. infra p. 1614, 48 sqq.*), posse (valere) aliquid (*v. infra p. 1614, 60 sqq.*), dare aliquid, audere aliquid.

cum nom. propriis iungitur iam a CIC.: Verr. 6, 164 aliquis in litteris Gavius. Pis. 14 gravis auctor, Calatinus credo aliquis aut Africanus aut Maximus. Phil. 2, 15 Phormioni alicui. 14, 14 in aliquem ... gladiatorem aut latronem aut Catilinam. *adamat hunc usum* TERT. (*Hoppe, Syntax und Stil des T. p. 105*): monog. 10 secundum aliquem Epicurum. 16 alicuius David ... alicuius Salomonis *et saepius*.

cum pronominibus aliis (alius *et* alter *v. p. 1608, 75 sqq.*, unus *l. 33 sqq.*): PLAVT Epid. 313 sed me una turbat res ratioque, Apoecidi quam ostendam fidicinam aliquam conducticiam. Vidul. 67 nisi quid ego mei simile aliquid contra consilium paro. Mil. 432 ne ... quispiam nos vicinorum imprudentes aliquis immutaverit. Truc. 872 ut hos dies aliquos sinas eum esse apud me. TER. Ad. 980 aliquid paul[ul]um (CIC. de orat. 1, 95 CELS. 4, 11 p. 134 QVINT. inst. 1, 1, 8. 8, 3, 31. 12, 3, 12). RHET. Her. 1, 2, 2 alicuius certae personae (CIC. inv. 1, 7) *et similiter variae cum* certus *formulae* CIC. inv. 2, 146 de orat. 3, 176 part. 102 epist. 7, 17, 1 *passim*. GELL. 13, 25, 4 neque ulla re aliqua. GAIVS inst. 3, 160 mors alterutrius alicuius. HERM. vulg. mand. 5, 2 pro ullo aliquo. AVG. civ. 1, 15 tale ... aliquid, quale. *cf. etiam* CIC. Ligar. 22 is tamen aliquis Ligarius non fuit. QVINT. inst. 12, 1, 31 cur ... non se quisque speret fore illum 'aliquem'?

cum numeralibus: PLAVT. Men. 950 elleborum potabis faxo aliquos viginti dies. Pseud. 321 ut opperiare hos sex dies aliquos (saltem *P*) modo. Truc. 102 oenus eorum aliqui[s]. TER. Hec. 313 unum aliquod verbum. CATO agr. 156 comesto aliqua quinque folia. orig. frg. 83 (Gell. 3, 7, 6) quadringentos aliquos milites. RHET. Her. 4, 5, 8 unius alicuius (*opp.* omnes). *ibid. non* unius alicuius aut denique duorum, sed ab omnibus ... exempla sumpserunt. 4, 41, 53 unum aliquid (aliquod *in eadem formula trad.* 3, 23, 39) aut alterum. CIC. inv. 1, 14 unam aliquam et plures nonnumquam. 1, 79 aliquid unum plurave. 2, 4. 2, 5. 2, 12 in aliquo eorum ... genere, uno pluribusve, versetur. de orat. 2, 292 sive plura sunt sive aliquod unum. 2, 305 in aliquo iudice uno aut pluribus. 3, 136 sin aliquis excellit unus e multis, ecfert se, si unum aliquid affert. orat. 206 (*opp.* plures). part. 101 unus aliqui ... plures (top. 80 Q. CIC. petit. 35). Att. 4, 4^b, 1 duos aliquos. fin. 2, 62 tres aliqui aut quattuor. 5, 74 non unam aliquam aut alteram ⟨rem⟩ ..., sed totam. *et saepe* unus aliquis ac. 2, 118 fin. 3, 64. 5, 18. 19 rep. 1, 48. 2, 43 Tusc. 4, 10 off. 2, 41. VARRO ling. 7, 31 in aliqua una re ... sola. *passim*. SEN. epist. 7, 9 aliquis fortasse, unus aut alter. COLVM. 2, 18, 3 per paucos dies aliquos. PROB. gramm. IV 151, 9 aliqua undecim nomina. 151, 12 *et saepius apud hunc*. GELL. 3, 7, 6 quadringentos aliquos milites. FIRM. math. 1, 5, 5 duos saltem aliquos. ITIN. Silv. 9, 1 aliquo biduo. PS. RVFIN. in Am. 1, 3 p. 1060^B aliquae tres quattuorve. AVG. civ. 12, 6 aliqui duo. 15, 13 anni sedecim et aliquid minus quam menses duo.

cum negatione: *nota*: CIC. p. red. in sen. 30 difficile est non aliquem, nefas quemquam praeterire; (*praetermisi fere exempla quibus altera negatio priorem tollit*): PLAVT. Poen. 1379 illuc ego metui semper, ne cognosceret eas aliquis. TER. Ad. 38 sollicitor ... ne aut ille alserit aut uspiam ceciderit aut praefregerit aliquid. Eun. 552 ne hoc gaudium contaminet vita aegritudine aliqua. Haut. 235 etiam caves ne videat forte hic (hinc *A*) te a patre aliquis exiens? VARRO Non. p. 425, 32 neque boni cives aliquid habent antiquius salute communi. RHET. Her. 1, 6, 9 si negabimus nos de adversariis aut de aliqua re dicturos. 4, 46, 59 cum ei rei ... aliquam rem negamus esse similem. CIC. inv. 1, 12 non possunt recte partes alicuius generis causae putari. 1, 32 ne aut aliquod genus utile relinquatur aut. 1, 45. 1, 104 quod nobis hoc primis acciderit neque alicui umquam usu venerit. 2, 19 nisi aliquid, quare factum sit, ostenditur. 2, 95 scisse aliquid is qui arguitur negatur. de orat. 1, 14 qui neque exercitationis ullam vim neque aliquod praeceptum artis esse arbitrarentur. 1, 156 ne ... ad aliquam deformitatem ... veniamus. 1, 215 neque ... aut a lege aliqua. 2, 5 non habet definitam aliquam regionem. 2, 9 non de ... Carbonis eloquentia scribo aliquid, in quo. 2, 75 nec mihi opus est Graeco aliquo doctore. 2, 300. Brut. 323 ne ... aliqua re. orat. 47 non enim declamatorem aliquem ... sed doctissimum ... quaerimus. 186 neque ... aliquam. top. 100 ne praeterirem aliquid, quod ad ... pertineret (*et sic saepe seq. pron. relativo*). ad Brut. 2, 5, 2 timeo ne illum aliquorum furor excipiat. ad Q. fr. 1, 1, 32 non ... in labore aliquo, sed (epist. 2, 7, 4. 5, 8, 3 *et similiter saepe*). 3, 2, 2 timeo ne ... aliquid (9, 16, 1 verentem ne ... aliquid *et saepius*). epist. 5, 2, 7 nemo umquam in aliquo. 5, 5, 1 ne ... aliquid. LVCC. Cic. epist. 5, 14, 3 si non possimus aliquid proficere. CAEL. Cic. epist. 8, 10, 2 ne ... aliquoi ... aut aliquid. CIC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Att. 1, 13, 3 ne ... aliquem. 5, 4, 3 modo ne ... in aliquem. 10, 4, 2 nec remittit aliquid, sed in dies ingravescit. 11, 7, 6 ne ... aliquid. Catvll. 73, 2 desine de quoquam quicquam bene velle mereri aut aliquem fieri posse putare pium. Hirt. Gall. 8, 1, 3 non ... alicui civitati. Ov. trist. 3, 5, 47 non aliquid dixi (*in anaphora*). Liv. 2, 2, 2 ne ... aliquid *et saepissime apud posteriores. adnoto pauca*: Val. Max. 1, 5, 4 cum ... persedisset nec aliqua ulla (aliqua *del. Torrentius, fortasse* ulla *potius delendum, cf. ex. gr.* 2, 6, 2. 2, 10, 1) vox ... esset audita. Decret. fabr. Pisaur. Corp. XI 6335 (*a. 256*) nec aliquit pretermittentes. Lact. ira 7, 12 nec vestigium aliquod nec ulla suspicio. Avg. civ. 2, 14 nec apostolo alicui nec cuilibet Christi martyri. *saepe post* sine: Cic. de orat. 3, 179 nullam partem corporis sine aliqua necessitate adiectam. ad Q. fr. 3, 5, 2 non sine aliquo meo stomacho. epist. 7, 19, 1 nullam ... sine aliqua. Galba Cic. epist. 10, 3, 5 nec ... sine aliqua. Cic. epist. 11, 27, 7 numquam ... sine aliqua. fin. 3, 30 mancam fore putaverunt sine aliqua accessione virtutem. Tusc. 4, 43 nulla ... sine aliqua. nat. deor. 2, 167 nemo ... sine aliquo. Varro ling. 10, 28 alterum sine assumpta aliqua re extrinsecus perspici non possit. Liv. 1, 19, 5 sine aliquo commento ... non posset. 32, 40, 9 ne sine aliqua munificentia. *et passim cum negatione.* Damas. epist. 3 p. 357^A absque aliqua ambiguitate. Avell. p. 50, 1 absque aliqua ... iniuria. *et passim. sine negatione*: Corp. VI 31998 (*a. 388*) me⟨cum⟩ vixit ... sine aliqua discordia aut controversia (31956 sine ulla discordia *et passim* sine ulla querella, sine ullo stomacho *sim.*). IX 2082 qui vixit mecum sine aliqua lite. Cassiod. var. 5, 10, 3. 5, 15, 3. 11, 16, 3 *saepius.*

post particulas quas solent sequi formae encliticae quis, quid *sim.*: Rhet. Her. 2, 2, 3 num aliquam cupiditatem ... aut num quod incommodum. 4, 3, 6 nisi aliquid. Cic. inv. 1, 80 ut si aliquis ... dicat. 1, 100 si alicui rei. 2, 110 cum aliquod exemplum ponamus (2, 115). 2, 170 sin aliquae res accident difficiles. 2, 172 si aliquid effugere aut adipisci velimus. de orat. 1, 79. 1, 124 si quando aliquid minus bene fecerunt. 1, 129 (*v. p. 1614, 8*). 1, 246 si iam sit ediscendum sibi aliquid. 1, 249 si mandandum aliquid procuratori ... sit. 1, 250 si ... causa aliqua. 2, 38 si ... pictor aliquis. 2, 70 cum aliqua. 2, 110 si est scriptum aliquid ambigue. 2, 149 ne ... aliquid. 3, 80 sin aliquis extiterit aliquando. 3, 136. 3, 203 cum aliquid. Brut. 285 quem igitur imitaris? si aliquem: ceteri ergo Attice non dicebant? orat. 81 si aliquid (part. 39. 84). 233 si alicuius ... aliquam. part. 22 cum aliquid. 27. 46. 107 si verbum aliquod. *et passim post* si, cum. ad Brut. 1, 4, 3 ut quisque aliquid recte fecerit. epist. 5, 2, 9 sin autem aliquid. 9, 16, 2 nisi aliquod ... tempus. 10, 25, 2 dum modo ne ... aliquid. 14, 4, 1 si nos ad aliquam alicuius commodi aliquando recuperandi spem fortuna servavit. Att. 15, 9, 1 si aliquam, hanc legatoriam provinciam. Sen. contr. 9, 1, 11 ubi aliquis ex eo sperat quid aut praeparat. Cels. 1, 3 cum quis mutare aliquid volet. Sen. dial. 2, 5, 6 num aliquid perdidisset. *et passim; de* Cassiod. *cf. Traubii ind. p. 515.*

opponitur omnis, multus *sim.* (unus aliquis *v. p. 1612, 33. 47*): Rhet. Her. 2, 3, 5 aliquo aut quam plurimis vitiis. 2, 20, 31 in omnibus partibus temptare et ab aliqua parte labefactare. 2, 20, 32 ab aliqua aut a maiore parte. 2, 21, 33 (*bis*) Cic. inv. 2, 16 omne nomen ex aliquibus, non ex omnibus litteris scribitur. 2, 159 aut totum aut aliqua ex parte. de orat. 1, 9 non una aliqua in re ... sed omnia. Brut. 50 in aliqua parte dicendi, in universa eloquentia. orat. 19 aliquid aut plura. 76 etsi ... non plurimi sanguinis est, habeat tamen sucum aliquem oportet. 99 partim totae ... partim aliqua ex parte. 110 omnes ... aut aliquod ... genus. part. 30 trium rerum aliqua consequemur (*cf.* 92). top. 33 non est vitiosum in re infinita praetermittere aliquid. 80 in aliquo ... aut in pluribus. epist. 4, 3, 1 aliquid atque adeo multa. fin. 2, 87 neque ... in aliqua parte, sed in perpetuitate temporis. nat. deor. 2, 32. Mur. 65 aliquid, non omnia. Varro ling. 8, 38 *analogia* aut in omnibus eius (*orationis*) partibus est, aut in aliqua [esse parum]; et ⟨si⟩ in omnibus non est, in aliqua esse parum est. rust. 1, 19, 1 neutrum modum horum omnem ad agrum convenire puto et utrumque ad aliquem. Ov. met. 7, 571 multi ..., aliquis. 8, 765 obstipuere omnes aliquisque ex omnibus audet. Liv. 2, 44, 4 si minus omnes, aliquos tamen. 24, 8, 15 non dico, si omnia haec, sed si aliquid eorum ... praestitit. Sen. contr. 7, 7, 9 necesse est tibi multa dixerit; legatis quoque aliqua mandavit. Vell. 2, 114, 3 plurima dissimulan[ti]s, aliqua inhiben[ti]s. Cels. 2, 2 p. 32 saepe plura, nunquam non aliqua. Sen. Herc. O. 638 calcet ut omnes perdatque aliquos nullumque levet. dial. 7, 22, 5 apud me divitiae aliquem locum habent, apud te summum. benef. 2, 18, 1 sunt aliquae partes mariti, sed non minores uxoris. Colvm. 1, 1, 3 universa ... aliqua. 12, 50, 3 plerique ..., aliqui. Plin. nat. 19, 119 semina plurimis rotunda, aliquis oblonga, paucis foliacea et lata. Val. Fl. 8, 440 non omnia posset adque aliquid dubitaret amor. Mart. 2, 24, 6 das partem? multum est? Candide, das aliquid? Qvint. inst. 3, 1, 21 non pauca ..., aliqua ..., non nihil. Ivv. 6, 15 multa ... vestigia forsan aut aliqua. Plin. epist. 2, 8, 2 sive omnia simul sive aliquid facis. 3, 19, 1 multa ..., aliqua. Avg. civ. 6, 4 aut ... de omni ... aut de aliqua aut omnino de nulla. ... ubi enim dicitur 'non omnis', usitate quidem intellegitur 'aliqua', sed potest intellegi et 'nulla', quoniam quae nulla est nec omnis nec aliqua est. *vi simili, oppositione tamen aliter aut omnino non indicata*: Plavt. Rud. 553 saltem si mihi mulierculae essent salvae, spes aliquae forent. Ter. Eun. 1055 perfice ... ut haeream in parte aliqua tandem apud Thaidem. Haut. 42 ut aliqua pars laboris minuatur mihi. Gracch. schol. Cic. Bob. p. 365 ne a stirpe genus nostrum interiret et uti aliqua propago generis nostri reliqua esset. Cic. de orat. 1, 129 si aliquid modo esset vitii. 2, 60 quid ergo est? fatebor: aliquid tamen. 2, 86 qui optume potest ..., qui aliquid potest. 2, 232 vel facile vel certe aliquo modo. 2, 274 aliquid ... loci. 3, 47 nihil ... pauca ... et aliquem, si forte, motum. Brut. 214 nemo in aliqua parte earum omnino nihil poterat. 249 cum iudicare iam aliquid possem. ad Brut. 1, 15, 10 aliqua forma. ad Q. fr. 1, 3, 10 salus aliqua. epist. 9, 6, 3 cum spe[s], si non optima, at aliqua tamen vivere. 9, 14, 4 omnes meas, si modo sunt aliquae meae, laudes. 9, 14, 5 posse aliquid accedere. 14, 4, 3 utrum aliquid teneas an, quod metuo, plane sis spoliata. off. 1, 35 si non optimam, at aliquam rem publicam ... haberemus. nat. deor. 1, 26 non modo aliqua, sed pulcherrima specie. div. in Caec. 47 est tamen hoc aliquid, tametsi non est satis. Ov. Pont. 3, 3, 33 forsitan exiguas, aliquas tamen ... vires. Liv. 1, 26, 12 ut caedes manifesta aliquo tamen piaculo lueretur. Sen. epist. 20, 2 pauci, aliqui tamen. 75, 11 in magno pretio habere in aliquo habenda vel in nullo. Cvrt. 7, 9, 14 donec lucis aliquid superesset.

opponitur nullus *sim.*: Cic. orat. 103 nulla est enim ullo in genere laus oratoris, cuius in nostris orationibus non sit aliqua. Tusc. 1, 93 melius putatur, aliquam partem quam nullam attingere. Caecin. 32. 33. 67. Varro rust. 2, 1, 3 sive enim aliquod fuit principium ... sive contra principium horum extitit nullum. Ov. met. 4, 327 sive aliqua est ... seu nulla est. Liv. 35, 12, 3 ubi nihil usquam moveri viderunt, agitandum aliquid miscendumque rati. Vell. 2, 84, 1 ad Antonium nemo, ... ad Caesarem cotidie aliquis (-id *trad.*) transfugiebat. Sen. dial. 10, 6, 2 aliquo dubitante, an mors eius voluntaria esset, nullo, an tempestiva. Plin. nat. 36, 46 non fuisset picturis honos ullus, non modo tantus, aliqua marmorum auctoritate. Qvint. inst. 9, 3, 87 aliquis hoc semel tulit, nemo bis, ego ter. decl. 374 p. 413, 22 nec ulla lex reducit, quem aliqua exclusit. *vi simili, non indicata oppositione*: Cic. de orat. 1, 91 qui illa non didicissem et tamen ... possem aliquid in dicendo. 2, 3 in his artibus, de quibus aliquid existimare possem. 2, 180 in quibus nonnunquam aliquid efficere videor. 3, 33 esse aliquo in numero (Brut. 94. 108. 113. 213 orat. 208. Caes. Gall. 6, 13, 1 qui in aliquo sunt numero atque honore. Varro rust. 1, 17, 7 aliquo numero haberi). Cic. Brut. 54 ne L. Valerium quidem Potitum arbitror non aliquid potuisse dicendo. 56. 175 aliquem numerum optinebat. 243 in patronorum ... aliquem numerum pervenerat. epist. 1, 10 ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare. 6, 18, 3 ego quoque aliquid sum. Att. 4, 2, 2 si umquam in dicendo fuimus aliquid. *et saepe* esse aliquid fin. 2, 86 Tusc. 5, 104 Cato 8 div. in Caec. 48. 49. Catvll. 1, 4 meas esse aliquid putare nugas. Ov. epist. 3, 131 est aliquid, collum solitis tetigisse lacertis. 4, 29. 11, 11. *sic saepe* est aliquid *c. inf., potissimum apud* Ov. (met. 12, 93 fast. 6, 27 Pont. 2, 7, 65) *ut et* Sen. benef. 2, 32, 1. 4, 36, 2 epist. 22, 4 Ivv. 3, 230. Ov. am. 1, 12, 3 omina sunt aliquid. met. 6, 543 si numina divum sunt aliquid. *passim.* Qvint. inst. 11, 3, 137 est aliquid in amictu. Ivv. 1, 74 si vis esse aliquid. Fronto p. 55, 22 N. ero aliquid. Vvlg. Gal. 2, 6 qui videbantur aliquid esse (*τοῖς δοκοῦσιν nihil amplius*). *ibid.* qui videbantur esse aliquid (*τῶν δοκούντων εἶναί τι*). *cf.* Avg. in Gal. 12. Cic. epist. 7, 27, 1 aliquid posse (Att. 4, 18, 2. 5, 4, 1. fin. 2, 119 S. Rosc. 141 dom. 16 Sest. 28 Liv. 28, 7, 17 *passim*). Cic. S. Rosc. 55 aliquid valere. Sen. dial. 5, 37, 3 iste se aliquem putat. Pers. 1, 129 seque aliquem credens. Stat. silv. 4, 9, 4 si post hoc aliquid mihi remittas (*cf. Vollmer ad v.*). *sollemnis est sententia sepulcralis*: Prop. 2, 34, 53 si post Stygias aliquid restabimus undas. 4, 7, 1 sunt aliquid manes. Ov. am. 3, 9, 59 si tamen e nobis aliquid nisi nomen et umbra restat (trist. 4, 10, 85). Pont. 1, 2, 113 si superest aliquis post funera sensus. Sen. dial. 12, 9, 3 si est aliquis defunctis sensus. Ivv. 2, 149 esse aliquos manes. Corp. VI 32784 si sunt aliq(ui) infer⟨i⟩. Carm. epigr. 1190, 3 si tamen at manes credimus esse aliquit. *passim.* *sic saepe acc.* **aliquid** *quasi adv. legitur* (*cf.* Prisc. gramm. III 365, 16 Attici *τὶ* ex supervacuo adiciunt. *Πλάτων* ... Terentius in Andria (447) 'subtristis visus est esse aliquid' *ubi tamen codd. recte* aliquantum *dant*): Cic. epist. 4, 4, 5 aliquid iam noctes te adiuvabunt. Tusc. 3, 84 aliquid differunt. Flacc. 108 aliquid obsint. Verg. Aen. 10, 84 nos aliquid Rutulos contra iuvisse nefandum est? Liv. 2, 2, 2 ne ... honos aliquid libertati ... officeret. 23, 13, 4 si ... fortuna aliquid variaverit. 37, 26, 4 aliquid etiam inflabat animos classis Rhodia. 41, 2, 4 perlucens iam aliquid ... lux. Val. Max. 2 praef. 1 ut ... respectus aliquid ... prosit. Sen. clem. 1, 18, 2 qui se aliquid offenderant. Qvint. decl. 267 p. 90, 13 (aliqui *A C*). Herm. vulg. sim. 9, 5 quiescere aliquid (*μικρόν*, Pal. aliquantum). Lact. inst. 3, 18, 1 aliquid errarunt. *abl. neutr.* **aliquō** *quasi* aliquanto: Fronto p. 94, 16 N. aliquo lenius tussit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 96, 7 iter confecerit setius fortasse aliquo, minus tamen nihilo. VLP. dig. 19, 2, 11, 2 ne aliquo ... (κατά τινα τρόπον) ius ... deterius faciat. 7, 8, 12, 1 aliquo ... largius. 38, 2, 8, 1 aliquo minus. 38, 5, 3, 5 aliquo amplius. CALL. dig. 48, 19, 28, 12 aliquo lenius. POMPON. dig. 1, 2, 2, 26 ut aliquo pl⟨us i⟩uris patres haberent. VLP. dig. 43, 20, 1, 31 aliquo distare. TERT. carn. Christ. 14 prophetis aliquo gloriosiorem. HYG. mun. castr. 16 aliquo laxius. GLOSS. II 14, 48 aliquo setius ποσῶς νωχελέστερον: liber de officio proconsulis. *in aliquo*: VLP. frg. Vat. 210 si forte in aliquo horum deliquerit. dig. 19, 2, 19, 4 ne in aliquo ... deteriorem causam ... faciat. 21, 1, 25. 5, 3, 5 ne ... in aliquo (*opp.* in totum) ... impediat. PAVL. dig. 22, 3, 25 in aliquo ... errasse. 50, 17, 1 in aliquo vitiata est. SALV. gub. 5, 35 minuendas in aliquo tributarias functiones. COD. Iust. 1, 50, 1 si in aliquo captum est ius rei publicae.

notabilia varia: *nota verbi numerum*: PLAVT. Epid. 399 exite huc aliquis. Men. 674 Erotium aliquis evocate. Merc. 131 aperite aliquis (TER. Ad. 634). 910 aliquis ... exite. Pseud. 1284 aperite ..., me adesse aliquis (quis *P*) nuntiate. Stich. 67 inde vocatote aliqui (*sic*). ACC. trag. 425 Oeneum (aen- *codd.*) aliquis cette in conspectum aut nos ubi est ducite. *nota personam*: VERG. Aen. 4, 625 exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. *obiectionis formulae* (QVINT. inst. 9, 2, 36 incertā personā ficta oratio 'hic aliquis' et 'dicat aliquis'): TER. Andr. 640 atque aliquis dicat 'nihil promoveris'. 957 aliquis fors[itan] me putet. RHET. Her. 4, 3, 5 aliquis inquiat. 4, 9, 13 quaeret aliquis (CIC. parad. 9). 4, 26, 36 dicet aliquis (CIC. Tusc. 3, 46. 55 Verr. 3, 57 SALL. Iug. 31, 18 LIV. 21, 10, 10 VITR. 5, 5, 7 *passim*). CIC. de orat. 2, 99 riserit aliqui fortasse hoc praeceptum. 2, 294 quod forsitan aliquis iure inriserit. off. 3, 97 ut aliquis fortasse dixerit. fat. 30 si ... referret aliquis. Verr. 3, 45 inquiet aliquis. 6, 180 quaeret aliquis fortasse. CATVLL. 67, 37 dixerit hic aliquis (OV. Pont. 2, 2, 29). LVCR. 1, 391 quod si forte aliquis ... putat. 2, 225 quod si forte aliquis credit. 931 quod si forte aliquis dicet. SALL. orat. Macri 14 'quid censes igitur' aliquis vostrum subiecerit. HOR. sat. 1, 3, 19 nunc aliquis dicat mihi. 2, 5, 42 aliquis ... inquiet. OV. ars 3, 7 dixerit e multis aliquis. rem. 225. 419 forsitan haec aliquis ... parva vocabit. NVX 133 forsitan hic aliquis dicat. LIV. 5, 52, 5 (*in oratione*) forsitan aliquis dicat. 9, 4, 12 dicat aliquis (37, 53, 25). SEN. dial. 12, 1, 2 eat nunc aliquis et (*bis*). epist. 95, 55 praecipiet aliquis. ASCON. in Pis. p. 6 possit aliquis credere (p. 22 quaerere). QVINT. inst. 1, 5, 6 occurrat mihi forsan aliquis. FRONTIN. aq. 74 non dubito aliquos adnotaturos, quod. APVL. Socr. 5 p. 129 orator obiecerit aliqui. AMBR. bon. mort. 1, 1 forte aliqui adserat. AVG. civ. 18, 44 sed ait aliquis. *eadem vi pronominis quasi sing. pro plurali*: CAES. civ. 1, 2, 2 dixerat aliquis leniorem sententiam, ut primo M. Marcellus. OV. epist. 6, 101 atque aliquis ... imputat. am. 2, 10, 37 atque aliquis nostro lacrimans in funere dicat. 3, 15, 11 atque aliquis spectans ... dicat. ars 1, 257. 2, 585. 3, 341 met. 8, 217 fast. 1, 355. 2, 75. 3, 283. 5, 299. 6, 786 Pont. 1, 6, 38 EPICED. Drusi 191. 297 NVX 101. LIV. 6, 41, 1 est aliquis, qui. SEN. suas. 6, 10 ut aliquis deliberet. contr. 1, 8, 10 gloriae causa aliquis militat. VELL. 2, 84, 1 SEN. dial. 10, 6, 2 (*v. p. 1614, 33*). epist. 81 hoc aliquis ... numerat ... et ait. LVCAN. 2, 67 atque aliquis ... inquit. *item in quaestionibus qualis* QVINT. decl. 329 p. 293, 5 non intellegit aliquis (*seq. acc. c. inf.*)? *nota ellipsin*: CIC. Att. 4, 6, 4 tu modo quam saepissime ad me aliquid *scribas*. 10, 16, 6 litterarum aliquid interea. 13, 44, 1 me aliquid ad Caesarem. 14, 7, 1 is mihi de Mario et de re publica aliqua *sc. rettulit*, quaedam sane pessima. 16, 4, 3. VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 ut a Graecis aliquid *sc. petamus*. aliquid *per euphemismum de re venerea, sim.*: CIC. Tusc. 3, 43 si vero aliquid etiam —. epist. 9, 22, 4 si dicimus 'ille patrem strangulavit' honorem non praefamur; sin de Aurelia aliquid aut Lollia, honos praefandus est. PROP. 2, 22, 11 quae si forte aliquid ... mihi ... negarat. PETRON. 100 aliquid sumere.

? **aliquispiam,** *cf. c.* aliquis *et* quispiam. CLAVD. MAM. anim. 3, 12 sed en aliquorumpiam (aliorumpiam *Barth*) ... nugis ... lentamur. CIC. Sest. 63 aliquapiam *habent Par. Gembl., correctum est iam pridem* alia quapiam, *cf. Madvig, opusc. I p. 465 sqq.*

aliquō *adv.* [*ab* ali- *et* quo. *Th.*]. *enumerat inter infinita* PRISC. gramm. III 132, 5. 136, 25. *non dicitur, si quaeritur 'ubi?', namque* QVINT. inst. 11, 3, 140 *legendum* aliqu⟨and⟩o; *tamen habes* VLP. dig. 18, 7, 1 ne aliquo loci moretur. COD. Iust. 10, 40, 2 qui ... aliquo loci morantur. *nota* aliquo terrarum CIC. *p. 1616, 11.*

PLAVT. Epid. 279 ut aliquo ex urbe amoveas *puellam*. Men. 124 aliquo condicam foras. Merc. 656 rus aliquo abire. Men. 703 immersit aliquo sese, credo, in ganeum. Mil. 582 aliquo aufugiam. 861 fugiam hercle aliquo. 863 missus sum ali⟨qu⟩o: iam huc revenero. Most. 877 gestis aliquo *ire*. Poen. 293 curram igitur aliquo ad piscinam. Rud. 535 quid si aliquo ad ludos me ... locem? 766 ibo hercle aliquo quaeritatum ignem. Trin. 598 ibit istac, aliquo, in maximam malam crucem. Truc. 874 dum aliquo miles circumducitur. TER. Ad. 359. 385. 744. 786 in angulum aliquo abeam. Andr. 329. Eun. 667 illum aliquo conclusissem. Haut. 572 concedas ⟨hinc⟩ aliquo ab ore eorum aliquantisper. 586 iube hunc abire hinc aliquo. 809 Hec. 413 LVCIL. 601. 699 si hinc aliquo cesseris. 980 aut cum iter est aliquo. CIC. Catil. 1, 17 ab eorum oculis aliquo concederes. dom. 100 demigrandum potius aliquo est quam habitandum in ea urbe, in qua. Vatin. 15 si eum magnitudo contentionis ... aliquo impulisset. de orat. 1, 135 studia ... perveniendi aliquo. fin. 3, 22 conliniare hastam aliquo. Cato 66 si aliquo eum (*animum*) deducit *mors*, ubi sit futurus aeternus. nat. deor. 2, 93 si *litterae* ... aliquo coiciantur. Att. 2, 22, 6 aliquo eruptura. 11, 15, 3 aliquo propius veniendum (11, 20, 2. *cf.* GAIVS inst. 3, 196 si quis equum ... longius aliquo duxerit). ad Q. fr. 3, 1, 7 cum aliquo exibimus. 3, 3, 4 si nobiscum eum rus aliquo eduxerimus. epist. 7, 30, 1. 9, 2, 3. 11, 1, 3 migrandum Rhodum aut aliquo terrarum. PROP. 2, 5, 4 et nobis aliquo (aquilo *codd.*), Cynthia, ventus erit. OV. ars 2, 225 occurras aliquo. LIV. 39, 13, 6 ut se extra Italiam aliquo ablegarent. 41, 24, 16. 42, 1, 11. SEN. dial. 4, 19, 1 [in] aliquo[s]. 9, 12, 5 omnis itaque labor aliquo referatur, aliquo respiciat. nat. 1, 5, 6. 3, 11, 1 aliquo impetum faciunt *aquae*. 5, 1, 4 si aliquo fertur *aqua*. 5, 8, 1. 6, 20, 2. 6, 30, 2. SVET. Cal. 4 quotiens aliquo adveniret vel sicunde discederet. AVR. Fronto p. 252, 5 N. securim ... abde aliquo ac reconde. VLP. dig. 27, 3, 1, 9 aliquo excurrere vel proficisci. HYG. astr. 2, 29 aquam aliquo infundens. AVG. civ. 1, 14 p. 25 si aliquo duci potuerunt. MART. CAP. 4, 364. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 49 si aliquo sanguinem detrahunt.

aliquot [*ab* ali- *et* quot. *Th.*] *numerale infinitum*. CHAR. gramm. I 189, 6 inter adverbia numeri haec quoque alii adiecerunt: 'quot, tot, quotquot, aliquot'; quae ita posita inter adverbia non est nostrae aestimationis reprobare. certe inter aptota nomina pluralia posuimus ... alii inter pronomina posuerunt; *cf. ibid.* 36, 7. *scriptum est* aliquod *passim; nota cod. Ambr.* PLAVT. Pseud. 283, *Bemb.* TER. Eun. 151 *ante* d. 539. 752 *ante* d. Phorm. 159 *ante* d. 832, *Putean.* LIV. 27, 48, 13, *bis in Florentino* DIG., *item iam* SC. de aedif. Corp. X 1401 (*fere a. 50*) per aliquod annos. *ex prosariis longe saepissime utitur* LIV.; *habent poetae praeter scaenicos hi*: LVCR. 6, 703 VERG. ecl. 1, 69 PRIAP. 77, 10 OV. ars 1, 495 PHAEDR. 3, 19, 3. 4, 2, 16. 5, 7, 11 app. 13, 1. *exemplorum numerum iam inde a* CIC. *circumcidi, maxime de usu adiectivo.*

adi.: PLAVT. Capt. 161 eorum sunt aliquot genera Pistorensium. Curc. 240 aliquot dies perdura, dum (Mil. 582 Poen. 1421. Pseud. 283 aliquot hos dies. TER. Andr. 313. 328. Eun. 151 hosce aliquot dies. Haut. 752 Phorm. 159. 832 aliquot hos ... dies. CATO agr. 157, 15 orig. frg. 95 VARRO rust. 2, 2, 8. 2, 10, 8. 3, 2, 8. 3, 9, 11 CIC. Cluent. 168 Pis. 89 Planc. 98 *passim, praecipue apud* LIV.; *etiam postea haec est creberrima iunctura, ex. gr. in* VVLG. μεθ' ἡμέρας *vel* μετά τινας ἡμέρας *est* post aliquot dies iud. 14, 8 act. 15, 36). ENN. scaen. 429 V. aliquot somnia. TER. Eun. 539 aliquot adulescentuli. NOVIVS Atell. 110 aliquot altipendulos reliquimus vindemiae superstites. CIC. Verr. 1, 49 aliquot ... annos (5, 36 Manil. 54 Catil. 1, 18 Mur. 32 Sull. 56 Sest. 48 Cael. 12 Lig. 12 VARRO Men. 436. 477 *passim*; GLOSS. aliquot annis τοσούτους ἐνιαυτούς). VARRO ling. 5, 21 aliquot locis (6, 16 rust. 1, 14, 3. 44, 1 CIC. Verr. 6, 9 dom. 42 de orat. 3, 22 *passim*). ling. 5, 42 aliquot de causis (RHET. Her. 3, 23, 38 CIC. Cael. 27 CAES. Gall. 3, 2, 2). ling. 6, 3 in partes aliquot. 6, 18 aliquot ... vestigia. 6, 59 senes aliquot. 6, 89 in aliquot rebus. 7, 29 in Atellanis aliquot. 7, 84 in aliquot sacris ac sacellis. 8, 19 aliquot modis (PLIN. nat. 8, 191). 9, 66 genera aliquot (rust. 2, 1, 5). rust. 1, 7, 3 ex aliquot rebus. 1, 7, 8 aliquot regiones (1, 34, 2. 2, 1, 5). 1, 13, 2 aliquot res. 1, 15, 1 aliquot corbulas uvarum. 1, 38, 1 discrimina eius aliquot (1, 46, 1). 2, 3, 5 pastores ... aliquot. 2, 8, 3 admissarii aliquot. 2, 11, 4 aliis aliquot rebus. 3, 5, 1 milia aliquot turdorum (PLIN. nat. 5, 54. 8, 44 SVET. Cal. 26 AVG. civ. 18, 54 SIDON. epist. 3, 3, 3). rust. 3, 5, 4 tabulata ... aliquot. 3, 10, 1 greges ... magnos aliquot. rer. div. Gell. 1, 18, 2 aliquot verborum. rer. hum. Prob. Verg. ecl. p. 336 Thilo aliquot oppida. CIC. S. Rosc. 128 aliquot post mensis. Verr. 5, 73 aliquot saeculis post. de orat. 2, 75 aliquot horas. LVCR. 6, 703 sunt aliquot quoque res, quarum. VERG. ecl. 1, 69 post aliquot ... aristas. PRIAP. 77, 10 per noctes aliquot diesque cesso. OV. ars 1, 495 de mediis aliquot transire columnas. LIV. 1, 55, 2 fana ..., quae aliquot ibi ... fuerant. PHAEDR. 3, 19, 3 aliquot lustravit domus. 4, 2, 16 aliquot secutis *muribus*. 5, 7, 11 aliquot menses transeunt. app. 13, 1 per aliquot annos.

multo rarius subst.: TER. Andr. 534 aliquot me adierunt ... qui aiebant. 771 aliquot adfuerunt liberae. CIC. S. Rosc. 100 Pis. 38 Phil. 8, 6 Brut. 181. ad Brut. 2, 2, 3 insignes aliquot. VARRO Men. 530 aliquot Romae sunt qui ... fecerunt. rust. 1, 8, 4 aliquot ... demittunt. 2, 4, 22 ego ..., aliquot maiores faciunt. BELL. Hisp. 20, 4 saucii aliquot. LIV. 23, 44, 4. 27, 47, 9. 29, 30, 8. 32, 10, 12. 32, 16, 11. 32, 29, 2 obvios aliquot. 37, 38, 4. 37, 44, 2 Romanorum aliquot. SEN. benef. 2, 8, 1 aliquot ... qui idem rogarent, inventi sunt. nat. 3, 27, 7 (-o *trad.*). 6, 29, 1 (-os *trad.*). SCRIB. LARG. 16. 122 MELA 3, 47 PETRON. 42. PAVL. dig. 39, 2, 5, 1 si aliquot sunt, qui. AVG. civ. 15, 9.

definitur additamento: CATO orig. frg. 128 (Fronto p. 129 N.) aliquot ⟨p⟩au⟨ca⟩ castra. *definitur oppositis*: *opp.* multus, omnes *sim.*: ENN. scaen. 429 V. aliquot somnia vera, ... sed omnia non necesse est. CIC. S. Rosc. 100 nullum modum esse hominis occidendi quo ille non aliquot occiderit, multos ferro, multos veneno.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SALL. Catil. 24, 3 plurimos ... homines ..., mulieres etiam aliquot. LIV. 21, 59, 9 equestris ordinis aliquot et tribuni ... quinque et praefecti ... tres. VELL. 2, 42, 2 aliquot naves multosque mortalis cepit. MELA 1, 42 singulis aliquot simul coniuges et plures ob id liberi adgnatique sunt nusquam pauci. SVET. Dom. 10 complures senatores, in iis aliquot consulares interemit. *opp.* nullus, unus *sim.* (*cf.* GLOSS. aliquot πλεῖστοι ὅσοι): CIC. Pis. 38 aliquot praetorio imperio, consulari quidem nemo rediit. rep. 2, 2 nec una hominis vita, sed aliquot ... saeculis et aetatibus. LIV. 6, 37, 8 patricios aliquot ..., neminem plebeium. 23, 26, 5 aliquot ..., una. 41, 28, 10 aliquot ... alia ..., unum. MELA 1, 116 una gens, aliquot populi et aliquot nomina. PLIN. nat. 3, 152 Crateae aliquot, nec pauciores Liburnicae. AVG. civ. 15, 9 vidi ipse non solus, sed aliquot mecum.

aliquotfāriam [*ab* aliquot; *cf. c.* multifariam *sim. Th.*]. CATO orig. frg. 43 (Varro rust. 1, 2, 7) in eo agro aliquotfariam (aliquodf- *cod.*) in singula iugera dena cullea vini fiunt.

aliquotiēns [*ab* ali- *et* quotiens. *Th.*] *adv.* PRISC. gramm. III 78, 23 in -ens ... aliquotiens ab aliquot. *formam* aliquoties *bene traditam non vidi nisi in titulo* CORP. III 3980 (*l. 53*) *non optimae notae. vocabulum mirum in modum adamat* AMM., *qui fere nonaginta exempla confert: cuius pauca infra rettuli, ceterorum omnia.*

CATO agr. 88, 2 id aliquotiens in die cotidie facito. 152 in diebus triginta ... aliquotiens facito. CIC. Quinct. 3 qui hanc causam ... aliquotiens apud te egit. S. Rosc. 77 div. in Caec. 58 Verr. 3, 171 Font. 33 prov. cons. 46 Brut. 217. 292 leg. 2, 9 Att. 3, 22, 1 ad Brut. 1, 14, 1. epist. 4, 5, 6 vidimus aliquotiens. 7, 16, 2 cui tamen dixi, cum me aliquotiens invitaret, 'oro, quis tu es?' 12, 15, 7 conatum esse aliquotiens vi introire, repulsum semper esse. 13, 17, 1 cum aliquotiens antea, tum proximo hoc ... bello. VARRO ling 7, 85. rust. 2, 1, 27 proinde ut non aliquotiens dicatur Romae peperisse mula[m]. 2, 6, 1 vendidi aliquotiens. rer. div. Gell. 1, 18, 2 erravit aliquotiens. SALL. hist. frg. 118 neque detrusus aliquotiens terretur. NEP. Phoc. 2, 3. LIV. 1, 33, 4 aliquotiens ...; ad ultimum. 2, 47, 6. 2, 50, 1. 2, 50, 4. 3, 3, 10. 6, 36, 1. 7, 18, 9 aliquotiens ..., postremo. 8, 30, 6. 21, 61, 10. 23, 42, 5. 24, 26, 13 aliquotiens ..., tandem (VAL. MAX. 6, 5, 1). 29, 18, 10. 34, 45, 6. 36, 37, 3. 39, 32, 12 aliquotiens ..., donec. 40, 27, 12. 44, 45, 10. 120 (SEN. suas. 6, 17). PAVL. FEST. p. 109 'inmunis' vacans munere, aliquotiens pro improbo ponitur (111 *bis s. v.* insitum *et* insecta). VAL. MAX. 1, 8 ext. 15. 2, 7, 15. 6, 2, 9. 7, 5, 3. SEN. dial. 3, 13, 4 quid? non aliquotiens metus ex contrario fecit audacem? epist. 122, 14 SCRIB. LARG. med. praef. 18 QVINT. decl. 261 p. 69, 26 SVET. Cal. 11 NOVATIAN. trin. 20 LAMPR. Heliog. 28, 4. ITIN. Silv. 14, 2 AVSON. 158, 1 AMM. 14, 1, 5. 14, 1, 10. 14, 7, 3 sex vel septem aliquotiens vetitis certaminibus pugilum (31, 14, 3 tres vel quattuor aliquotiens iungens) *et passim (v. l. 20), fere eadem vi qua* saepe, *ut* 30, 2, 9. 30, 8, 3. *nota*: 31, 2, 11 ut eodem aliquotiens die ... saepe desciscant. VEG. mil. 3, 9 HEGES. 1, 23, 1 HIER. epist. 120, 11. VVLG. Sirach 34, 13 (πλεονάκις). I Macc. 16, 2 (πλεονάκις). AVG. civ. 4, 29. 16, 36. 20, 7 in scripturis aliquotiens invenitur. 22, 20. 22, 25 sicut iam dixi aliquotiens nec commemorare me piget. serm. ed. Mai 180, 1. 3 COD. Theod. 7, 19, 1. 9, 42, 15 CAEL. AVR. chron. 1, 5, 158 SIDON. epist. 8, 14, 8 COD. Iust. 9, 49, 9 praef. *nota*: CORP. III 3980 ⟨al⟩iquoties mortuus sum ⟨set⟩ sic nunquam *ait magister mimariorum* (*cf.* INSCR. graec. Sic. et It. 2342, 7 p. 704 πολλάκις). *iungitur cum aliis adverbiis*: AMM. 16, 5, 17 aliquotiens ... interdum. 23, 6, 9 aliquotiens ... nonnumquam. 16, 9, 1 nonnumquam ... aliquotiens ... interdum. 14, 2, 5 nunc ... aliquotiens et (15, 13, 4. 16, 11, 9. 24, 7, 7. 27, 11, 2). THEOD. PRISC. log. 47 aliquando ... aliquotiens (61 POMPON. gramm. V 204, 10). ITIN. Silv. 6, 1 subito ..., subito etiam ..., aliquotiens etiam (*de loco*). *repetitur etiam ipsum* aliquoties: POMPON. gramm. V 150, 16 aliquotiens ... nomen est, aliquotiens verbum. 179, 26. 183, 30. 184, 11. 186, 6 aliquotiens ..., aliquotiens ..., aliquotiens ..., aliquotiens. BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 83, 6 aliquotiens quidem ..., aliquotiens autem. 2, 11 p. 160, 20 (vero). herm. sec. 1, 1 p. 43, 26. 2, 4 p. 82, 11 (vero); *cf.* ὁτὲ μὲν ..., ὁτὲ δέ. *definitur oppositis* (*cf.* GLOSS. πλειστάκις ὁσάκις; πολλάκις, plerumque vel nonnumquam, amplius, saepius): MELA 3, 43 nec tantum semel, sed aliquotiens etiam. CALL. dig. 48, 19, 28, 3 cum saepius seditiose ... se gesserint et aliquotiens adprehensi ... in eadem temeritate ... perseveraverint. PRISCILL. tract. 2, 42 non semper ..., sed ... aliquotiens. AMM. 14, 3, 1 *opp.* saepe.

aliquōvorsum *ab* aliquo *et* vorsum, *adv.* PLAVT. Cas. 297 ego pol istam iam aliquovorsum tragulam decidero. aliquosum *coni. Leo* PLAVT. Mil. 221. *V.*

Alirēnsis *v.* Aleria. **alis** *v.* alius *p. 1623, 41.*

Ālis *v.* Elis. **Alis** *v.* Halys.

Alisa, -ae *nom. fundi ut videtur in Sicilia.* GREG. M. epist. 13, 5.

Alisanus, -ī *deus Celticus.* CORP. XIII 2843 (*in agro Haeduorum septentrionali*) deo Alisano. 5468 (*in caccabo aeneo prope Dibionem rep.*) Doiros Segomari ieuru Alisanu. *cf.* CORP. XII 665.

1. Alisca, -ae *statio Pannoniae inferioris.* NOT. dign. occ. 33, 52 Aliscae. 63 A l e s c a e. ITIN. Anton. Aug. p. 244 Alisca.

2. ? **Alisca,** -ae *cogn. mul. barb.* CORP. VI 9976 (*in titulo deperdito*) Clodia Alisca. *cf. fort.* Halisca.

Alisfragmuthos (-thosis), -eōs, *Eusebio* Μισφραγμούθωσις, *rex Aegyptius.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 86 Alisfragmuthos (-math- *unus liber*). 1, 88 Alisfragmathoseos *gen.*

Alisia *sim. v.* Alesia.

Alisincum *statio Aeduorum in via Augustoduno Parisios.* ITIN. Anton. Aug. p. 366 Alisincum (*unus cod. P*, asilincum *sim. rell.*). 460 Alisincum (*sic fere omnes ll.*). *contulerunt* TAB. Peut. 2, 4 Aquis Nisincii.

cīvitās Alisinēnsis *Germaniae superioris.* CORP. XIII 6482 (*saec. fere II*) in h. ⟨d. d.⟩ genium c. Alisin. *contulit editor nomen fluvii* Elsenz *alia ex litteris medii aevi deprompta.*

alisma *v.* alcima.

1. Aliso (-ōn?), -ōnis *castellum Lupiae flumini in Chattis appositum.* TAC. ann. 2, 7 inter castellum Alisonem ac Rhenum. VELL. 2, 120, 4 Alisone *loc.* PTOL. 2, 11, 14 Ἀλεισόν (ἄλεισον, ἄλισον). *cf.* CASS. DIO 54, 33, 4 ᾗ ὅ τε Λουπίας καὶ ὁ Ἐλίσων συμμίγνυνται. *cf. Ihm, PW. I 1496; Cramer, Westd. Zeitschr. 21 (1902) p. 254 sqq.*

2. Aliso *nom. vir. barb.* AMM. 26, 8, 9 Aliso quidam tribunus. 10.

Alisontia *m. Mosellam influit, nunc fort.* Elz. AVSON. Mosell. 370 stringit frugiferas felix Alisontia ripas. *Diehl.*

Alista *opp. Corsicae.* PTOL. 3, 5 Ἀλίστα πόλις. *Otto.*

Alistrēnsis (PATR. Nicaen. 2, 186 *al.*) *v.* Lystra.

Alisus *v.* Halys.

? **Alitacenon** *statio Britanniae.* RAVENN. p. 433, 13. *minus recte contulisse puto edd.* PTOL. 2, 3, 8 Πτερωτὸν στρατόπεδον, *cum hoc videatur esse* Pinnatis RAVENN. p. 435, 24.

aliter *v. sub* alius *p. 1653, 5.*

Aliternum *v.* Capua *et* Vulturnus.

Alītēs *sing., collective usurpatum nomen gentis barbaricae ceterum ignotae.* SIDON. carm. 5, 476 (*claudit hexametrum*). *Diehl.*

Alīthius *v.* Alethius. **alītinus** *v.* alethinus.

? **ālitius** *v.* ales *p. 1525, 62.*

Alītius, -a *nom. gent., cf.* Allius *et* Aletius. CORP. IX 2700 (*Aeserniae*) Alítia Cn. f. Rufa ... C. Mario C. f. Rufo viro. *Otto.*

alitor *v.* altor. **alitrīx** *v.* altrix.

Alitrofagī AMM. 23, 6, 66 *v.* Anthropophagi *in add.* *Diehl.*

alitūdo *v.* aletudo.

alitūra, -ae *f.* [*cf. c.* alere. *Th.*]. GELL. 12, 1, 20 Maro ... non partionem solam ... sed alituram quoque feram et saevam criminatus est; addidit enim hoc ... 'Hyrcanaeque admorunt ubera tigres'.

[**alitus,** -ūs SVET. vita Verg. p. 57 *codd.* ς.] *v. Mess.*

Alitus *v.* Aletes.

aliubī [*pro forma vetustiore* alibi, *cf. c.* aliunde. *Th.*]. NOT. Tir. 2, 101 *ante* alicubi. SEN. nat. 5, 14, 2. 6, 7, 1. 6, 14, 1. 6, 15 *cf. sub* alicubi *p. 1557, 65.* FEST. p. 301, 1 *lege* alibi. *de vocabulo contra codicum lectionem restituendo v. infra.* [*val.* aiure, *hisp. vet.* alubre. *M.-L.*]

LEX agr. (Corp. I 200) 86 neive amplius ea (*scriptura*) aliubeive aliterve dare debe⟨t⟩o. SEN. epist. 99, 29 quaedam remedia aliis partibus corporis salutaria ... adhiberi aliis nequeunt et quod aliubi prodesset ..., id fit inhonestum loco vulneris. 104, 8 si vis ista ... effugere, non aliubi sis oportet, sed alius. dial. 7, 20, 3 divitias et praesentis et absentes aeque contemnam nec si aliubi (*dett.*; alicubi *A*) iacebunt, tristior, nec si circa me fulgebunt, animosior. MELA 1, 109 Cerauni dicuntur, idem aliubi Taurici Moschi *eqs.*, aliis aliisque dicti nominibus. 3, 57 ibi ... sicut aliubi. PETRON. 45 ali[c]ubi ... hic. PLIN. nat. 2, 208 in Hirpinis ..., Hierapoli ..., aliubi. 2, 120. 8, 122 in capite ... et ad commissuram ... aliubi. 9, 142. 10, 87 circa Cyllenen ... nec usquam aliubi (36, 59). 11, 138 aliubi ..., hic (*in fronte*). 11, 198 non aliubi tenuiore ... cute (*sc. quam in alis*). 12, 58 ubi loci natura poscat ..., aliubi. 13, 28. 56 Aegypto multa genera *sunt*, quae non aliubi. 13, 129. 14, 14. 17, 15. 140. 155 CLEM. dig. 35, 1, 64 pr. (*opp.* Ariciae). *nota*: MARCIAN. dig. 48, 24, 2 *exulem* inde (*ab insula*) t r a n s f e r r e aliubi. *de aliis locis scriptorum*: PLIN. nat. 5, 144 non aliubi aptius de ea (*Phrygia*) dicatur. 37, 90 hoc (*sc. onyx*) aliubi lapidis, hic gemmae vocabulum est. CHAR. gramm. I 283, 5 polysyndeton est ... nexa oratio, ut 'Athamasque ... Epios' et aliubi '...'. *ibid.* 12. p. 184, 24 *v. p. 1619, 7.* SCHOL. Cic. Bob. p. 315, 28 cum aliubi (alii ubi *cod.*) dicat *eqs.* p. 317, 32 (*cod. ut s.*). VARRO rust. 1, 44, 1 *tantum* valet regio ac genus terrae, ut ex eodem semine a l i u b i cum decimo redeat, a l i u b i cum quinto decimo. SEN. contr. 2, 5, 8 aliubi offenditur inprovisa segetum maturitas, aliubi sera magno fenore moram redemit. SEN. dial. 5, 6, 4 aliubi labi necesse est, aliubi retineri, aliubi aspergi. benef. 1, 5, 5 ut aliubi sit species rei, aliubi ipsa res. *de locis dubiis, ut* nat. 5, 14, 2, *v. in capite.* epist. 89, 21 omnibus ... locis ..., aliubi ..., aliubi. PLIN. nat. 2, 207 spiritus letales aliubi ..., aliubi volucribus tantum ..., aliubi praeter hominem ceteris animantibus. 5, 99. 11, 33. 217. 12, 65. 22, 45 mutat ... cum terra colores, hic niger, illic viridis, aliubi cyaneus, aliubi croceus. 33, 80. 34, 145. 35, 178. 36, 200 *sexies.* PLIN. nat. 2, 193 *v. sub* alibi *p. 1555, 24.* SEN. benef. 3, 6, 2 violatarum religionum a l i u b i atque a l i u b i diversa poena est, sed ubique aliqua. epist. 35, 4 mutatio voluntatis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

indicat animum natare, aliubi atque aliubi apparere, prout tulit ventus. *aliter* PLIN. nat. 9, 168 eadem aquatilium genera aliubi atque (*i. quam*) aliubi meliora. SEN. epist. 92, 31 scit ... aliubi positas esse divitias quam quo congeruntur. *cf.* benef. 6, 33, 3 res ..., quae non aliubi magis deest, quam ubi creditur abundare. PLIN. nat. 1, 11, 74 quibus animalium ... *fel* aliubi quam in iocinere. 8, 136 nec aliubi ... quam, ubi (37, 23). 11, 233. 37, 135. CHAR. gramm. I 184, 24 non aliubi inventuros nos adverbia ... quam in quibus comparatio potest inveniri. *Hey.*

Aliud *v.* Adalia.

? Aliviānus *cogn.* CORP. VIII 4542 (*in prov. Num.*) Flavia Donatula ... Caesius Alivianus (?) coniugi. *Otto.*

Aliulfus, -ī *nom. germ.* CASSIOD. var. 5, 20 (*a. 523/6, inscr.*) Aliulfo Saioni Theodericus rex. *cf. Schroeder in indice Mommseniano. Diehl.*

ālium, *vulgariter* allium *vel* aleum, -ī *n.* [*cf. c.* alum *et c.* ἄλλην· λάχανον Ἰταλοί *Hes., fortasse c. gr.* ἀλλᾶς '*botulus*'. *Th.*]. [*val.* aiu, *it.* aglio, *francog.* ail, *hisp.* ajo. *M.-L.*] *proba scriptura est* alium, *firmata titulo Pompeiano* CORP. IV 2070 (*p. 1620, 14, cf. etiam* aliarius), *et codicibus melioribus* (*ut Ambr. Plauti* Poen. 1314 ali[i], *nota gen.* ali *in sexto pede* PERS. *l. 83*)*; tamen iam primo post Chr. saeculo scribebant* allium (INSCR. Pompei. *p. 1620, 15*), *quae scriptio fere regnat apud librarios recentiores; scripturam* aleum (*cf. et* ISID. *l. 39*) *ut rusticam impugnant* GRAMM. *inde a* PORPH. Hor. epod. 3, 3 'alium' dicendum ut solium dolium, non ut vulgo 'aleum' (*similia* PROB. app. gramm. IV 198, 18 CHAR. gramm. I 70, 27 BEDA gramm. VII 263, 31 ALBIN. gramm. VII 295, 19). *legitur* alei EDICT. imp. Diocl. VI 23 *et passim in codd. imprimis* GARG. MART. (*hic semper in optimo*) PELAGON. MARCELL. med. DIOSC. APIC. GLOSS., *cf. etiam* aleato *in codd. Plauti* Most. 47. *in usu vulgari fuit etiam masc.* alius *vel* aleus (*cf.* CAPER gramm. VII 107, 11 'alium' *non* 'alius', quia 'alia'), *ut in palimpsesto saec. VI* DIDASC. apost. 76, 34 aleus, ORIBAS. (*v. p. 1620, 42*) alius, *item in* GLOSS. alius *et* alleus *et* allius *scriptum extat.* *de prosodia*: VLT. SYLL. gramm. IV 260, 10 'alia' cum intellexerimus nomen esse, primam syllabam longam esse existimamus ut (Verg. ecl. 2, 11) ..., cum vero pronomen est, brevis erit ut (Verg. ecl. 10, 23). *peccatum non inveni nisi a barbaro* CYPR. GALL. num. 359 nos ălia et caepe ... fovit. *originatio*: ISID. orig. 17, 10, 14 alium dictum quod oleat. *pluralis plerumque est poeticus qui dicitur, tamen etiam numerantur singuli frutices, cf. l. 59. p. 1620, 19. 20.*

GLOSS. σκόροδον, *anglos.* garlec, θαλασσοκράμβη (?), sparagus. alius agrestis ἑρμοδάκτυλος, calabricus. alius hortolanus σκόρδον. *obscura est* alia: tranata. *saepe tractatur a technicis horticulturae et medicinae; poetis est cibus pauperum, fastiditus locupletibus ob odorem acrem, nota praecipue proverbium apud* POMPON. *l. 53.*

PLAVT. Most. 39 obolusti alium. Poen. 1314 plenior ali[i] ulpicique quam Romani remiges. Pseud. 814 indunt coriandrum, feniculum, alium, atrum holus. TITIN. com. 188 (inc. frg. 22) alia (*ex* SER. SAMM.). AFRAN. com. 371 homo mulierosus confecit (confert *trad.*) me ilico alio. CATO agr. 48, 3 nuces pineas ad eundem modum *quo cupressos*, nisi tamquam alium serito. 70, 1 alii spicas III. 132, 2 dape facta serito milium, panicum, alium, lentim. LVCIL. 387 caseus alium olet. POMPON. Atell. 6 aleo ⟨si⟩ ludam, sane meae male olant manus. VARRO Men. 63 avi et atavi nostri, cum alium ac cepe eorum verba olerent, tamen optime animati erant. 244, 2 alia. 417 alium et sardae. frg. Cati Non. 201 vitet acria ut est sinapi cepa alium. VERG. ecl. 2, 11 Testylis ... messoribus ... alia serpullumque herbas contundit olentes. HOR. epod. 3, 3 edit cicutis alium nocentius. MORET. 87 quattuor educit cum spissis alia fibris. 100 pistillo ... fragrantia mollit alia. PRIAP. 51, 22 acresque cepas aliumque furatum. CELS. (*semper* allium *in cod. Vat.*) 2, 18 bulbi, in quibus cepam quoque et alium numero. 2, 21 sinapi alium cepa. 2, 22 alium cepa eruca ruta. 2, 26 *inflant* ex oleribus alium cepa brassica. 2, 27 calefaciunt ... alium, cepa, ficus arida. 2, 29 alvum movent ... alium cepa malva. 3, 12 alium edat. 3, 20 odore foedo movent ... acetum, alium, cepa. 3, 22 cibus ... acer ut alium porrum. 4, 4 manducare ... acerrima id est sinapi alium cepam. 4, 8 alium frictum. 4, 10 spica alii contriti. 4, 19 contritum alium. 4, 24 cum multum alium ederit. *ibid.* edisse ... lupinum et alium. 5, 6 alium. 5, 8 adurunt ... piper ... alium. 5, 21 alii semen. 5, 22, 2 amarae nuces cum alio. 5, 27, 6 ad scorpionis ictum ... alium cum ruta recte miscetur. COLVM. (*fere semper* alium *trad.*) 6, 4, 2 spicas ulpici vel alii. 6, 6, 5 *tres unciae* pinsiti alii. 6, 8, 1. 6, 8, 2 alium pinsitum. *ibid.* alio tunso. 6, 13, 1 scabies extenuatur trito alio defricta. 6, 34, 1 caput alii tritum. 8, 5, 12 alii capita. 8, 5, 21 spicas (mi- *trad.*) alii. 9, 14, 3 foetentibus acrimoniis alii vel ceparum. 10, 112 aliaque infractis spicis. 314 alia cum cepis. 11, 3, 15 alium, cepae capitula. 11, 3, 16 alii et ulpici ultima est ... positio. 11, 3, 20 ulpicum, quod quidam alium Punicum ... longe maioris est incrementi quam alium ... habet velut alium plures cohaerentes spicas. 11, 3, 21 spicae ulpici vel alii. 11, 3, 22 alium vel ulpicum ponendi. SCRIB. LARG. 140. 174. 231 alii candidi spicae capitis tritae. PERS. 5, 188 si non praedictum ter mane caput gustaveris ali. PLIN. nat. 1, 20, 23 *medicinae ex* alio. 2, 16 per fetidas cepas, alia et similia iurantes (19, 101 alium cepasque inter deos in iureiurando habet Aegyptus. PRVD. perist. 10, 260 venerare acerbum cepe, mordax alium). 10, 158 alium cum farre. 13, 133 alium cepas. 19, 99 bulbi et cepae et alium. 19, 106 seritur Amiternina *cepa* ... alii modo capite. 19, 111 —116 *fusius tractatur. nominantur genera*: alium Cyprium (*i. q.* ulpicum) alum (*v. s. v.*), silvestre quod ursinum vocant. 113 Menander e Graecis auctor est alium edentibus, si radicem betae in pruna tostam superederint, odorem extingui. 19, 121 cepa alium bulbi. 20, 50 alio ... magna vis (GARG. MART. med. 18) ... serpentes abigit et scorpiones odore ... ict⟨ib⟩us medetur potu vel cibo vel inlitu ... aconitum debellat, item hyoscyamum, canum morsus. [20, 52 aleum *corruptum.*] 20, 69 cum alio crudo. 22, 140. 25, 50. 28, 200 alii capita ... tusa. 28, 265 alium silvestre. 29, 50. 78. 133. 32, 128. 36, 79. CORP. IV 2070 aliu. manuplos CCL. INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 514 (*Pompeis scarifatum*) allium e⟨s⟩carium. MART. 12, 32, 20 calvaeque restes alioque cepisque. PORPH. Hor. epod. 3, 1. 3, 3. 3, 4 qui ferum alium prandent. 3, 10 quasi Medea alio perunxerit Iasonem, ut eum muniret adversus vim taurorum. SER. SAMM. (*semper numero plurali*) 27. 124. 184 alia tu septem numero *dabis.* 293. 330 alia parva novem ... permole. 369. 570. 733. 762. 899. 1027. 1037 alia praecepit Titini sententia necti. EDICT. imp. Diocl. VI 23 alei Ital(ici) m(odium) unum (= σκόρδων). PALLAD. 1, 27, 2. 1, 35, 6 fusticulos alii sine capitibus. 3, 24, 9. 4, 9, 5. PLIN. med. 3, 22 alium viride *et passim.* PELAGON. 70. 92. 147 alei capitula duo purgata. 162 alei spicam. VVLG. num. 11, 5 *conqueritur vulgus*: recordamur piscium quos comedebamus in Aegypto gratis; in mentem nobis veniunt cucumeres et pepones porrique et cepe et alia (καὶ τὰ σκόρδα. *locum afferunt vel tractant* TERT. ieiun. 5 *qui addit* alium potius et cepe quam caelum fragrare malebant. HIL. in psalm. 51, 6. DIDASC. apost. 76, 34 non cepa, non aleus. HIER. epist. 121, 2 in Zach. 3, 14 p. 935. SALV. gub. 1, 46 foetidissimo ceparum atque aliorum amore aegrescentes. CYPR. GALL. num. 359 nos ălia et cepe ... fovit). PRVD. perist. 10, 260 *v. supra l. 2.* MARCELL. med. 4, 2. 11. 9, 22. 14, 29. 30. 15, 77. 87. 16, 48. 23, 39. 40. 27, 107. 28, 1. 29. 32. THEOD. PRISC. eup. faen. 20. 27. 37 *passim* (*vide ind. Rosii*). DIOSC. 2, 137 de iscordon idest aleum. 2, 138. DIOSC. Vind. C 116[v], 68 αλιουμ κερβινουμ (cervinum, *i.* ἐλαφόσκορδον). 249[v], 117 αλιουμ κολοβρινουμ (colubrinum) *et* αλιουμ βιπερινουμ (viperinum, *i.* ὀφιόσκορδον). APIC. 9, 443 spicam alei. GALEN. alfab. 4 similis alio (-um *cod. Pal.*). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 25. 2, 14, 214. 216. 3, 8, 141. 142. 143. SIDON. carm. 12, 14 cui non alia sordidaeque cepae ructant mane novo decem apparatus. ORIBAS. syn. 1, 22. 4, 1. 4, 13 alius. 4, 15 alius et porrus (*bis; item* 31). eup. 2, 16. alium Gallicum *quae sit herba dubitatur a doctis; in codd. passim confunduntur* anagallis, anagallicum, argallicum, arum Gallicum; *legitur ex. gr.* alium Gallicum: VEG. mulom. 1, 18 alium maius quod quidam Gallicum vocant. MARCELL. med. 20, 91 alei Gallici. CHIRON 991 alium Gallicum. *ceterum vide quae composuerunt Rose, Theod. Prisc. p. 551; Ihm ad Pelagon. 71 p. 148; Stadler, Archiv 10, 1898, 90. nos s. v.* alum.

derivata: aliatum, alliator, aliarius. *V.*

aliunde [*cf. c.* alius *et c.* unde, inde. *Th.*]. *vocabulum* (*inde a* NAEV. *cf. p. 1622, 29*) *rarum est ap. poetas.* GLOSS. ἀλλαχόθεν. II 411, 1 ποθεν unde aliunde (?) alicunde.

I ***nude:*** *proprie de loco* (*ab alio loco, alia regione, alia parte orbis*): PLAVT. Pseud. 560 se ... peregrinum esse aliunde ex alio oppido. CIC. Tusc. 4, 2 studia doctrinae ... arcessita aliunde (*i. e Graecia, v. ibid.* 1). *sim.* rep. 2, 30. *nota* LVCR. 5, 522 sive ... inclusi ... sunt aetheris aestus ..., sive aliunde fluens alicunde extrinsecus aer versat agens ignis. 5, 547 tellus ... aliena repente allata atque auris aliunde obiecta alienis. PAVL. FEST. p. 167, 1 natio gens hominum, qui non aliunde venerunt, sed ibi nati sunt. MELA 2, 4 duo flumina ... diversis fontibus et aliunde delapsi. PLIN. nat. 5, 54 Nilus ... postremo inclusus montibus nec aliunde (*sc. quam de montibus*) torrentior. 15, 81 inlatae ... aliunde *caprifici.* 17, 120 tot modis insitam arborem ... omni genere pomorum onustam, alio ramo nucibus, alio bacis, aliunde vite, piris, ficis *eqs.* QVINT. inst. 10, 7, 6 nec circumspectabunt nec offerentibus se aliunde sensibus turbabuntur. NERAT. dig. 39, 2, 47 pars aedificii, quae ... aditum aliunde habeat. VLP. dig. 43, 20, 1, 7 quae *aqua* a capite ducitur, non aliunde. CALL. dig. 50, 1, 37, 1 *v. p. 1555, 83.* LACT. ira 18, 1 (*opp.* sub oculis). PALLAD. 1, 6, 4 vitem tegamus straminibus vel aliunde quaesitis. VVLG. Ioh. 10, 1 qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde (ἀλλαχόθεν). *in imagine*: AVG. in psalm. 31, 2, 18 via humilitatis huius aliunde manat: a Christo venit. civ. 18, 6 p. 263 delatis aliunde seminibus *in Graeciam.* *de persona* (*ab alio auctore*): PLAVT. Pseud. 734 ego dabo *argentum*, ne quaere aliunde. RHET. Her. 4, 5 (6), 8 (9) ab uno (*sc. auctore*) sumenda fuisse ... exempla, si semper aliunde sumerentur. nunc omnino aliunde sumenda non fuisse. *ibid.* ut si quis purpuram ... vendens dicat: sume a me, sed huius exemplum aliunde rogabo *eqs.* CIC. Lig. 1 cum tu id neque per te scires neque audire aliunde potuisses. Tusc. 4, 4 ne ea, quae repperisse ipsi putamur, aliunde (*i. a Pythagoreis*) didicisse videamur. off. 2, 47 *adulescens* non aliunde mutuatus est, sed sibi ipse peperit maxumam laudem. Tusc. 2, 45 aliunde (*non ab*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Epicuro) . . . est quaerenda medicina et maxime quidem . . . ab iis, quibus . . . videtur. nat. deor. 3, 64. Att. 11, 13, 4 *facultates* et a tuo vilico sumpsimus et aliunde mutuati sumus. 12, 25, 1. CATVLL. 61, 153 quae tuus vir petet, cave ne neges, ne petitum aliunde eat. SEN. frg. 15 nos aliunde pendemus . . . alius nos edidit, alius instruxit. IVV. 7, 22 si qua aliunde (*sc. quam ab imperatore*) putas rerum spectanda tuarum praesidia. TAC. ann. 13, 27 non aliunde (*sc. quam a libertinis*) originem trahi. MOD. dig. 38, 10, 4, 6 natos aliunde privignos . . . vocant. LACT. inst. 1, 11, 6 qui . . . accepit aliunde *animam.* 2, 8, 44 *al.* HIL. c. Const. 12 non aliunde cognovi: sed ipse audivi. HIER. epist. 121, 6 p. 865 ut non nobis intellegentiam aliunde (*i. ab aliis auctoribus*) quaeramus. AVG. civ. 7, 30 p. 313 Varro . . . quae aliunde accepit . . ., quae ipse coniecit. 11, 25 p. 497 doctrina, id est aliunde discendo. *de re (ex alia re, alia origine, de alia causa) vel generaliter*: VARRO ling. 9, 93 similitudines non sumimus tantum a figura, sed etiam aliu⟨n⟩de. RHET. Her. 4, 15 aut novis aut priscis verbis aut duriter aliunde translatis. CIC. de orat. 1, 252 *v. sub* alicunde. 2, 38 hic, nisi domesticis se instruxerit copiis, aliunde dicendi copiam petere non possit. 3, 39 adsumpto aliunde uti bono, non proprio. 3, 123 quae quoniam iam aliunde non possumus, sumenda sunt nobis ab iis ipsis, a quibus expilati sumus. 3, 156 tralationes quasi mutuationes sunt, cum, quod non habeas, aliunde sumas. 3, 159. orat. 80 *ornatus* in alienis *verbis* aut translatum et (aut *codd.*) factum aliunde ut mutuo aut factum ab ipso et (aut *codd.*) novum. Tusc. 1, 53 quod . . . ipsum agitatur aliunde . . . vivendi finem habeat necesse est (rep. 6, 27). 1, 54 (rep. 6, 27). 4, 47. 4, 74 ut . . ., quod cupiat, ostendatur . . ., quam facile vel aliunde vel alio modo perfici . . . possit. 3, 37 *prudentiae virtus* omnia sua complexa nihil quaerat aliunde. epist. 5, 13, 1 *sapientem* non aliunde pendere nec extrinsecus . . . vivendi suspensas habere rationes. LVCR. 3, 133 *nomen harmoniae* aliunde . . . traxere et in illam transtulerunt, proprio quae tum res nomine egebat. 6, 1020 *corpora* agitantur . . . plagis aliunde nec ipsa sponte sua sursum possunt consurgere in auras. HOR. carm. 2, 13, 16 navita Bosporum Poenus perhorrescit neque ultra caeca timet aliunde fata. SEN. nat. 2, 10, 1 lumen illi (*aëri*) calorque aliunde sunt. 2, 15. 2, 22, 3 quid . . . mirum, si tanta vis ⟨ignem⟩ excutit vel aliunde vel sibi? 3, 15, 7 modo per se viribus recollectis, modo aliunde translatis. 5, 5, 1 habere naturalem vim movendi se nec aliunde concipere, sed inesse illi . . . potentiam. 6, 16, 1. epist. 59, 18 sumptum . . . aliunde *gaudium.* PLIN. nat. 9, 104 luxuria non aliunde maior quam e concharum genere. 13, 102 radice *citri* nihil crispius nec aliunde pretiosiora opera. 13, 110. 18, 13 honos . . . non aliunde erat. 18, 72 antiquissimum in cibis hordeum *eqs.* polentam quoque Graeci non aliunde (*sc. quam ex hordeo*) praeferunt. 22, 5 auctores imperii R. . . . immensum quiddam . . . hi⟨n⟩c (*i. ab herbis*) sumpsere, quoniam non aliunde sagmina in remediis publicis fuere. 29, 27 lues morum nec aliunde maior quam e medicina. 30, 5 ut . . . totum opus (*Vlixis errores*) non aliunde constet (*sc. quam ex arte magica*). frg. gramm. suppl. p. 135, 3 finita pronomina non recipere quasi aliunde personas. QVINT. inst. 1, 6, 38 *derivata* aliunde originem ducunt. 1, 10, 26. 4, 1, 4 cui res iam aliunde nota sit. 4, 1, 71. 5, 11, 42 cum propria causae sunt . . ., cum aliunde accessuntur. *nota* 8, 5, 17 aliunde petita, id est in alium locum ex alio translata. 12, 10, 74 ducit animos naturali voluptate vox omnis neque aliunde illi per fora . . . circuli. 12, 11, 29 decl. 271 p. 113, 8. 352 p. 383, 4. IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 2 aliunde adquiruntur (*i. ex alia re*). *similia saepius ap.* ICTOS, *ut* GAIVS dig. 41, 1, 45 si ex re alterius dominorum adquisierit . . .; si aliunde . . . adquisierit. PAVL. sent. 5, 7, 3. PAPIN. dig. 20, 4, 3, 2 si debitor aliunde pecuniam solvisset. PAVL. dig. 25, 1, 8. TRYPH. dig. 26, 7, 54 VLP. dig. 15, 1, 11, 6 *al.* 36, 4, 5, 24 vel ex fructibus vel aliunde satisfiat. *de alia causa*: TRYPH. dig. 28, 5, 91 (90) aliunde liber est, id est ex praemio, non ex testamento. PAVL. dig. 40, 7, 41 ut aliunde ea libertas optingere non possit. VLP. dig. 47, 2, 27, 1 debitum aliunde probare. TERT. nat. 2, 4 vocabulum istud (θεός) . . . aliunde (*non* ἀπὸ τοῦ θέειν) desumptum. anim. 2 *et* 3 *v. sub* aliorsum. 14 non magis instructilis aliunde quam divisibilis ex se *anima.* TREB. Gall. 20, 5 aliunde . . . huius rei ortum esse morem. LACT. inst. 1, 7, 2 *al.* MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 3. PRISCILL. tract. 6, 94 Christus . . . origo omnium totus in sese nec quod est aliunde praesumens. HIER. epist. 15, 4. CHIRON 132 a labore febricitant aut frigore vel aliunde. HIER. epist. 148, 26. RVFIN. apol. 1, 6 suis propriis et non aliunde assumptis . . . membris. hist. 1, 1, 2 non aliunde (ἄλλοθεν) sumendum videtur exordium *historiae* quam ab ipsa domini et salvatoris . . . praesentia corporali. 4, 7, 11. AVG. in psalm. 134, 3 *deus* bono suo bonus est, non aliunde participato bono. epist. 130, 2, 3. civ. 3, 11 aliunde (*alia de causa?*) . . . flevisse. 18, 51 p. 336. 19, 4 p. 361 (*bis*). Ps. AVG. serm. 71, 3 aliunde manus . . . occupatas. *interdum i. q. de alia re* (*cf. sub* unde): AVG. in psalm. 118 serm. 29, 1 tunc . . . in toto corde clamatur, quando aliunde non cogitatur. epist. 118, 1, 4 non mihi videris aliunde dies noctesque cogitare nisi ut . . . lauderis. mus. 6, 8, 22 *numeri* etiam aliunde cogitantibus nobis iam quasi proprio nutu peragantur. BENED. reg. 38, 16 de lectione aut aliunde quidquam requirere.

II *in iuncturis*: 1 *in comparationibus*: SEN. nat. 6, 32, 1 non . . . aliunde animo venit robur quam a bonis artibus. PLIN. nat. 2, 213 *lunae* adsidue aliunde quam pridie exorienti. 33, 3 quam beata . . . esset vita, si nihil aliunde quam supra terras concupisceret. 33, 118 QVINT. decl. 323 p. 271, 7 MARCELL. dig. 33, 2, 15, 1. AFRIC. dig. 47, 2, 62, 9. GELL. 18, 9, 10 ἕπη . . . non aliunde esse dictum . . . quam ἀπὸ τοῦ ἕπεσθαι. TERT. spect. 5 nec aliunde investigandum fuit quam de instrumentis . . . litterarum. nat. 1, 4. pudic. 13 p. 245, 6 ⟨non⟩ aliunde quam ex . . . sanctitate. anim. 11 p. 316, 15 anim. 29 AVG. epist. 118, 1, 4 civ. 10, 2 p. 404. p. 405 nec aliunde illis . . . praeberi vitam beatam . . . quam unde praebetur et nobis. 10, 26 p. 442. *nota structuram*: AVG. conf. 1, 6, 10 an . . . ulla vena trahitur aliunde . . . praeterquam quod tu facis nos, domine? CAPITOL. Maximin. 13, 5 nec aliunde nisi malo alieno pecuniam quaereret. LVCIF. Athan. 1, 43 nobis non aliunde est sanitas nisi, quia (*sim.* non parc. 28). FILASTR. 153, 5 HIER. hom. Orig. in Ier. 12 p. 857. AVG. soliloq. 2, 1, 1 non . . . aliunde sum miser nisi rerum ignorantia. serm. 306, 9, 8 *al.* mus. 6, 10, 26 pedes num aliunde blandius sonant . . . nisi, quod . . .? VITA Cypr. 2 facta non debent aliunde numerari nisi ex quo . . . natus est. 2 *in distributionibus*: aliunde — aliunde: LIV. 24, 45, 3 aliunde (*Gron.*, alii udicio *Put.*) stet semper, aliunde sentiat, infidus socius, vanus hostis. PLIN. nat. 37, 197 ut sardonyches e ternis glutinentur gemmis . . ., aliunde nigro, aliunde candido, aliunde minio sumptis. TERT. anim. 10 neque homo . . . aliunde spirabit, aliunde vivet. AVG. in psalm. 85, 16 cor . . . ne aliunde iucundetur, aliunde feriatur. epist. 155, 2, 7 non aliunde esse beatum hominem, aliunde civitatem (civ. 1, 15 p. 27). vera relig. 55, 110 non . . . aliunde sapiens angelus, aliunde homo; aliunde ille verax, aliunde homo; sed ab una incommutabili sapientia. civ. 10, 1 p. 404. alius aliunde: NAEV. carm. frg. 56 simul alius aliunde rumitant inter se. TER. Phorm. 333 aliis aliunde est periculum unde aliquid abradi potest: mihi sciunt nihil esse. LIV. 44, 12, 3 SEN. nat. 2, 12, 3 PLIN. nat. 3, 16. 27, 3. aliunde alio: *v. sub* alio *p. 1590, 65. ibid. v.* MELA 3, 97. aliunde aliorsum *v. sub* aliorsum *p. 1597, 21. 22.* *obscurum*: TERT. test. anim. 2 p. 137, 17 in tuo foro aliunde (*an* alium deum?) iudicem appellas, in tuis templis alium deum pateris.

alius, -a, ud [ali- *in cps. et in adverbio* aliter, *i. q. osc.* allo '*alia*' *umbr.* arsir '*alius*' *hibern.* aile '*alius, aliquis*' *gr.* ἄλλος *got.* aljis *armen.* ail '*alius*', *cf. c.* alter. *Th.*]. *orthographica*: aliut (*cf.* GRAMM. suppl. 297, 16 aliud *scribitur* . . . per d): *in lapidibus*: LEX Malac. (Corp. II 1964) 2, 68. 4, 6. LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 28. 33. LEX Vrson. (Corp. II 5439) 93, 23. 132, 29 (aliud *traditur ibid.* 25). EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 11. 14. CORP. III 8742. 8250. 9507 (*a. 378*) *al.* V 1102, 8. X 4787, 6. XIV 586. 1828ᵃ CARM. epigr. 247. 1552 A 36. TAB. mag. (Rev. archéol. 1903 p. 175) αλιουτ. *cf.* LEXIC. lat. gr. vocab. forens. cod. Paris. gr. 1357 A ἀλιοδ. *in libris hic illic, sic in palimps. Vatic.* CIC. Verr. 4, 59. 6, 118, *in palimps. Veron.* GAIVS inst. 2, 220 *al., in cod. Bonon. s. VI/VII* LACT. *saepe.* aliid: CORP. IV 1837, 10. aliius: PRISC. gramm. II 303, 16 omnis . . . genetivus in 'ius' desinens una vult syllaba superare suum dativum *eqs.* 'aliius' quoque per duas i debuit esse genetivus dativi, qui est 'alii'; sed *eqs.* *contractiones*: ali *dat. sing.* (*cf. p. 1623, 48*): LVCIL. 559 VARRO Men. 235 LVCR. 4, 637 (aliis *codd.*). 6, 1227 FEST. p. 237, 25 *al.* SEN. contr. 9, 2, 23? CORP. III 8438. V 532, 1, 30. IX 405. alei: LEX Iul. munic. (Corp. I 206) 98. *cf.* PRISC. gramm. II 303, 18. ali *nom. plur.*: SISENNA hist. 30 ap. Non. p 502 (alii *A*¹). FEST. p. 161, 19. 20 *al.* S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 25 CORP. VI 10247, 7. XI 1421, 55 TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 1, 15. alei: CARM. epigr. 181. alis *dat. abl. pl.*: FEST. p. 241, 31 *al.* COLVM. 3, 6, 4 LEX Malac. (Corp. II 1964) 2, 47 LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 50 EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 36 CORP. VIII 403. IX 1175 TAB. Vel. (Corp. XI 1147) 6, 72 CARM. epigr. 1329, 4. alieis: CARM. epigr. 248, 6. *de declinatione* (*cf. Luchs: Studemund, Stud. I p. 339 sqq.*): CHAR. gramm. I 158, 25 alius alīus, alia alīus, aliud alīus; sed veteres alia aliae aliae. 159, 28 alius pronomen genetivum non habet, ut dicamus alīus, tametsi antiqui genetivum alius producta ⟨i ante⟩ us dixerunt, quorum auctoritati secuti et nos adiecimus. 163, 19 masculina singulariter: alius, alii alīus, alio alii, alium, alius, ab alio, pluraliter alii *eqs.*; feminina singulariter: alia, aliae alīus, aliae alii, aliam *eqs.*; pluraliter aliae *eqs.*; neutra singulariter: aliud, alii alīus *eqs.* DIOM. gramm. I 333, 1 alius, alii, alio *eqs.* (*omisso vocativo, cf.* 329, 35 *sqq.*); alia, aliae, aliae *eqs.*; aliud, alii, alio *eqs. sed cf. ibid.* 28 (*eadem* CHAR. gramm. I 159, 28) *et Keil. in adnot.* PRISC. gramm. II 266, 16 alius . . . tam 'huius alīus' paenultima circumflexa quam 'alii' genetivus invenitur apud veteres (*nominantur Cael., Caes., Cato, Licinius; v. infra*). *de formis* alīus, alii *cf. etiam* 303, 16 *sqq. et* III 77, 13. 449, 39 PROB. gramm. IV 84, 25. 105, 22. 112, 32. CONSENT. gramm. V 352, 21 huius alius dicere non possumus. FRG. Bob. gramm. V 566, 1 alia, alius, alii . . . aliud, alius, alii. BEDA gramm. VII 263, 18 alius nomen dativum dupliciter effert, et 'alii' et 'alio'. habes in sacra scriptura (*Matth. 8, 9 Luc. 7, 8*) '. . . et alio: veni . . .'. et rursum (*Matth. 25, 15*) '. . . uni . . ., alii . . .'. alii *genet. masc. neutr.* (*cf. Leo, Plaut. Forsch. p. 289*): VARRO ling. 9, 67 alii generis (VITR. 2, 9, 5. 8, 3, 9). rust. 1, 2, 19 ad alii dei aram. VLP. dig. 50, 17, 156, 2 in alii locum. SERM. Arrian. frg. 1, 4. PAVL. FEST. p. 28, 2

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

'alimodi' pro 'aliusmodi'. CAEL. hist. 3 eos alii modi esse atque Amilcar dixit. MACER hist. 20 CATO or. frg. Prisc. gramm. II 266, 23. *cf.* FANN. hist. 1 aliusmodi atque ante visa essent. CAES. Anticat. frg. Prisc. gramm. II 227, 3 quem alius modi atque omnes natura finxit. *nota* alii *genet. fem.*: CAEL. hist. 4 (PRISC. gramm. III 8, 19) alii rei causa (*id.* hist. 37 alius rei ... causa). alīus *genet.*: aliusmodi *v. l. 3.* CIC. nat. deor. 2, 123 alius generis (V^2; aliis g. $A B V^1 C^1$; alii, alicuius *g. rell.*). LAMPR. Heliog. 22, 1 *sexies.* AMM. 30, 5, 10 alius ordinis primus. NOVELL. Iust. 90, 5, 1. aliae *genet. fem.*: CIC. div. 2, 30 LVCR. 3, 918. GELL. 2, 28, 1. 4, 10, 8 AGENN. grom. p. 72, 1 VLP. dig. 11, 7, 12, 1 ITALA Ezech. 3, 6 (Lucif. non parc. 9 p. 228). *dat.* (alii *dat. fem.*: OV. epist. 5, 59 TERT. anim. 11 *al.*): PRISC. gramm. II 197, 14. PAVL. FEST. p. 27, 18 aliae (ali *codd.*) rei dixit Plautus pro eo, quod est ali (aliae *codd.*) rei. PLAVT. Mil. 802 FILASTR. 76, 1 AMM. 25, 1, 8 SORAN. 66ᵃ. 67 *al.* DIOSC. 2, 56 *al.* GREG. TVR. Franc. 9, 43 p. 404, 27 COD. Iust. 1, 40, 15 (14), 1 NOVELL. 6, 1, 3 *al.* GREG. M. epist. 3, 53. alio *dat. masc.* (*neutr.*) *traditur*: PLAVT. Pseud. 1263 *codd. P.* RHET. Her. 2, 13, 19 (alii: 2, 4, 6). SEN. benef. 4, 32, 3 *bis* (*sed priore loco* N^1 alii). QVINT. inst. 9, 4, 23 decl. 347 p. 367. PS. QVINT. decl. 2, 9 *B pr., V.* GROM. p. 346, 6 VENVL. dig. 45, 1, 137, 5 VLP. dig. 36, 1, 17, 12? (*cf.* 4, 6, 38, 1. *abl.?*) PAVL. dig. 2, 14, 23, 1 TERT. idol. 11 p. 42, 10 monog. 3 (*abl.?*) CYPR. GALL. deut. 114. ITALA gen. 29, 19 (Lugd.). Tob. 4, 16 (Sangerm. 15). Matth. 8, 9 cod. l *et* Aug. c. Faust. *22, 74* (VVLG. cod. Amiat. Fuld. *ibid.*). Marc. 10, 12 *cod. a* (VVLG.). Luc. 7, 8 *cod. l* (VVLG.) *et sic saepius in* ITALA *et* VVLG. DOCTR. apost. 1, 2 DIDASC. apost. 2, 12 PS. CYPR. rebapt. 4 SORT. Sangall. 50, 7 LVCIF. Athan. 1, 37 p. 132, 26 FVLG. myth. 1, 4 Virg. cont. p. 84, 21 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 214. 2, 5 VICTOR. epist. Thiel p. 131, 3 INST. Iust. 3, 3, 5 LEX Visig. app. 14 *al.* BENED. reg. 4 *al.* CORP. V 8738, 7. X 4972, 6. *cf.* GLOSS. III 121, 42 *al.* *exempla formae alii v. infra et Neue II³ p. 535.* alium *nom. acc. neutr.* (*corrigendum in* aliud: VLP. frg. 6, 11 ALF. dig. 32, 61 PROCVL. dig. 50, 16, 126 GAIVS dig. 26, 7, 13, 2): VVLG. II Cor. 11, 4 *Fuld.* Ioh. 11, 55 *Amiat. al. cf. Rönsch, It. u. Vulg. p. 275.* COMM. instr. 2, 10, 10. FILASTR. 83, 1 *cod. B* (aliud *A et sic codd.* 88, 4 *et al.*). FVLG. aet. mund. p. 136, 22 *P* DIOSC. 2, 151 *al.* AVELL. p. 513, 5 GREG. TVR. Franc. 5, 21 p. 218, 41 *al.* LEX Burg. Rom. 13, 3 LEX Visig. Recc. 8, 4, 1 *tit. al.* CORP. III 9508 (*a. 382*) alium corpus (2098. V 121. 6244). *de forma* aliud *cf.* PRISC. gramm. III 7, 2. alium *gen. pl.* (?): THEOD. MOPS. in I Tim. 1, 13. *de deficiente vocativo*: PRISC. gramm. III 22, 21. *formae* **alis alid**: *Ritschl, de declinatione quadam latina reconditiore (opusc. IV p. 451 sqq. 462 sqq.).* CHAR. gramm. I 159, 30 nominativum veteres non tantum alius dixerunt, sed etiam alis, sicut et Sallustius 'alis alibi stantes ceciderunt *eqs.*' (*cf.* SALL. Catil. 61, 3, *ubi sententia ceteroqui respondente* alis *vocabulum non traditur, et Ritschl l. l.*). DIOM. gramm. I 333, 30 *eadem isdem profert verbis.* EXC. Bob. gramm. I 561, 15. PRISC. gramm. III 8, 1 alis ... vetustissimi pro alius protulerunt. 77, 12 'aliter' ... ab eo, quod est hic alis, huius alis, huic ali (*cf. p. 1622, 51*) *eqs.* alis: NAEV. trag. 27. CATVLL. 66, 28 coniugium, quo non fortius ausit (aut sit *codd.*) alis. LEX vic. Furf. (Corp. IX 3513) 10 alis ne potesto. CORP. III 2970 ex viso p(osuit), quod alis vidit. *iuncturae* alis alium *et sim. v. sub I C 4 p. 1643, 41.* alid (alit): CATVLL. 29, 15 LVCR. 1, 263. 407. 1115. 5, 257 (alit). 5, 1305 *al.* aliid (aled?) *v. p. 1622, 48.* alid *metri causa legendum* LVCIL. 1134 CARM. epigr. 143, 4. VIRG. gramm. epist. 2 p. 125, 20 'alius alīus ali'. multi ... 'alius ali alio' nonnulli commentabantur 'alius alis sive alionis'.

vocabulum, quod nos inter 'pronominalia' numeramus, antiquis grammaticis tum 'nomen' tum 'pronomen' fuit (*cf.* DON. gramm. IV 381, 9 neuter uter ... ălter alius *eqs.* ... sunt qui nomina, sunt qui pronomina existiment. POMP. gramm. V 211, 22. *Jeep, Gesch. d. Redeteile p. 178. 183*). 'nomen' *dicitur*: PROB. gramm. IV 84, 25 (= PRISC. gramm. III 283, 7). PRISC. gramm. III 7, 7. 449, 39 SERV. gramm. IV 436, 28. FRG. Bob. gramm. V 566, 1 *inter* nomina similia pronominibus. BEDA gramm. VII 263, 18 *al.* 'pronomen infinitivum' *habetur*: CHAR. gramm. I 158, 26 DOSITH. gramm. VII 403, 29. 'pronomen finitum personae tertiae': DIOM. gramm. I 333, 1. *perturbatione foliorum ad* 'pronomina possessiva' *aberravit*: CHAR. gramm. I 163, 16 (*cf. Jeep p. 184*). *vocabulum per totam latinitatem floruit.* [*francog. vet.* el; *hisp. vet.* al *'aliud'. M.-L.*] GLOSS. ἄλλος, ὁ ἄλλος, ἕτερος.

de differentia inter alius *et* alter: DIFF. Suet. p. 310, 4 alter ex duobus, alius ex turba. DIFF. ed. Beck p. 34, 59 alius ex pluribus dicitur, alter ex duobus. *similia ap. grammaticos*: DIOM. gramm. I 322, 17 PRISC. gramm. II 90, 19 DON. gramm. IV 473, 8 CLEDON. gramm. V 56, 26 CONSENT. *ibid.* 340, 4 GRAMM. suppl. 279, 15 SERV. Aen. 11, 76 ISID. orig. 10, 21 diff. 1, 30. *exempla, quorum delectum dumtaxat proposui, hunc in modum digessi, ut ponerem sub* I *vocabulum generatim significans 'non idem'.* A *absolute vel singillatim positum* (*p. 1624, 1*). B *in comparatione* (*p. 1632, 84*).
C *sibi ipsi vel cognatis suis copulatum* (*p. 1637, 1*). *sub* II *significationes speciales* (alius *pro* alter; *pro* diversus, contrarius, immutatus *et sim. p. 1645, 74*).

I **generatim:** *non idem, substantia disiunctus vel diversus* (*cum de duobus agitur,* alius *idem est qui* alter; *de qua re cf. infra l. 41 et sub* alter): A *vocabulum* **absolute** *positum, i. non certis structuris inhaerens:* 1 **adiective:** *eadem substantiva sibi opponuntur*: PLAVT. Epid. 324 per illam tibi copiam copiam parare aliam licet. 566 eam rem ... alias res. Men. 961 salvus salvos alios video. Merc. 101 mulier, qua mulier alia nullast pulchrior. *cf.* 868. *sim.* Mil. 846 tibi, si promptes (*i. promus sis*), alium subpromum pares. *nota inversionem* 1293 quaevis alia quae morast aeque, mora minor ea videtur quam quae (*tales inversiones passim ap. omnes auctores; exempla infra invenies*). Most. 648 Poen. 500. 1273 Pseud. 525. 692 pari par aliud ... contigit. 813 eas herbas herbis aliis ... condiunt. 1223. CAECIL. com. 39 cum suum sibi alius socius socium sauciat. *cf.* POMPON. Atell. 114 CATO agr. 46, 2. 161, 4. PACVV. trag. 373 Fortunam insanam esse ... perhibent philosophi *eqs.* sunt autem alii philosophi, qui. SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 41 (37) prata ... alia prata. RHET. Her. 1, 23 sine propria lege ... ab aliis legibus. 2, 43 ne ... tota causa mutata in aliam causam derivetur. 3, 9 *al.* VARRO ling. 9, 9. *adiectivum pronominali opponitur* 9, 13 et in re militari et in aliis rebus. rust. 1, 64 in vas fictile ... in alia vasa. *nota* CIC. Verr. 1, 49 non ex eodem ordine alios magis idoneos ..., sed alium omnino ordinem. 2, 30. 45 *al.* Cluent. 138 aliorum iudiciorum ... illius ipsius iudicii. *cf.* 114 alia lege ... propria lege huius peccati. Catil. 1, 14 Mur. 65 *al.* inv. 1, 24 *al.* de orat. 3, 207 *al.* off. 1, 14 unum hoc animal ... nullum aliud animal. ac. 2, 85 div. 2, 144 nat. deor. 2, 123 *al.* Att. 3, 7, 1. 14, 14, 2 ista culpa Brutorum? minime illorum quidem, sed aliorum brutorum, qui. epist. 1, 9, 19 PVBLIL. P 48. CAES. Gall. 1, 7, 3 iter per provinciam ..., aliud iter. civ. 1, 81, 3. 2, 9, 7 pressionibus ..., rursus alia pressione. SALL. Catil. 51, 22. TIB. 2, 16, 10 praetor ab Illyricis venit ... terris, ... dic, alias iterum naviget Illyrias. OV. met. 4, 446. 13, 828 LIV. 1, 47, 1. 3, 16, 4 *al.* 5, 6, 6 hoc bellum ..., ⟨ad⟩ alia bella et ad ceteros populos. 7, 12, 5. 5, 39, 3 portas clausas ... circa moenia aliasque portas. 24, 22, 7 cum aliae ... partes tum pars Insulae. 30, 15, 10 quod temeritatem temeritate alia luerit. 38, 16, 5 seditio orta est .... alia rursus nova seditio orta est (*cf.* 39, 33, 3). MANIL. 1, 426 *al.* VITR. 5, 3, 1 *al.* SEN. contr. 1, 5, 1 erat in huius domo fletus, lamentatio ..., cum interim ex alia domo alia vociferatio oritur, alius tumultus. SEN. dial. 10, 17, 4 alia felicitate ad tuendam felicitatem opus est. MELA 3, 80 prima Berenice (*urbs*) ..., alia Berenice. PERS. 5, 68 cras hesternum ..., aliud cras. *et sic saepius apud alios auctores, ut*: TAC. hist. 2, 68 remedium tumultus fuit alius tumultus. TRAIAN. Plin. epist. 10, 69 ex loco in alium locum. DIOM. gramm. I 443, 18 anaphora, alia anaphora (*cf.* 445, 21 est et secunda anaphora). POMPON. dig. 45, 1, 21 centum ..., alia ... centum (VLP. dig. 36, 1, 1, 20 *cf.* 35, 2, 82). APVL. Socr. p. 146 qui a priore statu ad alium rectiorem statum migrat. TERT. anim. 41 naturae corruptio alia natura est. CYPR. epist. 26 delicto priori adiciant adhuc aliud delictum. *nota* COMM. instr. 2, 4, 10 interit hoc caelum ..., conponitur alia novitas caeli. PELAGON. 459. ORIBAS. syn. 6, 29 de loco in loco alio. CORP. III 9508 (*a. 382*) si quis super hunc corpus alium corpus ponere volueret. LEX salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 25 de loco in alium locum. *substantivum non repetitur*: PLAVT. Amph. 736 vera dico. :: non de hac quidem ... re, de aliis nescio. *cf.* Bacch. 563 Epid. 477 haec ... est fidicina. hic alia nullast. Men. 73 haec urbs Epidamnus est, dum haec agitur fabula; quando alia agetur, aliud fiet oppidum. 673 mihi pallam reddat, quam dudum dedi; aliam illi redimam meliorem. Most. 110 Persa 580 Stich. 227. 770 Trin. 323. 792 illum *anulum*, quem habuit, perdidit, alium post fecit novom. *cf.* TER. Andr. 670 hac non successit, alia adgrediemur via. 942. 954 Haut. 34 Eun. 488. 853 Phorm. 663 *al.* *nota* CATO agr. 6, 2 ager oleto conserundo, qui ... erit, alius bonus nullus erit (VARRO rust. 1, 24, 1 nisi qui). 7, 3. RHET. Her. 2, 7 occasio ... idoneane fuerit ... an alia melior. 2, 27. 45 eandem legem ..., aliam. 4, 7 *al.* VARRO ling. 5, 92 vocabula ... 'pauper, dives *eqs.*', sic alia. 5, 183 prima pensio et sic secunda aut quae alia. 6, 37 rust. 1, 4, 3 *al.* CIC. Quinct. 93 ab adflicta amicitia transfugere atque ad florentem aliam devolare (*cum inversione*: 3 homo et in aliis causis exercitatus et in hac ... versatus. *item* S. Rosc. 73 *al.*). S. Rosc. 30. Verr. 3, 27 ea iura ..., quae omnibus aliis essent contraria. 46 *al.* Caecin. 37 hanc actionem ... an aliam quampiam. p. red. in sen. 33 *al.* Sest. 53 non alio aliquo, sed eo ipso crimine. Cluent. 116 vel isdem vel aliis inimicis. Verr. 5, 52 efferri sine thecis vasa, extorqueri alia de manibus. inv. 1, 79 *al.* 102 in his aut in aliis exemplis. de orat. 1, 154 iisdem verbis ... aliis. 3, 149 *al.* Brut. 81 et aliae orationes et contra Ti. Gracchum. nat. deor. 2, 31 *al.* epist. 13, 11, 3 *al.* LVCR. 2, 794 nigro ... colore aut alio quovis. CAES. Gall. 3, 4, 3 hostes defessi ..., alii. 4, 17, 10 sublicae et ad inferiorem partem ... agebantur ... et aliae item supra pontem. SALL. Iug. 42, 1. or. Phil. 20 Cethegi atque alia proditorum patrocinia. frg. hist. dub. 3 Mauri ..., vanum genus, ut alia Africae. NEP. Alc. 6, 4 alius populus, non ille ipse, qui. VERG. ecl. 1, 24 haec ... alias inter caput extulit urbes. 2, 73 invenies alium, si te hic fastidit, Alexin. Aen. 1, 705 *al.* HOR. carm. 1, 3, 4 *al.* OV. met. 7, 661 talibus atque aliis ... sermonibus (13, 675. 15, 479 *cf. p. 1631, 74*). 15, 190 nec color est idem caelo, cum ..., rursusque alius, cum LIV. 1, 3, 3 opulentam urbem ... reliquit, novam ... aliam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... condidit. 1, 18, 2 *al.* 5, 55, 1 cum alia oratione, tum ea quae. 21, 26, 8 vis navium ...; novas ... alias. 23, 37, 2. 29, 22, 4 aut illo duce ... vinci ... aut nullo alio (alio nullo *P*) posse. RVT. LVP. 1, 5 non in eam mentem ..., sed in aliam aut contrariam. MANIL. 1, 490 immensos fabricantem ... orbes solventemque alios. SEN. contr. exc. 6, 3. 7, 1, 1 *al.* VAL. MAX. 5, 3, 2^b priore adhuc querella vibrante alia deinceps exsurgit. SEN. dial. 2, 17, 1 adversus alia maledicta ..., adversus hoc. benef. 2, 11, 2 aliud *beneficium* dando prioris admoneas. CVRT. 3, 3, 22 Sisigambin currus vehebat et in alio erat coniux. MELA 3, 36 sex mensibus dies et totidem aliis nox. PLIN. nat. 2, 40 *al.* 12, 61 haerente lacrima priore consecuta alia. 16, 232 haec prima origo luxuriae ..., alia *luxuria.* QVINT. inst. 6, 1, 29 cum in aliis tum in hac maxime parte. SVET. Iul. 62 aquilifer ..., alius. *sic saepe apud alios auctores. nota iuncturam* hic atque alius (*cf. sub 2*): PLAVT. Aul. 532 haec ... atque aliae multae ... incommoditates. Mil. 699 haec atque horum similia alia damna multa. TER. Ad. 925 et hac re et aliis omnibus. CATO agr. 2, 2 eas aliasque causas multas. 31, 2 hanc atque aliam materiam omnem. or. frg. Prisc. gramm. II 90, 12 in hac civitate et in aliis omnibus. TIT. Mumm. carm. epigr. 248, 6 pro ... hoc atque alieis donis. CIC. div. in Caec. 29 et haec et alia ... signa. OV. met. 14, 793 viribus his aliisque. *talia passim.*

synonymum synonymo opponitur vel genus speciei: ENN. trag. 260 *v. p. 1647, 50.* PLAVT. Asin. 188 si habeas, quod des, alia verba praehibeas; nunc, quia nihil habes, maledictis te eam ductare postulas. Most. 264 neque cerussam neque melinum neque aliam ullam offuciam. Pseud. 272 vel huius arbitratu vel meo vel ... alio pacto. 548 Rud. 52 Truc. 319. 936 dedin ego aurum? :: ... nunc ... alia opust auri mina. TER. Phorm. 301 si nullo alio pacto, faenore. 502 alia ... sollicitudine (*opp.* 503 ... hoc malum). Ad. 868. POMPON. Atell. 42 vinum panemque, omnem ceterum aliam ... penum. CATO agr. 2, 1 vini, frumenti aliarumque rerum omnium. 7, 4 *al.* 102 bovem aut aliam quamvis quadrupedem. 133, 2 *al.* or. frg. Fest. 201. *inversio*: RHET. Her. 4, 12 in aliis maleficiis ...: huius sceleris *eqs.* 4, 42. VARRO ling. 5, 180 quingenos aeris ..., ... certo alio legitimo numero assum. 6, 18. 7, 31. 9, 12. 32. 77 caput aut aliquam aliam partem *corporis.* rust. 1, 2, 21 *al.* 3, 5, 3 mus aliave quae bestia. 3, 10, 5 hordeum aut frumentum aliut. CIC. Arat. 128 Argo ... aliae naves. inv. 2, 33 avarum ..., aliis adfinem vitiis. 2, 66. Q. Rosc. 37 hoc ... gravissimum argumentum ..., alia certiora et clariora testimonia. Verr. 4, 67 Agyrium ..., aliam civitatem. 73. 85 Cluent. 31 Sulla 26 prov. 2 *al.* de orat. 2, 15 magis ... facilitate quam alia ulla culpa mea. fin. 5, 28 aut laqueos aut alia exitia quaerant. nat. deor. 2, 149 Tim. 19 Att. 9, 2 *al.* epist. 6, 6, 7 *al.* CATVLL. 23, 11. LVCR. 1, 163 armenta atque aliae pecudes. 2, 734. 782 *al.* 5, 1207 aliis oppressa malis in pectora cura illa quoque expergefactum caput erigere infit. CAES. civ. 1, 23, 2 SALL. Catil. 17, 5. 32, 2 *al. nota* Iug. 19, 3 Carthaginienses, ... aliae Punicae urbes. 63, 6 alius magistratus ..., consulatum. VERG. ecl. 2, 49 casia atque aliis ... suavibus herbis. georg. 2, 215 *al.* HOR. sat. 2, 3, 80. PROP. 4, 9, 59 alios fontes: haec lympha. OV. epist. 17, 155 *al.* LIV. 1, 3, 4 nec ... movere arma aut Mezentius Etruscique aut ulli alii accolae ausi sunt. 1, 5, 7 *al.* 3, 31, 8 inclitas leges Solonis ... et aliarum Graeciae civitatium instituta. 7, 21, 7 cum alia moderatione tum inpendio ... publico. 7, 25, 11 vel ob aliam dignationem ... vel ob omen faustum. *nota* 8, 25, 4 Allifae Callifae Rufrium aliusque ager. 9, 5, 1 negarunt ... foedus fieri posse ... sine fetialibus caerimoniaque alia sollemni. 21, 27, 5 equi virique et alia onera traicerentur (*'equi et viri' sunt genus oneris*). 22, 2, 2 cum aliud longius ... ostenderetur iter, propiorem viam ... petit. 31, 34, 4 divisa a corpore capita patentiaque viscera et foeditatem aliam vulnerum. SEN. contr. exc. 5, 1 experta negotiatione alios appetet quaestus. 7, 1, 20 *al.* SEN. dial. 1, 4, 8 valetudine ... luctu ... aliis incommodis. PLIN. nat. 30, 149 ungulas tantum mularum ... neque aliam ullam materiam. TAC. Agr. 40 uti militare nomen ... aliis virtutibus temperaret. *sic passim.*

similiter pronomina personalia vel demonstrativa opponuntur: PLAVT. Asin. 256 cave tu idem faxis, alii quod servi solent. Bacch. 498 qui dedecorat te me amicosque alios. 1002. Capt. 752 illic est abductus *eqs.* illis captivis aliis documentum dabo. 920 Cas. 511. Cist. 66 neque ego neque quisquam alia mulier. Curc. 515 *al. saepe.* TER. Haut. 926 audeat tibi credere omnia ..., ne quam aliam quaerat copiam. *passim. nota pron. pers. omissum*: PLAVT. Poen. 1185 ingeniis, quibus sumus atque aliae, gnosco. *sim.* Cist. 64 tuam stultitiam sola facito ut scias sine aliis arbitris.

liberiore ratione interdum iis substantivis additur, quae neque ut synonyma neque ut notiones generales aliis opponuntur; de qua re cf. Kühner, Gramm. II p. 478 not. 17. talia sunt: PLAVT. Merc. 174 salvast navis .... :: quid alia armamenta? LVCR. 1, 116 *anima* an pecudes alias divinitus insinuet se (*cf. Munro ad h. l.*). VERG. georg. 3, 101 animos *equi* aevomque notabis ...; hinc alias artes. LIV. (*cf. Fügner lex. p. 939, 53*) 4, 41, 8 plaustra iumentaque alia. 21, 2, 3 flore aetatis ..., ob aliam indolem ... animi. 24, 30, 14 ramos oleae ac velamenta alia supplicum. GRATT. 308 lacte novam pubem facilique tuebere maza nec luxus alios ... noscant. PLIN. nat. 2, 102 nubila, tonitrua et alia fulmina. TAC. ann. 3, 42 pauci ... equitum corrupti, plures in officio mansere. aliud vulgus obaeratorum ... arma cepit. APVL. met. 10, 18 equis ... Thessalicis et aliis iumentis Gallicanis. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 98 ne reginam ... opprimeret et ut abstineret ... ab aliis regalibus concubinis. CLAVD. 18, 95 alias succingit lena ministras. 20, 366 non ... spectacula tempus poscere; nunc alias armorum incumbere curas.

saepe notio non diserte notioni opponitur, sed e praecedentibus vel e sequentibus intellegenda est; talia sunt: PLAVT. Capt. 332 eum si reddis ..., te ... amittam hinc; alio pacto abire non potes. *nota* Mil. 1240 si pol me nolet ducere uxorem, genua amplectar atque obsecrabo; alio modo, si non quibo impetrare, consciscam letum. TER. Andr. 792 hic socer est: alio pacto haud poterat fieri, ut sciret *eqs.* Hec. 479 quando sese ... indignam deputat matri meae quae concedat ... neque alio pacto conponi potest ... gratia. 502. CIC. Quinct. 19 assem sese negat daturum, nisi prius ... decidisset *eqs.* negat se alia ratione facturum. Att. 9, 19, 3 Crotonem petemus ...; aliam rationem non huius belli gerendi ullam video. ad Q. fr. 1, 1, 26 cum aliis de causis, tum etiam, ut ... ferrent. CAES. Gall. 1, 42, 4 uterque cum equitatu veniret: alia ratione sese non esse venturum. HOR. carm. 1, 27, 13 cessat voluntas? non alia bibam mercede. LIV. 4, 48, 16 proditores *tribunos* ... appellantes aliaque truci oratione. 6, 36, 1 alia bella ... quievere; Veliterni ... adorti sunt. 7, 10, 11 corpus ab omni alia vexatione intactum uno torque spoliavit. 21, 52, 2 aut ... defendi posse ... aut spem nullam aliam esse.

quid opponatur, ex rebus ipsis, de quibus agitur, elucet: PLAVT. Amph. 423 argumentis vicit, aliud nomen quaerundum est mihi. 795 me captas, quia tute ab navi clanculum huc alia via praecucurristi. Aul. 770 Bacch. 141. 526 Capt. 491. Cas. 380 vide ne qua⟨e⟩ illic insit alia sortis (*sic*). Cist. 492. 667 Epid. 36 *al. nota* 642 frater ... alia matre, uno patre. Men. 183. 669 Merc. 615 Mil. 1436. Most. 1056 non amicus alius quisquamst. Poen. 298 *al.* Rud. 8 *al. saepe.* TER. Andr. 829 Haut. 45. 987 Eun. 330. Ad. 657 commenta mater est, esse ex alio viro nescio quo puerum natum. CATO agr. 27. 49, 1 RHET. Her. 2, 6. 18 *al.* VARRO ling. 5, 105. 9, 18 *al.* CIC. S. Rosc. 82. 84 *al. passim. nota* Verr. 4, 37 aliis praetoribus *et* 199 alio praetore, *ubi tacite opponitur Verres. sim. iunctura* alia quaestio est *et sim.*: CIC. fin. 3, 11 nat. deor. 1, 113 ac. 2, 48 fat. 44 SEN. dial. 5, 15, 4. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 19 hoc inter cenam dictavi, ne mirere alia manu esse. LVCR. 5, 372. BELL. Hisp. 1, 4 cum aliquis ... optime de Cn. Pompeio meritus civis esset, ... alia qua ei inferebatur causa. VERG. georg. 2, 132 arbos ... simillima lauro; et, si non alium ... iactaret odorem, laurus erat. Aen. 8, 399 Troiam nec fata vetabant stare decemque alios Priamum superesse per annos. 9, 779 quos alios muros, quae iam ultra moenia habetis? HOR. carm. 3, 25, 8 dicam insigne ... indictum ore alio. PROP. 2, 10, 1 sed tempus lustrare aliis Helicona choreis. OV. met. 15, 274 Lycus ... epotus hiatu existit procul hinc alioque renascitur ore. fast. 6, 544 LIV. 1, 14, 4. 1, 57, 2. 3, 10, 6 inter alia prodigia et carne pluit. 6, 40, 5. 8, 28, 1 eo anno plebei ... velut aliud initium libertatis factum est. 26, 37, 7 ut sedentibus ipsis ad moenia alia porta exercitus Romanus in Hispaniam duceretur. CELS. 1 praef. p. 10, 36 neque enim, si quis non omnia tenet ..., protinus alio novo nomine artis indiget. 5, 26, 21 alius rursus metus subest. SEN. Herc. f. 211 antequam ... domum contingat, aliud iussus ad bellum meat. Phoen. 276 abieci ... sceptrum et hoc ... manus armavit alias. epist. 89, 10 *al.* CVRT. 8, 2, 39 maestum regem alius ... dolor excepit. COLVM. 1, 7, 6 et ipsi diripiunt et ab aliis furibus non custodiunt. 9, 2, 4. STAT. silv. 1, 5, 46 alio sol improbus uritur aestu. Theb. 1, 45 ploranda ... bella protervi Arcados atque alio Capaneus horrore canendus. FRONTO p. 237, 12 N. id frustra orat, aliam tamen veniam impetravit. AVG. civ. 12, 2 p. 514 *angelos* aliam velut ex alio principio habere naturam.

iuncturae notabiliores: alia res: PLAVT. Amph. 536 facis, ut alias res soles (Stich. 530). Men. 752 pariter hoc atque alias res soles. alias res agere: *v. Thes. I 1380, 82. 1381, 9 sqq.* PLAVT. Cist. 719 mi homo, obsecro, alias res geris, ego tibi meas res mando. aliud curare *et sim. v. sub 2.* TER. Eun. 361 estne, ut fertur, forma? :: sane. :: at nihil ad nostram hanc? :: alia res [est].

saepe 'aliud', 'alia' circumscribit, cf. haec: PLAVT. Bacch. 526 rebus aliis antevortar, quae mandas mihi. Trin. 1042 ne aliam rem occipiat loqui. TER. Hec. 239. ACC. trag. 1 qua re alia ... effugere possis. *talia passim, ut*: TVRPIL. com. 131 GRACCH. or. frg. Fest. 286 RHET. Her. 1, 15. 2, 41 *al.* VARRO ling. 5, 170. 8, 41 rust. 1, 17, 3. 2, 2, 14. 16. 2, 6, 4. 2, 7, 6. 2, 11, 4. 3, 10, 4. 3, 16, 23 CIC. Brut. 241. 309 orat. 92 Att. 2, 17, 1 epist. 3, 9, 4 *al. nota* off. 3, 82 aliis rebus *i. ceteroqui.* CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 2 Q. CIC. pet. 45 LVCR. 1, 375. 2, 179 *sqq. nota* 4, 1039 alias aliud res commovet. CAES. Gall. 1, 26, 6 SALL. Catil. 14, 7 *al.* NEP. Iph. 3, 2 *al.* LIV. 3, 46, 9. 6, 14, 9. 7, 2, 13 *al.* SEN. dial. 12, 17, 2 benef. 1, 5, 5 epist. 9, 11 *al.* CVRT. 6, 7, 19 *al.* COLVM. 6 praef. 4 PLIN. nat. 2, 129. 14, 57. 24, 94 QVINT. inst. 1, 6, 1. 6. 5, 9, 8 *al.* 9, 2, 97 si per aliam rem alia indicetur. PLIN. epist. 3, 13, 4 SVET. Nero 30 FLOR. epit. 3, 12, 7 GAIVS inst. 2, 13. 3, 141 APVL. apol. 67 Socr. p. 168 *sqq.* alia de re: *v. p. 1650, 80.* *alia exempla supra et infra invenies.* alius dies: *maxime de futuro aliquo, interdum de*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ipso insequenti die; raro de praeterito vel generaliter: *nota verba augurum* (*Wissowa, Rel. u. Cult. p. 458 not. 8*): CIC. Phil. 2,83 confecto negotio bonus augur ... 'alio die' inquit. 2,84. leg. 2,31 quid gravius quam rem susceptam dirimi, si unus augur 'alio ⟨die⟩' dixerit? TER. Andr. 89 rogitabam ... servolos *eqs.* item alio die quaerebam. CIC. Att. 13,25,2 ad testamentum volebam quod iam malo alio die. PLIN. epist. 3,5,11 post solem ... dormiebat ...: mox quasi alio die studebat. NEPOTIAN. 8,10 Syracusis alio die (VAL. MAX. proximo die) cenaturus (*sim.* 9,7 mane alio, *cum* VAL. MAX. postero die). SPART. Hadr. 17,7 alia die (CAPITOL. Pius 12,5 LAMPR. Heliog. 19,2 Alex. 57,6 *al.*). PALLAD. 9,8,6 alia die (*praecedit*: sequenti die ... altero die. *seq.*: secuto die). ITIN. Silv. 4,8 *al.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 30 alio die de natale domini. 37 alia die. PASS. coron. 7. CHIRON 250 (*ib.* altero die). HIST. Apoll. (*recc. A et B*) 7 alia ... die.

PLAVT. Aul. 531 spes prorogatur militi in alium diem. Poen. 500 res serias omnis extollo ex hoc die in alium diem. CIC. epist. 7,4 SEN. epist. 45,13 PLIN. epist. 9,27,1 APVL. met. 3,20 CAPITOL. Pert. 12,4. VVLG. gen. 8,12 exspectavit ... septem alios dies. 8,10. VITA Cypr. 16 inluxit dies alius. aliud tempus: RHET Her. 3,28 aliud dicendi tempus ... dabitur; nunc. CIC. Verr. 1,33 fructum ... in alia tempora reservemus; nunc. 2,84 alio tempore (*opp.* in hoc iudicio). 4,59 in aliud ... tempus reicio. prov. 47 Planc. 13 inv. 1,9 *al.* (*saepe opp.* nunc). Brut. 298 fin. 4,62. 5,45 Tusc. 4,78 *al.* Att. 1,17,11 *al.* epist. 5,12,9 *al.* CAES. Gall. 1,53,7 *al.* LIV. 22,29,2 aliud iurgandi ... tempus erit; nunc. 29,17.3 *al.* QVINT. decl. 281 p. 146, 16 alibi ..., alio tempore. SVET. Iul. 82 in aliud tempus differenti. AVSON. 419,62 VVLG. Dan. 11,27. *aliter*: RHET. Her. 4,7 alio tempore ..., non tum, cum. BELL. Alex. 71,2 aliis temporibus ..., tunc. AVG. civ. 4,1 p. 146 per alia retro tempora. *sim.* CATVLL. 21,3 aliis erunt in annis (24,3. 49,3 AVG. civ. 3,17 p. 125). TAC. ann. 13,9 quae in alios consules egressa. *sim.* PLIN. epist. 5,4,2 alio senatu.

alius locus *et sim.*: alio loco (*maxime de oratione vel scripto; cf.* alibi; *opponi solet* nunc): CIC. Verr. 2,61 alio loco hoc ... considerabimus: nunc. 3,15. 88. 150. 184. 4,10. 80 Mur. 10 Flacc. 55 *al.* inv. 2,103 de orat. 2,329 orat. 203 ac. 2,71 *et saepe. nota* Verr. 6,58 alio loco antea dixi. epist. 1,9,7 Att. 9,10,6 *al.* SALL. Iug. 95,2 Ov. fast. 5,724 LIV. 31,35,1 FEST. p. 198,22 VELL. 2,96,3 CELS. 3,4 p. 81 *al.* SEN. epist. 24,23 *al.* PLIN. nat. 19,23 *al. etc.* AMM. 14,4,5 alibi mulier nubat, in loco pariat alio. alio in loco: *v. p. 1651, 10 sqq.* alio loci *p. 1629, 60.* alius modus (alio modo, pacto, more; alia ratione. *cf.* aliter): alimodi *et* aliusmodi *v. p. 1623, 1 sqq.* PLAVT. Cas. 511 alio pacto. TER. Eun. 716. CIC. inv. 1,30 alio modo ... alio pacto. Verr. 1,15 alia ... ratione. Tusc. 4,74 vel aliunde vel alio modo. fat. 16 aliis modis. Lael. 6 alio quodam modo. div. 2,28 more. *nota* epist. 13,27,1 in formulis ... 'de eadem re alio modo'. LEX VRSON. (Corp. II 5439) 126,38 aliter alіove modo (41). *talia passim, ut* CIC. Caecin. 9. 63. 99 Verr. 2,31 *al.* Catil. 2,18 *al.* dom. 31 prov. 12 *sqq.* inv. 2,21. 74 de orat. 2,21 orat. 93 fin. 1,6 Tusc. 4,65 *sqq.* LVCR. 1,280. 530. 817. 3,110 SALL. Iug. 49,4. 54,5 CIRIS 333 VITR. 9,7,1 CELS. 3,22 p. 111. 3,27,4 SEN. nat. 2,32,4 CVRT. 9,6,13 COLVM. 5,10,16 (11,2,19 genere). PLIN. nat. 2,202. 5,84. 17,59. 215. QVINT. inst. 1,10,49 GAIVS inst. 1,63. 2,145 APVL. mund. 36 FILASTR. 66,4 AMM. 16,12,17 *al.* alia vice: *v. p. 1649, 36* (per alias vices: SIDON. epist. 8,6,8). alia parte *et sim.*: *apud poetas dactylicos*: VERG. Aen. 1,474 parte alia. 8,433 *al.* Ov. rem. 183 PETRON. 121 vers. 130 VAL. FL. 1,140 *al.* SIL. 2,246 *al.* HOMER. 436 *al.* STAT. Theb. 1,527 *al.* 10,296 IVV. 7,182 AVSON. 325,37. VERG. Aen. 10,361 parte ex alia. MANIL. 1,319 SIL. 1,426 STAT. Theb. 4,345. Ach. 1,885 alia ... parte (IVV. 6,437). Theb. 6,177 alia de parte. LIV. 4,9,14 (*al.*) alia parte. 8,10,1 (*al.*) aliis partibus. 10,26,9 (*al.*) parte alia. 37,42,6 in parte alia. 38,8,2 alia parte ..., alia ..., alia (VITR. 6,1,1). CELS. 1 pr. p. 8,36 COLVM. 1, 2,3. 6,19,2 PLIN. nat. 3,109 *etc. cf. sub II 1a.* alia in parte *et sim.*: *v. p. 1651, 13 sqq.* *notandae sunt praeterea iuncturae cum notionibus locorum*: PLAVT. Poen. 175 se peregrinum esse, ex alio oppido. 560 peregrinum esse aliunde ex alio oppido. CIC. Caecin. 100 is, qui profugit, receptus est in exilium, hoc est, in aliam civitatem. Phil. 13,49 de orat. 3,131. LVCR. 2,534 regione locoque alio terrisque remotis. CAES. Gall. 1,18,7 in alias civitates. VERG. georg. 2,512 alio patriam ... sub sole iacentem. Aen. 11,324 alios finis aliumque capessere gentem. HOR. carm. 2,16,18 terras alio calentis sole. PROP. 4,6,9 ite procul fraudes, alio sint aere noxae. LIV. 5,34,7 in alium orbem terrarum transirent. 8,3,7. 22,13,8 Casinum longe inde alia regione esse. ALBINOV. carm. frg. 18 alio positas ... sub cardine gentes atque alium ... orbem. MANIL. 4,171. SEN. Herc. O. 979 alias in urbes ... et ignotum tibi ... in orbem. dial. 2,15,2. 10,13,7 epist. 74,23. CVRT. 6,10,23 nativus ... sermo commercio aliarum gentium exolevit. 7,7,14 in alio quodammodo orbe (9,3,8). LVCAN. 1,457 orbe alio. 2,294 alio sub sidere. 5,238. 617 *al.* PETRON. 1 in alium orbem ... delatos. PLIN. nat. 7,11 in alio non spirare caelo. 36,101 mundus alius quidam. VAL. FL. 2,628 alium prospectus in orbem. 7,35 SIL. 10,423. 13,354. STAT. Theb. 7,382 aliis populator ab oris ... externave satus tellure. *nota* TAC. Germ. 4 Germaniae populos nullis aliis (*secl. Halm*) aliarum nationum conubiis infectos. FLOR. epit. 4,12,62 ab alio venire caelo. AVSON. 416,71 solem ... alium. AMM. 19,9,3 orbem. 28,6,1.

ubi vocabulis hominum vel rerum mancipi adhaeret, interdum negatio proprietatis, possessionis, iuris subest (alius *i. q. alienus*): *talia sunt* VVLG. Rom. 7,3 vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro. CORP. III 8742 si quis ... temptaverit in eodem sartofago ponere aliut corpus (*simil. saepius in* INSCR.). ITALA exod. 22,5 (Aug. loc. in hept. 2,106 p. 560,15) admiserit pecus suum depascere agrum alium (AVG. *ad h. l.* id est: alienum). *cf.* Ov. ars 3,166 femina procedit densissima crinibus emptis proque suis alios efficit aere suos

2 *substantive*: *a masc., fem.*: *nude positum*: ENN. frg. var. 27 V. alius in mari vult magno tenere tonsam. 28 alii rhetorica tongent. ann. 213. PLAVT. Amph. 41 quid ego memorem, ut alios ... vidi ... commemorare. 674 sequere ...; alium ego isti rei allegabo. Asin. 231 si alius ... *argentum* attulerit, tu vale. 845 istam amo. aliam tecum esse ... possum perpeti. 943. Aul. 725 alii laetificantur meo malo. 813 ipsus est. :: haud alius (-ud *codd.*) est. Bacch. 548 ei se cum frustrantur, frustrari alios stolidi existumant. 593 alium illa amat, non illum. 615 id mihist quod volo ego esse aliis. Capt. 292. 724 Cas. 792 Cist. 99 *al.* Epid. 32 *al.* 453 ego ... unum quaero, ... cui praedicem .... :: ... tu alium quaeras. Men. 695 me ductare non potes. aliam ... invenito, quam. Merc. 3. 451. Mil. 152 eadem erit, verum alia esse adsimulabitur (448 *al.*). 1357 tibi servire malui ... quam alii libertus esse. Most. 128 *al.* Persa 135 *al.* 540 te de aliis quam alios de te suaviust fieri doctos (*cf.* TER. Haut. 210. 221 Ad. 416 RHET. Her. 4,13. *Otto, Sprichw. p. 14*). Poen. 126 ibo: alius nunc fieri volo (*dicit prologus personam mutaturus; aliter sub II 1a*). 250 *al. saepe.* TER. Andr. 233 di, date facilitatem ... huic pariundi atque illi (*obstetrici*) in aliis potius peccandi locum (*cf.* GLOSS. V 535,4). 812 Haut. 396 *al.* ACC. trag. 185 NOVIVS Atell. 25 TVRPIL. com. 19 LVCIL. 43 hunc ... alium. 773 CATO agr. 5,2 *al.* GRACCH. or. frg. Gell. 15,12,4 RHET. Her. 1,8. 25 *al.* 3,11 ex aliorum laude ostendere, qualis ipsius animus sit. 4,12 optimatibus trucidatis, aliis abreptis in servitutem, matribus familias ... subiectis. 4,27 alii ... huic. VARRO Men. 105. 331 *al.* ling. 6,74. 10,15 cum unus quivis a nomine alii (*neutr.?*) imponit nomen, ut Romulus Romae. rust. 1,2,10. frg. Gell. 12,13,6 tribuni plebis et alii, qui habent viatorem. CIC. S. Rosc. 2 laudis ita sim cupidus, ut aliis eam praereptam velim. 60 respirare ..., quod non alius potius diceret. 49. 74. 83 Q. Rosc. 56 *passim.* Phil. 12,24 teneant alii castra ...; ... nos. inv. 1,103. de orat. 2,341 Themistocles, Aristides, ..., Philippus, Alexander aliique. part. 88 coniuges ... et liberi et fratres et alii, quos usus ... coniunxit. Att. 5,4,4 et aliis et Pomptino. LVCR. 2,9 *al.* 5,875 CAES. Gall. 1,18,2. 2,20,3 ipsi sibi praescribere ... ab aliis doceri. 2,31,3 *al.* SALL Catil. 3,1 et qui fecere et qui facta aliorum scripsere. 8,5 *al.* Iug. 79,4 ne ... victos victoresque ... alius aggrederetur. NEP. Alc. 7,3 Dion 4,3 *al.* VERG. georg. 2,503 sollicitant alii ... freta ..., hic petit ... urbem ... (507) condit opes alius ..., hic stupet *eqs.* 4,148 aliis post me memoranda relinquo. Aen. 2,374 alii ..., vos. 2,449 *al.* 6,847 excudent alii ... aera ...: tu regere ... populos, Romane, memento. HOR. sat. 1,4,82 amicum qui non defendit alio culpante. TIB. 1,1,1 divitias alius ... congerat ..., me ... paupertas ... traducat. Ov. epist. 1,51 *al.* 5,59 votis ergo meis alii (*fem.*) rediture redisti? 13,84 bella gerant alii, Protesilaus amet. ars 3,121 *al.* LIV. 1,28,6 *et saepe.* 34,4,14 cur paupertas aliarum ... latet? MANIL. 5,1 hic alius finisset iter ...; me properare viam mundus iubet. SEN. contr. 1,5,4 si rapta nupsisses, deinde ... rapuisset aliam. 2,1,28 alius ... ego. VAL. MAX. 3,7 ext. 2 laudem ... si ab aliis non impetrat, domestico ... acceptam iudicio refert. 5,10 ext. 2 alius removisset hostiam ...: Xenophontis corpus ... immobile stetit. CELS. 3,21 p. 106 qui sub alio sunt (*opp.* libertas). SEN. dial. 1,3,3 *al.* 5,26,4 quidquid ... in alio reprenditur, id unusquisque in sinu suo inveniet (*cf.* PHAEDR. 4,10,5). PETRON. 57 in alio peduclum vides, in te ricinum non vides. *nota* PLIN. nat. 7,57 inter se steriles (*coniuges*), ubi cum aliis ⟨se⟩ iunxere, gignunt *eqs.* item alii aliaeque feminas tantum generant aut mares. *nota* 18,212 raro ullius sententia cum alio (*abl. evitandi genetivi causa*) congruente. QVINT. inst. 309 p. 216,12 si in aliam incidissem. IVV. 1,10 quas torqueat umbras Aeacus, unde alius (*i. Iason*) furtivae devehat aurum pelliculae (*sim. pro nomine proprio* 10,257). 6,504 *Andromache* post (*i. a tergo*) minor est, credas aliam. TAC. dial. 8 *al.* ann. 16,18 alios ..., hunc. PLIN. paneg. 20,2. 79,5 *al.* GAIVS inst. 1,168 alii in iure cedere. *similia passim ap.* ICTOS. APVL. met. 10,2 matre *filii* ... defuncta rursum matrimonium sibi reparaverat *pater* ductaque alia filium procreaverat alium. *nota* TERT. scorp. 3 p. 152,3 abeundo post deos aliorum (*cf. sub* alienigena). OPTAT. 6,8 p. 157,10 alios vel alias secum perire. HIER. epist. 54,13 aliorum vulnus nostra sit cautio. 102,2 si nostram peram non videntes aliorum iuxta Persium (*4,24*) manticam consideremus. *nota* AVG. anim. 2,5,9 alius est quidem verbum dei filius, sed non est aliud: hoc est, alia persona est, non diversa natura. CORP. V 8738,7 quod tibi fieri non vis, alio ne feceris. *cf.* IREN. 3,12,44 *et sub* alter. *de aliis auctoribus, scriptoribus*: RHET. Her. 1,18 causarum constitutiones alii quattuor fecerunt: noster doctor tres putavit esse. VARRO ling. 5,34

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ager dictum, in quam terram ... agebant *eqs.* alii, quod (aliquod *codd.*) id Graeci dicunt ἀγρός. 5, 43 *al.* 53 *al. saepe variis iuncturis.* 10, 74 Aristeae, Aristodemi, Aristocli, item aliorum. rust. 1, 50, 3 *al.* frg. Gell. 3, 10, 2 stellas, quas alii erraticas, P. Nigidius errones appellat. CIC. fin. 5, 19 ac. 2, 131 *al.* OV. fast. 5, 619 LIV. 1, 8, 3 *al.* 23, 6, 8 Coeliusque et alii. VITR. 7 pr. 9 *al.* FEST. p. 129, 27 *et passim.* VAL. MAX. 1 pr. *al.* SEN. nat. 5, 17, 3 Graeci ..., nostri ..., alii. 6, 5, 1 *al.* COLVM. 1, 1, 10 MELA 1, 60 PLIN. nat. 2, 120 *al.* 3, 141 promunturium Diomedis vel, ut alii, paeninsula Hyllis. (4, 70. 6, 156 *al.*). QVINT. inst. 1, 5, 41 *al.* SVET. Aug. 2 sed haec (*sc. quae praecedunt*) alii; ipse Augustus ... scribit. CHAR. gramm. I 12, 4 *al. et sic passim apud omnes* GRAMM. (*saepe omisso verbo, ut* DIOM. gramm. I 466, 15 alii sic). CAPITOL. Opil. 3, 8 haec alii. sed alii ... ferunt. HYG. astr. 2, 1 p. 31, 6 *al.* AVG. civ. 3, 9 p. 106. *de aemulo, aemula*: PLAVT. Mil. 243 eam vidisse ... cum alio oscularier. VERG. ecl. 10, 23 tua cura Lycoris ... alium ... secutast. HOR. carm. 3, 9, 5 donec non alia magis arsisti neque erat Lydia post Chloen. TIB. 1, 2, 57. 1, 5, 39. 1, 9, 77 PROP. 1, 12, 19. 2, 22, 40 (37 altera). PETRON. 94 *cf.* QVINT. decl. 319 p. 253, 20 APVL. met. 1, 9 PORPH. Hor. carm. 4, 11, 22 *al.* *hinc talia, quale* OV. am. 3, 7, 80 alio lassus amore venis.

additis epithetis: ENN. trag. 37 multi alii adventant, paupertas quorum obscurat nomina. PLAVT. Amph. 425 egomet solus feci nec quisquam alius affuit. Asin. 230. 770 si quem alium aspexit. Capt. 390 matri et patri et cognatis et si quem alium benevolentem videris. Cist. 88 Curc. 607 Mil. 1040 Most. 934. 1052 plurimi alii. Pseud. 120 neminem alium. Trin. 356 et ... nosmet utamur ... et aliis ... comitati simus benevolentibus. 519. 1184 TER. Andr. 750. 931. Haut. 470 per alium quemvis. Eun. 680 Ad. 353. 688 fecere alii ... item boni. 779 alius quidam. CATO agr. 145, 2. GELL. hist. 14 cum aliis paucabus. RHET. Her. 2, 12 in nos ... in alium quempiam. 4, 53. 67 cum pluribus aliis. VARRO rust. 2, 1, 10. 2, 9, 15 lupus aliusve quis. CIC. Quinct. 76 S. Rosc. 92. 124. div. in Caec. 22 per alium aliquem (*cf.* aliquis *p. 1608, 76 sqq.*). Verr. 6, 168 alium quemlibet. Planc. 60 innumerabiles alii. Vatin. 26 Marcell. 26 Phil. 2, 62. 13, 1. Att. 11, 6, 3 adhibeantur Trebonius, Pansa, si quî alii. *nota* BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 3 facilius impelli ab aliis quolibet quam a te retineri. CAES. Gall. 6, 20, 1 ad magistratum deferat neve cum quo alio communicet. 7, 65, 2 *al.* SALL. Iug. 72, 1 HOR. sat. 1, 10, 87. LIV. 3, 45, 2 neminem ... alium. 10, 35, 15. 24, 40, 12 ut non modo alius quisquam arma caperet, sed etiam ipse rex ... perfugerit. *talia passim per totam latinitatem. nota haec*: TAC. dial. 17 Carboni quosque alios antiquos vocaverimus (21. *saepius cum subst., ut* hist. 1, 23 sermones quaeque alia turbamenta vulgi. 1, 53. 63. 2, 4 ann. 2, 41 *al.*). CORP. III 8438 Posidonius et Prunicus lib(erti) posuer(unt) *patrono* et ali ne(mini). TEST. Gall. (Corp. XIII 5708) 1, 20 si quis alius aliave ... in iis pomariis ... combustus ... ⟨erit⟩.

addito genetivo: PLAVT. Amph. 186 quod numquam opinatus fui neque alius quisquam civium sibi eventurum. *cf.* Trin. 535. CIC. ac. frg. 20 Epicurus vel quis alius adversariorum. fin. 4, 28. LIV. 1, 18, 5 nec factionis suae alium nec ... civium quemquam. 28, 21, 8 nec alium deorum hominumve quam Martem. 7, 6, 20 non alium gentium illarum magis admiratus est. PETRON. 140. PLIN. nat. 11, 143 Ti. Caesari nec alii genitorum mortalium. 11, 158 *al.* TAC. ann. 1, 73 inter alios eiusdem artis. 2, 74 qui ... alii senatorum aderant. PLIN. epist. 6, 21, 4 SVET. Otho 4 FLOR. epit. 3, 21, 8 VEG. mil. 1, 8 VVLG. Gal. 1, 19. VARRO rust. 1, 17, 7 huiuscemodi rerum aliis. HOR. sat. 2, 2, 60 natalis aliosve dierum festos. CVRT. 9, 9, 13 aliae navium. PLIN. nat. 3, 119 nec alius amnium. 7, 2. 16, 88. 19, 134. MART. CAP. 3, 326 aliam feminarum. *nota*: VLP. dig. 4, 8, 21, 10 si alio loci adesse iusserit. 5, 1, 19, 2 certo loci ... comparavit: ... alio loci, ut defenderet, convenit. *c. praep.*: LIV. 6, 40, 17 cum ... quolibet alio ex patribus. 42, 48, 5 ex refectis navibus alias ... retineri. QVINT. inst. 10, 1, 114 non alius ex nostris. decl. 388 p. 438, 11 ex aequalibus nemo alius. VVLG. Ioh. 21, 2 alii ex discipulis duo. act. 15, 2 ascenderent Paulus et Barnabas et quidam alii ex aliis (illis? ἄλλους ἐξ αὐτῶν). AVG. civ. 8, 5 p. 327 si quos alios ex mortalibus pro diis habent. 18, 25 alius e septem sapientibus. VVLG. Matth. 8, 21 alius ... de discipulis eius ait. *sim.* APVL. met. 1, 9 alium de foro ... in arietem deformavit.

β *neutrum*: *singularis*: *nude* (*nota abl.* alio): PLAVT. Capt. 942 et id et aliud, quod me orabis, impetrabis. *cf.* Men. 528 et istuc et aliud, si quid curari volet, me curaturum dicito. Mil. 877 aliud est quod potius fabulemur. Most. 1119 aliud te rogo. :: aliud ergo nunc tibi respondeo. Rud. 1121 aliud, quidquid ibi est, habeat sibi. 1311. TER. Andr. 30 *vis*, ut curentur recte haec. :: immo aliud. Haut. 338 habeo aliud, si istuc metuis, quod ... confiteamini sine periculo esse. 991. 1041 *al.* LVCIL. 453 hoc aliud longe est. RHET. Her. 3, 24. 4, 2. VARRO ling. 10, 54 aliud videndum est. CIC. inv. 1, 40 cum genere idem sit, fit aliud. Verr. 2, 100. *nota* part. 65 in altero *genere* disputandum est aliud an idem sit, ut pertinacia et perseverantia. top. 84 comparationum ... duo *genera*: unum de eodem et alio, alterum de maiore et minore. 96 non id ... dicere, sed aliud. ac. 2, 85 omnia dicis sui generis esse, nihil esse idem, quod sit aliud. Tusc. 1, 14 utar post alio, si invenero melius. 5, 116 erat surdaster M. Crassus, sed aliud molestius, quod. div. 2, 103 *quod habet extremum*, cernitur ex alio extrinsecus. Att. 12, 31, 1 aliud, a quo refugiat. CATVLL. 42, 16 si non aliud potest, ruborem ferreo canis exprimamus ore. LVCR. 2, 812 pupula cum sentire colorem dicitur album atque aliud porro, nigrum cum et cetera sentit. 2, 114 est aliud ... in nobis, quod ... agitatur. 5, 1278. *nota* SALL. Iug. 81, 4 ne aliud quam bellum mallet (quam *non ex* aliud *pendet, sed ex comparativo, qui latet in* malo). VERG. Aen. 12, 843 his actis aliud genitor secum ipse volutat. HOR. sat. 2, 3, 141 *al.* TIB. 3, 12, 16 *al.* RVT. LVP. 2, 16 SEN. contr. 2, 3, 9 SEN. dial. 7, 8, 4 *al.* benef. 4, 38, 1 fatendum est: 'aliud putavi, deceptus sum'. epist. 20, 7 quisquis non te, sed aliud sequebatur. 23, 6 quae extrinsecus splendent, quae tibi promittuntur ab alio (*masc.?*) vel ex alio (*neutr.?*). 47, 21 mutatur non in melius, sed in aliud. 118, 15 non fit ... aliud, quod maius fit. PLIN. nat. 10, 25 nec capite ... neque alio quam colore. 14, 145 nec alio Drusus ... regenerasse patrem ... ferebatur. 12, 49 *al.* VAL. FL. 1, 326 si fata reducunt te mihi *eqs.* sin aliud Fortuna parat. MART. 6, 94, 4 ponuntur semper chrysendeta Calpetiano .... non habet ergo aliud? non habet immo suum. QVINT. inst. 1, 6, 17. 22 non alio magis angor quam quod. 3, 6, 31 Archedemus sic de ea (*qualitate*) quaeri existimabat 'quid esset iniquum? quid iniustum? *eqs.*' quod vocat 'de eodem et alio' (3, 6, 37. *cf. p. 1629, 82*). 4, 3, 8 aversis in aliud animis. 5, 8, 6 quia est aliquid, et aliud sit. 7, 3, 7 non potest esse aliud quam adulter. 7, 5, 1 neque fecisse se ... neque aliud esse, quod fecerit. 8, 5, 13 nunc aliud volunt: ut omnis locus ... feriat aurem. 11, 1, 8. decl. 338 p. 338, 2 mater sum. aliud est nutrix et ancilla. *nota* 381 p. 426, 17 certe, si non aliud, iudicio patrem torquet. *ellipsis*: IVV. 4, 78 an aliud tum praefecti (*sc. quam properabant*)? TAC. hist. 3, 33. 4, 53 *al. nota* 1, 19 nec aliud (*i. nil amplius*) sequenti quadriduo ... dictum a Pisone. ann. 2, 82 *al.* ob aliud (MAECIAN. dig. 36, 1, 66 (64) pr. *al.*). PLIN. epist. 4, 14, 7 deterius alio putare, quod. 6, 27, 3 separari non alio magis poterat quam diversitate censendi (paneg. 11, 3 *al.*). FLOR. epit. 2, 15, 4 cum de alio consuleretur. ALF. dig. 23, 4, 19 aliud est, si pater promisit (*sim.* GAIVS dig. 26, 7, 13, 2 *al.*). GAIVS dig. 46, 1, 70, 2 obligetur ... in minus ... in aliud. POMPON. dig. 44, 2, 21 pr. neque ... de alio quam de argento actum. TERT. anim. 6 *al.* ITIN. Silv. 23, 10 OPTAT. 3, 12 p. 101, 7 AVSON. 419, 33 *al.* AMM. 26, 2, 11 *al.* VVLG. eccles. 9, 11 verti me ad aliud. CLAVD. carm. min. 30, 19 AVG. civ. 3, 6 p. 102. *ellipsis*: GREG. TVR. Franc. 4, 16 p. 154, 1 mittentes legationem, ut res paternas ... reddere deberet; sin autem aliut, campum praepararet ad bellum. CORP. V 532, 1, 34 non ut illum proniorem habeamus — aliut enim vir ita natus non potest facere. *in iuncturis*: aliud curare (*cf. sub 1*): PLAVT. Asin. 107 *v. l. 55.* Cas. 613 abi nunc et aliud (aliquid *A*) cura. Merc. 495 potin ut aliud (aliquid *A*) cures? Mil. 929 alia cura. 934 TER. Phorm. 235. aliud agere: *v. Thes. I 1381, 8 sqq. adde haec*: CIC. Cluent. 155 (*ibid.* sine cura esse). SEN. dial. 6, 8, 2 benef. 4, 4, 1 nat. 1, 17, 6 epist. 95, 69. 105, 7. 108, 35 MACR. sat. 1, 24, 18. 3, 4, 5. *sensu generali, ut videtur*: CIC. orat. 87 Att. 2, 8, 1. 13, 1, 1 LIV. 31, 46, 2 COLVM. 1, 3, 7 QVINT. inst. 1, 1, 35. *nota* 9, 2, 62 dum aliud agere videmur, aliud efficimus. SORT. Sangall. 20, 8. 35, 4 *al.* *adduntur epitheta*: PLAVT. Amph. 271 certe edepol, si quicquamst aliud, quod credam ..., credo ego ... Nocturnum obdormivisse ebrium. Asin. 107 aliud cura quid lubet. Bacch. 757 potetis cito. :: numquid aliud? :: hoc. atque etiam: ... ne exsurgatis (Capt. 400. 448 Merc. 642 Mil. 259. 575. 1195 Most. 404. 1141 Poen. 911 *al.* TER. Eun. 191. 272. 363 Phorm. 151). Merc. 568 intro eas? :: quid aliud faciam? 666 mihi nil relicti quicquam aliud iam esse. Mil. 185 nisi quid aliud vis (Trin. 458). Most. 1170 aliud quidvis. Pers. 735 num quippiam aliud me vis (Truc. 432)? 1019. *nota* Stich. 573 nempe edepol aliud quidem illi quid amica opus sit nescio. TER. Andr. 746 quid dicam aliud, nescio. 950 nisi quid ... ait aliud. Haut. 331. 459 aliud lenius sodes vide. Eun. 162 *al.* Phorm. 207 si aliud quid gravius ... faciundum foret. CATO agr. 2, 7. 146, 3 or. frg. Quint. inst. 9, 2, 21 CARBO or. frg. Cic. de orat. 2, 165. RHET. Her. 4, 9 purpuram aut aliud quippiam. VARRO Men. 320 quid aliud est, quod ... cantat? 374 vinum aliudve quid (ling. 5, 95 *al.* rust. 1, 44, 4 *al.*). ling. 5, 105 si quid aliud. 8, 10 vel hominem vel equum vel aliud quod, quicquid. 9, 94 sic aliud si quid assumptum erit extrinsecus. rust. 1, 3, 3 ars id an quid aliud. 1, 23, 6 alii conserunt hortos, alii quid aliud (2, 10, 5). 2, 6, 5. 2, 9, 12 acus aut quid item aliut (*similia saepius*). CIC. Quinct. 61 vadari vis: promittit; in ius vocas: sequitur; iudicium postulas: non recusat; quid aliud sit absentem defendi, ego non intellego. *similia saepius, ut* Phil. 1, 22 fin. 2, 54 off. 2, 83. dom. 44 quaero ... quid sit aliud proscribere: 'velitis iubeatis, ut M. Tullius in civitate ne sit *eqs.*'? *cf. p. 1636, 80.* S. Rosc. 52. Verr. 1, 15 aliud quiddam. Phil. 6, 15 si melius aliud fuit. de orat. 1, 222 aliud quiddam, longe aliud. 2, 165 si consul est, qui consulit patriae, quid aliud fecit Opimius? 3, 144 aliud quiddam et non id, quod. part. 26 numquidnam ... restat aliud? Tusc. 5, 50 sit aliud necesse est melius vita beata. off. 1, 96. Att. 1, 17, 11 quid aliud scribam ad te? quid? 2, 19, 5 quid aliud? quid? 4, 18, 4 *al.* 12, 2, 2 diem Tyrannioni constituemus et si quid aliud. 14, 10, 3 quid agat ..., scribas ad me ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et hercule si quid aliud. 14, 21, 4. ad Brut. 1. 4, 3 aliud ... peius. CATVLL. 82, 2 oculos ... aut aliud si quid carius est oculis. LVCR. 3, 556 SALL. Iug. 1, 2. VERG. Aen. 2, 199 aliud maius (12, 244). 10, 19 aliud quid sit, quod iam implorare queamus? HOR. sat. 1, 4, 103 PRIAP. 80, 4. OV. epist. 17, 181 velle quid est aliud fugientia prendere poma (*sc. quam quod ego facio*). met. 8, 42. LIV. 3, 10, 13 ne quid aliud actum putent. 4, 4, 11. 6, 40, 8 quid est aliud dicere *eqs.*? 7, 35, 10 ecce ... aliud minus dubium. MANIL. 4, 98 est aliud, quod nos ... regat ..., maius. SEN. contr. 9, 1, 3 quid aliud facerem, si. SEN. epist. 34, 3 iam currentem hortor .... quid aliud? inquis. SCRIB. LARG. 1 ubi ... concaluit, quod infusum est, nisi aliud recens adiciatur, nocet. QVINT. inst. 1, 4, 25 aliud secretius. 12, 8, 12 cum alio aliquo nocituro permixta. decl. 311 p. 225, 6 quo alio custodiri patrimonia. TAC. ann. 15, 42 neque aliud umidum. SVET. Claud. 34 vel pegma vel quid tale aliud. VLP. dig. 47, 10, 15 pr. medicamento aliove quo. 50, 16, 12 pr. *al.* PAPIN. dig. 2, 14, 40, 1. *nota* PAVL. dig. 41, 1, 26, 1 arbor ... eruta et in alio ⟨loco *add. F m. pr., sed cf. interpr. gr.* ἐν ἑτέρῳ⟩ posita. APVL. met. 1, 10 si quis aliud excogitarit salutare. 6, 10 nullo alio, sed tantum sedulo ministerio amatores ... promereri. VOPISC. Prob. 20, 5 quid est aliud dicere ...? AMM. 25, 7, 12 exitiale aliud accessit. 20, 5, 7 alio quodam ... suffragante. PAVL. NOL. carm. 24, 263 aliud stupendum ... accipe. *ellipsis*: AVG. civ. 4, 27 p. 180 quid aliud (*sc. dicit*)? 13, 22 p. 587 aliud credibilius. n i h i l a l i u d (*in comparationibus v. sub I B*): PLAVT. Asin. 933 si aliud nil sit, tui me ... pudet. Aul. 83 apud nos nihil est aliud quaesti furibus (*sc. quam aedes ipsae*). Stich. 711 id abest, aliud nil abest. CAECIL. com. 173 si nil quicquam aliud viti adportes tecum ..., unum id sat est, quod. TER. Hec. 811 nihil aliud dicam. RHET. Her. 1, 24 id ipsum, quod factum est, ut aliud nihil ... adsumatur, recte factum. CIC. div. in Caec. 40 haec ... nihil aliud. Verr. 2, 152 venit in iudicium: si n i h i l a l i u d, saltem ut ... videret (si nihil aliud *verbo faciendi supplendo*: CIC. Att. 2, 15, 2 LIV. 2, 43, 8. 3, 19, 6. 5, 2, 11. 22, 29, 10. 30, 35, 8. 33, 44, 9. 43, 37, 3. SEN. contr. 1, 2, 1 si nihil aliud, certe osculatus est. 1, 3, 1. 2, 5, 1. 2, 7, 3. 7, 7, 2 *al.* SEN dial. 9, 3, 3 nat. 5, 18, 11. epist. 9, 8 habere amicum vult, si nihil aliud, ut exerceat amicitiam. 35, 1. 56, 2. 97, 3 PS. SEN. mon. 95 CVRT. 4, 6, 28 PETRON. 19, 114). CIC. Flacc. 11 nihil curat aliud. Mur. 32 ut aliud nihil dicam (rep. 1, 21). de orat. 3, 86. 88 orat. 99. 168 ac. 1, 11 *et saepe*. Att. 2, 16, 4 si aliud nihil erit ..., ego ne illud quidem contemnam, quod. 11, 14, 1 ut nihil aliud, comites ... habere (15, 12, 2). ad Q. fr. 3, 8, 4 aliud hoc tempore de re p. nihil loquebantur. VERG. Aen. 4, 315 OV. epist. 15, 134 LIV. 2, 2, 3 *al.* SEN. contr. 9 praef. 3 in foro, ut nihil aliud, ipsum illos forum turbat. VAL. MAX. 5, 1 ext. 2. CELS. 7, 29 si nihil aliud est, manus vel pes adprehensus corpus rectius reddit. *similia saepius*. SEN. dial. 8, 1, 1 licet nihil aliud ... temptemus, proderit tamen. nat. 1 praef. 17 quid tibi ... ista proderunt? si nihil aliud, hoc certe. PLIN. nat. 7, 152 id Callimachum, ut nihil aliud, miratum. *nota* 19, 108 porro ... cum ... auctoritatem ... fecerit ... Nero ... ex oleo ... nihilque aliud ac ne pane (-nem *Sillig*) quidem vescendo. 31, 94 ad nihil aliud utiles. QVINT. inst. 8, 3, 8 aliud nihil. decl. 247 p. 14, 27 si nihil aliud, hoc certe solacii tulit. PLIN. epist. 2, 3, 4.

p l u r a l i s: *nude*: PLAVT. Amph. 1019 pariter hoc fit atque ut alia facta sunt. Bacch. 481 alia memorare, quae illum facere vidi, dispudet (Capt. 906). Men. 922 etiam percontabor alia. Mil. 20. *nota* Poen. 718 ibi, quae reliqua, alia fabulabimur. Rud. 1317 Trin. 1074. 1102 narrabo ... et hoc et alia. TER. Andr. 398 alia (-am *Don.*) otiosus quaeret. Haut. 457 u t a l i a o m i t t a m (CIC. Quinct. 70 Phil. 2, 38 *al. saepe*). 855 aurum ac vestem atque alia, quae opus sunt. 897 *al.* RHET. Her. 3, 29 aedes, intercolumnium, angulum, fornicem et alia, quae. 4, 14 eadem et alia dicere. 4, 69. VARRO ling. 5, 37. 92 pauper, dives, miser, beatus, sic alia. 6, 47 *al. saepe* (sic *vel* item alia, *ut nos* '*et cetera*' *in enumerando*). 8, 61 (*al.*) e t sic alia (*sim.* 10, 6 sic alias res). rust. 1, 22, 1 corbulae, dolia, sic alia. 1, 22, 3 ahenea, urceos, nassiternam, item alia (1, 22, 4 item eiusmodi alia). 2, 4, 15 hordei ... libras ... dare solent ..., si alia, quae obiciant, non habuerint. CIC. S. Rosc. 87 Verr. 2, 103. 3, 87 haec et alia. Phil. 1, 5 haec ... alia. Cluent. 36 ad alia properanti. inv. 1, 36 laetitia, cupiditas, ..., debilitas et alia, quae. 3, 190 et alia et hoc. Att. 2, 1, 7 *al.* 11, 3, 1 ut alia, sic hoc ... permitto. 11, 15, 1 id ... erat cum aliis, cur te ... cuperem videre. fin. 3, 34 mel ... comparatione cum aliis dulce. ad Brut. 1, 4, 1 cum alia .. gaudeo accidisse, tum, quod. SALL. Catil. 20, 12 *al.* OV. rem. 211 aut his aut aliis ... decipiendus eris. met. 13, 228 t a l i b u s a t q u e a l i i s (*de iunctura cf. p. 1624, 82*). 15, 391 haec ... ex aliis ... primordia ducunt. trist. 2, 573 his ... atque aliis. LIV. 1, 47, 6 his aliisque. 1, 50, 7 *al.* 3, 25, 7 eos ... iubet dicere; se alia interim acturum. 10, 6, 4 postquam alia frustra temptata erant, eam actionem susceperunt, qua. 35, 1, 5 numero ... impar, superior aliis. 35, 12, 15 haec Philippo Nicander. alia Dicaearchus Antiocho. VITR. 8, 1, 3. SEN. contr. 1 praef. 19 alia ..., hoc. 9, 2, 3 CELS. 2, 33 p. 72 *al.* SEN. dial. 1, 1, 3 tremores ... soli aliaque, quae. *passim.* nat. 3, 10, 1 terra in alia mutabilis. epist. 81, 16. 113, 16 ut, quae alia erant, et dissimilia essent et imparia. CVRT. 8, 9, 13 ut, cum alia fervore solis exaestuant, Indiam nives obruant. COLVM. 2, 9, 12 cum et alia tum et hoc ... disseruit. MELA 1, 73 *al.* PETRON. 48 haec aliaque. QVINT. inst. 1, 2, 31 ut alia praeteream. 1, 4, 4 *al.* decl. 283 p. 148, 9 TAC. ann. 1, 72. 4, 3 *al.* hist. 3, 51 haec aliaque. ann. 14, 33 laeti praeda et aliorum (laborum *Lips., al.*) segnes (insignes *cod.*). PLIN. epist. 1, 12, 4. 3, 16, 2 ob alia carus. AMM. 14, 5, 1 inter alia Gerontium multavit (30, 8, 12). 16, 12, 34 haec aliaque. 31, 4, 10. AVG. civ. 3, 3 p. 100. 3, 13 p. 112 nisi ... sermo in alia festinaret. 3, 17 p. 124 amissis armis aliisque. **alia** *quasi adv.* (*i. fere q. alioqui*): *cf. Wölfflin, Archiv 2 (1885) 94. non huc pertinet* CIC. rep. 4, 3 id ... effici ... debet partim institutis, alia legibus. *nec certum* SALL. hist. frg. 1, 116 sanctus alia (alias *Charis.*) et ingenio validus. TAC. ann. 12, 3 iuvenem ... et alia clarum. GELL. 9, 10, 5 Cornutus, homo ... pleraque alia non indoctus. AMM. 15, 13, 2 *Musonianus* prudens alia. 29, 3, 9. 31, 14, 6 (*V*; alias *vulg.*). *cum epithetis*: LIV. ANDR. carm. frg. 28 simul dona eorum portant ad navis, milia alia in isdem inserinuntur. PLAVT. Pseud. 696ª (*om. A*) quom haec tibi alia sum elocutus. Truc. 947 oves et lanam et alia multa. TER. Andr. 354 *al.* LAEV. carm. frg. 18 quaepiam alia. RHET. Her. 2, 34 alia permulta. VARRO ling. 6, 55 'famigerabile' et ... compositicia alia. 9, 111 et in medicina et in musica et in aliis multis discrepant. CIC. Quinct. 78 mihi Roscius et alia multa ... dixit ... (*anacoluthon*). Sest. 52 multo alia maiora. Phil. 11, 9 alia ... multo miseriora. Tull. 19 Phil. 13, 27 orat. 15. ac. 2, 141 haec et alia innumerabilia. div. 2, 145 multis ex aliis futura praesentiunt. *nota* Att. 12, 39, 2 erat aliquid *epistularum*, Silius, Drusus, alia quaedam. ad Brut. 1, 12, 2. SALL. Catil. 16, 2 maiora alia imperabat. 25, 2 *al.* Iug. 10, 2 alia magna et egregia tua. 40, 2 illa et alia talia (44, 5 aliis talibus. 62, 2 talibus aliis. *cf. p. 1624, 82*). NEP. Epam. 1, 3. HOR. sat. 1, 6, 111 hoc ... commodius ... milibus atque aliis vivo (mille alia: QVINT. inst. 1, 6, 25. 2, 15, 23 *al.* PLIN. epist. 1, 15, 2 APVL. apol. 54). LIV. 1, 59, 11 his atrocioribusque ... aliis ... memoratis. 3, 68, 9 *al.* MANIL. 2, 480 quaedam diligerent alia. SEN. contr. 9, 2, 16. CELS. 1 praef. init. herbas aliaque prompta in auxilium vulnerum. 1, 6 p. 24. CVRT. 8, 9, 37 multa et alia traduntur, quibus. PLIN. nat. 30, 15 non opes ei (*Neroni*) defuere, non vires, non discentis ingenium, quae non alia patiente mundo. PLIN. epist. 3, 21, 3. 4, 9, 5 in aliis ... auditu gravioribus. FRONTO p. 100, 26 N. multa alia nova. p. 221, 9 *al.* PAVL. dig. 17, 2, 25 in plerisque aliis (APVL. apol. 29). APVL. apol. 30 memorassem tibi ... Theocriti paria et alia Homeri ... plurima. TERT. anim. 9 quanta ... et alia color sociat. IREN. 4, 3, 11 quaecumque alia talia dicta sunt. SOL. 1, 73 inter alia Socratis magna praeclarum illud est (2, 18). LAMPR. Heliog. 22, 3 centum folles aeris et alia talia (Alex. 68, 2). AVSON. 337, 1 propositio redditio conclusio aliaque sophistica. AMM. 24, 5, 12 repentini excursus et alia occulta.

aliud, alia *a d d i t o g e n e t i v o*: PLAVT. Aul. 83 *et* CAECIL. com. 173 *v. p. 1631, 25. 27.* TER. Phorm. 770 dum aliud aliquid flagiti conficiat. LVCIL. 224 pluma atque amfitapoe et si aliud quid deliciarum. VARRO rust. 1, 22, 4 eiusmodi alia (CIC. nat. deor. 3, 60 SCRIB. LARG. 135 VITR. 6, 7, 5 SEN. epist. 94, 20 *al. similia infra*). 1, 57, 2 huius generis alia. frg. Non. 334, 31 aes aut quid aliud eius generis. CIC. S. Rosc. 8 quidquam aliud causae. or. frg. A VII 29 si qua sunt alia huius generis. Flacc. 39 aliud esse causae. inv. 2, 3 aliud alii commodi ... muneratur. *nota* de orat. 1, 16 quid enim quis a l i u d in maxima ... multitudine ... esse c a u s a e putet nisi ...? 3, 185. nat. deor. 3, 62 haec et alia generis eiusdem (off. 1, 11. 2, 11). 3, 87 aliud quippiam ... boni. fin. 2, 69 aliud negotii nihil. Tusc. 5, 38 bestiis aliud alii praecipui ... datum est. Att. 4, 18, 4 quid aliud novi? epist. 16, 19 Demetrium redde ... et aliud, si quid potest boni. SALL. Catil. 15, 1. 51, 40 Iug. 2, 2. 4, 8. 32, 1 *al.* VERG. ecl. 6, 26 carmina vobis, huic aliud mercedis erit. LIV. 2, 55, 3 aliud nihil auxilii. 7, 13, 7. 22, 12, 11 nihil aliud quam, quod ... erat ..., morae ... habebat. 23, 45, 9 an quid prodigi est aliud? *nota* 26, 19, 9 multa alia eiusdem generis, alia vera, alia adsimulata. 34, 11, 6. 35, 16, 2 aliud ... iuris. FEST. p. 254, 29. 286, 22. 322, 12 CELS. 8, 20 p. 360. SEN. dial. 2, 10, 2 alia huius notae (10, 13, 2 clem. 2, 2, 2). 2, 15, 1 *al.* COLVM. 3, 10, 6 SCRIB. LARG. 228 PLIN. nat. 2, 208. 33, 142 neque aliud habuisse argenti ... quam duo pocula. 33, 12 alia muliebris cultus. QVINT. inst. 6, 2, 26. 8, 6, 9 pro aliis generis eiusdem. TAC. ann. 2, 30. 5, 8 neque aliud ... auxilii. 12, 46. 15, 38. 1, 9 aliaque honorum (3, 52 sumptuum). APVL. apol. 30 alia eiusdem modi. 42. met. 10, 4 aliud causae. TERT. anim. 40 calix vel quid aliud eiusmodi. FILASTR. 103, 1 Hyadas, Haedos et alia huiusmodi. *nota* AVSON. 350, 1 alia huiusmodi innumerabilium figurarum. VVLG. II Macc. 2, 3 alia huiusmodi. *cf.* alia id g e n u s *et sim.*: VARRO ling. 8, 17 SVET. Aug. 75 gramm. 4 APVL. flor. 14 p. 46 PS. APVL. herm. p. 265. *aliter cum gen. personae, ut* PLIN. epist. 6, 29, 1 multa alia Thraseae. APVL. met. 9, 4 quidvis aliud periclitantium ... patiebar. *cum* e x: TER. Hec. 756 alia ex hoc quaestu. LIV. 6, 1, 10 *v. p. 1647, 68.* CELS. 4, 27 p. 153 linamentum vel aliud ex iis, quae. SEN. epist. 19, 4 te ... an aliud ex tuis. PLIN. nat. 8, 128 tarandrus nec aliud *animal* ex iis, quae. 16, 24. TAC. ann. 15, 15 alia ex rebus infaustis. SVET. Iul. 45 ex omnibus ... honoribus non aliud ... usurpavit libentius quam. GELL. 1, 6, 7 hoc ..., aliud ex eadem oratione.

B ***in comparatione*****:** **1** alius **ac** (atque): *v. Thes. II 1080,*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

44 sqq. (*pro* PLAVT. Poen. 474 *lege ibi* Pseud. 474). *adde haec*: TER. Hec. 366 alio suspicans morbo me visurum adfectam ac sensi esse uxorem. LVCIL. 1133 FANN. hist. 1 CAEL. hist. 3 Q. SCAEV. Gell. 6, 15, 2 quod ... accepit, ad aliam rem atque accepit usus est. RHET. Her. 2, 40 in aliam partem ac dictum sit. VARRO rust. 1, 4, 3 *al.* CIC. Verr. 3, 128 alio mense ac fas erat. Cluent. 92 cum alia res ... nunc est ac tum fuit? Caecin. 3 Planc. 48 Cluent. 136 dom. 3. 51 Flacc. 78 Mur. 35 har. resp. 14 Sest. 114. Cael. 67 lux ... longe alia est solis ac lychnorum. inv. 2, 21. 23 *al.* de orat. 2, 254. 3, 203 orat. 237 leg. 2, 17 ac. 2, 15 Att. 7, 3, 3 *al.* epist. 1, 9, 21 *al.* VATIN. Cic. epist. 5, 10a, 3 LVCR. 5, 460. 1030. 1352 CAES. Gall. 3, 9, 7 *al.* civ. 3, 51, 4 aliae sunt legati partes atque imperatoris. LEX VRS. (Corp. II 5439) 126, 41 neve quit facito, quo aliter aliove modo, adque uti locus datus ... erit, sedeant. BELL. Alex. 8, 2 *al.* SALL. Catil. 37, 10 *al.* NEP. Ages. 3, 4 *al.* OV. met. 13, 958 alium me ... ac fueram ... neque eundem ... recepi. LIV. 25, 29, 10 aliam suam ac perfugarum causam esse. QVINT. inst. 9, 1, 29 illa ... alia dicentis ac significantis dissimulatio. 9, 2, 45 quamquam aliud dicit ac sentit, non aliud tamen simulat. HYG. astr. 2, 4 p. 35, 17 alia ac decebat loquebantur. **2** alius **et** (*vel asyndeton*): CIC. inv. 1, 82 ex quo docebimus aliud de eo, quod ..., et de eo, quicum ..., existimare oportere. Caecin. 57 non ... alia causa est aequitatis in uno servo et in pluribus, non alia ratio iuris ..., utrum ... an. de orat. 3, 66 alia ... et bona et mala videntur Stoicis et ceteris civibus vel potius gentibus; alia vis honoris, ignominiae *eqs.* leg. 2, 60 aliud habitum esse sepelire et urere. off. 2, 61. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 3 solet ... aliud sentire et loqui. LVCR. 1, 280 nec ratione fluunt alia *venti* ... et cum mollis aquae fertur natura repente flumine abundanti. 2, 698 ex aliis constare ... humanum genus et fruges arbustaque laeta. 5, 1065 canum cum primum ... Molossum ... ricta fremunt ... longe alio (-a *codd.*) sonitu ... mina⟨n⟩tur et (at *codd.*) cum iam latrant *eqs.* (1070). VARRO rust. 2 pr. 4 non idem esse agriculturam et pastionem. alius enim opilio et arator; nec si possunt in agro pasci ⟨armenta⟩, armentarius non aliut ac bubulcus. SALL. Catil. 52, 2 longe mihi alia mens est ..., cum considero, et, cum ... reputo. *nota* SEN. epist. 121, 16 alia est aetas infantis pueri adulescentis senis (*cf.* 121, 15 unicuique aetati sua constitutio est, alia infanti, alia puero *eqs.* 121, 16 alia atque alia cuique constitutio). **3** alius **quam**: *α cum negatione* (*non ap.* CIC., *v. C. F. W. Müller in comment. Seyfferti ad Cic. Lael. 20; sed cf.* CIC. ac. frg. 20 natum ad nihil aliud esse quam. epist. frg. VII 3. *cf. sub* aliter *p. 1656, 46*): PLAVT. Asin. 236 nec quemquam ... alium admittat ... quam me. PLANC. Cic. epist. 10, 18, 2 non ullam rem aliam extimescens quam eandem, quae. PVBLIL. N 49 nihil aliud scit necessitas quam (qui *cod.*) vincere. SALL. or. Lep. 4 quid ... defensum est aliud quam libertas? 15. NEP. Arist. 2, 2 neque aliud est ullum huius ... factum quam ... memoria. Eum. 1, 2 Timol. 4, 3. Att. 14, 1. 19, 2 *al.* VERG. Aen. 11, 169 non alio digner te funere ... quam pius Aeneas. HOR. sat. 2, 4, 66. PROP. 2, 21, 9 dispeream, si quicquam aliud quam gloria ... quaeritur. OV. epist. 15, 259 met. 3, 360. 9, 237 Pont. 1, 9, 35 *al.* LIV. 1, 49, 5 unde nihil aliud quam praedam sperare posset. 2, 32, 8 nihil aliud quam hoc narrasse. 2, 42, 10 causam nullam aliam vates canebant ... quam ... fieri. 2, 44, 12. 2, 45, 1 *al.* 4, 2, 13 quid esse aliud *prohibere* quam minari? (21, 30, 6) 4, 30, 11 neu quo alio more quam patrio. 5, 2, 5 *al.* 21, 2, 6 *al.* 31, 25, 9 non licere ... de aliis rebus referre quam propter quas ... essent. FEST. p. 322, 12. 329, 32 (*cf.* PAVL. FEST. p. 14, 9 *al.*). SEN. contr. 1, 2, 3 aliud nihil honestius facere potuisti quam mori. 1, 7, 12 *al.* VELL. 2, 37, 4 *al.* VAL. MAX. 1, 7, 1 *al.* 4, 3, 6 suadentem, ne quid aliud homines quam voluptatis causa facere vellent. 5, 2, 10 *al.* CELS. 2, 16 neque aliud quam expedit ... sumatur. 8, 20 p. 360. SEN. Tro. 646. dial. 3, 5, 1 ira ... an in ullum aliud animal quam in hominem caderet (3, 11, 5 benef. 4, 18, 1). 3, 10, 4 modicus adfectus nihil aliud quam malum modicum est (*sic saepius in definitionibus, ut* epist. 66, 12. *cf. infra et* epist. 66, 32 virtus ... non aliud quam recta ratio est). 3, 11, 4 *al.* nat. 6, 16, 2 nec ullo alio ... quam halitu ... sustinentur (7, 4, 3 *cf.* epist. 55, 3 nulla alia re quam). epist. 84, 5 *al.* CVRT. 4, 12, 4 nihil aliud quam fremitum ... exaudisse. 5, 3, 22 *al.* COLVM. 1, 8, 12 *al.* MELA 1, 47 LVCAN. 10, 501. PETRON. 42 medicus ... nihil aliud est quam animi consolatio. 82. PLIN. nat. 2, 45 maculas ... non aliud esse quam terrae ... sordes (*talia passim; cf.* 2, 47. 192. 9, 18). 2, 53. 66. 78 *al.* 2, 118 sine praemio alio quam ... iuvandi. 7, 4 hominem ... scire ... non aliud naturae sponte quam flere. 8, 216 negatur vivere in alio quam Aethiopiae ... caelo. 9, 90 carent ... omni ... sensu alio quam cibi. STAT. Theb. 9, 9. 554 MART. 10, 11, 1. 10, 14, 10. *nota* 13, 34, 2 nil aliud bulbis quam satur esse potes. QVINT. inst. 1 pr. 10. 1, 5, 16 non alio vitiosa sunt quam quod. 1, 5, 38 *al.* 3, 8, 52 nullo alio ... quam persona distat (8, 1, 2 nec alio ... quam quod). FRONTIN aq. 94 *al.* IVV. 8, 54 TAC. Germ. 5 *al.* ann. 11, 20 nihil aliud prolocutus quam beatos quondam *fuisse.* 16, 30 non ... aliud consultaverat quam de incolumitate. hist. 4, 76 Gallos quid aliud (*sc. esse*) quam praedam? 4, 77 neque aliud excusandum ... quam quod. PLIN. epist. 1, 5, 5 non possum dicere aliud tunc mihi quam deos adfuisse. 2, 5, 12 *al.* paneg. 69, 4 an aliud a te quam senatus reverentia obtinuit, ut? TRAIAN. Plin. epist. 10, 55. SVET. Iul. 7. 23 Aug. 32 *al.* Tib. 49 ut ... non aliud sit obiectum quam quod. 73 de quibus strictim et nihil aliud quam nominatos ... scripserat. *nota* FLOR. epit. 1, 18, 10 nec alius (citius, prius *coni.*) ... finis fuit quam nox dirimeret. VLP. dig. 3, 2, 19 non alia ... quam ea. GAIVS inst. 2, 267. CELS. dig. 44, 7, 51 nihil aliud est actio quam ius *eqs. similia saepius* DIG. *in definitionibus.* APVL. apol. 12. flor. 3 p. 11 nihil aliud ... callebant quam Vergilianus upilio ...: stridenti ... stipula disperdere carmen. 12 p. 45 *al.* met. 1, 16 nullum aliud telum mortiferum ... quam solum ... grabattulum. 6, 21 iacebat immobilis et nihil aliud quam dormiens cadaver. PS. APVL. herm. p. 272 TERT. spect. 10 p. 13, 16 *al.* IREN. 1, 10, 2 PORPH. Hor. carm. 1, 3, 2 *al.* CAPITOL. Pert. 13, 1 *al.* Pius 12, 7 nihil aliud quam de re p. ... locutus. LACT. inst. 1, 7, 2. 1, 11, 49 Capitolium ... nihil esse aliud quam inane monumentum. 2, 2, 24 *al.* HIL. in psalm. 2, 9 *al.* trin. 1, 13 Christum non aliud quam deum ... confitendum. PRISCILL. tract. 1, 20 AMM. 21, 5, 2 HIER. epist. 148, 4 *al.* AVG. civ. 1, 15 p. 27 cum aliud civitas non sit quam ... multitudo. 1, 20 p. 35 neque ... qui se occidit aliud quam hominem occidit. 3, 18 p. 126 nihil aliud quam scriptores ... erimus. 3, 25 *al.* 14, 20 p. 43 proferentes ... quid aliud quam ... sententiam? SVLP. SEV chron. 1, 39, 2 *al.* SIDON. epist. 5, 3, 2. 7, 17, 2 VITA Cypr. 2 *al.* DECRET. decur. Tergest. 1, 30 se non ali quam ⟨pa⟩triae suae natum. *sequitur* quam si, quam ut: LVCR. 3, 110 non alio pacto quam si. NEP. Paus. 1, 4. Lys. 1, 4 nihil aliud molitus est quam ut. Att. 11, 1. *nota* LIV. 2, 8, 8 nihil aliud ... a proposito aversus, quam ut cadaver efferri iuberet. VAL. MAX. 3, 7, 6 nihil aliud ... consecutus est quam ut (9, 5, 3). CELS. 2, 5 p. 35 neque vitae alia spes ... est quam ut. 3, 12 p. 93 nihil ... aliud fieri potest quam ut. PHAEDR. 2 pr. 2 nec aliud quicquam ... quaeritur quam ... ut. CVRT. 3, 8, 3 non ob aliud ... quam ut. TAC. Germ. 46 *al.* ann. 16, 16 quam ne. hist. 4, 63 *al.* quam si. FRONTO p. 186, 8 N. non propter aliud amari ... quam ut. *interdum verbum finitum verbo finito opponitur, maxime in locutione* nihil aliud quam *et sim.* (*sollemne est enuntiatum per* ut, *cf. supra l. 22 sqq.*): NEP. Hann. 10, 1 neque aliud quicquam egit quam ... armavit. LIV. 4, 26, 12 neque aliud ... agi quam ... apparari. SEN. contr. 10, 2, 15 feci nihil aliud quam laudavi. *hinc verbo agendi, faciendi omisso iunctura* nihil aliud quam *paene vim adverbii 'tantummodo' accipit et saepe a structura verbi aliena est* (*sim.* quid aliud quam *v. infra l. 67 sqq.*), *cf. haec*: NEP. Ages. 2, 4 nihil aliud quam bellum comparavit. OV. trist. 1, 2, 37 at pia nil aliud quam me dolet exule coniunx. *saepe ap.* LIV., *ut* 2, 29, 4 ab lictore nihil aliud quam prendere prohibito. 2, 32, 9 ventrem ... nihil aliud quam ... voluptatibus frui. 2, 49, 9 donec nihil aliud quam in populationibus res fuit. 2, 63, 4 *al.* 23, 3, 13 nihil aliud quam ad audienda probra nominatos. 27, 18, 11 nihil aliud quam via impediti. 31, 24, 3 a qua destitutus spe nec quicquam aliud quam ad ... spectaculum ... cum venisset. 34, 46, 7 nihil aliud quam steterunt parati. 35, 49, 11. 37, 21, 9. 45, 22, 4. *nota* 45, 19, 13 nec aliud eum (*sc. effecturum*) quam, ne frater ... moriatur, sibi ipsi spem ... regni erepturum (*v. Fügner lex. p. 922, 19*). SEN. contr. 2, 7, 2 veni, nihil aliud quam ut fortunam meam querar. exc. 6, 3 ego nihil aliud quam divisi. 10, 1, 7. CELS. 5, 27, 5 qui ab scorpione ictis nihil aliud quam ex brachio sanguinem miserunt. 7, 21, 2. 8, 10, 4 nihil aliud quam dolori occursum est. SEN. nat. 1, 15, 7 speculi ... fallaciam alienum corpus nihil aliud quam mentientis. epist. 98, 16 nihil aliud quam dolori operam dabit (117, 31). COLVM. 8, 9, 2 nihil ... aliud quam obicitur esca. PETRON. 86 nihil ... aliud quam puerum basiavi. 97. PLIN. nat. 18, 137 non saritur *eqs.* nec aliud quam deoccatur. VAL. FL. 8, 316 *Medea* sese occulit antro, non aliud quam certa mori. QVINT. decl. 252 p. 30, 4 ego nihil aliud quam de amissa virginitate ... querar. TAC. ann. 15, 13 nec aliud quam munimenta propugnabant. SVET. Iul. 20 ut *Bibulus* ... domo abditus nihil aliud quam per edicta obnuntiaret. Aug. 83 nihil aliud quam vectabatur. Nero 43 se ... proditurum nec quicquam aliud quam fleturum (Vesp. 5). Dom. 21 ad horam somni nihil aliud quam solus ... deambulabat. FRONTO p. 157, 17 N. *Lucanus* septem primis versibus nihil aliud quam 'bella plus quam civilia' interpretatus est. *eadem est structura locutionis* quid aliud quam: *cum verbo finito*: LIV. 34, 2, 12 quid ... aliud faciunt quam ... suadent? 41, 23, 12. *verbo omisso*: LIV. 4, 3, 3 quibus quid aliud quam admonemus cives ... esse? 6, 41, 7 quid ... aliud quam tollit ... auspicia? 22, 60, 7 quid ... aliud quam admonendi essetis? SEN. contr. 1, 6, 7 cum ... oneraverit, quid aliud quam beati serviemus? VAL. MAX. 7, 6, 1 his litteris quid aliud quam ... gubernacula ... abiecit? SEN. dial. 7, 2, 3 quid aliud quam telis me opposui? *nota* clem. 1, 18, 2 in vivarium, quid aliud quam serpentium, abici. epist. 115, 9 quid aliud quam mendacio gaudemus? PLIN. nat. praef. 32 quid ... illi aliud quam litigant? *nota* QVINT. decl. 388 p. 435, 9 filium istius quid aliud dicam quam agnoverunt? TAC. ann. 4, 34 quid aliud dictator ... quam ... oratione ... respondit? hist. 4, 74 pulsis ... Romanis quid aliud quam bella ... existent? FLOR. epit. 2, 2, 25. 3, 23, 3 quid aliud quam ad bellum vocabantur? APVL. met. 6, 32 quid aliud quam meum crastinum deflebam cadaver?

β cum adfirmatione: PLAVT. Pseud. 1239 alio pacto ... quam in aliis comoediis fit. CIC. inv. 1, 26 translatum est, quod aliud conficit quam causae genus postulat. 1, 87 dom. 31. VARRO rust. 1, 2, 15 dextra tibia alia quam sinistra. *nota* 1, 6, 2 infimis *fastigiis*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alia cultura aptior quam summis. SALL. Iug. 82, 3 si . . . provincia alii quam Mario traderetur. OV. met. 15, 256 nasci . . . vocatur incipere esse aliud quam quod fuit ante. LIV. 1, 56, 7 *Brutus* longe alius ingenio quam cuius simulationem induerat. 2, 27, 7. 2, 54, 6 si aliud quam plebem esse . . . crediderit. 4, 4, 6. 6, 7, 3. 9, 17, 17 longe alius Italiae quam Indiae . . . habitus. 10, 15, 10 si alium quam se . . . videret. 21, 32, 11 simulando aliud quam quod parabatur. 22, 14, 13. 28, 9, 14 *al.* 35, 4, 1 ubi longe alia . . . ratio quam cum Liguribus erat. 39, 28, 1. PAVL. FEST. p. 244, 17 cum . . . hostia in aliam partem corporis, quam oporteret, cecidisset. SEN. contr. 7, 3, 4. 10, 3, 7 *al.* VAL. MAX. 7, 7 pr. ad alios quam qui exspectabant honorem . . . transtulerunt. SEN. nat. 2, 40, 6 cuius alia fit quam fuit facies. 6, 14, 1 ex alia causa quam Aristoteli placuit. 7, 22, 1 *al.* CVRT. 7, 7, 24 cur apud alium quam apud me professus es? 8, 6, 3. MELA 1, 18 prima *gentium* est Scythia, alia quam dicta est ad Tanain. 2, 8 PETRON. 101 PLIN. nat. 2, 208 10, 203 et alios quosdam sensus esse quam supra dictos. 11, 134. 12, 112 *al.* 16, 95 se novas aliasque quam sunt ostendunt. 16, 208 *al.* 37, 68 aliud est haec (*nubecula*) quam umbra. 2, 63 sunt . . . sui cuique . . . aliique quam mundo. 21, 102 perdicium et aliae gentes quam Aegyptii edunt (34, 151). VAL. FL. 5, 493 QVINT. inst. 1, 5, 10 *al.* FRONTIN. aq. 73 strat. 1, 2, 7 *al.* IVV. 6, 240 tradat mater honestos atque alios mores quam quos habet. 7, 199. TAC. dial. 5 *al.* ann. 15, 6 ut Vologeses cum alio quam cum Corbulone certaret. PLIN. epist. 2, 4, 1. 7, 15, 2 te omnia alia quam quae velis agere. 9, 28, 3. SVET. Iul. 48 Aug. 59 *al.* AVR. Fronto p. 14, 4 N. 16, 2 GAIVS inst. 3, 160 SC. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 21 TERT. spect. 28 *al.* IREN. 4, 18, 3 LAMPR. Alex. 66, 3 *al.* AVSON. 419, 56. DICT. 4, 11 e parte alia quam venerant proruunt. AMM. 14, 11, 26 alio quam quo contendebant exitu (15, 5, 12 *al.*). HIER. epist. 54, 5 quasi et ipsi aliud sint quam monachi. 148, 2. in Is. 18, 2 p. 199 aliud multo repperi quam . . . promittebat. VVLG. Sirach 22, 17 AVG. civ. 1, 3 *al.* 4, 23 quis . . . optat aliquid propter aliud quam ut . . . ? 11, 10 p. 474 alius est . . . quam pater et filius . . .: alius dixi, non aliud. 20, 28 p. 478 longe quam nunc est aliud apparebit. PROSP. in psalm. 144, 18 aliud ab illo quam ipsum desiderantes. SIDON. epist. 5, 3, 2. 5, 12 tua satis aliud vota moliuntur quam iacula. ALC. AVIT. epist. 55 p. 84, 3.

4 alius **nisi** (quin *v. p. 1636, 30*): *cum interrogatione*: PLAVT. Asin. 724 quid ego aliud exoptem amplius nisi illud? RHET. Her. 4, 13 quid aliud nisi id . . . potest esse? CIC. S. Ros. 13. 54 quid est aliud . . . abuti . . . nisi . . . accusare? (*similes iuncturae saepe, ut* Tusc. 1, 64, *cf. p. 1630, 74 sqq.*). 152 numquid . . . aliud videtis obstare . . . nisi, quod. Verr. 1, 11 quid aliud habet . . . nisi Cn. Carbonem spoliatum? (*cf.* 4, 71 quid est aliud . . ., si hoc non est. off. 3, 55). 4, 96 *al.* dom. 53 Cael. 32 *al.* *saepe.* de orat. 1, 16 *al.* fin. 2, 115 *al.* Att. 12, 44, 2 *al.* CAES. Gall. 7, 77, 15. *nota* OV. trist. 2, 371 Ilias ipsa quid est aliud nisi adultera (*vulg.* quid est nisi turpis a.). LIV. 4, 2, 6 quam . . . aliam vim conubia . . . habere nisi, ut. 5, 3, 5. 28, 27, 5 SEN. contr. exc. 5, 2 SEN. dial. 3, 11, 1 epist. 110, 15? PLIN. nat. 8, 34. 36, 3 quas . . . ad voluptates alias, nisi ut. QVINT. inst. 7, 3, 25 decl. 343 p. 354, 29. TAC. ann. 11, 24 quid aliud . . . nisi quod. FLOR. epit. 1, 13, 18 AVR. Fronto p. 92, 19. APVL. met. 6, 2 tu . . . aliud quicquam cogitas nisi de tua salute? TERT. spect. 25 quale est . . . 'εἰς αἰῶνας . . .' alii omnino dicere nisi deo? nat. 2, 9 p. 112, 20 LACT. inst. 1, 2, 2 *al.* OPTAT. 2, 5 p. 41, 7 AVSON. 409, 23 VVLG. num. 22, 38 AVG. civ. 2, 25 p. 90 *al.* BENED. reg. 73. *cum negatione* (nihil aliud nisi *elliptice v. infra l. 72. 76 al.*): PLAVT. Bacch. frg. 14 ne a quoquam acciperes alio mercedem annuam nisi ab sese. Cas. 698 negat ponere alio modo ullo profecto nisi . . . sciat. Cist. 369 nullusnest tibi amator alius quisquam nisi ⟨me⟩us . . . filius? :: . . . alius nemo est. Mil. 802 nisi adulterio studiosus rei nulli aliaest improbus. *nota* Pseud. 26 has *litteras* . . . nisi Sibulla legerit, interpretari alium posse neminem (*sim.* Rud. 1402). Stich. 257 Trin. 395 TER. Andr. 306 Phorm. 85. Ad. 523 nulla alia causa . . . nisi quia. CATO (?) orig. 83 (Gell. 3, 7, 8) alia nisi haec salutis via nulla est. CAEL. hist. 37 nullius alius rei nisi amicitiae . . . causa. AEDIT. epigr. 2, 6 ignem Veneris, nisi si Venus ipsa, nullast quae possit vis alia opprimere. SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 31 dum ne alium intro mitat nisi Genuatem. RHET. Her. 2, 6 id . . . alii nemini nisi reo bono fuisse. 4, 41 *sagittae Philoctetis* nihil aliud fecerunt nisi Alexandrum perculerunt. CIC. Quinct. 90 nihil aliud egisse . . . nisi, uti. 91. S. Rosc. 8 *al.* 108 nihil aliud fecerunt nisi rem detulerunt. Verr. 1, 26 nihil aliud nisi de iudicio agere. 1, 47 nulla alia suspicio nisi ea. 2, 116 neque . . . aliud quidquam . . . nisi . . . causam. 3, 35 *al.* 4, 56 cubiculum . . . nisi mulieri . . . patebat alii nemini. Caecin. 9 Cluent. 20. 145 leg. agr. 2, 78 *et passim.* *nota* Phil. 11, 24 si quicquam aliud a nobis nisi de . . . bello cogitatum putabunt. 3, 13 nihil aliud nisi de praesidio rettulistis. inv. 1, 68 *al.* orat. 67 nisi quod . . . sunt, nihil est aliud . . . dissimile (fin. 5, 79). Tusc. 3, 61 *al.* fin. 2, 73 si . . . cognomen induit ullam aliam ob causam, nisi quod. Att. 5, 2, 3 noli putare . . . aliam consolationem esse . . . nisi quod. 8, 13, 2 *al.* LVCR. 2, 17 *al.* 4, 757 nec ratione alia . . . vigilat, nisi quod (4, 1197 si non . . ., quod. 5, 292 ni). BELL. Afr. 69, 5 SALL. Iug. 3, 3 HOR. sat. 1, 7, 14. *nota* OV. Pont. 3, 1, 151 tum pete nil aliud saevo nisi ab hoste recedam. LIV. 6, 37, 2 nec agros occupandi modum . . . alium . . . fore . . ., nisi. 10, 8, 11 nihil est aliud . . . nisi ut. 25, 4, 5 *al.* 37, 54, 20 nisi quod . . . absumus, nulla vincimur alia re. 42, 24, 4 ob nullam aliam causam nisi propter. VITR. 6 pr. 7 *al.* SEN. contr. 1, 7, 13 *al.* 9, 2, 1 in convivio nihil aliud nisi occiditis. suas. 2, 10 VAL. MAX. 8, 6, 3 COLVM. 3, 10, 8. 6, 20, 1 neque . . ., alio distat . . ., nisi quod. 11, 3, 32. 35. PERS. 5, 83 an quisquam est alius liber, nisi . . . cui licet? PETRON. 15 nihil aliud quaeri nisi ut. 87 *al.* PLIN. nat. 2, 21 non . . . quicquam aliud nisi iuvantibus sacris deligunt. 8, 123. 10, 142 *al.* QVINT. inst. 9, 1, 40 TAC. ann. 4, 35. PLIN. paneg. 61, 9 neque alia repetendis consulatibus intervalla permittere nisi dum finiuntur. IVL. dig. 12, 4, 7 pr. ad nihil aliud debitor compellatur, nisi ut. GAIVS inst. 2, 217 *al.* APVL. mund. 10 PS. APVL. Ascl. 13 TERT. spect. 2 bapt. 11 COMM. apol. 299. *nota* 688 servire non aliis nisi tantum Summo placere. LAMPR. Heliog. 5, 3 *al.* LACT. inst. 1, 8, 6 *al.* ITIN. Silv. 3, 5 *al.* 20, 13 *non* alias fabulas esse nisi . . . de. 37, 5 aliud nihil fit nisi leguntur lectiones. OPTAT. 1, 5 p. 6, 17 *al.* FILASTR. 66, 4 *al.* AMM. 15, 4, 8 *al.* VEG. mil. 1, 1 nulla . . . alia re . . . nisi . . . exercitio. 3, 4 nihil aliud nisi devotionem . . . custodiant. CHIRON 250. VVLG. gen. 28, 17 non est hic aliud nisi (*graec.* οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ' ἤ) domus dei. 39, 6 *al.* Tob. 6, 18 nihil aliud nisi orationibus vacabis cum ea. Gal. 1, 19 alium . . . apostolorum vidi neminem nisi Iacobum (ἕτερον . . . τῶν ἀ. οὐκ εἶδον, εἰ μή). AVG. civ. 4, 7 p. 154 quid aliud . . . dicerent, nisi regnum . . . nulla alia causa nisi . . . religionibus desertis . . . perire potuisse? *nota* CORP. IV 1261 in qua nul(la)e aliae vices erant nisissei dulcis(s)im(a)e *eqs.* VIII 212, 36 nil aliut melius fieri nisi viribus aevi quod possit durare diu. IX 405. X 4787, 5 cuius dolorem accepit aliut (*sic*) nullum nisi mortis eius. omnia alia nisi: ACC. trag. 384 qui nisi probrum omnia alia indelicta aestimant. SALL. hist. frg. 2, 17 modestus ad alia omnia nisi ad dominationem. *nota* PLAVT. Truc. 141 an tu te Veneris publicum . . . alia lege habere posse postulas, quin otiosus fias? *cf. p. 1657, 75.*

5 alius **praeter** *et sim.*: PLAVT. Amph. 400 nec nobis praeter med alius quisquam est servos Sosia. Trin. 69 numquis est hic alius praeter me? CIC. S. Rosc. 8 si praeter eam praedam . . . quicquam aliud causae inveneritis. Arch. 28 nullam . . . aliam mercedem . . . praeter hanc. Cluent. 62. 126 Lig. 13. de orat. 2, 279 num quid aliud ferret praeter (nisi *H*) arcam? fin. 3, 11 nat. deor. 2, 37 off. 2, 5 parad. 12 LVCR. 2, 285 SALL. Iug. 52, 2 *al.* LIV. 6, 35, 6 nullo remedio alio praeter intercessionem. 38, 21, 5 *al.* VITR. 2, 9, 15 alia eos tela praeter sudes non habere. SEN. contr. 7, 2, 3 non . . . quisquam alius . . . praeter Popillium. VELL. 1, 5, 2 SEN. dial. 9, 3, 8 epist. 14, 5. 52, 4 CVRT. 4, 2, 9 COLVM. 8, 14, 11 PLIN. nat. 5, 3. 22 *al.* (11, 9 nec praeterea aliud. 21, 152). APVL. apol. 66. PS. APVL. herm. p. 268 ostendunt aliud praeter hoc esse. ITALA exod. 20, 2 (Tert. scorp. 2) non erunt tibi dii alii praeter me. TERT. scorp. 4 *al.* carn. Christi 1 aut nullam . . . aut quoquo modo aliam praeter humanam *carnem Christi.* IREN. 2, 7, 1 CYPR. epist. 43, 5 *al.* LAMPR. Comm. 8, 3 TREB. trig. tyr. 17, 2 LACT. inst. 7, 5, 27 OPTAT. 7, 3 p. 173, 5 PRISCILL. tract. 1, 6 AMM. 24, 6, 3 *al.* VVLG. deut. 32, 39 *al.* AVG. civ. 17, 3 p. 202 *al.* praeterquam: LIV. 3, 40, 5 cum aliud (alios *Madv.*) praeterquam de quo retulissent . . . dicere prohiberent. 4, 48, 13 *al.* PLIN. nat. 37, 6. 15, 58 IREN. 4, 37, 6 LACT. inst. 5, 15, 1 SVLP. SEV. epist. 3, 4 VITA Cypr. 9. COLVM. 3, 10, 20 nullo alio . . . scripto proditum exceptis, quos rettuli numeris Vergili. TERT. pudic. 9 p. 238, 24 nihil aliud . . . citra id, de quo. ITIN. Silv. 25, 8 extra aurum . . . nihil aliud vides. VVLG. gen. 24, 50 I reg. 2, 2 Soph. 2, 15. ITALA exod. 20, 3 (Ps. Hil. c. Arrian. p. 12, 18) non erunt tibi dii alii absque me (θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. VVLG. deos alienos coram me). VVLG. I reg. 21, 9 neque . . . hic est alius, absque eo.

6 alius *c. abl. vel cum* **ab**: VARRO rust. 3, 16, 23 erithacen vocant, quo favos . . . conglutinant *apes*, quod est aliud melle et propoli. BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 2 nec quicquam aliud libertate communi quaesisse *nos.* HOR. epist. 1, 16, 20 neve putes alium sapiente bonoque beatum. 2, 1, 240 ne quis se praeter Apellen pingeret aut alius Lysippo duceret aera. SEN. epist. 74, 22 negatis ullum esse aliud honesto bonum (*cf.* 76, 24 si ullum alium est bonum quam honestum). PHAEDR. 3 pr. 41 quod si accusator alius Seiano foret. *sim.* HOR. sat. 2, 3, 208 qui species alias veris (*abl. neutr.*) . . . capiet. TERT. pudic. 8 p. 235, 16 histriones . . . alia longe a praesenti et fabula et scaena . . . et tamen congruentissime exprimentes. adv. Marc. 3, 16 *Christum Marcionis* longe alium . . . a Christo creatoris. 4, 11 p. 183 *evangelium* aliud ab illa (*lege*), sed non alienum, diversum, sed non contrarium. 4, 18 p. 203 *al.* (*v. Hoppe, Synt. d. Tert. p. 36*). ARNOB. nat. 7, 45 cum *deus* in qualibet forma non ab ipso se alius, sed ipse esset futurus. LVCIF. Athan. 1, 36 non . . . alius es ab eo. 2, 20. HIER. hom. Orig. in Ier. 12 p. 857 venatores, alii quidam a piscatoribus. Didym. spir. 7 alia angelorum ostenditur a trinitate esse substantia. *sim. ibid. infra et* 13. 26. 55. RVFIN. Adamant. 4, 6 alias dicis esse qualitates et alias substantias? :: aliae sunt enim necessario qualitates a substantia (ἕτερόν ⟨τι⟩ παρὰ τὰς οὐσίας).

7 *nota iuncturam* quid est aliud *cum duobus* infinitivis *sibi comparatis*: CIC. Pis. 47 quid est aliud furere: non cognoscere homines, non cognoscere leges, non senatum, non civitatem? Phil. 2, 7 quid est aliud tollere ex vita vitae societatem: tollere amicorum conloquia absentium?

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

C *vocabulum sibi ipsi vel cognatis suis* **copulatur:** **1 alius ... alius** (alius ... alius ... ille *et sim.*; *sed* ille ... alius ... alius *et sim. sub 3 β) i. q.* '*hic ... ille*'; *in distributionibus (in distinctionibus v. sub II 1 b) alteri accedunt passim particulae* que, et: PRISC. gramm. III 364, 16 *Attici* τινὲς μέν, τινὲς δέ, pro quo nostri dicunt 'quidam boni, quidam mali; alii boni, alii mali'. *accedunt substantiva*: SCIP. min. or. frg. Gell. 5, 19, 16 in alia tribu patrem, in alia filium suffragium ferre. RHET. Her. 1, 20 *al.* 3, 38 modo aliud, modo aliud ... verbum. VARRO ling. 5, 77 vocabula ... pleraque translata ..., alia a coloribus ..., alia a vi quadam. 5, 78. 180 de aliis rebus ..., de aliis rebus item. 6, 2. 8, 15 ut aliae declinationes ab animo, aliae a corpore, sic aliae, quae. 8, 59. 63 (*quinquies*). 8, 76 (*quater*). *al.* 9, 67 alii generis ... vinum, quod Chio, aliud, quod Lesbo. rust. 1, 19, 1 alia ... terra facilior aut (alia *Vrs.*) difficilior est: aliam terram boves proscindere nisi magnis viribus non possunt. 1, 23, 1 (*quater*). *al.* 1, 55, 4 olea ... redit in villam, alia ad cibum ..., alia, ut eliquescat. CIC. Verr. 2, 93 homines ... alii redditi, alii ... retinentur. 2, 121. 3, 63 alia iudicia ... alia ... alia. 4, 145 *al.* Caecin. 60 *al.* de orat. 2, 343 *al.* 3, 217—219 aliud ... vocis genus iracundia sibi sumat ... aliud miseratio ac maeror ... aliud metus ... aliud vis ... aliud voluptas ... aliud molestia. orat. 205. top. 11 *terdecies.* 79 nec ... omnis locos incidere in omnem quaestionem et quibusdam quaestionibus alios, quibusdam alios esse aptiores locos. nat. deor. 2, 122 alia animalia ..., alia ..., alia ..., alia. div. 2, 30. 118. fin. 2, 32 ab alia voluptate ... proficisci, in alia ... ponere. rep. 1, 13 superiores alii ..., alii. epist. 6, 7, 3 gradus ... alios ... alios ... nonnullos. SALL. Iug. 2, 2 studia ... nostra corporis alia, alia animi naturam secuntur. LIV. 2, 28, 4. 2, 49, 7 sequebatur turba, propria alia cognatorum ..., alia publica sollicitudine excitata. 5, 51, 10. 21, 33, 2. 45, 23, 14 gentes ... aliae ..., aliae ..., quaedam ..., ... aliae. MANIL. 1, 234 *luna* alios superat gyros aliosque relinquit. VITR. 6, 1, 8 *al.* 8, 3, 14 aliis locis ..., aliis locis ..., aliis. VAL. MAX. 9, 2, 4 CELS. 2, 19 p. 67. SEN. dial. 2, 19, 3 volnera alia armis, alia pectori infixa. 4, 10, 8 CVRT. 3, 13, 11 *et saepe.* COLVM. 2, 10, 23 in alio solo ..., in alio. 2, 13, 1 *al.* PLIN. nat. 2, 105 *septies.* VAL. FL. 6, 416 viscera nunc aliis, aliis nunc curribus haerent. QVINT. inst. 1, 4, 3 *al.* 9, 4, 87 ut alios pedes ... eligerent aliosque damnarent. SVET. Nero 34 GAIVS inst. 2, 2 *et al.* ICTI. APVL. met. 5, 22 Plat. 1, 15 TERT. pudic. 2 *al.* ITIN. Silv. 7, 2. *nota* AMM. 30, 5, 6 argumentis aliis, post validioribus aliis. HIER. hom. Orig. in Ier. 3 p. 779 *septies.* AVG. civ. 4, 1 p. 146. 5, 7 p. 200. *c. gen. substantivi*: CIC. part. 86 quorum (*bonorum*) alia sunt per se expetenda ..., alia, quod ... efficiunt. 87. top. 63 causarum ... aliae sunt perspicuae, aliae latent (*cf.* 59). ac. 1, 26 fin. 3, 50. 51 *al.* nat. deor. 2, 121 *al.* epist. 5, 15, 2. SALL. Iug. 35, 4 eorum (*amicorum*) alium ... alium. LIV. 35, 16, 10 alias earum (*civitatium*) in Philippi, alias in Ptolomaei fuisse potestate, alias ... libertatem usurpasse. 35, 25, 6 principum alii ..., alii. 37, 11, 13. 45, 24, 2 alii vestrum, ⟨alii⟩. 45, 24, 5. VITR. 7, 3, 4 coronarum ... aliae purae (figurae *codd.*), aliae caelatae. PAVL. FEST. p. 95, 8 VAL. MAX. 9, 14 pr. SEN. dial. 6, 18, 5. 7, 26, 6 nat. 3, 19, 4 epist. 74, 7 CVRT. 6, 3, 2 COLVM. 3, 10, 11 *al.* 11, 2, 3 quorum alia (*officia*) ... consummabit atque alia ... incohabit. PLIN. nat. 9, 69. 72 *al.* 19, 60 *decies.* QVINT. inst. 2, 18, 1 *al.* PLIN. epist. 5, 6, 27 paneg. 85, 2 POMPON. dig. 45, 1, 5 pr. GAIVS inst. 1, 49. 2, 21 *al.* EVTR. 1, 4 CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 130. *cum* ex (*cf. sub 4*): CIC. top. 8 ex his locis ... alii ... alii. ac. 2, 95 ex iis (*rebus*) sequendas esse alias, ⟨alias⟩ improbandas. [CAES. Gall. 2, 22, 1 ?] LIV. 29, 30, 6 VITR. 4, 6, 5 ex reliquis alii ... alii. 4, 8, 1. CELS. 1 pr. p. 7, 19 ex iis, quae ..., alia ..., alia. 3, 1 p. 74 *al.* SEN. dial. 4, 29, 2 ex his ... alia ..., alia. nat. 3, 23 ex terrenis *aquis* aliae sunt ... supernatantes ..., aliae abditae. 5, 12, 1 epist. 23, 8 *al.* PLIN. nat. 3, 75. 17, 51. 20, 182. 31, 123 QVINT. inst. 5, 13, 57 FRONTIN. aq. 18 PRISCILL. tract. 6, 99. alius ... alius *substantive: masc., fem.*: NAEV. com. 76 alii adnutat, alii adnictat, alium amat, alium tenet, alibi manus est occupata, alii percellit pedem, anulum alii dat spectandum, a labris alium invocat, cum alio cantat, at tamen alii signat (aliis dat *codd.*) digito litteras. PLAVT. Men. 1040 ? Mil. 836 alii ebrii sunt, alii poscam potitant. Trin. 535 quoium fuit *ille ager*, alii exulatum abierunt, alii emortui, alii se suspendere. TER. Haut. 576 nemost ... amicorum ..., apud quem expromere ... occulta ... audeam: apud alium prohibet dignitas; apud alium ... pudet. CAEL. hist. 63 SCIP. min. or. frg. Gell. 2, 20, 6 (*ter*) RHET. Her. 4, 51 VARRO ling. 7, 96 *al.* *nota* 8, 23 Graeci Latinique libros fecerunt multos, partim cum alii putarent ... oportere ..., alii cum ... putarent. rust. 2, 1, 6 (*ter*) *al.* 3, 16, 15 (*quinquies*). CIC. inv. 1, 7 *et passim.* S. Rosc. 57 Verr. 1, 19 *al.* *nota* 4, 66 pendere alios ex arbore; pulsari autem alios ...; porro alios ... custodiri; destitui alios ...; condemnari alios. 6, 28 ut alius ... auferretur, alius ... relinqueretur, plerique ... iacerent. 6, 146 alii ... alii ... alii ... nonnulli. Catil. 2, 8 alios ... amabat ..., aliorum amori ... serviebat, aliis fructum ..., aliis mortem ... pollicebatur. or. frg. A VI 1 alios intrantis, alios ... exeuntis, partim ... vacillantis, partim ... oscitantis. prov. 28 Sest. 46 (*sexies*). *saepe.* de orat. 3, 58 *al.* Brut. 186. orat. 53 aliis ... alios ... alii ... aliqui. fin. 3, 70 *et saepe.* 4, 28 alias ... alias ... nonnullas. nat. deor. 2, 123 *et saepe.* fat. 41. Tusc. 1, 18 qui ... censent, alii ..., alii ..., alii. 5, 119. 5, 9 alii ... alii ... quoddam genus (off. 1, 85 pauci). *nota* leg. 1, 47 quae aliis sic, aliis ... secus videtur (*i. aliis aliter*). off. 1, 109 alii ... itemque alii. Cato 17 alii (*ter, tum* ille autem). Att. 16, 4, 3 de Buthrotiis ... nihil reperiebam: alii concisos agripetas, alii Plancum ... aufugisse (*sim. ellipsis verbi*: CAEL. Cic. epist. 8, 1, 3. 8, 10, 2). epist. 5, 21, 1. 15, 4, 8 aliis ... aliis ... reliquis. LVCR. 2, 77. 4, 653 CAES. Gall. 3, 25, 1 *al.* 6, 37, 7 alius ... alius ... plerique. SALL. Catil. 11, 4 domum alius, alius agros cupere (*sic saepius per chiasmum, ut* 17, 1 Iug. 12, 5. *item* PS. SALL. rep. 2, 4, 2). 14, 6. 21, 4 alium ... alium ... conpluris. 30, 2 *al.* Iug. 82, 3 alii ... alii ... multi. PS. SALL. in Tull. 3 NEP. Hann. 8, 2 *al.* VERG. georg. 1, 141 alius ... verberat amnem ... pelagoque alius trahit ... lina. 4, 96. 158 *sqq. al.* CIRIS 303 OV. epist. 19, 183 *al.* met. 11, 535 aliis ... fodientibus ... atque aliis ... tenentibus. LIV. 1, 27, 11 *al.* (*passim*). 9, 3, 1 querentes ... nox oppressit, cum pro ingenio quisque fremerent, alius: '...', alius: '...'. 9, 37, 9 alios ... alios ... maximam partem. 9, 45, 11. 10, 37, 7 (*ibid.* partim ... partim). 26, 49, 2. 34, 38, 4 alii scalas, alii ignem, alii alia, quibus ... terrerent, portabant. 35, 17, 4 (*et* 7) alius ...; alii (*cf.* 9, 45, 11). 35, 51, 3 alii ... alii ... magna pars. 39, 5, 1 omnes alii deprecari tribunum, alii castigare. 42, 61, 2 aliis ... aliis ... quibusdam. 44, 34, 8 (*6^ies^, cum inf. histor.*). RVT. LVP. 2, 7 MANIL. 2, 477. 517 audire ut cupiant alios aliosque videre. VITR. 2, 1, 2 *al.* FEST. p. 161, 19 *al.* p. 313, 7 alii ... ali ... ali ... ali. SEN. contr. 1, 7, 8 alium ... alium ... alium (exc. unum ... alium ... alium). 7, 1, 14 GERM. 300 *al.* CELS. 1, 3 p. 18 *octies* (*membrorum quaternis bigis*). SEN. dial. 3, 2, 2 *sexies.* 4, 7, 3 *al.* *nota* 5, 1, 2 (quidam *ter, deinde* alii *quater; cf.* 9, 6, 2 *al.*). *nota* 5, 11, 4 *convivae* cum ... alius hinc, alius illinc faces subderent *Pisistrato* (*i. alius aliunde*). 9, 3, 8 *nota personam*: alii ... utimur ...; alii ... inpendimus *eqs.* nat. 4, 6, 2 pro se quisque alius ..., alius. epist. 66, 34 alius ...; alius ...; alius ..., alius; ille ..., hic *eqs.* *nota* 66, 43 alius ...; alterius ...; aliquem. OCTAVIA 324 alii ..., ... alii ..., multos. CVRT. 3, 8, 30 *al.* 4, 10, 11 alios cecidit, cepit alios. 8, 14, 21 alius ..., alius, ... quidam et nonnulli. PETRON. 22 alii ... alii ... quidam. 88. 89, 62. 95. 136 alius ... alius ... unus etiam. PLIN. nat. 2, 17 *al.* 2, 91 (*al.*) alii ... alii ... omnes (*cf.* TAC. ann. 1, 71 alii ... alii ... cuncti. APVL. met. 8, 18 alii ... alii ... universi. *similia saepius*). 7, 155 alii ..., alii ..., quidam. 31, 5 aliae (*quinquies*) ... nonnullae. 13, 40 aliis ..., aliis ..., his ..., illis ..., quibusdam. 15, 100 interiore ligno aliis parvo et aliis etiam gemino. VAL. FL. 8, 301 SIL. 7, 446. 13, 609 alius ...; ast alius. HOMER. 476 alius ..., atque alius ...; illius ..., hic. STAT. Theb. 8, 579 infrendentem aliis aliosque sequentem *Tydea.* MART. 2, 21, 1 QVINT. inst. 1, 5, 39 *al.* 2, 8, 7 alius ... alius ... alius ..., ... nonnulli. 8, 3, 68 aliorum fuga incerta, alii ... haerentes. TAC. dial. 26 hist. 1, 2 *al.* 2, 41 (*c. inf. hist.*). hist. 1, 39 alii ..., alii ..., plerique ..., plures. PLIN. epist. 1, 13, 2 *al.* 6, 20, 14 alii ..., alii ..., alii ..., hi ..., illi ..., erant qui *eqs.* SVET. Iul. 28 *al.* Aug. 39 alios ..., alios ..., plures. FLOR. epit. 4, 12, 37 aliis ..., aliis ..., uni. FRONTO p. 65, 7 N. alii ..., alii autem. IVLIAN. dig. 9, 2, 51, 2 *al.* ICTI. VLP. dig. 21, 1, 31, 5 ab alio ..., alii. APVL. flor. 4 p. 18. 6 p. 22 alius ..., itidem alius ..., et alius. met. 8, 17 alios ..., alios ..., quosdam. TERT. spect. 9 idol. 13 *al.* anim. 3 alii *quinquies, deinde* hi ..., hi. COMM. instr. 2, 11, 2 alius ..., alius. TREB. Gall. 9, 1 *al.* SPART. Ael. 5, 10 cursores ... vocitavit Boream alium, alium Notum et item Aquilonem aut Circium. LACT. inst. 5, 11, 10 alii ..., alii ..., quidam ..., nonnulli ..., aliqui. 6, 4, 20 ITIN. Silv. 19, 4. OPTAT. 6, 4 p. 149, 14 ut mitellas alias proicerent et alias accepissent. 6, 1 p. 143, 9 alio loco ..., aliis vero. PRISCILL. tract. 3, 62 nec potest ... aliud eligi et aliud repudiari. AMM. 14, 6, 9 *al.* HYG. astr. 4, 4 p. 103, 22 VEG. mil. 3, 6 *al.* HIER. epist. 52, 9. 60, 18 *al.* VVLG. exod. 16, 17 prov. 11, 24 *al.* sap. 19, 13 alii quidem ..., alii autem. Dan. 12, 2 alii ..., et alii. Matth. 16, 14 alii ..., alii autem ..., alii vero. Rom. 14, 5 *al.* I Cor. 12, 8 *sqq. octies.* PS. RVFIN. in psalm. 62, 2 *sexies.* CLAVD. 5, 26. 20, 436 alii ..., alii ..., ast alios. AVG. civ. 3, 18 p. 127 *al.* 10, 16 p. 426 alii quidem ..., alii vero. *nota* 18, 41 p. 318 (*21^ies^*). *cf.* 19, 17 p. 385. 20, 19 p. 451 alius ..., alius autem. serm. 246, 1 alius aliud dixit, alius aliud. 267, 4 *al.* c. Faust. 3, 5 si alius aliud et alius aliud aut alius aliter et alius aliter, vera tamen omnes dicunt. CASSIAN. c. Nest. 3, 7, 3 SEDVL. op. pasch. 1, 29 p. 194, 16 *al.* BENED. reg. 2 *al.* CAES. AREL. grat. 3. CORP. III 567, 15. *neutr.* (*addito gen. v. l. 76 al.* 'aliud est *A*, aliud *B*' *in statuendis differentiis v. sub II 1 b*): RHET. Her. 2, 43. 3, 15 (*octies, binis quadrigis*). CIC. Verr. 3, 84. 5, 31 (*sexies*). Phil. 2, 67 *al.* orat. 50. ac. 1, 19 corporis alia ponebant esse in toto, alia in partibus. 1, 36 *al.* top. 59 huius generis causarum alia ..., alia autem ..., quaedam. fin. 3, 51 in aliis ... esse ..., alia autem non esse. 3, 55. fat. 5 in aliis ..., in aliis ..., quaedam. LVCR. 5, 832. 6, 991 (*quater*). VARRO ling. 8, 31 quod aliud homini, aliud humanitati satis est. 8, 34 ⟨ab⟩ similibus alia fiunt similia, alia dissimilia (*ibid.* partim ... partim). 8, 49 rust. 1, 37, 4 *al.* BELL. Alex. 13, 2. LIV. 1, 41, 6 alia decernit, de aliis consulturum se regem esse simulat. 2, 10, 1 *al.* 31, 39, 8 (*quater*). VITR. 2, 6, 6 *al.* SEN. dial. 5, 11, 1 *al.* nat. 3 pr. 9 exstruit alia, alia submittit. CVRT. 6, 3, 2 ut omittam Illyrios, Triballos, Boeotiam, quorum alia ductu meo, alia imperio ... perdomui. *nota* PLIN

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 2, 233. 8, 219 lepus ... superfetat, aliud educans, aliud in utero pilis vestitum, aliud inplume, aliud incohatum gerens pariter. 21, 96 Qvint. inst. 9, 4, 130 *al.* Plin. epist. 7, 9, 5 Apvl. mund. 16. Arnob. nat. 2, 28 ut aliorum memorias sopiat, alia patiatur ... in recordationem venire. Hier. epist. 120, 10. Vvlg. Sirach 14, 19 alia generantur, et alia deiciuntur. Matth. 13, 8. 23 aliud quidem ..., aliud autem ..., aliud vero. Rom. 9, 21. Avg. civ. 1, 11 p. 21 neque enim aliud melius et aliud deterius aut aliud maius et aliud brevius est. 5, 22 p. 233. 15, 27 p. 117 aliud tantum esse in superioribus itemque aliud tantum in superioribus superiorum. Vincent. Ler. 12, 17 p. 18 verbi naturam ... discissam, quasi aliud eius permaneret in deo, aliud vero versum fuisset in carnem. *nota* Novell. Iust. 145 pr. aliud quidem indisciplinationes populares, aliud vero latronum incursus ... fieri (= τοῦτο μὲν ... τοῦτο δέ, *i. tum ... tum*). *vice pronominalis* ***adverbium respondet***: Varro rust. 2, 7, 15 peritus belli alios *equos* eligit ...; aliter quadrigarius ac desultor. Liv. 4, 30, 8 defectus alibi aquarum ... stragem ... pecorum ... dedit; scabie alia absumpta. Vitr. 1, 4, 7 *v. p. 1647, 3.* Plin. nat. 15, 101 magna et bacis differentia. aliae ... sunt olivis laureis et alio modo loto, cornis, alio myrtis, lentisco. Amm. 14, 4, 5 *sub* alibi. *interdum alterum* alius ***locum habet in enuntiato secundario***: Scavr. or. frg. Val. Max. 3, 7, 8 iniquum ..., cum inter alios vixerim, apud alios me rationem ... reddere. Rhet. Her. 2, 43 ne de alia re dicatur, cum alia de re controversia sit. 4, 9. Cic. Tusc. 4, 27 ut sunt alii ad alios morbos procliviores ..., sic alii ad metum, alii ad aliam perturbationem. off. 1, 42 *al.* Lvcr. 4, 637 ut, quod ali cibus est, aliis fuat acre venenum (*cf.* 634). 6, 1227 quod ali dederat *natura* vitalis aeris auras volvere in ore licere ..., hoc aliis erat exitio. Vitr. 6, 5, 1 magis aliis officia praestant ambiundo quam ab aliis ambiuntur. Pavl. Fest. p. 379, 14 qui mutuabantur ab aliis, ... ut aliis solverent. Cels. 2, 10 p. 54 sanguis ... alia parte prorumpens alia emittitur. 2, 14 p. 60. 5, 26, 5 p. 187. 5, 26, 23 p. 191, 26. Sen. epist. 99, 29 remedia aliis partibus corporis salutaria ... adhiberi aliis nequeunt. Colvm. 3, 8, 1 nec ... aliis nationibus ... tribuisse dotes, ut aliis ... denegaret. Qvint. inst. 3, 6, 27 quod alio modo fieri licet, alio dicitur factum. 3, 8, 48 *al.* 9, 2, 12 cum aliud interroganti ad aliud ... occurritur. 10, 2, 6. Marcian. dig. 19, 5, 25 aliud dando, ut aliud reddatur. Vlp. dig. 12, 6, 26, 12. 46, 7, 13, 1. Macer dig. 48, 2, 11, 2 ab alio delatum alius deferre non potest. Gaivs inst. 3, 184 in aliis civitatibus subreptas res in alias civitates ... destinant. Ps. Apvl. Ascl. 37. Gallican. Avid. 4, 3 incensis ... aliis alios fumo ... necaret. Veg. mil. 3, 17. Hier. epist. 51, 2 nec ... aliud dolens te vertas ad alia. 52, 15. 57, 4 accusatum ab alio alium criminari. 71, 6 nec aliorum consuetudinem aliorum contrario more subverti. *nota*: Avg. civ. 12, 4 p. 516 aliis alia deficientibus oriuntur. *huc referre potes iuncturam*: (magis) alius quam alius: Plavt. Truc. 806 facilius alia quam alia eundem puerum ... parit. Varro ling. 10, 80 magis in alio quam in alio erratur verbo. rust. 1, 22, 4 eadem *vina* alio tempore quam alio pluris. 1, 39, 2 alia seruntur ... ante aut post quam alia. 1, 45, 3 Cic. de orat. 2, 32 opt. gen. 4 off. 1, 59. Sen. nat. 4, 11, 5 arbor alia magis quam alia ... vicina caelo. *aliter* alius ***per anaphoram repetitum***: Plavt. Merc. 836 ego mihi alios deos penatis persequar, alium larem, aliam urbem, aliam civitatem: ab Atticis abhorreo. *sim., ut vid.,* Acc. trag. 646 Cic. dom. 2 *al.* Verr. 2, 22 aliud genus hominum atque aliam rationem ... iudiciorum. 6, 177 (Sest. 35 alii metus atque aliae curae [*opp.* his ... malis]). Cael. 67 leg. agr. 2, 13 Flacc. 33 Cluent. 92 inv. 2, 61 de orat. 3, 139. div. 2, 83 *externi* aliis avibus utuntur, aliis signis, aliter observant, alia respondent. ad Brut. 2, 7, 5 Catvll. 63, 93. Caes. Gall. 1, 31, 14. 7, 33, 3 alio loco, alio tempore atque oportuerit. Sall. Catil. 51, 36 Verg. georg. 2, 336 Aen. 5, 583 Ciris 6 Ov. ars 3, 661 Liv. 21, 57, 2 *al.* 28, 12, 3 quibus (*gentibus*) non lex, non mos, non lingua communis, alius habitus, alia vestis, alia arma, alii ritus, alia sacra, alii prope dei essent. Manil. 5, 44 Vitr. 9, 8, 5 Pavl. Fest. p. 58, 11. Sen. suas. 1, 1 ultra ... Oceanum rursus alia litora, alium nasci orbem. Val. Max. 6, 8, 4 alia nobilitas, alius furor, sed fidei par exemplum. Phaedr. 3 pr. 41. Sen. Herc. f. 192 alium multis gloria terris tradat ...; alius curru sublimis eat: me mea tellus ... tegat. benef. 4, 20, 2 *al.* nat. 7, 27, 6 alium locum, alia tempora, dissimiles ... motus. epist. 102, 23 Cvrt. 5, 5, 19 *al.* Plin. nat. 6, 58. 14, 4. 25, 19 Val. Fl. 5, 291 *al.* Stat. Theb. 2, 667 *al.* Qvint. inst. 3, 8, 17 aut alio tempore aut alio loco aut alio modo. 4, 2, 76 *al.* Ivv. 14, 253. 16, 35 Tac. hist. 1, 45. 50. 3, 24 quis alius imperator, quae castra alia excipient? Plin. epist. 5, 8, 10. 5, 14, 8 Fronto p. 141, 17 N. Tert. nat. 1, 7 p. 71, 12 *al.* Veg. mil. 2, 2. Vvlg. I Cor. 14, 21 in aliis linguis et labiis aliis loquar. *sim.* (*non distributive*): Sen. Herc. O. 179 alio (*adv.*) ... alius. dial. 6, 18, 4 alius ... aliter. Tert. test. anim. 2 aliunde ... alius. *pro altero* alius *est synonymum, ut* Cic. leg. agr. 1, 24 nullam alteram Romam neque aliam sedem imperii. *cf.* inv. 2, 93. Cic. Arch. 1 quo ceteris opitulari et alios servare possemus. Sull. 87 qui vehemens in alios, qui inexorabilis in ceteros esse visus sum. 9. Liv. 5, 6, 6 ad alia bella et ad ceteros populos. Cvrt. 8, 14, 13 *belua* tantum inter ceteras eminens, quanto aliis ipse (*rex*) praestabat. *nota* Apvl. Plat. 2, 1 bonorum alia ..., cetera bona.

2 alius atque alius *et sim. ad significandam seriem plurium membrorum: i. q. semper vel saepe (subinde) recens, novus (cf. Thes. II p. 1072, 30. Vahlen, ind. lect. hibern. Berol. 1896/7 p. 7 sqq. aliter v. sub 1)*: Rhet. Her. 4, 54 cum in eodem loco manemus et aliud atque aliud dicere videmur. *ibid.* in alio atque alio genere vocis. 4, 63 alio nomine ..., deinde alio atque alio. Varro ling. 6, 38 praeverbiis mutatis additis atque commutatis aliud atque aliud fit. Cic. orat. 72 alio atque alio ... verbo. Catvll. 68, 152 *v. p. 1641, 37.* Lvcr. 1, 605 aliae atque aliae ... ex ordine partes. 1, 813. 2, 776. 5, 303 *al.* Sall. Iug. 72, 2. Verg. Aen. 10, 881 telum ... intorsit in hostem. inde aliud super atque aliud figit. Liv. 1, 8, 4 crescebat ... urbs ... alia atque alia adpetendo loca (2, 11, 2. 5, 42, 3. 6, 12, 4 *al.*). 22, 15, 7 Numidae alii atque alii occursantes. 22, 28, 11. 25, 23, 6 quidam ... conlocuti cum transfugis, et idem saepius eodem modo et alii atque alii. 27, 25, 7 aliae atque aliae obiectae animo religiones. 28, 35, 1 *al.* Rvt. Lvp. 1, 10 Val. Max. 7, 4, 5 Cels. 1 pr. p. 12, 18 *al.* Sen. dial. 7, 4, 3 *al.* nat. 2, 32, 8 aliud ⟨atque aliud⟩? epist. 32, 2 aliud eius subinde atque aliud facientes initium. 85, 29 pars subinde alia atque alia. 90, 15. Cvrt. 4, 1, 35 tribus proeliis alia atque alia regione commissis. 5, 12, 10 *al.* Colvm. 9, 8, 10 Plin. nat. 2, 230. 9, 52 *al.* (*cf.* 32, 143). 35, 150 cum sit unus in cortina colos, ex illo alius atque alius fit in veste. Sil. 4, 581. 5, 494 Qvint. inst. 1, 7, 2. 5, 10, 27 rusticus, forensis, negotiator, miles *eqs.* aliud atque aliud efficiunt. 7, 1, 18. 7, 10, 8 in alio atque alio genere cotidie ostendere, quis ... sit. 9, 4, 10 *al.* Tac. hist. 1, 46 Plin. epist. 1, 3, 4 paneg. 7, 4 Svet. Aug. 97 Flor. epit. 1, 12, 3. Fronto p. 157, 4 N. eandem sententiam milliens alio atque alio amictu indutam. Nerat. dig. 19, 1, 31, 2 sive ab eodem emimus sive ab alio atque alio. Cels. dig. 31, 27. Gell. 11, 11, 4 varie ... Nigidius tot sententias in eandem rem, quasi aliud atque aliud diceret, disparavit. 13, 25, 19 *al.* Min. Fel. 5, 9. Tert. anim. 28. 31 *al.* Herm. vulg. sim. 9, 17 (ἄλλη καὶ ἄλλη). Clem. ad Cor. 1 Comm. apol. 1007 Mar. Victorin. in Eph. 1, 1 p. 1236D Hier. epist. 120, 9 *al.* Vvlg. Esth. 1, 7 *al.* Avg. civ. 3, 17 p. 122 *al.* 8, 3 p. 324 alii atque alii aliud atque aliud opinati sunt (*cf.* 20, 22 p. 463). epist. 102, 10 in aliis atque aliis (atque in aliis *al.*) populis. Mart. Cap. 4, 346 Vincent. Ler. 2, 2. *nota* 23, 31 abdicata ... qualibet parte ... alia quoque atque item alia ac deinceps aliae et aliae ... abdicabuntur. Prosp. resp. ad Gall. 1, 5 Inst. Iust. 3, 16 pr. *aliter*: Qvint. inst. 3, 10, 4 ἀντικατηγορίας *genera*: alterum, quo litigatores idem crimen invicem intentant, alterum, quo aliud atque aliud. Avg. conf. 1, 6, 10 cui esse et vivere non aliud atque aliud est. *sim.* Vincent. Ler. 13, 19. **alius aliusque**: Paneg. in Mess. 17 alios aliosque ... componere versus. Ov. met. 15, 335. Cels. 3, 3 p. 78 non easdem *febres* ... redire, sed alias aliasque subinde oriri. 4, 8 apud Graecos aliud aliudque nomen habet, prout. 5, 26, 31 *al.* Sen. epist. 88, 34 in alias animalium formas aliasque coniectus. Mela 1, 14 circa Pontum aliquot populi alio alioque fine, uno omnes nomine. 1, 62 *al.* *nota* 1, 109 ut aliis aliisve adpositi gentibus, ita aliis aliisque dicti nominibus. Qvint. inst. 10, 5, 9 Flor. epit. 2, 12, 1 Fronto p. 12, 14 N. *nota* Apvl. met. 6, 10 ruunt aliae superque aliae sepedum populorum undae. Avson. Mos. 426 Avg. civ. 18, 43 p. 323 alia per Esaiam, alia per Hieremiam, alia per alium aliumque prophetam ... dixit. Greg. Tvr. Franc. 2, 13. alius aliusve *v. l. 48.* **alius et alius**: Sen. nat. 7, 24, 1. Iavol. dig. 28, 6, 39, 1 in singulas causas alium et alium heredem substituere, veluti ut alius, si ... nullus ... fuerit, et alius, si ... fuerit ..., heres sit. Pompon. dig. 30, 12, 3 Apvl. mund. 4 *al.* Rvfin. Adamant. 1, 6 Avg. epist. 102, 12 Prisc. gramm. III 553, 22. alius, deinde alius: Sall. Iug. 18, 7 saepe temptantes agros alia, deinde alia loca petiverant. 36, 2 trahere omnia et alias, deinde alias morae causas facere. *cf.* 55, 8 *et sub 3β.* *cum his iuncturis comparandae sunt tales*: Q. Cic. pet. 10 tam invidiosus, ut aliud in eum iudicium cotidie flagitetur (*i. aliud atque aliud*). Sen. contr. 4 pr. 7 quotiens velles eandem rem ... diceret, aliis totiens figuris, aliis tractationibus. Cels. 4, 31 p. 158 subinde aliud (*emplastrum?*) imponendum est. Colvm. 12, 6, 2 subinde alium salem tamdiu ingeres. *cf.* 12, 12, 1. Plin. nat. 2, 63 ab alio cuique *stellae* centro apsides suae exurgunt. Tac. hist. 3, 33 diversae cupidines et aliud cuique fas.

3 alius *et* ***synonyma in distributionibus*** *alternant (variis figuris, in quibus synonyma vel opposita per* x *et* y *litteras sum indicaturus)*: α alius — x (alius — alter *v. sub* alter; alius ... pars *v. p. 1642, 73*; *cf. Madvig ad Cic. fin. 1, 66 p. 795². ibid. ad 3, 63 p. 454*): Varro ling. 5, 103 quae in hortis nascuntur, alia peregrinis vocabulis, ut *eqs.* (104) vernacula: lactuca *eqs.* Cic. de orat. 1, 83 horum alii ..., (84) Charmadas vero. parad. 37 ut in magna familia sunt alii lautiores ... servi, sed tamen servi, ut atrienses, at qui ... spargunt, non honestissimum locum ... tenent: sic *eqs.* fin. 1, 66 alii (69 sunt autem .... 70 sunt autem). 3, 63 aliis ... plerisque. off. 1, 118 alii ..., nonnulli. Sall. Iug. 65, 4 negotiatores alios ..., plerosque. Nep. Phoc. 4, 1 alii ..., plurimi vero. Hor. carm. 1, 7, 1 laudabunt alii ...; sunt, quibus ... opus est ... celebrare. *cf.* 1, 28, 17 dant alios Furiae ... Marti, exitiost avidum mare nautis. Liv. 2, 14, 9 alii profecti ...; multos ... urbis ... caritas tenuit. 6, 1, 10 alia ...; quae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

autem. 9, 36, 2. VITR. 7, 7, 1 colores ... alii ..., nonnulli (10, 1, 4). FEST. p. 318, 17 ab alis, a quibusdam. SEN. clem. 1, 17, 2 aliis morbum suum exprobret, quosdam molli curatione decipiat (2, 7, 4). CVRT. 3, 3, 4 alii ..., quidam. 3, 11, 19 alii ... quidam ... pauci. 5, 5, 6 *al.* 7, 2, 36 aliis ..., plerisque. COLVM. 2, 9, 16 alii ..., nonnulli (4, 3, 3. 12, 4, 4 eorum alia ..., nonnulla). MELA 1, 83 alii ..., sunt qui ..., quidam. PLIN. nat. 16, 146 fructum ferentium aliis densus acinus et grandior *eqs.*; cum est minor acinus. QVINT. inst. 4, 3, 16 quorum alia..., quaedam. 10, 1, 44 ipsorum ... alii ... putant, quosdam ... capit. FRONTIN. strat. 1, 5, 15. TAC. ann. 4, 60 alius ..., quidam ..., plerique. hist. 1, 23 alios ..., quosdam (1, 29 *al.*). ann. 1, 80 alii ..., quidam ..., sunt qui. *sim.* 14, 23 *al.* 2, 23 legionum aliae ..., plures. VOPISC. Car. 8, 2 alii ... plures. *nota* LAMPR. Alex. 4, 5 ab aliis ..., ab omnibus. LACT. opif. 2, 4 alia eorum ... suspensa sunt ..., quibusdam ... arma sunt. AMM. 15, 3, 2 alios ..., quosdam ..., residuos. 16, 2, 3 *al.* SCHOL. Verg. Veron. ecl. 3, 40 HIER. epist. 121 praef. VVLG. act. 27, 44 et ceteros, alios in tabulis ferebant, quosdam super ea, quae (τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ..., οὓς δέ). CLAVD. 17, 70 aliis ..., hic ..., hic ..., alter. *nota alterum membrum omissum* PLIN. nat. 28, 22 cur effascinationibus adoratione peculiari occurrimus, alii Graecam Nemesin invocantes? OPTAT. 6, 8 p. 156, 12 non est unum aucupum genus: alii sunt, qui. *sim.* VICT. VIT. 3, 48.

β x (— y) — alius — alius: PLAVT. Capt. 488 abeo ab illis ..., pergo ad alios, venio ad alios, deinde ad alios. 848 iuben ... astitui aulas, patinas elui ...? alium pisces praestinatum abire? ... alium porcinam ... et pullos gallinaceos. Stich. 538 ⟨vos⟩ lectos sternite ..., alii ligna caedite, alii pisces depurgate. Eun. 846 ego ... in angiportum ... desertum, inde item in aliud, inde in aliud. Phorm. 47 quod ... conpersit miser, id illa ... abripiet *eqs.* porro autem Geta ferietur alio munere, ubi ...; porro autem alio, ubi. *nota* RHET. Her. 4, 15 erat ... et attenuata verborum constructio quaedam et item alia in gravitate, alia posita in mediocritate. VARRO ling. 5, 43. 49. CIC. Verr. 5, 73 illa ... alia ... alia. de orat. 1, 141 certos ... esse locos, quibus ...; alios in deliberationibus, quae ...; alios item in laudationibus. nat. deor. 1, 66 corpuscula quaedam ..., alia ..., alia, partim ..., ... quaedam (*cf.* 1, 103 Tusc. 5, 38). part. 50 multi ... multi ... alii ... alii. CATVLL. 68, 152 haec atque illa dies atque alia atque alia (64, 16 *Vahlen*: illa, alia atque alia ... luce. *v. p. 1640, 3*). LVCR. 3, 651 nec tenet amissam laevam ... abstraxe rotas falcesque rapaces, nec cecidisse alius dextram ...; inde alius conatur adempto surgere crure. 5, 513 (515). SALL. Iug. 55, 8 postremos ... temptare ..., rursus aliis, post aliis minitari. 63, 5 ab eo magistratu alium, post alium sibi peperit. *cf. p. 1640, 58.* LIV. 45, 26, 1 haec ... alia ... alia. SEN. Phaedr. 23 vos ..., vos ..., alius ..., alius ..., pars *etc.* (*cf.* 44). dial. 6, 20, 3 quidam ..., alii ..., alii. epist. 114, 17 quodam loco ..., alio loco ... et alio loco. CVRT. 4, 9, 5 plura spicula ..., aliae deinde falces ... et aliae. COLVM. 1, 2, 3 collibus ... molliter devexis terrenisque aliis atque aliis silvestribus. 6, 4, 2 PLIN. nat. 2, 203. 6, 66. *nota* 11, 123 lusit animalium armis, sparsit haec in ramos ..., aliis simplicia tribuit ..., aliorum fudit in palmas. 23, 21 *al.* 16, 58 aperitur picea e parte solari ..., simili modo ex alia parte aperitur ac deinde alia. 36, 137 molarem quidam pyriten vocant ..., sed est alius ..., et alius etiamnum pyrites similitudine aeris. QVINT. inst. 1, 3, 6 quidam ..., quosdam *eqs.* ...; alios ..., in aliis. 2, 11, 5 ea ... deserunt et ad alia deinceps atque inde alia ... nota devertunt. decl. 314 p. 234, 3 furore impulsus est; alius ebrietate, alius ..., alius ..., quidam quaestione. FRONTIN. strat. 1, 5, 5 quasdam obstruxit vias, alias ... intersaepsit, alias intercidit. SVET. Tib. 27 appellatus a quodam ...; alium dicentem ... et rursus alium. GAIVS inst. 1, 188 quidam ... alii ... alii ... alii. APVL. met. 4, 31 hic ..., ille ..., alius ..., alii. 9, 7 hoc et illud et aliud et rursus aliud. ITALA I Cor. 12, 8 (Hil. in psalm. 64, 6). NEMES. cyn. 149 primum ..., mox alium, mox deinde alium. SPART. Sept. Sev. 14, 13 plerique ..., alii ..., alii. HIER. epist. 124, 5. VVLG. Matth. 13, 5 quaedam *semina* ..., alia autem ..., alia autem ..., alia autem. γ x — alius — y: CAEL. RVF. or. frg. Quint. inst. 4, 2, 124 *concubinae* excitare Antonium conabantur, nomen inclamabant, frustra a cervicibus tollebant, blandius alia ad aurem invocabat, vehementius etiam nonnulla feriebat. VARRO rust. 3, 16, 11 melittonas ..., quos alii melitrophia appellant, ... quidam mellaria. CIC. Tusc. 2, 46 pueri ..., ... alii, multi. COLVM. 4, 21, 3 quidam ..., alii ..., nonnulli (12, 16, 3). LVCAN. 2, 183 hic ..., alius ..., ille. 10, 128 hos ..., alios ..., haec ... pars, ... altera *eqs.* PLIN. nat. 16, 60 quaedam ..., aliae ..., quaedam. QVINT. decl. 268 p. 93, 14 mores nasci puto ...: alia ... discantur, quaedam ... cognoscenda sunt: boni mores constant voluntate. TAC. ann. 3, 36 Cestius ..., alii ..., quidam. 2, 13 hic ..., alius ..., plurimi. *sim. saepius.* SVET. Tib. 17 quidam ..., alii ..., nonnulli. 73 *al.* PAPIN. dig. 40, 5, 22, 2. APVL. met. 2, 26 ille ... alius ... hic. 3, 2 plerique ..., alii ..., nonnulli. ITIN. Silv. 47, 3 pars populi ..., pars ... alia ..., aliqua etiam pars. AVSON. 419, 77. AMM. 17, 13, 10 plurimi ..., alii ..., nonnulli. 18, 8, 9 quidam ..., alii ..., nonnulli ..., quidam. 21, 12, 13 *al.* SCHOL. Veron. Verg. ecl. 7, 22 HIER. epist. 28, 2. *similia*: Ov. trist. 2, 485 alius ..., hic ..., ille ..., ... aliis ..., hic ..., alter. VITR. 10, 11, 1 aliae *ballistae* ..., nonnullae .... aliae ..., quaedam. SEN. dial. 4, 12, 4 quidam ..., ... quidam, alii ..., quidam ..., alius. 4, 29, 2 multi ..., multi ..., alius ..., aliquis. 10, 2, 1. nat. 1, 3, 1 aliae partes ..., aliae ..., quaedam ..., aliae. MELA 3, 63 alii ..., alii ..., pars ..., pars ..., alii ..., alii ..., quidam *eqs.* QVINT. inst. 3, 6, 55 *sqq.* decl. 268 p. 94, 16. PLIN. epist. 4, 24, 3 quidam ..., ... alii, huic ..., hic ..., alius ..., illum. SVET. Aug. 100 quidam ..., alii ..., fuit ... qui ..., alius. NEMES. ecl. 3, 51. CLAVD. 10, 206 alii ... suspendite ...; hi ... contendant; pars ... adspergite ...; pars ... prosternite ...; ast alii ... componite.

δ x — alius (*similia sub I A*): PLAVT. Epid. 211 captivorum quid ducunt secum! pueros, virgines, binos, ternos, alius quinque. TER. Haut. 125 adcurrunt servi, soccos detrahunt: video alios festinare, lectos sternere. CIC. Att. 4, 3, 3 ut ... cum scutis homines ..., alios cum accensis facibus adduxerit. CAES. Gall. 1, 8, 4 Helvetii ... navibus ... compluribus factis, alii vadis Rhodani ..., si perrumpere possent, conati. SALL. Catil. 56, 3 ceteri, ut quemque casus armaverat, sparos aut lanceas, alii ... sudis portabant. Ov. met. 7, 578 semianimes errare ... adspiceres, flentes alios. LIV. 3, 37, 8 virgis caedi, alii securi subici (⟨alii⟩, alii *ed. Parm. 1480, al.; cf.* 5, 21, 5). 36, 15, 11 Pylae, et ab aliis ... Thermopylae locus appellatur. SCRIB. LARG. 52 fiunt pastilli ponderis victoriati, alii[s] parte tertia detracta (90 *al. cf.* 86 pastilli alii pondere X̶ I, alii victoriati). PLIN. nat. praef. 24 κηρίον inscripsere, quod volebant intellegi favum, alii κέρας Ἀμαλθείας, quod copiae cornu. 2, 208 spiracula vocant, alii Charonea, scrobes *eqs.* 3, 120 *al. nota* TAC. hist. 4, 68 adsumuntur e civitate clarissimus quisque et alii per ambitionem (*sim.* hist. 3, 27 ann. 1, 13. 15, 15 *al.*). ann. 13, 39 cetera *castella*, terrore et alia sponte ... in deditionem veniebant. APVL. Plat. 2, 24 in quibus sint regentes, alii deteriores. quidam ... alii *et sim.*: VARRO ling. 5, 147 CIC. Marcell. 31 *al.* orat. 187 quaedam ... et alia. LVCR. 1, 681 LIV. 4, 46, 11 *al.* FEST. p. 157, 19 *al.* SEN. contr. 10, 4, 8 CELS. 5, 26, 31 CVRT. 6, 4, 18 quidam ..., quidam ..., alii. 7, 3, 17 quosdam ... et alios. COLVM. 2, 9, 10 PETRON. 126 PLIN. nat. 2, 3 *al.* QVINT. inst. 2, 5, 18 *al.* FRONTIN. aq. 25 TAC. hist. 4, 50 SVET. Iul. 78 Aug. 47 POMPON. dig. 50, 7, 18 (17) *al.* APVL. met. 4, 3 *al.* IREN. 2, 12, 7 CAPITOL. Maximin. 7, 4 HIL. psalm. instr. 1 AMM. 19, 2, 15 *al.* AVG. civ. 3, 28 p. 141. sunt qui ... alii: VARRO ling. 5, 157 SALL. Catil. 19, 4. 48, 7 HOR. sat. 1, 2, 30 sunt qui ..., alius. VITR. 10, 1, 3 PLIN. nat. 2, 94 *al.* QVINT. inst. 11, 3, 56. *sim.* CIC. Verr. 3, 12 minari, si qui essent profecti; aliis, si laudarent, benignissime promittere. nonnulli ... alii: CIC. Tusc. 4, 64 CAES. civ. 1, 24, 4 BELL. Hisp. 21, 2 VITR. 2, 6, 5 *al.* VLP. dig. 28, 7, 8 pr. CAPITOL. Max. Balb. 5, 1. aliquis ... alius: CIC. Tusc. 4, 60 *et passim. cf. sub* aliquis. CIC. fin. 4, 65 est cuipiam ..., alius languescit. plerique ... alii: CAES. civ. 1, 67, 2. LIV. 10, 36, 4 quorum ... plerique ... et alii. 27, 3, 3 SEN. suas. 4, 3 VELL. 2, 52, 2 PLIN. nat. 17, 188 QVINT. inst. 7, 1, 41 TAC. hist. 2, 91. ann. 16, 5 plerosque equitum ..., et alios. SVET. Cal. 19 FLOR. epit. 3, 7, 5 VLP. dig. 48, 18, 1, 23 AMM. 17, 13, 15. multi ... alii: SALL. Iug. 96, 2 *al.* VERG. Aen. 10, 289 COLVM. 2, 20, 3. SOL. 52, 9 quidam ..., plurimi ..., alii. *cf.* TAC. hist. 2, 7 optimus quisque ..., multos ..., alios. hi ... alii: Ov. met. 11, 645 VAL. FL. 1, 313. SIL. 9, 337 hi ..., hi ..., hi ..., at ... alius. APVL. met. 2, 29. *al.* illi ... alii: SEN. epist. 59, 15 ille ..., ille ..., ille ..., alius. *cf.* MART. 3, 58, 38. PLIN. paneg. 45. AMM. 30, 5, 10 ille ..., ille ..., alius. 21, 1, 13 ille ... vel alius. *cf.* HIER. epist. 117, 8. ε partim (pars) — alius *et sim.*: VARRO(?) Gell. 3, 2, 7 sacra sunt ... partim diurna, alia nocturna. CIC. fin. 2, 109 *bestiae* partim ... laetantur, aliae ... imitantur. div. 1, 93 partim ... alia. rep. 4, 3 *v. p. 1632, 9.* SALL. Iug. 13, 2. 21, 2 *al.* NEP. Pel. 1, 4. LIV. 23, 1, 6 Numidas partim ..., alios. HYG. Gell. 10, 16, 4 APVL. Socr. 1 p. 116 Plat. 2, 1 EVTR. 5, 7 AMM. 16, 2, 6 *al.* SALL. or. Cottae 1 quorum alia ..., partim. CATVLL. 64, 261 pars ... pars ... pars ... aliae. SALL. Catil. 2, 1 divorsi pars ingenium, alii corpus exercebant. Iug. 13, 8 *al.* 31, 13 pars ... alii ... plerique. 85, 13 eorum partem vidi, alia gessi. TIRO Gell. 10, 1, 7 VERG. Aen. 1, 213. 423 *sqq.* pars ... pars ... alii ... alii. 7, 633 (624) pars ... alii. Ov. met. 1, 245 *cf.* 4, 446. 11, 358. 559 pars magna ..., alii. LIV. 3, 60, 9. 30, 24, 9 pars maxima ..., aliae. 37, 42, 2. VAL. FL. 2, 449 pars ..., pars ..., alius. STAT. Theb. 5, 383 pars ... pars ...; ast alii. 10, 225 TAC. hist. 4, 77 *al.* ann. 15, 13 pars ..., et alii. SVET. Tib. 75 pars ..., pars ..., alii. *cf.* APVL. mund. 23 PS. APVL. Ascl. 19 AMM. 14, 1, 4 *al.* VVLG. I Macc. 6, 40 CLAVD. carm. min. 25, 17 AVG. civ. 11, 10 p. 475. SALL. Catil. 38, 3 alii ... pars. 48, 5. 61, 8 Iug. 19, 1. 32, 3 fuere qui ... alii ... pars. 50, 4 Numidae alii ... pars. 69, 2 alii ... alii ... pars. VERG. ecl. 1, 64 nos ... alii ... ibimus Afros, pars Scythiam. georg. 2, 10 *al.* PROP. 2, 29, 5 alii ... alii ... pars. Ov. met. 11, 486 alii ... pars ... pars. fast. 1, 405 Naides ... aliae ..., pars. PLIN. nat. 6, 187 *gentes* alias ..., alias ..., pars etiam. VAL. FL. 2, 235 aliae ..., pars ..., ast aliae. TAC. hist. 4, 23 alii ..., pars. APVL. mund. 17. 20 aliae ..., aliae ..., pars. AMM. 19, 2, 7 alii ..., pars ..., alii. ζ unus — alius *interdum de pluribus dicitur, ut*: LIV. 24, 27, 1 unus ex ultima turba Epicyden nominavit, ... alius Hippocratem. SEN. nat. 4, 2, 28 ut una sicca sit tellus, alia abundet. *sed plerumque idem valet quod* alter ... alter; *cuius notae exempla*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

invenies p. 1649, 76, ibidem iuncturam unus (primus) ... alius ... tertius *et similes.* *nota locutionem* unus atque (aut) alius (*i. pauci*): TERT. nat. 1, 4 maritum unum atque alium. 1, 9. 1, 16 una vel alia gens. 2, 2 stillicidio uno atque alio. CYPR. epist. 59, 15. PASS. Mar. Iac. 4 p. 50, 17 unus hoc aut alius stationarius miles agitabat. 8 p. 56, 6 in uno hoc aut alio fuit ista dignatio. η alius ... alter *v. sub* alter.

4 alius alium (aliud) *et sim.* (*variis significationibus, cum iunctura tum vicissitudinem tum distributionem declaret; interdum et anaphora quaedam est, velut* ARNOB. nat. 1, 11 ex anno **aestas tollenda est atque aliis legibus alia rursus ordinanda natura**):

α alius alium *i. par parem (persona personam, res rem). sensu tum reciproco* (alius alium amat *i. q.* A amat B, B amat A), *tum distributivo* (A amat B, B amat C *vel* A amat B, C amat D): PLAVT. Curc. 378 habent hunc morem plerique argentarii, ut alius alium poscant, reddant nemini. Pseud. 24 quaerunt litterae hae sibi liberos: alia aliam scandit (*cf. Thielmann, Arch. 7, 1892, 357*). Stich. 370 alius alium percontamur. TER. Andr. 779 fallacia alia aliam trudit. CIC. rep. 3, 23 cum alius alium timet, et homo hominem et ordo ordinem. fat. 22 sequitur ... ut, si alia *atomus* ab alia numquam depellatur, ne contingat quidem alia aliam. Tim. 29 *al.* LVCR. 4, 1157. CAES. Gall. 5, 16, 4 ut ... alios alii deinceps exciperent. SALL. Catil. 6, 5 intenti festinare, parare, alius alium hortari. 43, 2 Cethegus ... eum (*Ciceronem*) ... aggrederetur, alius autem alium. 52, 28 alius alium exspectantes. 53, 1. Iug. 53, 8 milites alius alium ... appellant. 66, 3 LIV. 1, 29, 3. 2, 10, 9 alius alium ... circumspectant. 2, 24, 2 alius alium confirmare (9, 5, 8). 2, 55, 4. 4, 36, 1. 5, 47, 2 *al.* 9, 2, 11 intuentes ... alii alios, cum alterum quisque conpotem magis mentis ... ducerent. 9, 30, 8. 10, 5, 3. 10, 36, 10. 22, 7, 8 alius ab alio impleti rumoribus (24, 26, 13). 23, 27, 6. 26, 9, 5. 26, 18, 4 cum alii alium nominarent. 26, 44, 11. 27, 16, 6. 29, 6, 12. 33, 32, 7 VITR. 1, 5, 3. 9 pr. 6 regulae inter se compositae tangant alia aliam. 9, 8, 5 CVRT. 5, 3, 20. 7, 9, 12 SCRIB. LARG. 200 QVINT. inst. 1, 1, 3 TAC. Agr. 37. PLIN. paneg. 74 alius ... alium, ipsum se nemo deceperit. VLP. dig. 9, 1, 1, 8 si alia quadrupes aliam concitavit. 44, 7, 60 numquam actiones poenales de eadem pecunia alia aliam consumit. APVL. mund. 22. IREN. 2, 7, 3 repugnantia invicem et interficientia alia alia. 2, 13, 4 SPART. Hadr. 17, 7 alium ab alio invicem defricari. AMM. 19, 8, 3. 27, 6, 10 HYG. astr. 4, 4 p. 103, 22 fab. 22 p. 53, 18 *al.* VVLG. sap. 14, 24. AVG. gen. ad litt. 6, 8 creaturae ... aliae creaturas alias quaedam tempore, quaedam causis praecedunt. *nota iuncturam* alis alium, *quae adeo coaluit, ut quasi unum vocabulum declinaretur* (*Thielmann, Archiv 7, 1892, 373. Koffmane, Kirchenl. p. 139*). ITALA Luc. 8, 25 (cod. a) mirati sunt ad alis alium dicentes (λέγοντες πρὸς ἀλλήλους). Ioh. 11, 56 *al.* (cod. b). exod. 26, 5 ansas ... ad alis alium propendentes adinvicem in unamquamque. ITALA exod. 28, 7 (Lugd.) umbones erunt continentes in alis alium. 36, 11 (Lugd.) in alis alio. ITALA gen. 31, 49 (Lugd.) recedimus ab alis alio. ITALA Ioh. 16, 19 (cod. b) de hoc quaeritis cum alis alio (μετ' ἀλλήλων). ITALA exod. 26, 3 (Lugd. Wirc.) quinque atria continentia ex alis alium. *ibid.* (Ottob.) quinque atria erint (*sic*) ex alis alio, contenentes ex alis alio; et quinque atria erunt contenentes alter alteri. Ioh. 13, 22 (cod. l *pr.*) alis ad alium? (*cf. Thielm. l. l.*) *sim. saepius in* ITALA. CORP. II 2633, 7 ei ... omnes alis alium in fidem clientelamque suam ... receperunt. VI 17565 ollaria pilaria contra alis alio.

β alius aliud (*i. personam vel rem diversi generis*): PLAVT. Merc. 984 aetatem aliam aliud factum condecet. RHET. Her. 2, 19 alius aliud decreverit. VARRO rust. 1, 10, 1. 1, 57, 2. 2, 5, 18 *al.* CIC. Verr. 4, 206 fecerunt alii quidem alia quam multa: ... in hoc *eqs.* de orat. 3, 61. Rab. Post. 15 alius alios homines *complectitur.* de orat. 3, 132 nat. deor. 1, 54 fat. 22 LVCR. 4, 496. 1039 *al.* SALL. Iug. 14, 15 propinquos ... alium alia clades obpressit. or. Lep. 20 alius alium principem exspectantes. VERG. georg. 2, 442 CIRIS 64 LIV. 30, 22, 5. 33, 32, 3. MANIL. 4, 710 alias aliud terras sibi vindicat astrum. SEN. contr. 1, 7, 14 colorem ... alius alium introduxit. 9, 1, 1 CELS. 5, 27, 3 SEN. dial. 11, 7, 4 epist. 41, 3 MELA 1, 58 PETRON. 75 PLIN. nat. 10, 196. 21, 49 *al.* QVINT. inst. 11, 1, 31. 11, 3, 177 PLIN. epist. 1, 20, 12. 9, 3, 1 SVET. Vitell. 1. CELS. dig. 50, 16, 96, 1 praedia ... non utique communiter habentium ea, sed vel alio aliud habente. TERT. nat. 1, 10 p. 75, 12 CAPITOL. Maximin. 7, 5 *al.* SPART. Carac. 8, 1 AMM. 28, 4, 29. HYG. fab. 142 p. 23, 3 dii alius aliud donum dederunt. VVLG. act. 19, 32 alii ... aliud clamabant (ἄλλοι ... ἄλλο τι). 21, 34 AVG. serm. 306, 3.

γ alius alii: PLAVT. Pseud. 1263 ibi (*in complexu amantium*) iam neque esse alium alii odiosum (alio odio sibi *codd.*) nec molestum (*cf.* 1260 alter alterum). TER. Hec. 270 aliud fortasse aliis (alii *al.*) viti est: ego sum animo leni natus. RHET. Her. 2, 19 ut aliud alio iudici ... placitum sit. 3, 38. VARRO Men. 303 discedentes dicimus alius alii 'vale'. 6, 57 rust. 1, 7, 2 CIC. Verr. 3, 162 Caecin. 52 inv. 1, 11 *al.* de orat. 3, 117. 119 aliis generibus alii loci magis ... apti. orat. 36 *al.* *nota* fin. 3, 31 sapientem ... nihil aliud alii momento ullo anteponentem. 5, 23 *al.* LVCR. 1, 358 alias aliis praestare ... res rebus. 2, 1004 *al.* CAES. Gall. 2, 26, 2 *al.* SALL. Catil. 2, 9 *al.* 52, 1 ceteri ... alius alii varie adsentiebantur. *nota* 54, 1 *Catoni et Caesari* magnitudo animi par *fuit,* item gloria, sed alia alii. OV. met. 1, 18. LIV. 4, 22, 5 qui alii aliis succederent. 4, 31, 2. 10, 25, 9 pro se quisque alii aliis dicere. 25, 37, 6. 29, 14, 13. 30, 33, 10 *al.* 35, 3, 4. 37, 54, 14 alia ... aliis ... est causa. MANIL. 1, 641. 2, 272. 3, 80 alias *sedes* alii (alius *sim. codd.*) sors quaeque accederet. 4, 306. VITR. 2, 1, 3 homines ... alius alii ostendebant ... effectus. 6, 6, 7 CELS. 2, 19 p. 67 SEN. dial. 6, 20, 2. 11, 7, 10 nat. 1, 1, 4. 7, 25, 6 CVRT. 4, 15, 22. 5, 5, 12. 6, 5, 15 *al.* MESSALLA ausp. frg. Gell. 13, 16, 1 PLIN. nat. 2, 15. 180. 8, 225 *al.* QVINT. inst. 2, 13, 6 *al.* decl. 321 p. 25. PLIN. epist. 4, 14, 3 ut alia aliis, quaedam ... omnibus placeant. SVET. Vitell. 13 GROM. p. 346, 6 VLP. dig. 10, 2, 22, 3. 14, 3, 11, 5 GAIVS dig. 10, 2, 3 FAV. EVL. p. 2, 12 AVG. civ. 19, 15 p. 382 OROS. hist. 6, 6, 3.

δ alius alio *abl.*: *comparationis* (alius quam alius *v. p. 1639, 47*): PLAVT. Aul. 140 optuma nulla potest eligi: alia alia peior ... est. VARRO rust. 1, 7, 9 alium alio agrum meliorem. 1, 45, 3 RHET. Her. 2, 10 CIC. Font. 22 Sest. 74. de orat. 3, 55 est species alia magis alia formosa. orat. 203 Tusc. 4, 53 nat. deor. 1, 80 *al.* fin. 3, 11. 5, 83 qui potest esse quisquam alius alio beatior? epist. 7, 24, 2 *al.* LVCR. 2, 507 aliis aliud praestantius. 2, 510. 5, 500 (*cf.* 4, 687. 771). 6, 773 LIV. 4, 26, 7. 29, 15, 11. 35, 17, 3 alius alio ferocius ..., alius superbiam ... increpare ...; alii parvas ... belli causas ... esse. MANIL. 3, 340 CELS. 2, 18 p. 64 SEN. dial. 7, 22, 4 nat. 7, 27, 5 epist. 71, 20. 94, 30 PLIN. nat. 14, 59. 19, 123 QVINT. inst. 3, 2, 4. 5, 10, 110. 8 pr. 16 *al.* AVSON. 335 p. 199, 55 *al.* HYG. fab. 257 p. 143, 8 AVG. civ. 8, 6 p. 330 *al.* *abl. modi, instrumenti, loci, temporis*: PLAVT. Mil. 1284 alium alio pacto ... fecisse multa nequiter. VARRO AT. carm. frg. 12 aeternis sonitum dare vocibus orbes nitentes aliis alios. RHET. Her. 3, 38 similitudine alia alius magis commovetur. VARRO ling. 10, 23 casuum vocabula alius alio modo appellavit. 10, 64 rust. 1, 62. 2, 1, 19 CIC. inv. 1, 11 Verr. 6, 71 Tusc. 3, 76. leg. 1, 33 ad participandum alium alio ... nos ... esse factos. ad Q. fr. 3, 1, 23 LVCR. 1, 802. CAES. Gall. 1, 39, 3 quorum alius alia causa inlata ... petebat. SALL. Catil. 6, 2 dispari genere, dissimili lingua, alii alio more viventes. Iug. 49, 4. 87, 1 VERG. georg. 1, 276 HOR. epist. 1, 1, 81 LIV. 1, 5, 7. 1, 21, 6 *al.* 8, 26, 3. 24, 39, 1. 25, 19, 17. 40, 13, 5 MANIL. 4, 737 VITR. 1, 2, 8 *al.* *nota* PAVL. FEST. p. 228, 17 'pro' ponitur ... pro amplificando ...; alias pro privandi facultate ...; alias aliud alio, ut ⟨pro⟩ pecunia *eqs.*; alias pro admiratione *eqs.* SEN. suas. 2, 10 nemo nostrum non alius alia inclinatione vocis ... cantabat. SEN. dial. 12, 1, 2. 12, 11, 3 nat. 6, 1, 12. 6, 32, 8. epist. 94, 62. 104, 11. CVRT. 5, 4, 24 arborum rami alius alio implicati (HEGES. 4, 15, 2). 8, 6, 11 MELA 1, 7 PLIN. nat. 3, 56. 6, 124. 7, 130 alius alio modo et suopte ingenio quisque. 8, 102. 14, 6 hanc alius alio modo et in aliis adorare. 9, 140. 15, 105. 17, 17. 18, 59. 19, 188. 22, 30 *al.* STAT. silv. 5, 3, 130 Maeoniden aliaeque aliis natalibus urbes diripiunt cunctaeque probant. QVINT. inst. 1, 4, 27 *participia* aliud alio loco valent. 4, 5, 14. PLIN. epist. 2, 17, 17 diversissimos ventos alium alio latere frangit. *cf.* 10, 112, 2 eos etiam, qui ... legerentur, dumtaxat in paucissimis civitatibus, aliud aliis (in aliis *Günther*) iussit inferre. SVET. Iul. 88 omnes alius alio casu periit, pars naufragio, pars proelio. Aug. 19. Otho 4 alium alia via militum (-tem *ed. Basil. 1546*, -tes *Burmann*) demerebatur. APVL. mund. 7. 27. 35 PS. APVL. Ascl. 2 CAPITOL. Aur. 4, 3 AVSON. 443, 2 AVG. civ. 6, 8 p. 261. 11, 6 p. 468. *nota* diversus *pro* alius: AVELL. p. 41, 17 cum sint alii eorum Origenistae, alii ..., alii autem ..., triplici cuneo alii adversum sanctum spiritum diversis studiis ... blasphemantes.

ε alius aliorum: CIC. nat. deor. 2, 48 mundos alios aliarum esse formarum. LIV. 2, 29, 8 si alia aliorum sit condicio. 8, 14, 1. 26, 18, 6 ora principum aliorum alios intuentium. 32, 10, 4 *al.* 38, 39, 7 civitatium ... aliam aliarum ... condicionem. CVRT. 9, 9, 16 COLVM. 6, 27, 11. *nota* VITR. 2, 9, 5 singula genera *arborum* principiorum proprietatibus comparata alios alii generis praestant ... effectus.

ζ alius in, ad (super) alium *sim.* (*iunctura ex alio in aliud et sim. v. p. 1645, 11*): in: PLAVT. Rud. 886 credo alium in aliam beluam hominem vortier. CAES. Gall. 2, 24, 3 SALL. Catil. 27, 4. LIV. 3, 50, 12 decemviri ... alius in aliam partem ... discurrunt. 23, 24, 9. 35, 5, 7 alii in alios ... incumbentes. 40, 22, 3 *al.* 42, 48, 5 ex refectis navibus alias in alium usum retineri. VITR. 8, 6, 8 *al.* FEST. p. 214, 3 SEN. dial. 10, 2, 4. 12, 11, 5 nat. 5, 2. 6, 16, 3 epist. 23, 7. 36, 1. CVRT. 4, 3, 7 alius in alium culpam referebant. HYG. astr. 2, 4 p. 35, 16 alius aliam se in partem reiciunt. ad: VARRO ling. 9, 4 alia ad aliam referri debent summam. 9, 69 *al.* rust. 2, 1, 23 CIC. top. 87 Tusc. 4, 27 *v. p. 1639, 24.* 4, 28 *al.* VVLG. num. 36, 4 aliorum possessio ad alios transeat. super: LVCR. 6, 186 nubibus ... exstructis aliis alias super. LIV. 1, 50, 6 alii super alios trucidantur. 3, 34, 6 aliarum super alias acervatarum legum (3, 56, 4 *al.*). 6, 10, 8 tot super alia aliis bellis exhauriri. 7, 23, 2 *al.* (*cf. Fügner lex. Liv. p. 933, 34 sqq. et* super). 22, 6, 5 super alium (alios *H. J. Müller*) alii praecipitantur. 23, 24, 6 *cf.* 24, 39, 5 *al.* 30, 25, 9 alio super aliud scelere ... indutiae ruptae. VITR. 2, 8, 1. 10, 6, 3 CELS. 8, 10, 1 p. 345 SEN. dial. 7, 1, 3 benef. 2, 29, 5 COLVM. 7, 9, 9 MELA 1, 56. 3, 102 PLIN. epist. 6, 31, 16. 7, 8, 1 *al.* SVET. Nero 31 PS. LACT. mort. pers. 23, 6 AVSON. 438, 3 DICT. 2, 43 AMM. 17, 7, 4. 29, 2, 1 *al.* *c. abl.* CVLEX 248 alias alio ... super agmine turmas. per, contra *al.*: CIC. nat. deor. 2, 71 LIV. 33, 5, 11. QVINT. inst. 5, 10, 11 colligitur

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliud (aliquid *ed. Jens.*) per aliud. 9,2,97 si per aliam rem alia indicetur. IREN. 1, 14, 2 rursus alias per alias nominari litteras, et alias per alias (τὰ ἕτερα δὶ ἄλλων ... καὶ τὰ ἄλλα δι' ἄλλων). CIC. leg. 1, 32 si opiniones aliae sunt apud alios. QVINT. inst. 11, 3, 150 dicere alia aliis et apud alios. *cf.* AVG. civ. 18, 12 p. 270. NIPS. grom. p. 288, 11 duo ... lapides ... contra alios alii. *cf.* p. 286, 13 lapides duo contra aliis (alii *Thielmann, Arch. 7, 1892, 358*) alios. VEG. mil. 3, 16 alii contra alios dimicant melius. HERM. vulg. vis. 3, 6 alius adversus alium (κατ' ἀλλήλων). *cf.* AVG. civ. 9, 7 p. 378. AMM. 28, 5, 10 consilia alia (alio *V*) post (*adv.?*) alia ... probanti. HIER. epist. 124, 9ᵃ. *iunctura* ex alio in aliud *et sim.*: CIC. Tusc. 5, 69 indagatio ... ex alio in aliud vicissitudo atque mutatio. VERG. Aen. 3, 494 alia ex aliis in fata vocamur. OV. rem. 255 ex aliis alios transibit in agros. VITR. 1, 2, 6 translatis ex alia ratione proprietatibus in aliud genus operis. PLIN. nat. 11, 70 QVINT. inst. 8, 5, 17. 8, 6, 37. POMP. dig. 8, 2, 25 pr. TERT. anim. 14 HIER. epist. 57, 6. 78, 17. CAES. Gall. 6, 14, 5 animas ... ab aliis ... transire ad alios. SEN. nat. 4 pr. 13 epist. 59, 9. HIER. epist. 65, 4 mutationem de alio ad aliud (69, 5 *al.*). PRISC. gramm. III 32, 24 ab alia ad aliam personam. 231, 17. *η* alius ab (de, ex) alio *sim.* (ab *in passivo v. sub α*): CATO agr. 6, 3 oculos harundinis pedes ternos alium ab alio serito. ACC. carm. frg. 15 varia genera poematorum ... longe distincta alia ab aliis. VARRO ling. 8, 21 *declinat nomen* alius ab alia aliqua re. CIC. fin. 3, 25 differat aliud ab alio. 4, 47 *al.* Att. 11, 20, 1 CAES. civ. 1, 68, 2. SALL. Iug. 46, 4 legatos alium ab alio diversos aggreditur. 101, 2 divorsi redeuntes alius ab alia parte ... omnes idem significabant. LIV. 26, 41, 20 ut defecerint alii ab aliis. VITR. 1, 5, 4 SEN. epist. 87, 21. COLVM. 5, 6, 25 plures palmites alius ab alio separati. QVINT. inst. 2, 4, 9 alii ab aliis historici dissentiunt VLP. dig. 7, 2, 12 alius ab alio herede usum fructum vindicat. VVLG. II Macc. 12, 22 in fugam versi sunt alius ab alio. VARRO rust. 1, 1, 7 scripserunt dispersim alius de alia re. CIC. Phil. 1, 15 alium alia de causa deesse. PLIN. nat. 7, 132 alius de alio iudicat dies et ... supremus de omnibus. SVET. Tib. 55 alium alia de causa perculit (Vesp. 6). APVL. met. 8, 24. alius ex alio: *de tempore*: TER. Haut. 598 aliud ex alio incidit. Eun. 631 aliam rem ex alia cogitare. 987. CIC. or. frg. B 9 aliud ex alio succurrit mihi. Att. 9, 10, 2. *nota* 16, 14, 3 sed, ut aliud ex alio, mihi non est dubium, quin. epist. 9, 19, 2. LVCR. 1, 263 (*al.*) alid ex alio. 4, 821 alia ex alia facies aetasque sequatur. VERG. georg. 3, 65 catal. 9, 53 CIRIS 364 OV. met. 15, 253. LIV. 4, 2, 9 alia ex aliis iniquiora postulando. 7, 39, 3 *al.* MANIL. 1, 90 ex aliis alia⟨s⟩ *artes* proseminat usus. CELS. 2, 5 p. 35 corpus modo frigidum modo calidum est et color alius ex alio fit. SEN. Ag. 62 alia ex aliis cura fatigat ... animos. dial. 7, 5, 4. 8, 1, 2 *al.* epist. 19, 5 ASCON. Mil. p. 35 STAT. Theb. 6, 41 PLIN. paneg. 18, 1 FLOR. epit. 3, 5, 22 *al.* AVR. Fronto p. 140, 10 N: tantum instat aliud ex alio curarum. QVEROL. p. 29, 9 aliud ex alio iubent. *de loco, causa etc.*: VARRO rust. 3, 16, 29 *apes* ut uvae aliae ex aliis pendent. RHET. Her. 4, 67 ex aliis alii partibus convolant. CIC. Verr. 2, 66 alius ex alia parte. inv. 2, 7 fin. 3, 74. *nota* nat. deor. 2, 70 duo exercitus ... alii dei ex alia parte defenderent (*cf.* AVG. civ. 4, 30 p. 184). LVCR. 2, 691 alia ex aliis constare elementis (*cf.* 2, 982). 3, 965. 4, 604. CAES. Gall. 4, 26, 1 alius alia ex navi ... se adgregabat. 6, 37, 6 alius ex alio causam tumultus quaerit. LIV. 31, 37, 2. 31, 40, 7 QVINT. inst. 8, 4, 16. 8, 4, 20 *al.* 11, 2, 30 ex alia memoria venit alia. FILASTR. 32, 3 ex aliis alii prolati *angeli*. AVG. conf. 4, 14, 21 ex amante alio accenditur alius. in: CIC. S. Rosc. 111 non ... possumus omnia per nos agere: alius in alia est re magis utilis. Verr. 2, 59 alia alio in loco ... intuebantur. inv. 2, 110 Brut. 214 off. 1, 115 *al.* LVCR. 2, 1075. 5, 1081. 6, 1247 CAES. Gall. 2, 22, 1. SALL. Iug. 60, 1 neque alius in alio magis quam in sese spem habere. *aliter* LIV. 41, 20, 9 Antiochiae Iovis ... templum ... et alia multa in aliis locis pollicitus. VITR. 4, 2, 3 *cf.* GERM. frg. 4, 117 CELS. 1 pr. p. 8, 4. 3, 10 p. 92 SEN. dial. 5, 32, 1 QVINT. inst. 4, 1, 40. 5, 11, 24. 12, 10, 2 TERT. anim. 17 p. 324, 30. FEST. p. 214, 3 aliud pro alio substituitur. PETRON. 117 alium pro alio vocaret. QVINT. inst. 1, 5, 10 *al.* FRONTIN. aq. 76 GAIVS inst. 3, 168 *et al.* ICTI. LAMPR. Comm. 14, 5 AMM. 17, 7, 10 AVG. civ. 16, 37 p. 185. LVCR. 6, 192 cu⟨mu⟩lata videbis insuper esse aliis alia. 6, 521 aliis aliae nubes ... insuper. STAT. Theb. 2, 186 Eumenides ... aliis aliae sub regibus. QVINT. inst. 6, 3, 63 aliorum generum cum aliis mixtura. APVL. mund. 26 limina ... alia prae aliis erant. *ϑ iuncturas* alius aliā, alibi, alio, aliorsum (*p. 1596, 76*), aliter, aliunde *v. sub his vocabulis.*

II *significatio* ***specialis*** *vocabulo subest. sic:*
1 *saepe id ostendit, quod non tam substantia ab aliquo distinctum, quam qualitate diversum est (interdum tantummodo ad qualitatem spectat, ut in hoc* 'alius factus sum'): *immutatus, contrarius, oppositus*: **a** *simpliciter positum*: *sic in iuncturis* alium esse, facere, fieri: PLAVT. Bacch. 437 alii, Lyde, nunc sunt mores. Merc. 383 hunc nescire sat scio de illa amica; quod si sciret, esset alia oratio. Poen. 126 *v. p. 1628, 26.* CIC. orat. 94 alia plane fit oratio. Att. 7, 11, 4 alia causa facta est. 13, 11, 1 οὐ ταὐτὸν εἶδος ... totum est aliud. epist. 1, 9, 21 in re p. non alius essem atque nunc sum. 11, 12, 2 homines alii facti sunt (*aliter* LVCR. 3, 885 nec videt in vera nullum fore morte alium se). CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 4 librum ... si reciperes te correcturum, hoc est, si totum alium faceres. VERG. georg. 4, 254 est aegris alius color. LIV. 24, 16, 1 velut alii repente facti. 25, 1, 6. 26, 29, 6 si iam auditi ... essent, aliam ... futuram fuisse sententiam suam. SEN. epist. 94, 41 Pythagoras ait alium animum fieri intrantibus templum. 104, 8 non alibi sis oportet, sed alius. 113, 1 me in alia esse sententia profiteor. PLIN. nat. 10, 80 mutant colorem vocemque ... ac repente fiunt aliae. 10, 84. APVL. met. 1, 6 humi sedebat ... semiamictus, paene alius, lurore ... deformatus. TERT. adv. Marc. 3, 13 aliud est, si ... erumpunt (5, 13 p. 313). CYPR. epist. 55, 16 alia est ... Stoicorum ratio. AVSON. 419, 9 alia est ista materia. AVG. nupt. et concup. 2, 32, 54 alius dicitur, quamvis idem ipse sit homo, qui mutaverit vitam sive in melius sive in deterius; aliud est enim iustus, aliud peccator. *item in iunctura* alia pars (*de parte contraria*): PLAVT. Most. 32 quo nemo adaeque ... antehac est habitus ... magis continens, is nunc in aliam partem palmam possidet. CIC. Verr. 3, 192 ab hac illius infamia ... vestros animos in aliam partem fortitudinis ... traducat. PLANC. Cic. epist. 10, 4, 2 quod me in aliam partem trahere possit. SEN. benef. 2, 10, 3 non in aliam partem abibis? epist. 66, 22 pone ex alia parte virum bonum. 117, 4 secedere et in alia parte considere. TAC. hist. 1, 8 alias partes fovere. AMM. 25, 3, 4 ex alia parte. 16, 11, 2 parte alia. MART. CAP. 4, 385 potest ... ita deesse candidum *corpori*, ut non insit nigrum atque hoc modo ex alia parte (*i. invicem*). *alia*: PLAVT. Mil. 327 nisi oculos orationemque aliam commutas tibi. *nota* VARRO ling. 9, 92 saepe gemina facie mala negamus esse similia, si sapore sunt alio (*i. inter se diverso*). VERG. Aen. 5, 466 non vires alias conversaque numina sentis? OV. fast. 2, 561 conde tuas, Hymenaee, facis, ... habent alias ... sepulcra faces. LIV. 21, 41, 6 experiri ..., utrum alios ... Carthaginienses ... terra ediderit, an idem sint, qui. SEN. benef. 2, 35, 1 unum utrique nomen est, vis quidem ac potestas longe alia. LVCAN. 6, 73 ad quos (*deos*) alio procedere voltu ficta soles, Hecate. STAT. Theb. 10, 362 te (*Lunam*) tergeminis perhibent variare figuris numen et in silvas alio descendere vultu. QVINT. inst. 6, 3, 111 alio animo ... dictum. IVV. 15, 57 aspiceres ... vultus dimidios, alias facies et hiantia ruptis ossa genis. TAC. ann. 14, 8. PLIN. paneg. 11 hoc idem, sed alia mente fecerunt. FLOR. epit. 4, 12, 27 ut mutati homines, alia terra ... videretur. APVL. mund. 11 ex alio (*i. opposito*) latere. TERT. nat. 1, 17. scorp. 10 p. 169, 13 ordinem ..., alium longe et ab ista dispositione diversum. ARNOB. nat. 5, 36 conceptionibus aliis contrariisque (*cf. sub* aliter). AVIEN. Arat. 1102 contra ... Orion ... alio se litore promit. AMM. 14, 8, 13 Arabia ex alio latere Nabataeis contigua (*cf.* 21, 7, 2). *nota* VVLG. I reg. 10, 9 immutavit ei deus cor aliud. *similiter sensu eminentiore i. q.* '*praestantior, maior, gravior*': PLAVT. Amph. 316 facimus nequiter, ferire malam male discit manus; alia forma esse oportet quem tu pugno legeris. CIC. Pis. 21 neque tam fui timidus, ut ... frontis tuae nubeculam ... pertimescerem: alios ego vidi ventos, alias prospexi animo procellas, aliis impendentibus tempestatibus non cessi. LIV. 26, 49, 12 haud magni ista facimus ...: alia me cura ... stimulat. SEN. dial. 12, 14, 2 nullus ... melius has adloquendi partes occupaverit: aliud habebunt hoc dicente pondus verba. VAL. FL. 4, 126 iam iam aliae vires maioraque sanguine nostro vincunt fata Iovis (*aliter* 6, 123 *de viribus imminutis*). *cf.* STAT. Theb. 8, 373. **b** *in iuncturis*: alius — alius, alius atque alius *sim.* (*cf. sub 3, unde potes exempla aliquot huc trahere*): PLAVT. Trin. 161 alium fecisti me, alius ad te veneram. TER. Hec. 844 timeo, ne aliud credam atque aliud nunties. AFRAN. com. 23 alius est Amor, alius Cupido. CATO Isid. diff. 5 aliud est ... amor, longe aliud est cupido. *sic passim in statuendis differentiis verborum (sim.), ut* CATO or. frg. Gell. 16, 14 aliud est properare, aliud festinare. *plura v. infra.* RHET. Her. 4, 46 permutatio est oratio aliud verbis, aliud sententia demonstrans. VARRO ling. 5, 3 multa verba aliud nunc ostendunt, aliud ante significabant. 6, 78. 9, 4. 114. rust. 1, 2, 15 aliut pastio et aliut agri cultura, sed adfinis (2 pr. 5). frg. Non. 435, 8 aliud est quarto praetorem fieri et aliud quartum. CIC. Q. Rosc. 10 aliud est iudicium, aliud est arbitrium. Verr. 2, 118 an aliud Romae aequum est, aliud in Sicilia? Caecin. 68. Cluent. 86 alia causa ... Staieni fuit, alia nunc ... tua est. Mur. 44 Cael. 6. 67 Phil. 1, 15 *al.* inv. 1, 87 num aliud conficiatur, aliud dicatur. *nota* 2, 12 aliud ... laus, aliud vituperatio, aliud sententiae dictio, aliud accusatio ... conficere debet. 2, 61. 127 aliud sensisse ... et scripsisse aliud (*sim.* de orat. 3, 211). part. 133 de orat. 1, 248. 2, 84. 103 ut alio tempore cogitem ... et alio dicam. 2, 255 *al.* orat. 17 *al.* 180 (*ter*) opt. gen. 15 ac. 1, 22 off. 3, 62 *al.* ac. 2, 142 aliud iudicium Protagorae est ..., aliud Cyrenaicorum, ... aliud Epicuri. fin. 2, 9 aliud ... esse ... gaudere, aliud non dolere. 5, 16 Tusc. 2, 35 *al.* PVBLIL. H 14 Q 63 LVCR. 1, 469. 4, 1261 aliis rebus concrescunt semina ... atque alii⟨s⟩ extenvantur. CAES. Gall. 3, 6, 4 alio ... consilio venisse ..., aliis occurrisse rebus. BELL. Alex. 24, 1 SALL. Catil. 10, 5 Ps. SALL. in Tull. 7. VERG. georg. 1, 421 pectora motus nunc alios, alios, dum ... agebat, concipiunt. OV. met. 7, 19 aliud ... cupido, mens aliud suadet. LIV. 1, 12, 8 longe aliud esse ..., aliud. 4, 6, 11. 9, 46, 13 in duas partes discessit civitas, aliud integer populus ..., aliud forensis factio tenebat (tendebat *al.*). 34, 6, 6.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

35, 16, 2 *al.* CARM. schol. Iuv. 5, 3 (*aet. August.*) aliud scriptum habet Sarmentus, aliud populus voluerat. MANIL. 1, 522 alium ... aliumve. *cf.* 1, 660. VITR. 1, 4, 7 aliam ... mixtionem habet genus avium, aliam piscium, longe aliter terrestrium natura (*sim.* 10, 16, 1). 5, 9, 3 aliam ... gravitatem, aliam ... subtilitatem (*opp.* non ... isdem rationibus). 9, 1, 1 alia ..., alia ..., alia ..., non eadem. SEN. contr. 1, 2, 4 *al.* *nota* 3 pr. 13 totum aliud est pugnare, aliud ventilare. 7 pr. 1 alius erat, cum ..., alius, cum. suas. 2, 16 VELL. 2, 62, 6 CELS. 1 pr. p. 3, 18 (*quinquies*). p. 5, 33 *al.* SEN. Ag. 264 dial. 3, 14, 2 *al. passim.* 7, 24, 4. epist. 94, 14 *sexies.* 117, 8. COLVM. 1 pr. 26 aliud exigit equinum atque aliud bubulum armentum, aliud pecus ovillum; et in eo ipso dissimilem rationem postulat Tarentinum atque hirtum, aliud caprinum. 4, 24, 18. 9, 14, 18. PLIN. nat. 1, 21, 14—37. 15, 98. 16, 16 *al.* 28, 7 ad aliud (alia *edd. vet.*) ..., ad alia. 15, 97 alia ... caro, alia ..., alia ..., et alia ..., alia ..., alia. QVINT. inst. 1, 1, 34 aliud voce, aliud oculis agatur. 1, 2, 16 aliud est ... vitare ..., aliud eligere. 1, 4, 20 *al.* *nota* 6 pr. 16. decl. 310 p. 229, 25 in aliud scriptas esse leges, in aliud valere. IVV. 14, 321 TAC. ann. 2, 33 PLIN. epist. 1, 18, 6. 1, 20, 9 aliud est actio bona, aliud oratio. 2, 6, 2 tria genera *vini* discripserat ..., aliud sibi ..., aliud minoribus amicis ..., aliud ... libertis. 2, 19, 6 paneg. 72 *al.* IMP. HADR. Call. dig. 22, 5, 3, 4. FRONTO p. 19, 1 N. p. 141, 16 aliud prandium gubernatori commune et aliud pugili. VERVS Fronto p. 130, 16 N. VLP. dig. 37, 5, 10, 2 contra alium quidem gradum ..., ex alio vero. GAIVS dig. 27, 10, 13 *al.* *nota* 30, 65, 1 aliud est ... iuris, si ..., aliud, si (38, 1, 22 pr. *al.*). TRYPH. dig. 41, 1, 63, 3 alii rei operam insumebat et fortuna aliud dedit. GELL. 11, 12, 3 ego ... aliud sensi, tu aliud accepisti. APVL. apol. 91 TERT. idol. 11 p. 42, 15 *al.* anim. 38 *al.* LAMPR. Diad. 6, 4 TREB. Gall. 11, 9 LACT. inst. 2, 5, 32 *al.* ira 4, 8 aliud sensit et aliud locutus est. OPTAT. 1, 5 p. 6, 19 *al.* 7, 6 p. 178, 19 aliud ... et aliud (FILASTR. 84, 3 *al.*). AVSON. 407, 3 FAV. EVL. 3, 6. POMP. gramm. V 211, 6 longe aliud est articulus et longe aliud pronomen. HIER. epist. 18, 12. 48, 15 *al.* 54, 7 quid aliud pollicemur et aliud ostendimus? (65, 17). 60, 14 *quater.* 84, 10 aliud est, si ..., aliud, si. 98, 5 aliud esse ..., aliud ..., aliud quoque. VVLG. Ioh. 4, 37 alius est, qui seminat, et alius est, qui metit. I Cor. 15, 39 non omnis caro eadem caro: sed alia quidem hominum, alia vero pecorum, alia volucrum, alia autem piscium. *cf. ibid.* 40. 41. AVG. civ. 1, 11 p. 21 aliud est, quod ..., aliud, quod. 4, 10 p. 158. 9, 22 p. 397 aliud ...; aliud autem. 10, 32 p. 459 ut ... non alia purgatio ei parti quaereretur, quam ..., alia ei, quam ..., aliaque ipsi corpori. 11, 10 p. 474 cui non est aliud qualitas aliudque substantia. *nota* 11, 10 p. 476 aliud est .. corpus, quod ... est, alia incorruptio, quae ... est. 12, 13 p. 531 non vires tunc alias et alias nunc ... controversia reperiret. *anaphorae*: TER. Andr. 189 hic dies aliam vitam adfert, alios mores postulat. CIC. Att. 9, 10, 3 LIV. 5, 19, 3 TAC. ann. 1, 43.

2 *i. q.* reliquus (*sic saepe in inversione, v. l. 55. 63. 68 al.*), *cf.* ISID. diff. 1, 107 'ceteri' ex eodem numero sunt, 'alii' ex alio. *interpretatio scilicet saepe anceps est; potes trahere huc talia*: ENN. trag. 260 ea libertas est, qui pectus purum et firmum gestitat. aliae res obnoxiosae nocte in obscura latent. ann. 625 Vahl. o multum ante alias infelix littera theta. PLAVT. Amph. prol. 12 datum mi (*Mercurio*) esse ab dis aliis, nuntiis praesim. Capt. 458 servate istum ..., ..., ad fratrem modo captivos alios inviso meos (508). Curc. 263 Aesculapium ..., alios deos. Rud. 1212 relinquat alias res et huc veniat. Truc. 855 si alia membra vino madeant, cor sit saltem sobrium. VARRO rust. 2, 10, 2 eum esse maiorem ... quam alios et peritiorem quam reliquos. *cf.* 1, 9, 3 de aliis generibus reliquis. LVCR. 3, 1038 Homerus ... eadem aliis sopitus quietest (*i. occidit, ut ceteri*). BELL. Afr. 31, 3 equitibus ..., qui in statione fuerant, praecipit, ut ...; alii quoque equitatui edicit, uti (*cf. Wölfflin, Arch. 6, 1889, 92*). SALL. Catil. 43, 3 Iug. 58, 3. VERG. Aen. 6, 316 navita ... tristis nunc hos, nunc accipit illos, ast alios ... arcet. 8, 530 obstipuere ... alii, sed Troius heros agnovit *eqs.* OV. am. 2, 2, 30 ille potens; alii, sordida turba, iacent. met. 6, 408. 8, 265 *al.* fast. 5, 10 LIV. (*cf. Fügner lex. p. 937, 12*) 1, 12, 9? 1, 32, 12. 2, 17, 6. 2, 23, 15 *al.* 2, 38, 1. 3, 11, 9. 3, 17, 4 *al.* 5, 13, 3 unus ... ex patriciis candidatis ...; plebeios alios tribunos militum. 6, 1, 10 alia ex eis *legibus* edita ...; quae ... pertinebant, ... suppressa. 21, 12, 6 vinci animos, ubi alia (arma *Gron.*) vincantur. 24, 45, 2 aliis ... videri .... contra ea ... Fabius aiebat. *nota* 37, 40, 12 equites ... levioribus tegumentis suis equorumque, alio haud dissimili habitu. 44, 36, 7. MANIL. 3, 226 alia inflexis oriuntur sidera membris, ast illis magis est rectus surgentibus ordo. SEN. contr. 1 pr. 13 in aliis ... an beneficium daturus sim nescio, in uno accipio. 7, 6, 6 quod aliae in tyrannide passae sunt, haec in libertate; ceterae absentibus suis, haec praesentibus. VELL. 2, 79, 1 *Agrippa* parendi ..., sed uni, scientissimus, aliis ... imperandi cupidus. CELS. 7, 6 p. 272 superior pars ... decidenda, alia ... relinquenda est. 7, 29 p. 317 alterum digitum demittere et ... alios, donec tota esse intus manus possit. SEN. Phoen. 309 unum hoc habet fortuna, quo possim capi, invictus aliis. Phaedr. 563. SEN. dial. 3, 11, 3 *armorum Germanis* unica ... cura est in alia neglegentibus. 5, 4, 5 eruditis hominibus et in alia sanis. 5, 17, 3 quidam circuli ... alios ... scindunt. TAC. hist. 3, 3 unum virum ... spreta aliorum segnitia laudibus ferrent. 3, 31 *al.* ann. 1, 30 desolatus aliorum discessione. 6, 33 alios incessus ..., unum reliquum. *nota* hist. 3, 68 interclusum aliud iter idque solum ... patebat. PLIN. epist. 9, 13, 21 senatum invidia liberassem, qua flagrabat apud ordines alios, quod severus in ceteros senatoribus ... parceret. 9, 26, 12 iam illa commodius ...: 'σὺ δὲ ... πλέοντα' et alia. SVET. Cal. 56 aliis ... cunctantibus duo ... perfecerunt. FILASTR. 108, 2 *al.* AVIEN. Arat. 948. HYG. astr. 1, 6 p. 24, 4 qui (*circulus*) ... non, ut ceteri circuli, ... finitur et inclinatior aliis videtur. HIER. epist. 108, 28 frigente alia parte corporis ... solum animae teporem in ... pectore palpitare. VVLG. IV reg. 7, 13 quinque equos ..., alii. Ezech. 5, 2 tertiam partem ..., tertiam partem ..., tertiam vero aliam. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 6 *al.* CLAVD. 5, 380 *al.* carm. min. 30, 58. VEG. mil. 3, 20 tuam ... aliam exercitus partem. VICT. VIT. 2, 4. 3, 11 tres ..., aliis. PAVL. PELL. 584 *al.* VEN. FORT. carm. 3, 6, 34 despiciens aliud hoc erat omnis amor. *sic praecipue in iunctura* alius omnis *vel* omnis alius: PLAVT. Persa 755 cum bene nos, Iuppiter, iuvisti dique alii omnes. TER. Ad. 832 ad omnia alia aetate sapimus rectius; solum unum hoc vitium adfert senectus. 925 hac re et aliis omnibus. CATO agr. 2, 1 frumenti aliarumque rerum omnium. 31, 2 hanc atque aliam materiam omnem. 51 *al.* LVCIL. 357. 726. 731 ACC. trag. 384 POMPON. Atell. 42 RHET. Her. 4, 65 VARRO ling. 10, 41 CIC. Verr. 3, 120 epist. 1, 2, 3. Cael. 30 (*al.*) omnia alia. Phil. 4, 13 (*al.*) alia omnia. SALL. Catil. 21, 2. 39, 2 *al.* Iug. 34, 1 OV. ars 2, 53 LIV. 2, 38, 2 *al.* SEN. contr. 1, 2, 7. 7, 4, 4. 9, 2, 5 SEN. dial. 9, 8, 1. 11, 13, 3. 12, 16, 2 nat. 1, 15, 4 benef. 7, 14, 6 *al.* CVRT. 3, 2, 1. 7, 2, 37. 8, 2, 26 PLIN. nat. 2, 113. 7, 19. 13, 107. 16, 193. 17, 123 *al.* *nota* 5, 36 praeter Cydamum et Garamam omnium aliarum (*i. non memoratarum*) gentium. 14, 121 in hoc ... genere et in omni alio. VAL. FL. 8, 141 *al.* QVINT. inst. 1 pr. 4. 3, 6, 22 *al.* IVV. 6, 23 TAC. hist. 5. 5 *al.* AVR. Fronto p. 9, 21 N. FRONTO p. 63, 4 N. *nota* GELL. 1, 3, 12 locum ... omnium rerum aliarum difficillimum. APVL. apol. 5. 40 LAMPR. Comm. 16, 8 AVSON. 318, 4 AMM. 21, 12, 6 *al.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 98 CLAVD. 5, 512 AVG. civ. 15, 20 p. 102 CASSIAN. c. Nest. 6, 17, 1. NOVELL. Iust. 90, 5, 1 alīus omnis observationis. cuncti alii: PLIN. nat. 2, 37. 7, 2 TAC. ann. 13, 45 AVSON. 471, 12 AMM. 16, 10, 14. *nota iuncturam* 'in alia omnia ire' (*Mommsen, Staatsr. III 991 et not. 5*): FEST. p. 261, 26 'qui hoc censetis, illuc transite; qui alia omnia, in hanc partem'. his verbis pr⟨a⟩eit (petit *O. Müller*) ominis videlicet causa, ne dicat: 'qui non censetis'. CIC. epist. 1, 2, 1 *patres* frequentes ierunt in alia omnia. 10, 12, 3 CAEL. Cic epist. 8, 13, 2 HIRT. Gall. 8, 53, 1. *cf.* PLIN. epist. 8, 14, 19 'qui haec sentitis ..., qui alia omnia'. *nota* 8, 14, 20. 23. omnia alia nisi: *v. p. 1636, 27.* *nota vocabulum abundanter cum* ceteri *coniunctum*: TAC. dial. 10 ceteris aliarum artium studiis (*cf.* Germ. 4). PAPIN. dig. 45, 1, 121, 3 ex ceteris aliis contractibus. PORPH. Hor. epist. 1, 11, 18 paenulam ... et cetera alia, quae. SPART. Sept. Sev. 21, 2 quid de Homero, Demosthene, ..., Plauto ceterisque aliis loquar? ARNOB. nat. 2, 56 cetera quaecumque sunt alia, quae. 3, 6. 4, 10 *al.* NON. p. 440 quod pars sit pudicitia cum aliis ceteris castitatis. HIL. psalm. instr. 21 primus et secundus et ceteri complures alii. FILASTR. 95, 3 serpentibus pecudibus ceterisque aliis. 100, 1. *aliter* VVLG. act. 27, 44. AVG. civ. 19, 17 p. 385 pertinere ... ad alios alia cetera. alius reliquus: *v. p. 1647, 58.* *his adnecto iuncturas* praeter alios *sim.* (prae aliis *nusquam offendi*): PLAVT. Asin. 856 praeter alios meum virum ... rata siccum, frugi. Pseud. 801 cur sedebas in foro ... tu solus praeter alios? TER. Ad. 258 unam ... rem me habere praeter alios praecipuam. VARRO ling. 7, 73 signa ... praeter alia ... insignia. CIC. Sull. 9 quod mihi ... praecipuum fuit praeter alios, id ... cum ceteris esse commune. *et sic saepius.* APVL. met. 8, 21 qui ... solus praeter alios incolumis ... evaserat. PLAVT. Poen. 1193 nos ... inter alias praestitimus pulchritudine. LIV. 3, 11, 7 eminens inter alios. 7, 2, 3 inter alia. 10, 7, 9 *cf.* 10, 20, 8. 26, 33, 9 *al.* FEST. p. 169, 5 navalis scriba ... inter aliud genus scribarum minimae dignitatis. SEN. contr. 2 pr. 1. SEN. benef. 2, 27, 2 inter alia. epist. 117, 6 PLIN. nat. 7, 56 QVINT. decl. 319 p. 254, 1 PLIN. epist. 3, 16, 10 SVET. Aug. 17 *al.* CAPITOL. Pius 3, 1 *al.* AMM. 15, 7, 4 *al.* PLAVT. Trin. 824 tibi ante alios deos gratias ago (*cf.* Cas. 8 placere ante ⟨alias⟩ veteres fabulas). VERG. ecl. 3, 78 *al.* *cf. sub* ante *II C al.*

3 *i. q.* alter (*saepe de pluribus cogitari potest, ut duorum tantum exceptio quaedam sit; cf. etiam Fügner lex. Liv. p. 936, 41*):
a *nude*: PLAVT. Amph. 785 tu peperisti Amphitruonem, ego alium peperi Sosiam; nunc si patera pateram peperit, omnes congeminavimus. *cf.* 826. 856 (*similiter saepe cum nominibus propriis, quibus hoc sensu saepius* alter *apponitur*: VERG. ecl. 2, 73 Aen. 6, 89 MANIL. 4, 53 VAL. MAX. 5, 3, 4 SEN. Herc. O. 1532 CVRT. 9, 8, 5. 10, 5, 22 PLIN. nat. 3, 114. 4, 46. 5, 22 *cf.* 4, 112. 5, 30. 123. 6, 193. 30, 3. 34, 60. 35, 59. 36, 38 VAL. FL. 3, 644. 4, 62 *al.* SIL. 8, 218 STAT. silv. 2, 6, 103 Ach. 1, 322 Theb. 10, 85 QVINT. inst. 3, 5, 14. 9, 2, 102. 11, 2, 15 TAC. hist. 4, 73 SVET. Tit. 7 FLOR. epit. 2, 15, 12 AMPEL. 33, 2 POMPON. dig. 1, 2, 2, 52 CYPR. epist. 57 VOPISC. Aurelian. 6, 2 AVR. epist. p. 1010B ANON. Vales. 15, 90 VVLG. II Cor. 11, 4 CLAVD. 2, 15. 22, 390 *al.* AVG. civ. 3, 30 p. 142 *al. etc.*). VERG. Aen. 5, 378 quaeritur huic (*Dareti pugili*) alius (*i. compar*). *nota*: SEN. Thy. 51

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cur micant stellae..? nox alia fiat, excidat caelo dies (*cf.* Ag. 472 nec una nox est. Ov. met. 11, 550 latet caelum duplicataque noctis imago est. LVCAN. 6, 624 STAT. Theb. 8, 16). CVRT. 4, 4, 8 ea *quinqueremis*, quae non cohaerebat, ... in aliud quinqueremis latus invehebatur. PLIN. nat. 2, 177 ad alium polum. VAL. FL. 1, 140 parte alia *navis*. 1, 354 hinc laevom Telamon pelagus tenet, ... inde occupat Alcides aliud mare. Ps. QVINT. decl. 8, 5. IVV. 7, 114 hinc ..., parte alia. [TAC. ann. 5, 10 *Barthold*: marique Ionio *pro* alio]. PLIN. epist. 2, 13, 4 pater ei ... clarus, clarior vitricus, immo pater alius. APVL. met. 5, 27 Psyche ... pervenit ad civitatem aliam, in qua ... soror morabatur alia (*i. altera*). 11, 11 ex alia ... parte *urnulae*. *nota* GAIVS dig. 20, 1, 15, 2 qui res suas iam obligaverint et alii secundo obligant creditori. *sim.* SOL. 7, 4 quem (*galactiten lapidem*) post Nilum Achelous dat nec alter alius (*cf. adnot. crit.*) *et* ORIBAS. syn. 2 add. p. 844 in aliis alteris quibus rebus (6, 26). CYPR. epist. 59, 2 lecta alia epistula ..., quam primis litteris subiunxisti. 69, 6. IVVENC. 1, 552 si quis partem palma percusserit oris, mox aliam vultus partem praebere (MARCELL. Aug. epist. 136, 2 BENED. reg. 7 lin. 97). ITIN. Silv. 12, 8 duae civitates, id est Esebon ..., et alia Og. ITIN. Theod. 18 aratur ... medius ... ager ..., et alia medietas, cum illud sectum fuerit, aratur. EVTR. 2, 26 Claudius *consul* .... alius quoque consul 5, 3. AVIEN. Arat. 633 laevum ... femur ..., aliud latus. ora 214 insularum duarum: nominis minor indiga est, aliam vocavit mos ... Agonida. CHIRON 443 alium pedem (*de duobus prioribus equi*). 684. AVG. civ. 16, 17 p. 154 orbem dimidium ..., alium vero dimidium. *nota* epist. 151, 13 laborem ... si exponere velim, aliud tantum (*i. alterum tantum*) loquendum est (*item* COD. Theod. 9, 42, 7 *a. 369*. 10, 1, 5 *a. 326* tantum aliud. INST. Iust. 4, 6, 19, *ubi Theophilus*: ἕτερον τοσοῦτον. *cf.* INST. *ibid.* duplum). PLIN. VAL. 1, 2 pridie infusa ... die alia decoquuntur. 3, 23. MART. CAP. 5, 429 diversus utrique oris sonus, licet alius ... Athenis se diceret Graia didicisse. 8, 811 gestabat in ⟨una?⟩ manu ... mensuram, in alia librum. OROS. hist. 3, 93 alius ... consul. ENNOD. opusc. 1, 46 p. 273, 22 in parte alia *fluminis*. GREG. TVR. Iul. 10 *oculum* alium. Mart. 3, 15 p. 636, 6 glor. mart. 87 p. 546, 39 EVGIPP. Sev. 15, 1. VLT. SYLL. gramm. IV 241, 10 tempore futuro alio, nam duo recipit. *nota* alia vice *i. iterum*: VVLG. I par. 14, 13 PHILVM. med. 1 p. 26. *aliter* AVELL. p. 18, 10 et iterum et alia vice (*i. q. infra*: tertia vice). **b** *in iuncturis* (alius ... alius; alius alium; *sim.*): PLAVT. Pseud. 1263 *v. p. 1643, 73*). CIC. nat. deor. 2, 70 *v. p. 1645, 50*. VARRO ling. 5, 157 eorum duae traditae historiae, quod alii ... aiunt, alii. CAES. anal. frg. Pomp. gramm. V 144, 20 duae sunt Albae, alia ista, quam ..., et alia hic. *cf.* civ. 1, 55, 2 *equites* in duas partes sese distribuunt, alii, ut ..., alii, ut. LIV. 1, 1, 5 duplex ... fama est; alii ... tradunt; alii (*sic semper* LIV. *num. plur. cf. Fügner lex. p. 936, 11*. 8, 20, 6. 29, 21, 1 SVET. Cal. 58). 1, 21, 6 duo ... reges alius alia via, ille bello, hic pace civitatem auxerunt. 1, 25, 5 duo Romani, super alium alius, ... corruerunt. 5, 1, 9 ancipitia munimenta ..., alia in urbem ... versa, aliis frons in Etruriam spectans. VITR. 8, 6, 8 ut *tubuli* alius in alium inire ... possint. 10, 2, 15 duo arietes inter se concurrentes alius alium praeterierunt. SEN. contr. 7, 1, 23 aliter alium adgressa est: alteri ... obicit, alteri mandat. VAL. MAX. 1, 7, 2 ab hoc (*Caesare*) ... mutationem status cognosci, ab illo (*Augusto*) differri dii ... voluerunt, ut aliud caelo decus daretur, aliud promitteretur (*cf. ibid. supra* alter ..., alteri). CELS. 5, 1 p. 161 duae species ..., alia ..., alia. MELA 1, 92 duplex causa nominis *eqs.* alii ... commemorant ..., alii ... putant. PLIN. nat. 11, 59 duo genera *apium*, aliarum, quae ..., aliarum, quae. ARGVM. Plaut. Cas. 2 conservam uxorem duo conservi expetunt: alium senex allegat, alium filius. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Andr. 12 hanc ... aliam *de duabus* (Haut. 12). NERAT. dig. 39, 2, 47 conclave binarum aedium dominus ex aliis aedibus in aliarum usum convertit. VLP. dig. 8, 4, 6 pr. duos fundos ... alium alii potest servum facere tradendo (*ibid.* alteras alteris *aedibus* servas). 9, 2, 7, 4 SCAEV. dig. 45, 3, 19 GAIVS inst. 2, 180. 4, 60. TERT. monog. 8 duae ... antistites Christianae sanctitatis ..., monogamia et continentia, alia pudica ..., alia integra ..., alia placans ..., alia praedicans *eqs. cf.* pudic. 2 adv. Marc. 5, 13 p. 315 (*cf.* 4, 1 p. 161). CYPR. GALL. gen. 144 prior (*Cain*) ..., alius (*Abelus*). *sim.* 806. PRISCILL. tract. 6, 99 aliud ex his *duobus* ..., aliud. 10, 129 *al.* AVIEN. Arat. 838. HYG. astr. 2, 7 p. 43, 23 duos dracones ... alium alium appetere. fab. 71[b] (*et* 68) p. 75, 10. HIER. epist. 18, 20 alius ... alius (*Esaias et Moyses*). 146, 2. AVG. c. Pelag. 2, 7, 14 alius ... alius (*ibid.* alter alteri). serm. 5, 4 benedixisse alium pro alio (*Iacob pro Esau*). mus. 3, 2, 4 duo genera ...: aliud ..., aliud. MART. CAP. 1, 83. 4, 371 ENNOD. dict. 10, 11 p. 458, 3. *nota*: CASSIAN. inst. praef. 5 quorum (*duorum*) anterior ..., alius vero. unus — alius (*tam de duobus quam de pluribus*): PLAVT. Truc. 870 si unum obsideatur, aliud ⟨iam⟩ perfugium ⟨ele⟩gerit. CIC. Att. 7, 12, 1 unam ... epistolam acceperam ..., in qua significabatur aliam te ante dedisse. Brut. 325 genera ... Asiaticae dictionis duo ...: unum ...; aliud autem. CAES. civ. 3, 21, 1 *leges* duas promulgavit, unam ..., aliam *eqs.* LIV. 24, 27, 1 *v. p. 1642, 82*. CELS. 8, 1 p. 324 una *sutura* ..., alia. SEN. benef. 2, 20, 2 qui uno interempto defuturum credidit alium, qui. nat. 4, 2, 28 *v. p. 1642, 83*. PLIN. nat. 33, 96. SVET. Aug. 13 uni ..., alios. Cal. 27 FRONTO p. 74, 6 N. VLP. dig. 7, 9, 1, 6 duas causas, unam ..., aliam (*sim.* 26, 2, 17, 2 *al.* MOD. dig. 3, 5, 26 pr. *al.* PAVL. dig. 3, 8, 34 pr.). CLEM. dig. 38, 4, 10, 1 *al.* APVL. met. 7, 14 Plat. 1, 18 *al.* Ps. APVL. Ascl. 33 quorum unum est alio maius aut alio aliud minus. TERT. nat. 2, 10 una manu ..., alia (*ibid.* manus altera). orat. 21 CYPR. GALL. lev. 106. HERM. vulg. vis. 3, 6 cum unus ab alio discesserit (ἀπ' ἀλλήλων). PORPH. Hor. sat. 2, 2, 64 ex una parte ..., ex alia. SOL. 1, 122. VOPISC. Aurelian. 4, 7 in latere uno ..., in alio. IVVENC. 4, 173. ITIN. Burdig. p. 589, 10 piscinae ... duae, ... una ... alia. 595, 6 ITIN. Eucher. p. 127, 17. ITIN. Theod. 14 monasteria duo ..., unum ... et aliud. ITIN. Anton. Plac. rec. A 24 *al.* PRISCILL. tract. 10, 135 QVEROL. p. 57, 2 CONSENT. gramm. V 389, 13. AMM. 25, 10, 16 inpetrato uno adipisci non potuit aliud. ANON. Vales. 12, 63 VEG. mil. 2, 1. 15 *al.* VVLG. gen. 32, 8 unam turmam ..., alia turma, quae reliqua est. Matth. 25, 15 RVFIN. Adamant. 1, 11 PAVL. NOL. carm. 28, 26. 158 AVG. civ. 4, 3 p. 149. 5, 4 p. 195 uno ambulante alius sedebat et alio dormiente alius vigilabat *eqs. cf. ibid. infra*. 13, 21 p. 585 *al.* c. Pelag. 2, 7, 14 (*ibid.* alter alteri *et* alius ... alius). epist. 237, 1 mus. 2, 9, 19 HIL. Aug. epist. 226, 2 SVLP. SEV. chron. 1, 11, 5 *al.* SORAN. 9 DIOSC. 5, 117 MART. CAP. 1, 66 *al.* 6, 603 duas ... partes ..., unam ... et aliam. NOT. dign. occ. 7, 112 OROS. comm. 3. CASSIAN. conl. 2, 6, 2 unus ..., alius vero. 2, 6, 3 EVCHER. 1 p. 127, 23 AVELL. p. 65, 17 PROSP. c. coll. 5, 1 *al.* FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 12, 11 RVRIC. epist. 1, 6 p. 359, 23 VICT. VIT. 1, 16. 3, 28 BOETH. herm. pr. 1, 5 p. 77, 23 *al.* ENNOD. dict. 8, 14 p. 449, 20 *al.* IORD. Rom. 47 unus post alium successerunt. 48 Get. 297 GREG. TVR. Franc. 2, 23 p. 85, 19 *al.* 3, 15 p. 125, 4 unum ... et alium. 3, 6 p. 113, 17 si unus ab alio separetur. ORIBAS. syn. 6, 22 *al.* INST. Iust. 3, 25, 1 HIST. Apoll. rec. B 51 Ps. MATTH. euang. 13, 1 PASS. Cypr. 2 VITA Caes. Arel. 1, 57. 2, 14 VITA Radeg. 2, 27. CORP. V 5337, 8. *nota haec, in quibus diserte de pluribus agitur*: VVLG. III reg. 22, 20 dixit unus verba huiuscemodi et alius aliter. apoc. 17, 10. AVIAN. fab. apol. 18 leo ... unum post alium invadit, lacerat et occidit. 28. VICT. VIT. 2, 31 iactantur ... unus super alium, ut agmina lucustarum. BENED. reg. 2 unus plus ... quam alius. CAES. AREL. grat. 14. 26. unus — alius — tertius (*sim.*): CAES. Gall. 1, 1, 1 *Galliae* unam *partem* incolunt Belgae, aliam Aquitani, tertiam ... Celtae. PAVL. FEST. p. 84, 10 forum sex modis intellegitur: primo ..., alio ..., tertio *eqs.* VLP. dig. 4, 8, 27, 3 ex tribus arbitris unus ..., alius ..., tertius. 5, 3, 25, 15. APVL. Plat. 1, 17 primam *substantiam* ..., aliam ..., tertiam. 18. TERT. nat. 2, 1 unum ..., aliud ..., tertium. 2, 2 unam ..., aliam ..., reliquam. CYPR. GALL. num. 27. TREB. trig. tyr. 8, 2 una die ..., alia die ..., tertia. EVTR. 6, 1 HIER. vir. ill. 1 PLIN. VAL. 4, 36 *al.* MART. CAP. 1, 14 primus ... alius ... tertius. 1, 16 una ... alia ... tertia. ORIBAS. syn. 5, 15. unus — alius — alius: PLIN. nat. 21, 46 APVL. met. 6, 26 LAMPR. Heliog. 32, 4. VVLG. I reg. 10, 3 tres viri ..., unus ..., et alius ..., et alius. AVG. civ. 4, 10 p. 159. alius — alter: *v. sub* alter.

syntactica: *de collocatione*: *de vocabulo substantivis postposito cf. haec exempla*: NAEV. com. 60 haut parasitorum aliorum similest. PLAVT. Amph. 12. 821 quisquam ... Amphitruo alius (856 ecquis alius Sosia). Bacch. 141. 498. 526. 563 Capt. 458 *et* 752 (*at cf.* 508). Cist. 369 *al.* TER. Eun. 330 Phorm. 804 Hec. 695 RHET. Her. 3, 24. 38 CIC. div. in Caec. 8 Verr. 2, 30. 109 praetor alius. *ibid.* alius praetor. 3, 44. 6, 162 Mur. 39 Cluent. 151 leg. agr. 1, 16. de orat. 1, 33 quae vis alia. 1, 96. 154. 2, 38 de orat. 3, 167 orat. 73 part. 39 fin. 2, 28 div. 2, 14 *al.* nat. deor. 3, 31 *al.* Att. 2, 17, 1 *al.* epist. 5, 12, 9 *al.* PLANC. Cic. epist. 10, 18, 2 LENT. Cic. epist. 12, 14, 3 Q. CIC. pet. 4 VARRO ling. 5, 105. 6, 18. 7, 20. 8, 22. 41. 9, 47 (*bis*) *al.* CAES. Gall. 4, 29, 4. 7, 88, 3 civ. 3, 102, 1 *al.* SALL. Catil. 31, 8 Iug. 85, 11 *al.* LIV. 1, 7, 3. 6. 1, 24, 1. 2, 23, 6. 10. 2, 38, 1. 3, 5, 14. 3, 40, 14. 3, 42, 7 *et saepe.* VITR. 4, 1, 12 *al.* LEX Vrson. (Corp. II 5439) 69, 34 SEN. contr. 7, 1, 21 *al.* CELS. 2, 1 p. 28. 3, 6 p. 86 *al.* SEN. epist. 52, 4. 88, 28 COLVM. 1, 2, 4 *al.* 1, 8, 13. 7, 5, 20. 12 pr. 2 ASCON. Mil. p. 38 PLIN. nat. 2, 23. 104. 118. 5, 123 *al.* QVINT. inst. 2, 13, 3. 3, 4, 1 *al.* TAC. hist. 1, 50. 2, 43. 3, 2 *al.* PLIN. epist. 2, 13, 4. 2, 17, 15 *al.* SVET. Iul. 17 FRONTO p. 168, 18 N. APVL. apol. 46 met. 3, 8. 4, 8 *al.* ITALA exod. 20, 2 (Tert. scorp. 2) deut. 11, 27 (*ibid.*) *al.* AVSON. 419, 62 AMM. 14, 1, 1 *al.* HIER. epist. 121, 5 *al.* VVLG. gen. 4, 25 *al.* AVG. civ. 1, 1 *al.* GREG. TVR. glor. mart. 87 p. 546, 39 ORIBAS syn. 6, 29. *al.*
de vocabulo cum adiectivis varie coniuncto: NAEV. carm. 5 multi alii e Troia strenui viri. CIC. Verr. 2, 115 hominis aliud in re vetere edictum novum. Scaur. 5 aliam ... causam ... nullam ... iustam. LIV. 2, 48, 1 ullam aliam priorem curam. 3, 50, 14 alia vox nulla violenta. 41, 28, 10 munera gladiatorum ... aliquot parva alia. PLIN. nat. 5, 52 alio lacu maiore. IVV. 3, 268 alia ac diversa pericula noctis. 3, 315 alias ... et pluris ... causas. SOL. 22, 9 multae et aliae ... insulae (54, 2).
praepositiones inter alius *et substantivum* (*ap. scriptores pedestres*): ab: CIC. inv. 2, 43 ecquo ab alio. TAC. ann. 5, 3 aliis a primoribus. CIC. de orat. 2, 362 multis cum aliis. de: alia de re, aliis de rebus: RHET. Her. 2, 43 (*ibid.* de alia re). 3, 35 CIC. Cluent. 53 off. 2, 7 *al.* Att. 9, 7, 7 LIV. 22, 61, 10 QVINT. inst. 7, 4, 35 TAC. ann. 2, 38. alia de causa, aliis de causis: VARRO ling. 5, 76 (5, 74 de alia causa). 6, 93 CIC. Q. Rosc. 40. 41 Rab. perd. 29 ad Q. fr. 1, 1, 26 CAES. Gall. 5, 54, 5 *al.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LIV. 5, 13, 4 alia qua de causa. 8, 23, 17 alia atque alia de causa (28, 35, 1). 29, 1, 19 CELS. 7, 7, 5. 9 COLVM. 3, 6, 4 *al.* PLIN. nat. 7, 134. 8, 31. 34, 6 *al.* SVET. Tib. 55 *al.* CIC. rep. 2, 20 nullo alio de mortali. ex: CIC. inv. 2, 7 alio ex fonte. Font. 18 alia ex re. part. 95 nat. deor. 2, 63 *al.* Att. 10, 4, 2 alia ex parte ... ex alia parte. CAES. Gall. 3, 22, 1. 4, 26, 1 *al.* LIV. 3, 38, 5 SEN. epist. 29, 1 COLVM. 2, 10, 10 PLIN. nat. 8, 209 FRONTIN. aq. 7 TAC. ann. 1, 42 PLIN. epist. 2, 5, 12 GAIVS inst. 2, 20 *al.* (*sed cf.* 2, 50) TERT. idol. 5 AVG. civ. 4, 30 p. 184. in *abl.*: RHET. Her. 2, 9 alia in causa. VARRO Non. p. 56, 27 alio in genere. CIC. Arch. 10 aliis in civitatibus. Verr. 2, 59 alio in loco. 5, 121 Cluent. 5 or. frg. A XIII 1 inv. 1, 55 de orat. 2, 329 Tusc. 5, 105 *al.* Att. 10, 7, 1 leg. agr. 2, 24 Mur. 6 Mil. 80 *al.* (*saepe*). CAES. Gall. 2, 22, 1 *al.* LIV. 30, 28, 8 aliis atque aliis in Italiae partibus. PLIN. nat. 2, 78 nullo alio in signo (*ibid.* in nullo alio signo). 3, 27 *al.* 14, 70 aliud aliis in locis. TAC. hist. 2, 49 PLIN. epist. 4, 6, 2 paneg. 78, 1 TERT spect. 8 orat. 22. PASS. Mar. Iac. 4 aliis in locis. LIV. 26, 46, 2 parte in alia? ad: CIC. leg. 2, 20 'alios ad dies'. PLIN. nat. 11, 126. 16, 52 TAC. hist. 4, 19 ann. 3, 34. in *acc.*: CIC. inv. 1, 9 aliud in tempus. Brut. 31. inv. 1, 79 aliam in partem. ad Q. fr. 3, 1, 23 CAES. Gall. 2, 24, 1. 3 LIV. 6, 3, 1 HYG. astr. 2, 4 p. 35, 16. ob: CIC. Verr. 1, 44 neque ... ullam aliam ob causam. 3, 20 Phil. 10, 20 inv. 2, 74 de orat. 1, 233 *al.* fin. 2, 73 (*cf.* Lael. 74) epist. 12, 2, 1 TAC. ann. 2, 45 AMM. 28, 6, 26 AVG. civ. 4, 32 p. 187 *al.* PLIN. nat. 7, 170 alios ... per gradus. TAC. ann. 12, 60.

variae structurae: *adduntur adverbia*: longe alius *passim, ut* PLAVT. Asin. 205 LVCIL. 453. 1133 CATO or. frg. Isid. diff. 5 CIC. Caecin. 3 Verr. 6, 180 Cael. 67 *al.* Att. 11, 10, 2 *al.* VATIN. Cic. epist. 5, 10ᵃ, 3 LVCR. 1, 1073 *al.* CAES. Gall. 3, 9, 7 *al.* SALL. Catil. 52, 2 CIRIS 6 *al.* LIV. 1, 12, 8 *al.* SEN. contr. 1, 7, 16 alio colore longe. 1, 8, 12 *al.* SEN. benef. 2, 34, 5 *al.* CVRT. 4, 16, 1 PETRON. 15 TAC. hist. 2, 99 APVL. apol. 80 *al.* TERT. pudic. 8. 14 *al.* VOPISC. quatt. tyr. 11, 8 AMM. 15, 5, 12 HIER. epist. 18, 10. multo alius: QVINT. inst. 10, 1, 41 HIER. epist. 57, 7 in Is. 18, 2 p. 199. quanto alius: QVINT. inst. 10, 1, 53 *al.* decl. 340 p. 342, 25. penitus alius?: VERG. Aen. 1, 512. satis alius: SIDON. epist. 5, 12, 1. in totum alius: PLIN. nat. 10, 85. 12, 112. 15, 45 (*cf.* SEN. contr. 3 pr. 13 totum aliud. SEN. benef. 2, 7, 3 tota alia via). *c. abl. limit.*: LIV. 1, 56, 7 iuvenis longe alius ingenio. SEN. contr. 10 pr. 4 cum alius animo esset. TERT. anim. 12 substantiā alium animum. *iuncturae*: et (*i. etiam*) alius: *passim, ut* LIV. 27, 2, 5. 28, 2, 13. 33, 44, 8 *al.* SEN. contr. 2, 2, 8 *et saepe.* VAL. MAX. 4, 1, 11 SEN. nat. 6, 26, 4 CVRT. 4, 7, 22 *al.* COLVM. 1, 6, 20 *al.* SCRIB. LARG. 38 PLIN. nat. 2, 202 *et passim. nota* 9, 94 similitudinem et aliam ... prodidit. 19, 165. 20, 68. 24, 139 *al.* QVINT. inst. 1 pr. 27 *al.* TAC. Germ. 10 *al.* PLIN. epist. 1, 8, 7 *al.* SVET. Aug. 36 *al.* DIG. 1, 2, 2, 52 *al.* APVL. apol. 9 *al.* TERT. spect. 10 *al. etc.* *rarius* etiam (-num) alius: CVRT. 8, 6, 19 COLVM. 12, 47, 5 PLIN. nat. 14, 83 *al.* 31, 73 QVINT. inst. 3, 6, 39. 9, 1, 43 *al.* APVL. met. 3, 26 TERT. nat. 2, 3 VOPISC. Prob. 15, 5 AMM. 19, 6, 2 *al.* VVLG. iud. 20, 45 AVG. civ. 5, 18 p. 224. etiam et: ITIN. Silv. 3, 4. alius quoque *passim, ut* CIC. inv. 1, 75 LVCR. 1, 375 OV. epist. 20, 95 LIV. 27, 37, 2 *et saepe* FEST. p. 194, 7 CELS. 2, 6 *al.* SEN. benef. 3, 3, 1 PLIN. nat. 11, 58 *al.* QVINT. inst. 1, 1, 16 *al.* TAC. ann. 2, 61 *al.* SVET. Aug 71 *al.* FRONTO p. 161 N. *al. etc.* et alius quoque: VVLG. II Macc. 4, 35. item (itidem) alius: CIC. de orat. 1, 141 *al.* VITR. 1, 1, 6. 4, 8, 4 FEST. p. 198, 22 CELS. 1 praef. p. 6, 17 SCRIB. LARG. 72 PLIN. nat. 13, 142. 37, 187 SVET. Aug. 21 *al.* FRONTO p. 159, 15 N. APVL. Socr. p. 121 AMM. 16, 12, 32. *similia hic illic, ut* porro alius: CIC. Verr. 2, 101 QVINT. inst. 5, 14, 8 APVL. met. 11, 8. rursus alius: CIC. Tusc. 4, 65 CELS. 1 pr. p. 11, 30 CVRT. 9, 1, 7 COLVM. 4, 29, 10 *etc.* iterum alius: PLIN. nat. 13, 81 PLIN. epist. 9, 26, 11 *al.* insuper alius: TAC. hist. 2, 52. *saepissime iungitur cum pronominibus indefinitis, ut*: alius aliquis: *q. v. sub* aliquis *p. 1608, 76 sqq.* alius quis (quis alius): LEX Anton. de Term. (CORP. I 204) 2, 6 LEX Rubr. (Corp. XI 1146) 1, 52 LEX Iul. munic. (Corp. I 206) 73. 83. 90 *al.* (*sic saepe in* LEGG.) CIC. inv. 1, 29. 2, 43. 44 *al.* VARRO ling. 5, 170 *et passim ap. diversos auctores.* alius ullus, nullus *passim.* alius quispiam: CIC. Sest. 63 Pis. 36 de orat. 1, 190 Tusc. 3, 19 fin. 5, 30 *al.* epist. 9, 8, 2 MARCELL. dig. 41, 2, 20 *al.* APVL. apol. 14 met. 9, 11. quisquam: CIC. Lig. 2 Brut. 126. 216 ac. 1, 35 *al.* Att. 3, 15, 5 *al.* HOR. sat. 1, 3, 33 LIV. 1, 46, 1 *al.* SEN. contr. 7, 2, 3 VELL. 1, 5, 2 CELS. 4, 2 CVRT. 4, 11, 13 COLVM. 11, 1, 14 PLIN. nat. 21, 89 *al.* TAC. dial. 29 SVET. Cal. 8 FRONTO p. 48, 10 N. APVL. met. 7, 19 *al.* AMM. 14, 9, 6 VVLG. I reg. 9, 7. quisquis: CELS. 2, 28 SEN. Herc. O. 415 *al.* dial. 4, 20, 1 *al.* epist. 108, 31? PETRON. 117 QVINT. inst. 8, 2, 7 decl. 305 p. 196 TAC. dial. 5 VLP. dig. 45, 3, 5 VVLG. lev. 22, 25. quivis: CIC. div. 1, 60 LVCR. 2, 734 *al.* CIRIS 241 SCRIB. LARG. 176 *al.* DIG. *passim.* APVL. met. 8, 8 AVSON. 414, 2. quilibet: SEN. contr. 2, 6, 5 CELS. 2, 7 p. 39 *al.* SEN. benef. 1, 2, 1 *al.* COLVM. 2, 15, 5 *al.* SCRIB. LARG. 181 QVINT. decl. 263 p. 76 *al.* PLIN. epist. 2, 4, 1 *al.* SVET. Nero 47 DIG. *saepe* AVSON. 466, 2 VVLG. *saepe.* quicunque: HOR. sat. 1, 6, 95 LIV. 1, 7, 2 *al.* CELS. 1 praef. p. 8, 30 SEN. dial. 7, 25, 6 *al.* PLIN. nat. 28, 78 *al.* VAL. FL. 8, 433 QVINT. inst. 2, 3, 9 *al.* TAC. dial. 10 *al.* DIG. *passim* APVL. apol. 90 *al.* AMM. 22, 10, 2 VVLG. I Macc. 15, 5. quidam: CIC. Arch. 2 Verr. 6, 176 Cael. 40 Sest. 140 *al.* HOR. sat. 1, 10, 47 CELS. 3, 5 p. 84 *al.* SEN. benef. 6, 19, 1 PLIN. nat. 6, 202 *al.* QVINT. inst. 1, 10, 13 PLIN. epist. 3, 4, 5 FRONTO p. 233, 13 N. DIG. *passim. al.* *nota* ille alius: CELS. 6, 8, 2 APVL. met. 2, 13. 4, 5 *al.* qui(que) alii: *v. p. 1629, 43.*

alius *in circumlocutionibus*: non (haud) alius, *maxime ap. poetas pro 'idem'*: VERG. georg. 2, 366 *post descriptionem veris*: non alios prima crescentis origine mundi inluxisse dies aliumve habuisse tenorem crediderim: ver illud erat. 2, 380. 3, 245 tempore non alio (3, 531 COLVM. 10, 117). Aen. 5, 592 ut quondam ... fertur Labyrinthus ... parietibus textum caecis iter ... habuisse ..., haud alio Teucrum nati vestigia cursu impediunt. 10, 455 HOR. carm. 1, 36, 8 GERM. 628 LVCAN. 7, 777 PERS. 3, 36. 4, 19 VAL. FL. 6, 757 STAT. Theb. 2, 331 AVSON. Mos. 220 RVT. NAM. 1, 498. *de hoc usu in oratione prosa cf.* LIV. 25, 38, 9. 34, 26, 5 VAL. MAX. 6, 1, 3. 8, 8 ext. 2 CELS. 8, 2 p. 329 SEN. epist. 95, 69 epist. frg. Gell. 12, 2, 10 PETRON. 2 TAC. ann. 16, 2 AVG. civ. 4, 7 p. 153. non alius *cum comparativo* (*vel* aeque) *pro superlativo*: *ap. poetas*: PLAVT. Merc. 101 mulier, qua mulier alia nullast pulchrior. VERG. georg. 4, 372 Eridanus, quo non alius ... violentior effluit amnis. Aen. 4, 174 fama, malum qua non aliud velocius ullum. HOR. carm. 3, 7, 25 non alius flectere equum sciens aeque ... nec quisquam citus aeque. sat. 1, 3, 33 ars 303 PANEG. in Mess. 82 OV. met. 3, 615 Pont. 4, 12, 3 GRATT. 254 MANIL. 4, 213 GERM. frg. 4, 135 SEN. Phaedr. 483 Med. 23 apocol. 12, 4. 19. VAL. FL. 2, 361 SIL. 5, 195. 462 STAT. silv. 2, 2, 154. 4, 6, 109 *al.* MART. 11, 48, 4 IVV. 8, 178 ANTH. 409, 4 CLAVD. 42, 30. 20, 383 non alius ... aeque (*at cf.* 1, 107. 28, 39). *in prosa oratione*: SALL. Iug. 1, 2 *al.* LIV. 1, 24, 1. 1, 27, 11. 2, 31, 3 *al.* *nota* 7, 15, 9. 9, 15, 8 *cf.* 9, 29, 1. 10, 42, 6 *al.* VELL. 2, 12, 2 *al.* CELS. 5, 19, 9 *al.* SEN. nat. 7, 1, 6 *al.* CVRT. 3, 3, 13 *et saepe.* COLVM. 2, 9, 14 *al.* PLIN. nat. 2, 163 *et passim* (*nota* 27, 15) QVINT. inst. 4 pr. 5 *al.* TAC. dial. 5 *al.* PLIN. paneg. 36, 5 *al.* SVET. Nero 8 FLOR. epit. 2, 8, 2 *al.* TERT. anim. 57 IORD. Rom. 159. *similia* CVRT. 4, 9, 16 LVCAN. 4, 814 PLIN. nat. 7, 90. 31, 65 TAC. ann. 1, 53.

ellipses: alia *sc fabula*: TER. Haut. 34 (*cf.* Hec. 8). *epistula*: CIC. Att. 2, 10 *cf.* CAPITOL. Alb. 2, 2. in alia ... in alia *sc. parte*: PLIN. nat. 2, 179. alio (*sc. loco*): GREG. M. epist. 6, 33 p. 412, 3.

inversiones: *passim, ut* RHET. Her. 4, 12 in aliis maleficiis ..., huius sceleris. *cf. supra, maxime sub II 2.*

synonyma et iuxta posita: diversus: AVG. civ. 17, 15 p. 237 anim. 2, 59 (alius diversus: VARRO rust. 1, 2, 21 CIC. inv. 2, 12 COD. Iust. 1, 3, 25, 2). novus: LIV. 36, 40, 7 TERT. pudic. 6 (alius novus: PLAVT. Trin. 792 *al.* CIC. Verr. 2, 115. 4, 178 LIV. 24, 25, 3 *al.* CELS. 1 praef. p. 10, 36 COLVM. 12, 18, 5 *cf.* PLIN. nat. 16, 95 PLIN. paneg. 55 ANON. Vales. 12, 71 AVG. civ. 3, 17 p. 124. 10, 30 p. 451. *sim.* APVL. met. 10, 33 aliud sequens iudicium). *opposita*: idem *passim, cf. supra, maxime p. 1629, 82. 1630. 23. adde haec*: VARRO ling. 10, 5. 30. 36 rust. 2, 1, 7 CIC. de orat. 3, 213 orat. 212 part. 68. 95. 132. 140 fin. 5, 22 Att. 16, 7, 6 LVCR. 4, 786 HOR. carm. saec. 10 (*cf.* PORPH. *ad h. l.*) LIV. 9, 2, 8. 23, 45, 1. 27, 45, 12 VITR. 4, 8, 4. 10, 2, 6. 13 CELS. 1 praef. p. 9, 29 *al.* SEN. epist. 102, 12 PLIN. nat. 14, 149. 37, 133. 144 QVINT. inst. 10, 5, 20 decl. 331 p. 304, 26 TAC. ann. 1, 17 *al.* PLIN. epist. 3, 1, 8 *al.* *nota* 5, 6, 38 GAIVS inst. 1, 132 *al.* TERT. bapt. 11 resurr. 13 HIER. epist. 119, 4 *al.* (*cf.* FEST. p. 325, 29 sapsam pro ipsa nec alia). par: VAL. MAX. 6, 8, 4. similis: PLIN. nat. 25, 156.

adv. ex abl. fem. **aliā** *i. q.* '*alia via*' *vel* '*alia parte*' (*cf. iuncturam* aliā via: *proprie*: CIC. div. 1, 123 ii, qui alia via fugerant. LIV. 9, 2, 9. 40, 57, 7 TERT. idol. 9 p. 38, 30 VVLG. Iac. 2, 25. *translate* (*cf.* PLAVT. Stich. 484): TER. Andr. 670 hac non successit, alia adgrediemur via. Haut. 789 volo te dare operam ..., verum alia via. CIC. Att. 1, 20, 4 LIV. 1, 21, 6 GRATT. 5 SEN. contr. 9, 3, 8 SEN. benef. 2, 3, 3. 2, 35, 2 epist. 24, 2 SCRIB. LARG. 133 PLIN. nat. praef. 4 MART. 11, 91, 10 SVET. Otho 4 APVL. Socr. 19 p. 163 TERT. anim. 17 HIER. epist. 18, 10 SVLP. Sev. dial. 3, 12, 3. alia parte *v. p. 1627, 54 sqq. al.*) DON. Ter. Hec. 1, 2, 5 (80) 'alia' aliter aut per alia (*de Donati errore v. Hand, Tursell. I 219*).

OV. met. 15, 278 et Mysum capitisque sui ripaeque prioris paenituisse ferunt, alia nunc ire Caïcum. LIV. 21, 56, 2 cum alia (alii *codd.*) evadere nequissent, media ... acie ... perrupere. 38, 40, 8 non alia quam per Thraeciam redituros Romanos. CELS. 2, 10 p. 54 avertitur ... sanguis ubi alia parte prorumpens alia emittitur: desinit enim fluere, qua nolumus, inde obiectis quae prohibeant alia dato itinere. PLIN. nat. 1, 9, 20 qui non sint pisces in Ponto, qui intrent, qui alia redeant. STAT. Theb. 9, 7 trepidos alia (retro *recc.*) torsisse iugales. POMP. dig. 1, 8, 11 cives Romanos alia quam per portas egredi non licet. VLP. dig. 43, 12, 1, 5 *flumen* si alveo mutato alia coepit currere. 43, 12, 1, 7 alia fluere (*cf.* GAIVS dig. 41, 1, 7, 4 alia parte novo rivo fluere. *v. sub* alias). alia — alia: *dubium*: SEN. nat. 6, 15 terra multis locis perforata est ...: aliubi (alicubi *al.*) deduxit, quicquid superne terreni erat, aqua; alia (*an neutr. pl.?*) torrentes cecidere; alia aestibus magnis disrupta patuerunt. PETRON. 72 nemo unquam convivarum per eandum ianuam emissus est, alia (*ianua?*) intrant, alia exeunt. PLIN. epist. 2, 17, 20 in hac (*diaeta*) heliocaminus quidem alia xystum, alia mare, utraque solem ... prospicit. FLOR. epit. 2, 12, 7 cum alia minatus alia inrupisset.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alius alia: PLAVT. Rud. 10 nos per gentis alium alia disparat. LIV. 2,53,1 alii alia manipulatim excurrunt. 30,4,2 qui ... vagi per castra alius alia aditus ... specularentur. 44,43,3 equites ... alii alia in civitates suas dilapsi sunt.

adv. **aliter**. PRISC. gramm. III 77,12 aliter ... ab eo, quod est hic alis huius alis huic ali *eqs.* GLOSS. *et* CAPER gramm. VII 97,16 ἄλλως. GLOSS. non aliter: οὐκ ἄλλως, οὐχ ἑτέρως. NOT. Tir. 6,6. CHAR. gramm. I 194,22 *v. sub* alias. *additur tam verbis quam adiectivis; nota* COD. Iust. 4,54,9,1 venditor vel aliter alienator. *Hand, Tursell. I 267—276.*

I *absolute*: 1 *cum adfirmatione (alio modo, alia ratione)*: PLAVT. Amph. 209 si ... redderent ...; sin aliter sient animati neque dent, quae petat (Trin. 715). 1085 me uxor insanum facit suis foedis factis. :: at ego faciam, tu idem ut aliter praedices. Capt. 744 vale atque salve, etsi, aliter ut dicam, meres. Merc. 990. Stich. 129 mi auctores ita sunt amici, ut ... abducam .... :: at enim nos ... aliter auctores sumus. TER. Andr. 4 poeta ... id sibi negoti credidit solum dari, ... ut ...: verum aliter evenire multo intellegit (DON. *ad h. l.* 'contra' significat. aliter evenit: SALL. Iug. 10,7 LIV. 2,46,2 *al.* VAL. MAX. 1,7,5 SVET. Aug. 96 TERT. scorp. 11 p. 171,6 HIER. epist. 60,10 AVG. lib. arb. 3,2,4. accidit: CIC. Verr. 6,173 rep. 1,7 Att. 1,2,1 AMM. 17,9,3. IVST. 2,13,3 si aliter eventus ferat). TER. Andr. 310 tu si hic sis, aliter sentias (aliter sentire: CIC. Lig. 21 *al.* SEN. contr. 7,1,5 QVINT. inst. 12,1,21 TAC. dial. 15 LACT. inst. 2,9,1 ITALA Phil. 3,15 [Priscill. tract. 1,9] PRISCILL. tract. 1,34 FILASTR. 32,1 AVG. civ. 8,13 p. 341 SVLP. SEV. chron. 2,41,4 *al.*). TER. Hec. 765 aliter si facies (CIC. Verr. 3,139 *al. nota formulam* SALL. Catil. 51,43 qui aliter fecerit, *i. qui legem migraverit.* LEX Malac. Corp. II 1964,3,1 qui aliter adversus ea fecerit. *item* 3,50. *sim.* IVST. 6,6,1). TER. Ad. 603 si aliter putas. LEX agr. (Corp. I 200) 37. 86 aliubei aliterve dare. RHET. Her. 2,48 VARRO ling. 5,28. 74 *al. nota* 9,110 'amaturus' eiusdem modi habet declinationes, 'amans' paulo aliter. rust. 1,18,8 *al.* 2,3,3 de seminio dico eadem quae Atticus ...; hoc aliter, ovium semen tardius esse. 3,16,25 nec non aliter duplex *ministerium praeberi*, quod fit e malo *eqs.*; item aliter duplex, quod e papavere. CIC. inv. 1,83 S. Rosc. 50 Q. Rosc. 18 Verr. 2,118 *al.* 6,56 aliter decernere eadem in causa. Caecin. 17 *al.* Cluent. 133 *et saepe in oratt.* de orat. 1,186. 265. orat. 173 *al.* leg. 1,18. 46. ac. 1,41 ita ... aliter. 2,53 *al.* div. 2,15 cum sic aliquid cecidit ..., ut vel aliter cadere ... potuerit (*cf.* BELL. Afr. 52,3). off. 3,101 nec facere aliter ullo modo possumus. Att. 2,1,8 istos ... habebimus? quid faciemus, si aliter non possumus (10,15,4)? 10,1,2 nisi si tu aliter censes. 10,17,4 nemini aliter licere. CAES. Gall. 6,11,4 *al.* LEX Vrson. (Corp. II 5439) 82,36 *al.* SALL. Catil. 44,1 *al.* VERG. Aen. 9,495. HOR. epist. 2,2,168 emptum cenat holus, quamvis aliter putat. PRIAP. 30,4 (*cf. Hand, Tursell. I 272*). OV. ars 2,128 referre aliter saepe ... idem. met. 2,83 curvantem bracchia ... scorpion atque aliter curvantem bracchia cancrum (*cf.* MART. epigr. 3,10). LIV. 2,56,15 ut collegam vi, si aliter non possent, ... abducerent (28,17,11). 6,40,16 *al. nota iuncturam* VITR. 5,1,4 *basilicae* ne plus ⟨quam⟩ ex dimidia longitudinis constituantur, nisi si loci natura inpedierit et aliter coegerit symmetriam commutari. 9,1,1 longe aliter distant descriptiones horologiorum locorum mutationibus. SEN. contr. exc. 6,3 contr. 7,2,10 *al.* VELL. 1,8,5. 2,35,2 qui numquam recte fecit, ut facere videretur, sed quia aliter facere non potuerat. CELS. 3,20 p. 104 alter quoque morbus est, aliter phrenetico contrarius. 4,15 p. 141 venter solvendus est, si non potest aliter, per nigrum veratrum. 5,28,11 *al.* 7,21,1 p. 302 aliter tutius avelli. SEN. Phaedr. 311 *al.* dial. 3,3,7 *al.* 6,4,4 quod minus aliterve factum velis. epist. 121,7 partes ... apte movent, ... si aliter moverint *eqs.* CVRT. 6,9,31. 8,10,27 nec cavernas nisi aggere poterat implere nec tormenta aliter muris admovere. COLVM. 2,10,30 *al.* 6,37,2 *opp.* sic. MELA 1,25 *al.* LVCAN. 8,197 PLIN. nat. 7,26. *nota* 7,170 a meridianis partibus ad occasum solis pestilentiam semper ire nec umquam aliter fere. 9,9 (*ibid. supra:* alio modo). 26,51 Castor hanc *herbam* aliter noverat, tenui folio *eqs.* LEX Salpens. (Corp. II 1963) 2,6. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 1,24 ea omnia ita fieri neq(ue) aliter fieri. STAT. silv. 4,3,43 MART. 1,16,2 *al.* QVINT. inst. 1,4,22. 1,5,52 *al.* 6,4,2 neque alia dicuntur in altercatione, sed aliter. 7,2,43 an alio tempore et aliter facere ... potuerit. *nota* 8,6,37 ex his, quae aliter significant (*i. ex tropis*). *nota* decl. 309 p. 216,7 quis ... aliter vitiator est? 379 p. 424,8 an hoc genere vindicare se voluerit, qui aliter non poterat. FRONTIN. aq. 2 *al.* IVV. 3,281. 6,11 TAC. hist. 5,19 *al.* PLIN. epist. 5,8,9 *al.* 9,23,3 ex studiis notus, ... al⟨i⟩ter ignotus. SVET. Aug. 25 *al.* FLOR. epit. 2,17,17 FRONTO p. 26,12 N. *al.* ICTI *passim, ut* LABEO dig. 19,2,60,9. GAIVS inst. 1,80 sive ex lege Aelia Sentia sive aliter contractum ... matrimonium. *nota* TRYPH. dig. 41,1,63,3 nihil agens, sed aliter ambulans (*i.* ἄλλως). TERT. nat. 1,9 *al. nota* HERM. vulg. sim. 8,7 hi cum sint aliter (alioqui *vulg.*) boni (*gr.* ἀλλὰ καὶ οὗτοι ... ἀγαθοὶ ὄντες). SPART. Hel. 5,5 LAMPR. Alex. 22,5 *al.* AVSON. 360,4 (vers. 30 P.) *al.* VEG. mil. 3,5 HIER. epist. 22,11 *al. nota* 57,10 hic locus in Genesi multo aliter invenitur. VVLG. deut. 18,14 *al.* RVFIN. Adamant. 3,1 CLAVD. 8,232 AVG. civ. 1,21 p. 36 *al.* 2,21 p. 83 quod alibi aliterque vulgatum est. 4,27 p. 180 item aliquid aliter turpiter atque inepte dicere ac facere. 15,14 p. 86 quo pacto aliter ... diceretur ...? 18,43 p. 323 alia per alium aliumque prophetam vel aliter eadem per hunc atque illum dixit. 22,8 p. 568 aliter insanabilis putabatur. GLOSS. II 394,9 aliter video: παραβλέπω *quo spectet non video.* *iuncturae notabiliores*: PLAVT. Epid. 599 quid si servo aliter visumst? CIC. Brut. 76 leg. 135 fin. 2,55 *al.* VERG. Aen. 2,428 dis aliter visum (*cf.* SERV. *ad h. l. et* DON. Ter. Andr. 4). LIV. 25,7,4. 26,13,14 quoniam aliter dis immortalibus est visum. VVLG. num. 11,15 sin aliter tibi videtur. PLAVT. Bacch. 369 pandite ... ianuam hanc Orci .... nam equidem haud aliter esse duco. Poen. 866 male mihi est. :: memora, num esse aliter decet? Trin. 47 si ita es, ut ... te volo; sin aliter es. Truc. 172 *v. Thes. II 1032, 80.* TER. Phorm. 529 hic me huius modi scibat esse, ego hunc esse aliter credidi. 530. *cf.* Hec. 637. Ad. 492 sin aliter animus noster est (515 eius sententia). 597 *v. Thes. II 1080, 36.* CAECIL. com. 181 *ibid. 33.* VARRO rust. 1,20,1 nigri potius quam aliter ut sint. CIC. S. Rosc. 138 longe aliter est. dom. 31 de orat. 2,365. 3,52 *al. nota* Brut. 42 etsi aliter apud te (*i. in libro annali*) est, Attice, de Coriolano. orat. 198 part. 34 leg. 1,47 nat. deor. 2,76. Att. 6,3,8 nihil fore aliter ac deceat. 10,12a,3 minus ... auderent, si aliter esset, et scirent (*v. adn. Boot*). 11,12,3. 11,23,1 *v. p. 1656, 36.* PVBLIL. A 8 ames parentem, si aequus est, si aliter, feras. LIV. 28,18,1 magnificum ... id Syphaci — nec erat aliter — visum. 39,28,5 id ... longe aliter ... esse. CELS. 3,20 p. 105 SEN. epist. 92,2 APVL. apol. 21 HYG. astr. 2,40 p. 77,19 *al.* HIER. epist. 57,8. VVLG. gen. 42,12 aliter est (42,10 non est ita). AVG. civ. 4,1 p. 146 *al.* MACR. sat. 7,12,31 OROS. hist. 5,1,13. CIC. ac. 2,101 aliter se habere. nat. deor. 2,63 LIV. 9,7,2 CELS. 1 praef. p. 8,9. 2,2. 8,10,7 p. 349 QVINT. inst. 5,9,3 GAIVS inst. 2,50 ARNOB. nat. 5,36 VVLG. I Tim. 5,25 AVG. civ. 14,3 p. 8 *al.* SVLP. SEV. chron. 2,15,7. sin aliter *verbo supplendo (i. fere quod 'si minus')*: TER. Phorm. 116 si uxorem velit, lege id licere facere; sin aliter, negat. CIC. Caecin. 69 si recte *iudicatum est* ...; sin aliter. leg. agr. 3,2 Mur. 28. rep. 3,32 si ita sensit ...; sin aliter. epist. 6,18,6. 10,6,3. 11,14,3 si ista est ...; sin aliter. ad Brut. 1,10,5 velim ... meliora sint; sin aliter — quod di omen avertant! — ... dolebo. PVBLIL. A 8 *v. supra l. 22.* COLVM. 8,2,7. 8,8,8. 8,14,2. 9,1,2 propter quos convenit alvaria porticibus muniri. sin aliter, luto Punico frondibus inlimatis adumbrari. 10,364. PLIN. nat. 22,52 ex aqua mulsa, si febris sit; sin aliter, e vino bibitur. 27,129 QVINT. inst. 8,6,74 AVSON. 350,8 (lin. 63 P.) HIER. epist. 108,22 CONC. Cabilon. a. 639—654 p. 210,13. *item verbo varie supplendo*: CIC. fin. 5,91 an hoc usque quaque, aliter in vita (*sc. res sese habet*)? Att. 8,3,6 idem fecere, quod ... Q. Mucius ..., qui tamen ita dicere solebat *eqs.* aliter Thrasybulus et fortasse melius. *sim.* 12,30,1 LIV. 44,37,9 PLIN. nat. 6,179 QVINT. inst. 9,2,15 SVET. Aug. 87 FRONTO p. 211,17 N. *sic inducitur alia medicamenti (sim.) compositio*: COLVM. 12,44,2. 12,59,2 (*bis*). 3. 5 PALLAD. 1,40,2 *al. apud* PELAGON. (44 *al.*) item aliter. APIC. 24. 30 *al.* *in scholiis* aliter *saepe aliam interpretationem annuntiat, ut* DON. Ter. Andr. 234 quid: ob quid, propter quid *eqs.* aut aliter: quid sit, id est: quid sit negotii. Eun. prol. 24. SERV. georg. 1,292 inspicat: incidit ad spici ... imaginem. et aliter: inspicat: findit in modum spicae (*sic* 1,295 *et saepe, semper praefixum additamentis scholiorum Danielis quae dicuntur*). SCHOL. Hor. sat. 2,3,278 cerriti dicuntur quasi a Cerere icti *eqs.* aliter: cerritus insanus *eqs.* 2,3,280 ars 96 *al.* SCHOL. Stat. Theb. 2,737 HIER. epist. 55,2. 65,21. 120,12 p. 848 in psalm. 1 p. 3,9 *et saepius.* *indicat variam lectionem*: COMMENT. Lucan. 1,416 ducat; aliter: tollat. *vocabulum interdum non ad singulas notiones, sed ad plenum enuntiatum refertur, ut sit idem fere, quod 'si res aliter se habet', 'sub alia condicione'* (*cf.* alioqui). *talia sunt haec*: PLAVT. Asin. 700 ten ego veham? :: tun hoc feras argentum aliter a me? Men. 245 quaero ..., qui sese dicat scire eum esse emortuom: operam praeterea nunquam sumam quaerere: verum aliter vivos numquam desistam exsequi. Mil. 1422 des minam auri nobis ...; aliter hinc non ibis. TER. Ad. 936 fieri aliter non potest. RHET. Her. 4,6 oportet testimonium cum re convenire. aliter enim rem non potest confirmare. VARRO frg. Non. p. 163,18 heredi porca praecidanea suscipiendum Telluri et Cereri. aliter familia pura non est. CIC. Verr. 2,25 causam ... cognosci oportet. ea re quidem, quod aliter condemnari reus, quamvis sit nocens, non potest. Mil. 88 di ... mentem illi perdito ... dederunt, ut huic faceret insidias: aliter perire pestis illa non potuit. de orat. 2,252 *eo genere uti* tantum licet furtim et cursim; aliter enim minime est liberale. 3,106 *locis communibus* uti confirmatis criminibus oportet, aliter enim ieiuni sunt atque inanes. Lael. 74 (*v. Seyffert ad h. l.*). orat. 229. *nota* off. 1,139 ornanda ... est dignitas domo ... et hospites multi recipiendi *eqs.* aliter ampla domus dedecori saepe domino fit, si est in ea solitudo. 2,42 ius ... semper est quaesitum aequabile; neque enim aliter esset ius. *ibid. iustitia colenda* ipsa per sese — nam aliter iustitia non esset. 3,93. Att. 13,27,1 epistolam ... nobis ... placuit, ut isti ante legerent; aliter enim fuissemus ... in hos inofficiosi. epist. 6,19,2. CAES. Gall. 4,17,2 etsi summa difficultas faciendi pontis proponebatur ..., tamen id sibi contendendum aut aliter non traducendum exercitum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

existimabat. 5,29,2 Caesarem arbitrari profectum in Italiam; neque aliter Carnutes ... consilium fuisse capturos neque Eburones, s i ille adesset, ... venturos esse. SALL. Catil. 29, 3 ea potestas per senatum ... magistratui ... permittitur *eqs.* aliter sine populi iussu nullius earum rerum consuli ius est. NEP. Them. 7, 6 si suos legatos recipere vellent ..., se remitterent, ⟨cum⟩ aliter illos numquam ... essent recepturi. VERG. Aen. 6, 147 volens ... sequetur, s i te fata vocant; aliter non viribus ullis vincere ... poteris. HOR. carm. 1,18,4 nullam ... vite prius severis arborem ...: siccis omnia nam dura deus proposuit neque mordaces aliter diffugiunt sollicitudines. SVLPICIA Tib. 3, 17, 3 *v. p. 1657, 1.* LIV. 2, 4, 4 *legati* evincunt ... instando, ut litterae sibi ad Tarquinios darentur: nam aliter qui credituros eos non vana ab legatis ... adferri? 3, 51, 12 *v. p. 1657, 5.* 4, 10, 3 dedi imperatorem ... iubet ...; aliter ... se hostem ... victoriam potius ex Vulscis ... relaturum. 5, 36, 3. 27, 9, 6. 30, 37, 6. 34, 33, 6. SEN. suas. 3 *tit.* deliberat Agamemnon, an Iphigeniam immolet negante Calchante aliter navigari fas esse. 3, 3. SEN. benef. 6, 12, 2 nobis prodest, quia aliter prodesse sibi non potest. nat. 1, 2, 6. 5, 5, 2 COLVM. 2, 9, 9. 4, 22, 7 haec ... ita fieri debebunt. s i vineae ... erunt. namque aliter incassum dependitur opera. PLIN. nat. 8, 68 *cameli* inplentur ... obturbata proculcatione prius aqua: aliter potu non gaudent. 10, 117. 13, 56. 18, 330. 33, 20 *al.* VAL. FL. 7, 58. QVINT. inst. 2, 15, 29. 2, 17, 43. 11, 1, 27 se iudicasse de causa nec aliter adfuturos fuisse. 11, 3, 139 togam rotundam esse et apte caesam ..., aliter enim multis modis fiet enormis. TAC. hist. 4, 59 (*opp.* si ... sequerentur). IAVOL. dig. 45, 1, 107 IVL. dig. 5, 1, 25. 35, 2, 85 POMPON. dig. 8, 2, 25 pr. GAIVS inst. 3, 46 *et al.* ICTI. TERT. scorp. 4 SOL. 27, 38 PALLAD. 4, 9, 17 HYG. fab. 67 p. 73, 17 CLAVD. 19, 50 AVG. civ. 21, 27 p. 549. *nota* THEOD. MOPS. in Gal. 3, 8 non aliter participare ... benedictione possibile est eos ..., s e d s i credunt. *cf. sub II.*

2 *cum negatione*: non aliter *i. q. item, sic*: PLAVT. Poen. 1082 aequomst habere hunc bona, quae possedit pater. :: haud postulo aliter. 1358. TER. Hec. 529 ex quo censes *filiam peperisse* nisi ex illo cui datast nuptum ... ? :: credo, neque arbitrari patris est aliter. Ad. 928 ita quaeso, pater. :: haud aliter censeo. CAEL. hist. 3 LABER. mim. 21 CIC. inv. 1, 60 Scaur. 28 *al.* off. 1, 72 *et saepe.* VERG. georg. 2, 286 OV. fast. 5, 554. VAL. MAX. 6, 3, 11 nec aliter sensit Q. Antistius. 6, 5, 6 SEN. benef. 3, 15, 3 LVCAN. 2, 337 PLIN. nat. 21, 48 *al.* *cum comparativo*: PLIN. nat. 19, 56 non aliter quaestuosius censum haberi (22, 78. 24, 84. 148 *al. saepius sequente* quam. *cf. p. 1657, 16*). MART. 1, 88, 10. 3, 100, 4 PLIN. paneg. 5 APVL. mund. 30 TERT. nat. 1, 15 ANTH. 452, 7 TREB. trig. tyr. 15, 8 AVSON. 122, 6 CARM. epigr. 686, 16 *a. 427.* *sic apud poetas, maxime epicos, in c o m p a r a t i o n i b u s*: **a** u t (*sim.*) ..., n o n a l i t e r: PLAVT. Most. 98 hoc vosmet ipsi ... proinde uti nunc ego esse autumo ..., haud aliter id dicetis. VERG. georg. 1, 201 *v. p. 1656, 81.* 4, 170 veluti ... Cyclopes fulmina massis cum properant, alii ... auras accipiunt ..., alii ... tingunt aera ...; gemit ... Aetna; illi ... bracchia tollunt ... versantque ... ferrum: non aliter, si parva licet componere magnis, ... apes amor urguet habendi (*sic saepius enuntiatis primariis parenthetice interpositis, ut* Aen. 9, 64. 10, 409. 713, *ex usu Homerico, cf. Il. 11, 548—557*). Aen. 1, 399 ut ... illi ludunt ..., haud aliter ... pubes ... portum tenet. *cf.* 4, 252. 9, 551 *al.* 9, 794 ceu ..., haud aliter. 10, 356. AETNA 299. 523. OV. met. 8, 473 ut ... carina vim geminam sentit: ...: Thestias haud aliter ... errat. 9, 643. SEN. Med. 942 ut ... fervet pelagus, haut aliter meum cor fluctuatur. Phaedr. 1074 qualis ... rector ... ratem retentat ..., haut aliter citos currus gubernat (Thy. 737). VAL. FL. 2, 43. 4, 44. 7, 305. 5, 25 qualem ... parentem natorum flet ... manus trepidique precantur, duret ut ...: haut aliter socii ... Tiphyn ... superesse volunt (7, 114. 380 *cum parenthesi*). STAT. Theb. 7, 584 CLAVD. 28, 22. *in prosa* SEN. dial. 9, 2, 12. **b** non aliter *i n d u c i t c o m p a r a t i o n e m* (*post enuntiatum primarium*): HOR. epod. 14, 9 deus ... me vetat ... iambos ad umbilicum adducere. non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo Anacreonta. *sim.* OV. 9, 46. LVCAN. 6, 220 ille ... oculo pendente sagittam ... calcat *eqs.* haud aliter ... ursa ... se rotat in vulnus. *sim.* 7, 145 *cf.* frg. schol. Stat. Theb. 6, 322. *nota* VAL. FL. 1, 489 ardenti Aesonides retinacula ferro abscidit, haut aliter (*sc. 'agitur'? cf. Langen ad h. l.*) saltus vastataque pernix venator cum lustra fugit. 3, 737. 4, 236 SIL. 1, 372. 3, 410 *al.* HOMER. 298 STAT. silv. 3, 3, 179. *nota* 4, 2, 46 mihi ... ipsum *Caesarem* ... spectare vacavit tranquillum *eqs.*; talem quoque barbarus hostis posset ... agnoscere ...; non aliter ... recumbit Gradivus ...; sic ... ponit membra Pollux; sic ...; sic ... (*sim.* sic *et* non aliter *variant* 5, 2, 121). Theb. 2, 595. 3, 45 *al.* MART. 6, 77, 8 CLAVD. 5, 120. 8, 206 *al.* SIDON. carm. 2, 227. *in prosa*: FLOR. Verg. p. 185, 10. **c** non aliter *i n d u c i t r e m c o m p a r a t a m* (*item post enuntiatum primarium*): AVSON. 108, 18 pererrat, donec marcentem ... solvat morbus. desectos s i c fama viros ... consumere gaudia *eqs.* torpida non aliter Polygiton membra resolvit. Mos. 73 viridem distinguit glarea muscum. tota Caledoniis t a l i s patet ora Britannis *eqs.* haud aliter detegit ... non concolor herba lapillos. CLAVD. rapt. Pros. 3, 269 Ceres ... ad caelicolas furiato pectore fertur. arduus Hyrcana quatitur s i c matre Niphates, cuius *eqs.*; fremit illa *eqs.* haud aliter toto genetrix bacchatur Olympo. *iuncturam* non aliter q u a m *sim. v. sub II.*

II *in iuncturis*: **1** aliter a t q u e: *v. sub* atque *Thes. II 1080, 32 sqq.* (GELL. 10, 29, 1 *v. ibid. 1047, 82,* PRISC. gramm. III 115, 15 *ibid. 1048, 19*). *adde haec*: *verbum verbo opponitur*: ACC. carm. 12 ut ... aliter ac sit relatum redhostiant responsum. RHET. Her. 1, 10 (*ibid.* non eodem modo, u t). VARRO ling. 9, 104 nam est ac putant aliter. 9, 112 rust. 2, 3, 5. CIC. inv. 1, 44. 2, 23. S. Rosc. 60 aliter causam agi atque ille existimaret. Sulla 40 dom. 31 *al.* Scaur. 28 Mil. 23 de orat. 2, 269 *al.* part. 38 (quam *A*). rep. 1, 59 *et saepius.* fat. 6 num aliter ac nunc eveniunt evenirent? Att. 6, 3, 8 nihil fore aliter ac deceat. 14, 9, 4 omnia plena pacis, aliter ac mihi Calvena dixerat. 16, 13ᵃ, 1 *al.* CAES. Gall. 2, 19, 1 SALL. Iug. 7, 3. *nota* 72, 3 rex, aliter atque animo gerebat, placide respondit. NEP. Alc. 2, 2 *al.* SEN. suas. 6, 19 aliter ac solitus erat, a civibus ... conspectus est. VAL. MAX. 3, 8 ext. 2 cum ... rem aliter, atque ... suaserat, prospere administrassent. CELS. 2, 2 SEN. dial. 9, 17, 1 PETRON. 140 PLIN. epist. 9, 19, 5 *al.* POMPON. dig. 47, 2, 77 (76) pr. re ... usus est aliter atque accepit. *nota* 50, 17, 18 quae legata ... transeunt, eorum commodum ... adquirimus: aliter atque quod stipulati sumus. *sim.* VLP. dig. 28, 5, 2 pr. 40, 16, 2, 3 PAVL. dig. 10, 4, 6 MAR. VICTORIN. defin. p. 48, 5 HYG. fab. 36 p. 67, 16 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 34, 7. *aliae partes orationis sibi opponuntur*: [*dub. interpret.* COM. pall. inc. 74ᶜ]. VARRO ling. 6, 94 nunc aliter fit atque olim. *cf.* 9, 6. 25. 56. 85 rust. 2, 3, 6. 3, 15, 2 CIC. inv. 1, 55. 2, 47 Caecin. 69 fin. 4, 57 *al.* CAES. Gall. 5, 24, 1 LIV. 2, 24, 1. VAL. MAX. 1, 1 ext. 4 consilio sibi aliter (pariter *recc.*) atque universae patriae utili. CELS. 1 praef. p. 11, 34 *al.* ASCON. Pis. p. 16 PLIN. nat. 6, 23 QVINT. inst. 4, 2, 81. CIC. Verr. 2, 119 quod iste aliter a t q u e u t edixerat decrevisset. Tusc. 3, 73. Att. 2, 18, 2 quo aliter ager possideatur atque ut ex legibus Iuliis. EDICT. Vlp. dig. 43, 13, 1, 12 aliter aqua fluit atque uti ... fluxit. PAVL. dig. 4, 5, 3, 1 aliter a t q u e c u m manumitteretur. CELS. dig. 33, 8, 13 aliter a t q u e s i ... foret. POMPON. dig. 8, 1, 15 pr. *et al.* ICTI. *loco corrupto* RVT. LVP. 1, 21. **2** aliter e t: CIC. fin. 5, 89 quid ergo? aliter homines, aliter philosophos loqui putas oportere? quanti quidque sit, aliter docti e t indocti. Att. 10, 11, 1 quod de puero aliter ad te scripsit et ad matrem de filio, non reprehendo. 11, 23, 1 illud (*testamentum*) ... mutari, si aliter est et oportet, non video posse (*v. adnot. Boot*). *cf.* SEN. contr. 7, 2, 14. QVINT. inst. 11, 3, 176 aliter ... dicitur: 'tu ... regni' et: 'cantando tu illum?' et: 'tune ille Aeneas?' et: 'me ... argue tu'. *cf.* SEN. nat. 4 praef. 22 *Sicilia* uno ... tempore vidit Pompeium Lepidumque ex maximo fastigio aliter ad extrema deiectos, cum Pompeius alienum exercitum fugeret, Lepidus suum. **3** aliter q u a m (*iisdem structuris quibus* aliter atque). PLAVT. Cas. 345 quid si sors aliter quam voles evenerit? Stich. 43 etsi ... improbi sint atque aliter nobis faciant quam aequomst. VARRO ling. 9, 28 an aliter hoc fit quam in aëre? CIC. inv. 2, 66 ne quid aliter, quam confirmaverimus, fiat. Quinct. 84 Verr. 2, 24 SALL. or. Macri 8 OV. epist. 17, 134. met. 3, 483 pectora traxerunt ... ruborem non aliter quam poma solent ... aut u t ... solet uva ... ducere ... colorem. 8, 762 haud aliter fluxit ... sanguis quam solet, ... ubi ... taurus concidit. 11, 330 quae pater haud aliter quam cautes murmura ponti accipit. LIV. 5, 30, 1 ne aliter descenderent ... quam ut qui meminissent ... fore. 6, 41, 6. 8, 7, 20 exanimati ... nec aliter quam in se quisque destrictam cernentes securem. 44, 22, 9. 45, 38, 1. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 19 ne ea maceria ... aliter diratu⟨r⟩ ... quam specus reficiundi ... causa. 44. VITR. 6, 2, 4 cum ... nonnulla aliter quam sunt oculis probentur. SEN. contr. 1 praef. 11 ne aut ignoti sint aut aliter quam debent noti. 7, 1, 2 ut aliter quam in culleo moreretur. *cf.* 7, 1, 4 suas. 1, 5 SEN. dial. 1, 3, 12 *al.* epist. 58, 24 quae habuit, aliter habet quam habuit. 87, 39. 94, 63. 98, 4 *al.* COLVM. 4, 29, 12 *al.* MELA 1, 94 orientem solem aliter quam in aliis terris ... aspici (3, 61). LVCAN. 9, 1040. *nota* 9, 284 *Cato* haud aliter ... revocavit ab aequore puppes quam simul effetas linquunt examina ceras. CALP. ecl. 7, 20 non aliter certe mihi dulce loquere quam cantare soles. PLIN. nat. 2, 62. 2, 214 *al.* 16, 179 sunt inter aquaticas et rubi atque sabuci, fungosi generis, aliter tamen quam ferulae. *sim.* 17, 139. 21, 9 *al.* STAT. silv. 4 praef. l. 6. MART. 1, 29, 2 nostros te ... libellos non aliter ... quam recitare tuos. 2, 41, 9. 9, 37, 3 QVINT. inst. 1, 7, 28 *al.* 8, 3, 58 aliter quam ... et quam ... et quam. FRONTIN. aq. 112 IVV. 7, 220 TAC. ann. 6, 30 PLIN. epist. 5, 1, 12 SVET. Iul. 45. Aug. 95 nemine ... aliter coniectante quam laeta ... portendi. EPIST. Hadr. ad Quiet. (Corp. III 355ᴮ) 3 FLOR. epit. 2, 3, 3 *al.* FRONTO p. 32, 8 N. GELL. 1, 13, 8 TERT. nat. 1, 2 *al.* scorp. 9 p. 165, 13. *nota* anim. 17 p. 325, 10 non aliter renuntiant quam quod illa ratio mandavit. TER. MAVR. 719. 1233 SPART. Hadr. 22, 1 *al.* CAPITOL. Pius 11, 1 *al.* VOPISC. quatt. tyr. 13, 3 LACT. inst. 2, 9, 1 *al.* IVST. 24, 2, 2 OPTAT. 2, 21 p. 57, 20 *al.* AMM. 31, 3, 6 HIER. epist. 45, 2 *al.* AVG. civ. 1, 15 p. 26 *al.* MACR. sat. 7, 12, 31 OROS. hist. 5, 1, 13 ALC. AVIT. carm. 4, 318 LEX Burg. lib. const. 2, 1 *al.* HIST. Apoll. 1. quam s i (cum, ut *al.*): SALL. or. Lep. 1 neque se aliter tutum putet, quam si. *nota* VERG. georg. 1, 201 s i c omnia fatis in peius ruere ... non aliter quam, qui ... subigit, si bracchia ... remisit, atque illum ... rapit alveus amni. Aen. 4, 669 resonat ... plangoribus aether, non aliter quam si ... ruat. AETNA 362 quam cum (473. 608). HOR. carm. 3, 5, 50. SVLPICIA

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tib. 3, 17, 3 ego non aliter tristes evincere morbos optarim quam te si quoque velle putem. Ov. met. 2, 623 *al.* (*saepe* quam cum). trist. 1, 3, 73 *al.* Epist. Sapph. 115. Liv. 1, 31, 2 haud aliter quam cum grandinem venti ... in terras agunt ... cecidere ... lapides. 3, 51, 12 negabant se aliter ituros quam si ... deponerent. 21, 63, 9 *al.* 37, 55, 10 id aliter fieri non posse quam ut ... cedat. Sen. contr. 7, 2, 13 aliter non potuisse pacari rem p. quam si ... sublatus esset. 9, 3. 9. suas. 3, 6 ipse Messala numquam aliter illum ... interrogavit quam ut diceret. Val. Max. 1, 8, 2 non aliter ... quam si. 7, 2, 2 negabat aliter cum hoste confligere debere, quam aut si (si aut *Par.*) ... obvenisset aut ... incidisset. Cels. 6, 18, 6 p. 257 Sen. dial. 4, 11, 3. 4, 33, 4 *al.* epist. 34, 1 alumnum suum nemo aliter intuetur quam ut ... iudicet (55, 4). Cvrt. 8, 8, 13 9, 5, 23. 10, 8, 15 Colvm. 4, 2, 2 *al.* 6, 37, 6. 7 arb. 7, 5. *nota* 1, 3, 6 nisi aliter existimamus ... orbem gentes ... petiisse ... quam quia ... non potuerant. Lvcan. 6, 501. Plin. nat. 6, 88 non aliter odio iustiore ... quam si. Val. Fl. 4, 368. *nota* 5, 408 non aliter quam si radiantis adirent ora dei ..., tale iubar per tecta micat. Sil. 7, 500. Stat. Theb. 1, 421 non aliter quam Pisaeo sua lustra Tonanti cum redeunt *eqs.*, sic alacres ... incurrunt. 10, 246. 12, 66 Qvint. inst. 1 praef. 5 *al.* 3, 6, 34 decl. 255 p. 44, 8 *al.* Ivv. 6, 619 Tac. ann. 1, 6. 49 Svet. Aug. 40 *al.* Tib. 15 neque ... legata percepit ulla aliter quam ut ... referret (24). Ivst. 12, 7, 7. *nota* 25, 2, 3 neque aliter servata castra quam quod deserta sunt. Lact. inst. 3, 11, 13 nec aliter summum bonum videri ..., quam si ... sit (opif. 4, 14 *al.*). Mart. Cap. 3, 269 praecedit ... nec aliter quam ut ... sit. *notandus est multiplex usus ap.* Ictos: Ivlian. dig. 35, 2, 87, 8 nec aliter augebuntur legata ... quam augentur, cum. Gaivs inst. 2, 287. *de condicione* Labeo dig. 16, 3, 34 qui tibi non aliter quam nummis a te acceptis depositum reddere voluerit. Ivlian. dig. 14, 4, 8 *al.* Cels. dig. 17, 2, 75 nec aliter societas sit, quam ut Titius arbitratus sit. Pavl. sent. 4, 6, 2ᵃ qui aliter aut alibi quam uti lege praecipitur testamentum aperuerit. Vlp. dig. 43, 21, 1 pr. Ivlian. dig. 8, 3, 31 quemadmodum ... imponi aliter non potuisset quam ut ... duceretur. 36 1, 28, 15 *al.* Pompon. dig. 8, 3, 20 pr. *al. de condicione*: Marcell. dig. 32, 69 pr. non aliter a significatione verborum recedi oportet quam cum manifestum est aliud sensisse testatorem. Proc. dig. 2, 14, 36 non aliter me ... excludi debere, quam si ... tradidisses (Plavtivs dig. 35, 1, 44, 10 *al. passim ap.* Ictos). *cf. etiam l. 42.*

nota coniunctionem (cum, si) *omissam* (*similia sub* alias *p. 1551, 46*): Frontin. strat. 1, 1, 10 neque aliter (ante *Scriv.*) principes eorum redire posse quam ipse remissus foret (*cf.* Nep. Them. 7, 6). Ivlian. dig. 17, 1, 32 si hereditatem aliter aditurus non esse⟨m⟩ quam cautum mihi fuisset. 38, 1, 25, 1 *al.* Afric. dig. 44, 1, 16 quod non aliter viam mihi deberi probaturus sim quam prius probaverim ... esse. Gaivs dig. 30, 67 pr. *al.* Vlp. coll. Mos. 14, 3, 2 nec aliter ... cognitio iniungitur quam (quam si *Huschke ex Cuiac.*) praesidis partibus in provincia fungatur. Ivst. 15, 3, 13 ut sanguis aliter cludi non posset quam ... imponeret. 4 non aliter nisi: Varro ling. 8, 6 nisi discendo ... aliter id non pervenit ad nos. Cic. fat. 27 an aliter haec enuntiatio vera esse non potest ... nisi ... causa ... erit effectura? 48 *Epicurus* aliter obsistere fato fatetur se non potuisse nisi ad has commenticias declinationes confugisset. epist. 1, 9, 21 nec ... aliter potuisse, nisi ... coniunxissem. Lent. Cic. epist. 12, 14, 5 quod aliter non potest fieri, nisi (si *add. Ernesti*) spatium habuero. Cael. Cic. epist. 8, 14, 2. [Caes. Gall. 6, 16, 3 *sec. β*]. Sall. or. Lep. 17. 24. Liv. 32, 38, 4 negare aliter urbem ... se accepturum, nisi ... decreto accersitus ... esset. 35, 39, 4 non aliter, nisi pars ... inclinaret ..., rem adgressurus. 37, 54, 8. 45, 11, 11. 45, 31, 8. Manil. 3, 247 nec tibi constabunt aliter vestigia veri, ni ... noris. Vitr. 2, 1, 9. 8, 3, 12 *al.* Sen. contr. 10, 5, 17 Sen. dial. 2, 9, 3. Colvm. 6, 14, 7 non aliter glabra fiunt, nisi cum ... est. Petron. 3 Qvint. inst. 2, 16, 9. 7, 1, 60 decl. 245 p. 5, 5 *al. nota* Tac. dial. 32 quem non posse aliter (alium *Andresen*) existere nec extitisse umquam confirmo, nisi eum, qui. Svet. Nero 36 Flor. epit. 4, 3, 4 Iavol. dig. 23, 1, 50, 1 Ivlian. dig. 4, 8, 47 *et al.* Icti. *nota* Gaivs inst. 2, 270ᵃ ⟨legatum⟩. ... non aliter valet quam si a testatore confirmati fuerint, id est, nisi in testamento caverit testator, ut. Apvl. Plat. 2, 13 Tert. spect. 21 *al.* bapt. 10 ipse dominus, nisi ... prius ascenderet ad patrem, aliter negavit spiritum descensurum. Ivst. 12, 14, 7 *al.* Lact. inst. 2, 1, 4 *al.* Firm. err. 4, 2 Itin. Silv. 15, 3 Amm. 31, 12, 9 Veg. mil. 1, 9 *al.* Hyg. fab. 98 p. 92, 18 Hier. epist. 78, 29 *al.* Vvlg. num. 35, 33 *al.* Rvfin. Adamant. 1, 1 Avg. civ. 5, 21 p. 233 *al.* 7, 4 p. 279 aliter non putatum est ... consulendum, nisi ut ... discerent (12, 14 p. 531 *al.*). Cassiod. var. 1, 40 *al.* Lex Burg. Rom. 21, 2 (*cf.* 21, 3 quam si). 5 non aliter quin (*cf. p. 1636, 31*): Ter. Hec. 398 dicam abortum esse: scio nemini aliter suspectum fore, quin ... ex te recte eum natum putent. Caes. Gall. 7, 44, 4 vehementer huic illos loco timere nec iam aliter sentire (*i. dubitare*), uno colle ab Romanis occupato si alterum amisissent, quin ... interclusi viderentur. 6 aliter ab: Mela 1, 57 cultores regionum multo aliter a ceteris agunt. Itala psalm. 44, 8 (Optat. 4, 7 p. 113, 3) unget te dominus ... aliter a consortibus tuis (παρὰ τοὺς μετόχους. Vvlg. prae consortibus). 7 aliter ... aliter *et sim.*: Plavt. Epid. 579 ⟨*gen.*⟩ aliter catuli longe olent, aliter suis. Col. frg. 2, 3 qui aliter regi dictis dicunt, aliter in animo habent. Varro ling. 8, 19 aliquot modis declinata ea, quae foris; nam aliter, qui ..., aliter, quae. Cic. inv. 2, 171 aliter dicere solemus: 'necesse est Casilinenses se dedere Hannibali'; aliter autem: 'necesse est Casilinum venire in Hannibalis potestatem'. de orat. 3, 86 Brut. 208 off. 1, 38 *al.* ac. 2, 143 aliter Diodoro, aliter Philoni, Chrysippo aliter placet. epist. 15, 21, 4 Hirt. Gall. 8 pr. 8. Liv. 28, 42, 11 aliter eidem illi Carthaginienses Hispaniam defenderunt, aliter moenia patriae ... defendent. Vitr. 1, 2, 9 aliter urbanas domos oportere constitui videtur, aliter, quibus ex possessionibus rusticis influunt fluctus; non item (idem *codd.*) feneratoribus, aliter beatis et delicatis. 6, 1, 1 aliter ..., aliter ..., non eodem modo ..., dissimiliter. Sen. contr. 1, 2, 3. 7, 2, 13. Cels. 1 praef. p. 10, 3 *quinquies.* Sen. dial. 1, 2, 5. 4, 18, 1 *al.* Colvm. 1 praef. 26. 12, 18, 5 Plin. nat. 8, 191 Qvint. inst. 1, 4, 28 *al.* 3, 8, 49 idem illud aliter Caesar, aliter Cicero, aliter Cato suadere debebit. 5, 11, 31 *quater* (11, 1, 39). 12, 10, 70 Tac. dial. 32. Avr. Fronto p. 17, 3 N. *ter.* Vlp. dig. 2, 9, 5 *al.* Gell. 11, 3, 2 *sexies.* Ps. Apvl. herm. p. 272 Ivst. 22, 5, 4 Hier. epist. 48, 12 *al.* Avg. civ. 11, 16 p. 483 *al.* Avg. civ. 11, 21 p. 489 nec aliter nunc et aliter antea et aliter postea. conf. 3, 9, 17 cum saepe se aliter habet species facti et aliter facientis animus. gen. ad litt. 12, 6 in psalm. 126, 11. *in anaphora* Qvint. decl. 313 p. 231, 15 neque aliter stare leges possunt neque aliter civitas. alius ... aliter: Varro rust. 2, 7, 15 *v. p. 1639, 16.* Vitr. 1, 4, 7 *v. p. 1647, 4.* 10, 16, 1 alia ratione ad audaces ..., alia ad diligentes, aliter ad timidos machinationes debent comparari. Gell. 16, 13, 1 aliud est atque aliter dicitur. *in anaphora*: Cic. div. 2, 83 *v. p. 1639, 58.* Sen. dial. 6, 18, 4 alia forma aliterque mirabilis. 8 aliter atque aliter *et sim.*: Not. Tir. 6, 9. 10. Vitr. 1, 1, 7 in cursibus et circumitionibus et librata planitie expressionibus spiritus naturales aliter atque aliter fiunt. Sen. dial. 2, 18, 3 huic Gaius signum petenti modo Veneris modo Priapi dabat aliter atque aliter exprobrans armato mollitiam. nat. 6, 16, 1. epist. 27, 9 hoc saepe dicit ... aliter atque aliter. 89, 5. Plin. nat. 2, 208 subinde aliter atque aliter. 9, 2 aliter atque aliter nunc flatu nunc fluctu convolutis seminibus. Qvint. inst. 9, 1, 16 Svet. gramm. 25. Gell. 14, 2, 19 aliter atque aliter eadem in causa eodemque in tempore sentire. Cens. 4, 5. Hier. epist. 29, 4 quae alibi aliter atque aliter expresserant. in Mich. 2, 6 p. 510 in eadem causa divites ac pauperes ... iuxta facultatum diversitatem aliter atque aliter iudicant. Avg. civ. 20, 17 p. 446 *al.* in psalm. 121, 5 quod semper aliter atquo aliter est, non est. Vincent. Ler. 2, 2. *sim.* Ivl. Val. 1, 9 p. 20, 6 morigerum *equum* ... aurigabundus hac atque aliter Alexander circumducit. Cels. 3, 3 p. 78 aliter aliterque in eodem morbo febres accedunt. 3, 21 p. 106 *al. nota* 5, 28, 12 p. 214 cum quis aliter decubuit aliterque membrum conlocavit. Sen. nat. 2, 32, 7 Not. Tir. 6, 8. Avg. in psalm. 146, 11 quae sunt creata, aliter et aliter possunt esse. *sim. saepius. substantive pro obiecto*: Avg. in euang. Ioh. 23, 9 ubi invenis aliter et aliter. Not. Tir. 6, 7. *nota* Sen. benef. 4, 7, 1 quotiens voles, tibi licet aliter (*i. aliter atque aliter*) hunc auctorem ... conpellare. 9 alius aliter *et sim.*: Cic. de orat. 2, 79 haec ... aliter ab aliis digeruntur. part. 51. div. 2, 146 cum eadem *somnia* et aliis aliter evadant et idem non semper eodem modo. Att. 7, 8, 1 aliter cum aliis locutum. ad Brut. 1, 13, 1. Liv. 2, 21, 4 aliter apud alios. 39, 53, 1 aliter aliorum adfecerat animos. Sen. contr. 7, 1, 23 Cels. 7, 17, 1 Sen. dial. 6, 2, 1. 6, 7, 4. 6, 20, 3 epist. 12, 7. 118, 8. 121, 2 Colvm. 11, 2, 67 Plin. nat. 2, 19. 121. 188. 15, 53 Qvint. inst. 2, 4, 14. 11, 1, 42. *12, 10, 44 Spart. Geta 3, 1 Lampr. Alex. 42, 3? Prosp. resp. ad Gall. 1, 5 aliis atque aliis aliter atque aliter praedicetur. Vincent. Ler. 2, 2 *cf.* Avg. civ. 6, 4 p. 252. c. Faust. 3, 5 alius aliter et alius aliter. *cf.* Vvlg. III reg. 22, 20 dixit unus verba huiuscemodi et alius aliter. *nota* quisque *pro* alius *positum*: Sen. contr. 10, 4, 2 aliter in quemque (-quem *codd.*) saeviens.

alias aliter *v. sub* alias; alibi aliter *v. sub* alibi.

iuncturae: *cum adverbiis* (*cf. Wölfflin, Komparation p. 39*): longe aliter: Plavt. Epid. 579 Truc. 172 Cic. Quinct. 84 S. Rosc. 50. 138 Scaur. 28 de orat. 2, 280 orat. 198 nat. deor. 3, 63 *al.* Sall. Iug. 7, 3 *al.* Liv. 2, 24, 1. 2, 46, 2 aliter longe. 9, 7, 2 *al.* Vitr. 1, 4, 7 *al.* Rvt. Lvp. 1, 21 Fest. p. 145, 21 Lact. inst. 6, 3, 14 Amm. 31, 3, 6 *al.* Avg. civ. 4, 1 p. 146 *al.* Svlp. Sev. chron. 1, 34, 7 *al.* multo: Ter. Andr. 4 Varro rust. 2, 3, 6 *al.* Nep. praef. 7 *al.* Hier. epist. 57, 7 *al.* nihilo: Ter. Phorm. 530. paulo: Varro ling. 5, 74. 9, 110. quanto: Sen. contr. 7, 2, 14 Sen. dial. 1, 2, 5 epist. 94, 69 Oros. hist. 5, 1, 13. qui (*adv.*): Sen. contr. 7, 6, 1. quomodo: Sen. contr. 9, 4, 7. *similia v. supra.* et (*i. etiam*) aliter: Plin. nat. 11, 112. 19, 131. 20, 174 Qvint. inst. 6, 3, 87. 8, 4, 6 *al.* Hier. epist. 69, 5 Avg. civ. 16, 15 p. 151 *al.* (quoque: Qvint. inst. 9, 3, 69).

synonyma: alias (*v.* Char. gramm. I 194, 22 Beda gramm. VII 262, 21 *et sub* alias), aliuta, dissimiliter, secus (Fest. p. 297, 2. 334, 19). *nota iuncturas*: aliter aliove modo: Lex Vrson. (Corp. II 5439) 126, 37. 41. alia ratione: *v. supra l. 23.* *opposita*: ita (*adde*: Cic. fin. 3, 54 off. 3, 107 Vopisc. Car. 4, 7), item, sic (*adde*: Sen. benef. 3, 23, 3 Colvm. 8, 8, 8 Arnob. nat. 5, 36 Avson. 108, 18 Avg. civ. 21, 26 p. 542), similiter (Avg. in euang. Ioh. 110, 3). huiusmodi, eodem modo.

adv.: **aliuta** antiqui dicebant pro aliter, ex Graeco id ἀλλοίως transferentes. hinc est illud in legibus Numae Pompili: si quisquam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliuta faxit, ipsos Iovi sacer esto: PAVL. FEST. p. 6, 1. [*cf. c.* alius *et c.* ita. *Th.*] *cf.* aliutea.

[**aliutea** aliud, amplius *cod. Ambros. B 36 inf. ap. Loewe, Prodr. p. 432.* aliuta *Loewe*]. *Hey.*

Alius, -a *v.* Allius. **Alizonī, Alizonia** *cf.* Halizones.

1. Alla, -ae *nom. mul. barb.* CORP. II 5779 (*Segoviae*) Allae Couneidoq(uu) Cipolius uxori s. t. t. l.

2. Alla, -ae *nom. vir. barb.* (*germ.?*). CHRON. Gall. chron. I p. 665, 653 ab Alla et Sindila comitibus. *Diehl.*

allābo *f. v.* allavo.

allābor, -psus sum, -ī *ab* ad *et* labi. *ponitur absolute, vel cum dativo* (*inde a* VERG.), *rarius acc.* (VERG. Aen. 9, 472 CIRIS 476 AVIEN. Arat. 320 PAVL. NOL. carm. 24, 363. 25, 203 CYPR. GALL. gen. 61). *seq.* ad LIV. 25, 16, 2 ENNOD. epist. 1, 21, in *c. abl.* OBSEQ. 28. GLOSS. adlapsus: sensim veniens. adlapsa: caute veniens.

de fluidis: CIC. div. 2, 58 umor adlapsus extrinsecus, ut in tectoriis videmus, austro sudorem videtur imitari. VERG. Aen. 10, 269 totumque adlabi classibus aequor (AVSON. 298, 19). 10, 291 qua ... mare inoffensum crescenti adlabitur aestu (GLOSS. leniter decurrit vel infertur; infertur vel abluetur *i.* adluitur). CYPR. GALL. gen. 61 Aethiopas Geon (*fluv.*) adlapsus opimat. *de nantibus, navigantibus* (GLOSS. allabi: navigio duci): VERG. Aen. 3, 131 Curetum adlabimur oris (GLOSS. deferimur. navigando decurrimus). 3, 569 Cyclopum adlabimur oris. 6, 2 Cumarum adlabitur oris. 8, 108 rates ... inter opacum adlabi nemus. CIRIS 476 *Ciris* Paron viridemque adlapsa Donysam. OV. met. 14, 243 terris adlabimur illis. VAL. FL. 3, 43 puppis ... notis adlapsa vadis. SIL. 6, 383 tandem patriae Tiberino adlabimur amni. STAT. silv. 3, 2, 37 Glaucus ... patriis quotiens adlabitur oris. PAVL. NOL. carm. 24, 267 ut adlabentem portui sensit ratem. 24, 363 portum ... adlabitur. ALC. AVIT. carm. 1, 207 quidquid odoratum pulchrumque adlabitur (*cf.* v. 205 perfertur), inde (*ex India*) est. *de reptantibus*: LIV. 25, 16, 2 ad exta ... angues duo ex occulto adlapsi adedere iecur. 16, 3 ⟨adlapsos⟩. OBSEQ. 28 angues duo nigri in cella Minervae allapsi civilem caedem portenderunt. *nota de supplicum gestu*: SEN. Phaedr. 667 supplex iacet adlapsa genibus. SIL. 8, 74 adlapsam genibus. *de volantibus*: VERG. Aen. 9, 472 Fama ruit matrisque adlabitur auris. 9, 575 alis adlapsa sagitta et laevo infixa est lateri. [9, 629 adlapsa sagitta *P, cett.* adducta.] 12, 319 ecce viro stridens alis adlapsa sagitta est. SEN. Ag. 432 aura ... adlapsa velis. PLIN. nat. 24, 116 baculum ex ea (*aquifolia*) in quodvis animal emissum ... ipsum per sese [re]cubito propius adlabi. SIL. 9, 473 i, dea (*Iris*), et Oenotris velox adlabere terris. 10, 353 per tacitum adlapsus *Somnus.* 15, 21 per auras adlapsae ... hinc Virtus, illinc ... Voluptas. STAT. Theb. 2, 90 *Hermes* stratis adlapsus. IVL. VAL. 1, 27 aves undique versus adlapsae. ITIN. Alex. 20 rege in cetera distento adlapsas alites. AVIEN. Arat. 320 *Iustitia* vix summos adlabens denique montes. VERS. inc. gramm. VII 333, 14 mors ecce non tardat et omni adlabitur hora. HIER. epist. 31, 2 in columbae specie spiritus sanctus adlabitur. MART. CAP. 1, 39 de ... loco adlapsa sensim Pallas ... descendit.

liberius cogitata vel translata: CVLEX 25 Octavi venerande, meis adlabere coeptis. VAL. MAX. 2, 10 praef. grato ... et iucundo introitu animis hominum adlabitur admirationis praetexto velata *maiestas.* 5, 2 ext. 1 cuius muneris quam grata aestimatio animo eius esset adlapsa, ... ostendit. TAC. ann. 1, 70 modice adlabente aestu. AMM. 14, 10, 15 adlapsa felicitate. 15, 5, 24 ante adlapsum ullum rumorem (16, 7, 1). 18, 5, 2 adlapsuro iam praestituto die. 22, 7, 1 adlapso Kal. Ian. die. 28, 6, 7 adlapso legitimo die concilii. HIER. epist. 117, 10 dies enim adlabitur dum ignoras. AVG. mus. 6, 4, 7 in sonis qui allabuntur auribus. PAVL. NOL. carm. 25, 203 quis odor nares adlabitur? ENNOD. epist. 1, 21 p. 33, 16 in eo loci constitutus, ad quem difficile nuntius expectatus adlabitur.

deriv.: adlapsus.

adlabōro, -āre *ab* ad *et* laborare. *laborare in re*: HOR. epod. 8, 20 quod (*fascinum*) ut superbo provoces ab inguine, ore adlaborandum est tibi. TERT. patient. 13 cum eandem *patientia* etiam in corpore demerendo domino multipliciter allaboret (-em *trad.*). *cum labore addere*: HOR. carm. 1, 38, 5 simplici myrto nihil adlabores sedulus curo (PORPH. nihil adlabores myrto adplicare).

adlacesso, -ere *ab* ad *et* lacessere. EPIST. Alex. p. 207, 10 nos adlacessere temptabant.

adlacrimo, -āre *ab* ad *et* lacrimare. VERG. Aen. 10, 627 et Iuno adlacrimans (*sc. verbis auditis*): 'quid *eqs.*'. APVL. met. 10, 3 ubertim adlacrimans ... sic eum ... adfatur. *forma deponentis* (*cf.* lacrimari): CHIRON 269 si caput doluerit, sic intellegas ex gravedine et ex eo quod assidue praesepio caput deponat et ex eo quod adlacrimatur *equus.*

allacto, -āre *ab* ad *et* lactare. [*francog.* allaiter, *ital.* allattare. *M.-L.*] MARCELL. med. 8, 136 ex lacte mulieris, quae puerum allactat.

adlaedo, -ere *ab* ad *et* laedere. TERT. spect. 30 ne lactucae suae frequentia commeantium adlaederentur (laed- *edit. Gangnei*). *V.*

Allagē, -ēs, Ἀλλαγή, *nom. serv. et cogn. lib.* CORP. XIV 3435 (*prope Praeneste*) Fabia Etei (mulieris) l. Euche et Allage l. V 2554 (*Ateste*) Acutiae Allages. *Diehl.*

Allaiedius *v.* Allius.

adlambo, -ere *ab* ad *et* lambere. PRVD. ham. 135 virides adlambunt ora cerastae. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 8 virgines adlambunt singula loca, ubi aut sederat vir beatus aut steterat (GREG. TVR. Mart. 1, 2 singula loca adlambens osculis). MART. CAP. 4, 331 cum Cyllenus ... anguis assurgens adlambere feminam crebris linguarum micatibus attemptaret. *translate*: PS. QVINT. decl. 10, 4 quamdiu filium *mortuum mater* tenuerit a⟨l⟩lambentibus flammis. CASSIAN. conl. 15, 10, 3 huius ... flammae ... innoxius ... te adlambet (abl- *Sessor.*, allamberit *Sang.*) attactus. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 346 *incendium* vicina adlambens funestis culmina flammis. AVSON. Mos. 360 te (*o Mosella*) ... Celbis, te ... Erubris festinant famulis quam primum adlambere lymphis. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 73 fluvius ... contiguis adlambit saxa fluentis.

adlampado, -āre *ab* ad *et* lampas *ibrida formatio.* PS. EVG. TOL. carm. app. 20, 25 cuius (*dei*) ad imperium rutilans adlampadat ignis. *V.*

Allantēnsēs, -ium *incolae opp. cuiusdam Macedoniae.* PLIN. nat. 4, 35. *cf.* STEPH. BYZ. Ἀλλάντη, πόλις Μακεδονίας καὶ Ἀρκαδίας. Θεόπομπος δ' ἐν πρώτῳ τῶν Φιλιππικῶν Ἀλλάντιον αὐτὴν εἶπε. τὸ ἐθνικὸν Ἀλλάντιος. *Diehl.*

allāpsus, -ūs *m. ab* allabi. HOR. epod. 1, 20 avis serpentium adlapsus timet. VAL. MAX. 1, 6, 8 neque adlapsus serpentium arceri neque fuga inpediri potuit. APVL. met. 5, 1 prope fontis adlapsum domus regia est. AVIEN. ora 285 insulam Tartessus amnis ... undique adlapsu (ab lapsu *codd.*) ligat. AMBR. hex. 5, 10, 30 sinus ... torrentum frigescat adlapsu. PS. AMBR. serm. 46, 11 scopulos ... quos superiacens aquae tenuis occultat adlapsus. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 103 fluminis adlapsus tangit confinia montis. CYPR. GALL. gen. 276 cunctosque evolvere fontes adlapsu maiore paro *diluvii tempore.* PAVL. NOL. carm. 25, 157 deus ... in virgine templum ipse sibi arcano condidit impluvio, descendens tacito adlapsu, velut imber ab alta nube ... cadit (epist. 19, 3 med. tacito ... in virginem fusus adlapsu). 27, 95 deus ... conspicuo ... adlapsu ruit igneus illic *in apostolos die Pentecostes.* AVG. conf. 10, 34, 51 lux ... multimodo adlapsu blanditur mihi. *V.*

Allās *nom. serv., cf.* ἀλλᾶς. CORP. VI 27082. *Diehl.*

adlasso, -āvī, -āre *ab* ad *et* lassus. LEX Sal. 33 add. 1 si quis alium cervum, quem canes moverint aut adlassaverint, ⟨occiderit vel celaverit⟩, solidos XV culpabilis iudicetur. *ibid.* add. 2 alassaverunt.

allassōn, -ontis, ἀλλάσσων. EPIST. imp. Hadr. Vopisc. quatt. tyr. 8, 10 calices tibi allassontes [versicolores] transmisi.

allaterātī (-atim p. 44, 23) palmulis: qui circa latera palmas gerunt GLOSS. Plac. V 6, 4 = 44, 23. *non contemnenda est correctio cod. Bamb.* adlateratis.

adlātio, -ōnis *f. ab* adferre. ITALA exod. 35, 21 (Wirc.) attulerunt adlationem (ἀφαίρεμα, VVLG. primitias) domino. PS. MATTH. euang. 8 (Migne 30, 303A) post allationem *virgae ad altare* (*plane alia in Tischendorfii codd. leguntur, v. p. 65*).

allātor, -ōris *m. ab* adferre. PETR. CHRYS. serm. 121 p. 531C Abraham ... ipse allator prandii. *V.*

Allātor *cogn. vir.* CORP. VIII 1917 (*cf.* p. 1576, *in prov. procos.*) Cassius Allator pater, Rutilia H⟨on⟩orata mater. *Otto.*

adlātro, -āvī, -āre *ab* ad *et* latrare. *habet accusativum; dat. apud* CLAVD. *non legitur nisi positum translate*: LIV. 38, 54, 2 M. Porcius Cato ... adlatrare (ac lacerare *codd., at cf.* QVINT.) magnitudinem eius (*Scipionis Africani*) solitus erat. *cf.* QVINT. inst. 8, 6, 9 Livius Scipionem a Catone adlatrari solitum refert. COLVM. 1 praef. 9 caninum ..., sicut dixere veteres, studium ... locupletissimum quemque adlatrandi. MART. 2, 61 nimiaque aerugine captus allatras nomen quod tibi cunque datur. 5, 60, 1 allatres licet usque nos. SIL. 8, 290 nigro adlatraverat ore victorem Invidia. 11, 426 ingenium vitia adlatrantia quassant. CLAVD. 22, 466 lenior et gravidis adlatret Sirius uvis. PLIN. nat. 2, 173 oceanus ... vicino accessu interna maria adlatrat. 4, 19 tot sinus Peloponnesi oram lancinant, tot maria adlatrant. *V.*

Allātus *nom. serv., ab adferendo impositum.* CORP. VI 5689 Allatus Vrbani. XII 720 (*Arelate, litt. saec. I*) Avilliae Grátae Allatus Aug. lib. uxóri. *Otto.*

Allava *statio Siciliae.* ITIN. Anton. Aug. p. 88 (alleua *unus liber*). *cf. Hülsen, PW. I 1584 et* 1. Alabon. *Diehl.*

Allaucus *cf.* Alaucus.

adlaudābilis, -e *ab* adlaudare. PLAVT. Persa 673 dedisti, virgo, operam adlaudabilem. LVCR. 5, 158 adlaudabile opus divom laudare decere.

adlaudo, -āre *ab* ad *et* laudare. PLAVT. Merc. 85 ingenium adlaudat meum. LVCIL. 875 quod tu allaudes (tua lades *trad.*) culpes, non proficis hilum.

allāvo, -inis *f. si probum est, ab* adlavere *formatum ut* compago *sim.* GROM. p. 306, 15 ideoque scringis (strigis *opinor*) et allavinibus (allab- *cod.*) et centuriis signa proponebantur.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adlavo, -āre *ab* ad *et* lavare. FRONTIN. grom. p. 52, 12 nam et in Italia Pisauro flumini latitudo est adsignata eatenus qua usque adlavabat (adlababat *cod.*). *V*

? **Alldistus** *nom. vir.* CORP. II 1755 (*in Hispan. Baet., periit*) Alldistus Maurus puer. *nomen sine dubio corruptum.*

Alle *v.* Hala. **allēc, allēcula, allēcātus** *v. sub* hall-.

Allecinius *et* **Allecinus,** -a *nom. gent., cf.* Allecnus. CORP. VI 9740 M. Allecinius Philocalus M. libertus, Allecinia Clara Allecini Philocali liberta. 11459 Alleciniae M. l. Severae. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 12 n. 59 (*Tarenti*) M. Allecinius 〈. . .〉. *sed eadem* Notiz. degli scavi 1894 p. 70 A l l e g i n i u s. CORP. VIII 9323 (*in Mauret. Caesar.*) M. Allecinus Athictus.

Allēcnus *nom. barb., cf.* Allecinius. CORP. V 5171 (*Bergomi*) Samico Duntri f. et Noredi Allécni f. *Otto.*

adlectātio, -ōnis *f. ab* allicere, allectare. QVINT. inst. 1, 10, 32 Chrysippus etiam nutricum illi quae adhibetur infantibus adlectationi suum quoddam carmen adsignat. PASS. Tarach. 7 loquor tibi in adlectatione (ἐν ἀπονοίᾳ σε κατέστησα). *ibid.* adlectatio tua tecum sit (ἑαυτῷ καταγίνωσκε).

adlectātor, -ōris *m. ab* allicere, allectare. COLVM. 8, 10, 1 *turdis* veterani debent intermisceri, qui ab aucupibus in hunc usum nutriti quasi adlectatores (*sic codd.*, allectores *vulgo*) sint captivorum maestitiamque eorum mitigent intervolando.

allēctīcius, -a, -um *ab* allegere, allectus. EXC. ex libello Cassiod. Senat. (Cassiod. var. praef. p. VI 8) dixit sententiam pro al〈l〉ecticiis in senatu. *cf. Vsener ad anecd. Holderi p. 25.*

1. allectio, -ōnis *f. ab* allicere. PS. AMBR. serm. 44 tit. post increpationem allectio (*sic codd.*, consolatio *edd.*) ad populum.

2. allēctio (adl-), -ōnis *f. ab* adlegere. *de variis rei publicae corporibus*: CAPITOL. Aur. 11, 7 Hispanis exhaustis Italica allectione . . . consuluit. Pert. 6, 10 cum Commodus adlectionibus innumeris praetorias miscuisset, senatusconsultum Pertinax fecit iussitque eos qui praeturas non gessissent sed adlectione accepissent, post eos esse, qui vere praetores fuissent. COD. Iust. 10, 40, 7 praef. (*imp. Diocl.*) cives . . . origo manumissio adlectio adoptio . . . facit. CORP. III 7546 〈Cla〉udianus ex speculatoribus . . . qui sem〈per in mu〉neribus et atlectionibus (*sic*) . . . versatus 〈est〉. *immunitas ordinis senatorii* (*Joh. Schmidt, PW. I 368*): COD. Theod. 6, 4, 10, 1 (*a. 356*) allectionis quaerendus est honor. 6, 35, 7 (*a. 367*) comitibus . . . et tribunis . . . prosit allectio . . .; hi ad impetratam allectionem pertineant. 6, 24, 7 (*a. 414*) senatoriam vindicent dignitatem seque cum allectione clarissimos . . . gratulentur. SYMM. epist. 7, 96, 1 adicienda est ei praerogativa militiae, ut beneficio allectionis utatur. *apud christianos*: TERT. bapt. 12 primae adlectionis *apostolorum* . . . praerogativa. praescr. haeret. 43 adlectio (adi- *codd.*) explorata *in ordinem ecclesiasticum.* adv. Marc. 2, 24 circa Saulis adlectionem (*praecedit* Saulem assumit in regnum *deus*). monog. 12 ordo . . . monogamorum, de quo allectio fiat in clerum. HIL. in Matth. 3, 6 in piscatorum (*i. apostolorum*) allectione (*sic aliquot codd.*, electione *editur*). PS. CYPR. Iud. incred. 10 adlectionis domini (*praecedit* deus, qui episcopum plebi suae . . . constituit).

3. adlēctio, -ōnis *f. ab* adlegere, *actio legendi cum altero.* GLOSS. II 395, 43 παρανάγνωσις adlectio. 564, 32 adlect[at]io lectio cum magistro.

1. allecto (adl-), -āre [*cf. c.* allicere, allectus. *Th.*]. [*ital.* allettare. *M.-L.*] *nota formam deformatam* adlactat GLOSS. *l. 67.* CIC. Cato 57 ad quem (*agrum*) fruendum non modo non retardat, verum etiam invitat atque adlectat senectus (NON. p. 76 adlectat: inlicit, delectat; *cf.* GLOSS. V 490, 49. 638, 34; *etiam* 165, 18 allecit: adlactat delactat *eodem redire videtur*). Lael. 99 blanda ista vanitas apud eos valet qui ipsi illam adlectant et invitant. VITR. 2, 8, 12 tabernam omnibus copiis instruxit eamque exercendo eos barbaros allectabat. COLVM. 2, 3, 2 sibilo . . . allectari, quo libentius bibant, *boves.* [APVL. met. 1, 2 adlectat *trad. pro* affectat.] IREN. 1, 13, 5 amatoria et adlectantia *sc. pocula* (*v. s. v.* agogima). NOT. Tir. 77, 89 allectat. CARM. epigr. 1581, 5 aviumque suum adlectabat voce pusilla. GLOSSA de canonibus V 410, 9 allectat expectat (*sic ter*, spectat *quater traditum*) *fortasse de deo peccatorem alliciente intellegenda.*

2. allēctat (-it *cod.*) electat (-it *cod.*) GLOSS. V 490, 53. *V.*

Allēctō *una ex furiis. cf.* APOLLOD. 1, 1, 4 ἐριννύες . . . Ἀληκτὼ Τισιφόνη Μέγαιρα. *in recentioribus codicibus* Alecto. *accus.* Allecto: VERG. Aen. 7, 324 CORIPP. Ioh. 4, 327 SCHOL. Stat. Theb. 7, 477. *genetivum* Allectus *grammatici soli adservarunt.* GLOSS. Allecto Ἀληκτώ. nomen furiae. CHAR. gramm. I p. 118, 1 Fl(avius) tamen Caper Allecto monoptoton esse Valerium Probum putare ait. 127, 19 ut refert Plinius, consuetudinem dicens facere hanc Callisto . . . 〈hanc〉 Allecto. PROB. app. gramm. IV p. 195, 10 aptota esse reperiuntur: . . . Allecto. SERV. Aen. 7, 324 tres casus usurpamus, genetivum ut Allectus, nominativum et accusativum ut Allecto. VERG. Aen. 7, 324 luctificam Allecto dirarum ab sede dearum *ciet Iuno.* 7, 331 virgo sata Nocte. 7, 341 Gorgoneis Allecto infecta venenis (Alecto SERV. auct. Aen. 1, 689). 7, 405 reginam Allecto stimulis agit undique Bacchi. 7, 415 Allecto torvam faciem et furialia membra exuit. 7, 445. 7, 476 Allecto in Teucros Stygiis se concitat alis. 7, 479 Cocytia virgo. 10, 41 Allecto medias Italum bacchata per urbes. OV. epist. 2, 119 pronuba Tisiphone thalamis ululavit in illis . . . adfuit Allecto brevibus torquata colubris (CLAVD. 3, 41 CORIPP. Ioh. 4, 327). SIL. 2, 673 Alecto solium ante dei . . . Tartareo est operata Iovi poenasque ministrat. 10, 432. 592. HYG. fab. p. 10, 5 furiae tres, id est Alecto Megaera Tisiphone. CLAVD. 3, 26 invidiae quondam stimulis incanduit atrox Allecto. 33, 280 torvos invisa iugales *Plutonis* Allecto temone ligat. AVG. civ. 3, 13 Allecto illa inferna furia. SERV. Aen. 1, 82 *add. in Parisino* cum tres sint filiae Plutonis et Noctis, Alecto . . ., quae Parcae et Eumenides dicuntur. DRAC. Romul. 10, 482 Allecto (Allectos *N*). FVLG. myth. 1, 7 *Plutoni* tres furias deservire dicunt, quarum prima Allecto . . . . Allecto . . . grece inpausabilis dicitur. *cf.* MYTHOGR. 1, 109 SCHOL. Stat. Theb. 1, 477. 7, 477 Allecto antiquissimam *Eumenidum* quasi natu maiorem dixit. ENNOD. dict. 26, 4 p. 503, 14 (*de excisa Troia*) his te (*adulter*) Allecto pronubum sectatur signis. *sic adversarium quendam appellavit* HIER. in Agg. 2, 21 *sq.* p. 774 quamque me Alecto semper infantem ac mutum fuisse autumet. *Otto.*

allēctor, -ōris *ab* allegere. *in variis collegiis quod munus habuerit nescimus*: CORP. VI 355 (*ex schedis*) adlector collegi ipsiu〈s〉 *i. Isidis.* 950 (*a. 97*) allectores cultores Silvani. 31817 (= 3756) Divae Faustinae Aug. Felix Aug. lib. a veste gladiat(oria), allector collegi, imaginem ex arg. p. I d. d. *nec magis constat de munere provinciali, quod intellegendum videtur* CORP. XIII 5072 cur(ator) colon(iae *Helveticae*) idemque all(ector), *nam in titulis Lugdunensibus* XIII 1688 *et* 1709 *probabile est nominari non* adlectorem, *sed* adlectum arkae Galliarum. CORP. III 7728 adventor, *non* adlector *videtur esse in lapide. cf. etiam* COD. Theod. 12, 6, 12 *sub* allego *p. 1665, 72.*

allectōrius *v.* alectorius.

allēctūra, -ae *munus allecti.* CORP. XIII 1688 allect(o) ar〈k(ae)〉 Galliar(um) ob allectur(am) fideliter 〈a〉dm〈inistrata〉m tres provinc(iae) Galliae.

στρατολογία hic **allēctus,** delectus (dil- *cod.*) GLOSS. II 438, 50. 487, 18 allectus στρατολογία. *V.*

Adlēctus *nom. servorum humillimorumque hominum.* CORP. VI 464 Libero patri . . . Mercurialis, Saturninus, Adlectus (*Donius, qui vidit, habet* Adiectus, *cf.* CORP. VI p. 3005). 1056, 1, 30 (*a. 205*) Caecili Adlecte *vigil.* 11015 D. Aemili D. (et trium mulierum) lib. Adlecti. 13641 Iulio Adlecto (*Seguier, qui vidit, habet* Adiecto, *cf.* p. 3513). XIV 2408, 3, 4 (*Bovillis, a. 169, periit*) Acilius Adle〈c〉tus *adlectus scaenicorum.* INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 104 n. 394 (*Puteolis*) M. Cattio Puteólano filio . . . Cattia Adlecta. III 4414 (*in Pannon. sup.*) Adlec(tus) ser(vus) T. C(. . .) V(. . .). Allectus *Carausi socius, occisus a. 296, cf. Seeck, PW. I 1584.* EVTR. 9, 22 *Carausium* Allectus (Adlectus *codd. Pauli*) socius eius occidit. AVR. VICT. Caes. 39, 40 (OROS. hist. 7, 25, 6 *ubi* Adl- *codd. Vat. et Rehd.*). POL. SILV. chron. I p. 522, 59 Carausius et Allectus in Britannia tyranni fuerunt. *Otto.*

allēcula *v.* hall-. **Allēdius** *v.* Allius.

allēgātio (adl-), -ōnis *f. ab* allegare. *vox de hominibus a* CIC. *usurpata, de rebus t. t.* ICTorum, *quorum ex usu etiam ad res privatas transfertur.*

I *hominum*: CIC. Verr. 2, 44 quanta iste cupiditate, quibus adlegationibus illam sibi legationem expugnavit. 136 cum sibi omnes ad istum adlegationes difficiles, omnes aditus arduos ac potius interclusos viderent. Att. 1, 11, 1 quod neque epistolae tuae neque nostra 〈ad〉legatio . . . potest . . . delere. **II** *rerum (apud iudices plerumque) prolatarum*: GELL. 13, 21, 19 *v. sub* allegatu. GLOSS. διδασκαλία. διδασκαλία ἐπὶ τοῦ διδάσκοντος πρᾶγμα. δικαιολογία. παρεγγύη. TRYPH. dig. 28, 2, 28, 3 anni et rationum allegatione. VLP. dig. 48, 5, 2, 5 an lenocinii allegatio repellat maritum ab accusatione. 48, 18, 1, 26 transmittenda allegatio dicentium . . . se oneratos. PAVL. dig. 4, 4, 36 omissam allegationem . . . repetere potest. 23, 2, 60 si pupilla . . . falsis allegationibus a tutela se excusaverit. sent. 1, 12, 6 qui rescriptum a principe falsa allegatione elicuerint. HERMOG. dig. 4, 4, 17 adversarii circumventionis allegationem. APVL. met. 10, 6 ut rite . . . iudicio reddito et utrimquesecus allegationibus examinatis civiliter sententia promereretur. TERT. nat. 2, 7 quotiens misera vel turpia . . . deorum exprobramus, allegatione[m] poeti〈cae licent〉iae ut fabulosa defenditis. EDICT. imp. Const. frg. Vat. 273 (*a. 315*) 〈par〉tium allegationibus exa〈minatis〉. FIRM. math. 1, 3, 7 examinatis partium allegationibus. 1, 7, 14 ut allegationes nostras recentium exemplorum patrociniis muniamus. IVL. VICT. rhet. 14 p. 418, 34 dum sperat probationem pudoris, asperioribus illis iuris adlegationibus minus repugnabit. LVCIF. reg. apost. 11 qui eius iustitiam falsis allegationibus lacessebant. Athan. 1, 4 tuae erunt iustae . . . allegationes apud deum contra nos. 2, 6 causas praestare allegationum. 2, 9 illi presbyteri in praesentem dixerunt allegationes criminosas. moriend. esse 3 has nostras iustas invictasque . . . allegationes. EPIST. pontif. 212 Lucif. epist. 7 p. 331, 16 ut benivolo animo allegationes nostras audire digneris. SEV. MINOR. p. 743[B] iustis . . . allegationibus. SYMM. epist. 1, 20, 3 has adlegationes boni consulas. 3, 69, 2 auditis eorum adlegationibus. 8, 60 fortasse allegatione moris uteris. 9, 55 allegationes suas properavit adstruere lectione publici scripti, non adsertione verborum. *ibid.* cum allegationes praesentis audieris. 9, 69

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nullas morae allegationes desiderantibus iustas videri. 9, 139 Suessanorum allegationes commendat tibi publicus magistratus. 9, 140 auditis allegationibus procuratoris mei. rel. 19, 10 coniunctae paginae allegationes partium et supplementa sumpserunt. 27, 4 subditis allegationibus partium. 32, 2 post multas allegationes, quas iudicia ut invalida respuerunt. 48, 5 cum . . . senatorum allegatio rescriptis ac legibus niteretur. AMM. 30, 4, 16 cum *advocati* ad inopiam muniendarum venerint allegationum. SCHOL. Cic. Bob. p. 256, 31 praemisit adlegationem verecundae timiditatis. p. 357, 6 absentiae adleg⟨a⟩tione. *cf.* p. 259, 16. AMBR. apol. Dav. I 4, 15 distinximus allegationes validas. HEGES. 1, 15, 1 allegationibus . . ., non muneribus ut ante niti coepere (*seq.* his eum adorsi querelis). 1, 28, 7 cognitis . . . allegationibus partium. 1, 44, 7 iustas adversus hunc allegationes eorum respui. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 4 cum habeamus imperatorem . . ., ad quem cum iustis magis allegationibus quam cum armis egredi debeamus. AVG. epist. 238, 3 non post multam allegationem addidisti ʽpatremʼ. c. Pelag. 3, 3, 5 in allegatione precum. MAR. MERC. Nest. adv. Pelag. 2, 12 (*v. sub* allego *p. 1668, 51*). MART. CAP. 5, 457 inmanitatem obiectionis excludit allegatio promerendi. AVELL. p. 65, 11 presbyterorum allegatio. 376, 4 suas partes iustis allegationibus defensare. 535, 12 inter allegationes angustiarum. 584, 18. 589, 12 allegationis maturitate. 599, 26. 600, 23. 647, 2 *et* 9. 669, 14. LEO M. epist. 66, 2. 167 totius sermonis tui allegatione concepta. FAVST. REI. spir. 2, 2 p. 135, 10 magnis . . . allegationibus et copiosis . . . documentis. ENNOD. epist. 1, 3, 3 delenificam allegationem amplexus (*syn.* epistularis alloquii). 1, 16, 2 pro allegationis responso. 1, 18, 1 allegationem formidinis. 1, 22, 3. 1, 26, 3 hanc . . . allegationis suscepi provinciam. opusc. 2, 94 non habet apud illum reus de allegationis nitore subsidium. epist. 4, 24, 2 *deo* ad plenam ⟨ad⟩legationem sufficit . . . imber oculorum. 6, 33, 1 quamvis . . . utilitatis allegatio sit subicienda diligentiae. 7, 30, 1 quantum patris ipsius reseravit allegatio. dict. 13, 6 taciti . . . allegatione conloquii. 13, 9 genitalis soli allegationibus. CASSIOD. rhet. 9 epilogorum allegatio flebilis. var. 3, 7, 1 Iohannes . . . flebili nos allegatione pulsavit. 3, 37, 1 a Germano nos aditos flebili allegatione (*ibid.* 2 petitio). 12, 26, 1 Augustinus . . . Venetum . . . necessitates flebili allegatione declaravit. 1, 4, 12 calumniosas eius allegationes . . . veritate destruxit. 1, 8, 3 ut allegationibus cognitis . . . iudicemus. 2, 30, 2 motos rationabili allegatione (7, 47, 3). 3, 46, 3 privatam allegationem (*syn.* supplicatio). 5, 31, 2 utrarumque partium allegatione recognita. 5, 36, 1 allegationibus tuis diutius perquisitis et ad rerum fidem deductis. 5, 40, 2 tuis commendati allegationibus. 5, 40, 3 a principe puris allegationibus (*opp.* artificiosis schematibus) impetrare *aliquid.* 5, 41, 6 eos . . . multiplici allegatione praedicamus. 9, 18, 8 de legibus in allegationem iustissimae largitatis. CONC. Rom. a. 501 p. 428, 4 ut allegatio mereretur effectum. INST. Iust. 4, 14 praef. alia allegatione (adiectione GAIVS inst. 4, 126) opus est. 4, 16, 1 allegationibus (δικαιολογίαις) utitur. 3, 19, 12 post tempus tales allegationes opponentibus. GREG. M. epist. 9, 76 crebra nobis allegatione . . . insistere. 9, 90 inauditae allegationis (allig- *pars codd.*). 9, 197 p. 186, 25 qui eorum valeant allegationes (allig- *pars codd.*) distinguere. 14, 13 contra allegationem (allig- *unus cod.*) eorundem responsalium. EVGIPP. Sever. 31, 6 rex modestis allegationibus mitigatus. *ipsum scriptum, quod allegatur vel allegari potest*: AVG. c. litt. Petil. 2, 97, 224 quibus precibus et rescripto, sicut ibi scriptum est, sicut allegationis gesta testantur, pars Donati universaliter usa est. PS. RVFIN. Ioseph. antiq. 12, 2 (12, 35 Iosephi) allegationes alius allegationis (τὸ τῆς ἐκδόσεως ἀντίγραφον) vel exemplorum exemplum designavimus. . . . allegationis autem exemplum huiusmodi probatur ʽ. . .ʼ. igitur tali suggestione (ἐκδόσεως) facta praecepit rex *eqs.* COD. Theod. 16, 5, 37 (*a. 400*) gesta, quibus est huiuscemodi allegatio inserta. ENNOD. opusc. 2, 49 in hac allegationis ipsius fronte. 2, 57 hoc a rege nostra poposcit allegatio. 2, 90. epist. 4, 23, 1 fratris Agnelli . . . allegatio. 5, 3, 3 allegationis meae inspectione. 5, 8, 3. 5, 13, 2. 6, 16, 4 ut cum allegatione manifesta fidum mihi dirigerem perlatorem. COD. Iust. 2, 7, 23, 4 quotiens . . . quis . . . legitimis allegationibus uti maluerit, eas apud eosdem pro tempore fisci patronos . . . eorum gestis intervenientibus commendari, ita . . . ut iuri cognitae adlegationes absentibus personis . . . serventur intactae. LEX Burg. Rom. 22, 3 donationes . . . gestorum sollemni allegatione firmandas. *i. q.* legatio: COD. Iust. 10, 65, 2 collegam . . . desertae adlegationis (leg- *codd. recc.*) arguere. *abusive*: *munus allecti ad accipienda vectigalia*: COD. Theod. 12, 6, 11 (*a. 366*) neminem biennio iugi allegationis (allectionis *Gothofr.*) inservire permittat.

syn. ad II: alloquium. petitio. supplicatio. suggestio.

adlēgātū *abl. ab* adlegare. PLAVT. Trin. 1142 meo adlegatu venit, quasi qui aurum mihi ferret aps te. *cf.* GELL. 13, 21, 19 ʽhic . . . adlegatusʼ et ʽhic arbitratusʼ pro adlegatione proque arbitratione dicuntur, qua ratione servata ʽarbitratuʼ et ʽadlegatu meoʼ dicimus. *Bögel, de nom. verb. lat. p. 123.*

Alleginius *v.* Allecinius.

1. allego (adl-), -lēgī, -lēctum, -ere *ab* ad *et* legere. VARRO ling. 6, 66 *ab legendo* collegae qui una lecti, et qui in eorum locum suppositi: sublecti, additi: allecti. *suo more* ISID. orig. 10, 20 allectus quod sit palam electus. GLOSS. II 565, 54 allectus: consuetus (*? consultus Löwe*, conscriptus *van der Vliet*). *obscura etiam* II 63, 65 ex allectis ἐκ τῶν λογογράφων. TER. SCAVR. gramm. VII 26, 8 *de assimilatione praepositionis*: lego (ligo *codd.*) alligo colligo pelligo, ut omnes antiqui dixerunt (*cf.* VEL. gramm. VII 62, 17 alligere. CASSIOD. gramm. VII 151, 14 *et* 162, 13 alligo duo l. *cf.* ALBIN. gramm. VII 297, 21. *prisce* alec⟨. . . INSCR. Dessau 6132^{b}. atlectus CORP. II 4514. *insculptum cum apice*: CORP. XII 3166 adlécto (XIV 376. 409, 7). X 1273 adléctus; *falso* X 3704, 2 ádlectó. *notatum passim* adl. *vel* adlect. *persaepe* adlectus *part. quasi subst. ut indicetur ordo munus dignitas, cum gen.* CYPR. GALL. *p. 1666, 54.* *interpolatum*: CAES. Gall. 6, 13, 9 adlegitur *add. codd. β.*

in usu est de variis corporibus, quibus nova adduntur membra (Ruggiero, diz. epigr. I p. 410 sqq.): *de senatu Romano*: PAVL. FEST. p. 7 adlecti dicebantur apud Romanos qui propter inopiam ex equestri ordine in senatorum sunt numero adsumpti. FEST. p. 254 P. Valerius cos. propter inopiam patriciorum ex plebe adlegit in numerum senatorum C et LX et IIII, ut expleret numerum senatorum trecentorum. *cf.* MON. Ancyr. 1, 6 ⟨sen⟩atus decretis honorificis in ordinem suum me ⟨adlegit⟩. VAL. MAX. 2, 2, 1 nondum a censoribus in ordinem senatorium adlectum. SVET. Iul. 41 senatum supplevit, patricios adlegit. 80 peregrinis in senatum allectis. Aug. 2 ea gens a Tarquinio . . . inter mino⟨re⟩s gentes adlecta in senatum. 35 *senatores* per gratiam et praemium (pretium *Madvig*) adlecti. Claud. 24 libertinorum filios in senatum adlegisse. Nero 1 inter patricios adlecti (Otho 1). Vitell. 1 stirpem . . . inter patricios adlectam. Vesp. 9 recenso senatu et equite . . . honestissimo quoque Italicorum ac provincialium adlecto. CAPITOL. Opil. 7, 1 Opilium . . . in patricios allegit. Aur. 10, 3 multos ex amicis in senatum adlegit cum aediliciis aut praetoriis dignitatibus. *nota structuram*: MACR. sat. 2, 3, 11 facilitatem Caesaris in adlegendo senatu. *in imagine*: SEDVL. epist. ad Maced. 1 p. 9, 8 ut in caelestis patriae senatu fieri mereatur adlecta *femina.* *saepe in lapidibus*: adlectus inter patricios: CORP. III 6074 adlecto inter patricios a dívo Claudio. X 211. XI 5210. 5211. V 874. IX 1123. 1592 adlecto inter quaestorios a divo Commodo et inter patricios. 2456. VI 1383. 1562. 1577. 3827 (*cf.* XIV 3607 *a. 31* ab eo censore inter patricios lectus; *periit*). INSCR. Ephem. epigr. VII 49 allecto in patricias familias (*cf.* CORP. XIV 3902 electus. XIII 1673 lecto). CORP. V 3117, 4 a Ti. Claudio Caesare . . . censore ⟨a⟩dlecto in senatum et inter tribuni⟨cio⟩s relato. 7153 adlect(o) ⟨in amplissim⟩um senatus ordinem ab ⟨imp. Caes. Nerv⟩a Traiano. VI 1564 ⟨adlecto in amplissimum⟩ ordinem inter praetorios iudici⟨o . . .⟩. VIII 7057 in senatu in⟨ter⟩ praetorio⟨s⟩ allecto ⟨ab⟩ imp. Vespa⟨siano⟩. X 6520 adlecti in ordine senatorio a Ti. Claudio Caes. Aug. Germanico cens(ore) inter tribunicios. XII 2452 allect. in amplissim. ordin. senat. 2453 ⟨a⟩dlecto in amplissimum ordinem inter quaestorios. 4354 (*cf.* III 7395 in amplissimum ordinem adsumptus). XIII 1808 adlecto annorum quattuor in amplissimum ordinem ab imp. T. Aelio Hadriano. V 5265. *accuratius indicata dignitate*: CORP. V 1812 allect(o) inter quaest(orios). X 3723. XII 2453 (*v. l. 47*). IX 1592 (*v. l. 36*). INSCR. Ephem. epigr. VII 395 adlecto inter qq. CORP. VI 1442. 1488. 1530. 1575. 1576. 3845. CORP. XI 3337 adlecto a divo Hadriano inter aedilicios. INSCR. Ephem. epigr. V 563 inter aedilicios adlectus esset. CORP. II 4126 inter tribunicios adlecto. 4130. III 4567 adlecto inter tribunicios. 1458. V 2822 allecto inter tribunicios ab imp. Nerva. 3117 (*v. l. 40*). 4338 allect. inter tribun. ab imperatore Hadriano. IX 5833. X 7237. 6520 (*v. l. 45*). VIII 2582. 2745. 7044. 7062. XII 3163. *cf.* CORP. inscr. Graec. 4034 καταγεὶς εἰς τοὺς δημαρχικοὺς ὑπὸ θεοῦ Ἁδριανοῦ. VELL. 2, 89, 3 octo praetoribus adlecti duo. PLIN. epist. 1, 14, 5 adlectus . . . a divo Vespasiano inter praetorios. CORP. II 2666 ⟨a⟩dlectus ⟨in pra⟩étorios. 3533. 4114 allecto inter praetorios. III 335 adlecto inter praetor. ⟨a⟩b imp. Vespasiano Aug. 552. VI 1359. 1412. 1450. 1547. 1564 (*v. l. 43*). VIII 7057 (*v. l. 44*). IX 1573. X 1249. XII 1857. 3166. XIV 2925. 3619^{a}. CORP. VI 1704 allecto petitu senatus inter consulares. IX 1571 allecto inter consulares (1572). X 1125 adlecto inter consulares iudicio divi Constantini. *bis vel ter allecti*: CORP. XIV 3611 allecto inter quaestorios ab actis sen(atus), aedili curuli, allecto inter praetorios, proconsuli Lyciae. II 4114 allecto inter praetorios item tribunicios. IX 5533 allecto ab dívo Vespasiano ⟨et divo Ti⟩to inter tribunicios, ab isdem ⟨allecto⟩ inter praetorios. XIII 1673 allect. inter praetorios tribúnicios quáestorios. COD. Theod. 6, 23, 1 (*a. 415*) in amplissimo . . . ordine inter allectos et inmunes . . . habeantur. 6, 24, 8 (*a. 416*) inter allectos velut exconsulares habiti. 6, 27, 5 (*a. 386*) inter allectos consulares habeantur. *de senatu municipali*: CALL. dig. 50, 2, 11 neque enim minores viginti quinque annis decuriones allegi . . . possunt. *ibid.* de allegendis in ordine Nicomedensium. 50, 6, 6, 12 nec ab omni aetate allegi possunt, ut divo Pio placuit. 50, 7, 6, 13 qui in corporibus allecti sunt. VLP. dig. 50, 2, 3, 2 spurios posse in ordinem allegi. 50, 4, 6 (*rescr. Marci et Veri*) de tempore quo quisque in curiam allectus sit. PAPIN. dig. 50, 2, 13, 1 relegatos non posse . . . in ordinem decurionum allegi (*cf. praecedentia*). APVL. met. 11, 30 inter ipsos decurionum quinquen-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nales adlegit. Corp. V 2860 allectus decur(io). 2395. 2501 ab ordine decurio allec⟨tus⟩. 2524. III 1914 decuri⟨o⟩ allectus Salona⟨e⟩. 3497 ad[i]l. dec. col. Aq(uincensis). 7334 adlectus decurio in colonis. II 4263 decuri⟨o ad⟩le⟨ct⟩. in col. Ta⟨rrac.⟩. VIII 8840 *cf.* 8494. 1224. 8995. 20651. X 1273 decurio adléctus ex veterib(us) Nola. XIV 321 dec. decreto dec. allectus. 375 d. d. allecto ⟨g⟩ratís decurioni (363). 378. 390. 391. 349. 353. 303 decurioni adlecto Africae Hippone regio. 398. 409, 3. 409, 5 quo anno dec. adl(ectus est). 411. 415, 4. 10. 376 dec. adléctó d. d. infanti. 2987 decurio adlectus curia Praeneste. 4142. VI 9288 in aed(ilitate) decurio adlectus ex consensu decurionum et familiae voluntate (*cf.* 9289). Corp. II 4227 decuriali allecto. Corp. II 4244 adlectus in ordine Caesaraug. 4262. 4463 adlecto in numerum decurion. ab ordine Barcinonensium. VI 1944. IX 1640. 1641. VIII 5278. X 1132 hunc decuriones gratis in ordinem su⟨um⟩ adlegerunt (*cf.* 846). 8215. 8216. 1449 (?). 1576 adlecto in ordinem decurion. Puteolanor. 1804. 1827. 3679 adlec. in ordin. decur. Miseni. 3704 ádlectó ín órdin. decuríón. IX 3573 adlecto in ordine dec. cum esset annorum IV. XIII 6769 7250. XIV 5. 2992 allecto inter decuriones. Inscr. Notiz. degli scavi 1888 p. 236 adlecto ín ordin. decret. d. remissís omnibus muneribus. Corp. XII 1585 adlecto in curiam Lugudunensium nomine incolatus a splendidissimo ordine eorum. Corp. XI 3801 (*Veiis, a. 256*) Cn. Caesius Athictus . . . adlect. inter c vir(os) (*de eodem* 3807—3809). Inscr. Notiz. degli scavi 1889 p. 9 hic primus omniu⟨m⟩ adlectus in ordine ⟨quin⟩quennalium. Corp. IX 4976 qq. decur. ⟨decreto⟩ allecto in perpet(uum). VIII 262 inter quin⟨quennali⟩cios adlecto. X 5853 IIIIvir(o) quinq. adlecto ex s. c. (5852). IX 338 (*album Canusinum*) allecti ínter quinq. (*secuntur 4 nomina*). Corp. XIV 415, 7 d. decreto aedili allecto. 412 aedíli adlecto. 409, 3 dec. decr. aedilicio adl. Inscr. Ephem. epigr. V 563 ⟨cum . . .⟩ . . . in numero dec⟨urionum⟩ et inter aedilicios adlectus esset. 4386 adlecto inter IIviral. X 8215 adlec. in ord. decur. et inter II virale⟨s⟩. Corp. XIV 2113 (*Lanuvii*) allecto inter iuvenes. Corp. XIV 4178[c] (*Lanuvii an Ariciae?*) allecti in⟨t⟩er dictatorios. allectos *pro decurionibus dictum esse non credo nec recte expletum* Inscr. Dessau 6132[b] de alec⟨torum sententia . . .⟩. *de dignitate equestri*: Corp. II 4251 adlecto in equite a T(ito) imp. VIII 627 inter equestres turmas adlecto a divo Alexandro. 1147 ⟨adlect⟩o a divo Pio in turmas ⟨equestres⟩ et in decuriam iudicum. 10501 allecto in turm⟨as⟩ equit. Romanor. (Inscr. Ephem. epigr. VII 6). VIII 937 equo publico adlecti (7074). Inscr. Ephem. epipr. VII 694 equo publico adlecto ab impp. Antonino et Vero (266). *de tribu, municipio, colonia*: Corp. X 3676 adlect. trib(ui) Palat(inae). XI 1617 colón. adlect. d. d. Florent. II 3423 (*Carthagine nova*) civis adlectus (3424). 4263 ⟨ad⟩le⟨ct.⟩ in col. Ta⟨rrac.⟩. 4249 adlecto in coloniam Caesaraugustanam ex benefíc. dívi Hadriani. II 4514 atlectus a Barc(inonensibus) inter immunes. X 1403[e], 1 (*album tribulium*) adlegerunt (*secuntur nomina*). *de iudicum decuriis*: Svet. Aug. 32 iudices a vicesimo (tric- *codd.*) aetatis anno adlegit. Tib. 51 ut civitate donatum in decurias adlegeret, negavit . . . se . . . adlecturum. Corp. II 4223 adlecto in quinque decuri⟨as le⟩gitume Romae iudicantium. 1180 adlecto in decurias ab . . . imp. Antonino et Vero. 3584 adlecto in V decurias (4213. VIII 2578. X 7518 Inscr. Ephem. epigr. V 625. Corp. X 53 allecto in d⟨ecu⟩ris. VIII 9374 adlecto in quinq. decuriís. 1147 in decuriam *v. l. 39*). VIII 1576 in quinque dec. adlectus (1494. 1827. 6711). II 6096 inter decurias iudicum Romae adlecto. 6094 adlecto in dec. V iud. Rom. *similia passim. cf.* V 5050, 33 non nullí collectí (allecti *coni. Mommsen*) in decurias Romae res iudicare. Corp. III 14359[3] a⟨dl.⟩ in V dec. inter select(os). 726 adlect. in decur. iudic. selector. a divo Tito. X 1685 adlectus inter selectos ab imp. Caes. Aug. 7507 ⟨ex⟩ quinq. decur. iudic. ⟨select. inter⟩ quadringenarios adlecto a divo Anto⟨nino Au⟩g. Pio. *minus accurate dictum est* Inscr. Ephem. epigr. VIII ad Corp. II 199 ⟨ad⟩lecto in qui⟨n⟩que decuri(as) eq⟨uitum⟩ Romanor(um) ⟨a divo⟩ Commodo *cum tres priores tantum decuriae equestris ordinis essent.* *de variis officiis aulicis*: Corp. XII 1856 adlecto inter comit⟨es A⟩úggg. nnn. XIV 4062 adlecto a memoria. Inscr. Ephem. epigr. V 562 adl⟨ecto ab imp⟩ . . . ⟨ad c⟩uram civi⟨tatis⟩. VII 262 adlecto ⟨magis⟩tro epistular⟨um⟩. Corp. XI 5697 curatori viarum et pontium Vmbriae adlecto (dato *in eadem formula* 5696) ab optimo imp. T. Aelio Antonino Aug. Pio. Cod. Theod. 12, 6, 12 (*a. 366*) largitionum et prosecutorum allectorumque (*nisi referendum est ad* allector) fraudibus. 11, 16, 15 (*a. 395*) legatis atque allectis.
de officiis militaribus: Svet. Aug. 49 *milites* in sui custodiam adlegit. Corp. XI 5215 adlecto ad munera praeff. legg. VII Clau(diae) et primae adiutricis. Inscr. Ephem. epigr. V 506 (centurioni) adlecto ex eq. R. a divo Pio in leg. II Aug. *saepius de equitibus singularibus*: Corp. VI 3234 eq. sing. . . . allect. ex ala I Illyricor. (3191. 9239[a]. 3249. 3308; *cf.* 3255 eq. sing. Aug. lectus ex exercitu Raetico ex ala Flavia). 3261 ⟨adl⟩ect. eq. sing. 30937 allec. ex provinci⟨a⟩. 31162 (*a. 219*) equites singulares . . . cives Batavi sive Thraces adlecti ex provincia Germania inferiori. *nota*: Corp. V 5036, 7 (*Tridenti*) adlecto annon(ae) leg. III Italic(ae) (*cf. Mommsen ad l. p. 531*). *de variis honoribus provincialibus*: Corp. V 3354 allecto IIIIIIvir. Aug. 4896 adlecto supra numer(um) sevirum Augustalium. *cf.* 4891. VIII 10501 ⟨alle⟩cto in numer. ⟨Lauren⟩tium ⟨L⟩avinatium. XII 370 ⟨adlecto in⟩ter sac⟨erdotales⟩. X 7518 adlecto in quinque decurias et inter sa⟨c⟩erdotales prov. Sard. *cf.* 7917. 7940. III 4814 adlect. sacerd⟨os⟩ et flamen ⟨. . .⟩. V 1978 allecto aer(ario). 2069 adl. aera. *cf.* 2070 *et Kubitschek, PW. I 371.* XIII 1688 allect(o) ar⟨kae⟩ Galliar(um). 1709 L. Tauricio . . . Veneto allecto ark(ae *sic Iucund.*, allectori *schedae interpol.*) Gall(iarum). Sidon. epist. 5, 7, 3 qui invident . . . mensuras allectis. *de collegiis privatis*: Corp. VI 10290 (*fasti coll. funeraticii*) M. Herennius Atimetus adl. 10234, 5 (*lex coll. Aesculapii*) ut ne plures adlegantur quam numerus s. s. et ut . . . liberi adlegantur (*et passim*). XIV 409, 7 grátis adléct(o) inter navicular(ios) maris Hadriatici. X 6638[c], 1, 9 (*album coll. Antiatis*) ⟨pro mag.⟩ ex d. d. allec. VI 33885 (*coll. eborariorum*), 5 si alius in hoc collegium adlectus esset. 7 adlecturi fuerint. 24. V 5738 allect. eidem coll(egio). XIV 2408, 2 commun(i) mimor(um) adlecto. 6 quem primum omnium adlect(i) patrem appellarunt. 8 adlecti scaenicorum. 11 sportulas dedit adlectis. VI 10118 (= Carm. epigr. 411) ⟨adl⟩ectus scaénáe, parasitus Apollinis idem. XIV 3683 mi⟨mo parasit⟩o Apollinis, adlecto *sc. scaenae.* VI 10126 Aelio Bulimioni diurno adlecto. *item de collegiis sacerdotum*: Liv. 10, 6, 6 placeretque augeri sacerdotum numerum, quattuor pontifices, quinque augures, de plebe omnes adlegerentur. 10, 6, 9 quia de plebe adlegebantur. Acta fratr. Arv. Corp. VI 2065 II l. 13 isdem cos. k. Febr. allectus Narcissus . . . loco Nymphi . . . ad fratres Arvales (*cf.* 2074 II l. 5. 32374 II l. 62). Corp. VI 1984 (*fasti sodal. Augustal. Claud.*), 2, 2 adlectus ad numerum ex s. c. (1, 2).

similis est usus apud christianos et historicos; hic illic neglecta praepositione valet i. q. eligere (Gloss. allectum: electum. allecti: electi). Tert. idol. 7 adleguntur in ordinem ecclesiasticum artifices idolorum. 12 eorum, quos deus adlegit (Lvcif. Athan. 1, 9 p. 80, 11; *cf.* de reg. apost. 2 *infra l. 43*). nat. 2, 13 aliquem summum dominatorem habentem allegendi potestatem et quasi Caesarem. scorp. 3 a se . . . absistere quos sibi adlegit. pudic. 12 qui iam ex nationibus allegi (a lege *cod.*) coeperunt. ieiun. 5 populus allegi deo coepit. adv. Marc. 1, 24 hominem . . . damnatum a creatore, . . . a deo optimo allectum. 2, 23 pro praesentibus meritis et reicere et adlegere. adlegitur Saul . . . reicitur Salomon. uxor. 1, 6 viduas Africanae Cereri adsistere . . . durissima . . . oblivione a matrimonio allectas. castit. 7 qui alleguntur in ordinem sacerdotalem. *ibid.* per quae presbyteri alleguntur (*ibid.* de laicis). monog. 4 septena ex binis allegi. *cf. etiam sub* allēgo *p. 1667, 18 sqq.* Iren. 3, 12, 1 allegere pro Iuda alterum. Lvcif. reg. apost. 2 p. 41, 12 quem sibi deus in prophetam atque regem allegerat (eleg- *corr. man. 1*). Novatian. trin. 8 (55) *deus* in amicitiae societatem Abraham adlegit (*cf.* gen. 12, 12). Hier. adv. Iov. 1, 34 p. 258[A] argutiores in clerum allegunt (elig- *varia lectio*). epist. 69, 2 in clerum adlegit . . . fideles. c. Lucif. 11 de Platonis sinu in episcopatum adleguntur (elig- *varia lectio*). Oros. hist. 3, 16, 11 ex multis . . . regibus . . . alios allegit, alios mutavit, alios perdidit. 6, 18, 20 cum contra pactum Pompeius fugitivos allegeret. 7, 42, 11 domesticum suum . . . generum allegit. Cypr. Gall. num. 20 adlecta deo Getsonum milia. 522 placitis ministrum adlegerat aris. 743 generata novo de germine pubes adlegitur. iud. 165 adlegitur qui sceptrum sumat Aotus. 498 adlectus (*subst.*) domini *iudex*. Hydat. chron. II praef. 7 inmerito adlectus ad episcopatus officium.

notabilia singula: *translate*: Sen. Ag. 813 bis seno meruit labore adlegi caelo . . . Alcides. *technice*: Char. gramm. I 190, 26 (*ex Romano*) cum πανδέκτης iure dicatur *adverbium*, cur non alligit (*sic*) consortium sui (*i. aliud adverbium*)? Corp. VI 10627 (= Carm. epigr. 109), 4 ⟨t⟩utela adlectus Ae⟨lium colui patrem⟩. *obiectum non est homo*: Hil. myst. p. 25, 1 illud duci futuro nomen adlegit (-cit *cod.*), quod erat aeterno duci . . . praeparatum.

2. παραναγιγνώσκω **adlego** Gloss. II 395, 42 *v.* adlectio *3.*

allēgo (adl-), -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* legare. *verbum plerumque technice usurpatum non adest apud dactylicos cultiores nisi* Stati *uno loco. in codd. passim confunditur cum* alligare allegere allicere; *cf.* Diff. ed. Beck p. 34, 60 alligare est rem rei coniungere, allegare causam iudicibus innotescere vel gestum monimentis publicis inserere.

I ***homines*** (*absolute* Cic. *p. 1667, 6,* Q. Cic. Liv. *p. 1667, 9 sq.*); *varie indicatur finis*: Gloss. allegans: deputans, eligens vel delegans. allegat: mittit. Plavt. Amph. 183 ne . . . aliquem hominum allegent, qui mihi advenienti os occillet probe. 674 alium ego isti rei allegabo (allig- *codd.*). Cas. 52 pater adlegavit vilicum, qui posceret . . . uxorem. 55 filius . . . armigerum adlegavit (-gat *A*) suom, qui sibi eam uxorem poscat (*cf.* arg. 2). 604 me adlegavit, qui istam arcesserem. Epid. 427 si allegavissem (allig- *codd.*) aliquem ad hoc negotium minus hominem [quam] doctum. Pers. 135 alium adlegavero, qui vendat. Poen. 773 eum adlegarunt (-averunt *P*), suom qui servom diceret. 1100 ut te allegemus, filias dicas tuas. 1162 Pseudolus tuos allegavit hunc, quasi a Macedonio milite esset. 1223 qui illum ad me hodie adlegavit, mulierem qui abduceret. Stich. 681 Stichus obsonatust, ceterum ego curam do: is adlegavit *sc. me* (cu-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rando id adlegavi *codd.*). Ter. Andr. 899 ut ne credas a me adlegatum (Gloss. subornatum, submissum; *non bene* Schol. in legationem introductum) hunc senem. Cic. Verr. 2, 139 necessarios istius ad eum adlegatos. 2, 149 petit a me Habonius et amicos adlegat. S. Rosc. 25 et ipse ad eos accedit et homines nobiles adlegat. Phil. 5, 14 quemadmodum ad hunc (*nequissimum iudicem*) reus adleget (*sc. quemquam*)? quo modo accedat? epist. 15, 10, 2 adlegarem ad te illos. ad Q. fr. 2, 3, 5 ad allegatos Cn. Lentulum Vatiam et C. Cornelium. Q. Cic. pet. 5 ad eos allegandum est persuadendumque iis. 29 ut cupidi tui sint elaborato adpetito adlegato. Liv. 36, 11, 1 cum patrem primo allegando, deinde coram ipse rogando fatigasset. Stat. Ach. 1, 899 Peleus te nato socerum et Thetis ... iungunt adlegantque suos utroque a sanguine divos. Qvint. decl. 377 p. 419, 23 rogare non possum ...? iterum adlegare amicos non possum? Ps. Qvint. decl. 11, 1 parvulos suos ostendit allegat. Tert. nat. 2, 13 causas allegandae (-endae *Goth.*) mortalitatis (*i. mortalium*) in caelum. apol. 11 causa allegandae (allig- A^2) humanitatis in divinitatem. adv. Valent. 29 *animas* in reges et in sacerdotes allegare (-gere *edd.*). resurr. 8 de qua (*i. carne*) cum anima deo allegatur (allig- *pars codd.*), ipsa (*caro*) est quae efficit ut anima allegari (allig- *codd.*, allegi *edd.*) possit. 22 nationum allegandarum (-end- *plurimi codd.*) ... a deo et congregandarum cum reliquiis Israelis. Arnob. nat. 5, 21 adlegatur deorum universus ordo: nullius auctoritas tanta est ut audiatur. 5, 35 allegati caelites nec auditi. Avson. 407 *fin.* Iulianum ... si quid de nobis percontandum arbitraris, allego. 435 Apollinem recreando adlegat Hectori. Symm. orat. 5, 2 adlegantur ad eum cum primis nobiles viri. Chiron 735 *equum* calidum ab itinere non adaquare nec cibaria (*i. ad c.*) adlegare (adlig- *cod.*). Oros. hist. 4, 5, 3 cum ... servos suos passim liberos facerent, conviviis allegarent (*i. admitterent*; allegerent *pars codd.*), coniugiis honestarent. Corp. V 2845, 2 (*5 nomina*) adlegatei | ⟨p⟩ontem faciendum d(e) d(ecurionum) s(ententia) locarunt eidemque probarunt. *c. obiecto eius ad quem mittitur* (*adfine exemplum iam* Livi *supra l. 11*): Plin. nat. 8, 3 *elephanti aegri* herbas supini in caelum iacientes, veluti tellure precibus (*abl. instr.*) allegata. *cf. etiam* Chiron *l. 27.*

II *res (plerumque dicendo) quasi homines qui supplicent vel probent aliquid; postea t. t. de profitendo aliquid apud iudices vel magistratus.* Dosith. gramm. VII 434, 13 allego *δικαιολογοῦμαι.* Gloss. II 15, 6 allegendum (*sic*) *δικαιολογητόν, ἀναδιδακτέον.* Diff. ed. Beck *v. p. 1666, 68.* Gloss. *ἐμφανίζω, ἱκεσίαν προσφέρω.* allegat: *παρατίθεται μάρτυρας, δεήσεις, προσκρίνει, προσαγγέλλει. διαβεβαιοῦται, διισχυρίζεται.* dicit. adstruit. insinuat. asserit. allegaverunt: retexerunt. allegare: verba imperatoris ad iudicem civitatis mittere. scriptis (scristi *cod.*) insinuare id est publice ante iudices insinuare et confirmare. *cf.* Isid. orig. 5, 23 testes quos sibi quisque ante iudicium placitis alligat, ne cui sit postea liberum aut dissimulare aut se subtrahere, unde et alligati appellantur. *adici potest* ad *aliquem, dat.*, apud, in senatu, sub principe (*p. 1668, 62*). Cic. epist. 15, 4, 16 philosophiam ad te allegem ..., haec ... tecum agit. Cluent. 39 indicio Avillii ..., in quo allegatum (alligatum *altera*, inter allegatos *altera codd. classis*) Oppianici nomen primum esse constabat. Qvint. inst. 3, 8, 46 cum Ciceroni dabimus consilium, ut Antonium roget ..., non cupiditatem lucis adlegabimus ..., sed ut se rei publicae servet hortabimur. 4, 1, 13 litigatoris persona tractanda varie est: nam tum dignitas eius adlegatur, tum commendatur infirmitas. 4, 1, 16 ut adlegemus pro honestis dignitatem illi (*iudici*) suam, pro humilibus iustitiam, pro infelicibus misericordiam, pro laesis severitatem. 7, 4, 21 intuebimur non rem tantum, sive adleganda sive comparanda erit, sed personam quoque. decl. 340 p. 345, 11 ego vobis allego etiam ipsum sacrum praetextarium. Ps. Qvint. decl. 1, 1 *caecus* si ... uti vellet ambitu ... calamitatis, poterat allegare vobis amissam cum oculis ... temeritatem. 2, 1 hoc primum ... publicis allegamus affectibus quod. 8, 1 affectibus vestris ... calamitatis allegare mensuram. 14, 9 paupertatem ... allega. Tac. hist. 4, 84 munera preces mandata regis sui Scydrothemidi adlegant. Plin. epist. 3, 4, 4 implorantes fidem meam, ... adlegantes patrocini foedus. 3, 15, 1 petis ..., adhibes preces, adlegas exemplum. 10, 58, 3 adlegabat ... pro restitutione et libellum a se Domitiano datum et epistulas eius ... et decretum Prusensium. paneg. 69 hoc senatui adlegandum putasti. 70 qui provinciam rexerit ..., decreta coloniarum, decreta civium adleget. Svet. Aug. 47 *urbes* merita erga p. R. adlegantes Latinitate vel civitate donavit. Vlp. dig. 3, 1, 1, 6 his ... personis ... pro se praetor permittit allegare, pro aliis prohibet. Marcell. dig. 5, 1, 75 si per dolum sciens falso aliquid allegavit. Vlp. dig. 4, 4, 18, 1 (*locus corruptus*). 48, 19, 6 quicquam tale allegantes. *ibid.* quid sit quod allegare (*syn.* referat et dicere) principi veli⟨n⟩t. *ibid.* non debuisse audiri ... quidquid allegent. Pavl. frg. Vatic. 245 qui conplura allegant, quae singula non sint firma. Marcian. dig. 48, 16, 1, 15 allegando accusationes. Vlp. dig. 27, 9, 5, 13 aere alieno allegato (14). Papin. dig. 3, 5, 30, 2 causas absentiae eius allegans iudici (*sic passim* causam *apud* Ictos *et alibi*). Vlp. dig. 22, 1, 21 vel exceptio aliqua allegetur? Imp. Avr. Vlp. dig. 2, 12, 2 excusationes allegentur (*hoc saepius apud* Ictos; *cum dat.* iudicibus Papin. dig. 48, 1, 13, 1). Pavl. sent. 1, 12, 3 qui falsum nesciens allegavit, falsi poena non tenetur. Vlp. dig. 19, 2, 15, 3 incendium fundi. Scaev. dig. 27, 1, 37, 1 quod se pro iure trium liberorum, quod allegabat, excusatum crederet. 4, 4, 25, 1 generale mandatum. Gaivs dig. 3, 3, 9 valetudinem aut ... necessariam peregrinationem. Vlp. dig. 5, 1, 5 ut in ius vocati veniant privilegia sua allegaturi. Papin. dig. 48, 5, 39, 7 si error allegetur. Gaivs dig. 50, 17, 42 iustam ignorantiam. Vlp. dig. 40, 5, 24, 17 meritis ... allegatis. frg. Vatic. 128 tria onera. Apvl. apol. 7 sive in auditorio dissertet, sive in templo preces allegat. *cf.* 54 preces ... deis. Socr. 5, 130 cui ... preces. Paneg. 11, 18 Ivl. Vict. rhet. 3, 8 p. 381, 36. Optat. 3, 3 p. 78, 21 preces ... apud ... iudices. Zeno 1, 4, 7 per te allegatae ... acceptantur preces. 1, 15, 2 allegare preces surdis. Vvlg. sap. 18, 21 *v. l.* Avg. civ. 8, 19 preces hominum diis bonis per daemones allegari. in Iob 1, 9 p. 530, 24 ut per eum alleget preces suas. civ. 8, 18 petita. Apvl. apol. 70 causas consilii sui plene allegavit. flor. 16 p. 61 causam ... cur. Tert. nat. 2, 12 nihil allego de statu antiquitatis. castit. 4 cum veniam facit, hominis prudentis consilium allegat *quasi causam.* monog. 17 habebunt plane Christo quod allegent speciosum privilegium. adv. Marc. 3, 24 allegas regnum nec regiam monstras. anim. 5. Lampr. Alex. 49, 2 pontificatus ... codicillares fecit, ita ut in senatu allegarentur. Ivl. Vict. rhet. 3, 8 p. 381, 8 *Orestes αἴτιον* id est causam propter quam fecit allegat. Aqvila rhet. 9 p. 25 plerumque convertimus orationem in reum ..., cum illa tamen quibus adversarium alloquimur iudici allegentur (allig- *codd.*). Don. Ter. Ad. 4, 5, 32 affectu maiore non amorem allegavit ..., sed consuetudinem. Optat 7, 1 p. 162, 23 haec. Symm. epist. 3, 69, 1 pro honoribus eius quae causa poscit allego. 4, 33, 1 allegata ... stili admonitione. 4, 34, 3 allegasti sacramento enorme iudicium. 4, 34, 4 quod tu iuratus allegas. 4, 61, 2 allegatas ... senatoris angustias. rel. 33, 2 allegata ... praeceptione divina (44, 1). 19, 3 procuratio legebatur praetoris iudicio allegata (*et saepius apud* Symm.). Amm. 18, 2, 16 scriptis Constanti ... allegatis. Ps. Ascon. Verr. 2, 1 p. 165 ubi allegatis omnibus argumentis orator dixerit 'dixi'. Ambr. hex. 4, 7, 29 de arborum ... internis idem allegant. epist. 37, 13. Noe 5, 11 fatale decretum. Heges. 3, 18, 1 haec (4, 4, 3). Vvlg. sap. 18, 21 per incensum deprecationem allegans (*θυμιάματος ἐξιλασμὸν κομίσας*). Rvfin. Adamant. 2, 13 vera sunt quae allegat Adamantius. hist. 2, 5, 4. Avg. in hept. 1, 72 p. 38, 19 cum orando allegassent desideria sua (epist. 88, 10 desiderium nostrum per has litteras et per fratres quos misimus allegamus). in Iob 1, 27 p. 564, 27 allegavit merita operum suorum. de op. mon. 19, 22 corporis infirmitatem vel veram allegare vel falsam praetendere. epist. 96, 3 id quod primo impetratum est noluit allegare. 133, 3 *epistulas* illi tradere et allegare, si opus est. 243, 7 quid dicit aut quid allegat? 251 ea quae apud competentes iudices egisti fidenter allegare. serm. 164, 12 allegata sunt ista (*cf. infra l. 78 sqq.*), gestis inserta, probata sunt. Possid. vita Aug. 8 allegans imbecillitatem corporis sui aetatisque gravitatem. Mar. Merc. Nest. adv. Pel. 2, 8 solvit omnia quaecumque adversum nos diabolus allegabat (2, 12 diaboli ... allegationes). Mart. Cap. 6, 576 cum ... Iuppiter ... procum adfatu⟨m⟩ conubialiter allegaret. Cod. Theod. 6, 2, 21 ut ... omnis ... annotatio specialis super immunitate ... allegata quoque et ab amplissimo ... suscepta ordine denuo ... retractetur. Leo M. epist. 88, 3 quae *scripta* nostri quoque apud Constantinopolim cum mea epistola allegarunt. Canon. Migne 56, 797^A^ oportet ... allegare apud plurimos episcopos. Conc. Sard. Migne 56, 842^C^ pro quibus occurrentes et allegantes. Mar. Victor aleth. 3, 145 spargat ⟨ut⟩ invidiam stellis et crimina sacro adleget caelo. Sidon. epist. 3, 7, 3 cum credita diffidenter allegant. 4, 24, 5 necessitates. 9, 3, 7 ista. Pavl. Petr. Mart. 4, 46 egestas adlegans querulam ... causam. 4, 299 difficilem allegans duro sub principe causam. 4, 273 mater ... allegans tremulas ... voces. 5, 825 adlegans ... Martino interprete cladem. 6, 10 clamantia corda allegant proprias sine voce et murmure causas. Alc. Avit. epist. 36 p. 66, 8 gratiarum ... actionem verbo potius referendam portitoris auribus allegavi (allig- *Sirmondi ed.*). 44 p. 73, 20 hom. 18 p. 126, 16. Ennod. epist. 1, 26, 4 quae susceperam alleganda testatus sum. 2, 11, 2 alleganda ... praedixisse. 2, 13, 4 per allegantis peritiam mutatur natura causarum. opusc. 2, 12 p. 291, 10. 2, 13 queri decuit quos aetas iussit allegare. 2, 19 p. 293, 17 praeceptionibus regiis allegatis. 3, 55 si illi allegandi copia concedatur. epist. 3, 33, 1 apud magnitudinem vestram ... alleganda (*et saepius apud* Ennod.). Cassiod. var. 5, 4, 4 sapienter alleganda tractavit. 6, 8, 2 iudicium, ubi non allegabantur a partibus dicta prudentium. 8, 12, 3 utilitates publicas. 9, 25, 2. 10, 20, 2. 10, 23, 4. Acta synh. Rom. 6 p. 427, 1 allegandi (allig- *A*) ... occasio. p. 431, 9 Vita Fulgent. 11. 41 eloquenter allegandum sensibus. *de referendo in acta*: Avg. epist. 51, 2 p. 146, 1 proconsularia gesta ..., quibus id non semel allegastis. 139, 2 etiam gestis iubete allegari (allig- *sex codd.*) epistolas meas. c. Parm. 1, 12, 19 sicut iudicum gesta testantur, quibus hi quod impetraverunt allegaverunt. de gest. Pelag. 25, 50 tantae eius laudes in epistolis episcoporum, quas pro se commemorandas vel etiam legendas atque allegandas putavit. Cod. Theod. 8, 12, 3 donationum instrumenta apud acta allegare. 8, 12, 8 iam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

allegatas apud curatores donationes et gesta confecta valere necesse est. COD. Iust. 8, 53, 31, 1 donationes, quas gestis non est necessarium adlegari (-lig- *pars codd.*). LEX Burg. Rom. 1, 1 donationem … gestis *allegatam.* *accusativi vices gerit praep.* **de**: LEO M. epist. 83, 2 de qua re plenius … apud pietatem vestram poterunt allegare quos misi. COD. Iust. 8, 2, 1 hereditatem … petiturus iudicibus … de fide intentionis adlega. *seq. etiam enuntiatum*: (*acc. c.*) *inf.*: SVET. Aug. 5 cum C. Laetorius … in deprecanda graviore adulterii poena praeter aetatem atque natales hoc quoque patribus conscriptis allegaret, esse ⟨se⟩ possessorem. AFRIC. dig. 47, 2, 62, 5 iustissime … procuratorem allegare non fuisse se id damnum passurum, si …. PAPIN. dig. 22, 1, 6, 1 quod ea patrem praestitisse dotis usuras allegasset. 22, 3, 26. VLP. dig. 4, 4, 7, 2 allegans minorem esse *sc.* se. 27, 9, 5, 14. 40, 2, 16, 1 hoc ipsum allegans legem datam. frg. Vat. 239 cum allegasset se unum oculum amisisse. IMP. ANTON. Paul. dig. 27, 9, 13 PAVL. dig. 46, 1, 71. IMP. PIVS et VER. Scaev. dig. 22, 3, 29 epistula⟨e⟩, quae uxoribus missae allegarentur. TERT. nat. 2, 3 ut deos *esse* elementa contendat, cum ex his etiam alios deos natos alleget. uxor. 2, 2 allegans, dominum minus gratum habere. 2, 3 matrimonium rite contractum allegabimus. resurr. 40 exteriorem … hominem corrumpi. FORTVN. rhet. 1, 16 p. 94 memoria[m] sibi adlegaverit excidisse. IVST. 16, 1, 10 SYMM. epist. 2, 20. HEGES. 1, 29, 8 addidisse allegatur. MART. CAP. 5, 454 SIDON. epist. 4, 17, 1 ENNOD. epist. 2, 1, 7. 2, 12, 1 CASSIOD. var. 2, 24, 2. 3, 46, 2. 4, 12, 2 allegans ditatam *esse.* 4, 35, 2 supplicatione porrecta suggeritis et … agere … allegantes. 4, 40, 2 CONC. Rom. a. 501 p. 429, 12 EVGIPP. Sever. 12, 6. CYPR. GALL. gen. 1320 adlegant nescire dolos. VITA Fulgent. 31. *interrogatio*: IMP. PIVS et VER. Papin. dig. 50, 8, 13 usuras … praestare debere, nisi si quid adlegare possit, qua ex causa tardius intulisset. MARCELL. dig. 5, 2, 3 in officiosum testamentum dicere hoc est allegare, quare exheredari vel praeteriri non debuerit. TERT. nat. 2, 3 allegans quid non appareat, ostendit quid quaesisse debuerat. ALC. AVIT. epist. 94 p. 101, 34 ipsum … allegare, quid cuperem. *cum* quod: TERT. idol. 9 non allego quod idola honoret. SYMM. rel. 16, 2 cum allegaverint petitores, quod se … impulerit. HEGES. 1, 45, 1 allegando quod misereri deceret. *cf.* PS. QVINT. decl. 2, 1 *p. 1667, 63.* PACIAN. epist. 3, 3 ne haec quidem allego (collego *codd.*), quod libellum scripsit. AMBR. Tob. 56 allegatis quia pauper est factus. *seq. oratio directa*: SCHOL. Cic. Bob. Mil. p. 289, 21 ⟨ne⟩ posset adversariis esse alia responsio ut allegarent: 'etsi … cavisset'. ENNOD. opusc. 2, 12 allegando 'testis … convenerunt'. *nota*: VLP. dig. 40, 12, 27, 1 si ex servitute in ingenuitatem se allegat *i. se ingenuum profitetur.*

i. q. tribuere, destinare: SEN. benef. 5, 25, 4 dis quoque … Homericus ille sacerdos adlegat officia et aras religiose cultas. CYPR. GALL. Ios. 439 sedemque adlega petenti. *de testamento vel donatione*: CONC. Paris. a. 614, 8 p. 187, 19 quaecumque pro sarcetecta ecclesiis fuerint adlegata *i. legata donata.*

syn.: *ad II*: adhibere. referre. dicere. commemorare. contendere. ostendere. *et cf.* GLOSS. *p. 1666, 72.* V.

allēgoria, -ae *f.*, ἀλληγορία. GLOSS. figurata dictio, figuralis dictio, similitudo vel alien⟨il⟩oquium *cf. p. 1670, 7*; aliud pro alio significans, id est similitudo; aliud ex alio significantia; investigandae cogitationis (-es *cod.*) vis (vix *codd.*) gemina [a]ut aliud sit in scientia; in allegoria, in spiritalia. *forma graeca acc.* allegorian *legitur* QVINT. inst. *infra l. 70 et* TERT. anim. 35 p. 360. GRAMM. suppl. p. 173, 30 illa nomina graeca, quae sunt fortia vel principalia, corripiuntur in paenultima ut allegoria, ironia, historia. *graeca scriptura apud* CIC. orat. 94 iam cum fluxerunt continuae plures tralationes, alia plane fit oratio; itaque genus hoc Graeci appellant ἀλληγορίαν: nomine recte, genere melius ille, qui ista omnia tralationes vocat. Att. 2, 20, 3 si erunt mihi plura ad te scribenda, ἀλληγορίαις obscurabo. QVINT. inst. 8, 6, 44 ἀλληγορία, quam inversionem interpretantur, ⟨a⟩ut aliud verbis, aliud sensu ostendit, aut etiam interim contrarium. prius fit genus plerumque continuatis translationibus (*sequuntur exempla*). 9, 1, 5. 9, 2, 46 ἀλληγορίαν facit continua μεταφορά. DON. Ter. Hec. 66 Phorm. 330. Eun. 426 est τρόπος ἀλληγορία. Ad. 958.

apud grammaticos et rhetores: QVINT. inst. 5, 11, 21 παροιμίας genus … quod est velut fabella brevior et per allegorian accipitur. 6, 3, 69. 8, 6, 14 *translationis* usus … continuus in allegorias (-am *codd. dett.*) et aenigmata exit. 8, 6, 47 habet usum talis allegoriae frequenter oratio, sed raro totius, plerumque apertis permixta est. 48. 8, 6, 49 trium permixta est gratia, similitudinis, allegoriae, translationis. 8, 6, 51 allegoria parvis quoque ingeniis et cotidiano sermoni frequentissime servit. 8, 6, 52 allegoria, quae est obscurior, aenigma dicitur. 8, 6, 57 usus est allegoriae, ut tristia dicamus mitioribus (melioribus *codd.*) verbis. 8, 6, 58 σαρκασμόν, ἀστεϊσμόν, ἀντίφρασιν, παροιμίαν … non species allegoriae sed ipsa tropos dicunt. 9, 2, 92 totum allegoriae simile est, aliud dicere, aliud intellegi velle. TERT. scorp. 11 p. 170, 25 aliud in vocibus erit, aliud in sensibus, ut allegoriae, ut parabolae. SACERD. gramm. VI 461, 7. CHAR. gramm. I 276, 4 allegoria est oratio aliud dicens, aliud significans per obscuram similitudinem aut contrario (DIOM. gramm. I 461, 31 DON. gramm. IV 401, 26 POMP. gramm. V 310, 23 MAR. VICTORIN. in Gal. 4, 24). DIOM. gramm. I 457, 2 tropi sunt metaphora … hyperbole, allegoria (DON. gramm. IV 399, 16 PORPH. Hor. epist. 1, 18, 85). SERV. gramm. IV 448, 8. SACERD. gramm. VI 462, 20 aenigma vel griphus … est allegoria difficilis. DIOM. gramm. I 463, 2 astismos … species allegoriae cum urbanitate multiplex. AVG. *cf. infra l. 27.* ISID. orig. 1, 37, 22 allegoria est alieniloquium; aliud enim sonat, aliud intellegitur … huius tropi plures sunt species, ex quibus eminent septem: ironia, antiphrasis, aenigma, charientismos, paroemia, sarcasmos, astysmos. 1, 36, 26 inter allegoriam … et aenigma hoc interest, quod allegoriae est vis gemina et sub res alias aliud figuraliter indicat, aenigma vero sensus tantum obscurus est et per quasdam imagines adumbratus.

apud christianos de interpretatione scripturarum: TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 225 rerum … argumenta per allegorias et figuras vel aenigmatum nebulas obumbrata. resurr. 20 voces … nudae et simplices et ab omni allegoriae nubilo purae. 28 quaedam ita pronuntiata, ut allegoriae quidem nubilo careant. 30. ITALA Gal. 4, 24 (cod. r[3]) quae sunt in allegoria (ἀλληγορούμενα. AVG. civ. 15, 2. ITALA [cod. d] quae sunt significantia. [Hil. in psalm. 118 aleph 5] quae sunt allegorumena. [cod. g] VVLG. quae sunt per allegoriam dicta. *cf.* TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 284 quae sunt allegorica, id est aliud portendentia …. manifestavit … in filio Abrahae … allegoriae … sacramentum. AMBR. Abr. 1, 4, 28. AMBROSIAST. in Gal. 4, 24 in typum Christi natus est Isaac; ideo haec per allegoriam asserit dicta, ut aliud ex alio significent personae Ismael et Isaac. HIER. in Gal. 4, 24 p. 471 AVG. trin. 15, 9, 15 THEOD. MOPS. in Gal. 4, 24). PORPH. Hor. carm. 1, 5, 5 per allegoriam haec dicuntur (1, 14; 1. 20. 1, 18, 12. 1, 25, 17 *passim.* SCHOL. Iuv. 13, 124 FILASTR. 29, 8 SERV. ecl. praef. 1, 28 PS. ORIGEN. tract. 17 p. 180, 11; *passim apud scholiastas et scriptores christianos*). carm. 1, 14, 3 manifesta allegoria (sat. 1, 3, 36 HIER. in psalm. 106). 2, 5, 7 iucunde perseverat in allegoria (epist. 2, 2, 202). 3, 15, 6 decens allegoria. sat. 1, 1, 56 per allegoriam ⟨e⟩l⟨e⟩g⟨a⟩ntissime hoc dictum est. epist. 1, 15, 13 suavis allegoria. ARNOB. nat. 4, 33 allegorias res illas et naturalis scientiae mentimini esse doctrinas. 5, 34. 36 nisi forte dicetis non toto in historiae corpore allegorias has esse, ceterum partes alias esse communiter scriptas, alias vero dupliciter et ambifaria obtentione velatas. 5, 38 esse quod concretum quasi parte ex historia sit parte ex allegoria non videtur. 42. 44. GAVDENT. serm. 8 p. 891[A] sed his … moraliter expositis, iam venio ad promissas allegorias ipsius euangelicae lectionis … ut intellectum spiritualem … requiramus in verbis. FAVSTIN. trin. 1, 12 habeant locum suum parabolae et allegoriae et aenigmata; hoc tamen loco apertissime et plene dictum est. TYCON. 6 p. 67, 30 spiritus sine mysteriis vel allegoria (allig- *cod. Rem. s. IX*) aliud sonare, aliud intellegi voluit. SERV. ecl. 1, 1 allegoria est honestissima. 1, 5 melius est, ut simpliciter intellegamus, male … quidam allegoriam volunt (2, 73). 3, 20 refutandae … sunt allegoriae in bucolico carmine. 3, 71. 93. georg. 3, 291 per periphrasin et allegoriam poeticam. AMBR. Noe 15, 52 simplex intellectus … allegoria. 15, 53 hoc secundum scriptum seriemque verborum. ceterum si allegoriam quaeras …. 15, 54 scripti evidens explanatio; allegoria autem expositam … declarat superbiam. Abr. 1, 4, 28 allegoria est, cum aliud geritur et aliud figuratur. epist. 33, 2. HIER. in Is. 8 praef. sextus et septimus superiores libri allegoriam quinti voluminis continent, quod olim historica explanatione dictavi. in Is. 18, 2 p. 199 ubicumque *Eusebium* historia defecerit, transit ad allegoriam. in Ezech. 29, 8 p. 349 allegoriae nubilum (in Am. 6, 2 p. 312 tract. p. 408, 1 epist. 74, 6. 84, 2). hom. Orig. in Ezech. 7 p. 946 secundum communem sensum … secundum allegoriam. in Dan. 9, 24 p. 691 quia non habebat locum allegoria, in qua est libera disputatio, historiae veritate conclusus … annotavit. 10, 4 p. 697 allegoriae legibus (in Ion. 1, 3 p. 396 in Nah. 3, 8 p. 573). in Am. 4, 4 p. 270 debemus … scripturam sanctam primum secundum litteram intellegere … secundo iuxta allegoriam, id est intellegentiam spiritualem, tertio secundum futurorum beatitudinem. 6, 7 p. 317 tenues historiae lineas duximus, nunc allegoriae imprimamus manum. in Nah. 1, 15 p. 549 inter historiam et allegoriam orationis … cursum flectere (EVCHER. instr. 1 p. 119, 14). in Hab. 3, 14 p. 658 quod si quis dixerit: ecce in historiae expositione dum nescis, allegoriae clausus es retibus et tropologiam historiae miscuisti. audiat non semper metaphoram historiae allegoriam consonare, quia frequenter historia ipsa metaphorice texitur. in Mal. praef. p. 942. 1, 10 p. 952 regula scripturarum est: ubi manifestissima prophetia de futuris texitur, per incerta allegoriae non extenuare, quae scripta sunt. hom. Orig. in Luc. 16 p. 295 ad allegorias et novas intellegentias confugere. adv. Rufin. 1, 28 non verum, sed allegoriae nubilo figuratum. 1, 29 allegoriae umbris (epist. 98, 10). tract. in Marc. p. 344, 14 iste semper allegorias sequitur, vim scripturae sanctae facit. epist. 54, 4 veritatem historiae allegoriae depravans mendacio. 54, 5 loquentem non secundum allegoriam, sed vere. tract. in Is. p. 106, 2 iuxta Origenis allegoriam. AVG. civ. 15, 7 in allegoria prophetica res est (gen. ad litt. p. 25, 5). 20, 26 per allegorias et aenigmata. gen. ad litt. p. 235, 14 illud … diligentius considerandum est, ne cogat in allegoriam. gen. ad litt. imperf. p. 461, 11 quattuor modi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... traduntur legis exponendae, quorum vocabula enuntiari graece possunt, latine autem definiri et explicari. secundum historiam ... allegoriam ... analogiam ... aetiologiam .... allegoria, cum figurate dicta intelleguntur (util. cred. 3, 5). in psalm. 34. serm. 2, 5 in allegoria et similitudine dicta. 103, 13 ergo venti animae in allegoria non absurde accipiuntur. videte autem ne putetis, nominata allegoria, pantomimi aliquid me dixisse.... locum suum habent verba ... in ecclesia et locum suum in scaena .... allegoria dicitur, cum aliquid aliud videtur sonare in verbis et aliud in intellectu significare .... videtis quid faciat civitas, ubi abundant spectacula; in agro securius loquerer; quid sit enim allegoria, non ibi forte didicissent homines, nisi in scripturis dei. ergo quod dicimus allegoriam figuram esse, sacramentum figuratum allegoria est. c. epist. fund. 23 p. 220, 1 catech. rud. 9, 13 de serm. dom. 2, 15, 52 PS. ORIGEN. tract. 10 p. 105, 14 allegoriae integumentis obvoluta ... aenigmatum nubilo obscurata (16 p. 169, 6). MART. CAP. 5, 512. PS. RVFIN. in psalm. 8, 4. praef. in proph. p. 962^A Origenes ... allegoriarum magis lepida, quam historicarum explanationum solida et tenenda componit. in Os. 1, 10 p. 971^B. IVNIL. 1, 5 quae est proverbialis species? quaedam figurata locutio aliud sonans, aliud sentiens.... quare in hac tantum licitum nobis est non textum scripturae ipsius considerare, sed sensum, cum in ceteris tribus *modis interpretationis* ita allegoriam mystice admittamus, ut narrationis fidem praesentare necesse sit? quia si voluerimus praeter proverbialem speciem ubique allegoriam sic recipere, ut narrationis veritas infirmetur, locum damus inimicis prout voluerint divinos libros interpretari; *sequitur longior expositio de allegoria.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 255 frigidae allegoriae. GREG. M. epist. 5, 53^a p. 355, 2 ut non solum verba historiae per allegoriarum sensus excuterem, sed allegoriarum sensus protinus in exercitium moralitatis inclinarem. p. 356, 5 quaedam historica expositione transcurrimus et per allegoriam quaedam typica investigatione perscrutamur, quaedam per sola allegoricae moralitatis instrumenta discutimus. p. 357, 6 ISID. orig. 6, 1, 11. alleg. praef. 1 nomina ... quae sub allegoria imaginarie obteguntur. nat. 7, 5 secundum naturalem differentiam ... iuxta allegoriam.

allēgoricus, -a, -um, ἀλληγορικός. GLOSS. allegoricum altum verbum legis inquisitum. TERT. nat. 2, 12 p. 118 eleganter quidam sibi videntur physiologice per allegoricam ⟨argu⟩mentationem de Saturno interpretari tempus esse. adv. Iud. 9 p. 724 agnosce et spolia figurata, cuius et arma allegorica didicisti. resurr. 19 nacti ... quidam ... eloquii prophetici formam, allegorici et figurati plerumque non tamen semper, resurrectionem quoque mortuorum manifeste annuntiatam in imaginariam significationem distorquent, asseverantes ipsam etiam mortem spiritaliter intellegendam. 20. 27 defensio. 29 scripturae. adv. Val. 1 p. 382 allegorica dispositio ... patrocinio coactae figurae sacrilegium obscurat. adv. Marc. 3, 14 p. 141 si bellator non est machaeram intentans allegoricam, licuit et Christo ... ense sermonis praecingi figurato. 3, 24 p. 156 quomodo allegorica interpretatio in Christum ... spiritaliter competat. pudic. 8 p. 235 meminimus ... histriones, cum allegoricos gestus adcommodant canticis, alia longe a praesenti et fabula et scaena et persona et tamen congruentissime exprimentes. ARNOB. nat. 5, 32 allegoricis sensibus et subditivis intelleguntur omnia illa secretis. 5, 33 genere (5, 38). 5, 35 fabulas ... multifidas atque allegorici tegminis superiectione velatas. ... obtentionibus allegoricis .... quid allegoricis obscuritatibus oneratis id quod simpliciter scriptum est et communem ad intellegentiam publicatum? 5, 37 legem allegoricam video tenebrosis ambiguitatibus explicatam. 5, 41 allegoricae caecitatis obumbratio. 5, 42 historias ambagibus esse allegoricis scriptas. 5, 44. HIL. psalm. instr. 5 sunt ... universa allegoricis et typicis contexta virtutibus. in psalm. 51, 13 secundum propheticam et allegoricam intellegentiam. 67, 1 dictorum. HIER. in Is. 22, 12 p. 223 allegorici interpretes (in Ier. 25, 26 p. 1020). in Ier. 27, 3 p. 1031 allegoricus semper interpres et historiae fugiens veritatem (28, 12 p. 1039 *i. Origenes*). hom. Orig. in Ezech. 6 p. 941 expositio. in Zach. lib. 1 praef. tota *librorum* ἐξήγησις allegorica fuit et historiae vix pauca tetigerunt. RVFIN. hist. 2, 17, 10. 11 allegoricae ac figuralis intellegentiae normam. 2, 17, 20 opinionibus. AVG. civ. 15, 27 nec illis esse consentiendum, qui solam historiam recipiunt sine allegorica significatione, nec illis, qui solas figuras defendunt repudiata historica veritate. 17, 3 allegorica praefiguratione ... omnia significationibus allegoricis involuta. 17, 20 haec voluptas allegoricis tegminibus involuta est. gen. ad litt. 1, 1 p. 4, 4 significationem (quaest. hept. 1, 76 epist. 55, 21). 9, 14 p. 284, 25 rerum gestarum non allegoricam, sed propriam significationem. in psalm. 134, 34 nihil allegoricum, nihil figuratum commemoro: propriam, expressam, simplicem, manifestam audite prophetiam. c. Faust. 15, 6 p. 427, 12 ambagibus. 22, 95 rerum gestarum allegoricas narrationes si nolunt ... quod proprie sonant, significare contendunt. retract. 2, 24, 1 de genesi ad litteram, id est non secundum allegoricas significationes, sed secundum rerum gestarum proprietatem. serm. 4, 22, 23 figurata et allegorica lectio vel locutio. serm. ed. Mai 136, 3 secundum ... mysticam allegoricam rationem in se typum domini praefigurat Ioseph. CASSIAN. conl. 8, 3, 4. 5 ad utramque perceptionem, id est tam historicam quam allegoricam. 17, 16, 3 veritatem ... extenuare allegoricis interpretationibus. VINCENT. LER. 10, 15 sermone. EVCHER. form. praef. p. 3, 10. PS. RVFIN. in Am. 6, 13 allegoricis ... verbis. PS. ORIGEN. tract. 7 p. 80, 22 allegorici (-ae *codd.*) aenigmatis typica mysteria inter ipsas figurarum umbras latitabant. SIDON. epist. 7, 6, 4 dum in hac allegorica versamur Aegypto. 9, 2, 2 Hieronymus interpres, dialecticus Augustinus, allegoricus Origenes. PS. BOETH. fid. cath. 86 aut historialis modus ... aut allegoricus. ISID. praef. test. 34 est ... *psalterium* allegoricis ac typicis sacramentis signatus. in gen. praef. 3 in exod. praef. 1.

adv. **allēgoricē.** *passim legitur apud scholiastas, ex. gr.* PORPH. Hor. sat. 2, 3, 284. 2, 5, 56 epist. 10, 10 SERV. ecl. 2, 6 georg. 2, 541. *saepius legitur forma graeca* ἀλληγορικῶς *vel* allegoricos, *quae praevalet ap.* PORPH. Hor. *cf.* carm. 1, 13, 18. 1, 14, 14. 2, 1, 6. 2, 5, 1 epist. 1, 7, 73 SERV. ecl. praef. p. 3, 7 ecl. 1, 29. 3, 74. 111. 8, 12. 9, 23 georg. 1, 36 COMMENT. Lucan. 8, 332 SCHOL. Pers. 1, 24. TERT. adv. Marc. 3, 5 p. 127 duo argumenta filiorum Abrahae allegorice cucurrisse. resurr. 31 si populus allegorice mussitaret. ARNOB. nat. 5, 36 pars ... allegorice scripta, indubitabili altera sermone rectoque. HIL. in psalm. 146, 13. PS. SEN. epist. Paul. 13 allegorice et aenigmatice multa a te ... opera concluduntur. HIER. tract. in psalm. 148 p. 311, 14 secundum historiam loqueris, non dicis allegorice. in Abd. praef. p. 359 in Hab. 3, 14 p. 663 epist. 51, 5. 140, 13 AVG. civ. 17, 3. gen. ad litt. 4, 28 non iam proprie, sed quasi figurate atque allegorice (conf. 13, 24, 37). serm. 32, 6 quaest. hept. 3, 24 PS. RVFIN. in psalm. 10 *tit.* PS. ORIGEN. tract. 16 p. 171, 22. SALV. gub. 4, 20 quid ego tam minute et quasi allegorice de hoc loquor, cum facinoribus apertissimis ... furta ... comprobentur? MAX. TAVR. serm. app. 31 p. 915^A GREG. M. epist. 9, 13.

allēgorista, -ae *m.*, ἀλληγοριστής. THEOD. MOPS. in Gal. 4, 29 optimos allegoristas volebam interrogare.

allēgorizo, -āvi, -ātum, -āre *cf.* ἀλληγορέω, ἀλληγοριστής. *v. Funck, Archiv 3 (1886) p. 404. 435.* TERT. resurr. 27 habemus vestimentorum mentionem ad spem carnis allegorizare (-isare *cod. A*). 30 imaginem resurrectionis in *statum Iudaeorum* allegorizari (-isari *cod. A*). adv. Marc. 4, 17 p. 201 quae Christus in homines allegorizavit. IREN. 3, 12, 11 si quis ... ea quae ab apostolis de deo dicta sunt allegorizanda existimat. 5, 35, 1. 2 nihil allegorizari potest, sed omnia firma et vera et substantiam habentia. HIER. hom. Orig. in Ier. 1 p. 748 allegorizet regna et gentes per varia delicta. 2 p. 760 non solum maiores regiones allegorizabit (*syn. ibid.* figurabit). 3 p. 779 frequenter allegorizantes Babylonem diximus negotia esse terrena. hom. Orig. in Ezech. 6 p. 941 noli allegorizare, noli per figuram exponere. c. Ioh. 7 quod sic paradisum allegorizet, ut historiae auferat veritatem. AVG. divers. quaest. 65 neque cum res factae allegorizantur, gestae res fidem amittunt.

? **allegorumentum** *cf. infra l. 53.*

allēgorūmenus, -a, um, ἀλληγορούμενος. HIL. in psalm. 62, 8 quia litterae ac legis allegorumena (alligorumena *codd. VR*, allegoricorum *quidam codd.*) praescriptione cessante deus vivae intellegentisque hostiae sit laudibus honorandus. 118 phe 3 sub velamine opinionis alterius praedicata sunt secundum apostolum allegorumena (alligorumina *cod. V*, allygorumina *cod. R*). 134, 1 quae in *lege* gesta fuerunt, allegorumena (allegorum̃ta *cod. P*, allgorim̃ta *cod. T*) sunt. 134, 18 cum lex spiritalis est, cum gesta eius allegorumena sunt. *Plenkers.*

Alleicea *nom. mul. barb., cf.* Alicia. CORP. II 5241 (*in Lusitan.*) Cadio Cariano ... Alleicea Avita mater. *Otto.*

Allēius *v.* Allius *p. 1689, 46.* **Allel** *v.* Illel.

Allelius, -a *nom. gent., cf. c.* Allius? CORP. XI 1147, 5, 1 (*Veleiae, imp. Traiano*) in Veleiate pag(o) Dianio adf(inibus) ... Allelis fratrib(us). *adi.* **Alleliānus.** CORP. XIV 1147, 1, 23 fundum Messianum Allelianum ... qui est in Veleiate pago Domitio. *Otto.*

allelūia, הַלְלוּיָה, ἀλληλούια, *n. indecl., sed* CASSIAN. inst. 2, 5, 5. 2, 11, 3 *meliores codd. gen. fem.* alleluiae *tradunt. cf.* CONC. Turon. a. 567 p. 127, 12. 13 cum allelugis. -e- *longam facit* PAVL. NOL. epist. 32, 5 p. 280, 19, *brevem exhibent* PRVD. cath. 4, 72 SIDON. epist. 2, 10, 4 v. 26. GLOSS. laudate dominum sive pater, filius, spiritus sanctus. TERT. orat. 27 diligentiores in orando subiungere in orationibus 'alleluia' solent. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 2, 9 'alleluia' et 'amen' ... in omni lingua incommutabiliter dicuntur (HIER. epist. 20, 4. 26, 1 AVG. doctr. christ. 2, 11, 16 ISID. orig. 6, 19, 20. 21). AMBR. in psalm. 118 praef. 3 titulus autem psalmi 'alleluia' est, hoc est laus dei. VVLG. Tob. 13, 22 psalm. 104, 1. 105, 1 *sqq. passim.* apoc. 19, 1. 3. 4. 6. HIER. nom. hebr. p. 80, 13 alleluia: laudate dominum (epist. 26, 3 in psalm. 110. 146 p. 293, 15 AVG. serm. 255, 1. 256, 1. 257, 1). in psalm. 104 *de positione in initio vel fine psalmi tractat* (AVG. in psalm. 105, 1). HIER. epist. 38, 4. 46, 11 arator ... alleluia decantat. 77, 11 templorum tecta reboans in sublime quatiebat alleluia. 107, 1. 4. 108, 19 post alleluia cantatum ... nulli residere licitum erat. 108, 26. in psalm. 7 p. 17, 15 *psalmus* sub alleluia cantatus est. PRVD. cath. 4, 72 amen reddidit, alleluia dixit. PAVL. NOL. epist. 32, 5 p. 280, 19 allēluia novis balat ovile choris. AVG. in psalm. 106, 1 alleluia certis quidem diebus cantamus, sed omni die cogitamus. serm. 210, 8 per dies quinquaginta *post pascha*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in dominicis laudibus personante alleluia (in psalm. 21, 24. 148, 1 epist. 36, 18. 55, 32 serm. 228, 1. 252, 9. 254, 5). serm. 243, 8. 37, 27 haereses habent amen et alleluia nostrum. ipsae laudes alleluia sunt. quid est enim alleluia? verbum est hebraeum ... allelu, laudate; ia, deum; alleluia ergo laudate deum (EVCHER. instr. 2 p. 145, 12 ISID. orig. 6, 19, 19. 7, 1, 15). serm. 255, 1. 5. 256, 1 o felix alleluia in caelo, ubi templum dei angeli sunt (PS. FVLG. RVSP. serm. 52 p. 920ᴮ angelicum alleluia decantantes). 362, 26 tota actio nostra amen et alleluia erit. in epist. Ioh. 8, 1. serm. ed. Mai 92, 1 alleluia ... canticum est novum. 110, 2. PS. AVG. cant. nov. 2, 2 celeuma nostrum dulce cantemus alleluia. CASSIAN. inst. 2, 5, 5 duodecimum *psalmum* sub alleluiae (-a *codd. dett.*) responsione consummans (2, 11, 3). PROSP. in psalm. 104 praef. SIDON. epist. 2, 10, 4 v. 26 responsantibus alleluia ripis. BENED. reg. 15. CASSIOD. in psalm. 118 praef. festivo psalmo ... desiderabile alleluia praemittitur. GREG. M. epist. 9, 26. moral. 27, 21 ecce lingua Brittanniae, quae nil aliud noverat quam barbarum frendere, iam dudum in divinis laudibus hebraeum coepit alleluia resonare. ISID. eccl. off. 1, 13.

allelūiaticus, -a, -um *ab* alleluia. AVG. in psalm. 105, 1 et hoc asserunt, quod omnes alleluiatici psalmi habeant in fine alleluia. VICT. VIT. 1, 41 lector ... alleluiaticum melos canebat. CASSIOD. in psalm. 115 praef. alleluiatica ... gaudia. **allelūiaticum**, -ī *n.* GREG. TVR. vit. patr. 6, 7 alleluiatico cum capitello expleto consummavit matutinos. *Plenkers.*

? **allene** corrigia frenorum GLOSS. Salom. *vix probabile* adlena *vocabulum esse formatum ad analogiam* antilenae *vel* postilenae (*sic Löwe, Gloss. nom. 163*); auene *i.* habenae *substitui vult Schlutter, Archiv 10, 191; fortasse ipsum erat* antilenae.

adlēnīmentum, -ī *n.* [*cf. c.* ad *et* lenire, lenis. *Th.*]. *fere i. q. sedatio.* AMM. 27, 3, 9 vi territus ... crebrescentis seditionis in maius secessit ad Mulvium pontem, ... adlenimenta ibidem tumultus operiens, quem causa concitaverat gravis.

Allenius *et* **Alēnus** *v.* Allius *p. 1689, 6. 32.*

deiecit: **allentāvit** proicit GLOSS. V 496, 13. 449, 32 deiecit adlectavit (allent- *codd. Vat.*). 451, 28 (497, 9) distruit deiecit allentavit (allet- *duo codd. loco priore*). *verbum sine dubio recentissimum opinor redire ad* lentus, *ut cum* deicere *et* destruere *fere conveniat de obiectis dictum qualia sunt* cursum spem pugnam *sim.* *V.*

Alleteī campi. ORAT. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 18042) frg. A 1, 3 in Commagenorum campos Allete(os?). *Otto.*

Alletius *v.* Aletius.

allevāmentum (adl-), -ī *n. ab* allevare. CIC. Sull. 66 sine ullo remedio atque adlevamento. HEGES. 2, 1, 2 opem fessis rebus et tributorum allevamentum poposcerant. AMBR. virg. 1, 9, 55 non sunt allevamenta poenarum discrimina metallorum. Iob 4, 5, 19 viator ... itinere fatigatus ducem arcessit et adlevamentum obsecrat. bon. mort. 2, 5 finis *vitae* adlevamento est. adlevamentum autem bonum.

allevātīcius, -a, -um *ab* allevare, allevatus. IREN. 1, 30, 2 Christum quasi dextrum et in superiora allevaticium, arreptum statim cum matre in incorruptibilem aeonem.

allevātio (adl-), -ōnis *f. ab* allevare. *proprie*: QVINT. inst. 11, 3, 83 umerorum ... adlevatio atque contractio (FORTVN. rhet. 3, 22). ITALA psalm. 140, 3 (Hil. in loc.) allevatio (ἔπαρσις, ITALA codd. Veron. Sangerm. *et* VVLG. elevatio) manuum mearum. HIL. in psalm. 140, 3 in allevatione et demissione manuum suarum. PS. AVG. serm. 180, 1 in allevatione portarum. *translate*: GLOSS. κούφισμα. CIC. epist. 9, 1, 1 tot tantisque rebus urgemur, ut nullam adlevationem quisquam ... sperare debeat. fin. 1, 40 diuturnitatem *doloris* allevatio consoletur.

allevātor, -ōris *m. ab* allevare. TERT. adv. Marc. 4, 36 *deum Christus* iubet adorare ... allevatorem humilium, non ... destructorem superborum.

allevio, -āvi, -ātum, -āre [*ab* ad *et* levis *vel* levius. *Th.*]. GLOSS. II 8, 4 alleviant[a] κουφίζουσιν [V 436, 52 *v. sub* allevo *p. 1675, 47. 48*]. V 438, 43 allevitans ... alleviens. *verbum admodum suspectum, cum medio aevo verbi* allevare *provinciam occupaverit* (*cf. Ducange et Körting sub* alleviare *et* allevare) *atque propterea in codicibus cum* allevare *et* elevare *confundatur* (*cf.* CIC. inv. 1, 78 IVL. VICT. rhet. 12 p. 413, 34). *editum est tantummodo in* ITALA Hier. *et* VVLG. ITALA Ion. 1, 5 (Hier. in loc. p. 397) iactum fecerunt vasorum navis in mare, ut alleviaretur navis (all- ab eis VVLG.). VVLG. act. 27, 38 alleviabant (ITALA cod. g relevabant) navem iactantes triticum in mare. *translate*: VVLG. Iac. 5, 15 alleviabit (ἐγερεῖ, ITALA cod. ff suscitabit) eum dominum. VVLG. Is. 9, 1 alleviata (*i. e. dedecorata*) est terra Zabulon (*eadem apud Hebraeos, plane alia apud Graecos et in* ITALA apud Tert. adv. Marc. 4, 7 *inveniuntur; cf.* HIER. *in loc.* p. 128). [*francog. vet.* alegier. *M.-L.*]

allevitāns, allevans, allevians GLOSS. V 438, 43.

allevo (adl-), -āvī, -ātum, -āre [*ab* ad *et* levare *vel* levis. *Th.*]. *v.* NOT. Tir. 27, 89. *formae non assimilatae semper leguntur in codd.* TAC. *et* FRONTON. *verbum legitur inde a* CIC. *raro apud scriptores aetatis aureae, saepius postea apud ecclesiasticos et apud profanos. posterioribus temporibus* elevare *et* levare *potius usurpata esse videntur.* *in membranis confunduntur* allevare *et* elevare; *cf. sub* allevio *supra l. 66.* [*ital.* allevare, *francog.* alever. *M.-L.*]

1 ***proprie***: *i. q. levare, tollere.* **a** *aliquid*: BELL. Alex. 20, 6 pauci adlevatis scutis ... adnatarunt. CVRT. 7, 8, 2 pellibus tabernaculi adlevatis. 8, 9, 22 *aestus*, quo navigia adlevarentur. SEN. dial. 4, 25, 2 fodientem et altius rastrum adlevantem. epist. 80, 1 non adlevabitur velum. PLIN. nat. 36, 68 egestis laterculis adlevatas naves. HYG. fab. 37 p. 68, 7 cum posset eum lapidem allevare. 274 p. 150, 16 Agnodice tunicam allevavit. HEGES. 2, 4, 14. CLAVD. 10, 124 *Venus* peplum ... fluentem adlevat. **b** *aliquem* (*corpus vel membra*): LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 14 ⟨ad eius⟩ pedes prostrata humi, n⟨on⟩ modo non adlevata, sed tra⟨cta et servilem in⟩ modum rapsata *est.* OV. met. 6, 249 *Alphenor* advolat, ut gelidos complexibus adlevet artus. 7, 343. 8, 545 *Meleagri sorores adfusas tumulo* Latonia ... natis in corpore pennis adlevat. SEN. contr. 1, 1, 8 conditos oculos vix allevans. 1, 1, 19 *prostratum* patrem adlevavi. 10, 4, 2 *membra* ita frangantur, ut humo se adlevare non possit, sed ... reptet. VAL. MAX. 5, 1, 8 conatum ... ad genua procumbere dextera manu adlevavit. CVRT. 3, 5, 9 adlevabat ... rex oculos (8, 14, 41). 3, 12, 12 Darei mater adlevari se passa est (3, 12, 17. 5, 4, 18. 8, 2, 4. 8, 4, 9. 9, 10, 15). 4, 4, 3 belua adlevans semet (4, 6, 11. 9, 5, 12). SEN. Herc. f. 1317 artus alleva afflictos solo ... parentis. Med. 1020 lumina huc tumida alleva. dial. 5, 14, 2 adlevata super caput sinistra manu. 7, 28, 1 turbo ... animos ... rotat ... nunc in sublime adlevatos, nunc in infima adlisos. epist. 72, 9. 110, 3. SEN. dial. 11, 1, 3 ex ipso rogo caput adlevanti. 10, 14, 4 adlevatis labris. 12, 9, 6 *mare* modo adlevans nos subitis incrementis, modo maioribus damnis deferens. epist. 88, 26 *caelestia* descendunt et adlevantur. VAL. FL. 3, 339 *regem* adlevat Aesonides. 8, 212 *Medea* vix allevat ora ad ... dapes. HOMER. 1044 grandaevum ... Achilles allevat a terra. SIL. 14, 481 transigitur ..., dum se allevat, ... cuspide. QVINT. inst. 1, 11, 10 supercilia ad singulos vocis conatus adlevarentur (11, 3, 79 supercilia adnuendi ... et renuendi ratione demittuntur [dimittuntur *vel* remittuntur *codd.*] aut adlevantur). 6, 3, 98 homini nequam lapso et, ut adlevaretur, roganti. 11, 1, 16 (*in imagine*) abiectos aut submittentes se libenter adlevamus, quia hoc facere tamquam maiores videmur. 11, 3, 94 adlevata ac spectante umerum manu. 11, 3, 141 bracchium ... adlevandum est. 11, 3, 142. TAC. hist. 2, 63 *Sabinus* in alieno discrimine sibi pavens, ne adlevasse *Dolabellam* videretur, impulit ruentem. ann. 1, 22 miles adlevatus circumstantium umeris. 12, 19 *Eunone* supplicem adlevat. SVET. Cal. 36 *mulierum* faciem adlevans manu, si quae pudore submitterent. Nero 13 *supplicem* adlevatum. FRONTO p. 136, 22 N. quotiens tu me manibus tuis sustinuisti, adlevasti aegre adsurgentem. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 34 *equi* posterioribus pedibus innixi, prioribus allevatis. TERT. orat. 13 manus ... purae alleventur. adv. Marc. 4, 28 deo ipsos dynastas detrahente de solio et pauperes allevante de sterquilinio. 4, 34 allevasset dives oculos. ITALA gen. 37, 25 (Lugd.) adlevatis oculis (ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς). exod. 23, 5 (Rufin. Adamant. 1, 12) alleves cum eo *onere* asinum *qui cecidit* (συναρεῖς; VVLG. sublevabis). num. 20, 11 (Lugd.) adlevata ... manu sua (ἐπάρας χεῖρα; VVLG. elevasset manum). 24, 2 (Lugd.) adlevatis oculis (ἐξάρας ... τοὺς ὀφθαλμούς; VVLG. elevans oculos). III reg. 13, 33 (Lucif. reg. apost. 5 p. 48, 16) Hieroboas ... fecit ... sacerdotes excelsorum; qui enim volebat, adlevabat (*cf.* exod. 29, 24 lev. 8, 27 iud. 17, 5) manum suam et fiebat sacerdos excelsorum. psalm. 72, 18 (Sangerm.) *et* VVLG. deiecisti eos, dum allevarentur (ἐν τῷ ἐπαρθῆναι, ITALA Veron. extollerentur). CYPR. domin. orat. 6 non adlevatis in caelum impudenter oculis nec manibus insolenter erectis. EPIT. Alex. 102 *eum* amplexa flens allevavit. LACT. inst. 7, 5, 6 videatur ... hominem deus quasi porrecta manu adlevatum ex humo ad contemplationem sui excitasse. CHIRON 304 *iumentum* adlevare se volet. 415 caput demissum *iumentum* habebit, quod adlevare a terra non potest. HIER. tract. in Marc. p. 337, 21 iacemus in lectulo, allevare nos non possumus. VVLG. psalm. 144, 14 allevat (ITALA cod. Sangerm.: sublevat, cod. Veron.: erigit) dominus omnes qui corruunt. Sirach 36, 3 alleva manum tuam super gentes alienas, ut videant potentiam tuam. act. 3, 7 apprehensa manu eius dextera allevavit (ITALA cod. e elevavit, cod. g erexit) eum (ἐν τῷ ἐπαρθῆναι). EMPOR. rhet. p. 566, 19 *virgines* contra oculos adlevare (el- *ed. princ.*) et libere loqui verebantur. AMBR. bon. mort. 3, 10. 5, 16 Isaac 8, 69. *v. sub* ablevo *I p. 105, 77.* *notandum*: SALL. Iug. 94, 2 praegrediens Ligus saxa et ... radices ... laqueis vinciebat, quibus adlevati milites facilius escenderent.

technice: CORP. V 3257 (*a. 1 a. Chr.*) tectum parietes allevaverunt. FLOR. epit. 2, 21, 5 *naves* turribus atque tabulis adlevatae castellorum vel urbium specie. POMPON. dig. 8, 4, 11 et depressurum vel adlevaturum rivum (καὶ ὑψοῦν καὶ στενοῦν τὸν ὀχετὸν τοῦ ὕδατος *Tipuc.*), per quem aquam iure duci potestatem habes. PALLAD. 3, 24, 12 *porrus* cum radices agit, modice comprehendendus et adlevandus est sarculo. 11, 11, 5.

2 ***translate***: **a** *i. q. lenire, mitigare, levem reddere*: CIC. S. Rosc. 10 onus si vos aliqua ex parte adlevabitis. Brut. 12 nihil accidit, ... quod aliqua ex parte sollicitudines adlevaret meas. Tusc. 3, 71 vers. 2 aliorum aerumnam dictis adlevans. PVBLIL. P 46 poena ⟨al⟩levatur ubi ⟨re⟩laxatur dolor. CORP. XIV 3608, 26 (*post a. 74 p. Chr.*) primus ex ea provincia magno tritici modo annonam p(opuli) R(omani) adlevavit. QVINT. decl. 337 p. 327 *partiendo* graves casus (causas *codd.*) ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

levare possis, si non ingruant ac semel veniant. TAC. hist. 1, 52 *militibus* remissa ignominia, adlevatae notae. ann. 1, 26 adlevandis laboribus. 14, 63 *mulieres exules* praesentem saevitiam melioris olim fortunae recordatione adlevabant. VIGIL. TRID. ad Simplic. 3 fastidia (HYMN. Ambros. 1, 1, 4). HEGES. 2, 9, 47 dolorem. 5, 22, 126 tantum laborem. PAVL. MED. vita Ambr. 39 confitendo suum allevet (*fluctuat codicum lectio*) ipse delictum. **b** *i. q. erigere* (*nota a maerore l. 12. 24*), *confirmare*: CIC. Att. 12, 38, 4 cum ego faciam omnia ... ad me adlevandum. 12, 39, 2 adlevor, cum loquor tecum absens. OV. trist. 3, 8, 31 nec viribus adlevor ullis et nunquam queruli causa doloris abest. VAL. MAX. 5, 3, 2 solaciis magis adlevandus quam cladibus onerandus erat. CVRT. 4, 15, 11 ut animum a maerore adlevaret. SEN. Tro. 950 alleva animum et cadentem, misera, firma spiritum. dial. 3, 13, 4 ira, ebrietas, metus aliaque eiusmodi ... non virtutem instruunt, sed segnem alioqui animum et ignavum paullum adlevant. 6, 2, 4 *Octavia* ... non dico non ausa consurgere, sed adlevari recusans. epist. 76, 27 animum adleves. 78, 4 *amicorum* adhortationibus, vigiliis, sermonibus adlevabar. 94, 29. PS. QVINT. decl. 1, 1 ut afflictum allevetis. TAC. ann. 6, 43 territus ... adlevatur animum. 12, 51 ille ... *uxorem* amplecti adlevare adhortari. FLOR. epit. 2, 13, 10 C. Caesar eloquentia et spiritu, ecce iam et consulatu adlevabatur. AVR. Fronto p. 83, 3 N. me adlevant nuntii de domnula mea commodiora indicantes. AMBR. in psalm. 1 praef. 9 *psalmus* ab iracundia mitigat, a sollicitudine abdicat, a maerore allevat. Iac. 1, 8, 39 *homo se* divinis oraculis et scriptis propheticis adlevabat (ablevabit *codd. AP*). HYMN. Ambros. 1, 2, 7 ut quies ... mentes ... fessas allevet. EVGIPP. Sev. 18, 2 miles Christi fessos verbis spiritalibus allevabat. *i. q. laudibus efferre, sim.*: LAVD. Murdiae (Corp. VI 10230) 2 propriis viribus adlevent cetera, quo firmiora probabilioraque sint. QVINT. inst. 5, 1, 3 *praeiudicia, rumores etc.* ut ipsa per se carent arte, ita summis eloquentiae viribus et adlevanda sunt plerumque et refellenda. 8, 4, 27 *verba et sententiae* etiamsi non per gradus ascendant, tamen velut acervo quodam adlevantur. HIER. epist. 23, 2 conversationem Leae nostrae ... digno allevare praeconio.

technice in medicina: CIC. Att. 7, 1, 1 de allevato corpore tuo. CAEL. AVR. acut. 2, 40, 233 *aegrotos* allevatos.

notandum: *i. q. occidere in sermone castrensi*: AVG. quaest. hept. 7, 56 sic enim, quod militares potestates dicunt 'vade, alleva illum' et significat 'occide illum', quis intellegat, nisi qui illius locutionis consuetudinem novit?

synonyma: *ad 1*: attollere, elevare, erigere, excitare, extollere, levare, sublevare, tollere. *ad 2b*: firmare. *opposita*: *ad 1*: allidere, deferre, deicere, demittere, deprimere, detrahere, elidere, (inclinare), (laxare), relaxare, remittere. *ad 2*: refellere, terrere.

allēvo (adl-), -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* lēvare, lēvis *i. q. lēvare, planum reddere. fortasse ad hoc verbum* pertinet GLOSS. V 436, 52 aggenuinant allēvant (alleviant *codd.*, adlēvigant *Vollmer Thes. I p. 1305, 33*). *tantummodo a* COLVM. *usurpatur.* COLVM. 3, 15, 3 vitem totam exputare ... nodosque et cicatrices adlevare. 4, 8, 2 minime adlevanda plaga est (4, 24, 6. 4, 25, 2. 5, 6, 13). 4, 12, 2 iugum ... convenit allevari (4, 29, 9 *calamus debet* allevari atque id (is *codd.*) ex ea parte, qua raditur, ut sit ab ea parte levis. 5, 6, 12 stirpem ... allevari oportet). 4, 24, 4 *suboles* explantanda ferroque allevanda est (5, 6, 16 cavendum, ne ... *pollices* ita alleventur, ut ipse truncus laedatur). 4, 25, 2 cum *vinitor* allevare *quid debet*, scalpro *utitur* (5, 6, 14 quicquid falce contingi poterit, exputandum est allevandumque eatenus, ne plaga corpori matris applicetur). *B. A. Müller.*

Alleyorīx *nom. vir. barb. fortasse corruptum.* CORP. XII 3396 (*Nemausi, periit*) Alleyorigi Crappai Iulia uxor.

Allia, -ae *f., fl. qui haud procul a Roma in Tiberim influit, cf. Hülsen, PW. I 1585. a scriptoribus non nominatur nisi cum de clade ibi a Gallis a. d. XV kal. Augustas a. 364 u. c. accepta et de ea, quae paulo post Praenestinis ibi illata est, verba faciunt.* Allia *duabus* l *scriptura unice recta; sic tituli, ut* CORP. X 6638 Iul. 18 (*fast. Ant.*) dies Allia⟨e et⟩ Fab(iorum) *et qui infra in* Alliensis *afferentur. sed* Alia *iam inde a saeculis IV et V in libris legitur, ut in Romano Vergili* (Aen. 7, 717, Allia *MP*), *et in Puteaneo Livi qui et hoc et illud praebet.* SERV. Aen. 7, 717 sane Allia (Alia *LHSRE*) additum unum l propter metrum, ut 'relliquias'. Lucanus bene posuit (7, 633) 'quas Aliae (*immo* aliae) clades'. *hinc* COMMENT. Lucan. 7, 633. Ἀλία PLVT. Cam. 18, *sed* Ἀλλία qu. Rom. 25 fort. Rom. 12. *multo autem rarius in* Alliensis *altera* l *subtrahitur.* *apud poetas* Allia *pro clade Alliensi et eo die quo accepta est.* VARRO ling. 6, 32 dies Alliensis ab Alli⟨a⟩ fluvio dictus. VERG. Aen. 7, 717 infaustum ... Allia (*v. supra l. 68*) nomen. OV. ars 413 qua flebilis Allia luce vulneribus Latiis sanguinulenta fuit. rem. 220 damnis Allia (alea *Regius*) nota suis. Ib. 219 haec est in fastis cui dat gravis Allia nomen. LIV. 5, 37, 7 *Gallis* aegre ad undecimum lapidem occursum est, qua flumen Allia (Alia *Parisin., al.*), Crustuminis montibus praealto defluens alveo, haud multum infra viam Tiberino amni miscetur. 5, 49, 5 ad Aliam (All- *Parisin.*). 5, 53, 5 ad Aliam fuga. 6, 1, 11 quo die ad Aliam cum exitio urbis foede pugnatum. 6, 28, 6 Aliam ipsam, monumentum tantae cladis. 6, 29, 1 (*de clade Praenestinorum*) ad Aliam. ... loci fortuna illos fretos ad Aliam constitisse. 6, 29, 5 ad Aliam. 7, 13, 5 ad Aliam fusae legiones. 22, 50, 3 fuga namque ad Aliam sicut urbem prodidit, ita exercitum servavit. 22, 59, 8 ⟨ad⟩ Aliam cum Gallis ... non tam clade infamis quam pavore et fuga pugna fuit. 25, 6, 10 ad Alliam. 25, 6, 12 ab Allia. 38, 17, 6 semel primo congressu ad Aliam (All- *Mogunt.*, Al- *Bamberg.*) eos (*Gallos*) olim fugerunt maiores nostri. perioch. 5 ad Aliam. VERR. FL. Gell. 5, 17, 2 ad Alliam (Al- *R*). PAVL. FEST. p. 7 ab Allia fluvio. LVCAN. 7, 409 damnata diu Romanis Allia (alea *Bernens.*[1]) fastis. SIL. 1, 547 nec, Trasymenne, tuis nunc Allia cederet undis. 6, 555 Allia et infandi Senones captaeque recursat attonitis arcis facies. 8, 647 maior et horrificis sese extulit Allia ripis. FLOR. epit. 1, 7, 7 ad Aliam (*sic Bamberg., Nazar.*). FRONTO p. 217, 11 N. apud Alliam. AMPEL. 45, 1 apud Aliam. MIN. FEL. 7, 4 sic Allia nomen infaustum. EVTR. 1, 20, 2 (*de Gallis*) undecimo miliario a Roma apud flumen Alliam. 2, 2 Titus etiam Quintius Cincinnatus Praenestinos ... ad flumen Alliam vicit. HIER. epist. 123, 17 apud Alliam. chron. a. Abr. 1640 Praenestini a Romanis victi aput flumen Alliam. CLAVD. 15, 124 renovet ferales Allia pugnas. MACR. sat. 1, 16, 23 (*ex Gellio et Cassio Hemina*) ad Alliam. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 3 Allia Salaria via ad mil. XIIII a Roma, ubi Galli victoria sunt potiti de Romanis. OROS. hist. 2, 19, 6 (*de Gallis*) fluvius Halia (*sic* LP^1R^1, Hallia P^2R^2D). 3, 3, 5 Praenestinos ... ad flumen Haliam (Halim *LD*, Halio *PR*) ... vicerunt. RVT. NAM. 1, 125 victoris Brenni non distulit Allia poenam. SIDON. carm. 9, 244 ut credat Cremerae levem ruinam, infra et censeat Alliam dolendam. VIR. ill. 23, 7 apud Alliam fluvium.

adi. **Alliēnsis**. *sic* CORP. IX 4192 Iul. 18 (*fast. Amitern.*) dies Alliensis. XI 1421 (*Pisis, a. 4 p. Chr.*), 25 di⟨em⟩que eum, quo die C. Caesar obit, ... pro Alliensi lu⟨gub⟩rem memoriae prodi. *in libris raro* Aliensis. PLVT. Cam. 19 τὴν ἡμέραν ... Ἀλιάδα μέχρι νῦν καλεῖσθαι διὰ τὸν ποταμόν (qu. Rom. 25). VARRO ling. 6, 32 *v. p. 1675, 75.* CIC. Att. 9, 5, 2 maiores nostri funestiorem diem esse voluerunt Alliensis pugnae quam urbis captae (*cf.* GELL. 4, 9, 6, *ubi* Ali-). LIV. 6, 1, 11 *diem* a ... clade Aliensem (Alli- *Veron.*) appellarunt insignemque rei nullius publice privatimque agendae fecerunt. 6, 28, 6 si diem contactum religione insignemque nomine eius loci timeant Romani, quanto magis Aliensi die Aliam ipsam ... reformidaturos? 22, 50, 1 haec est pugna Cannensis, Alliensi (Aliiensi *Putean.*) cladi nobilitate par. FEST. p. 278 dies autem religiosi ... quales sunt ... Alliensis (alii senes *cod.*). PAVL. FEST. p. 7 Alliesis dies dicebatur apud Romanos obscenissimi ominis, ab Allia fluvio scilicet .... VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 urbem a Gallis captam et trecentorum inclytae gentis virorum strage foedatum ⟨amnem Cremeram et⟩ Alliensem diem et oppressos in Hispania Scipiones et Trasimennum lacum et Cannas .... TAC. hist. 2, 91 antiquitus infausto die Cremerensi Alliensique cladibus. SVET. Vit. 11 magis deinde ac magis omni divino humanoque iure neglecto Alliensi die pontificatum maximum cepit .... PANEG. 12, 46 Alliensi (Hall- *M*) die Emathia funestior. VIR. ill. 23, 7.

Alliacus *nom. gent., cf.* Allius. CORP. VI 2467 militi praetoriano coh. II (centuria) Alliaci Severi. 21306 C. Alliaco Felici. *Otto.*

Alliānus *et* **Alliānius** *v.* Allius *p. 1688, 11.*

Alliārius *v.* Allius *p. 1688, 14.*

Alliatōrius *v.* Allius *p. 1688, 16.* **alliātus** *v.* aliatus.

adlicefacio, -ere [*cf. c.* allicere. *Th.*]. SEN. epist. 118, 8 quod invitat ad se et adlicefacit (adlicer' facit *B*, adicer. facit *A*). SVET. Vit. 14 nobiles viros ... omnibus blanditiis tantum non ad societatem imperii adlicefactos ... occidit.

allicio (adl-), -lexī, -lectum, -ere [*ab* ad *et* lacio. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 27 adlicet est perducit aliquem in rem, dictum a verbo 'lacit', id est decipit. hinc descendit 'inlicere' et 'oblectare', id est frustrantem inducere. 117 lacit: inducit in fraudem, inde est 'allicere' et 'lacessere', inde 'lactat, illectat, oblectat, delectat'. *perfecti formam* allexi, *quam analogia postulat, habent* PLAVT. PLIN. nat., *pravam* allicui *ausus est* CALP. hist. *exceperuntque antiquarii* (*ut* HYG. SVLP. SEV.), *cf. caput grammatici vetusti servatum apud* PRISC. gramm. II 496 *sqq.*, *praecipue* 497, 9 invenitur *praeter* '*elicui*' etiam 'allicuit' et 'pellicuit': Piso historiarum I: cuius unius praemio multorum allicuit animos. *unde etiam coniugationi secundae quam numerant addiderunt* CHAR. gramm. I 244, 17 alliceo allices allexi (564, 31). DIOM. I 367, 11 alliceo allexi, sed apud veteres alliceo ⟨allicui⟩ legimus. *cf.* GLOSS. *et* NOT. Tir. 22, 7 allicet. GLOSS. II 267, 51 δελεάζω inlecebro pelliceo alliceo inliceo. II 10, 49 adlicit ἐπάγεται. II 15, 9 allicet (-cer *cod.*) ἐκκαλεῖται ἐκπείθει. *ibid.* 8 allicere πείθειν. allicit: incitat provocat. invitat. suadet, magis sollicitat. V 165, 18 allecit: adlactat delactat. 490, 49 alliciat(?) alligat, obligat. alliciendos inliciendos vel persuadendos. IV 307, 43 allectus allectatus. *verbum rarum apud poetas*: *habent* PLAVT. OV. *trinis*, PHAEDR. LVCAN. NEMES. *singulis*, AVSON. *duobus locis, semel* MART. CAP. *in disticho*.

homines vel eorum affectus, actus (*saepe additur* ad, *rarius inde a* CIC. in, *apud* AVG. *etiam inf., seq.* ut ARNOB. *p. 1677, 71*): PLAVT. Poen. 671 rex sum, si ego illum hodie ad me hominem adlexero. Persa 84 simulabo quasi non videam, ita alliciam virum. Trin. 383 te et amicitiam et gratiam in nostram domum video adlicere.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CALP. hist. frg. 17 *v. p. 1676, 67.* CIC. Verr. 6,182 nullis nostris officiis benevolentiam illorum adlicere possumus. Manil. 24 ut regum adflictae fortunae facile multorum opes adliciant ad misericordiam. Mur. 74 adlici benevolentiam cibo. 76 adlici hominum mentes ... ad magistratum mandandum ... dignitate. Planc. 11 adlicere alienas, retinere partas *voluntates.* Phil. 2,115 si te laus adlicere ad recte faciendum non potest. inv. 157 quiddam quod sua vi nos adliciat ad sese. de orat. 1,30 dicendo ... mentes allicere, voluntates impellere quo velit. 2,315 eum qui audit permulcere atque allicere. 2,324 ad iudicem aut alliciendum aut incitandum. part. 121 animi ... ad misericordiam allicientur. top. 3 non modo rebus iis, quae ab illo (*Aristotele*) dictae et inventae sunt, adlici debuerunt *philosophi,* sed dicendi quoque ... cum copia tum etiam suavitate. fin. 1,25 multitudinem haec *causa* maxime allicit, quod. 1,49 neque laborum perfunctio neque perpessio dolorum per se ipsa allicit nec patientia ..., sed ista sequimur ut sine cura metuque vivamus. 1,54 voluptas ... est sola quae nos vocet ad se et alliciat suapte natura. 2,32 quod ea voluptas, quae in motu sit, et parvos ad se alliciat et bestias. 5,17 ut ipsum per se invitaret et alliceret appetitum animi. Tusc. 1,6 delectatione aliqua allicere lectorem. nat. deor. 1,116 ut ea (*natura*) debeat ipsa per se ad se colendam allicere sapientem. Lael. 28 nihil est ... virtute amabilius, nihil quod magis adliciat ad diligendum [50 inliciat *codd.*]. off. 1,56 omnis virtus nos ad se allicit. 2,20 hominum studia ad utilitates nostras allicere atque excitare. 2,48 ut oratione benigna multitudinis animos ad benevolentiam alliciant. Att. 3,9,2 (*Pompei dictum*) nunc Hortensium allice et eiusmodi viros. epist. 1,9,21 cum ... in hunc sensum et alliciar beneficiis hominum et compellar iniuriis. 2,15,4 adulescentem non tam allicere volui quam alienare nolui. Q. CIC. pet. 54 dicendo ... et tenentur Romae et alliciuntur et ab impediendo ac laedendo repelluntur [LVCR. 5,567 adlicere *codd., rectum* adicere]. CAES. Gall. 7,31,1 laborabat ut reliquas civitates adiungeret atque earum principes donis pollicitationibusque (bonis pollicitationibus α) alliciebat (-cebat *aliquot codd.*). 5,55,3 Indutiomarus ... exules damnatosque tota Gallia magnis praemiis ad se allicere coepit. SALL. Iug. 66,1 servitia (*i. servos*) Romanorum adlicere et eos ipsos qui in praesidiis erant pecunia temptare. OV. ars 3,300 *puellae incessus* allicit (alligat *R*) ignotos ille fugatque viros. 3,510 comibus est oculis alliciendus amor. fast. 6,681 alliciunt somnos tempus motusque merumque. LIV. 1,47,7 allicere donis iuvenes. 6,11,7 criminando patres, adliciendo ad se plebem. 43,1,2 ut opinione clementiae eos ... adliceret. PAVL. FEST. p. 2 amoena ... loca, quae ad se amanda alliciant. 117 lectus ... vel quod fatigatos ad se alliciat. *ibid.* lenones ab alliciendo adulescentulos appellati. VAL. MAX. 7,4,2 blanditiis adliciendo benivolentiam. PHAEDR. 2,3,7 successus inproborum plures adlicit. SEN. dial. 11,6,4 *urbium* amoena positio et opportunitas regionis plures adlicit. benef. 4,22,2 ad adliciendas mentes hominum ingens honesti potentia. PLIN. nat. 9,42 *vituli marini* dextrae pennae vim soporiferam inesse somnosque adlicere subditam capiti. 21,119 huius semine somnum allici. 23,85 capiti inlitum somnum allicit (*similiter vel* somnum *vel* somnos: 26,14. 48. 27,52. 28,260. 30,140). 28,92 *magicam* vim ..., qua alliciat ad se homines mentes alienans (-antes *vel* -atus *vel* -atos *codd.*). 35,83 *tabulam Protogenis* inani *operi* similem et eo ipso allicientem omnique opere nobiliorem. QVINT. inst. 3,1,3 ut hoc ipso adliceremus magis iuventutem ad cognitionem eorum. 5,14,29 ignaros litterarum ... et delectatione adlicimus et viribus trahimus. TAC. hist. 1,24 mobilissimum quemque ingenio ... adliciendo. 1,61 adlicere vel, si abnuerent, vastare Gallias iussus. 1,78 spe volgum adliciendi. 2,5 adliciendis etiam Muciani moribus. 2,85 Moesicae legiones per epistulas adliciebant Pannonicum exercitum aut abnuenti vim parabant. 4,56 adliciendos potius in societatem. ann. 5,2 aptus adliciendis feminarum animis. 5,10 adliciebantur ignari fama nominis. PLIN. paneg. 44 acuuntur ... pretio similes, dissimiles adliciuntur. epist. 8,2,7 per hoc ... omnes cum ad emendum, tum etiam ad solvendum allici videbantur. SVET. Iul. 28 nec minore studio reges atque provincias per terrarum orbem adliciebat. GRAN. LIC. p. 36ª,7 multos ... beneficiis suis alliciebat. NEMES. ecl. 3,30 *Silenus Bacchum portans* motu ... quietem allicit. ARNOB. nat. 5,25 vertit Baubo artes et *Cererem,* quam serio non quibat allicere, ludibriorum statuit exhilarare miraculis. 7,12 praemiis eos (*deos*) ... allici, bonas ut res conferant. 7,23 *deos* alliciatis ad prospera. *ibid.* quamvis ... mille alliciatur altaribus. LACT. inst. 1,15,4 successores ... adlicerent ad bene imperandi cupiditatem. AVSON. Mos. 348 *locorum* tantus cultusque nitorque allicit. AMM. 17,1,2 facundia ... allectum. 20,7,8 promissis defensores alliciens. 21,1,1 Constantium ... alliceret in concordiam. 21,12,4 ad deditionem allicere defensores. 26,7,10 ad alliciendos *milites.* 26,8,14 alliciendas civitates Asiae. 28,3,8 magnitudine praedarum allectos. 28,4,22 ad voluntates condendas (*testamenta*) allicientes eos praestigiis miris. 29,5,33 eos ad societatem alliciens. 31,12,9 ad condiciones ... profuturas allicere. PORPH. Hor. ars 120 ut illorum ad scribendum iterum allicerentur animi. VVLG. deut. 17,17 uxores ... quae alliciant animum eius (μεταστῇ αὐτοῦ ἡ καρδία). AVG. civ. 1,25 p. 40,13 ne ... corpus animum adliciat consentire peccato. 7,3 p. 278,11 cum ... plures alliciat avaritia quam peritia. 10,11 p. 418,27 non solum dii alliciantur victimis, sed etiam compellantur atque cogantur facere quod homines volunt. 14,6 p. 13,21 allicitur vel offenditur voluntas hominis (15,16 p. 92,31). 22,17 *mulierum* decori novo, quo non alliciatur aspicientis concupiscentia. SVLP. SEV. chron. 2,46,5 multos nobilium ... auctoritate persuadendi et arte blandiendi allicuit in societatem. MART. CAP. 9,888 stimula intenso (incenso *Bern.*) allicit aculeo. *bestias:* CIC. fin. 2,32 (*v. p. 1677, 17*). PLIN. nat. 9,25 cum ... *puer delphinum* appellatum Simonis nomine saepius fragmentis panis ... adlexisset. 32,50 carnibus earum (*ranarum*) ⟨reti⟩ vel in hamum additis praecipue purpuras adlici certum est. AVSON. Mos. 310 noctua ... allicit omne genus volucres perimitque tuendo. HYG. astr. 2,7 p. 43,3 *Orpheus* existimatur suo artificio feras etiam ad se audiendum allicuisse (appl- *exc. et Isid.*). MART. CAP. 9,927 fistulis aves allici. 9,928 canticis adlici disrumpique serpentes. *res:* CIC. div. 1,86 magnetem lapidem esse ..., qui ferrum ad se alliciat et attrahat. LVCAN. 9,844 corpora ... calido ... vapore adliciunt (adic- *G*) gelidas nocturno frigore pestes.

synonyma: permulcere, ad se vocare, incitare, excitare, temptare, trahere, compellare. *cf.* GLOSS. *p. 1676, 72.* *opposita:* alienare, repellere, fugare, offendere. retinere, tenere.

derivata: allectare, *et derivata,* allectio.

Menandri **allīcium** CORP. V suppl. ital. 1090,6 *in lamina Concordiensi. ab* hallec.

Allidius *v.* Allius *p. 1688, 60.*

allīdo (adl-), -līsī, -līsum, -ere *ab* ad *et* laedere. EXC. Bob. gramm. I 565,13 adlido adlisi προσρήσσω. *de assimilata praepositione agunt* GRAMM. suppl. 295,21 MART. CAP. 3,241. ISID. diff. 1,20 adliditur quis proxime, eliditur longe.

proprie: GLOSS. ῥήσσω, προσρήσσω. ACC. trag. 34 flucti inmisericordes iacere, †etaetra (latera *Leo*) ad saxa adlidere (*naves vel nautas intellegendum*). LVCR. 4,297 siquis, prius arida quam sit cretea persona, adlidat pilaeve trabive (*scil. ut vultus effingatur*). 4,570 *vocum* pars solidis adlisa locis reiecta sonorem reddit. CAES. civ. 3,27,2 ut ... ex magno remigum ... numero pars ad scopulos allisa (adl- *a*) interficeretur, pars ab nostris detraheretur. COLVM. 4,20,2 *vites* quae sunt distortae, non aequaliter alliduntur (*i. adaptantur ridicis*) inhibentibus nodis [arb. 9,2 alliges *recte trad.*]. VVLG. psalm. 136,9 allidet (ἐδαφιεῖ) parvulos tuos ad petram (*cf.* HIER. epist. 22,6. 130,8; GLOSS. allidere: interficere mactare); *hoc postea liberius dictum:* Is. 13,16 infantes eorum allidentur (ῥάξουσιν) in oculis eorum. LACT. inst. 4,21,4 diripi pueros, allidi parvulos. HIER. in Nah. 3 p. 571 ne parvuli eorum allidrentur in viis. *nota translationem:* HIER. epist. 22,6 ille praedicatur beatus, qui, ut coeperit cogitare sordida, statim interficit cogitatus et allidit ad petram. BENED. reg. 4 cogitationes malas cordi suo advenientes ad Christum allidere (*cf.* praef.). VVLG. Ier. 48,26 allidet manum Moab in vomitu suo. Ezech. 6,11 percute manum tuam et allide pedem tuum (ψόφησον τῷ ποδί; *cf.* HIER. in Ezech. 2 p. 60). Os. 10,14 matre super filios allisa (ἐπὶ τέκνοις ἠδάφισαν). Marc. 9,17 *spiritus malus* ubicumque eum (*puerum*) apprehenderit, allidit (ῥήσσει) illum et spumat *puer* et stridet dentibus. CLAVD. 28,627 in latus adlisis clipeis aut rursus in altum vibratis. GILD. Brit. 19 chron. III p. 35 *telis* cives de muris tracti solo allidebantur. *supple* solo, *ut sit fere i. q. frangere, comminuere:* COMM. instr. 1,38,4 legem, quam Moyses allisit iratus. VVLG. Is. 27,9 cum posuerit omnes lapides altaris sicut lapides cineris allisos (κατακεκομμένους ὡς κονίαν λεπτήν). ALC. AVIT. hom. 29 p. 150,28 erexisti lacrimarum machinis quod hostis adliserat. IORD. Get. 42,222 vicina loca saevientes allidunt demoliuntque paene totam Italiam. *nota structuram:* COMM. instr. 1,17,8 dorsa sua allidunt ... bipenne. *technice:* CHIRON 22 componis ungulam prope vivum et adlides eam, cui et stremmam facies.

translate (*imagine sumpta aut a navi fluctibus deiecta aut a luctatore prostrato*): CIC. ad Q. fr. 2,4,6 cotidianae damnationes inimicorum, in quibus me perlubente Sevius adlisus est, ceteri conciduntur. SEN. dial. 7,28,1 turbo quidam animos vestros rotat ... nunc in sublime adlevatos, nunc in infima adlisos. 9,5,4 ille vir fuerit, qui periculis undique imminentibus, armis circa et catenis frementibus non alliserit virtutem nec absconderit. epist. 8,4 non vertit fortuna *homines,* sed cernulat et adlidit. COLVM. 1,3,9 cum sit colluctandum *domino* cum eo (*i. fundo*), si fundus praevaleat, allidi dominum. ITALA psalm. 145,8 (Ambr. in Luc. 5,100. 7,212) dominus erigit adlisos (adalisos *priore loco trad.*; VVLG. elisos, κατερραγμένους; *cf.* PAVL. NOL. epist. 23,44 *extr.* GLOSS. allisus: affectus, afflictus) HERM. vulg. mand. 11,3 ut aliquem ex eis qui iusti sunt et probi adlidat (ῥῆξαι) *homo nequam.* VVLG. Iudith 9,11 allide (ῥάξον) virtutem illorum in virtute tua. psalm. 101,11 elevans allisisti (κατέρραξας) me. Is. 30,30 *malos deus* allidet (κεραυνώσει) in turbine et in lapide grandinis. 64,7 allisisti (παρέδωκας) nos in manu iniquitatis nostrae. HIER. in Is. 25,9 p. 342 ille de sua potentia allidetur in terram. PS. LEO M. serm. 7,4 p. 494 allisisti dominum, et tu quoque ad terram allideris. ALC. AVIT. hom. 7 p. 114,20 haec ... dominantur allisis. GREG. TVR. Franc. 2,23 ut alius ... ab excelsa arce superbiae praeceps allideretur.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

syn.: iacere, percutere, demolire, concīdere, cernulare. *opp.*: reicere, adlevare, in altum vibrare, erigere, elevare. *deriv.*: allisio. *V.*

Alliēdius *v.* Allius *p. 1688, 59.* **Alliēlus** *v.* Allius *p. 1688, 20.*

Allienuius *v.* Allius *p. 1688, 57.*

Alliēnsis *v.* Allia.

Alliēnus *v.* Allius *p. 1688, 21.*

Allīfae, -ārum *opp. Samnii, aetate imperatoria colonia tribu Teretina, hodie* Allife; *cf. Hülsen, PW. I p. 1585. cf.* Allia, Allius, Callifae. *numm. osc. ap. Planta gramm. osc.-umbr. n. 229* Alifa(norum?) (*graec.* Ἀλλιβανῶν) *Mommsenus ad hoc oppidum pertinere negavit* (*Corp. IX p. 214*). DIOD. 20, 35, 2 Ἀλλίφας. STRABO 5, 238 Αἰσερνία δὲ καὶ Ἀλλιφαὶ ἤδη Σαννιτικαὶ πόλεις εἰσίν, ἡ μὲν ..., ἡ δ' ἔτι συμμένουσα. PTOL. 3, 1, 58 Ἄλλιφα (Ἄλιφα *pars codd.*). Alifae CORP. VI 3884, 2, 47. 51 (*a. 198*) *et in codd. gromaticorum et itinerariorum.* LIV. 8, 25, 4 (*a. u. c. 428*) in potestatem venerunt Allifae Callifae Rufrium. 9, 38, 1 (*a. u. c. 444*) C. Marcius Rutilus Allifas de Samnitibus vi cepit. 9, 42, 6 ad urbem Allifas. 22, 18, 5 super Allifas. FEST. p. 292 Fundos . . . Allifas. SIL. 8, 535 Allifae. LIB. col. I p. 231, 3 Allifae (Alifae *A*) oppidum muro ductum. ager eius lege triumvirale est adsignatus. ITIN. Anton. p. 122, 1 Alifas (Aliuas, Aliphas *pars codd.*). 304, 2 Alifas. RAVENN. p. 280, 2 Olifas. Guido p. 483, 16 Aliphas. TAB. Peut. 6, 4 ad lefas. CORP. IX 2353 (*Allifis*) Allifis. 2362 Aug(ustalis) Allifis. 2363. 2364 q(uaestor) Aug(ustalium) Allifis. 2365 p. Aug. Allif. 2367 August. Allif. 2368 Allífís . . . Allifis. VI 3884 (*a. 198*), 2, 47 Q. Torbius Q. f. Fal. Tertullinus Alif(is). X 4619 Allifis. 51 *sim.* **Allīfānus** *adi. et incolarum vocabulum.* Alifanus *et* Allifanus *Livi Puteaneus.* CIC. Planc. 22 tractus ille celeberrimus Venafranus, Allifanus. leg. agr. 2, 66 ager . . . Allifanus. LIV. 22, 13, 6 per Alifanum (*sic P*) . . . agrum. 22, 7, 7 in agro Alifano (Albano *P*). 26, 9, 2 Allifanum . . . agrum. PLIN. nat. 3, 63 (*qui hoc oppidum ad Campaniam refert*) Allifani. SIL. 12, 526 Allifanus Iaccho haud inamatus ager. CORP. IX 2318 (*Allifis*) Allifanis. 2337 ordo et populus Allifanorum. 2354 colon(iae) Allif⟨ano(um)⟩. X 4590 col. Allifanor. CONC. Rom. a. 499 p. 406, 7 Clarus episcopus ecclesiae Allifanae (Allifanus, Aliffanus, Alifanus *pars codd.*). Allifana *vasa*: HOR. sat. 2, 8, 39 invertunt Allifanis vinaria tota. PORPH. Allifanis: genus poculi. *cogn.*: PLIN. epist. 5, 14. 6, 28. 7, 4 *superscr. in cod. Riccard.* C. Plinius Pontio Allifano suo s. *nota* Pontius *nomen oscum.* **Allīfēnus** *cogn.* CORP. VI 10602 Manilius Allifenus. *Otto.*

alligāmen (adl-), -inis *n. ab* alligare. GLOSS. II 236, 24 ἀπόδεσμος alligamen. 564, 47 adligamen ligatura.

alligāmentum, -ī *n. ab* alligare. GLOSS. δέμα, δεσμός, ἔνδεμα. EXC. Bob. gramm. I 553, 32 alligamentum δεσμός (IDIOM. gen. gramm. IV 579, 23). ITALA num. 19, 15 (Lugd.) omne vas patens, super quod alligamentum inditum non est (δεσμόν; VVLG. ligaturam). cant. 1, 13 (Rufin. Orig. in cant. 2 p. 142ᴮ) alligamentum guttae fratruelis meus mihi (ἀπόδεσμος τῆς στακτῆς; VVLG. fasciculus myrrhae). SCHOL. Germ. Bas. p. 81, 16 pisces habent inter se alligamentum continens (-tem *codd.*) usque ad priores pedes arietis. AVG. quaest. hept. 7, 37 p. 471, 27 quam *mulierem* . . . salvator . . . a diaboli alligamento . . . solvit. *in medicina technice*: AVG. in psalm. 146, 7 quae sunt alligamenta contritionum? sicut medici alligant fracturas. 146, 8 (*in imagine*) alligamenta medicinalia sunt contritionis nostrae sacramenta interim temporalia, quibus habemus consolationem. serm. 46, 12 (*in imagine*) consolationis alligamentum.

alligātio (adl-), -ōnis *f. ab* alligare. 1 *actus alligandi*: GLOSS. δέσις, πρόσδεσις. HYG. astr. p. 54, 12 neque Iuppiter . . . remisit Prometheum vacuum omni alligatione futurum. AVG. civ. 20, 8 alligatio diaboli. *ibid.* 20, 13. PRIMAS. in apoc. p. 916ᴮ. COLVM. 11, 2, 16 arbustorum . . . alligatio. PS. AVG. in Matth. 12, 3 alligatio fasciculorum. AVG. quaest. euang. 2, 19 alligatio vulnerum. *translate*: HIER. epist. 145 'ne quaeras uxorem' i. e. alligationem, quae solutioni contraria est. AVG. adult. coniug. 2, 13, 13. DIDASC. apost. 3, 28 qui . . . per repetitam alligationem eorum [qui] . . . tanta peccaverunt. 2 *instrumentum alligandi*: VITR. 7, 3, 2 *harundines* mataxa aut tomice (*Schneider*, mataxae tomicae *codd.*) . . . alligationibus temperentur, dum ne plus inter duos nodos [alligationes] binos pedes distent. 8, 6, 9 nisi . . . aqua . . . in geniculis aut versuris *aquae ductionis* alligationibus . . . contineatur. PROSP. in psalm. 146, 3 per alligationes . . . contritionum significatur diversitas remediorum, quae summus medicus . . . apponit.

alligātor (adl-), -ōris *m. ab* alligare. GLOSS. δέτης. COLVM. 4, 13, 1 impedationem . . . sequitur alligator. cuius officium est, ut rectam vitem producat in iugum (4, 17, 5. 4, 20, 1. 4, 26, 4). AVG. catech. rud. 7, 11 ab . . . remediorum sacrilegorum alligatoribus. serm. ed. Denis 21, 4 remedium diabolicorum alligator. AVG. civ. 12, 27 sequitur eos . . . esse . . . inclusores adligatoresque nostros ergastulis aerumnosis et gravissimis vinculis.

alligātura (adl-), -ae *f. ab* alligare. *technice in cultura*: COLVM. arb. 8, 3 infra insitionem et adligaturam . . . leviter vitem vulnerato. *actio*: AVG. in psalm. 57, 4 vobis ad alligaturam adhibetur quidquid conectitis. *instrumentum*: 1 *generatim*: ITALA gen. 42, 35 (Aug. loc. hept. p. 533, 15) erat uniuscuiusque alligatura (ὁ δεσμός) argenti (VVLG. ligatas pecunias) in sacco eorum. num. 19, 15 (*ibid.* p. 592, 5) omne vas apertum quaecumque non habent alligaturam (δεσμόν; VVLG. ligaturam) super ea. VVLG. Sirach 6, 31 vincula (δεσμοί) illius alligatura salutaris (ITALA Aug. in psalm. 101 serm. 2, 2 fila hyacinthina, *eadem apud Graecos*). 2 *de vulnerum curatione*: SCRIB. LARG. 209 *emplastrum* sine alligatura . . . sanat ea *vulnera*. ITALA Is. 1, 6 (Ps. Origen. tract. 20 p. 178, 3 Ambr. epist. 41, 19 off. 1, 3, 12 in psalm. 118 serm. 16, 37. 21, 1 Hier. in Is. 1, 6 p. 15 hom. Orig. in Luc. 34 p. 350) malagma imponere (app- Ambr.) neque oleum neque alligaturas (-am Ambr.; καταδέσμους) (*cf.* PS. ORIGIN. tract. 20 p. 178 *passim.* HIER. hom. Orig. in Ier. 2 p. 768. 13 p. 867). CHIRON 52 *vulnus* curatur . . . adustione non sine alligatura (VEG. mulom. 2, 51). *passim.* AMBR. epist. 2, 7 est . . . alligatura, quae constringere solet animorum vulnera. *paulo infra*: adiunge alligaturam salutaris praecepti. in psalm. 118 serm. 21, 5 qui alligaturam verborum caelestium super vulnus imponat. . . . bona alligatura quae fracta animae tuae ossa conectat. HIER. hom. Orig. in Luc. 34 p. 350 secum habebat alligaturas, oleum, vinum. PS. FVLG. RVSP. serm. 57 confractis ossibus adhibens alligaturam. 3 *de amuletis*: FILASTR. 21, 3 alligaturas et tutamina suo portabant . . . in corpore. 4 *de fascibus*: VVLG. II reg. 16, 1 asini onerati centum alligaturis uvae passae (ἑκατὸν σταφίδες).

alligo (adl-), -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* ligare. GLOSS. δεσμῶ, δεσμεύω, προσδεσμῶ. IV 405, 27 alligat: oblectat. V 490, 49 alliciat (*fortasse* allectat): alligat obligat. VARRO ling. 5, 137 falces sirpiculae vocatae ab sirpando id est ab alligando; sic sirpata dolia quassa, cum alligata his, dicta. *cf.* FEST. p. 375, 21 viere alligare significat. DON. Ter. Ad. 844 ligare est inicere alicui vincula. quis vero dicitur alligari ad aliquid, sine quo esse non possit? ergo proprie ad amicam alligari adulescentem dixit amatorem. DIFF. ed. Beck p. 34, 60 *v. sub* allego *p. 1666, 68. cf.* QVINT. inst. 8, 6, 62. PLVT. Rom. 26 τὸ δὲ δῆσαι Λατῖνοι πάλαι μὲν λιγᾶρε, νῦν δὲ ἀλλιγᾶρε καλοῦσιν. quaest. Rom. 67 p. 280ᴬ τὸ δὲ δεσμεύειν ἀλλιγᾶρε λέγουσιν πολλοὶ Ῥωμαίων, οἱ δὲ καθαρεύοντες ἐν τῷ διαλέγεσθαι λιγᾶρε. DIOM. gramm. I 424, 12 alliga (*non* adl-). *formae dissimilatae raro leguntur. in codicibus multifariam confunduntur* adalligare, allicere, allidere, alligare, allegere, allegare, *cf. ex. gr.* PLAVT. Amph. 674 CIC. Cluent. 39 OV. ars 3, 300 SEN. benef. 3, 7, 6 COLVM. arb. 9, 2 PLIN. nat. 37, 150 PS. QVINT. decl. 3, 17 PANEG. 11, 18 FORTVN. rhet. 3, 14 p. 130, 2 VVLG. III reg. cap. III p. XLIV ed. Heyse et Tischendorf COD. Iust. 8, 53, 31 GREG. M. epist. 2, 15. 9, 58. 71. 180. 13, 18 ISID. orig. 5, 23. *verbum legitur passim inde a* PLAVTO *significatu et proprio et translato, non extat apud* LVCIL. RHET. Her. CATVLL. PVBLIL. LVCR. CAES. SALL. NEP. TIB. CVRT. MELAM PERS. IVV. SVET. FRONTON. MIN. FEL.; *posterioribus temporibus haud raro verbi simplicis* ligare *vice fungi videtur.* [*ital.* allegare, *francogall.* allier. *M.-L.*]

I *proprie*: 1 *i. q.* **ligare** *ad aliquid vel aliquem*: a *animantes*: PLAVT. Pseud. 318 quia pol qua opera credam tibi, una opera alligem fugitivam canem agninis lactibus. Vid. frg. 13 malo hunc *iuvenem* adligari ad horiam. CIC. Verr. 5, 90 cuius ad statuam *Siculi* te praetore adligantur. 6, 10 *servi* ad palum alligantur. 6, 11. 6, 71. facet. dict. 12 (Macr. sat. 2, 3, 3) quis, inquit *Cicero iocose*, generum meum (*sc. parvulum longo gladio accinctum*) ad gladium adligavit? VARRO rust. 2, 2, 16 *agnos* ad palos alligant libro aut qua alia re levi distantes. Men. 388 alius caballum arbori ramo in humili alligatum relinquit. SEN. contr. 10, 1, 13 canem ad ostium alligasses. SEN. benef. 7, 9, 1 (*in imagine*) ego . . . me ad istud inextricabile pondus non adligo. PLIN. nat. 8, 15 stipitibus adligatos *adversarios.* 9, 33 *delphino* alligato . . . in portu. 16, 239 olea . . ., ad quam Io in tauram (-um *codd.*) mutatam Argus alligaverat. 27, 101 *boves* alligari . . . ad praesepia oportet. APVL. met. 8, 22 dominus . . . servulum . . . firmiter alligavit arbori. AMPEL. 8, 11 Ilio lapis quadrata (lapide quadra *cod.*), ubi Cassandra fuit alligata. VLP. dig. 9, 2, 28, 34 (*ex Fabio Mela*) *mulum* ad pollicem . . . alligaverit. FIRM. err. 27, 4 aries . . . in vicinae arboris radicibus alligatur. VIGIL. TRID. ad Ioh. 6 per lignum funibus alligatur lector quoque martyrius. HYG. fab. 125 p. 107, 4 Vlysses socios suos ad pecora alligavit et ipse se ad arietem. AVG. c. Cresc. 4, 49, 63 capto seni mortuos canes alligaverunt in collo. civ. 16, 41 alligans ad vitem pullum suum. 22, 8 eo (*ad altare*) . . . alligatus aut adfixus. in psalm. 49, 17 *bestias* non alligo ad praesepe meum. *non indicato quo quid alligetur*: CIC. Sest. 16 beluam vinctam auspiciis, alligatam more maiorum, constrictam legum . . . catenis. VARRO ling. 8, 10 uno loco alligare possis vel hominem vel equum vel aliud quod, quicquid cum altero potest colligari. rust. 2, 7, 8 equa alligata. 2, 9, 13 consue quoque faciunt catulos, ut alligari possint primum levibus vinclis. PHAEDR. 3, 7, 18 quia videor acer, alligant me interdiu (*verba canis*). SEN. epist. 123, 12 illae *voces*, qua Vlixes nisi alligatus praetervehi noluit. COLVM. 6, 2, 5 alligaveris boves (*sc. ad stipites*). *ibid.* alligatos boves. PETRON. 56 murem cum rana alligata. 71 catellam cingulo alligatam ducat. PLIN. nat. 8, 148 in silvis coitus tempore alligant feminas *canes*. ITALA Matth. 21, 2 (cod. c) *et* VVLG. invenietis asinam alligatam. ITALA Luc. 19, 30 (cod. c) *et* VVLG. PAVL. dig. 21,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 41 sive soluta sint, sive alligata *animalia*. SORT. Sangall. 20, 11 demitteris et iterum alligaris. HYG. astr. 2, 15 *Promethea* alligatum. VVLG. IV reg. 7, 10 equos et asinos alligatos. AVG. civ. 20, 30 alligato *Christo* ... insultaverunt. PS. VICT. VIT. pass. 10 in eadem (*sc. nave*) omnibus alligatis (*cf.* 14 clavati ... potius quam ligati). *nota*: TAB. devot. Journal des savants 1903 p. 262 (*Africa*) alligate et obligate et gra⟨v⟩ate equos veneti et russ⟨ei⟩ (*cf.* p. 261 *et* 258 obligate et gravate equos ... ne currere possint).

b *res*: PLAVT. Asin. 303 ad pedes quando adligatumst aequom centumpondium. VITR. 10, 2, 1 alligatur in summo *tigno* troclea. 10, 2, 3 pali, quo funes alligentur. 10, 15, 4 axiculi duo, e quibus funes alligati retinebant arietem. VELL. 2, 43, 2 alligasset ... pugionem ad femur. VAL. MAX. 9, 2 ext. 10 vivorum corpora cadaveribus adversa adversis alligata. CELS. 7, 4, 4 ad caput alterum recens linum alligandum *est*. ASCON. Mil. p. 38 ferrum ... ad femur adligatum. PLIN. nat 10, 71 lino ad pedem eius adligato. 28, 42 pollex in pede alligatus (*cod. V*, prael- *cet. codd.*). FRONTIN. strat. 1, 5, 22 palis ... fixis ante portam erecta cadavera ... alligavit. 1, 5, 28 *bobus* ad cornua fasciculos alligaverat sarmentorum (LIV. perioch. 22). ITALA Ezech. 28, 13 (Tycon. 7 p. 78, 3. 81, 24) omnem lapidem optimum habens in te alligatum (ἐνδέδεσαι; ITALA Tert. adv. Marc. 2, 10 lapidem optimum indutus es; VVLG. omnis lapis pretiosus operimentum tuum). Ios. 2, 21 (cod. Lugd.) alligavit signum cocci in fenestram (2, 18 deligabis; VVLG. appendit; CYPR. GALL. Ios. 69 suspendat). Is. 61, 10 (Aug. epist. 140, 18) sicut sponso alligavit (περιέθηκε; VVLG. decoratum) mihi mitram et sicut sponsam ornavit (κατεκόσμησε; VVLG. ornatum) me ornamento. iud. 3, 16 (Lugd.) alligavit gladium ad suffragine suo dextro (*sic*; *cf.* CYPR. GALL. iud. 169 ancipiti gladio ... sub veste recinctus). prov. 6, 27 (Hier. epist. 22, 14 *scr. ante a. 384*) alligabit (ἀποδήσει ... πῦρ ἐν κόλπῳ; *liberius* VVLG.) quis in sinu suo ignem? PS. LACT. mort. pers. 15, 3 alligatis ad collum molaribus. HYG. fab. 274 p. 149, 7 in fulcris capita asellorum rite alligata. AMBR. hex. 3, 13, 55 grossis arboris agrestis alligatis ad illam feracem arborem. CORP. VI 12649, 16 restem et clavom, unde sibi collum alliget. CARM. epigr. 95, 3 clavom et restem sparteam, ut sibi collum alliget. *non indicato quo quid alligetur*: VERG. Aen. 1, 169 navem unco non alligat anchora morsu (LIV. 37, 30, 9 proram). PETRON. 102 chartae alligatae. QVINT. inst. 11, 2, 30 anulus ... adligatus. ITALA Iob 39, 10 (Aug. *in loc.* p. 618, 8 *et* Hier. interpr. Iob *in loc.*) alligabis in loris (δήσεις ἐν ἱμᾶσι ζυγὸν αὐτοῦ; *cf.* VVLG. numquid alligabis rhinocerota loro tuo?) iugum suum? PAPYR. Amherst II 26 (*saec. III/IV*) II 27 codam succensus et linei quiddam (quidem *pap.*) alligatus (⟨π⟩ρ⟨οσδήσα⟩ς). HIER. epist. 1, 3 oculis, quos tantum tortor alligare non poterat. AVG. civ. 10, 16 navem ... una muliercula zona alligatam ... movit et traxit. APIC. 4, 131 alligas fasciculos rutae et origani *ad apuam*. *nota*: VLP. dig. 11, 8, 1, 8 si machinam alligare quis prohibeat.

c *technice*: *α de plantis, pampinis, sim.*: CATO agr. 40, 4 eam linguam insuper libro (librum *codd.*) alligato, ne cadat. 152 *scopas* in asserculo alligato. 157, 14 eo (*sc. ad turundam*) calamum alligato. VARRO rust. 1, 41, 2 vas aliquod supra (*sc. surculos*) alligant. 2, 2, 14 deterrent *arietes* ab saliendo, fiscellas ... quod alligant ad naturam *ovium*. COLVM. 4, 16, 4 statuminibus ... iuga sunt alliganda. 5, 6, 12 *stirps*, ad quam ramus alligetur. vites alio loco alligatae. 5, 6, 28 palmitem ... viti alligatum. 5, 6, 31 praecipites palmites dicuntur, qui ... in duro alligantur. 5, 6, 35. 5, 11, 11 *emplastrum* circa gemmam *arboris* bene alligato. PALLAD. 3, 29, 3 alii ... sarmentum ... calamo adfixo alligant. *non indicato quo quid alligetur*: CATO agr. 6, 4 vineam alliges. 33, 1 alligato *vineam* recte, dum ne nimium constringas (PLIN. nat. 17, 194). 33, 5. 33, 4 (*bis*). 49, 2. 33, 5 *vimen* (?) arte ... alligato. 41, 4. VARRO rust. 1, 24, 4 salicem ... seri oportere, uti sit qui vitis alligari possit. COLVM. arb. 5, 6 iugerum ... vineae ... sex operis alligatur. 16, 4 vitem ... alligare diligenter oportet. 5, 6, 34. 11, 2, 16. 11, 2, 95. arb. 26, 5 muscum. 26, 7 arborem. 5, 11, 8. 4, 13, 1 in alliganda materia. 5, 6, 32 pampinus ... in alligando fractus est. 5, 9, 9 *pala* suppositis virgis alligare. 11, 2, 96 palmare i. e. materias alligare non expedit. PLIN. nat. 17, 180 palmes alligari debet. 17, 197 vineas. 17, 198. 197 pampinos. 17, 210 vites. 17, 211. 18, 241 arbores. 18, 267 salice omnia alligas. *cf.* 17, 116 (*locus corruptus*). *β de medicamentis vel amuletis corpori alligatis*: CATO agr. 110 *harundinis partes* diffissas ad luxum ... alliga. VARRO ling. 9, 11 pueris in geniculis alligent serperastra. SCRIB. LARG. 171 remedium sinistro bracchio alligatum. PLIN. nat. 20, 6 *cucumeris semen* in arietis lana alligatum inscientis *mulieris parientis* lumbis. 20, 29 *radicem hibisci* strumis ... vel suppuratis alligant. 26, 91 *puleium* post se alliget. 27, 38 *iubent astera* iuxta cinctus alligari. 27, 90 *aristae et culmus holci* circa caput alligata. 28, 42 lapillus ... alligatus ... supra pubem. 28, 48 inguinibus medentur liceum telae detractum alligantes. 28, 91 saetas sinistro bracchio alligatas. 28, 100 si ad bracchium alligetur dens. 28, 106 cavernam sinistro lacerto alligatam. 28, 218 saetae alligatae intra ulcus. 30, 95 pulmo ... circa caput alligatus. GARG. MART. med. 5 *malva* femori alligata stimulat venerem. 33 *pastinaceae* radix collo alligata. PLAC. med. 2, 3 leporis pulmo ... super locum positus ... et bene alligatus. MARCELL. med. 26, 43 in charta rudi ... characteres infra scriptos ... circa renes alliget. 32, 25. HOMIL. de sacrilegis ed. C. P. Caspari 1886. 6, 19 p. 11 qui caracteria ... hominibus ... ad colum aliga[n]t. *corpus vel pars corporis, cui medicamentum alligatur, non expressum est*: SCRIB. LARG. 131 medicamentum ... fascia alligatur. PLIN. nat. 22, 61. 26, 116 alliget ei sex folia *buglossi*. 26, 150. 28, 95 (*locus non satis sanus esse videtur*). 28, 98. 32, 55. 113. 130 GARG. MART. med. 40. AVG. catech. rud. 25, 48 remedia sacrilega sibi alligantes. civ. 22, 8 *anulo et lapide quodam* alligata quasi remedio mulier. PLAC. med. 7, 4. *in Graecorum incantamentis magicis usurpantur verba* ἐνδεῖν, περιάπτειν, ὑποτιθέναι.

2 *i. q.* ***artare vincire*** *vinculis sim., constringere*: **a** *animantes vel eorum membra*: CIC. div. 1, 122 alligandi omnes essent, qui cubitum irent. nat. deor. 2, 64 ut *Saturnum Iuppiter* siderum vinculis alligaret. OV. fast. 1, 372 iuvenis resoluta ... somno adligat aequorei bracchia capta senis. 4, 363 caput illa *serpens* pedesque *aquilae* adligat. GERM. 486 alligat illum intorta pristis cauda. VAL. MAX. 6, 2, 3 homines alligatos adduxi. 7, 2, 14. 6, 2, 7 *Lentulo* candida fascia crus alligatum habenti. SEN. contr. 1, 7, 1 iudices alligent *manus*. *passim*. 2, 6, 3. 2, 7, 1. 2, 7, 4. 2, 9, 1. 10, 5, 10 contr. exc. 5, 4. 6, 3 *passim*. SEN. dial. 9, 10, 3 alligati ... sunt qui alligaverunt. 1, 5, 3. benef. 4, 21, 4 manibus ... adligatis. 5, 8, 4 homo adligavit et clusit *se*. epist. 26, 10 catena, quae nos alligatos tenet. 24, 17. 71, 23. 80, 9 crus alligatum. COLVM. 1, 8, 16 villicus aut alligaverit quempiam ... aut revinxerit. LVCAN. 4, 627 terga viri ... alligat. PETRON. 20 *ancilla* altera ... *instita* pedes nostros alligavit, altera manus. 40 barbatus ... fasciis cruralibus alligatus. PLIN. nat. 8, 33 *dracones* gressus *elephantorum* alligant cauda (*cf.* AMBR. hex. 3, 9, 40 certatur ille *draco*, ut pedem (*sc. helefanti*) alliget, in quo casus vincti sibi nocere non possit). QVINT. inst. 7, 6, 5 non adligabitur infans. 7, 6, 8 decl. 295 p. 167, 20 *passim*. PS. QVINT. decl. 10, 8 umbram catenis alligare. *passim*. TAC. Germ. 24 quamvis robustior adligari se ac venire patitur. CARM. schol. Iuv. 5, 3 vers. 3 Sarmentus habeat crassas compedes, rustici, ... aliquis Sarmentum alliget. AMPEL. 19, 3 *in carcere* captivi illius adhuc alligati tenerentur. VLP. dig. 4, 6, 10 in vinculis eos accipimus, qui ita alligati sunt, ut sine dedecore in publico parere non possint. ITALA act. 12, 6 (Lucif. Athan. 2, 14 p. 171, 27 cod. g) Petrus ... alligatus (cod. e ligatus; δεδεμένος. VVLG. vinctus) catenis duabus (*cf.* LVCIF. moriend. 11 p. 308, 17). ITALA act. 21, 11. 13. 33. 22, 4. 29 apoc. 9, 14 (cod. g) *et* VVLG. ITALA apoc. 20, 2 (cod. g Aug. civ. 20, 7 Primas. p. 162 Haussl.) alligavit (ITALA Apring. 20, 3 religavit; VVLG. ligavit) illum draconem annis mille. Matth. 14, 3 (cod. c) Herodes ... tenuit Iohannem et alligavit eum (*eadem in* VVLG.). psalm. 149, 8 (cod. Veron.) ut alligent reges eorum in conpedibus (*similia in* VVLG.). IV Esdra 13, 13 (cod. Sangerm. 4). PANEG. 5, 7 Xerxes ... Neptunum (*i. mare*) se dictitans alligare. 9, 12 alligare atque ... vincire. PS. CYPR. singul. cler. 19 venator, quod occisurus est, laquei sui vinculis alliget (*syn. ibid.*: insolubili catena devinctos adstrinxerit). LACT. epit. 67, 2 daemonum princeps ... catenis alligatus. ZENO 2, 9, 2 patitur ... deus se pannis alligari (ZENO 2, 30; *cf.* BIBL. Luc. 2, 7 *syn.*: convolvo, involvo). 2, 30. SYMM. or. 2, 29 manus hostium. HYG. fab. 118 p. 102, 20 Proteum Menelaus ... catena alligavit. AMBR. epist. 19, 20 alligate vinculis manus. bon. mort. 5, 16 adligamur *nexibus* (*cf.* AVG. serm. ed. Mai 3, 2). Tob. 5, 20 *manus* aere vacuas offert vinculis adligandas. HEGES. 1, 2, 8 matrem alligavit vinculis. 1, 40, 8. HIER. c. Ioh. 16 creaturas humanas carminibus alligari. epist. 48, 21 *funes peccatorum*, quibus ante alligabantur (*eadem leguntur ap.* SALV. gub. 8, 8 (*bis*); *cf.* VVLG. psalm. 118, 61). 96, 18 sciat animas delinquentis corporum vinculis alligari (adv. Rufin. 3, 30 RVFIN. Adamant. 3, 1. AVG. civ. 21, 10 *spiritus* poterunt corporum suorum vinculis alligari). VVLG. gen. 22, 9 cum ... alligasset Isaac filium suum, posuit eum in altare (ITALA Ambr. Abr. 1, 8, 75 conligatis manibus et pedibus). Marc. 3, 27 fortem alliget (ITALA cod. e ligaverit). *passim. cf. locos l. 36—44 enumeratos*. PS. RVFIN. in Os. 11, 4 caritatis vinculis eum alligavi ac praeceptorum habenis. AVG. civ. 7, 30 *deus* nullis vinculis alligatus. 10, 11 daemones alligent quosdam. 21, 11. 8, 13 *et* 20, 7 in psalm. 63, 1. 67, 16 *passim de alligatione diaboli*. in psalm. 2, 2 ne nos non alliget. SVLP. SEV. dial. 1, 22, 4 *infelix* ferreis nexibus alligatus. MACR. sat. 1, 8, 5 Saturnum alligari ... laneo vinculo. SALV. gub. 7, 42 *dux* alligaretur, retorta tergo bracchia gereret, manus, quas bellicosas putabat, vinctas videret. PASS. Firm. 2 paratus sum in his vinculis alligari. 5 PASS. Fel. 4. *de hominum amplexu*: SEN. contr. 1, 4, 9 amplexu suo manus meas adligavit. PETRON. 11 alligo artissimis complexibus puerum. 132 alligata mutuo ambitu corpora. SEN. dial. 11, 19, 3 illius (*sc. sororis tuae*) artissimis amplexibus adliga. VAL. FL. 5, 428 *virginem* victam deus *fluvialis* alligat (*sc. amplectitur amando*) unda. DRAC. Romul. 8, 107 Paridis ... colla lacertis adligat. *nota*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 76 alligantes ... civitates (χειρωσαμένοι). 2, 241 alligantes eum (συλλαβόντες). *cf. hunc illum locum infra sub III 1. 2.*

b *res*: CATO agr. 28, 2 *arbores* oblinito fimo summas et foliis alligato. 39, 1 dolia plumbo vincito vel materie quernea †virisicca alligato. si ... bene alligaveris *eqs.* 101 si ramulos ficulneos voles *servare* cum foliis, inter se alligato, fasciculos facito. 110 *testam* resticula alligato, testam demittito in dolium. VARRO ling. 5, 130 texta fasciola, qua capillum in capite alliga-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rent. 5, 137 dolia ... alligata his (*falcibus sirpiculis*). *v. p. 1680, 26* (*cf.* SCRIB. LARG. 80 *pyxidem* diligenter alligatam. 269 vas bene clausum et alligatum). PROP. 4, 7, 80 *hedera*, quae ... contortis alligat ossa comis. OV. rem. 191 rusticus ... desectas alligat herbas. met. 2, 670 quinos adligat ungues ... ungula. 8, 193 *Daedalus* lino medias *avenas* et ceris adligat imas. trist. 4, 8, 45 adamas licet alliget illud. VITR. 2, 3, 4 alternis coriis parietes alligentur. 2, 8, 4 coagmenta ... iuncturis alligata. 2, 8, 5. 7. 2, 9, 15 fasciculos ex virgis alligatos. 10, 15, 2 materia ... lamnis alligata. SEN. Oed. 533 cupressus altis exserens silvis caput virente semper alligat trunco nemus. epist. 90, 32 Democritus ... invenisse dicitur fornicem, ut lapidum curvatura paulatim inclinatorum medio saxo alligaretur. COLVM. arb. 8, 2 quicquid inserueris, ... adligato, ne aqua ventusve penetrare possit. 9, 2 *malleolum* in se conpositum conligato, sic ne gemmas adliges. 4, 29, 8 sub *fissura* nodus in vite desideratur, qui quasi alliget eam fissuram nec rimam patiatur ultra procedere. 10 vers. 250 achradas indomitasque bryonias alligat alnos. 11, 2, 40 manipulos alligat. PETRON. 66 *duo mala* in mappa alligata. 102 *nos* tamquam solidos (*non cavos*) alligaturus. PLIN. nat. 12, 45 *Gallicum nardum* alligatur fasciculis in charta. 19, 28. 18, 261 alligari manipulos. 21, 166 *iubent* adligari florem panno russeo. 28, 93 *facilius hyaenas* capi, si cinctus suos venator flagellumque imperitans equo septenis alligaverit modis. STAT. silv. 4, 3, 48 iter alligare gomphis. SIL. 13, 140 spissa vallata corona alligat *Fulvius*. MART. 12, 89, 1 lana caput alligas. PLIN. epist. 4, 1, 2 sarcinulas adligamus. PS. QVINT. decl. 13, 12 immaturos *flores* exterior alligat cortex. ITALA I Cor. 9, 9 (cod. g) *et* VVLG. non alligabis os (cod. d non camum mittes) bovi trituranti (*eadem* ITALA I Tim. 5, 18 (cod. g) *ubi* infrenabis os cod. d). Iudith 8, 3 (codd. Reg. *et* Sangerm. 4) *et* VVLG. alligantes manipulos. ITALA Matth. 13, 30 (cod. c) alligate ea *sc. zizania* (in *add.* VVLG.) fasciculos. 23, 4 (cod. c) *et* VVLG. alligant ... onera gravia et importabilia (*cf.* HIER. in Gal. 5, 10 p. 490 in Tit. 2, 1 p. 713). ITALA prov. 15, 7 (Ambr. in psalm. 36, 68) labia sapientium alligata sint sensu (χείλη σοφῶν δέδεται αἰσθήσει, *cf.* AMBR. epist. 2, 7 in psalm. 38, 5). CLEM. ad Cor. 43 alligavit virgas. IREN. 5, 27, 1 fasciculos alligare. LACT. opif. 8, 8 *aures* cartilago mollior adligaret. PALLAD. 1, 13, 1 perticas tomicibus alligatas. 1, 13, 2 palustrem cannam cum ipsis asseribus et perticis alligabimus. MARCELL. med. 28, 74 tres virgines circumibant: duae alligabant, una revolvebat *intestina humana*. AMBR. Ioseph 2, 7 cum alligasset ... manipulos. VVLG. Dan. 4, 12 *germen radicum arboris* alligetur (4, 20 vinciatur) vinculo ferreo et aereo. *passim. cf. inde a p. 1682, 79.* AVG. serm. ed. Mai 159, 1 os *Zachariae*, quod angelus alligaverat. MACR. sat. 7, 10, 3 suturas, quibus hemisphaeria *capitis* alligantur. MART. CAP. 1, 75 posterior ... pars coronae ... lapidibus alligabatur. VEG. mil. 4, 23 in modum forficis dentatum funibus alligant (*ll*, inl- *cet. codd.*) ferrum. *absolute*: PLIN. nat. 16, 176 vitis ipsa recisisque aculeis rubi alligant (*sc. sunt pro alligamentis*) et intorta corylus.

c *technice in medicina*: *vulnera, membra, sim.*: CIC. Tusc. 2, 39 volnus adliga. 2, 53. div. 1, 123 cum Critonis ... oculum alligatum vidisset. LIV. 7, 24, 4 vulnere alligato. CELS. 7, 30, 3 lino id capitulum alligari. 8, 10, 7 p. 351 *membrum* adstrictius alligandum. PLIN. nat. 28, 77 invenio et fascia mulieris alligato capite dolores minui. ITALA in psalm. 146, 3 (codd. Sangerm. *et* Veron.) (*in imagine*) *deus* sanat contritos corde et alligat contritiones eorum (*eadem in* VVLG.) (*cf. sub* alligatura *p. 1680, 14. 18*). IVST. 15, 3, 13 alligandi vulneris causa. PACIAN. epist. 3, 5 alligantur (-ti *cod. P*) vulnera. VVLG. Ezech. 34, 4 quod confractum est, non alligastis (ITALA Aug. serm. 46, 5, 10 contribulatum — colligastis). 34, 16. Is. 30, 26 alligaverit dominus vulnus populi (ITALA Hier. *in loc.* p. 414 sanaverit). Luc. 10, 34. THEOD. PRISC. eup. faen. 44 fasciolis lineolis naturam et testes ... alligando. log. 11 *phreneticos* mollibus ligaturis fasciarum alligatos quiescere faciemus. SIDON. carm. 7, 209 (*in imagine*) mala fractae alliget ut patriae. *absolute*: SEN. contr. 9, 5, 6 medici alligant. ITALA Ier. 30, 13 (Hier. *in loc.* p. 1055) *et* VVLG. non est qui iudicet iudicium tuum ad alligandum (*sc. vulnus*; εἰς ἀλγηρὸν ἰατρεύθης). curationum utilitas non est tibi.

II ***latiore sensu*:** 1 *retinere aliquem vel aliquid ita, ut obrigescat vel de loco cedere non possit*: PACVV. trag. 59 vultum alligat quae (-ate que *codd.*) tristitas. CIC. Att. 2, 18, 1 *videas civitatis voluntatem solutam*, virtutem alligatam. 8, 16, 1 cedendum est, ne forte qua re impediar atque alliger. VERG. georg. 4, 479 *quos tardā* palus inamabilis unda alligat. Aen. 6, 438 (AVG. civ. 1, 19). LIV. 37, 15, 3 ipsos magis alligatos impeditosque esse, ne quid ... possint agere, quam ut hostes clausos habeant. 37, 26, 11 turpe existimabat se Colophonis obsessae auxilio ... alligari. MANIL. 1, 246 pontus utrosque suis distinguit et alligat undis. SEN. contr. exc. 10, 6 ministros ... alligaverat somnus. GERM. 294 nautis tremor alligat artus. SEN. Herc. O. 1074 sopor indomitos alligat artus (1413 Oed. 182 VAL. FL. 1, 48. 6, 443 MAR. VICTOR aleth. 3, 438). dial. 10, 13, 6 primus Sulla in circo leones solutos dedit, cum alioquin alligati darentur. clem. 1, 8, 3 deos caelum adligatos tenet. epist. 59, 9 nos multa alligant. LVCAN. 4, 290 frigidus artus alligat atque animum subducto robore torpor. 9, 488 alligat et stantis adfusae magnus harenae agger. 10, 226 *Nilus* ripis alligat amnem. PLIN. nat. 32, 7 ad cursum veloces alligari pedes. CARM. epigr. 944 (*Pompeis*) alliget hic auras ... et vetet assiduas currere fontis aquas. FLOR. epit. 2, 11, 6 alligati miraculo (IORD. Rom. 224). PLIN. nat. 32, 7 ad cursum veloces alligari pedes. AVR. Fronto p. 3, 12 N. necessitas quae me istic ... alligatum attinet. HYG. fab. 185 p. 117, 13 *Hippomenes* iactando *mala Veneris* puellae impetum alligavit. CLAVD. 20, 165 timor alligat Histrum. 36, 258 vox blanda carinas adligat. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 6 persecutoribus alligatis. SEN. epist. 117, 30 alligatus calculus. LAVS Pis. 194 ut niveus *calculus* nigros, nunc et niger alliget albos. *nota in imagine dictum*: AVG. quaest. hept. 1 praef. placuit eas quaestiones ... stilo alligare, ne de memoria fugerent. trin. 1, 3, 5. VEN. FORT. vita Albin. 2, 2 *memorabilia* litteris alligari. VEN. FORT. vita Radeg. 6, 17 se tamquam Christi praesentis pedibus alligaret. *cf.* κολλᾶν. *v.* PS. QVINT. decl. 5, 23. 12, 3. ZENO 1, 2, 3 *infra l. 59. 61.*

2 *de terrarum circumscriptione* (*apud poetas*): LVCAN. 2, 50 Massageten Scythius non adliget Hister. 10, 235 *oceanus* terras alligat omnes. STAT. Theb. 2, 182 *gentes*, quas Doricus alligat intus Isthmos. Ach. 1, 411 gentes litore Abydeno maris alligat unda superni. SIDON. carm. 7, 391 Chattum ... alligat Albis aqua. *similia*: SEN. Med. 98 *Phoebe* solidum lumine non suo orbem circuitis cornibus alligat. MART. 8, 51, 7 *phiala* sic alligat orbem, plurima cum tota lampade luna nitet. CALP. ecl. 7, 34 geminis medium se molibus alligat ovum. PS. AVG. serm. 153, 3 *deus* tanquam sapiens architectus caelum subtilitate suspendit, terram mole fundavit, maria calculis alligavit.

3 *contrahere, astringere praecipue de frigore, gelare, glaciare, et apud medicos*: SEN. nat. 2, 1, 4 terra alliget aquas an aquis alligetur. 2, 53, 1 ex eo (*fulmine*) *non* adligari (*syn.* cogere, congelare) potuisset *vinum*, nisi aliquod illi esset additum vinculum. 4, 5, 4 tepentem ... umidumque aera adligat. SEN. epist. 55, 2 *harenae* umore alligantur. LVCAN. 9, 527 *fons* putria terrae alligat. ITALA Iob 26, 8 (Ambr. hex. 1, 6, 22) alligans (δεσμεύων, VVLG. ligat) aquam in nubibus suis. PLIN. nat. 9, 134 *bucinum* pelagio ... alligatur. 32, 66 *alga* ita colorem alligans, ut elui postea non possit. PLIN. nat. 36, 161 sunt et in Bononiensi Italiae parte breves *lapides* macula (*cod. B*, -losae, -si, -se *cet. codd.*) complexu silicis alligata (-tae, -te, -ti *codd.*). MART. 8, 64, 9 *vincas* massam ... lactis alligati. COLVM. 10 vers. 76 *summo frondenti caespite mixta* alliget ut saevus Boreas. SEN. benef. 4, 23, 1 adligantis omnia hiemis tristitia. nat. 4, 12, 1 nivem ... ideo minus adligari, quia minore rigore coit. COMMENT. Lucan. 2, 641 Maeotia alligata gelu. PAVL. NOL. carm. 17, 202 *Boreas* adligat densis fluvios pruinis. SEN. nat. 3, 25, 2 *aqua* adligat viscera. PLIN. nat. 31, 98 *salis natura* corpora ... adstringens, siccans, adligans. *nota*: GARG. MART. med. 21 *porrus* fracturas alligat, duritias relaxat, vulnera recentia ... statim claudit.

III ***translate*: *astringere, obligare, obstringere, vincire.*** 1 *aliquid vel aliquem*: CIC. Cluent. 148 *lex* omnes mortales adligat. VARRO ling. 5, 102 qui pecuniam alligat, *eum* stipulari et restipulari *dicunt*. PROP. 1, 5, 12 illa feros animis alligat una viros. SEN. contr. 1, 6, 2 artius nos fortuna alligavit quam ut orba posset divellere. SEN. Thy. 972 *hic dies* sceptra ... confirmet mea solidamque pacis alliget certae fidem. dial. 5, 43, 2 aliquem nobiscum alligatum lacessimus. 7, 16, 3 alii alligati sunt, alii adstricti, alii districti (de- *A*) quoque. benef. 3, 7, 6 ingrati actio non erat iudicem adligatura, sed ⟨in⟩ regno liberrimo positura. 6, 41, 2 *beneficium* inter se duos adligat. epist. 91, 15 summos imosque necessitas alligat. 94, 15 leges omnia alligant. STAT. silv. 2, 1, 85 non omnia sanguis proximus aut serie generis demissa propago alligat. PS. QVINT. decl. 5, 23 insultes huic confessioni licet, alligare non possum. 12, 3 alligabitur lingua (ZENO 1, 2, 3 haec *fides* in Daniele ora leonibus alligavit). ITALA I Cor. 7, 39 (cod. d) mulier alligata est, quanto tempore vivit vir eius (*cf. infra p. 1685, 34. 35*). Matth. 16, 18 (Tert. pudic. 21) quaecumque alligaveris vel solveris in terra, erunt alligata vel soluta in caelis (codd. d *et* r *et* VVLG. ligaveris — ligatum) (*cf.* TERT. *l. s. s.* alligare id est retinere. LACT. inst. 2, 8, 43 quod solvitur, alligatum *est*. GILD. Brit. 32 chron. III p. 44, 15). ITALA Sirach 7, 8 (Aug. spec. p. 125, 16) neque alliges (καταδεσμεύσῃς) duplicia peccata (*eadem in* VVLG.). AMBR. bon. mort. 2, 5 vincula temptationum quae nos alligant. PS. RVFIN. in psalm. 72, 6 superbia tenuit eos, alligavit, adstrinxit. CLAVD. 8, 502 nec pectora merces adligat. PAVL. NOL. carm. 19, 239 *gratia* adligat illos hostes. AVG. epist. 26, 2 sapientia quos primo alligaverit et exercitatoriis quibusdam laboribus edomuerit, solvet postea liberatisque sese donat ad fruendum. civ. 10, 9 vir ... tactus invidia adiuratas sacris precibus potentias alligasset, ne postulata concederent. 17, 4 sermo dei non est adligatus nec in praeconibus adligatis. in psalm. 9, 16 delectatio alligat eos, ut inde abrumpere amorem ... non audeant (PS. RVFIN. in psalm. 9, 16). VEN. FORT. carm. 3, 26, 6 *nos* divisos terris alligat unus amor. *similia* 6, 10, 52 (*syn.* mente astringo).

2 *adduntur res vel personae ad quas quibusve aliquid vel aliquis alligatur*: PLAVT. Rud. 46 *lenonem* iure iurando alligat. CATO or. frg. 62, 1 citer ager alligatus ad sacra erit. orig. 125 *fortissimus quisque et promptissimus* uno illo negotio sese alligabunt. VARRO ling. 6, 71 *pater* sponsu erat alligatus. CIC. Q. Rosc. 36 Roscium

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

stipulatione adliget. Cluent. 151 *populum Romanum* adligare novo quaestionis genere. 154. Rab. Post. 14. Planc. 81 non modo beneficio, sed etiam benevolentiae significatione adligari *hominem*. Rab. Post. 18 vos senatus liberos hac lege esse voluit, populus nunquam adligavit. leg. 2, 50 *ut* sacris ne alligentur. 2, 51 (*bis*). 2, 52. fin. 2, 79 ne sine fructu *amicitia* alligatus sis. Lael. 42. Nigid. Gell. 4, 9, 2 religiosus is appellabatur, qui nimia et superstitiosa religione sese alligaverat. Liv. 34, 3, 1 iura, quibus licentiam *mulierum* alligaverint maiores. 35, 46, 10 *civitas* foedere iniquo adligata. Sen. contr. 10, 5, 18 Gallio ad neutrum se alligavit. Val. Max. 2, 9, 1 *parentes* vos alendo nepotum nutriendorum debito ... alligaverunt. Sen. Herc. f. 710 *locus* quem gravibus umbris spissa caligo alligat. Thy. 161 *Tantalus* ora ... comprimit inclusisque famem dentibus alligat (*cf.* de ira 3, 19, 3). Tro. 614 fidem alligavit iure iurando suam. dial. 1, 5, 8 fatum eadem necessitate et deos adligat. 7, 3, 2 non alligo me ad unum aliquem ex Stoicis proceribus. 9, 2, 5 *eos* ad professionem speciosam alligatos ... pudor magis quam voluntas tenet. 9, 6, 4 alligati metu (Paneg. 12, 38). benef. 5, 21, 1 quae lex ad id praestandum nos ... adligat? Mart. 8 praef. pars libri ... ad maiestatem sacri nominis tui alligata. Qvint. inst. 2, 13, 14 quam minime alligare me ad praecepta ... καϑολικά (8 praef. 2). 5, 13, 60 *rhetores argumentorum* concludendorum ... nos praeceptis alligaverunt. 7, 2, 33 *accusator* ad praesentem quaestionem ... cognitionem alligabit. 10, 3, 10 *eos* ad infelicem calumniandi se poenam alligandos puto. 11, 2, 48 inutile erit ad omnia se verba alligare (*cf.* Fortvn. rhet. 3, 14 p. 130, 2). 12, 10, 45 ne ad hos quidem ipsos oratorem alligandum puto. decl. 228 p. 93 *hos illi* vocant ... in ambitum ipsum, contra quem maxime disserere videntur, alligatos. 309 p. 215 actio nullo themate ad id alligatur, ut. 333 p. 303 in omnem nos alligant servitutem. Ps. Qvint. decl. 1, 6 ad solum se alligat destituta *caecitas* maerorem. Ps. Frontin. strat. 4 praef. discriptioni priorum ad ordinem alligatae. Tac. dial. 13 adligati communi (cum *codd.*) adulatione. Apvl. met. 2, 5 *maga* invadit spiritum, amoris profundi pedicis aeternis alligat. Gell. 2, 28, 2 ne ... falsa religione populum alligarent. Itala I Cor. 7, 39 (cod. g) mulier vincta ⟨e⟩t alligata ... legi (*similiter* Vvlg.). Rom. 7, 2 (cod. g) *et* Vvlg. mulier ... alligata (astricta Hier. epist. 55, 3) ... legi (*paulo aliter Graeci et* Italae cod. d, *cf. infra l. 69. 71*). Cypr. epist. 1, 1 *clerici* ne molestiis et negotiis saecularibus adligentur. ad Donat. 12 auro se alligatum teneri et possideri magis quam possidere divitias. eleem. 13 catenis cupiditatis et vinculis alligatus (Zeno 1, 9, 1 cupiditatis compedibus alligari). Ivst. 24, 1, 2 missis legatis, per quos in societatis foedera alligarentur. Mar. Victorin. rhet. p. 280, 15 ut quo iure alium teneat, hoc se alliget. Zeno 2, 64 *Pharisaeus* barbarici furoris moribus alligatus. Treb. Valer. 6, 7 ne ... ad hanc me necessitatem alliges. Ambr. Abr. 2, 11, 80 *meretrix* multo blandimento sermonis et laqueis labiorum suorum te alliget. epist. 41, 6 homines beneficiis alligari posse. Ioseph 4, 20 metu criminis non alligatur. exhort. virg. 4, 21 ipsum coniugium vinculum est, quo alligatur nupta viro et in subiectionem astringitur viro. Hier. epist. 48, 4 sponte se alligavit, ut *coniugi debitum* reddere cogeretur. Vvlg. act. 20, 22 alligatus (Itala codd. e g vinctus) ego spiritu. Didasc. apost. 50, 25 dominus alligavit (ἔδησεν Constit. apostol. ed. P. de Lagarde p. 183, 6) illos in secundatione legis et obstrictione oris et in duritia catenae. Rvfin. apol. 2, 47 qua *sententia* debebat alligari. Avg. epist. 24, 6 *caritas* Christi ... absentes licet per unitatem fidei alligat. 26, 2 *sapientia eos* aeternis amplexibus alligabit. gen. ad litt. 188, 6 *deus* non ipsam potentiam non eisdem numeris alligavit. trin. 14, 17, 23 illis ... se caritate alligare diligenter insistit. civ. 4, 32 principes eos *homines* civili societati ... alligantes. 5, 5 ut eandem quoque parilitatem sidereis nexibus alligaret. 10, 26 *angelos* sacris precibus invidus alligavit. in psalm. 9, 21 (*exscripserunt* Prosp. sent. 137 *et* Ps. Rvfin. in psalm. 9, 21) adulantium linguae alligant animas in peccatis. Ps. Rvfin. in psalm. 5, 9 quem ... timore alligari oportebat. *cf. hunc illum locum supra sub I 2 a.*

sic saepius de alligatione coniugum vel amantium: Ter. Ad. 844 eo pacto prorsum illi alligaris filium. Cic. Cluent. 179 eum nuptiis adligatum ... habere in potestate. Lvcan. 6, 459 quos non concordia mixti alligat ulla tori blandaeque potentia formae. Apvl. met. 6, 23 luxuria puerilis *Cupidinis* nuptialibus pedicis alliganda est. Itala Rom. 7, 2 (cod. d) quae sub viro est mulier, viventi viro alligata est legi (ἡ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ). I Cor. 7, 27 (codd. d g) *et* Vvlg. Hier. adv. Iovin. 1, 12 alligatus est uxori. 1, 11. 14 epist. 48, 6. 79, 7. 123, 5. 7. Fvlg. Rvsp. epist. 2, 10 *mulier* viro alligata (*cf.* 2, 26 adhaereant viris, quae coniugali vinculo tenentur astrictae). Anth. 22, 5 alliget amplexus tenerorum mater amorum constituat⟨que⟩ patres et cito reddat avos. *cf. supra p. 1682, 71. 76.*

3 *technice*: **a** *apud rhetores et grammaticos*: Cic. de orat. 3, 176 verba neque alligata sint quasi certa aliqua lege versus neque ita soluta, ut vagentur. Roman. Char. gramm. I 123, 7 (*ex Plinio*) Graeca nomina non debent Latinis ⟨regulis⟩ alligari. Qvint. inst. 4, 5, 3 *partitio* hoc ... numero velut lege non est alliganda. 9, 4, 53 orationem ad rhythmos adliget. 10, 1, 28 *poesis* (*ex coniectura*) alligata ad artam pedum necessitatem. *notandum*: Qvint. inst. 2, 15, 35 artem ad exitum alligat. 8, 6, 62 ut quodque *verbum* oritur, ita proximis, etiamsi vinciri non potest, alligetur. **b** *Ictorum in sermone*: Alf. dig. 28, 5, 45 neminem ex alterius facto hereditati neque alligari neque exheredari posse (*cf.* Pompon. dig. 28, 2, 77). Edict. imp. Hadr. dig. 22, 5, 3, 2 non utique ad unam probationis speciem cognitionem statim alligari debere. Pompon. dig. 50, 16, 123 L. Titus alligatus est *obligatione*. Cod. Iust. 1, 14, 4 legibus alligatum ... principem. Lex Visig. Recc. 3, 1, 5 si forsitan sponsus preventus scripture alicuius vel sacramenti vinculo ... alligetur. 4, 2, 4 rubr. nec scriptis nec testibus suam adligant (ordinant *in textu*) voluntatem.

notandum: *scelere se astringere vel astringi*: Ter. Eun. 809 (*v.* Schol. Ter. p. 109) hic furti se adligat (*cf.* Scaev. Gell. 6, 15, 2 furti se obligavit). Cic. Flacc. 41 scelere se adliget. Argvm. Plaut. Poen. 6 eum furto alligat. Fortvn. rhet. 2, 10 p. 107, 27 vult magistratus eum alligare caedis.

structurae: *cum verbo proprie usurpato coniunguntur saepissime* ad, *hic illic dativus* (Varro Men. Scrib. Larg. Plin. nat. Frontin. Garg. Mart. Liv. perioch.), *rarius* in *c. abl.* (Cato Varro Vitr. Colvm. Itala Firm. err. Avg.), circa, intra, supra (Plin. nat.), ex (Vitr.), per (Vigil. Trid.); *invenitur* eo Avg. civ. 22, 8, quo Vitr. 10, 2, 3, ubi Ampel. 8, 11, unde Corp. VI 12649, 16; *instrumentum alligandi indicatur ablativo, semel* in *c. abl.* (Pass. Firm. 2).

si verbum translate adhibetur, res vel personae, ad quas quibusve aliquid vel aliquis alligatur, *creberrime ablativo vel* ad, *interdum dativo, rarius* in *c. acc.* (Qvint. decl. 228 p. 93 Ivst. 24, 1, 2) *vel c. abl.* (Avg. in psalm. 9, 21) *indicantur*.

synonyma: (adiungere), affigere, annectere, astringere, capere, coniungere, constringere, deligare, devincire, infigere, ligare, nectere, stringere, tenere, vincire. *ad I 1 c β*: adalligare, appendere, impendere, innectere (Marcell. med.), pendere, suspendere. *ad I 2*: colligare, convolvere, involvere. *ad I 2 c*: obligare, sanare. *ad II 1*: claudere, concludere, continere, impedire, prohibere, retinere, tenere. *ad II 2*: ambire, attingere, circumscribere, finire, (terminare). *ad II 3*: cogere, comprimere, congelare, (contrahere), durare, refrigerare. *ad III 1 et 2*: coercere, componere, premere. *ad III 3 β not.*: scelus (admittere), facere, delictum in se committitur. *opposita*: demittere (*pro* dimittere Sort. Sangall. 20, 11), dissolvere, expedire, laxare, (relaxare), resolvere, solvere. *ad I 2 b*: revolvere. *ad I 2 c*: refricare. *ad II 1*: dimovere. *ad II 3*: diducere, diffundere, digerere, ducere, mollire. *ad III*: absolvere, (deiungere), distringere, liberare.

part. perf. pass. **alligātus** (adl-), -a, -um *pro adi.; deest comp. et superl.* Gloss. III 135, 37 alligatus (agilatus *codd.*) δέδεται. *ad I 2 a*: *i. q. servi*: Colvm. 1, 9, 4 vineta plurimum per alligatos excoluntur. *ad II 3*: Sen. nat. 1, 2, 7 lapillus in piscinam aut lacum et alligatam aquam missus circulos facit innummerabiles. *ad III 1 a*: Sen. benef. 1, 3 in *Gratiis* nihil esse adligati decet nec adstricti; solutis itaque tunicis utuntur. *B. A. Müller.*

alligurrio *v.* abligurrio.

adlino (all-), -litum, -ere *ab* ad *et* linere. *formae quarti ordinis in* -ire *hic illic leguntur in codd. Palladii recentioribus et apud* Mart. Cap. 2, 110 *in optimis*. *structurae sunt*: adlinere *aliquid alicui* (*inde a* Cic.) *vel aliquid aliqua re* (*inde a* Ivl. Val.). *proprie*: Hor. ars 446 vir bonus et prudens ... *versibus* incomptis adlinet atrum transverso calamo signum. Sen. nat. 3, 20, 4 circumfunditur ... corpori limus adliniturque paulatim. 4, 2, 9 *Nilus* quicquid pingue secum tulit, arentibus locis adlinit. [Lvcan. 3, 202 allinit *G non recte*, adluit *cett.*] Plin. nat. 13, 77 supina tabulae schida adlinitur. Pallad. 1, 38, 2 si stercus primogeniti vituli adlinamus (-iamus *Lugd.*) oribus vasculorum. 1, 40, 2 picem duram ... iuncturis adline (obline *unus recens*, adlide *Lugd.*). 1, 40, 3 his omnibus iuncturas diligenter adlines. item *ex variis* ... ceroti instar efficies et curabis adlinere (-ire *aliquot boni codd.*). item sebum ... si adlinatur (-iatur *duo recentiores*), obsistet. 3, 33 *sarmenta* molli atque umida terra curabis adlinere (-ire *multi codd. nec tamen optimi*). 6, 8, 1 *varia* miscebis et ... curabis adlinere (-ire *aliquot recentiores*) *ovibus tonsis*. Mart. Cap. 2, 110 corpori ... allinibat (*sic codd. Bernenses*) unguentum. *in imagine vel translate*: Cic. Verr. 1, 17 nulla nota, nullus color, nullae sordes videbantur his sententiis adlini posse (Ps. Ascon. p. 132 figurate dixit. Schol. Cic. Gron. p. 393, 6 induci, inhaerere, conglutinari). Sen. epist. 7, 2 nemo non aliquod nobis vitium aut commendat aut imprimit aut nescientibus adlinit. Ivl. Val. 1, 4 culpa, qua adlini posses. Avson. 399, 2 plasma semper adlinunt *poetae rebus relatis*. Symm. epist. 5, 54, 4 his ausibus color fiscalis adlinitur. Prvd. ham. praef. 63 Cain triumphat morte fratris allitus (alitus *vel* oblitus *codd. quot novi*). *notandum* adlitus *in versibus balbis a. 354* Corp. VIII 20776 adlitus amor erat nobis (*coniugibus*) (s)i fata dedisent, *ubi sensus requirit quale 'inabruptus'; fortasse voluit qui dictavit* adlitus *esse i. q. conglutinatus.* *V.*

? **Allinus** *nom. vir.* Corp. III 7494 (*in Moes. inf.*) ⟨...⟩ Allinus ⟨...⟩ praeposit. ⟨coh. Brit⟩tonum. *priorem nominis partem periisse veri est similius.*

Alliola *cogn. mul.*, *cf.* Allius? Corp. XII 1321 (*Vasione*) Minervae Erucia Alliola v. s. l. m.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[**Allipnus**] *nom. vir. corruptum.* CORP. V 5681 (*Mediolani, periit*) C. Octavi Allipni.

Allisilcinī (*genet.*) *nom. vir. barbar.* CORP. II 5719 (*in Hispan. Tarrac.*) Viamus P. Allisilcini. *Otto.*

allīsio, -ōnis *f. ab* allidere. TREB. trig. tyr. 8, 5 *imp. Marius* multa duorum digitorum allisione contrivit, *adeo erat validus.* VVLG. Is. 25, 11 humiliabit gloriam eius cum allisione manuum eius (ταπεινώσει τὴν ὕβριν αὐτοῦ ἐφ' ἃ τὰς χεῖρας ἐπέβαλε). MAX. TAVR. hom. 101 Petrus tam solida petra saxi illum (*Simonem magum*) allisione comminuit, ut … terrenae mortis duritie periret. HIER. in Ezech. 1, 1, 4 p. 7 *nubem* imbres eversionum super Iudaeam pluviasque allisionum portare.

[**allitaciniatos**] *corruptum.* CATO orig. 7 apud Fest. p. 142 qui magistratum curulem cepisset, calceos mulleos allitaciniatos, ceteri perones (-ei *cod.*), *ubi* alutacinatos *Turnebus*, aluta laciniatos *Müller; neutrum probabile cum desideretur verbum.*

adlīvēscit livere incipit, hoc est lividum fieri PAVL. FEST. p. 28. *sane pensitandum an potius* adlibescit libere incipit *vera sit et prior glossematis forma, post falso aucta. cf. s. v.* allubescit. *V.*

allium *vel* **allius** *v.* alium.

Allius, -a *nom. gent. cf. etrusc.* (CORP. inscr. etrusc. I 579 a) statinei alisa; Allia *flumen, al.* SIL. 4, 554 Allius Argyripa Daunique profe⟨ct⟩us ab arvis. 566. C. Allius Bala *in nummis saec. urbis VII* CORP. I 373: C. Alli Bala *et* C. Alio Bala. *amicus Catulli:* CATVLL. 68, 41 qua me Allius in re iuverit. 50 Alli (Ali *Sangerm.*). 150 Alli (aliis *codd.*). Q. Allius Maximus *cos. suff. a. 49.* LAMPR. Comm. 7, 6 *Commodus interemit* ex consulibus Allium Fuscum, Caelium Felicem … (*idem fortasse* CORP. XIV 246). Q. Allius Bassus *cos. suff. a. 158.* Allii Paeti *pro* Ailii *in* FAST. cos. Capitol. a. u. c. 553. 555. 556. 560. 587. *frequens in titulis maxime Campaniae Samnii Vmbriae, ubi etiam quae vetustiora sunt exempla fere omnia prodierunt; multa dedit Gallia cisalpina, quorum antiquiora Venetiae debentur. una* l *raro scriptum aetate posteriore, v. infra p. 1687, 83.* INSCR. Marrucina ap. Planta gramm. osc.-umbr. II p. 549 n. 275 (*Teate*) V. Alies L., Sa. Alies As. CORP. VI (*exempla plurima*) 11473. 11474 M. Allio Acuto … Ti. Claudius Protus. 11475—11497. 32521ᵃ, 2, 16 (*a. 147*) C. Allius Sabinianus Nurs(ia) *miles praetor.* 34004 (*a. 9*) M. Allius Sabinus. 34374 M. Allius L. f. Volt. *al.* XIV 246 (*Ostiae, a. 140*), 1, 14 C. Allius C. f. Fuscianus. 22 C. Allius C. f. Fuscus *patroni collegii, cf. quod sequitur et supra l. 27.* 250 (*a. 152*) C. Aleius (*sic*) C. f. Fuscianus (*idem qui* 246, 1, 14). 3550 (*Tibure*). IX 236 (*Tarenti*) Allia. 6155 L. Allius L. f. Scap. Stober(a *Macedoniae*). 871 (*Luceriae*). 1027 (*in Samnio*) P. Maiu⟨s⟩ M. f., P. Allius M. f. praef. 1029. 1053. 1211. 1427. 1428. 1739. 1740. 3075 (*in Paelignis*). 3204. 3706 (*in Marsis*). 3720. 4675 (*in Sabinis*). 4926. 4928. 5381 (*in Piceno*). 5441. 5463. X 147 (*in Lucania*). 330. 1089. 8105 P. Allius Amnius aed. IIIIvir. 8113. 1132 (*in Samnio*) M. Allio M. f. Men. Ru⟨fo⟩ praef. fabr. 4924. 1403ᵃ, 1, 4 (*Herculanei*) Q. Allius Q. l. Soter. 2039ᵃ (*in Campania, a. 2*). 1089. 3785 (*aetate liberae rei publ.*) Sex. Allius Q. l. Sextus. 3493. 4002 C. Allio L. f. Fal. 4003. 4246. 8214 (*aetate liberae rei publ.*) M. Allius (?) Cerdo. 5436 (*in Volscis*). 5435. 5812 (*in Hernicis*) M. Allius M. f. … L. Allius M. f. Cicero. 7953 (*in Sardinia*). INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 271 (*in amphora Pompeiana*). XI 437 (*Arimini*). 874 (*Mutinae*) Sex. Allius L. f. 1421 (*Pisis, a. 4*) L. Titio A. f. et T. Allio T. f. Rufo IIviris. 1622 (*Florentiae*) C. Allio Q. f. Rufo et C. Allio C. f. Apto. 3402 (*Tarquiniis*) Allia C. f. 3403. 3404. 4433 (*Ameriae*). 5079 (*Mevaniae*). 5391 (*Asisi*) ⟨T.⟩ Allius C. f. *IIIIvir i. d.* 5392 *idem.* 5396. 5411 C. Publici munic⟨ipum⟩ Asisinatium libe⟨rti⟩ Verecundi … C. Publicius Allius Pr⟨…⟩ patri. 6108 (*Fori Sempron.*). 6213 (*in agro Gallico*). 6216. V 569 (*Tergeste*) P. Allius Q. f., P. Allius P. f. Severus. 1065 (*Aquileiae*). 1066. 8329. 1442 M. Allius P. f. 2497 (*Ateste*). 2893 (*Patavi*). 3483 (*Veronae*). suppl. ital. 1075, 21 (*in tegula*) P. Alli. INSCR. Notiz. degli scavi 1886 p. 114 (*Albintimili*) L. Allius Ligus. CORP. XII 1114 (*Aptae, litt. saec. I*) C. Allio C. fil. Volt. Celeri IIIIvir. 1115. 3196 (*Nemausi*) Sex. Allius Repentínus aed. col. 3398—3400. 5784 (*Aquis Sextis, litt. saec. I*). XIII 5206 (*in Germ. sup.*) C. Allius C. f. Pom. Oriens domo Dert(ona). 6886 C. Allius C. f. Anies. Cremona. III 118 (*in Syria*) C. Allio Fusciano leg. Aug. pr. pr. cos. design. (= 14156³. '*patronus complurium collegiorum Ostiensium fuit imperante Pio*: XIV 246. 249. 250. *legatus Arabiae*'). *multa ex Dalmatia*: 1899. 1900. 2708 L. Allius L. f. Fab. signifer leg. XI. 2911 C. Allio T. f. Fab. Luc. veter. leg. XX. *al.* 11122 (*in Pannon. sup.*). II 1475 (*in Hispan. Baet.*) Sex. Allio Mamerco pontifici perpetuo col. Astigitanae. 3738 (*in Hispan. Tarrac., a. 280*) Allius Maximus v. c. leg. iur(idicus) prov. Hisp. Tarraconens. 5232 (*in Lusitan., a. 167*) IIvir. Q. Allio Maximo. VIII 18364 (*in prov. Num.*). 10570 (*in prov. procos., imp. Commodo*) Allio Maximo. 15361 M. Allius M. fil. Arn. Viator Optatianus. 21855 (*in Mauret. Tingit.*) Al. Valeriana. *nomen singulare et cogn.*: CORP. V 6906 (*ager inter Durias duas*) Diutto Allius l. 8295 (*Aquileiae*) L. Naevio Allio. III 14214, 1, 12 (*in Moes. inf., imp. Traiano*) C. Cadaric. Allius. A l i u s: CORP. VI 11457 Alia Mevia, L. Mevius L. l. Zabda. 11458 Aliae Pyriliae dominae uxori. 20853 Iuniae Aliae Septiminae coiugí L. Septimius Redemptus. III 9021 (*Salonis*) Alie Cres⟨ce⟩ntille. 2394ᵃ (*in Hispan. Tarr., periit*) Alius Reburrus redidi vot(u)m. VIII 332 (*in prov. Byzac.*) Alia Victoria. 3028 (*in prov. Numid.*) P. Alius Alexander mil. leg. III Aug. 3380 Alius Lartidius, Alia Lartidia. **Alliānus** *cogn.* CORP. VI 26195 L. Sempronius L. f. Allianus. XI 2904 (*in Etruria*) ⟨.⟩ Attius Allianus. 4371 (*Ameriae*) Sex. Ticiaseno Sex. f. Sex. nep. Sex. pron. Clu. Alliano pontifici. INSCR. Notiz. degli scavi 1886 p. 114 (*Albintimili*) L. Allio Alliano. CORP. III 11754 (*in Norico*) L. Petilius A l i a n u s. *nom. serv.* CORP. X 6638ᶜ, 3, 30 (*Anti, a. 51*) ⟨…⟩ius A l i a ⟨…⟩a Corin(thiis). III 1466 (*in Dacia*) Alliano Aug. n. ser. **Alliānus** *et* **Alliānius** *nom. gent.* CORP. XIV 3643 (*Tibure, a. 172*) C. Alliano Tiburtíno. VI 1057, 3, 36 (*a. 205*) C. Aliani Martialis. INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 535 (*Bononiae*) M. A l i a n i o M. l. Eroti Aliania Lya⟨…⟩. **Alliārius,** -a *nom. gent.* TAC. ann. 1, 53 uxori Alliariae *Sempronii Gracchi quem Tiberius interfecit.* CORP. IX 4500 (*in agro Amiternino*) Alliariae C. f. Sabínae. **Alliatōrius,** -a *nom. gent.* S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 32 (*Herculanei, a. 56*) Alliatoriae Celsil⟨l⟩ae uxoris Atilii Luperci ornatissimi viri … patrem eius Alliatorium Celsum. CORP. VI 2545 Alliator. Ories stator Aug(usti). **Allieius,** -a *nom. gent.* CORP. XI 5619 (*Plestiae*) C. Allieius Martialis. **Alliēnus** *et* **Aliēnus,** -a *nom. gent. in libris et hoc et illud, in titulis fere semper* Allienus. LIV. 3, 31, 5 L. Alieno aedile plebis (*a. u. c. 454*). Alienus *subscriptor Q. Caecili* CIC. div. in Caec. 48. A. Allienus (*vel* Alienus) *pro consule Siciliae inde ab a. 706/48, cf. Klebs, PW. I 1585*: CIC. Att. 10, 15, 3 Allienus (Alienus *Med., Wirceb.*). epist. 12, 11, 1 A. Allienus. 12, 12, 1 A. Allienus. 13, 78 *et* 79 *superscr.* M. Cicero Allieno s. (s. d. Allieno procos.). Phil. 11, 30 A. Allieno (Alieno *sim. codd.*). 11, 32 Allienus. BELL. Afr. 2, 3. 26, 3. 34, 4. 41, 1 Alienus. APPIAN. civ. 3, 78 Ἀλλιηνός (Ἀλβιηνός *codd.*). 4, 59 Ἀλλιηνός (Ἀλι- *Vat.*). 4, 61 Ἀλλιηνοῦ. *cf.* 2, 48. A. Allienus pro cos. *in nummo* (*cf. Corp. I p. 451*). *cf. infra l. 43.* A. Caecina Alienus *cos. mensibus Sept. et Octob. a. 69; cf. Groag, PW. III 1238*: TAC. hist. 1, 52 Alienus Caecina. CASS. DIO 65, 10, 1 Ἀλιηνῷ. IOSEPH. bell. Iud. 4, 634 Καικίναν Ἀλιηνόν. *cognatus eius* CORP. XV 7382 (*in fistula plumbea*) Ti. Alieni Caecina(e). *in titulis, urbanis exceptis, rarum.* CORP. VI 192 (*in dextro latere*) Allienus T. Furfanii; (*in fronte*) A. Allienus A. l. Priamus. 200 (*a. 70*), 4, 3 C. Allienus Epigonus. 6, 8. 9. 450 (*a. 98 vel 99*) Ti. Allieni Sicini Quintiani tr. pl. *hic necessitudine coniunctus esse videtur cum* Ti. Allenio Veturiano Sicinio Quintíliano; *v. infra sub* Allenius. 1057, 6, 83 (*a. 205*) C. Alien. Severin. *vigil.* 5163 M'. Alliénus M'. l. Antiochus, Alliéna M'. l. Daphnis, M'. Alliénus Sp. f. Rómánus, M'. Allienus Sp. f. Clu. Romanus. 5342. 5691 familiae A. Allieni (*fortasse idem qui supra l. 24*). 11468—11472. 33002. 34373. XV 143 (*ca. a. 113*) ex pr(aedis) Allieni Procl(i) (*cf.* XIV 4089 [*a. 113*] ex pr. Al. Proc.). 790 (*ca. a. 123*) M'. Allieni Charitonis. *cf.* 791. XIV 3722 (*Tibure*) C. Allienus C. f. IX 2576 (*Boviani Vndecim.*) L. Allieno M. f. Lem. 5368 (*Firmi Pic.*) Allienae T. f. Berenicae. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 4 n. 8 (*Brundisi*) A. Allienus Charito. CORP. X 5663 (*Frusinone*) ⟨Q.⟩ Allienus Q. l. Chresimus. 8059, 28 (*in signaculo*). V 2500 (*Ateste*) L. Allien⟨i⟩ vetran(i) leg. VI⟨…⟩. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes n. 47 C. A l i e n i Maturi. A l l i e n a lex: LEX Mamil. grom. p. 263 *superscr.* Lex Mamilia Roscia Peducea Alliena Fabia (Allena *Gudian.*). F o r u m A l i e n i: TAC. hist. 3, 6 ibi (*Ateste*) cognitum tris Vitellianas cohortes … ad Forum Alieni ponte iuncto consedisse. **Aliēnius,** -a *nom. gent.* CORP. VIII 10912 (= 20432, *in Mauret. Sitif.*) Q. Alienius Fabullus. **Alliennius,** -a *nom. gent. Paelignum.* CIC. Tusc. 4, 50 cum *Africanus* in acie M. Alliennium Paelignum scuto protexerit. **Alliēdius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 4555 (*Nursiae*) T. Alliedi Sal. Naso. **Allīdius,** -a *nom. gent. invenitur maxime in titulis Aequorum Vestinorum Sabinorum Picenorum, quibus accedunt urbani non pauci.* Alidius *semel, v. infra.* CORP. VI 6827. 6828. 8818 A l i d i a e C. l. Myrtale. 11464. 11465. 11466 Allídiae Egloge. 11467 L. Allidi. XIV 2540 (*in agro Tusculano*) Q. Allid. 4092, 2 (*in tegulis*) L. Allídi. IX 2178 ᵃᵈᵈ· (*in Samnio*) Allidia Helpis. 3416 (*in Vestinis*). 3529. 3618 C. Allidius V. f. Quir. Súra. 3931 (*in Aequis*). 3932 Allídia Casta. 3970. 3990. 4021 Marco Allidio. 5203 (*in Piceno*). 5204. 5569. X 227 (*in Lucania*). 424. 446. 4004 (*in Campania*). 4872 (*in Samnio*) L. Ovínius L. f. Ter. Rufus prím. ordo cohortium praet. díví Augustí … Allídiae L. f. Rufae matrí. 6228 (*in Volscis*) Q. Allidius M. f. N. n. pater Volsci aed., tr. mil. … Flavia M. f. Allid⟨i⟩ mater Volsci. INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 371 (*in Sabinis*) L. Allidius Sex. f. CORP. XI 3952 (*Capenae*). V 2588 (*Ateste*) L. Allídius L⟨…⟩. XII 3397 (*Nemausi*). III 3477 (*in Pannon. inf.*). 6156 (*in Moes. inf.*). **Allēdius** *et* **Alēdius,** -a *nom. gent. et hoc et illud in libris, in titulis fere semper* All-. *amicus Attici*: CIC. Att. 12, 4, 2. 12, 23, 1. 12, 24, 1. 12, 27, 2. 12, 28, 3 Aledius. TAC. ann. 12, 7 (*a. 49*) Alledius Severus eques Romanus (*trad.* Talledius). IVV. 5, 118 'tibi habe frumentum' Alledius inquit, 'o Libye'. CORP. II 5927 (*Carthagine nova*) … Pilemo A l e d i L. s. … mag(istri) … faci⟨und(a)⟩ co⟩eraver⟨unt⟩. VI 2384, 3, 5 (*a. 198*) M. Alledius M. f. Fal. ⟨…⟩ *praetorianus.* 11460 Alledíae Marciae filie … Alledius Trofimianus et Aelia Marina. XIV 559 (*Ostiae*) Allediae Hermaidi Aelius Romulus coniugi. IX 3494 (*Peltuini*) Allediae Egloge.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3678 (*Marruvi*) ⟨.⟩ Alledius Ianuarius Aug. **Allonius**, -a *nom. gent. cf. etrusc.* (CORP. inscr. etrusc. I 1665) larϑ aluni. *al.* CORP. VI 15056 Alloniae C. f. Potitae. 15450 (*litteris graecis*) Allonia Mark⟨e⟩la fηkit marito suo . . . Alonio Ζωtiko. X † 4487 (*Capuae, a. 366. periit*) Alonius Aulius neofitus. *cf.* V 2868.

Allenius, Alennius, Alenius, -a *nom. gent. haud rarum fuit in Venetia.* CORP. VI 1362 P. Caecilio Allenio Fausto Maximo Severiano c. v. cos. *anni inc.* 36314 Ti. Allenio Veturiano Sicinio Quintiliano. *hic necessitate videtur coniunctus esse cum* Ti. Allieno Sicinio Quintiano; *v. supra sub* Allienus. IX 5185 (*Asculi Picen.*) M. Allen⟨. . .⟩. *sine cogn.* X 1141 (*Abellini*) C. Allenius C. f. Ter. Gal⟨. . .⟩. 7839 (*in Sardinia*) Allenia Vrbana. XI 6689, 18 (*Arreti, in tegula*) C. Alleni C. f. V 2828 (*Patavi*) M'. Allenius M'. f. Fab. Crassus Caesonius tr. mil. 2538 (*Ateste*) L. Allenius L. f. Rom. Vespa. 3162 (*Vicetiae*) Ti. Allenius Florus sibe et Alleniae Murrae libertae uxori. suppl. ital. 206 (*Aquileiae*) M'. Alleni Capiton. 1247 (*Vicetiae*) Allenia Hedyle Ti. Allenio Chrysantho patrono et Alleniae Synerosae sorori. *cogn.*: CORP. V 2823 (*Patavi*) Sex. Papinio Q. f. Allenio tr. mil. (*a. 27*). Alennius: CORP. VI 11383 C. Alennius L. f. Clu., C. Alennius L. f. Clu. Barba, Alennia C. l. Murtis. XI 4636 (*Tuder*) Alennia Sabina. 5996^{a} (*Sestini*) ⟨.⟩ Alennius Paulinus. INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 472 (*Bononiae*) L. Alennius L. l. Stephanus . . . L. Alennio L. f. Celeri, T. Alennio L. f. IIIIIviro filis. CORP. VIII 11451, 10 P. Delphius Peregrinus Aleius Alennius Maximus Curtius Valerianus Proculus M. Nonius Mucianus *cos. suff. a. 138; cf.* V 3590. *in lucernis* CORP. XV 6285, XI 6699, 16, X 8053, 273, VIII 22644, 25 *quod legitur* MALENCAL, *fortasse est* M. Alen(ni) Cal(...). Alenius: CORP. VI 11382 (*periit*) Alenia ⟨. . .⟩. X 7840 (*in Sardinia*) Alenio Pard⟨. . .⟩. XI 4577 (*Carsulis, periit*) C. Aleni L. f. Clu. Capitoni IIIIviro (*sic traditur*). IX 4464 (*in agro Amiternino, periit*) T. Aleniu⟨s⟩ T. l. Rutil⟨us⟩. . . . Alenius A⟨. . .⟩. XIII 10010, 2893 of. Alen. **Alēnus** *nom. gent.* CIC. nat. deor. 3, 74 qui transcripserit tabulas publicas. id quoque L. Alenus (Aienus *Vindobon.*) fecit. CORP. IX 687 (*Herdonis*) Vlpius Alenus v. p. corr(ector) Apul(iae) et Cal(abriae) (*a. 305/7*). **Alinna** *nom. gent. etrusc.* CORP. VI 2965 M. Papirio Prisco mil. coh. II vig. (centuria) Alinnae Firmi. *semietrusca* XI 3398 (*Tarquinis*) L. Alina L. f. 3399 P. Alina P. f. 3400. 3401 P. Alina Proculus. **Alinnius, Alinius**, -a *nom. gent.* CORP. IX 5361 (= 4271, *Firmi Picen.*) Sex. Alinnius Festus. 5202 (*Asculi Picen.*) Aliniae Sex. lib. Proculae. XIII 10010, 2893^{c} of. Alini. **Allicius, Alicius**, -a *nom. gent.* INSCR. Eph. epigr. IX 328 (*in Hisp. Tarr.*) Allicia l. f. Paetina. CORP. VI 11456 *cf.* 34043 '*videtur esse principium tituli christ. ap. Boldett. cimit. 386. cf.* IX 4864$^{add.}$' V 5167 (*Bergomi*) Aliciae Sp. f. Iustae. *v. etiam* Alicia *quod seorsum posui.* **Allaiēdius**, -a *nom. gent.* CORP. VI 1056, 2, 53 (*a. 205*) Allaiedi Marcelline *vigil.* **Allēius** *et* **Alēius**, -a *nom. gent. duabus* l *in titulis antiquioribus.* Ἀλλήιος CORP. inscr. att. III 1040, 1, 26. Ἀλήιος 1156, 2, 19 (*utraque saec. II ex.*). *nomen Pompeis frequens.* CORP. III 14203^{3} (*Deli*) Πρέπων Ἄλλιος Μαάρκο⟨υ⟩ . . . Prepon Alleius M. s. Iovem Leiberum statuer. I 772 (*in tessera consul. a. 42*) Pinitus Allei. VI 1969 D. Alleius Cilonis l. Pamphilus. 1970 D. Alleius D. l. Phoebus. 32315. X 896 (*Pompeis, a. 26*) M. Allei Lucci Libell(ae) . . . IIvir. i. d. quinq. 1036 *idem.* 909. 8349. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 87 n. 318 (*Pompeis*) M. Alleio M. f. Men. Minio IIv. i. d. p. 212 n. 855 ⟨A⟩lleia Mai f. ⟨s⟩acerd(os) Veneris et Cereris. CORP. IV 1177 Cn. Allei Nigidi Mai (*v. infra l. 59*). 1179. 1483 Cn. Alleius. *al.* IV suppl. 2, 4. 6 (*a. 27*) M. Alleius Carpus (*idem 21 sexies, ubi tamen* v. 12 M. Ale. Carp. 74, 12). 35 (*a. 57*) Cn. Alleius Cryseros. 16, 15 (*a. 55*) ⟨C⟩n. Allei Nigidi Mai (77, 5; *v. supra l. 56*). 83, 2 Cn. Allei Logi. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 47 n. 191 (*Alba Fucente*) ⟨. A ?⟩lleius L. l. Philoxsenus. CORP. IX 5380 (*Firmi Picen.*) L. Allei Dextri. XI 5076 (*Mevaniae*) C. Alleius T. f. Aleius: ACT. Arv. a. 241 v. 17 L. Ale(ius) V⟨e⟩r(us), *nisi potius legendum* Alfius, *senatoris filius.* XIV 2476 (*Castrimoeni, periit*) Aleia C. l. Prima. 3951 (*Nomenti, periit*) M. Aleius Sponsor. XI 5622 (*Plestiae, periit*) *traditur* C. Aleius T. l. Apc . . . , X 6607 (*Velitris*) T. Flavius Philippus . . . loco don(ato) . . . ab Aleia Felicula. VIII 11451 P. Delphius Peregrinus Aleius Alennius Maximus Curtius Valerianus Proculus M. Nonius Mucianus *cos. suff. a. 138; cf.* V 3590 (*idem, omissa parte nominum,* V 3343). VIII 7187 (*in prov. Num.*) Aleiae Faustillae. 15922 L. Aleius (*an corrigendum* Alfius?) Aris⟨t⟩o. *cf.* Aluius; Alliacus.

Alliu⟨. . .⟩ *nom. vir. in patella scriptum* CORP. VII 1336, 51. *sic traditur, potest fuisse* Allius *vel* Aulius. *Otto.*

allix (-lia *cod.*) στιχάριν (-anin *cod.*) GLOSS. II 521, 28. *cf. Mau, PW. I 1587. vide et* alicula. *V.*

Allo *nom. vir. barb.* CORP. III 11568 (*in Norico*) Catroni Allonis f. II 2677 (*in Hisp. Tarr.*) d. m. Alloni . . . Mercurius et Tauvitalis filio. 822? *cf.* Allo, Alo *nom. germ.* *Otto.*

Allobone *v.* Alabanenses.

Allobrogēs, -um *gens in Gallia Narbonensi inter Rhodanum, Isaram, Alpes Graias, lacum Lemannum habitans. cf. Hirschfeld, Corp. XII p. 217.* o *alterius syllabae natura breve*: CIC. carm. frg. 3, 65 vocibus Allobrogum. HOR. epod. 16, 6 novisque rebus infidelis Allobrox. VEN. FORT. carm. 3, 7, 18 fulgor Apostolicus visitat Allobrogas. *producitur positione* IVV. 7, 214 Rufum, quem totiens Ciceronem Allobroga dixit. AVSON. 297, 4 insinuant qua se Sequanis Allobroges oris. *de vocalis qualitate tertiae syllabae, quam Latini semper per* o *transscribunt — exceptis* PORPH. Hor. epod. 16, 6 Allobrugum. NOT. Tir. 114, 88 Allobruges *et* RAVENN. p. 236, 9 Alobriges (*idem* p. 226, 11 Alobrites) —, *haec ex graecis auctoribus* STEPH. BYZ. *tradit*: Ἀλλόβρυγες, ἔθνος δυνατώτατον Γαλατικόν, ὡς Ἀπολλόδωρος. Πολύβιος δὲ διὰ τοῦ ι αὐτοὺς καλεῖ Ἀλλόβριγας. Χάραξ δὲ διὰ τοῦ ο μικροῦ Ἀλλόβρογας, οἱ πλείους δὲ διὰ τοῦ ι. ὁ δὲ τεχνικὸς Ἀλλόβροξ ἔθνος Γαλατικόν. *atque invenitur* i *apud* POLYB. 3, 49 — 51 *saepe*, STRABO 4, 1, 11. 4, 6, 4 PTOL. 2, 10, 7 *opt. codd.*, PLVT. vit. Cic. 18 APP. Gall. 1, 4 (*in libro Vaticano* Ἀλλοβρίγγων), 4, 12 bell. civ. 2, 4. CASS. DIO 37, 47. 46, 50 *contra* PS. PLVT. de fluv. 6, 1 Ἀλλοβρόγων. *nomin.* Allobrox *extat* HOR. epod. 16, 6 CORP. XII 3109 (*v. l. 44*) GRAMM. suppl. 119 GLOSS. IV, V *saepius, ubi* Allobrus Adlobrus *plerumque scribitur.* Allobroga GLOSS. V 590, 24. 652, 11. PROB. inst. gramm. IV 124 quaeritur ab eo quod dixit Sallustius 'sed Allobroges ex praecepto Ciceronis' nominativo casu numeri singularis 'Allobrogus' an 'Allobroges' facere debeat. sed quaecumque vocabula masculina nominativo casu numeri pluralis es litteris definiuntur . . . , haec in nominativo casu numeri singularis numquam us litteris definiuntur; et ideo 'hic Allobroges', non 'hic Allobrogus' facere pronuntiatur. *nom. pl.* Allobrogae *praebet* SCHOL. Iuv. 8, 234 Allobrogae Galli sunt. ideo autem dicti Allobrogae, quoniam b r o g a e Galli agrum dicunt, alla autem aliud. dicti autem Allobroges, quia ex alio loco fuerant translati. *acc. sing.* Allobrogem CAES. Gall. 3, 84, 5, Allobroga IVV. 7, 214. *acc. plur.* Allobrogas (*cf. Schulze, Eigenn. 4 sq.*). CAES. Gall. 1, 14, 3 *in A M* (Allobrogos *in Q*), Allobroges *in Cβ*; 7, 64, 7 Allobrogas *in α*, Allobroges *in β*; 3, 63, 5 Allobrogas *in z*; 3, 6, 5 Allobroges *in omnibus libris.* SALL. Catil. 49, 1 per Allobroges. LIV. perioch. 67, 1, 10 Allobrogas (Allobroges *r*). 90 Allobrogas. QVINT. inst. 11, 1, 89 Allobrogas. AMPEL. 22, 1 Allobrogas. LANDOLF. Mon. Germ. Auct. antiq. II p. 262, 28 Allobrogas Gallos. OROS. hist. 5, 13, 2 Allobrogas Gallos. VEN. FORT. carm. 3, 7, 18 Allobrogas (Allobroges *G F*). CORP. I^{2} 177 Q. Fabius Q. Aemiliani f. Q. n. Maximus pro cos. de Allobro⟨gibus⟩. *gens commemoratur* CIC. Catil., Att., epist. *et saepius*, CAES. Gall. *saepius*, SALL. Catil. *saepe*, LIV. 21, 31, 5. 9 OBSEQ. 122 VELL. 2, 10, 2 VAL. MAX. 9, 6, 3 SEN. benef. 5, 16, 1 COLVM. 12, 23, 1 MELA 2, 75 PLIN. nat. 3, 35, 36. 7, 156. 18, 85 TAC. hist. 1, 66 SVET. Nero 2 FLOR. epit. 3, 2, 1. 4. 4, 1, 9 COSMOGR. 1, 13 AMM. 15, 12, 5 SCHOL. Iuv. 8, 239. IVV. 7, 214 Allobrox *esse nomen ioculare Rufo magistro a discipulis datum non recte putat Beck Archiv 7, 273, licet* Allobroge *in lingua francogallica sit i. q.* rustre. *cogn.*: CORP. XII 3109 nymphis Augustis sacrum . . . L. Annius Allobrox. *adi.* **Allobrogicus**, -a, -um. CELS. 4, 12 vinum . . . Raeticum vel Allobrogicum. PLIN. nat. 14, 26. *cognomen* **Allobrogicus** *datum est ob devictos Allobroges a. 633/121 Q. Fabio Maximo.* VELL. 2, 10, 2. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 25 Persicum nobilissimum virum . . . inter imagines maiorum suorum Allobrogici nomen legere. *al. plur.* SEN. benef. 4, 30, 2 quid nuper Fabium Persicum . . . sacerdotem . . . fecit nisi Verrucosi et Allobrogici et illi trecenti . . . . IVV. 8, 13 cur Allobrogicis et magna gaudeat ara natus in Herculeo Fabius lare. **Allobrogicīnus** *quoque cogn. in Fabia gente invenitur* CORP. VI 1407 (*aetat. imperat.*) Q. Fabio Allobrogicino Maximo. **Allobroxus**, -ī *cogn.* CORP. VI 28488 P. Venuleius P. l. Allobroxus. **Allobrox** *videtur nomen dei esse* CORP. XII 1531 Pompeia Lucilla Allobrog(i), *nisi supplendum est* Allobrog(ibus); *cf. Ihm, PW. I 1588.* *Jacobsohn.*

adlocat NOT. Tir. 37, 90 *post* elocat ablocat, *ante* collocat relocat. *V.*

allocūtio (adl-), -ōnis *f.* *formae non assimilatae semper leguntur in* INSCR. numm. *invenitur apud* CATVLL. SEN. QVINT. inst. PLIN. epist. SVET. VERVS Fronto, *crebrius postea. auctorum, quorum pleni indices praesto sunt, exempla dedi omnia.*

I *i. q. affatus, sermo*: **a** *generaliter*: GLOSS. II 10, 52 προσφώνησις. 422, 29 προσομιλία. ITIN. Silv. 33, 2 omnem ipsam allocutionem (*sc. Christi ad discipulos suos*) perleget episcopus. DON. Ter. Hec. 97 praelatis allocutionibus et separatarum et permixtarum personarum. 274 allocutio . . . qua inducitur secum loquens anus. 281 Andr. 601 Phorm. 784. HIL. in Matth. 31, 11 discipulorum somnus et variae Christi allocutiones. trin. 4, 23 multas . . . dei ad Abraham allocutiones (*cf.* AVG. civ. 16, 18 tit. de iterato alloquio dei ad Abraham). in psalm. 134, 5 cum idem secundum nuncupationis allocutionem sit Israel qui et Iacob. SERV. Aen. 1, 286 haec Iovis allocutio *ad Venerem* partim obiecta purgat, partim aliquid pollicetur. 6, 104 adlocutionem hanc esse suasoriam cum partibus suis. 7, 1 *Aeneidos primos sex libros* personarum et allocutionum varietate . . . esse graviores (*opponuntur* negotia). AVG. in psalm. 36, 17 his . . . rebus, his verbis, his allocutionibus, hoc tali exemplo confirmat iustos dominus. POSSID. vita Aug. 19 suavem semper habens de iis quae dei sunt vel allocutionem vel collocutionem fraternae ac domesticae familiaritatis. MAX. TAVR. serm. 83 p. 698^{D} mollissima . . . allocutione mulcere. serm. 111 p. 752^{C} *mulier* castum Ioseph in concubitum turpi allocutione succendebat. ENNOD. opusc. 3, 89 p. 353, 24 Leo . . . tanto adlocutionis ipsius tenebatur miraculo. PS. AVG. serm. 181 ista allocutio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non est linguarum septuaginta. DRAC. Romul. 4 incipit adlocutio: verba Herculis cum videret Hydrae serpentis capita pullare post caedes (*cf.* 3 praefatio ad Felicianum grammaticum ... cum adlocutione). *notandum de dicendi genere*: SEN. dial. 11, 1, 3 novis verbis nec ex volgari et cotidiana sumptis adlocutione opus erat homini ad consolandos suos ... caput adlevanti. PLIN. epist. 2, 20, 8 mutat personam, vertit adlocutionem. **b** *specialiter*: **1** *de sollemni exercitus vel senatus adlocutione*: SVET. Tib. 23 coacto senatu incohataque adlocutione. VERVS Fronto p. 132, 1 N. orationes ad senatum et adlocutiones nostras ad exercitum. LIV. perioch. 104 trepidationem militum ... adlocutione exercitus inhibuit. adlocut. *vel* adlocutio *legitur in nummis passim inde a Galba (cf. Cohen I² p. 319 n. 1) usque ad Maxentium (cf. Cohen VII² p. 166 n. 1)*, adlocut. coh. *vel* adlocutio coh. *in nummis Caligulae et Neronis (cf. Cohen I² p. 236 n. 1, p. 277 n. 1)*, adlocut. co. *in nummo quodam Neronis (cf. ibid. I² p. 278 sub n. 3)*, adlocutio coh. praetor. *in nummis Hadriani (cf. ibid. II² p. 107 n. 2)*, adlocutio militum *in Probi nummo (cf. ibid. VI² p. 258 n. 28)*, adlo. Aug. *in nummis Neronis (cf. Catal. of Greek coins in the British museum. Corinth etc. n. 568/70 et Pick, v. Sallets Zeitschr. f. Numismatik XVII 1890 p. 182. 185/6)*, adlocut. Aug. *vel* Augg. *sim. inde a Nerva (cf. Cohen II² p. 1 n. 1) usque ad Constantium Chlorum (cf. ibid. VII² p. 58 n. 1)*, adlocutio Maxentii *in nummis Maxentii (cf. ibid. VII² p. 166 n. 3). Occo, Imp. Rom. numismata a Pompeio Magno usque ad Heraclium 1579 p. 228, quique eum secuti sunt, cum in nummo Hadriani* adlocutio Britannica *legi dicerent, de nummo, qui a Cohen II² p. 153 n. 555 describitur, falso rettulisse Stradae indice nummorum musei Fuggeriani, qui in bibliotheca ducali Gothana asservatur, adhibito Pick mihi interroganti scripsit. v. Cichorius, PW. I 375/6. cf.* LEO M. epist. 120, 4 ad piissimos principes totius concilii allocutio (*v etiam* CONC. Chalced. a. 451 Mansi 7, 455 *sqq.*). *notandum*: *i. q. homilia apud christianos*: TERT. anim. 9 scripturae leguntur aut psalmi canuntur aut allocutiones proferuntur aut petitiones delegantur. *cf.* praescr. 15 *et* PS. CYPR. *locos l. 60. 61.* MARCELL. chron. II p. 61, 1, 380 Gregorius Nazianzenus ... plebem ... in ... oratorio ... cottidiana adlocutione continuit. **2** *technice apud rhetores et grammaticos*: PRISC. rhet. 9, 27 p. 557, 27 adlocutio est imitatio sermonis ad mores et supposita personas accommodata, ut quibus verbis uti potuisset Andromache Hectore mortuo. EMPOR. rhet. p. 561/2 *allocutionis vel ethopoeiae quattuor genera esse statuit: ethopoeiam sensu angustiore* (p. 561, 5), *pathopoeiam* (p. 562, 10), *materiem pragmaticam* (p. 562, 26), *prosopopoeiam* (p. 562, 30). QVINT. inst. 9, 2, 37 vertitur ... *προσωποποιία* in speciem narrandi, unde apud historicos reperiuntur obliquae adlocutiones. SVET. gramm. 4 quaedam genera institutionum ad eloquentiam praeparandam, ut problemata, paraphrasis, allocutiones, ethologias (ethiol- *sim. codd.*) atque alia hoc genus. IVL. VICT. rhet. 15 p. 422, 22 in epilogo ... adlocutionem permittitur inducere. FORTVN. rhet. 3, 8 p. 125, 22 *ornata elocutio* fit ex rebus ipsis ... et synonymis et allocutionibus. SCHOL. Stat. Theb. 5, 470 mirabilis allocutio est quotiens dura a poetis animantur. **3** *translate de epistulari commercio, sim.*: STAT. silv. 2, 7, 63 castae titulum decusque Pollae iucunda dabis adlocutione. TERT. praescr. 15 hoc dirigebamus et praestruebamus adlocutionis praefatione (*cf. syn. ibid.* c. 1 admonitionem). PORPH. Hor. epist 1, 20, 1 mirum est [ad] hanc ⟨ad⟩locutionem inter epistolas poni, cum neque ad absentem neque ad hominem scripta sit. CYPR. epist. 20, 2 *in epistulis meis* nec ... consilium nec ... exhortatio nec ... obiurgatio nec ... adlocutio et persuasio nostra defuit (*cf.* 45, 1). 79 confortati et conroborati sumus per tuam adlocutionem. PS. CYPR. pudic. 1 allócutionibus missis. 14 non ... volumina scribere, sed adlocutionem transmittere. ENNOD. epist. 9, 4, 1 p. 231, 7 subiectis caritatem ... adlocutione praestatis. 9, 5, 1 p. 232, 3 nulla me adlocutione sublevastis. 9, 30, 2 p. 252, 12 partes meas quasi voluntariae allocutionis fuscatas nube. ANTH. 29 tit. Aviti adlocutio sponsalis. *huc pertinere videtur* CASSIOD. var. 8, 16, 5 sapientiae tuae allocutione firmati.

II *de consolando*: CATVLL. 38, 5 qua solatus est allocutione. 38, 7 paulum quid lubet allocutionis maestius lacrimis Simonideis. SEN. dial. 6, 1, 6 fatigatae adlocutiones amicorum. PS. AMBR. serm. 3, 3 angelica allocutione relevari (revelari *vulgo*). VVLG. sap. 3, 18 nec in die agnitionis allocutionem (*παραμύθιον*) habebunt. 8, 9 allocutio cogitationis et taedii mei (*παραίνεσις φροντίδων καὶ λύπης*). 19, 12 in allocutione (*εἰς παραμυθίαν*) desiderii. ENNOD. opusc. 4, 35 p. 391, 20 brevi animum suum adlocutione firmavit.

synonyma: admonitio, alloquium. (dictio, *cf.* ENNOD. dict. 24 tit. p. 498, 11), (locutio *praecipue apud posteriores*), sermo. *ad I b 1 not.*: (dictio, *cf.* AVG. doctr. christ. 4, 15, 32), (tractatus *apud ecclesiasticos*). *ad I b 3*: (sermo, *cf.* STAT. silv. 3 praef.).

allocūtīvus, -a, -um *ab* alloqui. GRAMM. suppl. 161, 13 *oratio* est allocutiva in epistulis, disputativa in dialogis, relativa in historiis.

allocūtor, -ōris *m. ab* alloqui. GLOSS. V 185, 10 contionator multitudinis allocutor.

allocūtōrius, -a, -um *ab* alloqui. CASSIOD. hist. 1, 1 (*capitis inscriptio*) oratio allocutoria Sozomeni ad Theodosium. *legitur in codicibus Monac. hist. trip.; estne certae fidei?* *B. A. Müller.*

Allodius *v.* Alodius.

?**Allomeris** *Andecavus ap.* GREG. TVR. Mart. 2, 33. *sed in indice* de Leomere.

1. Allōn *Massiliensium in Hispania colonia; cf. Hübner, PW. I 1595* (Alonis). MELA 2, 93 sequens *sinus* Ilicitanus Allonem habet et Lucentiam. RAVENN. p. 306, 16 Allon. *cf.* STEPH. BYZ. *Ἀλωνίς, νῆσος καὶ πόλις Μασσαλίας, ὡς Ἀρτεμίδωρος. τὸ ἐθνικὸν Ἀλωνίτης.* PTOL. 2, 6, 14 *Κοντεστανῶν ... Ἀλωναί.* *Otto.*

2. Allōn, *indecl.*, אֵלּוֹן, *Ἀλών, Ἀλλών.* **1** *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 4, 37 Saphai filii Allon. **2** *nom. iudicis Hebraeorum v.* Aialon *2.* **3** ITALA Ios. 15, 62 (Lugd.) *transcriptio graecae vocis ἁλῶν* (VVLG. civitas salis). *Plenkers.*

Allonius *v.* Allius.

Allont ... *nom. vir.* CORP. XIII 7103 (*in Germ. sup., periit*) ⟨Sa⟩turnini Allont. *Otto.*

allophylus, -a, *ἀλλόφῦλος, plerumque masc. pro subst. vox christianorum.* AMBR. off. 1, 29, 141 allophylos hoc est alienigenas latino appellabant vocabulo. AVG. quaest. hept. 4, 3 ut allophyli appellentur quasi aliarum tribuum homines (*opp. ἀλλογενής*). *cf.* ISID. orig. 9, 2, 58. *gen. plur.* allophylum PRVD. ditt. 71 PAVL. NOL. carm. 26, 71. *corripitur* y: PRVD. ham. 500 allophy̆lus, ditt. 71 allophy̆lum (PAVL. NOL. carm. 26, 71), PAVL. NOL. carm. 24, 549 allóphy̆la *in initio senarii*, ORIENT. comm. 1, 376 allophy̆lis. *passim* allophilus *vel* allofilus *vel similia in codd.*

ITALA Bar. 6, 4 (Tert. scorp. 8) ne et vos consimiles sitis allophylis (*ἀλλοφύλοις*, VVLG. factis alienis). psalm. 59, 10 (Hil. in psalm. 59, 6) allophyli (*ἀλλόφυλοι*, VVLG. alienigenae). 86, 4 allophyli (*ἀλλόφυλοι*, VVLG. alienigenae) et Tyrus. act. 10, 28 (Iren. 3, 12, 15) convenire cum allophylo (*ἀλλοφύλῳ*, VVLG. ad alienigenam). TERT. scorp. 3 captivitate et iugo allophylorum iram dei (deus *A*) pensavit Israel. ieiun. 7 cum ... allophyli proelio admovebant (*intr.*), ibi dem⟨um⟩ dominus intonuit voce magna super allophylos et ... viri Israel .. persecuti sunt allophylos. monog. 7 vetus lex adimit (admittit *codd.*) coniugium allophylorum. adv. Iud. 4 hostes allophylos expugnaverunt. *sic saepe de hostibus Israhelitarum, potissimum de Philistinis*: LVCIF. non conv. 8 Athan. 1, 11 HILARIAN. chron. 8 p. 1101ᴰ CHRON. min. I p. 119, 265 (alienigenis Chron. Alex.). p. 119, 266. p. 189, 521. 528 FILASTR. 12, 1 TYCON. 40, 15 AMBR. apol. Dav. I 4, 16 Hel. 6, 17 HEGES. 5, 16 l. 46 HIER. nom. hebr. p. 91, 15. 19. 106, 10. 120, 9. 122, 17. 125, 21. 128, 3. 129, 13. 134, 22. 147, 6 in Is. 28, 21 p. 383. epist. 46, 2 allophylo ... hoste. 69, 6 VVLG. psalm. 55, 1. PRVD. ham. 500 si ... allophylus tua castra velit delere tyrannus. ditt. 71 vulpes ... in sata mittit allophylum segetesque cremat. PAVL. NOL. carm. 26, 21 esse timendos allophylum populos. epist. 21, 1 AVG. serm. 293, 11 SVLP. SEV. chron. 1, 24, 4. 1, 26, 3 *et passim.* EVCHER. instr. 1 p. 96, 18. 2 p. 150, 15 Philistini: idem et allophyli, idem et alienigenae appellati sunt. ORIENT. comm. 1, 376 MAX. TAVR. hom. 6. 20. 40 ISID. sent. 3, 21, 7. *sing. de Goliath*: FILASTR. 130, 2 AMBR. apol. Dav. I 6, 26 in psalm. 118, 18, 24 PS. AMBR. apol. Dav. II 3, 15 HIER. epist. 18, 1. 108, 18ᵃ. AVG. serm. 82, 3 Golias unus fuit ex allophylis id est ex alienigenis. PS. FVLG. RVSP. serm. 21 p. 887ᶜ GREG. TVR. Franc. 2 praef. *fem.*: HIER. in Is. 47, 1 p. 550 in allophylas mulieres. PAVL. NOL. carm. 24, 549 allóphyla mulier est mihi lex carnea. PS. ORIGEN. tract. 13 p. 146, 16 mulierem allophylam. *V.*

alloquium (adl-), -iī *n.* [*cf. c.* alloqui. *Th.*]. *v.* NOT. Tir 26, 17. 18. *in membranis confunduntur* alloquium, colloquium, eloquium; *cf. ex. gr.* ALC. AVIT. epist. 85 p. 95, 14 FVLG. serm. ant. 11. *invenitur inde ab* HOR. *et* OV. *passim per totam latinitatem et singulari et plurali numero. deest in* HIER. VVLG.

I *i. q. sermo, affatus*: **a** *proprie*: LIV. 25, 24, 15 alloquio leni pellicerent hostis ad dedendam urbem. 1, 34, 11. 28, 3, 4 ex propinquo alloquio animos temptarent suaderentque, ut .... VELL. 2, 123, 2 subrefectus primo conspectu alloquioque carissimi sibi spiritus. LVCAN. 10, 174 longis Caesar producere noctem incohat adloquiis (*cf.* VAL. FL. 1, 251 dulcibus adloquiis ludoque educite noctem). PETRON. 110 alloquio dignum. PLIN. nat. 6, 84 hospitali regis clementia ... imbutus adloquio (PRVD. apoth. 301 amico ... adloquio). 8, 48 *leonis* impetum a se mitigatum adloquio ausae (*codd. variant*) dicere. *ibid.* mulceri adloquiis feras. VAL. FL. 2, 354 unius haeret adloquio. 5, 406 *rex* proceres audit ... adloquiis facilis. 7, 281 moverer adloquio casuque viri. 7, 374 Venus blandis ... paventem adloquiis iunctoque trahit per moenia passu. STAT. Theb. 7, 554 mite alloquium et saevis pax quaeritur armis. 11, 197 leni ... mulcere furentem alloquio. 11, 612 nec ... alloquium ... aptare licet. SIL. 9, 153 non verba vicesque alloquio vocemve refert. TAC. hist. 2, 49 vacavit abeuntium adloquiis. 3, 36 non adloquio exercitioque militem firmare (ann. 1, 71). hist. 5, 1 comitate et adloquiis officia provocans. ann. 4, 8 (*bis*). PLIN. epist. 1, 8, 12 medici ... voluptate carentes cibos blandioribus adloquiis prosecuntur. PS. QVINT. decl. 8, 19 inter suorum alloquia *morientes.* PORPH. Hor. carm. 1, 13, 16 in quinque partes amoris fructus partitus dicitur: visu, adloquio, tactu, osculo, concubitu. IVL. VAL. 1, 9 (*de hinnitu equi*) adloquia illa ad dominum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

morigera. 2, 37 supremo ... alloquio. IVST. 9, 8, 8 adloquio qui plura promitteret atque praestaret. 19, 3, 11 prosecutam multitudinem velut postremo adloquio dimisit. 22, 7, 5 blando adloquio et humili adulatione. 23, 4, 5 in adloquio blandus, in negotio iustus, in imperio moderatus. IVVENC. 2, 321 talibus adloquiis comitum ... pectora complet. AVSON. 322, 23 mitibus adloquiis ... mulcebat alumnos. CYPR. GALL. gen. 45 Adamum deus adloquio iunctam dignatur et Aevam. num. 411 mollibus adloquiis timida inter verba rogaret. Ios. 326 domino subdente vigorem talibus adloquiis. iud. 430. SYMM. rel. 7, 2 tamquam ... adloquiis principum fruerer. SCHOL. Stat. Theb. 2, 422 considerata ... reverentia iustitiae parcior esses alloquio (eloquio STAT.). CARM. epigr. 1347^{B}, 12 (*inter ann. 372 et 395*) principis alloquio. HEGES. 1, 29, 5 alloquiis hostium sese committendum putavit. 3, 23, 2 convocatis ... bellandi incentivum huiusmodi alloquio infudit. AMBR. epist. 2, 7 alloquia tua plena intellectus sint (*paulo infra* alloquium tuum atque tractatus). 64, 7 ne quid offendat vel in sensu vel in adloquiis. in psalm. 118 serm. 1, 7 propheta ... qui fungebatur carnis alloquio (*velut carnis vice ac nomine loquebatur*). hex. 1, 9, 33 linguae motus caeleste formaret adloquium. 6, 3, 9 spiritus sancti ... adloquia (*syn.* dictis). Abr. 1, 9, 90 *corpora* videntur mandati caelestis adloquiis refulgere (Ioseph 11, 64). 2, 7, 4 fidelis alloquii splendor. Iac. 2, 9, 37 cum deo ... alloquia miscebat. patr. 4, 17 ad Iudam ... dirigi ... alloquium. PS. AMBR. sacr. 1, 1, 2 ad sermonem et ad alloquium sacerdotis. HIER. epist. 24, 4 ut ... nunquam viri nosset adloquium *virgo*. CLAVD. carm. min. 21, 197 edomuit Rhenum ... adloquiis. 30, 139 adloquiis haerere tuis. MAR. VICTOR aleth. 3, 471 *cum* alloquii ... munere donat. RVFIN. hist. 4, 23, 10 mitissimo solatur adloquio (λόγοις). VIR. ill. 21, 3 ultimo eius alloquio impetrato. AVG. civ. 16, 18 tit. de iterato alloquio dei ad Abraham (*cf.* HIL. trin. 4, 23 dei ad Abraham allocutiones). serm. 222, 1 nostrum vobis ... sollemniter debetur alloquium. SVLP. SEV. dial. 2, 5, 8 angeli confirmatus adloquio. 3, 18, 2 compatientis alloquio, non exprobrantis elogio. OROS. hist. 4, 6, 15 cunctos ... ultimo dimisit adloquio. PROSP. chron. I p. 386, 26 *Abraham* divino monetur alloquio. SIDON. epist. 4, 9, 4 erga familiam suam nec in proferendo alloquio minax. FAVST. REI. epist. 3 p. 172, 10 Hebraeum Hebraeo, Graecum Graeco ... instructurus adloquio. p. 172, 11 oris sui coaptet adloquium. SEDVL. carm. pasch. 5, 406 praeceptor eos invitat alloquiis (T^2 *et cet. codd.*, ill- MT^1) de more piis (*cf.* op. pasch. 4, 35 praeceptione verborum). PAVL. PELL. 356 primo ... affarer amicum alloquio. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 476 alloquio ... salubri (*syn.* ... verbis, adfatu). ENNOD. opusc. 3, 43 p. 341, 21 talibus eos instruxit et confortavit adloquiis. 3, 46 p. 342, 18. 3, 115 p. 360, 29 *eos* reficiebat blanditiis, humiliabat adloquio. 6, 23 p. 409, 22 lepos ... alloquii (*syn.* affatibus). DRAC. Orest. 616 talibus adloquiis accensus. FVLG. RVSP. epist. 17, 3, 5 usus ... alloquio (*al.* eloquio). serm. 54 tali fovit alloquio (53 blando ... alloquio). MAXIM. eleg. 1, 202 alloquium conspuit ipse suum (*cf.* 203). 3, 52 mitibus alloquiis pandere clausa. CASSIOD. var. 1, 43, 3 blandus alloquio (IORD. Get. 200). hist. 7, 13 coniugis ... alloquio (*syn.* muliebribus verbis). GREG. TVR. Franc. 6, 8 dulcis alloquio. EVGIPP. Sev. 43, 8 post huiusmodi aedificationis alloquium. VEN. FORT. carm. 7, 6, 17 blandior alloquio, placidis suavissima verbis. carm. app. 10, 1 dulcibus alloquiis. **b** *translate in epistulis vel de epistulari commercio, sim., imprimis apud scriptores posterioris aetatis*: VIGIL. TRID. ad Ioh. 1 imbueret ignotus alloquium. SYMM. epist. 1, 5, 2 date operam ... adloquio crebriori. 2, 49. 2, 73 pascor adloquiis (*syn.* litterae). *passim.* AMBR. epist. 14, 2 serere fabulas et alloquia cassa. 62, 2 alloquii mei officium. HIER. epist. 8 epistolarum alloquia. 127, 8 absentiam nostri mutuis solabamur adloquiis. PAVL. NOL. epist. 1 sanctis et spei et fidei et caritatis alloquiis. *saepius.* AVG. epist. 153, 1 deserere ... alloquio. LEO M. epist. 38 alloquia reddentes. 119, 1 per ipsas *litteras* alloquia alterna miscemus. 80, 1. 126. 136, 1 AVELL. p. 505, 4. 537, 2 *saepius.* SIDON. epist. 1, 11, 2 exemplo recursantis alloquii impudentiam paginae praesentis absolveris. 4, 7, 3 *passim.* COMPVT. Carth. 2, 8 suo adloquio profitetur (*sequuntur verba laterculi*). SEDVL. op. pasch. 2, 8 sequentibus patefecit alloquiis. MAX. TAVR. serm. 111 p. 752^{D} divina alloquia (*sic legerim*, el- *vulg.*). ALC. AVIT. epist. 29 p. 59, 14 directis litterarii sermonis officiis alloquia illa captemus. 32 p. 63, 1. 91 p. 99, 5 *passim.* EPIST. pontif. 784 Alc. Avit. epist. 42 vos praesentibus hortamur adloquiis. HERACL. Alc. Avit. epist. 54 alloquii vestri fecunditate. ENNOD. epist. 1, 12, 2 epistularis alloquii luce. 1, 17, 2 *portitor* alloquii occasionem praestitit. 3, 9, 2 epistularum ... alloquio. 3, 5, 1. 3, 17, 2. 4, 3, 3. 8, 43, 2. 3, 10, 1 quod negatur aspectui, pensaretur alloquiis. 3, 14, 1 paginalis alloquii. 4, 2, 4. 7, 28, 1 praesentiae vice blanditur adloquium. 9, 24, 1. 9, 27, 4 me dedignatur alloquio. opusc. 2, 21 p. 294, 10 praelocutioni ... divinum subdidistis exemplum, quod ita quadratis constat alloquiis ... (*seq.* psalm. 49, 16). 2, 122 p. 325, 3 *Paulus* oris ianuam patefecit alloquiis (*seq.* Rom. 2, 1). *passim.* CASSIOD. var. 8, 4, 1 regium ... alloquium (*syn.* affatus). EPIST. pontif. 885 Migne 66, 20^{B} sub paginali alloquio. 893 Migne 66, 45^{C} te nobis alloquio directi praesentavit affectio (*cf. ibid.* p. 45^{B} affatibus). *saepius.* ANON. Vales. 10, 47 tantis ... eius alloquiis per litteras invitatus. *cf.* CORP. VI 31776^{b}, 16 (*Elagabali aetate*) ⟨alloqu?⟩ii divini honore ⟨obtento obla⟩tis commentariis.

notandum de scribendi genere vel de lingua: TREB. trig. tyr. 1, 1 non historico nec diserto sed pedestri alloquio (eloquio *Baehrens*). HEGES. 5, 14 noto sibi alloquio (*syn.* patrio sermone). FVLG. serm. ant. 11 deum depinnato orationis attollam alloquio (eloquio *pars codd.*).

II *de consolando*: HOR. epod. 13, 18 illic omne malum vino cantuque levato, deformis aegrimoniae dulcibus alloquiis. OV. trist. 1, 5, 4 attonitum ... ausus es adloquio sustinuisse tuo. 1, 8, 18 sodalem visere et adloquiis parte levare tuis. 4, 5, 3 cuius ab adloquiis anima haec moribunda revixit. Pont. 1, 6, 18 alloquio ... iuva pectora nostra tuo. 3, 6, 40. LIV. 9, 6, 8 sociorum ... adloquia (*seq.* consolantes amicos). SIL. 13, 396 alloquio ... virum tantos mulcere dolores. STAT. silv. 2, 1, 232 prohibe manare genas noctesque beatas dulcibus alloquiis et vivis vultibus imple. Theb. 6, 47 solatur Adrastus adloquiis genitorem. TAC. ann. 4, 8 vix propinquorum adloquia tolerari (*cf. paulo infra* firmatos adloquio adulescentulos). APVL. met. 4, 24 adsidens eam blando ... solaretur alloquio (RVFIN. hist. 4, 23, 10 *v. p. 1693, 28*). DARES 10 Helenam maestam alloquio mitigat. HIER. epist. 22, 35 *cf.* 127, 8 *p. 1693, 58.* VVLG. Iudith 8, 21 alloquio (*Amiat.*, eloquio *Tol.*, ad eloquium *textus receptus*) vestro corda eorum erigite (*cf. Thielmann, Beitr. z. Textkr. d. Vulg. p. 62*). *cf.* ENNOD. epist. 3, 5, 1. 3, 9, 2. 3, 17, 2. 4, 3, 3. 8, 43, 2 *p. 1693, 72. 73.*

synonyma: *ad I*: admonitio, affatus, allocutio, compellatio, dicta, elogium, sermo, verba. *ad Ib*: (litteraria collocutio *cf.* AVG. epist. 40, 1, 1), colloquium (ALC. AVIT. ENNOD.), (epistula), litterae, litterarius sermo. *ad II*: solacium.

alloquor (adl-), adlocūtus sum, alloqui. *ab* ad *et* loqui. *v.* NOT. Tir. 26, 13. 14. AGROEC. gramm. VII 124, 18 'loqui' hominis est; 'obloqui' obstructatoris sicut obicit, opponit; 'alloqui' suadentis vel hortantis aut iubentis; 'eloqui' oratoris. *cf.* ISID. diff. 1, 16. *nota* alloquenda est VVLG. cant. 8, 8 *p. 1695, 47. inf.* adloquere ITALA act. 28, 20 (cod. p) videre et adloquere (adloqui *m. 2*). *formae non assimilatae praevalent; semper leguntur in codd.* LIV. (*exceptis tribus quattuorve locis*), TAC. SCRIPT. hist. Aug. *verbum legitur inde a* NAEV. *per totam latinitatem et absolute et cum obiecto coniunctum. deest apud* ENN. CATON. LVCIL. PVBLIL. LVCR. CAES. *et* CORP. Caes. SALL. NEP. HOR. TIB. MANIL. VITR. SEN. contr. FRONTONEM.

structurae: PRISC. gramm. III 354, 12 Attici προσφωνεῖν τούτους καὶ τούτοις ... Virgilius in VI (466): extremum fato, quod te alloquor, hoc est. *sollemnis est cum acc. structura, posterioribus temporibus coniungitur cum dat., cf. haec exempla*: AVG. serm. ed. Mai 132, 1 SERM. Corp. Vind. 21, 237, 6 HIST. Apoll. 47. 50 ANON. Vales. 12, 66 GLOSS. IV 304, 26. 384, 10. V 478, 8. *cf. p. 1695, 73. 55.* *apud* SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 220, 17 *et* ANON. Vales. 12, 69 *accusativo quid dictum sit indicatur. nota*: BARNAB. 1, 4 dum ad vos adloquor (ἐν ὑμῖν λαλήσας). *memorabile praeterea* RVF. FEST. 28 multa suos adlocutus. *seq. inf.* ARATOR act. 1, 672 *ut* VVLG. sap. 12, 2.

I *i. q. affari, appellare, adhortari, iubere, salutare, sim.* **a** *generaliter*: GLOSS. διελέχθη, προσδιαλέγομαι, προσεῖπω (II 420, 60), προσλαλεῖν, προσομιλῶ, προσφθέγγομαι, προσφωνῶ; abloquitur (IV 304, 24 obl-?), adfor[o] (II 422, 30), advoco, appello, compello. PLAVT. Amph. 388 liceat te alloqui, ut ne vapulem (*cf.* 389 loqui). 881. Merc. 366 ibo, adloquar. 774 videre amplecti, osculari, alloqui. Pseud. 1290 cogito saeviter blanditerne adloquar *eum*. Mil. 217. 423 Most. 714 *saepius.* TER. Andr. 343 cessas adloqui? Phorm. 252 hominem adire et blande ... adloqui (*cf.* QVEROL. p. 8, 1 interpellare atque adloqui). *passim.* CIC. Cluent. 170 *eum* nemo recipere tecto, nemo adire, nemo adloqui, nemo aspicere vellet. CIC. frg. inc. I 39 (Arus. gramm. VII 452) neque adsidere Gabinium aut alloqui in curia quisquam audebat. VERG. Aen. 1, 229 *Iovem* talis iactantem pectore curas ... adloquitur Venus. 1, 594 reginam adloquitur *et* ... ait. 4, 222 *Iuppiter* Mercurium adloquitur ac talia mandat. 5, 780 Venus ... exercita curis adloquitur talisque effundit pectore questus. 6, 466 *v. l. 40* (CYPR. GALL. iud. 450 *v.* BIBL. iud. 11, 35 dixit, ait). 8, 372 Volcanum adloquitur thalamoque haec coniugis aureo incipit et dictis divinum adspirat amorem. 8, 123 coram ... parentem adloquere. 10, 859 adloquitur maerentem et talibus infit. 4, 8. 4, 226. 10, 219. 11, 821. 12, 792. LYDIA 5 vos ... adloquitur, vos ... adridet ocellis. PROP. 1, 17, 2 desertas alloquor alcyonas. OV. met. 9, 243 quos ... laeto Saturnius ore Iuppiter adloquitur. 11, 282 hunc ... placido Trachinius ore talibus adloquitur. 8, 728. 9, 243. 13, 739. 15, 22. fast. 1, 228 placidis ... verbis adloquor ... deum. 3, 611. 4, 892. 6, 400. trist. 3, 4, 70 intra mea pectora quemque adloquar. 1, 3, 15. LIV. 1, 28, 1 Tullus Mettium benigne adloquitur. 1, 45, 6. 28, 18, 6. 30, 14, 3. 33, 38, 5. 3, 14, 5 benigne salutare, adloqui plebis homines, domum invitare. 22, 58, 3 Romanos ... satis miti sermone adloquitur. 26, 50, 3. 27, 10, 6. 23, 43, 9 *legatos* ad conloquium evocatos ... per interpretem adloquitur. 25, 25, 1 nec adire muros nec adloqui quemquam passi. 28, 25, 5 adloquebantur percunctantes magis ... quam factum accusantes. 33, 29, 12 copia adeundi adloquendique Romanum. 34, 48, 4 legationes in contionis modum circumfusas est adlocutus. 35, 31, 3 *legati* adlocuti ... concilio frequenti Thessalos. 41, 20, 3 non adloqui amicos, vix notis familiariter arridere. VAL. MAX. 8, 7 ext. 16 *milites* sine interprete ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

loqui (*syn.* salutaret). SEN. contr. 9, 6, 12 cum adloqui coepisset puellam et diceret. CVRT. 4, 2, 2 benigne ... legatos adlocutus. 4, 13, 38 duces et proximum quemque ... adloquebatur. 9, 10, 22 quem occurrentem ... comiter adlocutus. 5, 11, 2. 9, 4, 3 *passim.* SEN. Med. 418 *Medea* adire et coniugem extremo alloqui sermone potuit. epist. 26, 4 (*in imagine*) ita me observo et adloquor. *similiter* 54, 1 his et eiusmodi exhortationibus tacitis ... adloqui me non desii. COLVM. 1, 8, 15 rusticos ... saepius quam urbanos familiariusque alloquerer. ASCON. Mil. p. 32 erat ... allocutus decuriones Aricinorum. p. 36 LVCAN. 9, 611. PETRON. 113 Tryphaena me alloquebatur tanquam familiarem et aliquando gratum sibi amatorem. VAL. FL. 3, 492. SIL. 12, 692 Iuppiter aegram Iunonem alloquitur curis mulcetque monendo. 17, 569 his alloquitur versantem ingloria fata. 7, 449. 17, 284. STAT. Ach. 1, 774 rex ... adloquitur paterisque hortatur Achivos. *passim.* QVINT. inst. 4, 1, 63 eos adloquamur ..., quos conciliare nobis studemus. 11, 1, 5 Cicero adloquens Brutum. 11, 3, 124 nosmet ipsos adloquemur cohortantes, obiurgantes, miserantes. *passim.* decl. 306 p. 201, 7 adloqui iuvenem. FRONTIN. strat. 3, 16, 1 arcessitum ad se allocutus est dicens. TAC. hist. 2, 80 Antiochenos in adulationem effusos adloquitur. 3, 37 senatum composita in magnificentiam oratione adlocutus. 4, 65 coram adire adloquique Veledam. ann. 5, 7 cuique adsistere, adloqui. 6, 20 *quem* Graecis verbis in hanc sententiam adlocutus est. *passim.* PLIN. epist. 1, 16, 9 *hominem* videre, adloqui, audire, complecti. 2, 1, 12 Verginium ... vanis imaginibus, recentibus tamen, audio, adloquor, teneo. 3, 21, 5. paneg. 48 non adire quisquam, non adloqui audebat. SVET. Cal. 58 *imperatori* adloquenti pueros. Nero 23 Tib. 29. APVL. met. 3, 12 sic pudenter allocutus. 5, 8. 4, 23 eam ... sic adloquuntur. 8, 26. TERT. anim. 13 (*in imagine*) animam semper deus alloquitur, animam compellat atque advocat, ut animum sibi advertat. ieiun. 9 taliter alloquens. PASS. Perp. 3 sollicita pro eo adloquebar (*προσελάλουν*) matrem et confortabam (*προετρεπόμην*) fratrem. 20 adlocuta est dicens (*παρεκάλει*). ITALA act. 20, 11 (codd. eg) satis adlocutus (*ὁμιλήσας*). act. 21, 40 (codd. eg). 28, 20 (cod. g) *et* VVLG. COMM. apol. 48. AQVILA rhet. 9 p. 25, 6 *verba* illa, quibus adversarium alloquimur. IVST. 14, 2, 8 blandimentis agere, suppliciter singulos adloqui. LACT. ira 5, 12 *dominus servum* adloquitur amice. PS. LACT. mort. pers. 29, 7 *eum* alloquitur non aspere nec hostiliter, sed rogat, quid .... IVVENC. 3, 205 secrete. PS. CYPR. singul. cler. 25. SPART. Carac. 3, 2 adfabiliter. RVF. FEST. 27 *milites* adloquendo revocare. 28 *v. p. 1694, 47.* HEGES. 4, 1, 3. ITIN. Silv. 20, 7 me suscipere et alloqui (*paulo antea* ad salutandum). 21, 3. 35, 3 *evangelii loca,* in quibus dominus allocutus est discipulos. TRACT. c. Arrian. p. 13, 33 *eo* consiliario deus utitur, quem velut semet ipsum consulens adloquitur. AMM. 14, 7, 12 mollius. 15, 8, 11 his. 25, 3, 15. 26, 6, 16 ancillari adulatione beneficii adlocutus auctores. *saepius.* HEGES. 5, 14 patrio sermone cives alloqueretur (*paulo infra syn.*: suadere). HIER. epist. 149, 1 eos blande leniterque. VVLG. act. 21, 40. cant. 8, 8 quid faciemus sorori nostrae in die, quando alloquenda est? (*ἐὰν λαληθῇ ἐν αὐτῇ*; *cf.* ITALA Ambr. in psalm. 118 serm. 22, 36). Iudith 4, 11 circuivit omnem Israel allocutusque est eos. II Macc. 11, 32 vos alloquatur (*παρακαλέσοντα ὑμᾶς*). II reg. 19, 7 surge et procede et alloquens (*λάλησον*) satisfac servis tuis. sap. 12, 2 de quibus peccant, admones et alloqueris (*ὑπομιμνήσκων νουθετεῖς*), ut. CLAVD. 22, 159 nec quos promoveris, alto turgidus adloqueris fastu. AVG. psalm. c. Don. 261 ipsa ... ecclesia vos alloquatur cum pace et dicat. cons. euang. 1, 14, 21. civ. 1, 27 exhortationibus baptizatos adloquendo .... accendere ... ad. 9, 23 *populum* per angelos vel per homines alloquitur deus. 10, 29 eos in tua compellatione alloquor. 13, 16 deum deos ... adloquentem ac dicentem. 13, 16. epist. 130, 4 salubriter alloqui et colloqui. serm. 211, 5, 4 blande illum alloquatur; blanda enim appellatio veniae est postulatio. serm. ed. Mai 132, 1 excitant me sic alloqui tibi. in psalm. 43, 5 anima carnem alloquatur. *passim.* SVLP. SEV. chron. 1, 35, 8 *David eum* ... a tergo allocutus est. 1, 43, 9 eum deus allocutus est ... pronuntians. 1, 34, 1. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 68 alloquentibus nobis eius (*sc. aegri*) tarda responsio. SERM. corp. Vind. 21, 237, 6 verba ... Stephani, quando adloquebatur Iudaeis. SEDVL. epist. 1 p. 6, 11 talibus me blandae orationibus vocis adloqueris. op. pasch. 2, 17 p. 220, 17 discipulos confortabat haec alloquens (*variant libri*). p. 224, 16 hoc ... nobis ... compromisit alloquens suos ita discipulos. ARATOR act. 1, 672 angelus alloquitur ... Philippum australem celebrare viam. EVGIPP. Sev. 42, 3 alloqui per monita discipulos. CORIPP. Ioh. 6, 30. VEN. FORT. carm. 6, 8, 39 dulcius. vita Hil. 13, 46. **b** *specialiter*: **1** *de sollemni populi vel militum allocutione*: GLOSS. II 219, 25 *δημηγορῶ* contiono adlocor. II 10, 47. IV 35, 5 ciritat populum adloquitur. 384, 10 quiritat populo adloquitur. 304, 26. V 214, 22 karitat prope atloquitur (propeat l- *codd.*) plebem. 478, 8 quiritat populo adloquitur, querellas dat in contione. LIV. 1, 41, 2 populum Tanaquil adloquitur. 39, 15, 1. 45, 5, 2. 9, 13, 1 adloquendos milites ratus contionem advocari iussit. 9, 37, 6 paucis milites adloquitur. 10, 35, 8 circumeundos adloquendosque milites. 28, 27, 1 orationem, qua exercitum meum alloquerer. 38, 17, 1 pro contione milites in hunc maximo modum adlocutus est consul (PS. LACT. mort. pers. 19, 3). 25, 38, 1 VELL. 2, 62, 5 SEN. epist. 82, 21. 82, 22. CVRT. 3, 10, 4 varia oratione (IVST. 11, 9, 3 gentes diversa oratione). 4, 13, 28 proximum quemque interequitans adloquebatur. 10, 2, 15 *regi* non adloquendi, non noscendi monendique aut intuendi vos ius reliquistis (*cf. paulo antea* eloqui non metuo). 6, 8, 22. 9, 2, 31 (*cf.* 8, 6, 19). LVCAN. 2, 530 adloquitur tacitas veneranda voce cohortes. QVINT. inst. 6, 2, 30 populos adloqui. TAC. Agr. 35 adloquente adhuc Agricola. hist. 1, 82 manipulatim adlocuti sunt. 2, 100 praetexto classem adloquendi. 3, 32 vocatos ad contionem ... adloquitur, magnifice victores, victos clementer, de Cremona in neutrum. 4, 33 non adloqui, non pandere aciem Vocula potuerit. 4, 73 Treveros ad contionem vocatos ita adloquitur. 1, 29. 2, 9. 3, 63. 4, 46. SVET. Galba 18 *Galbae* milites adlocuturo. Iul. 33 in adloquendo exhortandoque. INSCR. Mél. d'archéol. et d'hist. 21 (1901), *p. 227* (*a. 128*) imp. Caesar Hadrianus Augustus ⟨legionem III Augustam⟩ exercitationibu⟨s⟩ inspectis adlocutus est. IVST. 12, 12, 1 separatim auxilia Persarum in contione adloquitur. SOL. 1, 108 nominatim singulos. HYG. mun. castr. 11 *imperator in tribunal* ascendat et exercitum felici auspicio adloquatur (*cf. nummorum, quos p. 1691, ll. 23 enumeravi, et columnae Traiani imagines*) CAPITOL. Gord. 13, 5 populum et milites. Pert. 4, 6 LAMPR. Alex. 60, 8 VOPISC. Prob. 10, 4. AMM. 16, 10, 3 adlocutus nobilitatem in curia populumque ⟨e⟩ tribunali. 17, 12, 19 milites ... verbis mollioribus 17, 13, 25 his exercitum adlocutus est. 15, 6, 3. 16, 12, 29. 23, 5, 15. HIST. Apoll. rec. A 47 his dictis populo alloquitur (rec. B: populum alloquitur dicens). DARES 9. ANON. Vales. 12, 66 *Theodericus* ad palmam populo adlocutus. 12, 69 verba ... promissionis eius, quae populo fuerat adlocutus. NEPOTIAN. 7, 2 exercitum ducis alloquebatur officio (VAL. MAX. 1, 6, 2 contionantis). *notandum*: *de sermonibus apud ecclesiasticos*: TERT. pudic. 13 *apostolus* nihil de postero sit comminatus, nihil de cetero allocutus? (*cf. paulo antea* contionaris). ITIN. Silv. 36, 5 alloquitur episcopus populum confortans eos (*paulo post* confortans ... alloquens dicit). 46, 6. AVG. civ. 1, 9 *eos* apostolus in ecclesiis adloquitur docens et monens. doctr. christ. 4, 15, 32 orando pro se ac pro illis, quos est allocuturus. serm. 213, 1 et noster vos sermo salubriter alloquatur et nos vester conceptus utiliter consoletur. *cf.* OPTAT. app. p. 193, 26 EVGIPP. Sev. 11, 2 (*add.* sermonibus). **2** *technice de exclamatione rhetorica*: RHET. Her. 4, 15, 22 te nunc adloquor, Africane. CATVLL. 63, 49 patriam allocuta maestast ita voce miseriter. 101, 4 mutam nequicquam alloquerer cinerem. OV. fast. 4, 576 *Ceres* liquidi ... immunia ponti adloquitur gelido proxima signa polo. QVINT. inst. 3, 9, 54 apud Ciceronem Clodiam et Appius Caecus et Clodius frater ... alloquitur. 12, 10, 61 apud hunc (*sc. oratorem*) et patria ipsa exclamabit aliquandoque ⟨ut⟩in oratione contra Catilinam in senatu adloquetur. **3** *de deorum precatione*: NAEV. carm. frg. 12, 1 senex ... adlocutus summi deum regis fratrem. PLAVT. Amph. 1 dis advenientem gratias pro meritis agere atque alloqui. ACC. trag. 232 quod templum adeam? quem ore funesto alloquar (coll- *codd.*)? VERG. ecl. 8, 20 (CIRIS 406) divos ... extrema moriens ... alloquor hora. OV. trist. 5, 2, 45 adloquor ... absens absentia numina supplex, si fas est homini cum Iove posse loqui. SEN. benef. 4, 4, 2 *furor* adloquendi surda numina et inefficaces deos. epist. 107, 10 adloquamur Iovem ..., quem Cleanthes noster versibus disertissimis adloquitur. STAT. Theb. 11, 713 fata deosque alloquitur. ARNOB. nat. 2, 39 ligna aerea lapides divina adloquerentur ut numina. DIDASC. apost. 31, 27 dominum. **c** *translate de epistulari commercio, sim.*: OV. epist. 7, 4 nec quia te nostra sperem prece posse moveri, adloquor [8, 1]. SEN. nat. 3, 26, 6 *Vergilius* adloquitur Arethusam (*sequitur* ecl. 10, 4). epist. 98, 9 *cf. l. 76.* PLIN. nat. 26, 62 ita quidam adulteras adloqui maluerunt quam codicillis dicunt. BARNAB. 1, 4 *cf. p. 1694, 46.* TERT. scorp. 13 *Paulus* in epistula *ad Timotheum scripta* satis et ipse supra allocutus. pudic. 13 *cf. l. 26.* PORPH. Hor. carm. 1, 1 hac ode Maecenatem adloquitur. epod. 13, 6 amforam adloquens. *saepius; cf. Holderi indicem.* PS. LACT. inst. interpol. 1, 1, 16 quem ... appellem, quem adloquar (*plura syn. in librorum dedicationibus usurpata invenies apud Graefenhain, de more libros dedicandi apud scriptores Gr. et Rom. obvio. 1892 p. 27 sqq.*). AVG. civ. 1, 9 *cf. l. 29.* HIER. epist. 8 per epistolas et adloqui et audire quos diligas. ENNOD. epist. 8, 43, 1. VITA Fulg. 23, 47 *libellis* simpliciter alloquens. CASSIOD. compl. in Rom. 11, 13 in psalm. 75 praef. SCHOL. Hor. cod. Paris. lat. 7975 (ed. A. Kurschat, Gymn.-Progr. z. Tilsit 1884) carm. 4, 6.

II *de consolando*: SERV. auct. Aen. 10, 860 proprie est ... adloqui consolari. VARRO ling. 6, 57 hinc (*sc. a loquendo*) adlocutum mulieres ire aiunt, cum eunt ad aliquam locutum consolandi causa. VAL. MAX. 2, 7, 6 gratulandi ... an adloquendi officio. 4, 6 ext. 2. 3. SEN. Oed. 1007 dubitat afflictam alloqui. Tro. 619 alios parentes alloqui in luctu decet. dial. 12, 14, 2 has adloquendi partes. epist. 98, 9 *epistola* sororem amisso optimae indolis filio adloquitur. 121, 4 ex gratulatione natum ... quidquid alloquimur. ITALA Ioh. 11, 31 (cod. f) adloquebantur (*παραμυθούμενοι*; VVLG. consolabantur) eam. AVSON. 438 vi doloris affectum consolantibus verbis alloquitur. HIER. epist. 79, 1 viduam adloqui. VVLG. II Macc. 15, 9 SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 220, 17 *p. 1695, 67.*

synonyma ad I: adire, (adoriri TER. Haut. 757), advocare, affari, aggredi (GLOSS. V 162, 36 adgressa insidiose allocuta), aio, appellare (SVET. Tib.), circumire, colloqui, compellare, dicere, hortari *et compp.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*velut* adhortari, cohortari, exhortari), interpellare, loqui, salutare *et omnia fere dicendi verba. ad Ib1*: contionari, (tractare *apud ecclesiasticos*). *ad Ib3*: precari (SEN. benef. 4, 4, 2), supplicare (*cf.* Ov. trist. 5,2,45). *ad Ic*: *v. p. 1696, 62. ad II*: confortare, (levare Ov. trist. 1, 8, 18). *oppositum ad II*: gratulari. *B. A. Müller.*

?**adlositum** adlisum GLOSS. IV 304,25. V 261,23 adlositum adinlisum. IV 7,31 adsolitum adlitum (-isum *b. c*). V 163,25 adsoletum allisum Virg. *v. Götz, Thes. gloss. s. v.* complosus. *V.*

Allovico *v.* Ollovico.

Allovira *nom. mul. barb.* CORP. XIII †1323 (*in Aquitania*) d(e)posic<i>o bone memorie Allovire.

Allua *nom. mul. barb.* INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 14 (1895) p. 1 Matronis Vdravarinehis Iulia Prisci f. Allua v. s. l. m. *Otto.*

adlubentia, -ae *f.* [*cf. c.* lubentia, allubescere. *Th.*]. APVL. met. 1, 7 iam adlubentia proclivis est sermonis. *cf.* OSBERN. p. 314 allubescentia i. obedientia.

adlubēscit *impers. et postea* **adlubēsco,** -ere [*cf. c.* ad *et* lubere, libere. *Th.*]. *imperson.*: PLAVT. Mil. 1004 illa ipsa est nimium lepida nimisque nitida femina. hercle vero iam adlubescit primulum, Palaestrio; *i. libido me movet. cf. s. v.* allivescit. *person.*: APVL. met. 2, 10 occursantis linguae inlisu nectareo prona libidine adlibescenti *mulierculae*. *c. dat. rei cupitae* (GLOSS. V 616,2 allubesco consentio *non bene*): APVL. met. 7,11 basiare volenti *latroni* promptis osculis adlubescebat *virgo*. 9,3 si ... aquis adlibescerem. MART. CAP. 1,25 quod ... cum Stilbonte incedens conubiorum copulis adlubescat *Iuppiter*. 1, 31 nostrisque suade (-da *trad.*) quo allubescat nisibus. 2, 181 Venere, quae nuptiis adlubescebat. 7, 726 furtis (furiis *Bern.*) modo adlubescat. 9, 913 suisque cunctos adlubescentes sonis. *c. dat. cupientis*: PS. AMBR. paenit. 22 fient tibi grata cuncta flagitia et peccandi licentia tibi penitus allubescet.

adlūceo, -ēre *ab* ad *et* lucere. GLOSS. adluceo φαίνω. PLAVT. Persa 515 quam tibi Fortuna faculam lucrifera[m] adlucere volt. VARRO ling. 6, 79 (*locus corruptus*) qui adlucet dicitur lucere ab luere et luce dissolvuntur tenebrae. PLIN. nat. 37, 101 flamma allucens magis quam accendens. AVG. conf. 11, 22, 28 abdita ... dilucescant allucente misericordia tua. in psalm. 52, 5 *deo* adlucente facis.

(**adlūcēsco**), adlūxī, -ere. SEN. epist. 92, 5 vides autem quale sit die non esse contentum nisi aliquis igniculus adluxerit. ITALA deut. 33, 2 (Aug. quaest. hept. 5, 56) et alluxit (ortus est VVLG., ἐπέφανεν) ex Seir nobis *deus; explicat Aug.*: quoniam qui sedebant in tenebris et in umbra mortis, lux orta est eis, ideo 'alluxit ex Seir'. COMM. apol. 10 domino, ... qui misero vacillanti tandem adluxit. *imperson.* (*cf.* illucescit): SVET. Vit. 8 bono ... animo estote: nobis adluxit. *V.*

Al(l)ucius, Al(l)uq(u)ius *nom. hispanum, cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 105.* Allucius *nobilis Celtiberus, cui Scipio sponsam captivam reddidit*: LIV. 26, 50, 2 principi Celtiberorum; adulescenti Allucio (*sic Spirens.*, Aluccio *Put.*) nomen erat. 26, 50, 12 Allucio (*sic Spirens.*, Alucceio *Put.*). FRONTIN. strat. 2, 11, 5 sponso nomine Alicio (Aliciorum *Harlei., Gothan.*) reddidit. CASS. DIO frg. 57, 43 Ἀλλουκίῳ. *idem* Indibilis *apud* VAL. MAX. 4, 3, 1. PHLEG. TRALL. macr. 1 Ἀλούκιος Ἀπιλιούτας ἀπὸ Λουσιτανίας πόλεως Ἰντερανιησίας. ... Δοκκούριος Ἀλουκκίου υἱὸς πόλεως Αἰβουροβισυγγησίας. CORP. II 737 (*in Lusitania, periit*) Amona Allu<q>i f. 961 (*in Hispan. Baet., periit*) Glaucus Aluquii f. 2465 (*in Hisp. Tarrac.*) Alluquio Andergi f., ... Macro Alluqui f., Clutimoni Alluqui f. 5248 (*in Lusit.*) Tongetae Aluqui f. *Otto.*

allucinor *v.* hal-. **Alluconēs** *v.* Calucones.

adlucto(r), -āre *vel* -ārī *ab* ad *et* lucto(r). adlucto (-or *interpolator Laudun.*) προσπαλαίω GLOSS. II 422,37. *cf. priscorum* lucto. APVL. met. 10,17 adluctari ... perdocuit *asinum libertus*. 11,12 quod ... adluctantem mihi saevissime fortunam superarem. *V.*

adlūdicrum res ad lusum apta GLOSS.

adlūdio, -āre [*a nomine non tradito* alludium *ductum esse videtur, cf. c.* alludere. *Th.*]. *i. q. alludo*: PLAVT. Poen. 1234 etiam me meae latrant canes? :: at tu hercle adludiato: dato mihi pro offa savium, pro osse linguam obicito. ita hanc canem faciam tibi oleo tranquilliorem. Stich. 382 fidicinas, tibicinas, sambucas advexit secum .... :: eugepae, quando adbibero, adludiabo: tum sum ridiculissimus.

adlūdo (all-), -ūsī, -ere *cps. ex* ad *et* ludere. *inde a* TER. (PLAVT. alludiare *usurpat*). *ad aliquem (-quid) ludere, ita ut ludus ad aliquem (-quid) spectet, ludendo, iocando appetere*: GLOSS. IV 9,25 adludit appetit. V 337,10 adludit coaptavit(?). *quem quidve appetat lusus, additis praep.* ad, *rarius* (VOPISC. SCHOL.) de *vel dat., raro accus.* (CATVLL. VAL. FL. AMPEL. SCHOL. Lucan. MARCELL. med.) *ostenditur, sed tamen absolute quoque verbum ponitur pro simplici 'ludere'* (*cf.* SERV. *p. 1698, 17*); *hic illic ablat. instrum. quem dicimus additur. singularem usum transitivum exhibet* MIN. FEL. *p. 1698, 74.*

1 *de hominibus* (*deis*): TER. Eun. 424 coepit ad id (*scortum*) adludere et me inridere (*cf.* ARVS. gramm. VII 456, 25). STAT. silv. 2, 6, 101 illi forsan Avernales adludunt undique mixtae Naides. MART. 3,19,3 *ursae aeneae* patulos adludens temptat hiatus pulcher Hylas. PLIN. epist. 9, 33, 6 accedunt et adludunt et appellant, tangunt etiam pertrectantque *delphinum*. ARNOB. nat. 7,17 *creditis deos* latratorum et canum ritu (*cf. infra l. 54*) offis saevitias ponere atque adludere porrigentibus saepius. IVST. 1, 4, 12 veluti ad notam (*sc. mulierem*) adlusit *puer*. RVFIN. Adamant. 4, 2 adolescentem ... uxori alienae alludentem (παίζειν) et alterius matrimonium violare cupientem. CLAVD. 5, 328 *in somno* videt diras adludere ... umbras, quas dedit ipse neci. 22, 473 adludit habenis *Solis equorum* aureus ... Annus. PAVL. NOL. carm. 4, 15 epulis ... adludat inemptis verna. 20, 407 sollicitant palpante manu *vitulam* ...; at illa sibi solitos adludere tactus credula ... sequitur. MYTHOGR. 1, 202 ad quam (*Laviniam*) alludens Tyrus pater recepit eam et fovit. *transl.*: SEN. epist. 72, 10 genus eorum, qui sapientiae adludunt, quam non quidem contigerunt, in conspectu tamen et, ut ita dicam, sub ictu habent. *imprimis dicendo iocari*: CIC. de orat. 1, 240 Galba ... alludens varie et copiose ... dicere. VERG. Aen. 7, 117 nec plura adludens (*sc. dixit Iulus*. SERV. aut vacat 'ad' et ludentem significat, aut certe 'adludens' ad responsi fidem verba componens). PHAEDR. 3, 19, 12 intempestive qui occupato adluserit. SVET. Iul. 22 responderet quasi adludens. VOPISC. Tac. 16, 3 de qua (*sc. tabula*) quidam epigrammatarius ita allusit, ut diceret .... PS. AVR. VICT. epit. 9, 14 alludens tali cavillo. AVSON. 401, 2 ἄξιον Αὐσόνιος sermone adludo bilingui. FVLG. myth. 1 praef. p. 13, 2. CLAVD. 28, 83 quotiens optare tibi quae moenia malles, adludens genitor regni pro parte dedisset. AVG. civ. 19, 12 nullis filiis vel adluderet parvulis vel grandiusculis imperaret. AVIAN. apol. 1 tandem quiescente parvulo et nutrice eidem blanditiis alludente. *nota verborum lusum*: AMBR. Iob 4,1,5 p. 271,16 sed iam satis nobis in exordio tractatus sicut in principio anni more vulgi cervus adlusit (*i. Christus quasi kal. Ian. cervi specie indutus; cf.* cervulus). *ad certa verba vel res*: VAL. MAX. 3, 7 ext. 4 Phidias quoque Homeri versibus egregio dicto adlusit. QVINT. inst. 3,11,18 id (*sc.* κρινόμενον) ... Trebatio, qui iuris erat consultus, adludens 'qua de re agitur' appellat (*sc. Cicero*). AMM. 22, 14, 3 victimarius pro sacricola dicebatur ad crebritatem hostiarum alludentibus multis. *speciatim grammaticorum t. t.*: SERV. Verg. Aen. 1, 174 Achates: adlusit ad nomen, nam achates lapidis species est: bene ergo ipsum dicit ignem excusisse (SCHOL. Hor. epist. 1, 10, 6. SCHOL. Iuv. 5, 38 ad illud ... Virgilianum. SCHOL. Lucan. ed. Weber 1, 505. PS. ASCON. Verr. p. 209,18). Aen. 1,286 pulchra: allusit propter Venerem. 1, 297. 1, 398. 3, 233. 3, 376 et bene adlusit quasi Apollinis sacerdos, cuius propriae sunt sortes. 4, 1. 5, 562 et hoc adludit. SCHOL. Iuv. 2,10 adlusit de Virgilio. 3,46 bene adlusit de consiliaribus. 2, 141. SCHOL. Hor. epist. 1, 13, 1 adludit ergo nomini eius (*deest* PORPH.). SCHOL. Lucan. ed. Weber 1,307 allusit Crassum, qui. SCHOL. Cic. Gron. p. 435, 34 modo dicturus de potentia Chrysogoni adludit Cicero de nomine ipsius. p. 429, 25 modo Cicero adludit. 434, 24. PS. RVFIN. in Os. 2, 9 ad mundum ... muliebrem eleganter allusit. *fere i. q. iocose fingere*: FVLG. myth. 2,7 quid sibi in hoc poetica alludat garrulitas inquiramus. 2, 10 evidenter poetae alluserunt argutiam (argute avaritiam *Helm*). ANTH. 687,9 Ver prior adlusit ternos modulamine versus. MART. CAP. 2, 166 hinc ... tractum Pyriphlegethonta sollertia poeticae adumbrationis allusit. 6, 667 illic (*sc. in Hesperidum hortis*) aestuarium flexuosum, quem draconem vigilem rumor vetustatis allusit. **2** *de bestiis*: Ov. met. 2, 864 et nunc adludit (*sc. Iuppiter in taurum conversus*) viridique exsultat in herba (AMPEL. 2, 2 Europam ... adludens. PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 2, 13 MYTHOGR. 1, 148. 2, 76). CALP. ecl. 4, 67 blandae cui (*sc. Tityro*) saepe canenti adlusere ferae. PLIN. nat. 9, 24 obviam navigiis venit *delphinus*, adludit exsultans (26 nantibus PAVL. NOL. carm. 17, 121). LACT. inst. 3, 10, 2 *animalia* aut homini adludunt aut suis. AVIEN. orb. terr. 782 latus ... agmina cetosi pecoris ... adludunt. PRVD. perist. 5, 19 ac verba primum mollia suadendo blande effuderat captator, ut vitulum lupus rapturus adludit prius. *nota*: MART. CAP. 9, 894 in argumentum praescientiae mihi corvus adludit (*fere i. q. me adiuvat. v. p. 1699, 1*), cycnus etiam sociatur. **3** *de rebus*: *plerumque corporeis motum praestantibus, sicuti mari, vento, sim., haud raro fere i. q. attingere*: CIC. nat. deor. 2, 100 mare sic terram appetens litoribus alludit (eludit *codd.*). CATVLL. 64, 67 quae (*sc. vestimenta*) toto delapsa e corpore passim ipsius (*sc. Ariadnae*) ante pedes fluctus salis adludebant (AVIEN. orb. terr. 121). Ov. met. 4, 342 in adludentibus undis summa pedum ... tingit (PLIN. nat. 26, 39). SEN. Oed. 267 Neptune qui fluctu brevi utrimque nostro geminus alludis solo. STAT. Theb. 9, 336 extremis adludunt aequora plantis (*sc. Europae*). *nota usum transitivum*: *adludentem facere*: MIN. FEL. 3, 3 quod (*sc. aequor*) vicissim nunc adpulsum nostris pedibus adluderet fluctus, nunc relabens ... in sese resorberet. SEN. Thy. 157 tremens alludit patulis arbor hiatibus (*sc. Tantalo*). VAL. FL. 6, 665 summa cacumina silvae lenibus adludit flabris levis auster. SOL. 5, 24 epulantes adludit flamma. AVSON. Mos. 269 accipit alterno cohibetque foramine ventos lanea fagineis adludens parma cavernis (*sc. fabrilis follis*). *nota*: MARCELL. med. 19, 16 si locum, quem inpetigo adludit (*i. appetivit, attigit, occupavit*), auro circumscribas, postea eum omnino non adpetet. *de colore*: SEDVL. op. pasch. praef. p. 176, 3 aureis adpositus in canistris colore metallo (*dat.*) favus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adludit (*sc. praefulgendo*). *transl. fere i. q. favere*: SEN. dial. 9, 10, 5 prope posita speique nostrae adludentia sequamur. ALC. AVIT. epist. 37 p. 66, 30 idcirco tantum incommodis (inter commoda *S*) calamitatum circumscribendis potius quam sanandis pax (lux *S*) quaedam videtur adludere, ut. PS. RVFIN. in Os. 1, 2 sqq. p. 965^{C} series ... dictorum, quae illi sensui potius alludit. in Ioel 2, 26—27 potest ... sensus introferri, cui sane processus ipsius orationis alludit. BOETH. cons. 2, 1 p. 25, 30 cum tibi falsae inlecebris felicitatis *fortuna* alluderet.

derivatum: allusio.

adluo (all-), -uī, -uere [*ab* ad *et* lavere, lavare. *Th.*]. *inde a* CIC. CATVLL. *in codd. confunditur saepe cum* abluo. *supinum non legitur* (*sed cf.* allutio *p. 1700, 39*). *de aquis maris, fluminum, sim.; additur verbo transitivo hic illic abl. q. d. instrumenti.*

GLOSS. II 421, 54 προσκλύζω adluo. IV 11, 5 adluit perfundit.

CIC. [S. Rosc. 72 *v. I 107, 34; sed cf.* orat. 107 *ubi codd.* adluantur *vel* alluantur *praebent.*] Verr. 6, 96 urbe portus ipse cingitur ..., ut non adluantur mari moenia extrema, sed ipse influat in urbis sinum portus. CAES. civ. 2, 1, 3 Massilia ... fere tribus ex oppidi partibus mari alluitur (adl- *alii*). VERG. georg. 2, 158 quod supra ... quodque adluit infra. Aen. 8, 149. LIV. 24, 34, 4 adluitur *murus.* 26, 44, 10 pars urbis. 29, 35, 7 qua ex parte urbs. SEN. dial. 11, 7, 2 Italiae latus, quod infero mari adluitur. CVRT. 8, 9, 14 *mare* quo adluitur. SCRIB. LARG. 162 *litus.* MELA 1, 23. 1, 96 terras. 2, 40. 3, 100. PLIN. nat. 2, 201 quondam aedem Dianae. 3, 31 interno. 3, 74 quatenus Hispanias. 4, 8 in intimo sinu angulus Boeotiae. 4, 19 totam Atticen. 4, 51. 4, 83. QVINT. decl. 388 p. 436, 16 litus ... elato. FRONTIN. strat. 1, 4, 7. TAC. Germ. 45 maris litore Aestiorum gentes adluuntur. hist. 2, 81. ann. 14, 4 *villa* flexo. SVET. frg. p. 242 APVL. met. 10, 35 AMPEL. 7, 3 *et* 5 PORPH. Hor. carm. 1, 33, 15 SOL. 38, 11 ITIN. Anton. Aug. p. 523, 4 PANEG. 4, 18 p. 129, 24 AMM. 15, 10, 2. 23, 6, 50 *Hyrcanos.* MART. CAP. 6, 634. COD. Theod. 10, 19, 9 (*a. 378*). CIC. rep. 2, 9 *colonia* quam unda non adluat. CATVLL. 65, 6 pedem. FRONTO p. 45, 21 N. insula. PANEG. 10, 28 p. 235, 2 ut ultimorum vestigia ... unda fatalis (*sc. Tiberis*) allueret. AVIEN. orb. terr. 881 Caspia ... late terram super adluit (abl- *codd.*). AMBR. hex. 3, 5, 23. SIDON. carm. 7, 324 Nicer *Francum* undā. CIC. leg. 2, 6 divisus *Fibrenus* aequaliter in duas partes latera haec adluit. VARRO rust. 3, 14, 2 sub rupibus ac montibus, quorum adluant radices lacus ac fluvii. AMM. 22, 16, 3 *lacus* civitatis ... moenia. HEGES. 3, 23, 1 qua ... Genesari lacus fluctibus alluebatur (προσεκλύζετο). PLIN. nat. 3, 12 Singulis fluvius .. Astigitanam *coloniam.* AETNA 312 quos (*campos agrosque*) adluit amnis. SEN. Phaedr. 1232 ora vicina alluens. CVRT. 5, 4, 8 quidquid adluit *Medus amnis*, floribus vestiens. PLIN. nat. 3, 61 Pompei ... adluente ... Sarno amne. 4, 44. 4, 94. 5, 108. 31, 23. TAC. ann. 13, 39 *Araxes* moenia. SOL. 19, 2. 27, 54. AVIEN. ora 224 caespitem. 290. AMM. 23, 6, 72 quam (*sc. Arachosiam*) amnis aquarum adluit amplitudine. LIV. 24, 33, 9 murus fluctu adluitur. PLIN. epist. 2, 17, 5 triclinium ... novissimis fluctibus leviter. CORP. X 6811 (*a. 238*) litus ... viae ... adsiduis maris adluentibus fluctibus ad labem ruinae labefactatum. PANEG. 7, 5 p. 163, 19. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 3, 693 fluctibus undisque. MANIL. 4, 599 *pontus* Numidas Libyamque calentem adluit (*sic Bentley*, abl- *vel* al- *codd.*). SEN. apocol. 7 (*in carm.*) Arar ... tacitus quietis adluit ripas vadis. Herc. f. 753 alluit mentum *Tantali* latex. 886 quodcumque alluitur solum longo Thetyos ambitu. Oed. 475 quas ... Maeotis alluit gentes frigido fluctu. Tro. 227 quas (*sc. terras*) alluit vernis Caycus gurgitem attollens aquis. CVRT. 4, 14, 9 terrarum ... quas Oceanus hinc adluit, illinc claudit Hellespontus (PLIN. nat. 6, 33 tribus ... partibus caeli ... Asiam. 34, 149. FLOR. epit. 4, 12, 46 citerior *Hispaniam.* ANTH. 409, 16 te *sc. Cordubam* natura supremo adluit oceano. HYG. astr. 1, 8 p. 27, 8 prope totius orbis ... fines. PANEG. 5, 6 p. 136, 2). CVRT. 9, 4, 8 a septentrione Indus adluit *Indiam.* MELA 2, 6 Borysthenes gentem sui nominis adluit. 2, 27 sinus ... alterum Chersonensi latus adluens (abluens *A.* PLIN. nat. 5, 105 PORPH. Hor. carm. 1, 7, 2 SOL. 7, 14). MELA 3, 8 radices eiusdem *promunturii* adluens Durius. LVCAN. 3, 202 sparsam ... profundo multifidi Peucen unum caput adluit (allinit *G*) Histri [6, 810 alluat *U*, *v.* abluo *p. 107, 31*]. PLIN. nat. 4, 79 unde primum Illyricum adluit, Hister appellatus. 5, 86 oppida adluuntur Epiphania et Antiochia, quae 'ad Euphraten' vocantur. 5, 111 iidem et Antioniopolitae Maeandro adluuntur. 5, 115. 6, 11 quo (*flumine Sideno*) adluitur oppidum Polemonium. 31, 29 quaecumque *arbores.* PS. AGENN. grom. p. 17, 28 flumini latitudo est assignata eatenus quo usque alluebat (*cf.* FRONTIN. grom. p. 52, 12, *ubi* alluebat *G*). SOL. 42, 2 PANEG. 8, 7 p. 185, 22. AMM. 26, 7, 14 locus. HYG. astr. 3, 32. 3, 30 *Pistricis* priorem partem corporis ... prope alluere Flumen videtur. MART. CAP. 6, 686. PLIN. nat. 12, 98 extremo ... in margine imperii, qua Rhenus adluit. 19, 10 torrentis ..., qui adluit Tarraconem. 21, 73 Hostilia vicus adluitur Pado. VAL. FL. 4, 132 sanguineo terras pater alluit aestu (*prodigii causa*). STAT. Theb. 7, 342 orbata florem (*sc. Narcissum*) pater (*sc. Cephisus*) adluis unda. silv. 3, 5, 84 quas (*sedes*) imbelle fretum torpentibus adluit undis. TAC. hist. 3, 42 qua Picenus ager Hadria adluitur. PLIN. epist. 4, 30, 4 anulum seu quid aliud ponis in sicco, adluitur sensim *fonte.* SVET. frg. p. 244 litus quidquid aqua adluitur (ANTH. 425, 6 alluitur nostrā victa Britannis aquā. HIL. in psalm. 136, 7 *ligna* aquis. AMBR. hex. 3, 15, 62 radices). APVL. mund. 5 Cyclades ..., quae frequentioribus molibus adluuntur. SOL. 3, 3 ut ipsam (*sc. Corsicam*) Ligustici sinus aequor adluat (PANEG. 5, 17 p. 145, 2 AVIEN. ora 60 AMBR. hex. 3, 2, 11). AVIEN. Arat. 1824. orb. terr. 825 terras adluit aestus (1104 [abl- *v*] PAVL. NOL. carm. 14, 56). ora 706 latera gurges adluit. PROB. Verg. georg. 3, 293. AMM. 14, 2, 15. 18, 5, 3 locus. 23, 6, 74. PAVL. NOL. epist. 49, 15 p. 403, 20 litore quo possessio senatoris adluitur. SIDON. epist. 1, 5, 5 CORIPP. Ioh. 1, 350. *nota*: CARM. epigr. 1211 (= CORP. IX 4744), 8 os(s)aque funestis fletibus adluerunt. AMBR. carm. epigr. 1421 (= CORP. V p. 617, 5), 4 ut sacri sanguinis (*sc. Victoris martyris*) umor finitimas penetrans adluat exuvias *iuxta sepulti.* *technice apud* ICTOS *i. q. luendo addere, alluvionem efficere, cf.* alluvio *p. 1701, 20*: POMPON. dig. 41, 1, 30, 2 paulatim colluendo locum eminentem supra alveum *amnis* fecit et eum alluendo auxit. VLP. dig. 10, 2, 16, 3 id quod amnis fundo ... alluit. *in imagine*: CIC. Flacc. 63 cum in ultimis terris cincta *civitas* Gallorum gentibus barbariae fluctibus adluatur. CASSIAN. inst. 9, 5 cum mentem nostram temptationum imber adluerit.

derivata: alluvies, alluvio, alluvius, alluvium, allutio(?).

Alluquius *v.* Allucius. [*Münscher.*

Allurius *nom. gent., cf.* Allius? CORP. XII 5682, 138 (*in lucerna*) A. Alluri o.

allus *v.* allux.

Allus *nom. vir. barb.* CORP. II 1020 (*in Hispan. Baet., periit*) Iulius Allus.

Allusa *nom. vir. celt.* Iulius Allusa *figulus Burdigalensis*: INSCR. Jullian, inscr. rom. de Bordeaux 283—389. *Otto.*

allūsio (adl-), -ōnis *f. ab* alludere. *lusus*: ARNOB. nat. 7, 23 ut si manu viperam mulceas venenato blandiaris aut scorpio, petat illa te morsu, hic contactus aculeum figat nihilque illa prosit adlusio. *transl.*: CASSIOD. in psalm. praef. 17 p. 24^{D} parabolis et tropicis allusionibus congregatis subsequens drama decurritur. *Münscher.*

adlūstro, -āre *ab* ad *et* lustrare. HERM. vulg. sim. 9, 1 nunc autem per nuntium adlustraris (ὑπὸ ἀγγέλου βλέπεις, Pal.: per nuntium vides); *praecedit* per nuntium declaratum est tibi (ἐδηλώθη σοι). *V.*

?**allūtio**, -ōnis *f. ab* alluo. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 51 post frigidam allutionem balneum sanos quoque incommodat. *sed legendum videtur* ablutionem, *sequitur enim* 52 quid igitur prodest frigidae ablutio. *v. I 109, 72.*

adluviēs (all-), -ēī *f.* [*cf. c.* alluere. *Th.*] adlubies: GLOSS. IV 11, 4. alluies (*hic illic corruptum* allutes): GLOSS. V 339, 20. 345, 12. 589, 30 *et* 42. 625, 41. GLOSS. locus cenosus. IV 11, 4 locus [s]cenosus vel morbosus (*a*, obscurum *codd. ceteri*). V 438, 46 locus caenos⟨us⟩ vel mor⟨bosu⟩s (?, maris *Bücheler*). V 589, 30 alluies et alluia loca caenosa. 42 alluies alluium (abl- *trad.*) loca caenosa.

cf. alluvio, -um: CIC. ad Q. fr. 3, 7, 1 Romae et maxime in (? *vel* ex, *codd.* et) Appia ad Martis mira ⟨al⟩luvies (proluvies M^{2}). LIV. 1, 4, 5 in proxima adluvie ... pueros exponunt. COLVM. 3, 11, 8 valles quae fluminum adluvie et inundationibus concreverint. FRONTIN. strat. 2, 3, 22 propter flumen Enipea, qui et alveo suo et alluvie regionem inpedierat. APVL. met. 11, 7 mare quietas adluvies temperabat. SOL. 52, 42 *balaenae* fistulis fluctus ita eructant, ut nimbosa adluvie (PLIN. nat. 9, 8 diluviem) plerumque deprimant alveos navigantium. *synonyma v.* alluvio *p. 1701, 69.*

adluvio, (all-), -ōnis *f.* [*cf. c.* alluere. *Th.*] allubio: FRONTIN. grom. p. 49, 17 AGENN. grom. p. 82, 7 GLOSS. II 421, 41. 55. V 490, 47. IV 205, 23. 206, 7. *cf. infra l. 67.* *inde a* CIC. GLOSS. II 421, 41 προσθήκη τοῦ ποταμοῦ ἤτοι πρόσκλυσις. 55 πρόσκλυσις ποταμοῦ ὀλίγη. GLOSS. alluvione: inundatione sordis, inundatione sordium. IV 405, 23 inundatione aquarum. IV 438, 45 perfusione, delavatione. IV 206, 7 quae ripis aquarum pē ... et ex alia parte adsciscit (adcriscent *codd.*) arenas. Theophil. Antecess. inst. 2, 1, 19 p. 104, 15 alluuiωn δέ ἐστιν ἡ πρόσκλυσις ἢ πρόσχωσις (*cf.* Lexic. lat.-graec. vocab. forens. cod. Paris. gr. 1357 A ἀλουβίων). *genet. ibid.* 15. 16. 19. 25 alluuionos.

1 *aquarum impetus, imprimis inundatio vel exundatio, qua loca teguntur, submerguntur vel subruuntur*: APVL. mund. 23 terram ... aquarum saepe adluvionibus mersam. INSCR. Notiz. degli scavi 1892 p. 480 (*a. 202, Neapoli*) viae adluvione maris corruptae (AMM. 15, 9, 4 fervidi ... sedibus expulsos). AVIEN. Arat. 1248 neque clavum vindicat Argo adluvione sali (sati *trad.*). AMBR. in Luc. 7, 20 nubem, quae nos non pluvialibus aquis et umentis adluvione imbris inmadidet. hex. 3, 5, 22 bonum mare, tamquam ... dirivatio adluvionum. 3, 15, 63 lacrimae arborum, quae eiusdem aquae adluvione generantur (HEGES. 3, 11, 2 scopuli solvuntur). 5, 5, 12 quia ... aquarum adluvione de dentibus eorum esca posset auferri. HEGES. 4, 16, 2 viridantibus ripis fluminis alluvione (EVGIPP. Sev. 15, 2 frequenti ... quicquid fuisset superstratum, continuo laberetur). VVLG. Iob 14, 19 lapides excavant aquae et alluvione paulatim terra consumitur (κατέκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χώματος τῆς γῆς. *cf.* AVG. in Iob p. 539, 20 et alluvione frequentium gurgitum: quasi et homo ita ad exilitatem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perductus sit, cum crebris cupiditatum alluvionibus adteritur). Avg. civ. 12, 12 alluvionibus incendiisque terrarum, quas illi non putant toto prorsus orbe contingere. 22, 22 *quantus est metus* ab innumeris casibus, quae forinsecus corpori formidantur, . . . tempestatibus imbribus adluvionibus. Salv. gub. 3, 1 *fundamenta* adluvione fluminum subrui. Sidon. epist. 2, 2, 16 *lacus* harenis fundamenta impressa domicilii . . . aestuans umectat alluvio. Sedvl. op. pasch. 3, 19 p. 247, 8 sacra Christi (*sc. super undas obambulantis*) vestigia miti pelagus alluvione lambebat. *de animantium corporali humore*: Macr. sat. 7, 8, 8 solvitur vis earum (*sc. specierum*) ventralis humoris alluvione. somn. 1, 12, 7 Plato notavit in Phaedone animam in corpus trahi nova ebrietate trepidantem, volens novum potum materialis alluvionis intellegi, quo delibuta et gravata deducitur. Cassiod. var. 10, 30, 5 vesicae collectaculo patefacto tantam *elephantus* dicitur alluvionem egerere, ut. *de suco tinctorum*: Cod. Iust. 11, 8, 2 (*a. 333*) in baphiis etiam admixta temeratio naevum adducit inquinatae adluvionis. *in imagine*: Avg. *v. supra p. 1700, 83.* Sedvl. op. pasch. 3, 10 p. 240, 18 undosi sanguinis rivos (*sc. mulieris aegrae*) maior fidei desiccavit alluvio.

2 *speciatim t. t.* *Ictorum et agrimensorum*: *mutatio soli, imprimis incrementum latens vi aquarum factum. cf.* alluo *p. 1700, 13. v. Leonhard, PW. I 376*: Inst. Iust. 2, 1, 20 est ... alluvio incrementum latens (*quae sequuntur* = Gaivs inst. 2, 70 *et* dig. 41, 1, 7, 1 *v. infra l. 36 sqq.* Cic. de orat. 1, 173 in quibus (*sc. causis centumviralibus*) ... adluvionum circumluvionum ... iura versentur (Proc. dig. 41, 1, 56 pr. si alluvionis ius habet. Florent. dig. 41, 1, 46 Call. dig. 41, 1, 12 pr.). Alf. dig. 41, 1, 38 postea rursus minutatim *flumen* recessit et alluvione ⟨facta⟩ in antiquum locum rediit (Iavol. dig. 8, 6, 14 pr.). *ibid.* ager qui trans viam alluvione relictus est. Proc. dig. 41, 1, 56 pr. quod postea ei insulae alluvione accessit, id tuum est (Pompon. dig. 43, 20, 3, 2 paulatim *locus* fundo tuo. Pavl. dig. 12, 6, 15 pr. 21, 2, 15 pr. 23, 3, 4). Ivlian. dig. 6, 1, 34 si per alluvionem pars fundo accesserit (Papin. dig. 21, 2, 64, 1. Vlp. dig. 6, 2, 11, 7 *bis.* Pavl. dig. 18, 6, 7 pr.). Pompon. dig. 30, 24, 2 causa alluvionis (Pavl. dig. 13, 7, 18, 1). 32, 16 si alluvione ager auctus esset vel etiam insulae natae. 41, 1, 30, 3 alluvio agrum restituit eum, quem impetus fluminis totum abstulit. Gaivs inst. 2, 70 id quod per adluvionem nobis adicitur, eodem iure nostrum fit; per adluvionem autem id videtur adici, quod ita paulatim flumen agro nostro adicit, ut aestimare non possimus, quantum quoquo momento temporis adiciatur *eqs.* (*eadem fere* dig. 41, 1, 7, 1). Florent. dig. 41, 1, 16 agrum ... habere alluvionem (*i. ius alluvionis*) neque esse limitatum. Papin. dig. 7, 1, 33, 1 quoniam portio fundi velut alluvio portioni, personae fructus adcresceret. 21, 2, 64, 1 alluvionis periculum non praestat venditor. *ibid.* 2 si . . . alluvio per aliam partem fundi ducenta *iugera* attulisset. Vlp. dig. 7, 1, 9, 4 alluvionis quoque usum fructum ad fructuarium pertinere. 19, 1, 13, 14 si . . . decem iugera alluvione adcreverint. Pavl. dig. 38, 2, 44, 2. 41, 10, 2 quae alluvione fluminum nostra fiunt. sent. 3, 6, 22 accessio alluvionum ad fructuarium fundi . . . non pertinet. Marcian. dig. 20, 1, 16 pr. *fundus* alluvione maior factus est. Frontin. grom. p. 9, 9 genera sunt controversiarum XV: . . . de possessione, de alluvione (Hyg. grom. p. 123, 18 de alluvione. Ps. Boeth. grom. p. 398, 24). p. 16, 5 de alluvione fit controversia (49, 17 Hyg. grom. p. 124, 3 Agenn. grom. p. 82, 7 Ps. Agenn. grom. p. 16, 25 Ps. Boeth. grom. p. 399, 16). p. 50, 9 nec uno tantum genere per alluvionem flumina possessoribus iniurias faciunt (Agenn. grom. p. 82, 33). p. 51, 1 flumina, in quibus alluvio observari debeat (Agenn. grom. p. 83, 7). Hyg. grom. p. 125, 17 in qua regione si de alluvione ageretur, magnae quaestiones erunt. Sic. Flacc. grom. p. 150, 27 *rivus* si alicuius terras minutatim ex alia parte abstrahat et alii contrario relinquat, quod vocant abluvionem et alluvionem, repetitio finium non datur. Grom. p. 274, 5 alluvionum ... ea natura est, ut ... incertum sit eius dominium, quod possessori per alluvionem adcrescit. p. 274, 19. p. 274, 22 alluvionum ignorare vitia. p. 306, 9 termini . . . sunt constituti in trifinium aut quadrifinium et sagrabam quam appellant adluvionem. p. 342, 20 terminus . . . alluvionem per flexum finalem significat. p. 347, 19. Corp. XI 1147 p. vi 86 (*aet. Traiani*) fund(is) Afriano Dextriano cum meridib(us) omnib(us) et alluvionibus.

syn.: (alluvies, alluvium), circumluvio, (-ium, diluvies, -io, -um, eluvies, -io, exundatio), inundatio, perfusio, (proluvies, -io, -ium). *opp.*: abluvio.

adluvius (all-), -a, -um [*cf. c.* alluere. *Th.*] Isid. orig. 15, 13, 10 (= Grom. p. 369, 14) alluvius ager est, quem paulatim fluvius in agrum reddit. *subst. vice* **adluvium** (all-), -ī *n.* adlubium: Gloss. V 560, 11. Gloss. ruina riparum ex aqua. comsumptio riparum ex aquis (= Isid. diff. 1, 40 *oppos.* colluvium. orig. 14, 8, 42 *oppos.* circumluvium). IV 206, 21 quotiens flumen (fluvius *alii*) alium sibi meatum facit. *plur.*: Gloss. IV 14, 47. V 589, 30 *v.* alluvies *p. 1700, 47.* 590, 67 adluviis locis caenosis. Ps. Hier. brev. in psalm. 106 (Migne 26 p. 1149[A]) apostolos, qui eam (*sc. ecclesiam*) et consolarentur alloquio et alluvio fecundarent. *cf.* alluvies, -io. *Münscher.*

[**Alluus**] *nom. gent. corruptum.* Corp. V 5941 (*Mediolani, periit*) L. Alluo Victori. *Otto.*

allux pollex in pede Gloss. IV 205, 28 (alux). 405, 28. V 438, 47. 591, 10 (allex). V 299, 63 hallus sextus digitus. II 68, 12 hallus ποδὸς μέγας δάκτυλος. Pavl. Fest. p. 7 allus pollex scandens proximum digitum quod velut insiluisse in alium videatur quod graece ἅλλεσθαι dicitur. [*orig. inc. Th.*] *plane diversum est* hallec, hallex *quod vide.* *V.*

alma, עַלְמָה. Gloss. alma virgo, sancta hebraeum est; aalma virgo. Hier. in Is. 7, 14 p. 108 *explicat verbum hebraeum ambiguum et addit* ut risum praebeamus Iudaeis, nostro quoque sermone alma sancta dicitur. *Plenkers.*

1. Alma *fl. Etruriae.* Itin. Anton. Aug. p. 500, 8—10 a lacu Aprile (*i.* Prilio) in Alma flumen . . . ab Alma flumine Scabris.

2. Alma *mons Illyrici.* Vopisc. Prob. 18, 8 *Probus* Almam montem in Illyrico circa Sirmium militari manu fossum lecta vite conseruit. *idem narrat* Evtr. 9, 17, 2 Almam montem (Alman *Gothanus,* τὸ Ἄλμὸν ὄρος *Paean.*; *unde cf.* Ps. Avr. Vict. epit. 37, 3 Hier. chron. Abr. 2296). Cass. Dio 55, 30 (*a. 6 p. Chr.*) ὄρος τι Ἀλμάν. *rectius fortasse* Alman *nominatur.* *v. etiam* Almacinus.

3. Alma *nom. mulieris christ.* Corp. VIII †13450 (*Carthagine*) Alma f⟨idelis . . .⟩.

Almachius *v.* Almacius.

Almacin. *legitur in vasculo Gallico* Corp. XIII 10010, 2961.

? **Almacīnus,** -a, -um *adi.* Gloss. III 315, 62 Παννονικὸν Almacinum *vinum.* *sunt qui ad montem Pannoniae* Alma *referant, recte fortasse; aliis* Dalmatinum *placet. cf. Thesaur. Gloss. s. v.* Dalmatinum.

Almacius *et* **Almachius** *nom. aetatis posterioris.* Corp. VIII 4469 (*saec. IV*) Aurelio Almacio v. p. pr(aeside) p(rovinciae) N(umidiae). Ambr. epist. 8 (Gest. conc. Aquileiens. a. 381, 1 *et* 76) Almachius *episcopus.* Symm. epist. 8, 2 ad Almachium.

Almahae mātrēs. Corp. XII 330 (*periit; inter oram et Verdonem, ubi medii aevi tabulae ponunt* Almes, villa Almes; *cf. Ihm, PW. I 1589*) matribu⟨s⟩ Almahabu⟨s⟩ Sex. Vin⟨d⟩iu⟨s⟩ Sabinus v. s. l. m.

Alman *v.* 2. Alma.

Almana *opp. Macedoniae; cf. Hirschfeld, PW I 1589.* Liv. 44, 26, 7 ad Almanam urbem pervenit *Perseus* et in ripa fluminis Axi posuit castra.

Almanticēnsis *adi. ex loci nomine fictum.* Corp. XII 732 (*Arelate, periit*) lapidari Almanticenses . . . posuer. V 7869 (*Cemeneli, periit*) *traditur* Herculi lapidari Almanicenses. *Otto.*

Almath *indecl.*, עַלְמֶת, Γαλεμάθ, Γαλημέθ. *nom. oppidi Palaestinae.* Vvlg. I par. 6, 60 (Alamath *cod. Amiat.*). 7, 8 (Almachan *cod. Amiat.*, Almathan *codd.*). *v.* Almon. *Plenkers.*

alme *v.* halme. **almea** *v.* alcima.

Almēius, -a *nom. gent.* Corp. VI 28570 Almeia Eu⟨. . .⟩. *Otto.*

almen, -inis *n. ab* alere. Anth. 303, 4 almina . . . caeli. *v. Skutsch, Archiv 11, 429.* *V.*

Almenidēs *Thebanus.* Stat. Theb. 10, 510 (Ialmenides *Bamberg.*).

m. **Almer.** (?) *in vasculo Gallico* Corp. XIII 10010, 3073 b.

Almerida *nom. christ.* Martyrol. Hier. X Kal. Iun. in Africa . . . passio . . . martyrum . . . Almeridae (*vel* Almeridiae). *Otto.*

almificus, -a, -um *vox recentissima.* Ps. Ven. Fort. carm. spur. 3, 2 Christus, nomine cuius in almifico semperque beato. Inscr. christ. Rossi II p. 286, 8, 3 martirum ac virginum almificus . . . chorus. *v. Mess.*

Alminia *v.* Albinia.

Alminus *nom. vir. barb.* Corp. III 11062 (*in Pannon. inf.*) Alminus ⟨.⟩id(. . .) f. *Otto.*

almitiēs, -ēī *f. ab* almus. Pavl. Fest. p. 7 almities habitus almarum rerum. Char. gramm. I 39, 24 almities almitiei εὐπρέπεια. Gloss. almities αὔξησις ἀρχαί⟨ω⟩ς; ὡραιότης almities pulchritudo; almities (-tes *cod.*) κάλλος ἀνατροφή[ς] (*cf. Loewe, gloss. nom. p. XV*); almities (-tus *cod.*) ἀνατροφή ἐναγωγή (ε *in ras.*, ἀναγωγή *ed. Steph.*); pulchritudo. *pro* Gloss. II 23, 19 armitia θυσία *legitur in marg.* cod. Leid. bibl. publ. gr. 3 almitia. *v. Mess.*

1. Almo, -ōnis *m.* (Almon Comment. Lucan. Vib. Seq. Greg. M.) *parvus fl. Latii, qui influit in Tiberim, hodie nominatus* Aquataccio; *cf. Hülsen, PW. I 1589.* Cic. nat. deor. 3, 52 in augurum precatione Tiberinum, Spinonem, Almonem . . . alia propinquorum fluminum nomina videmus. Ov. fast. 2, 601 nais Lara nomine. . . . saepe illi dixerat Almo 'nata, tene linguam!' 4, 370 est locus, in Tiberim qua lubricus influit Almo et nomen magno perdit in amne minor. illic purpurea canus cum veste sacerdos Almonis dominam (*Cybelen*) sacraque lavit aquis. met. 14, 330 cursuque brevissimus Almo. Lvcan. 1, 600 lotam parvo revocant Almone (Alcmone *Montepess. m. 1, Bernens.*) Cybeben. *cf.* Comment. Lucan. *ad l.* fluvius Almon secundum ab urbe est. cum ibi lavisset mater deum, dicitur reverti nisi rogata noluisse. Val. Fl. 8, 239 ubi Mygdonios planctus sacer abluit Almo. Sil. 8, 363 tepidoque fovent Almone Cybeben. Stat. silv. 5, 1, 223 est locus ante urbem, qua primum nascitur ingens Appia quaque Italo gemitus Almone Cybebe ponit. Mart. 3, 47, 2 Phrygiumque Matris Almo qua lavat ferrum. Ambr. epist. 18, 30 currus suos simulato Almonis in flumine lavat Cybele. Amm. 23, 3, 7 [S]Almonis undis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CLAVD. 15, 119 lavas Phrygios Almone leones ... Cybebe. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 20 Almon. PRVD. perist. 10, 160 Almonis usque pervenitis rivulum. GREG. M. epist. 14, 14 fluvius Almon (Armon *unus cod.*). CVRIOS. urb. p. 2, 7 *et* REG. urb. p. 3, 7 regio prima: ... flumen Almonis. *nom. vir. inde usurpatum. Latinus, Tyrrhi filius*: VERG. Aen. 7, 532 natorum Tyrrhi fuerat qui maximus Almo (*cf.* SERV. *ad h. l.* bene rustici nomen usurpavit a fluvio). 7, 575 Almonem puerum. *nomen fictum ap.* MART. 10, 91, 1 omnes eunuchos habet Almo nec arrigit ipse.

2. Almo, -onis *nom. vir. graecum.* ANTH. 393, 1 Almo, Theon, Thyrsis orti sub colle Pelori.... Thyrsis oves, vitulos Theon egerat, Almo capellas. Almo puer.... Nais amat Thyrsin, Glauce Almona, Nisa Theonem. *Otto.*

3. Almo *v.* Almus.

Almōn, עַלְמוֹן, Ἀλμών, Γάμαλα. *nom. oppidi Palaestinae.* VVLG. Ios. 21, 18 (Elmon *quidam cod.*, ITALA [Lugd.] Galamath). HIER. sit. et nom. p. 94, 4 Aelmon civitas tribus Beniamin sacerdotibus separata. VVLG. I par. 6, 60 *vocatur* Almath, *q. v.* *cf.* Helmondeblathaim. *Plenkers.*

Almoni *v.* Phelmoni Almoni.

Almōpi *gens Macedoniae,* Ἀλμωπες, Ἀλμώπιοι; *cf. Hirschfeld, PW. I 1589.* PLIN. nat. 4, 35 Almopi. *Otto.*

Almum *v.* Almus. **Almoth** *v.* Alamath.

almus, -a, -um [*conferendum esse videtur c.* alere. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 7 alma: sancta sive pulchra, vel alens, ab alendo scilicet. GLOSS. κλυτός ἔνδοξος; sanctus clarus pulcher. V 546, 2 sanctus sive ab alendo dictus (*cf.* 549, 17 *et* SERV. georg. 1, 7); alma: κλυτή ἁγνή ὡραία θρέπτειρα; sancta pulchra candida; sancta, clara vel lucida aut candida; clara serena; almum: sanctum fulgidum insignem. almus ager: fecundus. SERV. Aen. 1, 306 alma lux dicta, quod alat universa, unde et alma Ceres, quod nos alat. 10, 252 alma proprie est tellus ab eo quod nos alat. ISID. diff. 1, 498. *vocabulum poeticum, primum legitur apud* PLAVT., *non exhibent* TER. CATVLL. PVBLIL. PRIAP. GRATT. PHAEDR. LVCAN. PERS. LAVS Pis. HOMER. IVV. *Veneris epitheton apud Romanos fuisse videtur, v. infra l. 39 sqq., apud scriptores legitur perraro, primum apud* COLVM. (*semel,* FEST. *non nisi in glossis*), *tum apud* APVL. *et recentiores quosdam non multos.* *superlativus extat* INSCR. christ. Leblant 91.

I *epitheton deorum*: PLAVT. Rud. 694 Venus alma. LAEV. carm. frg. 26, 1 Venerem ... almum. LVCR. 1, 2 VERG. Aen. 1, 618. 2, 591 alma parens (2, 664). 10, 331 HOR. carm. 4, 15, 31 OV. met. 10, 230. 13, 759. 14, 478. 15, 844. fast. 4, 1 alma, fave..., mater Amorum. 4, 90 trist. 2, 262. GERM. frg. 4, 50 (*sidus.* 4, 74). VAL. FL. 2, 102 neque ... alma videri iam tum ea. STAT. silv. 1, 2, 52. 1, 2, 159 CORP. VI 975 IV 7 (*a. 136*) vico Veneris almae. APVL. met. 4, 30. PS. SOL. Pont. 4 AVSON. 33, 2. 91, 2 *al.* ENNOD. carm. 1, 4, 29. COSMOGR. 1, 25 libanus almae Veneris. PLAVT. Curc. 358 invoco almam meam nutricem Herculem. ENN. trag. 380 o Fides alma. SIL. 6, 132 STAT. Theb. 11, 98 CARM. epigr. 1533, 8. LVCIL. 195 deficit alma Ceres. VERG. georg. 1, 7 OV. met. 5, 572 fast 4, 547. SEN. Phoen. 222 almae parentis munere. APVL. met. 6, 2. 11, 2 AVRELIAN. imp. Vopisc. Aurelian. 47, 3. LAEV. carm. frg. 26, 3 Noctiluca. *cf. l. 55.* CIC. Arat. 446 Nereides (SIDON. carm. 22, 18 Nereidum chorus alme). LVCR. 6, 750 Palladis... Tritonidis almae. VERG. Aen. 6, 74 alma *Sibylla.* 6, 117. VERG. Aen. 7, 774 *Diana* Trivia *cf. l. 52.* 11, 857. VERG. Aen. 10, 216 Phoebe. VERG. Aen. 10, 220 Cybebe. 10, 252 parens Idaea deum. OV. met. 14, 546 alma parens. fast. 4, 319 alma ... genetrix fecunda deorum. VERG. Aen. 10, 438 soror alma (*Iuturna*). HOR. carm. 1, 2, 43 almae filius Maiae. HOR. carm. 3, 4, 42 vos... almae (*Camenae*). HOR. carm. 4, 5, 18 Faustitas. HOR. carm. saec. 9 alme Sol. TIB. 1, 10, 67 Pax. OV. ars 3, 3 Dione. 3, 769 AVSON. 80, 1. OV. epist. 2, 41 Iunonem, toris quae praesidet alma maritis. OV. met. 2, 272 Tellus. OV. met. 7, 762 Themis (*versum om.* $M^1 N^1$). CALP. ecl. 1, 44. OV. fast. 4, 722 Pales. 4, 723 VAL. FL. 1, 311 Tithonia. STAT. silv. 1, 2, 44. MART. 8, 21, 8 Memnonis alma parens. VAL. FL. 5, 550 o Iovis alma progenies (*Castor*). STAT. silv. 1, 4, 2 Astraea. Theb. 11, 132 virgo. STAT. Ach. 1, 893 Thetis. CARM. de mens. 2, 14. STAT. Theb. 1, 503 tu (*Nox*) ... advebis alma fidem. STAT. Theb. 8, 313 alma *Natura.* CARM. epigr. 1504, 31 Priape ... alme (32 sancte). AVG. civ. 7, 11 dixerunt eum (*Iovem*) ... Almum. MART. CAP. 2, 192 curvi ... puer almus aratri (*Triptolemus, ut videtur*). *dea incerta*: CORP. VII 170 numini Aug. ... almae (*secuntur litterae, quae supplementum certum non admittunt*). *nota c. gen. quasi pro subst.*: ANTH. 21, 224 salis alme profundi, Neptune. ELEG. in Maecen. 1, 13 Caesaris almi. OPT. PORF. carm. 2, 2 Auguste omnipotens, almo mortalia cuncta numine laetificans. 2, 19 alme, salus orbis. *cf.* AVSON. 470 A 41 alme Syagri. CARM. epigr. 1394, 6 cuius (*Petri*) fonte meras sumeret almus (*rex,* albus *duo quasi ex lapide rettulerunt*) aquas. *apud christianos: de deo*: AVSON. 317, 16 pater alme (PRVD. ham. 650 PAVL. NOL. carm. 6, 300. 27, 617). PAVL. NOL. carm. 20, 35 almum deum (PAVL. PELL. 519 deus alme. DRAC. laud. dei 3, 51). 17, 333 almi ... Christi. *de martyribus, apostolis, sim.*: CYPR. GALL. gen. 305 vati ... almo (*Noe*). AVSON. 317, 8 alma ... animarum turba piarum (*cf.* CARM. epigr. 740, 4 astrigeram scandit alma viam). PRVD. perist. 5, 287 almis coetibus. PAVL. NOL. carm. 6, 315 alme Iohannes. 21, 7 cum fratribus almis martyribus. 21, 543 confessores. 21, 564 alme (*Felix martyr*). 31, 583 Abraham. INSCR. christ. Leblant 91 in honore alme Maria genetricis d(omi)ni. *ibid.* almissema. *pro substantivo*: INSCR. christ. Leblant 334 almorum corpora. *cf. etiam* SIDON. carm. 16, 103 manus alma magistri. INSCR. christ. Leblant 209 artubus...almis.

a deis translatum ad pontifices: PROP. 4, 9, 51 alma sacerdos. *ad res*: MART. 4, 1, 1 Caesaris alma dies (*cf. p. 1703, 75*). IVL. VAL. 1, 32 (*vers.*) aurea caesaries quem signet motibus almis (*de Iove*). AVSON. 323, 22 idus alma dies, geniis quoque culta deorum. *apud christianos*: PAVL. NOL. carm. 25, 201 Memor alme (*episcopus*). PROSP. carm. de ingrat. 87 almi pontifices. *cf.* carm. de prov. 53 reverentia nominis almi (*sacerdotum*). CYPR. GALL. num. 266 vatis ... almo adfatu. Ios. 282 arca. PRVD. cath. 7, 209 ieiunium. CORIPP. Ioh. 1, 297 iussio ... principis alma. PAVL. NOL. carm. 8, 9 super almum ... Sion. 13, 2 alma dies *Felicis.* (14, 44). 14, 80 alma fides. *saepius* (*item in titulis sepulcralibus aetatis recentioris*). 14, 93 altaria. 17, 277 domus (epist. 32, 23 vers.). 18, 108 funus. 19, 188 almo in lumine veri. 19, 200 crucis alma fides. 21, 324 almo munere. epist. 32, 5 vers. 5 liquores (*de baptisterio*). 32, 16 vers. 2 alma sacri pompa ministerii. PROSP. carm. de prov. 580 moribus almis. DRAC. laud. dei 3, 223 crucis almae signifer. VEN. FORT. carm. 1, 6, 5 delubra. 1, 8, 1 merita. CARM. epigr. 1407, 4 quem inter astra tenet alma quies. 4, 1, 5 hoc ... tumulo requiescit Eumerius almo. *de mente pia*: ENNOD. carm. 2, 20, 8 quos ... mens tenet alma fide.

II *de hominibus, animalibus, rebus*: *de hominibus animalibusque*: LVCR. 5, 230 almae nutricis ... loquella. *cf. p. 1703, 47.* SYMPH. 118 alma Iovis nutrix capra. *cf.* STAT. Ach. 2, 98 nec almis uberibus satiasse famem. STAT. silv. 4, 7, 30 alma prole fundasti vacuos penates. *pro substantivo*: CYPR. GALL. exod. 353 cum subita intereunt morte, quos partibus almae ediderant primis.

de rebus: LVCR. 2, 993 unde (*sc. de caelo*) alma liquentis umoris guttas mater cum terra recepit (*cf.* PERVIG. Ven. 61 in sinum maritus imber fluxit almae coniugis). VERG. Aen. 7, 644 quibus Itala iam tum floruerit terra alma viris. OV. Pont. 1, 2, 100. COLVM. 3, 21, 3 tellus (10, 157. SIL. 9, 301 gressibus alma intremuit tellus). 10 vers. 257 parens. STAT. Theb. 12, 99 positos *mortuos* humus alma diesque resolvet (*an ad* dies *pertinet?*). LVCR. 2, 390 liquor almus aquarum. AVSON. 298, 29 fons... sacer alme. Mos. 446 alme amnis. VERG. georg. 2, 330 parturit almus ager. OV. met. 15, 204. lux, dies, aether *sim.*: VERG. ecl. 8, 17 diem veniens age Lucifer almum. Aen. 5, 64 CIRIS 349 HOR. carm. 4, 7, 8. OV. met. 5, 444 alma (MANIL. 3, 187 si forte dies [diei *pars cod.*] nascentem exceperit alma. CARM. epigr. 880, 2). VERG. Aen. 1, 306 lux alma. 3, 311. 8, 455. 11, 183 OV. met. 15, 664 MANIL. 5, 143 SEN. Herc. f. 592 Ag. 776 OCTAVIA 224 SIL. 13, 808 STAT. Theb. 8, 101. APVL. mund. 2 alma et sacrata amoenitate lucis. HIL. gen. 50 MART. CAP. 2, 116 vers. 3. CARM. epigr. 1311, 1 lux alma parentum ... Vincentia. SEN. Tro. 438 nox alma. Ag. 74 Med. 876. VAL. FL. 5, 310 optat et almum iam iubar. STAT. Theb. 10, 371 sidus. COMPVT. Carth. 2, 14 Christus ... huius lunae almum sidus edidit. AVSON. 3, 333 almo lumine. MART. CAP. 9, 914 vers. 16 alma quae senatum lumina deum verendo culminatis vertice. PRISC. periheg. 550 stellae. CHALC. comm. 136 vers. 2 factus deus aetheris almi. AVIEN. orb. terr. 1141 qua plaga fecundos alit almis (-os *vulg.*) flatibus agros. *de terris et urbibus* (*apud christianos, cf. supra l. 12 sqq.*): GLOSS. alma urbs clara civitas. PHILOSTORG. 2, 9 (Migne gr. 65) τὴν πόλιν (Κωνσταντινόπολιν) ἄλμα Ῥώμην ὀνομάσαι, ὃ δηλοῖ τῇ Ῥωμαΐδι γλώττῃ τὴν ἔνδοξον. SIL. 3, 203 almae Cyllenes. 13, 13 si nunc existeret alma Carthago ante oculos, turrita celsa figura (INSCR. Revue archéol. 4 s. II 1903 p. 441 *saec. IV*). STAT. silv. 2, 6, 66 sive alma...messis...negasset Cretaque Cyreneque. MAR. MERC. Cael. 1, 3 ex praedicta alma urbe (*Constantinopoli*) (AVELL. p. 324, 30 CANON. Migne 56, 553 COD. Iust. 1, 3, 22, 2. 3, 1, 13, 3). AVELL. p. 322, 7 alma urbs Roma (p. 338, 20. 344, 10. 507, 8). MARCELL. chron. II p. 63, 22 Betlem alma. SIDON. carm. 23, 98 mihi gignis, alme *Narbo,* patrem. PRISC. periheg. 100 Illyris. *de arbustis variisque rebus*: VERG. georg. 2, 233 vitibus almis. STAT. silv. 5, 1, 135 hactenus alma chelys. AVIEN. orb. terr. 3, 1114 calami coma pullulat almi. AVSON. Mos. 157 Gauranum sic alma iugum vindemia vestit. MART. CAP. 9, 903 vers. 12 pulvinar almum comite (cometis *codd.*). CORIPP. Ioh. 1, 331 alma seges... matura. CARM. epigr. 898, 1 munera parva quidem pretio sed honoribus alma patribus ista meis offero cons(ul) ego. *de dulcedinis qualitate*: LVCR. 2, 971 aliquem fructum capiant dulcedinis almae *corpora.* *de rebus incorporeis*: HOR. carm. 4, 4, 41 alma (arma *codd. al.*)... adorea. VAL. FL. 1, 851 infernos almae virtutis honores. STAT. silv. 4, 4, 103 almae... amicitiae. Theb. 10, 611 venit alma salus. TIBERIAN. carm. 2, 19 pudor almus (PRVD. c. Symm. 2, 253). MAR. VICTOR aleth. 2, 27 vitae ... almus amor.

syn.: fecundus; *coniuncta atque notione cognata*: sacer, sacratus, verendus. *v. Mess.*

Almus *fl. Moesiae inferioris et* (Almum?) *castellum ad ostium eius situm, hodie* Lom(-palanka); *cf. Tomaschek, PW. I 1590.* ITIN. Anton. Aug. p. 219, 4 *et* TAB. Peut. 7, 5 Almo. NOT. dign. or. 42, 10

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Almo. 42, 19 cuneus equitum stablesianorum, Almo. IORD. Get. 266 *Attilae consanguinei* in Dacia ripense Vto et Hisco Almoque potiti sunt.

Almyris *nom. mul. graecum*, Ἀλμυρίς. CORP. VI 20360 Iulia Almyris. V 7565 (*Hastae*) Naevia (mulieris) l. Almyris. VIII 2917 (*Lambaesi*) Iuliae Almyrdi (*sic*) nutrici ... C. Iulius Quintianus. *Otto.*

alnētānus, -a, -um *ab* alnetum. GLOSS. IV 205, 51 alnum lignum agnetano (alnetanum *codd. Vat. Cass.*) idest vernum. *v. sub* alnus *l. 26.* [*ital.* ontano *'alnus'. M.-L.*]

alnētum, -ī *n. ab* alnus. GLOSS. V 340, 14 almeta: alerholt (*anglos.*). *fortasse huc trahenda etiam* GLOSS. V 340, 4 alneum falatren (*anglos.*; fulae trea *cod. Epinal.*).

alneus, -a, -um *ab* alnus. [*raet.* oñ. *M.-L.*] ACC. trag. 261 ⟨abi⟩eg⟨n⟩um aut al⟨neum⟩. VITR. 3, 4, 2 palis alneis (saligneis *codd.*) aut oleagineis. 5, 12, 6 palis ustilatis alneis aut oleagineis.

alnīnus, -a, -um *ab* alnus. LEX Sal. 60 quattuor fustis alninos (salicinos *unus cod.*) super caput suum frangere. [*val.* anin *'alnus'. M.-L.*] *V.*

Alnius, -a *nom. gent., cf.* Allius (*etrusc.* Alina)? CORP. III 3092 (*cf.* p. 2328[18]) (*in Dalmat.*) H(erculi) A(ugusto) s(acrum). Alnius Obultronius. Alna *locus Gallicus ap. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 106.* *Otto.*

alnus, -ī *f.* [*ex *alsnos ortum et conferendum esse videtur c. lituan.* elksnis alksnis *theodisc.* elira erila *holland.* els *'alnus'. Th.*]. [*francog.* aune. *M.-L.*] ISID. orig. 17, 7, 42 alnus vocatur quod alatur amne. GLOSS. αἴγειρος; κλῆθρος, θρύον ὅ ἐστι δένδρον. nunc populus. IV 14, 43 alnum lignum id est verna. *cf. supra l. 8.* V 340, 3 aler (*anglos.*); ratis vel navis, scapha. *feminini generis esse dicit* GRAMM. suppl. 129, 17; *legitur tamen semel masc.*: CET. FAV. 12 p. 297, 20.

CATVLL. 17, 18 velut alnus in fossa Liguri iacet suppernata securi. CIC. leg. frg. 4 in illis alnorum umbraculis (MACR. sat. 6, 4, 8). VARRO rust. 1, 7, 7 non possunt vivere nisi in loco aquoso aut etiam aqua ... alia in lacubus ... alia in fluminibus ut in Epiro arbores alni. VERG. ecl. 6, 63 tum Phaetontiadas musco circumdat amarae corticis atque solo proceras erigit alnos. 8, 53 narcisso floreat alnus (*in adynatis*). 10, 74 Gallo, cuius amor tantum mihi crescit in horas, quantum vere novo viridis se subicit alnus. georg. 2, 110 fluminibus salices crassisque paludibus alni nascuntur. CVLEX 55 quae nova nascitur alnus *carpit capella*. OV. met. 13, 790 longa procerior alno *Galatea*. VITR. 2, 9, 10 alnus ..., quae proxima fluminum ripis procreatur. ... habet in se egregias rationes (*seq. laudatio longior*). 8, 1, 3 alnus. 10, 14, 3 praeter pinum aut alnum (GERM. 366 alnis *pro* ulnis *speciose coniecit Burmann; cf.* AVIEN. Arat. 793). SEN. Phaedr. 10 qua nemus alta texitur alno. COLVM. 10, 250 indomitasque bryonias alligat alnos *vitis*. LVCAN. 3, 441 fluctibus aptior alnus. PLIN. nat. 1, 16, 67 de alno. 1, 24, 46 *medicinae ex* alno. 16, 69 reperitur et in alno tuber (*cf.* 16, 231) tanto deterius, quantum ab acere alnus ipsa distat. 16, 77 non nisi in aquosis proveniunt salices alni populi. 16, 90 *folia* crassissima alno. 16, 97 *germinant* inter primas ... salix alnus nuces. 16, 108 fructum ... nullum ferunt ... populus alnus ... infelices autem existimantur damnataque religione. 16, 173 licet alni saepibus muniant contraque erumpentium amnium impetus riparum muro in tutela ruris excubent in aqua satae densius caesaeque innumero herede prosint. 16, 210 est le⟨n⟩titia platano, sed madida sicut alno. 16, 218 larix in umore praecipua et alnus nigra. 16, 219 adacta in terram in palustribus alnus aeterna onerisque quantilibet patiens. 16, 224 alni. 17, 68 populis, alnis, salici. 17, 90 *umbra* pinguis alno, sed pascens sata. 24, 74 folia alni ex ferventi aqua remedio sunt tumoris. 31, 44 salix ... erratica et alnus ... sponte proveniunt. SIL. 4, 682 pinus et alni. FRONTO p. 7, 18 N. adolescunt ... in montibus aesculus et abies et alnus et cedrus et piceae, quae sponte natae ... ventis atque imbribus educantur. 148, 5 tortores istos, qui te ut abietem aut alnum proceram incurvant. SER. SAMM. 410 intactam ferro ... alnum. 1086 cineres alni. PALLAD. 9, 8, 4 alnus. 12, 15, 2 alnus fabricae inutilis, sed necessaria, si umidus locus ad accipienda fundamenta palandus est. CET. FAV. 12 p. 297, 20 alnus qui proximus aquae nascitur, tener et mollis materia extra aquam fabricae inutilis est, sed hoc mirum in se habet, quod in umore palationes spisse defixae structuram supra se factam sine vitio servant. CLAVD. 10, 68 alnoque adsibilat alnus. 12, 15 et Padus electriferis admoduletur alnis. PRISC. perieg. 282 hic electra legunt alnis stillantia Celtae.

fiunt inde lintres: VERG. georg. 1, 136 tunc alnos primum fluvii sensere cavatas (SERV. auct. lintres fluviales ostendit). SEN. Oed. 540 per immensum mare motura remos alnus. SIL. 4, 491 rapta vicinis saltibus alno flumineam texit ... classem. STAT. Theb. 6, 106 alnus amica fretis. *ideo* alnus *pro lintre, navi*: VERG. georg. 2, 451 torrentem undam levis innatat alnus missa Pado (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 178). LVCAN. 2, 427 nullasque vado ... Macra (*fluvius*) moratus alnos. 2, 486 ut spumeus alnos discussa conpage feras, *gurges*. 3, 520 et emeritas repetunt navalibus alnos. 3, 562 paruit obliquas et praebuit hostibus alnos. 3, 597 hic Latiae rostro compagem ruperat alni. 4, 422 *ratis* ordinibus geminis obliquas excipit alnos. 5, 596 sonuit victis compagibus alnus. 8, 39 exiguam ... correpsit in alnum. 8, 611 Phariam ... in alnum. VAL. FL. 1, 203 pressam regibus alnum *Argo*. 1, 637 alnus solvitur (*fortasse una trabs dicitur*). 2, 300 trunca fugit anxius alno. 3, 536 en Haemonia puer adpulit alno, clarus Hylas. SIL. 3, 458 fluminea sonipes religatus ducitur alno. 12, 522 Vulturna citatā tramittunt alno vada. 14, 379 celsaque anhelatis exurgens ictibus alnus caerula ... findit. 14, 448 correptam flammis ... alnum. 14, 481 medius ... alni (*in puppe*) ... Sciron. 17, 17 traherent celsam religatis funibus alnum. STAT. Theb. 3, 23 Calabrae datus arbiter alno (CLAVD. 21, 286 arbiter alni). 4, 479 plena redeat Styga portitor alno (CLAVD. 5, 503). 5, 370 incertae ... alno. 8, 270 inscriptaque deus qui navigat alno. 9, 308 Euboicasque nives parva transfugerat alno. 10, 13 viduae moderantibus alni. Ach. 1, 423 geminas ... alnos. 2, 19 alno insiluit. IVV. 3, 266 caenosi gurgitis alnum *Charonis*. AVIEN. orb. terr. 647 curva pelagus sulcantibus alno (*praecedit* lembum). CLAVD. 8, 625 ter mille ruebant per fluvium plenae ... alni. rapt. Pros. 1 praef. 3 committere flatibus (fluct- *pars codd.*) alnum. SEDVL. carm. pasch. 4, 112 parvaque sedens in Simonis alno. SIDON. epist. 2, 2, 12 spectabis, ut promoveat alnum piscator in pelagus. carm. 7, 326 cecidit ... Hercynia in lintres et Rhenum texuit alno *Francus*. ENNOD. carm. 1, 5, 49 navita me ... suscepit protinus alno. 2, 134, 7 de proprio pelagus calcanti suggerit alnum (*quasi adynaton*). *V.*

alo, aluī, altum *vel* alitum, alere [*i. q. hibern.* alid *'alit, educat'*, *island.* ala *'gignere'*, *cf. c.* altus, alescere. *Th.*]. GLOSS. τρέφω ἑστιῶ τρέφομαι; alit (alunt): nutrit (nutriunt); alendum: nutriendum vel adiuvandum (*ad* VERG. Aen. 3, 50); altus: nutritus, pastus. NON. p. 422 alere est victu temporali sustentare, educare autem ad satietatem perpetuam educere. p. 440 ut sit alere sufficiendi generis curam habere, pascere natos cibo saginare (*ad* VARR. Men. 183). DIFF. ed. Beck p. 35, 61 alimur ab alio, alescimus nostra sponte. *legitur inde a* NAEV. PLAVT., *deest apud* SCRIB. LARG. (*saepe* CELS.) ASCON. PERS. IVV. FLOR.

formae: altus *et* alitus: NON. p. 237 altum ab alendo dictum. CHAR. gramm. I 248, 3 alor aleris alitus sum et altus. DIOM. gramm. I 375, 14 alor aleris altus sum. Sallustius (Iug. 63, 3) 'Arpini altus'. melius autem est dicere vitandae ambiguitatis gratia alitus. nam et alimenta dicuntur. *cf.* PRISC. gramm. II 527, 22. altus: PLAVT. Rud. 741 VARRO Men. 260 CIC. Brut. 39 nat. deor. 2, 118 epist. 6, 1, 6 SALL. Iug. 63, 3 PAVL. FEST. p. 7, 100. SEN. contr. 1, 1, 7 *ex coni. pro* alius. VAL. MAX. 7, 2 ext. 7 (alitus *rec. pauci*). VLP. dig. 27, 3, 1, 2 ITIN. Alex. 42 IVST. 44, 4, 12 AVR. VICT. Caes. 41, 9 LVCIF. non conv. 10 PROB. Verg. georg. 4, 1 VVLG. exod. 16, 35 SVLP. SEV. Mart. 2, 1 MACR. somn. 2, 10, 6 DRAC. Orest. 516 GLOSS. IV 15, 20. alitus: CIC. Planc. 81 (altus *Prisc.*). LIV. 30, 28, 4 [SEN. contr. 3 praef. 10] VAL. MAX. 3, 4, 4. 5, 4, 7. 7, 4, 1. 9, 3, 8 CVRT. 8, 10, 8 PLAVT. Men. arg. 7 (auitus *codd.*). IVL. VAL. 1, 49 HIER. in Dan. 4, 1 CYPR. GALL. gen. 990 GLOSS. V 6, 16. *gen. plur. part. praes. act*: SEN. contr. 7, 4, 3 alentium. *inf. pass.* aleri: GREG. TVR. Mart. 1, 29.

I ***de rebus corporalibus*:**

iungitur cum adverbiis hisce: dapsiliter NAEV. com. 40; facilius VARRO rust. 1, 20, 4; magis VARRO rust. 2, 9, 11 PLIN. nat. 23, 39. 28, 124; copiosius CIC. fin. 5, 56; publice NEP. Arist. 3, 2; bene PAVL. FEST. p. 25 SEN. contr 1, 7, 9; benigne (benignissime) SEN. contr. 1, 1, 20 COLVM. 9, 14, 19 MELA 2, 16. 3, 50; maligne SEN. dial. 4, 19, 5. 6, 23, 4 nat. 7, 23, 2; plenius SEN. nat. 7, 23, 2 QVINT. inst. 2, 2, 8; probe COLVM. 2, 10, 1; optime COLVM. 4, 30, 3; *non* incommode COLVM. 4, 30, 3; commodissime COLVM. 7, 3, 21; abundantius COLVM. 8, 8, 11; modice COLVM. 8, 5, 17; beatius MELA 3, 102; mire PLIN. nat. 17, 98; minus PLIN. nat. 23, 39; maxime PLIN. nat. 28, 123; dulcius PLIN. nat. 28, 124; mollius QVINT. inst. 2, 4, 5; sedulo APVL. apol. 68; sufficienter VLP. dig. 7, 1, 15, 2; regalius et competentius IVL. VAL. 1, 7; moderatius HIER. epist. 22, 37.

A *alunt* ***animantes*:** *rarius de ipso nutriendi actu dicitur, ad quem haec potissimum spectant*: *de matre, nutrice*: LIV. ANDR. trag. 38 quem ego nefrendem alui lacteam immulgens opem. PLAVT. Mil. 698 nutrici ... quae vernas alit. TER. Eun. 892 nutricem ... quae illam aluit parvolam. VARRO rust. 2, 10, 8 matres familias ... pueros, quos alerent. OV. met. 9, 339 puerum ... tepidi ... ope lactis. VITR. 2 praef. 3 natus infans sine nutricis lacte non potest ali. FEST. p. 209 patrem suum ... mammis suis (*cf.* VAL. MAX. 5, 4, 7 *et* ext. 1 PLIN. nat. 7, 121). *aliter* PAVL. FEST. p. 118 ibi infantes lacte alendos deferebant. p. 7 VAL. MAX. 4, 4, 11 *modica fortuna* fidis uberibus Publicolas ... aluit. SEN. benef. 3, 29, 7 OCTAVIA 637. CVRT. 6, 5, 28 *pupillā*. PLIN. nat. 7, 67. TAC. Germ. 20 uberibus (VLP. dig. 50, 13, 1, 14). GELL. 12, 1, 6 TERT. nat. 1, 8 HIL. myst. p. 16, 23. HYG. fab. 147 p. 21, 5 lacte. HIER. epist. 117, 4. 121, 4 (*in imag.*). 125, 6. VVLG. II Macc. 7, 27 lac triennio dedi et alui. *in alvo*: PAVL. FEST. p. 8 alvus venter feminae ab alendo dicta. GELL. 12, 1, 6 aluisse in utero sanguine suo nescio quid. TERT. anim. 37. *de animalibus*: VARRO rust. 2, 4, 13 scrofa in sua quaeque hara (hora *cod.*) alat. 2, 4, 19 lacte (*aliter* 2, 2, 15). CIC. nat. deor. 2, 124. VERG. ecl. 3, 30. SEN. contr. 10, 4, 4 expositos ... ferae. COLVM. 7, 6, 3 uberibus. 6, 37, 8. 7, 9, 3. 10, 162 PLIN. epist. 8, 151 SOL. 12, 4. LACT. opif. 3, 7 fetus de suis corporibus. AVG. civ. 7, 11 (*de animantibus omnibus*). *gene-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ratim: CIC. de orat. 2, 234 ut ambrosia alendus esse videatur (*imag.*). CELS. 3, 2 p. 76 in acutis morbis serius aeger alendus est. 3, 7, 2 p. 89 alendus maturius est. 6, 11 p. 249 *nutrix* alenda cibis lenibus. 8, 4 p. 337. PAVL. dig. 33, 9, 5 pr. ea demum penoris esse, quae alendi causa biberentur. PROB. Verg. georg. 4, 1 *melle Iovem infantem; ibid.* nutrire. AVG. civ. 12, 16 si ... pro viribus suis alatur infans. *alit* venter: LIV. 2, 32, 11 nec magis ali quam alere *ventrem.*

cibum praebere, sustentare: NAEV. com. 40 ita dapsiliter suos amicos alit. PLAVT. Curc. 664 ut semper, dum vivat, me alat. Men. 98 illic homo homines non alit verum educat. Pseud. 274 si familiam alere possim misericordia (CIC. off. 3, 89 familiam non alere). Trin. 14 *Luxuriam.* Truc. 533 ancillas. TER. Andr. 250 aliquid monstri (*virginem*) alunt. Ad. 481 alit *Geta* illas, solus omnem familiam sustentat. Phorm. 335 alere nolunt hominem edacem. Haut. 751. ACC. trag. 258 indecorabiliter alienos alunt. LVCIL. 634 domi ... triginta an centum cibicidas alas. VARRO Men. 260 sedens altus alieno sumptu. CIC. S. Rosc. 44 ut esset in agro ac tantummodo aleretur ad villam. 147 hunc et ali et vestiri a Caecilia. Verr. 4, 11 ceteris rebus adiuvamur ex illa provincia, hac vero (*frumentaria*) alimur ac sustinemur. 4, 102 plebem Romanam (CLAVD. carm. min. 15, 54 plebem). Cael. 38 adulescentis (*ibid.* sustentaret). Att. 9, 9, 2 parentis (VITR. 6 praef. 3 ⟨ali⟩ a liberis. SEN. contr. 1, 1 them. 1, 7 them. patrem. 7, 4, 3 matrem. *saepe. ibid.* poenam non alentium. SEN. benef. 3, 32, 1 MELA 1, 57. PLIN. nat. 8, 224 *de gliribus. cf.* SVET. frg. p. 257 SCHOL. Verg. Bern. georg. 4, 14 QVINT. inst. 5, 10, 97 *saepius.* ICTI. HIER. epist. 123, 5). CIC. ad Q. fr. 2, 4, 5 bestiarios. VARRO rust. 3, 1, 4 *cives* in pace a rusticis ... alebantur. HOR. epist. 1, 17, 20 *ut me* alat rex. OV. epist. 1, 94 quos omnis turpiter absens ipse tuo partis sanguine rebus alis. trist. 3, 14, 37 librorum per quos inviter alarque. CORP. III 7124. LIV. 43, 6, 3 ipsosque etiam agrestis peregrino frumento. VITR. 7 praef. 9 (*ibid.* pascere). PAVL. FEST. p. 7. RVT. LVP. 1, 10 egestatem tuam. SEN. contr. 1, 1 them. *patruum.* 1, 1, 1 fratrem. 1, 1, 7 uterque me (*filium*) aluit. 1, 1, 9 non vis alam (alium *codd.*) hominem? 1, 1, 11 qui non aluit. 1, 1, 13 qui aleretur. 1, 1, 16 suos. exc. 3, 1. 10, 4, 3 integer alitur, debiles alunt. *saepe.* PHAEDR. 4, 11, 16 quos ipse alueris. SEN. epist. 70, 6 cum ... tamquam ferum aliquod animal aleretur. LVCAN. 3, 58 cum segne potentes volgus alunt. CALP. ecl. 4, 33 tua nos alit indulgentia farre. PLIN. nat. 17, 51 invicemque ad tellurem quoque alendam aluntur (*Mayhoff*, utuntur *codd.*) homines. STAT. silv. 1, 6, 36 gentes (*de Domitiano; ibid.* pascere). QVINT. inst. 2, 8, 9. decl. 260 p. 65 alere homines ac sustinere. *al.* TAC. Agr. 31 Germ. 31. ann. 6, 36 *corpori custodes* mercede aluntur. EPIST. imp. Dom. Plin. epist. 10, 58, 5 cuius (*agri*) reditu suos alere posset. PLIN. paneg. 27 princeps (*bis*). 28 hi subsidium bellorum ... publicis sumptibus aluntur. 31 urbem ... opibus Aegypti ali sustentarique. 32 qui (*princeps*) ... gentem ... aleret et tueretur. CORP. VIII 15880 in sustinendis alendisq(ue) civibus. ICTI *saepius, ut* PAVL. dig. 37, 10, 6, 4 ali ex bonis defuncti. ITALA apoc. 12, 6 (cod. g) alant (τρέφωσιν, VVLG. pascant). COMM. instr. 2, 3, 19. PS. SOL. add. p. 219, 12 *rex* alitur e publico. PS. RVFIN. in Am. 8, 7. HIER. epist. 53, 10 unde alat *Christus* pauperes suos. 64, 2 de templi aerario. 108, 13 centum prophetas ... pane. 130, 14 virginum ... monasteria. VVLG. gen. 47, 12 lev. 22, 13. Tob. 1, 20 esurientes. psalm. 32, 9 act. 12, 20. SVLP. SEV. Mart. 2, 8 egentes. GREG. TVR. dorm. 12 de publico. *speciatim*: exercitum, milites: CIC. Verr. 3, 5 frumento suppeditando (*unus*, -ato *rell.*) ... exercitus nostros vestivit, aluit, armavit. leg. agr. 2, 80 agri Campani fructibus. Deiot. 24 exercitum. Phil. 13, 32. off. 1, 25 cuius (*pecuniae*) fructibus. parad. 45. CAES. civ. 1, 85, 5 contra se. BELL. Alex. 42, 2. SALL. or. Cottae 7 exercitus in Asia ... aluntur. epist. Pomp. 9 Gallia ... stipendio frumentoque. LIV. 21, 33, 11 captivo cibo ac pecoribus per triduum exercitum aluit. 22, 32, 3. 23, 48, 7. 26, 43, 5 quippe qui mercennarios exercitus alant. 28, 12, 7 (*bis*). 28, 41, 11 in Italia et in Africa duos diversos exercitus alere aerarium non potest. 44, 27, 6 unde exercitus alebatur. CIC. Deiot. 22 maiores copias. CIC. Verr. 6, 80 ad ... milites ... alendos. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 5 alere iam milites non possum. LIV. 4, 10, 1 rapto ... frumento ... militem. 21, 52, 5. 23, 49, 4 si ex opulento aerario ... alerentur. 44, 20, 4 in otio militem ali. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 5 septem numerum nunc legionum alo. CAES. Gall. 1, 18, 5 magnum numerum equitatus suo sumptu. BELL. Afr. 8, 5 equitatum ... ex provincia Africa. OV. met. 13, 214 quo simus alendi armandique modo. VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 equites ... aluit ac vestivit. *nota*: *res incorporalis pro subiecto*: VAL. MAX. 3, 2, 23 talis in castris divi Iuli disciplina milites aluit.

phrases: CIC. inv. 1, 1 is inutilis sibi, perniciosus patriae civis alitur. LIV. 31, 44, 3 quod genus (*demagogorum*) ... praecipue Athenis ... favore multitudinis alitur. *accedit* ad: RHET. Her. 4, 36, 48 eum ... alitis ad rei publicae perniciem.

conferenda haec: *alunt regiones, sim.*: LIV. 5, 40, 5 plebis turba, quam nec capere tam exiguus collis nec alere ... poterat. 45, 25, 12 *insula.* VITR. 1, 5, 1 regiones ... fructibus ad alendam civitatem copiosae. SEN. nat. 4 praef. 21 (*coni. Gertz*, aliud *codd.*). *cf. p. 1709, 83 sqq.* *res*: LIV. 35, 48, 2 quos opes regiae alunt. SEN. dial. 12, 10, 11 quod (*exilium*) non alendo homini abunde fertile sit.

in imagine: CIC. Brut. 32 intra ... parietes aluit eam gloriam. SEN. dial. 3, 1, 5 cetera *vitia* licet abscondere et in abdito alere. COMM. instr. 1, 18, 18 aluit tale sigillum (*simulacrum*).

alere ***animalia:*** PLAVT. Capt. 807 scrofipasci qui alunt furfuribus sues. TER. Andr. 57 equos alere aut canes ad venandum. CATO agr. 89 eodem modo anserem alito. VARRO Men. 183 vers. ubi graves pascantur atque alantur pavonum greges. rust. 1, 20, 4 facilius asellus quam vacca alitur. 2, 4, 6 hoc pecus alitur maxime glande. 2, 7, 15 *equos* alit ac docet. 2, 8, 6 *hinnos* item ut eculos et educant et alunt. 2, 9, 12 in alendo. 3, 3, 1 earum rerum, quae in villa circumve eam [animalia] ali ac pasci possint. 3, 5, 4 turdos farre subtiliore. 3, 17, 6 ego ... uno servulo, hordeo non multo, aqua domestica meos ... alo asinos. 2, 3, 3. 3, 8. 3, 9, 6. 3, 10, 1. CIC. S. Rosc. 56 canes aluntur in Capitolio. Phil. 9, 4 classis habere, elephantos alere. rep. 2, 36 publicis equis ... alendis. ac. 2, 57 gallinas. nat. deor. 2, 151 vescimur bestiis ... partim capiendo, partim alendo. div. 2, 135 *draconem.* fin. 5, 56 Tusc. 1, 108. CAEL. Cic. epist. 8, 9, 3 qui alant eas (*pantheras*). CAES. Gall. 5, 12, 6 voluptatis causa. civ. 3, 58, 3 foliis ... equos. LIV. 1, 43, 9 quibus equos alerent, viduae adtributae. 29, 31, 9 *mons* pecori bonus alendo erat. 35, 21, 5 bovem cum cura servari alique. 38, 17, 15 cum diu manibus humanis aluntur *beluae.* 41, 13, 3 publice (43, 13, 3 TAC. Germ. 10). GRATT. 159. PAVL. FEST. p. 100 *anser* frumento altus. SEN. dial. 4, 8, 3 *animalia* mansuescunt alentibus. clem. 1, 18, 2. COLVM. 6, 3, 3 ad praesepia. 6, 26, 3 exiguo cibo. 7, 4, 2 foris ... domi. 6, 30, 1. 7, 3, 21. 8, 5, 17. 8, 8, 6. 8, 11, 14. 8, 14, 8. 8, 17, 8. 9, 1, 6. MELA 3, 64 quosdam tantum pisces alunt. PLIN. nat. 6, 75 hi ... elephantos non alunt fiducia equitum. 8, 17. 10, 208 cum ad mensam cuiusdam veniens *aspis* in Aegypto aleretur. 8, 37. 10, 200. SIL. 13, 119 (*ibid.* nutrire, *ut* 16, 236). QVINT. decl. 260 p. 65 alere ac pascere. TERT. pudic. 9 SOL. 12, 7 HYG. astr. 67, 12. 72, 4 VVLG. gen. 46, 32 num. 32, 1 Ios. 14, 4. 21, 2 PS. RVFIN. in Am. 1, 1 AVG. civ. 15, 27. 18, 5. retract. 1, 10, 2 de fructibus terrae. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 2 equos (*ibid.* mancipia compararet). GREG. TVR. Mart. 1, 29. *in phrasi poetica*: CIC. carm. frg. 32, 18 sic hunc custodem (*aquilam*) maesti cruciatus alo (*Prometheus*). *cf.* OV. Ib. 292. *liberius haec*: TITIN. com. 116 iam cum mulli[bu]s te ostendisti, quos tibi alis in calceos. VARRO rust. 3, 17, 2 *piscinae* aluntur magno. *de herbis*: PLIN. nat. 25, 9 hortulo ... in quo plurimas *herbas* alebat.

subi. deus, natura, sim.: PLAVT. Poen. 1187 Iuppiter, qui genus colis alisque hominum. PACVV. trag. 91 quidquid est hoc, omnia animat, format, alit, auget, creat. LVCR. 5, 218 natura *feras* ... alit atque auget (1, 56 creet res auctet alatque. CIC. nat. deor. 2, 33 *natura* ea alendo atque augendo *tuetur.* fin. 5, 26 quas (*res*) natura alit, auget, tuetur. *cf.* Tusc. 1, 118 quae (*vis*) ... id gigneret aut aleret. Tim. 41). VERG. georg. 1, 22 novas *alitis* (*di*) non ullo semine fruges. 2, 327 Aether. DIRAE 36 Iuppiter hanc (*silvam*) aluit. PLIN. nat. 18, 94. 23, 1. STAT. Theb. 4, 229 deus ipse viros in pulvere crudo Arcas alit. ITALA Ios. 14, 10 (Lugd.). deut. 32, 18 (Lucif. non parc. 23). VVLG. exod. 16, 32 AVG. civ. 7, 11. *similiter*: OV. met. 13, 658. AMBROSIAST. in II Cor. 9, 12 deo de cuius bonis ali se norunt.

filium *sim., saepius iungitur cum* educare (erudire *sim.*): PLAVT. Rud. 741 Athenis natus altusque educatusque. TER. Hec. 670 ut alamus nostrum *puerum.* 671 (*bis*). 708. ACC. trag. 114 alui educavi. CIC. Planc. 81 ubi alitus aut doctus est (*ibid.* educare). parad. 25 violatur is qui procreavit, is qui aluit, is qui erudivit. rep. 2, 4 pastores *Romulum* ... in agresti cultu laboreque. CATVLL. 68, 120 nam nec tam carum confecto aetate parenti una caput seri nata nepotis alit. SALL. Iug. 63, 3 is natus et omnem pueritiam Arpini altus. NEP. Arist. 3, 2 ut filiae eius publice alerentur. VERG. Aen. 3, 50 mandarat alendum. HOR. sat. 2, 5, 46 si cui ... filius in re praeclara sublatus aletur (CVRT. 9, 1, 25 liberos ... tollunt aluntque). TIB. 1, 10, 15 patrii servate lares: aluistis et idem. PROP. 2, 22, 42 tutius et geminos anxia mater alit. OV. met. 9, 706 iussit ali. 13, 431. CARM. epigr. 990, 4 qui iussit natos tollere quos aleret. LIV. 30, 28, 4 cum Hannibale alito atque educato inter arma. SEN. contr. 2, 1, 7 nec multus intra limen heres est nec potest ali quem retineas. 10, 4, 6 tamquam alueris. 10, 4, 17 non potuisse alere. 10, 4, 20. VAL. MAX. 2, 9, 1 (*ibid.* nutrire). 3, 4, 4 sordidissimae mercis capturis alito. 7, 2 ext. 7 non oportere in urbe nutriri leonem, sin autem sit altus .... SEN. benef. 3, 32, 1. STAT Ach. 1, 359 intus ale *Achillem.* 1, 651. 10, 794 lustralemne feris ego te ... vilis ceu mater alebam? 1, 581. 5, 467. 9, 426. FRONTIN. strat. 4, 7, 37 quod tres filias inops vix aleret. TAC. ann. 14, 27. SVET. Aug. 65 adgnosci alique. Cal. 25 infantem ... Minervae gremio imposuit alendamque et instituendam commendavit. Claud. 27 Claudiam ... ali ... coeptam. AVR. Fronto p. 27, 9 N. quae me genuit atque aluit. PLAVT. Men. arg. 7 his fuerat alitus ille surrepticius. PAVL. dig. 3, 5, 33 de suo (VLP. dig. 27, 2, 3, 6 *pupillos*). *ibid.* aviam ... de re ipsius nepotem aluisse. APVL. apol. 68. 86 cum adhuc in eius (*matris*) sinu alerere. CAPITOL. Max. Balb. 5, 7 IVL. VAL. 1, 7. CORP. XI 4605 filio ... quem sibi aluit carum et am⟨a⟩ntem. PS. AVR. VICT. epit. 41, 9 ab eo ... ortus altusque erat. HYG. astr. 2, 4 p. 39, 17 SVLP. SEV Mart. 2, 1 SIDON. epist. 4, 9, 4. 5, 16, 5 (*coni.*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

DRAC. Orest. 516. *accedit* in, ad: VELL. 2, 93, 1 fortunae, in quam alebatur. VAL. MAX. 9, 3 ext. 2 catulos leoninos (*i. filios*) in perniciem imperii nostri alere. 2, 10, 4 orientis ... illud iuventae decus deorum ... indulgentia ad excidium eius alebatur.

alunt res: RHET. Her. 4, 43, 55 aluit haec (*patria*) me, tute atque honeste produxit usque ad hanc aetatem. CATVLL. 64, 88 virgo ... quam ... castus ... lectulus in molli conplexu matris alebat. PLIN. nat. 2, 154 *terra*, quae nos nascentes excipit, natos alit ... *et* sustinet. *alere animalia*: VAL. MAX. 7, 2 ext. 7 leonem (*allegorice; ibid.* nutrire). SVET. Iul. 61 quem (*equum*) natum apud se ... magna cura aluit. *animalia fetus suos*: LIV. 7, 4, 6 nec mutas quidem bestias minus alere ac fovere, si quid ex progenie sua parum prosperum sit. PLIN. nat. 10, 6 sola aquilarum fetus suos alit. STAT. Theb. 9, 742 ut leo ... indignatur ali. AVG. civ. 19, 12 miluus ... pullos. *translate*: CIC. de orat. 2, 123 quom ego hunc oratorem, quem nunc fingo ..., crearo aluero confirmaro. IVST. 22, 3, 5 quantum mali non Siciliae magis quam ipsi Africae aluerint. *aluntur res*: *cf. in imag.*: OCTAVIA 564 *amorem* (*ibid.* fovere). CIC. Brut. 39 in ea ipsa urbe, in qua et nata et alta sit eloquentia. *cf.* epist. 6, 1, 6. altus *partic. pro subst.*: SEN. contr. 1, 1, 7 adsit mihi altus (*Schulting*, alius *codd.*).

B *alunt* **res inanimatae** (*animata vel inanimata*): *sidera*: LVCIL. 1062[f] luna alit ostrea et inplet echinos. SEN. Herc. O. 68 messes alit *cancer*. benef. 7, 31, 3 *sol* annum cursu suo temperat et corpora alit. PLIN. paneg. 29. AVIEN. ora 655 *solem* alere lucis pabulo convexa cuncta. MACR. sat. 1, 17, 35 sol generat universa fovendo alendo augendoque. *cf.* SEN. benef. 4, 23, 1 quin alterius (*solis, lunae*) calore alantur corpora. *elementa, sim.*: CIC. nat. deor. 2, 41 ille (*ignis*) corporeus ... omnia ... alit auget sustinet. 2, 50 multa ... ab *luna* manant ..., quibus et animantes alantur augescantque et pubescant. 2, 83 quae (*terra*) ... ipsa ... alatur vicissim a superis externisque naturis. *ibid.* eiusdem (*terrae*) ... exspirationibus et aer alitur et aether. 2, 101 idem (*aer*) ... spiritu ductus alit et sustentat animantes. 2, 118. LVCR. 5, 257 quodcumque alit auget. 5, 322. VERG. Aen. 6, 726 caelum ac terras ... spiritus intus alit. MANIL. 1, 154 ignem flatus alit. 2, 74 imbres ... terras. SEN. nat. 6, 16, 1 illo (*spiritu*) ... vitali et vegeto et alente omnia. LVCAN. 1, 415 ut alentes hauriat undas *sol*. *conferenda haec*: LVCR. 1, 812 adiutamur ... atque alimur nos certis ab rebus, certis aliae atque aliae res. VITR. 6, 4, 1 venti umidi advenientes procreant eas et alunt. SEN. nat. 5, 18, 13 ad alendos ... fructus (*de ventis*). COLVM. 2, 1, 6 succisa nemora frondibus suis desierunt alere matrem (*terram*). PLIN. nat. 17, 42 alendi eam (*terram*) ipsa. 18, 135.

terra, aquae, sim. alunt flores, arbusta: CIC. nat. deor. 2, 83 quae (*terra*) ... stirpes amplexa alat et augeat. VERG. Aen. 11, 71 qualem ... florem ... non iam mater alit Tellus virisque ministrat. COLVM. 2, 9, 3 densa ... humus siliginem ... non incommode alit. 4, 22, 8 siqua est proprietas similis, quae vitem non alit. 4, 30, 3 riguus ager. 3, 11, 10. 9, 14, 19. arb. 3, 6 terra inferior alit vitem et arborem. PLIN. nat. 16, 136 ut *solum* alienas *arbores* alat. 17, 43. 44 QVINT. inst. 10, 3, 2 PLIN. paneg. 30. OV. met. 3, 411 *gramen* proximus umor alebat. SEN. nat. 3, 25, 2 nec arbusta ... ulla alit *aqua Thessalica* et herbas necat. CVRT. 4, 7, 16 fontes ... aquis ... alunt silvas. MELA 1, 52 efficacibus aquis ad generandum alendumque. 2, 6. PLIN. nat. 17, 15 umor *nivalis*. *nota aliter dictum*: MANIL. 5, 249 merces ... praecipue quas umor (*mare*) alit. *cf.* COLVM. 3, 11, 7 quae res alendo surculo sunt adcommodatissimae. 3, 13, 7 alendis seminibus. *amnem imbres, sim.*: HOR. carm. 4, 2, 5 amnis, imbres quem super notas aluere ripas. MELA 2, 62 mox aliis amnibus adeo augescit atque alitur. TAC. hist. 5, 6 *Libanus mons* amnem Iordanem alit funditque. *varia*: TIB. 1, 10, 47 pax aluit vites. MANIL. 2, 80 motus alit, non mutat opus. PLIN. nat. 16, 214 ut medicatus umor alat teneatque iuncturas. radices: PLIN. nat. 19, 109 ut delumbatae *radices* alant neque distrahant.

conferenda haec: homines alunt res: CIC. fin. 5, 39 earum (*rerum quas terra gignit*) ... augendarum et alendarum quandam cultricem *agriculturam* esse [COLVM. 2, 10, 5]. PLIN. nat. 17, 54 Varro praeceptis adicit equino ... segetes alendi. VAL. FL. 6, 713 nec spes sua fallit alentem *oleam*. LVCAN. 6, 61 hic alitur sanguis terras fluxurus in omnis. *res homines*: LIV. 37, 7, 9 omnia, quae in longo itinere exercitus alunt iuvantque. PLIN. nat. 2, 230 nigro lacte equae gentem alunt. 16, 1 *arbores* glandiferas, quae primae victum mortalium aluerunt. TERT. orat. 29 *oratio* alit pauperes.

ignem (*proprie et translate*): CIC. nat. deor. 3, 57 nisi alatur *ignis* (*idem infra*). OV. rem. 808 lenis alit flammas, grandior aura necat. met. 10, 173 longa ... alit adsuetudine flammas. LIV. 21, 10, 4 aluistis ergo hoc incendium. SEN. Herc. O. 310. Med. 889 alit unda flammas. SEN. dial. 6, 23, 4 eadem ... detinet causa *ignem*, quae maligne alit. nat. 5, 14, 4. 7, 23, 2 CVRT. 4, 3, 4. 8, 10, 8 MELA 2, 15 PLIN. nat. 2, 236 QVINT. inst. 5, 13, 12. TAC. Germ. 45 *sucinum* alit ... flammam pinguem. hist. 3, 71 ann. 15, 38 AMM. 24, 6, 5.

terra *vel regio quaedam alit homines, animalia, herbas, sim.* (*de eis quae terra procreat conservat continet, cf. cum hoc usu quaedam sub III, aliter p. 1707, 79 sqq.*): LVCR. 1, 229 animale genus ... tellus unde alit atque auget generatim pabula praebens? ... unde aether sidera pascit? 1, 873 tellus quae corpora cumque alit. 2, 1156 genuit tellus *mortalia saecla* eadem quae nunc alit ex se. VERG. georg. 2, 251 umida *terra* maiores herbas alit (OV. met. 14, 690 SEN. Herc. O. 446 PETRON. 120, 71 PLIN. epist. 5, 6, 11). 4, 563 illo Vergilium me tempore dulcis alebat Parthenope. Aen. 4, 38 ductores ... quos Africa ... alit. HOR. carm. 1, 22, 14 quale portentum neque militaris Daunias latis alit aesculetis nec Iubae tellus generat. TIB. 1, 7, 16 Taurus alat (ς, arat *A*) Cilicas. OV. epist. 10, 85 tellus ... ista leones (*infra* habet). am. 3, 13, 14 iuvencae quas aluit campis herba Falisca suis (*paene idem* fast. 1, 84 Pont. 4, 4, 32). trist. 5, 2, 25 silva feras quot alit. LIV. 2, 40, 6 terram, quae te genuit atque aluit (21, 30, 7 Alpes ... animantes). VITR. 5, 12, 7 regiones ... teredines procreant alendoque conservant. SEN. Phaedr. 906 hunc Graia tellus. GERM. 32 SEN. Phoen. 257. nat. 3, 25, 9 arbores [apocol. 9]. CVRT. 7, 4, 27 regio non hominem, non frugem alit. 8, 9, 16 eadem terra rhinocerotas alit, non generat. 8, 9, 12. MELA 2, 16 *regio* viros benignius alit. 2, 86 *Hispania* linum. 3, 62 *India* formicas. 1, 32. 3, 17. 3, 102 LVCAN. 4, 407. 9, 441. PLIN. nat. 6, 186 *insulam* armatorum CCL dare solitam, elephantorum (*Detlefsen*, artificum *codd.*) III alere. 2, 155. 17, 92 VAL. FL. 2, 644. 4, 361 STAT. silv. 2, 7, 18. CARM. epigr. 386, 1 Livia me tellus aluit. APVL. Plat. 1, 11 terrestria ..., quae alit ac sustinet tellus. AVIEN. orb. terr. 467 hic ... Pallena sub antris lychnitis rutilae flammas alit. 1141 favoni qua plaga ... alit almos flatibus agros. 327. 415 AMM. 22, 8, 11. 22, 15, 27. SVLP. SEV. chron. 1, 48, 1 oppidum ... alens virorum milia *tot*. *similiter mare, flumen* (*etiam pro regione*): HOR. sat. 2, 2, 48 tum rhombos minus aequor alebat? SEN. Med. 723 has *pestes* aluit ... Tigris. epist. 55, 6 *pisces*. CVRT. 6, 4, 18 mare Caspium ... serpentes. 8, 9, 9. MELA 3, 96 papyrum. 2, 6 pisces. PLIN. nat. 2, 226 *lacus* pisces. AVSON. 3, 4 alui quos (*Augustos*) ego (*Danubius*) Pannoniis. AMBR. hex. 5, 10, 26. PLIN. nat. 31, 114 nihil ... gignit aut alit *nitrum*.

cf. de arbore, al.: VITR. 2, 9, 6 *abies* procreat et alit cariem. CVRT. 7, 4, 26 alibi multa arbor ... largos ... fructus alit. AVIEN. Arat. 1786 ter fetum concipit arbos terque novos genetrix fructus alit. *paulo aliter* (*cf. p. 1709, 58*): SEN. epist. 112, 2 vitis aut non recipiet surculum aut non alet. COLVM. 5, 6, 4 vitem maxime populus videtur alere (arb. 16, 1). *de animali*: AVIEN. ora 4, 221 *capri* graves setas alunt.

de possessione, quaestu, sim. alentibus aliquem: CATO dict. 74 (Liv. 34, 9, 12) bellum se ipsum alet. CIC. nat. deor. 1, 72 cum agellus eum non satis aleret (NEP. Phoc. 1, 4). SALL. Catil. 14, 3 quos manus atque lingua periurio aut sanguine civili alebat (*unde verbo tenus* AVG. civ. 3, 2). 37, 8 malum publicum. VERG. Aen. 8, 318 rami atque ... venatus (VAL. FL. 6, 146 venatus. SIL. 8, 571 TAC. Germ. 46). HOR. ars 66. LIV. 25, 23, 3 urbem ... quam prope liberi a Carthagine commeatus alerent. SEN. Herc. f. 929 alta pax gentes. PLIN. nat. 8, 44 venatus aucupia piscatusque. STAT. Theb. 12, 740 ira leones. MART. 3, 38, 12 vix tres aut quattuor ista res aluit. *cf.* TIB. 1, 10, 47 pax aluit vites (*p. 1709, 62*).

de cibis sim., imprimis de eis, quae corpus alunt atque augent: LVCR. 1, 859 cibus auget corpus alitque. VARRO rust. 2, 2, 19 ne *oves* parum aut nimium saturentur. utrumque enim ad corpus alendum inimicum. OV. Pont. 1, 4, 21 otia corpus alunt. 1, 10, 22 somnus non alit officio corpus inane suo. sed vigilo (*cf.* MART. 13, 59, 2 me nil nisi somnus). PAVL. FEST. p. 7 alica dicitur quod alit corpus. CELS. 6, 6, 14 cibis ... iis, qui maxime corpus alere et inplere consuerunt. PLIN. nat. 28, 131 in totum salsa minuunt corpus, alunt mollia. 23, 35. 38. 97. 26, 94. VARRO rust. 2, 9, 11 magis enim eo aluntur *canes fetae* (CELS. 2, 18 p. 66. 3, 22 p. 111 maxime. PLIN. nat. 28, 123. 124). PAVL. FEST. p. 25 alebria bene alentia. CELS. 2, 18 p. 66 plus. 4, 15 p. 141 non multum. COLVM. 2, 10, 1 *lupinum* boves per hiemem ... probe alit. MELA 3, 50 pecora quam homines benignius. 23, 39 austerum *vinum* minus alit, magis stomachum nutrit. CELS. 2, 12, 1 cibos potionesque adsumere, qui simul et alant et ventrem molliant. 2, 18 p. 64 quae alunt, id est cibum et potionem. SEN. nat. 3, 2, 2 quaedam *aquae* alunt. epist. 2, 4. PLIN. nat. 18, 5 *fruges* quae iuvent alantque. 29, 48 in aegritudine. VITR. 1, 6, 3 crassus aer ... alit eos et reficit qui in his sunt impliciti morbis. CELS. 5, 14 carnem alit et ulcus implet resina. 5, 28, 12 p. 214 genus victus. 8, 7 p. 340. PLIN. nat. 23, 150 castaneae ... carnes. *cf.* CELS. 5, 26, 36 dum caro alitur. CELS. 7, 27 p. 315 ut ... neque corpus alatur, ideoque ne vulnus quidem aut purgari aut ali possit. 8, 4 p. 335 si ulcus madet neque alitur (*agitur de calvaria fracta, cf. supra* si caruncula increscere coeperit *et* quo facilius *emplastrum* carnem producat). *cf. Anke, Philologus 32 (1872) 399.* PLIN. nat. 23, 37 lactis potus ossa alit. PLIN. nat. 24, 140 *folia clematidis* infantibus inlita capillum alunt (35, 47 pilos). 26, 94 vocem (34, 166). *simpliciter de alendo, non accedente notione augendi, iuvandi*: CIC. nat. deor. 2, 137 sucus is, quo alimur. TIB. 2, 3, 68 glans alat. 2, 3, 69 glans aluit veteres. LIV. 37, 7, 9 omnia, quae in longo itinere exercitus alunt iuvantque, nobis suppeditabit. SEN. epist. 88, 46 ista, quae nos circumstant alunt sustinent (*cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

106, 5). COLVM. 8, 17, 14 cantarus (*piscis*) ... maiorem alit. MART. 13, 49, 1 cum me (*ficedulam*) ficus alat, cum pascar dulcibus uvis. AMBR. hex. 6, 9, 71 eaque substantia artus aluntur humani. *cf. translate*: RHET. Her. 4, 15, 22 tui clarissimi nepotes suo sanguine aluerunt (abl- *codd. det.*) inimicorum crudelitatem. CIC. Arch. 16 haec studia adulescentiam alunt, senectutem oblectant. animam *v. l. 31.*

aluntur arbusta, sim.: PLIN. nat. 14, 22 ex his (*uvis*) minor austro laeditur, ceteris ventis alitur. 14, 34 nebulis. 17, 24 adflatus maris. 17, 49 sunt qui pulvere quoque uvas ali iudicent. 17, 98 *Sabinam herbam* faece vini ... mire ali. 17, 247 vitis *riguis alitur* (*ibid.* ficus). 17, 250 herbae aqua illa necantur, fruges aluntur. 18, 128 nebulis et pruinis ac frigore ultro aluntur *rapa*. 19, 182 praecipue ... imbres alunt. 12, 37. 17, 261. 19, 140.

cf. homo alit corpus: PLAVT. Mil. 785 quae alat corpus corpore. LVCR. 4, 630 quo victu corpus alatur. OV. met. 878 ipse suos artus ... divellere morsu coepit et ... minuendo corpus alebat. CELS. 5, 28, 7 p. 210 corpus ... exercendum atque alendum est. 2, 14 p. 59. 8, 9, 1 p. 343. 344. SEN. dial. 4, 19, 5 maligne ... alitur. 11, 11, 1 aeque ... exiguo tegitur corpus quam alitur. PLIN. nat. 18, 104 IAVOL. dig. 34, 1, 6. TERT. anim. 6 omne corpus corporalibus ali iudicant (adiucant *traditur*). LACT. opif. 11, 1 corpus suco. AVG. civ. 19, 13. SACR. Leon. p. 317 corpus alitur escis, anima ieiuniis saginatur. VITR. 8 praef. 2 si non terrestri cibo membra corporis alantur. VAL. MAX. 7, 6 ext. 3 quo ... iuventus viscera sua visceribus suis aleret. SEN. Thy. 460 nec ventrem improbum alimus tributo gentium (LIV. 2, 32, 11 *v. p. 1707, 7*). QVINT. decl. 1, 12, 5 *ciborum* diversitate reficitur stomachus et pluribus minore fastidio alitur. *audacius* NEP. Att. 21, 5 mihi stat alere morbum desinere. namque ... quidquid cibi sumpsi. SCHOL. Germ. Bas. p. 65, 13 *Iustitiam* in terra morata⟨m⟩ vitam alere. animam (*de re et homine*): TERT. anim. 6 animam corporalibus quoque ali (*idem infra*). *ibid.* incorporalibus. *ibid.* artibus. LACT. inst. 6, 20, 8 nihil auditu suave *sit*, nisi quod alit animam. VVLG. eccles. 40, 30 alit ... *animam* suam cibis alienis.

II *translate* **de rebus incorporalibus**: CARM. frg. Sen. epist. 102, 16 laus alit artis (alitteris *codd.*). CIC. inv. 2, 162 consuetudine ius est, quod ... leviter a natura tractum aluit et maius fecit usus. orat. 37 ab hac (*forma*) ... verborum copia alitur. de orat. 3, 48 praecepta latine loquendi, quae puerilis doctrina tradit et subtilior cognitio ... litterarum alit ..., libri confirmant. Brut. 126 *Gracchus orator* non ... solum acuere, sed etiam alere ingenium potest (Cael. 45 industriā ... alitur. frg. epist. 1 [Suet. rhet. 2] ingenio. SEN. contr. 10 praef. 4 favor. VELL. 1, 17, 5 aemulatio. SEN. epist. 84, 1. *cf.* 94, 30. QVINT. inst. 1, 8, 8. *ibid.* animum augeant. 2, 5, 18. 8 praef. 2. 12, 6, 6 TAC. dial. 14. 33 [*ibid.* confirmare]). Brut. 220 orationes Curionis possunt augere et quasi alere id bonum. Catil. 1, 30 spem Catilinae mollibus sententiis. 3, 26 memoria vestra ... res nostrae alentur, sermonibus crescent. 4, 17 omnis opera atque quaestus frequentia civium sustentatur, alitur otio. Sest. 82 furor ... impunitate. Marcell. 28 quam (*vitam tuam*) posteritas alet, quam ipsa aeternitas semper tuebitur. rep. 3, 7 illi verbis et artibus aluerunt naturae principia. Lael. 104 (*ibid.* augeri). Tusc. 5, 66 alterius mens rationibus agitandis alebatur, ... alterius in caede (off. 1, 105 hominis mens discendo alitur et cogitando. QVINT. inst. 2, 4, 5). Att. 12, 6, 2 quo uno animus alitur (SEN. Phaedr. 460 epist. 15, 5. SIL. 11, 553 animos favor ... alebat. QVINT. inst. 1, 8, 6 lyrici *animum*). Att. 14, 11, 1 sic alitur consuetudo perditarum contionum. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 1 patientia ... bellum (LIV. 31, 15, 11. 42, 11, 5 alere ac favere omnibus consiliis. SEN. benef. 6, 36, 2. CVRT. 7, 7, 17 vitando. TAC. ann. 3, 41 dubitatione. CLAVD. 21, 276). CATVLL. 67, 24 quae (*gaudia*) tuus ... alebat amor (*idem* 68, 96). LVCR. 3, 64 haec vulnera vitae ... mortis formidine aluntur (VERG. Aen. 4, 2 regina ... vulnus alit. OV. fast. 3, 682 longo tempore. trist. 5, 2, 13 *Philoctetes* decem ... annis ... vulnus ab angue datum. AVSON. 168, 15. *cf. etiam* LVCR. 4, 1068 ulcus ... vivescit et inveterascit alendo *et* VERG. georg. 3, 454 alitur vitium vivitque tegendo. PLIN. med. 1, 25 morbum. HEGES. 2, 13, 2 vim morbi). CAES. Gall. 4, 1, 9 quae res ... vires (6, 21, 4 hoc ali[i] staturam, ali[i] vires nervosque confirmari putant. SEN. epist. 124, 22 alis et exerces. PLIN. nat. 23, 37. STAT. silv. 4, 4, 33 instigat alitque ... quis). CAES. Gall. 7, 32, 5 si diutius alatur controversia. NEP. Phoc. 1, 4 nolo meis impensis illorum ali augerique luxuriam. CVLEX 152 sonitus alit aeris echo. PROP. 4, 4, 70 Vesta ... culpam. OV. ars 2, 152 dulcibus est verbis ... alendus amor (rem. 746 divitiis). met. 15, 175 ne sanguine sanguis alatur. Pont. 3, 1, 18 sitim (SEN Oed. 196). LIV. 22, 3, 4 temeritatem fortuna prospero ... successu. 28, 24, 1 de industria rumores. 45, 31, 8 nisi ... aleretur confirmareturque auctoritas eorum. 44, 22, 6 ⟨ru⟩mores credulitate (-tis *cod.*) vestra[e] a[d]latis. GRATT. 464 ipsa artem aluit natura suam. VITR. 8 praef. 3. VELL. 2, 82, 4 *vitia* (2, 102, 3. SEN. dial. 3, 1, 5 abscondere et in abdito alere. 4, 20, 2 *consuetudo* vitium). VAL. MAX. 9, 3 ext. praef. alitā miseriis ... impotentiā. 7, 4, 1. SEN. Phaedr. 101 alitur et crescit malum. dial. 2, 19, 4 hanc spem ... alite in animis. 4, 25, 4 iracundiam. 7, 26, 8 invicem mutuum alentes stuporem. 1, 1, 6. 4, 21, 2 (4, 21, 1 nutrire). 9, 2, 10. 10, 16, 5. epist. 88, 19 virtutem (QVINT. decl. 345 p. 365). CVRT. 6, 6, 12 bello, cuius materia opportune alebatur. 8, 9, 1. MELA 3, 46 opes tempus aluit. VAL. FL. 6, 660 quas alit inscia curas. SIL. 15, 613 tenebrae ... horrenda silentia alebant. 10, 597. QVINT. inst. 1 praef. 23 facundiam. 1, 1, 36. 1, 2, 26. 10, 5, 14. TAC. dial. 9 carmina ... utilitates *non* alunt. 36. hist. 4, 18 primos Civilis conatus per dissimulationem aluit. ann. 16, 30 PLIN. paneg. 84. TERT. paenit. 9 ieiuniis preces alere. ANTH. 449, 3, FORTVN. rhet. 3, 3 *exercitatio* non quidem generat verba, sed alit ac tuetur. 3, 15 *vocem* (3, 16). AVSON. 339, 1 AMM. 14, 2, 1. 21, 16, 18. 22, 4, 2. AMBR. hex. 3, 15, 64 cum iste sermo humano alatur ingenio. CLAVD. 3, 70. 22, 16. SEDVL. carm. pasch. 2, 81 fronte serena nubila mentis alens. *accedit* ad: PS. CIC. in Sall. 3, 8 animi ad gloriae cupiditatem aluntur.

translate **de homine**: CIC. Lael. 80 adulescentiam plenam spei non modo non aluisse (*trad. non certa*), sed etiam perculisse. rep. 5, 9 *principem civitatis* alendum esse gloria (*idem infra*). Att. 7, 5, 5 quem per annos decem aluimus contra nos. 8, 3, 3 istum in rem publicam ille aluit, auxit, armavit. 8, 8, 1 aluerat Caesarem. 15, 12, 2 tamen alendus est. CAES. Gall. 7, 33, 1 civitas, quam ipse (*Caesar*) semper aluisset omnibusque rebus ornasset. VERG. Aen. 5, 231 hos successus alit. HOR. ars 307 quid alat formetque poetam. TIB. 2, 6, 21 spes alit agricolas. STAT. silv. 5, 3, 132 alit victos immanis gloria falsi (*Homeri*). QVINT. inst. 1, 3, 7 hic (*puer*) erit alendus ambitu. 2, 2, 8 viva ... vox. 10, 1, 31 historia ... oratorem. CLAVD. 26, 34 *Getas* tantis aluit Bellona tropaeis. RVFIN. hist. 4, 23, 8. AVG. civ. 15, 25 ut ... *deus* exerceat quaerentes et alat intellegentes.

III *passivo* **alī**, *cf. Th. Nölting, D. lat. Deponens, Progr. Wismar 1859 p. 28* (*apposita sunt hic exempla notionis reflexivae vel cum eis cognata; v. etiam I et II*): *homines*: CIC. Verr. 4, 102 tantum ... quo ipsi ali possint. 6, 87 nautae ... radicibus palmarum alebantur. leg. agr. 2, 95 quibus *rebus* alimur et vivimus. Caecin. 13 Aebutius iste, qui iam diu Caesenniae viduitate ac solitudine aleretur. CAES. civ. 2, 22, 1 panico ... vetere atque hordeo corrupto omnes *Massilienses* alebantur. SALL. Catil. 37, 3 turba atque seditionibus sine cura aluntur. OV. met. 7, 707 *dea* nectareis ... aquis. 13, 53 velaturque aliturque avibus. fast. 2, 420 *Romulus et Remus* ubera ducunt nec sibi promissi lactis aluntur ope. 6, 171 cibis. Ib. 130 spe ... tuae mortis ... semper alar. EPICED. Drusi 418 longius ut nolis ... ali. LIV. 38, 17, 10 proprietas caeli ... sub quo aluntur. PAVL. FEST. p. 7 quasi altus *Romulus* in tellure. *ibid.* telis. 172 *Numidae* herbis VAL. MAX. 4, 4, 6 non esset unde uxor ac liberi sui alerentur. SEN. epist. 92, 1 in animo esse partes ministras, per quas movemur alimurque. COLVM. 1 praef. 6 sine agri cultoribus nec consistere mortales, nec ali posse. 12 praef. 3 reliqua utensilia, quibus aut alitur hominum genus aut etiam excolitur. MELA 1, 44 trogodytae ... serpentibus. 1, 116 venando (PLIN. nat. 8, 26 hoc solo venatu). 3, 103 pecore. 3, 56. PLIN. nat. 7, 27. 29. 16, 3. 18, 100. PLIN. epist. 7, 26, 2 ne sermonibus quidem malignis aut attendit aut alitur. TERT. nat. 2, 14 ubere *vaccae*. bapt. 20. PORPH. epist. 2, 2, 158 *pauperes* sine cura aluntur. ITIN. Alex. 42 carne altis abunde . et munitis pellibus. IVL. VAL. 1 49 equis aliti viveremus. ARNOB. nat. 7, 3 numquid forte dii caelestes aluntur his sacris? HIL. myst. p. 20, 15. 21, 32. 34 VVLG. II reg. 9, 10. apoc. 12, 14 ubi alitur per tempus et tempora. GAVDENT. serm. 2 *viatico* in hac via vitae alimur ac nutrimur. 16 AMM. 22, 8, 42. AMBR. hex. 5, 10, 26 hoc genus piscium in illo sinu maris alitur et gignitur, illud in alio. HIER. epist. 92, 2 cibis. 107, 3. SVLP. SEV. dial. 1, 11, 3 qua vitae substantia fidelis aleretur. 1, 13, 7. MACR. somn. 2, 10, 6 *homines* glande prius et bacis altos sero sperasse de sulcis alimoniam. SIDON. carm. 2, 38 pectore vix alitur quisquam. *nota*: CYPR. GALL. gen. 990 hic cum divitiis alitus (*Peiper*, -os *codd.*) *Iacob* praestaret inemptis. *gerundio*: AMBR. off. 2, 16, 77 si desit eis alendi copia. corpus, *membra*: CELS. 1, 3 p. 20 adsuescit ... non ali corpus. 2, 8 p. 46 si ferri urina et ali cibo corpus incipit. 3, 22 p. 110 una *tabes* est, qua corpus non alitur. *ibid. infra.* 4, 12 p. 137 solet ... desinere ali. 7, 27 p. 315. CELS. 2, 8 p. 46 resolutum ... membrum, si nihilominus alitur. ulcus *v. p. 1710, 75.* *translate*: PHYSIOGN. p. 38, 7 oculi ... aluntur malis alienis. *animalia* (*de omnibus animantibus*): LVCR. 1, 254 hinc alitur ... nostrum genus atque ferarum. CIC. nat. deor. 2, 128 in iis animantibus, quae lacte aluntur. 2, 136. 2, 158 quae (*oves*) ... neque ali neque sustentari ... sine cultu hominum potuissent. VARRO rust. 2, 5, 14 bestiolae quaedam minutae sub cauda ali *solent*. SEN. benef. 4, 20, 3 aves, quae laceratione corporum aluntur. COLVM. 7, 1, 1. 9, 8, 3. PLIN. nat. 8, 122 *chamaeleon* nec cibo nec potu alitur. 9, 56 *pisces* modicis imbribus gaudent alunturque. 11, 43 somno. 11, 94 rore. 11, 234 eā (*mamma*). 10, 31. 10, 199 PS. APVL. Ascl. 6 TERT. anim. 10 SOL. 40, 22. 52, 30 SVLP. SEV. dial. 3, 8, 1. *varia*: VARRO Aug. civ. 7, 23 arbores sine sensu aluntur et crescunt. 7, 23 ex terra ... aluntur omnia quae nata sunt. CIC. rep. 2, 68 (frg.) quae sanguine alitur, quae in omni crudelitate sic exultat (*subi. inc.*). Tim. 43 in quo (*simili*) *animus* nulla re egens aletur et sustentabitur isdem rebus, quibus astra sustentantur et aluntur. div. 1, 61 ea ... parte animi, quae voluptate alitur. nat. deor. 2, 23 ut omnia, quae alantur et quae crescant. *ibid.* neque ali ... nec crescere. 2, 40 *sol* Oceani ... umoribus. 2, 43 quae (*sidera*) ... marinis ... umoribus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... alantur. 2, 118 aquarum vaporibus *stellae. ibid.* cum umore consumpto neque terra ali posset. 3, 37. 2, 81 materiam, qua ali augerique possit *semen. ibid.* partim ut tantummodo per stirpes alantur suas. 2, 120 *suco* ea quae radicibus continentur. LVCR. 1, 191 quicque sua de materia grandescere alique. 1, 804 in auras aeris e terra res omnis crescere alique. 1, 816 variis variae res rebus aluntur. 1, 883 nostro quae corpore (*sc.* in c.) aluntur. 2, 546 procrescere alique. VERG. georg. 3, 454 alitur vitium vivitque tegendo. LIV. 38, 17, 13. VITR. 8 praef. 2 (*ibid.* crescere ... tueri). SEN. nat. 1 praef. 12 cum illa tetigit *animus*, alitur, crescit. epist. 58, 14 radicibus (COLVM. 4, 15, 3 suis radicibus. 4, 30, 7. 11, 3, 53). 84, 6 quibus aluntur ingenia. CVRT. 5, 1, 33 arbores terra sua. COLVM. 3, 10, 3 quod ... *vites* ex proximo terrae integro ... suco aluntur. PLIN. nat. 9, 148 *spongeae* conchis. 18, 188 omnia eodem anno, omniaque aliena umbra. 18, 190 imbribus. 19, 29 in sicco praeferunt e cannabi funes, set spartum alitur etiam demersum, veluti natalium sitim pensans. 19, 84 praecipue... salsis. POMPON. dig. 47, 7, 6, 2 si radicibus vicini arbor aletur. TERT. nat. 2, 5 nihil ... gigni ali provehi. AMBR. hex. 3, 14, 60 solis calorem, quo tepefacta *pampinus* alitur coloratur augetur. EPIST. pontif. 253 Hier. epist. 35, 1 hoc (*legendo*) ... veluti cotidiano cibo alitur et pinguescit oratio. AVG. civ. 1, 20 quidquid humo radicibus alitur ac figitur. 11, 27 *arbusta* aluntur et gignunt.

se alere: *cf.* CAES. Gall. 4, 1, 5 reliqui se atque illos alunt. HIRT. Gall. 8, 47, 2 cum suis equitibus latrociniis se suosque alebat (LIV. 26, 30, 10 sese ac suos. PAVL. FEST. p. 17). SEN. contr. 10, 4, 15 COLVM. 8, 8, 11. CATO *v. p. 1710, 42.* CAES. Gall. 4, 4, 7 *Tencteri* reliquam partem hiemis se eorum copiis aluerunt. CIC. Tim. 18 se ipse (*mundus*) consumptione et senio alebat sui. PAVL. FEST. p. 32 buteo genus avis, qui ex eo se alit, quod. FEST. p. 234. SEN. contr. 10, 4, 8 cum istum alant (*exc.*, stumulant *codd.*) qui se alere non possunt. SEN. dial. 5, 8, 8 alit se ipsa contentio. epist. 60, 2. 80, 3 animus ex se crescit, se ipse alit, se exercet. HIL. c. Aux. 3. AVIEN. Arat. 4, 487 lacte semet ... praedure alentes. HYG. astr. 2, 4 p. 38, 12 arando et colendo agros ex eo se aluisse.

synonyma: sustentare, sustinere, tueri, fovere; pascere, nutrire, saginare; augere. *passivo* augescere, grandescere, pubescere, crescere, pinguescere. *coniuncta*: educare, docere, erudire, instituere, adiutare; *passivo* vivere. *opponitur*: *p. 1707, 10* educare, *p. 1710, 59* minuere. *v. Mess.*

Alo *v.* Alio. **aloa** *v.* aloe. **Aloa, Aloma** *v.* Halhul.

alocālis, -e *ibrida ab* a *privativo et* localis. MAR. VICTORIN. ad Iust. 11 p. 1006^B illud ... quod alocale dicitur, extra fines habetur, falsum dicitur.

alochos, -oeo *f.*, ἄλοχος. LVCIL. 28 Thestiados Ledae atque Ixionies a[lcho]loch⟨o⟩eo. *V.*

Alocos *nom. vir. barb.* CORP. XIII 10010, 93. Alaucos *confert editor* (*cf. ibid.* 75), *de quo v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 75.* *Otto.*

alōda *v.* aluta. **alōdārium** *v.* alaudarium.

alodis, -is *vocabulum germanicum, fere i. q. heredium.* LEX Sal. 59 rubr. de alodis (-de *vel* -des *alii codd.*). 59, 5 ubi ... de alode terrae contentio suscitatur. capit. 2, 1 de rebus in alode patris inventas. *ibid.* quod in alode patris hoc invenisset. NOT. Tir. 59, 93^a alode. *V.*

Alodius *nom. vir. barb.* CONC. Aurel. a. 549 p. 111, 1 Alodius (Alogius *et* Valerius *pars codd.*) episcopus ecclesiae Tullensis. MARTYROL. Hier. IV Kal. Oct. Autisioder(i) *passio* Alodii episcopi. *cf.* Allodius *quod ex Actis Sanctorum adfert Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 105.* *Otto.*

aloē *vel* **aloa,** -ēs *vel* -ae *f.*, ἀλόη *herba.* *nom. in* -a ISID. orig. 17, 8, 9 (*pars codd.*), *cf.* DIOSC. ἄλοαμ. *masc.* aloes (*ductus ex genetivo*) ORIBAS. *p. 1714, 5; cf.* GREG. TVR. *p. 1714, 4. mirus acc.* aloa GREG. M. *p. 1714, 8.* *describit multis* PLIN. nat. 27, 14—20, *excerpo haec*: aloe scillae similitudinem habet, maior et pinguioribus foliis, ex obliquo striata ... gravis odore, gustu amara. laudatissima ex India adfertur, sed nascitur et in Asia ... fuere qui traderent in Iudaea super Hierosolyma metallicam eius naturam, sed nulla magis improba est neque alia nigrior est aut umidior ... usus multi ... bibitur drachma *eqs.* ISID. orig. 17, 8, 9 aloa (*sic pars codd.*). 17, 9, 28. GLOSS. V 438, 51 aloe genus pigmenti. *cf. Wagler, PW. I 1593.*

CELS. 1, 3 p. 20 aloen sumat. 5, 1 p. 161 tus aloe gummi. 5, 20, 2 aloes tantundem. 5, 22, 2 *bis* aloes (5, 22, 3. 6, 6, 5. 6. 8. 24. 6, 7, 2). SCRIB. LARG. 21 aloes Indicae (MARCELL. med. 8, 2. 22, 11). 23 aloes (31. 63. 110. 113. 115. 135. 137. 139. 140. 206 PLIN. nat. 20, 142. 26, 159 *et passim apud medicos*). 135 aloe *nom.* (158). PLIN. nat. 1, 27, 5 aloe. 14, 68 aloe (*abl.*) mercator saporem coloremque adulterat *vini*. 21, 76 cum aloe (26, 61). PALLAD. 11, 14, 7 aloen. 11, 14, 8 aloes hepatices uncias duas (11, 14, 13. MARCELL. med. 22, 31 aloes epatitidis. CASS. FEL. 42 p. 101. GLOSS. aloepatide id est alon bonum). PELAGON. 324 aloen. CHIRON 801 aloen p. *tot* (*sic, semper acc., passim*). 940 aloen Indicum p. III. VVLG. prov. 7, 17 aspersi cubile meum myrrha et aloe. cant. 4, 14 aloe cum omnibus primis unguentis (HIER. epist. 65, 14). Ioh. 19, 39 ferens mixturam myrrhae et aloes. HIER. epist. 65, 14 Nicodemus centum libras myrrhae et aloes ad sepeliendum dominum praeparavit. MARCELL. med. 28, 32 aloes tunsae. 30, 27 aloes nigrae. THEOD. PRISC. SORAN. 2, 10 (41). DIOSC. 3, 22 *aloe* alter qui dicitur epatites. Vind. C 15^v ἄλοαμ. GALEN. alfab. 5. 148. PS. APVL. herb. 17 Glutianam dicunt, idem aloen Gallicam (*cf.* GLOSS. III 551, 58). CAEL. AVR. CASS. FEL. GREG. TVR. Franc. 3, 36 sumpto aloe velociter digerebat. ORIBAS. syn. 1, 17 aloes acutus. 4, 18 absentius et aloes. 5, 53 aloe et ex ipso confectum medicamen, quam pygra vocaverunt antiqui. GREG. M. epist. 8, 33 p. 36, 6 alois lignum ... quod per incensum bene redoleat (*cf.* GLOSS. V 438, 52). 9, 147 p. 147, 11 aloa (*acc. plur. an sing.?* aloẹ *vel* -e *pars codd.*) ... transmisimus. *proverbium*: IVV. 6, 181 plus aloes quam mellis habet. *V.*

Aloep- *v.* Alyp-.

Alōeus, Ἀλωεύς, *Neptuni ex Canace filius, pater Aloidarum Oti et Ephialtae, cf. Toepffer, PW. I 1594.* *claudit hexametrum*: LVCAN. 6, 410 impius hinc prolem superis inmisit Aloeus. COMMENT. Lucan. *ad h. l.* Aloeus autem fuit unus ex Titanibus. HYG. fab. 28 p. 56, 20 Otos et Ephialtes Alo⟨e⟩i et Iphimedes ... filii. CLAVD. 26, 68 asper Aloeus. SERV. Aen. 6, 582 Aloeus. georg. 1, 280 (auct.:) Aloi filios. SCHOL. Stat. Theb. 10, 850 Aloi (Alon, Aloii) filios. **Alōidae** *Aloei filii, cf. Toepffer, PW. I 1590. semper in principio hexametri post* ‒ ◡. VERG. Aen. 6, 582 hic et Aloidas geminos immania vidi corpora (Aloeidas SCHOL. Lucan. 6, 410). OV. met. 6, 117 tu (*Neptune*) visus Enipeus gignis Aloidas. ELEG. in Maecen. 1, 87 fudit Aloidas postquam dominator Olympi (et Aloidas *unus cod.*, et Enidas *vel* Oenidas *cett.*). VAL. FL. 5, 651 non tibi Aloidae. STAT. Theb. 6, 719 *in uno codice Arondeliano* sic et Aloidae. 10, 850 vidit Aloidas. CLAVD. 27, 74 nec pervenere iuventae robur Aloidae (Aloiadae *sim. in quibusdam codd.*). *Otto.*

alogia, -ae *f.*, ἀλογία. SEN. apocol. 7 citius mihi verum *dic*, ne tibi alogias excutiam (*cf. Bücheler, Symb. phil. Bonn. p. 51, 2*). PETRON. 58 non didici geometrias, critica et alogias menias (*corruptum; coniecerunt* meras *vel* et naenias). *cena luxuriosa*: AVG. epist. 36, 11 adtende, quem ad modum dominici diei non parco prandio reficiatur, sed alogia delectetur *adversarius ignotus* (*cf.* 9 p. 38, 10 dominica alogia refecti). quid est autem alogia, quod verbum ex Graeca lingua usurpatum est, nisi cum epulis indulgetur, ut a rationis tramite devietur? unde animalia ratione carentia dicuntur aloga, quibus similes sunt ventri dediti. propter quod inmoderatum convivium, quo mens, in qua ratio dominatur, ingurgitatione vescendi ac bibendi quodam modo obruitur, alogia nuncupatur. insuper etiam propter cibum ac potum non mentis sed ventris alogia diei dominici dicit (9 p. 38, 11) esse cantandum 'saturasti, domine, animam inanem et potasti animam sitientem' (*cf.* 12 p. 41, 3 in alogia laetantes plaudentesque cantemus 'saturasti *eqs.*'). 36, 19 tunc ergo eulogia, non ... alogia celebratur. *ex* AVG. *fluxit* GLOSSA III 488, 1; *adde* GLOSS. alogia convivium graece, deliciae. CORP. VI 26554 Bonus eventus have. C. Silici Romane Thacorensis (*Numidiae*) et Frucia Victoria. dii vobis bene faciant, amici et parentes; habeatis deos propitios, salvi huc ad alogiam (*funeraticiam cenam*) veniatis hilares cum omnibus. VIII 20334 meza (*i. mensa*) Crescentis. eco (*i. ego*) tibi mesa oubiftte ... (?) alogies.

alogior, -ārī *ab* alogia. DOSITH. gramm. VII 430, 4 verba quae passive tantum efferuntur, ex quibus quaedam etiam activa sunt ... alogior ἀλογοῦμαι. (*cf.* alogia *l. 32*): AVG. in euang. Ioh. 5, 17 quando eis dicitur 'alogiemur (*sic, vel* alongemur, alogiemus *codd. edd.*), bene sit nobis' et 'tali die festo Ianuariarum non debes ieiunare'. *V.*

? **Alogiōsus** *v.* Alogius.

Alogius, -a *nom. aetatis posterioris ab* ἄλογος *fictum, cf.* Eulogius *al.* CORP. III 14738 (*in Dalmat.*) Alogio cui et Saxxonio. XIII †1115 (*in Aquitania*) Alogia vivas in deo. VIII †13452 (*Carthagine*) Alocio. †13451. 21413 (*in Maur. Caesar.*) Alogi. *in stela* CORP. XIII 1331 (*in Aquitania*) *imagini pueri superscriptum* meo Alogiọṣọ. *cf.* Aloiosus. *Otto.*

alogus, -a, -um, ἄλογος. FORTVN. rhet. p. 84, 21 *stasis asystata* quae ἄλογος? quae sine ratione componitur: quamvis omnia asystata aloga (-os *codd.*) dici possint, si quidem nusquam in his ratio inveniri potest. *graece scriptum vel scribendum* RHET. min. p. 84, 3. 146, 2. 586, 21. HIER. hom. Orig. in Luc. 5 p. 229^B olim quidem Moyses loquebatur (exod. 4, 10) 'ego autem alogos sum (VVLG. non sum eloquens)', quod licet Latinus aliter expresserit, tamen proprie transferri potest 'absque sermone' sive 'ratione'. p. 229^C quod sit mutus et alogus. *cf.* AVG. loc. hept. 2, 28 'ego enim ineloquens sum' ... ἄλογος dicit Graecus, non inperitus quasi ἀμαθής vel ἀπαίδευτος. AVG. epist. 36, 11 (*v. sub* alogia *supra l. 37*). EVOD. Aug. epist. 160, 4 an aliquando sine ratione Pater alogus fuit. MART. CAP. 6, 720 ex his (*lineis*) alogae tredecim fient. 9, 949 *spatia* alia logica, alia aloga memorantur. 9, 975 alios vero *pedes* alogos, hoc est irrationabiles nominamus (992). *masc.* alogus, -ī *nota critica*: NOT. Suet. gramm. VII 534 alo[n]gus (*excidit signum*). ISID. orig. 1, 21, 27 alogus nota ad mendas adhibetur. GLOSS. alogus nota est in libris. SERV. Aen. 10, 444 ergo satis licenter dictum est, adeo ut huic (hic *plurimi codd.*) loco Probus [hic corruptum *add. Monac.*] alogum (a longam *vel* ad longam *codd.*) ⟨ad⟩posuerit. *haeretici* **Alogī,** -ōrum, Ἄλογοι. AVG. haer. 30 Alogi (-ii ISID.) propterea sic

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vocantur, tamquam sine verbo ... quia deum verbum recipere noluerunt, Iohannis euangelium respuentes, cuius nec apocalypsin accipiunt. *inde* ISID. orig. 8, 5, 26. *V.*

Alōhēs *indecl.*, הַלּוֹחֵשׁ, Ἀλλωής, Ἀλωής. *nom. vir. hebr.* VVLG. II Esdr. 3, 12. 10, 24 (Aloes *cod. Amiat.*). *Plenkers.*

Alōīdae *v.* Aloeus.

Aloin *nom. germanicum.* GREG. M. epist. 2, 7 familiam Aloin (Aloini *unus cod.*). *cf.* Alvinus.

Aloiosus, -a *nom. barb.* CASSIOD. var. 2, 39 Aloioso architecto Theodericus rex. CORP. II †4976, 39 (*in anulo*) Aloiosae. *cf. sub* Alogius *p. 1714, 12.* *Otto.*

aloit(ēs *an* -is), *acc.* -en (*an* -in), *m. an f.*, ἀλοίτης *an* -ις, *herba.* PS. APVL. herb. 17 Dardanus aloiten (-tin *varia lectio*), Itali gentianam *dicunt.*

aloitica, -ae *f.*, ἀλοιτική, *herba.* PS. APVL. herb. 24 pr. Graeci quidem chamaemelon ... alii aloiticam (*sic cod. Cass.*; auliticam *vulgo*) *dicunt.* *V.*

?**Alolamus** *nom. vir.* MARTYROL. Hier. III id. Ian. in Alexandria ... Alsolami (*vel* Alolami) *passio.*

Alomus *nom. barb.* CORP. II 5705 (*in Hispan. Tarr.*) Alomus parens filiae ... Maisontini. **Alomius**: CORP. VIII †14124 (*Carthagine*) Alomius fidelis in pace.

1. Alona *nom. barb.* CORP. VI 28912 Victori filio inconpabili (*sic*) qui vix. ann. XXIII d. VII Alona coniugi piissim⟨...⟩. *fortasse christiana.*

2. Alona *v.* Aulon *vol. II p. 1464, 29.*

Alonae *v.* Alounae. **ā longē** *v. sub* a ab *p. 40, 43 et add.*

Aloniānum *locus in Africa proconsulari, cf. Schmidt, PW. I 1595.* TAB. Peut. 5, 1 *et* RAVENN. p. 145, 14 Alonianum.

Alonius *v.* Allius.

Alontigicaeli *pop. Hispaniae.* PLIN. nat. 3, 12 Alontigicaeli (Ol- *A*).

Alontius *nom. christiani cuiusdam in* INSCR. Mai nov. coll. V p. 454, 1.

Alopē, Ἀλόπη. **1** *opp. Thessaliae*: LIV. 42, 56, 79 Marcius Chalcidem navibus venit Alope (halopetica *V*) capta. **2** *opp. Locrorum Opuntiorum*: MELA 2, 45. PLIN. nat. 4, 27 Narycum, Alope (Alopes, Malopes *duo codd., cett. fere omnes* Malope). **3** PLIN. nat. 5, 115 Ephesus ... multis antea expetita nominibus: Alopes, cum pugnatum apud Troiam est .... HYG. fab. 14 p. 44, 22 ex urbe Alope quae nunc vocatur E⟨p⟩hesus. HYG. fab. 173ᵇ p. 29, 6 quae civitates auxilium miserunt Oeneo: ... Creta, Alope (Dolopea *F*), Athenae .... **4** *filia Cercyonis, amata a Neptuno*: FIRM. err. 12, 3 quis Alopen ... corruperit. HYG. fab. 187 p. 118. p. 119 Alopes nutrix. Alopes ... corpus Neptunus in fontem commutavit, qui ex nomine Alopes est cognominatus. 238 p. 133 Alopen (Alopem *F*). 252 p. 139 Hippothous Neptuni et Alopes filius. *de his omnibus v. Toepffer, PW. I 1595.*

Alōpecē, Ἀλωπεκή, *insulae*: **1** PLIN. nat. 5, 138 iuxta Zmyrnam sunt ... Alopece. **2** PLIN. nat. 4, 87 Bospori Cimmerii longitudo ... oppida habet ... et intus insulam Alopecen. PRISC. perieg. 564 insula mole gravi stans, Alopecea lata. *cf. Tomaschek, PW. I 1596.*

Alōpecea *v.* Alopece. [*Otto.*

alōpecia, -ae *f.*, ἀλωπεκία, *capillorum defluvium. scriptura vulgaris in codd. frequentata* alopicia. *mendum fortasse est forma* alapa *v. l. 84. pluralis est pro areis alopeciosis.* CELS. 6, 4 *area* ea, quae ἀλωπεκία nominatur, sub qualibet figura dilatatur. fit et in capillo et in barba. THEOD. PRISC. eup. faen. 16 foeditas illa ... vulpini vulneris exhibet similitudinem. CASS. FEL. 5 p. 12 nomen alopiciae accepit, si quidem ... canosos et veluti flavos capillos ostendant, sicut animalis vulpeculae. ISID. orig. 4, 8, 1 GLOSS. III 598, 8. V 591, 8 alopecia: passio stricturae(?). PLIN. nat. 1, 34 summa: medicinae ... ad caput, alopecias. 13, 125 alopeciis (20, 71. 22, 64. 23, 88. 118. 24, 14. 25, 173). 20, 41 alopecias fricuere et psoras tusis cepis. 20, 129 alopecias emendari (21, 125. 22, 70. 24, 86. 122. 170. 25, 132. 28, 163. 29, 107. 34, 143 *passim*). 20, 239 utuntur eo ad alopecias (23, 148. 24, 39) ..., psoras, lepras, pthiriases. 20, 263 *carduus* expressus inlito suco alopecias replet (22, 104. 24, 13. 25, 18 expleri. 28, 121 explet. 28, 166 expleri. 29, 106. 29, 109 explet. 32, 67. 34, 177 explet). 23, 101 alopeciis capillum reddunt. 27, 138 capillos ... reparat alopeciasque densat. 28, 164 alopecias felle taurino ... inlinunt (29, 110). 29, 107 alopecias ... in ea curatione praeparari oportet novacula. 32, 35 alopeciarum inanitas. 32, 141 alopeciis medetur. *passim apud medicos posteriores, ut* GARG. MART. med. 1 capillos alopiciae iniuria raptos ... restituit *rafanus.* PLIN. med. 1, 4 alopiciae magnam foeditatem afferunt (MARCELL. med. 6, 15). CHIRON 998 ad alopiciam. MARCELL. med. 6, 1 alopecias facile curat (PS. APVL. herb. 74, 7). 6, 3 infantum alopeciis (6, 4). 6, 7 ad alopecias unctas (6, 13). 6, 10 locum alopeciae. 6, 21 alopecias tollunt. 6, 22 alopecias ... sanabit. 6, 24 alopeciis ... prodest. PLAC. med. 3, 2. 9, 13. 16, 50. 18, 1 alopicas (*sic*) sanat. THEOD. PRISC. eup. faen. 16 ut alopicia ex cognomento vulpium ... cognomentum acceperit. DIOSC. 2, 138 alopicias detergit. 2, 161 alopecis (*dat., item* 4, 148 alopicis). 4, 129 alopicias purgat. *nota*: CHIRON 791 alapa in cervice ut piligeret.

alōpeciōsus, -a, -um *ab* alopecia. THEOD. PRISC. eup. faen. 16 tit. de alopiciosis (-pit- *B*). *cf.* alapiciosus.

alōpecis (-idis?) *f.*, ἀλωπεκίς, *vitis.* PLIN. nat. 14, 42 damnantur etiam visu cinerea ..., minus tamen caudas vulpium imitata alopecis *uva.* *V.*

Alōpeconnēsus, Ἀλωπεκόννησος, *opp. Chersonesi Thracicae, cf. Hirschfeld, PW. I 1597.* LIV. 31, 16, 5 Alopeconnesum. MELA 2, 27 Alopeconensum (Alopoc- *Vatic.*). PLIN. nat. 4, 74 inter Cherronesum et Samothracen ... Alopeconnesus *insula* (*perperam*). 19, 37 Asiae nobilissima *tubera* circa Lampsacum et Alopeconnesum. *Otto.*

alōpecūros, -ī *f.*, ἀλωπέκ-ουρος *herba.* PLIN. nat. 1, 21, 61 alopecuros. 21, 101 aliud rursus spicatarum genus, ex quo est ... alopecuros .... ex his alopecuros spicam habet mollem et lanuginem densam, non dissimilem vulpium caudis, unde et nomen.

alōpēx, -ecis, ἀλώπηξ. CASS. FEL. 5 p. 12, 16 vulpeculae, quam Graeci alopeca vocant. *pisciculus*: PLIN. nat. 32, 145 *pisces* peculiares ... maris: acipenser, ... aphye, alopex (*sic Bamb. cf. 9, 145,* -pia *Voss. Riccard.*), anguilla. *V.*

Alorcus *Hispanus.* LIV. 21, 12, 3. 6. 8.

Alorīnum oppidum *Siciliae.* VIB. SEQ. geogr. p. 148, 32 Herbesus ... oppido Alorino (Alurina *Vind.*) decurrit per fines Helori. *cf. Müller ad Ptol. 3, 4, 7.*

Alōrītae *v.* Aloros.

Alōros, Ἄλωρος, *opp. Macedoniae, cf. Hirschfeld, PW. I 1598.* MELA 2, 35 inter utrumque (*Axium et Peneum*) ... Aloros. *incolae* **Alōrītae**. PLIN. nat. 4, 34 intus (*in Macedonia*) Aloritae. *hinc cogn. accepit Ptolemaeus Macedoniae rex, qui Alexandrum Amyntae filium occidit.* Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης (DIOD. 15, 71). HIER. chron. a. Abr. 1645 Ptolomeus Alorites (Alonites *F*).

alosachne, alosanthos *v. sub* hal-. **Alostigi** *v.* Lastigi.

Alosum *et* **Alosus** *v.* Alyzia.

Alotiānus genius. CORP. X 1560 (*Puteolis*) ex imperio genı́ Alotianı́ Euaristus servı́tor deorum ex vı́so lib. an.

Alovergium *opp. Britanniae*: RAVENN. p. 425, 7.

Alounae *deae in Norico cum Bedaio cultae, cf. Ihm, PW. I 1599.* CORP. III 5581 (*Bedaii Norici, a. 219*) Bedaio Aug. et Alounis sacr. 11779 (*ibid., a. 241*) sacro Alounarum Aug. 5572 (*ibid., a. 237*) Bedaio Aug. sacr(o) Alounar(um). 11778 (*ibid., a. 225?*) Bedaio Aug. sacr(o) Alon(arum). *v. Mommsen ad* CORP. III 11779. *cf.* Alauni. *Otto.*

?**aloxinum** (-ī) *n. apud Hispanos hodie* aloja. ANTHIM. 15 cervisa bibendo et medus vel aloxinum quam maxime omnibus congruum est. GLOSS. III 608, 19 absencius (*i.* apsinthius) idest alosanus. 616, 36 absentius idest aloxanus. *V.*

Alpam ... *nom. vir. corruptum.* CORP. IX 1790 (*Beneventi, periit*) P. Cipius Alpam.

Alpēnsis *v.* Alpes.

in Alperiō *statio Dalmatiae, cf. Tomaschek, PW. I 1599.* TAB. Peut. 6, 3.

[alpersum] *v.* altercum.

Alpēs, -ium *f. montes,* Ἄλπεις; *cf. Nissen, Ital. Landesk. I 136; Partsch, PW. I 1599.* CHAR. gramm. I p. 33, 6 feminina semper pluralia ... hae Alpes τὰ ὄρη Γαλλίας. PROB. app. gramm. IV p. 195, 28. PRISC. gramm. II p. 328, 13 Alpis cum semper plurale sit, ... tamen et singulariter ... invenitur a poetis prolatum et in -em accusativum terminans Alpem. *sing. ex poetis primus Ovidius habet, in oratione pedestri ex antiquioribus solus Florus, v. infra p. 1719, 50. acc. plur.* Alpeis LEX Rubr. (Corp. XI 1146) 2, 26; Alpes MON. Ancyr. 5, 12. Alpes *in libris, rarius* Alpis; *utraque forma ex. gr. in Puteano Livi.* PRISC. gramm. II p. 358, 5 inveniuntur tamen quaedam in 'is' solam productam terminantia hunc casum Graeca, quae etiam nominativo similiter in 'is' desinunt: hae Sardis has Sardis, item Alpis. *acc. sing.* Alpen: VEN. FORT. carm. 6, 1, 113. *hi* Alpes IORD. Get. 281. GLOSS. ὄρη ὑψηλά. ὄρη Γαλλιῶν (singulare non habet). ἀκρωτήριον, προμνκτήριον, δειράς. montes Galliarum, Gallici. Galli[c]ae alti montes. alti montes. PAVL. FEST. p. 4 album ... Sabini ... alpum dixerunt. unde credi potest, nomen Alpium a candore nivium vocitatum. GLOSS. nives. nives lingua Gallica. SERV. Aen. 4, 442 de Alpibus quae Gallorum lingua alti montes vocantur. georg. 3, 474. auct. Aen. 10, 13 omnes altitudines montium licet a Gallis Alpes vocentur, proprie tamen iuga montium Gallicorum sunt. COMMENT. Lucan. 1, 183 ISID. orig. 14, 8, 18. TAB. triumph. Barberin. XVIIII (Corp. I² p. 77) a. u. c. 713 L. Antonius ex Alpibus ... triumphav⟨it⟩ (ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 713). CORP. XIV 161 proc(uratori) Alpium. VARRO rust. 3, 12, 6 in Gallia nascitur ad Alpis (LIV. 30, 19, 6 in parte Italiae quae iacet ad A.). SERV. Aen. 8, 322 (*ex Varrone*) praecipitia Alpium et Apennini. auct. Aen. 10, 13 *Alpes* quinque viis Varro dicit transiri posse (*sequitur enumeratio*). CIC. Pis. 81 cuius (*Caesaris*) ego imperium, non Alpium vallum contra adscensum transgressionemque Gallorum ... obicio et oppono; perfecit ille, ut si montes resedissent, ... victoria sua ... Italiam munitam haberemus (*sic de Alpibus tamquam muro Italiae* [*cf.* POLYB. 3, 54] Phil. 5, 37 Alpium ... muro cohibere. prov. 34 Alpibus Italiam munierat antea natura non sine aliquo numine .... quae iam licet considant. *cf.* LIV.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

21, 35, 9. PLIN. nat. 12, 5 Alpibus coercitas et tum inexsuperabili munimento. *cf.* 3, 31 PANEG. 3, 2. AMBR. exc. Sat. 1, 31 in Alpium vallo summam nostrae salutis consistere. SERV. Aen. 6, 830 a munimentis Alpium; hae enim Italiae murorum exhibent vicem. 10, 13 secundum Catonem et Livium muri vice tuebantur Italiam. ISID. orig. 14, 8, 18. *cf.* FLOR. epit. 1, 38, 6 A. id est claustra Italiae. OROS. hist. 1, 2, 61 *Italiae* ea pars, quae continenti terrae communis . . . est, Alpium obicibus obstruitur. ISID. chron. II p. 294, 68 *cf.* HEGES. 2, 9 l. 116. 5, 46, 30 *Germanos* saeptos Alpium muro. IORD. Get. 34 Dacia . . . arduis Alpibus emunita). *cf. infra p. 1717, 63.* CAEL. Cic. epist. 8, 15, 2 iter retro ad Alpis versus. POLLIO Cic. epist. 10, 33, 4 Alpis occupasse. D. BRVTVS Cic. epist. 11, 10, 4 Appennino Alpibusque se teneat. 11, 13, 2. CAES. Gall. 4, 10, 3 Alpes incolunt. 3, 2, 5 culmina Alpium occupare (PLIN. nat. 2, 162 quosdam Alpium vertices. 3, 117 celsissimum in cacumen Alpium. EVGIPP. Sev. 29, 1. *de Atho* SIDON. carm. 9, 48. *cf.* PANEG. 12, 45 Alpium dorsa). 3, 1, 1 ad summas Alpes pertinent (ITIN. Vicarell. III Corp. XI 3283, 3, 18 Summasalpes *sic script.* ITIN. Burdig. p. 560, 4 summas Alpes *Iulias.* SIL. 17, 319 summas volitare per A. 1, 65. PANEG. 3, 10 ex summis A. OROS. hist. 7, 35, 14. CASSIOD. var. 8, 31, 5 per Alpium summa). CAES. Gall. 3, 7, 1 in Alpibus. SALL. epist. Pomp. 4 hist. frg. 3, 5. BIBAC. carm. frg. 16 Iuppiter hibernas cana nive conspuit Alpes. NEP. Hann. 3, 4 ad Alpes . . . venit, qua[e] Italiam ab Gallia seiungunt. VERG. georg. 1, 475. 3, 474 aerias Alpes (SERV. id est Galliam) (OV. met. 2, 226 PETRON. 123, 144 SIL. 15, 168). Aen. 10, 13 cum fera Karthago Romanis arcibus olim exitium magnum atque Alpes inmittet apertas (*cf.* Alpes aperire *infra p. 1717, 53*). HOR. carm. 4, 4, 17 Raeti⟨s⟩ bella sub Alpibus . . . gerentem (MELA 2, 59 sub Alpibus Ligures. LVCAN. 1, 302 PLIN. nat. 18, 141. 37, 173. FLOR. epit. 1, 18, 2 sitae sub Alpibus [desub *NL*] id est sub ipsis Italiae faucibus gentes. 2, 23, 6 Illyri quoque sub Alpibus agunt). carm. 4, 14, 12. epod. 1, 11 per Alpium iuga (LIV. 21, 35, 4 in iugum Alpium perventum est. 21, 38, 6 ei iugo Alpium *i. Poenino.* 23, 45, 3 Alpium . . . iuga. VELL. 2, 109, 4 a summis Alpium iugis. VAL. MAX. 3, 7 ext. 6 PLIN. nat. 2, 227. 3, 31 Alpiumque vel saluberrimis Romano imperio iugis. 3, 38 ab Alpium paene lunatis iugis. 3, 147. 37, 23. SVET. Cal. 21 in iugo Alpium. 51 Alpium iuga. FLOR. epit. 1, 19, 4 imis Alpium iugis. SOL. 2, 19. 25. PANEG. 3, 2 itinera . . . per vicina illa caelo Alpium iuga. 3, 10 ex utrisque Alpium iugis *i. Iuliis et Cottiis A.* 9, 5. IVST. 24, 4, 4 Alpium invicta iuga. AVIEN. ora 637 nivosum in auras erigunt A. iugum. HEGES. 2, 9 l. 116 MART. CAP. 6, 634 SIDON. epist. 1, 5, 2 ENNOD. opusc. 1, 7 p. 263, 15. 3, 147 p. 396, 6 *al.*). PANEG. in Mess. 109 Pannonius gelidas passim disiectus in Alpes (LIV. 21, 31, 9 infames frigoribus A. LVCAN. 1, 183. 2, 535 gelidas. CLAVD. 8, 357. IVV. 10, 166 saevas). OV. am. 2, 16, 19 si premerem ventosas horridus Alpes. EPICED. Drusi 15 latebrosas . . . A. LIV. 1, 1, 3. 1, 2, 5. 21, 30, 6. 21, 40, 10 ne . . . A. vicisse Hannibalem videantur. 21, 4, 4 in radicibus . . . Alpium (PLIN. nat. 3, 123. 9, 69. FLOR. epit. 1, 21, 1 sub extremis Alpium radicibus. 1, 38, 7 OROS. hist. 5, 14, 5). 21, 43, 4 ab tergo A. urgent. 21, 43, 15 victorem . . . non Alpinarum modo gentium, sed ipsarum, quod multo maius est, Alpium. 21, 58, 3 Alpium . . . foeditatem. 27, 36, 4 clausae hieme A. (*cf.* SIL. 1, 546 AVR. VICT. Caes. 42, 5). 27, 39, 7 perviis Alpibus factis (SIL. 4, 34 A. et pervia saxa. LIV. 27, 39, 11 hae causae aperuerant A. Hasdrubali. HEGES. 2, 9 l. 110 *Hannibal* A. aperuit. VAL. MAX. 3, 7 ext. 6 novo transitu Alpium iuga patefacta. EVTR. 3, 8, 2 *Hannibal* A. tum ea parte invias sibi patefecit. VIR. ill. 42, 3. SERV. Aen. 10, 13 quas *Hannibal* patefecit non sibi tantum, sed omnibus gentibus. CORP. V 8002 Alpibus bello patefactis *a Druso.* SIL. 4, 818 patent A. 11, 217. 15, 662 nimium patulas Poenis . . . A. *cf.* CLAVD. 5, 389 bis rupimus Alpes *ab hostibus clausas.* 28, 442. 26, 261. 547. 532 fregi A. 26, 198 reclusis Alpibus. 471 post Alpes . . . apertas. AMM. 25, 4, 25 Alpibus . . . perrumpendis. 29, 6, 1 VAL. MAX. 2, 8 pr. Alpium convulsa claustra. AMM. 31, 11, 3 claustra patefacta sunt Alpium Iuliarum. CHRON. Gall. chron. I p. 651, 540. PROSP. chron. I p. 482, 1367 ut ne clusuris quidem Alpium, quibus hostes prohiberi poterant, uteretur. *de Hannibale* [*cf.* IVV. 10, 153 diducit scopulos et montem rumpit aceto. SCHOL. Iuv. *ad h. l.* dum saxa montium ingentia igni primum exureret]: SIL. 5, 160 perfractas A. 11, 135 ut ruperit A. 12, 15. 13, 741 perruptis molibus A. eluctatus adest. FLOR. epit. 1, 22, 9 CLAVD. 15, 82. SERV. Aen. 10, 13 quas (*Alpes*) Hannibal . . . ante exustas aceto infuso rupit. AVG. civ. 3, 19 Alpibusque disruptis. SIDON. carm. 3, 530). *cf. supra p. 1716, 79 sqq.* LIV. 27, 39, 9 viam tantum Alpis esse. 29, 5, 9 sub angulo Alpium. perioch. 68 fauces Alpium. MON. Ancyr. 5, 12 Alpes . . . ⟨pacificav⟩i (*in graeco* Ἄλπης . . . εἰρηνεύεσθαι πεποίηκα) (SEN. dial. 10, 4, 5 A. placat. VELL. 2, 90, 1 A. . . . perdomitae. SIL. 3, 211. 6, 703 domitas. 15, 504 CLAVD. 5, 1). VITR. 8, 3, 17 in Alpibus in Cottii (Crobi *codd.*) regno. SEN. epist. 51, 5 CVRT. 10, 1, 18. MELA 2, 73 Alpes ab his litoribus longe lateque diffusae. LVCAN. 1, 219 madidis euri resolutae flatibus A. 2, 630 cum mediae iaceant inmensis tractibus A. (PLIN. nat. 3, 135 eodem Alpium tractu). 1, 688 Alpis nubiferae colles (3, 299. CLAVD. 24, 307 nubiferas Alpes. 8, 442 SALV. gub. 6, 10). PLIN. nat. 3, 123 geminas Alpium fores, Graias atque Poeninas. 3, 132 Alpis in longitudinem . . . patere. 3, 133 verso deinde Italiam pectore Alpium. 3, 136 inscriptionem e tropaeo Alpium. 8, 191 iuxta Alpes (21. 114). 9, 63 inter A. . . . lacus Raetiae Brigantinus (SVLP. SEV. Mart. 5, 4 inter A. devia secutus. GREG. TVR. glor. conf. 62 inter A. positus). nat. 10, 77. 18, 69 totis hoc *frumentum* Alpibus notum. 37, 27 in cautibus Alpium. VAL. FL. 6, 393. SIL. 1, 117 celsae . . . A. 2, 316 immensae . . . A. 3, 92 bellis labor acrior, A. 4, 746 post Alpes (*i. Alpibus superatis; cf.* 12, 513. CAPITOL. Maximin. 21, 3 in qua post Alpes recreari se posse credebat. CLAVD. 15, 230). 12, 696 (*de Hannibale*) exaequare Alpes. 15, 529 (*item*) temeratis . . . Alpibus. 17, 502 negatas gressibus humanis Alpis. STAT. silv. 1, 4, 86 gaudet Thrasymennus et Alpes Cannensesque animae (*tributo Africae imposito*). TAC. hist. 1, 70 hibernis adhuc Alpibus. SVET. Nero 18 Alpium *regnum* defuncto Cottio in provinciae formam redegit. FLOR. epit. 1, 38, 18 Noricos . . . Alpium tumulos (*cf.* Noricae Alpes). PORPH. Hor. carm. 4, 4, 18 Alpium *loca habitata a Vindelicis.* IVST. 20, 5, 9 Tusci . . . duce Raeto . . . Alpes occupavere. AVIEN. orb. terr. 428 rigidis insurgunt rupibus A. 485. CLAVD. 24, 285 frondosa . . . ab Alpe. 26, 194 supplicium cunctis pro montibus Alpes exegere Getas. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 31[a] ut nec ad Alpes posses esse defensus. VIB. SEQ. geogr. p. 154, 24 A. Galliam Togatam a Comata dividunt. IVL. HON. cosmogr. A 17 mons Alpium (*B* Alpium montes). 25 COSMOGR. 1, 25. MART. CAP. 6, 638 a primis Alpibus. 639 ab Alpibus Augustae Praetoriae. SIDON. carm. 5, 511 A. marmoreas atque occurentia iuncto saxa polo rupesque vitri. PRISC. periheg. 340 boreis ex A. IORD. Get. 34 arduis. 281 erectos. *praepositiones notabiliores:* cis Alpes: LEX Rubr. (Corp. XI 1146) 2, 26 in Gallia cis Alpeis (cisalpeis *scriptum*). LIV. 22, 10, 2 cum Gallis . . . qui cis Alpis sunt. 41, 16, 8 neminem . . . cis A. ⟨esse⟩ hostem. NOT. Tir. 88, 99. *cf.* Cisalpinus. citra: VITR. 8, 2, 6 citra A. Timavus et Padus. VELL. 2, 12, 5 citra A. . . . decertavere proelio. trans Alpes: CIC. Quinct. 12 trans A. usque transfertur. BRVT. Cic. epist. 11, 13, 3 ut se trans A. sequerentur. CATVLL. 11, 9 trans altas gradietur A. LIV. 39, 22, 7 legatis . . . trans A. missis. 43, 5, 7. 9. 39, 54, 11 eant trans A. SEN. benef. 5, 16, 1 trans A. accitus *in Italiam.* ASCON. Pis. p. 4 venisse eum in Italiam trans A. 15, 1. ENNOD. opusc. 3, 80 p. 351, 8 IORD. Get. 102. VELL. 2, 12, 4 trans A. . . . cum Teutonis conflixit. PLIN. nat. 6, 218. 2, 224 *Rhodanus* trans A. *ex lacu profluit.* 7, 9. 56 trans A. *genitum.* 14, 39 trans A. . . . Picenam *uvam placere.* 16, 66. 69. 18, 85. 36, 159. 165. FLOR. epit. 1, 37, 3 prima trans A. arma nostra sensere Salluvi. AVR. VICT. Caes. 39, 30 Ps. AVR. VICT. epit. 35, 7. 41, 20 AVSON. 417, 87 SVLP. SEV. chron. 2, 32, 1. *significatur saepe Gallia, ut* PLIN. 14, 39 *al., v. Thielmann, Archiv 4 (1887) 367. hinc* Transalpes *unum vocabulum:* PLIN. nat. 3, 124 Boi Transalpibus profecti. GELL. 15, 30, 3 petorritum . . . est . . . totum *ex* Transalpibus, nam est vox Gallica. *cf. Thielmann, ibid. 252. cf.* Transalpinus, Transalpicus. ultra Alpes: PLIN. nat. 3, 47 ultra A. Sallui. 4, 79 ortus *Hister* in Germania iugis montis Abnobae . . . multis ultra A. milibus. FLOR. epit. 2, 12, 9 isset ultra A. furor. PAVL. hist. Lang. 2, 23 dicimus Galliam Transalpinam, quae ultra A. habetur. *Thielmann, ibid. 368.* per Alpes: CAES. Gall. 1, 10, 3. 4 qua proximum iter in ulteriorem Galliam per A. erat. 3, 1, 2 iter per A. patefieri volebat. LVCAN. 2, 535 Gallica per gelidas rabies effunditur (perf- *MB*) A. PETRON. 123, 213 totasque per A. fervere . . . turmas. PLIN. nat. 10, 133 et ⟨per⟩ A. etiam *attagen capitur.* SIL. 1, 65 fertur per summas . . . Alpis. 17, 319 IVV. 10, 166. FLOR. epit. 1, 38, 6 per (in *B*) A. . . . ferebantur. AMPEL. 28 per . . . A. in Italiam venit. LIV. perioch. 21 laborioso per eas (*Alpes*) transitu. RVF. FEST. 7 per A. Iulias iter factum est. AMM. 21, 12, 2 venientem per A. CLAVD. 26, 641 Cimbrica tempestas alias emissa per A. SCHOL. Iuv. 4, 81. 10, 153. CASSIOD. var. 8, 31, 5 *rivi* per Alpium summa decurrunt. VEN. FORT. carm. 6, 1, 113. Mart. 1, 78 ire per A. carm. app. 1, 85 saepe ipse per A. frigore concretas cum nive rumpit aquas. 4, 645 perge per Alpem. LVCAN. 1, 688 desuper Alpis nubiferae colles . . . abripimur. GRATT. 510 *veniat* Ligurinas desuper Alpes. Alpibus *i. in Alpibus:* PETRON. 123, 144 Alpibus aeriis . . . est locus. SIL. 1, 370 Alpibus altis. *de ascensu, transitu, sim.:* CIC. Font. 4 accusatio quae facilius possit A⟨l⟩pis quam paucos aerarii gradus ascendere, diligentius Rutenorum quam populi Romani defendat aerarium. GREG. TVR. glor. mart. 44. SALV. gub. 6, 10 conscenduntur nubiferae A. SIDON. carm. 3, 530. CIC. Catil. 4, 6 hoc malum . . . transcendit A. LIV. 40, 53, 6 LIV. perioch. 27 LVCAN. 1, 304 IVST. 24, 4, 4 CAPITOL. Aur. 14, 6 AMM. 14, 6, 4 RVF. FEST. 6 VEN. FORT. carm. 6, 5, 309. *cf.* 6, 5, 209 transilit. LIV. 5, 33, 2 Gallos . . . A. transisse. 5, 33, 4. 5. 21, 25, 2. 38, 6 ambigi, quanam A. transierit, et vulgo credere Poenino . . . transgressum. 26, 12, 14. 27, 39, 2 LIV. perioch. 67 SIL. 9, 550. OBSEQ. 3 qui A. transierunt in Italiam. EVTR. 3, 5 AMM. 21, 9, 4 CLAVD. 18, 432 ENNOD. opusc. 3, 147 p. 369, 6. *cf.* GREG. TVR. glor. mart. 44 ascendentes ita Alpium iuga . . . pertransierunt. BRVT. Cic. epist. 11, 20, 2 ut A. transgrederer. LIV. 21, 30, 8. 23, 33, 3. 30, 22, 2. 39, 54, 5 VELL. 2, 63, 1 VAL. MAX. 5, 5, 3 SIL. 3, 645 PANEG. 9, 3 CAPITOL. Ver. 9, 8 OBSEQ. 38. 43 OROS. hist. 5, 16, 7. *cf.* PANEG. 9, 25 Alpes gradu et classibus portus Italicos occupasti. SALL. hist. frg. 4, 49 *traditur* ut primum Alpes digressus est (degr- *Keil*). BRVT. Cic. epist. 11, 9, 2 si se Alpes Antonius traiecerit. LIV. 21, 39, 9 conatu tam audaci traiciendarum Alpium. 27, 36, 4.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. SEN. nat. 3 praef. 6 quemadmodum Hannibal A. superiecerit. LIV. 21, 30, 8 *illos* Alpis ingentibus saepe agminibus ... migrantium modo tuto transmisisse. SIL. 15, 818 tramissis ... Alpibus. OROS. hist. 7, 35, 4. SIDON. epist. 4, 16, 1 Alpe transmissa. *cf.* OROS. hist. 6, 15, 6 Alpes transvectus. POLLIO CIC. epist. 10, 31, 4 num etiam Alpis poteram transvolare, quae praesidio illius tenentur? *cf.* LVCAN. 3, 299 nubiferam ... superevolat Alpem. SIL. 17, 319 quas *turmas vidi* ... summas volitare per Alpis. LIV. 5, 34, 6 Alpes ... quas inexsuperabiles visas haud equidem miror, nulladum via ... superatas. 21, 38, 1 Alpibus superatis. 21, 41, 15. LVCAN. 1, 183 cursu superaverat A. SIL. 16, 635 PANEG. 10, 17. 12, 45. PLIN. nat. 36, 2 Alpis ab Hannibale exsuperatas. PANEG. 3, 9 Hannibalem ... Alpes penetrasse. OROS. hist. 7, 22, 7. OROS. hist. 5, 16, 14 Alpium nives emensi. PLIN. nat. 3, 128 *navem Argo* umeris travectam Alpes. SEN. dial. 3, 11, 2 Cimbrorum Teutonorumque tot milia superfusa Alpibus. LIV. 21, 32, 2 descendenti ab Alpibus. 27, 38, 6. 28, 42, 20. OROS. hist. 4, 18, 9 descendisse ... ex Alpibus. FLOR. epit. 1, 22, 50 ab Alpe descenderat. *cf.* SIL. 16, 635. LIV. 21, 31, 4 amnes diversis ex Alpibus decurrentes. MELA 2, 72 flumina ... ab Alpibus delapsa. 3, 24 Rhenus Alpibus decidens. PLIN. nat. 3, 33 Rhodanus amnis ex Alpibus se rapiens. 3, 147. VEN. FORT. carm. 1, 15, 73 Rhenus ab Alpe means. SIL. 3, 211 *Hannibal* perdomitis decurrens Alpibus. CLAVD. 5, 124 vix Alpes egressus (transgr- *plerique*) erat. ENNOD. epist. 6, 38 p. 171, 18 regressum me de Alpibus Cottiis. CLAVD. 15, 82 ruptaque emissus ab Alpe Poenus. 24, 285 frondosa fertur ab Alpe. LIV. 21, 23, 1 praemissis qui ... Alpium ... transitus specularentur. 21, 23, 5 inexsuperabilique Alpium transitu. 21, 40, 7 duabus partibus peditum ... in transitu Alpium amissis. 27, 39, 4. LIV. perioch. 21 laborioso per eas (*Alpes*) transitu. VAL. MAX. 3, 7 ext. 6 novo transitu Alpium iuga patefacta. PLIN. nat. 3, 134 TAC. hist. 1, 70 SVET. Iul. 56 Aug. 79. OROS. hist. 7, 35, 13 inevitabiles transitus *Alpium.* *alii montes Alpes appellati*: SIL. 2, 333 geminas Alpes *i. Pyrenaeum montem et Alpes* (AVSON. 417, 87 trans A. et marmoream Pyrenen *ubi utraque sententiae parte mons Pyrenaeus significatur.* PRVD. perist. 2, 538 binis remotus Alpibus trans Cottianorum iuga, trans et Pyrenas ninguidos. SIDON. carm. 5, 594 geminas A. OROS. hist. 7, 40, 8 Pyrenaei [*genet.*] Alpes. VEN. FORT. carm. 6, 5, 39 Alpes *sc. Pyrenaeas.* 6, 5, 209 Pyrenaeas ... A.). PAVL. PELL. 29 sectas torrentibus A. (*montes Graecos dicit, maxime Pindum*). IORD. Get. 102 trans A. (*sc. Haemum montem. cf.* RVF. FEST. 3 Alpes ... Moesiae). 34 Dacia ... ad coronae speciem arduis Alpibus emunita. 281 Alamanni ... A. erectos omnino regentes, unde nonnulla fluenta in Danubium influunt. VEN. FORT. carm. 8, 15, 5 Alpibus ex illis (*Arvernis*). CHRON. Fredeg. (Mon. Germ. script. Merov. II) 181, 1 ab obsidione Alpium (*significatur quae nunc dicitur Schwäbische Alb*). CASSIOD. var. 8, 31, 5 *rivi* per Alpium summa decurrunt (*in Bruttiis*). *nota* PS. BOETH. grom. p. 397, 18 nisi in Alpes (*i. montes*) finiant *limites* (*cf. Du Cange Glossar. med. et inf. latin. I 199*). *v. etiam infra sub* Alpis *et* Bastarnicae, Numidicae Alpes.

Alpis *numero singul.*: OV. ars 3, 150 quot in Alpe ferae. LVCAN. 1, 481 inter Rhenum populos Alpemque iacentes (Alpesque *Bernens. et Comment. Lucan.*). 1, 688 desuper Alpis nubiferae colles. 3, 299 nubiferam ... supervolat Alpem. IVV. 10, 152 opposuit natura Alpemque nivemque. FLOR. epit. 1, 22, 50 ab Alpe descenderat. SCHOL. Iuv. 10, 153 dicitur primus Hannibal per Alpem viam fecisse. CLAVD. 15, 82 ruptaque emissus ab Alpe Poenus. 24, 285 frondosa fertur ab Alpe. SIDON. epist. 5, 16, 1 Alpe transmissa. carm. 3, 510 remige Medo turgida silvosam currebant vela per Alpem (*significatur Athos*). 9, 48 admissoque in Athon tumente ponto iuxta frondiferae cacumen Alpis ... isse. 16, 95 praeruptis porrecta in rupibus Alpis. VEN. FORT. carm. 6, 1, 113 per ... Alpenque Pyrenen. 10, 19, 12 Pyrenaeae ... Alpis. 1, 15, 73 Rhenus ab Alpe means. Mart. 4, 645 perge per Alpem. GLOSS. Alpis mons ubi Gallia ab Italia dividitur. ITIN. Anton. Aug. p. 296, 3 Alpe summa (TAB. Peut. 3, 3 in Alpe maritima). TAB. Peut. 4, 5 (*in Norico*) in Alpe (*sic saepe* in Alpe Iulia, Graia *cett., quae vide in his nominibus*). 3, 5 in Alpe Pennino (*i. in Appennino*). *partes Alpium* (*cf.* LIV. 21, 31, 4 amnes diversis ex Alpibus decurrentes. CLAVD. 26, 401 alias emissa per A. AMM. 15, 10, 2 inter alias A. vetustas) *cognominibus distinctae* Atrectianae, Carnicae, Ceutronicae, Cottiae (Cottianae), Dalmaticae, Gallicae (Gallicanae), Graiae, Iuliae, Maritimae, Noricae, Pannonicae (Pannoniae *genet.*), Poeninae, Raeticae, Tridentinae, Venetae, *v. sub his nominibus.* *adi.* **Alpīnus,** -a, -um. CINNA carm. frg. 13 Alpinaque cummi⟨s⟩. VERG. ecl. 10, 47 Alpinas ... nives (FLOR. Verg. p. 185 nivibus Alpinis. CLAVD. 7, 99 Alpinae ... nives. 17, 308 Alpina ... nive. VEN. FORT. carm. 2, 14, 14. OV. met. 14, 794 Alpino ... rigori. CLAVD. 1, 255 pruinas. 35, 176 glacies. carm. min. 35, 1 SIDON. epist. 2, 2, 1). Aen. 4, 442 Alpini boreae (*nom. plur.*). 6, 830 aggeribus ... Alpinis (SIL. 3, 447 aggeribus ... Alpinis et rupe nivali). 8, 661 Alpina ... gaesa (SIL. 1, 629). VALG. carm. frg. 3 Alpini ... Padi (AVIEN. Arat. 784 *de Pado*: Alpino ... gurgite). OV. fast. 6, 358 Alpino ... sub hoste (*Gallos dicit*). Pont. 4, 7, 6 Alpinis iuvenis regibus orte (*Vestalem alloquitur Donni regis Alpini filium*). EPICED. Drusi 385 Alpinae valles. LIV. 5, 33, 11 Alpinis ... gentibus (27, 39, 6 Gallicae atque Alpinae gentes. 21, 43, 15. PLIN. nat. 1, 3 ind. auctor. gentium. 3, 136 [*ex tropaeo Alpium*] gentes A. omnes quae a mari supero ad inferum pertinebant. SVET. Tib. 9. FLOR. epit. 2, 22, 5 A. gentium feritas. CHALC. comm. 323 ab A. gentibus montium Raeticorum. LIV. 43, 5, 2 Alpinorum populorum. SIL. 3, 544 Alpina invadit manus. LIV. 28, 42, 13 Ligurum Alpinorum. 28, 46, 8. 28, 46, 10 Savone, oppido Alpino). LIV. 21, 31, 10 *Druentia* A. amnis (PLIN. nat. 3, 118 amnes 27, 69 fluminibus. AVSON. Mos. 480 fluvii). 21, 35, 8 A. montibus (CLAVD. 8, 637 Alpinos ... rupit ... montes. GLOSS. Alpini montes in Gallia et Italia. CORP. V 1863 montem A. ingentem litteris inscripsit. STAT. silv. 1, 4, 58 Alpini ... iuxta culmina dorsi. Theb. 6, 854 Alpini ... regina cupressus verticis. AVSON. 418, 70 deserta ... Alpinis conexa iugis [Alpini convexa iugi *in aliis*]; *v. etiam infra p. 1720, 28.* CLAVD. 8, 106 iugis. EVCHER. pass. Acaun. 5 inter A. iuga. AVSON. 297, 6 A. cacumina. CLAVD. 12, 9 subitisque se rosetis vestiat Alpinus apex et rubeant pruinae. 5, 304 rupes. 24, 241 summoque in vertice rupis Alpinae. SALV. gub. 5, 58 praecipitati A. rupe torrentes. SIDON. epist. 4, 15, 3 rupibus. MANIL. 4, 659 ignibus Alpinas [Albanos, Albinas *al.*] cum contudit Hannibal arces. RAVENN. p. 299, 15 Alpinis montibus *i. Pyrenaeis*). LVCAN. 8, 808 Alpinaque bella (CLAVD. 21, 317 A. vulnere. 26, 563 Alpinum ... pudorem. 15, 295 A. odiis). PLIN. nat. 1, 8 ind. auctor. de muribus Ponticis et Alpinis (8, 132. 10, 187 *Aegyptii mures* bipedes ambulant ceu Alpini quoque). 8, 179 Alpinis *bovibus*. 16, 76 Alpina arbor. 34, 3 in Ceutronum Alpino tractu. SIL. 3, 492 *venti* furentia regna Alpina posuere domo. FLOR. epit. 1, 20, 2 A. corpora umenti caelo educata. CAPITOL. Pius 12, 4 A. caseum. AVSON. 292, 3 Alpinis opulenta Vienna colonis (417, 81 Alpinae ... Viennae. 163, 6 Alpino ... Vienna iugo; *v. supra p. 1720, 13*). CLAVD. 26, 363 casae. ENNOD. epist. 1, 31, 1 p. 35, 20 in ructu turgidi pectoris et Alpini sermonis. cohortes Alpinae *v. infra p. 1720, 43.* *legiones comitatenses*: NOT. dign. occ. 5, 248 tertia Iulia Alpina. 5, 257 pseudocomitatenses ... prima Alpina (5, 107 Alpini). 5, 258 pseudocomitatenses ... secunda Iulia Alpina. Alpīnī *qui Alpes incolunt*: TAC. hist. 2, 14 Alpinos. RVF. FEST. 7 Alpinis omnibus victis. *cohortes Alpinorum, cf. Cichorius, PW. IV 237 sqq.*: NOT. dign. or. 37, 35 cohors tertia Alp⟨i⟩norum. occ. 32, 53 cohortis tertiae Alpinorum Dardanorum. 32, 57. CONST. veteran. 2 p. 845 (*a. 60*) coh. ... I Alpínor. 39 p. 1975 (*a. 114*) *intus* I Alp. *extr.* I Alpinor. 58 p. 1983 (*inter a. 138 et 146*) I Al. CORP. XIV 3903 ⟨coh.⟩ II Alpinor. IX 2564. XI 4748 coh. I Alpinor. XII 15 chor. Alpinorum. III 1183 chor. I Alp. eq. 3315. 2012. 3646. 2058 chor. III Alpinoru. 10371. 14950 ch. III Alpin. 11213 *al.* *cohortes Alpinae*: CORP. V 4951 cent. coh. Alpinae. III 14632 coh. III Alpinae. 8739 ⟨c⟩oh. III Alpínae. Alpīnus, -a *cogn.* HOR. sat. 1, 10, 36 turgidus Alpinus iugulat dum Memnona dumque diffingit Rheni luteum caput (*cf.* PORPH. Cornelius Alpinus Memnona exametris versibus nimi⟨r⟩um descripsit. SCHOL. Hor. ⟨Bibaculum⟩ quendam poetam Gallum tangit). TAC. hist. 1, 68 in Iulium Alpinum e principibus ut concitorem belli *Helvetici* Caecina animadvertit. ACT. Arv. a. 218 b 29 M. Fl(avius) Alpinus *frater Arvalis.* CORP. VI 20594 Iuliae Panthiae Alpinus. 30983 Alpinus Felícis *servus.* XIV 3321 (*Praeneste*) L. Aurelio Alpino. 3609 (*Tibure*) Alpinus *est inter nomina polyonymi consulis a. 169.* X 2269 (*Puteolis*) Ti. Claudio Frúcto Alpini lib. Iúlia Auge viro. XI 6712, 475 (*in vase Arretino*) P. Vettius Alpinus (*in tegulis* XII 5679, 22—24 A. Decius Alpinus. *in vasculis Gallicis* XIII 10010, 95 Alpini. *in amphora* III 15120[1] Alpin.). V 3222 (*Veronae*). 3356 (*saec. I*) ⟨Ti. Claudio⟩ Ti. f. Quir. Alpino praef. alae. Gallic. 4523 (*Brixiae*) Alpino ⟨F⟩rontonis f. 4762. 6597 (*in agro Novariensi*). 6873 (*in Alpe Poenina*). 7813 (*Albintimili*) M'. Atilio L. f. Fal. Alpino aed., ... C. Atilio M'. f. Alpino. 7894 (*Cemeneli*). 7899 ⟨P.⟩ Verduccio ⟨P. f.⟩ Alpino mil. coh. I L(igurum). 7958 (= suppl. Pais 1035) Valeria Alpin⟨a⟩. XII 82 (*in Alpibus Cottiis*) Leuconiae Alpinae. 3402 (*Nemausi*). XIII 209 (*in Aquitania*). 1431 C. F. Alpini. 1447 Iul. Alpinae. 1620. 1922 (*Luguduni*) d. m. T. Tinc. Alpini dec. Lingon. IIvir. Potitia Alpina mater. 3198. 5130 (*in Germ. sup.*). 3655? XIII 3838 (*in Pann. sup.*) L. Clódius C. f. Vel. Alpinus. 4924[a] (*in Norico*) Iuliae L. f. Alpinae. 5528. 5815 (*in Raetia*) Iuliis Alpino et Alpinae. 11938 Ti. Flavi Alpin. VII 30 (*litt. saec. II ineuntis*) ⟨. F⟩ab. Alpini Classiciani. II 5131 C(orneliis?) Alpino, Civi, ... GREG. TVR. Mart. 1, 24 Alpinus ... comes Turonicae ecclesiae. *cf. etiam* Inalpinus. **Alpīnius,** -a *nom. gent., declinatum, ut videtur, ab* Alpinus. TAC. hist. 3, 15 Alpinium Montanum praefectum cohortis *qui erat Trevir Vitellianus.* 4, 31. 5, 19 Treverorum senatores, in quis fuit Alpinius Montanus. ... frater D. Alpinius. CORP. VI 32873 (X 6575) C. A⟨l⟩pin(i) Restituti fr(umentarii) leg. XXII pr. XIV 2071 (*Lavini*) L. Alpinio Clemente curat. rei pub. ⟨...⟩. 517 (*Salerni, a. 323/6*) Alpinius Magnus v. c. corr. Lucaniae et Brittiorum. V 5509 (*in ripa lacus Verbani orient.*) C. Alpinius Q. f. Ouf. Optatus IIvir iunior. 7855 (*Pedone*) M. Alpinius Ingenus. XIII 3198 (*in prov. Lugudun.*) L. Alpinius L. fil. ⟨...⟩ ⟨...? Vale⟩rius Alpinus. 5130 (*in Germ. sup.*) Marci Alpini Virilis. 5233 Alpinia Alpinula. 10010, 94 (*in vasculis Gallicis*) Q. Alpinius f. (*cf.* III 6010, 11). INSCR. Rhen. Bramb. 453 M. Alpinius Firmanus. CORP. III 4454 (*in Pannon. sup.*) (centuria) M. Alpini Agrippae. 8141

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*in Moes. sup.*) Sext. Alp(inius?) Alcimus. XIII 3655 (*in Gall. Belg.*) C. Alp(inius?) Alpi⟨cus⟩ *libertus.* **Alpīniānus.** GREG. TVR. glor. conf. 27 erant ... cum eo (*sancto Martiale in civitate Lemovicina*) duo presbiteri, quos secum ab oriente adduxit in Galeis (*'qui in vetustiore Vita S. Martialis, quam Arbellot e cod. Paris. n. 3851 A, saec. X primus edidit,* Austriclianus *et* Alpinianus *appellati sunt' Krusch*). **Alpīnulus,** -a *cogn.* CORP. XIII 5233 (*in Germ. sup.*) Alpinia Alpinula. III 12014, 674 (*in patella*) Alpinul(us) ....

Alpicus, -a, -um *adi.* CARM. epigr. 19, 4 (*Aximae in Grais Alpibus, saec. II ut vid.*) per ... montis Alpicos (*claudit senarium*). Alpicī *Alpium incolae, Alpini*: NEP. Hann. 3, 4 *Hannibal* Alpicos ... concidit. NOT. Tir. 88, 95 Alpicus. *cogn.* CORP. VI 31143 c 4 (*a. 135*) M. Vlp. Alpicus ex tabli(fero) *equitum singularium.* XIII 3644 (*in Gall. Belg.*) deae Icovel. M. Pr⟨i⟩mius Alp⟨i⟩cus v. s. l. m. 3655 C. Alp. Alpi⟨cus *vel* -nus⟩ ⟨l⟩ibertus. *Otto.*

quae sub **Alph-** *desiderantur v. sub* Alf-.

alpha, τὸ ἄλφα, *a semitica voce* aleph *tractum videtur. indecl.* (*cf.* VARRO ling. 8, 64 PRISC. gramm. III 490, 25 GRAMM. suppl. p. 89, 15. 20); *sed* IREN. 1, 20, 1 *gen.* alphae. GREG. TVR. stell. 24 *acc.* alfam. *n., sed f.* CASSIOD. var. 11, 34. GLOSS. alpha initium.

1 *littera*: VARRO ling. 8, 64 cur, quae singulos habent casus, ut litterae graecae, non dicantur alpha, alphati, alphatos, si ... mihi respondebitur ... non esse vocabula nostra, sed penitus barbara, quaeram, cur ... nostra nomina ... et ceterorum, quos vocant barbaros, cum casibus dicant. IVV. 14, 209 hoc discunt omnes ante alpha et beta puellae. IREN. 1, 20, 1 tu prior dic mihi, quid est 'a' (τὸ ἄλφα) et tunc ego dicam tibi quid est 'b' (τὸ βῆτα) ... quod manifestavit in typum alphae. HIER. in Ier. 29, 14 p. 1046 pro ... littera alpha. MACR. exc. gramm. V 614, 18 finale ἄλφα. AVSON. 41, 3 alpha suum Chresto det Acindynos, ipse sine alpha permaneat: verum nomen uterque geret. BOETH. mus. 4, 3 p. 310, 1 *in notis musicis* alpha supinum. GREG. TVR. stell. 24 has stellas quidam crucem minorem dicunt, quidam autem alfam vocant. ISID. orig. 1, 3, 4 *cf. supra p. 1524, 40* (quaest. test. 9). BEDA gramm. VII 228, 9 alpha ... tantum nomine discrepat, ceterum et figura et potestate nostrum 'a' aequiparat. **2** *i. q. unus, primus*: MART. 2, 57, 4 Cordus alpha paenulatorum. 5, 26, 1 *opp.* beta ... togatorum. ITALA apoc. 1, 8 (cod. h Primas.) ego *A* et *Ω*, dicit dominus deus (VVLG. apoc. 1, 8). 22, 13 (Cypr. testim. 2, 22 Primas.) ego *A* et *Ω*, primus et novissimus, initium et finis (VVLG. apoc. 22, 13 TERT. monog. 5 Ps. TERT. catal. haer. 5 PRAEF. bibl. monarch. Ioh. HIL. in Matth. 18, 6 numerus, qui per alpha Abrahae additus est et qui in alpha [ra, rho *codd.*] consummatus in Sara est. HIER. adv. Iovin. 1, 18. PRVD. cath. 9, 10 alpha et *Ω* cognominatus, ipse fons et clausula. PAVL. NOL. carm. 19, 645 alpha crucem circumstat et *Ω*. 19, 648 alpha itidem mihi Christus et *Ω*. ORIENT. carm. app. 3, 79. APRING. in apoc. 1, 8 (*multa, etiam de forma*). 20, 2. 22, 13; *cf. I 1, 42 sqq. et Caesar, observ. ad aet. tit. lat. diss. inaug. Bonn. 1896 p. 16 sqq.*). Ps. CYPR. pasch. 16 alpha μία. AMBR. Noe 12, 39 *primus numerus* alpha ad similitudinem est illius qui est semper. *numerus*: ISID. orig. 1, 3, 10; *cf.* PRISC. gramm. II 93, 2 Homerus in alpha Odysseae. CASSIOD. var. 11, 34 sola vos alpha complectitur; ubi ea littera, non timetur (*de viris promotis vel primariis, cf. ind. rer. p. 514*).

alphabētēs, alphabēticus *v.* alphabetites.

alphabētītēs, *ab* ἀλφάβητος *derivatum.* HIER. tract. in psalm. 111 p. 206, 12 psalmus ... alfabetites (alfabetitus, alphabeticus, alphabetes *codd.*) est. 119 p. 219, 12 psalmus ... litteratus est, hoc est alfabetites est. p. 219, 19. 22.

alphabētōdēs *ab* ἀλφάβητος. CASSIOD. in psalm. 110 praef. superiores psalmi alphabetodes quasdam litteras minus habentes.

alphabētum, -ī (-phāb- PAVL. PELL. *l. 70*) *n.* [*a gr.* ἀλφάβητος *tractum. Th.*] Ps. TERT. catal. haer. 5 ex Graecorum alphabeto. HIER. epist. 30, 3 habes et in lamentationibus Hieremiae quattuor alphabeta (5, 3, 8 p. 279 in Ezech. lib. 1 praef. in Eph. 4, 1 GILD. Brit. 1 chron. III p. 25, 19). 125, 12 alphabetum *hebraicum* discerem. reg. Pachom. praef. 9 per alphabetum speciale *mysticum* (GENNAD. vir. ill. 7 alphabetum mysticis tectum sacramentis). adv. Iovin. 2, 34 in Ier. 25, 26 p. 1019. tract. in psalm. 119 p. 219, 21 non possumus scripturam cognoscere, nisi prius alfabetum (-tham *quidam codd. cf. l. 73*) noverimus. PAVL. PELL. 65 ipsius alphabeti inter prope prima elementa. Ps. BOETH. geom. p. 397, 10. CASSIOD. var. 8, 15, 5 grues ... alphabeti formas natura imbuente describunt. APRING. in apoc. 1, 8 *gen.* alphabet(a)e *cf. l. 69.* CARM. de alphab. *inscr.* versus cuiusdam Scoti de alfabeto. *cf. Dieterich, Rhein. Mus. 56 (1901) p. 77 sqq.; W. Schulze, Sitz.-Ber. d. Berl. Akad. 1904, 760.*

Alphaeus, -ī, חַלְפַי, Ἀλφαῖος. *nom. vir. hebr.* VVLG. Marc. 2, 14 Levin Alphaei. Matth. 10, 3 Iacobus Alphaei. Marc. 3, 18 Luc. 6, 15 act. 1, 13 RVFIN. Clement. 1, 59 LIB. gener. a. 334 chron. I p. 133, 169, 9. HIER. virg. Mar. 13 Maria ... uxor Alphaei et soror Mariae matris domini (ISID. orig. 7, 9, 15). nom. hebr. p. 60, 15 Alphaeus fugitivus, sed melius millesimus. p. 66, 27 Alfaeus millesimus sive super os, ab ore non ab osse. *cf.* ISID. orig. 7, 9, 14. 15. *scriptum plerumque* Alpheus, *interdum* Alf(a)eus. AVELL. p. 571, 13 Alfeus presbyter *Syrus.* *Plenkers.*

Alphaia *nom. gent. fortasse corruptum.* CORP. II 531 (*in Lusitania, periit*) Ancharius Septimianus ..., Alphaia Lais uxor.

Alphēias *v.* Alpheus.

Alphēnōr, Ἀλφήνωρ. **1** *Niobae filius*: Ov. met. 6, 248 adspicit Alphenor laniataque pectora plangens advolat. *cf.* Archenor *et* Archemorus. **2** *socius Vlixis*: DICT. 6, 5 Alphenoris. *cf.* Elpenor.

Alphesiboea, Ἀλφεσίβοια. **1** *Phegei filia, Alcmaeonis uxor, cf. Knaack, PW. I 1636.* PROP. 1, 15, 15 Alphesiboea (Alphisiboea *codd. AFN*) suos ulta est pro coniuge fratres. HYG. fab. 244 p. 137, 3 Phegeus ... Alphesiboeae filiae suae filium *occidit.* Alphesiboea *fabula Acci*: NON. (*in codd. saepe* Alf-, *nonnumquam* Alp-) p. 15 Accius ... (in p. 279. 280) Alphesiboea (p. 73. 136. 469. 497. 485. 512). **2** *mater Adonidis, cf. Knaack ibid.*: PROB. Verg. ecl. 10, 18 ⟨ut⟩ Hesiodus (*cf. Apollod. 3, 14, 4, 1*) ait, Phoenicis et Alphesiboeae (Alpes- *Parisin.*) *filius Adonis fuit.* **Alphesiboeus** *pastor.*: VERG. ecl. 5, 63 saltantis saturos imitabitur Alphesiboeus. 8, 1 pastorum musam Damonis et Alphesiboei. 8, 5. 62 CALP. ecl. 2, 94. *semper claudit hexametrum.*

Alphēus, Ἀλφειός, *amnis celeberrimus Arcadiae et Elidis qui Olympia praeterfluit, cf. Hirschfeld, PW. I 1630.* Alpheus *deus, cf. Wentzel ibid. 1631.* PAVL. FEST. p. 18 Alphius pro Alpheo dicebatur *a veteribus Romanis; quin immo in omnibus titulis* Alphius *nom. serv. sic scriptum est, q. v. infra.* PRISC. gramm II p. 41, 14 in masculinis quoque ei pura in e longam convertitur: ... Ἀλφειός Alpheus. p. 71, 4. *casu primo apud poetas saepe* Alpheos (*cf.* Ov. met. 2, 250 SEN. Med. 81 Thy. 117. 131 LVCAN. 3, 177 VAL. FL. 8, 91. SERV. auct. Aen. 3, 694); *casu quarto* Alpheon (Ov. am. 3, 6, 29 SEN. nat. 3, 26, 5. 6, 8, 2 SIL. 14, 54 STAT. Theb. 6, 675). *in hexametro maxime sequitur pedem primum* (VERG. georg. 3, 19 Aen. 3, 694 Ov. am. 3, 6, 29 met. 2, 250 MART. 6, 85, 8 AVIEN. orb. terr. 570. 1174 CLAVD. 21, 186. 26, 575. 15, 483); *saepe in principio hexametri* (SIL. 14, 54 STAT. silv. 4, 4, 32 CLAVD. 4, 6. 25, 61 RVT. NAM. 1, 565 PRISC. periheg. 408). ACC. trag. 509 qui arcem Alpheumque (arcana asteumque *codd.*) accolunt. VERG. georg. 3, 19 Alpheum linquens lucosque Molorchi (*i. Olympia et Nemeam.* MART. 6, 85, 8 viderat Alphei praemia quinta modo *i. vixit annos viginti*). Aen. 3, 694 (*de Ortygia*) Alpheum (-aeum *R*) fama est huc Elidis amnem occultas egisse vias subter mare, qui nunc ore, Arethusa, tuo Siculis confunditur undis. *cf.* Ov. am. 3, 6, 29 Alpheon diversis currere terris virginis Arcadiae certus adegit amor. met. 5, 599 *sqq.* SEN. nat. 3, 26, 5. 6, 8, 2 Alpheon celebratum poetis. MELA 2, 17. LVCAN. 3, 177 Alpheos (-us *Bernens., Bruxell., Comment.*). PLIN. nat. 2, 225. 31, 55. VAL. FL. 8, 91 Hesperium veniens Alpheos in orbem. SIL. 14, 54. STAT. Theb. 1, 272 Sicanios longe relegens Alpheos amores. 3, 239 flave ... Alphee. VIB. SEQ. geogr. p. 145, 19 AVIEN. orb. terr. 1174. AMM. 15, 4, 6 Alpheus oriens in Arcadia. SERV. Aen. 3, 694 in qua (*Arcadia*) est fons ingens, qui ex se duos alveos creat, Alpheum et Arethusam *eqs.* ecl. 10, 4. PROB. Verg. ecl. 10, 1 Alpheus Pisae fluvius. SCHOL. Stat. Theb. 1, 271 CLAVD. 4, 9. 21, 186. 25, 61 SIDON. carm. 9, 104 FVLG. myth. 3, 12 ANTH. 110, 9. ISID. orig. 14, 33 *Sicilia habet* fontem Arethusam et Alphaeum fluvium magnorum generatorem equorum. MYTHOGR. 1, 58. GLOSS. Alpheus deus marinus. Ov. met. 2, 250 Alpheus (-os *Neapol.*). SEN. Med. 81 Alpheosque (-us *A*) sacer (*cf. Hom. Il. 11, 726* ἱερὸν ῥόον Ἀλφειοῖο; THEOCR. 25, 10. SEN. Thy. 116 nec suas profert sacer [sacras *codd.*] Alpheos undas. AVIEN. orb. terr. 570 hinc sacer Alpheus flumen trahit). Thy. 131 quem tangit gelido flumine lucidus Alpheos stadio notus Olympico. Phaedr. 505 celeris Alphei. MELA 2, 51 in Cyparissio *sinu* Alpheus. PLIN. nat. 4, 15 amnis Alpheus navigatur $\overline{VI}$ pass. 6, 21. STAT. silv. 4, 4, 32 Eleis auriga laboribus actos Alpheo (Alpheos *codd.*) permulcet equos. Theb. 6, 675 AMPEL. 6, 10. FLOR. epit. 1, 32, 4 Alphio (Alfeo *Nazar., Voss.*). SOL. 5, 16. HYG. fab. praef. p. 11, 10 Inachus, Alpheus, Thermodon *Oceani filii.* 244 p. 137, 3 Phegeus Alphei filius. 245 p. 137, 11 PRISC. periheg. 408. RAVENN. p. 401, 8 Alfo. PLIN. nat. 31, 11 lacu Alphio (Aphio, Apio *sim. codd.*) vitiligines tolli Varro auctor est (*cf.* STRAB. 8, 3, 19 φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἀλφειὸν *fluvium* ἀπὸ τῆς τῶν ἀλφῶν θεραπείας οὕτως ὠνομάσθαι). *adi.* **Alphēus,** -a, -um: VERG. georg. 3, 180 Alphea ... flumina. Aen. 10, 179 Alpheae (Alphea *M, Prisc., pars codd. Servii*) ab origine Pisae, urbs Etrusca solo (*cf.* CLAVD. 15, 483 Alpheae ... navalia Pisae. RVT. NAM. 1, 565 Alpheae veterem ... originis urbem. PRISC. gramm. II p. 71, 4 nam possessivum quoque similiter ut primitivum proferri Virgilius ostendit. SERV. Aen. 10, 179 Alpheus fluvius est inter Pisas et Elidem, civitates Arcadiae ..., ex quibus locis venerunt qui Pisas in Italia condiderunt, dictas a civitate pristina). CLAVD. 26, 575 Alpheas ... ripas. **Alphius** *nom. serv.* CORP. VI 2120 (*a. 155*) Arri Alphii, Arriae Fadillae domini n. imp. Antonini Aug. matris liberti. 11501 Alphius Orfiti et Pisonis ser. 32480, 16 Alphius *servus.* XIV 1405 (*Ostiae*) P. Nonio Eutycheti P. Nonius Alphius fratri. 1658 Pinnae ⟨. Te⟩renti Alphii ser. 3845 (*Tibure*) C. Tiburtius Alphius. IX 573 (*Venusiae*) Alphius *servus.* X 2248 (*Puteolis*) L. Ceionius Olenius Alfio alumno. XII 268 (*Fori Iuli*) Q. Hirpid(ius) Alphius. 619 (*in agro Arelat.*) Alphios ser. INSCR. Rhen. Bramb. 434 T. Simpliciani Attarachi ... C. Val. Alphius. CORP. II 5365 (*in Hispan. Baet., litt. saec. IV vel V*). VIII 5256 (*cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

17406, *in prov. procos.*). PATR. Nicaen. 1, 54. 2, 53. 3, 53 Alphius (Ἄλφιος. Alphios, Alfius) *Apameae episcopus.* CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1041ᴮ Alphius (Ἀλφειός) monachus monasterii beati Iacobi. COD. Iust. 7, 19, 5 impp. Diocletianus et Maximianus AA. et CC. Alpheo (*a. 293*). *v. etiam* Alfius. **Alphēias,** Ἀλφηιάς, *Arethusa, amata ab Alpheo.* Ov. met. 5, 487 tum caput Eleis Alpheias extulit undis.

1. Alphiōn, -iōnis *nom. graec.* RVFIN. Clement. 10, 22 *Iuppiter vitiavit* Iphianassam (*Bücheler*, Phoenissam *trad.*) Alphionis (Alphei *Höfer, Lex. myth. Rosch. s. v.* Phoenissa), ex qua nascitur Endymion.

2. Alphiōn *v.* Amphion. [*Otto.*

alphitum, -ī *n.*, ἄλφιτον. *plerumque* alfitum *scriptum est. pluralis abiit in femininum* alfita, -ae. CHAR. exc. gramm. I 553, 25 polenta ἄλφιτα. ITIN. Alex. 20 milites iussos, quisque secum alfita ⟨e⟩sui potuive gestitaret, ea cuncti conferrent. PALLAD. 7, 12 de alfita. hordeum semimaturum . . . per manipulos ligabis et torrebis in furno *eqs.* MARCELL. med. 20, 25 sucus malorum cydoneorum . . . alphita aut alica. PLIN. med. 5, 15 polenta id est alfita (alseta *trad.*). THEOD. PRISC. eup. faen. 34 alfitis . . . fumigandi sunt *oculi. ibid.* pulvis rosarum . . . cum alfitis. 35 cum alfitis et vino. *ibid.* cum . . . alfitis (76 *bis*). 36 ex . . . alfitis. 73 cum alfitis (*hic cum recenti Berolinensi qui fere semper pro* alfitis *substituit* alfita *etiam facit Bruxellensis codex*). 75 alfitis . . . commiscebis (alfitam . . . immittis *Brux.*). 90 his . . . alfita . . . trita adhibenda erunt (erit *Brux.*). log. 2, 73 alfitis. ANTHIM. 64 nos graece dicimus alfita, latine vero polentam. ORIBAS. syn. 1, 17 cum mel et alfita. 2 add. p. 847 cum alfita subtile. *ibid.* cum pane aut alfita. p. 848 cum mala cydonia et alfita. 4, 13 *minus nutrit* alfita ex hordeo facta. azima de hordei alfita facta. 33 alfita desiccat. *V.*

Alphius *nom. vir. graecum.* MART. 9, 95 Alphius (Alpicius *pars codd.*) ante fuit, coepit nunc Olphius esse, uxorem postquam duxit Athenagoras. *quid dicat nescio.*

Alphīus *v.* Alpheus.

Alphocranōn (*genet.*) *opp. Aegypti.* PATR. Nic. 1, 3 Alphocration Alphocranon (Ἀρποκρατίων Ἀλφοκράνων *in graeco*). *Otto.*

Alphocratiōn *v.* Harpocrates.

alphos, -ī *m.*, ἀλφός *morbus.* CELS. 5, 28, 19 *vitiliginis* tres species sunt: alphos vocatur, ubi color albus est, fere subasper et non continuus, ut quaedam quasi guttae dispersae esse videantur. *ibid.* leuce habet quiddam simile alpho, sed magis albida est. *ibid.* alphos et melas. *ibid.* eos quos alphos vocari dixi. ITALA levit. 13, 39 (Lugd.) si viro aut mulieri . . . factum fuerit in corio carnis eius candidum splendens, alphos (ἀλφός, maculam coloris candidi VVLG.) est. Ps. THEOC. PRISC. de diaeta 15. DIOSC. 1, 141 tollit alfus (*acc.*). 5, 185 alfus et lepras purgat. CASS. FEL. 8 maculas albas Graeci alphus leucas vocaverunt. 9 maculas nigras Graeci alphus melaēnas vocant. GLOSS. IV 307, 48 alphus morbus sacer. *V.*

Alpicus *adi. et cogn. v.* Alpes *p. 1721, 9.*

Alpidius *v.* Alpius.

Alpidzurī *gens Scythica.* IORD. Get. 126 mox *Hunni* ingentem illam paludem (*Maeotida*) transierunt, ilico Alpidzuros (Alpizuros, Adlipzuros *sim. pars codd.*) . . . qui ripae istius Scythiae insedebant, . . . rapuerunt. *cf.* PRISC. frg. 1 p. 71 (Müller) Ἀλμιζούροις.

Alpīnius, -a *et* **Alpīniānus** *v.* Alpes *p. 1720, 71 et 1721, 2.*

Alpīnulus, -a *v.* Alpes *p. 1721, 7.*

Alpīnus *adi. et cogn. v.* Alpes *p. 1719, 73 et 1720, 44.*

Alpionius *v.* Alpius.

Alpius, -a *nom. gent. cf.* INSCR. paelign. ap. Planta gramm. osc.-umbr. II p. 544 V. Alpis. CORP. VI 1057, 2, 100 (*a. 205*) C. Alpi(us) Chresim(us) *vigil.* 11502 Q. Alpio Q. f. Tutellano. IX 1227 (*Aeclani*) Alpiae ⟨Hel⟩pidi. XI 1421 (*Pisis, a. 4*) *scribendo adfuere* . . . Q. Sertorius Q. f. Alpius Pica. XII 1941 (*Viennae, periit*) Alpia Castina. Alpius *ap.* GREG. TVR. glor. mart. 48 *est* Vlpius. *cf.* CORP. inscr. etrusc. I 1668 ϑa. alpnani. 995. **Alpidius** *nom. gent.* CORP. II 1307 (*in Hispan. Baet., periit*) Lucius Alpidius Lucii filius. **Alpionius,** -a *nom. gent. cf.* CORP. inscr. etrusc. I 1661—63 aϑ. alpiu titial. CORP. VI 9345 Hamillae Alpioniae Quintae ornatrici. XI 4232 (*Interamnae*) P. Alpionius P. l. Pile(mo?). 4243 Alpionia Clemens. **Alpo** *cogn. vir. cf.* CORP. inscr. etrusc. I 126 alpuialisa. CORP. V 5130 (*Bergomi, cf. Notiz. degli scavi 1887 p. 165*) ⟨. . .⟩antio Sex. f. Vot. Alponi.

Alpo *v.* Alpius. **Alpocra, Alpocratēs** *v.* Harpocrates.

alpus *Sabinorum v. sub* albus *p. 1502, 69.*

Alpus, Ἄλπος, *nom. gladiatoris.* CORP. III 5835ᵃ (*in Raetia, periit*) Alpus Lytra. *sub his nominibus cernitur gladiatorum par.*

Alrasius *nom. gent.* CORP. VI 1057, 2, 143 (*a. 205*) S. Alrasi(us) Iustus *vigil.* *Otto.*

? **als.** VIRG. gramm. epitom. 5 p. 36, 16 nomina . . . nominativo tantum contenta ceteris casibus privantur ut 'pus' 'rogs' 'als' 'muls'. *vide ne* ἅλς *iste alicubi invenerit.* *V.*

Alsa *fl. in Venetis prope Aquileiam, hodie* Ausa; *cf. Hülsen, PW. I 1638. v.* Alsium, Alsius. PLIN. nat. 3, 126 Alsa. PS. AVR. VICT. epit. 41, 21 fluvium, cui nomen Alsa est, non longe ab Aquileia. HIER. chron. a. Abr. 2356 Constantinus . . . iuxta Aquileiam Alsae occiditur. *itaque fortasse oppidulum fluvio adpositum fuit.*

Alseatīnus *v.* Alsietinus. **Alsenna** *v.* Alsius.

Alsetīnus *v.* Alsietinus.

Alsidēna cepa: PLIN. nat. 19, 101 cepae genera apud Graecos Sarda, Samothracia, Alsidena . . . .

Alsiēnsis *v.* Alsium.

Alsietīnus lacus *Etruriae Sabatino finitimus et* aqua **Alsietīna** *inde ab Augusto Romam perducta, cf. Hülsen, PW. I 1638.* FRONTIN. aq. 11 quae ratio moverit Augustum . . . perducendi Alsietinam aquam, quae vocatur Augusta, non satis perspicio, nullius gratiae, immo etiam parum salubrem ideoque nusquam in usus populi fluentem; . . . concipitur ex lacu Alsietino (Alsientino *Cassin.*). 18 omnibus humilior Alsietina est, quae Transtiberinae regioni et maxime iacentibus locis servit. 22 nec Virgo nec Appia nec Alsietina conceptacula, id est piscinas, habent. Alsietinae ductus post naumachiam, cuius causa videtur esse factus, finitur. 71 Alsietinae conceptionis modus nec in commentariis adscriptus est nec in re praesente certus inveniri potest, cum ex lacu Alsietino (Alsyentyno *Cass.*) et deinceps circa Careias ex Sabatino ⟨tantum accipiat⟩ quantum aquarii temperaverunt. Alsietina erogat. . . . 85. CVRIOS. urb. p. 24, 2 *aqua* Alseatina. REG. urb. p. 25, 2 Alsetina. *cf.* Alsium. *Otto.*

alsinē, -ēs *f.*, ἀλσίνη *herba.* PLIN. nat. 1, 27, 8 alsine. 27, 23 alsine, quam quidam myosoton appellant, nascitur in lucis, unde et alsine dicta est. PS. APVL. herb. 81 herbam perdicalem Graeci . . . alsinen, helxinen, parthenion dicunt.

alsiōsus, -a, -um [*cf. c.* alsius, *alsus. *Th.*]. *posteriores ad verbum* algere *formabant* algiosus. *antiquior* (*ab* alsus) *potest fuisse forma* alsosus. GLOSS. V 264, 36 alsiosus quod alget idest frigorosus. 344, 52 alsiossus frigorios. II 14, 31 (III 439, 14. 372, 59. 475, 11) algiosus (alg- *et* alc- *et* alt- *trad.*) δύσριγος. IV 14, 12 (206, 17. 307, 50. 484, 7) alsosus frigorosus (frigdosus 307, 50). VARRO rust. 2, 3, 6 stabulatur pecus melius, ad hibernos exortos si spectat, quod est alsiosum. PLIN. nat. 20, 138 dederunt . . . ante accessiones, quarum frigus intolerabile est, alsiosisque et crudam *rutam* in cibo. 21, 60 *plantaria habrotoni* alsiosa . . . admodum sunt. 22, 110 bibendum alsiosis. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 5 algiosus fuit Horatius . . . et ipse sese inpatientem frigoris probat in libris epistularum. *V.*

Alsir *nom. mulieris.* CORP. XIV 4107 (*in vasculo Praenestino antiquissimo*) *expressum est celeberrimum Paridis iudicium pulcritudinis, sed pro deabus stant* Ateleta (*Atalante*), Felena (*Helena*), Alsir. *cf. Aust, PW. I 1639.* *Otto.*

frequentativa ut ab algeo **alsito** MAR. VICTORIN. gramm. VI 200, 3. GLOSS. V 560, 38 alsitat ab algeo frequentativum. *V.*

Alsium *opp. Etruriae non procul a Caere situm, cf. Hülsen, PW. I 1639. v.* Alsa, Alsius. DION. HAL. ant. 1, 20 πόλεις πολλὰς . . . ᾤκουν οἱ Πελασγοὶ κοινῇ μετὰ τῶν Ἀβοριγίνων ὧν ἐστιν . . . Ἄλσιον καὶ ἄλλαι τινές, ἃς ἀνὰ χρόνον ὑπὸ Τυρρηνῶν ἀφῃρέθησαν. STRABO 5, 225 PTOL. 3, 1, 4. CIC. Att. 13, 50, 4 Alsium. VELL. 1, 14, 8 initio belli Punici Firmum et Castrum colonis occupata, et post annum Aesernia postque septem et decem annos . . . Alsium. PLIN. nat. 3, 44 *Italiae latitudo* a Castro Novo Hadriatici maris Alsium ad Tuscum aequor. 3, 51. FLOR. epit. 1, 5, 6 Cora — quis credat? — et Alsium (Algidum *Nazar., Vossian.*) terrori fuerunt (IORD. Rom. 124). AVR. Fronto p. 223, 4 N. ferias apud Alsium quam feriatas egerimus. FRONTO p. 224, 2 N. ea te mente Alsium isse, ut animo morem gereres. p. 224, 26 Alsium maritimum et voluptarium locum. p. 225, 8. CORP. XI 3388 (*Tarquinis*) ab Als(io)? ITIN. Anton. Aug. p. 301, 1 Alsio. TAB. Peut. 5, 4 Alsium. RAVENN. p. 266, 14 Astium (*corrupte, cf.* p. 334, 15). *adi.* **Alsius,** -a, -um. SIL. 8, 475 Argolico dilectum litus Halaeso Alsium (Vsium, Visunt *maior pars codd.*). RVT. NAM 1, 223 Alsia . . . tellus. **Alsiēnsis,** -e *adi. et incolarum vocabulum.* LIV. 27, 38, 4 (*a. 547/207*) ad senatum hi populi venerunt: Ostiensis, Alsiensis, Antias . . . . CORP. XI 3716 (*Alsi, a. 210*) decur(iones) colon(iae) Alsiensis. 3543 (*Centumcellis*) Sex. Caecilius Sozon Augustalis r(ei) p(ublicae) Als(iensium). VAL. MAX. 8, 1 damn. 7 villae in Alsiensi agro (*a. 629/125*). PLIN. epist. 6, 10, 1 in socrus meae villam Alsiensem, quae aliquando Rufi Vergini fuit. FRONTO p. 223, 2 N. de feriis Alsiensibus (CHAR. gramm. I p. 127, 3 Fronto ad Marcum Antoninum de feriis Alsiensibus). p. 223, 11. AVR. Fronto p. 230, 18 N. litteras Alsienses. CORP. XI 3720 (*Alsi*) T. Aelio Eutycho proc(uratori) Aug(usti) n(ostri) villae Alsiensi. 3724. Alsiēnse *sc. praedium*: CIC. Mil. 54 in Alsiensi esse *Pompeium.* epist. 9, 6, 1 se in Alsiense venturum. *Otto.*

alsius, -a, -um [*cf. c.* algere, algor. *Th.*]. LVCR. 5, 1015 ignis enim curavit ut alsia corpora frigus non ita iam possent caeli sub tegmine ferre. *V.*

Alsius, -a *nom. gent.* CORP. X 1403 d 3, 9 (*Herculanei*) L. Alsius Verecundus. V 1813 (*Glemonae*) Ti. Magio Caeciniano trierarcho et Alsiae Postumae uxori. *cf.* CORP. inscr. etrusc. I 4079 velia alesi. 294 aule pumpu alsin⟨al⟩ *et* **Alsenna** CORP. XV 577 (*in lateribus aet. Hadriani*) Ti. Claudi Blasti et P. Alsennae Valentis (*scriptum* PALSENNAE). *cf.* Alsus, Alsium, Alsietinus, Alsa. *Otto.*

(**alsus**), *comp.* alsior, -ius, *ab* algere. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 5 iam ἀποδυτηρίῳ nihil alsius, nihil muscosius. Att. 4, 8ᵃ, 1 nihil quietius, nihil alsius, nihil amoenius. *V.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Alsus *nom. vir., cf.* Alsius. VERG. Aen. 12, 304 Alsum pastorem. CORP. V 967 (*Aquileiae*) ⟨...⟩tius Alsus. *Otto.*

Altaba, -ēnsis *v.* Altava.

Altadas *nom. regis Assyriorum.* HIER. chron. a. Abr. 316. CASSIOD. chron. II p. 121, 17 Althadas. *Plenkers.*

Altanum *opp. in Bruttiis, cf. Hülsen, PW. I 1640.* ITIN. Anton. Aug. p. 115, 3 Altanum (Altinum *A*). *Otto.*

altānus, -ī *m. ventus* [*ab* altum *derivatum esse videtur. Th.*]. VITR. 1, 6, 10 dextra et sinistra austrum leuconotus et altanus flare solet. PLIN. nat. 2, 114 e mari videmus, e⟨t⟩ quidem tranquillo, et alios *ventos* quos vocant altanos et e terra consurgere. SERV. Aen. 7, 27 *flatus* omnis, id est et qui ripae est et qui pelagi, qui altanus vocatur. ISID. orig. 13, 11, 16 (= nat. 37, 5) duo sunt... spiritus magis quam venti: aura et altanus. 13, 11, 18 altanus, qui in pelago est, per derivationem ab alto, id est mari, vocatus. GLOSS. altanus πελάγιος. [*provinc.* autan. *M.-L.*] *V.*

altāria (*genet. non legitur*) *n.* [*ab* altus *derivatum esse videtur. Th.*]. *apud auctores antiquiores non traditur nisi pluralis tam pro singulis quam pro compluribus altaribus.* PHOC. gramm. V 428, 13 quae in singulari numero non declinantur... altaria. *singulares inveniuntur inde a* PETRON. *formae hae:* altare, -is PETRON. 135 FEST. p. 371 APVL. Plat. 1, 1; *passim ap. scriptores christianos. cf.* CHAR. gramm. I 61, 21 hoc altare, haec altaria. PS. ASPER gramm. suppl. 43, 3. 47, 12 altare ... dici debet. altarium, -i CORP. VI 414^b (*a. 191*) PS. CIC. *p. 1726, 73 in* ITALA *et ap. christianos frequens.* altarius BREV. de Hier. (*cod. S*) *v. p. 1729, 60.* altaris ITIN. Theod. 12. 28; *acc.* altarem *frequenter legitur in* ITALA *et apud christianos recentiores, sed plerumque pro neutro videtur habitus esse. cf.* GRAMM. suppl. 299, 13 altare ... sine 'm' scribendum (301, 4) *et Bonnet, le latin de Grégoire de Tours p. 348.* altar *saepius ap.* PRVD. *et* CYPR. GALL. *legitur, singulis locis in* DIDASC. apost. 37, 35 *et* CORP. XII 5338 (*saec. V*). *poetae formis* altaria *et* altaribus *saepissime ut res fert utuntur in paenultimo pede versus hexametri, ex. gr.* altaria donis (LVCR. *bis*, VERG. *bis*, DAMAS.), altaria fumant *sim.* (VERG. OV. SIL. STAT. CLAVD.), altaria circum (VERG. *quater* CORIPP. Ioh. 6, 154. 8, 302), altaria flammis (VERG. TIB. MANIL. SIL. *bis* STAT. PAVL. NOL.), altaria liquit *sim.* (VERG. SIL. STAT.), altaribus ignes *sim.* (OV. SIL. *bis* HOMER STAT. Theb. *quater*), altaria Christi (DAMAS. *ter*). *in antepaenultimo pede hexametri legitur ap.* LVCR. VERG. OV. PAVL. PELL. *in metris iambicis et trochaicis ap.* VERG. catal. 13, 22 SEN. Med. 39 STAT. silv. 2, 7, 17 AVSON. 152, 14. GLOSS. βωμός, περιβώμια, καπ⟨ν⟩ωτήρια, ἔνπυρα, θυσιαστήριον, ἐπιβωμίς, βωμισκάριον. PAVL. FEST. p. 5 adolescit a graeco ἀλδήσκω id est accresco venit, unde fiunt... altare, eo quod in illo ignis excrescit. ... altaria sunt, in quibus igni adoletur. p. 29 altaria ab altitudine dicta sunt, quod antiqui diis superis in aedificiis a terra exaltatis sacra faciebant; diis terrestribus in terra, diis infernalibus in effossa terra. SCHOL. Stat. Theb. 4, 459 scrobiculo facto inferis, terrestribus supra terram sacrificamus, caelestibus exstructis focis, unde etiam nominata sunt altaria, atque sacrificantes manus porrigimus in altum. SERV. ecl. 5, 66. ISID. orig. 15, 4, 14 altare ... ab altitudine constat esse nominatum, quasi alta ara. GLOSS. V 438, 53 altaria arae dictae ab altitudine [perticae]. IV 15, 14 ar[e]ae in altitudinem instructae divinorum (307, 52). *male* V 424, 3 altare dicitur quod alta res, id est divina, in eo agitur. SERV. Aen. 2, 515 superorum et arae sunt et altaria, inferorum tantum arae. 3, 305 mortuorum arae, deorum altaria dicuntur ... quamvis hoc frequenter poeta ipse confundat. 5, 54. 5, 93 altaria species ararum. DIFF. ed. Beck p. 35, 63 inter altaria et aras: altaria soli deo ponuntur, arae etiam mortuis fiunt (DIFF. gramm. suppl. 287, 19). *cf. etiam* CASSIOD. gramm. VII 209, 3 *et infra p. 1727, 14.* *interdum* altaria *summam partem* arae *significare videntur, ut* LVCAN. 3, 404 PS. QVINT. decl. 12, 26 TAC. ann. 16, 31 SOL. 8, 6 SERV. auct. ecl. 5, 66 alii altaria eminentia ararum et ipsa libamina. altaria *etiam pro iis, quae in altaribus offeruntur, posita esse innuitur* SERV. auct. Aen. 12, 174 SCHOL. Verg. Veron. Aen. 5, 93 SCHOL. Verg. Bern. ecl. 8, 105. *cf. Haupt, opusc. III p. 80.* [*val.* altar, *it.* altare, *francog.* autel, *hisp.* altar. *M.-L.*]

I *de* **deorum** *altaribus*: PACVV. trag. 233 vitam propagans exanin⟨...⟩ altaribus. CIC. Catil. 1, 24 ab *aquilae argenteae* altaribus saepe... impiam dexteram ad necem civium transtulisti. har. resp. 9 ab altaribus religiosissimis fugatus. Planc. 86 furialis illa vox, nefariis stupris religiosis altaribus effeminata (*locus videtur corruptus*). LVCR. 3, 432 cernimus... exhalare vapore⟨m⟩ altaria ferreque fumum. 4, 1237 sanguine... conspergunt aras adolentque altaria donis. 6, 752 fumant altaria donis. VARRO rust. 2, 5, 11 qui ad altaria *bovem emunt lanii*, hostiae sanitatem non solent stipulari (*opp.* ad cultrum). 3, 16, 5 favus venit in altaria et mel ad principia convivii... administratur. frg. Porph. Hor. carm. 4, 6, 28 in viis publicis ... Athenienses statutis altaribus sacrificare Apollini instituerunt. VERG. catal. 13, 22 te movere lumbos... prensis videbo altaribus *Cotyttus*. ecl. 1, 43 bis senos cui nostra dies altaria fumant (OV. epist. 1, 25 SIL. 12, 332). 8, 105 corripuit tremulis altaria flammis... cinis. georg. 3, 490 impositis ardent altaria fibris. Aen. 2, 550 altaria ad ipsa trementem traxit. 4, 145 mixtique altaria circum Cretesque Dryopesque fremunt. 4, 517 ipsa mola manibusque piis altaria iuxta ... testatur moritura deos (CARM. c. pag. 116). 5, 54 strueremque ... altaria donis. 5, 93 anguis ... depasta altaria liquit. 7, 71 castis adolet dum altaria taedis. 7, 211 numerum divorum altaribus auget. 8, 285 Salii ... incensa altaria circum ... adsunt. 11, 50 cumulatque altaria donis (DAMAS. epigr. 32, 3). 12, 174 paterisque altaria libant. CIRIS [94 altaria]. 376 spargens altaria thallo. AETNA 596 subiecta altaria cervae. TIB. 3, 12, 17 urunt altaria flammae. OV. met. 5, 103 huic Chromis amplexo tremulis altaria palmis decutit ense caput, quod protinus incidit arae. 7, 588 quis non altaribus illis inrita tura dedit? ... animam finivit in aris. 12, 258 spectans altaria vultu fumida terribili. ... sustulit aram. Pont. 2, 3, 99 cum faceres altaria pinguia ture. 3, 1, 161 imposito sanctis altaribus igni tura fer ad magnos vinaque pura deos. fast. 2, 193 fumant altaria Fauni. 2, 711 mediis altaribus anguis exit. LIV. 2, 12, 13 rex cum ... amoveri ... ab altaribus *Mucium Scaevolam* iussisset. 10, 38, 9 admovebatur altaribus magis ut victima quam ut sacri particeps. 10, 38, 11 obtruncati circa altaria sunt. VERAN. Macr. sat. 3, 2, 3 exta porriciunto, dis danto, in altaria aramve focumve. MANIL. 1, 20 (*in imagine*) bina mihi positis lucent altaria flammis. FEST. p. 313 strebula ... ⟨quae⟩ in altaria in⟨poni solebant⟩. p. 371 victimam ... quae vincta ducatur ad altare. VELL. 2, 22, 2 superfuso ... altaribus sanguine. VAL. MAX. 1, 6, 12 Iuppiter ... monuerat ... ab ... altaribus hostiarum fuga. 2, 2, 8 imperatoribus nostris quam sanctas manus habere deberent, apud ista altaria (*i. in sacrificiis tribunorum plebis*) discentibus. 3, 3, 1 immolantemque ante altaria conatus occidere est. 5, 3, 3 a sacris perfidae mensae et altaribus nefandorum penatium avulsum. 5, 10 ext. 2 alius removisset hostiam, abiecisset altaria. 9, 7, 4 ab ipsis altaribus *Concordiae* fugere ... coactum. SEN. Med. 39 ut ipsa ... caedam dicatis victimas altaribus. dial. 1, 6, 8 inter ipsa altaria et sollemnes sacrificantium ritus ... mortem condiscite. 6, 13, 2 luctus ... cuius ... primus impetus ab altaribus publicis et fausta nuncupatione non abduxit patrem. MELA 3, 18 *Galli*, ubi devotos altaribus admovere, delibant. LVCAN. 1, 445 horrensque feris altaribus Esus et ... ara Dianae. 3, 404 structae diris altaribus arae. PETRON. 135 mensam ... posuit in medio altari, quam vivis implevit carbonibus. PLIN. nat. 10, 36 *avis* carbonem ferens ex aris vel altaribus. 15, 135 ut ... accendi ex *lauro et olea* altaria araeve debeant. VAL. FL. 1, 90 niveique greges altaria cingent. 4, 152 segnes ad iniqua altaria tauros constituit. SIL. 1, 96 inaccensi flagrant altaribus ignes. 1, 543 et vos virginea lucentes semper in ara Laomedonteae, Troiana altaria, flammae. 3, 29 irrestincta focis servant altaria flammae. 5, 65 taurus ... altaria liquit (*syn.* aras). 8, 385 flagrant altaribus ignes. 8, 432 litoreae fumant altaria Cuprae. 12, 751 Anienicolis statuunt altaria nymphis. 15, 438 ruptis linquunt altaria sacris. 16, 204 fugiens altaria taurus. HOMER. 34 sacros posuisse altaribus ignes. STAT. Theb. 1, 512 canis etiamnum altaribus ignes ... cinerem ... servabant. 1, 556 largoque refecti ture vaporatis lucent altaribus ignes (*syn.* ara). 4, 412 turea nec supra volitante altaria fumo. 5, 61 Paphon ... centumque altaria linquens. 7, 96 nec Castaliis altaribus anguis *adrepat*. 8, 302 intacto spargens altaria lacte. 10, 55 ingestis vigilant altaria flammis. 10, 616 stabat fatidici prope saeva altaria vatis. 11, 230 taurus ... insanoque ferens (insano feriens *codd. dett.*) altaria cornu. 12, 488 lacrimis altaria sudant. 12, 506 norant altaria gentes (*syn.* aris). silv. 2, 7, 17 centum Thespiacis odora lucis stent altaria. 3, 1, 31 Pharii polluta altaria regis. 3, 2, 114 quae sibi praesternat vivax altaria Phoenix. 3, 3, 24 festaque pallentes hilarent altaria lucos. IVV. 12, 119 si qua est nubilis illi Iphigenia domi, dabit hanc altaribus. 13, 89 intrepidi quaecumque altaria tangunt. TAC. hist. 2, 3 sanguinem arae obfundere vetitum; precibus et igne puro altaria adolentur, nec ullis imbribus ... madescunt. 3, 56 profugus altaribus taurus. ann. 1, 39 legatus ... sanguine suo altaria deum commaculavisset. 4, 70 quo modo delubra et altaria, sic carcerem recludant. PLIN. paneg. 1, 5 electus ... inter aras et altaria. 23, 5 plena altaribus, angusta victimis cuncta. SVET. Aug. 94 infuso super altaria mero. Cal. 13 inter altaria et victimas ... incessit. 32 admota altaribus victima. Vit. 13 inter altaria ... rapta e foco manderet. CALP. decl. 26 pueros in ipsis sacris deum et altaribus educavi. *ibid.* inter aras et altaria, ubi publica vota suscepi. FRONTO p. 154, 15 N. vitis se ante ilicem ferebat, quod ... fructum hominum conviviis et deorum altaribus crearet. APVL. met. 11, 10 *v. II 1632, 39.* Plat. 1, 1 vidisse ... cygni pullum ex altari ... volasse. Socr. 18 p. 161 *vates* simul alites et altaria et arborem contemplatus est. PS. CIC. exil. 24 a *deorum* altariis (-bus *vulgo*) impiam civium manum removi. TERT. pall. 4 p. 935 Oehl. ubi Busiris et bustuaria altaria? apol. 25 p. 224 temeraria (temporaria *cod. Fuld.*) de caespite altaria. CYPR. laps. 8 ara illa ... diaboli altare (*cf.* 15 diaboli aris. epist. 59, 12). SOL. 8, 6 ara est ... Iovi dicata, cuius altaribus si qua de extis inferuntur. 33, 12 strue altaribus superposita. SPART. Sept. Sev. 21, 9 ⟨ut⟩ Severus ... pius et dignus deorum altaribus haberetur. ARNOB. nat. 2, 76 cum ... acerras omnes turis plenas conficiatis altaribus. 7, 3 ex his rebus, quae admoventur altaribus. 7, 4. 25 ut *cibi* sacris ... adoleantur altaribus. 7, 37 sacrisque incendit altaribus tus. AVIEN. Arat. 207 ture Epidaureae fumant altaria sedis. AVSON. 152, 14 foculumque vivi caespitis vanis relinquo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

altaribus. QVEROL. p. 30, 7 perorant ante aras atque altaria. AMM. 28, 1, 13 HYG. astr. 2, 15. CLAVD. carm. min. 27, 96 divino spirant altaria fumo. PS. AVR. VICT. orig. 3, 7 dato ture in altaria. PRVD. c. Symm. 2, 358 Roma ... altaria divum addidit et spoliis sibimet nova numina fecit. AVG. civ. 2, 22 ab urbis altaribus tam multos ac minutos deos tamquam muscas abegerunt. 3, 12. 4, 20 cur ... Fides ... accepit ... templum et altare? ... Fides ... et Pudicitia ... in aedibus propriis altaria meruerunt. 4, 23. 18, 18 ut ... hominibus mortuis ... templis, altaribus, sacrificiis ... inserviant (serm. 273, 6). MACR. sat. 3, 5, 8 ENNOD. dict. 2, 5 p. 431, 25. 12, 1 p. 461, 19 libemus litterarum numini, quod de ipsarum fluxit altaribus. ISID. orig. 20, 3, 7 infertum vinum dicitur, quod altario libatur atque offertur.

notabilia: *de altaribus exstruendis, dicandis, ornandis, sim.*: SERV. auct. ecl. 5, 66 Varro diis superis altaria, terrestribus aras, inferis focos dicari adfirmat. VERG. ecl. 5, 66 en quattuor aras: ecce duas tibi, Daphni, duas, altaria, Phoebo (*cf.* SERV. *in h. l. et in* Aen. 3, 305). 8, 64 molli cinge haec altaria vitta, verbenasque adole pinguis et mascula tura (AVSON. 356, 7). 8, 74 terque haec altaria circum effigiem duco. LIV. 31, 17, 6 ut ... iuberent ... sacerdotes victimasque adduci et altaria in medio poni. CVRT. 3, 3, 9 ignis ... argenteis altaribus praeferebatur (4, 14, 24). 5, 1, 20 argenteis altaribus utroque latere *itineris* dispositis, quae non ture modo, sed omnibus odoribus cumulaverat. SIL. 16, 430 statuesque altaria patri. HOMER. 549 festis altaria sertis exornant. STAT. Theb. 10, 597 pone heia altaria virgo, quaeramus superos. silv. 4, 8, 37 festos cumulare altaribus ignes. 4, 8, 9 sertis altaria cingat. PS. QVINT. decl. 12, 26 quod aris altaria non inposuimus. IVV. 12, 94 pro cuius reditu tot pono altaria. TAC. hist. 2, 70 exstructis altaribus caesisque victimis. CORP. VI 414b (*a. 191*) altarium cum columella ... ornavit. VIII 9015 (*a. 200*) templum ... T. Aelius ... libens altaribus dedicavit (20744 *a. 213*). VI 32416 (*saec. III med.*) Fl. Publiciae v(irgini) v(estali) ... per omnes gradus sacerdotii aput divina altaria omnium deorum ... deserviens. III 5942 (*in Castris Reginis, a. 240*) aram alt⟨ar⟩e ... d. d. SOL. 49, 6 ut altaria ... strueret. ITALA iud. 6, 28 (Lugd.) eversum altarium Bahal. IV reg. 21, 3 (didasc. apost. 21, 26) eregit altarem Bahal ... fecit altaria omni militiae caeli .... 21, 4 aedificavit altarem ... serviit altaribus .... 21, 5 aedificavit altaria. ARNOB. nat. 6, 1 quod ... non altaria fabricemus, non aras. AVR. VICT. Caes. 23, 1 in palatii penetralibus altaria constituit. VVLG. IV reg. 18, 22 abstulit Ezechias excelsa et altaria. 21, 5. 23, 12. 15 altare illud et excelsum destruxit. II par. 14, 2 subvertit altaria peregrini cultus. 23, 17. 30, 14 *saepius*. 34, 7 cumque altaria dissipasset. HIER. epist. 96, 12 quis ... tot errorum fabricatus altaria est et ararum profana tura succendit? *de altaribus iurandi loco, asylo, sim.*: VERG. Aen. 2, 515 hic Hecuba et natae nequiquam altaria circum ... sedebant (*syn.* ara). OV. met. 5, 36 nisi post altaria Phineus isset: et ... scelerato profuit ara. LIV. 21, 1, 4 Hannibalem ... altaribus admotum tactis sacris iureiurando adactum (35, 19, 3). SEN. contr. 3, 1 sanctissimum numen, quasi parum violasset inter altaria ⟨aras⟩que. 10, 5, 7 inter altaria Olynthi senis crucem posuit. VAL. MAX. 9, 3 ext. 3 Hannibal ... ut ... altaria tenens iuraret. IVV. 8, 156 Iovis ante altaria iurat. TAC. ann. 11, 9 complexi dextras apud altaria deum pepigere fraudem ... ulcisci. 16, 31 altaria et aram complexa ... inquit. STAT. silv. 3, 1, 184 tangens surgentem altaribus ignem ... iuravit. IVST. 24, 2, 8 sumptis in manus altaribus, contingens ipsa simulacra et pulvinaria deorum ... adiurat. AVG. civ. 3, 31 sanguis ... inter ipsa quoque deorum altaria fundebatur. ENNOD. opusc. 2, 132 p. 328, 8 quae diu venerata est, plena sanctitate calcat altaria. *de potestate imperatoris*: COD. Theod. 14, 4, 8 pr. (*a. 408*) nisi ... de nostris altaribus per ... rescriptum ... fuerint elicita. NOVELL. Valent. 20, 1 pr. ENNOD. opusc. 1, 2 p. 261, 14 propriis maiestas tua oblationem litterariam dignetur altaribus. *nomen astri*: GERM. 691. MART. CAP. 8, 843 Altarium.

II *de altaribus* ***dei Iudaeorum et Christianorum***: *in scriptura sacra* (*est translatio vocis* θυσιαστήριον *exceptis locis* Ios. 22, 10—34 II par. 31, 1 Is. 17, 8. 27, 9, *ubi* βωμός *legitur*): ITALA gen. 35, 1 (Hil. trin. 4, 30) fac altarium deo. exod. 17, 15 (Monac.) aedificavit Moyses altare domino. 20, 24 (didasc. apost. 49, 20) si ... facis mihi altarem (30, 1 Lugd.). 24, 6 (Ottob.) partem sanguinis effudit ad altarem. 27, 3 (Ottob.) facies coronam altario. 27, 5 (Ottob.) subtus graticulam ... altarii ... usque ad altaris medium. 27, 7 (Lugd.) ad latera altarii. 29, 12 (Lugd.) secus bassem altaris. 29, 25 (Lugd.) super altarem holocaustomatum (AVG. quaest. hept. 3, 23 p. 254). 29, 36 (Lugd.) purificabis altarem, dum sanctificas te super eum, et lenis eum ... purificabis super altarem et sanctificabis eum et erit altare sanctum sanctorum. omnis qui tetigerit altarium sanctificabitur. 30, 20 (Lugd.) accedent ad altarem. 31, 8 (Lugd.) facient ... altaria (τὰ θυσιαστήρια). 38, 23 (Monac.) vasa altaris (Lugd. arae). 28, 24 (Monac.) fecit altari interpositorium (Lugd. altario cancellum) ... ad tollendum altare (Lugd. ara). 40, 6 (Monac.) altare fructum pones (Wirc. altarium frugum). 40, 9 (Monac.) sancies altare (Lugd. Wirc. sanctificabis aram). lev. 10, 9 (Lugd. Tert. ieiun. 9 p. 285) ascendetis ad altare (I reg. 2, 28 [Aug. civ. 17, 5]). psalm. 25, 5 (Veron. Tert. pudic. 18 p. 259) altare tuum circumdabo. I reg. 2, 33 (Aug. civ. 17, 5) virum exterminabo tibi ab altari meo. III reg. 19, 10 (Optat. 6, 1 p. 144) altaria tua confregerunt (τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν. Priscill. tract. 3, 60. Aug. civ. 17, 22 suffoderunt. VVLG. destruxerunt; *repetitur locus* Rom. 11, 13, *ubi* ITALA [cod. g] *tradit* destruxerunt, [Ambrosiast.] effoderunt, [cod. d] VVLG. suffoderunt). II par. 26, 19 (Lucif. non parc. 6) in manu eius erat altare (θυμιατήριον, VVLG. turibulum). Os. 3, 4 (Aug. civ. 18, 28) sedebunt ... sine sacrificio, sine altari, sine sacerdotio (HIER. epist. 29, 6. 123, 13 AVG. civ. 17, 5). Matth. 5, 23. 24 (codd. g′q Aug. civ. 21, 27). 23, 18. 19. 20 (codd. a d δ e g′ h l r *cf.* HIL. in Matth. 24, 6 DIDASC. apost. 57, 35). 23, 35 (*iidem codd.*). Luc. 1, 11 (cod. b) a dextris altarii incensi (cod. d altari, codd. d f l q VVLG. altaris, cod. e in medio altaris supplicationis). 11, 51 (codd. a b d δ e f l q r Priscill. tract. 3, 60; *cf.* TERT. scorp. 8 p. 161). I Cor. 9, 13 (codd. d g Ambrosiast.; *cf.* PRISCILL. can. 62 p. 135, 21 HIER. epist. 52, 5. 11. 66, 8). 10, 18 (codd. d g Ambrosiast.). Hebr. 7, 13 (cod. r) nemo intendit altari (VVLG. altari praesto fuit, cod. d nullus praesto fuit ad aram). VVLG. *passim, cf. concordantiam.* *altaria caeli*: ITALA apoc. 6, 9 (cod. g) VVLG. vidi subtus altare ([Cypr. testim. 3, 16 Primas.] sub ara). 8, 3 (Primas.) stetit super altarium dei ... ad aram dei auream (cod. g VVLG. ante altare ... super altare). TERT. orat. 5 clamant ... animae martyrum sub altari. anim. 9 p. 312. 55 p. 388 paradisi regio ... quae subicitur altari. scorp. 12 p. 173). IREN. 4, 18, 6 nos ... offerre vult munus ad altare ... est ergo altare in caelis. HIER. hom. Orig. in Is. 1, 4 deferatur ... mihi de altario caelesti forceps ut tangat labia mea (*cf.* HIER. in Is. 6, 6. VVLG. Is. 6, 6 altare). AVG. in psalm. 25 serm. 2, 10 est caeleste altare et non amplectitur illud altare, nisi qui lavat manus in innocentibus. 42, 5 est ... quoddam sublime altare invisibile, quo non accedit iniustus *eqs.* epist. 127, 9. *apud scriptores*: TERT. orat. 11 ascendamus ad altare dei. 28 orationem ... deducere ad dei altare debemus (castit. 10). ieiun. 16 p. 295 post altare diffissum (diffusum *cod.; cf.* VVLG. III reg. 13, 3 scindetur). *ibid.* p. 296 deus ... tibi venter est ... et aqualiculus altare. coron. 9. patient. 12 nemo ... munus apud altare perficiet. adv. Marc. 4, 39 p. 263 Oehl. nemo ... sanguinis flumina ... unius altaris cruentationi adaequat. CLEM. ad Cor. 41 *victima* in Hierusalem ... offertur ... contra aedem iuxta altare. CYPR. epist. 1, 1 altari et sacrificiis deservire (67, 1). *ibid.* templo et altari et ministeriis divinis vacabant ... ab altari (altariis, altaribus *quidam codd.*) et sacrificiis non recedant. 1, 2 neque enim apud altare dei meretur nominari in sacerdotum prece, qui ab altari sacerdotes et ministros voluit avocari. 3, 3 sic altare profanum foris conlocatur. 43, 5. 59, 18 sacerdotibus ... domini altare removentibus ... idola cum aris suis. 61, 2. 63, 5. 67, 4 altaris ministerium. PS. CYPR. Iud. incred. 9 constituit altario sacerdotem. singul. cler. 38 altariis placere debent, qui altariis vivunt. HIL. c. Const. 11 protraxerunt de altario sacerdotes. ZENO 2, 30 sacri altaris ... cancellis. PRISCILL. tract. 3, 67 polluto altario domini. OPTAT. 1, 19 altare ... in quo ... episcopi ... obtulerant ... altare contra altare erectum est (*cf. infra l. 84*). 2, 8 umbilicum altare adfirmare conatus es (*cf.* VVLG. cant. 7, 2). 2, 18 p. 52. 2, 21 p. 59. 3, 12 p. 100 cum altaria sollemniter aptarentur. 6, 1 p. 142 altaria dei ... frangere, radere, removere *eqs.* p. 143 quid est ... altare nisi sedes et corporis et sanguinis Christi? DAMAS. epigr. 12, 5 numerus procerum servat qui altaria Christi? (31, 2. 52, 4). ANON. Vales. 14, 83 diabolus ... iussit ... oratorium sancti Stephani, id est altarium, subverti. AMBR. inst. virg. 17, 108 famula ... tuis assistat altaribus. exhort. virg. 14, 94 domine ... supra haec altaria, quae hodie dedicantur ... intende. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 71 *sacerdotes* servientes altari, vivant de altari (epist. 14, 8 de altario). 52, 10 gemmis altare distinguitur (130, 14. 148, 19). 60, 12 si niteret altare. 60, 16. 69, 9 vespere in circo, mane in altario. 91 altare ecclesiae Alexandrinae. 92, 2 sicut daemones ... assidentes aris gentilium pascebantur, ita et angeli ... versabantur prope altaria. 108, 13 altare dirutum. 114, 2. 123, 5 admittatur ad altare. 125, 17. 130, 2. 147, 4 inter ostia quondam praesepis domini, nunc altaris. 147, 10. c. Lucif. 5 sacerdos ... altari reconciliat. ... qui iacere deberet in stercore ... super altarium reponis? DIDASC. apost. 26, 1. 31, 31 vidua non est conligata altario Christi. 37, 35 altar is ... dei deputatus est. PRVD. cath. 7, 203 altaris aram quod facit placabilem. perist. 3, 212 sic venerarier ossa libet, ossibus altar et inpositum. 4, 189 haec sub altari sita sempiterno ... turba. 5, 31. 515 altar quietem debitam praestat beatis ossibus. subiecta nam sacrario imamque ad aram condita *ossa.* 9, 100 altar tepescit ore, saxum pectore. 10, 49 altaris aram funditus pessumdare. ditt. 80 cornu crucis, altar, olivum (*syn.* ara). PAVL. NOL. carm. 5, 45. 6, 38 *Zacharias* intima divinis decorans altaria flammis. 14, 94 alma pio celebrans altaria cultu. 14, 98 clara coronantur densis altaria lychnis. 27, 401 altaria tuta, *syn.* sub caelite mensa (epist. 32, 6. 7. 8. 17). 31, 341 discisso nudata altaria velo. epist. 2, 2. 32, 5 p. 280, 16 (*in carm.*) circumdansque rudes festis altaribus agnos (*i. neophytos.* ALC. AVIT. hom. 6 p. 110, 15 festivis altaribus). 10 p. 286, 4 reliquiis apostolorum ... intra absidem trichora sub altaria sacratis. INSCR. christ. Rossi II p. 189, 2, 3 nunc populo spatiosa piis altaria praebet *locus* (*forte* PAVL. NOL.). AVG. psalm. c. Don. 17 sic fecerunt scissuram et altare contra altare (24. 73. 109. 284 epist. 43, 17. 18 serm. 46, 36).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

167. 188. 194 in euang. Ioh. 26, 2. 11. 45, 9 nobis Christus quod in altari dei ponitur (trin. 3, 10, 21). in psalm. 44, 13 pone manum tuam ad altare ... aut ad aliquid sanctum (Ps. Avg. serm. 8, 1). c. Faust. 20, 21 p. 562 quamvis in memoriis martyrum constituamus altaria. conf. 5, 9, 17. 9, 11, 27 rogo, ut ad domini altare memineritis mei. bapt. 2, 14, 19. virg. 45, 46 fidelibus notum est, quo loco martyres et quo defunctae sanctimoniales ad altaris sacramenta recitentur (serm. 273, 7 Avell. p. 139, 14. 684, 17). in epist. Ioh. 3, 5 ipsius altaris communicationem accipiunt nobiscum (civ. 20, 9). 3, 7. nat. et grat. 35, 41 spiritale ... incensum, quod ... in altare cordis ... infertur (civ. 10, 3). de serm. dom. 1, 10, 26. 27 altare ... spiritaliter in interiore dei templo ipsam fidem accipere possumus, cuius signum est altare visibile (Evcher. form. 9 p. 53, 17). civ. 8, 27. 10, 6 sacramento altaris fidelibus noto (Vita Fulg. 12, 24). 21, 25 *Christi* corporis sacramentum fideles communicantes de altari (-re *cod. R*) sumere consuerunt (Greg. Tvr. Franc. 9, 3). 22, 8. 10. epist. 29, 12 circumcelliones ... altare comminuerunt. 33, 5. 43, 21 altari Christi communicant. 54, 4 ab altario removeri. 149, 16. 153, 6 *eos* a societate ... removemus altaris. 153, 7 post altaris reconciliationem. 153, 15. serm. 17, 5 lota facie ad altare accedamus. 56, 12 praecidi ab altari ... ab altari separetur (58, 5. 351, 4). 57, 7. 224. 227. 228, 3. 351, 7. serm. ed. Mai 35, 1 lilia renatorum ornant altare dominicum. 147, 1 Ps. Avg. serm. 82, 4. 115, 1. 229, 2. 230, 1 consecrationem altaris. 231, 3. 266, 2. 285, 2. 291, 3. Itin. Silv. 4, 2 altarium lapideum, quem posuit ... Helias. 4, 4. 16, 6. 46, 5. 48, 2 Svlp. Sev. Mart. 11, 1. 5 chron. 1, 19, 1. dial. 2, 2, 1 cum ... altarium benediceret. Victric. 1 altaria divinarum adimus potestatum. 11. 25. Cod. Theod. 9, 45, 4 pr. (*a. 431*) nec sola altaria et oratorium ... confugientibus aram salutis esse praecipimus (Avell. p. 555, 10). 16, 2, 27, 1 (*a. 390*). Cassian. Nest. 6, 10, 2 Avell. p. 28, 2. p. 34, 25 ut ipsum altare dei securibus dissiparet. p. 40, 11 deo pia altaria conlocare (p. 582, 10 Ivlian. epit. novell. 7, 11). p. 40, 13. 85, 29. 86, 30 sub cruentis altaribus. p. 529, 17 viri caedem inter ipsa operatus altaria (p. 148, 8. 157, 3. 584, 4). Evagr. alterc. 30 tu *Iesus* altarium et panis propositionis. Sacr. Leon. p. 303. 310. 331 ante sanctum altarem tuum. p. 335. 344. 419. 423. Marcell. chron. II p. 78, 431, 2 ad comburendum altare. Pavl. epigr. 3 quot sunt hic homines, tot Christi altaria vises. Arnob. in psalm. 67 p. 419^D *sacerdotes* apti altario. Cypr. Gall. gen. 426. lev. 98. 213 Salv. gub. 1, 21. 3, 56. 6, 38. 7, 74. eccl. 2, 37 qui sacri altaris suggestu eminent (*i. sacerdotes*). Carm. epigr. 318, 1. 1423, 1 altaris primus per tempora multa minister. 1427, 5. 1561, 12. 1808, 2. 1837, 1 Alexander episcopu⟨s l⟩egibus ipsis et altaribus natus. Corp. XII 5338 (*saec. V*) altar hoc mu⟨...⟩am Hermetis pr(es)b(yter)i. Sidon. epist. 2, 1, 3 implet ... altaria reis, carceres clericis. 2, 10, 3. 4, 11, 6 v. 14. 4, 15, 2 ut possitis et pro illis offerre sacrificia, qui iam pro vobis offertis altaria. 4, 25, 4. 7, 6, 8 videas armenta ... herbosa viridantium altarium latera depasci. Lvp. Evphron. epist. p. 66^c non constituat in altario coniugatos. Pavl. Petric. Mart. 1, 165 Pavl. Pell. 476 Alc. Avit. hom. 14. 24 p. 142, 26 altaris (-eris *cod.*) sublimiora suggestu[m] modico ab (ubi *cod.*) inferiore discreta. p. 145, 21 in tribunali unus prae omnibus, in altari unus ex omnibus (hom. 25 p. 146, 6). epist. 7 p. 37, 6 si potest ille panis in his altaribus consecrari .... p. 38, 10 dices ... haereticos ... altaria nostra temerare ... altaria commutare. epist. 55 p. 86, 30 sponsam Christi ... in sancti altaris thalamo benedictione dotatam. *saepius.* Ennod. carm. 1, 6, 3 p. 520, 16 altaris militem. opusc. 3, 49 p. 343, 12 ad altaris confinia. dict. 2, 9 p. 433, 2. 3, 4 p. 434, 16 venerandis initiandus altaribus. Fvlg. Rvsp. c. Fab. frg. 34. Itin. Theod. 7. 12 ponitur altaris (-e *cod. G*) et ... ibi missas celebrantur. 28 Anton. Plac. rec. A 4. 6. 13. 18. 19. 40. Brev. de Hier. p. 153, 6 altare (altarius *cod. S*) de argento. p. 154 *nota ad l. 7.* Greg. Tvr. Franc. 2, 14 basilica habet ... fenestras in altario XXXII. 3, 14 p. 121, 19 positis super altarium sanctum manibus iuravit (4, 46 p. 181, 9. 5, 3 p. 194, 8. 5, 32). 4, 16 p. 154, 14. 7, 10 ut tam altarium quam columnae ... ab igne dissolverentur. 7, 22 p. 304, 9 altarium ... pallio syrico coopertum. Coripp. Ioh. 8, 326 statuit velans altare sacerdos et solito sacris circumdedit undique peplis. 8, 364. Greg. M. epist. 3, 7 nec ... communionem capere sit dignus altaribus. 3, 56 debuisset ... altare fundari. 4, 20 ad cultum sacri altaris accedere. 4, 37 coepiscopus noster vos ad altare nominet. 5, 53^a p. 354, 13. 5, 57^a p. 363, 5. 6, 48. 7, 5 p. 446, 20 se per altaris calculum purgatum vidit. 9, 214. 218 p. 206, 13. 11, 56^a p. 333, 4 altaris quantae debeant fieri portiones. Serm. Casp. Anecd. p. 222, 1 Bened. reg. 31. 58. 59. 62 Caes. Arel. suggest. p. 295. 300. Conc. Epaon. a. 517 p. 25, 5 altaria nisi lapidea chrismatis unctione non sacrentur. Conc. Aurel. a. 538 p. 78, 16. a. 549 p. 103, 8. Conc. Autiss. a. 573 p. 180, 17 non licet super uno altario in una die duas missas dicere. Vita Caes. Arel. 2, 20 infans ... in altario venit ... cum se de cancello ad altare revocasset. 2, 21 ante sanctum altarium. Inscr. christ. Hisp. 57 (*saec. f. VI*) sunt in hoc altario ... reliquiae. 363 (*a. 622*) aram in medio altare sacrans. Isid. eccl. off. 1, 20, 1. 2, 5, 14. 2, 8, 4 *passim.*

syn. ara, mensa, focus. *Plenkers.*

Alta rīpa. 1 *castellum Pannoniae inferioris, cf. Domaszewski, PW. I 1691.* Not. dign. occ. 33, 27 cuneus equitum stablesianorum, Ripa alta. 33, 41 equites Dalmatae, Ripa Alta. 33, 20. Itin. Anton. Aug. p. 244, 5 Ripa alta. Tab. Peut. 5, 5 Altaripa. 2 *castellum Rheno a Valentiniano adpositum in finibus Nemetensium, hodie* Altrip, *cf. Corp. III 2 p. 175.* Cod. Theod. 11, 31, 4 dat. (*a Valentiniano*) XIII kal. Iul. Altaripa (*a. 369*). Symm. or. 2, 4 haec ipsa ripa barbariae, cui altitudo nomen inposuit. Not. dign. occ. 41, 19 praefectus militum Marten⟨s⟩ium, Alta ripa. 41, 7. Ravenn. p. 231, 4 Altripe.

Altasioderum *v.* Autessiodurum.

Altava. 1 *opp. provinciae Numidiae, cf. Schmidt, PW. I 1692.* Itin. Anton. Aug. p. 272, 2 Altaba. 2 *opp. Mauretaniae Caesariensis, cf. Schmidt ibid.* Ptol. 4, 2, 6 Ἀλτάω *vel* Ἀτώα *sim. trad.* Corp. VIII 9834 (*Altavae*) pro salu⟨te civi⟩tatis Alt⟨avae⟩. 9835 (*a. 508*) castrum edific(atum) a Masgivini pref(ecto) de Safar ... quem Masuna Altava posuit. et Maxim(us) proc(urator) Alt(avae) perf(ecit). *columnae miliariae* Corp. VIII 22619 (*imperante Maximino*) ab Alt. m. p. I. 22624 ab Altav. 2261 (*a. 244*) ab Altava Pomar(ia) m. p. I. Inscr. Revue archéol. 1903, 2 p. 143. **Altavēnsis,** -e *adi. et incolarum vocabulum.* Corp. VIII 21722 (*Altavae*) ⟨Alta⟩venses. 21723 (*a. 220*) ordo piu et populares Alt. Not. episc. Maur. Caes. 10 Avus Altabensis. Corp. VIII 9844 (*Altavae*) AVR · L · ALTAVES · SA. *subesse videtur oppidi nomen.* *Otto.*

altegradi(us), -a, -(um), ὑψίβατος. Tert. virg. vel. 17 ut bestia quaedam magis quam avis (*i. struthocamelus*) ... protracta cervice, cetera altegra[u]dia.

Alteium *v.* Altiaienses.

altellus *priscum verbum dubiae significationis.* Pavl. Fest. p. 7 altellus Romulus dicebatur, quasi altus in tellure, vel quod tellurem suam aleret, sive quod aleretur telis, vel quod a Tatio Sabinorum rege postulatus sit in colloquio pacis, et alternis vicibus audierit locutusque fuerit. sicut enim fit diminutive a macro macellus, a vafro vafellus, ita ab alterno altellus. Gloss. terrae nutritus; altus diminutivum; altellum hoc est terranum; altellus (alcitellus *trad.*): IV 206, 8. V 491, 6 alte educatus (evocatus, voc. *trad.*), *idem sub* acitella V 436, 17. *cf. Loewe, Prodromus p. 12.* *v. Mess.*

Altena Romana *mulier christiana*: Corp. III 6399 (*in Dalmatia*). *Otto.*

alter, -a, -um [*i. q. osc.* alttram '*alteram*', altrei *dat. sing.* '*alteri*', *cf. c.* alius. *Th.*]. *de declinatione*: Prob. gramm. IV 100, 4 monemus, quod haec duo nomina ..., id est 'uter' 'alter', quam maxime propter structuras genetivo et dativo casu numeri singularis sic anomale confirmata sint declinari, hoc est ... huius alterius, huic alteri *eqs.* etiam hoc monemus, quod haec ... nomina propter metra in isdem ... casibus et anomale et non anomale permissa sint declinari (*cf.* 48, 5 *al.*). Char. gramm. I 163, 10 masculina singulariter: alter alterius alteri alterum alter ab altero, pluraliter: alteri alterorum *eqs.*; feminina singulariter: altera alterius ⟨vel alterae, alteri vel alterae⟩ alteram *eqs.*; neutra singulariter: alterum alteri altero ⟨alterum⟩ ab altero, pluraliter: altera *eqs.* (*de supplem. v. Keil. in adnot.*). Exc. Bob. gramm. I 558, 34 *similiter, sed*: altera, alterius — veteres alterae —, alteri — et alterae veteres —, alteram *eqs.* neutraliter alterum alterius alteri *eqs.* Prisc. gramm. III 450, 1 alter altera alterum alterius alteri. *de formis* (*cf. Neue-Wagener II³ 537*): alterei *gen.* (*dat.?*) *masc.*: Lex repetund. 76 sei quis ... alterei nomen ... detolerit (45 alterius). alterae *gen. f.*: Ps. Ter. Andr. alt. exit. 2. altero: *dat. masc.*: Carm. epigr. 192, 3 (= Com. pall. inc. 82. Pvblil. A 2, *ubi* alteri). Venvl. dig. 45, 2, 13 Gaivs dig. 45, 2, 15 *F¹* Iren. 2, 17, 3. *dat. neutr.?*: Iren. 2, 12, 2. alterae *dat. f.* (Prisc. gramm. II 197, 14): Plavt. Rud. 750 Ter. Haut. 271 Phorm. 928 Caes. Gall. 5, 27, 5 *α* (-i *β*) Nep. Eum. 1, 6 Colvm. 5, 11, 10 Gell. 7, 7, 1 Vvlg. Ioel 1, 3. *de prosodia et metricis*: *syncopae*: *bisyllaba sunt*: alteris: Naev. com. 23 *et* 24. alterum: Plavt. Capt. 8. altera: Plavt. Persa 226. alteri: Plavt. Truc. 48. altero *in fine hexam.*: Avson. 371, 7. (altrīus, *nisi* alterīus *mavis*, Plavt. Capt. 306.) alterius *per* i *correptam*: Prisc. gramm. II 228, 7 in 'ius' terminantium genetivus producit paenultimam, nisi poetica auctoritas eam corripiat, excepto 'alter alterius', quod ideo magis correptam habuit paenultimam, quod duabus syllabis vincit genetivus. *sim.* III 6, 10 *et* 20, 8. *cf. Ritschl, opusc. II 662; Luchs, Studem. Stud. 1 (1890) 354; Leo, Plaut. Forsch. p. 289.* alterīus *his tantum locis ap. poetas legendum esse videtur*: Enn. sat. 17 (*in iamb. senar.*) Ter. Andr. 628 (*in versu cretico*) Ter. Mavr. 1352 (*octonar. troch.*). 1611 *et* 2184 (*senar. iamb.*). *passim ap. poetas cum* i *correpta; in versibus non dactylicis*: Pvblil. B 7 *al.* Hor. carm. 3, 24, 22 Phaedr. 3, 10, 55 *al.* Sen. Herc. f. 208 Tro. 231 *al.* *de vocativo deficiente* Prisc. gramm. III 23, 1. *veteres grammatici* alter *vocabulum tum inter 'nomina' tum inter 'pronomina' numeravere, cf. sub* alius *p. 1623, 58 et* Prob. gramm. IV 82, 6. 111, 13 Gramm. suppl. 250, 3 (5). *de significatione cf.* Prisc. gramm. III 23, 5 'alter' ex 'me et te' vel 'te et illo'. Gloss. ἕτερος (Pavl. Fest. p. 6, 16), ἄλλος. *cf.* Gloss. V 345, 5 alter et uter: alter ambo. *grammaticorum de differentia inter* alter *et* alius *testimonia v. sub* alius *p. 1623, 71.* Isid. orig. 1, 30 *sollemni distinctioni adiungit*: alter enim sine uno esse non potest. *adde* Serv. ecl. 3, 84 alter ... de duobus dicimus, non de tribus (8, 39). Caper gramm. VII 94, 18 alter e duobus, unus e tribus vel pluribus (Beda gramm.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VII 264, 9). alter, *quod per totam Latinitatem floruit, in linguis Romanicis cognato suo* alius *in iura successit* [*val.* alt, *it.* altro, *francog.* autre, *hisp.* otro 'alius'. *M.-L.*].

I ***extra iuncturas*: A *unus ex duobus*** *excluso tertio*: **1** *de eis quae gemina sunt vel natura vel lege*: **a** *substantivis additum*: NAEV. com. 2 huius ... gnatus dicitur geminum alterum ... occidisse (PLAVT. Men. 43 *al.* Mil. 238 LVCAN. 3, 609 SIL. 9, 91). 18 cui cepe edundo oculus alter profluit. *sic passim de corporis partibus, quae binae sunt*: *oculus*: CIC. nat. deor. 3, 8 LIV. 22, 3, 1 CELS. 6, 6, 36 PLIN. nat. 11, 140 MART. 4, 65, 1 PLIN. epist. 6, 2, 2 SVET. Vit. 6 VLP. dig. 21, 1, 12, 1 IVST. 5, 8, 4 *al.* *crus, pes*: CIC. Tusc. 2, 53 Att. 2, 1, 5 NEP. Ages. 8, 1 *cf.* VERG. Aen. 7, 690 OV. am. 3, 1, 8 LIV. 7, 39, 12. PLIN. nat. 8, 134 pes alter e posterioribus. 10, 21 MART. 10, 100, 5 QVINT. inst. 11, 3, 160 *al.* *sim.*: *lumen* (*etiam in translationibus*): VELL. 2, 52, 3 *al.* PLIN. nat. 11, 150 *al.*, *transl.* 5, 120 *cf.* 17, 38. 27, 2. *auris*: CIC. Att. 13, 24 quoniam tu suscipis, in alteram aurem (*sc. dormiam, cf.* TER. Haut. 342). PLIN. nat. 29, 136. *manus*: OV. met. 11, 168 laeva; ... manus altera. VITR. 9, 5, 2 TERT. nat. 2, 10 AVIEN. Arat. 1225. *nota ellipsim* OV. epist. 11, 3 dextra tenet calamum, strictum tenet altera ferrum (met. 2, 682. 874 *al.*). met. 8, 883 pars ... altera ... frontis. *mamma*: PAVL. FEST. p. 122, 8 *cf.* CVRT. 6, 5, 28. *bracchium*: CELS. 2, 10 p. 54 (*simil. saepe ap.* CELS.). *dens elephanti*: PLIN. nat. 8, 11. *genu*: MART. 5, 14, 10. *latus corporis*: QVINT. inst. 2, 13, 12 Apelles ... imaginem Antigoni latere tantum altero ostendit. 11, 3, 99 APVL. met. 1, 13. 7, 17 *al.* *femur*: SVET. Vit. 17. *inguen*: FRONTO p. 90, 28 N. *bucca, maxilla*: SVET. gramm. 29 VVLG. Matth. 5, 39 Luc. 6, 29 HIER. epist. 123, 13 *et saepe.* *ala*: VVLG. III reg. 6, 27 extendebant alas suas Cherubim et tangebant ala una parietem et ala Cherub secundi tangebat parietem alterum; alae autem alterae ... se invicem contingebant. ENN. ann. 298 V. summus ibi capitur meddix, occiditur alter. *sic* alter consul: FAB. PICT. hist. 6 CIC. Verr. 1, 27 agr. 2, 95 *al.* Att. 1, 14, 6 *al.* LIV. 2, 2, 3 *al.* 2, 11, 8 (*al.*) consulum alter. 40, 59, 1 alter consulum. VELL. 2, 49, 3 VAL. MAX. 6, 4, 1 SIL. 13, 268. TAC. ann. 6, 2 alterum ex consulibus. SVET. Iul. 29 Aug. 11 FLOR. epit. 1, 3, 3. 1, 14, 2 AVSON. 419, 60. *nota formulam* consules alter ambove *et sim.*: CIC. Phil. 5, 53. 7, 11 *al.* S. C. de Asclep. 7 cos. a(lter) a(mbove). LEX Malac. 4, 44 duumviris ... ambobus alterive eorum. 5, 3 ex iis. ACT. lud. saec. Aug. 61 CORP. VI 32272 LIV. 30, 23, 2 S. C. Frontin. aq. 100 VEG. mil. 31. *cf.* GELL. 1, 12, 5 parentes alter ambove. GLOSS. alter ambove: unus aut ambo. LEX par. fac. Put. (Corp. X 1781) 3, 15 pars dimidia ... altera pars dimidia. CIC. Arat. 12 pisces, quorum alter paulo praelabitur ante. fin. 5, 91 quasi in altera librae lance. Cato 56 hortum ... agricolae succidiam alteram appellant. ad Q. fr. 3, 1, 2 in alterum apodyterii angulum. CAES. Gall. 2, 5, 6 in altera parte (*i. ripa*) fluminis. 7, 34, 3 (*de iunctura* altera pars *v. p. 1737, 6*). 5, 18, 2 ad alteram fluminis ripam. *sic ripa*: OV. met. 5, 601 LIV. 10, 2, 10 *al.* STAT. Theb. 7, 437 tellus (SCHOL. ulterior ripa). SVET. Iul. 32. *cornu exercitus*: NEP. Pelop. 4, 3 LIV. 2, 19, 7. 2, 47, 1 *al. cf.* CVRT. 3, 4, 6. 7, 1, 3. HOR. carm. 1, 15, 29 vallis in altera ... parte (*i. latere; cf.* LIV. 21, 30, 6). LIV. 6, 37, 7 alterum consulatum, ad quem plebi sit aditus (*aliter sub B*). *cornu galeae*: LIV. 27, 33, 2. *latus navis*: LIV. 37, 30, 10 VAL. MAX. 1, 8 ext. 11. *polus*: LVCAN. 8, 292 CLAVD. 15, 2. *sexus*: PLIN. nat. 7, 41 IVV. 6, 343 SIDON. epist. 2, 8, 1 IORD. Rom. 122. *cf.* VVLG. Iudas 7 abeuntes post carnem alteram. *sim.* COD. Theod. 9, 7, 3 (*a. 342?*) Venus mutatur in alteram formam. PLIN. nat. 18, 221 aequinoctium. QVINT. decl. 338 p. 335, 6 contra maternos gemitus contentus ... alterius parentis neglegentia. IVV. 3, 149 calceus. AVIEN. Arat. 1666 *asellus* (*stella*). *sic cum nominibus propriis* (*aliter sub B*): CIC. Catil. 4, 21 alter ... Africanus (*i. minor*). Scaur. 3, 2 Crassi ... superioris ..., alterum Crassum (*cf.* ASCON. Scaur. p. 24). Phil. 13, 1 sive Sulla sive Marius ... sive iterum Sulla sive alter Marius (*i. filius*). Cluent. 25 A. Aurium illum ... et alterum A. Aurium (Brut. 100). OV. Ib. 556 LIV. 25, 32, 6 *al.* SEN. contr. 7, 2, 7 VAL. MAX. 9, 2 ext. 7 SEN. dial. 3, 11, 6 epist. 67, 9. 95, 72 rem. fort. 7, 1 PLIN. nat. 3, 107. 5, 27 *al.* VAL. FL. 4, 595 HOMER. 424 STAT. silv. 3, 1, 136. 4, 6, 15. 4, 7, 32 IVST. 13, 6, 4 OPTAT. 3, 4 p. 81, 15 AVIEN. orb. terr. 1150 AVSON. 126, 1 AMM. 17, 12, 1. 25, 8, 8. 31, 13, 17 VVLG. I Esdr. 8, 16 Matth. 27, 61 AVG. civ. 18, 12 p. 271. **b** *substantive*: *maxime de adversario vel compari*: *in iudicio*: RHET. Her. 2, 45 si quaeratur, utris maior honor habendus sit ... et is, qui dicat, alteros laedat. CIC. Brut. 208 nasci de integro causam, cum sit ab altero perorata. RVT. LVP. 1, 5 QVINT. inst. 4, 2, 6 *al. cf.* altera pars. CIC. Att. 4, 17, 2 Appius (*consul*) erat idem *eqs.* corruerat alter. *in pugna*: LVCIL. 144 gladium dum adcommodet alter. ACC. trag. 436 CAES. civ. 3, 47, 2 NEP. Eum. 4, 2 *cf.* VERG. georg. 3, 224. *similia*: HOR. sat. 2, 2, 80 epist. 1, 17, 48 *cf.* STAT. Theb. 2, 188. CLAVD. 15, 113 (*loquitur Roma:*) nunc quid agam? Libyam Gildo tenet, altera (*i. Constantinopolis tamquam soror gemella? cf. Birt in ind.*) Nilum. *in ludo duorum*: NVX 77. *nota* NIGID. Gell. 13, 10, 4 frater est dictus quasi 'fere alter' (PAVL. FEST. p. 90, 7 *cf.* p. 136, 6).

2 *de aliis rebus, quarum numerus ad duo restringitur, appositis* uter, ambo, uterque, duo *sim.*: PLAVT. Amph. 1139 uno partu duos peperit simul. eorum alter ... adficiet. *nota* Aul. 292 iussit dimidium dari: cocum alterum itidemque alteram tibicinam. Bacch. 462 (*praecedit* uter). Capt. 8. 25 Poen. 1095. 1267 Rud. 169. 173 *al.* VARRO rust. 3, 16, 2 duabus sororibus ..., quarum alteram. CIC. Sull. 62 ita carus utrisque est ..., ut non alteros demovisse, sed utrosque constituisse videatur. Cluent. 117 prov. 17 Pis. 44 Mil. 54 Phil. 2, 26 Tusc. 1, 85 Att. 7, 1, 4 *al.* Q. CIC. pet. 11 CAES. civ. 1, 29, 3 *al.* 2, 6, 5 utraque navis ..., altera vero. 2, 20, 4 altera ex duabus legionibus. HIRT. Gall. 8, 6, 3 BELL. Alex. 34, 3 BELL. Hisp. 23, 3 NEP. Epam. 7, 3. VERG. ecl. 3, 34 numerant ambo pecus, alter et haedos (*de noverca, cf.* SERV.). 3, 40. OV. epist. 19, 155 gemini (*Merkel*, humani *vg.; cod. lectio incerta*) verba altera pacti (EPICED. Drusi 121 duplicis sors altera partus). met. 9, 676 LIV. 1, 23, 2. 1, 24, 3 cuius (*i. utrius*) populi cives ... vicissent, is alteri populo ... imperitaret. *nota* 1, 25, 9 prius ... quam alter *ex duobus reliquis Curiatiis* ... consequi possit, et alterum (*sc. trium*) Curiatium conficit. 3, 26, 2. 4, 27, 8 in alteris apud dictatorem castris (*i. in alteris castris, iis nempe, quae ap. dict. erant; similes iuncturae* VELL. 2, 115, 1 *et al. v. infra*). 28, 18, 4. 28, 37, 5 *al.* SEN. contr. 1, 1 *tit. al.* VAL. MAX. 8, 5, 1 CELS. 8, 10, 3 *al.* SEN. benef. 1, 9, 5 nat. 3, 25, 3 *al.* epist. 83, 4 CVRT. 4, 4, 7. 8, 6, 22 maestitiam e duobus alterius. 8, 13, 2 alterum (*neutr.*) ex his. COLVM. 3, 2, 17 arb. 16, 2. PLIN. nat. 5, 68 *et saepe.* SIL. 11, 377 STAT. Theb 12, 722 Ach. 1, 16 MART. 4, 82, 8. QVINT. inst. 1, 4, 11. 1, 6, 2 *et saepe.* 11, 1, 93 *opp.* utroque *et* neutrum. decl. 252 p. 35, 27 FRONTIN. strat. 3, 8, 2 TAC. dial. 8 hist. 2, 49. 77 *al.* PLIN. epist. 4, 27, 5 alteri ..., utrique (*dat.*). paneg. 8. 90 *al.* SVET. Aug. 16. 62. 63 *al.* FLOR. epit. 1, 1, 7 *al.* ALF. dig. 6, 1, 57. 9, 2, 52, 3 IAVOL. dig. 29, 2, 64 *et alii* ICTI. *nota* VLP. dig. 50, 1, 62 si utrubique ita se instruxit, ut non ideo minus apud alteros se collocasse videatur. APVL. met. 1, 2. 5, 8 *al.* AMM. 28, 1, 28 HIER. epist. 77, 10 VVLG. gen. 38, 29 AVG. civ. 3, 6 p. 103 *al.* SIDON. epist. 7, 5, 1 *in certamine 'utriusque professionis'* pauci alteros, multi sese ... inferunt. *nota* alter *pro 'alter quisque'* (*cf. p. 1736, 61. 76*) *usurpatum*: COLVM. 2, 9, 15 altero sulco seminari debet *hordeum.* 2, 10, 31 farraginem in restibili stercoratissimo loco et altero sulco serere convenit. 2, 10, 35 seritur primo vel altero sulco. *v. etiam p. 1734, 30.*

3 *similiter duabus de rebus inter se contrariis*: *nota* HOR. carm. 2, 10, 14 sperat infestis, metuit secundis alteram sortem ... pectus (PORPH. id est: contrariam secundis, quod est adversam. SCHOL. Hor. contrariam et mutabilem). LIV. 9, 17, 5 *Alexander* adulescens, in incremento rerum, nondum alteram fortunam expertus decessit. PAVL. FEST. p. 7, 1 alter ... pro non bono ponitur, ut in auguriis altera cum appellatur avis, quae utique prospera non est; sic alter nonnumquam pro adverso dicitur et malo. *cf.* MAR. VICTOR aleth. 1, 404. LIV. 2, 27, 3 in alteram causam ... praeceps ... factio. 5, 38, 5 in altera acie (*i. hostium*). altera pars *v. p. 1737, 6.* *sic apud vocabula locorum (sim.) regionem contrariam saepe significat, cf. haec*: LIV. 8, 27, 1 alterius orae. *sim. saepius.* 9, 36, 10 porta ... altera egressus. 10, 1, 5 altero specus eius ore, nam pervius erat. 27, 6, 14 *classis* circumacta ... ad alterum insulae latus. SEN. suas. 6, 20 elapsus ... altera parte villae. CVRT. 5, 4, 5 ab altero latere *Persidis.* MELA 1, 93 *al.* PLIN. nat. 3, 49 *al.* 4, 38 fauces ... alterae isthmi. 16, 184 ab altero capite *trabis.* VAL. FL. 8, 184 altera ponti eluctanda viast. TAC. ann. 12, 63 alterius litoris. PLIN. epist. 6, 20, 9 ab altero latere.

4 *i. q. uterlibet, alteruter, aut A aut B*: RHET. Her. 3, 3 aut alterum separatim aut utrumque sumemus coniuncte. 3, 8. 3, 34. 4, 28 si unā aut etiam altera syllaba est alterum (alterutrum *cod. Darmst., Kayser*) *membrum* brevius. CIC. Quinct. 30 ut aut uterque inter se aut neuter satis daret; non necesse esse famam alterius in iudicium venire. div. in Caec. 53 in quo utrumque sit ..., in quo alterum. inv. 1, 57 *controversia eorum* brevis est et non eiusmodi, ut alteri ... nihil dicere putentur. 2, 147 ut nostra ratione utraque lex conservari videatur, adversariorum ratione altera sit ... neglegenda. Sest. 92 horum utro uti nolumus, altero est utendum. de orat. 3, 142 quorum si alterum sit optandum, malim ... prudentiam. Brut. 189 utrum de his *oratoribus* potius *optaret*, dubitasset aliquis, quin alterum, nemo. part. 85. leg. 1, 34 ac. 2, 132. Tusc. 1, 97 necesse est ... sit alterum de duobus, ut aut ... auferat aut ... migretur. Att. 8, 11, 3 illi alterum metuunt, nos utrumque. 11, 18, 1. LVCR. 1, 1012 *v. sub* alteruter. CAES. civ. 3, 10, 7 dum sibi uterque confideret et pares ambo viderentur; si vero alteri paulum ... tribuisset Fortuna *eqs.* OV. ars 3, 502 numquam ego te, Andromache, nec te, Tecmessa, rogarem, ut mea de vobis altera amica foret. LIV. 1, 13, 3 'melius peribimus (*Sabinae*) quam sine alteris vestrum viduae aut orbae vivemus'. 7, 21, 7 plerumque parti utrique, semper certe alteri gravem. 7, 32, 7. 10, 44, 6 tempus ... deducendi ... exercitus aut utriusque aut certe alterius. 25, 28, 4 ut una omnium, qui obsiderentur quique ... fuissent, fortuna esset neve alteri (alteris *P*) proprie sibi paciscerentur quicquam. 29, 23, 9 arma ... aut haec aut illa, abnuentem alteram societatem, sequi. 34, 59, 2 alteram ex duabus condicionibus ... legite. 39, 45, 4 *al.* SEN. contr. 1, 5, 6 lex duas poenas scripsit ...: alteram passurus est. CELS. 5, 26, 6 facilius sanescit ... neque nimis tenuis neque nimis plenus quam si alterum ex his est. SEN. Oed. 1018 quisquis sub hoc ... dependet orbis, alterum ex nobis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ferat (*aut me Oedipodem aut Iocasten*). dial. 10,13,8 propter alteram ex duabus causis, aut quod..., aut quod. benef. 5,20,1. clem. 1,4,3 ut seduci alterum (*aut Caesar aut res p.*) non posset sine utriusque pernicie. epist. 92,6 COLVM. 1,3,1. 3,21,5 patiatur alterum incommodum necesse est, ut aut ... aut. LVCAN. 2,41. MART. 10,92,18 date duobus, quidquid alter optabit. QVINT. inst. 1,4,20 cui vel alterum deest vel utrumque. 1,4,24 ἐπίκοινα ..., in quibus sexus uterque per alterum apparet. 2,6,2 utile utrumque *eqs.*: sed si facere tantum alterum necesse sit, ... proderit. 5,10,69 *al.* decl. 266 p. 86,4 dispiciemus, utram *legem* servare magis e re p. sit, si utique altera tollenda sit (*sic saepius* utique *additur, ut* 310 p. 220, 26). 274 p. 121,12 *al.* PLIN. epist. 5,8,7 SVET. Dom. 2 FRONTO p. 143,16 N. VLP. dig. 43,3,1,4 duas *actiones* dictamus ex altera protestati nos velle consequi, quod. GAIVS dig. 37,4,12 pr. VENVL. dig. 45,1,137,3 non debet ... utroque aut altero (uno atque altero *edd.*) contentus esse. APVL. met. 6,19. 9,29 alterum de duobus postulans, vel ... conciliari ... vel ... expugnari. apol. 47 Plat. 2,3 Ps. APVL. herm. p. 278 MIN. FEL. 5,1 *al.* TERT. scorp. 9 *al.* anim. 56 alterum ... constituas ... aut bonos aut malos inferos. LACT. inst. 2,8,31 HIL. hymn. 1,88 AVSON. 419,41. AMM. 14,6,3 HIER. epist. 69,1 *al.* MART. CAP. 3,233 COD. Theod. 14,4,1 (*a. 334*) de duobus alterum eligant, aut retineant ... aut ... nominent. CASSIOD. hist. 5,18 unum alterius fiet: aut ... suscipiet aut ... dimittet.

B ***proximus a priore*** *non excluso tertio;* ***secundus;*** *inter 'alios' primus: hinc plane transit in significationem vocabuli* ***alius;*** *cuius usus certiora vestigia ante* OV. *non agnosco, cf. p. 1736, 5. 30 et sub 2.*

1 *additur substantivis*: *varii casus praeter genet., quem v. infra*: PLAVT. Asin. 58 tunc es adiutor ...? :: sum vero, et alter noster est Leonida. Capt. 1005 erus ... et erus alter. Cas. 560. 922 ubi illum saltum video obsaeptum, rogo ut altero sinat ire. Bacch. 692 *al.* 971 ducentos nummos ... dabit. nunc alteris etiam ducentis usus est. Epid. 91 *al.* Most. 778 vehit hic *senex* clitellas, vehit hic autem alter senex. Mil. 289 osculantem Philocomasium cum altero nescio quo adulescente (*sc. non cum milite adulescente*). *nota* Rud. 74 illa ... virgo atque altera itidem ancillula. *cf. Luchs ad h. l. Studemund, Stud. 1, 1890, 380 not.* PLAVT. Trin. 874 senex ... Lesbonicum ... quaero ... et item alterum *senem*. 893 hanc ... epistulam et item hanc alteram. TER. Haut. 271. 272 *al.* 837 minas ... iam decem habet ..., hasce ... consequentur alterae (*sc. decem*). Eun. 693 *al.* CATO agr. 14,2 ianuam maximam et alteram, quam volet dominus. 18,3 binis vasis ..., alteris vasis. *nota* 18,5 ibi stipites statuito. item alterum stipitem statuito (18,7 *al.*). 42 ficos et oleas altero modo (VARRO rust. 1,9,1. 1,50,2 CIC. inv. 1,85). HEMINA hist. 27 mulier cantabat ... et altera cymbalissabat. SENT. Minuc. 11 ibei terminus stat .... inde alter ... terminus stat. RHET. Her. 1,20 ex contrariis legibus controversia ..., cum alia lex iubet ..., alia vetat ...: lex vetat ... orationem habere, altera lex iubet ... nominare. 1,27 huius voluminis ... in altero libro. 2,29. 4,21 modo in hac, modo in altera re. CIC. inv. 2,77 locus ... et alter locus (2,109 locus ... et alter). Verr. 1,55 altera actione. 2,1 *al.* 4,42 alterae decumae (fin. 3,30 Tusc. 5,121). agr. 2,18 capite altero. Vatin. 11 de altero consulatu (Cato 16 *al.* SALL. or. Phil. 15 *opp.* primus. VELL. 2,30,3 *al.* PLIN. nat. 8,20 TAC. Germ. 37 *al.* PLIN. paneg. 59 *al.* SVET. Iul. 24 *al. cf. p. 1731, 51. simil.*: VELL. 2,6,3 SVET. Aug. 37 ACT. Arv. a. 57 I 3. FLOR. epit. 3,15,3 altero tribunatu secunda plebe). CIC. Cluent. 166 obiectum est, C. Vibium ... veneno esse sublatum *eqs.* alterum veneficii crimen Oppianico ... venenum ... paratum. Mur. 14. Brut. 197 ex tribus officiis alterum. orat. 175 top. 43 ac. 2,55. Att. 3,9,1 huius acerbitatis eventum altera acerbitate ... vitavi. 4,1,7 legem ...; alteram. 6,2,5 Q. CIC. Cic. epist. 16,26,1. VARRO ling. 5,125 vasa ... in mensa deorum sunt posita *eqs.* altera vasaria mensa erat lapidea. 5,164 *al.* 8,24 de quibus (*declinationibus*) ... singulis tribus *libris*, tum de alteris totidem scribere ... incipiam. *nota* 9,93 in hominibus emendis, si natione alter (alter altero?) est melior, emimus pluris. 10,37 alterae duae res. 10,67 rust. 1,5,1. 1,17,1 *al.* 3,5,9 in imo fluvio, ubi confluit altera (*sic*) amnis. PVBLIL. J 2. CAES. Gall. 1,31,10 tertiam ... partem agri ..., de altera parte tertia. 2,21,4 in alteram partem *exercitus* item cohortandi causa profectus. civ. 1,18,5 altera castra ad alteram oppidi partem ponit. 5,46,3 nuntium ... quaestorem mittit *eqs.* alterum ad C. Fabium legatum mittit. civ. 2,14,5. 3,40,2 BELL. Afr. 20,1. 21,1 alteras ⟨VI⟩ cohortes in statione habere (*cf. R. Schneider, Berl. philol. Wochenschr. 1904, 797*). 78,7 postquam equites Iuliani CCCC vim hostium ... sustinere non poterant ..., Caesar alteram alam mittit. SALL. hist. frg. 3,83. LEX VRSON. 102,30 si quis accusator ... alteri concesserit. NEP. Them. 5,1 haec est altera victoria, quae cum Marathonio possit comparari tropaeo. Lys. 4,2. *nota* Pelop. 4,3 haec fuit altera persona Thebis, sed tamen secunda ita, ut proxima esset Epaminondae. VERG. ecl. 3,71 aurea mala decem misi; cras altera mittam. georg. 2,397. *nota* Aen. 3,356 iamque dies alterque dies processit (*cf. p. 1734, 45*). 6,713. 10,27. 12,582 bis iam Italos hostis, haec altera foedera rumpi. HOR. carm. 3,5,34 Marte Poenos proteret altero, *qui primo bello captus erat* (SCHOL. Hor. restaurato bello; *cf.* PORPH.). 4,5,32 alteris ... mensis (PORPH. secundis). sat. 1,8,30 lanea et effigies erat altera cerea. 2,8,11. *nota* epist. 2,2,174 permutet dominos et cedat in altera iura (PORPH. in alterius potestatem; *cf.* COMM. apol. 489). TIB. 1,9,79 cum me vinctum puer alter habebit. LYGD. 4,58 OV. rem. 772 *cf.* 776 PRIAP. 55,4 PROP. 2,1,47. 2,3,4. 3,18,30. ACT. lud. saec. Aug. 62 columnam aheneam et alteram marmoream. 104. OV. epist. 2,103 te iam tenet altera coniunx. 7,17. 18. 19,34. ars 2,192 hoc arcu notior alter erat. 2,383 *al.* met. 13,650 augurium dedit ...: dedit altera ... munera. trist. 5,3,35 fer, bone Liber, opem: sic altera degravet ulmum vitis (*i. duplex sit vindemiae ubertas?*). RVT. LVP. 2,6. LIV. 4,20,10 quo in imperio alteram insignem edidit pugnam equestrem. 4,33,11 *al.* 25,12,13 censuerunt patres *eqs.* alterum senatus consultum factum est. 27,32,6. 28,39,7 ut iterum periremus et alterum excidium patriae videremus. 39,13,14 multitudinem ingentem, alterum iam prope populum. 42,56,5 haec soluta obsidio ... locum alteri novae obsidioni dedit. MANIL. 1,568. 609 *al.* *nota* 1,829 quod nisi ... tam parva forent accensis tempora flammis *cometarum*, alter nocte dies esset. 5,668 altera fit caedis caedes. VITR. 2,1,4 conlocantur in extremis partibus *arborum* ... alterae transversae. 3,1,5 *al.* 8,3,7 quae pars profluit ..., quae altera pars (parte *codd.*) ... currit. *nota* FEST. p. 363,32 trientem tertium pondo ... significare ... duas libras pondo et trientem, qua consuetudine hodieque utimur, quom lignum 'bes alterum' dicimus, id est pedem et bessem latitudinis habens, et 'sestertium', id est duos asses et semissem tertium. SEN. contr. 1 praef. 19. 1,1,14 *al.* 2 praef. 4 illum illi studio parari, non per illud alteri praeparari. contr. exc. 4,6 mortua uxore ... alteram duxit. VELL. 2,97,4 alter triumphus cum altero consulatu ei oblatus est. VAL. MAX. 1,8,7. CELS. 2,3 p. 33 alteram accessionem (*sic saepius*). 3,6 p. 86. 3,19 p. 103. *nota* 8,1 p. 325 horum (τενόντων) inter omnes flexus alter semper intentus (*i. q. tertius quisque?*). *nota* 3,21 p. 106 saepe ... hoc malum per se incipit; saepe alteri vetusto morbo ... supervenit. PHAEDR. 1,19,3 canis parturiens cum rogasset alteram, ut. 5,6,2 SEN. dial. 4,33,4 epist. 9,5 CVRT. 6,4,6. 8,2,18. COLVM. 2,6,3 candoris nitidi far ... atque alterum candidum. 2,9,7. 4,33,1. *nota* 9,9,5 *apes* inter se ... et cum alteris ... proeliantur. 12,52,17 quae semel oleum testa combibit, alteram gummitionem non recipit. SCRIB. LARG. 65 altera ad eadem utor stomatice (*cf.* 64 ad ... tumorem stomatice hac ... utuntur). 74 *al.* MELA 1,51 *al.* LVCAN. 1,627. 10,524 PERS. 6,26 PLIN. nat. 2,219 *al.* 5,73 Engada oppidum fuit secundum ab Hierosolymis fertilitate ..., nunc alterum bustum. 6,165. 7,155 annum ... aestate determinabant et alterum hieme (*i. semenstres annos faciebant*). 33,29 anuli distinxere alterum ordinem (*i. equestrem*) a plebe. VAL. FL. 1,582 stat rupes (*i. insula*) ... fretis ... iuxta altera tellus cernitur. 5,276 datus et sociis ... cremandis ille dies alterque dies. 8,463 Palladia virgo stetit altera (*Medea virgo ut Pallas*) prora. SIL. 1,220. 3,530 *al.* 13,889 Assyrio famulus regi ..., donec ... altera servitia ... patietur. 17,558 haec altera nostra fraus. STAT. silv. 1,6,30 subit ... plebes altera, non minor sedente. 2 praef. 4 totus hic alter (-tae *M*) ... liber meus. Theb. 6,801 *al.* MART. 4,37,3 debet ... decies Sabinus alterumque Serranus. 7,83,2 tonsor dum circuit ora ..., altera barba subit. *nota* 9,32,3 hanc volo, quam redimit totam denarius alter (*i. duo denarii*). QVINT. inst. 1,1,28 sequitur alter dictandi ... labor (*sc. laborem scribendi*). 1,4,14 haec ipsa s littera ... alteri *litterae* successit. 5,11,1 *al.* IVV. 3,255 *al.* MART. 11,7,11 diceret ... se forsitan altera moecha ... velle. *nota* TAC. ann. 1,23 Lucilio vocabulum 'cedo alteram' indiderant, quia fracta vite in tergo militis alteram ... ac rursus aliam poscebat. PLIN. epist. 1,20,19 SVET. Aug. 49. 87 *al.* FLOR. epit. 2,15,14 *al.* IAVOL. dig. 24,1,64 si aliae nuptiae insecutae sunt, ut dubium non foret alterum esse matrimonium. POMPON. dig. 7,1,19 pr. PAPIN. dig. 27,7,6 *al.* APVL. flor. 16 p. 74. COMM. instr. 1,5,8 alter est deus, non Iovis (*nom.*) ille. 1,12,5 rursus flato suo redditus in altero ventre (*Liber bis natus*). SOL. 10,20 alter isthmos in Thracia est (PLIN. nat. 4,48 alius. *et sic saepius*). GALLICAN. Avid. 1,4. VOPISC. quatt. tyr. 3,1 patria Seleucia ..., tametsi plerique ... alteram tradunt. ITIN. Silv. 10,9 subter montem non Nabau, sed alterum interiorem. 30,2 item mittet vocem alteram et dicet. OPTAT. 3,2 p. 69,7. 3,11 p. 98 virtutes novas aut alteras. FILASTR. 79,1. 2 *al.* AVIEN. ora 403 usus ... vetus, alter ... mos. 418. 584 *al.* AVSON. 419,65. AMM. 15,5,4 serie litterarum abstersa ... alter ... superscribitur textus. 26,2,3 FAV. EVL. p. 4,11 *al.* VEG. mil. 3,19. HYG. astr. 4,14 p. 117,12 ad alterum signum transiens *stella* (p. 117,15 ad aliud signum). SCHOL. Germ. Bas. p. 71,5 est et altera origo (καὶ ἄλλη). HIER. epist. 51,6 p. 251. 22,32. VVLG. gen. 29,19. 30,7 *al.* 41,5 rursum dormivit et vidit alterum somnium. prov. 17,9 qui *dictum* altero sermone repetit. num. 5,13 dormierit cum altero viro (5,19 vir alienus). CLAVD. 5,166 *al.* 14,27 vestes Tyrio sanguine fulgidas alter virgineus nobilitet cruor. rapt. Pros. 2,218 deformes Dirae ..., altera Lethes numina. SVLP. SEV. chron. 2,35,3 patrem ... ex nihilo in substantiam novam atque alteram deum novum alterumque ⟨fecisse⟩. COD. Theod. 1,8,1 (*a. 415*) quod iam in alteram consuetudinem derivatum ex integro revocare noluimus. SIDON. epist. 9,8,1 benedictione donatus ipse quoque rependo alterum salve. *nota lusum verborum* carm. 23,488 cum mane exierat novum et

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

calescens horam sol dabat alteram secundam (*i. altero die secundam*). ALC. AVIT. carm. 2, 4 BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 64, 4 *al. nota* FIRM. math. 7 p. 92ʳ col. 2 quattuor serviet dominis ..., ad praecedentem numerum alter addetur. *cf.* GREG. TVR. Mart. 3, 60 placet ea alteri libello inseri (*sc. sequenti, qui est quartus*). COD. Iust. 6, 1, 5. CORP. III 13124 (*a. 426*) quicunque extraneus voluerit alterum corpus ponere *in monumento.* alterius (*i. vel secundi vel diversi*): CIC. inv. 1, 14 nulla constitutio ... potest simul et suam habere et alterius in se vim continere. LVCR. 1, 604 id *corpus* ... sine partibus extat ..., alterius quoniamst ipsum pars. HOR. carm. 3, 24, 22 metuens alterius viri ... castitas (SCHOL. Hor. viros ... externos). PRIAP. 3, 8 OV. met. 13, 946. 15, 90 alterius ... animantem animantis vivere leto. Pont. 4, 6, 6 in Scythia nobis quinquennis Olympias acta est, iam tempus lustri transit in alterius. LIV. 4, 41, 11 dictatoris Postumi Tuberti ... dictatoris alterius Mam. Aemili. 4, 44, 2. 28, 30, 10 *al.* MANIL. 5, 214 eget alterius *mundi* mundus. VITR. 8, 4, 1 in vas Corinthium sive alterius generis quod erit. VAL. MAX. 2, 8, 1 lex ... legis alterius adiutorio fulta. 2, 10, 3. 7, 3 ext. 1 CELS. 2, 14 p. 59 *al. nota inversionem*: SEN. Herc. f. 208 finis alterius mali gradus est futuri. dial. 8, 4, 1 *res p.* aut Atheniensium ... aut Carthaginiensium aut alterius alicuius urbis. 8, 7, 2. 10, 16, 3 alicuius alterius ... spectaculi. benef. 4, 19, 2 huius et alterius caeli. COLVM. 2, 10, 20 cicer ... arietinum ... itemque alterius generis ... Punicum. 2, 10, 27 *al.* LVCAN. 6, 375 *al.* PLIN. nat. 10, 131. 16, 198. 20, 163 *al.* QVINT. inst. 1, 5, 35. 37. 5, 14, 1 *al.* 9, 2, 2 alterius modi. PS. QVINT. decl. 15, 12 FRONTIN. aq. 9 TAC. Agr. 17 *al.* PLIN. epist. 10, 114, 2 *al.* SVET. Iul. 61 Nero 45 PROC. dig. 49, 15, 7, 1 POMPON. dig. 8, 3, 25 *al.* VLP. dig. 9, 3, 5, 9 in horrei vel cuius alterius aedificii *loco* (7, 9, 5, 3 *al.*). 37, 11, 1 pr. cuiuscumque alterius materiae (*cf.* 32, 11 pr.). APVL. met. 3, 13 TERT. idol. 8 *al.* anim. 18 hunc mundum imaginem ... esse alterius alicuius. 40 res est alterius plane substantiae et alterius condicionis. SOL. 2, 49 *al.* CAPITOL. Maximin. 8, 4 *al.* TRACT. c. Arrian. 14, 27 cuiuslibet alterius naturae. AMM. 27, 2, 2. 17, 10, 5 *al.* HIER. epist. 79, 9 c. Ioh. 21 *al.* VVLG. exod. 30, 9 *al.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 85. 86 CLAVD. 3, 16 AVG. civ. 10, 2 p. 405 *al.* 10, 23 p. 436 alicuius alterius dei. 17, 13 p. 235 cuiuslibet regis alterius. APIC. 4, 144 MART. CAP. 5, 457 AVELL. p. 58, 10 BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 41, 14 EVGIPP. Sev. cap. 24.

sic additur nominibus propriis personarum locorum etc.; quo fere fit, ut illa appellativorum vim subeant (*aliter de geminis eiusdem nominis, v. p. 1731, 59*): CIC. Verr. 3, 169 ut prope alter Timarchides numeraretur *Carpinatius* (*aemulus nempe Timarchidis*). 4, 31 esse se (*Apronium*) ... Verrem alterum, dominum illorum ac tyrannum (4, 84 *al.*). 5, 111 Verres, alter Orcus. 6, 145. Phil. 12, 7 Capua ... Roma altera. *cf.* agr. 1, 24 nullam alteram Romam neque aliam sedem imperii. 2, 86. Brut. 43 ut Coriolanus sit plane alter Themistocles. 100. orat. 226 Lysian ... alterum paene Demosthenen. ac. 2, 55 fin. 2, 92 *al.* CAES. civ. 1, 4, 3 Lentulus ... se ... alterum fore Sullam ... gloriatur. VERG. ecl. 4, 34. Aen. 3, 86 altera Troiae Pergama. 7, 321 Paris alter funestaeque iterum ... taedae. *cf.* DIRAE 53 barbara ... Libycae soror altera Syrtis. HOR. epist. 2, 1, 50 Ennius ... alter Homerus. PROP. 3, 12, 23 OV. epist. 7, 17. 20, 124. LIV. 21, 10, 8 Hamilcar, Mars alter, ut isti volunt. MANIL. 5, 576. VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 Hephaestio ... alter ... Alexander (*ibid.* instar ... Alexandri). 5, 6 ext. 3. 8, 6, 2 SEN. Ag. 962 OCTAVIA 219 SIL. 4, 501. 8, 310 *al.* MART. 9, 36, 2 IVV. 7, 95 FLOR. epit. 3, 5, 15 LVCIF. reg. apost. 9 AVSON. 130, 5 *al.* 210, 6 *cum anaphora.* AMM. 16, 1, 4 HIER. epist. 70, 3. 121, 10 *al.* CLAVD. 23, 21 AVG. civ. 16, 17 p. 155 *al.* SIDON. epist. 6, 1, 1. *aliter*: PLAVT. Amph. 613 Sosiam servom tuom praeter me alterum ... faciam ut offendas domi. *mutatus*: SIL. 4, 78 scire libet nova nunc nobis atque altera bellum Carthago anne eadem mittat, quae.

similiter proprietatem substantivorum, quibus additur, tollit in his: alter filius *sim.*: CIC. Verr. 3, 48 non quaesivit procul alicunde ..., sed proximum, paene alterum filium. Mil. 102 *liberi* te parentem alterum putant. Att. 10, 10, 5 Cytherida ..., alteram uxorem (*v. adnot. Boot.*). epist. 5, 8, 4 me ... sicut alterum parentem ... diligit. 13, 1, 5. LIV. 5, 49, 7 parens patriae conditorque alter urbis. PLIN. epist. 6, 32, 2 tamquam parens alter. CIC. Verr. 5, 17 tua ... altera patria. LIV. 33, 49, 5. 44, 39, 5. *cf.* PLIN. nat. 37, 200. SIL. 11, 424. FLOR. epit. 2, 6, 42 Capua, ... patria altera Hannibalis. *cf.* 2, 15, 11. alter ego, alter idem: CIC. Att. 3, 15, 4 me ... ipsum ... accuso, deinde te quasi me alterum. 4, 1, 7 ad Brut. 1, 15, 2 epist. 2, 15, 4. 7, 5, 1. PLIN. epist. 2, 9, 1 quam pro me sollicitudinem non adii, quasi pro me altero patior. AVSON. 470, 42 communem ... habitas, alter ego (*Syagri*), Ausonium. HIER. in Mich. 7, 5 *sqq.* p. 516 interrogatus quidam, quid esset amicus, respondit: alter ego. epist. 105, 2 cum amico quasi cum altero se est loquendum. HOR. carm. 4, 10, 6 *v. p. 1736, 29.* CIC. Lael. 80 *verus amicus* est tamquam alter idem. TRACT. c. Arrian. 13, 30 quis igitur iste est tam similis, tam cohaerens, tam unitus deo et, ut ita dicam, alter ipse ...? *cf.* PS. SEN. ad Paul. 11 ut alter similis tui deputer. *similia*: CIC. fin. 5, 74 consuetudine quasi alteram quandam naturam effici. ac. 2, 31 artes ... quasi sensus alteros. nat. deor. 2, 14 P. Africanus sol alter. *cf.* PLIN. nat. 2, 36 *sidus Veneris* luciferi nomen accipit, ut sol alter. PVBLIL. B 40 bene audire ... alterum patrimonium est (H 15). CALP. ecl. 1, 64 altera Saturni ... regna. SEN. nat. 5, 15, 4 alteram (altam *al.*) perpetuamque noctem.

cum sententia est negativa, alter *saepe proxime accedit ad vim vocabuli* alius (ullus), *cf. haec*: OV. fast. 2, 224 quod ... vident, sternunt, nec metus alter inest. 3, 625 neque enim spes altera restat. LIV. 21, 13, 3. 22, 14, 4 si nullius alterius nos, ne civium quidem horum, pudet. 26, 8, 2 neque ullius alterius rei memor. 28, 37, 6 nec quisquam alterius gentis unus. 43, 18, 9 ne frumenti quidem aut ullius alterius rei copia. SEN. clem. 1, 5, 3 nec ulla *virtus* altera melior. epist. 66, 28. ASCON. Corn. p. 66 neque apud Sallustium neque apud Livium ... ullius alterius *legis* ... mentio *est.* LVCAN. 5, 591 cum iam non poterit puppi ... altera terra dari. PLIN. nat. 2, 91 Aristoteles tradit ... cerni, nemini compertum alteri. SIL. 17, 335 STAT. silv. 3, 5, 4. QVINT. inst. 12, 11, 21 ne cuius alterius opere egeret. SVET. Nero 24. PROC. dig. 49, 15, 7, 1 liber ... populus ... qui nullius alterius populi potestati est subiectus. PS. APVL. Ascl. 1 praeter Hammona nullum ... alterum. COMM. instr. 374 praeter te non alter *deus* habetur. EXPOS. mundi 35 quod altera provincia non habet. IVST. 6, 4, 10 nullius alterius fiduciam ducis habebant. HIER. epist. 125, 19 quasi nulli dixeris alteri. VVLG. I reg. 21, 9 non est huic *gladio* alter similis (*ibid.* neque hic est alius). III reg. 21, 25. Is. 47, 10 praeter me non est altera. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 209 neque terrae culturam contingere neque alterius cuiuspiam curam habere. AVG. civ. 2, 21 p. 81. 10, 19 p. 432. COD. Theod. 15, 8, 1 (*a. 343*) nemo alter. ANTHIM. 49 altero veneno opus non habet (*sim.* 35 proficit ... melius quam alter cibus). 81. *praeterea nota hos locos, in quibus* alter *diversam qualitatem indicat* (*immutatus, oppositus, contrarius*): *dub. interpr.* HOR. carm. 4, 10, 6 quotiens te speculo videris alteram (SCHOL. Hor. inmutationem formae ... dolebit). OV. epist. 16, 256 Hectora ... pugnare iubeto; militiast operis altera digna tuis. ars 3, 116 adspice, quae nunc sunt Capitolia quaeque fuerunt; alterius dices illa fuisse Iovis (*cf.* MELA 2, 60 Roma ... nunc ... alterum opus). *cf.* rem. 630 alter, si possis, orbis habendus erit (*nota* alter orbis *et sim. variis coloribus*: VELL. 2, 46, 1. MELA 1, 54 alter orbis ... oppositi nobis ... antichthones. PLIN. nat. 4, 96. 6, 81 FLOR. epit. 3, 10, 16 APVL. met. 11, 24 CHALC. transl. 30). IREN. 4, 2, 4 qui ... spernunt, ab altera substantia eos esse dicunt. 4, 34, 3. *nota* PANEG. 12, 21 p. 290, 6 quam alter illorum principum mos fuit! *cf.* CLAVD. 8, 219 altera ... longe ... condicio. *sim.* AVG. civ. 22, 29 p. 626. HYMN. Ambros. I 5, 23 mutata elementa ... transire in usus alteros. VVLG. Luc. 9, 29 facta est ... species vultus eius altera. PAVL. PETR. Mart. 4, 253 Castalias poscant lymfatica pectora lymfas: altera pocla decent homines Iordane renatos. 5, 194 par signis *fides,* altera donis. CONC. Turon. a. 567 p. 134, 16 arma nobis sunt altera. DIOSC. 4, 173 locis maritimis ... et in multis alteris locis. *sim.* MACR. somn. 1, 6, 67 quisquis ... sustinuerit, intellegitur ad vitam creatus, nisi alter forte ... casus eripiat. alter ab *i. diversus*: *v. sub III.*

substantiva notabiliora: *vocabula temporum* (alter *i. fere q. 'sequens'*): altero (-a) die: PLAVT. Pseud. 1174 quotumo die ... huc pervenisti? :: altero ad meridie. CIC. Att. 14, 7, 1. 16, 4, 1 CAES. Gall. 7, 11, 1. 7, 68, 2 civ. 3, 26, 1. 3, 30, 6 unum diem sese castris tenuit; altero die ... pervenit Caesar. 3, 19, 3 altera die (*sic codd.*). LIV. 3, 63, 5 *al. nota* 22, 19, 5 altero ab Tarracone die ... pervenit. *cf.* 36, 14, 14. 31, 14, 3 altero die quam a Brundisio solvit. 34, 28, 1 die altero. CELS. 3, 20 p. 105. 7, 30, 1 CVRT. 9, 10, 1 PLIN. nat. 19, 4 *al.* SVET. Vit. 3 decessit ... altero die quam correptus est. VLP. dig. 24, 3, 7, 1 altera die. APVL. met. 1, 10 die altera. 7, 2 *al.* SPART. Carac. 3, 2 PALLAD. 9, 8, 6 AVSON. 447, 3 *al.* AMM. 24, 3, 11. HIER. epist. 123, 15 vivunt quasi altera die morituri. VVLG. gen. 19, 34 *al.* SVLP. SEV. dial. 2, 2, 4. alter quisque dies: CELS. 3, 13 p. 95 si cotidiana *febris* est, triduo primo magno opere abstinere oportet, tum cibis altero quoque die uti. 3, 21 p. 107 utilis cotidianus aut altero quoque die post cibum vomitus. 3, 23 p. 114 intermittere ... invicem alterum quemque *diem.* 4, 10 p. 132 *al. sic* ORIBAS. syn. 6, 11 neque cottidie ..., sed altera die. *cf. l. 76.* dies unus ... alter *v. sub II.* OV. met. 3, 149 altera lucem ... Aurora reducet. LIV. 5, 39, 6 ad lucem alteram. PERS. 5, 67 VAL. FL. 5, 1 SIL. 11, 529. GELL. 2, 1, 2 ad solem alterum orientem. AMM. 20, 7, 5 *al.* VARRO rust. 1, 8, 6 altero anno. 2, 6, 4 eodem tempore alterius anni. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 2 ut ille alter annus etiam tertium posset adducere. 2, 13, 3 ad Brut. 1, 14, 1 LIV. 8, 17, 8. 9, 34, 1 *al.* SEN. epist. 36, 11 COLVM. 2, 17, 6 PLIN. nat. 15, 3. *nota hypallagen* STAT. silv. 5, 1, 17 sera ... struitur medicina dolori, altera cum volucris Phoebi rota torqueat annum. FRONTIN. aq. 7 *al.* SVET. Dom. 3. VVLG. gen. 17, 21 in altero anno. num. 1, 1 anno altero egressionis. COLVM. 5, 8, 2 non continuis annis, sed fere altero quoque. CAECIL. com. 210 serit arbores, quae saeclo prosint alteri. VARRO rust. 3, 16, 13 ab aequinoctio ... ad alterum aequinoctium. HOR. carm. saec. 67 rem ... Romanam ... alterum in lustrum ... prorogat. epod. 16, 1 altera ... teritur ... aetas. *aliter* epist. 1, 18, 18 pretium aetas altera sordet (PORPH. ut ... deseram alteram vitam, quo significat non tanti facere immortalitatem, ut). VAL. MAX. 8, 13 ext. 2 iam alterum saeculum ingressus *Gorgias.* COLVM. 12, 20, 8 usque in alteram vindemiam. 12, 21, 5 PLIN. nat. 12, 58. 17, 46 ante sementem alteram. 17, 149

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

STAT. silv. 4, 1, 37 APVL. apol. 72. VVLG. psalm. 47, 14 in progenie altera (*cf.* 77, 4 *al.*). *aliter* AVG. civ. 15, 20 p. 99 in hoc saeculo ... ad alterum saeculum. *nota* VVLG. gen. 27, 36 in altera vice (*i. iterum*). 43, 10 vice altera. LIV. 38, 13, 2 hinc alteris castris ad Harpasum ... ventum. CVRT. 3, 7, 5. *notabilis propter varietatem notionis iunctura* altera pars; *aut enim dimidiam partem significat aut adversam aut secundam ex pluribus*: *sic in iudicio, in republica al. de opposita parte, adversariis, ut* CIC. inv. 1, 83 alterius partis infirmatione. Deiot. 35 qui in altera parte fuisset. Att. 7, 5, 5 CAES. civ. 3, 19, 3 SALL. Iug. 11, 4 HOR. sat. 2, 1, 2. LIV. 4, 29, 8 *al.* SEN. contr. 1, 1, 11 *et passim.* SEN. apocol. 14 illum altera tantum parte audita condemnat (Med. 199 qui statuit aliquid parte inaudita altera. *cf.* PAPYR. Berol. 628^r I 11 ⟨al⟩tera parte audita). QVINT. inst. 5, 13, 36. 7, 8, 1 decl. 263 p. 77, 6 *al.* IVV. 10, 210 TAC. dial. 5 hist. 3, 83 SVET. Tib. 11 *et sic saepius. similiter* altera factio: CAES. Gall. 5, 56, 3 NEP. Pelop. 1, 4 LIV. 21, 3, 3 *al.* CAES. Gall. 7, 48, 1 ad alteram partem oppidi. civ. 1, 18, 5. *de parte dimidia*: HOR. carm. 2, 17, 6 te meae si partem animae rapit ... vis, quid moror altera? PANEG. Mess. 150 mundi pars altera. OV. am. 1, 5, 3. fast. 5, 459 dimidium vestri parsque altera voti (EPICED. Drusi 39). MANIL. 1, 377 SEN. contr. exc. 6, 3 VAL. MAX. 9, 3 ext. 4 CELS. 3, 22 p. 113 SEN. dial. 1, 4, 1 HOMER. 410 QVINT. inst. 11, 3, 81 SVET. Iul. 41 IAVOL. dig. 18, 1, 79 *al.* AVIEN. Arat. 94 *al.* AVSON. 105, 2 CLAVD. 8, 70 *al.* ex, ab altera parte *et sim.*: NOT. Tir. 31, 4 altera parte. VARRO rust. 1, 31, 4 ex altera parte. RHET. Her. 2, 16 (*cf. sub* alter — alter). CIC. Verr. 2, 76. *nota* 6, 110 alter parens ex altera parte erat ... Eubulidas. Font. 44 *al.* orat. 114 ac. 1, 32 fin. 5, 90 *al.* Att. 1, 14, 5. 2, 14, 2 D. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 1 CAES. Gall. 7, 64, 6 civ. 3, 40, 3 BELL. Alex. 40, 2 SALL. Catil. 59, 4 LIV. 3, 5, 5. 3, 11, 1. 3, 49, 6. 3, 61, 1. 4, 28, 2. 6, 30, 5 VITR. 1, 4, 10 *al.* SEN. contr. 1, 1, 21 *al.* VELL. 2, 74, 3 CELS. 7, 5, 3 *al.* SEN. dial. 4, 34, 5 *al.* CVRT. 6, 4, 17 MELA 1, 39 PETRON. 18. 80 PLIN. nat. 1, 11, 56. 17, 41. 37, 155 QVINT. inst. 11, 3, 135 decl. 255 p. 45, 22. AMPEL. 8, 11 ante ..., ex altera autem parte. TERT. test. anim. 4 *al.* (VVLG. *saepius*). AVG. civ. 3, 14 p. 115 *al.* ALF. dig. 39, 3, 24 pr. cogi, ut in alteram partem araret. *cf.* CELS. dig. 8, 1, 9.

alter *pro numerali coniunctum cum aliis* ***numeralibus*** (*cf. Neue-Wagener II^3 319*): CIC. Mil. 98 centesima lux est haec ab interitu P. Clodii et, opinor, altera. epist. 12, 25, 1 altero vicensumo die (altero uicem sum hodie *et sim. codd.*). LIV. 3, 33, 1 anno trecentesimo altero quam condita Roma erat (perioch. altero et trecentesimo anno). 33, 21, 1 moritur altero et septuagesimo anno. perioch. 133. 49 lin. 20. MANIL. 4, 466 vicesima et altera *pars Leonis.* MON. Ancyr. 2, 3 post annum alterum et quadragensimum. VITR. 9, 2, 4 vicensimo et altero die. VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 altero ... et octogesimo anno. COLVM. 2, 8, 2 altero et tricensimo die post ... aequinoctium. 4, 17, 4 post quadragesimum et alterum mensem. 12, 41. TAC. dial. 34 altero et vicensimo *anno.* SVET. Tit. 11 EVTR. 1, 18. 7, 22, 1 *al.* AMM. 25, 3, 23. *nota* MART. CAP. 1, 55 ex decima *regione* ..., ex altera (*i. ex decima et altera*) ..., ex duodecima ..., ex altera ..., ex bisseptena. alter ab *cum numero ordinali*: *cf. sub III.*

2 alter, altera *subst.* (*saepissime oppon.* ipse, *pron. pers., pron. refl.*): *variis casibus* (*genet. v. infra*): LEX XII tab. (Gell. 20, 1, 12) si iniuria⟨m⟩ alteri faxsit (*cf.* CIC. rep. 4, 12). ENN. sat. 59 V. qui ... postulat alterum frustrari. trag. 320 qui alteri exitium parat, eum scire oportet, sibi paratam pestem. 274 qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam. PLAVT. Amph. 74 quasi magistratum sibi alterive ambiverit. 84 quo placeret alter minus. Asin. 489 tu contumeliam alteri facias, tibi non dicatur? Cist. 699 Curc. 478 Mil. 643. 684 Pseud. 298 *al.* *nota* Truc. 159 qui alterum incusat probri, sumpse enitere oportet (*cf. Otto, Sprichw. p. 16*). CAECIL. com. 29. TER. Andr. 427 omnis sibi malle melius esse quam alteri (*Otto ibid.*). Haut. 272. *nota* ACC. trag. 345 quod miser est, clam esse censet alteros. MET. NVM. or. frg. Gell. 12, 9, 4. NIGID. Gell. 11, 11, 1 ipse non fallitur, alterum fallere conatur. VARRO ling. 6, 51. 74 *al.* CIC. inv. 2, 80 levius esse illud, quod in alterum peccatum reus transfert quam quod ipse susceperit. 2, 93 non accusare alterum nec culpam in alium transferre (*aliter de adversario in iudicio, cf. sub A*). Quinct. 51. 95 S. Rosc. 116 Q. Rosc. 4 *al.* div. in Caec. 71 Cluent. 120 *al.* de orat. 2, 211 *al.* top. 28. leg. 1, 34 sepse plus quam alterum diligat. rep. 4, 12 *al. passim.* off. 2, 36 contemnuntur ii, qui 'nec sibi nec alteri', ut dicitur (*cf. Otto l. l.*). CAES. civ. 1, 35, 5? VERG. catal. 6, 1 HOR. epist. 1, 6, 32. 2, 2, 63. *nota inversionem*: PANEG. Mess. 18 alter dicat opus ... mundi *eqs.* at ... meae ... Camenae ... canent. *sic saepius ap. poetas.* PROP. 2, 9, 2 OV. epist. 2, 84 *al.* 20, 49 aliquis ... contendit, at alter ... negat. am. 3, 4, 26 *al.* met. 1, 293 occupat hic collem, cumba sedet alter adunca. 2, 513. LIV. 22, 29, 8. 22, 50, 6. 34, 29, 12 *al.* SEN. contr. 1, 1, 14 *al.* 10, 4, 10 faciendus est huic similis alter. suas. 6, 24. *nota* CELS. 1 praef. p. 10, 16 sequitur, ut, quod alium non adficit, aut eundem alias, id ne alteri quidem, aut eidem tempore alio noceat. 3, 18 p. 98 *al.* PHAEDR. 2 epil. 5 *al.* SEN. dial. 3, 1, 1. 4, 30, 2 *al.* benef. 5, 7, 3 in alium contulissem ... in me contuli ... ab altero accepissem ... mihi ipse dedi. 5, 10, 2 beneficium sine altero non est (*h. e. non potest aliquis sibi ipsi dare*). CVRT. 5, 5, 17. PERS. 1, 27 scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter. PETRON. 44 *al.* PLIN. nat. 12, 59. QVINT. inst. 2, 15, 30 pro altero agere. 5, 10, 93. FRONTIN. strat. 2, 5, 41 adversus solum ... cum altero processisti (SVET. Aug. 37. *cf. l. 7*). IVV. 4, 11. 6, 148 *al.* PLIN. epist. 9, 13, 11 vix ille discesserat, rursus alter 'quid audes?' SVET. Tib. 25 quando ... sufficere solus nemo posset, nisi cum altero vel etiam cum pluribus (MEN. dig. 49, 16, 15 pr.). Cal. 27. *nota* Claud. 26 non repertis qui sequerentur exemplum, excepto libertino quodam et altero, primipilari. *nota* TRYPH. dig. 49, 15, 12 pr. in pace qui pervenerunt ad alteros (exteros *Salmas.*). APVL. apol. 16 Plat. 2, 17. TERT. spect. 15 *loca* simul inquinamentum combiberunt, ... in alteros respuunt. scorp. 15 anim. 35. ITALA Ioh. 10, 5 (cod. e) *oves* alterum non sequuntur (ἀλλοτρίῳ, VVLG. alienum). PORPH. Hor. epist. 1, 16, 31 *al.* *nota* COMM. instr. 1, 30, 2 in medio populi quid te facis alterum (*i. diversum a ceteris*) esse? 2, 24, 2 *al.* TREB. Val. 5, 2 si data esset omnibus potestas ..., alter non esset electus. VOPISC. Car. 15, 3 *al.* LAMPR. Alex. 51, 6 LACT. inst. 6, 18, 21 *al.* *nota* 5, 15, 7 praeferunt se alteris homines. IVVENC. 3, 616 veniet ... si nobilis alter *post vos.* IVST. 28, 3, 12. HIL. in Matth. 4, 17 in alterum commotae mentis affectio (*cf.* VVLG. Matth. 5, 22 fratri). hymn. 1, 50. *nota* OPTAT. 2, 7 p. 43, 23 utinam aliquis alter ex vestro numero hoc fecisset. 1, 10 p. 13, 16 alteros adpetebas. 2, 25 p. 62, 7 *al.* PRISCILL. tract. 1, 1 alteris inveniabili errore. AVSON. 419, 17 *al.* AMM. 22, 7, 2. HEGES. 3, 18, 2 accidit ut interemptis reliquis Iosephus cum altero superesset. HIER. epist. 48, 5 *al.* 106, 55 non sibi, sed alii ... nec ... sibi ..., sed alteri. 102, 3 *al.* VVLG. lev. 27, 20 sin *ager* ... alteri cuilibet fuerit venundatus. Sirach 11, 6 traditi sunt in manus alterorum. Ier. 6, 12 *al.* act. 1, 20 episcopatum eius accipiat alter. CLAVD. 15, 277. 18, 358 *al.* AVG. civ. 1, 20 p. 35 *al.* 10, 16 p. 428 alicui alteri. 12, 19 p. 541 cuicumque alteri. MACR. somn. 1, 3, 15. MART. CAP. 5, 456 crimen in alterum vel in aliud ... removetur. in alium, ut Ti. Gracchus *eqs.* BENED. reg. 58 *al.* alterius: LEX Cinc. (frg. Vat. 298) si ... quis in alterius potestate ... erit. ENN. sat. 17 V. cum alterius abligurias bona, quid censes domino esse animi? PLAVT. Capt. 306 qui imperare insueram, nunc alterius imperio obsequor. LEX Malac. (Corp. II 1964) 1, 40 si in alterius locum creati erunt. LEX repetund. (Corp. I 198) 44 ⟨neque facturum q⟩uo quis suae alterius sententiae certior siet (*nota asyndeton*). 76 *v. p. 1730, 53.* VARRO rust. 2, 1, 15 quod ... alterius fuit, id ut fiat meum. 2, 9, 7. CIC. inv. 2, 24 ne alterius defendendi causa hunc accusare, sed huius accusandi causa defendere alterum videatur. Quinct. 6 omnes, quorum in alterius manu vita posita est. 7. 8 *al.* S. Rosc. 5 de orat. 2, 273 *al.* rep. 3, 37 *al. saepe.* *nota* Tusc. 5, 36 cui viro ... ex se ipso apta sunt omnia ... nec suspensa aliorum aut bono casu aut contrario pendere ex alterius eventis ... coguntur. Att. 1, 5, 1 *al.* epist. 15, 1, 1 PVBLIL. B 7. E 4 LVCR. 2, 2 *al.* CAES. Gall. 1, 36, 1 non ad alterius praescriptum, sed ad suum arbitrium imperare. LEX Vrson. (Corp. II 5439) 132, 25 neve quis alterius (*subst.*) petitionis causa convivia facito. SALL. Catil. 52, 8 VERG. georg. 1, 158 CVLEX 228 HOR. epist. 1, 2, 57 *al.* LYGD. 6, 44 PROP. 1, 10, 17 *al.* OV. epist. 19, 144 am. 3, 3, 16 *al.* EPICED. Drusi 10 LAVD. [Turiae] 2, 33 *al.* LIV. 5, 20, 8. 28, 20, 10 *al.* 39, 5, 3 pendere ex alterius vultu ... alieni momentis animi circumagi. FEST. p. 206, 5 VELL. 2, 8, 2 VAL. MAX. 5, 1, 4 *al.* CELS. 7 praef. p. 263 PHAEDR. 3, 10, 55 SEN. dial. 4, 8, 2 *al.* epist. 85, 21 si est aliquis minus beatus quam alius, sequitur ut hic alterius vitam beatioris magis concupiscat. CVRT. 6, 3, 8. LVCAN. 6, 178 *Scaeva centurio* contraria pectora conto detrudit ...; caput obterit ...; alterius flamma crines ... succendit. PLIN. nat. 29, 11 MART. 2, 18, 6 QVINT. inst. 3, 2, 2. 4, 1, 64 *al.* IVV. 6, 17 TAC. dial. 11 Agr. 5 *al.* PLIN. epist. 8, 23, 3. *nota* paneg. 2 formosum alium, hunc fortissimum ... personat, ... gestum alterius ..., huius pietatem ... laudat. 69 ne ullius gaudium alterius tristitia turbaret. SVET. Tib. 53 Vit. 14 ALF. dig. 28, 5, 45 (44) PROC. dig. 41, 1, 55 *et saepe ap.* ICTOS. POMPON. dig. 34, 2, 10 alterius alicuius (VLP. dig. 27, 9, 8, 1 *al. cf.* 27, 9, 11). 34, 3, 8 pr. cuiuslibet alterius (GAIVS inst. 2, 261 *cf.* VLP. dig. 23, 3, 5, 3 *al.*). APVL. flor. 6 p. 22 *al.* TERT. spect. 19 *al.* PORPH. Hor. epist. 1, 19, 19 COMM. instr. 2, 25, 13 LACT. inst. 5, 18, 12 *al.* AVIEN. Arat. 1834 AVSON. 419, 17 AMM. 18, 5, 2 *al.* HIER. epist. 48, 6 *al.* VVLG. exod. 21, 35 si bos alienus bovem alterius vulneraverit. lev. 20, 10 CLAVD. 15, 377 AVG. civ. 1, 25 p. 40 *al.* BENED. reg. 52 *al.*

alter *amantibus saepe pro 'aemulo' 'rivali' est, ut* TIB. 1, 5, 17 fruitur nunc alter amore. PROP. 1, 3, 36 alterius (*fem.*) clausis ... e foribus. 1, 11, 13 *al.* OV. am. 1, 4, 4 *al.* met. 7, 41. 9, 146. PAVL. FEST. p. 22, 1 adulter et adultera ..., quod et ille ad alteram et haec ad alterum se conferunt. non alter *et sim. v. sub 1 p. 1736, 4.* *nota praeterea iuncturas* quis alter, non alter *cum comparatione*: PLAVT. Amph. 153 qui me alter est audacior homo? (Mil. 313). 1046. *nota* Asin. 492 neque me alter est Athenis hodie quisquam, quoi credi recte aeque putent (Aul. 206). Aul. 655. Bacch. 256 scelestiorem nullum inluxere alterum (Cist. 660). Cist. 603 Epid. 26. Men. 1088 ego hominem hominis similiorem numquam vidi alterum. 659 non invenies alterum lepidiorem. Most. 1072 alter ... nemo doctior dici potest. Persa 565 Poen. 825 *al.* CIC. rep. 1, 61 domum num quis alter praeter te regit (*sic* quis alter: STAT. Ach. 1, 476 MART. 9, 36, 12). VERG. Aen. 1, 544 rex ..., quo iustior alter nec pietate fuit nec *eqs.* 6, 164. 7, 649. 9, 177.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

769 catal. 4, 3. 4. 9, 24. HOR. sat. 1, 1, 40 dum ne sit te ditior alter. 1, 5, 33. 42 LYGD. 4, 94 PANEG. Mess. 180. OV. epist. 15, 144 nec tibi par usquam ... inter formosas altera nomen habet. met. 5, 130 quo non possederat alter latius aut totidem tollebat turis acervos. 5, 578 *al.* trist. 4, 3, 60 nec, ... quem ... malles ..., vir alter erat. GRATT. 104 haut illo quisquam se iustior egit aut fuit ... observantior alter. 310 PERS. 6, 76. PLIN. nat. 8, 131 nec alteri animalium ... stultitia sollertior. 37, 18 VAL. FL. 1, 191 SIL. 1, 440. 8, 481. 12, 221 HOMER. 136 STAT. silv. 5, 1, 85 Theb. 7, 109 MART. 8, 73, 1. 10, 20, 5. VEG. mil. 3, 8 talis *locus* ..., ut alter eo non possit melior inveniri. CLAVD. 15, 332 carm. min. 25, 85 AVG. civ. 11, 10 p. 475, 31.

3 alterum *n.*: PLAVT. Amph. 829 quod de illo subditivo Sosia mirum nimis, certe de istoc Amphitruone iam alterum mirum est magis. TER. Eun. 298 ecce autem alterum (DON. sic dicimus, cum propter alterum de altero venit in mentem). *cf.* 300. 459 em alterum (*cf.* DON. *ad h. l.* p. 371 Wessner, *aliter* p. 370). 929 hoc alterum ..., me repperisse. TRAG. inc. 204 hoc metuere, alterum in metu non ponere. VARRO ling. 5, 18. 8, 10 quidquid est, quod cum altero potest colligari. 8, 42 *al.* CIC. div. in Caec. 22 solum id ..., alterum illud. *nota* top. 87 *genus* illud ... appellari de eodem et de altero (alio *pars codd., cf. sub* alius). Tim. 22 naturam ... illam, quam alterius diximus (*i.* τὴν θατέρου φύσιν *Plat. Tim. 35*[A]). *ibid.* ex eodem et ex altero (28 *al.*). ac. 2, 111 eam (*differentiam*) tolli altero, quo neget. Att. 12, 42, 2 *al.* LVCR. 2, 85 aut gravitate sua ferri primordia rerum aut ictu forte alterius. SEN. suas. 3, 1 quicquid asperatum aestu est, quicquid nimio diffluxit imbre, invicem temperatur altero. CELS. 1 praef. p. 5, 4 sive quid inseritur alteri, sive quid partem alterius in se recipit. 3, 1 p. 75 alterum illud ignorari non oportet, quod. 4, 23 p. 149 SEN. Phoen. 101. benef. 5, 10, 2 quod conparatur, sine altero non intellegitur. 6, 10, 1 ut ad alterum transeamus. epist. 72, 8 quicquid ... fortuna proiecit, id ... demittimus ... ad rapinam alterius erecti. 83, 4. 117, 3 incorporale et accidens alteri, id est sapientiae. COLVM. 3, 20, 4. QVINT. inst. 1, 5, 45 quidquid eorum alteri succedet. 2, 17, 34 si quid est altero credibilius. 4, 5, 12. 9, 3, 71. 10, 2, 11. PAPIN. dig. 13, 5, 25 pr. illud aut illud debuit et constituit alterum: an vel alterum ... solvere possit. GAIVS dig. 3, 4, 1, 1 corpus habere collegii societatis sive cuiusque (-cumque *al.*) alterius eorum nomine (*cf.* 50, 16, 236). VLP. dig. 50, 14, 3 si quis ... condicionis vel amicitiae vel adsessurae vel cuius alterius huiuscemodi proxeneta fuit. TERT. idol. 8 nihil alterius vacat. COMM. apol. 488 VVLG. lev. 27, 33 PS. AVG. categ. 6. *plur.* VARRO rust. 1, 7, 4 quas res duas sequuntur altera illa duo. AVIEN. Arat. 244 qua dextra manus ... adfigitur augui parcius ... terga explicat; altera porro plurimus ... funditur *Scorpius.* 708 *delphis* medios artus taeter stupet, altera porro quattuor inlustrat facibus rubor aureus. 743 altera si quae stellarum fulvo rutilant, quae plurima ... fert *Canis.* 766 Argo rutilam tantum inter sidera puppim ducitur, occultat rigido tenus altera (*i. reliqua*) malo. 1209 omnia fluctus haec simul occiduos subeunt; tamen altera mundus (-dis *codd.*) sufficit inque vicem ... multa reportat.

alterum tantum: PLAVT. Bacch. 1184 quem ... ut non excruciem, alterum tantum auri non meream. Epid. 518. Caec. frg. 4 plure altero tanto quanto eius fundust velim. CIC. orat. 188 aut altero tanto aut sesqui esse maiorem. BELL. Hisp. 30, 1 auxiliares accedebant prope alterum tantum. NEP. Eum. 8, 5 altero tanto longiorem. *nota* LIV. 1, 36, 7 numero tantum alterum (alterum tantum *Gruter*) adiecit. 8, 8, 14 alterum tantum ... adiciebatur (*cf.* VIR. ill. 6, 7 equitum centurias numero duplicavit). *de duplici*: LIV. 10, 46, 15 militibus ... centenos binos asses et alterum tantum centurionibus ... divisit (VAL. MAX. 9, 4, 2). 45, 40, 2 (*cf.* 45, 40, 5). VITR. 5, 7, 2 altero tanto ... amplificantur. LEX Malac. 5, 43 tantum et alterum tantum ... d(are) d(amnas) e(sto). *cf.* LEX Vrson. 102, 36 totidem horas et alterum tantum. PLIN. nat. 6, 210 Europam paulo minus dimidia Asiae parte maiorem esse quam Asiam, eandem altero tanto et sexta parte Africae ampliorem quam Africam. 11, 238 *lac* fertilius ... altero tanto. SCAEV. dig. 34, 1, 18, 3 amplius alterum tantum, quantum ... dari voluit. PAPIN. dig. 50, 1, 15, 2 praedia ... vindicantur tantumque alterum cogitur solvere. IVLIAN. dig. 28, 2, 13 pr. *et al.* ICTI. TAB. cer. Dac. (Corp. III p. 937) 14 (*a. 139*) ⟨tan⟩tam pecuni⟨a⟩m et alterum tantum dari. PS. GARG. MART. p. 211. ITIN. Alex. 13 altero tanto iustius. COD. Theod. 10, 18, 1 (*a. 315*) medietatem consequatur inventi *thesauri*, alterum tantum fisci rationibus tradat. 2, 29, 1 (*a. 362*). *sim.* MELA 1, 37 Syrtis nomine ... par priori, ceterum altero fere spatio ... amplior.

II alter *sibi vel cognatis suis* ***varie copulatum***: **A** *in enumerationibus*: **1** alter ... alter *sing.*: **a** ***de duobus*** (*saepe per chiasmum membrorum, v. infra et* SVET. Tib. 1 Cal. 21 FLOR. epit. 2, 6, 17 VENVL. dig. 45, 2, 12 pr. CAPITOL. Max. Balb. 1, 2 *al.*): ENN. ann. 252 V. alter nare cupit, alter pugnare paratust. PLAVT. Amph. 481 pariet filios geminos duos: alter decumo ... mense nascetur puer ..., alter mense septimo. eorum Amphitruonis alter est, alter Iovis. Asin. 618 circumsistamus, alter hinc, hinc alter appellemus. Aul. 195 Bacch. 719. Cas. 445 illorum ... alter ..., alter. 693 Epid. 240. Men. 26 geminum alterum ... alterum. 38 Poen. 61. 85. Rud. 808 alter istinc, alter hinc adsistite. Trin. 776 *al.* TER. Ad. 130 curemus aequam uterque partem: tu alterum, ego item alterum. CATO agr. 38, 2 altero praefurnio eruito *cinerem*, in altero ignis erit. or. frg. 17, 3 GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 3. LEX repetund. 51 ex altera parti ..., ⟨ex alte⟩ra parti. RHET. Her. 2, 7 ex altera parte vires ..., ex altera parte inbecillitas (CIC. S. Rosc. 152 *et saepe*). 2, 15 *al.* 3, 4 alterum sequi, vitare alterum. NIGID. Gell. 11, 11, 3 VARRO Men. 33 *al.* ling. 8, 3 alterum horum ..., alterum. 9, 79 altera plagula ..., altera ..., utraque pars. rust. 2, 8, 5 spectanda aetas et forma, alterum, ut ..., alterum, ut. CIC. Arat. 49 *al.* inv. 1, 27 partes ... duae, quarum altera ..., altera. 2, 8 quarum altera ..., altera vero. 2, 69 alteram absolutam, adsumptivam alteram. Quinct. 1. 32 Q. Rosc. 16 Verr. 1, 24 Mur. 33 p. red. ad Quir. 11 Pis. 14 *et saepe.* har. resp. 92 altero (*neutr.*) uti voluit ..., altero usus ... est. Phil. 14, 26 alterum fecit, alterius di immortales omen avertant! part. 67 alterum ... genus ...; alterum autem (*sic* autem *in altero membro* rep. 6, 18 ac. 1, 24 *al.*). div. 1, 89 Helenum ... et Cassandram ..., alterum ..., alteram. ac. 2, 13 alterum quidem ..., alterum. *nota* off. 3, 9 de quo alterum potest habere dubitationem ..., alterum dubitari non potest. Att. 6, 1, 21 alterum me moleste ferre *eqs.*; illud autem alterum alienum esse. epist. 5, 14, 3 duae res ..., ex quibus aut in altera ... obtemperes aut in altera non offendas. 6, 4, 1 alteros ..., altero. *nota* Q. CIC. epist. 16, 27, 2 vix sunt digni, quibus alteri Caesenam, alteri ... fundamenta credas. pet. 8 eorum alterius bona proscripta vidimus *eqs.* alter vero ... est. CATVLL. 78, 2 fratres, quorum est lepidissima coniunx alterius, lepidus filius alterius. CAES. Gall. 1, 31, 3 factiones ... duas: harum alterius principatum tenere Haeduos, alterius Arvernos. 3, 1, 6 *al.* *nota* 6, 13, 3 de his duobus generibus alterum ..., alterum. civ. 3, 28, 3 nostrae naves duae ... constiterunt *eqs.* harum altera navis ..., altera. BELL. Alex. 19, 5 BELL. Hisp. 33, 4. SALL. Catil. 1, 2 animi imperio, corporis servitio ... utimur: alterum nobis cum dis, alterum cum beluis commune est. 40, 2 *al.* Iug. 42, 1 tribunum alterum, alterum triumvirum. VERG. georg. 2, 228 *al.* HOR. sat. 1, 8, 33 *al.* epist. 2, 2, 183 alter fratrum ..., alter. PROP. 2, 4, 31 alter (*puer*) ..., altera (*puella*). 2, 29, 11 alter ..., at alter (at: OV. met. 4, 614 Pont. 3, 2, 29 *al.*). OV. epist. 2, 40 altera tela arcus, altera tela faces. 7, 14 *al.* 19, 231 e quibus alterius ... sagittae, alterius ... tela (ars 1, 204). trist. 4, 3, 1 quarum ... altera ..., altera ..., utraque. RVT. LVP. 2, 2 *al.* LIV. 1, 25, 11 alterum ..., alter. 2, 33, 4. 2, 35, 7. 3, 10, 9. 3, 25, 9. 3, 62, 6 ambo exercitus, ... alterum ..., alterum. 4, 3, 4. 6, 4, 7 *al.* 6, 40, 4 quorum alterum neque nego *eqs.* illud alterum ... ausim. 8, 24, 17 Cleopatram ... Olympiadem, quarum mater ... Alexandri altera, soror altera fuit (*sic saepius, ut prius* alter *ad posterius nomen referatur, cf.* 5, 33, 7. 34, 2, 4. 35, 48, 7 *cf. l. 48 al.*). 9, 40, 21 consulem alterum, alterum praetorem declaravit. 9, 46, 3 triumviratibus ... nocturno altero, altero coloniae deducendae. 10, 10, 3. 23, 12, 9 aut superbus aut obnoxius videar, quorum alterum est ..., alterum. 38, 35, 8 consulibus alteri ..., alteri. 39, 26, 4 quae sibi crimina obiciantur, alterum ... esse, alterum ... respuere. MANIL. 2, 182 *al.* SEN. contr. 1 praef. 12 *al.* contr. exc. 5, 1 sumpsi instrumenta mortis solitudinem et laqueum, alterum aptum morituro, alterum misero. 7, 2, 2 GERM. 241 *al.* VELL. 1, 13, 2 *al.* 2, 61, 4 VAL. MAX. 1, 1, 12. 1, 1, 20. 1, 6, 11 *al.* 3, 2, 23. 5, 2, 1 *al.* *nota* 8, 7 ext. 1 alterum Demosthenem mater, alterum industria enixa est. CELS. 1 praef. p. 10, 29. 2, 11 p. 55. 2, 16 p. 61 *al.* 3, 3 p. 77 *febres* invicem altero die leviores, altero vehementiores (3, 5 p. 83). 5, 28, 18 papularum ... duo genera sunt. alterum, in quo *eqs.* altera autem est, quam ... appellant. SEN. dial. 2, 1, 1. 2, 16, 2. 5, 23, 1. benef. 5, 2, 3 alter ..., alter autem (nat. 5, 10, 4 vero). epist. 87, 14 bonum ... duobus modis dicitur, alterum (-ro *V*), quo ..., alterum (-ro *V*), quo. CVRT. 7, 8, 12 *al.* COLVM. 1 praef. 14 alter Pyrrho ... pulso, domitis alter Sabinis *eqs.* 1, 4, 6 *al.* 2, 10, 33 duo tempora ..., quorum alterum ...; alterum autem. MELA 1, 4 *al.* LVCAN. 5, 542 PETRON. 20 *al.* PLIN. nat. 2, 211 *al.* SIL. 8, 332 *al.* STAT. Theb. 6, 346. 8, 612 haec ... illa ..., altera ... altera (*Antigone* ... *Ismene*). MART. 4, 20, 4 *al.* QVINT. inst. 1 praef. 7. 1, 4, 18 *al.* 4, 1, 2 modus alter ille frequens ..., alter autem ... rarus. 11, 3, 14 vocem gestumque, quorum alter ..., altera. FRONTIN. aq. 13 *al.* TAC. dial. 8 Agr. 15 hist. 1, 6 *al.* ann. 2, 65 cum alter facilitate, alter fraude ... concederent acciperentque. ann. 14, 40 *al.* PLIN. epist. 2, 17, 6 *al.* 5, 6, 31 diaetae duae, quarum in altera ..., alterā. SVET. Aug. 7 *al.* Claud. 38 alteram quidem ..., alteram. gramm. 10 Sallustium et ... Pollionem ... historiam componere aggressos, alterum breviario ... instruxit, alterum praeceptis. FLOR. epit. 1, 26, 2 *al.* AVR. Fronto p. 49, 6 N. earum (*epistularum*) altera ..., altera vero (FRONTO p. 101, 8 N. *al.* autem). SENT. Delph. et Antic. 19 IVLIAN. dig. 30, 81, 1 IAVOL. dig. 33, 7, 4 *et passim ap.* ICTOS. VLP. dig. 37, 8, 1, 11 si alter duos filios, alter tres habeant (MOD. dig. 28, 6, 4, 2). VLP. dig. 21, 1, 31, 10 alteri quidem ..., cum altero autem. APVL. met. 10, 13 *al.* apol. 12 earum alteram ..., alteram vero. TERT. scorp. 6 *al.* IREN. 5, 17, 2 ab altero quidem patre ..., alterum autem patrem. CAPITOL. Gord. 14, 2 *al.* Maximin. 1, 5 patre et matre ..., quorum alter ..., alter (*sic*). LACT. inst. 1, 16, 16. 2, 9, 25 *al.* IVST. 1, 1, 6. 11, 15, 12 FILASTR. 2, 1 *cf.* 47, 2 AVIEN. Arat. 98 *al.* AVSON. 115, 2 AMM. 14, 8, 14. 31, 13, 18 *al.* HIER. epist. 123, 4 *al.* VVLG. gen. 40, 2 *al.* Hebr. 10, 33 in altero *certamine* quidem ..., in altero autem. CLAVD. 21, 241 *al.* AVG. civ. 3, 14 p. 115 *al.* 7, 2 p. 150 quorum alter vitam, alter sensum ... largiuntur. SEDVL. carm. pasch.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 332 CASSIOD. var. 1, 13, 1 *al.* CORP. XIII 6429 altera contexit tellus, dedit altera nasci. alter ... e t ... alter: CIC. inv. 2, 14 alterius eorum ... gladium ... eduxit et illum alterum occidit. Att. 7, 2, 2 alteram quartanam ... decessisse et alteram ... accedere. OV. am. 1, 10, 34 altera cur illam (*Venerem*) vendit et alter emit? EPICED. Drusi 159 utinam Drusi manus altera et altera fratris ... oculos comprimerent *meos.* CELS. 8, 4 p. 334 ut altera parte fuerit ictus et os altera fiderit. COLVM. 1, 8, 3 non est nostri negotii alterum imperare et alterum docere. 3, 2, 25. 4, 29, 9 latere altero sit tenuior atque altero plenior. 5, 9, 7 sexagenum pedum in alteram partem atque in alteram quadragenum. PLIN. nat. 7, 49 quae gemino partu alterum marito similem alterumque adultero genuit. VLP. dig. 3, 5, 5, 13 (11) cum hoc facto meo alter sit locupletatus et alterius re ipsa gestum negotium sit *eqs.* OPTAT. 6, 8 p. 157, 6 *al.* HIER. epist. 121, 7 VVLG. iud. 16, 29 *al.* CLAVD. 18, 467 alter quos pepulit sexus nec suscipit alter. AVG. civ. 15, 16 p. 91 duae feminae ..., mater altera et socrus altera. *nota collocationem verborum* CARM. epigr. 436, 5 unde Tagus et ... Hiberus vorsum ortus vorsum occasus fluit alter et alter. *aliter* a l t e r e t a l t e r: *i. q. ambo*: OV. am. 2, 1, 30 quid pro me Atrides alter et alter agent. 2, 10, 10. *nota* fast. 5, 226 Narcisse ... infelix, quod non alter et alter (*i. duo*) eras. PAVL. dig. 9, 2, 48 utraque actione tenebitur *servus*, quia alterius et alterius facti hae res sunt. 28, 5, 10 si alterius atque alterius fundi pro partibus quis heredes instituerit. OPTAT. 5, 1 p. 119, 13 extra haereticorum baptisma dum dicis alterum et alterum. *i. q. unus et alter, aliquot*: OV. ars 3, 446 si anulus in digitis alter et alter erit. ORIENT. comm. 2, 119 quod tu dederas, mox conferet alter et alter. *i. q. diversus, divisus*: HIER. in Is. 55, 4 p. 648 non quod alter et alter (*i. deus et homo*) sit *Christus*, sed quod unus atque idem filius dei (epist. 96, 3). VINCENT. LER. 13, 19 p. 20 altera substantia divinitatis, altera humanitatis; sed tamen deitas et humanitas non alter et alter, sed unus idemque Christus (*antecedit* alius atque alius). *i. q. 'alius aliusque'*: PROSP. in psalm. 113ᵇ, 4 et aerea et lignea et fictilia simulacra et alterius alteriusque materiae. *nota*: PAPIN. dig. 36, 2, 25 pr. si pure fundum a l t e r u m v e l a l t e r u m sub condicione legaverit. **b** *de pluribus*: SEN. contr. 10, 4, 2 iste alterius bracchia amputat, alterius enervat, alium distorquet, alium delumbat, alterius ... scapulas ... extundit. SEN. clem. 1, 1, 4 alterius aetate prima motus sum, alterius ultima; alium dignitati donavi, alium humilitati. epist. 66, 42 alter adulescens decessit, alter senex, aliquis praeter hos infans. STAT. silv. 5, 3, 185 nunc ex illo ... grege gentibus alter iura dat ..., alter compescit ..., alter ... secludit. COMM. apol. 515 *ex prophetis* alter lapidatus, alter est mactatus ad aras, alterum Herodes iussit decollari. LAMPR. Hel. 30, 4 ut apud amicos singulis singuli missus appararentur ..., cum alter maneret in Capitolio, alter in Palatio, alter ..., alter ..., alter. FIRM. err. 6, 8 *ter.* OPTAT. 1, 10 p. 13, 10 *al.* AVG. civ. 15, 16 p. 92 ut unus homo haberet alteram sororem, alteram uxorem, alteram consobrinam, alterum patrem, alterum avunculum, alterum socerum, alteram matrem, alteram amitam, alteram socrum. mus. 6, 6, 16 *ter.* FAVST. REI. spir. 2, 4 p. 138, 22. ENNOD. dict. 1, 11 p. 426, 12 alteri *quater.* carm. 1, 9, 37 alter ... alter ... alterius. *i. q. diversus*: TRACT. c. Arrian. 11, 14 alteram patris, alteram filii substantiam. 13, 15 FILASTR. 93, 2 *cf.* 115, 2. HIER. epist. 146, 1 nec altera Romanae urbis ecclesia, altera totius orbis existimanda est. *cf. sub 4.*

2 *plur.* a l t e r i ... a l t e r i: NAEV. com. 23 suopte utrosque (*Praenestinos et Lanuvinos hospites*) decuit acceptos cibo: alteris ... bulbam ... dari, alteris nuces ... profundier. RHET. Her. 2, 33 neque a praedonibus neque ab inimicis occisus est, quod alteri non erant, alteros non habebat. VARRO ling. 5, 76 ficedula et miliariae a cibo, quod alterae fico, alterae milio fiunt pingues. rust. 2, 2, 2 vetulae ... agnae, ... alterae ... alterae. 2, 9, 5. CIC. Sest. 96 quibus ex generibus alteri se popularis, alteri optimates ... haberi ... voluerunt. Phil. 5, 32 *al.* orat. 143 alteros ... audire sat erat ...; alteri ... quem habebant ... locum? rep. 2, 9 off. 1, 132. 2, 55. fin. 3, 69 emolumenta et detrimenta ...; quorum altera prosunt, nocent altera. Tusc. 1, 91 *al.* Att. 5, 3, 2 epist. 6, 3, 4 Q. CIC. pet. 12 CAES. Gall. 1, 26, 1 *al.* LIV. 1, 25, 13. 25, 5, 6 triumviros binos ..., alteros ..., alteros. CELS. 7, 7, 15 SEN. nat. 4, 7, 1 SVET. Aug. 13. IVST. 30, 4, 15 milites ..., alteri ..., alteri (*ibid. de isdem*: alii ... alii). PRISCILL. tract. 3, 79 *al.*

3 *unum* alter *in enuntiato secundario*: RHET. Her. 2, 45 alteram rem vituperari, cum alteram laudes. *ibid.* si alteros praeponas, alteros vituperare. VARRO ling. 10, 21 si alterum *nomen* sit dandi, item alterum sit dandi. CIC. inv. 1, 94 or. frg. A VII 7 Brut. 198 off. 1, 29. 3, 45 Att. 7, 1, 4 CAES. civ. 2, 31, 1. HOR. epist. 1, 10, 4 quidquid negat alter, et alter. OV. Pont. 3, 2, 83 'alter ut e vobis (alteruter nostris *Heinsius-Merkel*) ... cadat hostia sacris, ad patrias sedes nuntius alter eat' (*de Oreste et Pylade*). LIV. 10, 24, 12. 40, 8, 18 SEN. contr. 1, 5, 1. 2, 2, 1 *al.* VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 *al.* CELS. 7, 7, 15 p. 282 SEN. Phoen. 381 dial. 5, 34, 2 *al.* COLVM. 4, 6, 1 *al.* PLIN. nat. 14, 24 QVINT. inst. 2, 1, 3. decl. 249 p. 20, 25 ut, quoniam alterum ... supplicio fata subtraxerint, altera quoque impunitatem mereatur. FLOR. epit. 3, 8, 1 altero ex liberis eius Cretico facto mora non fuit, quin alter quoque Balearicus vocaretur. POMPON. dig. 40, 4, 11, 1 *al.* *nota* 38, 4, 12 si ex duobus patronis alter eorum ... adsignaverit, non obstat, quominus alter patronus ... haberet. NERAT. dig. 39, 2, 47 aditu ex alteris aedibus dato alteras aedes ... vendidisse. PAPIN. dig. 40, 5, 22, 1 *al.* IREN. 5, 12, 1 COMM. instr. 2, 24, 6 IVST. 2, 7, 5 OPTAT. 5, 1 p. 119, 11.

4 a l t e r ... a l i u s (*cf. 2*): CARM. epigr. 52, 6 (*aet. Gracch.*) horum (*gnatorum duorum*) alterum in terra linquit, alium sub terra locat. COM. pall. inc. 82 (= PVBLIL. A 2; *sim.* CARM. epigr. 192, 3) ab alio exspectes, alteri quod feceris. SEN. epist. 66, 22 ex alia parte ..., ex altera. 66, 43 alius ... alterius ... aliquem. PLIN. nat. 37, 155 ex altera parte ..., in alia. 37, 197 ex veris generis alterius in aliud falsas traducere. VAL. FL. 1, 835 geminae ... portae, quarum altera ...; ast aliam. PS. QVINT. decl. 5, 12. TAC. ann. 4, 48 duo agmina parabant, quorum altero ... invaderentur, alii castra ... adpugnarent. GAIVS dig. 38, 1, 49 duorum libertus ... si ... alii patrono ... edat, alter vero ... ei indixerit. MARCELL. dig. 8, 2, 10 binas aedes ..., alteras ..., alias (PAVL. dig. 7, 1, 30 aliarum ... alteras). PAPIN. dig. 16, 2, 16 pr. cum militi castrensium bonorum alius, ceterorum alius heres extitit et debitor alteri heredum obligatus vult compensare, quod ab alio debetur, non audietur. VLP. dig. 4, 2, 16, 1 si ad alium res pervenit, alter metum adhibuit. 16, 3, 1, 43 alter *tutor* ..., ad alium. MOD. dig. 39, 4, 6. IREN. 4, 34, 5 ab alio deo ..., ab altero autem. 5, 8, 3 altera ungula subbaiulant aliam. CYPR. hab. virg. 13 alii ... alterius. COMM. instr. 1, 22, 2 alius ... alter ... alter. PS. ORIGEN. tract. 15 p. 166, 19. CARM. poet. min. V 50, 15, 3 (= AVSON. 134, 2) alio (*divite*) nec magis alter (*pauper*) eget. HIL. in psalm. 52, 15 alii utile ..., alteri ... incommodum. trin. 1, 1. OPTAT. 7, 1 p. 167, 5 alter ... alter ... alius ... alter. AVIEN. Arat. 549. 1655. AMM. 14, 11, 33 alter ... alter ... alius. 30, 1, 14 alius ire iubetur, alterum aliorsum nesciens missum. SCHOL. Germ. Sang. p. 107, 7 AMBROSIAST. in II Cor. 11, 27 HIER. epist. 79, 1. VVLG. Tob. 4, 16 quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu ... alteri facias (LAMPR. Alex. 51, 8 HIER. epist. 121, 8). *cf.* I Cor. 4, 6. PAVL. NOL. epist. 29, 1 PS. AVG. categ. 12. 18. 19 MART. CAP. 1, 14. 75 *al.* 5, 438 CASSIAN. conl. 4, 20, 3. inst. 5, 4, 1 alius ... alter ... alter ... alius ... alius ... alius. ENNOD. epist. 5, 7 p. 129, 20 CASSIOD. var. praef. 4 Ios. c. Ap. 2, 252. FAVST. REI. epist. 6 p. 199, 18 ex alio alter effectus. alter alium *et sim. reciproce vel distributive v. p. 1747, 68.* *pro* a n a p h o r a *vel aliter repetitum*: PHAEDR. 1, 4, 4 canis ... vidit simulacrum suum aliamque praedam ab altero (alio *codd.*) ferri. SIL. 12, 73 altera detur si similis tellus aliaeque ... exurgant rupes. STAT. Theb. 8, 16 altera nox aliis ... tenebris (SCHOL. caligo deterior; *cf. sub* alius *p. 1649, 1*). TAC. ann. 1, 23 *v. p. 1734, 56.* CYPR. unit. eccl. 17 constituere ... aliud altare, precem alteram. PAVL. dig. 31, 87, 4 alteri fratri alios tot *aureos daret.* AVG. serm. ed. Mai 61, 2 transibit hodie, transit et cras et aliud cras addes ad crastinum et alterum crastinum. CASSIOD. hist. 6, 46 in altero corpore alius Alexander.

5 u n u s ... a l t e r *et sim.*: **a** *bimembria* (*iisdem figuris quibus* alter ... alter): PLAVT. Poen. 919 prius quam unumst iniectum telum, iam instat alterum. TER. Phorm. 984 una iniuriast tecum.... alterast tecum. CATO agr. 41, 1 RHET. Her. 1, 13. 24 *al.* 3, 33 duplices ... similitudines ..., unae ..., alterae. VARRO Men. 483 *cf.* 484. ling. 5, 131 alterius generis item duo, unum ..., alterum. 7, 12 *al.* 9, 64 multitudinis vocabula sunt unum infinitum ..., alterum finitum. 10, 21 quas unum habeat ... litteras, easdem alterum habeat. *ibid.* bini *ordines*, uni transversi, alteri derecti. 10, 41 sic est ad unum victoriatum denarius, sic ad alterum victoriatum alter denarius. rust. 1, 1, 6. 1, 6, 1. CIC. inv. 1, 31 una pars ..., altera. Verr. 2, 90 *al.* 4, 227 unae decumae ..., alterae. 6, 27 agr. 2, 36 *al.* Mur. 30. *aliter* Verr. 4, 81 unus adhuc fuit ... di immortales faxint, ne sit alter. Ligar. 7 cum ipse imperator in toto imperio ... unus (*i. unicus*) esset, esse me alterum passus est. de orat. 1, 35 illa duo ...: unum ..., alterum. 1, 123 causas ... duas. unam ..., altera est (*de hac dissolutione structurae et simil. v. Madvig ad Cic. fin.² p. 795*). 2, 41 *al.* orat. 122 duplices loci, uni ..., alteri. part. 129 quorum aequitatis est unum, alterum religionis. ac. 2, 101 ex uno Epicuri capite, altero vestro. *passim.* Att. 6, 1, 9 binas *litteras* ..., unas ..., alteras. 13, 52, 2 unum diem, ... alterum. epist. 2, 10, 1. CAES. Gall. 1, 2, 3 una ex parte ..., altera ex parte. 1, 6, 1. 1, 53, 4. 4, 3, 3 *al.* 7, 44, 4 uno colle ... occupato si alterum amisissent. civ. 2, 25, 1. 3, 108, 4 tabulae testamenti unae ... alterae. BELL. Alex. 11, 4. BELL. Afr. 17, 1 unam partem ab altera exclusam. 44, 1 navis una ..., altera navis. SALL. Catil. 58, 6 NEP. Phoc. 3, 1. Hann. 3, 3 ex his unum ..., alterum. HOR. sat. 2, 3, 56 OV. met. 11, 6 *al.* RVT. LVP. 2, 1. LIV. 1, 20, 2 duos flamines ..., Marti unum, alterum Quirino. 1, 40, 7 unus ..., alter ..., ambo. 6, 20, 14 *al.* 24, 44, 1 exercituum unus ..., alter. 25, 7, 5 triumviri bini, uni ... alteri (27, 47, 4). 27, 4, 15 supplicatio diem unum Romae ..., alterum in Capenati agro indicta (37, 47, 4. 41, 28, 2 *al.*). 37, 22, 1 tredecim suis navibus et una Coa quinqueremi, altera Cnidia. VITR. 1, 1, 15. 1, 3, 1 *al.* 6, 7, 2 SEN. contr. 1, 7, 3 *al.* VELL. 1, 10, 3 VAL. MAX. 2, 5, 6. *aliter* 7, 4, 4 solo vix unum exercitum capiente alterum inseruit. CELS. 7, 26, 2 PHAEDR. 2, 7, 3. 5, 2, 2 duo ...: unus ..., alter autem. SEN. benef. 7, 17, 1 *al.* CVRT. 7, 2, 16 COLVM. 1, 6, 21. 4, 29, 11 *al.* *nota* arb. 5, 1 meliorem unam virgam relinquito, alteras tollito. SCRIB. LARG. 99 *al.* ASCON. Scaur. p. 29 LVCAN. 7, 502 *al.* PETRON. 48 PLIN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 2, 203 *al.* *nota* 8, 204 si quis ... ex grege unam trahat, alterae stupentes spectant. QVINT. inst. 1, 2, 2 *al.* FRONTIN. aq. 27 strat. 2, 5, 31 PLIN. epist. 3, 19, 2 *al.* *nota* 8, 14, 17 an separatim una quaeque (*de tribus sententiis*) tantundem quantum altera valebit. SVET. Iul. 48 *al.* FLOR. epit. 3, 5, 11 IVLIAN. dig. 27, 10, 7, 3 AFRIC. dig. 19, 2, 35, 1 *et al.* ICTI (*saepe*). APVL. met. 1, 12 *al.* SYMPH. 167 CAPITOL. Max. Balb. 2, 7 *al.* IVST. 12, 8, 8 ITIN. Silv. 37, 3 OPTAT. 1, 13 p. 15, 10 *al.* FILASTR. 107, 7 *al.* AVIEN. orb. terr. 107 *al.* AMM. 15, 11, 6 *al.* HIER. in Dan. 8, 13 VVLG. gen. 4, 19 *al.* Ruth 1, 4 una ..., altera vero. Esth. 15, 7 duas famulas, ... super unam ..., altera autem famularum. DOCTR. apost. 1, 1 AVG. civ. 1, 19 p. 31 *al.* PETR. CHRYS. Leo M. epist. 25, 2 qui sic unam partem audit, ut nihil alteri reservet (*gr.* ἑνὸς μέρους ... ἑτέρῳ μέρει). SIDON. epist. 2, 2, 2 *al.* ENNOD. opusc. 5, 39 p. 392, 22 alia ... alia ..., unam ... alteram. epist. 6, 1 p. 152, 24 de utrisque epistulis una ..., altera. CORP. II 1459 statuas duas ..., unam ..., alteram (1460). unus ... et ... alter (*sim.*) *de duobus*: VARRO ling. 8, 41 si alter erit puer, alter senex, aut unus albus et alter Aethiops. CAES. civ. 3, 106 cum legione una ... et altera. VITR. 4, 4, 3 duae columnae ..., e quibus una sit non striata et altera striata. COLVM. 4, 29, 9 ut ... contingat uno latere atque altero ... destringatur. 8, 11, 3. CARM. epigr. 997, 3 una annos septem complevit et altera ⟨quinque⟩. MART. 6, 78, 2 lumine uno luscus ... alteroque lippus. GAIVS inst. 3, 61 unius patroni tres ... liberi ... et alterius unus. COMM. apol. 77 unus audit et excutit alter. MART. CAP. 5, 429 unus ... pallio circumactus alterque trabeatus. unus et alter (*sim.*) *coniunctim tam de duobus quam de pluribus* (*i. aliquot*): TER. Andr. 77 postquam amans accessit ... unus et item alter. CIC. Verr. 3, 75. Cluent. 38 unum iam et alterum diem. rep. 2, 51 fat. frg. 5. Att. 14, 18, 1 tuis et unis et alteris litteris. HOR. sat. 1, 6, 102 ducendus et unus et comes alter. 2, 5, 24 vafer unus et alter. epist. 2, 1, 74 *al.* OV. am. 1, 8, 54. 2, 5, 22 iuvenes unus et alter. rem. 364. trist. 1, 3, 16 de multis. EPIST. Sapph. 182 VAL. MAX. 6, 4 ext. 3. CVRT. 5, 7, 4 unus ⟨et?⟩ alter ... adsentiuntur. IVV. 14, 33 TAC. dial. 21 SVET. Tib. 63. gramm. 24 unum et (vel *pars codd.*) alterum vel, cum plurimos, tres aut quattuor. 25 *al.* VLP. dig. 23, 2, 43, 2. GELL. 7, 16, 8 ex quibus *libris* unum et alterum, quae subpetierant, apposui. APVL. met. 10, 15 vocato ... uno et altero ac dein pluribus conservis. HIER. epist. 123, 15 (*et al.*) vel. VVLG. deut. 4, 42 ante unum et alterum diem. eccl. 7, 28. unus atque alter: *v. II 1071, 3. adde* SVLP. SEV. dial. 1, 1, 2. unus alterque: LIV. 7, 10, 10 uno alteroque subinde ictu. 10, 34, 7 portam unam alteramque. PETRON. 108 TAC. hist. 2, 75. ann. 13, 46 ultra unam alteramque noctem. SVET. Cal. 56? PS. RVFIN. in Ioel 1, 2 unis ... alterisque ... verberibus. unus aut alter: RHET. Her. 3, 39 unum aliquod aut alterum, non omnia ... exempli causa subicere (4, 53). 4, 28 si una aut etiam altera syllaba est alterum *membrum* brevius. CIC. Mur. 43. rep. 1, 18 uno aut altero spatio. fin. 5, 74 Att. 7, 8, 2. epist. 5, 21, 1 excepto uno aut summum altero (LIV. 21, 35, 9). PROP. 2, 24^{b}, 19 *al.* LIV. 2, 23, 15. 4, 35, 9 *al.* VAL. MAX. 7, 1, 2 CELS. 3, 23 p. 114 *al.* 4, 32 uno aut etiam altero die. 7, 30, 3 p. 320 *al.* SEN. dial. 6, 22, 4 benef. 5, 25, 6 *al.* epist. 114, 2 in uno aut in altero. CVRT. 9, 2, 20 COLVM. 4, 22, 4 *al.* PLIN. nat. 7, 48 *al.* MART. 12 praef. 16 unus aut alter mali, in pusillo loco multi (*i. qui in municipio magnus numerus sunt*). QVINT. inst. 7, 10, 8 *al.* decl. 249 p. 20, 21 TAC. dial. 9. 29 adiungitur unus aut alter ex omnibus servis. 39 Agr. 15. 40 *al.* PLIN. epist. 2, 13, 3 sufficit unus aut alter ac potius unus. 3, 11, 6 ex omnibus ... vix unum aut alterum. 4, 3, 1 IMP. HADR. Call. dig. 48, 15, 6, 1. ALF. dig. 5, 1, 76 non modo ... unus aut alter, sed ... omnes. HIER. epist. 112, 19. CIC. epist. 3, 9, 2 unum alterumve diem. SEN. dial. 6, 7, 2 uno die alterove. PLIN. nat. 11, 29 uno alterove summum die. 14, 41 acinum ... unum alterumve. TAC. Germ. 6 hist. 1, 83 *al.* ann. 4, 17 unus alterve maxime prompti. PLIN. paneg. 52 VLP. dig. 21, 1, 17, 9 *al.* PS. RVFIN. in Am. 1, 3 p. 1060^{B} una culpa alterave (*ibid.* aliquae tres quattuorve). SIDON. epist. 9, 6, 4. COLVM. 4, 29, 2 in uno vel altero experimento. 8, 11, 5 *al.* VLP. dig. 39, 1, 21, 3 *al.* APVL. met. 1, 8. *asyndeton*: CIC. Verr. 6, 76 unum alterum mensem, prope annum denique. PLIN. epist. 9, 10, 3 oratiunculam unam alteram retractavi.

b *multimembria* (*maxime trimembria*): RHET. Her. 1, 12 unum *genus* est ... alterum genus est ... tertium genus est. VARRO ling. 6, 36. 8, 11 *al.* CIC. inv. 1, 27 *al.* Verr. 1, 40 si unius anni quaestum ... converteret, alterum ... traderet, tertium ... reservaret. 5, 66 dies unus, alter, plures. Flacc. 64 tria Graecorum genera ... quorum uni sunt Athenienses ...; Aeoles alteri, Dores tertii nominabantur. Cluent. 178 unum, alterum, tertium annum. Catil. 2, 18 *al.* de orat. 2, 235 *al.* PLANC. Cic. epist. 10, 24, 3 in castris ... una veterana legio, altera bima, octo tironum. CAES. Gall. 5, 24, 2 ex quibus *legionibus* unam ..., alteram ..., tertiam. civ. 1, 38, 1. 3, 83, 4 BELL. Alex. 28, 3 OV. epist. 16, 117. met. 3, 167 nympharum tradidit uni ... iaculum ..., altera ... subiecit bracchia pallae, ... duae ... demunt. 6, 90 quattuor ... partes *pinxit*. ... habet angulus unus ..., altera ... pars habet ..., pinxit et ..., qui superest ... angulus. 6, 292 sorores, e quibus una ... altera ... haec ... illa *eqs.* LIV. 6, 2, 7 *al.* 34, 53, 3 aedes ... aliquot dedicatae ...: una Iunonis *eqs.* altera Fauni .... et in insula Iovis aedem ... duumvir dedicavit. MANIL. 2, 793 VITR. 4, 3, 4 *al.* FEST. p. 120, 17 *al.* SEN. contr. 1, 2, 16 *al.* VELL. 1, 11, 7 VAL. MAX. 9, 7, 2 CELS. 1 praef. p. 2, 21 *al.* 3, 22 p. 112 uno loco ..., altero ..., duobus. 8, 10, 2 PHAEDR. 4, 5, 5 SEN. dial. 8, 7, 1. benef. 1, 2, 5 ingratus est adversus unum beneficium; adversus alterum non erit. duorum oblitus est: tertio ... reducetur. 1, 3, 3 *al.* CVRT. 8, 1, 1 in tres partes divisit exercitum. Hephaestionem uni, Coenon alteri ... dederat: ipse ceteris praeerat. COLVM. 4, 28, 2 *al.* 12, 52, 11 tres ... ordines, ... unus primae notae ..., alter secundae, tertius tertiae. PETRON. 47 *al.* PLIN. nat. 17, 226 *al.* SIL. 13, 203 *al.* QVINT. inst. 1, 5, 9 *al.* TAC. hist. 5, 6 Iordanes ... unum atque alterum lacum ... perfluit, tertio retinetur. PLIN. epist. 8, 14, 17 (*ibid.* secunda, prima ..., tertia). SVET. Aug. 101 *al.* ARGVM. Plaut. Truc. 2 FRONTO p. 157, 20 N. IVLIAN. dig. 37, 4, 13, 3 *et al.* ICTI. APVL. apol. 67 *al.* VOPISC. Aurelian. 33, 2 *al.* AVIEN. Arat. 362 unus ignis ..., altera ... stella ..., tertia aemula. orb. terr. 1269 HYG. astr. 1, 8 p. 27, 12 AVG. civ. 4, 27 p. 179 *al.* *nota* PASS. Felicit. 4 (p. 63) unus iudex ..., alter ..., alius ..., alter.

6 prior (primus) ... alter: *bimembria*: VARRO ling. 5, 2 priorem illam partem ..., illam alteram. CIC. fin. 5, 36 prioris generis ..., alterum autem genus. epist. 16, 4, 1 NEP. Dion 1, 1 *cf.* OV. am. 1, 7, 32 met. 8, 415 trist. 3, 10, 15. Pont. 4, 9, 57 altera ... nec cedens causa priori. LIV. 9, 3, 10. 25, 12, 8 *al.* CELS. 7, 12, 1 SEN. dial. 2, 10, 1. epist. 56, 13 prior ille ..., hic alter. COLVM. 5, 10, 10. MELA 1, 37 Leptis altera ... par priori. PLIN. nat. 13, 121. 35, 191 QVINT. inst. 3, 6, 99. 9, 2, 3 quarum prior ..., haec altera. *cf.* PAPIN. dig. 31, 66, 2 solutio prior non peremit alteram actionem. 28, 6, 41, 7 in persona quidem prioris ..., in alterius vero. VLP. dig. 46, 7, 13 pr. *al.* GAIVS inst. 2, 181 COMM. apol. 164 AMM. 29, 5, 4 HIER. epist. 123, 9 VVLG. gen. 25, 25 AVG. civ. 15, 1 p. 58 *al.* CATO agr. 18, 7 calce ... primum (*adv.?*) corium facito, id pilis subigito, item alterum corium facito. VARRO ling. 5, 144 oppidum, quod primum conditum *eqs.* hinc ... oppidum alterum conditur. rust. 3, 3, 6 ? (*v. adnot. Keil.*). CIC. Q. Rosc. 51 cum altera pensio solvenda esset, non ... cum prima (Verr. 3, 183 recita ... hunc primum [*adv.?*] libellum, deinde illum alterum). Verr. 4, 179 Sull. 31 de orat. 2, 120 Brut. 304. *sim.* ac. 2, 46 adversatur ... primum, quod ...; alterum est, quod. ad Q. fr. 3, 1, 11. LVCR. 4, 278 primus ... citra postes ... cernitur aer ..., post ... oculos perterget ... aer alter. VERG. Aen. 3, 31. 6, 143 AETNA 36. OV. fast. 4, 25 Marti primam dedit *Romulus* ordine sortem ..., Venerem ... alterius voluit mensis habere locum. 4, 653 LIV. 38, 41, 1 CELS. 3, 24 p. 116. SEN. epist. 92, 10 prima ars hominis ... virtus *eqs.* illa utcumque altera, quies, nihil ... praestabat. COLVM. 7, 11, 1 PLIN. nat. 5, 128. 21, 164 QVINT. inst. 5, 9, 2 decl. 321 p. 264, 26. TAC. ann. 13, 35 primum alterumque delictum. FLOR. epit. 2, 6, 1 ALF. dig. 50, 16, 203 PAPIN. dig. 28, 5, 80 (79). VLP. dig. 36, 2, 12, 2 post primum vel alterum annum. APVL. flor. 16 p. 73 mund. 6 FILASTR. 1, 2 FAV. EVL. p. 16, 5 HIER. in Mich. 7, 5 p. 518. AVG. civ. 3, 18 p. 127 in primo et in altero libro. MART. CAP. 6, 702 primi ... praetereunt. alteri ... vincunt. CORP. VI 35126. *nota iuncturam* MART. 1, 117, 15 de primo ... alterove nido. *cf.* 4, 8, 1 prima ... atque altera ... hora. *sim.* CIC. de orat. 3, 109 superius illud genus ...; haec autem altera quaestio. Att. 15, 17, 1 ad Q. fr. 3, 8, 1 PAPIN. dig. 28, 7, 28. *multimembria*: CATO agr. 157, 2 *brassica* prima ..., altera ..., item ... tertia. VARRO rust. 1, 5, 4 *pars* prima ..., altera ..., tertia *eqs.* CIC. inv. 1, 54 Verr. 2, 20 top. 92 part. 33 nat. deor. 2, 13. 3, 59 VERG. Aen. 5, 311 *cf.* 568 CARM. de mens. 3, 3. OV. fast. 3, 811 prima *dies Quinquatruum* ..., altera tresque super. LIV. 34, 19, 4. MANIL. 4, 312 primam partem ..., altera sors ..., pars tertia (4, 344). VITR. 6, 3, 3 CELS. 3, 18 p. 101, 12 (*cf.* p. 98, 11 *et* p. 101, 30). 8, 10, 1 p. 345 SEN. dial. 4, 4, 1 PLIN. nat. 2, 65 MART. 4, 8, 1. 11, 31, 5. QVINT. inst. 2, 17, 18—22 prima ... argumentatio ... est *eqs.* altera est calumnia *eqs.* aiunt etiam. FRONTO p. 140, 17 N. DIOM. gramm. I 299, 15. AVIEN. orb. terr. 83 primus ... sinus ...; alter ...; hinc duo. AVSON. 391, 17 AMM. 28, 8, 22.

7 (x) ... alter ... tertius *et sim.*: PLAVT. Bacch. 954 Ilio tria fuisse ... fata ...: signum ex arce si periisset; alterum etiamst Troili mors; tertium, cum ... scinderetur. CATO agr. 19, 2 vectes longissimos ..., secundos ..., tertios ...; remissarios ..., alteros ..., tertios. 27. 40, 3 *al.* CIC. Verr. 3, 187. de orat. 2, 214 argumentum ... arripitur, alterumque et tertium poscitur. nat. deor. 3, 42 is Hercules, quem *eqs.* alter ..., tertius *eqs.* 3, 54 *al.* Phil. 1, 32 proximo, altero, tertio, denique reliquis diebus. CAES. Gall. 7, 25, 3 exanimato *Gallo* alteri (altero β) successit tertius et tertio quartus. HOR. epist. 1, 6, 34 mille talenta ..., totidem altera, porro et tertia *eqs.* VITR. 8, 6, 2 in medio *castello* ..., ex altero ... exque (quibus *codd.*) tertio. FEST. p. 371, 22 vici appellari incipiunt ex agris *eqs.* altero (*sc. modo?*), cum *eqs.* tertio, cum. *nota* SEN. contr. 7, 4, 9 tertium filium retinet, cum alter filius ... perdidisset oculos, alter ... manus (alter ... alter ... tertius: ANTH. 454, 1). 9, 5, 1 natus est filius ... natus est alter ... natus est tertius. PHAEDR. 4, 2, 15 SEN. dial. 6, 22, 6 *al.* COLVM. 4, 24, 11. 5, 6, 23 *al.* ASCON. Pis. p. 9 PLIN. nat. 3, 93 *et saepe.* 26, 103 tria ... genera ...: latum, et alterum longius ..., tertium. MART. 3, 50, 5. TAC. Germ. 11 non simul ... conveniunt, sed et alter et tertius dies ... absumitur. PLIN. epist. 1, 12, 9 iam dies alter tertius quartus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SCHOL. Germ. Bas. p. 71, 14. *nota* HIER. epist. 48, 8 melius est ..., licet alterum et tertium, unum virum nosse quam plurimos.
x ... alter ... alter: CATO agr. 112, 2 *vinum* in dolium infundito ..., transfundito in alterum dolium .... post dies XX in alterum dolium item transfundito. *cf.* 140. CATVLL. 5, 8 basia mille, deinde centum, dein mille altera, dein secunda centum, deinde usque altera mille, deinde centum. CELS. 3, 3 p. 77 ex his (*febribus*) una cotidiana, altera tertiana, altera quartana est; interdum etiam longiore circumitu quaedam redeunt. *cf.* FRONTO p. 196, 11 N. *loco corrupto.*

8 *alia enumerationum genera*: *bimembria*: hic ... alter *et sim.* (*de duobus; cf. sub I*): CIC. orat. 36 apud hunc ..., apud alterum (*de Ennio et Pacuvio*). part. 90 huic generi ..., illis autem alteris. Att. 8, 3, 3. VERG. catal. 12, 6 duas ... filias ..., et hanc et alteram. OV. epist. 16, 121 ut ... sit hoc verum, certe pars altera ficta est. met. 11, 638 hic ...; at alter. LIV. 1, 16, 4 haec ... fama; illam alteram. 4, 39, 4 hinc ..., altera fronte *aciei*. 5, 8, 11 *al.* SEN. contr. exc. 4, 6 contr. 9, 4, 15 SEN. Phoen. 463. MELA 1, 12 hunc ..., illum alterum (1, 14). PLIN. nat. 25, 148 GAIVS inst. 2, 173 CLAVD. 10, 69. 243 *al.* CIC. fin. 3, 30 iis tribus *philosophis* ..., alteris tribus. LIV. 4, 61, 11 *de duabus Artenis*: eam (*sc. Caeretum*) reges ... delevere ...; altera ... fuit. 28, 1, 8 ea *castra* ..., illa altera. *sim. saepius.* VARRO ling. 5, 68 Apollinis vocabulum graecum [alterum], alterum (*sc. Dianae*) latinum. rust. 3, 17, 2 frg. Serv. Aen. 12, 121. CIC. Verr. 5, 118 aedes ... duae ...: Dianae et altera ... Minervae. prov. 36 qui ulteriorem *Galliam decernit* ..., alter. Brut 213 duorum abavorum ..., P. Scipionis ..., alterius omnium sapientissimi C. Laeli. ac. 2, 41 duo ... concedi *eqs.*; ea sunt haec: '...' et alterum: '...'. *nota* CAES. Gall. 6, 13, 1—3 in omni Gallia ... hominum ... genera sunt duo *eqs.* (3) alterum est druidum, alterum equitum. illi *eqs., deinde* 6, 15, 1 alterum genus est equitum. SALL. Iug. 13, 1 Adherbalem ..., illum alterum. 17, 5. 73, 4 VERG. georg. 4, 91. 4, 93. Aen. 12, 168 Aeneas, Romanae stirpis origo ... Ascanius magnae spes altera Romae. CVLEX 302 uterque Aeacides ..., iuvenis ..., alter (*cf.* 320. 323). HOR. sat. 1, 2, 101 *coll.* 1, 2, 94 OV. epist. 9, 156. fast. 5, 509 calices: minor inde (*i. eorum*) fabas, holus alter habebat. LIV. 2, 42, 7 M. Fabium ... et magis invisum alterum plebi ..., L. Valerium, consules. 2, 60, 3 sibi (*i. alteri exercitui*) ..., alteri exercitui. 5, 20, 5 duae ... sententiae: senis P. Licini ...; altera Ap. Claudi. 37, 31, 10. *nota* MANIL. 2, 193 duo tempora Pisces bina dicant; hiemem claudit, ver inchoat alter. SEN. Herc. f. 712 a fonte discors manat hinc uno latex, alter quieto similis. Phoen. 58 epist. 86, 19 MELA 1, 34. 3, 8 *al.* PLIN. nat. 2, 96 duo genera earum: lampadas vocant plane faces, alterum bolidas. 5, 65 *al.* (*saepe*). 14, 117 duo genera vini diversa ..., quo somnus concilietur, alterum vero, quo fugetur (*sim.* 16, 63). *nota* 19, 34 duo eorum (*tuberum*) genera: harenosa dentibus inimica, in altero (et altera *E*) sincera. 20, 127. 21, 128 duo genera ..., purpureo flore et alterum herbaceum (34, 26 *al.*). FRONTIN. strat. 2, 10, 2 bina castra ..., proxima castra ..., altera ... castra. TAC. ann. 6, 41 duos collis — minori Cadra, alteri Davara nomen est. APVL. met. 10, 5 *al.* SOL. 5, 1 ARNOB. nat. 1, 36 AVIEN. Arat. 978 *al.* AVSON. 41, 1 *al.* DICT. 2, 34 AMM. 22, 11, 9. *multimembria*: CAES. civ. 3, 9, 7 his *castris* expugnatis ... altera sunt adorti ... deinceps reliqua. OV. ars 3, 288 est quae ..., ... altera ..., illa. met. 4, 554 quae ... fuerat pia ...; altera ...; illa ...; huius (*cf.* NEMES. ecl. 3, 48). fast. 1, 593 AETNA 262. CELS. 7, 29 p. 317 indicem digitum ... alterum digitum ... alios. SEN. epist. 12, 6 est aliquis ... est alter ... est qui. PLIN. nat. 4, 99 Germanorum genera quinque: Vandili .... alterum genus Ingyaeones .... proximi ... Rheno .... mediterranei .... quinta pars. SIL. 11, 446 haec *chelys* ..., altera ..., quae ... formabat. IVV. 3, 246 hic ..., alter ..., at hic ..., ille. OV. trist. 2, 489 alius ..., hic ..., aliis ..., hic ..., alter. *sim.* fast. 1, 408. LVCAN. 10, 129 hos ..., illos ..., haec ..., pars ... altera ..., pars. QVINT. decl. 298 p. 178, 25 ille ..., ille ..., alter. CLAVD. 17, 72 aliis ..., hic ..., hic ..., alter *eqs.*

9 alter ... x (*anacolutha et sim.*): PLAVT. Poen. 96 earum ... alteram ... perit ..., illam minorem ... volt emere miles (*cf.* 1095). ACC. trag. 22 duos ... arietes ..., praeclariorem ... alterum ..., eius germanum. CIC. S. Rosc. 17 duo isti sunt T. Roscii, quorum alteri ... cognomen est, iste qui adest ... vocatur, homines huiusmodi: alter ..., hic autem. 42 duos filios ..., illum alterum ..., hunc. Phil. 13, 10 in altero pudor ..., in illis ... libidines. de orat. 3, 31 duo ... aequales, Sulpicius et Cotta *eqs.* limatus alter et subtilis ... Sulpicius autem. *nota* Brut. 280 Curionem te ... et ... Calvum arbitror dicere *eqs.* quorum quidem alter (*Curio*) ... volvebat *etc., cum digressione usque ad* 283, *ubi*: sed ad Calvum ... revertamur. part. 44 quoniam ... dictum de altero est, expone nunc de reprehendendo. opt. gen. 11. fin. 3, 72 ambas (*dialecticam et physicam*) virtutum nomine appellant, alteram, quod habeat *eqs., tum* (73) physicae quoque ... tributus idem est honos (*cf. p. 1742, 62*). ac. 2, 140 *cf.* fat. 45. fin. 2, 97 non ... Epaminondae, non Leonidae mortem ... antepono, quorum alter *eqs.* Leonidas autem. ac. 2, 15 div. 1, 88 Att. 13, 41, 1. CATVLL. 57, 4 maculae paris utrisque, urbana altera et illa Formiana, impressae resident. *nota* LVCR. 5, 637 ut ... aer alternis certo fluere alter tempore possit, qui queat ... detrudere ..., et qui reiciat. CAES. Gall. 5, 3, 3 ex quibus (*duobus*) alter ... venit ...; at Indutiomarus ... cogere. 5, 13, 1 huius lateris alter angulus ..., inferior. NEP. reg 2, 1 Philippus ... et Alexander *eqs.* horum alter ..., Philippus. VERG. Aen. 9, 129 rerum pars altera (*i. mare*) dempta est; terra autem. OV. met. 5, 78 ensis alterius costis, iugulo Phorbantis adactus. fast. 2, 485. LIV. 29, 33, 7 duae turmae ...: altera ... dedita ..., pertinacior ... telis obruta. 35, 10, 6 *al.* 44, 25, 9. MANIL. 1, 633 duos; ... alter ..., hic. 1, 668. VELL. 2, 56, 3 Bruto et Cassio, quorum alterum ... non obligaverat, contra ... Cassium offenderat (2, 71, 3). LVCAN. 1, 129 nec coiere pares *Pompeius et Caesar*: alter ... dedidicit ... (143) sed non in Caesare tantum nomen erat (2, 55 alter ... hic). *al.* PLIN. nat. 16, 96 duo genera *iuniperarum* ...: alteram ..., quae vero. 20, 262 *al.* STAT. Theb. 1, 225 alter ... hic. *nota* IVV. 3, 132 divitis hic servo cludit latus ...: alter enim, quantum in legione tribuni accipiunt, donat Calvinae ...; at tu *eqs.* 10, 28 de sapientibus alter ridebat ..., flebat contrarius auctor. TAC. ann. 13, 38 pars altera colles erant ..., pars ... porrigebatur. FLOR. epit. 4, 7, 10 duces, ... alterum ..., illum. GELL. 7, 7, 1 earum *feminarum* alterae (*Accae*) post mortem, Taraciae autem vivae ... honores ... habiti. LACT. inst. 5, 1, 3 (4) CASSIOD. var. 11, 40, 6.

B *in* ***relationibus*** (*de vicissitudine vel de distributione*): **1** alter alterum (alteri *et sim.*): *Thielmann, Archiv 7 (1892) 353.* *reciproce*: PLAVT. Cas. 51 sibi uterque ... legiones parat, paterque filiusque, clam alter alterum. Poen. 1269 condamus alter alterum ... in nervom bracchialem. Pseud. 1260 ubi amans complexust amantem ..., ubi alter alterum ... inter se prehendunt. Truc. 48 sin alter alteri propitiust (potiust *codd.*). 381 inter nos sordebamus alter de altero. CATO agr. 160 ubi ... altera *coxendix* alteram tetigerint (*sic cod.*). orig. 79 milites ... inter se multi alteri alteros ... occidere (*cf.* COLVM. 12, 47, 5 IVST. 23, 2, 6). or. frg. 51 si quis quid alter ab altero peterent, si ambo pares essent. *nota* OPIL. Gell. 1, 25, 17 indutiae ..., cum hostes inter sese utrimque utroque alter⟨i⟩ ad alteros impune ... ineunt. RHET. Her. 4, 25 contrarium est, quod ex rebus diversis duabus alteram ⟨altera⟩ breviter ... confirmat. VARRO ling. 10, 59 alterum ex altero videtur. *cf.* rust. 2, 9, 16. CIC. Cluent. 122 ut alter *censor* alterius iudicium ... reprehendat (*antecedit*: inter se). Brut. 3 alter ab altero adiutus. 149 ut alter ex alterius laude partem, uterque autem suam totam haberet. orat. 57 top. 66 fin. 1, 19. 3, 8 *al.* off. 3, 90 victus alter cedet alteri. phil. frg. II 3 concedatis alter alteri et inter vos ... controversemini. CAES. Gall. 5, 44, 13 ut alter alteri inimicus auxilio ... esset. civ. 3, 16, 5. 3, 72, 2 *al.* SALL. Catil. 1, 7 utrumque per se indigens alterum alterius auxilio eget. Iug. 42, 4 alteri alteros vincere ... volunt. 53, 7 alteri apud alteros formidinem ... facere. 60, 1 *al.* NEP. Ages. 1, 3 horum (harum *Lamb.*) ex altera in alterius familiae locum fieri non licebat. VERG. georg. 2, 32 alterius *arboris* ramos ... videmus vertere in alterius (*sc. inserendo*). Aen. 2, 667 alterum in alterius mactatos sanguine (VEN. FORT. carm. 2, 14, 12). HOR. epist. 2, 2, 88 ut alter alterius sermone ... audiret honores. ars 410 CVLEX 256 PANEG. Mess. 168 PROP. 1, 5, 31 OV. epist. 3, 11 rem. 444 met. 5, 673 *al.* LIV. 1, 40, 6. 3, 65, 7 alter semper ordo gravis alterius modestiae erat. 5, 11, 6 qui noxii ambo alter in alterum causam conferant. 28, 21, 9 *al.* 39, 10, 1 nec quicquam secretum alter ab altero (*sc. vir et femina*) haberent. 40, 46, 4 alter alteri displicetis. 42, 10, 4 FEST. p. 233, 9 eum fundum ... quod nec vi ... nec precario alter ab altero possidetis. p. 356, 23. SEN. contr. 1, 1, 7 alter alterum amet. contr. exc. 5, 3 moriuntur non alter ab altero, sed uterque a patre. contr. 1, 1, 21 *al.* VELL. 2, 19, 4 *al.* VAL. MAX. 7, 2, 6. 7, 3 ext. 5 ne pecunia alteri sine altero numeraretur. CELS. 8, 1 p. 328 SEN. dial. 1, 2, 10 *al.* 3, 18, 4 conplexi alter alterum. 4, 10, 3 *nos* alter alteri vitiorum exempla. 9, 17, 3 *solitudo et frequentia* erit altera alterius remedium: odium turbae sanabit solitudo, taedium solitudinis turba. 10, 20, 5 alter alterius quietem rumpit (*ibid.* mutuo miseri). benef. 6, 5, 1 *ego et ille* alter ab altero absolvitur (-imur *Lips.*). nat. 7, 12, 5 quomodo ... potest altera stella usque ad alteram stellam ignem mittere? epist. 7, 11 alter alteri theatrum sumus. 53, 8 ite in complexum alter alterius. COLVM. 1, 6, 8 proxime alter ab altero debent habitare. 6, 2, 4 *al.* 7, 8, 5 ne alter alterum caseus contingat. 12, 47, 1 ut altera altera *mala* non contingant. PLIN. nat. 2, 198 alter motus alteri renititur. 9, 134 *al.* SIL. 4, 531 QVINT. inst. 7, 7, 2 *al.* 9, 4, 49 neque solum alium pro alio pedem metrorum ratio non recipit, sed ne dactylum quidem aut forte spondeum alterum pro altero. decl. 362 p. 394, 10 PLIN. epist. 1, 5, 9 *al.* SVET. Cal. 56 nec cessavit ... criminari alterum alteri atque inter se omnis committere. FLOR. epit. 3, 21, 14 trucidantur Crassi pater et filius in mutuo alter alterius aspectu. FRONTO p. 178, 8 N. utrumque impensius alterum alterius gratia diligo. ALF. dig. 39, 2, 43, 1. IVLIAN. dig. 3, 3, 47 ut alter ab altero pecuniam petat. SCAEV. dig. 46, 3, 93 pr. VLP. dig. 10, 2, 2, 5 PAVL. dig. 39, 4, 9, 4 *al.* MARCIAN. dig. 34, 5, 18 (19) pr. si ... alter alteri (hoc est, si invicem) hereditatem rogati fuerint restituere. SCAEV. dig. 13, 1, 18 altera condictione altera tollitur. *nota* VLP. dig. 16, 2, 11 cum alter alteri pecuniam sine usuris, alter usurariam debet. GAIVS inst. 3, 155 invicem alter alteri tenebimur. APVL. met. 10, 14. PS. APVL. Ascl. 1 alterum *bonum* ... alterius consentaneum esse. 19 *al.* 31 sive alter in altero sive uterque in utroque sunt. TERT. nat. 1, 16 *al.* IREN. 2, 12, 2 debet ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

coexsistere alterum [ab] altero. 5, 12, 1 HIL. in Matth. 15, 5 VOPISC. Aurelian. 7, 8 IVL. VAL. 1, 20 p. 30, 9 IVST. 15, 2, 15 MAR. VICTORIN. defin. p. 39, 12 *al.* ITALA Eph. 4, 25 (Mar. Victorin. in Eph. 1279ᶜ) sumus alter alterius membra (VVLG. invicem; *sed cf.* VVLG. Rom. 12, 5). HERM. Pal. sim. 5, 7, 4 consortes ambo sunt et alter sine altero non inquinatur (ἄτερ ἀλλήλων). HIL. hymn. 1, 28 *al.* HYG. fab. 189 p. 120, 4 *al.* SCHOL. Germ. Bas. p. 66, 3 HIER. epist. 78, 2 in Ezech. 1, 15 p. 17. 27, 27 p. 322 *al.* VVLG. exod. 26, 5 *al.* AVG. civ. 4, 13 p. 163. 15, 20 p. 103 duodenarius numerus ... insignis ... propter septenarii partes alteram per alteram multiplicatas. nam ter quaterni vel quater terni ipsum faciunt (20, 5 p. 413). rhet. 16 p. 147, 17 cum ... neuter sua priore, sed uterque alter alterius praeterita sententia utatur. FAVST. REI. epist. 9 p. 215, 4 BENED. reg. 69. PS. BOETH. grom. p. 381, 23 is duo triangula duo latera duobus lateribus habent aequa alterum alteri. *ibid. saepius.* BOETH. cons. 3, 12 p. 85, 91? *non reciproce:* LIV. 41, 16, 7 consules primum religiones, deinde alterum alterius mors et comitia ... inpediunt (10, 2, 9?). GERM. 29 caput alterius *ursae* super horrida terga alterius lucet. CELS. 7, 29 p. 318 duas manus inponere alteraque alteram premere. 8, 3 p. 331 ab altero foramine ad alterum. 8, 4 p. 335 quia altera *ora* super alteram excessit. SEN. dial. 2, 7, 5 ut alterum sine altero esse possit, alterum sine altero non possit. epist. 93, 12 non maiore spatio alter alterum praecedimus. COLVM. 12, 38, 2 ne altera offa super alteram perveniat. QVINT. decl. 305 p. 198, 3 ex duobus exulibus ... ab altero occisus est alter (PRISC. gramm. III 182, 11 transitionem ... ex alteris in altera fieri genera). *nota* LEX colleg. salut. Dian. et Antin. 2, 26 si quis ... in ōbprobrium alter alterius dixerit. PAVL. dig. 29, 2, 68 ne alterius festinatione alterius ius laedatur. IVLIAN. dig. 40, 7, 13, 2 alter cessando alterius libertatem impediet. VLP. dig. 40, 4, 13, 2. APVL. met. 1, 19 quis ... de duobus comitum alterum sine alterius noxa peremtum crederet? TERT. nat. 1, 10. OPTAT. 3, 9 p. 93, 11 se super alterum pannum alter pannus extollit. AVIEN. Arat. 146 altera *arctos* in dorsum alterius dorso iacet. HIER. epist. 58, 8 magna est rerum consequentia (*in libro*) et alterum pendet ex altero. 60, 9 sub alterius (*i. saeculi*) indumentis alteri (*Christo*) militasti. 96, 2. AVG. civ. 3, 16 p. 119 de primis apud Romanos consulibus, quorum alter alterum patria pepulit. 5, 2 p. 193 *al.* adult. coniug. 1, 24, 30 alterum *coniugem* sine altera vel alteram sine altero vovere. FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 26, 11 alter efficiatur ex altero. *de pluribus*: MANIL. 1, 253 deus multa in cunctas dispensat foedera partes, alter⟨a⟩ ut alterius vires faciatque feratque. 1, 886 *peste Athenis grassante* alter in alterius labens ... fata ruebant. 5, 535 alterum ... alterius semper mutabit ad usus. VELL. 1, 16, 4 ut nemo memoria dignus alter ab altero videri nequiverint. COLVM. 6, 23, 1 ne ... conceptum altera alterius elidat (6, 27, 11 aliae aliarum conceptus). CAPITOL. Alb. 1, 2 cum alter alterum indignaretur imperare (*de quattuor candidatis imperii*). AMM. 31, 15, 15 omnes rediere ..., inconsideratae dementiae alter alterum arguentes. AVG. civ. 4, 11 p. 162 si praeter alteram irasci altera *pars dei* potest, et alia placari, alia concitari. 17, 6 p. 219 per posteros alterum alteri succedentes. *nota* 22, 8 p. 580 inruit alter quisque post alterum, omnis posterior quasi novum, quod alius prior dixerat, nuntiantes. *nota* ITALA exod. 26, 3 (Ottob.) quinque atria ... contenentes alter alteri. *sim. saepius.* HERM. Pal. vis. 3, 2, 6 iungebantur alter *lapis* ad alterum (VVLG. *ibid.* alius ad alium. ἀλλήλοις). **2** alter alteram rem (*de relatione imparium*): PLAVT. Amph. 1116 alterum altera prehendit eos (*angues*) manu *Hercules puer.* CATO agr. 41, 3 artito ... ea qua terebraveris alterum *surculum* ex altera parte. CIC. dom. 62 cum domus in Palatio, villa in Tusculano, altera ad alterum consulem transferebantur. Brut. 204 istis ... duae res maxumae altera alteri (*masc.*) defuit. rep. 6, 12 *numerorum* uterque plenus alter altera de causa habetur. AFRIC. dig. 8, 3, 33 pr. ut alteri per alterum *fundum* aquam ducere liceret. PAVL. dig. 3, 3, 42, 5 ex duobus reis ... alter alterum ... procuratorem dabit. 45, 1, 136 pr. si alter altero verbo utatur. GELL. 2, 12, 5 qui in medio sunt utriusque partis benivoli ..., alteri in alteram partem discedant. CLAVD. carm. min. 17, 24 alter in alterius redditur ore parens (*de similitudine fratrum Aetnaeorum*). **3** alter alium (*cf. Thielmann, Archiv 7, 1892, 359*): LVCR. 4, 688 odor ... est alio ut possit permitti longius alter. 4, 771 alioque est altera nata ... statu (800). 5, 835 ex alio terram status excipit alter (*cf.* 5, 829 ex alio ... alius status). PLIN. nat. 14, 59 non ... aliud *genus vini* praestantius altero. CYPR. epist. 55, 27 alium pro altero reum fieri. EPIST. Alex. p. 219, 21 ripae altera ab alia conspicuae non sunt. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 171, 22 opem precatur alter ab alio. PRISCILL. tract. 10, 124 alter alium ... inpugnat. VVLG. I reg. 10, 12 respondit ... alius ad alterum. AVG. serm. ed. Mai 75, 2 alia *gemma* lucet in altera. MART. CAP. 1, 15 alius alteri. CASSIOD. hist. 5, 20 dum ... in consilio ... alter (*ex pluribus*) aliud proponere conaretur. GREG. TVR. Franc. 9, 43. BENED. reg. 69 ne ... praesumat alter alium defendere. **4** uterque (neuter, quisque, nemo, unus *etc.*) alterum: CIC. off. 1, 4 quorum uterque ... contempsit alterum. Tusc. 2, 13. CAES. civ. 1, 35, 5 neutrum eorum contra alterum iuvare. SALL. Iug. 18, 12 utrique alteris freti. NEP. Dion 4, 1 *v. sub* alteruter. LIV. 6, 33, 2 utrisque apparuit nihil per alteros stare, quominus. 9, 2, 11 intuentes ... alii alios, cum alterum quisque conpotem magis mentis ... ducerent. 9, 43, 4 ut ... suspensi ... de statu alterius uterque consul ageret. 10, 44, 1 *al.* 21, 46, 4 neutri alteros ... cernebant. 40, 30, 9 *al.* MANIL. 1, 304 utraque caudam vergit in alterius rostro (*iunge: in caudam*). VELL. 2, 33, 2 CELS. 5, 26, 35 SEN. nat. 2, 20, 2. 2, 58, 2. 3, 25, 6 epist. 117, 8. 10 ASCON. Mil. p. 42. *nota* PETRON. 70 neuter sententiam tulit decernentis, sed alterius (alter alterius *Heinsius*) amphoram ... percussit. PLIN. nat. 8, 171 MART. 7, 38, 4 QVINT. inst. 1, 1, 14. 2, 6, 2 *al.* 2, 19, 2 si parti utrilibet ... alteram detrahas. GELL. 2, 4, 6 cum ... neque utra sine altera constare possit. POMPON. dig. 41, 1, 27, 2 IVLIAN. dig. 18, 5, 5 pr. *al.* VLP. dig. 45, 1, 1, 6. *nota* PS. APVL. Ascl. 1 ita ... sibi est utrumque conexum, ut separari alterum ab utroque non possit. herm. p. 269 utriusvis harum revictio confirmat alteram. IVST. 6, 2, 9 AVG. civ. 19, 1 p. 348. 22, 27 p. 620. CAES. Gall. 5, 44, 2 controversias habebant, uter alteri (*sic* β; quinam α) anteferretur. LIV. 40, 12, 20 uter timuerit, ne alter dignior videretur. VELL. 2, 90, 3 uter populus alteri pariturus foret. *nota* AVR. Fronto p. 70, 6 N. altercamur (*Aurelius et mater*), uter alterum vestrum (*Frontonem, Gratiam*) magis amaret. *nota* VVLG. gen. 11, 3 dixit ... alter ad proximum suum (num. 14, 4 alter ad alterum). exod. 21, 18. VARRO ling. 10, 36 unaquaeque ratio collata cum altera. LVCR. 3, 333 nec sibi quaeque sine alterius vi posse videtur ... sentire. CAES. Gall. 1, 31, 10 ne qua legio alteri legioni subsidio venire posset. LIV. 1, 17, 4 nemo alteri concedere. MANIL. 3, 239 incerta est horae mensura neque ullam altera par sequitur. SEN. contr. 1, 5, 4. CELS. 5, 28, 4 quarum (*pusularum*) nulla alterā maior est. QVINT. inst. 2, 8, 2. decl. 262 p. 72, 19 miror, si ... ulla lex contra alteram scripta est. POMPON. dig. 17, 2, 6, 2 ut ... unusquisque (*ex duobus*) ... partem alteri ... praestare debeat. PAPIN. dig. 7, 4, 2 pr. propria quisque (*ex duobus*) tempora non concurrente altero ... habuit. 10, 3, 28 in re communi neminem dominorum iure facere quicquam invito altero posse (PAVL. dig. 8, 2, 26). CYPR. epist. 62, 3 AVG. civ. 11, 10 p. 475. VITR. 10, 3, 8 cum ... unum ... premit alterum. VVLG. Ezech. 33, 30 dicunt unus ad alterum. Dan. 8, 13 dixit unus sanctus alteri nescio cui. I Cor. 4, 6 ne ... unus adversus alterum infletur pro alio. GREG. TVR. Franc. 5 praef. p. 191 cur unus tollit alteri suum? 6, 10 p. 255. *nota* CARM. epigr. 1848, 5 *avia et neptis* alterius (*sc. utraque*) praestant votis.

III ***in comparationibus*** (alter *i. q.* '*alius*'): **1** alter quam: *c. negat.*: *genet.*: LIV. 30, 23, 4 nullius alterius consilio quam Scipionis. TAC. Agr. 6 ne cuius alterius sacrilegium ... quam Neronis sensisset. TERT. scorp. 4. *reliqui casus*: VAL. FL. 6, 419 forma necis non altera surgit quam cervos ubi ... venator ... petit. SOL. 27, 60 neque enim vivunt in altero (PLIN. nat. 8, 216 alio) quam in Aethiopico caelo. CLAVD. 17, 177 quae mihi cura ... altera quam ... mollire? VITA Caes. Arel. 1, 13 nullum ... alterum quam ... Caesarium eligerent. *cum adfirmatione*: *genet.*: PLIN. nat. 29, 69 viperae caput impositum, vel alterius quam quae percusserit, ... prodest. 36, 148 schiston ... alterius generis quam haematiten tradit. NERAT. dig. 39, 2, 47 ut superior pars aedificii ... alterius sit quam cuius est id, cui. HIER. Didym. spir. 8. CELS. 7, 5, 2 ab altera parte quam ex qua venit. LVCAN. 9, 1078 si qua est hoc orbe potestas altera quam Caesar. PLIN. nat. 25, 166 suco ab altera nare quam doleat infuso. **2** non alter nisi: TERT. idol. 18 alterius ... esse non possunt nisi diaboli. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 260 si ... nolit tibi alterius imponi medicamina nisi sua. FILASTR. 26, 5 non alterius rei ... nisi quasi similis. 103, 3 non alter nisi deus Christus. **3** alter atque: *v. II 1080, 50.* **4** alter ab: *i. diversus ab*: HIER. epist. 98, 14 p. 597 nostras ... animas non alterius a deo naturae esse. *nota* Didym. spir. 7 filius est alius ab his quos ..., ... spiritus sanctus alterius est substantiae ab his quos. 13. SALV. gub. 2, 23 dei iudicio a se alter effectus *David* (*cf.* eccl. 1, 43 a se dispares). VICT. VIT. 2, 66 alterius a patre substantiae est. *aliter i. q.* '*secundus post*': POMP. gramm. V 173, 6 secundus a Romulo, alter ab Sylla. 188, 8. VERG. ecl. 5, 49 tu nunc eris alter ab illo. 8, 39 alter ab undecimo tum me iam acceperat annus (SERV. id est tertius decimus; alter enim de duobus dicimus *cf. l. 72*). CARM. poet. min. V 65, 10 undecies ... virum secum deduxerat unum: alter ab undecimo Candidus ipse fuit. SOL. 32, 41 alterum a conditore ... locum detinet. AVR. VICT. Caes. 9, 11 honos is (*praefectura praetorii*) ... alter ab Augusto imperio fuit. AVG. civ. 14, 23 p. 48 corpus, quod alterum ab illo est atque infra illum est. PAVL. PELL. 12 altera ab undecima annorum currente meorum hebdomade (*i. duodecima*). *sim.*: alter post: CIC. off. 2, 82 OV. met. 7, 700 RVFIN. Orig. princ. praef. 1. **5** alter praeter: PLAVT. Amph. 613 *al. cf. p. 1736, 17 sqq. 1738, 82 al.*

syntactica: *de collocatione*: *praepp. inter* alter *et subst. insertae*: VARRO rust. 3, 7, 6 altera de causa. CAES. Gall. 1, 2, 3 altera ex parte. 5, 56, 1. 7, 59, 5. 7, 64, 6 LIV. 4, 37, 10 SIDON. epist. 5, 17, 6. LIV. 2, 47, 2 altero in cornu. 26, 6, 3. *hic illic ap. poetas.* *de structuris*: alter *c. genet. partit.*: *passim, v. supra. cf.* SERV. Aen. 11, 76 et 'horum alterum' et 'horum unum' possumus dicere. *cf. sub* alius. alter ex: *passim, v. supra.* ălter de: CIC. Brut. 189 Tusc. 1, 97 off. 3, 9 CAES. Gall. 6, 13, 3 IVV. 10, 28 OV. ars 3, 502

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ib. 183 APVL. met. 1, 19. 6, 18 *al. et hic illic* (*v. supra*). *iuncturae*: *usitatissimum* ille alter, *ut* PLAVT. Amph. 1114 Bacch. 836 *al.* TER. Haut. 310 Eun. 300 *al.* LVCIL. 104 VARRO rust. 3, 5, 8. 3, 7, 2 CIC. inv. 2, 14 S. Rosc. 42 *al.* Sest. 26. 44 Rab. perd. 9 agr. 2, 86 prov. 14 Pis. 73 de orat. 2, 200 *al.* orat. 155 *al.* rep. 6, 21 leg. 2, 1 Att. 1, 14, 6. 5, 4, 1. 7, 2, 8 SALL. Iug. 13, 1 *al.* VERG. georg. 2, 397 *al.* LIV. 6, 40, 5 VAL. MAX. 8, 11 ext. 6 SEN. dial. 4, 4, 2 benef. 2, 35, 1 *al.* COLVM. 4, 2, 1 PETRON. 81 PLIN. nat. 20, 253. 24, 124 QVINT. inst. 7, 3, 30 *al.* PLIN. epist. 4, 9, 19. 5, 17, 5 *al.* APVL. flor. 18 p. 90 *al.* AVG. civ. 22, 12 *etc.* hic alter: PLAVT. Cas. 560 Epid. 154 *al.* TER. Eun. 929 CIC. de orat. 2, 218 Tusc. 3, 57 *al.* SEN. contr. 1 praef. 12 *etc.* iste: CIC. rep. 1, 15. alter ullus: PROP. 1, 18, 11 LIV. 21, 13, 3 SEN. benef. 4, 3, 1. quilibet: OV. met. 2, 388 NVX 140. aliquis: SEN. dial. 8, 4, 1 *al.* et (*i. etiam*) alter: OV. Pont. 1, 4, 7 LIV. 1, 25, 10. 3, 63, 5 *al.* SEN. contr. 7, 8, 7 clem. 1, 15, 6 *al.* COLVM. 2, 9, 7 *al.* PETRON. 46 PLIN. nat. 14, 24. 22, 146 *al.* MART. 8, 65, 7 QVINT. inst. 3, 11, 6 PS. APVL. herm. p. 271 *al.* HIER. epist. 187, 4 *al.* (etiam: CIC. Verr. 6, 10). alter quoque: CIC. inv. 1, 64 LIV. 8, 25, 5 CELS. 3, 20 *al.* COLVM. 2, 9, 16 *al.* IVLIAN. dig. 38, 7, 4 *al.* item alter: TER. Ad. 131 CATO agr. 156, 3 VARRO rust. 1, 22, 4. 3, 3, 3 OV. rem. 621 LIV. 29, 16, 1. 31, 12, 6 COLVM. 5, 11, 10 PLIN. nat. 5, 148 *al.* rursus: SEN. benef. 6, 166 MELA 1, 73 PLIN. nat. 6, 108 PLIN. epist. 9, 13, 11 SVET. Claud. 4 AVIEN. Arat. 1503.

synonymum: secundus: NEP. Pelop. 4, 3 [SEN. epist. 92, 28 ille alter secundus *corruptum videtur*; ferundus *Madvig*]. *oppositum*: idem: CIC. top. 87 Tim. 21. 27 *al.* SEN. epist. 102, 4 HIER. epist. 108, 22 AVG. anim. 3, 3, 3. *al.*

derivata: altercor, alternus, alteritas, altero. *composita*: adulter(o). *cf.* PAVL. FEST. p. 22, 1. cumulter: PAVL. FEST. p. 50, 10. alteruter, altrinsecus, altrorsus. *Hey.*

Alter *nom. serv.* CORP. VI 6254 *et* 6255 Alter cubicul(arius). *Otto.*

alterās [*ab* alter, *cf. c.* alias. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 27, 2 alteras ponebant pro eo, quod est adverbium alias. PLAVT. Most. 270 non videor vidisse lenam callidiorem ullam alteras. CATO inc. libr. frg. 1 in ⟨h⟩is duobus bellis alteras stipendio . . . multati, alteras oppidum vi captum, alteras primo pedatu et secundo. *cf. Wölfflin, Archiv 2 (1885) 235.*

alterātio, -ōnis *f. ab* alterare. BOETH. in Porph. comm. 4 p. 118^{B} alteratio . . . continens est, aliud vero intra alterationis spatium continetur. *ibid.* ex quibuslibet differentiis considerata diversitas alterationem facit intelligi. p. 118^{D} categ. 4 p. 290^{A}. ACTA Achat. 5 p. 120, 18 imperator alterationem iam redditae responsionis admirans.

alterātus, -a, -um *v. sub* altero.

altercābilis, -e *ab* alterco(r). ARNOB. nat. 5, 3 deum . . . cum homunculo . . . altercabilem conseruisse sermonem.

ἐριστικῶς **altercātim** GLOSS. II 314, 34.

altercātio, -ōnis *f. ab* altercare. GLOSS. *ἀντίρρησις, ἀμφιβολία, ἀμοιβαῖοι λόγοι, ἀμφιλογία, διάλογος* (*διὰ λόγων*), *ἀψιμαχία, ἀμφισβήτησις.* contentio iurgium lis rixa. altercationum: *τῶν ἀμφισβητουμένων.* PAVL. FEST. p. 7, 7 altercatio iurgatio.

I *generatim*: PLAVT. Aul. 486 in paucioris avidos altercatio est (*sc. mihi optima civitati suadenti*). LIV. 1, 7, 2 cum altercatione congressi *Romulus et Remus.* 4, 6, 1 cum . . . res *in contione* a perpetuis orationibus in altercationem vertisset. *nota* 4, 45, 7 certamen . . . inter *tres* tribunos exortum *eqs.* 'patria maiestas altercationem istam dirimet'. 4, 53, 3. 5, 49, 1. 8, 33, 10. 10, 23, 5 brevis altercatio . . . in contentionem animorum exarsit. 10, 40, 9 inter pullarios orta de auspicio. 22, 45, 1. 33, 35, 12. 34, 61, 12. 35, 17, 2 *legati*, dum suas quisque nunc querellas, nunc postulationes inserit et aequa iniquis miscent, ex disceptatione altercationem fecerunt (*cf.* 38, 32, 4). 35, 39, 7 altercatio inde, non sermo fuit, cum Romanus . . . increparet . . ., multitudo obstreperet. 38, 33, 6 primo lacessere iurgiis, deinde, altercatione orta, cum accenderentur irae, . . . impetum . . . fecerunt. SCRIB. LARG. 181 *v. sub* altercum. SVET. Tib. 2 in altercatione et iurgio. vita Hor. p. 44. TERT. adv. Prax. 22 *Iesus* in altercatione Iudaeorum exprobrans, quod occidere eum vellent. AVSON. 446, 2 qua altercatione (*inter Telemachum et Antinoum*) diu protracta. HYG. fab. 75 p. 79, 23 inter Iovem et Iunonem fuit iocosa altercatio, quis *eqs.* SVLP. SEV. chron. 1, 39, 3 inter eas (*mulieres*) de puero. 1, 43, 6. CASSIOD. var. 1, 4, 11 nec dubitavit eius (*Attilae*) altercationibus obviare *legatus.* 2, 39, 11.

II *in iudicio* *tam publico quam privato* (*cf. Leonhard-Kipp, PW. I 1692*): *maxime de legitimo actoris praeter* '*perpetuam orationem*' *et* '*interrogationem testium*' *officio*: CIC. de orat. 2, 255 quom in altercatione arripitur ab adversario verbum. Brut. 164 nulla est . . . altercatio clamoribus umquam habita maioribus (*quam Crassi contra Cn. Domitium, quae* non est oratio, sed quasi capita rerum et orationis commentarium). SEN. contr. 10 praef. 2 litiganti similior quam agenti cupiebat evocare aliquam vocem adversariorum et in altercationem pervenire. VAL. MAX. 4, 1, 12 in curia iurgia, . . . pro rostris altercationes. PLIN. nat. 34, 48 Cicero illo iudicio in altercatione neganti . . . respondit. QVINT. inst. 2, 4, 28. 6, 3, 4 *Cicero* et in altercationibus et ⟨in⟩ interrogandis testibus plura quam quisquam dixit facete (6, 3, 45). *in* 6, 4, 1 *dat* '**altercationis praecepta** (*vocabulum saepius redit*). TAC. dial. 34 interesse sive in iudiciis sive in contionibus, ita ut altercationes quoque excipere et iurgiis interesse . . . disceret. SVET. Iul. 71. Claud. 15 litigatori Graeculo vox in altercatione excidit. vita Verg. p. 59 in altercatione litis. APVL. met. 10, 7 orationes altercationesque *accusatoris et rei.* *latiore sensu de iuris controversia, iudicio, causa*: ITALA deut. 19, 17 (Lugd.) duo homines, quibus est altercatio (*ἡ ἀντιλογία*; VVLG. quorum causa est). COD. Theod. 2, 6, 2 (*a. 319*) pro modo litis, quae in altercationem fuerit adducta. 13, 10, 7 (*a. 371*) *iudices* exhibitis partibus . . . coram cognoscant ac stabilitatem census finita altercatione componant. CASSIOD. var. 9, 15, 6 ad palatium nostrum perducta . . . altercatio populorum (*ibid.* intentio). COD. Iust. 3, 33, 14, 1 tales altercationes (*sc. iuris*) decidentes (6, 2, 20, 1 *al.*). 5, 27, 6 pr. quaestionis seu altercationis exercendae . . . facultatem. 6, 27, 4, 1. 6, 38, 4, 1 *al.* INST. Iust. 1, 5, 4 antiqui iuris altercationes (4, 1, 8 antiquorum prudentium).

III *in senatu* (*cf. Neumann, PW. I 1692*): CIC. Att. 1, 16, 8 Clodium praesentem fregi in senatu cum oratione perpetua . . ., tum altercatione huius modi *eqs.* 1, 16, 10 (*ubi verba altercationis subiunguntur*). 4, 13, 1 *altercationes* in senatu factas. epist. 1, 2, 1 altercatione Lentuli consulis et Caninii tr. pl. LIV. 28, 45, 6. 33, 22, 10 hae inter consules tribunosque altercationes. 38, 50, 1. VAL. MAX. 9, 1, 4 altercatione orta. TAC. hist. 4, 7 per altercationem ad continuas et infestas orationes provecti sunt (*cf.* 4, 6 inter Helvidium et Eprium acre iurgium). SVET. Iul. 23. Aug. 54 ob immodicas disceptantium altercationes. Vesp. 15 altercationibus insolentissimis *Helvidi contra Vespasianum.*

IV *inter philosophos, ecclesiae doctores,* *Iudaeos et Christianos etc.*: *i. q.* *dialogus, disputatio* (*cf. Jülicher, PW. I 1693*): CIC. nat. deor. 1, 15 oritur . . . mihi magna de re altercatio cum Velleio *Epicurio.* SEN. benef. 5, 19, 8 ut dialogorum altercatione seposita tamquam iuris consultus respondeam. QVINT. inst. 10, 1, 35 altercationibus atque interrogationibus oratorem futurum optime Socratici praeparant. GELL. 8 tit. 14 lepidissima altercatio Favorini philosophi adversus quendam intempestivum de ambiguitate verborum disserentem. TERT. ieiun. 11 altercatio diversae partis. adv. Marc. 1, 9 p. 57 de ignoto *deo* instat altercatio (*opp.* de noto vacat quaestio. praescr. 18). PRISCILL. tract. 2, 45 quae (*haereses*) sibi altercationem non ingenia, sed studia fecerunt. AVG. civ. 10, 11 p. 421 adversantis altercatione. epist. 44, 1 ad spectaculum quasi altercationis nostrae prope theatrica consuetudine . . . convenerant (*ibid. supra* agi causam *et* quaestionem . . . discuti). 118, 3 philosophorum altercationibus (*ibid.* dialogos). bapt. 2, 4, 5 quomodo . . . potuit ista res tantis altercationum nebulis involuta ad plenarii concilii . . . illustrationem . . . perduci? MART. CAP. 5, 429 reluctantibus semper Academiae altercationibus. *nota* 5, 449 quando non iuris, sed veritatis altercatio contineat quaestionem. PASS. coron. 6 coeperunt phylosofi contra Claudium Symphorianum . . . Castorium et Simplicium habere altercationem. *tituli dialogorum*: *Caspari, Anecdota p. 133 (sqq.)*: Altercatio Heracliani . . . cum Germinio . . . de. *Migne 42 p. 1131* (PS. AVG.): De altercatione ecclesiae et synagogae dialogus. *Orelli, Opuscula graecorum veterum sententiosa et moralia p. 230*: Altercatio Hadriani Aug. et Epicteti philosophi. *Corp. Vind. 45, 1* ⟨Euagrii⟩ altercatio legis inter Simonem Iudaeum et Theophilum Christianum (*cf.* GENNAD. vir. ill. 51 Euagrius . . . scripsit Altercationem Simonis . . . et Theophili. MARCELL. chron. II p. 76, 423, 2). *cf.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 3, 19 in altercatione . . . Iasonis et Papisci scriptum est. vir. ill. 135 Hieronymus . . . scripsi . . . altercationem Luciferiani et Orthodoxi (*gr. διάλεξιν*). OROS. apol. 4, 6 hoc . . . Hieronymus . . . in libro, quem nunc scribit, collata in modum dialogi altercatione confutat. GENNAD. vir. ill. 46 liber altercationis *Iuliani episcopi cum Augustino.* *nota*: TERT. pudic. 2 p. 224, 5 de ista differentia iam et quasdam praemisimus altercationes scripturarum hinc retinentium hinc dimittentium delicta.

V Altercātio *personata*: HYG. fab. praef. p. 9, 14 *inter progeniem Noctis et Erebi.*

syn.: causa, contentio, dialogus, disceptatio, (disputatio), quaestio, iurgium. *opp.*: actio (QVINT. inst. 6, 4, 18. 12, 3, 3), oratio continua (*adde*: QVINT. inst. 6, 4, 1), oratio perpetua (*adde*: LIV. 8, 33, 10).

altercātor, -ōris *m. ab* altercari. GLOSS. *ἀντικαθιστάμενος, φιλόνεικος,* contra dicens, contentiosus. QVINT. inst. 6, 4, 10 bonus altercator vitio iracundiae careat. 6, 4, 15 turbidus et clamosus . . . altercator. FRONTO p. 121, 2 N. hoc te a centurionibus vel primipilaribus, elegantissimis altercatoribus, didicisse? PS. ARNOB. confl. 1, 1 p. 241^{A} factum . . . est, ut Arnobius a parte sedis apostolicae defensor fieret et Serapion a synedrio Aegyptiorum altercator existeret, iudices vero essent . . . Constantius et . . . Ammonius. CASSIOD. var. 11 praef. 5 senilis iuvenis, altercator suavis, mensuratus eloquens. *hinc derivatum*:

altercātōrius, -a, -um. BOETH. top. Arist. 8, 4 p. 1003^{A} protervientes . . ., altercatorias et non dialecticas faciunt exercitationes.

altercor (*prisce* **alterco**), -ātus sum, -ārī [*potius ab* alternus *quam ab* alter *ductum esse videtur, ita ut prima verbi forma* *alternico *fuerit. Th.*]. *formae activi* (*cf.* PRISC. gramm. II 392, 24) *ap.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PACVV. TER. APVL. (*v. infra*). altercatur *passive*: INST. Iust. 4, 13, 11. GLOSS. ἐρίζω, φιλονεικῶ. ἀνταποκρίνεται, διαλέγεται, contendit, litigat, obiurgat. II 15, 25 altercandis ἀμφισβητουμένων. 15, 27 altercante contendente φιλονικητέως (φιλονεικεῖ τέως *Büch.*; *cf. Hor. sat. 2, 7, 57*).

I *generatim*: TER. Andr. 653 cum patre altercasti dudum. PACVV. trag. 210 me⟨c⟩um altercas? tace. PVBLIL. N 40 nimium altercando veritas amittitur. CAES. civ. 3, 19, 5 Labienus ... altercari cum Vatinio incipit. LIV. 3, 68, 8 mulierum ritu inter nos altercantes (inter: 32, 22, 2). 24, 38, 6 in contione ero et tempus ... loquendo altercandoque traham (32, 35, 5). 33, 13, 3. SEN. dial. 19, 14, 4 cum Gaio diu altercatus. AVR. Fronto p. 70, 6 N. dum ea fabulamur atque altercamur, uter alterum ... magis amaret. APVL. met. 2, 29 uxor egregia ... coarguenti marito resistens altercat. 10, 15 his et similibus altercati conviciis. *laxiore sensu 'colloquendi'*: APVL. met. 5, 16 *sorores* secum altercantes. 6, 26 dum secum mitissimi homines altercant de mea nece. 9, 3 illos ... ausculto de meis sic altercare fortunis. 9, 33 iis poculis mutuis altercantibus (*i. certantibus?*). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 187 dialogicon fecit. introduxit enim quendam altercantem cum Agamemnon⟨e⟩. *nota* VVLG. Sirach 9, 13 non altereris cum illa (*muliere aliena*) in vino (μὴ συμβολοκοπήσῃς μετ' αὐτῆς). Iud. 9 cum Michael archangelus cum diabolo disputans altercaretur de Moysi corpore (διακρινόμενος διελέγετο). *nota* OROS. hist. 6, 7, 3 perpetuo paene cum Germanis bello altercabantur. PASS. coron. 2. **II** *in iudicio*: CIC. Brut. 159 *Crassus* in altercando invenit parem neminem (173). QVINT. inst. 6, 4, 5 quidam ... in dicendo mediocres ... altercandi praestantia meruerunt nomen patronorum. 6, 4, 14 in altercando (*opp.* in actione). PLIN. epist. 3, 9, 24 totiens agendum, totiens altercandum, tam multi testes interrogandi *eqs.* TERT. apol. 2 respondendi, altercandi facultas patet, quando nec liceat indefensos ... damnari. COD. Theod. 2, 8, 1 *a. 321* indignissimum ... diem solis ... altercantibus iurgiis et noxiis partium contentionibus occupari. CASSIOD. var. 5, 40, 3 ori tuo (*sc. comitis sacrarum*) altercantium desideria convenerunt. *de* ICTIS: COD. Iust. 3, 33, 16, 1 morte ... eam (*actionem*) tolli omnibus concedentibus, non utendo autem ... altercantibus. 6, 27, 5, 1[a]. INST. Iust. 4, 13, 11 ne, dum de his *exceptionibus* altercatur, ipsius negotii disceptatio proteletur. **III** *in disputationibus doctorum ecclesiae etc.*: TERT. spect. 8 *v. sub structuris.* ieiun. 1 pudet ... de eis altercari, quorum nec defensio verecunda est. ALTERC. Heracl. p. 134, 5 altercandi facųltas. AVG. retract. 1, 16, 1 quae disputatio nobis altercantibus excepta est a notariis. epist. 147, 49 altercando ... investigare, quomodo. VICT. TONN. chron. II p. 205, 565? *Eutychio* altercanti novae superstitioni resistunt *episcopi*. PS. ARNOB. confl. 1, 1 p. 241[A] singulis ex utraque parte altercantibus. **IV** *translate de rebus*: HOR. sat. 2, 7, 57 altercante libidinibus (*dat.*) tremis ossa pavore. ITALA Gal. 5, 17 (Priscill. tract. 10, 130) haec (*caro et spiritus*) invicem sibi altercantur (VVLG. adversantur; ἀντίκειται). SIDON. epist. 8, 12, 1 volatiles ventis altercantibus harenae.

structurae: *c. dat.*: PRISC. gramm. III 274, 4 *inter 'verba aequiperantia'*: altercor ... tibi. HOR. sat. 2, 7, 57 VICT. TONN. chron. II p. 205, 565 *cf.* APVL. met. 2, 29. *c. acc.*: APVL. met. 2, 3 dum hunc ... sermonem altercamur. COD. Iust. 6, 27, 5, 1[a] haec. *c. inf.*: TERT. spect. 8 a quibus ... ipsa loca contaminari altercati sumus. COD. Iust. 3, 33, 16, 1.

derivata: altercabilis, altercatim, altercatio, altercator. *Hey.*

alterculum, -ī *n.* [*cf. c.* altercum. *Th.*] *herba.* PS. APVL. herb. 5 hyoscyamon ... alii alterculum *vocant.* GLOSS. II 15, 20 alterculum ἀνεμώνη.

altercum (-us GLOSS.), -ī *n.* [*inc. orig. Th.*] *herba.* SCRIB. LARG. 181 altercum, quod Graeci ὑοσκύαμον vocant, qui biberunt, caput grave venisque distentum habent; mente abaliena[bu]ntur cum quadam verborum altercatione: inde enim hoc nomen herba trahit altercum. SCRIB. LARG. 52 alterci seminis, quod ὑοσκύαμος dicitur, pondo trientem. 53 alterci ... radix aut eiusdem semen. 54 alterci semine (89. 112. 147). 89 altercum ... contundere ... et cribrare. 90 *bis*: alterci albi seminis p. *tot.* 173. 220. 90 altercum. PLIN. nat. 1, 25, 17 hyoscyamos, quae Apollinaris sive altercum. 25, 35 Herculi eam quoque adscribunt *herbam*, quae Apollinaris aut a rabie aliis (*sic Mayhoff*, apud arabilis *codd.*) altercum, apud Graecos vero hyoscyamos appellatur. plura eius genera: unum nigro semine ... nascitur in Galatia, vulgare autem candidius; tertii semen ⟨i⟩rionis semini simile est, omnia insaniam gignentia capitisque vertigines. quartum genus molle ... candidi seminis ... hoc recepere medici, item rufi seminis *eqs.* (CHIRON 905 alpersum *trad.*). MARCELL. med. 16, 1. 4. 7. 9. 20, 18 CAEL. AVR. acut. 1 praef. 6. 1, 4, 42. 2, 4, 20 (*bis*) chron. 5, 2, 44. 45. GLOSS. III 587, 26 altercus i. galidada (?). II 22, 24 *contaminatae pars altera*: ⟨altercus⟩ ὑοσκύαμος βοτάνη. III 631, 7 altercus iusquiamus sive canicolata sive sinfoniaca. 538, 55 erba dentaria id est ⟨al⟩tercus (*cf. Stadler, Archiv 13, 1904, 572*). *V.*

alteria *v. add. ad* arteria.

alteritās, -tātis *f.* [*ab* alter, *cf. c. gr.* ἑτερότης. *Th.*]. GLOSS. II 566, 5 alteritas: sodalitas comparilitas (*Loewe*: alternitas). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 23 simile, quod in alteritate est. 1, 25. 1, 48 in identitate, ... in alteritate. 1, 49 imaginationem alteritatis. 1, 53 (*opp.* identitatem. *item* 1, 57. 59) AVG. mus. 6, 5, 10 ea quae ..., ut ita dicam, alteritate corpus afficiunt (*supra*: in unitate valetudinis). BOETH. trin. 1, 14 principium ... pluralitatis alteritas est; praeter alteritatem enim nec pluralitas quid sit intellegi potest. 5, 35. 6, 23. arithm. 2, 28 p. 117, 3 hunc (*numerum binarium*) alteritatis principium esse. 2, 36 p. 132, 25 dualitatem ... primam alteritatis mutationisque esse principium. p. 133, 3 pares *numeros* ... ob binarii numeri consortium alteritatibus esse permixtos. in Porph. isag. p. 33, 20. 22 *al.* comm. 4 p. 115[D] *et saepe.* *Hey.*

alterna *f. subst. v.* alternus *p. 1756, 37.*

? **alternābilis** *v.* aeternabilis.

alternāmentum, -ī *n. ab* alternare. CLAVD. MAM. anim. p. 169, 25 sine alternamento reciproci aeris *de spirando.* REG. Cassian. 37 (Migne 103, 1076) alternamenta (alterna tamen *cod.*) fratrum secundum ordinem ... succedant.

? **alternanter** *v.* alterno *p. 1754, 32.*

alternātim *adv.* [*cf. c.* alternare, alternus. *Th.*]. CHAR. gramm. I 187, 16 (*ex Palaemone?*) qualitatis adverbia ... in -im, velut 'caesim, viritim, alternatim'. NON. p. 76 alternatim: per vices. GLOSS. vicissim. vicaria. ad invicem, reciproco. QVADRIG. hist. 50 item gaudium atque aegritudinem alternatim sequi. AMM. 29, 2, 28 admovere marmori digitos alternatim et pectori. FVLG. myth. 2, 13 *Castores* alternatim resurgere et occidere. Theb. p. 183, 16 filii animam alternatim distrahentes de regno dissentiunt. SCHOL. Arat. rec. interp. p. 277, 4 circuli ... alternatim [invicem] sibi paene ex adverso conveniant. AVG. civ. 12, 21 per ... beatitudines et ... miserias alternatim quidem, sed revolutione incessabili sempiternas. gen. ad litt. 4, 29 angelos non alternatim contueri primo ... ac deinde ... et tertio ..., sed eorum mentem ... haec omnia simul posse. epist. 137, 4, 16 ritus ... sacrilegi paulatim atque alternatim ... subvertuntur. MART. CAP. 1, 18 ex his ... urnis deus alternatim ... hauriebat. BOETH. herm. sec. 5, 10 adfirmationes alternatim positae. arithm. 1, 20 p. 42, 7. 1, 23 p. 49, 11. 2, 2 p. 83, 13. 2, 25 p. 115, 4. 2, 34 p. 131, 22. 2, 37 p. 133, 12. anal. post. 1, 3 p. 716[A] quae alternatim se consequuntur. PS. BOETH. grom. p. 383, 23 (*v. p. 1756, 34*). 391, 10 (-tem *Bamb.*[1], -ti *Rostoch.*). 392, 16. CASSIOD. art. 6 p. 1216[A] alternatim sumere est, ut se habet praecedens ad praecedens, sic se habet consequens ad consequens. ISID. orig. 6, 19, 7 duobus ... choris alternatim psallentibus ordine mutato (*definitio antiphones.* eccl. off. 1, 7, 1). SCHOL. Hor. carm. 3, 28, 11 a. cantabimus.

alternātio, -ōnis *f. ab* alternare. PAVL. FEST. p. 7 alternatio per vices successio. APVL. met. 10, 10 pedes incertis alternationibus commovere. PS. APVL. Ascl. 27 alternationis partuum. 30 ordo et tempus innovationem omnium rerum ... per alternationem faciunt. 31 tempus ... definiri potest vel numero vel alternatione. TER. MAVR. 483 alternatio *inter brevem et longam mensuram dipthongi 'au'*. ARNOB. nat. 7, 28 si recursus abstuleris, quibus alternatio redditur abstrahiturque vitalis *de spirando.* AVG. civ. 12, 18 mentem divinam ... innumera omnia sine cogitationis alternatione numerantem. serm. 29, 1 alternatio noctis et diei. 352, 6 alternatio ... defectus et fortitudinis in manibus ... Moysi forte alternatio tua fuit. MACR. sat. 7, 5, 4 inventorum alternatione tractare. 7, 15, 16 ad tegendas certa alternatione vias cibatus et potus. somn. 1, 6, 2 staret alternatio mutuandi. SACR. Leon. p. 374 alternationibus temporum (*opp. dei* incommutabilitate). PROSP. chron. I p. 437, 808 haec alternatio ... ut vicissim et de beatis miseri et de miseris beati *fiant.* AVDAX gramm. VII 348, 19 *adverbia* alternationis, ut vicissim. ISID. diff. 2, 28 per sex dierum alternationem. *technice apud* ICTOS *cf.* LABEO Vlp. dig. 47, 10, 7, 4 dicere ... sub alternatione, puta 'illud aut illud' (*syn.* COLL. Moys. 2, 6, 1 per disiunctionem). LEX iurid. cod. Paris. 1357[A] ἀλτερνατίων· ὁ ἐπαμφοτερισμός· οἷον ἐπηρώτησά σε· ὁμολογεῖς διδόναι μοι Στίχον τὸν οἰκέτην ἢ δέκα νομίσματα; VLP. dig. 11, 3, 9 agere ... sine alternatione. 13, 4, 2, 3 mixta ... rerum alternatio locorum alternationi. *V.*

Alterniaicinus *vir gentis cuiusdam Hispanae*: CORP. II 2523 (*in Hispan. Tarracon.*) Antistius Placidus Cili filius Alterniaicinus. *cf.* PTOL. 2, 6, 56 Ἀλτέρνια *Carpetanorum oppidum.* *Otto.*

alternīs *v.* alternus *p. 1757, 54.*

alternitās, -tātis *f. ab* alternus. *t. t. gramm.*: PRISC. gramm. II 137, 1 excipitur alternitatis causa (*eadem formula* 81, 3. 137, 23. 522, 5. III 515, 23), quam Graeci ἐπαλλότητα vocant, unum 'pando' 'pandus', ne si 'pandidus' dicamus, male sonet alterna 'd' in utraque continua syllaba. 140, 17 euphoniae causa sive alternitatis (III 494, 30 *add.* id est παραλλότητος).

alterno, -āvī, -ātum, -āre [*ab* alternus. *Th.*]. *dicitur fere semper de rebus duabus, raro transfertur ad plures quarum binae spectantur; cf.* GLOSS. alternat: mutat. alternatur: variatur. *legitur* se alternare SOL. *p. 1753, 34*, PRVD. *p. 1753, 45*, MART. CAP. *p. 1753, 52. passivum inde a* SEN. *crebrum, potissimum part. in* -atus. *non recte* GLOSS. 'alternatur' latinum non est sed 'alternat', id est post alterum facit.

transit. (*c. acc. et abl.* AMM. 31, 1, 1, *seq.* cum *praep.* IORD. Get. 3, 20): VERG. georg. 3, 220 illi alternantes multa vi proelia miscent.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aen. 4, 287 haec alternanti (*sc. sententias, cf.* διάνδιχα μερμηρίξας) potior sententia visa est (*cf.* SERV. varia mente tractanti; *ex hoc poetae loco grammatici finxerunt novum sensum, cf.* GLOSS. cogitanti, dubitanti, λογίζομαι ὅ ἐστιν ἐνθυμοῦμαι, σκέπτομαι, *inde dixit* MART. CAP. 1, 6 cunctamento longae deliberationis alternat *cum sent. interrog. cf.* CIRIS 484 alternans [e(x)ternam *codd.*] ... non statuit *et Leo, ind. lect. Gotting. 1902 p. 19*). MORET. 29 *dextrae* fessae succedit laeva ... alternatque vices (Ov. met. 15, 409. AMM. 14, 11, 26 accidentium. DRAC. satisf. 247 alternant elementa vices; *cf. intransit. infra l. 79*). Ov. epist. 6, 38 alternant spesque timorque fidem. MANIL. 2, 154 alternant genus et vicibus variantur in orbem. SEN. dial. 9, 17, 3 miscenda tamen ista et alternanda sunt, solitudo et frequentia. nat. 4, 2, 29 alternatis ultro citroque aes[ta]tibus *maris.* epist. 44, 5 ex splendidis sordidisque alternata series. COLVM. 2, 2, 2 qualitates inter se mixtae vicibus et alternatae. 5, 6, 4 in ordinibus disponendis pari numero vernaculas et Atinias *ulmos* alternemus. CALP. ecl. 6, 41 alternat ... cingula bullas. PLIN. nat. 7, 57 alii aliaeque feminas tantum generant aut mares, plerumque et alternant (*cf.* 10, 178 *l. 70*). 10, 92 in fetu summa aequitate alternant cibum. 15, 12 alternare (*i. alternis annis proferre*) fructus cogitur *olea* (16, 183). 18, 191 *terra* nimis pinguis alternari potest ita ut frumento sublato legumen tertio seratur. 29, 68 nervisque cervi alternatis et dorcadis. SIL. 1, 555 dubio vestigia nisu alternata trahens. 5, 531 ea dum variis permixtus tristia Mavors casibus alternat. 9, 93 sorte vicissim alternat portae excubias (PANEG. 12, 32 p. 300, 14). SIL. 9, 355 inter varias fortuna utrimque virorum alternata vices. 11, 60 alternatas sociato consule fasces. SVET. Nero 1 modo continuantes unum quodque *praenomen* per trinas personas, modo alternantes per singulas. VLP. dig. 28, 7, 8, 5 alternata condicione ut aut ... aut. FRONTO p. 12, 12 N. inter graecos versus latina ita scite alternata sunt a te et interposita. APVL. met. 2, 16 sequens et tertium inter nos vicissim et frequens alternat poculum *Fotis.* PS. APVL. Ascl. 36 quae saepe alternantur, species. TERT. pall. 3 hyaena ... sexus annalis est: marem et feminam alternat. SOL. 23, 22 variant se alternantes recursus *maris.* NEMES. ecl. 2, 19 solacia casus alternant Idas calamis et versibus Alcon. PANEG. 5, 6 *portum* statis vicibus aestus alternat. IVST. 36, 4, 1 regni mutatio inter novos reges alternabatur. EMPOR. rhet. p. 574, 28 vicissim per singulos gradus ... intentiones ac depulsiones alternare debebimus. FORTVN. gramm. VI 281, 4 gressibus alternatis *metrorum.* MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 25 p. 1059^B alternatis in se invicem partibus ut catena continens corpus est. AVSON. Mos. 236 commutatis alternant pondera remis *remiges.* AMM. 19, 7, 8 alternans regibiles acies. 31, 1, 1 Fortunae rota, adversa prosperis semper alternans. SCHOL. Arat. rec. interp. p. 258, 3 Pisces caudis alternatis ... cohaerentes. PRVD. ham. 722 ambiguum atque suis se motibus alternantem. AVG. serm. 124, 2 tortores ... non simul torquentes, sed cruciatum (-tu *varia lectio*) alternantes. MACR. sat. 1, 8, 11. 1, 13, 4 menses undetricenum tricenumque *diem* numero alternaverunt. 1, 21, 11 eadem ratio ... luctum et laetitiam vicibus ... alternat. 7, 8, 11 quod ... alternatur varietate temporis. PS. APVL. herb. 72 foliis ex utroque alternatis. MART. CAP. 2, 203 alternatisque litteris. 6, 694 umbrae ... senis alternatae mensibus. 7, 733 in tria se spatia temporis cursus alternat. CAEL. AVR. acut. 1, 16, 160 si alternis diebus fuerit occurrens accessio, alternandum (*i. alternis diebus dandum*) etiam nutrimentum. SIDON. epist. 1, 5, 8 spiritu aeris ... modo calores alternante, modo frigora. 4, 3, 10 sermonem. 9, 3, 3 litteras ... vel ioco lepidas vel stilo cultas alternare. GILD. Brit. 3 chron. III p. 28, 17 alternandis animalium pastibus. 28 p. 42, 10 crebris alternatisque (*sc. cum variis*) faetoribus adulteriorum. ALC. AVIT. hom. 25 p. 146, 2 *praesulis* fores ... iustis patulas, inpiis inaccessas non alternant (*i. claudunt vel aperiunt*) claustra sed merita. DRAC. Romul. 3, 5 *caelum* alternans (*fovens vel temperans*) elementa. 8, 114 *filium* agens alternat utrique *alteruter parens.* laud. dei 2, 18 quattuor alternat ... auriga (*sol*) colores. IORD. Get. 3, 20 alternato maerore cum gaudio. LIB. Gloss. Mai VII 551 alternatis manibus id est sicut benedixit Iacob Effraim et Manasse (*cf.* VVLG. gen. 48, 15).

intrans. (*iungitur* cum *praep. inde a* PLIN.; in *c. acc.* AVG. *p. 1754, 16; abl.* DRAC. *p. 1754, 21*): PROP. 2, 26, 54 alternante ... Charybdis aqua. PLIN. nat. 10, 84 *luscinias* cum symphonia alternasse. 10, 178 primos quosque mares pariunt, in ceteris alternant. 16, 18 arborum fertilitas ... alternat. 31, 40 alternante hoc bono. 37, 167 *gemma* hieracitis alternat tota miluinis nigrisque veluti plumis. PS. QVINT. decl. 6, 15 p. 125, 10 alternans ... nox (*opp.* continua). PS. GARG. app. 62 p. 210 ordinibus supra invicem alternantibus. CYPR. epist. 5, 2 ut presbyteri ... singuli cum singulis diaconis per vices alternent. PALLAD. 1, 6, 18 ut sic opus naturae beneficio (natura beneficii *pars codd.*) alternante cumuletur. HIL. in psalm. 134, 12 alternantes spiratibus flare ventos. CLAVD. 22, 269 talibus alternant studiis *orando.* carm. min. 9, 13 alternantesque colorum ... vices (*cf. supra l. 9. intransit. etiam* AVG. civ. 13, 19). AVG. civ. 2, 26 intuentes alterno conspectu hinc ... illinc. 6, 7 ludit tesseris secum utraque manu alternante. 10, 9 inter vitium ... et ... professionem sententiis alternantibus fluctuare. 10, 30 alternante ... beatitate et miseria (11, 4 *bis. ibid.* cum beatitudine alternasse ... miseriam. 12, 21 *add.* vicissim. 21, 17 p. 521, 20). 11, 7 alternante motu *lucis.* 12, 21 alternantibus itionibus et reditionibus animarum. 14, 5 vicissim alternans ... mundatio et inquinatio. 16, 43 alternaverunt prospera et adversa bellorum. 17, 13 paces alternasse cum bellis. 18, 13 p. 272, 4. 19, 1 p. 349, 10. 22, 12 alternantes ... promittant. 22, 24 vicissitudo diei alternantis et noctis. conf. 11, 35 versus iste ... brevibus et longis alternat syllabis. serm. 45, 4 non ibi alternant hiems et aestas, nox et dies. 232, 4 alternabat anima discipulorum quasi exortu (*falso editur* ex ortu) et occasu. in psalm. 66, 9 lux ... alternat diebus ac noctibus. 102, 2 alternet pro tempore sonus vocum, perpetua sit vox interiorum. doctr. christ. 4, 22, 51 ut dictionis impetus sicut maris aestus alternet. c. Faust. 21, 12 alternantibus temporibus. de duab. anim. 21 p. 77, 23 alternantis cogitationis. epist. 141, 2 notarii ... ut bini cum exceptoribus iudicis alternarent. de mend. 18, 38 disputatio quamvis alternet aliis asserentibus ..., aliis contradicentibus. ord. 2, 5, 17 *anima* alternat in utramque naturam. COD. Theod. 13, 5, 6 alternantis auxilii (*opp.* promiscue, *syn.* per vicissitudines rite servatas). OROS. hist. 1, 1, 10. 1, 12, 7 (*cf.* GLOSS. V 341, 3). 3, 20, 5 SIDON. epist. 5, 17, 3. CLAVD. MAM. anim. praef. p. 19, 13 varium cum adversario luctamen alternat. DRAC. satisf. 254 quattuor alternant tempora temporibus. ALC. AVIT. hom. 26 p. 146, 26 principi incessanter alternat muneribus *divinitas.* VEN. FORT. carm. praef. 5, 1, 1 alternante (*i. mutua*) sibi concatenati dulcedine. *seq. infinit.*: TERT. anim. 29 contraria ex contrariis reformari alterna⟨re⟩nt (*explevi*). CLAVD. MAM. anim. 3, 5 localis erit animus, quia vivificare Christi corpus alternaverit.

adduntur qualia vicibus, vicissim, inter ... vices, invicem, per vices. per vicissitudines. alternare vices *v. p. 1753, 8 et* alternant vices *p. 1753, 79.*

synonyma: miscere, variare, interponere. *opposita*: continuare. simul *agere.* perpetuum esse. promiscue *fieri.*

adv. **alternanter** *non certe traditum* PS. PROSP. prom. 2, 32 alternanter (-tes *varia lectio*) reges ... alii ... implicantur, alii ... gradiuntur. *V.*

Alternum *opp. Hispaniae Tarraconensis situm inter Valentiam et Saetabim.* RAVENN. p. 342, 17 Alternum. 304, 6 Asterum. *sed* Guido p. 515, 7 Alterum. *Otto.*

alternus, -a, -um [*ab* alter. *Th.*]. *ex* GLOSS. *notanda*: IV 745, 44 alterna: vicaria. *subst. masc. vidi semel* HERM. Pal. vis. *p. 1755, 76. de neutro sing. et plur. v. p. 1756, 54 sqq. passim in codd. scriptum pro* aeternus *ut* LVCR. 3, 33, *ut versa vice* aet- *pro* alt- *ex. gr. A* VERG. georg. 1, 71.

I *quod ad **alterum** pertinet cui cum priore sint **vices** (pluralis de compluribus paribus)*: ENN. trag. 110 tum pariter 'euhan ⟨euhoe' cantans⟩ euhium ignotus iuvenum coetus alterna vice (*i.* διάδοχα, *cf. Vahlen ad l. scaen. 126*) inibat (Ov. Pont. 4, 2, 6 ire per alternas ... vices. MANIL. 1, 258 alternis vicibus. PAVL. FEST. p. 7 alternis vicibus audierit locutusque fuerit. VAL. MAX. 6, 9, 10 alterna vice. *sic sing.*: SEN. Ag. 561 Phaedr. 411 Thy. 25 COLVM. 3, 2, 23. 4, 17, 2. 6, 3, 2. 9, 15, 11. 11, 3, 13 PLIN. nat. 35, 29 PLIN. epist. 9, 33, 2 *passim. plur.*: SEN. Oed. 689 Herc. f. 377 Phaedr. 1028 Thy. 133 OCTAVIA 388. SEN. dial. 8, 1, 3 inter. nat. 3 praef. 7 epist. 12, 7 LVCAN. 1, 410 PLIN. epist. 4, 30, 7 *passim. cf. infra* alternis *p. 1757, 73*). PLAVT. Asin. 918 sese alternas cum illo noctes hac frui. Trin. 539 nam fulguritae sunt alternae arbores (*prodigium*). CATO agr. 59 *familiae dato* saga alternis annis (*ibid.* VARRO rust. 1, 44, 3 *opp.* tertio quoque anno. 1, 55, 3 LIV. 7, 1, 6. 40, 44, 2 COLVM. 5, 6, 17. 5, 9, 11. 6, 24, 4 *opp.* omnibus, *item* 6, 27, 13. arb. 16, 3 PLIN. nat. 14, 29. 16, 26. 17, 130 DIG. *passim; cf.* BARNAB. epist. 10, 7 παρ' ἐνιαυτόν. *etiam nude* alternus *de annorum vice* PLIN. nat. 17, 256 *p. 1755, 46 et* alternis VARRO VERG. *v. p. 1757, 61*). LEX agr. (Corp. I 200) 37 alternos. CIC. rep. 2, 55 ut singulis consulibus alternis mensibus (DIG.) lictores praeirent. LVCR. 5, 645 alternis e partibus ire. 5, 701 alternis partibus anni tardius et citius consuerunt confluere ignis. VARRO rust. 1, 26, 1 alternos ordines *vitium et cupressorum.* CAES. Gall. 7, 23, 5 alternis trabibus ac saxis. [BELL. Afr. 21, 1 *legendum* alteras ⟨IV⟩ cohortes.] VERG. Aen. 3, 423 Charybdis ... sorbet ... fluctus rursusque sub auras erigit alternos (*cf.* SERV. *ad l.* PROP. 3, 12, 28 alternas scissa Charybdis aquas). 5, 584 alternosque orbibus orbes impediunt. 6, 121 fratrem Pollux alterna morte redemit (*item de Castoribus* CIRIS 397 alternas ... luces. Ov. fast. 5, 719 statione. MART. 9, 51, 7 alternus venit ab astris. 10, 51, 2 alternum Castora. AVIEN. Arat. 376 vitae. MACR. sat. 1, 21, 22 DRAC. Orest. 304). Aen. 11, 426 multos alterna (*i. res alterius*) revisens lusit ... Fortuna. 11, 624 alterno procurrens (-umbens *R*) gurgite pontus nunc ruit ad terram ... nunc saxa fugit (*sic saepe de maris accessu recessu*: Ov. Ib. 421 recursus. SEN. Ag. 65 fluctus. dial. 11, 20, 2. 12, 9, 6 aestibus. MELA 1, 35 motus pelagi. 2, 108 cursu *Euripi, item* 2, 115. 3, 1 *syn.* alios aliosque invicem. 3, 55 SIL. 3, 392. CLAVD. 7, 58 Tethyos alternae. ISID. nat. praef. 1). Aen. 12, 233 vix hostem, alterni si congrediamur, habemus, *adeo pauci sunt.* 12, 386 alternos longa nitentem cuspide gressus *Aenean saucium* (*cf.* VAL. FL. 2, 93. STAT. silv. 1, 2, 9 alternum fu⟨l⟩tura pedem. PELAGON. 204 claudicat pedibus alternis; *item* CHIRON 173. 385). CIRIS 25 alterno zephyrus concrebruit euro. 97.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HOR. carm. 1, 4, 7 iunctaeque Nymphis Gratiae . . . alterno terram quatiunt pede. PANEG. in Mess. 44 instabilis natat alterno depressior orbe *libra*. PROP. 1, 11, 12 alternae facilis cedere lympha manu *nantis* (OV. met. 4, 353 alternaque bracchia ducens. Ib. 589 lacertos). PROP. 1, 16, 48 alterna (aet- *trad.*) differor invidia. 1, 20, 28 fuga. 1, 9, 24 alterna . . . manu. 2, 12, 7 alterna . . . iactamur in unda. 4, 2, 36 traicit alterno qui leve pondus equo (MANIL. 5, 85 alterno . . . sidere dorso quadrupedum). [4, 5, 40 alternis *N non recte.*] 4, 7, 18 fune pependi alterna veniens in tua colla manu. OV. epist. 4, 89 quod caret alterna requie, durabile non est. met. 3, 385 alternae . . . imagine vocis. 4, 792 alternis inmixtos crinibus angues. 5, 30 et hunc et Persea vultu alterno spectans. 8, 564. trist. 3, 1, 61 signa . . . ubi sunt alterna columnis. fast. 1, 131 alterno . . . nomine diversas significare vices. LIV. 3, 15, 6 alternae voces 'ad arma' et 'hostes in urbe sunt' audiebantur. 4, 46, 3 ut alternis diebus (22, 27, 6. CELS. 1, 10 a. d. invicem. 3, 2 invicem a. d. 3, 20 cotidie . . . alternis *sc.* '*diebus*'. SEN. nat. 7, 23, 2 SCRIB. LARG. 134 PLIN. nat. 2, 17. 8, 46 *opp.* triduo. 20, 49 DIG. CAEL. AVR. acut. 1, 16, 160 *opp.* cotidianis diebus. chron. 3, 1, 6 *opp.* diurnis diebus. acut. 2, 10, 61 alterna diei interpositione. *passim*) summam imperii haberent. 5, 47, 2 alterni innixi sublevantesque invicem et trahentes alii alios. GRATT. 80 meliusque alterna valet res (*color alternans*). MANIL. 1, 64 alterna mundum ratione moveri. 2, 67 noxque alterna diem fugeret rursumque fugaret. 2, 358 alternis data sunt commercia signis mutua. 2, 362 astro (2, 383?). 2, 703 ut sociata forent alterna sidera sorte (2, 804). 3, 55 foedere. 3, 267 tempora. 3, 523 sidera. 5, 117 voces alterna per oscula ducat *pastor*. 5, 423 bracchia. 5, 440 motus. VITR. 2, 1, 4 alternis trabibus (2, 9, 15) ex quattuor partibus angulos iugumentantes. 2, 3, 4 alternis coriis (2, 8, 5) parietes alligantur. 2, 8, 7 coagmentis. 5, 6, 2 itineribus. 10, 15, 2 triplici materia alternis se contra subs⟨c⟩udibus inter se coagmentata. [SEN. contr. 9, 3, 1 cum alternis *corruptum*.] GERM. frg. 4, 87 alterna variabit nube serena. SEN. Ag. 439 nisu *remigum* (SIL. 6, 361 nautarum . . . ictus. STAT. Theb. 5, 401). Herc. O. 1284 pondere. 1637 trabes. Phoen. 459 prece. nat. 3, 10, 3 elementorum alterni recursus. 6, 13, 5 alterna vis cursat. COLVM. 4, 30, 5. 11, 3, 36. 12, 44, 3 dum dolium alternis furfuribus et uvis compleant. 12, 50, 3. arb. 16, 3 bracchia *arborum* (PLIN. nat. 17, 200). MELA 3, 51 motibus *fluviorum*. LVCAN. 4, 7 signo. 4, 327 aeris alternos angustat pulmo meatus. PETRON. 96 alternos opponebam foramini oculos. PLIN. nat. 2, 36 meatu *sideris*. 2, 197 pulsu. 2, 198 motu. 7, 22 toto die alternis pedibus (10, 59) insistere. 8, 73. 8, 132 alternos, marem et feminam, . . . invicem detrahi. 8, 166 alterno crurum explicatu. 8, 181 *pedes*. 9, 117 textu. 11, 65 ictu. 11, 138 supercilia . . . et pariter et alterna mobilia. 16, 163 alterno . . . inguine (17, 153) . . . alterum . . . alterum. 16, 227. 17, 256 vitis . . . tonsuram annuam quaerit, alternam . . . myrtus. 18, 60. 19, 83 folia. 20, 77 alterno dierum potu. 21, 2 alterni atque multiplices inter se nectantur *colores*. 26, 40 alternis viridibus roseisque per caulem foliis. 27, 99 inter. 28, 57 manu. 28, 59. 34, 75. 36, 172. VAL. FL. 4, 266 huc alternus et huc (6, 231) . . . redit. 5, 671 alternis . . . insurgere dictis (SIL. 13, 490 sermonibus. 15, 283 sermone. STAT. Theb. 12, 461 verbis. Ach. 1, 711 QVINT. decl. 362 p. 394, 19. IVV. 6, 268 iurgia. PORPH. Hor. sat. 1, 9, 1 *cf.* AVSON. Mos. 294 MART. CAP. 8, 810 CYPR. GALL. exod. 235 deut. 131). SIL. 1, 596 alternos . . . casus bellique marisque. 3, 347 pedis alterno . . . verbere. 4, 319. 323. 9, 17 sors alterni iuris. 9, 361 (*adest* vicissim). 13, 102 iura consulis alterni. STAT. Theb. 1, 1 alternaque regna . . . decertata. 1, 138 alterni . . . sub legibus anni. 1, 148 statione (silv. 5, 4, 12). 1, 175 iugo. 1, 301. 3, 901 alternus nunc ore venit, nunc vulnere sanguis. 5, 722 pectora *in amplexando*. 6, 241 alterno deprenditur unus in ortu *Lucifer*. 6, 849 pulvere. 6, 860 manus. 6, 873 flatibus. 7, 107 Acrocorinthus . . . alterna geminum mare protegit umbra. 7, 571 alterno maculas interligat ostro. 8, 424 turbine (aet- *Put.*). 9, 569. 9, 774 latere alterno. 10, 848 gressu *in scalis*. 11, 43. 11, 336 alternus (-nos *Put.*) . . . pallorque ruborque. 12, 47 vicibusque datis alterna gementes *funera*. 12, 432. 670 MART. 14, 1, 5. QVINT. inst. 1, 3, 8 quiete (*opp.* continuus labor). 9, 3, 32 primorum verborum alterna repetitio. 11, 2, 38 ordo . . . in oratione (*opp.* idem). 11, 3, 102. 11, 3, 128 indecora in dextrum ac laevum latus vacillatio alternis pedibus insistentium. PLIN. paneg. 2 votis. PAVL. dig. 8, 6, 7 alternis horis vel una hora cotidie. GELL. 2, 23, 2 iunctis et alternis lectionibus. APVL. Plat. 1, 16 anhelandi vices haustae redditaeque alterno modo, ne mutuis inpediantur occursibus. met. 3, 1 alternas digitorum vicissitudines. 3, 24 alternis conatibus libratis bracchiis. TERT. pudic. 2 funem . . . alterno ductu in diversa distendere. HERM. Pal. vis. 3, 5, 1 sibi consentientes et . . . alterno (*dat.*) audientes. NEMES. cyn. 311 metus (*variorum colorum*). PANEG. 8, 7 p. 185, 26. 12, 47 p. 314, 6. LACT. opif. 5, 1. 10, 26 AVIEN. Arat. 28. 168. 503. 608. 1355 AVSON. 322, 8. 391, 18 Mos. 268 AMM. 16, 10, 6. 17, 12, 3 FAV. EVL. p. 12, 13. CHIRON 753 qui alternos pedes (*bonum et debilem*) habent, qui appellantur graece he⟨tero⟩podes (*similia de* ἑτεροσκελής, ἑτερόφθαλμος). 452. 39 dorsis (465). 411 periodis. RVFIN. patr. 1 praef. 4 PS. RVFIN. in psalm. 6, 7 CLAVD. 3, 83. 8, 283. 20, 95. 21, 282. 26, 567. 28, 613 rapt. Pros. 1, 58. 2, 369 carm. min. 20, 11. 27, 26 MACR. somn. 1, 6, 33 MART. CAP. 9, 912. COD. Theod. 14, 4, 10 (*a. 419*) officiis. OROS. hist. 6, 14, 1 mutatio (LEO M. serm. 85, 3 p. 436 CASS. FEL. 28 p. 45 *saepius*). CAEL. AVR. acut. 2, 10, 60. 2, 27, 143. 1, 11, 82 alterna (*i. altero quoque die*) vel per intervalla cibi refectio. 3, 3, 14 in alterna dierum cibi refectione. ORIENT. comm. 2, 202 mors movet alternum nil remorata pedem. SIDON. epist. 4, 17, 2 alternum 'salve' rependens. 9, 16, 3 vers. 1 alternum pelagus loquendi (*versus prosamque*). SEDVL. op. pasch. 3, 16 p. 245, 12 DRAC. laud. dei 1, 591. 3, 58 satisf. 86 Romul. 6, 48 (7, 41) ALC. AVIT. carm. 1, 145. 218 CORIPP. Ioh. 1, 369. 2, 140. 321. 356. 3, 272. 4, 131. 700. 1034. 7, 64. 247. 8, 292 Iust. praef. 15. 2, 313 ARATOR act. 2, 794.

de versibus distichis: CIC. Arch. 25 quod epigramma in eum fecisset *malus poeta*, tantummodo alternis versibus longiusculis. OV. trist. 3, 1, 11 clauda . . . alterno subsidunt carmina versu. 3, 1, 56 pedes (3, 7, 10). fast. 2, 121 pectine (pectore *RV*, carmine *M*). EPIST. Sapph. 5 alterna . . . carmina (*opp.* lyricis . . . modis). PORPH. Hor. epod. praef. p. 185, 7. *cf.* STAT. silv. 1, 2, 9 Elegea . . . alternum fu⟨l⟩tura pedem. *de carminibus amoebaeis* (*vel stichomythia*): CARM. Arv. (carm. epigr. 1) 4 semunis alternei advocapit conctos. ENN. *v. p. 1754, 44.* CIC. Tusc. 4, 77 alternis . . . versibus intorquentur inter fratres . . . contumeliae. VERG. catal. 9, 19 dulcia iactantes alterno carmina versu. ecl. 3, 59 alternis dicetis: amant alterna (*cf. infra l. 54*) Camenae. 5, 14 modulans alterna notavi *carmina*. 7, 18 alternis igitur contendere versibus ambo coepere, alternos Musae meminisse volebant. HOR. sat. 1, 8, 40 alterna loquentes Vmbrae cum Sagana. epist. 2, 1, 146 Fescennina . . . licentia . . . versibus alternis opprobria rustica fudit. ars 81 *tragicum* pedem . . . alternis aptum sermonibus. CALP. ecl. 2, 25. 4, 79 cantibus ille tuis alterno succinet ore. 6, 2. BVC. Eins. 1, 21 incipe . . . tu prior, alternus Thamyras imponat honorem. PLIN. nat. 19, 144 versibus. ALC. AVIT. carm. 6, 6 psalmos. *v. etiam sub* alternis *p. 1757, 63 et cf.* alterno NEMES. *p. 1753, 35.*

technice apud mathematicos (GLOSS. alternum παράλληλον): PS. BOETH. grom. p. 379, 4 parallelae id est alternae . . . lineae. 383, 23 si in duas rectas lineas recta linea incidens alternatim sitos angulos fecerit aequos, rectas lineas alternas esse necesse est. 383, 28. 384, 1. 384, 7 aequas et alternas lineas. 384, 8 alternae . . . et aequales. 384, 15. 18. 22. *sic f.* alterna (*om.* linea) p. 384, 20. 26. 28. PS. BOETH. grom. p. 384, 10 eorum spatiorum quae alternis lateribus continentur, quae parallelogramma nominantur. BALB. grom. p. 101, 16 alternos . . . angulos ('*Scheitelwinkel*'). *aliter* alternae lineae CENS. 8, 6 p. 14, 25. *apud grammaticos*: PRISC. gramm. II 137, 2 ne . . . male sonet alterna 'd' in utraque continua syllaba (*v. s. v.* alternitas *p. 1752, 71*). *apud philosophos*: PS. AVG. categ. 7 illa genera, quae alterna sibi societate coniuncta sunt . . ., quae Aristoteles quoque ἐπάλληλα nominavit.

repetitur alternus: CELS. 4, 25 alternis . . . diebus aqua, alternis leve . . . vinum bibendum est (SVET. gramm. 4). COLVM. 2, 2, 25 bubulcum . . . oportet alternis . . . versibus obliquum tenere aratrum et alternis recto . . . sulcare. 11, 3, 53 alternis ordinibus ferulas, alternis rubos . . . habere. PERS. 5, 155 subeas alternus oportet . . . dominos, alternus oberres. PLIN. nat. 8, 105 alternis annis mares, alternis feminas fieri. 18, 325 alternis mensibus . . ., alternis. CENS. 18, 2 *annos* alternos . . ., alternos. SOL. 27, 13.

neutr. subst.: VERG. ecl. 3, 59 *v. l. 22.* Aen. 11, 426 *v. p. 1754, 74.* STAT. Theb. 3, 677 alterna (*i. altercationem*) ducum nox . . . diremit. LACT. epit. 21, 3 *ut* aestatis ac hiemis alterna variarent. AVG. civ. 3, 13 ut sunt alterna bellorum. DRAC. satisf. 6 nescius alterni nec vice functus *deus*. HOR. sat. 1, 8, 40 alterna loquentes (*v. l. 25*). STAT. Theb. 7, 640 alterna furentes. 12, 387 alterna gementes. silv. 5, 3, 27 alternumque sonas et carmina misces. APVL. met. 10, 17 ciliis alterna conivens. MART. CAP. 5, 425 vicibusque alterna profantes. CARM. epigr. 1319, 6 alterna vocando. *cf.* GLOSS. alterna: ἐν μέρει.

notanda varia: *transfertur a duabus ad plures res*: STAT. Ach. 1, 595 alternam renovare . . . trieterida. *i. q. labans, vacillans, debilis*: TER. MAVR. 833 lubrica est natura in illis (*liquidis litteris*) namque et alternus vigor. *cf.* GLOSS. IV 475, 46 alternis: diversis, mutatis, dubiis. *i. q. alterius generis*: TER. MAVR. 1003 discolor (*ab hexametris*) alternos referat ne pagina versus (*opp.* simili . . . norma). *opposita* unum *et* alternum (*quasi* alterum) TER. MAVR. 1389. *cf.* GLOSS. alternum: unum. *iuncturae*: *c. genet.*: SIL. 9, 295 alternusque animae mutato Castore Pollux. *c. abl. limit.*: TERT. apol. 21 de deo deus modulo alternum numerum, gradu, non statu fecit *Christum*.

II *quod ad* **alterum et** *ad* **alterum** *pertinet vel quo* **alter alterum afficit** (*cf.* mutuus); *apud poetas et prosarios posteriores proxime accedit ad vim duplicitatis componiturque cum* geminus, uterque *sim.* (*pluralis in usu est, singularis apud poetas inde a* PROP., *in prosa inde a* LIV.): CATO agr. 18 9 orbem ex ulmo aut ex corylo facito: si utrumque habebis, alternas indito. CIC. Verr. 3, 32 quod privatus a populo petit aut populus a privato, senatus ex aliqua civitate qui iudicet datur, cum alternae civitates (*sc. litigantium*) reiectae sunt. Cluent. 140 cum Brutus duobus recitatoribus constitutis ex duabus eius orationibus capita alterna inter se contraria

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

recitanda curasset. Vatin. 27 legem te de alternis consiliis reiciendis tulisse. Planc. 36 reiectionem ... iudicum alternorum. de orat. 3, 193 aut chorios aut heroos aut alternos. BELL. Afr. 17, 1 alternis conversis cohortibus ut una post, altera[m] ante signa ⟨con⟩tenderet. VERG. georg. 3, 192 alterna volumina crurum. Aen. 5, 376 bracchia. 8, 634 geminos ... pueros ... *lupam* mulcere alternos. PROP. 1, 10, 10 tantus in alternis vocibus ardor erat. 2, 30, 21 spargere et alterna communes caede penates. 4, 4, 58 alterna lege repende vices. Ov. trist. 5, 5, 34 alterna ... periere manu *fratres*. Pont. 4, 9, 61 alterna feretis gaudia, tu fratris fascibus, ille tuis. fast. 1, 176 et damus alternas accipimusque preces. 2, 234 volneraque alterna dantque feruntque manu. LIV. 23, 26, 11 in hoc alterno pavore. MANIL. 2, 63 alterno consensu vivere mundum *et molis et spiritus*. 2, 164 coniuncta ... alterno bracchia nexu. 5, 674 permiscet ... alterna in damna figuras. SEN. Ag. 44 natabit sanguine alterno (epist. 95, 31) domus. 77 scelus. Phoen. 435 necem. LVCAN. 5, 1 alterna ... bellorum volnera. VAL. FL. 6, 185 alternus cruor alternaeque ruinae. 6, 363 dextrae. SIL. 1, 338 alternus resonat clangor. 4, 394. 5, 425. 6, 268. 12, 386 caeduntque caduntque alternique animas ... in mucrone relinquunt. 13, 622 dedit alternos ambobus noscere vultus. 15, 766 strage. 16, 405 nunc ... ille ..., nunc ille ..., et alterni (*cf.* GLOSS. IV 307, 55 alterni: alter ex his). HOMER. 597 alterni librant gladios. 942 periclis. 954 congressibus. STAT. Theb. 1, 37 mortibus. 2, 183 margine *Isthmi*. 2, 643. 3, 400 ira. 4, 560 cruorem. 5, 290 fletibus. 6, 675 alternis ... utrimque ... ripis. 6, 762 timor. 8, 70 vulnera. 9, 62 manus *pugnantium*. 9, 671 furores. 11, 112 pugnas. 11, 454 alterna (aliena *Put.*) ... murmura (11, 528). 12, 720. silv. 1, 3, 25 alternas servant praetoria ripas (AVSON. Mos. 286). 1, 3, 64 mensas. 2, 1, 207 alternum pueri partitur amorem. 5, 5, 21 clamore. Ach. 1, 395 alternum Mavors interfurit orbem *Asiam et Europam*. QVINT. inst. 6, 3, 65 pantomimis duobus, qui alternis gestibus contendebant. IVV. 12, 31 alternum puppis latus. PLIN. paneg. 32 alternis (et-*trad.*) commeatibus orientem occidentemque conectit. APVL. met. 5, 26 mutuis amplexibus alternae salutationis. PS. APVL. Ascl. 8 communicationes, commodationes alternae. TERT. anim. 28 ex alterna mortuorum atque viventium suffectione. LACT. inst. 2, 9, 11 alterna per vices successione (*cf.* CHALC. transl. 39). IVST. 39, 4, 6 alterno fratrum matrimonio. AVSON. 133, 2 munia. VVLG. II Macc. 15, 40 alternis ... uti *vino et aqua* (οἶνος ὕδατι συγκερασθείς) delectabile est. CLAVD. 5, 128 (*syn.* duplici). 5, 226. 16, 16 (*syn.* geminos). rapt. Pros. 3, 378 (*syn.* utramque). VINDIC. med. 40 renibus alternis. MART. CAP. 1, 5. 1, 15. 1, 16. 2, 105. 2, 200. 8, 879. COD. Theod. 16, 5, 49 (*a. 410*) illecebris. NOVELL. Mart. 4, 1 (*a. 454*) litigatorum contentio alterna. RVT. NAM. 1, 472 amicitiis. MEROB. poet. 7 ab alterna (*i. utraque*) ... ripa. 52 alterna (*i. alterius*) sub sorte. VICTOR. pasch. chron. I p. 680, 12 pars alterna (*litigantes*) non congruit (ALC. AVIT. epist. 38 p. 67, 20). PAVL. PETRIC. Mart. 6, 368 DRAC. Romul. 10, 581 ALC. AVIT. carm. 3, 7. 6, 559 CORIPP. Ioh. 1, 216. 4, 712. 6, 488. 7, 352. 8, 142 Iust. 4, 65. INSCR. christ. Rossi II 1 p. 88 carm. 38, 2 miscet et alternus viscera cara cinis.

synonyma et iuncta: invicem, mutuus, vicissim, vicibus datis; duplex, geminus, uterque. *opposita*: pariter. continuus. idem. unus. per intervalla.

quasi adv. abl. plur. **alternīs**. GLOSS. alternis agunt: non simul agunt, sed prius unus, postea alter. alternis: ἀνὰ μέρος, ἀμοιβαδόν. subaudis 'vicibus', ut modo hoc, modo illud. vicissim aut mutuis. utrisque, hinc et inde. LVCR. 1, 524 alternis igitur nimirum corpus inani distinctum⟨st⟩. 1, 767. 1011. 3, 373. 4, 790 alternis bracchia mittunt et repetunt ... gestum. 5, 638. 6, 570. VARRO rust. 1, 20, 3 quem feceris dextrum, ..., si alternis fit sinister. 2, 7, 11 alternis (*i. altero quoque anno*) qui admittant *equas*. 3, 16, 9 alternis dormiunt et opus faciunt. *item* VERG. georg. 1, 71 (aet- *A*). 79 (*cf.* PLIN. nat. 18, 187). ecl. 3, 59 alternis dicetis (*cf. p. 1756, 22*). CIRIS 351. 535. PRIAP. 52, 4 alternis et eundo et exeundo. Ov. fast. 4, 484. 486. LIV. 2, 2, 9 agere varie rogando alternis suadendoque. 4, 53, 11 alternis inconditi versus militari licentia iactati. 4, 57, 2. 7, 2, 7 *versum* incompositum ... alternis iaciebant. 22, 13, 3. 22, 41, 3 Paulus consul, cuius eo die (nam alternis imperitabant) imperium erat. 27, 9, 13 VITR. 2, 8, 7. 10, 15, 4 SEN. Ag. 820 Thy. 340 dial. 7, 4, 4 benef. 6, 22, 1 nat. 1, 3, 1. 6, 21, 2 alterni⟨s⟩. epist. 37, 4 interdum alternis imperantes, interdum pariter. 72, 9 deprimitur alternis et extollitur ac modo ... adlevatur, modo defertur. 95, 57. COLVM. 2, 9, 4 vicibus annorum requietum agitatumque alternis ... arvum. 3, 13, 4. 3, 15, 2. 12, 55, 4 PLIN. nat. 25, 167. STAT. Theb. 1, 410 paulatim alternis in verba minasque cunctantur. 10, 800 alternis (-ni *codd. praeter Put.*) ... mutent diademata fratres. MART. 5, 38, 10 alternis ... sede (*opp.* cum fratre). QVINT. decl. 318 p. 251, 5. PLIN. epist. 2, 17, 16 (*locus corruptus*). 5, 18, 2 interdum alternis, interdum simul. SVET. Aug. 82 manus ac pedes alternis iactaret. Ps. APVL. Ascl. 40 MIN. FEL. 22, 7 (CYPR. idol. 2) ANTH. 477, 1 LACT. ira 5, 3 IVST. 2, 4, 12. EVANTH. de com. 2, 2 persona ... respondens alternis. AVSON. 320, 32 alternis rure vel urbe fruor. CHIRON 246. 385 HYG. astr. 3, 1 p. 81, 4 APIC. 4, 134. 5, 194 SIDON. epist. 7, 14, 12. *geminatum*: VITR. 10, 8, 6 alternis obturand⟨o⟩ foramina, alternis aperiundo. SEN. epist. 120, 19 quidam alternis Vatinii, alternis Catones sunt. PLIN. epist. 5, 6, 35 LACT. inst. 1, 10, 5 MACR. sat. 1, 13, 12 APIC. 1, 25. *nota*: STAT. silv. 3, 3, 50 vice cuncta reguntur (ger-*trad.*) alternisque premunt.

syn.: vicissim, vicibus, modo ... modo. *opp.*: pariter. cum. simul.

adverbialia alia: **in alternum**: MANIL. 3, 53 mutua in alternum praebere alimenta. *?* **alternum**: TER. MAVR. 1293 corpus alternum nutans et neutro pondere sidens. ALC. AVIT. carm. 1, 95 ut se alternum (-us *β*) moveat ... gressus. **alternē**: CASSIAN. conl. 4, 12, 3 utraque concupiscentia ... alterne (-ae *pars codd.*) sibimet repugnante. **alternō**: SCHOL. Stat. Theb. 3, 415 alterno ut surgant, alterno ut cadant *dies et nox*. *V.*

1. altero, -āvī, -ātum, -āre *ab* alter. CAEL. AVR. chron. 2, 8, 115 ne ... alterent *aegrotantes* potius tussiculam quam mitigent. BOETH. in Porph. comm. 4 p. 118^{B} omne, quod aliud est, alteratum est, sed non omne quod alteratum est, aliud dici potest (*similia ibid. passim*). Porph. isag. p. 34, 8. 9 *al.* top. Arist. 6, 3 p. 978^{B} *al.*

2. alterō *pro adv. v. p. 1744, 76.* [*Hey.*

alterplex (altriplex), -icis [*cf. c.* alter *et c.* duplex. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 7 alterplicem: duplicem. GLOSS. Plac. V 7, 45 (= V 46, 20. 48, 25) altriplicem duplicem dolosum. GLOSSA Löwe Prodr. p. 160 alterplex: alterna. GLOSS. Scal. V 605, 13 muscipulator: deceptor alterplex.

biplicitas duplicitas **alterplicitās** GLOSS. V 592, 14. *V.*

altert⟨r⟩a *v.* alteruter *infra l. 29.* **Alterum** *v.* Alternum.

alter uter (alteruter), alter(a)utra, alter(um)utrum, alter(ius)utrius. *cf.* alter *et* uter. PRISC. gramm. III 7, 9. *forma* alteritrum: CORP. VI 9663, 12. altert⟨r⟩a alterutra: PAVL. FEST. p. 7, 15. *de declinatione*: PRISC. gramm. II 197, 3 alteruter, alterutra vel altera utra, alterutrum vel alterum utrum, alterutrius vel alterius utrius, alterutri vel alteri utri (*sine exemplo, cf. Neue-Wagener* II^{3} *p. 543*) — utraque enim declinatio in usu veterum est. *at* 181, 3 unum apud Latinos invenitur nomen, quod quamvis ex duobus sit nominativis compositum, non ex utraque parte declinatur; id est: alteruter alterutrius. *v. quae sequuntur. sim.* 225, 22. *cf.* 226, 8 inveniuntur ... et 'altera utra' et 'alterum utrum' protulisse veteres *eqs.* (*cit.*: CIC. phil. frg. II 4 CATO or. frg. 26). II 437, 16. FRG. Bob. gramm. V 566, 1 alterutra alterutrius alterutri *eqs.* (*inter 'nomina similia pronominibus'*). *declinatio duplex deficit post* FEST. (*i. Verr. Flacc.*), *excepto* alterumutrum *adv.*: ITALA act. 21, 6 (cod. g). altera utra: CIC. rep. 3, 62 (*in tmesi*) LIV. 28, 41, 10. alterum utrum (*nom. acc.*): VARRO ling. 9, 107 CIC. epist. 4, 4, 5. 6, 1, 5. 6, 3, 2 nat. deor. 1, 70 fat. 21 ac. 2, 134 (*ibid.* alterutrum) CAEL. Cic. epist. 8, 6, 3. alterius utrius: CATO or. frg. 26 CIC. Att. 10, 1, 2 phil. frg. II 4 epist. 9, 6, 3 FEST. p. 289, 11. alteram utram: CIC. div. 2, 62 CAEL. Cic. epist. 8, 8, 9 LVCR. 5, 589. altero utro: CIC. Brut. 143. alterā utrā: VARRO ling. 8, 41 ANTON. Cic. Att. 10, 10, 2 LIV. 8, 5, 6. *declinationis simplicis plenum schema exhibent* EXC. Bob. gramm. I 559, 15. *exempla ad* FEST. *usque* (*in his invenitur neque genet. sing. neque plur. omnino*): RHET. Her. 1, 25. 2, 38 VARRO ling. 7, 106 rust. 1, 2, 8. 1, 20, 3 ap. Non. p. 502 CIC. inv. 1, 76. 2, 18 Q. Rosc. 17 *et saepius* LVCR. 1, 974 *al.* CAES. civ. 3, 90, 3 NEP. Att. 2, 2 HOR. epist. 1, 18, 64. CHAR. gramm. I 158, 31 alteruter alterutrius alterutra alterutrius *eqs.* veteres 'alterutra alterutrae alterutrae' (*non additis auctoribus*). AVG. c. Iul. op. imp. 1, 47 partis alterutrae (FAVST. REI. epist. 7 p. 203, 15). CASSIOD. hist. 1, 11 p. 900^{C} traditionis alterutrae. alterutrae *dat.?* GELL. 2, 12, 1 qui ... non alterutra parte sese adiunxerit (*sic codd.*; alterutrae parti *Carrio*; ad alterutram partem *Klotz*). alterutro *dat.?* VEN. FORT. carm. 8, 2, 11 proficit alterutro, quidquid bene gesserit alter, unius omne bonum proficit alterutro (-trum *codd. utroque loco*). GLOSS. θάτερος, ὁπότερος alter ambo. V 264, 29 alteruter vel uter duo sunt, id est alter de duobus. Plac. V 3, 15 alterutrum aut hoc aut illud aut utrumque significat: sed (*Deuerling*; significationes *codd.*) magis duas partes habet. II 15, 21 (*al.*) θάτερον, ὁπότερον. IV 14, 3 (*al.*) invicem. II 15, 22 alterutro ὁποτέρον.

I ***disiunctive:*** *unus de duobus, i. aut hic aut ille*: **1** *c. gen.*: CATO or. frg. 26 qui duarum rerum alterius utrius causa magistratum petunt. CIC. inv. 2, 18 horum genus alterutrum. Verr. 3, 71 alterutri eorum, qui. de orat. 3, 109 omnem civilem orationem in horum alterutro genere versari: aut ... aut. Brut. 143 POMPON. Cic. Att. 8, 12^{a}, 3 CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4 LENT. Cic. epist. 12, 14, 4 LVCR. 1, 1012 LIV. 8, 9, 11 SEN. benef. 6, 41, 2 COLVM. 12, 25, 2 SCRIB. LARG. 142 PLIN. nat. 11, 133. 18, 219 LEX Salpens. 2, 13 (*opp.* utrumque) PLIN. epist. 1, 7, 3 *al.* IVLIAN. dig. 7, 2, 4. 39, 6, 18 pr. GAIVS inst. 1, 61 PS. APVL. herm. p. 269 *al.* CENS. 17, 12 AVG. civ. 8, 8 p. 332 (*opp.* ab utroque) MACR. sat. 1, 17, 62 MART. CAP. 7, 779. 780 *al.* OROS. hist. 7, 43, 15? CASSIAN. c. Nest. 2, 1, 1 BOETH. cons. 4, 2, 13 INST. Iust. 1, 10, 2. **2** *c.* ex: RHET. Her. 2, 38 si ex duplici conclusione alterutra pars diluitur. CELS. 2, 20 passum, defrutum, oleae, quae ex his duobus in alterutro servatae sunt. SEN. dial. 12, 9, 2 LEX Salpens. 1, 35 GAIVS inst. 3, 184. 4, 53^{d} VLP. dig. 2, 11, 2, 3 MART. CAP. 7, 782. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 3 alterum utrum de filiis ad te

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

missurum. 3 *cum substantivis:* VARRO ling. 8, 41 sin ex utraque parte debet verbum esse simile, non cito invenietur, qui⟨n⟩ in altera utra re claudicet, nec Perpenna et Alphena erit simile, quod. rust. 1, 20, 3 quem *bovem* feceris dextrum ..., si alternis fit sinister, fit laboranti in alterutra parte requies. frg. Non. p. 502. CIC. inv. 1, 76 tum adprobatione alterutra, tum utraque ... uti. Q. Rosc. 17 *al.* rep. 3, 6 qui utrumque voluit, ..., hunc ... puto. si alterast utra via ... deligenda *eqs.* CAEL. Cic. epist. 8, 8, 9 alteram utram ad condicionem descendere ..., ut aut ... aut. LVCR. 5, 589 alteram utram in partem. 5, 685 CAES. civ. 3, 90, 3 NEP. Att. 2, 2 LIV. 8, 5, 6 (*ibid.* utrisque). 28, 41, 10 SEN. suas. 6, 20 VELL. 2, 43, 2. VAL. MAX. 2, 9, 6 alterutro ... crimine temeritatis aut (et *optimi codd.*) periurii. 9, 3 ext. 3. CELS. 1 praef. p. 8, 15 (*opp.* utraque). 2, 6 p. 37, 20 alterutro modo (*cf.* 2, 7 p. 40 *al.*). 3, 8 p. 90 *al.* COLVM. 5, 24, 10. SCRIB. LARG. 107 utraque parata ... esse medicamenta, ut ... usus alterutrius in promptu sit. 256? LVCAN. 6, 8 PLIN. nat. 2, 73. 11, 58. 223 nare alterutra vel utraque. 17, 48 *al.* FRONTIN. aq. 25 PLIN. epist. 1, 5, 10. 1, 8, 4 (*seq.* aut ... aut). *al.* paneg. 23, 3 circumfusus ... nunc senatus nunc equestris ordinis flore, prout alterutrum ... genus invaluisset. AVR. Fronto p. 76, 9 N. CELS. dig. 8, 6, 6, 1[b] IVLIAN. dig. 30, 84, 6 *et alii* ICTI GELL. 2, 12, 1. 5, 11, 5 PS. APVL. herm. p. 268 *al.* TERT. anim. 39 ex sanctificato alterutro sexu (*sc. in coniugio*) sanctos procreari. CARM. poet. min. V 68, 28 PS. SOL. add. p. 218, 2 AMM. 21, 16, 7 HIER. epist. 148, 30 AVG. civ. 9, 13 p. 384 MACR. somn. 2, 8, 1 COD. Theod. 9, 10, 1 *a. 317* FAVST. REI. epist. 7 p. 203, 15 DRAC. laud. dei 3, 157 BOETH. c. Eut. 6, 91 herm. sec. 5, 13 p. 416, 17. NOVELL. Iust. 8, 3 in alterutro ... vicario (ἐπὶ ϑατέρου ... βικαρίου). 4 alteruter *et* alterutrum *pro subst.*: RHET. Her. 1, 25 necesse fuisse alterutrum facere. VARRO ling. 7, 106 Aurelius scribit ..., Claudius ...; si quis alterutrum sequi malet, habebit auctorem apud Atilium. 9, 107 rust. 1, 2, 8. 2, 9, 16 si alteruter (*aut mas aut femina*) aeger est. CIC. div. in Caec. 58 esse necesse alterutrum (*sc. aut perfidiosum aut praevaricatorem existimari*), sed ... utrum velis eligas. Marcell. 21 Phil. 3, 21 de orat. 2, 30 ac. 2, 97 *al.* ad Q. fr. 3, 4, 3 (*verba Sallusti*). BALB. et OPP. Cic. Att. 9, 7[a], 2 ut contra alterutrum, cum utrique sis maxime necessarius, arma feras. LVCR. 1, 974 (*opp.* utrumque). HOR. epist. 1, 18, 64 FEST. p. 289, 11 SEN. contr. 7, 8, 8. suas. 6, 11 si non alterutrum utique faciendum esset, aut ... aut. CELS. 1, 2 p. 15, 11 (*opp.* neutrum). SEN. epist. 78, 17 morbus ... alterutrum faciet: aut ... aut. PS. SEN. mon. 45 COLVM. 3, 3, 13 *al.* PLIN. nat. 13, 14. 18, 290. 30, 97 PS. QVINT. decl. 8, 9 PLIN. epist. 7, 24, 5 SVET. Aug. 13 CELS. dig. 31, 19. 46, 2, 26 POMPON. dig. 23, 3, 6, 2. 36, 2, 13 *et al.* ICTI. GROM. p. 276, 15. *nota* GAIVS inst. 3, 160 si ... mors alterutrius a l i c u i u s interveniat, id est vel eius qui ... vel eius qui. TERT. adv. Prax. 10. PS. CENS. frg. 3, 8 tetragonum ... in alterutrum (*i. aut in bonam partem aut in malam?*) maximum praestat effectum. PANEG. 3, 7 p. 107, 17 (*opp.* amborum). LACT. inst. 2, 9, 18 *al.* 4, 22, 2 (*opp.* utrumque; *item* opif. 19, 2). HIL. in psalm. 2, 16 CHIRON 188 AVG. civ. 13, 4 p. 561. 18, 51 p. 336. COD. Theod. 4, 4, 7 *a. 424* in edicto, quod de alterutro est. OROS. hist. 4, 16, 21 SACR. Leon. p. 317 (*opp.* utrumque) SIDON. epist. 1, 2, 5. 8, 6, 10 de Vitruvio seu Columella, seu alterutrum ambosve sectere. BOETH. cons. 2, 1, 45 eadem ... in alterutro mutabilitas nec formidandas fortunae minas nec exoptandas facit esse blanditias. 5, 3, 87. herm. praef. 2, 11 p. 157, 5 (*opp.* utrumque). *ad* **3** *et* **4**: *nota p l u r a l e m*: PLIN. nat. 11, 49 si quis alterutris capita demat (*nymphis aut fucis*). SIC. FLACC. grom. p. 145, 1 in alterutras partes. POMPON. dig. 8, 4, 8 si, cum duas haberem insulas, duobus eodem momento tradidero, ... an servitus alterutris imposita valeat. VLP. dig. 49, 15, 21, 1 PAVL. dig. 8, 2, 30, 1 PS. APVL. herm. p. 268. 269 *al.* LACT. ira 13, 14 invicem sibi alterutra conexa sunt, ut sublato alterutro utrumque sit tolli necesse. SCHOL. Arat. p. 195, 3 in alterutris lumbis (ἑκατέρων). p. 255, 4 rec. interp. p. 180, 5. AVG. civ. 9, 13 p. 386 medii essent *daemones inter homines et deos*, si haberent et ipsi duo quaedam sua, non cum binis alterutrorum, sed cum singulis utrorumque communia. c. Pelag. 4, 3, 3 si in alterutris (*sc. aut Pelagianis aut Manichaeis*) iam tenetur, ne sic se a quibuslibet alteris eruat, ut in alteros irruat. PAVL. MED. vita Ambr. 6 superatis alterutris (*i. utrisque?*). BOETH. c. Eut. 6, 79. *iuncturae cum* alter, uterque *etc. v. infra.*

II ***variis significationibus*** *passim ap. scriptores sequioris aevi*: **1** *cum s u b s t.*: *i. q. uterque?* PLIN. nat. 2, 38 *stella Veneris* in alterutro exortu (*i. tam matutino quam vespertino*) genitali rore conspergens *terram.* MAECIAN. dig. 35, 1, 91 ut ... quaedam *condiciones* ad id tempus, quo testator vivat, quaedam ad id, quod post mortem eius futurum sit, quaedam ⟨ad⟩ alterutrum (utrumque? *Kuebler*) pertineant. *mutuus, alternus*: TERT. pudic. 2 p. 223, 26 auctoritas scripturae in suis terminis stabit sine alterutra oppositione (*ibid. supra* funem ... alterno ductu ... distendere). fug. 1 tunc ... fides ... disciplinatior in ieiuniis et stationibus et ... humilitate, in (et *codd.*) alterutra diligentia et dilectione *eqs.* PS. CYPR. singul. cler. 19 per alterutra solacia *maris et feminae* (*ibid.* mutuis adiuvaminibus). PRISCILL. tract. 5, 86 terra solidata est, ut alterutro elementorum ministerio praecurrente partita temporum vice usum ... proferret. 6, 102 alterutro naturae suae motu. HIER. epist. 123, 5 uxor alligata est viro et vir uxori alligatus est, in tantum, ut sui corporis non habeant potestatem et alterutrum debitum reddant. AVG. c. Faust. 13, 18 alterutris vocibus. epist. 211, 10 alterutro delectantur ardore (*ibid.* invicem *et*: mutuo aspectu). MART. CAP. 4, 385 (*al.*) alterutra vice. SACR. Leon. p. 353 per alterutram pietatem ... communes *fideles* (*ibid.* mutua ... lege concordes). *nota* BOETH. cons. 4, 2, 10 alterutro calle procedam nunc hinc nunc inde proposita confirmans. CASSIOD. var. 1, 13, 2 ut alterutro decore fulgentes mutua se gratia qualitatis ornarent. 1, 30, 4 alterutra iussione. hist. 1, 11 p. 900[C] *al.* GREG. M. epist. 3, 38 divisos ab alterutra dilectione. 3, 48. EVGIPP. Sev. 13, 1 in alterutra ferri ac petrae conlisione. CARM. epigr. 1387, 12 *a. 573* psallere praecepit normamque tenere canendi primus et alterutrum tendere voce chorum. GLOSS. Plac. V 3, 10 (*al.*) alterutra pars: utraque pars. **2** *absolute*: *sensu r e c i p r o c o, interdum distributivo* (*cf. Thielmann, Archiv 7, 1892, 373—379, apud quem plura exempla invenies*): alterutrum *i. q.* '*alter alterum*', ab alterutro '*alter ab altero*' *etc.*; **alterutrum** *et* **alterutrō** *in vim a d v e r b i o r u m* '*invicem*' '*mutuo*' *abeuntes declinationem deponunt.* a l t e r u t r u m *acc. vel adv.*: FLOR. Verg. p. 184, 1 manu alterutrum (alter alterum *Haupt*) tenentes ... amicitiam foederabamus. FRG. Mur. 12 quid cuique fuerit revelatum, alterutrum nobis enarremus. ITALA act. 21, 6 (cod. g) valefacientes alterumutrum ascendimus (VVLG. invicem). exod. 4, 27 (Lugd.) osculati sunt alterutrum (*cf.* VVLG. I reg. 20, 41 osculantes se [se *om. cod. Amiat., al.*] alterutrum). Eph. 4, 25 (Tert. resurr. 45) membra alterutrum sumus (VVLG. invicem). Ioh. 13, 14 (Rufin. Orig. in iud. 8, 5) vos alterutrum pedes lavate (ἀλλήλων ... τοὺς πόδας. VVLG. alter alterius). I Ioh. 4, 7 (Lucif. Athan. 2, 16) amemus nos alterutrum (*cf.* Tit. 3, 3 ap. Lucif. non parc. 33 VVLG. I Ioh. 3, 11 *al.*). Dan. 7, 3 (Priscill. tract. 1, 8) magnitudine alterutrum se excedentes. Gal. 6, 2 (Cassian. conl. 11, 10) Rom. 12, 10 (Cassian. conl. 16, 11, 2). ITALA (cod. ff) *et* VVLG. Iac. 5, 16 confitemini ... alterutrum peccata vestra. *et sic saepius in* ITALA *et* VVLG. (gen. 13, 11 *al.*). HERM. vulg. vis. 3, 8, 5 *mulieres* filiae alterutrum sunt (ἀλλήλων; Pal. *ibid.* alterutro, *et hanc formam semper, v. Thielm. l. l. 376*). vis. 3, 5, 1 cum illis convenerunt et in se pacem habuerunt et alterutrum audierunt (ἀλλήλων; Pal. alterno audientes). sim. 5, 7 consortes ... sunt ambo alterutrum et sine altero non inquinantur (et alterutrum *ed. vulg.*; ἀμφότερα ... κοινά ἐστι καὶ ἄτερ ἀλλήλων κτλ.). IREN. 1, 14, 2 aliis alias litteras generantibus et succedentibus alterutrum. *nota*: PORPH. Hor. epist. 1, 18, 41 alterutrum (*i. alter alterum*) sequitur studium *frater. sim.* 1, 18, 61 ⟨do⟩nec alterutrum vincat. 2, 1, 59 'vincere Caecilius gravitate, Terentius arte': utrum alterutrum vincit an ceteros universos? VOPISC Car. 8, 5 ut caligarent omnia neque alterutrum videret. STEPHAN. Cypr. epist. 74, 1 haeretici ... alterutrum ad se venientes non baptizant. HIER. epist. 54, 3 exceptis epistulis ignoramus alterutrum. 64, 14 inter duo tintinnabula unum mālum est, inter duo mala unum tintinnabulum, ut alterutrum sibi media sint. 65, 13. in Zach. 11, 8 p. 887 et se alterutrum devorent mutuaque caede dilanient. in Matth. 11, 27 quantam *notitiam* alterutrum inter se habeant *Pater et Filius.* in Gal. 6, 5 (*ibid.* invicem; *item* in Eph. 4, 2 p. 607). AVG. quaest. hept. 2, 177, 3 p. 207, 4 impariliter alterutrum occurrebant sex et quinque *vela.* 2, 105 duo Cherubim hinc atque inde alterutrum attendentes. PS. AVG. categ. 11 duplum et simplum alterutrum se vel perimunt vel ostendunt. MART. CAP. 1, 22 alterutrum (*mutuo? utrumque?*) cumulat parilem meruisse iugalem. FVLG. myth. 1 praef. p. 6, 5 ostentabamas alterutrum loca. OROS. hist. 3, 23, 59 *Lysimachus et Seleucus* de eripiendis alterutrum regnis concurrere. CASSIOD. hist. 1, 11 p. 900[C] ne ... se alterutrum nudos viderent. in psalm. 138, 13 quando in se alterutrum manere noscuntur *Pater et Filius.* 140, 5 qui implicatione mutua alterutrum sibi impedire noscuntur (*ibid.* alter alterum praepediens). CORP. VI 9663, 12 cum quo vixit sine alteritrum animi lesionem. *sim.* X 1951. COMMENT. Lucan. 3, 445 ut decisae *arbores* se alterutrum (*sic cod.*) sustinerent. a l t e r u t r ō (*de forma cf. Thielmann l. l. 374*): TERT. uxor. 2, 8 ubi caro una, unus et spiritus. simul orant, simul ... ieiunia transigunt, alterutro docentes, alterutro exhortantes, alterutro sustinentes. HERM. Pal. vis. 3, 8, 5 *v. supra l. 35.* 3, 8, 7 tenentur ab alterutro et sequuntur alterutro (vulg. vers. invicem). 3, 9, 2 *et* 10 *v. p. 1761, 35. 37.* CYPR. epist. 77, 3 simus ... alterutro adiutores. PS. LACT. inst. interpol. 7, 5, 27 § 9 nec separari alterutro possunt. AVSON. 364, 5 alterutro pariter nonnumquam, saepe seorsis obsistunt studiis *Est et Non.* BOETH. cons. 3, 2, 26 qui horum fines causasque alterutro permutent. a b (de, ex, pro) a l t e r u t r ō: TERT. apol. 9 sanguinem ex alterutro degustatum ... foederi comparasse. 39 vide ... ut pro alterutro mori sint parati; ipsi enim ad occidendum alterutrum paratiores erunt. monog. 10 *maritus et uxor* rationem de alterutro reddituri. ITALA Dan. 13, 52 (Lucif. Athan. 2, 10) separate eos ab alterutro (VVLG. ab invicem). COMMENT. Lucan. 4, 7 'alterno paret custodia signo': vigiles ... ab alter⟨utr⟩o signum petebant. RVFIN. hist. 1, 2, 19 devorantur ab alterutro (*ibid.* ab invicem). AVG. epist. 127, 9 quid ab alterutro non exigitis? nupt. et concup. 1, 10, 11 coniuges ... ab alterutro separati. nat. et grat. 54, 63 contraria non invicem adversari, sed ex alterutro

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

temperari. OROS. hist. 1, 21, 1 mutuis caedibus ... coacti, ut ... se ab alterutro subtraherent (3, 1, 9). 7, 43, 15 agi strages ex alterutro. CASSIAN. Nest. 3, 1, 5 SIDON. epist. 2, 10, 2. BOETH. c. Eut. 7, 13 modus ... ex utrisque consistendi, quod ita ex duabus *naturis* iunctum est, ut illa ..., ex quibus iunctum esse dicitur, maneant nec in alterutra vertantur. IORD. Get. 5, 32 Asiam Europamque ab alterutro dividit. abalterutrum: *v. suo loco p. 45, 64. adde* DIDASC. apost. 62, 25 *vir et mulier* ab alterutrum exurgentes. ITALA exod. 26, 3 (codd. Lugd., Wirceb.) quinque ... atria sunt ex alterutrum (ἐξ ἀλλήλων). VVLG. Iac. 4, 11 (codd. Fuld. Tolet.) nolite detrahere de alterutrum (*rell.* detrahere alterutrum; μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων). ad (in, per) alterutrum: TERT. adv. Val. 18 paria et consubstantiva in alterutrum valere societas naturae negavit. ITALA Eph. 4, 32 (Tert. resurr. 45) estote ... in alterutrum benigni (VVLG. invicem. εἰς ἀλλήλους). num. 14, 4 (Lugd.) dixerunt ad alterutrum (ἕτερος τῷ ἑτέρῳ. VVLG. alter ad alterum. VVLG. Iudith 5, 26 *al.* PASS. coron. 3). PS. CYPR. singul. cler. 19 in alterutrum. FAV. EVL. p. 7, 21 quibus *numeris* (*i. septimo et octavo*) per alterutrum ductis ⟨L et⟩ VI conficiuntur anni. CHIRON 213 exclusa rursum commixta in alterutrum cohaerentia. SCHOL. Arat. p. 225, 5 vinculum conexum inter alterutrum (*Piscem*). VVLG. sap. 18, 23 cum ... cecidissent super alterutrum mortui. Rom. 15, 5 sapere in alterutrum (ἐν ἀλλήλοις). Iac. 5, 9 *al.* I Petr. 4, 10 in alterutrum (εἰς ἑαυτούς) illam (*gratiam*) administrantes. AVG. civ. 3, 18 p. 126 cum ... populi ... duo ... impetus in alterutrum fortissimos ... agerent. 3, 23 p. 135. nupt. et concup. 1, 10, 11 ad alterutrum permanerent. epist. 130, 16, 31 adversus alterutrum certatis. MART. CAP. 6, 710 duabus lineis se invicem tangentibus et non unam facientibus ad alterutrum (*sic*) inclinationem. OROS. hist. 1, 1, 12. CASSIAN. conl. 9, 2, 1 inter alterutrum reciproca ... coniunctio. LEPOR. Cassian. Nest. 1, 5, 7 LIB. geneal. chron. I p. 184, 451 CASSIOD. in psalm. 41, 11. THEOD. MOPS. in Col. 3, 16 erga alterutrum. *nota fem.*: in Phil. 4, 2 adversus alterutram decertabant *Euodia et Syntyche.* GREG. M. dial. 4, 41 (*ibid.* vicissim). *ad* 1 *et* 2: *pluralis*: HERM. Pal. vis. 3, 9, 2 pacem habete in vobis ipsis et visitate alterutro⟨s⟩ et suscipite alterutro⟨s⟩ (alterutro *codd. utrubique, teste Thielm. l. l. 376; gr.* ἀλλήλους ... ἀλλήλων). 3, 9, 10 corripite ... alterutro⟨s⟩ (*codd. et gr., ut supra*). AVG. loc. hept. 3, 48 p. 579, 10 illa ab alterutris segregantes (*sc. munda et immunda*). OROS. hist. 3 praef. 3 faciam ut quocumque modo alterutra (*brevitas et obscuritas*) temperentur. BOETH. arithm. 1, 6 p. 15 si haec (*par et impar*) ... per alterutras species definienda sunt. CASSIOD. hist. 1, 3 discordantes inter alterutros praesules. *ibid. infra* seditiones ... inter alterutros gestas. 1, 8. 13 alterutris, quae apud singulos aguntur, insinuare. 1, 17. 19. 2, 2 *et saepe. nota* 5, 16 neque alterutri inter se consonare potuerunt. Ios. c. Ap. 1, 15 *et saepe.* NOVELL. Iust. 1, 1, 1 *al.*

iuncturae: alteruter *et* alter *variis inter se relationibus*: *reciproce, cf. Thielmann l. l. 360*: NEP. Dio 4, 1 se id utriusque facere causa, ne, cum inter se timerent, alteruter alterum praeoccuparet. LACT. inst. 3, 8, 19 alterutrum ... conficiat alterum necesse est. AVG. c. Cresc. 4, 36, 43 alterutrum oppugnatur ex altero. BOETH. cons. 3, 10, 68. POMPON. Cic. Att. 8, 12ᵃ, 3 ut ... alteruter vestrum ... veniret, alter ... proficisceretur. LVCR. 1, 1012 aut ... alterutrum, nisi terminet alterum eorum, ... pateat. PLIN. nat. 8, 86 alterutra *serpente* interempta ... ultionis alteri cura. FRONTIN. aq. 87. IVLIAN. dig. 44, 2, 25, 1 eum, qui alterutra earum *actionum* egerit, si altera postea agat *eqs.* AFRIC. dig. 19, 2, 35, 1 *cf.* ALF. dig. 6, 1, 57. GAIVS dig. 35, 2, 78 POMPON. dig. 13, 6, 6 *saepius. sim.* VLP. dig. 14, 1, 1, 24 si cum utro (alterutro?) eorum actum est, cum altero agi non potest. HERM. vulg. sim. 5, 7 *v. p. 1760, 38.* VEN. FORT. carm. 6, 1, 137. 8, 2, 11. 12 *v. p. 1758, 60.* *sim.* PS. APVL. herm. p. 278 assumpta alterutra propositione tolli reliquam. uterque alterutrum *et sim.* (*Thielm. l. l. 361*): TERT. apol. 1 p. 114 utrumque ex alterutro redarguimus. AVG. gen. ad litt. 1, 12 p. 17, 21 ab alterutro utrumque discretum. epist. 126, 11 quid utraeque *acies* ab alterutris ... timuerunt? 128, 3 uterque ab alterutro honore mutuo praevenitur. c. Faust. 5, 2. SIDON. epist. 4, 11, 5 utrique ab alterutro ... mutua fide ... officia restituebantur. *cf.* SCHOL. Arat. p. 225, 1 *Pisces* utrique iacent alterutrius partem commutantes. *nota* CARM. poet. min. V 50, 6, 2 (= AVSON. 132, 2) quo caret alteruter, sumit ab alterutro (*de claudo et caeco invicem adiutoribus*). *cf.* 50, 22, 6 (= AVSON. 129, 6).

praepositiones inter alteruter *et subst. insertae*: ad: CAEL. Cic. epist. 8, 8, 9. in: SEN. suas. 6, 20 PLIN. epist. 1, 5, 10 *al.* (*sed cf.* 10, 45). ex: PLIN. epist. 3, 4, 8.

synonymum: *ad I*: alter. *ad II*: mutuus (*ad* alterutrum: invicem, mutuo). *opposita*: ambo, duplex, neuter, uterque.

compos.: abalterutrum (adalterutrum? *cf. l. 28*).

alteruterque [*cf. c.* alteruter *et c.* uterque. *Th.*]. PLIN. nat. 20, 64 nec ulla res in cibis magis aviditatem incitat inhibetque eadem (*sc. quam lactuca*). in causa alterutraque modus est. QVINT. decl. 321 p. 258, 12 inter duos litigantes conveniat alterutriusque (que *del. Schulting, Ritter*; alterutrius ⟨uti⟩que?) eum veneno perisse. CLAVD. MAM. anim. p. 180, 21 alterutrumque scilicet, si utrumque nequeat, ... faciat. PS. BOETH. grom. p. 398, 18 controversiarum materiae sunt duae *eqs.* harum alterutraque continetur, quicquid ... disconvenit. NOVELL. Iust. 22, 43 alterutrumque rerum (θάτερον ... τῶν πραγμάτων) a nobis praetermissum est. SCHOL. Arat. p. 180, 4 alterutraque *Vasa* ..., altera vero. *Hey.*

Altēs, Ἄλτης, *nom. serv.* CORP. VI 4053 Altes Liviae lib(ertus) dec(urio). *Otto.*

altēsco, -ere *ab* altus. CASSIOD. in psalm. 91, 5 tanto plus hanc aestimationem altescere, quanto. *cf.* ENN. ann. 466 V. augescere (alciscere NON.) *et Bährens, Archiv 2 (1885) 473.* *v. Mess.*

Altessera *statio Africae in provincia proconsulari sita inter Althiburum et Assuras.* TAB. Peut. 5, 2 Altessera. *Otto.*

altē tonāns, altē volāns *v.* altitonans, altivolans.

althaea, -ae *f.*, ἀλθαία *herba.* ISID. orig. 17, 9, 75 altea, quod in altum surgit. GLOSS. V 491, 2 altea ab altitudine. PLIN. nat. 1, 20, 84 malva althaea sive plistolochia. 20, 222 e silvestribus *malvis*, cui grande folium et radices albae, althaea vocatur, ab excellentia effectus a quibusdam plistolochia. *pergit de usibus variis.* 20, 229 althaeae *medicinae.* GARG. MART. med. 5 agrestis malva fortioris effectus, quam Galenus althaeam esse contendit. PALLAD. 11, 14, 11 althaeae (atth- *trad.*) hoc est ibisci folia et radices. THEOD. PRISC. log. 55 fomentis ... ex althaeae radicibus (104). gyn. 19 althaeam. SORAN. 2, 1 (13) radices althaeae bobae. epit. 64 herba altea, quem latine iviscum dicimus. PS. APVL. herb. 39 a Graecis appellatur althaea ... Itali ibiscum vocant. DIOSC. 3, 157 de altea. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 13. 5, 1, 10 CASS. FEL. 81 p. 192, 18 ORIBAS. eup. 2, 1 E 1 syn. 9, 46 ISID. orig. 17, 9, 75 GLOSS. V 491, 1. 615, 14. 617, 27. *V.*

Althaea, Ἀλθαία, *mater Meleagri.* OV. met. 8, 446 cum videt exstinctos fratres Althaea referri. Ib. 601 natus ut Althaeae flammis absentibus arsit, sic tuus ardescat stipitis igne rogus. SEN. Med. 780 piae sororis, impiae matris, facem ultricis Althaeae vides. Herc. O. 954. APVL. met. 7, 28 ardentemque titionem *mulier* gerens mediis inguinibus obtrudit .... titione delirantis Althaeae Meleager asinus interisset. HYG. fab. 14 p. 47, 4 Althaea (Altaca *F*) Thestii filia. 129 p. 112, 8. 10 *al.* SERV. Aen. 6, 479 Althacae (Alteae *A F*) et Oenei filius *Tydeus.* auct. Aen. 4, 127 nuptias Liberi patris et Althaeae. 4, 205. SCHOL. Stat. Theb. 1, 402. 669 *al.* RVT. NAM. 2, 53 odimus Althaeam consumpti funere torris.

Althiburus *opp. Africae in provincia proconsulari situm, cf. Schmidt, Corp. VIII p. 213 et PW. I 1697.* ITIN. Anton. Aug. p. 26, 4 Altieuros. TAB. Peut. 5, 1 Altuburos. RAVENN. p. 150, 4 Altuburus. *in titulo Punico legitur* Aldbrs. **Althiburitānus** *adi. et incolarum vocabulum.* CORP. VIII 1824 ⟨municipium Al⟩thib⟨ur⟩itanum. AVG. in psalm. 36 serm. 2, 20 Victor Altiburitanus episcopus (*a. 393*). CONC. Carth. a. 411 Mansi IV 105ᴬ Basilius episcopus plebis Altiburitanae. 145ᴬ Augustalis episcopus Altiburitanus. NOT. prov. proc. 44 Vindemius Altuburitanus (Altubar- *H*).

Altiaiēnsēs vīcānī *qui ad Rhenum habitaverunt, ubi nunc est* Alzey, *cf. Ihm, PW. I 1697 et v. Domaszewski, Corp. XIII 2 p. 193.* CORP. XIII 6265 (*a. 223*) d(eabus) Nymphis vicani Altiaienses aram posuer. *hoc oppidum videtur intellegendum esse in* COD. Theod. 10, 4, 3 (*a. 370?*) dat. ... Alteio. *cf.* 11, 31, 5, *ubi* Altino *traditur.* *Otto.*

altiboāns, -antis *ab* alte *et* boare. GLOSS. Plac. V 7, 18 (= 46, 15) altiboans: altisonans (antesonans 46, 15) ut Virgilius: reboant quae silvae cicadas (georg. 3, 223 reboant silvaeque; *cf.* ecl. 2, 13). GLOSS. Osb. p. 60. GLOSS. IV 206, 9 altibuans in alto, ex alto sonans (V 490, 43 alteboans ex alto sonans). II 566, 12 altiboens alte clamens. GLOSS. V 438, 56 alteboans (alte voans *vel* alte vocans *codd.*) altesonans; hic autem deus est qui ex alto sonat. *ex* GLOSSIS *sumpsit vocabulum* ANTH. praef. cod. Salm. 19, 20 quam mentorem exfallabit altiboans. *cf. Goetz, Corp. gloss. V p. V sq.*

Altiburitānus *v.* Althiburus.

alticinctus, -a, -um [*ab* alte cinctus. *Th.*]. GLOSS. ἀνεζωσμένος; ἀνεσταλμένος. II 565, 53 altocinctus superius cinctus (*sic frg. Deycksianum*, supercinctus *rell.*). *cf.* alte cinctus *sub* alte *p. 1783, 81.* PHAEDR. 2, 5, 11 ex alticinctis unus atriensibus, cui tunica ab umeris linteo Pelusio erat destricta. NOT. Tir. 77, 97. *v. Mess.*

Altico *legatus Alexandri.* EPIST. Alex. p. 220, 13 legato meo ... quem praesidio praeposueram nomine Alticonem (*sic in optimis codd.*, Altriconem, Alconi, Altioni *dett.*). *Otto.*

alticomis [*ab* altus *et* coma, *cf. c. gr.* ὑψίκομος. *Th.*]. CORP. XI 258 v. 16 (*carm. christ.*) alticomis sonipes. [CARM. de resurr. 223 alta comas *codd.*] *v. Mess.*

Alticus *cogn. vir.* CORP. IX 338, 3, 4 (*Canusi, in albo decurionum a. 223*) pedani ... L. Novius Alticus. II 802 (*in Lusitania, periit*) ⟨T⟩ancinus Douilon. f. Caurien⟨s.⟩ ... Alticus Caenonis ⟨f.⟩. *fortasse illud latinum est, hoc barbaricum.*

Altieuros *v.* Althiburus. [*Otto.*

Altifatan *nom. Mauri ap.* CORIPP. Ioh. 8, 419 Altifatanque necat.

altifico, -āre *ab* altus *et* facere. ITALA Ioh. 12, 34 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 11) quomodo dicis tu, quod filium hominis oportet altificari? (ὑψωθῆναι; VVLG. exaltari).

altifrōns *adi. ab* altus *et* frons. CARM. epigr. 1526ᶜ, 1 (*aetatis fere Hadriani*) cervom altifrontum cornua dicat Dianae Tullius. *Buecheler confert Homeri* ὑψίκερων ἔλαφον.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

altiiugus *adi. ab* altus *et* iugum. PAVL. NOL. carm. 21, 713 *urbs* altiiugos montes inter iacet.

altilāneus, -a, -um [*ab* altus *et* lana. *Th.*]. ACT. ARV. a. 183 I 24 berbeces II altilaneos (II 9). II 1 arietes altilaneos. SERV. auct. Aen. 12, 170 'intonsam . . . bidentem' dixisse, quam pontifices altilaneam vocant.

Altilia *v.* Altinum.

altiliārius ὀρνεοτρόφος GLOSS. III 371, 36. *ab* altilis. CORP. VI 4230 C. Iulius Aug. lib. ⟨. . .⟩ altiliar(ius). 9201 Priscus L. Vari Ambiboli . . . (*secuntur duarum litterarum vestigia, interciderunt fere tres*) aviarius altiliarius. *v. Mess.*

Altilimas *nom. Africum.* CORIPP. Ioh. 8, 541 Syrticus Altilimas. *Otto.*

altilis, -e [*cf. c.* alere. *Th.*]. NON. p. 72 altile, non solum pingue, ab alendo, verum etiam opulentum (*ad* PLAVT. Cist. 305). *cf.* GLOSS. V 637, 26. GLOSS. altilis: ut pasta ab alendo. II 565, 28 (aedilis *trad.*) saginatus. altilis: nomen est avis; altile: saginatum, foedils (*anglos.*); altiles: σιτισταί; altilia: studio saginata; volatilia; studio saginata vel volatilia. V 490, 45 altia: alites, aves; altilium: σιτευτῶν. *cf. Loewe, Prodr. 327. primus exhibet* PLAVT. *cf. infra l. 58. comp.* APIC. *l. 31.* PRISC. gramm. II 131, 26 *de* i *paenultima correpta.*

I *passive*: *de animalibus, potissimum de volatilibus*: MET. PIVS Macr. sat. 3, 13, 12 gallinam altilem (PETRON. 65. PLIN. nat. 10, 139 *ex lege Fann.* MART. 13, 62 *tit.*). PETRON. 69 anser. VVLG. III reg. 4, 23 excepta venatione cervorum . . . et avium altilium (LXX *aliter.* HIER. epist. 100, 6). *de aliis*: VARRO rust. 2, 1, 20 boves altiles ad sacrificia publica saginati dicuntur op[t]imi. MACR. sat. 7, 4, 4 ut altiles fiant *pecudes.* PLIN. nat. 9, 174 cocleae. 17, 220 farina saginati hi (*cosses*) quoque altiles fiunt. *nota*: APIC. 6, 232 avem sapidiorem et altiliorem facies et ei pinguedinem servabis. *pro subst.*: *de avibus saginatis*: ALBIN. gramm. VII 297, 22 altilia, quasi alatilia, id est aves saginatae. *formae ancipites*: LVCIL. 1181 d, 2 altilium lanx. 704 *sq.* FAVON. Gell. 15, 8, 2 (Favorini *codd.*) ceterarum avium atque altilium. *ibid.* superiorem partem avium atque altilium. HOR. epist. 1, 7, 35 satur altilium. PLIN. nat. 24, 71 cum altilium (altillum, ad illum *codd.*) . . . pingui. FRONTO p. 224, 18 N. altilibus veterum saginarum. SPART. Did. 3, 8. ARNOB. nat. 2, 42 ut in coquendis altilibus (alitibus *cod.*) pinguitudinem nossent retinere labentem. HIER. adv. Iovin. 2, 7 pro altilibus et lactentibus vitulos consumentis. *neutr. plur.* altilia: MET. PIVS Macr. sat. 3, 13, 12 altilia ex farina involuta. *ibid.* lepores, altilia assa *etc.* SEN. epist. 47, 6 infelix qui huic uni rei vivit ut altilia decenter secet. PETRON. 36 altilia et sumina leporemque. 40 Carpus . . . qui altilia laceraverat. APVL. apol. 30 lepores . . . vel apros vel altilia. met. 10, 16 pipere inspersa. altiles: PRIAP. 32, 4 collatas sibi quae . . . formicas facit altiles videri. altilis *n. sing.*: IVV. 5, 115 anseribus par altilis. 5, 168 minor. ANTIDOT. Brux. 150 minoris altilis pullos. NOT. Tir. 77, 99. *generatim de pecore altili intellegi potest*: ITALA *et* VVLG. Matth. 22, 4 (codd. Rehdig., Corb., *al.*) tauri mei et altilia occisa (τὰ σιτιστά). VVLG. Ezech. 39, 18 carnes fortium comedetis, et sanguinem principum terrae bibetis, arietum et agnorum, et hircorum taurorumque, et altilium et pinguium omnium. *fortasse etiam* HIER. in Ezech. 4, 9 milium rusticorum et agrestium et altilium cibus est. *varia*: PLIN. nat. 19, 54 altiles spectantur asparagi. FRONTO p. 37, 13 N. quam (*pecuniam*) nescio quae ista altilis alumna accipiat. TERT. spect. 18 altiles homines (*cf. antea* cura facticii corporis). *translate*: PLAVT. Cist. 305 dote altili atque opima (*cf.* NON. *l. 14*).

II *active*: MACR. sat. 7, 4, 22 *venae* altilem sanguinem singulis . . . membris ministrant.

altilitās, -ātis *f. ab* altilis. GLOSS. Plac. V 4, 2 (= 46, 16) altilitate: ab alendo, id est ipsa res quae alitur. *v. Mess.*

Altilius *v.* Altius.

Altina *mutatio Pannoniae inferioris; cf. Tomaschek, PW. I 1697.* ITIN. Burdig. p. 563, 13 mutatio Altina. *v. etiam* 3. Altinum.

Altīnās, -ātis, **Altīnēnsis** *v.* 1. *et* 3. Altinum. **Altinius** *v.* Altius.

1. Altīnum *municipium tribu Scaptia in Venetis, hodie* Altino; *cf. Hülsen, PW. I 1697.* STRABO 5, 1, 7 ἔστι δὲ καὶ τὸ Ἀλτῖνον ἐν ἕλει. PTOL. 3, 1, 26. HERODIAN. hist. 8, 6, 5 τάς τε λίμνας καὶ τὰ τενάγη μεταξὺ Ἀλτίνου καὶ Ῥαουέννης. VITR. 1, 4, 11 gallicae paludes . . . quae circum Altinum, Ravennam . . . aliaque . . . municipia sunt proxima paludibus. VELL. 2, 76, 2 circa Altinum. MELA 2, 61. PLIN. nat. 3, 119 *Padus* deductus in flumina et fossas inter Ravennam Altinumque. 3, 126. 6, 218. 32, 150 pectines maximi et in his nigerrimi aestate laudatissimi, hi autem Mytilenis . . . Altini . . . . MART. 4, 25, 1 aemula Baianis Altini litora villis et Phaetontei conscia silva rogi. 14, 155 Altinum tertia laudat ovis (*cf. infra p. 1764, 16 et 23*). TAC. hist. 3, 6. CAPITOL. Ver. 9, 11 non longe ab Altino . . . morbo . . . correptus Lucius . . . Altinum perductus . . . apud Altinum periit (*cf.* AVR. VICT. Caes. 16, 9 EVTR. 8, 10 HIER. chron. a. Abr. 2185 PS. AVR. VICT. epit. 16, 5. IORD. Rom. 272 Alteno . . . defunctus est. ORIGO Rom. chron. I p. 147, 2). AMBR. epist. 5, 8 Altini (*locat.*). HIER. epist. 60, 10 *insulae Dalmatiae* Altino tantum freto distant. SERV. auct. georg. 1, 262 Ravenna, Altinum. COD. Theod. 1, 15, 17 (*a. 401*) dat. . . . Altino. *al.* LIB. gener. chron. I p. 112, 229 Eridanum Altino dicunt esse, ubi F(a)eton dicitur condidisse. PAVL. hist. Rom. (Mon. Germ. II) 14, 11 *Attila* Concordiam, Altinum sive Patavium . . . solo coaequavit. ITIN. Anton. Aug. p. 126, 6. p. 281, 4 Altino. p. 128, 4 Altinum civitas. ITIN. Burdig. p. 559, 6 civitas Altino. IVL. HON. rec. A 19. TAB. Peut. 4, 5 Altino. COSMOGR. 1, 19 Altino. RAVENN. p. 38, 10. p. 254, 3 Altinum, quae et Altilia quondam dicebatur, antequam ab Attyla esset capta. p. 255, 4. p. 257, 10 Altinum seu Altilia. p. 383, 2. Guido p. 461, 10 Altinum, quae nunc Pucellis (putcellis *mr*) dicitur. NOT. Tir. 84, 11. *militum domus*: CORP. VI 2726 Altino. 2733 domo Altini. 3884, 4, 26 (*a. 197*) Altín(o). CORP. V 722 aed(ili) A⟨l⟩tino. 8002 T. Claudius Drusi f. Caesar Aug. Germanicus . . . (*a. 47*) viam Claudiam Augustam . . . munit ab Altino usque ad flumen Danuvium. III 2914 IIIIvir. Altini. 13635. 14959. **Altīnās,** -ātis *adi. et incolarum vocabulum.* GRATT. 130 Altinatesque genestae. COLVM. 7, 2, 3 nunc Gallicae *oves* pretiosiores habentur, earumque praecipue Altinates (*cf. p. 1763, 77 et 1764, 23*). PLIN. epist. 3, 2, 2 Arrianus Maturus Altinatium est princeps. CONC. Gradens. Mansi 9, 926ᴬ (*imperante Tiberio II*) ecclesiae Altinatis. CORP. V 2071 colleg(ium) fabru(m) Altinatium. 745 L. Iunius Successus . . . domu Altinas. 4063 Cassia Sallustia Altinas. **Altīnus** *adi.* COLVM. 6, 24, 5 Altinae (Alpinae? *cf.* PLIN. nat. 8, 179) vaccae . . . quas eius regionis incolae cevas appellant. TERT. pall. 3 ovibus . . . Altinis (*cf. p. 1763, 77 et 1764, 16*). LIB. pontif. p. 121, 18 M. Petrum Altinatem. p. 121, 19 Petrum Altinae civitatis episcopum. AVELL. p. 319, 16 Paschasius episcopus ecclesiae Altinae (*sed Aletrinus dicitur apud Mansi concil. 9, 60ᴰ*). **Altīnēnsis,** -e *adi.* CONC. Aquileiens. a. 381 Mansi 3, 613ᴬ Heliodorus episcopus Altinensis. *v. etiam 3.*

2. Altīnum *opp. Pannoniae inferioris; cf. Tomaschek, PW. I 1697.* ITIN. Anton. Aug. p. 244, 1 Altino (NOT. dign. 33, 7. 28. 44).

3. Altinum *statio in Moesia inferiore; cf. Tomaschek l. c. sub* Altina. Ἀλτίνα (Ἀλιδίνα); Ἀλτηνοί. NOT. dign. or. 40, 28 milites nauclarii **Altinēnsēs,** Altino.

1. Altīnus *cogn. ab* altus? TAC. ann. 15, 71 Cluvidieno Quieto, Iulio Agrippae . . . Iulio Altino . . . Aegaei maris insulae permittuntur. COD. Herm. 7, 3 Aurelio Altino (*a. 294—302*). CORP. VI 10541 Acme Altino coniugi. *Otto.*

2. Altīnus *adi. v.* Altinum. **altio** *v.* alto.

altipendulus, -a, -um *ab* alte *et* pendulus. NOVIVS Atell. 110 aliquot altipendulos reliquimus vindemiae superstites.

altipetāx, -ācis *ab* altus *et* petax. AVG. c. Faust. 12, 36 sub cuius (*sinapis*) umbraculis . . . etiam altipetax superbia gentium tamquam in caeli volatilibus confugiendo requiescit. PAVL. NOL. epist. 12, 9 levitas omnis altipetax (*sic duo codd. classes, sane'* altipeta *vetustissimus Paris.*) est et sursum versus vigore subtilitatis effertur.

altipotēns, -tis *ab* altus *et* potens. CARM. epigr. 1562, 3 (*christ.*) o deus altipotens. *v. Mess.*

Altisan *Maurus.* CORIPP. Ioh. 7, 435 Stephanus Altisan, Tarah ferit ense Iugurtham.

Altisera *Maurus.* CORIPP. Ioh. 4, 931 vertens per gramina collum corruit Altiserae. *Otto.*

Altisiodorum *sim.*, -ēnsis *v.* Autessiodurum.

altisonus, -a, -um *ab* alte *et* sonare. ENN. trag. 8 saeptum altisono cardine templum. 177 quid noctis videtur in altisono caeli clipeo. ann. 575 Vahl. divum domus altisonum cael. SEN. Ag. 582 pater altisona quatiens regna. CIC. carm. frg. 19, 1 Iovis altisoni (SEN. Phaedr. 1134). SEN. Herc. O. 530 parenti. CLAVD. carm. min. 31, 27 mariti. *apud christianos de deo*: HIL. gen. 179 tonitrua altisono infractus murmurat aether. *de poetis*: IVV. 11, 181 Maronis altisoni (AVSON. 322, 57). SERV. ecl. 8, 10 Sophocles . . . tragoediographus fuit altisonus. AVG. civ. 4, 3 non . . . obtundamus intentionis aciem altisonis vocabulis rerum.

altithronus *adi.* [*cf. c. gr.* ὑψίθρονος. *Th.*]. GRAMM. suppl. 185, 5 'alti' 'celsi' et 'centi' non sunt genetivi, sed accusativi . . . 'altitronus' . . . altum tronum habens (altitronum habens *cod.*). IVVENC. praef. 24 altithroni genitoris gloria Christus (3, 409). 2, 62 patris. VEN. FORT. Mart. 3, 482 dei. INSCR. christ. Rossi p. 274, 4b, 3 filius altithroni regis. EVG. TOL. carm. 14, 53 iudicis altithroni. VEN. FORT. Mart. 1, 1 Christus. *pro subst.*: VEN. FORT. Mart. 2, 263. 2, 328. CARM. epigr. 1448, 12 ⟨alti⟩tron⟨i⟩ m(a)t(e)r.

altitia, -ae *f. ab* altus. CHIRON 36 pro modo altitiae. 700 (*ag. de ungulis*) ut possit per altitia igneus calor penetrare. [*it.* altezza, *francog. vet.* hautesse, *hisp.* alteza. *M.-L.*]

altitonāns *adi.* [*cf. c. gr.* ὑψιβρεμέτης. *Th.*]. *fortasse huc pertinent* GLOSS. alte tonans: alte sonans (V 264, 60 *trad.* a. comans). ENN. ann. 541 Vahl. Iovis altitonantis. CIC. carm. frg. 3, 36 pater (EVG. TOL. carm. 1, 17). LVCR. 5, 745 Volturnus (*ventus*).

altitonus, -a, -um [*cf. c.* altitonans. *Th.*]. VARRO Men. 92, 2 mundus domus est . . . quam quinque altitonae fragmine (altitono agmine *Bücheler*) zonae cingunt.

altitūdo, -inis *f. ab* altus. GLOSS. ὕψος, βάθος. SERV. Aen. 1, 3 *v.* altus *p. 1772, 35. cf.* AVG. serm. 165, 2. DIFF. gramm. VII 526, 1 *v.* alimentum *p. 1582, 71.* AVG. civ. 18, 32 altitudo . . . est abyssus (*ad* ITALA Hab. 3, 10). *primus exhibet* CATO (*semel*), *deest apud* PLAVT.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TER. RHET. Her. CATVLL. HOR. VELL. PHAEDR. SCRIB. LARG. ASCON. FRONTONEM TERT. VITRVVII *exempla frequentissima, quae non omnia adlegabuntur. de plurali cf. p. 1768, 12 sqq. et 1769, 51 sqq.* GRAMM. suppl. 111, 10 i antepaenultima correpta. *confunditur in codd. cum* latitudo, *ut* CAES. Gall. 2, 29, 3 civ. 3, 63, 1.

I **ὕψος:** *proprie: iungitur cum adiectivis*: infinita: CIC. div. 1, 98; magna: CAES. Gall. 1, 38, 5 civ. 3, 112, 1 SEN. nat. 4, 3, 5 VVLG. I Macc. 12, 36; summa: CAES. Gall. 2, 32, 4 SEN. nat. 2, 9, 2 CVRT. 5, 1, 32; iusta: CAES. Gall. 7, 23, 4 COLVM. 4, 19, 3; aequa: CAES. civ. 2, 15, 1; insolita: LIV. 5, 15, 3; solita: LIV. 25, 36, 7 SEN. epist. 41, 3; cetera: LIV. 21, 7, 7 (*cf.* reliqua: PLIN. nat. 16, 200); ingens: LIV. 28, 5, 17. 40, 58, 2. 44, 33, 2; modica: LIV. 36, 18, 7 CVRT. 4, 2, 19; vasta: LIV 38, 23, 2 VAL. MAX. 9, 2 ext. 1; immanis: LIV. 45, 28, 2; conveniens: VITR. 1, 2, 3; amplissimae: VITR. 1, 5, 6; scandens: VITR. 3, 3, 13; media: VITR. 4, 1, 12. 10, 3, 5 SEN. nat. 2, 9, 4; dimidia: VITR. 4, 8, 3; dispares: VITR. 4, 9, 1; perpetua: VITR. 5, 1, 6 (5, 1, 10); minor: VITR. 5, 6, 6 PLIN. nat. 17, 106; aequales: VITR. 6, 3, 4; librata: VITR. 8, 1, 1; immensa: SEN. contr. exc. 5, 5 SEN. epist. 90, 15 PLIN. nat. 2, 105. 110 TAC. ann. 16, 1 SVET. Tib. 40; excelsa: VAL. MAX. 1, 8, 2 PLIN. nat. 5, 80 PASS. Mar. Iac. 11 p. 60, 17; mira: SEN. nat. 3, 28, 4 epist. 94, 61; eximia: SEN. nat. 4, 11, 1 CVRT. 9, 1, 9; similis: PLIN. nat. 5, 18; vix credibilis: PLIN. nat. 16, 200; inferior: PLIN. nat. 36, 3; conspicua: TAC. hist. 2, 78; par: PLIN. epist. 8, 20, 5; nimia: APVL. met. 4, 12 AVG. civ. 16, 4; certa: IAVOL. dig. 8, 4, 4; vetus: VLP. dig. 43, 11, 1, 1; interiecta: AMM. 20, 3, 4. concavae: CIC. nat. deor. 2, 98; praerupta: SEN. nat. 6, 1, 6.

iungitur cum verbis: CATO agr. 22, 2 eo altitudinem temperato. CAES. Gall. 7, 22, 4 adaequare (2, 32, 4 aequarent *class. β*). 7, 23, 4 expleatur (compl- *β*). civ. 2, 9, 1 perducta est ad contabulationem. LIV. 25, 23, 12 aestimare. NEP. Them. 6, 4 cum satis altitudo muri exstructa videretur. VITR. 2, 3, 2 eandem altitudinem tenere. 3, 3, 10 dimetiri. *ibid.* dividatur. *saepius.* 3, 5, 12 sic est facienda. 4, 1, 12 cauliculi (col- *GH*) eandem habeant altitudinem (4, 4, 2. 5, 6, 5. 5, 10, 5. 9, 1, 3). 4, 6, 5 adiciatur (TAC. hist. 4, 53). 5, 2, 1 constituatur. 8, 1, 1 designavit. VAL. MAX. 7, 6, 5 quam desideraverat altitudinem instruxit. 8, 2, 1 summittere. SEN. epist. 41, 3 solitam altitudinem egressis *arboribus.* CVRT. 4, 6, 21 aequare (5, 1, 32. PLIN. nat. 36, 36 supra pteron pyramis altitudine⟨m⟩ inferiorem aequat. 19, 174). 7, 8, 14 metit⟨ur⟩ (APVL. Socr. 8 p. 139 VVLG. Ezech. 40, 5). COLVM. 5, 9, 11 excedere (PLIN. nat. 2, 47. 9, 11. 10, 1. 16, 247). PLIN. nat. 31, 57 *aqua* subit altitudinem exortus sui. FRONTIN. aq. 18 quarum (duarum *codd.*) altitudo in omnem partem urbis adtollitur. strat. 3, 8, 3 exaequare. AMM. 20, 11, 13 aggerum altitudine iam in sublime porrecta. VEG. mil. 4, 8 addenda sit. RVFIN. symb. 14 porrecta sublimis erigitur. CAES. Gall. 3, 14 *turres* altitudo puppium . . . superabat. SEN. dial. 2, 6, 4 desidere. epist. 79, 2 descendit. 5, 1, 26 eminet. PLIN. nat. 24, 133 palmum altitudine non excedente. 36, 80 pedes *tot* colligit. AVG. civ. 16, 4 nimia disponebatur altitudo. VITR. 5, 2, 1 eius dimidia pars . . . altitudini detur. SEN. nat. 2, 26, 5 postea altitudini (-e *codd.*) adiectum (PETRON. 136). VITR. 6, 3, 6 tertia latitudinis ad altitudinem adiecta. *cum praep.*: CAES. Gall. 3, 13, 8 propter altitudinem. 2, 12, 2 BELL. Hisp. 8, 3 VITR. 10, 10, 5 PLIN. nat. 36, 38 HIER. epist. 147, 6. SEN. nat. 4, 11, 1 ob eximiam altitudinem. CAES. Gall. 5, 42, 5 turres ad altitudinem valli facere. LIV. 29, 6, 10. VITR. 6, 3, 6 PLIN. nat. 36, 73. pro *v. p. 1766, 25.*

struitur: cum a, ab: VARRO rust. 2, 9, 14 VITR. 9, 1, 3 VVLG. psalm. 102, 1. *cum* a — ad: VITR. 3, 5, 11. 4, 6, 1. 5, 6, 6. 10, 13, 6 PLIN. nat. 36, 77. 80. *cum* ad: VITR. 5, 10, 5. 6, 1, 6. 8, 3, 6. usque in: AVG. civ. 16, 41. *cum genetivo mensurae iungitur passim*: CAES. Gall. 1, 8, 1 in altitudinem pedum *tot. al.* HIRT. BELL. Alex. SALL. VITR. COLVM. PLIN. nat. VVLG. *al. mensura indicatur genetivo rei, ut*: CAES. civ. 2, 8, 3 in altitudinem turris. HIRT. Gall. 8, 9, 3 trium tabulatorum. VITR. 10, 10, 3 altitudo foraminis unius. *rarius adiectivo*: VITR. 2, 8, 18 sesquipedalis. COLVM. 4, 14, 1 pedalis (8, 3, 7 PLIN. nat. 20, 247). PLIN. nat. 18, 71 cubitalis (19, 166). 22, 58. *aliter exprimitur mensura*: VITR. 5, 10, 2 altitudinem (-nes *G*) . . . pilae habeant pedes duo. PLIN. nat. 12, 67 arbori altitudo ad quinque cubita.

absolute vel genetivo supplendo: HIRT. Gall. 8, 9, 4 quo tutior *propugnatorum ordo* altitudine esset (*cf.* LIV. 25, 11, 9. 32, 4, 5). LIV. 26, 45, 2 rarae . . . scalae altitudini aequari poterant. 26, 45, 3 caliginem oculis offudisset (*cf.* TAC. hist. 2, 80 *in imag., ex emend.*). VITR. 3, 1, 3 invenietur eadem latitudo uti altitudo. 3, 5, 8 eius una pars altitudo fiat. 5, 3, 7 *vox* altitudinem gradatim scandit. 3, 5, 3. 11. 4, 1, 6. 4, 6, 2. 4, 8, 2. 10, 11, 5. 9 PAVL. FEST. p. 7. 29. 88. SEN. contr. 1, 3, 3 erat . . . praeruptus locus et immensae altitudinis ⟨tristis aspectus⟩. CVRT. 3, 1, 7. PLIN. nat. 2, 58 altitudo cogit minores *stellas* videri. 2, 105 immensae altitudinis ratio. 2, 110 vastitas caeli, inmensa discreta altitudine in *tot* signa. 5, 18. 17, 203. 31, 49. 36, 178 QVINT. inst. 8, 3, 84 PLIN. epist. 8, 20, 5. GELL. 1, 20, 2 sine altitudine. APVL. mund. 33 altitudinis finis. apol. 64 DIOM. gramm. I p. 464, 6. ITALA Eph. 3, 18 (Mar. Victorin. in Eph.) quae sit latitudo et longitudo et altitudo et profundum (*saepius apud scriptores eccl.*). FAV. EVL. p. 4, 30 tria corporum intervalla monstrantur, longitudo latitudo altitudo, quibus omne solidum continetur (MART. CAP. 6, 721 CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 88 BOETH arithm. 2, 4 p. 88, 21). p. 5, 27 altitudo altitudinis. HIER. in psalm. 113 quod omni altitudine sublimius est. VVLG. Ezech. 1, 18 statura quoque erat rotis et altitudo. 41, 8. AVG. civ. 9, 18 non per corporalem altitudinem, sed per spiritalem. 15, 26.

cum genetivo (formulas v. p. 1767, 6 sqq.): *aedificiorum, sim.*: CIC. off. 3, 66 ea, quorum altitudo officeret auspiciis. CAES. Gall. 2, 32, 4 aggeris (LIV. 43, 19, 9). 3, 14, 4 puppium. 7, 23, 4 muri. *al.* 7, 22, 4 turrium. *al.* HIRT. Gall. 8, 9, 3 *valli* (LIV. 36, 18, 7). SALL. hist. frg. 4, 14 moenium. *al.* VITR. 2, 8, 17 aedificiorum (SEN. contr. 2, 1, 11 TAC. ann. 15, 43). 3, 3, 10 columnae. *al.* 3, 5, 8 epistylii. 3, 5, 10 cymatium epistylii septima parte suae altitudinis est faciendum. 4, 1, 11 capituli (PLIN. nat. 36, 178). 4, 6, 1 aedis. 4, 6, 3 luminis. 5, 7, 4 scaenae. 9 praef. 7 contignationis. 3, 5, 11. 6, 8, 6 *al.* VAL. MAX. 8, 2, 1 domus suae. COLVM. 8, 15, 5 parietum. PLIN. nat. 3, 67 tectorum (TAC. ann. 15, 43). 36, 93 FRONTIN. aq. 3. 18 AVG. civ. 16, 4. *urbis, sim.*: LIV. 29, 6, 10 arcis. VEG. mil. 4, 30 civitatis. VVLG. apoc. 21, 16. montium *sim.*: CIC. leg. agr. 2, 52 cum rex . . . altitudine montium defendatur (CAES. Gall. 7, 52, 3 NEP. Milt. 5, 3 *al.*). SALL. hist. frg. 4, 26 asperitas et altitudo Siciliae. LIV. 7, 23, 6 loci (25, 13, 13. 38, 19, 4 locorum. PLIN. nat. 36, 38 MART. CAP. 6, 680). CVRT. 7, 11, 16 petrae. APVL. Socr. 8 p. 139 altitudo fastigii. IVST. 4, 1, 16 promunturiorum. AMM. 27, 4, 3 aggerum. *siderum, sim.*: PLIN. nat. 2, 47 lunae. CENS. 13, 1 stellas . . . pro sua qua[e]que altitudine. FIRM. math. 2, 3, 1 altitudinem et humiliationem (*stellarum*). VVLG. psalm. 102, 11 caeli a terra (PRVD. cath. 9, 22). Sirach 1, 2. 17, 31 MART. CAP. 8, 884. AVG. civ. 8, 15 loci *daemonum* (*cf.* 9, 18). 10, 9 aetheriae sedis. *arborum, sim.*: CIC. orat. 147 arborum (arbor *A*) altitudo. COLVM. 4, 19, 3 iusta est altitudo vineae pedum quinque. PLIN. nat. 14, 12 *vitium.* 16, 247. 19, 174 arborum. AMM. 16, 1, 5. VVLG. Ezech. 19, 11 altitudinem suam in multitudine (*de ramis*). *cf.* 31, 10. 14 Dan. 4, 7. 17.

ex notione mensurae ad significationem localem atque corporalem transit in his potissimum (formulas v. p. 1767, 6 sqq.): MAECEN. Sen. epist. 19, 9 ipsa enim altitudo attonat summa. VEG. mil. 1, 9 ad saltum . . ., quo . . . inpediens aliqua altitudo superatur. VVLG. Hab. 3, 10 altitudo (*graece* ὕψος). Rom. 8, 39 neque altitudo, neque profundum. I Macc. 12, 36 exaltare altitudinem magnam inter medium arcis et civitatis. *cum gen.*: ITALA iud. 5, 18 (Lugd.) in altitudinem campi venerunt (ἐπὶ ὕψη). *caelestis*: PLIN. nat. 2, 69 (*ag. de stellis*) in stationibus . . . primis et altitudinem subiri. 2, 71 descenditur. 2, 75 altitudinem insequi (*opp. semper* latitudo). *i. q. caelum*: ITALA Eph. 4, 8 (Mar. Victorin. in Eph.) ascendens in altitudinem (in altum VVLG.). VVLG. Sirach 43, 1 altitudinis firmamentum pulchritudo eius est, species caeli, in visione gloriae (? LXX γαυρίαμα ὕψους στερέωμα καθαριότητος). *cum adiectivo*: APVL. mund. 2 altitudinis aetheriae principia. *cum genetivo coniunctum (plerumque circumlocutione)*: CIC. prov. 34 ultra illam altitudinem montium usque ad Oceanum (SEN. nat. 2, 9, 4 interponas licet muros et mediam altitudinem montium. epist. 89, 21 tecta . . . ex plano in altitudinem montium educta. APVL. mund. 4 VVLG. Is. 37, 24). AMM. 15, 10, 2 *Gallia* oceano et altitudine Pyrenaei cingitur (surgitur *codd.*). 21, 10, 4 sub hac altitudine aggerum. VVLG. Is. 37, 24 introibo altitudinem summitatis eius. Ier. 49, 16 collis. PLIN. nat. 22, 44 cum . . . repsisset (repsis, reptis *codd.*) . . . super altitudinem fastigii. VITR. 6, 1, 6 sub altitudine caeli. VVLG. Is. 14, 14 nubium. HIER. tract. in psalm. 83 p. 89, 12 non sumus . . . in paradisi altitudine, sed in humilitate terrae. APRING. in apoc. 1, 10. 4, 7. *nota*: PLIN. nat. 17, 106 inseruntur *surculi* . . . et inversi, cum id agitur, ut minor altitudo in latitudinem se fundat.

gen. pendet ex substantivis, ut modus, fastigium, spatium *al.*: VARRO rust. 1, 8, 5 vineae altitudinis modus longitudo hominis (2, 4, 14. LIV. 21, 7, 7 COD. Iust. 8, 10, 1 [Ant. et Ver.]). CAES. Gall. 7, 69, 4 fastigium (LIV. 36, 24, 8. 44, 9, 8). HIRT. Gall. 8, 9, 3 pro [hac] ratione. VITR. 2, 8, 10 per mediam . . . altitudinis curvaturam. 3, 1, 7 terminatio. 3, 3, 13 intervallum. 3, 5, 7 ⟨ad⟩ altitudinis suae duodecimam partem (3, 5, 13 *et saepe, supplendum* 4, 1, 11. 5, 5, 2 mediā. 10, 11, 9 COLVM. 8, 3, 9 PLIN. nat. 36, 178. 179 PALLAD. 1, 8, 2). VITR. 3, 5, 9 spatium (6, 8, 7 CVRT. 7, 11, 3 COLVM. 8, 3, 7 PLIN. nat. 2, 86). 4, 7, 4 moduli. 6, 1, 6 brevitas. 8, 6, 14 ad libramentum. PLIN. nat. 36, 82 mensura (AVG. civ. 15, 26). LIV. 27, 28, 10 in tantum altitudinis (MELA 2, 17 FRONTIN. aq. 18). 29, 18, 17 ad (*om. P*) aliquantum (42, 14, 5 CVRT. 6, 5, 21). VITR. 3, 5, 11 quantum.

speciatim: altitudo *corporis eiusque partium*: VITR. 3, 1, 2 corporis (PLIN. nat. 10, 2). PETRON. 136 sella, quae staturae altitudinem adiecerat. VVLG. I reg. 16, 7 staturae. VITR. 3, 1, 7 hominis. COLVM. 5, 9, 11 bovis. PLIN. nat. 8, 176 camelorum. 10, 1 equitis insidentis equo. VVLG. Is. 2, 11 virorum (2, 17). VITR. 3, 1, 2 oris. PLIN. nat. 9, 11 costarum. 10, 129 crurum. THEOD. PRISC. log. 2 ex altitudine stomachi. *corporaliter*: THEOD. PRISC. log. 53 quibus (*odoribus*) facilius possit pressa altitudo cerebri suscitari (*vix ut II*). *cf.* SERV. Aen. 10, 270 apex coni altitudo hoc loco.

nivis, sim.: LIV. 21, 36, 5 *nivis* modicae altitudinis. 43, 21, 7 propter altitudinem nivis. 43, 18, 1. TAC. hist. 1, 79 altitudine et mollitia nivis. FLOR. epit. 1, 22 (2, 6, 9) ab illis fabulosae altitudinis nivi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bus. AVG. civ. 3, 17 nivibus horrenda altitudine . . . manentibus. AMM. 25, 3, 10 altitudo pulveris. *cf. in imagine*: SEN. epist. 21, 5 profunda super nos altitudo temporis veniet. *aquae fluminis*: SOL. 32, 10 eo excelsius sublimari in altitudinis vertices repercussam celeritatem *Nili* (*cf. etiam in formulis*).

formulae: *cum praepositionibus*: in altitudinem (*saepe cum verbis, ut* exstruere, egredi, efferre, tollere, editus): VARRO ling. 5, 26 palus paululum aquae in altitudinem et palam latius diffusae. 5, 68 quod luna in altitudinem et latitudinem simul it (et *cod.*). *cf.* 7, 16 rust. 3, 5, 15. CAES. Gall. 3, 13, 4 transtra pedalibus (ex p. *classis β*) in altitudinem trabibus confixa clavis ferreis. 1, 8, 1 *et saepius.* HIRT. Gall. 8, 9, 3 turres excitari ... in altitudinem trium tabulatorum. 8, 41, 5 SALL. Iug. 93, 4. LIV. 5, 15, 2 *lacus* in altitudinem insolitam crevit. 28, 5, 17. 40, 22, 3. 45, 28, 3 VITR. 4, 1, 6. 4, 1, 8. 5, 1, 3. 5, 8, 1. 5, 9, 6. 9, 4, 3. 6, 6, 6 prospiciatur. 8, 6, 5 summi clivi. *et passim.* PAVL. FEST. p. 15. FEST. p. 277 *rectae* texuntur. *al.* SEN. contr. exc. 5, 5 SEN. dial. 12, 18, 2. nat. 4, 2, 8 *Nilus* nisi (*Gercke*, ne *codd.*) in altitudinem excedat. 2, 9, 2 *al.* CVRT. 4, 2, 19 *al.* COLVM. 7, 9, 10. 8, 3, 2 *al.* MELA 1, 55 PLIN. nat. 36, 114 *et saepe.* TAC. Germ. 38 in altitudinem quandam ... compti. ITALA Eph. 4, 8 (Mar. Victorin. in Eph. 4, 8) ascendens. CHIRON 484 in altitudinem renum imponito *pannum.* VVLG. Iudith 1, 2. 3 AVG. civ. 20, 7. PAVL. MED. vita Ambr. 3 aeris. ad altitudinem: LIV. 25, 36, 7 VITR. 2, 1, 4 (*bis*). 5, 6, 4. 10, 1, 1 ad altitudinem tignis statutis. 10, 1, 2. 10, 2, 2. 10, 4, 3 COLVM. 3, 13, 11. 4, 19, 1 IAVOL. dig. 8, 4, 4 VLP. dig. 8, 2, 11, 1. 43, 11, 1, 1. in altitudine: VITR. 3, 2, 8 columnas in altitudine duplices *habere.* 3, 5, 8. 5, 1, 10 *columnae* in altitudine perpetua sub trabes . . . perductae. 10, 7, 2. 10, 14, 9. [10, 15, 5]. HIL. in Matth. 4, 12 in altitudine positus celsitudinis dei. VVLG. exod. 25, 23 *et saepius.* *cf. abl. loc.*: BELL. Alex. 18, 3 XXX pedum altitudine in aedificiis consistere. VITR. 8, 3, 3 altitudine qua sunt grumi. ex altitudine: LIV. 37, 40, 12 tanta. HIER. tract. in psalm. 135 p. 261, 14 THEOD. PRISC. log. 5. VITR. 6, 6, 6 ab altitudine parietis. PLIN. nat. 2, 76 *stella* descendit. *abl.*: VAL. MAX. 3, 2, 1 altitudine deiectus. PLIN. nat. 2, 75. QVINT. inst. 11, 3, 103 supra umeri altitudinem elata . . . manus. IAVOL. dig. 8, 2, 12 eam. VEG. mil. 4, 20 murorum. APVL. met. 4, 12 praeter altitudinem nimiam . . . recidens (*cf. II*). AMM. 22, 15, 28 ⟨pyramides⟩ . . . ultra omnem . . . altitudinem erectae sunt turres. LIV. 38, 23, 2 praecipites per vastam altitudinem prolapsi. VITR. 10, 3, 5 mali. SEN. nat. 4, 3, 5 *nix* non per magnam altitudinem cadit. *ablativo limitationis*: VARRO ling. 9, 47 nemo facit triclinii lectos nisi paris et materia et altitudine et figura. rust. 3, 9, 6. CIC. Tusc. 5, 69 aut altitudine aut humilitate. LIV. 21, 11, 7. 30, 10, 13 VITR. 4, 6, 1 PLIN. nat. 2, 68. 8, 95 maior . . . belua. 16, 39. 18, 55. 20, 96 pedalis. 20, 245 *al.* PLIN. epist. 17, 10 aestivum. AMM. 24, 4, 10 VVLG. num. 11, 31 Ezech. 31, 3 MART. CAP. 2, 149.

genetivo ex mensurae notionibus pendente: BELL. Alex. 2, 4 XL pedes altitudinis. COLVM. 8, 3, 2 *cellae* altitudinis *tot* pedes habeant. 9, 7, 1. 11, 2, 10. PLIN. nat. 4, 73 *Samothrace* attollitur monte Saoce X pass. altitudinis. 17, 201. *cf. l. 57.*

ablativo mensurae accedit ad substantiva, verba, sententias: VARRO rust. 2, 4, 14 haram facere ... ea altitudine abs terra. CAES. civ. 2, 15, 1. Gall. 1, 8, 35 mons . . . magna altitudine. civ. 3, 112, 1. SALL. hist. frg. 2, 82 praeminent (*sc. montes*). VITR. 2, 8, 18. 5, 6, 6. 5, 9, 2. 10, 13, 7. 10, 15, 3. [4, 3, 2]. PLIN. nat. 12, 48. 13, 38. 16, 202. 24, 153 *passim.* TAC. hist. 2, 78 ann. 16, 1 VVLG. Ezech. 40, 42 Dan. 3, 1. *genetivo*: CAES. Gall. 2, 31, 2 tantae altitudinis machinationes. LIV. 32, 17, 10. 40, 58, 2 in montem. 44, 33, 1 VITR. 1, 2, 3. 10, 10, 5 VAL. MAX. 1, 8, 2. SEN. nat. 6, 1, 6 praeruptae altitudinis castella. PLIN. nat. 19, 63. 34, 41 LXX cubitorum altitudinis fuit hoc simulacrum (*nisi ut supra l. 47*). SVET. Tib. 40. VVLG. I reg. 17, 4 Goliath . . . altitudinis sex cubitorum. 19, 121. III reg. 6, 10 *et saepe.*

translate: *hominis*: VARRO Char. gramm. I 126, 25 in pingendo ascendere non potuit ad Euphranoris altitudinem. AVG. in psalm. 30 serm. 3, 12 altitudo ipsorum deus est. SIDON. epist. 2, 3, 1 altitudinem tuam humilitate sublimas. animi *sim.*: CIC. part. 77 in capiendis incommodis (*cf. supra* magnitudo). off. 1, 88 facilitas et altitudo animi. epist. 3, 10, 10. 4, 13, 4. LIV. 4, 6, 12. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 55 Accio ... *adscribitur* altitudo ingenii sublimitasque verborum. ITALA II par. 32, 26 (Hil. in psalm. 118 nun 11) cecidit Ezechias ab altitudine cordis sui. *cf.* VVLG. (AMBR. off. 1, 30, 157). VVLG. Ier. 48, 29. *cf.* VVLG. Is. 10, 12 super gloriam altitudinis oculorum *regis.* 37. 23. VVLG. II Cor. 10, 5 omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam dei (*alleg., gr.* ὕψωμα). DOCTR. apost. 5, 1 superbia altitudo vanitas. AVG. civ. 21, 16 superbia et quaedam sibi placendi altitudo ruinosa. AVG. in euang. Ioh. 28, 6 ut qui venit in humilitate, veniat in altitudine. *rerum*: CIC. Brut. 66 elatione atque altitudine orationis suae. Rab. Post. 43 fortunae et gloriae. fin. 5, 71 exstrue animo altitudinem excellentiamque virtutum. VAL. MAX. 5, 1 ext. 3 humanitatis. 5, 10, 3 consilii. TAC. dial. 21 nitorem et altitudinem horum temporum. CYPR. bon. pudic. 7 *virginitas* altitudine sua transcendit. HEGES. 5, 22, 2 fidei altitudine, pietatis fastigio. QVINT. inst 8, 3, 88 quaedam. TAC. dial. 31 PRISC. gramm. III 419, 8 pompabilitas. *de voce*: *num. plur.*: GELL. 16, 18, 4 κανονική ... longitudines et altitudines vocis emetitur. *sing.*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 525, 25 vocem, sicut omne corpus, tres habere distantias, ⟨longitudinem⟩ altitudinem crassitudinem.... [ab] altitudine⟨m⟩ discernit accentus, cum pars verbi aut in grave deprimatur aut sublimatur in acutum. AVDAX gramm. VII 357, 23 syllabarum (*opp.* humilitas). dei: VVLG. psalm. 11, 9 secundum altitudinem tuam (κατὰ τὸ ὕψος σου). HIER. Is. 35, 2 videbit gloriam domini et altitudinem dei nostri (VVLG. decorem). AVG. civ. 10, 26 altitudinem eius profunditatemque. PS. VICTORIN. hymn. 1 p. 1142 B. Christi altitudo pater est. aeterna: PAVL. NOL. carm. 24, 484 *Christus* te ... ditavit humili corde, ut aeternam tibi conferret altitudinem. *cf.* APRING. in apoc. 1, 10. 20, 8. 21, 10.

numero plurali: *cum genetivis aedificiorum, montium, al.* (*saepius circumlocutione*): CIC. har. 49 omnis altitudines moenium. nat. deor. 2, 98 speluncarum concavas altitudines. *ibid.* montium (LIV. 21, 30, 6 SERV. auct. Aen. 10, 13 VVLG. psalm. 94 II Macc. 9, 8 AMM. 27, 4, 14). VITR. 3, 3, 7 columnarum (5, 9, 3). 3, 5, 8 epistyliorum. 4, 1, 1 capitulorum. 5, 3, 4 theatrorum. 6, 3, 8 conclaviorum. 6, 3, 11 parietum (6, 6, 6). 4, 9, 1. 6, 3, 10. VVLG. Is. 58, 14 terrae. FIRM. math. 2, 3, 1 quae sint stellarum altitudines. 2, 3, 2 (*ibid.* deiectiones). 2, 3, 3. *cf.* 1, 4, 10 luna terrenarum altitudinum adumbrata regionibus. VVLG. IV Esdr. 6, 4 antequam extollerentur altitudines aeris. *sine genetivo vel genetivo supplendo*: CIC. nat. deor. 1, 54 in hac . . . inmensitate latitudinum longitudinum altitudinum (GELL. 1, 20, 3 PS. APVL. Ascl. 34. *cf.* CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 92 corporum). VITR. 2, 8, 17 extructae. 3, 3, 10 partis octavae ad altitudines. 4, 6, 5 dividere. *ibid.* ita manebunt. 6, 3, 8 educantur. 7, 3, 5 exigantur. 6, 3, 4. PLIN. nat. 2, 65 altitudinum ratio (2, 79). *ablativo*: VITR. 4, 9, 1 *arae* disparibus altitudinibus . . . componantur. 5, 1, 6 perpetuis. VITR. 5, 1, 3 et altitudinibus et crassitudinibus. 6, 7, 3. VITR. 10, 15, 2 arrectaria . . . in altitudinibus . . . pedum *tot.* FIRM. math. 2, 3, 2 in altitudinibus . . . suis . . . constitutas *stellas* (2, 3, 4). *ex mensurae notione ad corporalem transit*: LIV. 27, 18, 9 altitudines, quas cepissent hostes. VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 vastas altitudines circumspiciant. *apud christianos*: VVLG. Ezech. 36, 2 altitudines sempiternae in hereditatem datae sunt nobis. *translate*: AMBR. paenit. 1, 14, 74 cecidisse aspicies altitudines (gloriam *cod. al.*) impiorum. RVFIN. patr. 6, 3 talis semper elationes et altitudines timet (*opp.* humilitas). vocis *v. p. 1767, 84 sqq.*

II *βάθος, de mensura in imum versa, de profunditate*: *ad utramque mensuram pertinent haec*: CAES. Gall. 7, 69, 5 fossam et maceriam (mat- *class. α*) sex in altitudinem pedum praeduxerant. BELL. Afr. 31, 7 valli fossarumque altitudo. nix *v. p. 1766, 82 sqq.*

iungitur cum adiectivis hisce: minima: CAES. Gall. 1, 8, 4; infinita: CIC. Verr. 5, 107 div. 1, 97 SEN. dial. 6, 17, 4; praerupta: BELL. Afr. 50, 1; immensa: LIV. 7, 6, 2 SEN. dial. 4, 12, 4 *al.*; incerta: LIV. 26, 42, 8; vasta: LIV. 31, 1, 5 SEN. nat. 4, 2, 5 epist. 57, 4; inexsuperabilis: LIV. 44, 46, 5; profunda: SEN. nat. 6, 24, 3 epist. 70, 21 PLIN. nat. 3, 4. 36, 161 TAC. ann. 2, 61 *al.*; praecipua: PLIN. nat. 3, 122. *translate v. p. 1769, 35 sqq.* *iungitur cum verbis*: VITR. 7, 4, 5 foditur . . . infra (intra *codd.*) libramentum triclinii altitudo (-dine *Rose*) circiter pedum binum. PLIN. nat. 10, 99 *merops* nidificat in specu sex pedum defossa altitudine. CVRT. 4, 9, 15 equorum pectora . . . aequabat. PLIN. nat. 8, 11 crescat. FEST. p. 214 cognoscunt ... navigantes aquae altitudinem. *cum praep.*: CAES. Cic. Att. 9, 14, 1 propter altitudinem maris. *al.* AMM. 19, 8, 8 prae altitudine. CAES. Gall. 4, 17, 3 tigna . . . dimensa ad altitudinem fluminis.

struitur cum usque ad: CELS. 7, 7, 9. *cum genetivo mensurae, ut* CAES. Gall. 2, 18, 3 LIV. 21, 36, 2 VITR. 7, 4, 4 *al.* *cum adiectivis mensurae*: COLVM. 11, 2, 18 sesquipedalis (11, 3, 48). 4, 1, 11 PLIN. nat. 17, 130. 167. 18, 146.

aquae, maris (*formulas v. p. 1769, 5 sqq.*): CAES. Gall. 1, 8, 4 qua minima altitudo fluminis erat (2, 18, 3. 4, 17, 2 BELL. Hisp. 5, 1 CVRT. 4, 9, 15). 4, 25, 3 maris (*apud* CIC. Att. 9, 14, 1 PLIN. nat. 2, 224). civ. 1, 62, 2 aquae (FEST. p. 214 FRONTIN. aq. 65 PS. APVL. Ascl. 6). LIV. 43, 21, 9 amnis (44, 6, 8). COLVM. 8, 17, 3 gurgitis (PLIN. nat. 8, 11. 13, 71). SEN. nat. 3, 19, 3 luti. PLIN. nat. 11, 7 umoris. FRONTIN. aq. 93. CAPITOL. Maximin. 12, 6 paludium. *sine genetivo*: LIV. 21, 28, 6 SEN. nat. 2, 26, 6. 3, 27, 11 epist. 41, 3. PLIN. nat. 3, 122 ubi praecipua altitudo *Padi* incipit. 3, 4 TAC. ann. 2, 61 SOL. 52, 7. BARNAB. 10, 5 in ima altitudinis terra (ἐν τῇ γῇ κάτω τοῦ βυθοῦ). *cum aliis genetivis*: COLVM. 3, 5, 3 pastinationis (3, 13, 9). 11, 2, 17 ad bipalium, cuius est altitudo duorum pedum. PLIN. nat. 17, 80 *scrobium.* 18, 147 radicum (20, 235). PALLAD. 1, 6, 11 terrae (VVLG. Matth. 13, 5 Marc. 4, 5). AMM. 20, 11, 6 fossarum (24, 2, 11. *nota* 24, 5, 12 vallum . . . fossarum altitudine struebatur. VEG. mil. 4, 5). VVLG. sap. 10, 19 inferorum. *cf.* Sirach 51, 7 de altitudine ventris inferi. *sine genetivo*: SEN. epist. 57, 4 si vastam altitudinem in crepidine eius constitutus despexerit. COLVM. 4, 1, 8 PLIN. nat. 17, 167. *genetivus pendet ex substantivis* mensura *sim.*: COLVM. 3, 13, 9 altitudinis mensuram datam. 11, 3, 4 modum altitudinis *sulcorum.* 11, 3, 48 tertia pars. LIV. 21, 33, 7 ⟨in⟩ (*om. CM*) inmensum altitudinis.

speciatim de corporis partibus: CELS. 5, 28, 4 *ulcus* sine altitudine (*vix ut I*). 7, 7, 9 plagae. 8, 2 p. 330 quae (*foramina*) altitudine vitium aequent. 8, 3 p. 332 foraminis. SORAN. 2, 21 (69) in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

altitudine (CASS. FEL. 21 p. 36, *opp.* in corio). 2, 34 (94) mulieris. 2, 22 (72) altitudinem penetrabit *id.* THEOD. PRISC. eup. faen. 22 ex altitudine (61). log. 59 de altitudine ad thoracis superficiem (*cf.* ORIBAS. syn. 9, 1). CASS. FEL. 35 p. 76 pulmonis.

cum praep., plerumque in formulis: CIC. Verr. 6, 68 e saxo in mirandam altitudinem depresso (*cf.* SEN. dial. 6, 17, 4). CAES. Gall. 7, 8, 2 sex in altitudinem (-e *class. β*) pedum. 7, 73, 5 HIRT. Gall. 8, 9, 2 LIV. 7, 6, 1. 21, 36, 2. 31, 1, 5 in vastiorem me altitudinem ac velut profundum (-am *codd.*) invehi (*in imag.*). SEN. dial. 4, 12, 4 mergi. nat. 3, 7, 1 ultra decem in altitudinem pedes. 4, 2, 5. 6, 2, 8. 6, 25, 1. epist. 70, 21 maris (VVLG. psalm. 68, 3). CVRT. 5, 1, 28 COLVM. 2, 2, 10. 12. 3, 13, 2. 4, 33, 2. 5, 5, 2. 11, 2, 17. 11, 2, 28 arb. 4, 2 PLIN. nat. 2, 111. 16, 129. 17, 81. 27, 123. 31, 46. 33, 75 QVINT. decl. 350 p. 378, 1. LACT. inst. 6, 4, 4 (*alleg.*). epit. 67, 7. VEG. mil. 4, 42 nunc refluit mare in altitudinem suam. CIC. div. 1, 97 cum ad infinitam altitudinem terra desedisset. LIV. 38, 7, 8 *fossae.* VAL. MAX. 7, 4, 5. COLVM. 11, 3, 5 sulcorum. SEN. nat. 3, 7, 3 in ea altitudine. PLIN. nat. 36, 161 e profunda altitudine. de altitudine *v. p. 1768, 76.* *ablativo limitationis*: VARRO rust. 3, 16, 27 ut ne *aqua* altitudine escendat duo ... digitos. PLIN. nat. 31, 73. *genetivus accedit ad mensurae notiones*: COLVM. 5, 5, 2 in tres pedes altitudinis. 8, 15, 2 arb. 1, 5 PLIN. nat. 6, 82. 17, 81. *ablativo mensurae*: CIC. Verr. 5, 107 spelunca ... infinita altitudine. CAES. Gall. 7, 72, 3 fossas XV pedes latas eadem altitudine. CIC. *v. l. 30.* BELL. Afr. 50, 1 convallis ... altitudine praerupta. COLVM. 11, 3, 48 PLIN. nat. 5, 34. 6, 65. 165. 17, 61. 77. 81. 130. 18, 146. *genetivo qualitatis*: BELL. Alex. 38, 3 fossas ... IV pedum altitudinis. LIV. 38, 23, 7 in profundae altitudinis convalles. 26, 42, 8. 44, 46, 5 SEN. nat. 6, 24, 3 COLVM. 5, 6, 10. 11, 3, 44 PLIN. nat. 5, 50. 15, 63 VEG. mil. 4, 10.

latiore usu: CIC. Verr. 5, 107 spelunca ... infinita altitudine. AMM. 31, 4, 13 locum altitudine silvarum inaccessum et montium (*nisi potius ut I*). *in re militari*: PANEG. 9, 6 acie in cunei modum structa, descendentibus retro in altitudinem lateribus.

translate de rebus incorporalibus (CIC. Att. 4, 6, 3. 5, 10, 3 *adhibet* βαθύτης): SALL. Iug. 95, 3 ad simulanda ⟨ac dissimulanda⟩ negotia altitudo ingeni incredibilis. TAC. ann. 3, 44 animi. hist. 4, 86 modestiae imagine in altitudinem conditus. AMBR. hex. 2, 3, 10 sapientiae (4, 1, 3 sapientiae et scientiae dei. VVLG. Rom. 11, 23). vid. 8, 49 nequitiae spiritalis. VVLG. apoc. 2, 24 Satanae. AVG. civ. 12, 15 dei. 12, 15 investigabilis. GELL. 1, 15, 3 sententiarum penitus conceptarum altitudinem. ARNOB. nat. 5, 32 sub vulgari simplicitate sermonis latet ... altitudo involuta mysterii (AMBR. Isaac 4, 26. AVG. civ. 11, 23 mystica). AMM. 25, 2, 3 sensus cuiusdam philosophi. AMBR. Isaac 4, 21 profundae ... doctrinae. Abr. 2, 8, 4 theoreticae vitae. AVG. civ. 15, 18 sacramenti (18, 49). 17, 6 *opp.* manifestatio. 18, 28 prophetica (18, 43. 44). 18, 32. EVOD. epist. ad Val. 26 secreta. VINCENT. LER. 2, 2 PROSP. epist. 3. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 30 de gratiae profunditate et altitudine. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 251, 2 quod in prima editione altitudinis et subtilitatis omiseram. APRING. in apoc. 20, 8 *superbos* terrena ... altitudo retentat.

num. plurali: VITR. 1, 5, 6 latitudinibus et altitudinibus quam amplissimis. AMM. 24, 4, 12 fossarum altitudines conplanabant. ITALA I Cor. 2, 10 (Alterc. Heracl. p. 139, 23) qui scrutatur altitudines dei (VVLG. profunda). SERM. Caspari anecd. p. 320, 14 coelestium secretorum.

synonyma (*plerumque translata*): *ad I*: magnitudo, elatio, excellentia, celsitudo. *ad II*: profunditas. *opposita*: *ad I*: humilitas, deiectiones (*stellarum*). *ad II*: manifestatio.

altivagus, -a, -um *ab* alte *et* vagari. CHALC. comm. 76 ignem diversam regionem capessere levem altivagam. EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 aequorei littorei altivagi petrei ... pisces. SISEBVT. poet. min. V p. 358, 20 non *lunam* ... nigrantibus antris infernas ululans mulier ... sub umbras detrahit, altivago speculo (*cod. Col.*, e *add. rell.*) nec ... mortalis transit in undas (*cod. Col., om. rell.*).

altivolāns (altevolans), -antis [*cf. c. gr.* ὑψιπέτης, ὑψιπετήεις. *Th.*]. *pro subst.*: ENN. ann. 81 Vahl. Romulus ... in alto quaerit Aventino, servat genus altivolantum (altev- *codd., unus e corr.*). *cf. adi.*: AVSON. 345, 12 altivolans grus. *adi.*: LVCR. 5, 433 solis rota (altev- *codd.*). VEN. FORT. Mart. 2, 6 spiritus altevolans, imple mea vela secundus.

altivolus, -a [*cf. c.* altivolans. *Th.*]. PLIN. nat. 10, 42 (*de avibus*) sunt ... omnes fere altivolae praeter nocturnas. 10, 130 graviores omnes fruge vescuntur, altivolae carne tantum. *v. Mess.*

Altius *nom. gent.* CORP. X 4764 (*Suessae, periit*) *traditur*: Aedredona Alti Iusti f., Fabius Ianus matri. INSCR. Rhen. Bramb. 155 T. Altius Ianuariu⟨s⟩ et L. Accepus (*sic*) Retomae frat. *hic fortasse a cognomine* Altus *nom. gent.* Altius *accepit.* **Altinius** *nom. gent.* LIV. 24, 45, 1 (*aetate belli Hannibalis*) Dasius Altinius Arpinus (*i. domo Arpis*). 42, 45, 7 Altinio (Allinio P^1, Altino P^2). 42, 45, 14 Altini (aliin *P*). Dasius *est praenomen. possis conferre etruscum* altnei (*Gamurrini, Append. al Corp. inscr. Ital. di Fabretti p. 49*). **Altilius** *nom. gent.* CORP. V 7753 a (*Genuae, periit*) mem⟨or⟩iae L. Altili L. fi⟨l.⟩ Epicteti Calli⟨sti⟩ni ... L. Altilius Epictetus ⟨e⟩t Flavia Calliste parentes filio. *Otto.*

altiusculus, -a, -um [*ab* altior *deminutive. Th.*]. SVET. Aug. 73 calciamentis altiusculis, ut procerior quam erat videretur, *usus est.* AVG. in psalm. 38, 2 levitate corporis transilire fossas, aut aliqua altiuscula praevolare saliendo. **altiusculē** *adv.* APVL. met. 2, 7 russea (rursus se a *cod.*) fasceola praenitente altiuscule sub ipsas papillas succinctula *Fotis.* 8, 31 *cervi femus* pone culinae fores non altiuscule suspensum. 11, 11 *urnae* orificium non altiuscule levatum.

alto, -āvī, -ātum, -āre [*ab* altus. *Th.*]. GLOSS. βαθύνω, ὑψῶ. *homines*: DOCTR. apost. 3, 9 non altabis (*ex* altiabis m^1 *correxit, quod fortasse servandum, cf. Gröber, Archiv 1, 1884, 238 de linguis romanicis*) te nec honorabis te apud homines nec dabis animae tuae superbiam (*gr.* ὕψωσις). ASSVMPT. Moys. 10, 9 et altabit te deus et faciet te haerere caelo stellarum loco habitationis eorum. *res*: SIDON. epist. 2, 2, 1 per lineas sol altatus extremas in axem Scythicum radio peregrinante porrigitur. 5, 17, 4 sub umbra palmitis adulti, quam stipitibus altatis cancellatimque pendentibus pampinus superducta texuerat. ALC. AVIT. c. Eutych. 5 p. 25, 2 pendebat in ligno ... mediatoris nostri corpus altatum. *corporis partes, vestimenta*: SIDON. epist. 8, 9, 5 v. 25 Saxona ... cuius verticis extimas per oras ... altat lammina marginem comarum. carm. 5, 244 patet his altato tegmine poples. 7, 456 nec tangere possunt altatae suram pelles. ALC. AVIT. hom. 24 p. 142, 28 non hic clivosi lateris tractus altandis gradibus porrexit auxilia. *v. Mess.*

Alto Dyrrachiae decurrit in Illyricum *mare*: VIB. SEQ. geogr. p. 146, 23. *cf.* Ἄλτος *opp. prope Dyrrachium situm, Tomaschek, PW. I 1698.* *Otto.*

altocinctus *v.* alticinctus.

altor, -ōris *m.* [*cf. c.* alere. *Th.*]. GLOSS. τροφεύς, σιτευτάρις τροφεύς, nutritor educator; altores: cultores; *forma* alitor: σιτευτής; alitorem: nutritorem; alitores: pastores.

de hominibus: SALL. hist. frg. 3, 14 (Lact. inst. 1, 21, 41) *Cretenses* vetustatem ... altores Iovis celebravisse. OV. met. 11, 101 altore (*Sileno*) recepto. SEN. Herc. f. 1247 sive me altorem (auct- *trad.*) vocas seu tu parentem. STAT. Theb. 12, 279 fidus. silv. 2, 1, 69 tanto si te pius altor honorat funere. CARM. epigr. 98, 11 altóris memorem (*Parmae; praescriptum*: ... Lucilianus alumnae dulcissimae). 488, 1 (*non extat*) altori ob (altorio *testes al.*) meritum dicat hanc Octavius aram. TAC. ann. 6, 37 altoris Caesaris (*sc. Phraatis*). PAVL. NOL. carm. 24, 706 patris. AVSON. 413, 25 honoris auctor, altor ingeni tui. 416, 33 ego sum tuus altor et ille praeceptor. CARM. epigr. 795, 5 sacerdotum de⟨c⟩us ecclesiae ... et altor. *animalium*: APVL. met. 10, 19 cum altore *asini*. *de animalibus*: PAVL. NOL. carm. 24, 865 mixti (*aves senes*) pullis ... altoribus. *de mundo, deo, sim.*: CIC. nat. deor. 2, 86 omnium ... rerum ... seminator et sator et parens, ut ita dicam, atque educator et altor est mundus. AMBR. hex. 4, 1, 4 *sol* bonus meorum altor fructuum, sed non auctor. CYPR. GALL. exod. 516 hic est, hic dominus meus et altor. LACT. inst. 5, 3, 25 factorem altoremque viventium. AVIEN. Arat. 29 rerum opifex hic (*Iuppiter*), hic altor rerum. PAVL. NOL. carm. 21, 773 ut auctor et altor rerum hominumque. DRAC. laud. dei 1, 554 ipse rigator erat, sator altor, messor arator (*deus in paradiso*). *v.* Altor *p. 1771, 42.* *de rebus inanimatis*: GRATT. 100 Maenalus altor (*Turnebus*, auctor *cod., cf. s. v. II 1212, 19*). SIL. 14, 208 *codicis Col. lectio dubia pro* altus. PANEG. 9, 18 tu Romae tuae altor (*Tiberis*). 12, 33 altor Nilus. MACR. sat. 5, 11, 16 ut recens natis idem (*sanguis*) sit altor, qui fuerat fabricator. *pro adi.*: NEMES. cyn. 297 altores ... sucos. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 497 altores ... favos.

fem. **altrīx,** -īcis. GLOSS. θρέπτειρα, τιτθή, nutrix, nutrix mater seu genetrix; altricem (*cf.* altrices): nutricem educatricem (*ad* VERG. Aen. 3, 273). *de usu*: FORTVN. rhet. 3, 4 p. 123 aliena verba quae sunt? quae non sunt oratori accommodata, sed historico aut poetae ut si ... dicamus ... altricem. *vocabulum inprimis poetarum est* (*primus utitur* PACVV.), *raro apud scriptores legitur. saepe inservit usui attributivo atque interdum pro adiectivo.* SEN. trag. *in prima versus sede plerumque ponit.* *forma* alitrix: RVFIN. bell. Iud. 1, 27. 5, 8.

i. q. nutrix: *cf. de lupa*: CIC. carm. frg. 3 (de consul.) 42 hic silvestris erat Romani nominis altrix. div. 2, 45 cum altrice belua. PROP. 4, 1, 38 sanguinis *Romani.* OV. met. 11, 683 altrici ... ait. GERM. 39 Iovis altrices Helice Cynosuraque (*cf.* AVIEN. Arat. 121). SEN. Herc. O. 396 altrix (*voc., idem* 402. 450. 481 Phaedr. 251. 358). Phaedr. 883. COLVM. 3, 10, 16 velut altricis uberibus eductus *palmes.* STAT. silv. 2, 1, 96 altricum ... pietate. Ach. 1, 670. Theb. 1, 530 natarum haec altrix eadem et fidissima custos lecta. 1, 603 altricum gremiis. 6, 148 sinus ... altricis. 6, 161 hac altrice. 4, 771 PLIN. paneg. 28. GELL. 12, 1, 20 ingenium altricis et natura lactis. CYPR. GALL. exod. 67. SCHOL. Arat. lat. p. 185, 15 Iovis. SIDON. carm. 7, 482. *cf.* ENNOD. epist. 1, 9 p. 19, 4 *mater ecclesia* utrosque ... fidei ubere lacte pascit altrici. *de dea*: IVL. VAL. 3, 24 maris arboris praesidem Solem, feminae Lunam esse altricem (*Mai*, ultr- *cod. Ambr.*). terra *sim.*: PACVV. trag. 404 Calydonia altrix terra exuperantum virum. CIC. Flacc. 62 quae (*urbs*) vetustate ea est, ut ipsa ex sese suos civis genuisse dicatur et eorum eadem terra parens, altrix, patria dicatur (dicatur *om. cod. Sal.*, et — dicatur *damnant Kayser, Karsten*). Tim. 37

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terram, altricem nostram. VERG. Aen. 3, 273 terram altricem ... Vlixi. SEN. apocol. 7 estne illa terra spiritus altrix tui? LVCAN. 6, 426 primis ... frugibus altrix ... Dodona. PLIN. nat. 3, 5 de Europa, altrice victoris ... populi. SIL. 1, 218 altrix bellorum bellatorumque virorum tellus. STAT. silv. 3, 5, 108 nonne haec (*tellus*) amborum genetrix altrixque videri digna? APVL. mund. 1. MART. 13, 50, 1 rumpimus altricem ... vertice terram tubera. PLIN. paneg. 28 patriam ... ut altricem amare. SOL. 45, 5 equorum. COSMOGR. 1, 1^b^ venenorum male altrix terra. CHALC. transl. 40 terram ... matrem et altricem omnium terrenorum animantium ... dici (PLATO τροφὸν ἡμετέραν). HEGES. 5, 46 l. 44 altricem orbis terrarum Africam. RVFIN. bell. Iud. 1, 27 est ... aprorum alitrix illa regio. 5, 8 mellis. RVRIC. epist. 1, 5 gremio ... clementissimae altricis. PLIN. nat. 22, 8 altrice ipsa humo. SIDON. epist. 4, 21, 3 ut ... quondam humum altricem nunc velut hosticum solum fugias. *cf.* VAL. FL. 6, 325 alium hic ... aspicis annum altricemque nivem. *de monte*: OV. met. 4, 293 Idaque altrice relicta. CVLEX 312 Ida faces altrix ... praebebat alumnis (-us *codd.*). *de urbe*: SIL. 3, 373 cohors, quam ... altrix celsa mittebat Saetabis arce. 8, 361 altrix casti Collatia Bruti. ITIN. Alex. 20 eam urbem multis circa gentibus altricem futuram. AVSON. 296, 1 altricem nostri. RVT. NAM. 146 altricem ... suam ... orbis alat. CORIPP. Iust. 1, 290 altrix imperii (*antiqua Roma*). STAT. Theb. 7, 147 altricem ... domum. *de aqua*: STAT. Theb. 9, 343 sacrum amnem ... deumque altrices ... aquas. 9, 439 nec te (*Liberum*) admonet altrix unda (*dicit Ismenus*). AMBR. hex. 3, 15, 62 cum sit *aqua* ... altrix omnium virgultorum. 5, 4, 10 vivere pisces sine aqua non queunt nec a suae parentis consortio separari neque a suae altricis discerni munere. MAR. VICTOR aleth. 1, 54 altrices animabat aquas. *varia*: PLIN. nat. 10, 184 *molas* altricem ... habere per se vitam illam, quae satis ... contingat. ENNOD. epist. 1, 18 p. 29, 17 saepe mihi labor efficax inquirenti altricia terga fulvi ostendit elementi (2, 10 p. 49, 23 altricem nobilis metalli venam in thesauris quos pepererat *Avienus* agnoscebam). 7, 19 p. 187, 12 qui altricem hominum herbam exegit e cespite. *translate de rebus incorporalibus*: LAEV. carm. frg. 22, 1 Venus amoris altrix, genetrix cupiditatis. TER. MAVR. 342 artium parens et altrix Graeca diligentia est. PANEG. 10, 10 *concordiam* esse ... almam pacis altricem. AMM. 15, 5, 38 quae res vitiorum est altrix (20, 8, 11 adulatione vitiorum altrice [alacri ce *cod. Vat.*]. 15, 5, 38). 23, 6, 25 Chaldaeorum est regio altrix philosophiae veteris (*cf. p. 1770, 81*). ENNOD. opusc. 8 p. 417, 5 illa non ... fit libertatis altrix quae mater fuerat servitutis. *v. Mess.*

1. Altor, -ōris *m.* AVG. civ. 7, 23 pontifices, ut ipse (*Varro*) indicat, ... quattuor dis faciunt rem divinam (*sc. non Telluri soli*): Telluri, Tellumoni, Altori, Rusori. *cf. Wissowa, Relig. u. Kultus d. Römer p. 159, 4.*

2. Altor, -ōris *m. nomen alterius angelorum qui ad Lot venerunt, apud* CYPR. GALL. gen. 634 ilicet ad Sodomam veniunt duo, Natus et Altor. *Otto.*

altrīnsecus (*duo verba* **altrim secus** *semel apud* PLAVT. *v. l. 56*) [*cf. c.* alter *et c.* extrinsecus, intrinsecus. *Th.*]. *vox prisca, resuscitata ab antiquariis.*

I *ab altera parte* (GLOSS. ἑτέρωθεν. Plac. V 3, 6 = 46, 19 non ex alto, sed ex altera parte; *cf.* 7, 31 = 46, 17): PLAVT. Merc. 977 ego adsistam hinc altrinsecus (*sic* ς *et* GLOSS. Plaut. *HK*, alter- *codd.* GLOSS. *Δ*, *deest A*). Mil. 446 quid, malum, astas? quin (quide *trad.*) tenes altrinsecus (alter- *B*)? Pseud. 357 Pseudole, adsiste altrim secus atque onera hunc maledictis. :: licet. 862 tu teneto altrinsecus (alterimsecus *A*). Rud. 1158 post altrinsecus (alter- CHAR. gramm. I 120, 16 GLOSS. codd. *ΔH*, *at* altr- *ut codd. bis* PRISC.) securicula ancipes. APVL. met. 1, 16 tigillo, quod fenestrae subditum altrinsecus prominebat. 1, 21. 2, 18 gladiolo solito cinctus altrinsecus. SOL. 27, 5 plaga ... latere quod ad meridiem vergit fontium inops ..., altrinsecus qua septentrionem patitur aquario larga. PRVD. perist. 5, 53 respondit ille altrinsecus. MAR. VICTOR aleth. 3, 509 MARCELL. chron. II p. 100, 17. *hoc sensu quasi praep. c. gen.* APVL. met. 3, 17 altrinsecus aedium (5, 2). **II** *ab utraque parte* (GLOSS. hinc et inde [vel desuper]. ex utraque parte. dextra laevaque. abinvicem): PANEG. 12, 2 hi omnes quibus altrinsecus iactor aestus. 12, 33 si rerum temporumque facies altrinsecus conferamus et hos illosque populos animorum subiciamus oculis. CAPITOL. Gord. 32, 6 columnis altrinsecus positis. TREB. Gall. 8, 2. 8, 6 LACT. opif. 8, 6. 14, 3 AVIEN. Arat. 969 orb. terr. 1172 ora 325 AVSON. 128, 5 AMM. 15, 10, 4. 15, 11, 16. 16, 10, 6. 19, 2, 11. 20, 7, 11 caderent altrinsecus multi (24, 2, 14). 20, 11, 15. 22, 8, 5 semiorbe curvescens altrinsecus. 23, 4, 6. 25, 3, 1. 25, 7, 13. 26, 8, 8. 27, 10, 6. 28, 4, 26 periti iuris altrinsecus (*ab ambabus partibus*) adsciscuntur; *cf.* 30, 4, 19. 31, 7, 13. 31, 7, 15. FAV. EVL. p. 12, 27 duorum altrinsecus subductione. 17, 20. VEG. mil. 3, 6 p. 76, 15 exploratores altrinsecus missi. FVLG. serm. ant. 6 (*ex Bebio Macro, quem tamen verbo* altrinsecus *hoc sensu ipsum usum esse nego*) Iunoni eas quae geminos parerent oves sacrificare cum duobus agnis altrinsecus religatis. myth. 1 p. 14, 7. HIER. epist. 48, 4 ubi proprietas singulorum est, ibi altrinsecus diversitas (adv. Iov. 1, 8). 84, 3 rapiat me ergo utraque turma diversum altrinsecus. VVLG. gen. 15, 10 utrasque partes contra se altrinsecus (ἀντιπρόσωπα ἀλλήλοις) posuit. lev. 24, 6 panes ... senos altrinsecus (ἓξ ἄρτους τὸ ἓν θέμα) ... statues. III reg. 6, 34 duo ostia ... altrinsecus. II par. 9, 18 brachiola duo altrinsecus (ἔνθεν καὶ ἔνθεν). AVG. c. Iul. 5, 8, 33 OROS. hist. 1, 5, 6. 2, 4, 9. CAEL. AVR. chron. 2, 4, 74 gingivis altrinsecus imponemus, hoc est interiori atque exteriori parte. SIDON. epist. 8, 11, 1 de te sibi altrinsecus vindicando. CLAVD. MAM. anim. 3, 18 p. 190, 1 ALC. AVIT. hom. 6 p. 111, 24. 29 p. 150, 8. BOETH. arithm. 1, 7 p. 16, 10 altrinsecus ... super IIII, inferius VI. p. 16, 15. 1, 10 p. 24, 10 *et passim apud* BOETH.

Altrīpe *v.* Alta ripa.

altriplex, altriplicitās *v. sub* alterpl-.

altrōvorsum, alterōrsus [*ab* alter, *cf. c.* aliovorsum aliorsus. *Th.*]. PLAVT. Cas. 555 verum autem altrovorsum (alterov- *A*) quom (quo *A*) eam mecum rationem puto, si quid eius esset, esset mecum postulatio. APVL. met. 5, 31 Venus ... alterorsus (alte rursus *trad.*) concito gradu pelago viam capessit. 9, 28 uxore alterorsus disclusa solus ipse cum puero cubans. *V.*

altū *abl. ab* alere. MACR. sat. 1, 20, 18 quia vel terrae vel rerum naturae altu nutritur universitas. [LVCR. 2, 197 *codd.* altu *pro* alte.]

Altuburus (Altuburos), Altuburitānus *v.* Althiburus.

altus, -a, -um [*i. q. theodisc.* alt *anglosax.* eald *'vetus'*, altior *i. q. got.* althiza *'maior natu, senior'*; *cf. c. gr.* ἄναλτος *'insatiabilis' et c.* alere alescere adultus. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 7 altus ab alendo dictus, alias ab altitudine altus. FEST. p. 229 ⟨profundum dicitur id quod⟩ altum est ac fundum ⟨habet longe⟩ (*suppl. sec.* PAVL.). NON. p. 237 altum non solum aerium vel profundum, sicuti plerumque .... magnum vel gloriosum ... vetus, anticum (*ad* alte, altius VERG. georg. 4, 285) ... pressum, obscurum. AGROEC. gramm. VII 120, 6 altum et quod sursum est et quod deorsum. DIFF. gramm. suppl. 284, 26 inter altum et excelsum hoc interest, quod altum tam in superiorem partem elatum intellegitur, quam quod ad inferiora deponitur, excelsum in superius tantum (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 35, 62, *accedunt* imum *et* profundum. ISID. diff. 1, 14 *accedunt* sublime *et* arduum). SERV. Aen. 1, 3 altum ... sciendum est quod et superiorem et inferiorem altitudinem significat. namque mensurae nomen est altitudo. MAR. VICTORIN. in Eph. 3, 18. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 3 altum significat mare .... significat et caelum .... sig⟨nificat profundum⟩ .... significat amplum .... significat ma⟨gnificum⟩. GLOSS. altus: ὑψηλός, βαθύς, celsus excelsus, eminens; altum: ὑψηλόν, βυθός (*idem* EXC. Bob. gramm. I 553, 33), βάθος, βαθύ, mare vel caelum, mare vel praeclarum aut caelum; alto: nunc mari alias caelo; altius: ὑψηλότερον, diligentius; altissimus: ὑψηλότατος, ὕψιστος. SERG. de Don. gramm. suppl. 144, 38 altus *recipit comparationem. passim legitur comparativus vel superlativus.* magis altus VITR. 10, 4, 4. *abl.* altiori: ITIN. Silv. 29, 5 VEG. mil. 2 praef. (-e *cod. Periz.*) BENED. reg. 63, 13. altus *poetis imprimis frequentatum, neque vero rarum apud scriptores, legitur inde a* LIV. ANDR. NAEV. PLAVT. CATONE, *deest apud* TER. RHET. Her. (*legitur in* CIC. rhet.) ASCON., *perraro invenitur apud* ICTOS (alte *adv. saepius*), *inter scriptores frequentat* LIV. (*imprimis* altum *'mare'*). *pervenit ad linguas romanicas* [*val.* nalt, *it.* alto, *francog.* haut, *hisp.* alto. *M.-L.*].

I ὑψηλός: A ***proprie*** *de rebus altis sive in alto positis*: *structurae*: *cum mensurae notionibus*: *c. acc.*: CATO agr. 15 *maceriam* altam p. V. 18, 1 arbores ... altas p. VIIII cum cardinibus. 18, 2 stipites. 18, 3 fundamenta (*cf. II.* 18, 6. CORP. X 5838 [I 1161] in terram fundamentum est pedes altum XXXIII). 22, 3 si orbes in veteres trapetos parabis, medios ... altos p. I (135, 6. 7). 38, 1 fornacem. 48, 2 eo terram cribro incernito altam digitum transversum. 82 spaeras pugnum altas facito. 18, 4. 151, 3 *v. p. 1775, 48.* COEL. ANT. hist. (Serv. Aen. 6, 9) signum Apollinis ... altum non minus pedes XV. LVCIL. sat. 455 Iuppiter ... quadraginta cubita altus. CORP. X 3779, 9 (I 566) murum et pluteum long. p. LXXX, alt. p. XXI. X 1781, I 10 (I 577) lumen. 14 limen. 16 mutulos. II 12 parietem. 22 nive angolaria altiorem (trientem semunciam) facito. X 3780 (I 568). III 13295. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) I 4 (*saec. I p. Chr.*) statua. VARRO rust. 2, 4, 14 limen ... altum palmipedale. 3, 5, 14. LVCR. 4, 414 conlectus aquae digitum non altior unum. CAES. Gall. 7, 24, 1 agger. SALL. hist. frg. IV 79 (ARVS. gramm. VII 450) lateribus altis pedem. LIV. 8, 10, 12 signum. 21, 61, 10 nix minus quattuor pedes alta iacuit. 1, 35, 9. VITR. 8, 5, 2 canalem ... altum sesquidigitum. 10, 8, 2 taxilli alti circiter digitorum ternum. 3, 3, 12. 5, 1, 6. 5, 1, 9. 5, 5, 1. 10, 2, 13 PAVL. FEST. p. 58. PLIN. nat. 36, 187 tessella grandi non minus alta II digitos. 6, 121. 20, 117. 23, 131. 25, 68. 25, 161. 26, 39. 26, 68. 26, 82. 27, 142. VEG. mil. 3, 8 *caespes* fit altus semissem. *al.* *cum abl.*: VITR. 4, 3, 4 guttarum longitudo sub taenia contra triglyphos alta cum regula parte sexta moduli praependeat. 4, 7, 3 spirae ... altae (alia *GH*) dimidia parte crassitudinis fiant. *ibid.* plinthum ... altam suae crassitudinis dimidia parte. 4, 8, 1. 5, 6, 6 AMPEL. 8, 22. PALLAD. 1, 37, 7 podia ternis alta pedibus. VEG. mil. 1, 24 velut murus instruitur, altus tribus pedibus supra terram. 4, 15. VVLG. exod. 25, 25 coronam ... altam quatuor digitis. *cum gen.*: VARRO Plin. nat. 36, 91 singula latera pedum tricenum, alta quinquagenum. 36, 92 imae *pyramides*,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

altae *pedum tot.* 36, 93. rust. 2, 4, 14 haram facere circiter trium pedum altam. VITR. 4, 3, 4 triglyphi . . . alti unius ⟨et⟩ dimidiati moduli. 10, 10, 2 parastaticae . . . altae foraminum IIII. 10, 13, 4 turrim . . . oportere fieri ne minus altam cubitorum LX. 10, 13, 5. COLVM. 8, 14, 1 alta novem pedum maceria. EPIST. Alex. p. 211, 14 pedum amplius decem statura altior . . . antistes. *accedunt praepositiones*: a, ab: VARRO rust. 3, 5, 14 subter columnarum stylobaten est lapis a falere pedem . . . alta: ipsum falere ad duos pedes altum a stagno. LIV. 1, 35, 9 furcis duo denos ab terra spectacula alta sustinentibus pedes. CIC. nat. deor. 2, 101 a domiciliis nostris altissimus . . . caeli complexus. PLIN. nat. 2, 64 a terrae centro apsides altissimae sunt Saturno in scorpione (2, 65). AVG. civ. 15, 26 p. 115 quam altus a terra *homo.* *liberiore nexu accedunt* subter *l. 7, supra p. 1772, 82.*

de aedificiis, navibus eorumque partibus, de instrumentis, sim.: ENN. trag. 79 alti . . . parietes. LVCIL. sat. 1096 alto . . . petauro. CATO agr. 19, 1 stipites arboresque binis pedibus altiores facito. 22, 2 orbes. 38, 3 parum altam fornacem (*ibid.* altissima). VARRO Men. 56 caelitum altum . . . templum (*cf. p. 1774, 45.* 79 LVCR. 5, 491 VERG. Aen. 6, 41 AVG. civ. 3, 15). ling. 5, 168 lectus (OV. met. 10, 463 *al.*). rust. 3, 5, 10 maceriae (3, 5, 12). 3, 9, 6 *fenestrae* pede altiores (OV. ars 2, 246. IVV. 6, 31 pateant. APVL. met. 6, 21). 3, 11, 2 saeptum (3, 12, 3). CIC. Verr. 5, 90 basis. Scaur. 3, 4 ex altissimo . . . muro (CAES. Gall. 2, 29, 3 VERG. Aen. 11, 99 *al.* LIV. 23, 37, 2 VEG. mil. 4, 17 VVLG. deut. 3, 5 I Macc. 4, 60. apoc. 21, 12 murum magnum et altum. LVCR. 5, 232 moenibus altis. VERG. Aen. 1, 95 *al.* LIV. 27, 18, 8 VAL. MAX. 5, 6 ext. 4). leg. 2, 66 columellam . . . altiorem. 2, 68 sepulchrum (CATVLL. 64, 368 STAT. silv. 2, 7, 72). Tusc. 5, 59 turris (Att. 5, 20, 5 LVCR. 5, 307 *etc.* [ad Q. fr. 3, 1, 2 cubiculum]). LVCR. 2, 1110 tecta (*de caelo.* BELL. Alex. 15, 8 VERG. Aen. 4, 343 HOR. sat. 1, 5, 103 OV. trist. 3, 4, 19 *al.*). CARM. Sen. epist. 77, 2 alta procelloso speculatur vertice Pallas (VERG. Aen. 6, 9 Apollo). CAES. Gall. 5, 50, 5 vallum (LVCAN. 4, 89). SALL. Iug. 92, 7 machinationes. VERG. georg. 2, 461 domus (Aen. 10, 101 deum domus. *al.* PORPH. Hor. carm. 1, 4, 13 VVLG. prov. 17, 6). 3, 533 donaria. 4, 541 delubra. Aen. 2, 2 toro . . . ab alto (OV. fast. 5, 520 *al.*). 4, 645 rogi (OV. Ib. 376). 4, 666 atria. 9, 527 turris erat vasto suspectu et pontibus altis. 12, 603 trabe . . . ab alta. OV. met. 2, 106 currus [8, 286 hastilia]. STAT. silv. 4, 3, 34 sub alta statera. Theb. 10, 313 crateres. *similia passim.* *speciatim*: *de navibus*: VERG. Aen. 5, 12 puppi ab alta (5, 175. 841. 8, 115. 10, 247. 286 OV. met. 7, 726 LVCAN. 3, 586 VAL. FL. 8, 177). CIRIS 389 de navibus altis (LIV. 30, 25, 6 ex humilioribus in altiorem navem. IVV. 8, 106). OV. met. 11, 513 ratis (PETRON. 89 v. 37). ALBINOV. carm. frg. 12 prora . . . ab alta (VAL. FL. 1, 314. 404 AVIEN. Arat. 919). PAVL. FEST. p. 312 stlatta genus navigii latum magis quam altum. *de velis, antemnis alte suspensis*: ENN. schol. Stat. Barth. Ach. 1, 558 carbasus alta volat. SEN. Med. 327 alto . . . velo (SIDON. epist. 9, 16, 3 v. 5). SEN. Ag. 505 altas malus antemnas ferens. FRONTO p. 98, 22 N. *de nidis avium*: VERG. georg. 1, 411 *corvi* cubilibus altis . . . in foliis strepitant (STAT. Ach. 1, 378). OV. met. 8, 213 ab alto . . . nido. 6, 517. *vestimenta, arma, instrumenta*: VERG. Aen. 7, 785 galea alta. OV. am. 3, 1, 14 Lydius alta pedum vincla cothurnus erat *al.* SEN. Herc. f. 625 alto nobilem trunco manum. SIL. 7, 592 altae scintillant cristae. STAT. Theb. 8, 166. IVV. 14, 185 alto . . . perone tegi. *nota*: OV. met. 5, 80 altis exstantem signis . . . cratera. *de mensura*: VITR. 2, 8, 17 alto spatio. SOL. 56, 2 ternis in singulos pedes digitis ultra quam mensura nostra est altioribus *minus accurate expressum ex* PLIN. nat. 6, 121 in singulos pedes ternis digitis mensura ampliore quam nostra. *de urbibus, arce (cf. p. 1774, 8 et IB)*: GLOSS. alta civitas [civitas] ab aedificiis vel fortuna. ENN. trag. 219 quae Corinthum arcem altam habetis. VARRO ling. 7, 44 altissimum in urbe quod est, arx (ares *cod.*). VERG. Aen. 2, 56. 11, 490 VAL. FL. 5, 304. LIV. 44, 35, 7 castella. VERG. Aen. 6, 836 Capitolia. LVCAN. 9, 79 SIL. 5, 654. 12, 640. OV. trist. 4, 2, 3 Palatia. VERG. georg. 1, 485 altae . . . *urbes.* MACER carm. frg. 5 HOR. carm. 1, 16, 18. PROP. 3, 11, 57 septem urbs alta iugis. OV. met. 4, 58. trist. 1, 3, 33 urbs . . . alta Quirini. LIV. 4, 22, 3 urbs alta et munita. 37, 20, 6 MANIL. 4, 699 STAT. Theb. 8, 314 CLAVD. carm. min. 24, 131. *cf.* VERG. Aen. 10, 373 patria alta. 11, 797.
COMM. instr. 2, 3, 16 per duodecim milia stadia lata, longa, sic alta (*civitas*). VERG. Aen. 1, 7 altae moenia Romae (OV. ars 3, 337 SIL. 3, 182 QVINT. inst. 11, 3, 37). 2, 290 ruit alta a culmine Troia (4, 6, 3 PROP. 2, 8, 10 OV. met. 13, 197). 4, 97 Karthago (4, 265. HOR. carm. 3, 5, 40 altior. PROP. 2, 1, 23 SIL. 3, 69. 15, 417. 17, 371. 576). 5, 261 sub Ilio alto (OV. met. 14, 466). 7, 682 Praeneste. OV. met. 8, 526 alta iacet Calydon. 13, 374 Pergama. 15, 428 Mycenae. fast. 4, 363 Celaenae. LVCAN. 4, 261 Ilerda. SIL. 6, 43 Privernum. 11, 18 Croton. 12, 86 Capua (16, 626). 14, 208 altus (altor *cod. Col.?*) . . . Agragas. MART. 1, 49, 3 Bilbilin. MART. 7, 13, 3 Tibur. IVV. 3, 69 Sicyon. *cf.* OV. fast. 1, 526 num minus hic toto est altior orbe cinis (*Troia combusta*). *de terra*: VERG. Aen. 10, 126 Lycia . . . ab alta. alta semita *Romae v. Hülsen, PW. I 1692.*

formulae: altus locus *sim.* (*proprie et translate*): CIC. epist. 15, 4, 10 altissimo et munitissimo loco (LIV. 2, 7, 6. 5, 12, 6. 22, 18, 5. 27, 28, 2 alto et tuto. 32, 4, 3. 36, 22, 5). nat. deor. 2, 140. LIV. 4, 59, 5 ex loco altiore (36, 18, 3 VITR. 1, 5, 6 FRONTIN. aq. 35 AVG. civ. 22, 6 *imag.*). 10, 9, 8 *passim, etiam translate ut* AVG. civ. 8, 14. CIC. S. Rosc. 83 qui sua virtute in altiorem locum pervenit (Cluent. 110. PASS. Mar. Iac. 6 p. 54, 7 catastae). fin. 4, 37. *plur.*: LVCR. 6, 421 alta . . . cur . . . petit loca (ioca *codd.*) *fulmen?* LIV. 4, 22, 2 in loca altiora (21, 48, 4 VELL. 2, 70, 1). *et passim.* VERG. Aen. 2, 464 *turrim* convellimus altis sedibus inpulimusque (CIRIS 175 *cf. p. 1773, 59*). 2, 410 ex alto delubri culmine. *al.* SEN. Herc. f. 6 alta parte poli (PLIN. nat. 33, 74). CVRT. 8, 9, 3 in altius terrae fastigium.
de montibus locisque editis: LIV. ANDR. trag. 31 qui ascendunt altum ocrim. NAEV. trag. 27 alis sublimen (*sic*) altos (alios *codd.*) saltus inlicet (LIV. 9, 2, 7). VARRO Men. 400 vers. apud alta litora. rust. 1, 6, 4 colles (*opp.* humiles. VERG. Aen. 7, 726 *etc.*). 2, 1, 17 altos montes (CIC. rep. 6, 19 LVCR. 6, 903 *etc.* CAES. Gall. 3, 1, 5 *etc.* CIC. Arat. 344 mons altus. CAES. Gall. 1, 6, 1. 7, 36, 1 *etc.*). *passim similia.* *cum montium sim. nominibus*: PLAVT. Mil. 1065 Aetna [mons] non aeque altos⟨t⟩. ENN. ann. 80 Aventinus. CATVLL. 11, 9 Alpes. *et passim.* *de insulis*: SALL. hist. frg. 3, 11 (Serv. Aen. 6, 23) Creta. VERG. Aen. 1, 680 Cythera. *al.* *de viis, aquis, sim. alte sitis*: TRAG. inc. 73 adsum atque advenio Acherunte vix via alta atque ardua (SEN. Thy. 811 Phaedr. 1057 VLP. dig. 43, 11, 1, 2. MART. 5, 22, 5 Suburani . . . semita clivi. 10, 19, 5 trames. VLP. dig. 8, 2, 20, 1). LVCR. 6, 696 montis . . . fauces. COLVM. 6, 22, 2 ac montium alta (omnium ac laeta *cod. S*) magis quam plana pascua. CARM. epigr. 19, 2 hortuli. VERG. Aen. 7, 82 sub alta . . . Albunea. FRONTIN. aq. 18 altissimus est Anio novus. VEG. mil. 3, 7 altior fluctus. *de arboribus, silvis*: CATVLL. 63, 12 alta . . . nemora (VERG. georg. 3, 393 *al.*). VERG. ecl 8, 86 luci. *al.* georg. 2, 431 silva. *al.* (SEN. dial. 4, 15, 1 PLIN. nat. 5, 14. 13, 141. 16, 5). Aen. 6, 179 antiquam silvam, stabula alta ferarum (9, 386 *al.*). ENN. ann. 187 arbusta per alta (LVCR. 6, 140). 189 abies. CATO agr. 33, 1 vinia (PHAEDR. 4, 3, 1 PLIN. nat. 17, 195). CATVLL. 64, 288 fagi (VERG. georg. 1, 173). LVCR. 1, 897 arbores *etc.* *et passim.* *de herbis, sim.*: CATO agr. 37, 2 herbam altam (VERG. georg. 4, 459 alta . . . in herba. PROP. 3, 13, 36 LIV. 23, 48, 1). VARRO Men. 390 lotos (lutos *codd.*) ⟨alta⟩. VERG. georg. 3, 198 segetes altae (OV. ars 3, 102 LVCAN. 6, 109 STAT. silv. 5, 1, 147). *al.* *nota*: PLIN. nat. 21, 44 folia . . . numquam palmo altiora. 25, 120 silvestri *verbasco* folia elelisphaci, alta, ramis lignosis. *de fronde, ramis sim.*: VARRO Men. 390 vers. alta frons decidit (VERG. georg. 2, 55 frondes. 2, 305 Aen. 4, 444 OV. met. 10, 91. 11, 108). LVCR. 2, 702 altos interdum ramos egigni corpore vivo *etc.* PLIN. nat. 19, 169 *al.* *nota*: SIL. 7, 670 alta . . . in umbra (*arboris*).

de caelo, de rebus in caelo sitis: ACC. trag. 531 alto ab limine (lum- *cod.*) caeli. VARRO Men. 92 vers. limbus pictus bis sex signis . . . altus in . . . aethere. CIC. Arat. 44 in alta sede (207 SEN. epist. 120, 15 AVG. civ. 9, 7). 467 lumine. nat. deor. 1, 37 ultimum et altissimum ardorem. 1, 103 ora. 2, 64 natura. 2, 91 ignes. Cato 77 domicilium. *et passim de aëre, astris, sim.* *nota*: VITR. 6, 1, 7 nationes, quot altiores habent distantias ad mundum. *i. q. caelestis*: PRVD. cath. 10, 35 spatium breve restat, ut alti repetat collegia sensus *anima.*
de nubibus, ventis: VARRO Men. 557 vers. imber alto nubilo cadens. LVCR. 6, 479 altas . . . nubis (*passim*). HOR. carm. 4, 2, 26 nubium tractus. LVCR. 6, 263 tempestas. SEN. nat. 7, 5, 1 turbo inferior fere nubibus, utique numquam altior (*infra* editior caeli pars). GELL. 2, 30, 9 qui (*aquilones*) alti supernique sunt. LVCAN. 5, 714 notus (STAT. Theb. 6, 942). HIST. Apoll. rec. B 25 alto (flante *rec. A*) vento navigat.

de hominibus, dis (*cf.* magnus, longus, *in quibusdam ad translatam notionem transit*): VERG. Aen. 9, 694 Sarpedonis alti. 10, 736 iacet altus Orodes. OV. met. 3, 181 altior illis ipsa dea est (*cf.* VAL. FL. 5, 346 CLAVD. rapt. Pros. 1, 125). 6, 169 utque oculos circumtulit alta superbos *Niobe.* 12, 361 Crantor. COLVM. 1, 9, 3 non sic altos quemadmodum latos et lacertosos viros. 3, 8, 2 *natura* Germaniam decoravit altissimorum hominum exercitibus. PERS. 5, 95 caloni . . . alto (*cf.* SCHOL. altum dicit quod proceri eliguntur . . . aut certe alto quod alte cinguntur aut alto quod superbi sunt). PLIN. nat. 18, 267 VAL. FL. 1, 354. 6, 180. 8, 309 SIL. 1, 315. 3, 238. 5, 259 STAT. Theb. 7, 256 IVV. 13, 173 ITALA Is. 45, 14 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 26) DARES 12 VVLG. I reg. 10, 23. *accedunt verba* ire, insurgere *sim.*: VERG. Aen. 8, 162 cunctis altior ibat Anchises. SEN. dial. 9, 1, 9 nec inter illa frivola mea tam altus incedo (115, 9, *imag.*). STAT. Theb. 11, 718 altus . . . iacentes praetereas (*imag.*). VERG. Aen. 11, 697 altior exurgens. 12, 902 altior insurgens (SIL. 5, 294 PRVD. psych. 31). OV. epist. 17, 84 fortiter in summas erigor altus aquas. SEN. Ag. 716 nunc levat in auras altior solito caput graditurque celsa *Cassandra.* SIL. 17, 487 qualis . . . currus quatit altior Mavors. *cf.* OV. fast. 1, 638 qua fert sublimes alta Moneta gradus (*de templo Iunonis*). *de animalibus*: RABIR. carm. frg. 3 elephans . . . altus (*Haupt*, aliis *cod.*). VERG. Aen. 7, 624 pars arduus altis pulverulentus equis furit (*cf.* currus OV. met. 2, 106 *al.* VAL. FL. 6, 28. STAT. Theb. 7, 755 alto . . . equo. IVV. 7, 125 quadriiuges). OV. met. 12, 345. STAT. silv. 2, 5, 7 ferae. AMBR. hex. 6, 5, 30 came-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lus. 6, 5, 35 dracones. *cf.* SIL. 16, 374 Panchates ... super altior ire ... videbatur. PLIN. nat. 9, 8. *de corporis partibus*: ENN. ann. 517 Vahl. iubam quassat ... altam (SEN. Phaedr. 1037). PETRON. 89 v. 60 VAL. FL. 8, 88). LVCIL. 427 fluitare capronas altas frontibus immissas. IVV. 6, 492 cincinnus. *cf.* HOR. sat. 1, 8, 48 caliendrum. VARRO rust. 3, 12, 5 pedibus primis humilibus, posterioribus altis. CIC. nat. deor. 2, 141 aures ... recte in altis corporum partibus collocatae sunt. VERG. Aen. 1, 189 ductores (*cervos*) ... capita alta ferentis cornibus arboreis (3, 678. 5, 375. 9, 675. OV. hal. 69 victor quanto sublimius altum attollat caput. SEN. Oed. 337 SIL. 6, 234 IVV. 6, 502 *cf.* NEMES. cyn. 246). 2, 219 cervices (SIL. 5, 312). 6, 668 umeris extantem ... altis (12, 941). *al., ut* CELS. 5, 28, 10 tumor. COLVM. 6, 29, 3 altis rectisque cruribus. *ibid.* ungulis. SIL. 10, 305 iacet altum pectus et ingens dextera (PHYSIOGN. 5 pectore alto et prominente). 17, 398 frons. HYG. Gell. 16, 6, 15 dentes. PHYSIOGN. 32 alti atque elati oculi. *cf. de veste*: PORPH. Hor. sat. 1, 2, 94 alta veste utebatur. SIDON. epist. 4, 20, 2 vestis alta stricta.

corpus, statura: COLVM. 6, 21, 1 vaccae probantur altissimae formae longaeque. 7, 3, 3 *habitus* altus atque procerus. 8, 2, 9 status (*cf. infra* sublimes, *de gallinis*). SIL. 14, 529 corporis alti terribilis moles. DARES 13 statura. *audacius* HOMER. 999 altior ipsos fert domini successus equos.

de volantibus, sim., de eis, quae in alto sunt, ut pulvis *sim.*: VARRO Men. 1 vers. volitantis altos. LVCR. 4, 960. OV. met. 2, 587 mox alta per auras evehor. 7, 351 fugit alta super ... Pelion. fast. 2, 252. 4, 568. trist. 3, 3, 61 volat. VAL. FL. 6, 687. *cf.* STAT. Theb. 3, 508 altis desuper accipitres exultavere rapinis. APVL. flor. 12 p. 43 altissimo volatu. VERG. georg. 4, 107 altum ire iter. PROP. 2, 30, 6 Mercurii ... alta via. VITR. 6, 3, 4 trabes *alarum* liminares ita altae ponantur, ut. *de rebus*: VERG. georg. 4, 96 pulvere ab alto (LIV. 10, 41, 6 LVCAN. 6, 246 SEN. Thy. 175). SEN. Oed. 602 globo. SIL. 3, 697 alta ... murmura. 16, 397 percussus vocibus altis spectantum circus. *de alte sublatis manibus, pedibus*: VERG. Aen. 11, 638 sonipes ... arduus alta ... iactat ... arrecto pectore crura. *cf.* CLAVD. 10, 321 celsa potestatis species ... non alto simulata gradu (*sed hoc potius ad staturam erectam spectat, cf. etiam I B*). SVLP. SEV. epist. 2, 5 altos gressus molior SEN. Oed. 136 dum manus certum parat alta vulnus. *de eo, qui altus sedet*: VERG. Aen. 11, 837 in montibus Opis alta sedet (11, 726 *Iuppiter* summo sedet altus Olympo. OV. epist. 7, 20 *ut* videas populos altus ab arce tuos. met. 15, 866. *cf.* Pont. 4, 5, 18 SEN. Ag. 9 STAT. Theb. 1, 153). VERG. Aen. 12, 295 telo *eum* ... desuper altus equo ... ferit (OV. trist. 2, 178 *cf.* fast. 5, 52 CLAVD. 28, 369). OV. epist. 2, 80 *Ariadne* in ... capistratis tigribus alta sedet. fast. 6, 604 filia carpento ... ibat ... alta. *cf. p. 1774, 71.* FLOR. epit. 3, 3, 16. *nota*: VEG. mil. 3, 13 maiore impetu obnitentes pars altior pellit.

de eis, quorum mensura in utramque partem, sive superiorem sive inferiorem, intellegi potest, ut nix *sim.*: CATO agr. 151, 3 dimidiatum digitum terram altam succernito (*cf.* CVRT. 5, 1, 33). 84 videto ut bene percocas medium, ubi altissimum est. LVCR. 4, 414 conlectus aquae digitum non altior unum (VITR. 8, 1, 2 in creta ... tenuis et non alta est copia. VVLG. gen. 7, 20 quindecim cubitis altior fuit aqua). CAES. Gall. 7, 8, 2 altissima nive. VERG. georg. 1, 310 cum nix alta iacet. HOR. epod. 6, 7 per altas ... nives. sat. 1, 2, 106 *passim*. VERG. georg. 3, 354 alto ... gelu. VERG. Aen. 11, 633 sanguine in alto (*saepius*). OV. epist. 5, 15 faeno ... iacentibus alto. 10, 20 harena (met. 9, 84). met. 4, 105 in alto pulvere (SEN. Tro. 480 PLIN. paneg. 30). SEN. Herc. f. 367 cinis (Med. 147. PLIN. epist. 6, 20, 18. *paulo aliter iam* VERG. Aen. 11, 211 altum cinerem et confusa ... ossa focis. *cf.* SIL. 4, 689 stagnis altae sedere favillae). CVRT. 4, 7, 11 campi alto obruti sabulo. 5, 1, 29 Euphrates altum limum vehit. LVCAN. 7, 721 in alto caedis ... cumulo (tum- *cod. Gembl.*). VAL. FL. 3, 275 strages (STAT. Theb. 11, 597 (atra *P*)). PALLAD. 1, 17, 1 rudus. *cf. de crassitudine sim.*: VARRO rust. 2, 2, 3 villis altis et densis toto corpore (OV. epist. 12, 201 villo ... alto [aureo *cod. P vg.*]). SEN. nat. 7, 13, 2 alti crassique corporis. SCRIB. LARG. 240 crustam altam. STAT. Theb. 11, 502 alto ... auro *clipei*. AVSON. 396, 21 alto mens obesa viscere.

VERG. Aen. 1, 428 alta theatri fundamenta locant (COLVM. 4, 1, 5). *cf.* GRATT. 10 alta ... firmamenta. PRIAP. 53, 2 alti (-os *codd.*) ... lacus (OV. trist. 3, 10, 72). OV. Ib. 571 pila ... in alta. IVV. 4, 131 testa. 6, 431 alta in dolia. *undae, sim.* (*notione I vel II, cf. etiam III*): LVCR. 5, 374 altis aequoris undis. OV. am. 3, 6, 69. met. 1, 289 culmen ... altior ... unda tegit. 11, 230 trist. 1, 2, 106. 4, 9, 23. GERM. 568 altas ... undas oceani. 643. 659 TAC. ann. 14, 29. *cf.* STAT. silv. 3, 3, 100 alti undarum cursus. LVCAN. 5, 673 ab alto aggere ... pelagi. PLIN. nat. 16, 3 ad experimenta altissimi aestus. OV. rem. 651 torrens ... altior (*R*, acrius *codd. al.*, acrior *Riese*). STAT. silv. 2, 6, 64 aquas. 1, 3, 65 fontes. *fortasse conferendum in imagine*: CARM. de resurr. 78 inde magis facinus facile percrebruit altum.

B ***translate***: *de rebus incorporeis, cf. II p. 1780, 28* (*saepe cum aliis notionibus ad imaginem accommodatis coniunctum legitur*): CIC. orat. 82 cum verbum aliquod altius transfertur (OV. epist. 4, 150 ubi nunc fastus altaque verba? iacent. SEN. contr. 7 praef. 4 *ex coni. dubia*. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 56). 98 ut callide arguteque diceret, nec quicquam altius cogitaret. 192 neque humilem et (nec *codd.*) abiectam orationem nec nimis altam et exaggeratam (Brut. 276 oratio actioque). de orat. 3, 22 Catil. 3, 28. fin. 2, 46 altum quiddam et excelsum. 2, 113 ad altiora quaedam et magnificentiora ... nati sumus (Lael. 32 SEN. dial. 5, 32, 3). Tusc. 2, 64 exaggerationem ... animi. frg. V 69 despectio. VERG. georg. 3, 42 te sine nil altum mens incohat. OV. Pont. 3, 2, 104 mores (3, 3, 101). 4, 9, 66 nullum ... summo altius imperium consule Roma videt (SIL. 10, 391). LIV. 2, 27, 6 cui (*centurioni*) curatio altior fastigio suo data esset. MANIL. 2, 173 alta ... in arte (QVINT. inst. 8, 3, 2 PLIN. epist. 5, 16, 8). SEN. contr. 1, 2, 17 altius quiddam superbiusque vultu ipso praeferente. VAL. MAX. 4, 1, 6 moderatio. 5, 4, 1 maximi vir. animi et altissimi consilii. 7, 2, 3 gravis *et* alta in senatu sententia. SEN. Herc. f. 339 nobiles non sunt mihi avi nec altis inclitum titulis genus (PLIN. nat. 15, 259). Herc. O. 391 decus (SIL. 3, 144. 6, 124 STAT. Theb. 5, 424 MART. 9, 1, 8). Ag. 332 nil acre velim magnumque modis intonet altis *chelys*. Med. 693 aliquid movere fraude vulgari altius. dial. 4, 1, 2 ad illa ... altiora ... exurgere. 7, 7, 3 altum quiddam est virtus, excelsum et regale. 8, 5, 5 altior aliqua vis. 10, 18, 4 maius quiddam et altius de te promiseras. benef. 3, 22, 1 altius aliquid ausus. 5, 13, 3 litterae. nat. 1 praef. 1 altior est haec (*philosophia*) et animosior. epist. 41, 4 res. 102, 28. CVRT. 6, 6, 1 fortuna (AMM. 29, 2, 9). 9, 3, 9 digna prorsus cogitatio animo tuo, sed altior nostro (*cf.* TER. MAVR. 274 haec ... viribus nostris). LVCAN. 2, 509 nobilitas. LAVS Pis. 239 nomina (IVV. 8, 131). PLIN. nat. 30, 2 velut altiorem sanctioremque medicinam. 8, 254 spolia. 10, 68 virtus (PAVL. NOL. carm. 15, 69). 17, 389 merces (CAES. AREL. reg. mon. 18). 17, 539 votum. STAT. silv. 1, 4, 44 potestas (AMM. 29, 2, 12). Ach. 684 alta Tonantis iussa. Theb. 3, 329 honore (MART. 14, 4, 2 COMM. apol. 26 PAVL. NOL. epist. 8, 32 vers.). QVINT. inst. 1, 4, 6 *grammaticen* exercere altissimam ... eruditionem ac scientiam. 2, 1, 3 aetas iam altioribus disciplinis debita. 4 praef. 1 sollicitudo. IVV. 8, 40 alto Drusorum stemmate (*cf.* AMM. 28, 1, 28 originis altae). TAC. dial. 14 sermo (SERV. Aen. 1 praef., *ibid.* stilus grandiloquus, magnis sententiis). 37 eloquentia ... agit. hist. 4, 5 studia (PLIN. epist. 5, 16, 8 SVET gramm. et rhet. 21 [APVL. Socr. 24 p. 176] AMM. 27, 6, 3). 4, 59 ordines (PAVL. sent. 5, 25, 12). PLIN. epist. 1, 10, 8 condiciones. 9, 26, 6 inmodicum sit an grande, altum an enorme. 1, 4, 5. paneg. 61 dignitates (MARCELL. dig. 23, 2, 49). CARM. epigr. 1552 A 11 mos. APVL. apol. 12 alta illa et divina Platonica. met. 4, 4 vindicta. TERT. ieiun. 13. CYPR. GALL. Ios. 287 successibus altis. DON. Ter. Andr. 4, 5, 13 altius (alterius *V*, alicuius *B*) esse charactere comico. AVSON. 404, 33 fastidium. AMM. 15, 5, 24 cuncta nostris conatibus altiora. 31, 10, 7 alta pugnandi *cupiditate*. SERV. auct. Aen. 1, 92 illud magis altum. AMBR. hex. 3, 15, 64 ratione naturae (*opp.* vilis). VVLG. Luc. 16, 15 CLAVD. 8, 273. PAVL. NOL. epist. 40, 11 difficultas. AVG. civ. 7, 35 alto dei summi iustoque iudicio (20, 1). 10, 29 altiore ... peritia haec esse animalia beatissima (*sidera*). SIDON. carm. 7, 220 exemplum officii. 5, 150. COD. Iust. 2, 7, 25 (8, 6), 2 altiore beneficio. *nota c. inf. subi.*: AVG. civ. 12, 15 valde quippe altum est ... semper fuisse *deum*. *formulae* (in altum *locum*, in altum *v. p. 1773, 83 sqq.*): CIC. Cluent. 150 altiorem gradum dignitatis (p. red. in sen. 2, *ibid.* in amplissimo consilio. dom. 98 Phil. 1, 14. Lael. 12 altus). Sest. 20 nat. deor. 2, 34. 35. off. 2, 62 altior. epist. 1, 7, 9 summum atque altissimum gradum civitatis. OCTAVIA 501 honorum. PLIN. epist. 3, 2, 4. LIV. 6, 38, 13 dictaturae semper altius fastigium fuit. 27, 19, 6. 35, 12, 10 MANIL. 4, 544 VELL. 2, 116, 4. VAL. MAX. 3, 4, 1 maiestatis. SEN. epist. 74, 28. 76, 31. VELL. 2, 35, 1 ille senatus dies ... virtutem M. Catonis ... in altissimo culmine locavit (luminavit *trad.*). *notanda*: vox: CATVLL. 42, 18 conclamate iterum altiore voce. PAVL. FEST. p. 300 succrotilla vox tenuis et alta. VAL. FL. 8, 286 vox alta (*coni. dubia*, vexilla *codd.*) magistri. CYPR. GALL. exod. 578. ISID. orig. 3, 19, 14 perfecta ... vox est alta, suavis et clara. QVINT. inst. 11, 3, 23 cum illi (*phonasci*) omnes etiam altissimos sonos leniant cantu oris. SEN. nat. 4, 4, 3 altum frigus. *de tempore*: LVCAN. 6, 335 cum per summa poli Phoebum trahit altior aestas (*cf. p. 1774, 45*). APVL. met. 3, 20 sopor etiam in altum (*Scioppius*, alium *codd.*) diem nos attinuit. APVL. met. 1, 12 mulieres duas altioris aetatis. SERV. auct. Aen. 4, 696 alta (et longa *T*) senecta viveret.

de ***homine***: SERV. auct. Aen. 4, 230 alto: inlustri, nobili. CIC. ac. 2, 127 altiores fieri videmur (fin. 2, 51). fin. 3, 29 iste vir altus et excellens (Tusc. 5, 31 magni ... et alti viri. SEN. clem. 1, 23, 1 altissimi viri. nat. 2, 44, 2). Tusc. 2, 11 te ... excelsum quendam ... et altum et humana despicientem. HOR. sat. 2, 5, 62 ab alto demissum genus Aenea (*cf.* VERG. Aen. 1, 288 a magno demissum nomen Iulo. *similiter* OV. fast. 4, 305. Pont. 4, 7, 29 progenies alti ... Donni. SIL. 8, 405). epist. 2, 1, 56 aufert Pacuvius docti famam senis, Accius alti. SEN. Tro. 327 rex (STAT. Theb. 2, 225). dial. 5, 25, 4 quem modo altiorem omni incommodo posui (10, 5, 3 ceteris. epist. 108, 13 humano fastigio, *ibid.* sublimem. AVG. civ. 10, 27 *daemonibus*). SIL. 8, 293 avi. TAC. dial. 18 distinctior et urbanior et altior Cicero. ANTH. 414^a, 1 Cato. AMM. 22, 16, 7 conditor. 28, 4, 2 iudex. CLAVD. 22, 62

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pater. *nota*: PLIN. nat. 10, 133 Apicius ... nepotum omnium altissimus gurges. *circumscribitur*: SEN. Ag. 395[a] telluris altum ... Argolicae decus ... Agamemnon. Med. 529 alta ... sceptra. domus, ordo: EPICED. Drusi 60 Caesaris ... domum, quae ... debuit humanis altior esse malis. SEN. dial. 2, 19, 3 in prima acie altos ordines stare (*cf. antea* honestior genere. 12, 6, 2 in altiorem ordinem). VAL. FL. 3, 198 alta ... gente satum. *cf.* alto a sanguine: GLOSS. (*ad* VERG.) ex divino genere: VERG. Aen. 4, 230 qui ... genus alto a sanguine Teucri proderet (6, 500 *cf. tamen p. 1783, 8*). 5, 45 divum. HIER. epist. 108, 4. 127, 1. *nota* PRVD. apoth. 984 venam sanguinis alti (*Christi*) ex atavis longo texens per stemmata filo.

accedit ablativus: SEN. clem. 2, 6, 2 libens et altus (*Lipsius*, alius *cod.*) animo faciet. STAT. Theb. 3, 386 altus consiliis pater. *cum gen.*: GELL. 4, 18, 1 *Scipio Africanus* quam fuerit altus animi (-o ς) atque magnificus.

pro subst.: VELL. 1, 9, 6 *invidia* altissimis ... adhaereat. COMM. apol. 29 altos ... et humiles omnes (AMM. 29, 1, 8 altis humilibusque). PAVL. NOL. epist. 45, 3 altorum huius saeculi. MARCIAN. dig. 48, 8, 3, 5 altiores deportantur in insulam (*de sicariis, opp.* humiliores). DOCTR. apost. 3, 9 non iunges te animo cum altioribus (ὑψηλῶν), sed cum iustis humilibusque conversaberis. *cf. proverbialiter*: PLIN. paneg. 94 cum altissima quaeque quaterentur, hic qui omnibus excelsior erat inconcussus stetit.

animus, mens, spiritus: CIC. Tusc. 1, 33 in maximis ingeniis altissimisque animis. off. 1, 65. parad. 41 siquidem animo excelso et alto et virtutibus exaggerato sumus. fin. 5, 57. BELL. Afr. 10, 3 (*ibid.* erectus). VAL. MAX. 8, 14 ext. 3 altioris animi philosopho. SEN. clem. 1, 5, 5. OV. trist. 4, 1, 44 altior humano spiritus ille malost. SEN. Herc. f. 384 spiritus altos gere (nat. 3 praef. 15 supra fortuita ... tollere. TAC. hist. 3, 66). epist. 90, 44 PRVD. perist. 9, 34. STAT. Theb. 4, 37 neque enim altior ulli mens hausto de fonte venit. QVINT. inst. 6 praef. 7 placidae ... et iam tum altae mentis. PLIN. epist. 9, 33, 1 isto laetissimo, altissimo planeque poetico ingenio. voltus: HOR. carm. 4, 9, 42 PETRON. 5 vers. DON. Ter. Eun. 3, 2, 16 cum fiducia et alto vultu. SEN. epist. 115, 4 hanc faciem altiorem fulgentioremque.

cf. de bestia: EVCHERIA 60, 19 altaque iungatur vili cum vulpe leaena.

de deis: VERG. Aen. 10, 873 Apollo. 12, 140 rex aetheris altus ... Iuppiter (OV. ars 2, 38 Iuppiter alte. *cf.* fast. 6, 188. VAL. FL. 1, 663. 2, 305. STAT. Theb. 7, 84 pater altus. *cf.* 11, 119. PANEG. 11, 28 altissimum illum deum. CORP. V 5660 Iovi alto summ(ano). CLAVD. 26, 100. MART. CAP. 2, 126 parens *Mercurii*). OV. met. 3, 284 Iuno (12, 505. OCTAVIA 214 coniugis). fast. 3, 334 dei. SEN. Oed. 164 Mors (atra *Heinsius*). SIL. 8, 439 Saturnus. 15, 72 caelicolae. MART. CAP. 1, 43 caelites. *de Caesaribus*: HOR. carm. 3, 4, 37 Caesarem altum. OV. Pont. 2, 3, 63 EPICED. Drusi 453. CLAVD. carm. min. 46, 11 princeps altissime. OV. am. 3, 3, 30 alta Iovis dextera (STAT. silv. 5, 1, 184 *Caesaris*). *apud christianos*: IREN. praef. 1 quasi altius aliquid et maius habentes ostendere, quam eum (θεοῦ *gr.*), qui caelum et terram et omnia ... fecit. VVLG. gen. 14, 18 dei altissimi. *saepius*. psalm. 7, 18 dominus (PAVL. NOL. epist. 12, 5 *al.*). Sirach 1, 8 creator. PAVL. NOL. carm. 27, 499 Christus. ACTA Achat. 1 altissimus Adonai. *cf.* COD. Iust. 3, 12, 9 praef. dies maiestati altissimae dedicatos. *pro subst.* altissimus *passim* (*etiam de Christo*): HERM. Pal. sim. 9, 31, 6 COMM. instr. 1, 3, 7. apol. 366 altissimi filius (VVLG. Luc. 1, 32 AVG. serm. 51, 18). *saepius*. GAVDENT. 8 AMBR. hex. 1, 10, 38 HYMN. Ambros. 1, 5, 1. VVLG. deut. 32, 8 *passim*. HIER. epist. 25 PAVL. NOL. epist. 6, 3 AVG. civ. 1, 24 serm. ed. Mai 119, 6. 127, 1 (*Christus*) AVELL. p. 126, 7 *al.* altus: COMM. instr. 1, 40, 3. 2, 37, 6. 2, 39, 15. apol. 208 filios alti. 313 fieret cum humilis altus. 969 angelus alti. PAVL. NOL. carm. 20, 287 magnis insignibus altam ... manum Christi.

altum, -ī ***pro subst.*** (*cum pronominibus, ut* altius aliquid, *v. p. 1775, 83 sqq.*): *n. plur.*: VARRO ling. 10, 29 latiorum atque altiorum similitudines. VERG. Aen. 5, 508 alta petens (9, 561 OV. met. 15, 243). 6, 787 omnīs super alta tenentīs (9, 167). SEN. dial. 1, 5, 11 per alta virtus it (*imag.*). PLIN. epist. 9, 26, 2 plerumque altis et excelsis adiacent abrupta (*imag.*). VVLG. psalm. 137, 6 alta a longe cognoscit. RVT. NAM. 1, 38 (*opp.* plana). *n. sing.*: VERG. georg. 2, 210 *aves* altum petiere (OV. fast. 1, 109 SEN. nat. 1 praef. 7). Aen. 9, 401 suspiciens altum. EPICED. Drusi 349 imposuit te alto Fortuna. FRONTO p. 196, 6 N. ITALA Ephes. 3, 18 (Filastr. 155, 11) altum atque profundum (sublimitas VVLG.). CHALC. comm. 77 per latitudinem perque altum. CARM. Aug. civ. 18, 23 sublime vel altum. PRIAP. 28, 5 altiora tangam. PAVL. MED. vita Ambr. 7 conscendit. OV. rem. 369 summa petit livor: perflant altissima venti. *accedit genetivus*: EGNAT. carm. frg. 1 altissima caeli. FRONTIN. strat. 3, 13, 8 aedificiorum (*nisi adi.*). VVLG. Sirach 26, 21 in altissimis dei. SEN. Oed. 390 caeli (*plur.* COMM. apol. 578 HIER. epist. 21, 8). AVIEN. Arat. 995 aquilonis (*ibid.* ima noti). DAMAS. 30, 3 aetheris. VEN. FORT. carm. 10, 10, 22 poli. AVIEN. Arat. 1510 borealis verticis altum regia Saturni. ALC. AVIT. carm. 2, 142 arboris. VITR. 9 praef. 16 aeris altiora. SEN. nat. 7, 17, 2 mundi. CVRT. 8, 11, 6 *metae* (*ibid.* ima). TAC. hist. 2, 22 murorum.

translate: CIC. orat. 100 et humilia subtiliter et alta (magna *L*) graviter dicere. SALL. Catil. 5, 5 vastus animus inmoderata incredibilia nimis alta semper cupiebat. LIV. 1, 34, 9 excelsa et alta sperare. SEN. dial. 7, 20, 2 conari alta temptare. PS. RVFIN. in psalm. 11, 4 alta et superba loquens. PAVL. NOL. epist. 40, 6 in alta virtutum. carm. 24, 460 ut alta mundi destruat *deus* (*opp.* stulta, infirma. 24, 462 vindicat). VAL. MAX. 6, 9, 7 altiora modo suo sperare. SVET. Iul. 26 meditans. AMM. 15, 5, 4 coeptantem (11, 6, 2). 26, 2, 1 conari. PS. AVG. categ. 1 deinde altiora, id est hominem, equum, leonem, arborem εἴδεα vel ἰδέας ars dicit, quasi partes generis et rerum formas. MACR. sat. 1, 24, 5. PAVL. FEST. p. 194 vitae humanae, in qua altissima ad infimum interdum, infima ad summum efferuntur. TAC. ann. 4, 38 cupere. PLIN. paneg. 94.

neutr. quasi adv.: SEN. dial. 3, 20, 2 altum quiddam et sublime spirare (STAT. silv. 5, 3, 11. AMM. 22, 8, 18 altiora). ITALA I Tim. 6, 17 (Ps. Hil. libell. 9) non altum sapere (μὴ ὑψηλὰ φρονεῖν, VVLG. non sublime sapere). HIER. hom. Orig. in Is. 8, 1 alta ... sapientem (VVLG. Rom. 12, 16 PAVL. NOL. epist. 23, 25. 4, 5 alta sapere ... humilibus congruere. AVG. epist. 96, 1. 140, 21, 52 LEO M. epist. 106, 3). VVLG. Rom. 11, 20 PS. RVFIN. in psalm. 65, 3. AVG. epist. 140, 21, 52 altum sapere dictum est superbire. MALL. THEOD. gramm. VI 599, 13 magnis fruar, altum ferar, at modeste.

cum ***praepositionibus***, *plerumque pro* ***formulis***, *proprie et translate*: GLOSS. ab alto: caelo (*ad* VERG.). VERG. georg. 1, 443 *sol* urget ab alto. Aen. 1, 297. OV. epist. 6, 151 met. 4, 788. 7, 441. 9, 177 fast. 5, 691 LVCAN. 2, 207 PLIN. nat. 10, 112 VAL. FL. 2, 21 SIL. 8, 196. 11, 379. 13, 211. 13, 282. 15, 106. 15, 513 STAT. silv. 1, 3, 53 *al.* TERT. spect. 16 CYPR. GALL. deut. 100 COMM. instr. 1, 9, 6. 1, 26, 15 (*imag.*) apol. 940 LACT. inst. 2, 1, 19 AVSON. Mos. 274 VVLG. Luc. 24, 49. GLOSS. ex alto: de caelo. ENN. trag. 268 ex alto in altum despexit mare. ann. 91 Vahl. VERG. georg. 1, 324 collectae ex alto nubes. OV. ars 1, 633 met. 7, 294. fast. 3, 835 Caelius ex alto qua mons descendit in aequum. 4, 428 GRATT. 375 MANIL. 1, 107 VAL. MAX. 5, 1, 4. CELS. 5, 23, 1 ubi ex alto deciderent (*cf.* PLIN. nat. 20, 91. 140. 24, 152. 25, 98. 26, 137). SEN. Ag. 86 domos, quas in planum quaelibet hora tulit ex alto. Oed. 984 Herc. f. 600. dial. 5, 43, 1 ilium nimis ex alto tecum agentem. 6, 23, 2 humana despicere. 7, 28, 1 prospiciens. 6, 25, 2 clem. 1, 21, 2 nat. 7, 20, 2 epist. 85, 29. 88, 28 (alio *codd.*). 101, 3. PLIN. nat. 22, 106 se praecipitavit (*cf.* VLP. dig. 21, 1, 23, 3). 2, 103. 113. 10, 8. 15, 136. 30, 128 SIL. 15, 728 STAT. Theb. 1, 212. 4, 689 PRVD. dig. 8, 2, 20, 5. ANTH. 407, 10 *opp.* in plano. CHALC. comm. 84 quasdam *sphaeras* ex alto moveri, quasdam ad ima esse depressas. VEG. mil. 4, 17 SYMPH. 40 VVLG. Luc. 1, 78. 24, 49. APVL. met. 1, 16 ego de alto recidens. PS. APVL. Ascl. 2 VVLG. psalm. 143, 7. PAVL. dig. 48, 8, 7 si quis alto se praecipitaverit. DICT. 3, 16 aves ... decidisse. in altum (*rarius apud poetas*): CIC. Verr. 4, 98 sic est hic ordo ... editus in altum. LVCR. 4, 918 *anima* concessit. 5, 1434 id ... minutatim vitam provexit in altum. HOR. carm. 2, 3, 19 OV. met. 6, 259 MANIL. 1, 343 VITR. 10, 3, 2. 10, 13, 6 PAVL. FEST. p. 275 FEST. p. 306 SEN. Ag. 101. dial. 6, 1, 8 *volnera in altum revocantur* (*an ut II?*). 2, 4, 1. 6, 26, 6. 7, 20, 2. 10, 4, 1. nat. 7, 7, 3 levare. 4, 7, 2 *saepius*. MELA 1, 61 qua in altum abit *Arabia* adeo edita. 2, 33. 58 LVCAN. 3, 375. 4, 11. 8, 175 PLIN. nat. 2, 103. 10, 30. 11, 68. 13, 109. 31, 39 SIL. 4, 683 QVINT. inst. 8, 3, 10 TAC. hist. 3, 71 ann. 2, 16 PLIN. epist. 5, 6, 37. 6, 16, 6 AVR. Fronto p. 27, 16 N. FRONTO p. 156, 13 N. APVL. met. 3, 21. 4, 3. 5, 24. 7, 16. 8, 16 [11, 14]. COMM. instr. 1, 6, 26 reum ... contulistis in altum. 1, 11, 19. 1, 26, 31. 1, 30, 5 LACT. inst. 3, 27, 10 CHALC. transl. 43 comm. 89. 90 PALLAD. 1, 39, 2 GAVDENT. serm. 12 *med.* AVSON. 302, 38. 322, 99 VEG. mil. 1, 24. CHIRON 102 *venam* suspendis. HIER. epist. 125, 16. 19. 147, 2 VVLG. iud. 20, 38. psalm. 67, 19 ascendisti. *al.* CLAVD. 28, 627 rapt. Pros. 1, 251. 2, 22 AVG. civ. 18, 23 PAVL. NOL. carm. 28, 306. 32, 186 SIDON. carm. 7, 265 COD. Iust. 5, 4, 28, 1. LACT. inst. 7, 9, 11 *hominis* corpus ... ad altum nititur. CLAVD. carm. min. 25, 83 (in *codd. al.*). in alto: CIC. Arat. 375 *Nixus* laevum genus ... linquit in alto. LVCR. 4, 133. 5, 465. 584. 6, 277 (arto *ed.*). SEN. nat. 2, 6, 4. 7, 10, 1 CARM. adv. Marc. 4, 182. COMM. instr. 2, 31, 6 responsorem in alto non dedit deus pauperem esse. *cum adi.*: APVL. mund. 27 si ipse in alto residat altissimo. PS. LACT. Phoen. 157 volat illa per altum. *n. plurali*: SEN. dial. 1, 5, 11 per alta virtus it. CYPR. GALL. exod. 322 iustum ... deum denarrat in altis. Ios. 278 COMM. instr. 1, 22, 9 apol. 13 VVLG. psalm. 92, 4. 112, 5. VVLG. prov. 30, 13 palpebrae eius in alta surrectae. PAVL. NOL. epist. 23, 21 provehimur. carm. 27, 90. AVG. civ. 18, 12 modo ad alta, modo ad plana migrantium. CARM. epigr. 662, 8 vocaris. CYPR. GALL. exod. 125 dum pacem poscit *gens* ab altis. *comparativo*: LIV. 4, 13, 4 ad altiora et non concessa tendere (SEN. benef. 1, 11, 5 AMM. 23, 5, 18 HIER. epist. 22, 6. 64, 21 de terrenis ad alta conscendere. COD. Iust. 12, 11, 1 praef. non pervenerint). ARNOB. nat. 7, 14 amor in altioribus standi. HIER. epist. 98, 10 fluxu de altioribus rationabilium creaturarum. *superlativo*: FEST. p. 305, 9 *pervaganea avis* quasi in altis⟨simis superque omnia⟩ vagatur (VVLG. Sirach 24, 7 habitavi. ITALA eccles. 24, 5 [Lact. inst. 4, 8, 15] in altis. Matth. 21, 9 Luc. 2, 14). SOL. 10, 13

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

grues contendunt in altissima (VVLG. psalm. 70,19). VVLG. sap. 9,17 miseris spiritum ... de altissimis. SEN. epist. 51,1 quia ignis in altissimum effertur.

in proverbiis occurrit adiectivum substantivum adverbium saepius, ut p. 1778, 11. 1784, 18. 37.

II βαθύς (*de mensura in utramque partem intellegenda, v. p. 1775, 47*). **A proprie:**

structurae: *indicatur mensura accusativo*: CATO agr. 43,1 sulcos ... altos pedes quattuor (PLIN. nat. 17,205). *ibid.* scrobes (COLVM. 3,15,2). CAES. Gall. 7,73,2 fossae (LIV. 37,37,10 VEG. mil. 1,24 *saepius*). VITR. 8,1,4 fodiatur ... locus latus ne minus pedes ⟨tres, altus pedes⟩ quinque. PLIN. nat. 5,128 L cubita alto mari. *ablativo*: COLVM. 3,13,5 dupondio ... altum sulcum. *genetivo*: COLVM. 5,6,18 scrobis viviradici fieri debet latus pedum duorum, altus ... totidem pedum. arb. 4,3 sulcus (PLIN. nat. 18,140). *praepositione*: COLVM. arb. 16,3 sulcum in quattuor pedes longum, in tres altum. *nota*: LIV. 44,40,8 per aquam ferme genus tenus altam.

de flumine, aqua: ACC. trag. 323 alta in amni (STAT. Theb. 9,418 IVV. 10,177). VARRO rust. 3,5,9 flumen ... liquidum et altum (alium *cod.*) (CATVLL. 64,360 LVCR. 6,143. CAES. Gall. 1,2,3 flumine Rheno latissimo atque altissimo. civ. 3,77,2 HIRT. Gall. 8,18,1 VERG. georg. 4,333. 4,359 OV. trist. 1,8,1 CVRT. 7,4,13). CAES. civ. 1,25,6 aqua. *al.* VERG. Aen. 12,886 fluvius (AMM. 14,2,9). LVCR. 5,387 ex alto gurgite ponti (VERG. ecl. 6,76 *al.*). VERG. Aen. 3,662 fluctus *maris* (LVCAN. 9,330 STAT. Theb. 9,371; *cf. III*). *sim.*

alia: PLAVT. Mil. 1150 ex alto puteo (Rud. 460 PLIN. nat. 9,80 APVL. met. 8,22 FIRM. math. 4,14,14 VVLG. II Macc. 1,19 Ioh. 4,11). LIV. 32,17,16 orbita. VITR. 10,16,11 altiore fossura. COLVM. 4,1,5 scrobes. *sim.* LVCR. 6,583 altam diffindens terram (VERG. Aen. 12,883 *al.*) *sim.*, *ut* PLIN. nat. 18,175 altum et grave solum. ENN. trag. 70 Acherusia templa alta Orci. ACC. trag. 64 di ... depressum altis clausere specis (PLIN. nat. 2,146). LVCR. 6,559 speluncae. TRAG. inc. 76 ⟨ex⟩ ostio alto (*cod. Brux.*, -e *Gud.*) Acheruntis (VERG. georg. 4,467 Aen. 8,667). CAES. civ. 2,1,3 valle altissima. TIB. 2,3,19 valle sub alta. 1,4,49 SEN. Thy. 651 SIL. 5,667 MART. 3,58,10. *cf.* LVCAN. 10,328 convallis. OV. am. 3,6,86 alveus. *cf.* EPICED. Drusi 226 LIV. 21,27,4 SEN. nat. 4,2,8 (*ibid.* profundus). SEN. nat. 6,1,7 vorago. VAL. FL. 5,95 chaos (HIL. hymn. 2,21 alti ... tartari). APVL. apol. 83 veritas ... velut alto barathro, calumnia, se emergit. VVLG. eccl. 7,25 profunditas.

varia: CARM. frg. Isid. 1,36,4 sulcum premit alta carina (*conferendum videtur* STAT. Theb. 5,574 *hasta* figitur alta solo). SEN. benef. 7,9,1 in altam (aliam *cod.*) faecem rerum. LVCAN. 1,660 occasus. *nota*: IVV. 10,106 turris tabulata, unde altior esset casus. CIC. Phil. 4,13 virtus est una altissimis defixa radicibus. BRVT. Cic. ad Brut. 1,17,2 alterius *mali* fundamentum et radices habituri altiores. LVCR. 5,1253 VERG. Aen. 12,787 PLIN. nat. 15,84. 18,51. 20,253 (?). 25,117 QVINT. inst. 1,1,28 (*imag.*) OPTAT. 6,8 p. 156,3 (*om. RB*) VVLG. sap. 4,3. CIC. Tusc. 3,13 ita sunt altae stirpes stultitiae. VERG. georg. 2,290 altior ac penitus terrae defigitur arbos. VERG. Aen. 6,599 habitat sub alto pectore *voltur*. 9,696. OV. met. 1,656 alto ... suspiria ducis pectore (MANIL. 5,415 iurgia ... tollat). VAL. MAX. 2,2,1 (*alleg.*). 3,3 ext. 6 haec e pectoribus altis et eruditis orta sunt (*opp.* servilis animus, *cf. I p. 1777, 24 sqq.*). SEN. Herc. f. 654 alto in pectore. SIL. 1,685. 4,292 STAT. Theb. 1,431. 11,13. silv. 1,4,48 sic itur in alta pectora. VERG. Aen. 12,357 alto ... tinguit iugulo *mucronem*. OV. met. 2,622 gemitus ... alto de corde petitos (STAT. silv. 5,3,221 Theb. 6,705. 11,396. 9,712 subit alta Dianae corda dolor [*an ut I B?*]. CARM. epigr. 1662,3. AMM. 19,3,2 corde altissimo retineo. VVLG. psalm. 63,7 SEDVL. carm. pasch. 5,410). 8,843 alta (-i *cod. Nal.*) voragine ventris. HOMER. 513 stomacho. VINDIC. med. 32 usque altiora viscera. VERG. Aen. 10,856 vulnus. 11,817 GRATT. 352 CELS. 5,26,35 *bis* SEN. Tro. 48 LVCAN. 1,32. PETRON. 136 haud altum. SIL. 9,155 STAT. silv. 2,5,19 *al.* GELL. 5,2,4 COMM. instr. 2,8,6 (*alleg.*). PS. APVL. herb. 27,1 THEOD. PRISC. eup. faen. 65. LIV. 38,21,10 ubi latior quam altior plaga est. CELS. 3,21 p. 108. 4,7 p. 130 SEN. Oed. 346 PLIN. nat. 23,134. CELS. 5,26,35 ictus. 5,28,12 ulcus (ORIBAS. syn. 2 add. [844]). 7,2 p. 65. PLIN. nat. 30,120 exulceratio. FRONTO p. 83,22 N. ulcusculum. APVL. met. 1,18 cicatrix. *cf.* gemitus *sim.*: VERG. Aen. 11,95 gemitu ... alto (SIL. 6,415). SEN. contr. 2,2,3 altiores. PETRON. 81 altissimos. HOMER. 974 ANTH. 475,6. SEN. Oed. 922 gemitus et altum murmur. dial. 4,3,2 suspirium (CLAVD. 20,533). *nota*: SEN. Herc. f. 1329 haerebit altum facinus.

latius patet: VERG. Aen. 6,237 spelunca alta fuit vastoque immanis hiatu. *cf. supra l. 32.* CVRT. 7,11,3 ultima *specus* ... altos recessus habent (PLIN. epist. 3,3,6 vita hominum altos recessus magnasque latebras habet). VERG. Aen. 5,243 *navis* portu se condidit alto (SERV. *adnotat*: id est usque ad interiora pervenit). GRATT. 280 abdita si non altas in latebras ... femina *canis*. SEN. nat. 5,15,3 qui pecuniam in altissimis usque latebris *montium* sequerentur. PLIN. epist. 1,3,3 te in alto isto pinguique secessu studiis adseris (2,8,1 altissimus). 2,17,22 tam alti abditique secreti. SIDON. carm. 5,90 tesqua. GREG. TVR. vit. patr. 9,2 ingressus ... altas silvarum solitudines. *in re militari*: TAC. hist. 2,24 aggerem viae tres ... cohortes altis ordinibus obtinuere (*cf. graece* βαθύς).

B translate de rebus *incorporeis*: sopor: LVCR. 3,465 in altum aeternumque soporem. VERG. Aen. 8,27 OV. met. 7,667. 8,817 SEN. Phaedr. 100 CVRT. 7,11,18 APVL. met. 5,20. 21 *al.* HOR. sat. 2,1,8 somnus. OV. ars 3,647 LIV. 7,35,11 SEN. dial. 1,5,3. 5,36,2. CVRT. 4,13,17 altior. 8,3,9 alto et gravi. 6,10,13. 9,8,26 PETRON. 86 MART. 1,49,35 IVV. 6,415 APVL. met. 1,17 AMM. 27,12,8. 29,5,54. quies: VERG. Aen. 6,522 dulcis et alta quies. OV. epist. 14,34 met. 7,186 SEN. dial. 2,9,3 altae quietis et placidae. 10,19,2 VAL. FL. 4,16. 5,334 SIL. 13,56 MART. 7,42,4 EDICT. Diocl. I 1 AMM. 27,9,9 CARM. epigr. 1446,1. VERG. Aen. 10,63 silentia. HOR. sat. 2,6,58 OV. met. 1,349 SEN. dial. 6,5,2 (aliud *cod.*) CALP. ecl. 1,7,17 SIL. 5,1,2 QVINT. inst. 10,3,22 AMM. 17,13,10. PLIN. epist. 2,1,4 in altissima tranquillitate. 9,3,1 pingue illud altumque otium (5,6,45. *cf.* GLOSS. altissimo otio longissima quiete, largissimo quies [*sic*]. *sim.*). SEN. Herc. f. 929 pax. Thy. 576 Ag. 596 Tro. 324. 326 LVCAN. 1,249 STAT. Ach. 1,807 Theb. 8,625 PS. RVFIN. in Os. 2,11. VVLG. sap. 16,11 in altam incidentes oblivionem. *nox, tenebrae, sim.*: OV. am. 3,5,46 ante oculos nox stetit alta meos. SEN. Ag. 727 Phoen. 144 Med. 729 Tro. 197 dial. 6,26,3 nat. 1,16,6 LVCAN. 6,570 VAL. FL. 2,288 *al.* APVL. met. 2,25 *iam ecce* nox provecta et nox altior. 1,17. MANIL. 4,303 tenebrae. SEN. Phaedr. 93. APVL. Socr. 3 p. 124 velut in altissimis (art- *codd.*) tenebris. LACT. inst. 4,15,7. SEN. suas. 1,1 caligo. SEN. Herc. f. 92 ARNOB. nat. 2,72. APVL. met. 2,25 concubia altiora.

de mente, cogitationibus, affectibus (*saepe non liquet translatio utrum ex notione I an ex II petita sit; quae omnia hic proponentur*): VERG. Aen. 1,26 alta mente repostum, *ubi* SERV. secreta, recondita. GLOSS. alta mente: intimo corde; intimo corde sive secreto, profundis sensibus; profundis sensibus, diligenti memoria (*ad* VERG. Aen. 1,26). CIC. Mil. 21 homo sapiens atque alta et divina mente praeditus multa vidit. OV. met. 1,76 sanctius his animal mentisque capacius altae. MANIL. 4,308. LVCAN. 6,228 tegens alta suppressum mente furorem. STAT. Theb. 3,400 ipse alta reductus mente renarrat principia irarum (*cf. IV*). AMM. 19,11,9 altis (*ad* verbis *Gardth. trahit*) mentibus. LIV. 9,7,3 ex alto animo *cod. Vps.*, -i *Voss. 1*). VAL. MAX. 9,13 ext. 1 opum magnitudine quam altiore animi sensu felicior *Xerxes*: quis enim mediocriter prudens ...? CLAVD. 5,280 sensu dolor haeret in alto abditus. CIC. fin. 5,3 memoria. VAL. MAX. 7,2 ext. 7 Aristophanis quoque altioris est prudentiae praeceptum. SIL. 16,339 (*ibid.* interior cura). QVINT. inst. 2,13,15 altissima. HEGES. 2,8,5 MACR. sat. 1,12,9. VAL. MAX. 7,3 ext. 3 si altior cogitatio demissa fuerit. VAL. MAX. 9,14 praef. doctrina. VEG. mil. 4,41 *opp.* imperitiae usus. AVG. civ. 7,8. CVRT. 6,11,28 altiore concepta consilio. STAT. silv. 2,6,51. TAC. hist. 4,14 occultato. VOPISC. Car. 13,1 Diocletianum consilii semper alti. VEG. mil. 2 praef. HEGES. 4,11 SVLP. SEV. dial. 1,5,6. 1,10,4 BENED. reg. 63,13. PLIN. nat. 14,51 litteris eius altioribus. GELL. 13,10,1 *v. IV p. 1783, 5.* VAL. FL. 7,88 *Iason* tandem obtutu consurgit ab alto. QVINT. inst. 8,3,83 ἔμφασις altiorem praebens intellectum, quam quem verba per se ipsa declarant. TAC. ann. 13,16 (*opp.* inprudentes). PLIN. epist. 4,30,1 eruditio. GELL. 1,6,9 disciplinas altiores. PORPH. Hor. epist. 2,2,143 scientia. SERV. Aen. 6 praef. ARNOB. nat. 3,12 altioris intellegentiae doctores. HIER. in Agg. 1,1 p. 741 iuxta altiorem intellegentiam, *cf.* 1,2 p. 755 ut ex his ad sublimiorem intellegentiam ... lector ascendat. in Is. 5,11/12 p. 76 in psalm. 146. LACT. opif. 14,8 tam obscurae altaeque rationis. BOETH. herm. sec. 1,2 p. 52,23. FIRM. math. 1,1,2 nimis altis ac subtilibus disputationibus. DON. Ter. Eun. 142 alta et acuta inventio *poetae*. SERV. Aen. 4,58 est etiam sensus altior. AMBR. Noe 4,10. 29,111. 30,115. SCHOL. Cic. Bob. 265,4/5 sapientia. AVG. civ. 21,12. HIER. tract. p. 375,3 secundum altiorem interpretationem. AVG. civ. 1,28 providentia creatoris (*ibid. adi.* inscrutabilis). 8,24 alta et secreta. 10,29 altiore peritia haec esse animalia beatissima (*sidera*). SVLP. SEV. Mart. 5,2 vir altioris ingenii. dial. 1,25,6. BOETH. herm. praef. 2,14 p. 225,13 altior huius libri tractatus.

alia: VERG. Aen. 10,624 sin altior istis sub precibus venia ulla latet. QVINT. decl. 325 p. 281,16 altius convicium quaestio ista habet. 296 p. 170,10 altiora sunt crimina. MART. CAP. 5,452 negatio (alia *edd.*). QVINT. inst. 3,8,42 est altior quaestio (VLP. dig. 10,4,3,13 si *exceptio* obscurior vel quae habeat altiorem quaestionem *sit. cf.* GELL. praef. 13). AMBR. off. 2,9,48 interrogatio. MAR. VICTORIN. ad Iust. 1 quae dicuntur altioris inquisitionis secreto penetra vel indaga. GELL. 14,2,25 maius ego altiusque id esse existimavi, quam quod meae aetati et mediocritati conveniret. MACR. sat. 1,7,4 altius quiddam ... cogitaturi (*cf.* θ secretum). AVSON. 205,17 consilia nullus ... altiore conditu texit data. AMM. 15,9,8 quaestiones occultarum rerum altarumque. BOETH. herm. sec. p. 198,12 res altiores. *religio, mysterium*: APVL. met. 11,11 altioris ... et magno silentio tegendae religionis. ITIN. Silv. 46,6 verba (-um *cod.*) ..., quae sunt misterii altioris (HYMN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ambros. 1, 3, 22). *plane i. q. obscurus* (*ex graeco*): ITALA Ezech. 3, 5 (Lucif. de non parc. 9) non ad populum alti sermonis mitteris ad Israel neque ad populos multos aliae vocis aut aliae linguae (VVLG. profundi, βαθύγλωσσον LXX). VVLG. Is. 33, 19.

de animi motionibus, statu, sim.: GLOSS. altum dolorem: infixum (*ad* VERG. Aen. 1, 209). CATVLL. 68, 117 sed tuus altus amor barathro fuit altior illo. VERG. Aen. 1, 209 premit altum corde dolorem. CARM. epigr. 1183, 7. GRATT. 366 illa gravis labes et curas⟨t⟩ altior illis (*cf. p. 1779, 62 sqq.*). AMM. 21, 12, 21. 29, 5, 46. 30, 10, 4. SEN. dial. 1, 6, 4 quantum altae ac verae foeditatis alienus splendor absconderit. SEN. dial. 3, 4, 3 quaedam *irae* altae gravesque. SEN. dial. 7, 4, 4 laetitia. SEN. clem. 1, 1, 8 securitas (54, 5). SEN. nat. 6, 24, 5 interior et alterior iniuria. epist. 21, 4 oblivio. CVRT. 10, 2, 20 subest... altius malum. 10, 9, 8 alta (alia *codd.*) dissimulatione. LVCAN. 5, 434 torpor. PETRON. 128 timor. BVC. Eins. 2, 7 altius est . . . aliquid. SIL. 7, 517 error (Ps. QVINT. decl. 6, 4). STAT. Theb. 6, 499 horror. 10, 622 metus. 11, 250 odia. QVINT. inst. 10, 3, 21 animi motus. decl. 338 p. 332, 19 altior gratia premit. TAC. hist. 2, 91 iracundia. 4, 82 cupido. ann. 16, 29 pavor. PLIN. paneg. 47 pudor. CALP. decl. 12 crudelitas. PRISC. gramm. III 405, 7 mediocritatis . . . altissimae, qua superbiae calcas tumores. CARM. poet. min. V 71, 10 invidia. IVVENC. 1, 609 devoti pectoris altum servitium. AVSON. 419, 72 bonitas. AMM. 28, 1, 12 aerumnae. AVG. civ. 4, 30 per altissimam Christi humilitatem. SIDON. epist. 6, 1, 4 de apotheca dilectionis altissimae.

notanda: IVVENC. 4, 427 Iudas sceleri se subdidit alto. VVLG. II Cor. 8, 2 altissima paupertas eorum.

de hominibus: APVL. met. 6, 16 maga videris quaedam mihi et alta prorsus malefica. VOPISC. Car. 15, 1 denique ut erat altus risit et tacuit. *de animali*: ALC. AVIT. carm. 2, 118 cunctis animantibus altior astu . . . serpens.

pro substantivo: *formulae*: LVCR. 4, 73 non solum ex alto penitusque . . . verum de summis *i. rebus* (4, 200). 4, 92, *ibid.* intrinsecus. 4, 694. 863. VERG. georg. 3, 238 fluctus... longius ex altoque sinum trahit (*alii pro mari accipiunt*). Ov. am. 2, 4, 16 dissimulare *puellam*. CELS. 3, 5 p. 82 SEN. Phaedr. 1007 Med. 387. dial. 3, 19, 5 venire nequitiam. 7, 4, 4 benef. 7, 2, 3. nat. 6, 24, 3 terram ex alto moveri. epist. 11, 1 PLIN. nat. 17, 45. 20, 33 *herba* siccat . . . *stomachi* umores. 37, 93 quosdam ex alto lucidos *carbunculos*. VAL. FL. 5, 522 STAT. Theb. 9, 94. FRONTO p. 63, 23 N. quod verbum ex alto eruas. CHIRON 150. VERG. georg. 3, 505 attractus ab alto spiritus. LVCAN. 8, 690. [CLAVD. 20, 24 *pars codd.*] CHIRON 97 de alto. LVCR. 4, 268 duritiem penitus saxi sentimus in alto. SEN. Oed. 330 sunt dira sed in alto mala. dial. 1, 6, 9 nat. 3, 16, 4. 6, 27, 2 epist. 23, 5. 72, 5. 86, 6 amic. frg. 3 PLIN. nat. 17, 29. 31, 50 TERT. anim. 55. VIR. ill. 46, 1 in alto *fluminis*. CHIRON 94. 97. AMBR. in psalm. 37, 57 *opp.* foras. CLAVD. carm. min. 22, 34 *opp.* palam. AVG. civ. 6, 12 SORAN. 2, 21 (67). 30 (82) ORIBAS. syn. 4, 4. MANIL. 2, 877 fulmine rursus in altum compulsi *partus* (*sc. Typhoeus*). SEN. dial. 2, 9, 4 ut *sapiens* omnes iniurias in altum demittat (dim- *cod.*). 5, 13, 6 (alium *cod.*). nat. 3, 7, 3. 3, 8. 6, 1, 6. epist. 59, 10 *opp.* summa. 82, 4 CVRT. 8, 10, 24 COLVM. 11, 3, 62 PLIN. nat. 9, 29 QVINT. inst. 10, 7, 28 LACT. opif. 16, 7 FILASTR. 20, 1 VVLG. eccles. 12, 11 LVC. 5, 4. 6, 48 HIER. epist. 91 in Dan. 6, 19 CLAVD. carm. min. 26, 29 rapt. Pros. 2, 114.

sine praepositionibus (*cum pronominibus v. supra*): VERG. georg. 1, 142 alius . . . funda iam verberat amnem alta petens. SOL. 5, 4 in haec alta (*lacus*). altiora: SEN. suas. 2, 1 vada (vadet *AB*) altioribus internata. AMM. 14, 11, 2 altiora meditaturum (*cf.* 14, 7, 19; *ibid.* secreta). 19, 9, 3 *uxor Craugasii* sperabat documentis praesentibus altiora. 29, 2, 5 praenoscere. AMBR. exc. Sat. 1, 73 altiora et discreta perspicere. VVLG. Sirach 3, 22 altiora te ne quaesieris. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 186, 5 altiora et subtiliora.

cum genetivo: SEN. dial. 7, 17, 4 in alto vitiorum omnium sum. PLIN. nat. 20, 238 ex alto corporis vitia extrahenda sunt. 30, 114 duritias in alto ulcerum. AVIEN. Arat. 1098 vasti . . . gurgitis alto. ITALA I Cor. 2, 10 (Paul. Nol. epist. 21, 4; *cf.* PRISCILL. can. 21) *spiritus sanctus* scrutatur etiam alta dei (profunda dei VVLG.). AVIEN. orb. terr. 372 modus est olli Serbonidis alta (aqua *cod. Ort.*) paludis. HYMN. Ambros. I 2, 26 cordis.

neutrum **altum** *pro adverbio*: STAT. Theb. 7, 762 omnes . . . per artus sulcus et incisis altum rubet orbita membris. IVV. 1, 16 ut altum dormiret.

III ***de mari*** (*cf. I et II*): SVET. frg. p. 243 (Isid. nat. 44) altum proprie mare profundum. *sequitur*: vada brevia, *graece* βραχέα. GLOSS. in altum: in mare (*ad* VERG. Aen. 1, 34). alto maris pelago *sequitur in a post* IV 15, 20. ENN. ann. 378 Vahl. isque Hellesponto pontem contendit in alto. trag. 288 mare (LAEV. carm. frg. 11 ponti maria alta. 12 CATVLL. 63, 1 LVCR. 5, 914 INSCR. column. rostr. Corp. VI 1300, 11 VERG. georg. 2, 479 SEN. nat. 6, 26, 5. OCTAVIA 881 alto saevoque mari. COLVM. 12, 25, 4 PLIN. nat. 2, 234. STAT. silv. 1, 2, 149 concolor alto vena mari. FRONTIN. strat. 2, 5, 43 FRONTO p. 208, 12 N. *al.*). ACC. trag. 335 Oceani stagna. *cf. II*. TRAG. inc. 224 (Varro ling. 7, 23) aequor (LVCR. 3, 784 VERG. georg. 4, 528 Ov. *saepe*. LVCAN. 3, 749 alta sub aequora. *al.*). CATVLL. 66, 68 (*de sidere*) alto mergitur Oceano. VERG. Aen. 12, 366 Aegaeum. catal. 13, 1 freta (Ov. am. 2, 10, 14 trist. 5, 2, 76 SEN. Phaedr. 1029). HOR. epod. 17, 55 salum (SEN. Phaedr. 332). Ov. met. 13, 904 alti novus incola ponti. LVCAN. 9, 311 vel plenior alto olim Syrtis erit pelago (AVIEN. Arat. 1304). PRISC. perieg. 108 tractu . . . alto. *comparativo*: COLVM. 12, 21, 4 quantum altiore mari hausta est *aqua*. VEG. mil. 4, 43. *superlativo*: PLIN. nat. 2, 224 altissimum mare XV stadiorum Fabianus tradit. APVL. met. 4, 29 longis itineribus atque altissimis maris meatibus. fluctus, undae *v. p. 1775, 72*.

pro substantivo (*opp.* portus, litus *sim.*; vadum *infra l. 40*): *cum praepositionibus*: in altum (*rarius poetae*. SEN. *nusquam in* trag., *semel* dial.): LIV. ANDR. carm. frg. 43 iam in altum expulsa lintre. PLAVT. Asin. 158 quam magis te in altum capessis, tam aestus te in portum refert. Mil. 117 Rud. 66. 395 Vid. frg. 12/3. PACVV. trag. 94 Id⟨ae⟩ promuntorium, quoius lingua in altum proicit (CATO Gell. 4, 17, 15 CIC. Verr. 5, 21 LIV. 32, 23, 10. 36, 15, 8. 37, 23, 1. 6. 37, 27, 7. 37, 31, 7. 44, 11, 3. SEN. dial. 2, 3, 5 proiecti quidam in altum scopuli mare frangunt. MELA 1, 16. 2, 93 *saepius*. PLIN. nat. 4, 113. 5, 23 MIN. FEL. 4, 5 *cf.* SIL. 3, 461). trag. 332 LVCIL. 843 SISENNA Macr. sat. 6, 4, 15 CIC. de orat. 3, 145 (*imag.*). Tusc. 4, 42 *imbecillitas* provehitur imprudens. CAES. Gall. 4, 28, 3. BELL. Afr. 53 vela dederunt (VERG. Aen. 1, 34 LIV. 24, 36, 7. 25, 27, 12 *al.*). VERG. Aen. 3, 11. 3, 70. 3, 454. 5, 764 CVLEX 342. HOR. carm. 3, 1, 34 iactis . . . molibus. Ov. epist. 17, 97. 20, 41. fast. 4, 291 qua se Tiberinus in altum dividit. LIV. 10, 2, 13. 21, 49, 12. 36, 44, 1 sinistrum . . . cornu in altum (impetum *cod.*) extendit. 10, 2, 13. 21, 49, 12 *passim* VITR. 2, 8, 14 SEN. suas. 6, 17 contr. exc. 8, 6 GERM. 303 VAL. MAX. 9, 4 ext. 1. 9, 8, 2 OCTAVIA 317. CVRT. 4, 2, 15 Tyrii *caduceatores* . . . praecipitaverunt in altum. 4, 3, 9 LVCAN. 8, 36. PLIN. nat. 3, 76 tantundem a Pityussis in altum Baliares (3, 78). 37, 3 anulum mersit. 9, 13. 12, 86 VAL. FL. 2, 26. 74 SIL. 17, 211 QVINT. inst. 12, 3 (*imag.*) PLIN. epist. 9, 33, 4. 9 FLOR. epit. 2, 21 (4, 11, 8) FRONTO p. 224, 14. 237, 9 N. APVL. met. 5, 14 HIL. trin. 2, 8 (*alleg.*) VVLG. II Macc. 12, 4 HIER. epist. 108, 6 SVLP. SEV. chron. 1, 48, 4 dial. 1, 3, 2 PROSP. carm. de prov. 772 (*alleg.*).

in alto (*rarius poetae*): NAEV. com. 52 in alto navem iubet destitui anchoris. PLAVT. Epid. 49 Rud. 513 Trin. 827. 832 CIC. Arat. 128 Arat. frg. 7, 1 inv. 2, 95. 98. 153 Sest. 46 (*imag.*) off. 3, 89 CAES. Gall. 4, 24, 2 HOR. epist. 1, 11, 15. 1, 18, 87 Ov. epist. 12, 119. 16, 235 LIV. 23, 41, 9. 25, 3, 11 *et saepius*. SEN. contr. 2, 1, 13 congestis in alto terris. VAL. MAX. 9, 6 ext. 1 CELS. 2, 15 p. 61. 2, 18 p. 65 levior . . . *piscis* qui in alto, quam qui in vado vixit. SEN. Herc. O. 698 medio . . . in alto (*alleg.*). epist. 77, 1 PLIN. nat. 2, 206. 6, 153 insula . . . obiacet (4, 54. 55. 5, 138. 6, 172). 13, 141 arbores in alto . . . eodem in mari visas (13, 137. 138. 142). 2, 218. 9, 61. 110. 132. 164. 13, 140. 31, 131. 32, 60 VAL. FL. 4, 268. STAT. silv. 2, 2, 139 illo alii . . . iactantur in alto (*alleg.*). MART. 10, 58, 8 iactamur in alto urbis. ENN. ann. 616 Vahl. per altum. LVCR. 3, 1030 *Xerxes* iter . . . dedit legionibus ire. VERG. georg. 1, 456. 3, 374. 4, 310 LIV. 42, 48, 10. 44, 28, 8. 45, 6, 5 MANIL. 4, 641 VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 SEN. epist. 53, 1. VAL. FL. 1, 765 vela dedit (SIL. 16, 178). 1, 271. 4, 561. 569 AVIEN. Arat. 124 PRVD. cath. 7, 106. alto: VERG. Aen. 1, 3 et terris iactatus et alto. CIRIS 75 AETNA 440 HOR. sat. 2, 2, 31. LIV. 27, 37, 6 mergendum (CVRT. 4, 4, 4 PERS. 3, 33 SIL. 6, 666 IVL. VAL. 1, 41). 44, 29, 3 PLIN. nat. 9, 88 VAL. FL. 2, 506. 9, 41 SIL. 8, 110. 14, 564 QVINT. inst. 12, 10, 37 (*alleg.*). ex alto (*rarius poetae*): PLAVT. Men. 227 ENN. trag. 74 ACC. trag. 392. CATO agr. 106, 1 aquae marinae Q. I ex alto sumito (112, 1 PLIN. nat. 14, 126. 21, 84. 31, 64. 68). CIC. Verr. 6, 30 ubi primum ex alto sinus ab litore ad urbem inflectitur. 6, 84 Mur. 4 Caec. 88 rep. 1, 29 off. 1, 151. fin. 4, 64 emergere. CAES. Gall. 3, 12, 1 civ. 2, 23, 3. LIV. 28, 17, 15 vela . . . intulerunt quinqueremes. 28, 42, 2 Africam conspexeris. *et saepius*. VAL. MAX. 1, 8 ext. 18 SEN. Thy. 577 nat. 2, 26, 4. 6, 10, 2 CVRT. 4, 2, 7 MELA 2, 83 LVCAN. 9, 45 PETRON. 123 v. 233 PLIN. nat. 10, 194 QVINT. inst. 5, 11, 23 TAC. ann. 3, 1 HIER. epist. 100, 11. 14. 15. ab alto: VERG. Aen. 9, 123 revocat . . . pedem Tiberinus ab alto. 1, 110. 1, 160. 4, 661 TIB. 2, 5, 21 LIV. 26, 42, 8. 27, 11, 8. 27, 23, 7. 30, 10, 10. 30, 24, 9 SEN. Tro. 202 PLIN. nat. 9, 31 VAL. FL. 3, 213. 4, 483. 5, 173 FLOR. epit. 1, 43 (3, 8, 4). AVIEN. Arat. 914 ab eoo . . . alto. alto: VERG. Aen. 1, 126 alto prospiciens *Neptunus* (SIL. 7, 236). VAL. FL. 3, 429 *Mopsus* ardenti nitidum iubar evocat alto (*cf.* 3, 411 ubi puniceas oriens ascenderit undas).

n. plurali: VERG. Aen. 2, 203 tranquilla per alta. Ov. ars 3, 390 mersit in alta rates (fast. 6, 498. am. 2, 9, 32 ventus . . . rapit). VAL. FL. 1, 160 Aegaei super alta profundi (STAT. Theb. 12, 515). STAT. Theb. 6, 19 trans alta ignota (5, 486).

sine praepositionibus rarius: VERG. Aen. 3, 192 postquam altum tenuere rates (5, 164 LIV. 23, 34, 3). HOR. carm. 2, 10, 1 urgendo (*alleg.*). LIV. 25, 27, 11 petere (36, 42, 2. 36, 44, 3). SEN. Tro. 1046 prenderint. 932 (*ex coni. Gronovii*). Med. 368. VAL. FL. 2, 14 repetere. IVL. VAL. 2, 7. Ov. ars 1, 411 si quis creditur alto. SEN. contr. 7, 1, 25 damnatus alto committitur (STAT. silv. 3, 2, 6 dubio). SEN. Herc. f. 1212. [LVCAN. 8, 587 *pars codd. pro* alio]. SIL. 2, 25 alto . . . fundentem vela carinam. STAT. Theb. 4, 61 AVIEN. ora 385. *n. plurali*: VERG. Aen. 7, 362 alta petens (8, 691 VAL. FL. 4, 505. 5, 126). 10, 686 secans (SEN. Thy. 590 VAL. FL. 2, 2). VAL. FL. 4, 7 tenent (7, 129). CORIPP. Ioh. 1, 165 abscondunt alta carinae. VAL. FL. 4, 405 dant pavidae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alta viam. VAL. FL. 3, 2 Tiphyn placida alta vocabant. *accedit genetivus*: VERG. Aen. 9, 80 pelagi petere alta. MANIL. 5, 420 alta profundi (VAL. FL. 1, 160). AVIEN. Arat. 1222 salis alta remittunt (altera mittunt *cod.*). RVT. NAM. 1, 454 dubii tramitis alta lego.

IV *i. fere q.* **remotus,** *longinquus, imprimis de tempore*: SERV. Aen. 8, 395 ex alto: argumentatione longe repetita. CINNA carm. frg. 3, 4 iam inde a Belidis natalique urbis ab anno, Cecropis atque alta ... ab origine Cadmi. SIL. 1, 26 vetustas. TAC. hist. 2, 27 quam (*seditionem*) altiore initio ... repetam. SCHOL. Cic. Gron. p. 405, 27 ἐπίδειξις. HIER. epist. 10, 2 ista tam alto repetita principio. GELL. 13, 10, 1 *Labeo* litteras ... antiquiores altioresque penetraverat. *formulae*: ACC. trag. 160 cur vetera tam ex alto adpetissis discidia, Agamemno? CIC. epist. 3, 5, 1 quae ... quoniam ex alto repetita sint (COLVM. 3, 7, 3). epist. frg. VIII 1 M. (Serv. Aen. 8, 395) si Pompeius non ex alto peteret et multis verbis me iam hortaretur (VERG. Aen. 8, 395 causas petis). FRONTO p. 173, 10 N. quorsum hoc tam ex alto prohoemium?

synonyma: *ad I*: celsus, excelsus, sublimis, editus, supernus, longus (*de statura*); *cf.* summus. *translate* exaggeratus, immodicus, grandis, enormis; *cf.* superbus, magnus, gravis, amplus, nobilis, animosus, sanctus, erectus. *ad II* (*transl.*): secretus, inscrutabilis, obscurus, interior; *ad* ex alto: penitus, intrinsecus. *opposita*: *ad I*: humilis, submissus, planus; inferior, imus; *translate cf.* vulgaris, vilis. *ad II*: vadosus: *ad formulas* (in alto *sim.*): foras, palam, summa.

adv. **altē.** GLOSS. eminenter praeclare, nobile clare; βαθέως. *legitur inde a* NAEV. PLAVT. (*semel*) CATONE, *deest apud* TER. RHET. Her. CATVLL. CAES. PROP. GRATT. FEST. VELL. (VAL. MAX. *semel*) SCRIB. LARG. ASCON. PERS. HOM. *apud scriptores legitur saepius quam adiectivum. frequentatur comparativus, primum extat apud* CATONEM.

I ὑψηλῶς: *structurae*: *cum acc.*: CATO agr. 18, 7 eo calcem cribro subcretam indito alte digitos duo. VITR. 2, 9, 7 *abies* praecisa alte circiter pedes XX. COLVM. 5, 6, 6 cribro putrem terram duos alte digitos incernemus. 5, 6, 21 arb. 9, 2 PLIN. nat. 14, 84. EDICT. Vlp. dig. 43, 27, 1, 7 quo minus pedes quindecim a terra eam (*arborem*) altius coerceas. VLP. *ibid.* 8. *cum abl.*: VITR. 7, 4, 1 in imo ⟨a⟩ pavimento alte circiter pedibus tribus ... testa trullissetur. COLVM. 5, 9, 4 putris terra digitis quatuor alte superveniat. *accedit* a, ab (*ex parte ad verba potius spectat, ut* MART. CAP. 8, 884): VITR. 7, 4, 11 *ex suppl.* COLVM. 8, 10, 2 eae perticae non altius a terra debent sublevari. PLIN. nat. 19, 5 tam non alte a tellure tolli *linum*. 14, 84 totidem pedes a terra alte.

cum verbis movendi sim.: ENN. ann. 365 Vahl. alte delata petrisque (*Scaliger*, ceterisque *cod.*) ingentibus tecta. VERG. georg. 3, 553 *Tisiphone* surgens caput altius effert. Aen. 5, 443 *dextram. sic passim cum verbis qualia sunt*: ascendere, escendere, scandere, surgere, tumescere, crescere; abire, ire, progredi. tollere, efferre, levare, erigere, aedificare. locare, ponere, sedere, stare *similibus*. *cum* volare *sim.*: HOST. carm. frg. 1 per gentis alte aetherias ... volabis (VERG. Aen. 11, 751 volans alte; *cf.* HYG. astr. 2, 8 OV. met. 15, 848. trist. 3, 4, 23 demissius *opp.* PLIN. nat. 10, 58 HYG. astr. 40 p. 69, 20). CAES. STRAB. trag. 3 ferri facem (MELA 1, 99 alte et perniciter). CIC. epist. 1, 7, 8 evolare (SVET. Aug. 94). PLIN. nat. 8, 36 supervolantes ... alte perniciterque alites. GELL. 7, 6, 11. VIR. ill. 6, 3 subvolare. spectare: CIC. rep. 6, 25 alte spectare si voles (Tusc. 1, 85 PLIN. nat. 18, 252). LVCR. 6, 647 videre. *v. p. 1784, 24.* VERG. Aen. 6, 145 alte vestiga oculis. alte ingredi *sim.*: VERG. georg. 3, 76 pecoris generosi pullus in arvis altius ingreditur (SEN. epist. 95, 70). SIL. 11, 233 tonat inde ferocibus alte incessens victor dictis (AMM. 24, 6, 4 altius contra difficultates incedens). AMM. 16, 12, 37 cornu sinistrum altius gradiens (CLAVD. 17, 315 maiore cothurno. 21, 47). BARNAB. 1, 7 honestius et altius accedere debemus ad aram illius. OV. am. 1, 12, 6 cautius atque alte ... ferre pedem. STAT. silv. 1, 1, 18 Martem non altius ... portat sonipes. CLAVD. 8, 568 cum ... inter niveas alte veherere cohortes. STAT. Theb. 6, 776 alte adsilit. *de distantia cum* abesse: PLIN. nat. 2, 70 quoniam altissime absunt *stellae*. 2, 74 illae a terra altissime absunt (13, 109).

ad totam sententiam spectat: ACC. trag. 407 ego me extollo in abietem, alte ex tuto prospectum (-ans *codd.*) aucupo. LVCR. 5, 610 sol alte ... lucens. 6, 157. VERG. georg. 2, 521 alte ... in apricis coquitur vindemia saxis. OV. met. 8, 795 quos frenis alte moderere dracones. MANIL. 1, 802. VAL. FL. 3, 131 Typhon ..., quem Iuppiter alte crine tenet. VAL. FL. 5, 101 altius (*?*, acrius *quidam*) hinc ventos recipit ratis. STAT. Theb. 1, 28. PALLAD. 3, 12, 5 quae (*vites*) altius coluntur.

de corporis partibus, sim.: NAEV. trag. 18 alte iubatos (iug- *codd.*) angues. VERG. Aen. 1, 337 alte ... suras vincire cothurno. CELS. 7, 19 p. 298 ut *tunica* alte ad ipsum inguen praecidatur. 7, 19 p. 299 altissime. HOR. sat. 1, 5, 5 altius ac nos praecinctis (PETRON. 19). 2, 8, 10 puer alte cinctus (SEN. epist. 33, 2. 92, 35 PETRON. 126). PETRON. 21 succincta (MIN. FEL. 22, 5). 126 collegit altius tunicam. QVINT. inst. 11, 3, 139. *de partibus arborum, rerum*: CATO agr. 50, 2 in vinea ficos subradito alte. COLVM. arb. 4, 2 iugata *vinea* ... altius fructum fert. LVCAN. 3, 664 robora cum vetitis prensarent altius (et artuis *codd. al.*) ulnis. *nota*: IVV. 3, 256 *plaustra* nutant alte. alte contegere *sim.*: COLVM. 2, 10, 5 quo altius *terra* largiore humo contegatur. 6, 31, 1 substernendum est. *cf. p. 1783, 44.* alte natus: EPICED. Drusi 379 nata quod alte es. *translate de dicendo, sim.*: CIC. fat. 35 licuit vel altius (*i. dicere*). DON. Ter. Andr. 832 altius, quam decet comicum characterem, dictum videtur. SIDON. epist. 9, 15, 1 v. 37 dictitasset. AMM. 21, 5, 5 altius adfecto maiora (*cf. p. 1783, 46*). PS. AVG. categ. 1 Hortensii vel altius hominis vel superius animalis vel excelsius usiae. SEN. dial. 9, 1, 14 altiusque ut spirare ita eloqui gestit. epist. 95, 10 FLOR. epit. 1, 18 (2, 2, 27). AMM. 22, 3, 12 alte. 23, 6, 7. AMM. 26, 6, 1 velut imperatoris cognatus altius anhelabat. 16, 12, 46. 18, 4, 2. 31, 7, 1. *de voce*: APVL. met. 4, 24 altius eiulans sese. 8, 18 quiritabat. PORPH. Hor. ars 81/82 ipsum altius in scaena sonante⟨m⟩, quam populi clamor est. *cf.* DIOM. gramm. I 499, 30 alte (-a *M*) producta elocutione. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 6 adtollentibus altius vocem magistris. *proverbialiter*: LIV. 30, 30, 23 quanto altius elatus erat, eo foedius conruit. CARM. epigr. 950, 6 multos Fortuna quos supstulit alte, hos modo proiectos subito praecipitesque premit. SEN. dial. 10, 17, 4. MIN. FEL. 37, 7 miseri in hoc altius tolluntur, ut decidant altius. ANTH. 417, 7 *sim.*

longe atque alte *sim.*: LVCR. 6, 647 hisce tibi in rebus latest alteque videndum et longe cunctas in partis dispiciendum. GELL. 19, 12, 7 rubos alte atque late obortas. FRONTO p. 145, 1 N. crocum longe atque alte exprimatur (*seq. lac.*). AVG. civ. 8, 21 aether longe a terra est alteque suspensus. 9, 2 *deos* ab hominibus longe alteque (lateque *pars codd.*) seiungunt. 11, 21 alio modo ... longe alteque diverso.

alte cadere: *sive i. q.* ex alto, *ut* LVCR. 4, 301 alte aera per purum graviter simulacra feruntur, *sive cum II conferendum, ut* 6, 1178 multi praecipites lymphis putealibus alte inciderunt. VARRO Men. 272 vers. 3 alte ... in terram cecidimus. CIC. orat. 98 cadere non potest. VERG. ecl. 6, 38 altius ... imbres. SEN. Herc. O. 406 dial. 5, 23, 6. 12, 1, 2. EPICED. Drusi 111 alte cum iuvenis patriis excidit ictus equis. SEN. dial. 12, 15, 1 deiceret *fortuna*. nat. 6, 22, 2. SIL. 7, 678 manante cruore. *proverbio*: PVBLIL. H 28 humilis nec alte cadere nec graviter potest (*cf. II*). SEN. Herc. f. 201. MIN. FEL. 37, 7 *v. supra l. 21.* *cf.* SEN. Thy. 656 silva, quam supra eminens despectat alte quercus. MART. 10, 30, 18 e cubiclo ... iactatam spectatus alte lineam trahit piscis.

II βαθέως: *structurae*: *cum acc.*: CATO agr. 21, 2 inter cupam ... pertundito late digitos primoris IIII, alte digitos primoris III. COLVM. 3, 13, 8 arb. 30, 1. PLIN. nat. 19, 60 fimum III pedes alte cum terra misceri. *cum abl.*: COLVM. arb. 1, 6 tribus pedibus alte repastinabis iugerum operis *tot.* *iungitur cum* a, ab: VARRO Serv. auct. Aen. 1, 112 si ab aqua summa non alte est terra.

in re rustica sim. cum variis verbis, ut ablaqueare, repastinare, fodere *sim.*: CATO agr. 36 ablaqueato prius non alte (COLVM. 5, 5, 5. 5, 10, 17 arb. 24 *cf.* arb. 6, 4 oblaqueaveris). 61, 1 qui oletum ... altissi⟨me miscebit⟩ (*suppl. ex* PLIN. nat. 17, 127). VARRO rust. 1, 18, 8 si altius repastinaverimus (COLVM. arb. 1, 6). LIV. 40, 29, 3 dum cultores [agri] altius moliuntur terram (*de eadem re* VAL. MAX. 1, 1, 12 cultoribus ... versantibus). VITR. 5, 9, 7 fodiantur et exinaniantur quam altissime *ambulationes* (COLVM. 4, 27, 1 arb. 5, 3. 10, 5 saepe et alte. PLIN. nat. 5, 38. 21, 20 VLP. dig. 39, 2, 24, 12). COLVM. 2, 10, 33 aretur (5, 7, 4 PLIN. nat. 17, 214). 2, 10, 21 solum ... subactum (2, 2, 24 resolvi ac subigi *agrum*). 2, 2, 23 perfodere. 4, 1, 2 pastinare (4, 32, 1. 11, 3, 35). 4, 15, 3 circumfodere (5, 7, 4. 5, 9, 12). 11, 3, 56 *terram* conversam. arb. 9, 2 saepe et alte refodito (PLIN. nat. 19, 88 QVINT. inst. 10, 3, 2). arb. 29, 2 locum alte et aequaliter confodere. *de arboribus incidendis*: VERG. georg. 2, 78 alte finditur in solidum cuneis via. COLVM. arb. 10, 3 falce ... eo loco alte instar digiti mucrone ferito (*ag. de vite*). 26, 4 eradito. PLIN. nat. 16, 182 *cortex* altius fractus siccus videtur. ripae alte excisae: AMM. 18, 8, 9 ripas Tigridis alte excisas. *cum verbis movendi, sim.*: CIC. Arat. 82 Cepheus conditur alte. div. 2, 50 cum ... sulcus altius esset impressus. LVCR. 2, 196 quo magis ursimus alte derecta (*tigna in aquam*). 2, 1087 vitae depactus terminus alte tam manet. VERG. georg. 2, 231 alte ... in solido puteum demitti (MELA 1, 72 PLIN. nat. 17, 81). 3, 422 *coluber* caput abdidit alte. OV. rem. 106 radices altius arbor agit. PHAEDR. 4, 20, 2 cuniculos. COLVM. 5, 6, 8. OBSEQ. 50 hiatu terra alte subsedit. SEN. nat. 3, 30, 3 penetrare (TAC. ann. 3, 28 sed altius penetrabant custodes). 4, 2, 1 trahere. 4, 13, 6 *quos* comessatio altius mersit (epist. 53, 7 PLIN. nat. 9, 109). 6, 15 adigere (COLVM. 4, 16, 3, adf- *codd.* PLIN. nat. 17, 123). 6, 16, 1 tractas *radices*. 6, 20, 3 *tellus* altius sedit. dial. 12, 18, 1 te studiis tuis inmerge altius (acrius *codd.* STAT. silv. 2, 2, 40). epist. 110, 10 *deus* nocitura altissime pressit. OCTAVIA 416 *terra* fruges suas interius alte condidit sacro sinu (PLIN. nat. 17, 145 PLIN. epist. 8, 20, 9). COLVM. 3, 13, 8 deprimere (3, 19, 1). 4, 1, 6 demergere. 4, 22, 7 vineae altius positae (*opp.* in summo arb. 6, 4. 5). arb. 4, 3 deponere. MELA 1, 74 (*ibid.* penitus). PLIN. nat. 2, 146 *fulmen* descendit (16, 129. 21, 61). 17, 705 repetere (*?*). STAT. silv. 3 praef. 6 altius litteras intro. 5, 3, 170 permissus ... ignis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

GELL. 18, 10, 8 quae non altius occultiusque remota sunt. alte haerere, latere *sim.*: LVCR. 1, 77 alte terminus haerens (1, 596. 5, 90. 6, 66). SIL. 10, 114 haesit ... non alte cuspis in auro. SEN. dial. 7, 24, 2 thensaurus alte obrutus. nat. 7, 30, 2 tam tarde erui, quae tam alte iacent. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 12 altius fundari remedia. CLAVD. 26, 196 alte factorum secreta tegi. AVG. civ. 9, 21 aliquanto altius latuit *Christus* (*cf. supra* occultissimae praesentiae). *ad totam phrasin spectat*: LVCR. 2, 446 quae nobis ... spissa videntur, haec ... quasi ramosis *principiis* alte compacta teneri (*cf.* SEN. dial. 5, 8, 8 alit se ipsa contentio et demissos altius tenet). OV. met. 5, 588 aquas ... per quas numerabilis alte calculus omnis erat. CVLEX 280 iamque imam viridi radicem moverat alte quercus humo. LIV. 21, 36, 8 in dura et alte concreta glacie (GELL. 19, 5, 5 solidius altiusque). VITR. 8, 3, 2 cum *fontes* in ardentem locum alte penitus inciderunt. STAT. Theb. 7, 816 alte praeceps humus ore profundo dissilit. 9, 438 non ... altius Hebrus Gradivo bellante rubet. 2, 376. MART. 6, 42, 13 quae Phryx et Libys altius cecidit (*ag. de marmore*). PELAGON. 263 deambulare.

de corpore eiusque partibus saepe dicitur: *cum verbis movendi, sim.*: LVCR. 4, 949 sensus abit ... alte. SALL. Iug. 11, 7 quod verbum in pectus Iugurthae altius ... descendit (LIV. 1, 41, 5 in corpus. CELS. 5, 26, 35. 5, 28, 13. 19. 7, 12, 6. 8, 2 p. 329. 330. 8, 3 p. 331 SEN. dial. 11, 18, 8 benef. 1, 1, 8 epist. 71, 31). VERG. georg. 3, 442 ubi ... imber altius ad vivom persedit. Aen. 10, 849 vulnus adactum (SEN. contr. 7, 5, 4). 11, 804 *hasta* alte bibit acta cruorem (OV. met. 10, 527 vulnus). OV. met. 6, 266 non alte percusso corde sagitta. CELS. 5, 26, 30 p. 196 si alte caro *vulnerata est* (COLVM. 6, 15, 1). 5, 28, 11 penetrare (5, 28, 12 *opp. fistulae* breves. 6, 18, 4. 7, 4, 1 SEN. epist. 94, 44 PS. SEN. mon. 171 CVRT. 4, 6, 18 SIL. 6, 580 PS. QVINT. decl. 12, 5 TAC. ann. 1, 69. 2, 36. 16, 21 FRONTO p. 102, 11 N.). 5, 28, 12 pervenire (SEN. epist. 73, 5). 5, 28, 14 *μυρμήκια* radices altius exigunt. 6, 15 si in summa parte id vitium est, ... si paulo altius. 7, 5, 1 telum insedit (7, 5, 2). 8, 3 p. 331 procedere. SEN. dial. 4, 32, 3 multi leves iniurias altius sibi demisere (epist. 67, 13 *ex coni.*). 6, 23, 1 antequam *animi* ... altius terrena conciperent. 9, 1, 3 figere (epist. 16, 1. 84, 3). 10, 7, 3 recipere (ITIN. Alex. 52). benef. 7, 19, 6 altius infectus est. epist. 78, 19 urgere. 88, 29 condere. 115, 11 teneris infusa cupiditas altius sedit. 15, 3 (?). CVRT. 6, 7, 35 an altius iram suppresserit. 7, 2, 9 alte (valde *codd.*) dissimulatio mea suppurare (superare *codd.*) potuisset. LVCAN. 9, 572 hoc nobis non altius inseret Hammon (ANTH. 398, 3). PLIN. nat. 29, 110 exulcerare. STAT. silv. 2, 6, 6 alte (ad te *cod.*) tamen, at procul intrat altius in sensus. 2, 7, 127 te ... ipsum imis altius insitum medullis. Theb. 10, 814 mucrone subisset. 11, 542 premere. QVINT. inst. 1, 8, 4 tenerae mentes tracturaeque altius *id.* TAC. ann. 4, 54 percellere. CALP. decl. 2 alte confuscatam cutem. APVL. met. 2, 32 demergo *gladium.* 3, 10 inhaerescere. 5, 23 pungere. SER. SAMM. 161 dolor alte (*post* a *ras.*) sauciat aures. AMM. 31, 2, 2 sulcantur altius genae. AVG. civ. 7 praef. quas (*opiniones*) ... animis altius et tenacius ... error infixit. *nota in imagine*: SIL. 3, 709 altius Ausoniae penetrare in viscera gentis. *sine verbo movendi vel ad totam phrasin spectans*: CELS. 5, 28, 11 ubi altius pus movetur. 7, 8 p. 283 repletum *foramen auris.* SEN. Oed. 969 fixa *manus* penitus unguibus lacerat cavos alte recessus luminum. STAT. Theb. 8, 585 latebras ... inguinis alte missile ... hausit. SEN. epist. 90, 26 sapientia altius sedet. QVINT. decl. 305 p. 195, 15 odia. PLIN. epist. 2, 3, 9. AVG. civ. 2, 28 illo nefario spiritu altius obstrictiusque possessi. MART. CAP. 9, 936 ut altius teneretur res (*sic cod. Bern.*). LVCAN. 9, 111 alte (arte *codd. al.*) conplexa dolorem. TAC. ann. 2, 82 altius animis maerebant. 4, 41 Seianus non iam de matrimonio sed altius metuens (APVL. met. 8, 31). APVL. met. 8, 15 miserantes. 9, 29 commota atque exasperata. 10, 2 agitata. MIN. FEL. 14, 3 moveor. AMM. 30, 2, 4 ingravescente altius cura. AVELL. p. 98, 12 altius censerem. APVL. met. 2, 30 altius ingemescens (SVLP. SEV. dial. 3, 9, 4). 4, 25 adsuspirans. 4, 29 fremens. 6, 28 ⟨su⟩spirans. SVLP. SEV. Mart. 3, 2 gemere. *v. l. 71.*

latius atque altius: CELS. 6, 18, 2 ulcus latius atque altius serpit.

translate: AMM. 21, 1, 12 animantis altius quiescentis. PASS. Mar. Iac. 6 p. 53, 11 Mariano ... altius in soporis tranquilla resoluto. *cf.* APVL. met. 1, 11 Socrates iam sopitus stertebat altius. PS. RVFIN. in psalm. 37, 3 peccatoris mens tanto altius tenebrascit. *de perspiciendo, intellegendo, sim. quaedam conferenda cum notione I, ut* HIER. epist. 96, 19 sensus ... eorum praegravatus faece terrena nihil altius intuetur. perspicere *sim.* (*cf. p. 1784, 65*): CIC. Verr. 1, 19 qui altius perspiciebant (asp- *cod. Lag.*). *cf.* SCHOL. Gron. p. 393, 39 interius acutius melius (LACT. inst. 5, 17, 9 parum alte). SEN. dial. 12, 9, 6 altius veritatem intuentibus (HIER. epist. 96, 1). PLIN. epist. 5, 14, 5 altissime inspexi (SIDON. epist. 7, 6, 9). COD. Iust. 6, 2, 21, 2 altius et verius ad eam (*regulam*) respicientes. *nota*: GELL. 2, 12, 3 qui penitus atque alte usum ac sententiam legis introspexerant. MART. 6, 64, 18 multo sapit altius illud, quod ... lanius ... portat. TAC. hist. 1, 7 scrutaretur. ann. 1, 32 militares animos altius coniectantibus. MIN. FEL. 26, 7 altius eruere et aperire manifestius. TERT. spect. 10 percepisse (praescripsisse *cod.*). nat. 2, 3 investigare. castit. 2 alte et impresse recogitare. coron. 10 altius Iohannes ... inquit. SPART. Geta 3, 4 quod dictum Severus altius quam quisquam praesentium accepit. IVL. VAL. 1, 16 id ... scriptum cum suspectasset Aristoteles, altius (*cod. Taur.*, altitius *Par.*) in hunc modum Alexandro refert. LACT. inst. 4, 27, 18 inquirere. AMM. 20, 5, 2 alte contemplatur vultus. 21, 14, 5 monstrare. 26, 1, 11 hoc alte considerato (SCHOL. Cic. Bob. p. 365, 20). 30, 4, 12 altius iura callere. SERV. auct. Aen. 4, 128 qui altius intellegunt (HIER. in Is. 53, 12 p. 624). HIER. epist. 46, 4 interpretari. in psalm. 50 obscurus est locus et altius retractandus. ARATOR 2, 734 altius haec memoras.

i. q. ex alto: PLAVT. Cist. 56 ut petivit suspirium alte. SEN. contr. 2, 3, 6 repetitos alte gemitus. SEN. dial. 5, 4, 2 tractos ... altius gemitus. *cf. p. 1785, 64.* [VERG. georg. 3, 241 *M R* subvectat *pro* subiectat.] CVRT. 7, 10, 14 humo alte egesta (*cf. p. 1784, 48 sqq.*).

III alte repetere *sim.*: CIC. orat. 11 ut *res* non sine causa alte repetita videatur. de orat. 3, 91 oratio. Cluent. 66 repetam paulo altius. Sest. 31 rep. 4, 4 leg. 1, 18 (*ibid.* a capite) off. 1, 50 epist. 1, 9, 4 SEN. contr. 2, 5, 14 SEN. nat. 2, 2, 2. 3, 12, 1 CVRT. 9, 6, 17 MELA 1, 2. PLIN. nat. 15, 62 curam. QVINT. inst. 5, 7, 27. 6, 2, 2. 11, 1, 62 FRONTIN. aq. 94 TAC. dial. 19. PLIN. epist. 4, 13, 10 altius et quasi a fronte. 2, 3, 3. 2, 6, 1. 4, 11, 15. 6, 4, 2 SVET. Nero 2. PORPH. Hor. carm. 2, 1, 1 historiam belli civilis. HIER. epist. 60, 8. 108, 3 *al.* CIC. Caec. 10 altius initium rei demonstrandae petisse, quam .... Cluent. 58 SEN. contr. 1, 2, 15 QVINT. inst. 6, 5, 3 FRONTO p. 217, 16 N. APVL. apol. 2, 66 FORTVN. rhet. 3, 8 (*ibid.* longius tractis). CIC. Verr. 5, 105 de quo si paulo altius ordiri ac repetere memoriam religionis videbor (SIL. 16, 602). LVCR. 4, 1182 meditata diu cadat (-et *codd.*) alte sumpta querella. VERG. georg. 4, 285 altius omnem expediam prima repetens ab origine famam. CELS. 1 praef. p. 2 etiam altius quaedam agitare. CALP. ecl. 3, 13 altius ista querar, si forte vacabis. QVINT. decl. 278 p. 134, 14 te coepturum. 329 p. 292, 21 diligenter ... et (ut *codd.*) alte exquirendum atque eruendum. TAC. hist. 4, 12 expediam. ann. 3, 25 disseram. 3, 62 exposuere. VERVS Fronto p. 132, 11 N. dicere (*opp.* corripere). FORTVN. rhet. 2, 28 syllogismus alte habet probationem, anthymema ex proximo. AVIEN. ora 76 exordiemur. *cf. cum verbis movendi*: SALL. Iug. 4, 9 ego liberius altiusque processi. PLIN. nat. 2, 85 persequi. 14, 87 hinc deinde altius cura serpit. *et* TAC. dial. 12 introspicere.

nota: *i. q.* late: MAR. VICTORIN. in Eph. 5, 31 altius patere istam sententiam (*cf.* 2 praef. late).

IV *compar.* altius *paene ad notionem* ***magis***, ***gravius*** *accedit*: *cf.* QVINT. decl. 255 p. 45, 11 *malum exemplum*, etiamsi in praesenti occasione quadam delectat, in futurum tamen altius nocet (*cf. II*). SIDON. epist. 6, 2, 3 quamquam se altius profuturum filiae paterna iactaret praerogativa.

synonyma: *ad I*: sublimius, superius, excelsius. *ad II*: interius, penitus, occultius, impresse. *ad III*: longius; *cf.* a capite, a fronte, prima ab origine. *opposita*: *ad I*: humiliter, demisse. *ad III*: ex proximo. *v. Mess.*

Altusacra *opp. ad Hyphasin fl. situm.* EPIT. ALEX. 68 (Alta Sacra *Reitzenstein*).

Altziagiri *gens Scythica.* IORD. Get. 37 Hunni ... alii Altziagiri, alii Saviri nuncupantur ...: iuxta Chersoam Altziagiri (Vltziagiri, Autziagiri *sim. pars codd.*). *Otto.*

Alva, עַלְוָה, *Γωλάμ*, *Γωλών*, *Γωλά*, *Γωλαδά*. *nom. principis Idumaeorum.* VVLG. gen. 36, 23 Alvan et Manahat (Aluhan *quidam codd.* ITALA [Wirc.] Golom). 36, 40 I par. 1, 51. *idem* I par. 1, 40 *vocatur* Alian (עַלְיָן, *Ἀλώμ*, *'Ιωλάμ*). HIER. nom. hebr. p. 3, 8 Aluham despiciens. *Plenkers.*

Alvani *in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2883 a. *cf.* Albanus?

alvāre *v.* alvearium (alveare). [*Otto.*

alvārium, -ī *n.* [*ab* alvus. *Th.*]. GLOSS. V 165, 32 alvaria vasa apium. 165, 33 alvaria alvares id est vasa apium. 165, 31 alvaria presepia. CHAR. gramm. I 106, 31 alvaria neutro genere pluraliter tantum dicuntur (*affert* VERG. georg. 4, 34) ... quamvis Cicero in Oeconomico singulariter dixerit: 'apes in alvarium (alvear- *ed. princ.*) concesserant'. *sing. habent etiam* VARRO rust. 3, 16, 11. 15 COLVM. 9, 15, 6. CAPER gramm. VII 107, 12 alvaria (alvearia *BC*), non alvinae. *traditur* alb- COLVM. *codd. passim. forma* alvar-, *non* alvear-, *genuina videtur, cf. Keil comm. in Varr. p. 228.* alvare *v. sub* alveare.

VARRO rust. 3, 2, 11 apibus, quae ad villam Sei in alvariis opus faciunt. 3, 3, 5 propter alvaria. 3, 12, 2 cocliaria atque alvaria atque etiam dolia, ubi habeant conclusos glires. 3, 16, 10 qui alvaria sua locata habet quotannis quinis milibus pondo mellis (*ibid. iterum*). 3, 16, 11 dic ..., ubi et cuius modi me facere oporteat alvarium, ut magnos capiam fructus. 3, 16, 15 in villae porticu ... alvarium *collocare.* CIC. frg. *v. supra l. l.* VERG. georg. 4, 34 seu lento fuerint alvaria (alvearia *M² al.* BEDA gramm. VII 252, 2) vimine texta. COLVM. 9, 5, 3 ubicumque fuerint alvaria (alb- *trad. fere omnibus locis*). 9, 6, 1 alvaria fabricanda sunt pro condicione regionis. 9, 7, 2. 4. 9, 9, 1. 11, 2, 90 (alvearia *editur*, albaria *Sang. cf.* 9, 15, 6 albario *Sang. et Ambr.* 9, 15, 11 alvaria *Sang.*). PLIN. nat. 1, 21, 47 de alvariis. 12, 98 in alvariis apium. 21, 70 alvaria et apes. 21, 72 genistas circumseri al-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

variis gratissimum. 21, 80. 28, 79 apes tactis alvariis fugere (8, 44 *trad.* alvearia). CORP. II 2242 (*in lamina plumbea*) alvari locum occupavit. *incertum quid significet* alvarium (alb-) *in tractatu obscurissimo* GROM. p. 316, 31. 323, 19. *cf.* p. 327. 328. 330. *Ihm.*

Alubra *fl.* RAVENN. p. 289, 2 ad partem quasi meridianam ingrediuntur in ipsum Padum Alubra, Tidone .... *Otto.*

Aluccēius *v.* Allucius.

alucinātio, -ōnis *f. ab* alucinari. PAVL. FEST. p. 24 alucinatio erratio. GLOSS. lucis alienatio. SEN. dial. 7, 26, 6 sic vestras halucinationes fero quemadmodum Iuppiter ... ineptias poetarum. GELL. 8, 3 apud Non. 121 et adsiduo oscitantem vidit atque illius quidem delicatissimas mentis et corporis alucinationes. ARNOB. nat. 4, 36 si quando animum desidem otiosis vultis alucinati[nati]onibus occupari. 6, 8 an ridendo res ipsas puerili alucinatione ludatis. SYMM. epist. 1, 1, 4 en tibi aliud alucinationis meae prodo secretum. CAEL. AVR. acut. 2, 32, 166 hallucinatio. 2, 32, 167 testante hallucinatione. 3, 18, 176 hallucinatio, sitis. diaet. pass. 37 celerrima respiratione atque hallucinatione. AMBR. **in psalm. 118 serm. 4, 13** (*v. sub* alucinor *infra l. 48*). ENNOD. epist. 2, 19 p. 61, 7 ut alucinationis nostrae concinnatio non inhumana videretur.

alucinātor, -ōris *m. ab* alucinari. PAVL. FEST. p. 75 elucum significat languidum ac semisomnum vel, ut alii volunt, alucinatorem et nugarum amatorem.

alucinor, *vetustius* **halucinor,** -ātus sum, -ārī [*orig. inc. a Graecis tractum esse videbatur Cloatio Vero (v. infra l. 28), non male, si verba graeca ἀλύκη ἀλύσσειν ἠλαίνειν sim. conferas; terminationem a verbo* vaticinari *accipere potuit. Th.*]. GELL. 16, 12, 3 CLOATIVS VERVS ... 'alucinari' factum scripsit ex eo quod dicitur graece ἀλύειν, unde 'elucum' quoque esse dictum putat, 'a' littera in 'e' versa, ⟨ob *addidi*⟩ tarditatem quandam animi et stuporem qui alucinantibus plerumque usu venit. NON. p. 121 (*sub littera* h) halucinari: aberrare et non consistere atque dissolvi et obstupefieri atque tardari honeste veteres dixerunt, ut est (*seq.* GELL. 8, 3 *v. sub* alucinatio). *suspecta sunt quae dat* FVLG. serm. ant. 52 alucinare (aluncinare *pars codd.*) dicitur vana somniari tractum ab alucitas (-tis *pars codd.*) quos nos conopes dicimus. MART. CAP. 5, 509 quia verborum veterum iam exolevit usus, non sunt audacius usurpanda illa, quae cum aetate mutata sunt. itaque 'alucinari' et 'cerritum' et 'caperatum' similiaque praetereuntes utemur his quae consuetudo recipiet. DOSITH. gramm. VII 431, 8 halucinor χασμῶμαι. GLOSS. II 15, 43 alucinatur ἀλύει. V 615, 3 alluncinor idest somnio, verbosor vel nugor. IV 85, 18 halucinares nugares. V 642, 39 halucinari aberrare (ob- *trad.*). Plac. V 23, 23 (= 71, 9. 105, 18) futura alucinentur (alluc- 23, 23) quasi luxurioso sermone incerta praedicant. AMBR. in psalm. 118, 4, 13 Graecus ἀδολεσχήσω posuit (v. 27 ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου. VVLG. exercebor), quod dicit Latinus hallucinabor. ... ἀδολεσχῆσαι vulgo aestimatur vel hallucinari vel plus quam oportet aliquid loqui. ... *hic autem* ἀδολεσχία ... vel hallucinatio videtur longa quaedam esse meditatio et morosa quaedam mentis intentio. *scripturam antiquam esse* hal- *docet* GELL. 2, 3, 3 h litteram ... inserebant ... veteres nostri plerisque vocibus verborum firmandis roborandisque, ut sonus earum esset viridior vegetiorque ... sic 'lachrumas' ... sic 'halucinari', sic 'honera', sic 'honustum' dixerunt. *vix recte* l *geminatur. formae activae* alucinare FVLG. *l. 34,* halucinares GLOSS. *l. 42.*

CIC. nat. deor. 1, 72 quae Epicurus oscitans halucinatus est. ad Q. fr. 2, 9, 1 sed quemadmodum coram cum sumus, sermo nobis deesse non solet, sic epistulae nostrae debent interdum allucinari (*sic M*). Att. 15, 29, 2 ego tamen suspicor hunc, ut solet, halucinari; sed velim quaeras. COLVM. 7, 3, 26 ne fur aut bestia hallucinantem pastorem decipiat. GELL. 4, 20, 8 *stantem oscitare* iudicium esset vagi animi et alucinantis et fluxae atque apertae securitatis. 6, 17, 11 at ille oscitans et alucinanti similis: nunc, inquit, mihi operae non est. APVL. flor. 18 p. 83 quod ... mimus halucinatur, comoedus sermocinatur, tragoedus vociferatur ... histrio gesticulatur. ANTH. 19, 16 quae alucinari velut bovinator adactus sum. ITALA psalm. 118, 27 (*v. supra l. 45*). BOETH. elench. soph. 1 p. 1009A in orationibus qui nominum virtutis sunt ignari, perfacile captionibus allucinantur et ipsi disputantes et alios audientes. NOT. Tir. 58, 80 alucinor.

alucita, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. FVLG. serm. ant. 52 alucinare dicitur vana somniari tractum ab alucitis (-as *pars codd.*), quos nos conopes dicimus, sicut Petronius Arbiter (frg. 11 Bücheler) ait: nam contubernalem (-ali me *trad.*) alucitae molestabant. *V.*

Alucius *v.* Allucius. [**alucus**] *v.* ulucus.

Aludda *opp. Phrygiae.* PTOL. 5, 2, 13 Ἄλυδδα. TAB. Peut. 9, 3/4 Aludda. RAVENN. p. 111, 1 Alida. *cf. Hirschfeld, PW. I 1709.*

[**Aludisas**] *nom. corruptum ut videtur.* CORP. XIII 1887 (*Lugudunі, periit*) Salvio Memori vet. leg. I M. ex optione et Isatiae coniugi eius Aludisas vet. leg. I M. genero et filiae. *Otto.*

σκαφηφόρια (scafisoria *trad.*) **alveāria** (al⟨u⟩taria *trad.*) GLOSS. III 171, 57. *cf.* 239, 51 τὰ σκαδιφόρια alutaria. *cf.* alvearius. *latinum vocabulum ut graecum obscurum.*

alveārium (alveare), -ī *n.* [*cf. c.* alveus *et c.* alvarium. *Th.*] GLOSS. III 262, 11 σμῆνος examen apum, alvearium. II 357, 21 κυψέλη μελισσῶν favus (-is *trad.*) alvearium. 431, 39 σίμβλον alvearium (III 262, 12 σίμβλον alveare). 15, 42 alvearia σμήνη (-νες *cod.*) σίμβλοι σμηνία. IV 14, 24 alvearia vasa apium (15, 18. 206, 20. V 165, 34). 307, 15 albearia vascula (V 264, 1 vasa) apium vel sina. 429, 7 albearia praesepia (*cf.* V 435, 2 ab alvearibus a praesepibus).
alveare *traditur apud* COLVM. 9, 11, 1 (*at* alvare *Sang. m. 1, item* alvare 9, 15, 5) GREG. TVR. Mart. 4, 13 GLOSS. III 262, 12. V 165, 35; alveari: COLVM. 9, 15, 6 (*at* albario *Sang. Ambr.*); alvearibus: COLVM. 9, 8, 1 (alvaribus *Sang.*) QVINT. inst. 1, 12, 7 (*an* alvaribus*?*) SOL. 26, 7 PALLAD. 7, 7, 2 PACIAN. epist. 3, 4 PAVL. NOL. epist. 34, 8 GLOSS. V 435, 2. *sing.* alvearium: PS. QVINT. decl. 13, 6 PALLAD. 7, 7, 8 AMBR. in Luc. 2, 71; alveario: PS. AMBR. serm. 43, 1. *ceterum semper plur.* alvearia (*quadrisyll.* CORIPP. Ioh. 1, 436. *gen.* alveariorum: SERV. georg. 4, 39. 250. *abl.* alveariis: HIL. in Matth. 2, 2 AVG. soliloq. 2, 6, 12 PS. RVFIN. in Ioel 3, 17). *cf. praeterea sub* alvarium.

COLVM. 9, 14, 10 ante alvearia. 11, 3, 39 alvearia curantibus. 9, 8, 1 apertis alvearibus (alvaribus *Sang.*). 9, 15, 11 si forte alvearia (alvaria *Sang.*) circumstructa et immobilia fuerint. 11, 2, 90 apibus alvearia (albaria *Sang.*) fieri debent (*reliqua v. s.* alvarium). PLIN. nat. 8, 44 armenta, alvearia, piscinae (*reliquis locis* alvar-). QVINT. *supra l. 9.* SOL. 22, 4 lapillos si quis sparserit inter alvearia. 26, 7 insidiantur alvearibus apium. PALLAD. 1, 37, 4 nova alvearia. 1, 37, 6 meliora. 1, 37, 7. 1, 38, 1 plena. 7, 7, 2 castrabuntur ... alvearia matutinis horis. *ibid.* favi de alvearibus auferantur. 7, 7, 8 alvearium ... reparare. PACIAN. epist. 3, 4 circumfluis alvearibus populosum examen. SERV. georg. 4, 250 horrea spatia alveariorum (4, 39). Aen. 1, 433. PS. AMBR. serm. 43, 1 apibus ... sunt comparandi, qui velut alveario quodam gratia matris ecclesiae continentur. HIER. epist. 98, 25 aculeoque conscientiae in morem apium noxios peccatorum fucos repellamus, plena ceris ac melle alvearia reservantes. 125, 11 apum fabricae alvearia. PS. RVFIN. in Ioel 3, 17 p. 1059B ut ... de alveariis ... videantur mella defluere. PAVL. NOL. epist. 34, 8 non de alvearibus neque pecoribus expressum dulcium nectar liquorum. AVG. soliloq. 2, 6, 12 de diversis alveariis. CASSIAN. c. Nest. 7, 5, 4 flores in alvearia congeruntur. GREG. TVR. Franc. 4, 33 in quo (*flumine igneo*) ... populi ceu apes ad alvearia mergebantur. Mart. 1, 17 pauca apium alvearia. 4, 13 *examen apium* collectum ... et in alveare reconditum. CORIPP. Ioh. 1, 436 crebris alvearia linquunt exitibus. ISID. reg. monach. 20, 3 ad hortulanum ... pertinebit munitio custodiaque hortorum, alvearia apum. HIL. in Matth. 2, 2 dulcissimum ex nobis cibum, non ex alveariis legis, sed ex truncis silvestrium arborum praebituri. AMBR. in Luc. 2, 71 ecclesiae ... gratia praefiguratur in melle silvestri, non intra alvearium legis plebis Iudaicae fetu referta.
TERT. adv. Val. 31 *ubi semen* defarinatum in consparsionis **alvearia** absconderit.

alveārius, -ī *m. ab* alveus. GLOSS. II 432, 46 σκαφηφόρος alvearius; *cf.* alvearia. *plane alio sensu* GLOSS. III 309, 36 σκαφιδοποιός alvearius.

alveātus, -a, -um *ab* alveus. CATO agr. 43, 1 sulcos, si locus aquosus erit, alveatos esse oportet. *cf.* alveolatus.

Aluēius *v.* Aluius.

? theatrum **alvendum,** gradus faciendos curavit CORP. IX 3173 (*periit*). D *supra* A *excepit is qui primus descripsit telescopio usus.*

alveolātus, -a, -um *ab* alveolus. VITR. 3, 4, 5 si ... ad libellam dirigetur *stylobates*, alveolatus (-tum *codd.*) oculo videbitur. *cf.* alveatus.

alveolus, -ī *m. ab* alveus *deminutive. neutr.* alveolum PAVL. FEST. p. 8 (*cf.* GLOSS. V 340, 25 NOT. Tir. 95, 15). alb- *codd.* GELL. 1, 20, 4. albiolo: PAPYR. *infra l. 70.* albiola: GLOSS. V 340, 56 (*cf.* 340, 25 *et* GALEN. *p. 1789, 5*). [*it.* albuolo. *M.-L.*]

vasa diversi generis ususque: GLOSS. V 340, 56 albiola pelvis rotundus. 652, 15 alveolis discis. 340, 25 albiolum (*vel* alv-) aldot (*anglos.*). VARRO ling. 5, 54 ibi inventi *Romulus et Remus*, quo aqua hiberna Tiberis eos detulerat in alveolo expositos. PHAEDR. 2, 5, 15 alveolo coepit ligneo conspergere humum aestuantem. COLVM. 8, 5, 13 totum ovorum numerum in alveolum ligneum conferat. IVV. 5, 88 illud ... vestris datur alveolis quod canna Micipsarum prora subvexit acuta (SCHOL. vasis, in quibus vos manducatis). VVLG. Dan. 14, 32 intriverat panes in alveolo (ἐν σκάφῃ, *cf. Roensch, semas. Beitr. 1 p. 7*). PAPYR. Marini 80 (*a. 564*) col. II 10 mortaria marmorea ... albiolo ligneo. *de tabella aleatoria*: PAVL. FEST. p. 8 alveolum tabula aleatoria. LVCIL. 406 naumachiam licet haec, inquam, alveolumque putare et calces. VARRO frg. Gell. 1, 20, 4 tesserae, quibus in alveolo (alb- *codd.*) luditur. CIC. Arch. 13 quantum *temporum* alii tribuant tempestivis conviviis, quantum denique alveolo, quantum pilae. fin. 5, 56 inertissimos homines ... aut alveolum poscere aut quaerere quempiam ludum. IVV. 7, 73 cuius et alveolos et laenam pignerat Atreus (SCHOL. alveolum tabulam calculatoriam, lusoriam). GELL. 14, 1, 24 cur tandem non de alea quoque ac de calculis et alveolo audent dicere, quisnam ibi ludentium vincat? *alia*: *in re militari* (*cf.* alveus *ap.* VEG. mil.): LIV. 28, 45, 16 securis rutra falces alveolos molas. *balnei*: VITR. 5, 10, 1 de frigidario in tepidarium ad eundem modum, testudinesque alveolorum ex communi hypocausi calfaciantur. *fluvii*: CVRT. 6, 4, 4 saxo, quod alveolum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

interpellat, repercussus duo itinera velut dispensatis aquis aperit *amnis.* COLVM. 11, 3, 44 in locis siccis partibus sulcorum imis disponenda sunt semina, ut tanquam in alveolis maneant. *in opere textrino*: HIER. epist. 130, 15 ad torquenda subtemina in alveolis fusa vertantur. *pro alvario*: GALEN. alfab. 216 propolis circum favus et circa ⟨al⟩violas apicolarum invenitur. *Ihm.*

Alveritae, -ārum *incolae oppidi Dalmatiae; cf. Tomaschek, PW. I 1704.* CORP. III 9938 (*in Dalmatia, ca. a. 69/70*) rem p. Alveritarum. *cf.* RAVENN. p. 211, 4 Arberie. *Otto.*

alveus, -ī *m.* [*ab* alvus, *cf. c. lituan.* aulys avilys '*alvus apium*'. *Th.*]. PROB. app. gramm. IV 198, 7 alveus non albeus. alb- *in codd. ex. gr.*: TAC. hist. 5, 19 CHIRON 307 GLOSS. II 502, 40 *et saepius. in titulis*: ACT. lud. saec. Sept. Sev. 2, 10 CORP. X 1695 (*a. 395*). 1696. 4752. 6850/51 (*aet. regis Theoderici*) INSCR. Ephem. epigr. VIII 1 n. 365 CARM. epigr. 645, 6. albium: GLOSS. V 340, 26 (*cf.* PAPYR. Marini 80 II 13 albio). alvibus *pro* alveis *ex coniectura Mommseni* CORP. VIII 828 (*saec. III*). *nota scripturam Claudianam* al⊣ei: CORP. X 797. *neutr.* alveum: CORP. VI 8718 alvea. PAVL. FEST. p. 168, 3. ITALA exod. 2, 16 (Lugd.) albea. GROM. p. 317, 27 *et* 323, 15 PS. AVG. quaest. test. I 106 ISID. orig. 20, 6, 8. *adde* alveum NOT. Tir. 95, 14 *et in* GLOSS. *saepius.* [*val.* albie, *francog.* auge. *M.-L.*] *cf. Mau, PW. I 1704; Leonhard, PW. I 1705* ('*alveus derelictus*').

vasa concava diversi generis ususque (*syn.* aula, labrum, seria, cortina, situla *al.*). GLOSS. σκάφη. πύελος. χώρημα. II 566, 2 albeus genus vasis, trog (*anglos.*). V 439, 3 lignum excavatum in quo lavantur infantes. 165, 36 quidquid aquam recipit. 340, 26 albium meelu (*anglos., i. moduli genus*). *cf.* PROB. app. gramm. IV 202, 31 alvum ventrem significat, alveum autem ⟨...⟩ cavam esse demonstrat.
CATO agr. 11, 5 corbulas amerinas XX, quala sataria vel alveos XL, palas ligneas XL. 12 cupas ... alveos ... palas. 28, 1 in alveo aut in corbula ferri iubeto. 81 id permisceto in alveo. 85 id infundito in alveum purum (*syn.* aula). 87 siliginem ... in alveum indat. *ibid.* in alvo puro misceto bene. PACVV. trag. 250 nec ulla subscus cohibet compagem alvei. LIV. 1, 4, 6 cum fluitantem alveum, quo expositi erant pueri, tenuis in sicco aqua destituisset (*cf.* OV. fast. 2, 407 cavus alveus. 409 PS. AVR. VICT. orig. 20, 3). OV. met. 8, 652 (*versus spurius?*) erat alveus illic fagineus, dura clavo suspensus ab ansa: is tepidis impletur aquis. FEST. p. 169 *v. p. 1790, 9.* COLVM. 9, 15, 13 ubi liquatum mel in subiectum alveum defluxit, transfertur in vasa fictilia. 12, 7, 2. 12, 9, 1. 12, 22, 1 picis ... metretam adde in labrum aut in alveum. 12, 50, 2. 3. 5. 12, 56, 1 rapa in alveo aut seria componito. PETRON. 66 alveo circumlata sunt oxycomina. PLIN. nat. 16, 53 illa fit e piceae resina ferventibus coacta lapidibus in alveis validi roboris aut, si alvei non sint, struis congerie. 24, 67 si ex ea alveis factis bibant sues. PAVL. sent. 3, 6, 36 cogendorum fructuum causa comparata instrumento cedunt, velut corbes, alvei (quali *Huschke*), falces. APVL. met. 9, 23 alveo ligneo, quo frumenta confusa purgari consueverant. 9, 26 qui ad instar testudinis alveum succubabat. 9, 27. ITALA exod. 2, 16 (Lugd.) auriebant aquam quoadusque inplerent albea (δεξαμενάς, VVLG. canalibus), ut adaquarent oves. gen. 30, 38 virgas, quas purgavit in alveis aquaris (ληνοῖς, VVLG. canalibus), in quibus adaquabantur oves. SYMPH. 230 alveus est modicus, qui ripas non habet ullas (*sc. in tubo ligneo*). EPIT. Alex. 113 regem mortuum in alveum collocant tunicamque ... induunt. ITIN. Anton. Plac. rec. A 2 p. 160, 4 alveus marmoreus, ubi illa mulier infermentavit. AMM. 16, 11, 9 scutis in modum alveorum subpositis. 23, 4, 14 in alveo (*i. in cava parte*) ignem suscipit *malleolus.* 24, 4, 8 alveis arborum cavatarum invecti (*cf.* 31, 4, 5). CHIRON 307 media spina albei similis concava fiat. 328 aquam offerito in alveo. VEG. mulom. 2, 28, 3 patena quae appellatur, hoc est alveus ad hordeum ministrandum, sit munda semper. 5, 30, 2 aquam in situla vel alveo ... apponis. *apium*: alvus *non* alveus *ubique legendum apud* COLVM. PLIN. nat. (*v. sub* alvus). [PLAVT. Lip. frg. 1 *v. sub* alvus]. [VERG. georg. 2, 453 alveo *R*] TIB. 2, 1, 49 rure levis verno flores apis ingerit alveo. PS. QVINT. decl. 13, 5 inanis alvei incohata tantum opera et rudes cerae. GAIVS dig. 41, 1, 5, 2 antequam ... alveo concludantur *apes.* 41, 1, 5, 4 examen, quod ex alveo nostro evolaverit (*cf.* PAVL. dig. 41, 2, 3, 16). VLP. dig. 33, 7, 10 alvei apesque. GELL. 2, 20, 8 'apiaria' ... vulgus dicit loca, in quibus siti sunt alvei apum. *balnei*: RHET. Her. 4, 10, 14 ut ... in balneas venit ... ut in alveum descenderet. CIC. Cael. 67 alveusne ille an equus Troianus fuerit (*cf.* alvus). VITR. 5, 10, 4 quanta longitudo fuerit, tertia dempta, latitudo sit praeter scholam labri et alvei (*an* alveum?); *ibid. iterum.* FEST. p. 298 alvei ... lavandi gratia instituti. CAPITOL. Alb. 5, 6 ut parvuli ... in testudineis alveis lavarentur. *cf.* CORP. VIII 828 (*saec. III*) apodyterium ... et scalas ... cetera restaurata adq(ue) statuis, marmoribus, tabulis pictis, columnis, ⟨al⟩v⟨ib⟩us, cellarum cathedrebus ornata. VI 8718 fontem dilapsum restituit, item murum cingendum et alvea ponenda curavit. ISID. orig. 20, 6, 8 labrum ... idem est et alveum, quod in eo ablutionem fieri solitum est. *de tabula aleatoria* (*cf.* alveolus): VARRO frg. Non. p. 108 mihi puero modica una fuit ... toga ..., ecus sine ephippio, balneum non cotidianum, alveus rarus (*i. ludus*). VITR. 5 prooem. 4 tesserae, quas in alveo ludentes iaciunt. VAL. MAX. 8, 8, 2 alveo ... et calculis ... vacasse dicitur. PLIN. nat. 37, 13 transtulit alveum cum tesseris lusorium e gemmis duabus, latum pedes tres, longum pedes quattuor. SVET. Claud. 33 solitus etiam in gestatione ludere, ita essedo alveoque adaptatis ne lusus confunderetur. PS. CYPR. de aleat. 6 alveus laqueus est ille mali.

de fundo navium, tum pro ipsis navibus, lintribus: GLOSS. II 432, 44 σκάφη τὸ πλοιάριον alveum alveus cumba (*cf.* 432, 45). 359, 25 λέμβος alveum alveus. 357, 19 κύτος τῆς νεώς alveum (*cf.* 15, 40). *cf.* FEST. p. 169 naustibulum vocabant antiqui vas alvei simile ... a navis similitudine. navia ex uno ligno exculpta, ut navis, quo utuntur alveo in vindemia. [CAES. civ. 1, 54, 2 *coniect. incerta.*] SALL. Iug. 18, 5 alveos navium invorsos pro tuguriis habuere. VERG. Aen. 6, 412 accipit alveo | ingentem Aenean: gemuit sub pondere cumba (*ubi* SERV. fluminis scilicet). PROP. 3, 7, 16 quidnam fracta gaudes ... carina? portabat sanctos alveus ille viros. OV. fast. 3, 592 alveus haurit aquas. LIV. 10, 2, 12 fluviatiles naves ad superanda vada stagnorum apte planis alveis fabricatas (*cf.* TAC. ann. 14, 29). 21, 26, 9. 23, 34, 17 alvei navium quassati erant (*cf.* 1, 4, 6 *coll.* OV. fast. 2, 407. 409 PS. AVR. VICT. orig. 20, 3). VELL. 2, 107, 1 cavatum ... conscendit alveum. SIL. 14, 541 submergitur alveus undis (*cf.* 428). IVV. 12, 30 cum plenus fluctu medius foret alveus. TAC. ann. 2, 23 equi ... arma praecipitantur, quo levarentur alvei, manantes per latera. 14, 29 naves fabricatur plano alveo (*cf.* LIV. *supra l. 16*). APVL. met. 11, 16 huius felicis alvei nitens carbasus. SOL. 11, 21 ut vela incidant et praeponderatis sinibus alveos vergant *coturnices.* 52, 42 alveos navigantium. PS. SOL. add. p. 218, 30 navigant ... vimineis alveis. OPT. PORF. schol. carm. 19 alter *versus* inde descendens ad alveum navis speciem gubernaculi partis suae fine concludit. VEG. mil. 4, 44 ardentes sagittae in hosticarum navium alveos infiguntur. ANON. de mach. bell. 17 in cuius (*liburnae*) alveo vel capacitate. *in re militari* (*cf.* alveolus *ap.* LIV. 28, 45, 16): VEG. mil. 2, 25 ad fossarum opera facienda bidentes ligones palas rutra alveos cofinos, quibus terra portetur. 4, 11 liquor ex mari sumptus per alveos aliaque patula vasa diffunditur.

i. q. fossa, canalis, praecipue fluminum, rivorum: SERV. Aen. 8, 74 ex quo (*lacu*) erumpens aqua efficit fontem, qui cum fluere coeperit, alveum facit. GLOSS. II 537, 12 βάθος ποταμοῦ. 549, 32 ἡ τοῦ ποταμοῦ κοίτη ἤτοι τὸ βάθος. 414, 31 ποταμοῦ νηδὺς ἤτοι κοίτη. 514, 30 μέσον τοῦ ποταμοῦ (509, 17 σκάφη τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ). IV 205, 38 profundus vel torrens. V 439, 3 fluminis medius canalis. IV 307, 16 fluvii canalis (473, 49. V 165, 36 DIFF. ed. Beck p. 35, 66). 14, 14 sinus fluminis (*cf.* V 264, 2 profundum vel sinus fluminis). II 428, 11 ῥεῖθρον rivum, rivus, alveum, hic fluvius. V 341, 18 streumrad (*anglos.*). *cf.* aulon. PACVV. trag. 406 labitur ... trabica in alveos. VERG. Aen. 7, 33 adsuetae ripis volucres et fluminis alveo. 7, 303 conduntur Thybridis alveo (VAL. MAX. 3, 2, 1. 7, 3, 1 PLIN. epist. 8, 17, 1. SVET. Aug. 30 alveum Tiberis laxavit ac repurgavit. 37 curam ... alvei Tiberis. VOPISC. Aurelian. 47, 3 CLAVD. 1, 227. NOT. dign. occ. 4, 6 comes riparum et alvei Tiberis. *et passim in titulis de cura alvei Tiberis, ex. gr.* CORP. VI 31534 *sqq.* 32327. 32332. XIV 172^add. 3900. X 1696. 3870. V 5262. II 4509). VERG. Aen. 9, 31. georg. 1, 203 illum (*lembum*) in praeceps prono rapit alveus amni. HOR. carm. 3, 7, 28 Tusco denatat alveo. 3, 29, 34 medio alveo cum pace delabentes Etruscum in mare. OV. fast. 5, 637 Thybris ... medio caput extulit alveo. met. 1, 343 plenos capit alveus amnes (*cf.* 8, 559 am. 3, 6, 86 EPICED. Drusi 226). met. 1, 423 ubi deseruit madidos septemfluus agros Nilus et antiquo sua flumina reddidit alveo (am. 2, 13, 9 Nilus lato delapsus in alveo. *item de Nilo*: SEN. nat. 4, 2, 5 leni. 4, 2, 8 alto ac profundo. MELA 1, 10. 54. 3, 80 LVCAN. 10, 311 PLIN. nat. 5, 48. 53. 128 Alexandria tribus ... aditur alveis mari. PLIN. paneg. 30. 31 AMM. 17, 4, 13. 22, 15, 10 HIER. in Ezech. 30, 1 *sqq. infra p. 1791, 43* PS. RVFIN. in Am. 9, 5 MART. CAP. 6, 626 ALC. AVIT. carm. 1, 280). LIV. 5, 37, 7 Allia, Crustuminio montibus praealto defluens alveo. 10, 2, 7 gravissumas navium non pertulit alveus fluminis. 21, 5, 13 medio (44, 35, 16). 21, 27, 4 alto. 21, 31, 11 pluribus simul neque isdem alveis fluens *Druentia.* 41, 11, 3 amnem ... multorum dierum opere exceptum novo alveo avertit (CVRT. 6, 4, 5 GAIVS dig. 41, 1, 7, 5 *cf.* CORP. IX 4051 *saec. IV*). LIV. 44, 8, 6 ingentis gurgites facit et ... praealtas voragines cavatoque medio alveo ripas utrimque praecipitis. 44, 32, 10 sicco alveo transiri poterat. 44, 35, 17 descensus ripae utriusque in alveum trecentorum ... passuum erat. 44, 40, 8 iumentum ex medio alveo in suam ripam trahentes. VAL. MAX. 9, 2, 1 cineres in Anienis alveum sparsit. SEN. Thy. 72 alveo medius tuo, Phlegethon, relinquar igneo cinctus freto (*cf.* CLAVD. 5, 468). 355 unda Tagus aurea claro devehit alveo. dial. 5, 21, 3 donec C et LXXX cuniculis divisum alveum in CCC et LX rivos dispergeret et siccum relinqueret in diversum fluentibus aquis. 11, 9, 1 navigabilibus fluminum alveis (MELA 1, 68. 2, 78 PLIN. nat. 4, 10. 6, 165. 7, 21). benef. 6, 7, 3 largo ac perenni alveo currant *flumina.* nat. 3, 10, 2 nec *spiritus* — ut flumina — certo alveo fertur. 3, 7, 2. 3, 27, 8 flumina ... alveos reliquerunt (*ibid. iterum*). 6, 17, 2 facilis et liber. epist. 104, 15. 114, 5 alveum lintribus arent. 120, 7 rapido. CVRT. 5, 3, 2 clementiore alveo praeterit *Tigris campos.* 7, 10, 2 torrentem ... ripae in tenuem alveum cogunt (9, 4, 9). 8, 9, 5 iuga

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

recto alveo stringit *Ganges*. 8, 13, 8 profundo. 9, 2, 17 angustiorem. 9, 8, 30 insulam medio ferme alveo enatam (*cf.* VLP. dig. 43, 12, 1, 6 PAVL. dig. 41, 1, 65, 2). 9, 9, 9 praecipiti. *et saepius.* MELA 1, 74 magnum impetum brevi alveo traxit. 1, 112 duobus alveis in lacum et in mare profluens. 2, 30 maiore. 2, 63 suumque etiam in mari alveum servet. 3, 5 simplici. 3, 24 certo. 3, 38 recto. 3, 39 ex . . . montibus uno alveo descendit, duobus exit in Caspium (*cf.* 3, 68. 69). 3, 40 semet ipse sine alveo ferens (3, 77). 3, 41 multum distantibus alveis. *et saepius.* LVCAN. 2, 217 nec iam alveus amnem nec retinent ripae. 4, 86. 10, 311 piger (*cf.* MELA 3, 77). PLIN. nat. 3, 9 amoeno blandus alveo *Baetis*. 3, 123 fructuoso (*de Pado*). 3, 148 gemino. 4, 84 Hypanis . . . fluit manu facto alveo in Bucen, naturali in Coretum. 5, 90 dexteriore. 6, 124 continuo. 6, 130 vasto. *et saepe.* SIL. 3, 450 propere in pontum lato ruit incitus alveo *Rhodanus*. 4, 602 spumanti. 9, 188. 14, 229 STAT. Theb. 4, 819. 5, 1 (altum *P*, alvum *BM*). 9, 225 solito tunc plenior alveo. 10, 868 celer. silv. 4, 3, 75 ripas habitare nescientem *Volturnum* recti legibus alvei ligasti. QVINT. inst. 2, 1, 4 pleno. 9, 4, 7 quanto vehementior fluminum cursus est prono alveo. FRONTIN. aq. 121. 122 alveos rivorum. 124. strat. 1, 1, 6 demisso alveo Euphrates decurrit. 1, 5, 4. 2, 3, 22 et alveo suo et alluvie regionem impedierat. 2, 13, 5. 3, 7, 4 flumine averso per alveum veterem (grom. p. 20, 10). TAC. Germ. 32. hist. 3, 17 incerto alveo et praecipitibus ripis fugam impediebat *rivus*. 5, 19 Rhenum prono alveo in Galliam ruentem (*ibid.* tenuis). ann. 1, 79 Clanis solito alveo demotus. 2, 5 per ora et alveos fluminum. 2, 6 Rhenus uno alveo continuus. 11, 18 Rheni. PLIN. epist. 5, 6, 12 immensique fluminis nomen arenti alveo deserit. GAIVS dig. 41, 1, 7, 5 si . . . naturali alveo relicto flumen alias fluere coeperit (*saepius ibid. cf.* CORP. XII 107 *a. 163*). VLP. dig. 43, 12, 1, 5 *sqq.* 43, 13, 1, 1. 5. 7 (POMPON. dig. 43, 20, 3, 2 IAVOL. dig. 7, 4, 24 pr.). POMPON. dig. 41, 1, 30, 1 exsiccatus (*cf.* PROC. dig. 41, 1, 56, 1). GELL. 11, 17, 4 arbores, quae ant ripis fluminum eminerent aut in alveis eorum extarent. TERT. bapt. 4 lacu an alveo diluatur. PORPH. Hor. carm. 4, 7, 3 *flumina* intra alveum labi. SOL. 25, 5 *et saepius.* ITIN. Alex. 9. 22. 34. VOPISC. Aurelian. 47, 3 vadum alvei tumentis effodi. IVL. VAL. 1, 43. 2, 27. 28. 3, 36. 45 ARNOB. nat. 1, 36 IVST. 32, 3, 14 ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 p. 166, 20. HIL. myst. p. 25, 18 arefacto. AVIEN. orb. terr. 1318 vastum ut late trahat agmen aquarum alveus. ora 469. 612 AVSON. 298, 17. 441, 2. Mos. 83 liquidoque sub alveo. 142. 432. 454 tacito quas (*urbes*) subterlaberis alveo. AMM. 16, 12, 57 cruore barbarico decolor alveus. 17, 13, 4. 19, 5, 4. 19, 11, 8. 21, 9, 2. 24, 1, 5. 24, 6, 2. 28, 2, 3. VEG. mil. 3, 7 aqua violentior . . . alveus latior (*ibid. iterum*). 3, 22. HIER. in Ezech. 30, 1 *sqq.* p. 357 ut siccentur alvei fluminum, hoc est Nili διώρυχες. in Is. 27, 12 ab alveo vel rivo fluminis. epist. 17, 2 (*cf.* 48, 15). 108, 12. 119, 11. VVLG. exod. 2, 5 (παρὰ τὸν ποταμόν). Ios. 4, 3 de medio Iordanis alveo (ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου). 3, 17 arentem (4, 22). IV reg. 3, 16 facite alveum torrentis huius fossas. Ezech. 30, 12 aridos, *et saepius.* RVFIN. hist. 3, 6, 21 (ὑπὲρ Ἰορδάνην). PS. AVG. quaest. test. I 106 exhausta latitudine terrae factum est velut alveum, in quod demergeretur omnis aqua. SVLP. SEV. chron. 1, 22, 3 pleno alveo ferebatur *Iordanes*. AVIAN. fab. 16, 3 tumidis subter decurrens alveus undis suscipit. MART. CAP. 1, 15 per declivis alvei praecipites lapsus. RVT. NAM. 1, 339 pronis . . . patet alveus undis (*Vmbronis fluminis*). OROS. hist. 1, 2, 33. 2, 6, 3 rapacem. 2, 6, 4. 2, 6, 6 patentibus alvei partibus. SIDON. epist. 1, 5, 5. 2, 9, 9. 7, 1, 1. carm. 2, 338 sulcabat . . . torrens alveus alvum. 7, 396 VICT. VIT. 3, 56. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 636 piger. DRAC. laud. dei 1, 64. 702 ALC. AVIT. carm. 1, 265 *et saepius.* IORD. Rom. 247. 376 LEX Visig. 8, 4, 29 CORIPP. Ioh. 6, 488 PASS. Mar. Iac. 11 p. 60, 17. 12 p. 61, 11. VITR. 1, 5, 6 fundamentum muri deprimendum est intra alveum fossae. COLVM. 4, 4, 1 ne similis sit alveo scrobis. 4, 4, 2 vitis supina velut recumbens in alveo deposita (*cf.* PLIN. nat. 17, 168). *maris, lacus*: *cf.* PLIN. nat. 6, 82. SOL. 10, 14 contra medium alveum *Ponti*. 24, 5 insula insinuata sinibus alvei recurrentis et in quibusdam aequoris spiris sita. *cf.* 19, 5. VVLG. II par. 4, 3 quasi duobus versibus alveum maris circuibant. boves autem erant fusiles. AMM. 23, 6, 15 lacum Sosingiten, cuius alveo Tigris voratus.

i. q. alvus: *cf.* GLOSS. II 15, 40 alveus γαστήρ. TERT. apol. 9 ipsorum ursorum alvei appetuntur. anim. 10 quod modicis animalibus sine necessariis membris nihilominus vivere instruxerit salvo etiam visu sine oculis et esu sine denticulis et digestu sine alveis (*cf.* resurr. 60 gulae lapsus et compitum stomachi et alvi [-ei *AC*] gurges). GALEN. alfab. 104 purgat fleuma et per alveo (*cod. Pal.*, alveum *Lucc. et Paris.*, album *Carn.*) colera nigra. *notanda praeterea*: APVL. met. 4, 18 fores ianuae repandit nobisque prompte convolantibus et domus alveo receptis demonstrat horreum. PAVL. NOL. epist. 21, 2 geminos in alveum cordis sui traxerat fontes (*cf.* alvus *in fine*). *de baptismo* (*cf.* alvus *in fine*): VICT. VIT. 3, 34 quem . . . diaconus de alveo fontis susceperat generatum. 2, 50 crispantem benedixit alveum fontis. *Ihm.*

Aluham, Aluhan *v.* Alva.

Alvi *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 96. *Otto.*

Alvia *v.* Albiga.

alvaria non **alvīnae** CAPER gramm. VII 107, 12.

Alvinca(unum) *v.* Album Ingaunum.

? **alvinus,** (-a, -um). PLIN. nat. 21, 172 alvinis imposita plurimum prodesse dicitur *vicapervica* (alvi vitiis *Mayhoff*). [25, 76 *radix Nymphaeae* adversatur alvinis (*Barbarus*, et alium *codd.*, ita lieni *Mayhoff*).] *Ihm.*

Alvīnus *nom. vir. germ.* GREG. M. epist. 9, 45 Alvino episcopo Formiae.

Aluisius *v.* Aluius.

Alvitius *nom. gent.* CORP. II 563 (*in Lusitania, periit*) M. Alvitius T. fi. Iunius H<e>rmias. *cf.* Aluius?

Aluius, -a *nom. gent., cognatum cum* Allius, *cf.* Allonius. CORP. VI 1057, 2, 166 (*a. 205*) Q. Aluius Marcelli(nus) *vigil.* 11503 <d.> m. Aluiae Venustae coniugi . . . T. Cocceius Amarantus et M'. Aluius Felix filius. **Aluēius** *nom. gent.* CORP. VIII 18073 (= 2561, *in castris Lambaesitanis*) a 17 Alueius Fortunat(us) *miles.* ALVEIV *est in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 3115 b. **Aluisius** *nom. gent.* CORP. V suppl. ital. 1077 (*in amphoris*), 25 C. Aluisi. 26 T. Aluisi. *Otto.*

alum, -ī *n.* (*vel* **alus,** -ī *f.*) *herba* [*cf. c.* alium, *fort. c. ind.* ālúḥ ālukám *'bulbus, radix globosa esculenta'*; *v. Froehde, Bezzenbergers Beitr. 3, 289. Th.*]. PLIN. nat. 27, 41 alum nos vocamus, Graeci symphyton petraeum (*seq. descriptio*). 1, 27, 24 alum, quod symphyton petraeum. 19, 116 alium est et in arvis sponte nascens — alum vocant — quod . . . quae devoravere aves stupentes manu capiuntur. SCRIB. LARG. 83 symphyti radix, quam quidam inulam rusticam vocant, quidam autem alum Gallicum dicunt (MARCELL. med. 17, 21). MARCELL. med. 10, 68 radicem symphyti, quod alum Gallicum dicitur. 26, 18 al[i]um Gallicum. PS. APVL. herb. 60 Graeci . . . symphyton . . ., Latini . . . consolidam, inulam rusticam, Galli alum. GALEN. alfab. 257 sinfitus, quod aliqui alum Gallicum (*sic cod. Lucc.*) dicunt. ISID. orig. 17, 11, 9 inula, quam alum (-am *trad.*) rustici vocant. *v. sub* alium *p. 1620, 43.* PLIN. nat. 26, 42 halus . . . quam Galli sic vocant, Veneti coloneam. 1, 26, 26 halus sive cotonea. MARCELL. med. 31, 29 symphyti radix, quae herba gallice halus vocatur. [*hisp.* ala. *M.-L.*] *V.*

of. Alum. *est in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2900[b]. *Otto.*

alūmen, -inis *n.* [*cf. c.* aluta. *Th.*]. ISID. orig. 16, 2, 2 alumen vocatum a lumine, quod lumen praestet coloribus fingendis. *sic ludens* VEN. FORT. carm. 5, 1, 5 detulit puppis illa reliquis forsan alumen, mihi vestri conloquii certe lumen. CHAR. gramm. I 38, 16 alumen στυπτηρία (IDIOM. gen. gramm. IV 582, 29. GLOSS. II 15, 38 *et passim*). LYD. de mag. 1, 32 ἄλουμεν κατ' αὐτοὺς ἡ στυπτηρία λέγεται. GLOSS. III 629, 50 scitis id est alumen. 595, 51 scistis alum<en> (*cf.* 606, 6 scistis stipteria). II 566, 14 locus ubi tanantur coria (*cf.* aluta). *cf.* III 550, 21 aqua stypterizusa i. aqua, qua alumen lavatur (536, 27). *trad.* alumin (*pro* -men) CORP. VIII 4508, 27 (*a. 202*). *v. Nies, PW. I 1706.*

VARRO ling. 5, 25 putidus odoribus saepe ex sulpure et alumine. QVADRIG. hist. 81 Archelaus omnem materiam obleverat alumine (*cf.* GELL. *infra l. 64*). DOM. MARS. carm. frg. 4 hircum et alumen olens. AETNA 390 spissus crebro praebetur alumine (numine *codd.*) sucus, pingue bitumen adest. VITR. 2, 6, 1 si non in imo haberent aut e sulpure aut alumine aut bitumine ardentes maximos ignes (8, 3, 1. 5. 8, 6, 2). CELS. 4, 25 alumen lana circumdatum. 4, 31 pari portione inter se mixta pix cera alumen. *et saepe* (*alia v. infra*). COLVM. 6, 31, 2 impetigines . . . aceto et alumine defricantur (*ibid. iterum*). 7, 5, 12 (*bis*). SCRIB. LARG. 57 stringit . . . dentes alumen, quo infectores utuntur, ex melle Attico, ita ut duae partes sint mellis, tertia aluminis. 58. 77. 149. 209. 212. 222 (*alia infra*). PLIN. nat. 1, 35, 32 de alumine et generibus eius. 28, 203 cum cyclamini suco et aluminis momento. 28, 244 aluminis cinere. 32, 126 aliqui malunt alumen melque misceri cineri. 33, 64 (*ter*). 33, 98 finis antiquis fodiendi *argenti* solebat esse alumen inventum. *ibid.* nuper inventa aeris vena infra alumen nullam finem spei fecit. *et passim.* GELL. 15, 1, 6 turrim ligneam . . . ardere non quisse, quod alumine ab Archelao oblita fuisset (*cf.* QVADRIG. *supra l. 49*). CORP. VIII 4508 (*a. 202*) resina pice alumin (*acc.*). SER. SAMM. 522 tectum lana subponis alumen. AMM. 20, 11, 13 *materiae* unctae alumine, ut ignis in eas laberetur innoxius. PELAGON. 228 *et passim.* CHIRON 142 *et saepe.* NOVELL. Valent. 18, 1, 1 (*a. 445*). PLAC. med. 1, 13. 16, 7. THEOD. PRISC. eup. faen. 87 ex aluminis pulvere.

genera et epitheta: *cf. imprimis* PLIN. nat. 35, 183 nec minor est aut adeo dissimilis aluminis opera, quod intellegitur salsugo terrae. plura et eius genera. in Cypro candidum et nigrius, exigua coloris differentia, cum sit usus magna, quoniam inficiendis claro colore lanis candidum liquidumque utilissimum est contraque fuscis aut obscuris nigrum. 35, 184 laudatissimum in Aegypto, proximum in Melo. huius quoque duae species, liquidum spissumque *eqs.* 35, 186 concreti aluminis unum genus σχιστόν appellant Graeci *eqs.* ISID. orig. 16, 2, 2 *alumen est* salsugo terrae efficiturque hieme ex aqua et limo et aestivis solibus maturatur, cuius species duae sunt, liquidum et spissum. GALEN. alfab. 7 alumen dicetur rotundo, dicitur et iscisum, dicitur et liquidum *eqs.* CELS. 5, 2 alumen et scissile, quod σχιστόν vocatur, et liquidum (6, 9 *et passim* scis-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sile). COLVM. 6, 13, 1 scissum alumen tritum (6, 31, 2). PLIN. nat. 23, 108. 30, 74. 31, 79 alumini quod schiston (sciston *codd.*) vocant (33, 88 alumine schisto). PELAGON. 237 alumen scissum (στυπτηρία σχιστή). CHIRON 461 *et saepius.* SORAN. 75. 137. MARCELL. med. 1, 4 scissi (*et passim*). 27, 45 aluminis schisti (27, 140. 141). THEOD. PRISC. eup. faen. 25 scissum, *et passim.* CAEL. AVR. acut. 2, 37, 197 chron. 1, 6, 184. 4, 7, 101 (2, 7, 103 schisto). CASS. FEL. 11. 32 *al. adde* GLOSS. *passim.* CELS. 5, 12 alumen rotundum. 5, 18, 11. 6, 19 *et saepius.* SCRIB. LARG. 30. 203. 206. 208. 248 PLIN. nat. 20, 88 PLIN. med. 3, 18. PELAGON. 253 (στυπτηρία στρογγύλη). SORAN. 71 MARCELL. med. 8, 9. 11, 35. 36, 10 (*cf.* 31, 7 aluminis rotundi ustulati et siccati). CASS. FEL. 11 ORIBAS. syn. 5, 5. CELS. 6, 19 alumen melinum rotundum (*cf.* 5, 1 p. 161). SCRIB. LARG. 226 aluminis melini. CELS. 5, 6 alumen liquidum (5, 2 *p. 1792, 84*). SCRIB. LARG. 86. 227. 243 MARCELL. med. 1, 21. 31, 6. 34, 26. *adde* GLOSS. III 539, 65. 565, 53 (στυπτηρία ὑγρά). *cf.* 568, 27 liparis i. alumen liquidum (597, 45. 602, 43. CASS. FEL. 4 aluminis lipari. 10). CELS. 5, 28, 12 aluminis Aegyptii. SCRIB. LARG. 47 (MARCELL. med. 10, 7) PLIN. nat. 28, 100. 164. 214. SCRIB. LARG. 55 alumen fissum *et passim apud hunc et* MARCELL. med. (8, 123 aluminis fissi atque usti). PELAGON. 166 crudi (στυπτηρία ὠμή). CHIRON 977 validum. MARCELL. med. 4, 24 aluminis infectorii. THEOD. PRISC. eup. faen. 92 alumen umectum *et persaepe.* GLOSS. III 543, 1 alumen album (*cf.* PLIN. nat. 35, 183 *p. 1792, 72 sqq.*). *Ihm.*

alument- *v.* aliment-.

Alumento pro Laomedonte a veteribus Romanis necdum adsuetis graecae linguae dictum est PAVL. FEST. p. 18. *Otto.*

alūminārius, -ī *m. ab* alumen. CORP. VI 9142 C. Terentius ... aluminarius.

alūminātus, -a, -um *ab* alumen. PLIN. nat. 31, 59 *aqua* sulpurata ... aluminata ... bituminata MARCELL. med. 25, 8 pellem lupi aluminatam lumbis dolentibus impone. *vix huc pertinet verbum* aluminare (adl-) DIOSC. 1, 68. 4, 23. *Ihm.*

Alūminōsa *nom. mul. christ.* GREG. M. epist. 9, 8 Aluminosae ancillae dei. *Otto.*

alūminōsus, -a, -um *ab* alumen. VITR. 8, 2, 8 in sulpurosum locum aut aluminosum seu bituminosum. 8, 3, 4 *fontes.* SEN. nat. 3, 2, 1 *aquas.* *nota neutr. plur.*: PLIN. nat. 31, 49 depressis puteis sulpurata vel aluminosa occurrentia putearios necant. *Ihm.*

alumnor, -ātus sum, -ārī [*ab* alumnus. *Th.*]. alumnatus *passive* APVL. met. 9, 36 MART. CAP. 9, 892. APVL. met. 10, 23 *mater puellam natam* prodidit vicinis alumnandam. 6, 23 adulescentem istum (*Cupidinem*) quod manibus meis alumnatus sim (*Iuppiter*). MART. CAP. 8, 813 me (*Astronomiam*) alumnantis erudientisque Cyllenii. 9, 892 hae ... in penetralibus (-bilibus *β*) ... virginis secretisque sanctioribus alumnatae. APVL. met. 8, 17 canes ... quos ... curiose fuerant alumnati. 9, 36 canes ... viatorum passivis (passib- *cod.*) morsibus alumnatos.

alumnula, -ae *f. ab* alumna *deminutive.* CORP. XII 1602 d. m. Aleticiae Doridis Aleticia Trophime alumnulae et sibi viva fec(it).

alumnus, -a, -um *adi.* [*olim fuit participium praesens passivum verbi* alere. *Th.*]. *v. p. 1798, 58 sqq.*

subst. **alumnus,** -ī (**alumna**). NON. p. 242 alumnos consuetudo quos alas vel educes vel eos qui alunt dici vult. p. 243 filium *v. p. 1794, 26—28.* SERV. Aen. 6, 595 elegit sermonem, quo utrumque (*filium et nutritum*) significaret, nam ʻalumnumʼ dixit. GLOSS. θρεπτός, τρόφιμος, τρόφιμος ὁ τραφεὶς ὑπό τινος, οἰκοτραφής τρόφιμος θρεπτός *cf. p. 1794, 79*; nutricius, quem quis aluit, id est nutritus, diliciosus nutricius vernaculus, et qui alit et qui alitur id est nutritor sive nutritus; quem quis aluit, id est qui nutriendus accipitur seu nutriciosus vel diliciosus aut filius non ex proprio semine sed nutritus; alumnum τροφέως; alumno: amatore sive filio; alumni: filii vel servi ab alendo dicti. alumna: ab alendo dicta, nam ⟨et⟩ quae alit et quae alitur alumna dici potest, id est [nutrix], et quae nutritur et nutrit: sed melius tamen quae nutritur. GLOSS. V 341, 50 alumnae: fosturbearn *anglos.* (*cod. Epin.*, foetribearn *Ampl.*). NON. p. 243 alumnum, dominum. Vergilius lib. XI (33): caro datus ibat alumno *v. p. 1794, 28.* SERV. Aen. 11, 33 alumnus est qui graece τρόφιμος dicitur. *schol. T* hoc loco veteres accipiunt positum a Vergilio ʻalumnoʼ pro domino. *cf.* DON. Ter. Phorm. 39. alumnus, -a *inde a* PLAVTO *usitatum, deest apud* TER. CATONEM RHET. Her. CATVLL. LVCR. CAES. SALL. NEP. TIB. (LIV. *semel*) MANIL. VITR. FEST. VAL. MAX. CELS. PHAEDR. SCRIB. LARG. ASCON. LVCAN. PERS. PETRON. HOMER. PLIN. epist.

gen. plur. alumnum PACVV. trag. 313. *dat. plur.*: alumn⟨i⟩bus CORP. V 1685 (alumn⟨a⟩bus *Mommsen, cf.* filibus natibus *Diehl, De* ʻmʼ *finali* p. 200, 4). *in titulis legitur*: alonnus CORP. III 2240. almnus III 8115. aluno V 6271, 5 (*non extat*). alom⟨n⟩us VI 33963 *cf.* INSCR. christ. Rossi I n. 56 (*a. 340*) alom(no). INSCR. Notiz. degli scavi 1897 alunis = alumni. *in codicibus quibusdam male fertur* alumpnus, *ut*: CIC. Att. 14, 17ª, 2 *cod. M.* PRVD. psych. 504 c. Symm. 2, 769 perist. 3, 570. 9, 31 (*aliis locis* alumnus). CARM. epigr. 1425 A 3 (*titulus non extat*).

epitheta alumni, -ae: abstenentissimus *v l. 15.* carus: VERG. Aen. 11, 33 STAT. Theb. 12, 361 AVSON. Mos. 232. care pientissime: CORP. III 8547. carissimus: CORP. VI 35078. VII 328ª. XII 733 *et saepe.* dulcissimo et desiderantissimo: CORP. IX 2101. dignissimus *v. l. 15.* dilecta: CARM. epigr. 430, 1. dulcis: HOR. epist. 1, 4, 8 CORP. *v. l. 18.* dulcissimus: CORP. VI 33227. 35020. XII 453. 466 *et saepe.* fidelissimo: CORP. VI 8622. grata: STAT. Ach. 1, 70. incomparabilis CORP. XII 533 *al.* indulgentissimus: CORP. II 2243. innoceti: CORP. V 6271 (*christ.*). innocentissimus: CORP. XIV 1911 *et l. 10.* carissimae et obsequentissimae: CORP. II 4351. obsequentissimo et innocentissimo: CORP. III 2335. optimus: CORP. VI 19107. X 2230. pius: OCTAVIA 406 STAT. Theb. 6, 378 INSCR. Ephem. epigr. V 441 p. 314. piissimus: CORP. III 9169. X 2466. V 4439 *al.* pientissimus: CORP. XII 35. 204 *al. cf.* notae pietatis: OV. met. 14, 443. iuveni probissimo ac fidelissimo ... alumno dignissimo: CORP. IX 2010. alumnae pudicissimae adque abstenentissimae puella⟨e⟩: CORP. XIV 1826. pulcher: STAT. silv. 3, 4, 16. rarissime: CORP. VIII 3827. pueri reberentissimi: CORP. X 3355. sanctissimae alumnae et dulci: CORP. VIII 9173. sim⟨pli⟩cissim(o): CORP. III 103 v. add. p. 969. *saepe accedunt* bene merenti *sim., ut* CORP. III 14509¹. bene laborantibus: CORP. V 1685 (*christ.*). parvus: HOR. carm. 3, 18, 4 (*de animal.*) COLVM. 9, 2, 3 CLAVD. 10, 127. tener: OV. fast. 2, 417 AVSON. 322, 23. infans: CORP. III 14277. X 7319. altilis *v. p. 1796, 25.*

de eo qui alitur, nutritur, educatur (*apud poetas etiam de filiis*): PLAVT. Merc. 809 erus atque alumnus tuos sum. :: salve, alumne. PACVV. trag. 313 desiderio alumnum (*apud* NON. p. 243 alumnum filium). VERG. Aen. 6, 595 Tityon, Terrae ... alumnum (NON. p. 243 filium, *sed cf.* SERV.). 11, 33 comes ... caro datus ... alumno. HOR. epod. 13, 11 ut cecinit grandi Centaurus alumno. epist. 1, 4, 8 dulci nutricula ... alumno. ars 239 famulus ... dei Silenus alumni. OV. met. 2, 633 divinae stirpis. 11, 99 iuveni ... alumno *Baccho* (CALP. ecl. 5, 3 CLAVD. 10, 44). 4, 524. 8, 436. 14, 443. 15, 716. fast. 6, 147 territa voce sui nutrix ... alumni. 6, 152 Ib. 579 SEN. contr. 10, 4, 25 SEN. epist. 34, 1 CVRT. 3, 6, 1 CALP. ecl. 5, 1. VAL. FL. 1, 422 Oebalius (*Pollux*). 6, 222. SIL. 4, 275 Telluris alumnus ... Mimas. 5, 145 ingens (STAT. Ach. 1, 526). STAT. silv. 1, 5, 22 Herculeus. 1, 3, 87. 2, 1, 91 clarus. 5, 3, 192 indomitus. Ach. 1, 118. 868 Theb. 4, 779. 5, 501. QVINT. inst. 1, 1, 11 (*cf. supra* praeceptores, nutrices, paedagogos). TERT. nat. 1, 16 (*supra* paedagogus et nutrix). PORPH. Hor. carm. 3, 4, 9 nutrices ... alum[i]ni[bu]s suis. COMM. instr. 1, 12, 8 datur ... nutriendus. apol. 731 si patres carnales tales detestantur alumnos, quanto magis dominus, superant cui fili legendi (*cf.* 727 adoptati), mansuetis humilibus obsequio plenis alumnis dividunturque bona, non impiis. LACT. inst. 1, 22, 28 AVSON. 322, 23. 463 (*serm. ped.*) HYG. fab. 147 p. 21, 4. 9. 112 p. 35, 18. CLAVD. 26, 358 sordenti genetrix alumno. SIDON. carm. 5, 177 Ledaeus. SEDVL. carm. pasch. 5, 271 ritu plangentis alumni. NOT. Tir. 33, 30. *lupae, sim.*: VARRO Men. 476 ubi quod lupam alumni fellarunt olim (OV. fast. 2, 417 SIL. 5, 145). OV. Ib. 231 perbibit ... suae rabiem nutricis (*sc. canis*) alumnus. GERM. 168 *caprae* (*Iuppiter.* AVIEN. Arat. 407). COLVM. 9, 2, 3 *apium.* *latius patet*: *militum*, legionum: LIV. 21, 43, 18 omnium vestrum. SEN. dial. 2, 18, 4 legionum (*Caligula.* TAC. ann. 1, 44). CVRT. 9, 2, 28 alumnum commilitonemque vestrum. TAC. ann. 2, 37 divi Augusti. *nota de pauperibus qui aluntur*: TERT. apol. 39 si qui in metallis, ... alumni confessionis suae fiunt. *translate vel in imagine*: *hypocoristicon*: PLAVT. Most. 325 ocellus meus, tuos sum alumnus, mel meum (*iuvenis meretrici dicit*). SVET. Cal. 13 obviorum ..., sidus et pullum et pupum et alumnum appellantium. *translate*: TERT. idol. 11 qua constantia exorcizabit alumnos suos *Christianus turarios*? (*cf. postea* pascit). COMM. apol. 191 in Egypto primum Israhel concrevit alumnus. *speciatim ad aetatem puerilem pertinere videtur*: CARM. epigr. 1224, 3 filius hic situs est Iuli Bassi Bassianus, quem quoniam Manes ut alumnum di rapuerunt. *cf. l. 27 sqq.*

fere i. q. famulus, servus (*cf. infra in titulis l. 76 sqq., speciatim p. 1796, 45 sqq.*): HIER. epist. 5, 2 habeo alumnos, qui antiquariae arti serviant. MART. CAP. 2, 143 in quam rem consequenter implendam alumnum suum dilectum prae ceteris convocavit *Philologia* ..., qui Labor ... vocabatur (*cf.* 2, 145 dilecta ... mancipia). SALV. epist. 2 Vrsicinus alumnus tuus *salutationem tuam* proxime ad me detulit (*cf. infra* per servum *de eodem*). DRAC. Romul. 5, 55 cuius in obsequio famulari posset alumnus. 10, 95 vestrum me misit alumnum. Orest. 610. CORIPP. Iust. 1, 252 cognatos famulos et tantos linquis alumnos? 4, 189 fidi (*cf.* 4, 197 clientes. 4, 224). 4, 337. 4, 377. CORIPP. Iust. 4, 351 pietas Augusta malos castigat alumnos. Ioh. 1, 122 gavisus alumno imperialis apex.

t. t. in inscriptionibus et apud iurisconsultos, rarus apud scriptores, de eis qui alendi educandique causa suscepti sunt. *Ruggiero, Diz. epigr. I 437; Le Blant, Inscr. chrét. n. 57 I 126 et n. 304 I 409.* *graece* θρεπτός: CORP. III 103 add. p. 969 *in tit. bilingui.* *in titulo latino pro alumnus*: CORP. IX 6164 Euaristus Nepotis ser(vus) Thyielus (Thyillo?) trepto suo fecit (*cf.* PLIN. epist. 10, 65, 1). XIII 1856 d. m. T. Flavio Floro ... veter(ano) ... threptius Val(erius) Primus Viperius et T. Fl. Protus heres. CORP. III 7912 Ianuari Aug. ex arcar. et Vitiae threptes eius (*nisi est cognomen*). *cf. etiam*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nomen Trophime: CORP. VI 34677 Belliae Trophime... alumnae. IX 3105. *nota etiam*: IX 1805 M. Cosinio Oecogeni alumno.

t. t. non certis finibus circumscribitur, sed ad varias condiciones pertinet (servos, libertos, ingenuos). pars longe maxima alumnorum profecta est ex statu servili permanetque in eo nisi accedit manumissio (*cf.* verna. *saepe servi memorantur, ut* CORP. VI 9131. 11034. 34159^c. IX 2300. X 2358. 2520. 4789. XI 1118. XIII 5752). *de receptione sollemni, quae interdum facta esse videtur, conferendus* STAT. silv. 2, 1, 76. *manumittuntur vero saepissime, ut apparet ex nominum ratione.* GAIVS inst. 1, 19 *docet iustam manumissionis causam ad eos pertinere*: iusta ... causa manumissionis est veluti si quis filium filiamve ... naturalem, aut alumnum ... manumittat. *cf.* VLP. dig. 40, 2, 13. *manumissio memoratur*: PAVL. dig. 40, 5, 38 in testamento. MARCIAN. dig. 40, 2, 14 pr. alumnos magis mulieribus conveniens est manumittere *etc.* *in titulis*: CARM. epigr. 1210, 1 una Iuvaniae domus hos produxit alumnos, libertatis opus contulit una dies. CORP. V 3382 manumiss(a) alumna ann. IIII. CODICILL. Corp. X 7457 (*a. 175*) alumnum meum manumittas.

alterum genus alumnorum memoratur: TRAIAN. Plin. epist. 10, 66, 1 qui liberi nati expositi, deinde sublati a quibusdam et in servitute educati sunt. PLIN. epist. 10, 65, 1 de condicione et alimentis eorum quos vocant θρεπτούς.

tertium genus, satis rarum, est ingenuorum: PAPIN. dig. 34, 9, 16, 1 *Cocceius Cassianus* Rufinam ingenuam honore pleno dilexerat ...: cuius filiam, quam alumnam testamento Cassianus nepti coheredem datam appellaverat, vulgo quaesitam (-um *cod.*) apparuit. *fortasse* SCAEV. dig. 34, 4, 30 pr. 36, 1, 80, 12. *ex titulis huc pertinent*: CORP. X 5198 L. Luccio L. f. Pal(atina). Vmmidio Secundo decur(ioni) L. Lucci L. fil. Ter(etina) Hiberi ... alumno. 3771 alumn(ae). *cf.* CARM. epigr. 430. CORP. X 8316 alumno suo. *possunt item referri propter nomina diversa, nisi aliis rationibus explicanda sunt, talia ut*: CORP. III 2618 alumno. VI 34775. X 6574. 4143. XII 201 ⟨al⟩umnae. XIV 806 alumnae. 2184 alumnus. *nomina diversa etiam apud alumnos libertos saepius occurrunt, ut* CORP. III 4855. VI 34031. X 2479. 2562 (*sed cf. l. 45 sqq. alumnos communes, numerum patronorum*). *aetas alumnorum indicatur inter ann. I et XLII* (CORP. III 2194). *v. Ruggiero p. 437.*

patronus, dominus, altor *memoratur*: dominus: CORP. IX 1880 (*cf.* CARM. epigr. 100). *de alumno*: poculi minister, doctus palaestrae puer. STAT. silv. 2, 1, 70 *et saepius.* INSCR. Revue épigr. du Midi de la France II n. 650 *apud Ruggiero I 439.* patronus, -a *saepius*: CORP. III 14761. V 1160. VI 8534 a. XII 729. 1805. XIV 1251. 1606. 1793. 2485 (alumna *voc. non adhibetur*). *cf.* HIER. epist. 123, 14, *ubi* patrona *et* alumna (*nutricis*) *inter se opponuntur. v. etiam p. 1796, 47.* altor *v. s. v. p. 1770, 35.* *patroni, educatores complures enumerantur*: CORP. III 8547 d. m. patrone alumne carae pientissimae Secundine posuerunt an. XVIII. CORP. XII 434 (*non extat*) alumnae ... edocatores (-ris *Ruffi*). *cf.* CORP. V 6271 (*christ.*) Virilianus et Lapadius aluno suo innoceti posuerunt. VIII 410. XIV 1911 (*in quo Ruggiero* 'altrices' *intellegit p. 438*). *cf. p. 1796, 47.* CARM. epigr. 102, 4 (*an coniuges?, ut* CORP. IX 1843. XII 822 Iul. Fortunate Val. Valerianus et Iul. Crescentina alumnae. 415 *al.* *cf.* SCAEV. dig. 34, 2, 18, 1 alumno communi). *v. etiam p. 1796, 47.* *nota* alumnum *matris et filii*: CORP. XIV 3721 ⟨Aeli⟩ae Germanae ... et Aelio ⟨...⟩no filio eius ... ⟨alu⟩mni eorum coniunx. CORP. III 1149 pro s(alute) T. Flavi Crescentis ... T. Fl. Felicianus, domus illius alumnus. *memorantur vero qui alunt, etiam* '*tatae, tatulae, patris*' *vocabulis*: CORP. V 1162 d. m. T. Cl. Graphico Ti. Cl. Primanus alumnus v. v. f. ... tatul⟨ae⟩ (*ibid. alter* parentibus). X 1949 alumni tatae (*bis*). CORP. X 2384 alumne ... pater fecit (*contra opponitur* pater IX 3105 Annia C. f. p. Restuto ser(vo) suo ... Annia Trophime, Annia Generosa alumnas patri ... p. *cf. p. 1796, 48.* parentes *servi* X 646). mater: CORP. X 7666 d. m. Ianuarius ... fecit Postumius Srtinianus (*sic*) alum⟨no⟩ ⟨et⟩ Ianuaria mat⟨er⟩ b. m.; *ceterum cum in hoc tum in aliis titulis is qui alit pater naturalis alumni fuisse potest, ut* CORP. V 2956 Fortunatus et Pri(v)ata titulum posuerunt Velagies ingenue fil(i)e et alumne Valentine. q(ui) si fato meliore filias n(on) p(eperissent?) ..., *ubi adnotat Mommsen*: '*nota opponi filiam ingenuam alumnae, ex iisdem parentibus opinor etiamtum servis genitae et postea ab iis altae*'. matronae *epitheton* CORP. VIII 9172 *vix ad alumnum spectat.* *servorum* alumni: CORP. IX 6164. XII 434 *altoris nomini appositum* ser(vus). VI 8679 Onesimus Cae⟨s⟩. ⟨n⟩(ostri) vilic. therma⟨r.⟩ bybliothec. Gra⟨ec.⟩ Crescenti alumno suo. INSCR. Jahreshefte d. öst. arch. Inst. VI 1903 Beibl. p. 50. CORP. X 7319 alumno infanti. V 4729. VI 35237. X 8102. XIV 2319. *liberti servorum* alumni *fuisse videntur*: CORP. VIII 3288. X 6174 (?). *nominantur* nutrix nutritor (?) (*cf. p. 1794, 24, sed etiam l. 38 sqq.*): CARM. epigr. 1280, 5 ⟨carmen pius hoc nu⟩trici fecit alumnus. CORP. VIII 2917 *cf.* SCAEV. dig. 33, 2, 34, 1. *huc pertinere videtur* CORP. III 2012 anna alumno infe(liciss.) no). 2450. *cf.* 2160. 2515. 12826 *Mommsen p. 1089 s. v.* *item* CORP. III 2374. V 4400 d. m. Caeciliae Procula⟨e⟩ sacerdot. XVvirali L. Acutius Caecilianus alumnus et P. Acilio Suro nutri(tori?).

saepe libertus et alumnus (*sive* a. et l.): GELL. 13, 9, 1 Tiro ... Ciceronis alumnus et libertus adiutorque in litteris studiorum eius fuit. SCAEV. dig. 33, 1, 21, 4 CORP. II 554. VI 34650. X 2466. 5227. X 5373. XI 6747 *al.* *nota* IX 345 Aproniae M. l. Iuníci M. Apronius Euangelus aug(ustalis) ... alumnae. *et infra l. 47.* *componuntur cum libertis opponunturque*: SCAEV. dig. 31, 88, 6 libertis libertabusque meis ... et Seiae alumnae meae. 30, 102, 2 VLP. dig. 43, 29, 3, 4 CORP. V 4439. X 6571. XIV 746 *al.* *cum* verna (*liberta*): CORP. VI 33981. alumnus *servus cum* servo GAIVS inst. 1, 19. *coniuncti memorantur cum* filiis: PAPIN. dig. 35, 1, 71 praef. filio fratri alumno. PAVL. sent. 5, 7, 16. GAIVS inst. 1, 19. SALV. epist. 4, 9 osculare (*soror*) ... pedes parentum tuorum quasi ancilla, manus quasi alumna, ora quasi filia. *cf. etiam* SVET. Claud. 39 *Agrippinam* filiam et alumnam et in gremio suo natam atque educatam praedicare. CORP. III 867 P. Ael. Traiano ... fil. et Ael. Libero alumno. 4459 Aur. Magno ... fil. eius et Aurelis Micuni et Valentie alumnis. VI 8710. 33227. 34360. IX 1805. XIV 543 *al.* *nota*: CORP. III 2194 alumno quem semper vice fil(i) dilexit. *alumna* soror *filii dicitur*: SCAEV. dig. 34, 4, 30 praef. alumnae suae plura legaverat *atque dicit*: fidei ... tuae, Atti, committo, ut ... Semproniam sororem tuam ... tueri velis. alumna filia CORP. V 2956. *adscripti sunt parentes*: CORP. XIV 1760 Vettia Erotis Tryphosae alumnae dulcissim(ae). Flavius Aequalis Tryphosae filiae. *cf.* V 3382. *alumna heres*: CORP. V 990, 3 alumna et heres. X 3927. coheres *nepti* PAPIN. dig. 34, 9, 16, 1. *in testamentis nominantur*: FRONTO p. 37, 13 N. quam (*pecuniam*) nescio quae ista altilis alumna accipiat. p. 183, 6 Varianis (*vel* Vananis *cod.?*) alumnis masculis feminisque sestertium deciens singulis reliquit. SCAEV. dig. 32, 41, 12. 32, 101. 33, 1, 18, 1. 33, 2, 34, 1. 33, 7, 20, 2. 34, 2, 18, 1. 36, 1, 80, 12 PAPIN. dig. 34, 1, 9 praef. 36, 2, 26, 1 PAVL. dig. 32, 27, 2. 32, 78, 3. 40, 5, 38. *familiae propriae ut* extraneus *opponitur*: PAVL. dig. 27, 1, 32 similis est matri quivis extraneus, qui pupillum heredem instituit eique et in tutore dando prospicere voluit, quales sunt alumni nostri. *cf.* VLP. dig. 29, 5, 1, 9. 10. *nomen omissum*: CORP. XIV 1476 d. m. fecit Plotius Imperatus alumno (*vix sequebatur nomen*) *et* CORP. XIV 3721.

apud scriptores memoratur praeter locos allatos (*cf. p. 1794, 64 sqq.*): APVL. met. 7, 13 procurrunt parentes affines clientes alumni famuli. FRONTO p. 134, 16 N. quod alumnus meus aegre toleraret. *nota in versibus*: EPICED. Drusi 209 laudasti, Caesar, alumnum.

nota: *alumni Caesaris*: Drusi Caesaris, *ut videtur*: CORP. VI 1964 d. m. M. Lívius Aug. l. Secundio accensus Drusí Caesaris et alumnus. Augustae: CORP. XIV 2113 M. Aurel. Aug. lib. ... pantomimo ... sacerdoti synhodi Apollinis parasito alumno Faustinae Aug. CORP. VIII 10570, 3, 28 (*c. a. 180*) rustici tui vernulae et alumni.

alumni *appellatio etiam cum* officio sive ministerio *iungitur* (*cf. p. 1794, 64 et 1797, 52*): CORP. VI 8890 Artes l. l. alumno a manu. CORP. VI 10158 d. m. hic sun(t) positi gymnici tres fratres ... patroni alumnis suis ... et Basileus fecerunt pater. 10155 Iovinus alumnus (*athleta, figurae adscriptum*). CORP. VIII 7078 alumnus ⟨f⟩isci advocati. *cf. etiam* CORP. II 2243 lib. et alumnum *caelatorem.* *fortasse* CORP. III 6084. VI 8541. 8622. 10091. X 1922. XII 725. XIII 1799.

alumnus *ad* terras, *regiones, urbes, sim. pertinet*: *nota*: CIC. Verr. 6, 123 eorum populorum civis, eorum agrorum alumnos. STAT. Theb. 12, 613. VERG. Aen. 6, 877 nec Romula quondam ullo se tantum tellus iactabit alumno. PROP. 4, 3, 67 Parthae telluris. OCTAVIA 406 Tellus ... tam piis felix parens et tuta alumnis. SIL. 3, 40. 8, 172. 424. 14, 342 ante alios telluris alumnos. 15, 531. STAT. silv. 3, 2, 62 solidae ... telluris. Theb. 10, 900 TER. MAVR. 2127. SIL. 4, 228 terrae dominantis. STAT. Theb. 5, 54 florebat dives alumnis terra. 8, 149 SOL. 38, 3. STAT. Theb. 10, 368 nemorum. OV. am. 3, 15, 3 Paeligni ruris. IVV. 11, 98 ruris (AVIAN. fab. 29, 7). CIC. Verr. 6, 169 Italia alumnum suum (TAC. hist. 1, 84 Italiae). VERG. catal. 9, 33 *Roma* alumnis (PRVD. Symm. 2, 769 CLAVD. 8, 385). CVLEX 312 Ida faces altrix ... praebebat alumnis (-us *codd.*). PROP. 2, 33, 15 fuscis Aegyptus alumnis. SEN. Herc. O. 1538 Thraciae ... Rhodopes. Ag. 810 Argos ... semper ingentes alumnos educas. MELA 2, 34 Pelle est ... inlustris. alumni efficiunt, Philippus ... *et* Alexander (*cf.* 2, 35. BVC. Eins. 1, 41 gaudete ruinae et laudate rogos: vester vos tollit alumnus. SIL. 12, 397). (CORP. VIII 14372 *videtur subesse vis activa, cf. p. 1797, 68*). VAL. FL. 3, 160 Bistoniae magnum ... alumnum. 4, 223 Calydonis (5, 573). SIL. 1, 292 largo ... dives alumno ... Ardea. STAT. silv. 1, 4, 21 mitem Tegeae ... alumnum (Theb. 7, 5). 4, 5, 48. Theb. 6, 824 insignis ... Taygeti. 7, 284 bellorum resides. 8, 483 maestae Pleuronis. 5, 462. 6, 15. QVINT. inst. 8, 1, 3 verba omnia ... huius alumnum urbis oleant (TAC. ann. 12, 11). APVL. flor. 18 p. 91 vestrae (*Carthaginiensium*) civitatis. SOL. 7, 11 diis alumnis. AVIEN. orb. terr. 1040 vatis alumni. 312 paludivagos Germania flevit alumnos. 319 AVSON. 191, 7 MART. CAP. 9, 999 ENNOD. opusc. 3 p. 351, 6. *ad nationem sive cives ipsos pertinet* (*cf. p. 1794, 24 sqq.*): OV. am. 3, 10, 23 testis (*Cres*) laudatur alumno (*a Iove*). STAT. Theb. 7, 667 Bacchum haut mentimur alumnum et ... Alciden. 11, 45 pubes Tirynthia, alumni exuvias imitata dei. *cf. etiam p. 1798, 58.* *nota*: AVIEN. orb. terr. 590 adiacet Hemum ... Dodonae vatis alumnus. *ad flumina, sim.*: PROP. 4, 2, 9 suis (*Tiberinus*) ... alumnis. VAL. FL. 8, 219. STAT. silv. 1, 4, 21 Dirces.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 7, 55 Timavi (*Livius*). Ach. 1, 629 desertoris alumni. Theb. 8, 432 Lacon, crudi torrentis alumnus. AVSON. Mos. 385. CLAVD. 8, 211 proprii. 21, 159 Oceani. SIDON. epist. 9, 13, 5 v. 110 ENNOD. epist. 2, 6 p. 45, 5. *nota* AMM. 17, 4, 14 moenibus alumnis (*Tiberis, de Roma*). *accedunt epitheta* ingens, nobilis *sim.*: SEN. Ag. 810 *v. p. 1796, 65.* VAL. FL. 3, 160 Bistoniae... magnum alumnum (*Orphea*. STAT. silv. 5, 3, 106 Theb. 3, 439 IVV. 1, 20). 8, 219 saevi. STAT. silv. 2, 2, 97 doctus. 3, 2, 20 nobilis. 3, 4, 16 pulcher. Theb. 4, 148 inmanis. 7, 5 velocem Tegees... alumnum (*Mercurium*). 10, 368 nemorum ... insignis alumnus (*Parthenopaeus*). CLAVD. 24, 280 horribiles. STAT. Theb. 10, 900 ubi infandae segnes telluris alumni Bacchus et Alcides? 10, 767 Inachus indecores pater aversetur alumnos. *locus indicatur adiectivis*: PROP. 4, 1, 37 Romanus. SIL. 9, 270 Iapyx. 11, 182 Marmaricus. 14, 51 Ephyraei. STAT. Theb. 4, 638 Lernaei. SEN. Ag. 733 agrestis. *conferenda*: TAC. ann. 15, 34 Vatinius ... sutrinae tabernae alumnus. ENNOD. carm. 1, 8 praef. p. 528, 21 mapalium. AMM. 25, 3, 20 alumnus rei p. frugi (*Iulianus*).

stirpis *alicuius, sim.*: SIL. 1, 514 Phrygiae ... stirpis alumnos (1, 106 Cadmeae. AVSON. Mos. 79 cunctos numerosae stirpis alumnos, *i. pisces.* ARATOR 2, 1001 vesanae). MART. 1, 76, 2 Antenorei spes et alumne laris. SVLPICIA sat. 18, 9 genus Ausonium ... Romulique ... alumnos. VVLG. num. 32, 14 vos ... alumni hominum peccatorum.

translate: *fere i. q. discipulus*: CIC. fin. 4, 72 Aristoteles reliquique Platonis alumni. VELL. 2, 36, 2 eorum ... velut alumnos Corvinum ac Pollionem Asinium. *huc pertinere videtur* AVSON. 404, 17 videre alumni gestio vultus mei. CIC. Att. 14, 17ª, 2 te iuvenem consulem florere laudibus quasi alumnum disciplinae meae. SACR. Leon. p. 461 apostolicae praedicationis fidelissimus [et] alumnus (*Clemens*). alumnus dei: SEN. dial. 1, 2, 12 alumnum suum (*deorum Catonem*). STAT. silv. 1, 4, 60 heu tanti pridem securus alumni (*cf. adn. Vollmeri*). AVSON. 399, 4 Paule, Camenarum celeberrime Castaliarum alumne quondam, nunc pater. CORP. VI 142 (*?, tit. mutilatus*). *nota*: PRVD. Symm. 2, 503 traduxit alumnos maiestas infida locos. PLIN. nat. 7, 43 te ne alumnum quidem eius (*fortunae*) existimas, sed partum (IVV. 6, 609 *Fortuna* suos semper producit alumnos, *i. infantes suppositos*). PRVD. psych. 504 ni ... Ratio ... hostis ab incursu claros texisset alumnos. *apud christianos*: *dei*: COMM. instr. 2, 32, 16 omnipotentis ... alumnum *Isac*. apol. 215 deus misit alumnos. CARM. epigr. 853, 1 alumnus condidit hec (domi)no. CORIPP. Ioh. 4, 283 Romanos ... tuos (*Christi*). *martyris*: PRVD. perist. 3, 570 tuos ... alumnos urbicos ... paterno amore nutrias (*Laurentius*). *rerum incorporearum*: CIC. Phil. 7, 8 ego ... pacis, ut ita dicam, alumnus (PAVL. NOL. carm. 17, 220 versos monachi⟨s⟩ [-os *codd. al.*] latrones pacis alumnos). CARM. epigr. 12, 3 ⟨heic est situs Q⟩ueinctius Gaius Protymus ..., ⟨quoius ing⟩enium declarat pietatis alumnus ⟨Gaius Queinc⟩tius Valgus patronus. SEN. suas. 2, 3 magnum est alumnum (*?, sic D*, alienum *A B*) virtutis [est] nasci Laconem. STAT. Theb. 6, 378 *Amphiaraus* tripodum comes et pius artis alumnus aetheriae. APVL. apol. 18 divitiarum. LACT. inst. 7, 15, 18 alumnum veritatis populum. PAVL. NOL. carm. 24, 670 legis atque gratiae. ecclesiae: RVFIN. apol. 1, 8 ecclesiae ... fides, cuius nos alumni sumus. PAVL. NOL. carm. 24, 307 Massilia Graium filia, alumna sanctae civitas ecclesiae. *cf.* PRVD. apoth. 492 chrismatis.

de ***animalibus*** *et rebus*: HOR. carm. 3, 18, 4 parvis aequus *Faunus* alumnis. 3, 23, 7 dulces. PLIN. nat. 11, 234 detracto illa (*mamma suis*) alumno suo sterilescit. VAL. FL. 8, 94 alumnum *draconem Medeae*. MART. 13, 41, 1 pigrae matris (*suis*). IVV. 14, 247 magistrum ... leo tollet alumnus. PAVL. NOL. carm. 18, 397. OV. met. 14, 631 *Pomona* sucos alieno praestat alumno. COLVM. 4, 27, 4 quo commodius *vites* singulos alumnos educent. PLIN. nat. 3, 131 lacus ... amnesque eorum partus aut alumni. *ad regiones sim. pertinet*: CVLEX 183 parvulus ... umoris ... alumnus. GRATT. 212 Sparta (-e *Baehrens*) quos (suos *cod.*) et Creta suos promittit alumnos. STAT. silv. 1, 3, 6 Nemeae. Ach. 1, 420 frenat celeres Epiros alumnos. AVSON. Mos. 109 celeber (*piscis*). SIDON. carm. 2, 53 feri (*elephanti*). *translate*: DRAC. Romul. 7, 82 favoris alumnus (*equus*).

activa vi *ut videtur*: CORP. VIII 14372 amatori ⟨e⟩t alumno municip. sui.

f. **alumna,** -ae (*pro t. t. in titulis et apud* ICTOS, *v. p. 1794, 76*). *dat. sing.* ⟨a⟩lumini CORP. XII 4563ᵃᵈᵈ·. *nom. plur.* alumnas CORP. IX 3105.

de ea quae alitur, nutritur, educatur (*saepe relationem ad nutricem indicat, frequenter vocativo ponitur apud poetas*): PLAVT. Cist. 762 nostra haec alumna est, tua profecto filia. Poen. 1123 mearum (*nutricis*) alumnarum pater. CARM. Hyg. fab. 177 p. 31 *Tethyos* (*cf.* OV. met. 2, 527). CIRIS 224 o nobis sacrum caput ... alumna. 246 decus (deum *codd.*) ... dulce. 274 memori sanctum (memoris auctum *codd.*) mihi pectus alumnae. 289. 311. 324. 331. 338. 347. 381. 441 OV. met. 10, 383. 415. 442. 14, 704 SEN. Phaedr. 255. 588 Med. 158. 380 Herc. O. 276. 445. 539 OCTAVIA 73. 254. 691 VAL. FL. 5, 358 STAT. Ach. 1, 70. Theb. 7, 362 refovet ... pectus alumna (*Antigona*) senis. 12, 238 invalida. 12, 361 AVSON. Mos. 232 HYG. fab. 167 p. 20, 15. HIER. epist. 128, 4 aditum per nutrices aut (ad?) alumnas quaerere. CLAVD. 18, 107 (*cf.* 18, 104 nutritorem). rapt. Pros. 3, 178 MART. CAP. 8, 803. SIDON. epist. 5, 17, 9 quod suas (*Apollinis*) alumnas (*Musas*) solus ad secreta sollicitas. 8, 11, 3 v. 3. *nota*: SIL. 2, 531 noctis alumna (*Tisiphone*).

ad famulae notionem accedit: AVSON. 326 praef. poematia, quae in alumnam meam (*Bissulam*) luseram. 329, 2 barbara, sed quae Latias vincis alumna pupas (*cf.* 329, 4 domino). 331, 1. DRAC. Orest. trag. 83 servio turis alumna (*Iphigenia*). *cf. p. 1797, 83.*

de animalibus: CIC. Arat. frg. 5, 1 aquai dulcis alumnae. APVL. met. 7, 14 daturus dominis equarum inscensu generoso multas mulas alumnas. LACT. Phoen. 168 nutrix ipsa sui, semper alumna sibi. SERV. Aen. 8, 299 p. 242, 1 Stymphalides aves, quae alumnae Martis fuisse dicuntur. SVLP. SEV. dial. 1, 14, 4 *lupa*. *de rebus inanimatis*: PLIN. nat. 3, 39 si obiter .. dicatur terra (*Italia*) omnium terrarum alumna eadem et parens. FLOR. epit. 2, 9 (3, 21, 12) cliens et alumna urbis Ostia. SIDON. carm. 7, 139 est mihi quae Latio se sanguine tollit alumnam, tellus clara viris. *nota*: MART. 4, 19, 1 hanc tibi Sequanicae pinguem textricis alumnam ... mittimus endromidam. alumnae *locorum, fluviorum*: OV. fast. 4, 193 Heliconis alumnae. OCTAVIA 773 formam Sparte iactet alumnae (*cf.* STAT. silv. 1, 2, 263 pulchra tumeat Sebethos alumna). STAT. Ach. 1, 402 progeniem caeli Spartaeque potentis alumnam. MART. 12, 21, 6 Capitolini collis. CARM. epigr. 1551, A 1 urbis. 1432, 1 Siculae regionis. CARM. poet. min. V 71, 6 pignorat haec tellus terrae felicis alumnam. AVIEN. orb. terr. 289 *Carthago* urbs Phoenissa prius, Libyci nunc ruris alumna. HIER. epist. 130, 6. PRISC. periheg. 750 Asiae. *cf. l. 16.* *fluvii*: STAT. Theb. 12, 181 Rhodopes non ulla nurus nec alumna nivosi Phasidis. *locus indicatur adiectivo*: AVIEN. orb. terr. 755 non sic Absynt⟨h⟩i prope flumina Thracis alumnae (Thraces et almae *cod.*) Bistonides. APVL. met. 6, 10 terrae omniparentis agiles alumnae (*formicae*). CLAVD. carm. min. 18, 1 morigeras Rhodani torrentis alumnas (*mulas*). *conferendum*: OROS. hist. 7, 27, 7 muscae caninae ..., revera alumnae putredinis vermiumque matres. PLIN. nat. 24, 162 adamantida, Armeniae Cappadociaeque alumnam. STAT. Theb. 7, 733 tui ... quercus alumna vadi.

translate: alumna *dei, sim.*: STAT. silv. 1, 2, 158 exultat visu tectisque potentis alumnae ... alma Venus. *apud christianos*: TERT. patient. 15 ubi deus, ibidem et alumna eius, patientia scilicet. AMBR. hex. 4, 5, 22 sequi te cupio quasi alumna (*ecclesia Christum*). PRVD. Symm. 2, 257 deus illustravit alumnam materiem corpusque parens habitabile (dubit- *pars codd.*) fecit ipse sibi. *cf.* TERT. adv. Marc. 4, 5 habemus et Iohannis alumnas ecclesias. VEN. FORT. carm. 5, 2, 71 sedulitate patris proprias tuearis alumnas. ecclesiae *v.* alumnus *p. 1797, 51.* *de rebus incorporeis*: VARRO Men. 141 ad nos accedit cana Veritas, Attices philosophiae alumna. CIC. Brut. 45 bene constitutae civitatis quasi alumna eloquentia. OV. fast. 1, 704 Pax Cererem nutrit, Pacis alumna Ceres (MART. 9, 99, 4 quies. PRVD. cath. 3, 55 baca, *i. olea*). TAC. dial. 40 eloquentia alumna licentiae. FAVST. REI. grat. prol. 4, 6. ENNOD. opusc. 3 p. 367, 25 dolorum (*lacrimae*). CARM. epigr. 1123, 3 (*ex schedis*) lassifici praeclara fides pietatis alumna. *nota*: INSCR. christ. Rossi VI p. 111 carm. 69, 7 iustitiae custos, virtutis cultor alumnae.

notione activa fere i. q. nutrix, patrona: INSCR. Rhen. Bramb. 58 Cereri alum(nae) opt. max. s. MART. CAP. 1, 86 Ceres ... alumna terrarum ac nutrix mortalium. MART. CAP. 2, 173 alumna *Philologia Facundiae*.

neutr. plur. pro subst. **alumna,** -ōrum. APVL. apol. 24 quippe illa terrae alumna (*vinum, holus*) multum ad meliorem saporem iuverit regio fecunda. *cf. l. 69.*

pro ***adiectivo***: *passive*: OV. met. 4, 421 alumno numine (*Baccho Inus*). SIL. 9, 532 lumen alumnae Hannibalem Libyae pelli ... vita. STAT. Theb. 8, 223 tunc dulces superos atque omne ex ordine alumnum numen ubique sacri resonant paeanes. AVIEN. orb. terr. 619 numen ... verentur alumnum (*Tyrii Herculem*). 709 visit sacra. SIDON. carm. 22, 28 Silenus ... numine plenus alumno. PLIN. nat. 11, 99 tenebrarum alumna blattis vita, lucemque fugiunt. PALLAD. 3, 26, 4 alumnum *porcorum* (PRVD. perist. 9, 31, *sc. discipulorum*). MAR. VICTOR aleth. praef. 12 nec te (*deum*) qui capiat locus est cum rebus alumnis. aleth. 1, 123 corporibus favet ipse liquor genitalis alumnis. *c. gen.*: PLIN. nat. 8, 217 *lepus* est alioqui animal intolerandi rigoris alumnum. MACR. somn. 1, 6, 35 omnia corpora aut mathematica sunt alumna geometriae aut.... MAR. VICTOR aleth. 1, 392 corpora ... ventris. *active*: GREG. TVR. glor. conf. 94 quod ... a plerisque visum regio testatur alumna. *nota*: PAVL. NOL. carm. 19, 93 altius in Sion gradiens (*Graecia*), ubi collis alumni ... iugum celso fastigat vertice Christus. MART. 12, 60, 1 Martis alumne dies. ANTH. 83, 64 terra ... alumni (*Baehrens*, autumni *cod.*) temporis auras laeta vocat. AVSON. 381, 8 September. AVIEN. Arat. 502 in latices inhiat gens fontis alumni (*Hippocrenes*). 798 arentis ... locos unda fecundat alumna (*de Nilo*). orb. terr. 495 Tybris ... Romanos lares lapsu praelambit alumno. MART. CAP. 1, 28 cygnus ... alumna stagna petierat. SIDON. carm. 9, 24 fluvius. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 71. CARM. epigr. 1425, A 3 martyr alumnus. B 11 hunc sanctum docuit nutrivit pastor alumnus ... martyr ... Eusebius. PS. CYPR. laud. mart. 21 Christi locus ..., ubi virentibus campis terra luxuriam alumno se induit gramine et redolenti pascitur flore. PAVL. NOL. carm. 20, 349 gestu

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

subgrunnit alumno blandus *sus*. AVG. serm. ed. Mai **1**, 1 alumnis flatibus (*cf.* 72, 1 amicis). *v. Mess.*

Alumnus, -a. CORP. VI 14472 Q. Cascelio Alumno et ⟨. . .⟩ M. Vlpius Philocalus. GREG. TVR. glor. mart. **47** Alumna *martyr Lugudunensis. sed eadem* NOM. mart. p. 878, 33 Domna. *nom. equi*: TAB. devot. Afric. (Journal des savants 1903) p. 258 Lydu Alumnu cadant. 260 Alumnu cadat. 261.

Aluntium, -ius, -īnus *v.* Hal-. **Alvona** *v.* Albona.

Alūpius, Alūpus *v.* Alyp-. **Aluq(u)ius** *v.* Allucius.

Alurdius *nom. vir. barb.* VITA Eparchii, Mon. Germ. Merow. III p. 562, 32 quidam dives Alurdio (Almodio *Labbeus*).

Alurusa *nom. barb.* CORP. VIII 11309 (*in prov. Byzac.*) Farisa Codra(e) f(ilia) C(illitana), uxor Masacis Alurusa(e) f(ili) C(ittitani). 11308 Masac Alurusae f. *cf.* Aluruth.

Aluruth *vel* **Aluruthia** *nom. barb.* CORP. VIII 10991 (*in prov. Tripolitana*). *cf.* Alurusa.

alus *v.* alum.

1. Alus *deus Gallicus, ut videtur.* CORP. V 4197 (*Brixiae*) Alo Sex. Níg. Sollonius v. s. l. m. 4198 (*periit*) deo Alo Saturno Sex. Commodus Valeriu⟨s⟩ v. s. l. m.

2. Alus *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 91. *Otto.*

3. Ālūs *indecl.*, אָלוּשׁ, Αἰλούς. **1** *nom. loci deserti Sin.* VVLG. num. 33, 13 castrametati sunt in Alus. 33, 14 egressique de Alus (ITALA [Lugd.] Elim). HIER. sit. et nom. p. 85, 6 Allus regio Idumaeorum quae nunc Gebalene dicitur, vicina Petrae civitati. p. 85, 25 Aelus. nom. hebr. p. 16, 7 Alus fermenta sive conmisce, quod graece dicitur φύρασον (ISID. in num. 10, 1). **2** *nom. loci Palaestinae.* HIER. sit. et nom. p. 95, 26 est et hodie vicus Alus haut procul a Nicopoli. *Plenkers.*

alusachnē *v.* halusachne. **Alusione** *v.* Lussonium.

mūtātio **Alusore** (*in Thracia*): ITIN. Burdig. p. 568, 1. *cf. Hirschfeld, PW. I 1706.* *Otto.*

alūta, -ae *f.* [*cf. c.* alumen. *Th.*]. *corium alumine confectum usus varii; v. Blümner, Technol. I p. 264; Mau, PW. I 1706.* LYD. de mag. 1, 32 ἀλοῦταν δὲ ἀπὸ στυπτηρίας δέρμα καλοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι (*cf.* alumen). GLOSS. II 439, 30 στυπτηριακὸν δέρμα haec aluta (496, 19). 439, 29 στυπτηρία hoc alumen, aluta. 565, 44 locus ubi pelles in calce pilantur vel tanantur (*cf.* alumen). 521, 21 aluta alutanin (ἀλουτάριον *be*). V 616, 11 alluta est lutta id est pellis rubicunda id est pargium (*cf. Ducange, gloss. s.* pargamenum). *cf.* III 621, 36 cipilion i. aluta (*at* 595, 41 *et* 629, 40 alota *et* aloda *quod traditur,* alauda *intellegenda videtur*). [*it.* alluda, *francog. vet.* alue, *hisp.* luda. *M.-L.*]

CATO orig. 111 (Fest. p. 142 N.) qui magistratum curulem cepisset, calceos mulleos aluta vinctos (*Mommsen,* allitaciniatos *codd.*, aluta laciniatos *Müller*), ceteri perones. OV. ars 3, 271 pes malus in nivea semper celetur aluta. MART. 2, 29, 8 coccina non laesum pingit aluta pedem. 12, 26, 9 rupta cum pes vagus exit aluta. IVV. 7, 192 adpositam nigrae lunam subtexit alutae. *cf.* LYD. de mag. 1, 32. LVCIL. 377 adde Syracusis sola, pasceolum ⟨. . .⟩, alutam (NON. p. 155 pasceolus: ex aluta sacculus). IVV. 14, 282 ut tenso folle reverti inde domum possis tumidaque superbus aluta. OV. ars 3, 202 parvaque sinceras velat aluta genas. *et de emplastro apud medicos*: SCRIB. LARG. 81. 82. 229 aluta inductam imponere. PELAGON. 229 cum aluta patienti *equo* impone. 260 in modum cataplasmae et alutae (*Hippiatr.* στυπτηρία ὑγρά). CHIRON 391 impone in aluta per dies plures (VEG. mulom. 3, 54, 4). 670. PLIN. med. 3, 16 idemque emplastrum ut libet in aluta tamquam anacollema imponitur. THEOD. PRISC. eup. faen. 79 *cicer* teres et in aluta induces. DIOSC. 3, 11 in aluta ligata et collo suspensae (κύστις). CASS. FEL. 39 in duabus alutis inducta. CAES. civ. 3, 13, 6 pelles *erant* pro velis alutaeque tenuiter confectae. PLIN. nat. 23, 125 si quis . . . cum aluta inligatum (*nodum*) licio e colle suspenderit, strumas . . . discuti *produnt.* MART. 7, 35, 1 inguina succinctus nigra tibi servus aluta stat. AVSON. 322, 30 fallax scuticam praetexit aluta. SERV. ecl. 4, 44 aluta pellis alba per naturam. AVG. serm. ed. Denis 19, 8 libellos . . . in aluta signatos. ANVLIN. Aug. epist. 88, 2 fasciculum in aluta signatum . . . obtulerunt. *in imagine sensu obscaeno*: MART. 11, 60, 3 Phlogis . . . ulcus habet Priami quod tendere possit alutam.

herba, qua ad tinguendum utebantur: GLOSS. III 539, 53 isatis (-tes *trad.*) i. aluta (550, 51. 565, 40 *cf.* 543, 2). PS. APVL. herb. 69 (68) Graeci isatim . . ., Itali alutam. *cf.* DIOSC. Vind. C 161ʳ. N 43 ῥουταμ (*i. alutam*). *Ihm.*

Aluta *fl. Daciae, hodie* Oltû, Alt; *cf. Tomaschek, PW. I 1707.* PTOL. 3, 8, 2 Ἀλούτα τοῦ ποταμοῦ. IORD. Get. 74 *abl.* Aluta . . . fluvio. 33 *male* Flut(t)ausis (Flutaus *sim. pars codd.*). *cf.* RAVENN. p. 204, 19 fluvius Flautasis (Flatausis, Flantancis *pars codd.*). TAB. Peut. 7, 5 ponte Aluti. RAVENN. p. 188, 17 Aluti *civit. Moes. inf. cf.* 1. Alutus. *Otto.*

alūtācius, -a, -um *ab* aluta. MARCELL. med. 15, 36 brassicae stirpes arefactae . . . emplastro alutacio parotidibus inpositae. 23, 77 debet medicamen induci in pellem alutaciam. 26, 13 circa renes in pellicula alutacia adponuntur. *Ihm.*

Alutae *incolae oppidi Liburnici.* PLIN. nat. 3, 139 ius Italicum habent eo conventu (*Scardonitano*) Alutae. *Otto.*

? **alutiae,** (-ārum) *f.* [*orig. inc. Th.*]. PLIN. nat. 34, 157 in aurariis metallis, quae alutias vocant (alutia *codd. deter.*, aluta *Harduin*). *Ihm.*

Alutrēnsēs *incolae civitatis Liburnicae, ut videtur; cf. Tomaschek, PW. I 1707.* PLIN. nat. 3, 130 Alutrenses.

1. Alutus *fl.* INSCR. Rhen. Bramb. 405 matronis Aufanib(us) C. Iul. Mansuetus m(iles) l(egionis) I M(inerviae) p. f. v. s. l. m. fu⟨i⟩t (?) ad Alutum flumen secus mont(em) Caucasi. *cf.* Aluta. *Otto.*

2. Alutus *v.* Aluta.

alvulus NOT. Tir. 119, 17.

alvus, -ī *f.* (*prisce m.*) [*ex* *aulos *factum, i. q. gr.* αὐλός, *cf. c.* αὐλών, *lit.* aulys avilys '*alvus apium*' *et c.* aula olla auxilla alveus. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 8 alvus venter feminae ab alendo dicta. ISID. orig. 11, 1, 133 vocatur alvus, quod abluatur, id est purgetur. diff. 2, 68 alvus dictus eo quod in eum quasi in alveum omnis humor cibo permixtus defluat. *de genere*: PAVL. FEST. p. 8 alvus . . . est . . . generis feminini. CAPER gramm. VII 107, 12 alvus haec nunc, sed apium hic. SERV. Aen. 2, 51 Plautus masculino ait genere, quo non utimur. CHAR. gramm. I 21, 19 haec alvus alvi (GRAMM. suppl. 129, 7). 80, 20 alvum Vergilius feminino genere saepe dixit, sed masculine Calvus. NON. p. 193 alvus generis feminini . . . masculino Accius. PRISC. gramm. II 163, 1. 169, 8. 268, 16 *sqq.* DIFF. Suet. p. 311, 33 omnes hanc alvum dixerunt . . . sed temporibus emendatur facundia, ita diximus hic alvus hoc tempore. IDIOM. gen. gramm. IV 573, 13 alvus (*masc.*) γαστήρ. *masc.*: PLAVT. Pseud. 823 CATO ad fil. frg. 4 ACC. trag. 700 carm. frg. 1. 5 LABER. mim. 157 CALV. carm. frg. 14 CINNA carm. frg. 9 (COLVM. 9, 6, 3 *cod. S*) AMBR. Cain et Ab. 1, 10, 47 OBSEQ. 40 (100) VEN. FORT. carm. 2, 16, 135. 8, 3, 87 app. spur. 1, 135. SERV. Aen. 2, 20 uterus est mulierum . . .; alvus est unde defluunt sordes . . .; venter qui videtur (ISID. orig. 11, 1, 133. diff. 1, 38 alvus interius receptaculum cibi est, quo sordes defluunt. *cf.* 2, 69). PROB. nom. gramm. IV 213, 3 venter . . ., alvus interior pars qua cibus commeat, uterus . . . . AGROEC. gramm. VII 125, 17 alvus virorum recte dicitur, uterus mulierum, venter in utroque sexu (*inde* BEDA gramm. VII 264, 32). *aliae differentiae* PROB. app. gramm. IV 202, 31 (*inter alvum et alveum*). DIFF. ed. Beck p. 34, 56 (*inter album et alvum; cf.* GLOSS. IV 307, 18). *adde* SERV. georg. 2, 453 pro 'alveo' per synaeresin 'alvo' dicimus. GLOSS. II 537, 11 alvus γαστήρ (549, 31 IDIOM. gen. gramm. IV 573, 13). 351, 41 κοιλία ἡ ἔσω. III 248, 33 κοιλία. 467, 19 νηδύς (*cf.* II 376, 14 νηδὺς ποταμοῦ; *v.* alveus). IV 14, 13 venter (*sic saepius*; 307, 18 album ventrem vel candidum; *cf.* V 264, 20). *inde a* PLAVTO. *deest apud* TER. CATVLL. RHET. Her. CAES. NEP. PROP. TIB. LIV. SEN. rhet. VELL. CVRT. *aliosque. saepissime usurpant* CELS. PLIN. nat.

pars corporis animantium, plerumque hominum: PLAVT. Pseud. 823 quom hasce herbas . . . in suom alvom congerunt. Rud. 589 alvom prodi speravit (? perpurigavit *Leo, cf.* CATO agr. 115, 2) nobis salsis poculis. CATO ad fil. frg. 4 ex alvo lavando (*cf.* VARRO Men. 39 hymenaeus, qui primo lavere alvum marsuppio solet. COLVM. 6, 30, 9. 10). agr. 125 ad alvum crudam *facit vinum murteum.* 156, 2 alvum . . . superiorem (GELL. 17, 15, 4 inferior). ACC. carm. frg. 5 ut quam fragilissimus alvos. CIC. nat. deor. 2, 136 cum alvi natura subiecta stomacho cibi et potionis sit receptaculum, . . . in alvo multa sunt mirabiliter effecta, quae constat fere e nervis. est autem multiplex et tortuosa arcetque et continet, . . . quod recepit, . . . eaque tum astringitur tum relaxatur atque omne, quod accepit, cogit et confundit, ut facile . . . calore, quem multum habet, . . . omnia cocta . . . in reliquum corpus dividantur. 1, 99 tuus . . . deus non digito uno redundat, sed . . . lateribus alvo tergo. LVCR. 6, 1200 nigra proluvie alvi (COLVM. 12, 38, 1 alvi proluviem; *cf.* CELS. 2, 8). SALL. hist. frg. 3, 54 icti saepe fragmentis navium aut afflicti alvos (a suis *codd. Non.*, alveos *cod. Arus.*) undarum vi mulcato foede corpore . . . interibant. VERG. Aen. 10, 211 frons hominem praefert, in pristim desinit alvus. 12, 273 teritur qua sutilis alvo balteus (*cf.* SERV. *ad l.*). MORET. 34 pectora lata iacens mammis, compressior alvo. AETNA 46 *gigantibus* natura sua est alvo tenus (*cf.* OV. fast. 2, 145 met. 5, 413. 13, 893 14, 59 MANIL. 3, 377 AVIEN. Arat. 486). HOR. sat. 2, 4, 27 si dura morabitur alvus (CELS. 6, 18, 9 PLIN. nat. 28, 129. SVET. Nero 34 ex duritie alvi cubantem *amitam*). epist. 1, 15, 14 utilis alvo *fons* (*cf.* PLIN. nat. 31, 33). ars 340 neu pransae Lamiae vivum puerum extrahat alvo. ELEG. in Maecen. 1, 85 tribus adversis communem fratribus alvum. OV. met. 6, 651 vescitur inque suam sua viscera congerit alvum. 12, 389 mediam ferit ense sub alvum. 12, 392 inani concidit alvo. 13, 732 *Scylla* feris atram canibus succingitur alvum. 14, 209 semianimesque artus avidam condebat in alvum (*cf.* 14, 176. 15, 105). Ib. 387 quos demisit vastam Polyphemus in alvum (met. 8, 834). VITR. 8, 3, 5 quae (*aqua*) potionibus depurgat per alvumque transeundo etiam strumarum minuit tumores. COLVM. 10, 232 caecis nasturcia dira colubris, indomito male sana cibo quas educat alvus. CELS. 1 prooem. vivorum hominum alvum atque praecordia incidi. 2, 7 alvi dolor (PLIN. nat. 23, 157 GELL. 12, 5, 2 AVR. VICT. Caes. 17, 8). 2, 8 extremam alvum spiritus sequitur (*cf.* 4, 20). 3, 21 lino cotidie ventrem metiri et, qua comprehendit alvum, notam inponere. *ibid.* per alvum infundere . . . aquam (*cf.* 4, 20. 24). 3, 27, 4 pus vel alvo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vel ore redditum. 4,1 contra mediam alvum. 4,24 lumbrici ... occupant alvum. 7,23 spumans bilis alvo cum rosione redditur. *al.* (*v. infra*). SEN. epist. 60,3 tam insatiabibilem nobis natura alvum dedit, cum tam modica corpora dedisset, ut ... edacissimorum ... animalium aviditatem vinceremus. SCRIB. LARG. 121 qui sanguinem per urinam vel alvum reddunt (PLIN. nat. 20,166). PLIN. nat. 2,108 commoventur alii *homines* statis temporibus alvo nervis capite. 11,198 viscera membranis ... inclusit ... natura; in hac (*membrana*) fuit et peculiaris causa vicinitas alvi, ne cibo supprimeretur animus. 11,208 (*bis*). 20,30 semen *pastinacae* tumentem alvum ... lenit. 20,63 ad detrahenda vitia alvi. 22,115. 136. 22,153 alvum turbat (23,10). 23,100 alvum, vesicam circumagunt, nervos laedunt. 24,31. 51. 25,57 observatione alvi. 26,43 plurimum ... homini negotii alvus exhibet, cuius causa maior pars mortalium vivit *eqs.* (*cf.* CIC. nat. deor. 2,136). 30,59 gravissimum vitium alvi ileos appellatur. *al.* (*v. infra*). SIL. 4,382 perfossa proruit alvo. 13,229. STAT. Theb. 6,902 pronamque extensus in alvum. IVV. 5,7 inani (*syn.* venter). SVET. Aug. 80 dispersis per pectus atque alvum genetivis notis. GELL. 12,5,2 doloribus cruciatibusque alvi, quod Graeci κόλον dicunt (*cf.* 17,11,2). 17,15,4 nigro *elleboro* alvum, quae inferior vocatur, dilui *comperi* (*cf.* CATO agr. 156,2 *supra p. 1800, 50*). 19,4,4 de alvo quidem inter timendum prona atque praecipiti causam esse dicit. LACT. opif. 11,15 cibi ... in alvum recepti. 11,16 ubi maceratos ex se cibos alvus emiserit. 11,19 intestinorum partes quae ab alvo cibum potumque suscipiunt. 14,2 membrana ... qua circumretitur alvus ac tegitur. AVSON. 10,9 vacuos alvi petiere recessus, lubrica deiectis qua via nota cibis. HIER. epist. 112,16 digerere alvi stercora (VVLG. iud. 3,22). 120,12 si ... dentes cibos molant, stomachus coquat, alvus digerat. 128,3 alvi te et vesicae cogat necessitas, ut exeas foras. 77,6 tumentes alvos. VVLG. II par. 21,18 percussit eum dominus alvi languore insanabili. PRVD. psych. 615 nec te sollicitet res crastina, ne cibus alvo defuerit. OBSEQ. 40 (100) *natus* puer a parte priore alvo aperto, ita ut nudum intestinum conspiceretur. CLAVD. 20,389 perpetuis dapibus pigroque sedili inter anus interque colos oneraverat alvum. MARCELL. med. 30,81 qui alvi difficultate torquebitur. SIDON. epist. 1,2,3. 3,13,9 exilis. *et saepius.* (*cf.* alveus). *bestiarum variarum*: VARRO rust. 1,31,4 citat alvom bubus (*cf.* COLVM. 6,6,5 PLIN. nat. 18,143). CIC. nat. deor. 2,126 (*ibes*). VERG. georg. 3,427 anguis ... convolvens ... notis longam maculosus grandibus alvum (aevom *P*). 3,80 brevis alvus *equi* (SEN. epist. 95,68 APVL. Socr. 23 p. 173). 4,94 horridus alter (*rex apium*) desidia latamque trahens inglorius alvom (*cf.* PLIN. nat. 11,57). OV. met. 4,575 ipse precor serpens in longam porrigar alvum (4,576). GRATT. 293 adfectat materna regna sub alvo, ubera tota tenet. PHAEDR. 4,6,10 (*de mustelis*) quos immolatos victor avidis dentibus capacis alvi mersit tartareo specu. COLVM. 6,7,2. 6,30 (*saepius*). 7,10,6. 8,5,20. 9,3,2 *apium.* LVCAN. 9,713 CALP. ecl. 6,40 SIL. 6,156. 273. 15,87 cum pecudum volucrumque genus formasque ferarum segnem atque obscaenam passim stravisset in alvum (*cf.* 6,199). STAT. Theb. 2,518 inexpletam (*Sphingis*). PLIN. nat. 8,37 *serpentis.* 8,71. 8,46 nec capiente aviditatem alvo *leonis.* 8,91 *crocodili* (*cf.* AMM. 22,15,18 *crocodili* dirumpuntur suffossis alvis mollibus). 8,128. 8,181 spargens ... in alvum harenam *taurus.* 8,222 *murium.* 10,131. 11,3. 11,235 delphini *gerunt* binas in ima alvo papillas (11,263). 11,265 *canum.* 11,96 aculeis in alvo armantur *insecta* (*cf.* 11,1). 10,183 quadripedes gestantur extensis ad longitudinem cruribus et alvum suam adplicatis. 11,192 sunt qui equo non quidem in iecore esse sed in alvo putent et cervo in cauda aut intestinis. 16,247 per alvum avium (*cf.* 10,98. 11,201). 28,154 caprae. 29,87 myrmecion, formicae similis capite, alvo nigra (*cf.* 29,86). *et saepius.* FRONTO p. 219,16 N. anulum alvo *piscis* repertum. APVL. met. 1,2 *equi.* 4,3. 6,31. apol. 40 aselli piscis solius omnium in media alvo corculum situm pro maximo memoravit. mund. 17 animalia ... in alvum prona. SOL. 2,48 levaturae alvum adversis flatibus subvolant *Diomedeae aves.* AVSON. Mos. 105 cui (*pisci*) prodiga nutat alvus opimatoque fluens abdomine venter (133 ovipara). HIER. epist. 3,5 tantae bestiae alvo inclusum prophetam. SALV. gub. 6,10 expleri ferarum alvos humanis carnibus. eccl. 1,45 aestuantes alvos caeno immerserint *sues.* *de equo Troiano*: VERG. Aen. 2,51 hastam in latus inque feri curvam compagibus alvum (-vom *P*) contorsit. 2,401. 6,516 armatum peditem gravis attulit alvo. 9,150. *de figuris siderum*: CIC. Arat. frg. 32^{b},2 huic (*Andromedae*) Equus ... summum contingit caput alvo (GERM. 209). Arat. 267 iste (*Leo*) pectoribus validis atque alvo possidet alvum. 457. MANIL. 1,434. 2,253 Cancer patulam distentus in alvum. 3,377 GERM. 415. 488 Canis alvum desecat imam. AVIEN. Arat. 379 alvo Helices cancer subvolvitur. *et saepius.* MART. CAP. 8,829 ad mediam Orionis alvum. 8,843.

passim apud medicos de alvo movenda sistendave, nonnumquam pro ipsis excrementis (*cf. O. Hey, Archiv 11 p. 534*): *cf. imprimis* CELS. 2,3 *alvus* rufa est neque foeditate odoris similem alvum sani hominis excedit. 2,6 alvus quoque varia pestifera est (2,8). 2,8 biliosa alvus. *ibid.* nigra alvus profluxit (*iter. ibid.*). 4,26 liquida (*iter. ibid.*). *alia v. in sequentibus.* *iuncturae frequentiores*: CATO agr. 126 si alvus (alvos *ind. cap.*) non consistet. CELS. 1,8 quotiens alvus ei constiterit (*cf.* 6,11 si alvus nutrici substitit, ducenda est). PLIN. nat. 18,143 quo (*ocino*) sistebant alvom bubus. 22,130 milio sistitur alvus. 24,180 semen vehementius urinam impellit, alvum vomitionesque sistit. 26,85 (*opp.* ciere). 27,38 stomachi alvique fluctiones sistit semen decoctum, *et plus* 80^{ies}. AVR. Fronto p. 72,7 N. alvi fluxus constitit. CATO agr. 156,1 *brassica* mirifice concoquit, alvum bonam facit (114. 157,6). CATO agr. 156,2 alvum si voles deicere superiorem. 158,1 alvum deicere hoc modo oportet, si vis bene tibi deicere (158,2). CELS. 2,1 alvi deiectiones (*et bis ibid.* 6,6,8). CATO agr. 115,1 id vinum servato ad alvum movendam. 114,2 (*bis*). 115,2 (*bis*). CELS. 1,10 neque movenda alvus. 2,19. 2,29 COLVM. 6,5,1 (?) PLIN. nat. 20,221. 23,101. AVR. Fronto p. 91,19 N. confido salubriter sponte provenisse alvum verno tempore, quom alii consulto movent et machinantur. GELL. 19,4,5 sanguis et caldor in intuma coactus movet plerumque alvom et incitat. SER. SAMM. 531. *alvus it, fluit, sim.*: CATO agr. 157,7 ubi ex multo cibo alvus non it. VARRO Men. 200 certo alvi fluctu. CELS. 1,3 quibus iuvenibus fluxit alvus, plerumque in senectute contrahitur; quibus in adulescentia fuit adstricta, saepe in senectute solvitur (*cf.* CIC. nat. deor. 2,136 *al.*). *ibid.* alvum firmare is, cui fusa, solvere is, cui adstricta est. CELS. 2,6 fluens (2,12,1 vehementius fluit. 4,26. 7,2). 2,7 descendit. *ibid.* alvus ... cum multo spiritu redditur (7,27). *ibid.* sine modo fusa alvus (*ibid.* profusio alvi. 6,37). 2,8 alvus nisi coacta non reddit (2,12). COLVM. 9,13,2 profluvio alvi (PLIN. nat. 8,28. 11,239 SVET. Aug. 97). 12,38,1 ad alvi proluviem (*cf.* LVCR. 6,1200). PLIN. nat. 22,98 fluctionibus alvi (27,38). SER. SAMM. 536 nimio cursu fluit impetus alvi (557 fluidam ... alvum). CAPITOL. Gord. 28,6 effusione alvi ... laboraret. SPART. Sept. Sev. 16,2 fluente ... per insuetudinem cibi alvo militum. *citare, ciere, sim.*: VARRO rust. 1,31,4 quod citat alvum bubus et ideo iis datur, ut purgentur. CELS. 1,6 quem ... frequenter cita alvus exercet (2,3. 2,8 *bis.* 3,22). COLVM. 6,8,2 alvus citata. 7,9,9 ne immaturis herbis citetur alvus. SCRIB. LARG. 111 ad alvum citatam. PLIN. nat. 7,63 alvo citatiore. 11,66 verno maxime tempore alvo cita (18,330. 21,72. 23,36. 141. 24,79. 114 *opp.* sistere. 27,21). 20,96 marina brassica vehementissime ex omnibus alvum ciet (22,35. 23,19. 21. 98. 150. 24,139. 28,91. 30,57. 68). GELL. 18,10,2 alvo mihi cita (19,4,2). 19,4,5 movet ... et incitat (ITIN. Alex. 12 alvo incitandae). MARCELL. med. 30,66 ad alvum concitandam (30,68. 72). DIFF. Suet. p. 311,34 aqua alvum citam facit, non citum. *solvere*: VARRO rust. 2,4,21 crudum *triticum* solvit alvom. CELS. 2,1 auster ... alvum solvit, *et saepius* (resolvere: 1,3 *bis. cf.* 2,7 post alvi longam resolutionem). SCRIB. LARG. 256. PLIN. nat. 13,127 stomachum et alvum solvit. 20,29 folia ... ex aqua pota alvum solvunt. 20,64 (*opp.* sistere, *sic saepe*). 29,79 alvum solvit validius (leniter: 26,58. 27,44. 33,85). 28,124 alvus maxime solvitur bubulo *lacte. et passim.* TAC. ann. 12,67 soluta alvus (13,15 exsoluta alvo). SVET. Vesp. 24 alvo repente usque ad defectionem soluta. MARCELL. med. 30,69 experietur alvi solutionem. *astringere, sim.*: CIC. nat. deor. 2,136 tum astringitur tum relaxatur *alvus* (*cf.* ITIN. Alex. 38 alvo laxandae). CELS. 1,3 cui adstricta est *alvus* (*opp.* fusa). *ibid.* alvum adstringit labor (4,11. 14. 23. 4,26,34). 2,12,2 habet alvum suppressam (*cf.* 2,4). 3,6 compressa (6,18,7 cibis ... alvum comprimentibus). 4,26 ut ... alvus non contrahatur (1,3 contracta). PLIN. nat. 14,65 *vinum* continendae utile alvo. 29,49 ad cohibendas alvos. SER. SAMM. 514 restricta morabitur alvus (*cf.* HOR. sat. 2,4,27. MARCELL. med. 30,76 morantem alvum impellit). *purgare*: CATO agr. 115,2 alvum movebit et postridie perpurgabit sine periculo (*cf.* PLAVT. Rud. 589 *supra p. 1800,47*. CIC. nat. deor. 2,126 vomitione canes, purgantes autem alvos ibes Aegyptiae curantur. 3,57 qui primus purgationem alvi dentisque evolsionem ... invenit. SALL. hist. frg. 1,52 simulans sibi alvom purgari. CELS. 1 pr. neque purgatione alvum sollicitet. COLVM. 6,4,3 potiones ... alvum purgant. PLIN. nat. 20,209 semen potum purgat alvum, *et saepius.* VVLG. iud. 3,24 forsitan purgat alvum in aestivo cubiculo. EVCHER. instr. 2 p. 157,13. ISID. orig. 11,1,133 alvus ... purgari solet (diff. 2,69). *ducere*: CELS. 2,12,1 crebraque alvi ductione. 3,4 ducendo saepius alvum (*ibid.* subduxit). 3,7,1 ducenda alvus vel aqua vel ptisanae cremore (4,22). 4,8 liquanda alvus, interdum etiam ducenda. 4,27 alvus ... vel ducenda vel lacte purganda est (4,31), *et passim.* SCRIB. LARG. 154 per clysterem alvus ducenda ovorum albis temperatum (155 trahenda. *cf.* PLIN. nat. 21,126. 24,30). 179. 194. 197. GELL. 4,11,4 quoniam is cibus et subduceret sensim alvum et levigaret. *nota*: VARRO Men. 447 cum in eborato lecto ... cubare videas aegrotum et eius prius alvum (alb- *codd.*) quam τύλην subducere malis? *mollire, sim.*: CELS. 3,12 cibus ... qui mollem alvum praestet (*cf.* 3,18 servanda alvus est quam tenerrima). COLVM. 12,37 vinum ... facere ad alvum molliendam. SCRIB. LARG. 135 quae alvum mediocriter molliunt (*et bis ibid.*). PLIN. nat. 20,79 alvum modice mollientem (leniter: 20,96. 25,54). 23,41 (*opp.* cohibere), *et passim* (emollire: 20,11. 49. 27,48. 31,102. 32,64. 94. 99). *levare, exinanire, evacuare, sim.*: VAL. MAX. 9,13,2 ut sibi alvum levare priusquam expiraret liceret (*cf.* PLIN. nat. 23,141). CELS. 6,6,16 quibus alvus inferiore parte evocanda est (*cf.* elicere: PLIN. nat. 19,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

80. 135). SEN. dial. 7, 20, 5 non implere alvum et exinanire. PLIN. nat. 10, 126 alvum exoneraturas. 20, 14 per se inanit alvum (24, 147. 31, 6 *plur.*). 20, 52 ad evacuandam alvum (32, 104). 20, 204 alvum exinanit (26, 57. 27, 58 ad exinaniendas alvos. 32, 96. *cf.* 13, 118 praeceps alvi exinanitio). HIER. epist. 133, 7 relevare.

sensu latiore pro utero: DIFF. Suet. p. 311, 35 dicimus 'hic alvus' ... quasi hic uterus. *cf.* PAVL. FEST. p. 8 alvus venter feminae. PLAVT. Stich. 159 famem ego fuisse suspicor matrem mihi ..., nam illa me in alvo menses gestavit decem, at ego illam in alvo gesto plus annos decem. ACC. carm. frg. 1 Maia nemus retinens gravido concepit in alvo (CALV. carm. frg. 14 partus gravido portabat in alvo). CINNA carm. frg. 9 at scelus incestum turpi crescebat in alvo. CIC. div. 1, 39 Dionysii mater ... cum praegnans hunc ipsum Dionysium alvo contineret. Cluent. 34 spem illam, quam in alvo commendatam a viro continebat, victa avaritia sceleri Oppianici vendidit. Pis. frg. 14 te tua illa nescio quibus a terris apportata mater pecudem ex alvo, non hominem effuderit. LVCR. 5, 225 infans ... cum primum in luminis oras nixibus ex alvo matris natura profudit (*cf.* 3, 346). HOR. carm. 4, 6, 20 latentem matris in alvo. OV. am. 2, 14, 17 si Venus Aenean gravida temerasset in alvo (epist. 6, 61). Ib. 221 impurae matris prolapsus ab alvo. met. 1, 420 ceu matris in alvo. 3, 310 imperfectus adhuc infans genetricis ab alvo eripitur. 7, 125 utque hominis speciem materna sumit in alvo *infans*. 15, 217 qua (*dic*) semina tantum spesque hominum primae matris latitavimus alvo. MANIL. 3, 195 maternā. PAVL. FEST. p. 77 Egeriae ... sacrificabant praegnantes, quod eam putabant facile conceptum alvo egerere. p. 79 quod eum mater exterrita alvo eiecit. SIL. 3, 420 edidit alvo namque ut serpentem. STAT. silv. 2, 1, 78 raptum sed protinus alvo sustulit exultans. PS. QVINT. decl. 13, 3 gravidam. SER. SAMM. 618 menses octo ⟨ille⟩ (*fetus*) moratur in alvo. 645 cruor (*sc. menstruus*) clausa cunctabitur alvo. ARNOB. nat. 3, 10 (*plur.*). 4, 21 quid Iovem miramur ex feminae effusum dictitare vos alvo? 7, 44 conceptus et natus muliebri alvo (HIL. frg. 6 alvo virginali). 2, 16 nos ... ex alvis fundimur atque emittimur matrum (*cf.* 5, 10). LACT. inst. 2, 11, 6 tanquam ex alvo matrum profunderentur. PACIAN. bapt. 6 alvo eius (*matris*) effusi vivificamur in Christo. *ibid.* novum hominem alvo matris agitatum. AMBR. Cain et Ab. 1, 10, 47 hos partus alvus ille propheticus parturivit. 2, 1, 2 in illo genitali alvo (*cf.* hex. 5, 3, 7). HYMN. Ambros. I 4, 9 alvus tumescit virginis. HIER. epist. 24, 2 licet deus ... Iohannem in alvo matris faciat exultare (*cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 8, 1). 107, 3 Anna sterilitatem alvi fecunditate mutavit. PAVL. NOL. carm. 20, 244 matris ab alvo claudentem (20, 251 ex utero claudum). 24, 509 de matris alvo (24, 515 de ventre matris). PS. AVG. serm. 120, 6 alvus virginalis sertis verecundiae coronetur. SVLP. SEV. chron. 1, 8, 1. 1, 11, 3 puer ... reductus in alvum matris posterior editus est. MACR. sat. 5, 19, 18 quos (*infantes*) alvo gestaverat *Thalia*. SIDON. carm. 2, 36. ALC. AVIT. carm. 6, 206 *Christus* elegit nitidam, de qua procederet, alvum. 6, 71 mater ... te ... reparturiens melius quam corporis alvo. VEN. FORT. carm. 2, 16, 135 mors et origo simul misero (-ra *BL*) processit ab alvo. 8, 3, 87 spiritus intactum (-am *BL*) venerabilis attigit alvum (*syn.* venter puellae). app. spur. 1, 135 tuus (*Mariae*) alvus. CARM. epigr. 748, 14 (CORP. V 6731 *christ.*) alvus quas matris mundo emiserat una. COLVM. 8, 11, 5 (*de pavonibus*) vix dum concepta in alvo vitiat ova nec ad partum sinit perduci. AMBR. hex. 5, 3, 7 genitali ... alvo *piscium*. SYMPH. 56 nondum natus eram (*pullus in ovo*) matris damnatus in alvo. 121 setigerae matris fecunda natus (pastus *Bährens*) in alvo *porcus*. SVLP. SEV. dial. 1, 15, 5 qui (*catuli leaenae*) ut clausis luminibus ex alvo matris exierant, caecitate perpetua tenebantur. *de vesica*: SER. SAMM. 590 internam vessicae ... alvum. *in comparatione de aëtite lapide*: PLIN. nat. 36, 149 intra se velut in alvo habentem argillam suavem candidam. *ibid.* in alvo habentem durum lapidem (36, 150 *bis*). *cf.* ARNOB. nat. 5, 10 necesse est credere et receptacula lapides habuisse genitalia et iaculatam conbibisse sementem et completis temporibus sustinuisse alvos graves et ad postremum peperisse feminei moris difficultate conixos.

i. q. alvearium (*cf. Keil ad* VARR. rust. 3, 2, 11): CAPER gramm. VII 107, 12 alvus haec nunc, sed apium hic. GLOSS. II 434, 45 σμῆνος ἢ κατάδυσις τῶν μελισσῶν alvus. PLAVT. Lip. frg. 1 nil moror mihi fucum in alvo (*sic et* albo *codd.*), apibus qui peredit cibum. VARRO rust. 3, 16, 8 extra ostium alv[e]i. 3, 16, 16 media alvo, [in] qua introeant apes. 3, 16, 21 si ex alvo in alvum *apes* traicias. 3, 16, 32 opercula alvorum. 3, 16, 34 si fecunda sit alvos ...; sin alvus non sit fertilis, *et saepe eodem capite.* PHAEDR. 3, 13, 9 alvos accipite et ceris opus infundite. COLVM. 9, 2, 1 venio nunc ad alvorum curam. 9, 6, 1 utilissimas alvos (albos *S*) faciemus ex corticibus. 9, 6, 2 reliqua ... alvorum (alb- *S*) genera. 9, 11, 1 si nullam progeniem tulerint favi, duas vel tres alvorum plebes in unum contribuere licebit. 9, 13, 14 alvorum exitus praecludi. 9, 15, 11 castratae ... alvi (11, 2, 50. 12, 10, 6). *et passim.* PLIN. nat. 1, 21, 47 de alvariis, de alvis et cura eorum. 11, 22 concamaratione alvi. 11, 26 cum advesperascit, in alvo strepunt *apes* minus ac minus. 11, 29. 40. 21, 80 alvus optima e cortice, secunda ferula, tertia vimine *eqs.* 22, 107 prima propolis alvorum. 30, 148 apes in alvos reverti. *et saepius.* CORP. I ad n. 1409 ne quis alvos apium ⟨...⟩. CLAVD. rapt. Pros. 2, 126 cum cerea reges castra movent fagique cava dimissus ab alvo mellifer electis exercitus obstrepit herbis. PS. OV. argum georg. 22 (alveorum *Bährens*). *nota*: PLIN. nat. 7, 64 alvi apium moriuntur *menstruo profluvio mulierum*. 11, 44 feruntque societate fraudata alvos mori. 11, 65 enecant alvos. 11, 69 universas alvos numquam ultra decem annos durasse proditur.

alia: VERG. georg. 2, 453 apes examina condunt corticibusque cavis vitiosaeque ilicis alvo (-veo *R*, *cf.* SERV. *ad l.*). MANIL. 4, 909 caelum scrutatur in alvo (*interpr. inc.*). TAC. hist. 3, 47 (*de navibus*) camaras vocant artis lateribus latam alvom sine vinculo aeris aut ferri conexam. SIL. 5, 49 *piscator* texens de vimine nassam, cautius interiora ligat mediamque per alvum, sensim castigans (fast- *al.*) compressa cacumina nectit ac fraude artati remeare foraminis arcet introitu facilem ... piscem. COLVM. 10, 389 lividus ... cucumis gravida qui nascitur alvo (*i. ventre tumido*). *nota*: PROSP. carm. de ingrat. 593 corrupti ... cordis in alvo persistit *ebrietas*. PS. PROSP. carm. de prov. 971 qui cum sincerum vivo de fonte liquorem gustarint, ipsi profundent flumina ab alvo cordis (*cf.* alveus). ENNOD. dict. 13, 11 p. 467, 8 ego sum, cui Paterium filium mater et virgo sacri fontis alvus (*i. baptismus*) effudit (*cf.* VICT. VIT. *sub* alveus). *Ihm.*

alx *v.* alce.

? **Alxei** (*genet.*) *nom. barb.* CORP. III 13991 (*in Dalmatia*) Tritano Iomenei (?) Alxei (?) filia.

Alyattēs, *Ἀλυάττης, Lydorum rex, pater Croesi; cf. E. Meyer, PW. I 1707.* HOR. carm. 3, 16, 41 quam si Mygdoniis regnum Alyattei campis continuem (halialyti, aliatthii, halyattici *sim. codd.*). *cf.* PORPH. Halyattii: ... regnum Halyatti .... Halyattus autem rex Persarum dicitur fuisse, vel, ut alii, rex Lydorum, pater Croesi. SCHOL. Hor. regnum Aliatti: Aliattus, rex Lydiae (epist. 1, 11, 2 Croesus Aluatis filius). PLIN. nat. 2, 53 Alyatte rege. FRONTIN. strat. 3, 15, 6 ab Halyatte (Halyate *Harlei.*). ... sub adventum legatorum Halyattis (Halyatis *Harlei.*). GELL. 1, 11, 7 Alyattes. SOL. 15, 16 inter Alyatten (Aliatten, Adluattem, Alyriten *sim. codd.*) Lydum et Astyagen Mediae regem. HIER. chron. a. Abr. 1239 Lydorum primus rex Ardysus filius Alyattis. 1275 Lydorum II Alyattes (Aliatthes, Aliattes *pars codd.*). 1406 Lydor. VIII Alyattes. 1435 Alyattes et Astyages dimicaverunt. EXC. Barb. chron. min. ed. Frick p. 312, 6 Alyatus. 312, 12 Aliatus alius.

Alyattī *opp. Galatiae; cf. Tomaschek, PW. I 1707.* LIV. 38, 18, 3 ad Alyattos (Hyliattos *Bamb.*, Halyattos *ed. antiquiss.*) castra posita. *cf.* STEPH. BYZ. Ἀλύαττα, χωρίον Βιθυνίας, ἀπὸ Ἀλυάττου κρατήσαντος τὸν τόπον. ὁ οἰκήτωρ Ἀλυαττηνός.

Alyi *opp. Aegypti; cf. Pietschmann, PW. I 1709.* ITIN. Anton. Aug. p. 168, 3 Alyi (Alii *duo codd.*). NOT. dign. or. 28, 44 cohors secunda It⟨u⟩raeorum, Aiy (Arii *Vindobon.*). *Otto.*

Alyntos *v.* Hales.

Alȳpia, Alȳpius, Alȳpias, Alȳpiānus, Alȳpiōn *v.* Alypus.

alypon, -ī *n.*, *ἄλυπον herba.* PLIN. nat. 27, 22 alypon cauliculus est ... acre gustu ac lentum mordensque vehementer et accendens. alvum solvit. 1, 26, 7 alypon. PS. APVL. herb. 108 tithymalli species ... alypos. DIOSC. 4, 173 de alipon. alipon herba est sarmentosa. *V.*

Alȳpus, *Ἄλυπος, nom. serv. frequentissimum.* Alypos: CORP. VI 156 (*a. 105*). Aloepus (INSCR. Graec. Sic. et Ital. 1370 *Ἄλοιπος*): CORP. VI 21662 (*periit*) P. Servilio Aloepo. Alupus *v. l. 62. v. etiam* Alypius *et* Alypion. CORP. VI 710 Ti. Claudius Alypus. 4295. 4868. 6577. 6854. 8731 T. Aelius Augustorum lib. Amemptus ... Vlpio Alypo suo. 8919 Alypi imp. Aug. ser. 10335. 11504. 12059. 13002 L. Aur. Aug. lib. Alypus. 16609. 19138. 19818 Ti. Iulio Alypo. 23243 (*periit*) C. Octavius Alupus. 24396. 24925. 25201. 26065. 26698. 28308 P. Vallio P. f. Pal. Alypo ... P. Vallius Alypus filio. 31018. 34943. 36273. XV 4947 (*in vasis*. XI 6700, 23. VIII 22645, 2). 7819 (*in fistula*) ⟨i⟩mp. Caesar. Domitiani Aug. sub cura Alypi proc(uratoris). 7295. XIV 358, 1, 10 (*Ostiae*). 856. 929. IX 5741 (*Ricinae*). X 7224 (*in Sicilia*). 8059, 30. IV 1548 L. Clodius Alypus. XI 1449 (*Pisis*). V 832 (*Aquileiae*). 7209 (*in alpibus Cottiis*) ⟨T. Fl⟩avius ⟨Aug.⟩ l. Alypus. 7518 (*Aquis Statiell.*). XII 3211 (*Nemausi*) Atrius Domitius Alypus. 3627. 2022 (*in Dalmatia*) ⟨T⟩i. Claudi A⟨l⟩ypi l. Caesaris. 9346. 4150, 4, 13 (*in Pannon. sup., a. 188*). *forma muliebris est* **Alȳpia**: CORP. VI 24925 Pretiosae Alypiae Alypus et Meroe f(iliae). 29154 M. Vlpius Aug. lib. Cladus Entellianus ⁘ Vlpiae Alypiae coniugi. **Alȳpius**, *Ἀλύπιος, signum. in codicibus saepe legitur* Alipius (*nonnunquam* Alypp-, Alipp-); Alupius *v. p. 1804, 82*; Alepius *p. 1805, 15.* AMM. 23, 1, 2 Alypio ... Antiochensi, qui olim Brittannias curaverat pro praefectis. 29, 1, 44 Alypius ... ex vicario Brittanniarum *in exilium missus. v. de eo Seeck, PW. I 1709.* Faltonius Probus Alypius *praef. urbi a. 391*: SYMM. epist. 7, 66—71 ad Alypium. 2, 83. AMM. 28, 1, 16 Alypius nobilis adulescens. AMBR. epist. 89. COD. Theod. 1, 15, 9 ad Alypium *vicarium Africae* (*a. 378*). 14, 2, 2 ad Alypium p. u. (*a. 391*). CORP. VI 1185 Faltonius Probus Alupius v. c. praef. urb. 1713 Faltonius Probus Alypius v. c. 31975 Faltonio Probo Alypio v. c. praef. urb. *v. de eo Seeck ibid.* COD. Theod. 1, 1, 6 contextores huius Theo-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dosiani codicis . . . Sperantius, Martyrius, Alipius . . . spectabiles comites consistoriani. *christiani*: HIL. op. hist. frg. 2, 15 Alypius ab Achaia de Magari *qui synhodo Sardicensi adfuit.* Alypius *Thagastensis episcopus Augustini amicus*: AVG. conf. 6, 7, 11 Alypius . . . parentibus primatibus municipalibus. 6, 9, 14. 7, 19, 25. c. Emer. 1 Alypio Thagastensi. c. acad. 2, 5, 12 Alypi (*vocat.*). HIER. epist. 103 papam Alypium. PAVL. NOL. epist. 8 vers. 83 frater Alypius est Augustinusque magister. CONC. Carth. a. 411 (Mansi IV p. 122^{B}) Alypius episcopus ecclesiae catholicae Tagastensis. HIER. in Dan. praef. Andronici cognomento Alipii. CONC. Ephes. a. 431 (Mansi V p. 590^{C}) Alypius episcopus civitatis Ellae. GREG. M. epist. app. p. 464, 4 Leoni Augusto Alipios episcopus Caesareae Cappadociae scribens. Alypius *qui de musica scripsit, cf. Graf, PW. I 1710.* CASSIOD. art. 5 p. 1212^{B} apud Graecos Alypius, Euclides . . . . INSCR. christ. Hisp. 136 (*cf.* suppl. p. 67) recesset Alepius in nomene XP.

Alȳpiānus, -a *cogn. serv.* CORP. VI 544 (*imp. Trai.*) Crescens Alypianus disp. fisci frumentarí. 634. 27127? 33788 Diogneto Ti. Aug. ser. Alypiano. *nom. serv.* CORP. X 6571 (*Velitris, periit*) M. Aurelius Philippus Aug. lib. . . . Aurelia Philipp⟨i⟩ Aug. lib. ⟨lib.⟩ Alipiana et Alipianus fi⟨l.⟩. III 515 (*in Achaia*) *Α. Ἀννίου Ἀλυπιανοῦ.* **Alȳpias,** *Ἀλυπιάς, nom. mul.* CORP. VI 11270 Felicio et Alypias parentes. 28853 Vibiae Alypiadi. X 2283 (*Puteolis*) Claudiae Sp. fil. Alypiadi . . . Ti. Cl. Adiutor mam(mae). **Alȳpiōn** *nom. serv.* CORP. VI 25788^{a} d. m. C. Sallusti Victoris . . . Aloepion lib. eius. II 3725 (*in Hispan. Tarrac., periit*) Q. Calpurnius Alipion. [*Otto.*

Alys *v.* Halys.

alysis, *ἄλυσις.* APVL. mund. 16 aly[p]sis est catena quaedam clarioris per solis (*an* orbis?) ambitum in se revertens. *iam comparatur cum iride.*

alysson, -ī *n.*, *ἄλυσσον herba.* PLIN. nat. 24, 95 *frutex* qui alysson vocatur . . . . nomen accepit quod a cane morsos rabiem sentire non patitur ex aceto potus adalligatusque. 1, 24, 57 *medicinae ex* alysso. DIOSC. 3, 101 de alisso. alissu virga est una. *V.*

alytarcha, -ae *m.*, *ἀλυτάρχης, qui Olympiis ludis praesidet; cf. Reisch, PW. I 1711.* COD. Theod. 15, 9 (*a. 409*) alytarchis, syriarchis, agonothetis, itemque asiarchis et ceteris, quorum nomen votiva festivitatis sollemnitas dedicavit. 10, 1, 12 (*a. 379*) alytarchae urbis Antiochenae plantandi plures, excidendae unius cupressi iubemus tribui facultatem. COD. Iust. 11, 78, 2, 1 (*Theod. II*) alytarcha.

alytarchia, *ἀλυταρχία.* COD. Iust. 1, 36, 1 (*a. 465*) alytarchiae et syriarchiae muneribus. 1, 36, 1, 1 alytarchiae . . . ludi. *Otto.*

? **alytis** *herba.* PS. APVL. herb. 81 *herba perdicalis* vocatur etiam . . . alytis. *V.*

Alyzia, *Ἀλυζία vel Ἀλύζεια, opp. Acarnaniae; cf. Hirschfeld, PW. I 1712.* CIC. epist. 16, 2 ad Alyziam accesseramus. *subscr.* non(is) Nov(embribus) Alyzia (Alizia *FHD*). 16, 3, 1 apud Alyziam (Aliziam *FHD*) . . . unum diem commorati sumus. PLIN. nat. 4, 5 Acarnanum urbes Alyzia (*sic Riccard.*; Alyzya, Alizia, Alizya *cett.*) . . . . TAB. Peut. 7, 4 Halisso. RAVENN. p. 378, 6 Alosum. p. 207, 5 Alosus *fluvius.* *Otto.*

am, *in compositione* **ambi-, ambe-, amb-, am-, an-** [*i. q. osc.* am- *in* am-vĭannud *'ἀμφόδῳ?'*, *umbr.* a-ferum *'circumferre, lustrare'*, an-ferener *'lustrandi'*, *hibern.* im imb- *'circum, ob'*, *gr.* *ἀμφί*, *anglos.* ymb *'circum'*, *cf. c. ind.* abhítaḥ *'utrimque'*. *vide etiam quae dicta sunt s. v.* anfractus. *Th.*]. VARRO ling. 7, 30 *ambages nomen* profectum a verbo 'ambe' quod inest in 'ambitu' et 'ambitioso'. PAVL. FEST. p. 4 'am' praepositio loquelaris significat circum, unde supra servus 'ambactus' id est circumactus dicitur. 16 'amnis' proprie dicitur a circumnando, quoniam 'am' ex graeca praepositione sumptum quae est *ἀμφί* significat circum, et 'nare' fluere. MACR. sat. 1, 14, 5 Ateius Capito annum a circuitu temporum putat dictum, quia veteres 'an' pro circum ponere solebant ut CATO in originibus (frg. 124): 'oratorum an terminum', et ambire dicitur pro circumire. CHAR. gramm. I 231, 11 (*ex Palaemone*) *inter praepositiones* am: am fines, am segetes (230, 13 *ex Cominiano*). SERV. Aen. 7, 125 accisis (*legit* ancisis): undique consumptis. et hoc est apud nos 'an' (ac *trad.*), quod apud Graecos *ἀμ⟨φί⟩*. hinc est 'amsancti valles' (7, 565) id est undique sancti. PRISC. gramm. II 29, 19 'am' . . . praepositio 'f' vel 'c' vel 'q' sequentibus in 'n' mutat 'm': 'anfractus, ancisus, anquiro', vocali vero sequente intercipit 'b': 'ambitus, ambesus, ambustus, ambages' (*cf.* CASSIOD. *et* MARTYR. gramm. VII 179, 8). III 57, 17 'am' etiam *περί* graecam praepositionem significat: 'amplector, amputo, ambio', in quo etiam additio 'b' consonantis fit propter 'm'. GLOSS. II 15, 45 am *ἀμφί, περί.* II 402, 4 *περί.* *inter praepositiones loquelares* CHAR. gramm. I 236, 24 (*cf.* 26) SERG. gramm. suppl. 158, 24 *cf.* 217, 31. *V.*

ama *v.* hama. **Ama** *v.* Amma.

Amaad, עַמְעָד, *opp.* VVLG. Ios. 19, 26. *v.* Amath. *Otto.*

Amābiliānus *v.* Amabilis.

amābilis, -e *ab* amare. *comp. et superl. iam inde a* CIC. *vis activa rara, v. p. 1806, 66. iunctus est dat.* SEN. epist. 36, 3 QVINT. inst. 6, 2, 13. SPART. Carac. 1, 5 *saepius*; *crebrum apud christianos* deo amabilis. *c. abl.*: SEN. clem. 1, 13, 4 vultu. SVET. Aug. 83 facie et garrulitate. HEGES. 2, 3, 4 gratia. *c. in c. abl.*: LAMPR. Alex. 44, 1 EVTR. 9, 14; *cum* ad: VVLG. prov. 18, 24. *de subst. c. gen. v. infra l. 62.* GLOSS. *φιλητός, προσφιλής ἀρρενικῶς. ἐράσμιος. ἐρώμενος. ποθεινός. vilia apud* ISID. orig. 10, 5 DIFF. Beck p. 36, 74.

I *de amore inter sexus diversos vel in pueros*: PLAVT. Asin. 674 nimis bella es atque amabilis. Stich. 736 mea suavis, amabilis, amoena Stephanium. HOR. carm. 1, 5, 10 qui semper vacuam, semper amabilem sperat *fore Pyrrham.* OV. ars 2, 107 ut ameris, amabilis esto, quod tibi non facies solave forma dabit. PLIN. nat. 22, 20 amabiles fieri viros *erynge.* PORPH. Hor. epist. 1, 15, 21 amabilem amicae reddat ut iuvenem. HIER. in Ezech. 7, 24 p. 280 nihil . . . viro bona uxore amabilius. epist. 130, 18. VVLG. Esth. 2, 15 omnium oculis gratiosa et amabilis (*εὑρίσκουσα χάριν*) videbatur. III Esdr. 4, 24 rapinas amabili suae (*τῇ ἐρωμένῃ*) adfert *latro.* SACR. Leon. p. 447 sit amabilis ut Rachel viro. *de amantium rebus sive actionibus*: OV. ars 2, 723 amabile murmur *in coitu.* SEN. contr. 2, 7, 3 faciem. PETRON. 91 pectus. SIL. 14, 476 nomen *Daphnidis.* APVL. met. 2, 16 complexus.

II *de caritate et amicitia*: CIC. rep. 1, 44 regi . . . tolerabili aut, si voltis, etiam amabili, Cyro. Att. 5, 19, 2 filiolam tuam . . . et amo et amabilem esse certo scio. 16, 3, 3 *Curius* per se est amabilis a meque diligitur. epist. 7, 20, 1 amabilior mihi Velia fuit quod te ab ea sensi amari. TREBON. Cic. epist. 12, 16, 1 nihil adulescente tuo . . . aut amabilius . . . est aut studiosius. CATVLL. 65, 10 te, vita frater amabilior. HOR. carm. 2, 9, 13 amabilem . . . Antilochum. 4, 3, 14 amabiles vatum . . . choros. epist. 2, 2, 131 bonus sane vicinus, amabilis hospes. LYGD. 4, 94 isque pater quo non alter amabilior. SEN. suas. 7, 14. contr. 10, 5, 25 Graecus rhetor, quod genus stultorum amabilissimum est. SEN. dial. 5, 43, 1 amabilem te, dum vivis, omnibus, desiderabilem, cum excesseris, reddis. 12, 2, 4. clem. 1, 13, 4 vultu . . . amabilis. epist. 36, 3 hilarem et amabilem turbae. 83, 4 puer. CORP. IV 3106 *incertum an* Charidea amabilis *simul sint decursa, an potius alterum nomen sit* Amarilis *pro* Amaryllis. CARM. epigr. 1162, 3 amabilis utque erat infans. PS. QVINT. decl. 6, 3 ille amabilis infans, ille blandus puer. PLIN. epist. 5, 16, 1 qua puella nihil umquam festivius amabilius . . . vidi. 7, 19, 7 *femina* non minus amabilis quam veneranda. SVET. Aug. 83 *pueros* facie et garrulitate amabilis. SPART. Geta 5, 1 (*dat.*) LAMPR. Alex. 4, 5 (*dat.*). 44, 1 in iocis dulcissimus fuit, in fabulis amabilis. 50, 2 milites amabiles erant. CAPITOL. Max. Balb. 7, 6 amabilis etiam senatui fuit (15, 2). Gord. 31, 4. TREB. Claud. 6, 5 minus . . . amabilem. VOPISC. quatt. tyr. 10, 3 (*dat.*) PS. LACT. mort. pers. 18, 11 EVTR. 7, 20 (*dat.*). 9, 14 necessarius magis in quibusdam quam in ullo amabilis imperator. AVSON. 322, 46 amabilis orsa Menandri. AMM. 15, 9, 3. 23, 6, 40. 28, 1, 4 civitas. AMBR. exc. Sat. 1, 2. HEGES. 2, 3, 4 *c. dat. et abl.* HIER. in Dan. 9, 23 'vir desideriorum' es, sive amabilis et dei amore dignus. epist. 54, 6. 79, 5 cunctis. 107, 4 omnibus. 130, 3. VVLG. II reg. 1, 26 amabilis (*ἐθαυμαστώθη ἡ ἀγάπησις σου . . . ὑπέρ*) super amorem mulierum. prov. 18, 24 vir amabilis ad societatem (*deest graecum*). Sirach 20, 13 sapiens in verbis se ipsum amabilem (*προσφιλῆ*) facit. Soph. 2, 1 gens non amabilis (*ἀπαίδευτον*). AVG. epist. 92, 1. in psalm. 49, 2 p. 566, 9 *opp.* terribilis. *ibid.* p. 566, 11 *item.* AVELL. p. 468, 20 Christo amabilem imperatorem (CASSIOD. hist. 2, 11 p. 929^{D}). 612, 6 deo amabili fratri (637, 5. 638, 11. 16. 639, 24. 640, 3. 703, 24 *saepius, in titulis fere. item* CASSIOD. hist. 9, 14 p. 1132^{C} *saepius*). SIDON. epist. 4, 4, 1 *iunctum* venerabilis. CASSIOD. chron. II p. 146, 927 cunctis. CORIPP. Iust. 1, 41 *opp.* terribilis. INSCR. christ. Rossi I 525 (*a. 403*) digna ⟨pi⟩a amabilis pu⟨dica⟩. INSCR. Rev. archéol. 1902, 3 p. 354 Brutius . . . heic cubat frugi castu amabili ominibus. CORP. XIII 5593 (*incertae fidei*) monac(us) d(e)o et hominib(us) amabilis. *notandum de Salomone*: VVLG. II reg. 12, 25 vocavit nomen eius 'amabilis domino' (*Ἰεδδεδί*). *quo in nomine substituit gen., ut adi. fiat substantivum* HIER. epist. 53, 8 Salomon . . . amabilis domini. 72, 3. 79, 7 David, amicus domini, et Salomon, amabilis eius. *cf.* AVELL. p. 200, 9 amabilis dei (*θεοφιλέστατε*). *nota etiam* APRING. in apoc. 1, 11 Laodicia quod est 'tribus amabilis domini'. *de animali*: AMM. 22, 15, 25 ibis sacra est et amabilis. *sensu activo*: SCHOL. Stat. Theb. 4, 215 inter amabiles fratres (*ut Castoras*) totum debet esse commune. VVLG. II reg. 1, 23 Saul et Ionathas amabiles (*οἱ ἠγαπημένοι*).

de actibus, moribus, sim.: CIC. part. 22 oratoris ipsius amabilis mores. nat. deor. 1, 121 nihil est . . . virtute amabilius (Lael. 28 Att. 14, 17^{a}, 4 epist. 9, 14, 4). Lael. 98 *virtus* quam . . . amabilis sit. 51 amabilissimum nodum amicitiae. off. 1, 56 nihil . . . est amabilius nec copulatius quam morum similitudo bonorum. Att. 16, 15, 4 nihil iucundius litteris Sexti, nihil amabilius (ad Q. fr. 3, 1, 22). epist. 11, 15, 1 mihi autem nihil amabilius officio tuo et diligentia. PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 amabilius certe nihil facere potuisses. SEN. contr. 2, 2, 8 corruptum et decens et amabile ingenium. 7, 5, 11 nihil est autem amabilius quam diligens stultitia. 9, 3, 10 sententiam. SEN. benef. 1, 14, 4 beneficia. epist. 66, 8. 92, 3 innoxia voluntas ac benigna . . ., amabilis simul mirabilisque. 115, 3 amabilem . . . simul venerabilem *auctoritatem.* SIL. 8, 609 mentis amabile pondus. QVINT. inst. 6, 2, 13 *ἦθος* . . . mite ac placidum . . . blandum et humanum et audientibus amabile atque iucundum. 12, 5, 2 verecundiam, vitium quidem sed amabile. PLIN. paneg. 55 laetissima facies et amabilis vultus. SVET. Cal. 8 pueritia. SPART.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Carac. 1, 5 si quando feris obiectos damnatos vidit, flevit.... quod populo plus quam amabile fuit. LAMPR. Diad. 6, 2 nomen Antoninorum. TREB. trig. tyr. 23, 2 vir... vitae amabilis. LACT. epit. 62, 3 humilitas... cara et amabilis deo est. FILASTR. 111, 4 plausibile atque amabile nomen eius habentes. AVSON. 412 quid... tam amabile tamque hospitale quam quod. SYMM. rel. 9, 4 vicem. AMM. 23, 6, 5 HIER. epist. 148, 20. VVLG. Sirach 15, 13 (ἀγαπητόν). Phil. 4, 8 amabilia (προσφιλῆ). AVELL. p. 528, 4. 562, 13 amabilem deo fidei... constantiam (711, 17). AVG. c. Faust. 16, 6 p. 445, 1 Moyses carnis peritomen in sacris et deo amabilibus numerat. ENNOD. epist. 9, 19, 1 praesumptione.

de rebus, ut libris, regionibus, sim.: CIC. Att. 12, 9 cetera noli putare amabiliora fieri posse ulla, litore, prospectu maris, tum his rebus omnibus. epist. 16, 18, 1 quanto mihi illud (*Tusculanum*) erit amabilius. LVCR. 1, 23 sine te *o Venus*... neque fit laetum neque amabile quicquam. HOR. carm. 3, 4, 5 an me ludit amabilis insania? 3, 13, 10 tu *fons* frigus amabile fessis vomere tauris praebes. epist. 1, 3, 24 carmen. PLIN. epist. 3, 18, 7 res antea tam invisa quam falsa nunc ut vera ita amabilis facta est. APVL. Plat. 2, 2 bonum primum est verum et divinum illud, optimum et amabile et concupiscendum. AVSON. 419, 3 palatium... cum terribile acceperis, amabile praestitisti. SYMM. rel. 2, 2 amabile est praeesse civibus, sed placere difficile. AMBR. Isaac 4, 16 tabernacula Israhel. exc. Sat. 1, 42 amabilem et concupiscendam aeternae pulchritudinem veritatis tota mentis caritate diligere. PS. RVFIN. in Os. 9, 2 nihil melius, nihil amabilius terrarum ubertate. PASS. Petr. 2 p. 3, 17 amabilius sibi esse ... tormentis... succumbere quam Christum... recusare. AVG. in psalm. 124, 4 montes (*i.* praedicatores veritatis). MAR. MERC. Cyr. incarn. 35 venerabile... et supernis spiritibus amabilissimum mysterium. CARM. ad senat. 64 moderamen. MACR. sat. 1, 2, 15 verecundia. 1, 17, 49 lumen. CASSIOD. var. 2, 40, 6 silvas. trip. 1, 14 p. 911B scripturarum deo amabilium. HIST. Apoll. 40 navem... amabili aspectu.

adv. **amābiliter** *cum comparativo*: OV. ars 3, 675 spectet amabilius iuvenem... femina. PETRON. 113 vultum... suum super cervicem Gitonis amabiliter ponente *Tryphaena*. CIC. Att. 14, 13, 2 si humaniter et sapienter et amabiliter in me cogitare vis. HOR. epist. 2, 1, 148 *carminum* libertas... lusit amabiliter, donec iam saevus apertam in rabiem coepit verti iocus. SEN. contr. 1, 1, 25 Euctemon... dixit nove et amabiliter illum... sensum. CORP. IV 2032 amabiliter (*an* acid-?) *nihil amplius.* 2374 Laculus Priscillo amabiliter scr(ipsit). PORPH. Hor. carm. 2, 3, 11 et est totum amabiliter dictum (SERV. Aen. 2, 561). PANEG. 10, 38 p. 243, 22 non minus trepide quam amabiliter petiverunt *amicitiam Persae*. AVELL. p. 90, 13 haec amabiliter a nobis dicta esse opto ut intellegas. SEV. MINOR. p. 738C in eum amabiliter irruentes os ipsius et colla mulcebant. AVG. serm. ed. Mai 46, 3 quasi pater amabiliter exigo. SORAN. 88 amabilius... a matre nutriri possunt *infantes quam a nutrice.* SIDON. epist. 2, 13, 1 pertinacius aut amabilius quam rectius veriusque. 5, 20, 3 libentius... atque amabilius verecundi leguntur. V.

Amābilis *nom. servorum et ingenuorum infimo loco natorum, satis frequens in Gallia et Romae; viri* Amabiles *paucissimi. genet.* Amabilinis CORP. VI 11507. XII 3987. *nom.* Amabiles CORP. X 3428 (*mulier*). XIII †3617 (*in Gall. Belg.*) Amabeles. *mulieres*: CORP. VI 1809 Claudiae Amabili matri... M. Vlpius Aug. lib. Callistus. 14699 Appaiena Amabilis. 20180 C. Iuli C. C. (mulieris) l. Perennis, Amabilis. 29299 Vlpiae Amabili coniugi... Lamyrus Caesaris n. libert. 33273 Marcia T. l. Amabilis. INSCR. christ. Rossi I 884 (*a. 485*) Amavilis. XIV 838 (*Ostiae*) Claudia Amabilis. IX 2630 (*Aeserniae*) Vl⟨p⟩ia Amabilis. X 1679 (*Puteolis*) Aeliae Amabili matri... Victorinus Aug. lib. XI 3186 (*Faleris*) Titia Amabilis. INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 138 (*Spoleti*) Tamudiae Amabili. CORP. V 3060 (*Patavi*) Axiae (mulieris) l. Amabili. 5900 (*Mediolani*) Amandae, Amabili, Blandae libert(is). XII 820 (*Arelate*) Iulia Amabilis. 4030 (*Nemausi*) Vtuliae Amabilis, Créscéns c⟨ont⟩uberná⟨li⟩. XIII 1897 (*Luguduni, litt. saec. fere II*) Tertiniae Amabilis sive Cyr⟨il⟩le natione Graeca Nicom⟨e⟩dea. 3267 (*in Gall. Belg.*) d. m. Amande, Amabilis. III 8324 (*in Dalmatia*) Dexter et Amavilis *coniuges.* 8376b Avil(liae) Amabili II 501 (*in Lusitan.*) Amabilis *liberta.* 4262 (*in Hisp. Tarr.*) Didia Amabilis. VIII 12818 (*in prov. procos.*) Salvius Aug ser.... Amabilis coniugi. *viri*: CORP. VI 11506. 31140, c, 19 (*a. 132*) M. Vlp. Amabilis *eques sing.* XIV 1647 (*Ostiae*) ⟨M. Suel⟩lius M. l. Amabilis. X †7747 (*in Sardinia*). XI 1278 (*Placentiae*) T. Tuti Amabilis. XIII 553 (*in Aquitania*) Albini Amabili (*sic*) fil. INSCR. Rhen. Bramb. 431 (*a. 236*) L. Hilarinius Amabilis bf. cos. 10 Iunianus Amabilis IIIIII vir Aug. CORP. III 1535 (*in Dacia*). 3184b (*in Dalm.*) Vetti Amabls (*sic*). 4498 (*in Pannon. sup.*) ⟨...⟩s Amabilis cives Aeduus. 5949 (*in Raetia*) Fl. Amabili pollioni leg. III... Fl. Amando. 14644 (*in Dalm.*) Amabili secutori nat. Dacus. *inscr. vasorum, al.*: CORP. XIII 10008, 10 Ams (Amabilis *vel* Amandus). 10010, 98. VII 52. 53? HIER. in Is. lib. 5 praef. Amabili (*ablat.*) episcopo. CASSIOD. var. 1, 8 Amabili executori Theodericus rex. 4, 5 Amabili ... comiti. VEN. FORT. vita Pat. 4, 14. GREG. TVR. glor. conf. 32 Amabilis... vici Ricomagensis presbyter. IOH. BICL. chron. II p. 212, 571, 2 Amabilis magister militiae Africae. **Amābilius** *nom. gent.* (?). CORP. XIII 7302, 12 (*in Germ. sup.*) ⟨... A⟩mabilius Aq⟨...⟩.

Amābiliānus. COD. Theod. 11, 30, 4 (*a. 315*) Amabiliano pf. annonae Africanae. 13, 5, 2. 3.

Amābilis *deus.* CORP. VI 112 (*periit*) Κῦρι χαῖρε. deo Amabili sacr. Aelia Ehorte fecit. *Otto.*

amābilitās, -tātis *f. ab* amabilis. PLAVT. Poen. 1174 qui amabilitati animum adiceret *de feminas amabiles attendente.* Stich. 741 si amabilitas tibi nostra placet, si tibi ambo accepti sumus. CARM. epigr. 1066, 5 (*I p. Chr. saec.*) quid prodest vixisse in amabilitate facetum? SYMM. epist. 1, 94 mereri... amabilitatem eius, ut quod accitus sit gaudeamus. INSCR. christ. Leblant I 48 (*titulus barbarus*) hic iacet (facit *lapis*) germanitas fratris adque sororis, quorum amabilitas iusta(m) meruit coniuncta(m)que sanctae abitationis mora(m). *in allocutione*: SYMM. epist. 7, 3 secundas ad amabilitatem tuam litteras mitto. *item* 7, 4. 7, 5 *bis.* 7, 6. MAR. MERC. Nest. serm. 4, 1 in illud vestra amabilitas (*qui auditis*) debet intendere (4, 6 vestram dilectionem). V.

Amābilius *v.* Amabilis.

Amabu municipium *Mauretaniae Sitifensis secundum* RAVENN. p. 154, 8. *nomen fortasse corruptum; cf. Schmidt, PW. I 1712.*

Amachius *cogn.*, Ἀμάχιος. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 181 n. 741 Fla(vio) Amachio v. p. p(raeside) p(rovinciae) Sard(iniae) (*imperante Constantio*). INSCR. christ. Rossi I 102 (*a. 348*) Artorius Amachius. PAVL. NOL. epist. 17, 3 Amachium... Delphini (*Burdigalensis episcopi*) subdiaconum. *huc fortasse pertinet quod in lucernis* CORP. XV 6286. X 8053, 18. XI 6699, 17 *scriptum est* Amachi, *nisi potius* A. Ma( ) Chi(lonis) *sim. intellegendum est, id quod Dressel proposuit.*

Amacilius, -a *nom. gent., cf.* Amafinius. CORP. III 7371 (*Samothracae, a. 124*) C. Amacil. Isi⟨a⟩nus (?).

Amacis f. *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 3292c.

Amadathi, הַמְּדָתָא, *nom. vir.* VVLG. Esth. 3, 1. 10. 9, 24. 12, 6. 16, 10.

Amaderēnsis *v.* Ammaedara.

Amadis *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 3095u.

Amadius *v.* Amandius.

Amadocus *dux Thracum* LIV. 39, 35, 4. *Ἀμάδοκοι principes Odrysarum; cf. Iudeich, PW. I 1713.*

Amadryades *v.* Hamadryades.

ad Amadum *statio Africae inter Tacapas et Leptim magnam sita; cf. Schmidt, PW. I 1713.* ITIN. Anton. Aug. p. 75, 6 (*sic P*, Aumadum, Aumaudum, Aumandum, Aumagdum, Augmandum, Augmagdum *cett.*).

Amadus, -a *v.* Amandus.

Amadusa *nom. mul. barbar.* CORP. III 840 (*in Dacia*) Vlpia Amadusa.

Amaesia *v.* Maesius, -a.

Amaethystus, Amaetustus *v.* Amethystus.

Amafanius *v.* Amafinius.

Amafinius, -a *nom. gent. fictum ut* Aprofinius, Atafidius (Atafnius?) *al., cf.* Ammius, Ammaeus, Amacilius. CASS. Cic. epist. 15, 19, 2 Epicurus, a quo omnes Catii et Amafinii, mali verborum interpretes, proficiscuntur. ac. 1, 5 non posse nos Amafinii (Amafanii *codd.*) aut Rabirii similes esse. 1, 6 Amafinius (Amafanius *codd.*). Tusc. 4, 6 C. Amafinius (Amifinius *GR*). 4, 7 Amafinium. HIER. in Os. lib. 2 praef. Amafinios et Rabirios nostri temporis, qui de Graecis bonis Latina faciunt non bona.

? Amai *legitur in vasculis Gallicis* CORP. XIII 10010, 99. *sed cf.* 102 Amat.

Amaia *locus vel opp. Hispaniae.* IOH. BICL. chron. II p. 213, 574, 2 Leovegildus rex Cantabriam ingressus... Amaiam occupat. *cf.* Amainius.

Amainius. CORP. II 5812 (*Segisamone, a. 239*) Iul(ius) Eufemus Amainius. '*videtur gentilitatem aliquam indicare sive cognomen est alterum peregrinum*' *Hübner. cf.* Amaia.

Amaiona *nom. mul. christ.* INSCR. ap. Mai, nova collect. V p. 417, 7 (*Romae*) Amaionae matri... Victoria filia.

Amaitaeī, -ōrum *gens Arabiae.* PLIN. nat. 6, 158.

1. Amal *v.* Amali.

2. Amal, עָמָל, *nom. vir.* VVLG. I par. 7, 35.

3. ? Amal... *cogn. mul.* CORP. IX 2817 (*Aufidenae, periit*) Pomponia Amal.

Amala *v.* Amali.

Amalaberga *Amalafridae, Theoderici sororis, filia.* IORD. Get. 299 *Theodericus* Amalabergam Thuringorum regi consociat Herminefredo. GREG. TVR. Franc. 3, 4 Amalaberga. ANON. Vales. 12, 70 Amalabirgam.

Amalafredus *v.* Amalafrida.

Amalafrida *nom. mul. germ.* 1 *Theoderici soror*: CASSIOD. var. 9, 1, 1 divae recordationis Amalafridam (Amalifr-, Amalefr- *pars codd.*). IORD. Get. 299 *Theodericus* Amalafridam (Amalafredam *OB*) ... regi Vandalorum coniuge dirigit Thrasamundo. ANON. Vales. 12, 68 Amalafrigdam. VICT. TONN. chron. II p. 196, 523 Amalafrida. 2 *Amala alia*: CARM. epigr. 1850 (*saec. VI*) Fl. Amala Amalafrida Theodenanda c(larissima) f(emina). **Amalafredus**

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nepos Amalafridae 1, Hermenefridi, regis Thuringorum, filius: VEN. FORT. carm. 8, 1, 24 Hāmălăfrēdus (Amalafredus *ΣL*). carm. app. 1, 48 Hāmălăfrēde (Hamalefrede *Br.*). 3, 12 qui super unus eras, Hamalafrede (*trad.* Hamalefrede), iaces.

Amalarīcus *rex Visigothorum, filius Alarici II; cf. Hartmann, PW. I 1715.* IORD. Get. 298 Amalaricus (Amalarius *OB*). 302. GREG. TVR. Franc. (Amaliricus B^1 *duobus locis*, Amalrich- C^1) 2, 37. 3, 1. 10. 30. CHRON. Caesaraug. chron. II p. 223, 513. 525. 531. ISID. Goth. 39. 40, 41 chron. II p. 283. ILDEF. vir. ill. 3.

Amalasar, הַמֶּלְצַר, LXX Ἀμελσάδ, *nom. vir.* HIER. nom. hebr. p. 55, 30 Amalasar: dixit princeps. *in* VVLG. *nominatur* Malasar.

Amalasius *nom. gent.* CORP. VIII 8269 (*in prov. Num.*) Q. Amalasius Ipaliarius. *cf.* Amblasius?

Amalasuintha (Amalasuentha) *regina Ostrogothorum, Theoderici filia, Athalarici mater; cf. Hartmann, PW. I 1715.* Amalasuintha *Cassiodorus*, -entha *fere ubique Iordanes.* CASSIOD. var. 10, 1 Amalasuintha regina. 10, 3. 8. 10. 10, 32, 2 divae memoriae Amalasuinthae (enthae *A*, -nte *pars codd.*) reginae. chron. II p. 160, 1358 Amalasuintam. IORD. Rom. 367 Amalasuentha. Get. 80 Amalasuentham (-int- *B*), Amalasuentha (-nt- *pars codd.*). 81 Amalasuinthae (-enth- *LXY*, -ent- *AO*, -int- *B*). 251. 298. 304. 311 (Amales- *PA*). MARCELL. auct. chron. II p. 104, 534 Amalasuentham (-nt- *R*). LIB. pontif. p. 142 Momms. Amalasuentam (*sic* A^1, -suint-, -sint-, -sinth- *rell.*). 144 Amalasuentae (-suint-, -sunt-, -sint-, -sinth- *pars codd.*).

Amalcius oceanus, *cf. Tomaschek, PW. I 1716.* PLIN. nat. 4, 94 septentrionalis oceanus. Amalcium (*sic A*, Almachium *E*, Amalchium *rell.*) eum Hecataeus appellat a Parapaniso amne, qua Scythiam adluit, quod nomen eius gentis lingua significat congelatum. *hinc* SOL. 19, 2 Amalcium (Amalacium *K*, Amalfium *S*, Amalchrum *G*).

Amalec, עֲמָלֵק, *indecl. masc.* (*fem.* CYPR. GALL. exod. 671 iud. 42); *cf. Müller, PW. I 1717. scriptum* Amalec *et* Amalech. Ămălech: PRVD. cath. 12, 173. Ămălēc: CYPR. GALL. exod. 671 iud. 42 PAVL. NOL. carm. 24, 595. Ămălec: PAVL. NOL. carm. 26, 94. 27, 619. *v.* Ămălēchī *et* Ămălēchus *infra p. 1809, 60. 63.* *gentis auctor*: VVLG. gen. 36, 12 Thamna . . . peperit . . . Amalech. 36, 16 dux Amalech. I par. 1, 36 Amalec. *populus*: ITALA exod. 17, 11 (Cypr. Fort. 8) Amalech (Amalec S^1. Ἀμαλήκ). num. 24, 20 (Ambr. hex. 1, 4, 14) Amalech (Amalec MS^1). gen. 36, 12 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 56, 18) Amalec. deut. 25, 19 (Lugd.) Amalec. VVLG. exod. 17, 9 pugna contra Amalec. 17, 11 superabat Amalec. iud. 3, 13 filios Ammon et Amalec. 6, 33 omnis Madian et Amalec. 12, 15 in monte Amalec. I reg. 15, 8 regem Amalec. Iudith 4, 13 Amalec confidentem in virtute sua. TERT. ieiun. 10 (*cf.* VVLG. exod. 17, 11). CYPR. Fort. 8 (*cf.* VVLG. exod. 17, 11). LACT. inst. 4, 17, 12. FIRM. err. 21, 6. 27, 3. AMBR. hex. 1, 4, 14 (*cf.* VVLG. num. 24, 20) non omnium nationum primus est Amalech (Amalec *VS*), sed quia per interpretationem Amalech (Amalec *MS*) rex accipitur iniquorum . . . (*cf. aliae interpretationes* HIER. tract. in psalm. I p. 82, 20 nom. hebr. p. 3, 2. 12, 12. 81, 9 AVG. in psalm. 82, 7 EVCHER. instr. 2 p. 141, 20 CASSIOD. in psalm. 52 praef. GLOSS. V 338, 53 *ubi* Ammalech). HIER. sit. et nom. p. 108, 25. 117, 26 HEGES. 5, 16, 84. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 56, 20 (*cf.* VVLG. gen. 36, 11. 12) quod autem dicitur Theman et Cenez et Amalec . . ., sciamus postea regionibus Idumaeorum ex his vocabula inposita. SVLP. SEV. chron. 1, 25, 5 gens Amalech. 1, 33, 9. ITIN. Theod. 27 cum Amalech (*trad.* Abimelech). Anton. Plac. rec. A 40 cum Amalec (*trad.* Alaci, Alici). NOT. Tir. 127, 60. 129, 7 Amalech. ITALA Ios. 19, 29 (Lugd.) Amalec *pro eo quod LXX habent* Ἐλιμελέκ *sim.* (VVLG Elmelech). Amalechi: CYPR. GALL. iud. 158 Ammones Moabique simul fortesque Ămălēchi. Amalec *spiritali intellectu de peccatis, de inimicis fidelium, de ecclesia dictum*: PAVL. NOL. carm. 24, 595. 27, 619. CASSIOD. in psalm. 52 praef. **Amalechus** *adi.* CYPR. GALL. exod. 649 Ămălēchas necat . . . cohortes. **Amalecītēs,** -ae, Ἀμαληκίτης, עֲמָלֵקִי. GRAMM. suppl. p. 176, 36 . . . anathema, Amalechita naturaliter habent paenultimam longam, sed antepaenultima habet accentum. 182, 20. ITALA iud. 12, 15 (Lugd.) in terra Aellen Amalecitae (ἐν ὄρει Ἀμαλήκ). VVLG. gen. 14, 7 Amalecitarum. num. 14, 45 descenditque Amalecites (*i. populus Amalec*). 14, 25. 43. I reg. 27, 8 de Amalecitis. 30, 1 Amalecitae (*nom. plur.*). 30, 13 servus viri Amalecitae. II reg. 1, 8 Amalecites ego sum. 1, 13 I par. 4, 43. HIER. sit. et nom. p. 156, 11 peperit ei Amalec (Amalech *H*), unde Amalecitae (Amalechitae H^2). SVLP. SEV. chron. 1, 17, 2 Amalechitae (*nom. plur.*). LIB. geneal. chron. I p. 173, 275 (*cod. T*) Amalechitae (*nom. plur.*). HEGES. 3, 16, 22 degener Amalekita (Amalechita *C*). *adi. fem.* **Amalecītis,** Ἀμαληκῖτις: HIER. sit. et nom. p. 88, 20 Amalecitis (Amalechites *B*, Amalecites *H*) regio.

Amalfi *opp. Campaniae.* RAVENN. Guid. p. 472, 8 Amalfi — Surrentum — Stabi. 509, 8. *desideratur apud Ravennatem.* *adi.* **Amalfitānus**. GREG. M. epist. 6, 23 Amalfitanae civitatis episcopum. castrum *appellatur ibid.*

Amalī, -ōrum *stirps regia Ostrogothorum; cf. Hartmann, PW. I 1718.* Ham- *aliquotiens meliores codices Cassiodori, cf. indicem editionis Momms.*) CASSIOD. var. 8, 5, 2 Hamalorum regalem prosapiam. 8, 2, 3 quaevis claritas generis Hamalis cedit. 8, 9, 8. 9, 25, 4. 10, 3, 3. 11, 13, 4. IORD. Get. 42 Ostrogothae praeclaris Amalis serviebant. 81 regnum Amalorum. 116. 146. 174. 199. 246. 251. 266. 315. *adi.* CASSIOD. var. 9, 1, 2 Hamali sanguinis purpuream dignitatem. 4, 1, 1. 4, 39, 2. 5, 43, 1 generis Hamali. 8, 9, 7. IORD. Get. 252 in gente Amala. 270 Amala *stirpe.* 314. *auctor gentis*: CASSIOD. var. 11, 1, 19 enituit . . . **Hamalus** felicitate. IORD. Get. 79 Augis genuit eum, qui dictus est **Amal** (Ham- *V*, Amala *pars codd.*), a quo et origo Amalorum (Ham- *HPV*) decurrit; qui Amal (Ham- *P*, Amala *pars codd.*) . . . . CARM. epigr. 1850 (*Romae, saec. VI*) Fl. **Amala** Amalafrida Theodenanda c(larissima) f(emina).

Amallobriga *opp. Hispaniae Tarraconensis; cf. Hübner, PW. I 1720.* ITIN. Anton. Aug. p. 435, 1 Amallobriga (Amalobrica, Malobrica, Amallobrica *pars codd.*). RAVENN. p. 313, 2 Abulobrica.

amallus *v.* gamallus.

Amalo *nom. vir. germ.* GREG. TVR. Franc. 9, 27 Amalo . . . dux. *Otto.*

? **amalocia** *herba.* PS. APVL. herb. 24 chamaemelon . . . Campani amalociam, Tusci apianam, Daci **amalustam** *vocant.* *V.*

Amalthēa, Ἀμάλθεια; *cf. Wernicke, PW. I 1720.* OV. fast. 5, 115 Nais Amalthea, Cretaea nobilis Ida, dicitur in silvis occuluisse Iovem. LACT. inst. 1, 22, 19 Didymus . . . ait . . . *Melissei Cretensium regis* duas fuisse filias Amaltheam et Melissam, quae Iovem puerum caprino lacte et melle nutrierint (*cf.* HYG. astr. 2, 13 p. 48). 1, 21, 38 Amaltheae nymphae. HYG. astr. 2, 13 p. 48 capram . . . Amaltheam nomine. fab. 139 p. 17, 7 (Adamantaea *F*, Amalthaea *schol.*) pueri *Iovis* nutrix. 182 p. 35, 15 Oceani filiae . . . Amalthea (Althaea *F*). SERV. Aen. 8, 354 pellem Amaltheae caprae. auct. Aen. 9, 665 capram *caeli* quam Amaltheam (Amalteam *F*) dicunt (georg. 1, 205). SCHOL. Stat. Theb. 3, 26 capra . . . Amalthea. 4, 105. 4, 784 Amalthea nutrix *Iovis.* SCHOL. Germ. Bas. p. 73, 10. 14. *huic Atticus et Cicero in villis sacella consecraverunt*: CIC. Att. 1, 13, 1 caesis apud Amaltheam tuam victimis. 2, 20, 2 ab Amalthea te non commovebo. 2, 1, 11 Amalthea mea te expectat. *cf.* Amaltheum. *sibylla Cumana*: LACT. inst. 1, 6, 10 M. Varro . . . ait . . . septimam *Sibyllam fuisse* Cumanam nomine Amaltheam, quae ab aliis Herophile vel Demophile nominetur. TIB. 2, 5, 67 quidquid Amalthea, quidquid Marpesia dixit Herophile. SERV. Aen. 6, 72 ISID. orig. 8, 8, 5. **Amalthēum** (-īum), Ἀμαλθεῖον, *sacellum in Attici et Ciceronis villis*: CIC. leg. 2, 7 Attici nostri Amalthio (Emathio, Emathyo *codd.*) platanisque. **Att. 1, 16, 15** epigrammatis tuis, quae in Amaltheo posuisti. *cf.* 18.

Amalthēum (-īum) *v.* Amalthea.

Amalune *fl., hodie* Malone. RAVENN. p. 288, 14 in quem Padum ingrediuntur ad partem quasi septentrionalem flumina . . . Amalune.

Amalus *v.* Amali. ? **amalusta** *v.* amalocia.

Amam, אֲמָם, *opp. tribus Iudae.* VVLG. Ios. 15, 26 Aman. HIER. sit. et nom. p. 92, 18 Amam.

Amambria *v.* Samarobriva.

Aman, הָמָן, Ἀμάν, *adversarius Iudaeorum. nomen indecl., nisi quod genet.* Amanis *habet* SVLP. SEV. VVLG. Esth. 3, 1 rex Assuerus exaltavit Aman. 9, 6. 9, 24 Aman . . . filius Amadathi stirpis Agag. 12, 6. 16, 10 Aman et animo et gente Macedo. *et passim in hoc libro.* HIER. epist. 22, 21 Aman qui interpretatur iniquitas. PAVL. NOL. carm. 26, 95 maledictus Ăman sanctae prece perditus Esther. SVLP. SEV. chron. 2, 13, 2 Aman (*nominat.*, Amman *hoc tantum loco Parisin.*). 2, 13, 7 Amanis mortem. 2, 13, 8 Aman (*accus.*). 2, 13, 9. ORIENT. comm. 1, 373 forma placens regi leto te tradidit, Ăman. FVLG. aet. mund. p. 163. CHRON. Alex. chron. I p. 129, 314. COD. Theod. 16, 8, 18 (*a. 408*) Iudaeos quodam festivitatis suae solemni Aman (*i. effigiem eius*) ad poenae quondam recordationem incendere et sanctae crucis assimulatam speciem in contemptum christianae fidei . . . exurere provinciarum rectores prohibeant.

Amana, אֲמָנָה, *mons Libani.* VVLG. cant. 4, 8 de capite Amana.

? **Amancius** *nom. barbar.* (*an corruptum?*). CORP. XIII 7238 (*in Germ. sup.*) T. Ennius T. l. Amancius. '*male lecta. corr fort.* Aman⟨d⟩us'.

Amandiānus, Amandīnus, -ius, Amandio, Amandius *v. s.* Amandus.

āmando, -ātio *v.* amend-. **amandula** *v.* amygdala.

Amandus, -a *nom. crebrum, si paucos excipis, servorum et humillimae sortis hominum, inventum maxime in Gallia cisalpina et in Illyrico.* Amadus: CORP. VI 12944 Sex. Avonius Amadus. 35747. INSCR. christ. Leblant II 576ᴬ (*saec. VI*) Amada. *v.* Amandius. CORP. VI 33543 Clodiae P. l. Synerosae (*obiit a. 4 p. Chr.*) Amandi. 22515. 25905. 30865 (*a. 175*) L. Aufius Amandus tabul(arius) praef(ecti). 31147, c, 2 (*a. 139*) P. Aelius Amandus *eq. sing. natione Thrax.* 33170 Amandae. XIV 321 (*Ostiae*) P. Celerio P. f. Pal. Amando. 4144 C. Veturio C. f. Testio Amando eq. R. (*a. 147*). IX 338, 4, 35 (*Canusi, a. 223*) C. Galbius Amandus *praetextatus.* 795 (*Luceriae*) Amandus decur(io). 5140 (*in Piceno*) Amandae lib. 5870 (*Auximi*) Amanda conserva. X 2810 (*Puteolis*) Amando Aug. l. 8071, 9 (*inter signacula Pompeis et Herculanei reperta*) Helvi Amandi. IV 634 Amandus rog(at). *in eadem pila* 1710 Cornelio Amando. 1255. 1275. 1929. 2412. 3051. suppl. 19, 19 (*a. 56*) L. Corneli Amandi. INSCR. Röm. Mitteil. X p. 157 (*Pompeis*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

XI 5882 (*Iguvi*) Nassius híc situs sum L(uci) l(ibertus) Amandus. 5928 (*Tiferini Tiberini*) L. Arronius Amandus VIvir Aug. V 589 (*Tergeste*) Clodiae L. líb. Amandae ... L. Clodio Amando fíl(io). 858 (*Aquileiae*) ⟨Sep⟩timius Amandus ⟨v.⟩ p. rationa⟨l⟩is. 964. 1255 Iuliae C. l. Amandae. 3390. 3582 L. Cornelius L. f. Sula sibi et Amande. 5381. 5792. 5867 L. Iulio L. f. Ouf. Amando. 5900. †6194 Amanda Claudia. 7592. XII 3828. 4411. 5855. XIII 3267. 6221. 4440. 4476 INSCR. Rhen. Bramb. 617 CORP. III 2066. 3533 (*in Pann. inf.*) Aureli Augendus et Amandus liberti. 4499. **11229** (*saec. I*) Amanda l(iberta). 4720. 5453. 5562 Septim. Amandus eq. R. 5576. 14368[29]. 5949 (*in Raetia*) Fl. Amabili pollioni leg. III ... Fl. Amando f. VII 121. II 2123. 4001. INSCR. christ. Hisp. 303 (*a. 544*) Amanda. CORP. VIII 12679 (*in prov. procos.*) Amandus Caesaris ser. 12714 Amandus August. 18065, 5, 19. 18087, b, 28. †8190 Fl. Amanda (*? cf.* 19866). 11430 (*in prov. Byz.*) P. Magnio Aman⟨do fl.⟩ pp. 22650. *instrumenti domestici inscriptiones* CORP. XII 5682, 3. 5686, 39. XIII 10008, 10 (Ams *i.* Amabilis *vel* Amandus). 10008, 11. 10010, 100. III 6010, 12. 10186, 2. **12014**, 5. VII 1336, 54—56. II 4970, 20. 4975, 6. 7. 6257, 11. 12.

COD. Iust. 7, 53, 5 imp. Gordianus A(ugustus) Amando (*a. 242*). EVTR. 9, 20 (*imperante Diocletiano*) duces *Bacaudarum* ... Amandum et Aelianum (AVR. VICT. Caes. 39, 17; *cf. Seeck, PW. I 482*). ORIGO Const. 5, 23 chron. I p. 9, 30 *Crispo* de parte Licinii ... Amandus obstabat. 5, 26 p. 10, 3 (*verum nomen fuit* Abantus; *cf. Seeck, PW. I 15*). PAVL. NOL. epist. 48 Amandum Burdigalae *presbyterum*. 2. 12. 15. 21. 36. *alius* 40. 40, 3. 44 Amandae. LEO M. epist. 99, 5 Amandus episcopus (*Gallicus*). RVRIC. epist. 2, 50 servum ... Amandum. CONC. Rom. a. 502 p. 454, 45 Amandus episcopus ecclesiae Potentinae. p. 441, 49. *sed* a. 501 p. 434, 26 Amantius (Amandus *Ambrosian.*). VEN. FORT. vita Germ. 4, 13. GREG. M. epist. 10, 7 Amandum presbyterum. 10, 6. CONC. Autissiodor. a. 573—603 p. 184, 17 Amandus abba. NOT. Tir. 128, 36 Amandi. *nom. equi*: TAB. devot. Afr. (Journal des savants 1903 p. 262) Amandu *cadat*. **Amandius,** -a *nom. gent.* CORP. XIII 2541 (*in Gall. Lugudun.*) C. Amand. Bi⟨l⟩liccatidos⟨si?⟩ et Amand. Maíoris fil. eíus. 3716 (*in Gall. Belg.*) Ama⟨n⟩diae Sev⟨erae⟩. 5970 (*in Germ. sup., a. 201*) C. Amandius Finitus opt. princi⟨p.⟩. III 10201 (*in Pann. inf.*) ⟨Am?⟩andius ⟨In⟩genuus. XI 6719, 6 (*in fibula*) virtus in A m a d i o. III 71 (*in Aquitania*) Bonnexi⟨.⟩ Amandi⟨.⟩. *signum*: CARM. epigr. 1788 C. Aemilio Ianu⟨a⟩rio iuniori signo agentis memoria(m) ⟨l⟩itterarum Amandio. **Amandiānus** *cogn. servi*: CORP. VI 33553 Cydimo Caesaris Amandiano. III 8684 (*in Dalm., imperante Traiano*) Trophimus *Aug.* ser. Amandianus. *cogn. vir.*: CORP. VI 1058, 4, 62 (*a. 210*) M. Vlpius Amandianus *vigil.* III 11135 (*in Pann. sup., saec. III*) ⟨Vlpi⟩us ⟨A?⟩m⟨a⟩ndianus mil. leg. XIIII g. ... cum V⟨l⟩pio Amando ⟨ve⟩t. le⟨g.⟩ s(upra) s(criptae). AVELL. p. 475, 3 (*a. 495*) Amandiano viro illustri. CASSIOD. var. 5, 12, 2 Amandiani viri clarissimi. **Amandīnus,** -a *cogn.* CORP. XIV 2268, b, 13 (*in agro Albano*) Aelius Amandinus. XIII 4440 (*in Gall. Belg.*) P. Veti Amandi et Amandinae Philtatenis. 5453 (*in Germ. sup.*) Amandini. 10002, 94 (*in amphora*) Amandine. III 5974 (*in Raetia*) M. Aur. Amando corn. trib. leg. III ital. ... Amandinus et ⟨Am⟩andina fili. 12934 (*in Dalm.*). VII 33. CONC. Turon. a. 461 Mansi 7, 947[B] Amandinus episcopus Catalaunicae civitatis. GREG. M. epist. 5, 18 Amandinus ex presbytero et abbate. 9, 56 Amandino domestico. 9, 5. LIB. pontif. p. 90, 1 Momms. possessio Amandini ... territurio Vegentano. **Amandīnius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 3333 Amandinio Severo fr. leg. I Minerviae. INSCR. Rhen. Bramb. 286 C. Amandinius Verus buc. **Amandio,** -ōnis *cogn. vir.* INSCR. Rhen. Bramb. 1875 G. Vitali Amandionis. *Otto.*

ἀποκοιτῶ abscedo (*Leo*; abscindo *trad.*) **āmaneo** GLOSS. II 237, 46. GLOSS. amanet: extra manet. II 15, 50 amansit ἀπεκοίτησεν. NOT. Tir. 30, 39 *et* 46 amanet *et* amansit. GLOSS. amansit: exspectavit *et* spectavit seu exspectavit *opinor pertinere ad* amm- *i.* admansit.

Amānicae Pylae *v.* 1. Amanus. **Amāniēnsēs** *v.* 1. Amanus.

amanit(ēs), -ae *f.*, ὁ ἀμανίτης, *fungus*. ORIBAS. syn. 4, 5 agni carnes, maceratae amanaetae, boleti (4, 7). *V.*

Amanītae *v.* Ammonitae. **Amanius,** -a *v.* Ammius.

Amanon *v.* 1. Amanus *p. 1813, 5.*

Amāns *nom. serv.* CORP. IX 5193 (*in Piceno*) C. Tettaeus C. l. Amans. V 5305 (*Comi*) L. Valerio Amanti VIviro et Aug., Q. Sentio Amanti VIviro et Aug. VIII 17978, 7 (*in prov. Num.*) Amans (*si re vera nomen est*). **Amantius,** -a *cogn. et nom. singulare, maxime christianum. cf.* CORP. V †**1623** (*Aquileiae, a. 423*) proprium cui nomen Amanti venturi meriti prescia causa dedit. CORP. IX 1202 (*Aeclani*)? XI †4629 (*Carsulis*) Cominienus Amantius (*a. 373*). V 784 (*Aquileiae*) Vl⟨pius⟩ Amantius. 4620/1 (*Brixiae*) C. Iulio Amantio. †6225 (*Mediolani*) Fl. Amantius. III 14651 (*in Dalm.*) Aur. Amantio liberto. VIII 1593 (*in prov. procos.*) Iulia Eutyche ... Amantius coniugi.

Iulius Amantius *cos. a. 345* (Amentius *script.* CONSVL. Constant. chron. I p. 236, 345). CYPR. epist. 77, 3 Maximum et Amantium acoluthos. 78, 1. AVELL. p. 4, 8 Amantio *diacone* (*a. 367*). AMBR. epist. 8, 64 (*Conc. Aquileiens. a. 381*) Amantius episcopus Niciensis. PRISCILL. tract. 3 *subscr.* lege felix Amantia (*cf. Schepss praef. p. XI*). AMM. 28, 1, 19 (*a. 368*) Amantius aruspex. SIDON. epist. 7, 7, 1. 9, 4, 1 (*cf.* 2, 1, 3). CANON. Migne 56, 813[B] (*imperante Marciano* [*a. 450—57*]) Amantius Adadun *Pisidiae episc.* 56, 851[C] (*Athanasii epist.*) Amantius Viminacens⟨i⟩s *episc.* MARCELL. chron. II p. 101, 519, 2 Amantius palatii praepositus ... Iustini Augusti *proditor*. ENNOD. epist. 4, 2, 1 p. 96, 21 EVGIPP. Sev. 19, 3 CORIPP. Ioh. 2, 189. 4, 315. 6, 598 (*armiger Iohannis*). GREG. TVR. vit. patr. 4, 1. VEN. FORT. vita Germ. 64, 174. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1048[E] Amantius episcopus ... Nicopolitanae civitatis Mysiae secundae. POMP. gramm. V 286, 9. CORP. VI 11511. 11512 Amantia. 11513 Amantiae. INSCR. christ. Rossi I 336 (*a. 384*) Amantio (*una sepultus* Amantissimus). 423 (*a. 395*). 594 (*a. 409*). 696 (*a. 436*). Notiz. degli scavi 1903 p. 283 (*Romae, christ.*). Hülsen, Beitr. z. alt. Gesch. II 1902 p. 282 (*a. 572*). CORP. XI 6712, 32. V †1625 (*Aquileiae*). 5942 (*Mediolani*). †6396. XIII †3795 (*in Gall. Belg.*). 5420 (*? in Germ. sup.*). III 2296 (*in Dalm.*) Amantius signu Simplici. 3982 (*in Pann. sup.*). †11206 (*litt. saec. IV*)? †14368[19] (*in Norico*) ⟨A⟩mantia ⟨f(emina) c(larissima)⟩. *signum*: CORP. IX 2105 (*in agro Beneventano*) L. Pullidio Phoebiano. Amanti mendax vale. XII 2021 (*Viennae*) Valeriae Atticae signo Amantiae. INSCR. christ. Muratori 1894, 5 Iunia Furnia coniux. *in margine* Amantia dulcis. *v. etiam* Amantius *nom. gent.* **Amantiānus,** -a. CORP. VIII 12680 (*in prov. procos.*) Amantianus. INSCR. Nuov. bull. crist. 1902 p. 67 (*a. 528*) Ama⟨nti⟩ana h(onesta) f(emina). **Amantilla** *nom. mul.* CORP. III 9312 (*in Dalm.*) Romula mater Amantillae fil⟨i⟩ae. **Amantissimus** *nom. christ.* INSCR. christ. Rossi I 336 (*a. 384*) Amantissimo (*una sepultus* Amantius).

1. Amantes, Ἀμαντες (STEPH. BYZ. *s. v.* Ἀμαντία *al.*), *gens Epiri; cf. Tomaschek, PW. I 1724* Amantia. PLIN. nat. 3, 145 barbari Amantes. CORP. XIII 7546? *opp. eorum* **Amantia,** Ἀμαντία (PTOL. 3, 12, 9 *al.*). CIC. Phil. 11, 26 Amantiam. CAES. civ. 3, 40, 5 Bullide atque Amantia (mantinea *codd.*). HIL. op. hist. frg. 3, 29 (*synhodus Serdicensis*) Eulalius episcopus ab Amantias. TAB. Peut. 7, 3 Amatria. *incolae* **Amantīnī.** CAES. civ. 3, 12, 4 Amantini (Amathini, Amatth., Amatini *codd.*). PLIN. nat. 4, 35 liberi Amantini (mantini *codd. fere omnes*).

2. Amantes *gens Africae.* PLIN. nat. 5, 34 post Nasamonas Hasbitae et Macae vivunt; ultra eos Amantes (monentes E^1, manentes E^2; manantes F^1, amanantes F^2) duodecim dierum itinere a Syrtibus maioribus. *hinc* SOL. 28, 1 gens Amantum (Amantium *A*) ... citra A m a n t a s (amantes, amates, amantis *pars codd.*).

1. Amantia *nom. mul. v.* Amantius *sub* Amans *p. 1811, 72.*

2. Amantia *opp. in Bruttiis, hodie* Amantea. RAVENN. p. 263, 15 Amantia (Guido: Amantea).

3. Amantia *opp. v.* 1. Amantes.

Amantiānus *v. sub* Amans *p. 1811, 20.* **Amantilla** *v.* Amans *l. 22.*

1. Amantīnī *gens Pannoniae inf.* (Ἀμαντινοί PTOL. 2, 15, 2); *cf. Tomaschek, PW. I 1725.* PLIN. nat. 3, 148 Amantini (*trad.* Amanti, Ammanti). ... civitas ... Amantinorum. RVF. FEST. brev. 7 Amantinis (*cf.* IORD. Rom. 216). CORP. III 3224 (*in Pannon. inf.*) ⟨...⟩cemaes Liccav⟨i⟩ f. Amantinus.

2. Amantīnī *v.* 1. Amantes.

Amantinius *v.* 2. Amantius. **Amantissimus** *v.* Amans.

1. Amantius *cogn. v.* Amans.

2. Amantius, -a *nom. gent., cf.* Amatius (*W. Schulze, Eigennamen p. 121*). PLVT. Caes. 50 *Caesar* πρός τινα τῶν φίλων Ἀμάντιον ἔγραψε. 51 Ἀμαντίου. **Amantinius,** -a *nom. gent.* CORP. XI 1676 (*Florentiae*) Taminiae Sabinae Amantinius Maximus uxori.

Amantus *Maurus.* CORIPP. Ioh. 8, 485 Amanti (*in fine hexametri*). *Otto.*

āmanuēnsis, -is *m. et f.* [*derivatum ab* a manu. *Th.*]. *de munere cf. Oehler, PW. I 1725.* SVET. Nero 44 nec nisi ex tota cuiusque familia probatissimos, ne dispensatoribus quidem aut amanuensibus exceptis, recepit. Tit. 3 notis quoque excipere velocissime solitum, cum amanuensibus suis per ludum iocumque certantem. PAVL. sent. 3, 6, 70 servis amanuensibus legatis, omnes qui ex conversatione urbana eo (et *codd.*) in ministerio fuerint debebuntur, nisi ex his aliqui perpetuo ad opus rusticum transferantur. COD. Theod. 9, 19, 1 (*a. 316*) interpret.: tabellio ... qui a[d]manuensis nunc vel cancellarius dicitur. GLOSS. II 15, 49 amanuensis προχειροφόρος, προχειράριος. 566, 27 amanuensis: qui se audaciter inscribit (qui se inducit in scribis *frg. Deycks.*) alicui rei (*male ex graeco versum videtur*). *mulier*: CORP. VI 5942 dis manibus. Plaetoriae Iole ⟨a⟩manuensi Platori⟨ae ...⟩. *cf.* admanuensis. *V.*

Amanum portus *in Hispania Tarraconensi.* PLIN. nat. 4, 110 Amanum portus, ubi nunc Flaviobrica colonia.

1. Amānus, -ī *m.*, Ἀμανός, *mons Ciliciae; cf. Benzinger, PW. I 1724.* CIC. Att. 5, 20, 3 ad Amanum. ... direpto et vastato Amano. 5, 20, 4 in eodem Amano. 5, 20, 7 ex Amano. epist. 2, 10, 2. 3, 8, 10 Amanum versus. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 4. LENT. Cic. epist. 12, 15, 7 per Amanum (manum *codd.*). CIC. epist. 15, 4, 4 montis Amani. 15, 4, 7. 8 pacare Amanum. ... in Amanum ascenderem. 15, 4, 9. CAES. civ. 3, 31, 1 circa montem Amanum. MELA 1, 69 mons Amanus. LVCAN. 3, 244 Cappadoces, duri populus non cultor Amani (Amanri *M*, -anni *BU al.*). PLIN. nat. 5, 80 mons Amanus. 5, 91 portae Amani montis (*cf.* Amanicae Pylae). 6, 142. 6, 214. 12, 125. 126. VAL. FL. 1, 493 in adverso ... venatur Amano. TAC. ann. 2, 83

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in monte Suriae Amano (Amono *trad.*). SOL. 38, 2 Amani (Amaniti *codd. classis I*). HIER. quaest. hebr. in gen. p. 14, 7 ab Amano et Tauro Syriae Coeles et Ciliciae montibus. AMM. 14, 8, 4 VIB. SEQ. geogr. p. 154, 31 Amanus Cappadociae. IVL. HON. cosmogr. A 4. 30. *num idem* RAVENN. p. 95, 7 Amanon? **Amānicae** Pylae, Ἀμανικαὶ πύλαι; *cf.* portae Amani montis. *v. Benzinger, PW. I 1723.* CVRT. 3, 8, 13 Dareus ad eum locum, quem Amanicas Pylas vocant, pervenit. **Amāniēnsēs,** *Amani incolae.* CIC. epist. 2, 10, 3 Amaniensis, hostis sempiternos.

2. Amānus *cogn. vir.* SIL. 17, 441 Vergilio Caudinus, acerbo † sans Amano | sternitur. CORP. VI 268 (*a. 57*) L. Sellius Gorgia mag. III, Q. Nonius Amanus mag. III ... mag(istri) Fontani. INSCR. Rhen. Bramb. 617?

[**Amaon**]. MAX. TAVR. hom. 109 p. 508B in sancto evangelio Amaon (*al.* Amaus) et Cleophas dixerunt: (Luc. 24, 32). *subesse videtur* Ammaus *nomen oppidi* (*cf.* Emmaus), *unde errore nomen socii Cleophae factum.*

Amaonicum *gens Hispana?* CORP. II 5773.

?**Amaonius** *cogn. vir.* CORP. VIII 14402 (*in prov. procos., videtur periisse*) M. Aurelius Amaonius mil. coh. I urbanae. Ammonius *coni. Cagnat,* Ama⟨z⟩onius *editor.*

Amapudius *v.* Ampudius.

Amar pelagus. CYPR. GALL. Ios. 411 atque ad Amar pelagus Cheneri et marmora glauca. *cf.* Ios. 12, 3. *Otto.*

ὑπόνομος **amara** cloaca cuniculus GLOSS. II 467, 20. *est* ἀμάρα. *V.*

1. Amara *nom. vir. germ.* CASSIOD. var. 4, 27, 2 saionis Amarae. 4, 27, 4 suprascriptus Amara. 4, 28. *cf. Schroeder in indice.*

2. Amara *nom. vir. christ.* CORP. V † 1583 (*Aquileiae*) Amara lect(or) et Antonina cum filiis suis Haelia et Mellita.

3. Amara *opp. Arabiae Felicis; cf. Müller, PW. I 1726.* PTOL. 6, 7, 37 Ἄμάρα. RAVENN. p. 57, 5 Amara. *Otto.*

amāracinus, -a, -um, ἀμαράκινος, *ab* amaracus. *neutrum etiam pro substantivo. unguenti et olei genus.* SERV. Aen. 1, 693 *ab Amaraco* optima unguenta amaracina dicuntur (*addit* ISID. orig. 4, 12, 8 sunt autem ex genere florum. GLOSS. V 165, 38). CARM. frg. Gell. praef. 19 vetus adagium est: nihil cum fidibus graculost nihil cum amaracino sui. *cf.* LVCR. 6, 973 ⟨a⟩maracinum fugitat sus et timet omne unguentum. 2, 847 amaracini blandum stactaeque liquorem et nardi florem ... cum facere instituas .... 4, 1179 postis ... unguit amaracino *amator.* PLIN. nat. 13, 5 *unguentum* amaracinum in Coo *maxime laudatum est.* 21, 163 *fit ex sampsucho* oleum quod sampsuchinum vocatur aut amaracinum. EDICT. imp. Diocl. (Corp. III p. 2328[61]) frg. Delph. 16 THEOD. PRISC. log. 117 DIOSC. 1, 63 CAEL. AVR. chron. 2, 7, 113. 4, 7, 100. ORIBAS. syn. 7, 22 cum diaforetico oleo i. e. amaracino.

amāracus, -ī *m.*, ἀμάρακος. *neutraliter* PLIN. nat. 21, 37. 59. 61. 163. *feminini certum exemplum extat* PLIN. nat. 13, 14; *dubitandum de* CAPER gramm. VII 107, 15 amaracus (amararato *codd.*) haec. *flos aestivus odoratus*: PLIN. nat. 21, 61 amaracum Diocles ... et Sicula gens appellavere, quod Aegyptus et Syria sampsucum (DIOSC. 3, 41). 21, 67 flores aestivi ... amaracus, quem Phrygium cognominant. 21, 163. SERV. Aen. 1, 693 amaracus: hic puer regius unguentarius fuit, qui casu lapsus, dum ferret unguenta, maiorem ex unguentorum confusione odorem creavit: unde optima unguenta amaracina dicuntur. hic postea in herbam sampsucum versus est, quam nunc etiam amaracum dicunt (*hinc* ISID. orig. 4, 12, 8. 17, 9, 14 MYTHOGR. 1, 34. 2, 182). GLOSS. genus floris, genus floris iucundi, genus floris unde et amaracinum unguentum fit. CATVLL. 61, 7 cinge tempora floribus suave olentis amaraci. VERG. Aen. 1, 693 mollis amaracus *Ascanium* ... floribus et dulci adspirans complectitur umbra. CELS. 5, 11 p. 164 abrotonum helenium amaracus. *al. sim.* COLVM. 10, 296 sicubi odoratas praetexit amaracus umbras. PLIN. nat. 13, 13 telinum *unguentum* fit ex oleo recenti, cypiro ... amaraco. 13, 14 iris Illyrica et Cyzicena amaracus *nobilia unguenta faciunt.* 13, 18. 21, 37 habrotonum et amaracum acres habent odores. 21, 59 folio coronant Iovis flos, amaracum. *al.* 21, 61 copiosum amaraco aeque quam habrotono semen. 21, 163 sampsuchum sive amaracum in Cypro laudatissimum et odoratissimum scorpionibus adversatur. FIRM. err. 7, 2 *Hennae* cum purpureis violis suaviter rubens amaracus invenitur. PALLAD. 1, 37, 2 *apium statio* nutriat ... amaracum (*praeter alias herbas*). CLAVD. rapt. Pros. 2, 129 hanc mollis amaracus ornat. DIOSC. 1, 63. 3, 52 *panace* folia amaraco habens. *herba alia*: PLIN. nat. 21, 176 parthenium alii leucanthes, alii amaracum (amnacum *codd.*) vocant, Celsus apud nos perdicium et muralem; *sequitur descriptio.* 1, 21, 52 amaracus. DIOSC. 3, 150 amaracon. *Bannier.*

Amāracus, Ἀμάρακος. 1 *v. sub* amaracus *p. 1813, 51.* 2 *nom. serv.* CORP. VI 978 Amaracus Aug. (*Hadriani*) lib. *Otto.*

Amarandus *v.* Amarantus.

Amaranta *v.* Amarantus *p. 1814, 55.* **Amaranth-** *v.* Amarant-.

Amarantiānus, Amarantīna, Amarantis *v.* Amarantus.

amarantus, -ī, ἀμάραντος *herba. de genere non constat, nam* CAPER gramm. VII 107, 15 amara⟨n⟩tus haec (*deest in B*, amararato *MC*) *testimonium est incertissimum, nec* DIOSC. *p. 1814, 11 quidquam comprobat. scriptura falsa in* -anthus (*cf.* ἄνθος) *apparet iam in titulis, v. l. 15 et 19 et cf.* Amarantus *nomen.* CVLEX 406 hic (*in culicis sepulcro*) amarantus bumastusque virens. LYGD. 4, 33 et cum contexunt amarantis (*pro floribus rubris*) alba puellae lilia. OV. fast. 439 has, hyacinthe, tenes; illas, amarante, moraris. COLVM. 10, 175 immortalesque amaranti. PLIN. nat. 1, 21, 23 amarantus. 21, 47 amaranto non dubie vincimur (*homines a natura*). est autem spica purpurea verius quam flos aliquis, et ipse sine odore. mirum in eo gaudere decerpi et laetius renasci. ... Alexandrino palma ... summa natura eius in nomine est appellati, quoniam non marcescat. 21, 68 rosam cyanus excipit, cyanum amarantus. PS. APVL. herb. 103 Latini portulacam ... nonnulli amaranton vocarunt. DIOSC. 4, 53 grisogonon aut grisantum dicunt, multi et amarantum vocant, quae composita in coronis honori nominum additur. ORIBAS. syn. 4, 19 sucus amaranti. *adhibetur in rosalibus* (*cf. supra l. 2 et 13*): CORP. V 7357 in memoriam eorum rosa et amarantho et epulis perpetuo colendam coll(egio) ... *tot nummos dedit.* V suppl. ital. 1287 petivit ⟨ut coi⟩tione sua m(e)m(oriam) eius ⟨per an⟩nos colant ama⟨rant⟩o vel rosis pro⟨fund?⟩ant. CARM. epigr. 492 (*saec. III*), 23 et foveas aevi monumentum tempore grato roscida si rosula seu grato flore amaranthi. 1184, 14 ut tuo de tumulo flos ego cerna(m) novum crescere vel viridi ramo vel flore amaranti vel roseo vel purpureo violaeque nitore. *V.*

1. Amarantus, Ἀμαραντός, *nom. creberrimum servorum et infimae sortis hominum,* Amaranthus *saepe scriptum iam inde ab initiis aetatis imperatoriae* (*v. etiam* Amarantianus). Amaranthos: CORP. VI 3967 (*in monumento libertorum et servorum Liviae*) Amarantho⟨s⟩ Cerylli deliciu⟨m⟩. *exempla sint*: CORP. VI 200, 1, 10 (*a. 70*) L. Ambivius Amarantus. 1963 C. Iulius Aug. l. Amaranthus. 8703 Iulia Procilla ... Amaranthus Caesaris ... coiugi. 23551. 33865, c, 6 (*a. 154*) Aonius Amaranthus. XIV 246, 6, 14 (*Ostiae, a. 140*) A. Egrilius Amaranthus. 250, 2, 25 (*a. 152*) C. Iulius Amaranthus. 396 C. Novio Amarantho *libertino.* 1135 Ti. Iulius Amaranthus. 2408, 3, 5 (*Bovillis, a. 169*) Vlpius Amarantus *adlectus scaenae.* IX 4335 (*in agro Amiternino*) T. Septimeno T. l. Amaranto. X 1403, f, 1, 11 (*Herculanei*) A. Ofillius A. l. Amarantus. 6113 (*Formis*) Cn. Mevius Cn. l. Amaranthus. 6637, a, 6 (*Anti, a. 48*) ⟨Ti. Cla⟩udius Amarantus. 13 (*a. 49*) Amarantus *servus.* 7973 (*in Sardinia*) Cl. Amarantu. IV 1213. 1547. suppl. 12, 6 (*a. 55*) N. Popidi Amaranti (43, 20. 76, 7 *al.*); *sed idem* 48, 18 N. Popidi Amaranthi. 100, 7. INSCR. Röm. Mitteil. V p. 28 n. 29 (*Pompeis*) Amaranthum ess(edarium); *sed* n. 30 Amaranthus ess. CORP. XI 1941 a (*Perusiae*) A. Lysius Amarant. VIvir et Aug. 4144 (*Narniae*) C. Parredius Amaranthus. 6038 (*Pitini Pisaur.*) ab Amarantho lib. 6728, 27 (*in tessera*) Iucunda Amara(nti) ministr(a). 6788 (*Arimini*) T. Flavius Galata Eutyches pro salute Amaranti lib. sui. V 781 (*Aquileiae*) M. Magius M. l. Amarantus. 4722 (*Brixiae*) L. Septimius L. l. Amaranthus. XII 4099 (*litt. saec. I*) L. Cassi⟨us⟩ Amarantu⟨s⟩. III 1770 (*in Dalmatia*) divo Aug. sacr. ... L. Vibius Amaranthus. 8786 C. Caesius C. l. Amarant. II 2432 (*in Hispan. Tarrac.*) Amaranthus Senecionis. VIII 2815 (*Lambaesi*) *Aufidius* Amarantus b(eneficiarius) tri(buni). *in lateribus, tegulis, lucernis, al.*: CORP. XV 911. 912 (INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 195). 6561? 7672 INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 439 CORP. V suppl. ital. 1080, 67. XII 5686, 655 (II 4970, 360). II 6257, 13. CALL. dig. 49, 14, 1, 2 divus Pius Coelio Amaranto ita rescripsit. GREG. TVR. glor. mart. capitul. 56 de Amarando martyre. 56 Amarandus ... martyr apud Albingensim urbem ... sepultus. 57. Amaranta: CORP. V 5333 (*Comi*) Caniniae Amarantae. *adi.* **Amarantiānus,** -a, -um. CORP. VI 10233 (*a. 211*) in praedis Amarantianis. TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 2, 30 *fundi* Amarantiani Suriani Anniani in Beneventano pago Saeculano. *cogn. serv.* CORP. X 2857 (*Puteolis*) Polybio Aug. l. Amarantian. *cogn. vir.* CORP. VI 11514 ⟨Ama⟩rantiani. 28433 Velius Amaranthianus. **Amarantīna** *nom. serv.* CORP. X 1735 (*Puteolis*) Septimiae Amarantin. l. **Amarantis,** Ἀμαραντίς, *cogn. mul.* CORP. VI 22222 Maria Amarantis. 34965 Clodiae Amarantidi.

2. Amarantus mons, *cf. Tomaschek, PW. I 1728* (Ἀμάραντα ὄρη). VIB. SEQ. geogr. p. 150, 17 Phasis in Colchide, qui de monte Amaranto (Garamante *Vatic.*) fluit.

Amaranus *cogn. Iovis.* CORP. IX 1074 (*in agro Compsino*) Heraiscus Eggiae Nerullae ser. Iovi Amarano aram posuit. *cf.* Amaredius *et* Amarfius. *Otto.*

Amarbī *v.* Amardi. **Amarchabob** *v.* Bethmarchaboth.

? **amarcion** *vitis genus.* COLVM. 3, 2, 24 inerticula ... nigra, quam quidam Graeci amarcion (*sic SA*, amethyston *vulgo*) appellant, potest in secunda quasi tribu esse, quoniam nomen traxit quod iners habetur in tentan⟨dis⟩ nervis quamvis gustu[s] non sit hebes (habilis *SA*). *opinor legendum* amargion *a* μάργος *ductum; cf.* PLIN. nat. 14, 31 temulentiam sola non facit. *V.*

Amarcolitanus *cogn. Apollinis Granni? cf. Ihm, PW. suppl. I 66.* CORP. XIII 2600 (*in Gallia Lugudun., litt. saec. II*) deo Apollini Granno Amarcolitan. Veranus Verci f.

Amardī, -ōrum, Ἄμαρδοι, *pop. Mediae; cf. Andreas, PW. I 1729.* MELA 3, 39 Amardi (Amerdi *Vatic.*). 3, 42 Amardos. *sed* PLIN. nat. 6, 36 per ... Amarbos. *cf.* Mardi. **Amardus,** -ī *fl. Mediae; cf. Andreas, PW. I 1734.* AMM. 23, 6, 40 Amardus.

amārē *v.* amarus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amaredius, -a *nom. gent.; cf.* Amarfius *et* Amaranus. CORP. IX 3950 (*Alba Fucente, a. 168, periit*) Amaredia Pr⟨. . .⟩. ⟨. . A⟩maredio C. f. Fab. ⟨. . .⟩o . . . IIIIvir. i. d. ⟨Ma⟩rsi⟨s⟩ Anxatibus. 3971 Amarediae Lucinae . . . C. Amaredius Aper patronus et Amaredia Spyche filiae. *in lucerna* XV 6908 *quod legitur* M. Amar *est aut* Amar(edi) *aut* Amar(fi). *Otto.*

amārefacio *ab* amarus *vel* amarescere *et* facio. ITALA apoc. 10, 9 (Primas.) liber amarefaciet (amarum faciet A^2G, πικρανεῖ, VVLG. faciet amaricari) ventrem tuum. [PLAVT. Truc. 180 *male P* amare facitis *pro* amara facitis. VVLG. apoc. 8, 11 *cod. Amiat. aquae* amare (*i.* -ae) factae sunt].

amārēsco, -ere [*ab* amarus, *cf. c.* amaror. *Th.*] *amarum fieri, acescere* (*cf.* GLOSS. V 490, 14). *proprie*: PALLAD. 2, 15, 9 *amygdali* amarescunt. ITIN. Anton. Plac. rec. A 36 amarescente aqua . . . in utres in felle (rec. B in modum fellis). *translate*: RVFIN. Orig. in Ios. 14, 2 Amorrhaei interpretantur amarescentes (*cf. sub* amarico *infra l. 68 sqq.*). AVG. in psalm. 148, 10 amarescat tibi vita praesens. serm. 203, 3 cum amaresceret mundus. serm. ed. Mai 162, 3 ut nobis omne, quod in saeculo delectabat, amarescat. *Bannier.*

Amareus *fil. Chanaan, sic pro* Samaraeus (VVLG. gen. 10, 18) *nominatus ap.* ISID. orig. 9, 25 decimus Amareus.

Amarfius, -a *nom. gent., cf.* Amaredius *et* Amaranus. CORP. IX 1459 (*in Ligurum Baebian. oppido*) C. Amar⟨f⟩io Q. filio Saturnino veterano Augg. nn. ex legione secunda Parthica. 1741 (*Beneventi*) Amarfio Clementi. 1742 Amarfiae Secundinae . . . Q. Naevius Haeres. 4911 (*Trebulae Mutuescae*) C. Amarfio Restituto.

Amariās, -ae *nom. vir. hebr.*, אֲמַרְיָה, Ἀμαρία. VVLG. I par. 6, 7. 11. 52. 23, 19 II par. 19, 11. 31, 15 I Esdr. 10, 42 II Esdr. 12, 2. 13 Soph. 1, 1 *al.* HIER. nom. hebr. p. 52, 18 Amaria: dicente domino vel verbum domini (in Soph. 1, 1 p. 673). LIB. gener. chron. I p. 135, 355 Amaria (Amada *GC*). LIB. gener. a. 334 chron. I p. 135, 117 Amarioth. *Otto.*

amāricātio, -ōnis *f. ab* amaricare. *semper translate*: *irritatio*, παραπικρασμός: ITALA psalm. 94, 9 (Veron. Aug. in psalm. 94, 13) nolite obdurare corda vestra sicut in amaricatione (παραπικρασμῷ; VVLG. irritatione; PS. PRIMAS. in Hebr. p. 706^C 'in exacerbatione' id est amaricatione). AVG. in psalm. 104, 31 non loquitur de amaricatione illorum, in quibus non est beneplacitum deo, sed de fide electorum. 104, 34 nihil hic dixit de iniquitatibus et amaricatione eorum. 105, 16 irritationem vel, sicut expressius alii interpretati sunt, amaricationem. 134, 2, 20 praecedit tentatio oculorum, amaricatio sequitur.

amāricido, -āre. *cf. c.* amaricare *et* acidare (*si vera est lectio*). DIOSC. 3, 1 primo *radices* dulces sunt, postea amaricidant.

amārico, -āvī, -ātum, -āre [*ab* amarus. *Th.*]. *vox* ITALAE (*gr.* παραπικραίνειν) *et inde a christianis nonnullis sumpta.* HIER. epist. 106, 67 in Graeco (psalm. 105, 7) invenisse vos dicitis 'καὶ παρεπίκραναν' et putatis verbum e verbo debere transferri 'et amaricaverunt'; *cui interpretationi obloquitur Hieronymus pergens et vitavit verbum in Vulgatae partibus ab ipso translatis.* GLOSS. amaricat exacerbat provocat; amaricaverunt irritaverunt; amaricatum incitatum. *excepta* GLOSS. V 490, 13 aceo amaricor, *quam proprie intellegere licet, tantum translate dicitur, scilicet sine obiecto et c. acc.* *nota lusum* AVG. c. Iul. op. imp. 6, 27 p. 1572 paradisum dei corda fidelium, quem debent amare, non debent amaricare. [*it.* amaricare, *hisp.* amargar. *M.-L.*]

ITALA deut. 31, 27 (Aug. loc. hept. 6, 69) amaricantes eratis (VVLG. contentiose egistis), quae ad deum. 32, 16 (Lugd.) in abominationibus suis amaricaverunt me (VVLG. ad iracundiam concitaverunt). psalm. 65, 7 (Aug. in psalm. 65, 14) qui amaricant (exasperant), non exaltentur in semetipsis. 67, 7 (Aug. in psalm. 67, 8. 9) qui educit compeditos in fortitudine, similiter amaricantes (eos, qui exasperant), qui habitant in sepulcris (*interpretatur* AVG. amaricant resistentes iustitiae). 105, 7 (Aug. in psalm. 105, 7) amaricaverunt (irritaverunt) ascendentes in mare. Ezech. 2, 3 — 7 (Lucif. de non parc. 9) quia amaricaverunt me (recesserunt a me) ipsi et patres eorum . . . quoniam domus amaricans est (exasperans; *cf. l. 59. 61 et* HIER. hom. Orig. in Ezech. 12 p. 985). apoc. 10, 9 facit amaricari ventrem tuum. 10, 10. HIER. nom. hebr. 12, 26 Emorraeum loquentem sive amaricantem (41, 21 AVG. in psalm. 134, 20 PROSP. in psalm. 134, 10 CASSIOD. in psalm. 134, 10 ISID. in num. 39, 2; *cf. sub* amaresco *supra l. 14*). 21, 14 *et* 44, 4 Zemeri (Zamri) iste exacerbans (lacessiens) sive (vel) amaricans (*addit* ISID. orig. 7, 6, 50 proprie enim nomen ab amaritudine praefiguratum, quod peccando amaricaverit populum). AVG. conf. 13, 17, 20 quis congregavit amaricantes in societatem unam? 13, 24, 37 in societate amaricantium populorum. in Iob p. 602, 21. in psalm. 54, 15 qui sunt dulces cibi? non omnes, qui adsunt noverunt; sed non amaricent, qui noverunt. 134, 20 nisi . . . mendacium et simulatio praecedat, non sunt amaricantes in ecclesia; inde enim amaricant, quia fingunt (*cf.* ISID. in num. 39, 2 non sunt haereses amaricantes, non schismata exacerbantium in ecclesia. *sim.* PROSP. in psalm. 134, 10). c. Iul. op. imp. 6, 27 p. 1572 paradisum dei corda fidelium, . . . non debent amaricare. serm. 352, 1, 6 quando amaricat populus, ostendimus eis Christum. PS. AVG. serm. 154, 8 non nobis ita dulcia sint pauperum spolia postmodum nimis amaricatura. PROSP. in psalm. 105, 1. *nota structuras cum* de: ITALA IV Esdr. 8, 34 ut ita amariceris de ipso (*Sangerm. Colb. Vat. al.* amarus sis de ipso). *c. dat.*: AVG. serm. 352, 1, 6 noli amaricare Moysi illi. *part. perf. pass.*

amāricātus, -a, -um *sumas pro adiect.* GREG. M. epist. 2, 38 p. 136, 18 quod Pretiosum servum dei . . . a me tristem amaricatumque repuli.

syn.: exacerbare, irritare, incitare, exasperare, lacessere. *opp.*: dulce esse, amare.

amārifico *cf. c.* amarus *et* facere. ISID. orig. 17, 8, 6 adulteratur *bdellium* . . . admixto gummi, qui non ita amarificat gustu.

Amarillis *v.* Amaryllis.

amarina LIB. gloss. *cf.* amera.

amāritās, -ātis *f. ab* amarus. GLOSS. II 15, 52 πικρία γεύσεως. VITR. 2, 9, 14 larix . . . ab suci vehementi amaritate ab carie aut tinea non nocetur.

amāriter *v. s.* amarus *p. 1824, 18.*

amāritia πικρία GLOSS. II 407, 50. [*it.* amarezza. *M.-L.*]

amāritiēs, -ēī *ab* amarus. CATVLL. 68, 18 *Venus* dulcem curis miscet amaritiem.

amāritōsus, -a, -um *cf. c.* amaritas. GARG. MART. pom. 3, 7 praesto videtur ex morsu pecorum omnia haec arbori amaritosa contingere, cum inopinata in medullas saliva consederit.

amāritūdo, -inis *f. ab* amarus. *vox, ut videtur, in carminibus non usurpata deest etiam apud* CIC. CAES. SALL. LIV. VITR. *al. pluralis saepius, praecipue sub II, invenitur.* [*francog.* amertume. *M.-L.*]

I ***proprie***: *gustus genus iniucundum, scilicet frugum, herbarum, iecoris, fellis, aquae, vini, al. ut fumi l. 62 et 82*: AVG. c. Faust. 21, 13 *si animal* incidisset in alterius elementi cibum, ipsa incongruentia faceret offensionem sensui gustantis: quae offensio vel amaritudo vel asperitas vel insuavitas vel quodlibet aliud . . . etiam venenum vocatur. MART. CAP. 4, 370 dulcedo . . . qualitas *est*, qualitas igitur amaritudo et similia. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 55, 17 dulcedo et amaritudo . . . et quaequae alia sensibus quinque sentimus, eadem apud omnes sunt. GLOSS. πικρία *cf.* PLIN. nat. 19, 126 pessimum . . . genus *lactucarum* cum exprobratione amaritudinis appellavere πικρίδα (21, 105 22, 66). *cum genetivo rei et absolute*: VARRO rust. 1, 66 oleas albas . . . propter amaritudinem respuit palatum. CELS. 5, 27, 2 p. 201 si *antidotum* amaritudine offendit. SEN. nat. 3, 4, 5 *mare* per multiplices terrarum anfractus verberatum amaritudinem ponit. epist. 63, 5 in vino nimis veteri ipsa nos amaritudo delectat. COLVM. 8, 5, 21 amaritudo *urinae*. 12, 19, 5 aduretur mustum et amaritudine concepta condituris fiet inutile. 12, 48, 2 donec quam minimum amaritudinis *taleolae* resipiant (*cf.* PLIN. nat. 11, 192 tantam amaritudinem, ut. 12, 28. 13, 17. 16, 152. 19, 78 plurima. 19, 90 amaritudinis . . . magna parte. 24, 125 summae. 25, 68 *al.*). COLVM. 12, 48, 4 macerato *inulae radiculas*, donec amaritudinem dimittant. 12, 57, 1 ut *aqua nitrata* omnem amaritudinem eius (*seminis sinapis*) et pallorem exsaniet. PLIN. nat. 2, 228 fons Solis . . . amaritudine infestatur. 11, 192 tantam amaritudinem *fellis equi et cervi esse*, ut a canibus non attingantur. 12, 28 *celeriter herba zingiberi* cariem sentit quamvis in tanta amaritudine. 12, 29 *piperis* (*bis*). 12, 30 *fructum* praecipua amaritudine. 12, 71 *adulteratur murra* cucumeris suco amaritudinis causa. 12, 96 *ut* excavent *vermiculi* corticem *casiae* tutum amaritudine (18, 135). 13, 17 *murra* nimiam amaritudinem adfert (16, 57). 13, 25 tanti . . . est amaritudo *unguenti exotici*. 13, 103 *mālum* execratum aliquīs odore et amaritudine. 14, 55 usque in amaritudinem carie *vinorum* indomitā. 15, 104 laurea non ingratae amaritudinis, insitae in lauris. *sic passim de herbis, fructibus, medicamentis*: PLIN. nat. 16, 21. 71. 152. 221. 18, 135. 18, 141 ut mitiget *far* amaritudinem *secalis*. 18, 282. 304. 19, 78. 19, 85. 90. 97. 20, 91. 21, 160. 22, 31 mordax *urticae*. 22, 154. 23, 11. *nota*: PLIN. nat. 23, 40 fumi amaritudine vetustatem *vini* indui persuasum habemus. PLIN. nat. 23, 40 in amaritudinem *vinum coit*. 24, 105 *cummium genera* amaritudines hebetant. 24, 125. 127. 188. 25, 68. 25, 103 gustus dulcis *agarici* mox in amaritudinem transit. 25, 121. 27, 49 ut amaritudinem fallerent. 31, 87. 32, 95 procedente hieme *myaces* amaritudinem trahunt. 33, 159. TERT. bapt. 9 aqua de amaritudinis vitio in suum commodum suavitatis Mosei ligno remediatur. paenit. 6 anim. 32. ITALA Ier. 2, 21 (Hier. epist. 122, 1) *in imagine*: ego plantavi te vineam frugiferam . . . quomodo versa es in amaritudinem vitis alienae? (*cf.* LEO M. serm. 55, 4). SOL. 46, 4 merae. PALLAD. 10, 11, 2. 11, 14, 2 *ut aqua marina reservata* salsedine vel amaritudine . . . careat. HIL. myst. p. 18, 24 quid . . . in se momenti lignum habebat . . . ut amaritudinem *aquae* aboleret . . . ? p. 19, 16 virga . . . amaritudinem adimens. p. 20, 1 ex Merra loco amaritudinis (VVLG. exod. 15, 23 vocans illum Mara, id est amaritudinem. HIER. nom. hebr. 14, 8 AVG. quaest. hept. 2, 56 *al.*). OPTAT. 6, 6 p. 153, 19 naturalem. AMBR. hex. 3, 13, 56 *amygdalorum* suci amaritudo deponitur. Hel. 6, 18. off. 3, 1, 6 ciborum temperat amaritudines Elisaeus (VVLG. IV reg. 4, 41. HIER. epist. 22, 9 farina desuper iacta amaritudinem dulcoravit). HIER. epist. 78 mansio 5. mansio 25 radicum amaritudinem pomorum suavitas conpensabit (107, 1). mansio 40 (128, 2). in Is. 14, 31/32 p. 264 fumi. hom. Orig. in Ezech. 12 p. 986 (*opp.* suavitatem). in Naum 3 p. 564 nom. hebr. 44, 4. 11, 21 AVG. in psalm. 134, 2, 8. *nota gen.*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. in psalm. 51, 10 cibos amaritudinis. PS. AVG. catacl. 4, 5 quae sunt hae picridiae, olera amaritudinis . . . ? *cf. p. 1818, 47 sqq.* MARCELL. med. 5, 17 amaritudinem ... deliniant. VINCENT. LER. 25, 35 HYD. chron. II p. 35, 253 SIDON. epist. 2, 2, 18. FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 16, 18 *malefici* virus amaritudinis obscurant fraude dulcedinis.

accedit ad notionem rei, liquoris amari: PALLAD. 1, 37, 5 *de apium castris: absit* omnis amaritudo conficiendae adversa dulcedini. LACT. inst. 7, 16, 7 aquae in sanguinem aut amaritudinem mutabuntur (epit. 66 vitiabitur) HIER. adv. Pelag. 1, 26 pascha cum amaritudinibus (*cf.* LXX num. 9, 11 ἐπ' ἀζύμων καὶ πικρίδων) comedimus (epist. 78 mansio 5 ZENO 2, 65. 67 EVCHER. inst. 1, 34 *cf. p. 1819, 3 sqq.*). VVLG. Os. 10, 4 germinabit quasi amaritudo (ὡς ἄγρωστις) iudicium super sulcos agri (*cf.* DIOSC. Vind. N 153 ἀμαριτούδω). AVG. serm. 311, 17 *nutrices* circumlinunt papillas suas aliqua amaritudine. PS. HIPPOCR. epist. 4 GILD. Brit. 24 chron. III p. 39, 26 (*cf. p. 1816, 70*).

II *translate*: *res amara, tristis, affectus animi amarus, tristis, tam passive dolor, luctus, quam active ira, iracundia*: GLOSS. V 439, 9 iracundia. *cf.* HIER. in Ezech. 12, 1 p. 113 pro exasperatione quoque dici amaritudinem crebro docuimus. AVG. in psalm. 9ᵃ, 7 cum amaritudine et dolo, id est ira et insidiis. PS. RVFIN. in Os. 10, 4 amaritudo iudicii, id est vindictae severitas. *technice apud rhetores*: *cf.* QVINT. inst. 11, 3, 169 est his *verbis* diversa vox et paene extra organum, cui Graeci nomen amaritudinis dederunt, super modum ac paene naturam vocis humanae acerba. *sublucet saepius, ut solet, propria significatio, velut ex. gr.*: SEN. contr. 10 praef. 12 cui (*homini*) demptam velles . . . amaritudinem. VAL. MAX. 4, 8, 3 amaritudinem publicae confusionis privata tranquillitate mitigavit. SYMM. epist. 8, 70 me rerum tuarum amaritudo mordebat. HIER. in Am. 6, 13 fructum . . . iustitiae, qui dulcissimus est, vertit in amaritudinem. *ex frequentioribus coniunctionibus cum aliis animi affectibus nota*: SEN. contr. 10 praef. 12 amaritudinem et simulationem actionis oratoriae. PLIN. epist. 1, 16, 5 leporis dulcedinis amaritudinis amoris. 4, 11, 2 tantum bilis, tantum amaritudinis. 4, 20, 3 vim et amaritudinem. 5, 8, 10 vi amaritudine instantia. 6, 21, 5 vis . . . granditas . . . subtilitas . . . amaritudo . . . dulcedo . . . lepos. APVL. apol. 8 mendaciorum et amaritudinum. HERM. Pal. mand. 5, 2, 8 iracundiae et amaritudini. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 52 urbanitate et amaritudine. 1, 10, 5 iocis et amaritudine. LAMPR. Alex. 20, 2 sine fastu et sine amaritudine pectoris. LACT. inst. 4, 26, 18 acerbitates et amaritudines. 6, 3, 4 amaritudines miseriasque. 6, 4, 7. AMBR. Isaac 8, 64 amaritudinibus et temptationibus. HIER. in Am. 8, 10 p. 340 planctu et amaritudine. in Ier. 2, 19 p. 849 malo et amaritudini. in Hab. 2, 12 p. 621 salsuginem et amaritudinem saeculi. p. 623 fel et amaritudinem (VVLG. deut. 29, 18). VVLG. psalm. 9ᵃ, 7 maledictione . . . et amaritudine et dolo. Eph. 4, 31 amaritudo et ira et indignatio et clamor et blasphemia. RVFIN. Orig. in Ios. 14, 2 amaritudines et asperitates. AVG. in psalm. 137, 7 tribulationem . . . et amaritudinem. CASSIAN. conl. 5, 16, 5 rancor pusillanimitas amaritudo desperatio. PS. RVFIN. in Os. 12, 14 amaritudinem et indignationem. VINCENT. LER. 25, 36 amaritudo . . . acerbitas . . . rabies. AVELL. p. 200, 10 perditio . . . amaritudo . . . acerbitas. NOVELL. Iust. 18, 3 crudelitatem et amaritudinem. EVGIPP. epist. 1 amaritudines occupationesque.

cum genetivo rei: POMP. TROG. Iust. 38, 5, 5 inter hanc decretorum amaritudinem. SEN. contr. 9, 2 (25), 28 *genus cacozeliae* amaritudinem verborum . . . petit (10, 3, 10 unius verbi amaritudinem morte pensasset. SEN. dial. 3, 4, 3 *irae* in verborum maledictorumque amaritudinem effusae. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 28 verborum amaritudinem in eos effundunt. PS. MATTH. euang. 41, 1 cum vocis amaritudine). contr. 10 praef. 12 cui (*homini*) demptam velles, quam consectabatur, amaritudinem . . . actionis oratoriae. VAL. MAX. 4, 1 ext. 6 Alcaeum . . . amaritudine odii . . . usum (AVG. serm. 278, 14). 4, 8, 3 *v. l. 27.* 6, 1, 4 poenae. 6, 9 ext. 7 inflictorum malorum. SEN. dial. 3, 4, 3 maledictorum (SALV. gub. 3, 40 maledictionis). PLIN. nat. 36, 12 *Hipponax* destrinxit amaritudinem carminum. TAC. dial. 10 iamborum. APVL. met. 2, 10 *Fotis de savio*: cave ne nimia mellis dulcedine diutinam bilis amaritudinem contrahas. TERT. nat. 1, 4 cum in mores . . . vestros . . . omnem eloquii amaritudinem elatrent. patient. 8 si linguae amaritudo maledicto sive convicio eruperit (PORPH. Hor. epod. 6, 7). ITALA Iob 3, 5 (Aug. in Iob p. 511) conturbent eam quasi amaritudines diei. PORPH. Hor. carm. 2, 16, 26 amaritudinem vitae hilaritate interposita leniat. epod. 6, 1 cum dicacitatis amaritudine ⟨in⟩sectaretur quietos alioquin homines. sat. 1, 7, 1 amaritudinem stili poeta in eum strinxit. PANEG. 11, 20 non amaritudine . . . iniuriae deterreri. LAMPR. Alex. 20, 2 *ut convinceret* . . . sine amaritudine pectoris. ARNOB. nat. 5, 7 funeris. HIL. myst. p. 19, 16 peccatorum atque impietatis (in Matth. 33, 4 non . . . aeternae gloriae incorruptioni peccatorum amaritudo miscetur. AVG. serm. ed. Mai 59, 1. PS. ORIGEN. tract. 9 p. 101, 17 peccatorum nostrorum amaritudines fellis et aceti potio expiavit. EVGIPP. epist. 1). in Matth. 24, 8 obiurgationis. SYMM. epist. 8, 70 me rerum tuarum amaritudo mordebat. AMM. 21, 16, 17 augebat amaritudinem temporum flagitatorum rapacitas. SCHOL. Cic. Bob. p. 331, 24 stomachi. CHIRON 198 incipit haec potio amara amaritudinem morbi expellere (344). AMBR. inst. virg. 5, 34 venit . . . dominus in amaritudinem fragilitatis humanae, ut condicionis amaritudo dulcesceret. bon. mort. 6, 24 *sermo meretricis exasperat fauces* amaritudine conscientiae peccatricis. HEGES. 1, 4 delationis. VVLG. Iob 3, 20 qui in amaritudine animae sunt (7, 11. 10, 1. 21, 25 prov. 14, 10 Sirach 4, 6. 31, 39 Is. 38, 15 Ezech. 27, 31 AVG. in psalm. 85, 7. VVLG. Esth. 4, 1 animi. PS. AVG. serm. 254, 3). HIER. in Ezech. 3, 14 p. 31 in amaritudine spiritus sui abiit, quo ferebatur. 27, 28 p. 322 mentis. *ibid.* cordis (PS. AVG. serm. 254, 3 GREG. TVR. Franc. 8, 30 Mart. 1, 33). 12, 1 p. 113 vitiorum suorum. epist. 107, 4 *studiorum.* 122, 1 lacrimarum. in Hab. 2, 12 p. 621 saeculi. RVFIN. Orig. in exod. 7, 1 *populus dei* ne gustare quidem de circumcisionis amaritudine potest, neque hostiarum ferre amaritudinem valet. *ibid.* amaritudo litterae legis convertitur in dulcedinem intellegentiae spiritalis (7, 3 ISID. in exod. 21, 2). AVG. conf. 2, 1, 1 recogitationis meae. 13, 19 malitiae atque nequitiae. 13, 20 voluntatum. civ. 21, 24 p. 535 infidelitatis suae. in psalm. 40, 5 amare meliora per amaritudinem inferiorum. 43, 2 tribulationum (51, 18, *quod exscripsit* PS. RVFIN. in psalm. 51, 11). serm. 297, 2 timoris. 298, 3, 3 passionis. 391, 3 iustitiae. PS. RVFIN in psalm. 73, 13 morum. in Os. 10, 4 iudicii. AVELL. p. 35, 13 confragosae vitae. SIDON. epist. 5, 4, 2 contractae apud nos offensae amaritudinem . . . dulcare. ENNOD. dict. 26, 2 p. 502, 21 sapor sequentium amaritudinem rei praecedentis excludit. NOVELL. Iust. 51 praef. iurisiurandi. *absolute*: VAL. MAX. 2, 7, 12 *Africanus* ad firmandam disciplinam militarem aliquid ab alienissima sibi crudelitate amaritudinis mutuandum existimavit (*cf.* PLIN. epist. 1, 16, 5 quantum illis . . . amaritudinis . . . . 4, 11, 2 cui sententiae . . . tantum amaritudinis inest. HERM. Pal. mand. 5, 1, 5 omnem dulcedinem suam ex modico amaritudinis amittit. LACT. inst. 3, 19, 12 si quid forte iis amaritudinis supervenit. EVANTH. de com. 2, 6 SCHOL. Iuv. 6, 181 AMBR. bon. mort. 2, 3 HIER. hom. Orig. in Ezech. 12 p. 986 MACR. sat. 7, 3, 11). VAL. MAX. 4, 4 praef. cum illarum frons hilaris multis intus amaritudinibus sit referta (*cf.* HIER. hom. Orig. in Ier. 11 p. 854 ut amaritudine in praesenti saeculo complearis, *sim.* adv. Iov. 2, 37 p. 381 replentur amaritudine. in Am. 8, 10 p. 340 VVLG. Ruth 1, 20. Iob 3, 5 involvatur amaritudine [καταραθείη]. 9, 18 implet me amaritudinibus. thren. 3, 15 HIER. epist. 22, 7. 128, 2 AVG. serm. 130, 2. VVLG. psalm. 9ᵃ, 7 os plenum est . . . amaritudine. 13, 3 thren. 1, 20 Rom. 3, 14 AVG. in psalm. 85, 6. 99, 7 ENNOD. opusc. 2, 119 p. 324, 6). VAL. MAX. 5, 10 ext. 2 ex morte amaritudinem sentire (AVG. in psalm. 85, 6. 137, 7). 7, 2 ext. 2 quae fortuito patiamur praecipuae et intolerabilis amaritudinis iudicare. QVINT. inst. 1, 1, 20 ne studia . . . oderit et amaritudinem semel perceptam etiam ultra rudes annos reformidet (*cf.* VINCENT. LER. 25, 35 *et* HIER. epist. 107, 4). 10, 1, 117 frequenter amaritudo ipsa ridicula est. PLIN. epist. 4, 20, 3 ingenio . . . amaritudinem dolor addidit. 5, 8, 10 *oratio* vel maxime . . . amaritudine . . . placet. 6, 21, 5 *non Vergilio Romano* amaritudo . . . defuit. 7, 33, 7 Senecionem . . . inimici amaritudinem implesse. ITALA deut. 32, 32 (Lugd.) *in imagine*: uva eorum uva fellis, botrio amaritudinis ipsis (*cf.* HIER. in Mich. 1, 12 p. 443. VVLG. act. 8, 23 in felle . . . amaritudinis [χολὴν πικρίας] . . . video te. Ezech. 28, 24 non erit ultra domui Israel offendiculum amaritudinis. PAVL. NOL. epist. 40, 3. LIB. geneal. chron. I p. 161, 20ᵃ Lucifer stella amaritudinis. SIDON. epist. 9, 4, 2 *quod* ad nectar caelestium poculorum per amaritudinum terrenarum calices perveniretur. GREG. TVR. Franc. 8, 31 verba amaritudinis cum Praetextato pontifice habuit. Andr. 4 quae fletus emittis amaritudinis. BENED. reg. 72, 3 zelus amaritudinis). ITALA Iob 3, 20 (Heges. 3, 17 l. 17) quid datum est in amaritudine (πικρίᾳ) lumen? HERM. Pal. mand. 5, 2, 8 resiste omni . . . amaritudini. sim. 9, 31, 4. APVL. apol. 8 lingua . . . amaritudinum praeministra. TERT. patient. 8 reddam et ipse amaritudinis vicem necesse est. adv. Marc. 4, 21 p. 213 carnis indignitatem quanta amaritudine possunt perorantibus (PRIMAS. in apoc. p. 858ᴮ AVSON. 419, 73 MACR. sat. 7, 2, 5 SALV. gub. 7, 71). PORPH. Hor. epod. 17, 48 nec illud sine amaritudine est in superiore versu. sat. 1, 3, 40 amaritudine ⟨eu⟩m aspersit (BOETH. cons. 2, 4, 61). 1, 4, 1 civium vitia amaritudine . . . prodiderunt. 1, 4, 21 urbanissima amaritudine hoc dicitur (1, 4, 74; *cf.* SERV. Aen. 11, 857 cum ingenti amaritudine dictum est. SCHOL. Pers. 1, 123. AVG. in epist. Ioh. 7, 11 cum amaritudine blanditur). 1, 4, 52 mira . . . amaritudine Pomponi persona abusus est. 1, 10, 5 quamvis *Laberi mimi* iocis et amaritudine abundantes sint. epist. 1, 18, 1 fugiendam esse . . . amaritudinem resistentis in omnibus. LACT. inst. 1, 1, 7 virtutibus amaritudo permixta est (AVG. c. Faust. 22, 86 in psalm. 40, 5). 4, 26, 18 aceti . . . potus ac fellis cibus . . . amaritudines . . . sectatoribus veritatis pollicebatur. 6, 3, 4 *vitia homines* ad acerbas amaritudines . . . perducere (VVLG. exod. 1, 14 κατωδύνων αὐτῶν. Iob 27, 2 ad amaritudinem adduxit animam meam πικράνας μου τὴν ψυχήν. Os. 14, 1). 6, 4, 7. ira 19 cum virtus habeat amaritudinem (VVLG. sap. 8, 16 PS. AVG. serm. 14, 4 OROS. hist. 4, 12, 13. NOVELL. Iust. 22, 43 εἶχεν ἄν τι πικρὸν ἴσως ὁ νόμος *interpres prave* pro amaritudine habuisset . . . lex *vertit* ἀντὶ *pro* ἄν τι *intellegens.* OPTAT. 3, 12 p. 101, 3. 6, 6 p. 154, 2 praesentia Moysi in te amaritudo moritur. AMM. 30, 5, 6. SERV. ecl. 3, 1 cuium pecus: ab amaritudine coepit. SCHOL. Cic. Bob. p. 265, 36 magnis amaritudinis aculeis. POMP. gramm. V 154, 15 amaritudine rhetorica hoc ei obiecerat. AMBR. Isaac 8, 64 *ut ecclesia* in amaritudinibus . . . probetur. *ibid.* descendit in locum amaritudinis *anima.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ibid. in illa ... amaritudine non cognovit se anima. HIER. adv. Iov. 2, 37 in azymis ... veritatis et sinceritatis domini pascha celebratur et cum amaritudinibus comeditur. epist. 31, 1 (PS. AVG. de esu agni p. 1203 in amaritudine). *cf. p. 1817, 8.* in Mich. 7, 5—7 p. 518 per quae *uxores* mereantur amaritudinem sustinere (tract. in psalm. 114 p. 210, 16 PS. AVG. serm. 249, 1). in Soph. 3 p. 716 tuo vitio dulcem dominum atque clementem vertens in amaritudinem (in Ezech. 2, 3 p. 24 in amaritudinem convertentes. tract. in psalm. 5 p. 15, 33 VVLG. Am. 6, 13 PS. RVFIN. in psalm. 3, 5 in Am. 6, 13). in Is. 5, 20 p. 82 *diabolus* ... amaritudinis significetur nominibus. 38, 17 p. 474 pax mea omni mihi amaritudine fuit amarior. in Ier. 2, 19 p. 849 quia non habuit *timorem domini* ... amaritudini traditur. in Os. 12, 14 p. 143. in Hab. 2, 12 p. 623 *quod Nabuchodonosor* alteri homini ... amaritudinem propinarit (AVG. serm. 130, 2). VVLG. deut. 29, 18 radix germinans ... amaritudinem. IV reg. 4, 27 anima ... eius in amaritudine est (κατώδυνος; *cf.* Iob 17, 2 in amaritudinibus moratur oculus meus. 23, 2 Sirach 7, 12 Mich. 1, 12 RVFIN. Orig. exod. 7, 3 AVG. conf. 4, 6, 11 PS. AVG. serm. 107, 4). Iob 13, 26 scribis ... contra me amaritudines (κακά). 20, 25. Sirach 21, 15 non est sensus, ubi est amaritudo. Is. 38, 17 in pace amaritudo mea amarissima. Ier. 31, 21 statue tibi speculam, pone tibi amaritudines. thren. 1, 4 *Sion* oppressa amaritudine (πικραινομένη). Ezech. 21, 6 in amaritudinibus (ὀδύναις) ingemisce. Os. 12, 14 Eph. 4, 31. HIER. epist. 31, 2 laudem amaritudo comitabitur. 78 mansio 5 si post victoriam venias ad amaritudinem. *ibid.* voluptas atque luxuria amaritudine terminantur. 120, 8, 2. 121 praef. nostram amaritudinem illius nectareo melle curato. RVFIN. Orig. in exod. 7, 1 lignum, quod mittitur in hanc amaritudinem, ut dulcis aqua fiat legis. in Ios. 14, 2 amaritudines ... mortalibus infliguntur. AVG. in psalm. 51, 18 *dulcia in saeculo* cum amaritudine digeruntur. 85, 7. 101 serm. 2, 2 temporalis vitae brevisque dulcedo, quam sequatur amaritudo perpetua (PS. AVG. serm. 140, 3). PS. AVG. serm. 107, 4 *qui solent* amaritudinem in corde servare. CASSIAN. conl. 5, 16, 5 de tristitia *nascuntur* rancor ... amaritudo ... (*exscripsit* PS. RVFIN. in psalm. 43, 4). PS. RVFIN. in Os. 12, 14 *censor* se ad amaritudinem ... adactum esse testatur. MACR. sat. 7, 3, 3 nec ... semper ad amaritudinem pergit σκῶμμα. VINCENT. LER. 25, 36. AVELL. p. 200, 10 *factus es filiorum meorum* amaritudo. ARNOB. in psalm. 30 ENNOD. dict. 17, 3 p. 474, 14. 21, 24 p. 489, 24 CASSIOD. var. 10, 33, 2 NOVELL. Iust. 18, 3. FERRAND. epist. 10 esto ... princeps ... amaritudinis. ISID. in exod. 21, 2.

syn.: *ad I*: asperitas, insuavitas. acor (TERT. paenit. 6). *ad II*: *cf. p. 1817, 30 sqq.* *opp.*: *ad I*: dulcedo (*cf.* ARNOB. nat. 2, 50 *neque* contrarium insitum esse contrario potis est aut ... dulcedo in amaritudine contineri. MAR. VICTORIN. verb. script. 2 substantiae ... sibi contrariae ... ut ... dulcedo amaritudini. MART. CAP. 4, 370), suavitas. *ad II*: dulcedo, voluptas (VAL. MAX. 5, 10 ext. 2 LACT. inst. 1, 1, 7. 3, 19, 12 ira 19 *al.*), fides (PLIN. epist. 7, 33, 7), iucunditas (OROS. hist. 4, 12, 13), oblectamenta (AVELL. p. 35, 13), suavitas (AVELL. p. 200, 10). *nota opp. verbis expressam*: dulcescere (AMBR. inst. virg. 5, 34), dulcare (SIDON. epist. 5, 4, 2). *Bannier.*

Amarius f. *legitur in vasculis Gallicis* CORP. XIII 10010, 101 *cf.* 10001, 36. *Otto.*

amārizo, -āvī, -āre *ab* amarus *cf.* πικρίζω. PLIN. VAL. 2, 17 si amarizaverit *sucus*, adicies mellis coclear.

amāro, -āre *ab* amarus. *amarum reddere.* AVIEN. carm. ad Flav. 21 penitus fellitus amarans ora sapor nil dulce meo sinit esse palato. PS. FVLG. RVSP. serm. praef.: amarat nimietas *salis*, quod poterat saporari mensura.

amarola *v.* chamaedrys *et* myrobalanus.

amāror, -ōris *m.* [*ab* amarus. *Th.*]. *sapor amarus.* LVCR. 4, 224 *et* 6, 929 dilutaque contra cum tuimur misceri absinthia, tangit amaror. VERG. georg. 2, 247 *de salsa tellure*: sapor indicium faciet manifestus et ora tristia temptantum sensu torquebit amaror (*sic Hyginus Gell. 1, 21, cui cod. M et* SERV. *ad loc. astipulantur, ex libro, qui fuerit ex domo atque familia Vergilii, cum* MACR. sat. 6, 1, 47 *et codd. PR non inepte* sensu torquebit amaro *exhibeant; cf. p. 1821, 28*). CAEL. AVR. chron. 3, 5, 69 *signum morbi regii*: oris amaror et sitis. *Bannier.*

Amarphal(us) *v.* Amraphel.

Amarquetias *opp.* HIL. op. hist. frg. 3, 29 (*synodus Serdicensis, a. 347*) Macedonius episcopus ab Amarquetias (a Mopsuestia).

Amarron *v.* Madon. **Amarroth** *v.* Semeron

Amarsi *v.* Minna.

Amarthath Cappadocum lingua Augustus mensis dicitur: GLOSS. V 165, 39.

possessio **Amartianas** (*sic* A^1, Armatianum *sim. cett.*), territurio Corano: LIB. pontif. p. 70, 1 Mommsen. *Otto.*

amārulentus, -a, -um [*ab* amarus. *Th.*]. GELL. 3, 17, 4 Τίμων amarulentus librum maledicentissimum conscripsit, qui σίλλος inscribitur. MACR. sat. 1, 7, 2 erat *Euangelus* amarulenta dicacitate.

Amarullis *v.* Amaryllis.

amārus, -a, -um [*cf. esse videtur c. ind.* amlah ʽ*acidus*ʼ, *theodisc.* ampfaro *anglosax.* ompre ʽ*rumex*ʼ, *fortasse c. hibern.* om *gr.* ὠμός *ind.* āmáḥ ʽ*crudus*ʼ. *Th.*]. GELL. 10, 5, 3 *cur avarus* non videri possit ab uno solum verbo inclinatum, quod est aveo, eademque esse fictura, qua est amarus, de quo nihil dici potest, quin duplex non sit? GLOSS. πικρός, crudelis vel saevus, pygras (πικράς) id est amara vel pygra (πικρά), amarum πικρόν. *cf.* SCRIB. LARG. 99 *antidotos hiera* dicitur a quibusdam πικρά, quia amara est. HIER. in Zach. 14, 3/4 p. 915 παραπικραίνεται id est amarus efficitur. NON. p. 465 amarum non solum ex sapore triste, sed ex quacumque causa terribile et infensum Maronis auctoritate dicimus. p. 241 amarum dicitur asperum (SERV. Aen. 4, 203). amarum acerbum. SERV. auct. georg. 1, 120 amaris: nocentibus. *hebraice* Mara (VVLG. exod. 15, 23 Ruth 1, 20). MART. CAP. 4, 368 secunda species est earum qualitatum, quas recte passibiles dixerimus, ut dulce atque amarum. *comp. et sup.* amarior, amarissimus *saepe leguntur. subest fere semper nota iniucunditatis, nec non hic illic depravationis vitii damni, ut* OV. met. 15, 286 *Hypanis*, qui fuerat dulcis, salibus vitiatur amaris. Pont. 1, 10, 3 curis vitiatum corpus amaris. 3, 9, 37 nisi de vitio scribam regionis amarae. AVSON. 323, 7 ne cura monendi ... dulces gustus vitiaret amaris. MANIL. 5, 691 usus aquae suco corruptus amarae. CVRT. 9, 9, 6 aquam amaram, quae corrumperet dulcem. *al.* [*val.* amar, *it.* amaro, *francog.* amer. *M.-L.*]

I *proprie*: *genus saporis*: πικρός: PLIN. nat. 15, 106 saporum genera XIII reperiuntur: dulcis suavis pinguis amarus austerus acer acutus acerbus acidus salsus *eqs.* (*cf.* VERG. georg. 2, 238 salsa ... tellus et quae perhibetur amara. CELS. 1, 3 p. 20 SEN. nat. 3, 2, 1 COLVM. 1, 5, 1. 3, 1, 9. 4, 22, 8 PLIN. nat. 1, 31, 15. 31, 18 PALLAD. 1, 5, 1. 2, 13, 1. 4. CELS. 4, 14 p. 140 quod ad cibum ... pertinet, huic nec salsis opus est neque acribus neque amaris. PLIN. nat. 32, 27). BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 46, 29 quae dulcia sunt apud Romanos, non eadem sunt apud Scythas amara nec acida.

A *adiectivum*: **1** *de felle, ore, sim.*: PLAVT. Cas. 223 (*in imagine*) fel quod amarumst, id mel faciet *amor* (VINDIC. epist. Pentad. p. 486 cholera ... rubea amara est. p. 491 *cf.* HIER. epist. 54, 4. 78 mansio 5. 128, 2 in Is. 24, 9 p. 474 RVFIN. symb. 26 AVG. serm. 157, 1, 1). CELS. 1, 3 p. 16 si ... os amarum est. p. 19 ructus. **2** *de arboribus, herbis, frugibus*: ENN. ann. 263 Vahl. amaro (amore *cod.*) corpore buxum. CATO agr. 157, 1 brassica Pythagorea. CALV. carm. frg. 9 herbis (OV. met. 1, 632 PLIN. nat. 27, 25 HIER. in Am. 6, 12 MACR. sat. 7, 5, 7 *cf.* VERG. ecl. 7, 41). LVCR. 6, 972 *de oleastro*: qua nil est homini, quod ⟨a⟩marius frondeat esca (exscet *A*, extet *B*. VERG. georg. 2, 314 infelix ... foliis oleaster amaris. Aen. 12, 766. OV. met. 14, 525 bacis [foliis *Polle iniuria, cf.* AVG. in psalm. 134, 2, 8 quid meruit oleaster amaritudine baccarum?] oleaster amaris. PLIN. nat. 15, 24 *cf.* AVG. in euang. Ioh. 16, 6). VERG. ecl. 1, 78 salices. 6, 63 corticis (*cf.* PS. HIER. epist. 149, 1). 6, 68 apio. georg. 1, 120 amaris intiba fibris *officit*. 2, 86 amara pausia baca. HOR. sat. 2, 3, 114 foliis. 28, 8, 51 inulas (SCRIB. LARG. 83 PLIN. nat. 19, 91). OV. Pont. 3, 1, 24 messis amara *absinthiorum* (PLIN. nat. 19, 186. 27, 45. 53 HIER. in Am. 6, 12 hom. Orig. in Ezech. 12 p. 968 *cf.* LVCR. 1, 940. 4, 15 VVLG. prov. 5, 4 PAVL. NOL. carm. 11, 6). Pont. 4, 10, 18 lotos. CELS. 2, 33 p. 73 nuces; *sic praeterea* 16^{ies} *in* 3—6 (COLVM. 7, 13, 1 SCRIB. LARG. 3 PLIN. nat. 15, 26. 20, 185. 188. 195). SEN. Oed. 538 amara bacas laurus. SCRIB. LARG. 5 amygdalorum (PLIN. nat. 12, 125. 13, 8. 66. 17, 237. 252. 23, 144. 24, 34. 105. 25, 118; *sic saepe apud medicos, alios*). LVCAN. 9, 287 thymum. PLIN. nat. 12, 35 bdellium. 12, 46 *hirculus* radicis neque amarae neque odoratae. 12, 70 *murra*. 12, 97 *casia* balsamodes. 13, 112 *acini mali Punici* minus ... amaris distincti membranis. 14, 127 resina *picearum*. 15, 9 sanies olivae. 15, 111 semen *pomorum*. 16, 24 glans *haliphloei arboris*. 16, 29 inanitas *pilularum roboris* (?). 16, 139 *cupressus*. 16, 245 visci. 17, 221 fici. 18, 122 fructus papaveris. 18, 158 milium. 19, 76 *napi*. 20, 33 gingidion. 20, 67 lactucae (APVL. met. 9, 32 *lactucae veteres* in amaram caenosi sucus cariem exolescunt). 20, 76 seris. *al. sim.* AVIEN. Arat. 2, 1784 lentiscus. AMBR. hex. 3, 13, 57 poma. CLAVD. 28, 239 frondes. ISID. orig. 20, 2, 36 sardum; *alia multa apud scriptores rerum rusticarum et ad victum medicinamque spectantium.* **3** *de aqua, mari, liquore, suco, medicamentis, potione, sim.*: VARRO rust. 3, 17, 3 piscina *maritima*. CATVLL. 27, 2 *vetuli Falerni* calices amariores (RVFIN. symb. 26 *vinum myrrhatum*). LVCR. 1, 940 absinthi laticem (4, 16). VERG. ecl. 10, 5 Doris *i. mare* (STAT. Theb. 9, 370? VAL. FL. 4, 721 salis *i. maris.* STAT. silv. 2, 2, 18 mari. AVG. in psalm. 142, 11). georg. 4, 431 rorem. OV. ars 2, 335 suci (rem. 227 ars 3, 583 am. 3, 11, 8 epist. 19, 184 MANIL. 5, 691 PLIN. nat. 11, 15. 24, 125 *cf.* VITR. 8, 3, 11). VITR. 8, 3, 11 fontes (PLIN. nat. 6, 165 VVLG. Iudith 5, 15 CLAVD. 10, 69). *ibid.* tantam magnitudinem fluminis ... amaram. *ibid.* aqua (SEN. nat. 3, 2, 1 CVRT. 9, 9, 6 MELA 2, 7 PLIN. nat. 1, 31, 15. 6, 203. 24, 2. 31, 36 ARNOB. nat. 2, 59. VVLG. *saepe, imprimis de aquis* Mara. HIER. epist. 69, 6 ISID. in exod. 21, 1). CELS. 6, 5 p. 225 melle (SEN. epist. 109, 7 CALP. ecl. 3, 12 ARNOB. nat. 1, 21 HIER. hom. Orig. in Ezech. 12 p. 986 AVG. c. Faust. 21, 13 in psalm. 18, 2, 11). COLVM. 2, 2, 16 uliginis *terrae* (2, 9, 8. 4, 22, 8). 3, 1, 9 *umorem soli.* 10, 355 latices. PLIN. nat. 11, 50 cerae. 20, 6 elaterium. 24, 135 potione *chamaecissi* (VEG. mulom. 1, 11, 8. 1, 19, 2 CHIRON 190. 198 VVLG. Is. 24, 9. TERT. scorp. 5 potiunculis. FIRM. err. 16, 5 potus). 31, 18 lacum Insanum. 31, 52 Nili rigua. MART. 9, 94, 5. SOL. 5, 17 *Hime-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

raeus. 14,1 scaturrigine *fontis Exampaei.* 56,15 liquorem. SCRIB. LARG. 99 antidotos hiera. DAMAS. epigr. 9,1 pelagi fluctus (SIDON. carm. 7,395 latex *Oceani.* AVG. in Cresc. 3,66,74). HIER. hom. Orig. in Ezech. 5 p. 927 *medici dant* poculum amarissimi temperamenti. PRVD. cath. 3,176 haustus amarus (*i. vinum vetus, sim.*). AVG. in psalm. 48 serm. 1,11 bibe aeger calicem amarum, ut sanus sis. serm. 88,7. PS. RVFIN. in Am. 5,7 *quod* assumpta de marinis fluenta gurgitibus ... denuo suspensa de nubibus ... amaram salsedinem transfusione deponerent. *de cibo*: PLIN. nat. 9,100 ova *echinorum.* 32,18 pisces ad Pelen insulam et ad Clazomenas (1,32,9). VOPISC. Tac. 11,3 cibos (AVG. conf. 10,14,21). SERV. georg. 1,120 iecoris *intibae avis.* c. Faust. 21,13 *esca.* AVG. serm. ed. Mai 19,2 uni (*esurienti*) est grata, alteri (*aegroto*) est amara refectio (*sc. si cibus porrigitur*). 4 *de terra, humo, sale, sŏlo*: VERG. georg. 2,238 tellus ... quae perhibetur amara (OV. Pont. 3,8,16 terra. PLIN. nat. 17,33 PALLAD. 1,5,1). OV. met. 15,286 *Hypanis* salibus vitiatur amaris. COLVM. 3,11,9 solum (SIC. FLACC. grom. p. 156,2 PALLAD. 2,13,1). PALLAD. 2,13,4 locus. 5 *de sensibus, sapore, gustu, odore*: PROP. 2,33,30 pampineus ... amarus odor. VITR. 2,9,12 saporem *liquoris, qui inest in corporibus cupressi et pinus* (COLVM. 1,5,1 *undae putealis.* PLIN. nat. 11,16 commosis *apium* crusta est prima saporis amari. 11,17 *cibi apium.* 15,106. 21,35 odorato sapor raro ulli non amarus. 21,176 *parthenii.* AMBR. hex. 3,15,62 *aquae*). PLIN. nat. 12,120 *de adulterato balsamo*: vix ... maleficium deprehenditur gustu amariore (25,63 *herbae Mithridaticae.* 27,83 *glaucii.* 32,27 *testium.* DIOSC. 3,25 *abrotani. al.; cf.* APVL. met. 2,10 *de savio*: dulce et amarum gustulum). CYPR. GALL. exod. 554 praegravis unda ... fauces sensu (*i. sapore, gustu*) torquebat amaro (*v.* amaror *p. 1819, 66*). 6 *de fumo, i. q. acer, gr.* δριμύς: VERG. Aen. 12,588 OV. Ib. 239 ZENO 2,44,1 (*cf.* HIER. epist. 121,2).

de rebus non accuratius definitis: LVCR. 2,404 quae amara ... cumque videntur, haec magis hamatis *elementis* inter se nexa teneri. 2,464 quod amara vides eadem, quae fluvida constant. 4,634 quare ... aliis, quod triste et amarumst hoc ... esse aliis possit perdulce videri. 4,658 PLIN. nat. 22,111. TERT. anim. 17 qui redundantia fellis auruginant, amara sunt omnia. AVG. c. Faust. 21,13 quanto magis ... corpora bestiarum possunt illud habere iucundum, quod nobis amarum est. serm. 224,2,2 *Satanas facit* dulce quod amarum est. VINDIC. epist. Pentad. p. 491 ut adhibeatur, quod sit frigidum amarum et siccum. ISID. orig. 16,7,1 omne ... satis viride amarum dicitur.

B *pro substantivo*: CIC. rep. 3,13 si esset *ius* ... ut amara et dulcia. nat. deor. 3,32 *sentit animal* et dulcia et amara. fin. 2,36 *iudicant sensus* dulce amarum. CELS. 1,3 p. 20 calefaciunt omnia ... amara. 4,14 p. 140 *cf. p. 1820,27.* IREN. 1,18,1 gustationem amari et dulcis. OPTAT. 3,12 p. 101,2 de amaro fecisse dulce aut de dulci amarum (p. 101,6). AMBR. hex. 6,2,5 Helisaeus ... amara adposuit, sed postea facta sunt dulcia. VVLG. II reg. 19,35 ad discernendum suave aut amarum. prov. 27,7 amarum pro dulci sumet. Is. 5,20. HIER. in Mich. 1,12 p. 444 nec dicatis amarum dulce. AVG. doctr. christ. 4,5,8 saepe sumenda sunt amara salubria. CAEL. AVR. acut. 2,10,71 dulcia atque amara sentiunt. chron. 2,5,88. 90.

II **translate** *de sensu: acerbus, insuavis, saevus*: ISID. orig. 10,10 amarus *homo* a sapore translatum nomen habet. est enim insuavis nec novit quenquam ad consortium suum aliqua invitare dulcedine. *nota* SEN. dial. 3,4,2 amarum nos acerbumque dicimus nec minus stomachosum rabiosum clamosum difficilem asperum. quae omnia irarum differentiae sunt (CIC. Tusc. 2,18 res ... aspera, amara. LACT. inst. 4,26,19 passio *Christi* acerba et amara. AMBR. hex. 6,6,38 PHYSIOGN. 36).

A *adiectivum*: a *in imagine de rebus nonnullis supra proprie, hic translate dictis*: CIC. frg. inc. J 18 litterarum radices amaras, fructus dulces. MART. 7,25,3 nullaque mica salis nec amari fellis in *epigrammatis.* CARM. adv. Marc. 4,178 mortis amarum interius fructum dulcem. AVSON. 322,72 *pueri erudiendi* carpturi dulcem fructum radicis amarae. 323,7 addidimus nil triste senes, ne cura monendi laederet aut dulces gustus vitiaret amaris. AMBR. hex. 3,12,52 *de immaturis fructibus hominum*: acerbus ... fructus amarior esse consuevit nec potest dulce esse nisi quod ad maturitatem perfectionis adoleverit. HIER. in Am. 6,13 p. 319 *prudentiae, fortitudinis, temperantiae* fructus ... amari. epist. 71,1 *de homine a Christo quasi aurata attracto*: reliquisti amaros fluctus, salsos gurgites. 78 mansio 5 quae ad tempus pinguefacit fauces tuas, novissime ... amarius felle invenitur. 100,2 amaros *peccati* ... fluctus. 108,12 fontem ... legis amarissimum. 125,12 de amaro semine litterarum dulces fructus carpo. 128,2. RVFIN. Orig. exod. 7,1 amarum satis et peramarum est huiusmodi poculum legis (AVG. serm. 142,5). AVG. in psalm. 5,15 peccatoribus panis veritatis amarus est. VINCENT. LER. 20,25 p. 30 amaros ... turbulentosque errorum fluctus. *al. sim.*

b *imagine omissa*: 1 *subicitur infinitivus, pronomen, similia*: PLAVT. Cist. 68 an amare occipere amarum est? CIC. Tusc. 2,17 suave etiam *hoc est*? an parum est, si non amarum? PVBLIL. D 22 dulce ... fugias, fieri quod amarum potest. SEN. benef. 2,5,1 nihil aeque amarum quam diu pendere FRONTO p. 185,12 N. cum amico omnia amara et dulcia communicata velim. TERT. spect. 16 circo quid amarius? AMM. 22,9,12 haec ... laudanda ... illud amarum. RVFIN. Orig. in exod. 7,1 quid ... tam amarum, quam ut puer octava die circumcisionis vulnus accipiat? VVLG. prov. 5,4 novissima *mulieris* ... amara quasi absynthium (πικρότερον χολῆς). Ier. 2,19 amarum est reliquisse te dominum. AVG. civ. 3,29 quid Roma ... amarius ... vidit, utrum ... an ...? conf. 4,12,18 amarum erit iuste, *quod amatis*, sed amarum erit iuste, quia iniuste amatur. in euang. Ioh. 7,6 ut per id, quod dulce est, lateat quod amarum est. in epist. Ioh. 3,6 quicquid dicit Christus, amarum est illis. 9,10 totum amarum sit homini praeter illum, qui vocat. PS. ORIGEN. tract. 9 p. 101 quia ipsis Iudaeis amarum esset futurum, quod dominum suum ... occisuri erant ... amarum utique eis quod quasi ad latronem nocte venerunt. 2 *de rebus variis*: LVCIL. 833 ore salem (*i. iocum*) expi⟨r⟩avit amarum (QVINT. inst. 10,1,117). RHET. Her. 4,15,21 habet adsentatio iucunda principia, eadem exitus amarissimos adfert (VAL. MAX. 9,11,7). CIC. Tusc. 2,18 *de dolore*: res ... amara. 3,83 stirpes ... aegritudinis. fin. 1,44 vitam (OV. Pont. 1,9,21 AMBROSIAST. in Eph. 4,31 VVLG. Sirach 30,17 AVG. civ. 1,9 c. Gaud. 1,30,36). Att. 3,7,1 solitudo. RVT. LVP. 2,16 impudentia. VERG. ecl. 3,110 amores. Aen. 4,203 rumore. 10,367 dictis (10,590 OV. trist. 3,11,31 HOMER. 59 STAT. Theb. 2,660 AMM. 20,11,5 SCHOL. Cic. Bob. p. 260,1. SIL. 11,209 verbis. PS. ORIGEN. tract. 9 p. 101,4 IVVENC. 4,316 HIER. in Ier. 20,7 p. 979 SIDON. epist. 4,23,1 carm. 5,539 CAES. AREL. epist. de hum. 5 CARM. epigr. 186,5. STAT. Theb. 1,450 vocis. VVLG. Soph. 1,14. HOR. sat. 1,7,7 sermonis. HIER. epist. 27,2. PS. IVL. RVF. schem. dian. 10 p. 62 oratione). VERG. Aen. 11,337 stimulis (AVSON. 325,82). HOR. sat. 1,3,88 historias. TIB. 2,4,11 amara dies et noctis amarior umbra (AMBR. exc. Sat. 1,74. VVLG. Am. 8,10 [ἡμέραν ὀδύνης]. DRAC. laud. dei 3,679 dies ... ⟨et⟩ tempora. PROP. 1,1,33 noctes. 2,17,3. 4,3,29 OV. epist. 12,169). PROP. 1,19,20 mors (AMBR. hex. 6,4,21. VVLG. I reg. 15,32 [πικρὸς θάνατος]. AVG. civ. 19,8 p. 368 c. Gaud. 1,30,35 HIL. euang. 61). 2,16,29 donis *Eriphylae.* 2,19,6 somnus. 3,12,10 virtus. OV. ars 2,151 linguae (SEN. contr. 4 praef. 2). met. 9,437 senectae pondera (VAL. MAX. 6,2,12). 14,465 luctus. fast. 6,607 pretium pietatis. epist. 17,115 monitu nutricis (VAL. FL. 2,385 monitis. SIL. 3,171. IVST. 18,4,10 admonitio). trist. 4,10,51 fata *Tibulli.* 5,2,29 pericula ponti. 5,4,15. Pont. 1,2,39 sensu (CYPR. GALL. num. 341 *v.* amaror *p. 1819, 66*). 1,10,3 curis (STAT. Theb. 1,339 AVG. civ. 4,3 p. 149). 3,9,37 regionis. 4,14,37 scriptis. SEN. contr. 4 praef. 2 homo mentis (PS. DAMAS. epigr. 63,8) quam linguae amarioris. VAL. MAX. 2,7,9 lucis usum. 2,9,5 vinculo servitutis (6,9 ext. 5). 3,2 ext. 5 dominatione. 3,3 ext. 4 maledictorum (OPTAT. 2,25 p. 64,2 maledictionibus). 6,2,12 duas res, quae hominibus amarissimae viderentur ... senectutem et orbitatem. 6,9,12 suggillatione. 7,6 praef. necessitatis ... leges (STAT. silv. 4,7,50 MART. 5,37,15 IVV. 2,30 RVFIN. Orig. in exod. 7,1 AVG. in psalm. 35,16. NOVELL. Theod. 11,1 praef. constitutionem). 7,6,6 tempestatem. 9,1,2 sarcinam. 9,3 praef. sollicitudine. SEN. dial. 12,4,1 libidine dolendi. PERS. 4,48 si facis in penem quidquid tibi venit amarum si puteal multa cautus vibice flagellas *sc. usurarius* (*coniungit Nemethy cum* penem, *alii cum* puteal). STAT. Theb. 5,392 gelu. 8,264 tibia. 10,553 sonitu *tubae.* MART. 12,68,3 litibus. IVV. 13,247 poena. APVL. met. 5,30 nuptias. TER. MAVR. 2187 *iambus.* TERT. bapt. 9 lignum illud *Mosei* erat Christus ... amarae ... naturae venas in saluberrimas aquas baptismi ... remedians. HERM. Pal. sim. 5,1,6 ira. 6,2,5 aspectum *pastoris.* LACT. inst. 4,26,19 passio *Christi.* IVST. 12,6,13 convivium. 32,1,3. LVCIF. de non conv. 3 actus. AVSON. 404,4 concinnatio. PS. DAMAS. epigr. 70,11 crux. PS. IVL. RVF. schem. dian. 10 p. 62 insultatione. CHIRON 198 morbus (RVFIN. hist. 1,8,5). AMBR. exc. Sat. 1,41 coercitio. HIER. in Is. 5,20 p. 82 contraria dogmata veritati. 24,9 p. 474 pax mea omni mihi amaritudine fuit amarior. in Matth. 26,74/75 lacrimas (CARM. epigr. 1554,5). *ibid.* fletibus (HIST. Apoll. rec. A 26). hom. Orig. in Ezech. 12 p. 986 accipiens ... eloquia dei per naturam amarissimi peccati (amarum quippe peccatum est, quod dulcedinem sermonis exterminat), in amarum saporem omnem redigit suavitatem. VVLG. I reg. 1,10 animo (κατώδυνος ψυχῇ. 22,2. 30,6 anima. II reg. 17,8 [καταπικροὶ τῇ ψυχῇ]. prov. 31,6 [τοῖς ἐν ὀδύναις]. thren. praef. PHYSIOGN. 4). deut. 32,24 morsu *avium.* IV reg. 14,26 afflictationem. psalm. 63,4 arcum, rem amaram. Sirach 41,1 *mortis* memoria. Is. 38,17 in pace amaritudo mea amarissima. Ier. 4,18 malitia. 6,26 planctum (κόπετον οἰκτρόν. HIST. Apoll. rec. A 49). Ezech. 27,31 plorabunt te in amaritudine animae ploratu amarissimo. II Macc. 6,7 necessitate (NOVELL. Iust. 2,3 praef.). 9,5 internorum tormenta. Iac. 3,14 zelum. *similiter leguntur* severitas, deus, ultio, iudicium, offensiones, bella, bella civilia, mala, tribulationes temporales, calamitates, timor, labor, veritas *al.* 3 *de hominibus, deis*: TER. Hec. 710 amarae mulieres sunt (VVLG. eccles. 7,27). CIC. Cluent. 72 *Staienus.* Att. 14,21,3 amariorem ... me senectus facit. VERG. Aen. 10,898 hostis (DAMAS. epigr. 48,2). PROP. 2,23,9 custodis. 2,33,6 dea. 4,9,43 Iunoni. VAL. MAX. 9,2 ext. 10 SEN. dial. 3,4,2. STAT. Theb. 8,724 Astaciden. TAC. dial. 25 Caelius. HERM. Pal. sim. 6,3,2 pastor. PORPH. Hor. carm. 4,9,7 Alcaeus. sat. 1,7,7 Persius. epist. 1,18,24 hominis. PS. ORIGEN. tract. 9 p. 101,4 Iudas Iscariotes.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IVST. 16, 1, 14 ministrum regni. AMBR. inst. virg. 5, 34 populus nationum. hex. 6, 6, 38 paedagogi. VVLG. Ezech. 3, 14 abii amarus in indignatione spiritus. Hab. 1, 6 suscitabo Chaldaeos, gentem amaram (CORIPP. Ioh. 2, 40). Col. 3, 19 nolite amari esse ad *uxores*. HIER. in Os. 12, 14 p. 142 amaritudine sua fecit amarum esse qui dulcis sum (in Zach. 14, 3/4 p. 915 Am. 6, 12 p. 319). VVLG. IV Esdr. 8, 34 *quid est* genus corruptibile, ut ita amarus sis de ipso? SEVERIN. doctr. p. 128. PRVD. psych. 295 *Golia* amarus. AVG. civ. 1, 9 p. 15. in epist. Ioh. 9, 1 exactor. PHYSIOGN. 99 VEN. FORT. carm. 4, 533. ARATOR act. 1, 442 divisor (*sc. dei, Christi, spiritus sancti*). ISID. orig. 10, 10 CORP. VI 32049.

B *pro substantivo*: PLAVT. Cist. 70 *Amor* gustui dat dulce, amarum ad satietatem usque oggerit (Trin. 259). Pseud. 63 dulce amarumque una ... misces mihi (694). Truc. 180 dicta lingua dulcia datis, corde amara (amare *P*) facitis. 346 postquam scio dulce atque amarum quid sit ex pecunia. RHET. Her. 4, 15, 21 amari iucundum sit, si curetur, ne quid insit amari. LVCR. 3, 909 illud ab hoc ... quaerendum est, quid sit amari tanto opere ... cur quisquam aeterno possit tabescere luctu. 4, 1134 medio de fonte surgit amari aliquid quod in ipsis floribus angat. HOR. carm. 2, 16, 26 laetus ... animus ... amara lento temperet risu. 4, 12, 19 nardi parvus onyx ... amara ... curarum eluere efficax. MART. 12, 34, 3 *messium* (*i. annorum vitae*) dulcia mixta sunt amaris. QVINT. inst. 8, 3, 89 est ... amarum quiddam, quod fere in contumelia est positum. TERT. pudic. 6 *caro quae* amarum aliquid *de tolerantia* ... gustaret. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 19 respondet ad haec, quae a tristi et amaro dicta sunt. IVST. 11, 4, 3 ut nihil amarius unquam sint passi. AVSON. 205, 3. 340 A *ut haberent* amara dulcedinem. PS ASCON. div. in Caec. p. 112 amariora dicturus ad Siculorum personam contulit dicta. AMBROSIAST. in Rom. 3, 14 contra bonos mali semper maledicta et amara proponunt. Sirach 29, 32 amara audiet. PS. RVFIN. in Am. 9, 11—12 vitae istius amara tolerantibus. AVG. in Iob 38 p. 601, 3 pati ... amara dei servos. DRAC. laud. dei 2, 465 plectibiles humanae mentis ... mores ... amara ministrant. VEN. FORT. carm. 2, 16, 20 mortis amara parat. 4, 7, 4 carmine ... dulci cogor amara loqui. 8, 3, 311 quotiens aliquo mens fertur amaro. Mart. 4, 544. 4, 548 excipit iratum placatus, amanter amarum.

neutrum pro adverbio, translate: APVL. met. 6, 13 subridens amarum sic inquit (AMM. 21, 9, 8). ITALA Ezech. 27, 30 (Tycon. 4 p. 45, 26) clamabunt amarum (κεκράξονται πικρόν. VVLG. amare). PS. AVG. serm. 117, 2 quando sic paenites, ut tibi amarum sapiat in animo, quod ante dulce fuit in vita.

nomina geographica: **Fontēs amārī** *Aegypti* PLIN. nat. 6, 165. **Aqua amāra** *statio Africae* TAB. Peut. 7, 5.

structurae: *aliqua re*: PLIN. nat. 12, 35 *bdellium* gustu amarum (12, 70. 21, 41. 26, 84. 27, 14. 131). 16, 139 folio. AMBR. inst. virg. 5, 34 populus nationum amarus ante peccatis. AVG. in psalm. 64, 9 saeculum ... salsitate amarum. ad, *alicui*, de: VVLG. Col. 3, 19 nolite amari esse ad *uxores*. SEVERIN. doctr. p. 128 his qui in tristitia sunt. AVG. civ. 1, 9 p. 15 peccantibus. CORP. VI 32049 marito. VVLG. IV Esdr. 8, 34 quid est ... genus corruptibile, ut ita amarus sis de ipso? *sed cf.* amarico *p. 1816, 2.* *nota acc. graec.*: SEN. Oed. 538 amara bacas laurus.

ad I: *synonyma et iuxta posita*: *cf. p. 1820, 21 sqq.; praeterea* asper (LVCR. 2, 404 AVG. c. Faust. 21, 13), tristis (LVCR. 4, 634), medicatus (SEN. nat. 3, 2, 1), frigidus, uliginosus (PLIN. nat. 17, 33 PALLAD. 1, 5, 1. 2, 13, 4), nitrosus (PLIN. nat. 24, 3), siticulosus, aridus (PALLAD. 2, 13, 4). *opposita*: dulcis *passim*. *cf.* HIER. in Is. 5, 20 p. 82 eiusdem criminis est bonum lucem et dulce contrariis vocare nominibus, cuius (*sc. criminis est*) malum tenebras et amarum vocabulis appellare virtutum. AVG. c. Faust. 21, 11 sibimet contraria ... dulce et amarum. *al.* suavis (LVCR. 4, 658). *ad II*: *synonyma et coniuncta*: *cf. p. 1821, 54 sqq.; accedunt* tristis (CIC. Tusc. 2, 18 PORPH. Hor. epist. 1, 18, 24 AVSON. 404, 4), acidus (APVL. met. 5, 30), inutilis (HERM. Pal. mand. 5, 1, 6), saevus (HERM. Pal. sim. 6, 2, 5 GLOSS. IV 471, 7), implacabilis (HERM. Pal. sim. 6, 3, 2), molestus, formidabilis (AMBR. hex. 6, 6, 38), minax, rigidus, iactans, truculentus (PRVD. psych. 295), funestus, taeter (AVG. civ. 3, 29 p. 141), durus (AVG. in Iob 38 p. 601, 3), subdolus, praeceps, timidus (PHYSIOGN. 4), trux (PHYSIOGN. 36), litigiosus (PHYSIOGN. 99). *opposita*: dulcis *passim*, suavis, iucundus *saepius*. *nota verba opposita* obdulcare (VVLG. Iudith 5, 15), indulcare (VVLG. Sirach 38, 5).

adv. **amārē**. *comp. et superl. saepius inveniuntur.* *semper translate i. q. acerbe*, πικρῶς. [PLAVT. Truc. 180 amare *falso P*]. SEN. benef. 5, 23, 2 admoneto ... non amare, non palam, sine convicio. QVINT. inst. 12, 10, 71 dicet ... graviter, severe ... amare (*inter compluria similia adverbia*). decl. 342 p. 352. SVET. Aug. 70 epistulae singulorum nomina amarissime enumerantis. Tib. 54 amarissime congestis ..., probris. GAIVS dig. 21, 1, 18 praef. ne id ... amare ab eo exigatur, sed cum quodam temperamento. PAVL. dig. 24, 1, 28, 2 non amare nec tamquam inter infestos ius prohibitae donationis tractandum est. APVL. met. 5, 31 cum tuae domus amores amare coherceas. TERT. adv. Marc. 2, 10 *ut* diabolus amarius puniretur. IREN. 2, 14, 8 alligant, *qui capiunt, animalia* amarissime. LACT. inst. 1, 21, 35 *aratorem* sibi amarissime convicantem. OPTAT. 3, 2 p. 68, 22 dei amare plorantis (PS. MATTH. euang. 40ᵉ cod. B). 7, 3 p. 173, 9 doluit. SERV. ecl. 3, 2 dicit (HIER. epist. 123, 7. SERV. auct. Aen. 10, 443 aspere et amare). SCHOL. Cic. Bob. p. 269, 18 occasiunculam ... lacessendi. VVLG. Sirach 38, 17 amare fer luctum illius. Is. 22, 4 flebo (33, 7 *superl.* HIER. in Ezech. 27, 28/29 p. 322 RVFIN. hist. 3, 23, 18 AVG. conf. 4, 6, 11 PAVL. MED. vita Ambr. 40 HIST. Apoll. rec. A 25. rec. B 45; VVLG. Matth. 26, 75 *et* Luc. 22, 62 *de Petro; affertur saepissime; qua in re nota superl.* HIL. in Matth. 32, 4 PACIAN. epist. 3, 10 PS. AVG. serm. 79, 3). Ezech. 27, 30 clamabunt. RVFIN. apol. 2, 44 nos ... pulsaverat. AVG. civ. 21, 16 p. 520 paenitendo. 22, 22 *ut canis* vehementius et amarius quam leones draconesque metuatur. PS. AVG. serm. 280, 4 rixantur. 283, 1 famem sitim amarissime tolerantes. MACR. sat. 7, 5, 3 rem iucundam amarius postulasti. somn. 1, 2, 3 quae ... amarius cavillatus est. MART. CAP. 5, 543 quod ... vituperat.

synonyma: *v.* QVINT. inst. 12, 10, 71; *accedunt* sine convicio, aspere, districte (QVINT. decl. 342 p. 352). *opp.*: cum quodam temperamento.

adv. **amāriter**. PAVL. NOL. app. exc. Bob. p. 461 egressus foras ... fleat amariter *Bannier.*

Amaryllis, -idis, Ἀμαρυλλίς (THEOCRIT. id. 3). *genet.* Amaryllidos CALP. ecl. 4, 38. VERG. ecl. 1, 5 formosam resonare doces Amaryllida silvas (*cf.* CALP. ecl. 4, 38 et fruimur silvis Amaryllidos). 1, 30 postquam nos Amaryllis habet. 1, 36 quid maesta deos, Amarylli, vocares. 2, 14 tristis Amaryllidis (-os *P*) iras. 2, 52 castaneasque nuces, mea quas Amaryllis amabat (*cf.* OV. ars 2, 267 quas Amaryllis amabat ... nuces. 3, 183 nec glandes, Amarylli, tuae, nec amygdala desunt. GARG. MART. pom. 4, 1 ANTH. 715, 5). ecl. 3, 81 Amaryllidis irae. 8, 77. 78. 101. 9, 22 cum te ad delicias ferres Amaryllida nostras. OV. trist. 2, 537 Phyllidis hic idem (*Vergilius*) teneraeque Amaryllidis ignes bucolicis iuvenis luserat ante modis. SERV. ecl. 1, 5 de amica Amaryllide (Amaryllida *RH*, -illida *AP*). 1, 29 Romam Amaryllida *esse vult* (*cf.* GLOSS. V 115, 29. 221, 9 [Marillis]. 439, 5. 6). 2, 15 volunt quidam per Amaryllida (-dem *R*) Leriam ... intellegi. 2, 53 Amaryllidi (*dat.*, -illidae *A*, -yllidae *P*). 8, 78. *ab Amaryllide Vergiliana servae nomina traxerunt iam inde ab initiis aetatis imperatoriae, Romae saepissime, raro ceteris locis.* Amarullis *v. l. 40. 42. 47*, Amarillis *l. 48*, Amerylli s *l. 49*. CORP. VI 2245 (= 6058) Lucretia Amaryllis Isidis sacror. 2919 M. Livio Quir. Quintiano d(omo) Amiterno ... Livia Amaryllis mater filio. 4120 Amaryllidis. 5708 (*periit*) Iunia M. (mulieris) l. Amarullis. 9319 (*a. 5 a. Chr.*) Liviae Amaryllid(is). 9996 Claudia Amaryllis, Iulius Castor unctor. 11518 Amarullis *serva*. 12268 Aquillia (mulieris) lib. Amarullis. 17579 Fabia Amarylis (*sic*). 20364 Iulia Amaryllis. 21404 Livia Amaryllis. 24329 Plotiae Amaryllidi. IX 2713 (*Aeserniae*) Claudiae Amar⟨y⟩llidi l. 3097 (*Sulmone*). 6136 (*Brundisi*). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 45 n. 183 (*Alba Fucente*). CORP. X 1209 (*Abellae*). 4952 (*Venafri*). 5591 (*Fabrater. nov.*) Annia Amarullis. IV 1507, 13 Amaryllis *serva*. 1510 Amarillis. XI 855 (*Mutinae*). 3225 (*Nepete*). V 1095 (*Aquileiae*). 2892 (*Patavi, periit*) Aletia (mulieris) l. Ameryllis. 3042. XII 4713 (*Narbone*). 5992. III 9106 (*Salonis*).

Amarynceus, Ἀμαρυγκεύς, *rex Epeorum; cf. Hiller v. Gaertringen, PW. I 1742.* HYG. fab. 97 p. 91, 14/15 Amarunceus Onesimachi filius (*sic F*).

Amarynthis Diana, Ἀμαρυνθίς, *Amarynthi in Euboea culta; cf. Jessen, PW. I 1743.* LIV. 35, 38, 3 sacrum anniversarium ... Eretriae Amarynthidis Dianae erat.

Amas *opp. Syriae*, חֲמָת; *cf.* Emath. HIER. nom. hebr. p. 24, 1 Amas: indignatio vel furor.

Amasa, -ae *nom. vir. hebr.*, עֲמָשָׂא. VVLG. II reg. 17, 25 Amasam ... constituit Absalom ... super exercitum. 19, 13 Amasae dicite. *al. indecl.* I par. 2, 17 Abigail ... genuit Amasa. HIER. nom. hebr. p. 37, 13 Amesa: populum tulit (*cf.* LXX Ἀμεσσαΐ). LIB. geneal. chron. I p. 179, 377ᵇ Amesa. 377ᵃ Abigea ... peperit Amessa. et pater Amessae .... *alius*: VVLG. II par. 28, 12 Amasa filius Adali. HIER. nom. hebr. p. 40, 18 Amasa: populum tollens vel levans.

Amasai *indecl., nom. vir. hebr.*, עֲמָשַׂי. VVLG. I par. 6, 25. 35. 12, 18. 15, 24 II par. 29, 12. אֲמַשְׁסַי: VVLG. I par. 6, 46. *Otto.*

amāsco, -ere [*cf. c.* amare. *Th.*]. DIOM. gramm. I 343, 11 item 'amo' veteres incohativo modo 'amasco' dixerunt, ... ut ... Naevius (com. 137) 'nunc primulum | amasco'. PRISC. gramm. II 428, 12 *inter incohativa* hio hisco, amo amasco (III 471, 9). *non bene* GLOSS. Scalig. V 589, 2 amasco: amare cupio. *V.*

Amaseī, -ōrum *v.* Amasia.

Amasemia, -ae *nom. mul.* CORP. X 3513 (*Miseni*) Amasemiae ... Granius Iulianus coiugi.

Amasēnī, -ōrum *v.* Amasia.

Amasēnus *fl. in Volscis, hodie* Amaseno; *cf. Hülsen, PW. I 1744.* VERG. Aen. 7, 685 Amasene pater. 11, 547 summis Amasenus abundans spumabat ripis. SERV. auct. Aen. 7, 685 Anagnienses agros inrigat (*in hunc errorem induxit Vergili versus huic antecedens, in quo est* dives Anagnia). 9, 638 Amasene pater pro Amasenus. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 7 Amasenus Privernatium.

Amasi *genet., nom. vir.* CORP. XI †4972 (*Spoleti, a. 489*) d(e)p(ositio) s(an)c(t)i Amasi ep(iscopi).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amasīa, -ae, Ἀμάσεια, *opp. Ponti; cf. Hirschfeld, PW. I 1743.* PLIN. nat. 6, 8 Cappadocia intus habet ... oppida ... Amasiam, quod Iris *praeterfluit* in regione Gazacena. 6, 10. CORP. III 971 (*in Dacia*) dom(o) Amas(ia). 6607 (*Alexandreae*) C. Niger C. f. Pol(lia) miss(icius) Amasia. 13263 (*in Dalmatia*) M. Cupitius M. f. Pol(lia) Paulus Amasia. 14155[11] (*in Palaestina*) C. ⟨...⟩ Col(lina) Sabinus Amasi⟨a⟩. 14214[10] (*in Moes. inf.*) dom(o) Amasia. PATR. Nic. 2, 106 Euticius Amasiae. 1, 109. 3, 108. HIER. chron. a. Abr. 2337 Amasiae Ponti episcopus. POL. SILV. prov. 9, 2 chron. I p. 541 Pontus Amas(s)ia. CONC. Chalc. a. 451 Avell. p. 301, 2 metropolis Amasiae. CONC. Const. Mansi 9, 177[D] (*imperante Iustiniano*) Amasiae. NOVELL. Iust. 28 praef. Amasia. 28, 2 Amasia *metropolis nomine non privanda.* TAB. Peut. 9, 5 Amasia (10, 1 *at* RAVENN. p. 96, 16 Bacama). RAVENN. p. 96, 1.
Amasēnī, -ōrum *incolae.* COD. Iust 11, 48, 10 (*a. 386*) Amasenorum Helenoponti. **Amaseī,** -ōrum, Ἀμασεῖς, *incolae.* GREG. TVR. Andr. 3 civitatis Amaseorum. CONC. Ephes. a. 431 Mansi 5, 587[A].

Amasiās (Amassia, Amasia), -ae *rex Iudae,* אֲמַצְיָה, Ἀμεσσίας *et* Ἀμασίας. VVLG. IV reg. 14, 1 Amasias filius Ioas. 14, 8 *sqq.* I par. 3, 12 II par. 25, 1 *sqq.* PS. CYPR. pasch. 11 HEGES. 5, 16, 97. HIER. nom. hebr. p. 44, 13 Amasia: robustus domini vel populus elatus. chron. a. Abr. 1163 Amessias (Amesias *F*) (IORD. Rom. 48 Amesias). SVLP. SEV. chron. 1, 46, 3 Amassia. 1, 46, 4 Amassiae (Amessiae *cod.*). EVCHER. instr. II p. 142, 19 LIB. gener. chron. I p. 123, 279. 280. LIB. geneal. chron. I p. 181, 429 Amassiae. LIB. gener. chron. I p. 132, 332, 42 Amessias. p. 134, 346 Amessiam. LIB. geneal. chron. I p. 180, 395. 397. p. 182, 430 Amesiae. *sacerdos:* VVLG. Am. 7, 10—14. HIER. in Am. 7, 10 *sqq.* p. 335 Amasias sacerdos interpretatur robustus et rigidus. p. 332 isti autem (*reges christiani*) cum multis Amasiis sacerdotibus suis ... Amos prophetam et sacerdotes domini necaverunt. nom. hebr. p. 51, 22 Amasia (Amessia *FH*): populus domini vel fortis domini vel populum levans. *alii:* VVLG. I par. 4, 34. 6, 45. עֲמַסְיָה, Ἀμασίας: VVLG. II par. 17, 16. *v. etiam* Maasias. *Otto.*

amāsio, -ōnis *m.* [*cf. c.* amasius. *Th.*]. SEPT. SER. carm. frg. 14 (apud Diomed. gramm. I 514, 8 *et* 10) culicellus: 'amasio (acmasio 8 *AB*, *idem* 10 amasio; amasie 8 *M qui* 10 *omisit*) Tulle'. APVL. met. 3, 22 'ain' inquit *Fotis*, vulpinaris amasio. 7, 21 festivus hic amasio ... prostratam mulierem ... incoram omnium gestiebat inscendere. ARNOB. nat. 4, 34 Iuppiter ... amasio captus ab uxore. PRVD. perist. 10, 182 *puellae* amasionum comprimuntur fraudibus. *V.*

?**Amasiris** (*genet.*) *nom. vir.* CORP. VIII 5219 (*in prov. procos., editor non vidit*) Rogatus Amasiris. *cf.* 17394: '*est, puto,* Amas⟨t⟩ris, *cf.* Amastra *n. 5195*'

Amāsis, -idis, Ἄμασις, *reges Aegypti; cf. Pietschmann, PW. I 1744.* **1** TAC. ann. 6, 28 sunt qui adseverent ... priores *aves phoenices* ... Sesoside primum, post Amaside dominantibus, dein Ptolemaeo ... advolavisse. **2** MELA 1, 59 trecentos et triginta reges ante Amasim. 1, 60 Amasi regnante. LVCAN. 9, 155 pyramidum tumulis evolsus Amasis. PLIN. nat. 5, 60 Amase regnante. 19, 12 Amasim. AMPEL. 13, 2 Amasin. FRONTO p. 219, 4 N. rex Amasis Aegyptius sapiens. p. 219, 18 Amasim. HIER. chron. a. Abr. 1451. *Otto.*

amāsiunculus, -a [*ab* amasius *vel* amasio *deminutive. Th.*]. PETRON. 45 videbis populi rixam inter zelotypos et amasiunculos. 75 suadeo ... me non facias ringentem, amasiuncula.

amāsius, -ī *m.* [*cf. c.* amare. *Th.*]. DIOM. gramm. I 343, 11 *ab* '*amare*' et 'amasios' amatores (GLOSS. V 560, 47) dicebant *veteres,* ut Plautus (*seq.* Truc. 658). ISID. orig. 10, 5 amasius *dictus* eo quod sit pronus ad amorem (GLOSS. V 615, 25). GLOSS. b II 566, 16 amatus puer. PLAVT. Cas. 590 miserrumum hodie ego hunc habebo (-beo *P*) amasium. Truc. 658 nunc ego istos mundulos urbanos amasios hoc ictu exponam atque omnis eiciam foras. GELL. 6, 8, 1 delphinos venerios esse et amasios. 19, 9, 9 discite nostros quoque ... poetas amasios ac venerios fuisse. TERT. apol. 3 quis iuvenis? quam lascivus (lucius *trad.*), quam amasius. HIER. adv. Iovin. 2, 7 p. 297[A] ab Hadriani amasio *Antinoo.* adv. Pelag. 3, 19 transite ad amasium vestrum *Origenem* (epist. 84, 3). epist. 58, 3 Veneris amasius plangebatur (PAVL. NOL. epist. 31, 3 *extr.*). 117, 6 sola vadis in comitatu propinquorum an cum amasio tuo? quaest. hebr. in gen. p. 59, 23 amasium *Iovis Catamitum.* *V.*

Amasonicus *v.* Amazonicus *p. 1833, 13.*

Amasonius *legitur in tegulis Augustae Rauric. repertis:* INSCR. Mommsen, Inscr. confoed. Helvet. 346, 5. *cf.* Amazonius *sub* Amazon?

Amassai *nom. vir. hebr.,* עֲמַשְׁסַי. VVLG. II Esdr. 11, 13 Amassai filius Azreel.

Amassia *v.* Amasias.

1. Amastra *v.* Amastris *et* Amestratus.

2. Amastra *nom. mul.* CORP. VIII 17323 (*in prov. procos.*) Amastra Pacrusis fil.

1. Amastris, -idis *f.,* Ἄμαστρις, *opp. Paphlagoniae; cf. Hirschfeld, PW. I 1749.* CATVLL. 4, 13 Amastri pontica et Cytore buxifer (*vocativo*). PLIN. nat. 6, 5 Sesamon oppidum, quod nunc Amastris. AMM. 22, 8, 16. PATR. Nic. 1, 118 Eupsychius Amastridos. *sed idem* 4, 108 Euticius Amastra (Amostra *alter cod.*). NOVELL. Iust. 29, 1 Amastridis. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1145[E] episcopus Amastridis. CORP. VI 32536, 16 M. Aelius ⟨...⟩xt. Amast. *miles praetorian.* III 3467 (*Veronae, periit*) natus Amast⟨r.⟩ Pont(i). 3682. 7501 (*in Moes. inf.*) T. Fl(avius) T. f. Teretin(a) Val. Amast. 7502 natus Amastris. RAVENN. p. 100, 3 Amastra (Mastrum TAB. Peut. 9, 4). 364, 15. 18. 368, 17.
Amastriānī, -ōrum *incolae,* Ἀμαστριανοί. PLIN. epist. 10, 98 Amastrianorum civitas. 10, 99. CORP. IX 951 (*Aecis*) M. Aeli(o) Caesoniano Dionysio p(rimo) p(ilari) Amastriano ex eq(uite) R(omano). X 1973 (*Puteolis*) Dionysius Amastrianus. **Amastrēnus,** -a, -um *adi.,* **Amastrēnī,** -ōrum *incolae.* RVFIN. hist. 4, 23, 6 ecclesiae Amastrenorum (τῇ ἐκκλησίᾳ ... τῇ παροικούσῃ Ἄμαστριν); *sed* HIER. vir. ill. 27 ecclesiam Amastrinam (*sic et* -sdrinam *codd. antiquissimi*). **Amastrēnsis** *adi.* CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 973[A] Amastrensis ecclesiae. **Amastriadēnsis** *et* **Amastridēnus** *adi.* PATR. Nic. 2, 114 Eupsicius Amastriadensis (-ianensis, -ienensis *pars codd.*). 3, 115 (*idem*) Amastridenus (-stredenus *et* -strianensis *duo codd.*). **Amastriacus,** -a, -um *adi.* OV. Ib. 329 oris.

2. Amastris *Scythes.* VAL. FL. 6, 554 peditem ... Amastrin.

Amastrus, -ī *Troianus a Camilla interfectus:* VERG. Aen. 11, 674 his addit Amastrum Hippotaden. *Cyzicenus a Nestore necatus:* VAL. FL. 3, 145 prensumque manu detruncat Amastrum.

Amasuc⟨...⟩ *videtur legendum esse in inscriptione Pompeiana* CORP. IV 2267.

amāta *virgo Vestalis.* GELL. 1, 12, 14 in libro primo Fabii Pictoris, quae verba pontificem maximum dicere oporteat, cum virginem capiat, scriptum est. ea verba haec sunt: sacerdotem Vestalem, ... uti quae optima lege fuit, ita te, amata, capio. 1, 12, 19 Amata inter capiendum a pontifice maximo appellatur, quoniam quae prima capta est hoc fuisse nomen traditum est. *de* GRAN. LIC. p. 21 *erravit Froehner, Philologus XV (1860) p. 302.*

1. Amāta, *Latini regis uxor, quae tamen* Amita *vocatur a* DIONYS. ant. 1, 64. VERG. Aen. 7, 343. 401. 581. 734. 12, 56. 71. OV. fast. 4, 879 Turnus an Aeneas Latiae gener esset Amatae bellum erat. *claudit semper hexametrum.* SERV. Aen. 6, 90 Amatam fuisse mortalem. 7, 51 PS. AVR. VICT. orig. 13, 5.

2. Amāta *v.* Amatus.

Amatallat *nom. mul. punicum.* CORP. VIII 21683 (*in Mauretan. Caesar.*) Aurel(iae) Amatallat. *v. quae editor adnotat.*

1. Amath *v.* Emath.

2. Amath *opp. Palaestinae i. q.* Amaad *q. v.* HIER. nom. hebr. p. 24, 24 Amath (Amat *B*, Amad *FH*): populus adhuc. sit. et nom. p. 95, 1 Amath in tribu Aser. LXX Ios. 19, 26 Ἀμάδ (*cod. Alex.*). ITALA Lugd. Aniel (LXX Ἀμιήλ).

Amatha *opp. Palaestinae; cf. Benzinger, PW. I 1751.* HIER. sit. et nom. p. 91, 29 est et alia villa in vicinia Gadarae nomine Amatha (EVSEB. Ἐμμαθᾶ), ubi calidae aquae erumpunt.

Amathaeus, -ī *filius Chanaan,* חֲמָתִי. VVLG. gen. 10, 18 Amathaeum. ISID. orig. 9, 2, 25 Amatheus. LIB. geneal. chron. I p. 167, 155 Amattheus (Amatheus *TFG*), id est delinquens. LXX: Ἀμαθί. HIER. nom. hebr. p. 2, 25 Amathi (Amath B^1, Amethi *FH*): indignatio mea. LIB. gener. chron. I p. 100, 129 Amathi. CHRON. Alex. chron. I p. 100, 102 Amathium (*accus.*). *cf.* Emath.

Amathas *discipulus Antonii monachi.* HIER. vita Pauli 1 Amathas et Macarius. chron. a. Abr. 2372.

1. Amathi *indecl.,* אֲמִתַּי, Ἀμαθί, *pater Ionae prophetae.* VVLG. IV reg. 14, 25 Ion. 1, 1. HIER. in Ion. proleg. p. 389/390 Amathi enim nostra lingua veritatem sonat (*cf.* nom. hebr. p. 44, 15. 52, 9). LIB. gener. chron. I p. 124, 280. CHRON. Alex. chron. I p. 124, 277 Amathei (*genet.*). ISID. orig. 7, 8, 19 Amathi, ... quem resuscitavit Helias.

2. Amathi *v.* Amathaeus. *Otto.*

amathia, -ae *f.,* ἀμαθία. PAVL. PELL. 66 nosse cavere decem specialia signa amathīae. *V.*

Amathīa, Ἀμάθεια, *Nereis; cf. Wernicke, PW. I 1751.* HYG. fab. praef. p. 10, 19 Amathia (Aemathia *F*).

Amathīm *nom. hebr.* HIER. nom. hebr. p. 24, 18 Amathim (Amachim *H*): indignatio (id est bilis) eorum. *unde sumpserit ignoratur.*

Amathītēs *v.* Emath. **Amathōn** *v.* Amathus.

1. Amathūs, -ūntis *f.,* Ἀμαθοῦς, *opp. Palaestinae; cf. Benzinger, PW. I 1752.* *acc.* Amathunta *et* Amathuntem. HEGES. 1, 9, 20 in Amathunta. 1, 19, 26 per Gadaram et Amathuntem. HIER. sit. et nom. p. 91, 27 Aemath urbs quae cecidit in sortem Ruben. sed et nunc Amathus (EVSEB. Ἀμμαθοῦς) villa dicitur trans Iordanem in vigesimo primo miliario Pellae ad meridiem. AVELL. p. 751, 5 iaspis ... invenitur ... apud Amathunta, non quae in Cypro est. RAVENN. p. 84, 11 Amathunte. **Amathūsiī,** -ōrum *incolae.* AVELL. p. 751, 5 Amathusiorum generatio multiplex (*cf.* EPIPHAN. epit. γένος πολὺ καλούμενον Ἀμαθούσιον *et* HIER. in Is. 54, 11. 12 p. 639). LIB. gener. chron. I p. 100, 129 Amathi (*filius Chanaan*), unde Amathusi. *adi.* **Amathūntīnus,** -a, -um. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1073[A] episcopus Amathuntinus (ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων).

2. Amathūs, -ūntis *f.,* Ἀμαθοῦς, *opp. Cypri; cf. Hirschfeld, PW. I 1752.* *acc.* Amathunta. CATVLL. 36, 14 *Venus* quae ... Ancona ... colis quaeque Amathunta quaeque Golgos. VERG. Aen. 10, 51 est Amathus, est celsa mihi Paphus. OV. met. 10, 220 fecundam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amathunta metallis (10, 531). PLIN. nat. 5,130 Amathus. SERV. Aen. 10, 51 Amathus et Paphos Cypri insulae civitates sunt Veneri consecratae (GLOSS. V 549, 23). TAB. Peut. 10, 3 Amathus. RAVENN. p. 393, 17. PROB. app. gramm. IV p. 195, 5 nomina generis feminini, quae ... ablativo casu -o littera terminantur: ... Amathus. Amathus *Aeriae filius*: TAC. ann. 3, 62 *delubrum* vetustissimum Paphiae Veneri auctor Aerias, post filius eius Amathus Veneri Amathusiae ... posuissent. SERV. auct. Aen. 10, 51 Amathus ab Amathonte. *cf.* STEPH. BYZ. *s. v.* Ἀμαθοῦς. *adi.* **Amathūsius,** -a, -um. SYMM. epist. 1, 8 vers. 11 Amathusium renidens ... Dione. Amathusia *Venus*: CATVLL. 68, 51 duplex Amathusia. CIRIS 242 OV. am. 3, 15, 15 TAC. ann. 3, 62 (*v. supra p. 1827, 6*). *adi.* **Amathūsiacus,** -a, -um, Ἀμαθουσιακός. OV. met. 10, 227 Amathusiacasque bidentes. **Amathūntiī,** -ōrum *incolae.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 3, 705 (*ex Velio Longo*) Opuntii et Amathuntii.

Amathūsa, Ἀμάθουσα, *vetus nomen Cypri insulae.* PLIN. epist. 5, 129 *Cyprum* vocatam antea ... Cerastim Xenagoras et Aspeliam et Amathusam (*sic A*, Amatusam *cett.*) et Macariam *tradit. cf.* STEPH. BYZ. Ἀμαθοῦς ... ἐκλήθη ... ἀπὸ τῆς Κινύρου μητρὸς Ἀμαθούσης. *Otto.*

Amathūsiacus, -sius *v.* 1. *et* 2. Amathus.

Amathustus, Amathystus *v.* Amethystus.

amātio, -ōnis *f. ab* amare. PAVL. FEST. p. 28 amatio (-utio *boni codd.*) ab amore denominatum. CHAR. gramm. I 169, 33 *ab* 'amare' appellatio 'amatio', nomen 'amator'. PRISC. gramm. III 454, 11 'amatu' ... pro amatione vel pro amore id est pro ipsa re accipitur. GLOSS. V 637, 15 amatio amor. PLAVT. Capt. 1030 neque in hac *fabula* subigitationes sunt neque ulla amatio. Cas. 328 tua mihi odiosa est amatio. Merc. 793 te ... di deaeque perduint cum tua amica cumque amationibus. Poen. 1096 acerba amatiost. Rud. 1204 uxor complexa collo retinet filiam. nimis paene inepta atque odiosa eius amatiost. *V.*

Amatistus, -a *v.* Amethystus.

Amatius, -a *nom. gent. cf. etrusc.* amϑni (CORP. inscr. etrusc. I 4209—4211 *al.*); Amitinum, Amitinenses; Amantius; Am(m)ius; *W. Schulze, Eigennamen 121*; Amita *regis Latini uxor, v.* 2. Amata. C. Amatius Herophilus: APPIAN. civ. 3, 2 Ἀμάτιος ἦν ὁ ψευδομάριος· Μαρίου γὰρ ὑπεκρίνετο υἱωνὸς εἶναι. 3, 3. 3, 36. LIV. perioch. 116 *traditur sic*: Chamates humillimae sortis homo. VAL. MAX. 9, 15, 1 Herophilus equarius medicus. CIC. Phil. 1, 5 fugitivo illi. CORP. VI 200, 3, 12 (*a. 70*) C. Amatius Primigenius. 8885 Amatia L. l. Calliste. 9405, 7. 11519. 12683. 22730. XIV 44 (*Ostiae*) Amat(ii) Rufinian(us) hon(oratus *corporis stuppatorum*), Firmus hon. IX 2578 (*Boviani Vndeciman.*). 1153 (*Abellini*) Amatiae Q. f. Maxim. ... P. L. Freis filiei fecerunt. 2042 (*Puteolis*). 2043 Amatiae C. f. C. n. Ofiliae Marcianae. 7211 (*in Sicilia*) L. Amatio L. f. Fab. Maximo Memoriano ... IIviro <pr>a<ef.> imp. Antonini IIviri<...>. XI 2265 (*Clusi*) Amatia M. l. Salvia. XIII 2949 (*in prov. Lugudun., a. 250*) C. Amatio C. Amat(ii) Patern(i) fil(io) <P>aternino ... Matern(ius) Eucharistus et Pat<e>r(nius) Pollio Sill<...> off(iciales) eius. III 11711 (*in Norico*) Amat(ia) Kalandina. VII 354? VIII 9321 (= 20960, *in Maur. Caesar.*) Amatia Africana. PAPYR. Greec in the British Museum II p. 212 (*a. 168*) Ἀματίας Πρείσκας τῆς καὶ Λουκίας. *cogn. et nom. singulare*: CORP. VI 19821 Ti. Iulius Amatius. XIII 1584 (*in Aquitania*) Ter(entio?) Amatio. CONST. Sirmondi 6, 1 (*a. 425*) Amatio v(iro) ill(ustri) praefecto praet(orio) Galliarum. PAPYR. Marini 74, 5, 4 (*saec. V/VI*) Amatius, Flavianus et Constantius v(iri) d(evoti). **Amatiānus** *cogn.* CORP. III p. 2328[70] (*a. 139*) Q. Flavius Q. f. Pal. Amatianus Capua. n. 6395?

? **Amato,** -onis *nom. barb.; cf.* Amatu. INSCR. Rhen. Bramb. 57 Smertuccus Amatonis f.? *Otto.*

amātor, -ōris *m. ab* amare (VARRO ling. 8, 57). DON. Ter. Andr. 1, 1, 49 (76) amator fingi potest, amans vere amat (*cf.* CIC. Tusc. 4, 27 *p. 1828, 13*). MART. CAP. 4, 368 non enim sequitur ut ... qui amat 'amator' *sit.* GLOSS. ἐραστής, φιλητής. *iungitur passim cum personarum vocabulis ut* homo, senex, praetor, grammaticus, deus (*etiam* delphinus GELL. *p. 1828, 50*); *adiectivi vice est iunctum cum* animum SEN. epist. 82, 1 *p. 1829, 32*, oculos APVL. met. 5, 24 *p. 1828, 36*.

de amore feminarum vel puerorum: PLAVT. Amph. 106 quantusque amator sit *Iuppiter eius* quod complacitum est semel. Asin. 178 amator lenae. 185 novos. 221. 758. 921 surge, amator, i domum (*quater*). Bacch. 737 celerem oportet esse amatoris manum. 1042 ut amator perieret. 1163 amator ... fieri. Capt. 73 Cas. 152. 459. 564 stultitia magna est ... hominem amatorem ullum ad forum procedere. 591. 682 senex quisquam amator. 969. Cist. 143 amatorem aibat esse peregrinum sibi. 314. 369 est tibi amator. Curc. 201. 214 Epid. 244. Men. 128 amatores mariti. 203. 268 magnus amator mulierum es. Merc. 16 more <a>matorum. 33. 35. 313 pictum amatorem. 741 amatori seni. 976 novos amator (Truc. 135. 724; *cf.* Asin. 185), vetus puer. Mil. 239. 245. 384. 440. 625 umbra es amantis magis quam amator. 1431 quis erat igitur? :: Philocomasio amator. Most. 169. 225 illum amatorem tibi proprium futurum in vita. 286. 328. Poen. 1310 tune hic amator audes esse? Pseud. 41. 177. 210. 306. 311. 371 amatorem esse inventum inanem quasi cassam nucem. 415 de damnosis aut ... de amatoribus. 733. Trin. 254 fit ... inops amator. Truc. 14. 40. 46. 47. 166 summus. 170 amator similest oppidi hostilis. 172 longe aliter est amicus atque amator. 229. 231. 236. 239. 241 quando sterilis est amator ab datis. 555 frg. Nerv. 4 CAECIL. com. 137. TER. Andr. 718 amicum amatorem *puellae.* Eun. 665 amatores ... mulierum (HIER. epist. 22, 12. 72, 3) esse eos maxumos. 794. 935 (*cf.* Eun. perioch. 5) Haut. 389. 453 Hec. 59. 835 LVCIL. 247. 344. SCIP. min. or. frg. Gell. 6, 12, 5 adulescentulus cum amatore. AFRAN. com. 323. 379 omnes haberent nunc amatores anus. RHET. Her. 4, 51, 65 avari, ambitiosi, amatoris *naturam.* CIC. Verr. 4, 148 tuus antiquissimus non solum amicus, verum etiam amator. Cael. 49 hic ... adulter an amator. Pis. 65 Cato 10. Brut. 330 ut adultam virginem ... ab a[r]matorum impetu ... prohibeamus. Tusc. 4, 27 aliud ... est amatorem esse, aliud amantem (*cf. p. 1827, 63*). 4, 65 rep. 4, 3. LVCR. 4, 1177 lacrimans exclusus amator (HOR. sat. 2, 3, 259). NEP. praef. 4 laudi in Creta (Graecia *trad.*) ducitur adulescentulis plurimos habuisse amatores. HOR. carm. 3, 4, 79 amatorem ... Pirithoum. 3, 18, 1 Faune, nympharum fugientum amator. sat. 1, 2, 55 Marsaeus, amator Originis *mimae.* 1, 3, 38. epist. 1, 1, 38 vinosus, amator. TIB. 1, 5, 47 dives (OV. am. 1, 8, 31 SEN. contr. 2, 7, 1). TIB. 1, 8, 29 det munera canus amator. PRIAP. 3, 6. PROP. 1, 7, 13 neglectus. 2, 3, 16 blandus. 2, 16, 12. 2, 20, 35. 2, 21, 4. 14. 2, 25, 17 (amor qui *trad.*). 3, 14, 32 caecum versat amator iter. 3, 16, 13 (CORP. IV 1950). OV. epist. 15, 244 verus. am. 1, 4, 39 fiam manufestus amator. 1, 8, 58. 66 pauper. 68. 3, 11, 13. 3, 12, 11. ars 1, 722 qui fuerat cultor, factus amator erat (2, 564). 2, 310. 2, 738 tantus amator ego. 3, 209. 481. 497. 591 rem. 17. 160 fast. 2, 356. 3, 693 ludis amatorem. trist. 2, 285. 372 LIV. 39, 13, 2. 3. 39, 42, 9. 39, 43, 3 SEN. contr. 7, 5, 9 *et passim. adnoto*: CVRT. 6, 10, 16 amatoris et scorti. PETRON. 113 Tryphaena me alloquebatur tamquam familiarem et aliquando gratum sibi amatorem. 126 vetus. MART. 14, 171 istius pueri Brutus amator erat. 14, 193 ussit amatorem Nemesis lasciva Tibullum (14, 207 Iovem). IVV. 2, 168. 6, 548. VLP. dig. 11, 3, 1, 5 *servus* amator existerit. APVL. flor. 16 p. 64 leno periurus et amator fervidus et servulus callidus. Plat. 2, 13 amatores corporum. apol. 12 geminam esse Venerem deam, proprio quamque amore et diversis amatoribus pollentes. met. 5, 24 deus amator. *ibid.* caput ... istos amatores tuos oculos gerit. 6, 11 amatoribus *de mare et femina.* CAPITOL. Alb. 11, 7 mulierarius inter primos amatores. FIRM. math. 3, 6, 23 puerorum amatores aut mulierum scaenicarum. AVSON. 360 p. 218, 12 esse Appuleium in vita philosophum, in epigrammatis amatorem (*cf.* HILARIAN. curs. temp. p. 156, 4). VVLG. sap. 8, 2 amator (ἐραστής) factus sum formae illius. Ier. 3, 1 fornicata es cum amatoribus (ποιμέσι, *cf.* HIER. epist. 36, 13) multis (*spiritaliter accipiendum, item* ἐρασταί 4, 30. 22, 20. 22. 30, 14 φίλοι. Ezech. 16, 33 τοῖς ἐκπορνεύσασιν. 16, 36. 37. 23, 5. 9. 22 Os. 2, 5. 7. 10. 12. 13. 8, 9. *proprie* 3, 20 τὸν συνόντα). AVG. civ. 16, 25 demonstravit Abram non se amatorem servum, sed liberum fuisse genitorem. PHYSIOGN. 32. 41 *saepe.*

de tesseris lusoriis CORP. XI 6728, 14 *et* 20, *in quibus legitur* amator XXX *et* amator XI, *v. Bücheler, Rhein. Mus. 52, 1897, 393.*

de bestiis: GELL. 6, 8 *tit.* super amatore delphino et puero amato (*cf.* 6, 8, 4). APVL. met. 3, 23 quam pulchro ... matronae perfruentur amatore bubone. VVLG. Ier. 5, 8 equi amatores et emissarii (ἵπποι θηλυμανεῖς) facti sunt.

de amicitia, favore, vel amore familiari, de partium studio: LVCIL. 779 favitorem tibi me, amicum, amatorem putes. CIC. Att. 1, 14, 6 Messala ... nostri laudator, amator, imitator. 1, 20, 7 Paetus, vir bonus amatorque noster. epist. 9, 15, 4 apud amatorem tuum, familiarem meum. CORP. IV 45 amator(em) vest(rum) faciat(is) aed(ilem). 1658 (*cf.* add.) Vetti vere amator coctor (*interpretatio non certa*). PETRON. 94 amatorem invenisti. TEST. porcelli p. 242 optimi amatores mei vel consules vitae. CALP. decl. 21 fuit ille amator et cultor suorum. FRONTO p. 5, 9 N. quin etiam, quod est amatorum proprium, currere ad me vis et volare. AVR. Fronto p. 26, 18 N. omnis qui umquam amatores fuerunt, vicisti amando. APVL. Socr. 12 p. 146 *daemones* osores et amatores quorundam hominum (AVG. civ. 8, 17. 9, 3. 7). SPART. Hadr. 17, 8 fuit et plebis iactantissimus amator. LAMPR. Alex. 63, 6 ab amatoribus Maximini. AQVILA rhet. 20 ille amator patriae egregius. ITIN. Anton. Plac. rec. A 33 *Gazae incolae* amatores peregrinorum (45). LVCIF. moriend. 2 deum habere amatorem. HIER. in Os. 1, 2, 13 p. 20 quomodo ... decipiant haeretici amatores suos. VVLG. II Macc. 14, 37 vir amator civitatis (ἀνὴρ φιλοπολίτης). 15, 14 hic est fratrum amator (φιλάδελφος). I Petr. 3, 8 fraternitatis amatores (φιλάδελφοι). HIER. epist. 49, 2 aut amatores mei aut invidi. 18, 15 *Ieremias* amator populi sui. 62, 2 amatores eius et obtrectatores. GENNAD. vir. ill. 70 Hilarius ... paupertatis amator. AVG. civ. 8, 1 (*sec. Platonem*) verus philosophus est amator dei (*cf.* 8, 5. 8, 8. 8, 11. catech. rud. 25, 49 *syn.* dilector. serm. ed. Mai 14, 2. 15, 1. 126, 5 *passim; etiam in allocutionibus* AVELL. p. 591, 5. 653, 17. 654, 23). VINCENT. LER. 4, 6 verus Christi amator et cultor. VICT. TONN. chron. II p. 196, 12 synhodi Calchedonensis amator simulque defensor. BOETH. c. Eut. 8 p. 217, 90 mei amator. CASSIOD. hist. 5, 32 p. 1009[C] divinos amatores. 9, 12 p. 1128[C] filius patris amator. IORD. Get. 55, 282 ex populo amatores sibi clientesque consocians. CONC. a. 589 (Mansi IX 1012[C]) amator vester Syagrius. ILDEF. vir. ill. 3 sectae. *in titulis*: CORP. V 5933 colent manes amatores ipsius (*i. gladiatoris*). *item de gla-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

diatore 3466 Aurelia marito b. m. et amatores huius. *cf. et* X 2132. CORP. XI 6362 patr(ono) col(oniae) . . . cives amici et amatores eius. XIV 2937 patrono coloniae amatores regionis macelli. CORP. VIII 2400 amatoris civium. 20869 amatori re⟨i⟩p. ⟨e⟩t civium. IX 2243 amatori civium simplicissim(o). XIV 2466 amator municipi. VIII 12459 amatori ordinis aeque Maxulae *oppidi.* 14372 amatori ⟨e⟩t alumno muncip. sui. CORP. VI 99 deorum omnium amator Gemellus Aug. lib. ⟨P⟩oppaeanus. III 1898, 13 omnium amatori suorum et amico. XII 1982 amicorum amator. VIII 7174 amatori sanguinis sui et remuneratori familiae suae. CARM. epigr. 1837, 5 (*saec. V*) pauperum amator (INSCR. christ. Rossi I 62 *a. 341* CORP. VI 31997). 714, 1 fidaei patrieque semper amator. 1405, 10 (*de puero*) cunctorum gaudens blandus amator eras. *semel nominatur collegium* amatorum Romuliorum (*Otricoli*) INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 406.

de amore in res (*etiam in libros, scriptores, sim.; cf.* GLOSS. amator pecuniae φιλάργυρος, πλεονέκτης. amator verborum φιλόλογος, amator servorum φιλόδουλος): CIC. Brut. 66 amatores huic (*Catoni*) desunt, sicuti . . . et Thucydidi. Tim. 51 qui intellegentiae sapientiaeque se amatorem profitetur. Att. 1, 10, 4 quamvis acrem (quam in sacrum *M*) amatorem inveneris *bybliothecae tuae.* 14, 10, 2 pacis isti . . . amatores (OV. am. 2, 6, 26 placidae pacis amator eras. rem. 20 DRAC. laud. dei 3, 151). CAES. carm. in Ter. 2 puri sermonis amator. VARRO rust. 3, 4, 2 amatores invenit multos *ornithonis genus.* NEP. Att. 18, 1 antiquitatis. VERG catal. 2, 1 Corinthiorum amator iste verborum. HOR. epist. 1, 10, 1 urbis amatorem Fuscum salvere iubemus ruris amatores. 1, 20, 8 cum plenus languet amator *libri.* MANIL. 5, 250 Crater, um[m]oris amator. PAVL. FEST. p. 75 *s. v.* elucum: nugarum amatorem. SEN. contr. 1, 5, 9 adeo nullum sine amatore vitium est. 1, 8, 15 Plancus, summus amator Latronis (7, 3, 8. 10, 4, 25). VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 amatorem sapientiae (LACT. inst. 4, 8, 3. RVFIN. hist. 4, 12 ἐραστῇ. 4, 16, 3 AVG. civ. 8, 1 *passim*) id est graece φιλόσοφον. SEN. benef. 4, 24, 2 non recipit sordidum virtus amatorem. epist. 82, 1 animum recti ac boni amatorem. 92, 33 corporis . . . non amator, sed procurator. LVCAN. 8, 364 indomitus bellis et mortis amator (*alia vi* SEDVL. carm. pasch. 4, 93 *diabolus*). 9, 562 virtutis (AVG. civ. 10, 28). PETRON. 84 litterarum amatores (SOL. 9, 14). PLIN. nat. 36, 50 hoc marmor (*Luculleum*) ab amatore nomen accepit. MART. 1, 96, 4 amator ille tristium lacernarum. 7, 97, 10 o quae gloria, quam frequens amator *libri.* QVINT. inst. 1, 5, 59 grammaticum veterum amatorem. 9, 3, 14 vetustatis . . . amator unice Vergilius fuit. 10, 1, 44 sunt . . . lenis et nitidi et compositi generis non pauci amatores. 10, 1, 88 Ovidius . . . nimium amator ingenii sui. 10, 1, 93 Lucilius quosdam ita deditos sibi adhuc habet amatores, ut. 10, 1, 104. 10, 3, 30 tantus amator secreti (HIER. epist. 82, 8) Demosthenes. 11, 1, 89 eius gentis. 11, 1, 92. 12, 10, 2 suos . . . haec operum genera . . . ut auctores, sic etiam amatores habent. 12, 10, 21 istius nominis. FLOR. epit. 1, 1, 5 fluminis amator et montium, apud quos erat educatus. FRONTO p. 149, 14 N. vocis modulatae amatores. APVL. Plat. 2, 3 virtutum. 2, 22 sapientia amatorem boni (AVG. civ. 14, 6. 7) adulescentem facit. *ibid.* turpium voluptatum. DOCTR. apost. 3, 5 noli fieri . . . amator pecuniae (φιλάργυρος). IREN. 2, 25, 2 veri (VINDIC. med. 1). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 21 Corinthiorum vasorum. GALLICAN. Avid. 3, 4 castitatis (HIER. epist. 48, 18). VOPISC. quatt. tyr. 2, 1 cum amatore historiarum Marco Fonteio. FIRM. math. 3, 3, 11 venatores . . . et ferarum amatores. 3, 11, 15 palaestrarum. 3, 11, 18 armorum. 4, 11, 5 erunt . . . amatores navium et athletarum. AVSON. 335 p. 199, 50 amatorem primum philosophiae. TYCON. 3 p. 16, 13 vitae *spiritalis.* AMM. 30, 9, 4 munditiarum. ANON. Vales. 12, 70 fabricarum. PELAGON. 27 apud Tuscos amatores asturconum. HIER. in Agg. 1, 1 p. 737 Dareus amator erat coitus. VVLG. sap. 15, 6 malorum (ἐρασταί). II Tim. 3, 4 voluptatum (*cf.* AVG. civ. 14, 16) amatores magis quam dei (φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι). HIER. epist. 53, 5 legis divinaeque sapientiae. 77, 2 praesepis dominici. 79, 2 pudicitiae. 96, 14 *imperitiae.* 98, 22 solitudinis. 100, 3 continentia amatores sui nec debilitat nec occidit. 112, 19 vis amator esse verus septuaginta interpretum? 149, 1 amatoribus litterae adversariisque veritatis. ITALA II Tim. 3, 2 (Aug. civ. 14, 7) amatores pecuniae (φιλάργυροι, VVLG. cupidi); *item* SEVERIN. doctr. p. 127. RVFIN. Adamant. 1, 1 veritatis (hist. 4, 17, 9 φιλαλήθη. VICTRIC. 24). hist. 4, 16, 3 non philosopho, sed philocompo, id est non amatore sapientiae, sed amatore iactantiae (*cf.* GLOSS. II 559, 6). SEVERIN. doctr. p. 127 boni consilii. AVG. civ. 14, 18 *turpitudinis.* lib. arb. 1, 4, 9 boni (civ. 15, 4). 2, 14, 37 *veritatis et sapientiae* (*opp.* invidos). conf. 6, 15, 25 coniugii. in euang. Ioh. 32, 3 corporum . . . animorum . . . dei. 49, 2 vitae temporalis (*cf.* epist. 127, 1 *syn.* dilectores). 79, 2 mundi (*hoc passim*). serm. ed. Mai 14, 4 saeculi. epist. 110, 6 iustitiae. mor. Manich. 2, 9, 17 tenebrarum. serm. ed. Mai 132, 2 tu, *spiritus,* es . . . mentis amor et amator. CARM. adv. Marc. 4, 170 operum . . . bonorum. VINCENT. LER. 20, 25 tenax et fidelis et fixus catholicae fidei . . . amator. CASS. FEL. 27 p. 146 lavacrorum amatores, quos Graeci filolutruntas appellant. SALV. gub. praef. 3 rerum magis quam verborum. DRAC. laud. dei 2, 432 vitae melioris (3, 96; *cf.* 3, 83). CASSIOD. hist. 8, 7 p. 1114^D quietis. ORIBAS. syn. 6, 10 balnei. *in titulis:* CARM. epigr. 461, 6 (*de servo*) cultor domini rerumque et amator. 481, 2 *grammaticus* Musarum semper amator. 521, 2 veri⟨tatis⟩. 1375, 12 (*a. 533*) iustitiae cultor, pacis amator (1371, 3. 1335, 3). INSCR. christ. Rossi II p. 112, 75 fidei dilectus amator.

f. **amātrīx,** -īcis; *cf.* PRISC. gramm. III 456, 28. 494, 29. 215, 25 'amator' et 'amatrix' illius. PLAVT. Asin. 511 satis dicacula es amatrix. Poen. 1304 amatricem Africam. MART. 7, 69, 9 Sappho . . . amatrix. APVL. apol. 78 amatricem (*convicium*). *item* 85. AVSON. 324 Cupidinem cruci adfigunt mulieres amatrices. SERV. Aen. 4, 133 amatrix ad eum quem amabat debuit festinare. 4, 329 dixit quasi amatrix. 4, 534. ecl. 8, 68 nympha amatrice. CARM. epigr. 255, 6 servatrix, amatrix *Venus.* AVG. epist. 211, 16 spiritualis pulcritudinis amatrices. serm. 142, 3 suaeque potestatis amatrix facta fuerat anima. CONC. Chalc. Leo M. epist. 98, 3 amatricem dei imperatricem. SALV. eccl. 3, 1 filiorum . . . una *parte* mundi amatrice, alia religionis. HIST. Apoll. 17 tu, regina, amatrix studiorum. ARATOR act. 2, 1162 mortis amatrix *serpens.* INSCR. Ephem. epigr. VIII (ad Corp. II) 43 Fortunatae ser(vae) fidelissimae conservatrici et amatrici domini. INSCR. christ. Rossi I 62 (*a. 341*) fuit amatrix pauperorum. CORP. V 6286 (*a. 487*) amatrix pauperum. *adi.:* MART. 7, 15, 4 amatrices . . . aquas *Hylae* (10, 4, 6). AVELL. p. 496, 12 plenam et dei amatricem caritatem. *V.*

Amātor, -ōris *cogn. vir.* CORP. XIV 256, 35 (*Ostiae*) L. Volusius Secularis Amator *honoratus corporis fabrum navalium. idem videtur esse* v. 133 Volusius Seclaris. X 1513 (*Neapoli*) Macrobio Amatoris s(ervo?). XI 6690, 2 Q. Acutius Amator. *cf.* Acutia Amatrix. III 6010, 13 (*in vase*) Amator. XIII 2063 (*Luguduni*) Iulius Amator. 2685 (*Augustoduni*). 3269 (*in Gall. Belg.*). 3358? 7062 (*in Germ. sup.*) Iulio Amatori. 10010, 103 (*in vasculis Gallicis*). VII 1336, 57. 58 (*in patellis*). VIII 3381 (*in prov. Num.*). 18371 C. Aurelii Amatoris. SVLP. SEV. dial. 3, 1, 4 Amatore subdiacono. INSCR. christ. Hisp. 400 (*a. 614*) *episcopus.* MARTYROL. Hier. 9 Kal. Mart. 12 Kal. Apr. Kal. Mai. 6 Kal. Dec. **Amātrīx,** -īcis *cogn. mul.* CORP. XIII 2046 (*Luguduni*) Acutiae Amatricis . . . C. Cantius ⟨F⟩luentinus coniugi. *cf.* Q. Acutius Amator. *Otto.*

amātōrculus, -ī *m. ab* amator *deminutive* (PRISC. gramm. II 105, 7). PLAVT. Poen. 236 vix aegreque (ut aegre *Non.*) amatorculos invenimus.

amātōrius, -a, -um [*cf. c.* amare, amator. *Th.*]. GLOSS. ἐρωτικός. II 566, 22 amatorius: puellarum amator (*hunc usum subst. non probat ullum exemplum*). CIC. fin. 1, 61 amatoriis levitatibus dediti. Tusc. 3, 72 quod in amatorio sermone dici solet. 4, 71 Anacreontis . . . tota poesis est amatoria. 4, 73 frueretur voluptate amatoria. OV. *tit.* ars amatoria (*cf.* EVTYCH. gramm. V 473, 5). SEN. contr. exc. 3, 7 *Ovidius* hoc saeculum amatoriis non artibus tantum sed sententiis implevit. PLIN. nat. 28, 19 incantamentorum amatoria imitatio. PROB. Verg. ecl. 10, 18 historiam. GELL. 19, 11 *tit.* versus (APVL. apol. 9 *bis.* 87). APVL. apol. 85 epistula⟨s⟩ (100 HIER. epist. 147, 4). met. 2, 18 militiae. 7, 23 lasciviam (ARNOB. nat. 6, 22 lascivias). PORPH. Hor. carm. 2, 12, 25 oscula. sat. 1, 5, 15 cantica. SPART. Hadr. 14, 10 carmina. DON. Ter. Andr. 2, 1, 6 (306) gemitu. Eun. 2, 1, 107 (187) hoc amatorium est, odisse urbem sine amica. HIER. epist. 46, 11 cantationes. 21, 13 amatoria bucolicorum versuum verba. AVG. c. Faust. 15, 5 p. 425, 4 canticum. PHYSIOGN. 37 ingenium. THEOD. PRISC. log. 34 fabulas. *de philtris:* PLIN. nat. 8, 83 caudae huius animalis creditur vulgo inesse amatorium virus (*cf.* SOL. 2, 36 villus amatorius). 9, 79 amatoriis . . . veneficiis infamis est *echenais piscis.* SVET. Cal. 50 creditur potionatus a Caesonia uxore amatorio . . . medicamento. PAVL. sent. 5, 23, 14 abortionis aut amatorium poculum (PROSP. chron. I p. 403, 297). MARCIAN. dig. 48, 8, 3, 2 *venenum.* SCHOL. Iuv. 6, 611 philtra: res amatorias. *saepe neutr. pro subst.* **amātōrium,** -ī. *seq. gen.:* PS. QVINT. decl. 15, 7 *v. l. 69.* GLOSS. φίλτρον. χαριτήσιον. SEN. epist. 9, 6 Hecaton ait: ego tibi monstrabo amatorium sine medicamento, sine herba, sine ullius veneficae carmine: 'si vis amari, ama'. PLIN. nat. 13, 142 *fruticem* efficacem in amatoriis. 20, 32 amatorium inesse staphylino. 25, 25 nec abortiva dico ac ne amatoria quidem. *ibid.* amatorio periisse. 25, 160. 27, 57. 125. 28, 34. 101. 106 amatorium . . . tam praesens ut. 28, 117 iocinere amatoria dissolvi. 30, 141. QVINT. inst. 7, 3, 10 amatorium, venenum. 7, 3, 30 *bis.* 7, 8, 2 marito uxor amatorium dedit. *ibid.* dicentis amatorium venenum esse. 8, 5, 31 decl. 385 *passim.* PS. QVINT. decl. 15, 7 meretrix dedit . . . amatorium sui. PROB. Verg. georg. 3, 282 hippomanes . . . quod datur amatorium. IREN. 1, 13, 5 amatoria et adlectantia. 1, 23, 4 amatoria . . . et agogima . . . apud eos studiose exercentur. AMM. 29, 2, 3 ludibriosa subderent amatoria. GALEN. alfab. 93 amaturium (*sic codd. Pal. et Carn.*, -orium *Lucc.*). RVFIN. hist. 4, 7, 9 de amatoriis (φίλτροις). *carmen:* CYPR. hab. virg. 80 non sunt amatoria cantanda nec turpia. ISID. reg. monach. 5, 5 amatoria turpia cantare.

adv. **amātōriē.** PLAVT. Merc. 581 nunc tu sapienter loquere atque amatorie. CIC. Phil. 2, 77 *epistula* erat . . . scripta amatorie. EVANTH. de com. 1, 3 amatorie lascivientibus. DON. Ter. Andr. 1, 5, 10 (245) amatorie . . . exsiluit in gemitus. 1, 5, 32 (267) amatorie et familiariter non addidit 'quae'. 2, 1, 1 (301) Phorm. 1, 3, 8 (160). Hec. 3, 1, 39 (319) satis amatorie (SERV. Aen. 4, 606). SERV. ecl. 2, 18 et rustice et amatorie ex floribus facit comparationem. Aen. 4, 328 et amatorie et amare. *V.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amatria *v.* 1. Amantes.

Amātrīx *v.* Amator. **Amatthar** *v.* Amthar.

amātū *abl. v. p. 1827, 24 et 1831, 12.*

Amatu, Amatunius (?) *nom. barb.; cf.* Amato. CORP. III 10726 (*in Pannon. sup.*) Amatu f. Voltaronius filius, Opalo Hostius filiu, filia Moiota. XIII 10010, 14 (*in vasculis Gallicis*) Amatu? (*pro* Amatus?). III 10741 (*in Pannon. sup.*) Q. Ebonici ... et Amatuni Maximi f.

Amaturi *legitur in lagona* CORP. XIII 10008, 9. *potest intellegi* A(...) Maturi. *Otto.*

amāturio, -īre [*ab* amare. *Th.*]. CHAR. exc. gramm. I 561, 21 *verba qualitatis* meditativae sunt ut amaturio, parturio. *similia* DIOM. gramm. I 346, 3 MACR. gramm. V 649, 30 CONSENT. gramm. V 376, 5. PRISC. gramm. II 429, 13 amatu amaturio. MAX. VICTORIN. gramm. VI 200, 2 SEDVL. gramm. suppl. 7, 19. *V.*

Amātus, -a *cogn.* CORP. X 1575 (*Puteolis*) P. Cossutio ⟨. . f.⟩ P. n. Amat⟨o⟩. 3744 (*Atellae*) Cossutiae A. l. Amatae ossa heic sita sunt. IV 2486 Amatus. V suppl. ital. 635 (*Veronae*) Caeciliae Amatae. XII †2661 (*Albae Helvorum*) Amats. 4095? 4912? XIII †2477 (*in Gallia Lugudun., a. 630/31 ut videtur*) hoc ergo Amatus studuit conscrivere carmen. †2478 (*idem, a. 632/33*) hic tua, venerabilis Amate, requiescunt membra sepulcro. 10010, 3062 d? III 1734 (*in Dalmatia*) Tifatiae Amatae. 14116, 2? II 5463 (*in Hispan. Baet.*) Amatus ac⟨tor⟩. VIII 505 (? *cf.* 11681). 5210 (*cf. p. 1650*). GREG. TVR. Franc. 4, 42 prorumpentibus Langobardis in Galliis Amatus patricius ... contra eos abiit ... ceciditque. *nom. equi:* TAB. devot. Afr. (Journal des savants 1903) p. 262 Fariu Ama⟨t⟩u cadant. *vide etiam* 2. Amata.

Amavante *v.* Ammaus. **Amaude** *v.* Amudis.

Amaurēnsis *incola oppidi Mauretaniae Caesariensis nobis ignoti.* NOT. Maur. Caes. 35 Vrbanus Amaurensis pr(es)b(y)t(er). *Otto.*

amaurosis *f.*, ἀμαύρωσις. ORIBAS. syn. 8, 54 amaurosis est generaliter quam plurime impedimentus visui sine aliqua manifesta passione in oculis apparente. caligo autem oculorum modicus inpedimentus fit sub aliquibus incertis causis factus. *V.*

Amaus *v.* Emmaus. **amaxa** *et cognata v. s.* ham-.

1. Amazōn (*genetivum sing. non inveni*) *f.*, Ἀμαζών; *cf. Toepffer, PW. I 1754.* *nom.* Amazon (*cf.* ROMAN. Char. gramm. I 118, 21); *sed* Amazo DRAC. Orest. 344 (*sic B*, Amazon *A*). Amazon *ante vocalem* (*vel h*) *in senario* SEN. Ag. 218 Tro. 243. *acc. sing.* Amazonem (*apud poetas* Amazona), *nom. plur.* Amazonĕs, *acc. plur.* Amazonas (*sed* Amazones HIER. adv. Iovin. 2, 37; *v. etiam* CLAVD. 11, 32). *masc.* IORD. Get. 51 SCHOL. Stat. Theb. 4, 394. Amazona, -ae *v. infra p. 1832, 21, plur.* Amazonī *p. 1832, 31. nom. propr. p. 1832, 32. v. etiam* Vnimamma. SALL. hist. frg. 3, 73 campi Themiscyrei, quos habuere Amazones, ab Tanai flumine, incertum quam ob causam, digressae. VERG. Aen. 11, 660 Thraeiciae ... pictis bellantur Amazones armis. OV. met. 15, 552 Amazone natus (*Hippolytus*). PAVL. FEST. p. 24 Amazonum regina. SEN. Tro. 243 saeva Amazon (*Penthesilea*). 673 ferox ... Amazon (*eadem*). Ag. 218 picta pharetras et securigera manu peltata Amazon (*eadem*). Herc. O. 1185 Scythico sub axe genita ... Amazon (*Hippolyte*). CVRT. 6, 4, 17 Amazonum campi. 6, 5, 24 gens Amazonum circa Thermodonta amnem Themiscyrae incolentium campos. MELA 1, 12. 13 Amazonas. 1, 88 (SOL. 40, 2). 90. 105. 116 Sauromatae ... primi Maeotidae Gynaecocratumenoe regna Amazonum (*cf.* PLIN. nat. 6, 19 Sauromatae Gynaecocratumenoe, Amazonum conubia). 3, 39 Amazones, sed quas Sauromatidas adpellant. PLIN. nat. 5, 115. 118 ab Amazone condita ... Zmyrna. 6, 35 Amazonum gens (SOL. 17, 3 MART. CAP. 6, 665). 6, 39 Amazones et Sauromatides. 7, 201 Penthesileam Amazonem securim *invenisse.* 34, 48 Amazonem (*i. signum*). 34, 53 fecerant Amazonas (*i. signa*). 34, 54. 75. 82. 36, 18. VAL. FL. 5, 89 Mavortia ... Amazon. STAT. Ach. 1, 760. MART. 9, 101, 5 *Hercules* peltatam Scythico discinxit Amazona (*Hippolyten*) nodo. TAC. ann. 3, 61 Amazonum. 4, 56. HYG. fab. 112 p. 100, 4 cum Penthesilea Amazone. 250 p. 138, 12 *al.* SVET. Iul. 22 magnamque Asiae partem Amazonas tenuisse quondam. AMPEL. 8, 18 (VIB. SEQ. geogr. p. 159, 1). TERT. apol. 26 regnaverant ... Amazones ante virgines Vestales. PORPH. Hor. carm. 4, 4, 20 ab Amazonibus. IVL. VAL. 3, 44 ad Amazonas ire. 3, 45. 3, 50 genus Amazonum. IVST. 2, 1, 3 Amazonum regna. 2, 4, 11 inustis infantium dexterioribus mammis, ... unde dictae Amazones. 2, 4, 33 cum omni Amazonum nomine. 42, 3, 7. LACT. inst. 1, 9, 5 Amazonem (Amazonam *H M V*, *cf. p. 1832, 21*) bellatricem (*Hippolyten*). LAMPR. Comm. 11, 9 Amazone (Amasone *B P*) *v. p. 1832, 71.* VOPISC. Aurelian. 34, 1 de Amazonum genere. AMBROSIAST. in Col. 3, 8—11. AVSON. 366, 6 Thraeiciam sexto spoliavit Amazona balteo (*Hercules Hippolyten*). DICT. 3, 15. 4, 2 AMM. 22, 8, 17. 18 Amazones veteres. 22, 8, 27 Amazones ad usque Caspium mare porrectae circumcolunt Tanain. CLAVD. 11, 32 tu si nivalis per iuga Caucasi saevas petisses pulcher Amazonas (Amazones *B II*). RVFIN. Clement. 9, 24 MACR. sat. 1, 17, 18. VIB. SEQ. geogr. p. 151, 24 Thermodon Colchos et Amazonas dividit. SERV. Aen. 1, 243. 1, 490 Amazones dictae sunt vel quod ..., vel quod .... has autem iam non esse constat, utpote extinctas partim ab Hercule, partim ab Achille. 7, 803. 11, 651 Amazonum ... quas Titianus unimammas vocat, nam hoc est Amazon, quasi ... (auct.:) sine mamma. 11, 655. 659. SERV. auct. Aen. 11, 842. 858. OROS. hist. 1, 2, 50 regio ... Amazonum. 3, 18, 5 procax Amazon. MART. CAP. 9, 925. SIDON. carm. 9, 95 Amazon (*Hippolyte*). 13, 11. 15, 142. DRAC. Romul. 2, 119 Lycastum zelat Amazon. SCHOL. Iuv. 2, 1 Sarmatae ultimi ultra Pontum sunt, vicini Amazonum, unde Sauromatides (Sauromatibus *P*, Sauromatae *S*) appellantur (*cf.* MELA 3, 39 PLIN. nat. 6, 39). FVLG. aet. mund. p. 166. IORD. Get. 51 hic ... Amazonas (-nes, -n(a)e *pars codd.*) commanentes (*acc. absol.*) confortati (-tae *pars codd.*) sunt. 55. 107. ISID. orig. 18, 4, 5 apud Amazonas ... a regina sistro vocabatur feminarum exercitus. SCHOL. Stat. Theb. 4, 394. 5, 146. 7, 174. GLOSS. III 509, 64 Amazones gens Scytharum. V 39, 1 (*cf.* Penthesilea). TAB. Peut. 9, 5—10, 1 Amazones. RAVENN. p. 29, 18. 174, 12. 417, 3. *mulieres bellicae:* VERG. Aen. 11, 648 exultat Amazon (*Camilla; cf.* SERV. auct. Aen. 11, 842). CLAVD. 18, 240 *de Eutropio eunucho* anus ... Amazon. Amazones *in imagine libidinis:* OV. ars 2, 743 quicumque meo superarit Amazona ferro. 3, 1 arma dedi Danais in Amazonas. *aliter* HIER. adv. Iovin. 2, 37 habes (*Ioviniane*) in castris tuis et Amazones ... venientes contra se viros ad pugnam libidinum provocantes. in Ier. 16, 2 p. 951 tribuit indulgentiam Amazonibus suis, ut usque ad decrepitam senectutem bella libidinum experiantur. *cf. etiam* FREDEG. chron. 2, 62 cum duas germanas de lopanar electas ex genere Amazonas. *aetatis posterioris* Amazona, -ae. HYG. fab. 30 p. 64, 19 Hippolyten Amazonam. 241 p. 134, 16 Antiopam Amazonam. TERT. adv. Marc. 1, 1 Marcion ... Amazonā (*sic Montepess.*, Amazonior *Vind.*, *Leidens.*) audacior. AVELL. p. 753, 16 Amazonarumque (Amazanorumque *ex* Amazonorumque *corr. cod.*). IORD. Get. 44 Amazonarum (Amazonum *A*). ... cum Amazonarum (Amazonum A^2B) viris. 51 Amazon(a)e *pars codd.* SCHOL. Stat. Theb. 3, 352 sedibus Amazonum (Amazonarum *M*, Amazonibus *L*, Amazona *Pa*). 5, 145 scuta Amazonarum (Amazonum *L Pb*), quae peltas appellant. Ach. 1, 16 pugna ... Amazonae (*Penthesileae*). SCHOL. Hor. carm. 3, 7, 18 ISID. orig. 11, 2, 22. MYTHOGR. 1, 63 Amazonam (*Hippolyten*). Amazonī *pro* Amazones: CHRON. Alex. chron. I p. 97, 58, 6 Amazoni. Amazon, Amazo, Amazona *nom. mul.* CORP. VI 32508 Luciliae Amazoní ... Doryphorus publicus coniug(i). 34382. XIV 1514 (*Ostiae*) Amazo mater. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 113 n. 429 (*Miseni*) Didia Amazon. CORP. VI 11520 Amazone Daphnicus coniugi. **Amazonis,** -idos, Ἀμαζονίς. VERG. Aen. 1, 490 ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea. PROP. 3, 14, 13 qualis Amazonidum nudatis bellica mammis Thermodontiacis turba lavatur aquis. VAL. FL. 4, 602 inclita Amazonidum magnoque exorta Gradivo gens ibi. IVL. VAL. 3, 56 nomine Amazonidos quae dicitur inclyta Memphis. AVIEN. orb. terr. 855 Sarmata, bellica quondam gentis Amazonidum (Amazoniae *A*) suboles. 951 gentis Amazonidum. 993 munus Amazonidum. CLAVD. 35, 62 qualis Amazonidum peltis exultat ademptis pulchra cohors. SERV. Aen. 1, 490 Amazonidum autem derivatio est pro principalitate. PRISC. periheg. 646 sanguis Amazonidum fortis. 748 inter Amazonidas. Amazonis *carmen Domiti Marsi:* MART. 4, 29, 8 saepius in libro numeratur Persius uno, quam levis in tota Marsus Amazonide. *adi.* **Amazonius,** -a, -um, Ἀμαζόνιος. VERG. Aen. 5, 311 Amazoniam pharetram (HYG. fab. 273 p. 148, 23). HOR. carm. 4, 4, 20 securi (*cf.* SERV. Aen. 1, 243. OV. Pont. 3, 1, 95). OV. epist. 4, 2 viro (*Hippolyto*). 20, 119 Amazonio caelatus balteus auro (HYG. fab. 14 p. 49, 4 Amazon⟨i⟩um balteum. CLAVD. 34, 37 Amazonios cinctus). SEN. Herc. O. 1450 malum (*Hippolyten*). Phaedr. 232 genus (*de Hippolyto*). Ag. 736 Lacaena cultu, ferrum Amazonium gerens. SIL. 8, 430 Thermodon. STAT. silv. 5, 1, 131 Amazonia latus intercludere pelta. Theb. 4, 394 Amazoniis ululatum Caucason armis. 5, 144 tumultu. 9, 611 catervae. 12, 578 sepulcris. Ach. 1, 353 Amazonio conubia pellere ritu. 1, 833 pectine (*de saltantibus*). CAPITOL. Alb. 2, 4 litteras *Commodi* ... signatas ... signo Amazonio (Amazoniae *plerique*). *cf. infra p. 1832, 70.* CLAVD. 18, 499 ducant pensa viri mutatoque ordine rerum vivat Amazonio confusa licentia ritu (*in paucis* sistro). 20, 264 Amazonii ... Ponti. Amazoniae *i.* Amazones. COMMENT. Lucan. 3, 205 Pitanan: civitas Lydiae, quam Amazoniae condiderunt (ab Amazonis condita *B*). *cf.* CAPITOL. Alb. 2, 4 (*supra p. 1832, 60*). Amazonia *terra Amazonum:* LIB. gener. chron. I p. 98, 88, 3 Amazonia (Amazoni *B*). CHRON. Alex. chron. I p. 98, 62, 3 Amazonia. Amazonius: *Commodus et mensis ab eo sic appellatus.* LAMPR. Comm. 11, 8 menses quoque in honorem eius ... pro Decembri Amazonium (*immo pro Ianuario; cf.* CASS. DIO 72, 15, 3) ex signo ipsius (*cf. supra p. 1832, 60*) adulatores vocabant. 11, 9 Amazonius autem vocatus est ex amore concubinae suae Marciae, quam pictam in Amazone diligebat. Amazonius mons; *cf. Hirschfeld, PW. I 1790.* PLIN. nat. 6, 10 Thermodon ... praeter ... radices Amazonii montis lapsus. *cf.* Ἀμαζόνια ὄρη APOLL. RHOD. 2, 979. Amazonius, -a *cogn. et signum.* CORP. VI 1667 Fl. Amazonius u(rbis) p(raefectus?) curavit. 3451 Aurelia Amazonia. 11521 Amazonius. XII 752 (*Arelate*) Amazoni servi. VI †31950 Aurelio Agapito Dracontio eq. R. coniugi ... Aurelia Amazonius fecit. SYMM. epist. 9, 11, 1 suggestionibus Amazonii. 9, 11, 2. CONC. Const. a. 550 Mansi 9, 174ᴮ Amazonio ... episcopo Edessae. *cf.* Amasonius. *equus:* CORP. VIII 12504, 19 (*Carthagine*) Amazonius. *adi.* **Amazonicus,** -a, -um, Ἀμαζονικός. PLIN. nat. 3, 43 parmae. 12, 23 peltae ... Amazonicae (SOL. 52, 47 MART. CAP. 6, 639 SVET. Nero 44. NON. p. 555 peltae scuta Ama-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

zonica). LAMPR. Comm. 11, 9 babitu. AMM. 22, 8, 22 bello. GLOSS. bipennis: (biceps) securis Amazonica (IV 489, 2 Amagonicarum) NOT. Tir. 77, 74 Amazonicus. Amazonicus Taurus, Amazonici montes: MELA 1, 109 *montes* Taurici Moschi Amazonici ... ut aliis aliisve adpositi gentibus ita aliis aliisque dicti nominibus. PLIN. nat. 5, 99 *Taurus* plurimis se gentium nominibus hinc et illinc inplet, ... a laeva Parihedrus, Moschicus, Amazonicus ... appellatus (SOL. 38, 12). Amazonicum flumen: IVL. VAL. 3, 45 Amazonico (a machonico *trad.*) flumine locum omnem, quo consistimus (*Amazones*), ambiente. Amazonicus *nom. vir.* MART. 4, 42, 16 'talis erat' dicis 'noster Amazonicus'. CORP. X 6093 (*Formis, periit*) Amazonicus Augg. lib. INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 255 (*Tarenti*) Serasini⟨us⟩ Amasonicus. CORP. V 4057 (*Mantuae*) Cl(audius) Amazoni⟨c⟩us v(ir) e(gregius). **Amazonium** *opp.*, Ἀμαζόνειον. MELA 1, 105 in eo (*campo*) fuit Themiscurum oppidum, fuere et Amazonum castra, ideo Amazonium vocant. PLIN nat. 6, 10 *oppida* Amazonium (Amazonius *codd.*), Themiscyra, Sotira.

2. Amazon *locus in Graecia.* LIB. pontif. p. 56, 26 (*donum Constantini*) in Mengaulum: massa Amazon. *Otto.*

amb- *praep. in compositione v.* am-.

Amba *cogn. mul.* CORP. III 8032 (= 1593 *Daciae*) Claudia Amba. *diversum* Ambus *quod vide.*

Ambaci Vener *in gemma* INSCR. Leblant pierres gravées n. 350.

Ambacia, -ae *f. vicus Gallicus, hodie* Amboise; *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. p. 113; Ihm, PW. I 1790.* PAVL. PETRIC. Mart. 5, 533 Ambatiae nomen priscum prior incola dixit. 5, 555 Ambatiae ad vicum. *adi.* **Ambaciēnsis,** -e. SVLP. SEV. dial. 3, 8, 4 in vico Ambatiensi (-ciensi *F*, Ambaciacensi *A*), id est castello veteri. GREG. TVR. (*codd. aut semper aut partim* Ambiacensis) Franc. 2, 35. 10, 31 p. 444, 4 virt. Mart. 2, 17. 4, 42. VEN. FORT. Mart. 4, 210 vico quod contigit Ambaciensi.

Ambaciacinus, -a, -um *adi. ab nomine oppidi quod est hodie* Ambazac; *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. p. 114 s. v.* Ambactiacus. SCRIPT. Merov. III 607, 24 de monasterio Ambaciacinus (-acianis *vel* -aciacius *pars codd.*).

Ambacthius *cogn. vir. germ.* INSCR. Rhen Bramb. 36 (*Domburgi Zelandiae*) Ianuarinius Ambacthius. *cf.* Ammacius, Ambaxius.

ambactus, -ī *m.* [*vox gallica, cf. cambr.* amaeth '*servus arans*'. *Th.*] [*francog. vet.* abait. *M.-L.*]. PAVL. FEST. p. 4 ambactus apud Ennium (ann. 605 Vahl) lingua gallica servus appellatur. *ibid.* (*s. v.* am) servus ambactus, id est circumactus dicitur. GLOSS. II 16, 3 ambactus: δοῦλος, μισθωτός, ὡς "Εννιος. Plac. V 7, 43 (= 47, 2) amb⟨act⟩i: servi. 439, 10 ambacti: servi, coloni, lixae seu ⟨qui⟩ circum est. CAES. Gall. 6, 15, 2 *equitum* ut quisque est genere copiisque amplissimus, ita plurimos circum se ambactos clientesque habet. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 114; Ihm, PW. I 1790.*

Ambactus *cogn. vir.* CORP. X 6494 (*Vlubris*) L. Appuleius (mul.) l. Ambactus. VI 13402 (= 9462[a]) Ambactus tect(or).

Ambacuc *v.* Habacuc. **Ambadus,** -a *v.* Ambatus, -a.

ambāgēs, -um *f., abl. sing.* **ambāge** *saepe inde ab* Ov. [*ab* amb- *et* agere *ductum esse videtur, cf.* ambigere. *Th.*]. VARRO ling. 7, 30 ambages ... profectum a verbo 'ambe' MARTYR. *et* CASSIOD. gramm. VII 179, 8 'ambages'... per 'b' mutam notatur aut quod praeposita est 'm' littera aut quod ex duobus corruptis nomen arbitramur compositum, quasi 'ambo actae', unde dicitur et 'ambire'. ARS Bern. gramm. suppl. 74, 31 a praeterito ... ambegi ambages. CHAR. gramm. I 40, 1 in -is facit genetivum ... ambages περίοδος ⟨ambagis⟩. PROB. gramm. IV 10, 8 ⟨ambago⟩ Latinum non est. nam ambages et compages nominativo utriusque numeri declinantur, sicut strages ... Vergilius (*cf.* Aen. 1, 341) 'multae ambages' non 'ambagines' (SERV. Aen. 1, 293 SACERD. gramm. VI 475, 17 *sqq.*). *cf.* περιαγή (*Norden ad Aen. 6, 99*). *gen.* ambagum Ov. *p. 1834, 64.* IMP. CONSTANTIN. *p. 1835, 31. nom. sing.* (*v.* GRAMM. *supra l. 57*) TAC. *p. 1835, 5; substituitur* ambago *v. s. v. acc. sing.* ambagem LACT. *p. 1835, 12,* AVG. *p. 1834, 52 cf. sub* ambago *p. 1835, 61. abl.* ambage *in prosam induxit* PLIN. nat. 2, 41; *et sing. et plur. utebantur* TAC. APVL. AMM. *alii. nota usum proprium ante* VERG. *non comparere, fortasse ille restituit.*

I *proprie*: (GLOSS. πλάναι, περίοδοι. incertum iter. *obscura est glossa bene tradita* ambages: nauticum). VERG. Aen. 6, 29 Daedalus ipse dolos tecti ambagesque resolvit (*aliter* STAT. Theb. 1, 67) *Ariadnae* (*locum ad Christum transfert* HIER. in Ezech. 14 praef.). *item de labyrintho* Ov. met. 8, 161 variarum ambage viarum. MELA 1, 56 multis ambagibus huc et illuc remeantibus. PLIN. nat. 36, 85 itinerum ambages occursusque ac recursus inexplicabiles. STAT. Theb. 12, 668 monstrosi ambagibus antri. Ov. epist. 7, 149 ambage (*vagatione*) remissa. MELA 1, 86 Ionia aliquot se ambagibus sinuat. PLIN. nat. 2, 41 multiformi ... ambage *lunae.* 7, 188 vanae (variae *trad.*) manium ambages. APVL. met. 7, 15 hordeum ... sub ... mola meis quassatum ambagibus (9, 11 iumentorum multivii circuitus intorquebant molas ambage varia. AVSON. 413, 33 PAVL. NOL. epist. 23, 13). APVL. met. 9, 32 siderum ordinatis ambagibus. 10, 28 noxiis ambagibus pulmones ... pererrat *venenum.* 10, 29 discursus (*in scaena*) reciproci multinodes (*sic F ut vid.*) ambages. 11, 2 solis ambagibus. 11, 15 asperrimorum itinerum ambages reciprocae. TERT carn. 9 venarum ramosos discursus ut ambages rivorum. AMM. 16, 2, 7 ut ... aditus urbis non sine anxia panderetur ambage. 29, 5, 33 per ambages et moras hostem frangentem suos impetus (*cf.* AMM. *infra l. 48*). CLAVD. 1, 35 remotas Tethyos ambages. 8, 227 longis illuc ambagibus itur. rapt. Pros. 1, 61. PAVL. NOL. epist. 49, 8 inter ambages et obices insularum. MACR. sat. 3, 2, 12 lustrorum.

II *translate*: **A** *varia*: DECL. in Catil. 106 Caepionem ... in tantis viarum (*i. dolorum Catilinae*) ambagibus erravisse. GELL. 14, 2, 2 in his ... negotiorum ambagibus et in ancipiti rationum diversarum circumstantia. APVL. met. 1, 6 fortunarum lubricas ambages. ZENO tract. 2, 47 per temporum ambages (CLAVD. rapt. Pros. 1, 61 aevi. *cf.* SIL. *infra l. 84*). 2, 50 reciprocis ambagibus operis mundani. SYMM. epist. 4, 70, 1 ad luminandas publicae rationis ambages. AMM. 22, 8, 49 dilationum ambage multiplici. PS. PAVL. NOL. carm. app. 3, 53 curarum (MART. CAP. 1, 3). OROS. hist. 5, 17, 2 discordiarum ambages et inextricabiles seditionum causas.

B *de dicendo, agendo* (GLOSS. circuitus verborum vel anf⟨r⟩actus. obliquitates. circuli. circuitiones. dubietas et circuitus. incertum. sermones ambiguosos. sine ambage[s]: sine circuitu): *de dictis longioribus, otiosis*: PLAVT. Cist. 747 sed, quaeso, ambages, mulier, mitte atque hoc age. Pseud. 1255 quid opust me multas agere ambages? TER. Haut. 318 quas, malum, ambages (SCHOL. perplexiones) mihi narrare occipit? LVCIL. 1082 quid tibi ego ambages, Ambiv⟨i⟩, scribere coner? LVCR. 6, 919 hoc genus ... nimium longis ambagi[ni]bus est adeundum. 6, 1081 nec tibi tam longis opus est ambagibus usquam ... sed breviter paucis ⟨p⟩raestat comprendere multa. VERG. georg. 2, 46 non hic te carmine ficto atque per ambages (*cf.* SERV) et longa exorsa tenebo. Aen. 1, 342 longae (multae *Prob.*) ambages (SERV. id est circuitus. *auct.*: hoc est ambages narrationis). HOR. sat. 2, 5, 9 missis ambagibus. epist. 1, 7, 82 ne te longis ambagibus ultra quam satis est morer (Ov. met. 7, 520 neu longa ambage morer vos). Ov. ars 3, 651 ambages praeceptaque parva *de amando.* met. 3, 692 praebuimus longis ... ambagibus aures. 4, 476 non longis opus est ambagibus ...: facta puta, quaecumque iubes. LIV. 34, 59, 1 quin mittimus ambages? QVINT. inst. 3, 11, 23 haec ... brevior et vel ideo lucidior multo via neque discentem per ambages fatigabit nec ..., PS. QVINT. decl. 8, 4 magna miseros parentes ambage suspendens. TAC. hist. 2, 4 de se per ambages interrogat. ann. 3, 51 id Tiberius solitis sibi ambagibus apud senatum incusavit. FRONTO p. 25, 17 N. tecum agere ... sine fuco et sine ambagibus. APVL. met. 10, 6 remoto iudicandi taedio ... et responsionis meditatis ambagibus. COD. Theod. 3, 5, 2 (*a. 319*) summotis ambagibus. 11, 16, 19 (*a. 391*) sine ulla ambage. 2, 4, 6 (*a. 406*) ruptis dementiationum ambagibus. VIGIL. TRID. ad Ioh. 2 p. 553[B] praetermissis ambagibus et longis anfractibus amputatis. AMM. 14, 7, 11 ambage nulla praegressa. 18, 5, 6 non flexiloquis ambagibus vel obscuris, sed velificatione plena. 22, 10, 7 iura ... ambagibus circumcisis indicantia liquide quid iuberent fieri vel vetarent. 28, 5, 13 negari per ambages ... et moras (*cf. supra l. 3*). 29, 1, 35 litterae ... per ambagis obliquas ... scriptae. 29, 5, 56 sine ulla didicisset ambage. HIER. in Hab. 1, 2 p. 610 (*syn.* nubilo). AVG. civ. 1, 26. 7, 23 (*syn.* anfractibus). 7, 27. ord. 2, 9, 27 disputationum. quant. anim. 27, 52 ut omnem ambagem auferam. MACR. somn. 1, 19, 15 sine ulla disceptationis ambage. sat. 3, 2, 12 interpretationis. MART. CAP. 1, 9 obliquis. 5, 462 distinctionis. VINCENT. LER. 28, 39 absque ulla ambage. SEDVL. epist. 1 p. 12, 2 excusationis. ENNOD. opusc. 1, 20 p. 267, 4 sine ambage. COD. Iust. 7, 64, 6 (*a. 283*). 9, 9, 27 (*a. 295*). *saepius in Iustinianeis edictis*: COD. Iust. 1, 17, 2, 6[a]. 2, 55, 4, 7 (*syn.* circuitus). 2, 58, 2, 8[a]. 4, 31, 14, 1 ambagibus innodata. *ibid.* moratoriis. 5, 70, 7, 4. 6, 2, 22, 1[d] tales ... ambiguitates veterum, immo magis, quod melius dicendum est, ambages nobis decidentibus. 6, 33, 3. 6, 43, 1 (*syn.* inextricabiles circuitus). 7, 6, 1, 12[a] multiplices (*opp.* uno directo tramite). INST. Iust. 3, 12 praef. *de dictis obscuris, suspensis*: VERG. Aen. 6, 99 Sibylla horrendas canit ambages. Ov. met. 7, 761 immemor ambagum vates obscura suarum *Sphinx* (*cf.* Ib. 377 STAT. Theb 1, 67). met. 14, 57 obscurum verborum ambage novorum ... carmen magico demurmurat ore. Ib. 59 *Callimachi* ambages imitatus in Ibide. fast. 3, 337 verum ambage remota abdidit. 4, 261 obscurae sortis patres ambagibus errant. 4, 668 Numa visa revolvit et secum ambages caecaque iussa refert. 6, 389 novis ambagibus acti. LIV. 1, 54, 8 quid vellet parens quidve praeciperet tacitis ambagibus. 1, 55, 6 haud per ambages ... portendebat. 1, 56, 9 per ambages. 5, 15, 5 qui per ambages de lacu Albano iaceret. 9, 37, 7 his ambagibus prodi simulabat hostes. VAL. MAX. 1, 8, 10 virgo ... inter obscuras verborum ambages fata cecinit. SEN. Oed. 214 ambage flexa (LVCAN. 1, 638 STAT. Theb. 4, 645) Delphico mos est deo arcana tegere. epist. 114, 8 hoc istae ambages compositionis *in sermone Maecenatis.* LVCAN. 7, 21 per ambages solitas contraria visis vaticinata quies. PETRON. 118 per ambages deorumque ministeria et fabulosum sententiarum tormentum praecipitandus est liber spiritus *in carmine epico.* PLIN. nat. 19, 169 Tarquinius ... legatis ... sanguinarium illud responsum hac facti (*i. decutiendo papavera*) ambage reddidit. 28, 94 ut est sollers ambagibus vanitas magorum. 30, 7 Thessalam ... famulam complexam ambages feminarum detrahentium lunam. VAL. FL. 1, 227. SIL. 8, 44 ambagibus aevi (*cf.* CLAVD. *supra l. 12*) obtegi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tur... vetustas. STAT. Theb. 1, 495 quos nexis ambagibus augur Apollo portendi generos... ediderat. 3, 615 virgo... nuntiet ambages. TAC. hist. 2, 78 has ambages... fama... aperiebat. 4, 84 deum ipsum... plurimi Ditem patrem insignibus quae in ipso manifesta aut per ambages *opinandi* coniectant. 5, 13 quae ambages (*fere i. q. prodigiorum interpretatio*) Vespasianum... praedixerat. ann. 2, 54 Germanico per ambages, ut mos oraculis, maturum exitium cecinisse. 6, 46 Macroni non abdita ambage... orientem spectari exprobravit. 11, 34 instabat ... Narcissus *ut Vitellius* aperiret ambages et veri copiam faceret (*syn.* suspensa). 12, 63 ea ambage. ARNOB. nat. 5, 42 allegoricis (AVG. c. Faust. 15, 6 p. 427, 12). LACT. inst. 4, 17, 21 praecepta Iudaicae legis ... per ambagem (5, 5, 2 per ambages) data sunt. 7, 15, 17 id ... denuntiant *prophetae* sub ambage aliorum nominum, ne facile quis intellegat. IVVENC. 2, 765 obscuris coopertum ambagibus *parabolarum* ... populum. AVSON. 396 vers. 20 numerumque doctis involutum ambagibus (*cf.* FIRM. math. 4, 22, 1. 5 praef. 1). PRVD. Symm. 2, 893 ambage Sibyllae. CLAVD. 26, 552 rapt. Pros. 3, 80 AVG. epist. 228, 12. MACR. somn. 1, 3, 10 somnium... tegit figuris et velat ambagibus ... significationem rei. SIDON. epist. 8, 11, 10. *audacius*: PLIN. nat. 26, 9 magna civitatis ambage (*i. civibus dubitantibus*). *cf.* 10, 137 inmensa vitae ambage circa auguria. *de dictis dolosis, fallacibus* (*apud vetustiores adest appositio aliqua quae hunc sensum constituat*): OV. met. 10, 19 falsi positis ambagibus oris vera loqui. LIV. 2, 12, 12 quas insidiarum sibi minas per ambages iaceret. 6, 16, 1 cum mittere ambages dictator iuberet et aut peragere verum iudicium cogeret aut fateri facinus. 9, 11, 12 vix pueris dignas ambages senes... fallendae fidei exquirere. 44, 27, 3 adversus id quoque misceri ambages. PERS. 3, 20 cui verba? quid istas succinis ambages? GELL. 14, 1, 34 ambages fallaciosae. APVL. met. 8, 12 hoc pectus quod fraudulentas ambages in meum concinnavit exitium. 9, 15 subdolis. EDICT. imp. Const. frg. Vat. 273 variis ambagum versutiis exquisita donatio. PANEG. 10, 38 *legum* veterum calumniosae ambages recisae captandae simplicitatis laqueos perdiderunt. ARNOB. nat. 5, 3. PRVD. cath. 6, 48 *somnus* animos ... ambage fallit atra. apoth. praef. alt. 21 fidem minutis dissecant ambagibus. MART. CAP. 4, 423 dum ambage ficta praestruis sophismata.

synonyma: *ad I*: circuitus, discursus. *ad II B* (*v.* GLOSS. *p. 1834, 17*): perplexiones. longa exorsa. fucus. anfractus. caeca iussa. figurae. *opposita*: *ad II B*: pauca. brevior via. unus directus trames. manifesta. vera. verum iudicium.

adagio est littera commutata **a⟨m⟩bāgio**, dicta ab eo quod ambit orationem neque in aliqua una re consistit sola. ⟨amb⟩agio dicta ut ambustum (adu- *trad.*) VARRO ling. 7, 31. AVG. *v. sub* ambago *l. 61. cf. Nettleship, Archiv 5 (1888) 106.*

ambāgiōsus, -a, -um *cf.* ambages, ambagio. GLOSS. circulosus. V 165, 42 ambigiosus circulosus aut per (pro *trad.*) ambages circuiens. GELL. 14, 1, 33 'non enim comprehensa' inquit *Favorinus* 'neque definita neque percepta dicunt, sed lubrica atque ambagiosa coniectatione nitentes inter falsa atque vera... eunt'.

ambāgo, -inis *f.* [*cf. c.* ambages. *Th.*]. GRAMM. *v. sub* ambages *p. 1833, 60.* DVB. NOM. gramm. V 572, 5 ambago generis feminini, ut Prudentius (cath. 6, 48) *qui tamen hoc loco habet abl.* ambage. GLOSS. ambago: περίοδος, μακρολογία. V 491, 8 ambagines: loca flexuosa (flux- *trad.*), ⟨an⟩fracta, operosa. 439, 12 ambagines: perplexitates. MANIL. 4, 304 et verum in caeco est multaque ambagine rerum. PRVD. c. Symm. 2, 847 longe aliud verum est: nam multa ambago (-ge *Heinsius*) viarum anfractus dubios habet et perplexius errat, sola errore caret simplex via, nescia flecti in diverticulum, biviis nec pluribus anceps. PANEG. 11, 14 p. 255, 3 cum proditionem futuri verborum ambago celaret. AVG. dialect. 9 p. 16, 12 Crec. quam... non pateretur ambaginem (*sic cod. Darmstad.*, ambagionem *Bernenses*).

Ambaicus, -ī *cogn. vir. hisp.* CORP. II 2935 (*in Cantabris*) Munatius Fuscus Ambaici f.

ambar, -ris *formatum opinor ad vocem* nectar. CARM. epigr. 796 (*christ.*) nardei qui sedulo et ambaris odorem ore spirabas; '*nardini et ambrae*' *Bücheler.*

Ambarcio, -onis *cogn. vir.* CORP. V 5461 add. (*Varese*) Sextae ⟨q⟩u⟨e⟩ et Rufae Ambarcionis f(iliae).

Ambariăcum, -ī *n. vicus Galliae, hodie* Ambérieux. LEX Burg. lib. const. 42, 2 (*a. 501*) *loc.* Ambariaco (extr. 21 *tit.*).

Ambaris *in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2854.

Ambarrī, -ōrum *gens Gallica; v. Hirschfeld, Corp. XIII p. 378 s. v.* Ambarri *et* Ambrani. CAES. Gall. 1, 11, 4 Ambarri, necessarii et consanguinei Haeduorum. 1, 14, 3 Ambarros. LIV. 5, 34, 5 Haeduos Ambarros.

Ambarria, -ae *nom. mul. gallicum.* CORP. XII 2416 (*Augusti*) Ambarriae C. fi⟨liae⟩ Remullae. *cf.* Ambaris, Ambarri.

ambarvālis, -e [*ab* amb(i) arvum *vel* arva *derivatum. Th.*]. MACR. sat. 3, 5, 7 ambarvalis hostia est, ut ait POMPEIVS FESTVS, quae rei divinae causa circum arva ducitur ab his qui pro frugibus faciunt (*ex* FESTO *male* PAVL. p. 5 ambarvales hostiae appellabantur quae pro arvis a duo⟨decim⟩ fratribus sacrificabantur). huius sacrificii mentionem in bucolicis habet *Vergilius* (ecl. 5, 75) ... ubi lustrare significat circumire, hinc enim videlicet et nomen hostiae adquisitum est, ab ambiendis arvis (SERV. 'lustrare' hic circuire: dicit enim ambarvale [aruambale *trad.*] sacrificium; *similia addit coa. Reg. post scholion* georg. 1, 339 *item cum scriptura* aruambale), sed et in Georgicorum libro primo (1, 345) ... (SERV. dicit ... ambarvale [arbambale, aruambale, auruale *codd.*] sacrificium, quod de porca et saepe fecunda et gravida fieri consueverat). *cf. et* SERV. ecl. 3, 77 dicitur ... hoc sacrificium ambarvale (aruambale *trad.*) quod arva ambiat victima. GLOSS. V 615, 28. *neutr. plur. subst.* **ambarvālia** (*cf. Wissowa, PW. I 1796*): PAVL. FEST. p. 17 *ab* '*am(b)*' amburbium, ambarvalia. VOPISC. Aurelian. 20, 3 amburbium celebratum, ambarvalia promissa. *cf.* STRABO 5 p. 230 θυσίαν... ἣν καλοῦσιν Ἀμβαρουίαν.

ambascia, -ae *f. vox germ. i. q.* '*iussio, munus*'. LEX Burg. lib. const. 104 qui cuiusque asinum... praesumpserit... unum diem ... in ambascia sua minare (?). LEX Sal. 1, 4 in dominica ambasia (16 add. 1 -scia. capit. 3, 1 -ssia). *cf.* ambactus *et romanica, qualia francog.* ambassade.

Ambasius, -a *nom. gent.* CORP. VI 36112 Ambasiae Nepotillae. III 7301 (*Thebis*) II 5 L. Ambasius M⟨od⟩estus. II 8 L. Ambasius Ilus.

Ambatus, -a *cogn. hisp.* CORP. II 4024 L. Postumius Ambatus. INSCR. Ephem epigr. VIII (ad Corp. II) 150 Ambati Terenti. 167 Ambati Celti. *plerumque sine gent.* (*cf.* Phleg. Trall. de longaev. 1 Ἄμβατος Δοκουρίου): CORP. II 623. 738. 853. 907. 2709. 2790. 2856 Ambata Paesica Argamonica Ambati uxor. 2863. 2884. 2948. 2951. 2956. 3787. 5036. 5780. 5819. 5863. XIII 10010, 105 (*in vasculo*). INSCR. Ephem. epigr. VIII (ad Corp. II) 70. 154 (= CORP. II 2869). *cf.* CORP. XIII 3686 (*Treveris*) ⟨...⟩rianus Amba(tus?). *mul.* Ambata: CORP. II 2855. 2856 (*v. l. 22*). 2857 Ambatae Terentiae. 2950. 5320. 5827 Iunia A⟨m⟩bata Viro⟨ni⟩ f. INSCR. Ephem. epigr. VIII (ad Corp. II) 172 Ambatae Plandidae. *insculptum* Ambadus (-a): CORP. II 5709. 2908 Corneliae Ambadae. 2909.

ambaxiōque circumeuntes: catervatim PAVL. FEST. p. 26 [*si vera est lectio, fortasse ab* amb- *et* axis *derivatum; v. C. O. Müller ad l. Th.*].

Ambaxius *cogn. vir. germ.* CORP. XIII 6463 (*Bürg*) M. Victor(inius) Ambaxius. *cf.* Ambacthius.

⟨ancilia⟩ dicta ab **ambecīsū** quod ea arma ab utraque parte ut Thracum incisa VARRO ling. 7, 43 [*recte* ambicisu, *ab* ambi- *et* caedere, *cf.* ancisus *ancidere. *Th.*].

ambedo, -ēdī, -ēsum, (-esse) [*ab* amb- *et* edo. *Th.*]. *cf. Postgate, Class. Review 16 (1902) 110.* PAVL. FEST. p. 4 ambest ita tertiae personae verbum est, ut nullam aliam habeat declinationem (*sc. non dicatur* ambēdit). GLOSS. ambedo: περιτρώγω. ambest: circumest. ambesus: περιβεβρωμένος. ambesas: circumesas. IV 429, 27 am bucas: comestas. PLAVT. Merc. 239 dicit capram... suae uxoris dotem ambedisse (ambededisse *B*) oppido. mi illud videri mirum ut una illaec capra uxoris simiai dotem ambederit (dederit *B*). VERG. Aen. 3, 257 ambesas (SERV. undique esas [*item* GLOSS.], *male pergit* hoc est rotundas: maiores enim nostri has mensas habebant in honore deorum, panicias scilicet) ... malis absumere mensas *Harpyias*. 5, 752 flammisque ambesa (-essa *R*) reponunt robora navigiis. TAC. ann. 15, 5 vis locustarum ambederat quidquid herbidum. ALF. dig. 41, 1, 38 flumen paulatim ... agrum ... ambedit (*sic F²*, amdedit *F¹*) et viam sustulit.

deriv.: ambestrīx.

ambegnus *vel* **ambiegnus**, -a, -um [*ab* amb- ambi- *et* agnus *ductum esse videtur. Th.*]. PAVL. FEST p. 4 ambegni bos et verbix appellabantur cum ad eorum utraque latera agni in sacrificium ducebantur. VARRO ling. 7, 31 ambiegna bos apud augures quam circum aliae hostiae constituuntur. FVLG. serm. ant. 6 [quid sint ambignae oves]. Bebius Macer, qui fastalia sacrorum scripsit, ait Iunoni eas quae geminos parerent oves sacrificare cum duobus agnis altrinsecus religatis; quas oves ambignas vocari quasi ex utraque parte agnos habentes. *similia* GLOSS. V 559, 7 (abiegenę) *et* Vatic. 1468 GLOSS. VI *s. v.* ambiegnae, *ubi* ambignae *cod. Vat.*

Ambenus, -ī *m. nom. vir. barb.* VAL. FL. 6, 251 Ambĕnus. mōns **Ambĕnus** VAL. FL. 6, 85; *v. Tomaschek, PW. I 1797.*

Amber *v.* Ambro.

ambestrīx, -īcis *f. ab* ambesse. PLAVT. Cas. 778 novi ego illas ambestrices (ambas estrices *AP*): corbitam cibi comesse possunt. AMM. 29, 3, 9 duas ... ursas saevas hominum ambestrices.

ambi- *praep. in composit. v.* am-; *saepius licet accipiatur quasi ab* ambo *sit ductum.*

1. Ambia *nom. mul. gall.* CORP. V 5039 (*in agro Tridentino*) Ambiae Saubiae Pladiae f.

2. *?* **Ambia** *v.* Ambiensis.

Ambia(...?) *in tessara plumbea* INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 1120.

Ambiacēnsis *v. sub* Ambacia.

? **Ambialus** *cogn. vir.* CORP. VI 17714 (*periit*) C. Rufi C. l. Ambiali. *coniecit editor* Amp(h)iali.

Ambiāna, Ambiānēnsis *v.* Ambiani.

Ambiānī, -ōrum *gens Gallica, quorum caput olim* Samarobriva, *hodie vocatur* Amiens; *v. Ihm, PW. I 1797; Hirschfeld, Corp. XIII p. 549; Holder, Altcelt. Sprachsch. p. 117.* CAES. Gall. 2, 4, 9. 2, 15, 2 in fines Ambianorum (-onorum *AB¹*). [3, 9, 10 β *v. s.* Ambiliati]. 7,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

75, 3 HIRT. Gall. 8, 7, 4 LIV. perioch. 104 OROS. hist. 6, 7, 14. 6, 11, 12 PLIN. nat. 4, 106. CORP. VI 15493 Claudiae Lepidillae ex provincia Belgica Ambianae. V 6885 (*in Alpi Poenina*) Sabineiius censor Ambianus. XIII 607 civi Ambian⟨o⟩. 10010, 106 (*in vasculo*). ITIN. Anton. Aug. p. 362, 4 Ambianis. INSCR. christ. Leblant II 655 nat(ione) Ambiana. CORP. XIII p. 549 *in miliario* c(ivitas) Amb(ianorum). COD. Theod. 8, 14, 1 (= COD. Iust. 8, 49, 1) (*a. 367*) Ambianis (*loc.*). NOT. dign. occ. 42, 67 [t]Ambianos. PANEG. 5, 21 p. 147, 27 Ambiano (*adi.*) ... solo. AMM. 15, 11, 10 Ambiani ... urbs inter alias eminens. 27, 8, 1 profectus ... ab Ambianis. IVL. HON. cosmogr. A 19 geogr. p. 35, 3 Ambiani oppidum. COSMOGR. 1, 19. HIER. chron. a. Abr. 2383 Ambianis (*loc., item* PROSP. chron. I p. 458, 1135 IORD. Rom. 309 CASSIOD. chron. II p. 152, 1110 BEDA chron. III p. 298, 444, *at* CONSVL. Constant. chron. I p. 241, 367, 2 apud Ambianis). HIER. epist. 123, 16. VEN. FORT. carm. 10, 6, 25 Ambiănis (*loc.*). GREG. TVR. Mart. 1, 17 Ambianis MARTYROL. Hier. *passim*. NOT. Tir. 87, 51. CONC. Aurel. a. 511 p. 9, 43 episcopus de Ambianis (p. 10, 19). *ibid.* p. 14, 13 CONC. Paris. a. 614 p. 192, 9. *cogn.* **Ambiāna,** -ae. CORP. VI 11522 Ambianae. *adi.* **Ambiānēnsis,** -e (-ăn- VEN. FORT. *l. 27*). CORP. III 7415 civis ⟨Am⟩bianensis. NOT. Gall. 6, 10 chron. I p. 591 civitas Ambianensium. NOT. dign. or. 6, 36 equites catafractarii Ambianenses. occ. 9, 39 fabrica ... Ambianensis spatharia et scutaria. *cf.* EDICT. Diocl. **19, 60** σάγος Γαλλικός, τοῦτ' ἔστιν Ἀνβιανήσιος ἤτοι Βιτουρητικός. CONC. Aurel. a. 511 p. **11**, 23 ecclesiae Ambianinsae. a. 549 p. 111, 9 ecclesiae Ambianensium. CONC. Cabilon. a. 639 p. 213, 31. SVLP. SEV. Mart. 3, 1 in porta Ambianensium civitatis (GREG. TVR. Mart. 1, 17. VEN. FORT. Mart. 1, 56 portae Ambiănensis).

Ambiatinus vīcus *v.* Ambitarvius.

? **Ambiavus,** -ī *cogn.* CORP. V 7218 Graecia ⟨Ambiavi f. Secunda⟩; *extrema hodie non iam apparent.*

Ambibariī *gens Aremoricae; cf. Ihm, PW. I 1798.* CAES. Gall. 7, 75, 4 (*ubi* ambarii *pars codd.*).

Ambibius, -a *v.* Ambivius, -a.

Ambibulus, ī *cogn.* *cos. 126*: C. Eggius ⟨...⟩ f. Cor(nelia) Ambibulus Pom⟨ponius Lon⟩ginus Cassianus L. Maecius Postumus CORP. IX 1123 *v. PIR. II p. 31, Mommsen ad* CORP. IX 1126. *cf.* CORP. III 41. VI 4228. 8744. X 3864. 8059, 144. CAPITOL. Pert. 15, 6 ⟨Am⟩bibulo. LIB. pontif. p. 11, 3 Anniculo. *cos. anni incerti*: L. Varius Ambibulus *v. PIR. III p. 385.* CORP. VI 9201. IX 3056. X 3864. 4390. *alii*: CORP. IX 1212 ⟨A⟩mbibol⟨us⟩. VI 19762 C. Cornelius Ambibulus. VIII 6023 Ambibolus fr⟨a⟩ter. COD. Iust. 5, 34, 1 (*a. 222*) A. Ambibulo. *sculptum* Ambibolus: *cos. 126*: CORP. IX 1165 Ambibolus iun(ior). VI 9201 L. Vari Ambiboli. VIII 6023 *v. l. 41.* IX 1212 *v. l. 40.*

Ambicas *cogn. vir.* CORP. VI 650 Iulius Ambicas.

ambicus *adfert inter animalia natantia* POL. SILV. nom anim. chron. I 544, 7.

Ambidavus, -ī *cogn. vir. gall.* CORP. XII 1577 (*in luco Augusti*) Ambidavi flam. divorum. 1603 ⟨Am⟩bidavi (*incertae fidei*).

ambidēns sive bidens ovis appellabatur quae superioribus et inferioribus est dentibus PAVL. FEST. p. 4 [*nisi vox est ficticia ad explicandum vocabulum* bidens *inventa, conferri potest c. gr.* ἀμφόδων, ἀμφόδους. *Th.*].

ambidexter, -trī [*ad exemplum vocabuli gr.* ἀμφοτεροδέξιος *fictum. Th.*]. ITALA iud. 3, 15 (Lugd. et Rufin. Orig. in iud. 3, 5) suscitavit iis ... salvatorem Aoth ... virum ambidextrum (ἀμφοτεροδέξιον; VVLG. qui utraque manu pro dextera utebatur). 20, 16 (Lugd.) septingenti iuvenes ambidextri (ἀμφοτεροδέξιοι; VVLG. ita sinistra ut dextra proeliantes). RVFIN. Orig. in iud. 3, 5 nihil habet *Aoth* in se sinistrum, sed utramque manum dextram habet; hoc est enim quod dicitur ambidexter. ... sancti omnes ambidextri dicuntur et econtrario Zabulus et principes eius, si dici potest, ambisinistri dicuntur. 3, 6 hic ambidexter iudex. ... dextrum est omne quod agit Aoth hic ambidexter: et manibus dexter est et in pedibus dexter est. 4, 1 Aoth ambidextri. *ibid.* sermo propheticus ... in imis praecordiis ambidextri doctoris. *similia profert* CASSIAN. conl. 6, 10 *per totum caput.* CHRON. min. I p. 503 n. 188 ALBINVS gramm. VII 297, 9 *v. p. 1009, 5.*

Ambidrabō f. equiti auxiliario CORP. III 4753 *cf.* PTOL. 2, 13, 2 Νωρικοὶ καὶ Ἀμβίδραυοι. *v. W. Schulze, Eigennamen p. 542.*

a⟨m⟩biectum *v. s. v.* amictus. **ambiegnus** *v.* ambegnus.

Felix **Ambiēnsis** *episcopus* NOT. Maur. Caes. 46. *v. J. Schmidt, PW. I 1797 s. v.* Ambia.

ambienter *v. post* ambio.

ambifāriam *adv.* [*ab* ambi-, *cf. c.* bifariam. *Th.*]. GLOSS. V 339, 41 am⟨bi⟩fariam pro ambabus partibus. 591, 37 am⟨bi⟩fariam per amborum partes. APVL. apol. 4 Zenonem ... qui primus omnium ⟨omnia⟩ sollertissimo artificio ambifariam dissolverit. flor. 18 p. 88 Protagoras ... anceps argumentum ambifariam proposuit *adversario.* AVG. c. Iul. op. imp. 5, 15 p. 1446^{A} *bicipitibus* vermiculis, quorum alvum vertex ambifariam natus includit. SIDON. epist. 4, 3, 10 te, cui seu liberum seu ligatum placeat alternare sermonem, intonare ambifariam suppetit. 9, 11, 2 cum mihi rigor censurae tuae in litteris aeque ut moribus sit ambifariam contremiscendus. ALC. AVIT. epist. 92 p. 99, 21 sic ... ambifariam vobis ... contingat et pax ... et victoria.

ambifārius, -a, -um *ab* ambifariam *retrograde.* ARNOB. nat. 5, 35 fabulas ... ambifarias ac bilingues et versipellibus ... scriptas modis (*opp.* nihil ambiguum dicere). *cf.* GLOSS. V 439, 14 ambifarius: uilinguis. 491, 10 amphostius: bilinguis. ARNOB. nat. 5, 36 historiae partes alias esse communiter scriptas, alias vero dupliciter et ambifaria obtentione velatas. MART. CAP. 2, 181 ambifariumque nital (*i.* genital?) *trad. in loco obscuro.* CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 28, 16 quidquid afficitur, contrariis congruentibusque pariter obnoxium ambifariae (-rie *codd. det.*) subditur passioni. *cf.* GLOSS. IV 16, 39 ambigariae: ex amrabus partibus.

ambiformiter [*ab* ambi *et* forma, *cf.* biformis. *Th.*]. ARNOB. nat. 5, 36 potest quod simplex est ambiformiter dictum existimari.

Ambigatus, -ī *m. Celtarum rex.* LIV. 5, 34, 2. *v. Klebs, PW. I 1798.*

ambigenter *v. p. 1839, 82.*

ambigenus, -a, -um [*cf. c.* ambi- *et c.* alienigenus. *Th.*]. EVG. TOL. (Mon. Germ. script. ant. XIV p. 258) carm. 42 de animantibus ambigenis. 42, 1 haec sunt ambigena (*sc. animantia*; -nae *codd. interpolati*) quae nuptu dispare constant. *V.*

ambignus *v.* ambegnus.

ambigo, (-ēgī), -ere [*ab* amb- *et* agere. *Th.*]. *perf. legitur tantum* GRAMM. suppl. 15, 6. 20, 21. 23, 31. 74, 32 NOT. Tir. 41, 46. *praes.* ambagit NOT. Tir. 41, 45. PRISC. gramm. II 560, 11 quocumque tempore defectiva sint verba, deficiunt etiam participia, ut ambigo. *inf. praes. pass.* ambigeri GREG. TVR. glor. mart. 5 *in cod. 1*^{a}. *verbum a paucis poetis ut* TER. LVCR. HOR. epist. OV. fast. STAT. AVSON. CLAVD. *neque saepius quam semel bis ter usurpatum etiam scriptores* VARRO RHET. Her. CAES. *et asseclae* SALL. NEP. VITR. VAL. MAX. CELS. SCRIB. LARG. MELA PETRON. *al. vitarunt.* *formulae usitatiores sunt* haut ambigam, non ambigitur, ambigi (non) potest, nemo (nullus) ambigit, ambigendum non est, nequaquam ambigendum est, si quis ambigit, *sim. apud* GREG. TVR. quod nullus ambigit, quod non ambigitur. *forma* ambiguo VIRG. gramm. epist. 8 p. 176, 16 *traditur.*

certare, decertare, controversiam habere (*cf.* CIC. Caecin. 21 VLP. dig. 12, 2, 9 praef.), *imprimis in re iudiciali, generalius dubitare, dubium esse* (GLOSS.). *accedunt praepositiones* de, super *aliqua re*, cum *aliquo*, inter *aliquos; adverbia* hinc, unde. *regit saepe acc. pron. demonstrativi* id, nihil, aliquid, *relativi* quod, *nec non alia.* *ambigunt homines* (*raro de rebus*); *audacius dictum* PROB. *v. p. 1839, 28, nisi est passive intellegendum.*

enuntiato non adiecto (*exempla*): TER. Haut. 499 vicini nostri hic (hinc *A*) ambigunt (EVGRAPH. litem habent) de finibus. LEX agr. (Corp. I 200) 33 ⟨sei qu⟩id de eo agro loco ambigetur. CIC. inv. 2, 65 utrisque aut etiam omnibus, si plures ambigent, ius ex quibus rebus constet, considerandum est. 2, 122 ambigunt adgnati cum eo, qui est heres. Verr. 2, 116 si de hereditate ambigitur. Caecin. 21 de quo (*fundo*) nihil ambigebatur. de orat. 1, 242 quod (*ius*) ambigitur inter peritissimos. 2, 104 occurrit animo quae sit causa ambigendi. nihil est enim quod inter homines ambigatur ... in quo non .... 2, 110 quae (*causae*) propter scriptum ambiguntur. 2, 111 quom idcirco aliquid ambigitur, quod. 3, 111 omnis ... res eandem habet naturam ambigendi. fin. 2, 4 ut inter eos, qui ambigunt, conveniat .... nat. deor. 1, 69 illud ipsum, de quo ambigebatur. LEX Rubr. (Corp. XI 1146) 2, 18 de qua (*pecunia*) tum inter eos ambigetur. LVCR. 3, 1074 temporis aeterni ..., non unius horae, ambigitur status. LIV. 21, 31, 6 regni *Allobrogum* certamine (*nota ablativum*) ambigebant fratres. 23, 46, 14 quoniam verbis secum de virtute ambigere solitus esset. 35, 16, 10 alias *civitates* per multos annos nullo ambigente libertatem usurpasse. 42, 39, 6 aliud deinde ambigebatur. FEST. p. 508 cum inter eos de regno ambigeretur. VELL. 1, 15, 3 eodem temporum tractu, quamquam apud quosdam ambigitur, Puteolos ... missi coloni. 1, 15, 5 de Dertona (*colonia, quando deducta sit*) ambigitur. SEN. benef. 4, 2, 2. COLVM. 2, 2, 15 nihil de ceteris ambigo. PLIN. nat. 16, 213. QVINT. inst. 3, 6, 80 oportet subesse aliquid, de quo ambigitur. TAC. ann. 3, 43 augebantur ... copiae, ..., certamine ducum Romanorum, quos inter ambigebatur utroque bellum sibi poscente. 12, 1 *de feminis coniugii Claudii appetentibus*: maxime ambigebatur inter Lolliam ... et ... Agrippinam. PLIN. epist. 9, 26, 8 alia condicio oratorum, alia poetarum. quasi vero M. Tullius minus audeat. quamquam hunc omitto: neque enim ambigi puto. SVET. Tib. 58 acta res in senatu et, quia ambigebatur, per tormenta quaesita est. FRONTO p. 8, 22 N. sine homines ambigant, disserant ... requirant, ut Nili caput, ita nostri amoris originem. ARNOB. nat. 2, 78 dubitamus ambigimus nec esse quod dicitur plenum fidei suspicamur. 6, 8 sin ... non creditis aut, ut mediocriter dicatur, ambigitis. HIL. trin. 1, 25 ne iam ambigendum permitteretur, quod ignorandum non relinquebatur. ad Const. 2, 4 neque ... quidquam aliud vel ambigere vel innovare. FILASTR. 94, 1 *alia haeresis* de caelorum diversitate ambigit (*saepius*). AVSON. 146, 9 *de notario velocissimo*: tibi nec aures ambigunt nec occupatur pagina. AMM. 15, 9, 2 ambigentes super origine Gallorum scriptores veteres. 31, 10, 21

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

super corona ... imponenda. HIER. epist. 98, 3 ambigentium oculis rerum veritas demonstratur. in Ion. 2, 5 p. 409 ἄρα ... 'putas' interpretari potest 'igitur' ... non ex ambigentis incerto, sed ex fiducia comprobantis. AVG. civ. 17, 8 p. 224 non hinc ... deberemus ambigere. 22, 24 p. 615 unde ambigit nemo. SVLP. SEV. chron. 1, 39, 4 corpus ... dividi inter ambigentes *mulieres* iubet. MART. CAP. 1, 31 possem minore ambigens fiducia ... Tonantem ... adire. 6, 594 additur ad fidem globi rotundioris ambigentibus asserendum quod. SIDON. epist. 8, 6, 16 de actionibus longinquis ambigendisque sinistra quaeque metus augurat. *cum oratione, quaestione indirecta*: CIC. Tull. 23 an dolo malo factum sit, ambigitur. de orat. 2, 110 in quo *genere* quale sit quid ambigitur (part. 100). HOR. epist. 1, 18, 19 ambigitur quid enim? Castor sciat an Docilis plus, Brundisium Minuci melius via ducat an Appi. 2, 1, 55 ambigitur quotiens, uter utro sit prior, aufert Pacuvius docti famam senis. OV. fast. 4, 812 ambigitur moenia ponat uter. LIV. 1, 3, 2 haud ambigam ... hicine fuerit Ascanius an maior quam hic. 8, 40, 2 id ambigitur, belline gerendi causa creatus sit, an. CVRT. 7, 2, 34 haec impulerint illum ad regni cupiditatem, an ... ambigi potest. QVINT. inst. 7, 3, 6 non de appellatione, sed de vi facti eius ambigitur, an omnino peccaverit. TAC. ann. 1, 16 inperitos animos et quaenam post Augustum militiae condicio ambigentes. SVET. Galba 3 cognomen ... cur aut unde traxerit, ambigitur. DIOM. gramm. I 387, 5 *de verbi 'comedor'* perfecto ambigitur apud veteres, comestus an comesus. VLP. dig. 34, 5, 10 (11), 1 utrum ... necne. AVSON. 301, 4 Spartane Chilon sit tuum (*sc.* γνῶθι σεαυτόν) necne ambigunt. AMM. 26, 7, 15 quendam Vitalianum, quem si norat ambigitur ... produxit. VVLG. act. 5, 24 ambigebant de illis quidnam fieret. *audacter* PROB. app. gramm. IV 196, 13 locutio cum nominativo casu non ambigit, quem ad modum proferatur (196, 34). non ambigere, quin: LIV. 2, 1, 3 neque ambigitur quin Brutus ... pessimo publico id facturus fuerit. CELS. dig. 33, 10, 7, 2 HIL. in psalm. 56, 4 HIER. epist. 21, 39. 21, 42. 87. 100, 3. 107, 13 BOETH. arithm. 1 praef. p. 5. *cum (acc. c.) inf. negative*: LIV. 10, 5, 14 id unum non ambigitur consulatum cum Apuleio Pansa gessisse. TAC. hist. 4, 49 nec ambigitur provinciam alienato erga Vespasianum animo fuisse. ann. 11, 4 illud haud ambigitur qualicumque insomnio ipsi perniciem adlatam. VLP. dig. 1, 3, 9. 1, 9, 1 praef. nemo ambigit. APVL. mund. 25 nec ambigitur eum praestantem ac sublimem sedem tenere. HIL. trin. 1, 2. myst. p. 28, 3 *ut posteritas* non ambigeret deum ex deo (*sc. esse*) .... in psalm. instr. 5. SYMM. epist. 2, 46, 3 non ambigo AMM. 16, 12, 35 nec quisquam ambigebat partem tuam fore victricem. AMBROSIAST. in Rom. 1, 24 nemo ambigit animae esse peccatum. HIER. epist. 2 vos impetrare posse non ambigo. RVFIN. hist. 4, 13, 2 non ambigo etiam ipsis dis curae esse. Adamant. 1, 1 se ... ab eo ... non ambigant intueri. CLAVD. 26, 548 quis iam post talia segnis ambigat aut caelo dubitet parere vocanti? AVG. civ. 8, 27 p. 367 non esse spiritus istos colendos ... nullus vel mediocriter prudens ambigit. 15, 15 p. 90. 15, 17 p. 97 22, 29 p. 627 COD. Herm. 6. PS. LEO M. humil. 18 nisi quod ex deo esse non ambigit AVELL. p. 9, 17 illud ambigi non potest hos esse vere catholicos. CASSIOD. var. praef. 11 quid ambigis ... haec publico dare ...? GREG. TVR. Franc. 5, 21 glor. mart. 5. Mart. 1, 9 nullus ambigat. *nota nom. c. inf. c. passivo*: HIL. in psalm. 67, 25 qui secundum proximum huic psalmum dixerit: 'salva me ...' non ambigendus (-um *V*) est post humani corporis pudorem ... in hoc mare ... esse conversus. 68, 1 non ambigitur ... psalmus ipse sacramentum passionis domini continere. AVELL. p. 603, 6 cum praesenti, quae divina esse non ambigitur, retributione. *positive*: VLP. dig. 35, 1, 19, 1 si Primus adierit cum Secundo, non exstitisse condicionem ambigendum est. AMM. 15, 4, 12 prodire in publicum ambigebant. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 349 crede deo ..., quae credere nobis ambigis. *nota post enuntiata condicionalia*: VLP. dig. 26, 7, 9 praef. si absens sit pupillus, oportere tutorem suo nomine stipulari nequaquam ambigendum est. 32, 20. 38, 15, 2, 4. *cf. l. 59.* HIL. syn. 7. *cum* quod: VLP. dig. 37, 1, 12 non est ambigendum quod plerumque et contra fiscum et contra rempublicam admitti debeant quidam. HIL. myst. p. 28, 5 cum deus faceret, non ambigeret, quod duo unum sint. FAVSTIN. trin. 7, 4 hoc ... non ambigo, quod ... inveniet. PRISCILL. tract. 3, 57 AVG. civ. 22, 30 p. 632 LEO M. serm. 76, 3 SCHOL. Hor. epod. 5, 1.

synonyma et iuxta posita: disserere, disputare coniectare requirere (FRONTO p. 8, 22 N.), dubitare, suspicari (ARNOB. nat. 2, 78), non credere (ARNOB. nat. 6, 8), innovare (HIL. ad Const. 2, 4), ignorare nescire (HIL. myst. p. 28, 3), haerere (AMM.), repugnare (AMM. 26, 2, 8), investigare (SALV. gub. 7, 84). *opposita*: convenire (OV. fast. 4, 814 PLIN. nat. 16, 213 *cf.* CIC. fin. 2, 4), comprobare (HIER. in Ion. 2, 5 p. 409), probabile, firmum esse (GELL. 10, 5, 3).

part. **ambigēns** *non inepte, imprimis posteris temporibus, hic illic pro adiectivo sumas, ut* ITALA Ioh. 20, 27 (Alc. Avit. c. Eutych. 2 p. 27, 28) noli esse ambigens sed fidelis (VVLG. incredulus, ἄπιστος). SVLP. SEV. chron. 1, 39, 4 *v. supra l. 6* MART. CAP. 1, 31 *l. 7 al.*

adv. **ambigenter**. HIER. adv. Pelag. 2, 14 sententiam ambigenter exprimebat.

ambiguitās, -ātis *f. ab* ambiguus. *dubitatio, controversia.* GLOSS. II 560, 27 ⟨ambiguitas ...⟩ρεφία, ἀμφιβολία. IV 308, 14 dubitatio. V 547, 4 ambiguitate dubietate. QVINT. inst. 3, 6, 46 ambiguitatis, quae ἀμφιβολία nominatur, *al. plerumque de ratione sentiendi, dicendi, scribendi; technice pars orationis apud rhetores, quae definitur* QVINT. inst. 3, 6, 46 ita ut legali *statui* subicerent finitionem et alios *status* ... legum contrariarum ... scripti et sententiae vel voluntatis ... ratiocinativum vel collectivum, ambiguitatis ... quos posui, quia et ipsi a plerisque status appellantur, cum quibusdam legales potius quaestiones eas dici placuerit. 3, 6, 61 *et* 3, 6, 66 finitio *aut omittitur aut* translatio *nominatur. similiter quattuor partes* 8 praef. 10 FORTVN. rhet. 1, 22 p. 97 IVL. VICT. rhet. 3, 11 p. 383 AVG. rhet. 11 p. 143, *quinque* MAR. VICTORIN. rhet. 39 p. 290 CASSIOD. rhet. 4 p. 496 ISID. orig. 2, 5, 9 QVINT. inst. 12, 2, 15. *specialia de ambiguitate ipsa*: FORTVN. rhet. 1, 24 p. 99 amphibolia (*v. l. 3 et 21/22*, amphibologia *B*), id est ambiguitas, quot modis fit? quinque: per discretum sive indiscretum modo obscuro, per homonymiam, per distinctionem, per abundantiam, per deficientiam (IVL. VICT. rhet. 3, 12 p. 383). 2, 11 p. 108 ambiguitas, quot locis dividitur? novem (*sequuntur*). IVL. VICT. rhet. 4, 10 p. 394 ambiguitatis statum dividimus locis his: propositione partis, ... oppositione eius..., collatione partium per universales propositiones. DON. gramm. IV 395, 20 amphibolia est ambiguitas dictionis, quae fit aut per casum accusativum aut per commune verbum ... fit et per homonyma (*cf.* QVINT. inst. 7, 9, 6). AVG. dial. 9 *ambiguitatum genera* prima duo sunt, unum in his etiam, quae dicuntur, alterum, quod in his solis, quae scribuntur dubitationem facit. 10 ambiguitatum ... quae ab aequivocis veniunt ... genera tria sunt: unum ab arte, alterum ab usu, tertium ab utroque.

exempla usus utriusque: *cum gen. rei* (*gen. gerundii*) *et absolute*: CIC. inv. 1, 74 nobis ambiguitate nominis videntur errare. part. 19 obscurum *fit* ... aut longitudine aut ... ambiguitate ... verborum. 108 cum ... plura significantur scripto propter verbi aut verborum ambiguitatem (LIV. 41, 18, 10). PAVL. FEST. p. 320 producta prima syllaba propter ambiguitatem evitandam (QVINT. inst. 1, 5, 2 vitantes ambiguitatem. 8, 2, 16 DIOM. gramm. I 375, 15. 17. 437, 3. AVG. civ. 13, 24 p. 593, 7 ambiguitas ... devitanda. 14, 8). SEN. epist. 9, 2 in ambiguitatem incidendum est (IVLIAN. dig. 34, 5, 13 (14) praef. COD. Iust. 6, 23, 30. VEL. gramm. VII 49, 19 ut iam in ambiguitatem cadat. DIOM. gramm. I 436, 31 AVELL. p. 659, 28). 45, 9 verborum ambiguitates deducere. 83, 11 ambiguitate verbi quaesiit locum fraudi. 108, 12 relictis ambiguitatibus et syllogismis et .... QVINT. inst. 1, 10, 5 per quaedam parva ... ducunt sicut exquisitas ... ambiguitates. 2, 15, 3 ne quid adferat ambiguitatis *res* (7, 9, 6 in coniunctis plus ambiguitatis est. LACT. epit. 2 AVELL. p. 594, 11). 3, 6, 43 ambiguitatem ... coniectura explicari (AVG. dial. 9 LEO M. serm. 83, 1). 5, 10, 106 vocum est in singulis ambiguitas frequens et adhuc in coniunctis magis. 6, 3, 47 conversa in maledictum ... ambiguitate. 6, 3, 51 'ludus' per translationem dictum est, 'magistri' per ambiguitatem. 6, 3, 96 si qua etiam ambiguitate conditur *urbanitas*. 7, 2, 49 si est, qui possit interrogari, solvet ambiguitatem (12, 2, 13 resolvenda ambiguitate. IREN. 2, 10, 1. MACR. sat. 1, 6, 15 [*ex Verrio*] qui ambiguitatem sortis absolverat). 7, 9, 13 productio *syllabae* ... et correptio in dubio relicta causa est ambiguitatis. 8, 5, 21 est ... vitiosissimum, quotiens verborum ambiguitas cum rerum falsa quadam similitudine iungitur. 9, 2, 68 ambiguitate sententiae ... eludi. FRONTO p. 196, 20 N. nullus finis ambiguitatis. CELS. dig. 34, 5, 26 (27) ambiguitas contra stipulatorem est. IVLIAN. dig. 30, 79 nullam haec verba recipiunt ambiguitatem. DIG. 28, 6, 31 Iulianus libro singulari de ambiguitatibus (32, 62. 34, 5, 13 [14] praef.). CALL. dig. 1, 3, 38 in ambiguitatibus, quae ex legibus proficiscuntur. PAVL. dig. 32, 25, 1 cum in verbis nulla ambiguitas est. 34, 5, 21 (22) praef. GELL. 14, 2, 3 accidit *mihi* inexplicabilis reperiendae sententiae ambiguitas (QVINT. inst. 7, 9, 2). APVL. met. 11, 27 sublata est ... ambiguitatis ... caligo (AVG. civ. 6, 5 p. 253 LEO M. serm. 73, 2. COD. IVST. 7, 31, 1, 5). IREN. 4, 26, 1 omnis ... prophetia, priusquam habeat effectum, aenigmata et ambiguitates (ἀντιλογίαι) sunt hominibus. SOL. 1, 7 ambiguitatum quaestiones excitavit, quod. ARNOB. nat. 4, 15 *religio* elusa ambiguitatis erroribus (4, 24 Apollinem reges ... ambiguitate fefellisse responsi. HIER. epist. 30, 5. 34, 5 de Graeci verbi ambiguitate decepti. 120, 4. 140, 16). 5, 37 legem allegoricam ... tenebrosis ambiguitatibus explicatam. LACT. ira 9 in quo priores universi sine ambiguitate consenserunt (PS. LACT. mort. pers. 48, 9 citra ullam ... ambiguitatem vel controversiam. EPIST. pontif. 235 Migne 13, 357[A] absque aliqua ambiguitate. HIL. in Matth. 5, 6 sine aliqua incertae voluntatis ambiguitate. VEG. mulom. 6 praef. 4 absque ambiguitate. HIER. epist. 149, 3 RVFIN. Adamant. 1, 26. 2, 18 *al.*). EPIST. pontif. 239 Migne 13, 371[c] ambiguitatibus ... supplosis. DIOM. gramm. I 450, 5 hi ... duo sensus (*fere i. q. sententiae*) vitio ambiguitatis carent proprietate. PALLAD. 3, 10, 7 quantum volueris numerum vitium transferes sine ambiguitate prendendi. HIL. in psalm. 2, 2 ambiguitatis ... linguae hebraicae ... exemplum. 2, 4 translatorum ... legem non ambiguitate litterae, sed doctrinae scientia transferentum. 62, 3 nihil in se sub infidelitatis ambiguitate retinens incertum. 68, 1 *dictum* 'zelus domus tuae comedit me' adimit ambiguitatem (1, 22). syn. 89 ... homoeusii

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ambiguitas. in Matth. 5, 14 hoc iudicium adversum deum ex sentiendi atque opinandi ambiguitate suscipitur. 23, 4 cessare debet ambiguitas, quam auctoritas tanta condemnat. FILASTR. 155, 1 diversa ambiguitate fatigantur. AVSON. 362 *tit.* Pythagoricum de ambiguitate eligendae vitae. AMM. 17, 13, 7 fluctuantes ambiguitate mentium. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 11 *supervenientibus nobis* opuscula sua et ambiguitatem indicavit et visum. AVG. dial. 8 impedit ... auditorem ad veritatem videndam in verbis aut obscuritas aut ambiguitas. dilucescente ... caelo quantum oculis satis sit, iam omnium viarum deductio clara est, sed qua sit pergendum non obscuritate sed ambiguitate dubitatur. 10 *in aequivocis* ambiguitatum perplexio prope infinita silvescit. *ibid.* quidquid ... ex arte verborum facit ambiguitatem (PRISC. gramm. III 520, 35. AVELL. p. 699, 10 ambiguitatem gignere). civ. 22, 29 p. 629 remota omni ambiguitate (LEO M. epist. 14, 11. 88, 4 ut nobis omnibus ambiguitas auferatur. AVELL. p. 80, 28 omni ambiguitate summota. 65, 12 ambiguitate seposita). PRISC. gramm. III 520, 32 tres ... res accentuum regulas conturbant, distinguendi ratio, pronuntiandi ambiguitas atque necessitas. AVELL. p. 236, 24 ad excludendum ambiguitatis errorem (ARNOB. nat. 4, 15). 611, 4 nobiscum sentiunt nullis variantes ambiguitatibus. 765, 16 nobis ambiguitas orta est (COD. Iust. 7, 7, 1 praef.). CAEL. AVR. acut. 1 praef. 16 ne dicendi ambiguitatem daret *verbum.* BOETH. diff. top. 1 p. 1174[C] in dubitationem ambiguitatemque adducta propositio. COD. Iust. 5, 27, 9 praef. lucidis et omni ambiguitate segregatis legibus. 5, 70, 6, 1 nos ... eius ambiguitatem decidentes (6, 2, 22, 1, 1d).

nota structuras (cf. ambigo): VEL. gramm. VII 49, 19 ut iam in ambiguitatem cadat, utrum ... an (SERV. auct. Aen. 12, 446 FVLG. myth. 2 praef. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 143, 16). TREB. Gall. 19, 2 *de Gallieni* nomine magna est ambiguitas (HIL. in Matth. 1, 3 RVFIN. symb. 20). HIL. in psalm. 1, 22 ambiguitas, quin infideles sint, non resedit (118 iod 13 p. 446). syn. 11 nulla ambiguitas est maiorem esse patrem. *singularia quaedam*: VEG. mil. 4, 42 *de aestu maris*: haec reciprocantis meatus ambiguitas cursum navium secunda adiuvat, retardat adversa. VVLG. I reg. 9, 6 quod loquitur *propheta,* sine ambiguitate (*i. ut loquitur*) venit. COD. Theod. 11, 30, 31 si promissa relatio intra XXX dies non fuerit sine aliqua ambiguitate (*i. ambage, retardatione*) transmissa (16, 8, 24). 12, 1, 96, 1 ut originales ... ad curiales functiones sublata omni ambiguitate retrahantur.

synonyma, iuxta posita: inflexio atque immutatio (CIC. part. 19), syllogismi et cavillationes et cetera acuminis inriti ludicra (SEN. epist. 108, 12), aenigmata (IREN. 2, 10, 1. 4, 26, 1), obscuritas (AVG. dial. 8), dubitatio (BOETH. diff. top. 1 p. 1174), differentiae (COD. Iust. 7, 31, 1, 5), controversia (PS. LACT. mort. pers. 48, 9). *opp.* nuditas (HIL. syn. 89).

(ambiguo), -ere *v. p. 1838, 35.* **ambiguō** *adv. v. p. 1846, 48.*

ambiguōsus, -a, -um *ab* ambiguus. NON. p. 28 significamus nos in rebus incertis et obscuris falsis opinionibus fieri ambiguosos. GLOSS. IV 471, 25 ambages ... sermones ambiguosus.

ambiguus, -a, -um [*cf. c.* ambigere. *Th.*]. PRISC. gramm. II 136, 7 ambigo ambiguus. PAVL. FEST. p. 17 (*simul ad etymologiam spectans*) ambiguum est, quod in ambas agi partes ... potest; *alii quod in duas vel plures partes, ut* RHET. Her. 1, 12, 20 ex ambiguo controversia nascitur, cum ... scriptum duas aut plures sententias significat (CIC. inv. 2, 116). 2, 11, 16. 4, 53, 67. CIC. orat. 121 *in praeterito verbo*, quod est ambiguorum proprium, res duas significari videmus. VARRO ling. 9, 103 fit ..., ut rectus casus nonnumquam sit ambiguus, ut in hoc verbo 'volo', quod id duo significat. QVINT. decl. 317 p. 246 GELL. 11, 12, 1. 3 HIER. epist. 106, 17; *cf.* VERG. Aen. 3, 180 agnovit prolem ambiguam geminosque parentes. CALP. ecl. 2, 39 *agna* ambiguo testatur utrumque *parentem* colore. STAT. silv. 5, 3, 125 ambiguo geminae certamine terrae. *al.* *compar. et superl. desunt. assumitur* magis *ad comp.* TAC. ann. 2, 46 LACT. ira 5, 17. *negatur plerumque particula* haud, *imprimis apud* LIV. *et* TAC., *sed posteri semper* non ambiguum est *dixerunt.* GLOSS. ἀμφίβολος, anceps, dubius, instabilis; ambiguas dubias sive figuratas. GREG. TVR. Franc. 2, 3 in ambiguo, hoc est in suspenso. *de differentia*: AVG. dial. 8 in ambiguo plura se ostendunt, quorum quid potius accipiendum sit ignoratur, in obscuro ... nihil aut parum, quod adtendatur, apparet. DIFF. ed. Beck p. 36, 69 ambiguum est, quod in ambas potest agi partes; incertum nullius constantiae est ...; dubium est, quod in qua parte venturum sit ignoramus, hoc est anceps. *utuntur pari modo scriptores et poetae, deest in orationibus Ciceronis. quorum scriptorum habebam compluria exempla, non omnia attuli.*

dicitur de eo, qui ipse ad quam partem vergat dubitat (active), et de eo, de quo alius in suspenso tenetur (passive); quare saepe cum vocibus haesitationis et cunctationis nec non fraudis coniungitur, ut STAT. Theb. 6, 626 ambiguum ... senis cunctatur ... consilium. ARNOB. nat. 2, 4 in ambigua exspectatione pendentibus. AVSON. 419, 56 paulisper haesisti ... rationis ambiguus. AMM. 16, 8, 6. 17, 13, 21 diu haesitabant ambiguis mentibus. 20, 9, 3. 22, 1, 1 responsis ambiguis ... haerebat. ALC. AVIT. epist. 20 p. 53, 25 ut *nos* ab omni cunctationis absolvat ambiguo. HOR. carm. 2, 5, 24 falleret hospites ... ambiguo ... vultu. Ov. met. 7, 821 vocibus ambiguis deceptam praebuit aurem nescio quis. LVCAN. 5, 225 ambiguis frustratum sortibus (TERT. nat. 2, 17). SIL. 2, 385 ambiguis ... fallere dictis. 11, 10 ambiguis fallax ... armis. STAT. Ach. 1, 337 fallit ... tuentes ambiguus ... sexus. *al.*

I *adiectivum: de rebus*: PLAVT. Pseud. 759 quidquid incerti mi in animo prius aut ambiguom fuit, nunc liquet. TER. Hec. 648 etiam si dudum fuerat ambiguom hoc mihi, nunc non est. CIC. Tusc. 3, 20 ambiguum nomen invidiae. VERG. Aen. 8, 580 curae ambiguae (POTAM. tract. 1 p. 1411 B. AMM. 26, 5, 9. STAT. Theb. 12, 686 ambiguo ... in aestu curarum). Ov. am. 2, 9, 50 fide (LIV. 6, 2, 3. 24, 45, 12 TAC. ann. 13, 34 GELL. 18, 5, 11 HIL. in Matth. 5, 6 AMM. 29, 5, 50). trist. 1, 2, 32 malis. 4, 3, 12 metu. 5, 8, 15 passibus ambiguis Fortuna ... errat (SEN. Phaedr. 1141 volat ambiguis mobilis alis hora. AMM. 31, 16, 6 gressibus). LIV. 4, 42, 10 victoriam Volscorum (10, 12, 9). 7, 26, 8 certamine (8, 1, 4. 28, 13, 7 pugna. SIL. 2, 393 Marte. STAT. Theb. 6, 605 discrimine. silv. 5, 3, 125 TAC. hist. 5, 20. ann. 12, 40 initio ambiguo proelii. AMM. 20, 11, 17 ambiguam proelii virtutem). LIV. 6, 5, 2 Pomptinus ager ... possessionis haud ambiguae (42, 50, 3 possessio ... regni). 7, 7, 7 spe (TAC. ann. 14, 59 HIL. in Matth. 17, 1. 27, 3). 9, 42, 6 res (CVRT. 3, 3, 5 [?] IVV. 8, 80. TAC. hist. 2, 7 ambiguae domi res. ann. 1, 64. 12, 38 VLP. dig. 34, 5, 10, 1). 21, 52, 3 favorem. 30, 10, 15 ne ambiguo ictu suis inciderent. MANIL. 2, 161 fatis. VAL. MAX. 2, 2, 6 laudis. 9, 10 ext. 2 aestimationis. SEN. Phaedr. 840 ambiguus ... sortis ignotae labor. epist. 45, 5 significationem. 94, 10 si id mones, quod obscurum est et ambiguum. PERS. 5, 34 *de vita*: cum ... iter ambiguum est. PETRON. 14 litem. VAL. FL. 5, 301 cuncta ... adhuc, ... veniant dum regis ad urbem, ambigua et dubia rerum pendentia summa. SIL. 7, 265 spargere causas in castra ambiguas. 11, 10 *v. supra l. 3.* 14, 115 hominum mentes (TAC. ann. 1, 31 POTAM. epist. ad Athan. p. 1417[A] AMM. 17, 13, 21 CYPR. GALL. exod. 667 iud. 593. TAC. hist. 3, 12 animos. 4, 19. ann. 12, 16. PLIN. epist. 4, 2, 1 ingenii. ARNOB. nat. 2, 31 animarum ... natura). STAT. Theb. 6, 626 consilium. Ach. 1, 713 ambiguo sub pectore. silv. 2, 2, 123 fasces. QVINT. inst. 7, 2, 13 de ambiguis signis cruditatis et veneni (decl. 319 p. 252. 381 p. 425 CALP. decl. 12. 35). 9, 2, 70 compositionibus *in controversia.* TAC. hist. 1, 50 de Vespasiano fama. 2, 45 exercitus voluntate (PAPIR. dig. 26, 2, 29 HIL. in psalm. 64, 11 in Matth. 6, 2. AVSON. 362, 35 votis). 3, 20 neque ... ambigua esse quae occurrant, noctem et ignotae situm urbis. 3, 60 esse ... Vitellio vires ambiguas, si deliberarent, acres, si desperassent (*cf.* PLIN. epist. 4, 2, 1 puer acris ingenii, sed ambigui) 4, 14 belli ambiguam fortunam (AMM. 21, 5, 13. TAC. ann. 2, 46 eventu. 12, 14. LACT. inst. 2, 14, 6 exitus). ann. 6, 21 ambiguum ... ac prope ultimum discrimen. 13, 12 inrepserat *in gratiam Neronis* per luxum et ambigua secreta. PLIN. epist 3, 9, 5. paneg. 59 interpretationem. SVET. Aug. 75 alia id genus titulis obscuris et ambiguis. Galba 8 ambiguum summae imperii signum. PAPIN. dig. 11, 7, 43 in ambiguis religionum quaestionibus. GELL. 3, 16, 12 pudicitia. 14, 3, 10 cursus ... eorum ad eandem virtutis calcem pergentium ... compar vel ambiguus. 15, 20, 3 aetatem. APVL. Plat. 1, 5 ambiguam materiae huius qualitatem. ARNOB. nat. 2, 4 exspectatione. 2, 35 sortis. 3, 42 sententias opinionum (HIL. ad Const. 2, 1 sententiam. in psalm. 2, 23 HIER. epist. 82, 5 AVG. civ. 7, 17 p. 295. MART. CAP. 5, 448 ambigua mentis opinione. HIL. in psalm. 61, 2 ambiguam humanarum sententiarum ... doctrinam). HIL. in Matth. 17, 1 lucro. AVSON. 100, 4 *Hermaphroditus* ambiguae Veneris (*i. amoris*). 129, 4 adfectum matris ... ambiguum. 259, 5 Claudius ambiguo conclusit fata veneno. 400, 2 Venus ... ambiguo ampliata iudicio. AMM. 15, 8, 3 deliberationes. 16, 5, 5 fulgore. 17, 12, 10 periculo. 20, 9, 3 cunctatione. VVLG. Ezech. 12, 24 divinatio. CLAVD. 3, 19 sensu. BOETH. cons. 2, 8 *aspera fortuna* certos sodalium vultus ambiguosque secrevit (2, 1). CARM. epigr. 586, 1 hic iacet ambigua pietas dolor et pudor in se nomine Sofronius.

speciatim de scriptis, dictis, sermone, verbo, voce, sim.: RHET. Her. 2, 11, 16 si ambiguum esse scriptum putabitur (QVINT. inst. 7, 5, 6). CIC. de orat. 3, 49 verbo aut sermone. orat. 102 verba. phil. frg. V 99 SEN. Phaedr. 639 QVINT. decl. 317 p. 246. GELL. 11, 12, 3 *fusius de ambiguo et obscuro verbo.* TIRO Gell. 10, 1, 7 dictio ... ambigua verbi. VLP. dig. 5, 3, 23 praef. verbum ... 'pervenisse'. LACT. inst. 1, 21, 7 quia videtur ambiguum φῶτα, et fax ... et homo .... HIER. epist. 52, 3 verbum 'superflui'. in psalm. 123 verbum ἀνυπόστατον. *al. technice*: DIOM. gramm. I 342, 30 qualitates verborum sunt hae, absoluta sive perfecta, inchoativa ... ambigua (*definitur* DIOM. gramm. I 346, 19 quae o littera terminata et activa possunt esse et neutralia). TAC. hist. 1, 23 sermones. PLIN. epist. 9, 13, 17. CIC. de orat. 2, 253 in verbo posita, non in re. QVINT. inst. 2, 4, 37. 6, 3, 62 illud 'petis' ambiguum est. 7, 9, 12 ?. VERG. Aen. 2, 99 voces. Ov. met. 7, 821 LIV. 4, 17, 3 QVINT. inst. 8, 3, 57. Ov. met. 9, 588 dictis. SIL. 2, 385 MAR. VICTORIN. defin. p. 17, 14. CIC. div. 1, 116 erant multa *somnia vaticinationes oracla* ambigua (2, 115 oraculis. MIN. FEL. 26, 6 AVG. civ. 3, 17 p. 125. LVCAN. 5, 225 sortibus. TAC. hist. 4, 83 sors oraculi. TERT. nat. 2, 17 AMM. 23, 5, 9. TAC. hist. 1, 3 futurorum praesagia. AMM. 22, 1, 1 responsis *ex avibus et extis captis* ambiguis ... haerebat. MART. CAP. 1, 24 *fatum Deliacum* ambiguum [*i. q. secus sua-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dentem, ut videtur] nefas putamus). LIV. 7, 25, 5 responsum haud ambiguum imperantibus milites Romanis datum (SVET. Tib. 24). VARRO 9, 103 fit ... ut rectus casus nonnumquam sit ambiguus. 10, 58 figuras *verborum*. OV. ars 1, 490 *verba* ambiguis ... abde notis. LIV. 42, 23, 4 haud ambiguo capite foederis. SEN. Ag. 984 *Aegisthus* nomen ambiguum suis (LACT. inst. 1, 11, 35 Olympus ambiguum nomen est et montis et caeli). SVET. Tib. 12 mandata. Cal. 27 ioci. *nota* GELL. 3, 3, 1 *de fabulis Plauti* (*sc. utrum genuinae sint necne*). IREN. 2, 10, 1 scripturas (*sc. sacras*). PORPH. Hor. epod. 1, 27 elocutio. ARNOB. nat. 5, 1 propositionibus. 7, 45 contradictionibus. HIL. in Matth. 5, 8 quod spopondit. AVG. civ. 15, 23 p. 111 quamvis hoc in Hebraeo esse perhibeatur ambiguum. 16, 4 p. 130 ambiguo Graeco falsi sunt (17, 4 p. 209). *saepe de iure et rebus iudiciariis*: QVINT. inst. 7, 3, 20 providendum, num forte supervacua ... an ambigua ... sit finitio. 7, 10, 2 aliud est ... obscurum ius, aliud ambiguum (SVET. Aug. 32 GELL. 12, 13, 3 COD. Iust. 3, 22, 4. 5, 34, 10 *al.*). PAPIN. dig. 2, 14, 39 pactionem (PAVL. dig. 50, 17, 172, 1). VLP. dig. 5, 1, 66 intentione ambigua vel oratione (POMPON. dig. 18, 1, 33, IVLIAN. dig. 34, 5, 12 (13). 45, 1, 80 MAECIAN. dig. 50, 17, 96 PAVL. dig. 50, 17, 172, 1). POMPON. dig. 8, 2, 23 praef. si ita sit cautum 'ne luminibus officiatur', ambigua est scriptura. VLP. dig. 27, 6, 1 praef. edicti aequitas. 37, 10, 3, 4 causam (COD. Iust. 6, 61, 5, 1). VVLG. deut. 17, 8 iudicium (AVG. civ. 20, 5 p. 413 quae de ultimo iudicio ita dici videntur, ut ... reperiantur ambigua). COD. Iust. 8, 36, 3 praef. chirographum.

de animantibus: **a** *mente animo corpore ambiguus, incertus*: VERG. Aen. 1, 661 domum timet ambiguam Tyriosque bilinguis (SERV. auct. incertam). 3, 180 adgnovit *Anchises* prolem ambiguam *i. Dardanum et Teucrum* (SERV. non incertam, sed ... duplicem; *mea sententia potius ambiguam, quia duplex erat*). 5, 326 spatia et si plura supersint, transeat elapsus prior ambiguumque (*i. qui nunc ambiguus est*; SERV. *aliter*) relinquat (*similiter* GELL. 14, 3, 10 cursus ... ad eandem virtutis calcem pergentium, quando est compar vel ambiguus) 5, 655 matres ... ambiguae ... inter amorem praesentis terrae fatisque vocantia regna. OV. met. 11, 667 non haec tibi nuntiat auctor ambiguus. 13, 129 certaminis heres. LIV. 40, 8, 18 donec alterius vestrum superstes haud ambiguum regem alterum mea morte faciam. SIL. 2, 649 ambiguos cecidit *mater* super inscia natos (*nempe geminos, cf.* STAT. Theb. 5, 437 ambiguo visus errore lacessunt Oebalidae gemini). STAT. Ach. 2, 95 *Achilles* ambiguus paulum propiorque coacto (1, 325). TAC. *saepe, ut* hist. 2, 39 tribuni centurionesque ambigui *erant*. 2, 83 Mucianus ambiguus consilii, num (4, 21). 3, 43 futuri ambiguus Valens (AMM. 27, 8, 9). ann. 1, 7 *Tiberius* tamquam ambiguus imperandi. 2, 56 ambigua ea gens antiquitus hominum ingeniis et situ terrarum. 6, 44 quo ambiguos inliceret. 13, 44 manifesta caedes, haud ambiguus percussor. GELL. 2, 15, 5 amici. 6, 14, 5 incerti et ambigui *oratores*. ITIN. Alex. 5 Alexander patre ambiguus fuit. TER. MAVR. 1291 aeger pendebam ambiguum ... corpus. HIL. in psalm. 2, 1 plures nostrum ambiguos facit apostolica auctoritas. 133, 4 repperi ... quosdam ambiguos circa hoc. in Matth. 32, 4. AVSON. 56, 2 patribus ambiguis et matribus ... natos. 212, 7 quid Castor cunctis de regibus ambiguis ... ediderit. 328, 11 *Bissulam* ambiguam modo lingua facit, modo forma puellam: haec Rheno genitam praedicat, haec Latio. 419, 56 paulisper haesisti ... rationis ambiguus. Mos. 239 nautica pubes ambiguis fruitur veri falsique figuris (*sc. aqua repercussis*). HIER. epist. 125, 18 procedebat in publicum intus Nero, foris Cato, totus ambiguus. PRVD. ham. 721 *de Ada*. CLAVD. 8, 210 *de Dioscuris*: ambiguae placet ignorantia matri. 18, 52 ambiguus vitae iacuit. PAVL. NOL. carm. 20, 136 notum ... animal faciebat amicis ambiguum (*sc. ut non certo agnoscerent*) nova forma rei. PAVL. PELL. 448 nobis ... ambiguis ... plura petita negas. 565. **b** *genere vel sexu duplex aut incertus*: HOR. carm. 2, 5, 24 *Gyges* discrimen obscurum solutis crinibus ambiguoque voltu. OV. am. 1, 4, 8 Atracis ambiguos traxit in arma viros (*Centauros*). 3, 12, 28 ambiguae captos virginis (*Sphingis*) ore viros. met. 2, 9 Protea (VAL. FL. 2, 318. SIL. 7, 436 ambiguus vates). 4, 280 ambiguus ... modo vir, modo femina Sithon. LIV. 27, 11, 4 Sinuessae natum ambiguo inter marem ac feminam sexu infantem (31, 12, 6. STAT. Ach. 1, 264 *de Caeneo*. 1, 337 *de Achille femineis vestibus induto*). MANIL. 5, 418 cum se Delphinus in astra erigit ... ambiguus terrae partus pelagoque creatur. SEN. Phaedr. 693 *de Minotauro*: ambiguus infans *Pasiphaes*. TAC. ann. 2, 24 narrabant ... ambiguas hominum et beluarum formas. AVSON. 69, 19 ambiguo ... fuit corpore Tiresias. CLAVD. 18, 462 eunuchi ... ambigui ... mares. OV. met. 7, 271 in ... virum soliti vultus mutare ferinos ambigui ... lupi. MANIL. 4, 795 *de Capricorno*: ambiguum sidus terraeque marisque (*i. hircus et piscis, cf.* 2, 231 sunt ... mediae legis communia signa, ambiguus terrae Capricornus, Aquarius undis). AVSON. Mos. 129 nec ... salmo, nec iam salar ambiguusque amborum medio, sario. *adde* CALP. ecl. 2, 39 ambiguo testatur *agna* utrumque *parentem* colore.

de terris, terrenis, corporeis rebus: HOR. carm. 1, 7, 29 ambiguam tellure nova Salamina (*de duabus intellegit* PORPH.). OV. met. 8, 163 *Maeandrus* ambiguo lapsu refluitque fluitque. epist. 10, 62 nulla per ambiguas puppis itura vias (*sc. maris*). met. 15, 333 lacus Arcadiae ... ambiguis suspectus aquis. LIV. 3, 71, 2 agro (NEMES. ecl. 1, 55). LVCAN. 9, 710 Syrtidos (COMMENT. quoniam nec mare nec terra est. *cf.* LVCAN. 9, 307 *de Syrtibus*: ambigua ... lege loci iacet invia sedes). TAC. hist. 3, 20 ignotae situm urbis. HIL. in psalm. 118 nun 5 p. 477 ne *iter ingredientibus* ambiguae viae error occurrat. *accedit ad notionem 'duplex'*: AVSON. 348, 9 Pythagorae bivium ramis pateo ambiguis *T*. *de ventis, luce, pulvere*: PS. QVINT. decl. 12, 25 si interpellatus tempestatibus serius venisses, excusares mare et ambiguos flatus. CLAVD. 26, 455 pulveris ambiguam nubem. AMM. 24, 2, 12 quae vixdum ambigua luce defensores intentius contemplati ... occupant arcem.

structurae variae: utrum — an *sim.*: VARRO ling. 9, 76 factum ambiguum verbum nominandi an patrici esse⟨t⟩ casus. OV. met. 1, 765 ambiguum, precibus Phaethontis an ira mota *Clymene* magis dicti sibi criminis. 11, 236 est specus in medio, natura factus an arte, ambiguum. Pont. 4, 13, 30 ambiguum, nato dignior anne viro *Livia*. MANIL. 2, 903 (?) VLP. dig. 5, 3, 23 POMPON. dig. 8, 2, 23. 50, 16, 239, 9. PORPH. Hor. carm. 1, 1, 5 ambiguum, utrum nobilis deos an nobilis palma (1, 3, 5. 2, 1, 21. 3, 27, 73 epod. 14, 7). HIL. in psalm. 2, 1 AVIEN. Arat. 1289 AMM. 17, 13, 21. 20, 9, 3 AVG. civ. 15, 7 p. 69. 15, 23 p. 108. 16, 38 p. 186 COD. Iust. 5, 3, 6 INST. Iust. 2, 7, 1. *quaestio indirecta*: VAL. MAX. 5, 10, 2 quem casum quo robore animi sustinuerit ... nulli ambiguum reliquit. MELA 3, 44 ultra Caspium sinum quidnam esset, ambiguum aliquamdiu fuit. TAC. ann. 3, 15 ambiguum habebatur, quantum Caesari in eam liceret. 6, 1 ambiguus *Caesar*, an urbem intraret (14, 4. 33). 11, 10 ambiguos, quis in regnum acciperetur. 15, 38 quid vitarent quid peterent ambigui. hist. 2, 83 ambiguus consilii, num ... Dyrrachium ... clauderet. *acc. c. inf.* (*negative*): TAC. ann. 4, 65 cetera non ambigua sunt, magnas eas copias per plana etiam ac foro propinqua habitavisse. VLP. dig. 38, 2, 19 praef. non est ambiguum contra tabulas ei non deferri bonorum possessionem. HIL. in Matth. 15, 3 non est ambiguum in ea turba ... partem nonnullam proselytorum fuisse. 17, 11 numquid ambiguum est filios regum tributis obnoxios non esse? in psalm. 2, 9. 52, 13 c. Aux. 12 myst. p. 21, 18 FILASTR. 108, 8 AVG. civ. 15, 23 p. 111. 21, 5 p. 495. *cum* quin (*negative*): HIL. in psalm. 2, 9 non ambiguum est, quin differat iugum abicere et vincula rumpere. *item cum* quod: FILASTR. 97, 4 quod non corpora ante sint facta ... non est ambiguum (97, 6. 155, 4). *cum praepos.*: VERG. Aen. 5, 655 matres ... ambiguae spectare rates miserum inter amorem praesentis terrae fatisque vocantia regna. LIV. 27, 11, 4 ambiguo inter marem ac feminam sexu. GELL. 9, 11, 6 ceteris inter metum pudoremque ambiguis. HIL. in psalm. 133, 4 repperi ... quosdam ambiguos circa hoc. LACT. ira 5, 17 cum ... magis sit ambiguum de ira. AVSON. 432, 3 auguriis ... ex eventu ambiguis. *c. abl.*: TAC. ann. 2, 88 *Arminius* proeliis ambiguus. ITIN. Alex. 5 Alexander patre ambiguus fuit. *c. genet. rei*: MANIL. 4, 795 ambiguum sidus terraeque marisque. TAC. ann. 1, 7 imperandi *Tiberius*. 2, 40 pudoris ac metus. hist. 2, 83 consilii. 4, 21 (AMM. 21, 13, 2). 3, 43 futuri (AMM. 27, 8, 9). AVSON. Mos. 239 ambiguis ... veri falsique figuris. 419, 56 rationis. *c. dat.* MANIL. 5, 418. 2, 231 *v. p. 1843, 69. 76.*

II ***pro substantivo*:** *neutr.* *apud rhetores antiquiores i. q. postea* ambiguitas (*cf. p. 1840, 5 sqq.*): RHET. Her. 1, 11, 19 *legitima constitutio* dividitur in partes sex: scriptum et sententiam, contrarias leges, ambiguum, definitionem, translationem, ratiocinationem (CIC. inv. 1, 17 *quartum* rationativum, *quintum* definitivum *enumerans* translationem *omittit*. *item* 2, 116). CIC. top. 96 sunt tria genera, quae controversiam in omni scripto facere possint: ambiguum, discrepantia scripti et voluntatis, scripta contraria. *definitur accuratius*: RHET. Her. 1, 11, 20 ex ambiguo controversia nascitur, cum res unam sententiam scripta, scriptum duas aut plures sententias significat (CIC. inv. 2, 116. *cf.* de orat. 2, 111 *ambiguorum plura genera* mihi videntur ii melius nosse qui dialectici appellantur. 2, 256). *hoc sensu proprio de rhetoribus et dialecticis*: RHET. Her. 1, 6, 10 si *auditores* defessi erint audiendo, ab aliqua re quae risum movere possit, ab apologo, fabula ... ambiguo ... *exordiemur*. 4, 53, 67 *significatio* fit per exsuperationem, ambiguum, consequentiam, abscisionem, similitudinem. *ibid.* per ambiguum, cum verbum potest in duas pluresve sententias accipi. 4, 54, 67 ambigua quemadmodum vitanda sunt, quae obscuram reddunt orationem, item haec consequenda, quae conficiunt huiusmodi significationem. CIC. inv. 1, 88 saepe obscurius positum vitium pro vero probatur, cum aut parum memineris, quid concesseris, aut ambiguum aliquid pro certo concesseris. ambiguum si concesseris *eqs.* 2, 119 si in lege erit ex ambiguo controversia, dare operam oportebit, ut de eo, quod adversarius intellegat, alia in re lege cautum esse doceatur. 2, 117. 142. 2, 147 operam dare *oportet*, ut sua lex ipso scripto videatur niti, contraria autem aut per ambiguum aut per ratiocinationem aut per definitionem induci. de orat. 2, 110 in eo genere, in quo quale sit quid ambigitur, existit etiam ex scripti interpretatione saepe contentio, in qua nulla potest esse nisi ex ambiguo controversia *eqs.* 2, 250—255 *de ambiguo ioci ac ridiculi*. orat. 16 ambigua distinguere (Brut. 152). 121 *verba* aut de ambiguo aut de contrario *controversiam faciunt*. nam si quando aliud in sententia videtur esse, aliud in verbis, genus est quoddam ambigui, quod ex praeterito verbo fieri solet, in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quo, quod est ambiguorum proprium, res duas significari videmus. part. 108. 132. 137. 138. 139. ac. 2, 92 *ars dialectica* primo progressu festive tradit elementa loquendi et ambiguorum intellegentiam concludendique rationem. fin. 1, 22. 4, 75. QVINT. inst. 12, 2, 10 si proprietates vocis cuiusque nosse et ambigua aperire et perplexa discernere... oratorum est. *latiore sensu*: *nota coniunctionem c. gen. rei inde a l. 31*: PLAVT. Trin. 594 etsi admodum in ambiguo est etiam nunc quid ea re fuat. LVCR. 4, 1137 *de muliere*: quod in ambiguo verbum iaculata reliquit. VARIVS carm. frg. 5 (Hor. epist. 1, 16, 28) tene magis salvum populus velit an populum tu, servet in ambiguo ... Iuppiter. OV. met. 1, 537 *lepus* in ambiguo est, an sit comprensus. 3, 253 rumor in ambiguo est. MANIL. 4, 215 in ambiguo fuerit quodcunque locatum. VAL. MAX. 9, 14 praef. ista quaestio in ambiguo versatur. SEN. Oed. 208 laeta duris mixta in ambiguo iacent. CVRT. 8, 6, 25. PLIN. nat. 24, 129 ea, quae Graeci communicatione nominum in ambiguo fecere, anne arborum essent. TAC. hist. 2, 45 Agr. 5 AGENN. grom. p. 8 FRONTO p. 36, 19 N. p. 210, 1 in ambiguo ... pono (DIOM. gramm. I 450, 1 HIER. in Ion. 4, 2 p. 423). VLP. dig. 28, 4, 2 in ambiguo ... interpretandum erit et legata deberi et .... 36, 1, 17 (16) praef. in ambiguo ... magis de successione sensum dico. PAVL. dig. 23, 3, 70 in ambiguis pro dotibus respondere melius est (50, 17, 85 praef.). APVL. met. 11, 27 PORPH. Hor. epist. 1, 16, 28 SVLP. SEV. chron. 2, 3, 8. MART. CAP. 5, 428 reddebat ... cunctos in ambiguis dociles. ENNOD. dict. 5, 8 p. 439 in hoc ambiguo ... dei nostri existit lex voluntas. TAC. ann. 1, 11 in ... ambiguum magis implicabantur. SOL. 45, 16 illud non venit in ambiguum, quod *equi* in annum tertium et tricessimum generant (TYCON. 4 p. 36, 25 quod est ... sacramenti ne in ambiguum veniret aperuit deus. AMBROSIAST. in I Cor. 14, 29. COD. Iust. 5, 3, 6 in ambiguo possit venire, utrum ... an). PANEG. 11, 1 sive errorem nostrum sive consilium congesta et coacervata in unum beneficia... in id redegerunt necessitatis ambiguum, ut. AMM. 26, 7, 1 ⟨in⟩ insoliti casus ambigua adsciscebantur. D. BRVT. Cic. epist. 11, 11, 1 ego ... non habui ambiguum et statim ad Plancum misi. SEN. Oed. 216 ambigua soli noscere Oedipodae datur. epist. 89, 11 ambigua secernere (109, 18 distinguere. 90, 29 quemadmodum discernerentur vitae aut vocis ambigua. nat. 1 praef. 2). TAC. hist. 2, 53 Eprium ... ambigua disserentem. 2, 86 pro certis ... ambigua malebat. LIB. col. I p. 224 pro aestimio ubertatis legem sunt secuti, ubi termini ambiguum numquam receperant (*i. passi erant*). FRONTO p. 197, 2 N. finge ambigua. AVR. VICT. Caes. 16, 11 legum ambigua mire distincta. AMM. 14, 10, 14 ut Martis ambigua declinentur. AVG. civ. 10, 1 p. 403 non eo vocabulo vitatur ambiguum. COD. Theod. 5, 1, 7, 3 ut statuta nostra non solum futurarum ambigua quaestionum, verum etiam pendentium negotiorum ... discingant (disting(u)ant *codd.*). gest. in sen. p. 86 constitutionum ambiguum removistis (AVELL. p. 717, 6 ad summovendum propositae consultationis ambiguum). ALC. AVIT. epist. 13 p. 46, 19 dum ipsum ambiguum ... mecum atque amicis volvo. CASSIOD. var. 3, 15 committuntur vobis ambigua iurgiorum. CONC. Rom. a. 501 p. 421, 19 dummodo ... omne confusionis amputetur ambiguum. *nota pro adverbio*: TER. MAVR. 74 instat callida cautio, ne sermo ambiguum sonet. TAC. ann. 12, 33 quem multa ambigua ... extulerant. AMBR. exc. Sat. 1, 3 in utroque fidei ambiguum ... est. 1, 30 cum ad saeculi lubricum vitae accedat ambiguum. AVELL. p. 70, 24 cum in cognitione de episcopis sub iudicio sacerdotum intentionis haereret ambiguum. ALC. AVIT. epist. 9 p. 43, 10 quod quietem orientalium populorum ambiguo caligante fuscaverat. CONC. Rom. a. 501 p. 421, 1 nasci ... confusionis ambiguum. TAC. ann. 4, 50 ne ad ambigua sonitus ... casum insidiantibus aperirent (MART. CAP. 5, 473 argumenta ..., quibus ad quaestionis ambiguum fides valeat adhiberi). 11, 15 ritus sacrorum inter ambigua culti (CASSIOD. var. 1, 10, 3 arithmetica inter ambigua mundi certissima ratione consistit). MOD. dig. 48, 18, 14 ob ambiguum condicionis ... puniendus est. CARM. poet. min. 63, 2 nomen ab ambiguo ... philomela gero. ARNOB. nat. 1, 42 sine ullius ... dubitationis ambiguo (AVELL. p. 418, 2 sine ambiguo. 425, 5 ALC. AVIT. c. Arr. 19 p. 8, 19). HIL. ad Const. 2, 5 dum de ambiguis occasio (*sc. disputandi*) est (HIER. 127, 7 sacerdotibus de ... ambiguis sciscitantibus. AVELL. p. 695, 20 me crediderunt de hoc ambiguo consulendum). COD. Theod. 11, 30, 55 neque ... fas est ... litigatorem sub consultationis ambiguo iugi expectatione pendere (ENNOD. epist. 9, 7, 2 ne ... sub promissionis nutemus ambiguo). AVELL. p. 51, 5 praeceptum, quod nullum interpretationibus locum ex aliquo relinquat ambiguo. SIDON. epist. 4, 6, 2 super hoc ambiguo sententiae cautiori ... adhaeresco. 6, 1, 3 cum sis procul ambiguo primus omnium. ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 2 consulere supra ambiguo quaestionum. 20 p. 53, 25 ut *vos* ab omni cunctationis absolvat ambiguo. ARNOB. nat. 5, 36 differitas ... ambiguorum ... simpliciterque dictorum. AVG. c. Faust. 16, 22 quod ... eum elegantissimo ambiguo ... optasse intelleges. MART. CAP. 2, 122 quid fandi ambiguis conterat ordinem. SIDON. epist. 4, 13, 3 non multum fidat ambiguis. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 24, 4 ambiguo caret, quod ... de genere caro vera processit. ENNOD. dict. 9, 2 p. 451 si ... mens nullo extraneae occupationis mordeatur ambiguo. 1, 8, 2 ubi scaber sermo ... nebulosae narrationis ambiguo generat ... caecitatem.

syn. et coniuncta ad I: incertus (*saepe*), obscurus (*item*), dubia rerum pendens summa (VAL. FL. 5, 301), anceps (VERG. Aen. 5, 655 TAC. hist 2, 86 ARNOB. nat. 2, 31), dubitabilis (ARNOB. nat. 3, 4), compar (GELL. 14, 3, 10), discrepans (ARNOB. nat. 3, 42), medius (PLIN. epist. 9, 13, 17), similis (QVINT. inst. 8, 3, 57), tenui latens discrimine (STAT. Ach. 1, 337), falsus verus flexiloquus obscurus (CIC. div. 2, 115), cautus (MIN. FEL. 26, 6), contrarius communis *al.* (QVINT. inst. 7, 3, 20), controversus (GELL. 12, 13, 3), turbidus (GELL. 18, 5, 11), suis se motibus alternans (PRVD. ham. 721), adversus (TAC. ann. 14, 38). *per verbum*: dissentire (TAC. ann. 4, 65). *opp.*: secundus (TAC. ann. 1, 64), prosper (TAC. ann. 11, 15. 12, 33. 38), certus (TAC. hist. 2, 86 BOETH. cons. 2, 8), apertus (QVINT. inst. 7, 5, 6), manifestus (TAC. hist. 1, 3), notus (PAVL. NOL. carm. 20, 136), absolutus (VLP. dig. 37, 10, 3, 4), acer (TAC. hist. 3, 60 PLIN. epist. 4, 2, 1), simpliciter dictus (ARNOB. nat. 5, 36). *adverbialiter*: aperte (SEN. Phaedr. 639). *per verbum*: liquere (PLAVT. Pseud. 760 GELL. 18, 5, 11), satis significare (QVINT. inst. 2, 4, 37), congruere (TAC. ann. 6, 28).

adv. **ambiguē**. *ex poetis unus* HOR. *habet. iungitur plerumque cum verbis scribendi et dicendi.* RHET. Her. 2, 11, 16 nec esse ambigue scriptum, cum intellegatur, utra sententia vera sit (CIC. inv. 2, 116. 142. de orat. 1, 140 existere ... controversias ... ex scripti interpretatione, in quo aut ambigue quid sit scriptum aut contrarie aut ita, ut a sententia scriptura dissentiat. 2, 110 part. 108. 132. MARCELL. dig. 34, 5, 24 (25) cum in testamento ambigue aut etiam perperam scriptum est. ARNOB. nat. 5, 36). CIC. orat. 115 cum ... ambigue multa dicentur (part. 51 quae dicta sunt, si aut ambigue aut inconstanter aut incredibiliter dicta sunt. ac. 2, 91. HOR. ars 449 arguet ambigue dictum. GELL. 11, 12, 3 cum ego ... aliud sensi, tu aliud accepisti, obscure magis dictum videri potest quam ambigue. HIER. in psalm. 96). CIC. Caecin. 81 aut praeterito aliquo verbo aut ambigue posito (SERV. Aen. 12, 94). nat. deor. 1, 86 eum ambigue locutum esse (PROC. dig. 50, 16, 125 qui ambigue loquitur, id loquitur, quod ex his, quae significantur, sensit. HIER. in Dan. 6, 16 non ambigue loquitur ..., sed audacter et confidenter). DIOM. gramm. I 377, 11 'figor' ambigue declinatur apud veteres tempore perfecto. reperimus enim 'fictus' et 'fixus' (CHAR. gramm. I 259, 27). VOPISC. Car. 4, 1 Cari patria ... ambigue ... proditur. VIR. ill. 35 *Apollo* ambigue respondit. HIL. in psalm. 2, 2 quae ambigue lingua hebraea commemorata sunt. 118 lamed 8 p. 461 huius ... luminis dies non ambigue ordinatione dei perseverare creditur. SCHOL. Stat. Theb. 4, 565 'genetrix Cadmeia' ambigue. LIV. 8, 19, 8 levi momento nec ambigue est victus. 8, 21, 5 minari. 8, 23, 2 sollicitari. 22, 23, 5 ad extremum *Fabii facto* haud ambigue in maximam laudem verso. CVRT. 10, 7, 5 haud ambigue ⟨in⟩ iuvenem ... intendens (inpense *codd.*) probra. TAC. hist. 3, 35 agerent. 4, 66 pugnabatur. 4, 24 fremebant. 5, 11 certavit (ann. 2, 21). *nota structuram*: HIER. in psalm. 96 ambigue ... dictum, utrum malam rem an malum diabolum odisse debeat. *adv.* **ambiguō**. AMBR. off. 3, 4, 43 quasi ei alimenta deessent, haerebat ambiguo (*fort. non recte traditum*). *Bannier.*

Val. **Ambii**⟨...⟩ et Domitianus CORP. XIII 6195 (*Kusel*).

Ambila *urbs Phoeniciae*. PLIN. nat. 5, 75.

Ambilatrī *gens Aquitaniae*. PLIN. nat. 4, 108. *v. Ihm, PW. I 1798.*

Ambiliatī *gens Galliae*. CAES. Gall. 3, 9, 10 (ambianos β, ambiuaritos, -as, -anitos, -baritos *codd. Orosii 6, 8, 8*). *v. Ihm, PW. I 1798.*

Νωρικοὶ καὶ Ἀμβίδρανοι καὶ **Ἀμβίλικοι** (*ἀμβλικοί pars codd.*) *accolae Lici fluv. in Norico*. PTOL. 2, 13, 2. *v. Ihm, PW. I 1798.*

Ambilius, -a *nom. gent.* CORP. VI 14523 ⟨A⟩mbilia M. l. Antio⟨...⟩. IX 2271 Ambil⟨i⟩ae M. f. Maxumae. XI 834 Q. Ambilius T. f. Pol. Tiro.

ambilūstrum, -ī *n. ab* ambi- *et* lustrare. *de re cf. Wissowa, PW. I 1798.* SERV. auct. Aen. 1, 283 Romae ambilustrum, quod non licebat nisi ambos censores post quinquennium lustrare civitatem.

ambimanus *περιδέξιος* GLOSS. II 16, 5 [*ab* ambi- *et* manus, *cf. c.* ambidexter *et* aequimanus. *Th.*].

Ambimogidus *cogn. vir. hisp.* INSCR. Ephem. epigr. VIII 115 (= CORP. II 2419) ⟨Ce⟩licus Fronto Arcobrigensis Ambimogidus fecit Tongoenabiago.

Ambinon *statio Hispaniae.* RAVENN. p. 318, 14. *V.*

ambio, -iī -īvī, -ītum, -īre [*ab* ambi- *vel* amb- *et* ire *mutata flexione, cf. c. umbr.* ambr-etuto '*ambiunto, circumeunto*', *osc.* amfret '*circumeunt (?)*'. *Th.*]. GLOSS. **κυκλεύω, περιέρχομαι, κολακεύω, θωπεύω**; ambit: circuit, per aliquem rogat, circumdat, conplectitur; ambiamus: amplectamus; ambire: circumretinere; ambientibus: circumdantibus, circumvenientibus. V 547, 4 ambitae: circumdatae. AT. CAP. Macr. sat. 1, 14, 5 veteres 'an' pro circum ponere solebant ... et ambire dicitur pro circumire. NON. p. 242 ambire significat circuire et concludere ...; ambitionibus adpetere ...; interpellare (VERG. Aen. 4, 283). SERV. Aen. 4, 283 blanditiis circumvenire. et 'ambio illam rem' dicimus. auct. *ibid.* significat et rogare ... dicebatur et 'ambio illum' pro: rogo illum. Aen. 7, 333 ambire Latinum: amplecti, circumretire. non ob ambitum dicit. nam 'ambio ad illum' dicimus, non 'ambio illum'. SCHOL. Ter. Andr. 373 ambis: seduxeris, nisi tuis precibus exoraveris. ISID. diff. 1, 97 cupere est terrena lucra ... quaerere, ambire vero honorum gradus vel ordines potestatum appetere. DIFF. ed. Beck

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 36, 70 inter ambi[ge]re et rogare: ambiuntur magna, rogantur minora; est ambire circumeundo, unde et ambitus lex dicitur; rogare est suppliciter. *legitur inde a* PLAVTO, *deest apud* CATONEM RHET. Her. CATVLL. LVCR. CAES. NEP. TIB. PROP. GRATT. PHAEDR. SCRIB. LARG. COLVM. ASCON. PERS. (QVINT. decl. *semel*) ICTOS (digesta).

de quantitate et formis: PRISC. gramm. II 547, 2 'ambio' ab 'eo' compositum solum mutavit paenultimam e in i; itaque in 'io' quidem desinentium regulam servavit in participio et in supino, quippe producta paenultima 'ambītus . . .', in nomine autem . . . differentiae causa in 'eo' terminantium regulam servans corripuit paenultimam 'ambĭtus'. PROB. cath. gramm. IV 35, 32 b ante -io habentia tertiae productae, id est quartae coniugationis inveni -vi vel -ii facientia speciem perfectam, ambio ambis ambivi vel ambii. SEDVL. gramm. suppl. 9, 25 *quartae coniugationis* ambio ambis. *cf.* 11, 5. *imperfectum*: ambiebat: VELL. 2, 101, 1 CVRT. 4, 2, 9 HYG. lim. grom. p. 115, 8 VITA Cypr. 16 HEGES. 2, 10, 3 HIER. in Is. 54, 2/3 epist. 118, 1 VVLG. III reg. 7, 15 II par. 13, 13 II Macc. 4, 7 PAVL. NOL. epist. app. 1, 2 AVG. civ. 5, 12 *al.*; ambiebant: APVL. met. 4, 6 AMM. 16, 10, 8 IORD. Get. 38, 198; ambiebare: SIDON. epist. 3, 2, 1; ambiebatur: SERV. Aen. 3, 442 SVLP. SEV. Mart. 10, 4; ambiebantur: PS. LACT. mort. pers. 15, 3. ambibat: OV. met. 5, 361 LIV. 27, 18, 6 TAC. ann. 2, 19 PLIN. epist. 6, 33, 3 PANEG. 12, 11; ambibatur: TAC. hist. 5, 12. *futurum*: ambiet: SEN. Oed. 505 CYPR. GALL. lev. 276 AVG. civ. 22, 30 p. 631, 13; ambietur: PALLAD. 2, 14, 4; ambibit: TERT. anim. 19 (amabit *cod.*); ambibunt: PLIN. nat. 18, 345 (abib- *E*). *perfectum in* -ivi: ambiverit: PLAVT. Amph. prol. 74; ambivit: AVG. civ. 3, 12 p. 109, 19 c. epist. fund. 8. *in* -ii *passim.* ambissint: PLAVT. Amph. 69 (-ent *codd.*); ambissit: PLAVT. Amph. 71 (-et, -ent *codd.*). *participii activi gen. plur.*: ambientium: AMBR. c. Aux. 3: ambientum: SIDON. epist. 1, 9, 3. *abl. sing.*: ambienti: PLIN. nat. 2, 242.

I **proprie**: *i. fere q. circumire*: A *de motu*: HOR. *v. p. 1849, 74.* OV. met. 5, 361 *tyrannus* curru . . . vectus . . . ambibat Siculae cautus fundamina terrae. 5, 624 locum, quo me dea texerat, inscius ambit. SEN. Ag. 455 nunc prima tangens rostra lascivit chorus, millesimam nunc ambit et lustrat ratem. LVCAN. 1, 593 a civibus urbem ambiri (*lustrando.* 1, 594 cingere). 10, 40 ambisset . . . polos *Alexander*. PLIN. nat. 17, 266 arbores singulas. 28, 78 segetem. 33, 71 latus sequitur fossor ambitque. STAT. silv. 1, 2, 8 *Elegea* divas . . . hortatur et ambit alternum fu⟨l⟩tura pedem. 3, 2, 18 Baianos . . . sinus . . . ambite (*Nereides*) natatu. QVINT. decl. 329 p. 296, 1 universus . . . populus lustret atque ambiat rogum. PS. QVINT. decl. 3, 12 stationes circumis, . . . vigilias ambis. TAC. ann. 6, 15 deviis . . . itineribus ambiens (ambigens *M*) patriam et declinans. FRONTO p. 224, 13 N. in devi⟨um⟩ quantum poter⟨as⟩ litus pergeres et raucas paludes ambires. ITIN. Alex. 45 ad ambi[g]endam faciem *petrae*. PRVD. cath. 4, 51 rabies *leonum* fame . . . blanda praedam rictibus ambit (lambit *pars codd.*) incruentis. CLAVD. 7, 6 tentoria lictor. MACR. sat. 3, 5, 7 *ambarvalis* ab ambiendis arvis. CARM. epigr. 698, 6 cum sociis . . . Vincentius ambit hos aditos (*post a. 515*). *in re militari*: PANEG. 12, 32 copias tuas trifariam divides . . . ut fugam circumfusus ambires. VVLG. II par. 13, 13 ignorantem Iudam suo ambiebat exercitu. *nota*: HOMER. 211 *naves* viribus ambit (addit *Wernsdorf, at cf.* ἀμφιβέβηκα) Achilles. MACR. somn. 1, 9, 5 *anima post mortem* novi corporis ambit habitaculum. *translate*: VARRO ling. 7, 31 a⟨m⟩bagio, dicta ab eo quod ambit orationem. EMPOR. rhet. p. 562, 6 sit . . . alacris laetantis oratio, . . . longa et multa ambiens confitentis. AVG. epist. 155, 10 ut verbis non ambiam. *praepositionis vi deminuta*: AVG. civ. 3, 12 Aesculapius . . . ab Epidauro ambivit ad Romam. SACR. Leon. p. 368 fac *deus* nos atria supernae civitatis ambire. *translate*: AVG. civ. 22, 30 nec ad eum (*honorem*) ambiet ullus indignus, ubi nullus permittetur esse nisi dignus. *de motu rerum*: *siderum*: CIC. Tim. 29 ut terram lunae cursus proxime ambiret (PS. CENS. frg. 3, 2 luna . . . circuitu brevissimo terram). MANIL. 4, 163 metam (victam, -um *codd. al.*), quam Phoebus . . . curribus ambit (GERM. 1, 6 qua sol . . . Cancrum rapidissimus ambit. 1, 289 metas . . . Capricorni. SEN. Herc. f. 593 alterna curru spatia). SEN. Herc. O. 67 cancer ardentem plagam. PLIN. nat. 2, 32 maximo . . . circulo. 2, 36 infra solem ambit . . . sidus . . . Veneris. MART. CAP. 8, 854. 857. *alia*: SEN. nat. 3, 24, 2 ut saepe eundem ignem ambiens aqua per tantum fluat spatii. SEN. nat. 5, 13, 3 hic ventus circumactus et eundem ambiens locum . . . turbo est (PLIN. nat. 2, 128 *venti* a laevo latere in dextrum ut sol ambiunt). PLIN. nat. 18, 345 si non ambibunt (ab- *cod. Par.*) *solem* (*cf. antea* circumcludent), sed incumbent.

B *cingendo* (*motus notione sive plus minus evanescente sive deperdita*): *de hominibus*: OV. met. 7, 332 intrarant iussae cum Colchide limina natae ambierantque torum. VAL. MAX. 3, 8, 3 hinc atque illinc. LVCAN. 8, 735 ignes . . . exercitus. STAT. silv. 4, 8, 7 aras (4, 8, 9 cingat). Theb. 6, 131 genetricem mollior ambit turba (6, 130 cinxere). Ach. 1, 614 *Achillem* ambire libet. PLIN. epist. 6, 33, 3 circumstantium corona . . . iudicium multiplici circulo ambibat. SOL. 10, 5 epulantes focos. AMM. 17, 13, 25 signis ambitus et aquilis (CLAVD. 8, 151). VVLG. cant. 3, 7 (κύκλῳ). SVLP. SEV. dial. 3, 2, 4 episcopis, qui tum forte latus illius ambiebant. MART. CAP. 2, 215 Philologia ambita Musis. SIDON. epist. 3, 2, 1 ENNOD. dict. 18 p. 478, 7 IORD. Get. 38, 198. *translate*: PAVL. NOL. epist. app. 1, 2 domum tuam regalis affinitas ambiebat. *in re militari*: LVCAN. 10, 483 caeca iuventus consilii vastos ambit divisa penates. TAC. ann. 13, 41 *levis armatura* muros interim ambiret. AMM. 20, 4, 14 spatiis eius (*palatii*) ambitis. SIL. 14, 367 diffusus vacua bellator in unda cornibus ambierat . . . fluctus.

de rebus: *de fluvio, mari, sim.*: VARRO ling. 5, 28 Tiberis amnis quod ambit Martium campum et urbem. SALL. hist. frg. 4, 77 terra quae ab iis (*fluviis*) ambitur. VERG. Aen. 6, 550 *moenia* flammis . . . Phlegethon (*cf.* MIN. FEL. 35, 1). HOR. epist. 1, 16, 13 VELL. 101, 1 SEN. Phoen. 609. LVCAN. 7, 15 *gentes* Hiberus. 3, 174. 6, 51. 10, 303 PLIN. nat. 4, 40 STAT. Theb. 4, 121 MART. 4, 55, 15 TAC. ann. 15, 4 SOL. 32, 6 ITIN. Alex. 39 ARNOB. nat. 2, 30. AMM. 14, 8, 10 *provincias* Orontes ambiens amnis. 17, 13, 4 MART. CAP. 1, 15 EVGIPP. Sev. 15, 4. OV. epist. 9, 14 Nereus caerulus ambit humum. met. 1, 37 ambitae . . . terrae. 15, 287 fast. 5, 82. SEN. Oed. 505 Oceanus . . . fluctibus . . . orbem (MELA 1, 5 PLIN. nat. 2, 242. 6, 1 TAC. Germ. 1. hist. 4, 79 Batavos, qua Oceano ambiuntur. GELL. 12, 13, 18. 20 VOPISC. quatt. tyr. 15, 2. FIRM. err. 3, 5, *ibid.* circumfluere. HIER. in Agg. 1, 5/6). SEN. nat. 3, 29, 5. 6, 26, 5 CVRT. 4, 2, 9. MELA 1, 84 Schoenus *sinus* ambit Hylam (CALP. ecl. 7, 33 PLIN. nat. 6, 108 AVIEN. ora 586). 3, 22 PLIN. nat. 4, 84. 37, 203. TAC. ann. 2, 19 silvas . . . palus. AMPEL. 7, 4 APVL. mund. 4. AVIEN. ora 707 stagnum [l]ambit urbem. PRISC. perieg. 536. *absolute*: TAC. Agr. 10 *mare* influere penitus atque ambire. fumus, ignis (*cf. l. 40*): SEN. Oed. 325 ambitque densus regium fumus caput. Tro. 16 regiam flammae ambiunt (PAVL. NOL. carm. 31, 468 me flamma perennis). AVG. civ. 21, 4 quae ambit et lambit *ignis*. *de vitibus, hederis*: PLIN. nat. 14, 11 domos ambiri *vitium* palmitibus ac sequacibus loris. 16, 152 (*cf. ibid.* amplectens). TERT. anim. 19 (*ibid.* amplexari). PORPH. Hor. carm. 1, 36, 20.

cf. de populis: MELA 1, 12 hunc (*sinum*) populi Persarum ambiunt. 2, 2 Agathyrsi et Sauromatae ambiunt. SIL. 4, 737 TAC. Germ. 34 PS. RVFIN. in Ioel 3, 4—8 p. 1054 C. *cf.* PANEG. 12, 32 reges, quibus limes orientis ambitur. LEO M. serm. 82, 6 *martyrum milia* urbem nostram purpuratis . . . populis ambierunt. *varia*: OV. met. 2, 517 ubi circulus axem ultimus extremum . . . ambit (MANIL. 2, 348 SVET. Aug. 95. APVL. mund. 2, *ibid.* circumdatus. AVIEN. Arat. 1641. 1699 PAVL. NOL. carm. 6, 116 MACR. somn. 1, 12, 1). GERM. 141 Helicen ignis non clarior ambit (PLIN. nat. 2, 80 APVL. mund. 16 MACR. somn. 1, 16, 12 MART. CAP. 2, 98. 2, 118. 6, 602. 8, 824. 826 OROS. hist. 6, 20, 5). LIV. 27, 18, 6 *planitiem* altera crepido. VELL. 1, 11, 3 quae (*aedes*) nunc Octaviae porticibus ambiuntur (TAC. hist. 5, 12). CVRT. 4, 7, 16 undique ambientibus ramis. MELA 3, 79 alterum latus ambit plaga. PLIN. nat. 5, 103 Caria mediae Doridi circumfunditur, ad mare utroque latere ambiens. 6, 73 harenis ambientibus. 37, 166 (*de gemmis*) ambiente circulo coloris aurei. 35, 68. STAT. silv. 4, 6, 91 non aula . . . , Tirynthie (*Herculis statua*), nec te regius ambit honos. Theb. 2, 454 si te ferreus agger ambiat. 8, 307. TAC. ann. 4, 5 quantum ingenti terrarum sinu ambitur. 15, 43 propriis quaeque muris ambirentur. PLIN. epist. 2, 17, 14 gestatio buxo . . . ambitur (5, 6, 33 *limes hippodromi* cupressis ambitur et tegitur. APVL. met. 2, 1 arbores . . . pomerium). 5, 6, 17 APVL. met. 4, 6 mund. 34 PORPH. Hor. sat. 1, 2, 28. 29 SOL. 49, 2 CORP. VIII 608. MAR. VICTORIN. ad Iust. 4 (*ibid.* clauditur). HIL. in Matth. 17, 3. AVIEN. Arat. 716 taetram donec notus ambiat aethram. 1525. ora 541 late. AMM. 22, 8, 2 *Cyclades* Delon. 16, 10, 8. 22, 15, 31. 23, 5, 1. 23, 6, 10. 23, 6, 64 SERV. Aen. 3, 442. 7, 563 ANON. de mach. bell. 20 HEGES. 3, 23, 1 HIER. in Ion. 2, 6 VVLG. III reg. 7, 15. 24 II par. 4, 2. Ezech. 16, 57 per gyrum. 46, 23 per circuitum. CLAVD. carm. min. 27, 21. PAVL. NOL. carm. 14, 114 illum superi sacra gloria liminis ambit. DRAC. Romul. 10, 258 SVLP. SEV. Mart. 10, 4 dial. 3, 15, 1 MART. CAP. 2, 98. 6, 569. 6, 690 SIDON. epist. 2, 2, 16 PAVL. PETRIC. Mart. 2, 98. *nota*: *de mensura*: PLIN. nat. 4, 85 V milia passuum ambiente muro. HIER. in Is. 54, 2. 3. *aliter*: AMM. 19, 6, 1 *locus* spatio . . . decem stadiorum ambitur. MART. CAP. 6, 598 mensuram . . . terrae . . . quot milibus stadiorum ambiretur. *i. fere q. includere, in se continere*: PLIN. nat. 33, 54 et quota pars ea fuit aureae domus ambientis urbem. ANTH. 176, 2 varias mensae turgidus ambit opes *anser*. AMM. 14, 6, 4 ex omni plaga, quam orbis ambit inmensus. ARATOR act. 1, 582 gula pectoris ipsum (*panem?*) ambiat. *accedit* circum: HIER. epist. 124, 5 sphaera, quae hanc . . . terram circum ambit vertigine.

corpus, corporis partes, sim. ambiuntur: OV. Pont. 3, 2, 74 ambiat ut . . . infula longa comas. GERM. 191 balteus ambit qua latus (VAL. FL. 3, 189 qua caerulus ambit balteus. IVV. 16, 48 HIER. epist. 118, 1). CELS. 5, 26, 31 super inflammationem rubor ulcus ambit. MELA 3, 56 *aures* ad ambiendum corpus omne patulae. PLIN. nat. 11, 1 non tota incisurae ambiente ruga. 26, 121 medium hominem ambiens *ignis sacer*. 32, 61. STAT. silv. 4, 1, 21 hos umeros multo sinus ambiat ostro. Theb. 1, 489 Tydea per latos umeros ambire laborant exuviae. 9, 685. PS. CYPR. laud. mart. 30 stolae . . . ambientis. PRVD. ham. 303. CLAVD. 5, 347 tempora . . . gemmae (*cf.* PAVL. NOL. epist. 13, 28). PAVL. NOL. carm. 25, 100 pretio ambiri. AVG. serm. ed. Mai 28, 3 (*ibid.* circumdare). PHYSIOGN. 27 circuli . . . forinsecus . . . pupillas. 93 carne ambiri

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nimia. EVCHER. instr. 2 p. 156, 22 indumentum, quo dupliciter ambimur. *cf.* GERM. 203 umeris candet nitor ac media⟨m⟩ ambit. *cf. de arboribus, floribus*: Ov. met. 2, 353 complectitur inguina cortex, perque gradus uterum ... manusque ambit. PLIN. nat. 16, 199 cortice ambiente. STAT. Theb. 2, 708. PALLAD. 7, 10 foliis, quibus flos ambitur.

translate: LAVS Pis. 117 unus amicitiae summos tenor ambit et imos. TYCON. 3 p. 17, 26 legem minantem mortem et undique versum insuperabili muro ambientem. PAVL. NOL. carm. 18, 192 cum gratia tanta sepultos ambiat (*syn.* cinget). 19, 299 honos et gloria. CYPR. GALL. lev. 276 hi⟨n⟩c postrema famis morbis pallentibus illum ambiet (*cf. infra l. 28 sqq.*). IVVENC. 1, 454 felices humiles, pauper quos spiritus ambit.

C *amplectendo*: Ov. met. 12, 328 *quercum* dum amplexibus ambit (STAT. Theb. 7, 498 colla. ARNOB. nat. 3, 35 *mundi* omnes amplexibus ambimur, tegimur ac sustinemur. HEGES. 5, 53, 1 *patriam*. AVG. civ. 3, 29 aram. *cf.* AMBR. hex. 3, 5, 21 *de mari*). Ov. met. 15, 659 serpentem baculum qui nexibus ambit (SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 223, 14 coluber ... nos ... squamosis nexibus amplectatur et ambiat). PLIN. nat. 8, 32 circumplexu. CLAVD. carm. min. 29, 35 complexibus (ENNOD. dict. 5, 8 p. 439, 17 nox mundum). LVCAN. 8, 67 heram, quam pectore Magnus ambit. MEROB. carm. 4, 14 lacertis. VEN. FORT. carm. 6, 5, 163 ulna. *cf.* PLIN. epist. 9, 30, 3 quos ... orbe quodam societatis (socialitatis *cod.*) ambire. *cf.* plagis, telis: Ov. met. 2, 499 *Arcas* nexilibus ... plagis silvas Erymanthidas ambit. SIL. 13, 141 *moenia* spissa vallata corona alligat et telis in morem indaginis ambit. TAC. ann. 1, 68 vallum armis ambirent.

D *circumdando*: VERG. Aen. 10, 243 oras *clipei* ambiit auro. MORET. 120 ambit crura ocreis. STAT. silv. 5, 1, 80 *Caesar* inspectis ambit latus omne ministris (BOETH. cons. 3, 5 satellite). IVL. VAL. 3, 17 corpus ambire loricis. PS. LACT. mort. pers. 15, 3 gregatim circumdato igni ambiebantur. OPT. PORF. carm. 21, 3 ambiit haec plaudens (claudens *codd. al.*) felicis numine Phoebi Calliope partita novis sibi vincula curis (?). CHALC. transl. 41 ita ut immortalem ... naturam mortali textu extrinsecus ambiatis. PALLAD. 2, 14, 4 sic obruta iterum lactuca ... seminum caulibus ambietur (-getur *G*). HEGES. **2, 5, 5 muro ambire ... Hierosolymam (SIDON. carm. 22, 117** *montem* moenibus). CLAVD. 22, 365 umeros *Stilichonis* ... vestibus ambit Romuleis *dea*. 1, 274. SERV. gramm. IV 461, 9 puella comas ambit sibi palmitibus. COD. Iust. 2, 7, 10 binos ... paribus dignitatis ... insignibus ambiendos. LEX Visig. 8, 4, 25 campum sepibus. *vix aliter interpretanda infinitivo passivi dicta haec*: PLIN. nat. 19, 60 VIII iugerum operis palari iustum est ..., ambiri singulas *areas* tramitum sulcis. ENNOD. epist. 3, 18 p. 85, 13 ad quantum me fastigium perduxerit donum spiritalis alloquii, angustia testaretur, si sermone valeret ambiri. opusc. 3 p. 367, 22.

II *accedente notione petendi, rogandi de* **petitoribus,** *supplicantibus*: *terminus technicus, in magistratu petendo, sim.*: PLAVT. Amph. 74 quasi magistratum sibi alterive ambiverit. VARRO ling. 5, 28 qui populum candidatus circum it, ambit. CIC. Planc. 9 a quibus est maxime ambitus (*populus*). 12 te ... vetustate familiae fretum non valde ambiendum putasse. Phil. 11, 19 petamus, ambiamus. rep. 1, 47 ferunt ... suffragia, mandant inperia, magistratus, ambiuntur, rogantur [leg. 3, 39]. Att. 4, 3, 2 vicatim ambire. SEN. contr. 7, 7, 14. PLIN. epist. 1, 14, 7 pro se tibi necessitatem ambiendi remisit. 2, 9, 5 prenso amicos, supplico, ambio domos stationesque circumeo, quantumque vel auctoritate vel gratia valeam precibus experior. 6, 6, 9 suscepi candidatum ... ego ambio, ego periclitor. PANEG. 11, 17 ignaro ambiundi. LAMPR. Alex. 19, 1 invitos, non ambientes in re p. conlocandos. 28, 4 per reges amicos ambierat. CAPITOL. Gord. 30, 3 cum milites rogasset, cum aperte duces ambisset. NOVELL. Valent. 1, 3, 2 AVSON. 319, 19. SYMM. epist. 9, 38 diligere cupidos otii et nescios ambiendi. COD. Theod. 9, 26, 2 ambientibus obviare. SIDON. epist. 1, 9, 3 erga expediendas forinsecus ambientum necessitates.

generatim (*in re publica et privata*): PLAVT. Amph. 71 sive qui ipse ambissit (*histrio*) seu per internuntium. 78 virtute ambire oportet, non favitoribus. TER. Andr. 373 nisi senis amicos oras, ambis. BELL. Afr. 21, 1 privatos ambiendo et blande appellando aliquantum ... *frumentum* congesserat. SALL. Iug. 13, 8 *qui* ambiundo nitebantur, ne gravius in eum consuleretur. 14, 20 quos ... maxuma ope niti ambire fatigare vos singulos, ne.... 84, 2 ambiundo cogere homines ... secum proficisci. hist. frg. 1, 62 *non* ambiti publice. HOR. epist. 1, 19, 40 non ego ... grammaticas ambire tribus et pulpita dignor (*cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 19, 35). Ov. met. 14, 585 ambierat ... Venus superos. VITR. 6 praef. 5 beneficium dantes non accipientes ambiuntur. 6, 5, 1 magis [in] aliis officia praestant ambiundo quam (quae *codd.*) ab aliis ambiuntur. PAVL. FEST. p. 16. STAT. Theb. 2, 405 externos summissum ambire penates. 12, 174 Thebas tumidumque ambire Creonta. Ach. 1, 399 ambit Atrides ille magis. TAC. dial. 9. hist. 4, 11 ille unus ambiri, coli. PANEG. 10, 12. CAPITOL. Opil. 6, 9 religiose pro prioribus. HIL. in Matth. 6, 3 scortari, comessari, ambire, insolescere, fastidire, odisse, diripere. AVSON. 319, 19 cupere atque ambire refugi. SYMM. epist. 9, 88, 1. AMBR. c. Aux. 3 ambientium quorundam studia. HEGES. 1, 44, 8 ingenti ... pecunia. 2, 10, 3 Agrippa, quem ambiebat legatio. SVLP. SEV. chron. 2, 48, 5 largiendo et ambiendo. 2, 49, 2 ad imperatorem refert omnia, ut haereticis viam ambiendi praecluderet. CYPR. GALL. gen. 599 *Abram* sedulus in cunctos *angelos* unum plus ambit et orat. num. 581 Balamque prophetam ambit honoratis precibus. SIDON. epist. 8, 3, 5 a divitibus ambitum nec divitias ambientem. *feminae viros, viri feminas*: PLAVT. Mil. 69 molestae sunt: orant, ambiunt, obsecrant, videre ut liceat. TAC. Germ. 18 qui ... ob nobilitatem pluribus nuptiis ambiuntur. AMBR. Abr. 1, 2, 6 non superiorem censu ambiat. MARCELL. chron. add. p. 105, 6 alienam. *mendicando*: SEN. contr. 10, 4, 10 tu ... qui manus perdidisti, per manus rogato ...; per ea quisque, quae non habet, ambiat. AVSON. 461, 2 *Vlixes* emendicat cibos miserabiliter ambiendo[s]. *magistratus non accipiendi, sed mandandi causa*: TAC. hist. 3, 39 a Caecina et primoribus partium ... ambitus abnuere perseveravit. PANEG. 12, 11 te princeps. SIDON. epist. 7, 9, 22. *cf.* CLAVD. 17, 8 *virtutem* invitam blande vestigat et ultro ambit honor. deum *sim.*: HOR. carm. 1, 35, 5 o diva ... te pauper ambit ... prece ruris colonus. TERT. pudic. 5 eisdem precibus ambiunt, eisdem genibus exorant, eandem invocant matrem. 22 statim ambiunt moechi, statim adeunt fornicatores, iam preces circumsonant. ieiun. 7 per quod (*ieiunium*) Anna ... ambiens ... impetravit.... apol. 39 ut ad deum quasi manu facta precationibus ambiamus orantes (AVG. soliloq. 1, 1, 6. util. cred. 35 solo intellectu. PS. LEO M. humil. 4). HYMN. Ambros. I 9, 6 te (*patrem*) mentis ardor ambiat. SACR. Leon. p. 343 veraciter atque ... fideliter *apostolos*. VITA Nicet. 17. *nota*: PRVD. perist. 2, 492 *senatores* mira libertas viri ambire Christum suaserat.

latiore usu et translate: *insidiose*: LVCIL. 1093 nequam aurum est, auris quodvis vehementius ambit. VERG. Aen. 7, 333 neu conubi[i]s ambire Latinum Aeneadae possint. VAL. FL. 5, 621 ambitumque senem. 5, 631 insidiis quid nunc fallacibus ambit, nostra ut Phrixeo spolientur templa metallo. AMM. 30, 1, 19 inlecebrosis regem insidiis ambiens. VERG. Aen. 4, 283 quo nunc reginam ambire furentem audeat adfatu. VAL. FL. 7, 256 dumque illam (*Medeam*) variis maerentem vocibus ambit inque alio sermone tenet *Venus*. TAC. hist. 4, 51 laetum tantis sociorum auxiliis ambiri neque indigere. AMBR. exc. Sat. 1, 14 cum illo (*fratre mortuo*) ... inmorari, illum toto blanditiarum ambire obsequio. MART. CAP. 7, 725 *Voluptas dicit*: nec te cura tori nec te puer ambit herilis. SIDON. epist. 3, 2, 1 non ambitiosus comitatu, sed ambiendus affectu. PRVD. psych. 841 spiritus his titulis arcana recondita mentis ambit et electos vocat in praecordia sensus.

nota: SEN. contr. 7 praef. 3 cum rem animus occupavit, verba ambiunt.

structurae: *iungitur cum acc. rei*: PLAVT. Amph. 69 sive qui ambissint (-ent *codd.*) palmam histrionibus. 74 *v. p. 1849, 49.* PETRON. 5 artis severae si quis ambit effectus. HYG. lim. grom. p. 115, 8 quantum in spem colendi habuerat, ambiebat (*supra* occupabat). SYMM. epist. 9, 19 quamvis ... familiaritas tua mihi fuerit ambienda. HIER. epist. 22, 28 presbyteratum et diaconatum. VVLG. II Macc. 4, 7 sacerdotium. PRVD. perist. 12, 14 tanti gloriam magistri. CLAVD. 3, 180 ambitos a principe vendit honores. MEROB. poet. 109 quod sententia mundi cunctorumque fides nullis auctoribus ambit. AVG. c. epist. fund. 8 quid aliud ambivit Iesu Christo nominato? PLIN. VAL. 4, 16 sic a feminis carduus ambitur. COD. Theod. 1, 12, 8 deferentibus illicita et ambientibus obviaverint. LEO M. epist. 14, 8 episcopus ... administrationem loci celebrioris. serm. 35, 4 ipsorum ambit suffragia. AVELL. p. 2, 25 episcopatum. SACR. Leon. p. 351 quae recta sunt (*opp.* vitare). p. 458 dona ... caelestium gaudiorum. HYD. chron. II p. 30, 188 pacem ambiunt Gallaecorum. BOETH. cons. 3, 8 vers. opes honores. CASSIOD. var. 11, 5, 4 dum spolium obsecrantis ambitur. 4, 43, 1. COD. Iust. 5, 27, 7, 3 astutiae sive divinis adfectandae litteris seu ... illicitis ambiendae machinationibus. PALLAD. vita Chrysost. 36ᶜ ἀμβιτεύειν τὸ πρᾶγμα. *cf.* AVG. c. Aux. 33 quod si obiciunt ..., non nego, sed etiam ambio. *nota*: CLAVD. 28, 355 ne tibi iam, princeps, soceri sudore paratam ... ambirent fulmina laurum.

cum ne: *cf.* SALL. Iug. 14, 20 *p. 1849, 71.* SVET. Aug. 31 ambirentque multi, ne filias in sortem darent. *cum* ut: VITR. 6 praef. 5 ceteri architecti rogant et ambiunt, ut architectent⟨ur⟩. VAL. FL. *v. supra l. 31.* SVET. Iul. 18 ut legibus solveretur. VITA Cypr. 16. HIER. epist. 15, 5 *haeretici*. AVG. serm. dub. 391, 5 SVLP. SEV. Mart. 20, 5 (*cf. ibid.* exspectans). dial. 2, 7, 2. *cum* quomodo: SCHOL. Cic. Gron. p. 421, 22 ambiebat Deiotarus quomodo perveniret ad partem regni. *cum inf.*: STAT. silv. 1, 2, 254 ambissent laudare diem. TAC. ann. 2, 43 donec ultro ambiretur delatum ab Augusto consulatum accipere. CARM. c. pag. 63 (abieras *cod.*). SERV. ecl. 6, 6 tua facta describere. HEGES. 5, 16 l. 119 nostri aput Parthos ambiunt conferri sibi honorem. PS. RVFIN. in Os. 8, 11—14. AVG. epist. 26, 2 ambis inhaerere *mundo*. 118, 10. conf. 8, 6, 15 quo ambimus pervenire. CASSIAN. inst. 4, 3, 1 AVELL. p. 543, 25. SIDON. epist. 2, 7, 1 me ... onere laxari. *ibid.* se ... arbitrum legi. 9, 14, 2 audire plus ambiens. FAVST. REI. serm. 27 p. 332, 30 (*alleg.*). SEDVL. op. pasch. 2, 7 p. 205, 1 Christum ... tuis ambias dolis interfici. epist. 1 p. 9, 5 (*ibid.* optet). VITA Caes. Arel. 1, 15. *cum*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gerundivo: OROS. hist. 2, 8, 6 quem (*numerum bellatorum*) habendum vix quisquam ambire ausus esset. *cum praepositionibus*: ad: LIV. 2, 3, 6 *legati* tamquam ad id, quod agi videbatur, ambientes. AVG. civ. 5, 12 non illis artibus ad honores et gloriam, sed dolis atque fallaciis ambiebant. 8, 25 per daemonum quasi medietatem ... ad benevolentiam ... deorum (9, 9). util. cred. 1, 19 catholicum nomen, ad quod ambiunt (COD. Theod. 7, 21, 2 ad honores. 9, 26, 1. SALV. epist. 7, 3 turpiter). SCHOL. Cic. Bob. p. 309, 23 cum maxime ambiret ad obtinendum tribunatum. *cum* in: COD. Theod. 8, 4, 18 nullus ambiendi et transfugiendi in alterius militiae ordinem habeat facultatem. COD. Iust. 12, 19, 7 pr. in locum praecedentis ambire. *cum* de: STAT. Theb. 12, 456 ambitur saeva de morte. *liberius accedit* pro: PS. QVINT. decl. 17, 16 ambiunt[ur] cuncta moriendi spatia pro vita.

synonyma: *ad IA*: circumire. *ad IB*: cingere, circumdare. *ad IC*: amplecti. *ad II*: circumire, petere, rogare, supplicare, orare, blande appellare. *ad p. 1850, 18 sqq.*: exorare, invocare, adire (deum). *ad p. 1850, 46 sqq.*: adfectare, optare. *opp.*: vitare.

adv. part. praes. **ambienter**. *cum ambitione, inde etiam i. fere q. strenue*: SIDON. epist. 7, 9, 3 ut omnes non aspernanter audirent, quod deinceps ambienter exponerent (expeterent *codd. al.*). ENNOD. opusc. 3 p. 375, 14 portitorem ... doni ambienter amplexus est. p. 379, 1 *rex* te videre ambienter optabat. CASSIOD. var. 5, 2, 1 amate iam cognitum, quem requisistis ambienter ignotum. in psalm. 62 praef. ubi misericordiam domini expetit ambienter. 74, 8 lex domini pulchre calix dicitur, quae ambienter ebibita atque recondita *eqs.* ALC. AVIT. epist. p. 78, 11. GREG. TVR. Franc. 5, 14 ambienter iurans. 5, 49 ille ambienter collegit, quem execrare debuerat. VITA Nicet. 5. 17. *v. Mess.*

? **Ambio,** -onis *cogn. vir.* CORP. VI 19302 (*periit*) C. Herenni C. l. Ambionis (Amphionis *coni. editor*).

Ambiomarcis *v.* Abiamarcae.

Ambiorīx, -īgis *nom. vir. gall.* *dux Eburonum* (*v. Klebs, PW. I 1799*): CAES. Gall. 5, 24, 4. 5, 26, 1 *et passim*. HIRT. Gall. 8, 24, 4. 8, 25, 1 LIV. perioch. 106. 107 FRONTIN. strat. 3, 17, 6 FLOR. epit. 3, 10, 7 OROS. hist. 6, 10, 1. 2. 17. 6, 11, 15 NOT. Tir. 115, 16. DIO 40, 5, 1 *sqq.* *Ἀμβιόριξ, -ιγος*. PLVT. Caes. 24 *Ἀβριόριγος*. *alii*: CORP. XIII 1210 Am⟨bi⟩orici ⟨Me⟩rcantilli f(ilio). 2891 Am⟨mi⟩us Celsus ⟨A⟩mbiorig⟨i⟩s.

Ambira *rex ad litora Indiae* OROS. hist. 3, 19, 11. *cf.* Ambi (ambigeri *duo classes codd.*) regis IVST. 12, 10, 2.

Ambirēnus, -ī *cogn. vir. gall.* CONST. veteran. 33 (*Aquinci, a. 105*) Ambireno Iuvenci f. Rauric(o).

Ambirodacī, -ōrum *gens Hisp.* CORP. II 4306 ⟨...⟩ Vxamens(is) Ambirodacus.

(**ambis,** -is) *vox gallica*. NOM. Gall. chron. I p. 613, 6 ambe: rivo. inter ambes: inter rivos. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 122.*

[**Ambisagrus**] *vix recte intellegitur* CORP. V 790.

Ambisasius *cogn. vir.* CORP. V 4889 (*Sabinis; ex scheda*) ⟨A⟩mbisasius ⟨v. s.⟩ l. m.

Ambisavus *cogn. vir.* CORP. III 13406 Titus Ambisavi f.

ambisinister *v. s.* ambidexter *p. 1837, 62.*

Ambisontēs *gens Raetica.* PLIN. nat. 3, 137 (*tropaeum Alpium*) Ambisontes. *cf.* *Ἀμβισόντιοι* PTOL. 2, 13, 2 *cum adn. Muelleri.*

[**Ambissovi**] *legitur in titulo falso* CORP. XIII 100*.

vīcō **Ambitarviō** supra Confluentes *genitum esse Caligulam Plinius scripsit* SVET. Cal. 8. *hodie* Zerf? *v. Ihm, PW. suppl. I s. v.* *V.*

ambitio, -ōnis *f.* [*cf. c.* ambire. *Th.*]. GLOSS. *κενοδοξία, δυσωπία, δυσώπησις, παροιμία* (*? v. Goetz*), *δεκασμός*; desiderium cupiditas adulatio; cupiditas aut honor[e]; ambitiones: *φιλοτιμίας περιδρομαί ἐπιθυμίαι †καὶ υκιστρον.* PAVL. FEST. p. 16 ambitio est ipsa actio ambientis (*antecedit* ambitus). CAPER gramm. VII 107, 15 ambitio, quando fit; ambitus, cum factus est. *cf.* DIFF. ed. Beck p. 36, 71 *sub* ambitus *p. 1857, 72.* DON. Ter. Andr. 373 magnarum rerum desiderium et appetitus ambitio dicitur. SCHOL. Cic. Bob. p. 241, 5 ambitio est favoris alicuius supplex et cum lenocinio humilitatis adfectatio gratiosa. SVIDAS *ἐξ ἀμβιτίωνος, ἐκ περιδρομῆς τι πράττων, παρὰ Ῥωμαίοις.* *legitur inde a* PLAVT. CATONE; *non exhibent* TER. (RHET. Her. *et* VARRO *semel*) CATVLL. (LVCR. *semel*) CAES. VERG. TIB. PROP. GRATT. GERM. CVRT. SCRIB. LARG. MELA ASCON. VAL. FL. SIL. HOMER. STAT. MART. FLOR.

I *i. fere q.* ***circuitus*:** **A** *de motu*: TERT. nat. 1, 7 fama quantacumque ambitione diffusa est, ab uno aliquando ore exorta sit necesse est. MACR. somn. 1, 17, 16 *plurima* saecula in una eas (*stellas*) cursus sui ambitione consumere. **B** *motus notione deminuta vel deperdita*: MIN. FEL. 4, 6 ut me ex tribus medium lateris ambitione protegerent. TERT. anim. 25 tota ventris ambitio pulsetur. HIER. epist. 65, 19 uteri. MACR. somn. 1, 20, 26 saxeum vas in hemisphaerii speciem cavata ambitione curvatum. GREG. TVR. vit. patr. 14, 2 omnem ambitionem horti. TERT. pall. 4 latioris purpurae ambitio et Galatici ruboris superiectio. SOL. 35, 8 PS. SOL. add. p. 218, 30. HIER. epist. 66, 1 foliorum. in Ezech. 4, 16, 12 p. 156 coronam: diadema feminarum, quo capillorum stringitur ... ambitio. AVELL. p. 43, 18 basilicas ... marmorum ambitione vestitas. *sententiarum*: IVL. VICT. rhet. 27 p. 448, 3 (CATONIS *dictum?*) ipsarum quoque sententiarum ne diu circumferatur, quod Cato ait, ambitio, sed ita recidatur.

II *accedente notione* ***petendi,*** *supplicandi*: *in honorum petitione* (*saepe inter ambitionem latiore sensu dictam et honorum petitionem non distinguitur, in quibusdam exemplis ad affectus ipsius notionem accedit*): *iungitur cum adiectivis* (*v. etiam p. 1854, 13 sqq.*): summa: CIC. Verr. 2, 131; tanta: CIC. Verr. 3, 133 LIV. 3, 35, 1; miserrima: CIC. off. 1, 87 HOR. sat. 1, 4, 26. 1, 6, 129; maior: CIC. off. 1, 108; magna: LIV. 35, 24, 4; levis: CIC. epist. 13, 7, 4 OV. fast. 1, 303; mala: SALL. Catil. 4, 2 HOR. sat. 2, 3, 78. 2, 6, 18; prava: SALL. Iug. 96, 3 HOR. sat. 1, 6, 52 SEN. benef. 2, 5, 1 TAC. ann. 16, 28; perniciosa: PS. CIC. in Sall. 2, 6; sollicita: OV. trist. 4, 10, 38; iuvenilis: SEN. contr. 1, 1, 11; impotens: SEN. Thy. 350; insana: SEN. dial. 9, 3, 2; inmatura: SEN. dial. 10, 6, 1; numquam quieta: SEN. dial. 12, 4, 2; caeca: SEN. benef. 7, 26, 4 AVG. serm. ed. Maï 109, 2 PETR. CHRYS. serm. 152 p. 605B; iners: SEN. epist. 68, 3; instabilis: SEN. epist. 73, 3; non concitata: SEN. epist. 85, 7; humanissima: PLIN. nat. 34, 17; perversa: QVINT. inst. 10, 7, 21; stolida: TAC. hist. 1, 88; vetus: TAC. hist. 2, 99; praepostera: TAC. ann. 16, 17; turpis: PLIN. epist. 3, 1, 2; prava et inscia verae maiestatis: PLIN. paneg. 63; nimia: LAMPR. Alex. 28, 4; clandestina: AMM. 20, 5, 7; vana: HIER. epist. 22, 41; fidelis: HIER. epist. 148, 1; fallax: AVG. civ. 5, 12; infamis: OROS. hist. 5, 4, 7; indigna: MARCELL. chron. II p. 103, 15; foeda: PAVL. PETRIC. Mart. 3, 31; grandis: HIER. epist. 2, 548.

PLAVT. Trin. 1033 ambitio iam more sanctast, liberast a legibus. Persa 556 perfidia et peculatus ex urbe et avaritia si exulant, quarta invidia, quinta ambitio, sexta obtrectatio (*similiter cum aliis vitiis coniungitur hac notione sive latiore* RHET. Her. 2, 21, 34 CIC. Tusc. 4, 26 SALL. hist. frg. 1, 11 HOR. sat. 1, 4, 26. 2, 3, 78 epist. 2, 2, 207 SEN. dial. 3, 21, 3. 4, 10, 7. 11, 13, 2 epist. 47, 17. 56, 10. 69, 4. 71, 37. 75, 11. 14. 78, 13. 100, 10. 123, 13 PLIN. nat. 7, 5 HIL. in psalm. 122, 6 HIER. epist. 22, 8 AVG. civ. 22, 22 *al.*). CATO or. Fronto p. 100, 4 N. numquam (-quos *cod.*) ego pecuniam meam neque sociorum per ambitionem dilargitus sum (SALL. Catil. 52, 26 Iug. 85, 9 TAC. hist. 4, 68 LAMPR. Alex. 28, 4 AVG. civ. 18, 45). TITIN. com. 11 ubi ambitionem virtuti videas antecedere. LVCIL. 1066 aurum atque ambitio specimen virtutis utrique est. GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 1 ambitioni meae conducere. CIC. de orat. 1, 1 ambitionis occupatio. 1, 78 in ambitione. 1, 94 obruimur ambitione et foro (LIV. 7, 39, 12 procul ambitione ac foro). 3, 7 ambitionis labore. Verr. 3, 131 hic magistratus a populo summa ambitione contenditur. 3, 137 ambitionis tollendae. 3, 133 agr. 2, 91. Sull. 1 ambitionis invidia. 11 ambitio et forensis labor. Mur. 55 remoti a studiis ambitionis. 72. Planc. 45 ambitionis nostrae tempora. 50. 52. Mil. 42 quam timida sit ambitio quantaque et quam sollicita sit cupiditas consulatus. Phil. 5, 37. 11, 19. off. 1, 87 miserrima ... est ambitio honorumque contentio. 1, 108 in ... Scipione ambitio maior, vita tristior erat. ac. 1, 11 ambitio ... honores. Tusc. 5, 89. Cato 49 libidinis ambitionis contentionis. Att. 1, 1, 4 (*a. 65*) Domiti, in quo uno maxime ambitio nostra nititur. *et infra.* 1, 17, 6 propter ambitionem. 1, 17, 5. 9, 14, 2. ad Q. fr. 3, 1, 12 cohortaris ad ambitionem et laborem. 3, 5, 3. epist. 5, 20, 7 ambitione *uti*. 7, 1, 4 cum et aetas et ambitio me hortabatur. 10, 25, 3. 11, 27, 2. Q. CIC. pet. 19 hominum ad ambitionem gratiosissimorum. 32. 47 LVCR. 5, 1130 SALL. Catil. 3, 4 (*cf.* 3, 5 honoris cupido). 11, 1 primo magis ambitio quam avaritia animos hominum exercebat. 4, 2. 10, 5. 52, 22 Iug. 63, 6. 96, 3 hist. frg. 2, 42 (*ibid.* largitio). 5, 23 PS. CIC. in Sall. 2, 6 HOR. sat. 1, 6, 7. OV. ars 3, 541 nec nos ambitio nec amor nos tangit habendi. fast. 1, 303 trist. 4, 10, 38. LIV. 3, 35, 1 exarsit (35, 10, 1). 4, 25, 13 tollendae ambitionis causa. 4, 25, 12 ambitione artibusque. 5, 1, 3 annua. 7, 15, 13. 35, 24, 4. SEN. contr. 7, 1, 15 non ambitioni, non inertiae veniam peto. VELL. 2, 126, 2 summota ... campo. 2, 126, 5 superatur aequitate gratia, ambitio virtute. VAL. MAX. 8, 15, 11. SEN. dial. 4, 10, 7 multi furiis ambitionis agitati. 5, 2, 2 viritim singulos occupat. 6, 23, 3 sine ambitione. 9, 3, 2. 9, 15, 1. 10, 2, 1. 10, 17, 5. 10, 20, 1. 11, 6, 2. 12, 4, 2 benef. 2, 27, 4 nat. 1 praef. 6. 4 praef. 1. epist. 9, 11 ambitionis aut gloriae. 104, 9 ambitionis furor. 13, 17. 22, 10. 42, 4. 56, 9. 73, 3. COLVM. 1, 1, 19 civilis. PERS. 5, 177 cretata. PETRON. 4 PLIN. nat. 2, 26 (*ibid.* gloria). TAC. hist. 1, 15. ann. 15, 21 cohibe[bi]tur. 4, 62. PLIN. epist. 1, 14, 4 honestam quietem huic nostrae ambitioni dicam an dignitati ... praetulit. 8, 6, 3 ambitio ergo et procedendi libido. 5, 14, 2. SVET. Cal. 22 et ambitione et licitatione maxima. FRONTO p. 170, 13 N. SPART. Pesc. 4, 3 non ambitione ... sed virtute. VOPISC. Aurelian. 15, 6 popularis (IVST. 1, 1, 1). SORT. Sangall. 30, 9 AMM. 20, 5, 7. 31, 14, 2 PRVD. ham. 439 CLAVD. 3, 178. 8, 46. 22, 114 Avaritiam, cuius foedissima nutrix Ambitio. AVG. civ. 1, 31 (*bis*). 2, 6. 5, 12 SVLP. SEV. chron. 2, 18, 4 COD. Theod. 8, 1, 1. 9, 26, 1. *cum gen.*: COD. Iust. 10, 32, 51 pr. interdicta ... ambitione militiae. *cf. p. 1854, 56 sqq.* *n. plur.*: VARRO ling. 5, 91 *optiones* nunc propter ambitiones tribuni faciunt. CIC. Verr. 3, 132 ut studia cupiditatesque honorum atque ambitiones ... tollerentur (*cf.* Tusc. 2, 62). Tusc. 5, 104 *vir sapiens* nostras ambitiones levitatesque contemnet. LACT. inst. 6, 4, 21 *hostis* alios inflat ambitionibus. AMM. 31, 14, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 32, 4.

latius patet: PLAVT. Amph. 76 virtute dixit *Iuppiter* vos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*histriones*) victores vivere, non ambitione neque perfidia. Poen. 38 ne palma detur quoiquam artifici iniuria neve ambitionis causa extrudantur foras (SEN. epist. 52, 9). CIC. Brut. 244 ambitione me *non* labi, quippe de mortuis. Verr. 3, 98 alicuius amici rogatu benignitate aut ambitione adductus (Cluent. 76 qui ... Oppianicum ambitione adducti absolverunt. epist. 13, 31, 2). 3, 154 officii potius in socios quam ambitionis in civis. Sest. 10 ambitionis aut commendationis gratia. Pis. 94. rep. 4, 7 in cive excelso atque homine nobili blanditiam, adsentationem, ambitionem meam (*omm. codd. recc.*) esse levitatis. leg. 3, 40 peccante senatu (quod fit ambitione saepissime). ad Q. fr. 1, 1, 11 cum hi mores ad nimiam lenitatem et ad ambitionem incubuerint. epist. 13, 5, 1 hoc me *non* ... aliqua levi ambitione commotum a te contendere. 13, 17, 3 qui religiose et sine ambitione commendant (CELS. 1 praef. p. 8 verum scrutantibus. TAC. Agr. 1 sine gratia aut ambitione. 4, 64, *ibid. sine* proximorum precibus. SVET. Aug. 25). 13, 5, 1. 13, 32, 1. LABER. mim. 101 nulla ambitio, nulla ... largitio. BELL. Alex. 65, 1 ambitione atque indiligentia tribunorum militum. SALL. Iug. 45, 1 inter ambitionem saevitiamque. 86, 3 id factum ... per ambitionem consulis (100, 5 LIV. 3, 47, 4. 28, 40, 2. 43, 11, 10. 43, 14, 7. 45, 36, 8 TAC. ann. 3, 12 SVET. Iul. 28 Aug. 42 CORP. III 781 add. p. 1009). epist. Pomp. 5 ex ambitione (SEN. epist. 31, 11. HIL. ad Const. 1, 7 ex potestate et ambitione). NEP. Dion 2, 2 magna ... eum (*Platonem*) ambitione Syracusas perduxit. HOR. sat. 1, 6, 52 cautum (*Maecenatem*) dignos adsumere, prava ambitione procul. 2, 6, 18 OV. met. 9, 432. fast. 2, 661 nulla tibi (*Termine*) ambitio est, nullo corrumperis auro. LIV. 1, 35, 6 virum ... secuta, quam in petendo habuerat, etiam regnantem ambitio est. 5, 36, 9 obstabat. 22, 42, 12 cum ambitio alterius *consulis* suam primum aput eos prava indulgentia maiestatem solvisset. 29, 16, 5 nec tam Plemini scelus quam Scipionis in eo aut ambitio aut neglegentia (FRONTIN. aq. 117 SVET. gramm. 9). 45, 37, 12 *opp.* severitas. 2, 27, 10. VITR. 3 praef. 2 in ambitione certationis. 3 praef. 3 (*bis*) non gratia neque ambitio valeret. SEN. contr. 1, 1, 11 RVT. LVP. 2, 9. VAL. MAX. 2, 10, 8 modicae clientelae, domus ambitioni clausa. PHAEDR. 3, 10, 56 ambitio ... dissidens mortalium aut gratiae subscribit aut odio suo. SEN. Thy. 350. dial. 10, 12, 5 ut nec bibant sine ambitione nec edant [6, 7, 4]. 10, 6, 1. benef. 1, 7, 3 ambitioni dedit, non mihi (6, 19, 1 praestat). 2, 5, 1 vitium ... ambitione prava differendi promissa, ne minor sit rogantium turba. epist. 59, 15 ex ambitione et circumfusa clientium turba (*cf.* TAC. Agr. 40 per ambitionem. *cf. IB*). 68, 3 gloriari otio iners ambitio est. 110, 10 tradidimus *animum* ambitioni et famae (113, 31). 5, 2 cubile humi positum et quicquid aliud ambitio nem⟨pe⟩ perversa via sequitur. 60, 3 frg. 18 (LACT. inst. 3, 15, 11). PLIN. nat. praef. 20 ne quid ambitioni dedisse vita iudicaretur. 31, 42 ambitione avaritiaque in villas ... detorquentibus *aquam*. 34, 17 excepta deinde res est (*ag. de statuis dicandis*) a toto orbe terrarum humanissima ambitione. 34, 30. CORP. IV 1601 ambitione potens. QVINT. inst. 4, 1, 8 suspicio sordium aut odiorum aut ambitionis. FRONTIN. aq. 112 ambitio procuratoris ... detegitur. TAC. hist. 1, 1 ambitionem scriptoris facile averseris. 1, 52 plura ambitione, quaedam iudicio *fiebant*. 4, 8 ne ambitioni aut inimicitiis locus foret. 1, 88. 2, 56. 99. 3, 55. ann. 1, 61 nulla ambitione. 3, 14 militaris. 3, 26 ambitio et vis. 3, 34 quasdam *feminas* in ambitionem et avaritiam prolapsas. 3, 69 neque expedire, ut ambitione aliena trahatur *princeps*. 6, 46 illi non perinde curae gratia praesentium quam in posteros ambitio. 2, 38. 3, 63. 4, 55. 6, 45. 13, 4. 14, 29. 16, 28. PLIN. epist. 3, 9, 10 tum maxime favor et ambitio dominatur. 5, 13, 6 exprobrare ... ambitionem. 1, 8, 17. 3, 1, 2. 6, 2, 7. paneg. 38 ambitio ... et iactantia et effusio et quidvis potius quam liberalitas. 55. 83. SVET. Otho 4 nullo ... officii aut ambitionis in quemquam genere omisso. CARM. epigr. 1202, 7 hic nulla est divitis ambitio. VLP. dig. 3, 1, 1, 4 qui ambitione adversarii vel metu patronum non invenit. 4, 8, 31 pecunia vel ambitione. 5, 1, 79, 1 gratiae vel ambitionis (40, 5, 24, 17 ARNOB. nat. 7, 12). CYPR. ad Donat. 2 pro rostris opulenta facundia volubili ambitione iactetur. PANEG. 7, 16 (*cf. post* largitio). 7, 23 (*cf. antea* commendo). 10, 36. COD. Iust. 5, 63, 3 si ... pars diversa administratione tutelae ... tuae ... ambitione potius quam iuris ratione se excusavit. 7, 53, 3 ex compacto sive ambitione. IVST. 11, 15, 11 vulgi. 1, 3, 2 HIL. c. Aux. 4 c. Const. 15. AVSON. 287, 3 furor ambitionis. 419, 38 HIER. epist. 22, 16. 49, 1. 125, 3. 130, 2. RVFIN. hist. 1, 10, 3 vi et ambitione. OROS. hist. 6, 17, 9 ambitionis aemulatio. 5, 4, 7 MARCELL. chron. II p. 103, 15. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 42 itur in occursum, portis ruit obvia totis ambitio. 3, 31 clientum. ENNOD. epist. 2, 9, 2 p. 48, 20. 6, 26, 2 p. 164, 23 cum ambitione partiri. *n. plur.*: RVT. LVP. 2, 16 nunc in senectute ... me ambitionum invasit odium. AMM. 22, 4, 7 per ambitiones otiumque opibus partis. *et p. 1854, 7.* *nota*: *cum genetivis huiusmodi*: SEN. epist. 63, 2 est aliqua et doloris ambitio. PLIN. nat. 7, 130 si ... repudiata omni fortunae ambitione decernere *volumus*, nemo mortalium est felix. TAC. dial. 29 colligunt discipulos ambitione salutationum et inlecebris adulationis. TERT. idol. 1 si quid ad elogii ambitionem facit. HIL. in psalm. 68, 12 cum ... ad adorandum satanam totius mundi ambitione temptatur *Christus*. AVSON. 95, 1 blandae necis. HIER. epist. 43, 3 auri (*an ut III?*). CLAVD. carm. min. 30, 166 mortis. ENNOD. epist. 3, 29, 1 p. 92, 22 dicendi. HIER. epist. 148, 1 precum tuarum fidelis ambitio. SALV. gub. 4, 88 eccl. 4, 24 (*cf.* PAVL. PETRIC. Mart. 2, 458 miseranda precantis ambitio. 2, 548 rogantum). *translata*: TERT. anim. 2 sed viderit utriusque praestantiae (*medicinae et philosophiae*) ambitio. PS. RVFIN. in Am. 1, 6—8 p. 1061B nisi ... miram ... ambitionem in delinquendo tenuissent. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 171 somnum quibuscunque ambitionibus adhibendum. HIL. in Matth. 3, 5 tota diabolicae potestatis commovetur ambitio (in psalm. 120, 15 ambitione insilire. PRISCILL. tract. 4, 80 *Christus* temptatus a zabulo est ... ambitione mortalium). in psalm. 118 heth 11 periculose dulcem esse ambitionem gloriae saecularis. TERT. ieiun. 17 illis ambitio corporis competit.

usus ad affectus notionem in his potissimum accedit (*inter alia vitia enumeratam v. p. 1852, 26*): HOR. sat. 1, 10, 84 ambitione relegata te dicere possum (*cf.* COLVM. 9, 6, 4 ambitione submota quid ipse censerem non omisi). MANIL. 5, 155 habitat sub pectore caeco ambitio. SEN. contr. 2, 5, 7 muliebris ambitio certamine mutuo usque in publica damna privatis insanit. 4 praef. 2 *Pollioni* ambitio in studiis *non* defuit. SEN. dial. 9, 1, 5 non in ambitionem (-e *cod. Ambr.*) cubile compositum (5, 34, 1). 11, 19, 7 magni animi esse feminam, quam non ambitio, non avaritia ... vicerunt. 12, 1, 1 si qua ... mirabiliora sequentium annorum extruxit ambitio. 10, 15, 4. benef. 2, 14, 5 ambitionis calor. 4, 17, 1 ambitio *nos perducit*? et quae iactatio est solvisse, quod debeas. 7, 26, 4. epist. 51, 8 ambitio et ira (*infra* tot adfectus). 85, 7 habet ambitionem, sed non concitatam. 94, 59 tibi tantis clamoribus ambitionis exsurdato. 94, 65 gloria et ambitio (TAC. ann. 12, 24). 94, 66 Marium ambitio ducebat. 94, 71 ambitio et luxuria et inpotentia scaenam desiderant. 95, 47 humana (HIL. in Matth. 4, 2 humanae ambitionis gloriam). 94, 61. LVCAN. 10, 147 pro caecus et amens ambitione furor. 10, 157 luxus inani ambitione furens. QVINT. inst. 1, 2, 22 licet ipsa vitium sit ambitio, frequenter tamen causa virtutum est. 2, 15, 37 quae ambitio procul aberit a me. 10, 7, 21. 12, 8, 2 (*cf.* 12, 8, 3 iactantia ingenii. PANEG. 10, 14). 12, 11, 14. IVV. 8, 135 ambitio (vel ambitus *margo*) atque libido. TAC. ann. 16, 17 per ambitionem praeposteram (VIR. ill. 44, 3). 4, 37 PLIN. paneg. 55. 58. 63 SVET. Tib. 21. CORP. X 1453, 12 quod iterationem honoris eorum non ambitionei neque iactationi suae dederint. APVL. apol. 75. TERT. idol. 8 (*bis*) luxuria et ambitio. nat. 2, 4 profecit (*opp.* frugalitas; *cf.* spect. 7). cult. fem. 1, 9 adv. Marc. 1, 29 PORPH. Hor. carm. 2, 16, 17/18. 2, 18, 23/24 HIL. in psalm. 118, 2. 146, 13 HIER. epist. 66, 5. *nota i. fere q. iactatio*: SEN. dial. 10, 17, 6 contumacis exili delectabit ambitio *Scipionem*. HIL. in Matth. 19, 8 (*de Israel*) inanis prosapiae ambitione. ITALA I Ioh. 2, 16 (Priscill. tract. 10, 127) omnis concupiscentia carnis ... et ambitio h u m a n a e v i t a e (VVLG. superbia). *cf. l. 48.* CYPR. hab. virg. 9 de saeculi ambitione nascentia. HIL. in Matth. 22, 5 ut aliqui eorum ambitione saeculi tamquam agro occuparentur (PS. AMBR. serm. Sess. 130a omne quod in mundo est concupiscentia carnis est et ambitio saeculi. *cf. l. 45.* HIER. epist. 22, 41 quotiescumque te vana saeculi delectaverit ambitio). c. Aux. 3 ad tuendam Christi ecclesiam ambitione saeculari laboratur (HIER. epist. 82, 11 spretis ambitionibus saecularibus).

i. fere q. *h o n o r , g l o r i a*: HIL. trin. 2, 26 ut voluntatis humilitatem potestatis ambitio praecedat. HIER. epist. 15, 2 facessat invidia: Romani culminis recedat ambitio. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 556 immemor huius ambitionis adest genibusque advolvitur almis. *cf. III.*

i. fere q. *s t u d i u m , c u p i d i t a s , d e s i d e r i u m*: SEN. contr. 10, 4, 8 ambitio gloriae, quam ex damnato petierunt. TAC. ann. 15, 16 decesserat certamen virtutis et ambitio gloriae, felicium hominum adfectus. 16, 23 ambitio conciliandae provinciae ad spes novas. OROS. hist. 3, 12, 6 habendorum equitum. ENNOD. opusc. 3, 111 p. 359, 21 mutationum. 3, 86 p. 353, 5 dira bellandi ... ambitio. epist. 5, 11, 2 p. 135, 4 laudis. CASSIOD. var. 4, 39, 1 alienarum rerum turpis ambitio. *c. inf.*: TAC. ann. 14, 22 quibus nova ... praecolere avida et plerumque fallax a m b i t i o e s t.

III *i. fere q.* **pompa, sollemnitas**: *cf.* TAC. Germ. 27 funerum nulla ambitio *et l. 43 sqq.* TERT. idol. 1 quae enim idolatriae sollemnitas sine ambitione cultus et ornatus? anim. 4 sepulcrorum. ITALA act. 25, 23 (cod. Gig. Stockh., Laudian.) *et* VVLG. cum venissent Agrippa et Berenice cum multa ambitione (μετὰ πολλῆς φαντασίας). HIL. in Matth. 25, 1 tamquam commovendus ambitione templi esset, magnificentia ei exstructionis ostenditur. AMBR. serm. 12, 3 vestimentorum. HIER. epist. 29, 4 sacerdotalis. 46, 11 urbis. 52, 13 pharisaica ambitione circumdari. 79, 5 regalis. 109, 2 *Ioseph* tanta ambitione Iacob in Hebron ossa portavit. 109, 3 funeris. VVLG. II par. 16, 14. I Macc. 9, 37 ducunt sponsam ... cum ambitione magna. PS. RVFIN. in Os. 1, 1, 10 *sq.* erit tanta exultationis ambitio. *translate*: HIER. epist. 54, 3 *anima* credit in Christum et hac ambitione ditata pergit ad sponsum.

personata: CLAVD. 22, 114 foedissima nutrix *Avaritiae* A m b i t i o, quae vestibulis foribusque potentum excubat et pretiis commercia pascit honorum. *cf. l. 13 sqq.*

synonyma et cognata ad II: honorum contentio, honoris cupido, licitatio, iactatio. *opp.*: severitas. *coniuncta v. sub titulis.*

[**ambitior** *v.* ambitor *p. 1857, 33.*]

ambitiōsus, -a, -um [*cf. c.* ambitio. *Th.*]. GLOSS. φιλότιμος,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

φίλαρχος, δημοκόπος, δωροδόκος, ἐργόμωκος, θώψ, περιδρομεύς, γόης ὁ κόλαξ, βάναυσος, ἐπιθυμητής, superbus, expetens honorem. VARRO ling. 7, 30 *v. sub* ambitus *p. 1857, 65.* GELL. 9, 12, 1 ambitiosus et qui ambit et qui ambitur (*cf. Schönwerth-Weyman, Archiv 5, 1888, 214*). SCHOL. Cic. Bob. p. 241, 1—6 ambitiosum dicit demisse et officiosa quadam veneratione blandissimum; unde intellegere possis ambitiosos inproprie de adrogantibus dici. ambitio *eqs.* (*v. p. 1851, 64*). ISID. orig. 10, 8 ambitiosus, quod honores ambiat. *primi exhibent* VARRO RHET. Her. CIC., *deest adi. et adv. apud* PLAVT. TER. CATONEM CATVLL. LVCR. CAES. NEP. VERG. TIB. PROP. MANIL. VITR. FEST. GERM. VELL. CELS. PHAEDR. CVRT. COLVM. SCRIB. LARG. MELAM PERS. VAL. FL. SIL. FRONTIN. aq. FLOR. TERT. *comparativo primus utitur* HOR. carm. 1, 36, 20, *superlativo* QVINT. inst. 11, 1, 21. ambitiossa *scriptum* CARM. epigr. 1178 C 47.

I *proprie de* ***circumeundo,*** *circumdando* (*ita vero, ut subsit notio translata*): HOR. carm. 1, 36, 20 nec Damalis novo divelletur adultero, lascivis hederis ambitiosior (PORPH. ambitiosa ab ambitu lacertorum id est amplexu Damalis dicta est). PLIN. nat. 5, 71 *Iordanes* amnis amoenus et quatenus locorum situs patitur, ambitiosus, accolis se praebens. *fere i. q. spatiosus, ingens* (*cf. p. 1856, 50 sqq.*): SOL. 11, 4 Creta stipata ... magnis et ambitiosis oppidis. AMM. 17, 4, 2 ambitiosa moenium strue. 17, 4, 12 intra ambitiosi templi delubra (23, 1, 2). 19, 12, 19 suburbanum. 20, 5, 1 ambitiosius solito tribunal. 22, 4, 5 ambitiosa ornatarum domorum spatia. 22, 13, 2 peristylium. 23, 6, 23 Seleucia ambitiosum opus Nicatoris. 23, 6, 4 diversoria regum. SVLP. SEV. dial. 1, 5, 4 ecclesia erat non multo ambitiosior quam nostri hospitis tabernaculum. *conferenda, quae iam magis ad II p. 1856, 50 sqq. spectant*: ARNOB. nat. 1, 56 angustas res satis ambitioso dilatavere praeconio. AMM. 18, 2, 17 apparatum ambitiosi procinctus. 19, 11, 4 cum instrumentis ambitiosis. 24, 5, 7 cum ambitiosis copiis.

II ***qui versatur in ambitione,*** *ambitu* (*in vita publica et privata*): CIC. Verr. 4, 195 si *fecisses*, ut ambitiosi homines aut benigni ..., ex senatus aestimatione ... solvisses. Cluent. 108 qui absolvit ambitiosus ... existimatur. Mur. 20 quantum *laudis* neque ambitiosus imperator neque invidus tribuere alteri ... debuit. Flacc. 42 qui ita sit ambitiosus, ut omnis vos nosque cotidie persalutet. Brut. 269 putarem te ... ambitiosum esse, si ... ii quos iam diu conligis viverent. Tusc. 5, 79 quae perferant ... ambitiosi honoris causa. leg. 3, 39 Lael. 59. ad Q. fr. 1, 2, 4 in Graecos (LIV. 2, 41, 8 in socios). epist. 6, 6, 8 *Caesar* cedit multorum iustis et officio incensis, non inanibus aut ambitiosis voluntatibus. 13, 1, 5 homo minime ambitiosus, minime in rogando molestus. Q. CIC. pet. 18. OV. ars 2, 254 iunge tuis humiles ambitiose manus. met. 13, 289 pro nato caerula mater ambitiosa suo fuit (Pont. 3, 1, 84 pro nostris ... malis. SEN. dial. 11, 19, 2 pro me). trist. 4, 3, 68 *Semele* precibus periit ambitiosa suis. LIV. 2, 27, 4 patres mollem consulem et ambitiosum rati. 10, 15, 7 vir acer et ambitiosus. 39, 7, 3 in ducem indulgentem ambitiosumque. 43, 14, 3. SEN. contr. 2, 1, 1 turba clientium. VAL. MAX. 2, 7, 2 imperator. 8, 15, 4 civis. 9, 7. mil. Rom. 2 ambitiosi ducis inlecebris. SEN. dial. 11, 4, 2 *matres* per illos (*liberos*) ambitiosae sunt. ASCON. Corn. p. 58 praetores. QVINT. inst. 11, 1, 67. decl. 377 p. 421, 4 in hoc etiam ambitiosus apud te, pater, amicos adhibui. PS. QVINT. decl. 13, 16 ingenia nostra, quae nos scilicet ambitiosi nostri aestimatores proxima divinis credimus. TAC. Germ. 28 Treveri et Nervii circa adfectationem Germanicae originis ultro ambitiosi sunt. hist. 2, 57 Asiaticum, foedum mancipium et malis artibus ambitiosum. ann. 3, 33 *mulierum sexum* si licentia adsit saevum, ambitiosum, potestatis avidum. SVET. Aug. 42 ut salubrem magis quam ambitiosum principem scires. CARM. epigr. 1178, 47 inlecebris sí nullí nota m⟨eretrix⟩ — optamus credas — ambitiossa tui⟨s⟩. HIL. in psalm. 118 samech 3 cum ... uxor adsit filiorum ambitiosa comitatu, oret. in Matth. 4, 19 *caritas* errorum nostrorum ambitiosa ad deum patrona est. AMM. 15, 5, 24 magister armorum. SIDON. epist. 7, 9, 22 maxime ambiendus, quia minime ambitiosus. carm. 10, 19 Hymen. *nota*: IVST. 17, 2, 6 cum ... in gratiam memoriae Magni Ptolomei patris ... ambitiosus **ad** populares esset.

de rebus: CIC. Att. 1, 18, 1 illae ambitiosae nostrae fucosaeque amicitiae sunt in quodam splendore forensi. epist. 6, 12, 2 valent ... apud Caesarem non tam ambitiosae rogationes quam necessariae. 10, 25, 2 festinatio. SALL. Iug. 64, 5 neque facto ullo neque dicto abstinere, quod modo ambitiosum foret. OV. am. 2, 4, 48 noster in has omnis *puellas* ambitiosus amor. met. 8, 277 coeptus ab agricolis superos pervenit ad omnes ambitiosus honor. trist. 5, 7, 28 Musa nec in plausus ambitiosa meast. SEN. contr. 1, 2, 11 ambitiosa lex est. VAL. MAX 7, 5 praef. SEN. dial. 3, 18, 2 advocatio ambitiosior. PETRON. 17 ut ergo tam ambitiosus detumuit (detonuit *codd.*) imber (*de fletu*). PLIN. nat. 29, 20 ars (*medicina*). TAC. hist. 1, 12 ambitiosis rumoribus. 2, 92 abditis pecuniis per occultos aut ambitiosos sinus. 1, 83 seditionibus et ambitioso imperio laeti (2, 12). 2, 49 funus maturatur: ambitiosis id precibus petierat *Otho*, ne amputaretur caput ludibrio futurum (COD. Theod 14, 3, 20 occultis vel ambitiosis ... precibus). SVET. Aug. 25 ambitiosius id existimans. Dom. 8 ambitiosas centumvirorum sententias rescidit. FRONTO p. 199, 20 N. quid ... postulat, quod tibi non ambiti⟨osum⟩ concessu *fuerit*? VLP. dig. 4, 4, 3 pr. decreta (50, 9, 4 pr.). 22, 1, 33 pr. inter insolentiam incuriosam et diligentiam non ambitiosam multum interest. LACT. inst. 6, 12, 12 hospitalitas. IVST. 30, 2, 2 ambitiosae pulchritudinis scortum. HIL. in psalm. 51, 21 haec sunt plane ambitiosae apud deum humani thensauri legationes. in Matth. 18, 5 ambitioso angelorum famulatu ac ministerio. op. hist. frg. 1, 3. AMM. 29, 2, 5 ambitioso necessitudinum studio. VVLG. I Cor. 13, 5 *caritas* non est ambitiosa (οὐκ ἀσχημονεῖ). CLAVD. 8, 594 quae tantum potuit digitis mollire rigorem ambitiosa colus? AVELL. p. 504, 13 ambitiosa aviditate (*sine vituperatione*). SALV. gub. 2, 19 profugum paenitentem cum patrocinio ambitiosi squaloris adsumit. eccl. 2, 49 ambitiosa humilitate. PAVL. PELL. 269 patronorum ... studia. ENNOD. carm. 2, 61 fames. ambitiosa *pro subst. n. g.*: SEN. contr. 2 praef. 4 quoniam fratribus tuis ambitiosa curae sunt foroque se et honoribus praeparant. CASSIOD. var. 9, 24, 10 saeculi ambitiosa superasse.

fere i. q. ***honoris, gloriae cupidus***: RHET. Her. 2, 3, 5 ostendat eum ..., si *dicet* honoris *causa fecisse*, ambitiosum *fuisse*. 4, 51, 65 naturam ... aut gloriosi ... aut invidi aut tumidi aut avari, ambitiosi, amatoris, luxuriosi, furis, quadruplatoris (*similiter inter alia vitia* CIC. inv. 1, 91 SEN. dial. 5, 26, 4. 7, 19, 2 benef. 5, 17, 3 clem. 1, 3, 5 epist. 7, 3. 92, 8). HOR. sat. 2, 3, 166 ambitiosus et audax. OV. am. 1, 1, 14 cur opus adfectas, ambitiose, novum? fast. 5, 298 nos quoque tangit honor: festis gaudemus et aris, turbaque caelestes ambitiosa sumus. GRATT. 229 primae spes ambitiosa coronae. SEN. contr. 10, 2, 7. SEN. clem. 1, 14, 2 ambitiosae maiestati quidquid potuimus titulorum congessimus. epist. 22, 8 ambitiosis rebus implicitus. 50, 3. STAT. Theb. 6, 435 nec umquam ambitiosa pios conlidit gloria fratres. 5, 627. MART. 1, 51, 2 lepus. 6, 80, 2 Nilotica tellus. 9, 62, 3 non est ambitiosa nec superba. 12, 94, 6 (ambitione *codd. dett.*). QVINT. inst. 1, 4, 22 nisi ambitiosa festinatione plerique a posterioribus inciperent. 2, 4, 29 pauperes. 3, 8, 32 quod nos honestum, illi vanum, ambitiosum, stolidum ... vocant. 6 prooem. 7 non sum ambitiosus in malis. 11, 1, 21 ambitiosissimum gloriandi genus est etiam deridere. 11, 1, 50 quem tumidum ac sui iactantem et ambitiosum institorem eloquentiae ... videat. 12, 10, 40 ambitiosae in loquendo iactantiae (HIL. in Matth. 5, 5 saeculi huius). decl. 301 p. 190, 10 uxorem non ambitiosam. 360 p. 393, 4 hanc mulierem ambitiosam et profusam fuisse. 359 p. 56, 14. 315 p. 242, 20. 327 p. 286, 18 PS. QVINT. decl. 9, 2. IVV. 7, 50 laqueo tenet ambitiosi consuetudo mali *poetam*. TAC. Agr. 30 *Romani*. ann. 4, 37 omnes per provincias effigie numinum sacrari ambitiosum, superbum. PLIN. epist. 41, 5 feres enim me ambitiosum pro tua gloria. 7, 32, 2. ORIENT. comm. 2, 14. SIDON. epist. 3, 2, 1 non ambitiosus comitatu sed ambiendus affectu. *pro subst. m. g.*: SEN. dial. 2, 6, 7 *perdiderunt* ambitiosi curiam. 4, 36, 6. epist. 115, 17. QVINT. inst. 5, 7, 26 ambitiosus inflari potest (*accedunt alia vita*). 8, 3, 25 PORPH. Hor. sat. 2, 3, 201. 224. *subst. n. g.*: QVINT. inst. 1, 2, 27 si ... *magister* ambitiosis utilia praeferet. *nota*: SEN. dial. 9, 1, 14 *animus* ambitiosus in verba est altiusque ut spirare ita eloqui gestit.

de rebus corporalibus atque incorporalibus i. fere q. ***superbus, magnificus, splendidus***: HOR. ars 447 ambitiosa recidet ornamenta. OV. trist. 1, 9, 18 nota quidem sed non ambitiosa domus ([LVCAN. 10, 488 *cod. V*, luxuriosa *rell.*]. AMM. 28, 2, 13 HIER. epist. 79, 8). VAL. MAX. 7, 2 ext. 12 non ambitiosae doctrinae fidelis ... cultor. SEN. dial. 10, 20, 5 exequiae (AMM. 27, 5, 10). 11, 10, 3 popina. epist. 119, 14 ambitiosa non est fames (LVCAN. 4, 376). MART. 12, 66, 4 casa divitiis ambitiosa latet. 12, 68, 2 atria. QVINT. inst. 6, 4, 6 illum ... ambitiosum declamandi sudorem. PS. QVINT. decl. 10, 9 ornatus. IVV. 3, 182 paupertas. TAC. Agr. 42 plerique ... ambitiosa morte inclaruerunt. APVL. apol. 92 mendicitas. PORPH. Hor. carm. 2, 15, 4/5 luxuriae et ambitiosis voluptatibus studeri. SER. SAMM. 238 ambitiosa putas? sunt ista salubria cunctis. SOL. 23, 2 pretio ambitiosa (*materia*). AVSON. 318 titulus ... non ambitiosus, sed religiosus. AMM. 14, 5, 1 circenses ambitioso editos apparatu (27, 5, 3). 14, 6, 9 ambitioso (*ed. Gel.*, ambitu *cod. Vat.*) vestium cultu (21, 6, 8). 14, 7, 6 donum. 15, 7, 3 opus. 16, 5, 1 mensa (*opp.* parca. 31, 5, 14). 21, 1, 4 diadema (*opp.* vile). 26, 5, 12 nomen. 27, 3, 3 pons. 30, 1, 22 lintea. 22, 16, 12 *cf. p. 1855, 20 sqq.* SERV. Aen. 7, 318 ambitiosa execratio est. 11, 608 haec ambitiosa descriptio (haec tam d. brevis *F et E*). AMBR. Abr. 1, 2, 3 maior ambitioso eloquentiae mendacio simplex veritatis fides. 41, 3 quasi exinde ambitiosior religio. PAVL. NOL. carm. 21, 462 aulas ... recavis alte laquearibus ambitiosas. AVELL. p. 45, 5 divinae legis ambitiosa praestantia. ENNOD. epist. 3, 34 p. 92, 22 eloquium. ambitiosum *pro adv.*: AMM. 18, 8, 5 ambitiosum praegrediens agmina.

nota c. genetivo i. q. affectator: FAVST. REI. 13, 26 divinitatis ambitiosus libidinis coepit esse captivus.

adv. **ambitiosē** *i. q. cum ambitione*: CIC. Att. 7, 3, 2 utrumque vero simul ag⟨i⟩ non potest, et de triumpho ambitiose et de re publica libere. 15, 1^b, 2 ut eam (*orationem*) ne ambitiose corrigerem ante, quam ederet. epist. 3, 7, 4 cum in isto genere multo etiam ambitiosius facere soleam, quam honos meus et dignitas postulat (PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 1 imperite ... an ambitiose). 13, 69, 1 me non vulgar⟨i modo⟩ nec ambitiose, sed ut pro homine intimo ... scribere. LIV. 1, 35, 2 petisse am-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bitiose regnum. 29, 36, 11 eas quaestiones ... minime ambitiose habuit. 38, 32, 4 consul cum alia satis ambitiose partem utramque fovendo incerta respondisset. OBSEQ. 12 comitia cum ambitiosissime fierent. SEN. contr. 3 praef. 12 qui honores in municipiis ambitiose peterent. 7, 7, 9 gratulabantur. SEN. dial. 10, 10, 4 ille qui multa ambitiose concupiit. PETRON. 65 *ova* ut comessemus, ambitiosissime ⟨a⟩ nobis Trimalchio petiit. QVINT. inst. 6, 3, 68 qui provinciam ambitiosissime petierat. TAC. hist. 1, 10 insignes amicitias iuvenis ambitiose coluerat. ann. 1, 69 tanquam parum ambitiose filium ducis gregali habitu circumferat *Agrippina.* 3, 13 ambitiose avareque habitam Hispaniam. MAECIAN. dig. 36, 1, 67, 2 COD. Iust. 2, 4, 12. SPART. Hadr. 6, 5 difficultatibus aerari ambitiose et diligenter expositis. HIER. epist. 127, 2 eam ... peteret. in Ion. 3, 5 *ut* habitus luctuosus ambitiosius dominum *deprecetur.* GLOSS. V 660, 26 ambitiose iudicat. *nota*: SIDON. epist. 5, 17, 5 *fabula* audiebatur ambitiosissime. *fere i. q. cum ostentatione*: MART. 1 praef. 13 si quis tam ambitiose tristis est. QVINT. inst. 3, 11, 21 haec adfectata subtilitas circa nomina rerum ambitiose laborat. 8, 3, 63. decl. 253 p. 37, 21 forsitan hoc ille (*tyrannus*) ambitiose faciet. Ps. QVINT. decl. 9, 3 (*de pauperibus*) potentiores vel ambitiose offendere. 6, 16 nec ambitiose miseri sunt. TAC. Agr. 29 quem casum neque ... ambitiose, neque per lamenta ... muliebriter tulit. hist. 4, 40 quod manifestum reum ambitiosius quam honestius defendisset. PLIN. epist. 6, 29, 3 ad haec ego genera causarum, ambitiose fortasse, addam tamen claras et inlustres. SERV. Aen. 1, 210 'dapibusque futuris' ambitiose dixit (2, 635. 8, 85. 8, 442. 10, 190. 11, 131 ait. georg. 2, 161). *splendide, magnifice*: AMM. 22, 4, 9 ambitiose vestitus. 26, 2, 11 stipatus. 28, 2, 14 *lares* construxerunt.

opposita ad II p. 1856, 66. 67 parcus, vilis. *v. Mess.*

? **Ambito** *statio in Alpe Iulia* RAVENN. p. 222, 13. *V.*

ambītor, -ōris *m.* [*cf. c.* ambire. *Th.*]. *proprie*: MART. CAP. 8, 814 cuius naturae tranquillitas etiam illum extimum tenet ambitoremque (*codd. Bern. Bamb.*, ambitioremque *cod. Reich.?*) cursum, qui ... anastros perhibetur. *accedente notione petendi*: SERV. Aen. 4, 283 ambitores etiam dicuntur qui ut honores consequantur discurrendo et rogando suffragia adquirunt. PANEG. 11, 17 negotium publicum neque ambitor appetii. LAMPR. Alex. 28, 5 ita et patronis auctoribus damnatus est ambitor. OPTAT. 1, 19 p. 20, 19 ab avaris, ab ambitoribus, ab iratis. 1, 18 p. 20, 9. QVEROL. p. 41, 5 vivat *dominus* ambitor togatus. PAVL. NOL. carm. app. 3, 84 (*inter alia vitia*). GILD. Brit. 67 chron. III p. 63, 21 qui ambitores istos ordinant. ORIENT. comm. 2, 140 *fructum* non auferat ambitor prodigus impatiens. *cum gen.*: AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 12 gratiae caelestis ambitor. PAVL. NOL. epist. 13, 16 *init.* laudaris ... non harenae nec inanis gloriae sed aeternae laudis ambitor. VICTRIC. 9 calcator ambitionis et mortis ambitor. SALV. gub. 5, 53 novorum honorum religiosi ambitores. PAVL. PELL. 215 neque census augendi cupidus nimis aut ambitor honorum. CARM. epigr. 1375, 11 honesti. *v. Mess.*

Ambitoutī *gens Gallica Phrygiae.* PLIN. nat. 5, 146 Tolistobogi et Voturi et Ambitouti (Tolosboci, Veturi, Ambituuti SOL. 41, 1). *cogn.* **Ambitoutus,** -ī. CORP. III 6707 (*Syria*) Scaurus Ambitouti f. domo Nantuas. XIII 3991 (*ex schedis*) Cidionius Ambetoutus (amret-*trad.*). 10010, 107 Ambitouti M(ediomatrici?).

pāgus **Ambitrebius** *passim nominatur in* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147), *ut* 1, 4 in Veleiate pago Ambitrebio. 6, 90 pagani pagi Ambitrebi. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 542.* *V.*

ambitūdo, -inis *f.* [*cf. c.* ambitus. *Th.*]. Ps. APVL. Ascl. 31 tempus ... quod definiri potest vel numero vel alternatione vel alterius (*aeternitatis*) per ambitudinem, reditu aeternum est.

ambitus, -ūs *m.* [*cf. c.* ambire. *Th.*]. GLOSS. περίοδος περιδρομή, κολακία, φιλαρχία περιδρομή, κενοδοξία ἐριθεία, κωτιλία; circuitus, circuitus vel potentia, cupiditas potentia; ambitum: ambitionem. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A ἀμβίτους ἐπιθυμία τιμῆς, δωροδοκία, περιδρομή, φθορὰ κρίσεως. VARRO ling. 7, 30 *verbum* ambe, quod inest in ambitu et ambitioso. 5, 22 ambitus ⟨i⟩ter quod circumeundo teritur; nam ambitus circuitus. *v. p. 1858, 73.* PAVL. FEST. p. 5 ambitus proprie dicitur circuitus aedificiorum ... (*v. p. 1858, 79*): sed et eodem vocabulo crimen avaritiae vel affectati honoris appellatur. *cf.* 16 ex quo etiam honoris ambitus dici coeptus est a circumeundo supplicandoque. CAPER gramm. VII p. 107, 15 ambitio, quando fit; ambitus, cum factus est. *cf.* DIFF. ed. Beck p. 36, 71 ambitus est consummatio operis [discrimen], ambitio opus ambientis; ambitione inchoatur crimen, ambitu consummatur. *legitur iam in* LEG. XII tab., *postea apud* VARRONEM RHET. Her. CIC., *rarum apud poetas, deest apud* PLAVT. TER. CATONEM CATVLL. LVCR. VERG. TIB. PROP. OV. GRATT. (HOR. *semel*) GERM. PHAEDR. SCRIB. LARG. PERS. VAL. FL. HOMER. MART. *Mau, PW. I 1800. F. Teichmüller: ambire, ambitio, ambitiosus, -ose, ambitus, Progr. Wittstock 1901.*

de prosodia: PRISC. gramm. II 547, 6 Scaurus in utroque similem esse tenorem putavit. sed Velius Celer respondens Hadriano imperatori ..., declinatione et tenore 'ambitus' nomen a participio ostendit discerni, quod usu quoque, ut ostendimus, confirmatur. Ps. PRISC. gramm. III 525, 12. PROSP. epigr. 82 (79), 1 ambĭtum. *scribitur in lapidibus*: abit⟨um⟩ CORP. VI 36147. amvitum XIV 3323. [ambitum *pro nominativo* TERT. apol. 26 *in codicibus plerisque.*] *abl.* ambito: CORP. VI 23109 omnia cum adito ambito.

I *proprie i. fere q. circuitus*: *iungitur cum adiectivis*: *motus notione servata*: longus: LIV. 21, 36, 4 *al. v. infra l. 44 sqq.*; maior: SEN. nat. 7, 29, 2 PLIN. nat. 2, 40; maximus: CENS. 3, 3; minimus: PLIN. nat. 2, 44; brevior: PLIN. nat. 2, 86; angustus: PLIN. nat. 2, 186; teres: AVIEN. Arat. 1490. *motus notione evanescente vel perdita*: flexuosus: VAL. MAX. 8, 7 ext. 3; longus: SEN. Herc. f. 887 FRONTIN. strat. 1, 5, 23 AVIEN. ora 404; magnus: SEN. Oed. 543 MELA 2, 27 PLIN. nat. 3, 97; ingens: SEN. nat. 3, 27, 9 MELA 1, 10 AVSON. 296, 2; perpetuus: MELA 1, 56; mollis: MELA 2, 57; angustus: MELA 3, 13; inmensus: PLIN. nat. 3, 5 TAC. hist. 5, 6; vastus: PLIN. nat. 5, 88; numerosior: PLIN. nat. 5, 112; latus: TAC. ann. 1, 61; teres: APVL. flor. 9 p. 35 AMM. 22, 14, 4; non parvus: ITIN. Eucher. p. 125, 12; laxior: AVR. VICT. Caes. 35, 7; amplus: AVIEN. ora 572; spatiosus: AMM. 22, 16, 15; oblongus: AMM. 31, 16, 7; directus: VEG. mil. 4, 2; levis: CLAVD. carm. min. 26, 50.

A *de motu*: VARRO ling. 5, 153 armilustrium ab ambitu lustri. 7, 15 *anfractum* dictum ab ambitu et frangendo. CIC. Tim. 26 sic animus a medio profectus extremitatem caeli a suprema regione rotundo ambitu circumiecit. 47 in eo (*corpore*) influente atque effluente animi divini ambitus inligabant. QVINT. inst. 11, 2, 21 urbium. MAR. VICTORIN. gramm. VI 58, 10. IVL. VAL. 1, 5 hunc post ambitum mundani laboris. *ibid.* rotunditatis illius. APVL. met. 10, 29 puelli ... decoros ambitus inerrabant (*de pyrrhica*). HIER. epist. 78, 35/36 post ambitum terrae Idumaeorum. MACR. sat. 7, 2, 13 de silvae ambitu, de ambage lustrorum, de venationis eventu. *de sideribus*: CIC. Tim. 31 ad secundum supra terram ambitum (*de sole*). 33 siderum ... ambitus. *ibid.* cum se octo ambitus confectis suis cursibus ad idem caput rettulerunt. nat. deor. 2, 49 stellarum rotundi ambitus. MANIL. 2, 70 non *esset* ambitus astris. SEN. nat. 7, 29, 2 maiore ... ambitu circuit *Saturnus.* PLIN. nat. 2, 6 aeterno et inrequieto ambitu. 2, 38 signiferi ... ambitum peragit *tot* diebus *sidus Veneris.* 2, 39 Mercuri sidus ... fertur ... ociore ambitu (2, 64 altissimo). 2, 86 *luna* breviore ... ambitu currit. 2, 94 suo ... ambitu ire. 2, 44. 86. 181. 186. 215. PLIN. epist. 2, 17, 8 solis. APVL. mund. 16 MIN. FEL. 17, 5. CENS. 3, 3 per maximum ambitum (SCHOL. Germ. Sang. p. 221, 14). AVIEN. Arat. 1490 ora 666 MART. CAP. 9, 911. *n. plur.*: PLIN. nat. 2, 40 plenae conversionis. 4, 89 extremi. APVL. Plat. 1, 10 certi. flor. 15 p. 57. SOL. 16, 3 extimi. *cf.* MART. CAP. 8, 814 naturas (*i. semina rerum*) undisecus globoso ambitu orbibusque diffundi. 8, 815 circumagentium naturarum.

longus ambitus *sim. de circuitu viae*: LIV. 21, 36, 4 quin per invia ... quamvis longo ambitu circumduceret agmen. PLIN. nat. 4, 10 longo et ancipiti navium ambitu. STAT. silv. 4, 3, 22 longos eximit ambitus. *aliter* FRONTIN. strat. 1, 5, 23 per longum coronae ambitum. *cf.* PLIN. epist. 5, 6, 30 a latere triclinii ... scalae convivio utilia secretiore ambitu suggerunt. *translate*: SEN. nat. 2, 59, 7 qui magno ambitu rogat moram mortis. CYPR. GALL. Ios. 547 ne variis actus sub flexibus ambitus erret. *περιήγησις*: *cf.* PLIN. nat. 4, 56 ancipiti propter angustias ibi navium ambitu. 2, 168. QVINT. inst. 1, 10, 40 navigationis. PLIN. nat. 4, 121 peracto ambitu Europae reddenda consummatio est. 13, 90 insularum arbores ambitu Aethiopiae *dictae sunt.* 34, 149 ut in ambitu oceani diximus. 36, 54 terrarum.

t. t. apud gromaticos et in lapidibus: HYG. grom. p. 134, 7 de via et actu et itinere et ambitu et accessu ... saepe moventur contentiones. FRONTIN. grom. p. 58, 21 SIC. FLACC. p. 157, 14. POMPON. dig. 47, 12, 5 legibus ... praediorum vendundorum cavetur, ut ad sepulchra, quae in fundis sunt, itus (*Fornerius*, item eius *cod.*) aditus ambitus funeri (*fuit* sacrificii *Mommsen*) faciendi sit (*cf.* CORP. III 9315. VI 34887[a]. X 6607. XIV 3525). CORP. V 506, 8 suppl. locus cum ambitu datus. VI 3626 itu ambitu coronare sacrificare. 8489 Domitias Olympias me viva dedi donavi itu ambitu. 9404 uti liceat itum aditum ambit(um) haustum aquae ligna sumere. 9408 *accedit*: excepto Q. Haterio Felice ne introitu habeat in hoc monumento (11027. 14672, 5. 21. XIV 1318). 29989 debetur (34124 huí monimento ítum ambitum debetur). 8485. 8520. 8667. 10231. 10235. 10238[b]. 10562. 33216. 34235. 36147. 36333. IX 1806. 3437. 5228. X 2614 praes(tabitur?). 4139. 4159. XII 5303. XIV 864. 999. 1473. 1650. 3323. 3990[a]. 4046. *t. t. in aedificiorum et parietum iure*: LEX XII tab. *apud* VARRONEM ling. 5, 22 ambitus ⟨i⟩ter quod circumeundo teritur; nam ambitus circuitus; ab eoque duodecim tabularum interpretes ambitus (-um *Laetus*) parietis circuitum esse describunt. CIC. top. 24 quoniam P. Scaevola id solum esse ambitus aedium dixerit, quod (quantum *cod. Ottob.*) parietis communis tegendi causa tectum proiceretur, ex quo tecto in eius aedis, qui protexisset, aqua deflueret, id tibi ius videri. PAVL. FEST. p. 5 ambitus proprie dicitur circuitus aedificiorum patens in latitudinem pedes duos et semissem, in longitudinem idem quod aedificium. p. 16 ambitus proprie dicitur inter vicinorum aedificia locus duorum pedum et semipedis ad circumeundi facultatem relictus (*cf.* GROM. p. 370, 27, *ubi antecedunt* iter, tramites, divortia, orbita, actus; *adicitur* et ab obambulando

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dictus. *cf.* ISID. orig. 15, 16, 12). VAL. MAX. 8, 9, 2 P. Annius — is enim solus in ambitu (aditu *Foertsch*) expers Antonianae eloquentiae steterat (PLVTARCH. Marius 44 Ἄννιος ὑπέστη παρὰ τὰς θύρας). CORP. VI 29788 inter duos parietes ambitus privat. Flavi Sabini.

fere i. q. amplexus: MELA 3, 62 ut *serpentes* elephantos ... ambitu corporis adficiant. PETRON. 132 alligata mutuo ambitu corpora. PORPH. Hor. carm. 1, 36, 20 ambitiosa ab ambitu lacertorum, id est amplexu, Damalis dicta est. CYPR. epist. 31, 8 catenarum ambitu vinciuntur.

B *movendi notione sive plus minus evanescente sive deperdita*: VARRO ling. 5, 28 ab ambitu amnis. HOR. ars 17 properantis aquae per amoenos ambitus agros. VAL. MAX. 8, 7. MELA 3, 85 terram quam Nilus primo ambitu amplexus insulam facit. PLIN. nat. 6, 125 Euphratis. SCHOL. Arat. rec. interp. p. 223, 5 (habitum *genuina, gr.* περιοχήν). maris: SEN. Herc. f. 887 longo Thetyos ambitu. dial. 6, 21, 2 maris. MELA 2, 27 *Aegeum pelagus* summotas terras ... magno ambitu mollique circumagit. GELL. 12, 13, 20 undarum. APVL. mund. 7 inter Arabicum sinum (finem *codd.*) et interioris ambitum pelagi. 4 AVIEN. ora 404 AMM. 22, 8, 46 circumfluus. HEGES. 2, 26, 1. MELA 3, 13. PLIN. nat. 3, 5 *sinus* inmenso ambitu flectitur. LIV. 27, 8, 17 omni ambitu litorum. VITR. 1, 1, 10 ad ambitum stillicidiorum et cloacarum. CELS. 8, 3 p. 331 sic ambitus similis ei fit, qui .... SEN. Oed. 369 non molli ambitu omenta pingues visceri obtendunt sinus. 543 magno ambitu diffusa ramos una *arbor* defendit nemus (PLIN. nat. 12, 22 fornicato ambitu, *de fico*). nat. 3, 27, 9 ingentem ... terrarum ambitum atque urbium. CVRT. 4, 8, 2 octoginta stadiorum muris ambitum destinat (5, 1, 26 totius operis. ITIN. Eucher. p. 125, 12 murorum. AVR. VICT. Caes. 35, 7 muris urbem ... laxiore ambitu circumsepsit. AVSON. 296, 2. TYCON. 3 p. 17, 26 [*alleg. de lege*] cuius ambitus sola una ianua fuit gratia. AMM. 18, 6, 10. 19, 2, 3. 24, 6, 13 moenium. 26, 8, 7 inexsuperabilis. 31, 12, 10. 31, 15, 3 VEG. mil. 4, 2. HEGES. 5, 10, 1, *ibid.* circuitus. *al.*). MELA 1, 3 *mundus* uno ambitu se cunctaque complectitur. 1, 10 *ora* se ingenti ambitu incurvat. 1, 56 labyrinthus, domos mille ... perpetuo parietis ambitu amplexus. 3, 44 sine ambitu ac sine fine. PLIN. nat. 2, 160 *orbis terrae* amplexus, si capita liniarum conprehendantur ambitu. 2, 166 est ... tellus medio ambitu praecincta circumfluo mari (2, 177). 3, 44 *Italiae* (3, 46). 3, 97 Europae sinus ... magno ambitu flexus. 4, 37 ambitus radicis *montis* CL pass. colligit (36, 80 cacuminis). 5, 8 Africae (5, 43 interiori ... ambitu Africae. VICT. VIT. 1, 13). 5, 80 ambitus ad cacumen XVIIII pass. est. 5, 112 Ionia ... numerosiore ambitu litorum flectitur. 6, 148 *insulae* ambitu CXIIMD passuum (SOL. 5, 27). 11, 124 rugarum. 11, 157 extremum ambitum genae. 11, 217 *nervi articulos* aliubi ambitu, aliubi transitu ligantes. 12, 88 a promunturii ambitu argestae deferunt. 13, 93 per medium ambitum (*mensae*. 16, 163 per ambitum. 17, 185 scrobibus per ambitum factis. 21, 23 [*ag. de floribus*] resupinis ... labris. 22, 92 TERT. spect. 3. nat. 2, 8, *sc. capitis.* AVSON. 302, 37 totum. AMM. 31, 10, 12). 16, 90 sinuosa toto ambitu *folia*. 16, 242 caudicis. 21, 2 in orbem, in oblicum, in ambitum (TAC. hist. 2, 3 simulacrum deae ..., continuus orbis latiore initio tenuem in ambitum metae modo exsurgens. APVL. Plat. 1, 7). 24, 137 foliorum (*cf.* 25, 161). 36, 18 in scuto ... proelium caelavit intumescente ambitu. 36, 77 capitis. 5, 88. TAC. Germ. 37 *castrorum*. ann. 12, 56 cincto ratibus ambitu *lacus* (SVET. Claud. 21). 14, 34 super extremum ambitum campi. CORP. III 2072 monumenti. GELL. 17, 9, 14 surculi. APVL. mund. 17 montis latus ... *non* editae marginis ambitu circumdatum. met. 11, 4 quaqua ... insignis illius pallae perfluebat ambitus. TERT. anim. 6 in unius uteri ambitu. pall. 5 *umbonis togae*. virg. vel. 7 crinium. apol. 26 Capitolii. 50 sarmentorum ambitu exurimur. CARM. adv. Marc. 4, 20. CARM. Iona 32 niger ambitus undas inficit. SOL. 2, 25 in quo ambitu ... finitur Europae sinus primus. 24, 2 LAMPR. Alex. 13, 5 IVL. VAL. 3, 43. CHALC. comm. 13 *pilae*. *ibid.* ad quam medietatem undique ab ambitu aequales lineae porriguntur. 80 ε ζ ... ambitus *tot* portionibus continebitur. *ibid. saepius.* 85. 86. 112. 204 cum ipsa corpora ambitu animae circumtenerentur et sine complexu eius mox dissiparentur. *cf.* transl. 34. AVIEN. Arat. 992 quantus iacet ambitus illi zonarum. 1034. 1043. 1336. 1538 ora 517. 572. AVSON. 419, 9 unius tabulae ambitu. AMM. 14, 2, 5 editos recurvosque ambitus montium. 15, 11, 3 circumclausum ambitu insulari Parisiorum castellum (24, 2, 9). 15, 11, 7 per omnem ambitum Galliarum. 17, 12, 11 cum terrarum suarum ambitu. 19, 1, 4 intra unius regionis ambitum. 19, 2, 14 civitatis (OROS. hist. 7, 39, 13 universus). 20, 8, 43 portuosus. 24, 5, 2 loricae. 25, 6, 5 muralis (COD. Iust. 8, 10, 10). 29, 1, 30 *lancis* in ambitu rotunditatis extremo. 31, 7, 8 intra saeptorum ambitum. 20, 7, 2. 20, 11, 6 VEG. mil. 1, 24. ANON. de mach. bell. 17 *rotarum* supra ambitum vel rotunditatem extantes radii. SCHOL. Germ. Sang. p. 226, 17 zodiaci. VVLG. II Macc. 1, 15 Esth. 13, 10 RVFIN. hist. 5, 1, 56. PAVL. NOL. epist. 33, 55 luminis (*ibid.* circulus). carm. 24, 877. CORP. VI 1191 theatrum Pompei <collapso> exteriore ambitu magna etiam <ex parte> interior<e> r<uen>te. PS. APVL. herb. 61. PHYSIOGN. 32 oculi. 71 σφυρὰ solida, quorum ambitus certus, circumscriptus et honestus est. MART. CAP. 2, 198 ad caelestis sphaerae globum ac laqueatum stellis ambitum. 2, 201 ultimus. 2, 202 iuxta ipsum extimi ambitus murum. OROS. hist. 2, 6, 9 urbis (2, 19, 10 SACR. Leon. p. 389). CASSIAN. inst. 1, 11, 2 accinctio ... lumborum et ambitus pellis emortuae. HYD. chron. II 162. CAEL. AVR. chron. 5, 4, 65 vesicae. 2, 6, 91 faucium. PS. VICT. VIT. pass. 11 BOETH. arithm. 2, 31. GREG. TVR. glor. mart. 46 Galliarum. PASS. Mar. Iac. 6 p. 54, 12 per omnem circuitus ambitum.

terrarum, mundi: SEN. nat. 6, 16, 2 omni terrarum ambitu non semel maior *sol* (SVET. Aug. 94 terrarum [-am *cod. Vat. recc.*] et caeli. TERT. scorp. 10 intra hunc ambitum terrae. AMM. 15, 1, 4 terrae totius, *cf.* MART. CAP. 6, 609, *ibid.* circuitus. AMM. 16, 12, 68 per omnem terrae ambitum). NOVATIAN. trin. 1, 4 haec omnia ... circumire totum mundi ambitum voluit *deus* (CHALC. comm. 24. 123 mundanus. *cf.* MART. CAP. 2, 208. VITA Cypr. 16 per totum mundi ambitum. AMM. 22, 7, 9. PAVL. NOL. epist. 12, 6 huius mundi. MART. CAP. 8, 823 PROSP. epigr. 82 [79], 1. *nota* COMM. instr. 2, 16, 12 nolite diligere mundum neque ambitum eius. *cf.* VVLG. I Ioh. 2, 15 ea quae in mundo sunt). AMM. 26, 10, 15 per omnem orbis ambitum. *nota*: ENNOD. epist. 3, 12 p. 80, 5 transeunt haurientis ambitum, quae a Christo veniunt fluenta donorum (*duplici sensu, cf. p. 1862, 3 sqq.?*).

formulae: *ablativo limitationis*: CVRT. 5, 1, 31 arcem ... ambitu XX stadia conplexam. 3, 66. 88. 150. 4, 17. 25, 161 SOL. 52, 47 ITIN. Alex. 19 SIDON. carm. 23, 39. *cf.* IVL. VAL. 3, 51 ambitus spatio. *genetivo ex mensurae notionibus pendente*: PLIN. nat. 3, 58 quicquid ... terrarum est praeter X pass. ambitus adnexum insulae. *ablativo mensurae*: PLIN. nat. 3, 103 promunturium montis Gargani, a Sallentino ... CCXXXIIII ambitu [Gargani]. 3, 150 universum ... sinum Italiae et Illyrici ambitu XVII passuum. 4, 17 sinus ... traiectu L pass., idem ambitu CLXII milium (5, 63). 4, 79 lacus. 5, 26 (*ibid.* C passuum aditu). 17, 208 ridicas Atiniarum *ulmorum* ambitu. 5, 59. 6, 46. 86. 21, 79. TAC. hist. 5, 6 inmenso. ann. 1, 61 lato. 4, 49. CAEL. AVR. acut. 3, 17, 174 simili. *cf.* PLIN. nat. 25, 66 folia sunt lata et oblonga, serrato ambitu. APVL. flor. p. 35 *ampulla* tereti ambitu. AMM. 22, 14, 4 Cassium montem tereti ambitu in sublime porrectum (24, 2, 12). *genetivo mensurae accedit ad substantiva*: PLIN. nat. 2, 151 *arcus caelestes* meridie exiles, verum ambitus maioris. AMM. 16, 2, 1 muros spatiosi ambitus. HIER. in Ion. 3, 3 p. 415 tanti. MART. CAP. 1, 14 diffusioris ac prolixi ambitus gurges.

numero plurali: VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 flexuosos fossarum ambitus. PS. QVINT. decl. 12, 8 per omnes curvatorum litorum ambitus. MIN. FEL. 6, 2 totius orbis (ambitum *Halm*). VOPISC. Aurelian. 39, 2 ut quinquaginta prope milia murorum eius (*Romae*) ambitus teneant. AVIEN. Arat. 949. AMM. 18, 6, 22 terrarum omnes ambitus. 22, 16, 7 lineales. 22, 16, 15 Alexandria aucta per spatiosos ambitus. PS. VICT. VIT. pass. 11 platearum.

translate: verborum ambitus, περίοδος: *num. plur.*: CIC. orat. 38 arguti certique et circumscripti verborum ambitus conceduntur. AQVILA rhet. 19 RVFIN. gramm. VI 578, 41. *num. sing.*: CIC. orat. 168 perfecto completoque verborum ambitu. 199 totone in ambitu verborum numeri tenendi sint. *ibid.* ille ambitus. 204 in toto ... circuitu illo orationis, quem Graeci περίοδον, nos tum ambitum tum circuitum tum comprehensionem aut continuationem aut circumscriptionem dicimus. 221 constat ... ille ambitus et plena comprehensio e quattuor fere partibus. 207. 208. 212. 214. 222 de orat. 3, 186 Brut. 162. QVINT. inst. 9, 4, 124 *ex* CIC. orat. 204. *ibid.* cum sensus unus longiore ambitu circumducitur. 9, 4, 22 περίοδον, quae est vel ambitus vel circumductum vel continuatio vel conclusio. DIOM. gramm. I 460, 9 circumlocutio cum cultu longiore verborum ambitu rem describens. 466, 23 RVFIN. gramm. VI 567, 14. 570, 15 AQVILA rhet. 18 p. 27 IVL. VICT. rhet. 22 p. 439 AVG. doctr. christ. 4, 7, 11. COLVM. 2, 2, 2 genera, quae possunt et cogitatione mentis et ambitu verborum facile copulari. PETRON. 118 SVET. Tib. 71 MACR. sat. 5, 13, 19. orationis *sim.*: LIV. 27, 27, 12 multos circa unam rem ambitus fecerim. VAL. MAX. 4, 1, 12 quae ... facta ... ambitu orationis amplectar (ARNOB. nat. 1, 58 longior. SYMM. epist. 3, 77). FRONTO p. 161, 11 N. ambitus isti et circumitiones. AVSON. 146, 5 circumloquentis. SYMM. epist. 7, 116 longo ambitu litterarum. SERV. Aen. 7, 606 ingenti. 11, 884 aperire viam: id est dare aditum. et bono locutus est ambitu. HIER. epist. 57, 5. PS. RVFIN. in Os. 2, 14 maiore. in Am. 4, 11 magno severitatis ambitu. ARATOR act. 1, 462 eloquii. QVINT. inst. 10, 1, 16 nec imagine <et> ambitu rerum. *in re metrica*: AVG. mus. 5, 13, 28 ambitus ... περιόδους. SEN. epist. 12, 6 tota aetas partibus constat et orbes habet circumductos maiores minoribus .... est qui totam pueritiam ambitu suo adstringit. *de tempore*: PLIN. nat. 2, 130 omnium *ventorum* ... (si libeat observare minimos ambitus) redire easdem vices quadriennio exacto. TAC. ann. 6, 28 post longum saeculorum ambitum. APVL. flor. 18 p. 90 temporum. MART. CAP. 7, 726 v. 4 tamen exeret peritas brevis ambitus puellas.

II *accedente notione* ***petendi,*** *supplicandi*: *terminus technicus in magistratu petendo* (*Ciceronis et formularum p. 1861, 28 sqq. exempla non omnia allata*): *circumscribitur*: VARRO ling. 5, 28 ab eo qui populum candidatus circum it, ambit, et qui aliter facit, indagabili ex ambitu causam dicit. MOD. dig. 48, 14, 4 PAVL. sent.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5,30ª. RHET. Her. 2,27,43 cum accusetur ambitu magistratum petisse. CIC. de orat. 2,105 ut possis liberalitatem atque benignitatem ab ambitu atque largitione seiungere (SEN. epist. 87,41 ambitum et largitiones). Brut. 245 sublato ambitu. Mur. 67 *al.* leg. 3,39 si quando ambitus sileat. Cael. 16 si se isto infinito ambitu commaculasset. Att. 4,15,7 ardet. 4,15,4. ad Q. fr. 2,14,4 ambitus redit immanis. 2,15,2 epist. 3,11,2. 11,17,1 excitari videtur. CALV. or. frg. Quint. inst. 6,1,13 factum ambitum. NEP. Att. 6,2 in ... ambitus largitionibus. SEN. contr. 2 praef. 3 animum tuum a civilibus officiis abhorrentem et ab omni ambitu aversum. 2,6,4 ut ambitum comprimeret. VELL. 2,47,3 in coer⟨ci⟩tione[m] ambitus. SEN. dial. 2,2,2. epist. 84,11 relinque ambitum. ASCON. tog. cand. p. 83 licentia ambitus. LVCAN. 1,179 letalis. 4,817 PLIN. nat. praef. 9 SIL. 8,257 QVINT. inst. 5,10,17. 5,12,7. 12,7,6 decl. 268 p. 93,9. PS. QVINT. decl. 13,2 procul ab ambitu. TAC. dial. 37 comitiorum. ann. 1,2 vi, ambitu. 1,15 candidatos ... sine repulsa et ambitu designandos. 1,75 adversus ambitum. 2,34 fori. 13,29 ambitu suffragiorum suspecto. 14,28 comitia praetorum ... quoniam acriore ambitu exarserant. 15,20 candidatorum. 1,81 PLIN. epist. 4,13,6 paneg. 29. SVET. Aug. 40 coercere. FLOR. epit. 1,47 (3,12,11) honorum. APVL. flor. 16 p. 69 sine molestia ambitus. TERT. paenit. 11 PANEG. 11,19 VOPISC. Aurelian. 15,4 LACT. inst. 5,2,3 OPTAT. 1,19 AVSON. 192,14. SYMM. epist. 6,22,3 legationis (*cf. p. 1862,35*). 9,7,1 petitoris. rel. 8,4 (21,4) AMM. 26,10,7 SERV. Aen. 6,596. CLAVD. 7,186 cum ... suo demens expellitur Ambitus auro. 17,264. 30,211 RVT. NAM. 1,362 SIDON. epist. 1,2,3. 1,3,1. 1,5,10. 1,11,5. 2,4,3. 5,10,4. 5,20,2 ab ambitu clam rogant singulos. ENNOD. opusc. 1,23 p. 268,1. *nom. plur.*: SIDON. epist. 7,9,13. ambitūs accusare *sim. saepe, ut*: CIC. inv. 1,94 accusabitur, *saepe*. Brut. 180 damnatus est (CAES. civ. 3,1,4 ASCON. Corn. p. 74 QVINT. inst. 5,10,108). Cluent. 98 erant ... condemnati (SVET. Iul. 9). Att. 4,18,3 rei (VAL. MAX. 4,2,5 *al.*). de ambitu, *ut*: CIC. de orat. 2,105 de ambitu (*i. in causa ambitus dicenda*) raro illud datur. 2,274 postulare (ad Q. fr. 1,2,15. 2,3,5. 3,2,3 ASCON. Mil. p. 40). Flacc. 98 audire Sull. 6 defendere. Cael. 16 respondere. 76 deferre. Sest. 18 causam dicere. Planc. 55 testimonium dicere. 36. ad Q. fr. 2,3,6 dixi. 3,3,2 reum fecit. epist. 3,11,2. CALV. or. frg. Char. gramm. I 229,11 iudicare. ASCON. Mil. p. 40. SVET. Iul. 41 condemnare. ambitu absolvere: CIC. Cael. 78. *saepius iungitur genetivus cum substantivis* lex, causa, *ut*: CIC. Mur. 3 lex ambitus (SALL. Catil. 18,2 *et saepe, cf.* MACER dig. 48,1,1 Iulia ambitus). 11 crimina (QVINT. inst. 4,5,12). Cluent. 98 damnatio. 132 iudicium (epist. 3,12,1 ASCON. Mil. p. 54). 147 causa (QVINT. inst. 4,2,9). Sull. 63 poena. Cael. 16 periculum. *similiter* de ambitu: CIC. Mur. 5 legem de ambitu tuli. ad Q. fr. 2,7,3 senatus consultum. Balb. 57 leg. 3,46 Att. 1,16,13 LIV. 40,19,11 ASCON. Corn. p. 68 *al. cf.* LIV. 7,15,12 latum est. CIC. Att. 1,18,3 facto senatus consulto de ambitu.

latius patet (in vita publica et privata): SEN. benef. 7,2,3 hominum inter se rixantium ambitus. PLIN. nat. 2,37 in magno nominum ambitu est (15,132). 15,50 *mala* ab Appio ... Appiana sunt cognominata ... ne quis ita (*Mayh.*, id *codd.*) ambitum valuisse claritatis et familiae putet. 35,95 ambitu praevalere aemulos sentiens *Apelles*. QVINT. inst. 5,7,33 testem gratia, metu, pecunia, ira, odio, amicitia, ambitu fieri. decl. 283 p. 148,18 vos (*cynici*) ... novo genere ambitus adorationem miseria captatis. 297 p. 173,11 causā ambitus. 331 p. 304,11 in constituendo iure. PS. QVINT. decl. 2,24 perit ille vester ambitus, vestra miseratio. 5,5 quod solum habebat ambitus genus, desperatione. 5,6 hae preces, hic rogantis ambitus fuit. 5,19 precibus ... ambituque lacrimarum. *cf.* PS. RVFIN. in Ioel 2,30/31 (7,12 calamitatium. *cf.* 1,1. 16,5. PS. RVFIN. in Os. 2,18/20 flendi. PAVL. NOL. epist. 23,39). 17,9 *abdicatio* quem movit ambitum. 17,3. 10. 20. TAC. hist. 1,17 *militum* favorem ... largitione et ambitu male adquiri. 1,20 novum officii genus et ambitu ac numero onerosum. 2,93. 2,64 *non* ambitu civitatis in gaudium evicta. 2,92 dum ambitu, comitatu ... contendunt (*cf. I B*). ann. 1,7 per uxorium ambitum. 4,74 per ambitum (13,6 GELL. 5,6,24). 12,59 contra ambitum Agrippinae. 13,52 quorum ambitu evaserat. 2,55. 12,42. 13,31. 33. 16,4. AVSON. 419,7 aguntur ... gratiae non propter maiestatis ambitum. AMBR. in XII psalm. 38,23 saepe ... in tabulis testamenti scriptus heres funesto ambitu testatorem praecedit ad tumulum. PAVL. NOL. epist. 29,8 luctuoso ambitu trium funerum comes. MACR. sat. 1,24,9 cum et ad philosophos eum (*Vergilium*) ambitus vester paulo ante provexerat. COD. Theod. 13,10,8,1 cuiusquam fraude, ambitu, potestate. OROS. hist. 7,37,1 scelus ambitūs (*ag. de Stilicone*). CASSIAN. inst. 5,39,3 quo ambitu maiore peregrino fratri non solum victus necessaria ... contulisset. ENNOD. dict. 3,5 p. 434,18. MAX. epist. p. 3 petitionis. *procorum sim.*: SEN. epist. 95,3 quos uxor magno ducta ambitu torquet. Med. 400 segnis hic ibit dies, tanto petitus ambitu, tanto datus. TAC. ann. 12,1 nec minore ambitu feminae exarserant (*i. Claudio ut nuberent*). CLAVD. 18,93 iam turba procax noctisque recedit ambitus. SIDON. carm. 14,11 procorum. *apud christianos*: TERT. pudic. 18 ex paenitentiae ambitu. SALV. gub. 2,19 cum tanto ambitu supplicet. eccl. 1,55 cum ambitu, ... cum prece. 3,53. 3,57 id omni rerum tuarum ambitu agas (2,69). FAVST. REI. grat. 2,12 fides probatur, exercetur ambitus, manifestatur affectus.

in hisce potissimum exemplis ad notionem affectus ipsius accedit: VELL. 2,47,3 in gladios caedesque civium furente ambitu. QVINT. inst. 1,3,7 hic (*puer*) erit alendus ambitu, hunc mordebit obiurgatio, hunc honor excitabit. 5,10,34 pessimi adfectus, in quibus sunt ira, odium, invidia, cupiditas, spes, ambitus, audacia. 7,1,53 licet te postea vel paenitentia vel ambitus ad hoc genus optionis adduxerit. 3,8,45. decl. 283 p. 149,7 nec nos extra rerum naturam ambitus ponat (*dicitur Cynico*). *cf. p. 1861,54.* 301 p. 188,19 erubui videri sine ancilla. hoc mali habet ambitus. [IVV. 8,135 ambitus *margo Pith. et ς*, -tio *Pith.*] PLIN. epist. 3,2,4 caret ambitu. FLOR. epit. 2,19 (4,9,2) ambitu et luxuria. 2,21 (4,11,1) per ambitum. 2,13 (4,2,43). ANTH. 326,2 superbus. AVSON. Mos. 374 tantus properantibus undis ambitus aut mores. 419,15 *sunt* quos exercet ambitus: non petivi. ENNOD. carm. 1,8 praef. 4 infrenis. IORD. Get. 36,187 *Attila* ambitum suum brachio metitur, superbiam licentia satiat. *nota*: AVIEN. orb. terr. 3,931 ambitus hos (*arcus*) etenim multus trahit. *fere i. q. gloria, honor*: FLOR. epit. 1,11 (16,7) gentem ... aureis ... armis et discolori veste usque ad ambitum ornatam (armatam *codd.*) (*cf. III*). ANTH. 288,8 pagina sonat schemate (comutę *cod.*) nullo decoris, ambitus, sententiae. IVL. VAL. 3,30 *Ptolemaei* dignitas veluti secunda post regis ambitum videbatur. PAVL. NOL. epist. 29,8 generis.

indicatur id, ad quod pertinet ambitus: *praepositione* in: SEN. contr. 1,5,7 in raptoris matrimonium ambitus erit. *genetivo accedente*: PLIN. nat. 25,22 ambitus nominibus suis eas (*herbas*) adoptandi. STAT. Theb. 1,129 iurisque secundi ambitus impatiens. QVINT. inst. 4,1,18 est ... pravis (parvus *A*) hic ambitus adversus amicos ... pronuntiandi ... iniuste. 12,10,3 proprio quodam intellegendi ... ambitu (*de pictorum aestimatoribus*). PS. QVINT. decl. 4,21 novo mihi ... opus est ambitu malorum. TAC. Agr. 18 per ostentationem et officiorum ambitum. ann. 4,2 neque *Seianus* senatorio ambitu abstinebat clientes suos honoribus ... ornandi. PS. CYPR. laud. mart. 16 integritatis (-as *pars codd.*) ambitum quaerit. PANEG. 10,6 misericordiae. SYMM. *v. p. 1861, 23.* OROS. hist. 4,5,4 dominationis. 7,36,3 regiae affectationis. FAVST. REI. grat. 1,1 p. 9,28 divinitatis. 1,2 p. 13,20 maiestatis. ENNOD. opusc. 3,95 p. 355,16 regnandi. CASSIOD. var. 1,4,5 pecuniae. 4,37,3 lucri. IORD. Get. 36,190 pugnae. 50,259 potentiae. *enuntiatis accedentibus*: *interrogativo*: SEN. benef. 7,24,1ª quo acciperet *Socrates pallium*, ambitus fuit. *cum* ne: PANEG. 12,12 unus est ambitus candidati, ne declaretur. *cum infinitivo*: CLAVD. 20,67 contingere dextram ambitus. CASSIOD. var. 1,25,2 infatigabilis.

personatus: CLAVD. 17,186 demens ... Ambitus.

III *fere i. q.* **pompa** *sim. proprie et translate*: *cf. l. 19 et* STAT. Theb. 6,68 exuvias circumdat avorum gloria mixta malis afflictaeque ambitus aulae (*ag. de funere Archemori*). 9,386 heu ubinam ille frequens modo circa limina matris ambitus orantesque tibi servire Napaeae? SERV. Aen. 10,213 ter denis: triginta accipiamus naves fuisse, non ... singulos duces tricenas habuisse .... nam apud maiores bella non ambitu, sed virtute constabant. COMMENT. Lucan. 8,863 quidam ⟨h⟩orrent aurum in templis et ambitum. *cf. supra* pompa. HEGES. 1,15,1 venit ... maiore quam solebat stipatus ambitu. 1,46,2 stipatorum. *ibid.* magnifice funus curatum omni ambitu regalium divitiarum praemisso. PRVD. cath. 10,48 hinc ... funeris ambitus ornat. PAVL. NOL. epist. 31,6 *crux Christi* digno ... ambitu consecratur (SVLP. SEV. chron. 2,34,5). *cf.* 44,1 qua (*supellectile*) possim digno ambitu triclinium divitis aemulari.

synonyma: *ad I A p. 1859, 8* amplexus; *ad I B* complexus, circulus, circuitus; *ad III* pompa. *coniuncta v. sub titulis.* *v. Mess.*

Ambivaretī *gens Gallica; v. Ihm, PW. I 1803.* CAES. Gall. 7,75,2 Haeduis atque eorum clientibus, Segusiavis, Ambivaretis (ambluar- *trad.*). 7,90,6 in Ambivaretos.

Ambivaritī *gens Gallica; v. Ihm, PW. I 1803.* CAES. Gall. 4,9,3 ad Ambivaritos trans Mosam. [OROS. hist. 6,8,8 *v. s. v.* Ambiliati.]

ambivium, -ī *n.* [*ab ambi- et* via *ductum; cf. c.* bivium. *Th.*]. VARRO Men. 276 hic in ambivio navem conscendimus.

Ambīvius, -a *nom. gent.* *insculptum* Ambeiv- *bis v. l. 81*, i *prior longa*: CORP. VI 11524 (*bis*). 11527 (*quater*). X 6701; *eadem* i *apicata*: CORP. IX 5646 (*bis*); Ambib-: CORP. III 8208. VI 200 (*l. 84*). 11529. 11538 (*ter*). 21520. 24189. 24754. 27345. 28536. 29050. X 2044 (*bis*). 3408. Amvib-: CORP. VI 16808; Anbiv-: CORP. XII 4573 (*bis*); Anbib-: CORP. VI 11609. *v. W. Schulze, Eigennamen p. 68.* L. Ambivius Turpio *histrio Terenti*: CIC. Cato 48 Turpione Ambivio. TAC. dial. 20 Turpionis Ambivii. DIDASC. Ter. *passim; scriptum* Ambibius *in A*: Ad. Hec. LVCIL. 1082 ambages Ambiv⟨i⟩. SYMM. epist. 1,31,3 Roscio ... atque Ambivio. 10,2,2 Pellioni ... Ambivio ... Aesopo ... Roscio. CIC. Cluent. 163 Ambivium quendam, coponem de via Latina. CORP. VI 6794 (*a. 754*) L. Ambivius Alexa Ambivia Dionysia. 11534 Ambeivia L. f. mater. III 13762 (*Mileti*) ⟨Am⟩beivius ⟨E⟩ucleratus Ἀμβείουιος Εὐκληρᾶτος. *procurator Iudaeae a. fere 10—13* Μᾶρκος Ἀμβιούιος (*variant codd.*) IOS. antiq. 18,31. COLVM. 12,4,2 M. Ambivius. CORP. VI 200 (*a. 70*) VII 14 C. Ambibius Resti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tutus. 2284. 6795. 9156. 11523—11540. 21311. 36385. 5647. XI 2028. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 111^{A} Ambibius episcopus plebis Pisitensis (AVG. epist. 175 *tit.*: auiuius *vel* abibius *codd.*). *cogn.* **Ambiviānus**, -ī. CORP. VI 975 (*a. 136*) III 43 T. Statilius T. f. Ambibiānus.

ambix, -cos *f.*, ἄμβιξ. *cf.* CAEL. AVR. chron. 4, 7, 94 vascula quae *Graeci* ἄμβικας vocant et sunt materia testea (terrea *var. lectio*) vel vitrea confecta. APIC. 6, 236 aves ... ne liquescant ... melius erit prius si tamen ex[t]enterantur per guttur vel in a⟨m⟩bi⟨c⟩as sublatae.

Amblada, -ae *f.*, τὰ Ἄμβλαδα (STRABO p. 570 PTOL. 5, 4, 9 PATR. Nic. 5, 147) *oppidum Pisidiae; v. Hirschfeld, PW. I 1804.* CORP. III 9737 C. Longinus C. f. Cor(nelia) Amblada mil. leg. VII. *adi.* **Ambladēnsis**, -e. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1148^{C} Ambladensium (Ἀμβλαδέων) civitatis. PATR. Nic. 1, 152 Patricios Amblades(is) (2, 149 Ambladenitanus. 3, 148 Adliadorum).

Amblasius, -a *nom. gent.; v. W. Schulze, Eigennamen p. 153.* CORP. VI 1057 (*a. 210*), 3, 75 M. Amblas(ius) Fortunatus (1058, 3, 14). XI 710 (*Bononiae*) ⟨...⟩ Amblasi C. f. M⟨...⟩. *cf.* Amulasius.

Ambliātus *v.* Ampliatus. [**Ambluareti**] *v.* Ambivareti.

amblygōnius, -um, ἀμβλυγώνιος. PS. CENS. frg. 7, 3 p. 62, 4 amblygonium (amphyg-, ampig- *codd.*) *triangulum* quod habet ⟨unum⟩ angulum hebetem. NIPS. grom. p. 297, 1 in am⟨b⟩ligonio (amplig- *R*, ambig- *E*). 297, 3 ambligonium (amplig- *codd.*). 297, 4 ambligoni (amplig- *codd.*). 300, 12 (*eadem* PS. BOETH. geom. p. 404, 10) orthogonium, oxygonium et amblygonium (*trad. ut* 297, 1). LIB. col. I p. 250, 16 rumbus ampligoneus (PS. BOETH. grom. p. 405, 14 rombus ampligmeus). GROM. p. 341, 11 trigonius amoligonius. PS. BOETH. grom. p. 378, 16 amblygonium (*sic G*, amplig- *b r*) ... quod est obtusu[m]angulum (obtusiangulum PS. BOETH. geom. p. 376, 9; *cf.* CASSIOD. art. 6 p. 1214^{D} GLOSS. IV 16, 41), in quo obtusus angulus fuerit.

amblyopia, -ae *f.*, ἀμβλυωπία. CASS. FEL. 29 p. 56, 18 amblyopiam (ampl- *pars codd.*) id est obtunsionem visus. GLOSS. III 597, 40 ampliopia: caligo oculorum. 599, 49 dracomata ampliopię.

1. ambō, -ae, -ō [*i. q. gr.* ἄμφω, *cf. c. got.* bai, *ind.* ubháu, *lituan.* abu '*ambo*'. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 4 ambo ex graeco ductum videtur quod illi ἄμφω dicunt. ISID. orig. 10, 21. [*val.* îmbĭ, *ital.* ambo, *francog. vet.* ams, *hisp.* ambos. *M.-L.*] *de* ***declinatione*** *trita proferunt* PROB. gramm. IV 122, 28. 213, 28 CHAR. gramm. I 64, 11 PS. SERG. gramm. IV 543, 4 PHOC. gramm. V 413, 26. 414, 6. *nugatur* VIRG. gramm. epit. 6 p. 46, 11 a veteribus declinantur 'dui duorum duis duos a duis', sic et 'ambi', rectius autem declinantur 'duo duum duobus duos a duobus' sic et 'ambo ambuum ambobus'. *nota de numero*: PS. SERG. gramm. IV 540, 7 duali adsignanda sunt ... duo ambo. *similiter* POMP. gramm. V 165, 28 *sqq.* 174, 20 EXC. Bob. gramm. V 636, 23 ARS Bern. gramm. suppl. 84, 15 *cf.* p. 240, 14. *de acc. masc.*: CHAR. gramm. I 119, 9 (*ex Romano*) 'ambos' Terentius in Adelphis (131) ... Sallustius quoque historiarum libro IIII (epist. Mithr. 15) ... idque Helenius Acron sic oportere dici in eadem Terentii fabula disputavit Verriumque dicit errare qui putat 'hos ambo' dici debere. indifferenter autem locutos veteres uberiora dabuntur exempla: Afranius in Panteleo (com. 233) ... in Gallia cum ambos emerem. item idem in eadem (com. 235) 'sed eccos ambos'. qui autem cum Helenio faciunt hanc afferunt causam, quia omnis accusativus num. plur. exceptis neutralibus et monoptotis 's' littera finiri debet. ⟨praeterea⟩ quoniam et 'has ambas' ut 'doctas, pictas', 'hos' item 'ambos' ut 'doctos, pictos' par erit dicere. 'ambo' Afranius in Panteleo (com. 234) 'revocas nos ambo ad periculum'. Terentius in Andria (345, *at non est acc.*) 'hem, Charine, ambo opportune: vos volo. Maro georg. IIII (88) ... idem in buc. (6, 18) ... quod genus graeca declinatione profertur, illi enim ἄμφω dicunt. *eadem brevius vel similia* I 65, 16 *sqq.* 543, 9 PRISC. gramm. II 20, 18. 310, 19 POMP. gramm. V 166, 5 *sqq.* CAPER gramm. VII 94, 5 'ambos' et 'duos' accusativo dicimus, 'ambo' et 'duo' nominativo. MART. CAP. 3, 292 BEDA gramm. VII 264, 1 ARS Bern. gramm. suppl. 110, 5. SERV. Aen. 12, 342 antiquo more 'ambo'... cum hodie 'ambos' dicamus. *in nostris libris haec sunt documenta: acc. dualis* ambo *metro vindicatur*: PLAVT. Amph. 470. 1119 Bacch. 860 Cist. 525 Curc. 692 Epid. 203 Most. 467. 825 Rud. 786 (-os *AB*) HOR. sat. 2, 3, 180 MART. 7, 40, 4 ambŏ; *traditur praeterea*: PLAVT. Bacch. 1187 Pseud. 1079 ambo *A*, -os *P* LVCIL. 233 CIC. Verr. 2, 42 *codd. mell.* epist. 5, 8, 4 CAES. civ. 1, 48, 2 SALL. hist. frg. 2, 45 VERG. ecl. 6, 18 georg. 4, 88 (-os *P*, -o *cett. Charis.*) Aen. 12, 342 HOR. sat. 2, 7, 62 OV. met. 7, 792 LIV. 3, 62, 6. 7, 19, 5. 8, 3, 9. 10, 37, 14. 26, 7, 5. 26, 13, 7. 26, 26, 11. 27, 27, 7. 28, 21, 8. 29, 30, 12. 30, 14, 3. 35, 22, 3. 38, 58, 6. 40, 46, 4. 45, 19, 15 CELS. dig. 28, 5, 24 VLP. dig. 5, 3, 25, 9 AVIEN. Arat. 378. *acc. pluralis* ambos *metro vindicatur*: PLAVT. Stich. 589. 750 Most. 330 (*in versu Reiziano*) TER. Haut. 995 PROP. 2, 20, 18 STAT. Theb. 6, 920 CARM. epigr. 1187, 8; *commendatur clausula* SALL. epist. Mithr. 15; *traditur praeterea*: PLAVT. Bacch. 1117 (Capt. 34) Curc. 687 Men. 1048 Pseud. 251 Rud. 452 Stich. 507 TER. Ad. 131. 962 Eun. 1069 Haut. 711 CIC. epist. 9, 13, 2 VARRO Men. 129 CATVLL. 71, 5 SALL. Iug. 21, 4 hist. frg. 2, 93 OV. epist. 10, 51 met. 1, 327 (*bis* ambo *frg. Harl.*). 6, 631. 10, 685 LIV. 1, 55, 1. 2, 10, 6. 7, 18, 6. 7, 42, 2. 22, 34, 10. 26, 48, 13. 38, 42, 9 PHAEDR. 3, 8, 13 SEN. Ag. 346 Herc. O. 516 Oed. 857 STAT. Theb. 1, 510 silv. 1, 1, 89 IVV. 10, 227 TAC. ann. 13, 54 PLIN. paneg. 90 SVET. Aug. 11. 65 Vitell. 3 CORP. V 5701, 2 *passim.* *de dat. abl.*: CAPER gramm. VII 107, 14 'ambobus', non 'ambis', et 'ambabus'. PRISC. gramm. II 294, 10 'ambae'... et 'duae'... habent dativum 'ambabus duabus', quamquam genetivum 'ambarum' et 'duarum' faciunt. 311, 4. *cf.* POMP. gramm. V 165, 35. 166, 17. *vulgaris forma* ambis *servata est*: NIPS. grom. p. 288, 12 in ambis lapidibus. CARM. epigr. 1125. 1551 *p. 1866, 8.* GREG. TVR. Franc. 4, 13 ambis ... calcaneis. LEX Sal. 25, 2 ambis convenientibus. *vocativum deesse docet* PRISC. gramm. III 23, 1; *adest autem in schematis* PROB. gramm. IV 122, 30 *al. et legitur iam inde ab* ENN. *et* PLAVT. *saepius.* *rarum est genus neutr.; vidi haec exempla*: RHET. Her. 4, 37, 49 horum amborum generum. CIC. div. 1, 70 quorum amborum generum una ratio est. OV. met. 10, 486 ambobus pellite regnis *me*. SEN. epist. 52, 5 aedificia ... ambo. PLIN. nat. 21, 55 duo genera ... ramosa ambo. 25, 53 *genera* ambo. 28, 59 unum ambove genua. PAVL. dig. 34, 1, 23 ambo exaequanda sunt. AVG. civ. 22, 5 (*subst., opp.* unum). *masc. pro fem.* [*non recte accipitur* PLAVT. Merc. 231 *v. l. 70*] *fortasse statuendum* Cist. 525; *postea* ambobus *pro fem.* POMPON. dig. 30, 36 VLP. dig. 37, 9, 1, 16. *saepe* ambo *pro mare et femina dictum est, v. infra passim.* *de* ***prosodia***: CHAR. gramm. I 35, 25 observabimus ut, quotiens de neutro loquamur, correpta 'o' dicamus 'duŏ milia' ⟨παρὰ τὸ δύο⟩, in accentu longo 'duō homines, ambō homines, ambae mulieres' dicimus (551, 12 PHOC. gramm. V 414, 4 BEDA gramm. VII 238, 17). *quae de neutro correpto doctrina aperte falsa est; neutr.* ambo *in versibus non legitur.* *nom.* ambŏ: VAL. FL. 7, 653 ambŏ ... ambŏ (STAT. Theb. 6, 374). AVSON. 40, 2. 166, 11. 206, 8. 211, 25. 211, 27. 390, 8. 418, 47 DRAC. laud. dei 1, 369 (*bis*) Romul. 9, 166 Orest. 172, *cum eodem aevo sub ictu servetur* ō VAL. FL. 4, 279. 6, 126 HOMER. 941 STAT. Theb. 6, 798. 814. 10, 349 ámbŏ | ... ambó. 11, 36. 102 PS. AVSON. 134, 4. *acc.* ambŏ *semel non amplius* MART. 7, 40, 4. *de* ***significatione***: CHAR. gramm. I 65, 26 ambo ... non est dicendum nisi de his qui uno tempore quid faciunt, ut puta 'Eteocles et Polynices ambo perierunt' quasi 'una'. Romulus autem et Africanus non ambo triumphaverunt, sed uterque, quia diverso tempore. ARVS. gramm. VII 455, 10 'ambobus' pro 'utrisque' Verg. Aen. I (458). DIFF. gramm. suppl. 285, 25 inter duos et ambos hoc interest quod duo numerantur, ambo congregantur. *cf.* ISID. diff. 1, 157 DIFF. ed. Beck p. 35, 68. GLOSS. ἀμφότεροι. ἑκάτεροι. utrique. *utrum nomen sit an pronomen* POMP. gramm. V 211, 22 COMM. Einsidl. gramm. suppl. 240, 2. ***usus*** *adiectivus iam inde a* PLAVTO *viget iuxta substantivum, tamen multo rarior est.* *exempla usque ad* OV. *omnia adscripsi, inde a* LIV. *pauca excerpsi.*

LEX XII tab. Gell. 17, 2, 10 cum perorant ambo praesentes. *ibid.* si ambo praesentes. ENN. ann. 106 Vahl. aeternum seritote diem concorditer ambo. 618 amb⟨a⟩s (*i. manus; ellipsin testatur* SACERD. gramm. VI 468, 7; *iunctura* ambae manus *crebra, ut* CATVLL. 35, 10 VERG. Aen. 10, 867 PETRON. 122 vers. 154 VAL. FL. 4, 300 STAT. Theb. 2, 647. 6, 767 *passim; cf.* PLAVT. Aul. 650 *l. 57*; VERG. Aen. 10, 843 palmas, VAL. FL. 8, 140; *alia ut* ambo oculi, lacerti, pedes *v. infra passim*). ENN. trag. 138 nomus ambo Vlixem. NAEV. carm. frg. 4, 1 amborum uxores. 4, 3 flentes ambae. PLAVT. Amph. 470 erroris ambo ego illos et dementiae complebo. 1109 (*praecedit* duo). 1119 puer ambo angues enicat. Asin. 209 ambae. 284 adeo ut aetatem ambo ambobus nobis sint obnoxii. 361 nos ambo. 719 ambae sunt bonae. Aul. 104 occlude sis fores ambobus pessulis. 650 ostende huc manum dexteram. :: em. :: nunc laevam ostende. :: quin equidem ambas profero. Bacch. 569 duas ergo hic intus eccas Bacchides. :: quid, dua⟨s⟩? :: atque ambas sorores. 860 illum cubantem cum illa opprimere ambo ut necem. 869 illorum ... amborum. 1115. 1117 evocare ambos foras. 1124 *sq. bis* ambae. 1129 am⟨b⟩ae. 1140. 1187 malo illos ulcisci ambo. Capt. 2. 34 ambos. 216. 397 nostrum ... amborum vicem. 831 aperite hasce ambas fores. Cas. 315 vobis invitis atque amborum ingratiis. 386 conicite ... ambo. 393 animadvortite ambo (Merc. 968 Mil. 766 Vid. frg. 5). 877. Cist. 38 et ego et tua mater, ambae. 525 nisi ambo occidero (*v. l. 18*). Curc. 687 vos nolo ambos. 692 vos ambo (*acc.*). Epid. 203. Men. 1048 non ambos volo. 1099. 1119 uter eratis, tun an ille, maior? :: aeque ambo pares. 1122 uno nomine ambo eratis? 1152. Merc. 231 si ambae in uno (ambo nunc *B*) essent loco. 964. 968 *bis*. 978. Mil. 66 249 ambas. 385. 546. 774. 892 Most. 398. 453 paene confregi hasce ambas ⟨foris⟩. 467 illos ... ambo abscedere. 825 ambo ab infimo tarmes (trami *trad.*) secat. 1107 Poen. 219. 283 nostrum ambarum. 962. 1102. (1103?). 1206 ambabus. 1211 vos volo ambas. 1237. 1256. 1261 *bis*. 1345. 1375 Pseud. 251 Rud. 72. 103. 272. 277 ambarum. 280 exurgite ... ambae. 366. 452 ambos. 649. 668. 694. 699. 725. 745 ambabus. 768. 786 ambo *acc.* 796. 809 adsistite ambo. 813. 894. 1051 ite ... ambo. 1104. 1423 cenatote ambo. Stich. 90. 127. 416. 434 ambobus. 507 ambos, te et fratrem tuom. 530. 589 ambos ut vocem. 732. 741. 750 utrubi accumbo? :: utrubi tu vis. :: cum ambobus volo, nam ambos amo. 772 pariter ambo. Trin. 475 ambabus mālis. 532. 777. 780 Paras. frg. 3 *bis* CATO or. frg. 51 TER. Ad. 131. 213. 810. 820 (ipsorum *Calliopius vitiose, cf. Leo, Rhein. Mus. 38, 6*). 873. 962. Andr. prol. 10 qui utramvis recte norit, ambas noverit *fabu-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

las. 345 Eun. 169. 702 una ambo. 1069 Haut. 119. 338. 711. 995 Hec. 163. 290. 387. 793. Phorm. 65 ambobus simul. 71. 760 PACVV. trag. 367 TITIN. com. 38. 59. 66 AFRAN. com. 217. 233. 234. 235. LVCIL. 233 praecidit caulem testisque una amputat ambo. RHET. Her. 1, 16, 25. 4, 37, 49. CIC. Verr. 1, 39 qui ambo. 2, 42 eos... ambo (*sic Guelf. prior, Lagomars. 29, Cuiacianus,* -os *cett.*). Balb. 17 Phil. 1, 36. de orat. 2, 9 ambo illi oratores. Pis. 58 horum amborum consulum (LIV. 3, 9, 6. 3, 31, 3 *saepissime, item* ambo praetores, censores). Brut. 83. 94 quorum extant amborum orationes. 211 *bis* orat. 21 leg. 2, 47. fin. 2, 70 quarum ambarum rerum. 2, 79. 3, 72 ac. 2, 131 nat. deor. 1, 17. 3, 9 div. 1, 70. 2, 75. 80. Att. 4, 17, 2. 6, 1, 25. 7, 5, 4. epist. 5, 8, 4 hos quidem ego ambo unice diligo. 9, 13, 2 hosce... ambos. 16, 12, 4 Gallias..., quas ambas habet inimicissimas. CAEL. Cic. epist. 8, 14, 2. *de formula inde a* CIC. *lecta* alter ambove *v. s.* alter *p. 1731, 36. cf.* LEX Malac. (Corp. II 1964) 3 aediles... ambo alterve. 43 IIviris... ambobus alterive. Q. CIC. pet. 7 ambo a pueritia sicarii, ambo libidinosi, ambo egentes. VARRO Men. 129 aut ambos mira. CATVLL. 57, 7 uno in lectulo erudituli ambo. 71, 5 ulciscitur ambos. 104, 2 ambobus mihi quae carior est oculis. CAES. civ. 1, 48, 2 pontesque ambo (-os *aliquot dett.*)... interrupit. 2, 6, 6. 3, 15, 6. 3, 30, 2. 3, 109, 4 Gall. 5, 44, 13. SALL. Iug. 21, 4 qui ambos reges adeant. 73, 3. 81, 1. 97, 3. 109, 3. 109, 4. 112, 3. 113, 2 idem ambobus polliceri. epist. Mithr. 15 inopia... ambos incessit. hist. frg. 2, 45 plebes... consul⟨es⟩ ambo... invadit. 2, 93 fames ambos fatigavit. VERG. ecl. 1, 61 amborum finibus. [2, 41 ambo *male R*]. 3, 34 bisque die numerant ambo pecus, alter et haedos. 5, 1 convenimus ambo. 6, 18 saepe senex spe carminis ambo luserat. 7, 4 ambo florentes aetatibus, Arcades ambo. 7, 18. georg. 1, 238 via secta per ambas *zonas.* 4, 88 ubi ductores acie revocaveris ambo (-os *P*). 4, 341 Oceanitides ambae, ambae auro, pictis incinctae pellibus ambae. Aen. 1, 458 Atridas Priamumque et saevum ambobus Achillem. 2, 710 una salus ambobus erit. 4, 679 ambos. 5, 157 ambae. 5, 425 amborum. 6, 496. 540 partes ubi se via findit in ambas. 7, 316 amborum... regum. 7, 470 se satis ambobus Teucrisque venire Latinisque. 8, 142 sic genus amborum scindit se sanguine ab uno. 9, 249 amborum... vultus. 9, 421 poenas persolves amborum. 9, 444 fortunati ambo. 10, 125 germani Sarpedonis ambo. 10, 758. 11, 291 ambo animis, ambo insignes praestantibus armis (*cf.* VAL. FL. 6, 128). 11, 906. 12, 136 ambos Laurentum Troumque acies. 12, 190 paribus se legibus ambae... gentes... in foedera mittant. 12, 342 ambo | Imbrasidas. 12, 525. 731. HOR. sat. 1, 1, 20 illis Iuppiter ambas iratus buccas inflet. 2, 3, 180 iure iurando obstringam ambo. 2, 6, 99. 2, 7, 62 estne marito matronae peccantis in ambo (*sic trad.*) iusta potestas? PROP. 2, 20, 18 ambos una fides auferet, una dies. FAST. Capitol. a. u. c. 582 ambo primi de plebe. OV. epist. 4, 139. 6, 119. 10, 51 acceperat ambos. 10, 57 venimus huc ambo: cur non discedimus ambo? 19, 163. am. 1, 5, 25 lassi requievimus ambo. 2, 2, 32 ambo domini. 2, 9, 54 ambobus populis. met. 1, 327 innocuos ambos, cultores numinis ambos (ambo *bis frg. Harl. 2610*). 1, 396. 2, 225. 4, 62. 154. 184. 384. 507. 604. 692. 5, 139. 6, 53. 153. 483. 497. 631 spectans ambos. 7, 792 invictos ambo certamine cursus esse deus voluit. 8, 373 *bis.* 374. 487. 693. 763. 10, 486. 685 meque ipsa exhortor in ambos. 11, 64. 240 innectens ambobus colla lacertis. 11, 741. 13, 299 Pont. 2, 5, 85. 2, 7, 64 ambobus... polis. 2, 10, 31. 3, 6, 53 trist. 3, 4, 24. 4, 10, 11. 81 felices ambo (STAT. Theb. 11, 36). 5, 6, 30 fast. 2, 405. 593 consulite ambobus. 3, 393 EPICED. Drusi 452 EPIST. Sapph. 49 LIV. 1, 40, 5 *et passim.* 10, 17, 12 consulum... non amborum, sed alterius (*item* alter *opp.* 21, 15, 4. 26, 7, 5). 21, 38, 7 qui ambo saltus. 25, 38, 5 Scipiones... ambo (IVV. 2, 153 ambo Scipiadae). 40, 46, 4 singulos...; ambo (*acc.*). MANIL. 4, 475 ambae... partes. PAVL. FEST. p. 17 ambiguum est quod in ambas agi partes animo potest. VAL. MAX. 9, 14, 4 qui ambo (PLIN. nat. 11, 19. 13, 138 SVET. Tib. 3). CELS. 6, 6, 14 oculi vel ambo vel singuli. PHAEDR. 2, 2, 6 SEN. Ag. 346 Herc. O. 516. 822. Oed. 857 per ambos... pedes. CVRT. 4, 5, 7 in utro statu ambo essent. PERS. 5, 43. 45. CALP. ecl. 3, 29 ambas diduxi tunicas (*i. tunicae partem utramque*). PLIN. nat. 28, 59 circa unum ambove genua. VAL. FL. 1, 36. 432. 530. 572. 4, 279. 5, 477. 688. 6, 128. 7, 404. 653 ambŏ truces, ambo abscessere minantes. 8, 168. 345 SIL. 1, 163. 466. 4, 99. 175. 9, 356. 406 velle ac nolle ambobus (duobus DRAC. Orest. 293) idem. 9, 440. 13, 622. 17, 426 HOMER. 246. 386. 785. 941. STAT. Theb. 1, 408. 3, 312. 4, 398. 5, 439. 721. 726. 6, 374 ambŏ pii carique ambo. 6, 349. 798. 814 *bis.* 8, 48. 613. 10, 348. 349. 442. 688. 11, 36. 102. 370. 519. 12, 371. 405. 679 silv. 1, 1, 89. 2, 2, 107. 3, 5, 108 MART. 7, 40, 4. QVINT. decl. 318 p. 251, 11 ambo improbi estis, ambo calumniatores. IVV. 2, 153. 9, 66. 10, 227 ambos perdidit ille oculos. 10, 328 TAC. hist. 4, 43. 44 ann. 3, 35. 40. 13, 54 civitate... ambos donavit. PLIN. paneg. 90 (*opp.* alter). FLOR. epit. 4, 12, 42 (*opp.* alter). GELL. 1, 12, 5 parentes alter ambove. APVL. met. 2, 17 ambo (*vir et fem.*) corruimus. PS. APVL. Ascl. 39 ambae sibi invicem... conexae sunt. ARNOB. nat. 4, 21 ambo... sexus *hominum.* 7, 23 res ambae. IVVENC. 1, 153. 305 AVIEN. (*plerumque fem.*) Arat. 140. 236. 378. 1219. 1586 orb. terr. 25. 160. 301. 397. 401. 402. 407. 410. 412. 821. 837. 911. AVSON. 440, 3 (*de duobus pluralibus*) integris arborum copiis. SCHOL. Arat. p. 182, 22 habet *Helice* stellas... in ambas aures duas (ἐφ᾽ ἑκατέρων ὤτων β). CLAVD. 1, 72. 8, 83. 91. 26, 257. 338 (*bis*). 36, 381 carm. min. 30, 132. AVG. civ. 14, 24 aures (*opp.* singulas). 22, 28 ambo et singuli. SIDON. carm. 15, 198 DRAC. laud. dei 1 369. 399. 570. 3, 131 Romul. 4, 25. 6, 106. 9, 164. 166. 520 Orest. 172. 520. 755. 763. CORP. III 9503 ambas. 21491 Sittia Vera et Fl. Primus ambo mariti. CARM. epigr. 103 C 2 ⟨p⟩ater infelix ambos nos desiderat. 426, 2 iustitiam colui matrem⟨que⟩ aequaliter ambas. 1125, 4 sum libertinis ego nata parentibus ambis. 1551, 6 (*saec. II med.*) hanc statuere ambis pro pietate domum. *abusive c. gen:* SVLP. SEV. dial. 3, 11, 18 Narsete... et Leucadio..., quorum ambo Gratiani partium fuerant. *recte* qui ambo *iam inde a* CIC. (*v. p. 1865, 5. 10. 13. 58. 61*).

iungitur aliud duitatis numerale vel pronomen: PLAVT. Amph. 974 iam hi⟨sce⟩ ambo, et servos et era, frustra sunt duo. Bacch. 719 alteram ille amat sororem, ego alteram, ambas Bacchides. Men. 48 ambobus... geminis fratribus 1120 gemini ambo eramus. Truc. 961 verum utrique mos geratur amborum ex sententia. CIC. fin. 2, 20 hic qui utrumque probat, ambobus debuit uti. Att. 8, 15, 2 secutae sunt duae *epistulae,* prid. Kal. ambae datae. CAES. civ. 3, 10, 7 dum sibi uterque confideret et pares ambo viderentur. OV. am. 1, 9, 7 pervigilant ambo, terra requiescit uterque. 2, 10, 5 utraque formosa est, operosae cultibus ambae. met. 9, 720 hinc amor ambarum (-orum *M aliquot*) tetigit rude pectus et aequom volnus utrique dedit. fast. 6, 287 utraque nupserunt, ambae peperisse feruntur. LIV. 8, 3, 9 praetores tum duos Latium habebat..., ambo ex coloniis Romanis. 28, 9, 9 supplicatione amborum nomine et triumpho utrique decreto. PHAEDR. 3, 8, 13 amplexus ille utrumque... in ambos caritatem partiens. SEN. epist. 52, 5 puta enim duo aedificia excitata esse, ambo ⟨ab imo⟩ disparia, aeque excelsa. *ibid.* intuenti ambo (inueniebo *trad.*). PLIN. nat. 2, 84 interiectum ambobus ex utroque temperari. 21, 55 duo genera,... ramosa ambo. 27, 5 ambo... duo. FRONTO p. 122, 2 N. inter duos, ambos meos. MAR. VICTORIN. homous. 1 AMBR. exc. Sat. 1, 6 HIER. epist. 77, 10.

2. ambo, -ōnis *m.*, ἄμβων, -ωνος. *cf.* VARRO ling. 5, 115 umbonis a graeco, quod ambonis. GLOSS. V 491, 15 ambone(m) pulpitum. 410, 6 ambone(m) ἀναλο(γεῖον). CASSIOD. hist. 10, 4 p. 1167B residens super ambonem, ubi solebat prius consuete facere sermonem.

amboduo, -ae. SCHOL. Arat. p. 296, 8 ambaeduae quidem subtiles videntur stellae. [*val.* amînda, *ital.* amedue, *francog. vet.* andui. *M.-L.*]

Amboglanna *castellum Britanniae; v. Hübner, Corp. VII p. 141; PW. I 1805.* CORP. VII 1291 (*in vasculo*) Amboglan⟨i⟩s. NOT. dign. occ. 40, 44 Amboglanna. RAVENN. p. 431, 10 Gabaglanda.

Ambonius *nom. singulare ut videtur.* CORP. X 4452 (*Capuae; periit*) Ambonius S. l.

praep. num(ero) **Ambov**⟨iorum?⟩ CORP. VIII 9745. *Leclerc ex lapide descripsit* AMBCIVV.

⟨...⟩ius **Ambr**⟨i..l⟩ius CORP. III 13902 (*Salonis*). *cf.* Ambridius.

Ambr(a)e (*loc. an abl.?*) ITIN. Anton. Aug. p. 236, 4. 258, 10 *statio Vindeliciae ad fluviolum qui hodie vocatur* Amper, Ammer. *v. Mommsen, Corp. III p. 735. 738; Ihm, PW. I 1797; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 124.* TAB. Peut. 4, 2 fl. Ambrum *falso loco.*

Ambracia, -ae *f.*, Ἀμβρακία (Ἀμπρ-), *oppidum Thesprotiae in Epiro; v. Hirschfeld, PW. I 1805.* *titulus praetextae Enni:* NON. p. 87, 33 ENNIVS Ambracia (p. 183, 4. 469, 28. 471, 17). ENN. frg. var. 36 Vahl. apud Ambraciae finis (Ambraciensis *Casaubonus*). *cf.* ann. lib. 15 frg. 1 Vahl. PLAVT. Stich. 491 Ambracia (-ccia *P*) veniunt huc legati publice. VARRO Men. 403 haedus ex Ambracia. Catus Non. p. 94 Ambraciae. CIC. in Pis. 91. 96 ad Brut. 1, 6, 1 CAES. civ. 3, 36, 5. CORP. VI 1307 M. Folvius M. f. Ser. n. Nobilior cos. Ambracia(m) cepit. OV. met. 13, 714 certatam lite deorum Ambraciam. LIV. 32, 15, 5. 6. 36, 14, 9. 38, 3, 9. 38, 4, 1 *bis et passim apud eundem.* MELA 2, 54 PLIN. nat. 2, 201. 4, 4. 4, 6 in Ambracia (*i. in regione urbis*). 18, 307. 35, 66 in Ambracia. 36, 14 FRONTIN. strat. 2, 7, 14 FLOR. epit. 2, 9, 2. AMPEL. 8, 2 Ambraciae in Epiro. 47, 4 VIB. SEQ. geogr. p. 154, 4 VIR. ill. 52, 2. 79, 3 SERV. Aen. 3, 274. 276 *ad* parvae urbi: Ambraciae scilicet. HYG. fab. 123 p. 106, 1 per fines Ambraciae. *adi. et nom. incol. graecum:* **Ambraciōtēs** (-a), -ae, Ἀμβρακιώτης. CIC. Scaur. 4 Cleombrotum Ambraciotam (Tusc. 1, 84). PLIN. nat. 14, 76 Ambracioten *vinum.* LACT. inst. 3, 18, 9. 10 Ambraciotes. PS. HIER. epist. 6 Ambraciota. AVIEN. orb. terr. 661 Ambraciota[u]rum succedent protinus arces. *adi.* **Ambracius,** -a, -um, Ἀμβράκιος *poetarum.* OV. Ib. 304 sparsa per Ambracias quae iacuere vias. EPIST. Sapph. 164 terra. LIV. 32, 14, 7 sinum (32, 15, 5. 38, 4, 3. 43, 21, 6 SEN. nat. 3, 29, 8 MELA 2, 54. 110 PLIN. nat. 2, 205. 4, 4. 5. SIL. 15, 300 *plur.* ambrotias *trad.* FLOR. epit. 4, 11, 4 MART. CAP. 6, 651). LVCAN. 5, 652 orae. STAT. Theb. 4, 805 ponti. silv. 2, 2, 8 frondes (*praemia agonis Actiaci*). PRISC. perihег. 520 insulae (DIONYS. 493 Ἀμπρακιήων). GLOSS. III 246, 7 Ἀμβρακιωτικὴ θάλασσα Ambracium mare. *adi. lat.* **Ambraciēnsis,** -e. VAL. ANT. hist. 21 Ambraciensis quidam Timochares (VAL. MAX. 6, 5, 1). LIV. 38, 6, 8 Ambracienses (38, 9, 6. 9. 13. 38, 43, 2. 5. 7. 11. 12. 38, 44, 4 LIV. perioch. 38 p. 40, 17). PANEG. 4, 7 Ambraciensi oppido.

Ambram *v.* Amram.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

? **Ambranī** *gens Gallica.* SVET. Iul. 9. *v. Ihm, PW. suppl. I s. v.*

Ambri *v.* Amri.

ambricēs [orig. inc. *Th.*] regulae quae transversae asseribus et tegulis interponuntur. PAVL. FEST. p. 16. *cf.* GLOSS. V 435, 18 abices lateres vel summitates laterum.

Ambridius *nom. (gent. an barb.?).* CORP. XII 3401 (*Nemausi*) Ambridi Filisci. *cf.* III 4443 (*prope Carnuntum*) Ambri(dius?) *et quae sub* Ambr- *posuimus.*

Ambronēs fuerunt gens quaedam Gallica, qui subita inundatione maris cum amisissent sedes suas, rapinis et praedationibus se suosque alere coeperunt. eos et Cimbros Teutonosque C. Marius delevit. ex quo tractum est ut turpis vitae homines **ambronēs** dicerentur PAVL. FEST. p. 17 (*inde* GLOSS. Plac. V 8, 1 = 47, 3). [ambrones *a gr.* Ἄβρων, Ἄβρωνος βίος *tractum esse putat Sonny, Archiv 10, 366. Th.*]. *gens Gallica* (*cf. Ihm, PW. I 1808*) *nominatur etiam* LIV. perioch. 68 Ambronibus (EVTR. 5, 1, 1 OROS. hist. 5, 16, 13). VEG. mil. 3, 10 p. 93, 15 Ambronum. OROS. hist. 5, 16, 1 Ambronas (-anus *cod. D saec. VIIII*). 5, 16, 9 Ambrones *nom.* PLVT. Mar. 15 Ἄμβρωνες (ἄβρωνες *C constanter*). 19. DIO 44, 42, 4 Ἄμβρονας (*sic et* 50, 24, 4). STRABO p. 183 Ἄμβρωνες. GLOSS. ambro: decoctor. consumptor patrimoni. devorator, luxuriosus, profusus. elluo vel tardarius (?). devorator hominum (*i. diabolus*). ANTH. 19, 21 ut apludam armonie temsore a me velut ambrone collectam adoreos vertatis in struppas. GILD. Brit. 16 chron. III p. 34, 1 illi priores inimici ac si ambrones, lupi profunda fame rabidi (*ubi nescio an* Ambrones *gens sit intellegenda*). *ex* GLOSS. *sumpsere si qui posteriores* (ALDHELM. ANGELOMVS Poet. aevi Carol. II p. 675, 20) *de diabolo, orco, Adamo malum petente usi sunt.*

ambrosia, -ae *f.*, ἀμβροσία. SERV. Aen. 12, 419 ambrosia est cibus deorum, nam nectar potant. auct.: alibi ambrosia unguentum deorum legitur (Aen. 1, 403, *ubi Serv. male* ambrosiae *pro gen accipit, item* GLOSS. IV 429, 26). *plur.* LVCR. *l. 39, si recte stat lectio.*

cibus deorum: CIC. de orat. 2, 234 ut ambrosia alendus esse videatur. Tusc. 1, 65 non ... ambrosia deos aut nectare ... laetari arbitror. nat. deor. 1, 112 poetae ... nectar, ambrosiam, epulas *deorum* comparant. CATVLL. 99, 2 saviolum dulci dulcius ambrosia (-io *trad.*). 99, 13 ut mi ex ambrosia mutatum iam foret illud saviolum tristi tristius elleboro. LVCR. 6, 971 oleaster ... effluat ambrosias quasi vero et nectare tin⟨c⟩tus. VARRO Men. 417 nulla ambrosia (-acia *trad.*) ac nectar, non alium aut sardae. OV. met. 14, 606 ambrosia cum dulci nectare mixta contigit os fecitque deum. Pont. 1, 10, 11 nectar et ambrosiam, latices epulasque deorum det mihi ... Iuventa MART. 11, 57, 3 Iuppiter ambrosia satur est et nectare vivit. APVL. met. 6, 23 porrecto ambrosiae (*quasi nectaris*) poculo. SERV. auct. Aen. 1, 403. 6, 324 ut ... uno anno ... ab ambrosia et nectare prohiberetur *deus.* HIER. in Is. 34, 13 p. 438. *herba divina salubris eiusque sucus*: VERG. georg. 4, 415 haec ait *Cyrene nympha* et liquidum ambrosiae defundit (diff- *M*, perf- *P*, depromit *R*) odorem, quo totum nati corpus perducit (perfudit *R*). Aen. 12, 419 *Venus* spargitque salubres ambrosiae sucos et odoriferam panaceam. OV. met. 2, 120 ambrosiae suco saturos ... quadrupedes *Solis.* 4, 215 ambrosiam pro gramine habent *equi Solis.* STAT. Theb. 12, 139. APVL. met. 5, 22 *Cupidinis* caesariem ambrosia temulentam. HIER. epist. 54, 17 dulces ambrosiae sucos prophetali ore componens. *herba*: PLIN. nat. 1, 25, 36 Artemisia sive parthenis sive bothrys sive ambrosia (1, 27, 11. 31). 25, 74. 27, 28 ambrosia vagi nominis. 27, 55 DIOSC. 3, 124. 125. *alia*: PLIN. nat. 25, 160 PS. APVL. herb. 123. PLIN. nat. 1, 25, 95 ambrosion. *alia*: PS. APVL. herb. 88 DIOSC. 4, 87. *alia*: ISID. orig. 17, 9, 80. *cf.* GLOSS. III 554, 32. 618, 60. 579, 25. *medicamina*: CELS. 5, 23, 2 antidoton ... quod Zopyros regi Ptolemaeo dicitur composuisse atque ambrosiam nominasse. MARCELL. med. 23, 9 malagma Iulii Crispi quod appellatur ambrosia. PLIN. VAL. 3, 1 *bis.*

Ambrosia *v.* Ambrosius.

ambrosiālis, (-e) *ibrida ab* ambrosia. CORP. XI 2095 (*Clusii*) deis ambrosialibus ⟨.⟩ Vettius Primus d. d. l. *cf. tamen* Ambrussum.

Ambrosium *v.* Ambrussum.

ambrosius, -a, -um, ἀμβρόσιος. -eus *traditur ter in Florentino* APVL. met. 8, 9. 10, 31. 11, 4 (*at* -io 10, 22). *vox poetarum, in prosam recepta solo ab* APVL. GLOSS. caelestis (divinus) odor vel sapor. divina vel sacra. rosea. divinae pulchrae. *fere i. q. divinus* (*de odore potissimum*): VERG. Aen. 1, 403 ambrosiaeque comae *Veneris (ἀ. χαῖται Homer.), quod ad hominem transfert* SIL. 12, 245, *de Virtute idem dicit* 15, 24. APVL. met. 8, 9 corporis (*de homine*). 10, 22 *feminae* labias ... modicas ambrosio rore purpurantes. 10, 31 coloris. 11, 4 pedes. LACT. Phoen. 111 ambrosios libat caelesti nectare rores *Phoenix.* PRVD. Symm. 1, 276 nectaris. CLAVD. 10, 110 sinu *Veneris.* MART. CAP. 2, 116 pudorem *Aurorae.* 9, 912 diem. MAR. VICTOR aleth. 1, 236 muneris. DRAC. laud. dei 1, 309 messes *Indiae.* 1, 181 floribus (Romul. 6, 10 mens. 10). 1, 631 cortice. 1, 325 ambrosium ... munus odoris. Romul. 10, 109 odores (121. 287). VEN. FORT. carm. 5, 5, 111 rores (*opp.* chrismatis ... odor). 6, 1, 60 amomo. 7, 8, 54 rosis. GLOSS. IV 429, 25 ambrosia avis: ambrosia hoc est divina. *de deo christiano*: PRVD. cath. 3, 23 sed liquor influit ambrosius nectareamque fidem redolet. ham. 858 rorem. PAVL. NOL. carm. 31, 531 odores. *Caesareus* (*de Domitiano 'domino ac deo'*): MART. 4, 8, 8 dapes (8, 39, 2. 8, 50, 8. 13, 91, 2). *fere i. q. salubris*: COLVM. 10, 408 *mala Persica* ambrosios praebent sucos, oblita nocendi. SIL. 7, 210 ambrosiis Ariusia pocula sucis. STAT. Theb. 9, 731 ambrosio tum spargit membra liquore, spargit equum, ne quo violetur vulnere corpus. *f.* **ambrosia** *sc. vitis*: PLIN. nat. 14, 40 ambrosia ... sine ullis vasis in vite servatur. *n.* **ambrosion** *herba, v.* ambrosia *p. 1867, 59.* *n.* **ambrosium,** -ī *medicamen*: INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 30 ambrosium opobalsamatum. 36 ambrosium ad kaliginem. *cf.* divinum.

Ambrosius, -a *cogn. vel nom. sing. rarum servorum, humilium; nobiliores vir perfectissimus* CORP. X 7017 (*Catinae,* = INSCR. gr. Sic. et It. 453) ⟨cur⟩ante Fl. Ambrosio v. p. *sexto saeculo* Ambrosius v. i. quaestor CASSIOD. var. 8, 13 *tit.* 8, 14, 5 ENNOD. *passim.* CORP. VI 8546 M. Cocceius Aug. lib. Ambrosius praepositus vestis albae triumphalis. 5387. 14143. 15823. 21388. 22882. IX 242. 1213. XI 3846. III 988. *tegulae* Q. Clodi Ambrosi CORP. III 3214, 2 (*cf.* p. 2328, 178). V 8110, 70. IX 6078, 62. XI 6689, 79. SCRIB. LARG. 152 Ambrosius *Rusticus* medicus Puteolanus (*v. Wellmann, PW. I 1812*). IVV. 6, 77 Ambrosiusque choraules. COD. Iust. 2, 11, 5 (*a. 198*) Ambrosia. 8, 42, 10 (*a. 293*). NOVELL. Maior. 9, 1 (*a. 459*). Ambrosius Aurelianus *v. II p. 1487, 58.* *Cyzicenus*: VAL. FL. 3, 138. *christiani*: *amicus Origenis et ἐργοδιώκτης* HIER. vir. ill. 56. 61 GENNAD. 37. *v. Jülicher, PW. I 1812. celeberrimus* Aurelius (CORP. V p. 617, 3) Ambrosius, *episcopus Mediolanensis († a. 397), v. Jülicher, PW. I 1812 sqq.* HIER. vir. ill. 124. PAVL. MED. vita Ambrosii. PAVL. NOL. carm. 19, 153. 325. 27, 437. AVG. civ. 22, 8. *Symmachi ad Ambrosium epistulae* 3, 30—37. CORP. V 6250 pius A. 6179. p. 617, 3. 5. *passim apud* ECCL. *alii*: *advocatus*: SYMM. epist. 1, 17. CORP. V 1623 (*a. 423*) Ambrosius diac. *episcopi eccl. Tricassium* CONC. Aurel. a. 549 p. 111, 10, *Albigensis ibid.* p. 112, 11, *Vindescensis* CONC. Paris. a. 614 p. 192, 1. *scriptum* Ἀβρωσίου: INSCR. christ. Rossi I n. 402. *nota* AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 33 ut si dicas Ambrosium Bassum intus esse, unus putatur, sin autem asseras Ambrosium et Bassum intus esse, duo utique intelleguntur. *mulieres*: CORP. VI 16945 Domitia Ambrosia. 10839. 15823 Clodio Marco Ambrosio filio ... Ambrosia Libera filia. X 1497 AMBR. inst. virg. 1, 1. *nympha vel Hyas*: HYG. fab. 182 p. 35, 21 Ambrosie. 192 p. 122, 22 Ambrosia (astr. 2, 21 p. 62, 15. 17 SCHOL. Germ. Bas. p. 75, 4).

adi. **Ambrosius,** -a, -um: AMBR. epist. 55, 1 Ambrosium pignus (*filius et filia*). *cogn.* **Ambrosiānus.** CORP. III 2939 (*in Dalmatia*) L. Antonio Aubrosiano (*sic*). *adi. ab Ambrosio episcopo*: AMBR. epist. 22, 1 basilicam, quam appellant Ambrosianam (PAVL. MED. vita Ambr. 14. 43. 48. 50). CONC. Turon. a. 567 p. 133, 29 libros. ISID. eccl. off. 1, 6, 2 hymni (BEDA gramm. VII 244, 9. 257, 1. 259, 7 *saepius*). BENED. reg. 12 responsorium, ambrosianum versu (17).

Ambrotus, -ī, Ἄμβροτος, *nom. sing.* CORP. VI 9784 Bacchylus et Ambrotus lib.

Ambrussum *mutatio prope Nemausum; v. Ihm, PW. I 1815.* ITIN. Vicarell. I 3, 2 Ambrussum (II 3, 2. III 2, 27 ITIN. Anton. Aug. p. 389, 1. 396, 6). IV 3, 2 Ambrusio. TAB. Peut. 2, 4 Ambrusium. ITIN. Burdig. p. 552, 7 mutatio Ambrosio. *cf.* ambrosialis?

Ambrysus, -ī *f.*, Ἄμβρυσος, *opp. Phocidis.* LIV. 32, 18, 6. PLIN. nat. 4, 8 (imbus *vel* ymbribus *trad.*).

ambūbāia, -ae *f.* [*vox aramaica, cf. aram.* 'abbūb(ā) '*tibia*' (*arab.* 'unbūb), 'abbūbāj *nomen tibicinis cuiusdam. Th.*]. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 1 ambubaiae ... sunt mulieres vagae ac viles, quibus nomen hoc casu vanorum et ebrietate balbutientium verborum videtur esse inditum. nonnulli tamen ambubaias tibicines Syra lingua putant dici. HOR. sat. 1, 2, 1 ambubaiarum collegia, pharmacopolae, mendici, mimae, balatrones. PETRON. 74 (*de coniuge verba facit Trimalchio*) ambubaia non meminit, sed de machilla illam sustuli, hominem inter homines feci. SVET. Nero 27 scortorum ... et ambubaiarum ministeria.

ambubaia *vel* **-(e)ia,** -ae *f. herba.* CELS. 2, 30 vel beta vel intubus vel ambubeia. *ibid.* intubus vel plantago vel ambubeia. PLIN. nat. 1, 20, 29 intubo quae ambubaia. 20, 73 intubum ... erraticum apud nos quidam ambubaiam (ambubulam *codd.*) appellavere. in Aegypto cichorium vocant. GLOSS. II 16, 17 ambubia κιχώρια. III 359, 76 ambuuia κιχώριον.

? **Ambudo** *incertissimae lectionis nomen* CORP. III 4941 *cf.* 11519.

Ambudsuilus *nom. germ.* CORP. III 4724 C. Antestius Ambudsuilus.

Ambugaeus *nom. vir.* CORP. VIII 14381 M. Larti⟨di⟩us A. ⟨f.⟩ Ambugaeus sacerdos. V.

ambulābilis, -e [*ab* ambulare. *Th.*]. βαδιστικόν: BOETH. herm. pr. 2, 12 p. 173, 3 quod ambulabile est, id est quod ambulare potest (2, 13 p. 203, 29 herm. sec. 5, 12 p. 403, 6. 6, 13 p. 458, 3). herm. sec. 5, 12 p. 391, 4 potest ... non ambulare quod est ambulabile. 4, 10 p. 252, 16 quod dico 'homo ambulat' ... unamque speciem ambulabilem esse pronuntiat. p. 253, 24 qui vero dicit 'non homo ambulat' ... cetera vero animalia ambulabilia esse pronuntiat. BOETH. in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

top. Cic. 3 p. 332, 2 animalis quippe intellectus ad plures differentias pertinet ... ad ambulabile, reptile, volatile, natabile.

ambulācrum, -ī [*ab* ambulare. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 21 ambulacra, ambulationes. GLOSS. ambulacrum διάστημα; περίπατος spatium ad ambulandum, ambulandi; deambulatorium, id est spatium ambulandi. GLOSS. Plac. V 7, 11 (= 47, 4) ambulacris, locis quibus ambulatur (ambulantur *G*). PLAVT. Most. 756 *aedificare volt* balineas et ambulacrum et posticum. 817 viden vestibulum ante aedes hoc et ambulacrum? GELL. 1, 2, 2 propulsabamus incommoda caloris ... longis ambulacris et mollibus. 3, 1, 7 in eodem ambulacro. MIN. FEL. 3, 3 harenas extimas velut sterneret ambulacro, perfundens lenis unda tendebat. PORPH. Hor. carm. 2, 15, 4 platanus enim in ambulacris conseritur. PANEG. 12, 21 fora atque gymnasia et pro suis extenta porticibus ambulacra miremur. PALLAD. 1, 18, 2 *cupae* ne ambulacra (*i. tramites in vineis*) prohibeant.

? [**ambularis** *corruptum ex* clavularis]. COD. Iust. 12, 50, 22.

ambulātilis, -e. *mobilis.* VITR. 10, 8, 1 fundulis *i. tignis.* AVG. civ. 1, 20 volatilibus, natatilibus, ambulatilibus reptilibus.

ambulātio, -ōnis *f.* [*ab* ambulare. *Th.*]. GLOSS. περίπατος. HIER. in Mich. 10 p. 1165 πορεία ἐστίν, id est ambulatio. *a poetis uno Catulli loco excepto vitatur.* **I** *proprie*: **A** *de vagando, spatiando*: CIC. Sull. 61 de ambulatione (*nonnulli codd.* ambitione, *nescio an recte*). de orat. 3, 121 huius ambulationis antemeridianae aut nostrae postmeridianae versionis (fin. 5, 1). off. 1, 144 si quis ... in itinere aut in ambulatione secum ipse meditetur. Att. 1, 18, 1 quae mihi videor unius ambulationis sermone exhaurire posse. 2, 3, 3 haec ambulationibus compitaliciis reservemus. 13, 35, 3 de Bruti amore vestraque ambulatione. 14, 13, 1 nescio utrum magis tumulis prospectuque an ambulatione ἀλιτενεῖ delecter. ad Q. fr. 3, 2, 3 quicquid ... cogito in ambulationis tempus fere confero. SEN. epist. 15, 6 quorum (*sc. legere, dictare, etc.*) nihil ne ambulatio quidem vetat fieri. 92, 11 non cena aut ambulatio aut vestis bona sunt. 113, 22 an prudens ambulatio animal sit ... inter Cleanthen ... Chrysippum non convenit, quid sit ambulatio (*non recte coni.* animatio *Madv.*). Cleanthes ait spiritum esse *eqs.* PLIN. epist. 5, 6, 40 ambulatione fessos. GELL. 11, 3, 1 vespertina ambulatione solus ambulans. CHIRON 305 *mulus* in ambulationibus non sequitur. MART. CAP. 5, 541 post hanc ambulationem statim nos ad studia conferamus. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 262, 31 qui dicit 'homo non ambulat' ambulationem ab homine tollit. 5, 12 p. 403, 1 ambulationis motus. top. Arist. 4, 2 p. $943^{A.B}$ si ambulationis genus assignavit lationem non sufficit ostendere quod motus est ambulatio *eqs.* (5^{ies}). ORIBAS. syn. 5, 4 et laboris et longi itineris ambulatio adsumendi sunt. QVINT. inst. 11, 3, 126 conveniet etiam ambulatio quaedam propter ... laudationum moras, quamquam Cicero rarum incessum neque ita longum probat, discursare vero *eqs.* (*de oratore in rostris deambulante*). **B** *sensu quodam technico de motu corporis valetudinis firmandae causa, plus 30^{ies} apud* CELS., *quorum tamen locorum nonnulli etiam ad I A trahi possunt.* VITR. 5, 9, 5 hypaethrae ambulationes habent magnam salubritatem ... praeterea cum corpus motionibus in ambulatione calescat. SEN. contr. 1 praef. 16 non sudorem unctione discutere, non latus ambulatione reparare. contr. exc. 5, 5 infinitis porrectae spatiis ambulationes. CELS. 1, 2 *exercent* arma, pila, cursus, ambulatio (*cf.* 4, 11. 16). 1, 3 multa ambulatio omnisque vehemens exercitatio (*ibid.* ambulatio multa et vehemens et matutinae exercitationi non protinus cibus adiectus. 3, 14 ambulationibus uti oportet aliisque exercitationibus. *haec verba saepius coniunxit, ex. gr.* 3, 22. 6, 6 (*bis*). CELS. 4, 5 ambulatione et frictione opus est (4, 26). CELS. 5, 28 ambulatio et gestatio. 1, 6 leni (3, 27). 4, 8 lenta. 3, 22 longa et recta. 3, 27 acris (4, 5). 4, 16 intenta. 4, 20 ambulationem, gestationem ceterosque corporis motus. 5, 26 minimeque ambulatio convenit, femine aut crure aut pede laborante. 6, 11 nutrix cogenda est exerceri et ambulationibus et iis operibus quae superiores partes movent. PETRON. 130 ante somnum levissima ambulatione compositus ... cubiculum intravi. PLIN. nat. 11, 232 athletas ambulatione malunt cibos perficere. 25, 169 ab ambulatione propinavere. 26, 13 fricationem corporis, ambulationem, gestationes. 28, 53 prodest ambulatio, gestatio ... equitatio stomacho. QVINT. inst. 11, 3, 19 ambulatio, unctio ... facilis ciborum digestio. CHIRON 47 recta. 238 in ambulationes assidue potionatum exercebis. 277 mediocribus ambulationibus eum exercebis. 359 ambulationibus levibus moveto. SORAN. p. 64 ambulatio infantem prope foris positum pressit (*de parturientibus*). *sensu spiritali*: AVG. in euang. Ioh. 20, 6 ambulatio carnis supra mare. 38, 10 mortua est statio in corpore ambulantis, mortua est ambulatio in corpore stantis, mortua est ambulatio et statio in corpore iacentis. pecc. mer. 2, 13, 20 ambulatio hominis interioris non corporis pedibus sed mentis affectibus et vitae moribus geritur *eqs.* **II** *translate*: *de loco hypaethro quo ambulatur, rarius de porticu contecta* (*saepissime, plus 20^{ies}, apud* VITR.): VARRO rust. 3, 5, 10 ambulatio sub dio (3, 5, 11). CIC. dom. 116. 121 ambulationis postis. de orat. 1, 28 *cum* in ambulationem ventum esset. Tusc. 4, 7 in inferiorem ambulationem descendimus. ad Q. fr. 3, 1, 1 balnearia et ambulatio et aviarium (3, 1, 2). 3, 1, 5 intercolumnia ambulationis. 3, 7, 1 mira Crassipedis ambulatio ablata. CATVLL. 55, 6 in Magni simul ambulatione. VITR. 3, 2, 5 ambulatio ... circa cellam aedis (3, 3, 6). 3, 3, 3 propter angustias impediuntur ambulationes. 5 prooem. 1, 1 Graeci in quadrato ... porticibus fora constituunt ... epistyliis adornant et supra ambulationes in contignationibus faciunt. 5, 9, 1 circa theatra sunt porticus et ambulationes. 5, 9, 6 ornatissimas sub diu hypaethrasque conlocari oporteat in civitatibus ambulationes. 5, 11, 4 hypaethrae ambulationes (5, 9, 9) quas Graeci παραδρομίδας, nostri xysta appellant (6, 7, 5). 5, 11, 1 duorum stadiorum habeant ambulationis circumitionem quod Graeci vocant δίαυλον. 5, 9, 9 ambulationes aperiuntur. 5, 11, 4 in his (*silvis*) perficiantur inter arbores ambulationes. 6, 5, 3 circum porticus pavimentatas spectantes ad palaestras et ambulationes. CELS. 4, 31 mane gestari debet, deinde ferri in ambulationem. SEN. dial. 9, 17, 8 in ambulationibus apertis vagandum. COLVM. 1, 6, 2 ambulationes meridiano aequinoctiali subiectae sint. PETRON. 126 flexitque se in eum daphnona qui ambulationi haerebat. PLIN. nat. 12, 9 in ambulatione Academiae Athenis. 36, 83 pensilem ambulationem Cnidi fecisse traditur *Sostratus.* 36, 85 brevi lacinia milia passuum plura ambulationis continentem *labyrinthum.* PLIN. epist. 5, 6, 17 ambit hunc (*sc. acanthum*) ambulatio pressis varieque tonsis viridibus inclusa. SVET. Aug. 101 silvas et ambulationes in usum populi *construxerat.* CORP. X 7581 <campum> et ambulationes privato <solo fecit>. XIII 2943 <portic>us et ambulat<iones fecerunt>. *nota lusum verborum*: CIC. Att. 4, 10, 1 de illa ambulatione (*cf. infra sub* ambulo *p. 1873, 61*) fors viderit ... nostram ambulationem et Laconicum ... velim ... invisas.

ambulātīva, -ōrum *n. i. q. pompa*: CORP. III 3438 (*Aquinci*) Cl. Pompeius Faustus ... praef(ectus) coll(egii) fabr(orum) itemque patronus duxit coll(egium) s(upra) s(criptum) in ambulativis V Kal. Aug. (*in -tivis litterae* vi *non iam cernuntur, nituntur tamen fide bonarum schedarum*).

ambulātiuncula, -ae *f. ab* ambulatio. *deminutive*: CIC. epist. 2, 12, 2 cum una mehercule ambulatiuncula atque uno sermone omnes fructus provinciae non confero. *de loco*: CIC. Att. 13, 29, 2 tecta ambulatiuncula.

ambulātor, -ōris. GLOSS. περιπατητής, ὁδευτής. CATO agr. 5, 2 vilicus ne sit ambulator (*affert* COLVM. 1, 8, 7). MART. 2, 11, 2 ambulator porticum terit seram. AVG. serm. 242, 10 recedat portator, appareat ambulator. *singularia*: MART. 1, 41, 3 (*i. q. institor, circulatorius*) transtiberinus ambulator qui pallentia sulphurata fractis permutat vitreis. GLOSS. II 566, 21 ambulator, mundator areae. V 169, 22 asturco, equus ambulator. *cf.* GLOSS. *cod. Gud.* Suet. Nero 46 asturconem: i. ambulator<em *aut* -orium> caballum.

f. **ambulātrīx,** -īcis. CATO agr. 143, 1 *uxor vilici* ad cenam nequo eat neve ambulatrix siet.

ambulātōrium, -i. GLOSS. Plac. V 131, 60 peripatos. ambulatorium. [*gen.* angon. *M.-L.*]

ambulātōrius, -a, -um. **1** *de rebus mobilibus*: BELL. Alex. 2, 5 turres (VITR. 10, 13, 3 VEG. mil. 2, 25. 4, 16. 20). PLIN. nat. 21, 80 operculum (*sc. alvorum*) a tergo ambulatorium ut proferatur intus. AVG. civ. 15, 20 *tabernaculum* dei velut templum ambulatorium. **2** *quod ad ambulandum pertinet*: APVL. met. 1, 2 ientaculum ambulatorium (*de prandente in eundo*). TERT. nat. 1, 16 sive stativo vel ambulatorio titulo (*i. sub specie itineris. cf. ibid.* 1, 16, 14 quocunque loco, domi aut peregre). **3** *quod ad ambulandum aptum*: VLP. dig. 8, 5, 8 (*bis*) porticus ambulatoria. *translate de re quae ad alium vel aliud transire vel transferri potest. vox iuridica*: PAPIN. dig. 40, 7, 34 cum prior heres dominus accepturus pecuniam fuit quae causa facit ambulatoriam, ut ita dixerim, condicionem. VLP. dig. 23, 1, 32 ut sit ambulatoria voluntas eius usque ad vitam extremam (44, 4, 4). PAVL. dig. 23, 5, 10 erit ergo potestas legis ambulatoria. COD. Iust. 6, 2, 22, 1^b an furti actio ambulatoria sit.

ambulātūra, -ae *f.* *de bestiis*: CHIRON 261 in ambulandum non sentiet plagam qui et ambulaturam suam perdit (*eadem* VEG. mulom. 3, 5, 3). VEG. mulom. 6, 6, 6 *Persici equi* solius ambulaturae quadam gratia discernuntur a ceteris.

ambulātus, -ūs. ARNOB. nat. 1, 48 Christus enim scitur ... ambulatum dedisse contractis. *Gudeman.*

Ambuleius ager *in Venetis.* IORD. Get. 223 ubi Mincius amnis ... transitur. *V.*

ambulo, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c. umbr.* amboltu, *si hoc idem significat atque 'ambulato'. praeter* amb- *praepositionem verbum inesse quod conferendum sit cum gr.* ἀλᾶσθαι, *lett.* alût *'errare' censet Fick, Bezzenberger Beitr. 2, 264. Th.*]. *vox sermonis vulgaris quae ut* vado *verbi eundi loco in communem usum transiit. apud priores praeter* PLAVT. (*43^{ies}*) CIC. (*38^{ies}*) *raro legitur, frequentant* CELS. (*26^{ies}*), SEN. (*27^{ies}*), PLIN. (*18^{ies}*), *deest apud* LVCIL. LVCR. CATVLL. (*qui* ambulatio *semel habet*) CAES. SALL. NEP. VERG. VERG. app. MANIL. CVRT. PERS. LVCAN. VAL. FL. STAT. SIL. IVST. PANEG. SYMM. PRVD. SIDON., *singulis locis extat apud* RHET. Her. LIV. (*ubi alterius verba affert, ipse 6^{ies} verbo* inambulo *utitur*) PHAEDR. TAC. IVV. AMM. CLAVD., *binis apud* PROP. OV. COLVM. *apud christianos peculiari significatione de ratione vivendi usitatissima.* GLOSS. περιπατῶ, ὁδεύω; ambulat βαδίζει, circuit, peragrat, vadit;

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ambulantes, viantes, pergentes, meantes, euntes. DIFF. gramm. VII 526 ambulare incipiunt infantes, inambulant homines (*quam regulam nemo, nisi forte Livius, sibi imposuisse videtur*). NON. p. 331 ire est ambulare. p. 353 niti rursum, ambulare. GELL. 10, 26, 7 volo uti respondeant quantum existiment interesse ʻingrediʼ atque ʻambulareʼ. 16, 8, 14 quae opposita non sunt contraria: ʻaut curris aut ambulas aut stasʼ *eqs.* PAVL. FEST. p. 97 gradi quidem ambulare est. VARRO ling. 8, 59 currens, ambulans . . . ambulaturus; tertia enim praeteriti non sunt, ut cursus sum, ambulatus sum (*cf. etiam* PRISC. gramm. II 375. 377. III 232. 268 PS. ASPER gramm. suppl. 50). *scriptum* ammulantibus INSCR. christ. Brit. 94 *v. p. 1873, 61.* [*val.* âmbla, *it.* andare, *francog.* aller, *hisp.* andar, *francog. vet.* ambler. *M.-L.*]

I proprie: A generatim: 1 *pedibus ire* (*opp.* sedere, stare, currere, volare): PLAVT. Amph. 154 qui hoc noctis solus ambulem? 341 quo ambulas tu? Asin. 427 tamquam si claudus sim, cum fustist ambulandum. Capt. 12 si non ubi sedeas locus est, est ubi ambules. Curc. 220 quasi zona bene cinctus ambulo (Truc. 955 non cum zona ego [nunc meos nego *vel* non ego *trad.*] ambulo). 475 in foro infimo. Epid. 165 ne hinc foras ambulet neve usquam obviam veniat seni. Merc. 942 quin mecum huc intro ambulas? Mil. 272 dormiens in tegulis. Pers. 308 quis hic ansatus ambulat? Poen. 717 age eamus intro :: te sequor :: age, age, ambula. Pseud. 920 ambula ergo cito :: immo otiose volo (APVL. met. 9, 5 otiosus . . . ambulabis). Stich. 113 per urbem quom ambulent. PLAVT. Truc. 527 neque etiam queo *pedibus* . . . ambulare (SVET. Dom. 19 APVL. met. 8, 15. TREB. trig. tyr. 30, 17 cum pedibus. SPART. Sept. Sev. 2, 7 ITIN. Silv. 31, 3 ITIN. Burdig. p. 571, 6 VVLG. Is. 3, 16 AVG. serm. 37, 25 in psalm. 141, 4 ARNOB. in psalm. 65 p. 414[d] EVGIPP. Sev. 4, 10 ITIN. Theod. 2. *cf.* PLIN. nat. 29, 18 alienis pedibus ambulamus [*i. in lectica gestamur*]. APVL. met. 8, 15 nostris [*asinus loquitur*] quoque pedibus ambulabat. *cf.* SEN. dial. 10, 19, 3 ad alienum ambulant *gradum.* CASSIOD. var. 10, 29, 4 absit . . . ut bellator noster ambulet *passibus* alienis). VAL. MAX. 7, 5, 2 num *manibus* solitus esset ambulare. SEN. epist. 111, 3 non exsurgit in plantas nec summis ambulat *digitis.* TER. Hec. 815 ita cursando atque ambulando totum hunc diem contrivi. CIC. Tull. 19 in agro (div. 1, 123 LAMPR. Diad. 5, 2). de orat. 3, 133 vidimus travorso ambulantem foro . . . ita ambulantis et in solio sedentis. Brut. 197 in litore (Att. 13, 52, 1). fin. 5, 47 ambulet, sedeat. Tusc. 1, 7 aut sedens aut ambulans disputavit. fat. 9 ne ut sedeamus quidem aut ambulemus (*bis*). facet. dict. 15 ambula tamquam vir (*ad quem locum haec* MACR. sat. 2, 3, 16: cum Piso gener eius mollius incederet, filia autem concitatius). Att. 2, 23, 1 haec dictitavi ambulans. PVBLIL. T 6 temptando cuncta caeci quoque tuto ambulant. VARRO frg. Serv. Aen. 11, 787 per ignes (VVLG. Is. 43, 2 in igne. Dan. 3, 24 in medio flammae. 3, 92 in medio ignis). VITR. 2, 1, 2 non proni sed erecti. 9, 1, 15 celeriter. OV. ars 3, 304 ambulat ingentis varica fertque gradus. PRIAP. 78, 6 prae fossis. CELS. 1, 3 ambulando fatigatur. 4, 32 delectationis causa, quantum iuvat, ambulare . . . tum gestari. 7, 26 ambulandi . . . exercitatione . . . ambulandi . . . imbecillitas. SEN. contr. 1 praef. 22 per spinosum locum ambulantem suspensos pedes ponere. 9, 6 (29), 13 ex toto (*i. omnino*) puellam ambulare non posse ⟨an non posse *add. Madvig*⟩ usque in exilium. 10, 1, 1 ʻnon ambulabisʼ, inquit, ʻeadem via (SEN. epist. 103, 4 in eadem [q]uia) qua ego, non calcabis vestigia meaʼ (contr. exc. 10, 1). 10, 1, 2. 10, 1, 9. SEN. dial. 4, 35, 2 cum ambulare vult, currit. epist. 55, 1 a gestatione . . . venio non minus fatigatus quam si tantum ambulassem quantum sedi. . . . diu ferri . . . contra naturam est quae pedes dedit ut per nos ambularemus. 66, 36 prudenter ambulare, composite sedere. non enim minus secundum naturam est sedere quam stare aut ambulare (BENED. reg. 7 sedens, ambulans vel stans). 75, 1 si una sederemus aut ambularemus. 85, 41 (PLIN. nat. 8, 23) per funem (*de elephantis*). 87, 4 mulae vivere se ambulando testantur. 113, 18 oportet me ambulare: tunc demum ambulo, cum. nat. 7, 31, 2 tenero et molli incessu suspendimus gradum, non ambulamus sed incedimus (repimus *interpolati*). COLVM. 6, 2, 5 composite. 6, 30, 7 lente ingredi cogatur et, cum ambulaverit, in piscinam demitti eum (*bovem*) conveniet. PETRON. 129 negant enim medici sine nervis homines ambulare posse. PLIN. nat. 7, 19 super ambustam ligni struem. 8, 178 boves . . . et retro ambulantes pascuntur. 10, 42. 111 *de avibus.* 10, 186 *de muribus.* 22, 89 ut a potu ambulent gravidae. 28, 28 mulieres per itinera ambulantes. 29, 138 retro *de gryllo.* MART. 3, 20, 14 sedet ambulatve liber acribus curis. 4, 55, 24 per quod (*sc. silvam*) vel piger ambulet viator. QVINT. inst. 11, 3, 44 standi, ambulandi, sedendi, iacendi vices. FRONTO p. 88, 7 N. facilius ambulo. p. 93, 22 (*index*) si ambulare iam . . . . SVET. AVG. 67 simul (VVLG. Tob. 5, 22 AVG. epist. 2, 11, 10). PAVL. FEST. p. 12 adtingunt magis terram quam ambulant. p. 184 oppido (*adv.*) . . . ambulari. p. 313 coronati. GELL. 16, 8, 9 si Plato ambulat, Plato movetur. APVL. flor. 9 p. 30 stat aut ambulat. met. 6, 30 tui pedes fugere possunt, ambulare nesciunt. 8, 17 canes . . . per omnem nostrum commeatum morsibus ambulare. ALF. dig. 19, 5, 23 secundum Tiberim. PROC. dig. 50, 16, 124 aut sedet aut ambulat. PAPIN. dig. 50, 16, 218 verbum ʻfacereʼ . . . complectitur causam dandi . . . ambulandi. IREN. 3, 12, 9 claudum . . . ambulare fecisset (RVFIN. hist. 1, 13). TRYPH. dig. 41, 1, 63 nihil agens sed (*an* et?) aliter ambulans. VLP. dig. 8, 3, 1 iter est ius eundi, ambulandi homini . . . via est ius eundi et agendi et ambulandi (*delendum censet Mommsen*). HYG. fab. 73 p. 79, 10 antequam posset ambulare *puer.* 89 p. 86, 12 super aquas et aristas *equos.* SOL. 49, 9 contraria est labes ambulantibus. SCHOL. Germ. Bas. p. 92, 17 supra fluctus (ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι). LACT. inst. 3, 17, 19 pedes ad ambulandum (opif. 6, 8. 9, 4). 6, 5, 7 conatus et vires ambulandi (AVG. serm. 158, 8 vires). 7, 27, 13 clodi. opif. 3, 9 non modo volandi sed ambulandi quoque usu (5, 7). 5, 1 animalia . . . moveri ad ambulandum. 5, 2 manus non ad ambulandum sed ad faciendum. LAMPR. Alex. 57, 5 levabatur manibus hominum Alexander vixque illi . . . ambulare permissum est. Comm. 9, 6 debiles pedibus et eos qui ambulare non possunt. PALLAD. 1, 9, 2 gradus ambulantium. AVR. VICT. Caes. 31, 5 (*cf.* LIV. 9, 16, 18 *v. p. 1873, 16*). HIL. in psalm. 118, 12 sive ambulans sive residens. FILASTR. 81, 17 excalciatos. AVSON. 133, 1 ambulat insidens caeco pede captus utroque. PAVL. MED. vita Ambr. 14 supra ipsorum sepulchra. AMBR. hex. 5, 1, 4 *de amphibiis et crocodilis.* ITALA Veron. psalm. 134, 17 (Hil. *in h. l.*) pedes habent et non ambulabunt (VVLG. *hic omisit, sed cf. ex. gr.* psalm. 113, 6). ITALA Matth. 9, 5 (Tert. pudic. 8, 22 Aug. in euang. Ioh. 17, 7 *sqq.* Greg. Tur. vit. patr. 8, 7) surge et ambula (Marc. 2, 9. 5, 42 Luc. 5, 23 Ioh. 5, 9 act. 3, 6 iud. 19, 28). VVLG. Ier. 50, 4 Ioh. 21, 18 sap. 13, 19 Tob. 5, 5. 8 II reg. 7, 9 III reg. 19, 8, *passim.* *sed hunc usum absolutum non frequentant christiani, multo saepius praepositionibus, praecipue* per, in, super, supra, *utuntur, quae structura prioribus fere aliena. ex ingenti exemplorum copia confero notabiliora*: ITALA gen. 3, 14 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 7, 4. Aug. de gen. ad litt. 11, 1, 1) *de serpente*: super pectus tuum et ventrem ambulas (VVLG. gradieris). VVLG. eccl. 4, 15 sub sole. Sirach 7, 38 cum lugentibus. Matth. 4, 18 iuxta mare (ITALA codd. a b f g[1] h transire, cod. k praeterire). ITALA lev. 11, 27 (Lugd.) super manus (VVLG. manibus). VVLG. lev. 11, 21 super quattuor pedes (II reg. 16, 13. ITALA Lugd. incedit super). *de deo*: ITALA gen. 3, 8 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 6, 19) in paradiso (VVLG. deambulantis). VVLG. lev. 26, 12 ambulabo inter vos et ero Deus vester. deut. 23, 14 deus tuus ambulat in medio castrorum. psalm. 103, 3 super pennas ventorum. Marc. 2, 23 cum dominus sabbatis ambularet per sata. 6, 48 *Christus* ambulans super mare (*hoc saepe; iam* LACT. epit. 40, 3). apoc. 2, 1 in medio candelabrorum aureorum. AVG. in euang. Ioh. 40, 9 ad faciendam fidem ambulatur in terra (in psalm. 49, 5). AVG. in euang. Ioh. 26, 3 non ad Christum ambulando currimus sed credendo nec motu corporis sed voluntate cordis. ITIN. Silv. 1, 1 ambulantes pervenimus (*passim*). CHIRON (*decies de mulo*). PHYSIOGN. 72. 121. VINDIC. med. 11 infantes . . . animalia. QVEROL. p. 21, 19 in tectis (*de furibus*). SYMPH. 440 in ipsis terris (*sc. taurus*). CYPR. GALL. exod. 1248 socio . . . non ambulo gressu. CAEL. AVR. chron. 5, 3, 57 proni. SORAN. p. **41.** 42 (*de infantibus*). SEDAT. ad Ruric. epist. 8 (*de equo*). BOETH. herm. (βαδίζειν, *plus centies*). ENNOD. opusc. 3, 107 p. 358, 22 alacer. VITA Caes. Arel. 19 per parochias. 25 ad civitatem. 30 per plateam civitatis. 42 tremebundus ante me. 47 incolumis. LEX Sal. 1, 3. 50, 2. 50, 1 (*cod. 2 E, alii* venire, accedere). 50, 3 (*alii codd.* veniat). 51, 1 capit. 4, 5 servus ad sortem (*passim sed semper cum* ad *coniunctum*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 34 in eremo. ISID. epist. 11, 1 confestim ad principem. *nota*: PLAVT. Curc. 621 ambula in ius (625 TER. Phorm. 936) :: non eo. LEX Sal. 60 in mallo (*i. in iudicium*) ante thunginum ambulare debet.

2 *spatiari, circumire, vagari, deambulare, obambulare*: PLAVT. Bacch. 820 terrai odium ambulat. 896 cum illa neque cubat neque ambulat neque osculatur. Cas. 768 lautus exornatusque. Curc. 244 ambula: id lieni optumumst. 288 Graeci palliati capite operto . . . ambulant. Mil. 251 abiit ambulatum, dormit, ornatur, lavat, prandet, potat. Men. 276 prius iam convivae ambulant ante ostium. 706 demiror ubi nunc Messenio ambulet. Merc. 97 in portu. Most. 451 foris. Rud. prol. 7 *Arcturus* noctu sum in caelo clarus atque inter deos, inter mortales ambulo interdius (*versus suspectus*). TER. Ad. 713 defessus sum ambulando. Hec. 435 ut me ambulando rumperet. SCIP. min. or. frg. Gell. 6, 12, 5 qui barba vulsa . . . ambulet. CATO agr. 5, 5 *servus* minus libebit ambulare. or. frg. 10, 5 otiosus ambulas. LEX Corn. (coll. Mos. 1, 3, 1) cum telo (MARCIAN. dig. 48, 8, 1 INST. Iust. 4, 18, 5). CIC. Flacc. 41 cum lorica. de orat. 1, 246 qui eius artis arrogantia quasi difficillima sit ita subnixi ambulant. HOR. epod. 4, 5 superbus (VVLG. Mich. 2, 3). PETRON. 42 utres inflati ambulamus. CLAVD. 18, 307 erecto pectore. HIER. epist. 121, 10 tumens ambulet et incedat inflatus. VVLG. III reg. 21, 27 (Hier. epist. 77, 4) demisso capite (CHIRON 261 submisso capite *de mulo.* AMM. 30, 1, 2 demisse). CIC. de orat. 2, 20 *porticus* . . . ubi nunc ambulamus (inamb- *J*). ac. 2, 80 in porticu Neptuni (fat. 8 in porticu Pompei potius quam in campo ambulemus, tecum quam cum alio). 2, 60 cum in sole ambulem (PLIN. epist. 3, 1, 8) etiam si ego aliam ob causam ambulem. fin. 2, 119 finem fecimus et ambulandi et disputandi. Tusc. 4, 44 noctu ambulat in publico Themistocles (CAPITOL. Gord. 25, 4 publice). 5, 97 Socratem ferunt cum usque ad vesperum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

contentius ambularet . . . respondisse se obsonare ambulando famem. ac. 2, 51 cum Galba (*bis*). div. 1, 8 cum ambulandi causa in Lyceum venissemus. Att. 15, 1ᵃ, 4 cur ego personatus ambulem. CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 bellum ambulando confecerunt (*per iocum*). POLLIO Cic. epist. 10, 31, 6 ambulat et iocatur tecum. VARRO Men. 301 suris . . . natibus apertis. 535 in publico ante tabernas qua populus ambulando . . . porcas reddit. 536 xystis ubi ambulare possint. rust. 1, 16, 4 profestis diebus. HOR. epod. 5, 71 solutus. 8, 14 onusta bacis ambulet. sat. 1, 2, 25 demissis tunicis (*cf.* PORPH. tunicis demissis ambulare est eorum qui se molles ac delicatos velint haberi). 1, 4, 51 ante noctem cum facibus. 1, 4, 65 *sq.* acer. PROP. 2, 4, 23 ambulat et subito mirantur funus amici. 3, 16, 13 quisquis amator erit, Scythicis (Scythiae CORP. IV 1950) licet ambulet oris, nemo adeo ut noceat (feriat CORP. *ibid.*) barbarus esse volet. VITR. 5, 1, 5 supra basilicae contignationem ambulantes. 5, 11, 3 vestiti ambulaverint circum in marginibus. LIV. 9, 16, 17 *sq.* quem cum inambulans ante tabernaculum vocari iussisset . . . 'agedum, lictor, excide radicem hanc', inquit, 'incommodam ambulantibus' (AVR. VICT. Caes. 31, 5). PRIAP. 41, 3 *sq.* inter cruditos . . . ambulet poetas. VAL. MAX. 2, 2, 4 ei puero ante patrem consulem ambulandi ius erat. 3, 6, 3 chlamydato sibi et crepidato Neapoli ambulare deforme non duxit. 6, 5, 1 magister ludi . . . pueros velut am⟨bul⟩andi gratia eductos in castra Romanorum perduxit (PS. FRONTIN. strat. 4, 4, 1 liberos Faliscorum tamquam ambulandi causa extra muros eductos tradidit. *cf.* LIV. 5, 27). 6, 9, 12 egens. CELS. 4, 32 delectationis causa quantum iuvat, ambulare. PHAEDR. app. 8, 1 *sqq. miles* fracte loquendo et ambulando molliter famam cinaedi traxerat. SEN. apoc. 12 populus Romanus ambulabat tamquam liber. clem. 1, 9, 3 percussorem meum securum ambulare patiar? epist. 10, 1. 15, 7. 55, 9 una loquimur, ambulamus, consedimus. 55, 11 mecum cena, mecum ambula. 108, 3. 114, 4. 117, 13 (*bis*). PETRON. 45 dices hic porcos coctos ambulare. 57 capite aperto. 62 sero. PLIN. nat. 9, 55 in litore. 9, 114 nisi calcent ac per uniones etiam ambulent *feminae margaritas gestantes*. MART. 6, 24, 2 togatus. QVINT. inst. 8, 5, 15 loricatus in foro. 11, 3, 127 praecipi et illud scio ne ambulantes avertamur a iudicibus. 11, 3, 130 ambulantem loqui (*cf. sub* ambulatio *p. 1869, 43*). TAC. ann. 1, 13 ambulantis Tiberii genua advolveretur. PLIN. epist. 3, 5, 16 repeto me correptum ab eo cur ambularem. 'poteras', inquit, 'has horas non perdere'. 9, 36, 3 ambulans aut iacens. 9, 36, 5 si diu iacui vel ambulavi. 9, 36, 4 mox cum meis ambulo. paneg. 24 ambulas inter nos, *o Traiane*. IMP. HADR. carm. frg. 1, 2 ambulare per tabernas. SVET. Claud. 28 inter duos consules (SPART. Hadr. 21, 3 inter senatores). FRONTO p. 11, 9 N. *Hesiodo pastori* ambulanti obviam venisse Musas. GELL. 3, 1, 1 in area (13, 25, 2). 11, 3, 1 vespertina ambulatione ambulans. APVL. flor. 21 p. 101 diutius. PORPH. Hor. sat. 1, 1, 46 vacuus. 1, 3, 10 ut ⟨interdum curreret⟩, interdum tardissimo gradu ambularet. CLEM. ad Cor. 17 in pellibus . . . ambulaverunt (περιεπάτησαν). SPART. Hadr. 26, 2 equitavit ambulavitque plurimum. 16, 3 (*v. infra p. 1874, 53*). OBSEQ. 51 multitudo inter sepulchra . . . interdiu ambulare gregatim visa. VVLG. Ios. 6, 13 ambulantes atque clangentes (*de bucinis*). I reg. 9, 14 in medio urbis. 19, 23 ambulabat ingrediens (ἐπορεύετο πορευόμενος, *cod. A*). prov. 1, 15 fili mei ne ambules cum eis. Is. 26, 7 rectus callis iusti ad ambulandum. 35, 9 ambulabunt (*sc. in via sacra*) qui liberati fuerint (*sed subest, ut saepe in comparatione, vis translata, de qua v. infra p. 1876, 45*). eccles. 4, 15 sub sole. 10, 7 principes ambulantes super terram. Ier. 37, 4 in medio populi. Ezech. 28, 14 in medio lapidum ignitorum. Soph. 1, 17 ut caeci (*sic passim*). MACR. sat. 2, 4, 14 in solario. CASSIOD. Ios c. Ap. 2, 117 *Apollinem* ambulare supra terram. LEX Visig. 8, 4, 22 fraudulenter. INSCR. christ. Brit. 94 rogo omnibus ammulantibus (*sic*) ibi exorent pro anima Catuoconi. *nota varias in lusu verborum intermixtus significationes*: CIC. Att. 4, 10, 16 malo sedere . . . tecumque apud te ambulare quam cum eo quocum video esse *ambulandum*, sed de illa *ambulatione* fors viderit (*de Cicerone Pompei assecla intellegenda, sensu prorsus singulari sed cf. usum eccl. p. 1875, 28*), nostram ambulationem (*v. supra p. 1870, 24*) et Laconicum.

3 *de itinere*: PLAVT. Truc. 369 benene ambulatumst (-asti *P*)? CIC. Att. 7, 1, 1 ut philosophi ambulant (*sc. otiose*). 9, 4, 3 si enim recte (*i. satis festinanter*) ambulaverit . . . in ipsum tuum diem incidit *iter*. ITIN. Burdig. p. 571, 6 a Calcidonia. PASS. coron. 9 Diocletianus exinde ad Sirme. VVLG: deut. 2, 14 super latitudinem terrae (Habac. 1, 6). ANON. Vales. 12, 65 chron. I p. 324 rex Theodericus Romam. 15, 88 chron. I p. 328 ambula Constantinopolim ad Iustinum. COD. Theod. 8, 5, 40 ambulandi facultatem (COD. Iust. 12, 50 [51], 9, 1). ENNOD. epist. 3, 4, 4 p. 75, 8 Ravennam. 8, 8, 2 p. 206, 4 sub ea qua ambulare soles velocitate. opusc. 3, 56 p. 345, 10 rogat hominem dei ut ambulet (*sc. ad me*). ORIBAS. syn. 1, 3 p. 803, 7 per agros . . . itinere. GREG. TVR. Franc. 4, 16 CASSIOD. Ios. c. Ap. 118 per provinciam. GREG. M. epist. 1, 45 in Massiliae partibus pro diversis negotiis ambulantes.

4 *subest notio abeundi* (GLOSS. IV 308, 24 ambulavit discessit): PLAVT. Asin. 488 ita facito, age ambula ergo (*i. apage*). Pers. 750 audi. :: surdus sum. :: ambula. Pseud. 263 ambula tu. Trin. 1108 nihil est morae. i, i (moracii *codd.*), ambula, actutum redi. TER. Haut. 380 abeas si sapias. :: . . . manebit. :: . . . ambula. PS. CYPR. mont. 14 dicens: rectum (*fortasse* dierectus *vel* dierectum) ambula. fur . . . refugit de vinea. HIER. epist. 121, 10 neque ambulet de loco. VVLG. iud. 19, 28 surge et ambulemus (ITALA Lugd. eamus; ἀπέλθωμεν). Is. 30, 2 ambulatis ut descendatis in Aegyptum (ITALA, eunt, itis). Bar. 4, 19 ambulate, filii, ambulate (ITALA, abite, abite; βαδίζετε). Ezech. 1, 12 nec revertebantur cum ambularent (1, 17). act. 21, 24 GREG. M. epist. 2, 7. LACT. inst. 7, 12, 29 morientes exire se et proficisci et ambulare (*sc. e vita*) testantes. CORP. V 7274, 6 ambulavit ann⟨o⟩ I. *nota* b e n e a m b u l a (-ato) *formulam bene precantis abituris*: PLAVT. Merc. 327 bene ambulato. :: bene vale. :: bene sit tibi. Mil. 936 b. a., bene rem geras. Asin. 108 Capt. 452 Cas. 526 Epid. 377 Most. 853. Capt. 900 bene ambula et redambula. VVLG. Tob. 5, 21 bene ambuletis (εὐοδωθείητε). *eodem fere sensu sine adverbio*: PLAVT. Pers. 250 abeo. :: et ego abiero. :: ambula. CARM. epigr. 1544, 7 tú qui adstitisti, meí monumenti, ⟨hospes, memor⟩ ambula (*alibi* vale, *sed cf.* abei CARM. epigr. 52, 8). *ad vim redeundi accedit*: LEX Visig. 3, 4, 17 numquam in civitatem ambulare permittatur. 9, 2, 3 ad domum suam ambulaturam demiserat.

B ***speciatim*** *et technice*: **1** *de motu corporis v a l e t u d i n i s c a u s a, saepissime apud* CELS (*30ies*), *raro alibi, nonnulli autem loci etiam ad A 2 trahi possunt.* PLAVT. Curc. 244 Mil. 221 (*v. sub A 2*) *fortasse melius huc pertinent.* CIC. Att. 2, 23, 1 recreandae voculae causa. 9, 7, 7 ut tibi ambulandum, unguendum, sic mihi dormiendum. VARRO Men. 237 exercebam ambulando. ling. 9, 10 si quis in consuetudine ambulandi iam factus sit vatia. CELS. 1, 3 paulum (*bis*). *ibid.* lente. 1, 4 multum (*saepius*). 1, 10 sub divo . . . leniter (3, 16). 3, 15 ambulare, exerceri (5, 28. 6, 6). 3, 21 ambulandum, currendum. 4, 9 exercitatio ambulandi currendique. 4, 10 ambulare, deinde per manus quoque exerceri. 5, 26 moveri, ambulare. 6, 7 diu . . . usque ad lassitudinem. SCRIB. LARG 100 cum intervallum a somno fecerint et quod (*an* quoad?) satis est ambulaverint. SEN. epist. 78, 5 medicus tibi quantum ambules, quantum exercearis monstrabit. 92, 11. FRONTO p. 81, 7 N. lavi . . . ambulavi. ORIBAS. syn. 5, 31 p. 69 antequam ambulit (*i.* -et). **2** *de m i l i t i b u s*: CIC. Att. 8, 14, 1 eo modo autem ambulat Caesar et iis diariis militum celeritatem incitat. ASCON. Scaur. p. 20 cum CCC armatis. PETRON. 82 in exercitu vestro phaecasiati milites ambulant. FLOR. carm. 2 ego nolo Caesar esse, ambulare per Britannos. IMP. HADR. carm. frg. 1, 2 ego nolo Florus esse, ambulare per tabernas (*v. p. 1873, 41*). CYPR. epist. 58, 3 in ipsa militia . . . ambulaverit dominus. LAMPR. Alex. 52, 4 ut ante tribunum quattuor milites ambularent . . . ante legatum decem. SPART. Pesc. 11, 2 securi ambularent et onusti milites. VEG. mil. 3, 6 p. 77, 6 a fronte. 3, 6 p. 78, 10 exercitu. 3, 6 p. 80, 9 paratisque equitibus ac levi armatura ambulantes. 3, 8 p. 85, 17 per loca idonea qua nostrorum ambulat commeatus. ANON. Vales. 11, 53 chron. I p. 316 Odoacer rex exiit de Cremona et ambulavit Mediolanum . . facta est pugna. VVLG. I Macc. 13, 20 Simon et castra eius ambulabant . . . ibant (ἀντιπαρῆγεν . . . ἐπορεύετο). CAES. AREL. reg. mon. 19 inpugna contra gentem. GREG. TVR. glor. conf. 12 rex contra filium suum. CASSIOD. hist. 6, 46 tribus diebus. 10, 28 Ios. c. Ap. 2, 23 LEX Visig. 9, 2, 3. *nota*: SPART. Hadr. 10, 4 cum etiam vicena milia pedibus armatus ambularet, hoc enim verbo hoc exercitii genus nominant (VEG. mil. 1, 27 praecavetur ut . . . tam equites quam pedites educantur ambulatum; hoc enim *eqs.*). VEG. mil. 1, 9 p. 13, 16 *tirones* assiduo exercitio ambulare celeriter et aequaliter discant. 2, 23 p. 59, 1 gradu pleno ambulare vel currere. **3** *in arte c o q u i n a r i a*: APIC. 6, 254 *pullus* agitatur ut ex se ambulet et umorem consumat, *sed vis verbi et singularis et dubia est.*

II ***translate***: **A** *d e h o m i n i b u s rem, vitam agentibus, sim.*: SEN. dial. 9, 11, 1 *sapienti* non timide nec pedetemptim ambulandum est (*seq.* obviam fortunae ire). rem. fort. 2, 2 peregrinatio est vita: cum multum ambulaveris, domum redeundum est. VVLG. lev. 26, 21 ex adverso *et* 27, 40 contra me (ITALA Lugd. veneritis ad me — ibant ante me pravi; ἐπορεύθησαν ἐναντίον μου πλάγιοι). GREG. TVR. Franc. 9, 30 contra eius (*regis*) sacramentum. COD. Iust. 3, 1, 14, 1 viam non inusitatam invenimus ambulandam. 5, 70, 7, 9 legatis . . . legitimum tramitem ambulantibus (*i. rite rem agentibus*). BENED. reg. 5 alieno iudicio et imperio ambulantes. *fortasse huc pertinet* SEN. dial. 10, 19, 3 (*v. p. 1871, 32*). AMBR. Iob 1, 9, 30 super aquas istius saeculi. CASSIOD. var. 11, 40, 1 aequitatis iubeamur ambulare vestigiis. *nota*: TERT. nat. 2, 4 Thales dum totum caelum examinat et ambulat *oculis* (*i. perlustrat caelum*). **B** *per p r o s o p o p o e i a m*: **1** *res corporeae*: CATO agr. 1, 3 mare aut amnis, qua n a v e s ambulant. PLIN. nat. 5, 51 N i l u s inmenso longitudinis spatio ambulans. 18, 317 r u g i s per cocleam ambulantibus. 37, 131 l u c e m velut intus ambulantem alio atque alio loco reddens *gemma*. MART. 3, 2, 7 cedro nunc licet ambules peruncus, l i b e l l e. 7, 48, 5 offendimur ambulante c e n a (*i. cibis celerius sublatis*). IVV. 6, 305 cum iam vertigine t e c t u m ambulat *ebrio*. APVL. met. 3, 18 illa c o r p o r a . . . spiritum mutuantur humanum et sentiunt et audiunt et ambulant. MAR. VICTORIN. verb. script. 5 *de sole et luna*: (6) sol quod per annum ambulat, luna illud triginta diebus currere digno-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scitur. peragrantes *eqs.* AMBR. hex. 5,11,32 si quando supernatant fluctibus *cete*, ambulare insulas putes. AVG. in psalm. 32, 10. serm. 2 eat ergo ecclesia, ambulet. ITIN. Theod. 22 ipsi montes ante ipsum ambulabant. *de umore in corpore vel de sanguine*: CHIRON 171 per naribus (*sic* 185. 243 per nares). 558 de naribus. 10 bene ambulantes spurcitias sanguinis. **665** ipsa fissura. **635.** 660. **2** *res incorporeae*: CIC. nat. deor. 3, 27 naturae non artificiose ambulantis, ut ait Zeno. PETRON. 12 rerum venalium . . . fidem male ambulantem (*i. vacillantem, dubiam*). APVL. met. 3, 5 stricto mucrone per totam domum caedes ambulet. AMBROSIAST. in I Thess. 1, 7 in locis quibus fama illorum ambulabat. VVLG. psalm. 84, 14 *iustitia* ante eum ambulabit (ITALA Veron. praeibit) et ponet in via gressus suos. Matth. 12, 43 ambulat (διέρχεται) per loca . . . arida spiritus (Luc. 11, 24). PS. AVG. serm. 311, 1 cum quo (*sc. cultore eleemosynarum*) ambulat patrimonium immortale. COD. Iust. 7, 6, 1, 12 triplex antea via libertatis . . . uno deiecto tramite discat ambulare. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 284 lex per cunctos homines ambulavit. *iuridico sensu, de re ad alium vel aliud transeunte*: PLIN. nat. 10, 139 quod . . . caput translatum per omnes leges ambulavit. GAIVS dig. 4, 4, 15 per plures quoque personas si emptio ambulaverit, idem iuris est. VLP. dig. 5, 3, 8 si per multos ambulaverit possessio. 27, 11, 2 cum dominio bonorum possessio. 7, 1, 25 stipulatio. PAVL. dig. 4, 5, 7 obligationes cum capite ambulant. COD. Iust. 5, 3, 20, 6 ut aequis passibus utraque ambulet tam dos quam donatio. LEX Sal. capit. **1**, 7 si mulier *vidua* cum dote sua ad alias nuptias ambulare voluerit (*cf. ibid.* ad alium maritum se donare, se dare). *cf.* ambulatorius *p. 1870, 56.*

C *peculiari sensu apud christianos de vita religiosa degenda*: AVG. in psalm. 32, 10 serm. 2 *itinera* bonorum operum . . . est ambulare nostrum. serm. 58, 9 cotidie . . . tuae manus ambulant . . . quid est ambulare manus? dent, fac opera bona. 147, 6 dominum amare ambulare est. 141, 4 multi bene ambulant pedibus et male ambulant moribus (*sic passim*). 169, 15 quid est ambulare? breviter dico, proficere. EVCHER. form. 8 p. 49, 5 ambulare: ad dominum tendere.

1 CLEM. ad Cor. 3 ambulare voluerunt non digne Christo. FILASTR. 91, 3 neminem errare ex eis sed ambulare bene omnes. ITALA Phil. 3, 17 *sq.* (Lucif. Athan. 2, 28 p. 199, 19) qui ita ambulant sicut habetis formam nostram. Col. 2, 18 (Lucif. non conv. 10 p. 20, 9) in humilitate et religione angelorum quae videtur (*sic*) ambulans sine causa (VVLG. quae non vidit ambulans, frustra; *ἃ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ*). Ephes. 5, 7 (Lucif. non conv. 14 p. 31, 31) sicut filii lucis (*sic saepe*). Rom. 13, 12 (Priscill. tract. 5, 85) reiectis saeculi tenebris tamquam in die honeste ambuletis. ITALA Ezech. 28, 15 (Aug. civ. 11, 15) ambulasti in diebus tuis sine vitio (Hier. in Ezech. *l. c.* fuisti immaculatus. Tert. adv. Marc. 2, 10 fuisti invituperabilis. Tycon. 7 p. 83, 12 *et* Ps. Arnob. confl. 2, 27 p. 311ᴬ abiisti sine macula. VVLG. perfectus in viis tuis a die condicionis tuae. *ἐγενήθης [om. cod. A; alii ἐπορεύθης] σὺ ἄμωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου*). VVLG. prov. 10, 9. 11, 26. 28, 18. ITALA I Ioh. 2, 6 (Hier. epist. 54, 2 Salv. gub. 3, 15 Aug. epist. in Ioh. 1, 9) quomodo ambulavit et ipse ambulare. FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 25, 27 alio loco populum ambulantem concessa arbitrii libertate sic arguit. VVLG. gen. 5, 22 cum deo (*saepius*). RVRIC. epist. 2, 37 vobiscum. AVG. in euang. Ioh. 22, 8 ambulare vis? ego sum via. c. Parm. 2, 6 in media nocte ambulas etiam per diem.

VVLG. Bar. 5, 7 *Israel* diligenter in honorem dei (ITALA Rem. ingrediatur). Iob 29, 3 ad lumen eius. AVG. in psalm. 30, 12 serm. 2 non ad hominis nomen. 58, 10 serm. 2 ad lucernam prophetiae. PROSP. in psalm. 106, 38 iumenta et pecora dicuntur in ecclesia simpliciter ambulantia. **2** in *deo, domino, sim.*: ITALA Phil. 3, 16 (Mar. Victorin. Ambrosiast l. c.) in eo ambulemus (codd. d g ad hoc ipsum convenire. Theod. Mops. eadem constare regula. VVLG. in eadem permaneamus regula; *τῷ αὐτῷ στοιχεῖν*). Is. 45, 14 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 26) in te ambulabunt (VVLG. ad te transibunt). VVLG. Col. 2, 6 II Ioh. 2, 6. AVG. in psalm. 66, 5 per me atque in me. serm. 169, 15. 170, 11 in epist. Ioh. 1, 11 *saepius.* **3** in via (viis), semita *dei, patris, sim.* (*sescenties, nusquam tamen in novo testamento ut nec 4 nec 5, rarissime cum abl., saepius cum acc.*): ITALA Is. 42, 24 (Filastr. 79, 3) in viis dei. deut. 8, 6 (Lugd.). iud. 4, 9 (Lugd.) qua tu ambulabis. psalm. 127, 1 (Veron.). VVLG. prov. 3, 23 fiducialiter in via tua (ITALA Vind. eas). FAVSTIN. trin. 7, 2 in viis domini (AVG. in psalm. 188, 25 serm. 1). HIER. tract. in psalm. 1 p. 292, 14 pedes nostri ambulant in via diaboli. SALV. gub. 3, 20 in vestigiis domini sui. **4** per viam, vias *sim.*: VVLG. Iud. 2, 19. prov. 2, 13 per tenebrosas vias. Bar. 4, 2 (ITALA Rem. perambula, *διόδευσον*). deut. 5, 33 (ITALA Lugd. secundum viam). III reg. 8, 36. AVG. serm. 189, 4 noli erubescere dei esse iumentum . . . ambula per viam, sedet super te (*sc. Christus*).

5 post *aliquem vel aliquod i. q. sequi*: ITALA deut. 13, 4 (Hil. in psalm. 118 daleth 2) post dominum deum tuum ambulabis (Lugd. ibis. VVLG. sequimini). *sic saepius.* VVLG. deut. 11, 28 post alienos deos (Is. **45, 14** Ier. 7, 6 HIER. epist. 78, 27). Ier. 2, 23 Baalim. AMBR. fug. saec. 9, 45 post ipsum cogitationibus. VVLG. Ezech. 20, 39 post idola. Ier. 2, 5 post vanitatem. 3, 17 post pravitatem cordis (16, 12).

6 secundum *cum nomine incorporeo*: ITALA sap. 6, 5 (Hier. epist. 140, 17) secundum voluntatem (ITALA Clem. ad Cor. 3 ingreditur). Iud. 2, 16 secundum desideria (2, 18). Rom. 14, 15 secundum caritatem (II Ioh. 2, 6 AVG. contin. 11, 11). 8, 1 secundum carnem (8, 4. 13 II Cor. 10, 2 *saepius*). **7** *cum subst. locum modumque significante*: in tenebris: ITALA psalm. 81, 5 (Veron. Priscill. tract. 1, 21 Aug. civ. 20, 3) VVLG. Iob 24, 17 Is. 9, 2. 50, 10 Ioh. 8, 12. 12, 35 eccles. 2, 14 *saep.*

in lumine *vel* luce dei: VVLG. Is. 2, 5 psalm. 88, 16 AVG. in epist. Ioh. 1, 11. in conspectu dei. VVLG. gen. 24, 40. 48, 15 III reg. 8, 25 act. 3, 6 HIER. epist. 22, 32. ITALA psalm. 11, 9 (Aug. civ. 12, 14 *sqq.*) in circuitu impii. VVLG. psalm. 22, 4 in medio umbrae mortis. Mich. 4, 5 (*bis*) in nomine dei (Zach. 10, 12). Is. 1, 12 in atriis meis. psalm. 54, 15 in domo (HIER. epist. 58, 1). 130, 1 neque ambulavi in magnis neque in mirabilibus super me (ITALA Veron. ingressus sum). **8** in via (viis), per viam, semitam *cum gen. nominis incorporei*: FAVSTIN. trin. 6, 1 in viis tenebrarum. VVLG. prov. 5, 6 vitae. 8, 20 iustitiae (HIER. in Is. 26, 7 AVG. in psalm. 38, 11). 9, 6 prudentiae. Bar. 4, 13 mandatorum. AVG. in psalm. 67, 8 peccatorum (145, 19). 141, 7 caritatis. *saepius.* **9** in *vel* per *cum nomine incorporeo fere centies, rarae aliae praepositiones*: BARNAB. 10, 4 quasi (*talis particula solum hic et* Rom. 13, 13) in simplicitate (*cf.* VVLG. III reg. 9, 4 in simplicitate cordis). *creberrime haec*: in lege, in legitimis (*plus 25ᵛᵉˢ, primum* ITALA Clem. ad Cor. 1).

in praeceptis (*in uno libro* Ezech. *undecies*): PRISCILL. tract. 5, 88 in praeceptis dei ambulantibus viam . . . posuit in salutem. in mandatis: ITALA II par. 17, 4 (Lucif. Athan. 1, 22 p. 104, 20) in mandatis eius (VVLG. in praeceptis eius perrexit). VVLG. Bar. 1, 18 (ITALA ire). HIER. epist. 121, 8 in mandatis eius et iustificationibus. ITALA II Cor. 10, 3 (Priscill. tract. 6, 98) in carne (*sic saepe*). in iudiciis, iustitia, aequitate, vanitate, peccatis: ITALA Eph. 2, 1 (Lucif. non conv. 14 p. 31, 13) in delictis et peccatis. ITALA Eph. 2, 10 (Lucif. Athan. 2, 28 p. 198, 16) in operibus (AVG. in psalm. 77, 10). ITALA Rom. 6, 4 (Priscill. tract. 6, 108 can. 78, 11 Hier. epist. 69, 7 AVG. civ. 20, 10, *duobus locis conflatis*) in novitate vitae ambulamus. 7, 6 serviamus in novitate spiritus et non in vetustate litterae. HERM. Pal. vis. 3, 5, 1 in castitate et sanctitate dei. AVG. epist. 55, 26 ita et nos in novitate vitae ambulemus . . . ambulamus ergo in re laboris sed in spe quietis, in carne vetustatis sed in fide novitatis. *singularia*: LVCIF. non conv. 14 p. 32, 10 in omni bonitate. VVLG. II Cor. 4, 2 in astutia. Eph. 5, 2 in dilectione. Ier. 44, 23 in testimoniis. Iob 18, 8 in maculis. Is. 57, 2 in directione. Mich. 6, 10 in voluptatibus. I Petr. 4, 3 in luxuriis. II Petr. 2, 10 in concupiscentia inmunditiae. psalm. 83, 13 in innocentia. IV reg. 17, 19 in erroribus. Sirach 4, 18 in tentatione. HIER. adv. Pelag. 3, 13 qui ambulat in via et graditur in lege. AVG. in psalm. 30, 5 in humilitate (serm. **142**, 2 in humili). 39, 9 ambula et tu non illis aquis ubi Petrus aliquid significans sed aliis. *sic saepius, propriam et translatam notionem, ut adsolet, artificiose intermiscens, ex. gr.*: AVG. epist. 217, 4 *et* VVLG. Rom. 13, 13 non in comessationibus et ebrietatibus, non in cubilibus et impudicitiis, non in contentione et aemulatione. VVLG. II Cor. 5, 7 per fidem . . . per speciem (I Thess. 4, 1 II Thess. 3, 6 I Ioh. 2, 6 AVG. civ. 19, 14. 18 in psalm. 123, 2 epist. 55, 26 retract. 1, 7, 4). AVG. serm. **12**, 5 per fidem veritatis. *cf.* 88, 4. VVLG. Sirach 13, 16 cum subversione tua. VVLG. Marc. 7, 5 non iuxta traditionem (ITALA *cod. a* non sequuntur). II Petr. 3, 3 iuxta concupiscentias. III reg. 17, 8 iuxta ritum. *sim.*

III ***obiecto addito*:** QVINT. inst. 1, 5, 38 *inter soloecismos*: ambulo viam. **1** *cum acc. obi.*: **a** *proprie*: CIC. fin. 2, 112 *si Xerxes* Hellesponto iuncto, Athone perfosso maria ambulavisset, terram navigasset (*codd., non recte Baiter et Madvig* mari . . . terra). PAVL. NOL. carm. 31, 124 aequor. OV. fast. 1, 122 perpetuas ambulat ille vias. ITALA exod. 15, 22 (Hier. epist. 78, 5) viam trium dierum (VVLG. ambulaveruntque tribus diebus). ITIN. Silv. 5, 3 iter (CHIRON 129 ORIBAS. syn. 1, 3 p. 802, 29). 4, 5 loca omnia sacra (9, 6. *alibi* per). TERT. nat. 2, 4 caelum (*v. supra p. 1874, 73*). ITIN. Burdig. p. 571, 10 provinciam Bithiniam. VIGIL. TRID. ad Ioh. 11 *pueri* ambulantes incendia. **b** *translate*: vias (viam): ITALA psalm. 16, 4 (Paul. Nol. epist. 32, 9) vias duras (VVLG. *et* ITALA Veron. custodivi; *ἐφύλαξα*). sap. 5, 7 (Aug. conf. 4, 12) vias difficiles. Bar. 4, 26 delicati mei ambulaverunt vias asperas (*ἐπορεύθησαν ὁδούς, raro in gr.*). AVG. civ. 5, 18 in huius peregrinatione vitae expeditior ambulet viam. epist. 105, 2. 4 viam suam. in psalm. 69, 8. 90, 1 serm. 2. 130, 8 serm. 61, 11. 85, 7 c. Iul. 3, 26, 63. PS. RVFIN. in psalm. 30, 20 viam dei. PROSP. in psalm. 106, 9—12. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 4 vias (*nonnulli codd.* viis) voluntatis suae. COD. Iust. 3, 1, 14, 1 viam non inusitatam (*v. p. 1877, 3*). VVLG. Iob 16, 23 semitam per quam non revertar, ambulabo (HIER. interpr. Iob *l. c.* viam ingrediar; *ὁδῷ . . . πορεύσομαι*). AVG. in psalm. 138, 5 semitam. VVLG. Sirach 51, 20 pes meus iter rectum ambulat. COD. Iust. 5, 70, 7, 9 tramitem (*v. supra p. 1874, 69*). **2** *cum acc. spatii peragrati*: CIC. Quinct. 78 milia passuum (SCRIB. LARG. 15 QVINT. inst. 6, 3, 77 PLIN. epist. 3, 1, 4. 7 MACR. sat. 2, 4, 16 *passim*). PLIN. nat. 20, 11 passus. SPART. Hadr. 10, 4 milia. CASSIOD. hist. 10, 28 stadia. *cf.* MAR. VICTORIN. verb. script. 5 quod. **3** *cum acc. temporis peracti*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 34 duos dies. **4** *passive vel impersonaliter*: PLIN. nat. 23, 24 bina stadia ambulentur. ITIN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Silv. 6,1 incipitur ... iuxta mare ambulari ... quinquentos passus ... ambuletur. HERM. Pal. vis. 4, 1, 2 raro autem ambulatur locus. COD. Iust. 3, 1, 14, 1 (*v. supra p. 1876, 74*). CASSIOD. hist. 7, 15 loca quae pridem ambulari poterant. *absolute*: PLAVT. Truc. 369 benene ambulatumst (ambulasti *P*)? CIC. leg. 1, 14 satis ambulatum (2, 1 div. 2, 8). VARRO ling. 6, 1 sedetur, ambulatur. SEN. dial. 9, 11, 1 sapienti ... ambulandum est. nat. 5, 2 sine tumultu ambulatur. GELL. 2, 29 sedeatur, ambuletur ... discumbatur.

synonyma: ire, gradi, ingredi, incedere, abire, meare, vagari, peragrari, circumire, viare, pergere, vadere, exerceri, moveri, inambulare, obambulare, deambulare, (spatiari), (proficisci), (accedere), (contendere), (iter facere), (se movere), (se exercere), (transire), (vivere), (sequi). *opposita*: stare, sedere, currere, volare. *Gudeman.*

(**Ambura** *an* **Ampora**?) *opp. Numidiae.* NOT. episc. Num. 11 Cresconius Amporensis. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 93^{B} episcopus Amburensis. 4, 145^{B} Amporensis (Amph- *unus testis*).

amburbāle vel amburbium dicitur sacrificium quod urbem circuit et ambit victima SERV. ecl. 3, 77. PAVL. FEST. p. 5 amburbiales hostiae dicebantur quae circum terminos urbis Romae ducebantur.

amburbium, -ī *n.* [*ab* amb- *et* urbs *derivatum. Th.*]. *v. Wissowa, PW. I 1816.* SERV. ecl. 3, 77 *v. l. 17* (*inde* GLOSS. V 616, 3). PAVL. FEST. p. 17 *ab* 'amb-' amiciri amburbium ambarvalia amplexus dicta sunt. VOPISC. Aurelian. 20, 3 lustrata urbs, cantata carmina, amburbium celebratum, ambarvalia promissa.

ambūro, -ussī (*v. l. 35*), -ustum, -ere [*i. q. gr.* ἀμφεύω, *ab* amb- *et* urere. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 5 ambustus circumustus. ISID. diff. 1, 58 'comburere' est igni dare, 'amburere' ex utraque adurere, 'uri' est penitus et ad medullam ignem sentire. GLOSS. πεϱικαίω, πεϱιφλέγω; amburit: incendit; ambussit consumpsit, combussit; ambusta: combusta vel exusta. *vis circumurendi iam inde a Cicerone deflectitur ad vim perurendi comburendi, ita ut prior hic illic etiam apud posteros eluceat, saepius distingui non possit. formas notandum raras esse praesentis temporis vel imperfecti, creberrimum part.* ambustus, *perfectum non legi nisi in* GLOSS. IV 308, 26.

proprie de igni, fervore: PLAVT. Mil. 835 *potio* nimis calebat, amburebat gutturem. ACC. trag. 439 hic torrus, quem amburi vides. CIC. dom. 113 ambustas fortunarum reliquias. Sest. 143 *Herculis* corpore ambusto. Mil. 12 huius ambusti tribuni (*cf.* ASCON. Mil. p. 43). 86 ut sine imaginibus ... ambureretur abiectus. SALL. hist. frg. 2, 64 parietes ... templorum ambusti. 4, 15 *faces* ambustas. VERG. Aen. 12, 298 ambustum torrem. 12, 301 barba reluxit nidoremque ambusta dedit. CVLEX 128 ambustus (-os *trad.*) Phaethon (HOR. carm. 4, 11, 25). 314 classibus ambustis. HOR. sat. 1, 10, 64 capsis quem fama est esse librisque ambustum propriis. OV. met. 2, 209 ambustaque nubila fumant. EPICED. Drusi 434 Achilles Iliaca ambustis ossibus arva premit. LIV. 28, 23, 4 correpti alii flamma sunt, alii ambusti adflatu vaporis. 30, 6, 6 ambusti homines ... ob⟨st⟩ruebant itinera. 34, 39, 11 ambusta tigna. 43, 13, 6 *hastam* arsisse, ita ut nihil eius amburereret ignis. GRATT. 432 ruptique ambustis faucibus amnes *fervidi*. CARM. epigr. 55, 17 ambusto corpore. 68, 2 monumento am⟨bustam tegi⟩. SEN. Ag. 540 salo ambustus extat *Aiax fulminatus.* Phaedr. 1098 truncus ambusta sude. ASCON. Mil. p. 34 curia flagravit et ... basilica ... ambusta est. PLIN. nat. 2, 137 sacculis ... nullo modo ambustis. 6, 93 Ariana regio, ambusta fervoribus. 7, 19 super ambustam ligni struem ambulantes non aduruntur. 10, 95 pulli ad cinerem ambusti. 17, 241 oliva in totum ambusta revixit. 17, 262 *harundo* ambusta ... densior ... surgit. 35, 69 *tabula* ter fulmine ambusta neque oblitterata. 37, 176 libamenta non amburi. SIL. 2, 268. 4, 682 ambusta comas abies. 4, 693. 8, 549 tela, ambustas sine cuspide cornos. 10, 413. 12, 627. 14, 436 fax ... ambusto instridens pelago. 14, 451 PS. QVINT. decl. 2, 9 TAC. hist. 2, 66. 3, 71. 5, 12 magna vis frumenti ambusta. PLIN. epist. 6, 16, 11 nigrique et ambusti et fracti igne lapides. SVET. Tib. 6 ut Liviae pars vestis et capilli amburerentur. Claud. 21 theatri, quod ambustum restituerat. FRONTO p. 89, 20 N. genum (*sic*) mihi simul abrasum et ambustum est. p. 184, 21 amburenti in aheno prohoemium meditari. PAVL. sent. 5, 23, 8 ambustis *libris.* SER. SAMM. 244. 801. 816. 1043. SOL. 53, 21 maior pars insulae huius calore ambusta est. LACT. [inst. 7, 17, 2 ambu(e)ret *BP*, comb- *HS*. 7, 21, 6 amburentur *BH*, comb- *SP*]. Phoen. 98 *corpus* ambustum solvitur in cineres. COD. Theod. 7, 1, 1 (*a. 323*, = COD. Iust. 12, 35, 9) vivus amburatur (comb- *multi codd.*). HIL. in psalm. 122, 11. AVSON. 295, 2 ambustorum fratrum *Catinensium.* 325, 17 cunas. AMM. 18, 7, 5. 25, 7, 8 ex ambustis (*Petschenig*, exabusus *trad.*) ... terris. 30, 6, 5. 31, 7, 12. RVFIN. hist. 4, 15, 43 ambusta ossa (*nude* ὀστᾶ). PS. RVFIN. in Am. 7, 4. PRVD. cath. 5, 23 ambustum ... imbrem *cerae in candelis liquescentis.* CLAVD. 3, 120. 26, 24. MART. CAP. 6, 602. 673 OROS. hist. 4, 18, 19. 6, 2, 17 SALV. gub. 6, 83. SIDON. epist. 2, 9, 8 lapidum cumulus ambustus *i. calefactus.* 7, 1, 2 CYPR. GALL. num. 346. COD. Iust. 1, 5, 8, 12 (*syn.* concrementur). ALC. AVIT. carm. 3, 65 flamma ... ambustura ... escas. DRAC. Romul. 10, 524 ambusti *convivae.* BOETH. mus. 1, 1 p. 185, 4.

in imagine vel translate: PLAVT. Epid. 674 ille ... Volcani iratist filius: quaqua tangit, omne amburit. Most. 986 amburet ei misero corculum carbunculus. CIC. Verr. 2, 70 ille ... domi suae vivus exustus est ...; hic sociorum ambustus incendio, tamen ex illa flamma ... evolavit. har. resp 4 illum ambustum religiosissimis ignibus cognovi. Att. 5, 20, 8 incendio Plaetoriano quod Seius ambustus (adu- *M*) est. OV. met. 9, 174 ambustique sonant nervi *Herculis venenati.* PLIN. epist. 3, 11, 3 tot circa me iactis fulminibus (*a Domitiano*) quasi ambustus. FRONTO p. 38, 14 N. tu ... ignem imitaberis: si proximos ambures, longinquis lucebis. APVL. met. 8, 2 cum flamma ... amoris ... totos amburat homines. LACT. inst. 4, 14, 14 ut ... sicut titio igni ambureretur id est ab hominibus cruciamenta perferret. HIL. myst. p. 17, 18 iniquitatum in nos incendia desaeviunt nec amburunt. *nota de iure*: LIV. 22, 35, 3 Paulum ... ex damnatione collegae, ex qua prope ambustus evaserat, infestum plebei. VAL. MAX. 8, 1 *rubrica* ambust(i): atque ut eos quoque referamus, qui in discrimen capitis adducti neque damnati neque absoluti sunt.

de aliis naturae viribus: *de vento*: PLIN. nat. 2, 133 *ventus* prester vocatur, amburens contacta pariter et proterens. *de frigore*: VAL. FL. 4, 70 ambusta pruinis lumina *Promethei.* SIL. 4, 68 hostem ... fractum ambustumque nivosis cautibus *Alpium.* TAC. ann. 13, 35 ambusti multorum artus vi frigoris. *cf. et* ambustum *infra l. 38. de venenis*: STAT. Theb. 2, 376 ambustaque sontibus alte intepet hydra vadis. *nota*: PLIN. nat. 8, 40 *bonasum reddentem in fuga* fimum ..., cuius contactus sequentes ut ignis aliquis amburat (SOL. 40, 11).

neutr. part. pass. subst.: **ambustum,** -ī. VARRO ling. 7, 31 ambustum (adu- *trad.*) quo⟨d⟩ circum ustum est. HEGES. 5, 1, 4 ambusta materiarum. *in medicina*: PLIN. nat. 6, 43 ambustis similes ... scopuli. 20, 44 inlitis foliis sanantur vari et ambusta et epinyctides. 20, 66 ambustis ... prosunt recentibus. 20, 72 folia ambustis utilia. 20, 217. 228. 259. 21, 42 pusulas ambusti modo facit. 21, 129 ambustis prodest. 21, 157. 169. 22, 70. 80. 126. 132. 134. 23, 4. 68. 73. 83. 90. 123. 124 ambustis cicatricem tenuissimam obducit. 23, 140. 161. 162. 163. 24, 10. 28. 44. 48. 51 recentis ambusti. 24, 79. 80. 81. 82. 87 ambusti[onibu]s. 24, 105. 147. 151. 26, 129. 27, 28. 33. 37. 28, 35. 52. 60. 137. 235. 236. 29, 33 adtritis vulneratis ambustis. 29, 40 ulceribus ... ex ambusto. 29, 45. 30, 109. 31, 97 recentia. 31, 103. 120. 32, 65. 35, 190. 36, 146. 147 PLIN. med. 3, 9 *saepius.* PLIN. VAL. 2, 56 ad encaumata id est ambusta. *cf.* PLIN. nat. 22, 145 quae sint ambusta. 24, 45 ambusta igni (33, 102) vel frigore. 29, 40 ambusta aquis (*calidis?*).

? **Ambus** *v.* Ambira.

? **ambusilla** venter GLOSS. V 166, 3. 583, 6. 590, 23. 615, 31 (ambas- *cod.*).

? **ambustandus** εἶδος ὀϱνέου GLOSS. II 16, 34. *Scaliger coniecit* ambustaneus, *ut a* bustum *sit derivatum.*

ambustio, -ōnis *f. ab* amburere. ITALA Matth. 25, 46 (Aug. epist. 147, 11, 27 serm. 127, 1 Ps. AMBR. serm. Sess. 2, 3 HILARIAN. curs. temp. p. 174. CYPR. testim. 2, 30 *codd. germanici. cf.* AVG. in psalm. 135, 1 PROSP. in psalm. 135, 1) abibunt isti in ambustionem aeternam (supplicium aeternum VVLG.).

ambustulātus, -a, -um *cf.* amburere *et* ustulare. PLAVT. Rud. 770 te ... in ignem coniciam teque ambustulatum (-stil- *P*) obiciam magnis avibus pabulum.

Ambustus, -ī *cogn. in gente Fabia. primus cos. a. 342* Q. Fabius Ambustus Vibulanus, *alii enumerantur* CORP. I^{2} p. 348, *quorum nomina sunt in fastis vel elogiis. cognomen legitur etiam* LIV. 5, 35, 5. 6, 22, 5. 6, 34, 5. 10. 7, 11, 2. 7, 17, 1. 12. 7, 18, 10. 7, 28, 8. 8, 38, 1. 9, 7, 13 PLIN. nat. 7, 133 FLOR. epit. 1, 26, 2 SOL. app. p. 220, 32 VIR. ill. 20, 1. Ἄμβουστος *ex. gr.* PLVT. Num. 12 Cam. 4. 17.

ambuvia *v.* ambubaia.

? **ambuxu** *i.* κληματῖτις DIOSC. Vind. C 189^{r}, 89. *cf. Stadler, Archiv 10 (1889) 89.* *V.*

Ameeis *legitur in lucerna* CORP. XIII 10001, 348.

Amdrius, -a *nom. gent.* CORP. X 8109 (*Volceis*) Amdriae Auctae sodales Geniales.

Ame *v.* 3. Amma.

Amēāna *nom. mul.; cf.* Ammaeus *sub* Ammius? CATVLL. 41, 1 Ameana puella defututa.

Amecae, -ārum *locus, ut videtur, situs in insula parva Africae; cf. Schmidt, PW. I 1817.* ITIN. Anton. Aug. p. 513, 2 Amecas (admecas, a metas *pars codd.*).

Ameccasis, Amechasis *opp. Palaest.*, עֵמֶק קְצִיץ, Ἀμεκασίς (Ἀμεκκασείς); vallis Casis *vertit* VVLG. Ios. 18, 21. ITALA Ios. 18, 21 (Lugd.) Amechasis. HIER. sit. et nom. p. 94, 5 Ameccasis (Amec cassis *H*) id est vallis Casis. *cf.* Casis.

amēcus *v.* amicus.

Amedīnes *nom. persicum; cf. Justi, Iran. Namenwörterb. p. 14.* CVRT. 7, 3, 4 relicto ... Amedine — scriba is Darei fuerat.

Amēius, -a *v.* Ammeius.

[**Amelaeuntius**] *cogn. vir. corruptum.* CORP. IX 5111 (*Interamniae, periit*) Cl. Amelaeuntio.

Amelas *opp. Lyciae.* PLIN. nat. 5, 101 Amelas (mela R^{1}, smela R^{2}).

Amelech. VVLG. III reg. 22, 26 Ioas filium Amelech (*al.* Ammelech, Amalech). II par. 18, 25 (*al.* Amalech, Amamelech). Ier. 36, 26

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ieremiel filio Amelech. 38, 6 Melchiae filii Amelech. *non est nom. propr., sed* בֶּן־הַמֶּלֶךְ *i. filius regis, sicut LXX* υἱὸς τοῦ βασιλέως.

[ameleon] *vocabulum corruptum ap.* HYG. fab. 14 p. 45, 13 (ab Eleone *coni. Bursian*).

Amelintus *nom. vir. corruptum.* CORP. IX 5236 (*Asculi Picen.; editor non vidit*) T. Satani T. l. Amelinti.

1. Amelius *cogn. vir. graec*, Ἀμέλιος. SCHOL. Hor. epist. 1, 15, 3 *cum Augustus* ad summam maciem perductus esset curante Amelio medico. RVRIC. epist. 1, 18 per Amelium. VEN. FORT. carm. 1, 11, 5 exiguam dederat hic praesul Amēlius arcem (*Burdigalensis*). CONC. Aurel. a. 538 p. 84, 12 Amilus (Amelius *CN*) episcopus (*idem* p. 85, 18 Amelius [Amellius *P*, Emelius *α*] . . . ecclesiae Parisiorum episcopus. a. 541 p. 98, 5 [Amilio *TI*]. *fortasse idem* a. 535 p. 64, 28 Emelius). a. 549 p. 111, 5 Amelius episcopus ecclesiae Convenicae (*idem* a. 551 p. 115, 9). CONC. Matisc. a. 585 p. 173, 6 Amelius episcopus ecclesiae Bioretane (*idem* GREG. TVR. Franc. 8, 28. 9, 6). CONC. Barcin. a. 599 Mansi 10, 484[B] Amelius . . . ecclesiae Ilerdensis episcopus. CORP. X †6420[add.] (*Tarracinae, a. 345*) Amelius. XIII †3796 (*in Gall. Belg.*) Amelius. **Amelia,** Ἀμελίας, *cogn. vir.* CORP. VI 200, 2, 28 (*a. 70*) Ti. Claudius Amelia. *Otto.*

2. Amelius *v.* Ammius. **Amelia** *v.* 1. Amelius.

? **amello** aedificia puplica *cod. a post* GLOSS. IV 16, 39. *videtur contaminata esse* (*cf. l. 26*).

amellus, -ī *vel* -a, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*] *herba; acc. potest esse in* GLOSS. II 16, 19 amellum μελίφυλλον VERG. georg. 4, 271 est etiam flos in prato cui nomen amello (-illo *P*) fecere agricolae . . . . 4, 278 legunt prope flumina Mellae. *cf.* SERV. georg. 4, 278 Mella fluvius Galliae est, iuxta quem haec herba plurima nascitur, unde et a m e l l a dicitur. COLVM. 9, 4, 4 frutices amelli. 9, 13, 8 amelli radix, cuius est frutex luteus, purpureus flos. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 37 cytisos, crocos, amellos.

? **amelxine,** -ēs, ἀμελξίνη *herba.* DIOSC. 4, 36 aelsine (ἐλξίνη) aut m e l s i m e. *V.*

Amemōnē *v.* Amymone. **Amemptio** *v.* Amemptus.

Amemptus, Ἄμεμπτος, *nom. serv.* CORP. VI 847 M. Vlpius Amemptus. 1811. 8731 T. Aelius Augustorum lib. Amemptus. **11541** Amempti divae Aug. l. 14916 Ti. Claudio Amempto. 22738. 23888. 24740. 24744. XIV 358, 2, 10 (*Ostiae*) M. Livius M. l. Amemptus. 3808 (*Tibure*). X 4734 (*Sinuessae, a. 71*) Amempti Caes. l. (*idem* III 2082). 8059, 33 (*in signaculo*) Amem⟨p⟩ti Aug. Ismariani. **Amemptio,** -ōnis *cogn. vir.* CORP. VI 23888 Pedius Amemptio . . . fec. Amemptus pat(e)r. *Otto.*

āmēn *indecl.* [*hebr.* אָמֵן, *gr.* ἀμήν. *Th.*]. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 2, 9 *v. p. 1672, 70.* AMBR. myst. 9, 54 amen hoc est verum est. fid. 4, 4, 43 'amen, amen dico vobis', quod est: fideliter, fideliter dico. HIER. in Matth. 6, 11 amen signaculum orationis dominicae est. quod A q u i l a interpretatur 'fideliter', nos 'vere' possumus dicere. in psalm. 40 p. 46, 9 in Is. 25, 1 p. 339. epist. 140, 4 in *psalmorum* omnium fine duplex 'amen' positum est, quod Septuaginta transferunt 'fiat fiat'. 28, 4. 20, 4. 26, 1. 26, 4 AVG. doctr. christ. 2, 11, 16 Ps. RVFIN. in psalm. 40, 13 *similia passim.* TERT. spect. 25 ex ore quo 'amen' in Sanctum protuleris. COMM. apol. 1060 *in fine versus.* AVSON. 153, 85 et responsuris ferit aera vocibus amen. VVLG. num. 5, 22 respondebit mulier: amen, amen. deut. 27, 15 respondebit omnis populus et dicet: amen. *similia passim in* VVLG.; *nota formulam in dictis Christi* amen (amen) (quippe) dico vobis (tibi) *ut* Matth. 5, 18. 5, 26. 6, 2. 8, 10. 10, 15 *saepe. praeterea creberrimum in fine doxologiae* deus benedictus in saecula. amen *similia ut* Rom. 1, 25. 9, 5. RVFIN hist. 4, 15, 36 cum amen (τὸ ἀμήν) insonuisset. PRVD. cath. 4, 72 'amen' reddidit, 'alleluia' dixit. PAVL. NOL. carm. 17, 117 audiunt 'amen' tremefacta cete. AVELL. p. 328, 4 amen, piissime fili *in fine epistulae. passim apud* ECCL. *nota titulos:* CORP. III 6637 (*in Arabia*) bene tit (?) Titus. ame(n). 9630 (*Salonis*) ⟨. . .⟩inperare valeatis. amen. VIII 8630 *in fine tituli sepulcralis.* XII 944 (= CARM. epigr. 712) *acrostichon:* Florentinus abbas hic in pace quiescit. amen. INSCR. christ. Rossi I 980 (*a. 522*). INSCR. christ. Brit. 169 INSCR. christ. Leblant I 371 INSCR. christ. Hisp. 49. 75. 533 = 96 (*a. 708*) h a m e n. 108 400 = 171 (*a. 614*). 186 (*saec. VI ex. trilinguis*) שלום . . . amen . . . ἀμήν. 334. 380 (*a. 618*). *V.*

Amen *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2883 b.

Amenānus, Ἀμένανος, *fl. Siciliae; cf. Hülsen, PW. I 1823.* OV. met. 15, 279 Sicanias volvens Amenanus (Amasenu(o)s *codd.*) harenas nunc fluit, interdum suppressis fluctibus aret. *adi.*: OV. fast. 4, 467 Leontinos Amenanaque (-enaque *R*) flumina.

Amenda *tractus ad Indum fl.; cf. Tomaschek, PW. I 1823.* PLIN. nat. 6, 78 in plana demisso tractu, cui universo nomen Amendae (Amandae *E*). *Otto.*

āmendātio, -ōnis *f. ab* amendare. CIC. S. Rosc. 44 haec a te (attente *codd. plurimi*) vitae [et] rusticana relegatio atque amendatio (emand- *Helmstad. et Monac. alt.*, amand- *ceteri ut videtur*) appellabitur?

āmendo, -āvī, -ātum, -āre *ab* a *et* mandare. EVTYCH. gramm. V 473, 19 *a* 'mando' amendo . . . commendo . . . facta sunt. PRISC. gramm. III 47, 30 *compositum* amendo. *scriptum est* amendo *ubiubi boni et antiqui praesto sunt codd.* (*v. imprimis* CIC. Scaur. 42 TAC. OROS. AMM.), *passim corruptela conspicitur* emend-; *non habeo omnino unde* amand- *antiquam fuisse formam certo probem, licet saepe in codd. legatur.* DOSITH. gramm. VII 435, 16 amando ἀποσυνιστῶ. SERV. Aen. 3, 50 'mandarat' aphaeresis est, sive dixeris 'commendarat' sive amendarat (*sic vel* em- *codd.*). *additum*: 'mandarat' est amoris, 'amandarat' vero odii est. et 'amandare' est sub specie legationis aliquem relegare. GLOSS. ἐκτοπίζω. extra commendat vel seponit. effugat aut longe mittit. relegat. amandari enim extra mandari est, quod proprie ad hominem refertur, ut si quis suum ⟨familiarem?⟩ releget aut in longinqua transmittat. exulare (*transit.*) *vel* a patria exulare. *significatio inde a IV saeculo* (ITIN. Alex.) *passim transit in vim abdendi, occultandi* (GLOSS. V 165, 4 amendavit abscondit). *de sensu furandi v. l. 62. additur quo quis mittatur per in c. acc.*, ad, infra, intra, *cum significatione abscondendi iungitur in c. abl., abl.*, sub *c. abl.*, per; *nota addita adverbia*: procul, longius; abstrusius.

[PLAVT. Poen. 80 *falso pro* mandare *trad.*]. CIC. Quinct. 49 cuius . . . bona venierunt, . . . is non modo ex numero vivorum exturbatur sed, si fieri potest, infra etiam mortuos (*v. l. 27*) amendatur (mand- *codd. multi*). S. Rosc. 44 an amandarat hunc sic ut esset in agro . . . ut commodis omnibus careret? Verr. 6, 69 amendat (amendat *Regius et Lagomars. 29*, commendat *Lagomars. reliqui*) hominem. quo? Sull. 57 familiarissimum suum dimittere ab se et amandare (*sic Tegerns. et Parc.*, mand- *reliqui*) in ultimas terras. dom. 65 amandatas *in loco corrupto.* 66 me expulso, Catone amandato. p. red. ad Quir. 10 cum is inimicus . . ., spiritu dumtaxat viveret, re quidem infra omnes mortuos (*v. l. 19*) amandatus (mand- *pars codd.*) esset. Scaur. 42 Sardi non deducti in Sardiniam atque ibi constituti, sed amendati (*sic palimps.*) et repudiati coloni. nat. deor. 2, 141 natura res *taetras* . . . procul amandavit (amend- *Vind. corr.*) a sensibus (*inde* AMBR. off. 1, 18, 77 *partes foedas* tamquam in ipso amandavit atque abscondit corpore *natura*). Att. 7, 13, 3 mihi interdum amendandi (emend- *M*¹) videntur in Graeciam *filii.* FRONTIN. strat. 1, 3, 6 Themistocles . . . auctor fuit *Atheniensibus* . . . liberos et coniuges in Troezena et alias urbes amendandi (*sic cum compendio pro* -men- *cod. Harl.*, ominandi *Paris.*) TAC. hist. 4, 56 Labeonem . . . amendatum (*sic Med.*) in Frisios. GELL. 12, 1, 22 amendati (commendati *codd. classis deterior*) ad nutricem aliam filii. ITIN. Alex. 30 omnibus adpetendis corruptis aut amendatis (emand- *cod.*). 48 elephantos suos per silvestria amendasse (*sic per compendium cod.*). AMM. 14, 10, 2 angorem animi quamdiu potuit amendabat (emend- *trad.*). 16, 12, 15 barbari longius amendati (25, 8, 1. 30, 10, 3). 16, 12, 58 in secretis ⟨se⟩ secessibus amendaret (em- *trad.*). 17, 7, 2 amendato solis splendore. 18, 6, 18 amendatis procul Graiorum legatis. 20, 2, 4 amendata . . . fide. 20, 8, 9 amendatus dum potui. 24, 4, 30 amendatos (*i. abditos*) intus. 25, 3, 17 cum in umbra et angulis amendarer. 25, 10, 17 Valentinianum hospes amendarat. 26, 10, 16 *montes* . . . sub . . . gurgitibus amendavit (em- *trad.*) *natura.* 27, 10, 15 ceteri silvarum se latebris amendarunt (29, 5, 53. 30, 7, 7 tenebris). 28, 1, 48 inter reos recepti . . . semet abstrusius amendarunt. 29, 5, 3 amendatis (amand- *trad.*) quae praetendebat. 30, 8, 11 intra sortem humilem amendandos. AMBR. apol. Dav. I 14, 67 amendare (emand- *vel* amand- *codd.*) mancipia sua. NOVELL. Theod. 4, 1, 2 (*a. 438*) *milites* in extrema parte Romani saeculi sacramentorum legibus amandatos (*variare videntur codd.*). COD. Theod. 16, 7, 4 (*a. 391*) *apostatas* procul abici ac longius amandari (emend- *cod. Paris. 4406*). 15, 12, 3 (*a. 397*) eos in extremas solitudines amandari (emend- *pars codd.*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 214 *mater filiam* patriis procul amendaverit (amand- *A*, mand- *FCD*, emend- *W*, emand- *S*) astris. SALV. gub. 1, 20 laborem . . . a suo loco amendavit (commend- *codd. optimi*). OROS. hist. 6, 18, 32 perpetuo . . . amendatus (ammend- *cod. Laur. saec. VI et Donauesch. saec. VIII*, emend- *Palat. saec. VIII et recc.*) exilio. *nota*: *i. q.* *f u r a r i*: PAVL. NOL. carm 19, 428 amendare (mand- *D*¹, emend- *AD*², emand- *E*) lucernam. 19, 658 species quam fur . . . amendaverat (*sic per compendium A*, amand- *cett.*). *V.*

amendula *v.* amygdala.

Amenis (*genet.*) *nom. vir.* CORP. III 7437, 2, 14 (*in Moes. inf., a. 227*) Mucap(or) Amenis.

Am(m)enōphis, Ἀμ(μ)ένωφις, *reges Aegyptiorum; cf. Pietschmann, PW. I 1824.* HIER. chron. a. Abr. 332 Amenophis. 400 Ammenophis (Amenopis *P*). hic est Ammenophis (Amenophis *B*, Aminopis *P*), quem quidam Memnonem putant lapidem loquentem. 763 Amenophis (Amenopis *B*, Ammenophis *AF*). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 274 Amenofis (*gen.*). 1, 289 Amenofi (*dat.*). 1, 230 Amenofin (*acc.*). *al. vates* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 232. 236. 243. *Otto.*

āmēns, -tis, *prisce* **āmentis,** -e (*p. 1881, 10*) [*ab* a *vel* abs *et* mens. *Th.*]. NOT. Tir. 34, 87. 34, 88 admens. *cf. p. 725, 57.* GLOSS. ἄνους, ἀπόπληκτος (III 333, 65 ἀπόπανκτος *cod.*), ἀχανής, ἔκφρων, τολμηρός; hebes (*e coniectura* IV 523, 42), insanus (V 529, 12 *sub* GLOSS. Ter.), lentus, segnis, stupidus, sine mente, qui mentem non habet, qui mentem non habet sanam. VARRO ling. 6, 44 amens qui a mente sua descendit (discedit *vulg.*); *similia* PAVL. FEST. p. 23 *et* ISID. orig. 11, 1, 11. SERV. Aen. 12, 622 amens consilii egens nescius rei gerendae. SERV. auct. Aen. 4, 203 inops animi. SCHOL. Cic. Gron. p. 392, 10/11 (*ad* Verr. 1, 15) amens, qui occultare nescit. ISID. orig. 11, 1, 12 mens . . .

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vocata ... quod meminit; unde et immemores amentes. *cf.* CIC. Marcell. 6 quae ... nisi ita magna esse fatear, ut ea vix cuiusquam mens aut cogitatio possit capere, amens sim. FEST. p. 158 (*v.* PAVL. FEST. p. 159) ⟨mente captus dicitur cum mens⟩ ex hominis potestate ⟨abit et idem appellatur de⟩mens [qui] quod de sua ⟨mente decesserit et⟩ amens quod a mente [mente] abierit. DIFF. ed. Beck p. 35, 67 amens a tota mente submotus, demens deminutionem mentis patitur. GRAMM. suppl. p. 277, 11. *comp. invenitur inde a* CIC. Rab. Post. 1 *passim, superl. inde a* CIC. Verr 1, 7 *saepissime.* PRISC. gramm. II 341, 18 sciendum ... quod etiam ... dicebant 'hic' et 'haec amentis' et 'hoc amente' (*seq. nom.* mentis *ex Ennio petitus*). *nom. neutr. extat* MAR. VICTORIN. ad Iust. 2 quaerere de his ..., amens est et insanum. *nota iuncturam*: VERG. Aen. 4, 203 amens animi (*v.* SERV. auct.). *nota prosodiam*: DRAC. Romul. 8, 574 ămens (amans *Duhn*). *in codicibus confunduntur* amens *et* amans (*cf.* AFRAN. com. 348 [Roman. Char. gramm. I 218, 19] TIB. 1, 6. 46 SEN. benef. 2, 14, 2 ISID. orig. 11, 1, 11), amentia *et* humentia (*cf.* SIL. 8, 225). *vocabulum legitur inde a* PLAVT. *passim et apud scriptores et apud poetas; deest apud* ENN. CAES. SALL. NEP. VELL. PLIN. nat. PLIN. epist paneg. FLOR. *et in* VVLG. *auctorum, quorum indices pleni extant, exempla dedi fere omnia.*

nota lusum verborum et usum q. v. proverbialem: PLAVT. Merc. 82 amens amansque. TER. Andr. 218 inceptiost amentium, haud amantium. LIV. 3, 44, 4 amore amens (CVRT. 6, 6, 7 *v. p. 1882, 16, cf.* LIV. 3, 47, 4). APVL. apol. 84 mulier obcantata vecors amens amans. AVSON. 325, 2 myrteus amentes ... lucus opacat amantes. AVG. civ. 1, 33 mentes amentes! quis est hic tantus non error, sed furor! (*cf.* MAR. VICTOR aleth. 1, 431 *p. 1882, 65*).

I *de hominibus*: PLAVT. Cist. 531 amens ne quid faciat, cauto opust. AFRAN. com. 128 turgere (torfere *codd.*) ... amens ira fervere (*cf.* ACC. trag. 450). 348 amentes quibus animi non sunt integri, surde audiunt. CIC. Arat. 421 Orion manibus violasse Dianam dicitur excelsis errans in collibus amens (PROP. 1, 1. 11 OV. ars 1, 527. SEN. Phaedr. 60 quacumque gressus tuleris, hac amens agar. 1180 per Styga, per amnes igneos amens sequar). S. Rosc. 41 pater ... amens qui odisset *filium* sine causa. Verr. 1, 7 homo audacissimus atque amentissimus (2, 1 tam audacem, tam amentem, tam impudentem. 2, 141 *v. p. 1882, 73.* 3, 40. 4, 126. 5, 44 amens ... audax ... impudens. Phil. 3, 2 hominis amentis ... audaciam. 5, 10 audacia gladiatoris amentis. AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 28 *v. p. 1882, 63*). Verr. 1, 15 amens ac perditus (Sull. 33. dom. 2 amentis ac perditos magistratus inproborum ac sceleratorum civium praesidio nudare. epist. 12, 2, 1 homo amens et perditus multoque nequior. Phil. 11, 9). Verr. 2, 48 homo improbissime atque amentissime. 2, 102 homo stultissime et amentissime (SEN. epist. 85, 25). 2, 158. 3, 142. 4, 89. 4, 91. 5, 9. 5, 19. 6, 11. 6, 47. 6, 62. 6, 103 inportuni atque amentis tyranni. Cluent. 187 Rab. perd. 24 Sull. 45 Flacc. 105 dom. 88. 144 ab hominum amentium furore et scelere (ad Q. fr. 2, 14, 2). Sest. 17 caecus atque amens (CATVLL. 64, 197 *v. p. 1883, 4.* VAL. MAX. 2, 2, 5. 9, 1 ext. 4 *v. p. 1882, 77.* LVCAN. 7, 747 amentes aurique cupidine caecos. 10, 146 *v. p. 1882, 83.* STAT. Ach. 1, 517 (*CP*[1], absens *PQK*). *cf.* CIC. Pis. 57). Sest. 43. 73 amentissimum et profligatissimum hostem pudoris et pudicitiae. Cael. 16 (*sequitur* nec sapienter ... fecit). Pis. 21 vaecors et amens (Arat. 424 *v. p. 1883, 4.* APVL. apol. 84 *v. supra l. 25.* met. 8, 6 *v. p. 1882, 47*). 57 praedo amentissime. 58 stultos Camillos ..., amentem Paulum, rusticum Marium, nullius consilii patres horum auctorum consulum (*opp.* doctum hominem, ... eruditum). Scaur. 45 incurristi amens in columnas, in alienos insanus insanisti. Att. 7, 4, 3. 7, 11, 1 hominem amentem et miserum (CIC. phil. frg. VIII 13 *cf.* PLAVT. Bacch. 622/3). 7, 17, 2. 9, 10, 2. 10, 8, 2 Annibalis delirantis atque amentis ... scelus (anuival dehic in absentis *M*) (HOR. sat. 2, 3, 107 delirus et amens [*syn.* 102 insanus]). epist. 14, 14, 1. Lig. 28 erat ... amentis ... pacem cogitare. Deiot. 16 (*syn.* inconsultus, temerarius, imprudens, facinerosus; *opp.* consideratus, tectus, prudens, vir optimus, minime stultus). 21 non modo nequam et improbus, sed etiam fatuus et amens (*syn.* demens). 38 non solum ingratus, sed etiam amens. epist. 6, 1, 3 parad. 30 part. 115 (119) fin. 2, 74 Tusc. 1, 33 nat. deor. 3, 41 Phil. 1, 21. 2, 42. 3, 17. 5, 37 amentissimus atque in omnibus consiliis praeceps et devius. 14, 32 off. 3, 83. CAES. Cic. epist. 12, 13, 4 amentiores (*antea* pessimi socii). LVCR. 6, 86 ne trepides caeli divisis partibus amens, unde .... TIB. 1, 6, 46. VERG. Aen. 2, 314 arma amens capio (*seq.* ardent animi; furor iraque mentem praecipitant). 2, 321 cursuque amens ad limina tendit (AVSON. 354, 9. SIL. 1, 458 ruit ocius amens lymphato cursu. 15, 782). 2, 745. 3, 307. 4, 279. 7, 460 arma amens fremit. 9, 422 exterritus amens conclamat. 9, 476. 10, 681 an sese mucrone ob tantum dedecus amens induat et crudum per costas exigat ensem. 12, 622. 12, 742 amens diversa fuga petit aequora Turnus. 12, 776 amens formidine. CIRIS 294. OV. am. 1, 7, 51 adstitit ... amens albo et sine sanguine vultu. 3, 11, 25 *puella* dicta erat aegra mihi: praeceps amensque cucurri (met. 7, 844). ars 2, 691 dominae victos amentis ocellos. met. 2, 334 Clymene ... lugubris et amens et laniata sinus totum percensuit orbem (SEN. Oed. 60 mater hunc amens gerit properatque ut alium repetat in ... rogum. STAT. silv 5, 5. 32 *puerum mortuum lugens* incertam digitis errantibus amens scindo chelyn. CARM. epigr. 1523, 10 mater misera hoc monimentu(m) extruxit Olympias amens. 1559, 8 *saec. III vel IV incipientis*). met. 3, 628. 4, 351 *illam* cupit amplecti, iam se male continet amens. 4, 515 (*syn.* 512 furibundus) (APVL. met. 8, 6 *v. infra l. 47*). 11, 777 fast. 2, 185. 4, 555 trist. 1, 3, 91. LIV. 1, 48, 7 amens agitantibus furiis sororis ac viri Tullia per patris corpus carpentum egisse fertur. 2, 40, 5 Coriolanus prope ut amens consternatus ab sede sua ... ferret matri obviae conplexum. 8, 31, 2 venire amentem invidia, iratum virtuti alienae felicitatique (*syn.* furere). 23, 9, 1 amens metu (CVRT. 6, 6, 7 *v. infra l. 16*). 32, 12, 4 pugna ... coepta amentes repentino terrore regios fecisset. 39, 43, 5 vino et Venere amens sanguine hominis in convivio lusisset. SEN. contr. 2, 4, 1. 7, 7, 15 amentem et attonitum (CVRT. 6, 6, 3/7 *v. infra l. 16.* 6, 9, 32 Philotas sive conscientia sceleris sive periculi magnitudine amens et attonitus. PS. QVINT decl. 17, 18). CVRT. 4, 10, 29 amens dolore. 6, 6, 7 et amore et metu amens (*cf.* § 3 similis attonito). SEN. Ag. 244 (*Aegisthus de Clytaemestra non obsequente*). Herc. f. 1021 (*de Hercule liberos suos interficiente*) (1033). Herc. O. 226 (*de Iole*). benef. 2, 14, 2 *negamus* amentibus quidquid contra se usurus ardor petit (*antecedit* negamus iratis ferrum). LVCAN. 5, 791. 8, 583 PERS. 3, 20 PETRON. 102 (*e coniectura*; timenti *codd.*). OCTAVIA 338 (*Agrippinae verba*) tibi lucem atque imperium nomenque dedi Caesaris amens. VAL. FL. 1, 111. 2, 188. 3, 226 Coeus (*unus ex Titanibus in Tartarum coniectis*) spem ... aetheris amens concipit. 4, 50. 7, 631 amens discrimine tanto. HOMER. 256 *Paris* Menelaum ... cernit seque velut viso perterritus angue recepit ad socios amens. STAT. Theb. 1, 367 non segnius amens incertusque viae per nigra silentia vastum haurit iter (3, 443). 1, 592 maestis plangoribus amens tecta replet. 7, 47 Impetus amens. 7, 131. 8, 751 amens laetitia iraque. 10, 812 ferrum ... amens ipsa dedi (*sc. quo se interfecit*). 11, 315 (*cf. vers. qui seq.*). 11, 682 cur nova contrahis amens iura? 12, 354 (*de Antigona Polynicen sepultura*). 12, 792 Bacchea ad bella vocatae Thyiades amentes (*cf.* 11, 315 *sqq.*). Ach. 1, 919. SIL. 3, 434 (*de Hercule Pyrenen mortuam inveniente*) amens palluit invento dilectae virginis ore. 4, 239. 5, 347. 7, 325 dirum, in somno ceu bella capesseret, amens clamorem ... dabat dextraque tremente arma ... et ... quaerebat ... ensem. 8, 91 (*antecedit* turbida, subito ... tremore). 8, 138 *Dido* in portus amens rorantia lumina flexit. 9, 22. 9, 166 amens queritur. 9, 291. 13, 215 incauto fervore eruperat amens. 15, 587 fremit amens corde sub imo ordo patrum. QVINT. inst. 4, 2, 85 amentis est ... superstitione praeceptorum contra rationem causae trahi. decl. 327 p. 286, 12 ANTH. 463, 7. IVV. 14, 94 totam *rem familiarem* turbavit filius amens, dum meliore novas attollit marmore villas. SVET. Aug. 65 Agrippam nihilo tractabiliorem, immo in dies amentiorem. Claud. 15 interdum consultus ac praeceps, nonnunquam frivolus amentique similis. APVL. met. 2, 6 amenti similis (*antecedit* vecors animi. *cf.* 8, 6 amens et vecordia percita cursuque bacchata furibundo). 5, 7 amens et trepida Psyche procurrit (OROS. hist. 4, 17, 3 trepido ... amentes pavore). GELL. 7, 17, 4 populum percitum et amentem *in seditione.* ARGVM. Plaut. Asin. 6 rivalis amens ob praereptam mulierem. Aul. 4 *senex aulam* penitus conditam exanguis amens servat. TERT. spect. 22 (*e coniectura Lipsii*; amantissimos *codd.*). PORPH. Hor. carm. 2, 13, 23/25 *Sappho Phaonem* diligebat amens. AVR. VICT. Caes. 4, 5. 11, 1 Domitianus ... privato scelere publicoque amentior. AVSON. 287, 5 turbida vulgo utraque *urbs* et amentis populi male sana tumultu. AMM. 14, 11, 26 *Nemesis* erectas ⟨a⟩mentium cervices opprimit et enervat. 16, 7, 2 vanidicus et amenti propior. CLAVD. 5, 139 (*cf. inde a vers.* 130). 21, 248 crebris successibus amens. HIER. epist. 109, 2 quicquid ... amens (amans *Migne*) loquitur, vociferatio et clamor est appellandus. RVFIN. hist. 3, 8, 2 velut adflati et amentes (ἐμβεβροντημένοι) et qui neque oculos neque animam in se haberent. 5, 17, 2 ubi ... quis amens efficitur, iusti rectique non potest esse tenax. OROS. hist. 7, 33, 14 amentes metu. AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 28 qua impudentia, homo omnium amentissime, hoc ... persistis negare? MAR. VICTOR aleth. 1, 431 nondum contigerat membrorum cura suorum amentes meliore anima (*cf.* SOPHOCL. Aias 554 τοὺς μηδὲν φρονοῦντας). SIDON. carm. 7, 359 semivir amens. DRAC. Romul. 8, 574 (*de Menelao post raptum Helenae*).

de animalibus: OV. met. 2, 398 amentes et ... terrore paventes ... equos. SIL. 9, 610 it fera candenti conditam torrente bitumine corpus amens et laxo diducit limite turmas.

de rebus, imprimis de consiliis, affectibus, motibus: CIC. Verr. 2, 141 omnia ... reperientur impudentia, amentia, audacia. Rab. Post. 1 quia fefellit rex, nihil hoc amentius dicitur (*opp.* sapientius). Att. 7, 10 temeritate ... amentissimi consilii ([SEN. suas. 2, 3 tandem amens consilium *codd.*; tam demens c- *Müller recte*]. SEN. dial. 10, 9, 1 *e coniectura?*). VAL. MAX. 9, 1 ext. 4 *regis* caecam et amentem luxuriam. 9, 11 ext. 4 amentibus propositis furoris tui. SEN. dial. 3, 12, 5 praerapida et amens *ira* (5, 39, 2 primam iram non audebimus oratione mulcere: surda est et amens). 6, 7, 2 equarum vagus ille et amens discursus. LVCAN. 2, 27 *metus* incubat amens miraturque malum. 4, 279 deserat hic fervor mentes, cadat impetus amens. 10, 146 caecus et amens ambitione furor. VAL. FL. 3, 576 pallor et amens cum piceo sudore rigor STAT. Theb 8, 627 sponsum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... mihi sopor attulit amens vix notum visu. MAR. VICTORIN. ad Iust. 12 absit animae sensui advertere hunc errorem atque tam amentem intelligentiam confiteri abiciat spes humana. *nota*: CIC. Arat. 424 *Orion* feras vaecors amenti corde necabat. CATVLL. 64, 197 *querellas* proferre ... cogor inops ardens amenti caeca furore. Ov. trist. 3, 3, 20 ut foret amenti nomen in ore tuum. LIV. 30, 44, 6 non laeti, sed prope amentis malis cordis hunc ... risum esse.

II *technice apud medicos*: CHIRON 257 ex eadem parte doloris gravatus amens fit apiosus. 376.

synonyma et cum syn. crebrius coniuncta: attonitus, audax, caecus, delirus *vel* delirosus, demens, in consiliis devius, fatuus, facinerosus, furibundus, importunus, improbus, imprudens, inconsideratus, inconsultus, insanus, iratus, lugubris, malus, miser, nequam, perditus, praeceps, rusticus, sceleratus, stultus, temerarius, vecors. *opposita et crebrius cum opp. coniuncta*: consideratus, doctus, eruditus, prudens, sapiens minime stultus, tractabilis. *B. A. Müller.*

āmentātio, -ōnis *f.* *a* 1. amentare. TERT. nat. 1, 10 *tela* ipsa de nostro corpore vulsa in vos retorquebo ... quo machaeris vestris a[d]mentationibusque cadatis.

1. āmentātus, -a, -um *ab* 1. amentum. CIC. de orat. 1, 242 *ab auctore* cum amentatas hastas acceperit, ipse eas oratoris lacertis viribusque torquebit. Brut. 271 ut hastae velitibus amentatae, sic apta quaedam ... singulis causarum generibus argumenta traduntur. CHALC. transl. 24 iaculorum amentata missilia (*nude δόρατα Platon*). AMBR. epist. 3, 3 intorquenda est amentata illa non manipularis sententia (*v. sub* amento *p. 1885, 23*). MART. CAP. 5, 441 in causis mihi elatius anhelanti amentatas hastas crebro et pila ... ministraverit. ISID. orig. 18, 7, 11 cuspis hastile amentatum. *V.*

2. āmentātus *v.* 2. amento.

Amentēni (*dat.*) *cogn. mul.*, *cf.* Amyntas? CORP. VI 16348 (*periit*) Corneliae Amenteni. *Otto.*

āmentia, -ae *f.* [*ab* amens. *Th.*]. GLOSS. ἀφροσύνη παράνοια, dementia, insapientia, stultitia (V 277, 41 *v. G. Loewe, Glossae nom. p. 132*). CIC. Tusc. 3, 10 *maiores* animi adfectionem lumine mentis carentem nominaverunt amentiam eandemque dementiam. 4, 36 ut haec tabificae mentis perturbationes sunt, aegritudinem dico et metum, sic hilariores illae, cupiditas avide semper aliquid expetens et inanis alacritas, id est laetitia gestiens, non multum differunt ab amentia. 4, 82 omnis animi perturbatio gravis est nec multum differt ab amentia. RVFIN. hist. 5, 17, 1 *p. 1885, 1.* ISID. diff. 1, 144 dementia temporale vitium est, amentia perpetuum. dementia autem dicta quasi diminutio mentis. *plur. extat apud* TERT. apol. 22 *v. p. 1884, 42.* *legitur passim inde a* PACVV. *per totam latinitatem; deest apud* ENN. PLAVT. LVCIL. NEP. VERG. TAC. *dedi omnia usque ad saec. I p. Chr. n. exempla.*

usus proverbialis q. v.: PACVV. trag. 112 *et* LVCIL. 653 ARNOB. nat. 1, 32 AMBR. fid. 1, 9, 60. 1, 11, 73 *v. l. 48—51.*

PACVV. trag. 112 *et* LVCIL. 653 M. di monerint meliora, amentiam averruncassint tuam (ARNOB. nat. 1, 32 discedat haec longe atque a nobis procul, procul inquam, ut dicitur, averruncetur amentia. AMBR. fid. 1, 9, 60. 1, 11, 73). TER. Andr. 887 cur meam senectutem huius sollicitas amentia? Hec. 672. Haut. 974 quae istast pravitas quaeve amentiast, quod peccavi ego, id obesse huic? (*sim. c. inf.* CIC. inv. 1, 8 eas *res* oratori attribuere magna amentia videtur. 1, 69. 1, 71. 1, 73. 2, 120 Q. Rosc. 5 Phil. 3, 17 AETNA 255 SEN. dial. 6, 3, 4 PLIN. nat. 33, 137 PLIN. epist. 6, 17, 3 ARNOB. nat. 6, 14). ACC. trag. 450 cor ira fervit caecum, amentia rapior ferorque (CIC. epist. 16, 12, 2 amentia quadam raperetur. *cf.* AFRAN. com. 128). RHET. Her. 4, 9, 13 tantam amentiam quemquam tenuisse, ut ... (CIC. Vatin. 32). CIC. inv. 2, 27 summae fuisse amentiae dubia spe inpulsum certum in periculum se committere (Cluent. 191). Quinct. 55 ridet ... nostram amentiam, qui in vita sua rationem summi officii desideremus. 81 hoc consilium ... tam cupidum, tam audax, tam temerarium ... haec amentia (S. Rosc. 29). S. Rosc. 62 vita hominis perditissima, tum singularis audacia ... neque audacia solum, sed summus furor atque amentia (66 Verr. 2, 7. 5, 38. 6, 139 furor ... quidam ... istius animum ... tanta oppressit amentia. Cluent. 191 Att. 11, 10, 1 Lael. 37 PS. CIC. exil. 19 CAES. Gall. 1, 40, 4 LIV. 28, 27, 6. TERT. apol. 22 *v. p. 1884, 41.* AMM. 17, 3, 9 furoris amentiam. VVLG. deut. 28, 28 *v. p. 1884, 36 cf.* LIV. 35, 31, 15 ne unius amentiam civitati adsignarent; suo quemque periculo furere). S. Rosc. 67 suum quemque scelus agitat, amentiaque adficit. Verr. 2, 6 *Verris* audacia atque amentia (2, 54. 2, 105. 3, 104. 5, 99 Font. frg. 20 *in Muelleri edit. vol. II 3 p. CXXIX* Cluent. 15. LIV. 37, 20, 8 amentiam magis quam audaciam). 3, 42. 3, 98. 3, 106. 4, 173 quae est ... ista ratio aut quae potius ista amentia ...? (5, 40 Cluent. 15. *cf.* Catil. 2, 25 bona ratio cum perdita, mens sana cum amentia confligit). 4, 186 in istam amentiam incidisse. 5, 33 (*syn.* stultitiam). 5, 75 flagrare cupiditate atque amentia (Cluent. 12 *cf. ibid.* 44 incendebat eius amentiam). 5, 99 cupiditatem, audaciam, amentiam (5, 75. Tusc. 4, 36 *v. supra l. 36*). 6, 115. 6, 121 praeceps amentia ferebare (Mil. 85). 6, 152 civilis ... dissensionis et seu amentiae seu fati seu calamitatis ... exitus. or. frg. A IX 10 amentia inductus. Catil. 1, 8 complures eiusdem amentiae scelerisque socios (S. Rosc. 67 Catil. 2, 11 ad Brut. 1, 12, 1). 1, 25 (*antec.* ista sua cupiditas effrenata ac furiosa). dom. 40 har. 44. 48 caecus amentia. Vatin. 37 quae tanta in te sit amentia, ut ... (RHET. Her. 4, 9, 13 CIC. Mil. 86 COD. Theod. 11, 39, 12). Mil. 12 amentia perditorum. 86 ira deorum hanc eius satellitibus iniecit amentiam, ut .... 87 Tusc. 3, 71 Att. 13, 10, 3. 15, 13, 4 Phil. 2, 9. 3, 6 *legio Martia* comes esse *Antonii* amentiae noluit. 4, 10. 11, 6. 13, 24. 13, 25. ad Brut. 1, 15, 9 vicit amentia levissimi hominis nostram prudentiam. 1, 15, 10 CAEL. Cic. epist. 8, 8, 2 LENT. Cic. epist. 12, 14, 3. CAES. Gall. 5, 7, 2. SALL. Iug. 38, 1 Iugurtha cognita vanitate atque inperitia legati subdole eius augere amentiam. HOR. sat. 2, 3, 249 amentia verset *eum.* Ov. met. 5, 511 dolore pulsa gravi gravis est amentia. LIV. 3, 47, 4 tanta vis amentiae verius quam amoris mentem *Appi Claudi* turbaverat. 4, 15, 8 (*de Sp. Maelio*) tantum amentiae conceptum. 5, 11, 7. 23, 9, 4 quid tot dextrae torpescent in illa amentia? 24, 30, 9 duces amentiae. 25, 29, 7 *Hieronymi* benefacta etiam rebus adversis sensistis, *Hieronis* amentia ad perniciem tantum ipsius valuit. 28, 27, 12 quo amentiae progressi ... quid facinoris ... ausi. 43, 4, 3. 43, 17, 7. VITR. 7, 5, 7 *Licymnius* corrigeret hanc amentiam tectoriorumque errantia instituta. VAL. MAX. 1, 6, 12 pectus alioquin procul amentia remotum (9, 11, 4). 9, 2 ext. 5 Ptolomaeus Physcon ... paulo ante libidinosae amentiae taeterrimum exemplum, idem inter praecipua crudelitatis indicia referendus. 9, 11, 1 in amentia perstitit. CVRT. 6, 9, 5 *homines* eiusdem amentiae (PLIN. epist. 96, 4 *de christianis*). 8, 14, 41. PLIN. nat. 8, 50 *leo* cooritur non tamquam periculo coactus, sed tanquam amentia iratus. STAT. Theb. 5, 358 ex animis praeceps amentia cessit (12, 765). 10, 830 maior ab Aoniis poscenda amentia lucis (*opp.* solito vatum ... more). silv. 3, 3, 117 prima truces amentia Dacos impulit et magno gens est damnata triumpho. QVINT. inst. 3, 6, 33. 12, 1, 10 convincamus huius ... amentiam. PLIN. epist. 6, 17, 3 quae ... pigritia, adrogantia, sinisteritas ac potius amentia in hoc totum diem impendere, ut .... PS. QVINT. decl. 19, 10 inconsultam muliebrem ... amentiam. APVL. met. 3, 22 exterminatus animi, attonitus in amentiam (*cf. p. 1882, 13*). ITALA deut. 28, 22 (Lugd.) amentia (ἀπορίᾳ). 28, 28 (Lugd.) percutiat te dominus percussione et visibilitate et amentia sensus (παραπληξίᾳ καὶ ἀορασίᾳ καὶ ἐκστάσει διανοίας; VVLG. amentia et caecitate ac furore mentis). Os. 9, 7 (Hier. in Os. 9, 7 p. 95; *cf.* p. 96 *de Aquilae lectione*). Zach. 12, 4 (Hier. in Zach. 12, 4 p. 897) percutiam omnem equum in stuporem (ἐκστάσει) et ascensorem eius in amentiam (παραφρονήσει) ... et omnem equum populorum percutiam (in *add.* VVLG.) caecitate (ἀποτυφλώσει). TERT. apol. 22 adspiratio daemonum et angelorum mentis ... corruptelas agit furoribus et amentiis foedis aut saevis libidinibus cum erroribus variis. nat. 2, 14 *Theseus Ariadnen* dereliquit eadem oblivione, immo amentia, quae patri causa mortis fuit. bapt. 5 *lymphaticos et hydrophobos* aquae ... amentia vel formidine exe⟨r⟩cuerunt. PASS. Mar. Iac. 2 ferox praesidis amentia (*syn.* insania). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 250 (*de amando*). ARNOB. nat. 6, 14 ita iste non error est, non ut proprie dicatur amentia (*cf.* AVG. civ. 1, 33 *p. 1881, 26 et hunc illum locum paulo infra allatum*). 7, 22 (*syn.* insanum est aut, ut mediocriter pronuntiem, brutum). MAR. VICTORIN. ad Iust. 13 quod turbaris anceps vagi erroris cura sollicitus, immo vani studii labore confusus, deceptus hebeti sensu, auspicantis animae rudimenta maioris inquisitionis amentia sauciasti. FIRM. err. 11 (*de Cabiri apud Thessalonicenses cultu*) parricidalis amentia. 16, 2 *Minervae* parricidalis amentia furoris et vaesanae temeritatis instinctu patrem Pallantem ... iugulavit (HEGES. 1, 44, 5 *rectene traditum?*). AMBR. fid. 1, 9, 60 (*de haereticis*) avertat deus hanc amentiam (1, 11, 73 deus hanc averruncet amentiam. *sim.* COD. Theod. 15, 5, 5 si qui ... vel Iudaei impietatis amentia vel stolidae paganitatis errore atque insania detinentur). FILASTR. 33, 1 deceptus amentia (*seq.* recedens ... a sana doctrina diversis erroribus et fallaciis pessumdatus est). 42, 1 non in parvam ... erroris incurrit amentiam (137, 1 non in parvam descendunt amentiam). 57, 2 *Floriani* pecudum ... vitam potius et amentiam detinentes (*opp.* Christianae veritati adquiescere). AMM. 17, 13, 23 licentem amentiam libertatem existimarent. CLAVD. 15, 296. 18, 237 secum petulans amentia certat. HIER. epist. 23, 3 *mulieris pauperis et tenuis* vita putabatur amentia. 52, 3 *Sophocles* a filiis accusaretur amentiae. 98, 19 spreta Origenis amentia (*paulo supra* erroris tenebras frigusque ignorantiae). RVFIN. hist. 5, 17, 2 qui ... initium sumunt ex imperitia, ad finem ... devolvuntur amentiae. SVLP. SEV. chron. 1, 32, 3 plane insigni exemplo amentiae praeoptabat libertatem servitio mutare. dial. 3, 15, 3 sanctus vultu placido, mente tranquilla infelicis amentiam per mitia verba cohiberet. AVG. civ. 3, 30 qua inpudentia, insipientia vel potius amentia (8, 17). 11, 27 lamentari quisque sana mente mavult quam laetari in amentia. serm. 175, 2, 2 (*opp.* mentis sanitas). OROS. hist. 5, 5, 18 timoris amentia miles ... hebetatus.

apud ecclesiasticos de spiritali amentia: TERT. anim. 21 in *Adamum* deus amentiam immisit spiritalem vim qua constat prophetia. anim. 45 (*de somniis*) hanc vim ecstasin dicimus excessum sensus et amentiae instar (*v. totum caput*). adv. Marc. 4, 22 p. 215 Oehl. ecstasin id est amentiam. HIER. in Hab. 1, 2 p. 622 ἔκστασιν ὀχλουμένην id est amentiam turbidam. in psalm. 39 spiritalis id est vera amentia, de qua et apostolus loquebatur: sive

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mente excedimus. RVFIN. hist. 5, 17, 1 in excessu mentis, id est per amentiam prophetari. *cf. q. seq.*

technice in medicina: SER. SAMM. 88 ex vitio cerebri phrenesis furiosa movetur amissasque refert frendens amentia vires.

synonyma et coniuncta: audacia, caecitas, cupiditas, error *sing. et pl.*, facinus, fallacia, furor, impudentia, insipientia, pravitas, perdita ratio, scelus, stultitia, stupor, temeritas. *ad usum eccl.*: ecstasis, excessus sensus. *opposita*: imperitia, mens sana, prudentia, bona ratio, mentis sanitas, vanitas.

apud Graecos extat: ἀπορία *v.* BIBL. deut. 28, 22 *p. 1884, 33*, ἔκστασις *v.* BIBL. deut. 28, 28 *p. 1884, 34*.

āmenticus, -a, -um. GLOSS. IV 226, 31 dementicus, insanus, amenticus. *B. A. Müller.*

1. **Amentīnus** pagus *in Latio*: CORP. VI 251 (*reperta in via Appia, cf.* p. 3012 n. 30724) C. Fulvius Chryses mag. pagi Amentini minor. (*a. 27*). *cf.* Amitinum *et* Amitinenses; Amintinus. *Otto.*

2. **Amentīnus** *cogn. v.* Amintīnus.

1. **āmento**, -āvī, -ātum, -āre [*ab* a(m)mentum. *Th.*]. *proprie*: LVCAN. 6, 221 cum iaculum parva Libys amentavit (GLOSS. V 439, 23 iaculatus est) habena. *translate*: SIL. 14, 422 *Corbulo* atros ... torquet, amentante (*sic Col.*, amment- *LF*, aduent- *OV*) Noto, ... ignes. TERT. adv. Marc. 4, 33 *Christus in Pharisaeos* amentavit (*cum glossa in Vatic.* id est ab amento libravit seu vibravit) hanc sententiam (*v. sub* amentatus *p. 1883, 25*). CLAVD. 17, 322 puer amentatus (agm- *vel* augm- *pars codd.*) in arcem (*hominum corporibus constructam*) emicet (*syn.* sese iaculentur in auras).

2. ἀπονοῶ **amento** GLOSS. II 239, 26 *ab* amens. CHIRON 260 amentatus a corde.

1. **āmentum, ammentum,** -ī *n.* [*dubiae originis. sunt qui conferant c.* apio apere copula, *item c.* ames (*v. Corssen, Krit. Nachtr. p. 267*); *cum vocabulo umbrico* arsmor *'ritus, institutiones' vel sim. ad radicem quandam* ad- *'firmare' pertinere coniecit v. Planta, Gramm. d. osk.-umbr. Dialekte I 295. Th.*]. PAVL. FEST. p. 12 ammenta, quibus ut mitti possint vinciuntur iacula sive solearum lora, ex Graeco quod est ἅμματα sic appellata vel quia aptantes ea ad mentum trahunt. SERV. Aen. 9, 662 ammentum est lorum quo media hasta religatur et iacitur. GLOSSA Barthiana (Serv. ed. Thilo-Hagen III 2 p. 527, 23) amentum est lorum quo hasta manui alligatur quod ⟨. . .⟩ius 'amientum' ait (*cf. l. 77*). ISID. orig. 16, 25, 5 *qua radice* examen *ab eadem* et in lanceis (lancibus *pars codd.*) amentum dicitur. 18, 7, 5 *v. infra l. 74*. GLOSS. amentum (adm-): ligamentum; ligamentum hastae (in missile); ligamentum quod est in media hasta; iaculorum vinculum; corrigia lanceae quae etiam ansula est ad iactandum; agimenta: augmenta hastarum. II 16, 29 *et* 51 ammentum ἅμμα λόγχης, λῶρόν ἐστιν ὅθεν κατέχεται ἡ λόγχη. 25, 34 a[r]mentum ἅμμα τῶν ἀκοντίων. amentis: sceptloum (*anglos.*). [*sard.* amentu, *hisp. vet.* amiento. *M.-L.*] *de scriptura*: *in vetustis libris* VERG. *et* OROS. *scriptum est* ammentum, *item saepe in recentioribus*, amentum *quod viderim testimonio graviore caret. maxime notabilis forma* agm- *in vetustissimis codd.* OROS. (*cf. etiam* CLAVD. *sub* amento), adm- (*ex* amm- *falso derivata*) *semel in Agobardino* TERT. (*v.* amentatio), *passim in* GLOSS.; NOT. Tir. 51, 35 *pro* admentum *videtur legendum* alimentum. *lorum in missilibus*: CAES. Gall. 5, 48, 5 ut tragulam cum epistula ad ammentum (*sic α*, am- *β*) deligata intra munitionem castrorum abiciat. VERG. Aen. 9, 665 intendunt acris arcus ammentaque (*sic MPR*) torquent (*non sat bene* SERV.: pro tela ammentis torquent). OV. met. 7, 788 digitos amentis addere tempto. 12, 321 inserit amento digitos (*sic vulgo*; insertis digitis telo *M*). LIV. 37, 41, 4 umor arcus fundasque et iaculorum amenta emollierat. SEN. Phaedr. 812 ammentum digitis tende prioribus. PLIN. nat. 7, 201 iaculum cum ammento *primus fecit Aetolus*. SIL. 4, 15 hasta iuvatur ammento *ab arma parantibus* (*cf.* 1, 318 levi torquetur lancea nodo). 9, 509 velut ammento contorta hastilia turbo adiuvat. 13, 159 indignatus opem ammenti socioque iuvare expulsum nodo iaculum atque accersere vires Taurea vibrabat nudis conatibus hastam. STAT. Theb. 4, 153 quibus haut ammenta nec enses triste micant. 11, 440 explorarique furentum in digitis amenta *pugnaturorum*. 12, 723 amentaque dextris laxa tenens. QVINT. inst. 9, 4, 9 mihi compositione velut amentis quibusdam nervisve intendi et concitari sententiae videntur. [TERT scorp. 1 p. 145, 29 admenta *Agob. falso pro* adinventa.] PRVD. psych. 324 lancea torto emicat amento. OROS. hist. 5, 15, 16 hastilia telorum, quae manu intorquere sine ammentis (*sic cod. Laur. saec. VI*, amentis *codd. saec. VIII*). ISID. orig. 18, 7, 5 lancea est amentum in medio habens. dicta autem lancea quod aequa lance id est aequali amento ponderata vibratur. 18, 7, 6 amentum vinculum est iaculorum hastilium quod mediis hastis aptatur. et inde amentum quod media hasta religatur ut iaculetur. *i. q. ipsum iaculum* (*cf.* GLOSS. II 257, 15 βερoῦτα, εἶδος ἀκοντίου): AMM. 31, 15, 13 nullo ferme telo vel funditoris amento incassum excusso. *in aliis machinis*: OROS. hist. 6, 11, 3 pluvio die, cum hostilium machinarum agmenta (*sic codd. saec. VI et VIII*) nervique elanguerant. *in solea*: PLIN. nat. 34, 31 *Corneliae statua* soleis . . sine ammento insignis.

derivata: amento, amentatus.

2. **amentum,** -ī *n. orig. inc.* THEOD. PRISC. eup. faen. 47 pulvere amenti i. aluminis scissi *sic cod. Rom.*, amenti i. *omittunt ceteri codd.*

Amēnus, -a *v.* Amoenus.

(**āmeat**) *inter alia verbi* meare *composita* NOT. Tir. 80, 39[a].

ameos *v.* ami.

Diodorus **amerē** (*i.* ἀμερῆ) *dicit esse principia mundi* RVFIN. Clement. 8, 15. *V.*

Ameria, -ae *f. opp. Vmbriae tribu Clustumina, hodie* Amelia; *cf. Hülsen, PW. I 1826. graece* Ἀμερία, *sed* STEPH. BYZ. Ἀμέριον ... ὡς Ῥήγιον. τὸ δὲ ἐθνικὸν Ἀμερῖνος. Amar- *v. infra l. 29 et 42 et sub* Amerida. *nomen conferendum cum* Amerius. CIC. S. Rosc. 18. 19. 23. 26 *al.* PAVL. FEST. p. 21 Ameria urbs in Vmbria ab Amiro sic appellata. PLIN. nat. 3, 114 Ameriam . . . Cato ante Persei bellum conditam annis DCCCCLXIIII prodiit. LIB. pontif. p. 161, 7 civitates quas a Langubardis tenebantur, Sutrio . . . Ameria. TAB. Peut. 5, 2 Ameria. CORP. VI 32515 a 42 (*a. 119*) Ameriā. 32526 III 31 (*a. 197*) Amer(iā). XI 3614 (*Caene, init. saec. II*) Ameriae. RAVENN. p. 274, 1. *adi.* **Amerīnus,** -a, -um. CATO agr. 11, 5 cor[cu]bulas amerinas. VERG. georg. 1, 265 Amerina parant lentae retinacula viti (*cf.* SERV. virgas, de quibus vites ligantur: quae virgae abundant circa Amerinum oppidum Italiae . . . (auct.:) alii genus salicis dicunt dispari colore a cetera salice, nam est rubra . . .; quae nunc quoque Amerina a rusticis dicitur. COLVM. 4, 30, 4 Sabinae salicis, quam plurimi vocant Amerinam. . . . Amerina salix gracilem virgam et rutilam gerit. PLIN. nat. 16, 177. 1, 24, 37 medicinae ex . . . iunipero XXI, salice XIIII, Amerina I. 24, 58 *salicis* Amerinae nigrae semen. GLOSS. V 342, 4 amer⟨in⟩a genus salicis. LIB. gloss. amer⟨in⟩a: ⟨l⟩ora. amarina genus virgulti amari [*lugdun.* ambro *salix. M.-L.*]). CELS. 2, 24 malum . . . Amerinum (4, 26 COLVM. 5, 10, 19. PLIN. nat. 15, 50 [temeriana, demerina *plerique*]. 15, 58. 59. MACR. sat. 3, 19, 2 *ex Cloatio.* *omisso mali vocabulo*: STAT. silv. 1, 6, 18 massis Amerina non perustis). PLIN. nat. 15, 55 *pira* serissima omnium Amerina, Picentina . . . . 24, 67 scopis Amerinis. CIC. S. Rosc. 120 Amerina disciplina patris familiae rusticani. CIC. S. Rosc. 15 municeps Amerinus. 76 in agro Amerino. PLIN. epist. 8, 20, 3 Amerina praedia. SIDON. epist. 2, 2, 2 municipis Amerini (municipii Amerini *vel* Camerini *plerique*). LIB. col. I grom. p. 224, 11 ager Amerinus lege imp. Augusti est assignatus. CONC. Rom. a. 465 (Thiel epist. pontif. I p. 160) Hilario Amerino *episcopo*. a. 487 (*ibid.* p. 259). a. 499 p. 400, 40. 408, 46 Sallustius episcopus ecclesiae Amerinae (Amar- *pars codd.*). a. 649 (Mansi X p. 866[D]). SERV. georg. 1, 265 circa Amerinum oppidum Italiae. *via Amerina*, *cf. Corp. XI p. 639.* CORP. IX 5833 (*Auximi, imp. Hadriano*) cur(atori) viār(um) . . . Amerinae. *castellum* **Amerīnum,** *cf. Corp. XI p. 639.* TAB. Peut. 5, 2 castello Amerino. **Amerīnī,** -ōrum *incolae.* CIC. S. Rosc. 17 duobus Rosciis Amerinis. 24 Amerinis. 127 a legatis Amerinorum. VAL. MAX. 6, 5, 1? PLIN. nat. 2, 148. 3, 113. SIL. 8, 460 his populi fortes: Amerinus et . . . Camers . . . et . . . Tudertes. CORP. IX 1584 (*Beneventi*) cur(atori) Amerinor(um). XI 4382 (*Ameriae*) curatori kal(endarii) Amerinorum . . . ark(arius) reip(ublicae) Amerinor(um) (*cf.* 4404). 4421 servo publico Amerinorum. 4350? 4390.

Amerīnus *nom. vir.* CORP. XI 4472 (*Ameriae*) Naeviae Nympheni deliciu(m) . . ., Amerino delicium. III 1884 (*in Dalm., periit*) Amerinus. 9858 (*cf.* p. 2270). VIII 16765 (*in prov. procos.*) Amerinus. *quidam ex his possunt re vera Amerimni fuisse.* *nom. gent.* CORP. XI 4362 (*Ameriae*) G. Amerino Felici militi cohor. III vig. *Otto.*

amerimnon, -ī *n.*, ἀμέριμνον *herba.* PLIN. nat. 1, 25, 102 aizoum maius . . . sive amerimnon. 25, 160. *V.*

Amerimnus *nom. servorum et infimae sortis virorum*, Ἀμέριμνος, *Romae frequentissimum, aliis locis raro inventum. fuit in usu iam inde ab initiis aetatis imperatoriae nec videtur christianis placuisse. scriptum* Amerymnus *et* Amerumnus, *v. infra.* CORP. VI 200, 5, 52. 53 (*a. 70*). 353 (*a. 51*) M. Aídius Servíliaí Aviol. lib. Amerimnus. 699 Ti. Claudius Amerimnus léctor curiatus. 5746 C. Iulius Syrianthi l. Amerymnus . . . C. Iulius divi Aug. l. Felix Ivatianus. 6487 Amerimnus Norbani. 7305 Amerim⟨nus⟩ L. Volusi Satu⟨rnini⟩ consulis *a. 3 p. Chr.* 11543 Amerimnus Caesaris. 11544 Amerymno . . . Beryllus. 19822 C. Iulius C. l. Amerimnus. 21421 Livia Eglecte fecit M. Iulio Amerimno filio suo. 26946 P. Sulpicio Amerimno. 32444 Amerimnus lib. INSCR. christ. ap. Murat. 1825, 9 (*Romae*) Amerimnus Rufinae coiugi. CORP. XIV 1026 (*Ostiae*) T. Flavi Amerimni. 2639 (*Tusculi*). 2836 (*in agro Praenestino*). IX 5863 (*Auximi*) Amerimnus *servus.* X 1403 g 1, 20 (*Herculanei*) C. Opsius C. l. Amerimnus. 2177 (*Puteolis*). 3949 (*Capuae*). IV 2139. V 94 (*Polae*) M. Petrónio M. l. Amerimno. 1775 (*Fori Iuli*) Flavidius (mulieris) l. Amerimnus. 8336 (*Aquileiae*). XII 1002 (*Glani*) Amerimnus lib. CONST. veteran. 14 p. 1960 test. 7 P. Atini Amerimni (*a. 82*) *al.* CORP. XV 2172 (*in latere, saec. I*) Iuli Amerumni. 7660 (*in fistulis, saec. II fere med.*) P. Postumius Amerimnus. X 8059, 444 (*in signaculo*). XI 6689, 206 (*in tegulis*) Q. Rusticeli Amerymni. III 14115, 36 (*in vasculo*)? *eiusdem nominis forma muliebris*

Amerimnia. CORP. VI 11542 Amerimnia mater . . . Victorino filio.

Amerimniānus *cogn. vir.* CORP. VI 1632 M. Valerio M. f. Pal. Ame-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rimniano . . . M. Valerius M. f. Amerimnus pater . . . . natus eques Romanus in vico Iugario.

Amerīnus, -a, -um *v.* Ameria.

Ameriola, -ae *f. opp. Latii; cf. Hülsen, PW. I 1827.* Amariola NOT. Tir. 88, 72 (*cf. sub* Ameria). LIV. 1, 38, 4 Corniculum, Ficulea vetus, . . . Ameriola . . . haec de Priscis Latinis aut qui ad Latinos defecerant, capta oppida. PLIN. nat. 3, 68 fuere in Latio clara oppida . . . Crustumerium, Ameriola (Crustumeridia *sim. codd.*). 3, 70 ita ex antiquo Latio LIII populi interiere sine vestigiis.

Amerius, -a *nom. gent., cf.* Amurius, *etr.* amre, amriϑi (*W. Schulze, Eigennamen p. 121*); Amirus (-o); Ammius. CORP. IX 2152 (*in Hirpinis, periit*) Q. Publicius Priscinus Ameriae Ianuariae con. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 1121.

Ameryllis *v.* Amaryllis.

Ameryllus *nom. vir. graec., cf.* Amaryllis. CORP. V 3235 (*Veronae*) Iunonib(us) sacrum, Ameryllus. *Otto.*

(**ames**), -itis *m.* (COLVM.) [*orig. inc.; sunt qui conferant c.* a(m)mentum, *q. v. Th.*]. [*hisp.* andas. *M.-L.*] PAVL. FEST. p. 21 amites: perticae aucupales. GLOSS. amites: στάλικες. ἰξευτικοὶ κάλαμοι. fustes aucupales. perticae aucupum. loergae, reftras (*anglos.*). *in aucupio*: HOR. epod. 2, 33 aut amite levi rara tendit retia, turdis edacibus dolos (PORPH. amites hodieque appellantur forculae quibus retia in venatione vel in aucupio suspenduntur; *inde* GLOSS. V 441, 58 SCHOL. amites dicuntur conti, in quibus ligantur retia, quibus aves maxime capiuntur. ideo 'levi', quia asperitas lignorum tollitur quando ad usum vocantur; et a genetivo incipit hoc nomen declinari quemadmodum 'pecudis'). PALLAD. 10, 12 nunc in amitibus apparetur aucupium noctuae. *in aliis usibus*: COLVM. 9, 1, 3 per transversa laterum cava *vivarii* transmittuntur amites, qui exitus ferarum observent. ITALA exod. 30, 4 (Aug. quaest. hept. 2, 132) et erunt arcus amitibus (ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις; anuli *et* vectes *liberius dicit* VVLG.) ita ut tollatur illud (*altare*) in eis (*inde* Aug. *l. l.* thecas . . . quibus amites inducerentur). PALLAD. 7, 2, 3 duo brevissimi temones . . . velut amites basternarum SCHOL. Iuv. 3, 245 assere duro: amite lecticae. ISID. orig. 18, 7, 3 (*eadem* SCHOL. T Verg. Aen. 5, 208) trudes amites (hastae *Arevalo ex codd.*) sunt cum lunato ferro id est ferrati fustes. *V.*

Ames *opp. tribus Issachar.* HIER. nom. hebr. p. 24, 24 Ames (Ammes *FH*): robustus. *cf.* VVLG. Ios. 19, 20 Abes; LXX (*cod. Alex.*) Ἀεμε.

Amesa *et* **Amessa** *v.* Amasa. **Amesiās, Amessiās** *v.* Amasias.

Amēstratus, -ī (Amastra) *opp. Siciliae; cf. Hülsen, PW. I 1828.* STEPH. BYZ. Ἀμήστρατος . . . τὸ ἐϑνικὸν Ἀμηστρατῖνος. CIC. Verr. 4, 101 Amestrati (*locat.*, Amastr- *Lag. 42*). SIL. 14, 267 comitata Menaeis | venit Amastra viris. **Amēstratīnus** *adi. et incolarum vocabulum.* CIC. Verr. 4, 88 Amestratini. . . . legati Amestratini. 4, 89 Amestratinos, homines tenues. 6, 133. 4, 172 Amestratinum *frumentum.*

? **Ameta.** CORP. III 14366[5] (*in Norico*) Sporae Ametae l. (*si integrum est nomen*). *Otto.*

ametabolus, -a, -um, ἀμετάβολος. MAR. VICTORIN. gramm. VI 38, 12 *liquidae* virtus . . . ametabola, quae a tenore suo non immutetur. 37, 6 liquidarum, quas ametabolas diximus. 56, 23 carmina . . . ἀμετάβολα et μεταβολικά. *V.*

Ameterninae *lapidicinae, in vicinia Romae*: VITR. 2, 7, 1. *cf. Hülsen, Berl. Philol. Wochenschr. 1899 p. 35.*

? **Ametghesa** *cogn. mul.* CORP. X 7699 (*Caralibus*) Rutiliae C. f. Ametghesae. *Otto.*

Ameth *v.* Emath.

Amethysta, Amethystē *v.* Amethystus *p. 1888, 38.*

amethystinātus, -a, -um *amethystinis ornatus.* MART. 2, 57, 2 amethystinatus **media** qui secat Saepta.

amethystinus, -a, -um, ἀμεϑύστινος. PLIN. nat. 21, 45 amethyst⟨in⟩um *colorem.* MART. 1, 96, 7 vestes. 10, 49, 1 trientes (*pocula*). 14, 154 lanae amethystinae. ebria Sidoniae cum sim de sanguine conchae, non video quare sobria lana vocer. SVET. Nero 32 cum interdixisset usum amethystini ac Tyrii coloris. PRVD. psych. 860 sardonychen pingunt amethystina *stagna.* VEN. FORT. carm. 8, 3, 265 amethystina (-ena *trad.*) vitta (Mart. 3, 470 amat- *unus cod.*). *subst. neutr.*: IVV. 7, 136 purpura vendit (*i. commendat*) causidicum, vendunt amethystina *i. vestes. medicamentum oculorum*: INSCR. Espérandieu cachets d'oculistes 97. 102 (amath-). NOT. Tir. 98, 60.

amethystizōn, -ontis, *ἀμεϑυστίζων. PLIN. nat. 37, 93 *carbunculos* optimos vero amethystizontas, hoc est quorum extremus igniculus in amethysti violam exeat. ISID. orig. 16, 9, 5 amethystizon.

amethystos (-us), -ī *f.* (*m.* ISID. orig. 16, 9, 1), ἀμέϑυστος *gemma. v. Nies, PW. I 1828. male mensuratur* āmethysto CYPR. GALL exod. 1102. OV. ars 3, 181 *vestis* color . . . imitatur . . . purpureas amethystos. PLIN. nat. 1, 9, 65 de amethysto tinguendo. 1, 37, 40 de . . . amethysto. 9, 135 amethysti color eximius ille. 9, 139 non est satis abstulisse gemmae nomen amethystum, rursum absolutum inebriatur Tyrio. [21, 45 *v. supra l. 62.*] 37, 51 adulterandis . . . amethystis. 37, 80 amethysti fulgens purpura. 37, 91 amethysti. 37, 93 *v. supra l. 74.* 37, 121 principatum amethysti tenent Indicae . . . (*nominantur aliae*) . . . causam nominis adferunt quod usque ad vini colorem accedens, priusquam eum degustet, in violam desinat fulgor, alii quia sit quiddam in purpura illa non ex toto igneum, sed in vini colorem deficiens (*secuntur plura, ad quae cf.* ISID. orig. 16, 9, 1). 37, 125 ille emicans in amethysto fulgor violaceus. VLP. dig. 34, 2, 19, 17 smaragdi, chrysolithi, amethysti. AVIEN. orb. terr. 1325 rubore suffuso blando . . . amethystos. SCHOL. Hor. carm. 1, 36, 14. VVLG. exod. 28, 19 ligurius, achates et amethystus (39, 12 *cf.* HIER. epist. 64, 16 AVELL. p. 744, 19. 751, 14. 753, 1. 754, 26 *totum caput* de lapide amethysto. 755, 15. 757, 21 CYPR. GALL. exod. 1102). apoc. 21, 20. [HIER. in Is. 66, 13 p. 810 *lege* aetiten.] CLAVD. 8, 587 (SIDON. carm. 11, 21) PRISC. periheg. 1022 (-os) GREG. TVR. stell. 5 NOT. Tir. 98, 59 (-um). *herba*: Ps. APVL. herb. 86 cynocephalion . . . alii ametiston. *incerta res est de vite inerticula, quam credunt dixisse* amethyston COLVM. 3, 2, 24, *ubi tamen in codd. est* amarcion (*v.* amargion *p. 1814, 71*); *item* amaracion ISID. orig. 17, 5, 24, sobriam *appellat* PLIN. nat. 14, 31. *V.*

Amethystus, Ἀμέϑυστος, *nom. servis et humili loco natis viris iam inde ab initiis aetatis imperatoriae inditum; ad posteriora saecula non videtur durasse. frequentissimum fuit Romae, extra Italiam rarum. scr. etiam sine* h, Amae-, -ustus, -istus; Amat- *v. infra p. 1888, 27 al. 43.* CORP. VI 200, 1, 33 (*a. 70*) M. Caerellius Amethystus 4898 Amethysto Orfiti ser(vo). 7914 Iuliae Fortunatae Amethysti filiae. 12611 Sex. Atili Amaetysti. 12943. 24420. 28947. 29233 M. Vlpius Amethystus. 35021. XIV 482 (*Ostiae*) C. Iulius Pothi l. Amethystus. 581 M. Antonius Panérotis Aug. l. l. Amethystus. IX 3623 (*Aveiae*) T. Caeseno Ametisto. 4028 (*Alba Fucente*) Sestuleio Ametysto. X 374 (*in agro Atinati*) F. Amatistus. 825 (*Pompeis, a. 45*) Q. Pompeio Amethysto. 1403, a, 1, 8 (*Herculanei*) Q. Novius Q. l. Amethystus. 4267 (*Capuae*) P. Amathystus. 5451 (*Aquini, periit*) M. Betutius ⟨A⟩m⟨e⟩tistu⟨s⟩. INSCR. Notiz. degli scavi 1899 p. 451 (*Brundisi*) Cn. Pomponius ⟨C⟩n. l. Amethus⟨tus⟩. CORP. XI 2266 (*Clusi*) Amethystus *servus.* V 6851 (*Augustae Praetor.*). INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 194 (*in Piceno*) T. Stl⟨a⟩bill⟨e⟩no Amaetusto. CORP. XIII 1093 (*in Aquitania*) Amathust(us). 1819 (*in prov. Lugud.*). 1818 (*saec. II*). III 6260 (*in Dacia*). II 2716 (*in Hispan. Tarrac.*) Ametysthus. 4218 Cn. Gavio Cn. Gavi Severi filio Quir. Amethysto Balearico Palmensi et Guiuntano. XV 7383 (*in fistula*) Amethysti Drusi Caesar(is *servi vel liberti*). III 14371[5] (*in amphora*). **Amethysta,** -ae *et* **Amethystē,** -ēs *nom. mul.* CORP. VI 11549 d. m. Amethystes . . . Cn. Domitius Theseus coniug. 16349 Cornelia Amethyste. 29258 (*periit*) M. Vlpio Primigenio Iulia Amaethyste. IX 2675 (*Aeserniae*) Cn. Mario Cn. f. Tro. Severo . . . Pontia Amethys⟨ta⟩. X 414 (*Volceis, periit. 'suspecta'*) Manilia Amatista. 4820 (*Teani Sidicini, periit*) C. Vibio C. f. Quir. Norbano Pomponia Amethusta coniugi. **Ametyssiānus** *cogn. vir.* CORP. IX 4028 (*Alba Fucente*) Sestuleius Ametyssianus . . . Sestuleio Ametysto filio.

Ametīnī, -ōrum. CORP. X 6440 (*Priverni, periit*) curatori coloniae Privernatium, Nepesinorum, Ametinorum et Truentinatium. *cf.* Ament- *et* Amit- *sim.*

Ametīnum *v.* Amitinum. **Ametistus** *v.* Amethystus.

Ametius, -a *nom. gent., cf. etrusc.* amϑni (CORP. inscr. etrusc. I 4209 *al.*) *et* Ametinum (Ametusa?), Amit-, Amatius; Ammius. CORP. VI 1063, 2, 8 (*a. 212*) Ameti Felix *vigil* (*vocat.*). XII 4605 (*Narbone, periit*) Ametiae (mulieris) l. Restitutae. *Otto.*

ametros, -on, ἄμετρος. CHAR. gramm. I 288, 2 *in Saturniis* novum genus pedum est et ipsum ametron. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 47 ametros (inmetros *trad.*) sermo. *V.*

Ametusa *nom. servi* (*cf.* Ametius?). CORP. X 5702 (*inter Arpinum et Soram*) P. Petroni (mulieris) l. Ametusae.

Ametyssiānus *v.* Amethystus *p. 1888, 45.*

Ametystus *v.* Amethystus.

Ameucnus fons *Hispaniae.* CORP. II 5084 (*in Hispan. Tarrac.*) Nymphis fontis Ameucn(i) L. Terentius L. f. Homullus iunior leg. leg. VII g. f. *Otto.*

ab **amf-, Amf-** *quae incipiunt graeca v. sub* amph-.

[**amfariam**] *v.* ambifariam.

[**amflexa** MELA 3, 2, 16; *in codd. est* adflexa.]

amfractus *v.* anfractus. *latuerunt tum schedulae quae exhibent locos hos*: LIV. 32, 11, 2 montium (38, 23, 6) . . . amfractus callesque nosse. 38, 7, 3 per litorum amfractus. 38, 45, 9 viarum. PLIN. nat. 2, 179 quae in amfractu pilae latuere, sideribus. Ps. CYPR. singul. cler. 27 per sanctos cavillationis amfractus. OPT. PORF. carm. 6, 6 *cf.* schol. carm. 3. 22, 1. *V.*

Amfus *rex Sicyonius* Ἄπις: EXC. barb. chron. min. Frick p. 292, 20.

Amgatheus *nom. vir. german.* LEX Burg. lib. const. praef. 14 Amgathei (Angathei, Agathei *alii*) comitis. *Otto.*

ami, -eos *vel indecl. n.*, ἄμι, *genus seminis. non declinatur apud* SCRIB. LARG. PLIN. MARCELL. med. 20, 33. SCRIB. LARG. 121 stoechadis, dauci, ami (amii *trad.*), singulorum p. X. PLIN. nat. 1, 20, 58 medicinae ex . . . ami. 20, 163 est cumino simillimum quod Graeci vocant ami (*seq. descriptio*). 20, 264 ami *gen.* MARCELL. med. 17, 52 ameos . . . II (20, 88. 30, 51), *at* 20, 33 ami X VIII. THEOD. PRISC. log. 94 hoc est ameos . . . semen. CASS. FEL. 44 p. 112, 1 ameos id est seminis vilicionis (48 p. 124, 11). APIC. 1, 29 ammeos unc. IS. 2, 53

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ammi ammiscebis. *forma vulgaris ex gen. (omisso* semen) *deducta*

ameos, -ī. DIOSC. 3, 66 de ameos. ameos multi ipsum cuminum Aethiopicum aut basilicen dicunt. ORIBAS. syn. 4, 1 ameos *(nom.)*. GALEN. alfab. 27 amei semen. GLOSS. ameos: pes milvinus. berola. herba; semen eius quasi apii semen. basilice id est ameos. semen nucleum. cuminum Aethiopicum id est ameos. ἄνθος ἄμμιος: flores de ameo. ameus: lino. *neutr.* DIOSC. Vind. C 60ʳ αμιουμ αλεξανδρινουμ. *V.*

Ami, אָמִי, *nom. vir. hebr.* VVLG. I Esdr. 2, 57 filii Ami (Ammi *cod. Amiatin.*). *cf.* Amon.

1. Amia *nom. mul. hispanum, cf.* 3. Am(m)a. CORP. II 3062 *(in Hispan. Tarrac.)* Amia Aelariq(um?). 5712 <. . .>utuda Amia. 5686 <A>mia Prisca Elena . . . Alfius Proculus uxori. 2368 *(in Hispan. Baet., periit)* A. Iunius Peregrinus uxori Amiae Sisaniae. *v. etiam* Ammia *et* Ammius, -a *nom. gent.*

2. Amia: robustus domini vel populus domini: HIER. nom. hebr. p. 44, 15. *cf.* VVLG. IV reg. 14, 1 (Amasias). *Otto.*

3. Amia *v.* Ammia.

Amianta *v.* Amiantus *l. 63.*

Amianthis, Amiantis *v.* Amiantus *l. 56.*

amiantus (-um RVFIN.), -ī *m.*, ἀμίαντος, *lapis.* PLIN. nat. 1, 36, 30 amiantus, medicinae ex eo II. 36, 139 amiantus alumini similis nihil igni deperdit. hic veneficiis resistit omnibus, privatim magorum. AMBR. Hel. 7, 19 est quaedam creaturae natura, quam amiantum vocant, nulla facilis igni consumi . . . talia erant Hebraeorum puerorum corpora . . . de ieiunio in amianti transformata naturam. RVFIN. Adamant. 5, 8 amiantum cum igni traditur permanet incorruptum. ISID. orig. 16, 4, 19 amiantos appellatus a veteribus eo quod si ex ipso vestis fuerit contexta *(inde* GLOSS. III 509, 74 amianton genus li[g]ni; *cf.* 536, 8), contra ignem resistit *(secuntur Pliniana)*. *herba*: PS. APVL. herb. 48 Graeci callitrichon, . . . alii amianthon. *V.*

Amiantus *et* **Amianthus** *(utraque scriptura aeque usitata)*, Ἀμίαντος, *nom. servorum humillimorumque hominum, frequentissimum Romae iam inde ab aetate Caesaris Augusti, alibi rarius. fere omnia exempla ad priora p. Chr. saecula pertinent.* CORP. I^2 p. 69 XIII *(a. 1 p. Chr.)* Amianthus *servus.* VI 157 *(a. 131)* Mercurius Amianti. 975 *(a. 136)*, 3, 52 Ti. Claudius Ti. l. Amianthus. 3937 Amiantus Augustae *(Liviae)* l. 4040 <A>mianthus Liviae ad Venerem. 4328 Amiantus Germanici Caesaris caclator. 5091 Ti. Claudio A<ug. l.> Amiantho. 5455 P. Nonius Amiatus. 8781b. 11552 Amiantho Aug. lib. 11921 Fabius Amiantus. 28699 Ti. Claudio Aug. l. Amiantho. INSCR. christ. Notiz. degli scavi 1902 p. 367 *(Romae)* M. Aur. Amiantus. CORP. XIV 1686 *(Ostiae)*. 2637 *(Tusculi)* M. Tusculánio Amiantho mag(istro) aeditu(orum) Castoris Polluc(is). IX 575 *(Venusiae)*. X 85 *(Vibone)* Turillius Amiantus. 500 *(Paesti)* Vinnius Amiantus. 647 *(Salerni)*. 1403 g 2, 13 *(Herculanei)* A. Troilus A. l. Amiantus. IV 1844 Amianthus. 1859. 1905. 1936. 1942. 1809. XI 18 *(Ravennae)*. INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 139 *(Spoleti)* C. Seius C. l. Amiantus. CORP. V 2856 *(Patavi)*. XIII 5239 *(in Germ. sup.)*. III 2362 *(in Dalmat.)*. 5453 *(in Norico)* Iulius Dií lib. Amianthus. 6776 *(in Lycaonia)* T. Ael. Amiantus Aug. lib. 7045 *(in Phrygia)* Fl. Eutychiae matri . . . Amiantus Aug. lib. II 4301 *(in Hisp. Tarrac.)* Ti. Claudius Amiantus. 4576 Iulius Amianthus. 5102 *(in Hisp. Baet.)*. VIII 12724 *(Carthagine)*. HIST. Apoll. rec. B 33 Amiante *vilice.* 35. *deest nomen in rec. A; Riese ex* ταμίας *ortum putat.* **Amiantis, Amianthis**, -idis, Ἀμιαντίς, *nom. mul. dat.* Amianti *et* -idi. CORP. VI 11554 Amianti matri. 24580 *(periit)* Pompiliae Amianthide . . . Caecilius Crispinus. INSCR. christ. Notiz. degli scavi 1902 p. 367 *(Romae)* M. Aur. Amiantus Aurelie Amiati filie. CORP. X 500 *(Paesti)* Vinniae Amiantidi Vinnius Amiantus *pater.* 5593 *(Fabrateriae novae)* Attia C. l. Amianthis. II 4576 *(in Hispan. Tarrac., periit)* Iuliae Amiantidi . . . Iulius Amianthus *pater. corruptum videtur* **Amianta**: CORP. V 6020 *(Mediolani, periit)* Hygiae L. f. Amiantae ('*ante fuit in codice* Archintae').

1. Amiānus *nom. vir. barbar., cf.* 2. Ammius. CORP. XIII 4583 *(in Gall. Belg.)* Caran<t>odia Amiani filia. *in vasculis Gallicis* CORP. XIII 10010, 108 Amianus f. *sim. cf.* Ammianus *sub* Ammius. *Otto.*

2. Amiānus, Amias *v.* Amm-.

amiās, -ae *m.*, ἀμίας, *piscis; v. A. Marx, PW. I 1829.* LVCIL. 1304 Marx: sume rete atque amian (PAVL. FEST. p. 21 amian genus piscis). PLIN. nat. 1, 9, 19 amiae, scombri. 9, 49 piscium genus omne praecipua celeritate adolescit, maxime in Ponto. . . . amian (-am *trad.*) vocant. ISID. orig. 12, 6, 33 hamia (amio *vulgo*) saxatilis dextra sinistraque lateribus virgis puniceis perpetuis aliisque coloribus designatur: dictus hamia quia non capitur nisi hamo. *V.*

Amiat- *v.* Amiant-. **amibibus** *v.* hamibibus.

amīca *v.* amicus *p. 1912, 54.*

Amica *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2893 d. *Otto.*

amīcābilis, -e *ab* amicus, amicare. NOVELL. Iust. 86, 2 per amicabilem conventum (κατὰ φιλικὴν συμβίβασιν) dissolvant *litigantes*, quae dubia sunt. 95, 1, 2 mittere ad eum amicabilem epistolam (φιλίαν ἐπιστολήν). CORP. V 1709, 2 *(christ.)* egregius Simplicius amicabilis ab omnibus notus. *cf. sub* amicalis. *adv.* **amīcābiliter**. GLOSS. V 615, 19 est amiciter. *cf. sub* amiciter. PS. HIER. epist. 5, 4 meritos amicabiliter castigari. AVG. serm. ed. Mai 72, 1 *homini* amicabiliter suam imaginem propinavit *deus.* VITA Fulg. 8 amicabiliter ad se venientes. 66 salutans. SCHOL. Stat. Ach. 1, 404 Paris amicabiliter est susceptus hospitio. SCHOL. Hor. Vind. ars 411 *sub* amice. NOVELL. Iust. 53, 3, 1 liberare se ab adversarii sui contentione amicabiliter (φιλικῶς). [IVLIAN. epit. novell. 63, 3 *in uno cod. et aliq. edd.*: nisi provocatio sit subsecuta aut aliter definita aut amicabiliter sopita. *verba* aut aliter . . . sopita *recte om. rell. codd. et edd.; cf.* NOVELL. Iust. 69, 2 *med.*)].

amīcālis, -e *ab* amicus. GLOSS. φιλικός. CORP. III 7086, 3 in honorem templi Iovis amicalis *(cf.* Ζεὺς φίλιος *in nummis Pergam.: Brit. Mus. Cat. Mysia p. 141 nr. 259 sqq.)*. APVL. mund. 37 *Iovem* plures . . . frugiferum vocant, multi urbis custodem, alii hospitalem, amicalem *eqs.* VLP. (TRIBON.?) dig. 17, 1, 10, 7 non animo procuratoris intervenit, sed affectionem amicalem promisit. AVG. civ. 19, 8 p. 368 prohibeat . . . amica conloquia, interdicat amicalem . . . affectum. gen. ad litt. 11, 15 p. 348, 7 *duorum amorum* alter amicalis *(sc. caritas)*, alter invidus. 11, 42 p. 378, 7 *Adam* non carnis victus concupiscentia . . . , sed amicali quadam benevolentia *erga mulierem peccati fit particeps.* fid. invis. 1, 2 quomodo amicali (-abili *aliq. codd.*) benevolentiae vicem rependis? bon. coniug. 1, 1 sine . . . commixtione *utriusque sexus* . . . amicalis quaedam et germana coniunctio. 9, 9 in quo *(genere humano)* societas amicalis magnum bonum est. SIDON. epist. 1, 3, 2 *oblatratores* in eum licet stimulis inimicalibus excitentur, scamnis tamen amicalibus deputabuntur. VEREC. in cant. 9, 53 vitia diversis aspergit, quos sibi fecerit amicales *diabolus.* GILD. Brit. 1 chron. III p. 27, 22 debitum . . . vile quidem, sed fidele . . . et amicale quibusque egregiis Christi tironibus. COD. Iust. 1, 2, 22, 1 iudiciali termino vel amicali compositione. 1, 3, 50 (51) per iudicialem sententiam vel amicalem conventionem (6, 58, 15, 5 transactionem). VEN. FORT. carm. app. 9, 2 mittit amicalis dulcia poma manus. NOT. Tir. 35, 92. *adv.* **amīcāliter**. LIB. geneal. chron. I p. 185, 458 iudicans. VEN. FORT. carm. praef. 6 haec . . . intimorum auribus . . . amicaliter . . . conlatura committas. *Hey.*

Amīcālis *nom. vir.* LVCID. Faust. Rei. epist. 2 praescr. Amicali *episcopo.* *Otto.*

amīcārius, -ī *m.* DIOM. gramm. I 326, 13 amica amicarius ἐρωμενοπάροχος ἐρωμενοπώλης ἐρωμεναγοράστης. *Hey.*

Amicēnsēs *pop. Sarmaticus a Constantio deletus.* AMM. 17, 13, 19.

[**Amicia**] *cogn. corruptum.* CORP. XIV 2353 *(in agro Albano, periit)* L. Iu<l>io Amicia <et> Ar<t>emisie uxori eius <et> Amiciae fil. *Otto.*

amicīmen, -inis *n. ab* amicire. *vestimentum*: APVL. met. 11, 9 mulieres candido splendentes amicimine. 11, 23 linteo rudique me contectum amicimine. *Gudeman.*

acc. **amicinum** [*inc. orig. Th.*] utris pediculum ex quo vinum defunditur PAVL. FEST. p. 15. GLOSS. II 16, 23 amicinus ἀσκοῦ στόμα (248, 4. 490, 65). 566, 20 os utris. *V.*

amicio, -uī *vel* -ixī, *post etiam* -iī, -ictum *vel* -icītum, -īre [*ab* am(b)- *et* iacere *ductum. Th.*]. PAVL. FEST. p. 17 *ab* 'amb-' amiciri, amburbium *etc.* VARRO ling. 5, 132 *v. s. v.* amictus. DIOM. gramm. I 367 amicio amicui, ut Brutus laudatione Appii Claudii 'qui te toga praetexta amicuit', sed Varro in cynorhetore 'celerius mater amixit'. NOT. Tir. 97, 82^a amixit. GLOSS. amicio περιβάλλω ἱμάτιον. περιβάλλομαι ἱμάτιον (ἱματίῳ) est amicior. amicit vestit. amicitur tegitur aut velatur, induitur, vestitur. amiciantur operiantur, amicitum amictum vestitum. amiciti erunt (amicuerunt *coni. Goetz*) texerunt. amictitur *mero ut videtur errore* DIFF. Suet. 308 *(v. sub* amictus). *nota formas*: PLAVT. Persa 307 amicibor. FRONTO p. 228, 10 N. amicisse. AVG. c. Iul. 5, 2, 7 amicierint.

I ***proprie***: *de hominibus qui se vel aliquem vestimento circumdant, tegunt, velant; opp.* induere. **1** *absolute*: PLAVT. Cas. 723 magnifice patricieque amicirier. Persa 307 subnixis alis me inferam atque amicibor gloriose. Pseud. 1275 palliolatim amictus. Rud. 577 tegillo amictus, eodem tectus esse soleo, si pluit. frg. inc. 26 amictus non sum commode. VARRO Men. 232 celerius mater amixit. PROP. 3, 21, 8 extremo dormit amicta toro. SEN. contr. 10 praef. 2 *Scaurus* saepe dum amicitur, discebat. PETRON. 26 amicimur ergo diligenter. SVET. Vesp. 21 *dum* calciabat ipse se et amiciebat. VLP. dig. 34, 23, 1 vestimenta . . . induendi praecingendi amiciendi insternendi iniciendi incubandique causa parata sunt. GELL. 1, 5, 2 quod indutus et amictus esset. 16, 19, 14 *Arion* de more cinctus, amictus, ornatus . . . cantavit. APVL. met. 2, 19 diribitores plusculi splendide amicti. ITALA Matth. 6, 29 (cod. k, Aug. civ. 10, 14) nec Salomon in tanta gloria (cod. k in omni claritate) sua sic amictus est (cod. a vestiebatur, cod. h vestitus est, *ceteri et* VVLG. coopertus). AVG. c. Iul. 5, 27 quas partes corporis amicierint, perizomatum nomine satis evidenter expressum est. IVL. VAL. 3, 50 *Amazones* amictae vero *(sc.* ita, *ut videtur subintellegendum)*, ut in picturis est visere unimammas.

de oratore togam iam indutam apte componente: QVINT. inst. 11, 3, 149 quomodo debeat amiciri nescientis est. PLIN. epist. 2, 3, 2 surgit, amicitur, incipit. *nota*: HIL. myst. 8, 20 deo enim non placent nisi communia et participata et amicta *(malim* amica *vel* non amicta *sc. dona)*. **2** *addita re qua quis amicitur, praecipue toga, pallio,*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tunica, stola, sim.: NON. p. 406 toga vestimentum quo in foro amicimur. BRVT. or. frg. Diom. gramm. I p. 367, 27 qui te toga praetexta amicuit. CIC. Catil. 2, 22 manicatis et talaribus tunicis velis amictos, non togis. Pis. 73 qua (*sc. toga*) sum amictus. Phil. 2, 85 amictus purpurea. de orat. 3, 127 pallium quo amictus, soccos quibus indutus esset (VAL. MAX. 2, 7, 9 toga ... amictum, ... tunica indutum. 3, 7 pr. Cato ... nulla indutus tunica, sed tantummodo praetexta amictus egit. GELL. 7, 10, 4 tunica ... indutus et pallio versicolore amictus). CIC. Brut. 56 erat laena amicta. *nota lusum verborum et figuram etymologicam*: CIC. div. 2, 143 *Alcibiades* visus est in somnis amicae esse amictus amiculo. VARRO Men. 462 nitidi ephebi veste pulla candidi | modeste amictus (*in versu corrupto,* amicti *coni. Palmerius*). VAL. MAX. 6, 9 ext. 1 perlucida veste amictus. PETRON. 65 amictus veste alba. 97 amictus discoloria veste. FIRM. err. 4, 2 delicatis amicti vestibus. SERV. Aen. 2, 92 atra veste amiciuntur. VVLG. II Macc. 3, 33 eisdem vestibus amicti. AVG. soliloq. 2, 16, 30 feminibus vestibus ... amiciri. LIV. 7, 34, 15 sagulo gregali amictus (AVSON. 458, 4 sagulo amicitur. AMM. 14, 4, 3 coloratis sagulis ... amicti). LIV. 23, 19, 18 statua ... amicta toga. VAL. MAX. 1, 8, 7 purpureo paludamento amictum. PAVL. FEST. p. 89 flammeo amicitur nubens. SEN. Herc. f. 627 lugubribus amicta coniunx. PLIN. epist. 4, 11, 3 Graeco pallio amictus. 8, 4, 5 Clitumnus ... amictus ornatusque praetexta. SVET. Cal. 22 aureum iconicum amiciebatur cotidie veste. Dom. 4 crepidatus purpureaque amictus toga Graecanica. FRONTO p. 12, 13 N. amicti cocco ... luteo ... ostro et purpura. APVL. met. 2, 7 linea tunica mundule amicta. apol. 44 quem puro pallio amiciat. flor. 14 p. 18 pallio cadavera operiri et philosophos amiciri. ITALA apoc. 7, 9. 13 erant amicti stolas albas (περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς. VVLG. stolis albis). 17, 4 mulier amicta (περιβεβλημένη. VVLG. circumdata) erat purpura. HERM. Pal. vis. 5, 1 vir ... amictus pellem albam (*cod. L* περικείμενος δέρμα λευκόν, *rell.* pelle alba). SOL. 52, 27 nationes amictae vestitu tergorum. 53, 17 habitu quo Liberum patrem amiciri videmus. TREB. trig. tyr. 23, 3 amictus a militibus peplo imperatorio. VOPISC. quatt. tyr. 9, 3 cyclade uxoria amictus. 10, 1 qui amicuerunt purpuram. ARNOB. nat. 2, 66 corticibus contegi et amiciri desierint pellibus. AMM. 29, 1, 31 linteis indumentis amictus. HIER. epist. 147, 8 amiciris linteis. VVLG. I reg. 28, 14 amictus est pallio. Esth. 8, 15 amictus serico pallio atque purpureo. Marc. 14, 51 amictus sindone. apoc. 11, 3 amicti saccis. thren. 4, 2 amicti auro primo. AVG. civ. 15, 20 amiciuntur pallio, verum etiam clavam ferunt. c. Faust. 20, 21 lana et lino ... amiciamini. MART. CAP. 6, 580 *feminam* amictam ... peplo. CORP. XI 1420 togis pullis amictos. *de bestiis*: OV. fast. 2, 298 ibat ovis lana corpus amicta sua. PETRON. 55 pavo ... plumato amictus aureo Babylonico.

II ***translate*:** **1** *de hominibus deisque re corporea quasi veste tectis circumdatis*: VERG. Aen. 1, 516 nube cava speculantur amicti. HOR. carm. 1, 2, 31 *Apollo* nube candentis umeros amictus (FRONTO p. 213, 22 N. ut poetae ferunt amiciri deos nubibus. VVLG. apoc. 10, 1 angelum amictum nube). VVLG. psalm. 103, 2 amictus lumine sicut vestimento. apoc. 12, 1 mulier amicta sole et luna. *nota structuram singularem*: OV. met. 5, 546 ille ... fulvis amicitur in alis (M^1 *deest*, M^2 ab, *N* qui nascitur alis). *apud* ECCL. *de re incorporea*: AMBR. hex. 5, 23, 80 ea te amictum *fide* exitus vitae huius inveniat. Isaac 5, 43 non ficulneae foliis adopertam sed sancto amictam *spiritu*.

2 *de rebus re aliqua vestitis involutis ornatis*: CATVLL. 63, 70 nive amicta loca. 64, 311 laeva colum molli lana retinebat amictum. HOR. epod. 17, 22 ossa pelle amicta lurida. epist. 1, 16, 3 amicta vitibus ulmo (OV. met. 10, 100 Pont. 3, 8, 13). 2, 1, 270 tus et odores et piper et quidquid chartis amicitur ineptis. OV. fast. 1, 153 formatis amicitur (*nonnulli codd.*, operitur *alii*) frondibus arbor. FLOR. epit. 1, 11, 5 amicti vitibus montes. FRONTO p. 228, 10 N. partem alteram (*sc. mundi a Iove diffissi*) luce, alteram tenebris amicisse. VVLG. Ier. 43, 12 amicietur terra Aegypti sicut amicitur pastor pallio suo. apoc. 18, 16 vae civitas (*i. urbs*) illa magna quae amicta erat bysso et purpura et cocco (περιβεβλημένη βύσσινον κτλ.). **3** *res incorporeae aliqua re involutae ornatae*: FRONTO p. 22, 8 N. eodem cultu ... oratio quoque amicienda. p. 96, 20 laborandum est ne procerae illae sententiae male sint amictae. p. 228, 10. CLAVD. 22, 136 *luxuries* fucata genas et amicta dolosis inlecebris torvos auro circumlinit hydros. MACR. somn. 1, 12, 13 anima ... luminosi corporis amicitur accessu. MART. CAP. 3, 221 Camena parvo phaleras parat libello et vult amicta (*sic recte cod. β*) fictis commenta ferre primum. SIDON. epist. 8, 9, 2 sic ingenia maeroribus, ut pisciculi retibus, amiciuntur. *Gudeman.*

amicirculus *v.* hemic-.

Amīcissimus, -a *cogn.; cf.* Amicus. CORP. X 185 (*Potentiae*) Q. Dinius Vemes et Clodia Amicissime mater et pater Q. Dinio Amicissimo filio. *Otto.*

amīciter *v.* amicus *p. 1914, 63.*

amīcitia, -ae *f.* [*ab* amicus. *Th.*]. CIC. Lael. 26 amor ..., ex quo amicitia nominata est. *sim.* fin. 2, 78 PAVL. FEST. p. 15, 6 AVG. c. Pelag. 1, 1, 1. ameicitia: LEX agr. (Corp. I 200) 75. 79. amicities: LVCR. 5, 1019 amicitiem (-am *B*). *cf.* PLIN. serm. dub. Char. gramm. I 118, 15 amicities, ut planities luxuries mollities et similia, veteri dignitate. ceterum rationis via debet amicitia dici *eqs.* *de plurali v. IV 1. nota* SERV. Aen. 1, 409 elocutiones ... unius partis utrique sufficientes, ut 'tenemur amicitiis'; ridiculum enim est, si addas 'mutuis', cum amicitiae utrumque significent, sicut Fronto testatur. GLOSS. φιλία sodalitas, necessitudo, adfinitas. *definitiones v. sub I 1. admodum rarum ap. poetas praeter comicos* (CATVLL. *4 exempla*, LVCR. *3*, VERG. *2*, HOR. *7*, PROP. *1*, OV. *19*, MANIL. *6*, VAL. FL. *1*, SIL. *1*, STAT. *3*, MART. *10*, IVV. *3*). *iuncturas (IV) a significationibus separavi, exemplorum delectum dedi.*

I *de* ***privata*** *singulorum hominum consuetudine et coniunctione*: **1** *proprie*: **a** *generatim*: *definitiones*: CIC. inv. 2, 166 amicitia *est* voluntas erga aliquem rerum bonarum illius ipsius causa, quem diligit, cum eius pari voluntate (AVG. divers. quaest. 31, 3 *al.*). Lael. 20 est ... amicitia nihil aliud nisi omnium divinarum humanarumque rerum cum benevolentia et caritate consensio (AVG. c. acad. 3, 6, 13). PORPH. Hor. carm. 2, 17, 5 ex illa amicitiae definitione, qua[m] dicunt amicitiam animam unam esse et (*codd.* in) duo corpora (*cf.* 1, 3, 8 *et sub* amicus). AVG. epist. 130, 6, 13 amicitia non angustis finibus terminanda est: omnes enim, quibus amor et dilectio debetur, amplectitur. *proverbia et sententiae* (*cf. Otto, Sprichw. p. 19 sq.*): CIC. Lael. 22 non aqua, non igni, ut aiunt, pluribus locis utimur quam amicitia. CIC. Planc. 5 vetus ... lex iustae amicitiae, ut idem amici semper velint. CIC. Lael. 32 verae amicitiae sempiternae sunt. LIV. 40, 46, 12 in proverbium venit, amicitias immortales, ⟨mortales⟩ inimicitias debere esse. HIER. epist. 3, 6. CIC. Lael. 67 verum ... est, quod dicitur, multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiae munus expletum sit. SALL. Catil. 20, 4 idem velle atque idem nolle, ea demum firma amicitia est. *sim.* Iug. 31, 14. *cf. Weyman, Archiv 13 (1904) 263.* RHET. Her. 2, 23, 35 *v. sub* amor. CIC. Quinct. 26 veritate amicitia, fide societas, pietate propinquitas colitur. S. Rosc. 111 idcirco amicitiae comparantur, ut commune commodum mutuis officiis gubernetur. 112 duas res sanctissimas ..., amicitiam et fidem. Planc. 5. part. 88 amicitiae ... caritate et amore cernuntur. leg. 1, 49. Lael. 15 in quo est omnis vis amicitiae: voluntatum, studiorum, sententiarum summa coniunctio. 17. 18 *al. passim.* fin. 1, 65 *sqq.* OV. Pont. 2, 3, 8 vulgus amicitias utilitate probat. fast. 1, 218. SEN. benef. 2, 15, 1 cum summa amicitiae sit amicum sibi aequare. amic. p. 30 rara res est amicitia. PS. SEN. mon. 140. APVL. Plat. 2, 13 amicitiam ait *Plato* sociam eamque consensu consistere reciprocamque esse *eqs.* MAR. VICTORIN. rhet. 2, 55 p. 303, 9. SERV. Aen. 11, 537 firmiores sunt antiquiores amicitiae. AVG. gen. ad litt. imperf. 16 p. 500, 8 animarum ... amicitia similibus moribus confit. serm. 385, 2, 3 amicitia alia consuetudinis, alia rationis. *adiungo locos, quibus* amicitia *inter bona vel inter virtutes numeratur*: RHET. Her. 3, 6, 10 CIC. inv. 2, 157. 166. 177 de orat. 1, 56. 2, 67 part. 35 ac. 1, 23. 2, 140 off. 1, 5 VELL. 2, 18, 5 QVINT. inst. 1, 2, 10 *al.* TAC. hist. 1, 15 AVG. bon. coniug. 9, 9 MACR. somn. 1, 8, 7. ENN. trag. 327 amicitiam atque inimicitiam in frontem promptam gero (*sic sing. opp. sing.* TERT. anim. 8 *v. p. 1894, 79*). PLAVT. Merc. 846 sex sodales repperi, vitam, amicitiam, civitatem, laetitiam, ludum, iocum. Pseud. 233 iam diu ego huic bene et hic mihi volumus et amicitia est antiqua. Trin. 737 facere id eius ob amicitiam patris. TER. Haut. 57 vel virtus tua me vel vicinitas, quod ego in propinqua parte amicitiae puto, facit, ut. PS. TER. Andr. exit. alt. 8 amicitia nostra, quae est a patribus nostris tradita. CAEL. hist. 37. RHET. Her. 4, 56, 69 propter amicitiam, cuius initium cognatio facit. CIC. inv. 2, 20 si amicitiae *causa quid commisit*, si inimicitiarum (*sic plur. opp. sing.* prov. 22 BRVT. *et* CASS. Cic. epist. 11, 3, 4 QVINT. inst. 5, 7, 30). 1, 95 *exemplum argumentationis 'parum idoneae'*: maximum bonum est amicitia; plurimae enim delectationes sunt in amicitia. Verr. 1, 18 *al. passim in* Lael., *quippe qui sit* 'de amicitia' (3). 5 hoc libro ad amicum amicissimus scripsi de amicitia. 15 Scipionis et Laeli amicitiam (PLANC. Cic. epist. 10, 24, 5 ex tam insigni amicitia mea atque Caesaris. SEN. epist. 79, 15 amicitiam suam et Metrodori). 103 Scipionis. epist. 13, 10, 4 commendatione quasi amicitiae fores aperiantur (*cf.* HIER. epist. 145). 15, 14, 2 ut amicitia nostra, quae summis officiis ab utroque culta est, sed longis intervallis temporum interruptam consuetudinem habuit, confirmaretur vehementius. CAES. Gall. 7, 31, 2 *al.* HOR. sat. 1, 3, 41 *al.* OV. trist. 4, 10, 52 *al.* VAL. MAX. 4, 2 *inscribitur*: qui ex inimicitiis iuncti sunt amicitia aut necessitudine; 4, 7: de amicitia. SEN. phil. *scripsit* de amicitia (*frgg. ed. Studemund 1888*). dial. 3, 3, 6 si amor in illis (*animalibus mutis*) esset et odium, esset amicitia et simultas, dissensio et concordia. epist. 45, 7 adulatio quam similis est amicitiae. 66, 24 quod amicitia in hominibus est, hoc in rebus adpetitio. AVG. conf. 3, 1, 1 venam ... amicitiae coinquinabam sordibus concupiscentiae candoremque eius obnubilabam de tartaro libidinis. CORP. II 1753 memor amicitiae. *nota locos, in quibus similia substantiva huic vocabulo adiunguntur. sunt haec*: gratia: PLAVT. Mil. 1200 Stich. 414 Trin. 382 CIC. Verr. 3, 64 *al.* CAES. Gall. 1, 44, 12 *al.* TAC. ann. 6, 29 PLIN. epist. 9, 13, 11 VVLG. prov. 25, 10; fides: PLAVT. Trin. 153 TRAG. inc. 226 *cf.* RHET. Her. 4, 13, 19 CIC. S. Rosc. 112 epist. 2, 16, 7 *al.* OV. ars 1, 740; societas (-tates): RHET. Her. 3, 3, 4 CIC. inv. 1, 1 *al.* Quinct. 53 Sest. 59; beneficia: CIC. S. Rosc. 4; cognatio: RHET. Her. 4, 56, 69 *v.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1892, 55 Cic. Verr. 3, 64 *al.* Qvint. inst. 4, 1, 7; affinitas: Cic. Quinct. 53 fin. 5, 65 Val. Max. 4, 2, 3 Svet. Aug. 48; officium (-a): Cic. Cluent. 117 epist. 13, 77, 1 *al.* Pavl. dig. 17, 1, 1, 4 Tert. cult. fem. 2, 11; consuetudo: Cic. p. red. ad Quir. 3 *v. p. 1895, 15* prov. 22 Deiot. 27 epist. 5, 17, 1 Qvint. decl. 307 p. 207, 22; familiaritas: Cic. Planc. 72 Svet. Tib. 51; concordia: Cic. Lael. 23 (*opp.* dissensionibus atque ... discordiis); vicinitas: Ter. Haut. 57 Cic. Planc. 72 fin. 5, 65; usus: Cic. Planc. 5 Cvrt. 6, 9, 18 (familiaris); coniunctio: Cic. Lael. 71 epist. 5, 8, 3 Qvint. decl. 318 p. 250, 6; amor: Cic. Lael. 100 Sen. epist. 81, 12 *al.*; caritas: Cic. nat. deor. 1, 122 fin. 3, 73 Tim. 15; propinquitas: Cic. fin. 5, 69 Planc. Cic. epist. 10, 24, 1 Liv. 25, 8, 2 Qvint. inst. 4, 1, 30 *al.* Ps. Qvint. decl. 14, 7 Rvric. epist. 1, 13 p. 367, 2; voluntas: Cic. fin. 3, 8; hospitium: Cic. ad Q. fr. 1, 1, 16 epist. 13, 78, 2 *bis.* 14, 4, 2 Caes. civ. 3, 103, 3 Bell. Alex. 68, 1 Liv. 1, 45, 2. 32, 22, 11 Sen. epist. 2, 2; benevolentia: Cic. epist. 4, 7, 1; necessitudo: Cael. Cic. epist. 8, 6, 1 Cic. epist. 15, 4, 3 Sen. dial. 1, 1, 5 Qvint. inst. 1, 2, 20 Lampr. Alex. 67, 3; humanitas: Cic. epist. 9, 13, 2; studium: Cic. epist. 13, 77, 3. 15, 4, 13; pax: Sall. Iug. 31, 24; sodalicium: Val. Max. 4, 7 pr.; convictus: Ps. Qvint. decl. 14, 10; contubernium: Tac. dial. 8; foedus: Avson. 342, 4. **b** *speciatim*: *de amore*: Catvll. 109, 6. Ov. ars 1, 720 intret amicitiae nomine tectus amor. Sen. epist. 9, 10 habet aliquid simile amicitiae adfectus amantium; possis dicere illam esse insanam amicitiam. Apvl. Plat. 2, 13 eiusmodi calamitates animarum (*i. amores*) amicitias idem (*Plato*) appellari vetat, quod nec mutuae sint nec reciprocari queant *eqs.* *sim.* Ampel. 34, 3 Nicomedes, in cuius amicitia ... Caesar fuit. *de potentium al. clientela, sim.*: Q. Cic. pet. 19 eo genere amicitiarum petitio tua maxime munita est. *cf. p. 1897, 82.* Mart. 3, 36, 8 hoc ... merui ..., ut sim tiro tuae semper amicitiae? 4, 67, 2 *al.* 5, 19, 8 qui colit ingratas pauper amicitias. Ivv. 5, 14 *v. p. 1894, 64.* 6, 558. *cf.* Anth. 407, 1. 3. *de studio rei*: Vvlg. sap. 8, 18 in amicitia illius (*sapientiae tamquam personae*) delectatio bona. Avg. serm. 20, 2 ne quandam familiaritatem et amicitiam cum peccato, tamquam cum serpente, faciamus. *sim.* Mart. Cap. 4, 331 *Dialectica* ex arenis Libyae ... adducitur, quod ... docet ... amicitia venenorum. Sedvl. carm. pasch. 3, 7 p. 237, 16 pecus ... olentis caeni semper amicitiis involutum (*i. sues*). *varia christiana*: Arnob. nat. 2, 5 mundi omnibus rebus praeponant amicitias Christi. Hier. epist. 100, 17 cuius (*dei*) si desideraverimus amicitias. Vvlg. sap. 7, 14 participes facti sunt amicitiae dei. Favst. Rei. serm. 18 p. 295, 22 ad consortium vel amicitias dei pervenire. Avg. civ. 19, 9 de amicitia sanctorum angelorum. Vvlg. Iac. 4, 4 amicitia huius mundi inimica est dei. Avg. civ. 5, 26 p. 241. serm. 125, 11 mala est amicitia ipsius (*saeculi*), fallax est. conf. 1, 13, 21 amicitia ... mundi huius fornicatio est abs te, *deus.* 4, 6, 11 miser est omnis animus vinctus amicitia rerum mortalium. Avg. civ. 8, 14 p. 342 non est Socrati amicitia daemonis gratulanda. 8, 24 p. 362 per amicitiam deorum. 9, 9 p. 380 *al.* *nota*: Avg. trin. 6, 5, 7 ipsa communio *trinitatis* consubstantialis et coaeterna: quae si amicitia convenienter dici potest, dicatur; sed aptius dicitur caritas.

2 *per metonymiam*: *i. q. amici*: Cic. Quinct. 93 non ab adflicta amicitia transfugere atque ad florentem aliam devolare. dom. 27 quod ... par amicitiae consularis fuit umquam ... coniunctius quam. Q. Cic. pet. 23 adducenda amicitia in spem familiaritatis et consuetudinis. 31 homines municipales ... in amicitia esse se arbitrantur. Ov. trist. 3, 4, 44 amicitias ... tibi iunge pares. Val. Max. 7, 8, 1 par verae amicitiae clarissimum Scipio et Laelius. Colvm. 11, 1, 23 hospitem ... ex amicitia domini. Mart. 9, 2, 1 pauper amicitiae (*dat.*) cum sis ..., non es amicae. *cf.* 9, 99, 6 absentis pignus amicitiae. 10, 44, 10 te ... tuas numeres inter amicitias. 11, 44, 2. Qvint. decl. 308 p. 214, 5 propinquos istos amicitiae conferatis. Tac. ann. 2, 27 Catus ... ex intima Libonis amicitia. 2, 77 *al.* Agr. 44 salvis adfinitatibus et amicitiis ... effugisse. hist. 1, 10 *al.* Plin. epist. 7, 3, 2 *in urbe tibi* dignitas, honor, amicitiae tam superiores quam minores. Cod. Theod. 9, 40, 18 (*a. 399*) propinquos, notos *noxii* ... procul a calumnia summovemus ...; nec enim affinitas vel amicitia ... crimen admittunt. *similiter in sententiis, ut* Hier. epist. 81, 1 vera amicitia, quod sentit, dissimulare non debet. *cf.* Avg. civ. 19, 5 p. 364. *i. q. collegium, sodalitas*: Corp. X 4850, 4 amicitiae Herculaniorum. 4851, 1 amicitiae Herculis Neriani. *cf. Ciccotti, diz. epigr. I 445.*

II *de* ***publica*** *populorum (regum) coniunctione (societas, concordia, pax)*: **1** amicitia populi Romani: Cato or. frg. 95c ea ... tanta beneficia ultro citroque (*sc. Romanorum et Rodiensium*), tantam amicitiam relinquemus? Lex repetund. (Corp. I 198) 1 in arbitratu dicione potestate amicitiav⟨e populi R.⟩. Lex agr. (Corp. I 200) 75 quei eorum ⟨in⟩ ameicitiam populi Romanei ... manserunt. 79. Cic. div. in Caec. 66 nationibus, quae in amicitiam populi Romani dicionemque essent. Verr. 3, 2 omnium nationum exterarum princeps Sicilia se ad amicitiam fidemque populi R. applicavit. 3, 88 societatis populi R. atque amicitiae. 4, 15 *Verres* primus ... condicionem amicitiae *Siculorum*, ius societatis convellere ... ausus est. 4, 123 condicionem societatis, amicitiae, foederum. Flacc. 57. Balb. 29 ut quaeque *civitas* nobiscum ... societate, amicitia, sponsione, pactione, foedere est coniuncta. Cato 41. Caes. Gall. 1, 31, 7 populi R. hospitio atque amicitia. 1, 35, 4 sibi populoque Romano perpetuam gratiam atque amicitiam cum eo futuram. 1, 43, 8 *al.* 7, 63, 7 amicitiam Romanorum. Sall. Catil. 6, 5 *Romani* magis ... dandis quam accipiundis beneficiis amicitias parabant. Iug. 8, 2 *Iugurtha* potius publice quam privatim amicitiam populi R. coleret. 17, 1 gentes, quibuscum nobis bellum aut amicitia fuit. 20, 5 Liv. 6, 2, 3 *et saepe.* 7, 30, 1 misit amicitiam in perpetuum, auxilium praesens a vobis (*Romanis*) petitum (*cf.* 8, 1, 10). 25, 34, 2 Romana ... amicitia (*aliter* Val. Max. 4, 7, 4). 36, 3, 8 num prius societas eis et amicitia renuntianda esset quam bellum indicendum. 39, 37, 10 si foedus ratum est, si societas et amicitia ex aequo observatur. Mon. Ancyr. 5, 41 amicitiam populi Romani petere (*cf. l. 17*). 6, 8 quibus ante cum populo Romano nullum extiterat legationum et amicitiae commercium. Val. Max. 3, 3, 2. Sil. 17, 75 Latiae ... soluto foedere amicitiae. Ps. Frontin. strat. 4, 4, 2. Svet. Aug. 21 Indos ... pellexit ad amicitiam suam populique R. ... petendam (*cf.* Mon. Ancyr. 5, 17 Germanorum populi per legatos amicitiam meam et populi Romani petierunt). Pompon. dig. 49, 15, 5, 2 si cum gente aliqua neque amicitia⟨m⟩ neque hospitium neque foedus amicitiae causa factum habemus. Vopisc. Prob. 16, 3 populos ... aut in deditionem aut in amicitiam recepit. Rvf. Fest. 7 *et* 15 *v. p. 1895, 25.* Evtr. 2, 15 *al.* Drac. laud. dei 3, 443 Iord. Rom. 212 *al.* *sim.* Capitol. Max. Balb. 10, 6 nec *praetoriani seditiosi* ... ad amicitiam essent redacti, nisi. Vopisc. quatt. tyr. 5, 5 (*edict. Aurelian.*) sit vobis (*populo R.*) cum senatu concordia, cum equestri ordine amicitia, cum praetorianis adfectio. **2** *foedera aliorum populorum, civitatum, regum*: Varro frg. Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 337 Locrensibus ... amicitia ... sociatis. Caes. Gall. 1, 3, 1 *Helvetios* cum proximis civitatibus pacem et amicitiam confirmare. 2, 14, 2 Bellovacos ... in fide atque amicitia civitatis Haeduae fuisse. Sall. Iug. 5, 5 amicitia Masinissae bona atque honesta. Nep. Alc. 7, 4 *al.* Verg. Aen. 7, 546 in amicitiam coeant et foedera iungant. 11, 321. Liv. 1, 45, 2 cum quibus (*Latinis*) publice privatimque hospitia amicitiasque ... iunxerat. 21, 2, 5 conciliandis ... per amicitiam principum ... gentibus. 21, 19, 9 Carthaginiensium. 23, 10, 3 amicitiam suam Romanae societati praeposuissent. 32, 38, 3. 35, 18, 2 regis. Cvrt. 4, 7, 9 *al.* Val. Fl. 3, 205 Tac. ann. 6, 37 *al.* 13, 42 regiae amicitiae. hist. 4, 64 ut amicitia societasque nostra (*Tencterorum et Agrippinensium*) in aeternum rata sint. ann. 2, 1 *al.* Ivst. 42, 4, 6 propter amicitiam *Parthorum* cum Pompeio ... iunctam. Amm. 30, 3, 5 amicitia media sacramenti fide firmatur. Hier. in Is. 1, 5 p. 15 ut externarum gentium ... mererentur amicitias *Iudaei.* quaest. hebr. in gen. p. 67, 19 contra ius pacis et amicitiarum. Vvlg. exod. 34, 12 *al.* II Macc. 13, 25 graviter ferebant Ptolemenses amicitiae conventionem (περὶ τῶν συνθηκῶν. 14, 27). Corp. VIII 18218 ob insignem amicitiam *Gemellensium cum Lambaesitanis.* Caes. civ. 1, 60, 5 civitates ab Afranio desciscunt et Caesaris amicitiam sequuntur. 3, 56, 4 *al.* Bell. Alex. 26, 1. 3 regiones ... p[l]acarat atque in amicitiam Caesaris redegerat. *ad **1** et **2**: loci substantivis similibus adiunctis notabiles; supra allegatis adde hos*: *iuxta ponitur*: fides: Cic. Verr. 3, 90. 4, 12. 6, 83. 134 div. 2, 78 Bell. Alex. 23, 2 Liv. 21, 19, 5 *al.*; societas: Cic. Verr. 5, 67 *al.* dom. 20 *al.* Sall. Iug. 14, 5 *al.* Liv. 5, 35, 4 ius societatis amicitiaeve. 7, 27, 2 *al.* (*saepe*). Svet. Claud. 25 Vvlg. I Macc. 12, 8 *al.*; foedus: Cic. Balb. 23 Sall. Iug. 80, 4 *al.* Liv. 4, 7, 4. 23, 10, 3 *al.* Tac. ann. 2, 58 Flor. epit. 3, 1, 16 Svlp. Sev. chron. 1, 39, 5 *al.*; pax: Caes. Gall. 4, 18, 3. 7, 55, 4 Bell. Alex. 37, 1 Nep. Dat. 8, 5 Liv. 9, 3, 10 *al.* Ivst. 12, 2, 6; gratia: Liv. 45, 42, 10; hospitium: Liv. 42, 38, 9; benevolentia: Liv. 37, 53, 7; commercium: Liv. 41, 23, 18; obsequium: Tac. ann. 4, 46. **3** *amicitia principis*: Sen. contr. 10, 5, 22 ex lecticario usque in amicitiam Caesaris enixus (felix *codd.*). Vell. 2, 90, 1 principis. Sen. epist. 122, 11 Montanus ... et amicitia Tiberi notus et frigore. Plin. nat. 9, 118 interdicta amicitia a Gaio Caesare. 29, 93. Ivv. 4, 75 *in procerum* facie miserae magnaeque sedebat pallor amicitiae (*sim.* 5, 14 fructus amicitiae magnae *de clientela patroni*). Tac. dial. 8 principes fori, nunc principes in Caesaris amicitia. ann. 3, 24 ut amicitia Caesaris prohiberetur. 6, 8 *al.* Plin. epist. 1, 17, 2 *al.* Spart. Hadr. 2, 10 ad amicitiam Traiani pleniorem redit. Avson. 206, 10 *al.*

III *de* ***bestiis et rebus***: *de bestiis* (Sen. dial. 3, 3, 6 *v. p. 1892, 72*): Manil. 5, 709 animalia *silvestria* ... iunget amicitia secum *tali sub tempore natus.* Plin. nat. 9, 186 amicitiae exempla ... praeter illa, quorum diximus societatem, ballaena et musculus. 10, 203 sunt quaedam his *animalibus* bella amicitiaeque, unde et adfectus. *de herbis*: Plin. nat. 16, 72 inter ... frugiferas materie vitiumque amicitia accipitur ulmus. 16, 173. 19, 156 amicitia ei (*rutae*) cum fico. *de rebus inter se* (*hominum cum rebus v. p. 1893, 32*): Cic. Lael. 24 *Empedoclem* vaticinatum esse ..., quae in rerum natura ... constarent quaeque moverentur, ea contrahere amicitiam, dissipare discordiam (*sc.* φιλίαν *et* νεῖκος. Tert. anim. 8 secundum amicitiam et inimicitiam Empedoclis. Clavd. 17, 74 aer ... nectit amicitiis, quidquid discordia solvit). Sen. epist. 109, 10 omnibus inter se virtutibus amicitia est. Plin. nat. 20, 1 pax secum ... aut bellum naturae ..., odia amicitia⟨e⟩que rerum surdarum. *nota*: Mart. Cap 7, 731 *monadem* alii concordiam ... pietatem amicitiamque dixere,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quod ita nectatur, ut non secetur in partes. BOETH. arithm. 2, 32 p. 125, 23 quae cum sint contraria, in unam tamen quodammodo amicitiam cognationemque miscentur. **Amīcitia** *personata*: TAC. ann. 4, 74 *patres* aram clementiae, aram amicitiae ... censuere. HYG. fab. praef. p. 9, 8 *in Noctis et Erebi progenie*: Amicitia.

IV ***syntactica, iuncturae*** *(ad I—III)*: 1 ***pluralis:*** *maxime in sententiis vel de coniunctione cum pluribus*: CATO Cic. Lael. 76 *v. p. 1896, 25.* TVRPIL. com. 20 aliorum ..., intercapedo quorum amicitias levat. RHET. Her. 3, 3, 4. 3, 6, 10 *inter bona*: potestates, gloriae, civitas, amicitiae. *sim.* 3, 7, 14 *(opp.* inimicitiae. *sic etiam*: CIC. Rab. Post. 32 or. frg. D II Lael. 77 *al.* SALL. Catil. 10, 5 TAC. Germ. 21 HIER. epist. 108, 25). CIC. inv. 1, 1. 2, 66. 161 gratia *est*, in qua amicitiarum et officiorum alterius memoria ... continetur. 2, 168 S. Rosc. 111. Verr. 3, 106 amplissima cognatione, plurimis amicitiis. Cluent. 117 Mur. 24 *al.* p. red. ad Quir. 3 amicitiae, consuetudines, vicinitates, clientelae. Balb. 65 orat. 89 part. 35 *al.* Lael. 35 *al.* fin. 4, 17 *ex coniugiis* orirentur amicitiae cognationum. off. 1, 58. *saepe.* Att. 1, 18, 1 *al.* Q. CIC. pet. 19. 23 *al.* CATVLL. 96, 4 CAES. civ. 3, 60, 3 SALL. Catil. 6, 5. *nota* HOR. carm. 2, 1, 4 principum amicitias ... tractas. sat. 2, 6, 75 *al.* OV. trist. 3, 4, 44. LIV. 42, 12, 8 fultum societatibus atque amicitiis. MANIL. 2, 681 *al.* VELL. 2, 18, 5 *al.* SEN. epist. 55, 3 quotiens aliquos amicitiae Asinii Galli, quotiens Seiani odium ... merserat. PAVL. sent. 5, 25, 13 de iudicis amicitiis vel familiaritate mentientes. SPART. Hadr. 9, 6 optumum quemque amicitiis suis iungens. ARNOB. nat. 2, 5 *v. p. 1893, 38.* 7, 33. RVF. FEST. 7 libera diu sub amicitiis nostris Achaia fuit. 15 Arsaces ... amicitias populi R. rogavit. LVCIF. non conv. 15 p. 34, 7 tuae *(Constanti)* interficere laborantes amicitiae. HIER. in Is. prol. p. 5—6 Didymus, cuius amicitiis ... usi sumus. epist. 74, 6. 127, 5 *al.* VVLG. II reg. 3, 12 *et saepe.* AVG. divers. quaest. 31, 1 amicitiarum et officiorum alterius memoria. RVT. NAM. 1, 472 et favor alternis crevit amicitiis. SIDON. epist. 2, 4, 1 *al.* FAVST. REI. serm. 18 p. 295, 22 RVRIC. epist. 2, 12 p. 389, 30 *al.* PS. VICT. VIT. pass. 8 promittens honores ... divitias ... regis amicitias. SEDVL. IORD. GREG. M. *al.*

2 *iuncturae* ***verbales*** *(delectae)*: amicitia: est: inter *aliquos*: TER. Hec. 533 CIC. Planc. 80. Lael. 65 inter bonos (18 in bonis). SALL. Iug. 31, 15 LIV. 23, 44, 1 SEN. dial. 1, 1, 5 *al.* CVRT. 7, 8, 27. 28 *al.* PLIN. paneg. 85. *alicui* cum *aliquo*: RHET. Her. 4, 37, 49 CIC. S. Rosc. 106 Verr. 3, 64 Cluent. 117 *al.* Tusc. 5, 63 epist. 1, 9, 12 *al.* POLIO Cic. epist. 10, 33, 2 CAES. Gall. 4, 8, 1 SALL. Iug. 17, 1 LIV. 8, 2, 1. 33, 40, 3 *al.* 38, 38, 2 amicitia regi Antiocho cum populo Romano his legibus ... esto. *saepe* (SEN. rhet. CVRT. ASCON. PLIN. nat. TAC. PLIN. epist. PAVL. dig. APVL. *al.*). sociat, iungit *aliquem* cum *aliquo*: CIC. Planc. 95 SEN. benef. 2, 21, 2. incipit: TER. Andr. 538 OV. Pont. 2, 3, 61. SEN. clem. 1, 9, 11 inter nos; nascitur: RHET. Her. 2, 23, 35 CIC. Lael. 29 HIER. epist. 4, 1 *al.*; oritur: CIC. Lael. 27 SEN. benef. 2, 18, 5 TAC. ann. 15, 51; advenit: SALL. Iug. 111, 1; (ad)crescit: TER. Andr. 538 NEP. Att. 10, 3; convalescit: LAMPR. Alex. 68, 3; tepescit: AMM. 28, 4, 21. (per)manet: CIC Lael. 37. 74 ac. 1, 23 SALL. Iug. 5, 5 *et saepius*; durat: QVINT. inst. 1, 2, 20 firmissime; cohaeret: SEN. dial. 4, 29, 2 HIER. epist. 5, 1. contabescit: VAL. MAX. 4, 7 pr.; exolescit: SEN. amic. p. 28 *cf.* PLIN. paneg. 85. reviviscit: PETRON. 91.

amicitiam: *quaerere, facere, tueri et sim.*: iunctam habere, iungere, coniungere: PLAVT. Cist. 26 inter se. *cf.* CIC. inv. 2, 168 *(cod. C)*. Cluent. 46. Deiot. 27 cum hominibus. LVCR. 5, 1019 SALL. Iug. 83, 1 OV. trist. 3, 4, 44 LIV. 1, 45, 2. 23, 33, 6 cum populo R. 23, 33, 9 *al. (saepius)*. MANIL. 2, 478. VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 inter se. CVRT. 4, 7, 9 QVINT. decl. 307 p. 207, 27 TAC. ann. 12, 18 IVST. 43, 3, 4 *al. etc.*; (ex-, ap-)petere: TER. Phorm. 431 CIC. inv. 2, 167 *(bis)* Lael. 30. 31 *al.* fin. 1, 69 *al.* epist. 3, 10, 9 Q. CIC. pet. 31 CAES. Gall. 1, 40, 7 *al.* SALL. Iug. 80, 4 *al.* NEP. Them. 9, 4 LIV. 7, 19, 4 *al.* RVT. LVP. 1, 6 VAL. MAX. 3, 3, 2 SEN. epist. 9, 12 *al.* CVRT. 7, 1, 26 TAC. ann. 6, 3 *etc. passim*; sequi: RHET. Her. 4, 17, 24 CIC. Verr. 6, 124 div. 2, 78 CAES. Gall. 7, 63, 7 *al.* NEP. Epam. 6, 1 LIV. 42, 19, 3 VAL. MAX. 3, 7, 1 *al.* SEN. epist. 94, 14; consequi: CIC. Balb. 18 Lael. 84 PORPH. Hor. sat. 1, 6, 49 *cf.* epist. 1, 17, 6; facere: VARRO frg. Prob. Verg. ecl. p. 336 CIC. Tusc. 4, 72 CAES. Gall. 4, 16, 5. NEP. Alc. 4, 7 cum ... rege. Dat. 5, 6 *al.* LIV. 24, 48, 2 cum eo. 34, 32, 1 *al.* SEN. epist. 9, 5 IVST. 12, 2, 6 EVTR. 3, 14, 4 *al. etc.*; (com-)parare: CIC. inv. 1, 1 S. Rosc. 111 Lael. 60 fin. 1, 66 *al.* SALL. Catil. 6, 5 SEN. epist. 19, 12 AVG. civ. 5, 20 p. 231; conciliare: CIC. Deiot. 39 Lael. 100 CAES. Gall. 7, 55, 4 LIV. 22, 22, 8 PLIN. nat. 25, 106 *cf.* IVST. 5, 2, 7; reconciliare: LIV. 8, 2, 2 HIER. epist. 81, 1 *al.*; contrahere: CIC. Lael. 48; adsciscere: CIC. fin. 3, 70; quaerere: CIC. fin. 2, 84 HOR. ars 167; instituere, constituere: CIC. fin. 2, 78 epist. 3, 9, 4. Q. CIC. pet. 27 tecum. 41. LIV. 7, 31, 2 vobiscum. 34, 31, 19 *al.* FRONTO p. 185, 11 N. VVLG. I Macc. 8, 17 (8, 1 *al.*: statuere); conglutinare: CIC. Lael. 32 Att. 7, 8, 1; sibi adiungere: CAEL. Cic. epist. 8, 4, 2; parere: Q. CIC. pet. 25 NEP. Alc. 7, 5 LIV. 42, 46, 6 TAC. dial. 5 FRONTO p. 7, 15 N.; fundare: Q. CIC. pet. 25; redimere: CAES. Gall. 1, 44, 12; rogare: SALL. Iug. 77, 2; dare: SALL. Iug. 105, 2; offerre: SVET. Nero 25; ingerere: SVET. vita Hor. p. 45; adipisci: NEP. Them. 9, 4; impetrare: LIV. 34, 58, 7; incipere: LIV. 24, 48, 13 cum Syphace. 29, 11, 2 *al.* STAT. silv. 4, 6, 93 TAC. ann. 12, 10 FRONTO p. 165, 19 N.; affectare: LIV. 25, 23, 9; accipere: LIV. 28, 17, 8; inire: LIV. 34, 48, 4 *al.* VVLG. II par. 20, 35; pacisci: LIV. 34, 57, 7 inter se. 38, 9, 8 *al.*; conplecti: LIV. 34, 58, 3 *al.* FRONTO p. 192, 8 N.; promereri: LIV. 37, 25, 8; formare: MANIL. 3, 108; constringere: VAL. MAX. 9, 13 ext. 2; conectere: PLIN. epist. 4, 15, 2; admittere: SVET. Aug. 66; foederare: FLOR. Verg. p. 184, 1 HIER. epist. 4, 1; copulare: FRONTO p. 180, 9 N. HIER. epist. 140, 1 VVLG. Ios. 23, 12 *al.*; capessere, concupiscere: APVL. flor. 17 p. 77; conserere: QVEROL. p. 8, 19; apprehendere: VVLG. I Macc. 10, 23 (κατα-θέσθαι); ligare: CLAVD. 22, 38; incurrere: SIDON. epist. 1, 7, 6. gerere: *cf.* ENN. trag. 327 *(p. 1892, 48)* RHET. Her. 3, 7, 14. 4, 47, 60 CIC. epist. 3, 8, 5 NEP. Dat. 10, 3; colere: PLAVT. Cist. 26 RHET. Her. 3, 3, 4 CIC. Quinct. 26 part. 62 leg. 1, 49 Lael. 30 *al.* fin. 2, 80 *al.* SALL. Iug. 8, 2 *al.* SEN. epist. 74, 28 *al.* CVRT. 8, 2, 32 cum fide. IVST. 9, 8, 9 *al.* AVSON. 319, 22 *al. etc.*; habere: PLAVT. Poen. 1215 cum hoc. CIC. Rab. Post. 32 SEN. epist. 2, 2 TAC. hist. 3, 86 *cf.* ann. 6, 7 *etc.*; tueri: CIC. p. red. in sen. 23 or. frg. D II fin. 1, 67 *al.* LIV. 34, 58, 3 TAC. dial. 5; conservare: CIC. Lael. 100 VVLG. I Macc. 8, 12 *cf.* SIDON. epist. 2, 3, 1; (con)firmare: CIC. epist. 3, 5, 1 *al.* CAES. Gall. 1, 3, 1 LIV. 9, 3, 10 *al.* TAC. ann. 2, 1 CLAVD. 22, 38; retinere: CIC. epist. 16, 23, 2 SVET. Aug. 66; experiri: LIV. 24, 28, 6 SEN. benef. 7, 14, 4; ad vitae finem perducere *sim.*: LIV. 37, 53, 8 SEN. contr. 1 praef. 13; exercere: SEN. epist. 9, 8 TAC. hist. 1, 14 *al.* revocare in gratiam: CIC. or. frg. D II; renovare: LIV. 27, 4, 10 *al.* VVLG. I Macc. 12, 1 *al.*; (red)integrare: TAC. ann. 13, 37 FLOR. epit. 4, 10, 1. *solvere, renuntiare et sim.*: levare: TVRPIL. com. 20; discindere: CIC. Lael. 76 tales ... amicitiae sunt remissione usus eluendae et, ut Catonem dicere audivi, dissuendae (HIER. epist. 8) magis quam discindendae (*cf.* PS. SEN. mon. 140); tollere: RHET. Her. 4, 13, 19 CIC. Planc. 80 Lael. 47 *al.*; minuere: CIC. Phil. 10, 2; violare: CIC. S. Rosc. 112 Cluent. 118 *al.* epist. 3, 10, 9 LIV. 33, 20, 8 *al.* PETRON. 79 (laedere: HIER. epist. 105, 4); dissolvere: CIC. S. Rosc. 112 Lael. 32 VVLG. Sirach 22, 25; obruere *(de inimico)*: CIC. Mur. 8; dissociare: CIC. Lael. 74; dimittere: CIC. Lael. 76; eluere: *v. supra l. 26*; deponere: CIC. Lael. 77 DOM. MARS. carm. frg. 1, 6 PS. SEN. mon. 140; extinguere: CIC. Lael. 78; opprimere: CIC. Lael. 78; dirumpere: CIC. Lael. 85; (funditus) evertere, pervertere: CIC. fin. 2, 80. 3, 70 (labefactare: CIC. fin. 3, 70); mittere: CATVLL. 96, 4; renuntiare: LIV. 42, 25, 1 *al. cf. p. 1894, 10.* TAC. ann. 2, 70. SVET. Cal. 3 more maiorum; diiungere: LIV. 42, 46, 6; diducere: SEN. dial. 4, 29, 2; dirimere: TAC. ann. 6, 29; exuere: TAC. ann. 6, 8; deserere: FRONTO p. 165, 19 N.; divellere: HIER. epist. 5, 1; repellere: HIER. epist. 76, 1; perdere: VVLG. Sirach 27, 20. *contemnere et sim.*: aspernari: CIC. Pis. 81 LIV. 35, 46, 12 *al.* (spernere: SVET. vita Hor. p. 45); repudiare: CIC. Planc. 46; negligere: CIC. Lael. 63; fastidire: CIC. Pis. 68; fugere: Q. CIC. pet. 27 ANTH. 407, 1. 408, 1; contemnere: Q. CIC. pet. 27; abnuere: LIV. 33, 16, 11; despicere: QVINT. decl. 298 p. 177, 7. simulare: CAES. Gall. 1, 44, 10 SALL. epist. Mithr. 6.

amicitiae: iniuriam facere: CAES. Cic. Att. 10, 8ᵇ, 1; dare, tribuere *aliquid*: CIC. epist. 15, 6, 1 CAES. Gall. 6, 1, 4 PLIN. epist. 3, 21, 2; dedere, devovere: CAES. Gall. 3, 22, 2. 3; terga dare: OV. trist. 3, 5, 6.

amicitia: uti: PLAVT. Cist. 24 TER. Hec. 764 Ad. 250 QVINT. inst. 5, 9, 14 TAC. ann. 4, 31 SPART. Hadr. 4, 2 *etc.* (frui: HIER. epist. 127, 5); coniunctum esse, (con)iungere: CIC. prov. 40 *al.* fin. 3, 8 ad Q. fr. 1, 1, 16 SALL. Iug. 7, 7 OV. Pont. 4, 3, 12 LIV. 7, 29, 3 MANIL. 5, 709 VAL. MAX. 4, 2 *tit. al.* SPART. Hadr. 9, 6 AVSON. 213, 12; *alicui*: VVLG. II par. 19, 2 IORD. Get. 52, 270; *aliquem* sociare: VARRO *(v. p. 1894, 27)*; inligare: LIV. 32, 22, 11; contingere: LIV. 25, 8, 2; innectere: TAC. ann. 16, 14; colere: MART. 10, 20, 4; accipere: FRONTO p. 192, 6 N.; tenere: SERV. Aen. 1, 409; conciliare: AVG. civ. 8, 14 p. 342; coire: RVFIN. hist. 1, 2, 23 inter se. *nota iuncturam* amicitia dignus: CIC. epist. 13, 3 *et saepius in epistulis commendaticiis.* HOR. ars 436 TREB. trig. tyr. 12, 18; facilis: SALL. Iug. 95, 3.

in amicitiam: insinuare: PLAVT. Cist. 92 cum matre et mecum; convortere: PLAVT. Stich. 414; recipere, accipere *(maxime de populis)*: CIC. Verr. 4, 12 Catil. 4, 22? Att. 2, 20, 1. 2, 22, 7 epist. 13, 16, 2 *al.* SALL. Iug. 5, 4 *al.* LIV. 7, 30, 4 *al.* 21, 19, 5 *al.* SEN. contr. 9, 4 pr. SEN. epist. 3, 2 FLOR. epit. 1, 18, 15 PORPH. Hor. ars 434 *al.* EVTR. 3, 17 AMM. 15, 10, 2 *etc.*; se conferre: CIC. epist. 7, 17, 2 Q. CIC. pet. 40 GREG. M. epist. 9, 67; incidere: CIC. Lael. 42 SALL. Catil. 14, 4; venire *(fere de foedere)*: LEX agr. (Corp. I 200) 79? CAES. Gall. 6, 5, 4 *Ambiorix* Germanis. BELL. Alex. 23, 2 NEP. Alc. 5, 3 LIV. 7, 30, 2 *al.* PROC. dig. 49, 15, 7, 1 aequo foedere; pervenire: FRONTIN. strat. 1, 2, 3; adsciscere: AMM. 14, 6, 13 SIDON. epist. 2, 6, 1; redire: LIV. 8, 25, 12 *al.* FEST. p. 348, 13 PETRON. 91 *(ibid.* in gratiam) VLP. dig. 34, 4, 4 (reditus: HIRT. Gall. 8, 3, 5); transire: LIV. 23, 14, 9; restituere: LIV. 31, 31, 20; vocare: LIV. 33, 13, 8; perlicere: LIV. 35, 42, 4; adtrahere: SEN. dial. 9, 3, 6; tradere: PORPH. vita Hor. p. 1, 17; ducere: PROB. Verg. ecl. praef. p. 323. in amicitiam esse, manere *v. p. 1893, 76 sq.*

ad amicitiam: adrepere: CIC. Verr. 4, 158; se conferre: CIC. Brut. 281 epist. 11, 29, 2 *al.*; adtrahere: CIC. Lael. 50 *cf.* HOR. sat. 2, 6, 75; adscribere: CIC. off. 3, 45; adiungere: Q. CIC. pet. 25. 27 *al.* CAES. civ. 1, 60, 5 NEP. Alc. 5, 6 AMM. 26, 2, 9; invitare: Q. CIC. pet. 27 SPART. Hadr. 13, 8; accedere: CAES. civ. 1, 48, 4 *al.* BELL. Afr. 37, 2

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

NEP. Eum. 1, 4 QVINT. decl. 332 p. 307, 13 FRONTO p. 165, 8 N. (aditus ad: SEN. contr. 9, 4, 11); se adgregare: CAES. Gall. 6, 12, 6; (per)venire: SEN. contr. 9, 4, 22 SEN. epist. 9, 8; ferre: SEN. epist. 9, 17; sollicitare: PLIN. nat. 6, 85; provocare: HIER. epist. 105, 4; redire: SPART. Hadr. 2, 10.

in amicitia: manere, permanere (*maxime de foedere*): LEX agr. (Corp. I 200) 75 *v. p. 1893, 76* CIC. Verr. 3, 90 *al. cf.* Phil. 2, 38 Cato 41 CAES. civ. 1, 61, 3 HIRT. Gall. 8, 26, 1 BELL. Alex. 33, 3 LIV. 4, 7, 4. 23, 20, 4 *al.* 43, 21, 2 cum fide. VVLG. I Macc. 10, 26 (stare: SIDON. epist. 1, 7, 2); esse (*saepe de foedere*): CIC. div. in Caec. 66 *v. p. 1893, 77* CAES. Gall. 2, 14, 2. NEP. Hann. 2, 4 cum Romanis. LIV. 6, 2, 3 *al.* 36, 35, 8 sincera fide. PLIN. epist. 3, 5, 18 AMPEL. 34, 3; tenere, continere *aliquem*: RHET. Her. 4, 17, 24 HIRT. Gall. 8, 49, 1; habere: SPART. Hadr. 21, 10; adiunctum esse: CIC. epist. 5, 7, 3.

ab amicitia: distrahere: CIC. dom. 29; diiungere: CIC. Phil. 2, 23; avertere: CAES. civ. 1, 4, 4. 3, 9, 1 *al.* (*cf.* LIV. 32, 19, 1 ab societate ... in ... amicitiam); repellere: SALL. Iug. 102, 13; resolvere: PORPH. Hor. carm. 3, 21, 22; segregare: IORD. Rom. 212; deficere (*de societate*): CAES. Gall. 5, 3, 3. 7, 39, 3 NEP. Con. 2, 2 *cf.* VAL. MAX. 6, 6 ext. 2.

varia adverbialia: per amicitiam: obsecrare: PLAVT. Trin. 153 *app.* et per fidem. TER. Andr. 326 *app.* et per amorem. SALL. Iug. 58, 5; orare: TER. Andr. 538 *app.* per ... deos; monere: SALL. Iug. 64, 2; obtestari: SALL. Iug. 71, 5 (*sim.* amicitiam testificari, testari: CIC. Att. 10, 9ª, 1 epist. 8, 16, 1 CLAVD. carm. min. 19, 6); petere: HOR. carm. 1, 3, 5 PETRON. 97; rogare: HOR. sat. 2, 4, 88 *app.* divosque. *aliquid facere* pro amicitia, *eius* causa, *sim.*: PLAVT. Trin. 737 *v. p. 1892, 52.* CIC. inv. 2, 18 (*al.*) amicitiae causa. Quinct. 77 homini pro amicitia familiarius dixi ... videri. Cael. 15 propter amicitiam. Mil. 79 Phil. 1, 12 *al.* Brut. 57 Att. 3, 18, 1. 11, 10, 1 epist. 6, 13, 1. 8, 2, 1. CASS. Cic. epist. 12, 12, 3 amicitiae nostrae nomine. CAES. Gall. 1, 39, 2 SALL. Iug. 9, 2 PROP. 1, 22, 2 LIV. 7, 31, 9. APVL. flor. p. 54 amicitiae gratia.

3 *iuncturae* **nominales**: **a** *epitheta*: amicitia *dicitur*: *de tempore et experimento*: antiqua: PLAVT. Pseud. 233 VVLG. II Macc. 6, 21 (6, 22: vetus); spectata: TER. Andr. 820 (igni perspecta: CIC. p. red. in sen. 23); probata: RVT. LVP. 1, 6 ITIN. Alex. 12; vetus (vetusta): RHET. Her. 4, 24, 33 CIC. Mur. 8 Lael. 54. 67 *al.* epist. 1, 9, 12 *al.* (3, 9, 4 *al.* inveterata. 13, 17, 1 pervetus). CAES. civ. 1, 22, 3 BELL. Alex. 68, 1 NEP. Eum. 11, 2 OV. Pont. 4, 3, 12 LIV. 37, 53, 14 *al.* (VAL. MAX. SEN. phil. PETRON. QVINT. TAC. APVL. LAMPR. *al.*); sempiterna: CIC. Rab. Post. 32 (*opp.* mortalis inimicitias). Lael. 32; nova: CIC. Lael. 54 Att. 1, 19, 8 CAES. civ. 3, 60, 3 *al.*; recens: HIER. epist. 8; paterna: BITHYN. Cic. epist. 6, 16 CIC. epist. 13, 51 LIV. 40, 58, 9 PLIN. epist. 6, 6, 3 VLP. dig. 3, 5, 43; perpetua: Q. CIC. pet. 26 (*opp.* brevis). CAES. Gall. 1, 35, 4 LIV. 8, 2, 2 *al.*; pristina: NEP. Eum. 4, 4 LIV. 36, 35, 9 VVLG. I Macc. 15, 17; longa: OV. Pont. 2, 3, 69; temporaria: SEN. epist. 19, 3; cana: MART. 4, 67, 2; praetextata (*i. puerorum*): MART. 10, 20, 4. *de variis virtutibus et commodis*: firma: TER. Hec. 533 CIC. Mur. 24 epist. 13, 10, 2 Q. CIC. pet. 26 SALL. Catil. 20, 4 LIV. 37, 25, 14 CVRT. 7, 8, 27; vera: RHET. Her. 2, 23, 35 CIC. Planc. 5 Lael. 22. 32 *al.* (VAL. MAX. SEN. phil. MART. FRONTO *al.*); sancta: CIC. inv. 1, 1 leg. 1, 49 CATVLL. 109, 6 LIV. 37, 25, 14 LAMPR. Alex. 68, 3; *aliter* AVG. bon. coniug. 9, 9; inviolata: CIC. Sull. 49; officiosa: CIC. Planc. 46; iusta: CIC. Planc. 5 SEN. benef. 2, 18, 3; perfecta: CIC. Lael. 22; fidelis, fida: CIC. Lael. 54 SEN. dial. 9, 7, 3 MART. 9, 14, 2; suavis: CIC. Lael. 67 LVCR. 1, 141; stabilis: CIC. Lael. 74; pulchra: CIC. Lael. 88; iucunda: CIC. off. 1, 58 *al.* SEN. benef. 2, 18, 3; insignis: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 5 TAC. hist. 1, 10 CORP. VIII 18218 (singularis: VELL. 2, 76, 1); concors: CIC. Tim. 15; Pyladea: CIC. fin. 2, 84; coniunctior: CIC. epist. 3, 10, 10; grata: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 1; perutilis: Q. CIC. pet. 25 (opportuna: SALL. Iug. 102, 7); indeclinata: OV. trist. 4, 5, 24; constans: VAL. MAX. 4, 7, 2; pertinax: VAL. MAX. 4, 7, 7 *cf.* 7, 6, 2; benigna: VAL. MAX. 4, 7 ext. 2; amantissima, liberalissima: VAL. MAX. 7, 8, 8; dulcis: SEN. dial. 9, 7, 3 PORPH. Hor. epist. 1, 18, 86; certa: SEN. epist. 9, 6; pudica: STAT. silv. 2, 2, 145 (*ibid.* sanctus ... amor); felix: QVINT. decl. 321 p. 259; comis: FRONTO p. 192, 6 N.; unanimis: VVLG. Sirach 6, 12. *de gradu affectus vel de dignitate amici (amicorum)*: tanta, magna: CATO or. frg. 95ᶜ CIC. Mur. 8 Planc. 5 epist. 13, 38 POLIO Cic. epist. 10, 33, 2 SALL. Iug. 61, 4 NEP. Alc. 7, 5 PLIN. nat. 19, 156 PLIN. epist. 9, 13, 2 APVL. flor. 17 p. 77; *aliter v. p. 1894, 64*; vulgaris: CIC. Lael. 22 *al.*; mediocris: CIC. Lael. 22 fin. 2, 84; nimia: CIC. Lael. 45; communis: CIC. Lael. 77 off. 3, 45 PETRON. 79 RVRIC. epist. 2, 20 p. 404, 24; ampla: CIC. epist. 3, 10, 4 VELL. 2, 116, 4; summa: CIC. epist. 15, 4, 13 SEN. contr. 2, 1, 31 QVINT. decl. 318 p. 250, 6; unica: CATVLL. 100, 6; familiaris: SALL. Iug. 7, 7 LIV. 1, 34, 12. 32, 22, 11 SEN. contr. 1 praef. 13 PLIN. epist. 4, 17, 2; intima: NEP. Alc. 5, 3 TAC. ann. 2, 27 *al.* (interior: LIV. 42, 17, 4); arta: VAL. MAX. 4, 7, 3 TAC. ann. 4, 68 *al.* APVL. apol. 58; clara et nobilis: SEN. epist. 19, 3. *epitheta vituperativa et varia*: naturalis: CIC. Lael. 80; levis: CIC. Lael. 100; ambitiosa, fucosa: CIC. Att. 1, 18, 1; suffragatoria (*i. in petitione*): Q. CIC. pet. 26; privata: SALL. Iug. 14, 18; simulata: NEP. Dion. 3, 1 *al.* AVG. civ. 19, 5; fallax: TAC. ann. 4, 33 AVG. civ. 21, 6 p. 499; (ficta: AMM. 21, 1, 3); muliebris: TAC. ann. 5, 2; mutua: PLIN. epist. 10, 87, 1 (*cf.* SERV. Aen. 1, 409 *p. 1892, 2*; alterna: RVT. NAM. 1, 472); socialis: APVL. met. 5, 28 (nuptiae coniugales, ... amicitiae sociales); inimica (*sc. quia saecularis*): AVG. conf. 2, 9, 17.

b *substantiva*: amicitiae (-arum): ius, iura: CIC. Sull. 52 Lael. 35 *al.* epist. 14, 4, 2 ius officiumque. CAES. Cic. Att. 10, 8ᵇ, 1 LIV. 1, 34, 12. 26, 24, 9 VAL. MAX. 4, 7, 7 *al.* SEN. benef. 7, 25, 1 CVRT. 6, 9, 18 PLIN. epist. 6, 8, 5 APVL. met. 4, 16 *al.* FIRM. err. 12, 6 IVST. 22, 7, 3; nomen: CIC. Sest. 59 *al.* Lael. 19 *al.* OV. trist. 1, 8, 15 sanctum et venerabile. Pont. 3, 2, 43 *al.* MANIL. 2, 599 PETRON. 80 *al.* PLIN. paneg. 75; vis: CIC. Lael. 20 *al.* SEN. epist. 3, 2 AVG. bon. coniug. 1, 1; vires: VAL. MAX. 4, 7 ext. 1; lex: CIC. Lael. 44 (*cf.* 40) STAT. silv. 2, 2, 145 AVG. soliloq. 1, 3, 8; munus: CIC. Lael. 67 OV. trist. 4, 5, 24 AVSON. 203, 12 CARM. epigr. 1102, 6; stabilitas: CIC. Lael. 82 fin. 1, 66; usus: CIC. Lael. 88 OV. rem. 590 *al.* VAL. MAX. 7, 3 ext. 3 SEN. epist. 9, 6 STAT. silv. 5 praef. (*cod.* ursum) TAC. dial. 8; venenum (*de odio*): CIC. Lael. 89; officium: CIC. epist. 5, 17, 3 *al.* QVINT. inst. 4, 1, 7 PLIN. epist. 8, 9, 2 FRONTO p. 7, 10 N. PAVL. dig. 42, 5, 23; foedus: CATVLL. 109, 6 OV. trist. 3, 6, 1 LIV. 42, 12, 5 VAL. MAX. 2, 9, 6 *al.* SEN. benef. 6, 3, 2 SIL. 17, 75 STAT. silv. 4, 6, 93 FLOR. epit. 1, 10, 2 *al.* APVL. met. 6, 3 AMM. 17, 14, 1; cultus: VAL. MAX. 4, 7, 5 studium: RHET. Her. 4, 47, 60 IVST. 5, 2, 7; observantia: CIC. inv. 2, 66; consuetudo: CIC. Phil. 2, 38; necessitudo (-dines): CIC. Sest. 39 Planc. 72 Lael. 71 PLIN. epist. 5, 7, 5; praesidium: CIC. Lael. 46 fin. 1, 68 VAL. MAX. 4, 7 pr.; (solacia: AVG. civ. 19, 8 p. 368); possessio: CIC. Lael. 55; amor: CIC. Tusc. 4, 70 (*cf.* GELL. 8, 6); caritas: CIC. fin. 2, 99; fides: CIC. epist. 5, 8, 2 SALL. Iug. 24, 10 NEP. Phoc. 2, 2 LIV. 1, 1, 8 VAL. MAX. 2, 6, 11 *al.* CVRT. 6, 10, 26 QVINT. decl. 322 p. 307, 29 TAC. ann. 15, 64 FRONTO p. 166, 15 N. APVL. Plat. 2, 19 *al.* ARNOB. nat. 7, 33 QVEROL. p. 12, 5 *etc.*; locus: CAES. Gall. 1, 20, 4 NEP. Eum. 1, 6 CVRT. 6, 2, 7 SVET. vita Hor. p. 44 DRAC. Romul. 6, 2; numen: OV. Pont. 2, 3, 19 venerabile. VAL. MAX. 4, 7, 3; gradus: LIV. 35, 18, 2 VAL. MAX. 5, 1 ext. 2 CVRT. 5, 10, 10 *al.*; societas: LIV. 28, 32, 5 VAL. MAX. 1, 8 ext. 17. 4, 7 ext. 1 SEN. epist. 48, 3 PLIN. epist. 5, 14, 4; condicio: LIV. 32, 29, 10 *al.* VAL. MAX. 4, 7, 2; pectus: MANIL. 2, 582 (*i. q. cor amicum*). STAT. silv. 4, 4, 103 MART. 9, 14, 2; pignus: VAL. MAX. 4, 7, 3 *al.* SEN. amic. p. 28 MART. 9, 99, 6 TAC. ann. 14, 25 CARM. epigr. 1102, 4; maiestas: SEN. epist. 9, 12; dulcedo: SEN. epist. 9, 17; sacramentum: PETRON. 80; simplicitas: FRONTO p. 166, 23 N. vetustas: CIC. Rab. perd. 2 ac. 1, 1 *al.* TAC. ann. 11, 3 PLIN. epist. 10, 87, 1; ortus: CIC. Lael. 32; institutio: CIC. fin. 1, 70; confirmatio: CIC. epist. 15, 14, 6; initium: LIV. 37, 54, 4 SEN. epist. 9, 6; principium: TAC. ann. 6, 5 HIER. epist. 74, 6 *al.*; tenor: LAVS Pis. 117; diuturnitas: PLIN. epist. 1, 19, 3; perseverantia: APVL. mund. 21. vinculum: CIC. Planc. 5 LVCR. 3, 83 VAL. MAX. 4, 7 pr.; nodus (*de dilectione*): CIC. Lael. 51; condimentum (*de suavitate morum*): CIC. Lael. 66; ornamentum (*de verecundia*): CIC. Lael. 82; nexus: CLAVD. 5, 321. simulatio: CIC. p. red. ad Quir. 21 Lael. 26 TAC. hist. 1, 8 (dissimulatio: HIER. epist. 128, 5); praetextum: TAC. hist. 1, 77; infidelitas: CIC. Tusc. 5, 63; proditio: CIC. ac. 2, 27; offensio: CIC. Phil. 10, 5; imago: OV. met. 7, 301 (amicitiae mendacis imagine); hostis: VAL. MAX. 9, 11, 4 (*cf.* CIC. Lael. 59 vocem inimiciorem amicitiae); species: SEN. benef. 7, 31, 1 CVRT. 7, 2, 14 TAC. ann. 1, 10 *et saepe.* APVL. flor. 17 p. 77; velamentum: AMM. 19, 11, 4; dehonestamentum: TAC. ann. 2, 87. par: *v. p. 1893, 53*; conciliatrix (*sc. virtus*): CIC. Lael. 37; pestis: CATVLL. 77, 6 (*de Rufo*); cultor: LIV. 25, 28, 8 MART. 9, 84, 4 CARM. epigr. 1370, 7 (custos: CARM. epigr. 1375, 11); proditor corruptorque: TAC. hist. 4, 10; conciliator, fautor: SVET. Aug. 48; proxeneta: VLP. dig. 50, 14, 3; cupitor: APVL. flor. 17 p. 77.

structurae: amicitia cum *aliquo*, inter *aliquos*: *passim; exempla v. supra.* erga *aliquem*: TER. Andr. 820. *synonyma* (*cf. p. 1892, 78 sqq. et p. 1894, 49*): concordia (RVFIN. hist. 1, 2, 23), familiaritas (CIC. Mur. 7 Rab. perd. 23 Lael. 76 *al.* PLIN. epist. 2, 13, 10), necessitudo (CIC. Mur. 7), propinquitas (CIC. Lael. 19), societas (LIV 33, 16, 11), voluntas (Q. CIC. pet. 33). *opposita*: alienatio (CIC. Lael. 76), amor (SEN. epist. 35, 1), arma (HOR. carm. 2, 1, 4), bellum (PLIN. nat. 10, 203 IVST. 15, 2, 9 AVG. c. Iul. 3, 26, 66), discordia, diiunctio (CIC. Lael. 76), inimicitia *sing. vel plur.* (*cf. p. 1892, 48. 57. 1895, 10. adde* VARRO ling. 10, 73), ira (SEN. dial. 4, 34, 4), notitia (SEN. amic. p. 28), odium (SALL. Catil. 51, 1 QVINT. inst. 5, 7, 33), offensa (VLP. dig. 34, 4, 4), simultas (*adde* VARRO Men. 264 SVET. Nero 25), vis (TER. Ad. 67 ACC. trag. 661 LIV. 28, 3, 4).

Amīcius, -a, **-ānus** *v.* Ammius.

amīco, -āvī, -ātum, -āre *ab* amicus. GLOSS. V 439, 29 amicantur: amicitia sociantur. PRISC. gramm. II 438, 18 amico amicas. EVTYCH. gramm. V 457, 27 amicus amico amicas. STAT. Theb. 3, 470 Oeclides solitum (-ta *al.*) prece numen amicat. INSCR. christ. Rossi I 355 *a. 385* Quirillus pius omnibus amicatus vixit annos *eqs.* ITALA (?) iud. 5, 30 (Verec. in cant. 9, 53) amicantes amici in caput viri spolia (LXX *cod. Alex.*: φιλιάζων φίλοις εἰς κεφαλὴν κτλ.; *in* VVLG. *plane alia lectio*). VEREC. in cant. 9, 53 plurimi videntur quidem amici, sed non amicantur, quia labiis amicitias, non simplici retinent caritate. *Hey.*

Amico *nom. vir. barb.* CORP. VIII 9450 (*Caesareae*) Amico A⟨...⟩micart Bostaris ⟨...⟩arinis f. *cf.* Amicsmi.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

of. **Amicos** *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2870c. *Otto.*

amīcōsus, -a, -um *ab* amicus, -a. DIOM. gramm. I 326, 17 amica amicosus ἐρωμένη πολυερώμενος. *Hey.*

Amicsmi *nom. mul. barb.* CORP. VIII 19594 (*Cirtae*) Manilia L. l. Amicsmi Kart(haginiensis). *Otto.*

? **amicto**, -āre. *verbum maxime dubiae fidei, nam* DOSITH. gramm. VII 433, 9 argutor φλυαρῶ, amictor, περιβάλλομαι *male irrepserunt inter deponentia coniugationis tertiae et in* GLOSS. IV 325, 17 cooperit amictat tegit *subest fortasse corruptio* amictit *quae saepius legitur pro* amicit.

? **amictōrius**, -a, -um [*ab* amicire, amictus. *Th.*]. COD. Theod. 8, 5, 48, 1 linteamen amictorium (*an* vel amictorium *legendum? cf. infra l. 20*). *neutr. subst.* **amictōrium**, -iī *n.* NOT. Tir. 97, 84. MART. 14, 149 (*in titulo*). GLOSS. ἐπιβόλαιον, περιβόλαιον, σκέπασμα, anaboladium, vestimentum. IV 478, 21 amicturium: aminiculum adiumentum. HIER. in Is. 3, 23 sindones quae vocantur amictoria. ISID. orig. 19, 25, 7 anaboladium amictorium lineum feminarum quo humeri operiuntur quod Graeci et Latini sindonem vocant. AVG. serm. 37, 14, 20 eme tibi sindonem, id est spirituale amictorium. COD. Theod. 8, 5, 48, 1 lineae vel amictoria quibus hactenus onerari rhedae solebant.

amictum, -ī *n.*: GLOSS. amictum cooperimentum vel tectum. NOVATIAN. trin. 21 p. 929[a] amictum ipsum corpus est ... corpus amictum Verbi est ... amictum quod lavatur ... ut lavaret amictum amicti susceptor effectus est. ISID. orig. 19, 24, 15 mantum Hispani vocant quod manus tegat tantum, est enim breve amictum.

? **amictuo**, -āvī: id est cooperio vel amicio. GLOSS. Sal.

amictus, -ūs *m.* [*cf. c.* amicire. *Th.*]. VARRO ling. 5, 132 'amictui' dictum quod a⟨m⟩biectum est, id est circumiectum. GLOSS. περιβόλαιον, περιβολή, ἀναβολή, στολισμός, ἀμφελόνη, ῥάκος. amictu velamine. DIFF. Suet. p. 308 amictus est rei quae amicitur nomen, amictus veste circumdatus. RVFIN. patr. 1, 5 amictus propinquior quaedam vel secretior corpori vestis videtur esse quam stola. PROB. litt. sing. gramm. IV 213 amictus vestis est, cum nomen est, declinatur hic amictus, huius amictus, at cum participium, huius amicti facit. PS. ASPER gramm. suppl. (*cod. B*) 44. 61 *inter exempla quartae declinationis.* *rari plur. gen.* (*p. 1900, 61*) *et dat.* (*p. 1901, 36*). *in heroicis versibus (140) substantivum semper ultimam versus occupat sedem.*

I **generatim** *de actione vestiendi, velandi, cooperiendi, circumiectio, opp.* indutus, -ūs: VARRO ling. 5, 131 prius [de] indutui, tum amictui quae sunt, tangam. *sed hanc differentiam non semper sequuntur posteriores.* CATVLL. 64, 265 *sq.* vestis decorata figuris pulvinar complexa suo velabat amictu. SIL. 7, 447 purpureos alius vestis religabat amictus (AMBR. off 3, 10, 67 detrivisse amictus vestium). APVL. flor. 34 habebat amictui pallium candidum quod superne circumiecerat. AVSON. 152, 3 da sindonem | da quidquid est amictui.

II **speciatim** *de ratione vestiendi corporis, de cultu, habitu*: TITIN. com. 9 itum gestum amictum qui videbant eius. CIC. Cluent. 111 voltum atque amictum atque etiam illam usque ad talos demissam purpuram. Brut. 224 magis specie tamen et motu atque ipso amictu capiebat homines. de orat. 2, 91 nihil est facilius quam amictum imitari alicuius aut statum aut motum. Att. 6, 1, 17 *statuam* esse eiusdem status, amictus, anulus, imago ipsa declarat. OV. met. 4, 318 ante ... quam se composuit, quam circumspexit amictus (*nota plur.*). QVINT. inst. 11, 3, 137 est aliquid in amictu. 11, 3, 143 hoc amictus genus in statuis. 11, 3, 144 haec amictus observatio. 11, 3, 145 amictus quoque habet actum quendam velut proeliantem. 11, 3, 147 neglegentior amictus et soluta ... toga. 11, 3, 156 decentior. IVV. 2, 82 foedius hoc aliquid quandoque audebis amictu. PLIN. paneg. 73 non amictus cuiquam, non habitus quem modo extulerat. FLOR. epit. 2, 21, 3 ut mente, ita amictu (*Freinsheim,* animo *codd.*) quoque cultuque desciverat *Antonius.* VVLG. Sirach 19, 27 amictus corporis et risus dentium et ingressus hominis enuntiant de illo. *proverbialiter*: QVINT. inst. 5, 14, 31 ut Graeci dicere solent, quem mater amictum dedit, sollicite custodientium (*de moribus puero insitis servandis. cf.* Plut. Alex. fort. 330 B. φυλάττων τὴν περιβολήν, ἥν ἡ πάτριος αὐτῷ συνήθεια καθάπερ τιτθὴ περιέθηκεν).

III **metonymice**: 1 *pro veste ipsa corpus hominis vel bestiae tegente*: LAEV. carm. frg. 24 nocte ut opertus amictu latibulet. CIC. Tusc. 5, 90 mihi amictui est Scythicum tegimen. CATVLL. 64, 64 non contecta levi velatum pectus amictu. 64, 68 fluitantis amictus. 116, 7 tela ista tua evitamus amictu (*i. nostra toga*). VERG. georg. 3, 563 invisos si quis temptaret amictus. Aen. 5, 421 duplicem ex umeris reiecit amictum (*i.* διπλῆν). 6, 301 sordidus ex umeris nodo dependet amictus (*i. lacerna nauclerica,* ἐξωμίς). 7, 669 horridus Herculeoque umeros innexus amictu. 11, 602 purpureos ... discindit amictus. 12, 401 retorto ... succinctus amictu (CLAVD. 8, 566. 20, 62). 12, 885 caput glauco contexit amictu. CIRIS 250 mollique ut se velavit amictu ... iniecta circumdat veste puellam. CVLEX 172 purpureo lucens maculatur amictu (*de crista serpentis*). HOR. epist. 1, 17, 25 purpureum non expectabit amictum. TIB. 1, 8, 13 frustra iam vestes, frustra mutentur amictus. CARM. de mens. 1, 5 quem caeruleus nodo constringit amictus. 1, 41 carbaseos post hunc artus indutus amictus *sacerdos.* PROP. 2, 1, 13 erepto mecum luctatur amictu. 2, 23, 13 reiecto quae libera vadit amictu. 2, 25, 45 plebeio vel sit sandycis amictu. 2, 29, 21 me iniecto duxerunt rursus amictu. 3, 15, 3 ut mihi praetexti pudor est sublatus amictus. OV. ars 2, 297 Tyrios laudabis amictus. 3, 179 croceo velatur amictu (met. 10, 1). 3, 268 pleno velamina filo sumat et ex umeris laxus amictus eat. epist. 9, 101 Sidonio ... insignitus amictu. 17, 103 eque tuis demptos umeris mihi tradis amictus. met. 4, 104 *lea* tenues laniavit amictus. 4, 313 perlucenti circumdata corpus amictu. 14, 165 non hirsutus amictu. 14, 263 aurato circumvelatur amictu. fast. 2, 819 celat amictu ora. 5, 607 laeva retinebat amictus. Pont. 3, 8, 7 purpura saepe tuos fulgens praetexit amictus. LIV. 45, 7, 4 pullo amictu (TAC. hist. 3, 67) cum filio Perseus ingressus est castra (*post* amictu *alii aliud suppleverunt. codd.*: amictus illo Perseus). MANIL. 4, 750 laxo Persis amictu. SEN. Herc. O. 571 cape hos amictus. 828 exuere amictus quaerit. Phaedr. 386 solitos amictus ... abnuit. Oed. 552 ipse funesto integit vates amictu corpus. Ag. 879 *sq.* picta veste ... superbas corpore exuvias gerens detrahere cultus uxor hostiles iubet induere potius ... (883) textos amictus. dial. 4, 35, 3 sive amictus illis compositus est ad legem, trahent vestem. LVCAN. 2, 18 plebeio (5, 538 SIDON. carm. 7, 594). 2, 362 fluxos gemmis adstrinxit amictus. 6, 654 discolor et vario furialis cultus amictu induitur. 8, 340 raptos indutus amictus. 9, 482 constrinxit amictus. VAL. FL. 1, 659 umeros ductor sacro velatur amictu (*et saepe* velatus amictu *sim. ut* STAT. silv. 2, 1, 132 TAC. Germ. 17 AVSON. 417, 65 AMM. 15, 8, 10). 3, 470 liber amictu. SIL. 2, 389 laxos effundit amictus. 5, 367 intorsos de more astrictus amictus. 6, 405 tristes lacerabat amictus (13, 389). 7, 687 aterque tegebat amictus. HOMER. 843 membra ... materno nectit amictu. STAT. silv. 1, 5, 53 pigrosque exsolvere amictus. 2, 1, 113 gratus amictu. 2, 1, 197 summosque lacessit amictus (AVIEN. Arat. 271 summos adstringunt cingula amictus). 2, 3, 16 *nympha* flavos collegit amictus. 3, 3, 3. 3, 4, 55 Tyrios sic fundit amictus. 5, 2, 67 albentique umeros induxit amictu. 5, 3, 119 ponere purpureos ... amictus (*praetextam*). Theb. 3, 125. 3, 743 neglecta comam nec dives amictu. 6, 835 terrificos umeris Aetolus amictus exuitur. 7, 151 lacrimis lapsoque inhonorus amictu. 10, 648 perdere Sidonios umeris ... amictus. Ach. 1, 837 aspernatur amictus. 1, 874 iam pectus amictu laxabat. 2, 35 *Achillen* femineo genetrix violavit (*codd. M* velavit) amictu. MART. 7, 33, 3 deiecto ... amictu. QVINT. inst. 11, 3, 141 alioquin amictus fiet angustus. 11, 3, 162 prolatam manum, amictum recidentem, gestum distinctum. IVV. 1, 142 cum tu deponis amictus. TAC. hist. 3, 74 lineo amictu (*sc. sacricolarum*). ann. 2, 59 pari cum Graecis amictu *et* 14, 21 Graeci amictus (CLAVD. 20, 250 Graio ... amictu). FLOR. Verg. p. 185 cui Terra mater capaces oneraverat frugibus amictus. APVL. met. 10, 31 amictus caerulus quod mari remeat *Venus.* 11, 30 felici illo amictu (*i. in sacris faciundis*). apol. 56 *linum* non modo indutui et amictui sanctissimis Aegyptiorum sacerdotibus sed opertui quoque rebus sacris usurpatur. ITALA gen. 1, 21. 49, 11 (Cypr. testim. 1, 21 Novatian. trin. 21 p. 928[d] Hier. epist. 36, 5 Aug. civ. 16, 41) lavabit stolam suam in vino et in sanguine uvae amictum suum (Lugd. gen. 49, 11 anabolium ... περιβολὴν αὐτοῦ. VVLG. pallium). *sed fortasse hic et in Novatiani lemmate neutrum praeferendum. cf. Novatian. supra p. 1899, 23.* Ezech. 16, 13 (Hier. in Ezech. *l. c.* p. 158) vestita es bysso et polymito et versicoloribus sive ut Septuaginta transtulerunt, amictu et palliis, hoc enim περιβόλαια significant. psalm. 101, 29 (Priscill. tract. 5, 82) omnis tamquam vestimentum veterescit et tamquam amictum plicabis illos (ITALA Veron. *et* VVLG. opertorium). IVL. VAL. 1, 4 p. 5, 27 amictum admodum candidum (*de vellere arietis*). 3, 50 omnis hisce (*sc. Amazonibus*) ferme amictus est arma vel ferrum. ARNOB. nat. 3, 15 per varias tegminum amictuumque formas vestitos. FIRM. err. 6, 8 alter nigro amictu taeter. VVLG. Is. 22, 17 quasi amictum sic sublevabit te *deus.* Ezech. 24, 17 nec amictu ora velabis (24, 22). II Macc. 3, 26 iuvenes ... speciosi amictu. Hebr. 1, 12 velut amictum mutabis eos. AVIEN. Arat. 1578. 1738 orb. terr. 1009 AVSON. 417, 65. AMM. 14, 9, 5 amictu tenus philosophus. 15, 8, 10 principali. 16, 8, 8 structuram ut amictus adornaverat principales. 26, 7, 13 angustos amictus (*poet. qui dicitur plur.*) abicere (27, 6, 12). 30, 5, 18 coniugem amictu squalenti contectam. SERV. Aen. 4, 262 auguralis. HEGES. 5, 39, 2 amictus eorum (*sc. defunctorum*). HIER. epist. 52, 9 absque amictu lineo incedere. CLAVD. 1, 192. 5, 81. 8, 157. 18, 307. 26, 351. carm. min. 24, 2 cognatus dorso durescit amictus (*de lucusta*). 52, 1. rapt. Pros. 2, 17 fibula purpureos gemma suspendit amictus. 2, 275 ferrugineo lacrimas deterget amictu. 3, 149. PAVL. NOL. carm. 19, 575 restrictum nodarat amictum. AVG. civ. 1, 13 victus et amictus. VICTRIC. 26 pro regali amictu praesto est aeterni luminis indumentum. MACR. sat. 1, 21, 5 faciem ... intra amictum sustinens. somn. 2, 12, 20 amictus ornatusque varios. MART. CAP. 1, 66. 9, 919. SACR. Leon. p. 422 qui Aaron mystico amictu vestiri ... iussisti. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 77 SIDON. carm. 10, 5 PAVL. PETRIC. Mart. 2, 371 IORD. Get. 295 EVGIPP. Sev. 6, 3. 39, 2. CORP. VI 1599 statuam civili amictu (*i. toga*) in templo. INSCR. christ. Rossi II p. 127.

2 *vestitus capitis, fascia, diadema, praecipue in sacris faciundis*: VERG. Aen. 3, 405 purpureo velare comas adopertus amictu. 3, 545

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

capita ante aras Phrygio velamur amictu. 11, 77 comas obnubit amictu. OV. fast. 3, 363 caput niveo velatus amictu. 6, 623 Romano tectus amictu. LVCAN. 9, 109 caput ferali obduxit amictu. BVC. Eins. 1, 47. AVSON. 361, 28 vertice collectos illa exsinuabat amictus. CLAVD. 10, 284 MART. CAP. 1, 70.

IV ***translate*:** **1** *rei corporeae vestitus, velamen, tegumentum*: CVLEX 75 *illum* Tmolia pampineo subter coma velat amictu (*i. foliis vitis*). COLVM. 10, 70 iam viridis lacerate comas, iam scindite amictus (*de herbis inertibus quae agrum obtegunt*). STAT. Theb. 1, 631 Cyclopum tecta superiecto nebularum incendit amictu. SER. SAMM. 919 pulei ramus (*cod. e, ceteri* ramum) lanae velatus amictu. PALLAD. 1, 28, 2 circa se amictum caudae gemmantis incurvat pavo. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 235 liquor interior fragili conclusus amictu. **2** *in imagine vel per prosopopoeian*: LVCR. 6, 1134 caeli mutemus amictum (*i. in alias terras ire*). VERG. Aen. 1, 412 *gradientes* multo nebulae circum dea fudit amictu (VAL. FL. 6, 745 AVIEN. Arat. 1725). VERG. Aen. 8, 33 *deum Tiberinum* tenuis glauco velabat amictu (*i. unda caerulea*) carbasus. STAT. silv. 1, 3, 71 *Anienus* glaucos exutus amictus. CLAVD. 28, 166 Phaethon glaucos incendit amictus (*i. mare*). SIDON. carm. 15, 132. LYDIA 73 Aurora rubens oculos roseo celavit amictu. LYGD. 4, 55 cum te fusco somnus velavit amictu. OV. Pont. 2, 5, 52 spemque decens doctae vocis amictus habet. SIL. 5, 36 atrae noctis amictu (*cf.* 12, 613. 15, 284 STAT. Theb. 3, 416 CYPR. GALL. exod. 351 AVIEN. Arat. 35. 1391. 1551 CLAVD. 27, 6). FRONTO p. 157 N. eandem sententiam miliens alio atque alio amictu indutam. AVIEN. Arat. 35. 1775 albenti nix terras vestit amictu. ora 387 aethram quodam amictu vestiat caligo. AMBR. hex. 3, 8, 34 terra ... induit se amictu viriditatis. 3, 17, 71 deus alia florentia reservarit, alia mutationes habere voluerit expoliationis et amictus. 6, 6, 39 caro amictus animae quae se induit quodam corporis vestimento. virginit. 8, 48 quasi amictu prudentiae ... circumvestias. 14, 92 amictu vestitus philosophiae. paenit. 1, 7, 30 vestem nuptialem, hoc est amictum caritatis, velamen gratiae. AMBR. Iac. 1, 8, 39 quem gloriae amictus inlustrat (*saepius*). VVLG. Sirach 50, 12 gloriam dedit sanctitatis amictum. PS. AMBR. paenit. 29 *animam* ... paenitentiae velaminibus et confessionis amictibus *obtegere*. HIER. epist. 39, 1 *anima loquitur*: amictus iste non est meus. hic ornatus alienus est. VVLG. psalm. 103, 6 abyssus sicut vestimentum, amictus eius. Ezech. 16, 8 expandi amictum meum super te et operui ignominiam tuam. MACR. somn. 1, 12, 13 *anima* luminosi corporis amicitur amictu. CLAVD. 22, 249 *Britanniae* vestigia verrit caerulus Oceanique aestum mentitur amictus. 26, 168 ver nivibus viridem monti reparavit amictum. carm. min. 25, 6 fastidit amictum aestus. AVG. civ. 16, 41 'lavabit in sanguine uvae amictum suum' quid est nisi ecclesia? MAR. VICTOR aleth. praef. 115 *da* mentem ... successumque bonum studii quodque omnia vota iure supercurrit validoque includit amictu (*fortasse de carmine suo contra criticos firmando intellegendum*). *nota* AMM. 25, 9, 8 facinus amictu (*i. specie, titulo*) periurii fugiendi commisit. SALV. gub. 7, 79 verecundiae. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 663 carnis. ARATOR act. 1, 561 laudis.

synonyma: velamen, vestimentum (vestitus) tegumen tegumentum, indumentum, indutus, ornatus, cultus (habitus), vestis, pallium stola sindo (fascia, diadema), circumiectus.

amīcula *v.* amiculus.

amiculātus, -a, -um *ab* amiculum. SOL. 52, 20 pars *Indorum* nudi, pars obscaena tantum amiculati (MELA 3, 8, 63 velati).

amiculum, -ī *n.* [*cf. c.* amicire *et c.* iaculum. *Th.*]. NOT. Tir amiculum. GLOSS. amiculum *ἀναβόλαιον, ἐπικάρσιον*. amiclum *ἐπ' κάρσιν*. amictorium opertorium (amictolum). amiculi *περιβολαίου*. amiculo hraegl (*anglosax.*) *pro* hraecli. amicula *ἐπικάρσια*. III 428, 9 *κανακες καρακαι* (?) amiculis sudatum. PAVL. FEST. p. 28 amiculum genus vestimenti, a circumiectu dictum. p. 85 amiculo Iunonis id est pelle caprina. COMMENT. Lucan. 2, 364 suppara pro amiculis, suppara genus vestis quod alii stolam dicunt, alii **toracem** vel amiculi genus. ISID. orig. 19, 25, 1 regillum est praelatum reginarum amiculum. 19, 25, 5 amiculum est meretricum pallium lineum. hoc apud veteres mulieres in adulterio deprehensae induebantur ut in tali amiculo potius quam in stola polluerent pudicitiam. erat enim hoc apud veteres signum meretriciae vestis, nunc in Hispania honestatis. *vox Curtio praecipue adamata.*

1 *metonymice de veste ipsa*: PLAVT. Cist. 115 amiculum hoc sustolle (Poen. 349). Curc. 356 pono pallium, ille suom amiculum (animulum *codd.*, anulum *B*²) opposivit. VARRO Men. 212 purpurea amicula (LIV. 27, 4, 10 pallam pictam cum amiculo purpureo. 34, 7, 3. CVRT. 10, 2, 23 amicula ex purpura). frg. Non. p. 550, 1 amiculo nigello. CIC. nat. deor. 3, 83 *Dionysius* aureum ei (*sc. Iovi*) detraxit amiculum grandi pondere (*cf.* VAL. MAX. 1, 1, 3 LACT. inst. 2, 4, 17). SALL. hist. frg. 2, 70 toga picta plerumque amiculo erat accumbenti (*sc. Metello*). NEP. Cim. 4, 2. Dat. 3, 1 agresti duplici amiculo circumdatus (EPIT. Alex. 71). PAVL. FEST. p. 63 corollam nova nupta ... sub amiculo ferebat. p. 82 epicrocum genus amiculi croco tinctum, tenue ac perlucidum. p. 174 noegeum quidam amiculi genus praetextum purpura quidam candidum ac perlucidum. VAL. MAX. 5, 2, 1 Darius ... amiculo Sylosantis Sami delectatus. VELL. 2, 80, 4 pullo ... velatus amiculo. SEN. dial. 7, 25, 2 molle erit amiculum. CVRT. 3, 3, 10 puniceis amiculis velati (9, 7, 20 puniceum amiculum). 3, 6, 10 proiectisque amiculo et litteris. 3, 12, 5 amiculum ... abiecerat (APVL. met. 3, 20 abiectis amiculis). 5, 1, 38 dein summa quaeque amicula exuunt ... ultimum ... ima corporum velamenta proiciunt. 6, 9, 25 obsoleto amiculo velatum. 6, 9, 33. 10, 1, 32. PETRON. 11 opertum me amiculo evolvit. APVL. met. 2, 8 amicula dimovent. 2, 28 linteis amiculis iniectum. 8, 27 serico contectam amiculo. 10, 12 feralibus amiculis instrictus atque obditus. 10, 30 barbaricis amiculis umeris defluentibus. SOL. 7, 20 subtilioris vestis (*i. texturae*) amicula. 19, 8 nec amiculum aliud sit quam ut membris (*i. aures*) membra vestiant. AVG. epist. 1, 1 cum iam nullos videamus philosophos nisi forte amiculo corporis. SVLP. SEV. dial. 1, 15, 7 *pelle* quasi amiculo circumtectus. MART. CAP. 1, 7 ipso sacri pectoris ... amiculo virginem virgo contexit. OROS. hist. 5, 9, 2 detracto amiculo. **2** *translate*: FRONTO p. 144, 9. 11 N. novissimum namque homini sapientiam colenti amiculum est gloriae cupido. id novissime exuitur ... Platoni in novissimum usque vitae finem gloria amiculum erat. AVG. c. Iul. op. imperf. 3, 103 quia fidei catholicae ... quasi amiculum tenue solum nomen assumis. *Gudeman.*

amīculus, -ī *m. deminutive ab* amicus. CIC. Verr. 4, 79 'quid de hordeo' inquit 'et de Docimo, amiculo meo?' CATVLL. 30, 2 Alfene ... unanimis false sodalibus, iam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi? HOR. epist. 1, 17, 3 disce, docendus adhuc quae censet amiculus (*i. ego*). *fem.* **amīcula,** -ae. DIOM. gramm. I 326, 17 amica amicula. VARRO Men. 432 Chrysosandalos locat sibi amiculam. CIC. de orat. 2, 240 *Memmius* cum eo (*Largio*) ... de amicula rixatus. PLIN. epist. 3, 9, 13. SVET. Cal. 33 quotiens uxoris vel amiculae collum exoscularetur. TERT. cor. 12 Veneris ..., matris Aeneadarum, etiam amiculae Martis. PORPH. Hor. carm. 1, 13 Lydiam amiculam suam. ARNOB. nat. 4, 22 *Iuppiter* concubinis, pelicibus atque amiculis delectatus. 4, 34 quas amiculas coniugi, quas uxori anteposuerit pelices. LACT. epit. 34 (39), 7 Aristippus ... ut amiculae suae Laidi placeret.

amīcus, -a, -um [*cf. c.* amare, amor. *Th.*]. *prisce* ameicus: S. C. de Ascl. (Corp. I 203) 7 CARM. epigr. 57, 5. 59, 15. PLAVT. Poen. 1213 *cod. A.* Rud. 351 *cod. B.* amēcus: PAVL. FEST. p. 15, 6 ab antiquis ... ameci et amecae per 'e' litteram efferebantur. CORP IV 3152ᵃ? XIII 3430? *in titulis hic illic per* i *longam*: CORP. I 1038 (= VI 14397). I 1422. III 12944. VI 34709. XI 3269 *al. apicatum* amícus: CORP. III 9960 CARM. epigr. 29, 7. 364. *declinatio*: amicum *gen. pl.*: TER. Haut. 24. amicibus: CORP. III 12953. VI 15267. amicabus: PROB. inst. gramm. IV 82, 17 *exemplo non addito* (*dat. abl. fem. subst.* amicis *non legi; sed cf. l. 33*). *de comparatione*: amicior: PLAVT. Epid. 425 Merc. 897 CIC. div. in Caec. 59 *et passim*. Q. CIC. pet. 42 *al.* SALL. Iug. 10, 5 *al. etc.* amicius *adv.?* FRONTO p. 18, 5 N. amicissimus: PLAVT. Most. 340 *al.* CIC. inv. 1, 1 *et passim* (*var. lect.* amantissimus: leg. agr. 2, 10). CAES. Gall. 1, 42, 5 *al. passim.* amicissime: CIC. div. in Caec. 29 de orat. 2, 13 *al.* CAES. civ. 2, 17, 1 *al. etc.* magis (mage) amicus: PLAVT. Asin. 66 Mil. 660 NEP. Dion 3, 2. HOR. sat. 1, 5, 33 Antoni non ut magis alter amicus. AVREL. Fronto p. 40, 20 N. VVLG. prov. 18, 24 SIDON. epist. 1, 11, 3. plus: SIDON. epist. 9, 11, 2. bis tanto: PLAVT. Amph. 943. minus: CIC. Verr. 5, 136 AVREL. Fronto p. 40, 19. minime: CIC. Att. 7, 17, 1. valde: CIC. Att. 9, 13, 3 epist. 1, 8, 5 Q. CIC. pet. 40. quam: CIC. Verr. 1, 26. 3, 58 Flacc. 90 *al.* HOR. sat. 1, 2, 20. tam: CIC. epist. 5, 2, 6 NEP. Alc. 5, 1 CVRT. 4, 11, 4 AVREL. Fronto p. 60, 2. tantopere: QVINT. decl. 307 p. 208. adeo: LIV. 38, 55, 2. praecipue: LIV. 41, 24, 15. HIER. in Mich. 2, 7 p. 516 ab amore amicus dicitur. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 1 p. 158, 29 *v. p. 1913, 65.* ISID. orig. 10, 4 amicus ... quasi animi custos (GRAMM. suppl. p. 214, 19): dictus autem proprie amicus ab hamo, id est catena caritatis. *cf. sub* alter *p. 1735, 75 sqq.* GLOSS. *φίλος* (*cf. sub II*). *de structuris*: ARVS. gramm. VII 450, 18 amicus illi, Verg. Aen. VIII (*774*) ... amicus illius, Ter. Adel. (= *Phorm. 35*). POMP. gramm. V 187, 28 utrumque legimus, et amicus tibi est et amicus tuus est. PRISC. gramm. III 352, 13. *cf. Haase, Vorles. II 137.* *notandum videtur, quod vocabulum ceteroqui per totam latinitatem usitatissimum non invenitur ap.* LVCR. (*adest* amicitia), *semel ap.* LVCAN. (8, 535). [*it.* amico, *francog.* ami, *hisp.* amigo. *M.-L.*]

I *vocabulum adiectivorum more structum*: **A** *cum dativo*: **1** *homo amicus homini*: *masc.* amicus: est, fit *etc.*: PLAVT. Bacch. 539 quem mi amicum esse arbitratus sum. 547 (*opp.* inimicos). 557 Capt. 141 *al.* Cas. 615 *al.* *cf.* Epid. 425 nihil homini amicost opportuno amicius. Trin. 268 Amor, mihi amicus ne fuas. TER. Andr. 970 Phorm. 598 *al.* CIC. Quinct. 70. div. in Caec. 59 uter ... illi amicior esse deberet. Verr. 1, 26 qui quam isti sit amicus. 2, 77. 3, 58 *al.* *nota* Att. 6, 3, 6 fuit aperte mihi nescio qua re non amicus. epist. 1, 1, 3 cui qui nolunt, idem tibi ... non sunt amici. 3, 8, 2. 13, 9, 2 me ... amicum esse huic ... societati. ad Q. fr. 1, 2, 10 quid? ego Fundanio non cupio, non amicus sum? CAES. Cic. Att. 9, 7ᶜ, 2. NEP. Att. 9, 3 Atticus cum Ciceronis intima familiaritate uteretur, amicissimus esset Bruto. OV. trist. 2, 81 RVT. LVP. 2, 3 LIV. 29, 21, 10 PHAEDR. 4, 12, 7 ASCON. Mil. p. 37 MART. 7, 86, 2. QVINT. inst. 1,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 15 fiat nobis familiariter amicus. 5, 7, 2. decl. 307 p. 208, 8 quare illi amicus tantopere fueris (*ibid.* amicus proditoris). TAC. ann. 6, 8. AVR. Fronto p. 40, 21 N. ne adversario tuo amiciores esse videantur. VLP. dig. 12, 4, 3, 7 LAMPR. Diad. 8, 5 SPART. Pesc. 3, 2 *al.* HIER. epist. 100, 4 VVLG. prov. 22, 24 AVG. civ. 19, 3 p. 355 *al.* SIDON. epist. 1, 7, 1. PLAVT. Pers. 35 ⟨facere ami⟩cum tibi me potis es sempiternum. *cf.* Capt. 441 serva tibi in perpetuom amicum me. Most. 340 salve, amicissime mi omnium hominum. Trin. 262 eum sibi amicum . . . dici. TER. Phorm. 1049 *meum nomen est* Phormio: vestrae familiae . . . amicus et tuo summus Phaedriae. CATO agr. 5, 3 *v. p. 1907, 9.* LVCIL. 1020ᵃ, 11 his bene velle, his vivere amicum. CIC. Verr. 3, 109. Pis. 25 optimorum civium mihique amicissimorum. Sest. 133. Flacc. 90 *vir* quam non amicus suis civibus! Pis. 50 Lentulus, amicissimus huic ordini. de orat. 2, 15 homines mihi carissimos et amicissimos. rep. 6, 9. epist. 3, 7, 6 me tibi non amicum modo, verum etiam amicissimum existimes (*opp. superl.*: 5, 2, 10. 5, 19, 2 *al.* SALL. Iug. 10, 2; *compar.*: CIC. epist. 13, 55, 2 *cf. infra l. 34*). CATVLL. 68, 9 me . . . tibi dicis amicum. *cf.* 77, 1. SALL. Iug. 10, 5 quis . . . amicior quam frater fratri? NEP. Alc. 5, 1 his rebus . . . amici Alcibiadi sunt facti (*opp.* alienati). Dat. 5, 3. Ages. 2, 5 homines . . . sibi conciliare amiciores. HOR. carm. 2, 1, 25 Iuno et deorum quisquis amicior Afris (PORPH. faverant). epod. 9, 10 *S. Pompeius* servis amicus perfidis. sat. 1, 3, 33. 2, 5, 33. 2, 7, 2 Davus, amicum mancipium domino. OV. Pont. 1, 7, 21 quis se Caesaribus notus non fingit amicum? LIV. 21, 12, 6 *Alorcus* publice Saguntinis amicus atque hospes. 26, 38, 6 *al.* SEN. contr. 7, 2, 10 Popillium . . . amicissimum Ciceroni. 7, 3, 10 nec Pompeio certus amicus nec Caesari. VAL. MAX. 2, 10, 8 Favonio amicissimo sibi. 4, 2, 5 amicum Lentulo agere *Ciceronem.* 5, 2 ext. 4. CVRT. 7, 1, 3 *Parmenio* Philippo . . . ante omnes amicus. QVINT. inst. 1 pr. 6. 1, 2, 15 fiat nobis familiariter amicus. decl. 269 p. 98, 23. TAC. hist. 1, 45 Celsum . . . Galbae . . . amicum fidumque. 3, 43 *al.* PLIN. epist. 4, 22, 1 vir egregius nobisque amicus. 6, 15, 2 FRONTO p. 42, 8 N. *al. nota* AVR. *ibid.* p. 60, 13 N. amicum amiciorem mihi facere. GELL. 16, 19, 8 *nautas*, ut notiores amicioresque sibi, Corinthios delegit. ITIN. Alex. 40 ITIN. Silv. 23, 3. PRISCILL. tract. 11, 143 p. 104, 10 tu electis amicus. ORIGO Const. 4, 9 Severus . . . ebriosus et hoc Galerio amicus. HYG. astr. 2, 40 p. 77, 16 SCHOL. Germ. Bas. p. 66, 10. CARM. c. pag. 50 Sarapidis cultor, Etruscis semper amicus (*sim.* 68). CORP. XIII 2976 (*saec. VII?*) amicus omnebus. amica: PLAVT. Cist. 1 antehac te (*Gymnasium*) amavi et mi amicam esse crevi (*Selenium*). Merc. 925 suspicatur illam amicam esse illi. Pseud. 188 quae amica es frumentariis. Stich. 434 eademst amica ambobus, rivales sumus. TER. Hec. 790 nupta meretrici hostis est . . . :: at haec amicae erunt . . ., at easdem amicas fore tibi promitto. HOR. carm. 1, 16, 27 mihi fias recantatis amica opprobriis. PROP. 3, 8, 40 *copiam noctis* offensa illa mihi, non tibi amica dedit. 2, 21, 2 illi . . . ne sit amica Venus. MART. 4, 24 omnes quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas extulit: uxori fiat amica meae. CIC. Verr. 3, 13 civitas qua ratione isti amica sit.

***iuncturae*:** amicus amico *i. verus amicus; cf. Otto, Sprichw. p. 23, 11; Leo, Plaut. Forsch. p. 235*: PLAVT. Curc. 332 ut decet velle hominem amicum amico. Merc. 385 mandata amicus amicis tradam. *cf.* 887 (*Leo ad l.*). Mil. 660 non invenies alterum . . . qui amicus amico sit magis. TER. Phorm. 562 solus est homo amico amicus (*sc. Phormio, cf.* DON. *ad h. l.*). ACC. trag. 132 PETRON. 43. 44 AVG. civ. 8, 8 p. 333. CARM. epigr. 999 *in fine hex.*: amicus amico (1680?). 1000 amicus amicis. INSCR. Nuovo bull. crist. 1902 p. 64 (*saec. V*) cum amicis amicus. *similiter c. gen.*: POMPON. Atell. 146 ut si quis est amicus amici, gaudet sicut quid boni evenit, cui amicus est germanitus. INSCR. christ. Rossi I 513 (*a. 402*) amicus amicoro. *alio sensu* CIC. Lael. 5 (*v. p. 1910, 32*). BOETH. arithm. 1, 21 quemadmodum amicus amico amicus est. CORP. VI 34690 Astyanax amicus a(mico) b(ene) m(erenti). *cf.* HIER. epist. 58, 7 amicus amicum monui. AVG. trin. 9, 4, 6 ut amicus amicum . . . odisse incipiat. *iuncturae* amicus amico *respondent tales*: carus amicis: HOR. sat. 1, 6, 70. dulcis amicis: HOR. sat. 1, 4, 135 PERS. 5, 109 CORP. XI 5325. iucundus amicis: SEN. dial. 7, 20, 5 MART. 9, 97, 9. gratus: *v. p. 1907, 58.* amicorum amantissimus: SEN. epist. 9, 18. *opp.* CIC. epist. 1, 9, 2 ille perennis inimicus amicorum suorum. amicus Musis *etc.*: VERG. Aen. 9, 771 amicum Crethea musis. HOR. carm. 1, 26, 1 musis amicus. 3, 4, 25 vestris (*Camenarum*) amicum fontibus et choris . . . me. *de re*: COLVM. 10, 222 per amica silentia Musis. APVL. Plat. 1, 7 qui sit diis amicus. AVIEN. orb. terr. 1127 ales amica deo. AVG. civ. 9, 1 p. 369 propinquiores et amiciores diis bonis . . . homines bonos. *sim.* AVSON. 419, 29 sic amicus deo es, ut a te iam impetratum sit, quod optatur (*cf.* VOPISC. Aurelian. 24, 3 amicum verum deorum). *ipse* amicus mihi: CIC. dom. 68 qui me . . . amiciorem vobis . . . quam mihi . . . exstitisse . . . dixit. Pis. 80 aeque mihi amicus fuit ac sibi. DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 2 tu tuis rebus consulas et aliquando tibi potius quam cuivis sis amicus. HOR. sat. 1, 2, 20 vix credere possis, quam sibi non sit amicus, ita ut pater ille Terenti (*sc. Hautont.*) *eqs.* epist. 1, 18, 101 quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum. *cf.* VAL. MAX. 5, 2 ext. 4. SEN. dial. 7, 2, 3 mihi ipsi nondum amicus sum. epist. 6, 7 (*verba Hecatonis*:) amicus esse mihi coepi (*addit Sen.*: scito hunc amicum omnibus esse). APVL. Plat. 2, 16 AVG. civ. 19, 4 p. 361 epist. 258, 3. *sim.* amicus suis rebus (rationibus) *q. v. sub 2.* amicus populo R., amicus civitati (publice) *et sim. v. sub II A 2.*

2 *homo amicus rei*: PLAVT. Asin. 387 *de re personata*: nolo ego fores, conservas meas, a te verberarier. sane ego sum amicus nostris [aedibus]. RHET. Her. 4, 13, 19 bonis viris et studiis (-iosis *codd. E*) amicus erat. 4, 17, 25 qui suis rationibus inimicus fuerit semper, eum quomodo alienis rebus amicum fore speres? CIC. Balb. 2 qui amici fuerint saluti et dignitati meae. Phil. 10, 16 amicior causae quisquam . . . quam filius. leg. 2, 4 sum illi villae amicior . . . factus. Att. 7, 1, 6 Cilicum aerariis. 15, 6, 1 Antonio . . . iratior, causae . . . amicissimus. epist. 10, 12, 4 senatus . . . amicior tuis laudibus esse non potuit. 15, 10, 2 neque saluti meae neque honori amicior quisquam dici potest (salutis . . . honoris *codd. praet. M*). BELL. Afr. 35, 2 *Gaetulos* suis rebus (*Scipionis*) amicissimos. NEP. Milt. 4, 1 amicior omnium libertati quam suae . . . dominationi. Alc. 5, 3 populi potentiae non amicus et optimatium fautor. Att. 9, 5 se non fortunae, sed hominibus . . . esse amicum. OV. Pont. 3, 3, 82 o castris miles amice meis (*Amor ad poetam*). trist. 3, 14, 2 ingenio semper amice meo. LIV. 38, 31, 1 Philopoemen . . . exulum causae amicus. SEN. dial. 7, 6, 2 beatus est praesentibus . . . contentus amicusque rebus suis (*i. sibi*). SIL. 13, 723 auro Curium non umquam . . . amicum. STAT. Theb. 8, 145 *Amphiaraus*, praesagis quo nullus amicior astris. APVL. apol. 19 virum . . . amiciorem . . . mediocritati. ITIN. Alex. 33 TREB. Gall. 15, 3. CLAVD. 24, 205 amica tropaeis . . . virgo (*Victoria*). AVG. civ. 2, 19 p. 77. amicus rei publicae *etc.*: CIC. Verr. 2, 38 quos suis partibus amicissimos esse intellegebat. Sest. 29 amicissimum rei publicae civem. Phil. 3, 6 *al.* dom. 68 vir . . . cum rei publicae cum mihi tum etiam veritati amicissimus. Phil. 13, 29 duo consules, amicissimos patriae. epist. 5, 2, 6 tam sum amicus rei publicae quam qui maxime. 15, 1, 2. 15, 2, 2 fidelissimum regem atque amicissimum rei p. nostrae. ad Brut. 1, 12, 2 ut caritas liberorum amiciores parentes rei p. redderet. PLANC. Cic. epist. 10, 17, 3. amica: OV. Ib. 361 capiti (*i. vitae*) . . . parentis amica *filia. dat. ἀπὸ κοινοῦ*: OV. fast. 3, 834 dea . . . studiis adsit amica meis. EPICED. Drusi 378 *dea* rebus favit amica tuis.

3 *bestia amica homini* (*rei*): HOR. epod. 6, 6 *canis*, amica vis pastoribus. PLIN. nat. 9, 24 delphinus non homini (-nes *codd.*) tantum amicum animal, verum et musicae arti. AVG. civ. 22, 22 p. 606 blanda et amica suo domino bestia (*canis*). HOR. epist. 1, 2, 26 amica luto sus. SEDVL. carm. pasch. 3, 81. *cf. p. 1903, 74.* *c. gen.*: DRAC. laud. dei 1, 329 *homo* animal rationis amicum (*cf. p. 1905, 15*).

4 *res amica homini* (*de structuris ἀπὸ κοινοῦ cf. etiam supra l. 36*): CIC. Quinct. 34 brevitas . . ., quae mihimet ipsi amicissima est (*cf. Hellmuth, Act. sem. Erl. I 105*). Att. 12, 15 secundum te nihil est mihi amicius solitudine. DIRAE 65 tibi sunt fontes, tibi semper flumina amica. HOR. carm. 3, 6, 43 *v. p. 1906, 74.* 4, 6, 41 dis amicum . . . carmen. epod. 11, 21 ferebar incerto pede ad non amicos, heu, mihi postes. PROP. 2, 16, 26 formosis levitas semper amica fuit. OV. am. 3, 16, 36 Iunonia sacra . . . sint populo semper amica suo. MANIL. 4, 290 fecundum genus est natis et amica voluptas. COLVM. 9, 4, 4 flores amicissimos apibus. PLIN. paneg. 12 quod *tempus* amicissimum illis, difficillimum nobis. SEPT. SER. carm. frg. 10 inquit amicus ager domino: si *eqs.* SER. SAMM. 394 pauperibus praecepta dicamus amica. IVL. VAL. 3, 10 tibi amica res proelium, nobis vero philosophia. *nota* 2, 33 licet . . . liberalius aliquid . . . loqui idque a me amicum tibi, non hosticum putes. ITIN. Alex. 19. 25. VOPISC. Aurelian. 14, 5 familiae meae amicum ac proprium. AVIEN. orb. terr. 1094 arva amica . . . pecori. AVG. civ. 18, 32 p. 303 *nomen* nobis amicius et dulcius. 19, 13 epist. 130, 2, 4. serm. ed. Mai 109, 2 cui odiosa est aequitas, iniquitas est amica. MART. CAP. 6, 627 amico sibi nomine. *cf.* 9, 997. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 77 aera . . . satyris amica nudis. FAVST. REI. epist. 6 p. 196, 26. INSCR. christ. Rossi II 88, 38, 4 sanctis amica fides. *infinitivi*: HOR. carm. 2, 17, 2 nec dis amicum est nec mihi, te prius obire (PORPH. pro 'grato'). PLIN. epist. 3, 10, 4 haesitanti . . . amicius visum est omnia . . . emittere. COD. Theod. const. Theod. p. 94 cui amicum, cui familiare est placere principibus. AVG. epist. 147, 17, 42 amicum est infirmitati humanae animae . . . admittere.

5 *res amica rei*: CIC. nat. deor. 2, 43 *fortuna* amica varietati constantiam respuit. HOR. carm. 2, 6, 18 amicus Aulon fertili Baccho (PORPH. locus . . . ferax boni vini). 3, 11, 6 testudo . . . divitum mensis et amica templis (*cf. Hom. Od.* 17, 271 δαιτὶ . . . ἑταίρῃν). VAL. MAX. 9, 13, 2 verba . . . nec silentio amica . . . nec relationi familiaria. SEN. Phaedr. 569 amica ratibus . . . Syrtis (*in figura ἀδυνάτου*). COLVM. 3, 1, 10 *vinea* calido *caelo* . . . laetatur, imbribus . . . offenditur et solo sicco quam pluvioso est amicior. 3, 2, 21. 3, 11, 8 vineis amicus . . . silex. 10, 222 *v. p. 1903, 73.* PLIN. nat. 16, 22. 20, 257. 22, 100 *silphii radix* urinae . . . noxia, suggillatis . . . amicissima. STAT. Theb. 6, 106 alnus amica fretis. *nota* 9, 493 stabat . . . crepidine ripae undarum ac terrae dubio, sed amicior (*i. pronior?*) undis fraxinus. 12, 52. silv. 5, 2, 38 quod tempus amicum fraudibus *esset*, exerto quaenam bona tempora bello. MART. 5, 71, 4 domus Aeolio semper

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

amica noto. SER. SAMM. 24 amica papavera somno. 685 potu (*dat.?*) frons *cupressi* ... amica. ITIN. Alex. 7 nobilitas ... periculis. CAPITOL. Gord. 10, 5 *Vitaliani* immanitas timebatur amica et familiaris moribus Maximini. AVIEN. orb. terr. 1147 glaebas ... ieiunas herbae nec amicas frugibus ullis. MACR. exc. gramm. V 654, 13 ἀναλογία verbis. somn. 1, 11, 11 sectae ... ratio. COD. Theod. 5, 7, 2 (*a. 412*) voluntas misericordiae. AVELL. p. 47, 12. 154, 3 ENNOD. opusc. 3, 47 p. 342, 24 dict. 21, 12 p. 486, 14 *al.* INST. Iust. 3, 2, 3ᵃ. CASS. FEL. 32 p. 64, 16 omne frigidum dentibus esse hostile sive inimicum, quod autem calidum, amicum et delectabile (38 p. 84, 13). *nota gen.* PRISCILL. tract. 4, 75 p. 57, 6 ea quae saeculi (*corr. ex* -lo) sunt amica respuere (*sed* 10, 127 p. 94, 14 quidquid amicum saeculo [-lo *cod.*] est, Christo invenitur inimicum). 10, 136 p. 99, 14 ira avaritiae germana, furnicatio amica tenebrarum. DRAC. laud. dei 1, 327 tellus solis amica nimis.

B amici inter se *et sim.*: PLAVT. Amph. 943 bis tanto amici sunt inter se quam prius. TER. Phorm. 431 ut amici inter nos simus. *cf.* Ad. 804. APVL. flor. 18 p. 92 viri et inter se mutuo et vobis ... amicissimi. Plat. 2, 22 bonos ... inter se amicos esse. AVG. civ. 6, 6 p. 255 *litteras* inter se amicas consortio falsitatis. 19, 5 p. 363. *cf.* PALLAD. 3, 25, 28 amica est morus et vitis. VELL. 2, 45, 1 quid ... inter tam dissimiles amicum esse poterat? erga: TER. Hec. 389 *v. p. 1906, 38.* cum: LVCIF. non. conv. 4 p. 9, 31 tecum ... amici esse maluissemus. *cf. p. 1903, 59.* ad: VARRO rust. 2, 2, 19 utrumque ... ad corpus alendum inimicum, ut maxime amicum cytisum. *?* in (*struct.* ἀπὸ κοινοῦ): SALL. Iug. 103, 5 *legati* Sullam ob munificentiam in sese amicum rati.

C *substantivis appositum* (*fere attributive; praedicative cf. infra l. 48 al.*): 1 *nominibus personarum*: *masc.*: homo: PLAVT. Asin. 445 homini amico. Bacch. 386 homini amico, qui est amicus ita uti nomen possidet. 1156 amico homini. Curc. 332 *al.* TER. Haut. 567 LVCIL. 856. CIC. Verr. 4, 103 Catinensium, locupletissimorum hominum amicissimorumque. 4, 153 homini amico. Mur. 4 *al.* Att. 10, 2, 2 homini non amico. epist. 9, 13, 3 amicis hominibus. Q. CIC. pet. 46 CAES. Gall. 5, 31, 6 PLIN. epist. 8, 5, 3 AVR. Fronto p. 36, 17 N. (p. 67, 22) *al.* MIN. FEL. 2, 2 AVG. civ. 12, 21 p. 545 trin. 9, 4, 6 *al.* PLAVT. Asin. 66 qui mage amico utuntur gnato et benevolo. CIC. inv. 1, 1 amicissimus civis. Sest. 20 cum amicum et adfinem tum etiam fortem ... consulem. orat. 140 et amicissimo et praestantissimo viro. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 7 amiciorem dominum. *nota* VERG. Aen. 2, 735 nescio quod ... male numen amicum (GLOSS. IV 451, 28 male amicum: inimicum (numen: OV. met. 10, 278 Pont. 3, 1, 97 SIL. 1, 512 APVL. Socr. 14 p. 150 RVF. FEST. 30 CLAVD. 1, 126). HOR. carm. 2, 6, 24 favillam vatis amici. sat. 2, 6, 12 mercennarius ... dives amico Hercule (*cf. l. 62*). epist. 1, 6, 7 plausus et amici dona Quiritis. OV. trist. 3, 1, 2 lector amice (MART. 5, 16, 2). 4, 2, 7 amicorum ... deorum. CELS. 1 praef. p. 12, 31 utiliorem ... medicum esse amicum quam extraneum. SEN. frg. 123 deum cogitare ... amicum et semper in proximo. MART. 2, 32, 7 non bene ... servo servitur amico. SVLPICIA sat. 18 an *pater deorum* reliquas terras conservat amicus? PLIN. epist. 2, 1, 3 *Rufus* reliquit incolumem atque amicissimum *Caesarem.* 2, 1, 9 tot amici senes consularesque. 3, 17, 3 timentem ... pro capite amicissimo. 9, 13, 10 SVET. Iul. 1. AVR. Fronto p. 41, 17 N. mi Fronto carissime et amicissime. *nota* p. 56, 9 vale ..., amice amicissime. PAVL. dig. 27, 1, 36 pr. LAMPR. Alex. 28, 4 CLAVD. 24, 185 AVG. civ. 2, 23 p. 85 *al.* *de amicitia publica* (*societate*): CIC. Verr. 3, 136 sociorum populi R. antiquissimorum atque amicissimorum. 5, 60 reges amicissimi nationesque. 5, 67 amicissimo patre *Antiochi regis.* leg. agr. 2, 58 regi amico (VAL. FL. 5, 577). dom. 66 *al.* LIV. 28, 42, 6 civitas socia, ... rex amicus. 37, 54, 8 socio atque amico regi. TAC. ann. 15, 5. amica civitas *al. v. sub 3. nota* CORP. III 897 Marti amico et consentienti. *fem.*: HOR. sat. 1, 4, 49 meretrice nepos insanus amica filius. 2, 3, 57 clamet amica mater, honesta soror (PORPH. φίλη μήτηρ; *cf. sequentia*). MEROB. carm. 3, 8 amica Venus. AVG. civ. 22, 8 p. 571 matronas amicissimas. CORP. III 14400ᶠ Lolliae Secundae socrae amicissimae. STAT. Ach. 1, 697 numen ... amicae ... deae. CARM. epigr. 89, 4 amica Tellus ut det hospitium ossibus. 1028, 5 si qua fides remanet Telluris amicae.

2 *bestiarum* (*arborum*): VARRO rust. 3, 17, 9 amicos pisces suos. HOR. epod. 16, 50 refert ... tenta grex amicus ubera. OV. am. 2, 6, 12 turtur amice, dole *mortem psittaci.* PLIN. nat. 10, 207 amici *sunt* pavones et columbae, turtures et psittaci. *cf.* STAT. silv. 2, 4, 30. APVL. apol. 8 *crocodilo* amica avis iniecto rostro ... exsculpit *hirudines. cf. l. 21.*

3 *rerum*: *vocabula collectiva*: civitas: CIC. Verr. 1, 7 ab amicissimis civitatibus legationes. 3, 163 *app.* fidelissima. Balb. 47 *app.* coniunctissima. LIV. 32, 40, 9 civitatem sociam atque amicam. QVINT. decl. 339 p. 340, 22 *app.* coniunctam. FLOR. epit. 3, 2, 3 *app.* fidissima (*cf.* 3, 21, 28 oppidum socium atque amicum). FRONTO p. 200, 18 N. PAVL. dig. 49, 15, 19, 3 in civitatem sociam amicamve aut ad regem socium vel amicum. AVG. civ. 3, 20. CAES. Gall. 1, 42, 5 praesidium quam amicissimum. OV. epist. 1, 46 amicum ... agmen. met. 7, 459 vires ... amicas (*i. socios*). *nota* PAVL. FEST. p. 44, 13 provincias amicas populi R. TAC. ann. 13, 55 amici populi. *corporis partes* (*actiones*): LVCIL. 271 laeva lacrimas muttoni absterget amica (OV. epist. 10, 122 met. 11, 565 *al.* LIV. 28, 22, 10 amicae ac fideles manus. STAT. Theb. 2, 275. 4, 26 MART. 9, 41, 2). VERG. Aen. 3, 463 ore effatus amico est (SIL. 17, 343). 7, 265 vultus ... amicos (OV. met. 3, 457. VAL. MAX. 6, 4, 3 amicissimo vultu. SIL. 2, 415 CLAVD. 17, 133). HOR. carm. saec. 71 Diana ... votis puerorum amicas applicat auris (OV. met. 4, 67 AVSON. 197, 8). OV. ars 3, 737 *iaculo* fixisti pectus amicum (STAT. Theb. 7, 361). VAL. FL. 3, 284 artus ... conplexus amicos. STAT. Ach. 2, 53 amico lumine (*i. oculis*). TERT. ieiun. 6 amicior ... vox. SER. SAMM. 195 nepae ... lumen amicum (*i. salutare*). 852 dentem *aspidis.* AVSON. 183, 3 amicis ... lacrimis. CLAVD. 7, 128 gremio. *variae res*: *corporales*: VERG. georg. 4, 115 figat humo plantas et amicos inriget imbris. Aen. 5, 41 fessos opibus solatur amicis. 5, 57 portus intramus amicos (OV. met. 7, 492 VAL. FL. 3, 42 STAT. Theb. 3, 24). HOR. epod. 10, 9 sidus ... amicum (*sc. nautis.* STAT. Theb. 1, 371). OV. met. 13, 440 dum mare pacatum, dum ventus amicior esset (trist. 1, 5, 17. COLVM. 1, 5, 4 aedificii frons aversa ... ab infestis eius regionis ventis et amicissimis adversa. SIL. 17, 209). 15, 443 donec ... tibi (*Aeneae*) ... externum patrio contingat amicius arvum (Pont. 4, 15, 21). MANIL. 2, 653 cognata ... corpora ... et amica. PLIN. nat. 19, 160 condimentorum ... omnium (-ia *codd.*) ... cuminum amicissimum. VAL. FL. 2, 450 ignem ... sulphure pascit amico. SIL. 11, 18 patefecit amicas alta Croton portas (CORIPP. Ioh. 1, 73 *cf.* CLAVD. 20, 216). STAT. Theb. 2, 188 si ... convulsa noto prospectet amicam puppis humum. 6, 12 amica ad litora. 10, 378 amicum pondus (*sc. corpora regum suorum*) uterque ... levant. silv. 2, 2, 22 huius (*Neptuni*) amico spumant templa salo. IVV. 7, 82 carmen amicae Thebaidos (SCHOL. ed. Jahn gratae. 83 poema ... delectabile). FRONTO p. 43, 17 N. litteras amicissimas tuas (AVR. *ibid.* p. 55, 15 N.). TERT. anim. 8 *opera* tam discreta quam paria, tam amica quam et aemula. CYPR. GALL. gen. 603 mensae. CARM. de Iona 93 hinc fluctus, illinc flatus redduntur amici (AVG. serm. ed. Mai 72, 1 *cf.* 1, 1). PALLAD. 14, 78 sociam mutat malus amica pirum (*sc. insitione*). CLAVD. 1, 190 insula ... amica *Phoebi.* carm. min. 29, 42. rapt. Pros. 2 praef. 22 comitem quercum pinus amica trahit. PAVL. NOL. carm. 9, 6 ripa ... umbras praebebat amicas. *incorporalia*: *animus*: TER. Hec. 389 erga te animo esse amico sensisti eam. CIC. Sest. 121 prov. 41. Planc. 100 animo amicissimo (Phil. 7, 5 epist. 7, 9, 3). epist. 1, 9, 22 animum ... mihi amicissimum. ad Q. fr. 2, 3, 2 animo non amico. MAT. Cic. epist. 11, 28, 8 animum simplicem atque amicum. *nota* HOR. carm. 4, 7, 19 cuncta manus avidas fugient heredis, amico quae dederis animo (*i. tibi ipsi*). OV. Pont. 4, 8, 5. CVRT. 4, 11, 4 tam ab amico animo. 8, 12, 9 *al.* QVINT. inst. 5, 10, 29 habitus quidam animi ... amicus inimicus. HIER. epist. 32, 1 amicae menti. INSCR. christ. Leblant 413, 12 mentis amicae. *varii affectus, actiones, condiciones*: CIC. Phil. 2, 39 mentio ... plena amicissimi desiderii. VERG. Aen. 2, 147 dictis ... ita fatur amicis (5, 770. 2, 373 verbis. OV. fast. 5, 237 SIL. 8, 210 STAT. Theb. 3, 294 Ach. 1, 79 *al.*). HOR. epist. 2, 1, 128 pectus praeceptis format amicis. LIV. 2, 15, 6 dictis facta amiciora adiecit. 25, 18, 5 conloquium amicum ac familiare quaeri. MANIL. 2, 609 amica sorte. SEN. benef. 1, 5, 5 voluntas amica (2, 5, 4). 6, 7, 2 cogitatio ... amica et benigna. SCRIB. LARG. praef. p. 6, 1 amicissimo adfectu. COLVM. 12, 2, 4 vocum concordia ... ipsis canentibus amicum quiddam et dulce resonat. VAL. FL. 3, 171 nomen ... amicum. SIL. 6, 398 occursu ... amico. STAT. Theb. 4, 781 amico murmure. 6, 51 adfatus ... amicos. silv. 2, 1, 16 preces. GELL. 14, 3, 3 non sincerae neque amicae voluntatis. FRONTO p. 41, 20 N. quid fieri amicius, quid iucundius ... potest? PS. APVL. Ascl. 38 amica ... cognatione. TERT. idol. 21 amica aut inimica congressione. anim. 43 corpus amica vi soporis elisum, blanda quietis necessitate prostratum. CARM. poet. min. V 58, 7, 3 curas ... amicas. IVL. VAL. 1, 14 amica sollicitudine. 3, 27 ea te scientia participare amicum fuit. ARNOB. nat. 7, 11 quae sunt laeta atque amica. AVSON. 391, 7 coetu ... amico (*i. amicorum*). PAVL. NOL. carm. 12, 24 amicos ... cursus. AVG. civ. 5, 26 p. 242 amica disputatione. 9, 16 p. 391. 19, 8 p. 368. MACR. sat. 1, 17, 49 amicissima veneratione. MART. CAP. 2, 186 temperiem. 9, 935 inter hos tropos est quaedam amica concordia. BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 9 amica est similitudo, dissimilitudo odiosa atque contraria. ENNOD. opusc. 2, 76 p. 311, 3 propositi operis non amica condicio. dict. 7, 2 p. 443, 19. INSCR. christ. Leblant 2, 12 amica salus (*opp.* mors inimica). 641, 2 amicus amor *coniugum.* *tempora*: VERG. Aen. 2, 255 tacitae per amica silentia lunae. HOR. carm. 3, 6, 43 Sol ... bobus fatigatis amicum tempus (*cf. gr.* εὐφρόνη. *sim.* CLAVD. 27, 2) agens abeunte curru. OV. epist. 18, 33 noctis amicior hora. MANIL. 2, 300 socias vires et amicos ... ortus *signorum.* STAT. Theb. 4, 612 amica dies (SCHOL. prospera).

II *substantive*: **A amīcus, -ī** (*superlat., epitheta, coniuncta v. infra p. 1910, 25. 41*): GLOSS. sodalis. amicum τὸν φίλον: **1** *in vita privata* (amicus amici *v. p. 1903, 59; in proverbiis inf. p. 1912, 21*): *generatim*: APP. CLAVD. carm. frg. 2 amicum cum vides, obliscere miserias (*opp.* inimicus). NAEV. com. 39 dapsiliter suos amicos alit. PLAVT. Bacch. 541 quos cum censeas esse amicos, reperiuntur

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

falsi. 712 *al.* 499 amice amico operam dedi (*cf.* Poen. 852). 534 amicum ... illius. Most. 980 patris. Persa 14 Toxilus ... meus amicust. *absolute* 293 amicus sum, eveniant volo tibi quae optas. Trin. 23 amicum castigare ob meritam noxiam. 899 TER. Andr. 373 Haut. 574. Eun. 149 parere amicos (parare: CIC. Lael. 54 *al.* SALL. Iug. 10, 4; *ibid.* parere. SEN. epist. 9, 7. 63, 12 reparare. MART. 9, 14, 2 paravit. PLIN. epist. 6, 6, 5 paneg. 85. *al.*). Eun. 560 amice, salve. Hec. 798 nos sibi ... amicos iunget (iungere: HOR. sat. 1, 3, 54. *similia* 1, 5, 29 MANIL. 3, 122 SEN. epist. 19, 11). CATO agr. 5, 3 amicos domini, eos habeat sibi amicos. PACVV. trag. 80 antiqui amici maiorum meum. 131 amico amiciter fecisti (*de iunctura cf* PLAVT. Persa 255 *et l. 1*). CIC. inv. 1, 35 quibus amicis utatur. Quinct. 21. Verr. 3, 110 non dicam amicum tuum, quod apud homines carissimum est, non hospitem, quod sanctissimum est. 3, 102 omnes istius amici, in his etiam pater eius. off. 2, 30 familiaritates ... fidas amantium nos amicorum. Lael. 80 *amicus verus* est ... is, qui est tamquam alter idem. fin. 3, 55 de efficientibus (*neutr.*) nihil est bonum praeter amicum *secundum Stoicos* (*cf. Diog. Laert. 7, 96*). *nota* Att. 2, 7, 4 ut ait tuus (*i. Attici*) amicus Sophocles. CATVLL. 9, 1 *al.* PVBLIL. D 28 decima hora amicos plures quam prima invenit. P 52. Q 40 qui timet amicum, vim non novit nominis. SALL. Catil. 24, 2 *al.* Iug. 13, 6 amicos ... novos adquirant (102, 6 quaerere. SEN. dial. 9, 7, 4 adsumamus). NEP. Them. 1, 3 *al.* VERG. Aen. 1, 486 *al.* HOR. carm. 1, 35, 27 *al.* 2, 9, 5 amice Valgi. sat. 1, 4, 35 non hic cuiquam parcet amico (*cf.* QVINT. inst. 6, 3, 28 absit illud propositum potius amicum quam dictum perdendi. *Otto, Sprichw. p. 22, 9*). sat. 1, 5, 33 PROP. 1, 1, 25 *al.* OV. am. 1, 7, 2 *al. nota plur.* Pont. 1, 7, 27 nec tuus est genitor nos (*Ovidium*) infitiatus amicos. LIV. 2, 2, 7 amicus abi, *L. Tarquini*. 3, 45, 11 Vergini amici. 4, 60, 7 primores plebis, nobilium amici. 9, 6, 8 MANIL. 2, 632 *al.* VELL. 2, 7, 3 haruspex Tuscus amicus. 2, 64, 2 cuius (*Caesaris*) cum primus omnium amicorum fuisset *Brutus*. VAL. MAX. 4, 7 (*de amicitia*), pr. *et saepius.* 5, 1, 1[e] tota urbs unius humani amici vultum habuit. PHAEDR. 3, 7, 17 *al.* (*de bestiis personatis*). SEN. benef. 1, 5, 4 *al.* 5, 22, 4 *admonitione* amicus languentem amici fidem erexit. 6, 9, 2 et amicum et inimicum voluntas facit. 6, 33, 3 amicum, rem non domibus tantum, sed saeculis raram. epist. 3, 1 *et saepe.* 35, 1 nunc ... amas me, amicus non es (*quod explicatur per sequentia; cf.* 81, 12). 107, 1 CVRT. 6, 10, 25 PETRON. 33 *al.* MART. 1, 54, 2 *al.* QVINT. inst. 1, 12, 7 *al.* 12, 1, 19 dixi ... perfectum oratorem esse Ciceronem, ut amicos et bonos viros et prudentes dicimus vulgo, quorum nihil nisi perfecte sapienti datur (*cf.* decl. 289 p. 156, 21). decl. 245 p. 4, 4 *et saepe.* TAC. dial. 3 *al.* ann. 3, 12 patris. 4, 68 florentis domus. PLIN. epist. 1, 10, 12 *al.* 1, 17, 1 defunctorum. paneg. 85 habes amicos, quia amicus ipse es. SVET. Iul. 52 *al.* *nota genet.*: SVET. Tib. 42 omnium horarum amicos. FRONTO p. 59, 11 N. *al.* AVR. Fronto p. 4, 3 N. *al.* DIG. *passim. nota* PAVL. dig. 50, 16, 223 'amicos' appellare debemus non levi notitia coniunctos, sed quibus fuerint † in iura (vincula *Mommsen*) cum patre familias honestis familiaritatis quaesita rationibus. HIER. epist. 74, 1 *al.* 58, 9 mi conserve, amice, germane. VVLG. gen. 26, 26 *al.* SIDON. epist. 2, 13, 1 homo peritus virque amicorum. *christiana* (*cf. infra*: amicus dei): VVLG. Matth. 11, 19 *Iesus* publicanorum et peccatorum amicus. AVG. c. Pelag. 1, 1, 1 amicus humilium. INSCR. christ. Rossi I 262 (*saec. IV*) amicus pauperum. EVCHER. form. 5 p. 32, 5 amici (*sc. spiritali intellectu*): concordes in deum. *in titulis privatis* (*sepulcralibus, al.*) *saepe, cf. haec*: CORP. I 1062 (= VI 21470) faciund(um) coeravit patron(o) et sibi amicisque. 1422 (= IX 5557) parentibus praesidium, amiceis gaudium (CARM. epigr. 85, 2). CARM. epigr. 364 iucunda sueis, gratissima amiceis 77, 3. CORP. XI 6962 cives amici et amatores eius. XII 1982 amicorum amator. *nota locos de officiis amicorum*: *consuluntur, auctores sunt*: PLAVT. *passim, cf.* Men. 700 Poen. 794 Stich. 128. 503 TER. Phorm. 313. 625 LVCIL. 608 CIC. Quinct. 54 S. Rosc. 27 Tull. 22 Verr. 3, 41. 69 *al.* Caecin. 20 *al.* Lael. 44 off. 1, 91 div. 1, 55 CATVLL. 41, 6 NEP. Epam. 3, 5 HOR. epod. 11, 25 LIV. 34, 33, 4. 40, 16, 1. 40, 29, 5. 45, 12, 5 SEN. contr. 2, 3, 6. 9, 5, 9 VAL. MAX. 1, 7, 4. 2, 9, 1 *al.* SEN. clem. 1, 9, 3 epist. 77, 5 CVRT. 6, 8, 1 *al.* ASCON. Scaur. p. 22 QVINT. inst. 3, 8, 70 PS. QVINT. decl. 2, 14 SCAEV. dig. 32, 39, 1 *al.* APVL. met. 7, 14 S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 17 *al.* *auxilio sunt amicis, praesertim in iudicio* (*advocati*): COM. pall. inc. 56 PLAVT. Cas. 241 Curc. 332 Epid. 422 Merc. 951 Persa 614 Trin. 456 *al.* CAECIL. com. 11. CIC. inv. 1, 93 *passim.* PLIN. epist. 6, 29, 1 *al. cf.* DON. Ter. Phorm. 459 'amicos' et pro testibus et pro advocatis veteres posuerunt. *sunt participes malorum amici*: PLAVT. Capt. 151 CIC. Quinct. 50 *al.* *manumissio* inter amicos: SEN. dial. 7, 24, 3 PLIN. epist. 7, 16, 4 GAIVS inst. 1, 40. 44 PAPIN. frg. Vat. 261 VLP. reg. 1, 10. 18 PAVL. sent. 4, 12, 2. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[a] ἰντεραμίχον. μεταξὺ φίλων. *amicus potentium vel divitum* (*saepe i. q. cliens; de re cf.* SEN. benef. 6, 34): HOR. sat. 1, 6, 62 iubes (*Maecenas*) me ... esse in amicorum numero. 2, 1, 61 maiorum (*gen. part.*) ... amicus. SEN. benef. 6, 33, 4. 6, 34, 2 amicos primos (*i. primae admissionis*), ... secundos. MART. 2, 74, 6 amicos et greges togatorum. 3, 7, 4 *et saepe. nota* 9, 2, *ubi* amicus (12) *dicitur et* conviva (4) *et* sodalis (8) *et* cliens (10). IVV. 1, 146 *al.* PLIN. epist. 2, 6, 2 minoribus amicis. *ibid.* gradatim amicos habet. 5, 6, 21 amicorum cenatio. SVET. vita Verg. p. 57. *de epithetis cf. p. 1911, 10.* *amicus philosophi* (*i. q. sectator, assecla*): CIC. ac. 2, 131 Aristoteles eiusque amici. fin. 1, 65. 2, 44 *cf.* TERT. anim. 5. *amicus feminae* (*fere de amatore*): NAEV. com. 90 *v. sub* amica. CAECIL. com. 214 ab amico amante argentum accipere meretrix non volt. PLAVT. Mil. 391 quom ... osculata mea soror ... esset suompte amicum. Pseud. 196. 218 Stich. 679. 766. *nota* TER. Andr. 718 summum bonum esse erae putavi Pamphilum, amicum, amatorem, virum *eqs.* TVRPIL. com. 38 quae mulier volet sibi suum amicum (summa amicam *codd.*) esse indulgentem et diutinum. CIC. Caecin. 14 voluntarius amicus mulieris. Cael. 65 TIB. 1, 5, 65 PROP. 2, 9, 27. 2, 13, 51. 3, 20, 9. VVLG. cant. 5, 16 talis est dilectus meus, et ipse est amicus. *sensu non amatorio*: TER. Phorm. 728 (*Sophrona nutrix*:) quem mihi amicum inveniam misera? CIC. Cluent. 176 SEN. dial. 6, 5, 1. *amicus viri* (*i. exoletus, amasius*): CIC. Att. 10, 10, 5 *v. sub* amica. MART. 11, 43, 10 Aeacidae ... lēvis amicus (*Patroclus*). IVV. 9, 130 pathicus ... amicus. COMM. instr. 1, 11, 20. 22 (21 sodalis. *de Hyacintho*). *christiana*: amicus dei *et sim.*: FILASTR. 156, 9 salvator apostolis mandatum dabat, ut amicis et fidelibus (*ibid. supra*: servare *legem* ut amicus et fidelis, aut contemnere, ut servus). ANON. Vales. 15, 88 non ... dei amicus, sed legi eius inimicus. VVLG. Iudith 8, 22 Abraham ... dei amicus (Iac. 2, 23). sap. 7, 27 amicos dei et prophetas (HIER. epist. 94, 1 AVG. civ. 11, 4 p. 465. *cf.* gen. c. Manich. 1, 2, 4 fiat amicus deo). HIER. epist. 22, 8 Lot, amicus dei. 47, 2 legimus ... sanctum quoque Danihelem appellatum ... amicum dei. 79, 1 *Abraham* amicus dei fuit. 79, 7 David, amicus domini. AVG. in euang. Ioh. 41, 1 *Christi.* 85, 3 SVLP. SEV. dial. 2, 4, 6. DAMAS. epigr. 11, 6 Christi perfectus amicus. *daemonum amici*: AVG. civ. 9, 16 p. 391. 9, 18 p. 393 *al.* *res personatae*: CIC. epist. 9, 1, 2 me ... redisse cum veteribus amicis, id est cum libris nostris, in gratiam. MART. 12, 69, 2 omnes archetypos habes amicos. *amicus rei*: RHET. Her. 4, 37, 49 ut ... amici ipsorum et veritatis esse videamur (veritatis: CIC. S. Rosc. 85 off. 1, 63. GELL. 10, 22, 1 Plato veritatis homo amicissimus. *sim.* ITIN. Alex. 1 *auctores* fidei amicissimos. IVL. VAL. 1, 2 veri. AVG. epist. 155, 1, 1). CIC. Phil. 5, 44 ex Antonii amicis, sed amicioribus libertatis. HOR. sat. 2, 1, 70 *Lucilius* uni aequus virtuti atque eius amicis. MART. 8, 72, 8 continget ... amicus (*Arcanus*) *tibi, libelle.* APVL. flor. 18 p. 83 eruditionis. Plat. 2, 22 osor quoque nec amicus virtutum. HIER. epist. 85, 1 amicum ... meorum dictorum (*opp.* iudicem). VVLG. Iac. 4, 4 amicus ... saeculi huius, inimicus dei (AVG. c. Iul. 4, 3, 33 huius mundi). AVG. civ. 8, 13 virtutum. 14, 16 p. 38 sapientiae sanctorumque gaudiorum. epist. 145, 4 iustitiae. in euang Ioh. 41, 11 legis. in psalm. 35, 1 iniquitatis. pat. 5, 4. FAVST. REI. grat. 1, 6 desidiae. INSCR. christ. Rossi II p. 88, 37, 4 pacis (*cf. p. 1913, 52*)

2 *publice vel in vita publica*: *de eis qui eiusdem factionis sunt (Oehler, PW. I 1831); cf.* Q. CIC. pet. 16 hoc nomen 'amicorum' in petitione latius patet quam in cetera vita. quisquis est enim, qui ostendat aliquid in te voluntatis, qui colat, qui domum ventitet, is amicorum numero est habendus (*opp.*: qui sunt amici ex causa iustiore cognationis aut affinitatis aut sodalitatis aut alicuius necessitudinis): CIC. Sest. 69 non mihi absenti crevisse (defuisse *Mommsen*) amicos. Phil. 12, 18 amici Antonii. *cf.* prov. 24 nemini ego possum esse bene merenti de re publica non amicus. Mil. 21 *al.* Catil. 1, 11 Phil. 13, 3 Sull. 51 de orat. 1, 3 *al.* Att. 1, 18, 1 stipati gregibus amicorum. 4, 15, 7. 6, 5, 3 *al.* 11, 8, 2. 14, 14, 3 *Idus Martiae* nostris amicis, divinis viris, aditum ad caelum dederunt. epist. 6, 14, 3. 9, 6, 2 *al.* BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 3. CAES. civ. 1, 2, 6 minis amicorum Pompei. 1, 3, 4 *al.* HIRT. Gall. 8, 52, 5. NEP. Pelop. 1, 4 amicis suis (*opp.* alterius ... factionis). LIV. 31, 49, 1 *al.* VELL. 2, 7, 3. 4 *al.* TAC. Agr. 40 hist. 4, 7. *de comitibus vel contubernalibus imperatorum*: CATO or. frg. 2 numquam ego argentum pro vino congiario inter apparitores atque amicos meos disdidi. BELL. Alex. 24, 6 Caesaris legati, amici, centuriones militesque. SALL. Iug. 7, 6. PHAEDR. app. 35 *al.* 8, 22 quidam senior ex amicis principis (*Magni*). TAC. ann. 1, 27. SVET. Tib. 46 (*ibid.* comites; *cf. Mommsen, Staatsr. II[3] 835 not. 2*). cohors amicorum: SVET. Cal. 19 Galba 7 Nero 4 vita Lucani p. 51 *cf.* CORP. V 7165. *amicus Augusti* (*cf. Mommsen, Staatsr. II[3] 834 sqq. III 555; Oehler, PW. I 1831*): SEN. dial. 2, 18, 2 *C. Caesar* Asiaticum Valerium in primis amicis habebat. PLIN. nat. 9, 77 Pollio eques Romanus ex amicis divi Augusti. 12, 13 *al. cf.* MART. 1, 78, 10 huius (*Festi*) Caesar amicus erat. IVV. 4, 88 (*cf.* 4, 84 comes). TAC. hist. 1, 30 *al.* ann. 14, 54 *al.* hist 1, 49 *Galba* amicorum libertorumque ... patiens (2, 91). PLIN. epist. 1, 18, 3. 4, 9, 2 paneg. 42 *al.* TRAIAN. Plin. epist. 7, 1 (*cf.* 10, 2 *et* Corp. III 7086, 12) SVET. Aug. 35. 45 ex amicorum ... libertorumque cenaculis (Dom. 14 CAPITOL. Ver. 8, 8). 56 *al.* PORPH. Hor. carm. 2, 2, 1 *al.* SPART. Hadr. 7, 10. 18, 1 amicos suos aut comites (LAMPR. Alex. 32, 1). CAPITOL. Pius 6, 11 Aur. 27, 11 *al.* LAMPR. Hel. 15, 3 amicum Augusti. Alex. 65, 4 principis. 20, 1 amicos ... primi ... secundi loci ... inferiores (*cf.* Hel. 25, 2 vilioribus amicis). *aliter ap. christianos*: VVLG. Ioh. 19, 12 si hunc dimittis, non es amicus Caesaris. AVG. conf. 8, 6, 15 amici imperatoris (*opp.* amicus dei). *sim.* PASS. coron. 8 'estote cari et amici nobilium principum et sacrificate deo magno Soli'. *titulus privatis a principe honoris causa datus*: EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5050) 16 Plantam Iulium, amicum et comitem meum. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 24 Persicum nobilissimum virum, amicum meum. EPIST. imp. Vesp. ad Vanac. (Corp. X 8038) 4 Otacilium Sagittam, amicum et procuratorem meum. EPIST. imp. Traian. ad Pergamen. (Corp. III 7086) 27. IMPP. AVR. et VER. Vlp. dig. 37, 14, 17 pr. Volusius Maecianus amicus noster. 49, 1, 1, 3. EPIST. impp. Sev. et Carac. (Corp. III 781) 27 legatus et amicus noster v. c. COD. Theod. 9, 1, 4 (*a. 325*) iudicum comitum amicorum vel palatinorum meorum. 11, 1, 6 (*a. 354*) Rufini, viri clarissimi et illustris praefecti praetorio, parentis amicique nostri. COD. Iust. 9, 51, 1. CORP. III 199 (*ca. a. 163*) per Iul. Verum leg. pr. pr. provinc. Syr. et amicum suum. V 5811 amico et comit(i) Aug. n. VI 3839 c)omiti amico. CORP. XIV 3565 Iul. Agathemerus Aug. lib. a cura amicorum (*cf.* 206). *sic in aliis titulis libertorum Augusti*: CORP. VI 604. 630. 8796—8799. 8795 Ingenus Caes. n. servus. *amicus regis* (ἑταῖροι *Alexandri M., aulici etc.*): VAL. ANT. hist. 21, 1 Timochares, regis Pyrri amicus. CIC. Deiot. 41 hi legati ... regii ..., regum amicissimi. div. 2, 135 *Alexandri*. Att. 6, 1, 3 epist. 15, 2, 6 CAES. civ. 3, 104, 1 *al.* BELL. Alex. 23, 1 SALL. Iug. 9, 4 *al.* NEP. Milt. 3, 2 *al.* Eum. 2, 4 Alexandri (reg. 3, 1). CIRIS 359 HOR. epist. 1, 10, 33 LIV. 9, 18, 4. 31, 28, 5 *al.* 33, 41, 8 insignium regis amicorum. 35, 15, 7 princeps amicorum eius (*Antiochi*. 40, 23, 4. 42, 39, 7. 44, 45, 2). 35, 19, 6. 42, 15, 7 turba amicorum ac satellitum. 45, 32, 4 regis amici purpuratique. SEN. contr. exc. 3, 6 tyranni amicus, tyranni satelles. VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 *al.* SEN. dial. 5, 14, 6 *al.* benef. 6, 34, 1 consuetudo ista vetus est regibus regesque simulantibus, populum amicorum discribere. CVRT. 3, 5, 9. 3, 12, 2. 3, 12, 16 *Hephaestio* longe omnium amicorum carissimus ... regi. 3, 12, 19 *al.* 6, 2, 11 fratrem ... Darei recepit in cohortem amicorum *Alexander* (6, 7, 17). 6, 6, 7 amicos ... et equites. 6, 6, 11 principes amicorum (6, 11, 39. 9, 6, 4 *al.*). 8, 1, 18 sine delectis principum atque amicorum. PLIN. nat. 7, 108 *al.* FRONTIN. strat. 1, 8, 8 regios amicos. IVST. 1, 9, 7. 2, 9, 3 *al.* VVLG. III reg. 4, 5 (*al.*) amicus regis. I Macc. 2, 18 *al.* 10, 65 *rex* scripsit eum inter primos amicos. 11, 27 principem amicorum. *de sociis* (*populis, regibus, privatis*): *populi R.* (*de re cf. Mommsen, Staatsr. III 590; Neumann, PW. I 1831*): *plena formula*: socius atque amicus (socius amicusque) populi Romani: LEX Anton. de Term. (Corp. I 204) 7 iei ... leiberi amicei socieique populi Romani sunto. CIC. div. in Caec. 64 iniuria sociorum atque amicorum populi Romani. 65 Verr. 1, 53 *al.* 2, 45 populi Romani socium atque amicum *magistratum Sicyonium* (4, 127). 2, 76 socios populi Romani atque amicos (5, 68). 4, 57 socius amicusque populi R. *Nymphodorus*. 5, 67 *Antiochus* amicus et socius populi R. Font. 32 SALL. Iug. 14, 2. 24, 3 LIV. 5, 35, 5. 28, 42, 3. 29, 19, 7. 32, 8, 16 socios et amicos populi R. reges. AMPEL. 34, 3 GELL. 1, 13, 11. CIC. Verr. 1, 13 socii nostri atque amici. CAES. Gall. 1, 43, 8. LIV. 7, 30, 4 Samnites ... amici sociique vobis facti sunt. 7, 30, 23 *al.* VVLG. I Macc. 8, 20 conscribere nos (*Iudaeos*) socios et amicos vestros. 8, 31. *omisso genetivo*: CIC. Verr. 2, 56 sociorum atque amicorum. 2, 58. 59. 78 *al.* Manil. 66 (*opp.* hostium). fin. 5, 65 qui publice socii atque amici sunt. Deiot. 40 sociorum ... regum et amicorum. CAES. civ. 1, 6, 4 BELL. Alex. 34, 2 SALL. Catil. 6, 5 LIV. 31, 11, 14 *al.* 44, 19, 14 eum non pro amico nec pro socio habituros esse. TAC. ann. 4, 26 regem ... et socium atque amicum appellaret. PLIN. paneg. 56 SVET. Iul. 11 *al.* AMM. 23, 2, 1. VVLG. I Macc. 14, 40 appellati sunt Iudaei a Romanis amici et socii et fratres. SVLP. SEV. chron. 2, 23, 4. CIC. Sest. 59 ille Cyprius ..., qui semper amicus, semper socius fuit. Deiot. 13 *rex* rogatus ut amicus ..., arcessitus ut socius. leg. agr. 1, 11 provincias, civitates liberas, socios, amicos, reges. or. frg. A XV 7 *al.* leg. 3, 41. socii *nomine non adiecto*: S. C. de Asclep. (Corp. I 203) 7 eos in ameicorum formulam referundos. CIC. Verr. 2, 82 cum te in oppidis et civitatibus amicorum non legatum populi R., sed tyrannum ... praebueris. *ibid.* ex ferro amicorum populi Romani. 5, 26. 6, 171 amicos nostrae civitatis. Phil. 2, 93 *v. p. 1910, 31*. CAES. Gall. 1, 3, 4 *Castici pater* a senatu populi Romani amicus appellatus erat. 1, 35, 2 *Ariovistus* rex atque amicus (1, 43, 4 *al.* 1, 44, 11 *opp.* hostis). 1, 35, 4. 7, 10, 1 SALL. Catil. 6, 4. 9, 3. LIV. 8, 1, 9 Sidicinos ..., suos semper hostes, populi Romani numquam amicos. 35, 19, 3 *Hamilcar Hannibalem* iure iurando adegit, numquam amicum fore populi Romani. 39, 47, 10. LEX Iul. maiest. Scaev. dig. 48, 4, 4 pr. ut ... ex amicis hostes populi R. fiant. POMPON. dig. 49, 15, 5, 1 amicos nostros (*opp.* hostium). AMM. 14, 4, 1 *opp.* hostes. *nota* CORP. III 783 (*saec. I*) regem ... Sauromaten amicum imp(eratoris) populiq(ue) R(omani) praestantissimum. *cum dativo*: CIC. dom. 52 huic populo socii atque amici. Scaur. 44 amicam populo R. civitatem (EVTR. 3, 7). Font. 44 fidelis et amica populo R. provincia. *nota* Phil. 11, 34 Deiotarum ... ex animo amicum vereque benevolum ... fidelem populo R. epist. 15, 1, 2 *Tarcondimotus* fidelissimus socius ... amicissimusque p. R. 15, 1, 3 amiciores p. R. esse factos. 15, 4, 4 nobis (*i. populo R.*). CAES. Gall. 4, 7, 4 si suam (*Germanorum*) gratiam Romani velint, posse iis utiles esse amicos. HIRT. Gall. 8, 44, 5 *v. p. 1910, 32* BELL. Alex. 65, 4 NEP. Hann. 10, 2. LIV. 7, 30, 2 amici ... pariter ac nunc, subiecti atque obnoxii vobis (*Romanis*) minus essemus. 7, 30, 5. 26, 50, 7. 27, 4, 6 regem nec inimiciorem ulli populo quam Carthaginiensi nec amiciorem quam Romano esse. 42, 6, 12 amicissimum ... populo R. *nota* 45, 19, 5 altero Romanis certo amico, altero nec Romanis nec Persei fido socio. SIL. 14, 116 quod vulgus amicum duret Troiugenis. LAMPR. Hel. 9, 1 ut Marcomanni p. R. semper devoti essent atque amici. AMM. 25, 7, 12 *al.* (*de dativo cf. infra l. 19*). *de sociis aliorum populorum* (*regum*): BELL. Alex. 36, 5 amicus *Pharnacis* Domitius ... angustias transiret (*opp.* hostium fines). LIV. 24, 23, 7 Hieronymum ... amicum ac socium *Hannibalis*. 28, 37, 1. 32, 45, 6 *al.* 29, 23, 5 societas inter populum Carthaginiensem regemque, data ultro citroque fide eosdem amicos inimicosque habituros (37, 1, 5. 38, 8, 10 ut eosdem quos populus R. amicos atque hostes haberent. *eadem formula* CVRT. 7, 1, 29). 34, 49, 7 *al.* 35, 48, 9 pacem utrique parti, quod medios deceat amicos, optent. VELL. 2, 23, 5 VAL. MAX. 6, 9 ext. 7. CVRT. 4, 1, 9 *Alexander* socius amicusque *Darei*. TAC. ann. 12, 37 PLIN. epist. 4, 9, 6? FLOR. epit. 1, 16, 11 (*opp.* hostes). VOPISC. quatt. tyr. 3, 1 Zenobiae amicus ac socius. AMM. 31, 12, 9 *rex* quasi mox amicus futurus et socius *Valentis*. VVLG. I Macc. 9, 35. 10, 16 amicum et socium. AVG. civ. 3, 14 p. 113 *al.* CORP. VI 30927 ⟨populum R⟩omanum cognatum amicum sociu⟨m⟩. *c. dat.*: CAES. Gall. 1, 9, 3 Dumnorix ... Helvetiis erat amicus, quod. civ. 2, 18, 5 Caesari (-ris *aliq. codd.*) esse amicas civitates. 2, 36, 1. AMM. 18, 2, 13 rex nobis ... foederatus ..., sed amicus finitimis quoque suis. IVST. 9, 2, 11 amicus ... Scythis *Alexander* venturus. 2, 10, 13 amicior patriae. *nota* VOPISC. Car. 18, 4 populi (*gen.*) amici (*principes*).

ad 1 et 2: **a** *superlativus* (*de compar. cf. p. 1902, 52 et* CAPITOL. Gord. 9, 8 ut ... amiciores fierent ex amicis): CIC. Q. Rosc. 18 hunc et virum bonum esse dixisti et honoris causa appellasti: quod nemo nisi aut honestissimo aut amicissimo facere consuevit. Verr. 1, 26 M. Metellum amicissimum *esse*. 2, 65 homo ... hospitalissimus amicissimusque nostrorum hominum. Sull. 49 amicissimi vestri. Phil. 2, 41 filium ... sui ... amicissimi. 2, 93 rege Deiotaro, populi Romani amicissimo (*cf.* Deiot. 3 HIRT. Gall. 8, 44, 5). Lael. 5 ad amicum amicissimus scripsi de amicitia. 88. epist. 3, 11, 3 tuorum necessariorum, meorum amicissimorum. 11, 29, 1. SEN. clem. 1, 9, 12 amicissimum fidelissimumque habuit *Augustus Cinnam*. ASCON. Mil. p. 31 Milo Ciceronis erat amicissimus. PETRON. 107 ut se reconciliarem aliquando amicissimis. QVINT. inst. 12, 7, 5 hos ... amicissimos habebit. PLIN. epist. 3, 21, 6 GELL. 12, 8, 3. 17, 10, 7 a suis amicissimis. SPART. Sept. Sev. 14, 5 Plautianum ex amicissimo ... ita odio habuit, ut. Pesc. 6, 8 inter Commodi amicissimos. HIER. epist. 148, 16 de amicissimis ... inimicos.

b *epitheta*: *de virtutibus, maxime fide*: amicus: certus: ENN. trag. 388 PLAVT. Pseud. 390. Trin. 94 ex amicis ... certis certissimus. CIC. Tull. 5 LIV. 45, 19, 5 SEN. contr. 7, 3, 9. SEN. epist. 20, 7 veros certosque amicos; bonus: PLAVT. Mil. 674 CIC. epist. 2, 15, 3 *al.* CATVLL. 63, 59 NEP. Them. 9, 4 SEN. benef. 4, 20, 3 *al.* CVRT. 7, 8, 27 QVINT. decl. 321 p. 260, 24 TAC. hist. 4, 7 APVL. met. 4, 16. 8, 5 AVG. civ. 19, 8 p. 367 *al.* CORP. I 1203 (= X 4010); optimus: PLAVT. Cas. 581 *al.* QVINT. decl. 259 p. 55, 25 CORP. XII 1039 *al.*; melior: LIV. 33, 26, 12 GRATT. 452 QVINT. decl. 289 p. 157, 14; firmus: PLAVT. Trin. 1110 TER. Hec. 746. CIC. Cael. 14 firmus amicus ac fidelis. PVBLIL. A 53 NEP. Lys. 2, 2 AMM. 31, 14, 2; gravis: ACC. trag. 132? LIV. 45, 8, 3 APVL. met. 7, 14; verus: RHET. Her. 2, 24, 37 CIC. Pis. 27 fin. 2, 85 Lael. 23 *al.* HOR. ars 425 (*opp.* mendacem) PHAEDR. 3, 9, 7 SEN. benef. 6, 34, 2 LAVS Pis. 124 QVINT. decl. 355 p. 387, 7 PLIN. epist. 1, 12, 3 VVLG. Sirach 25, 12 AVG. civ. 19, 8 p. 367; fidus, fidelis (*cf.* SERV. Aen. 1, 113): CIC. S. Rosc. 112 Verr. 3, 122 Tull. 5 Lael. 53 (*ibid.* infidus) CATVLL. 102, 1 HIRT. Gall. 8, 3, 4 HOR. epist. 1, 5, 24. 2, 1, 1 PROP. 3, 20, 9 LIV. 1, 58, 5. 39, 26, 12. 44, 23, 2 *cf.* VAL. MAX. 4, 7 pr. SEN. dial. 9, 4, 3 PS. SEN. mon. 8 CVRT. 3, 6, 11 MART. 4, 5, 9 QVINT. decl. 388 p. 434, 14 PLIN. epist. 1, 12, 7 *al.* APVL. met. 8, 2 AMM. 31, 14, 2. 25, 10, 16 *al.* VVLG. Sirach 6, 14 *al.* AVG. epist. 73, 3, 10 *al.*; fortis: CIC. Verr. 1, 23 epist. 3, 12, 1 OV. trist. 1, 6, 15; officiosus: CIC. epist. 13, 56, 1; rarus: STAT. silv. 2, 1, 200 MART. 14, 122, 1 (*opp.* frequens; *cf.* 8, 18, 9) TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 3; unanimus: STAT. Theb. 9, 169 silv. 5, 1, 155; incomparabilis: CORP. III 6757 XII 862; bene merens: CORP. II 901 *et saepe*. *de affectu et caritate*: summus: TER. Andr. 970 Phorm. 35 *al.* AESOP. Acc. trag. 361 *cf.* SVET. Otho 2; intimus: CIC. Mur. 45 TAC. hist. 1, 71 ann. 4, 29 *al.* SVET. Dom. 14 Nero 21 AVG. epist. 73, 3, 10 CORP. V 1436; dulcis: CIC. Lael. 90 HOR. sat. 1, 3, 69 *al.* LYGD. 6, 9 OV. Pont. 1, 8, 31 PERS. 5, 23 HIER. epist. 3, 4 *al.* AVG. conf. 8, 6, 13; blandus: CIC. Lael. 95; lepidus: CIC. ad Q. fr. 3, 4, 3; unus atque unicus: CATVLL. 73, 6 (*cf.* PLAVT. frg. Friv. 10); carus: HOR. carm. 4, 9, 51 OV. Pont. 3, 2, 21 *al.* PETRON. 71 MART. 3, 5, 5 *al.* IVV. 5, 140 FRONTO p. 119, 2 N. HIER. epist. 57, 13 *al.* CARM. epigr. 964, 3 CORP. II 2520 *et passim*; iucundus: HOR. sat. 1, 3, 88 *al.* VAL. MAX. 5, 5 pr. PS. SEN. mon. 8 MART. 10, 76, 5 IVV. 5, 140 SVET. Tib. 42; propior: HOR. epist. 1, 9, 5 (TAC. ann. 13, 13 proximi amicorum); familiaris: PLIN. epist. 7, 17, 11. 9, 34, 1 *al.*; desiderantissimus: AVR. Fronto p. 17, 12 N.; iunctissimus: AMM. 15, 5, 4 *al.* *de vetustate (novitate) vel de diuturnitate amicitiae*: antiquus: PACVV. trag. 80 CIC. Verr. 3, 122. 4, 148 epist. 11, 27, 2 OV. Pont. 2, 3, 93 VVLG. Sirach 9, 14 (*opp.* novus); aeternus: PLAVT. Most. 195; sempiternus: PLAVT. Persa 35 [Most. 247]; vetus: PLAVT. Truc. 173 (*v. p. 1912, 38*) CIC. Rab. Post. 43 Sull. 7 *al.* SALL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Iug. 13, 6 VERG. Aen. 3, 82 HOR. sat. 2, 6, 81 OV. Pont. 1, 6, 53 *al.* LIV. 5, 44, 1 SEN. benef. 5, 25, 2 CVRT. 5, 9, 1 *al.* MART. 6, 25, 3 *al.* IVV. 3, 1 *al.*; paternus: TER. Phorm. 128 CIC. S. Rosc. 15 div. in Caec. 67 Verr. 1, 25 *al.* ANTON. Cic. Att. 14, 13ª, 2 *al.* LIV. 29, 30, 3. 42, 42, 4 SEN. contr. 1, 6, 5 *al.* VAL. MAX. 2, 1, 9 DOM. AF. Quint. inst. 9, 2, 20 QVINT. decl. 245 p. 6, 2 *al.* PLIN. epist. 5, 16, 3 SVET. Dom. 2 CAPITOL. Maximin. 28, 6; patrius: PROP. 3, 24, 9 MART. 6, 25, 3; recens: CIC. Verr. 3, 139 QVINT. inst. 6, 3, 92; novus: CIC. Lael. 67 epist. 5, 7, 1 *al.* SALL. Iug. 13, 6 MART. 3, 36, 1 FRONTO p. 187, 11 N. *de dignitate et loco*: privatus: CIC. p. red. ad Quir. 16; mediocris: CIC. fin. 2, 85; magnus: CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 2 VAL. FL. 3, 563 MART. 3, 40, 3 IVV. 1, 33. 3, 57. 6, 313 PLIN. epist. 3, 11, 2 ANTH. 408, 3 (maior); tantus: ELEG. in Maecen. 1, 15; quantus: IVV. 5, 134; nobilis: CATVLL. 28, 13 LAMPR. Hel. 11, 2; potens: HOR. carm. 2, 18, 12 (*de Maecenate*). epist. 1, 18, 44 *al.* SEN. dial. 10, 7, 7 MART. 7, 45, 1 *al.* QVINT. inst. 5, 12, 16 decl. 323 p. 274, 21 SVET. vita Lucani p. 51; venerandus: HOR. epist. 1, 18, 73; honoratus: LIV. 39, 34, 9. 40, 54, 6; aequalis (*i. par*): LAVS Pis. 131; humilis (*de servis*): SEN. epist. 47, 1; par: MART. 10, 47, 7; modicus: IVV. 5, 108; potior: TAC. ann. 11, 31. 13, 18; praecipuus: TAC. ann. 15, 58 PLIN. epist. 4, 17, 9; minor: TERT. anim. 40 ANTH. 408, 4; clarior(?): CAPITOL. Maximin. 23, 7. *de vitiis*: falsus: RHET. Her. 4, 48, 61; improbus: CIC. S. Rosc. 68 Att. 2, 21, 3 epist. 14, 1, 2; perfidus: CIC. p. red. ad Quir. 21; insidiosus: CIC. dom. 29; infidelis: CIC. ad Q. fr. 1, 4, 2; mendax: OV. Pont. 1, 6, 19; dubius: SEN. dial. 10, 5, 1 benef. 7, 30, 2; levis: PS. SEN. mon. 55; infrequens: FRONTO p. 235, 20 N. *varia*: consiliarius, auxiliarius: PLAVT. Truc. 216; ferentarius: PLAVT. Trin. 456; opportunus: PLAVT. Epid. 425. *alia v. supra.* amici (amicorum): fides: CIC. S. Rosc. 111 ad Q. fr. 1, 4, 1 *al.* SEN. benef. 5, 22, 4 *al.* TAC. hist. 2, 98 *cf.* PLIN. paneg. 42; fidelitas: CIC. Planc. 71 *al.*; amor: CIC. Lael. 51; benivolentia: CIC. Lael. 22 MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 2; studia: Q. CIC. pet. 16 *al.*; sanctius nomen: QVINT. decl. 308 p. 214; discidium: CIC. Lael. 78; caterva: CIC. Cael. 14; coetus: CIC. Cato 45; cohors *v. p. 1908, 66*; paria: CIC. fin. 1, 65 *al.*

c *substantiva iuxta posita*: *nomina coniunctionis et familiaritatis*: advocatus: PLAVT. Amph. 1040 *cf.* Epid. 422 CIC. Verr. 3, 73 Caecin. 22 (VVLG. I Macc. 7, 71 adiutor); aequalis: PLAVT. Trin. 48. 326 TER. Haut. 417 Ad. 465 AFRAN. com. 256. 367 *cf.* CIC. Lael. 37 SEN. benef. 5, 25, 2; amator: LVCIL. 779 CIC. Verr. 4, 148; arbiter: CAES. civ. 3, 109, 1; bene meritus: CIC. fin. 3, 71; benevolens (-lus): PLAVT. Cas. 435 Cist. 640 Most. 195 Pseud. 699 Trin. 1177 CIC. Phil. 11, 34 epist. 5, 16, 6; civis: CIC. epist. 2, 3, 2. 2, 15, 3 *al.* PVBLIL. C 6 *al.*; cliens: TER. Ad. 529 CIC. Verr. 5, 140 de orat. 1, 184 Cato 32 epist. 5, 8, 5 SALL. Catil. 26, 4 LIV. 38, 51, 6 *al.* VELL. 2, 7, 3 LAVS Pis. 118 QVINT. inst. 5, 10, 26 TAC. ann. 1, 12 VLP. dig. 33, 9, 3, 6 LAMPR. Hel. 24, 2; comes (*cf. p. 1908, 65*): OV. Pont. 1, 7, 33 VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 FRONTO p. 187, 6 N.; commilito: QVINT. decl. 369 p 406, 4; conlega: CIC. Sull. 7; consiliarius: CIC. Verr. 3, 42 AMM. 28, 1, 52; contubernalis: BELL. Alex. 16, 4 SEN. dial. 9, 4, 3 epist. 9, 3 CVRT. 9, 10, 16 *cf.* PLIN. epist. 4, 4, 1 APVL. met. 8, 7; convictor: HOR. sat. 1, 4, 96; defensor: TER. Andr. 813 CIC. div. in Caec. 22 Verr. 2, 20 *al*; discipulus: CIC. Verr. 1, 23; familiaris: PLAVT. Trin. 89 LVCIL. 856 CIC. Verr. 6, 136 Balb. 63 epist. 4, 5, 6 *al.* RVT. LVP. 1, 20 VITR. 6 pr. 2 VAL. MAX. 4, 7 pr. COLVM. 1, 8, 7 SVET. Tib. 55 FRONTO p. 164, 15 N.; fautor: LVCIL. 229 779 CIC. Planc. 55 NEP. Alc. 5, 2; hospes: PLAVT. Mil. 674. 741 TER. Ad. 529 *cf.* CATO or. frg. 6, 1 AFRAN. com. 367 RHET. Her. 3, 3, 5 CIC. inv. 1, 103 (*ibid.* maiores natu ... vicinos) S. Rosc. 15 div. in Caec. 67 Verr. 2, 28. 3, 83 *al.* epist. 9, 12, 2 BELL. Alex. 68, 1 SALL. Catil. 61, 8 NEP. Timoth. 4, 2 HOR. sat. 2, 6, 81 LIV. 21, 12, 6 *al.* SEN. contr. exc. 3, 6 PLIN. nat. 27, 7 TAC. Agr. 31 FLOR. Verg. p. 186 GAIVS dig. 41, 2, 9 APVL. met. 1, 25; libertus: *v. sub II A 2*; notus: PLAVT. Pseud. 127 TER. Eun. 238 RHET. Her. 4, 39, 51 BELL. Alex. 16, 4 PVP. epigr. 2 LIV. 41, 20, 3 *cf.* HIER. epist. 58, 11 CARM. epigr. 59, 15; patronus: PLAVT. Asin. 757 CIC. Verr. 2, 28; popularis: TER. Phorm. 35; sectator: FRONTO p. 59, 4 N. HIER. epist. 84, 11 (118, 6 assecla); socius: PACVV. trag. 80 CIC. Quinct. 26 SALL. Catil. 16, 4 epist. Mithr. 17 SEN. epist. 94, 11 VVLG. Sirach 41, 23 (*cf. sub II A 2*); sodalis: PLAVT. Bacch. 475 Cas. 581 Merc. 475 CIC. Sull. 7 SEN. contr. exc. 4, 1 PLIN. epist. 2, 13, 6 QVEROL. p. 52, 17 HIER. epist. 48, 1 *al.* VVLG. Sirach 37, 2 *al.*; tribulis: CIC. Mur. 72 epist. 13, 23, 1; tutor: TER. Andr. 295 LIV. 24, 4, 2; vicinus: PLAVT. Merc. 475 CIC. Cluent. 56 off. 1, 59 *et saepe* SEN. epist. 9, 3 MART. 6, 39, 3. *nomina necessitudinis*: adfinis: PLAVT. Bacch. 380. CIC. inv. 2, 35 parentes, cognatos, amicos, affines, necessarios. Quinct. 26 *al.* Att. 1, 5, 1 *al.* SALL. Iug. 14, 15 VAL. MAX. 5, 5 pr. VLP. dig. 37, 9, 1, 23 TRYPH. dig. 27, 2, 6 SEN. benef. 5, 19, 9 APVL. met. 10, 25 AMM. 29, 5, 2 SALV. eccl. 3, 29; cognatus: PLAVT. Mil. 1119 Stich. 580 Trin. 702 (*ibid.* adfinitatem) TER. Eun. 148 Phorm. 496 RHET. Her. 4, 24, 33 4, 30, 41 *al.* CIC. Verr. 3, 138. 139 *al.* part. 66 SALL. Catil. 61, 8 Iug. 9, 4 HOR. sat. 1, 1, 88 PROP. 2, 34, 5 LIV. 1, 49, 9 *al.* QVINT. decl. 356 p. 388, 17 IVST. 5, 7, 7 VVLG. II Macc. 8, 1 *al.* AVG. civ. 4, 3 p. 149. *al.*; consanguineus: CIC. inv. 2, 107 HIER. epist. 118, 4; parens (pater, frater, liberi, vir *etc.*): TER. Andr. 295 te isti virum do, amicum, tutorem, patrem. RHET. Her. 1, 5, 8 *al.* 4, 44, 57 pro amicis et parentibus et ceteris necessariis. CIC. inv. 2, 22 part. 80 off. 1, 23 *al.* SALL. Iug. 102, 7 SEN. benef. 3, 17, 4. 5, 19, 9 dial. 2, 10, 4 epist. 95, 37 *al.* TAC. hist. 4, 5 CORP. III 12953 *al.* (*in* VVLG. *persaepe* frater *et* amicus *iunguntur, ut* exod. 32, 27); necessarius: CIC. inv. 2, 35 Verr. 3, 97 *al.* p. red. in sen. 29 *al.* BELL. Alex. 66, 1 VITR. 6 pr. 2 QVINT. inst. 6, 2, 17 TAC. ann. 4, 62 (necessitudines: SVET. Aug. 17); propinquus: CIC. inv. 1, 109 Verr. 2, 125. 136. 3, 41 Font. 35 *al.* off. 3, 26 *al.* CAES. civ. 3, 103, 2 BELL. Afr. 56, 2 SALL. Iug. 14, 15 LIV. 3, 26, 11 *al.* VITR. 2 pr. 1 SEN. contr. 1, 1, 9 *al.* VELL. 2, 14, 2 VAL. MAX. 2, 1, 9. 4, 7 pr. *al.* SEN. dial. 9, 1, 10 *al.* CVRT. 3, 3, 25 QVINT. inst. 5, 10, 26 *al.* decl. 28 p. 144, 15 *al.* PS. QVINT. decl. 2, 14 TAC. ann. 1, 61 *al.* SVET. Aug. 101 *al.* FRONTO p. 169, 9 N. GELL. 2, 29, 14 *al. cf.* IREN. 4, 33, 12 AMM. 30, 9, 1 *al.* (proximus: VVLG. psalm. 37, 12 *al.*). *alia bona*: PLAVT. Truc. 574 privabit bonis, luce, honore atque amicis. TER. Andr. 66 laudem invenias et amicos pares. Haut. 194 quae ... dicuntur bona: parentis, patriam incolumem, amicos, genus, cognatos, ditias. RHET. Her. 3, 3, 5 CIC. de orat. 2, 46 fin. 5, 68. 81 in bonis numerabis amicos, liberos, propinquos, divitias, honores, opes. epist. 2, 13, 2 HOR. epist. 1, 6, 36 SEN. dial. 5, 28, 5 QVINT. inst. 7, 4, 18 PLIN. epist. 9, 30, 1.

d *proverbia et sententiae* (*cf. Otto, Sprichw. p. 20—23*): ENN. trag. 388 amicus certus in re incerta cernitur. PLAVT. Epid. 113 is est amicus, qui in re dubia iuvat, ubi rest opus. RHET. Her. 4, 48, 61. *cf.* CIC. Lael. 84. PVBLIL. A 41 amicum an nomen habeas, aperit calamitas. VAL. MAX. 4, 7 pr. PETRON. 62 in angustiis amici apparent. PS. SEN. mon. 63 VVLG. Sirach 12, 8. PLAVT. Mil. 674 in bono hospite atque amico quaestus est, quod sumitur. HOR. epist. 1, 12, 24. PLAVT. Stich. 520 ut cuique homini res paratast, perinde amicis utitur: si res firma, ⟨item⟩ firmi amici sunt; sin res laxe labat, itidem amici conlabascunt: res amicos invenit. CAES. civ. 3, 104, 1. OV. trist. 1, 9, 5 *cf.* 1, 9, 10 *al. cf.* CORP. XII 915. *sim.* LVCAN. 8, 535. PETRON. 38 ubi semel res inclinata est, amici de medio. 80. AVSON. 310, 6 plures amicos re secunda compara, paucos amicos rebus adversis proba. PLAVT. Trin. 620 nimium difficilest reperiri amicum (inimicum *codd.*) ita ut nomen cluet (*Leo, Plaut. Forsch. p. 114*). *cf.* Cas. 615. PHAEDR. 3, 9, 1 vulgare amici nomen, sed rara est fides. MART. 1, 93, 6 ANTH. 78, 1 HIER. epist. 3, 6 VVLG. Sirach 37, 1. PLAVT. Truc. 173 certe hercle quam veterrimus, tam homini optimus⟨t⟩ amicus. PLAVT. Truc. 885 verum est verbum, quod memoratur: ubi amici, ibidem ⟨sunt⟩ opes. *cf.* HOR. epist. 1, 12, 24 QVINT. inst. 5, 11, 41. TER. Ad. 804 vetus verbum hoc quidemst: communia esse amicorum inter se omnia (*cf.* DON. *ad h. l.*). CIC. off. 1, 51 *cf.* NEP. Epam. 3, 4 SEN. benef. 7, 4, 1 *cf.* epist. 48, 3 SYMM. epist. 9, 106 AMBR. vid. 1, 4 HIER. adv. Rufin. 3, 39 p. 566. TRAG. inc. 159 pereant amici, dum inimici una intercidant. PVBLIL. J 16 ita amicum habeas, posse ut facile fieri hunc inimicum putes. *cf.* HIER. epist. 148, 30. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 32 proverbium: amici mores noveris, non oderis. TER. Andr. 68 obsequium amicos, veritas odium parit. CIC. Planc. 5 vetus est ... lex ... amicitiae ..., ut idem amici semper velint. leg. 1, 49 fin. 2, 78. QVINT. inst. 6, 3, 28 absit illud propositum potius amicum quam dictum perdendi (-didi *codd.*; *cf.* HOR. sat. 1, 4, 35 *et Otto, Sprichw. p. 22, 9*). MACR. sat. 1, 11, 11.

B amīca, -ae. *passim ap. comicos et elegiacos poetas* (*excepto* TIB., *ap. quem non amplius uno loco*: 3, 19, 13), *nec non ap.* MART. GLOSS. φίλη, φιλητή, ἐρωμένη, ἑταίρα, πόρνη. amica *alicui*: *v. p. 1903, 40. 1904, 35.*

1 *amica viri*: *paelex, concubina, scortum* (*passim; dedi delectum. titulos v. suo loco*): NAEV. com. 90 numquam quisquam amico amanti amica nimis fiet fidelis (amicus *cum* amica *componitur*: PLAVT. Asin. 573 Stich. 766. *cf. l. 79 et p. 1913, 3. similiter* amator: PLAVT. Asin. 758 Truc. 239 HOR. sat. 1, 3, 38; amans: PLAVT. Bacch. 193 Merc. 973 Pseud. 673 SEN. benef. 6, 25, 2). NAEV. com. 110. PLAVT. Amph. 654 (*Amph.*:) edepol me uxori exoptatum credo adventurum *eqs.* (*Sos.*:) quid? me non rere expectatum amicae venturum meae? (*sic opp.* uxor: Asin. 812 Men. 741 TER. Andr. 216 Haut. 104 Phorm. 1041 PRIAP. 47, 3 PROP. 2, 6, 41 *cf.* OV. ars 2, 155 SEN. epist. 120, 21 PETRON. 93 APVL. flor. 16 p. 64 AVSON. 78, 1. [9]). *pron. possess. persaepe additur, ut* PLAVT. Asin. 83 Bacch. 61. 755 Cas. 203 *al.* Stich. 701 amica mea et tua. *cf.* 711 nostra. TER. Haut. 328 *al.*) PLAVT. Asin. 863 potet una atque una amicam ductet (Poen. 868; habere: Bacch. 145 *al.*; parare: Merc. 341; ducere: Stich. 426). Curc. 593 amica ... Phaedromi. Merc. 794 te ... di ... perduint cum tua amica cumque amationibus. Men. 173 ...⟩ nunc ad amicam deferetur hanc meretricem Erotium. Mil. 122 amicam erilem (263 *al.* eri. 508 concubinam erilem). Poen. 266 prosedas, pistorum amicas. 393 huius amica *est* mammeata, mea inimica et malevola. Pseud. 174 quae ... aetatulam agitis viris cum summis, inclutae amicae. Trin. 651 in foro operam amicis da, ne in lecto amicae (TER. Haut. 911). TER. Haut. 567 hominem amicum recipere ad te atque eius amicam subigitare. Hec. 684 longum spatium amandi amicam. MAT. carm. frg. 12 TITIN. com. 68 TVRPIL. com. 172 POMPIL. epigr. 1, 1 VARRO frg. Non. 312, 16 Men. 481. CIC. Cael. 32 *Clodiam*, amicam omnium potius quam cuiusquam inimicam (*cf.* QVINT. inst. 9, 2, 99). Phil. 2, 58

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mater amicam impuri filii tamquam nurum sequebatur. div. 2, 143 (*bis; cf.* VAL. MAX 1, 7 ext. 9). Att. 10, 10, 5 septem ... lecticae amicarum sunt ⟨an⟩ amicorum (*cf. Boot ad h. l.; Dio Cass. 45, 28 πόρνους καὶ πόρνας*). Q. CIC. pet. 8 CATVLL. 41, 4 *al.* 72, 3 dilexi ... te non tantum ut vulgus amicam. 110, 1 bonae ... amicae. HOR. sat. 1, 5, 15 epist. 1, 1, 20 *al.* TIB. 3, 19, 13. PRIAP. 33, 6 ne tentigine rumpar, falce manu posita fiet amica manus (*cf.* MART. 9, 41, 2). 68, 13 tenera ... amica (OV. ars 1, 465). 78, 2. 83 (Tib. 2), 26 bidens amica Romuli senis memor. PROP. 1, 6, 10 illa minatur, quae solet ingrato tristis amica viro (*opp.* vir: 2, 33, 34 OV. am. 2, 5, 26 MART. 10, 68, 8. 11, 39, 16). 2, 16, 21 venales ... ad munus amicae. 2, 29, 31 *al.* OV. am. 1, 6, 45 *et saepe.* 2, 5, 26 (*al.*) mollis. 2, 7, 20 sordida contemptae sortis. 2, 9, 43 fallacis amicae (MART. 5, 42, 5). epist. 5, 70 turpis (MART. 8, 79, 2). ars 2, 175 culta (fast. 3, 538). rem. 380 levis. 239 amor ... amicae. SEN. contr. 1, 5, 9 *al.* VAL. MAX. 8, 2, 2 ex amica obsequenti. SEN. dial. 1, 3, 5 *al.* 123, 10 non amicam habes, non puerum (*opp.* puer: PETRON. 113). PETRON. 58 *al.* PLIN. nat. 35, 141 MART. 1, 71, 3 *al.* 4, 29, 5 spoliatricem ... amicam. 14, 156, 1 Lacedaemoniae ... amicae. QVINT. inst. 1, 2, 8 *pueri* nostras amicas, nostros concubinos vident. IVV. 1, 62 lacernatae ... amicae. 3, 12 nocturnae. 4, 20 magnae. SVET. Claud. 16 *al.* SVLP. APOLL. Ter. Hec. 4 amicae Bacchidi meretriculae. PAVL. dig. 50, 16, 144 Massurius scribit 'pellicem'... nunc vero nomine amicam, paulo honestiore[m] concubinam appellari (*cf. Basilica: παλλακή ἐστιν ἡ συζῶσα κτλ. ἡ δὲ ἧττον τιμιωτέρα φίλη λέγεται*). SCAEV. dig. 34, 2, 40, 2 (*in formula testamenti*) Seiae amicae meae (*sim.* PAVL. dig. 34, 2, 35 pr.). APVL. met. 5, 28 TERT. nat. 1, 10 p. 79, 11 *al.* PORPH. Hor. carm. 1, 8, 1 *al.* ANTH. 458, 5. VVLG. cant. 1, 8 amica mea (1, 14 *et saepe*). CLAVD. 19, 24 iuvenis ... veteri ... reducta paelice ... linquit amica domum. MEROB. carm. 3, 8 AVG. civ. 6, 7 p. 259 CARM. epigr. 81, 3. 954, 1. *superlat.*: PLAVT. Pseud. 1262 cantharum dulciferum propinat amicissima amico (*Leo*; propinare micissimam amici *codd.*).

2 *amica mulieris*: TER. Hec. 592 *non sinam, mater,* tuas amicas te et cognatas deserere. LVCIL. 994 (Marx) cum ... est ... causam commenta viai ... ad matrem, cognatam, ad amicam. PROP. 2, 6, 12 OV. am. 2, 2, 21 MART. 4, 24, 1 (*v. p. 1903, 58*). 11, 7, 1 IVV. 6, 455 *al.* AVSON. Mos. 176. VVLG. Luc. 15, 8 *mulier* convocat amicas et vicinas. HIER. epist. 65, 20. AVG. civ. 18, 10 p. 268 *Minerva* in adversariis suis viris obtinere Athenas potuit et amicas suas feminas Athenaeas habere non potuit. MART. CAP. 1, 6 sororis ... collactea et in discreto amica foedere. *aliter* MART. 7, 70 ipsarum tribadum tribas, Philaeni, recte, quam futuis, vocas amicam.

3 *in titulis sepulcralibus* (*ponentibus tam viris quam mulieribus; cf. Ciccotti, diz. epigr. I 446ᵃ*): *tituli dedicantur*: amicae: carissimae: CORP. II 3037 *al.*; optimae: CORP. II 1250. 4990ᵃ *al.*; bene merenti: CORP. III 2387. 13927 *al. cf.* II 5094; castissimae: CORP. X 6750; dulcissimae et carissimae: CORP. IX 5477; incomparabili: CORP. XII 558 *cf.* 2010; sanctissimae: CORP. XII 2001. *nota* CORP. VI 29891 d. m. amica amico carissimo b. m. f. X 5958 Lupercus amice merenti fecit memoratus amorem.

4 *amica rei*: CARM. poet. min. V 63, 1 *philomela* sum noctis socia, sum cantus dulcis amica. CORP. VI 32049 (*a. 528*) amica pacis, castis moribus ornata, communis fidelibus amicis (*cf. p. 1908, 44*).

5 *res* (*personatae*) *amicae*: LAMPR. Hel. 2, 4 virtutes ... tibi amicas caras. VVLG. prov. 7, 4 prudentiam voca amicam tuam. sap. 1, 16 impii ... aestimantes illam (*mortem*) amicam. AVG. conf. 8, 11, 26 *vanitates* antiquae amicae meae.

synonyma: *ad* amicus *adi. subst.* (*cf. coniuncta p. 1911, 35*): benignus, benevolus (CIC. epist. 3, 3, 1), blandus, bonus, carus (*adde* CIC. Att. 16, 16, 7 SEN. dial. 4, 36, 5), cliens (DIFF. ed. Beck p. 35, 65), coniunctus (*adde* CIC. Caecin. 14 Phil. 6, 1 Att. 15, 22 epist. 3, 3, 1. 3, 6, 3 TAC. ann. 6, 7), cupidus (CIC. Planc. 55), dilectus, familiaris (*cf.* sodalis), fidelis (*adde* CIC. epist. 10, 10, 2), iucundus (CIC. Att. 16, 16, 7 AVREL. Fronto p. 60, 2 N.), noster (CIC. Att. 5, 18, 3), placatus (CIC. Deiot. 8), socius (MAR. VICTORIN. rhet. 1, 1 p. 158, 29 socius est, qui nobis aliquo pacto ad aliquid nobiscum gerendum coniungitur: amicus est, qui mihi usu vitae similis pio ac fideli amore coniungitur. *v. quae seq.* ISID. diff. 1, 2), sodalis *et* familiaris (DIFF. ed. Beck p. 36, 72), studiosus (CIC. epist. 2, 13, 1). *ad* amica *subst.*: cognata. concubina, meretrix (-tricula), proseda, scortum (SVLP. APOLL. perioch. Ter. Haut. 7 TERT. nat. 2, 10). ***opposita:*** acerbus (CIC. epist. 1, 4, 1), adversarius (Q. CIC. pet. 5 LVCIF. non conv. 4 p. 9, 31 HIER. epist. 52, 17. 82, 2 *al.* AVG. civ. 1, 35), aemulus, alienus, -nior (CIC. Mur. 45 Lael. 76 epist. 1, 9, 17. 3, 6, 3. 4, 6, 3. 15, 4, 14 ad Q. fr. 1, 2, 16 TAC. ann. 6, 7), alienigena: VVLG. psalm. 107, 10), amator (PLAVT. Truc. 172), assentator (CIC. de orat. 3, 117 top. 85 FRONTO p. 235, 20 N.), disiunctus (APVL. Plat. 2, 13), extraneus, hosticus, hostis (*adde* LVCIL. 1020ᵃ, 11 ACC. trag. 132 CIC. Deiot. 9 orat. frg. A XV 7 epist. 3, 10, 10. 5, 7, 1 SALL. Iug. 14, 10 NEP. Eum. 11, 5 PROP. 2, 4, 27 LIV. 25, 29, 7. 26, 50, 7 *al.* VAL. MAX. 4, 7, 4. 5, 1, 1ᵈ PHAEDR. app. 6, 11 SEN. dial. 4, 36, 5 *al.* CVRT. 7, 8, 30. 8, 12, 8 QVINT. decl. 323 p. 274, 21 TAC. hist. 4, 57 CLAVD. 22, 45), ignotus (SEN. benef. 3, 12, 1 *al.* PETRON. 107 TAC. ann. 6, 7 *al.* PLIN. paneg. 43 APVL. met. 2, 14), infestus (*adde* LIV. 45, 19, 17 APVL. flor. 6 p. 22), infidelis (PLAVT. Merc. 839), inimicus (*passim. adde* PLAVT. Bacch. 618 Capt. 773 Cas. 515 Persa 582 *al.* TER. Hec. 211. 767 LVCIL. 563. 1020ᵃ, 11 MET. NVM. or. frg. Gell. 7, 11, 3 RHET. Her. 4, 15, 21 *al.* CIC. inv. 2, 108 Verr. 3. 155 *al.* BELL. Alex. 78, 2 PS. SALL. in Tull. 5 *al.* NEP. Them. 9, 4 *al.* LIV. 2, 3, 3. 7, 30, 9. 9, 3, 12 *al.* SEN. contr. exc. 5, 1 VELL. 2, 23, 5 *al.* VAL. MAX. 3, 3, 5 *al.* SEN. dial. 4, 31, 4 *al.* epist. 91, 5 [*ibid.* hostis *opp.* socio] CVRT. 7, 1, 29. 7, 8, 17 QVINT. inst. 4, 1, 18 *al.* TAC. hist. 1, 2 *al.* PLIN. epist. 6, 17, 3 SVET. Nero 47 MOD. dig. 26, 2, 4 TERT. Scap. 1 CAPITOL. Gord. 24, 2 AMM. 22, 14, 5 VVLG. Sirach 6, 1 *al.* AVG. civ. 9, 7 p. 377 *al.* PRISC. gramm. III 219, 26 *etc.*), iratus (CIC. Pis. 80 *al.* Att. 10, 14, 1 LIV. 23, 42, 4. 29, 8, 4), noxius, parasitus (LVCIL. 660), scurra (HOR. epist. 1, 18, 2. 4).

derivata: amicabilis, amicalis, amicarius, amicitia (-ies) (*cf.* GRAMM. suppl. 68, 20), amico, amicosus, amiculus. *composita*: inimicus, peramicus.

adv. **amīcē.** *compar.*: FRONTO p. 18, 5 N. *superl.*: CIC. div. in Caec. 29 de orat. 2, 13 *al.* CAES. civ. 2, 17, 1 *al. cf. infra. vox maxime epistularum* (CIC. PLIN. FRONTO). amice *coni. Krohn ad* STAT. silv. 4, 7, 36 (*M* amici). peramice: *cod. C* CIC. Att. 14, 12, 2.

1 *cum verbis agendi*: *facere*: PLAVT. Most. 719 Poen. 852 Cist. 107 CIC. Lael. 9 *al. nota* Att. 8, 2, 2 facis amice tu quidem mihique gratissimum. PLIN. epist. 10, 87, 2. FRONTO p. 18, 5 N. aliquid reperias, quod circa me iucundius atque amicius facias. *dicere, scribere, monere, poscere et sim.*: PLAVT. Pseud. 521 *al.* CIC. Phil. 2, 6 *al* Brut. 254 fin. 5, 6 Att. 7, 1, 2. 7, 26, 2 *al.* CAES. civ. 2, 17, 1. 2, 32, 2 et Caesar amicissime de vobis et illi gravissime iudicaverunt. HOR. ars 196 consilietur. AVR. Fronto p. 41, 16 N. minus amice tacuero. CYPR. GALL. iud. 364 dapes ... poscit. Ios. 311. HIER. epist. 81, 1 amice ... expostulare (*opp.* publice desaevire). RVFIN. apol. 1, 39 et quomodo ... tam amice, immo iam nec amice, sed scurriliter mulierculas irridebas? ARATOR 1, 604 *Stephanus martyr* amice pro populo peccante rogat. *alia verba agendi*: CIC. de orat. 2, 13 Brut. 11 rep. 1, 17. 18 epist. 6, 6, 13. VAL. MAX. 5, 2 ext. 3 amplissimae civitates vel amice datae vel pie redditae. QVINT. inst. 6, 1, 50. PLIN. epist. 3, 21, 6 eum ... et tunc dimisi amicissime et nunc ut amicissimum defunctum ... doleo. 4, 28, 2 paneg. 89 FRONTO p. 178, 12 N. ARNOB. nat. 5, 26 (*versus ex graeco tralati*:) Baubo *inguina* manu ... contrectat amice. 2 *cum aliis verbis*: vivere: CIC. div. in Caec. 29 *al.* (GELL. 12, 8, 6 fidissime amicissimeque vixerunt). *nota* part. 28 *principia orationis* sumuntur ... trium rerum gratia: ut amice, ut intellegenter, ut attente audiamur. Lael. 88 haec (*monitiones etc.*) accipienda amice, cum benivole fiunt. ad Brut. 1, 1, 1 de te ... amicissime et loquitur et sentit. NEP. Hann. 2, 6 cogitabis. *nota* HOR. carm. 3, 2, 1 angustam amice pauperiem pati. 3 *de rebus* (*bene, prospere*): HOR. ars 411 alterius sic altera poscit opem res (*sc. ars et ingenium*) et coniurat amice (SCHOL. Hor. Vind. amicabiliter conveniunt). OV. Pont. 2, 7, 19 observare deos, ne quid mihi cedat amice. SER. SAMM. 313 *puleium* curabit amice *stomachum*.

ad 1—3: *iuxta ponuntur similia adverbia*: benigne: PLAVT. Rud. 288 *al.* bene: PLAVT. Pseud. 521 (Stich. 469). familiarissime: CIC. div. in Caec. 29. moderate: CIC. Phil. 2, 6. considerate: CIC. Planc. 72. magnifice: CIC. Brut. 254. pie: CIC. fin. 5, 62. benivole: CIC. fin. 1, 34. officiose: CIC. Lael. 71. simpliciter, fideliter: CIC. off. 1, 92 *cf.* PLIN. epist. 5, 3, 1 *et* FRONTO p. 235, 8 N. prudenter: CIC. Att. 10, 6, 2. 12, 13, 1. 16, 15, 4. moderate: CIC. Att. 14, 8, 1. perhonorifice: CIC. Att. 14, 12, 2. suavissime: CIC. epist. 3, 12, 2. sapienter: CIC. epist. 11, 21, 4. eleganter ... blande: FRONTO p. 50, 8 N. *figura etym.*: PLAVT. Merc. 499 amice amico operam dedi (*cf. l. 66*). *structurae*: CIC. fin. 1, 34 *Torquatos* cum memoriter, tum etiam erga nos amice et benivole collegisti. off. 1, 92 vivere ... simpliciter, fideliter, vere hominum (vere hominibus *unus cod.*, generi hominum *coni.*) amice.

adv. **amīciter.** NON. p. 510 amice. GLOSS. Plac. V 5, 4 (= 47, 6) amicabiliter (*al.* amicaliter). PLAVT. Pers. 255 meo amico amiciter hanc commoditatis copiam danunt (PRISC. gramm. III 59, 6. 70, 2). PACVV. trag. 131 amico amiciter fecisti. *Hey.*

Amīcus *nom. virorum humili loco natorum, maxime servorum.* CORP. VI 11555 Amíco ser. Caesarís vernae. 33729 Amícus víl(icus) aquae Marciae. IX 466 (*Venusiae*) Amicus *servus.* X 1403 a 1, 2 (*Herculanei*) M. Sittius M. l. Amicus. 6775 (*Pontiae*) Amicus atr(iensis). IV suppl. 15, 16 (*a. 55*) N. Istacidi Amici. XI 1069a (*Parmae*) C. Pupius C. l. Amicus. V 5833 (*Mediolani*) Pa⟨te⟩rnius Amicus. X † 1501 (*Vasione, a. 536*) Amicus diaconus. III 11007 (*in Pannon. sup.*) ⟨M⟩asuinni⟨us⟩ Amicus ⟨A⟩ugustalis. VIII 11335 (*in prov. Byzac.*) L. Servaeus Amicus Potitianus v. c. 162 C. Iul. Amicus. 4853 (*in prov. procos.*) Ti. Claudius Amicus. 14380. 6464 (*in prov. Num., editor non vidit*) Iulius Ami. 8795 (*cf.* 18020). CORP. X 8053, 40 (*in lucerna*) L. Caecilius Amicus. 8058, 30 (*in signaculo Pompeiano*) Q. Delli Amici. V suppl. ital. 1080, 68 (*in vasis*) Amícus *sim.* III 12014, 111 (*in vasculis*) Amici *et* of. Amico. Sicinius Amicus *qui ante Apuleium Aemiliam Pudentillam in matrimonio habuit*: APVL. apol. 68. *v. etiam* Amycus.

Amida, -ae *opp. Armeniae ad Tigrim situm; cf. Baumgartner, PW. I 1833.* RVF. FEST. 27 cum Amida capta est. AMM. 18, 6, 17

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amidam . . . civitatem postea secutis cladibus inclytam. 18, 8, 3. 18, 9, 1 hanc civitatem olim perquam brevem Caesar etiam tum Constantius . . . turribus circumdedit . . . suoque nomine voluit appellari. 18, 9, 2. 18, 10, 1. 19, 1, 1. 19, 2, 14. 19, 3, 1 apud Amidam. *al.* HIER. chron. a. Abr. 2363. NOT. dign. or. 36, 19 equites scutarii Illyriciani, Amidae. 36, 21. MARCELL. chron. II p. 96, 502, 2 Amidam opulentissimam civitatem. 503. p. 100, 518, 3. CONC. Const. a. 553 Mansi IX p. 175^A episcopo Amidae. ITIN. Theod. 32 in Amida (Amiada *pars codd.*). de Amida. *adi.* **Amidēnsis**. MARCELL. chron. II p. 100, 518, 3 Amidensi ecclesiae. *adi.* **Amidānus**. CONC. Const. a. 536 Mansi VIII p. 920^D ecclesiae Amidanae (*κατ' Ἀμιδάν*).

Amidbal *nom. mul. semiticum.* CORP. VIII 11950 (*in prov. Byzac.*) Iulia C. f. Amidbal. *Otto.*

amiddola *v.* amygdala.

? **amidio** FEST. frg. p. 217, 21.

āmigro, -āre *ab* a *et* migrare. LIV. 1, 34, 7 sublatis . . . rebus amigrant Romam. *V.*

Amihel *v.* Ammiel. **Amiī** *v.* Hamiī.

Amiiedu *in patella* CORP. VII 1336, 59. *Otto.*

? paracinonia i. **amila** *herba ut videtur* GLOSS. III 573, 23. *estne* panace, origanon i. cunila? *V.*

[**Amilaius**] *nom. corruptum* CORP. III 3552 (*in Pann. inf., periit*) Iul. Amilaius lib. *ubi* Ampliatus *coni. Mommsen.*

Amilc- *v.* Hamilc-.

Amile *nom. serv.* CORP. VI 4702 Thyrso Anton(iae) Domiti ser., Livia Amile. *cf.* (H)amilla?

Amili⟨. . .⟩ *in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2118 (*cf.* 415 Camilie). *v.* Ammillius.

Amilius, -a *v.* Ammius. **Amilla, Amillus** *v.* Ham-.

Amillius, Amilliāna *v.* Amullius, Amulianus *sub* Ammius.

Amillo *nom. mul.* CORP. XIII 4159 (*Treveris*) Devillia Amillo. *cf.* Hamilla?

Amilus *fl. Mauretaniae.* PLIN. nat. 8, 2 in Mauretaniae saltibus ad quendam amnem, cui nomen est Amilo (Audo *coni. Vrlichs; cf.* PTOL. 4, 2, 2). *Otto.*

Amiman *v.* Axima.

amimētum, -ī *n.*, *ἀμίμητον, medicamentum oculariorum.* CORP. XII 5691, 8 Pompeiani Pacc(ianum) amim⟨etum⟩. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 99 amimetum ad s(uppurationes). *V.*

Amimētus, *Ἀμίμητος, nom. vir.* CORP. VI 22353 P. Memmius Amimetus. 19869 M. Iulius Amimetus.

Amina *v.* Amminus.

Aminadab *indecl.*, עַמִּינָדָב, *Ἀμιναδάβ, nom. vir. hebr.* **1** *filius Aram, socer Aaron*: VVLG. exod. 6, 23 accepit . . . Aaron uxorem Elisabeth filiam Aminadab. num. 1, 7 (*item* ITALA Avell. p. 760, 29). 2, 3 Matth. 1, 4 Luc. 3, 33 *al.* HIER. nom. hebr. p. 12, 10. 15, 14. 31, 20. 60, 8 GREG. TVR. Franc. 1, 12 LIB. gener. chron. I p. 132, 332, 27 LIB. gener. a. 334 chron. I p. 132, 167, 27 LIB. geneal. chron. I p. 178, 363 NOT. Tir. 121, 26 (*cf.* 124, 103 *et* 131, 26 Aminadap). **2** *alii*: VVLG. I par. 6, 22. 15, 10. 11. VVLG. cant. 6, 11 quadrigas Aminadab (עַמִּי נָדִיב, LXX *ἅρματα Ἀμιναδάβ*) AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 34 in posterioribus Canticorum partibus dicit '(ITALA) posui te currus Aminadab'. multos currus habet in se ecclesia. . . . Aminadab autem interpretatione significatur pater bene placiti. *hunc filium Aram esse vult, cf. 1.* virginit. 15, 94 (*de eodem loco*) cuius figura refertur ad Christum. ITALA cant. 7, 1 (Hier. adv. Iovin. 1, 31) speciosi facti sunt gressus tui in calceamentis, filia Aminadab (LXX *θύγατερ Ἀμιναδάβ* [*cod. Alex.*]) (*adicit* HIER.: quod interpretatur populi se sponte offerentis). **3** *pro* Abinadab *apud quem fuit arca testamenti, sicut* LXX II reg. 6, 3 *Ἀμιναδάβ* (*cod. Alex.*): HIER. chron. a. Abr. 901 nom. hebr. p. 34, 11 LIB. gener. chron. I p. 120, 269 LIB. geneal. chron. I p. 190, 537. p. 191, 539 CHRON. Alex. chron. I p. 120, 266. *sed* p. 120, 263 Aminabad. *pro* Abinadab *filio Isai*: LIB. geneal. chron. I p. 178, 370.

Aminaeus *v.* Aminneus.

Amindiānus *cogn. vir.* CORP. III 2140 (*Salonis*) Aebutio Tertullino . . . Amindianus filius.

Amineus, -a, -um *adi.*, *gens* **Amineī**, -ōrum. BREV. EXPOS. Verg. georg. 2, 97 *p. 1916, 46.* MACR. sat. 3, 20, 6 *p. 1916, 45.* SERV. auct. georg. 2, 97 Amineos Aristoteles in politiis hoc scribit Thessalos fuisse, qui suae regionis vites in Italiam transtulerint, atque illis inde nomen inpositum. *cf.* HESYCH. *s. v. Ἀμιναῖον: ἡ γὰρ Πευκετία Ἀμιναία λέγεται. v. Hülsen, PW. I 1835 et* Aminneus.

Amini (*genet.? dat.?*) *nom. barbar.* CORP. XIII 5429 (*in Germ. sup.*) mem(oriae) Amini Olaati.

Aminiās, -ae, *Ἀμεινίας.* **1** *Atheniensis, de quo v.* HEROD. 8, 84 *al.* AMM. 24, 6, 14 longae loquantur aetates Sophanem et Aminiam et Callimachum. **2** *nom. serv.* CORP. VI 8908 T. Aelius Aminias Aug. lib. 35274 T. Flavio Aug. ⟨l.⟩ Amin⟨. . .⟩.

Aminicum *gens Hispana.* CORP. II 5862 (*in Hispan. Tarrac.*) Abia C. f. Aminicum ⟨V⟩xsamens(is).

Aminius, -a, **Aminiānus** *v.* Ammius.

Aminna *v.* Amminus.

Aminnaracus *nom. canis.* CORP. VI 29895.

Aminnās, Aminnēs *nom. serv.* CORP. VI 647, 3, 12 Aminnas. 8982 M. Aur(elius) Aminnes. 29135 M. Vlpius Aminnas.

Aminnēus, -a, -um *adi.* (*v. supra* Amineus). *sic* VERG. georg. 2, 97 (*cf.* SERV.), VARRO rust., COLVM., EDICT. Diocl. *al.*; Amineus CORP. XV 4532. X 114, 29 INSCR. Röm. Mitteil. XIII (1898) p. 40 CELS. (*cod. Vatic.*) SCRIB. LARG. *al.* Ămĭnēus ANNIAN. carm. frg. 3, 4. Amīnēus SER. SAMM. 539. Aminaeus PROC. dig. 33, 6, 16, 2. Ămmĭnēus AVSON. 408, 32, *et sic duabus* m *non raro in codicibus scriptum legitur.* Aminnius CATO agr. VOPISC. Tac. 17, 3 (Amminius PROB. Verg. georg. 2, 98). *apud* PLIN. nat. *et* Aminneus *et* Amineus *et* Ammineus *trad.* (*cf. Mayhoff ad 34, 103*). *graece Ἀμιν(ν)αῖος, Ἀμίννιος, ἀμμινίζω. cf.* Aminius, Aminnius *nom. gent. sub* Ammius. *de vite Aminnea cf. Olck, PW. I 1836.* Aminnea *uva, vitis, vinea*: TEST. Leon. I (Corp. X 114) 29 *vinea* Aminea. CATO agr. 7, 2 *uvas* Aminnias maiores (*hinc* VARRO rust. 1, 58 Aminneas Scantianas. PLIN. nat. 14, 46 Amineas [Amm- *M*]. 14, 47 Amineam [Amm- *MD*] proxime dictam Varro Scantianam vocat). VARRO rust. 1, 58 Cato ait uvam Aminneam minusculam et maiorem . . . (*cf.* CATO agr. 7, 1 *vinum* Aminnium). VERG. georg. 2, 97 sunt et Aminneae (*sic M*) vites, firmissima vina. *cf.* SERV. sane Aminneum dici versus probat, qui stare non potest, si Amineum dixerimus. COLVM. 3, 2, 7 solae traduntur Aminneae *vites*, excepto caeli statu nimis frigido, ubicumque sint, . . . magis aut minus probi gustus vina praebere et ceteras omnes sapore praecedere. eae, cum sint unius nominis, non unam speciem gerunt *eqs.* 3, 2, 9. 3, 2, 10 duae geminae . . . (ISID. orig. 17, 5, 18). *gemina* minor vulgo notissima, quippe Campaniae celeberrimos Vesuviique colles Surrentinosque vestit. 3, 2, 12 lanatam . . . Aminneam (ISID. orig. 17, 5, 18). 3, 2, 13. 3, 2, 14. 3, 2, 28. 3, 7, 2 quae *agricolarum opinio* de ⟨A⟩mineis inveterata longo iam tempore invaluit, tamquam natali et ingenita sterilitate laborantibus. 3, 9, 3 nec incredibilis debet in Aminneis haec fecunditas videri. . . . quas (*Aminneas*) plerumque solas antiqui noverant. . . . cum vetustissimas quasque vineas adhuc existimemus Aminneas. 3, 9, 4. 3, 9, 5 feracissimarum. 12, 19, 2 vineae. 12, 38, 2 uvae. 12, 45, 1 *uvas* maiores. SCRIB. LARG. 64 uvae Amineae acerbae. PLIN. nat. 12, 130 vite . . . Aminnea (Aminnia *codd.*, Aminea *edd. vet.*). 14, 21 principatus datur Amineis (Aminnos *codd. plerique*) *vitibus* firmitatem propter senioque proficientem vini eius utique vitam. quinque earum genera. 14, 22. 14, 25. 14, 41 nigra Aminnea (*sic M*, Amminnea *d*, -inea *cett.*), cui Syriacae nomen inponunt (*cf.* ISID. orig. 17, 5, 18 *uva Aminea* Rubelliana *rubra*). ANNIAN. carm. frg. 3, 4 vitis et ulmus uti simul eant; nam nisi sint paribus fruticibus, umbra necat teneras Ămĭnēās. VOPISC. Tac. 17, 3 uvas Aminnias albas. PALLAD. 3, 9, 4 *vites* Amineae (Aminneae *LT*, Ammineae *Q*). CET. FAV. 27 p. 308 vitis. MACR. sat. 3, 20, 6 *uva* Aminea (Aminn- *P*), scilicet a regione, nam Aminei fuerunt ubi nunc Falernum est. BREV. EXPOS. Verg. georg. 2, 97 ab agro Amineo, unde vitem hanc translatam dicunt. MARCELL. med. 19, 1 uvae. GLOSS. Aminea genus uvae. alba uva. Amineae sine rubore. Aminneum *vinum*: CORP. XV (*in amphoris*) 4532 Amineum Campan(um). 4510 Amin(eum). 4533. 4534 Am(ineum?). INSCR. Röm. Mitteil. XIII (1898) p. 40 (*Pompeis, in vase*) faecula Aminea. *cf.* CORP. VIII 22640, 45. INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1904 p. 168 (*Mogunt., in amphora*). EDICT. Diocl. III/IV 2, 4 de vinis: Aminnei. *Ἀμιννίου* (*sic L et Aeg. I* p. 2328[58], *Ἀ⟨μ⟩ιννέου M*). CATO agr. 6, 4 *vinum* Aminnium minusculum . . . conserito (*hinc* VARRO rust. 1, 25 Aminneum, PLIN. nat. 14, 46 Amineum [*sic D*^{2}*a*, -nium *cett.*]). *ibid.* Aminnium maius (*hinc* VARRO rust. 1, 25 Aminneum, PLIN. nat. 14, 46 Amineum [*sic D*^{2}*a*, -nium *cett.*]). 7, 1 Aminnium minusculum vin⟨um⟩ et maius (*hinc* PLIN. nat. 14, 46 Amineum [Amminium *M*]). 106, 2 vini . . . Aminnii. CELS. 4, 5 vinum Amineum austerum. 4, 26. 5, 19, 19. 6, 6, 21. SCRIB. LARG. 257 vini Aminei (Ammineі *cod. Laud.*, Aminiaei *ed. princ.*). COLVM. 9, 13, 5. 8. 12, 33, 1 musti. 12, 35. 12, 42, 1 musti arbustivi Aminnei. 12, 47, 6. PROC. dig. 33, 6, 16, 2 (*ex Labeone*) vinum amphorarium Aminaeum graecum. PLIN. nat. 14, 95 P. Licinius Crassus L. Iulius Caesar censores . . . edixerunt, ne quis vinum Graecum Amineumque (Ammineum *D*^{2}*d*, Aminium *a*, Amm- *cett.*) . . . venderet. 20, 153. 21, 72. 22, 119. 24, 15. 26, 49. 28, 177. 30, 71. 34, 103. SER. SAMM. 539 sucus Ămīnēī cum pane medetur Achivi (*sic lego*; Aminei vitis cum pane medetur Achivi *A*, Amineae vitis cum pane medetur *cett.*). PALLAD. 4, 15, 1. AVSON. 408, 32 Cecropiae commune decus Latiaeque Camenae, solus qui Chium miscet et Ammineum. PELAGON. 428. 467 CHIRON 558. 832. SERV. georg. 2, 97 Aminneum (Amin(a)eum *PVH*) vinum dictum est quasi sine minio, id est rubore; nam album est (BREV. EXPOS. Verg. georg. 2, 97 *cf.* ISID. orig. 17, 5, 18. 20, 3, 5 GLOSS. V 337, 2). PROB. Verg. georg. 2, 98 Tmolum . . . Lydiae montem Amminio (vino *add. VE*) fertilem. MARCELL. med. 6, 31. 7, 1. 14, 43. 16, 23. 16, 93. 20, 122. 24, 1. 24, 5 CAEL. AVR. chron. 4, 3, 39 PS. APVL. herb. 1, 14 GLOSS. V 439, 30. SCRIB. LARG. 269 murrae Amineae. COLVM. 3, 7, 2 vineas . . . quae . . . sint pretiosi saporis, vel Aminei vel certe non procul ab eo gustu. 3, 9, 1 Aminneum *vitium genus.* 3, 9, 2 generis Aminnei vitis. 3, 9, 7 Aminnei generis vineas. 3, 9, 8 stirps Aminnea.

Aminnius, -a *v.* Ammius.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amīnoclēs, Ἀμεινοκλῆς, *nom. vir.* PLIN. nat. 7, 207 triremem Thucydides (1, 13) Aminoclen Corinthium *primum fecisse auctor est.* HIER. chron. a. Abr. 1248 Athenis primum trieres navigavit Aminocleo (Aminecleo *B*) cursum dirigente.

Aminoem *i. q.* Abinoam, *pater Barac iudicis.* CHRON. Alex chron. I p. 117, 237. LIB. gener. chron. I p. 117, 254 Aminoen.

? **Aminorīx** *nom. vir. celt.* CORP. XIII 5595 (*in Germ. sup., periit*) Amin⟨o⟩rix.

Amintīnus *cogn. consulis a. 461 a. Chr.* FAST. cos. Cap. a. u. c. 293 P. Volumnius P. f. M. n. Amintín. Gallus. *sed* DIOD. 11, 84, 1 Πούπλιος Οὐολούμνιος Ἀμεντῖνος. *cf.* Ament-, Amet-, Amit-.

Amio *nom. vir.* Amio fe(cit) *sim. legitur* CORP. III 6010, 14 (*in vase*) *et* VII 1337, 5 (*in patella*).

Amioco *in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2930ᵃ.

Amior *in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2983ᵃ.

Amiro *cogn. vir.* CORP. XIV 2625 (*Tusculi, periit*) Cn. Caninius Amiro et P. Aelius Felix aediles. *cf.* Amirus.

Amirus *nom. vir.* PAVL. FEST. p. 21 Ameria urbs in Vmbria ab Amiro sic appellata. *v.* Amiro. *Otto.*

Amisa *v.* Humisa. **Amisad(d)ai** *v.* Ammisaddai.

Amisēnus, Amisēnī *v.* Amisus.

Amisia, Amisis *v.* Amissis.

āmissibilis, -e. AVG. trin. 5, 4, 5 nibil . . . accidens in deo, quia nihil mutabile aut amissibile (*antecedit* separabile). 15, 13, 22 nostra . . . scientia in rebus plurimis . . . et amissibilis est et receptibilis. c. Iul. op. imperf. 6, 18 amissibilia . . . bona (*opp.* inseparabiliter adhaeserunt). PROSP. in psalm. 143, 12/4 rerum. *nota cum gen.*: CASSIOD. anim. 2 p. 1287ᶜ *animam bonarum* rerum esse amissibilem ac receptibilem.

āmissio, -ōnis *f. ab* amittere. GLOSS. II 235, 55 ἀποβολή iactura repulsa amissio peiectio (proiectio *vel* periectio *nonnulli codd.*). *plur. extat* AMM. 23, 5, 18 *p. 1918, 50. legitur inde a* RHET. Her. *apud scriptores passim, crebrius postea. deest apud* VARRON. CAES. NEP. SALL. *et apud poetas. nota*: EDICT. Theod. 46 (Mon. Germ. hist. Leges V p. 156) possessionis aut casae . . . amissione privetur (*cf.* COD. Theod. 2, 14, 1 *p. 1918, 15*). CASSIOD. var. 2, 25, 2.

i. q. damnum: **a** *de rebus*: QVINT. decl. 320 p. 256, 16 damnum existimo amissionem eorum quae habueris. *ibid.* p. 257, 3 damnum credamus esse fortuitam rerum amissionem. RHET. Her. 1, 14, 24 exercitus amissione. CIC. Verr. 6, 131 me amissionem classis obicere, cum multi viri fortes in communi incertoque periculo belli et terra et mari saepe offenderint. Pis. 40 vexatio Macedoniae an oppidorum turpis amissio an sociorum direptio . . . an exercitus nostri interitus (FLOR. epit. 2, 6, 42). epist. 4, 3, 2 omnium rerum amissio et desperatio recuperandi. fin. 3, 51 dolorem, morbum, sensuum amissionem (*opp.* in valetudine, . . . in integritate sensuum . . . in doloris vacuitate). Tusc. 2, 10 finem huius lucis et amissionem omnium vitae commodorum (TERT. test. anim. 4). FEST. p. 285 b 21 laboravit ⟨Paulus morbo gravi et paene⟩ amissione capi⟨tis in eo honore⟩. SEN. epist. 4, 6 (*bis*). 98, 11. PLIN. nat. 17, 12 arbores fetu exinanitas et foliorum quoque ⟨a⟩missione (emissione *codd. DGdE*) languidas. HYG. lim. grom. p. 181 non quo minus aliquid de finibus fiat aut amissionis periculum habeat (COD. Iust. 4, 23, 1 *v. infra l. 66.* 5, 17, 11, 2ᵃ *v. p. 1918, 20*). TERT. idol. 9 luminum amissione (CYPR. bon. pat. 18 ARNOB. nat. 1, 47 LACT. inst. 5, 22, 20. AMBR. hex. 4, 8, 33 oculorum. VVLG. iud. 16, 28 [*aliter* ITALA]). adv. Marc. 4, 29 amissio salutis (pudic. 7 de iterata amissione . . . et restitutione. 12). IREN. 2, 13, 2 substantiae demutationem . . . corporis amissionem (*opp.* augmentum et perseverantiam). CHALC. comm. 345 sentit visus hominis tenebras intuentis . . . contraria passione et amissione atque indigentia eorum omnium quae oculi vident. CYPR. mort. 12 rei familiaris (CORP. XIII 2027 cuius excessu graviore damno quam rei amissione adflicti . . . conliberti. LACT. inst. 5, 22, 20 bonorum; *syn.* CYPR. patient. 18 iactura). IVST. 1, 4, 3 regni. COD. Iust. 4, 21, 8 (*a. 287*) amissionem instrumentorum (*ibid.* rubr. *ibid.* 4, 20, 18 [*a. 528*] DIG. 22, 4 rubr.). 4, 23, 1 (*a. 290/3*) periculum amissionis ac fortunam futuri damni in se suscepisse proponatur. AMM. 20, 7, 16 amissionem castrorum ingentium. FILASTR. 82, 8 amissionem . . . dignitatis . . . perpeti . . ., non detrimentum salutis. 116, 2 amissionem inmortalitatis. FORTVN. rhet. 2, 23 p. 115, 34 qui sunt alii circa rem loci? . . . ab inter se collidentibus per habitionem et amissionem (ἕξιν καὶ στέρησιν) (MART. CAP. 5, 558). MACR. exc. gramm. V 641, 2 amissione ultimae syllabae. HIER. epist. 118, 3 in *rerum* amissione atque contemptu. AVG. gen. ad litt. 8, 14 p. 253, 1. 254, 4. civ. 1, 10 *tit.* in amissione rerum temporalium (in psalm. 13, 6 *antecedit* in damno rerum temporalium. EVCHER. instr. 1 p. 137, 17). 11, 9 amissio boni mali nomen accepit (19, 13). 21, 26 eorum amissione cruciabitur, quibus fruendo utique laetabatur. 22, 6. SALV. eccl. 3, 68 (*opp.* possessione). SERM. 15 Corp. Vind. 21 p. 284, 12 meritorum amissio . . . peccatorum remissio. LEO M. serm. 68, 2 amissione auxilii. CAEL. AVR. diaet. pass. 31 ex febre atque vocis amissione. chron. 2, 4, 83 *dentis* detractio amissio partis est, non sanatio. ALC. AVIT. epist. 7 p. 36, 20 per inpositionem manus sacerdotalis pravitatis amissio fidei redditur plenitudo. BOETH. cons. 4, 6, 167 (*opp.* usus). ENNOD. opusc. 7, 11 p. 414, 4 cum amissione pudoris honorum damna sustineant. ORIBAS. syn. 8, 1 amissio memoriae distemperatio cerebri est (*syn. ibid.* perditio).

technice apud ICTOS *de poenis*: CIC. Pis. 43 *poena* bonorum odium, nota inusta senatus, amissio dignitatis (Tusc. 4, 10 bonorum amissio . . . caecitas . . . exilium. LIV. 2, 2, 10 ne . . . sibi eadem illa cum bonorum amissione additaque alia insuper ignominia acciderent. COD. Theod. 7, 12, 1 *v. infra l. 18*). VLP. dig. 4, 5, 2 pr. sive amissione civitatis sive libertatis amissione contingat capitis deminutio (48, 19, 2 pr. vel mors vel etiam civitatis amissio vel servitus. MOD. dig. 50, 16, 103 PAVL. dig. 4, 5, 5 pr. COD. Iust. *a. 533* 1, 3, 53, 5. 9, 13, 1, 3). PAVL. sent. 5, 4, 11 exilii aut insulae relegatione aut ordinis amissione. MOD. dig. 25, 3, 6 pr. patronus amissione libertatis causa impositorum et hereditatis liberti punietur. AVELL. p. 24, 18 cum amissione episcopatus vivere (EDICT. imp. Honor. et Theodosii de Pelag. [AVG. epist. 201, 2]). COD. Theod. 2, 14, 1 (*a. 400*) possessionis aut causae . . . amissione mulctetur (*coni.* retinere, repetere; *v.* EDICT. Theod. 46 *p. 1917, 34* CASSIOD. var. 8, 24, 5). 6, 30, 16 (*a. 399*) supplicium deportationis cum amissione facultatum subeuntibus. 7, 12, 1 (*a. 323*) deportatione cum amissione bonorum afficiatur. COD. Iust. 3, 12, 9 (11), 3 (*a. 469*) amissionem militiae, proscriptionem patrimonii. 5, 17, 11, 2ᵃ (*a. 533*) amissionis periculum sustineant. LEX Burg. lib. const. 19, 2 caballi alterius eiusdem meriti amissione damnetur. INST. Iust. 4, 18, 3 cuius *legis* poena animae amissionem sustinet (4, 18, 11). CASSIOD. var. 9, 18, 6 rerum suarum amissione plectendum.

technice de emissione aquae: PAVL. dig. 8, 6, 10, 1 si is qui nocturnam aquam habet, interdiu per constitutum ad amissionem (*sc. aquae*) tempus usus fuerit, amisit nocturnam servitutem qua usus non est. *cf. l. 62.*

b *de hominum morte*: CIC. Tusc. 3, 73 amissionem amicorum. 5, 29 amissio suorum. off. 3, 26 liberorum, propinquorum, amicorum (SEN. epist. 74, 30). VAL. MAX. 2, 6, 16 parvulorum amissionem aequiore animo sustinerent. SEN. dial. 6, 7, 1 discessu, non solum amissione carissimorum. PLIN. epist. 1, 12, 1 iacturam gravissimam feci, si iactura dicenda est tanti viri amissio. ITALA act. 27, 22 (cod. s) *et* VVLG. amissio . . . (iactum cod. g ITALAE, ἀποβολή) nullius animae erit ex vobis. ITALA Rom. 11, 15 (codd. dg) *et* VVLG. (*in imagine*) si . . . amissio (ἀποβολή) eorum est reconciliatio mundi, quae assumptio nisi vita ex mortuis? TERT. nat. 2, 14 (*de Hyla Herculi erepto*) decori pueri amissionem. anim. 30 aequa vis amissionis et restitutionis, si vivi ex mortuis fierent (*cf.* pudic. 7. 12 *p. 1917, 57*). VITA Cypr. 7 circa amissionem suorum. LACT. inst. 3, 17, 8 carorum amissiones. 3, 28, 8 interitum amissionemque carorum. DICT. 4, 15 nihil in his (*sc. Graecis*) dignum doloris iuxta amissionem tanti herois animadverterat. 5, 2 *nobis* maiora supplicia post mortem carissimorum quam in amissione subeunda sunt. HEGES. 2, 9, 212 *coniugibus et* liberis auctores eritis supremae amissionis. 4, 2, 1 maestum exercitum . . . plurimorum amissione. AMBR. exc. Sat. 1, 64 *fratrem* ereptum periculis desiderio magis quam amissione flebo. SYMM. rel. 10, 3 una consortis amissio. AMM. 23, 5, 18 damnorum magnitudines carorumque amissiones. SERV. auct. Aen. 1, 113. HIER. epist. 108, 1 amissio illius caelestis domus habitatio sit. AVG. civ. 9, 4 vitam . . . salutemque corporis, quorum amissionem minabatur tempestatis immanitas. 21, 26 ex earum *necessitudinum* amissione. 22, 6. in psalm. 118 serm. 12, 2 (*de martyribus*). SCHOL. Hor. ars 137 filiorum. CORP. IX 1973, 7/8 *parentes* amissione eius (*sc. infantis*) perpetuis tenebris et cotidiana miserabili ululatione damnati. XII 1941 repentina huius amissione orbati (XIII 1986 *cf.* 2027 *p. 1917, 62 syn.* excessus).

nota: *fere i. q. interitus*: IVST. 3, 4, 16 perpetuitatem . . . urbis, non amissionem. CHALC. comm. 123 neque . . . pereunte die nox nascitur vel noctis amissione dies oritur, sed utraque salva succedit altera.

nota interpret. verbi amittere, quod idem atque dimittere est, apud DON. Ter. Phorm. 414 finis cupiditatis amissio. *cf. l. 25/8.*

synonyma: damnum (-a), detrimentum (FILASTR. 82, 8), iactura (*cf.* iactum *l. 35*), indigentia (CHALC. comm. 345 *p. 1917, 59*), perditio (*l. 2*). *ad b*: decessus, discessus, excessus, interitus, mors (*l. 44*). *opposita*: assumptio (*l. 38*), habitio (FORTVN. rhet. 2, 23 *v. p. 1917, 71*), integritas (CIC. fin. 3, 51; *cf. ibid.* vacuitas), possessio (*p. 1917, 78*), restitutio (TERT. *v. p. 1917, 57*), usus (*p. 1917, 84*). *ad l. 58/61*: perpetuitas. *B. A. Müller.*

Amissis, Amisia, -ae *fl. Germaniae, graece* Ἀμασίας, Ἀμισίας, *hodie* Ems; *cf. Ihm, PW. I 1838.* MELA 3, 30 amnium . . . in oceanum *exeuntium* Amissis (⟨sis⟩ *in rasura A*³), Visurgis et Albis clarissimi. PLIN. nat. 4, 100 amnes clari . . . Albis, Visurgis, Amisis (*sic A*, Amissis *rell.*). TAC. ann. 1, 60 ad flumen Amisiam. *ibid.* Amisiam et Lupiam amnes. 2, 8. 23.

1. Amissus, -os, -um *v.* Amisus.

2. Amissus *nom. vir. graec.* CVRT. 10, 8, 15 Amissus Megalopolitanus.

? **Amista** *v.* Amisus *p. 1919, 14.*

Amisus (*f.*), **Amisum,** -ī, Ἀμισός, *hodie* Samsun, *opp. Ponti; cf. Hirschfeld, PW. I 1839. graece declinatur*: PROB. cath. gramm. IV p. 28, 26 (*cf.* SACERD. gramm. VI p. 479, 18) -sos pura . . . terminatum unum graecum legi in Sallustio secundae declinationis -si faciens

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

genetivo, haec Amisos huius Amisi. PLIN. nat. 37, 115 AMM. 22, 8, 16 IVL. HON. rec. A 32. *al. acc.* Amison MELA 1, 105 EVTR. 6, 8. Amisum PLIN. nat. (*excepto* 37, 115). *saepe scriptum* Amiss-. CIC. Manil. 21 Sinope atque Amisum ... omnibus rebus ornatas ac refertas (*cf.* SCHOL. Gron. p. 439 Sinope et Amisus optimae sunt civitates Ponti. GLOSS. V 658, 28). SALL. hist. frg. 3, 57. 4, 13 MELA 1, 105. PLIN. nat. 6, 7 Amissum liberum (Ἀμισὸς ἐλευθέρα, *cf.* LIB. gener. chron. I p. 109, 209, 1 CHRON. Alex. chron. I p. 109, 180, 16) ... eiusdemque nominis sinus (*cf.* RAVENN. p. 113, 11 flumina ... Amissus). *ibid.* Pompeiopolis appellatum est. 6, 9. 11. 216. 37, 115. EVTR. 6, 8 Sinopen et Amison civitates Ponti nobilissimas. AMM. 22, 8, 16 *ampla civitas.* OROS. hist. 6, 2, 24 IVL. HON. rec. A 32 NOVELL. Iust. 28 praef. RAVENN. p. 100, 16. 365, 15. TAB. Peut. 10, 2 M i s s o s. *cf. etiam* GALEN. alfab. 8 optimum est ⟨auripigmentum⟩ quod in Amistae et Ponto afertur (*sic cod. Pal.*, Amista, Amistam *al.*). *incolae* **Amisēnī,** -ōrum, Ἀμισηνοί. PLIN. epist. 10, 92 Amisenorum civitas libera et foederata. 110, 1 TRAIAN. Plin. epist. 10, 93. A m i s e n u s *cogn. vir.* CORP. X 5002 (*Venafri*) M. Tillí Amiseni. *Otto.*

amita, -ae *f.* [*derivatum esse videtur a voce infantium* am(m)a, *cf. theodisc.* amma '*nutrix*', *island.* amma '*avia*', *graec.* ἀμμάς ἄμμια (*Hesych.*) '*mater, nutrix*'. *Th.*]. [*val.* mătușă, *francog.* tante. *M.-L.*] PAVL. FEST. 14 amita: patris mei soror quia similiter tertia a me sit atque avia, videri potest dicta ex eo quod ab antiquioribus 'avita' sit vocitata. sive amita dicta est quia a patre meo amata est. *similia* PAVL. dig. 38, 10, 10, 14 sent. 4, 11, 3. dig. 38, 10, 10, 8 ex lateribus cognati ... patrui amitae et avunculi et materterae. GAIVS dig. 38, 10, 1. 5 tertio gradu sunt supra ..., infra ..., ex transverso ..., et convenienter patruus amita, avunculus matertera. PAVL. dig. 38, 10, 10, 14 si mulieres altera alterius filio nupserit ... qui ex his masculi nati fuerint, invicem patrui sunt, quae feminae, invicem amitae, item masculi feminis similiter patrui, feminae illis amitae. SCHOL. Pers. 6, 53. INST. Iust. 3, 6, 3 amita est patris soror, matertera vero matris soror: utraque θεία vel apud quosdam τηθίς appellatur. ISID. orig. 9, 6, 25. GLOSS. πατρὸς ἀδελφή. θεία πρὸς πατρός. PRISC. gramm. II 142, 2 natura et significatione mobilia, non etiam voce, ut: pater mater, ... patruus amita (418, 6). *de* ă *constat ex* PERS. AVSON. CYPR. GALLO. *plur.* PERS. CAPITOL. DIG. SIDON. CIC. Cluent. 30. CAES. laud. Iul. Suet. Caes. 6 amitae meae Iuliae. NEP. Dat. 2, 4 LIV. 39, 11, 3 SEN. epist. 70, 10. PERS. 6, 53 si mihi nulla iam reliqua ex amitis. TAC. ann. 12, 64. 13, 19. 13, 27. 16, 8 PLIN. epist. 4, 19, 1. 5, 14, 8. 10, 120, 2 TRAIAN. *ibid.* 10, 121. SVET. Caes. 6 *bis.* Nero 6. 7. 34 frg. Schol. Iuv. 4, 81 FRONTO p. 15, 2 N. GAIVS inst. 1, 62 amitam et materteram uxorem ducere non licet. 1, 156. 3, 14 amita ... et fratris filia legitima heres esse ⟨non potest⟩. *passim in* DIG. CAPITOL. Aur. 1, 3. 5, 1. 15, 3 amitas. 26, 12 GALLICAN. Avid. 9, 4 AVSON. 185, 1. 186, 1. 187, 5. VVLG. lev. 20, 19 amitae (ἀδελφῆς πατρός). HIER. epist. 79, 9. 107, 4. 13 *bis.* 108, 26. 123, 1. 11. 14. AVG. civ. 15, 16 p. 92, 13 *et* 21. SIDON. epist. 5, 16, 5 aviae amitarumque. CYPR. GALL. lev. 123. GREG. TVR. Franc. 5, 18 cum amita sua id est patrui sui uxore. *cf.* 7, 7. LEX Burg. lib. const. 7, 1. 4 LEX Visig. Eur. 329 Recc. 2, 4, 11. 4, 1, 3. 4 NOT. Tir. 33, 47. CORP. X 6706 (*a. 167*). VI 16411 INSCR. Notiz. degli scavi 1895 p. 95 CORP. IX 4561. X 2917. V 1371. 2231 suppl. 926 INSCR. Notiz. degli scavi 1889 p. 27. CORP. III 10038 amite dicnissime et ⟨n⟩utrici. 13286. VIII 9407. II 2355. 2878. 3398? 3844. 4377. 4476. XII 2473 i. 3030 *bis.* 3678. *i. q. amita magna:* TAC. ann. 2, 27 amitam Scriboniam. **amita māgna** est avi *paterni* soror PAVL. dig. 30, 10, 10, 15. sent. 4, 11, 4 GAIVS dig. 38, 10, 1, 6 ISID. orig. 9, 6, 25. PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 quae patris mei vel matris meae amita est, mihi erit amita magna. GAIVS dig. 23, 2, 17, 2 magnam ... amitam et materteram magnam prohibemur uxorem ducere. *ibid.* amitam et amitam magnam. *passim in* DIG. **māior amita**: avi et aviae amita PAVL. FEST. p. 136. PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 amita maior: ea est proavi soror, patris vel matris amita magna. 38, 10, 10, 17 *bis.* 38, 10, 10, 18. **amita māxima**: ⟨ea⟩ est abavi soror, patris vel matris amita maior. PAVL. dig. 38, 10, 10, 17. 38, 10, 10, 18 *bis.* *V.*

Amita *v.* 1. Amata. **Amitaeī** *v.* Amaitaei.

Amital *indecl.*, חֲמוּטַל (חֲמִיטַל), Ἀμιτάλ, *mater regum Ioas et Sedeciae.* VVLG. IV reg. 4, 23, 31 Amital (*nominat.*). 24, 18. Ier. 52, 1 Amital (Amithal *Amiatin.*). HIER. nom. hebr. p. 44, 26 Amital (Amutal *F'*[1], Amuthal *F*[2]). p. 53, 17 Amithal *B*, Amutal *FH.* LIB. geneal. chron. I p. 180, 413 ex Amital (Amithal *G*).

Amiternum, -ī *n. opp. Sabinorum, municipium tribu Quirina; cf. Hülsen, PW. I 1840.* DIONYS. ant. 2, 49, 2 *secundum Catonem primam Sabinorum sedem* Τεστρούναν ἀγχοῦ πόλεως Ἀμιτέρνης. 1, 14, 6 (*ex Varrone*) Σαβῖνοι ... ἐκ πόλεως Ἀμιτέρνης. STRABO 5, 228 Ἀμίτερνον καὶ Ῥεᾶτε. 5, 241 ῥεῖ γὰρ (ὁ Ἄτερνος) ἐκ τῆς Ἀμιτερνίνης. *sed* PTOL. 3, 1, 52 Οὐεστίνων ... Ἀμίτερνον. *de nomine v. infra p. 1920, 21. ablat. pro locat.* Amiterno VARRO ling. 6, 5. in Amiterno OBSEQ. 27. VARRO ling. 6, 5. LIV. 10, 39, 2 Amiternum oppidum de Samnitibus vi cepit. 21, 44, 8 flumen Amiterni cruentum fluxisse. 26, 11, 10. 11. 35, 21, 4. 36, 37, 3. OBSEQ. 20 *et* 41 Amiterni. 27. PLIN. nat. 18, 131 *palma napis* Amiterni *nascentibus.* HIER. chron. a. Abr. 1930 Sallustius Crispus ... in Sabinis Amiterni nascitur. SERV. auct. Aen. 7, 710 Amiterno oppido Sabinorum ... dictum est oppidum a flumine (*cf. infra p. 1920, 21*). OROS. hist. 4, 20, 29 apud Amiternum (*immo* Liternum) oppidum. TAB. Peut. 5, 5 A m i t e r n u s. NOT. Tir. 88, 46. CORP. VI 2379[b], 2, 34 (*a. 143*) Amitern(o). 2919 d(omo) Amiterno. 3884, 1, 36 (*a. 198*) L. Gargilius L. f. Sab. Septimus Amit(erno) (*cf. Mommsen, Corp. IX p. 397*). XIV 3906 VIIIvir Amiterni. IX 4335 IIIvir(o) Aug. Amiterni et Peltuino. 4215 (*Amiterni, a. 338*) plebi urbane. 4208. *adi.* **Amiternus,** -a, -um. *graeca v. supra p. 1919, 75.* VERG. Aen. 7, 710 una ingens Amiterna cohors (SIL. 8, 414). SERV. auct. *ad h. l.* Amiterna dixit pro Amiternina. MART. 13, 20, 1 hos (*napos*) Amiternus ager felicibus educat hortis (*cf. infra l. 18*). LIB. col. I p. 228, 4 provincia Valeria: ager Amiternus. 228, 16. *adi.* **Amiternīnus,** -a, -um. *graecum v. supra p. 1919, 77.* LIV. 21, 62, 5 in agro Amiternino. VITR. 2, 7, 1 *lapidicinae* Amiterninae (Amet- *traditur*), *v.* Ameterninae. COLVM. 10, 422 quaeque Amiterninis defertur bunias arvis. PLIN. nat. 14, 37 *agro* Amiternino (Amiterno *M*) pumula *peculiaris est.* 19, 77 palma Romae Amiterninis *napis* datur (*cf. supra p. 1920, 11*). 19, 105 cepa. 19, 106. CORP. VI 1772 (*saec. IV*) civitatis. IV 4182 (*imperante Augusto*) praefectura. 4206 populi Amit(ernini). 4208. 4456 municipes. A m i t e r n ī n ī, -ōrum *incolae.* VARRO ling. 5, 28 *ab ambitu* qui circum A[l]ter[u]num habitant, Amiternini appellati (*sic etiam W. Schulze, Eigennamen 541, alii; sed cf.* Amitinum, Amitinenses, *etrusc.* am*θ*ni, Alfaterni, *multa alia*). rust. 2, 9, 6 LIV. 28, 45, 19. PLIN. nat. 3, 107 Sabinorum Amiternini. CONC. Rom. a. 499 p. 406, 12 ecclesiae Amiterninae (Amiternensis *FBT*). p. 437, 75 (Amiterninsis *T*). p. 453, 24 (Amiternensis *D*). NOT. Tir. 88, 49. CORP. IX 4196 Amiterninis. 4399 civitatis Amiterninorum. **Amiternius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 4231 (*Amiterni*) M'. Amiternius municipum l. Iucundus. 4223 Q. Amiternius Primigenius. INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 384 (*Amiterni*) Amiternius Capriolus.

Amithoscatta *regio Arabiae.* PLIN. nat. 6, 152 regio Amithoscatta (Amitthoscatta *F*, Amithoscutta *R*).

? **Amiti** *nom. corruptum.* CORP. X 7869 (*in Sardinia, periit*) Asinius Amiti.

Amitinēnsēs *incolae oppidi Etrusci.* PLIN. nat. 3, 52 *in Etruria* Amitinenses. *cf.* Amitinum.

Amitinum *opp. Latii.* PLIN. nat. 3, 68 in prima regione ... fuere in Latio clara oppida ... Amitinum. *cf.* Amet-, Ament-. *Hülsen, PW. I 1841; Nissen, Ital. Landesk. II 371.* *Otto.*

amitīnus, -a [*ab* amita. *Th.*]. GAIVS dig. 38, 10, 1, 6 amitini, amitinae, id est qui quaeve ex fratre et sorore propagantur. PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 *bis.* sent. 4, 11, 4. GAIVS dig. 38, 10, 1, 7 amitini amitinae filius filia *sunt quinto gradu.* PAVL. sent. 4, 11, 5 *cf.* GAIVS dig. 38, 10, 3 PAVL. sent. 4, 11, 6 NON. 557 INST. Iust. 3, 6, 4 LEX Visig. Recc. 2, 4, 11. 4, 1, 4. GLOSS. ἀνεψιοὶ τεχθέντες ἐκ δύο ἀδελφῶν θηλειῶν. SEN. suas. 1, 5 praeceptori eius amitino (autem *trad.*) Aristotelis.

(**amito**). VARRO ling. 8, 60 *non* servatur analogia: nam ut est a cantando 'cantitans', ab amando 'amitans' non est et sic multa. *doctior nimirum est* VIRG. gramm. p. 57, 1 ut clamo ... ab hoc clamito ..., sic ... amo amito. *V.*

? **Amitonn-** *nom. corruptum.* CORP. VI 4332 (*periit*) Cela⟨d⟩us Amitonni⟨...⟩ A⟨n⟩toniae dispensato⟨ris⟩ vicarius. Amphionis *coni. Mommsen.* *Otto.*

Amittib *v.* Achitob.

āmitto, -mīsī, -missum, -ere. *ab* ā *et* mittere. *cf.* QVINT. inst. 1, 5, 69 frequenter ... praepositiones ... compositio ista corrumpit: inde abstulit aufugit amisit, cum praepositio sit 'ab' sola. NOT. Tir. 23, 13. 23, 27. *o r t h o g r a p h i c a*: LEX Anton. de Term. (Corp. I 204) 2, 1 a m e i s e r u n t. CORP. X 2496, 4 unam natam o m i s e r a n t. *f o r m a e*: PLAVT. Bacch. 1180 quod di dant boni, cave culpa tua a m i s s i s (1196). TER. Eun. 241 a m i s t i (Hec. 251). *p r o s o d i a v i t i o s a* (*cf.* omitto): CYPR. GALL. exod. 21 spes libertatis ămissae. CARM. epigr. 634 de⟨xtrae sola⟩men ămissae. *s t r u c t u r a e n o t a b i l i o r e s*: *seq.* ab (HEGES. 5, 2, 39 tuorum quos ipsa occideras, non quos ab hoste amiseras), ex (*v. p. 1922, 04*). *cf. p. 1935, 9/23.* *negative cum* quin: PLAVT. Stich. 187 non amittam quin eas. TER. Phorm. 714 hoc temere nunquam amittam ego a me, quin mihi testis adhibeam. *i n c o d i c i b u s c o n f u n d u n t u r* a m i t t e r e *et* a d m i t t e r e (TER. Ad. 913 LIV. 45, 6, 1 SEN. Herc. O. 1703 GAIVS inst. 4, 36 TERT. spect. 20 orat. 22 *cf. p. 748, 68/71*), a m m i t t e r e (VIRG. gramm. epist. 1 p. 114, 94 *cf. p. 748, 65 sqq.*), d i m i t t e r e (TER. Hec. 251 HIRT. Gall. 8, 5, 1), e m i t t e r e (PLAVT. Rud. 1006 Trin. 492 SEN. Med. 767 *cf. M. Müller, in Senecae tragoedias quaestiones criticae. Berol. 1898. p. 24/6.* POMPON. dig. 41, 7, 5, 1), m i t t e r e (TER. Andr. 898 CIC. Att. 3, 24, 2 CAES. civ. 1, 33, 4 BELL. Alex. 12, 3 VARRO rust. 1, 30), o m i t t e r e (CAES. civ. 1, 33, 4 SALL. Iug. 31, 25), r e m i t t e r e (PLAVT. Most. 1169); a m i s i m u s *et* a m i c i s s i m u s (CIC. Att. 10, 4, 1). amisti *pro* amisisti *codd.* TER. Eun. 322. *verbum legitur passim per totam latinitatem et apud scriptores et apud poetas. exempla auctorum quae ante Ciceronem sunt dedi fere omnia.*

n o t a l u s u m v e r b o r u m: SYMM. or. 2, 16 servitus misera quod

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

amiserat, extruebat. EPIT. Alex. 66 neque vocem mitteret neque leonem ideo amitteret.

I *i. q. mea sponte aliquid* **mitto a me, dimitto** *et proprie et translate usu vetusto*: GLOSS. II 235, 48 ἀποβάλλω abicio *eqs.* II 239, 43 ἀποπέμπω remitto. V 531, 21 amitterem a[m]bigerem (TER. Eun. 606). *cf.* II 235, 47. DON. Ter. Phorm. 141 amitte ... quod nos dimitte.

a *de animantibus*: PLAVT. Aul. 656 hunc si amitto, hic abierit. Bacch. 223 *miles* de amittenda Bacchide aurum exiget. 395 malefactorem amitti satius quam relinqui beneficum. 964 olim ille se blanditiis exemit et persuasit, se ut amitteret (*syn.* dolis me illo extuli [exp- *codd.*] e periclo). Capt. 339 me amitti, donicum ille huc redierit, non postulo. 460. Cist. 463 neque te amittam hodie, nisi quae volo tecum loqui das mihi operam. 625. 647 (*v. vers. q. s.*). Curc. 599. Men. 1055 quia te servavi, me amisisti liberum (*cf.* 1058/9 liberum ego te iussi abire). Merc. 869 non amittunt hi me comites qui tenent. Mil. 1096 nullo pacto potest prius haec in aedis recipi quam illam amiserim (*v.* 1101). 1376. 1418 (*v.* 1413. 1421 *l. 31/2*). Pseud. 1123 leno argentum ... a me accipiat atque amittat mulierem mecum simul. TER. Phorm. 141. 175 retinere amare amittere *puellam* (176). 414 mercedem dare lex iubet ei atque amittere (*cf.* DON. *in loc. p. 1918, 62/3*). 918. 920. Hec. 251 adii te heri de filia; ut veni, itidem incertum amisti. ACC. trag. 304 age age amolire, amitte, cave vestem attigas. ARGVM. Plaut. Capt. 7. POMPON. dig. 41, 7, 5, 1 aes sparserit aut aves amiserit (em- *codd. recc.*; ὄρνεις ἀπολλύομεναι [ἀπολύομεναι?] *epit. cf.* GLOSS. II 238, 37 deperdo, perdo, amitto, ἀπολλύω). *additur unde vel quo quis dimittitur*: PLAVT. Capt. 36 servos ... erum hinc amittat domum. 332 et te et hunc amittam hinc: alio pacto abire non potes. 589 ad patrem hinc amisi Tyndarum. Cas. 573 exanimatum amittat domum. Men. 343 perditum amittunt domum. Mil. 457 manibus amisisti praedam (*cf.* Cas. 113 Persa 682 Poen. 660). 1413 te salvum hinc amittemus Venerium nepotulum (1421 *v.* 1418). Most. 432 me amisisti abs te vix vivom domum (Rud. 591). Poen. 344 quo die Orcus Acherunte mortuos amiserit. Rud. 488 amittit ornatum domum (730 ita ego te hinc ornatum amittam, tu ipsus te ut non noveris. TER. Haut. 480 abs te amittas filium. Phorm. 507 usque quo pacto a me amittam invenio neque uti retineam scio. CIC. Cael. 64 *eum* de manibus amiserunt (*antecedit* comprehendi potuit. 66).

b *de rebus et proprie et translate, fere i. q. emitto*: PLAVT. Amph. 847 istam rem inquisitam certum est non amittere (1017). Mil. 1324 quia tecum eram, propterea animo eram ferocior: eam nobilitatem amittendam video. Most. 439 occasionem hanc amisisti tam bonam (TER. Eun. 606 CIC. Caecin. 15 Att. 15, 11, 2 16, 8, 2 quantam εὐκαιρίαν amittis? Q. CIC. pet. 31. CAES. Gall. 3, 18, 5 occasionem negotii bene gerendi. BELL. Alex. 37, 2 amissa proximi temporis occasione. PVBLIL. A 14 occasio aegre offertur, facile amittitur. GELL. 1, 13, 5 ne oblata divinitus rei bene gerendae occasio amitteretur. LIV. 7, 34, 9. 9, 12, 2. 31, 36, 3. 44, 36, 11. AMM. 1, 28, 35 VEG. mil. 3, 18). Rud. 1006 hunc *vidulum* non amittam (emittam *Ambr.*). 1009 ni hunc amittis, exurgebo quidquid umoris tibist. 1031 abeas rudentem amittas, mihi molestus ne sies. CIC. Mur. 43 amisso ... tempore (prov. 17. epist. 7, 17, 3 neque ... magis idoneum tempus, si hoc amiseris, te esse ullum umquam reperturum. Att. 7, 13, 2. 8, 3, 6 [*opp.* servire tempori]. Phil. 3, 32. 6, 9 nos amissos tot dies rei gerendae queremur. epist. 10, 5, 3 gratiae gloriaeque ... tempus. 12, 24, 2 minimum tempus amisi tuendae salutis libertatisque communis. 15, 15, 2 CAES. civ. 1, 33, 4 RVT. LVP. 1, 1. LIV. 32, 36, 6 hieme instante nihil amitti dato spatio ad legatos mittendos. SEN. dial. 10, 10, 2 hoc *temporis vitae* amittunt occupati. benef. 4, 33, 1 dandi beneficii tempus non amittes? nat. 3 praef. 2 quicquid amissum est, id diligenti usu praesentis vitae recolliget. 6, 32, 11 annos ... amissos. epist. 24, 20 infantiam amisimus, deinde pueritiam, deinde adulescentiam; usque ad hesternum quicquid transit temporis, perit. STAT. Theb. 10, 208 inertes Inachidas ... tantam patiere amittere noctem? APVL. met. 2, 15 partem bonam vesperae eiusque gratissimum fructum amitterem. PANEG. 7, 12 fugae tempus. AVSON. 325, 15 rursus in amissum revocant heroidas aevum). CIC. Sulla 47 noli id omnino a me putare esse amissum, si quid est tibi remissum atque concessum. ad Q. fr. 2, 2, 1 *condicionem bonam emendi Tusculani* non amittam. POMP. Cic. Att. 8, 12 c, 2 neque castra ... facere possum neque ex omnibus oppidis contrahere copias expedit, ne receptum amittam. NEP. Eum. 10, 2 fidem amittere mallent quam eum non perdere (*antec. exercitus* iurasset se eum defensurum neque umquam deserturum). TAC. ann. 2, 71 iuravere ... spiritum ante quam ultionem amissuros. 12, 45 ne socius rex, ne Armenia donum populi Romani scelere et pecunia amitterentur (pecuniā uterentur *cod.*). 13, 46 nuptam esse se dictitans nec posse matrimonium amittere. 14, 26 abire procul ac spem belli amittere (AVG. civ. 18, 3 *Sarra* sterilis et anus iam spem prolis amiserat). TERT. pud. 22 Christum (*sc. Christianam religionem*) ... amisit. CALL. dig. 48, 3, 12 milites ... amiserint custodias (*bis. syn.* dimittere. MOD. dig. 48, 3, 14, 2. 6 amissā culpā custodiā). HIER. epist. 58, 4 monachi propositum non amittas. *cf. hunc illum locum sub II b.*

nota: PLAVT. Most. 1169 Tranioni amitte (remitte *codd.*) ... hanc noxiam causa mea. Poen. 403 hanc amittam noxiam unam ... non sum irata. TER. Eun. 853 unam hanc noxiam amitte; si aliam admisero umquam, occidito.

II *i. q.* **perdo, iacturam facio;** *dicitur et de personis, et de rebus quae nobis insciis vel invitis elabuntur neque possunt servari*: GLOSS. ἀποβάλλω ἀπολλύω ἀποπέμπω, deperdo perdo. PAPIN. dig. 4, 6, 20 neque intellegitur amissum, quod alteri ablatum non est. PAVL. dig. 9, 2, 33 amisisse dicimus quod aut consequi potuimus aut erogare cogimur.

1 generaliter: a *de animantibus quae morte amittuntur, imprimis de hominibus* (*saepissime adhibetur part.* amissus, *quod idem atque* mortuus *est; cf. hunc illum locum infra*): GRACCH. or. frg. schol. Cic. Bob. p. 365 fratrem propter vos amisissem nec quisquam de ... familia nisi ego et puer restaremus. CIC. Verr. 5, 120 Att. 1, 5, 1. Cluent. 22 (*seq.* reciperare). Flacc. 41 Sest. 146 de orat. 1, 230. epist. 5, 16, 3 (*syn.* perdere *v.* SEN. contr. 9, 5, 3 contr. exc. 5, 1 *infra l. 35* SEN. epist. 99, 3). 5, 16, 6 Brut. 1. 2 Tusc. 3, 70 off. 2, 2 epist. 4, 6, 1. 15, 17, 2 *P. Sullam patrem* πρόσωπον πόλεως. SVLP. RVF. CIC. epist. 4, 5, 3. CATVLL. 64, 150. 64, 245 amissum credens inmiti Thesea fato. 68, 80 (*cf.* OV. am. 2, 18, 38 extincto ... viro). BELL. Alex. 23, 2. PVBLIL. H 13 homo totiens moritur, quotiens amittit suos. NEP. reg. 1, 4 SALL. Iug. 10, 1. 18, 3 PROP. 2, 13, 51. 3, 7, 23 VERG. Aen. 3, 710. 5, 614. 5, 814 amissum ... gurgite *Palinurum*. 5, 867 OV. epist. 11, 106. 17, 141 (fast. 3, 873). fast. 2, 621 (*cf.* vers. 619 periere). 3, 414 met. 1, 585. 7, 689. 11, 68 (*de Orpheo*). 13, 514. 14, 242. 14, 829. EPICED. Drusi 79 multi in te amissi (*cf.* CIC. epist. 12, 5, 3 *p. 1928, 50 et quae ibi adnotavi*). ELEG. in Maecen. 32 LIV. 2, 36, 4. 3, 50, 6 morte amitti melius ... quam contumelia liberos (APVL. apol. 92 morte amisit maritum. AVG. serm. ed. Mai 23, 4 amittitur filius morte communi et omnibus debita. *cf.* COLVM. 9, 4, 6 *p. 1923, 6*). LIV. 5, 11, 5. 24, 4, 7 VITR. 6 praef. 2 VELL. 1, 10, 5. 2, 130, 3. 2, 130, 5. VAL. MAX. 4, 1, 12 (*coni.* habere *v. ibid.* 4, 6, 1. SEN. epist. 63, 7 habui ... illos tamquam amissurus. 99, 4 HIER. epist. 60, 7. 108, 1). 5, 10, 3. 8, 13, 6 PHAEDR. app. 13, 2 SEN. contr. 1, 7, 13 4 praef. 4/6. 9, 1, 3. 9, 5 thema. 9, 5, 4. 9, 6, 8 contr. exc. 3, 8. 4, 1 (*ter*). 5, 1 amissis tribus liberis et uxore incendio domus (*syn.* perdere). 8, 1. 9, 5 SAB. Gell. 7, 7, 8 CVRT. 4, 8, 9. 10, 5, 20/21. 10, 8, 9 SEN. Herc. O. 1137. 1426. 1837 Med. 622 Phaedr. 578. 1117 amissum fleo. 1122 quod interemi, non quod amisi *filium*, fleo. Oed. 665 dial. 1, 6, 2. 3, 12, 4. 5, 3, 3 carissimorum eorumque quae mox amissa fleturus est carnifex. 5, 5, 4 quanto plus irascendo quam id erat, propter quod irascebatur, amisit. 6, 2, 3 (*cf.* § 4 secundam orbitatem iudicans lacrimas ⟨a⟩mittere). 6, 3, 1 *passim.* 6, 17, 1. 9, 14, 8. 11, 2, 4. 11, 16, 1. 11, 19, 4 virum amiserat ... in ipsa quidem navigatione. 12, 10, 1. 12, 15, 3. 12, 15, 4 fratrem ... amisit in adparatu Parthici belli. 12, 15, 5 Drusum ... in conplexu et in osculis suis amisit. 12, 16, 3 benef. 5, 19, 2. 7, 21, 1 (*coni.* renasci; *cf.* MANIL. 1, 69 amissis ... renatis sideribus. COLVM. 11, 2, 44 *v. p. 1923, 8.* PLIN. nat. 10, 44 *pavo* cauda annuis vicibus amissa cum foliis arborum, donec renascatur alia cum flore, ... quaerit latebram). SEN. epist. 9, 18. 63, 1. 74, 2. 74, 23. 74, 25. 98, 9. 99, 1. 99, 6 rem. fort. 13, 1. 16, 8 (*coni.* reparare). ASCON. tog. cand. p. 82 PLIN. nat. 8, 157 LEX Malac. (Corp. II 1964) 2, 41 MART. 1, 33, 1. 4, 58, 1. 6, 62, 1. 7, 14, 2. STAT. Theb. 10, 182 amisso medium ... praeside puppis fregit iter. silv. 2 praef. 1 *Glauciae* amissi recens vulnus (*cf.* QVINT. inst. 6 praef. 2 illum ... repetito vulnere orbitatis amisi. SIDON. epist. 6, 2, 2). silv. 2 praef. 5. 2, 1, 201. 5, 1, 201. QVINT. inst. 8, 4, 22 amissis tot liberis. decl. 306 p. 199, 23. 335 p. 318, 16. 337 p. 327, 22/328, 2. 349 p. 376, 12. 359 p. 392, 4 TAC. Agr. 6. 29. 45 ann. 1, 50. 2, 75. 3, 6. 3, 24 PLIN. epist. 1, 12, 12. 2, 7, 3. 2, 7, 5. 3, 7, 2 minorem ex liberis duobus amisit, sed maiorem ... reliquit (*cf.* SEN. dial. 6, 16, 8 *in consolatione* est ... haec natura mortalium ut nihil magis placeat quam quod amissum est; iniquiores sumus adversus relicta ereptorum desiderio). 3, 16, 6. 4, 2, 1. 3 *passim.* paneg. 38. 90 SVET. Iul. 1. 26 Aug. 8. 61. 65 Tib. 7. Cal. 12 amissa Iunia ex partu (Claud. 26 *sponsam* ex valetudine amisit; *sim. seq.* ex: ORIBAS. syn. 4, 5 A a). 27 Nero 6 POMPON. dig. 23, 3, 6 FRONTO p. 137, 14. 187, 18. 231, 10 *passim usque ad* p. 236, 13 N. APVL. flor. 15 p. 55 TERT. pud. 16 SCAEV. dig. 36, 1 80, 10 CALL. dig. 5, 1, 36 VLP. reg. 15, 2. 16, 1[a] dig. 7, 2, 8 PAVL. sent. 4, 9, 9 dig. 50, 1, 22, 1 MARCIAN. dig. 48, 21, 3, 5 PORPH. Hor. serm. 1, 7, 19/20 IVST. 13, 1, 3 CAPITOL. Pius 3, 6. Aur. 21, 3 filium ... execto sub aure tubere septennem amisit. 26, 4 Faustinam ... exanimatam vi subiti morbi amisit. SPART. Sept. Sev. 3, 9 TREB. Gall. 17, 1 FILASTR. 109, 8. AVSON. 158, 3 *reverentia superstitum* amissos venerabiliter recordetur. 163, 25. 182, 2 AMM. 19, 9, 7. 21, 6, 4. 25, 4, 2. 25, 5, 7. HIER. epist. 22, 16 eas putes maritos non amisisse, sed quaerere. 60, 5. 60, 14. 79, 1 eum profectum crederet, non amissum. 118, 2. 118, 6 VVLG. Esth. 2, 7 SVLP. SEV. chron. 1, 38, 2 AVG. civ. 4, 26 SIDON. epist. 2, 8, 1 BOETH. cons. 4 carm. 7, 8. INST. Iust. 1, 11, 10 solacium liberorum amissorum adoptare. COD. Iust. 6, 40, 3, 2. 8, 17, 2, 6. CORP. X 2496, 4 *v. p. 1920, 61.* XII 1649. INSCR. Korr.-Bl. d. Westdtsch. Ztschr. 1903 p. 166 amissum ... Trophimum si⟨n⟩e fine doleto. CARM. epigr. 696. 1639. *nota*: AVG. epist. 92, 1 *de hac vita* migraturi quosdam nostros migrantes non amisimus, sed praemisimus. HIER. epist. 79, 1 *v. supra l. 76.* *de animalibus*: LVCR. 2, 358 si queat us-

quam conspicere amissum fetum. VARRO rust. 2, 4, 1 brevi omnes capras amiserit morbo. 2, 5, 17 si quae *mater* amisit vitulum. VERG. georg. 4, 512 populea maerens Philomela sub umbra amissos queritur fetus. COLVM. 9, 13, 11 dum examen *apium* conquirendi mellis causa longius evagatur, subitis imbribus aut turbinibus in silvis opprimatur et maiorem partem plebis amittat (9, 4, 6 *de apibus*: non tanto interitu pecus istud amitti, ut . . . requirendum sit. PLIN. nat. 11, 70). 11, 2, 44 pecoris nati aut amissi ratio. SEN. epist. 99, 24 PLIN. nat. 8, 165. STAT. Theb. 9, 82 *taurus* amisso qualis consorte laborum deserit inceptum . . . sulcum. silv. 2, 5, 30 unius amissi . . . iactura leonis.

de animantibus quae non morte, sed aliis causis nobis eripiuntur: *de hominibus*: PLAVT. Capt. 23 unum *filium bello captum* amiserit. Mil. 983 istam *puellam* amittam. 1376 *v. p. 1921, 17.* Trin. 1054 si mage exigere occipias, duarum rerum exoritur optio: vel illud, quod credideras, perdas vel illum amicum amiseris. TER. Haut. 858. Eun. 293 neque virgost usquam neque ego qui illam e conspectu amisi meo (322) (*v. p. 1935, 9/23*). 751 cave ne, priusquam hanc a me accipias, amittas. 767 CIC. Font. 47. Mil. 105 o terram ingratam, si eiecerit, miseram, si amiserit *illum virum*. epist. 7, 33, 1 gregalibus illis, quibus te plaudente vigebamus, amissis. Phil. 8, 26 ne tantas clientelas amitteret. BELL. Afr. 79, 2 ne per summum dedecus fidissimos suis rebus Thapsitanos et Vergilium amitteret. NEP. Dion 7, 2 cum milites reconciliasset, amitteret optimates (*sc. eorum favorem*). SALL. Iug. 74, 1 amissis amicis quorum plerosque ipse necaverat, ceteri formidine . . . profugerant. VERG. Aen. 1, 217 amissos longe socios sermone requirunt. 2, 148. 2, 741 (3, 341). 11, 272 socii amissi (*qui in aves mutati erant*) petierunt aethera pinnis. OV. epist. 12, 161. met. 5, 519 (*Ceres de Proserpina*) en quaesita diu tandem mihi nata reperta est, si reperire vocas amittere certius, aut si scire, ubi sit, reperire vocas (FIRM. err. 7, 1). trist. 4, 1, 18 (*de Orpheo*) bis amissa coniuge. 4, 3, 34 LIV. 24, 45, 11. 30, 12, 5 rege amisso (*qui in pugna vulneratus et captus erat*). 37, 12, 8. 41, 23, 4 recepturi essent amissa mancipia *quae effugerant* (*sim.* am- et recipere *colloc.* LIV. 41, 3, 7 MANIL. 4, 840 QVINT. inst. 5, 10, 118 TAC. ann. 2, 41 SVET. Nero 40 PAVL. dig. 49, 15, 19 pr. HERMOG. dig. 37, 14, 21 pr. SVLP. SEV. chron. 1, 13, 8. *seq.* percipere. AVG. serm. dub. 369, 2). PHAEDR. app. 14, 31 SEN. contr. 2, 1, 5. 2, 1, 19 contr. exc. 6, 2. CVRT. 4, 14, 22 coniugem in illo carcere amisi (*antec.* restituere). 6, 11, 24 SEN. dial. 12, 2, 4 epist. 49, 2. HOMER. 70 *Agamemnon* amissos deceptus luget amores (*i. e.* Chryseida; *cf.* 63 dimittere). FLOR. Verg. p. 186 *taurus Europam Tarracone* amisit et substitit. ARGVM. Plaut. Capt. 5. IAVOL. dig. 33 5, 14 (*de iure in homine amisso*) *servum* quem ita manumiserit amittit (*sim.* VENVL. dig. 46, 2, 31, 1 PAVL. dig. 40, 5, 33, 1. VLP. reg. 1, 18 communem servum unus ex dominis manumittendo partem suam amittit. INST. Iust. 2, 7, 4). TERT. anim. 34 Menelaus . . . insequitur amissam, . . . repetit ereptam *Helenam* (pudic. 14 eum et ereptum amiserat et damnatum habere non potuerat. *sim. coni.* eripere. CIC. parad. 29 SEN. dial. 6, 16, 8). HYG. fab. 80 p. 81, 17 (*de raptis sororibus, seq.* recuperare). PAVL. dig. 48, 15, 19, 7 (*de transfuga*) pater sic filium amisit quemadmodum patria. COMM. instr. 2, 9, 4 *moriens* amittit et patriam et regem. HIER. epist. 3, 6 ne amicum . . . pariter cum oculis mens amittat. AVG. conf. 10, 41, 66 (*Aug. veritatem alloquitur*) per avaritiam meam non amittere te volui, sed volui tecum possidere mendacium (*seq.* reconciliare § 67). 13, 2, 3 (*in imagine*) ne, quod adeptus est conversione, aversione tamen amittat. civ. 1, 3 *deos tutores* amisisset (10, 3 *deum* amiseramus . . . neglegentes. 12, 21 in psalm. 6, 5). SVLP. SEV. chron. 2, 45, 7 partium vires amisso (*sc. ex ecclesia eiecto*) duce infractae. BOETH. cons. 4 carm. 7, 3 (*de Helena*) fratris amissos thalamos piavit. *cf.* FILASTR. praef. 3 amissa falsitate parentis mendacissimi iam veri parentis Christi vestigia sequi (*cf.* praef. 2 *et* AMBR. hex. 6, 3, 13). *de animalibus*: VERG. georg. 3, 227 *taurus victus* amisit inultus amores. FILASTR. praef. 2 amissis falsis parentibus.

b *de rebus* (*cf. hunc illum locum sub I b*): NAEV. praetext. 7/8 cedo qui vestram rem publicam tantam amisistis tam cito? proveniebant oratores novi, stulti adulescentuli (GRACCH. or. frg. Fest. p. 286 M.). (CIC. dom. 98 patriam ipsam amittere, spoliari populi Romani beneficiis amplicissimis, praecipitari ex altissimo dignitatis gradu. Att. 1, 18, 6 amissa re publica piscinas suas fore salvas sperare. ad Q. fr. 1, 2, 15 rem publicam funditus. p. red. ad Quir. 5. rep. 5, 2 nostris . . . vitiis, non casu aliquo rem publicam verbo retinemus, re ipsa vero iam pridem amisimus. Att. 4, 18, 2 amisimus . . . omnem non modo sucum ac sanguinem, sed etiam colorem et speciem pristinam civitatis. 9, 5, 2 *v. p. 1925, 73.* epist. 9, 16, 3. 9, 18, 3 sublatis iudiciis amisso regno forensi. fin. 4, 22 patriam. off. 2, 28 vexatis ac perditis exteris nationibus ad exemplum amissi imperii portari in triumpho Massiliam. 2, 29. PVBLIL. M 31 male imperando summum imperium amittitur. VERG. Aen. 12, 236 nos patria amissa dominis parere superbis cogimur. OV. epist. 12, 161 *Medeae verba*: amissis regno patriaque domoque coniuge. met. 14, 773 *Numitor* amissa nepotum munere regna capit. trist. 3, 2, 22 quidquid . . . amissa restat in urbe mei [5, 9, 6]. 3, 3, 53. LIV. 1, 17, 2 ne . . . in societate aequa possessionem imperii amitterent. 3, 44, 1. 3, 38, 11. 5, 14, 1 *v. p. 1929, 50.* PAVL. FEST. p. 13 *Ambrones* subita inundatione maris . . . amisissent sedes suas. VAL. MAX. 4, 3, 6 *Athenarum urbs* imperium maximum amisit, Roma occupavit. PLIN. nat. 37, 29 amissarum rerum. SIL. 16, 5 abditus . . . silva . . . amisso taurus regno. TERT. nat. 2, 17 PORPH. Hor. carm. saec. 43/44 COMM. instr. 2, 9, 4 PANEG. 7, 15. AVSON. 208, 4 amissam . . . Narbo dedit patriam. CLAVD. 5, 394 *fera* nuper montes amisit avitos altorumque exul nemorum damnatur harenae muneribus. AVG. in psalm. 13, 6. ANON. Vales. 16, 95 *v. l. 42*). PLAVT. Amph. 1054 spes atque opes vitae meae iacent sepultae in pectore neque ullast confidentia iam in corde quin amiserim (Merc. 592 spem teneo, salutem amisi. CARM. epigr. 68, 9/10. CIC. Tusc. 2, 32 amittenda . . . fortitudo est aut sepeliendus dolor. LIV. 2, 5, 2 contacta regia praeda spem in perpetuum cum iis pacis amitteret. 4, 12, 11. 4, 22, 4 expugnandi pariter cogendique ad deditionem spe amissa. 40, 56, 2 spe potiundi ad poenam corporis eius amissa. VITR. 10 praef. 2 amissa spe et inpensa abiecta. VAL. MAX. 8, 11, 1 exercitus . . . manus cum hoste conserendi fiduciam amisisset. PLIN. nat. 8, 21 (*de elephantis*) amissa fugae spe. VVLG. Hebr. 10, 35 confidentiam. QVEROL. p. 59, 9). PLAVT. Asin. 611 te vitam esse amissurum (SISENNA frg. inc. 1 vitam cum dolore et insigni cruciatu carnificatus amisit. RHET. Her. 4, 44, 57 *v. p. 1933, 14.* CIC. inv. 1, 3. S. Rosc. 30 insutus in culleum per summum dedecus vitam amittere [SALL. Cat. 20, 9]. Mil. 37. Phil. 9, 15 vi morbi oppressus vitam amiserit. LVCR. 3, 768 *mortalis anima* mutata per artus tanto opere amittit vitam sensumque priorem. BELL. Alex. 70, 6 neque interfectis amissam vitam neque exsectis virilitatem restituere posse. HOR. sat. 1, 1, 60 vitam . . . in undis. SEN. clem. 1, 5, 6. IVST. 24, 3, 10 vitam ferro . . . amisit. IVVENC. 2, 521. AMBR. c. Aux. 6 vulnera, quibus vita non amittitur, sed propagatur. HIER. epist. 84, 6 aut quaeritur vita aut amittitur. AVG. conf. 4, 9, 14 civ. 20, 20. serm. 101, 3 curando vitam amittere vitam. CARM. epigr. 496, 3 amisi lucem. 1567, 6 gaudia vitae. CORP. VI 13114 amissa incerta vita). PLAVT. Aul. 303 *follem* obstringit *ob gulam* ne quid animae forte amittat dormiens (305. CIC. epist. 14, 4, 5 una animam cum ornamentis amisimus. nat. deor. 3, 35 corpora intereant umore aut spiritu amisso [VARRO rust. 1, 59, 1 *poma* umorem amiserint]. LVCR. 6, 1234 SALL. Catil. 33, 4. Iug. 14, 23 aerumnas simul cum anima. VITR. 2, 10, 2 *arbores* excisae et dolatae vitalem potestatem amiserint. CELS. 1 praef. p. 7, 34 AMM. 17, 3, 2. 20, 11, 3. HIER. epist. 120, 1 suas pro Christo amisere substantias. AVG. civ. 21, 4. in psalm. 140, 5 dominus in cruce animam deposuit, non amisit invitus. SEDVL. carm. pasch. 3, 104 superas moriens amiserat auras. MARCELL. chron. II p. 87, 457, 1 vitae spiritum. ANON. Vales. 16, 95 regnum et animam. INST. Iust. 3, 7, 4 ipso ultimo spiritu simul animam atque libertatem amittebant. *cf.* VARRO ling. 6, 79. *opp.* CELS. 3, 27, 1 miserum spiritum trahunt). PLAVT. Bacch. 1188 quod di dant boni, cave culpa tua amissis. Capt. 143 quae in potestate habuimus, ea amisimus. 655 nuculeum amisi, retinui pignori putamina (*sim.* amittere *et* obtinere, retinere, tenere *coni.* PLAVT. Merc. 592 TER. Phorm. 507 *p. 1921, 35/6* CARM. epigr. 68, 9. 10 CIC. Q. Rosc. 10 Caecin. 75. 85 Att. 3, 10, 2 Sest. 100 *v. p. 1927, 19* de orat. 2, 273 *v. p. 1933, 22* Att. 3, 10, 2. 7, 11, 1 *v. p. 1933, 25/6* rep. 5, 2 *v. p. 1923, 72* Deiot. 35 off. 2, 82 Phil. 12, 4. VAL. MAX. 4, 1, 10 nihil ex eo, quod obtinebat, amitteret. PROC. dig. 41, 2, 27 IAVOL. dig. 41, 2, 23, 1 PLIN. epist. 8, 5, 2 *v. p. 1928, 52* SVET. Tib. 15 POMPON. dig. 7, 4, 22. 21, 2, 29, 1 APVL. Socr. prol. p. 110 PAPIN. dig. 41, 2, 47. *passim* VLP. dig. 7, 1, 15, 7. 7, 4, 29 pr. 8, 3, 18. *passim* MARCIAN. dig. 20, 1, 11, 1 IVST. 32, 1, 2 HIER. epist. 9. AVG. civ. 1, 10 *ea* timide retinendo facilius amiserunt. 9, 4 in psalm. 147, 27 SVLP. SEV. dial. 2, 10, 4 BOETH. cons. 2, 5, 54). PLAVT. Cist. 709. Mil. 701 (*de marito qui uxori oboedit*) istam . . . amiseris libertatem (CIC. leg. 1, 36 libertas disserendi. SALL. Catil. 33, 4 libertatem . . . cum anima. TAC. Agr. 11 ann. 4, 36. 14, 35 INST. Iust. 3, 7, 4. 3, 12, 1 libera mulier servili amore bacchata ipsam libertatem per senatus consultum amittebat). PLAVT. Mil. 1360 iam non possum; amisi omnem lubidinem (PS. SALL. in Tull. 1, 1 ut si quam male dicendo voluptatem cepisti, eam male audiendo amittas. TERT. spect. 20). Mil. 1324 *cf. p. 1921, 41.* 687 crumillam amittere (*syn.* 690 perdere; *sim. haec verba colloc.* PLAVT. Trin. 1054 RHET. Her. 4, 44, 57 *v. p. 1933, 14* CIC. Verr. 1, 13 p. red. in sen. 39 (p. red. ad Quir. 26). epist. 4, 6, 1. 5, 16, 3 *v. p. 1922, 16* parad. 8 Phil. 12, 4 *v. p. 1927, 64* LIV. 21, 61, 1 *v. p. 1933, 74* PRIAP. 55, 3. 5 SEN. contr. 1 praef. 3. 9, 5, 3 ALF. dig. 39, 2, 43, 2 SEN. benef. 7, 29, 1 rem. fort. 11, 1 nat. 3, 11, 2 epist. 88, 11. 99, 3. PLIN. nat. 16, 82. 83 *seq.* deperdere (*v.* COD. Iust. 3, 34, 14). QVINT. inst. 9, 4, 143 *e coni.* decl. 276 p. 129, 9. 320 p. 256, 25/27. 337 p. 327, 15/21 perdidi domum . . . penates . . . amisi. *cf. q. s.* 361 p. 393, 12/13 TAC. ann. 2, 25 *v. p. 1933, 13* SVET. Aug. 16 AVR. Fronto p. 36, 3 N. *p. 1828, 45* PAVL. dig. 2, 13, 7 pr. 38, 2, 42 pr. *passim* IVST. 8, 1, 1/2 PANEG. 12, 7 HIER. epist. 29, 7. 124, 10. 130, 9 AVG. de mend. 18, 39 in psalm. 30 serm. 3, 12. 52, 9. 57, 18. serm. dub. 367, 1 serm. ed. Mai 1, 1 PS. AVG. serm. 192, 1 PS. PROSP. carm. de prov. 904 BOETH. cons. 2, 2, 19. ANTH. 225). PLAVT. Trin. 561 illum *agrum* amiserit (CIC. off. 2, 79 SALL. Catil. 28, 4. VERG. georg. 2, 198 qualem infelix amisit Mantua campum. OV. Pont. 1, 8, 41). CAECIL. com. 44 si illi postquam rem paternam amiserant, egestate aliquantisper iactati forent (TER. Eun. 241. CIC. Verr. 1, 53 non modo ius suum fortunasque omnis eorum imperio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

amittant, verum etiam deplorandi iuris sui potestatem non habeant. 4, 32. 4, 121. 6, 18. Manil. 19 rem ac fortunam. epist. 9, 5, 2 amissis opibus. 13, 5, 2. fin. 2, 86 *bonis* amissis. HOR. sat. 2, 5, 2 amissas reparare ... res. Ov. trist. 1, 9, 10 nullus ad amissas ibit amicus opes. LIV. 1, 50, 6 bona. SEN. Herc. f. 1259 *v. p. 1930, 42.* PAPIN. dig. 36, 4, 4 rem familiarem inopinato fortunae impetu. frg. Vat. 261 peculium. PAVL. dig. 3, 5, 36, 1 fortuitis casibus ... suas fortunas. PORPH. Hor. carm. 2, 12, 23 divitias; *coni.* accipere. epist. 1, 18, 99 Ps. HIL. libell. 9 AMM. 31, 6, 8. HIER. epist. 108, 17 substantiam. 117, 10 et rem et famam. SVLP. SEV. chron. 1, 13, 6. COD. Iust. 5, 37, 21 (*a. 316*) rei amissae periculum). TER. Phorm. 673 mea causa eicitur: me hoc est aequom amittere. Eun. 241 simul consilium cum re amisti? (*sim. collocatum extat* eicere *cum* amittere VARRO rust. 2, 7, 2 CIC. Mil. 105, *interpolatum* PLAVT. Persa 782. *cf.* GLOSS. *passim* eicio ἀποβάλλω). TER. Ad. 347 *anulum* amiserat. 913 sumptu amittet multa (*cf.* COLVM. 7, 3, 10). ACC. trag. 275 et fletu et tenebris obstinatus speciem amisi luminis conspiciendi insolentia (CIC. dom. 105 lumina amisit. Tusc. 1, 73 cum acriter oculis deficientem solem intuerentur, ... aspectum omnino amitterent [AMBR. hex. 4, 1, 1]. 5, 114 div. 1, 48 CAES. civ. 3, 53, 3 NEP. Timol. 4, 1 PAVL. FEST. p. 183 CELS. 6, 6, 9 p. 230 SEN. dial. 7, 22, 2 benef. 6, 2, 2. PLIN. nat. 7, 141 orbam luminibus ... senectam amissis. 7, 166 oculorum visum. 8, 206. STAT. Theb. 8, 46 amissum ... odisse diem. SIL. 4, 762. QVINT. inst. 2, 13, 12. TAC. ann. 2, 9 amisso per vulnus oculo. AMPEL. 20, 11 PAVL. dig. 50, 13, 3 VVLG. Tob. 14, 3 AMBR. in Luc. 4, 64 AMM. 18, 7, 5. 26, 3, 2 AVG. trin. 14, 14, 19. civ. 21, 11 tam brevi tempore quisque amittat oculum severitate vindictae quam tulit ipse alteri improbitate peccati. in psalm. 57, 18 BOETH. cons. 4, 4, 103). ACC. trag. 278 multa amittuntur tarditie et socordia. CATO agr. 5, 6 triennì fructum amittes (CIC. Verr. 4, 125 sementi prohibita aut messe amissa fructus annuus interibat. 4, 198 per hanc iniuriam non modo fructum omnem amitteret, sed etiam instrumentum vendere cogeretur. VARRO rust. 1, 55, 3 *de arboribus* [SOL. 1, 55 *cf.* PLIN. nat. 7, 64]. Ov. fast. 4, 916 quae tu frumenta notasti, maestus in amissis illa colonus habet. CVRT. 9, 2, 26. COLVM. 3, 21, 5 amittat vindemiam praecoquem ⟨quae⟩ plerumque populationibus volucrum pluviisque aut ventis lacessita dilabitur. TERT. pudic. 3 *paenitentia* nec amittit, sed praeparat fructum). FAB. MAX. hist. 3 amitti quam apisci (*colloc.* amittere *et* adipisci, nancisci [*imprimis ap.* ICTOS] CIC. Flacc. 43 epist. 4, 6, 2. 5, 18, 1 CAEL. Cic. epist. 8, 11, 1 GAIVS inst. 4, 144 VLP. dig. 5, 3, 13, 14. 50, 2, 2, 6 PAVL. dig. 4, 6, 31. 41, 3, 15, 2 PANEG. 10, 33 AVG. de duab. anim. 14 conf. 2, 5, 11. 13, 2, 3 trin. 8, 3, 5 civ. 1, 9. 5, 4 *sq.* indeptus est. 12, 1. *cf.* CIC. Brut. 199 scire quibus rebus efficiatur amittaturve dicendo illud quidquid est, quod aut effici dicendo oportet aut amitti non oportet). MACER or. frg. Prisc. gramm. II 532, 24 quis oportuit amissa restituere, hisce etiam reliquias averrerunt (*sim.* amittere *et* restituere *collocantur*: CIC. p. red. in sen. 39 p. red. ad Quir. 20 CAES. civ. 1, 7, 4. 1, 87, 1 BELL. Alex. 12, 3 SALL. epist. Mithr. 14. 15 LIV. 3, 68, 3. 5, 7, 13. COLVM. 1, 8, 14 iam res ipsa decoxit nec in tantum postmodum exuberat, ut et se amissam restituat et quaestum temporum praeteritorum resarciat. 11, 1, 28. SEN. dial. 11, 11, 2 epist. 91, 14 FRONTIN. strat. 2, 10, 2 PLIN. epist. 10, 39, 4 GAIVS inst. 4, 4, 7, 1, 3/4 IVL. dig. 7, 6, 3 PAPIN. dig. 29, 2, 86 pr. VLP. dig. 4, 2, 9, 7. 7, 6, 5, 4/5. 39, 2, 37. 43, 20, 1, 23 *sq.* in restitutionem venire. PAVL. dig. 8, 3, 35 IVST. 10, 3, 3 COD. Iust. 9, 12, 7, 1 [*a. 319*]). CIC. inv. 2, 10 ne dum parvulum hoc consequamur, ut satis haec commode perscripsisse videamur, illud amittamus quod maximum est, ut ne cui rei ... adsenserimus (AMM. 17, 5, 7. AVG. trin. 8, 3, 5 *sq.* ut). 2, 173 qui in adversa tempestate navem reliquerint, omnia amittunto; eorum navis et onera sunto, qui in nave remanserint. Quinct. 77 eos, etiamsi quid antea recti aut venusti habere visi essent, id amittere. S. Rosc. 110 si sublata sit venditio bonorum, illum pecuniam grandem amissurum, sese capitis periculum aditurum (PLAVT. Persa 403 *p. 1934, 70* SEN. rem. fort. 11, 1 PETRON. 117 IAVOL. dig. 39, 5, 24 IVV. 13, 134 GAIVS dig. 44, 7, 1, 4. AFRIC. dig. 19, 5, 24 pecuniam sine dolo malo vel amisisset vel vacuam habuisset. 47, 2, 62, 6 MARCELL. dig. 46, 3, 72 pr. TERT. pudic. 7. Ps. AVG. serm. 312, 1 facile ... poterit pecuniam ereptam amittere qui quod accepit in lucrum noluerit erogare. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 229, 5). CIC. Q. Rosc. 10 ad iudicium hoc modo venimus, ut totam litem aut obtineamus aut amittamus (de orat. 2, 100 quarum rerum neglegentia plerasque causas et maxime privatas ... videmus amitti. PAVL. FEST. p. 116 litis cecidisse dicitur qui eius rei, de qua agebat, causam amisit. *cf.* CIC. Att. 9, 5, 2 causam rei publicae ... amissam cum volneribus suis, tum medicamentis, quae parantur). Q. Rosc. 21 et Roscium quicquam per avaritiam appetisse et Fannium per bonitatem amisisse (*sim. coni.* petere *et comp.* SALL. Catil. 33, 4. or. Phil. 5 metu pacem repetentes, quo habitam amiserant. LIV. 2, 6, 4 *v. p. 1934, 24.* PHAEDR. 1, 4, 1 amittit merito proprium qui alienum adpetit. SEN. nat. 3 praef. 14 nullum bonum petere, quod ut ad te transeat, aliquis dare debet, aliquis amittere .... QVINT. inst. 6 praef. 2 FLOR. epit. 3, 5, 13 TERT. anim. 34 IVST. 6, 6, 7 VLP. dig. 49, 15, 21, 1. PANEG. 3, 17 *sq.* repetere. AVG. in Gal. 21 c. 3, 10/12 *sq.* appetere. serm. dub. 367, 1. SVLP. SEV. chron. 2, 51, 8 amissum locum [*sc. episcopatum quo se abdicaverat*] repetere. BOETH. cons. 2, 5, 54). CIC. Verr. 1, 2 reconciliare existimationem iudiciorum amissam (3, 192 in alterius impudentia sui pudoris existimationem amitterent. COD. Iust. 5, 37, 28, 1) (*sim.* reconciliare *et* amittere *collocantur*: NEP. Dion 7, 2 *p. 1923, 24* AVG. conf. 10, 41, 66/7 *p. 1923, 53*). Verr. 1, 13 classes ... amissae et perditae (6, 67. 6, 101. 106 [*cf. ibid.* 6, 60 unius civitatis firmum auxilium amissum ac venditum pretio]. nat. deor. 2, 7 tempestate. off. 1, 84 SALL. epist. Mithr. 14 VERG. Aen. 4, 375. 5, 795 TAC. ann. 2, 25. SVET. Aug. 16 reparandarum classium causa quas tempestatibus duplici naufragio ... amiserat). CIC. Verr. 2, 89 *navem* non vi tempestatis, sed hac terribili tempestate sociorum amissam (VERG. Aen. 1, 251. 5, 699. 5, 713 SIL. 10, 612. TAC. Agr. 28 amissis per inscitiam regendi navibus. ann. 2, 25. 14, 39. 15, 46 VLP. dig. 19, 2, 15, 6 PAVL. dig. 22, 2, 6 HERMOG. dig. 14, 2, 5 pr. AMM. 24, 7, 8). Verr. 4. 226 *agri cultione sublata* amissam esse populo Romano Siciliam ... nisi eam vos istius damnatione recuperatis (Piso 96). 5, 39 illud optime factum argentum amittere (5, 135). 5, 78 *Dianae statua* loco mutato religionem ... non amisit (*opp.* recuperavit; *sim.* amittere *et* recuperare *collocantur*: CIC. Verr. 5, 78 Cluent. 22 Flacc. 39 p. red. in sen. 39 de orat. 3, 110 Rab. Post. 44 epist. 6, 11, 2 div. 1, 31 Phil. 12, 4 CAES. Gall. 7, 15, 2 *v. p. 1933, 55 et quae ibi adnotavi* NEP. Att. 12, 3 LIV. 7, 22, 9. 35, 12, 17 FLOR. epit. 2, 20, 4 IVLIAN. dig. 41, 4, 7, 4 GELL. 5, 14, 13 HYG. fab. 80 p. 81, 17 TERT. anim. 24 pudic. 10 VLP. dig. 16, 3, 1, 21 MODEST. dig. 41, 1, 52 IVST. 25, 2, 10 PANEG. 10, 33 AVG. mor. eccl. 1, 34, 76. COD. Iust. 8, 21, 2, 1 dare recuperationem pignori quocumque modo possessionem amittat sive culpa sua sive non sive fortuito casu). CIC. Verr. 5, 97 ornamenta fanorum ... praeclaris nominibus amissis in instrumento atque in supellectile Verris nominabuntur (Cluent. 6 non modo auctoritatem sed etiam nomen iudicum amittetis. 12 *mater nunquam* ita de suo scelere et immanitate audiet, ut naturae nomen amittat. Flacc. 43. leg. 2, 6 *flumen* amittit nomen obscurius [*similiter* AMM. 23, 6, 73]. Deiot. 41. nat. deor. 1, 66 susceptae philosophiae nomen amittere. Phil. 12, 8 off. 3, 82. VARRO rust. 2, 4, 17 amisso nomine lactantes dicuntur nefrendes. SALL. Catil. 52, 11 vera vocabula rerum amisimus. VERG. Aen. 8, 332 amisit verum vetus Albula nomen. SIL. 10, 30 TERT. nat. 1, 3. PRISCILL. tract. 2, 47 qui sibi sectarum nomen imponunt, Christiani nomen amittunt. VLP. dig. 48, 5, 14 in concubinatum se dando matronae nomen non amisit [*sim.* PAVL. dig. 1, 9, 6. 38, 6, 4]. AMM. 14, 8, 6. HIER. epist. 122, 3 iusti vocabulum non amittit. SEDVL. praef. carm. pasch. p. 10, 8 nequeat amittere, quod vocatur. ARATOR act. 2, 1048 obstupuit Felix amisso nomine). CIC. Verr. 5, 151 *Verris* opera omnium annorum sacra deosque patrios amiserunt (dom. 35 neque patris heres neque amissis sacris paternis in haec adoptiva venisti). Caecin. 54 amitteret hereditatem (75. Flacc. 85 si quae tibi in Africa venerit hereditas, usu amittes an tuum nulla avaritia salva dignitate retinebis? Sest. 26 de orat. 2, 223. NEP. Att. 12, 3 *sq.* recuperare. SALL. Catil. 33, 1. VAL. MAX. 7, 8, 9 ne quid ex ea hereditate quam non erat aditurus, amitteret. PLIN. paneg. 38. IAVOL. dig. 29, 2, 76, 1 partem hereditatis aut amittere ... aut vindicare. IVLIAN. dig. 7, 4, 17 ius omne legati usus fructus. 38, 6, 2 culpa sua ... paternam hereditatem. GAIVS inst. 3, 212. dig. 35, 1, 63 pr. legatum. *similiter de re hereditaria apud* PAPIN. VLP. PAVL. MARCIAN. MOD. HERMOG. *cf. vocab. iurispr. Rom. s. v.* amitto p. 418, 26 *sqq.* PORPH. Hor. epist. 1, 12, 12 HIL. ad Const. 2, 7 COD. Iust. 3, 28, 36, 1. 5, 30, 5, 3 successionis emolumentum. 6, 30, 22, 4ᵃ. 6, 42, 32, 2 lucrum hereditatis. INST. Iust. 3, 1, 14 naturalium parentium successionem). CIC. Caecin. 55 utilitatem omnem ... huius interdicti, dum versati et callidi velimus esse, amissuros. 75 ius amitti non potest sine magno incommodo civitatis (*antea* retinere). (Catil. 3, 15 non modo praetoris ius, verum etiam civis amiserat. Att. 3, 24, 1 omnem vim sui iuris. Rab. Post. 18 Phil. 10, 12. LIV. 7, 22, 9 tribuni reciperaturi ius consularibus comitiis amissum. SVET. Tib. 15. VLP. dig. 25, 3, 5, 22 mercedes exigendo ius libertorum amisit [*sim. de manumissione*: PAVL. dig. 19, 1, 43. 38, 2, 49. 40, 9, 15 pr. IVVENC. 1, 535 casti iura pudoris auctore amittet mulier deserta marito. MOD. dig. 27, 14, 9. 40, 11, 5 HERMOG. dig. 37, 14, 21 pr. *cf. p. 1923, 42*]. COD. Iust. 4, 65, 35, 1 suas militias suamque opinionem amittant ex militibus pagani, ex decoratis infames constituti). CIC. Caecin. 98 quem pater patratus dedidit aut suus pater populusve vendidit, quo is iure amittit civitatem? (100 dom. 77. 78. 80 Balb. 28 de orat. 1, 182 NEP. Att. 3, 1. SEN. dial. 9, 4, 3 officia civis). Cluent. 6 auctoritatem (Flacc. 4 prov. 13. SEN. clem. 1, 22, 2 severitas quod maximum remedium habet, adsiduitate amittit, auctoritatem). 192 ne forte mater hoc sibi optatissimum spectaculum huius sordium atque luctus et tanti squaloris amitteret. Manil. 6 vectigalibus amissis (leg. agr. 1, 21 *coni.* intermissis vect-. 2, 80). Mur. 55 ne et ea, quae ⟨ei⟩ relicta, et haec, quae ab ipso parta sunt, amittat (*sim. coni.* relinquere RHET. Her. 1, 15, 25. Mil. 6. Ov. ars 2, 116 riget amissa spina relicta rosa. LIV. 5, 53, 5 SEN. dial. 6, 16, 8 *v. p. 1923, 49* PLIN. epist. 3, 7, 2 *v. p. 1922, 59.* AVG. civ. 19, 13 nisi ... bonum relictum esset, bonum amissum dolere non posset. epist. 91, 19. BOETH. cons. 4, 6, 168 *seq.* derelinquere). CIC. Sull. 66 secundas fortunas amittere (*seq.* in adversis ... permanere. *v.* GRACCH. or. frg. schol. Cic. Bob. p. 305 *coni.* restare *p. 1922, 12/4.* CIC. Att. 3, 24, 1 *v. p. 1927, 10.* POMPON. dig. 8, 6, 19 nihil iuris amitto ... manet mihi ius integrum. TERT. anim.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

15 amissus ... vigor animae non perseveraret. SOL. praef. 5. AVG. civ. 1, 28 *seq.* remanere). Sull. 87 salus esset amissa omnium una nocte, nisi esset severitas illa suscepta (PLAVT. Merc. 592 *v. p. 1924, 10* CIC. nat. deor. 3, 86 PS. HIL. libell. 5 AMM. 27, 12, 6 AVG. civ. 22, 6). Flacc. 39 *litteras* amissas. p. red. in sen. 39 *bona* amissa reciperarim (*antec.* ea mihi sint restituta), virtutem et fidem nunquam amiserim (OV. met. 13, 235 SEN. dial. 7, 14, 2. HIER. epist. 100, 8 rigorem virtutis. AVG. civ. 17, 4). Att. 2, 7, 2 videbatur mihi, si quid esset in ⟨eo⟩ populare, quod plebeius factus erat, id amissurus (3, 24, 1 vereor ne et studia tribunorum amiserimus et, si studia maneant, vinclum illud adiungendorum consulum amissum sit. *ibid.* gravis ... opinio ... amissa. 10, 8, 4 populi studium. SALL. Iug. 84, 3 Marius aut belli usum aut studia volgi amissurus. NEP. Dion 7, 2 *v. p. 1923, 24*). dom. 6 *eos* partim amissis gladiis, partim ereptis diffugisse (APVL. met. 9, 41 *de erepto gladio*: amissam spatham). har. resp. 33 mentem amiseras (LIV. 8, 27, 11 amissa omni de se potestate. CELS. 3, 27, 1 SEN. Herc. f. 1259 *v. p. 1930, 42.* FILASTR. 151, 2 credentes in domino amissa mente lapidea [*v.* praef. 3]. AVG. civ. 14, 21). Sest. 100 dum otium volunt cum dignitate retinere, ipsi utrumque amittant. 147. prov. 29 laurea illa magnis periculis parta amittit longo intervallo viriditatem (*sim.* CATVLL. 62, 46 *v. p. 1928, 78* VARRO rust. 1, 7, 6 *bis.* 1, 30, 1 mittere *cod.* PLIN. nat. 12, 47. 13, 121 *coccygia* proprietatem habet fructum amittendi lanugine. 16, 83 [*syn.* deperdere]. 16, 109. 16, 246 folia ⟨a⟩mittant. 17, 11. 17, 233. 17, 241. 17, 247. 19, 43. 21, 56. 21, 134 mittant *codd.* 26, 46. STAT. Theb. 2, 401 *de arboribus*: amissae redierunt montibus umbrae. CARM. de mens. 3, 21. AVG. civ. 7, 25 *de Attide in imagine*: flore amisso. *sim. saepius de herbis; cf. ex. gr.* COLVM. 3, 18, 2. PLIN. nat. 16, 110 salix amittit semen. 16, 248. 17, 11 AMM. 24, 3, 13). de orat. 2, 46. 2, 91 amissa voce (Cato 28 canorum illud in voce ... quod ... non amisi. FRONTO p. 87, 28 N. vocem amitterem, singultirem, suspirio ... agerer. AMM. 17, 12, 9 amisso vocis officio prae timore. PS. AVR. VICT. epit. 12, 2 colore mutato amissis verbis vix consisteret). de orat. 2, 252 quod mutatis verbis salem amittit, in verbis habet omnem leporem. 3, 110 iure aut iudicio, vi denique recuperare amissam possessionem (epist. 13, 5, 2. top. 21 usum fructum. PROC. dig. 4, 3, 31 cum quis persuaserit familiae meae, ut de possessione decedat, possessio ... non amittitur; *sic et sim. saepissime, inprimis apud Ictos de iure quod ad res pertinet; cf. ex. gr.* PROC. dig. 8, 6, 16 servitus. *ibid.* ius ducendae aquae. IAVOL. dig. 7, 1, 54 usus fructus. 43, 11, 2 viam publicam populus non utendo amittere non potest. QVINT. decl. 361 p. 393, 13 depositum furto. IVLIAN. dig. 8, 3, 31 fundus ... ius aquae amisisset. GAIVS inst. 3, 205. 4, 36. CORP. II 1643 gratuitum aquae usum quam saepe amisimus redditum. POMPON. dig. 7, 4, 23. 8, 6, 17 iter. 8, 6, 19 pr. PAPIN. dig. 20, 6, 1. 46, 1, 52 pr. amissi ruina pignoris damnum. VLP. dig. 4, 6, 23, 2 per captivitatem ... possessionem. 7, 2, 1, 3 *usus fructus* et constitutus et postea amissus. 7, 5, 10. 39, 2, 37 reditus. PAVL. dig. 8, 6, 8 stillicidii immittendi ius. 8, 6, 10, 1 nocturnam servitutem, qua usus non est. COD. Iust. 3, 33, 16, 1. 3, 34, 13 [*v.* § 14 pr. depereant]. *amplissimam exemplorum copiam invenies in vocab. iurispr. Rom. s. h. v. p. 417, 14 sqq.*). CIC. rep. 3, 44 vindicias amisisset ipsa libertas. Mil. 6. 49 (*antec.* consequi; *sim.* inv. 2, 10 Att. 10, 4, 1. 10, 8, 5 assequor omnia, si propero; si cunctor, amitto. LENT. Cic. epist. 12, 14, 5 *coni.* consequi, reficere. QVINT. inst. 8 praef. 23. PLIN. epist. 8, 24, 9 multo deformius amittere quam non adsequi laudem. TRYPH. dig. 23, 3, 78, 2 VLP. dig. 7, 2, 10 PAVL. dig. 9, 2, 33. 34, 9, 5, 1. 50, 16, 14, 1 *seq.* persequi. HIER. epist. 29, 7 *seq.* consequi, sectari. AVG. civ. 12, 21. 14, 9 humanitatem totam potius amittunt quam veram adsequuntur tranquillitatem). CIC. Mil. 105 leg. 1, 36. 3, 42 vim quaerit, cuius impunitatem amittit hac lege (*sim. seq.* quaerere VARRO ling. 9, 19 EPIST. Sapph. 66 SEN. suas. 1, 2 CVRT. 6, 6, 9 PLIN. epist. 8, 17, 3 AMBR. hex. 4, 5, 22 HIER. epist. 22, 16. 84, 6 BOETH. cons. 2, 8, 23). Att. 10, 4, 1 dignitatem ... honores ... vitae statum amisimus (epist. 1, 8, 4. Phil. 12, 4 vestram dignitatem amittatis ... Antoni ... retineatis, ut eam per vos reciperet quam per se perdidit. off. 3, 82 viri boni ... splendorem. LIV. 4, 54, 7 non pro communicatis, sed pro amissis honoribus. VAL. MAX. 3, 2, 12 maiestatis amissae turpitudine. 9, 3, 7 meritum ... honorem triumphi ... amisit. PHAEDR. 1, 21, 1 amisit pristinam dignitatem. SEN. clem. 1, 5, 6 STAT. Theb. 12, 394 QVINT. decl. 388 p. 441, 20. PLIN. paneg. 8 reverentiam. FLOR. epit. 3, 17, 3 senatus exilio Metelli, damnatione Rutili debilitatus omne decus maiestatis amiserat. IVST. 21, 5, 9 amisso regali pudore. 25, 2, 10. SPART. Hadr. 6, 3 triumphi dignitatem. FILASTR. 98, 6 meritum dignitatis [EXVP. 4]. AVG. gen. ad litt. 3, 24 p. 92, 13 peccando amittant decus proprium. civ. 5, 4. MART. CAP. 1, 23 nihil amissum ex supra dictarum ... dignitate). CIC. Att. 10, 8, 6 duarum rerum simulationem ... amiserit. epist. 7, 26, 2 (*de aegroto*) vires et corpus amisi (9, 18, 3 valetudinem. LVCR. 1, 1078 ponderis amissa vi. OV. Pont. 1, 2, 38. MANIL. 4, 840 signa quoque amittunt vires sumuntque receptas. 4, 864. SCRIB. LARG. 21 *medicamenta* naturam suam ... amittere non possunt. COLVM. 2, 5, 2 *disiectus fimus* solis halitu vires amittat. 2, 18, 1 *foenum* omnem sucum ... amisit. 3, 11, 2. 6, 26, 3 *iuvencus generandi vim* non protinus amittit. arb. 7, 1. LVCAN. 3, 362 ventus ... amittit vires nisi robore densae occurrunt silvae. HOMER. 979 amissis infelix viribus Hector ait. PLIN. nat. 23, 100 *mala* cotonea cocta amittunt constringentem ... vim suci. STAT. Ach. 1, 536. TERT. anim. 15 amissus cum suis sedibus vigor animae non perseveraret. SER. SAMM. 88 amissas ... refert frendens amentia vires. PORPH. Hor. carm. 1, 11, 5 *inlisi fluctus in saxa* vires amittunt. IVVENC. 1, 437 *salis* sapor amissa iam virtute senescit. OPTATVS 3, 4 p. 82, 4 debitorum chirographa amiserant vires. VEG. mil. 3, 11 multum virium labore itineris ... amittit. COD. Iust. 6, 51, 1, 1 *lex* invidiosum suum amittat vigorem). CIC. parad. 6 *bona* amittendi metu (*ibid.* libidine augendi). 8 pecus aut supellectilem (Phil. 13, 11 argentum, vestem, supellectilem. SEN. epist. 63, 11 despoliatus amissa unica tunica. TERT. scorp. 3 amissuri ... ornamenta aurium. VLP. dig. 12, 7, 2 SPART. Hadr. 3, 5. VVLG. prov. 25, 20 pallium in die frigoris). parad. 29 auferri ... eripi ... amitti (51 *virtus* nec eripi nec subripi potest neque naufragio neque incendio amittitur nec temporum perturbatione mutatur. *v.* dom. 6 *p. 1927, 14*). Brut. 236 quantum detraxit ex studio, tantum amisit ex gloria. part. 57. Deiot. 12 Cn. Pompei memoriam amisimus (CELS. 3, 27, 1 miserum spiritum trahunt memoria quoque amissa. SVET. gramm. 9 TERT. anim. 24 BOETH. cons. 3, 12, 4. 37. acad. 2, 228 earum ... rerum auctoritatem ... quae inlustriores videbantur, amittere. fin. 2, 86 si amitti vita beata potest (5, 92 Tusc. 5, 40). 5, 33 appetitum earum rerum, quae sibi conducant, amittere. Att. 12, 23, 1 unum, quo tenebamur, amisimus. 12, 40, 3 hilaritatem illam, qua hanc tristitiam temporum condiebam, in perpetuum amisi. Tusc. 1, 24 pariter ... cum vita sensus amittitur (1, 85 *Priamus* sensum amisit malorum. div. 2, 110 humanos sensus amiserit. Lael. 14. LVCR. 2, 959 leti ... motum discutere ac paene amissos accendere sensus. 3, 768. OV. met. 10, 499 amisit veteres cum corpore sensus. SEN. benef. 3, 17, 2 intellectum rei optimae ac dulcissimae. *ibid.* sensum beneficiorum. epist. 78, 8 cito *nervi et articuli* obstupescunt et ipso dolore sensum doloris amittunt. HEGES. 1, 28, 3 Hyrcanus sensum amisit atque omni solutus vigore mentis et corporis corruit. SVLP. SEV. chron. 2, 3, 9 amissis sensibus in inmobilem saxorum naturam vigescere. AVG. civ. 2, 26 sensum honestatis. in psalm. 55, 6 *stupor* amisit sensum doloris. SORAN. p. 58, 11 omnes sensus). CIC. Tusc. 4, 38 *animus* non constantiam solum amittit, verum etiam sanitatem. nat. deor. 2, 124 usque eo premere earum *avium* capita mordicus, dum illae captum amitterent (CVRT. 4, 6, 11 praetervolans corvus glebam quam unguibus ferebat, subito amisit. APVL. Socr. prol. p. 110. EPIT. Alex. 66 *v. p. 1921, 1/2.* AMM. 29, 4, 7 leo ob cervum amissum vel capream morsus vacuos concreparet. *cf. praeterea l. 42/50*). div. 1, 28 multa auguria, multa auspicia ... neglegentia collegii amissa plane et deserta sunt. 1, 31 *sue* una amissa (*seq.* recuperare; VARRO Non. p. 223, 25 amissam capram desiderarent. STAT. Theb. 3, 52 pastor amissos longo ciet ordine tauros. AVR. Fronto p. 36, 3 N. qui metuebat, ne ovis amitteret, furcam perdidit. VLP. dig. 6, 1, 3 amissis centum *capitibus gregis.* FIRM. err. 4, 4 relictis nonaginta novem ovibus amissam quaerit unam deus. AMBR. hex. 4, 5, 22 greges tuos quaerere quia amisi meos. AVSON. 63, 1 unam iuvencam pastor forte amiserat. NOVELL. Iust. app. 7, 13 [*a. 554*] greges). epist. 12, 5, 3 *eius* morte magnum praesidium amisimus (12, 14, 5. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 61 quod tranquilli status erat, tecum amisi. SEN. dial. 11, 14, 1. QVINT. inst. 10, 1, 90 multum in Valerio Flacco ... amisimus. PLIN. epist. 5, 16, 9. 8, 5, 2). POMP. Cic. Att. 8, 12ᶜ, 2 *v. p. 1921, 70.* LVCR. 1, 327 vesco sale saxa peresa quid quoque amittant in tempore. 1, 659 ardua dum metuunt, amittunt vera viai. 1, 810 amisso ... corpore vita quoque omnis omnibus e nervis atque ossibus exsolvatur (1, 1039 natura animantum ... amittens corpus. 3, 716 *anima* partibus amissis ... libata recessit. PS. QVINT. decl. 10, 3 illo ipso languore quo filius caducum illud et fragile corpus amisit). LVCR. 1, 1037 nisi materiai ex infinito suboriri copia posset, unde amissa solent reparare in tempore quaeque (*sim. coni.* parare, parere, reparare CIC. Mur. 55 *v. p. 1926, 75* off. 1, 84 CAES. Gall. 6, 40, 7 *v. p. 1929, 9.* SALL. Iug. 31, 17 maius dedecus ... parta amittere quam omnino non paravisse. HOR. sat. 2, 5, 2 quibus amissas reparare queam res artibus atque modis. CVRT. 5, 8, 11. SEN. Thy. 11 *Tityos* nocte reparans quidquid amisit die. 475 reparat vires iustus amissas amor. rem. fort. 16, 8 *v. p. 1921, 50* COLVM. 7, 3, 10 PLIN. nat. 11, 70 *v. p. 1923, 7/8.* SIL. 13, 750 amissum reparet decus. PLIN. epist. 6, 8, 6 gravis est ei vel minima iactura, quia reparare quod amiseris gravius est. SVET. Aug. 16 APVL. Socr. prol. p. 108 IVST. 5, 2, 3. 11, 12, 5 spe pacis amissa bellum reparat. COD. Iust. 9, 12, 7, 1 (*a. 319*) amissae possessionis iura reparentur. PS. HIL. libell. 5 mortem sibi pareret, amitteret et salutem. CLAVD. carm. min. 26, 99 amissum lymphis reparant ... vigorem. AVG. serm. dub. 369, 2 BOETH. cons. 3, 9, 50. *cf.* TERT. pudic. 3). LVCR. 4, 541 vox amittit de corpore *suo* partem (*cf.* MELA 1, 53 *Nilus* nihil ex semet amittit). 6, 302 *venti* vis amittens in cursu corpora quaedam grandia quae nequeunt pariter penetrare per auras. CATVLL. 62, 46 *virgo* castum amisit polluto corpore florem (*cf.* v. 42—45; LIV. 1, 58, 7 quid ... salvi est mulieri amissa pudicitia? QVINT. decl. 252 p. 30, 5 de amissa virginitate filiae. 276 p. 129, 9 TAC. ann. 4, 3. PRISCILL. tract. 10, 139 electi generis dignitatem et gloriam virginitatis amisit. HIER. epist. 39, 1. 48, 6. 54, 6. 64, 3. 123, 8 *Lucretia* amissa gloria castitatis noluit pollutae conscientiae supervivere. AVG. civ. 1, 18 *de femina*: ea sanctitate, per

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quam corpus sanctificabatur, amissa atque destructa. SORAN. p. 57, 16 *de mulieribus quae satyriasi laborant*: amissa ... omni pudoris verecundia). CAES. Gall. 4, 29, 3 *naves* funibus ancoris reliquisque armamentis amissis ad navigandum inutiles (VERG. Aen. 5, 271 amissis remis. 5, 853 clavom ... adfixus et haerens nusquam amittebat [AVSON. 359, 2 *de pene obsceno sensu*. VEG. mil. 4, 46]. LIV. 31, 45, 14. APVL. met. 2, 6 *de nave in turbine*: utroque regimine amisso. VVLG. prov. 23, 34 quasi sopitus gubernator amisso clavo). CAES. Gall. 6, 40, 7 ne ante partam rei militaris laudem amitterent (PVBLIL. L 2 laus nova nisi oritur etiam vetus amittitur. LIV. 5, 51, 10 *dei* reddidere ... antiquum belli decus amissum. SEN. contr. exc. 4, 7 nec infelix virtus amittit gloriae titulum nec gloriam virtutis intercipit fortuita felicitas. SIL. 11, 365 amisit quantam posito conamine laudem. 13, 750 PLIN. epist. 8, 24, 9. APVL. Socr. prol. p. 108 ne, dum hanc novam laudem capto, parvam illam, quam ante peperi, cogar amittere. AMM. 22, 4, 5 gloriam paupertatis. 28, 4, 3). VARRO Men. 227 singulos lectos stratos ubi habuimus, amisimus propter cariem et tineam. ling. 5, 70. rust. 2, 7, 2 equus triginta mensibus primum dentes medios dicitur amittere (*ibid.* eicere; *sim. saepius de animalibus; cf. ex. gr.* COLVM. 7, 3, 10. 7, 13, 1. 8, 3, 2. 9, 14, 17. 9, 15, 10 PLIN. nat. 1, 10, 34/35. 8, 115. 10, 44. 10, 72. 11, 167/69. 11, 186 MART. 13, 63, 2). PVBLIL. D 16 dimissum quod nescitur non amittitur (HIER. epist. 123, 15 melius ... sponte dimittere quam amittere id, pro quo omnia dimittenda sunt. AVG. conf. 4, 9, 14. 9, 1, 1). N 40 nimium altercando veritas amittitur. Q 22 quam miserum est id, quod pauci habent, amittere. SALL. Catil. 28, 4. Iug. 14, 16 omnia quae aut amisi aut ex necessariis advorsa facta sunt. HOR. carm. 3, 5, 27 neque amissos colores lana refert medicata fuco (*cf.* OV. met. 9, 321 nec terga colorem amisere suum. fast. 4, 482. VITR. 7, 9, 2 *minium* amissa virtute coloris denigratur. CELS. 2, 2 p. 31 aliquis ... emacruit et colorem decoremque amisit. *v.* PETRON. 100). OV. met. 2, 824 callent amisso sanguine venae (*v.* PETRON. 100). 15, 556 sumere ... hominis terraeque amittere formam (*sim.* sumere *et comp. et* amittere *colloc.* MANIL. 4, 840 *v. p. 1927, 79* TERT. nat. 2, 6 *v. l. 75.* VLP. dig. 7, 4, 3 amittit usum fructum et resumit. HIER. epist. 98, 15. AVG. trin. 2, 9, 15 neque *Christus* quia carnem assumpsit mortalem, ideo amisit immortalitatem suam. in psalm. 44, 3 serm. 36, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 49, 2). OV. Pont. 1, 8, 49 *pomis* amissis. AETNA 482 amissis opibus levis et sine pondere pumex excutitur. PRIAP. 55, 3 *teli* amissi ... iactura pudorque (LIV. 37, 12, 7. 39, 24, 8 non partis amissae, non finium iacturam querentes. PHAEDR. 3, 11, 3 *v. p. 1930, 21.* STAT. silv. 2, 5, 30 unius ... amissi iactura leonis. PAPIN. dig. 22, 6, 8. 46, 1, 52 VLP. dig. 19, 2, 15, 2. COD. Iust. 5, 37, 21 (*a. 316*) rei amissae periculum. IVVENC. 3, 306 amissam ... virtutem [*cf.* vers. 309 damnum ... vitae]. COD. Iust. 5, 17, 10 sine periculo dotis amittendae. *cf.* LIV. 26, 37, 3. 26, 38, 14. 35, 42, 10 SEN. epist. 42, 10. HIL. epist. ad fil. 4 vestis ... non damno amittitur. AVG. de mend. 18, 39 in psalm. 36 serm. 2, 3 ANTH. 225). LIV. 1, 17, 8 offerendum ultro rati quod amissuri erant. 4, 54, 7 non pro communicatis, sed pro amissis honoribus (5, 14, 1 non communicatum modo cum plebe, sed prope amissum cernentibus summum imperium). 32, 35, 12 plus ... amitti in iis quam adquiri (*sim.* adquirere *et comp. et* amittere *colloc.* 3, 72, 2 nequaquam tantum agro intercipiendo adquiratur, quantum amittatur alienandis iniuria sociorum animis. SEN. dial. 9, 8, 3. benef. 5, 8, 6 non potes quidquam amittere, quia, quod detrahitur, nihilo minus tibi adquiritur. FLOR. epit. 4, 12, 21 IVLIAN. dig. 25, 2, 22 GAIVS dig. 41, 2, 15 VLP. dig. 7, 1, 12, 4 *passim* PAVL. dig. 41, 2, 3, 6 HIER. epist. 100, 10 *bis.* AVG. civ. 7, 24 Galli ... sequendo ... deam semen amittunt [*antec.* adquirere]. epist. 192, 1 serm. 367, 1 DIG. 41, 2 COD. Iust. 3, 33, 16, 1. *seq.* requirere: COLVM. 9, 4, 6). LIV. 34, 36, 5 tamquam amissuri, non reddituri. 41, 23, 4 praeter spem recepturi essent amissa matrimonia. VITR. 2, 5, 2 *saxa* amiserint pristinae soliditatis virtutem (SEN. benef. 3, 18, 2 certam virtutem fortuna ⟨a⟩mitteret). 8, 3, 23 amittunt dentes (LACT. opif. 10, 14 senes amissis dentibus ... balbuttiunt. AMBR. hex. 6, 9, 19 *cf.* VARRO rust. 2, 7, 2 *l. 18*). PAVL. FEST. p. 11 aridum ... quod naturalem humorem amisit (CIC. nat. deor. 3, 35 *v. p. 1924, 34*). FEST. p. 290, 19 re⟨pertum dicitur, cum quid⟩ amissum recipere contigit (*sim. coni.* invenire, reperire OV. met. 5, 519 *p. 1923, 29* SIL. 9, 142 *v. p. 1932, 55* HIL. c. Aux. 1 *p. 1931, 41.* AVG. conf. 1, 4 recipis quod invenis et numquam amisisti. PS. AVG. serm. 192, 1). MANIL. 1, 69 amissis ... renatis sideribus (*sic saepius de sideribus*: 2, 257 fraudata ... amissis sidera membris. 2, 336. 3, 283 cetera signa octonis crescunt stadiis orientia in orbem et totidem amittunt gelidas vergentia in umbras. 4, 480 [4, 864] *v. p. 1927, 79.* TERT. nat. 2, 6 confitetur et luna, quantum amiserit, cum resumit). MANIL. 2, 306. 3, 529 nec *fortuna* permanet usquam amisitque fidem variando cuncta per annos (PHAEDR. 1, 10, 1 *fraudulentus* etiamsi verum dicit, amittit fidem. PORPH. Hor. carm. 1, 35, 22/4. AVG. in psalm. 36 serm. 2, 3). VAL. MAX. 3, 2, 12. 4, 4, 6 res ... quas amiserat, redimi publice iussit. 7, 2, 13 videte ... ne, dum caelum custoditis, terram amittatis (*colloc.* custodire SEDVL. carm. pasch. p. 8, 1. AVG. gen. ad litt. 8, 10 p. 247, 8 recte ... quisque dicitur non custodisse rem suam qui sic egit, ut amitteret eam). CELS. 7, 7, 14 nigra pars oculi amissa naturali figura in aliam vertitur. 8, 11 p. 352 ut aliquid decoris in eo loco, sic nihil usus amittitur (*cf.* SEN. epist. 58, 3 simplicis illius verbi usus amissus est). SEN. dial. 5, 17, 4 *Telesphorus* factus ... poena sua monstrum misericordiam ... amiserat. 6, 16, 7 amissis *arboribus*. 7, 14, 2 *coni.* habere (*sim.* PVBLIL. Q 22 *v. p. 1929, 25/6* SALL. or. Phil. 5 VAL. MAX. 4, 1, 12 *v. p. 1922, 31 et quae ad h. l. adnotavi* SEN. clem. 1, 22, 2 rem. fort. 11 CVRT. 4, 11, 21. STAT. silv. 1 praef. *poetae* amiserint quam solam habuerunt gratiam celeritatis. QVINT. decl. 320 p. 256, 18 VLP. dig. 4, 3, 1, 7. 24, 3, 2, 1 PAVL. ap. Papin. dig. 38, 2, 42 pr. QVEROL. p. 18, 25 AVG. lib. arb. 1, 4, 10. 1, 15, 33 conf. 3, 8, 16 civ. 1, 10 BOETH. cons. 2, 1, 10/1. 4, 4, 103). dial. 12, 9, 5 miserum putas quod ista amisit, an beatum quod non desiderat? (*sim. coni.* desiderare VARRO Non. p. 223, 25 *v. p. 1928, 43.* LIV. 26, 18, 5 luctus acceptae cladis desideriumque amissorum imperatorum. CVRT. 4, 8, 9. 10, 8, 9. SEN. epist. 4, 6 nullius ... rei facilior amissio est quam quae desiderari amissa non potest. AVR. VICT. Caes. 22, 2 ingens amissi principis desiderium. AVSON. 153, 70 nec saucius ullis partibus amissum quicquam desideret usus. HIER. epist. 123, 11 multo laboriosius ... non frui eo quod habeas quam desiderare quod amiseris). benef. 1, 5, 3. 2, 20, 2 civitatem in priorem formam posse revocari amissis pristinis moribus. 6, 27, 3. PHAEDR. 3, 11, 3 (*de eunucho quodam*) damnum ... amissi roboris (*cf.* BELL. Alex. 70, 6 *p. 1924, 25* [VLP. dig. 48, 8, 4, 2]. PORPH. Hor. serm. 1, 8, 39 *vir* honesto patrimonio consumpto ... castitatem oris amiserat). COLVM. 6, 26, 3 (*antea* deponere; *cf.* VLP. dig. 50, 1, 6 pr. errore ... veritas originis non amittitur nec mendacio dicentis esse se unde non sit, deponitur. AVG. in psalm. 140, 5). SEN. contr. 1 praef. 3 si qua *memoriae* intra proximos annos commisi, sic perdidit et amisit, ut ... (VLP. dig. 9, 2, 23, 3 artem cum pollice. FILASTR. 104, 5 scientiam linguarum. 107, 8 historiam. MART. CAP. 2, 100 mythos ... historiasque mortalium ... penitus amissurum. VVLG. sap. 19, 4 horum, quae acciderant, commemorationem). contr. exc. 8, 2 amissis manibus (PAVL. dig. 28, 1, 10 VLP. dig. 9, 2, 23, 3). MELA 1, 53 *Nilus* fit ... maior vel quod nihil ex semet amittit vel quod plus quam solet accipit vel quod minus quam debet emittit (SEN. nat. 3, 11, 2 amisso canali suo flumina primum refundantur, deinde quia perdiderant, viam faciant. SEN. Herc. O. 1039 oblitusque sequi fugam amisit liquor impetum. PLIN. epist. 8, 17, 3 *Anio* amissum iter quaerit. HEGES. 5, 46, 35 amnes exaruerunt amisso cursu quem natura direxerat et inflexo, quo victores iubebant. *cf.* IVVENC. 4, 150 amittet cursum luna). CVRT. 9, 7, 24 quasi amisissent *poculum* quod amoverant (*sim. coni.* adimere LIV. 36, 41, 5). SEN. Herc. f. 1259 cuncta iam amisi bona: mentem arma famam coniugem natos manus, etiam furorem. Herc. O. 1111 amisso trepidus polo Titan excutiet diem (*cf.* STAT. Theb. 11, 486 *Adrastus* amisso veniens in Tartara caelo). SEN. benef. 6, 32, 4 regalis ingenii mos est in praesentium contumeliam amissa laudare. nat. 6, 1, 2 Neapolis ... privatim multa, publice nihil amisit leniter ingenti malo perstricta. epist. 42, 10. 74, 7. 90, 38 avaritia paupertatem intulit et multa concupiscendo omnia amisit (*coni.* concupiscere AVG. in psalm. 30 serm. 3, 12 tales divitias concupiscitis quales nec in naufragio potestis amittere). 98, 6 expectatione venturi praesentia, quibus frui poterat, amittet. 98, 10. 98, 11. 104, 2 cum me fortiorem senectus ad multa reddiderit, hoc beneficium aetatis *amore uxoris* amitto. LVCAN. 2, 167 iam tabe fluunt confusaque tempore multo amisere notas (STAT. Theb. 5, 549 prata recentes amisere notas). PLIN. nat. 4, 68 Icaros *insula* ... cum oppidis duobus, tertio amisso. VAL. FL. 4, 448 (*de exulante*) amissas ... domos (OV. epist. 12, 161 *v. p. 1923, 80*). STAT. Theb. 12, 240 quotiens amissus eunti limes. SIL. 6, 563 requiem tenebraeque diesque amisere. QVINT. inst. 5, 10, 118 restitutione recepisse ius, etiamsi quod amiserint, Thebani videntur. 8 praef. 26 omnis studiorum fructus amissus est. 8, 6, 51 (*de eloquendo*) in his amisimus modum et gratiam rei nimia captatione consumpsimus (8 praef. 23. 9, 3, 4. SVLP. SEV. dial. 2, 10, 4 *pars prati* a pecore depasta etsi non penitus gratiam amisit herbarum, tamen florum retinet dignitatem). 9, 4, 140 *comicus senarius* trochaicus quantum accepit celeritatis, tantum gravitatis amittit. decl. 309 p. 216, 21 amiseram puellae optimae condicionem (*i. e. matrimonium*), si vicissem. DOM. AF. or. frg. Quint. inst. 9, 3, 79 amisso ... non praesidio inter pericula, tamen solacio inter adversa (*cf.* CIC. epist. 12, 5, 3 *p. 1928, 50*). FRONTIN. aq. 15 *rivus* natura est purissimus, set mistus gratiam splendoris sui amittit. TAC. ann. 13, 17 sibi amisso fratris auxilio reliquas spes in re publica sitas. 15, 38 *incendio* amissis omnibus fortunis (CIC. parad. 51 *v. p. 1928, 14.* PLIN. epist. 10, 39, 4 gymnasium incendio amissum. TAC. ann. 15, 41 domuum et insularum et templorum, quae amissa sunt, numerum. 16, 13 amissa urbi reponerent. SVET. Claud. 6). PLIN. paneg. 44 principes fastidio nostri et quodam aequalitatis metu usum pedum amiserant. SVET. Nero 40 amissis naufragio pretiosissimis rebus (PETRON. 117 SVET. Aug. 16 GAIVS inst. 44, 7, 1, 4 PAVL. dig. 17, 1, 26, 6. AVG. in psalm. 30 serm. 3, 12 in naufragio). vita Ter. 5 taedio amissarum sarcinarum quas in nave praemiserat. IVLIAN. dig. 39, 1, 13, 2 beneficium praetoris amitti (*sim. in iure* obligationum *q. d.* GAIVS inst. 3, 176. VLP. *et* PAVL. *locos cf. vocab. iurispr. Rom. s.* amitto *p. 418, 18 sqq.*). POMPON. dig. 21, 2, 16, 2 *actionem* nec evictione nec morte nec manumissione

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nec fuga servi nec ulla simili causa amitti (GAIVS dig. 2, 13, 10, 3 *de actionibus sim. in re iudiciaria apud* VENVL. MARCELL. PAPIN. VLP. PAVL.; *cf. vocab. iurispr. Rom. s. v.* amitto *p. 418, 44*). GAIVS inst. 1, 182 *alio constituto* prior tutor amittit tutelam (*similiter* dig. 28, 1, 8, 4 amittere ... testamenti factionem. VLP. dig. 26, 4, 2. 37, 11, 1, 9. 48, 22, 7, 3. PAVL. dig. 4, 5, 7 pr. tutelas ... non amittit capitis minutio. 5, 2, 19). dig. 44, 7, 1, 4 *coni.* accipere (*sim.* TERT. bapt. 5 PORPH. Hor. carm. 2, 12, 23 AVG. civ. 19, 13 in psalm. 26 serm. 2, 5 PS. AVG. serm. 312, 1. *v.* COD. Iust. 1, 3, 54, 2). APVL. met. 2, 14. 7, 6 omnem pristinam sociorum fortium multitudinem magnasque illas opes exiguo temporis amisi spatio. GELL. 5, 14, 13 *Androclus* amissum animum recuperat (BOETH. herm. sec. 2, 3 p. 79, 9 intendenda vis mentis est verumque est amitti animum, si remittitur). TERT. spect. 2 aliquid eiusmodi de gaudiis et de fructibus saeculi metuit amittere *ignorantia humana.* anim. 32 *anima* demutationem capit amittens quod fuit (*coni.* mutare *sim.* CIC. parad. 51 *v. p. 1928, 14.* TERT. carn. 13. HIER. epist. 120, 11 p. 1003 Christi bonus odor qui nunquam mutari potest nec suam naturam amittere. AVG. civ. 13, 23 *corpus* caelo incolendo non amissa natura, sed mutata qualitate conveniat). pudic. 9 quis curabit perpetuo conservare, quod non perpetuo poterit amittere? (*sim.* servare *et comp. colloc.* VLP. dig. 1, 3, 41. AVG. civ. 1, 4 ibi amissa, hic servata libertas. 1, 10. 5, 18. 11, 10. 21, 15). pudic. 13 resurrectionem carnis (HIL. myst. p. 13, 21 populus honorem resurrectionis per desideria carnis amisit. p. 24, 7 honorem electionis). *ibid.* baptismate amisso. PAPIN. dig. 1, 18, 20 legatus ... abdicando se non amittit imperium (*cf.* SVLP. SEV. chron. 2, 51, 8 *p. 1925, 83*). 46, 3, 95, 2 incipit obligatio ... auxilium exceptionis amittere. VLP. dig. 1, 3, 41 *ius* alienet aut amittat (*sim. coni.* alienare MOD. dig. 49, 16, 3, 13). MOD. dig. 50, 11, 1 nundinis impetratis a principe non utendo qui meruit ... usum amittit. COMM. apol. 230 *Iudaei* dum respuunt formam (*i. e. Christum*), sacramenta legis amittunt. SOL. 1, 58 hebetetur visu fulgor offensus *speculorum* et solitam aemulationem vultus extinctus splendor amittat faciesque obtunsi nitoris quadam caligine nubiletur. PROB. inst. gramm. IV 151, 36 *verba* ultimam syllabam amittunt (EXC. Bob. gramm. I 540, 2 PS. PHOC. gramm. V 439, 24). SPART. Sept. Sev. 22, 3 (*de statua*) *Victoriola* amissa palma venti turbine vix constitit (AMM. 25, 10, 2 MARCELL. chron. II p. 97, 510, 1). LAMPR. Heliog. 3, 2 rumorem (*i. q. plausum popularem*) ... principes amiserunt (*cf.* NEP. Dion 7, 2). HIL. in Matth. 18, 11 donum munificentiae domini et liberalitatis amisit. trin. 2, 27 (*de Christo*) potestatis dignitas non amittitur, dum carnis humilitas adoptatur. c. Const. 10. c. Aux. 1 *pacem* amissam quaerere et turbatam componere et repertam tenere (AVG. civ. 19, 13 amissam naturae suae pacem). PS. HIL. libell. 19 ipsam partem *continentiae,* in qua sibi plaudebat, obstinatione videatur amittere. AMBR. hex. 5, 12, 36 magnum ... incentivum excitandae nobis devotionis amiseram. AVSON. 244, 6 (*de Niobe*) duro circumdata saxo amisi humani corporis effigiem. AMM. 16, 11, 9 *praedarum* partem vi fluminis amiserunt. 22, 16, 15 *Alexandria* amisit regionis maximam partem. CLAVD. carm. min. 49, 25 *piscator* amissa redit exarmatus avena. HIER. epist. 21, 24 similitudinem conditoris (AVG. civ. 10, 6 *anima* formam concupiscentiae saecularis amittat). 51, 4 *animae* ψυχαὶ ἀπὸ τοῦ ψύχεσθαι *vocitatae* quia ... calorem pristinum amiserint (96, 17. 98, 15. 130, 10 flammas calorem amittere). 96, 6 non amiserit Christus esse dominus gloriae. 100, 10 *bis* (*seq.* recipere, tribuere, adquirere). 106, 3 dum interpretationis κακοζηλίαν sequimur, omnem decorum translationis amittimus. 133, 6 liberum arbitrium (AVG. civ. 14, 11). 138 aedificiorumque et mansionis amoenitatem amittere. AVG. mus. 6, 21, 30 *homo* turpis factus voluntate universum amittendo quod dei praeceptis obtemperans possidebat (VELL. 2, 38, 4 AVG. conf. 10, 41, 66 BOETH. cons. 2, 4, 71. 3, 3, 39). vera relig. 54, 106 (*seq.* pervenire. 47, 92). lib. arb. 3, 15, 44 *anima* reddit bene utendo quod accepit aut reddit amittendo quo bene uti noluit. trin. 3, 2, 7 perseverantia ... consuetudinis amisit admirationem. nat. et grat. 32, 36 ne homo, dum quod dei est deputat suum, amittit quod dei est et redeat ad suum. civ. 5, 19 non ... cura existimationis amissa dominationis cupiditate caruerunt. 7, 4 erubescenda perpetrando amiserant frontem. 14, 23 pudicitia custoditur non amissa, sed non permissa delectatione peccati. 21, 15 quod peccatores mortalesque sumus eius immortalis et iusti participatione amittamus. 21, 17 et hoc, quod misericors videbatur, amisit faciendo sanctis veras miserias. retract. 1, 12 (13), 4 *pristinam* stabilitatem *corporis* peccando amisimus. epist. 43, 27 *ecclesia* nec in terris amittit nisi malos nec in caelum admittit nisi bonos (155, 3 nullum malum admittatur ... summum bonum nunquam amittatur. in psalm. 36, 21 serm. 2, 13 ad *hunc thesaurum* amittendum nec latro admittitur nec naufragium metuitur). epist. 192, 1 *caritas* nec cum redditur, amittitur; set potius reddendo multiplicatur. in psalm. 32 serm. 1, 11 *deus* nec in misericordia amittit iudicium nec in iudicio misericordiam. THEOD. PRISC. eup. faen. 37 capillos (SIDON. carm. 22, 40). BOETH. cons. 6, 5, 119. ORIBAS. syn. 4, 5 carnes ostracodermon ... amittentes salsedinem humoris ex multa decoctione.

2 **specialiter:** *de damno belli:* **a** *de animantibus:* RHET. Her. 1, 15, 25 amittere ... exercitum (CIC. leg. agr. 2, 52 Piso 46. 47 *seq.* dimittere exercitum. de orat. 2, 124. epist. 7, 3, 5 amisso exercitu et ... duce [Phil. 2, 37]. Deiot. 29 Tusc. 1, 86 div. 1, 24. 2, 22 Phil. 4, 15 CAES. civ. 2, 42, 4. NEP. Alc. 6, 2 *e coni.* LIV. 8, 33, 17 temeritate atque inscitia [TAC. Agr. 41 temeritate aut per ignaviam ducum. FLOR. epit. 4, 2, 34]. 8, 33, 19. 9, 3, 10. 22, 54, 9. 23, 11, 9. 25, 36, 15. 26, 2, 7. 26, 41, 10. 35, 42, 10. 45, 4, 3 VELL. 2, 90, 2 SEN. contr. 10, 4, 11. SEN. dial. 5, 20, 4 partem exercitus. epist. 71, 9 FRONTIN. strat. 2, 3, 21. 2, 5, 31 PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 5. FLOR. epit. 3, 18, 12 SVET. Iul. 36. IVST. 12, 1, 5 amissi cum Zopyrione exercitus. AMM. 27, 4, 4 omnem ... exercitum cum rectore. VEG. mil. 1, 28. *cf.* LIV. 25, 37, 1 deleti exercitus amissaeque Hispaniae. 27, 40, 4 alia super aliam clades duobus egregiis ducibus amissis duos exercitus delesset). CIC. inv. 2, 73 amittere milites (PLANC. Cic. epist. 10, 23, 3 non miles ullus non eques non quicquam impedimentorum amitteretur aut ... interciperetur. LIV. 27, 44, 8). inv. 2, 78 occisis tribus Curiatiis et duobus amissis fratribus (VAL. MAX. 2, 8, 1 *v. l. 80*). Marcell. 17 quos amisimus cives, eos Martis vis perculit, non ira victoriae. Att. 14, 9, 3 epist. 12, 25ª, 6. 12, 30, 4 ad Brut. 1, 3, 4. GALBA Cic. epist. 10, 30, 5 partem maiorem copiarum ... veteranarum (CAES. civ. 3, 79, 4. LIV. 37, 53, 21 amissis omnibus copiis cum turma equitum confugit). CAEL. Cic. epist. 8, 6, 4 nescio quid cohorticularum (CAES. civ. 1, 31, 2 TAC. hist. 1, 70). BRVT. Cic. epist. 11, 9, 1. PLANC. Cic. epist. 10, 21, 4 tot civibus pro patria amissis. GALBA Cic. epist. 10, 30, 4. LENT. Cic. epist. 12, 15, 7 DC circiter amissis, aegris relictis. CAES. Gall. 1, 31, 6 magnam calamitatem pulsos accepisse, omnem nobilitatem, omnem senatum, omnem equitatum amisisse. 3, 16, 3. 5, 15, 2 compluribus interfectis cupidius insecuti nonnullos ex suis amiserunt (BELL. Alex. 40, 4). 6, 1, 4. 7, 13, 2. 7, 51, 1 civ. 1, 51, 5. 3, 10, 5. 3, 46, 6. 3, 67, 3 multis amissis centurionibus deminutoque militum numero. 3, 99, 1 HIRT. Gall. 8, 5, 4. 8, 12, 4 amisso Vertisco ... praefecto equitum. 8, 19, 7. 8, 20, 2. 8, 43, 4. 8, 48, 8 BELL. Alex. 56, 2 BELL. Afr. 61, 2. 70, 6. 86, 1 BELL. Hisp. 25, 9 NEP. Eum. 5, 3. SALL. Iug. 18, 3 amisso duce (LIV. 26, 39, 17. 26, 41, 10. 27, 2, 1. 28, 12, 10. AMM. 25, 3, 10 amisso ductore *qui ex vulnere mortuus erat*). 56, 6. 58, 6 epist. Mithr. 15 PROP. 2, 18, 16 VERG. Aen. 11, 868 OV. epist. 3, 51 met. 13, 514. 13, 579. LIV. 1, 1, 2 rege Pylaemene ad Troiam amisso. 1, 2, 2. 2, 14, 8. 2, 47, 10. 2, 52, 3 amissum Cremerae praesidium (4, 56, 4 seu Carventana arx retenta ... seu Verrugine amissum praesidium. 4, 58, 3. 35, 25, 11 TAC. hist. 3, 61). 3, 43, 5. 4, 17, 8. 4, 17, 10. 7, 8, 7. 9, 22, 11. 9, 38, 8. 10, 29, 1. 10, 31, 12. 10, 36, 15. 10, 36, 19. 21, 38, 5 (22, 3, 1). 22, 18, 4. 22, 31, 5. 23, 16, 16. 23, 18, 5. 23, 37, 11. 25, 18, 1. 25, 34, 13. 26, 15, 14 patria capta propinquis ... amissis (*sim. seq.* capere OV. met. 14, 773 PS. SALL. in Tull. 1, 1). 26, 38, 14 ala equitum amissa (29, 34, 1). 27, 44, 8 maiorem partem militum fame ac frigore ... amisisset (VELL. 2, 21, 4 amissorum aut gladio aut morbo civium. LAMPR. Alex. 57 amisisse ... exercitum fame frigore morbo. AVG. civ. 3, 13 aliquae ferro amiserunt viros, aliquae utrorumque ferro et parentes et viros). LIV. 28, 42, 4 amissos imperatores (26, 18, 5 *v. p. 1930, 13* VELL. 2, 90, 2). 30, 18, 14. 32, 7, 5. 32, 25, 9 ne flos Achaeorum iuventutis simul cum urbe amitteretur (37, 12, 8). 38, 49, 9 FEST. p. 285, 10. VELL. 2, 82, 2 duas legiones cum omnibus impedimentis tormentisque et Statiano legato amisit. 2, 115, 5 VAL. MAX. 5, 6, 6 CVRT. 4, 15, 24. 7, 4, 38. 7, 7, 37. 7, 9, 21. 8, 2, 17 ad ultimum DCC suorum amissis quorum CCC hostis cepit. 9, 1, 17. 9, 4, 6 SEN. dial. 6, 2, 3. 6, 3, 1 LVCAN. 3, 608. 4, 513 HOMER. 1015 STAT. Theb. 3, 172. 8, 553 SIL. 4, 300. 9, 142 invento simul atque amisso ... parenti. QVINT. decl. 217 p. 249, 6 *passim* PS. FRONTIN. strat. 4, 2, 8 TAC. Germ. 37. ann. 3, 6 clades exercituum, interitum ducum, funditus amissas nobiles familias. 13, 39 nullo milite amisso, paucis admodum vulneratis (AMM. 20, 6, 5). 15, 10. 15, 26. FLOR. epit. 2, 14, 5 amissum cum legione praetorem. 3, 4, 5. 3, 10, 8 SVET. Tib. 52 IVST. 5, 7, 8 *cf. p. 1935, 57.* 6, 9, 1 HYG. fab. 80 p. 81, 19 LACT. inst. 2, 7, 16 CAPITOL. Aur. 14, 3. 14, 5 (*e coni.*) AVSON. 453, 2 AMM. 16, 12, 6. 18, 8, 14 partim amissos gementibus (21, 12, 12). 25, 3, 14. 29, 5, 29. 31, 3, 7. 31, 11, 6 SVLP. SEV. chron. 2, 21, 2.

additur in bello, in proelio *sim.*: LEX Anton. de Term. (Corp. I 204) 2, 2 quos ... leiberos servosve bello Mitridatis ameiserunt. LIV. 2, 35, 8 multis saepe bellis, pestilentia postremo amissa iuventus. 26, 41, 10. MOD. dig. 50, 5, 14, 1 in bello. FRG. Vat. 199 tempore belli. *ibid.* per tempus belli). CAES. civ. 1, 72, 2 cur etiam secundo proelio aliquos ex suis amitteret (BELL. Alex. 43, 3. VAL. MAX. 5, 6, 4 Cannensi proelio. CVRT. 7, 5, 15). 3, 40, 5 paucis in oppugnatione amissis. LIV. 3, 30, 2 nocturno impetu Aequorum Corbione amissum praesidium. 8, 1, 5 quos viros in acie amisissent (VLP. dig. 27, 1, 18 FRG. Vat. 199). 21, 40, 7 duabus partibus peditum equitumque in transitu Alpium amissis. 27, 49, 7 amissis eo proelio militibus. 28, 30, 2 maxima parte militum inter tumultum castrorum, quibusdam etiam in fuga amissis. 29, 32, 6 Masinissam saucium prope e manibus inter tumultum amisit. 39, 24, 3 antiquam multitudinem, quae belli cladibus amissa erat, restitueret. 39, 25, 7 belli casibus. 45, 22, 13 ad Samum magnam partem navium adversa pugna et egregiam iuventutem amisissemus. VAL. MAX. 2, 8, 1 hostium occisorum in proelio aut amissorum civium. TAC. ann. 11, 16 amissis per interna bella nobilibus (FRG. Vat. 199 per tempus belli amissum). PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 38 qua *dimicatione* collegam Marcellum amiserat. IVST. 12, 1, 1 in persequendo Dareo amissos milites. LAMPR. Alex. 511 amisisse ... exercitum fame

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frigore morbo. *de apibus*: VERG. georg. 4, 213 *rege* amisso (*opp.* rege incolumi) (3, 556 SEN. clem. 1, 19, 2. PLIN. nat. 11, 56 duce prenso ... amisso). STAT. silv. 2, 5, 30 *v. p. 1923, 10.* **b** *de rebus*: CAEL. hist. 46 amisso exfundato pulcherrimo oppido (CIC. Piso 92. HIRT. Gall. 8, 5, 1 [amiserant *vel* dim- *codd.*]. BELL. Afr. 41, 2 SALL. Iug. 97, 1 CLAVD. 15, 462 SVLP. SEV. chron. 1, 26, 2). RHET. Her. 1, 15, 25 satius ... amittere impedimenta quam exercitum (*syn.* impedimenta reliquit; CIC. inv. 2, 72. 2, 73 satius ... amittere milites quam arma et impedimenta concedere hostibus. CAES. Gall. 3, 20, 1. 7, 14, 8. NEP. Thras. 2, 5 armis impedimentisque. VERG. Aen. 1, 474 LIV. 9, 15, 7. VAL. MAX. 3, 2, 23 armis non amissis, sed bene inpensis. SEN. contr. exc. 4, 4 CVRT. 4, 15, 12 SIL. 12, 458 FRONTIN. strat. 2, 5, 31. TAC. ann. 2, 25 perdita classe, amissis armis. AVG. civ. 3, 17). RHET. Her. 4, 44, 57 *Decius* amisit vitam, at non perdidit ... amisit animam, potitus est gloriam (CIC. Marcell. 21 aut sua pertinacia vitam amiserunt aut tua misericordia retinuerunt. SALL. Catil. 58, 21 cavete inulti animam amittatis neu capti potius sicut pecora trucidemini. 61, 2 quem quisque vivos pugnando locum ceperat, eum amissa anima corpore tegebat [FLOR. epit. 4, 1, 2]. VERG. Aen. 11, 409 numquam animam talem dextra hac ... amittes. HEGES. 5, 44, 63 fundibalo ictus ... amisit spiritum. AMM. 17, 13, 23). CIC. Manil. 45 amisissetis Asiam ... (*similiter de provinciis, oppidis, castellis* de orat. 2, 273 Tarento amisso arcem ... retinuisset [*seq.* recipere; *cf.* LIV. 9, 15, 7. 27, 1, 5. 41, 3, 7. 41, 23, 4. 45, 13, 5 TAC. ann. 2, 41 SVET. Nero 40 *et* CIC. Att. 10, 13, 3 Cato 11]. epist. 15, 1, 5. 16, 12, 4. Att. 7, 11, 1 Cingulum ... tenemus, Anconem amisimus. 7, 21, 2. 8, 3, 4. 8, 8, 1. 9, 2ª, 2. 10, 8, 4 Deiot. 36 Phil. 11, 26 CAEL. Cic. epist. 8, 16, 3 DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 2 CAES. civ. 3, 10, 5. 3, 101, 3 NEP. Alc. 6, 2. Ham. 1, 2 paene omnia in Sicilia. SALL. Iug. 80, 1. 97, 1 LIV. 9, 12, 10. 21, 1, 5. 23, 22, 4. 26, 25, 10. 26, 37, 3. 26, 39, 11 non vi ac virtute, sed proditione ac furto Tarentum amissum. 26, 51, 14. 27, 1, 5 eadem, qua ceperamus arte, Tarentum amisimus. 28, 18, 9. 44, 27, 6. VAL. MAX. 2, 7, 3 Tauromenitanam arcem. 4, 1 ext. 9 Asiam provincias vicinasque ei gentes. VELL. 2, 38, 4 *Hispania* varie possessa et saepe amissa partibus, universa ductu Augusti stipendiaria facta est. CVRT. 10, 1, 45. FRONTIN. strat. 2, 10, 2 amissas populo Romano Hispanias restituit. TAC. Agr. 16 FLOR. epit. 2, 6, 36. 2, 20, 4 *coni.* recuperare. 3, 5, 13 *coni.* repetere. 4, 12, 21 *Germania* magis turpiter amissa est quam gloriose adquisita. SVET. Nero 40 Britannia Armeniaque amissa ac rursus recepta. PANEG. 3, 17. 5, 10. SIDON. carm. 7, 589). CIC. off. 1, 84 Lacedaemonios classe illa amissa aliam parare posse (SALL. epist. Mithr. 14 LIV. 26, 41, 10. 35, 42, 10 VAL. MAX. 7, 3 ext. 7. 8, 1 absol. 4 SVET. Iul. 36 Tib. 2). LVCR. 3, 649 amissam laevam *in pugna* (*cf.* SEN. epist. 66, 52 *de Mucio Scaevola*: rarius ... hostem amissa manu vicisse quam armata. QVINT. decl. 315 p. 239, 19 in ipsa pugna debilitatum, ut manum amitteret. IVST. 2, 9, 17 *de Cynegiro*). CAES. Gall. 1, 28, 1 omnibus frugibus amissis domi nihil erat, quo famem tolerarent. 2, 25, 1 signo amisso (civ. 3, 71, 2 LIV. 2, 59, 11. 7, 13, 4. 9, 15, 7. 10, 3, 6. 10, 4, 4. 27, 13, 9. 27, 13, 11. 27, 14, 3. 42, 66, 10. MON. Ancyr. 5, 39 signa militaria ⟨compluria per⟩ alios duces amissa reciperavi. VELL. 2, 97, 1 amissa ... legionis quintae aquila. TAC. hist. 4, 33 ann. 1, 60. 2, 41 recepta signa cum Varo amissa). CAES. Gall. 3, 16, 3 *navibus* amissis (4, 31, 3 civ. 3, 100, 3 BELL. Alex. 12, 2. 12, 3 *naves* quae essent amissae, restituturum. NEP. Timoth. 3, 4 LIV. 35, 26, 9 FLOR. epit. 3, 6, 15). Gall. 7, 15, 2 celeriter amissa recuperaturos (NEP. Timoth. 3, 2 LIV. 5, 12, 4. 29, 29, 5. 30, 30, 13. 34, 13, 8. 40, 57, 9 MON. Ancyr. 5, 39. VAL. MAX. 5, 1 ext. 6 supremi officii decus infelicitate amissum virtute recuperastis. CVRT. 4, 2, 32 ex urbe erumpere et res amissas recuperare. FLOR. epit. 2, 20, 4). Gall. 7, 44, 3 uno colle ab Romanis occupato si alterum amisissent (HIRT. Gall. 8, 13, 3 amissis superioribus locis. BELL. Afr. 66, 4 loco amisso fuga se receperant in castra. SALL. Iug. 52, 4 VAL. MAX. 2, 7, 10. STAT. Theb. 8, 422 *turba* vicibus tellurem amittit et aufert. DICT. 2, 43 vulneribus gravati locum amisere; *sim. coni.* occupare VAL. MAX. 4, 3, 6). civ. 2, 15, 1 Trebonius ea quae sunt amissa ... administrare et reficere instituit (*sim. coni. reficere* CIC. epist. 12, 14, 5 *cf. p. 1927, 54.* BELL. Alex. 12, 2/3. SALL. Iug. 66, 1 arma tela aliaque quae spe pacis amiserat, reficere aut commercari. *cf.* VERG. georg. 3, 70). BELL. Hisp. 39, 2 exclusus munitione amissisque auxiliis. LIV. 1, 5, 3 insidiatos ob iram praedae amissae latrones (10, 36, 17 IVST. 9, 3, 3. PANEG. 2, 8 nec praedam ... quam cupissent amitterent. AMM. 16, 9, 1). 2, 65, 7 inde ab infelici pugna castrisque amissis ceciderant animi (3, 42, 5. 5, 12, 4 Veis castra quae amissa erant recuperata. 21, 61, 1 perditas res ad Cissim amissaque castra [*cf.* TAC. ann. 2, 25 perdita classe, amissis armis]. 23, 5, 6. 26, 6, 11. 41, 3, 7 IVST. 4, 5, 1). 3, 68, 3 tribuni vobis amissa reddent ac restituent? (*sim. coni.* reddere LIV. 5, 5, 10 CVRT. 8, 4, 18 MARCELL. dig. 41, 2, 20 CLAVD. 22, 203 AVG. lib. arb. 3, 15, 44 civ. 14, 11 epist. 192, 1 COD. Iust. 1, 3, 54, 2 NOVELL. Iust. app. 8). LIV. 5, 5, 3. 5, 7, 13 exercitus ... non amissa modo restituit opera, sed nova etiam instituit. 5, 53, 5 non ... reliquisse victores, sed amisisse victi patriam videbimur (7, 13, 5 *cf.* RHET. Her. 1, 15, 25 *l. 6/7 et p. 1926, 77*). 8, 12, 5 ob iram agri amissi. 29, 29, 5 in amittendo recuperandoque ... regno (34, 13, 8 imperium. 36, 41, 5. 42, 50, 3. 44, 8, 4. SEN. suas. 1, 2 non quaerimus orbem, sed amittimus. CVRT. 5, 8, 12 nunquam hoc imperium vivus amittam [SVET. Nero 42]. PLIN. nat. 2, 96 classe victi imperium Graeciae amisere. IVST. 5, 2, 3 *Alcibiadem* parta ... cum amissis imperia pensare. 8, 1, 1/2). SEN. suas. 5, 1. CVRT. 3, 11, 24 *filium* in spem tantae fortunae, quantam pater eius paulo ante amiserat, genitum. 4, 5, 7 *Dareum* quod totum amiserit, velle partiri. 4, 11, 7. 4, 11, 21 (*coni.* habere). 5, 8, 11. 5, 10, 3. 7, 1, 15 amisissent equos (7, 1, 34. 9, 3, 23. 9, 7, 21 amisso utroque telo [*antec.* lanceam amisit]). SIL. 6, 106. 9, 321 *in pugna* amisere ictus spatium nec morte peracta artatis cecidisse licet. PS. FRONTIN. strat. 4, 3, 14. TAC. ann. 1, 65 amissa magna ex parte per quae egeritur humus aut exciditur caespes. 3, 28 quae armis tuebatur, armis amisit. 12, 15 Mithridates amissis opibus vagus. 12, 37. FLOR. epit. 2, 12, 10 nemo regum ... amissae fortunae conscientiam retinuit. IVST. 10, 3, 3 victoriam suis pariter et prope amissam gloriam restituit. 32, 1, 2 libertatem (*coni.* retinere; *cf.* TAC. ann. 14, 35). TREB. Gall. 6, 7 *partes mundi.* AMM. 18, 6, 2. 17, 13, 2 amitterent copiam nostra vexandi (*cf.* 31, 13, 15). CLAVD. 8, 83 amissa specie. HIER. epist. 123, 17 praeter nostra, quae amisimus, non habemus, quod victis hostibus auferamus. AVG. civ. 1, 10 nec ipsas terrenas divitias barbaris incursantibus amiserunt. *additur* in bello *sim.*: CAES. civ. 1, 87, 1 quae quisque eorum in bello amiserit (VLP. dig. 47, 9, 1, 2. MOD. dig. 49, 16, 3, 13 *miles* in bello arma amisit vel alienavit). NEP. Alc. 5, 5 victi ... tribus navalibus proeliis, in quibus ducentas naves triremes amiserant. LIV. 2, 6, 4 bello ... amissa repetenda (35, 12, 17 occasionem reciperandi ea quae bello amisissent arrepturos. PAVL. dig. 49, 15, 19 *seq.* recipere. IVST. 6, 6, 7 amissa bello repetunt). 3, 63, 4 *res* suas ... populationibus agrorum amissas (3, 70, 13). 4, 49, 5 per obsidionem levemque unam pugnam et oppidum et fines amisere. 26, 41, 5 amissam tanta clade provinciae possessionem. 29, 19, 4 plus prope per seditionem militum quam bello amissum (SIL. 15, 731). 37, 30, 7 duabus navibus in ea pugna amissis (45, 22, 13). VELL. 2, 43, 1 victoria Sullae ... amisisset id sacerdotium. CVRT. 6, 6, 9 plus amissum victoria quam bello esse quaesitum. LVCAN. 4, 211 Emathiis amissus cladibus orbis. QVINT. decl. 272 p. 115, 14 spiritum pro nobis in certamine amisit. SVET. Tit. 4 equo quadam acie sub feminibus amisso alteroque inscenso. AVG. civ. 4, 7 illa regna per ingentes bellicas clades amissa atque translata. *cf.* TAC. hist. 1, 75 ut bello impares, in pace nihil amissuri.

amittere aliquid, ita ut poenae notio subsit: CIC. S. Rosc. 100 damnatus per arbitrum et rem restitueret et honestatem omnem amitteret. Verr. 1, 53 *v. p. 1924, 84.* 2, 156 *in iudicio* apud istum ipsum ... bona, fortunas, ornamenta omnia amiserit (Cluent. 120 *furti condemnatus* omnibus ornamentis amissis nunquam ullam honestatis suae partem recuperabit. Sull. 88 omnia ... haec amissa sunt, omnia generis, nominis, honoris insignia atque ornamenta unius iudicii calamitate occiderunt. TAC. ann. 3, 50 cedat ... urbe et bonis amissis aqua et igni arceatur [*cf.* GAIVS inst. 1, 128 *v. l. 54*]. VLP. dig. 48, 13, 3 sicut omnia pristina iura, ita et bona amittit. PAVL. dig. 4, 5, 7, 3 *coni.* restitutio. *passim*). CIC. Caecin. 100 si in civitate legis vim subire vellent, non prius civitatem quam vitam amitterent (*sq.* non adimitur iis civitas, sed ab iis relinquitur atque deponitur; dom. 78 qui erant rerum capitalium condemnati, non prius hanc civitatem amittebant, quam erant in eam recepti. *v.* 77. 80 ALF. dig. 48, 22, 3. GAIVS inst. 1, 128 cui ... aqua et igni interdicitur, civitatem amittat. 1, 160 maxima ... capitis deminutio, cum aliquis simul et civitatem et libertatem amittit. 1, 161. 2, 147 dig. 2, 8, 5 pr. VLP. dig. 1, 6, 7. 48, 1, 5, 1 *passim.* PAVL. dig. 2, 8, 4. 4, 5, 11 libertatem civitatem familiam. *passim.* MARCIAN. dig. 48, 22, 15 MOD. dig. 38, 10, 4, 11). CIC. Flacc. 43 bona et senatorium nomen amisit (TAC. ann. 6, 48 ordinem senatorium. VLP. dig. 1, 9, 7, 1/2 *patris* amissam dignitatem *senatoriam. passim.* 50, 2, 2, 6 decurionatum. PAVL. dig. 1, 9, 6). Sull. 68 nihil de suo consulatu, quem iudicio amiserat, per vim recuperando cogitavisse. VAL. MAX. 4, 4, 7 *agros* multae nomine amisit. POMPON. dig. 2, 4, 10, 6 honorem (PAVL. dig. 48, 19, 43 suo admisso decurionum honorem amisit). CALL dig. 48, 22, 18, 1 priorem condicionem. TERT. pudic. 9 statum ... quem Adam transgressus amiserat. VLP. dig. 4, 5, 6 familiae eius iura, non civitatis amittit (38, 17, 2, 19 ius consanguineae ... capitis deminutione amisit. 48, 13, 3 *v. l. 48.* reg. 28, 9 legitimum ius agnationis capitis minutione. PAVL. dig. 4, 5, 11. MOD. dig. 38, 10, 4, 11 et libertatem et civitatem et cognationes et adfinitates omnes). 49, 15, 21, 1 repetere ... ingenuitatem, quam nulla captivitate amiserant. HERMOG. dig. 37, 14, 21 pr. sive patronus sive libertus deportetur et post restituatur, amissum patronatus et petendae contra tabulas bonorum possessionis ius recipitur. AVG. lib. arb. 3, 18, 52 illa est ... peccati poena iustissima, ut amittat, quo quisque bene uti noluit.

nota: *luculentius ceteris in hac parte allatis significationem neglegendi vel violandi vel delendi prae se ferunt haec exempla*: NAEV. praetext. 7/8 *v. p. 1923, 65/8.* PLAVT. Persa 403 quod si non dederit atque hic dies praeterierit, ego argentum, ille iusiurandum amiserit (CIC. off. 1, 36). Verr. 4, 226 *cf. p. 1926, 13.* VERG. georg. 3, 70 semper ... refice ac ne post amissa *corpora animalium* requiras, anteveni et subolem armento sortire quotannis. LVCAN. 3, 120 pereunt discrimine nullo amissae leges. SIL. 4, 242 ictu quadrupedis fulva

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

porrectus harena elisa incussis amisit calcibus ora. IAVOL. dig. 8, 6, 14, 1 cum via publica vel fluminis impetu vel ruina amissa est, vicinus proximus viam praestare debet (CORP. XI 6705 (*Beneventi*) *Hadrianus* viam Appiam per millia passus XVDCCL longa vetustate amissam ... fecit. XI 6072. *cf. Notiz. degli scavi 1897 p. 160*). HIL. in psalm. 2, 40 figulo ... amissum vas ad ... speciem reformare. *cf.* AVG. civ. 1, 18 *p. 1928, 84.* 2, 21 ne periret atque amitteretur ... res publica.

nota has iuncturas: CIC. S. Rosc. 154 etiam qui natura mitissimi sumus, assiduitate molestiarum sensum omnem humanitatis e x a n i m i s amittimus. Verr. 4, 32 tuos omnes fructus publicano tradidisses et rem d e m a n i b u s amisisses. 5, 44 praeda ... de manibus amissa. LIV. 30, 24, 10 ne ‡anta ex oculis manibusque amitteretur praeda. CIC. Cael. 64 Licinium de manibus amiserunt (*cf. quae antecedunt et* 66). VARRO Serv. auct. 1, 108 utramque *terram* ex conspectu amiserunt. CVRT. 9, 2, 26 maturos fructus per inertiam amittere e manibus. APVL. apol. 31 *pisces* eum de manibus amissurum non fuisse. met. 8, 5 tam opimam praedam m e d i i s m a n i b u s amittimus (*cf.* PLAVT. Mil. 457). PORPH. Hor. carm. 4, 1, 37/8 quasi, cum *Ligyrinum* diu quaesitum tandem invenerit, in alitem versum ex ipsis manibus amittere⟨t⟩. AVG. agon. 31, 33 *ecclesiae* claves de manibus amiserunt. *cf.* PLAVT. Mil. 457 *p. 1921, 30* TER. Eun. 293 *p. 1923, 17.* LIV. 28, 7, 8 tantae rei fortunam ex oculis prope raptam amisisset.

ad amittere: *s y n o n y m a et s i m i l i a*: *ad I*: amoliri (*p. 1921, 22*), dimittere (*p. 1921, 80/1*). *ad I b*: concedere, remittere (*p. 1921, 66/7*). *ad II*: adimere (ALF. dig. 48, 22, 3), capere (LIV. 26, 15, 14), delere (LIV. 25, 37, 1), deperdere (*p. 1924, 72*), exuere (LIV. 8, 33, 19), remittere (BOETH. herm. sec. 2, 3 p. 79, 9), perdere (*p. 1924, 66/79*), tollere (CIC. epist. 9, 18, 1). *o p p o s i t a et c o n i u n c t a*: recolligere (*p. 1921, 61*), relinquere (*p. 1926, 77*), retinere, tenere (*p. 1924, 47 sqq.*). *ad II*: accipere (*p. 1931, 7*), acquirere (*p. 1929, 52*), admittere (*p. 1931, 73*), adoptare (AVG. trin. 2, 27), apisci *et comp.* (*p. 1925, 38*), appetere (*p. 1925, 78*), assequi (*p. 1927, 53*), assumere (*p. 1929, 36*), auferre (HIER. epist. 123, 17), augere (CIC. parad. 6), capere (*p. 1932, 41*), communicare (*p. 1929, 19*), consequi (*p. 1927, 52*), conservare (*p. 1931, 19*), custodire (VAL. MAX. 7, 2, 13), derelinquere (*p. 1926, 80*), deponere (AVG. in psalm. 140, 5), dimittere (*p. 1929, 22*), desiderare (*p. 1930, 12*), habere (*p. 1930, 4*), invenire, mereri (PAVL. dig. 34, 9, 5, 2 MOD. dig. 50, 11, 1), nancisci (*p. 1925, 38*), obtinere (*p. 1924, 47 sqq.*), occupare (*p. 1933, 60 sqq.*), parare, parere (*p. 1928, 62*), percipere (AVG. in psalm. 138, 19), perdere (RHET. Her. 4, 44, 57), pervenire ad aliquid (AVG. vera relig. 47, 92. 54, 106), petere (*p. 1925, 76*), possidere (*p. 1939, 51*), propagare (*p. 1924, 25*), recipere (*p. 1923, 34*), reconciliare (*p. 1926, 2*), quaerere (*p. 1927, 60*), recuperare (*p. 1926, 17*), redimere (VAL. MAX. 4, 4, 6), referre (SER. SAMM. 88), reficere (*p. 1933, 66*), reparare (*p. 1928, 62*), reperire (*p. 1929, 69*), repetere (*p. 1925, 76*), reponere (OV. met. 13, 235), restituere (*p. 1925, 46*), resumere (*p. 1929, 35*), sectari (*p. 1927, 50*), servare (*p. 1929, 19*), sumere (*p. 1929, 33*), tenere (*p. 1924, 48*), tribuere (HIER. epist. 100, 10), vindicare (IAVOL. dig. 29, 2, 76, 1).

ad amitti: *s y n o n y m a*: deperire (COD. Iust. 3, 34, 13/4 praef.), interire (CIC. nat. deor. 2, 35), perire (OV. fast. 2, 619/21 PAVL. dig. 22, 6, 6 AVG. civ. 2, 21). *o p p o s i t a*: manere, permanere, perseverare, restare (*p. 1922, 22/4*).

ad amissus: *s y n o n y m a*: extinctus (CIC. inv. 2, 78), occisus (*p. 1932, 14*). *o p p o s i t a*: incolumis (VERG. georg. 4, 213 LIV. 37, 53, 21 IVST. 5, 7, 8), integer (LIV. 26, 41, 50 *v.* POMPON. dig. 8, 6, 19), natus (renatus *v. p. 1922, 46*), praesens (SEN. benef. 6, 32, 4 *v.* epist. 98, 6), relictus (*p. 1926, 75 sqq.*), reliquus (PANEG. 12, 25), salvus (CIC. Att. 1, 18, 6 Flacc. 85 LIV. 1, 58, 7 CVRT. 4, 15, 24 GAIVS inst. 1, 181 PAVL. dig. 22, 2, 6 AVG. gen. ad litt. 8, 10 p. 247, 8), superstes (PLIN. epist. 2, 7, 5 AVSON. 158, 3).

neutr. part. perf. pass. **āmissum,** -ī: OV. trist. 5, 12, 18 veniant patriae, veniant oblivia vestri, omnis et amissi sensus abesse queat.

Amiūd *v.* Ammiud. [*B. A. Müller.*

[**amium**] *v.* ami. **Amius** *v.* 1. *et* 2. Ammius.

Amīzādāb *nom. vir. hebr.*, עַמִּיזָבָד. VVLG. I par. 27, 6.

Amizōn, -onis *opp.* CONC. Ephes. a. 431 (Mansi V p. 614^{A}) Philetus ... episcopus Amizonis. *cf.* Amyzon.

? **Amizza** *nom. vir. barbar.* CORP. VIII 2452 (*in prov. Numid.*) Iulius Victor Amizza ⟨pi⟩e vixit ...; *ubi traditur* Amizzane vixit *et* Amizzavi vixit (*cf.* 17946).

Amlacarius *nom. vir. barbar.* CONC. Cabilon. a. 639—654, p. 213, 36 Amlacarius episcopus ecclesiae Saginsis.

Amlaidina *vicus Tomis.* CORP. III 13743 (*Tomis*) ex vic(o) Am⟨l⟩aidina. *Otto.*

ab **amm-** *quae incipiunt composita cum* ad *v. sub* adm-.

1. amma, -ae *f.*, ἀμμᾶς. PALLAD. hist. mon. 1, 21 p. 300^{C} 'benedic me amma (ἀμμᾶ)' ... 'haec vestra et mea ... est amma (ἀμμᾶς)'. hoc enim nomine vocant illi (*in Thebaide Tabennenses*) spiritales matres.

2. amma, -ae *f.* [*orig. inc., fortasse cf. c.* amita. *Th.*]. ISID. orig. 12, 7, 42 haec avis (*strix*) vulgo 'amma' dicitur ab amando parvulos, unde et lac praebere fertur nascentibus. LIB. gloss. amma: avis nocturna. NOT. Tir. 101, 59 amma. *v. Heraeus, Archiv 13, 154 not.* V.

1. Amma *nom. mul. graec.*, Ἄμμη (*cf.* Ammia). CORP. VI 24358 (*periit*) Plutia Q. l. Ammae (*sic trad.*). Plutia Q. l. Má. XI 705 (*Bononiae*) Aur(elia) Amma coniugi *cum filia et socru* nationis utrisque Dardaniae. III 4316 (*in Pannon. sup., cf.* 10970) Aurel. Vindex Andautonia eq. coh. I Thrac. ... Aurelia Amma. 11563 (*in Norico*) Barbia P. l. Amma. 11922 (*in Raetia*). *v. etiam* 2. Amma.

2. Amma *nom. mul. celticum.* CORP. XIII 3620 (*in Gall. Belg.*) Acceptus Victoris ... Ammai suae coiuc. 4059 Coco Sintor⟨i⟩gis, Amma f⟨i⟩lia. 4176 Sexto et Tertinio et Amma (*sic, dativ.*). *cf.* Ammus *et* Ammillus *et* 3. Amma.

3. Am(m)a, Ame *nom. mul. hispanum.* CORP. II 880 (*in Lusitan.*) Amme Festi f. Albocolensi. 2668 (*in Hispan. Tarrac., litt. saec. III*) Val(eriae) Amme. 5694 Ama mater. 5696 Sempronia Amma. 5798 Ame (*nominat.*). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 410 n. 133 Amma Salmio mater. IX p. 113 n. 292^{h} Iul. Ammae. *v. etiam* 1. Amma, Ammia, Amia.

4. Amma *oppida Palaestinae.* **1** *in tribu Aser*, עַמָּה, LXX Ἀρχόβ, *sed cod. Alex.* Ἀμμα. VVLG. Ios. 19, 30 HIER. nom. hebr. p. 24, 25 sit. et nom. p. 95, 15. **2** גִּבְעַת אַמָּה, *quod* VVLG. II reg. 2, 24 *vertit* collem aquae ductus. LXX τοῦ βουνοῦ Ἀμμάν (Ἀμμα *cod. Alex.*). HIER. nom. hebr. p. 37, 5 Amma (Amman *codd. opt.*). sit. et nom. p. 97, 6.

Ammaca *nom. mul. german.* CORP. XIII 3615 (*in Gall. Belg., litteris optimis*) Ammacae sive Gamaledae. INSCR. Rhen. 538 Iuliae Superi fil. Ammacae et C. Octavio Materno. **Ammacius** *nom. vir.* INSCR. Rhen. 37 Ammacius Hucdionis. *cf. s. v.* Ambacthius.

Ammadās *ex amicis Alexandri Magni.* IVST. 12, 12, 8 (Amadas *pars codd.*).

Ammador *v.* Hammoth Dor. **Ammaea** *v.* Ammaia.

Ammaedara *opp. provinciae Byzacenae, colonia Flavia, tribu Quirina, hodie* Hr. Heidra; *cf. Schmidt, PW. I 1841.* PTOL. 4, 3, 7 Ἀμμαίδαρα. *optima forma* Ammaedara, *inveniuntur etiam* Ammedara, Ammedera (*hoc in libris*) *et* (*maxime in libris*) Adm-. CORP. VIII 308 (*imperante Aurelio Maximiano*) col(onia) Fl(avia) Aug(usta) Aemerita Ammaed. (302). 2566, a, 3 Am. 2568, 28 Ammed. 2568, 70 Am. 2586, 44 (*saec. III*) A m m e d e r. 2911 Ammedara. 2975 Am. 18067, a, 12. 26 (*saec. II*). 18068, a, 44 (*saec. II*) Amm. b, 2 Ammed. 18087 Am. *octies.* VI 32536, 15, 21 Amme⟨dara⟩. III 13372 (*in Pannon. inf.*) L. Caeciius (*sic*) L. f. Quirina V⟨e⟩rus A d m e d e r a. HYG. lim. grom. p. 180, 2 Admederae. CYPR. sent. episc. 32 ab Ammedera. OROS. hist. 7, 36, 6 Ammederam (Adm- *codd. plerique*). ITIN. Anton. Aug. p. 26, 5 Admedera colonia (ad medra, almedera *duo codd.*). IVL. HON. rec. A 44 Admedera. COSMOGR. 1, 44. TAB. Peut. 4/5 ad Medera.

adi. **Ammaedarēnsis** (*et* Ammed-) *et incolarum vocabulum.* CORP. VIII 11532 (*a. 299*) coloniae Ammaedarensium. 315 ⟨A⟩mme⟨darensium⟩. 5351 (*non multo post obitum Traiani*) Ammaedarensium. 15935 Apuleia L. fil. Liciniana pia Ammaedarensis. INSCR. christ. ap. Murat. 1056, 2 (*Romae*) Victoria de regionem A d m e d e r e n s i u m. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4 p. 101^{A} episcopus plebis Ammederensis. p. 159^{A}.

Ammaeēnsis *v.* Ammaiēnsis.

Ammaeus *v.* Ammius *p. 1939, 24.*

Ammaia, Ammaea *nom. mul. hispanum.* CORP. II 5002 (*in Lusitania*) Iulia P. f. Ammaia. 5222 Iuliae Sex. f. Maxumae ... et Terentiae L. f. Ammaeae. *sed cf.* Ammaea *sub* Ammius.

Ammaiēnsis, Ammaeēnsis *adi. ab* Ammaia (PTOL. 2, 5, 6 Ἀμμαία) *opp. Lusitaniae; cf. Hübner, PW. I 1842.* CORP. II 158 (*a. 161*) municip(es) Ammai(enses). PLIN. nat. 37, 24 (*ex Cornelio Boccho*) ⟨in⟩ Ammaeensibus iugis. CORP. II 501 Aventinus Maximae lib. Ammaiensis. RAVENN. p. 320, 18 Amneni.

Ammalech *v.* Amalec.

Amman *indecl., caput Ammonitarum,* Ἀμμᾶν. HIER. sit et nom. p. 88, 31 Amman, quae nunc Filadelfia, urbs Arabiae nobilis, in qua habitaverunt olim Rafaim gens antiqua, quam interfecerunt filii Lot, habitantes pro eis in Amman. 92, 1 Ammon trans Iordanem .... haec est Amman (Aman *B*), de qua supra diximus .... 130, 31 Amman (hoc est Filadelfiam). 138, 1 urbis Amman, quae et Filadelfia dicitur. 159, 26. in Nah. 3, 8 p. 572 A m m a n a, quae nunc vocatur Philadelphia. *pro* Naalol: ITALA iud. 1, 30 (Lugd.) inhabitantes Amman (LXX *cod. Alex.* κατοικοῦντας Ἐναμμαν. VVLG. Naalol). *cf.* Ammon.

Ammana *v.* Amman. **Ammānes** *v.* Ammon.

Ammani *v.* Manaim. **Ammanītēs, -ītis** *v.* Ammon.

Ammanticus, -a, -um. HIER. hom. Orig. in Ezech. 10 p. 967 sunt autem quaedam Aegyptia peccata, quaedam Sodomitica; sunt alia Babylonica, alia Assyria, alia Moabitica et alia Ammantica. *cf.* Ammon.

Ammānus *v.* Ammon.

[**Ammaon** *et* **Ammaus**]. AMBR. in Luc. 7, 132 Ammaus (Aemaus, Aemmaus, Emmaus, Emmaon *pars codd.*) et Cleopas. 10, 173 Ammaoni et Cleopae. PS. AMBR. apol. Dav. II 8, 43 Ammaon (Ammon, Amaon *pars codd.*) et Cleopas. MAX. TAVR. hom. 109 p. 508^{B} Amaon (*al.* Amaus) et Cleophas. *hunc igitur eum esse volunt, qui ad Emmaus cum Cleopha iter faciens Christum vidit (cf. Luc. 24, 13 sqq.), unde apparet errorem subesse ortum ex oppidi nomine.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ammap<.>s, -a *nom. gent.* CORP. III 1040 (*in Dacia, periit*) Sex. Ammap<.>s Clemens <b>f. cos.

Ammas *nom. mul. graec.*, Ἀμμάς (*cf.* Ammia). CORP. VI 22595 (*periit*) Montania Amm<...>... L. Orronio Hel<...> Ammas. NOM. mart. p. 878, 29 Ammas. *sed eadem* GREG. TVR. glor. mart. 48 Stamas.

Ammasis *cogn. mul.* CORP. XI 155 (*Ravennae, periit*) Aurel(ia) Ammasis.

Ammata *v.* Athmatha.

Ammatiācus *fundus.* CORP. XIII 2533 (*in Ambarris*) actor fundi Ammatiaci. *cf. vicum qui hodie appellatur* Ameyzien (*Ihm, PW. suppl. I 68*).

Ammattha *Syriae Euphratensis, cf. Benzinger, PW. I 1751.* NOT. dign. or. 33, 35 sub dispositione ... ducis ... Eufratensis Syriae: ... cohors prima victorum, Ammatha. *num idem* Ἀλάμαθα (PTOL. 5, 14, 19)?

Ammava *nom. mul. celticum.* INSCR. Rhen. 130 Herculi Macusano et Haevae Vlp. Lupio et Vlpia Ammava.

Ammaum (*et* Amavante) *v.* Emmaus.

Ammauru *nom. mul. barbar.* CORP. IX 289 (*Bari*) Appalenia Ammauru.

1. Ammaus, Ammaeus *v.* Ammius *p. 1939, 29.*

2. Ammaus *v.* Ammaon. **3. Ammaus** *v.* Emmaus.

Ammausius *nom. vir.* INSCR. Rhen. 211 (*cf. Bonner Jahrb. 106 p. 248*) Cessorinius Ammausius ursarius leg. XXX V. v. S. A. CORP. VIII 287 (*saec. III*) Fla(vio) Ammausio praef. eq.

o. Amme *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 3261.

Amme<...> *locus in Syria.* CORP. XII 4899 add.

Ammēa *v. sub* Ammius *p. 1939, 31.*

Ammedabu *nom. barbar.* CORP. VI 19136 d. m. Hádei Ammedabu ... matri b. m.

Ammēdara (-dera) *v.* Ammaedara.

Ammedi (*genet.*) *nom. vir. hispanum.* CORP. II 5763 (*in Hispan. Tarr., a. 2 a. Chr.*) Aneni Ammedi (*filii, ut vid.*).

Ammēius *v.* Ammius *p. 1939, 32.*

Ammenemēs *rex Aegypti*, Ἀμμενέμης, *cf. Pietschmann, PW. I 1844.* HIER. chron. a. Abr. 803 Ammenemes (Ammes *F*).

Turrēs Ammeniārum *opp. Numidiae.* NOT. episc. Num. 105 Victor de Turres Ammeniarum (turris sammeriarum *cod. Hall.*).

Ammenōphis *v.* Amenophis.

Ammenopthis *rex Aegyptiorum*, Ἀμενοφθίς; *cf. Pietschmann, PW. I 1825.* HIER. chron. a. Abr. 1084 Ammenopthis (Ammenophis *AP*, Ammenofthis *F*).

ammento, ammentum *v.* ament-.

Ammeta *v.* Athmatha. **ammi** *v.* ami.

Ammi *v.* 3. Ammon.

Ammia *nom. servarum graecum*, Ἀμμία (*cf.* 1. Amma, Ammas, Ammias, Ammis *et* Ammianus *sub* Ammius). *frequentissimum in Italia.* CORP. VI 2225. 4650. 4921 Ti. Claudius Secundus, Vitruia Ammia. 5841 Ammia ἐνθ<άδε κεῖται>. 6215 (*aetate Augusti*) Statilia Ammia. 9375. 9933. 11558. 11559. 21644 Iulia Ammia M. l. 36385 Ambivia C. et (mulieris) l. Ammia. *et passim.* XIV 617. 717 Caecilia L. L. l. Ammia. 1794 Vlpiae Ammi<a>e. 2180. 2716. IX 402 Tutoria (mulieris) l. Ammia. 4226. X 2107. 2653. 3955. 5372. 7441 *al.* XI 1361. 3080 <I>ulia Tigranis regis f. (<I.> *Mommsen*) Ammia. 4851. INSCR. Notiz. degli scavi 1889 p. 111. CORP. V 559. 6023 Iuliae Ammiae. 8123, 1 (*in fibula*) Ammia. XII 5231 Tetrinia P. et (mulieris) lib. Ammía. III 819 Iul. Ammia. 2369. 3189. 13663. II 2676 Aemiliae Ammiae M. f. 3712 Mariae Ammiae. 5687? *sed v. etiam* Amia *nom. hispanum.* VIII 3342 Aeliae Ammiae. 3758? 8749 Faonia Amia. 509 Antonia Amia (? *cf.* 11669); *nisi haec barbarica sunt.* RVFIN. hist. 5, 17, 3 (*ex Miltiade*) Ammia quae in Filadelfiae ecclesia prophetavit. 5, 17, 4 Ammiam Filadelfinam (Ἀμμίαν). COD. Iust. 6, 53, 4 (*a. 208*) *impp. Severus et Antoninus AA.* Ammiae. 5, 12, 19 (*a. 294*).

Ammiānus *v.* Ammius *p. 1938, 58.*

Ammias, -adis *nom. mul. graec.*, Ἀμμιάς. CORP. VI 1600 Septimia Ammias ... C. Calpurnio Ammiano eq. R. filio. 10680 a Aelia Ammias. 10690. 13284 Aurelia Ammias. 13360 Alexander Aug. lib. et Vmbricia Ammias. 15352 Claudiae A<m>miadi. 18274. 32899 Ammias *libertina.* XIV †1891 (*Ostiae*) Caecilie Ammiadi. X 3611 (*Miseni*) Naevia Ammias. XI 142 (*Ravennae*) Ligariae Ammiadi. XII 3634 (*Nemausi*) Iulia Ammias. XIII 7335 (*in Germ. sup., a. 230*). Amias: INSCR. christ. Muratori 1825, 10 Amias Gorgonio coiugi.

[Ammiata] *cogn. mul. corrupt.* CORP. VI 11772 (*periit*) Annia T. l. Ammiat. a. Ampliata *coni. editor.*

Ammica *nom. mul., cf.* 3. Amma. CORP. II 3198 (*in Hispan. Tarrac.*) Octavia Ammica Contuci f.

Ammicar, -is *nom. vir. africum.* CORP. V 4950 (*a. 27*) <...> Ammicaris f. Agdibil *Afer.* VIII 68 (*in prov. Byzac., a. 12 a. Chr.*) Ammicar Milchatonis f. Cynasyn(ensis). 10525 (*in prov. procos., aetate Caesaris*) <...> Ammicaris f. (*bis*). INSCR. Comptes rend. de l'acad. des inscr. 1904 p. 184 (*in Africa*) Aulo Ammicaris f.

? **Ammida** *nom. mul.* CORP. III 15089 (*in Dalmatia*) Vitell(iae) Ammid<ae?> ... et <P.?> Ae<l(io)> P. f. Prisco.

Ammiēl *indecl., nom. vir. hebr.*, עַמִּיאֵל, Ἀμιήλ. VVLG. num. 13, 13 Ammiel (Ammihel *cod. Amiat.*). II reg. 9, 4 (Amihel *cod. Amiat.*). 9, 5. 17, 27 Ammihel. I par. 3, 5 (Amihel *cod. Amiat.*). 26, 5 (*item*). HIER. nom. hebr. p. 15, 20 *et* 37, 10 Amihel (Ammihel *H*) populus meus dei. ITALA num. 13, 13 (Avell. p. 761, 15) Amihel.

Ammineus *sim. v.* Aminneus.

Ammillius, -a *nom. gent., cf.* Ammillus. INSCR. ap. Willers, Die röm. Bronzeeimer von Hemmoor (1901) p. 119 Apollini Granno Ammillius Constans praef. templi ipsius. *cf. etiam* Amilius *et* Amillius (*sub* Ammius *p. 1939, 71 et 42*).

Ammillus, -a *nom. celticum, cf.* Ammus *et* 2. Amma. CORP. XIII 2960 (*in Gall. Lugud.*) Ammille Loeusi filiae. 6282 (*in Germ. sup.*) Primia Ammill<a> 4579 (*in Gall. Belg.*) Ammillo Seduli (*filio*). 4590/91 Ammil(la?). XII 4033 (*Nemausi, periit*) Ammillini? (*dativ.*). *cf. etiam* Ammillius, Amillo *et W. Schulze, Eigennamen 27, 3.*

? **Ammilusima** *nom. mul. barbar.* CORP. VII 920 (*periit*) Ael(ia) Ammilusima.

Ammin- *v.* Ammius *l. 81.*

Amminais *Indus.* EPIT. Alex. 39 regis *Mesageni* frater Amminais.

Ammingus *nom. vir. german.* LIB. pontif. p. 157, 8 (*saec. VI*) Ammigus (Amingus *plerique*) dux Francorum.

Amminneus *v.* Amin-.

Amminus *nom. vir. barbar., cf.* 2. *et* 3. Amma *et Holder, Altcelt. Sprachsch. I 130.* CORP. II 146 (*in Lusitania, periit*) Aunia Ammini f. 454 (*periit*) Amminus Andaitiae f. VII 10 Lucullus Ammini f. **Aminna** *nom. mul.* CORP. II 2726 (*in Hispan. Tarracon., periit*) Aeliáe Aminnáe. 623 (*in Lusitania, periit*) A<mi>na?

Ammiod *v.* Ammiud.

? **Ammira** *nom. mul.* CORP. II 885 (*in Lusitania, periit*).

Ammis, -idis *nom. mul. graec.*, Ἀμμίς (*cf.* Ammia). CORP. VI 20854 Iunia Ammis. 21780 Ammis Maecenatia, Ti. Iulius Nícephor. XI 3301 (*in reg. VII*) Ammid(i) coniugi. III 14216⁴ Aelia Ammis. Ammís *quod legitur* CORP. VI 27576 *potest esse dat. plur.* ab Ammius.

Ammisaddai *indecl., nom. vir. hebr.*, עַמִּישַׁדָּי, Ἀμισαδαί. VVLG. num. 1, 12. 2, 25. 7, 66. 71. 10, 25. HIER. nom. hebr. p. 15, 17 Amisaddai (Admisedai *F*, Amisedai *H*) populus meus sufficiens. ITALA num. 1, 7 (Avell. p. 761, 4) Amisadai.

ammītis *v.* ham-.

Ammiūd *indecl., nom. vir. hebr.*, עַמִּיהוּד, Ἐμιούδ, Ἀμιούδ *sim.* VVLG. num. 1, 10. 2, 18. 7, 48. 53. 10, 22. 34, 20. 28 (Ameiud *cod. Amiat.*). II reg. 13, 37 (Amiur *cod. Amiat.*). I par. 7, 26. 9, 4 (Amiud *cod. Amiat.*). HIER. nom. hebr. p. 15, 15 (num. 1, 10) Amiud (Ammiod *FH*). 37, 11 (II reg. 13, 37) Ammiod. ITALA num. 1, 10. 2, 18 *cett.* (Lugd.) Emiut *et* Emiud. 34, 28 filius Benemiob. num. 34, 28 (Monac.) filiorum Benmiut.

1. Ammius, -a *nom. gent., in titulis saepius* Amius. PLIN. epist. 9, 13, 13 Ammius Flaccus *senator. in titulis*: Amius: CORP. VI 11556 L. Amius Niger. IX 1636 (*Beneventi*) L. Amio N. f. *quaestore.* 2701 (*Aeserniae*) L. Amius L. f. Tro. Trissus. INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 3 (*in Gall. cisalp.*) Q. Amius <..>enicari f(ilius). *v. etiam* 2. Ammius. II 2368? Ammius: CORP. VI 1682 *v. infra p. 1939, 8.* IX 940 (*in Daunia*) Ammiae Primigeniae. 6105 (*Brundisi*). INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 385 (*in Marsis*). CORP. X 6618 (*Velitris*) Q. Ammio Q. l. Optato. 5470 (*Aquini*). V 2121 (*Tarvisi*)? XII 5701, 21 (*in fistula*). XIII 607 (*in Aquitania*). 2891 (*in prov. Lugudun.*). 4132 (*in Gall. Belg., a. 198*) L. Ammius Gamburio. III 1359 (*in Dacia*) Ammius Cresces. II 1140 Ammia Veneria. 1756. 6277a? 2649 *v. etiam* 2. Ammius, -a *nom. barbaricum.* **Ammiānus** (Amianus), -a *cogn. an graecum est* (*v.* Ammia *al.*)? *cf.* CORP. VI 1600 Septimia Ammias ... C. Calpurnio Ammiano ... filio. CORP. inscr. Graec. Sic. et It. 1381 (*Romae*) Ἀμμιανῷ ... Μενεκλῆς *al. W. Schulze, Eigennamen 121, 1. duo possunt esse nomina eiusdem formae, unum graecum, alterum latinum.* CIC. Att. 6, 1, 13 de Amiano (*fuit in Cilicia fortasse debitor Attici*). MART. 2, 4, 1 o quam blandus es, Ammiane, matri! quam blanda est tibi mater, Ammiane! 2, 17, 4. 4, 70, 1. 4. Ἀμμιανός *poeta saec. II, cf. Reitzenstein, PW. I 1845.* COD. Iust. 4, 24, 11. 5, 43, 9. 6, 58, 7 (*a. 294*) Ammiano. Ammianus Marcellinus *rerum scriptor alterius saeculi IV partis, Graecus Antiochensis, cf. Seeck, PW. I 1845*: AMM. 31 *subscr. in cod. Vat.* Amiani Marcellini. Ammianus *comes rerum privatarum*: COD. Theod. 11, 30, 41 (*a. 383*). SYMM. epist. 10, 36, 2. AMBR. epist. 15 Ambrosius Anatolio ... Ammiano ... domini sacerdotibus et omni clero et plebi Thessalonicensium. Ἀμμιανοί *alii, cf. PW. I 1845 ss.* CORP. VI 1058, 5, 109 (*a. 210*) M. Aurelius Ammianus *vigil.* IX 1207 (*Aeclani*) M. Aeprio M. f. Cor. Ammiano. XII 5766 (*Massiliae*). III 90 (*in Arabia*) Statil. Ammianus pref. alae. 9962 (*in Dalmatia*) Siscia na(tus). VIII 4054 (*in prov. Num.*) M. Aurelius Ammianus et Aurelia Ammiana filia. 19942 Q. Cornelius Q. fil. Quirin. Amianus. *in lucerna* CORP. V suppl. ital. 1079, 52 Amia. *in vasculis Gallicis* CORP. XIII 10010, 108 Amianus f. *sim. nom. gent.* CORP. XIII 6801 (*in Germ. sup., a. 204*) Ammian. Vrs<us?> *centurio.* **Amin(n)ius**, -a *sim.*, **Amnius**, -a *nom. gent. cf. etrusc.* amni (CORP. inscr. etrusc. I 584. 585 *al.*) *et* Aminneus. CORP. VI 2010 Aminn. Sabinianus *patronus sacerdotum domus Aug., saec. II ex.* XII 785 (*Arelate*) Amin<i>a Faustina. VIII 5723 (*in prov.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Num.) Aminia Estricatula. 5727 Aminiae Matronae. *cogn. mul.* CORP. III †10232 (*in Pann. inf.*) ⟨Aur⟩elia Aminia. VIII †14157 (*Carthagine*) Ammin⟨. . .⟩. *cf. etiam* CORP. V 4398 (*Brixiae*) Mestriae Amin. *gens* Amnia *cum* Anicia *et* Auchenia *posteriore aetate artissime coniuncta, cf. Seeck ad Symm. adn. 420 et PW. I 2199.* Amnius Anicius Iulianus *cos. a. 322*: SYMM. epist. 1, 2, 5 cedenti cui non praeluxerit Amnius unus. Amnius Manius Caesonius Nicomachus Anicius Paulinus Honorius *cos. a. 334*: CORP. VI 1652. 1682 (*ubi scriptum* Ammio). 1683. *cf.* VI 1754 (*a. 395*) Aniciae Faltoniae Probae Amnios Pincios Aniciosque decoranti. Amnia stirps: AVSON. 406, 32 stirpis novator Amniae (*trad.* Amm-). Amniadae: CLAVD. 1, 8 scis genus Auchenium, nec te latuere potentes Amniadae (Ann- *trad.*). PRVD. c. Symm. 1, 551 Amniadum (Ann- *trad.*) suboles. *in vasis Arretinis* CORP. XV 4952 Amni. V 5897? *adi.* **Aminiānus,** -a, -um. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 6, 30 fund(um) Aminianum Atilianum Propertianum. **Amniānus** *cogn.* CORP. VI 2665 (*periit*) Aur. Amnianus mil. coh. VIII pr. **Amninius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 6315 (*Ortonae*) Q. Amninius Q. l. Philonicus. **Amnaeus,** -a *nom. gent., cf.* Amanius. *Ἀμναῖος senator aequalis Catonis minoris* PLVT. Cat. 19. ? **Amanius,** -a *nom. gent. cf. etrusc.* amanas (*W. Schulze, Eigennamen 121. 345*). CORP. VIII 17930 (*in prov. Num., periit*) Amania Sextulla Sex. ⟨f(ilia)⟩? Amatia *vel* Aminia *coni. editor.* **Ammaus,** -a *nom. gent.* CORP. IX 3312 (*Superaequi*) T. Ammaus P. f. Nerva *aedilis.* **Ammaeus,** -a (Ammēus) *nom. gent.* *Ἀμμαῖος ad quem scripsit Dionysius Halicarnaseus.* CORP. VI 21525 (*periit*) M. Lucceius Abascantus et Ammea Eutychis . . . Lucceio Ammaeo (Ammeo? *cf.* 34137a) Abascanto. 33686 Sex. Ammaeus Stepanus. 35188 Ammaea Synerusa. IX 5858 (*Auximi, periit*) Ammea Iocunda. V 398 (*in Histria*) T. Ammaeus L. f. Priscus. INSCR. Rhen. Bramb. 491 D. Ammaeus D. l. Olympus. *cogn. mul.* CORP. VI 35285 ⟨. . .⟩ae M. l. Ammea⟨e⟩? ? **Amaedius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 34378 (*Ligoriana*) L. Amaedius Rufus. **Ammēius,** -a *nom. gent.* CORP. VIII 14480 (*in prov. procos.*) Ammeia Mittia. IV 2345 Ameia. XIII 10010, 3246b (*in vasculo Gallico*) Ammeius. **Amīcius,** -a *nom. gent.* CORP. X 1403d 3, 22 (*Herculanei*) L. Amicius Fortunatus. XIII 6385 (*in Germ. sup., a. 217*) L. Amicius Donatus. VI 28147 (*periit*) Amicia. **Amīciānus** *cogn.* CORP. inscr. graec. 3665 (*Cyzici*) Ἀὐρ. Ἀντ. Οὐλπιανὸς Ἀμεικιανός. **Amelius,** -a *nom. gent.* C. Amelius *Caesaris Augusti medicus*: PLIN. nat. 19, 128 SCHOL. Hor. epist. 1, 15, 3. CORP. X 6743 (*Anti, periit*) M. Amelius ⟨T⟩halamus. VI 29766 Ameliorum. 33975? **Amilius,** -a *nom. gent.* CORP. XI 5537 (*Asisi, periit*) Amilia ⟨. . .⟩ Secunda. **Ammonius, Amonius,** -a *nom. gent., cf.* Amunius. CORP. VI 1058, 5, 40 (*a. 210*) T. Ammon. Felicissim. *vigil* (*idem* 1057, 7, 77). 11565 Q. Amonius Q. Q. l. Protophanes. X 3013 (*Puteolis*) Ammonius Sabinus. IV 2426a Amoni(um). XIII 7264 (*in Germ. sup.*) Ammon. Secundan. *miles.* INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1904 p. 166. CORP. VII 806 Ammonius Victorinus trib. *coh. Aeliae Dacorum.* 807 (*idem*). VIII 18084, 49 (*in prov. Num.*)? *est et aliud nom. gent.* Ammonius, *scriptum aliquotiens* Hammonius, *ductum illud quidem ab* Hammon, Hammonius, *cuius exempla cum hoc italico non confundere difficile est; quare sub* Hammon *ponentur* Ammonii *ei tantum, quorum patria hoc videtur suadere.* **Ammoniānus,** -a *cogn.* CORP. VI 228 (*a. 205*) Aur. Ammonianus. *cetera exempla omnia nomini* Hammon *subicientur.* **Amullius,** -a *nom. gent. satis frequens Puteolis et in Africa. raro scriptum* Amulius. CORP. VI 200, 7, 12 (*a. 70*) P. Amullius Tel⟨es⟩phor. 1058, 4, 59 (*a. 210*) Q. Amullius Saturninus *vigil.* 6883 Amullia (mulieris) l. Alabandis. 3884, 1, 10 (*a. 197*) Q. Amullius Q. f. Pal. Vitalis Ost(ia). 7473. 11600. X 1783 (*Puteolis*) M. Amullius Lupus (*idem* 2047 M. Amuli Lupi). 2045. 2046 (*periit*) M. Amulio Epinico . . . Amulia Maximilla. 2048. 2880. 8196. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 103 n. 388 (*Puteolis*). CORP. X 7 (*Regi Iuli, a. 79*). 8059, 35 (*in signaculo*) M. Amul. Diony. IV 2626 M. Amullio C(os)mo (*cf.* 737) *cf.* Amillius *infra l. 71.* V suppl. ital. 1080, 70 (*Aquileiae, in patella*) S. Amulius. XII 3223 (*Nemausi, periit*) Amulia Epiteuxis. VIII 501 (*in prov. Byzac., imp. Diocletiano*). 717 G. Amullius Donatianus, Amullia Victoria. 718—721. 12155? 5146 (*in prov. procos.*) M. Amullio M. fil. Pap. Optato Crementiano eq. R. (5148). 3383 (*in prov. Num.*). 3995. 4257. 4316? 6968. 8462 (*in Maur. Sitif.*). Amul(l)ius *rex Albanus eodem nomine praeditus seorsum exhibebitur.* Amillius: CORP. IV 2510. *cf. etiam* Ammillius. **Amuliānus** *cogn.* CORP. VIII 14865 M. Iulius ⟨Mu?⟩thimbal Amulianus. ? Amilliana: CORP. VI 30341 (*periit*) Amillian[a]eti (*ut videtur*). **Amullīna** *cogn. mul.* CORP. III 2549 (*in Dalm., periit*) Caetennia Amullina. 8872 Amullina. **Amulasius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 17219 M. Amulasius Cinipsus. **Amulēius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 11597 L. Amuleius Hermes. 11598 Q. Amulei Ianuari. 11599 Amuleia (mulieris) l. Eleut⟨h⟩era. 6942 Q. Amuleius Aproni libert. Pacatus. *cf. etiam* Amafinius, Amacilius, Amantius, Amatius, Ametius, Amurius *al.*

2. Ammius, -a *nom. barbaricum.* CORP. XIII 3624 (*in Gall. Belg.*) Securinio Ammio . . . Securiniae Ammiae. INSCR. Rhen. 26 Octavius Ammius. CORP. II 2675 (*in Hispan. Tarrac.*) L. Aemilio Ammi f. Q. Valenti . . . Ammia ⟨P⟩roc⟨l⟩a? *v.* 1. Ammius, -a *nom. gent.* 5763 (*in Hispan. Tarrac., a. 2 a. Chr.*) Ammi Caenecaeni (*filii*). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 379 n. 77 (*in Lusitan.*) Firmus Ammi s(ervus). p. 377 n. 70 Irineus Ambati f., Botilla Ami f. *in instrumento*: CORP. XIII 10010, 110. VII 1334, 8. 1336, 60 Ammius. *sim. num* 10010, 109 C. Ami m. *huc pertinet?* (*cf.* XI 6700, 24. XV 4949?).

3. Ammius *nom. germanicum.* IORD. Get. 129 Sarus et Ammius *Rosmoni* . . . Hermanarici latus ferro petierunt. *de nomine* (*theotisc.* Hamadeo, *goth.* Hamathius) *cf. Muellenhoff in indice p. 154.* *Otto.*

ammochosia, -ae *f.*, ἀμμοχωσία. CASS. FEL. 76 p. 187, 5 harenae ferventis adobrutione, quam ammochosian vocant.

ammochrysos, -ī (*m.?*), *ἀμμόχρυσος *gemma.* PLIN. nat. 1, 37, 73 ammochrysos. 37, 188 in ammochryso (ha- *codd. recc.*) velut auro harenis mixto. SOL. 37, 13 (*sine* h *codd. mel.*). ISID. orig. 16, 15, 5. *V.*

Ammoda *nom. mul. barbar.* CORP. III 10949 (*in Pannon. sup.*) Teuriscu Tutiae f. . . . Ammoda mater sibi et filio.

Ammōdēs (ἀμμώδης). HYG. astr. 2, 20 p. 61, 1 Hermippus . . . dicit, quo tempore Liber Africam oppugnaverit, devenisse cum exercitu in eum locum, qui propter multitudinem pulveris Ammodes est appellatus. *cf.* Hammodes. *Otto.*

ammodo, ammodum *v.* admodum.

ammodytēs, (-a), -ae *m.*, ἀμμοδύτης *serpens.* LVCAN. 9, 716 indiscretus harenis | hammodytes (COMMENT. Bern. a latendo sub harena). SOL. 27, 33 sunt et ammodytae (ha- *pars codd.*). IVL. VAL. 3, 10 ammodytae . . . albi colore vel rufi. ISID. orig. 12, 4, 39. POL. SILV. chron. I p. 543, 34 *inter colubras* hamodita. *V.*

1. Ammon, -iacus *v.* Hamm-; *ubi etiam celtica exhibebuntur.*

2. Ammon *v.* Amnon *et* Amon.

3. Ammon (Amman) *indecl., filius Lot ex ipsius filia, auctor gentis Ammonitarum* (*filiorum Ammon*), עַמּוֹן, Ἀμμών (Ἀμμάν); *scr. etiam* Amon. VVLG. gen. 19, 38 vocavit nomen eius Ammon (בֶּן־עַמִּי, Ἀμμὰν . . . υἱὸς τοῦ γένους μου. ISID. orig. 7, 6, 28 Ammi . . . a quo dicti sunt Ammonitae, vocatur populus meus). HIER. in Nah. 3, 8 p. 574 SVLP. SEV. chron. 1, 6, 7. LIB. geneal. chron. I p. 172, 248 Ammon *et* Amman. Ammānus: CYPR. GALL. gen. 678 altera disparibus Ammanum (-onum *A*) nuncupat orsis. Ammon *populus*, filii Ammon, בְּנֵי עַמּוֹן, עַמּוֹן. VVLG. num. 21, 24 ab Arnon usque . . . filios Ammon. 22, 5 terrae filiorum Ammon. iud. 11, 14 regi Ammon. I reg. 11, 11 percussit Ammon (*accus.*). II reg. 12, 26 Rabbath filiorum Ammon. *et passim.* ITALA Ios. 12, 2 (Lugd.) filiorum Amman. 13, 10 filiorum Ammon. iud. 3, 13 filios Aamon. HIER. nom. hebr. p. 3, 4 Ammon filius populi mei vel populus maeroris (p. 15, 27. 24, 25. *cf.* in Nah. 3, 8 p. 574. in Am. 1, 14 p. 236 in filiis Ammon . . . schismaticos accipimus. AVG. quaest. hept. 7, 49. in psalm. 82, 8 Amon. CASSIOD. in psalm. 82, 8. *cf.* ISID. orig. 7, 6, 28). HIER. in Nah. 3, 8 p. 572 filiis Loth, qui vocantur Amman. NOT. Tir. 127, 59. 129, 6 Amon. *oppidum* (*cf.* Amman). HIER. sit. et nom. p. 86, 21 urbis Ammon, quae nunc Filadelfia dicitur. p. 92, 1 Ammon trans Iordanem in tribu Gad. haec est Amman. *cf.* p. 147, 1 Rabbath civitas regni Ammon, nunc Filadelfia. in Am. 1, 14 p. 236. **Ammonītēs, Ammonītae,** -ārum (*et* Amman-), עַמּוֹנִים, עַמֹּנִי, Ἀμμωνί, Ἀμμανίτης (Ἀμμων-). VVLG. gen. 19, 38 pater Ammonitarum. deut. 23, 3 Ammonites. I reg. 11, 1 Naas Ammonites. II par. 20, 1 de Ammonitis. 26, 7 contra Ammonitas. II Esdr. 2, 19. 4, 3. *et passim.* HIER. sit. et nom. p. 141, 18 (Ammanitarum *H*). in Am. 1, 14 p. 236 Rabba quae fuit metropolis Ammonitarum. SVLP. SEV. chron. 1, 26, 3. 1, 33, 2. 1, 37, 6. 2, 4, 2 ISID. orig. 7, 6, 28. 9, 2, 8. HIER. in Nah. 3, 8 p. 574 eos quicumque fuerunt de priori populo hoc est de Iudaeis, et de iuniori id est de nostris, Moabitas et Ammonitas figuraliter appellari (*cf. supra l. 43*). epist. 108, 11 cavendum esse vinum, in quo est luxuria, cuius opus Moabitae et Ammonitae. Amman-: ITALA deut. 23, 3 (Lugd. *et* Aug. quaest. hept. 5, 35). VVLG. II Esdr. 2, 10 servus Ammanites. 2, 19. 4, 3 (*et passim in cod. Amiatino, cf. Tischendorf ad I reg. 11, 1*). HIER. chron. a. Abr. 820 Ammanitae. AVG. civ. 16, 13 SVLP. SEV. chron. 1, 47, 5 LIB. gener. a. 334 chron. I p. 118, 103. CHRON. Alex. chron. I p. 118, 246 Ammanitis. *al.* *fem.* Ammanitis (Ammonitis) *adi. et subst.*, -idis, עַמֹּנִית, Ἀμμανῖτις, Ἀμμωνῖτις. VVLG. III reg. 11, 1 mulieres . . . Ammonitidas (Amman- *cod. Amiat.*). 14, 21 Naama Ammanitis. 14, 31 II par. 12, 13. 24, 26 Ammanitidis. II Esdr. 13, 23 uxores . . . Ammonitidas. II Macc. 4, 26 in Ammanitidem . . . regionem. 5, 7 in Ammaniten (εἰς τὴν Ἀμμανῖτιν). AVG. quaest. hept. 5, 35 Ammanitidas. Ammoni *i. Ammonites*: HIER. nom. hebr. p. 34, 13 Ammoni conprimens vel coangustans me (*cf.* VVLG. I reg. 11, 1 Ammonites, LXX Ἀμμανίτης). Ammonitius rex *trad. ap.* BACHIAR. repar. laps. 13 (*ex* II reg. 10 *ubi* VVLG. rex filiorum Ammon). **Ammōnes,** -um *i. Ammonitae.* CYPR. GALL. gen. 679 hic pater Ammonum (*sic G*, -orum *AC*). iud. 158 Ammones Moabique. 429 Ammones submovet hostes. Ammānes: CYPR. GALL. iud. 405 duris Ammanum pressa duellis. Ammōnus *i. Ammonitae*: CYPR. GALL. iud. 423 Ammonus bella gerebat. *v. etiam* 3. Ammoni.

Ammona *v.* Emona.

ad Ammōnem *locus in provincia Tripolitana situs; cf. Schmidt, PW. I p. 1860.* TAB. Peut. 7, 2 ad Amonem. *sed* RAVENN. p. 350, 16 Ammonia.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ammones *v.* 3. Ammon.

1. Ammoni *loci nomen esse putavit Hieronymus.* VVLG. II reg. 23, 37 Selec de Ammoni. הָעַמֹּנִי, ὁ Ἀμμανίτης. *cf.* Ammon, Ammonites.

2. Ammoni *v.* Ammon *p. 1940, 71.*

3. Ammoni *gens Arabiae, cf.* Ammonitae. PLIN. nat. 6, 159 gentes Agraei et Ammoni (Amomi *E*).

ammōniacus *v. sub* Hammon.

Ammonicus, -a *nom. barbar.* CORP. II 514 (*in Lusitan.*) Ammonik(a) Maura ... Ammonicus Maurus filiae. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 378 n. 72 (*ibid.*) nymphis Ammonicus v. l. a. s. *Otto.*

Ammonītēs, Ammonītae, Ammonitius *v.* 3. Ammon.

ammonitrum, -ī *n.*, *ἀμμόνιτρον. PLIN. nat. 36, 194 *harena alba Volturni mixta cum nitro* fit massa quae vocatur hammonitrum. *V.*

Ammonius, -a, **Ammoniānus** *v.* Ammius.

ad Ammontem *locus in Syria.* TAB. Peut. 10, 2.

1. Ammonus *nom. mul. barbaricum.* CORP. VIII 9388 (*in Mauret. Caesar.*) ⟨.⟩ Petronius Vales vet. ... Longinia Ammonus avonculo. 21259 (*eadem*).

2. Ammōnus *v.* 3. Ammon *p. 1940, 79.*

Ammossa, Ammosa *nom. mul. celt.* CORP. XIII 3995 (*in Gall. Belg.*) Grimmius Manduissa sibi et Ammossa. 7075 (*in Germ. sup.*) ⟨Aquilin⟩ia Ammosa. 7116?

Ammuda *locus in Syria; cf. Benzinger, PW. I 1868.* NOT. dign. or. 33, 30 sub dispositione ... ducis Syriae et Eufratensis Syriae: ... ala prima nova Herculia, Ammuda (Amuda *pars codd.*). *v. etiam* Arulis.

Ammudatēs, -is *cogn. dei Elagabali; cf. Tümpel, PW. I 1868.* CORP. III 4300 (*in Pannon. sup.*) deo Soli Alagabal(o) Ammudati mil(ites) leg. I ad(iutricis) bis p(iae) f(idelis). COMM. instr. 1, 18, 3 Ammudatemque (Ambuat- *C*) suum cultores more colebant, magnus erat illis, quando fuit aurum in aede .... ventum est ad summum, ut Caesar tolleret aurum: defecit numen vel fugit aut transit in ignem *eqs.* de Ammudate et deo Magno *in acrostichide.*

ammula *v.* ham-.

Ammula *nom. mul.* CORP. XIII 6184 (*in Germ. sup., litteris rudibus aevi sequioris*) Axsinia Ammula.

(**ammulo**) *v.* ambulo *p. 1873, 61.*

? **Ammunei** (*dat.*) *nom. mul.* CORP. V 6648 (*in ripa occident. lacus Verbani, periit*) ⟨...⟩ Ouf. Alban⟨u⟩s sibi et Ammunei Philargyri f. *cf.* Amunius?

Ammurium *v.* Anemurium.

Ammus *nom. vir. celt., cf.* 2. Amma *et* Amo. CORP. XIII 3261 (*Durocortori*) Ammus Avitiani Suessio.

Ammuta *nom. vir. barb.* CORP. III 15151 (*in Pannon. inf.*) Ammuta Mogetionis f. ... M. Vlpius Brogimarus gener. *cf.* Ammutius.

Ammutius, -a *nom. gent. barb.* (*an cf. c.* Ammius, Ammonius?). CORP. XIII 4159 (*in Gall. Belg.*) M. Ammutius Ollognatus sibi et Atussiae Anne ... coniugi et Ollognatio Secundo filio. *cf.* Ammuta.

? **Amna** *nom. mul. graec.*, Ἄμνα? CORP. XIV 2673 (*Tusculi, periit*) ⟨...⟩ Amnae l. ⟨...⟩. *Otto.*

amnacum *v.* amaracus. **Amnaeus** *v.* Annaeus.

amnālis, -e *ab* amnis. CORP. XIV 364 patrono corp(oris) ⟨curatorum n⟩avium marinarum ⟨et navium a⟩mnalium Ostiens(ium). *V.*

Amnamethus *insula ad oram Arabiae sita; cf. Müller, PW. I 1870.* PLIN. nat. 6, 150 Amnamethus (Amnecmethus *pars codd.*).

Amneni *v.* Ammaiensis.

[**Amnfraix**] *nom. mul. corrupt.* CORP. XII 2682 (*Albae Helvorum, periit*) Macrina Amnfraix. Amn⟨e⟩raix *coni. Hirschfeld.* *Otto.*

amnego *v.* abnego *p. 111, 2.*

amnēnsis, -e *ab* amnis. FEST. p. 17 amneses appellantur urbes sitae prope amnes ut a mari maritimae. GLOSS. Labb. amnenses περιποτάμιοι, *sed ex medii aevi usu sumpta esse videtur.* *Gudeman.*

amnestia, -ae *f.*, ἀμνηστία. VAL. MAX. 4, 1 ext. 4 plebei enim scitum interposuit, ne qua praeteritarum rerum mentio fieret. haec oblivio, quam Athenienses amnestian vocant. VOPISC. Aurelian. 39, 4 amnestia ... sub eo delictorum publicorum decreta est de exemplo Atheniensium, cuius rei etiam Tullius in Philippicis meminit (CIC. Phil. 1, 1, 1 graecum ... verbum usurpavi ... atque omnem memoriam discordiarum oblivione sempiterna delendam censui). OROS. hist. 2, 17, 15 amnestiam vocaverunt, id est abolitionem malorum (GLOSS. V 341, 58). 7, 6, 5 praeclaram et famosam Atheniensium amnestiam. *v. Thalheim, PW. I 1870.* *V.*

Amnia, Amniadae, Amniānus *v.* Ammius *p. 1939, 4.*

amnicola, -ae *m. ab* amnis *et* colere. OV. met. 10, 96 amnicolaeque simul salices. AVSON. Mos. 137 amnicolam delphina.

amniculus, -i, -um *m. ab* amnis *deminutive.* LIV. 36, 22, 8 ab altero amniculo (*sic M? S*, angulo *B*) quem Melana vocant.

amnicus, -a, -um *ab* amnis. GLOSS. pelagia carina: navigium amnicum. VOPISC. Aurelian. 47, 3 *navicularios* Romae amnicos posui. AMM. 30, 3, 5 escensis amnicis lembis. EDICT. imp. Diocl. 7, 14 *naupego* in nabi amnica ([ναυπ]ηγῷ πλοίων λιμνιέω[ν τ]ρεφ(ομένω)). NOT. dign. or. 40, 36 praefectus navium amnicarum. NOVELL. Valent. 28 de naviculariis amnicis. ISID. orig. 19, 1, 27 trabariae, amnicae naves. PLIN. nat. 3, 148 *insularum.* 16, 166 *harundinibus.* SOL. 1, 91 vi. 15, 24 herbas. 37, 6 pisces (SYMM. epist. 1, 14, 4). LAMPR. Heliog. 24, 5 parasitos ad rotam aquariam ligabat ... eosque Ixiones amnicos vocavit. APVL. met. 6, 20 amnica stipe vectori (*sc. Charoni*) data. AVSON. Mos. 205 super amnica terga (*i. super dorsum fluminis*) vagantem. AMM. 22, 8, 48 mare permixtum aquis amnicis. PRVD. perist. 7, 81 liquor. SIDON. epist. 1, 5, 4 margines. 2, 10, 4 v. 27 ad Christum levat amnicum celeuma (*sc. chorus helciariorum*). CASSIOD. var. 5, 17, 5 abies quae fluentis amnicis nutrita surrexit, marinarum superare cumulos discat undarum.

amnigenus, -a, -um *ab* amnis *et* gignere. VAL. FL. 5, 602 quid si amnigenam mirere Choaspen. AVSON. Mos. 116 *perca* amnigenos inter pisces dignande marinis. *Gudeman.*

Amninius *v.* Ammius *p. 1939, 17.* **Amnion** *v.* Interamnium.

amnion, -ī *n.*, ἀμνίον. SORAN. 55 quid est amnion? membranum universo corpori infantis adhaerens. *V.*

? **amnipotēns,** -tis *ab* amnis *et* potens. TVRPIL. com. 115 amnipotens Neptune (*Woelfflin*, omn- *codd.* CIC. Tusc. 4, 34, 72).

amnis, -is *m.* [*cf. c. hibern.* aub, abann, *cambr.* afon '*fluvius*'. *Th.*]. *de origine vocis:* VARRO ling. 5, 28 amnis id flumen quod circuit aliquod, nam ab ambitu amnis ... Tiberis amnis quod ambit Martium campum et urbem. FEST. p. 16 amnis proprie dicitur a circumnando, quoniam 'am' ex Graeca praepositione sumptum, quae est ἀμφί, significat circum et nare fluere. GLOSS. V 439, 33 amnes fluvii seu rivuli ripae sed proprie dicitur quod circum (*fort add.* it) vel torrens. amnis flumen rivus seu fluvii circuitus (IV 308) ab ambitu dictus. *corrupte* 439, 32 amna flumina. ISID. orig. 13, 21, 3 amnis fluvius est nemore ac frondibus redimitus et ex ipsa amoenitate amnis vocatur. *de sensu:* GLOSS. amnis ποταμός, fluvius. fluvius grandis. DIFF. ed. Beck p. 35, 66 inter amnem et flumen et fluvium et torrentem et gurgitem et alveum: amnis circuitus aquae est et maiora flumina [naves] quoque defert; flumen vastioris [id est latioris] naturae est, fluvius exiguioris; torrens aqua imbribus aucta, gurges undae impetus, alveus canalis fluvii est. DIFF. gramm. suppl. 277 inter flumen et fluvium et amnem et torrentem hoc interest, quod flumen a fluere dicitur, fluvius temporalis aqua est, amnis ab ambitu cognominatur (*v. supra*), torrens qui hieme intumescens imbribus nivibusque completur, aestate torretur id est siccatur. PROB. app. gramm. IV 202 inter agmen et amnem hoc interest quod agmen multitudinem vel iter demonstrat, at vero amnem fluvium esse designat. *de genere:* FEST. p. 250 Petronia amnis ... amnem autem feminine antiqui enuntiabant (*cf.* p. 60. 333). NON. p. 191 amnem masculino genere appellamus ... feminino Plautus Mercatore (859) 'neque mihi ulla obstabit amnis', Naevius Lycurgo (trag. 39) 'sed quasi amnis cis' (cita *coni. Bücheler*), Accius Epinausimache (trag. 322) '... alta in amni ...', idem Epigonis (trag. 297) 'apud abundantem antiquam amnem ...', Varro periplu lib. I (Men. 415) '... praeter hos fluit amnis, quam olim Albulam dicunt vocitatam'. *quibus exemplis addendum:* VARRO rust. 3, 5, 9 altera amnis. *cf.* SERV. Aen. 9, 122 'amnis rauca sonans' licet antiquitas habuerit 'hic et haec amnis' melius tamen est accipere 'rauca sonans' pro 'rauce' quam 'rauca amnis'. 9, 469 apud maiores hic et haec amnis dicebatur. PRISC. gramm. II 160 vetustissimi quos non sequimur ut 'haec amnis' (*cf.* 169). CAPER gramm. VII 102 omnia nomina in 'nis' finita masculina erunt veluti hic finis, crinis, cinis, amnis. *de a brevi:* CHAR. gramm. I 11 (SERG. gramm. IV 478 MAR. VICTORIN. gramm. VI 29 DOSITH. gramm. VII 387). *de ablativo in -e vel -i exeunte:* CHAR. gramm. I 122 (*de formis dativi et ablativi paribus ex Plinio Caesarem laudante*) amni Maro 'secundo defluit amni' (georg. 3, 447), ubi Plinius eodem libro 'ab antiquis', inquit, 'quos Varro reprehendit, observatio omnis illa damnata est'. non quidem in totum. 'dicimus enim', inquit, 'ab hoc canali, siti, tussi, febri', maiore tamen ex parte forma mutata est, ab hoc enim carne *eqs.* PS. PALAEM. gramm. V 539 in -i vel -e mittunt (*sc. ablativum*) ... vestis, amnis, anguis, postis. *si libris in talibus rebus fides habenda est, legitur* amni *saepissime apud* LIV. 5, 37, 7. 8, 24, 3. 21, 5, 15. 21, 27, 3. 23, 14, 13. 23, 17, 10. 23, 19, 9. 23, 19, 12. 24, 10, 17. 25, 32, 9. 28, 22, 11. 28, 33, 1. 29, 7, 3. 32, 10, 8. 34, 45, 7. 37, 38, 3. 42, 39, 4. 44, 23, 7. 44, 31, 12. 44, 46, 7 (*traditur* amne: 4, 32, 9. 4, 34, 6. 23, 28, 9. 28, 39, 14). *perraro apud alios scriptores, ut* CIC. de orat. 3, 48, 186. CVRT. 4, 8, 7. 4, 9, 19. 9, 4, 14. 15. 9, 9, 8. 22 (amne: *22^ies^*). AMM. 14, 8, 3. 21, 12, 8. *apud poetas quoque* amni *non ita frequens et tantum in ultima versus sede* (amne *sic positum:* COPA 15 VAL. FL. 4, 338. 6, 336 SIL. 6, 141. 8, 180. 454. 14, 35. 16, 469): ACC. trag. 323 VERG. Aen. 8, 473. 549. 9, 469 georg. 1, 203. 3, 447 (amne: Aen. 11, 457) HOR. sat. 1, 10, 62 COLVM. 10, 136 LVCAN. 1, 475 (amne: 2, 492. 4, 366 *in quinto pede*) STAT. Theb. 4, 824 (amne *7^ies^*, *in aliis versus sedibus*) SIL. 8, 125 (amne *9^ies^*) APVL. flor. 6 p. 20 vers. 3 SER. SAMM. 837. 983 SOL. 53, 3 AVIEN. Arat. 797 ora 208. 480 orb. terr. 981. 1162 AVSON. Mos. 436 AMM. 21, 12, 8. *cf. Neue-Wagener I³ 335 sq., ubi delendum* CALP. ecl. 7, 67. *certa pluralis poetici exempla perrara sunt, plerumque enim* amnes *etiam de undis vel aquis intellegi potest, sed cf.* VERG. Aen. 6, 671 (SEN. Tro. 186) Erebi tranavimus amnes (*i. in Charontis cymba*). LYDIA 3, 37 in vastos amnes nigramque paludem. OV. met. 14, 591

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Stygios ... amnes (STAT. Ach. 1, 480 Theb. 11, 71. *cf.* SIDON. carm. 7, 254 Stygium ... amnem). SEN. Herc. O. 1208 Lethaeos ... amnes (1985 *cf.* STAT. Theb. 12, 559). Phaedr. 1180 per Styga, per amnes igneos (*i. Phlegethon*). Tro. 186 (*de Xantho*). VAL. FL. 3, 557 procumbit ad amnes. *vox ipsa imprimis poetici vel elatioris stili, adamata* VERG. (*57ies*, flumen *83ies*, fluvius *37ies*), OV. (*71ies*, flumen *100ies*, fluvius *quater*), STAT. (*88ies*, flumen *42ies*, fluvius *29ies*), SIL. (*47ies*, flumen *18ies*, fluvius *16ies*). *inter scriptores primum legitur apud* CATONEM, *frequentius apud* CIC. (*18ies*, flumen *46ies in epist. semel*, fluvius *10ies*), *saepissime apud* LIV. (*159ies*, flumen *182ies*, fluvius *33ies*), CVRT. (*111ies*, flumen *57ies*, fluvius *5ies*), MELA (*57ies*, flumen *38ies*, fluvius *20ies*), SEN. (*63ies*, flumen *plus 100ies*, fluvius *semel*), PLIN. nat. (*325ies*, flumen *265ies*, fluvius *76ies*), TAC. (*53ies*, flumen *66ies*, fluvius *quater*). *postea*, AMM. *excepto* (*54ies*, flumen *72ies*, fluvius *13ies*), *admodum rarescit. omnino deest vocabulum apud* TER. (*qui, ut* PLAVT., *neque* flumen *neque* fluvius *habet*), RHET. Her., CAES. (flumen *plus 200ies*), NEP. (flumen *7ies*), CELS. (flumen *quater*), PERS. (flumen *semel*), SVET. (flumen *15ies*, fluvius *bis*), SCRIPT. hist. Aug. (flumen *quoque et* fluvius *desunt*) *nec in schedis nostris* TERT. *invenitur. singulis locis legitur apud* SALL. (flumen *22ies*), VITR. (flumen *35ies*), VELL. (flumen *8ies*), PHAEDR., *bis* CATVLL., *ter* PETRON., *quater* VVLG. (flumen *143ies*, fluvius *80ies*), *quinquies* PLAVT., *sexies* ICTOS (flumen *plus 40ies*).

I ***generatim*: A** *de aqua fluitante*: VERG. ecl. 5, 25 non ulli pastos ... frigida, Daphni, boves ad flumina; nulla neque amnem libavit quadrupes nec graminis attigit herbam. Aen. 7, 792 caelataque amnem fundens pater Inachus urna. 12, 417 hoc (*medicamento*) fusum labris splendentibus *lebetis* amnem inficit. HOR. carm. 4, 6, 26 Xantho lavis amne crines. OV. am. 3, 12, 30 in medio Tantalus amne sitit. ars 3, 506 ut vidit vultus Pallas in amne suos. rem. 700 nec raptas ausim tinguere in amne faces. EPICED. Drusi 248 nec tu, Tiberine, ... flammas amne morare tuo. LVCAN. 10, 226 *Nilus* nec ripis alligat amnem. 10, 278 ante tamen vestros amnes, Rhodanumque Padumque, quam Nilum de fonte bibit. PLIN. nat. 31, 54 in Caria ... amnis qui fuerat ante dulcis, mutatus in salem est. VAL. FL. 3, 557 gratos avidus (*sc. bibendi*) procumbit ad amnes. 6, 336 ubi tam saevo duravimus amne progeniem natosque rudes. STAT. silv. 1, 5, 51 niveo qui margine caerulus amnis *balnei* vivit. SIL. 3, 448 ingentemque extrahit amnem (*i. magnam aquae copiam*) ... Rhodanus. SER. SAMM. 837 ex illo (*sc. carduo*) radix tepido potatur in amni. 983 cinis calido potatur in amni. MACR. sat. 5, 11, 25 amnem fumidum exuberantem squamis (*cf.* VERG. Aen. 7, 465). MEROB. carm. 2, 6 rapido proluit amne feras *nymphaeum*. *de aqua baptismi*: PS. PROSP. carm. de prov. 694 quoscunque sacro renovavit spiritus amne. PAVL. NOL. epist. 32, 5 vivum ... flumen agit. sanctus in hunc caelo descendit spiritus amnem caelestique sacras fonte maritat aquas. PS. DAMAS. epigr. 78, 9 sacro ... in amne. INSCR. christ. Rossi II p. 203, 9 (*sed sequioris aevi ut videtur*) Iohannes qui legis sacrae diffundere noverat amnes. *ex quibus exemplis nonnulla etiam ad II 1 vel III 1 trahi possunt.* **B** *de qualibet materia fluente*: AETNA 490 opes facilesque sibi induit amnis. GELL. 17, 10, 13 fluere amnes fumi et flammarum fulva et tortuosa volumina in plagas maris ferre (MACR. sat. 5, 17, 12). CLAVD. rapt. Pros. 1, 172 quo fonte ruit Vulcanius amnis. AVG. civ. 18, 23 reccidet e caelo ignisque et sulphuris amnis. SIL. 13, 577 ultimus erumpit lacrimarum fontibus amnis. SER. SAMM. 740 *miscebimus* mulsos amnes. 766 admiscere memor lymphas amnemque Falernum. SEDVL. op. pasch. 1, 2 musteo vinitor in amne tripudians. PALLAD. 11, 14, 18 condiunt primo amne musti spumantis egesto. SER. SAMM. 781 triticeaeque acido manantes amne farinae. *de sanguine*: SEN. Oed. 348. SER. SAMM. 802 nimios reserati vulneris amnis ... adstringit. DRAC. laud. dei 2, 135. 611 cruoris.

II ***speciatim*: A** *vulgariter prorsus* *idem significat atque* flumen *sine ullo magnitudinis discrimine.*

1 *absolute*: NAEV. trag. 39. 42 propter amnem (CATO agr. 9). ENN. ann. 12 constitere amnes perennes. PLAVT. Merc. 859. Trin. 943 usque aqua advorsa per amnes *advecti sumus*. Poen. 628 viam qui nescit qua deveniat ad mare eum oportet amnem quaerere comitem sibi. :: 630 nunc vos mihi amnes estis. CATO agr. 1, 3 aut mare aut amnis qua naves ambulant. LVCR. 1, 287. 1032 efficit ut largis avidum mare fluminis undis integrent amnes. 4, 420 in medio ... ecus acer obhaesit flumine et in rapidas amnis despeximus undas. 4, 1025 flumen item sitiens ... et totum prope faucibus occupat amnem. 5, 270 *materies* ad caput amnibus omnis convenit (6, 636). 5, 386. 6, 506. 721. 727. CIC. div. 1, 78 ut flumina ... in contrarias partes fluxerint atque in amnes mare influxerit. nat. deor. 2, 98 liquores perlucidos amnium. VARRO ling. 5, 28 rust. 1, 14, 3 VARIVS carm. frg. 4 GALL. carm. frg. Vib. Seq. geogr. p. 148, 26. VERG. georg. 1, 141 latum funda iam verberat amnem. 2, 485 rigui placeant in vallibus amnes, flumina amem silvasque inglorius. 3, 2 silvae amnesque (OV. met. 14, 626. SEN. epist. 114, 5 [*Maecenatis verba*]. STAT. Theb. 11, 742). 4, 319 ad extremi sacrum caput adstitit amnis (*i. ad fontem fluminis*). Aen. 6, 318 concursus ad amnem. 8, 71 nymphae genus amnibus unde est ... cum flumine sancto. 8, 204 vallemque boves amnemque tenebant. 8, 236. 240. 9, 29 surgens sedatis amnibus ... *Ganges*, aut pingui flumine Nilus. 9, 243. 10, 805. 12, 524 decursu rapido de montibus altis dant sonitum spumosi amnes (*i. torrentes*) et in aequora (*i. in planitiem*) currunt (*cf.* Aen. 4, 453. 11, 492 LVCR. 5, 264). CVLEX 240. DIRAE 69 flectite currentis lymphas, vaga flumina ... incurrant amnes passim rimantibus undis. TIB. 1, 4, 50 liquida deleat amnis aqua *carmina*. PROP. 1, 1, 23 sidera et amnes. 4, 2, 10 Vertumnus verso dicor ab amne deus (OV. fast. 6, 410). 4, 7, 55. AETNA 312 *campos* quos adluit (*Haupt*, abluit *codd.*) amnis. LIV. 10, 2, 13 ad ostium amnis. 21, 26, 4 pluribus enim divisus amnis in mare decurrit (*de Rhodano*). 21, 31, 10 is et ipse Alpinus amnis (*sc. Druentia*) longe omnium Galliae fluminum difficillimus transitu est. 22, 5, 8 avertitque *motus terrae* cursu rapidos amnis, mare fluminibus invexit. 27, 47, 10 per tortuosi amnis sinus. 29, 27, 2 terra mari amnibusque (OV. epist. 14, 102 dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam). 43, 21, 9 retentus altitudine amnis. 44, 6, 8 sonitus et altitudo ... amnis. 44, 31, 4 hi duo amnes confluentes incidunt Oriundi flumini, quod ... multis et aliis auctum aquis, mari Hadriatico infertur. OV. ars 2, 344 multas accipit amnis aquas. met. 1, 343 iam mare litus habet, plenos capit alveus amnes, flumina subsidunt. 7, 197 montesque amnesque lacusque (trist. 4, 2, 37 hic lacus, hi montes ... tot amnes). 7, 199 amnes in fontes rediere suos. 8, 836 utque fretum recipit de tota flumina terra ... peregrinosque ebibit amnes. 9, 116. 13, 896 Acis, in amnem versus et antiquum tenuerunt flumina nomen. fast. 1, 499 in amnem egerat ... fluminis illa latus. 2, 385 parvos ... in amne necari (3, 51 amne iubet mergi geminos). 6, 402 amne redundatis fossa madebat aquis. Ib. 78 quique per infernas horrendo murmure valles inperiuratae laberis amnis aquae (*de Styge*). Pont. 4, 10, 45 clauso miscentur flumina Ponto vimque fretum multo perdit ab amne suam. MANIL. 2, 51 confusi manant de fontibus amnes. 3, 272 quas (*sc. oras*) rigat aestivis gravidus torrentibus amnis Nilus. 5, 237 FEST. p. 17. 136 flexus amnis. p. 157 quod (*sc. flumen*) sua sponte in amnem influat. p. 245 peremne dicitur auspicari qui amnem aut aquam quae ex sacro oritur auspicato transit. VAL. MAX. 1, 6, 3 neque inundatione ullius amnis adiutus (*sc. Albanus lacus*). 1, 8, 19 apud Bagradam flumen tantae magnitudinis fuisse (*sc. serpentem*), ut ... exercitum usu amnis prohiberet. 7, 3, 1 am⟨nis se a⟩qua (*suppl. Kempf*) abluisset. SEN. contr. 2, 1, 13 montes silvaeque ... aut maria amnesque. CVRT. 3, 1, 4 nymphas amore amnis retentas in illa rupe considere. 4, 14, 7 amnibus montibusque. 5, 1, 13 ipsi amnes ex Armeniae montibus profluunt ac magno deinde aquarum devortio iter quod coeperunt, percurrunt. 5, 4, 7 amnis ... multorum aquas torrentium evolvit in Medum ... minor amnis eo quem accepit. 6, 4, 4 ex ipsis radicibus montium Ziobetis amnis effunditur ... fluit ... inde torrens ... violentior terram praeceps subit ... labitur rursusque velut ex alio fonte conceptus editur ... diffunditur ... iter cogit ... tandem in alterum amnem cadit. 6, 4, 7 aliud os amnis aperitur (9, 9, 23 *i. fontem fluminis*). 7, 4, 5 amnem velut murum obiecturum hosti. 8, 2, 20 torrens amnis (8, 10, 23). 8, 9, 8 magno motu amnis. 8, 13, 16 impetu amnis. 9, 9, 22 in amni mare. COLVM. 1, 5, 4 (*bis*). MELA 2, 62 *Padus* aliis amnibus adeo augescit atque alitur, ut se per septem ad postremum ostia effundat. 2, 78 amnis navigabili alveo effundit. 2, 79 *Rhodanus* accessu aliorum amnium iam grandis. 3, 31 *mare* facie amnium spargitur. 3, 39 magni parvique amnes. SEN. epist. 58, 23 'in idem flumen bis descendimus et non descendimus'. manet enim idem fluminis nomen, aqua transmissa est. hoc in amne manifestius est quam in homine. 89, 20 inlustrium fluminum ... decursus est et amnes magni. 90, 24 navigia quibus amnes quibusque maria transimus. nat. 3, 1, 1 alia flumina in defectu ceterorum amnium crescant. 3, 7, 2 imber suggerere potest amnibus vires ... primis imbribus non augentur amnes. 3, 11, 6 pluvia potest facere torrentem, non potest amnem. 3, 13, 3 ex hoc *umore* posse amnes semper exire ... hic *umor* ... sic positus, ut sufficere fluminibus edendis ... posset. 3, 19, 4 ex quibus (*sc. venis aquarum*) conrivatis flumina effici possunt (*ΔET*, possint *rell.*) sed amnes magnitudinis vastae (*quam differentiam Seneca alibi non constanter observavit*), ... hanc aquam magnis amnibus aeternam esse matenam cuius non tanguntur extrema sicut fluminum (*A*, flumina *cett.*) fontes. 3, 22 indicant quidam flumina quoque ... cum ipso mundo traxisse principia, ut Histrum, ut Nilum, vastos amnes. 3, 26 in Ponto quoque quosdam amnes crescere tempore aestivo ... *sidera* magis urgent et exhauriunt flumina. 3, 30, 3 multum fluminum per operta labentium ... aliae aquae subterfluant terras, aliae circumfluant quae ... amnes amnibus iungent. 4, 2, 10 mira itaque natura fluminis, quod cum ceteri amnes abluant terras et eviscerent, Nilus *eqs.* 6, 7, 1 amnes quorum navigabilis ... magnitudo est ... tot fontes, tot capita fluminum subitos et ex occulto amnes vomentia, tot deinde ... torrentium impetus. 6, 7, 3 flumina ... amnis. Herc. f. 934 nullus hiberna nive nutritus agros amnis eversos trahat. Oed. 41 deseruit amnes umor. Phaedr. 6 *loca* amnis rapida currens verberat unda. Phoen. 86 regeret in fontem citas revolutus undas amnis. Thy. 68 ad stagna et amnes et recedentes aquas. LVCAN. 2, 213 *sqq.* interruptus aquae fluxit prior amnis in aequor ... praecipitique ruens Tiberina in flumina rivo haerentis adiuvit aquas nec iam alveus amnem nec retinent ripae. 2, 403 fontibus hic vastis inmensos concipit amnes fluminaque in gemini spargit divortia ponti. 4, 14 placidis praelabitur undis Hesperios inter Sicoris non ultimus amnis. 4, 366 decurrit

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

miles ad amnes ... permissaque flumina turbat. 6, 371 et quisquis pelago per se non cognitus amnis Peneo donavit aquas. 6, 473 de rupe pependit abscisa fixus torrens, amnisque cucurrit non qua pronus erat. 8, 374 nec frangat nando violenti verticis (gurgitis *G*) amnem. 8, 445 gurgite septeno rapidus mare summovet amnis. CALP. ecl. 4, 4 forsan ... levatque diem vicini spiritus amnis? 4, 61 sed ne vicini nobis sonus obstrepat amnis. PLIN. nat. 5, 58 idem amnis (*sc. Nilus*) unus omnium nullas exspirat auras. 11, 84 incremento amnium. 31, 1 amniumque rapidos cursus. 31, 75 summa fluminum densantur in salem amne reliquo velut sub gelu fluente, ut apud Caspias portas quae salis flumina appellantur. VAL. FL. 1, 517 quid regio immanis, quid barbarus amnibus ullis Phasis ... obstat? 1, 692 adhuc in fontibus amnes. 4, 724. 5, 372 calidis iam fontibus amnes. 8, 90 septem proiectus in amnes (*i. capita fluminis*) Nilus. 8, 190 inde sequemur ipsius amnis iter donec nos flumine certo perferat. MART. 10, 7, 1 nympharum pater amniumque, Rhene. STAT. silv. 1, 3, 66 teque per obliquum penitus quae laberis amnem Marcia (*sc. Aqua*) et audaci transcurris flumina plumbo? 3, 2, 68 summittere pontibus amnes (*i. pontes imponere amnibus*). 4, 3, 80 qui terras rapere et rotare silvas (*i. torrens*) adsueram (pudet!), amnis esse coepi. Theb. 1, 206 summis cognati nubibus amnes. 1, 365 nubigenas e montibus amnes. 3, 259 tacent exusti solibus amnes. 4, 686 mihi fontibus amnes (*sc. claudite, per zeugma*) stagnaque et errantes obducite (*i. contegite*) pulvere rivos. 4, 816 implicitos fluvio ... fremunt undae longusque a fontibus amnis diripitur. 5, 2 agmina linguebant ripas amnemque minorem. 6, 407 amnibus hibernis minor est ... tardius e summo decurrunt flumina montes. 7, 405 aversique suis decursibus amnes. PS. STAT. Theb. 4, 714ᵉ (*cod. Lips.*) non amnibus (*Klotz*, manibus *cod.*) undae ... mansere. SIL. 4, 84 *Ticinus* nitidum viridi lente trahit amne liquorem (*per enallagen: trahit viridem aquam pulchro flumine*). 4, 444 fontique relabitur amnis. 17, 121 amnis ... per devia praeceps volvitur et ripas spumanti gurgite laxat. QVINT. inst. 10, 1, 46 amnium fontiumque cursus. 12, 2, 11 FRONTIN. aq. 15. strat. 1, 7, 2 tranato flumine ... tranavit amnem. 2, 2, 7 Volturnum amnem ultra reliquorum naturam fluminum ingentes auras proflare. 2, 5, 20 flumen ... amnis. 2, 5, 23 medio amne interfluente (*sc. Trebia*) ... transitu fluminis rigefecit. 3, 7, 2 civitatem (*i. oppidum*) amne cinctam ad inopiam aquae redegit cum fluminis usum arcuisset. 3, 14, 2 secunda aqua Volturni fluminis ... per medium amnem. TAC. hist. 5, 23 quo Mosae fluminis os amnem Rhenum Oceano adfundit. PLIN. paneg. 30 Nilus ... ingentibus ille quidem tunc quoque fluminibus, fluminibus tamen conferendus ... hinc pars magna terrarum mergi ... amne consueta. 32 sive aliquis amnibus genius et solum illud et flumen ipsum precor. FLOR. epit. 3, 3, 12 Atesin flumen ... adgressi postquam retinere amnem ... temptaverant. IVV. 10, 177 defecisse amnes epotaque flumina. 13, 69 tamquam in mare fluxerit amnis. FRONTO p. 8, 14. 228, 24 N. APVL. flor. 6 p. 19 Ganges ... unus omnium amnium maximus 'eois regnator aquis in flumina centum ... oceanique fretis centeno iungitur amni'. 10, 11 amnium fluores. Socr. 19 p. 164 amnis modicum fluentum. met. 5, 25 iuxta supercilium (*i. ripam*) amnis sedebat. mund. praef. amnis fluenta. 8 nebularum agmina halitu amnium fontiumque constare. MIN. FEL. 18, 3 Aegypti siccitatem temperat Nilus amnis. PORPH. Hor. carm. 4, 4, 38 Metaurum flumen] M. amnis Galliae est (*passim*). PANEG. 2, 12 classes cunctis simul amnibus oceanum petituras. 7, 13 plurimos hausit (*sc. Rhenus*) amnes (*i. minora flumina*) quos noster indigena fluvius ... invexit. 9, 9 torrenti similis amni. VIB. SEQ. geogr. praef. fluminum ... amnium ... fluvio ... fluminum. MAR. VICTORIN. ad Iust. 9 amnium fluenta ligantur gelu. AVIEN. ora 208 memorato ab amni gemina sese flumina scindunt. 419 amnis intrat altum gurgitem. 546 per quae sonorus volvit aequor spumeum ... amnis. orb. terr. 845 amnes unus vomit, exerit unus flumina per terras. 1277 furit auctior amnis, hos lapides late flumen trahit. 1291 Indus ... prorumpens ... adversum pelago Rubri procul aequoris amnem porrigit. AVSON. Mos. 198 qua sese amni (*dat.?*) confundit imago collis et umbrarum confinia conserit amnis. AMM. 17, 2, 3 gelu vinctum amnem. 23, 6, 72 *Arachosiam* ab Indo fluviorum maximo amnis multo minor exoriens ... adluit. 28, 2, 4 praeterlabente Nicro nomine fluvio ... inquietudine urgentis amnis. 29, 6, 17 Tiberis ... cloacis et fluviis abundantibus multis ... supra amnis speciem pansus omnia paene contexit. 30, 1, 8 cum ad flumen venisset Euphraten et amnem vado transire non posset. AMBR. hex. 2, 3, 12 inter se maris fluctus et amnis fluenta decernunt. HEGES. 1, 30, 9 amnium cursu fragoso. CLAVD. 1, 97 pius amnis (*i. Tiberis*) ... et belua nutrix. 1, 250 iam profluat ebrius amnis mutatis in vina vadis. 3, 183 innumeros amnes accedere Nereus nescit. 10, 292 *equus* notos hinnitu flagitat amnes. *cf. Birtium, sed nihil mutandum.* 20, 259 quattuor hinc magnis procedunt fontibus amnes. 21, 171 arebant tantis epoti milibus amnes. 22, 188 saevum gentibus amnem. 26, 515 sanguine quam largo Graios calefecerit amnes. 28, 517 amnis ... tortis anfractibus albet. carm. min. 28, 32 flumina ... fluvio ... amnem (*de Nilo*). 26, 64 spumeus eliso pellitur amne vapor. rapt. Pros. 2, 198 torrentius amne hiberno. EPIT. Alex. 59 (*alibi flumen*). HYG. fab. 154 p. 27, 10 in flumen Padum cecidit, hic amnis a Graecis Eridanus dicitur. SEDVL. carm. pasch. 1, 210 pronus ab amne bibit. MART. CAP. 1, 14 electro purior resplendebat amnis. 6, 627 quod Iberi fluminis interrivata tractu amnis sui meruit cognomentum (*sc. Hispania*). 6, 640 hunc amnem mons Vesulus ... gignit ... qui in Ligurum finibus flumen creat ac dehinc fluvius mersus ... emergit. ALC. AVIT. carm. 1, 258 eductum leni fontis de vertice flumen quattuor in largos confestim scinditur amnes.

2 *cum nomine fluminis*: VARRO ling. 5, 28 SALL. hist. frg. 4, 74 VERG. Aen. 3, 694. 5, 634. 7, 728. 11, 405 AETNA 507 LIV. (*86*ies) OV. am. 3, 6, 103 met. 2, 371 MANIL. 3, 272 FEST. p. 334 VELL. 2, 101 VAL. MAX. 9, 11, 4 (*ex coni. Madvigii*) CVRT. (*45*ies) MELA (*22*ies) LVCAN. 8, 33. 10, 278 SEN. (*ter*) VAL. FL. (*ter*) PLIN. nat. (*211*ies) FRONTIN. strat. 3, 13, 7. 3, 14, 3 TAC. (*20*ies) FLOR. (*6*ies) IVV. 8, 170 FRONTO p. 160, 14 N. APVL. Socr. 19 p. 164 PORPH. (*passim*). ITIN. Alex. 8 AVIEN. (*15*ies) AVSON. (*ter*) AMM. (*18*ies) MACR. sat. 5, 18, 3 MART. CAP. (*8*ies) IORD. (*bis*). *nota*: SEN. dial. 6, 19, 4 Oblivione⟨m⟩ amnem (*cf.* LACT. inst. 7, 22, 16 poetae oblivionis amnem induxerunt). *de collocatione: in universum vox raro, Tacito excepto, unum nomen proprium praecedit* (LIV. *10*ies, CVRT. *sicut et* MELA *ter*, PLIN. nat. *fere 50*ies, TAC. *12*ies), *compluria autem plerumque sequitur. cf. ex. gr.* TAC. hist. 4, 12 Rhenus amnis. 5, 23 amnem Rhenum. Germ. 28 Rhenum et Moenum amnes.

3 *cum genetivo qui dicitur appositivo:* VERG. Aen. 6, 659 Eridani ... amnis. OV. met. 1, 762 Ladonis ad amnem. fast. 3, 581 Crathidis amnis. GRATT. 501 Penei ... amne. VAL. FL. 4, 616. 705. 6, 319 (Phasidis amnis). 5, 430 Eridani ... in amnem. STAT. Theb. 12, 225 Simoentis ad amnem. SIL. 5, 402 ad amnem Ticini.

4 *cum genetivo terrae qua oritur vel fluit amnis*: OV. Pont. 2, 10, 27 Elidis amnem (STAT. silv. 1, 3, 68). VAL. FL. 8, 209 Scythiae ... amnis.

5 *cum adiectivo proprio*: Acarnan: SIL. 3, 42; Alpinus: LIV 21, 31, 10 PLIN. nat. 3, 118; Aniensis: LACT. inst. 1, 6, 12 (*ex Varrone*); Aonius: MART. 12, 11, 2; Appeninus: PLIN. nat. 3, 118; Arctous: STAT. silv. 5, 2, 133 AVSON. Mos. 453; Argenteus: PLIN. nat. 3, 35; Argolicus: STAT. Theb. 4, 686; Borysthenicus: OV. Pont. 4, 10, 53; Elius: SEN. nat. 3, 1, 1 [Oed. 285]; Graius: CLAVD. 26, 515; Haemonius: STAT. Ach. 1, 627; Hectorius: VERG. Aen. 5, 634; Hesperius: OV. met. 2, 258; Idaeus: STAT. silv. 5, 1, 224; Lageus: SIL. 1, 196; Lethaeus: SEN. Herc. O. 1208. 1985 STAT. silv. 3, 5, 38 Theb. 12, 559; Lydius: LYGD. 3, 4, 18; Lynceius: OV. met. 15, 329 (*sic legit* SEN. nat. 3, 20, 6, *variant codd. Ovidii*); Pelusius: LVCAN. 8, 466; Petronius: FEST. p. 250; Phaetontius: SIL. 7, 149 (*cf.* 17, 601 Phaetontis amnem); Scythicus: HOR. carm. 3, 4, 36 VAL. FL. 2, 595; Sidonius: SIL. 4, 648; Stygius: OV. met. 14, 591 STAT. Ach. 1, 480 Theb. 11, 71 SIDON. carm. 7, 254; Tartesus: AVIEN. ora 225. 284; Tiberinus: LIV. 5, 37, 7. 29, 14, 11 LVCAN. 1, 475 SIL. 6, 383 TAC. hist. 1, 86; Tuscus: VERG. Aen. 8, 473. 10, 199. 11, 316 HOR. sat. 2, 2, 32 OV. ars 3, 386 fast. 1, 233 MART. 9, 101, 10 SIL. 8, 363; Tyrius: AVIEN. ora 482; Vindelicus: FLOR. epit. 3, 2, 4.

6 *epitheta per genera digesta*: liquidus: NAEV. frg. 29 OV. met. 6, 400 MELA 2, 6 AVIEN. orb. terr. 1251 AVSON. 456, 1 CORIPP. Ioh. 3, 146; aequoreus: AVSON. 293, 2. 298, 34. perennis: ENN. ann. 12 CIC. rep. 2, 10 LIV. 4, 30, 7 OV. fast. 3, 654; perpetuus: SEN. nat. 6, 7, 1 AMM. 22, 8, 29. 22, 15, 10. 23, 6, 21. abundans: ACC. trag. 9 CIC. rep. 2, 34 VERG. georg. 1, 115; repletus: VERG. Aen. 5, 807; plurimus: VERG. Aen. 6, 659; plenus: OV. met. 1, 343; gravidus: MANIL. 3, 272; gravis: SEN. Herc. f. 683; nimius: SER. SAMM. 802. altus: ACC. trag. 12; praealtus: CVRT. 8, 11, 7; profundus: TAC. ann. 2, 23; cavus: AVSON. 325, 69; navigabilis: LIV. 38, 3, 11 PLIN. nat. (*7*ies); naviger: VEG. mil. 3, 7. sedatus: CIC. orat. 39 VERG. Aen. 9, 29; aequabilis: CIC. rep. 2, 10; placidus: SEN. contr. 2, 1, 13 OV. met. 1, 702 CVRT. 9, 9, 2 (*per hypallagen*); taciturnus: HOR. carm. 1, 31, 6; tacitus: LVCAN. 9, 355; quietus: HOR. carm. 3, 29, 41; lubricus: OV. am. 3, 6, 81; mitis: PETRON. frg. 51 STAT. silv. 1, 3, 24; clemens: OV. met. 9, 116; tardus: OV. Pont. 4, 10, 50 PANEG. 7, 18; lenis: SIL. 8, 180; soporus: SIL. 13, 856; segnis: PANEG. 7, 18; cunctabundus: PANEG. 7, 18. incitatus: CIC. orat. 39; incitus: SIL. 3, 307; praecipitans: CIC. de orat. 3, 186; praeceps: SEN. Herc. O. 590; impervius: OV. met. 9, 106; rapidus: LVCR. 1, 14. 4, 21 VERG. Aen. 6, 550. 11, 298. 562 HOR. sat. 1, 10, 62 TIB. 3, 10, 8 LIV. 22, 5, 8 SEN. contr. 2, 1, 13 LVCAN. 8, 445 SEN. Med. 411 STAT. Theb. 9, 296 SIL. 7, 394 MEROB. carm. 2, 6; praerapidus: SEN. apocol. 7; celer: TAC. ann. 2, 11; rapax: LVCR. 5, 342 OV. am. 3, 6, 19; pronus: VERG. georg. 1, 203 LVCAN. 6, 474 TAC. hist. 5, 22; spumeus: VERG. Aen. 2, 496 LVCAN. 10, 322 PETRON. 131 PHOC. carm. de Verg. 101; spumosus: VERG. Aen. 12, 524; spumans: VAL. FL. 3, 101. 4, 195 MACR. sat. 5, 11, 25; violentus: LIV. 21, 43, 4 OV. met. 13, 801 SEN. benef. 7, 23, 1 nat. 6, 7, 4 STAT. Theb. 4, 120; tumidus: LVCAN. 1, 204. 4, 133 SIL. 10, 207; turbidus: STAT. Theb. 4, 756 AVIEN. orb. terr. 1176; agilis: APVL. met. 1, 3; raucus: CYPR. GALL. iud. 354; voraginosus: AMM. 24, 6, 7; tumens: AMM. 25, 6, 12; saevus: CLAVD. 22, 188; ruibundus: CORP. IV 1688 (*v. add.* p. 210). nobilis: CIC. epist. 7, 20, 1 (*Hales*) SEN. nat. 4, 2, 1 (*Nilus*); unicus: LVCR. 6, 713; inclytus: CVRT. 3, 4, 8. 8, 9, 3 SEN. benef. 3, 29, 4 PLIN. nat. 4, 115 TAC. ann. 6, 37; notus: SEN. Thy. 106; clarus: MELA 3, 76 PLIN. nat. 3, 147. 4, 82. 100. 6, 25. 71; magnificus: PLIN. nat. 5, 5; insignis: SEN. nat. 3, 22. secretus: AETNA 15; ignotus:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CVRT. 8, 13, 25 LVCAN. 10, 32 STAT. Theb. 7, 436 SIL. 1, 263; non cognitus: LVCAN. 6, 371. dites: VAL. FL. 5, 122; dives: PLIN. nat. 3, 21; fertilis: PLIN. nat. 3, 33; aurifer: CATVLL. 29, 19 LYGD. 3, 3, 29 CLAVD. 20, 259; auratus: MANIL. 4, 672; gemmifer: PLIN. nat. 37, 200.

sacer: VAL. FL. 4, 338. 5, 122 STAT. silv. 5, 3, 123 Theb. 9, 342 PS. PROSP. carm. de prov. 694 PS. DAMAS. epigr. 78, 9; pius: CLAVD. 1, 97; divus: SIL. 14, 294; beatus: QVINT. inst. 5, 14, 31; delicatus: PLIN. epist. 8, 17, 3; almus: AVSON. Mos. 446; amoenus: MELA 2, 6 PLIN. nat. 5, 71; gratus: AMM. 25, 10, 5. funestus: CIC. Arat. 146; severus: VERG. georg. 3, 37 Aen. 6, 374 STAT. Ach. 1, 269; turpis: PROP. 4, 7, 55; improbus: PETRON. frg. 40 SIL. 12, 186; malignus: SEN. Phaedr. 16; immemor: STAT. silv. 5, 2, 96; hostilis: STAT. Theb. 1, 43; horridus: STAT. Theb. 9, 366; infensus: STAT. Theb. 7, 320; inimicus: SIL. 3, 455; infaustus: SIL. 5, 402; invidus: AVSON. 391, 6; ebrius: CLAVD. 1, 250; corruptus: CLAVD. rapt. Pros. 2, 198; inmodicus: MART. CAP. 6, 694.

sonans: CATVLL. 34, 12; sonorus: AVIEN. ora 466 AVSON. Mos. 483. tortuosus: LIV. 27, 47, 10; verticosus: LIV. 21, 5, 15; arcuatus: MELA 3, 40; obliquus: LVCAN. 1, 220 STAT. silv. 1, 3, 66; flexuosus: PLIN. nat. 5, 110; sinuosus: PLIN. nat. 5, 113; concavus: AVSON. Mos. 168.

latus: VERG. georg. 1, 141 LIV. 4, 34, 6 GRATT. 378 HIER. epist. 53, 1; magnus, maximus: VERG. Aen. 6, 671 LIV. 21, 43, 4 OV. met. 1, 575 fast. 4, 338 FEST. p. 83 MELA 3, 68 SEN. epist. 89, 20 STAT. Theb. 4, 144 APVL. flor. 6 p. 19 PANEG. 2, 5 AVIEN. ora 61 AVSON. Mos. 149 PROC. dig. 41, 1, 56 (maior); vastus: LYGD. 3, 3, 37 SEN. epist. 41, 3 nat. 3, 22 PLIN. nat. 6, 4. 13 VAL. FL. 4, 717; fortis: AETNA 122; ingens: LIV. 29, 32, 8 MELA 1, 74. 2, 8 SIL. 8, 454; immensus: LVCAN. 2, 403; spatiosus: CVRT. 6, 4, 6; longinquus: TAC. ann. 1, 9; longus: AVSON. Mos. 368; largus: AVIEN. Arat. 797 ALC. AVIT. carm. 1, 259.

tenuis: MELA 2, 30; modicus: MELA 2, 90 TAC. ann. 1, 56; angustus: STAT. silv. 3, 2, 68 Theb. 11, 195 POMPON. dig. 43, 20, 3; artatus: ALC. AVIT. hom. 29 p. 150, 7; vadosus: VERG. Aen. 7, 728 AMM. 18, 8, 9.

solutus: LVCAN. 2, 492 STAT. Theb. 5, 16; gelidus: VERG. Aen. 8, 597 CLAVD. carm. min. 26, 73; frigidus: SVLPICIA Tib. 3, 14, 4; rigidus: VAL. FL. 4, 345 MART. 7, 80, 8; gelatus: PLIN. nat. 8, 103; strictus: VAL. FL. 1, 513; immotus: VAL. FL. 4, 724; torpens: STAT. Theb. 4, 172; adstrictus: STAT. Theb. 9, 797; hibernus: STAT. Theb. 6, 407. 8, 460 IVV. 6, 522 CLAVD. rapt. Pros. 2, 198. calidus: ANTH. 440^{2}, 3. riguus: VERG. georg. 2, 485; inriguus: AVIEN. ora 1328.

secundus: VERG. georg. 3, 447 Aen. 8, 549 LIV. 44, 31, 12 CVRT. (7^{ies}) AVSON. Mos. 38 CLAVD. 28, 497; adversus: VERG. Aen. 8, 58 LIV. 22, 19, 12 OV. trist. 4, 1, 8 CVRT. 10, 1, 10 PLIN. nat. 18, 33 TAC. hist. 4, 22 SIDON. epist. 2, 12, 1; contrarius: PLIN. nat. 21, 73; obvius: STAT. Theb. 9, 265. extremus (*i. summus*): VERG. georg. 4, 319. purus: HOR. epist. 2, 2, 120 STAT. Theb. 2, 24 MART. CAP. 1, 14; caeruleus: LYGD. 3, 4, 18 AVSON. Mos. 84; caerulus: STAT. silv. 1, 5, 51; lucidus: OV. met. 2, 365 QVINT. inst. 12, 10, 60; candidus: MART. 7, 93, 1; vitreus: COLVM. 10, 136 STAT. silv. 3, 3, 5; discolor: STAT. Theb. 9, 338; perspicuus: PLIN. epist. 8, 8, 4; nitidus: SIL. 4, 84 (*per enallagen*).

medius: LIV. 8, 24, 13. 23, 19, 12. 32, 10, 8 OV. rem. 534 met. 11, 51. EPICED. Drusi 222 PHAEDR. app. 5, 17 CVRT. 8, 13, 12. 9, 9, 8 SEN Herc. f. 752 Herc. O. 1365 STAT. Theb. 4, 824. 7, 749. 9, 456 FRONTIN. strat. 2, 5, 23. 3, 14, 2 TAC. hist. 2, 35 ann. 15, 17 AVSON. Mos. 243.

peregrinus: OV. met. 8, 836; vicinus: OV. met. 11, 137 COLVM. 10, 23 LVCAN. 4, 336 CALP. ecl. 4, 4. 61 AMM. 17, 13, 15; patrius: VAL. FL. 4, 229. 5, 134. 192. 397. 420 STAT. Theb. 11, 277 SIL. 14, 35 TAC. ann. 1, 79; proprius: PLIN. paneg. 30 (*de Nilo*); propinquus: STAT. Theb. 4, 800; proximus: STAT. Theb. 10, 96. circumfluus: OV. met. 15, 739; refluus: CLAVD. carm. min. 30, 80; reciprocus: PLIN. nat. 9, 176; interfluus: SOL. 53, 3; pervius: TAC. ann. 12, 12 AMM. 19, 11, 4; vivus (*i. fluens*): SIL. 8, 125; vagus: MANIL. 5, 193 SEN. Phaedr. 510 PLIN. paneg. 30 CLAVD. 5, 121. sanguineus: SIL. 4, 593; cruentus: FLOR. epit. 3, 5, 7. *varia*: piscosus: VERG. Aen. 11, 457 OV. fast. 3, 581.

virgineus: COPA 15; uxorius: HOR. carm. 1, 2, 20. intermuralis: LIV. 44, 46, 7. papyrifer: OV. trist. 3, 10, 27. obumbratus: CVRT. 5, 4, 8; inumbratus: QVINT. inst. 12, 10, 60. novus: SEN. nat. 3, 19, 1 VAL. FL. 6, 635. subterraneus: SEN. nat. 6, 8, 1. igneus: SEN. Phaedr. 1186. fetifer: PLIN. nat. 7, 33. exterritus: VERG. Aen. 8, 240. trepidus: VAL. FL. 5, 430. musteus: SEDVL. op. pasch. 1, 2.

B *latiore sensu de mari vel aqua marina*: TIB. 2, 5, 60 qua fluitantibus undis Solis anhelantes abluit amnis equos. LYGD. 3, 4, 18 nox ... caeruleo laverat amne rotas. VAL. FL. 4, 338 sacro placati gurgitis amne. ALC. AVIT. carm. 4, 441 Tanais ... de monte ruens illiditur amni.

C *angustiore significatione*: *de fonte fluminis*: PROP. 4, 4, 24 et sibi tinguendas dixit (*sc. Tarpeia*) in amne comas. *i. q. canalis*: AMM. 24, 4, 8 *civitates* amnes (*i. de Euphrate ad Tigrin*) amplexi faciunt insulas.

D *per synecdochen de motu fluminis vel maris, de flexu aquae*: VERG. georg. 4, 233 Oceani ... amnis (*cf. Hom. Od. 11, 639* Ὠκεανὸς ποταμός). Aen. 7, 465 exsultantque aestu latices, furit intus aquai (*M, Tucca et Varius secundum Servium*; aquae vis *FR*, MACR. sat. 5, 11, 23; aquae amnis *et* exuberat amnis *Vergilium scripsisse narrat Servius*) fumidus atque alte spumis exuberat amnis. OV. met. 2, 252 quodque suo Tagus amne vehit. SEN. apocol. 7 Rhodanus ingens amne praerapido fluit. LVCAN. 6, 366 ferit amne citato Maliacas Spercheos aquas. VAL. FL. 4, 345 rursusque capessunt aequora qua rigidos eructat Bosporos amnes. SIL. 8, 180 Manicus labitur et leni per valles volvitur amne. CARM. de Sod. 63 turbidus hiberno dum volvitur impete torrens, rivorum innumeros uno pede devehit amnes. *etiam hic referri possunt formulae* secundo, adverso, contrario amne *v. supra p. 1947, 39.* *de aestu maritimo*: CLAVD. 28, 497 certis ubi legibus advena Nereus aestuat et pronas puppes nunc amne secundo (*sic recte meliores codd.*, retuso, recuso, refuso *alii*) nunc redeunte (*i. adverso*) vehit nudataque litora fluctu deserit.

III ***translate*: 1** *per prosopopoeian, sed saepe iam evanidam vel tacitam*: ENN. ann. 569 manu magna Romanos impulit amnis (*sc. deus fluvialis*). LVCR. 5, 386 tantum suppeditant amnes ultraque minantur. CIC. Verr. 4, 96 *Chrysas amnis* habetur deus. VERG. Aen. 5, 806 gemerentque repleti amnes. 7, 516 audiit amnis. 8, 240 refluitque exterritus amnis. 9, 122 cunctatur et amnis rauca sonans revocatque pedem Tiberinus ab alto. 11, 405 amnis et Hadriacas retro fugit Aufidus undas. HOR. ars 67 cursum mutavit iniquum frugibus amnis doctus iter melius. OV. am. 3, 6, 1 amnis harundinibus limosas obsite ripas ... siste parumper aquas (*prosopopoeia per totum carmen elaborata*). met. 1, 276 convocat hic amnes ... vires effundite vestras ... fluminibus vestris totas inmittite habenas. 1, 581 amnes alii ... in mare deducunt fessas erroribus undas. Inachus unus abest *eqs.* 5, 623 lustrat caligine tectam (*sc. Arethusam*) amnis *eqs.* 5, 636 cognoscit amatas amnis aquas. 8, 570 quosque alios parili fuerat dignatus honore amnis Acarnanum, laetissimus hospite tanto. 8, 577 amnis ad haec ... inquit. 8, 611 amnis ab his tacuit. 8, 727 subito Calydonius amnis talibus adloquitur (9, 2 sic Calydonius amnis coepit). fast. 3, 652 sustinuit tacitas conscius amnis aquas. 3, 654 amne perenne latens Anna Perenna vocor (*notabilis lusus verborum*). Ib. 107 terra tibi fruges, amnis tibi deneget undas. Pont. 1, 2, 82 dura meant celeri terga per amnis equo. CVRT. 4, 9, 21 leniore tractu amnis aperit vadum. PLIN. nat. 5, 74 epoto riguis amne. PETRON. 131 has (*sc. pinus*) inter ludebat aquis errantibus amnis spumeus et querulo vexabat rore lapillos. VAL. FL. 1, 355 Piresius gemino fovit pater amne Cometes 1, 106 Fauni ... atque elatis cornibus Amnes. 2, 537 summis ulularunt collibus Amnes (*i. nymphae fontium*). 7, 391. 8, 210 nulla palus, nullus Scythiae non maeret euntem (*sc. Medeam*) amnis. STAT. silv. 1, 2, 204 amnis (*sc. Alpheus*) in externos longe flammatus amores flumina demerso trahit intemerata canali. 1, 3, 45 vaporiferis iunctus fornacibus Amnis ridet anhelantes vicino flumine nymphas. 4, 3, 95 haec Amnis pariterque se levarat ingenti plaga marmorata dorso (*de ponte*). 4, 3, 125 manete campi atque amnes. 5, 1, 24 silvis comitatus et amnibus Orpheus. Theb. 3, 211 io quanti crudele rubebitis amnes! 4, 60 vatum qua conscius amnis Gorgones percussus equo. 4, 107 Herculea turbatus gymnade vultus amnis (*i. Achelous*). 5, 334 ipse ager, ipsi amnes et muta armenta queruntur. 5, 393 fragor inde iugis, inde amnibus irae. 7, 320 furit amnis et astris infensus bellare parat. 8, 203 ipsi amnes, ipsaeque volent arescere laurus. 9, 251 amnis utrumque timet ... e fluvio neutris fatale reverti (*imagine relicta*). 9, 338 adiuvat unda fidem pelago nec discolor amnis. 9, 434 ille ego clamatus sacris ululatibus amnis (*loquitur deus fluvialis*). 9, 469 stat pugna impar amnisque virique indignante deo. 9, 488 instant undae sequiturque labantem amnis ovans. 10, 96 ipse profundis vallibus effugiens speluncae proximus amnis saxa inter scopulosque iacet (tacet *BM*). 10, 864 amnis ut incumbens longaevi robora pontis adsiduis oppugnat aquis. 11, 116 clamant amnes, freta, nubila, silvae (12, 276 Persephonen amnes silvae freta nubila clamant). SIL. 3, 455 inimicum pontibus amnem. 4, 645 amnis tibi nomina demam *eqs.* (*Scipio Trebiam adloquitur*). 4, 652 ruentem sustulit amnem. 4, 658 ripas perdidit amnis. 8, 197 amnis aquas cursumque rapit. 11, 466 cum silvis venere ferae, cum montibus amnes. 13, 856 amne diu potare soporo. TAC. hist. 4, 26 tamquam nos amnes quoque et vetera imperii munimenta desererent. FLOR. epit. 1, 1, 3 Tiberinus amnem repressit. 3, 2, 4 testes Isara et Vindelicus amnes et impiger fluminum Rhodanus. TIBERIAN. carm. 1, 17 loquentis murmur amnis. PANEG. 4, 4 resides aquas et novos amnes veluti aridis fessae urbis visceribus infundant. AMM. 15, 4, 2 Rhenus ... amnes adoptans. CLAVD. 17, 273 docti riserunt floribus amnes. 24, 24 captivaque flumina ferrent, hinc Libyci fractis lugerent cornibus amnes, inde catenato gemeret Germania Rheno. 26, 47 nec incertis metimur flumina votis excidio latura moram nec poscimus amnes undosam servare fidem. 28, 145 retroque relictos quos modo temnebat, rediens exhorruit amnes. rapt. Pros. 2, 70 laetatur in antro Amnis. 3, 16 senibus Fluviis concessa sedendi gloria plebeis, stat cetera more iuventus mille Amnes (*hic de minoribus fluminibus*). 3, 270 non me vagus edidit amnis (*i. deus fluvialis*). MART. CAP. 5, 425 vers. 8 Amnes Faunique. SIDON. epist. 2, 12, 1 amnis adversi terga. **2** *in imagine*: CIC. orat. 39 alter (*i. Herodotus*) enim sine ullis salebris quasi sedatus amnis fluit, alter (*i. Thucydides*) incitatior fertur. rep. 2, 10 influxit ... non tenuis quidam e Graecia rivulus in hanc urbem, sed abundantissimus amnis illarum disciplinarum et artium. leg. 2, 24 animi labes nec diuturnitate evanescere nec amnibus ullis elui potest (PANEG. 12, 28 quod

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hominum lacrimae non amnium aquae abluissent. LACT. inst. 5,19,33 tamquam libidines intra pectus inclusas ulli amnes abluant aut ulla maria purificent). MANIL. 2,10 cuiusque ex ore profusos omnis posteritas latices in carmina duxit, amnemque in tenues ausa est deducere rivos (*de vi poetica Homeri*). DRAC. laud. dei 3,591 me delictorum merserunt fluctibus amnes. 3 *de fontibus Musarum vel poeseos*: STAT. silv. 1,2,259 sociam doctis haurimus ab amnibus undam. 2,2,36 non mihi si cunctos Helicon indulgeat amnes. 2,7,12 docti largius evagentur amnes. 4,7,12 nunc maior sitis et bibendus castior amnis. 5,3,123 puerique chelyn summisit et ora imbuit amne sacro ... Apollo. PALLAD. 14,5 nec strictos numeris nec Apollinis amne fluentes. AVSON. Mos. 444 fas mihi sacrum perstrinxisse amnem tenui libamine Musae. 4 *de sidere Eridani amnis*: CIC. Arat. 146 funestum ... Amnem (πολυκλαύτου ποταμοῖο). 173. 384 magnus delabitur Amnis. GERM. 362. 363. 644 Scorpios exoriens cum clarus fugerit Amnis. MANIL. 1,442.

***iuncturae verbales*:**

A *de motu amnis*: constare: ENN. ann. 12; stare: STAT. Theb 9,469; sistere: VERG. georg. 1,479 OV. am. 3,6,2; subsistere: PLIN. paneg. 30; cunctari: VERG. Aen. 9,122; manere: STAT. silv. 4,3,125; tacere: STAT. Theb. 3,259; haerere: PLIN. paneg. 30. rapere (*i. ruere*): NAEV. trag. 15 PETRON. frg. 40; ruere: VERG. Aen. 4,164 LVCAN. 2,213 SIL. 4,652 AVIEN. ora 589 CLAVD. rapt. Pros. 1,172 ALC. AVIT. carm. 4,441; rumpere: VERG. georg. 3,428 GRATT. 432; erumpere: PLIN. nat. 6,86. 16,173. 31,54 SIL. 13,577; edi: CVRT. 6,4,5; inrumpere: AMM. 15,4,4. fluere: CIC. Verr. 4,96 VARRO Men. 415 LIV. 38,4,4 LVCAN. 2,213 CVRT. 3,4,8. 6,4,4 MELA 3,39. 68 PLIN. nat. 4,5. 5,96. 6,30. 31,75 IVV. 13,69 GELL. 17,10,13 CLAVD. carm. min. 26,73; influere: CIC. rep. 2,10. 34 FEST. p. 157 PLIN. nat. (6^{ies}) AVIEN. ora 621; defluere: VERG. georg. 3,447 HOR. epist. 1,2,42 CVRT. 4,8,7 (*saepius*) COLVM. 10,136 MELA 2,6 PLIN. nat. 3,147 (*saepius*) MART. CAP. 1,14; profluere: CIC. nat. 2,20 CVRT. 5,1,12 MELA 2,63 CLAVD. 1,250; confluere: VARRO rust. 3,5,9 LIV. 44,31,4 PLIN. nat. 6,63; refluere: VERG. Aen. 8,240 SIL. 5,624. 13,743; retrofluere: SEN. contr. 1,5,2 PLIN. nat. 2,233; adfluere: LIV. 22,44,2. 35,29,9; praeterfluere: LIV. 41,11,2 CVRT. 3,1,13. 8,2,20. 8,11,12; circumfluere: SEN. suas. 2,5 SEN. nat. 3,30,3; TAC. ann. 6,37 POMPON. dig. 41,1,30 MART. CAP. 6,675 ALC. AVIT. hom. 29 p. 150,7; interfluere: SEN. contr. 2,1,13 CVRT. (5^{ies}) MELA 2,24 PLIN. nat. 6,144 FRONTIN. strat. 2,5,23; perfluere: FEST. p. 250 PLIN. nat. 36,190; praefluere: PLIN. nat. 6,92. 93. 167. 19,60 TAC. ann. 12,33; effluere: PLIN. nat. 37,38 AVIEN. ora 205. 465. 574; manare: MANIL. 2,51 LVCAN. 6,378 HOMER. 385 AVIEN. ora 248; movere: PLIN. nat. 2,217; vivere (*i. fluere*): STAT. silv. 1,5,51. ire: OV. fast. 4,364 MELA 1,69. 2,63 LVCAN. 6,378 (et *pro* it *codd. fere omnes*) TIBERIAN. carm. 1,1; vadere: FLOR. epit. 2,7,10; prorepere: AVIEN. ora 459; redire: OV. met. 7,199; reverti: PLIN. nat. 5,113 STAT. Theb. 9,327 APVL. met. 1,3; praeterire: CVRT. 7,4,31 AMM. 23,6,40; exire: MELA 3,30 SEN. nat. 3,13,2 STAT. Theb. 4,119; evadere: MELA 2,17; exilire: LVCIL. IVN. frg. 4; evagari: STAT. silv. 2,7,12 AMM. 24,1,11; exoriri: AMM. 23,6,72 MART. CAP. 6,685; coire: SEN. nat. 4,2,3; confundere: MANIL. 2,51 AMM. 16,3,1; ambire: PLIN. nat. 4,40 MART. CAP. 6,656; circumire: MART. 7,93,1 VLP. dig. 43,12,10; subire: CVRT. 6,4,5. decedere: PLIN. nat. 9,177; sequi: STAT. Theb. 9,488; venire: SIL. 11,466; accedere: CLAVD. 3,183; procedere: CLAVD. 20,259. meare: CVRT. 5,1,30 AVIEN. ora 674; permeare: MELA 1,49 PLIN. nat. 36,104; pervagari: PLIN. nat. 5,113; errare: AVSON. Mos. 286; demeare: MART. CAP. 2,195; intrare: AVIEN. ora 149. incurrere: LVCR. 1,287 DIRAE 69 CVRT. 6,4,5 AVSON. Mos. 352 SEN. nat. 6,7,4, decurrere: HOR. carm. 4,2,5 LIV. 21,26,4 PLIN. nat. 6,6. 69; percurrere: CVRT 5,1,12; currere: VERG. Aen. 12,524 LVCAN. 6,473 SEN. Phaedr. 6 CORIPP. Ioh. 3,146. fugere: VERG. Aen. 11,405 GERM. Arat. 644; effugere: STAT. Theb. 10,96. volvere: VERG. Aen. 6,659 SIL. 17,123 AVSON. Mos. 465; provolvere: AVIEN. ora 286; se evolvere: CVRT. 3,1,5. exuberare: VERG. Aen. 7,465 MACR. sat. 5,11,25; exundare: SIL. 12,186; pandere (= exundare): AMM. 29,6,17; fundi: SEN. dial. 5,21,1; perfundi: PLIN. nat. 5,108. 8,13. 31,43; adfundere: PLIN. nat. 5,113 (*vide totum locum*); superfundi: TAC. hist. 5,14. 23. delabi: CIC. Arat. 384; labi: OV. met. 11,51. 13,954 Pont. 4,10,50 MANIL. 4,420 CVRT. 6,4,5 PLIN. nat. 3,109; praelabi: LVCAN. 4,13. 9,355; inlabi: LVCAN. 1,475 PLIN. nat. 5,11 TAC. hist. 5,7; relabi: SIL. 4,444; adlabi: SIL. 6,383; praeterlabi: AVSON. 293,2 AMM. 21,12,8. effundere: OV. met. 1,278 CVRT. 6,4,4 MELA 2,78 SEN. Oed. 348 nat. 3,26,1 PLIN. nat. 3,128; diffundere: CVRT. 6,4,6; fundere: CORIPP. Ioh. 3,146. deducere: OV. met. 1,581; demoveri: TAC. ann. 1,79. excidere: SEN. epist. 3,15,8; decidere: MELA 2,8 CLAVD. carm. min. 26,73; cadere: STAT. Theb. 8,461; recidere: AVG. civ. 18,23; descendere: MELA 1,10. vergere: MELA 3,97; incumbere: STAT. Theb. 10,864. mergere: PLIN. nat. 5,55; immergere: PLIN. nat. 4,44.

B *aliae actiones amni attributae*: impellere: ENN. ann. 569; premere: OV. fast. 1,292; pulsare: MANIL. 4,635; expellere: PLIN. nat. 5,115; lacerare: PLIN. nat. 10,94; quatere: PLIN. nat. 36,105; diripere: STAT. Theb. 4,816; frangere: STAT. Theb. 8,461; laxare: SIL. 17,123; scindere: SOL. 63,3. ferri: CIC. orat. 39 LIV. 32,6,6 OV. met. 3,80 CVRT. 7,10,3; deferri: LIV. 27,18,10 PLIN. nat. 4,4,27. elidere: CLAVD. carm. min. 26,64; illidere: ALC. AVIT. carm. 4,441. exarescere: CIC. div. 1,38; arere: VERG. georg. 3,555 CLAVD. 21,171; arescere: STAT. Theb. 8,203 CLAVD. 26,527; crescere: SEN. nat. 3,26,1; excrescere: SEN. nat. 6,7,4; augere: SEN. nat. 3,7,2; replere: PLIN. nat. 3,109; evanescere: CIC. div. 1,38; deficere: IVV. 10,177; expandere: PLIN. paneg. 30. petere: VERG. georg. 3,522 PLIN. nat. 3,109; cedere: SIL. 3,307. sonare: VERG. georg. 3,554 Aen. 7,701 LVCAN. 4,299; canescere: LVCAN. 10,322; albere: CLAVD. 28,517; adaestuare: STAT. Theb. 5,517; furere: STAT. Theb. 7,320 AVIEN. orb. terr. 1277. evehere: TIB. 3,10,8 CVRT. 5,4,7; devehere: OV. ars 3,386; vehere: CVRT. 4,7,3 VAL. FL. 5,134 AVIEN. orb. terr. 1176; subvehi: CVRT. 4,9,9; invehi: PLIN. nat. 2,224 AVIEN. orb. terr. 1172; submovere: LVCAN. 8,445. volvere: LIV. 25,17,2 (*saxa*) AVIEN. ora 297 (*ramenta*). 547 (*aequor*); evolvere: CVRT. 5,4,7 (*aquas*); revolvere: SEN. Phoen. 86 (*undas*). sustinere: OV. fast. 3,652. rapere: OV. Pont. 3,7,8 PLIN. nat. 36,105 SIL. 8,197 TAC. hist. 5,22; deferre: LIV. 27,18,10 PLIN. nat. 31,75 STAT. Theb. 11,277; auferre: PLIN. nat. 36,105; trahere: SEN. Herc. f. 934 PLIN. nat. 33,75; inferre: PLIN. nat. 9,49; accipere: OV. ars 2,344 CVRT. 5,4,7; subire: CVRT. 8,11,7; referre: STAT. Ach. 2,149; transferre: TAC. ann. 1,79. dirimere: LIV. 25,32,10. 42,39,4 PLIN. nat. 11,95; cingere: FRONTIN. strat. 3,7,2; amplecti: AMM. 24,4,8. sulcare: AVIEN. ora 567; secare: AVIEN. orb. terr. 1344; intersecare: AVIEN. orb. terr. 940. extendere: AVIEN. orb. terr. 963; spargere: AVIEN. orb. terr. 1162. eluere: CIC. leg. 2,24; abluere: TIB. 2,5,60 VAL. MAX. 7,3,1 SEN. nat. 4,2,10 LACT. inst. 5,19,33; adluere: AETNA 312 (?) SEN. Phaedr. 1232 PLIN. nat. 3,61 (5^{ies}) VLP. dig. 10,2,16 SOL. 19,2 AVIEN. ora 225 AMM. 23,6,72; perluere: PETRON. frg. 51; circumluere: TAC. hist. 4,12. nudare: LIV. 39,30,10; aperire vadum: CVRT. 4,9,21. radere: SEN. Phaedr. 16; abradere: SEN. nat. 4,2,10; eviscere, exedere: SEN. nat. 4,2,10. delere: TIB. 1,4,50; perdere: SIL. 4,658. oppugnare: STAT. Theb. 10,864; obicere: CVRT. 7,4,5 PANEG. 12,3,4. irrigare: CALP. ecl. 7,67 HYG. fab. 152 p. 26,13; rigare: MANIL. 3,272 PLIN. nat. 5,113. ligare: AVIEN. ora 285; praestringere: AVIEN. ora 482 orb. terr. 981; praelambere: AVIEN. orb. terr. 1327. iter cogere: CVRT. 6,4,6; deserere: TAC. hist. 4,26. emitti: LVCAN. 6,381 PLIN. nat. 2,193 AMM. 31,8,5; mitti (*i. q.* emitti): PLIN. nat. 37,162; exspirare: PLIN. nat. 5,58; proflare: FRONTIN. strat. 2,2,7. ludere: PETRON. 131. exhaurire: PLIN. nat. 3,109; bibere: STAT. silv. 1,2,204. 4,7,12. temperare: MIN. FEL. 18,3. disterminare: PLIN. nat. 4,83. 6,135 AVIEN. orb. terr. 28. mergere: PLIN. paneg. 30 PANEG. 7,11 LACT. inst. 1,11,59 MART. CAP. 1,15 (*cf. totum locum*). dulcescere: PLIN. nat. 31,85. glaciari: PLIN. nat. 37,25; vinci gelu: AMM. 17,2,3. gemere: VERG. Aen. 5,806; ululare: VAL. FL. 2,537; maerere: VAL. FL. 8,210; queri: STAT. Theb. 5,334; lugere: CLAVD. 24,24; ridere: STAT. silv. 1,3,45 CLAVD. 17,273; laetari: CLAVD. rapt. Pros. 2,70. resplendere: MART. CAP. 1,14. audire: VERG. Aen. 7,516; inquit: OV. met. 8,577; adloqui: OV. met. 8,727; loqui: TIBERIAN. carm. 1,17; clamare: STAT. Theb. 11,116. 12,276; tacere: OV. met, 8,611. doceri: HOR. ars 67; cognoscere: OV. met. 5,636; lustrare: OV. met. 5,623; denegare: OV. Ib. 107; vexare: PETRON. 131. coli: CIC. Verr. 4,96. rubere: STAT. Theb. 3,211; timere: STAT. Theb. 9,251; flammari: STAT. silv. 1,2,204. se levare: STAT. silv. 4,3,95. conserere: AVSON. Mos. 191. 198. servare fidem: CLAVD. 26,47. edere (*i. gignere*): CLAVD. rapt. Pros. 3,270. mergere: DRAC. laud. dei 3,591.

C *actiones aliorum ad amnem spectantes*: flectere: NAEV. trag. 15 FEST. p. 136; deflectere: CIC. div. 1,38; contorquere: CIC. div. 1,38; torquere: LVCAN. 6,77. devehere: VERG. georg. 4,293; extrahere: SIL. 3,448; haurire: PANEG. 7,14. abigere: TAC. hist. 5,19. tenere: VERG. Aen. 8,204; retinere: LIV. 43,21,9 FLOR. epit. 3,3,12; lacerare: VERG. georg. 1,141 SEN. Phaedr. 6; flagitare: CLAVD. 10,292. frangere: LVCAN. 8,374; subigere: CLAVD. carm. min. 30,177. concire: OV. met. 3,79 STAT. Ach. 2,149; citare: LVCAN. 6,366; concitare: PLIN. nat. 36,105; eructare: VAL. FL. 4,345; volvere: SEN. Herc. O. 591; impellere: CLAVD. 10,125. mitigare: CLAVD. 10,125. cingere: VERG. Aen. 9,467 LIV. 45,29,8; saepire: LIV. 4,32,9. 44,39,9; intercipere: STAT. Theb. 7,749; obstruere: SIL. 13,743; turbare: LVCAN. 7,700; exhorrere: CLAVD. 28,145. alligare: LVCAN. 10,226; insidere: TAC. ann. 15,58; reprimere: FLOR. epit. 1,3; perstringere: AVSON. Mos. 444; cohibere: ALC. AVIT. carm. 150,7. conrivare: PLIN. nat. 36,104; derivari: AMM. 22,15,10; avertere: STAT. Theb. 7,350. 405. fundere: VERG. Aen. 7,792. 12,417 TAC. hist. 5,6; adfundere: TAC. hist. 5,23. revolvere: TAC. hist. 5,14 (*molis obiectu*). imbuere: STAT. silv. 5,3,123; nutrire: SEN. Herc. f. 934; alere: TAC. hist. 5,6; infundere: PANEG. 4,4; miscere: SER. SAMM. 740; admiscere: SER. SAMM. 766. subire: CVRT. 6,4,5 PLIN. nat. 9,52. 10,91 SIL. 4,623; superemicare: LVCAN. 4,133; ascendere: PLIN. epist. 8,17,5; descendere: IVV. 6,522; calcare: SEN. dial. 5,21,1; reptare: CLAVD. 5,180. transire: CIC. div. 2,77 LIV. 23,18,19 (4^{ies}) CVRT. 3,8,28. 7,5,18.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 12 SEN. dial. 5, 21, 1 epist. 90, 24 PLIN. nat. 8, 11 TAC. hist. 4, 28 LACT. inst. 1, 21, 28 AMM. 16, 11, 8 (5^{ies}) CLAVD. 26, 428; traicere: LIV. 21, 5, 9 (7^{ies}) CVRT. 4, 16, 8 (4^{ies}) COMM. apol. 810; transgredi: LIV. 25, 40, 10 (7^{ies}) TAC. ann. 12, 16. 13, 39; transcendere: PLIN. nat, 6. 49; tramittere: PLIN. nat. 9, 75 TAC. ann. 12, 13; transmittere: AMM. 27, 5, 6 HIER. epist. 53, 1 VVLG. gen. 32, 21; submittere: STAT. silv. 1, 3, 66. superare: LIV. 28, 22, 1. 28, 33, 1. 38, 12, 9 GRATT. 378 CVRT. 3, 8, 16 (10^{ies}) STAT. Theb. 9, 456; exsuperare: PLIN. nat. 6, 63: supermeare: AMM. 24, 1, 7; permeare: AMM. 14, 2, 10. 24, 2, 22; penetrare: AMM. 25, 6, 13. tranare: LVCR. 1, 14 VERG. Aen. 6, 671 FRONTIN. strat. 1, 7, 2. 2, 13, 7; transnare: VERG. Aen. 6, 671 FEST. p. 83 CVRT. 7, 5, 18; praenatare: VERG. Aen. 6, 705; natare: STAT. Theb. 4, 704.
linquere: VERG. georg. 2, 187 STAT. Theb. 5, 2 AVSON. 456, 1; relinquere: STAT. Theb. 9, 254. colere (*i. accolere*): OV. fast. 1, 398.
adoptare: AMM. 15, 4, 2. libare: VERG. ecl. 5, 25; exbibere: OV. met. 8, 836; epotare: PLIN. nat. 5, 74 CLAVD. 21, 171. calefacere: CLAVD. 26, 515.

synonyma: flumen, fluvius, fluentum, fluxus aquae, undae, rivus, rivulus, torrens. *Gudeman.*

Amnīsus, *Ἀμνισός, portus et fluvius Cretae; cf. Hirschfeld, PW. I 1871.* AVIEN. orb. terr. 668 Amnisusque (Amnis usque *trad.*) dehinc alias circumfluit undas. PRISC. periheg. 524 sed multae *insulae* Amnisi boreae sub parte videntur. *cf.* DIONYS. 498 *πολλαὶ δ' Ἀμνισοῖο βορειότεραι δρόωνται.*

[**amnites**] *v.* hammitis.

Amnītes, -um *gens Galliae Ligeris ostia adcolens.* PRISC. periheg. 586 in quibus (*insulis*) uxores Amnitum (Annitum *codd.*) Bacchica sacra concelebrant. DIONYS. 570 *ἔνθα γυναῖκες ἀνδρῶν ἀντιπέρηθεν ὀγανῶν Ἀμνιτάων eqs. cf.* Namnetes.

Amnius *v.* Ammius *p. 1939, 4.*

Amnon *nom. vir. hebr.*, אַמְנוֹן, *Ἀμνών (Ἄμμων saepe in cod. Alex.). indecl., sed* VVLG. II reg. 3, 3 Ammonis *in cod. Amiat., declinatio etiam ap.* SALV., *v. infra.* **1** *filius David*: VVLG. II reg. 3, 2. 13, 1 *sqq.* I par. 3, 1. HIER. nom. hebr. p. 37, 6 Amnon (Amon *B*, Ammon *FH*) matris fletus. SALV. gub. 2, 21 Thamar Amnonis (Amonis *T*) furore corrumpitur, Amnon (Ammon *T*) ab Absalone iugulatur. ... in Amnone (Ammone *T*). LIB. geneal. chron. I p. 191, 541 Ammon. **2** *alius*: VVLG. I par. 4, 20.

Amnum *fl. Arabiae, cf. Müller, PW. I 1872.* PLIN. nat. 6, 151. *Otto.*

amnuo *v.* abnuo *p. 112, 58 sq.*

amo, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* amor, amicus. *Th.*]. *formae rariores*: amasso PLAVT. Cas. 1001. 1002 (PAVL. FEST. p. 28 amasso: amavero), amassint PLAVT. Curc. 578, amassis Mil. 1007. DIOM. gramm. I 353, 24 *in schemate* amemur ameminor amentor vel amantor (SACERD. gramm. VI 437, 9). SACERD. gramm. VI 436, 7 ament vel amento vel amamino. amaris *pro* amaveris OV. epist. 19, 177; *ceterae formae contractae ut* amasti, amarunt, amarim, amarat, amasset, amasse *passim.* *inf. subst.*: PLAVT. Curc. 28 ita tuom conferto amare ... ne. OV. epist. 7, 164 quod crimen dicis praeter amasse meum? 18, 16. *pass. impers.*: PLAVT. Pseud. 273 amatur atque egetur acriter. *vocabulum* AMO *ab amantibus pingitur* OV. epist. 16, 88; *luditur de tribus litteris* PLAVT. Merc. 304. *verbum in schemate declinationis iam adhibet* VARRO ling. 8, 58. 9, 97 *sqq.* 101. 10, 48 DIOM. gramm. I 351, 29 *sqq. passim.* *de synonymis haec docent veteres*: NON. 421 inter 'amare' et 'diligere' hoc interest quod 'amare' vim habet maiorem, 'diligere' autem est levius amare (*secuntur loci* CIC. frg. ad Brut. *p. 1953, 49* epist. 9, 7, 1 *p. 1953, 46* Att. 14, 17, 5 *p. 1953, 40*). *eadem fere* ISID. diff. 1, 17 *tum*: alii dixerunt amare nobis naturaliter insitum, diligere vero electione. GLOSS. φιλῶ, ἐρῶ, ποθῶ, ἀγαπῶ. colit, adpetit, cupit. *ob synonyma iuxta posita cf.* diligere: TER. Eun. 96 APVL. *p. 1952, 54* CIC. Verr. *p. 1953, 20* Att. *p. 1953, 34 et 40* epist. *p. 1953, 46 et 48* frg. *p. 1953, 50 et 51* nat. deor. *p. 1954, 5* Mur. *p. 1954, 54* VAL. MAX. *p. 1955, 16.* deperire PLAVT. Amph. 517. cupio APVL. *p. 1952, 54.* magni facio PLAVT. *p. 1953, 6* TER. *p. 1953, 12.* studeo CAECIL. *p. 1953, 13.* studio complector CIC. Att. *p. 1953, 37.* carum habeo CIC. Att. *p. 1953, 36.* colo CIC. Att. *p. 1953, 42* SEN. *p. 1953, 61* MART. *p. 1953, 66. 1954, 34.* vereor NEP. *p. 1953, 54* OV. *p. 1953, 57.* suspicio SEN. PLIN. *p. 1953, 59* ARNOB. *p. 1954, 37.* probo MART. *p. 1953, 68* RHET. Her. *p. 1954, 21* OV. *p. 1955, 11.* faveo PLIN. *p. 1955, 33.* *opposita*: odi *passim.* relinquo SEN. rem. fort. 16, 4 PETRON. *p. 1954, 13.* sperno ENN. *p. 1952, 79* HOR. *p. 1955, 3.* fugito TER. *p. 1953, 11.* fugio HOR. *p. 1955, 12.* adamo SEN. *p. 1955, 21.* delector MART. *p. 1953, 68.* cupio AFRAN. com. *p. 1952, 31.* miror CIC. fin. *p. 1953, 31* HOR. *p. 1955, 1* MART. *p. 1953, 69.* admiror CIC. *p. 1954, 69* PLIN. *p. 1955, 23.* iudico SEN. *p. 1953, 63.* *definitiones*: CIC. fin. *p. 1953, 23* Lael. *p. 1953, 27* AVG. *p. 1955, 38* PS. PROSP. *p. 1955, 40.* [*ital.* amare, *francog.* aimer, *hisp.* amar. *M.-L.*]

I *de amore* ***inter diversos sexus vel in pueros*** (*c. acc. vel absolute*): ENN. ann. 37 Vahl. *Eurydica*, pater quam noster amavit. NAEV. com. 37 nolo ego hanc adeo efflictim amare (PLAVT. Amph. 517 Cas. 49 POMPON. Atell. 43 LABER. com. 11 APVL. apol. 79. 100 met. 1, 8. 5, 6). com. 76 alium amat, alium tenet. PLAVT. Amph. 107 is amare occepit Alcumenam clam virum. 126 praeservire amanti meo ... patri. 290 qui complexus cum Alcumena cubat amans animo obsequens. 473. 517 (*syn.* deperit). 525 plurimum (Truc. 590 TER. Eun. 1092). 542. 640 praeter omnes. 655 quae me amat, quam contra (Cist. 239 Merc. 919) amo. 892 me ... amantem. 993. 995. Asin. 52 filius quod amet meus istanc meretricem. 57 amanti filio (309 Bacch. 233. 351 *passim*). 70. 75. 141. 169. 208 me unice unum ex omnibus. 515. 526. 536. 542 sine me amare unum Argyrippum animi causa quem volo. 591. 616 miser est homo qui amat. 631 ego hanc amo et haec me amat. 632. 672 amanti ero. 684. 687 amandone exorarier vis te⟨d⟩ an osculando? 831. 845. 900. 901 Aul. 592. 597. 603. 619 Bach. frg. 19. 32 Bacch. 75. 100. 191. 393. 476. 505 exemplis plurumis planeque. 511. 565. 568. 593. 636. 646 quicum ego bibo, quicum edo et amo. 702. 719. 1162 *bis.* 1165. 1193 tecum accumbam, te amabo et te amplexabor. Capt. 1032. Cas. 57 quod amat *i. amica* (565 Curc. 29. 31. 137. 139. 170 Epid. 653 *passim; nota* Merc. 744 qui amat quod amat si habet. Trin. 241^a *saepius*). Cas. 61. 137. 196. 205. 225. 232. 233. 451. 456. 472. 517. 618. 724 tu amas: ego esurio et sitio. 795. 802. 978. 1001. 1002. Cist. 68 amat haec mulier. :: eho, an amare occipere amarum est, obsecro? 79 unum amare et cum eo aetatem exigere quoi nuptast semel. 85 graviter. 95. 96 *bis.* 97. 118. 119 (eas *trad.*). 273. 274. 282. 313. 370. 488. Curc. 38 *et passim per omnem latinitatem.* *nota*: PLAVT. Curc. 176 sane, insane (*cf.* 187). Epid. 276 vehementer. Merc. 42 valide. 82 amens amansque. 356 arare mavelim quam sic amare. 984 quae te tamquam oculos amet. Most. 243 medullitus. Persa 25 iam servi hic amant? 303 multum (Truc. 879). Poen. 505 homini amanti (512). 518 quid tu ames aut oderis. 1092 amat ab lenone hic (Pseud. 203). Trin. 677 corde. Truc. 177 corde atque animo. TER. Andr. 520 misere (Haut. 190 Ad. 667). Haut. 97 perdite (Phorm. 82). Eun. 96 amem ... aut diligam. AFRAN. com. 221 amabit sapiens, cupient ceteri. 220 te non amare me adorate (cordate *Ribbeck*) ac saniter. 353 me illam amare perditim. POMPON. Atell. 174 ⟨p⟩orcus est, quem amare coepi, pinguis, non pulcer puer. RHET. Her. 4, 14, 21 (*exemplum*) amari iucundum sit si curetur ne quid insit amari. CIC. Verr. 6, 82. Catil. 2, 8 qui alios ipse amabat turpissime, aliorum amori flagitiosissime serviebat. 2, 23 hi pueri tam lepidi ac delicati non solum amare et amari didicerunt. CATVLL. 5, 1 vivamus, mea Lesbia, atque amemus. 8, 5 puella ... amata nobis quantum amabitur nulla (37, 12). 8, 17. 11, 19 nullam amans vere. 24, 6. 37, 15. 40, 8. 45, 3 te perdite amo (104, 3). 45, 20 mutuis animis amant amantur. 58, 3. 61, 47 amatis ... amantibus. 85, 1 odi et amo. 87, 1. 2. 92, 2. 4. PVBLIL. A 22 amare et sapere vix deo conceditur. LVCR. 4, 1061. 1279. SALL. Catil. 11, 6 insuevit exercitus ... amare potare. VERG. ecl. 8, 108 an qui amant ipsi sibi somnia fingunt? Aen. 4, 101 ardet amans Dido. HOR. epod. 17, 20 amata nautis multum et institoribus. PROP. 1, 12, 8 simili ... fide. OV. epist. 4, 26 peius (7, 30). am. 1, 8, 95 ne securus amet nullo rivale, caveto. ars 1 artem ... amandi. 2 lecto carmine doctus amet. 2, 161 praeceptor amandi. 2, 501 sapienter (511. 3, 565 sensim et sapienter). 3, 544 nimium certa ... fide. VAL. MAX. 4, 6 ext. 2 regina Mithridatem coniugem suum effusis caritatis habenis amavit. SEN. rem. fort. 16, 4 *opp.* relinquere. QVINT. decl. 257 p. 50, 10 quis enim amare alieno animo potest? APVL. met. 10, 21 blandissimos adfatus 'amo' et 'cupio' et 'te solum diligo', 'sine te iam vivere nequeo'. PERVIG. Ven. cras amet qui nunquam amavit, quique amavit, cras amet. *circumscribuntur amati (-ae)*: OV. met. 5, 636 cognoscit amatas ... aquas. fast. 6, 579 vultus ... amatos (STAT. Theb. 8, 650). SEN. dial. 4, 36, 6 amata corpora. STAT. silv. 1, 2, 94 amatos indulge thalamos. FIRM. err. 29, 2 per amata coniugis membra. *ex inscriptionibus haec notanda*: INSCR. Leblant, pierres gravées 141 (*in gemma*) amo te, ama me (142 *φιλοῦντα φίλησον.* CORP. XIII 5693, 8^b). 144 ama me, amabo te. 153 Iulia bibas et quen amas. CORP. II 4976, 30 (*in anulo*) dulcis ... amo te. 6009, 12 (*in anulo*) amo te, vita. 6009, 1. 4. XII 5692, 6. 5693. 5698, 19 Bonn. Jahrb. 110 p. 180. CORP. VI 13075 vivas valeas, ames ameris. TAB. devot. Rev. arch. 4 sér. II 1903 p. 175 *κωγιτε Βονωσα(ν) ... αμαρε.* CORP. XIII 7550 (*defixio*) il(l)um amo. *in parietibus Pompeianis adscripta*: CORP. IV 1256 Hermeros te amat. 2457 Methe ... amat Chrestum. 1808. 1812. 3131. Röm. Mitteil. 13 p. 29 Cornelia Hele⟨na⟩ amatur ab Rufo. 5 p. 31 n. 56 Servilius amat nec illi sit copia Servil//. CARM. epigr. 946 quisquis amat valeat, pereat qui nescit amare, bis tanto pereat quisquis amare votat. 947. 948 CORP. IV 346.
proverbia et proverbialia v. Otto, Sprichwörter p. 17; Weyman, Archiv 13, 262 sq. *sensu christiano*: GREG. TVR. glor. conf. 31 amantes duo (Franc. 1, 47).

II *i. q.* ***favere alicui,*** *magni aestimare, de amore inter* ***familiares, consanguineos, cives;*** *in usu est tam de affectu stabili quam de animo ob singula bene facta grato et contento*: ENN. ann. 269 Vahl. spernitur orator bonus, horridus miles amatur. NAEV. com. 39 ultro meretur, quam ob rem ametur, ita dapsiliter suos amicos alit. PLAVT. Asin. 67 volo amari a meis [77]. 510 neque quae recte faciunt culpo neque quae delinquont amo. Bacch. 617 quem quisquam homo aut amet aut adeat. 778 ni meum gnatum tam amem atque ei facta cupiam quae is velit. Capt. 104 sese omnis amant

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(477). 420 videas corde amare inter se *erum et servom* (*cf.* Flav. Theod. Prisc. gramm. III 107, 20). Cas. 181. 183. 529. Cist. 1 te amavi et mi amicam esse crevi. 7 eo ego vos amo et eo a me magnam iniistis gratiam. 21. Persa 649 nemo quisquam acceptior. servi liberique amabant. Poen. 252 quiesco. :: ergo amo te. Pseud. 944 ob tuam, Simia, perfidiam te amo et metuo et magni facio. Stich. 729 haec facetiast, amare inter se rivalis duos. Ter. Haut. 359. Phorm. 54 amo te et ... habeo gratiam. 478. Ad. 48 adoptavi ... amavi pro meo. 681. 701 magis te quam oculos ... amo meos. 709 hic non amandus [est], hicine non gestandus in sinust? 828. 865 omnes bene dicunt, amant. 872 illum amant, me fugitant. 879 ego quoque a meis me amari et magni fieri postulo. 946 bene facis; merito te amo. Caecil. com. 201 parentem ... qui te nec amet nec studeat tui. Afran. com. 248 tantum ... talem ... patrem. Afric. Cic. de orat. 2, 272 non amo ... nimium diligentis. Lvcil. 685. Cic. de orat. 1, 234 Scaevolae ..., quem omnes amare meritissimo ... debemus. Brut. 295 hunc quem tu plus quam te amas Brutum. Verr. 4, 8 odistis hominum novorum industriam ... Verrem amatis. 5, 15 omnibus iste ceteris Siculis odio est, ab his solis amatur. 5, 51 homo nobilis qui a suis amari et diligi vellet. Pomp. 43 homines ... ut aut contemnant aut metuant aut oderint aut ament. leg. agr. 2, 60 har. resp. 46 Planc. 22. 29. Cael. 36 plurimum. Phil. 2, 41. 110. 3, 18. fin. 2, 78 quid ... est amare, e quo nomen ductum amicitiae est (Lael. 100), nisi velle bonis aliquem affici quam maximis? Tusc. 1, 22 amare odisse, cupere timere. Lael. 49 amare vel ... redamare. 59 ita amare oportere, ut si aliquando esset osurus. 97. 100 amare ... nihil est aliud nisi eum ipsum diligere quem ames, nulla indigentia, nulla utilitate quaesita. Tusc. 4, 76 si naturalis amor esset, et amarent omnes et semper amarent et idem amarent. 4, 72. ac. 2, 115 tam inter se amantes viros ac. frg. 20 p. 89, 30 quem magis amet, Zenonem ... an Arcesilan. fin. 1, 16 cum miraretur ille quidem utrumque, Phaedrum autem etiam amaret. 2, 78 quem non ipsum amet propter ipsum. 3, 62 eos quos genuerimus. 4, 17. Tusc. 5, 60 vehementer. Att. 1, 5, 8 fraterne. 1, 13, 4 nos ... admodum diligit, amplectitur, amat, aperte laudat; occulte ... invidet. 2, 20, 1 Pompeius amat nos carosque habet (epist. 1, 7, 11). 6, 1, 3 Brutum, quem ego omni studio ... sum complexus, quem etiam amare coeperam. 6, 2, 2 mirifice. 6, 2, 9 nimis in isto Brutum amasti ..., nos vereor ne parum. 8, 13, 2 hunc amant, quem timebant. 12, 28, 3 amo illum mortuum. 14, 12, 2 haud amo vel hos. 14, 17, 5 ut mihi nunc demum amare *Brutum* videar, antea dilexisse. 16, 16, 14 me ... ille mirifice et coluit et amavit. ad Q. fr. 1, 1, 15 ex animo. 1, 3, 3 ut fratrem. 2, 15, 1 ab aequis ... vehementer et colamur et amemur. 3, 3, 1 et nos et inter se amant. epist. 7, 1, 3 Graecos ita non ames, ut ne ad villam quidem tuam via Graeca ire soleas. 7, 15, 1 quam sint morosi qui amant. 9, 7, 1 Clodius ... valde me diligit vel, ut ἐμφατικώτερον dicam, valde me amat. 9, 10, 1 mirabiliter. 13, 1, 5 Atticum sic amo ut alterum fratrem. 13, 47 eum a me non diligi solum, verum etiam amari. 13, 62 et in Atili negotio te amavi. ad Brut. frg. 4 ap. Isid. diff. 17 vale et nos ama vel, si id nimis est, dilige. frg. 5 ap. Non. p. 421 me aut amabis aut, quo contentus sum, diliges. Varro Men. 380. Catvll. 14, 1 ni te plus oculis meis amarem. 67, 34 Brixia Veronae mater amata meae. Nep. Alc. 2, 2 amatus est a multis [a]more Graecorum, in eis a Socrate. Att. 15, 1 utrum eum amici magis vererentur an amarent. Verg. catal. 4, 11. 8, 3. Hor. ars 313 quo sit amore parens, quo frater amandus et hospes. Ov. Pont. 1, 7, 7 qui te venerantur amantque. 2, 5, 62. 4, 14, 24 Tomitae, quos ego, cum loca sim vestra perosus, amo. Sen. contr. 2, 1, 26 patrem gratis amo. Sen. benef. 3, 3, 2 amavimus aliquem et suspeximus (Plin. epist. 3, 3, 1. 6, 34, 1). 4, 21, 2 gratus est: amat, debet, referre gratiam cupit. clem. 1, 13, 4 a tota civitate amatur, defenditur, colitur. epist. 3, 2 qui contra praecepta Theophrasti cum amaverunt iudicant et non amant cum iudicaverunt. Lvcan. 1, 61 genus humanum positis sibi consulat armis inque vicem gens omnis amet. 9, 1050 populos Pompei nomen amantes. Stat. silv. 3, 3, 20 animaeque supremum frigus amat. Mart. 2, 55, 1 vis te Sexte coli: volebam amare ... sed si te colo, Sexte, non amabo. 7, 11, 3 o quam me nimium probas amasque. 7, 76, 6 delectas, Philomuse, non amaris. 9 praef. vers. 6 *Martialis* quem non miraris, sed, puto, lector, amas. Qvint. inst. 10, 3, 12 familiariter. decl. 332 p. 307, 14 fide an utilitatibus amet. Plin. epist. 3, 5, 3 singulariter (3, 15, 1). 6, 8, 4 coniunctius. 6, 26, 1 effuse. 9, 37, 1 constantius (Svet. Cal. 25). Fronto p. 5, 5 N. sine fine. 91, 6 decem tanta te amo (91, 8). 97, 20 flagrantius. 101, 16 habeo enim quos pro te non oculeis modo amem sed etiam auribus. Gell. 1, 3, 30. Apvl. Plat. 2, 13 ut ament quae redamantur. flor. 9 p. 38 qua effectius te ament. Hil. in Matth. 4, 27. 19, 5 proximum tamquam se amare (24, 1. Vvlg. diliges). 4, 27 gentium sit amantes amare et commune sit diligere diligentes (*christianorum amare adversarios*). Corp. VI 34386 ex quo ⟨p⟩rimum educastis ⟨me⟩ et in die mortis ⟨ipso s⟩ic amastis. IX 1843 qui amarunt alumnum suum.

de partibus, secta: Cic. Brut. 68 cur ... Lysias et Hyperides amatur, cum penitus ignoretur Cato? ac. 2, 133 Antiochus dissentit quibusdam in rebus ab his quos amat Stoicis. Avg. civ. 22, 28 amantes Platonem.

amant di (*cf. p. 1957, 42 sqq.*): Plavt. Bacch. 818 hunc si ullus deus amaret. Epid. 192 di ... me adiuvant augent amant (Men. 551). Mil. 985 Venus me amat. Pseud. 613 di me servant atque amant, nam. Rud. 1183 cum te di amant, voluptati est mihi. Cic. nat. deor. 1, 121 neminem ab eo (*deo*) amari, neminem diligi. Verg. ecl. 3, 62 et me Phoebus amat. Aen. 6, 129 pauci quos aequus amavit Iuppiter. Prop. 1, 18, 20 Arcadio pinus amata deo. Ov. am. 3, 10, 17 quamvis agros amet illa (*Ceres*) feraces. ars 2, 80 Delos amata deo. met. 14, 627 Pomona ... rus amat. fast. 2, 358. 4, 250. 5, 345. trist. 2, 156 Romanum si modo nomen amant *di*. Sen. benef. 4, 5, 1 usque in delicias amamur *a deo*. dial. 1, 2, 6 patrium deus habet adversus bonos viros animum et illos fortiter amat. 1, 4, 7 Lvcan. 9, 350. Petron. 34 aequum ... Mars amat. 120 vers. 81 Fors ..., quae nova semper amas et mox possessa relinquis. Calp. ecl. 2, 28. 4, 89 Sil. 13, 345. 14, 55. 466. Homer. 874 amantem Dorida fluctus. Stat. Theb. 1, 717 Iunoniaque arva dexter ames, *Phoebe*. 3, 104 augur amate deis. silv. 1, 1, 105 certus ames terras, *o Caesar. passim; item apud christianos*: Vvlg. sap. 11, 27 Ioh. 16, 27 apoc. 3, 19.

sē amāre: Plavt. Bacch. 214 Capt. 104 (477). Truc. 442 me potius non amabo quam huic desit amor. Rhet. Her. 4, 2, 1 nos solos probare, nos amare, alios contemnere et deridere. Cic. top. 51 ne ... nimium te amare videare. har. resp. 19 Tusc. 1, 111 nat. deor. 1, 78 off. 1, 29. Lael. 10 non amicum, sed se ipsum amantis. Att. 4, 5, 3 iam tempus est me ipsum a me amari, quando ab illis nullo modo possum. 4, 18, 2 in eo (*neutr.*) me valde amo. 9, 18, 2. ad Q. fr. 2, 15, 5 ne pilo quidem minus me amabo. 3, 8, 4 quam ineptus, quam se ipse amans sine rivali (Hor. ars 444). Hor. sat. 1, 2, 54 hoc se amplectitur uno, hoc amat et laudat 'matronam nullam ego tango'. 2, 7, 31 te felicem dicis amasque quod. Sen. suas. 7, 1 ingenium tuum amas. Sen. benef. 4, 14, 4. 4, 15, 2 neminem non amare beneficia sua. epist. 71, 28. 104, 3. Vvlg. II Tim. 3, 2 erunt homines se ipsos amantes. Avg. civ. 13, 21.

de amore in deos: Plavt. Poen. 282 deos ... et amo et metuo. Mart. 9, 29, 6 quae turba Sarapin amat. 9, 42, 5 sic Palatia te colant amentque *Phoebe*. Fronto p. 59, 23 N. amo deos qui te tutantur. Comm. instr. 1, 11, 11 deum. Arnob. nat. 1, 25 deum ... in rebus fessis totis ... sensibus amplexari amare suspicere. Hil. ad Const. 1, 6 caritate amandus est *deus*. Hier. epist. 22, 39 Christum. 121, 6. Vvlg. deut. 11, 1 ama igitur dominum deum tuum (I Cor. 16, 22 *etiam* Itala Tert. pudic. 14). Avg. civ. 8, 8 hoc esse philosophari amare deum, cuius natura sit incorporalis. *ibid.* fruens deo sit beatus qui deum amaverit. 12, 21. *passim.*

III *de amore* **in** *res*: Plavt. Bacch. 214 Epidicum, quam ego fabulam aeque ac me ipsum amo, nullam aeque invitus specto, si agit Pellio. Cur. 148 pessuli ..., vos saluto ..., vos amo (*cf. formulas infra p. 1956, 60 sqq.*), vos volo, vos peto atque obsecro, gerite amanti mihi morem. Poen. 327 damnum, quod Mercurius minime amat. :: namque edepol lucrum amare nullum amatorem addecet. Pseud. 1256 hoc est homini quam ob rem vitam amet. Trin. 1031 vetera amare ... more maiorum. Truc. 712 ama, id quod decet, rem tuam. Cic. Catil. 3, 10 qui amavit unice patriam (Sest. 143. 145. Att. 1, 19, 1 civi amanti patriam. 4, 6, 1 Sen. epist. 66, 26. 88, 7 *passim; cf.* Corp. XIV 2466 cum M. Iunius ... ita amet municipium) et civis suos. Mur. 76 odit ... luxuriam, publicam munificentiam diligit; non amat profusas epulas, sordis et inhumanitatem multo minus. Sest. 105 horum homines nomen, orationem, voltum, incessum amabant. leg. 1, 48 ipsam aequitatem et ius ipsum. off. 1, 68 divitias. fin. 1, 32 *nemo* est qui dolorem ... amet, consectetur, adipisci velit. 2, 94 honestatem ipsam per se. ac. 2, 31 κατάληψιν ... ipsam per se amat (*syn.* amplectitur). 2, 5 sunt ... multi qui omnino Graecas non ament litteras, plures qui philosophiam. leg. 2, 4 istum, ubi tu es natus, plus amabo posthac locum. Att. 2, 10 volo ames meam constantiam. 6, 1, 26 equidem valde Athenas amo. 7, 2, 3 Alexidis manum amabam, quod ..., non amabam, quod .... 9, 6, 2 urbem id est patriam amamus. 10, 4, 6 patris ... lenitas amanda potius ab illo quam ... neglegenda. 12, 14, 3 perierunt illa (*in me*) quae amabas. Brvt. Cic. ad Brut. 1, 16, 11 rem publicam amare (epist. 7, 32, 3) libertatisque defensorem esse. Cic. epist. 1, 7, 9 magnitudinem ... animi tui, quam ego semper sum admiratus semperque amavi. 1, 9, 24. 7, 24, 1 amo igitur voluntatem. 9, 16, 1 amavi amorem tuum. 9, 22, 1 amo verecundiam ⟨...⟩ vel potius libertatem loquendi. Trebon. Cic. epist. 12, 16, 1 earum artium quas tu maxime amas. Catvll. 3, 5 passer ... quem plus illa oculis suis amabat. 12, 16. Pvblil. Q 33 qui debet limen creditoris non amat. Lvcr. 1, 641. Nep. Att. 1, 2 litteras. Verg. catal. 9, 20 carmina ..., qualia Trinacriae doctus amat iuvenis. ecl. 2, 52 nuces, mea quas Amaryllis amabat. 3, 88 Pollio amat nostram ... musam. 3, 90 qui Bavium non odit, amet tua carmina, Maevi. 5, 61 amat bonus otia Daphnis. 7, 63 Phyllis amat corylos. Aen. 3, 134 hortor amare focos arcemque attollere tectis. 5, 163 litus ama (Avien. Arat. 675) ..., altum alii teneant. Dirae 102 semper amabo *fundum*. Hor. sat. 1, 2, 119 parabilem amo Venerem. carm. 3, 19, 13 qui Musas amat ... vates. epist. 1, 8, 12 Romae Tibur amem. 1, 19, 36 mea cur ingratus opuscula lector laudet ametque domi, premat extra limen iniquus. epist. 2, 1, 96 eboris fabros aut aeris amavit. 2, 1, 20

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

versus. 2, 2, 58 non omnes eadem mirantur amantque. 2, 2, 77 scriptorum chorus omnis amat nemus et fugit urbes. ars 45 hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor. 235 inornata verba. 363. TIB. 1, 4, 61 Pieridas, pueri, doctos et amate poetas. LYGD. 3, 20 falso plurima volgus amat. PROP. 2, 6, 24 viri femina limen amat. Ov. epist. 1, 8, 116 errorem vocis et omen amo. am. 3, 4, 26 pauci quod sinit alter amant. met. 4, 218 thalamos ... amatos. 7, 819 tu facis ut silvas, ut amem loca sola. fast. 1, 631 siquis amas veteres ritus. 1, 718. 4, 440. Pont. 2, 3, 17 reditus iam quisque suos amat. 3, 9, 12 nec quidquid genui protinus illud amo. 4, 2, 48 studium quod tibi cedit ama. trist. 1, 5, 40 inque suis amat hanc *(fidem)* Caesar, in hoste probat. 4, 1, 30 carmen. PAVL. FEST. p. 2 amoena dicta sunt loca quae ad se amanda alliciant. SEN. contr. 1 praef. 22 ut sententias amaret. 2, 1, 6 quam te, paupertas, amo. 2, 2, 12 *Ovidius* in carminibus ... non ignoravit vitia sua, sed amavit (9, 6, 11). VAL. MAX. 7, 8, 7 amavit ... sordes suas et dilexit pericula. SEN. clem. 1, 4, 1. dial. 3, 18, 2 amat et tuetur errorem. 7, 7, 1 quae vos et amatis et expetitis. 7, 20, 5. 7, 21, 4 non amat divitias, sed mavolt. 9, 1, 11. 10, 16, 4. 12, 8, 2 litterae tuae tam diu ac tam fideliter amatae. epist. 24, 24 ne nimis amemus vitam et ne nimis oderimus. 39, 6 mala sua ... et amant. 71, 5 si ... virtutem adamaveris, amare enim parum est. PETRON. 3 amas bonam mentem. PLIN. nat. 16, 242 arborem eximiam. 33, 149 *Romanos* amare etiam, non solum admirari, opulentiam externam *Attali*. 35, 70 quam picturam amavit Tiberius princeps. SIL. 1, 262. 8, 325. 363 quique ostia Tusci amnis amant *i. habitant (similiter* 17, 89. MART. 9, 61, 2 qua dives ... Corduba Baetin amat. 10, 20, 8 Scythicas hospes amare casas). SIL. 8, 611. 9, 371. 14, 528 STAT. Theb. 7, 719. 11, 705 lucem deprensus ames. 12, 45 amant miseri lamenta. MART. 9, 14, 3 aprum amat et mullos ..., non te *amicus*. 9. 39, 6 hunc ... bis amare diem. 9, 52, 3 natales, Ovidi, tuas Apriles ut nostras amo Martias Kalendas. PLIN. paneg. 75 ames illum diem. 86 otium pertinaciter. epist. 9, 6, 2 nunc favent panno, pannum amant. FRONTO p. 43, 4 N. ego vero etiam litterulas tuas dis. *(sic cum puncto codex)* amo. APVL. flor. 9 p. 38 philosophia me docuit non tantum beneficium amare, sed etiam maleficium. AVG. civ. 9, 15 beatitudo amanda est sempiterna. 11, 28 utrum et ipse amor ametur. 12, 8 vitium est avaritia ... hominis perverse amantis aurum. divers. quaest. 35, 1 nihil aliud est amare quam propter se ipsam rem aliquam appetere. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 3 quid ... est amare nisi velle aut quid est odisse nisi nolle? CORP. III 14292 *femina* cuius simplicitas ... laudatur et amatur ubique. *i. q. tueri, defendere*: STAT. Theb. 9, 114 *Hippomedon* motus ... per omnis corpus amat, corpus servans circumque supraque vertitur.

IV *transfertur verbum ad animum, corpus, mores, sim.*: PLAVT. Cist. 222 meum ... amantem animum. Pseud. 66 compressiones artae amantum corporum. CIC. nat. deor. 2, 158 canum ... tam ... amans dominorum adulatio. orat. 168 *aures* meae ... verborum ambitu gaudent ... nec amant redundantia. PVBLIL. N 17 nil magis amat cupiditas quam quod non licet. N 27 rivalitatem non amat victoria. SALL. Iug. 34, 1 quae ira fieri amat. PROP. 1, 2, 8 nudus Amor formae non amat artificem (2, 1, 58). Ov. epist. 18, 25 amantia lumina *(oculos)*. fast. 3, 706 vinosior aetas haec est et gravidae munera vitis amat. 6, 113 amantia verba. SEN. clem. 1, 3, 2 *natura hominis* pacem amat. PETRON. 118 neque generosior spiritus vanitatem amat. STAT. silv. 2, 3, 55 umbris scrutatur amantibus undas *arbor*. QVINT. inst. 1, 8, 6 elegia ..., quae amat.

***amant res*:** CIC. epist. 9, 12, 1 *Baiae* te amant et tibi adsentantur. Lael. 88 natura solitarium nihil amat. CATVLL. 62, 16 amat victoria curam. SALL. Iug. 41, 3 ea quae res secundae amant, lascivia atque superbia. VERG. ecl. 3, 59 amant alterna camenae. CIRIS 55 amat Polyhymnia verum. HOR. carm. 1, 25, 3 amatque ianua limen. CARM. de mens. 1, 12 december, amat te genialis hiems. Ov. rem. 143 Venus otia amat. MANIL. 2, 415 Pisces et Virginis astra ... amant communia iura. 2, 486. 4, 305 nec amat compendia caelum. 4, 381. 592. 708. 5, 72. CELS. 2, 14 amat ... hoc auxilium valetudo longa. 3, 21 balneum rarum res amat. SEN. Phaedr. 485 vita ... silvas amat. PLIN. nat. 35, 49 cretulam amant udoque inlini recusant purpurissum, Indicum *eqs.* MART. 7, 8, 10 lusus ipse triumphus amat. QVINT. inst. 9, 4, 102 bacchius ... spondeum ante ⟨se⟩ amat. 9, 4, 136 sublimia ... amant amplitudinem dactyli quoque et paeanis. PLIN. paneg. 31 Nilus amet alveum suum et fluminis modum servet. POTAM. tract. 1 p. 1413^A calor frigus non amat et frigus calore torquetur.

de bestiarum vel herbarum amore: CIC. Lael. 27 *bestiae* ex se natos ... amant ... et ab eis ... amantur. VERG. georg. 3, 218 amantes *tauros*. Ov. medic. 38 virus amantis equae (am. 1, 8, 8). am. 2, 16, 41 ulmus amat vitem (STAT. silv. 5, 1, 49), vitis non deserit ulmum. 3, 11, 36 nec iuga taurus amat. ars 2, 481 ales habet quod amet. EPIST. Sapph. 38 et niger a viridi turtur amatur ave. SEN. Phaedr. 351 COLVM. 7, 4, 3. PLIN. nat. 1, 9, 8 *delphini* quos amaverint. 9, 13 *de elephanto.* 10, 51. SIL. 16, 356 *Pelorus equus* asper nec qui cervicis amaret applausae blandos sonitus. STAT. Theb. 7, 572. silv. 4, 6, 98 amantes carmina laurus. MART. 1, 104, 15 amantque captos *lepores leones.* 3, 58, 38 coactos non amare capones. 5, 31, 2 sua quam facilis pondera taurus amet. 6, 63, 6 et piscatorem piscis amare potest? STAT. Theb. 10, 462 amantibus increpet alis *avis parens.* *de bestiarum vel herbarum stabulis, sedibus, vitae condicionibus*: PLAVT. Condal. frg. 1 tam crepusculo, fer⟨a⟩e ut amant. VARRO rust. 3, 10, 7 anseres ... amant locum purum. VERG. ecl. 5, 76 dum iuga montis aper, fluvios dum piscis amabit. georg. 2, 113 apertos Bacchus amat colles, aquilonem et frigora taxi. 3, 186 *equos* blandis gaudere magistri laudibus et plausae sonitum cervicis amare. 3, 315 amantis ardua dumos. 3, 386 fluvios. 4, 124. HOR. epod. 2, 57 lapathi prata amantis. 16, 34 ametque salsa levis hircus aequora. Ov. epist. 15, 55 amantis saxa capellae. met. 2, 539 amanti flumina cycno. 11, 795 aequor amat *mergus*. GRATT. 390 sedem spernit amatam. MANIL. 2, 20 quod colles Bacchus amaret, quod fecunda Ceres campos, quod Pallas (bachus *trad.*) utrumque. COLVM. 2, 10, 29 *vicia* non amat rores cum seritur. 2, 10, 3. 23. 5, 8, 5. 5, 10, 9 arb. 21, 1 MELA 2, 1 LVCAN. 5, 553 CALP. buc. 5, 14 PLIN. nat. 13, 28. 14, 33. 16, 40. 71. 73. 17, 22. 117. 18, 123. 134 *bis*. 135. 138. 19, 69. 133. 21, 20. 24, 83 SIL. 10, 533 STAT. Theb. 2, 323. 9, 743 Ach. 1, 216 MART. 4, 13, 6 SIDON. carm. 3, 1 *(p. 1959, 66)* *passim. versa vice*: MART. 13, 83 squillae: Caeruleus nos Liris amat.

V ***sequitur enuntiatum*:** *acc. (vel nom.) c. inf.*: SALL. Iug. 34, 1 quae ira fieri amat. HOR. carm. 1, 2, 50 hic ames dici pater atque princeps. sat. 2, 5, 96 inportunus amat laudari. Ov. epist. 1, 4, 76 fine coli modico forma virilis amat. APVL. flor. 16 p. 64 quod genus in comoedia fieri amat. TERT. pall. 6 TER. MAVR. 1995. NOVATIAN. Cypr. epist. 36, 3 amabunt ... se dilatos esse. SOL. 35, 5. LAMPR. Heliog. 29, 9 amabat sibi pretia maiora dici. AVSON. 419, 2 fieri amat (DICT. 1, 3 SYMM. epist. 3, 21. 6, 65, 1. 10, 40, 6 AMM. 16, 12, 40. 17, 1, 7). PRVD. cath. 2, 22 fraus ... amat tenebris obtegi. AVG. civ. 1 praef. amatque sibi ... dici. mus. 4, 11, 13 epist. 133, 2. 140, 31, 75. bon. viduit. 19, 23 a viro tali amate amari. de mend. 5, 8 Petrum amare debemus libenter correctum. BOETH. arithm. 2, 4 p. 86, 9. *seq.* **quod:** LVCAN. 8, 78 ipsum quod sum victus ama. PETRON. 18 hoc amo quod possum qua libet ire via. SIDON. epist. 2, 10, 1 amo in te quod litteras amas. *seq.* **ut** *v.* amabo *p. 1957, 2.* *seq. infinitivus (cf.* φιλεῖν*)*: [SALL. hist. frg. dub. 2 (Quint. inst. 9, 3, 17 *de figura graeca*) vulgo (-us *trad.*) amat fieri; *perdubia interpretatio*]. HOR. epod. 8, 16 libelli Stoici inter sericos iacere pulvillos amant. sat. 1, 10, 60 amet scripsisse ducentos ante cibum versus. 2, 3, 20 quaerere amabam. 2, 3, 214 si quis lectica nitidam gestare amet agnam. carm. 2, 3, 10 pinus ... *et* populus umbram ... consociare amant. 3, 9, 24 tecum vivere amem, tecum obeam libens. 3, 16, 10 aurum ... perrumpere amat saxa. epist. 1, 14, 9 ars 197. CALP. ecl. 3, 16 illic requiescere noster taurus amat. SIL. 2, 72 impellere ... ac stravisse ... amabat. 12, 451. TAC. ann. 4, 9 memoriae Drusi eadem quae in Germanicum decernuntur plerisque additis ut ferme amat posterior adulatio *addere*. APVL. flor. 9 p. 39 quis ... a te non amet discere. TERT. nat. 1, 1 amatis ignorare quod alii gaudeant invenisse (apol. 1). scorp. 6. adv. Marc. 2, 28 virtus ... paucis amat *agere*. ANTH. 467, 3 SOL. 17, 1. 52, 84 ARNOB. nat. 1, 27. 7, 25 FIRM. err. 7, 6 AMM. 21, 1, 9 SCHOL. Cic. Gron. p. 409, 8. 422, 7 AMBR. off. 2, 28, 140 VVLG. Matth. 6, 5 III Ioh. 9 CLAVD. 17, 163 AVG. civ. 10, 9 p. 416, 4. 15, 16 p. 93, 21. 20, 16 p. 444, 3 epist. 140, 85. 149, 10. 153, 22. 162, 9. 193, 4, 13 plus amo discere quam docere. c. Faust. 13, 12 p. 391, 26 serm. ed. Mai. 90, 3. PS. APVL. Ascl. 45 nasci amat herba ... locis *his*. PROSP. in psalm. 118, 33. 139, 12 PS. PROSP. vocat. gent. 1, 3. SEDVL. carm. pasch. 5, 412 pastor amans (op. pasch. 5, 36 cupiens) augere greges. 1, 332 alter amat fletus, alter crispare cachinnum. DRAC. laud. dei 3, 457 Romul. 9, 118 CASSIOD. var. 3, 25, 1. 11, 8, 2 CORIPP. Ioh. 6, 149.

VI *formulae*: **amabo** (DON. gramm. IV 383, 16 rite declinari non possunt ... sis, amabo. V 59, 25. 231, 36. 382, 14) *(sequitur vel auditur hortatio varie formata)*; *formula plerumque mulierum, cf. Seyffert stud. Plautina p. 1 Leo ad Asin. 711*: NAEV. com. 82 cave cadas am⟨a⟩bo. PLAVT. Amph. 540 noli amabo ... irasci Sosiae. 810 quid iam, amabo? Asin. 692 amabo (faciam quod voles) da istuc argentum nobis. 707 amabo, Libane, iam sat est (Mil. 1084). 711 quid nunc, amabo? ... datisne argentum? 894 dic amabo. 939 memento amabo. *item cum imperativo* Aul. 142 Bacch. 100 Cas. 137 (vero *A*). 213. 634. 636. 641. 832. 871 Cist. 110. 113. 643 Curc. 138. 197 Men. 405. 541. 851 Merc. 503 Mil. 382. 1067 Most. 166. 298. 324. 385 Persa 245 *bis*. 849 Poen. 240. 336. 350. 370. 380. 401 Rud. 427. 439. 752 Truc. 128. 196. 687. 696. 958 TER. Eun. 130. 150. 534. 663. 838 TITIN. com. 109 LVCIL. 733 CIC. Att. 10, 10, 4 ad Q. fr. 3, 9, 4 epist. 7, 32, 2 CATVLL. 32, 1 MART. 8, 76, 1 SIDON. carm. 9, 4. PLAVT. Bacch. 53 qui, amabo? 62 quid, amabo, opticuisti? *similiter cum interrogatione ut responsio petatur* Bacch. 1121. 1194 Cas. 171. 236. 916 Cist. 17. 19. 564. 708. 728 Curc. 112 Men. 382 Merc. 538 Mil. 900 Most. 343 Persa 336. 765 Poen. 263. 399. 1257. 1265 Rud. 249. 253. 339. 343. 355. 434 Stich. 10. 91 Truc. 132. 138. 166. 352. 364. 665. 684. 719. 941 TER. Hec. 70. 824 Haut. 404 Eun. 674. 915 TITIN. com. 80 GELL. 4, 1, 4. PLAVT. Bacch. 1149 eho, amabo (1197). PLAVT. Bacch. 44 id, amabo te, huic caveas. Men. 678 Truc. 588. DICTVM apud Cic. de orat. 2, 278 amabo te, da mihi. CIC. Att. 2, 2, 1. 2, 4, 1. 2, 7, 3. 5, 12, 3. 5, 17, 3. 7, 1, 4. 7, 8, 2. 9, 18, 4. 13, 52, 2. 15, 29, 3. 16, 2, 2. 16, 16, 10 ad Q. fr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 4, 1. 2, 8, 3 epist. 2, 7, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 6, 5. 8, 9, 3. 15, 17, 4 GELL. 5, 21, 6. PLAVT. Cist. 104 te amabo ut hanc ... sinas. Men. 425 scin quid te amabo ut facias? Truc. 872 (873) TER. Eun. 537. *cf.* Men. 524. **sī mē (nōs) amās** (*similia*): PLAVT. Trin. 244 da ... si me amas, si audes. TER. Haut. 1031 cave ... si me amas. CIC. Att. 2, 1, 12 si me amas, cura. 2, 4, 6 si nos amas, ... venito. 2, 19, 1. 2, 20, 5 si me amas tantum quantum profecto amas, ... facito (2, 23, 3 epist. 9, 13, 4). 3, 15, 4 si quantum me amas et amasti, tantum amare deberes ac debuisses, numquam esses passus. 4, 4ᵇ, 5. 4, 19, 2. 5, 4, 3. 5, 14, 1. 5, 15, 3. 5, 17, 5 si quicquam me amas. 5, 21, 7. 6, 9, 2. 12, 6, 2. 12, 18, 1 de quo tantum quantum me amas velim cogites. 13, 37, 3. 13, 45, 1. 16, 3, 1. 16, 16, 10 ad Q. fr. 1, 2, 11. 2, 1, 3. 2, 8, 3. epist. 2, 14 omnia relinques, si me amabis. 5, 11, 3. 7, 21. 7, 32, 2. 9, 17, 1. 9, 20, 3. 9, 24, 4. 9, 25, 3. 12, 21. 14, 2, 3 (*ad feminam*; 14, 5, 2). 16, 1, 2. 16, 3, 1. 16, 18, 2. 16, 20 VATIN. Cic. epist. 5, 9, 1 HOR. sat. 1, 9, 38 PETRON. 48. 96. 98 si Gitona tuum amas, incipe velle servare. FRONTO p. 67, 13 N. p. 77, 34 si quicquam nos amas, dormei. AVR. Fronto p. 84, 6 N. si quid umquam me amasti, hodie ama et ... mitte. FRONTO p. 94, 22 N. 192, 3. 252, 13 si me amares, misisses. *cf.* HIER. epist. 8 si amas, scribe obsecranti, si irasceris, iratus licet scribe. **amā, amāte** *in epistulis*: (*cf.* PLAVT. Asin. 745 valete. **::** et vos; amate). VARRO Men. 346 vive meque ama mutuiter. CIC. Att. 1, 5, 8 cura ut valeas et nos ames. epist. 7, 5, 3 cura ut valeas et me ut amas ama. VATIN. Cic. epist. 5, 9, 2 tu nos fac ames. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 5 tu me amabis ita si hoc idem me in te facere senseris. CASS. Cic. epist. 12, 12, 5 fac valeas meque ames. CIC. epist. 13, 47 tu fac quod facis ut me ames teque amari a me scias. 15, 18, 2 valebis ... meque ut a puero fecisti amabis. CASS. Cic. epist. 15, 19, 4 vale. me ut facis ama. CIC. epist. 15, 20, 3. 16, 8, 2 ama nos et vale (16, 26, 2). Q. CIC. Cic. epist. 16, 27, 2 me ama. vale. FRONTO p. 24, 20 N. vale et me ... omnimode ames. p. 43, 3. PAPYR. Wessely p. 5 n. 1 ama nos ut instituisti. vale. *scarifatum Pompeis*: CORP. IV 2414 propero. vale mea Sava. fac me ames. **(multum) tē amo (amāmus)** *in sermone epistulari*: CIC. Att. 1, 1, 5 (*in fine*) multum te amamus. 1, 3, 2 te multum amamus, quod ea abs te diligenter ... curata sunt. 5, 21, 5. 13, 6, 4 operam tuam multum ⟨amo⟩ qui ... haec cures. ad Q. fr. 3, 9, 4 de mancipiis quod mihi polliceris valde te amo. PLIN. epist. 5, 6, 1 amavi curam et sollicitudinem tuam, quod. AVR. Fronto p. 56, 13 N. merito amo (*in fine*). p. 70, 15 amo absentem (*item*). p. 78, 18 amo me, quod te visurus sum. SIDON. epist. 5, 11, 1. CIC. Att. 7, 2, 7 de rauduseulo Numeriano multum te amo (*i. gratias ago*). **dī tē (bene) ament:** PLAVT. Aul. 183 salvos ..., Euclio, semper sis. **::** di te ament, Megadore. *item* Bacch. 457. Capt. 138 Ergasile salve. **::** di te bene ament, Hegio. Curc. 455 leno salve. **::** di te ament. *similia* Most. 341. 717 *versa vice.* 806. 1130. Persa 16 o Sagaristio, di ament te. Poen. 751. 859 Pseud. 271. 272. 1294 Rud. 1303. PLAVT. Men. 278 Menaechme salve. **::** di te amabunt, quisquis ⟨es⟩. Persa 205 salve .... **::** Sophoclidisca, di me amabunt. **::** quid me? PLAVT. Mil. 232 at te Iuppiter bene amet. PLAVT. Aul. 761 **ita tē amābit** Iuppiter ut tu nescis. OV. am. 2, 13, 12 sic tua sacra pius semper Osiris amet ..., huc adhibe voltus. MART. 7, 89, 4 sic te semper amet Venus, memento. PLAVT. Epid. 515 propera [sis] igitur fugere hinc, **sī tē dī amant.** Mil. 293 istam, si te di ament, temere hau tollas fabulam. 571 ne tu hercle, si te di ament (-ant *CD*) linguam comprimes. Poen. 659 tu, si te di amant, agere tuam rem occasiost. **ita mē dī (bene) ament (amābunt)**: PLAVT. Amph. 597 neque, ita me di ament, credebam. Aul. 496 ita me di amabunt, ut ego hunc ausculto lubens. Bacch. 111 ita me di ament, ut ... videtur. Cas. 452 ita me di bene ament, ut ego vix reprimo labra. Mil. 501 ita me di deaeque omnes ament, nisi mihi supplicium ... de te datur. 725 ita me di deaeque ament, aequom fuit. 1403 Most. 170. 520 (amabunt). Persa 492. 639 Poen. 289. 439 (amabunt, vin). 504. 827. 1219 (amabunt). 1413 Pseud. 943 Stich. 505. 685. 754 Trin. 1024 TER. Andr. 947 Hec. 106 (ament *A*, amabunt *Donat.*). 206. 233. 258. 276. 579. 642. 864 Haut. 308. 383. 569. 686. 749. 953 Phorm. 165. 883. 954 Eun. 474. 615. 882. 1037 Ad. 749. CATVLL. 97, 1 non, ita me dĭ ament, quicquam referre putavi. PLAVT. Merc. 762 ita me amabit Iuppiter ... ut ... dixi. Poen. 869 Diespiter me sic amabit. Capt. 877 ita me amabit sancta Saturitas ... ut ego vidi. TER. Haut. 463 sic me di amabunt, ut. *similia*: PLAVT. Aul. 445 ita me bene amet Laverna, ⟨uti⟩ te iam ... pipulo hic differam. Bacch. 895 ita me Iuppiter Iuno Ceres ... dique omnes ament, ut ille ... cubat. Curc. 208 ita me Venus amet (Stich. 742), ut ... sinam (*fut.*). Poen. 1326 Trin. 447. *per iocum*: PLAVT. Curc. 578 ita me volsellae pecten ... bene me amassint ... ut ... facio. Truc. 276 ita me amabit sarculum, ut ... mavelim. LIV. 1, 23, 9 itaque si nos di amant ... ineamus aliquam viam.

participia: **amāns,** -tis *adi. vel quasi subst., masc. et fem.*: PRISC. gramm. II 550, 22 ʻamans illum' participium est, ... ʻamans' autem ʻillius' nomen ut ʻamator illius'; itaque et tempus amittit et comparationem assumit ut ʻamantius, amantissimus'. III 148, 21 amans ὁ ἐραστής. 464, 29. 488, 1 *cf. et* POMP. gramm. V 150, 3 *sqq.* *abl. in* -te: PLAVT. Asin. 175. CAECIL. com. 214 ab amico amante. PROP. 2, 17, 9 OV. am. 1, 6, 72. 1, 15, 38 rem. 619 met. 3, 468 SYMM. epist. 2, 17, 2. *gen. plur.*: ROMAN. Char. gramm. I 122, 8 amans amantium ... Terentius (Andr. 555): amantium irae amoris integratiost. ʻamantum' Caecilius (com. 254) ut etiam PLINIVS notat: quantum amantum in Attica est. *legitur* -tium *praeterea*: PLAVT. Men. 355 (-tum *CD*). TVRPIL. com. 36 veteri exemplo amanti⟨um⟩. TER. Andr. 218 inceptiost amentium, haud amantium. CIC. epist. 5, 21, 1 hominum ... amantium mei. HOR. carm. 3, 10, 14 PETRON. 83. 99. 114. -tum: PLAVT. Cist. 473 iusiurandum am⟨antum⟩. Most. 171. Pseud. 66 amantum corporum. TVRPIL. com. 202 ama⟨n⟩tum. LVCR. 4, 1077. 5, 962 PROP. 3, 16, 27 LYGD. 6, 49 OV. ars 1, 439. 633 am. 3, 10, 15 CLAVD. 10, 80. PLAVT. Asin. 175 ubi lena bene agat cum quiquam amante. 177 quae amanti parcet. 642. 665 ne nos diiunge amantis. 814 praeripias scortum amanti. 848. 916. Aul. 751 ebrio atque amanti. Bacch. 193 animast amica amanti. 208 Cist. 75. Curc. 126 amantes 165 Men. 35 Merc. 381 inepte ..., amantes ut solent. 896. Mil. 139 amantis (*acc.*). 625 umbra es amantis (-um *trad.*) magis quam amator. 638 ⟨nisi⟩ qui ipse amavit, aegre amantis ingenium inspicit. 1387. Most. 171 ⟨mo⟩res tenet sententiasque amantum. Persa 775 ut amantem amanti decet *donare*. Poen. 820 Pseud. 238. 1259 ubi amans complexust amantem. Truc. 80. 325. TER. Andr. 555 *v. l.* 3. Haut. 570 Phorm. 756 CIC. part. 112. Tusc. 4, 27 aliud ... est amatorem esse, aliud amantem. *passim per totam latinitatem.* *nota etiam*: CORP. I 1011 (= CARM. epigr. 959) ⟨c⟩oniunxs, una meo praedita amans animo. CATVLL. 61, 47. 64, 335. 66, 31. 70, 3. 72, 7. PVBLIL. A 13 amans iratus multa mentitur sibi. 15. 16. 19. 37. 38. G 22 LVCR. 4, 1077. 5, 962 VERG. ecl. 8, 26 georg. 4, 488 Aen. 1, 382. 4, 221 oblitos famae melioris amantis. 4, 296 quis fallere possit amantem? 4, 370. 429. 479. 520. 6, 526 CIRIS 78 HOR. epod. 11, 9 sat. 2, 7, 65 carm. 3, 10, 14 TIB. 1, 3, 65. 1, 4, 77. 1, 5, 57. PROP. 1, 10, 15 diversos iterum coniungere amantes. 2, 7, 3 diducere amantes. 2, 33, 5 divisit amantes. 3, 16, 27. 3, 17, 5 per te iunguntur, per te solvuntur amantes. OV. epist. 2, 65 sum decepta tuis et amans et femina verbis. am. 1, 9, 1 militat omnis amans. rem. 36 exclusus flebile cantet amans. LIV. 27, 15, 10. 30, 7, 8. *de amore non sexuali*: CIC. Att. 1, 18, 2 nullius amantis consilio. FRONTO p. 121, 10 N. 203, 14. 253, 19. 254, 1. 7. CORP. I 1027 hominis boni, misericordis, amantis, pauperis. *c. gen.* (*cf.* PRISC. gramm. III 217, 13): PLAVT. Asin. 857 siccum frugi continentem, amantem uxoris (HYG. astr. 2, 20 p. 60, 17) maxume. CIC. dom. 98 amans tuorum ac tui. Rab. Post. 43. Cluent. 50 talibus viris ac tam amantibus mei. ad Q. fr. 1, 2, 9 tui (epist. 5, 21, 1. 9, 6, 1. 9, 24, 3 Att. 1, 19, 11. 6, 1, 10 me⟨i⟩. 10, 11, 3 suorum. *passim*). Lael. 98 omnino est amans sui virtus. Tusc. 2, 35 studiosos vel potius amantis doloris (φιλοπόνους). Att. 9, 19, 3 patriae (11, 28, 7 parum. VAL. MAX. 2, 7, 6). OV. epist. 2, 74 cuius amans. Pont. 2, 9, 46 cruoris amans. MELA 1, 83 *hominum* genus usque eo ... armorum pugnaeque amans, ut. SEN. Phoen. 351 pacis. epist. 102, 18 omnium. MELA 1, 83 pugnae. SIL. 16, 106 amantes Martis Hiberi. IVV. 3, 228 vive bidentis amans. PS. APVL. Ascl. 5 hi amantes hominum ... daemones nuncupantur. HIL. syn. 87 senem ... sepulcri sui amantem. AVIEN. Arat. 1379 ruris. CORP. IX 3876 parentis. X 4167 domini. *nota neutrum*: PLIN. epist. 4, 3, 4 quam dulcia illa, quam amantia (*sic αD*, antiqua *β*); *cf. tamen p. 1959, 45.*

comp. **amantior:** CIC. Cluent. 12 quo ... est ipsum nomen amantius indulgentiusque maternum. Att. 6, 1, 12 nec tui meique amantior. ad Q. fr. 1, 1, 15. 3, 1, 19 nihil nostri amantius. epist. 1, 5ᵃ, 4. 3, 6, 3 VATIN. Cic. epist. 5, 10ᵇ CIC. epist. 16, 5, 2. OV. met. 1, 322 non illo melior quisquam nec amantior aequi. SEN. dial. 3, 5, 2. 10, 14, 5. COLVM. 7, 12, 1 quis famulus amantior domini *cane*? SEN. clem. 2, 5, 3 nulla secta benignior ... est, nulla amantior hominum. QVINT. inst. 12, 10, 9 similitudinis quam pulchritudinis. FRONTIN. aq. 1 reipublicae. FRONTO p. 6, 5 N. quid ... possum ... blandius, quid amantius *scribere*? p. 50, 22 mei. AMM. 17, 11, 4 amantior (antatior *cod.*) ... patriae.

superl. **amantissimus** *sensu activo*: CIC. Catil. 4, 3 fratris carissimi atque amantissimi. p. red. in sen. 1 qui mihi fratrem optatissimum, me fratri amantissimo ... reddidistis. dom. 96 Marcell. 34 Att. 1, 18, 1 ad Q. fr. 1, 3, 4 epist. 1, 8, 1 Lael. 104. VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 parentum. SEN. epist. 31, 2 surdum te amantissimis tuis praesta. PLIN. epist. 5, 21, 3. TAC. Agr. 45 uxore. FRONTO p. 34, 18 N. mi amicissime, mi amantissime. p. 169, 16 virum amantissimum mihique mutuo carum. HYG. astr. 2, 22 p. 64, 18 *Castores* omnium fratrum inter se amantissimos fuisse. CORP. III 11022 coniugi amantissimae et obsequentissimae. VI 35868 ego Provincius amantissimus tibi benemerenti feci. *v. l. 71.* *c. genet.*: RHET. Her. 4, 8, 12 animus amantissimus rei publicae (4, 22, 31). MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 amantissimus patriae. *similia* CIC. Flacc. 8 Sull. 34 Cael. 34 Manil. 51 Catil. 3, 5. 4, 13 or. frg. A VIII 5. har. resp. 29 nostri nominis. Flacc. 71 populi Romani (ad Brut. 1, 12, 3 VAL. MAX. 2, 2, 1. 5, 3, 2ᵇ *et passim, etiam in titulis ut* CORP. V 903, 4 reip. suae amantissimo). CIC. Cluent. 13 filia ... in huius amantissimi sui (Sull. 57 Att. 1, 18, 7 VAL. MAX. 5, 7, 3 *passim, etiam in titulis ut* CORP. III 6987. VI 35912. X 5919. XI 4647. 5047) fratris manibus ... consenescebat. Catil. 4, 17 genus hoc universum amantissimum est otii. fin. 2, 72 vir optimus nostrique amantissimus (4, 73). Att. 3, 9, 1 mei. ATT. Cic. Att. 7, 7, 1 tui. CIC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Att. 8, 12, 1 utriusque nostrum. 15, 13, 5 ad Q. fr. 2, 4, 2 ad Brut. 1, 17, 6 Marcell. Cic. epist. 4,11,1 Cic. epist. 5, 5, 1. 6, 22, 3 Val. Max. 5, 1, 1^{e} *passim*. Sen. dial. 1, 2, 8 bonorum (Plin. epist. 4, 15, 1). nat. 6,8,3 ut aliarum virtutum, ita veritatis. epist. 9, 18 amicorum. Colvm. 9, 14, 15 quamvis amantissimas munditiarum. Qvint. inst. 1, 7, 18 Vergilius . . . vetustatis. Plin. epist. 6, 6, 4 studiorum. *similia passim, etiam in titulis ut* Corp. II 1572 sacerdoti . . . amantissimae civium suorum. 5531 amantissimus dominorum. XII 5075 add. *de rebus*: Cic. Att. 1, 17, 6 tuo suavissimo atque amantissimo consilio (epist. 2, 1, 2). epist. 5, 15, 1 lenissimis et amantissimis verbis. Val. Max. 7, 8, 8 animum. Sen. epist. 78,7 amantissima nostri natura. Plin. epist. 9, 28, 1 epistulas.

sensu passivo (*v. Bücheler, Mélanges Boissier 1903 p. 85*) (Gloss. προσφιλέστατος, φίλτατος, ἀγαπητός): Corp. I 1080 (= VI 24525) Pompeia Asclepias heic sepulta est amantissuma suís (*v. infra l. 33*), fide maxsuma, pia. 1207 (= X 4110) Dexsonia . . . sibi et Philemae suae ama⟨n⟩tisiumae (*sic*). Tert. spect. 22 scaenicos . . . illos amantissimos (ament- *Lipsius*). Itala gen. 22, 2 (Ambr. Abr. 1, 8, 66) filium tuum amantissimum (ἀγαπητόν, Vvlg. unigenitum) quem dilexisti (22, 16 apud Aug. un. eccl. 9, 344 *cf.* Vvlg. *l. 37 sqq.*). Capitol. Alb. 7, 3 fratri amantissimo et desiderantissimo salutem. Maximin. 5, 6 Maximine mi carissime et amantissime. Spart. Geta 2, 7. Lact. inst. 4, 21, 4 quod exultaverint super amantissimum et probatissimum dei filium. Lvcif. Athan. 1, 9 neque enim aliter tibi esset amantissimus. 2, 15 Iohannes deo amantissimus (non parc. 14 *opp.* deo inimicissimi. *passim apud* Eccl. *in allocutione*). 2, 32 Amm. 15, 8, 12. 21, 13, 10. Hier. in Is. 5 praef. p. 167, 8 mihi omnium quos terra genuit amantissime. in Ier. 11, 15 dilectum et amantissimum (epist. 65, 8). epist. 87 dilectissimo et amantissimo fratri (89. 113, 1). Vvlg. deut. 33, 12 amantissimus domini (ἠγαπημένος ὑπὸ κυρίου). *passim. saepe in titulis*: Corp. III 2294 infanti. 6998 patriae. VI 26850 filiae . . . ab omnibus amantissimae (11005 ab omnes). IX 3922 patrono optimo suis amantissimo (*v. supra l. 15*; VI 8011. 9133). XI 6578 mulier optima have, omnium amantissima. VI 11669 ad suam amantissumam. 16054 coniugi castissimae sibique amantissimae (16280. 17430. 28138. IX 1007. 1749. X 6246). VI 8999 vixit . . . amantissimus omnibus a prima etate usque at fine. *nota neutr. plur.*: Vvlg. Is. 44, 9 amantissima (καταθύμια) eorum. Os. 9, 16 interficiam amantissima (τὰ ἐπιθυμήματα) uteri eorum. *res*: Vvlg. Am. 5, 11 vineas (ἐπιθυμητούς). *sunt multa de quibus dubites utram in partem sint accipienda, ut*: Test. apud Scaev. dig. 32, 35, 3. Ps. Apvl. Ascl. 1 ad amantissimum et carissimum filium. Symm. epist. 1, 83 Ambr. exc. Sat. 1, 6. 1, 17; *imprimis tituli ut* Corp. II 1018. 4368 uxori optim. et amantissime. III 6833. 9713. 12057. V 226. 374 *permulti*. *atque vide ne etiam positivus ad passivum sensum accedat his locis*: Corp. III 10096 fratri suo ⟨b⟩ene amanti posuit. Avell. p. 328, 2 per amantes. *cf. p. 1958, 53.*

adv. **amanter** *cum comp. et superl.*: Cic. rep. 1, 6 gravius etiam de nobis queruntur et amantius. Lael. 2 quocum coniunctissime et amantissime vixerat. Att. 1, 20, 2. 2, 25, 1. 2, 4, 1 hoc . . . amanter, ut soles, diligenterque conficias. 5, 1, 5 Torquatum amantissime dimisi Minturnis. 6, 1, 20 me obsecras amantissime. 14, 13, 2. 15, 10 ad Q. fr. 3, 1, 11. 3, 9, 1 epist. 2, 16, 4. 3, 3, 1. 5, 19, 1. 12, 30, 3. 14, 2, 2 Tac. ann. 1, 43 melius et amantius ille qui gladium offerebat *quam vos qui detraxistis*. Plin. epist. 5, 16, 3. 8, 21, 5 Apvl. met. 1, 24. 2, 6. 3, 11. 5, 28. 10, 18. 10, 31 lacinium curiosulus ventus satis amanter *movebat*. Paneg. 2, 9 p. 96, 11. Don. Ter. Eun. 4, 2, 9 satis amanter *dixit* (amatorie *alias*). Hier. epist. 49, 2. 73, 5. 133, 1 Ven. Fort. Mart. 4, 548 Isid. eccl. off. 2, 20, 10.

part. quasi adi. **amandus,** -a, -um (Prisc. gramm. II 138, 2 amandus: dignus amari. *cf.* 563, 6. III 464, 21. Gloss. φιλητός. Diff. ed. Beck 36, 74). Cic. Att. 4, 19, 1 o navigationem amandam. epist. 9, 15, 1 tu ipse tam amandus es tamque suavis tamque . . . iucundus. Hor. carm. 4, 11, 34 voce. Ov. ars 1, 613 sibi quaeque videtur amanda. Sen. epist. 109, 10 virtutes. Avg. civ. 17, 16 tanto magis amanda atque miranda quanto minus corporea pulchritudine. Sidon. carm. 3, 1 quod tempus amandum messibus. Drac. Orest. 914 affectus (*i. infans*) amandus. *neutr.*: Sen. benef. 2, 13, 3 quae in odium etiam amanda perducat.

part. ut subst. **amātus,** -a (Gloss. ἐραστός. φιλητούς): Eleg. in Maecen. 2, 19 amate (*Caesar*; amare *trad.*). Ov. met. 3, 405 non potiatur amato. Liv. 30, 14, 1 amatam apud aemulum cernens. Sen. nat. 4 praef. 15 aliorum . . . amatorum. Stat. Theb. 2, 343 amate (-ta *trad.*). Ivv. 3, 186 crinem hic deponit amati. Gell. 16, 19, 4 Arionem . . . Periander amicum amatumque habuit. Amm. 22, 9, 15 amato Veneris (Avg. civ. 6, 7 p. 260, 1). Drac. Romul. 2, 55 Solis amata . . . Clymene. laud. dei 3, 106 Hist. Apoll. rec. A 17. Corp. IX 5762 Cyrus hunc titulum fecit amatae. *neutr.*: Hor. ars 165 amata relinquere.

synonyma et opposita: *v. p. 1951, 61 sqq.* *V.*

1. Amo *nom. vir. germ.* Greg. Tvr. Franc. 4, 44 tres Langobardorum duces, id est Amo, Zaban ac Rodanus.

2. Amo f. *legitur in vasculo Gallico* Corp. XIII 10010, 2944b.

Amobbali (*dat.*) *nom. mul. barb.* Corp. VIII 4408 (*in prov. Num.*) Tittiae Amobbali.

Amoc *indecl., nom. vir. hebr.*, עָמוֹק. Vvlg. II Esdr. 12, 6. 20.

Amoc(c)ada *nom. mul. barb.* Corp. X 7842 (*in Sardinia*) Valeriae Amoccadae coniug(i) . . . L. Memius Saturninus. 7848 Amocadae.

Amocēnsis *oriundus ex oppido Cantabrorum aliunde non noto; cf. Hübner, PW. I 1714* Amakoi. Corp. II 4233 (*in Hispan. Tarrac.*) Paetiniae Paternae Paterni fil. Amocensi Cluniens(i) ex gente Cantabro⟨r(um)⟩. 764 *?*

Amodata *indecl., opp. Aethiopiae.* Plin. nat. 6, 179 (*ex Iuba*) Amodata (Amodita *DFR*). *Otto.*

ā modo *post coaluisse videtur in* **āmodo**; *cf. sub* a ab *p. 40, 60. nota versum l. 21.* Itala gen. 46, 30 (Ottob.) moriar amodo (ἀπὸ τοῦ νῦν, Vvlg. iam) quoniam vidi faciem tuam. III reg. 18, 30 (Lucif. Athan. 1, 17) amodo (ἀπὸ τοῦ νῦν). Matth. 26, 64 (Ambr. Iac. 2, 9, 41) amodo (*item* Vvlg., ἀπάρτι). Ioh. 14, 7 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 11) amodo (*item* Vvlg., ἀπάρτι). II Cor. 5, 16 (Aug. c. Faust. 11, 4 p. 319, 9) amodo (ex hoc Vvlg., ἀπὸ τοῦ νῦν). Iren. 2, 12, 8 iam amodo. Sort. Sangall. 29, 1 laboriosa tempora habuisti, a modo meliora. Pass. coron. 7. Vvlg. Is. 9, 7 amodo (ἀπὸ τοῦ νῦν) et usque in sempiternum (59, 21). Ier. 3, 4 (*alia in graeco*). Matth. 23, 39 non me videbitis amodo (ἀπάρτι). 26, 29 (*item*). Ioh. 13, 19 (*item*). apoc. 14, 13 (*item*). Ps. Rvfin. in psalm. 49, 6. Pavl. Nol. carm. 8, 28 amodo iam resilire via properetis iniqua. Pavl. Med. vita Ambr. 44 Alc. Avit. hom. 26 p. 146, 29 Cassiod. hist. 12, 5 p. 1207^{C} Greg. Tvr. Franc. 3, 5. 5, 18 Evgipp. Sev. 15, 2. Novell. Iust. 88, 2, 1 (ἀπὸ τοῦ νῦν). Lex Sal. 60. [*bergom.* amó. *M.-L.*]

amoebaeos (-us), -um, ἀμοιβαῖος. *pes heteroplocos* amoebaeos Diom. gramm. I 481, 25. *v.* antamoebaeus. Serv. ecl. 3, 28 vicissim . . .: amoebaeo carmine (3, 59. 66). 7, 5 qui possent et continuum carmen dicere . . . et amoebaeum referre (respondere Verg.). *V.*

Amoebē, -ēs *nom. mul. graec. ab* ἀμοιβή, *servabus inditum.* Amoibe *v. l. 34.* Corp. VI 4148 Amoebes Antoniae Drusi l. 5012 Quintia (*sic, dat.*) T. l. Amoebeni. 9950 Naebiae Amoebe (*dat.*). 16480 Cornificia Amoebe. 24028. 25797. 28351 Variae Amoebe (*dat.*). 28352. 33686. IX 4292 (*Amiterni*) Appuleiae ⟨A⟩moibe (*dat.*).

Amoebeus, Ἀμοιβεύς, *citharoedus; cf. Crusius, PW. I 1872.* Ov. ars 3, 399 tu licet et Thamyram superes et Amoebea cantu.

amoelum *v.* amylum. [*Otto.*

? **amoemātim** (amoenatim *cod. a saec. IX*) genus sacrificiorum Gloss. IV 405, 41. *V.*

[Am]Oemē *Danai filia, cf.* Οἴμη. Hyg. fab. 170 p. 33 [Am]Oeme Poly[de]ctorem *occidit.* *Otto.*

Amoeniam *v.* Emona. **Amoeniānus** *v.* Amoenus.

amoenifer, -a, -um. Ven. Fort. Mart. 4, 4 ruris amoeniferi varios situs inter odores.

amoenitās, -tātis *f. ab* amoenus. Gloss. IV 308, 42 iucunditas. Hier. quaest. hebr. in gen. p. 5, 18 τῆς ἀκτῆς quod et ipsum amoenitatem et delicias sonat. *legitur inde a* Plavto *absolute sive cum gen. subi.* *pluraliter*: Plavt. Stich. 278 Cic. nat. deor. 2, 100 Plin. nat. praef. 14 Tac. hist. 2, 87 Plin. epist. 1, 2, 4 Gell. 12, 1, 24 Ivl. Val. 3, 3 Symm. 8, 25.

I *locorum et naturae pulchritudo atque suavitas*: Cic. Manil. 40 non *illum* libido ad voluptatem, non amoenitas ad delectationem vocavit. prov. 29 amoenitas eum, . . ., locorum, urbium pulchritudo retinet. rep. 2, 8 habet . . . amoenitas ipsa . . . inlecebras multas cupiditatum. leg. 2, 7 huic amoenitati . . . Thyamis . . . ille nihil, . . ., concesserit. parad. 10 num ullam cogitationem habuisse videantur ii . . . aut argenti ad avaritiam aut amoenitatum ad delectationem. phil. frg. V 77 amoenitate summa perfructus est (*dubium an huc pertineat*). nat. deor. 2, 100 quae amoenitates orarum ac litorum! Att. 14, 13, 1 utriusque loci tanta amoenitas, ut dubitem, utra anteponenda sit. ad Q. fr. 3, 1, 1 ego ex magnis caloribus . . . in Arpinati summa cum amoenitate fluminis me refeci ludorum diebus. 3, 1, 14 nunc domus suppeditat mihi hortorum amoenitatem. epist. 6, 19, 1 et villa et amoenitas illa commorationis est, non deversorii. 7, 1, 1 cum esses in ista amoenitate paene solus relictus. Nep. Att. 13, 2 *domus Tamphilianae* amoenitas non aedificio, sed silva constabat. Liv. 7, 38, 7 an aequum esse dediticios suos illa fertilitate atque amoenitate perfrui, se . . . in pestilenti atque arido circa urbem solo luctari . . . ? Fest. p. 214 Pierides Musae propter amoenitatem ac solitudinem Pierii montis dictae. Vell. 1, 4, 2 fides facit *urbes* nobilitate atque amoenitate sua dignissimas. 2, 81, 2 *aqua*, quae hodieque singulare et salubritatis instrumentum (instar *AP*) et amoenitatis ornamentum est. Sen. epist. 51, 10 effeminat animos amoenitas nimia nec dubie aliquid ad corrumpendum vigorem potest regio. Cvrt. 3, 4, 9 *Cydnus amnis* multa riparum amoenitate inumbratus. 5, 1, 35 *regina* desiderio nemorum silvarumque in campestribus locis virum conpulit amoenitatem naturae genere huius operis (*pensilibus hortis*) imitari. Colvm. 1, 5, 4 ad aestatum temperandos calores et . . . amoenitatem locorum plurimum conferunt salientes rivi. 11, 1, 16 umbras arborum fonticulorumque amoenitatem . . . captavit. Plin. nat. 3, 40 qualiter *narrari debet* Campaniae ora per se felixque illa ac beata amoenitas . . . ? 3, 109 lacūs tris amoenitate nobiles [6, 46 regio Margiane . . . inclusa montibus amoenis (*in edd. vett.*, amoenitatis *codd.*]. Qvint. inst. 10, 3, 22 quod illa caeli libertas locorumque amoenitas sublimem animum et beatiorem spi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ritum parent. 10, 3, 24 quare silvarum amoenitas et praeterlabentia flumina . . . ad se trahunt. decl. p. 388, 15 litus amoenitate notum. TAC. ann. 14, 31 amoenitati *coloniae* prius quam usui consulitur. 14, 52 quod hortorum quoque amoenitate et villarum magnificentia quasi principem supergrederetur. 15, 40 delubra deum et porticus amoenitati dicatae latius procidere. 15, 52 cuius (*villae*) amoenitate captus Caesar crebro ventitabat. 16, 27 hortorum amoenitati inservirent. hist. 2, 87 ad omnes municipiorum villarumque amoenitates resistens. PLIN. epist. 5, 6, 3 accipe . . . regionis situm, villae amoenitatem. 5, 6, 32 hanc dispositionem amoenitatemque tectorum longe . . . praecedit hippodromus. 2, 17, 25 haec utilitas, haec amoenitas deficitur aqua salienti. 6, 16, 10 erat enim frequens amoenitas orae. 8, 8, 6 villae, quae secutae fluminis amoenitatem margini insistunt. 9, 7, 3 sua utrique *villae* amoenitas. 10, 90, 2 si . . . et salubritati et amoenitati valde sitientis coloniae indulseris. SVET. Tib. 11 Rhodum enavigavit amoenitate et salubritate insulae (*Rhodi*) captus. FLOR. Verg. p. 183 mihi . . . caput plurimarum arborum amoenitate, euriporum frigore, aeris libertate (salubritate *Schopen*) recreanti. POMPON. dig. 43, 20, 3, 1 amoenitatis causa aqua ducitur. PAVL. dig. 43, 24, 16, 1 si amoenitas . . . ex . . . arboribus praestetur. APVL. mund. praef. amoenitates et magnitudines montium. 2 alma et sacrata amoenitate lucis. PORPH. Hor. carm. 2, 6, 10 de fertilitate autem et amoenitate Tarentini agri . . . sic ait. COMM. instr. 1, 24, 21 SOL. 8, 3 IVST. 13, 7, 5. 8. 36, 3, 3 silva est ubertate et amoenitate insignis. IVL. VAL. 3, 3 *Graecia* nihil dignum opibus nostris aut amoenitatibus habet. PANEG. 5, 3 florum. LACT. inst. 1, 7, 1 *et* 6, 3, 3. FIRM. err. 7, 1 Percus est lacus amoenus et gratus, cuius amoenitas ex florum varietatibus nascitur. RVF. FEST. 16 AVIEN. ora 594. AMM. 14, 8, 9 amoenitate et celebritate hominum Tyros excellit. SCHOL. Hor. carm. 1, 7, 4. SYMM. epist. 8, 25 circumsessum me Campaniae amoenitatibus. AMBR. hex. 3, 11, 48. 3, 16, 65. 5, 10, 30. 5, 11, 34 quae pratorum gratia vel hortorum amoenitas potest caeruli maris aequiperare picturam? HIER. epist. 3, 4 euriporum. 117, 6. 138 PS. RVFIN. in Os. 14, 5 EPIT. Alex. 36. AVG. serm. ed. Mai 1, 1 illic verni temporis amoenitate dies aspirat. 1, 2 unduosa inflarat amoenitas. 72, 1. 2. COD. Theod. 9, 42, 7 quae etiam gratia et quae amoenitas sit locorum. MART. CAP. 6, 691. PS. FVLG. RVSP. serm. 49 refrigeriosa amoenitate. CASSIOD. var. 9, 6, 4 in huius modi rebus gratior est plerumque amoenitas oculi quam utilitas captionis. *de mundo universo*: APVL. mund. 21 licet . . . omnia parentis mundi amoenitatem aeternitatemque repperisse.

II *de grato iucundo luxurioso vitae cultu*: PLAVT. Men. 356 amanti amoenitas malost, nobis lucrost. LIV. 23, 4, 4 affluenti copia voluptatium et inlecebris omnis amoenitatis maritimae terrestrisque. 27, 3, 2 metuens, ne . . . exercitum nimia urbis amoenitas emolliret. 29, 19, 12 segniter, molliter cohortem totam Syracusarum amoenitate frui. 38, 17, 18 cavenda atque fugienda . . . amoenitas est Asiae (38, 49, 4). 39, 1, 3 Asia et amoenitate urbium et copia terrestrium maritimarumque rerum et mollitia hostium regiisque opibus ditiores quam fortiores exercitus faciebat. COLVM. 1, 4, 8 *matrona*, cuius ut sexus ita animus est delicatior, amoenitate aliqua demerenda erit. TAC. ann. 5, 2 nihil mutata amoenitate vitae. hist. 3, 2 *victores* circo . . . ac theatris et amoenitate urbis emollitos. FLOR. epit. 1, 27, 4 genuina feritas eorum (*sc. Gallograecorum*) Asiatica amoenitate mollita est. HIL. op. hist. frg. 1, 2 spes vero amoenitatem vitae mundialis et bona saeculi . . . exsuperat. AMM. 16, 2, 2 *Iulianum* proximi ad amoenitatem flectebant et luxum.

III *de rebus incorporalibus*: PLAVT. Capt. 774 ita hic me amoenitate amoena amoenus oneravit dies (mihi *trad.*). Mil. 656 venerem, amorem amoenitatemque accubans exerceo. Stich. 278 amoenitates omnium venerum et venustatum adfero. PLIN. nat. praef. 14 magna pars studiorum amoenitates quaerimus. SIDON. epist. 4, 6, 3 sub pacis amoenitate (CASSIOD. var. 8, 14, 1). APRING. in apoc. 4, 3 nec ariditatem ullam sustinet divina legis amoenitas. CASSIOD. or. frg. p. 475, 11 laurearum vestrarum amoenitate. *de oratione*: PLIN. epist. 1, 2, 4 non . . . omnino Marci nostri λῃκύθους fugimus, quotiens paulum itinere decedere non intempestivis amoenitatibus admonebamur. GELL. 10, 3, 15 lux ista et amoenitas orationis. 12, 1, 24 amoenitates . . . ubertatesque verborum. 17, 20, 6 non ad vocularum eius amoenitatem nec ad verborum venustates deversitandum. 14, 3, 11 Xenophon et Plato, Socraticae amoenitatis duo lumina. ARNOB. nat. 1, 59 IVL. RVF. rhet. 3 p. 39. SIDON. epist. 4, 3, 8 amoenitate poetica. VIRG. gramm. epit. 18 p. 1 *et* 24.

IV *de hominibus eorumque ingenio*: PLAVT. Mil. 1172 formam amoenitatemque illius, faciem, pulchritudinem collaudato. MACR. sat. 2, 7, 1 memoria florida et amoenitas ingenii. *sic in blanditiis*: PLAVT. Cas. 229 uxor mea meaque amoenitas, quid tu agis? Poen. 365 *Adelphasium* mea voluptas, mea delicia, mea vita, mea amoenitas.

synonyma et coniuncta: fertilitas, salubritas, iucunditas, ubertas. *ad III*: lux, venustas. *opp.*: ariditas.

amoeno, -āre *ab* amoenus. **I** *amoenum reddo*: **1** *proprie de locis*: SCHOL. Hor. carm. 3, 4, 15 huius territorium pascuis amoenatur. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 2 illic esse regionem, quam oceano oriens zephyrus et leniter spirans amoenet. MAR. VICTOR aleth. 3, 396 teretes saltus Iordanis amoenat. CASSIOD. var. 5, 39, 1 si agreste solum dulcissimis fructibus amoenatur. *de vere*: AVG. serm. ed. Mai 72, 1 illic (*in paradiso*) ver temporibus amoenatur. **2** *translate*: SIDON. epist. 1, 9, 8 si tamen tetrica sunt amoenanda iocularibus.

II *delecto*: CYPR. ad Donat. 1 oblectante prospectu oculos amoenamus. ENNOD. opusc. 3, 19 p. 335, 27 in omnibus eius actibus oculos amoenabat. PS. FVLG. RVSP. serm. 8. 48. 63. CASSIOD. var. 2, 40, 7 per Elysios campos felices animas septem chordarum pulsibus amoenabat.

part. perf. **amoenātus,** -a, -um *pro adi.* AVG. serm. ed. Mai 72, 1 ubi (*in paradiso*) fluminum pigra velocitas amoenato quodam lapsu discurrens delicatis nemorum funditur spatiis. 72, 2 eum ⟨per⟩ amoenata palatia *paradisi* domusque purpureas ludentem cerneret ac deambulantem *hominem diabolus*. SALV. gub. 7, 8 adeo illic omnis admodum regio . . . amoenata lucis. ENNOD. carm. 2, 128, 9 me ruris amoenati facies depicta vocavit.

(**amoenātim**) *v.* amoematim.

amoenus, -a, -um [*orig. inc. Th.*]. amenus *scribitur passim in codd. recc.* amaenior CARM. epigr. 709, 7 *est in lapide saec. VI. prima semper brevis* (*cf.* TER. MAVR. 1420) *praeter* CARM. epigr. 709, 7 *et* 1327, 5 *in versibus barbaris.* *comp.*: CIC. leg. 2, 6 Att. 48 a, 1 LIV. 4, 44, 11 QVINT. inst. 5, 8, 1 PLIN. paneg. 50, 5 PAPIN. dig. 32, 91 GELL. *6ies ex. gr.* 9, 4, 8. 13, 11, 4 IVST. 38, 7, 6. 41, 5, 2 HIER. epist. 2 MACR. sat. 5, 16, 1 CARM. epigr. 709, 7. *sup.*: PLAVT. Curc. 149 CIC. Att. 3, 20, 1 LIV. 22, 14, 1 VELL. 2, 1, 2 VAL. MAX. 4, 8, 8 SEN. benef. 4, 5, 3 nat. 6, 8, 2 MELA 2, 6 PLIN. nat. 6, 44. 35, 116 TAC. hist. 3, 30 PLIN. epist. 1, 3, 1. 5, 18, 1 (*bis*). 8, 18, 8 paneg. 50, 7 GELL. 2, 26, 21. 9, 9, 12. 16, 3, 1 APVL. Socr. 22 p. 171 MIN. FEL. 2, 3 TERT. anim 30 SOL. 2, 22. 3, 1. 35, 1 CAPITOL. Gord. 19, 5 LACT. inst. 2, 12, 15 ITIN. Silv. 15, 2. 16, 2 EVTR. 10, 2 SIDON. epist. 2, 9, 1. 8, 4, 1 CARM. epigr. 1327, 5. ISID. orig. 14, 8, 33 amoena loca dicta Varro ait, quod solum amorem praestant, et ad ⟨se⟩ amanda alliciant (*eadem* PAVL. FEST. p. 2 *sine nomine Varronis*). Verrius Flaccus, quod sine munere sint nec quicquam in his officii, quasi amunia, id est sine fructu, unde fructus nullus exsolvitur. inde etiam nihil praestantes inmunes dicuntur. diff. 1, 42 at contra opacum condensum est et umbrosum, sicut et amoenum. amoena autem dicta eo quod amentur. *cf.* PLAVT. Curc. 149 (*p. 1963, 72*) Stich. 742 (*p. 1964, 23*). SERV. Aen. 5, 734 'amoena' sunt loca solius voluptatis plena, quasi 'amunia', unde nullus fructus exsolvitur: unde etiam nihil praestantes 'inmunes' vocamus. 6, 638 amoena autem quae solum amorem praestant, vel, ut supra (5, 734) diximus, quasi amunia, hoc est sine fructu, ut Varro et Carminius docent. GLOSS. II 319, 60 εὐτερπής. 343, 51 κατάσκιος. 317, 10 εὐήνεμος. 446, 22 συνηρεφής. 16, 38 σύνσκιος τόπος, συνηρεφής, τερπνός. amoenum: GLOSS. II 443, 20 σύμφυτον, τὰ πολλὰ φυτὰ ἔχον. V 265, 6 fertile, iucundum. IV 308, 45 fertile, iocundum, fructuosum, uberum. amoena: GLOSS. V 311, 50 ἐπιτερπῆ. II 16, 37 amoenia αἱ ἀκταί (*cf.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 23, 16 Sedim quod Aquila interpretatur **τῶν πρινεώνων**, Theodotion τῶν ἀκτῶν amoena nemora significantes). IV 405, 42 bona, honesta, delectabilia. IV 476, 15 voluptuosa sive arborum multitudo. V 439, 36 loca bona cum arboribus decorata seu voluptuosa, fertili⟨a⟩, delectabilia sive opaca. III 262, 21 locus amoenus παράδεισος, λιβάς, εὐήνεμος.

I *de locorum pulchritudine*: ENN. ann. 39 Vahl. per amoena salicta et ripas . . . locosque novos. 173 per amoenam urbem leni fluit agmine flumen. PLAVT. Truc. prol. 2 de vestris magnis atque amoenis moenibus. CIC. Verr. 6, 80 tabernacula . . . conlocari iussit in litore . . . , amoeno sane et ab arbitris remoto loco. Mur. 13 tempestivi convivii, amoeni loci, multarum deliciarum comes est extrema saltatio. S. Rosc. 133 rus amoenum et suburbanum. leg. 2, 6 hac (*insula*) . . . nihil est amoenius. fin. 2, 107 locus (Att. 12, 19, 1. 12, 23, 3 TAC. ann. 4, 41). de orat. 2, 290 in Pomptinum deverteris, neque amoenum neque salubrem locum. Att. 3, 20, 1 ut in tuis aedibus amoenissimis agam tecum et cum meis. 4, 8, 1 *Antio* nihil quietius, nihil alsius, nihil amoenius. 16, 3, 4 quodque temporis in praediolis nostris et belle aedificatis et satis amoenis consumi potuit. epist. 7, 20, 2 remoto, salubri, amoeno loco. LVCR. 1, 117 Helicone. SALL. Catil. 11, 5 loca amoena voluptaria . . . militum animos molliverant. VERG. Aen. 5, 734 amoena piorum concilia Elysiumque colo (*cf.* FRONTO p. 233, 18 N.). 6, 638 devenere locos laetos et amoena virecta fortunatorum nemorum (*cf.* PRVD. cath. 3, 101 ham. 795 SEDVL. carm. pasch. 1, 53 DRAC. laud. dei 3, 752 CARM. de resurr. 191 CARM. epigr. 858, 5). HOR. carm. 1, 17, 1 Lucretilem. epist. 1, 1, 83 Baiis. 1, 10, 6 ruris amoeni rivos et musco circumlita saxa nemusque. 1, 14, 20 nam quae deserta et inhospita tesqua credis, amoena vocat mecum qui sentit. 1, 16, 15 hae latebrae dulces et iam si credis amoenae. 1, 17, 52 Surrentum. ars 17 properantis aquae per amoenos ambitus agros. OV. fast. 4, 249 amoenam fontibus Iden Mater amavit. LIV. 9, 17, 1 (*in imagine*) ut legentibus velut deverticula amoena . . . quaererem. 22, 14, 1 exurebatur amoenissimus Italiae ager. 28, 18, 10 oras. 34, 28, 2 circumiecta urbi frequentis et amoeni agri loca. 45, 27, 10 templum . . . fontibus rivisque amoenum. PAVL. FEST. p. 168 nemora significant silvas amoenas. VELL. 2, 1, 2 multo amoenissimam *porticum* moliti sunt. VAL. MAX. 4, 8, 4 *Asiam* ditissimam atque amoe-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nissimam partem terrarum orbis. SEN. dial. 2, 1, 1 (*in imagine*) Stoici virilem ingressi viam, non ut amoena ineuntibus videatur curae habent. 6, 18, 5 sinus (nat. 6, 1, 1). 11, 6, 4 positio *urbium*. epist. 42, 7 amoenum aliquod fructuosumve praedium. 55, 8 vidi in villa hilari et amoena maestos. CVRT. 5, 1, 32 *pensiles horti multarum* arborum umbra et proceritate amoeni. 7, 2, 22 magnos recessus ... amoenosque nemoribus manu consitis. 8, 1, 12 silvas crebris perennium aquarum fontibus amoenas. MELA 1, 73 per amoenas umbras et opaca silvae. 2, 70 amoena Campaniae litora. 3, 17 terra (*sc. Gallia Comata*) est ... amoena lucis inmanibus. 3, 104 laetiores agri amoenique saltus. CALP. ecl. 4, 133 umbra. PLIN. nat. 3, 20 stagno. 5, 71 *lacum Genesaram* amoenis circumsaeptum oppidis. 6, 44 Parthiae amoenissimus situs, qui vocatur Choara. 5, 46 montibus amoenis (*edd. vett.*, amoenitatis *codd.*). 5, 197 modicos colles amoena opacitate vestitos. 10, 76 Larium lacum amoenum arbusto agro. SIL. 12, 536 nec amoena retentat Algida. 13, 703 rediere duces loca amoena piorum. STAT. silv. 2, 6, 100 per amoena silentia Lethes. 4, 7, 18 portu *Baiarum*. MART. 9, 51, 5 nemoris *Elysii*. QVINT. inst. 3, 7, 27 *speciem laudamus in locis* maritimis, planis, amoenis. 4, 2, 46 amoenum ac molle iter. 5, 8, 1 argumenta velut horrida et confragosa vitantes amoenioribus locis desident. decl. 388 p. 437, 24 litus ... amoenum non infestos scopulos habet. IVV. 3, 4 *Cumae* gratum litus amoeni secessus. TAC. ann. 6, 3 Lesbo, insula nobili et amoena. 14, 62 secessus amoenos promittit. hist. 1, 67 locus amoeno salubrium aquarum usu frequens (*cf. Heraeus ad l.*). 3, 30 amoenissimis extra urbem aedificiis. PLIN. epist. 1, 3, 1 suburbanum amoenissimum. 18, 1 villa amoenissima (*bis*; 8, 18, 8 paneg. 50, 5). SVET. Cal. 45 quod Caesare proeliante ... amoenos secessus celebrarent. AVR. Fronto p. 29, 22 N. (*in imagine*) *nusquam in Polemonis declamatione* vel rosa Tarentina vel nemus amoenum. POMPON. dig. 8, 1, 15 viridia tollat ut amoeniorem prospectum praestet. APVL. met. 3, 29 hortulum. 8, 18 nemus ... proceris arboribus consitum et pratensibus viretis amoenum. mund. 22 amoena laetitia mundi reseratur. MIN. FEL. 2, 3 Ostiam ... amoenissimam civitatem. PAPIN. dig. 32, 91, 5 si hortum domus causa comparavit, ut amoeniorem domum ac salubriorem possideret. TERT. anim. 30 fundi. nat. 3, 1, 19 loco *Elysii*. VLP. dig. 7, 1, 13, 4 praedium ... gestationes vel deambulationes arboribus in fructuosis opacas atque amoenas habens. *ibid.* inter diaetas amoenas. PORPH. Hor. carm. 1, 21, 9 locus ... opacitate et Paeneo flumine amoenus. PASS. Mar. Iac. 6 locum pratis amoenum. SOL. 2, 22. 3, 1 CAPITOL. Gord. 19, 5. LACT. inst. 2, 12, 15 in Paradiso id est in horto fecundissimo et amoenissimo. 6, 3, 2 lucidum amoenumque campum. FIRM. math. 1, 7, 16. IVST. 38, 7, 6 *nihil Asiae solo* urbium multitudine amoenius. 41, 5, 2. ITIN. Silv. 13, 3 vallem pulchram satis et amoenam (*cf. supra p. 1962, 71*). 13, 4. 15, 2. 16, 2. EVTR. 10, 2, 3 agris. AVIEN. ora 520. AMM. (22, 16, 14 *coni. Haupt*). 24, 6, 3 diversorium opacum est et amoenum (*aliter, i. q. belle aedificatum* APVL. met. 5, 1). 19, 12, 19 suburbanum (*syn.* ambitiosum). SERV. Aen. 3, 442 ex pestilentibus amoena reddidit loca. HIER. epist. 2 desertum omni amoenius civitate. 148, 10 (*in imagine*) *via* velut quibusdam amoena floribus voluptatum. CLAVD. 5, 33. 22, 189 domibus. CYPR. GALL. iud. 269 quercu. 603 SIDON. epist. 2, 9, 1. 8, 4, 1 ager ... vestibulo campo colle amoenissimus. DRAC. laud. dei 1, 348. ANTH. 202 *tit.* de luco amoeno. CARM. epigr. 1327, 5 (*v. supra p. 1962, 20*). *saepe de fluminibus et fontibus*: LVCR. 4, 1024 flumen item sitiens aut fontem propter amoenum adsidet. VERG. Aen. 7, 30 *inter lucum* fluvio Tiberinus amoeno ... in mare prorumpit (*cf.* 8, 31). 9, 677 Athesin (AMBR. hex. 5, 2, 6). HOR. carm. 3, 4, 7 per lucos amoenae quos et aquae subeunt et aurae. OV. met. 14, 331 opacae (*codd. vulgo* amoenae SERV. Aen. 7, 715) Farfarus undae (*multi* ς, umbrae *optimi codd. et Serv.*). SEN. benef. 4, 5, 3 flumina haec amoenissimis flexibus campos cingentia. 6, 7, 3 *flumina* amoena pinguibus arvis. 6, 8, 2 amoenissimum fontem Arethusam. MELA 2, 5 Borysthenes ... inter Scythiae amnes amoenissimus. PLIN. nat. 3, 9 Baetis fluvius amoeno blandus alveo. 4, 31 Penius amoenus circa ripas gramine. 5, 88 aquis. 5, 71 Iordanes ... amnis amoenus (*cf.* SOL. 35, 1 CYPR. GALL. Ios. 263). [5, 110 a Maeoniis (amoenis *falso codd.*)] APVL. met. 4, 17 specus roridos et fontes amoenos. AVIEN. orb. terr. 1071 labens agmine amoeno Bostrenus. AVSON. Mos. 21 amoena fluenta ... Mosellae. CLAVD. carm. min. 19, 1 Rubiconis. CYPR. GALL. gen. 1248 fluvium *Nilum*.

II *de pulchra et delectabili forma*: **1** *rerum corporearum*: PLAVT. Curc. 149 gerite amanti mihi morem amoenissumi *pessuli*. HOR. carm. 2, 3, 14 (CARM. epigr. 967 *p. 1964, 24* APVL. met. 4, 2. 11, 13). OV. trist. 5, 2, 23 rosaria. LIV. 22, 15, 2 magis amoenis quam necessariis fructibus. SEN. epist. 104, 11 arboribus. PLIN. nat. 35, 116 amoenissimam parietum picturam. APVL. apol. 4 *capillus* quam sit amoenus ac delicatus (*ironice*) *cf. infra IV*. mund. 29 amoenus Lucifer. Socr. 22 p. 171 illa ... amoenissima et exstructissima et ornatissima. FILASTR. 123, 4 amoena temperies salutis (*de climate*). MEROB. carm. 3, 6 buxus. ARATOR act. 2, 68 *Mariae* ventris amoeni fructus. **2** *rerum incorporalium*: PLAVT. Capt. 774 ita hic me amoenitate amoena amoenus oneravit dies (Merc. 359 *v. p. 1964, 51*). Mil. 641 neque dum exarui ex amoenis (amoris *CD*) rebus et voluptariis. Persa 769 hunc diem suavem meum natalem agitemus amoenum. Poen. 389 huius delicia, huius salus amoena, huius festivitas. SEN. dial. 5, 9, 1 *animus* artibus amoenis tradendus. 11, 17, 2 peregrinatione. LAVS Pis. 93 qualis nitor oris amoenis vocibus. FRONTO p. 230, 5 N. somnia amoena. GELL. 13, 21, 14 hic sonus vocabilior visus et amoenior. APVL. apol. 12 amorem eius non amoenum et lascivum, sed contra incomptum et serium, *cf. infra* IV. FIRM. math. 3, 133 amoenis deliciarum voluptatibus deditos, *cf. infra* IV. AVSON. 399, 32 otia ruris nugis amoena seriis (amica et *Heinsius*). MACR. sat. 7, 4, 3 amoenam se et comem adpetentia vult videri. *de oratione*: QVINT. inst. 12, 10, 60 *medius hic modus orationis* egressionibus amoenus. FRONTO p. 63, 13 N. *verba Ciceronis* honesta, saepenumero etiam amoena. GELL. 2, 26, 21 verba illa ... Enni amoenissima. 9, 9, 12 versus hos amoenissimos *Homeri*. 16, 3, 1 sermonibus. 17, 2, 6 iucundiusque amoeniusque etiam verbum est 'fruniscor' quam 'fruor'. 18, 5, 1 in litteris amoenioribus. AVSON. 15, 8, 6 hoc opusculum nec materia amoenum nec appellatione iucundum. SCHOL. Cic. Bob. p. 358, 25 de versiculis nec egregio cultu nec amoena varietate. MACR. sat. 3, 16, 1 uterque ... infert fabulam cum versibus amoenioribus, ut lectoris animus recreetur. VINCENT. LER. 17 Origenis tam amoena, tam lactea, tam dulcis oratio. SIDON. epist. 9, 16, 3 nec puter solvi per amoena dicta. *cf.* QVINT. *p. 1963, 20.*

III *de suavi grataque natura*: **1** *hominum deorumque ipsorum*: PLAVT. Stich. 736 mea suavis, amabilis, amoena Stephanium (*cf.* PANEG. 11, 13 faciem). 742 ita me Venus amoena amet. CARM. epigr. 967, 2 ut rosa amoena homini est quom primo tempore floret, quei me viderunt, seic ego amoena fui. GELL. 9, 4, 8 infantes amoeniores. 19, 9, 7 Graeci plusculi ... homines amoeni. APVL. met. 11, 9 amoenus iuventutis lectae chorus. FIRM. math. 3, 6, 5 gratos amoenos in venereiis cupiditatibus. *cf. infra* IV. AVSON. 195, 2 iocis amoene, Delphidi. MACR. sat. 3, 2, 10 poeta ... amoenus ingenio. 7, 2, 3 vult amoenus esse consultor. DRAC. Romul. 7, 12 *Amor* violentus amoenus. 10, 157 Cypris amoena. PS. FVLG. RVSP. serm. 8. CARM. epigr. 709, 7 *Flavianus antistes* amaenior existens praeclaris moribus. **2** *humani ingenii animique*: TAC. ann. 2, 64 *ingenium* illi mite et amoenum, huic atrox, avidum et societatis inpatiens erat. 13, 3 fuit illi viro (*Senecae*) ingenium amoenum et temporis eius auribus adcommodatum. GELL. 1, 4, 1 Antonius Iulianus rhetor perquam fuit honesti atque amoeni ingenii. 9, 2, 1. 11, 2, 2 *tit.* 13, 11, 4.

IV *de luxurioso cultu vitae*: LIV. 4, 44, 11 virgo Vestalis ... ab suspicione *incestus* propter cultum amoeniorem, ingenium liberius quam virginem decet, parum abhorrens. 36, 15, 1 nihil se (*Antiochum*) ex Graecia praeter amoena Chalcide hiberna et infames nuptias ... petisse. TAC. ann. 15, 55 vitam amoenam et duris iudicibus parum probatam. 16, 18 dum nihil amoenum et molle adfluentia putat. GELL. 11, 2 qui nimis lecto amoenoque cultu victuque essent. PS. AVR. VICT. epit. 1, 25 quodque est laeti animi vel amoeni, oblectabatur spectaculis. *cf. supra III.*

structurae: *adest sub I II 2 III abl. causae inde ab* OV.; *cum dativo i. q. gratus*: CARM. epigr. 967 *l. 24. coniunctum cum supino* SIDON. epist. 2, 9, 10 replicatio ... amoena narratu.

quasi subst. **amoenum**, -ī *n.* PLAVT. Merc. 359 quid ibi inest amoeni? LIV. 31, 24, 18 quidquid sancti amoenive circa urbem erat. SEN. dial. 9, 2, 13 aliquid tamen inter deserta amoeni requiritur. FRONTO p. 154, 21 N. *ilicem* creare boni aut amoeni nunquam quicquam praeter glandem. VEN. FORT. carm. 7, 8, 21 gemino refovetur amoeno. *plur.* **amoena**, -ōrum. VAL. FL. 1, 845 donec silvas et amoena piorum (*cf.* VERG. *p. 1962, 70*) deveniant. QVINT. inst. 12, 9, 1 exercitus per plana et amoena ducendus est. TAC. ann. 3, 7 per amoena Asiae atque Achaiae. hist. 3, 76 amoena litorum (*cf.* AVR. VICT. Caes. 16, 2). PLIN. paneg. 50, 7 amoenissima quaeque largiris et donas. PANEG. 9, 24 amoena Graeciae et deliciae orientis. SYMM. epist. 1, 5, 1 Campaniae. SCHOL. Hor. carm. 1, 21, 9 amoena Thessaliae. HIER. epist. 71, 1 ne ... amoena hortorum diligas (*cf.* PAVL. MED. vita Ambr. 1). MART. CAP. 6, 641 in Campaniae amoenis antiquitus nemora. SIDON. epist. 1, 5, 8 fontium. VEN. FORT. carm. 10, 9, 12 ruris. CORP. XI 10 fabricis suis amoena coniungens.

synonyma et coniuncta: *ad I*: opacus, suavis, iucundus, bellus, pulcher, venustus, saluber, quietus, tranquillus, remotus, frequens, fructuosus, fecundus, dives, mollis. *ad II*: tener, dulcis, amabilis, voluptuarius, delectabilis, bonus, hilaris, delicatus, ornatus. *ad III*: amabilis, festivus, mitis, gratus, laetus, comis. *ad IV*: mollis, luxuriosus, delicatus, ambitiosus. *opposita*: *ad I*: desertus, tristis, inhospitus, aridus, horridus, confragosus. *ad III*: atrox, societatis inpatiens. *ad IV*: durus.

derivata: amoeno, amoenatus, amoenitas, amoenitudo, amoenifer, inamoenus, peramoenus.

adv. **amoenē**. *ad I*: PLIN. epist. 3, 23, 1 sapientia tua dignum est habitare amoenissime et nunc terra nunc mari corpus agitare. *ad II 1*: RHET. Her. 4, 12, 18 'Bacae aeneae amoenissime inpendebant'. *ad II 2*: GELL. 14, 1, 32 Favorinus ... latius ea et amoenius et splendidius et profluentius exsequebatur. HIL. in psalm. 118 he 14 nisi forte ... obscaenis illis fabulis non amoenius divina illa ... eloquia cantarent. *ad III*: [APVL. met. 10, 32 ?] *adv.* **amoeniter**. *ad III*: GELL. 20, 8, 1 Annianus ... agitare erat solitus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vindemiam hilare atque amoeniter. LVCIF. moriend. 12 p. 310, 15 adprehende amoeniter quod te ducat ad convivium Abrahae Isaac et Iacob. *F. X. Burger.*

Amoenus, -a *nom. frequentissimum servorum et humillimi loci ingenuorum, cuius plurima exempla prodierunt Romae et in Lusitania.* Amaenus *v. l. 24*, Amenus *infra l. 38.* CARM. epigr. 967 (*Romae, aevi Augustei*) Flavia P. l. ⟨Am⟩oena. ut rosa amoena homini est, quom primo tempore floret, quei me viderunt, seic ego amoena fui. MART. 12, 66, 3 arte sed emptorem vafra corrumpis, Amoene. 10 CORP. VI 439. 6482. 7655 Sex. Clodius Sex. l. Amoenus. 8952 Amoenus Messallinae Ti. Claudi Caesaris ab ornamentis. 11020. 11561. 11562 Amoena C. Iuli Lyri l. (*cf.* 33242 C. Maecenas Chrestus, Amoena Lyri). 12198. 13707. 15353 Claudia Amoena ... Ti. Claudio Amoeno filio. 15706. 16969/70. 18747. 19007, 15 (*hexam.*) ... soror est et matris Amoenae. 24737. 26132. 29039. 29547. 33643. INSCR. Graec. Sic. et It. 1383 (*Romae*) Ἀμοῖνος. CORP. XV 115 (*in latere, intra a. 60 et 93*) Amoeni d(uorum) D(omitiorum) Lucani et Tulli. 1100 (*ca. a. 90*) CD. Domiti Amoeni. 4953 (*in vase Arretino*) Amoe(nus)? XIV 2864 (*Praeneste*). 3851 (*Tibure*). IX 763 (*Larini*) Flaviae Q. l. Amoenae. 4587 (*Nursiae*). X 634 (*Salerni*). 4939 (*Venafri*). 5731 (*Sorae*). 6502 (*Vlubris*). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 148, 594 (*Casini*). CORP. IV 1808 Amo⟨e⟩num. XI 2497 (*Clusi*) Vibia Amoen. 5688 (*Tufici*). 6077 (*Vrvini Mataur.*). 6134 (*Fori Sempron.*) M. Vlpio M. l. Amoeno. 6699, 18 (*in lucerna*) Amaeni. V 4466 (*Brixiae*). 4528. 5977 (*Mediolani*). 6073 C. Iuventio Amoéno. 7126 (*Taurinis*). 8252 (*Aquileiae*). INSCR. Notiz. degli scavi 1886 p. 141 (*Albintimili*). CORP. V suppl. ital. 23 (*Polae*)? 1296 (*Mediolani*). XII 637 (*in agro Arelat.*). 4511 (*Narbone*). 4571. 4851. 4799. 5686, 40 (*in vasculo*). XIII 113 (*in Aquitania*) Titullus Amoeni f. 137 Amoenae Sembetennis f. 7515 (*in Germ. sup.*) Amoena l(iberta). 10010, 112 (*in vasculis Gallicis*) Amo⟨e?⟩nus f. (*sed v. etiam* Amonus). III 2899 (*in Dalm.*). 4254 (*in Pannon. sup.*). II 156 (*in Lusitania*) Iulia Amoena. 157. 161 Amoenus Iuliae ser. ... Amoena mat. 212add. 236. 267 Aelia L. f. Amoena. 268. 270. 271. 275. 287. 318. 352. 361. 389. 410. 423 (*cf.* Ephem. epigr. IX p. 23). 674? 737 (*periit*) Amo⟨e?⟩na Allu⟨q⟩i f. (*sed v. etiam* Amonus). 5009. 5012. 5017. 5026. 5220. 5248. 3942 (*in Hispan. Tarrac.*). 5570 Amen(i). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 359, 12 (*in Lusitania*). p. 371, 45. CORP. VII 3231 (*Lambaesi*) L. Sallustius Amenus vet. 4051 Caecilia Amoena. 12681 (*Carthagine*)? **?Amoenius** *cogn.* CORP. X 8397, 2, 6 (*Tarracinae*) C. Manlius Amoenius. *voluit, nisi fallor,* Amoenus. **Amoeniānus** *cogn. serv.* CORP. XI 5375 Successus publicus municipum Asisinatium ser(vus) Amoenianus. *Otto.*

Amoibē *v.* Amoebe. **Āmol** *v.* Hamul.

amolātum, amolum *v.* amyl-. **amolētum** *v.* amul-.

āmōlīmentum φυλακτήριον GLOSS. II 473, 49. *cf.* amuletum *et p. 1966, 14.*

āmōlior, -ītus sum, -īrī *ab* a *et* moliri. *passiva significatione*: (*vix* PLAVT. Most. 371 *l. 60*) APVL. Socr. 9 p. 141 (*p. 1966, 15*). 23 p. 173 (*infra l. 72*) DON. Ter. Andr. 707 (*l. 53*) SYMM. epist. 4, 51, 2 (*p. 1966, 19*). NON. p. 73 amolimini est recedite vel tollite (GLOSS. V 637, 31). GLOSS. abducere. IV 16, 12 amolire (*sic*) dissipare (*item* 483, 3 *ubi* ammuliere. V 491, 13 amolare). IV 16, 26 (*a*) amolemi migrate. V 265, 25 amolitus repellens. DON. Ter. Andr. 707 amoliri dicuntur ea quae cum magna difficultate et molimine submoventur et tolluntur e medio (*v. quae sequuntur*). *de structuris* PRISC. gramm. III 280, 13 (*cf. sub* amoveo *p. 1977, 36*). *vocabulum in pedestri oratione primum ap.* SISENN., *deinde ap.* LIV., *in poesi dactylica non ante* LVCAN. GELL. 19, 1, 12 *lege* molitus (amolitus *γ*). *at hic illic pro* moliri *reponendum videtur; v. infra.*

I ***proprie*:** *loco movere*: **1** *res*: PLAVT. Most. 371 iube haec (*i. apparatum convivii*) hinc omnia amolirier. 391 haec hinc propere amolimini. Pseud. 856. SISENNA hist. 74 impedimentum omne de cunctis itineribus amoliuntur. LIV. 5, 22, 3 cum iam humanae opes egestae a Veis essent, amoliri tum deum dona ipsosque deos ... coepere. 25, 36, 11 trudibus (traditisdibi *P*) ... amoliti obiecta onera (25, 36, 10 moliri onera). 39, 37, 4 vestris manibus amoliri et diruere omnia vestigia tyrannidis (*sc. muros etc.*). PLIN. nat. 11, 25 *apes* mira munditia amoliuntur omnia ⟨e?⟩ medio. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 8 truncos. TAC. hist. 3, 31 primores castrorum nomen atque imagines Vitellii amoliuntur (*sc. de signis*). ann. 1, 50 obstantia silvarum amoliri (*caedendo*) APVL. met. 6, 26 quae ferebamus amoliti properiter. Socr. 23 p. 173 omnibus exuviis amolitis equum ... nudum ... contemplamur. flor. 19 p. 95 procul ... faces abigerent, procul ignes amolirentur, rogum demolirentur. SOL. 17, 6 astu ... praedam. AVSON. 463, 2 Vlixes cum Telemacho omnia de medio. SYMM. epist. 1, 10, 1 aedium senectutem. PS. RVFIN. in Am. 2, 9 *silvas.* CLAVD. 5, 455 nefandum ... onus (*i. corpus mortui*). **2** *homines* (*i. loco submovere, non tollere aut perdere*): CVRT. 8, 5, 17 *Herculem et Patrem Liberum* prius ab oculis mortalium amolita natura est, quam in caelum fama perveheret. PETRON. 10 amoliri cupiebam custodem molestum. SIL. 13, 48 *Tydides* dextra ⟨a⟩molitus in ipso custodes aditu. FRONTIN. strat. 2, 5, 19 ⟨a⟩molitus inbelles ... in vicinam regionem. TAC. hist. 1, 13 donec Octaviam uxorem amoliretur *Nero* (ann. 14, 59). ann. 2, 42 iuvenem (*Germanicum*) specie honoris. APVL. met. 10, 26 conscium sceleris. apol. 77 me. ITIN. Alex. 10 *Alexander* ex consilio hominem (*Alexandrum Aeropi*) amolitur. MAR. MERC. subnot. 8, 10 hinc ... parvulorum catervas. *exercitum*: IVL. VAL. 1, 22 a se (*Carthaginiensibus*) vim (*sic palimps. Taur.*; vis *rell.*) Romani exercitus amoliretur *Alexander*. *usum reflexivum v. sub III.* **II** ***translate*:** **1** *in locutionibus*: LIV. 33, 12, 11 si regnum *Macedonum* ... tollatur, ... gentes feras ... se ... in Graeciam effusuras. ne proxima quaeque amoliendo maioribus ... aditum ad se facerent. LVCAN. 5, 355 quantum fortuna umeris iam pondere (*sc. bellorum*) fessis amolitur onus (COMMENT. removet). ENNOD. epist. 9, 29, 1 p. 250, 18 ab inbecillis cervicibus gravis oneris sarcinas. **2** *absolute*: LIV. 28, 28, 10 amolior et amoveo nomen meum. PETRON. 97 amolitur ... invidiam. PLIN. nat. 32, 23 religiosum id gestamen amoliendis periculis arbitrantur (*cf.* amolimentum). GELL. 5, 12, 14 *dii* mala a nobis vel a frugibus. APVL. Socr. 9 p. 141 sive amolita seu modificata utriusque rei participatione. TERT. spect. 17 inpudicitiam ... amoliri iubemur. adv. Marc. 5, 13 p. 280, 14 legem admiserat *apostolus*, statim amoliendam, si. SYMM. epist. 1, 77 privilegiis ... iniuriam. 4, 51, 2 per te ... amoliri postulat imminentem ruinam *patrimonii*. 5, 63, 2 legum relationis minas ... examine. 7, 16, 1 invidiam (AVG. c. Iul. 3, 3, 8). SIDON. epist. 7, 1, 5 solitudinis minas orationum frequentiā. ENNOD. epist. 9, 1, 2 p. 228, 10 amaritudinem temporibus ... amoris. *crimina, sim.*: QVINT. inst. 4, 1, 29 haec (*sc. quae reo obsunt*) ... non movere tantum, verum ex diverso amoliri quoque prooemio opus est. 5, 7, 22 ea ... in oratione praedicenda atque amolienda sunt. 5, 13, 11 singula. 7, 1, 33 omnia ..., plura. 9, 2, 71 cetera. *cf. sub* amoveo. TAC. hist. 3, 75 invidiam crimenque adgnovisse et a partibus Vitellii amolitus videbatur. GELL. 12, 12 *tit.* a se crimen manifesti mendacii. **III** ***reflexive*:** PLAVT. Merc. 384 quin ego hinc me amolior? eo ego. Pseud. 557 agite amolimini hinc vos intro nunciam. Truc. 630 TER. Andr. 707. PACVV. trag. 16 vos propere ⟨e⟩ stabulis. 184. *absolute pro refl.?* (*cf. sub* amoveo *p. 1977, 36*): ACC. trag. 304 age age amolire, amitte, cave vestem attigas.

synonyma: abigere, (abolere), amovere, demoliri, deprecari (GELL. 7, 16, 9), diruere, egerere, moliri, submovere, tollere.

āmōlītio, -ōnis *f.* FLOR. epit. 4, 7, 15 in amolitione fortissimarum piissimarumque animarum (*sc. in suicidio*) iudicio suo, scelere alieno uterentur *Brutus et Cassius.* GELL. 12, 1, 22 infantis aliorsum dati facta ex oculis amolitio. TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 284, 9 cum ... amolitio (abolitio *unus cod.*) legis a creatore sit. PS. RVFIN. in Ioel 2, 19 *locustarum.* AVG. c. Iul. op. imperf. 3, 188 ut, cum illud esse non potest, etiam hoc, propter cuius amolitionem illatum fuerat, multo magis negetur (*ibid. supra* destructionem alterius opinionis). *Hey.*

amolum *v.* amylum.

Amōmētus *nom. vir. graec.*, Ἀμώμητος. PLIN. nat. 1, 6 ind. auctor. ex ... Amometo. 6, 55 de iis (*Attacoris*) privatim condidit volumen Amometus (*hinc* SOL. 51, 1). *cf. Schwartz, PW. I 1873. Otto.*

Amōmiānus *v.* Amomus.

amōmis (-idis) *f.*, ἀμωμίς *herba.* PLIN. nat. 1, 12, 28 amomum, amomis. 1, 12, 49 amomis, minus venosa atque durior ac minus odorata *amomo*, quo apparet aut aliud esse aut colligi inmaturum. DIOSC. 1, 13 amomis. GALEN. alfab. 29 amenu (amomide *cod. Lucc.*, amomi *cod. Carn.*).

amōmum, -ī *n.*, ἄμωμον *frutex odoratus.* PLIN. nat. 12, 48 amomi uva in usu est ⟨ex⟩ Indica vite *seq. plura.* 12, 49 nascitur et in Armeniae parte ... et in Media et in Ponto *v. sequentia.* DIOSC. 1, 13 GALEN. alfab. 29. ISID. orig. 17, 8, 11 amomum vocatum quod veluti odorem cinnamomi referat. GLOSS. ἄμωμον. flos suavissimi odoris. odor herbae aut unguenti genus. trahiant (?), pigmenta. *v. Wagler, PW. I 1873. nom. in* -us *semel, sed dubitationi obnoxius* VEN. FORT. carm. *v. p. 1967, 7. forma graeca in* -on *saepius tradita; plur. poeticus inde ab* OV. PLAVT. Truc. 540 ex Ara⟨bia⟩ tibi attuli tu[a]s, Ponto amomum (amoenas *trad.*). SALL. hist. frg. 4, 72 apud Gorduenos amomum et alii leves odores gignuntur. VERG. ecl. 3, 89 ferat et rubus asper amomum (SERV. flos est Assyrius). 4, 25 Assyrium (STAT. silv. 2, 4, 34 MART. 8, 77, 3) volgo nascetur amomum (*cf.* SERV.). CIRIS 512 thalamus Tyrio (Syrio *Heyne*) fragrans ... amomo. OV. epist. 20, 166 spissaque de nitidis tergit amoma comis. met. 10, 307 sit dives amomo ... terra. 15, 394 suco vivit amomi *Phoenix avis.* Pont. 1, 9, 52 in gelidos versit (-tit *trad.*) amoma sinus. trist. 3, 3, 69 cum foliis et amomi pulvere. CELS. 3, 18 p. 100. 3, 21 p. 107. 5, 18, 3. 7. 8. 6, 7, 3. SEN. Thy. 948 pingui madidus crinis amomo. COLVM. 12, 20, 5 SCRIB. LARG. 70. 126. 177. 271. LVCAN. 10, 168 amomon. PERS. 3, 104 amomis. PLIN. nat. 12, 49 friato ... amomo. 13, 15. 13, 16 *bis.* 13, 18. 14, 107. 16, 135 amomi nardique deliciae. 26, 35 amomon (26, 105). 37, 204. 1, 26, 19 amomon. 1, 12, 28 amomum. SIL. 11, 402. 15, 117 STAT. silv. 1, 2, 111. 3, 3, 132. 3, 4, 82 MART. 5, 64, 3. 12, 17, 7. IVV. 4, 108 (SCHOL. orientali unguento). 8, 159 CARM. epigr. 1064, 3 (*saec. II*). 1552A, 29 (*saec. II*). 1559, 6 (*saec. III—IV*) MARCIAN. dig. 39, 4, 7. ITALA apoc. 18, 13 (cod. g) cinnamomum et amomum (*hoc omis.* Primas. VVLG.). ANTH. 332, 9 amoma. LACT. Phoen. 83 AVIEN. orb. terr. 1127 PELAGON. 454. CHIRON *undecies, in*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

his sexies ammoni(um) *traditur*: 841 uvam amomi (842). HIER. in Is. 66, 22 p. 828 nec nos indigeamus folio amomo et pipere. PRVD. cath. 11, 76 CLAVD. 10, 93 carm. min. app. 14, 5 MARCELL. med. carm. 50 casias et amoma et cinnama rara. THEOD. PRISC. log. 110 gyn. 18 OROS. hist. 1, 2, 42. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 43 carm. 2, 52. 5, 42. 9, 327. 11, 106 DRAC. laud. dei 1, 328. 2, 448 Romul. 10, 105. ENNOD. dict. 8, 1 p. 446, 4 amomi flosculus. VEN. FORT. carm. 4, 26, 125 (amomus *codd. dett.; at* 8, 3, 237 -um *omnes*)). 6, 1, 60. *V.*

Amōmus *nom. vir. graec.*, Ἄμωμος. CORP. VI 2686 M. Modio Q. f. Pollia Amomo Parma. 4257 (*in columbario Liviae*) Amomo Bibuli. 5875 M. Popillius M. l. Amomus. 15620 C. Claudio Amomo. 15696 P. Clódius Amómus *libertus.* 29428. 34302 M. Aemilio Amomo *liberto.* IX 745 (*Larini*) Amomus fratri suo Tyranno. X 1403, g, 3, 21 (*Herculanei*) ⟨. . .⟩ Amomus *libertus.* 1965 (*Puteolis*). 2220. 2380. 5112 (*Casini*). **Amōmiānus** *cogn. serv.* CORP. VI 12456 Artemae Caesaris Amomiano fec. Aug. lib. Phocas f(ilio).

1. Amon *v.* Ammon.

2. Amon *indecl., nom. vir. hebr.*, אָמוֹן, Ἀμ(μ)ών *et* (*rex*) Ἀμώς. *rex Iudaeorum. saepe scriptum* Ammon, *sicut in Vulgatae cod. Amiat.* VVLG. IV reg. 21, 18. 19. 24. 25 I par. 3, 14 II par. 33, 20. 21. 25 Ier. 1, 2. 25, 3 Soph. 1, 1 Matth. 1, 10. PS. CYPR. pasch. 11 Amos. HIER. nom. hebr. p. 53, 8 Amon fidelis vel nutriens (*cf.* p. 60, 11. in Soph. 1, 1 p. 675 Ammon. EVCHER. instr. 2 p. 142, 22 ISID. orig. 7, 6, 74). chron. a. Abr. 1360 Amon (Ammon *F*). SVLP. SEV. chron. 1, 51, 5 Amos. IORD. Rom. 54 Ammon. GREG. TVR. Franc. 1, 15. 17 ISID. orig. 5, 39, 17. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 125, 130 Amon. p. 132, 167, 48. CHRON. Alex. chron. I p. 125, 285 *et* 286 Amos (*sic etiam* LIB. gener. chron. I p. 132, 332, 48. 134, 335, 14 LIB. geneal. chron. I p. 180, 407 *et* 409). *alii*: VVLG. III reg. 22, 26 II par. 18, 25 II Esdr. 7, 59 (*idem* I Esdr. 2, 56 Ami *q. v.*).

[**3. Amon**]. HIER. in Nah. 3, 8 p. 569 numquid melior es ab Amon . . . ? *sic vertit id quod in hebraeo est* מִנֹּא אָמוֹן (*i. Thebae Aegypti, LXX* μερίδα Ἀμμών), *sed intellegi vult Alexandriam, sicut vertit in* VVLG. Alexandria populorum.

Amona, הֲמוֹנָה, *nom. opp.* VVLG. Ezech. 39, 16 nomen autem civitatis Amona. *LXX* Πολυάνδριον.

Amoniēnsis pāgus *Galliae Lugudunensis.* VEN. FORT. Germ. 36, 104 in pago Amoniense. *Otto.*

1. Amōn- *v.* Ham-.

2. Amonius *v.* Ammonius *sub* Ammius.

(**āmōnstrat**) NOT. Tir. 47, 5 *inter* monstrat *et* admonstrat. *V.*

Amonte *insula.* RAVENN. p. 409, 17 sed et litus finibus Apuliae est insula quae dicitur Amonte vel Tremetis (*i. insula Diomedea*).

Amonus *nom. vir. barbar.* CORP. VII 1336, 61 (*in patella*) Amonus f. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 489 n. 262, 4 (*in patella in Hispania rep.*) Amonus. *cf.* Amoenus *p. 1965, 30 et 35. v. etiam* Mon-. *Otto.*

amor, -ōris *m.* [*cf. c.* amare, amicus. *Th.*] amōr *primitus longa o apparet etiam* PLAVT. Merc. 590 facit amór incendium, Most. 142 amór advenit, Trin. 259 Amór amara, *ubi vide ne ipse Plautus* amos *pronuntiaverit.* amōr *ante vocalem in caesura* VERG. ecl. 10, 69 Amor. Aen. 11, 323. 12, 668 CALP. ecl. 2, 92. *cadit sub legem iamborum* PLAVT. Cist. 69 Ámor et, 72 ést Amor, Most. 163 Amor ét, Trin. 263. 268. PVBLIL. A 5. 18. 34. 39; *item in versibus dramaticis pro pyrrichio* OCTAVIA 562 Amor, SEN. Oed. 630 Herc. O. 452; *corripitur in dactylicis vel lyricis non ante* VERG. ecl. 3, 101 idem amor exitium est, *tum* 10, 21. georg. 3, 244 Amor. 4, 177 Aen. 4, 347. 9, 180. 11, 739. 12, 282 CIRIS 289. COPA 20 Amor. HOR. sat. 1, 2, 107. 1, 3, 24 carm. 1, 25, 13 epist. 2, 2, 13 TIB. 2, 3, 28. LYGD. 6, 17 Amor. PANEG. in Mess. 77. PROP. 1, 3, 14 Amor. 1, 13, 23. 1, 17, 27 Amor. 1, 20, 12. 3, 16, 16 Amor. 3, 20, 17 Amor. OV. am. 1, 6, 37 Amor. 3, 11, 34 epist. 6, 21. 12, 61. 16, 191. ars 2, 229 Amor. 2, 233. 321. 3, 575 rem. 283 met. 1, 507. 523. 532 Amor. 2, 683. 4, 203. 256. 5, 526. 7, 826. 9, 720. 10, 315. 12, 416. 14, 634 fast. 2, 331. 5, 703 EPIST. Sapph. 121 VAL. FL. 5, 643 STAT. Theb. 1, 698. 3, 561. 5, 428. 9, 186 silv. 2, 1, 214. 2, 2, 145. 3, 2, 40. 4, 6, 31. 5, 1, 42. 5, 2, 158 Ach. 1, 5 MART. 6, 68, 6. 8, 51, 13 Amor. AVIEN. orb. terr. 1248 PRVD. psych. 353. CYPR. GALL. gen. 1400 *plerumque in iuncturis* hic amor *vel* amor est. *nota etiam scripturam* ἄμωρ Phot. 1, 736[C]. CORP. XIII 2484 (*tit. barb.*) in amure. 2478 (*saec. VII*) frater plenus amure. o *in casibus obliquis apicata passim, ut* CORP. XII 4393 amórí. [*ital.* amore, *francog.* amour, *hisp.* amor. *M.-L.*] *pluralis poeticus* (*cf. p. 1971, 9*): PLAVT. Asin. 737. Epid. 105 meorum maerorum atque amorum summam. Merc. 2 et argumentum et meos amores eloquar. Poen. 419. Pseud. 64 nostri amores, mores, consuetudines. 498 TER. Andr. 913 CATVLL. 13, 9. 38, 6. 64, 334. 68, 69. 96, 3 VERG. ecl. 3, 109. 9, 56. 10, 6 *passim. inepta doctrina* COMM. Einsidl. gramm. suppl. 244, 23 amores in malo pluraliter ponuntur, singulariter vero in bono; *ducta ex* SERV. Aen. 1, 350. 5, 334. *plur. apud prosarios de variorum amore passim: cf.* CIC. Cael. 35. 44 fin. 2, 52. 3, 68 Tusc. 4, 70 rep. 4, 4 off. 1, 15 Lael. 33. *varie definitur vel tractatur his fere locis*: CATO or. frg. apud Isid. diff. 5 aliud est . . . amor, longe aliud est cupido: accessit ilico alter, ubi alter recessit, alter bonus, alter malus. RHET. Her. 2, 23, 35 amor fugiendus non est, nam ex eo verissima nascitur amicitia. CIC. inv. 1, 41. 2, 17. 19. 2, 30. de orat. 2, 178 (*opp.* odio). 2, 206. part. 56 aut caritate moventur homines, ut deorum, ut patriae, ut parentum; aut amore, ut fratrum, ut coniugum . . ., aut honestate, ut virtutum. *similia* part. 88. Tusc. 4, 72 Stoici . . . amorem ipsum 'conatum amicitiae faciendae ex pulchritudinis specie' definiunt. Lael. 26. 31. 100. epist. 11, 27, 2 vetustas habet aliquid commune cum multis, amor non habet. SEN. epist. 81, 12. QVINT. inst. 6, 2, 12 amor πάθος, caritas ἦθος. 7, 3, 28 an amor insania. decl. 259 p. 60, 5 non est hic amor, gratus animus est. PLIN. paneg. 68 alioqui cum sint odium amorque contraria. FRONTO p. 7, 1 N. *sqq.* 31, 2. 71, 24 GELL. 1, 3, 30 APVL. Plat. 2, 13 NON. p. 421 HIL. in psalm. 118 mem 13. AVG. civ. 14, 7 amorem et dilectionem indifferenter et in bono et in malo apud sacras litteras inveniri (caritas autem non nisi in bonum *addit* ISID. diff. 2, 142. *cf.* 1, 5). serm. ed. Mai 31, 2 adversis probatur amor, affectio pensatur periculis, poenis examinatur dilectio, morte perfecta caritas munitur. *cf.* LAVD. Murdiae Corp. VI 10230 amor maternus caritate liberum, aequalitate partium *hereditatis* constat. GLOSS. ἔρως, πόθος, ἡ φιλία; cupiditas, cupido.

I *inter sexus diversos* (*c. gen. subi. ut* PLAVT. Pseud. 498 nati *vel obi. ut* Asin. 883 huius, *c. praep. in c. acc.* VELL. 2, 82, 4, adversus TAC. ann. 13, 13): ENN. trag. 213 Medea, animo aegra, amore saevo saucia. 233 tu me amoris magis quam honoris servavisti gratia. NAEV. com. 97 argentum amoris causa (PLAVT. Asin. 822 Aul. 750 Cas. 150) sumpse mutuom. 136 animum amore capitali compleverint. CAECIL. com. 62. 67. 199 in amore suave est summo . . . parentem habere avarum. PLAVT. Amph. 541 ex amore hic admodum quam saevos est. 894 Asin. 77. 656 amoris . . . imperator. 691 mi Libane . . ., donum decusque amoris. 883. 919 ex amore tantum est homini incendium (*cf.* Merc. 590). Aul. 745 vini vitio atque amoris feci (750). Cas. 150 animi amorisque causa sui. 217. 221. 222. 478 ei ego amorem omnem meum concredui. 520 miseriorem ego ex amore quam te vidi neminem. 802. 994. Cist. 103 nihil amori (-re *trad.*) iniuriumst. 273. 276. Epid. 111 cum in amore temperes. Merc. 4. 18. 24. 53. 58. 325 hic homo ex amore insanit (443. 447). Mil. 101. 184. 626. 957 arrabonem amoris. 997[A]. 1163. 1164. 1252. 1259 caeca ⟨am⟩ore est. 1284. 1286. 1288 Persa 49 Poen. 140. 399. 509. 521. 880. 1200 Pseud. 205[a]. 293 pietatem ⟨te⟩ amori video tuo praevortere. 695. Rud. 146 amori haec (*Venus*) curat. Trin. 648. 666 amorem tibi pectus obscurasse. 668 ita est amor, ballista ut iacitur. 751 amoris ac lasciviae. Truc. 442. TER. Andr. 132 bene dissimulatum amorem et celatum indicat. 155 si propter amorem uxorem nolit ducere. 326 te per amicitiam et amorem obsecro. Phorm. 834 satietatem amoris . . . absumere. SISENNA hist. 13 Non. *s. v.* mittere p. 348 propter amoris nefarii libidinem. RHET. Her. 2, 2, 3 amoris aut eiusmodi libidinis. CIC. Cael. 35 libidines amores adulteria. 44 amores . . . et . . . deliciae. Phil. 2, 77. Mur. 13 nullum turpe convivium, non amor, non comissatio. Catil. 2, 8 aliorum amori flagitiosissime serviebat. Cael. 39 in amore atque in voluptatibus. Verr. 6, 85. Tusc. 4, 68 qui volgo appellatur amor. 4, 70 in Graecorum gymnasiis . . . isti (*puerorum*) liberi et concessi sunt amores. rep. 4, 4 iuvenum. *et passim in soluta oratione ut in versibus. nota* VERG. ecl. 8, 43 nunc scio quid sit amor. LYGD. 4, 73 nescis quid sit amor. OV. am. 3, 6, 24 flumina senserunt ipsa quid esset amor (met. 4, 330. 13, 762 *saepius*). *proverbia*: PETRON. 42 antiquus amor cancer est. *alia v. Otto, Sprichwörter p. 23. in titulis Pompeianis*: CARM. epigr. 44, 5 Pompeios . . ., ubi dulcis est amor. 953 illum in desertis montibus urat amor. *in fibulis, sim.*: CORP. XIII 5698, 18 uror amore tuo. CARM. epigr. 1812, 3 fugia(s) amor. INSCR. rev. arch. 4 sér. II 1903 p. 175 αμωρε σακρω. *libri elegiaci* (*Corneli Galli?* VERG. ecl. 10, 6 *et asseclarum*): OV. *tit.*; ars 3, 343 libris, titulo[s] quo⟨s⟩ signat Amorum. *cf.* OV. trist. 2, 361 composui teneros non solus amores. *cf.* COMM. instr. 2, 19, 18 pro psalmis cantatis amores (1, 34, 11). *nota* HIL. dedic. eccl. p. 881[D] in amoris cantico *i. in cantico canticorum.*

II *de affectu inter cognatos, amicos, cives, sim.* (*c. gen. subi. ut* PLAVT. Amph. 841 *l. 70 vel obi. ut* CIC. part. 56 fratrum . . . coniugum *eqs. vel* in *c. acc. inde a* CIC., erga *inde a* CIC., adversus FRONTO p. 18, 8 N. 73, 21, circa DICT. 2, 14. 34 HIER. epist. 95, 3 GREG. M. epist. 9, 14, *adi. ut* fraternus, muliebris *v. infra p. 1970, 45*): PLAVT. Amph. 841 parentum amorem et cognatum concordiam. CIC. inv. 1, 107. de orat. 1, 97 qui . . . incensus essem studio utriusque vestrum, Crassi vero etiam amore. Brut. 272 vereor ne amore videar plura quam fuerint in illo dicere. 331 socium eiusdem amoris et iudici. Flacc. 105 tantus amor in bonos omnis (Sest. 5). Sull. 93 meus in vos amor. Pis. 76 *Pompei* erga me studio atque amori. 31 vestri in me et amoris et iudicii. Lael. 36 quatenus amor in amicitia progredi debeat. 51 amici amor. off. 2, 32 amor multitudinis. fin. 2, 51. p. red. in sen. 27 amore . . . frater (ad Quir. 8). fin. 5, 1 amore germanus. Att. 1, 13, 5 te amor nostri philorhetora reddidit. 1, 17, 1 meus amor summus erga (1, 17, 5. 6, 1, 10. 15, 14, 2 *passim*) utrumque vestrum. 1, 17, 2 aut officium aut necessitudo aut amor. 3, 4, 5 ut eodem amore sis. 4, 2, 1 ut interrumpat *occupatio* iter amoris nostri. 6, 2, 1 me vel plurima vincla tecum summae coniunctionis optare etsi ⟨su⟩nt amoris artissima. epist. 3, 1, 2 litteras ple-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nas et amoris et officii. 3,9,1 studio et benevolentia et amore. 5,15,2 vetustas, amor, consuetudo, studia paria. 5,18,1 pro amore nostro rogo atque oro (*similia saepe*). 6,14,1 pietas amorque fraternus (ad Q. fr. 1,3,2). 9,16,1 delectarunt me tuae litterae, in quibus primum amavi amorem tuum (13,15,1 amorem ... diligo). 10,5,1 amor voluntatisque coniunctio. 11,8,1 quaedam tui nominis caritas amorque in te singularis omnium civium. 15,21,2 declarationem amoris tui. TREBON. Cic. epist. 12,16,2 et caritate et amore. CIC. ad Brut. 8 frg. (Quint. inst. 8,3,34) eum amorem et eum, ut hoc verbo utar, favorem. CATVLL. 13,8 contra accipies meros amores. VARRO rust. 3,1,9 pro nostra vicinitate et amore. BELL. Alex. 58,2 odio Caesaris et amore Pompei. VERG. Aen. 4,624 nullus amor populis nec foedera sunto. HOR. sat. 1,1,87 si nemo praestet quem non merearis amorem. ars 313 quo sit amore parens, quo frater amandus et hospes. SEN. contr. 9,1,4 nec hoc amore Thucydidis facit *Livius*. VELL. 2,62,6 Cicero insito amore Pompeianarum partium Caesarem laudandum ... censebat. SEN. dial. 4,31,7 partium. *in titulis publicis crebra qualia*: CORP. III 1999 ob amorem civium (*obi.*). VIII 20869 ob insignem erga rem p. amorem et defensionem quam patriae ac civibus suis exhibet. X 4722. 4755 amore et beneficiis devincti ordo populusque. 5336. XI 5749,6. 18. 5750,6. 6335,7 plena obsequia amoris numeri nostri. 6335,16. 23. XII 4393 amórí vestro grátissimum. XIII 6244. XIV 353. 2934. 2947 pro amore civitatis summam ... remisit. *in privatis*: CARM. epigr. 55,3 titulum ... amor parenteis quem dedit natae suae. 55,14 studium patronae, cura, amor. 58,4. 969,3 quam coluit dulcí gavísus amore puella(m). CORP. II 3071. III 9610 nata diu dulcis et longi pignus amoris. 14406. XIII 3919 parentes pro amore filio ... titulo posuerunt (3848 pro dilectione. 3899 pro caritatem). CARM. epigr. 81,2. 1339,14. 1381,12. 1578,2. *nota sensum passivum*: CAPITOL. Alb. 3,5 *Severus* Albini amori invidens. AMM. 29,5,10 id amorem eius auxerat. *in allocutione hic illic apud* GREG. M. amor vester, *ut* dilectio tua, fraternitas vestra *ad episcopos dicitur*. *amant di*: CIC. Catil. 3,1 deorum immortalium summo erga vos amore. VERG. Aen. 7,769 amore Dianae *in Hippolytum*. 8,373 dictis divinum adspirat amorem *Venus*. 11,538 neque enim novus iste Dianae venit amor *Camillae*. CIRIS 273 divum crebros obtestor amores. TIB. 2,3,32 sine amore deus. PETRON. 83 amor etiam deos tangit. PLIN. nat. 9,27 numinis propitii. *christiane* amor dei (*non in* VVLG.): HIER. in psalm. 26 p. 37,2. *at saepius passive*: amor dei HIER. epist. 14,3. 22,35. 91,1 *passim; cf.* CARM. epigr. 1371,5 (*a. 529*) plenus amore dei. Christi: HIER. epist. 48,15. 130,19 *passim*. amor sui: HOR. carm. 1,18,14 caecus. OV. met. 3,464 uror amore mei (*ait Narcissus*). SEN. benef. 1,2,5. 4,17,2 nat. 1,17,6 epist. 36,8. 82,15. 109,16 *saepius*.

III *in res* (*c. gen. vel* in *c. acc., c.* ad *in phrasi l. 61, postea* CLEM. ad Cor. 2 amor ad benefaciendum. IVL. VAL. 1,4 est mihi amor ad nuptias tales): PLAVT. Curc. 97 *vini* amor (LIV. 9,18,5). CIC. de orat. 1,134 studium et ardorem quendam amoris. 1,196 quo amore ... inflammati esse debemus in eiusmodi patriam. Flacc. 103 qui amor in patriam (2. 96 Sest. 49 NEP. Thras. 1,2; erga: VAL. MAX. 5,3 ext. 2). de orat. 1,247 patriae (prov. 23 VERG. Aen. 6,823 OV. Pont. 1,3,29 *passim*). 3,13 ob amorem in rem publicam (Sull. 82 epist. 12,13,1 LEPID. Cic. epist. 10,34ᵃ,3) incredibilem et singularem. Verr. 3,117 animus atque amor in rem publicam (rei publicae: Sest. 12 Catil. 4,15 Sull. 87). Sull. 73 consulatus. Arch. 28 gloriae. Catil. 2,18 *possessionum* amore adducti. Sull. 59 tanto amore suas possessiones amplexi tenebant. Marcell. 27 immortalitatis. Tusc. 4,70 stupri *et ibid.* amicitiae. fin. 5,48 cognitionis (4,18) et scientiae. frg. 5,32 investigandae veritatis (SEN. epist. 89,4 philosophia sapientiae amor est). Tusc. 4,69 flagitii. rep. 1,1 tantum ... amorem ad communem salutem defendendam *generi humano a natura* datum, ut. 2,26 otii et pacis. leg. 1,58 *sapientiae*. Tusc. 5,79 cupiditatis. LVCR. 4,869 ut amorem obturet edendi (VERG. Aen. 8,184 amor compressus edendi). 5,173 novitatis. 5,179 vitae. VARRO ling. 9,20 assuetudinis. frg. Non. p. 465,25 imperii. Verg. georg. 3,394 cui lactis amor. Aen. 1,171 telluris. 1,349 auri. 5,394 laudis (7,496. 9,195 laudum. CIRIS 1. HOR. epist. 1,1,36 laudis amore tumes. *passim*). Aen. 5,655 praesentis terrae. 6,314 ripae ulterioris. 6,889 famae venientis. 7,461 saevit amor ferri. 7,550 insani Martis (*saepius*; pugnae: OV. met. 3,705). 7,636 aratri. 8,327 habendi (HOR. epist. 1,7,85 amore senescit habendi. OV. ars 3,541 met. 1,131). 11,583 virginitatis amorem intemerata colit. 11,782 spoliorum ardebat amore. HOR. sat. 2,1,10 si tantus amor scribendi te rapit. 2,3,78 argenti pallet amore. 2,3,244 pravorum. epist. 1,1,84 lacus et mare sentit amorem ... eri. 1,16,52 oderunt peccare boni virtutis amore. ars 469 famosae mortis. OV. am. 2,6,29 sermonis. met. 4,503 caedis. *passim*. *in res pretiosas, singulares*: PLIN. nat. 9,172 invasit dein singulorum piscium amor. 10,110 harum (*columbarum*) amore insaniunt multi. 11,19. 35,11 imaginum. 37,3 *gemmarum*. 37,18. STAT. silv. 4,6,33 *statua Herculis* multo mea cepit amore pectora. *nota*: AVG. civ. 15,22 amor ipse ordinate amandus est (*cf. l. 5*).

IV *notabilia varia*: **amor est** (**amor habet** *vel* **raptat** *c. acc.*) *c. inf.*: VERG. Aen. 2,10 si tantus amor casus cognoscere nostros (*cf.* 4,347). 6,133 si tantus amor menti, si tanta cupido bis Stygios innare lacus. 11,323 considant, si tantus amor. 11,739 hic amor, hoc studium. 12,282 omnes amor unus habet decernere ferro. SIL. 13,720 raptabat amor priscos cognoscere manis. STAT. Theb. 1,698 amor est tibi mergere. 3,561 (*om.* est; *item om. verbo substantivo* 3,582. 3,705. 12,532 CYPR. GALL. Ios. 272). 5,42 ortus amor. 5,428 silv. 3,2,1. 3,2,40. Ach. 1,5 sic amor est. HIL. gen. 183 AVIEN. orb. terr. 1248 PRVD. psych. 353.

amor *i. q. homo amatus*: *pluralis* (*cf. p. 1967, 72*): PLAVT. Curc. 357 invocat Planesium. :: meosne amores? Mil. 1377 ⟨a⟩mores meos Poen. 207. 1165 Stich. 736 ARGVM. Most. 1 ARGVM. Pers. 1. LVCIL. 598 (*puerum*). CIC. Phil. 13,26 deliciae atque amores populi Romani L. Antonius (6,12 div. 1,79 Att. 16,6,4). Att. 2,19,2 CATVLL. 10,1. 15,1 (*puerum*. 21,4). 40,7. 45,1. VERG. ecl. 10,53 tenerisque meos incidere amores arboribus. TIB. 2,4,47 senior veteres veneratus amores. OV. met. 4,137 *passim*. *singularis*: TER. Eun. 1076. CATVLL. 78,3 Gallus ... dulces iungit amores, cum puero ut bello bella puella cubet. VERG. ecl. 7,21 nymphae, noster amor, Libethrides. CIRIS 175 caeli ... amorem *Minoa*. HOR. carm. 4,11,32 meorum finis amorum. PROP. 2,8,36 erepto ... amore (*Briseide*). OV. epist. 15,96 nymphis ... curaque amorque sui. am. 3,9,32 Nemesis ... Delia ... altera cura recens, altera primus amor. met. 1,452 primus amor Phoebi Daphne. STAT. silv. 4,4,21 MART. 1,31,2. SVET. Tit. 1 amor ac deliciae generis humani. *passim. nota* CARM. epigr. 1032 (*saec. I in.*) Nátális quia nós septimus ussit amor *cum nota Buecheleri*. *res amata*: VERG. Aen. 4,516 nascentis equi de fronte revolsus et matri praereptus amor (*hippomanes*). *cf.* PLIN. nat. 8,165 equis amoris innasci veneficium. STAT. silv. 3,5,105 nostrae ... telluris amores *i. amoenitates*.

amant bestiae: CIC. nat. deor. 2,129 quantus amor bestiarum sit in educandis ... iis quae procreaverunt (*cf.* Lael. 81 cum quadam similitudine amoris humani). LVCR. 5,1075 equus ... pinnigeri saevit calcaribus ictus Amoris. VERG. ecl. 3,101. 6,46 georg. 3,210. 3,269. Aen. 6,24 tauri. TIB. 2,4,57 gregibus Venus adflat amores. OV. met. 9,731 nec equas amor urit equarum. fast. 4,100. SEN. epist. 74,21 catulorum. COLVM. 6,27,13. 6,35,1. 6,37,1 PLIN. nat. 10,105 *saepius*. *de bestiarum, herbarum in loca, usus sim. amore* (*cf.* amo *p. 1956, 3*): VERG. georg. 2,301 tantus amor terrae *inest plantis*. 3,112 tantus amor laudum *in equis*. 4,177 habendi *in apibus*. 4,205 florum *in apibus*. HOR. carm. 4,4,12 dapis atque pugnae. COLVM. 8,8,7 quae res avibus amorem loci sic conciliat ne umquam deserant. PLIN. nat. 14,25 locorum (*de vitibus*). 17,65 radices amore solis atque imbris in summa tellure spatiantur (17,140). 22,57.

V *iuncturae*: **adiectiva** *potiora*: *obi.*: TER. Andr. 913 meretricios (CIC. Cael. 48 *passim*). CIC. Sull. 62 fraternus (63. 64 Scaur. 35 Att. 1,17,5 epist. 5,2,10 CAES. Gall. 1,20,3 *passim*). Tusc. 4,71 muliebres. SEN. suas. 7,5 scaenicos (*i. in mimas*). CIC. Att. 1,17,5 domesticus. *subi.*: CIC. fin. 1,23 patrio (VERG. Aen. 1,644). LAVD. Murdiae (Corp. VI 10230) 5 maternus. CIC. Lael. 81 humani. OV. am. 1,9,4 senilis. SIL. 2,275 popularis. VAL. MAX. 4,6 *tit.* de amore coniugali (HIL. in Matth. 14,7). CIC. Tusc. 4,76 naturalis (VAL. MAX. 5,4,3). OV. epist. 13,30 legitimus (LIV. 26,50,5 recto et legitimo). CIRIS 244 concessus (EPICED. Drusi 305). OV. epist. 1,23 casto. PLAVT. Curc. 49 clandestinus. CATVLL. 7,8 furtivos (VERG. Aen. 4,171 TIB. 1,5,75). PLAVT. Curc. 205 surrepticio. LYDIA 62 occulti (PROP. 2,33,7). OV. epist. 15,236 dissimulatus. HOR. carm. 3,6,23 incestos. 2,11,7 lascivos. TIB. 1,7,44 levis (OV. fast. 4,100). OV. fast. 3,500 pudendus. RHET. Her. 4,16,23 turpis (HOR. sat. 1,4,111 *passim*). CIC. epist. 9,16,2 non facile diiudicatur amor verus (PROP. 2,15,30) et fictus. OV. ars 1,618 fiet amor verus qui modo falsus erat. TIB. 1,9,83 fallaci. PROP. 2,24,47 simulatum. TREB. Cic. epist. 12,16,1 veterrimo verissimoque. CIC. epist. 12,29,1 vetus et magnus. ad Q. fr. 2,13,1 veteris (TIB. 3,12,20 *saepius*). CATVLL. 64,182 fido (TIB. 2,2,11 OV. epist. 2,21 *passim*). OV. am. 3,6,30 certus. ars 2,385 bene compositos ... firmos. CIRIS 325 expertum multis ... mihi rebus amorem. PLAVT. Cist. 193 suavissimus (LVCR. 1,924). CATVLL. 64,120 dulcem (66,6. 68,24. 78,3 VERG. ecl. 3,110 *passim*). VERG. ecl. 3,109 dulcis aut ... amaros. georg. 3,259 durus (Aen. 6,442). OV. epist. 15,126 ferus. VERG. georg. 4,464 aegrum. LVCR. 1,19 blandum (CIRIS 11). CATVLL. 64,330 flexanimo. TIB. 1,2,75 secundo. NAEV. com. 136 capitali. CAECIL. com. 199 summo (CIC. Att. 12,41,3 *saepius*). TER. Andr. 135 consuetum (CIRIS 259. PROP. 1,1,36 assueto). PROP. 1,5,29 socio (OV. epist. 18,157). OV. met. 7,800 socialis (trist. 5,14,28 Pont. 3,1,73). TER. Eun. 926 difficillimum et carissimum. PROP. 1,13,22 facili (1,14,10). ACC. trag. 637 flammeo. CIC. fin. 2,52 ardentes. HOR. carm. 1,25,13 flagrans amor et libido. CATVLL. 67,25 caeco (VERG. georg. 3,210). PLANC. Cic. epist. 10,4,1 tui erga me mutui amoris (CIC. epist. 12,17,3. 13,50,1 VERG. catal. 4,12 HOR. epod. 15,10 *passim*). NEP. Paus. 4,1 venerio (COLVM. 11,1,14). PROP. 1,6,27 longinquo. 2,32,31 externo (*saepius*). OV. epist. 1,76 peregrino. PROP. 2,25,21 pleno. OV. am. 2,19,25 pinguis amor nimiumque patens.

verba: *amorem iungere vel dissolvere, subire vel relinquere, mutare*: PLAVT. Cas. 616 hunc amorem mi esse ... datum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Merc. 38 amorem Venus mi ... legavit. LVCR. 1, 19 *Venus* omnibus incutiens blandum per pectora amorem (1, 924). VERG. Aen. 1, 716 implevit genitoris amorem *Cupido*. 1, 721 praevertere amore ... residis animos *Cupidinem*. CALP. ecl. 3, 23 quis vestro deus intervenit amori? PLAVT. Most. 142 pro imbre amor advenit. CIC. Att. 9, 10, 2 nunc emergit amor. HOR. carm. 2, 9, 11 nec tibi Vespero surgente decedunt amores. SVLPICIA Tib. 3, 13, 1 tandem venit amor. PROP. 1, 9, 1 tibi venturos ... amores (2, 4, 2 *saepius*). 2, 5, 10 redibit amor. 1, 12, 12 fugit amor (OV. epist. 3, 4, 2 a nobis). OV. rem. 503 intrat amor mentes usu, dediscitur usu. 2, 24, 22 ille tuus pennas tam cito vertit amor? 3, 21, 10 animo procul ibit amor. OV. epist. 16, 204 cum ventis noster abibit amor. SIL. 8, 104 Aeneas, dulci repetitus amore *Didus*. FRONTO p. 155, 17 N. claudat aliquantum amor ergo te meus. PLAVT. Asin. 883 me ex amore huius corruptum oppido. Truc. 43 amoris poculum (HOR. epod. 5, 38) accepit. CATVLL. 64, 330 quae tibi flex[o]animo mentem perfundat amore. VERG. Aen. 1, 749 Dido ... bibebat amorem. FRONTO p. 59, 25 N. mihi amorem tui ingurgito. ENN. trag. 213 Medea ... amore saevo saucia. TVRPIL. com. 76 eius aspectus repens cor torporavit homini amore. 158 amorem intercapedine ipse lenivit dies. POMPON. com. 19 me amore sauciavit (sama- *trad.*). LVCR. 1, 34 devictus vulnere amoris. 4, 1048 idque petit corpus, mens unde est saucia amore. 4, 1054 mulier toto iactans e corpore amorem, unde feritur. 4, 1158 foedo adflictentur vulnere. CIC. Tusc. 4, 73 ad amorem suum sublevandum. PVBLIL. A 31 amoris vulnus idem sanat qui facit. VERG. georg. 2, 476 *Musarum* sacra fero ingenti percussus amore (Aen. 9, 195 HOR. epod. 11, 2, *ubi* perculsum *pars codd.*). PROP. 1, 13, 11 haec ... istos compescet amores. OV. met. 1, 523 nullis amor est sanabilis herbis. am. 1, 2, 5 si quo temptarer amore. PLIN. nat. 1, 31, 16 quae amorem sanare dicantur. 30, 148 mitigare ardores amoris. 32, 139 amorem finit *medicamentum*. SEN. epist. 69, 3 recrudescit. PLAVT. Trin. 265 qui in amorem praecipitavit (incidere SCRIBON. Cic. inv. 1, 80 SEN. contr. exc. 3, 5). LABER. mim. 94 amore cecidi tamquam blatta in peluim. CATVLL. 30, 8 ⟨me⟩ inducens in amorem. 68, 107 tanto te absorbens vertice amoris aestus in abruptum detulerat barathrum. CVRT. 8, 4, 25 in amorem virgunculae ... ita effusus est, ut. PLAVT. Merc. 657 dum illius te cupiditas atque amor missum facit. LVCIL. 653 ut me amore (-are *trad.*) expediam. CIC. Cluent. 13 generi sui ... amore capta (SALL. Catil. 15, 2 VERG. ecl. 6, 10 *passim*). fin. 2, 78 nisi te amor ipse ceperit. Phil. 11, 2 eosdem ... singulari inter se consensu et amore devinxit ... turpissima vitae similitudo. CATVLL. 61, 33 mentem amore revinciens ut tenax hedera ... arborem implicat. LVCR. 4, 1146 plagas in amoris ne iaciamur. VERG. Aen. 4, 292 tantos rumpi ... amores. 8, 394 devinctus (-victus *P*) amore. TIB. 1, 9, 83 fallaci resolutus amore. TER. Phorm. 518 horunc amorem distrahi. CIC. de orat. 2, 206 amorem conciliari. *ibid.* haec res amorem magis conciliat (2, 207. OV. ars 2, 278 auro conciliatur amor). Arch. 17 ille corporis motu tantum amorem sibi conciliarat a nobis omnibus. Cael. 34 ut tu (*mulier*) amorum turpissimorum cotidie foedera ferires. Lael. 33 puerorum amores ... dirimi ... contentione ... uxoriae condicionis. CATVLL. 64, 335 nullus amor tali coniunxit foedere amantes. LVCR. 4, 1283 consuetudo concinnat amorem. LYDIA 36 interpellatos ... amores. HOR. carm. 1, 13, 20 quos ... *non* divolsus querimoniis ... citius solvet amor. CIC. Lael. 100 exardescit sive amor sive amicitia. fin. 2. 52 excitaret (off. 1, 15). LVCR. 1, 473 Tyndaridis forma⟨e⟩ conflatus amore ignis. 5, 173 novitatis amorem incendere tali. VERG. Aen. 7, 550 accendamque animos ... Martis amore. OV. am. 2, 3, 6 si tuus in quavis praetepuisset amor. OV. epist. 5, 34 mutati coepit amoris hiems. CIC. fin. 1, 69 amorem efflorescere. CATVLL. 11, 21 meum ... amorem, qui illius culpa cecidit (LYGD. 6, 4) velut prati ultimi flos. OV. ars 3, 42 arte perennat amor. CIC. Lael. 48 exoriatur. epist. 12, 29, 1 nec ex eo amor inter nos natus est. PVBLIL. A 39 amor ut lacrima oculis oritur (*cf.* O 15), in pectus cadit. VERG. Aen. 4, 532 resurgens saevit amor. TIB. 1, 2, 4 dum requiescit amor. PROP. 2, 8, 7 vertuntur amores: vinceris aut vincis, haec in amore rota est (*cf. p. 1972, 46*). OV. epist. 3, 139 versus amor tuus est in taedia nostri. am. 1, 8, 76 neve relentescat saepe repulsus amor. rem. 654 emoriatur. am. 2, 19, 23 mihi durat amor longosque adolescit in annos. PLAVT. Epid. 137 amor mutavit locum. Merc. 84 amorem missum facere me. 654 amorem te hic relicturum putas? TER. Andr. 307 istum amorem ex animo amoveas (ex corde eicias *Donat.*). Hec. 170 elapsust Bacchidi atque huc transtulit amorem. LVCIL. 1048 eicere istum abs te quam primum et perdere amorem. CIC. Phil. 2, 77 amorem abiecisse illinc atque in hanc transfudisse. HOR. epod. 15, 23 translatos alio ... amores. CIC. S. Rosc. 53 ut amorem illum (*in filium*) penitus insitum eiceret ex animo *pater*. Tusc. 4, 75 novo ... amore veterem amorem tamquam clavo clavum eiciendum. rep. 2, 26 amorem ... *civibus* otii et pacis iniecit. PVBLIL. A 18 amor extorqueri non pote[st], elabi potest. Q 34 qui pote[st] transferre amorem, pote[st] deponere. VERG. georg. 3, 210 caeci stimulos avertere amoris. 4, 325 quo tibi nostri pulsus amor? HOR. carm. 2, 11, 7 pellente lascivos amores canitie. OV. epist. 4, 23 subit primos rude pectus amores. 13, 30 pectora ... momordit amor. rem. 108 vetus in capto pectore sedit amor. PLAVT. Poen. 446 ne meamet culpa meo amori obiexim moram. TER. Andr. 555 amantium irae amoris integratiost. PACVV. trag. 72 ut ne in amore (mare *trad.*) animum occupes. CIC. Lael. 33 summi puerorum amores saepe una cum praetexta toga ponerentur; sin autem ad adulescentiam perduxissent *eqs.* epist. 10, 1, 2 amoris mei, quem a tua pueritia susceptum non servavi solum, sed etiam auxi. 9, 14, 5 tantum accessit ad amorem. CATVLL. 61, 130 desertum ... amorem. 76, 13 difficile est longum subito deponere amorem (CIRIS 11). 96, 3 renovamus amores. PVBLIL. A 5 amor animi arbitrio sumitur, non ponitur. A 42 amori finem tempus, non animus facit. VERG. Aen. 4, 85 si fallere posset amorem. HOR. carm. 1, 19, 4 finitis animum reddere amoribus. 3, 12, 1 amori dare ludum. PROP. 1, 9, 8 posito ... amore (1, 17, 20 OV. am. 2, 9, 25). 2, 3, 8 numquam tollitur ullus amor. 2, 25, 9 me ab amore tuo deducet nulla senectus. OV. am. 1, 3, 15 non sum desultor (delusor, desertor *alii codd.*) amoris. ars 2, 684 cur pueri tangar (3, 588. 682) amore minus. SEN. epist. 69, 3 amorem exuere. *aliorum amores afficere*: PLAVT. Asin. 737 qui hosce amores nostros dispulsos compulit. CIRIS 329 non ego te incepto ... conor flectere amor⟨e⟩. HOR. sat. 1, 4, 111 a ... turpi meretricis amore cum deterreret *me pater*. TIB. 1, 2, 59 amores cantibus aut herbis solvere *magam*. PROP. 1, 4, 15. SEN. Herc. O. 524 defigi. TIB. 1, 3, 81 quicumque meos violavit amores (1, 9, 19). 1, 9, 1 si fueras miseros laesurus amores. PROP. 1, 4, 26 rapto ... amore. 1, 8, 45 nec mihi rivalis certos subduxit amores. 1, 13, 2 abrepto solus amore vacem. OV. ars 2, 444 acribus est stimulis eliciendus amor. 3, 368 ludendo saepe paratur amor.

amore teneri, moveri, cruciari: PLAVT. Aul. 593 erum (*obi.*) ... superare amorem. Bacch. 180 me vadatum amore vinctumque. Epid. 191 ego illum audivi in amorem (*sic*) haerere apud nescio quam fidicinam. CIC. Cael. 44 amores ... numquam hunc occupatum impeditumque tenuerunt. LVCR. 4, 1187 adstrictosque esse in amore. TER. Hec. 404 amor me graviter consuetudoque eius tenet (VERG. ecl. 8, 89 talis amor teneat *Daphnin*. Aen. 1, 675 teneatur amore. TIB. 1, 2, 27 quisquis amore tenetur. OV. am. 2, 10, 10 dividuumque tenent alter et alter amor. *passim*). PROP. 1, 10, 27 subiectus amori. OV. am. 3, 11, 5 domitum pedibus calcamus amorem. OV. am. 2, 9, 23 merui sub amore puellae. ars 2, 233 militiae species amor est. PLAVT. Cas. 58 virum amori operam dare (Merc. 62 TER. Haut. 110). Trin. 230 amori ... obsequi (TER. Hec. 122. 448). OV. met. 9, 595 amori indulgere meo. TER. Andr. 829 in alio occupato amore. Hec. 294 habebam alibi animum amori deditum. Ad. 589 in amore est totus. TIB. 1. 9, 39 ipse fores in amore puellae. VERG. Aen. 4, 171 nec iam furtivom Dido meditatur amorem. PROP. 1, 18, 19 si quos habet arbor amores. PLAVT. Cas. 276 discrucior amore. TIB. 1, 4, 81 Marathus lento me torquet (HOR. epist. 1, 2, 37) amore. PLAVT. Merc. 648 me adflictat amor. Cist. 207 versor in amoris rota (*v. p. 1971, 66*). Mil. 1163 me amore istius differri. CATVLL. 91, 6 cuius me magnus edebat amor. VERG. Aen. 6, 442 quos durus amor crudeli tabe peredit. PLAVT. Mil. 639 amoris aliquantum habeo umorisque etiam in corpore. Poen. 198 inest amoris macula huic homini in pectore. TER. Phorm. 163 amore abundas. CATVLL. 66, 68 vostras semper amor sedes incolat assiduus. OV. epist. 4, 70 acer in ossibus haesit amor. am. 3, 10, 18 viduum pectus amoris habet. TER. Eun. 72 amore ardeo (CIC. Verr. 3, 116 Phil. 2, 45 VERG. Aen. 8, 163 CATVLL. 64, 19). CIC. Verr. 6, 92 praetor amoris turpissimi flamma ... conflagrabat. CATVLL. 64, 253 incensus. 67, 25 flagrabat. 68, 73. VERG. ecl. 2, 68 me tamen urit amor. georg. 3, 258 iuvenis, magnum cui versat in ossibus ignem durus amor. Aen. 2, 343 Cassandrae incensus amore. 3, 298 incensum pectus amore. 3, 330 inflammatur amore coniugis. 4, 54 his dictis incensum animum inflammavit amore. CIRIS 244 amor ... te macerat igni. 259 uror amore. HOR. carm. 1, 33, 7 Lycorida Cyri torret amor. OV. am. 3, 2, 40 *et passim similia*. LVCR. 4, 1192 mulier ... suspirat amore (LYDIA 3 amorem). TIB. 1, 6, 35 te tenet, absentes alios suspirat amores. 3, 11, 11. VERG. ecl. 3, 110 quisquis amores aut metuet (*cf.* PROP. 1, 11, 18) dulcis aut experietur amaros. Aen. 12, 70 illum turbat amor (OV. ars 2, 563). PROP. 1, 15, 19 Hypsipyle nullos post illos sensit amores. 1, 2, 5 primo iuvenes trepidant in amore. 2, 34, 25 insanit amores. PLAVT. Cist. 131 in amore misere hanc deperit mulierculam (132. 191 CATVLL. 35, 12). Merc. 445 adulescens ... efflictim perit eius amore. Mil. 1253 amore perdita est te (*acc.*) misera. Poen. 142 Pseud. 300. VERG. ecl. 10, 10 indigno cum Gallus amore peribat. LIV. 26, 50, 3 deperire eum sponsae amore. CIC. de orat. 1, 196 amore ... inflammati esse ... in ... patriam. prov. cons. 23 ardeo ... amore patriae. Marcell. 27 tuus animus ... semper immortalitatis amore flagravit (Tusc. 4, 71). Tusc. 5, 79 amore incensi (ad Q. fr. 3, 1, 18) cupiditatis. dom. 103 pro amore, quem habetis in rem publicam (Att. 14, 17^A, 5 erga). p. red. ad Quir. 8 tanto in me amore exstitit, ut. p. red. in sen. 24 tanto amore in me, tanto studio in rem publicam fuit. fin. 1, 65 amoris conspiratione consentientes tenuit amicorum greges. Att. 7, 1, 2 tuum amorem, quo me es amplexus. epist. 5, 5, 3 si quid in te residet amoris erga me. 10, 10, 2 amore sumus, officiis, vetustate coniuncti. VERG. Aen. 1, 349 auri caecus amore. CIRIS 1 vario iactatum laudis amore (*cf.* 241).

amore frui: PLAVT. Curc. 205 quo usque ... inter nos amore

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

utemur semper surrepticio? Merc. 548 vino et amore delectavero *vitam meam.* Mil. 656 Venerem, amorem amoenitatemque accubans exerceo (CATVLL. 68, 69. 71, 3). CIC. Att. 3, 17, 3 ut incolumes amore nostro perfruamur. CATVLL. 64, 372 optatos animi coniungite amores (TIB. 1, 1, 69 iungamus amores). 68, 83 noctibus in longis avidum saturasset amorem. 100, 8 sis felix, sis in amore potens. LVCR. 4, 1196 spatium decurrere amoris. 5, 179 vitae gustavit amorem. LYDIA 65 Iuppiter ... cum Iunone ... gaudia libavit dulcem furatus amorem. TIB. 1, 5, 17 fruitur nunc alter amore (PROP. 2, 1, 48). PROP. 1, 12, 5 nec mihi consuetos amplexu nutrit amores Cynthia. 1, 13, 22 Salmonida ... facili pressit amore deus. 2, 24, 19 nox ... est in amore peracta. 3, 15, 4 noscere amoris iter. 3, 20, 6 forsitan ille alio pectus amore terat. OV. met. 10, 428 si non potiatur amore.

phrases pro amari: CIC. Verr. 5, 3 quae (*civitas*) tibi una in amore atque in deliciis fuit. Flacc. 18 qui ... summo ... in amore esse ... non potuerit. Att. 6, 1, 12 Dionysius mihi ... in ⟨a⟩moribus est. BELL. Alex. 33, 3 amorem suorum habere *reges* (NEP. Timol. 3, 4). VERG. Aen. 1, 344 magno miserae dilectus amore. HOR. carm. 4, 13, 18 quae spirabat amores. OV. am. 3, 2, 4 *amor*, quem facis. GELL. 16, 19, 6 *Arion* in quaestibus illic et voluptatibus amoribusque hominum fuit. 7, 8, 6 *puellam* in deliciis amoribusque ab eo usurpatam. CAPITOL. Hadr. 2, 7 fuitque *Hadrianus* in amore Traiani.

synonyma et opposita v. p. 1967, 81 sqq.

Amor, -ōris *m. deus,* Ἔρως. *pluralem non vidi ante* PROP. *l. 48. de quantitate nominativi v. sub* amor *p. 1967, 49 sqq.* PLAVT. Bacch. 115 Amor, Voluptas, Venus. frg. XIV Cupidon tecum saevust anne Amor? Cist. 69. 72. 203. 214. 298. 300. Curc. 3 quo Venus Cupidoque imperat, suadet Amor. Truc. 141. 214 Persa 1. 5 Most. 163 Poen. 447 Trin. 236. 237. 257. 259. 263. 267. 268. 667. AFRAN. com. 23 alius est Amor, alius Cupido. TRAG. inc. 175 CIC. nat. deor. 3, 44 VARRO Men. 205. 371. CATVLL. 45, 8 Amor, sinistra ut ante, dextra sternuit approbatione⟨m⟩. 45, 17. 99, 11. LVCR. 5, 1075 pinnigeri (*cf.* 5, 738 pennatus). VERG. catal. 14, 10 ales. ecl. 8, 43. 47 saevus (LYGD. 4, 65. 66 OV. am. 1, 6, 34 rem. 530 *passim*). ecl. 10, 28. 29 crudelis. 10, 44 insanus. 10, 69 omnia vincit Amor: et nos cedamus Amori. Aen. 1, 663 aligerum. 1, 689. 4, 412 improbe Amor. COPA 20 TIB. 1, 3, 21. 1, 3, 37 tenero (2, 6, 1 OV. am. 2, 18, 4. 19. 3, 1, 69 *passim*). 1, 3, 64. 1, 6, 2 es misero tristis et asper, Amor. 1, 6, 51. 1, 10, 57 lascivus (OV. am. 3, 1, 43). 2, 1, 80 placidus. 2, 2, 18. 2, 3, 4. 2, 3, 71. 2, 4, 4. 2, 4, 38. 2, 5, 39 Aenea, volitantis frater Amoris. 2, 5, 106. 2, 6, 15 acer (3, 8, 6). 3, 9, 4. 3, 12, 12 LYGD. 6, 17 PRIAP. 9, 13 ELEG. in Maec. 1, 80 PROP. 1, 1, 4. 17. 34. 1, 2, 8. 1, 3, 14. 1, 5, 24. 1, 7, 26. 1, 7, 20 serus. 1, 9, 12 mansuetus. 1, 9, 23. 28. 1, 10, 20. 1, 12, 16. 1, 14, 8. 15. 1, 17, 27. 1, 19, 22 iniquus. 2, 2, 2. 2, 3, 24 candidus (*sic Macrob.*, ardidus *codd.*) argutum sternuit omen Amor. 2, 6, 22. 2, 8, 40. 2, 10, 26. 2, 12, 1 puerum qui pinxit Amorem. 2, 13, 2. 36. 2, 29, 18. 2, 30, 2. 7. 24. 2, 33, 42. 3, 1, 11 et mecum in curru parvi vectantur Amores. 3, 5, 1. 3, 16, 16. 3, 19, 24. 3, 20, 17. 3, 23, 16 OV. epist. 2, 104. 4, 148. 7, 32. 7, 59 mater Amorum (15, 201 am. 2, 15, 1 fast. 4, 1). 9, 26. 15, 16 mater Amoris (am. 3, 1, 43 ars 1, 30). 15, 201 volucrum. 17, 190. 19, 28. 30. 46. 230 am. 1, 1, 26. 1, 2, 8 ferus (3, 1, 20). 1, 2, 18. 32 castris ... Amoris (ars 3, 559). 1, 3, 12. 1, 6, 34. 37. 59 nox et Amor vinumque nihil moderabile suadent, illa pudore vacat, Liber Amorque metu. 1, 10, 15 et puer est et nudus Amor. 2, 1, 3. 38. 2, 9, 34 purpureus (ars 1, 232). 2, 18, 4. 15. 18. 19. 2, 18, 36 aureus (rem. 39). 3, 1, 20. 3, 1, 69 *plur.* 3, 4, 20 ars 1, 4. 7 me Venus artificem tenero praefecit Amori, Tiphys et Automedon dicar Amoris ego. 1, 17 ego sum praeceptor Amoris (2, 497). 1, 21. 23. 79. 83. 176. 2, 17. 158. 229. 708. 3, 436 rem. 1. 39. 148. 198. 246 rebellis. 346. 358. 379 pharetratos (trist. 5, 1, 22) Elegea cantet Amores. 530. 551 Lethaeus. 612. 759. met. 1, 480 nec quid Hymen, quid Amor, quid sint conubia curat. 1, 532. 540. 4, 758. 5, 374. 10, 26. 29. 516 *plur.* Pont. 1, 4, 42. 3, 3, 13. fast. 4, 1 geminorum ... Amorum. trist. 5, 1, 22 lusor Amoris. EPIST. Sapph. 46 fit Amoris opus. 107. 179 CARM. epigr. 887. 937 (*Pompeis*) scribenti mi dictat Amor mostratque Cupido. 1109, 31. *et passim postea.* *cogn. virorum humilium*: CORP. XV 6158 (*perantiquus, in vase unguentario stilo scriptus*) Amor med Fláca dede. XI 33221 (*e columb.*) Erucia Mellita et Amor ... parentes. IX 708 L. Dastidio Amori. V 1052 a 10 ...s Amor. 1830 ⟨S⟩ex. Votticius Argentil. l. Amor. II 4970, 264 Licini Amo(ris?). III 7309, 30 Amor *in ansa amphorae.* XIII 3225 Amor c(ivis) K(aletus?) discipulus. *? signum*: CORP. VI 35168 ... ilius Eros ⟨qui et A⟩mor, *potest tamen esse* ⟨mar⟩mor(arius). *mulierum*: CORP. VI 9121 Amorí coniugi benemerenti. 20174 Clodiae Amori. 25317 Quinctia M. O. l. Amor. VIII 8656 cum Caecilia Amore. IX 3093. 3987. 4911. X 2134 Aviania P. f. Amor. XIV 581. *nomen equi*: CORP. VI 10056 TAB. devot. Audollent 234, 8. 34. 236, 5. 272 A 6. 273 A 7. 274 A 7.

Amora *v.* Gomorrha.

amōrābunda LABER. com. 57 apud Gell. 11, 15, 1.

amōrātus *ab* amor. CORP. VI 10185 *gladiator aliquis* sodaliciarius bonus amoratus filetius usque ad fotsa (*i. fossam*). [*corruptum* amoratu AVG. serm. ed. Mai 151, 2.]

Amorbal *nom. vir. punicum.* CORP. VIII 16923 Amorbal Saturnini f(ilius). *V.*

amorgē *v.* amurca.

Amorgē, -ēs *vetus nomen Ephesi.* PLIN. nat. 5, 115 Ephesus, ... multis antea expetita nominibus: Alopes ..., mox Ortygiae, Amorges. *Otto.*

Amorgos, -ī *f.*, Ἀμοργός, *insula maris Aegaei; v. Hirschfeld, PW. I 1875.* PLIN. nat. 4, 70 Amorgos. TAC. ann. 4, 13 Vibius Serenus ... in insulam Amorgum deportatur. 4, 30 Serenus Amorgum reportatur. *lapides ibi inventi* CORP. III p. 86. 982. 2316[32]. *cf.* COD. Theod. 1, 16, 8.

Amorgus, -ī *Numida.* SIL. 10, 200.

Amoriānus *v.* Amorion.

amōrifer, -a, -um *ab* amor *et* ferre. DRAC. Romul. 6, 110 amoriferis ... sagittis *Cupidinis* (VEN. FORT. carm. 6, 1, 37). 7, 15 quod amoriferum *est* (*i. tela*). 7, 58 palmas. 10, 85 Cythere quaerit amoriferum ... natum. 10, 276 amoriferum ... volucrem puerum.

amōrificus, -a, um *ab* amor *et* facere. PS. APVL. herb. 123 *herba* nominatur ab aliquibus stergethron eo quod amorifica iudicetur.

Amori⟨n⟩us *in signaculo* CORP. XIII 10010, 2836. *cf.* SCRIPT. hist. Merov. III p. 336, 25 Amorinum ... servum.

Amorion, -ī, Ἀμόριον, *opp. Phrygiae; v. Hirschfeld, PW. I 1876.* CONC. Eph. a. 431 Mansi 5, 613[C] civitatis Amorii. RAVENN. p. 110, 10 Amorion. TAB. Peut. 9, 4 Amurio. *lapides ibi reperti* CORP. III p. 68. 1268. *adi. lat.* **Amoriānus,** -ī. CORP. III 7000 (*a. 331*) II 33 ⟨civit⟩atis Amorianorum. VI 29138 M. Vlpio Aug. lib. Aphrodisio Amoriano (*fortasse subest lusus verborum*).

Amoris *v.* Amorrhaeus *l. 40.*

Amorras *v.* Amorrhaeus *l. 47.*

Amorrhaeus, -ī *et* **Amorrhaeī,** -ōrum *gens Palaestinae,* אֱמֹרִי, Ἀμορραῖος; *cf. Benzinger, PW. I 1876. saepe scriptum* Amorrae-, Amorre-, *ut in* VVLG. *cod. Amiat., al. saepissime singulari numero* Amorrhaeus *significatur populus. gentis auctor* Amorrhaeus *filius Chanaan*: VVLG. gen. 10, 16 I par. 1, 14 LIB. gener. chron. I p. 100, 122 CHRON. Alex. chron. I p. 100, 94 LIB. geneal. chron. I p. 167, 147 ISID. orig. 9, 2, 23. *gens*: VVLG. gen. 14, 7 percusserunt ... Amorrhaeum. 14, 13 Mambre Amorrhaei. 15, 16 completae sunt iniquitates Amorrhaeorum. num. 21, 26 regis Amorrhaei. 21, 29 regis Amorrhaeorum. *et passim.* ITALA deut. 29, 7 (Lugd.) Amorreorum. 31, 4 gen. 15, 16 *et* 21 (Aug. civ. 16, 24). 14, 13 (Aug. loc. hept. 1, 47 p. 515, 5) Mambre Amoris (*genet.*), *sicut LXX cod. Alex.* Ἀμορις. *quid sit Augustinus non adsequitur.* TERT. ieiun. 10 ITIN. Burdig. p. 588 ITIN. Silv. 12, 8 ALTERC. Heracl. p. 146, 3 HIER. sit. et nom. p. 85, 1 *et passim.* SVLP. SEV. chron. I 21, 5 SALV. gub. 4, 38. CYPR. GALL. gen. 555 Amorraeus Gergesso extrusus amico. num. 550 Āmorrēus. Ios. 196. 263 Amorrēus. exod. 154 Cethaeo et iunctus Amorrēus. iud. 84 vectigal pendere Amorrēum (*cf.* gen. 369 Ios. 188). exod. 1007 *et* Ios. 219. 388 Āmorrus *in fine hexametri.* iud. 75 Āmorras (Amorrus *C*) *eodem loco.* GILD. Brit. 22 chron. III p. 38, 9 ITIN. Theod. 24 LIB. gener. chron. I p. 107, 197, 23 CHRON. Alex. chron. I p. 107, 167, 23. p. 115, 226 LIB. geneal. chron. I p. 177, 352 ISID. orig. 9, 2, 23. 9, 2, 59 Emor, pater Sichen, a quo Amorrei sunt nuncupati. NOT. Tir. 120, 12. *etymologia et spiritualis interpretatio*: HIL. in psalm. 134, 20 Amorraeus ... exacerbantis *interpretatio est.* HIER. nom. hebr. p. 2, 22 Amorraeum amarum vel loquentem (in Ezech. 16, 3 p. 144 AVG. in psalm. 134, 20 PROSP. in psalm. 134, 11 CASSIOD. in psalm. 134, 11. 136, 20 LIB. geneal. chron. I p. 167, 147 ISID. in num. 39, 2 GLOSS. V p. 338, 52). *cf.* HIL. myst. p. 27, 7 HIER. in Ioel 3, 12 p. 213. PRVD. ham. 412 exercitus ardet | regis Amorrhaei. *adi.* **Amorrhaeus,** -a, -um. MAR. VICTOR aleth. 3, 539 gentis Amorraeae. CYPR. GALL. num. 573 gentis Amorreae.

Amorrus *v.* Amorrhaeus *l. 47.*

Amōs *indecl., nom. vir. hebr.* **1** *pater Isaiae prophetae,* אָמוֹץ, Ἀμώς. VVLG. IV reg. 19, 2. 20 Is. 1, 1 *al.* HIER. nom. hebr. p. 44, 22 Amos robustus. in Am. prol. p. 219 in Is. 1, 1 p. 7. AVG. civ. 18, 27 Esaias, filius Amos, sive supradicti prophetae, sive, quod magis perhibetur, alterius. *v. infra in propheta.* **2** *propheta,* עָמוֹס, Ἀμώς. VVLG. Tob. 2, 6 Am. 1, 1. 7, 8 *al.* TERT. scorp. 10 apud Amos. COMM. apol. 423 praedictum hoc fuerat fieri per prophetam Amɔs (*sic M*, Amosum *Pitra*). LACT. inst. 4, 19, 3. CARM. adv. Marc. 3, 196 Osea, Amos et Micheas, Ioel, Abdia, Ionas (VICTORIN. leg. dom. 186 Oses, Amus ...). HIER. chron. a. Abr. 1212. 1249. nom. hebr. p. 51, 20 Amos ... populus avulsus sive populus avellens. sit. et nom. p. 119, 11. 120, 28. 156, 29. epist. 14, 9 Amos ruborum mora destringens repente propheta factus est. 53, 8. in Am. prol. p. 219 Amos propheta, qui sequitur Ioelem et est tertius duodecim prophetarum, non est ipse quem patrem Isaiae prophetae legimus. ... interpretatur populus avulsus. in Is. 1, 1 p. 7 in Ioel p. 165 *sq.* (EVCHER. instr. 2 p. 143, 12 ISID. orig. 7, 8, 12 praef. test. 65) AVG. civ. 18, 27. 28 CASSIAN. conl. 6, 1, 1. 12, 12, 5. GILD. Brit. 53 chron. III p. 56, 37 sanctum Amos prophetam. LIB. gener. chron. I p. 123, 280 prophetabant ... Amos et Esaias filius eius. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 123, 125 CHRON. Alex. chron. I p. 124, 277 NOT. Tir. 121, 97 *al.* **3** *filius Nahum,* Ἀμώς. VVLG. Luc. 3, 25 HIER. nom. hebr. p. 64, 4. 66, 31. **4** *sacerdos.* LIB. gener. chron. I p. 135, 355 Amos Ioadae filius. **5** *episcopus Hierosolymitanus.* GREG. M. epist. 8, 6

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gregorius Amos episcopo Hierosolimorum. 6 *rex Iudae v.* Amon.

Amosa *opp. tribus Beniamin,* הַמֹּצָה (*i.* Moza, *praecedente articulo* ha), Ἀμωκή (Ἀμωσά). VVLG. Ios. 18, 26 Amosa. ITALA Ios. 18, 26 (Lugd.) Amose. HIER. sit. et nom. p. 94, 13 Amsa. *Otto.*

? **amosio** annuo PAVL. FEST. 26.

Amōsis *v.* Amasis add.

Amostās *acc. statio Syriae* TAB. Peut. 11, 4. RAVENN. p. 81, 12 Amosta.

Munatiae **Amothillīni** CORP. VI 2976 (*non extat*).

Amothothara *incertum patris an matris nomen barbarum* CORP. VI 36184. *V.*

āmōtio, -ōnis *f. ab* amovere. CIC. fin. 1, 37 doloris amotio successionem efficit voluptatis. 2, 9 augendae voluptatis finis est doloris omnis amotio. AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 93 ablationem mortis amotio peccati debet operari (6, 26). PRISC. rhet. 6, 19 p. 556 utere ... amotione misericordiae. amovetur autem misericordia finalibus capitulis. *nota* GAIVS dig. 47, 10, 43 exilium aut relegationem aut ordinis amotionem patiatur. *Hey.*

Aemilia **Amotmicar** sacerdos Cererum CORP. VIII 12335. *V.*

āmoveo, -mōvī, -mōtum, -movēre *ab* a *et* movere. CIC. orat. 158 amovit dicimus et abegit et abstulit. amoveam *pro fut.*: ITALA II reg. 7, 15 (Aug. civ. 17, 8 p. 224 *et* 17, 9 p. 227). amorim: SIL. 17, 223. *falso vel corrupte legitur*: PLAVT. Pseud. 144 (*F pro* exmoveo), VARRO ling. 6, 44 (*loco corrupto*), CIC. Rab. Post. 5 (*coni. alii alia*), QVINT. inst. 12, 10, 59 (*pro* movere). *dubium* VERG. Aen. 6, 524 *v. p. 1976, 2*). *ex coni. legitur*: LIV. 35, 8, 7 PORPH. Hor. sat. 1, 2, 14 CENS. 15, 4 p. 29, 8. GLOSS. ἀποκινῶ, ἀποσαλεύω, ἐκφορῶ; adigo, cogo (*utrumque ad* admoveo *potius referendum*), abduco, expello. amovet: ἐκφέρει. amoveas: separes. amove: remove. amovere: subtrahere. amoti: παρειμένοι, remissi. *usum reflexivum a significationum digestione separavi.*

I *de loco* (*proprie*): **1** *obi.* *homines* (*quocumque modo efficere, ut non iam prope sint*): PLAVT. Amph. 464 amovi a foribus maximam molestiam (*i. Sosiam tamquam lapidem vel simile quid, cf. l. 42*). 468 narrabit servom hinc sese a foribus Sosiam amovisse. Asin. 227 discipulum ... abs te amoves (*ibid.* remeato *et* nunc abi). 714. Bacch. 905 ille est amotus. *supple obi.* Epid. 279 ubi erit empta, ut aliquo ex urbe amoveas. Men. 853. Mil. 979 illam actutum amovere, a te ut abeat. Most. 932. Trin. 799 clanculum servos ancillas. TER. Hec. 694 testem ... abs te. Ad. 553 hunc (DON. *ad h. l.* mire 'amovebo' dixit, non 'deterrebo', nam proprie amovetur de loco saxum. quo verbo significat imminere sibi magnum laborem in hoc opere). TITIN. com. 45 parasitos amovi, lenonem aedibus absterrui. CIC. Att. 1, 12, 2 nebulonem ... ex istis locis. SALL. Catil. 20, 1 *arbitros* procul. PROP. 1, 11, 15 *custodem* (CLAVD. 20, 511). LIV. 2, 5, 5 *Brutus* spectator erat amovendus *a supplicio liberorum.* 2, 12, 13 ab altaribus iuvenem. 3, 17, 10. 26, 48, 10. PAVL. FEST. p. 64, 17 *flamines virgis* a se homines. VAL. MAX. 6, 8, 7 SEN. Tro. 455. 492 Med. 495. CVRT. 7, 1, 14 officii specie amotis longius ceteris admovisse *eos* semetipsos lateri suo. STAT. Theb. 9, 81 socer ... *Polynicem* longe ... a corpore caro paulatim ... amovet. TAC. ann. 1, 55 nihil ausuram plebem principibus amotis. 2, 9. 56 *al.* SVET. Vitell. 7 creditorum ... turbam. GAIVS dig. 37, 4, 12, 1 amoto filio possit optinere hereditatem. LAMPR. Hel. 13, 1 Alexandrum ... a se. IVST. 11, 10, 14. AMM. 18, 6, 3 Vrsicino procul amoto. 21, 10, 1. VVLG. I reg. 18, 13 amovit ... eum (*David*) Saul a se (II reg. 7, 12 a facie mea; *cf.* act. 13, 22). II reg. 20, 12 quidam vir ... amovit Amasam *iacentem* de via in agrum. III reg. 20, 24 reges ... ab exercitu. IV reg. 4, 27 *al.* act. 5, 6 iuvenes amoverunt eum (*mortuum*; συνέστειλαν). CORP. V 7465, 7 ⟨ne⟩q⟨u⟩e vale⟨at⟩, qui me (*i. corpus mortui*) amove⟨rit⟩ *ex monumento.* *nota iuncturam*: PS. ORIGEN. tract. 6 p. 75, 18 ablactato, id est a lacte matris amoto. VVLG. I reg. 1, 23 lactavit filium ..., donec amoveret eum a lacte (*ibid.* ablactes eum). *de exilio*: LIV. 5, 32, 7 Furium ab urbe. TAC. ann. 1, 53 *Sempronius* amotus Cercinam ... exilium toleravit. *sim.* 2, 58. 68 in Ciliciam. 4, 21. 31. 14, 57. 16, 9 Silanus, tamquam Naxum deveheretur, Ostiam amotus. *exercitum*: *abducere*: LIV. 27, 20, 5 milites ... in ultima Hispaniae. 40, 16, 8 amoto auxilio *Celtiberorum.* 44, 22, 7 Aetolos ... in arcem. *sim.* SIL. 15, 822 castris procul amotis. *repellere*: VOPISC. Aurelian. 17, 2 Gothi oppugnandi sunt, Gothi a Thraciis amovendi. CAPITOL. Gord. 27, 5 Persas (*del. Momms.*) ... ab Antiochensium cervicibus ... et reges Persarum et leges amovimus. *subi. res*: LIV. 5, 6, 8 ut exercitum Romanum non taedium ... oppugnationis ... ab urbe circumsessa ... amovere possit.

2 *obi.* *bestiae* (*minare, asportare*): HOR. carm. 1, 10, 9 boves ... nisi reddidisses per dolum amotas. COLVM. 6, 37, 8 partu eius (*equae*) amoto (7, 12, 11). 6, 37, 11 annicula mula recte a matre repellitur et amota montibus ... pascitur. MACR. sat. 3, 5, 8 si hostia ... ostendisset ... se invitam altaribus admoveri, amoveretur.

3 *obi.* *res* (*saepe de* *furtiva* *amolitione rerum praecipue ap.* ICTOS; *cf. sub 2.* DON. Ter. Ad. 553 *v. supra l. 42*): CIC. Verr. 4, 20 ut ... neque in amovendo neque in exportando frumento grano uno posset arator ... fraudare decumanum. 4, 119 eas res, quibus fundi fructus ... continetur, amotas et venditas. VERG. Aen. 6, 524 coniunx arma omnia tectis amovet, et ... capiti subduxerat ensem (emovet *vel* et movet *pars codd.*; emovet *Norden p. 262; sed cf.* VAL. FL. *l. 13*). LIV. 5, 51, 9 alia avecta in finitimas urbes amovimus ab hostium oculis. 6, 25, 10 nec amotae rei usquam nec oblatae ad tempus vestigium ullum erat. 27, 24, 8 claves portarum ... fraude. 37, 41, 12 campo exiguntur quadrigae; amotoque inani ludibrio ... concursum est. 40, 51, 3 ab ... columnis ... signa (*ibid.* de columnis ... dempsit). VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 armamentarium. 4, 4, 6 mercennarium amoto inde (*i. a praedio*) rustico instrumento discessisse. SEN. rem. fort. 5, 4 *sepulturā* corpora ... amoverentur. CVRT. 9, 7, 24 quasi amisissent *poculum*, quod amoverant. COLVM. 1, 6, 20 aliud tabulatum esse debebit, quo amoveantur *vina.* VAL. FL. 3, 114 Genyso coniunx amoverat arma. 6, 746 stridentes ... viri circum caput amovet hastas. SIL. 11, 318 togā ... armatum amota nudat latus. 12, 707 oculis amota nube ... cernere cuncta. SVET. Iul. 68 *panem.* Cal. 34 Livi scripta ... ex ... bibliothecis. Nero 47 *pyxidem.* PAVL. sent. 1, 16 qui per vim terminos deiecerit vel amoverit. *passim ap.* ICTOS, *nota haec*: VLP. dig. 29, 2, 71, 6 'amovisse' eum accipimus, qui quid celaverit aut interverterit aut consumpserit. *ibid.* 8 amovere non videtur, qui non callido animo nec maligno rem reposuit *eqs.* non animo amovendi ... rem abstulit. 47, 9, 2, 5 aliud esse ... rapi, aliud amoveri palam est, si quidem amoveri aliquid etiam sine vi possit *eqs.* PAVL. sent. 5, 25, 1 (*e lege Corn.*) qui testamentum ... suppresserit, amoverit ... quive signum ... amoverit. *nota* VLP. dig. 17, 2, 45 si per fallaciam dolove malo amovit vel rem communem ... contrectet. SCAEV. dig. 40, 4, 59, 1 ex hereditate multa per fraudem. IVLIAN. dig. 25, 2, 22, 1 mulier mortis causa res. MARCELL. dig. 25, 2, 20 si rem ... uxor amovit vel opem furi tulit. GAIVS inst. 3, 195 furtum ... fit ..., cum quis intercipiendi causa rem alienam amovet. DIG. 25, 2 *rubr.* de actione rerum amotarum (GAIVS dig. 25, 2, 26 *et al.* ICTI *passim*). MARCELL. dig. 25, 2, 20 rerum amotarum iudicio. *similia saepe.* HIER. epist. 108, 9 lapidem ... ab ostio monumenti amoverat angelus (VVLG. gen. 29, 8 *al.*). *corporis partes*: SEN. Phaedr. 704 procul impudicos corpore a casto amove tactus. APVL. met. 8, 7 *Thrasyllus* manus Charites a pulsandis uberibus amovere. *subi. res*: LVCR. 1, 225 quaecumque vetustate amovet aetas, si penitus peremit consumens materiem omnem ..., redducit Venus. *latiore sensu* (*procul habere, prohibere*): CIC. Rab. perd. 12 Porcia lex virgas ab omnium civium Romanorum corpore amovit. leg. 2, 19 ad divos adeunto caste, pietatem adhibento, opes amovento (2, 25, *ubi syn.* removendum). LIV. 6, 33, 5 tristibus minis, ni nefandos ignes procul delubris amovissent. QVINT. inst. 1, 8, 6 elegia ... et hendecasyllabi ... *a pueris* amoveantur. *sim.* LVCAN. 10, 297 arcanum natura caput *Nili* non prodidit ulli ... amovitque sinus.

II ***translate*:** **1** *homines ab officio, dignitate, iure, possessione, al.* (*excludere*): CIC. har. 43 Saturninum ... quaestorem a sua frumentaria procuratione senatus amovit eique rei M. Scaurum praefecit. AMPEL. 18, 9 Fabricius ... Cornelium Rufum ... senatu. CALLISTR. dig. 50, 2, 11 illi ... ad tempus excusantur, hi vero in perpetuum amoverentur (*sc. a decurionatu*). VLP. dig. 26, 10, 3, 11 *tutor* si ... contutores ... non habet, amoveri potest (*sc. a tutela*). LAMPR. Comm. 6, 2 militibus equestris loci viros praefecerat amotis senatoribus. VOPISC. Aurelian. 43, 4 amovet a re p., quos debeat optinere. SPART. Ael. 3, 7 *Verum* a familia imperatoria. VIR. ill. 32, 2 libertinos tribubus. *nota* VVLG. III reg. 15, 13 matrem ... amovit, ne esset princeps in sacris Priapi (μετέστησε τοῦ μὴ εἶναι. *de structura cf.* III Esdr. 1, 25). II par. 36, 3 amovit ... eum (*Ioachaz*) rex Aegypti (*sc. a regno*) ... constituitque pro eo ... Eliakim. II Macc. 4, 29 *Menelaum* a sacerdotio. Luc. 16, 4 *villicum* a villicatione (*cf.* 16, 3 aufert a me villicationem; *gr.* μετασταθῶ). SVLP. SEV. Mart. 26, 5 ut *clericos numquam* ... aut loco ... amoverit aut a sua caritate reppulerit. COD. Theod. 1, 14, 2 (*a. 395* = COD. Iust. 1, 37, 2) iudicum examinandi flagitia ..., non amovendi vel puniendi habeat potestatem. CANON. Migne 821^{B} *episcopum.* AVR. Fronto p. 4, 8 N. me ... iocularibus ... verbis ... a cura. AVG. epist. 118, 6 hinc (*i. a talibus quaestionibus*) te. MACR. sat. 1, 7, 4 abibo potius quam me vestris miscebo secretis, a quibus me amovebit voluntas. CANON. Migne 836^{B} *laicum* amoveri a communione. *subi. res*: QVINT. decl. 374 p. 413, 17 lex ..., quae abdicatis paterna bona negat, per omnia illos amovet.

2 *res (fere incorporales) ab homine vel ab re* (*tollere, auferre*): PLAVT. Asin. 254 abs te socordiam omnem reice et segnitiem amove. Epid. 282 amota ei erit omnis consultatio nuptiarum. Mil. 751 quin tu istanc orationem hinc veterem ... amoves? Pseud. 1282 exii, crapulam dum amoverem. Trin. 784 suspicionem ab adulescente. TER. Andr. 181 sperantis iam amoto metu (DON. 'amoto metu' sic dixit, quasi metus brutum corpus sit, quod cum molimine moveatur). 307 amorem ex animo (DON. eicias). 510 a me opinionem hanc tuam esse ego amotam volo. RHET. Her. 1, 15, 25 a nobis non crimen, sed culpam ipsam amovemus et vel in hominem transferimus vel in rem ... conferimus. CIC. Cluent. 159 habere in consilio legem, religionem *eqs.*: libidinem autem, odium ... cupiditatesque omnes amovere. prov. 2 proprium sensum doloris ... a sententia dicenda. Lael. 89 *adsentationem* procul. HOR. sat. 1, 1, 27 amoto quaeramus seria ludo.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LIV. 4, 41, 9 ab se ... enixe amovens culpam. 5, 35, 5 melius visum bellum ipsum amoveri ... et Gallos ... pace potius cognosci. 6, 16, 8 amotus ... abdicatione dictaturae terror. 28, 28, 10 *v. p. 1966, 12.* SEN. Herc. f. 397 efferatas ... voces amove. Tro. 570 cassa consilia. Med. 262 potest Iason, si tuam causam amoves, suam tueri. dial. 11, 3, 2 epist. 95, 38 PS. SEN. mon. 160. VAL. FL. 6, 657 ignem (*i. amorem*). QVINT. inst. 4, 1, 19 *metum* (TAC. ann. 4, 71 metus suos). 4, 2, 27 quae (*actae vitae flagitia*) ... amovenda sunt *a patrono causae.* TAC. ann. 13, 6 *invidiam.* PLIN. epist. 3, 4, 7 periculum (PAVL. dig. 24, 3, 55). TRYPH. dig. 23, 2, 67, 1 suspicionem (PORPH. Hor. sat. 1, 6, 83). VLP. dig. 10, 1, 2, 1 *obscuritatem.* PAVL. dig. 24, 1, 24 vitium. VOPISC. Aurelian. 41, 8 Vindelicis (*dat.*) iugum barbaricae servitutis. *cf.* CAPITOL. Gord. 27, 5 (*p. 1975, 72*). ARNOB. nat. 1, 48 p. 32, 25 medicaminibus amovere quae noceant. 7, 39 formidine ... amota et gratificatione deposita. HIL. in Matth. 4, 28 curam. HIER. epist. 96, 15 corruptionem et infirmitatem et ignobilitatem amovet a corporibus suscitatis *deus.* VVLG. II reg. 22, 23 iudicia eius (*dei*) in conspectu meo: et praecepta eius non amovi a me. III reg. 2, 31 amovebis sanguinem innocentem (*i. culpam caedis*) ... a me et a domo patris mei. psalm. 38, 11 a me plagas. 65, 20 deus ... non amovit orationem meam et misericordiam suam a me (II Macc. 6, 16). 118, 29 viam iniquitatis ... a me. eccles. 11, 10 aufer iram a corde tuo et amove malitiam a carne tua. II Macc. 2, 3 legem ... a corde suo (μὴ ἀποστῆναι τὸν νόμον ἀπό). 4, 11 amotis his, quae ... fuerant constituta, ... sanciebat (παρώσατο καὶ ... ἐκαίνιζεν). ITALA II reg. 7, 15 (Aug. civ. 17, 8 p. 224) misericordiam meam non amoveam (VVLG. auferam) ab eo, sicut amovi, a quibus amovi faciem meam (a facie mea *al.*; *cf. p. 1975, 57*). AVG. retr. 1, 1, 1 argumenta ... ab animo meo. in psalm. 65, 24 deprecationem. DRAC. satisf. 56 *tristia.* COD. Theod. 6, 20, 1 (*a. 413*) eos ... amoto officio, quod susceperant, nominandos. LEX Visig. Recc. 5, 4, 17 servum amota dilatione restituat. *nota obi. corporale*: FRONTIN. grom. p. 18, 2 *territorium* eum dico locum, quem nec ordo nullo iure a populo poterit amovere (*sim.* PS. AGENN. *ibid.* 17).

III *reflexive*: PLAVT. Most. 74 i rus, te amove. *nota* Trin. 802 quin tu hinc amoves et te moves (*an corrupte? cf.* amolior *p. 1966, 33*). TER. Phorm. 566 te hinc amove. LIV. 3, 38, 11 *patres* tantum ab iniuria se abesse rati, quantum a coetu ... impotentium dominorum se amovissent. SEN. Tro. 514 procul hinc recede teque diversam amove. SIL. 17, 223 qui memet finibus ... amorim Ausoniae. SVET. Tib. 10 *Tiberius* statuit ... secedere seque e medio quam longissime amovere. amoveri *pro refl.*: PLAVT. Merc. 41 animus studio amotus puerilist meus. ITALA deut. 30, 17 (cod. Monac.) si ... amovebitur cor tu⟨u⟩m et non obaudi⟨er⟩is (ἐὰν μεταστῇ ἡ κ. σου; VVLG. si aversum fuerit). *hinc* amotus, -a, -um *is qui se amovit, qui abiit*: LVCAN. 1, 422 gaudet ... amoto Santonus hoste. TAC. ann. 3, 31 Tiberius ... in Campaniam concessit, ... ut amoto patre Drusus munia consulatus solus impleret. *sim.* CAPITOL. Aur. 20, 3 amoto eo (*Vero fratre, qui mortuus erat*). HYG. astr. 2, 1 p. 30, 17 *virginem* amotam a conspectu ceterarum (*in venatione*). *aliter*

ex part. adi. **āmōtus,** -a, -um *i. q. remotus, longinquus*: LIV. 25, 16, 14 locum ... a conspectu amotum. GERM. 116 procul amotas ... divitias. 369 procul amotis ... Piscibus. CALP. ecl. 5, 44 nec nimis amotae sectabere pabula silvae (*ibid.* longinquas ... herbas). STAT. Theb. 3, 487 *alites* purior axis amotumque nefas ... vera docent.

de structuris: PRISC. gramm. III 277, 7 amoveo '*hac re*' et '*ab hac re*'. 280, 13 aufero 'tibi' et 'a te', similiter ... amolior, amoveo. *structurae* (*notatis vetustissimis exemplis*): *unde?* ab (PLAVT. Amph. 464), ex (PLAVT. Epid. 279), *abl.* (PLAVT. Merc. 41), hinc (PLAVT. Amph. 468), *dat.* (PLAVT. Epid. 282), *enuntiatum per* ne (VVLG. III reg. 15, 13, *cf. p. 1976, 56*). *quo?* in *c. acc.* (LIV. 5, 51, 9. Karthaginem: IVST. 11, 10, 14), aliquo *sim.* (PLAVT. Epid. 279).

synonyma: (abolere), absterrere, amoliri, avehere, auferre (*adde* VLP. dig. 47, 9, 2, 4), demere, deponere, exigere, reicere, removere, repellere, subducere (*adde* CVRT. 9, 7, 24). *opposita*: adhibere, admovere, offerre, reddere (*adde* POMPON. dig. 25, 2, 8, 1), reducere, reservare (CIC. prov. 2).

derivatum: amotio. *Hey.*

Ampedius *v.* Ampius.

Ampēius, Ampēiānus *v.* Ampius.

Ampelē mater CORP. VI 19418 (*bis*). *nom. mul.* **Ampelio,** -ōnis. CORP. VI 7295 Ampelioni cognatae et vicariae suae. V suppl. 605 Cartoria M'. l. Ampelio. IX 1912 Octavia L. l. Ampelio. *incertum an vir an femina* INSCR. christ. Leblant I 227 Ampelio ... in pace. CORP. XIII 3797 Ampelio in pace sit. *nom. vir.* **Ampelio,** Ἀμπελίων. CORP. XII 4572 Ampelio hic est sepul(tus) ... uxor pos(uit). *nom. mul. servarum sim.* **Ampelis,** Ἀμπελίς. *declinatur in* -idis, -idi CORP. VI 3158. 6730 (?). 11566. 19511. 19936. 23962 Ampaelidi. 25671. 36504. X 4345. XII 3664. REG. urb. 14 p. 19, 12 balineum Ampelidis Prisci et Dianae (CVRIOS. urb. 14 p. 18, 10 Balneum Ampelidis et Dianae). *in* -īnis, -īni CORP. VI 19116. IX 2790. *cetera exempla*: CORP. VI 8878 Fl. Ampelis. 13797 Caecilia Ampelis. 19687. 21723. IX 228. X 750. 2166. 2999. **Ampelisca,** -ae, Ἀμπελίσκη, *puella Rudentis Plautinae. cf. K. Schmidt, Hermes 37, 1902, 176.* PLAVT. Rud. 220. 235. 237. 331. 334. 336. 341. 352. 364. 375. 512. 678. 828. 878. 1129. 1183. 1220. 1406. **Ampelium,** -ī *f. nom. mul. serv.* CORP. VI 6403 Ampelium hic sita est. IX 785 Terentia Ampelium. X 3738. **Ampelos,** -ī, Ἄμπελος, *deliciae Bacchi.* OV. fast. 3, 409 Ampelon intonsum satyro nymphaque creatum fertur in Ismariis Bacchus amasse iugis. tradidit huic vitem ... quae nunc de pueri nomine nomen habet. *cogn. servorum vel humilium*: CORP. VI 8187 Q. Sal⟨lustius⟩ Ampelus. 20871 C. Iunius Ampelus. 33985. IX 3108 L. Claudií Ampelus et Epicharis. *cf.* 2. Ampelius.

Ampeliānus *v.* 1. Ampelius.

ampelinus, -a, -um, ἀμπέλινος. NON. p. 548 molochinum a graeco, color flori similis malvae. Caecilius Pausimacho (com. 138) 'carbasina, molochina, ampelina' (-erina *vel* -inta *trad.*).

Ampelisca *v.* Ampele *p. 1977, 83.*

ampelītis, -tidos *f.*, ἀμπελῖτις γῆ, *genus terrae.* PLIN. nat. 35, 194 bitumini simillima est ampelitis (appel- *trad.*). experimentum eius, si cerae modo, accepto oleo, liquescat. ... usus ad molliendum discutiendumque *eqs.* 1, 35, 53 de ampelitide. MARCELL. med. 7, 18 ges ampelitidos part. XXI. *ibid.* si ge ampelitis non fuerit. GALEN. alfab. 128 Gy ampilodis (*sic Pal.*, gemapelitis *Lucc.*, gyampelotis *Carn.*) terra est et genus crete.

Ampelium *v.* Ampele *l. 2.*

1. Ampelius, -a *nom. gent. fortasse cf. c.* Ampius. *de* -ĕ- *cf.* SIDON. *l. 30.* *scriptor libri memorialis* AMPEL. tit. Lucius Ampelius Macrino suo sal. *praef. urb. a. 371—2* CORP. VIII 5337 procons(ulatu) P(risci *cf. Symm. ed. Seeck p. CLXX not. 854*) Ampeli c. v. DAMAS. epist. 6 Migne 13 p. 141^B epist. 7 p. 155^D SYMM. epist. 5, 54, 2. 5. 5, 66, 1. 2. 4 AVELL. p. 52, 14. 53, 12. COD. Theod. 2, 4, 3 ad Ampelium p. u. (4, 6, 4. 6, 7, 1. 6, 9, 1 *saepius*); COD. Iust. 1, 28, 2. SIDON. carm. 9, 304 Paulinum Ampeliumque Symmachumque. *alius* SYMM. epist. 2, 33^A Ampelium *senatorem. cf.* ZOSIM. 6, 12 Ἀμπέλιον. CASSIOD. var. 2, 23 (*a. 507—511*) Ampelio Despotio. CASSIOD. var. 5, 35 *et* 39 Ampelio v. i. CORP. graec. 2746 Φλ. Ἀμπέλιος. 3786 Αἰκ. Ἀμπείλιος Θρέπτος. 5304 Γάϊος Ἄμπελις. 6440 Ἄμπελις. CORP. XI 6398 (*Pisauro*) Ampellia L. l. Nysa. V 6731 (*Vercellis* = CARM. epigr. 748 *acrostichis*) Licinia Leontia Ampelia Flavia. *cogn.* **Ampeliānus,** -ī. CORP. VIII 835 L. Licinius Victorinus Ampelianus. *plane incertae lectionis est* CORP. IV 2324.

2. Ampelius, -a *cogn. graecum ut videtur* (*cf.* Ampele *etc.*). CORP. VI 4028 Ampelio Liviae l. (*videtur dativus esse*). VIII 2403 I 14 Elius Ampelius vir p. 7976 ⟨F⟩l. Ampelio viro prim. 12318 C. Sulpicio C. Sulpici Perenis f. Arn. Ampe⟨l⟩io. 17903 B 15 ...⟩sessius Ampelius. *saepe apud christianos*: *primum a. 217* CORP. VI 8498 Ampelius lib. *episcopi varii* AVG. epist. 175 tit. (EPIST. pontif. Migne 20, 582). CONC. Carth. a. 411 Mansi IV 99^A *Neapolitanus* (133^C. 155^C). p. 164^C Ampellio Vagensi. CONC. Valent. a. 524 Mansi VIII 623^A Ampellius. CORP. IX 2075. XII 1724 INSCR. christ. Rossi I 738 (*a. 460*). II p. 451, 226. INSCR. christ. Rossi I 1341 Ampe⟨lia⟩.

ampelodesmos, -ī (*m.*), *ἀμπελόδεσμος. PLIN. nat. 17, 209 *vitem adligant* herba ... Siculi, quam vocant ampelodesmon, Graecia vero universa iunco, cypero, ulva.

Ampeloessa *opp. Syriae* PLIN. nat. 5, 74. *v. Benzinger, PW. I 1881.*

oppidum **Ampelome,** colonia Milesiorum *in Arabia* PLIN. nat. 6, 159. *v. D. H. Müller, PW. I 1881.*

ampeloprason, -ī, ἀμπελόπρασον, *herba.* PLIN. nat. 24, 136 ampeloprason (-sson *vel* -ssos *codd.*) in vinetis nascitur, foliis porri, ructu gravis, contra serpentium ictus efficax. 1, 24, 86 *medicinae ex* ampelopraso. DIOSC. 2, 136 de anpeloprason (-sson *P*). ORIBAS. syn. 4, 15. 23. 31 ampeloprasa *ter quasi fem. sing.*

ampelos, -ī *f.*, ἄμπελος, *in variis specierum nominibus.* PLIN. nat. 1, 23, 14 uva taminia quae et ampelos agria. 23, 19 oenanthen ... quae, Graecis ampelos agria appellata, ... fert uvas *eqs.* 1, 27, 27 ampelos agria. 27, 44 ampelos agria vocatur herba foliis duris *eqs.* DIOSC. 4, 176 de ampelos agria. PLIN. nat. 25, 34 est Chironis inventum ampelos quae vocatur Chironia. DIOSC. 4, 178 de ampelos melani. ampelos melena quam maxime vitae nigra dicunt aut cyronia (Χειρώνειον) vite dicunt. ISID. orig. 17, 9, 91. PLIN. nat. 23, 21 vitis alba (*cf.* PS. APVL. herb. 66) est quam Graeci ampelon leucen *eqs.* 1, 23, 3 *medicinae ex* ampelo leuce. DIOSC. 4, 177 de ampelos leuce. ORIBAS. eup. 2, 16 ampela leuces. ISID. orig. 17, 9, 90.

1. Ampelos *v.* Ampele *l. 4.*

2. Ampelos *opp. Cretae* PLIN. nat. 4, 59. *v. Hirschfeld, PW. I 1881. promunturium* PLIN. nat. 32, 18.

3. Ampelos *opp. Macedoniae* PLIN. nat. 4, 36.

(**Ampelum**), -ī *municipium Daciae, hodie* Zalatna *prope rivum* Ompoly; *v. Tomaschek, PW. I 1883; Mommsen, Corp. III p. 215. 1400.* CORP. III 14507 ant. a 12 Am(pelo). *item* lat. dextr. b 49. *incolae* **Ampelēnsēs,** -ium. CORP. III 1293 ordo Amp. 1308 ordo Ampele⟨nsium⟩.

Ampelūsia, -ae *promunturium Mauretaniae in freto Gaditano; v. Joh. Schmidt, PW. I 1883.* MELA 1, 25 eius orae ... caput atque exordium est promunturium quod Graeci Ampelusiam, Afri

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliter, sed idem significante vocabulo appellant. 2, 96. 3, 107 PLIN. nat. 5, 2.

ampendix *v.* appendix *II 277, 18.*

Amphaeus, -ī, *Ἀμφαῖος, lib. Claudi* SEN. apocol. 13.

Amphalē *v.* Omphale.

amphēmerinos, -on, ἀμφημερινός. PLIN. nat. 28, 228 e⟨s⟩t genus febrium quod amphemerinon vocant. CASS. FEL. 59 p. 147, 21 typus cotidianus graeco vocabulo amfemerinos sive cathemerinos appellatur. *qui hac febri laborat:* DIOSC. 4, 39 quartanariis salutare remedium est, si quattuor folias tamen biberint, tertionarii tres, anfimerini I.

Ampheristus, -ī, *Ἀμφέριστος, cogn.* CORP. V 6995 C. Pinarius Onesimus et Cassidarius Ampheristus.

Amphia *v.* Ampius.

Amphialus, -ī, *Ἀμφίαλος.* HYG. fab. 123 p. 105, 18 Neoptolemus ... ex Andromacha ... procreavit Amphialum. *cf.* Ambialus.

[**Amphianus**] *v.* Amphis.

Amphiarāus, -ī, *Ἀμφιάραος, rex et deus Argivus; v. Bethe, PW. I 1886 sqq. formae etruscae:* amφiare hamφiare; *latina* Amphioravus *cogn. v. l. 39.* VARRO frg. Serv. auct. Aen. 8, 275 Thebani Amphiaraum *colunt.* CIC. epist. 6, 6, 6 ut in fabulis Amphiaraus, sic ego prudens et sciens 'ad pestem ante oculos positam' sum profectus. Tusc. 2, 60 versum ex Epigonis ... 'audisne haec Amphiarae sub terra abdite?' nat. deor. 2, 7. 3, 49 div. 1, 88 leg. 2, 33. PROP. 3, 13, 57 tu quoque ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos, dilapsis nusquam est Amphiaraus equis. OV. Pont. 3, 1, 52 notus humo mersis Amphiaraus equis. VAL. MAX. 8, 15 ext. 3 MELA 2, 46. PLIN. nat. 7, 203 ignispicia Amphiaraus *invenit.* 16, 237 (SOL. 2, 8. 7, 26). STAT. Theb. 1, 399 docte futuri Amphiarae. 3, 452. 503. 607. 4, 237. 5, 669. 6, 327. 371. 432. 492. 7, 586. 691. 8, 171. 281. 10, 205. *cf.* Oeclides 3, 470. 620. 5, 731. 6, 445. 518. 8, 146, Thymbraee 3, 513, Danaeius augur 6, 462, Taenarii currus 6, 508, augure 8, 366. FRONTO p. 147, 20 N. tragoediam ... Amphiar⟨a⟩um. AMPEL. 8, 9 APVL. Socr. 15 p. 154 MIN. FEL. 26, 5 TERT. nat. 2, 2. 2, 7 anim. 46. PORPH. Hor. carm. 3, 16, 11 auguris Argivi: Amfiari (*sic*) scilicet. DICT. 1, 14 AMM. 14, 1, 7 SERV. Aen. 6, 445. 8, 297 SCHOL. Stat. *passim* HYG. fab. 14 p. 47, 24. 70 p. 77, 21. 71 p. 75, 8. 78, 13. 73 p. 78, 16. 128 p. 111, 24 HIER. adv. Iovin. 1, 49 p. 318 MART. CAP. 2, 159 SIDON. carm. 9, 197. *cogn.* Amphiorāvus, -ī. CORP. III 5060 sibi et P. Veturio ⟨Amp⟩hioravo. 6507 ⟨P.⟩ Veturius P. l. Amphio sibi et sueis fieri iussit arbitratu ⟨P.⟩ Veturi P. l. Amphioravi fratris. *adi.* **Amphiarēus,** -a, -um. PROP. 2, 34, 39 Amphiareae non (n. A. *trad.*) prosint tibi fata quadrigae. *patronym.* **Amphiarēiadēs,** -ae. OV. fast. 2, 43.

Amphiarēum, -ī *n.*, *Ἀμφιάρειον, Ἀμφιαρᾷον.* SCHOL. Stat. Theb. 8, 206 civitas enim in eo loco est post condita in quo hiatus terrae Amphiaraum recepit, quae **Amph⟨i⟩arma** vocatur, ut Homerus (!) ait, quod illic currus quem Graeci ἅρμα appellant, deciderit. in qua etiam oraculum est quod Amphiareon (-aon *unus cod.*) vocatur.

Tarseus **Amphiās** MACR. sat. 7, 3, 20, *Ἀμφίας.*

amphibal(l)um *v.* amphimallum.

amphibius, -um, *ἀμφίβιος.* VARRO rust. 3, 10, 1 *avium* illud genus, quod non est [ulla] villa ac terra contentum, sed requirit piscinas, quod vos philograeci vocatis amphibium (COLVM. 8, 13, 1 eas aves quas Graeci vocant ἀμφιβίους quia non terrestria sed aquatilia quoque desiderant pabula nec magis humo quam stagno consuerunt). AMM. 22, 15, 14 aliae quae humi et in umoribus vivunt, unde amfib⟨i⟩oe nominantur. AMBR. hex. 5, 1, 4 amphibia, quae vel in aquis vel in terris vivant. ISID. orig. 12, 6, 3 amphibia sunt quaedam genera piscium, dicta quod ambulandi in terris usum et natandi in aquis officium habent. ... ut phocae, crocodili, hippopotami.

amphibolia, -ae *f.*, *ἀμφιβολία. passim in codd. scriptum* amphibologia. RHET. Her. 2, 11, 16 cognitionem amphiboliarum (-bologiarum *codd. expleti*) eam, quae ab dialecticis proferatur. *ibid.* omnes enim illi amphibolias (-bologias *codd. expleti*) aucupantur. CIC. div. 2, 116 hanc amphiboliam versus *Pyrrhus* intellegere potuisset 'vincere te Romanos' nihilo magis in se quam in Romanos valere; nam illa amphibolia, quae Croesum decepit, vel Chrysippum potuisset fallere. [epist. 7, 32, 2 *graece scriptum.*] QVINT. inst. 3, 6, 88 amphibolia, quae semper coniectura explicatur. 6, 3, 47 dicta ridicula ... ex amphibolia, neque illa obscura, quae Atellani e more captant, nec qualia vulgo iactantur a vilissimo quoque, conversa in maledictum fere ambiguitate, ne illa quidem quae Ciceroni aliquando, sed non in agendo, exciderunt. 6, 3, 62. 7, 9, 1 amphiboliae species sunt innumerabiles: *iam tractantur.* 7, 9, 10 accusativi geminatione facta amphibolia. *ibid.* inest naturalis amphibolia. 7, 9, 11 adiectione facta amphibolia. 7, 9, 14 *bis.* 15. 7, 10, 1. 2. 3. 9, 4, 32 amphiboliam ... fieri vitiosa locutione verborum. CHAR. gramm. I 271, 26 amphibolia est dictio sententiave dubiae significationis (*secuntur exempla*). DIOM. gramm. I 449, 8. 450, 1 *sqq.* DON. gramm. IV 394, 28. 395, 20 *sqq.* POMP. gramm. V 293, 2. 295, 14 *sqq.* 31 SACERD. gramm. VI 455, 1. VEL. LONG. gramm. VII 78, 11 amphiboliae tollendae gratia. FORTVN. rhet. 1, 24 p. 99, 18 amphibol[og]ia id est ambiguitas quot modis fit. AVG. rhet. 11 p. 143, 21 ambiguitas, quam illi ἀμφιβολίαν *vocant.* IVL. VICT. rhet. 3, 11 p. 383. 16 p. 424, 24 perspicua erit oratio ... si amphibolia absit. MART. CAP. 5, 462 CASSIOD. rhet. 27 p. 504. PORPH. Hor. serm. 2, 4, 43 et est amphibolia. carm. 1, 14, 12 ἀμφιβολία per casus. DON. Ter. Andr. 1, 1, 129 quod si dixisset ..., amphiboliam fecisset. 1, 5, 26. 27. 3, 3, 32. 5, 3, 25. 5, 4, 42 eleganter lusit ad amphiboliam. Hec. 1, 2, 13. 92. 2, 1, 4. 5, 2, 6 Phorm. prol. 22. 33. 2, 3, 19. SERV. Aen. 1, 492 plerumque amphiboliam metri ratione dissolvi. 3, 398 4, 371. 7, 637. 8, 76. 299. 10, 109. 124 COMM. Lucan. 1, 106. BOETH. elench. soph. 2, 2 p. 1027[B] propter aequivocationem vel amphiboliam. ISID. orig. 1, 33, 13. GLOSS. IV 18, 44 amphibolia dubia dictio.

amphibolicē *adv. latine formatum. pro* ἀμφιβολικῶς. PORPH. Hor. serm. 2, 1, 48 Canidia Albuci: amfibolice posuit. BOETH. elench. soph. 2, 2 p. 1026[C] aequivoce aut amphibolice. **amphibolicōs,** *ἀμφιβολικῶς.* SERV. georg. 4, 238 et amphibolicos dictum est. Aen. 1, 267 ecce amphibolicos dixit. SCHOL. Hor. carm. 1, 1, 6 amphibolicos dictum.

amphibolos *vel* -us, -on *vel* -um, *ἀμφίβολος.* PORPH. Hor. carm. 1, 6, 7 amfibolum. 3, 13, 2 amfibolon. epist. 1, 14, 36 videtur amfibolon lusisse. *graece scriptum* ἀμφίβολον carm. 1, 26, 11. 1, 35, 38. 2, 8, 15. *item* DON. Ter. Eun. 5, 8, 60 Phorm. 1, 2, 24. HIL. in psalm. 118 phe 3 *verba dei* comparativis significationibus amphibola. SERV. Aen. 1, 492 amphibolon est hoc loco utrum ... an (4, 178. *graece* COMMENT. Lucan. 9, 35). 3, 711 illud amphibolon. 5, 439 amphibolon est: aut ... aut (*graece* SCHOL. Stat. Theb. 1, 230). 11, 680. BOETH. c. Eut. 7 p. 211, 38 aequivocum ... ac potius amphibolum. elench. soph. 2, 2. GLOSS. IV 405, 44 amphibola dubia. V 266, 52 ampfibulum. *cf.* amphimallum. *adv. graecum graece scriptum* DON. Ter. Ad. 1, 1, 8 COMMENT. Lucan. 6, 179, *latine* PORPH. Hor. carm. 1, 14, 10 amphibolos. *latinum* **amphibolē**: SCHOL. Hor. carm. 3, 25, 20.

amphibrachys, -eos *vel* -yis *m., pes metricus, ἀμφίβραχυς. de decl.:* PRISC. gramm. II 275, 15 amphibrachys, amphibrachyis ... sed haec graece quoque prolata inveniuntur. *hic gen. in* -yis *nusquam legitur. nom. in* -ys *passim; in* -us SERV. gramm. IV 425, 32 SERG. *ibid.* 480, 23. 481, 12 (-is *F*) CLEDON. gramm. V 32, 22. 33, 6 POMP. *ibid.* 122, 27. 36. 125, 4 *bis* SACERD. gramm. VI 498, 27. AVG. mus. 2, 8, 15 libri veteres pro 'tribrachus' et 'amphibrachus' habent aliquotiens 'tribrachys' et 'amphibrachys'. *acc. in* -um: SERG. gramm. IV 481, 8 SACERD. gramm. VI 526, 8. *in* -yn: DIOM. gramm. I 509, 2 MAR. VICTORIN. gramm. VI 80, 14 SACERD. gramm. VI 535, 2 *passim. in* -ym: VLT. SYLL. gramm. IV 234, 13. 235, 1. *gen. in* -i: CLEDON. gramm. V 33, 10 (-y *cod. Bern.*) AVG. mus. 2, 9, 16. *dat. in* -i: IVL. SEV. gramm. VI 641, 4. 642, 12. 23. 33. 643, 5. 14. 24 *passim ibid. abl. in* -o: DIOM. gramm. I 480, 2. 505, 26. 520, 22 PROB. gramm. IV 43, 22 DON. gramm. IV 370, 30 (-chi *SL*) SERG. *ibid.* 482, 32 CLEDON. gramm. V 33, 7 (-u *Bern.*) POMP. *ibid.* 125, 11 PS. BASS. gramm. VI 306, 2 (-io *A*) *alibi; in* -y: MAR. VICTORIN. gramm. VI 162, 26 PS. BASS. gramm. VI 310, 10. 11. 12 SACERD. *ibid.* 535, 6. 536, 2. 16. 20. 541, 18 FRG. Bob. *ibid.* 627, 21. 23. 629, 22 (-i *trad.*). QVINT. inst. 9, 4, 81 longa inter breves amphibrachyn (-chios *trad.*) *faciet* (DIOM. gramm. I 465, 18). 9, 4, 105 cludit amphibrachys. DIOM. gramm. I 432, 20. 22. 469, 13. 470, 2. 16. 479, 9 amphibrachys Ianius amfibrevis (*sic cod.*), qui et scolius. MAR. VICTORIN. gramm. VI 207, 17 amphibrachus sive mesites (AVDAX gramm. VII 335, 7). RVFIN. gramm. VI 559, 6 ultimus amphibrachys velocem claudit iambum. 560, 7 amphibrachyn trimetro Hipponax supponit iambo. IVL. SEV. gramm. VI 646, 6 amphibrachumque 'carina' notat. *passim apud metricos.* GLOSS. III 488, 31 hinc inde brevis.

amphibrevis *v.* amphibrachys *l. 52.*

amphicochlos, -ī, *ἀμφίκοχλος, lapis.* EPIPHAN. Avell. p. 755, 2 amethystus ... alter ... hyacintho mundissimo similis est, alter vero amphicochlo (-li *cod.*, ἀμφικόχλῳ *Graecus*).

amphic(h)olum *metrum, ἀμφίχωλον.* SACERD. gramm. VI 523, 10 de amphicolo .... amphicolum ... fit hoc modo cum ex utraque parte iambici trimetri, prima et novissima, clodum sit metrum. 20 ideo amphicolum ⟨quod⟩ ex utraque parte, quod ἀμφί graece dicitur, clodum sit, quod Graeci χωλόν vocant. 531, 6. 9. 11. 545, 21 *ubique scriptum sine* h.

amphicomos *herba, ἀμφίκομος.* PLIN. nat. 37, 160 erotylos sive amphicomos (1, 37, 58) ... Democrito laudatur in argumentis divinationum.

Amphicratēs, *Ἀμφικράτης.* PLIN. nat. 34, 72.

Amphictyones, -um, *Ἀμφικτύονες; v. Cauer, PW. I 1904. graece declinatur.* CIC. inv. 2, 69 accusantur apud Amphictyonas. PLIN. nat. 7, 123. 35, 59 Amphictyones quod est publicum Graeciae consilium. QVINT. inst. 5, 10, 111. 115. 118. TAC. ann. 4, 14 decreto Amphictyonum. IVL. VAL. 2, 13 Anfictionum *Taur.*, antif. *cett.* 2, 15 ac *vel* an factionum *codd.* CASSIOD. hist. 7, 2 p. 1067[B]. *rex Atheniensis* **Amphictyōn,** -onis. IVST. 2, 6, 9. HIER. chron. a. Abr. 520 amphieton *Flor. cod.* OROS. hist. 1, 9, 1 amphyction *vel* amphiction *vel* amphytion *codd.* EXC. barb. Frickii p. 296, 13 Amfictryus. PLIN. nat. 7, 203 interpretationem ostentorum et somniorum Amphictyon *invenit.*

amphicyrtos, -on, *ἀμφίκυρτος.* FIRM. math. 4, 1, 10 est ... Luna aut synodica aut plena aut dichotomos aut menoides aut amficyr-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tos. AMM. 20, 3, 11 *luna* procedens figuram monstrat amficyrti utrimque prominentibus gibbis. *graece scriptum explicatur* MACR. somn. 6, 55 *sq.*

Amphidamās, -antis, Ἀμφιδάμας, *Argonauta; v. Hiller v. Gärtringen, PW. I 1898.* VAL. FL. 1, 375 Cepheus ... et Amphidamas. HYG. fab. 14 p. 46, 24 Amphidamas (-us *F*) et Cepheus. p. 46, 26 Amphidamantis.

amphidanes (*gemma*) alio nomine chrysocolla (1, 37, 54) appellatur, nascens in Indiae parte eqs. PLIN. nat. 37, 147; *de forma graeca non constat.*

Amphidius *v.* Ampius *p. 1988, 84.*

amphidoxos, -a, -on, ἀμφίδοξος. FORTVN. rhet. 2, 13 p. 109, 3 *figura* amphidoxos id est anceps. *ibid.* in amphidoxo. SVLP. VICT. rhet. 8 p. 317, 7 amphidoxos est anceps causa ex parte honesta et ⟨ex⟩ parte inhonesta (*eadem, sed* amphidoxae *sententiae* ISID. orig. 2, 21, 26; *cf.* RHET. min. p. 587, 2 amphidoxon). *graece scriptum* AVG. rhet. p. 147, 22. 148, 7 SVLP. VICT. rhet. 7 p. 316, 26.

Amphidymon, -ī *n.*, ἀμφίδυμον; *v. Hirschfeld, PW. I 1902.* SCHOL. Germ. Bas. p. 72, 5 *in regione Nemeae* speluncam esse, ubi ... leo victus memoratur, quae amphidymon (quia mihidymon *AP*, mihdy̆mon *S*, michdimon *V*) nomine fuerit ⟨quam quidam Amphyriso dicunt *addunt schol. Strozz.*⟩. *cf.* HYG. fab. 30 p. 64, 2 in antro Amphriso. *v. Tümpel, PW. I 2724* Aphriso.

Imp. Alexander A. **Amphigenī** COD. Iust. 5, 5, 1. *cf.* ἀμφιγενής. fertilis **Amphigenīa** STAT. Theb. 4, 178, Ἀμφιγένεια, *de quo Nestoris oppido v. Hirschfeld, PW. I 1902.*

Amphigyēs, Ἀμφιγύης, *sacerdos Sicyonius.* EXC. barb. chron. min. Frick p. 294, 25 Amficyus.

amphilipes *neutr.*, ἀμφιλιπές. MAR. VICTORIN. gramm. VI 110, 31 choerilium autem amphilipes dicitur, quod ⟨in⟩ initio et in fine imminutum est.

1. **Amphilochī**, -ōrum *gens Gallaecorum* IVST. 44, 3, 4.

2. **Amphilochī**, -ōrum *gens Graeca; v. Hirschfeld, PW. I 1936.* CAES. civ. 3, 55, 1 Aetolia, Acarnania, Amphilochis per Cassium Longinum ... receptis. LIV. 32, 34, 4. 38, 3, 3. 5. 38, 5, 10 *bis.* 38, 8, 2. 38, 10, 3 *bis* PLIN. nat. 9, 28. *eorum terra* **Amphilochia**, -ae *f.* CIC. Pis. 96 LIV. 38, 3, 4. 38, 7, 1. *caput* **Argos Amphilochium** *vel* **-icum**. LIV. 38, 10, 1 -ium. PLIN. nat. 4, 5 -icum. MELA 2, 54 Argi Amphilochii.

Amphilochius, -ī *nom. vir. et cogn.*, Ἀμφιλόχιος. AMM. 21, 6, 2 Amphilochius quidam ex tribuno Paphlago. *v. Seeck, PW. I 1937. Iconii episcopus* HIER. vir. ill. 133. *v. Seeck.* COD. Theod. 12, 1, 71 *a. 370* ad Amphilochium cons(ularem) Campaniae. CASSIOD. hist. 9, 25 vir admirandus. *episc. Sidae* CONC. Ephes. a. 431 Mansi 5, 587^{A}. *v. Jülicher, PW. I 1937. abbas Parisinus:* CONC. Aurel. a. 545 Mon. Germ. leg. I p. 98, 5 Amphilocius.

Amphilochus, -ī, Ἀμφίλοχος. *Amphiarai filius; v. Bethe, PW. I 1938:* ACC. trag. 289 CIC. div. 1, 88 OV. rem. 455 (antil- *pars codd.*) TERT. anim. 46 DICT. 1, 14. INSCR. numm. Imhoof-Blumer, Kleinas. Münzen p. 472 n. 14 Mallo colonia dei Amfil⟨o⟩chi. *rerum rusticarum scriptor Atheniensis; v. Wellmann, PW. I 1940:* VARRO rust. 1, 1, 8 COLVM. 1, 1, 8. PLIN. nat. 1 ind. auct. 8 Amphílocho Athenaeo (*item ind. auct. libr.* 10. 12. 13. 14. 15. 17. 18). 13, 130. 18, 144. *nom. servorum:* CORP. VI 19823 C. Iulius C. l. Amphilochus. 11567. 35230.

Amphimachus, -ī, Ἀμφίμαχος; *v. Hoefer, PW. I 1941. Cteati filius:* HOMER. 212. 775 DICT. 1, 17 HYG. fab. 97 p. 91, 13. *Nomionis filius:* HOMER. 241 AVSON. 234, 1 DICT. 2, 35. 4, 12.

amphimacrus, -crī, ἀμφίμακρος, *pes metricus.* PRISC. gramm. II 224, 14 'amphimacrus' 'Locrus', quae 'o' in 'u' mutant, non '-ros' in '-er'. *nom.: in* -cer *nusquam legitur, in* -crus: DIOM. gramm. I 479, 13. 507, 27 PROB. gramm. IV 42, 6. 25 DON. gramm. IV 370, 4 SERG. gramm. IV 480, 23. CLEDON. gramm. V 30, 26. 33, 2 *et passim, in* -cros: DIOM. gramm. I 513, 24 FRG. Bob. gramm. VI 628, 9. QVINT. inst. 9, 4, 81 media inter longas brevis faciet amphimacron (DIOM. gramm. I 465, 17 sed frequentius eius nomen est creticus). DIOM. gramm. I 479, 13 amphimacrus [ut] Fescennius, amphimeres (*lege* amphimeces). AVG. mus. 2, 8, 15. *passim apud metricos, graece scriptum* TERENTIAN. 1428, *latine* 1450. IVL. SEV. gramm. VI 646, 6 MART. CAP. 5, 519.

Amphimalla, Ἀμφίμαλλα, Ἀμφιμάλλιον, *Cretae opp.* PLIN. nat. 4, 59 Amphomala.

amphimallum, -ī *n.*, ἀμφίμαλλον. SCHOL. Iuv. 3, 283 aut antiqui amphimallum laenam appellabant. GLOSS. camasus amphimallus. amphibal(l)us (*vel* -um): birrus villosus. birrus bellatus. birrum id est planeta (?). *posteriores male scriptum et pronuntiatum contulerunt cum* ἀμφιβάλλειν, ἀμφίβολος, *corripuerunt etiam paenultimam cantores Martini.* VARRO ling. 5, 167 peregrina ut ... gaunacum et amphimallum graeca. PLIN. nat. 8, 193 gausapae patris me memoria coepere, amphimall[i]a nostra. HIER. epist. 71, 7 duo palliola et amphimallum. SVLP. SEV. dial. 2, 1, 5 *Martinus* paupere non vidente intra amphibalum sibi tunicam latenter eduxit. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 49 amphibălo caput occuluit. GILD. chron. min. 3, 28 sub sancti abbatis amphibalo. VEN. FORT. Mart. 3, 42 amphibălo exterius dum membra obtecta laterent. GREG. TVR. glor. conf. 58 si novum ... amphibolum (amphybalum *pauci codd.*) induisset. GREG. M. epist. 12, 47 (Mon. Germ. epist. II 435, 4) transmisimus amphiballum (amphim- *pars codd.*) tunicam.

amphimĕcēs, ἀμφιμήκης, *v. s.* amphimacrus *p. 1981, 66.*

Amphimedōn, -ontis, Ἀμφιμέδων; *v. Hoefer, PW. I 1942.* OV. met. 5, 75.

Amphinomē, -ēs, Ἀμφινόμη, *Nereis; v. Hoefer, PW. I 1943.* HYGIN. fab. praef. p. 10, 17.

Amphinomus, -ī, Ἀμφίνομος, *pius filius Catinensis; v. Wissowa, PW. I 1943.* AETNA 625 Amphion fraterque. VAL. MAX. 5, 4 ext. 4 SOL. 5, 15 CLAVD. carm. min. 17, 41.

1. **Amphīōn** *v.* Amphinomus.

2. **Amphīōn**, -onis, Ἀμφίων, *Antiopae filius, conditor Thebarum; v. Wernicke, PW. I 1944. formas graecas inveni has:* Amphiona PROP. *l. 26,* OV. *l. 27,* VAL. FL. 3, 479, STAT. Theb. 8, 233. 10, 787 silv. 3, 2, 41, CLAVD. *l. 40,* SIDON. *l. 41.* i *longam multi testantur versus, apicata legitur* CORP. XII 4811; *peccant* Amphĭon ENNOD. *l. 22,* Amphĭŏ CARM. epigr. 1080, 2. RHET. Her. 2, 27, 43 Zethus cum Amphione. CIC. inv. 1, 94 ut Amphion apud Euripidem. div. 2, 133 Pacuvianus Amphio. VARRO Men. 367 voces Amphionem tragoedum, iubeas Amphionis agere partis: infantiorem quam meus est mulio *invenies esse.* VERG. buc. 2, 24 Amphion Dircaeus (ENNOD. carm. 1, 2, 33 *sed* Amphĭon *pronuntians*). HOR. carm. 3, 11, 1 movit Amphion lapides canendo. epist. 1, 18, 41 Amphionis atque Zethi. 1, 18, 44 Amphion. ars 394 dictus et Amphion Thebanae conditor urbis saxa movere sono testudinis. PROP. 3, 15, 29 Amphiona. 3, 15, 42. OV. met. 6, 221 Amphione. 271. 402 Amphiona. 15, 427 Amphionis arces (STAT. Theb. 4, 357. 611. 7, 456. 10, 873). SEN. Herc. f. 262 natus Amphion Iove. Oed. 612. Phoen. 566 poteris has Amphionis quassare moles? PLIN. nat. 7, 204 musicam Amphion ..., Lydios modulos Amphion, ... citharam Amphion *invenit* (ISID. orig. 3, 15, 1). *ibid.* cithara ... cum cantu Amphion *primus cecinit.* 36, 34 STAT. Theb. 1, 10. 2, 455. 7, 278. 8, 233 duras animantem Amphiona cautes. 9, 778. 801. 806. 10, 388. 421. 431. 449. 467. 490. 787. silv. 3, 2, 41 Amphiona. Ach. 1, 13 IVV. 6, 174 SOL. 7, 21. PANEG. 4, 15 Amphioni. IVL. VAL. 1, 52 vers. 2, 2. PROB. Verg. ecl. 2, 23 Amphionem. SERV. ecl. 2, 24 Aen. 4, 470 *et passim in* SCHOL. HYG. fab. 7 p. 41, 9 pastores ... appellaverunt ... alterum Amphionem ὅτι ἐν διόδῳ ἢ ὅτι ἀμφὶ ὁδὸν (ἤτοι ἀμφόδῳ *Schmidt*) αὐτὸν ἔτεκεν. *passim apud* HYG. SCHOL. Germ. Bas. p. 68, 7 HIER. chron. RVFIN. Clement. 10, 22^{B}. CLAVD. 22, 170 Amphiona. AVG. civ. 18, 13. SIDON. carm. 9, 286 Amphiona (*cf.* 16, 3 Ogygiamque chelyn). CHRON. *passim, ubi* Amfius *et* Afius I 117, 241. *nota:* SIDON. epist. 5, 5, 3 novus Amphion in citharis. *alii: filius Hypsus, Argonauta:* VAL. FL. 1, 367. 3, 479 HYG. fab. 14 p. 47, 1. *Terei filius:* HYG. fab. 244 p. 137, 4 *cf. Schmidt ad l. qui apud Homerum (Il. 2, 830) est* Ἄμφιος, *idem* Amphion HOMER. 240 [363 amphione *corruptum pro* Anthemione]. *nomen servorum humiliumque: nota* QVINT. inst. 12, 10, 57 prudenter qui⟨dam⟩ cum interrogasset rusticum testem an Amphionem nosset, negante eo, detraxit adspirationem breviavitque secundam eius nominis syllabam et ille eum sic optime norat. *sculptum est* Amp- *in titulis* CORP. II 6119 L. Caesius Ampio. V 6025 T. Iunio T. l. Ampioni. VIII 14500. IX 4025. XI 6689, 225. 6702, 1. XII 5235. XIII 10009, 14. XV 4954. 5344. *sculptum* Amf-: CORP. VI 11570. IX 2525. XIV 246 v 31. vi 5. vii 24 (*p. Chr. 140*). Anf.: CORP. XI 5859 L. Devius Anf(io?). *cf.* X 8059, 64 Ἀὐρ. Ἀνφιο(nis). *nom.* Amphio: CORP. I 1466. III 6507 (*v. s.* Amphioravus *p. 1979, 40*). 7137. 11563. V 1133. VI 3995 Amphio Liviae ostiar. 4476 L. Naevius Amphio vestiar. á compito aliario. 5377. 34004. 34481. VIII 22645, 15. IX 4364. XI 1281. 3503. 4850. 5393. 6392. 6700, 774. XIV 1748. 3562. XV 5089. 5342. 5344. *cetera exempla:* VARRO Men. 367 (*v. l. 20*) CORP. I 473 XI (*a. 753*). PLIN. nat. 35, 200 Amphionem Q. Catuli. MART. 12, 75, 5. CORP. I 818, 15 M. Hedium Amphionem. 1429 P. Trutedi Amphionis (V suppl. 551. XI 690). 1466 P. Petronius P. l. Amphio. III 2542. IV 1353^{6} (?). 3007. V 1067 Amphion Ti. Caesaris Aug. Drusianus. 3010. 3807. 3829. V suppl. 12. 272. 939. VI 30965. 30982. 34004. 36165. VIII 12365. 20011. IX 635. 1774. 2387 3745. 4364. 4816. 5256. 5858. 6112. X 557, 3. 10. 890. 1221. 2541. 4058. 4117. 4420. 5215. 8056, 23. 24. 8059, 419. XII 842. 2617. 4574. 4806. 4811. XIII 2459. 5021. XIV 1773. 2358. 3723. 4090, 67. XV 2278. 7425 CARM. epigr. 1260, 1 INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 288 Röm. Mitt. IX p. 357 COD. Iust. 2, 17, 3 (*a. 293*). *nota fratrum paria* Amphion *et* Zethus: CORP. VI 9199 (= CARM. epigr. 1080). 11570. 11571. XI 6689, 225 (*in tegula*) T. Senti. T. l. Setus T. Senti. T. l. Ampio. XIV 2358. *christiani: episcopus Epiphanias* PATR. Nic. II 84. III 83 (I 85 Alphion); *episc. Nicomediae* CASSIOD. hist. 2, 23 (Appion *varia lectio*). VEN. FORT. carm. 3, 24, 5 presbyter ... Anfion. *adi.* **Amphīonius**, -a, -um *ad musicam pertinens.* PROP. 1, 9, 10 aut Amphioniae moenia flere lyrae. SEN. Oed. 179 canes *i. Thebanos.* SIL. 11, 443 pectine. 10, 772 terris. 11, 649 res. silv. 3, 1, 115 arces. CLAVD. 8, 532 palaestrae *i. Thebanae.* SIDON. carm. 23, 120 arti. VEN. FORT. carm. 3, 4, 11 (*prosa*) Amphyoneo barbito. *huc pertinere opinor cogn.* CORP. XI 5760 (*Sentini, periit*) C. Sentinas Anfiomeus (*sic*). *suspectus est titulus* CORP. VI 12797 (*periit*) Auctus Caesaris Aug. l. Amphioninus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amphiorāvus *v.* Amphiaraus *p. 1979, 39.*

Amphios *v.* 2. Amphius.

1. Amphipolis *cogn. mul.*: CORP. VI 4927 Cornelia Amphipolis.

2. Amphipolis (-is) *f.*, *Ἀμφίπολις, oppidum Macedoniae; cf. Hirschfeld, PW. I 1949 et Corp. III p. 119. 2316⁴⁰.* *acc. in* -in *trad. cod. Mogunt.* LIV. 40, 24, 3 CAES. civ. 3, 102, 2 Amphipoli (*loc. ut* 3, 102, 4). NEP. Cim. 2, 2 oppidum Amphipolim constituit. LIV. 40, 24, 3. 40, 56, 8. 40, 57, 3 haud procul Amphipoli. 42, 41, 11. 43, 7, 10. 43, 24, 9. 44, 43, 8. 44, 44, 4. 44, 45, 1 Amphipolim venit. 44, 46, 1. 44, 46, 9. 45, 6, 11. 45, 9, 1. 45, 28, 7 Amphipoli (ampipolim *Vind.*) adesse. 45, 28, 9 *bis.* 45, 28, 11. 45, 29, 1. 9. 45, 30, 3. 45, 32, 8. 45, 33, 7 MELA 2, 30 PLIN. nat. 4, 38. 6, 216. 10, 23 FRONTIN. strat. 1, 5, 23. 3, 16, 5 ITIN. Alex. 7 p. 5, 6 ITIN. Burdig. p. 604 AVIEN. ora 337 VVLG. act. 17, 1 (*cf.* HIER. nom. hebr. 67, 8) RAVENN. p. 194, 11. 373, 13. *Syriae; v. Benzinger, PW. I 1952*: PLIN. nat. 5, 87 Thapsacum quondam, nunc Amphipolis. COSMOGR. 1, 6, 59. *incola opp. Maced.*: **Amphipolitēs, -ae,** *Ἀμφιπολίτης.* VARRO rust. 1, 1, 8 COLVM. 1, 1, 8. THEOD. PRISC. log. 34 Amphipolitae (-politi *codd.*). *adi.* **Amphipolitānus,** -a, -um. LIV. 44, 45, 9 et ipsos Amphipolitanos. IVSTIN. 14, 6, 13 arcem (OROS. hist. 3, 23, 32). CONC. Constant. Mansi 9, 175ᴰ episcopo.

amphiprostylos *aedes*, **ἀμφιπρόστυλος.* VITR. 3, 2, 1 prostylos, amphiprostylos, peripteros. 3, 2, 4 amphiprostylos omnia habet ea quae prostylos, praetereaque habet in postic[i]o ad eundem modum columnas et fastigium.

Amphis (*cf. Ἀμφίας, Ἀμφικράτης Kaibel, PW. I 1953*). HYG. astr. 2, 1 p. 30, 15 Amphis comoediarum scriptor. SCHOL. Germ. Bas. p. 58, 9. 94, 17 (Amphiam, amphianius, amphyanus *codd.*). SCHOL. Arat. p. 181. 251, 19.

amphisbaena, -ae *f.*, *ἀμφίσβαινα.* PLIN. nat. 8, 85 geminum caput amphisbaenae, hoc est et a cauda, tamquam parum esset uno ore fundi venenum. 1, 30, 4 angue bova enhydride amphisbaena. 20, 216 amfis nenas *codd.* 30, 85 amphisbaenam serpentem mortuam adalligatam (110. 128). SOL. 27, 29. LVCAN. 9, 719 et gravis in geminum vergens (surgens *G*) caput amphisbaena (COMM. Bern. quod utraque parte capud habeat et utraque serpat: *ἀμφίς* utrimque, *βαίνειν* ambulare). AMM. 22, 15, 27 Aegyptus alit ... amphisbaenas (amfizbemnas *cod.*). POL. SILV. chron. I p. 543, 33 ansisbena. ISID. orig. 12, 4, 20. NOT. Tir. 113, 26 anfisbaena.

amphiscius, -ī, *ἀμφίσκιος.* AMBR. hex. 4, 5, 23 esse dicuntur in meridiano qui amphiscii vocantur eo quod umbram ex utroque latere trammittant. GLOSS. amphiscii biumbres. EVSTATH. *v. s. v.* biumbris.

amphispora *neutr. plur.*, **ἀμφίσπορα.* CORP. III 586 ⟨per⟩ amphispora Lamiensium et Hypataeorum. '*amphispora videntur esse ipsa arva de quibus certabatur essentne a Lamiensibus conserenda an ab Hypataeis*' *Mommsen.*

Amphissa, -ae *f.*, *Ἄμφισσα, opp. Locrorum; v. Hirschfeld, PW. I 1955. Corp. III p. 110.* LIV. 37, 5, 4. 37, 6, 2 *bis.* 37, 7, 7 *bis.* 37, 7, 11. LVCAN. 3, 172 Phocaicas Amphisa manus ... misit. PLIN. nat. 4, 8 Amphisa inmunis. *incolae*: **Amphissēnsēs,** -ium, *οἱ Ἀμφισσεῖς* (*sic* CORP. III 567). CORP. III 568 curat(or) et defens(or) Amfissensium. 10405 ⟨Her⟩culi Amp⟨hissen?⟩si patrio. INSCR. Rev. archéol. 4 sér. IV 1904 in tab. ad p. 445 n. 161 de controversia Delphorum adversus A m p h i s s i e n s e s.

Amphissus, -ī, *Ἄμφισσος, Dryopes et Apollinis filius; v. Toepffer, PW. I 1956.* OV. met. 9, 356 puer Amphisus (*sic M*, -sos *N*).

Amphistratus, -ī *m.*, *Ἀμφίστρατος.* IVSTIN. 42, 3, 3 ... et Amphistratum, aurigas Castoris et Pollucis; *v.* Amphitus *et Tümpel, PW. I 1958.* *signifex, v. Robert ibid.* PLIN. nat. 36, 36 Amphistrati Callisthenem.

amphitapos, -on, *ἀμφίταπος.* NON. p. 540 amphitapoe vestes dicuntur utrimque habentes villos. LVCILIVS saturarum lib. I (35 L.) 'psilae atque amphitapoe (-vi *vel* -pae *trad.*) villis ingentibus molles'. *idem* lib. VI (224) 'pluma atque amphitapoe et si aliud quid deliciarum'. VARRO Manio (253) 'alterum bene acceptum dormire "super amphitapo (-bo *trad.*) bene molli"'. VLP. dig. 34, 2, 23, 2 vestimenta stragula amfitapa. ISID. orig. 19, 26, 5 GLOSS. V 339, 56.

? **amphithalamos,** -ī *m.*, **ἀμφιθάλαμος.* VITR. 6, 7, 2 in prostadi⟨s⟩ ... dextra ac sinistra cubicula sunt conlocata, quorum unum thalamos, alterum amphithalamos dicitur. *fuit qui non male coniceret* antithalamos.

Amphithalēs (-is), *ἀμφιθαλής, cogn.* CORP. VI 1119 (*a. 161*) L. Aelio Amphitale.

Amphithea, -ae, *Ἀμφιθέα.* SERV. ecl. 8, 29 p. 97, 14 Amphitheam, Pronactis filiam *v. Tümpel, PW. I 1959.*

amphitheātrālis, -e *latine formatum ab* amphitheatrum. PLIN. nat. 11, 84 spectaculo (AMM. 14, 2, 1). MART. 11, 69, 1 magistros. 14, 137 usu. AMM. 26, 3, 2 curriculo. 28, 1, 10 ferae. 29, 1, 17 cavea. 31, 10, 19 circulo. PRVD. c. Symm. 1, 385 pompae (CLAVD. 17, 293). DRAC. laud. dei 3, 192 furores. ANTH. 373, 1 podium. CASSIOD. chron. II p. 161, 1364 muneribus. GLOSS. Plac. V 30, 12 s[c]andap[h]ilae. NOT. Tir. 106, 59ᵃ.

amphitheātricus, -a, -um, **ἀμφιθεατρικός.* PLIN. nat. 13, 75 *papyri nomen* proximum amphitheatricae datum fuerat a confecturae loco. *ibid.* quae non esset ita recurata, in suo mansit amphitheatrica. 13, 78 *de latitudine. v. Dziatzko, Buchwesen p. 79.*

amphitheātrum, -ī *n.*, *ἀμφιθέατρον, res et nomen Romae inventa.* *nom. vulgaris* amphitheater PETRON. 45, 6. CORP. VI 31893 f. amphitheater. ORIGO Rom. chron. I p. 145, 21. 147, 16. *malae scripturae*: anfith- CORP. VIII 8482. ampith- CORP. IV 1421. VI 6226. XI 3112. 3938. VIII 6995. ampite- CORP. X 3792. VIII 7983. TAB. defix. Audollent 247, 5. ampitiatri *ibid.* 250b, 16 desub ampitiatri corona. amphite- ACT. Arv. a. 80 v. 25 CORP. VI 31893. 32089. X 6565. *nota* TAB. defix. Audollent 253, 17 in ampitzatru Carthaginis (*sic saepius ibid.*). *a altera apicata* CORP. VI 6228. *de re cf. P. I. Meier, PW. I 1960; indicem amphitheatrorum Romae (erant tria: Statili Tauri, Flavium, castrense) Italiae provinciarum composuit L. Friedländer, Sitt.-Gesch. II⁶ p. 551 sqq. Ruggiero, diz. epigr. I p. 455. cf. et Nissen, Pomp. Studien p. 108.* *cf.* OV. met. 11, 25 structoque utrimque theatro. CASSIOD. var. 5, 42, 5 amphitheatrum quasi in unum iuncta duo visoria (*cf.* 4, 51, 5) recte constat esse nominatum. ISID. orig. 15, 2, 35. 18, 52 *describitur.* GLOSS. circumspectaculum, locus spectaculi. VITR. 1, 7, 1 in quibus civitatibus non sunt gymnasia neque amphitheatra ad circum. MON. Ancyr. 4, 41 venationes bestiarum ... aut in foro aut in amphitheatris populo dedi. CORP. XIV 3010 (*Praeneste, cum littera Claudia*) amphitheatri partem dimid⟨i⟩am in sol⟨o ...⟩. SEN. benef. 2, 19, 1 leonem in amphitheatro spectavimus. nat. 2, 9, 2 sparsio, quae ... in summam usque amphitheatri altitudinem pervenit. PETRON. 34 qui harenam in amphitheatro spargunt. 45, 6 ut amphitheater (ampliteatur *codd.*) videat. CORP. IV 1421 (*cf.* add.) Faustus Itaci Neronianus ad ampitheatr(um). PLIN. nat. 16, 200 ad Neronis principis amphitheatrum. 19, 24 in amphitheatris principis Neronis. 36, 117 cornibus in se coeuntibus faciebat amphitheatrum *C. Curio.* 36, 120 amphitheatri forma custodita. ACT. Arv. a. 80 v. 25 loca adsignata in amphiteatro. STAT. silv. 2 praef. 18. MART. epigr. 1, 7 omnis Caesareo cedit labor amphitheatro. 2, 5 conspicui venerabilis amphitheatri erigitur moles. 28, 9 quidquid et in circo spectatur et amphitheatro. 9, 68, 7. TAC. hist. 2, 21. 67 struere amphitheatra. 3, 32 exstruendum. ann. 4, 62 coepto apud Fidenam amphitheatro. 4, 63. 13, 31 molem amphitheatri (AMM. 16, 10, 14). PLIN. epist. 5, 6, 7 imaginare amphitheatrum aliquod inmensum et quale sola rerum natura possit effingere. SVET. Aug. 29. 43 Tib. 7. 40. 75. Cal. 18 Tauri. 21. 27 media amphitheatri harena (Nero 53 Tit. 8). Nero 12 ligneo. Vesp. 9. Tit. 7 dedicato. Dom. 4 *bis.* 13 MACER dig. 50, 10, 3, 1 TERT. spect. 12. 19 *bis.* 20. 21. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 185 adhuc amphitheatri usus non erat. CYPR. epist. 59, 6 p. 673, 14 ANTH. 346 tit. 373 tit. SPART. Hadr. 18, 9. CAPITOL. Ant. 8, 2 instauratum. Max. Balb. 1, 4 de exaedificatione amphitheatri. LAMPR. Comm. 8, 5. 13, 4. 15, 6 Heliog. 17, 8. 32, 9. Alex. 24, 3 ad instaurationem theatri, circi, amphitheatri, stadii. VOPISC. Prob. 19, 5 ARNOB. nat. 2, 41 ORIGO Rom. chron. I p. 146. 10. 12. 19. SYMM. epist. 4, 8 solis patere consulibus. ANON. Vales. 12, 60 p. 322, 14 exhibens ludos circensium et amphitheatrum. 12, 71 p. 324, 29 Ticino palatium thermas amphitheatrum ... fecit. HIER. in Is. 17, 12 p. 283 Vall. epist. 69, 9 heri in amphitheatro, hodie in ecclesia; vespere in circo, mane in altario RVFIN. 5, 1, 44. 5, 3, 2. AVG. civ. 3, 14. serm. ed. Mai 66, 2 toto amphitheatro fremebant gentes. serm. ed. Denis 24, 13 videte amphitheatra ista, quae modo cadunt. luxuria illa aedificavit. in psalm. 30 serm. 2, 2 p. 240 implere theatra et amphitheatra. 30 serm. 3, 11 p. 254 cui dico ut diligat dominum qui adhuc diligit amphitheatrum? in psalm. 119, 5 p. 1601 amator circi aut amphitheatri. 147, 21 PAVL. MED. vita Ambr. 34 NOT. urb. Const. 3, 12. MARCELL. chron. II p. 103, 521 triginta pardos ... in amphitheatro simul exhibuit. CASSIOD. var. 3, 49, 3. 4, 42, 3 NOT. Tir. 106, 59. *nota ex l a p i d i b u s minus vetustis vel provincialibus haec*: CORP. VI 6226 Charito custos de ampitheat(ro). 6227 Menander l. ostiarius ab amphitheatr(o). 6228 vicar. de amphiteátro. 32089 (= 1763 *saec. V*) ha⟨re⟩nam amphiteatri a novo ... ⟨restituit⟩. *cf.* 32091. 32093. 32095. IX 21. 3044. 4208 bigam, quam in amphitheatr⟨o postularat⟩. X 3792 (*Capuae, a. 387*) rosaria ampiteatri. 4737 (*Sinuessae*) podium amphitheatri a solo fecit. 4892 (*Venafri*). 5183 (*Casini*). 6429 (*Circeis*). 6565 (*Velitris*) amphiteatrum cum portis, posticiis et omnem fabric⟨am⟩ arene. XI 3112 (*Falerii*). 3938 (*Capenae*). XIV 3010 (*Praeneste*) amphitheatri partem dimidiam. 4259 ad amphitheatri dedicationem. II 2395ᵇ (?). 6251, 1 (*vasculum vitreum cum imaginibus aedificiorum orae Puteolanae*) amphitheat(rum). III 836 (*Porolissi, a. 157*) amphitheatrum vetustate dilapsum denuo fecit. 14359². VIII 2448. 6995 ex reditibus locorum ampitheatri. 7983. 8482. INSCR. Röm. Lim. in Österr. II 1901 p. 154 (*Carnunti*). *t r a n s f e r t u r* (*cf.* PLIN. epist. *l. 38*): RVT. NAM. 1, 239 molibus aequoreum concluditur amphitheatrum *in portu Centumcellensi.*

Amphithemis, -idis, *Ἀμφίθεμις.* HYG. fab. 14 p. 48, 23 Cephalione ... filio Tritonidis nymphae et Amphit(h)emidis. *v. Hoefer, PW. I 1962.*

Amphithoē, -ēs, *Ἀμφιθόη.* HYG. fab. praef. p. 10, 16 *in Nereidum catalogo* Amphithoe (*cf. Il. 18, 42*).

Amphitrītē, -ēs, *Ἀμφιτρίτη*; *v. Wernicke, PW. I 1963. Neptuni coniunx, hic illic pro ipso mari (nota plural. p. 1985, 7)*: CATVLL. 64, 11

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

illa (*Argo*) rudem cursu prima imbuit Amphitriten (-em *trad.*). CIRIS 73 coniugium castae violaverat Amphitrites *Neptunus amando Scyllam.* 486 nimium est avidum pecus Amphitrites (*cf.* 483 coniunx Neptunia). OV. met. 1, 14 nec bracchia longo margine terrarum porrexerat Amphitrite. fast. 5, 731 dives aquis. COLVM. 10, 201 ille suam Thetyn, hic pellicit Amphitriten. ARNOB. nat. 4, 26 numquid ... a nobis arguitur rex maris Amphitritas (*i. virgines qualis A.*) ... castimoniae virginitate privasse? AVIEN. Arat. 702. 1399 SERV. ecl. 6, 74 p. 79, 10 HYG. astr. 2, 17 p. 56, 17 fab. praef. p. 12, 1 (amphitrione *F*) FVLG. myth. 1, 4 SCHOL. Germ. Bas. p. 92, 3 CLAVD. 10, 175. 26, 337 (*i. q. mare*) rapt. Pros. 1, 104. GLOSS. dea maris, matrona Neptuni; mare.

Amphitryo, *vetustius* **-truo,** -ōnis, Ἀμφιτρύων, *rex Tirynthius; v. Escher, PW. I 1967.* Amp(h)itruo *certe forma Plautina nusquam tamen traditur* (*cf. Götz, Amphitr. p. VII*) *nisi in acrostichide argumenti alterius; in codd. BD praevalet forma in* -itrio, *in EJ in* -ytrio. *declinatur latine; nom. in -o eliditur* PLAVT. Amph. 242. 415. 476. 540. 583. 676. 845. 870. 956. 1075; *servatur in hiatu* (*nec tamen de forma in -on cogitare licet*): 826 (frg. II ?); *item voc. in hiatu* 1081. *posteriorum exempla sunt incerta. acc. in* -em PLAVT. Amph. 466. 511. 873. 953. 975. 978. 997. 1005. 1082 LACT. inst. 1, 10, 10 SCHOL. Stat. Theb. 4, 147, *in* -a STAT. Theb. 8, 509. *fabularum titulus et* PLAVTI (RVFIN. gramm. VI 561, 6 NON. *passim* PRISC. gramm. II 168, 9. 321, 2. 564, 17 *passim.* *nota* ARNOB. nat. 7, 33 si Amphitryon fuerit actus pronuntiatusque Plautinus) *et* ACCI (FEST. p. 193. 270. 343 Accius in Amphitryone). LVCIL. 473 Amphitryonis acoetin Alcmenam. CIC. frg. Lact. inst. 1, 15, 20. OV. epist. 9, 44 nec pater Amphitryon nec puer Hyllus adest. met. 6, 112 SEN. Herc. O. 1248 PLIN. nat. 35, 63 STAT. Theb. 8, 509 LACT. inst. 1, 10, 10 SERV. Aen. 8, 103 SCHOL. Stat. Theb. 4, 147. 8, 507. 10, 891. 12, 301 HYG. fab. 49 p. 63, 8. 244 p. 136, 18 RVFIN. Clement. 10, 22ᶜ. *patronym.* **Amphitryōniadēs,** -ae (*dat. in* -di *v. l. 38, gen. in* -dis *l. 39*), Ἀμφιτρυωνιάδης, *Hercules.* CATVLL. 68, 112 falsiparens. VERG. Aen. 8, 103. 214 PROP. 4, 9, 1. OV. met. 9, 140 -en *ante voc.* 15, 49 LVCAN. 9, 644 PETRON. 123 vers. 206. VAL. FL. 1, 375 -en. 1, 635. 3, 733 SIL. 2, 582. 4, 64. 6, 183 -en. 9, 293. 12, 119. 15, 79 STAT. Theb. 1, 486. 5, 401. 6, 312 -en *ante voc.* (10, 647). 8, 499. 11, 47 silv. 4, 6, 33 Ach. 1, 190 OPT. PORF. carm. 28, 14 AVIEN. Arat. 178 orb. terr. 619 AVSON. 322, 22 RVTIL. NAM. 1, 628 SIDON. carm. 13, 1. 15, 135 *dat. in* -di. GREG. TVR. glor. mart. praef. p. 488, 5 Amphitrionidis robora. GLOSS., *in quibus est etiam* Amphitrides.

Amphitus, -ī, Ἄμφιτος, *auriga Castoris; v. Tümpel, PW. I 1963.* PLIN. nat. 6, 16 (SOL. 15, 17). AMM. 22, 8, 24 ISID. orig. 15, 1, 40. *v.* Amphistratus.

1. Amphius *nom. gent. v.* Ampius.

2. Amphius, -ī, Ἄμφιος; *v. Bethe, PW. I 1949.* DICT. 2, 35 Amphius. *v.* Amphion *p. 1982, 46.*

amphodon, -ī *n.*, ἄμφοδον. HIER. tract. in Marc. ed. Morin p. 353, 28 ante portam erat et in amphodo erat (30). *cf.* CHAR. gramm. I 552, 25 conpitus ἄμφοδον.

Amphomala *v.* Amphimalla.

? **Amphoninae** CORP. II 530 (*periit*). V.

amphora, -ae *f.* [*a gr.* ἀμφορεύς *tractum, cf. c.* ampulla. *Th.*] PRISC. gramm. II 156 ὁ ἀμφορεὺς haec amphora. *scribitur* amfora *passim in codd., in lapidibus* CORP. VI 1771, 14. 1784 a, 5. *item* anphora *vel* anfora (*hoc* CORP. XII 5681, 1) *passim in codd. recc.* ampora: (*cf.* PROB. app. gramm. IV 199, 17 amfora, non ampora) GELL. 18, 1, 9—14 *O septies.* LACT. inst. 1, 22, 11 *R¹H.* amfura: CORP. XV 4653. anfara: EVCHER. instr. 2 p. 159, 3 *P.* *gen. plur.*: CHAR. gramm. I 56 amfora amforarum, non amforum. Romanus autem in libro de analogia ... adsidue amforum, si coniunctim, ut 'X milia amforum'; ... at si per se, amforarum. 100 amphora, si declines, amphorarum facit; at ex hoc iunctim milia amphorum dicimus. PRISC. gramm. II 292 'amphorum' pro 'amphorarum'. FRG. Bob. gramm. V 556 amforae etiam, non amforarum, sed amforum: ita enim semper esse dicendum iam inde antiquitus obtinuit. *nobis traditur* amphorarum **a** *sine pron. numerali*: LIV. 21, 63, 3 IVLIAN. dig. 33, 6, 5. 50, 16, 206 GROM. p. 142, 27. **b** *coniunctum cum pron. numerali*: PLIN. nat. 9, 93 LABEO dig. 14, 2, 10, 2 VLP. dig. 33, 5, 2, 3. 33, 6, 3. 13 eum numerum amphorarum. amphorum: LENT. Cic. epist. 12, 15, 2. COLVM. 12, 28, 1 (*sic SAR*). PLIN. nat. 6, 82 CORP. VI 1771. *de etymologia*: AVIAN. fab. 41 *v. p. 1986, 2—3.* ISID. orig. 16, 26, 13 amphora vocata, quod hinc et inde levetur. haec graece a figura sui dicta quod eius ansae geminatae videantur aures imitari (*cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 9, 6—8 diotam amforam dicit quod ansae eius velut aures sint; ergo Graeca appellatione hoc dicitur). GLOSS. κεράμιον, ἀμφορεύς, ἄμφορον. IV 558, 58 quadrantale anfora. *cf.* CAPER gramm. VII 111, 5 quadra⟨n⟩ta⟨l⟩ amphora. FEST. p 258 quadranta⟨l⟩ vocabant quam ex Graeco amphoram dicunt, quod vas pedis quadrati octo et XL capit sextarios. MAECIAN. distrib. 79 *v. p. 1987, 47.* *inde a* PLAVTO, *saepissime cum apud* CATONEM *tum apud* COLVM. *invenitur.* *de re v. Wernicke, PW. I 1969 sqq.; Ruggiero, diz. epigr. 461 sq.*

I *vas ad res condendas destinatum, plerumque fictile. cf.* AVIAN. fab. 41, 4—10 *gravis imber* expositum campis fictile pressit opus: mobile namque lutum tepidus prius instruit aer, discat ut admoto rectius igne coqui. tunc nimbus fragilis perquirit nomina testae. immemor illa sui 'amphora dicor' ait: 'nam me docta manus rapiente volumina gyro molliter obliquom iussit habere latus. *cf.* fab. apol. 40 (41). CAEL. AVR. chron. 3, 2, 23 testea vascula, quae Graeci amphoras vocant, sive vitrea. *vitrea*: PETRON. 34 *v. l. 37.* CAEL. AVR. acut. 3, 17, 150 vitrea ... vascula vel testea, quae Graeci amphoras vocaverunt. *ex onyche facta*: PLIN. nat. 35, 59 magno fuisse miraculo, cum P. Lentulus Spinther amphoras ex eo (*sc. onyche*) Chiorum magnitudine cadorum ostendisset. *spartea*: CATO agr. 11, 2 amphoras sparteas IIII.

1 *generaliter*: NAEV. com. 124 bilbit amphora *liquore impleta.* HOR. ars 21 amphora coepit institui; currente rota cur urceus exit? (*cf.* PORPH. HIER. epist. 107, 3 SIDON. epist. 9, 16, 4. *versus detortus* BRAVLIO Eugen. Tolet. epist. 2, 14 TAIVS *ibid.* 4, 15 *cf. Vollmer*). LIV. 33, 29, 6 extracta ex stagno cadavera saxis aut amphoris, ut pondere traherentur in profundum, adnexa. FEST. p. 351 stipam qua[m] amphorae cum exstruuntur, firmari solent. COLVM. 12, 44, 5 Marcus Columella patruus meus ex ea creta, qua fiunt amphorae, lata vasa in modum patinarum fieri iubebat. PETRON. 53 puerum ... iussit ... circulos ardentes transilire et dentibus amphoram sustinere. PLIN. nat. 35, 161 Erythris in templis hodieque ostenduntur amphorae duae propter tenuitatem consecratae discipuli magistrique certamine, uter tenuiorem humum duceret. MART. 12, 32, 14 foco virenti suberat amphorae cervix. APVL. met. 11, 10 alius *sacerdos* ferebat amphoram. VLP. dig. 9, 3, 5, 12 si amphora ex reticulo suspensa decidisset.

2 *vas vinarium et mustarium*: *cf.* PROC. dig. 33, 6, 15 vinum enim in amphoras et cados hac mente diffundimus, ut in his sit, donec usus causa probetur, et scilicet id vendimus cum his amphoris et cadis: in dolia autem alia mente coicimus, scilicet ut ex his postea vel in amphoras et cados diffundamus vel sine ipsis doliis veneat. HOR. carm. 3, 8, 11 hic dies ... corticem adstrictum pice (*cf.* CATO agr. 120 *v. l. 52*) dimovebit amphorae, fumum bibere institutae consule Tullo (PORPH.: fumum utique pro favilla fumi dixit, quae sidere solet super ad cooperimentum amforae). COLVM. 12, 29 *bis.* 12, 38, 4 vinum purgatur et in amphoras bene picatas et bene olidas diffunditur. 12, 40 quod deinde fluxerit (*loram*) aut doliis aut amphoris condito, et cum deferbuerit, obturato. PETRON. 34 statim allatae sunt amphorae vitreae diligenter gypsatae (*cf.* 71 amphoras copiosas gypsatas, ne effluant vinum), quarum in cervicibus pittacia erant affixa cum hoc titulo: 'Falernum Opimianum annorum centum'. HOR. carm. 3, 8, 11 *v. l. 31.* 3, 28, 8 deripere horreo cessantem Bibuli consulis amphoram. *cf.* MART. 8, 45, 4 *v. l. 78.* PAVL. FEST. p. 107 incitega machinula, in qua constituebatur in convivio vini amphora, de qua subinde deferrentur vina. CATO agr. 105, 2 *vinum* diffundito in amphoras (*cf.* 113, 2 *vinum* diffundito in amphoras. et addito in singulas amphoras saepe sextarium unum. amphoras nolito inplere nimium ... et amphoras in sole ponito ... et amphoras operito, ne aqua accedat. COLVM. 12, 38, 4 *v. l. 35.* PROC. dig. 33, 6, 6 vinum ... quod in amphoris et cadis diffusum est. POMPON. dig. 33, 6, 14 vasa quae ita diffusa sunt, ut non ad perpetuum usum vasa reservarentur, veluti amphorae et cadi. PROC. dig. 33, 6, 15 *v. l. 26*). CATO agr. 120 in amphoram mustum indito et corticem oppicato, demittito in piscinam (*cf.* FEST. p. 319 *mustum* ⟨in-di⟩tum in amphoram. COLVM. 12, 29). VARRO frg. Non. 544, 4 antiquissimi in conviviis utres vini primo, postea tinas ponebant ... aut cupas, tertio amphoras. HOR. carm. 3, 16, 34 nec Laestrygonia Bacchus in amphora languescit mihi. SEN. epist. 58, 32 amphoram exiccat et faecem quoque exorbet. 108, 26 ex amphora primum, quod est sincerissimum, effluit, gravissimum quodque turbidumque subsidit. COLVM. 12, 21, 6 diligens pater familias ... tres aut quattuor notas conditurae totidem amphoris musti experietur. 12, 33, 1 defecatum vinum in amphoras bonas adicito. 12, 36. 40 (*v. l. 36*). PETRON. 77 profer et unguentum et ex illa amphora gustum, ex qua iubeo lavari ossa mea. PLIN. nat. 35, 162 quia vini amphoram dedisset dono ei (*cf. II*). MART. 1, 18, 8 amphora non meruit tam pretiosa mori. 6, 27, 8 potet filia mustum: amphora cum domina nunc nova fiet anus. 11, 8, 7 amphora quod nigri, sed longe, fracta Falerni *spirat.* 11, 49, 7 amphora nunc petitur nigri cariosa Falerni. 12, 65, 9 rogare coepit Phyllis amphoram vini (*cf. II*). 13, 117, 1 amphora Nestorea tibi Mamertina senecta si detur. VLP. dig. 18, 6, 1, 1 si non ad mensuram vendidit *vinum*, sed forte amphoras vel etiam singula dolia. 33, 6, 3, 1 vini amphoras (PAVL. dig. 47, 2, 21, 6 ARNOB. nat. 5, 18 LACT. inst. 1, 22, 11). VOPISC. quatt. tyr. 15, 2 cum quidem iocus exstitit amphoram pendere, non hominem. *metonymice*: FEST. p. 153 metonymia est tropos, cum ... ab eo quod continetur *significatur* id quod continet, ut cum dicitur: 'epota amphora vini' (*cf.* PHAEDR. 3, 1, 1 epotam amphoram. SVET. Tib. 42 PORPH. Hor. carm. 1, 15, 16). HOR. carm. 1, 36, 11 neu promptae modus amphorae sit. MART. 8, 45, 4 amphora centeno consule facta minor. **3** *vas ad alias res condendas destinatum*: *acetum*: MART. 13, 122, 1 amphora Niliaci non sit tibi vilis aceti: esset cum vinum, vilior illa fuit. *aquam*: PLAVT. Cas. 121 dabitur tibi amphora una et una semita, fons unus (*cf.* PETRON. 70). CATO agr. 88, 1 amphoram defracto collo puram inpleto aquae purae. CELS. 3, 20 corpus tribus aut quattuor amphoris totum per caput

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perfundendum est. *urinam*: PLIN. nat. 17, 259 alii urina hominis aqua mixta riganda censent quater anno singulis amphoris. PALLAD. 4, 10, 3 uni arbori amfora urinae veteris ingesta sufficiet. *oleum*: PLAVT. Mil. 823 dum misit nardum (domi sitam ardim *codd.*) in amphoram. CATO agr. 10, 2 amphoras olearias II. *mel*: CIC. Verr. 3, 183 *v. l. 74.* HOR. epod. 2, 15 pressa puris mella condit amphoris. *garum*: MART. 6, 93, 6 *tam male Thais olet quam non* amphora corrupto ... vitiata garo. *muriam*: MART. 13, 103 *tit.* amphora muriae. *olivas conditas*: COLVM. 12, 49, 2 quantum satis fuerit implendae amphorae. 12, 49, 4 in amphoram conicito. *ibid.* summum amphorae labrum. 12, 49, 5 de amphora promitur. 12, 49, 6 amphoram usque ad fauces replent olivis. *ibid.* cum iam paene amphoram impleverunt, ... acetum usque ad summum labrum adiciunt. *ibid.* amphoram replent (12, 49, 7). 12, 50, 2 sapa vel defruto amphoram replere superposito spissamento aridi faeniculi, quod olivam deprimat. 12, 50, 3 tum in amphoram confundunt. 12, 50, 4 ita in amphoris condi easque fasciculis foeniculi obturari. 12, 50, 5. *medicamenta*: CATO agr. 127, 1 malum punicum ubi florebit, conligito, tris minas in amphoram infundito. *ibid.* oblinito amphoram et post dies XXX aperito et utito. *picem et taedam*: PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 9 Cn. Scipio bello navali amphoras pice et taeda plenas in hostium classem iaculatus est. *uvas*: CATO agr. 11, 2 amphoras sparteas IIII. VARRO rust. 1, 54, 2 *uva* alia quae in piscinam in amphoram picatam descendat. COLVM. 12, 16, 3 uvas ... in amphoras recondunt. PLIN. nat. 14, 17 additque acinis eandem quam in doliis amphorisve, duratricem illam firmitatem austeritas picis infusa pediculo. *ficos*: COLVM. 12, 17, 1. *pecuniam*: GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 4 alii vini amphoras, quas plenas tulerunt, eas argento repletas domum reportarunt. NEP. Hann. 9, 3 amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. IVST. 32, 4, 4 *Hannibal* amphoras plumbo repletas in templo Dianae ... deponit. 4 *vas urinale*: TITIVS or. frg. Macr. sat. 3, 16, 5 dum eunt, nulla est in angiporto amphora, quam non impleant, quippe qui vesicam plenam vini haberent. *cf.* PETRON. 79, 3 cum hora paene tota per omnes scrupos gastrarumque eminentium fragmenta traxissemus cruentos pedes. 5 *cineribus condendis inserviens*: PROP. 4, 5, 75 sit tumulus lenae curto vetus amphora collo. 6 *cucurbitarum loco in usu medicinali*: CAEL. AVR. acut. 3, 17, 150 in cucurbitarum vicem ... vitrea apponimus vascula vel testea, quae Graeci amphoras vocaverunt. chron. 3, 2, 23 aliquando etiam testea vascula, quae Graeci amphoras vocant, sive vitrea. 7 *in usu gromaticorum*: SIC. FLACC. grom. p. 142 si vero pali lignei pro terminis dispositi sunt ... aut vertices amphorarum defixi.

II *mensura*: ISID. orig. 16, 26, 9 et urna et amphora et reliqua huiusmodi nomina mensurarum sint. *ibid.* amphora mensura est. VARRO Men. 310 trimodiam amphoramque eundem (eandem *codd.*) temeti ac farris (acarris *codd.*) modum. MAECIAN. distrib. 79 mensurarum liquoris atque grani ... forma et appellatio: quadrantal, quod nunc plerique amphoram vocant, habet urnas duas, modios tres, semodios sex, congios octo, sextarios quadraginta octo, heminas nonaginta sex, quartarios centum nonaginta duo, cyathos quingentos septuaginta sex. notae mensurarum: quadrantalis q I. FEST. p. 258 *v. p. 1985, 77.* METROL. p. 133, 8. BALB. grom. p. 96 pes quadratus concavus capit amforam trimodiam. NIPS. grom. p. 296 CARM. de pond. 62. ISID. orig. 16, 26, 13 *amphora* recipit ... vini vel aquae pedem quadratum, frumenti vero modios Italicos tres. cadus Graeca amphora est, continens urnas tres. CARM. de pond. 84 Attica praeterea discenda est amphora nobis seu cadus: hanc facies, nostrae si adieceris urnam. EVCHER. instr. 2, 159, 3 cadus Graeca amphora est: habet urnas tres. METROL. p. 129, 2 (*v. Marquardt, Privatleben^2 p. 648; Hultsch, PW. III 1171 sq. s. v. cadus*). METROL. p. 142, 3 (= GROM. p. 376). CARM. de pond. 65 amphora ... ter ... capit modium. EVCHER. instr. 2, 159, 3 batus amphora una, id est modi tres. GLOSS. III 488, 34. 509, 72 modii tres. V 340, 55 IV modios tenet. CAPITOL. Maximin. 4, 1 bibisse autem illum saepe in die vini Capitolinam amforam constat. CARM. de pond. 62 amphora fit cybus hic, quam ne violare liceret, sacravere Iovi Tarpeio in monte Quirites. *1 amphora = 26, 263 l* (*v. Hultsch, gr. u. röm. Metrologie^2 p. 122 sqq.*).

1 *liquorum mensura*: CATO agr. 36 amurcam spargas vel inriges ad arbores: circum capita maiora amphoras, ad minora urnas cum aquae dimidio addito (*cf.* PLIN. nat. 17, 263). 57 *vini bibant* in dies heminas ternas, id est *in mense* amphoram. VARRO rust. 1, 2, 7 trecenariae (tricenariae *codd.*) appellantur vites, quod iugerum trecenas (tricenas *codd.*) amphoras reddat. CIC. Verr. 3, 183 non quaero unde CCCC amphoras mellis habueris. Font. 19 Titurium Tolosae quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse. CVRT. 7, 4, 23 huius suci (*ex sesama expressi*) ducenis quadragenis denariis amphorae singulae, mellis denariis trecenis nonagenis, trecenis vini aestimabantur. SEN. epist. 77, 16. COLVM. 3, 3, 3 ut primae vineae centenas amphoras iugeratim praeberent. 3, 3, 7. 3, 9, 2. 12, 20, 2. 12, 20, 3. 12, 20, 7 *bis.* 12, 20, 8. 12, 25, 3. 12, 30, 2. 12, 34. 12, 38, 2. 12, 44, 2 PLIN. nat. 9, 133. 14, 11. 52. 60. 97 non et Caesar dictator triumphi sui cena vini Falerni amphoras, Chii cados in convivia distribuit? (*cf.* 36, 59 *v. p. 1986, 7; Hultsch, PW. III 1172; Marquardt l. c. p. 648*). MART. 9, 98, 3 centum Coranus amphoras aquae fecit. 12, 76, 1 amphora vigessi, modius datur aere quaterno. LEX salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 21 vini boni amphoram. *idem* 2, 8. 15. IVLIAN. dig. 33, 6, 5 certus numerus amphorarum vini (POMPON. dig. 33, 6, 2 GAIVS dig. 18, 1, 35. GELL. 18, 1, 9 minime ... vini amphora dici potest, ex qua abest congius. 18, 1, 11 VLP. dig. 33, 6, 3 praef. 33, 6, 3, 1 et sic loquimur habere nos amphoras mille ad mensuram vini referentes. PAVL. dig. 18, 6, 5 LIC. RVF. dig. 5, 1, 38 PALLAD. 3, 31. 11, 14, 7 *bis.* 11, 14, 14. 15 HIER. quaest. hebr. in gen. p. 28, 18. VVLG. I reg. 1, 24 νέβελ οἴνου. Dan. 14, 2 μετρηταί. Zach. 5, 6 μέτρον, *hebr.* epha. 5, 7. 8. 9. 10. Luc. 22, 10 κεράμιον ὕδατος. ANON. Vales. 12, 73 vinum triginta in amphoras *emerunt.* CORP. VI 1771, 14 ut viginti quinque milia amforum annua consequantur. 1784 a, b milibus amforis. XII 5681, 1 ego Achillis donavi sigulis anfora vini. *compendium* amp.: CORP. IV 2645. VIII 4508, 24 vini amp gari ampt. INSCR. Ephem. epigr. V p. 334, 10.

2 *magnorum vasorum et navium capacitatis mensura*: COLVM. 12, 28, 1 serias singulas quae sint amphorum septenum. 12, 28, 34 in ollam, quae fert amphoras tres. PALLAD. 11, 14, 10 in dolio, quod habebit amphoras decem. *cf.* PLIN. nat. 9, 93 ostendere Lucullo caput eius (*polypi*), dolii magnitudine, amphorarum quindecim caput. LENT. Cic. epist. 12, 15, 2 naves onerarias, quarum minor nulla erat duum milium amphorum. LIV. 21, 63, 3 maritimam navem, quae plus quam trecentarum amphorarum esset. PLIN. nat. 6, 82 *navium* magnitudo ad terna milia amphorum. LABEO dig. 14, 2, 10, 2.

synonyma: *ad I*: diota HOR. carm. 1, 9, 9 (*cf.* PORPH. *ibid.*) gastra PETRON. 70. 79. cadus CARM. de pond. 84 METROL. p. 129, 2 ISID. orig. 16, 28, 13. *cf. Hultsch, PW. III 1171 sq.* *ad II*: quadrantal FEST. p. 258 MAECIAN. distrib. 79.

compositum: semiamphora. *derivata*: amphoralis, amphorarius, amphorula. *cf.* ampulla.

amphorālis, -e *amphorae mensuram capiens.* PLIN. nat. 37, 27 vas.

amphorārius, -a, -um *ad amphoram pertinens, in amphoram diffusum.* PROC. dig. 33, 6, 16, 2 quodsi ita esset legatum: 'vinum amphorarium Aminaeum Graecum et dulcia omnia' nihil inter dulcia, nisi quod potionis fuisset, legatum putat Labeo ex collatione vini amphorarii.

amphorula, -ae *f. parva amphora.* ISID. orig. 19, 31, 12 *monile* et serpentum dicitur, quia constat ex amphorulis quibusdam aureis gemmisque variis in modum facturae serpentis (?). *F. X. Burger.*

Amphoterus, -ī, Ἀμφότερος, *Alexandri nauarchus; v. Kaerst, PW. I 1977.* CVRT. 3, 1, 19. 4, 5, 14. 4, 5, 17. 4, 5, 21. 4, 8, 15.

? antrum **Amphrisum** *v.* Amphidymon *et* Aphriso.

Amphrȳsus (-os), -ī, Ἄμφρυσος, *Thessaliae amnis; v. Hirschfeld, PW. I 1978.* VERG. georg. 3, 2 pastor ab Amphryso *Apollo* (SCHOL. Veron.). OV. met. 1, 580 lenisque Amphrysus et Aeas. 7, 229 gramina ... Amphrysi. COLVM. 10, 265 LVCAN. 6, 368. VIB. SEQ. geogr. p. 145, 18 Amphrysus Thessaliae, ubi Apollo Admeti pecus fertur pavisse. SERV. Aen. 6, 398 georg. 3, 2 SCHOL. Stat. Theb. 5, 434. 6, 375 SIDON. carm. 23, 200. *adi.* **Amphrȳsius**, -a, -um, Ἀμφρύσιος. VERG. Aen. 6, 398 Amphrysia vates (SERV. Apollinea *v. q. s.* GLOSS. Sibylla). OV. met. 15, 703 saxa. AVSON. 396, 15 viros ... qui fata Amphrysia (*Sibyllina*) servant. *adi.* **Amphrȳsiacus**, -a, -um, *Ἀμφρυσιακός. STAT. silv. 1, 4, 105 gramine.

Amphuru⟨...⟩ *nom. Afr.* CORP. VIII 2298.

? **Amphyriso** *v.* Amphidymon *et* Aphriso.

Ampiles Tuscorum lingua Maius mensis dicitur GLOSS. V 166, 13.

Ampipo, -onis *cogn. vir. barb.* CORP. VI 13417 M. Magio Ampiponi.

Ampius, -a, *etiam* **Amphius**, -a *nom. gent.* *sculptum* Amph- CORP. VI 11530. 11572. 11573. VIII 3382. 15468, *scriptum* COD. Iust. 1, 8, 10. *praef. socium a. 553/201* C. Ampius LIV. 31, 2, 6. 7. 9. *trib. pleb. a. 63 a. Chr.* T. Ampius T. f. Horatia Balbus (*v. Klebs, PW. I 1978*) CIC. epist. 1, 3, 2 T. Ampius. 2, 16, 3. 3, 7, 5 Appio *trad.* 6, 12, 1 Cicero Ampio s. p. ... mi Balbe. 13, 70 T. Ampio Balbo. Att. 8, 11^b, 2 leg. 2, 6 VARRO frg. Non. p. 525, 14. CAES. civ. 3, 105, 1 (appium *varia l.*). VELL. 2, 40, 4 QVINT. inst. 3, 8, 50. SVET. Iul. 77 ut T. Amp[r]ius scribit. *eius filia* CIC. epist. 6, 12, 3 Ampiae. *eiusdem libertus* CIC. epist. 13, 70 T. Ampium Menandrum. *in titulis multi*: CORP. I 1398 (*signac.*) P. Ampi Pamphili. III 14211, 3. V 2456 (*Rovigo*) Q. Ampi. L. f. Tab. 8206. VI 1056 (*a. 205*) I 20. VI 3412. 11530 Amphia Ampliata. 11573 Amphia A. et Ɔ. l. Exoche. 11574—11582. 20414. 25970 Amplae *trad.* 34384. 34385. $35068^{a\cdot b}$. VIII 3382 T. Amphius Ammonianus *et* Amphius Victor. 15468. 19984 P. Amp(ius?) C. IX 3203. 4978. 5088 *bis.* X 2930. 3699. 4005. 6461. 8058, 2. XI 5897 (*Iguvii*) ⟨C. A⟩mpi C. l. Rutundi. 5940. 6212. XIV 2181. XV 6288 (*in lucerna*) Ampi. INSCR. Notiz. degli scavi 1899 p. 462 (*Sicilia*) Κ. Ἄμπιους Κρήσκης. CYPR. epist. 57 tit. Saturninus Eutyches Ampius. COD. Iust. 1, 18, 10 (*a. 294*) Amphiae. *cogn.* **Ampiāna**, -ae. CORP. XI 5940 (*schedae*) Amutia Ampiana neptis Ampi Dextri heredis. 5939 *eadem.* *gent.* **Ampēius**, -a. CORP. III 2400 Marco Ampeio Sabino. 3172 P. Ampei(o) Valentino. VII 100 P. Saltienius ... Thalamus cum filis suis Ampeiano et Luciliano. *gent.* **Ampedius**, -a. CORP. X 553 (= 600 auct.) C. Ampedio Disco. VIII 12946 (*Carthag.*) Ampedia Primigenia. *cf.* PLVT. Cor. 22 Τύλλος Ἀμφίδιος *Volscus.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ampla, -ae *f.* [*orig. inc. graeca verba* ἅμη ἀμίς ἀμᾶν *conferenda esse putat R. Schöll, Archiv I 537. Th.*]. *proprie in scuto*: AMM. 22, 2, 1 ampla remanserat sola. SERV. Aen. 7, 796 τῆς λαβῆς, quam latine amplam vocamus. *translate* (*cf.* ansa): CIC. Verr. 3, 61 iste amplam [occasionem calumniae *add. codd. recc.*; *cf. R. Schöll, Archiv I 534*] nactus ... asseverat se eius rei in primis actionem daturum. AMM. 18, 5, 4 invenit ... amplam nocendi. 19, 3, 2 amplam omnem adipiscendae laudis decessori ... circumcideret. 21, 16, 8 si adfectatae dominationis amplam (*quasi suspicionem*) quandam falsam repperisset aut levem. 28, 1, 35 ne amitteret amplam sibi oblatam lucrandi uberis patrimoni. RVFIN. hist. 10, 12 amplam temporis nactus [occasionem *addunt edd.*] ... revolvere omnia ... molitur. Adamant. prolog. p. 1, 6 Bakh. brevis otii mei apud Patavium amplam nactus. *V.*

? altare ... neutrale, **amplare** sine 'm' scribendum GRAMM. suppl. 299, 13. *singulare vocabulum ex* exemplare *corruptum mihi videtur.*

amplectibilis, -e *ab* amplecti. *gratus, probabilis,* εὐπρόσδεκτος: PAVL. MED. adv. Cael. 2 quis hanc tam salubrem, tam amplectibilem, tam piam *sententiam* respueret (AVELL. p. 109, 15).

amplector, amplexus sum, amplectī; *prisce* **amplecto,** amplectī, -ere [*ab* am(b) *et* plectere. *Th.*]. *de formis*: DIOM. gramm. I 384, 7 vulgo dicimus amplector, veteres inmutaverunt amploctor crebro dictitantes ut Livius in Odyssea (*v. p. 1990, 14*). PRISC. gramm. II 25, 15 antiqui quoque amplocti pro amplecti. CASSIOD. gramm. VII 149, 17 (*ex Cornuto*) olim per o, hodie per e ... amploctere, amplectere. PRISC. gramm. II 393, 5 apud vetustissimos vel activam pro passiva vel passivam pro activa habent terminationem ut ... amplexo pro amplexor (*v. s. v.*). ... amplecto ... pro amplector. eorum ... omnium usus tam apud Caprum quam Plinium et Probum invenias. 381, 3. 436, 9 'plecto' activum, 'amplector' deponens. 567, 17 amplexus καὶ περιπλακεὶς καὶ περιπλεχθείς. PS. ASPER gramm. suppl. 50, 10 dicimus amplector te et amplector a te. *extant haec exempla activa*: amplectitote: PLAVT. Rud. 816; amploctens: LIV. ANDR. carm. frg. 19; amplectisset: GREG. TVR. Franc. 10, 14. *passiva* (amplectier: LVCIL. ed. Marx 303 (*?*). 937 *vide infra l. 54*): amplectitur: DIOM. gramm. I 479, 15; amplexus: PETRON. frg. 5 HYG. astr. 2, 8 PALLAD. 14, 48. *nota* amplesast *i. amplexa est*: CARM. epigr. 1559, 10. *de sensu*: CAPER gramm. VII 107, 14 amplector semel, amplexor saepius (DIFF. Suet. 313), *quod usu non probatur, cf. maxime* CLAVD. rapt. Pros. 3, 211. GLOSS. amplector: ἀσπάζομαι, περιλαμβάνω, ἐπὶ ἀνθρώπου περιπλέκομαι, περιπτύσσομαι. amplectitur: amplexat vel adiuvat, complectitur. amplexa: continens (V 266, 32). HIER. in Ioel prol. p. 165 abacuc περιλαμβάνων i. e. amplexus sive luctans (*cf.* ISID. orig. 7, 8, 14). *deest vocabulum apud* ENN. TIB. NEP. SEN. *rhet.* SVET. BOETH., *singulis legitur locis apud* TER. CATVLL. CAES. SALL. VITR. VELL. PHAEDR. COLVM. PERS. IVV. GELL. SCRIPT. hist. Aug. (SPART. Sept. Sev. 2, 6) IVST. PRVD. VVLG. MACR.; *bis* HOR.; *trinis* PROP. PETRON. MART. FRONTIN. FRONTO. *saepissime* PLAVT. (*23^ies^*) CIC. (*48^ies^*) VERG. (*16^ies^*) OV. (*38^ies^*) LIV. (*33^ies^*) PLIN. nat. (*22^ies^*) STAT. (*26^ies^*) AVG. (*plus 30^ies^*).

I *proprie*: A *de hominibus vel deis*: **1** *manus, lacertos, bracchia alicui circumicere*: **a** *absolute*: PLAVT. Cas. 457 Curc. 172. Merc. 570 amplecti ... confabulari atque osculari. 745 videre, amplecti, osculari, adloqui. Mil. 507. Persa 764. Poen. 1261. Rud. 246. LVCIL. ed. Marx 303. 936 *sq.* quin amplexetur qui velit, ego non sinam me amplectier? OV. epist. 2, 93. 4, 139 Pont. 3, 7, 21 trist. 1, 3, 67 LIV. 2, 40, 9 VAL. FL. 1, 163 STAT. Ach. 1, 576. **b** *cum obiecto*: PLAVT. Mil. 1345 Most. 322 Persa 774 Poen. 1262 Rud. 1175. Truc. 924 vin te amplectar, savium dem? (POMPON. Atell. 84 ego illam non amplectar? ego non saviem? PHAEDR. 3, 8, 12 amplexus ... carpens oscula. MART. 8, 81, 5 hos amplectitur, hos perosculatur. FRONTO p. 26, 13 N. basia patrem tuum, amplectere. p. 74, 2 te amplectar et exosculer. APVL. met. 1, 17 Socraten deosculabar amplexus. 1, 24 amplexusque ... deosculatus. 2, 13 amplexus exosculatur. 3, 24). TER. Andr. 430. VERG. Aen. 4, 686 sinu germanam amplexa fovebat. 5, 531. CIRIS 309 te ... amplexa tenebo (HYG. fab. 126 p. 110. astr. 2, 8 *olorem* Nemesis ... amplexum tenens. DRAC. Orest. 960). PROP. 2, 9, 9. 2, 18, 11 OV. am. 3, 6, 43 epist. 7, 31. met. 4, 139 corpus amatum. 5, 364. 11, 264. 777. 14, 305 fast. 5, 475 EPICED. Drusi 323 LIV. 1, 26, 10. 22, 47, 3. VITR. 3, 3, 3 non possunt ... amplexae (*sc. in vicem matres familiarum*) adire (SIL. 12, 742 inque vicem amplexi). SEN. Herc. f. 1014 Phoen. 460 epist. 51, 13 CVRT. 5, 12, 8. 8, 6, 16. 10, 9, 10 LVCAN. 2, 366. 3, 759 Romanum cadaver. PETRON. 98 VAL. FL. 7, 494. 649 SIL. 17, 471 STAT. silv. 2, 6, 77 mortemque amplexa (*sc. Nemesis*) iacenti iniecit nexu. TAC. hist. 3, 25 ann. 12, 51. 65 PS. QVINT. decl. 246 p. 9, 1 SPART. Sept. Sev. 2, 6. APVL. met. 3, 18 non homicidam nunc sed utricidam. 5, 7 TERT. anim. 52 PORPH. Hor. carm. 1, 23, 9 DON. Ter. Eun. 1, 2, 15 IVST. 11, 9, 13. 12, 6, 8 ANON. Vales. 12, 62. CLAVD. rapt. Pros. 3, 211 nec semel amplecti. 3, 435 AVG. civ. 17, 4 SIDON. epist. 4, 24, 4. **c** *aliquem aliqua re*: OV. epist. 13, 115 te ... amplexa lacertis (am. 3, 8, 11 Pont. 1, 4, 51). met. 6, 707 Boreas Orithyian ... amplectitur alis (*i. lacertorum instar*). 11, 63 ulnis (HOMER. 571). VAL. FL. 2, 195 Tisiphone ... amplectitur (*sc. Phlegyan et Thesea*) hydris (*sc. qui corpus vel manus eius cingebant*). STAT. Theb. 9, 373 manu ceu vivum amplexa reportat. *per prosopopoeian*: OV. met. 8, 818 Fames ... amplectitur ulnis (*sc. Erysicthonem*). VAL. FL. 2, 422 *Terra* vos amplexa quieto prima sinu. STAT. Theb. 8, 332 sinu Natura soluto ... te amplexa coit (*i. terra aperta te incluso clauditur*). 10, 780 illum amplexae Pietas Virtusque ferebant leniter ad terras corpus (CLAVD. 17, 167 fratresque amplexa ... Pietas). RVT. LVP. 2, 6 Rem Publicam ... liberos vestros, matres familias amplexam tenere. PANEG. 10, 37 te ... amplectitur Romana Felicitas. PS. SOL. Pont. 12 *Venerem* fecunda sinu Tellus amplexa resedit. AVG. civ. 1, 8 misericordia Dei fovendos amplectitur bonos, severitas Dei puniendos corripit malos. epist. 130, 6, 13 amicitia non angustis finibus terminanda est. omnes enim quibus amor et delectio debetur, amplectitur. APRING. in apoc. 21, 27 quos ... fidei et integrae spei sinus (*i. Fides et vera Spes*) amplectitur.

2 *aliquam corporis partem circumdare, circumnectere, prehendere*: LIV. ANDR. carm. frg. 19 genua amploctens (PLAVT. Cist. 567 Mil. 1239 Rud. 274 VERG. Aen. 3, 607. 10, 522 PETRON. 98 STAT. Theb. 10, 625 AVSON. 464, 1 AMM. 14, 11, 33. LIV. 30, 12, 17 modo genua, modo dextram. SVLP. SEV. Mart. 16, 4). PLAVT. Rud. 816 crura fustibus (*pro manibus* κατὰ προσδοκίαν *vel, ut opinatur Leo, Plaut. Forsch. 282, poeta iocatur in ambiguam notionem verbi plectendi,* πλήσσειν *et* πλέκειν). VERG. Aen. 8, 124 excepitque manu dextramque amplexus inhaesit (*i. manum prehensam tenet.* AVSON. 354, 11). OV. epist. 12, 173 artus (met. 11, 737 EPICED. Drusi 133 STAT. silv. 1, 2, 20. 5, 1, 194). 15, 270 pedes (met. 9, 607). met. 12, 486 ilia dextra. CELS. 8, 10, 2 bracchium. SEN. Herc. f. 297 te tuamque dextram. 1319 manum (PLIN. epist. 6, 20, 12 AVG. in psalm. 95, 7). CVRT. 3, 6, 17 dextram (6, 10, 11 VAL. FL. 2, 638 SIL. 16, 154 GREG. TVR. Mart. 1, 2). 3, 12, 26 cervicem (TAC. ann. 16, 10). PETRON. 138 pectus. PLIN. nat. 34, 41 pauci pollicem eius (*sc. colossi Rhodi*). SIL. 15, 361 colla (MART. 12, 65, 7). IVST. 1, 9, 22 medium. *per prosopopoeian*: PLAVT. Capt. 652 quid cessatis, compedes, currere ad me meaque amplecti crura? OV. met. 8, 609 amplexa est artus nova Terra natantes.

3 *speciatim de concubitu*: PLAVT. Asin. 879 OV. epist. 18, 80 met. 3, 294. 4, 351. 6, 482. 7, 67 APVL. met. 6, 23 TERT. nat. 2, 12. ITALA eccles. 3, 5 (Aug. bon. coniug. 13, 15 nupt. 1, 14) tempus amplectendi (VVLG. tempus amplexandi; *v. sub* amplexus *p. 1996, 60*).

4 *aliquid manibus circumdare, firmiter tenere*: PLAVT. Rud. 560 signum ... amplexae tenent (648. 690 OV. met. 13, 413). VERG. Aen. 2, 490 amplexaeque tenent postes (AMM. 25, 95 postes penatium amplexa vel limina). 2, 517 divum simulacra (IVST. 20, 2, 4). 3, 351 limina portae (VAL. FL. 1, 676). OV. met. 5, 103 altaria palmis. 6, 100 gradus templi. 8, 141 puppim. 9, 361 truncum ramosque (12, 22). 11, 675 auras. Pont. 1, 2, 149 aras (TAC. ann. 12, 24 FLOR. epit. 3, 21, 21 APVL. met. 6, 3 AVG. civ. 3, 28). fast. 4, 923 ferrum. LIV. 5, 47, 5 saxa manibus. SEN. Med. 15 manibus amplexae facem. VAL. FL. 4, 702 luminis oras (*i. terram*). SIL. 5, 516 amplexa cadunt ardentis corpora ramos. 8, 128 oscula ... infixit arenae, deinde amplexa sinu late vestigia fovit. 17, 167 terraeque ulnis amplexus utrisque haerebat Latiae (ἀπὸ κοινοῦ). STAT. Theb. 6, 113 robora Nymphae. 10, 604 *Tiresias* amplectitur ignes (*i. aras*). TAC. ann. 1, 39 signa et aquilam. 4, 67 effigiem divi Augusti. APVL. met. 6, 20 *nec* sedile delicatum vel cibum beatum amplexa (*zeugma*). PS. QVINT. decl. 305 p. 195, 24 *exules* extremum patriae solum. HEGES. 3, 20, 2 amplectendi litoris vota (*sc. enantium*). *nota*: SEN. Herc. O. 343 Alcidae toros ... corpore amplectar meo.

B *de bestiis*: **1** *animantes*: VERG. Aen. 2, 214 corpora natorum serpens amplexus. 2, 218 bis medium amplexi, bis collo squamea circum terga dati. LVCAN. 9, 731 dracones tauros. SEDVL. op. pasch. 2, 17 coluber ... squamosis nexibus amplectatur et ambiat (*sc. nos*). PLIN. nat. 10, 168 parens (*sc. vespertilio*) ... amplexa infantes secumque portat. STAT. silv. 3, 5, 59 *Philomela* nidum circuit amplectens (*i. incubans*) animamque in pignora transfert. Theb. 9, 115 amplexa iuvencum ... tuetur mater. *de coitu*: PLIN. nat. 10, 174 maremque femina (*sc. vulpes*).

2 *res*: LVCR. 5, 34 corpore serpens arboris amplexus stirpem. VERG. Aen. 5, 86 tumulum (*sc. serpens*). STAT. Theb. 1, 564 orbibus atris amplexum (*sc. Pythona*) Delphos. 2, 508 reliquias amplexa virum (*de Sphinge*). 10, 578 *apes* deficientibus alis amplexae ... domum. SOL. 10, 16 *grues* ponduscula digitis.

II *translate*: A *de hominibus vel deis*:

1 *aliquid circumdare, circumfundere, circumire*: **a** CIC. Tim. 25 deus orbem. CAES. civ. 3, 44, 3 milia passuum circuitu amplexus hoc spatio pabulabatur (TAC. ann. 4, 49 milia passuum ambitu). LIV. 34, 62, 12 quantum ... amplecti loci potuerunt. 39, 27, 10 urbes agrosque. TAC. ann. 12, 56 spatium. LVCAN. 6, 41 Caesar amplexus fines. LIV. 28, 22, 15 cornu hostium. 31, 21, 11 circumire a cornibus et amplecti hostium aciem. 37, 29, 8 amplecti et circuire ... cornu Romanorum. STAT. Theb. 3, 252 Iuno suos colles templumque amplexa. *nota*: FLOR. epit. 4, 12, 40 exercitu totam Cantabriam (OROS. hist. 6, 21, 3 tribus agminibus totam paene ... Cantabriam). **b** *re aliquid circumdare*: VERG. ecl. 3, 45 molli circum est ansas (*sc. poculi*) amplexus acantho. LIV. 29, 35, 13 vallo et navalia castra (44, 5, 13 vallo campi quoque partem). 35, 28, 6 quantum munimento amplecteretur loci. 41, 18, 1 muro (*sc. montes*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SIL. 7, 121 Achilles clipeo amplexus terramque polumque... fretum totumque in imagine mundum. PLIN. epist. 10, 70, 3 locum... exedra et porticibus amplecti. FLOR. epit. 1, 2, 4 Ancus... muro moenia amplexus est. 2 *corporea arripere, capere, tenere, occupare*: GRATT. 233 praedam aut propioris pignora lucri amplexus. MELA 3, 85 flammas. AMM. 18, 7, 10 convertuntur ad ea quae amplectenda. HIER. vir. ill. 75 *Origenis volumina* amplector (*gr. vers.* περιπτύσσομαι) et servo gaudio. AVG. serm. 335 illo deserto, hoc amplectendo. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 43 cavernam labiis amplecti. 3 *rem incorpoream arripere, assumere, capere, sibi arrogare, vindicare, sim.*: LIV. 4, 43, 1 ambiguam victoriam pro sua amplexi fuerant. 9, 34, 12 regni nomen (45, 4, 7 regium nomen). 36, 32, 8 aviditate plura amplectendi. 37, 54, 25 domesticis quondam viribus etiam imperium amplectebantur. 28, 41, 6 gloriam. 45, 9, 4 Graeciam omnem... amplexa (*sc. gens Macedonum*). OV. fast. 4, 923. VAL. MAX. 6, 6, 4 falsum legationis nomen. 7, 3, 3 praesidium calliditatis. 8, 1 abs. 12 leve admodum genus defensionis. 8, 15, 5 *gens* Corvini amplexa cognomen usurpat. CELS. 1 prooem. evidentes quidem causas ut necessarias amplectuntur (*sc. empirici*). SIL. 15, 232 amplexus in artis auxilium atque excelsa loci (*i. auxilium excelsorum locorum arripiens*). FRONTIN. strat. 1, 6, 1 factum pro occasione amplexi hostes. TAC. hist. 3, 84 suprema victis solacia. 4, 11 vim principis. PLIN. epist. 2, 13, 1 occasiones obligandi me avidissime amplecteris. paneg. 61 consulatus amplecteretur. FLOR. epit. 2, 2, 5 ruentis aestus violentiam pro munere amplecteretur. APVL. met. 9, 2 solitariae fortunae munus amplexus. TERT. anim. 10 pro magno amplectaris argumento. 19 exemplum. castit. 3 omnes eam (*sc. vocem* 'melius est nubere quam uri') ad nubendi licentiam amplectuntur. CENS. 19, 2 pro vero quod proximum putabant amplexi sunt (*sc. astrologi*). AVSON. 419, 32 unica mihi amplectenda est Frontonis imitatio (*i. solum Frontonem imitandum mihi sumo*). ITALA prov. 3, 18 (Aug. civ. 13, 20. 20, 26) lignum vitae est amplectentibus eam (*sc. sapientiam*. VVLG. qui apprehenderint eam et qui tenuerit eam; ἀντεχομένοις). HIER. epist. 98, 19 portum quietis intrantes pulcherrimum divinorum voluminum litus amplectimur. 133, 6 *libertatem arbitrii* nos libenter amplectimur. OROS. hist. 1, 20, 4 factum amplexus, factorem exsecratus. SIDON. epist. 5, 18, 1 in familiari vetusto novum ius. INST. Iust. 3, 2 pr. si nemo suus heres... successionem amplectatur. 6, 39, 2 pr. ab intestato ius successionis voluit amplecti (*i. sibi vindicare, obtinere*). *per prosopopoeian*: STAT. Theb. 10, 627 Fama vocem amplexa (*sc. avide arripiens*) volat. TERT. anim. 56 cessatio sepulturae quam pro gratia deberet amplecti (*sc. anima*). 4 *complecti, includere, comprehendere*: *aliquis rem incorpoream*: CIC. Verr. 2, 109 edicto plus amplecteris quam lege. 3, 32 totum genus amplectamini iudiciorum. Catil. 4, 7 suppliciorum omnis acerbitates. inv. 1, 32 omnia genera. Tusc. 2, 30 honestum virtutis nomine amplectimur. fin. 5, 22 honestum quod amplecti vult, id efficit turpe. ac. 2, 21 comprehensionem. FEST. p. 198 *Cato* non satis plenum titulum propositi sui videtur amplexus (*de Originibus*). FLOR. epit. 1, 1 praef. in brevi quasi tabella totam eius (*sc. terrarum situs*) imaginem amplectar. PS. RVFIN. in Am. 5, 8 cum descriptionem aethereae informationis vellet amplecti. *corporea*: CIC. fin. 2, 33 omne... animal... duas (*sc. partes*) amplectitur, animum et corpus. PLIN. nat. 36, 163 *Nero* amplexus aurea domo (*i. lapidem phengitem inclusit*). POMPON. dig. 40, 14, 3 concessa et donata. VLP. dig. 42, 1, 4 ampliorem numerum dierum definitione sua. RVFIN. hist. 5, 8, 7 libellum qui dicitur Pastoris amplectitur (ἀποδέχεται). *multo usitatius de rebus incorporeis subeunte quadam imagine*: RHET. Her. 4, 25, 35 *definitio* rei alicuius proprias amplectitur (*i. continet*) potestates breviter et absolute. CIC. Q. Rosc. 7 *adversaria* parvi temporis memoriam, *tabulae* perpetuae existimationis fidem et religionem amplectuntur. inv. 1, 32 genus est quod plures partes amplectitur (1, 43). ac. 2, 31 mens amplectitur maxime cognitionem. LIV. 38, 59, 5 quot non modo urbes sed gentes (*sc. imperium Antiochi*) amplectatur, omnes scire. MANIL. 4, 805 nominaque innumeris vix amplectenda figuris. COLVM. 12 praef. 6 Natura non omnes res commodas amplecti valebat. PETRON. frg. 5 animam nostro amplexam (*passive*) pectore. QVINT. inst. 2, 1, 4 *grammatice* copiosam proprie omnium maximarum artium scientiam. TAC. ann. 4, 34 quos lex maiestatis amplectitur. PS. QVINT. decl. 297 p. 172, 23 *lite* mitiorem partem legis amplectente. INST. Iust. 3, 1, 2ª quos nostrae amplexae sunt constitutiones. PAVL. dig. 38, 10, 10, 14 quattuor personas nomen amplectitur. PANEG. 10, 3 cum expeditiones non minus in sese operis amplexae sint. *res aliquid*: PERS. 5, 182 amplexa catinum cauda natat thynni (*i. cauda magni scilicet piscis nisi in orbem convoluta parvo vaso non continetur*). *res aliquem*: STAT. silv. 1, 1, 14 Achivos (*sc. equus Troianus*). CLAVD. 24, 356 fetus Libycos (*i. bestias*) amplexa... classica turba (*lect. corrupta*, classica *E*, classis *vel* classi *rell.*, classis torva *Birt.*).

5 *libenter, strenue rei operam dare, valde studere, animum intendere, sim.*: CIC. Verr. 3, 1 hoc onere suscepto... amplexus animo sum aliquanto amplius. Sest. 93 optimam quamque causam rei publicae. Flacc. 43 cum rem publicam nimium amplecteretur, peculatus damnatus est (TAC. ann. 15, 59. CORP. V 532, 27 adfectione rem p⟨ublicam⟩ n⟨ostram⟩ amplexus sit). de orat. 1, 234 *ius civile* vehementer amplexus es. 3, 22 *illud* quod amplexi sumus, quod profitemur, quod suscepimus, nosse et tenere debemus. LIV. 25, 32, 7 totius simul Hispaniae amplecti bellum. TAC. Agr. 17 magnam Brigantium partem aut victoria amplexus est aut bello (*i. eis debellandis operam dedit*). TAC. Agr. 25 amplexus civitates trans Bodotriam sitas. VAL. MAX. 3, 7, 9 non enim respuendo sed amplectendo causae dictionem quam innocens esset testatus est (*sc. Antonius orator*). CELS. 3, 4 libenter amplectuntur ea praecepta quae sedulitatem non exigunt. QVINT. inst. 1, 2, 26 proxima amplectentur magis, ut vites arboribus adplicitae inferiores prius adprehendendo ramos in cacumina evadunt. FRONTIN. aq. 73 quarum adquisitionem non avide me amplecti. APVL. met. 1, 19 ultroneum amplexus nunc Aetoliam novo contracto matrimonio colo exilium. PORPH. Hor. carm. 3, 29, 42 praesentia commoda tantum amplectenda, de futuris non esse cogitandum. PANEG. 10, 11 mirari non queo cur id delatum non amplexus sit. IVST. 22, 7, 4 spe improba regnum totius Asiae amplexus (*i. adfectans*. 29, 2, 2 imperium spe improba totius orbis amplexi). HIL. in Matth. 27, 5 opportunum in corporibus operandi tempus amplexae (*sc. prudentes virgines*). 10, 15 gloriae loco potius amplectentes si domino nostro... adaequemur (*i. adaequationi domini operam dantes*). LVCIF. non parc. 28 p. 270, 13 custos carceris... nonnisi viam tenere amplexus fuerit eorum (*i. nisi... tenere decreverit*). SYMM. epist. 2, 17, 2 amplectamur sub amante militiam. AMM. 17, 12, 15 offerre obsides gratanter amplexi sunt. VVLG. Tit. 1, 9 *episcopum* amplectentem... fidelem sermonem (ἀντεχόμενον τοῦ ... πιστοῦ λόγου). RVFIN. hist. 4, 8, 5 quis... mortem libenter amplectitur (*i. adfectat*, ἀσπάζεσθαι; *cf. etiam* 4, 13, 3). HEGES. 1, 38, 5 ut pater reconciliationem amplecteretur. GAVDENT. serm. 13 p. 940 amplectaris discere. AVG. serm. 296, 7 non vocatus es ad amplectendam terram (*i. mundanae vitae indulgere*) sed ad comparandum caelum. trin. 8, 8, 12 dilectionem Dei. AVELL. p. 511, 11 totum pro redintegratione fidei facere libenter amplectimur. ENNOD. epist. 3, 83, 2 *litteris* si in portu est sanitas vestra, amplectendis reseretur affatibus (5, 250, 1 p. 143, 13 amplectendis viam reserasse conloquiis). 7, 311, 2 p. 176, 14 puritas amplectenda verborum. 9, 459, 5 p. 255, 16. dict. 12, 3 p. 462, 10 a te ortā in usu laudis amplectere. COD. Iust. 4, 18, 2, 1ᵈ qui non sensum sed vana nominum vocabula amplecti desiderant (*i. animum intendere*). 5, 4, 23, 1 *mulieres* si... commodiorem vitam amplexae fuerint et honestati se dederint. 5, 74, 1 *si diversa pars* bonam fidem non amplectatur (*i. studeat fidei*). 11, 41 (40), 1 felicis populi studia. CORP. II 6278 editionem muneris, quam olim detestabamur, amplector.

6 *animo comprehendere, habere pro, accipere, sim.*: RHET. Her. 3, 16, 29 naturali memoria comprehendere et amplecti. 3, 19, 32 *cogitatio* regionem potest amplecti. 4, 11, 16 neque quicquam comprehendens perfectis verbis amplectitur. CIC. Font. 25 si iudex non amplectetur omnia consilio. VAL. MAX. 3, 7 ext. 4 vultum Iovis... eboris liniamentis esset amplexus (*sc. Phidias*). SEN. epist. 89, 2 sapientis quidem animus totam molem eius (*sc. mundi*) amplectitur. ARNOB. nat. 3, 13 deos... parum est quod formarum amplectimur mensione. AVSON. 419, 58 neque... in tenui beneficio gradum nuncupationis amplector (*i. priorem nominationem non accipio tamquam parvum munus*). AVG. civ. 5, 10 utrumque amplectimur, utrumque fideliter et veraciter confitemur. MACR. sat. 3, 3, 6 in quo (*sc. verbo* sanctus) castitatis honorem incorruptae uxoris amplexus est (*i. comprehendit*). SIDON. epist. 4, 16, 2 principali pro munere amplector quod... toleravi.

7 *amare, colere, gratiam alicuius conciliare sim.* **a** *aliquem*: CIC. Mil. 73 nimis amplecti plebem videbatur (*cf.* QVINT. inst. 5, 11, 12). Phil. 7, 21 an equites Romanos amplectetur? Att. 1, 13, 4 nos... admodum diligit, amplectitur, amat, aperte laudat. 7, 1, 2 quo (*sc. amore*) me es amplexus. epist. 6, 6, 13 me amicissime cotidie magis Caesar amplectitur. SALL. Iug. 7, 6 in amicis habere, magis magisque eum in dies amplecti. PROP. 3, 18, 12 quid... profuit illi... amplexum Caesaris esse focos (*i. Caesarem*)? HOR. sat. 1, 2, 53 hoc se amplectitur (*i. sibi placet*) uno, hoc amat et laudat. LIV. 2, 56, 1 Voleronem amplexa favore plebs. VAL. MAX. 9, 15, 1 in amplectendo Ti. Graccho patre. STAT. silv. 5, 1, 47 te... visceribus totis animaque amplexa fovebat. TAC. ann. 13, 18 Octaviam. PLIN. paneg. 26 procreatos... fovet, auget, amplectitur. RVFIN. hist. 3, 22, 8 adulescentem... enutrit, amplectitur (συνείχεν), fovet. SEDVL. epist. 1 p. 6 quem gratia purae dilectionis amplector. ENNOD. opusc. 2, 132 p. 328, 12 multos... supremus regnator amplectitur. COD. Iust. 6, 21, 15 pr. *milites* si uxores aut filios aut amicos... amplecti voluerint supremae voluntatis affectu (*i. honestare, colere*). *per prosopopoeian*: CIC. Catil. 4, 3 *filium* mihi videtur amplecti Res publica tamquam obsidem consulatus mei. ENNOD. epist. 5, 175, 3 p. 125, 15 *Liguria* nutrit foro germina quae libenter amplectatur et Curia. *apud eccles.*: *de deo amando*: TERT. scorp. 7 deum de fiducia rationis amplectar. ARNOB. nat. 2, 33 eum... retinemus, amplectimur animisque ipsis nostris praeponimus. AVG. bapt. 2, 10, 15 misericordem *deum*. conf. 1, 5, 5 ut unum bonum meum amplectar te. 7, 18, 24 Christum Iesum. in epist. Ioh. 5, 7 si enim amamus cum non videmus, quomodo amplectemur cum viderimus. 9, 5 amplecteris eum, ipso frui desideras. serm. 66, 10. 125, 9 modo tempus est deside-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

randi, postea tempus amplectendi et fruendi. trin. 8,8,12 dilectione amplectere Deum. Ps. AVG. haer. 5,7 qui libenter amplectitur Deum natum, non horreat virginis partum. **b** *res, plerumque incorporeas*: CIC. Sull. 59 tanto amore suas possessiones amplexi tenebant. epist. 5,8,3 tuam amplitudinem meis officiis. LIV. 3,52,6 quod autem istud imperium est, decemviri, quod amplexi tenetis? VAL. MAX. 6,5,1 aequitatem. 6,6 ext. 2 gratiam. 8,7,7 vulgi favorem ... principum familiaritatis. SEN. epist. 45,6 pro bonis mala (LACT. inst. 1,2,29). PLIN. nat. 22,16 providentiam naturae satis mirari amplecti non est. 33,150 ut et liberet amplecti vitia et liceret. STAT. silv. 3,5,52 exequias amplexa canori coniugis. QVINT. decl. 332 p. 310,5 illum titulum amplector omnium bonorum. IVV. 10,141 virtutem. TAC. ann. 4,42 inclementiam eo pervicacius amplexus. 6,8 Seiani amicitiam. FRONTO p. 95,22 N. virtutes vestras diligam et amplectar. GELL. 18,4,2 Apollinaris amplecti venerarique se doctrinas illius dicens. OPTAT. 4,2 p. 105,14 unitatem. AMM. 18,5,4 spadones divitias solas ut filiolas iucundissimas amplectuntur. PAVL. NOL. epist. 25,2 *divitias* quidam pro summo bono et necessario amplectuntur et diligunt. PS. RVFIN. in Am. 1,1 culpas ... miserias. AVG. in epist. Ioh. 3,9 si amas et amplecteris peccata tua, contrarius es Christo. serm. 306,5 dulcissimam vitam. 350,1 caritatem. SIDON. epist. 1,10,1 notitiam viri familiaritatem non solum volens sed etiam avidus amplector. 5,5,3 in te ... sermonem patrium. 7,1,6 vestigia ... informationis. ALC. AVIT. epist. 7 p. 38,14 magis vitare convenit quod hostis amplectitur. ENNOD. epist. 1,4,3 p. 2,5 religionem. 1,18,4 p. 24,12. 1,23,1 p. 29,12 allegationem formidinis. 4,117,2 p. 98,10. opusc. 3,161 p. 373,3 antiquus dominus provinciam diligit quam et modernus amplectitur. 6,22 p. 409,17 bonos ... mores hominum. BENED. reg. 4 delicias non amplecti, ieiunium amare. ISID. epist. 21 *litteras* pro amico. *per prosopopoeian*: INST. Iust. 3,2,3ª lex ... simplicitatem legibus amicam amplexa. AVG. civ. 6,6 *civilis theologia* eorum criminum ludos in divinis rebus amplectitur ... facinora amat.
nota de coniugio spiritali: PS. HIL. libell. 13 illis ducenda est uxor aut amplectenda continentia.

8 *probare, laudare, magni facere, libenter accipere, pati, sim.*: **a** *homines*: QVINT. inst. 12,10,21 hunc (*sc. Lysiam*) enim amplectuntur amatores istius nominis modum. PRISCILL. tract. 1,36 p. 30 si catholicae fidei consentit, amplectimur (*sc. eum*). RVFIN. Adamant. 4,2 *eos* qui refugiunt mala libenter amplectitur (*sc. deus; gr.* προσίεται). GAVDENT. serm. 8 p. 893 dominus legatos gentium gratulanter amplectens (*i. libenter recipiens*). **b** *rem incorpoream*: CIC. Phil. 10,18 *veteranorum* etiam si amplecterer virtutem, ut facio, tamen ... non possum ferre fastidium. off. 2,24 quod latissime patet ... id amplectamur. de orat. 1,110 artem. 2,292 boni quod habeat (*sc. causa*), id amplectar, exornem, exaggerem. epist. 4,8,2 favet ingeniis, nobilitatem vero et dignitates hominum ... amplectitur (*sc. Caesar*). 5,19,2 libenter amplector talem animum. 16,21,3 eius suavitatem vehementer amplector. LVCR. 5,730 aut minus hoc illo sit cur amplectier ausis. PLIN. epist. 1,20,13 suae quisque inventioni favet et quasi fortissimum amplectitur. 7,28,2 agnosco crimen, amplector etiam. FIRM. err. 8,3 hoc Deus libenter amplectitur. PRISCILL. tract. 3,59 p. 46 mendacium in veris et sacrilega amplectuntur. AVSON. 307,23 spes certa salutis hunc numerum (*sc. trinitatem*) ... amplectenti. AMM. 17,5,2 pacis nomen. RVFIN. Adamant. 1,1 servabo et amplectar sententias tuas. hist. 4,23,8ʳ sententiam consilii melioris (*sc. Dionysii*) amplectitur (θαυμάζει καὶ ἀποδέχεται τὸν Διόνυσον). CLAVD. 15,322 praecepta libens (SEDVL. carm. pasch. 1,118). AVG. civ. 18,3 *mendacia* ... libenter amplexi sunt. serm. 94,1 *verba* eo libentius amplectimini. 359,1 qui in se ipsis amplectuntur quod etiam in aliis laudare coguntur. epist. 22,1 quod orationibus meis te adiuvari credis, non solum non defugio verum etiam libenter amplector. CAEL. AVR. chron. 3,7,95 aliaque ... amplectenda (*i. accipienda*) iudicamus. SIDON. epist. 4,22,1 summo et affectu talem ... sententiam amplector. 9,3,7 et illud amplector, si ... fueris. INST. Iust. 4,11 pr. modus alius antiquitati placuit, alium novitas (*i. posterior aetas*) amplexa est. ENNOD. carm. 2,23,2 amplector sanctas quae dant bona semina fraudes. *technice apud* ICTOS *de re approbanda, admittenda, confirmanda*: COD. Iust. 6,9,9 testatio amplectendae hereditatis. 7,6,1,2 testium voces attestationem sunt amplexae. SCAEV. dig. 34,3,12 fideicommissum. PAPIN. dig. 38,2,41 hereditatem (liberti. VLP. dig. 29,2,40 *i. adire*). PAVL. dig. 5,2,19,34 iudicium defuncti (COD. Iust. 3,28,35,2). 31,1,5 unum (*sc. legatum*) repudiare, alterum vero amplecti posse. 50,16,28 optionem intra certum tempus datam non amplectitur. VLP. dig. 34,3,9 melius sensum magis quam verba. COD. Iust. 2,55,5,1 arbitri formam amplecti ... definitionem non esse amplectendam. 3,28,25.
nota ἅπ. εἰρημένα: PRVD. perist. 10,97 amplector (*i. consentio*). GAVDENT. serm. 7 *init.* cum deum verum cognoveris, amplector (*i. contentus sum, patior*) ut dicas bonum.

9 *oratione persequi, describere, explicare, pertractare*: CIC. Q. Rosc. 37 *argumentum* ego pluribus verbis amplecterer. Verr. 2,110 non iuris sed hominis causam verbis amplecteris. Caecin. 40 *actio* ... verbis causam et rationem iuris amplecteretur. inv. 2,11 omnia generatim. de orat. 3,34 quid censetis, si omnes ... oratores amplecti voluerimus? inv. 2,152 neminem posse omnes res per scripturam amplecti. VERG. georg. 2,42 non ego cuncta meis amplecti versibus opto. LIV. 29,17,17 communiter omnia amplectar. VELL. 1,16,1 intellego mihi ... magis necessaria praetereunda quam supervacanea amplectenda. VAL. MAX. 4,1,12 facta ... ac dicta ... ambitu orationis amplectar. 4,3,2 cuius testimonium non amplector. FRONTIN. strat. praef. 1 expeditis amplectar commentariis. PLIN. epist. 3,18,1 spatiosius et uberius volumine amplecti. 5,3,3 *ut* omnia ... remissionis genera breviter amplectar. ITIN. Eucher. p. 125 urbis situm ... breviter amplexus sum. PS. RVFIN. in Am. 7,9 totius voluminis prophetici propositum breviter amplectens.

B *de rebus*: *aliquid circumdare, cingere, amicire, tegere, obducere, sim. subest ubique quaedam imago*: CIC. carm. frg. 44 aether terram tenero circumiectu amplectitur (*cf.* PACVV. trag. 86 complexu continet terram. *Eurip. frg. 935* πέριξ ἔχοντα). nat. deor. 2,91 *aera* amplectitur immensus aether (AVG. civ. 4,11). Arat. 116 stirpes tellus amplexa prehendit (nat. deor. 2,83 *terra* stirpes amplexa). 239 orbes stelligeri ... amplexi terras. LVCR. 1,135 tellus amplectitur ossa (4,734). CATVLL. 64,30 Oceanusque mari totum qui amplectitur orbem [CIRIS 413 amplectitur *in versu corrupto*]. STAT. Theb. 5,289 Cycladas Aegaeoni (*i. mari Aegaeo*) amplexo. AVIEN. Arat. 1071 *Oceanus* circum amplectitur undis tellurem. LIV. 21,30,2 *gentes terrasque* duo diversa maria amplectuntur. 45,9,6 terrarum ultimos fines rubrum mare amplectitur. PLIN. nat. 5,2 mare insulam. 5,62 lacus insulas. LIV. 21,31,4 amnes agri aliquantum amplexi. 45,29,7 regionem ... amplecteretur amni. SEN. nat. 4,28 *Nilus* totam Aegyptum. MELA 1,51 *Nilus* insulam (3,1. 24. 85). 1,84 urbem (2,27. 44. 3,10). SOL. 32,1 *Nilus* spatia interamna. AMM. 24,4,8 civitates amnes amplexi faciunt insulas. VERG. georg. 2,367 *frondes* stirpibus ulmos. PLIN. nat. 12,37 *arbores* radicibus ... amplexae steriles arenas (COD. Iust. 3,32,11 pr. *plantae* radicibus terram). 12,130 quercus ... iugerum soli amplexa. 16,152 utrimque semper amplectens (*sc. hedera*). 27,71 genicula eius (*sc. dipsaci*) binis foliis amplectentibus concavo alarum sinu. 31,28 siliqua ... amplecti radicibus fontem. MART. 9,61,5 totos amplexa penates (*sc. platanus*). CARM. epigr. 1559,10 vitis ... amplesast ulmos. VERG. Aen. 5,312 quam circum amplectitur auro balteus. LIV. 30,2,12 arcus solem tenui linea amplexus est. 30,5,7 ignis proxima quaeque. LIV. 37,31,8 spatium murus. HOR. ars 209 urbis ... murus. CVRT. 5,1,25 spatium ... latitudinem murus. 7,6,10 stadia murus urbis. STAT. Theb. 5,350 portus amplexaque litus moenia. MANIL. 1,663 terram amplectitur orbis (*del. Bentleius*). SEN. nat. 7,27,6 stellarum amplexa regionem (*sc. facies cometae*). MELA 1,3 *universum* uno ambitu se cunctaque amplectitur. 1,56 labyrinthus domos mille ... perpetuo parietis ambitu amplexus. 1,99 oppidum sinus (2,107). LVCAN. 2,431 Apenninus ... Latii populos (PLIN. nat. 3,99 regio amplexa Hirpinos). 3,386 fontesque et pabula campi amplexus fossa. 4,15 *amnem* pons. PLIN. nat. 2,50 montem Idam large amplectens (*sc. sol radiis*). 4,1 Europae sinus ... amplectitur ... milia passuum (6,121 Babylon $\overline{XL}$ passuum amplexa). 5,110 Lydia meridiana parte Cariam. 6,213 *circulus mundi* Arabiam (6,217 sexta comprehensio Caspias gentes ... oceani litora). PLIN. nat. 37,117 auro amplectente (*sc. cassidem*). 37,68 *aurum* micas amplexum marmoris. STAT. silv. 4,2,24 campi multumque amplexus aperti aetheros (*sc. effusae impetus aulae*). Theb. 11,761 profugos amplectitur umbra. QVINT. inst. 1,10,43 quod amplectuntur pedes. PLIN. epist. 9,7,4 unum sinum molli curvamine amplectitur (*sc. villa*). SOL. 38,7 *specus* nemoroso orbe mediam inanitatem. VIR. ill. 7,1 flammae species caput (*sc. Servii*) amplexa est. THEOD. PRISC. log. 115 se singula in corporibus membra nexu quodam familiari amplectuntur. MART. CAP. 3,241 *L littera* utrimque ... vocales (3,245 *S littera* et CQT sequentes). CAEL. AVR. chron. 3,3,65 *medicamina* ipsum iecus late amplectuntur. 4,3,62 *lac* ulcera mitiganter amplectitur. SEDVL. carm. pasch. 2,253 caput amplectente corona. *per genuinam prosopopoeian*: VERG. Aen. 8,369 Nox ruit ... tellurem amplectitur alis. MANIL. 1,305 *Vrsas* inter fusus circumque amplexus utramque dividit *Draco*. 1,536 publica naturae domus ... amplectens pontum terrasque iacentes. 5,58 Orion magnum⟨que⟩ amplexus Olympum. SIL. 6,132 Fides mentemque (*sc. Marii et Reguli*) amplexa tenebat. STAT. Ach. 1,621 *Somnus* mutum⟨que⟩ amplectitur orbem. Theb. 1,498 *Nox* terrarum caelique amplexa labores. 5,198 morituram amplectitur urbem Somnus. 5,692 Fama ... alis amplexa tumultus. 10,627 Fama vocem amplexa. PANEG. 10,21 Segusiensium civitatem ... victoria facilis amplexa est. DRAC. Romul. 2,49 virtus dei lunares ... amplexa globos. 10,495 roseis Sol mundum amplexus habenis.

structurae notabiles: **1** *cum infinit.*: LVCIF. non parc. 28 p. 270,13 AMM. 17,12,15 GAVDENT. serm. 13 p. 940 AVELL. p. 511,11 (*v. p. 1992, 20. 23. 27. 30*). **2** *cum* ut: GAVDENT. serm. 7 init. (*p. 1993, 77*). **3** *enuntiatum obiecti vice fungitur*: AVG. epist. 22,1 serm. 359,1 SIDON. epist. 9,3,7.

ABROTONON **amplexābilis** GLOSS. II p. XII. *fortasse de hetaera.*

amplexābundus, -a, -um: IVL. VAL. 2,32 iacenti homini circumfunditur eumque amplexabundus ... solatur.

amplexātio, -ōnis *ab* amplexari. *actus amandi*: CHALC. comm.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

196 propter nimiam corporis amplexationem vitae destinabitur infeliciori (*sc. anima*). HIER. in Hab. 2, 3 p. 668 qui interpretatur amplexatio eo quod dominum amaverit. CASSIOD. var. 8, 26, 3 mutua se amplexatione consociant. ISID. orig. 7, 8, 14 Abacuc amplexans vel ex eo quod amabilis deo fuit vocatus amplexatio.

amplexio, -ōnis *ab* amplecti: *t. t. apud metricos*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 63, 12 de metrorum conexibus quas ἐπιπλοκάς Graeci appellant dicemus ... dicta autem ἐπιπλοκή, id est amplexio, a metricis eo quod copulari metra metris ... videantur (64. 94. 102).

amplexor, -ātus sum, -ārī, *prisce et vulgariter* **amplexo,** -āvī, -ātum, -āre. [*cf. c.* amplecti, amplexus. *Th.*] GLOSS. II 404, 9 amplexo περιπλέκω. IV 308, 51 fut(u)o amplexatus ab amplexor verbo passivo. GLOSS. Plac. V 6, 2. NON. p. 470 amplexa pro amplexare ACC. (trag. 70, *Ciceronis duo loci cum formis dep. ad Nonii lemma non pertinent*) PRISC. gramm. II 381. 393 (*v. p. 1989, 25*). 470, 2. *de verbo frequentativo a participio* amplexus *derivato* AVG. gramm. V 513 CAPER gramm. VII 107 DIFF. Suet. p. 313 (*v. p. 1989, 37*). *praeter* PLAVT. (*22ies*) CIC. (*17ies*) TER. LVCIL. RHET. Her. (*singulis locis*) *deest apud auctores rei publicae omnes, postea quoque, ecclesiasticis exceptis, evitatum.*

I *formae activae vel sensus passivi*: *ut* amplector *sub I A 1*: PLAVT. Poen. 1230 amplexabo (*P*, -or *A*). QVADRIG. hist. 39 conprehensare suos quisque, saviare, amplexare. HERM. Pal. sim. 9, 11, 4 me amplexatum ab illa. PS. THOM. euang. 11, 2 amplexavit eum (*i. mirabundus manus circumiecit. cf.* gr. A 13 ἐθαύμασε καὶ περιλαβὼν τὸ παιδίον κατεφίλει. gr. B 11 *tantum* ὑπερεθαύμασεν). *ut sub I A 4*: ITIN. Theod. 7 *columnam* amplexavit (Anton. 21. BREV. de Hier. p. 154, 21 manu *columnam*). *II A 1 a*: OROS. hist. 5, 7, 10 *Numantia* in ... tria milia passuum ambitu muri amplexabatur. *II A 1 b*: PS. FVLG. RVSP. serm. 8 p. 868 A *eos* magni consilii angelus amplexabat et ulnis opacantibus confovebat. *II A 2*: ACC. trag. 70 amplexa fructum quem di dant, cape. *II A 5*: CARM. poet. min. V 118, 81 nimium studiose pudoris maternos ... amplexate rigores. *II A 7*: ISID. epist. 2, 1 si non est praesens qui diligitur pro eo litterae amplexentur. orig. 7, 8, 14 (*v. supra l. 4*).

II *deponens*: *ut* amplector *sub I A 1*: PLAVT. Amph. 463 illam amplexarier (Truc. 925). Asin. 619. 647. 679. 739. 822 quid modi ... amplexando facies? Bacch. 77. Bacch. 1152 mortem (*i. senem capularem, silicernium,* τυμβογέροντα) amplexari. 1193 te amabo et te amplexabor (Poen. 1230). Cas. 471 amplexari ... osculari gestio (Mil. 245. 320. 1433 TER. Haut. 900. HIER. epist. 108, 29 deosculari oculos ... totum corpus amplexari). Poen. 1031 Pseud. 722. 1043 Truc. 933 LVCIL. ed. Marx 936 CIC. Verr. 2, 19 epist. 1, 9, 10. 19 PETRON. 63. IVST. 24, 3 corpore suo puerorum corpora amplexata protexit. HIER. epist. 130, 6. 147, 6 in oscula rueris, quod amplexatus sis (amplexus *boni codd.*). VVLG. gen. 33, 4. 45, 14 iud. 19, 4 prov. 4, 8. cant. 2, 6 dexterā (8, 3 HIER. epist. 22, 19. 66, 8). II Macc. 13, 24 AVG. serm. 116, 3. *I A 2*: RHET. Her. 4, 28, 38 pedes (HIER. adv. Pelag. 1, 38 epist. 38, 2). *I A 3*: PLAVT. Truc. 277 patulam bovem. HIER. epist. 22, 19 tempus amplexandi (107, 13 *cf. p. 1990, 35*). DON. Ter. Hec. 136 virginem. AVG. civ. 3, 13 filias in thalamis. *I A 4*: PLAVT. Rud. 695 aram. VVLG. Iob 24, 8 lapides. thren. 4, 5 stercora. *II A 2*: HIER. epist. 7, 2 cum vestris litteris fabulor, illas amplexor (*v. l.* amplector). VVLG. Is. 5, 28 et tenebit praedam et amplexabitur (*om. Hier. in Is. l. l., non in lemmate, neque concinit locus cum hebr. et gr.*). LACT. inst. 3, 25, 3 illi virtutem humano generi datam sic amplexantur ut soli omnium publico bono frui videantur. *II A 4*: CIC. fin. 4, 36 ut si ... ipsius animi ... cognitionem amplexarentur, actionem relinquerent. *II A 5*: PLAVT. Pseud. 292 pietatem ergo istam amplexator noctu pro Phoenicio. CIC. Cluent. 124 auctoritatem amplexator (dom. 81). Mur. 83 otium (Sest. 98. 104). SEN. dial. 6, 1, 5 licet et amplexeris dolorem tuum. epist. 106, 1. COLVM. 3, 3, 7 faenum suum et olera. *II A 7 a*: CIC. ad Q. fr. 2, 10, 3 Appius totum me amplexatur. HIER. epist. 89 te et sanctos fratres quasi sua viscera amplexaretur et inviseret. 98, 20 rationabilem animam quasi matrem omni studio amplexemur. ARNOB. nat. 1, 25 deum ... totis, ut ita dixerim, sensibus amplexari, amare. *II A 7 b*: CIC. de orat. 3, 62 nec voluptatem tuentur quam amplexari volunt (possunt *Nonius*). fin. 2, 28 voluptatem ... amplexari saepe vehementius. 2, 43 virtutem. SALL. Catil. 52, 5 si ista ... quae amplexamini, retinere ... voltis. SEN. epist. 71, 28 metuenda ceteris ... non tantum fert sed amplexatur. PLIN. nat. 7, 43 fortunae munera. PLIN. paneg. 69 si quid usquam stirpis antiquae ... hoc amplexatur et refovet. TERT. anim. 1, 19 si quid attigerit, ultro ambibit (*Latin.*, amabit *codd.*) et quidem viriosius amplexabitur. IORD. Get. 36, 188 nobis expetenda vel amplectenda societas. AVG. serm. 58, 9 (*v. sub* amplexus *p. 1997, 66*). *per prosopopoeian*: HIER. epist. 52, 3 Sapientia amplexabitur te (52, 4. 130, 20). *II A 8*: CIC. ad Brut. 1, 11, 2 quo magis amplexetur ac tueatur iudicium suum. Tusc. 2, 30 *honestum* recte amplexantur isti (*sc. Stoici*). rep. 1, 53 *aequabilitatem iuris*. ac. 1, 33 *species* mirifice Plato erat amplexatus. SEN. benef. 2, 35, 4 accipe beneficium, amplexare. epist. 66, 48 *bona* amplexanda et laudanda. IVL. VAL. 2, 29 uti ... quae promiserat, libentius amplexaretur. OROS. hist. 7, 30, 3 praecepti condiciones. HEGES. 1, 42, 9 iniuriam (ἀγαπήσας τὴν ὕβριν). 2, 13, 3 amplexatus est mutare condicionem (*i. passus est*). *II A 9*: IORD. Rom. 12 origo ergo regum ... nobis amplexanda est.

structurae notabiliores: 1 *cum praep.*: PLAVT. Mil. 245 cum amatore. 320 cum altero. 1433 inter se. 2 *enuntiatum obiecti loco*: TERT. anim. 1, 19 (*v. p. 1995, 74*). COD. Theod. 13, 6, 3 illis assertionibus remotis quibus nonnulli amplexantur (*i. sibi vindicant*) quae divorum principum consecuti fuere permissu.

amplexus, -ūs *m. ab* amplecti. GLOSS. amplexus περιπλοκή. συμπλοκή. περίληψις (HIER. in Hab. prol.). ἀσπασμός. FEST. p. 17 *ab 'am'* ... amplexus. *dat.* amplexu: VERG. Aen. 6, 698. *vox usque ad finem rei publicae ter nunc legitur* (LVCR. 5, 319 CIC. div. 1, 79 CAEL. RVF. *v. infra l. 17*), *postea poetis tantum* OV. (*37ies*), VAL. FL. (*14ies*), SIL. (*13ies*), STAT. (*26ies*) *frequentata, apud scriptores, praeter* PETRON. (*10ies*), APVL. (*19ies*) *maximeque* ECCL., *admodum rara.*

I *proprie*: *actus amplectendi, complexus. saepissime de concubitu (iuncturas verbales v. infra).* 1 *de hominibus*: CAEL. RVF. ap. Quint. inst. 4, 2, 124 collum amplexu petebat (SIL. 13, 648 STAT. Theb. 7, 498). PROP. 1, 12, 5 amplexu nutrit amores. 2, 15, 9 amplexu mutamus bracchia. 2, 26b, 49 deus amplexu votum persolvit. 4, 5, 33 ubi amplexu Veuerem promiseris empto (*pleonastice*). VERG. Aen. 1, 687 amplexus ... oscula (OV. epist. 17, 101 met. 9, 560 fast. 3, 509 LVCAN. 3, 745 STAT. silv. 3, 2, 57 Theb. 2, 354. 4, 21 VAL. FL. 7, 254 PS. QVINT. decl. 10, 5. 6 PLIN. paneg. 24. 86 SVET. Otho 10 APVL. met. 5, 7 TERT. idol. 2 OPTAT. 5, 8 p. 137, 18 AVSON. 354, 11. 391, 6 MART. CAP. 2, 130 DRAC. Orest. 246). VERG. Aen. 8, 388 amplexu ... fovet (LVCAN. 5, 735 SIL. 5, 21. 8, 92. 9, 43). OV. met. 4, 184 in mediis deprensi amplexibus haerent. 8, 177 amplexus et opem Liber tulit (SIL. 6, 424 STAT. silv. 2, 1, 81 PLIN. paneg. 86). SEN. contr. 1, 2, 9 contrectata es alicuius manu ... osculo ... amplexu. 1, 4, 9 amplexu ... manus meas adligavit (SEN. dial. 11, 19, 3 illi te ... iunge, illius ... amplexibus adliga. SIL. 13, 639 membra ligavit amplexus. ANTH. 22, 5 alliget amplexus. DRAC. Orest. 620 in amplexus ... membra ligare). SEN. Herc. O. 1342 bracchia [et] (*del. Richter*) amplexus (in amplexus *A*) cape. Oed. 192 amplexu frigida presso saxa fatigant (*nexus sententiae, ut videtur, deturbatus*). Tro. 761 amplexu ... dolores satio. epist. 75, 3 aliter homines amicam, aliter liberos osculantur, tamen in hoc quoque amplexu ... satis apparet adfectus. LVCAN. 3, 35. 4, 209 iunctos amplexibus (PETRON. 86 HOMER. 336 STAT. Theb. 12, 386 PS. QVINT. decl. 10, 5 APVL. met. 5, 29). 10, 362 amplexus incesto pectore passus (*v. infra l. 45* VAL. FL. 7, 186). PETRON. 79 alienis amplexibus. 91 invado pectus amplexibus. 109 non amplexum, non osculum, non coitum venĕre constrictum. 114. 126 amplexus ... in crucem mittam. VAL. FL. 3, 310 miscere amplexibus artus. 4, 325 certatim amplexibus urgent (*sc. Argonautae*). 7, 186 amplexuque petit (*locus lacunosus*, amplexumque pati *vulg.*). SIL. 9, 205 iacebant corpora in amplexu. 11, 397 amplexu multoque mero somnoque virorum profliganda acies. 13, 297 ascenditque pyram atque amplexibus haeret iungentum fata. STAT. Ach. 1, 173 gravis amplexu. silv. 1, 2, 53 Venus thalamo ... iacebat amplexu ... resoluta mariti. 3, 3, 151 hunc ... amplexu semper revocante tenebas. Theb. 3, 294 laedit in amplexu *Mars Venerem*. 5, 73 nullus in amplexu sopor. 5, 126 licet amplexu lacrimisque morentur. 9, 388 cur nunc te ... amplexu ... tumulis ... reporto? 10, 39 amplexus etiam dextrasque suorum excussere umeris. 12, 190 maestus in amplexu. MART. 6, 68, 10 amplexu sollicitata. 11, 26, 2 IVV. 6, 65. SVET. Cal. 22 lunam invitavit in amplexus atque concubitum (HIER. epist. 133, 3 inter coitum amplexusque). COD. Theod. 5, 1, 8 si torum priorem secundo non mutarit amplexu (*i. matrimonio*). APVL. met. 2, 17. 5, 6 nec suum contingat amplexum. ITALA eccles. 3, 5 (Aug. bon. coniug. 1, 3) tempus abstinendi (Aug. nupt. et conc. 1, 14 continendi) ab amplexu (VVLG. tempus longe fieri ab amplexibus. καιρὸς τοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περιλήψεως). ARNOB. nat. 5, 21 Iuppiter ... ludit atque adulatur amplexibus. FIRM. err. 12, 2 delectatur amplexibus (*sc. puerorum*) (math. 4, 15, 7). HYG. fab. 104 p. 95, 17 *Laodamiam* ab amplexu (*i.* amplexu *ex prisco et vulgari usu, v. supra p. 34, 59 sqq.*) Protesilai simulacrum tenentem atque osculantem. HIER. epist. 3, 5 iidem nos nutricum sinus, iidem amplexus foverint baiulorum. 22, 12 in Dalilae mollescit amplexibus. 52, 2 calescere in amplexibus. 65, 15 in sponsi parantur amplexus. 68, 2 amplexibus fuerit inretitus. 107, 6 partem corporis sui et inlibatae animae puritatem regis amplexibus parat (*partim ad II referendum*). adv. Iovin. 1, 33 meminisse amplexuum viri. CLAVD. 14, 25 amplexu caleat. 26, 454 gaudia ... principis, amplexus alacris quis disserat aulae? rapt. Pros. 3, 277 amplexus ... promeruere. AVG. civ. 3, 13 filiabus amplexus extorquerunt. conf. 6, 11, 20 feminae privarer amplexibus. PS. AVG. serm. 121, 4 nullo humano pollutus amplexu *sc. uterus.* MART. CAP. 1, 3 delenitum suadae coniugis amplexibus. SIDON. carm. 22, 84 consurgit fratris in amplexus. ENNOD. epist. 7, 7 p. 177, 8 amantem adloquor tamquam in amplexibus constitutum (*i. esse*). HIST. Apoll. rec. A 49 mittens se in amplexus (rec. B in amplexu). VEN. FORT. carm. 1, 6, 10. PASS. Mar. Iac. 4 p. 51, 4 a nostris amplexibus miseramus. CARM. epigr. 707, 10 amplexu dulci tenuare nepotum. 1142, 24 amplexus vitae reddere post obitum. CORP. III 14406. *nota metonymiam*: PS. QVINT. decl. 2, 18 vitalibus ruptis in amplexus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tuos (*i. in te amplectentem*) effunditur cruor. *de rebus*: CYPR. GALL. iud. 716 amplexuque *columnas* tenet toto *Samson*. AVG. civ. 3, 29 Mucio ... aram ... ambienti amplexibus. **2** *de bestiis, sed praeter duos locos de serpentibus*: CIC. div. 1, 79 puerum ... circumplicatum serpentis amplexu. PLIN. nat. 10, 169 coeunt amplexu ... circumvolutae sibi ipsae. APVL. met. 5, 18 si ... serpentis amplexus delectant (*sc. te*). SOL. 26, 3 *ursi* amplexibus mutuis velut humanis coniugationibus copulantur. CAEL. AVR. chron. 4, 8, 108 amplexu mutuo vinculati (*sc. lumbrici*). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 243 Cadmi filium serpens amplexu corporis fovit. PLIN. nat. 10, 197 ut ... quae (*sc. pars ovis*) amplexu tenetur, sorbeant *serpentes*. SIL. 3, 190 robora vasto contorta amplexu. APVL. met. 1, 4 medici baculo ... serpentem ... amplexibus inhaerere.

II ***translate*** *et per imaginem*: **1** *de rebus corporeis i. q. ambitus, circuitus, tegumentum*: LVCR. 5, 319 continet amplexu terram. OV. trist. 4, 3, 1 *circulus* cingens amplexibus arcem. LIV. 36, 17, 15 Oceanus orbem terrarum amplexu finit. MANIL. 4, 596 pelagi ... cingentis ... amplexibus orbem. PLIN. nat. 5, 48 inferiorem eius partem Nilus ... amplexu suo determinat. SOL. 30, 9 insulam amplexu primo Nilus fecit (*cf.* MELA 3, 85 *p. 1994, 24*). PLIN. nat. 2, 160 *terrae* amplexus ... figuram absoluti orbis efficiat. 36, 127 *ferrum* tenetur amplexuque (*sc. magnetis*) haeret. SIL. 17, 102 *Mulciber* rapidis amplexibus arma virosque corripit. PS. QVINT. decl. 5, 17 cur ardenti non divellantur amplexu (*i. flammis ambientibus*). APVL. Plat. 1, 11 *globi* amplexu ceteros coerceri. LACT. opif. 5, 5 solidae cratis amplexu. 14, 5 iecoris officium ... ut cibos in alvo concoquat amplexu et calefactu suo. AMBR. hex. 3, 5, 21 *litora mare* velut pacificis ambit et salutat amplexibus. AMBR. hex. 3, 12, 49 *arborem vitis* velut quodam amplexu fovet ... bracchiis ligat et circumdat lacertis. 3, 13, 55 *palmam* concupiscentiae et amplexus speciem praetendentem ei arbori. AVG. serm. 205, 2 manus quae amplexibus implicabantur, orationibus (*i. precibus*) extendantur. MACR. somn. 1, 18, 5 Anguis qui inter eos (*sc. ursos*) labitur, semel circumfusum non mutat amplexum. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 194 *tegmina* quae amplexu quodam corpus cingendo vaporatione sui resolvant. CASSIOD. var. 11, 39, 2 spectaculorum distensus amplexus (*i. circuitus*). *technice apud medicos*: CAEL. AVR. acut. 2, 37, 195 amplexu atque ligatione paulo tenaci (chron. 5, 4, 68 tenaci cum amplexu ligatione). chron. 3, 2, 22 defricatio cum quodam calidarum manuum amplexu (5, 4, 73 manuum calidarum cum blando amplexu).
2 *de rebus incorporeis*: LABER. mim. 26 me vetustas amplexu annorum enecat. SEN. dial. 5, 25, 4 tenet amplexu quodam summum bonum (FAVST. REI. grat. 2, 4 p. 66, 2 bonum ... consertum ... amplexu). SIL. 7, 245 non ulla perenni amplexu Fortuna fovet. TERT. nat. 2, 9 in amplexus patriae pereuntis incubuit (*sc. Aeneas*). PANEG. 5, 20 tenet uno pacis amplexu Romana Res Publica. ARNOB. nat. 3, 35 *mundi* omnes amplexibus ambimur, tegimur ac sustinemur. HIL. trin. 1, 13 in quantum terrenae mentis amplexum (*i. captum ingenii*) potestas aeternae infinitatis excederet (*cf.* PRISCILL. tract. 6, 101 p. 75 *ubi* amplexu *ex exemplari fortasse corrigendum*). AMBR. hex. 3, 12, 51 claviculis illis et circulis quasi amplexibus caritatis proximos quosque complectitur (*cf.* PS. RVFIN. in psalm. 46, 13). HIER. in Abd. 10 p. 374 odoratus quoque, gustus et tactus, si vel ... odoribus ... cibis ... amplexibus delicatis captus fuerit. SIDON. epist. 9, 9, 12 amplexu (*sc. Philosophiae*). DRAC. Romul. 6, 60 Amplexibus haerens ... Libido coit. 10, 162 Voluptas it ... Amplexus veniunt. FAVST. REI. epist. 1 p. 163, 20 toto sincerae benignitatis amplexu. spir. 2, 4 p. 138, 21 maiestatis amplexu. *apud eccles.*: *de amore dei*: HIER. epist. 78, 27 Christi vincula vertuntur in amplexus. AVG. conf. 13, 8, 9 currat vita mea in amplexus tuos. in epist. Ioh. 9, 9 ad illum curre, eius amplexus pete. ver. rel. 35, 65 amici huius mundi ... timent ab eius amplexu separari. *saepius de concubitu spiritali*: HIER. in psalm. 127 p. 236 habeamus illam (*sc. Sapientiam uxorem*) in amplexibus nostris ... si semper fuerit in amplexu nostro ... faciemus ex ea filios non filias. AVG. civ. 10, 3. in psalm. 110, 9 veritatis. 122, 5 spiritales. serm. 58, 9 consensionis. 335, 6 anima ... dei amplexibus digna. symb. 3, 6 PS. AVG. serm. 14, 4 FAVST. REI. epist. 7 p. 205, 5.

***epitheta*:** aeternus: AVG. in psalm. 110, 9. ardens: PS. QVINT. decl. 5, 17. artus: SEN. dial. 11, 19, 3. assuetus: SIL. 13, 639. avidus: OV. met. 7, 143. blandus: CAEL. AVR. chron. 5, 4, 73. brevis: STAT. Theb. 12, 641. carus: OV. met. 9, 751. castus: AVG. in psalm. 110, 9. coniugalis: APVL. met. 5, 6. creber: OV. met. 9, 538. cupitus: VVLG. prov. 7, 18. delicatus: HIER. in Abd. 10 p. 374. densus: VAL. FL. 4, 325. desideratus: HIER. epist. 46, 12. distensus: CASSIOD. var. 11, 39, 2. dulcis: VERG. Aen. 8, 568 LVCAN. 5, 793 VAL. FL. 1, 237 PS. RVFIN. in psalm. 46, 15 CARM. epigr. 707, 10 CORP. VI 31937/8 l. 10. durus: STAT. silv. 1, 2, 53. effusus: PETRON. 139. extremus: LVCAN. 3, 745 SIL. 9, 43. femineus: HIER. epist. 55, 3. furtivus: APVL. met. 9, 24. humanus: PS. AVG. serm. 121, 4. immaturus: APVL. met. 5, 29. incestus: FIRM. math. 4, 15, 7. inlecebrosus: FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 13, 5. indissociabilis: FAVST. REI. spir. 2, 4 p. 138, 21. inseparabilis: FAVST. REI. grat. 2, 4 p. 66, 2. licentiosus: APVL. met. 5, 29. liquidus: MANIL. 4, 596. longus: VAL. FL. 1, 316. lubricus: APVL. met. 1, 4. maritalis: PS. QVINT. decl. 4, 3. matronalis: APVL. met. 3, 19. miser: AMBR. exc. Sat. 1, 19. moderatus: SEN. epist. 75, 3. mollis: VERG. Aen. 8, 388 APVL. met. 5, 13 ARNOB. nat. 5, 21. mutuus: APVL. met. 2, 17. 5, 7. 26 CAEL. AVR. chron. 4, 8, 108. mysticus: SIDON. epist. 9, 9, 12. novus: APVL. met. 9, 20. perennis: SIL. 7, 245. pestifer: APVL. met. 8, 12. pudicus: CLAVD. rapt. Pros. 3, 277. puellaris: HIER. epist. 52, 2: regius: CLAVD. 4 (14), 25. sanctus: SEN. epist. 75, 3. secundus: COD. Theod. 5, 1, 8. spiritalis: AVG. in psalm. 122, 5. suavis: PS. AVG. serm. 14, 4. supremus: VAL. FL. 5, 32. tenax: APVL. met. 9, 5 CAEL. AVR. chron. 5, 4, 68 acut. 2, 37, 195. tumultuosus: SIDON. epist. 3, 3, 6. turpis: CLAVD. carm. min. 30, 129. ultimus: SEN. Med. 552. 848. vacuus: VAL. FL. 4, 39. varius: PROP. 2, 15, 9. vastus: SIL. 3, 189. venerius: APVL. met. 10, 34. verus: STAT. Ach. 1, 643. volens: APVL. met. 9, 16.

iuncturae verbales (*abl. plur. prae acc. plur. rarus*): *accedunt ad figuram, quae dicitur, etymologicam hi loci*: CIC. div. 1, 79 circumplicatum. AMBR. hex. 3, 12, 51 complectitur. AVG. civ. 3, 29 ambienti. ***cum dativo*:** instare: VAL. FL. 4, 39. parare: HIER. epist. 107, 6. substrahere: VERG. Aen. 6, 698 *et fortasse* divellere: Aen. 8, 568. ***cum accus.***, *ablativ. absol. hic inclusis*: accipere: OV. epist. 13, 154. adligare: ANTH. 22, 5. admovere: STAT. Ach. 1, 643. arcere: SIL. 6, 413. capere: SEN. Herc. O. 1342. congredi: HIER. in Hab. prol. contingere: APVL. met. 5, 6. dare: VERG. Aen. 1, 687. 8, 405 OV. met. 2, 42. 627. 4, 597. 9, 560. 11, 459 SEN. Med. 552 VAL. FL. 1, 333. 4, 635. 8, 11 STAT. silv. 5, 2, 11 PS. QVINT. decl. 10, 6. 14 AVSON. 13, 7. deprimere: PLIN. paneg. 24. differre: SEN. Herc. f. 638. discernere: AVSON. 391, 6. dissipare: STAT. silv. 3, 2, 57. dividere: SEN. Thy. 1024. emere: PROP. 4, 5, 33. excutere: OV. met. 9, 52 STAT. Theb. 10, 39. expediri: SEN. Thy. 1004. explere: APVL. met. 5, 26. extorqueri: AVG. civ. 3, 13. ferre: OV. met. 8, 177. 11, 328 SIL. 6, 424 STAT. silv. 2, 1, 81 PLIN. paneg. 86. fugere: TIB. 1, 9, 74 LVCAN. 3, 745 MART. 4, 22, 3. inquietare: PS. QVINT. decl. 4, 3. inquinare: OV. fast. 3, 496. iungere: LVCAN. 4, 209 PETRON. 86 STAT. Theb. 12, 386 HOMER. 336 PS. QVINT. decl. 10, 5 APVL. met. 5, 29. negare: CALP. ecl. 1, 14. obire: APVL. met. 9, 24. pati: LVCAN. 10, 362 VAL. FL. 7, 186. petere: VERG. Aen. 8, 615 OV. epist. 14, 69. 15, 266 met. 6, 605 SEN. Thy. 522 OCTAVIA 769 STAT. silv. 1, 2, 36 HEGES. 1, 44, 5 AVG. in epist. Ioh. 9, 9. praebere: PS. QVINT. decl. 3, 7. quaerere: ELEG. in Maecen. 2, 10 HIER. epist. 52, 2. 55, 3. repetere: SIDON. epist. 9, 9, 8. rumpere: VAL. FL. 5, 32. solvere: VAL. FL. 1, 351. sperare: STAT. silv. 2, 3, 56. sumere: PETRON. 127. terere: TIB. 1, 8, 32. vendere: PETRON. 126. consurgere in: SIDON. carm. 22, 84. currere in: AVG. conf. 13, 8, 9. deferri in: MART. CAP. 2, 130. effundere in: LVCAN. 4, 176 TAC. ann. 12, 47 FLOR. Verg. 183, 17. gestire in: ARNOB. nat. 4, 35 HIER. epist. 100, 15. inmittere in: PETRON. 131. invitare in: SVET. Cal. 22. ire in: OV. epist. 15, 86 ars 1, 770. 3, 732 met. 11, 228 fast. 2, 180 DRAC. Orest. 246. ire sub: OV. epist. 16, 94 met. 7, 616 fast. 6, 554. mittere se in: HIST. Apoll. rec. A 49. parare in: HIER. epist. 65, 15. properare in: OPTAT. 5, 8 p. 137, 18. ruere in: TAC. ann. 16, 32 DRAC. Orest. 644. tendere ad: VAL. FL. 1, 238. transire in: HIER. epist. 21, 13. venire in: OV. fast. 4, 171. vertere in: OV. epist. 5, 100 HIER. epist. 78, 27. volare in: HIER. epist. 22, 41. ***cum ablativo*:** adhaerere: PORPH. Hor. epod. 15, 6. ambire: STAT. Theb. 7, 498. calere: CLAVD. 14, 25. cingere: OV. trist. 4, 3, 5 CAEL. AVR. acut. 2, 37, 194. circumfundere: VELL. 2, 123, 2. circumplicare: CIC. div. 1, 79. coercere: APVL. Plat. 1, 11. complecti: AMBR. hex. 3, 12, 51. conserere: FAVST. REI. grat. 2, 4 p. 66, 2. continere: LVCR. 5, 319. contorquere: SIL. 3, 190. contrectare: SEN. contr. 1, 2, 9. copulare: ARNOB. nat. 6, 22 HIER. epist. 65, 20. degravare: STAT. Theb. 9, 274. delectari: FIRM. err. 12, 2 math. 4, 15, 7. delenire: MART. CAP. 1, 3. diripere: SIDON. epist. 3, 3, 6. divellere: VERG. Aen. 8, 568 (*fort. dat.*) PS. QVINT. decl. 5, 17. excipere: OV. epist. 17, 101. expediri: APVL. met. 9, 5. fovere: VERG. Aen. 8, 388 LVCAN. 5, 735. frui: SEN. Med. 848 VVLG. prov. 7, 18. gestare: CLAVD. carm. min. 30, 97. haerere: OV. met. 4, 184. 7, 143 OCTAVIA 743 PLIN. nat. 36, 127 VAL. FL. 1, 316. inhaerere: APVL. met. 1, 4. impedire: OV. met. 2, 433. implicare: HIER. epist. 143, 1 AVG. serm. 205, 2. inretire: HIER. epist. 68, 2. invadere: PETRON. 139. latere: STAT. Theb. 7, 320. nutrire: PROP. 1, 12, 5. occupare: OV. fast. 3, 509 VAL. FL. 7, 254 STAT. Theb. 5, 213. perfrui: APVL. met. 5, 7. petere: CAEL. RVF. ap. QVINT. inst. 4, 2, 124 SIL. 13, 648. polluere: PS. AVG. serm. 121, 4. rapere: IVV. 9, 75. satiari: STAT. silv. 1, 2, 36. separare: AVG. ver. rel. 35, 65. solari: STAT. Theb. 2, 354. sustinere: LVCAN. 5, 793. tegere: SEN. Phoen. 475. tenere: OV. epist. 15, 214 PLIN. nat. 10, 197 VAL. FL. 1, 214 STAT. silv. 3, 3, 151 TAC. ann. 12, 68. viduare: APVL. met. 4, 27. vinculare: CAEL. AVR. chron. 4, 8, 108. abstinere ab: ITALA eccl. 3, 5 (Aug. bon. coniug. 1, 5) HIER. epist. 48, 15. arcere ab: CLAVD. carm. min. 30, 129. avellere ab: HIER. epist. 46, 12. calescere in: HIER. epist. 52, 2. continere ab: ITALA eccl. 3, 5 (Aug. nupt. et conc. 1, 14). dimittere ab: SVET. Otho 10 FLOR. epit. 4, 2, 71. exire a: STAT. Theb. 11, 353. haerere in: OV. Pont. 1, 9, 19 HIER. epist. 98, 19. iacere in: OV. am. 3, 8, 12. mittere ab: PASS. Mar. Iac. 4. mollescere in: HIER. epist. 22, 12. rapere ab: QVINT. decl. 253 p. 36. refugere ab: ARNOB. nat. 5, 10. separare ab: SIDON. epist. 9, 9, 8. solvere ab: OV. epist. 13, 12.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ampliātiāna *v. sub* Ampliātus *l. 65.*

ampliātio, -ōnis *f. ab* ampliare. 1 *comperendinatio in re iuridica*: SEN. contr. 1, 3, 9 ampliata es. ea ipsa ... ampliatio quae apud iudices fieri solet, ex qua verbum in sententia petitum est, non est damnantis sed dubitantis. DON. Ter. Eun. 4, 4, 45 (713) ampliatio [delatio] (*del. Wessner*) quaestionis argumentum est nihil constitisse. PS. ASCON. div. in Caec. p. 108 *tabulas* insculptas litteras habentes ... N et L ampliationis, his enim litteris significabant non liquere. Verr. p. 164 inter comperendinationem et ampliationem hoc interest quod comperendinatio ex una tantum † repetitur, cum ante iudex non intellegeret ... ampliandi signum N. L. dabant ... unde ampliatio nascebatur (*de re cf. Wissowa, PW. I 1979*). 2 *augmentatio, incrementum*: TERT. bapt. 13 addita est ampliatio sacramento (-ti *Harnack*). orat. 6 ampliationem horreorum. resurr. 52 corpus a deo ... non abolitione sed ampliatione mutatur. RVFIN. hist. 10, 6, 19 frumenti vel vini. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 26 non illa ampliatio miseriarum parcimonium modi naturalis evertit. SERM. Corp. Vind. 21 p. 304, 3 (RVFIN. serm. 20 *vel* PS. AVG. serm. 13, 5) Ioseph interpretatur augmentatio sive ampliatio. FRG. Bob. gramm. VI 627, 3 hinc (*sc. ex structurarum praeceptis*) reliquas aut per ampliationem aut per solutionem nasci. CORP. VIII 14850 (= 1318) ad ampliationem templi et gradus. 3 *de ornatu orationis*: ARNOB. nat. 7, 46 ampliatio sermonis.

ampliātor, -ōris *m. ab* ampliare. AVG. serm. 109, 2 ampliator populi. INSCR. numm. Cohen II² p. 348 nr. 789 s. p. q. R. ampliatori civium (*de Anton. Pio*). CORP. VIII 5334 ampli⟨atori⟩ ⟨populi⟩ Ro⟨mani⟩ *suppl. Mommsenus, malim* orbis Romani, *vide* amplificator. *Gudeman.*

Ampliātor, -ōris *cogn.* CORP. IX 5522 Cn. Sentius Ampliátor.

Ampliātus, -a *nomen cognomenve crebrum servorum et humilium; cf. Otto, Fleck. Jahrb. Suppl. XXIV p. 756.* a *altera apicata* CORP. X 1272. XIV 3637. V 7431; *sculptum* Anpliato VI 14918; *cf.* CORP. Att. III 1892 Ἀνβλεᾶτος. *nota* CORP. IX 4124 (*periit*) Sulpiciae O. l. Ampliatae et Sulpigio Ambliato. *graecis litteris sculptum* CORP. III 436 CORP. graec. 286. 5898. *gen. fem. in* -aes CORP. X 8059, 383. II 4975, 60 *in signaculo. in usu fuit demum ab ineunte I p. Chr. saeculo, creberrimum in media Italia, multo rarius in provinciis; ex Germaniis aut Britannia nullum habemus exemplum.* CORP. VI *passim, ex. gr.* 14918. 22321. 23818. 31029 M. Vlpius Aug. lib. Ampliatus. 33695 (*columb.*) Flavia Ampliata. 34386. 34386ᵃ. 34857. 35095. 35316. 35476. 35518. 36230. 36289 *sq.* 36575. INSCR. bull. com. 1901 p. 276 CORP. XIV 246 VII 7. 255 II 31. 309. 505. 872. 985. 1210. 1650. 1655. 1661. 2887. 3357. 3637 T. Aelius Aug. líb. Ampliátus. 4255. IX 176. 424. 537. 580. 1455, 3, 66. 3, 75 (*a. 101*). 1873. 1908. 2236. 2306. 2386. 2676. 2880. 3363. 4124. 4232. 4349. 5016. 5247. 5282. 5553 INSCR. Ephem. epigr. VIII 22. 27. 125 CORP. X 63. 217. 443. 456. 504. 574. 695. 718. 748. 769 *a. 52.* 847 (*Pompeis*) N. Popidius Ampliatus (*cf.* 848. 921. IV suppl. LXXXIII, 3. IV 2658 *sq.*; *alii Pompeiani* Sextius Ampliatus, L. Popidius A., M. Clodius A., Ti. Claudius A., D. Caprasius Ampliatus *v.* CORP. IV suppl. index; *praeterea* CORP. IV 1182—4. 1363ᵇ. 1485. 1608. 1975. 2272. 2355. 2375. 2939. 2978. 8047, 6. 7 INSCR. Notiz. degli scavi 1892 p. 30. 1894 p. 383. 1897 p. 17 Röm. Mitteil. 10 p. 157). CORP. X 1272. 1289. 1403 d 2, 5. g 2, 35. g 3, 25. 1923. 2055. 2126. 2209. 2804. 2860. 3086. 3706. 3810. 4006. 4597. 5143. 6115. 6710. 8062, 5 INSCR. Notiz. degli scavi 1891 p. 235. 1893 p. 443. 1894 p. 66 CORP. XI 207. 4311. 4716. 5748. 6251. 6273. 6399. 6547. 6567. 6689, 20 (*a. 93*). 21. 30. 113. *rarum in Gallia cisalpina*: CORP. V 1068. 1069. 1192. 1344. 7385. 7431. 7558. V suppl. 4. 228. 1204, *item in provinciis*: CORP. III 436. 2197. 7938. 8143. 8831. 10512. 10135. VIII 2082. 2803. 2803ᵃ. 4110. 4153. 5240. 5835. 21125. II 1291. 3771. 4975, 60 Staiaes Ampliataes. XII 2042. 3926. 5678, 10. 5690, 109. *in libris hi*: VVLG. Rom. 16, 8 Ampliatum (Ἀμπλίαν *pars codd. graec.*) dilectissimum *Paulo* (HIER. nom. hebr. 73, 28). COD. Iust. 5, 56, 2 (*a. 224*). 6, 42, 19 (*a. 290*). 9, 20, 11 (*a. 293*). LIB. pontif. p. 152, 8 *presbyter. incertum cogn.* **Ampliātiāna.** CORP. XIV 2062 (*periit*) Terentiae Ampliatianae (-iatae *pars codd.*). *V.*

? adcommoda **amplica** apta GLOSS. V 261, 54.

? **amplicitus** κεκολλημένος GLOSS. II 16, 50. *corruptum ex* adplicitus *vel* applicatus, *vide* GLOSS. II 8, 47.

amplificātio, -ōnis *f. ab* amplificare. 1 *proprie de re augenda, incrementum*: CIC. Verr. 4, 19 cum amplificatione vectigalium. div. 2, 83 pecuniae. off. 1, 23 rei familiaris. 2, 17 nostrarum rerum. ALC. AVIT. hom. 7 p. 117, 34 divitiarum. 2 *translate de rebus incorporeis augendis, exaggerandis*: CIC. off. 2, 42 honoris et gloriae. PANEG. 10, 2 non iniuria minuendi faciunt (*sc. gesta ingentia*) quae spem amplificationis ex magnitudine sustulerunt. ARNOB. nat. 7, 13 honos omnis ... constans partibus duabus, ex concessione tribuentis et amplificatione sumentis. VEG. mil. 4 pr. 4 potentissimae nationes nullam maiorem gloriam putaverunt quam ... ab aliis conditas (*sc. civitates*) in nomen suum sub quadam amplificatione transferre. *nota*: FIRM. err. 29, 3 deus summus ... amplificationis maximae (*i. eximiae imperatorum potestatis*) augmenta decernit. 3 *technice apud rhetoricos, de re verbis vel sententiis ornata, exornatio rerum,* αὔξησις: RHET. Her. 2, 30, 47 amplificatio est res quae per locum communem instigationis auditorum causa sumitur. 3, 13, 23 amplificatio dividitur in cohortationem et conquestionem ... amplificatio est oratio quae aut in iracundiam inducit aut ad misericordiam trahit auditoris animum. CIC. part. 27 est enim amplificatio vehemens quaedam argumentatio ut illa docendi causa, sic haec commovendi. 53 est igitur amplificatio gravior quaedam adfirmatio quae motu animorum conciliet in dicendo fidem. ea et verborum genere conficitur et rerum. PS. ASCON. Verr. p. 151 argumentari est argumentis uti ad rem probandam, dicere amplificatione uti ad delectandum commovendumque auditorum oratione perpetua. QVINT. inst. 8, 4, 3 quattuor tamen maxime generibus video constare amplificationem, incremento, comparatione, ratiocinatione, congerie. RHET. Her. 1, 14, 24. 2, 17, 26. 2, 29, 46. 2, 30, 47. 3, 8, 15. 3, 13, 24. 3, 14, 25. 3, 15, 27 (*bis*). 4, 8, 11. 4, 28, 38. 4, 53, 67 CIC. inv. 1, 27. 47. 100. 101. 2, 48. 68. 77. 82. 114. 121. 147. part. 30 rerum autem amplificatio sumitur eisdem ex locis omnibus, e quibus illa quae dicta sunt ad fidem. 57 de orat. 3, 105. 106. orat. 102 in ea (*sc. Rabiri causa*) omni genere amplificationis exarsimus. top. 98 *amplificationis* effectus hic (*sc. in peroratione.* is *cod. A*) debet esse, ut aut perturbentur animi aut tranquillentur et, si ita iam adfecti ante sint, ut augeat eorum motus aut sedet oratio. VITR. 5 pr. 1 quod etiam vel in nostris quoque studiis res pateretur, ut amplificationibus auctoritas et in his praeceptis augeretur. QVINT. inst. 2, 5, 9. 4, 3, 15 omnis amplificatio, omnis minutio, omne adfectus genus et quae maxime iucundam et ornatam faciunt orationem. 5, 10, 99. 6, 1, 52 cum sit maxima pars epilogi amplificatio, verbis atque sententiis uti licet magnificis et ornatis. 6, 2, 23. 8, 4, 9. 12. 15 (*bis*). 17. 21. 26. 29 scio posse videri quibusdam speciem amplificationis hyperbolen quoque. 9, 4, 128. 10, 1, 49. 12, 10, 61. DON. Ter. Ad. 261 o miram amplificationem beneficii. Andr. 236 est perversa αὔξησις a maioribus descendens ad minora per amplificationem accusationis. Hec. 204 magna amplificatio criminis. 210. MART. CAP. 5, 547 amplificatione exordium concludendum.

amplificātor, -ōris *m. is qui auget aliquid*: CORP. VI 1142 urbis Romae. CIC. Tusc. 5, 10 nec vero Pythagoras nominis solum inventor sed rerum etiam ipsarum amplificator fuit. epist. 2, 9, 3 dignitatis meae (10, 12, 5). CORP. VIII 1179 conditor atque amplificator totius orbis Romani sui *Constantinus Maximus.* *f.* **amplificātrīx,** -īcis. PANEG. 12, 8 amplificatrix veri vetustas.

amplifico, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* amplus *et c.* facere. *Th.*]. PRISC. gramm. II 440, 18 componuntur autem verba vel cum nominibus ut amplum amplifico. GLOSS. amplifico μεγαλοποιῶ. μεγαλύνω. πληθύνω. amplificat dilatat. *legitur primum apud* PACVV. *p. 2001, 5.*

I *proprie*: *augere, dilatare, maius, longius facere, producere, augmentare, locupletare*: 1 *aliquid*: RHET. Her. 3, 11, 20 magnitudinem vocis ... nonnihil auget sed maxime amplificat adcuratio (CIC. nat. 2, 144 sonus *i. firmius, gravius reddit*). CIC. Catil. 3, 2 urbem conditam amplificatam servavit (LIV. 1, 33, 9. 1, 44, 3). dom. 23 pretium. 26 rem publicam ... servatam et amplificatam (Manil. 49 nat. deor. 2, 8 CORP. III 12326). Phil. 5, 49 opes (COD. Iust. 5, 27, 3). Rab. Post. 43 patrimonium (COLVM. 1 pr. 7). Lael. 59 spes amplificandae fortunae (*i. rei familiaris*). rep. 3, 24 augere opes, amplificare divitias. LIV. 34, 44, 5 villa ... refecta amplificataque. 37, 53, 13 spem ... amplificandi regni (39, 28, 10 amplificare et augere regnum. AMM. 25, 9, 9). DECL. in Catil. 83 facultas amplificandi imperii. VITR. 5, 7, 2 gradationes scalarum. PAVL. FEST. p. 229 'pro' ponitur etiam amplificando ac palam faciendo ut prodi, provoca (QVINT. inst. 9, 3, 28 verba geminantur vel amplificandi gratia. *i. longius facere*). VAL. MAX. 3, 2, 6 pro amplificanda et tuenda patria (PLIN. epist. 2, 5, 3 ornare patriam et amplificare). 3, 4, 2 numerum (FILASTR. 121, 6) senatus. 4, 4, 1 titulum imaginum suarum. SEN. epist. 118, 16 quaedam (*velut mel*) amplificata in suo genere ... perdurant. SVET. Iul. 66 amplificando ementiendoque (*sc. copias hostium*) confirmabat (*sc. milites Caesar*). EVTR. 8, 8 provincias. AMM. 14, 2, 12 amplificatis viribus (*sc. exercitus*). OPTAT. 5, 9 p. 139, 1 tractatus. VVLG. Sirach 50, 5 qui praevaluit amplificare civitatem (PS. RVFIN. in psalm. 47, 1) ingressum domus et atrii amplificavit. 50, 15 amplificare oblationem (ἐξέχεεν). AVELL. p. 46, 28 basilicam. CORP. V 4161 Mercurium (*i. templum*) Augustum voto suscepto amplificavit. INSCR. christ. Rossi II p. 189, 2 omnia in cumulum luminis amplificat *Christus.* 2 *aliquid aliqua re*: RHET. Her. 3, 16, 29 artificiosa (*sc. memoria*) naturae commoda ... amplificet ratione doctrinae. PLIN. nat. 37, 63 longinquo amplificantur visu (*sc. smaragdi*). ARNOB. nat. 7, 38 amplificata res publica est victoriarum frequentibus gaudiis. AVSON. 289, 4 duplici muro amplificata loci species (*i. urbs muro aucta*). SIDON. epist. 4, 14, 1 provinciae per te beneficiis amplificantur (NOVELL. Theod. 17, 2 *beneficiis* amplificavit imperium). AMM. 22, 9, 3 Nicomediam magnis principum amplificatam impensis. 23, 6, 23 *Ctesiphontem urbem* incolarum viribus amplificatam et moenibus. CORP. III 324 lavacrum thermarum amplificavit sua pecunia. V 875 (*lectio dubia*) ⟨...⟩rtunam locis ⟨a⟩mplificaverit. XIV 376 amplificavit impensa sua idem munus gladiatorium. 3 *in imagine*: HIL. in psalm. 118 phe 5 escae doctrinae caelestis nisi amplificato (*i. dilatato*) et patente corde quodam modo fuerint non adibunt. PS. RVFIN. in psalm. 54, 21 deus ultricem manum suam amplificabat

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in vindictam. MART. CAP. 6, 573 arcibus urbanis veteres tibi (*sc. Minervae*) templa sacrarunt quod ratio amplificet (*i. vis ingenii cogitando auget*) quodque est elatior urbe. *nota* AVSON. 160, 14 praeditus et vitas hominum ... porrigere et fatis amplificare moras.

II ***abusive*:** 1 *rem incorpoream augere, sim*: PACVV. trag. 267 dolorem. CIC. Manil. 46 auctoritatem (inv. 1, 5 CAES. Gall. 2, 14, 6). Marcell. 8 dignitatem (epist. 2, 18, 1. 11, 5, 3. 12, 24, 1 DECL. in Catil. 49). ac. 2, 5 cum amplificare velim, minuam etiam gloriam. nat. deor. 2, 168 facultatem disserendi. 3, 34 ea ipsa quae sentiuntur, ut frigus, ut calor, ut voluptas (fin. 1, 38), ut dolor, ut cetera, cum amplificata sunt, interimunt. Tusc. 4, 42 aegritudo ... ceteraeque perturbationes amplificatae certe pestiferae sunt. CAES. Gall. 6, 12, 6 gratia dignitateque amplificata. PS. SALL. rep. 2, 5, 2 nobilitatis opes deminutae sunt et ius populi amplificatum. VAL. MAX. 1, 1, 1 studium antiquis ... servandae ... amplificandae religionis. 2, 2, 8 *magistratuum* maiestas. SEN. epist. 76, 17 quidquid illum (*sc. bonum*) confirmat, extollit, amplificat, bonum est. GELL. 15, 28, 5 amplificandae admirationis gratia. ARNOB. nat. 3, 33 unum ... numen vocabulis amplificatum tribus. AVSON. 419, 13 vim tuae voluntatis amplificas. VVLG. III reg. 1, 47 amplificet deus nomen Salomonis. Sirach 47, 12 dei sanctitatem. SACR. Leon. p. 425 amplificatis semper in melius naturae rationabilis incrementis. VINCENT. LER. 23, 28 in semet ipsa unaquaeque res amplificetur. CORP. XI 6335 gaudium n(umeri) n(ostri) amplificari. 2 *aliquem laudibus, verbis, honoribus ornare, decorare, excolere, venerari, sim.*: SISENNA frg. 136 sen. consultis clarissimis amplificati. CIC. dom. 88 *cum* a populo Romano semper sim defensus, amplificatus, ornatus. leg. 3, 32 honore et gloria amplificati. epist. 15, 11, 1 in me ornando et amplificando. PLIN. paneg. 69 honoribus amplificat atque auget. ARNOB. nat. 7, 31 *deus* tantum esto mactus quantum volo, tantum amplificatus quantum iubeo. HIL. trin. 4, 24 in gentem magnam amplificandus esse promittitur. AMBR. Cain et Ab. 1, 9, 34 amplificabat deum et agebat gratias. VVLG. Sirach 48, 4 amplificatus es Elias (ἐδοξάσθης). 49, 13 Zorababel (μεγαλύνωμεν). 50, 20 amplificaverunt psallentes in vocibus (*gr. non concinit nec hebr.*). I Macc. 2, 18 amplificatus auro et argento (δοξασθήσεσθε). RVFIN. patr. 10, 3 homo usque ad Ioseph augmenta amplificatus (*in eodem capite persaepe* ampliatus) ascendit. 3 *technice apud rhet.* **a** *de rebus dicendo ornandis, sim.; v. sub* amplificatio *p. 1999, 82* (*opp.* attenuare, minuere, infirmare, frangere). *saepe cum verbis augendi vel ornandi coniunctum legitur*: RHET. Her. 2, 19, 30 ad amplificandum et exornandum (CIC. de orat. 1, 221). 3, 3, 6. 3, 13, 24. 4, 55, 69 CIC. inv. 2, 19. 67 de orat. 1, 143 amplificanda et augenda (orat. 125). 1, 221. 3, 104. 202 part. 52. 56. 128. 134. 135. orat. 127 amplificandi vel minuendi locus (QVINT. inst. 8, 4, 1. 9, 2, 3). 210. fin. 5, 72 virtutem (VELL. 2, 35, 4 virtutem consulis) ipsam suis laudibus amplificantis oratio. QVINT. inst. 3, 7, 6 proprium laudis est res amplificare et ornare. 9, 1, 26. 11, 1, 44. LACT. inst. 1, 5, 3 deos carminibus ornaverint et eorum res gestas amplificaverint summis laudibus. **b** *orationem ipsam*: CIC. de orat. 3, 105 ad exaggerandam et amplificandam orationem. part. 67 in amplificanda oratione. AQVILA rhet. 43 p. 36 haec figura (*sc.* διεζευγμένον) ... ornat et amplificat orationem.

amplificus, -a, -um [*cf. c.* amplificare, magnificus. *Th.*]. GLOSS. μεγαλοφυής. ἐξοχώτατον. ὑψηλότατον. 1 *spatiosus notione externi splendoris subeunte*: PACIAN. epist. 3, 4 templum amplificum, domus magna. AVELL. p. 47, 13 splendorem fabricae amplificentioris. 2 *praeclarus*: FRONTO p. 150, 3 N. sublime et excelsum et amplificum ingenium. PS. DAMAS. epigr. 85, 1 amplificam sequitur vitam dum casta Afrodite. *vetustius adv.* **amplificē**: CATVLL. 64, 265 amplifice vestis decorata figuris.

ampligōnius *v.* amblygonius.

amplio, -āvī, -ātum, -āre [*a comparativo* amplius *ductum; v. Wölfflin, Archiv 8, 412. Th.*]. GLOSS. amplio μεγαλύνω. ampliat ὑπερτίθεται. adcumulat. ampliari δειναυξῆσαι. ampliare iudicium (V 660, 18). ampliatus ηὐξημένος. ROMAN. Char. gramm. I 195, 9 quod (*sc. amplius*) adeo prolixum temporis spatium significat ut iudices quotienscumque significabant adhuc se audire velle, 'amplius' dicebant itaque negotium differebant; unde hodieque ampliari iudicium differri dicitur. *v. etiam sub* ampliatio *et* amplius. EVTYCH. gramm. V 450, 27 amplio ... ab amplior nomine vel amplius adverbio sicut satis ... a satias (GRAMM. suppl. 11, 32). *vis intransitiva* CHIRON *p. 2002, 80.*

I ***technice*:** *de iudicio differendo, causam comperendinare*: 1 *absolute*: CIC. Caecin. 29 cum causam non audisset et potestas esset ampliandi, dixisse sibi non liquere. Verr. 2, 26 lex ampliandi. PS. ASCON. Verr. p. 164 (*v. sub* ampliatio). 2 *re addita*: VAL. MAX. 8, 1 abs. 11 causa ... septies ampliata et ... octavo iudicio absoluta est. PS. QVINT. decl. 334 p. 316, 17 ampliatum ... iudicium. AVELL. p. 106, 26 adhibita comperendinatio et sub ipso fine certaminis ampliata iudicia. 3 *de reo, qui usus metonymicus fortasse principalis erat*: RHET. Her. 4, 36, 48 quid fuit, iudices, quare ... istum hominem nefarium ampliaveritis? LIV. 4, 44, 11 *virginem* ampliatam, deinde absolutam. 43, 2, 6 bis ampliatus, tertio absolutus est reus. 43, 2, 10 criminibus accusati ambo ampliatique. SEN. contr. 1, 3, 2 ampliatur a iudicibus in poenam. VIR. ill. 24, 6 reus factus est et ob conspectum Capitolii ampliatus est. AVSON. 400, 2 Venus de pulchritudinis palma diu ambiguo ampliata iudicio. *nota translationem e iure ad alias res*: PS. QVINT. decl. 12, 25 his casibus ampliavimus tempus (*i. prolatare, differre*). MART. CAP. 9, 897 aequius ... duco ampliandam discussionem tantam. AVELL. p. 771, 18 coacti sumus ampliare sermonem.

II ***proprie*:** *i. q. amplificare, augere, locupletare, dilatare, sim. de magnitudine, spatio, numero, externa specie*: 1 *aliquid*: BELL. Hisp. 42, 2 ampliato honore (IORD. Get. 57, 289 CARM. epigr. 577, 7). HOR. sat. 1, 4, 32 ampliet ut rem. LIV. perioch. 1 equitum centurias ampliavit. 10 collegium augurum (89). LIV. perioch. 2 numerus tribuum (3 tribunorum plebis. 20. 33 praetorum. 15 quaestorum. PS. QVINT. decl. 263 p. 76 civium. PLIN. paneg. 54 gladiatorum. SVET. Iul. 41 praetorum aedilium quaestorum, minorum etiam magistratuum. Nero 22 palmarum. PS. HIL. dedic. eccl. p. 879^D lectionum). LIV. perioch. 37 regnum. 120 vires ... adiuncti. CELS. 7, 5, 2 ampliato vulnere (CHIRON 32 *bis*. 95). PS. SEN. mon. 182 ut illam (*sc. pusillam domum*) fortuna angustavit, ita amicitia ampliavit. LVCAN. 3, 276 *Tanais* ampliat orbem. PLIN. nat. 11, 117 araneus ... umorem absorbens ariditatem ampliat. 11, 260 longitudo (*sc. iusta crurum mensura*) superficiem corporum solam ampliat. 17, 73 ampliato etiam miraculo. 17, 178 ampliat se (*sc. vitis*). 23, 67 cremata *faex aceti* ampliat vires. MART. 10, 23, 7 aetatis spatium. PS. QVINT. decl. 5, 11 temptat hoc ... ampliare alia iuvenis invidia. FRONTIN. aq. 28 capacitatem (*bis*). 33 centenariam. 76 *aquae* priores non ampliatae sed omissae sunt. 119 opus aut facere aut ampliare. strat. 1, 1, 9 vetuit castra ampliari (CORP. III 13796). PS. FRONTIN. strat. 4, 3, 12 modus agri. TAC. hist. 2, 78 prolatare agros sive ampliare servitia. PLIN. epist. 10, 70, 1 ut ipsa civitas (*i. Vrbs*) amplietur nec ulla aedificia tollantur ... sed relaxentur in melius. HYG. lim. grom. p. 175 quintus quisque (*sc. limes*) spatio itineris ampliaretur. SVET. Iul. 44 de tuendo ampliandoque imperio plura ... destinabat (PAVL. dig. 48, 20, 7 IVST. 7, 4, 2. 23, 1, 17 regnum. EVTR. 8, 2). Aug. 18 ampliato ... templo. 41 senatorum censum (SIDON. carm. 23, 223 castrensem ... censum). 45 athletis et conservavit privilegia et ampliavit. DIOM. gramm. I 505, 8 a dimetro in tetrametrum ampliatur *metrum* (506, 7. *multo usitatius* longiare). GRAN. LIC. p. 17^A exercitu ampliato. MARCELL. dig. 35, 2, 56 debitoris facultates. IVLIAN. dig. 23, 3, 47 dos (FLORENT. dig. 23, 4, 24). SCAEV. dig. 34, 1, 16 aetatem. 34, 3, 31, 5 summa. CALL. dig. 49, 14, 3, 3 pretia praediorum (COD. Theod. 14, 19, 1 pretium). VLP. dig. 7, 1, 7, 3 neque ampliare nec ... detrahere (*sc. fructuarium*). 43, 12, 1, 5 ripas suas mutare vel ampliare. FLORENT. dig. 7, 1, 42 legatum (PAVL. dig. 34, 2, 30 MOD. dig. 31, 32, 3). PAVL. dig. 1, 5, 14 membrorum humanorum officia. 34, 3, 25 emolumentum debiti. 42, 1, 45 de amplianda vel minuenda poena. 48, 20, 7 imperium (ACT. Arv. a. 86 v. 45). APVL. met. 9, 15 curiositatem. TERT. orat. 11 legem (22 lex ampliata atque suppleta). anim. 8 ut differentia species eorum (*sc. corporalium*) ampliet. ITALA deut. 12, 20 (Lugd.) quodsi ampliaverit dominus ... fines tuos (ἐμπλατύνῃ. VVLG. dilataverit). 30, 9 ampliabit te dominus (VVLG. abundare te faciet. *sic Hebr., in cod. Vatic.* εὐλογήσει. *cod. Alex.* πολυωρήσει). psalm. 40, 10 (Aug. civ. 17, 18) ampliavit super me calcaneum (VVLG. magnificavit super me supplantationem. ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερισμόν). PORPH. Hor. carm. 3, 6, 12 torques suos exiguos. ars 55 Latinum ampliare sermonem *sc. novis vocabulis*. CYPR. laps. 6 ampliandis facultatibus incubabant. PS. CYPR. laud. mart. 4 maiestas nominis. PS. ORIGEN. (NOVATIAN.?) tract. 7 p. 77, 24 habitationes. VOPISC. Aurelian. 39, 2 muros urbis Romae. ARNOB. nat. 3, 9 subolum multiplicata semper innumerabilitas ampliatur. 7, 14 divinitate ampliata. IVST. 13, 6, 20 terminos imperii. 35, 1, 1 ampliare fines regni et opes augere. PRISCILL. tract. 1, 26 sacrilegiorum stultitias (*i. stulta sacrilegia*). CHIRON 59 confuso ampliato calore ... vires ampliandi huius morbi minuuntur. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 113 partes orientales civitatis ampliavit (προσέχωσε) et urbem potiorem fecit. PAVL. NOL. carm. 24, 833 ampliatis horreis. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 26 si ampliatae sunt miseriae per peccatum. serm. 5, 1 severitas ampliata. SALV. eccl. 1, 11 opes (2, 38). SIDON. epist. 1, 2, 2 labra. 3, 1, 1 amicitias. 5, 16, 3 prosapiae tuae titulos. 8, 4, 2 gratiam, famam. carm. 9, 88 rura. ALC. AVIT. epist. 14 p. 47, 22 ampliastis ... faenus adsuetum (*i. plus praestitistis quam debuistis*). INST. Iust. 2, 7, 2 quantitatem usque ad quingentos solidos ampliavit. VITA Nicet. 2 aetas temporibus ampliata (*i. annis aucta, senectus*). MON. Ancyr. 4, 15 ampliato eius (*sc. basilicae*) solo (CORP. V 6513 ampliatis solo et operibus). CORP. I 594 (= VI 1275) operibus ampliatis (XI 6225. 6664. VI 31034 opere novo ampliato). V 4985 fanum. XI 6481 templum (XIV 246). VI 31537 pomerium. VIII 14792 ampliata pecunia (INSCR. Ephem. epigr. V 326. 464. 549. 757. 1211 *et saep.*). INSCR. Ephem. epigr. V 289 ampliata ... taxatione. CORP. IX 3018 aquam ... novis bracchis ampliatam. X 7844 loc(a) ampliavit. XIV 201 locis et cellis. *vis intransitiva*: CHIRON 19, 18 ampliabit enim in eis (*pedibus rheumaticis*) derivatio.

2 *addita re qua quid augetur*: PAVL. FEST. p. 134 quo (*sc. tignis*) ampliarentur superiora spectacula. CELS. 7, 5, 1 amplianda scalpello plaga est. QVINT. inst. 1 pr. 27 quae (*sc. vox, latus, vale-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tudo, constantia, decor) . . . possunt ratione ampliari. FRONTIN. aq. 73 vis aquae . . . velocitate ipsa ampliat modum. FLOR. epit. 1, 1, 5 senatus maiestatem numero ampliavit. AMPEL. 11, 3 Semiramis regnum Nini ampliavit armis. VLP. dig. 39, 3, 2 palus aqua pluvia. COD. Iust. 5, 20, 2 generali definitione constitutionem pristinam ampliantes. TERT. nat. 2, 17 *imperium* bellis ampliatur. orat. 29 virtute ampliat gratiam. SOL. 36, 1 sepulturae titulum etiam urbis moenibus ampliaret. EVTR. 1, 4 urbem . . . adiecto Caelio monte. CHIRON 59 putor calore. 228 intemperantia corporis per cruditatem fervori (*sic*) suo ampliatur. SALV. eccl. 4, 30 censum cuiusque heredis divitiis ampliares. ENNOD. epist. 1, 5 p. 10, 21 exilitatem thematis narrantis opibus ampliari. 6, 23 p. 162, 17 *sermo* lectionis opibus ampliandus. HIST. Apoll. rec. A B 36 hac arte ampliabo pecunias (*cod. P.* ampliabor pecunia *nescio an recte*). EVGIPP. Sev. 43, 3 video vos gaudium meum fervore spiritus ampliasse. PASCHAS. epist. 6 vera virtus . . . optimis successibus eatenus ampliatur. CORP. V 532 universam rem p(ublicam) n(ostram) fomentis ampliavit. INSCR. Ephem. epigr. V 305 teloneum . . . sua impensa restituit et ampliavit.

3 *metonymice de hominibus eo sensu ut* familia *vel* genus *subintellegatur; v. etiam sub* augeo (*p. 1355*): ITALA deut. 11, 8 (Lugd.) ut vivatis et ampliemini (VVLG. multoque in ea *terra* vivatis tempore. ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε). gen. 17, 21 (Aug. civ. 16, 26) ampliabo illum et multiplicabo (VVLG. augebo . . . multiplicabo, αὐξάνω . . . πληθυνῶ). DIFF. Suet. 280 matrona filios ampliat (*? lectio haud dubie corrupta. fortasse* familiam filio *scribendum. cf. locos ap. Reifferscheid*). *nota prosopopoeian*: ENNOD. opusc. 4, 5 p. 384, 13 ieiunam eloquentiam fecundis innocentiae ferculis ampliare (*i. saginare, opimare*).

III ***translate*:** **1** *aliquem honorare, ornare, ut* amplificare (*II 2*): **a** MART. 8, 66, 6 quorum . . . ter ampliavit Ianus nomina (*i. consulatu donavit*). ITALA gen. 49, 22 (Ambr. Iac. 2, 9, 40 Ios. 3, 13 patr. 2, 46. 47 Rufin. patr. 10, 3) filius meus ampliatus (VVLG. accrescens, ηὐξημένος). TERT. adv. Val. 8 ampliatus, gloriosus, fortunatus, maximus, triumphalis. AMBR. Iac. 2, 9, 41 ipse (*sc. Moses*) est ampliatus. patr. 11, 47 qui est ampliandus nisi Christus? hex. 4, 8, 32 ecclesia defectibus suis crevit et his meruit ampliari. VVLG. Iudith 10, 4 *Abram* in illam pulchritudinem ampliavit (ἐκαλλωπίσατο). CASSIOD. var. 9, 10, 2 longa quies et culturam agris praestitit et populos ampliavit. **b** *addito ablativo*: AMPEL. 18, 2 *Publicola* ius libertatis dando populum ampliavit (*i. potestatem, auctoritatem auxit*). COD. Theod. 12, 1, 74, 3 insignibus fuerint et honoribus ampliati. 12, 12, 12, 1 dignitatibus ampliatos. TERT. adv. Marc. 1, 14 animalia irrides minutiora quae maximus artifex ingeniis . . . ampliavit. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 76 imperatores et populum Romanorum dignitatibus ampliamus (*desunt graeca*). PRVD. perist. 10, 139 his ampliatus si fruar successibus. COD. Iust. 10, 32 (31), 67 (66), 1 si quis . . . infulis consulatus . . . fuerit ampliatus. **2** *rem dicendo ornare, ut* amplificare (*II 3*): QVINT. inst. 8, 4, 20 Hannibalis bellicis laudibus ampliatur virtus Scipionis. IREN. 1, 10, 2 neque is qui multum de ea potest dicere, ampliat neque is qui minus, deminorat (ἐπλεόνασεν . . . ἠλαττόνησε). ARNOB. nat. 1, 58 prodita . . . lenociniis ampliare.

ampliter *adv. v. p. 2013, 38 sqq.*

amplitūdo, -inis *f. ab* amplus. GLOSS. amplitudo μέγεθος. πλεονασμός. ὕψος. AVG. divers. quaest. 31, 3 amplitudo est potentia aut maiestas aut aliquarum copiarum magna abundantia. *de correpta antepaenultima*: PRISC. gramm. II 122, 24. *vox non legitur in versibus; adamant* CIC. (*60^ies*) VAL. MAX. (*13^ies*) PLIN. nat. (*71^ies*) AMM. (*24^ies*); *singulis locis extat apud* NEP. CASSIOD., *binis apud* VELL. FRONTIN. PANEG. SIDON., *ternis* SEN. TAC. SVET. APVL., *quater* QVINT., *quinis* COLVM. MART. CAP., *senis* GELL. ICTOS, *septem* PLIN., *octonis* LIV. ENNOD., *passim apud* ECCL. *perrara apud alios. pluralem habent* CIC. fin. 4, 18 leg. 2, 64 VITR. 7, 5, 2. 10, 2, 5 (*abl. plur.*) GELL. 4, 9, 14 ARNOB. nat. 4, 27 AMM. 31, 8, 9. 23, 6, 10 MART. CAP. 8, 858 (*abl. plur.*).

I ***proprie*:** **1** *magnitudo, latitudo, longitudo, crassitudo, multitudo, moles, magnum spatium, magnus circuitus, ambitus rerum corporearum*; πλάτος, μεγαλειότης: VARRO rust. 2, 4, 3 membrorum (*sc. corporis*. PANEG. 10, 14). CIC. Verr. 2, 131 monumentum illa amplitudine, illo opere. 5, 109 simulacrum modica amplitudine ac singulari opere. 5, 110 *signis* amplitudo saluti fuit. inv. 2, 168 urbis egregia exornatio atque amplitudo. nat. deor. 2, 98 speluncarum concavas amplitudines (*v. l.* altitudines). leg. 2, 64 sepulchrorum (GREG. TVR. glor. conf. 74). CAES. Gall. 6, 28, 5 cornuum (*sc. boum*). LIV. 1, 38, 7 loci. 1, 53, 3 Iovis templi (5, 23, 11). 7, 30, 6 urbis (PLIN. nat. 6, 47). VITR. 1, 5, 1 ex amplitudine operis . . . crassitudine ampliore (3, 4, 1). 6, 8, 5 *substructio* crescens et pondere et amplitudine (*sc. aquis*) . . . ut pro amplitudine congestionis crassitudo structurae constituatur. 7, 5, 2 parietum. 7, 8, 3 ponderis (PLIN. nat. 15, 39). 10, 2, 5 κολοσσικώτερα amplitudinibus et ponderibus onera in operibus. 10, 16, 11 *barathrum* amplissima longitudine et amplitudine. PAVL. FEST. p. 69 super modum aptarum (*sc. donaticarum coronarum*) capitibus, quali amplitudine fiunt, cum Lares ornantur. p. 259 *quercus* in ingentem evadat amplitudinem. SEN. nat. 1, 15, 4 solis (PLIN. nat. 2, 49). 7, 27, 6 *cometarum*. COLVM. 3, 2, 22 *folii* (PLIN. nat. 12, 44. 20, 222. 21, 100). 3, 2, 27 uvarum. arb. 8, 5 acini. SCRIB. LARG. 46 ad amplitudinem et patorem narium. 77 ciceris. PLIN. nat. 2, 171 quo tandem amplitudinis spatio credetur habitare (*sc. oceanum*). 3, 31 opum (AMM. 27, 11, 1). 6, 67 insula . . . magnae amplitudinis. 6, 119 oppidum . . . quondam stadiorum LXX amplitudine (6, 144. 147). 6, 130 Tigris . . . *lacus* LXX pass. amplitudine implet. 6, 142 Arabia . . . amplitudine longissima. 6, 153 templorum LXVI. haec est amplitudinis (*sc. illarum urbium*) significatio. 8, 7 dentium. 8, 10 ova (*sc. struthocamelorum*) propter amplitudinem quibusdam habita pro vasis. 8, 52 in magnam amplitudinem crescit (*sc. iecus anserum*). 12, 7 in amplitudinem augescere (*sc. platanos*). 12, 38 mali cotonei. 12, 65 *turis*. 12, 95 amplitudo frutici trium cubitorum. 13, 45 *nicolai* amplitudinis praecipuae (14, 9) quaterni cubitorum longitudinem efficiunt. 13, 47 mali. 13, 95 arborum. 13, 97. 14, 5 rerum. 14, 28 soliorum. 15, 37. 39. 60 crescere amplitudine maiore (19, 93. 21, 28 *sed* maiore *ex coni. Mayhoffii*. 21, 165. 37, 72. 172). 15, 86. 16, 66. 70 amplitudinem proceriorem. 16, 162 arborea amplitudo. 16, 169 amplitudinem extendisset. 16, 248 amplitudine quidem augentur (*sc. acini*. 19, 131). 17, 88 ramorum . . . locorumque et umbrae cuiusque arboris. 17, 206 *palmitem* praecisum quam maxima amplitudine. 18, 128 ultro aluntur amplitudine mirabili (*de pondere potius quam de altitudine*); vidi XL libras excedentia (*sc. rapa*). 18, 150 amplitudine incohata granum (*sc. avenae*) sed nondum matura. 19, 5 quamvis amplitudini antemnarum singulae arbores sufficiant. 19, 76 ex his (*sc. rapis*) in amplitudinem adolescit Corinthium (*i. maximum fit*). 19, 96 aron (*i. genus bulbi*) scillae proximum amplitudine . . . baculi crassitudine. 19, 155 *nasturtium* in Arabia mirae amplitudinis . . . dicitur gigni. 22, 114 holoschoenus . . . amplitudine tanta (*i. crassitudine*). 22, 54 foliorum et fruticis amplitudo maiuscula est. 27, 73 circumdatis utrimque foliis pollicari amplitudine (*i. pollicis latitudine*). 28, 112 *chamaeleon* similis et magnitudine . . . crocodilo . . . caudae amplitudine (*i. longitudine*) 〈distans〉. 32, 63 (*de ostraeorum pinguitate*). 34, 43 colossi . . . statuarum. 36, 18 Minervae Athenis factae. 36, 61 *lygdini lapides* amplitudine qua lances . . . non excedant. 36, 108 amplitudinem cavis . . . fecisse. 37, 13 nulla gemmarum magnitudine hodie prope ad hanc amplitudinem accedente. 37, 21 *myrrhina* amplitudine numquam parvos excedunt abacos, crassitudine raro (*sc. tanta*) quanta dicta sunt potoria. 37, 110 *gemma callaina* amplitudine conspicua. 37, 113. 139 excellens (excedens *codd.*) amplitudine. QVINT. inst. 9, 4, 136 illa sublimia . . . amant amplitudinem dactyli quoque ac paeanis (*i. illa longa metra. etiam ad II 5 trahi potest*). FRONTIN. aq. 27 amplitudo luminis crescit (*i. foramen fistulae vel calicis ampliatur*). strat. 1, 11, 11 signum modicae amplitudinis. TAC. Germ. 26 nec cum ubertate et amplitudine soli labore contendunt (AMM. 23, 6, 64 ubertate regionum et amplitudine). hist. 4, 22 valli. PLIN. epist. 1, 20, 5 statuas, signa, picturas, hominum . . . formas, arborum etiam . . . nihil magis quam amplitudo commendat *eqs.* 3, 5, 5 'Studiosi tres' in sex volumina propter amplitudinem divisi. 4, 5, 3 *libri*. 6, 16, 13 propter amplitudinem corporis (*i. obesitatem*). SVET. Iul. 47 *margaritarum*. Tib. 74 Apollinem Temenitem et amplitudinis et artis eximiae. Cal. 35 egregiam corporis amplitudinem et speciem. CELS. dig. 50, 16, 86 *praediorum*. APVL. flor. 18 p. 85 auditorii. ARNOB. nat. 6, 18 signa in inmensum tolli et admirabilem in amplitudinem sublevari. HIL. in psalm. 118 aleph 8 *diabolum* . . . omnem amplitudinem mundi huius obeuntem. trin. 2, 9 non te . . . revoco in excelsum, non in amplitudinem tendo, non deduco in profundum (*sc. mundi*, κόσμον). AMM. 17, 4, 13 navis. 22, 12, 7 impensarum. 23, 6, 10 regiones in amplitudines (*i. spatia*) diffusae longas et latas. 23, 6, 35 aucti in amplitudinem (*i. magnum numerum*) gentis solidae. 23, 6, 72 amnis aquarum adluit amplitudine (*i. volumine*. 29, 5, 7 maris. 31, 3, 8 fluentorum Histri). 23, 6, 87 amplitudines pretiorum (*i. aucta pretia*). 25, 2, 6 spatiorum (31, 8, 9). 21, 12, 13 camporum. PS. RVFIN. in Os. 2, 21 per amplitudinem succedentium prosperorum. MART. CAP. 8, 858 ut suis amplitudinibus metiamur (*sc. sidera Martis, Iovis, Saturni*). SCHOL. Iuv. 6, 375 penis. AVG. civ. 4, 9 imperii Romani amplitudo et diuturnitas. *nota* TERT. adv. Marc. 4, 11 concedimus separationem istam (*sc. novum euangelium et vetustam legem*) per reformationem, per amplitudinem (*i. amplificationem*), per profectum.

2 *corporis magnitudo hominum vel bestiarum*: BELL. Afr. 40, 6 horum corpora mirifica specie amplitudineque caesa. VARRO rust. 2, 5, 10 *boum*. LIV. 38, 21, 4 corporum. PAVL. FEST. p. 126 pecoris. COLVM. 7, 9, 1 corporis amplitudine eximii (*sc. verris*). 8, 2, 13 *pulli* Tanagrici . . . amplitudine pares. PLIN. nat. 7, 74 Naevi Pollionis. 8, 37 *bovae* in tantam amplitudinem exeuntes. 35, 126 cum longitudinem bovis ostendi vellet, adversum eum . . . pinxit (*sc. Pausias*) et abunde intellegitur amplitudo. *nota de multitudine hominum, urbium*: CAES. Gall. 4, 3, 4 hos cum Suebi . . . propter amplitudinem gravitatemque civitatis finibus expellere non potuissent (*etiam ad II 1 referri potest*). APVL. flor. 18 p. 83 pro amplitudine civitatis frequentia collecta et pro magnitudine frequentiae locus delectus est. AMM. 15, 11, 13 Aquitania amplitudine civitatum admodum culta.

3 *sensu technico*: *in mathematica de area*: QVINT. inst. 1, 10, 45

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quidquid formae quadrati detraxeris, amplitudini quoque peribit ... fieri potest ut maiore circuitu minor loci amplitudo claudatur. *apud grammaticos*: GELL. 19,8,12 tamquam id vocabulum (*sc. arena*) indigeat numeri amplitudine (*i. pluralis*). MART. CAP. 5,537 (*de pleonasmo*) Cato ille ... ad amplitudinem adicimus 'ille'.

II ***translate*:** *dignitas, auctoritas, maiestas, sim.*: **1** *qua praestat civitas, populus, sim.*: ANTON. or. frg. Cic. de orat. 2,164 si maiestas est amplitudo ac dignitas civitatis (RHET. Her. 4,25,35 maiestas rei publicae est in qua continetur dignitas et amplitudo civitatis. *cf. etiam* CIC. inv. 2,53 RHET. Her. 2,12,17 *bis*). *de his frequentibus iuncturis v. infra.* CIC. Verr. 6,150 imperii (AMM. 14,5,4). VAL. MAX. 2,9 praef. opes populi Romani in tantum amplitudinis imperatorum virtutibus excesserunt. GELL. 20,1,39 populus Romanus e parva origine ad tantae amplitudinis instar emicuit.

2 *quam honores, officia, munera, potestas alicui largiuntur*: CIC. S. Rosc. 2. 136 humilitatem cum dignitate de (et *Weiske probabiliter*) amplitudine contendere. Verr. 3,112 Manil. 70 Cluent. 150. Mur. 8 dignitas hominis vel honoris eius ... amplitudo. 16. leg. agr. 2,18 sacerdotii. de orat. 3,7. Brut. 281 ad summam amplitudinem pervenisset ascendens gradibus magistratuum (VAL. MAX. 8,5,1 per omnes honorum gradus ad summam amplitudinem provectis). off. 2,59 honorum. epist. 1,4,3 amplitudinem tuam retenturum. 5,8,3. 10,1,3 ad Brut. 1,17. Q. CIC. pet. 13 honos plus amplitudinis ... adferat. LIV. 5,21,4. 39,48,1. VAL. MAX. 2,9,10 praef. potens in sua amplitudine. 4,2,1 eiusdem amplitudinis viro (8,5,6). 4,3,13 nec quantum auri et argenti sed quantum amplitudinis pondus. 8,1 absol. 11 praecipuae accusatoris amplitudini damnatio eius donata. 9,3,5 senatus. PLIN. paneg. 36 litigatoris. PANEG. 11,29 amplitudo (*sc. consulatus*) quam tribuis. ARNOB. nat. 4,9 magistratus. AMM. 27,7,9 potestatis (30,7,1). 30,9,2 in amplitudinis suae societatem adsumpsit (*i. consortem imperii fecit*). 31,14,5 contemptam vel laesam principis amplitudinem (*i. perduellio, laesa maiestas*).

3 *in adlocutionis usu*: *de magistratibus*: SYMM. epist. (*ad fratrem*) 2,8,1. 2,21. 5,21. 5,54,6 amplitudinis tuae. *alibi, nisi de propinquorum, amicorum, imperatorum adlocutionibus agitur,* vestra *usurpatur.* AVELL. p. 70,13 (*senatus*). 601,10. 634,16. ALC. AVIT. epist. 34 p. 64,5 (*senatores*). ENNOD. epist. 1,21 p. 33,9 (*consul.* 1,22 p. 34,11. 8,23 p. 215,11). 3,34 p. 96,3 a. tuam (*propinquus Ennodii.* 4,25 p. 116,8). 6,16 p. 158,12. 7,27 p. 193,19. COD. Iust. 1,3,32 (33),3 (*imperator adloquitur.* 2,7,26 (8,7),3. 12,25 (26),4 pr.). *de principe*: COD. Theod. praef. si placet amplitudini vestrae ... vestra amplitudo (*saep.*). AVELL. p. 646,29 ENNOD. epist. 3,16 p. 84,8. *de propinquis feminis domus imperatoriae*: AVELL. p. 605,1. 635,2. *de episcopis*: AVELL. p. 634,7. CONC. Rom. a. 502 p. 445,19 si amplitudini vestrae vel sanctitati placet.

4 *dignitas, auctoritas, gravitas, magnitudo, sim., quae inest illustri generi, rei bene gestae vel praebetur aliqua praestantia, virtutibus* (*non semper accurate distingui potest ab sensu sub II 2 notato*): CIC. inv. 2,107 voluntatis. Verr. 5,80 potes domesticae laudis amplitudinem, Scipio, tueri. 5,89 detrahere ... de amplitudine Marcellorum. Mur. 16 nominis. leg. agr. 2,76 rei (VITR. 1,1,17 APVL. Socr. 3 p. 124). fin. 4,18 bonorum (*fortasse melius sub I 1 ponendum*). 5,91 virtutis (GELL. 4,9,14). Tusc. 2,64 animi. epist. 1,6,2. 1,9,2 actionis. 3,10,3 studiorum. NEP. Att. 18,5 rerum gestarum (VITR. 1 pr. 3 AMM. 14,11,32). VELL. 1,9,6 actorum. VAL. MAX. 3,8,6 nihil a tuorum amplitudine degenerasti. 3,8,7 humilitas amplitudinem (*i. humiles viros amplissimos*) venerari debet. 4,3,13 nec quantum auri et argenti sed quantum amplitudinis pondus secum ferret, aestimabatur. 4,4,2 (*de Menenio Agrippa*). 5,3,5 fortunae (PLIN. nat. praef. 3). PLIN. epist. 2,11,10 causae (4,5,4). TAC. dial. 37 crescit cum amplitudine rerum vis ingenii. HIL. in psalm. 118 vau 9 cordis. PS. HIL. dedic. eccl. p. 883^B dilectionis. AMM. 21,5,2 gestorum. 28,4,15 gloriarum et generum. HIER. in Is. 3,4 p. 53 latitudo cordis et amplitudo sapientiae. ARNOB. nat. 4,21 amplitudinis metuendae venerabilem ... dignitatem (*sc. Iovis*). MART. CAP. 1,5 virili quadam amplitudine renidebat. 2,100 nuptialis ... amplitudo. SIDON. epist. 9,2,2 pietatis. CORP. XI 5265 pro amplitudinem (*sic*) nuncupationis.

5 *ubertas, copia dicendi, altitudo orationis, ὕψος, πλατύτης*: CIC. inv. 2,51 finis est amplitudo. orat. 5 amplitudo Platonis (AMM. 22,16,22 ⟨Plato⟩ sermonum amplitudine Iovis aemulus. 30,4,3 Platonis. MART. CAP. 4,330 Socratis ... Platonisque). QVINT. inst. 5,14,30 contemptum ex humilitate et odium ex quadam servitute (*codd.*) et ex copia satietatem et ex amplitudine (*codd.*) fastidium (*non recte edd. receperunt coniecturas* severitate *et* similitudine, *ut ex sententia et conformatione contrapositi bimembris apparet*). GELL. 6,14,3 *generi dicendi* uberi dignitas atque amplitudo est, gracili venustas et subtilitas. SIDON. epist. 4,3,9 excrescit amplitudo proloquii angustias regulares. FORTVN. rhet. 3,5 p. 123 haec magnificentia (*sc. verborum*) atque amplitudo (magnitudo *codd. DP*) omnibus locis accommodata est.

***iuncturae nominales*:** *bimembres*: ars: SVET. Tib. 74 (*ad I 1*); auctoritas ... atque amplitudo: CIC. S. Rosc. 2 (*II 4*); claritas: CIC. off. 1,70 (*II 4*); crassitudo: VITR. 1,5,1 (*I 1*); decor: COD. Theod. 15,1,53 (*I 1*); dignitas: ANTON. or. frg. Cic. de orat. 2,164 (*II 1*) RHET. Her. 4,25,35 (*II 1*) CIC. S. Rosc. 136 (*II 4*) Catil. 4,9 (*II 4*) leg. agr. 2,76 (*II 4*) epist. 1,5^a,4 (*II 4*). 3,9,2 (*II 2*). 15,13,2 (*II 2*) ANTON. Cic. Att. 10,8^a,1 (*II 2*) GELL. 1,14,1 (*II 2*). 6,14,3 (*II 5*); exornatio: CIC. inv. 2,168 (*I 1*); fortuna: CAES. Gall. 7,54,3. 4 (*I 1*) VELL. 2,29,2 (*II 4*); gloria: CIC. Verr. 5,173 (*II 4*) Manil. 47 (*II 4*) epist. 1,9,2 (*II 4*) frg. 3,12 ap. Non. p. 336,22 (*II 2*); gravitas: CAES. Gall. 4,3,4 (*II 2 quo vide*); honestas: CIC. inv. 2,107 (*II 4*) S. Rosc. 15 (*II 4*); honor, honores: CIC. Verr. 2,112 (*II 4*). 2,157 (*I 1*) Cluent. 150 (*II 4*) NEP. Att. 18,5 (*I 1*) ARNOB. nat. 4,27 (*II 4*); longitudo: VITR. 10,16,11 (*I 1*); magnificentia: SEN. benef. 7,7,3 (*II 4*) FORTVN. rhet. 3,5 p. 123 (*II 5*); maiestas: VAL. MAX. 1,8,1 (*II 2*); nobilitas: CIC. S. Rosc. 3 (*II 2*); pator: SCRIB. LARG. 46 (*I 1*); pondus: VITR. 6,8,5. 10,2,5 (*I 1*); species: BELL. Afr. 40,6 (*I 2*) SVET. Cal. 35 (*I 2*); splendor: CIC. off. 1,67 (*II 4*); ubertas: TAC. Germ. 26 AMM. 23,6,64 (*I 1*). *oratio trimembris*: dignitas, potestas: CIC. inv. 2,53 (*II 1*); dignitas, gloria: CIC. inv. 2,166 AVG. divers. quaest. 31,3 (*II 4*); fortuna, claritas: CIC. Phil. 1,33 (*II 4 nam recte, ut videtur, edd. quartum membrum* gloriae *delent*); dignitas, libertas: CIC. epist. 1,9,25 (*II 4*); consilia, gloria: CIC. epist. 11,5,3 (*II 4*); fides, iustitia: CIC. epist. 13,28^a,2 (*II 4*); vigor, acritudo: GELL. 10,27,1 (*II 1*).

amplius *adv. v. sub* amplus *p. 2013, 52 sqq.*

ampliusculus, -a, -um [*ab* amplior *deminutive. Th.*]. *satis amplus, speciosus*: APVL. apol. 75 quid enim faciat homo miser ampliuscula fortuna devolutus? *vetustius, ut videtur, adv.* **ampliusculē**: *fusius, uberius, copiosius*: PLAVT. Most. 967 ibi ampliuscule (*Leo*, melius cui *P*, amplius *A*) quam satis fuerit, biberis. SIDON. epist. 8,16,3 aliquid insuper ampliuscule scribi. CLAVD. MAM. anim. p. 188,9 quidquid illud ampliuscule sermocinati sumus.

amplo, -āvī, -ātum, -āre. GLOSS. II 469,31 amplo ὑψῶ, *quod recte defendit Wölfflin, Archiv 8,412.* NON. p. 506 amplant pro amplificant. PACVV. trag. 337 ubi poetae pro sua parte falsa conficta canant (aggerant *Bücheler*, accanunt *Leo*), qui causam humilem dictis amplant.

amplus, -a, -um *adi.* [*orig. inc. nisi cf. c. gr.* ἄμη, ἀμᾶν *et c.* ampla *q. v.; v. Osthoff, Forsch. im Gebiete der indogerm. nominalen Stammbildung I 30. Th.*]. GLOSS. amplus: μέγας. ὑψηλός. ὕψιστος. ὑπερφυής. ὑπερμεγέθης. ἔξοχος. ἄπλατος. amplum: εὐμέγεθες. ἔξοχον. ὑψηλόν. magnum, grandem. patulum. patens, apertum. latum. ampla: lata. spatiosa grandia magna. ampla manu. amplissimus: μέγιστος. ἔξοχος. *v.* amplius. DIFF. ed. Beck p. 35,64 amplius spatii est, plus quantitatis. MAR. VICTORIN. rhet. 1,5 p. 172 magnum est quod in cumulum sui et magnitudinem crescit, amplum quod late patet et per multa diffunditur. NOT. Tir. 52,41. 42. 59,81. 84 (amplissimus vir). *abl. sing.* ampliori: CORP. V 4020. *vox maxime solutae orationis,* CIC. *longe usitatissima* (*plus* 400^{ies}), *etiam* PLIN. nat. *in deliciis habet* (*fere* 200^{ies}), *apud alios frequentissima* LIV. (*plus* 80^{ies}) VAL. MAX. (60^{ies}) VITR. (50^{ies}) SEN. (*plus* 80^{ies}, *perraro superlativ.*) COLVM. (80^{ies}) PLIN. (*fere* 50^{ies}) SVET. (*plus* 70^{ies}) AMM. (50^{ies}). *apud poetas, praeter* PLAVT. *et* AVIEN., *etiamsi* amplius, *ut par videtur, plerumque pro substantivo habeas, prae scriptoribus admodum raro legitur*: PLAVT. (*2 + 22*) TER. (*2 + 13*) CATVLL. (*0 + 5*) LVCR. (*3 + 5*) VERG. (*5 + 10*) HOR. (*5 + 6*) PROP. (*3 + 0*) OV. (*2 + 8*) MANIL. (*1 + 2*) PHAEDR. (*1 + 0*) SEN. trag. (*2 + 8*) LVCAN. (*1 + 2*) VAL. FL. (*0 + 9*) SIL. (*1 + 8*) STAT. (*7 + 7*) MART. (*1 + 0*) IVV. (*3 + 2*) AVIEN. (*17 + 0*). *omnino deest vocabulum* APP. Verg. TIB. PERS. *aliisque minoribus.* amplius *genuinum adverbium inde ab ultimis temporibus apud scriptores in usu erat, frequentissime legitur apud* ECCL. *et* ICTOS, ample *autem et* amplissime *post* CIC. *paene evanuerunt. nam reperiuntur tantum apud* CATONEM (*0 + 1*) CIC. (*7 + 7*) CAES. (*0 + 2*) LIV. (*0 + 1*) PLIN. nat. (*0 + 1*) SVET. (*0 + 1*) FLOR. (*1 + 0*). [*it.* ampio, *francog.* ample, *hisp.* ancho. *M.-L.*]

I ***proprie*:** *fere i. q. magnus, ingens, grandis, largus, vastus, longus, latus, late patens, altus, spatiosus, gravis, pinguis, crassus, plenus, copiosus, numerosus, magnae copiae, magni pretii, sim.*: ***adiect.*:**

A ***positivus*:** **1** *cum mensurae vocabulis*: CIC. inv. 1,6 magna et ampla pars. VARRO rust. 2,9,3 magnitudine (VITR. 5,5,2. 6,3,8. 6,7,3 ASCON. Scaur. p. 27 PLIN. nat. 12,127. 35,81 PASS. Mar. Iac. 7 p. 55,9). VITR. 2,8,11 latitudine (6,7,5). COLVM. 3,13,4 incrementum (5,11,14 arb. 16,4. 27,3). 11,3,2 modum. SCAEV. dig. 33,7,20 summa. AVIEN. ora 572 amplum marginis laxae ambitum. orb. terr. 155 latus. AMM. 31,6,2 multitudo. SIDON. epist. 4,13,2 amplus in celeri gressus incessu. **2** *de quibuslibet aedificiis vel partibus eorum*: VARRO Men. 185 cella. CIC. off. 1,139 domus (VERG. Aen. 2,310 PHAEDR. app. 14,8 GELL. 16,5,8 PORPH. Hor. carm. 2,3,19 AMBR. hex. 6,8,52 HIER. epist. 108,5. 127,3. 130,4 CLAVD. carm. min. 31,44 INSCR. christ. Rossi II p. 151). ad Q. fr. 3,1,2 cubicula (PLIN. epist. 2,17,6). VERG. Aen. 1,725 atria (SEN. dial. 6,10,1 LVCAN. 2,238 AVSON. 352,20). 3,353 porticibus (HIER. epist. 14,6). LIV. perioch. 51 classe. OV. fast. 3,182 moenia (AMM. 18,9,1. 22,16,7). FEST. p. 174 curiae. VITR. 4,8,6 laxamentum. 10,2,5 tympanum. VAL. MAX. 6,8,6 monumentum. CELS. 1 pr. valetudinaria. SEN. nat. 7,5,3. COLVM. 1,4,6 maiores ... minus amplas villas. 8,4,6 vestibulum (APVL. flor. 22 p. 102). 8,8,4 SCRIB. LARG. 45. 122 PLIN. nat. 11,29. 36,100. 37,75

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLIN. epist. 5, 6, 25. SVET. Aug. 72 praetoria (*i. splendida domus cum xystis, sim.*). VLP. dig. 29, 2, 15, 13 MACER dig. 11, 7, 3 MOD. dig. 3, 5, 26 (27) APVL. met. 3, 29 ARNOB. nat. 6, 3 PALLAD. 1, 35, 10 AMM. 18, 9, 1. 19, 1, 10 in a. suggestu et celso. 30, 1, 20 aedes (CLAVD. 28, 3). SIDON. epist. 4, 18, 5. *de signis, statuis, instrumentis, sim.*: CIC. Verr. 4, 74 amplum et excelsum signum. VITR. 2, 7, 4 statuas. 9 pr. 11 vas (COLVM. 12, 4, 4). APVL. met. 2, 19 calices. 3 *de loco, spatio, terra, solo, agro, regione, tempore, sim.*: RHET. Her. 3, 19, 31 locus (SALL. Iug. 98, 3 VITR. 1, 5, 7. 5, 1, 4. 6, 6, 6. 7 SEN. Herc. f. 673 nat. 3, 16, 5). VERG. Aen. 6, 743 Elysium. COLVM. 3, 13, 3. 5, 10, 9 scrobes amplae patentesque (arb. 21, 1 PLIN. nat. 17, 139). 6, 2, 3. 6, 27, 11. SEN. epist. 117, 19 amplos habet illa (*sc. sapientia*) speciososque (*codd. B A*, spatiosos *codd. det.*) secessus. SVET. Nero 33. TERT. nat. 3, 2, 10 agrum (*ex coni.*). PORPH. Hor. sat. 1, 6, 59. NEMES. cyn. 251 gens (*i. regio*) ampla iacet. AVIEN. Arat. 75. 1527. orb. terr. 741 Europae. AMM. 14, 6, 16 spatia (14, 7, 16. 17, 13, 22. 24, 3, 12. 31, 3, 3. 31, 4, 8). 21, 11, 18 suburbanis amplis nimiumque protentis. 23, 6, 15 pagos. HERM. Pal. sim. 6, 4, 4 tempus. 4 *de pecunia, re familiari, dono, praemio, lucro, munere, opibus, fortuna, sim.*: PLAVT. Amph. 6 bono. Epid. 302. RHET. Her. 4, 23, 33 patrimonium (CIC. S. Rosc. 6 dom. 146 Scaur. 45 Phil. 2, 67 epist. 2, 16, 5 VITR. 5, 5, 2. 6, 3, 8. 6, 7, 3 VAL. MAX. 7, 8, 2 VLP. dig. 27, 2, 3 CORP. II 6278). CIC. Quinct. 12 Phil. 13, 8. HOR. sat. 2, 2, 101 divitias. LIV. 5, 16, 11 donum (31, 11, 11). 21, 43, 6 pretia. 23, 43, 4 muneribus (PETRON. 60 AMM. 21, 6, 7). VAL. MAX. 8, 6, 1 pecuniam (SCAEV. dig. 32, 34. 40, 7, 40). SEN. dial. 7, 23, 1 opes (10, 1, 4 PLIN. nat. 9, 122 QVINT. decl. 268 p. 93, 2 SVET. Aug. 3 AMM. 26, 6, 16 HIER. epist. 123, 14). QVINT. decl. 260 p. 69, 9 fortuna (APVL. met. 4, 9). IVV. 12, 10 res (VLP. dig. 13, 7, 36). TAC. ann. 14, 53 praemia. CELS. dig. 24, 1, 48 legata. *saepius apud* ICTOS. POMPON. dig. 1, 2, 50 facultates (AMM. 17, 13, 32). APVL. apol. 75 stipem. 102 dotem. met. 2, 6 mercede (AMM. 26, 9, 10). SOL. 27, 53 sestertio. SIDON. epist. 2, 14, 2 ager cum reditibus amplis. INSCR. christ. Rossi II p. 62 argento. 5 *de corpore vel partibus corporis*: VARRO rust. 1, 20, 1. 2, 2, 4. 2, 4, 4. 2, 7, 5. PROP. 1, 2, 24 satis ampla forma pudicitia (*sc. est*). COLVM. 6, 1, 3. 7, 3, 3. 7, 3, 7. 7, 9, 1. 7, 10, 2. 7, 12, 4. 9, 10, 1 PLIN. nat. 11, 274. MART. 1, 60, 1 ora (APVL. apol. 8 met. 10, 22). SVET. Tib. 68 corpore ... amplo atque robusto (AVG. civ. 10, 2 corporibus). APVL. met. 6, 19. AVIEN. Arat. 194 sideris ampla patescunt terga (*in imagine*). SIDON. epist. 3, 13, 6. 6 *de frugibus, herbis, arboribus, sim.*: COLVM. 11, 3, 24. 12, 16, 1. 12, 18, 2. 12, 56, 4 PLIN. nat. 18, 55. 122. 19, 94. 21, 110 AVIEN. orb. terr. 327. 747. 7 *de rebus quae ad mare vel aquam pertinent*: LIV. 26, 42, 4 portum. VITR. 8, 3, 9 lacus. AVIEN. ora 307 flumen. orb. terr. 296 fluctu. 864 procellis. 1136 aequora. PRISC. periheg. 53 sinus. 8 *de variis rebus corporeis*: PACVV. trag. 34 vestis. LVCR. 5, 944 pabula. CIC. Arat. 276 Navem (*de sidere*). SCHOL. Germ. Bas. p. 86 stellas. CIC. epist. 4, 12, 2 funus (NEP. Eum. 4, 4 LIV. 3, 18, 11 VAL. MAX. 5, 1, 2 *sed haec possunt ad II A trahi*). VERG. Aen. 4, 93 spolia (ANTH. 462, 25. PAVL. FEST. p. 186 opima, magnifica et ampla). HOR. epist. 1, 15, 41 volva. FEST. p. 329 cenae. SVET. Claud. 32 convivia. FEST. p. 32 magnis et amplis rebus. p. 68 negotium amplum ac magnificum. AVIEN. Arat. 985 sagitta. 1426 murmura (orb. terr. 210). MART. CAP. 9, 919 carminis. 9 *de hominibus*: PACVV. trag. 147 amplus, rubicundo colore et spectu protervo ferox. POMP. Cic. Att. 8, 12^{c}, 3 exercitum (PLANC. Cic. epist. 10, 24, 3). HOR. carm. 2, 14, 7 ter amplum Geryonen. epist. 1, 3, 28 parvi ... ampli. LIV. perioch. 29 militum ampla manus (INSCR. Sitzber. Berl. Akad. 1903 p. 817). PLIN. nat. 5, 126 gens (*i. numerosa.* AMM. 31, 2, 16 per populosas gentes et amplas). 6, 75 amplae vires peditum. AVG. civ. 22, 8 persona. PRISC. periheg. 133 populis. COD. Iust. 6, 42, 32, 1 homines (*i. numerosi*). 10 *de bestiis, plerumque i. q. crassus, pinguis, opimus*: VARRO rust. 2, 1, 14. 2, 2, 3. 2, 5, 7. 2, 6, 2. 2, 7, 4. 3, 9, 4. 3, 9, 20. 3, 10, 2. 3, 14, 4 COLVM. 7, 9, 13 PLIN. nat. 32, 148. NEMES. cyn. 112 *canis* renibus (*i. lumbis*) ampla satis validis. CHIRON 27, 24.

B ***comparativus***: 1 *cum mensurae vocabulis*: CIC. Verr. 2, 124 numerus (SALL. Iug. 105, 3 TAC. hist. 2, 87. 3, 33 VLP. dig. 42, 1, 4. 43, 20, 1, 18 VEG. mil. 2, 2 HIER. in Dan. 9, 24 p. 683 AVG. civ. 1, 28. 15, 27. 16, 21 MART. CAP. 7, 753 BOETH. arithm. 1, 14 p. 31 COD. Iust. 1, 29, 5). VITR. 2 pr. 1 statura. 10, 2, 3 longitudinibus (PLIN. nat. 6, 18. 21, 21. 36, 161). 10, 2, 4 modo (PLIN. nat. 19, 110 FRONTIN. aq. 7. 73 VLP. dig. 43, 20, 1, 15 VEG. mil. 3, 3 CORP. I 199). 10, 3, 8 circinationem. COLVM. 9, 14, 4 magnitudinis (PLIN. nat. 2, 58 VEG. mil. 4, 17 AVG. civ. 15, 9). 9, 15, 1 incrementi. 9, 15, 4 mensura (PLIN. nat. 3, 44. 6, 121). PLIN. nat. 14, 81 pondus (TERT. pudic. 8, 12). 17, 137 intervallo. 20, 247 altitudine. FRONTIN. aq. 34 modulis (112). AFRAN. dig. 37, 4, 14 pars (PAPIN. dig. 35, 2, 11 PAVL. dig. 18, 1, 57 AVG. civ. 11, 10). VLP. dig. 37, 5, 5 portio. PAVL. dig. 22, 1, 12 quantitatem (*saep. in* COD. Iust.). IAVOL. dig. 50, 16, 117 summa (*frequenter ap.* ICTOS). VEG. mil. 1, 5 multitudo (3, 1). SCHOL. Germ. Sang. p. 106 eminentias. COD. Iust. 7, 71, 8, 3 cumulus. 11, 48, 22, 3 annorum curricula. 2 *de aedificiis, ut I A 2*: VARRO rust. 1, 11, 2 horrea. BELL. Afr. 96, 2 pauciora ab amplioribus (*i. pluribus*) circumventa navigiis. LIV. 5, 53, 8 melius ampliusve tectum. 42, 3, 1 amplius aut magnificentius templum. SCRIB. LARG. 201 redactum in rotundas ampliores. VVLG. Hebr. 9, 11 tabernaculum. COD. Iust. 1, 3, 48, 5 xenones. *de instrumentis, poculis, signis, sim.*: FEST. p. 26 utensilia. SCRIB. LARG. 230 pyxem. FRONTIN. aq. 112 calices. SVET. frg. p. 4 simulacra. VEG. mil. 4, 4 scuta. HIER. tract. in psalm. I p. 1 clavis. AMM. 15, 3, 7 poculis. 3 *de loco, sim. ut I A 3*: VARRO rust. 1, 18, 3 fundum. VITR. 5, 1, 4 locus (SEN. nat. 5, 5, 1 PLIN. nat. 35, 82). MELA 1, 72 specus. 2, 22 angulus. PLIN. nat. 3, 81 insula. 18, 179 sulco. QVINT. inst. 1, 10, 41 spatium (4, 2, 46 AMM. 27, 2, 5). PAVL. dig. 41, 4, 2 fines. CORP. I 200 agrum. PLIN. nat. 18, 233 noctes. IAVOL. dig. 41, 3, 23 tempus (VVLG. Hebr. 3, 3 apoc. 10, 6 COD. Iust. 8, 53, 34, 4^{a}. 9, 44, 3). HIER. in Is. 38, 1 p. 468 annos. 4 *de pecunia, sim. ut I A 4*: BELL. Afr. 56, 3 pecuniam (PLIN. epist. 3, 11, 2, *saepe ap.* ICTOS). LIV. 21, 43, 5 praemia (SVET. Galba 6). VITR. 10 pr. 2 sumptu. PETRON. 124 fortunae. PLIN. nat. 10, 84 pretia (PAVL. dig. 19, 1, 53 CORP. II 6278). IVV. 6, 629 res (AFRIC. dig. 38, 2, 26). FLOR. Verg. p. 187 merces (APVL. met. 2, 22). MOD. dig. 31, 34, 6 substantia. PORPH. Hor. epist. 1, 1, 62 patrimonium (COD. Iust. 6, 61, 6, 3). AVG. civ. 15, 5 possessionem, *ut I A 4*: COD. Iust. 4, 32, 27 usuras. 5, 16, 25 pr. donatio. 5 *de corpore, ut I A 5*: VITR. 6, 1, 3 corporaturas (*sc. pecoris*). CELS. 7, 26, 1 corpori (AVG. civ. 15, 9). GELL. 20, 8, 6 oculi ... ampliores aut minores. PHYSIOGN. 72 carne (109. 117). 6 *de frugibus, sim., ut A I 6*: COLVM. 2, 9, 11 messis. 3, 1, 5. 12, 47, 5 SCRIB. LARG. 163 PLIN. nat. 13, 49. 15, 86. 16, 72. 25, 89. 26, 72 TAC. hist. 4, 52. 7 *de rebus quae ad aquam pertinent, sim.*: MELA 1, 37 fluvius (2, 30). SEN. dial. 1, 1, 4 undae a. minoresque. nat. 1, 6, 6 quidquid videtur per humorem (*sc. de facie anuli in aqua*) amplius est. PLIN. nat. 5, 58 aquae. 8 *de variis rebus, praecipue corporeis*: TER. Hec. 330 morbus (*i. gravior*). CELS. 7, 21, 1 vulnus (HIER. epist. 133, 11). CHIRON 168, 8 tumores. SIDON. carm. 23, 77 laus est amplior amplior cicatrix (*i. eo amplior ... quo a.*). CIC. Arat. 361 Arctophylax. nat. deor. 2, 92 *sol* maior atque amplior. SEN. nat. 1, 6, 5 sidera. SCHOL. Germ. Sang. p. 107 signa. CIC. nat. deor. 2, 144 soni. SEN. nat. 5, 12, 2 spiritus. LVCR. 2, 1133 quanto est res amplior ... et quo latior (APVL. met. 9, 39). SALL. Iug. 75, 8 conmeatus. IVV. 14, 171 cena. FAV. or. frg. Gell. 15, 8, 2 esca melior ... amplior. VEG. mil. 2, 23 praeda. VITR. 5 pr. 1 voluminibus. COD. Iust. 6, 30, 22, 16 tractatu (BOETH. mus. 1, 33). COLVM. 4, 24, 19 materias (arb. 4, 1). PRISC. gramm. II 61. 180. 415 *saep. i. q. plures.* MART. CAP. 6, 669 margaritae. BOETH. mus. 4, 5 chordae. 9 *de hominibus, ut I A 9*: CAES. Gall. 5, 19, 1 copias (5, 50, 2). SALL. Iug. 54, 3 exercitum (SVET. Vesp. 4). SVET. Aug. 94 filium mortali specie ampliorem. Claud. 1 humana (*sc. muliere*) amplior. SOL. 1, 8 praesidiis. HIER. epist. 121, 1 turba. AMM. 16, 2, 6 Tricasinas ... ampliores (*i. numerosiores*). 19, 9, 9 populos. 20, 11, 18 amplioribus ordinatis. **10** *de bestiis, ut I A 10*: VARRO rust. 2, 8, 2. SEN. Herc. f. 922 *victima* amplior ... magisque opima. COLVM. 8, 5, 7 PLIN. nat. 10, 89. TERT. anim. 10, 32 in amplioribus vel minutioribus animalibus. VEG. mil. 4, 22 *onager machina.*

sequitur quam: FAV. or. frg. Gell. 15, 8, 2 stratus auro ... amplior aliquot hominibus quam dis ... adornatur? LIV. 22, 32, 8 *donum* quam re maius ampliusque. GERM. 352. SEN. dial. 1, 5, 2 arcus longe amplior ... quam sol. CVRT. 9, 3, 19 amplioris formae quam. PLIN. nat. 3, 43 *Italia* multo proceritate amplior quam latitudine (SOL. 2, 20). 6, 121. 209 Europam ... maiorem quam Asiam, eandem ... ampliorem quam Africam. 10, 84. 17, 137. FRONTIN. aq. 64 ampliorem quam in commentariis modum. TERT. pudic. 8, 12 AVG. civ. 1, 28. 5, 12. quam *omittitur, adest abl. comp.*: LIV. 1, 7, 9 formam ... ampliorem ... humana. 5, 24, 5 *Veientanus ager* uberior ampliorque Romano agro. FEST. p. 104 *Orion* amplior ... ceteris (*sc. stellis*). p. 129. 263. CVRT. 4, 14, 10 quo (*sc. imperio*) nullum amplius vidit aetas aut constituet aut finiet. 8, 3, 17 insula ... amplior ceteris. PLIN. nat. 10, 89. 13, 49. 25, 120. 37, 55 SVET. Aug. 94 Claud. 1 SCHOL. Germ. Sang. p. 106. MART. CAP. 7, 753 perfectis (*sc. numeris*) ampliores ... ὑπερτελείους ... Graeci appellant. *res comparata subaudienda*: VITR. 1, 5, 1 crassitudine ampliore quam parietum qui ... sunt futuri. PLIN. nat. 11, 95 pinnarum illis (*sc. cicadis*) natura quae apibus sed pro corpore amplior. 24, 135 *chamaeleuce* nascitur ... folio populi sed ampliore. 25, 65.

C ***superlativus vel elativus***: 1 *cum mensurae vocabulis*: CIC. orat. 192 numerum (*i. paeana*). VITR. 1, 5, 6 latitudinibus (5, 11, 3) ... altitudinibus. 2, 10, 1 magnitudinibus (8, 3, 8 PLIN. nat. 2, 12. 13, 93). 10, 12, 10 longitudine (10, 16, 11). 10, 3, 4 pensionem. 10, 3, 5 ponderibus. ASCON. Pis. p. 16 censu. CVRT. 5, 1, 13 intervallum. PLIN. nat. 2, 88 circulo. 18, 122 crassitudo. epist. 8, 2, 3 summas. CHAR. dig. 22, 5, 1 numerus. AMM. 22, 8, 30 circumgressus. 31, 16, 4 copiarum (*i. divitiarum*) cumulis. 2 *de aedificiis, sim.*: CIC. Verr. 5, 65 templi. 5, 82 monumentum (Phil. 14, 31. 38). 5, 119 gymnasium. dom. 116 peristylum (VITR. 6, 5, 2). ad Q. fr. 1, 1, 42 theatrum magnitudine amplissimum (PLIN. nat. 36, 116). VITR. 5, 1, 1 porticibus. 5, 9, 6 hypaethras. 5, 11, 2 exedra. SEN. clem. 1, 19, 2 cubile. epist. 86, 8 fenestris. PLIN. nat. 36, 78 pyramis. FRONTIN. aq. 124 operis (SVET. Dom. 5). PLIN. epist. 5, 6, 23 cubiculum. 8, 18, 11 hortus. VLP. dig. 39, 2, 15, 13 aedes (APVL. met. 11, 22 CLAVD. 17, 22). APVL. met. 8, 30 domus (HIER. epist. 73, 4 PS. RVFIN. in Am. 5, 12 AVG. civ. 2, 20). CAPITOL. Aur. 13, 5 LAMPR. Alex. 63, 3. AMM. 24, 6, 1 canalis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. civ. 1, 7 basilicae. **3** *de locis, sim. ut I A 3*: COLVM. 1, 3, 10 PLIN. nat. 3, 48. 6, 71. 86. 218. 17, 159. 18, 41. 36, 80 SVET. Iul. 50 COLVM. 3, 13, 5 AMM. 22, 8, 12 AVG. civ. 1, 1. 2, 2. 4, 23. **4** *de pecunia, sim. ut I A 4*: CIC. Quinct. 49 fortunae (S. Rosc. 144 Verr. 6, 18 Phil. 10, 4. 13, 16). S. Rosc. 23 pecuniae (86 AVG. civ. 6, 7). Flacc. 89 amplissimis patrimonii copiis (Font. 8). Scaur. 47 donis (LIV. 42, 14, 10 PLIN. nat. 18, 9 STAT. Theb. 4, 694). epist. 7, 3, 2 aes alienum. VITR. 7 pr. 7 muneribus. VAL. MAX. 4, 4, 2 patrimonium (7, 8, 5. 9, 1, 2 HIER. epist. 79, 7). COLVM. 3, 3, 8 impensas. 5, 1, 1 legatum. 8, 18, 4 opibus. PAVL. dig. 43, 24, 20 res. APVL. met. 10, 23. PORPH. Hor. carm. 3, 1, 47 possessiones. HIER. epist. 77, 6 census. **5** *de corpore, ut I A 5*: NEP. reg. 1, 4 a. pulcherrimaeque corporis formae (COLVM. 6, 36, 2. 6, 37, 6. 7, 6, 2. 7, 12, 3. 8, 14, 3 FEST. p. 124). COLVM. 6, 14, 3. 6, 20, 1. 7, 3, 3. 8, 2, 8. **6** *de frugibus, gemmis, sim.*: PLIN. nat. 12, 89. 15, 68. 84. 90. 124. 16, 48. 63. 200. 19, 98. 134. 21, 41. 36, 160. 37, 109. **7** *de rebus ad aquam pertinentibus, ut I A 7*: PLIN. nat. 3, 33 os (*sc. Rhodani*). FRONTIN. aq. 14 fontibus. PLIN. epist. 8, 8, 3 flumen. 10, 41, 2 lacus. APVL. mund. 6 sinus maris (AVIEN. orb. terr. 220 *quem locum* AMBR. hex. 3, 3, 13 *ante oculos habuisse videtur*). **8** *de variis rebus corporeis*: CAES. Gall. 6, 28, 6 epulis (PORPH. Hor. carm. 3, 1, 17). LIV. 27, 51, 9 veste. FEST. p. 4 scuta. PORPH. Hor. carm. 1, 37, 2 apparatu. SOL. 53, 7 sidus (SCHOL. Germ. Bas. p. 60. 85. 93). ARNOB. nat. 6, 21 barba. **9** *de hominibus et bestiis*: PLIN. epist. 2, 13, 2 exercitum (9, 13, 11 paneg. 9). SOL. 5, 7 Hiberorum manu. VARRO rust. 2, 8, 3 a. formosissimumque (*sc. asinum*). SCRIB. LARG. 122 coclea. FEST. p. 293 hostia. PLIN. nat. 32, 154 pisces.

II ***translate***: *i. q. splendidus, magnificus, vehemens, robustus, insignis, illustris, praeclarus, honorificus, honoratus, gloriosus, copiosus, fusus, plenus, gravis, dignitate maiestate auctoritate honore virtute aliqua praestans*: ***adiect.***: **A *positivus***: **1** *attributive*: **a** *de rebus*: LVCR. 5, 1174 viribus (MANIL. 2, 530). civitas: CIC. Verr. 5, 81 amplam, inlustrem claramque. 5, 96 ampla ... nobili (VITR. 10 pr. 1 AMM. 21, 10, 3). inv. 2, 16, 9 a. atque potentes. CAES. Gall. 4, 3, 3 a. atque florens. AMM. 14, 2, 20 a. et opportuna. 14, 8, 7. 15, 11, 7 a. et copiosis. 19, 2, 14. 22, 8, 16. 24, 2, 9 a. et populosam (24, 4, 30). 27, 4, 12 AVG. civ. 22, 8. OROS. hist. 1, 5, 7 a. et magnae. urbs: AMM. 22, 9, 15. AVG. civ. 3, 18 amplae, nobiles. MAR. MERC. Cyr. epist. syn. 2, 4 DRAC. Romul. 3, 513. APVL. flor. 15 p. 50 oppidum. CIC. Verr. 3, 61 occasionem. inv. 1, 109 *animum* a. et excelsum. 2, 163 animi a. quadam et splendida propositione. de orat. 1, 260 studia a. atque praeclara. orat. 20 ampla sententiarum gravitate et maiestate verborum. 134 amplo ornatu scaenae aut fori (= QVINT. inst. 9, 1, 37). rep. 5, 8 gloria (Att. 8, 11, 1). CIC. off. 2, 37 a. et honesta res (FRONTO p. 212, 8 N. de re a. et magnifica loquendum). epist. 1, 3, 1 magna negotia et ampla. CIC. Att. 3, 10, 2 statu. 3, 10, 4 amicitia. BELL. Afr. 22, 2 rebus gestis. SALL. Catil. 8, 2 res gestae satis a. magnificaeque (= IVST. 2, 1, 1 AVG. civ. 18, 2). Iug. 25, 4 honoribus (HOR. sat. 1, 6, 11). or. Macri 20 spes (PROP. 3, 22, 41). PROP. 3, 6, 32 poena. OV. trist. 3, 8, 21 muneris. LIV. 25, 38, 2 imperium. 42, 13, 2 regnum (AVG. civ. 4, 7). LIV. 28, 35, 5 speciem corporis a. ac magnificam. 30, 38, 10 a. ac speciosa ... pax. 36, 8, 3 consilium (CARM. epigr. 1516, 9). VAL. MAX. 8, 14, 3 beneficium. COLVM. 11, 1, 10 artificia. STAT. silv. 1, 4, 24 decora (Theb. 6, 391). Theb. 3, 101 libertas. 3, 600 nobilitas. 6, 550 praemia. PLIN. epist. 1, 14, 9 facultates. AVIEN. orb. terr. 605 ampla sorores fabula nobilitat. AMM. 15, 8, 19 nominis. 16, 7, 6 virtutes. 28, 1, 13 dignitate. 31, 1, 4 aerumnas. SIDON. epist. 4, 3, 3 *dictionem* rebus a. strictamque sententiis. 8, 10, 3 ingenium. INSCR. christ. Hisp. 412 pietate. INSCR. christ. Rossi II p. 63 meritis (p. 127). **b** *de hominibus*: CIC. Phil. 3, 20 homines. Brut. 202 presso illi oratori ... amplo (*i. ubertati dicendi indulgenti*). orat. 30 causidicum a. atque grandem. 97 orator amplus, copiosus, gravis, ornatus. TAC. ann. 14, 52 satis amplis (*i. multiplici eruditione*) doctoribus instructus. RVT. NAM. 1, 519 iuvenis maioribus amplis. **2** *praedicative, sed dubites in neutro, utrum adiect. an substantiv. sit statuendum; eadem difficultas oritur in comparativo et superlativo*: CIC. Arch. 23 haec ampla sunt (Sest. 102). Marcell. 26 quidquid est enim quamvis amplum sit, id est parum tum cum est aliquid amplius. Brut. 239 *Pompeius* erat oratione satis amplus. ad Brut. 1, 16, 11 nihil per se amplum est. SEN. contr. 9, 2 (25), 13 quod amplius (*i. gravius*) est dico. CARM. epigr. 1790, 2 amplum est ⟨hoc satis q⟩uod perdidi. FORTVN. rhet. 3, 9 p. 126 ἁδρόν id est amplum sive sublime *eqs.* 3, 12 p. 128 in amplo rotunda et gravi (*de structuris in tribus generibus dicendi utendis*). INSCR. christ. Rossi II p. 109 amplus utrisque modis, amplior unde minor. *aliquid alicui amplum est* (*i. gloriosum, honore plenum*): CIC. Verr. 2, 34 id mihi amplum et praeclarum existimassem. 3, 107. leg. agr. 2, 9 omnia quae vobis ampla et cara sunt. LIV. 2, 9, 4. 5, 30, 2. 8, 4, 4. 28, 42, 21 quia tibi amplum et gloriosum censes esse. 30, 17, 11. AVELL. p. 702 amplum sibi ac festivum iudicet.

B *comparativus*: **a** *de rebus*: TER. Hec. 289 irae multo ampliores. CIC. Verr. 2, 14 munus aedilitatis. Marcell. 4 laudem (FILASTR. 84, 4. 149, 2 SIDON. carm. 23, 77). Cluent. 128 metus. prov. cons. 27 honor (leg. 3, 7 RVT. LVP. 1, 20 VLP. dig. 22, 4, 6 HYG. astr. 2, 21 VVLG. Hebr. 3, 3). de orat. 1, 13 praemium. orat. 197 paean in amplioribus (*sc. generibus dicendi*. QVINT. inst. 9, 4, 129 amplius compositionis genus). Att. 8, 9, 2 res gestae. SALL. Catil. 40, 6 animus (59, 1 SEN. suas. 2, 15. epist. 76, 17 validiorem ... excelsiorem ... ampliorem). Iug. 105, 4 spes (AVG. epist. 101, 4). PANEG. Mess. 97 impetus (VEG. mil. 3, 19). VAL. MAX. 4, 1, 10 res meliores amplioresque (SEN. epist. 85, 11 QVINT. inst. 3, 8, 61). CELS. 1, 2 exercitatio. CVRT. 9, 6, 10 fructus (ITALA Ioh. 15, 2 Hil. in psalm. 51, 16). SEN. epist. 75, 16 ordinis. COLVM. 4, 8, 1 curam (AVSON. 308, 13). 11, 1, 25 custodia. PLIN. nat. 28, 18 cultum. 28, 153 potentia (FILASTR. 156, 3). QVINT. inst. 2, 3, 4 a. dicendi facultatem. 3, 5, 8 amplior est semper infinita (*sc. quaestio*). 4, 1, 21 consilio. 8, 3, 83 virtus (FRONTO p. 103, 18 N.). 8, 4, 2 verba (*i. plus efficientia*). 9, 4, 88 *herous* Aristoteli amplior, iambus humilior. SVET. Aug. 7 cognomine (*sc. Augustus*). Tib. 17 gloriae amplior ... cumulus. Otho 1 gradum. Vesp. 16 officia. FRONTO p. 96, 18 N. sententiae. p. 149, 19 Ennium ... Accium et Lucretium ampliore iam mugitu personantes tamen tolerant. PRISC. gramm. III 239, 14 demonstrationem. GELL. 1, 3, 25 utilitas. ARNOB. nat. 7, 30 elatior, amplior augustiorque sublimitas (*sc. deorum*). HIL. in Matth. 11, 2 intellegentia. FILASTR. 115, 5 aetate (*i. robustiore*). 121, 5 generatio. VEG. mil. 3, 22 securitas. HIER. epist. 52, 3 sapientiam (VVLG. Dan. 5, 14). VVLG. Dan. 4, 33 magnificentia. 5, 12 spiritus (6, 3). Matth. 23, 14 iudicium. AVG. bon. coniug. 7, 6 meriti. disc. Christ. 10, 11 amorem. APRING. in apoc. 1, 10 intellectibus. COD. Iust. 4, 31, 14, 1 maiorem et a. indaginem. 7, 2, 15, 6 libertates. 7, 62, 39 pr. providentiam. 8, 53, 35, 3 a[2] aestimatio. INSCR. numm. Babelon II p. 222 nr. 5 in amp⟨liore⟩ ... s⟨tatu⟩. CORP. V 4020 ampliori (*sic*) titulo. *nota*: ORIBAS. syn. 2 add. p. 844 si aegritudo ... amplius opus habet medicamen. **b** *de hominibus*: MET. NVM. or. frg. Gell. 7, 11, 3 se ampliorem putat esse. CIC. Lael. 69 esse ampliores volebat. SIL. 3, 70 amplior ... sis patris decore (*de Hannibale filiolum adloquente*). FLOR. epit. 4, 2, 66 *Caesar* amplior (*i. et copiis et potentia*). FRONTO p. 122, 6 N. amplior et ornatior. GELL. 10, 3, 1 severior, acrior ampliorque (*sc. C. Gracchus orator*) esse M. Tullio. ARNOB. nat. 7, 13 deos dignitatibus faciant ampliores. COD. Iust. 7, 2, 15, 4 uterque vel ampliores. CORP. VI 10229 dispensatorem.

sequitur quam: CATO or. frg. 10, 2 vitam superiorem atque ampliorem atque antiquiorem ... quam innoxiorem. SALL. Iug. 63, 5 ampliore (*sc. potestate*) quam gerebat, dignus. SEN. epist. 58, 31 amplioris sortis quam humanae. PLIN. paneg. 38 cur posteris amplior honor quam maioribus haberetur. FLOR. epit. 2, 7, 3 Macedonicum bellum nomine amplius quam spectatione gentis fuit. *adest abl. comp.*: CIC. Att. 9, 2[a], 1 honor hic illo amplior. SALL. Iug. 2, 4 quo (*sc. ingenio*) neque melius neque amplius aliud in natura mortalium est. LIV. 4, 2, 4 auctiorem ampliоremque (*sc. maiestatem senatus*) se ⟨plebe *add. Madvig*⟩. 30, 15, 12 ampliorem eo ornatu. 45, 28, 5 sacrificium amplius solito. TAC. dial. 5 quo (*sc. studio*) non aliud ... amplius ... excogitari potest. HYG. astr. 2, 21 honor. *alia v. p. 2008, 55 sqq. 2014, 2 sqq. 36 sqq. 2015, 68 sqq.*

C *superlativus*: **a** *de rebus*: **1** *attributive*: RHET. Her. 2, 19, 30 argumentatio. 4, 16, 23 statu. 4, 36, 48 locus (CIC. Verr. 6, 122 Manil. 1 VAL. MAX. 8, 5, 5). FRONTO p. 98, 18 N. a. in eloquentia locum. CIC. Mur. 30 gradus (Rab. Post. 16 epist. 6, 10, 2. 10, 5, 2 VAL. MAX. 5, 3, 1. 7, 5, 3). CIC. Verr. 3, 11 gravissima atque amplissima civitas (6, 122 a. atque honestissimae. or. frg. II 3, 25 p. CXXIX post red. in sen. 1 rep. 2, 52 NEP. Alc. 1, 2 VITR. 2 pr. 2. 4, 1, 4 VAL. MAX. 5, 2 ext. 3 PLIN. paneg. 70 GELL. 7, 8, 3). CIC. leg. agr. 2, 76 a. atque ornatissimam urbem (PLIN. nat. 6, 68 HIER. epist. 106, 51 COD. Iust. 1, 2, 4). CIC. Verr. 5, 108 collegium (MON. Ancyr. 2, 15). 4, 119 curia. TREB. Valer. 5, 4 senatus (VOPISC. Aurelian. 26, 8. 41, 3 Tac. 8, 5. 18, 2. 5. 19, 1 AVELL. p. 160, 20 CORP. III 13904). ordo: CIC. (*12^ies in oratt.*). LIV. 4, 26, 9. 34, 54, 4. 37, 52, 7 VAL. MAX. 2, 7, 15. 4, 1, 4. 5, 8, 3. 8, 13, 4. 9, 5, 1 PLIN. epist. 8, 6, 13. 10, 3, 2. 3. 10, 4, 2. TRAIAN. *ibid.* 10, 95 SVET. Otho 8 Cal. 49 Vesp. 2. 9 GAIVS dig. 40, 16, 1 VLP. dig. 14, 6, 9 PAVL. dig. 34, 9, 2 *saep. ap.* ICTOS. GELL. 15, 4, 3 TREB. Valer. 5, 3 VOPISC. Prob. 11, 1 Tac. 3, 2. 12, 1. 19, 1 SIDON. epist. 1, 9, 2 CORP. III 7060. 7086. 7395. 8151. XII 2452. 2453. 4354 *passim*. AMM. 28, 1, 48 coetu *i. senatu*. CIC. Cato 20 magistratum (CAES. civ. 3, 59, 2 PLIN. epist. 3, 23, 2 SVET. Aug. 26 AMM. 21, 6, 5. 21, 10, 8. 23, 1, 1. 25, 10, 17. 26, 9, 1). CIC. Verr. 3, 126 sacerdotium (2, 127 Phil. 13, 8 Att. 8, 3, 2 epist. 3, 10, 9 LIV. 10, 8, 1 SEN. dial. 6, 13, 2 SVET. Vit. 5 CORP. VI 31776). CIC. Verr. 2, 36 munus (Mur. 37 prov. cons. 35). dom. 74 a. atque ornatissima decreta. CIC. leg. agr. 2, 49 dignitas (Sull. 30 har. resp. 50 prov. cons. 38 Balb. 10 Cato 68 Tusc. 5, 13 epist. 10, 12, 1. 10, 22, 3. 10, 27, 1. 11, 6, 3. 12, 17, 3. 15, 12, 1 VAL. MAX. 4, 1, 15. 5, 3, 4. 5, 3 ext. 3 SVET. Vit. 2 SIDON. epist. 2, 3, 1). CIC. leg. agr. 2, 31 potestas (VAL. MAX. 1, 6, 4. 3, 8, 6. 5, 4, 6. 9, 15, 1 SOL. 9, 17 *saep.*). CIC. div. in Caec. 70 honos (*22^ies in oratt.* de orat. 1, 233 honoribus et praemiis [= LIV. 45, 22, 2]. Brut. 54 rep. 1, 10 Lael. 73 epist. 1, 8, 3. 10, 10, 1. 12, 25, 2 ad Brut. 1, 12, 1. 1, 18, 2 RVT. LVP. 2, 16 VELL. 1, 11, 6. 2, 89, 4. 2, 115, 1 VAL. MAX. 2, 8, 2. 2, 9, 3. 5, 5, 2 PLIN. nat. 7, 142 paneg. 55. 77 SVET. Iul. 72 Nero 3 FLOR. epit. 1, 13 GELL. 12, 8, 5). CIC. Verr. 3, 106 cognatione. Phil. 13, 12 familia (parad. 36

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rep. 2, 12 Q. CIC. pet. 7 CAES. Gall. 7, 31, 1). CIC. Verr. 4, 96 nomen (Font. 36 Deiot. 14 epist. 10, 6, 3 ad Q. fr. 1, 1, 43 LIV. 27, 41, 15). CIC. leg. agr. 2, 101 insignibus. prov. cons. 39 gloriam (AMM. 17, 11, 2). Pis. 74 laus (Phil. 7, 11 leg. 3, 21 PVBLIL. N 21 HYG. astr. 1 pr.). CIC. Manil. 2 fructum. 51 beneficiis (dom. 98 Sest. 10, 70 Phil. 1, 14. 4, 16 epist. 4, 10, 2). CIC. Cael. 34 genus (Balb. 61 CAES. Gall. 4, 12, 4 LIV. 4, 19, 1). Flacc. 5 iudicium (dom. 86 Planc. 93 epist. 15, 6, 1 COD. Iust. 7, 62, 39, 1^{a} (1). CIC. Balb. 43 praemium (Mil. 97 Phil. 2, 32 rep. 6, 8 de orat. 1, 16 LIV. 45, 23, 1 QVINT. inst. 10, 7, 1). CIC. Quir. 15 verba (Phil. 1, 3. 2, 13. 4, 9 orat. 72 LIV. 5, 7, 6 SVET. Iul. 16 Otho 1). CIC. Phil. 5, 41 meritis (APVL. flor. 16 p. 75). CIC. Brut. 8 res (Att. 3, 19, 3 epist. 5, 2, 1. 2^{a} SEN. epist. 84, 12). Att. 7, 26, 2 res gestae (8, 9, 2 FRONTO p. 120, 7 N.). CIC. de orat. 1, 181 causa (PLIN. epist. 6, 33, 10 SVET. rhet. 30 APVL. apol. 3). orat. 82 genus dicendi (91). CIC. Cato 2 consilium. Tusc. 1, 86 fortuna (off. 2, 21. 1, 20, 2). 4, 5 disciplina. POMP. Cic. Att. 8, 11^{a}, 7 triumphus (NEP. Cato 1, 4 VELL. 1, 11, 6 VAL. MAX. 8, 15, 7). CIC. Att. 15, 14, 2 studium (epist. 15, 12, 2 INSCR. Dessau nr. 6780). epist. 13, 64, 2 clientelae. CAES. Gall. 3, 8, 1 auctoritas (6, 28, 6 VAL. MAX. 1, 6, 12. 1, 8, 2. 5, 2, 4). LIV. 2, 37, 1 ludi. 27, 19, 5 regalem animum. VITR. 1 pr. 1 cogitationibus consiliisque. VELL. 2, 116, 4 amicitiae. 2, 131, 1 terrarum orbis fastigium (AMM. 14, 11, 29 amplissimum fortunae fastigium *i. principatum*). FEST. p. 334 funera (SPART. Sept. 19, 4). VAL. MAX. 3, 7 ext. 5 ornamento. 3, 8, 3 imperium (9, 1 ext. 3. AVG. civ. 18, 42 regnum). 4, 1 ext. 7 prudentiae. 4, 5 pr. facultates. 6, 3, 1^{d} nobilitas ac spes (SVET. Iul. 7). 9, 3, 4 a. et gloriosissimam victoriam (RVT. LVP. 2, 7). SEN. epist. 93, 8 amplissimum vitae spatium. PLIN. nat. 2, 107 effectus. 7, 116 testimonio. PLIN. epist. 2, 11, 23 cognitionis. 7, 31, 3 procurationes (SVET. Galba 15). 8, 4, 3 operibus. FLOR. epit. 1, 13, 10 cultu. FRONTO p. 120, 3 N. gaudiis. CLEDON. gramm. V 13 praefecturae (COD. Iust. 1, 27, 1, 43 *saep.*). GAIVS inst. 1, 6 ius. GELL. 5, 14, 5 venationis. APVL. flor. 7 p. 24 successus. 18 p. 85 laetitia. CAPITOL. Max. Balb. 16, 2 virtutis. VOPISC. Prob. 19, 2. COD. Iust. 1, 3, 32 (33), 5 sedes *saep.* 1, 17, 2, 17 substantia. 19 gratias. 10, 28, 1 pr. recordationis. de cod. confirm. 2 amplissimi fori tuae sublimitatis (de praefecto urbis).

2 *praedicative, v. II A 3*: CIC. leg. agr. 2, 3 quod ipsum est per se amplissimum (2, 4). Caec. 66 hoc sibi amplissimum pulcherrimumque ducebant. leg. 1, 61 quae volgo dicuntur amplissima. 1, 63 quae haberentur amplissima. epist. 2, 3, 1. 3, 7, 5. 15, 6, 1. CATO Cic. epist. 15, 5, 3 de tua maiestate quod amplissimum sim arbitratus. VAL. MAX. 9, 12 pr. 1 etiam parvum amplissimum efficis. SEN. epist. 9, 20 sua non videntur a. PLIN. epist. 2, 13, 10 tribuas ei quantum amplissimum potes. 4, 17, 4 paneg. 7. FRONTO p. 137, 6 N. quae amplissima inter homines et exoptatissima sunt, amor honorque.

b *de hominibus aliqua praestantia praeditis vel dignis honore*: **1** *praedicative*: CIC. S. Rosc. 83 is mihi videtur amplissimus. Pis. 76 me a. atque ornatissimum voluit esse. ANTON. Cic. Att. 10, 8^{a}, 2 te salvum amplissimumque cupiet. epist. 15, 9, 1 me ... semper a. esse et volueris et iudicaris. ad Q. fr. 1, 3, 6 qui umquam fuerunt a. ad Brut. 1, 11, 2 Veterem ... ames velisque esse quam a. (= Q. CIC. pet. 17). CAES. Gall. 6, 15, 2 ut quisque est genere copiisque amplissimus. **2** *attributive et generatim*: CIC. S. Rosc. 147 patruus. Brut. 331 generum. homo: CIC. S. Rosc. 102 Verr. 1, 21. 44. 57 Manil. 63. Cluent. 109 eloquentissimorum atque a. 197 a. nobilissimique. Mur. 8 Caec. 25, 69. 104. Flacc. 104 optimi atque a. Quir. 17 ornatissimos atque a. har. resp. 55 Att. 1, 1, 4 epist. 13, 65, 2. civis: CIC. Flacc. 97. dom. 1 a. et clarissimi. har. resp. 12 a. ac sapientissimorum. Balb. 42 rep. 1, 5 Att. 7, 13, 3 epist. 4, 12, 2. VAL. MAX. 3, 5, 4 ingenuorum ... et a. 9, 14, 1 PLIN. nat. 36, 114. vir: CIC. Verr. 4, 18 primarios atque a. 4, 17 Catil. 1, 3. Cluent. 95 clarissimi viri atque a. (dom. 43 de orat. 1, 198. 225 INSCR. Revue archéol. 1904, 4 p. 294). Arch. 8 Flacc. 32 Sull. 9 dom. 2. Sest. 132 a. et fortissimis. Vatin. 13, 26 Balb. 1. 50 Pis. 75 Planc. 25. 35 Mil. 5 Marcell. 13, 22 Deiot. 14. 39 Phil. 8, 1. 12, 14 or. frg. A VII 49 fin. 2, 55 Att. 16, 16, 5. 11 BALB. et OPP. Cic. Att. 9, 7^{a}, 1 MAT. Cic. epist. 11, 28, 5 CAES. civ. 1, 5, 4 VAL. MAX. 1, 1, 8. 1, 5, 1. 3, 1 ext. 1. 3, 7, 11 a. ac florentissimo. 6, 5, 5. 6, 6, 1 a. et integerrimi. 8, 1 abs. 11. 9, 9, 1 QVINT. inst. 8, 4, 13 SACERD. gramm. VI 496 SIDON. epist. 1, 4, 1. 1, 9, 5. 5, 17, 2. 7, 17, 1 ENNOD. epist. 2, 22, 2 p. 65 CORP. V 532. XIV 2165. PLIN. nat. 7, 151 rege. APVL. Socr. 20 numini. LAMPR. Alex. 68, 1 orator (AVG. civ. 14, 8 Cicero orator). AMM. 23, 6, 19 philosophus. 23, 6, 23 auctor a. Plato (23, 6, 75 Thucydides auctor). 29, 5, 45 ductor. 31, 5, 12 duces. AVELL. p. 586, 5 procerum. COD. Iust. 3, 2, 3, 1 iudices (7, 64, 3). 12, 3, 2, 2 consules (CORP. VI 32326). INSCR. Ephem. epigr. V p. 325 proconsule (p. 350). **c** *speciatim titulus vel compellatio hominum qui aliquo munere publico funguntur*: PIVS Fronto p. 26, 17 N. consul amplissime (29, 2. 30, 9. 32, 4. 34, 19. 35, 1 VLP. dig. 35, 1, 50. 49, 1, 1 SYMM. epist. 1, 101, 1). GELL. 1, 2, 6 philosophorum amplissime (*ironice*). AMM. 18, 8, 6 amplissime comes. ENNOD. carm. 1, 8 p. 528 vir amplissime. *nota*: ENNOD. epist. 5, 1, 4 p. 124 iungo et ego, amplissimi (*de uno Liberio dictum*), partibus vestris ... consensum. *quae exempla desunt apud Hirschfeld, Sitz.-Ber. Berl. Akad. 1901, 579 sqq.*

***substantivi vice*: A *positivus*:** RHET. Her. 4, 23, 32 ampla atque pulchra (*de ornatu orationis*). CIC. Manil. 37 magnum aut amplum ... cogitare (epist. 6, 7, 6). fin. 2, 46 quiddam a. atque magnificum (ARNOB. nat. 7, 24). Att. 1, 20, 2 nihil habet amplum, nihil excelsum. VAL. MAX. 8, 15, 8. SEN. dial. 3, 20, 3 nihil a decorumque. STAT. Theb. 9, 625 si ampla peto. PORPH. Hor. carm. 3, 24, 5/6 multa ampla. PAVL. NOL. carm. 29, 21 non corporis amplo (*i. amplitudine*), sed pietate humiles et mundo corde capaces.

B *comparativus*: amplius *i. q.* plus. *saepissime dubitandum utrum subst. an adi. an adv. dicas. ego pro adverbio eos tantum habui locos quibus vis modi, qualitatis, crebritatis, temporis aut particulae sensus praecipue inesse videretur. locutiones communes et iuncturas numerales vel perspicuitatis causa sub propriis capitibus contuli*: **a** PLAVT. Asin. 203 non dico amplius. 592 valerem (SALL. Iug. 111, 1). Trin. 246 vis dari. 247 iam amplius orat. Truc. 871 tum amplius tecum loquor. ACC. trag. 281 exaudire. RHET. Her. 4, 56, 69 CIC. Q. Rosc. 35. 36 Verr. 2, 143. 3, 1. 26. 70. 4, 4. 39. 77. 225. 5, 76 Marcell. 26 de orat. 1, 22 ac. 2, 80. 81 Tusc. 1, 24. 5, 98 nat. 2, 34 Att. 12, 17. 15, 19, 1 LVCR. 3, 941. CATVLL. 68, 14 ne amplius ... petat. VARRO ling. 5, 184. 8, 10. 10, 55 non potest (*expectes* debet) amplius (*i. pluralis*) esse in docendo posterius. CAES. Gall. 6, 42, 2 multum ... multo etiam amplius. SALL. Iug. 69, 2 or. Macri 19 NEP. Thras. 4, 3 NVX 75 VITR. 10 pr. 2 CELS. 1, 1 SEN. benef. 1, 7, 3 (*5^{ies}*). epist. 24, 10 multum fuit Carthaginem vincere sed amplius mortem. 66, 3 nat. 7, 23, 3 COLVM. 11, 2, 83 PETRON. 99 PLIN. nat. 3, 30 (*10^{ies}*) QVINT. inst. 1, 10, 43. 12, 7, 9. 12, 10, 5 id amplius atque augustius ratus. decl. 247 p. 11, 25. 280 p. 143, 9 FRONTIN. aq. 36 TAC. ann. 12, 43. 14, 37 PLIN. epist. 3, 21, 6. FLOR. epit. 1, 13, 8 equi cum incognitas sibi beluas amplius (*i. maiores?*) quam erant, suspicarentur. 3, 5, 10. 4, 1, 4. 4, 11, 6. FRONTO p. 73, 8 N. amplius aliquid meliusque didicisti. p. 120, 20 AMPEL. 49, 3 GAIVS inst. 2, 261 (*apud* ICTOS *plus 150^{ies}*). APVL. apol. 84 etiamne amplius mund. 25 TERT. anim. 10, 2 nat. 3, 1, 1. ITALA Ioh. 4, 41 (cod. e) multo amplius (*i. plures? v. infra l. 50 sq.*) crediderunt (πολλῷ πλείους, VVLG. multo plures). PORPH. Hor. carm. 2, 18, 2 (*saep.*) CYPR. eleem. 18 laps. 5 SOL. 1, 88. 11, 18. 22, 1 CAPITOL. Gord. 22, 4 Maximin. 29, 5 LAMPR. Alex. 39, 9. 10 Hel. 29, 2 TREB. Claud. 2, 4 LACT. epit. 40 (45), 5 ITIN. Silv. 19, 19. 38, 1 VEG. mil. 1, 2 (*saep.*) AMBR. Noe 26, 95 HIER. epist. (*10^{ies}*). VVLG. (*27^{ies}*) Agg. 1, 9 respexistis ad amplius. DIDASC. apost. 65 in amplius serpiat (ἐπὶ πλεῖον νεμηθῇ). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 62 a. habere (πλεῖον ἔχειν). AVG. civ. 1, 19 (*10^{ies}*) conf. 1, 6, 7 coniug. bon. 23, 28, *persaepe*. SVLP. SEV. chron. 2, 41, 2 dial. 1, 13, 2 MACR. sat. 7, 5, 12 MARCELL. chron. II p. 108, 547, 5 EVGIPP. Sev. 41, 1 BENED. reg. 40 CORP. I 200. VI 1527 *saep.* INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 192. *singularia*: CIC. inv. 2, 168 quiddam magis amplum et minus necessarium (*pro* amplius *oppositionis causa*). QVINT. decl. 268 p. 92, 5 *pater* eum heredem reliquerat qui se probasset amplius prodesse civibus (*agitur enim de tribus fratribus, oratore, medico, philosopho*). ITALA Mal. 3, 14 (Lucif. Athan. 1, 38 p. 34) quid amplius (*i. quid profuit? gr.* τί πλέον; VVLG. quod emolumentum). VVLG. num. 3, 49 accepit pecuniam eorum qui fuerant amplius (*i. locupletiores*). AVG. c. Iul. 3, 1, 1 multo amplius (*i. plures?*) enim erunt quos antiqua veritas vel instruat defensa.

b *cum genetivo*: PLAVT. Capt. 777 boni tantum ... atque etiam amplius. Cist. 777 gaudeo tibi ... liberorum esse amplius. TER. Haut. 55 nec rei ... amplius quicquam fuit. CIC. Verr. 4, 49 frumenti (epist. 2, 17, 7). Catil. 4, 9 negotii. CATVLL. 39, 21 hoc te amplius bibisse praedicet loti. CAES. Gall. 6, 9, 7 si amplius obsidum vellet. HIRT. Gall. 8, 28, 5 nihil amplius copiarum. civ. 3, 25, 2 amplius processerat temporis. VAL. MAX. 2, 10, 2 venerationis amplius. 5, 2, 4 quid amplius pretii. COLVM. 2, 10, 24 napi. PLIN. nat. 37, 4 amplius (*sc. auctoritatis. sic cod. B, in ceteris* amplior). SIL. 16, 254 decoris. FRONTO p. 103, 20 N. quanto amplius amoris merearis. CENS. 6, 4 ex quo parente seminis amplius fuit (6, 9). VEG. mil. 3, 26 potestatis. 4, 46 artis. HEGES. 4, 7 iniuriae. TERT. ieiun. 9, 13 observationis. VVLG. IV reg. 4, 41 amaritudinis. AVG. civ. 13, 10 viae peregisse. quant. anim. 22, 37 animalium. SVLP. SEV. chron. 1, 40, 1 ut minus ... quam amplius (*sc. annorum*) annotarim. MACR. sat. 1, 1, 2 ut habeat voluptatis amplius, severitatis minus (*sc. sermo*). SIDON. epist. 2, 6, 1 beneficii. MON. Ancyr. 6, 23 potestatis ... nihilo amplius ⟨habui quam qui ...⟩. CORP. I 198 pecuniae quod siet amp⟨lius⟩.

c *sequitur* quam: CATO agr. 146, 1 VARRO ling. 5, 176. 7, 101. CIC. Verr. 1, 37 paulo amplius quam privatus. 3, 29 SALL. Iug. 69, 2 NEP. Ages. 8, 2 SEN. contr. exc. 5, 1. 7, 6, 5. 10, 5, 4 CELS. 7, 22 SEN. dial. 5, 43, 3. 6, 61. 8, 1, 5 epist. 6, 5 nat. 2, 59, 4 COLVM. 2, 10, 9 PLIN. nat. 18, 139. 25, 33. 32, 13 FRONTIN. aq. 64. 65 amplius quam in commentariis (*11^{ies}*). 103 strat. 2, 2, 13. TAC. ann. 13, 40 nec amplius (*sc. factum*) quam. PLIN. paneg. 53. 77 SVET. Nero 37 FLOR. epit. 3, 22, 2. *apud* ICTOS *plus 30^{ies}, notandum* VLP. dig. 3, 3, 51, 9 in amplius quam (PAVL. dig. 43, 16, 9. 46, 1, 73). APVL. met. 8, 23 PORPH. Hor. carm. 2, 18, 26 QVEROL. p. 60, 10 VEG. mil. 2, 23 *saep.* TERT. pudic. 8, 1 AMBR. hex. 5, 11, 31 VVLG. lev. 25, 36 AVG. anim. 3, 14, 21 civ. 16, 21 conf. 3, 8, 10 c. Faust. 22, 78 serm. ed. Mai 69 SIDON. epist. 1, 2, 10. 1, 7, 13. 2, 6, 1 CAES. AREL. suggest. p. 299. *nota*: PAVL. FEST. p. 10 aplustria quae quia erant amplius (*pro* ampliora?) quam essent necessaria usu etiam amplustria dicebantur. COD.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Iust. 4, 13, 1 pr. neque pater amplius dumtaxat (*pro* quam) de peculio actionem sustinere cogitur. **d** quam *omittitur*: *α casus non mutatur*: Ov. met. 11, 478 aut minus aut certe medium non amplius aequor puppe secabatur. COLVM. 11, 3, 44 sulci fiunt non amplius dodrantalis altitudinis. *β cum genet. comparat.*: CLEM. dig. 35, 1, 62, 1 (*bis*) amplius legi concessae portionis. VLP. dig. 12, 6, 61 amplius sui debiti. *γ cum ablat. comp.*: PLAVT. Most. 919 hau nummo amplius (*sc. debetur huic*). CIC. de orat. 1, 212 quo non amplius ... postulandum. SEN. Thy. 267 nescio quid animo (*Leo*, animus *codd.*) maius et solito amplius. benef. 7, 15, 5 quo nihil amplius. QVINT. inst. 9, 3, 15 his amplius apud eundem. TAC. ann. 6, 16 ne quis unciario faenore amplius exerceret. PS. APVL. Ascl. 25 CAPITOL. Aur. 26, 12 Opil. 8, 2 FAV. EVL. 10, 9. 24 HIER. epist. 82, 8. 148, 12 VVLG. Sirach 3, 19. 12, 12 SIDON. epist. 9, 9, 7 COD. Iust. 5, 9, 9 CORP. XI 1420. *nota*: OPTAT. 7, 1 p. 160 se nihil amplius fecisse a Moyse legislatore. *cf. sub* a, ab *p. 39, 72.* **e** *neutr. plur.*: CIC. epist. 3, 13, 1 haec ampliora. SEN. epist. 64, 7 faciamus ampliora quae accepimus. 65, 18 ampliora superesse. 68, 2 in maiora atque ampliora transit. 73, 4. QVINT. inst. 9, 4, 36 hiulca (*sc. verba*) ... faciunt ... ampliora quaedam ut *eqs.* SVET. Iul. 76 ARNOB. nat. 1, 39. 2, 58 AVG. civ. 10, 16. 19, 13 serm. 18, 13 OROS. hist. 3, 1, 5. VEN. FORT. carm. 10, 13, 9 mercedis ampla. quam *sequitur*: PLIN. epist. 1, 14, 10 omnia longe ampliora quam invenias. *abl. comp.*: LEPID. Cic. epist. 10, 34^{a}, 4 eo ampliora.

C ***superlativus***: CIC. Font. 27 quisquam amplissimus (Sest. 25). Phil. 1, 29 ab a. quoque clarissimoque. parad. 40 qui sibi amplissimi esse videbantur. ac. 2, 6 optimo atque a. quoque. CAES. civ. 2, 5, 5 cuiusque aetatis amplissimi. CAPITOL. Opil. 4, 6 ad amplissima quaeque pervenit.

adverbia: **1 amplē**: CIC. Verr. 4, 62 exornat ample magnificeque triclinium. fin. 2, 76 satis ample, satis honeste dici. Tusc. 5, 24 elate et ample loqui. orat. 106 nihil enim ample Cotta, nihil leniter Sulpicius, non multa graviter Cotta (*sc. dicebat*). 118 ample, copiose dici. Brut. 201 attenuate presseque ... sublate ampleque dicentium. opt. gen. 4, 12 ample et ornate et copiose (*sc. dicere*). FLOR. epit. 2, 13, 65 satis ample sonabant in Pompeiani nominis locum Cato et Scipio. AMM. 20, 4, 12 potestas ample patens et larga.

2 ampliter: CHAR. gramm. I 79, 14 Plautus ampliter. ROMAN. Char. gramm. I 195, 12 ampliter Plautus in ⟨...⟩ pro ample. PRISC. (?) gramm. III 58, 3. in Cas., 59, 3 Merc. ... Stich. PRISC. gramm. III 71, 2 Lucilius ampliter. PLAVT. Bacch. 677 parum immersti ampliter. Cas. 501 obsonato ampliter. Cist. 598 occupatus sum ampliter. Merc. 99 acceptus hilare atque ampliter. Mil. 758 adpositumst ampliter. Stich. 692 modeste melius facere sumptum quam ampliter. ACC. trag. 282 benigne ... largi (*i.* largire) atque ampliter. POMPON. Atell. 54 aptate ... munde atque ampliter convivium. LVCIL. ed. Marx 443 exstructa. GELL. 2, 6, 11 *Homerus* laudare ampliter solet (*eadem* MACR. sat. 6, 7, 14). 10, 3, 4 ecquid est quod aut ampliter insigniterque aut lacrimose atque miseranter ... dixerit? APVL. met. 1, 21 ampliter nummatus et longe opulentus. 10, 26 de potione gustaverit ampliter.

3 amplius. *v. p. 2012, 7 sqq.*: GLOSS. amplius ἐπὶ πλέον, πλέον. περαιτέρω. saepius. plus. amplius sapio ὑπερφρονῶ.

a *magis, melius, vehementius, firmius, gravius, uberius, copiosius, altius, maiore impetu, sim.*: *α* ENN. ann. 283 Vahl. exaugere. TVRPIL. com. 127 amplius illam apparare condecet. PLAVT. Asin. 41 age ... usque ex penitis faucibus: etiam amplius. Men. 791 etiam faxo amabit amplius. TER. Haut. 132 pariter his uti decuit aut etiam amplius. CATO agr. 40, 4 circumligato. VARRO ling. 8, 27 scrutari. CIC. Att. 1, 20, 1 te hortari amplius (*pro adverbio habendum, nam particulae usus Ciceroni alienus*) non debeam. 5, 4, 3 agam. CATVLL. 76, 10 excrucies. CELS. 7, 19 incidendum. 7, 30 concitatur. SEN. epist. 85, 19 amplius (*i. altius*) ... attolli. nat. 3, 29, 1 amplius (*i. copiosius*) ... profundant (*sc. flumina*). dial. 5, 36, 3. PLIN. nat. 2, 215 amplius quam verno inanes (*i. inertiores aestus maris*). 9, 145. 31, 47 amplius ... fodiunt. QVINT. inst. 8, 6, 76 conceditur amplius (*i. fusius, de hyperbole*) dicere. FRONTO p. 102, 25 N. TERT. anim. 10, 30. 48 orat. 6, 29 scorp. 5, 5. COMM. instr. 2, 36, 6 quod amplius (*i. nimis*) quaeris abuti. HIL. c. Aux. 13 amplius excitati (RVF. FEST. 10). FILASTR. 79. 105. SYMM. epist. 1, 12, 1 nihilo amplius (*i. maioris pretii*) mercatus es. VEG. mil. 3, 1. 3, 6 amplius noceat. *ibid.* amplius valeant (*i. praecellant*). AMBR. Isaac 3, 8. 6, 55 Ioseph 3, 14. 6, 30 HEGES. 1, 32, 7. 1, 37, 3. 39. 2, 15, 7. 3, 3, 4. 3, 21, 2. 5, 21, 2 HIER. epist. 22, 15. 125, 7. 147, 10. 148, 28 VVLG. (8^{ies}). RVFIN. apol. 2, 31 magis audax vel quid amplius temerarium. *apud* AVG. *plus* 25^{ies} *pro* magis *inveni*. MACR. sat. 7, 16, 25 AVELL. p. 10, 13 SIDON. epist. 8, 6, 17 SERM. corp. Vind. 21 p. 243. 292 VICT. VIT. 2, 35. 3, 22 BOETH. mus. 1, 3 CASSIOD. var. 9, 7, 1. 10, 1, 2 ORIBAS. syn. 4, 2 COD. Iust. 4, 27, 2, 2 CAES. AREL. epist. de hum. 6 suggest. p. 294 FERRAND. epist. 8 BENED. reg. 8. 55. *β sequitur* quam: PLAVT. Men. 800 multo tanto illum accusabo, quam te accusavi, amplius. FRONTO p. 9, 1 N. GELL. 13, 29, 3 longe longeque amplius, prolixius, fusius in significanda ... multitudine mortales quam homines dixisse. PRISCILL. tract. 2, 42 p. 35 AMBR. Iac. 2, 6, 28 inst. virg. 17, 104 HEGES. 1, 11, 1 VVLG. act. 23, 21 AVG. civ. 16, 6 conf. 3, 8, 16. 8, 3, 7 c. Iud. pag. 22 de mend. 18, 38 SERM. corp. Vind. 21 p. 363 BENED. reg. 2. *γ cum abl. comp.*: LVCR. 3, 952 obitum lamentetur ... amplius aequo (PS. SALL. rep. 2, 2, 2 ingenium amplius aequo probaretur). SOL. 27, 14 carnes iusto amplius (AMBR. Ioseph 13, 76) devoratas. AMBR. Ioseph 9, 47 AVG. civ. 15, 8.

b *longius (de spatio et tempore), diutius*: SCHOL. Vèrg. Veron. Aen. 12, 680 amplius id est diutius, ulterius. AFRAN. com. 274 deliberatum est non tacere ⟨me⟩ amplius. TER. Ad. 269 vereor coram in os te laudare amplius. Haut. 901 quid est quod amplius simulet? LVCIL. ed. Marx 6 quo populum atque urbem pacto servare potissit amplius (*cf. Schol. Verg. Veron. supra*). 7 si non amplius at lustrum protolleret unum. CATO agr. 156, 4 ibit. VARRO Men. 73 CIC. de orat. 1, 74 CAEL. Cic. epist. 8, 10, 5. LVCR. 4, 874 urerem. 5, 1054 nec ... ferrent. CAES. Gall. 5, 55, 2 civ. 3, 10, 3 HIRT. Gall. 8, 18, 1 BELL. Afr. 88, 2 BELL. Hisp. 16, 4 SALL. Iug. 25, 10 or. Macri 17 VERG. georg. 4, 503 Aen. 9, 426 (*cf. Serv. ad loc.*). 9, 519. 12, 680 OV. met. 4, 257 trist. 1, 3, 68. VITR. 3, 3, 1 columnis ... amplius patentibus (PLIN. nat. 2, 88). SEN. contr. 3 praef. 17. GERM. 54 explicat amplius orbes. VELL. 2, 71, 1 VAL. MAX. 6, 4, 3 (6, 9, 15) SEN. apocol. 10 epist. 49, 10 Herc. f. 681. 1258. Tro. 390 hoc ... petimus fata nec amplius (*i. longius*). CVRT. 3, 8, 11 COLVM. 2, 10, 30 LVCAN. 3, 668. 752 PETRON. 62 PLIN. nat. 2, 72. 17, 88. 194 VAL. FL. 3, 556. 662. 4, 1. 548. 6, 426 SIL. 9, 171. 15, 789 STAT. Theb. 3, 678. 6, 452 QVINT. inst. 5, 10, 47 decl. 307 p. 208, 10 PS. QVINT. decl. 9, 22 SVET. Otho 10 APVL. apol. 40. ITALA I reg. 16, 1 (Lucif. reg. apost. p. 41) amplius videre (VVLG. ultra). act. 4, 17 (Lucif. non parc. 16 p. 243) ne amplius innotescant ... verba (VVLG. ultra, μηκέτι). HYG. astr. 2, 25 FILASTR. 50. 105 HIER. epist. 98, 17. 147, 1 VVLG. (*plus* 25^{ies}). CLAVD. 5, 124 nec iam amplius errat. AVG. civ. 22, 8 MART. CAP. 1, 8 SIDON. epist. 2, 2, 20 COD. Iust. 3, 1, 13, 18^{a}. 4, 20, 19, 2 CORP. III suppl. 7584. VI 31770. XI 1409. quam *sequitur*: SALL. hist. frg. 1, 11 neque amplius quam regibus exactis. SEN. contr. 1, 8, 14 numquid amplius pugnavit quam dum (?) necesse illi fuit. FLOR. epit. 2, 12, 7 CELS. dig. 8, 1, 9. 31, 19, *saep. ap.* ICTOS. VEG. mil. 3, 6 SCHOL. Germ. Bas. p. 88 AVG. civ. 18, 52 MART. CAP. 9, 973. PS. MATTH. euang. 10, 1 melius est mihi mori quam amplius (*om. cod. C*) vivere. *cum abl. comp.*: SALL. Iug. 53, 5 amplius opinione morabatur. IVLIAN. dig. 43, 20, 5 CELS. dig. 47, 2, 68 (67) ALC. AVIT. carm. 6, 264.

c *saepius*: HOR. carm. 1, 13, 17 feliciter ter et amplius. OV. trist. 1, 8, 25 semel non amplius (SEN. contr. 7, 8 [23], 1 ANTH. 427, 9). VELL. 2, 11, 3 amplius duodecies (COLVM. 8, 5, 10 PETRON. 67 SVET. Iul. 25 Aug. 77 CORP. I 198). PLIN. nat. 31, 34. CALP. decl. 436 amplius leges impossibilia desiderant. *sequitur* quam: SEN. contr. 7, 8 (23), 8 amplius ... quam semel (epist. 88, 34 PLIN. nat. 8, 28 SVET. vita Verg. p. 58 GAIVS inst. 1, 153 *saep. ap.* ICTOS SOL. 25, 8 CORP. II 1953. VI 32323). CELS. 4, 10 PLIN. nat. 9, 69 GAIVS inst. 1, 153. *pleraque etiam ad e trahi possunt.*

d *in ordine, enumeratione i. q. porro, deinde, praeterea, postea, posthac, insuper, ulterius, ultra*: SERV. Aen. 9, 424 amplius: de cetero, posthac. interdum et quantitatem significat. PLAVT. Asin. 724 quid ego aliud exoptem amplius. Men. 320 satin hoc tribus vobis opsonatumst, an opsono amplius (*i. maiore numero, an fortasse uberius?*). TER. Eun. 144 etiamne amplius? nil: nam quaesivi. Haut. 185 quam vellem ... invitatum, ut nobiscum esset amplius. Phorm. 457 amplius deliberandum censeo (*potest etiam ad II 3 a α referri*). FANN. hist. 1 multa amplius alius modi atque ante visa essent. VARRO ling. 9, 92 CAES. Gall. 1, 35, 3. 1, 43, 9 SALL. Catil. 48, 6 Iug. 44, 5. VERG. Aen. 3, 192 nec iam amplius ... apparent terrae (3, 260. 5, 8. 11, 807). PRIAP. 70, 9. HOR. sat. 1, 1, 121 verbum non amplius addam. OV. trist. 3, 13, 26 ne redeas amplius (SEN. dial. 10, 17, 5). LIV. 22, 9, 10 de integro et amplius faciundum. 26, 7, 1. 33, 5, 3. 37, 16, 13. 42, 47, 3. 42, 62, 13 VITR. 4, 6, 5. 7 praef. 15 FEST. p. 347 SEN. contr. 1, 8, 1. 2, 5, 8. 7 praef. 7 benef. 1, 9, 12. 4, 11, 3. dial. 11, 17, 5 numquam amplius intrabit dolor. epist. 72, 6. 109, 8 Oed. 1014 Phaedr. 219. 1212. CVRT. 3, 8, 5 quem deinde amplius ... crediturum sibi. 6, 8, 6. 8, 10, 2 COLVM. 4, 8, 2. 11, 3, 63. 12, 47, 4 PETRON. 27 PLIN. nat. 2, 52. 77. 155. 242. 4, 23. 24. 18, 302. 29, 74. 34, 109 VAL. FL. 2, 171. 7, 493. 653 STAT. Theb. 1, 237. 2, 679. 8, 530. 9, 905 SIL. 6, 270. 8, 163. 17, 381 QVINT. inst. 6 pr. 4. 12. 12, 11, 24 decl. 377 p. 418, 16 HYG. mun. castr. 16 SVET. Tib. 39 Cal. 49 Galba 5 vita Ter. p. 5 FLOR. epit. 1, 18, 27. 1, 44, 15 FRONTO p. 177, 1 N. DIOM. gramm. I 353, 2 AFRIC. dig. 44, 3, 6 MARCELL. dig. 16, 3, 22 *i. q.* praeterea. *sic plus* 30^{ies} *apud* ICTOS. GELL. 12, 14, 7 APVL. met. 9, 33. ITALA Ioh. 21, 6 (cod. d) amplius eam (*sc. retiam*) trahere poterant (VVLG. iam non, *om.* non *nonnulli codd., gr.* οὐκ ἔτι). apoc. 18, 21 (cod. h) amplius non invenietur (VVLG. ultra iam non, καὶ οὐ μὴ ... ἔτι). Eph. 4, 17 (Mar. Victorin. l. c. Lucif. Athan. 2, 31) non amplius (VVLG. non iam). act. 15, 28 (Iren. 3, 12, 14) nullum amplius vobis pondus imponere (VVLG. nihil ultra imponere vobis oneris, μηδὲν πλέον ... βάρος). act. 18, 21 (cod. g) non ... amplius (VVLG. ultra iam non). 21, 4 amplius (VVLG. ultra, ἔτι). TERT. adv. Marc. 2, 14 anim. 10, 56 ieiun. 9, 12 pudic. 8, 20 scorp. 5, 2. 7. PS. CYPR. rebapt. 4 et non vidit eum iam nunc amplius. COMM. apol. 579 SOL. 12, 11 CAPITOL. Aur. 10, 2 OPTAT. 5, 10 p. 140. 6, 4 p. 150 PACIAN. bapt. 6. 7 FILASTR. 125. 134 AMBR. hex. 1, 2, 6 HIER.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 88 VVLG. (*plus* 50^{ies}) AVG. (*plus* 20^{ies}) AVIAN. fab. apol. 30 BOETH. (*plus* 25^{ies}) CASSIOD. var. 3, 9, 1 CAES. AREL. reg. mon. 13 CORP. VI 1527. XI 6357. *notabilia*: CHAR. gramm. I 187, 22 amplius (*i. potius*) verba. *pleonastice*: PLAVT. Aul. 420 neque quoi ... amplius male plus libens faxim (*cf. Woelfflin, Lat. u. Rom. Comp. 29*). amplius posthac: SVET. Aug. 97 'non ... amplius se posthac Romae futurum' (*verba Tiberii*). gramm. 17 *Verrius Flaccus* transiit in Palatium cum tota schola, verum ut ne quem amplius posthac discipulum reciperet (*ipsa Augusti verba adhibuisse videtur Suetonius*).

e *cum numeris*: *de copia hominum et rerum idem valet atque 'plus, plures, plura', de tempore et spatio adverbium est 'diutius, longius, saepius' significans.* α amplius *cum* quam *coniunctum*: CIC. Q. Rosc. 10. Verr. 3, 77 ne reiciendi quidem amplius quam trium iudicum ... potestatem. 4, 114. 115 ne amplius quam singulas ... ne plus quam ternas decumas. de orat. 1, 216 ne amplius quam singulas artes. NEP. Att. 13, 6. Eum. 12, 4 non amplius quam triduum. Thras. 4, 2. LIV. 40, 36, 10 quo amplius duabus legionibus (*dativ.*) quam X milia et XL pedites, DC equites essent. VITR. 10 pr. 1 (*bis*) FEST. p. 54 SEN. contr. 3 pr. 5. SEN. rem. fort. 3, 1 non amplius quam unum esse mortiferum. COLVM. 5, 5, 2 CVRT. 3, 11, 17. 5, 13, 11. 8, 4, 21. 10, 2, 11. 24. COLVM. 8, 11, 13 arb. 3, 4. 5, 4 PLIN. nat. 3, 143. 18, 144. 198. 30, 147 QVINT. decl. 269 p. 98, 20 FRONTIN. aq. 73 strat. 1, 1, 6. 2, 1, 14 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 6 TAC. ann. 3, 21. 14, 32 PLIN. epist. 5, 1, 9 SVET. Aug. 17. 78 Tib. 26. 51 Claud. 4 Nero 20 GAIVS inst. 4, 64 *apud* ICTOS *plus* 20^{ies} APVL. Plat. 1, 6 CAPITOL. Alb. 6, 6 LACT. inst. 1, 23, 5. 4, 27, 19 QVEROL. p. 11, 6 VEG. mil. 2, 4. 3, 6. 8 VVLG. act. 25, 6 AVG. civ. 5, 23. 14, 1. 15, 11. 16, 2. 17, 14. 18, 8. 22. 40. 21, 4 SVLP. SEV. chron. 1, 25, 5. 6. 2, 4, 2. 2, 11, 5. 2, 41, 5 dial. 1, 10, 2 OROS. hist. 4, 9, 12, *saepius*. PS. BOETH. geom. p. 421 COD. Iust. 8, 39, 4, 1. 8, 40, 26, 2 INSCR. Ephem. epigr. V p. 387. β quam *omisso*: *casus non mutatur*. *nom. aut acc.*: CATO agr. 49, 1 binas gemmas ne amplius relinquito. 150, 1 CIC. Q. Rosc. 8 (*bis*). 28 Verr. 2, 14. 5, 95. 6, 155 Flacc. 63. 68 Phil. 2, 40 leg. 3, 9 Att. 2, 16, 1. 6, 2, 8 POMP. Cic. Att. 8, 12^{a}, 2 (*bis*). 8, 12^{c}, 2 VATIN. Cic. epist. 5, 10^{a}, 3 GALBA Cic. epist. 10, 30, 3 LEPID. Cic. epist. 10, 34, 1 LENT. Cic. epist. 12, 14, 1 BRVT. Cic. epist. 11, 10, 5 CAEL. Cic. epist. 8, 12, 4 VARRO rust. 1, 44, 1. CATVLL. 99, 3 amplius horam. CAES. (14^{ies}) HIRT. Gall. 8, 4, 3. 8, 10, 5. 8, 16, 3. 8, 36, 1 BELL. Afr. (8^{ies}) BELL. Alex. 73, 3 BELL. Hisp. 22, 7 SALL. Catil. 23, 11. 59, 6 Iug. 58, 3. 68, 3 hist. frg. 1, 107 NEP. Dat. 8, 3 Ham. 2, 4 Hann. 2, 3 Pel. 2, 3 VERG. ecl. 3, 105. Aen. 1, 683 non amplius unam (AVSON. 357, 16). LIV. (25^{ies}) VELL. 2, 15, 3. 2, 20, 4. 2, 21, 2. 2, 23, 3. 2, 47, 1. 2, 56, 2. 2, 80, 2. 2, 112, 2 VAL. MAX. 8, 6, 3 CVRT. 6, 1, 16 COLVM. 5, 2, 9 ASCON. tog. cand. p. 91 PETRON. 117 PLIN. nat. (25^{ies}) FRONTIN. aq. 67 PLIN. epist. 3, 5, 12. 5, 7, 3. 10, 39, 1 SVET. Iul. 80 Aug. 32. 72 Cal. 26 Claud. 29 FLOR. epit. 4, 2, 44. 4, 11, 5. 4, 12, 26 ICTI (10^{ies}) APVL. apol. 89. 93 flor. 15 p. 51 TERT. anim. 10, 14 nat. 3, 2, 9 LACT. epit. 19, 6. 40, 5 AMM. 28, 4, 15 HYG. astr. 4, 16. 18 AVG. civ. 15, 10. 14. 15 OROS. hist. 5, 15, 7 CORP. I 198. 206. II 5439. *genet.*: VARRO rust. 2, 4, 14 CIC. Q. fr. 3, 3, 1 CAES. Gall. 1, 41, 4. 2, 29, 3 LIV. 40, 31, 9. 42, 61, 2 PLIN. nat. 6, 52. 220. 12, 111. 13, 71. 14, 48. 17, 110. 36, 191 FLOR. epit. 3, 5, 18. 3, 49, 6 VVLG. act. 4, 22 AVG. civ. 15, 12. *nota*: HIER. epist. 36, 10 cum XVIII ferme et amplius (*sic*) reperiatur annorum. *dat.*: LIV. 41, 1, 8 Catmelus regulus praeerat (*Madv.*, pro regulo erat *cod.*) tribus haud amplius milibus armatorum. *ablat.*: CIC. Brut. 65 rep. 2, 52 HIRT. Gall. 8, 30, 1 BELL. Afr. 70, 4 BELL. Alex. 40, 4. 43, 3 SALL. Iug. 91, 3 hist. frg. 4, 25 NEP. Att. 18, 6 HOR. sat. 1, 1, 54 LIV. 28, 8, 8. 30, 27, 10 POMP. TROG. Iust. 38, 4, 5 VITR. 9, 1, 5. 10 FEST. p. 97. 157. VELL. 2, 113, 1 LXII amplius cohortibus ... et pluribus quam X veteranorum milibus *contractis*. VAL. MAX. 9, 2 ext. 7 COLVM. 12, 10, 24. 12, 23, 2 PLIN. nat. 3, 151 FRONTIN. strat. 2, 2, 5 PS. FRONTIN. strat. 4, 3, 7 IVV. 6, 119. PLIN. epist. 10, 90, 1 est ab capite paulo amplius M passibus (passuum *coni. Catanaeus*). SCAEV. dig. 19, 261 AVG. civ. 15, 8. 10. 21, 5 COD. Iust. 6, 30, 22, 13^{a} *saep.* CORP. XII 594. *cum praepos.*: LIV. 1, 18, 2 centum amplius post annos. 1, 53, 2 in CC amplius ... annos (CORP. II 5439). 29, 29, 4 cum CC haud amplius equitibus (29, 32, 4 ASCON. Mil. p. 136 OROS. hist. 4, 9, 14). VELL. 2, 24, 3 adversum ducenta amplius hostium. γ *cum ablat. comparat., sed in vocibus temporalibus aequo iure ablat. temporis statui potest*: CIC. Q. Rosc. 9 orat. 224 ac. 2, 82 Att. 12, 17 CAES. Gall. 1, 15, 5 (8^{ies}) HIRT. Gall. 8, 29, 4 BELL. Afr. 19, 3 BELL. Alex. 12, 3 SALL. Catil. 56, 2 Iug. 76, 1. 105, 3 LIV. 27, 12, 14 44, 45, 4 VELL. 2, 110, 3 CELS. 5, 18, 4 SEN. Herc. f. 1282 COLVM. 2, 9, 6. 2, 10, 4. 18. 4, 29, 9 MELA 1, 6 PETRON. 69 PLIN. nat. 2, 59. 6, 82. 7, 154. 18, 88. 90. 32, 78 SVET. Iul. 88 GAIVS dig. 15, 1, 27 PROC. dig. 50, 16, 126 VLP. dig. 20, 1, 21 AMM. 26, 9, 11 ORIGO Const. 6, 32 AVG. civ. 16, 40. δ *et* quam *omittitur et numerus comparandus ex antecedente subaudiendus, primum* PLAVT. Rud. 960 etiam amplius (*sc. quam dimidium*), *deinde* VARRO rust. 1, 44, 1 paulo amplius aut minus (*sc. quam 4—10 modii*). *multo saepius apud posteriores*: COLVM. 2, 10, 24 quarta parte amplius napi (*sc. quam raporum*) spargendum. 4, 22, 1 PLIN. nat. 8, 13. 17, 80. TREB. Claud. 2 CXX annos homini ad vivendum datos iudicant neque amplius (*i. ampliores, nam alioquin expectes* concessum) cuiquam esse concessos. VEG. mil. 2, 1 AVG. civ. 15, 12. 14. 20. 16, 40. *alia exempla, ubi* amplius *vel* non amplius *laudati numeri augendi minuendive causa additur, sub* **d** *conferre malui.* *collocationem plerique vel elatioris stili scriptores fere promiscue habuerunt*, CAES. HIRT. BELL. Afr. *exceptis. sic ex. gr. ante numerum* amplius *sine* quam *legimus apud* CIC. (25^{ies}), CAES. (17^{ies}), HIRT. Gall. (*quater*), BELL. Afr. (12^{ies}), BELL. Alex. (*ter*), SALL. (7^{ies}), LIV. (18^{ies}), VELL. (10^{ies}), COLVM. (6^{ies}), PLIN. nat. (13^{ies}); *post* CIC. (10^{ies}), LIV. (6^{ies}), VELL. (*bis*), FLOR. (10^{ies}), PLIN. nat. (17^{ies}). *interpositum*: CAES. (5^{ies}), SALL. (*ter*), LIV. (14^{ies}), PLIN. nat. (9^{ies}), SVET. (6^{ies}).

locutiones communes: **nihil amplius** *saepissime cum verbis dicendi, faciendi, sentiendi*: TER. Haut. 717 LVCIL. 291 RHET. Her. 4, 54, 67 CIC. *in oratt.* 15^{ies} Brut. 333 leg. 2, 64 parad. 42. 43 ac. 2, 74 nat. deor. 2, 33 fin. 5, 59 SALL. Catil. 47, 1 epist. Pomp. 1 HOR. sat. 2, 6, 4 epist. 1, 2, 46. Ov. epist. 19, 226 amplius utque nihil. met. 9, 148 trist. 5, 12, 49 Pont. 1, 7, 25 MANIL. 3, 116 SEN. contr. 1, 1, 10. 1, 3, 4. 1, 5, 5. 1, 7, 4. 1, 7, 10. 2, 1, 39. 2, 5, 9. 10, 1, 4 VELL. 2, 58, 2 SEN. dial. 3, 11, 4. 11, 16, 4. 11, 18, 6 clem. 1, 6, 4 epist. 121, 19 PETRON. 41 PLIN. nat. 10, 190. VAL. FL. 3, 394 nil amplius ausi. SIL. 16, 83 STAT. Theb. 6, 169 QVINT. inst. 6, 1, 10. 7, 1, 64 PLIN. epist. 2, 13, 10 IVV. 5, 148 *apud* ICTOS *plus* 20^{ies} APVL. apol. 37 flor. 6 p. 20 met. 9, 6 TERT. nat. 3, 2, 6 anim. 10, 3, 11 PORPH. Hor. carm. 2, 18, 11/12. 3, 16, 29/32 SPART. Hadr. 8, 7 AMM. 17, 2, 4 HIER. epist. 22, 36 *saep.* VVLG. deut. 5, 22 Sirach 9, 5 CORP. XI 3160. *sequitur quam*: SEN. benef. 2, 27, 1. 4, 40, 2. 5, 12, 1. 6, 16, 2 nat. 1, 3, 6. 1, 5, 2. 3, 21, 1. 6, 11. 6, 14, 1 dial. 5, 11, 2 epist. 66, 42. 114, 16 CVRT. 4, 7, 28 COLVM. 2, 11, 9 PLIN. epist. 8, 16, 3 paneg. 65 SVET. Aug. 2. 7 Tib. 32 Cal. 44 Claud. 16 Nero 39 Galba 19 Vesp. 20 Tit. 9 gramm. 1 vita Verg. p. 62 FLOR. epit. 3, 6, 13. 4, 2, 80 ICTI (*plus* 30^{ies}) APVL. flor. 18 p. 84 met. 3, 4. 7, 9 TREB. trig. tyr. 7, 1 LACT. inst. 1, 3, 18. 2, 4, 32. 6, 11, 23 VVLG. Luc. 3, 13 AVG. civ. 15, 17 SIDON. epist. 2, 3, 2.

quid amplius: *saepe idem atque 'aliud' valet*: PLAVT. Men. 846. Merc. 282 numquid amplius. Rud. 329 Trin. 855. TER. Andr. 325 quidnam amplius (CIC. inv. 1, 100). Ad. 468. 732 Phorm. 1035 CIC. *in oratt.* 18^{ies} Brut. 187 Att. 9, 7, 7 epist. 3, 9, 2 ad Brut. 1, 17, 4 ad Q. fr. 1, 2, 11 ac. 2, 19 CATVLL. 42, 23 BELL. Hisp. 31, 9 HOR. epod. 17, 20 SEN. contr. 2, 5, 6. 8 contr. exc. 2, 5 VAL. MAX. 1, 8, 8 PAVL. FEST. p. 60 SEN. benef. 7, 19, 7 epist. 71, 20 SIL. 10, 283 QVINT. inst. 4, 1, 51. 6 pr. 31. 8, 4, 7 FRONTO p. 19, 10. 79, 3. 147, 6 N. S. C. Maced. (dig. 14, 6, 1 pr.) PAVL. dig. 39, 4, 4 *saep. apud* ICTOS APVL. apol. 82 TERT. orat. 6, 17. 29 bapt. 7, 15 anim. 10, 24. 58 nat. 3, 1, 15 TREB. trig. tyr. 8, 2 FIRM. err. 28, 2. 6 OPTAT. 2, 22 p. 59. AMM. 28, 4, 15 aliquid sciens amplius. VEG. mil. 3, 11 LACT. opif. 3, 8 HIER. epist. 84, 5 VVLG. (6^{ies}). II Cor. 10, 8 a. aliquid. AVG. civ. 4, 25. 18, 36. 20, 28 PS. MAR. MERC. Nest. epist. 3, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 28, 7 SIDON. epist. 4, 18, 5 COD. Iust. 1, 17, 2, 20^{a}. *sequitur* quam: LACT. inst. 1, 21, 1.

neque (nec, non, haud) **quicquam amplius**: CIC. de orat. 1, 264 BELL. Afr. 16, 3 SEN. contr. 1, 1, 19 SEN. dial. 7, 9, 3 benef. 7, 14, 5 nat. 15, 57 SVET. Tib. 45 Vesp. 3 Dom. 3 FLOR. epit. 3, 7, 6 IAVOL. dig. 34, 36 VLP. dig. 37, 6, 1 APVL. apol. 37 met. 5, 13 CAPITOL. Maximin. 29, 5 AMM. 17, 5, 15 VVLG. Luc. 20, 40.

hōc amplius: *i. q. insuper, praeterea, porro*: PLAVT. Rud. 279 TER. Andr. 31 CATO agr. 57. 95. 140. 142. 157 CIC. Verr. 3, 123 Tull. 44 de orat. 1, 45 fin. 5, 11 epist. 6, 6, 13. 9, 25, 1 ad Brut. 1, 5, 1 LVCR. 1, 652. NEP. Alc. 11, 2 (amplissimum *coni. Halm*). MANIL. 5, 733 amplius hoc. VITR. 2, 4, 2. 4, 3, 8 SEN. contr. 2, 5, 11 VAL. MAX. 8, 13 ext. 6 SEN. dial. 11, 19, 5 nat. 6, 7, 5 PLIN. nat. 13, 109. 14, 131. 17, 263. 18, 27. 19, 177. 21, 24. 22, 36. 132. 24, 71. 26, 137. 146. 31, 48. 101 QVINT. inst. 1, 1, 8. 1, 5, 50. 1, 5, 55. 5, 13, 36 PLIN. epist. 2, 11, 19. 3, 9, 20. 7, 25, 1 SVET. Iul. 38 Aug. 27 Claud. 11 Dom. 17 GAIVS inst. 3, 127. 4, 166^{a}. POMPON. dig. 32, 54 verius est eo verbo 'amplius' superiora repeti, sicuti dicimus ... 'Titius accepit quinque, Seius hoc amplius fundum', Seium quinque quoque accepisse intellegimus. *apud* ICTOS *plus* 80^{ies}. ARNOB. nat. 1, 46 CHALC. comm. 64. 97. 124 transl. 25. 32 (ἔτι δέ). HYG. astr. 2, 17. 22. 24 COD. Iust. 1, 3, 54, 9 CORP. VI 10229 (*quater*). X 114 (*ter*). XI 4389. XIV 2112. 2795. *nota ap.* ICTOS hoc amplius quam *i. fere atque 'praeterquam'*, AFRIC. dig. 47, 2, 62 (61) SCAEV. dig. 31, 88, 3. 32, 39 PAPIN. dig. 35, 1, 77 MARCIAN. dig. 28, 7, 18.

eō amplius: SALL. Iug. 80, 6 reges eo amplius (*sc. plures denis uxores*). PLIN. nat. 5, 114. 17, 77 SVET. Cal. 15. FRONTO p. 39 N. saepe quinquies aut eo amplius. ICTI *plus* 30^{ies}. PS. APVL. Ascl. 18 LACT. inst. 4, 15, 30 TERT. pudic. 8, 5. 19. LVCIF. reg. apost. 11 p. 61 (*i. eo rectius*). Athan. 1, 16 p. 95 LACT. inst. 4, 15, 30 VEG. mil. 2, 5 HIER. epist. 10, 1. 60, 16. 84, 8 vita Hilar. 23 VVLG. Marc. 7, 37 OROS. hist. 4, 8, 8 CASSIAN. inst. 4, 3, 1. 5, 36, 2. 10, 24 CORP. II 5439. XI 6173. XII 2522. XIII 5056. *nota*: IORD. Get. 23, 117 gens quantum velox, eo amplius superbissima (*i. quo velocior eo superbior*).

technice in re iuridica: ROMAN. Char. gramm. I 195 quod (*sc. amplius*) adeo prolixum temporis spatium significat, ut iudices quotienscumque significabant adhuc se audire velle, 'amplius' dicebant itaque negotium differebant. unde hodieque 'ampliari' iudicium differri dicitur. PS. ASCON. Verr. p. 164 'amplius' pronuntiabatur si videretur esse damnandus, cum dixissent iudices 'non liquet'. hoc est: obscura causa est. DON. Ter. Eun. 331. CIC. Brut. 86 cum consules re audita 'amplius' de consilii sententia pronuntiavissent.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fortasse huc pertinet Gaivs inst. 4, 98 de qua re quisque per cognitorem egerit, de ea non magis 'amplius' actionem habet quam si ipse egerit. hoc amplius *de adiectione testamentaria*: Afric. dig. 30, 108, 8 cum hac adiectione 'hoc amplius' aliquid testatur. Pavl. dig. 32, 27 non adiecto 'hoc amplius'. *saepissime.* hoc amplius censeo. *de senatore qui aliquid sententiae iam dictae addit*: Cic. Phil. 13, 50 de mandatis litterisque M. Lepidi ... Servilio assentior et hoc amplius censeo. *hinc translate*: Sen. dial. 7, 3, 2 fortasse et post omnes citatus nihil improbabo ex iis quae priores decreverint et dicam 'hoc amplius censeo'. nat. 3, 15, 1 quaedam ex istis sunt, quibus adsentire possimus, sed hoc amplius censeo. amplius peto: Cic. Q. Rosc. 35 quid ita satis non dedit, amplius a se neminem petiturum. Brut. 18 at ... non solvam, nisi prius a te cavero amplius eo nomine neminem petiturum. Att. 1, 8, 1 quod ille recusaret satis dare amplius abs te non peti. epist. 13, 28, 2 'amplius eo nomine non peti' cures ut satisdetur fide mea. Corp. XIV 2112 sa⟨tisdato ampli⟩us neminem petiturum.

4 amplissimē: Cato agr. praef. 3 laudari (Plin. nat. 18, 10. Svet. Cal. 15 laudato funeratoque). Cic. Verr. 2, 112 omnis honores ... amplissime ac magnificentissime gessit. Mur. 15 cum amplissime atque honestissime ex praetura triumphasset. dom. 74 amplissime ... de salute mea ... de dignitate decreverint. Phil. 5, 53 amplissime dati adsignati (*sc. agri*). 9, 16 quam amplissime supremo suo die efferri. Att. 7, 2, 6 amplissime supplicatio consecuta est. epist. 3, 10, 10 quibus ille me rebus non ornatissimum voluit amplissume. Caes. Gall. 1, 43, 4 munera amplissime missa. civ. 3, 53, 6 donis amplissime donavit. Liv. 5, 13, 6 tribus quam amplissume tum apparari potest stratis lectis. *nota adverb.* **amplissimum** (*i. summum*): Plin. nat. 12, 32 *saccharon* amplissimum nucis abellanae magnitudine. *Gudeman.*

Amplus, -ā *cogn.* Corp. IV suppl. LXXIV 6 Sex. Atti Ampli. Inscr. Röm. Mitteil. 4 p. 120 (*Pompeis*) Attium Amplu⟨m⟩. Ephem. epigr. I p. 53 n. 165 Amplum. Corp. VI 36472 Turb⟨i⟩a Ampla.

amplustria *v.* aplustria *II 241, 26.* **Ampora** *v.* Ambura.

ampotis (*desunt casus*) *f.*, ἄμπωτις, ἀνάπωσις, *quo fluctus in mari resorbetur.* Ambr. hex. 4, 7, 30 ampotis (an potis, an potes, an potest *codd. interpolati*) quoque, quae in oceano esse perhibetur. *ibid.* mare ipsum occidentale, in quo spectatur ampotis (*codd. ut supra*).

Heniochi, **Ampreutae,** Lazi ... gentes Colchorum Plin. nat. 6, 12.

Am(p)saga, -ae *m. fluvius Africae prope Cirtam; v. J. Schmidt, PW. I 1982.* Mela 1, 30 fluminis Ampsaci. Plin. nat. 5, 21 fluminis Ampsagae (-ce *Leid.*). *ibid.* flumen Ampsaga (ambaga Mart. Cap. 6, 686). 5, 22 ab Ampsaga (isaga *vel* saga Mart. Cap. 6, 669. amsiga Sol. 26, 1). 5, 29 a fluvio Ampsaga. 5, 25 ab Ampsaga (ansaga Mart. Cap. 6, 670). Vict. Vit. 2, 14 in Ansaga⟨m⟩ fluvium Cirtensem famosum. Ravenn. p. 153, 1 Masaga. Corp. VIII 5884 ⟨g⟩eni⟨o⟩ numinis caput Amsagae sacrum. 7759 (= Carm. epigr. 1327) Anspagae moles (*in eodem carmine* sumsperat).

Am(p)sanctus, -ī *m. parvus in Hirpinis lacus; v.* Serv. Aen. 7, 563; *Hülsen, PW. I 1980; Mommsen, Corp. IX p. 91.* Serv. Aen. 7, 125 amsancti valles id est undique sancti. *rectius* 7, 565 amsancti valles: loci Amsancti, id est omni parte sancti; quem dicit et silvis cinctum et fragoso fluvio torrente (Gloss.). Cic. div. 1, 79 Ampsancti. Verg. Aen. 7, 565 Ampsancti valles. Plin. nat. 2, 208 Ampsancti ad Memphitis aedem locum, quem qui intravere moriuntur. Vib. Seq. geogr. p. 153, 6 Ampsanctus Lucaniae, cuius halitus volucres necat. Clavd. rapt. Pros. 2, 350 flatumque repressit Amsanctus (Amfractus *pars codd.*). *proverbialiter*: Avg. c. Iul. op. imperf. 1, 48 p. 1069 exhalas tristius ... aliquid quam vel Amsancti vallis vel puteus Averni. Sidon. epist. 3, 13, 8 alarum specubus hircosus ... vallatus nares circumsedentum ventilata duplicis Ampsancti peste funestat. *adi.* **Ampsanctinus,** -a, -um. Mar. Merc. subnot. 4, 2 te verissime Ampsanctinae scaturiginis conregionalis tuae taeterrimus fetor, te Averni lacus nocentissimus halitus ... inflavit.

Am(p)sigura *mulier Poena.* Plavt. Poen. 1065 (ams- *AC*). 1068 (ampsag- *B*). *cf.* Amsiginus.

Am(p)sivariī, -ōrum *gens Germana; v. Ihm, PW. I 1983.* Tac. ann. 13, 55 Amsibarii. 13, 56 Ampsivariis. *ibid.* Ampsivariorum. Ivl. Hon. cosmogr. A 26 Amsivari gens. Cosmogr. 1, 26 p. 84, 19 Amsibarios. Provinc. laterc. Veron. 13, 12 Amsivari. Not. dign. 5, 40 Ampsivarii (5, 188. 7, 70). Greg. Tvr. Franc. 2, 9 p. 75, 3 Ampsivariis.

amptermini qui circa terminos provinciae manent. Pavl. Fest. p. 17. Gloss. II 16, 35 amterminus διχόθεν ὅρος. 383, 33 am[i]terminus ὅμορος. V 439, 41 amsterminio confidentia *i. fortasse* amtermina confinia. [*ab* am(b)- *et* terminus. *Th.*]

amptruo, antruo, antroo, andruo, -āre [*orig. inc. Th.*]. Fest. p. 270 redantruare dicitur in Saliorum exultationibus ⟨quod⟩ cum praesul amptruavit (ampir- *cod.*] quod est motus edidit, ei referuntur invicem idem motus. Lucilius (320 Marx) 'praesul ut amptruet (ampir- *cod.*) inde, ut (Non., *om.* Fest.) vulgus redamptruet inde (redandruet inde Non., redamplauit at Fest.). Non. p. 165, 16 redandruare: redire. Lucilius lib. IX: ut vulgus redandruet inde. Pavl. Fest. p. 9 andruare id est recurrere a graeco verbo ἀναδραμεῖν venit: hinc et 'drua' vocata est. *ibid.* antroare gratias (gradus?) referre: 'truant' moventur. 'truam' quoque vocant quo permovent coquentes exta. *male vertunt* Gloss. II 21, 20 antruare σπηλεῦσαι. 17, 38 andruare ἀνδρίζεσθαι. *etiam* V 440, 22. 561, 17 antruare: nondare *rectius puto ad nescio quam falsam originationem referri quam corrigi* (*conamina v.* Gloss. VI p. 77). *optima autem glossa licet corrupta est* V 439, 42 amtorbato: vicibus (quibus *trad.*, pedibus *Löwe*) exultato.

Ampudius, -a *nom. gent.; cf.* Ampius. Corp. I 1374 (= XI 2001 *Perusiae* = Corp. Etr. I 4191) Arsina Ampudi. X 6082 (*Formiis*) M. Ampudius N. f. q. tr. pl. aid. VI 3527. 8087. 11594—96. 34387. IX 5685. 5695. X 239. XI 6689, 19 (*in tegula*) T. Am(pudi?). 6689, 22 Inscr. Notiz. degli scavi 1900 p. 192 Corp. V 7256. [*V.*

Ampulēnae Q. f. Secundinae Corp. V 1070 (*Aquileiae*). *cf.* Ampius.

ampulla, -ae *f.* [*ab* amphora ampora *deminutive. Th*]. Papyr. Wessely Wien. Stud. p. 24, 123 ἀμπούλλιον. *ibid.* ἀμπύλλη. ampolla *cod. Flor.* Apvl. flor. 9 p. 34 *et* 36. [*ital. hisp.* ampolla. *M.-L.*] Gloss. λήκυθος, τὸ βησίον. χερνίβιν. Evcher. instr. 2 p. 148, 6 lecythum in Regnorum (Vvlg. III reg. 17, 16) ampulla olearia. Isid. orig. 20, 5, 5 (= Gloss. V 166, 14) ampulla dicta quasi ampla bulla; similis est enim rotunditate bullis quae ex spumis aquarum fiunt atque ita inflantur vento. *legitur iam inde a* Plavto.

I ***proprie:*** *vasculum describitur*: Plin. epist. 4, 30, 6 in ampullis ceterisque generis eiusdem ... quibus non hians nec statim patens exitus. Apvl. flor. 9 p. 34 *sq. Hippias praedicavit* fabricatum semet sibi ampullam (ampollam *F*) quoque oleariam, quam gestabat, lenticulari forma, tereti ambitu, pressula rotunditate iuxtaque honestam strigileculam. Svlp. Sev. dial. 3, 3, 2 ampullam (ampullulam *AFv*) vitream istius modi fuisse, ut rotunda in ventrem cresceret ore producto, sed oris extantis concavum non repletum, quia ita moris sit vascula complere, ut pars summa umbonibus obstruendis libera relinquatur. **1** *generaliter*: Pavl. Fest. p. 46 calces ampullae plumbeae. Fest. p. 262 *sq.* ⟨it-⟩em scorteae ampullae vetustate rugosae, et coloris eiusdem, rubidae dici solent. Porph. Hor. sat. 1, 6, 117—118 echinum *Lucilius* sic dixit quasi scortea ampulla sit. Petron. 48 Sibyllam ... vidi in ampulla pendere. Itin. Anton. Plac. rec. A 39 unde et benedictionem dant ampullas modicas *rore caelesti seu manna impletas.* **2** *vasculum olearium*: Plavt. Persa 124 ampullam, strigilem, scaphium, soccos, pallium *habeat parasitus* (*cf.* Cic. *l. 45*). Stich. 230 unctiones Graecas, sudatorias vendo vel alias malacas ... perieratiunculas parasiticas; robiginosam strigilem, ampullam rubidam. Merc. 927 tollo ampullam atque hinc eo. Cic. fin. 4, 30 si ad illam vitam, quae cum virtute degatur, ampulla aut strigilis accedat. 4, 31 ampulla ... sit necne sit. *ibid.* si ampullam perdidisset. Petron. 78 statim ampullam nardi aperuit omnesque nos unxit. Mart. 3, 82, 26 Cosmianis ... fusus ampullis. Apvl. flor. 9 p. 36 *fateor me* strigilem et ampullam ceteraque balnei utensilia nundinis mercari. Porph. Hor. carm. 4, 12, 21 cum ampulla unguenti. Optat. 2, 19 p. 54, 3. 6 ampullam ... chrismatis per fenestram ... iactaverunt, et ... non defuit manus angelica, quae ampullam ... deduceret. *cf.* Svlp. Sev. *l. 69.* Avg. serm. 273, 5 quomodo ampullae unguentorum, quanto magis frangebantur, tanto amplius odor diffundebatur. Epiphan. de mensur. 17 de alabastro unguenti. siquidem vocatur ampulla olei, unius autem olei in eo pensus exsistit. Hist. Apoll. rec. A 26 tolle ampullam unguenti et ... defunctae corpori puellae superfunde. at vero adulescens tulit ampullam unguenti. Itin. Anton. Plac. rec. A 20 offertur oleum ad benedicendum, ampullas medias. hora qua tetigerit lignum crucis [h]orum ampullae mediae, mox ebullescit oleum foris (*cf.* Svlp. Sev. dial. 3, 3, 2). 40 mulieres ... portantes ... ampullas cum rafanino oleo (rafanoleo *G*, rafano oleo *RBr*). Gloss. III 651, 10 deferte sabana ad balneum, strigilem, faciale, pedale, ampullam, aphronitrum. **3** *in usu medicinali*: Plin. nat. 20, 152 puleio cum surculis suis in ampullas vitreas aceti utrisque deiectis. Scrib. Larg. 41 reponitur medicamentum ampulla vitrea. Chiron 918 vini albi ampullam I. Svlp. Sev. dial. 3, 5 p. 201, 12 puer ... incautior linteum ampullam (-ullulam *A*) ibi esse ignorans adtraxit. *ibid.* ampulla (-ullula *AF*) ... incolumis est reperta. Marcell. med. 8, 22 in ampulla vitrea repones. 8, 23 repones in ampulla vel vitrea vel cyprea. Cass. Fel. 29 p. 58, 18 ovi album et tenue in ampulla adicies. 61 p. 151, 2. 67 p. 166 in ampulla (-am *p*) rediges et dabis. 68 p. 167, 15 *stellio* in ampulla ... fuerit suspensus. Plin. Val. 1, 18 mittes in ampullam, signabis et in fumo suspendes. *et passim apud eundem.* **4** *vasculum potorium*: Mart. 6, 35, 4 ampullis potas semisupinus aquam. 14, 110 ampulla potoria (*cf. tamen v. 1* gemma, servat quae nomina Cosmi *et l. 47*). Svet. Dom. 21 ut ... in ampulla potiunculam sumeret. Porph. Hor. sat. 1, 6, 117 *ad v.* echinus: vitream ampullam intellegere debemus. Corp. VI 1785 de ampullis placuit ut post degustationem possessori reddantur. Qverol. p. 38, 5 urceolum contusum et infractum, oenophorum exauriculatum et sordidum, ampullam truncam rimosamque (limosam ω, *correxit Peiper*) depstis (densis ω, *correxit Peiper*) fultam cerulis non simpliciter intuetur. Hist. Apoll. rec. A 30 ferens ampullam *inveheret coronas.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

31 fudit (tollit *B*) ampullam vini et ... posuit coronas supra. GREG. TVR. Franc. 4, 9 serpens ampullam vino plenam repperit.

II ***translate:*** *i. q. verba turgida*: VERG. catal. 5, 1 ite hinc, inanes, ite rhetorum ampullae. HOR. ars 97 *tragicus saepe* proicit ampullas et sesquipedalia verba. *cf.* ampullor *l. 23.*

ampullāceus, -a, -um *ab* ampulla. COLVM. 8, 2, 15 impedienda est ... procacitas eius (*sc. galli*) ampullaceo corio (*cf. ampulla I 1*). PLIN. nat. 15, 55 *pira quaedam nominantur* a collo ampullacea. 15, 58 ampullacea *pira*. *subst. f. herba* **ampullācea,** -ae. DIOSC. graec. I 120 ἄλυμος· Ῥωμαῖοι ἀλβούκιουμ, οἱ δὲ ἀμπουλάκιαμ. Vind. Const. 35, 2 ἀμπουλλακια. *cf. Stadler, Archiv 10 (1898) 89; 11 (1890) 108.* *subst. neutr.* **ampullāceum,** -ī. PS. APVL. herb. 5 *hyoscyamos est* balanos generans, ut est mali Punici ampullaceum (ampullagium *Koebert*) appellatum. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 52 decoctio mali punici, vel eius caduci, quod Graeci κύτινον ῥοάς appellant, nos ampullagium. 5, 2, 44 mali punici foliis viridibus vel eius caduco, quod Latini ambulacium vocant.

ampullārius, -ī *m. ab* ampulla. GLOSS. II 360, 16 ληκυθοποιός. II 566, 24 ampullarum factor. PLAVT. Rud. 756 ut quivis dicat ampullarius optimum esse operi faciundo corium et sincerissimum. CORP. XII 4455 Philomusus ampullarius frugi heic est sepultus.

ampullor, -ārī *ab* ampulla. *i. q.* ληκυθίζω. HOR. epist. 1, 3, 14 an tragica desaevit et ampullatur in arte? *cf.* ampulla *l. 5.*

ampullula, -ae *f. ab* ampulla *deminutive.* [SVLP. SEV. dial. 3, 3, 2 *et* 3, 3, 5 *ter* ampullulam *substituere codices recentiores pro* ampulla *quod tuentur antiquissimi.*] GREG. TVR. Franc. 9, 6 crucem ferens, de qua dependebant ampullulae (ampullae *B 1 ante s. VIII ex., B 2 aev. merov.*). glor. conf. 9 plenam ampullulam olei ... abstulit. 10 *uvam* in ampullulam (ampullam *3 s. X*) recondidit. *ibid.* infusa ... aqua de ampulla (ampullula *1 a s. IX, 1 b s. IX/X*) uvae. VEN. FORT. vita Germ. 2 temperatam potionem in ampullulam (ampulla *G s. X*) condidit. *ibid.* ignorans ministra ampullulam mutat et pocula. VITA Caes. Arel. 51 ampullulam (ampullam *1 a s. XI*) oleo plenam ... domum deferens. *ibid.* ampullam (ampullulam *1 c s. XI*) ad caput suum petiit debere suspendi. *F. X. Burger.*

Ampur *et* **Ampurasi** valatais (?) *scarifatum Pompeis* INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 205. *V.*

amputātio, -ōnis *f. ab* amputare. GLOSS. II 350, 2 κλάδευσις. 403, 13 περικοπή. *ex hoc graeco versa* 566, 25 amputatio una lectio fiit (*anglos.*). *cf. Goetz, Ind. schol. hibern. in univ. litt. Ien. 1888/89 hab. p. VI. inde a* CIC., *nusquam apud poetas.*

I *proprie*: *desectio*: **1** *ramorum*: CIC. Cato 53 sarmentorum ea, quam dixi, aliorum amputatio, aliorum inmissio *me delectat.* PLIN. nat. 16, 141 utraque *cupressus* ... immittitur in perticas asseresve amputatione ramorum. 17, 247 cupressus ... circumfossuram amputationemque ... odit. *i. q. res amputatae*: PLIN. nat. 12, 118 *balsami frutex* deputatur et sarmenta quoque in merce sunt. DCCC HS amputatio ipsa surculusque veniere. **2** *corporis partium*: VAL. MAX. 3, 3, 4 ext. amputationem linguae minitanti. CALL. dig. 38, 19, 28 capitis. COD. Theod. 7, 13, 4 (*a. 367*) eos qui amputatione digitorum castra fugiunt (*ibid.* qui se sponte truncaverunt). 7, 13, 10 (*a. 381*) digiti. AVG. civ. 19, 4 membrorum. 22, 22 *idem.* serm. ed. Mai 101, 2 capitis. *speciatim*: *partium genitalium*: ARNOB. nat. 5, 14 amputationes virilium veretrorum. *cf.* AVG. civ. 7, 24 membrorum. *sensu medicinali*: CAEL. AVR. acut. 3, 4, 32 dehinc tumens uva laxatione indiget, non amputatione. *cf.* SCRIB. LARG. 230 *v. sub* amputo *p. 2022, 11.* CASS. FEL. 64 hanc passionem syncopen appellaverunt, id est amputationem. **II** *translate*: *i. q. abolitio*: TERT. cult. fem. 2, 9 erga vestitum ... vobis curanda est amputatio et decussio redundantioris nitoris. pudic. 15 de aversatione (adversatione *codd.*) immunditiarum, de amputatione macularum, de exhortatione sanctimoniarum. ARNOB. nat. 1, 27 ab omni nos labe delictorum omnium amputatione purgemus. CASSIAN. conl. 12, 3, 3 stultiloquium, scurrilitatem, ebrietatem ac furta, quorum facilis amputatio est. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 174 defectio aut virium amputatio sequuntur immodicam sanguinis detractationem. 2, 1, 4 partes corporis, quae nunc omnium, nunc certorum officiorum amputatione vexantur. CAEL. AVR. acut. 1, 5, 19 vocis (*cf.* 2, 10, 69. 3, 2, 8. 3, 5, 49 chron. 2, 6, 91 [*cf.* GLOSS. III 606, 49]. 3, 2, 16. 23. 4, 8, 109. 110. CASS. FEL. 77 vocis amputatio, ut obmutescant. ISID. orig. 4, 7, 14 raucedo amputatio vocis *est* [*cf.* GLOSS. V 577, 30 *idem.* 604, 16 raucitudo amputatio vocis est]). CAEL. AVR. chron. 4, 3, 40 pulsus parvitas vel amputatio, quam Graeci ἀσφυξίαν vocant.

syn.: decussio: TERT. cult. fem. 2, 9. *opp.*: immissio: CIC. Cato 55.

amputātīvus, -a, -um *ab* amputare. ORIBAS. eup. 2, 1 S 14 scilla miticis id est amputativa (anp- *Aa*) nimis est virtute (scylla ampotativa est virtutem *La*; *gr.* τμητικῆς ἱκανῶς ἐστι δυνάμεως). *cf.* syn. 6, 33 *et* 8, 39 *sub* amputo *p. 2023, 76 sqq. et* amputatorius.

amputātor praecisor ramusculorum sive vineae GLOSS. II 566, 26.

f. **amputātrīx,** -icis. AMBR. Iob 3, 2, 3 quasi bonus agricola ... hic stirpat quadam falce virtutum amputatrice (-cem *PB*) vitiorum.

amputātōrius, -a, -um. *ab* amputare amputator. *i. q.* amputativus. ORIBAS. eup. 2, 1 E 10 eupatorius herba extenuatoria bel amputatoria (*Aa*, ampotatoriam *La*) est birtute et proiectoria (*gr.* τμητικῆς ... δυνάμεως). 2, 1 O 5 origani omnes amputatoriam et extenuatoriam ... virtute sunt (*gr.* τμητικῆς ... δυνάμεως; *cf.* PS. THEOD. PRISC. diaet. 10 origanum est amputatorium ... et extenuatorium). 2, 1 S 7 *cucumis* proiectoriam et amputatoriam (*Aa*, amputatoriam *La*) habet virtutem (*gr.* τμητικῆς ... δυνάμεως). *cf.* syn. 6, 33 *et* 8, 39 *sub* amputo *p. 2023, 77 et* amputativus.

amputo, -āvī, -ātum, -āre [*ab* am(b)- *et* putare. *Th.*]. *scribitur* anputo: SEN. epist. 114, 17 *BP* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 178 LACT. inst. 5, 4, 2 *P* ira 10, 8 *B* ORIBAS. syn. 5, 24. 6, 33. 34. 7, 14. ampotaverit: LEX Sal. 29, 1 *1 gm. 2.* *rarissimae formae contractae*: amputarat: AVG. serm. ed. Mai 2, 2; amputasset: SVET. Aug. 24 APVL. met. 9, 38; amputassent: VVLG. I par. 10, 9; amputasse: HIER. adv. Rufin. 3, 36 CANON. Migne 56, 448[b]. PAVL. FEST. p. 24 amputata, id est circumputata, dicuntur ab eo, quod antiqui putum pro puro dicebant, unde deducuntur pudor et pudicus. DIFF. ed. Beck p. 36, 73 inter amputare et decidere et abscidere: amputamus circumfusa, tamquam sarmenta; decidimus ex parte, tamquam ramos; abscidimus universa. GLOSS. ἀφαιρῶ, περιαιρῶ, ἐκτέμνω, περικόπτω, περιτέμνω, κλαδεύει, καθαίρει. *invenitur inde a* LVCILIO, *frequentant* COLVM. PLIN. nat. *frustra quaeres apud* CATONEM VARRONEM VERG. *rei rusticae scriptores,* CELS. SER. SAMM. THEOD. PRISC. *medicos,* CAES. SALL. NEP. LIV. VELL. VAL. MAX. AMPEL. GRAN. LIC. *historicos,* CATVLL. PVBLIL. LVCR. VERG. TIB. PROP. GRATT. MANIL. PERS. PETR. CALP. VAL. FL. MART. IVV. COMM. *poetas, alios.*

A ***proprie:*** *circumseco, circumcīdo* (*raro i. q. disseco, v. p. 2021, 75 sqq.*). **I** *arborum partes*: CIC. Tusc. 3, 13 (*in imag.*) nos ... audeamus non solum ramos amputare miseriarum, sed omnis radicum fibras evellere. HOR. epod. 2, 13 inutilisque falce ramos amputans (SCHOL. putatorem significans arborum). COLVM. 3, 15, 3 si quae etiam radices ... laboraverint eas amputare. 3, 16, 1 id ... quod de cacumine superest, duabus gemmis tantum supra terram relictis amputatur. 4, 8, 2 quicquid intra sesquipedem natum est ... recidendum est. sed huius non eadem ratio est amputandi. 4, 11, 1 cum viviradix recidenda erat, omnem superficiem amputabant. 4, 11, 2 ut totam superficiem amputemus. 4, 15, 4 tempus ... idoneum hunc mergum amputandi. 4, 21, 3 amputanda erunt superiora duramenta. *ibid. iterum.* 4, 22, 6 cum est utique vinea recidenda, ... paulum infra terram convenit amputare. 4, 24, 7 arida et vetera falce amputato. ungues ... resecato. 4, 24, 10 palmitem. 4, 24, 11 amputatis veteribus et submissis novis palmis. 4, 29, 10 radices ... summas vel soboles amputari. 5, 6, 14 *robusti ramuli* ita ferro amputentur, ut exiguam stirpem prominentem trunco relinquas. 5, 6, 16 ex amputatis virgis. 5, 6, 17 quicquid frondis enatum fuerit, ... ferro amputare. 5, 6, 26 putationis ratio talis est, ut veteres palmites ... omnes recidantur: novi circumcisis undique capreolis et nepotibus, qui ex his nati sunt, amputatis, committuntur. 5, 6, 30 easque (*traduces*) ... amputare ... convenit. 5, 9, 6. 15. 5, 10, 10 cacumina fici ferro summa prodest amputare. 5, 11, 14 (*cf.* arb. 27, 3). 11, 2, 19 summas ... radices amputare. 11, 3, 31 ut ... omnes radiculas amputes et fibrarum summas partes intondeas. 12, 44, 4 alii cum legerunt uvam, si qua sunt in ea vitiosa grana forficibus amputant (*cf.* 12, 45, 2). arb. 3, 4 *virgae* imam partem ... acutissima falce ... rotunda plaga amputato. 5, 2. 6, 5 *vineae* pars ima sic amputetur. 10, 2 arida et vetera, falce quae amputari non possunt, acuta dolabra abradito. 16, 3 supervacuos ramos amputabis, alterna brachia ... putabis. 21, 2 cacumina fici acutissimo ferramento summa amputare prodest. SEN. epist. 86, 17 amputatis radicibus. PLIN. nat. 12, 115 *eutheristos* ferro laedi vitalia odit, ... eodem amputari supervacua patiens. 16, 131. 132 postquam ... cacumen amputatum erat. 16, 182 *alburnum* semper amputabitur. 17, 97 ramo ... depresso in scrobem ... et post biennium amputato. 17, 118. 183 palmites. 17, 238. 248 amygdalae ... amputari sibi volunt onerosa ac supervacua, sicut nos ungues et capillum. reciduntur veteres totae. QVINT. inst. 10, 7, 28 sicut rustici proximas vitis radices amputant ..., ut inferiores penitus descendendo firmentur. GELL. 19, 12, 7 videt ... vicinum ... fraxinus deputantem, stolones in pomis ... proceros atque derectos amputantem. LACT. epit. 55, 5 omnibus stirpium radicibus amputatis arva purganda. *in imagine*: CIC. *v. l. 26.* PAVL. NOL. epist. 24, 1 non arescimus viventes suco radicis aeternae nec ad ignem amputabimur ira, sed ad fructum putabimur disciplina purgante nos euangelicae falcis acie. PS. RVFIN. in psalm. 65, 3 ramos naturales amputari (*ibid.* qui ramos naturales abscidit). *vitem ipsam*: CIC. Cato 52 quam (*vitem*) ferro amputans coercet ars agricolarum. COLVM. arb. 5, 3 *vitem* optime amputabis, sed ita ne codicem laedas, sed potius instar digiti unius a matre relinquas et ita radicem reseces. FRONTO p. 145 N. Lycurgus quid tandem mali facinoris admisit, quom vites amputavit? *absolute*: CIC. fin. 5, 39 quae sit scientia atque ars agricolarum, quae circumcidat, amputet, erigat, extollat, adminiculet.

II *carnea*: **1** *corporum membra*: (*semel corpus ipsum*: SEN. epist. 9, 4 imminuto corpore et amputato). VAL. MAX. 5, 3, 4 (*in imag.*): *Ciceronem* caput Romanae eloquentiae et pacis clarissimam dexteram ... amputavit. SEN. contr. 7, 2, 1 abscidit caput, amputavit manum (*cf.* CVRT. 3, 8, 16. 4, 6, 16. 5, 5, 6 pedibus ... manibus auribusque. 8, 1, 20 SEN. dial. 5, 18, 1. LVCAN. 3, 612 gravis ... ictus. 6, 176

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Qvint. decl. 349 p. 375, 4 Frontin. strat. 3, 16, 4 Flor. epit. 4, 12, 37. Svet. Galba 9 nummulario. Dom. 10 nonnullis. Tert. idol. 7 Gallican. Avid. 5, 2 multis. *al.*). Sen. contr. 7, 2, 2 caedit cervices tanti viri et umero tenus recisum amputat (*corr. Bursian*, amputa *codd.*) caput (*cf.* Sen. Ag. 902 Stat. Theb. 10, 315 Tac. hist. 2, 49 ann. 14, 64. 15, 67 duobus ictibus. Svet. Cal. 32 decollandi artifex. Galba 20 Apvl. met. 9, 38 Cael. Avr. chron. 4, 1, 12). Sen. contr. 10, 4, 2 alterius bracchia amputat, alterius enervat. Cvrt. 8, 14, 28 securibus ... *elephantorum* pedes amputare coeperunt. 9, 1, 32 canis leoni ... inhaerentis crus avellere et ... ferro amputare coepit (*cf.* Porph. Hor. carm. 2, 19, 16 crura ... falce). Sen. Thy. 727 colla (*cf.* Drac. Orest. 145 bipennis). 761 umeros ... et lacertorum moras (*cf.* Stat. Theb. 9, 268 umeros. Vvlg. II Macc. 12, 35). 763 denudat artus duros atque ossa amputat. dial. 1, 3, 2 membra (*cf.* Hier. adv. Rufin. 3, 15 *al.*). 5, 18, 1 Sulla ... *M. Marii* amputari linguam, manus iussit (*cf.* Plin. nat. 35, 165 linguam. Firm. math. 1, 7, 31 Zeno 2, 18, 30 Ambr. Iac. 2 11, 48. Hier. epist. 92, 1 linguae partem. Vvlg. II Macc. 7, 4 Cod. Theod. 10, 10, 2 *a. 319*). Lvcan. 2, 183 hic aures, alius spiramina naris aduncae amputat (*cf.* Tac. hist. 3, 84 aurem. Ps. Origen. tract. 10 p. 114, 12. Hil. in Matth. 32, 2 auricula. Vvlg. lev. 22, 23. Matth. 26, 51 auriculam). Plin. nat. 8, 18 proboscidem. 11, 264 caudae (*cf.* Sol. 12, 4 caudis amputatis delphinum; *v.* Plin. nat. 9, 22 praecisa. Arnob. nat. 7, 24 Avien. Arat. 985 columina caudae. Cael. Avr. chron. 4, 1, 12 capite et cauda). Plin. nat. 29, 70 fiunt ex vipera pastilli ... ternis digitis mensura utrimque amputatis exemptis interaneis. Sil. 2, 202 virginis ora. 15, 470 cervicem gladio (*cf.* Qvint. decl. 349 p. 375, 4 Vvlg. Iudith 16, 11. Iord. Rom. 351 non cervices, sed aurem). Plin. epist. 7, 27, 12 admoventem capiti suo cultros adque ... amputantem capillos (*cf.* Canon. Migne 56, 448^{B} tonsas ... comas penitus. Rvfin. apol. adv. Hier. 2, 5 crinem. Hier. epist. 22, 27. Prob. Verg. ecl. 6, 74 crinem). Flor. epit. 4, 12, 37 aliis oculos, aliis manus amputabant. Svet. Aug. 24 filiis ... pollices. Apvl. met. 4, 5 destricto gladio poplites *eius* (*asini*) totos amputavit (*cf.* 8, 5). Lact. epit. 46, 3 partem corporis (*cf.* Firm. math. 3, 4, 39. Rvfin. apol. ad Anast. 4. Cod. Theod. 7, 4, 2 *a. 355*) ungulas orisque tantummodo summitatem praecidi amputarique praecipimus. Amm. 30, 8, 4 tiaras ad vicem capitum noxiis amputabat. Hier. epist. 70, 2 ungues. 120, 12 nares. Vvlg. lev. 22, 23 aure et cauda. iud. 1, 7 manuum ac pedum summitatibus. Coripp. Ioh. 6, 664 femur. **2** *speciatim: genitalia*: Lvcil. ed. Marx 281 praecidit caulem testisque una amputat ambo. Pavl. Fest. p. 46 est ... cantherius equus, cui testiculi amputantur. Val. Max. 7, 7, 6 amputatis sui (sua *Heraeus*) ipsius sponte genitalibus corporis partibus. Sen. frg. 34 ille viriles sibi partes amputat, ille lacertos secat. Plin. nat. 8, 109 *v. infra l. 79.* 11, 262 genitalia citra perniciem amputantibus Matris deūm Gallis. 35, 165 virilitatem (*v. supra l. 16*). 32, 26 *v. infra l. 80.* Porph. Hor. sat. 1, 2, 44—45 ut virilibus amputatis dimitterentur. Arnob. nat. 5, 12 obscenitas amputata. *ibid.* ex genitalibus amputatis. Lact. inst. 1, 31, 1 hominem ab homine abscisum. *ibid.* non patris genitalia debuerit amputare, sed propria. 1, 21, 16 amputato sexu. epit. 18, 4. Firm. math. 3, 5, 24 virilia propriis sibi amputat manibus. err. 8, 2. Vvlg. deut. 23, 1 attritis vel amputatis testiculis. *praeputium in circumcisione Iudaeorum*: Hier. adv. Iovin. 1, 11 numquid qui semel amputatum habet praeputium, potest si velit rursus illud adducere? *inde i. q. castrare*: Sen. contr. 10, 4, 17 exoletos suos ... amputant. contr. exc. 10, 4 *idem.* Tert. nat. 2, 7 cur Idaeae masculus amputatur, si nullus illi fastidiosior adulescens libidinis frustratae dolore castratus est? Hier. epist. 130, 13 (*in imag.*) sunt, qui amputari nisi Christi timore non possunt.

3 *sensu medicinali*: Cic. off. 3, 32 ut membra quaedam amputantur, ... sic ... feritas segreganda est. Phil. 8, 15 sic in reipublicae corpore ... quicquid est pestiferum, amputetur. Colvm. 6, 32, 3 saepe etiam scalpello usque ad vivum resecare et amputare scabiem profuit. 7, 5, 13 tuberculum, cui subest vermiculus, ferro quam cautissime circumsecari oportet, ne, dum amputatur, etiam, quod infra est, animal vulneretur. *ibid.* ut totus pes amputandus sit. Plin. nat. 8, 85 nullo ictus *serpentis* remedio, praeterquam si confestim partes contactae amputentur. Amm. 17, 5, 7 partes corporum. Hier. in Soph. 1, 12 p. 689 scalpellus medici ... resecat vulnera et putidas amputat carnes. Canon. Migne 56, 460^{A} *medicus* ferro amputat quod nocebat (*ibid.* praecidendum id ergo est).

III *alias res*: Cvrt. 4, 9, 5 falces ..., quidquid obvium concitatis equis fuisset, amputaturae. Plin. nat. 13, 77 resigminibus utrimque amputatis. Lact. epit. 31, 5 hami ... et anguli extant et possunt amputari. *eadem fere* ira 10, 8.

nota: *i. q. disseco*: Sen. Thy. 1059 artus, corpora exanima amputans, in parva carpsi frusta. Tac. Germ. 10 virgam in surculos amputant; *cf.* Zeno 2, 27, 5 mensura servata amputatur (amputatus *Giuliari*) in surculum, palmes in scrobem demittitur.

B ***translate*:** **1** *i. q. mordicus aufero*: Plin. nat. 8, 109 easdem partes (*testiculos*) sibi ipsi Pontici amputant fibri (*cf.* 32, 26 amputari hos [*testes*] ab ipsis [*fibris*] ... negat Sextius). 9, 185 Nigidius auctor est praerodere caudam mugili lupum. *ibid.* omnes autem vivere, quibus caudae sic amputentur. 11, 72 vespae muscas ... venantur ... amputatoque iis capite reliquum corpus auferunt. Hier. vita Hilar. 17 multorum nasus et aures morsibus amputaverat.

decīdo: Tac. ann. 1, 74 alia in statua amputato capite Augusti effigiem Tiberii inditam. Vvlg. Am. 3, 14 amputabuntur cornua altaris. Avg. civ. 22, 19 artifex ... si quid in illa figura priore (*statua*) indecenter extabat ..., non de toto, unde fecerat, amputare atque separare *potest.* Ennod. epist. 1, 5, 4 p. 10, 18 *securibus* annosas ... splendidissimi itineris obices amputares (*in imag.*). Plin. nat. 10, 197 *serpentes* amputata parte *ovorum* ceu ferro, e reliqua *parte*, quae amplexu tenetur, sorbeant. Sil. 3, 553 abscissa relinquunt membra gelu, fractosque asper rigor amputat artus. *sensu medicinali*: Scrib. Larg. 230 *tryphera* uvam nimis iacentem sine periculo per auriscalpium lana involutum peruncta m ex parte, qua tollenda est, amputat. *cf.* Cael. Avr. acut. 3, 4, 32 *sub* amputatio *p. 2019, 55 et* Oribas. *p. 2023, 54 et 2023, 76.* **2** *tollere, delere, abolere*: Cic. leg. agr. 2, 79 quae est ista ... contumelia, ut populi pars amputetur, ordo tribuum neglegatur? Cael. 76 amputanda plura sunt illi aetati ... quam inserenda. de orat. 1, 65 si cuipiam nimis infinitum videtur, quod ita posui ...: licet hinc quantum cuique videbitur circumcidat atque amputet. 2, 88 volo esse in adulescente, unde aliquid amputem. rep. 6, 22 quis in reliquis orientis aut obeuntis solis partibus tuum nomen audiet? quibus amputatis cernis quantis in angustiis vestra se gloria dilatari velit. fin. 1, 44 amputata circumcisaque omni inanitate et errore (*cf.* Ambrosiast. in Rom. 2, 29 amputato errore. Gal. 6, 17. Phil. 3, 3—4 amputata erroris nebula. Avg. c. Iul. 3, 1, 4 *errorem* gladio detruncavit. *ibid.* quod tu dedignaris vos ... hereticos dici ... iam vobis Pelagius amputavit). Sen. Med. 530 suspecta ne sint, longa colloquia amputa. benef. 3, 14, 4 resistamus et quaerenti occasiones amputemus (*cf.* Favstin. trin. 2, 5 amputavit sensus impii occasionem. Vvlg. II Cor. 11, 12 ut amputem occasionem eorum). Plin. nat. 7, 90 *memoria* somno quoque serpente amputatur, ut inanis mens quaerat, ubi sit loci. Qvint. decl. 268 p. 95, 16 *a medico dicitur: philosophi* quid civitati possunt? amputant vitia? *cf.* Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 8 Schol. Hor. epist. 1, 3, 25. Bened. reg. 33 radicitus (55). 64 cum caritate ea amputet *vitia.* Bened. reg. 2 radicitus ea *peccata* ... amputet. Zeno 2, 27, 13 peccata ... baptismate amputantur). Qvint. decl. 333 p. 311, 25 si mihi exuere hanc partem persuasionis liceret, amputare vocem et velut omnem usum dicendi perdidisse malim. Plin. paneg. 51, 2 reicere aliquid et amputare ex iis, quae princeps tamquam necessaria reliquit. Flor. epit. 2, 18, 10 scorta calones sarcinae nisi ad usum necessariae amputantur. Venvl. dig. 41, 2, 52 nam neque impediri possessionem, si alius fruatur, neque alterius fructum (usum fructum $Z^{b}M$) amputari (computari F^{1}), si alter possideat. Gell. 7, 5, 8 decisis amputatisque falsis opinionibus (*cf.* Avg. c. Iul. 4, 16, 83). 19, 12, 10 omnibus vehementioris animi officiis amputatis in torpore ... consenescunt. Tert. spect. 1 amputatis quasi retinaculis *vitae.* test. anim. 4 mortem ... commodum vitae amputantem. pudic. 1 qui meram et veram integritatem carnis obtruncant amputantes (obtruncatam putantes *codd.*) non summam superficiem, sed intimam effigiem pudoris ipsius. Barnab. 15, 5 amputabit tempus iniquitatis (*gr.* καταργήσει τὸν καιρὸν τοῦτον). Porph. Hor. epist. 2, 2, 123 tollet: aut 'amputabit' aut 'extollet' (extolletur *ed. Mediol.*) et ornabit. Cypr. zel. 10 amputabit omnem aemulationem responso suo. Fort. praef. 4 amputandas esse verborum moras (*cf.* Ivst. 24, 7, 2 Sev. Minor. p. 743^{C}). Ivl. Val. 2, 25 ignaviae intempestivo reditu amputato. Lact. inst. 4, 24, 7 amputare debet omnium excusationum vias (*cf.* epit. 62, 2 viam vitae). 4, 24, 8 quomodo ... poterit amputari excusatio? (Ps. Ambr. serm. Sess. 1, 1 Avell. p. 72, 23. Hier. epist. 55, 3 omnes ... causationes ... amputans. 77, 23 nubendi universa causatio ... feminis amputatur). Lact. inst. 5, 4, 2 futuris omnem facultatem ... amputarem (anputare *P*). 6, 6, 14 (*in imag.*) gradus, per quos ascenderunt, amputant. epit. 26, 6 philosophia radicitus amputatur. 33, 6 misericordiam ... tamquam morbum animi. 56, 2 adfectus (*cf.* ira 4, 10. Hier. epist. 130, 14 affectus et perturbationes). 64, 6 amputatis ... mediis. Canon. Migne 56 p. 392^{A} omnibus simultatibus amputatis. p. 398^{C} haec omnia amputentur. p. 447^{C} amputare universa quae ... mala (male *2 codd. Veron.*) commissa sunt (*cf.* Firm. err. 16, 9 radicitus. 20, 5 Hier. epist. 130, 14 Avg. c. Iul. 6, 18, 56 Ps. Hil. libell. 1). Firm. err. 16, 4 amputanda sunt haec ... penitus atque delenda et ... corrigenda. Diom. gramm. I 441, 23 aut littera amputatur aut syllaba aufertur. 511, 1. 514, 4 (*cf.* Hier. vir. ill. 5 nominis titulum in principio salutationis amputaverat. in Ier. 23, 5—6 p. 997 adv. Rufin. 2, 18. 3, 14. 36. Rvfin. apol. adv. Hier. 2, 27^{A} *syn.* auferre). Zeno 2, 18, 17 amputatis radicibus saeculi. Hil. op. hist. frg. 2, 1 ut omnis ... dissensio amputaretur, iniqua autem doctrina penitus expulsa. Ps. Hil. libell. 8 amputato interventu temporariae dissolutionis. Ambr. Noe 15, 55 amputatis corporalibus passionibus. 17, 59 causae aegritudinis debuerunt amputari (*cf.* Hier. epist. 60, 17 causas morbi. Sidon. epist. 2, 14, 2 causae morarum. Oribas. syn. 7, 35). Hymn. Ambros. 1, 9, 14 noxas. Ambrosiast. in Rom. 10, 15 omni amputata discordia. 15, 33 *idem.* I Cor. 10, 12 superbiam (*cf.* Vvlg. Iudith 2, 19). 15, 18. II Cor. 6, 3 fide et vigilantia sua omnem offensionem neglegentibus amputat. Gal. prol. amputata caligine (*cf.* Phil. 3, 3—4 erroris nebula). Hier. in Agg. 2, 21 *sqq.* p. 772 unus-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quisque in gladio (quem ego puto sermonem esse ... perversa quaeque resecantem) consurget ... amputans omne contrarium. in Eph. 3, 5—7 p. 591 omnis penitus diversitas. quaest. hebr. in gen. p. 12, 18 XX annorum spatiis amputatis. in Matth. 10, 9—10 p. 58 qui divitias detruncarat (detruncat *al.*) propemodum et necessaria vitae amputat (*cf.* VINCENT. LER. 23, 32). 18, 8 —9 p. 139 omnis truncatur affectus et universa propinquitas amputatur. 10—11 p. 139 per manum et pedem et oculum omnes propinquitates et necessitudines ... amputandas. epist. 79, 11 non tam viros datos, quam adulteros amputatos. 123, 5 ethnicorum coniugia. ITALA exod. 17, 14 (Barnab. 12, 9) amputabit a radicibus omnem domum Amalech (*gr.* ἐκκόψει ἐκ ῥιζῶν; VVLG. delebo). II par. 17, 6 (Lucif. Athan. 1, 22 p. 104, 24) et adhuc amputavit (*gr.* ἐξῆρε; VVLG. abstulit) et lucos a Iuda. VVLG. psalm. 118, 39 opprobrium meum. sap. 18, 23 impetum. Bar. 4, 34 exultatio. OPTAT. 5, 10 spem ... futurorum (*cf.* PAVL. NOL. epist. 17, 1 spe praesentiae invicem nostrae amputata [amputabitur $F^1 L O r \chi$]. AVG. civ. 16, 15). AMM. 30, 2, 3 semina radicitus amputari discordiarum (*cf.* AVELL. p. 717, 16 perfidiae seminibus amputatis). VIGIL. TRID. ad Ioh. 2 praetermissis ambagibus et longis anfractibus amputatis. GAVDENT. serm. praef. p. 830ᵃ vere ... moritur apud deum ... cui Christus deus ... amputatur, dum aeternae trinitatis homoousion deneganti subtrahitur. PS. RVFIN. in Os. 2, 14—17 cunctis regni et urbium munitionibus amputatis. AVG. doctr. christ. 2, 25, 38 quibus amputatis atque eradicatis ab animo Christiano *superstitionibus* (*cf.* PASS. Crispin. 1). in epist. Ioh. 4, 6 quantum desideria nostra amputaverimus ab amore saeculi (civ. 16, 15 spes et desiderium. BENED. reg. 7 desideria carnis *interpol.*). serm. ed. Mai 2, 2 carnis curam in luxu, non in sanitatibus amputarat *Christus* (*cf.* SCHOL. Hor. epist. 1, 3, 25). 161, 1 omne prorsus dubium de nostris cordibus amputavit (*cf.* AVELL. p. 716, 5 amputatis dubitationibus. COD. Iust. 5, 37, 28, 4 dubitationem. 5, 59, 5 *id.* 6, 20, 19, 3 *id.*). EXVP. 7 si adversae partes essent amputatae, penitus ad Sertorium ... se applicarunt (amputatae penitus, ad *malim, v. infra p. 2024, 33*). GROM. p. 269, 15 cunctis molitionibus et machinis amputatis. CASSIAN. inst. 1, 4 amputatos habere eos actus et opera mundi huius suggerat abscisio manicarum. 5, 20 mentis ... lasciviae. 6, 20 quas (*concretiones obscenas*) abscidere per omnia et in perpetuum amputare supra naturam est. conl. 21, 25, 1 huius rei ... quaestionem. *al.* COD. Theod. 2, 5, 1 (*a. 362*) amputata constitutione Constantini. 8, 18, 8, 1 (*a. 407*) cretionum scrupulosam sollemnitatem emendari penitus amputarique decernimus (penitus amputari COD. Iust. 6, 30, 17). 9, 3, 6 (*a. 380*) praedandi ... segetem de neglegentia iudicum ... ministris feralibus amputamus. 15, 1, 16 (*a. 365*) censura tua hanc iudicibus licentiam penitus amputabit (*cf.* FERREOL. reg. 4 feminis ... accedendi licentiam). CAEL. AVR. chron. 1, 5, 167 timorem vel moestitudinem aut iracundiam suis amputant dictis (*cf.* PS. MATTH. euang. 19, 1 timorem. COD. Iust. 2, 55, 4, 7 formidinem). 2, 8, 115 *tussiculae* motum (*cf.* CASS. FEL. 54 difficilis motus aut ex toto amputatus). 3, 5, 70 passionis genus (*cf.* ORIBAS. syn. 5, 17. 6, 33. 34). 4, 1, 2 ea quae serpere per corpus viderimus. SIDON. epist. 9, 9, 12 vestium rugis. VICT. VIT. 3, 5 quod a mille pontificibus ... amputatum est. CORP. VI 1171 (*a. 488*) fraudes molendinariorum. HERACL. Alc. Avit. epist. 54 p. 83, 10 amputato aequore prolixitatis. EVGIPP. Sev. 18, 2 imber desperatae messis amputavit incommoda. ORIBAS. syn. 1, 17 ventositatem. 1, 19 mordicationes (*gr.* ἀντιβαίνει). 5, 24 livoris seu maculas (*gr.* κωλύειν). 7, 14 plagas et livores (*gr.* θεραπεύει). 7, 30 callositatem (*gr.* ἀφαιρεῖ). 7, 43 myrmicias et thymos (*gr.* ἐκβάλλουσιν). 9, 24 dolorem. COD. Iust. 2, 55, 4, 7 nocendi artes. 2, 57, 1 iuris formulae ... radicitus amputentur. 3, 10, 3. 4, 30, 14, 1 potestatem in certis quidem casibus prorsus amputare, in aliis vero brevi tempore concludere. 4, 35, 23, 1. 5, 4, 23, 7 a nefarios coitus omnibus modis. 6, 23, 26 formalem observationem (*cf.* 8, 33 praef.). 7, 62, 28 iustae paenitudinis humanitas. 7, 63, 5, 4 iniquitatem (*cf.* 8, 58, 2 iniuriam). 8, 37, 11 inquisitionem. 9, 19, 6. 9, 47, 13. 11, 28, 2 nomen. CASSIOD. var. 7, 3, 1 inter duos Gothos litem. *al.* BENED. reg. 55 superfluum. SACR. Leon. p. 337 mortiferis oblectationibus. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 90, 20 amputantes ... contentiones ignorantium (*cf.* p. 90, 21 abscidentes). IOH. BICL. chron. II p. 219, 18, 590, 1 perfidia. *occīdere*: QVINT. inst. 8, 3, 75 ut medici abalienata corporis membra praecidant, ita turpes ac perniciosos ... amputandos. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 178 *si* metit Orcus: anputat. PS. RVFIN. in Am. 2, 9—10 quicquid ... roboris fuerant, stirpitus amputavi. VICT. VIT. 2, 17 amputatis igitur ... omnibus. DRAC. laud. dei 3, 288 obtruncat socium, carum prosternit amicum, amputat ignarus fratrem iugulatque propinquum. Romul. 8, 158 vos ... Achilles amputat. Orest. 22 criminis ultorem dum criminis amputat auctor et thalami vindex thalamo spectante necatur. *absolute*: ORIBAS. syn. 6, 33 odoramenta ... quae amputare et suptiliare possint (τμητικὴν ἔχοντα δύναμιν). 8, 39 nardinus qui conroborare et confortare possit vel amputare (ναρδίνῳ πρὸς ἀποκατάστασιν καὶ τόνωσιν). *v. supra l. 54 sqq. et sub* amputativus *p. 2019, 75*). **3** *deminuere*: CIC. orat. 170 ipsi infracta et amputata loquuntur et eos vituperant, qui apta et finita pronuntiant. part. 15 narrationes aut amputandae, quae laedunt, aut relinquendae, si totae sunt molestae. ac. 2, 138 circumcidit et amputat multitudinem sententiarum. Tusc. 4, 57 quae evellenda et extrahenda penitus, non circumcidenda nec amputanda sunt. SEN. epist. 114, 17 Sallustio vigente anputatae sententiae et ... obscura brevitas fuere pro cultu. TAC. dial. 32 *eloquentia* circumcisa et amputata. hist. 2, 69 amputari legionum auxiliorumque numeros iubet. PLIN. epist. 1, 20, 19 non enim amputata oratio et abscisa sed lata et magnifica et excelsa tonat. paneg. 39, 5 neminem hoc necessitudinis abruptum velut truncum amputatumque destituet. FORTVN. rhet. 3, 8 p. 125 translationibus vel longius tractis vel nimis amputatis. IVL. VICT. rhet. 27 p. 448 neque dum amputatae brevitati studes, dimidiatae sententiae sit intellegentia requirenda. AVIEN. Arat. 1040 *si obtutus* procul ... locorum defessos longo spatio tener amputat aer. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 128 eunuchismus vires amputat. 5, 2, 51 cum vinolentia nervos amputet.

structurae: *cum abl.*: ferro: CIC. Cato 52 CVRT. 9, 1, 32 COLVM. 5, 6, 14. 17. 5, 10, 10 PLIN. nat. 10, 197. 12, 115 CANON. Migne 56, 460ᴬ. falce: HOR. epod. 2, 13 COLVM. 4, 24, 7 arb. 3, 4. 10, 2 PORPH. Hor. carm. 2, 19, 16 OPTAT. 1, 11. ferramento: COLVM. arb. 21, 2. gladio: CVRT. 4, 6, 16. 8, 1, 20. 9, 1, 32 SIL. 15, 470 APVL. met. 4, 5 HIER. adv. Rufin. 3, 41 epist. 1, 7 VVLG. Iudith 9, 12 AVG. c. Iul. 3, 1, 4. ense: LVCAN. 6, 176 STAT. Theb. 9, 268. securibus: CVRT. 8, 14, 28 ENNOD. epist. 1, 5, 14 p. 18, 18. pugione: VVLG. Iudith 16, 11. forficibus: COLVM. 12, 44, 4. 12, 45, 2. scalpello: COLVM. 6, 32, 3 testa: PLIN. nat. 35, 165. CYPR. zel. 10 responso. ZENO 2, 27, 16 baptismate. AMBROSIAST. in II Cor. 6, 3 fide et vigilantia. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 167 dictis. *alicui aliquid*: CIC. Cael. 76 PAVL. FEST. p. 46 SEN. dial. 5, 18, 1 benef. 3, 14, 4 frg. 34 PLIN. nat. 8, 109. 9, 185. 11, 72. 17, 248 QVINT. decl. 358 p. 390, 5 SVET. Aug. 24 Cal. 32 Galba 9. 20 Dom. 10. *postea saepe. deest apud* COLVM. *aliquid in aliquid*: TAC. Germ. 10 ZENO 2, 27, 5. *aliquid ab aliqua re*: COLVM. arb. 7, 6 OPTAT. 1, 11 AVG. doctr. christ. 2, 25 in epist. Ioh. 4, 6. *cf.* CIC. de orat. 1, 65 hinc. 2, 88 unde. PLIN. nat. 29, 70 utrimque. *al.* *aliquid de aliqua re*: AVG. serm. ed. Mai 161, 1. *aliquid ad aliquid*: PAVL. NOL. epist. 24, 10. *nota adverbia coniuncta*: penitus: FIRM. err. 16, 4 CANON. Migne 56, 448ᴮ HIER. in Eph. 3, 5—7 p. 591 in Ier. 23, 5—6 p. 997 RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 27ᵃ EXVP. 7 COD. Iust. 4, 35, 23, 1 (*a. 531—532*). 5, 37, 28, 4 (*a. 531*). 6, 23, 26 (*a. 528*). 6, 30, 17 (*a. 407*). 8, 33, 3 (*a. 530*). 8, 37, 11 (*a. 528*). 9, 19, 6 (*a. 526*). 11, 28, 2 (*a. 436*). radicitus: LACT. epit. 26, 6 FIRM. err. 6, 9 AMM. 30, 2, 3 PS. HIL. libell. 1 COD. Theod. 10, 10, 2 (*a. 319*) COD. Iust. 2, 57, 1 (*a. 342*) BENED. reg. 2. 33. 55 IOH. BICL. chron. II p. 219, 18, 590, 1. ITALA exod. 17, 14 (Barnab. 12, 9) a radicibus. stirpibus: PS. RVFIN. in Am. 2, 9—10. funditus: FIRM. err. 20, 5. prorsus: APVL. met. 9, 38 AVG. serm. ed. Mai 161, 1 COD. IVST. 4, 30, 14, 1 (*a. 528*). ex toto: CASS. FEL. 54. omnibus modis: COD. Iust. 5, 4, 23, 7ᵃ. particulatim: AVG. civ. 3, 28.

synonyma et coniuncta: circumputo: PAVL. FEST. p. 24. circumseco: COLVM. 7, 5, 13. circumcīdo: CIC. de orat. 1, 65 fin. 1, 44. 5, 39 ac. 2, 138 Tusc. 4, 57 SEN. epist. 86, 17 TAC. dial. 32 *al.* deputo: GELL. 19, 12, 7. deseco: HIL. in Matth. 32, 2 HIER. adv. Rufin. 3, 15 RVFIN. apol. ad Anast. 4. decīdo: GELL. 7, 5, 8. detrunco: HIER. in Matth. 10, 9—10. abscīdo: SEN. contr. 7, 1 PLIN. nat. 37, 158 SIL. 3, 552. 15, 470 PLIN. epist. 1, 20, 19 PS. ORIGEN. (NOVATIAN.) tract. 10 p. 114, 2 LACT. inst. 1, 13, 1 CASSIAN. inst. 6, 20 PS. RVFIN. in psalm. 65, 3 LIB. gener. a. 334 chron. I p. 90, 20. 21. excīdo: HIL. in Matth. 32, 2. reseco: COLVM. 6, 32, 3 arb. 5, 3. 4 PLIN. nat. 37, 158 LACT. ira 4, 10 HIER. in Agg. 2, 21 *sqq.* p. 772 in Soph. 1 p. 689. recīdo: COLVM. 4, 8, 2. 4, 11, 1. 4, 22, 6. 4, 24, 7. praecido: LVCIL. ed. Marx 281 (223 Lachmann) COLVM. arb. 7, 6 PLIN. nat. 9, 22 (*cf.* SOL. 12, 4) QVINT. inst. 8, 3, 75 CANON. Migne 56, 460ᴬ. trunco: HIER. in Matth. 18, 8—9 epist. 130, 13. eradico: AVG. doctr. christ. 2, 25, 38. expello: HIL. op. hist. frg. 2, 1; evello: PS. HIL. libell. 1. separo: AVG. civ. 22, 19. aufero: DIOM. gramm. I 441, 23. 514, 1 HIER. epist. 60, 17 AVG. civ. 22, 19. deleo: FIRM. err. 16, 4. praetermitto: VIGIL. TRID. ad Ioh. 2. imminuo: SEN. epist. 9, 4. *opposita*: insero: CIC. Cael. 76 HOR. epod. 2, 13 PLIN. epist. 1, 20, 19. adpono: VINCENT. LER. 23, 32. *composita*: peramputo, semiamputatus.

F. X. Burger.

Ampycus, -ī, Ἄμπυκος, *Thessalus; v. Hiller v. Gärtringen, PW. I 1981.* HYG. fab. 14 p. 45, 9 Mopsus Ampyci et Chloridis filius. p. 48, 24. 25. 128 p. 111, 23. 173 p. 28, 19 RVFIN. Clement. 10, 21ᴮ. *alii*: OV. met. 5, 110 Amphicus *trad.* 5, 184 Ampyx. 12, 450 Ampyca. *patronym.* **Ampycidēs**, -ae *Mopsus*. OV. met. 8, 316 amphic- *codd.* 8, 350 amphic- *N*, amicl- *M*. 12, 456. 524 VAL. FL. 3, 420. 460. 366 Ampyciden *ante voc.*

V.

Amram *indecl.* (*sed v. l. 77*), *nom. vir. hebr.*, עַמְרָם, Ἀμβράμ (Ἀμράμ). **1** *pater Moysis*: VVLG. exod. 6, 18. 20 num. 3, 19 *al.* ITALA exod. 6, 18 (Lugd.) Ambram. 6, 20 *al.* num. 26, 58 *et* 59 Abram. 26, 59 huic Ambre. HIER. nom. hebr. p. 12, 10 Amram (Ambram *H*, Abraam *F*) populus excelsus. chron. a. Abr. 425 Ambram (Amram *PF*). IORD. Rom. 25 Ambra. CHRON. Alex. chron. I p. 114, 220. 221 Ambram. LIB. gener. chron. I p. 136, 359. 360 LIB. geneal. chron. I p. 186, 476. 480. p. 187, 491. LIB. gener. chron. I p. 114, 243 Amram. p. 114, 244 Aram. **2** *alius*: VVLG. I Esdr. 10, 34. **Amramītae**, -ārum *progenies Ambram patris Moysis*, הַעַמְרָמִי. VVLG. num. 3, 27 populos Amramitas .... I par. 26, 23 Amramitis (*dat.*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amraphel *indecl., rex Sennaar aetate Abrahae,* אַמְרָפֶל, Ἀμαρφάλ. VVLG. gen. 14, 1 Amraphel. 14, 9. ITALA gen. 14, 1 (Aug. loc. hept. 1, 44 p. 514, 18) Amarfal regis. HIER. nom. hebr. p. 2, 30 Amrafel (Amarfal *F*, Amarafal *H*): dixit ut caderet. sit. et nom. p. 148, 29 Amrafel (Amarfal *H*). CYPR. GALL. gen. 482 pulchris inhians Amarfalus armis.

Amretoutus *v.* Ambitouti.

Amri (Ambri) *indecl., nom. vir. hebr.* 1 *rex Israhel, pater Achab,* עָמְרִי, Ἀμβρί (Ζαμβρί); *Ἀμαρῖνος ap. Ioseph.*: VVLG. III reg. 16, 16—30 IV reg. 8, 26 II par. 22, 2 Mich. 6, 16 (Ombri *Amiatin.*). HIER. sit. et nom. p. 150, 31 Amri. chron. a. Abr. 1071 Ambri (Amri *B*). SVLP. SEV. chron. 1, 43, 1 Iambri (*confudit scilicet* Zambri *cum* Ambri, *cf. infra l. 14 sq.*). IORD. Rom. 46 Ambri. LIB. geneal. chron. I p. 192, 551[A] *et* 552 Ambri. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 134, 153 Iambri. LIB. gener. chron. I p. 134, 341 Zambri. ISID. orig. 7, 6, 77 Amri crispans meus. 2 *alii*: עָמְרִי, Ἀμρί (Ἀμβρί): VVLG. I par. 7, 8. 9, 4 (Emri *Amiatin.*). 27, 18. II Esdr. 3, 2 (אִמְרִי, Ἀμαρί; Ambri VVLG. *cod. Amiatin.*). 3 *v.* Zabdi. *Otto.*

Ams- *v.* Amps-. **Amsa** *v.* Amosa.

amsedentēs (arused- *trad.*) circumsedentes GLOSS. Plac. V 6, 33 = 48, 28 *ab* am(b)- *et* sedere.

amsegetēs dicuntur quorum ager viam tangit PAVL. FEST. p. 21 [*ab* am(b)- *et* seges. *Th.*]. *cf.* CHAR. gramm. I 231, 11 am segetes. *V.*

Amsi *indecl., nom. vir. hebr.*, אַמְצִי, Ἀμασί. VVLG. II Esdr. 11, 12 (Ampsi *Amiatin.*).

Amsiginus *nom. vir. barb.* CORP. VIII 7418 (*in prov. Num.*) C. Iulius Amsiginus. *Otto.*

amtester [α]μαρτυρήσαιμι GLOSS. II 16, 33. *v.* antestor. *V.*

Amthar *nom. opp. Palaestinae.* VVLG. Ios. 19, 13 in Remmon Amthar et Noa. ITALA Ios. 19, 13 (Lugd.) in Remmoth Amatharis. HIER. sit. et nom. p. 94, 20 Amatthar (Ammathar *H*) in tribu Zabulon. *sed re vera oppidum non fuit, corruptum enim est quod in hebraeo legitur* רִמּוֹן הַמְּתֹאָר, *unde LXX* Ῥεμμωνὰ Μαθαραοζά (*Μαθαρίμ Alex.*).

Amtorgis *opp. Hispaniae; cf. Hübner, PW. I 1983.* LIV. 25, 32, 5 ad urbem nomine Amtorgim. 25, 32, 9 ad urbem Amtorgim (Antorgem *P*). Anitorg- *coni. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 156.*

Amuc. m. *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2861a (Hamuc *ibid.* b).

Amuca *nom. mul. barb.* CORP. III 10937 (*in Pannon. sup.*) C. Samuconius Sectatus et Amuca Burrani f.

Amuces, Amucos *v.* Amycus.

Amudarsa *opp. provinciae Byzacenae; cf. Schmidt, PW. I 1983.* ITIN. Anton. Aug. p. 46, 4 Amudarsa (Amurdasa *plerique*). *adi.* **Amudarsēnsis.** CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 101[A] episcopus plebis Amudarsensis. NOT. episc. Byz. 1 pr(es)b(y)ter Amudarsensis.

1. Amudis *castellum Mesopotamiae,* Ἀμμώδιον; *cf. Fraenkel, PW. I 1984.* AMM. 18, 6, 13 apud Amudin munimentum infirmum. *cf.* RAVENN. p. 81, 20 Amaude (Amande *A*).

2. Amudis *fundus Veleias.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 3, 36 fund(um) Valerianum Amudis in Veleiate et Parmensi.

Amudius, -a *nom. gent., cf.* Ammius. CORP. VI 3094 (*periit*) T. Amydi Severi mil. cl. pr. Mis. . . . n. Ponticus. *Otto.*

Amul *v.* Hamul. **amula** *v.* ham-.

Amulasius, Amulēius *v.* Ammius *p. 1939, 75 sq.*

amuletum *vel* **amoletum,** -ī *n.* [*inc. orig. Th.*]. *de re v. Riess, PW. I 1984.* CHAR. gramm. I 105, 9 φυλακτήριον quod Graeci appellant, amuletum (amolitum *cod. Bob.*) latine dicimus. nam et VARRO divinarum XIII ita dixit sive a molliendo id est infringendo vim mali, sive ab aemulatione. GLOSS. II 16, 39 amoletum φυλακτήριον. 473, 49 φυλακτήριον servatorium amolimentum praevia amoletum. 576, 18 amoletum filacterium custodiatorium. PLIN. nat. 23, 20 utuntur ea (*uva taminia*) pro amuleto. 25, 115 *tuber terrae* ubi sata sit, nihil nocere mala medicamenta; amuletum (-leum *altera codd. classis*) vocant. 28, 38 inter amuleta est editae quemque urinae inspuere. 29, 66 attribuunt ei (*basilisci sanguini*) morborum remedia, veneficiorum amuleta (maluieta *vel* mau- *trad.*). 29, 83 si ter circum latus domui vivus *vespertilio* ⟨su⟩per fenestram inverso capite adfigatur, amuletum esse. 30, 82 fel canis nigri masculi amuletum esse dicunt magi domus totius suffitae eo. 30, 138 scarabaeorum cornua . . . adalligata iis amuleti naturam obtinent. 37, 51 *sucinos* infantibus adalligari amuleti ratione prodest. 37, 117 totus . . . oriens pro amuleto (amal- *Bamb.*[1], amai- *Bamb.*[2], maul- *codd. dett.*) gestare eas (*iaspidas*) traditur. *V.*

Amuliānus *v.* Ammius *p. 1939, 71.*

Amuliu *cogn. vir. barb.* CORP. III 14359[25] ⟨Fla⟩via Amuliu.

Amūlius *v.* Amullius. **Amullīna** *v.* Ammius *p. 1939, 74.*

Amullius (Amūlius) *rex Albanus.* Amullius *saepe extat in codicibus bonis, cf.* Amullius *nom. gent. sub* Ammius *p. 1939, 55.* NAEV. carm. frg. 25 re⟨x⟩ Amulius (Ammullus *codd.*). praetext. 5 Veiens regem sal⟨u⟩ta[n]t Vibe Albanum Amulium (mulium *cod.*). CIC. rep. 2, 4 ab Amulio rege Albano. OV. met. 14, 772 iniusti miles Amulli (Amulii *codd.*). fast. 3, 49 contemptor Amulius aequi. 3, 67. 4, 53 duri Numitor germanus Amuli (-lli *R*). LIV. 1, 3, 10 pulso fratre Amulius regnat. 1, 5, 3. LIV. perioch. 1 Amullius. SIL. 8, 295 Amullius. FLOR. epit. 1, 1, 2 Amulli regis. 1, 1, 4 Amullius. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 17 Ilia auctore Ennio in amnem Tiberim iussu Amullii regis Albanorum praecipitata. IVST. 43, 2, 1. 43, 3, 1 VIR. ill. 1, 1. 2. HIER. chron. a. Abr. 1221 Amulius Silvius. epist. 18, 1 quo tempore apud Latinos Amulius, apud Athenienses Agamestor undecimus imperabat (PROSP. chron. I p. 393, 144). AVG. civ. 3, 14. 18, 21 SERV. Aen. 1, 273. 6, 777 auct. 7, 273 OROS. hist. 2, 2, 3. 6, 1, 14 avus *Romuli.* PS. AVR. VICT. orig. 19, 1—5. 20, 2. 21, 1. 4. 22, 2. 4. ORIGO Rom. chron. I p. 143, 128 Amulius (et milius *cod.*). IORD. Rom. 51 MYTHOGR. 1, 30 NOT. Tir. 115, 15. *Otto.*

amulum *v.* amylum.

amulus *inter natantia* POL. SILV. chron. I p. 544, 18 *fortasse est* hamulus *piscis.* *V.*

Amunclae, Amyclae, -ārum *opp. Auruncorum; cf. Hülsen, PW. I 1989.* ISIGON. ap. Müller frg. hist. gr. IV p. 437 περὶ δὲ Ταρρακίναν . . . λίμνην εἶναι ⟨Ἀ⟩μυκλαίαν καλουμένην καὶ παρ' αὐτῇ πόλιν ἔρημον, ἧς τοὺς ἐνοικοῦντας στερηθῆναι τῆς πόλεως διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὕδρων. PLIN. nat. 8, 104 M. Varro auctor est . . . in Italia Amynclas (mynclas, minclas *plerique*) a serpentibus deletas. 3, 59 ubi fuere Amyclae sive Amynclae a serpentibus deletae. MART. 13, 15 Caecuba Fundanis generosa cocuntur Amyclis. SOL. 2, 32 Amunclas, quas Amyclas ante Graeci condiderant, serpentes fugavere. *tacendo Amyclas periisse traditur, cf.* SERV. Aen. 10, 564 inter Caietam et Terracinam oppidum constitutum est a Laconibus . . . et ab Amyclis provinciae Laconicae civitate ei inditum nomen est. Lacones itaque isti cum secundum Pythagoream sectam a caede omnium animalium abstinerent . . . *a serpentibus* interempti sunt; unde Amyclas tacitas dicit, id est Pythagoreas. . . . est et alia expositio: cum frequenter falso nuntiarentur hostes, . . . lata lege cautum est, ne quis umquam hostis nuntiaret adventum. postea . . . nullo nuntiante ex improviso civitas capta est, unde tacitae Amyclae dictae sunt. (auct.:) vel 'tacitis' de quibus taceatur, id est ignobiles . . . ; vel hypallage est pro 'ipse tacitus'. AFRAN. com. 275 Amyclas tacen⟨do p⟩eriisse audio (*cf.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 564 Amyclis ex proverbio ⟨sum⟩ptum est, cuius Afranius meminit . . . , LVCIL. 820 nam scio Amyclas tacendo periisse). CIC. frg. inc. I 40 Cicero propter nimiam modestiam perisse illos (*Amyclanos*) ait, dum a finitimis accipiunt iniurias et tacent eas. VERG. Aen. 10, 563 tacitis regnavit Amyclis. SIL. 8, 528 quasque evertere silentia, Amyclae. PERVIG. Ven. 92 sic Amyclas cum tacerent perdidit silentium. AVSON. 205, 6 taciturne, Amyclas qui silendo viceris. 418, 26 tu velut Oebaliis habites taciturnus Amyclis. SIDON. epist. 8, 6, 9 Athenis loquacior . . . Amyclis ipsis taciturnior. *v. etiam* Amyclae *p. 2028, 24.* *adi.* **Amunclānus,** -a, -um. ATHEN. 3, 121 (*ex Diphilo Siphnio*) ὁ Ἀμυνκλανὸς (Ἀμυκλ- *A*) *sc.* κολίας. Amunclānus sinus, Amunclānum (Amyclanum) mare *ab hoc oppido appellata; cf.* ISIGON. *supra p. 2026, 17.* PLIN. nat. 14, 61 antea Caecubo *vino* erat generositas celeberrima in palustribus populetis sinu Amynclano. TAC. ann. 4, 59 mare Amunclanum. SVET. frg. p. 243 anguli (*minores recessus maris dicuntur*) ut, Paestanus Amyclanus . . . ,

[amunis, -e] *v.* amoenus.

Amunius, -a *nom. gent., cf. etrusc.* amuni (CORP. inscr. etr. I 4746); *W. Schulze, Eigennamen p. 121.* CORP. IX 1455, 2, 11 (*in Ligurum Baebianor. oppido, a. 101*) T. Amunio Silvano. *cf.* Am(m)onius *sub* Ammius *p. 1939, 43; et* Ammunei? *Otto.*

Amunta, Amuntiānus *v.* Amyntas.

? **Amuntinus** *v.* Amyntas.

amurca *et* **amurga,** -ae *f.* [*a gr.* ἀμόργη *tractum. Th.*]. *definiunt vel describunt* VARRO *l. 80,* COLVM. *p. 2027, 11,* PLIN. *p. 2027, 13,* SERV. *l. 83; adde* ISID. orig. 17, 7, 69 amurca olei pars aquosa, ab emergendo dicta . . . hanc Graeci amorgen vocant. GLOSS. ἐλαίου τρυγία; ἀμόλγη, ἔστιν δὲ τρὺξ ἐλαίου. faex olei, humor sordidus qui oleo subsidit. *de scriptura*: TER. MAVR. 898 sic amurgam, quae vetuste saepe per C scribitur, esse per G proferendam crediderunt plurimi, quando ἀμόργη graeca vox est, γάμμα origo ⟨ut⟩ praeferat: ille contra dicat unde C sonare debeat. SERV. georg. 1, 194 amurca per C scribitur et per G pronuntiatur ut C. Gaius, Cn. Gnaeus. *qua ex doctrina in multos codices irrepsit forma* amurga, *cf.* VERG. *l. 82,* COLVM. *p. 2027, 1, alios.* [*ital.* morca, *hisp.* morga, *val.* murg '*flavus*'. *M.-L.*] *semel vidi plur.*: COLVM. 12, 52, 14 *v. p. 2027, 14.* CATO agr. cap. 106 amurca axem unguito. cap. 139 ut ligna amurca spargantur. agr. 36 amurca⟨m⟩ spargas vel inriges ad arbores. 64, 2 oleum quam diutissime in amurca et in fracibus erit, tam deterrimum erit. 66, 2 amurcam caveat ne tollat. *ibid.* de iis labris fraces amurcamque semper subtrahito. cum oleum sustuleris de cortina, amurcam deorito. 67, 2. *varii usus*: 69, 1. 91. 92. 93. 95, 1. 2. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 103. 128. 129. 130. VARRO rust. 1 capit. 17 de amurca condenda. 1, 51, 1. 1, 55, 7 amurca, cuius utilitatem . . . ignorant plerique. 1, 57, 2 *bis.* 1, 61 *de conditione.* 1, 64 amurca . . . ex olea expressa, qui est umor aquatilis (DON. de com. 5, 7). VERG. georg. 1, 194 semina . . . nigra perfundere amurca (-ga *M*, murga *A*). 3, 448 tonsum tristi contingunt corpus amurca (-ga *M*; SERV. amaris olei sordibus). GRATT. 446 neglectaeque (nec liceatq. *cod.*) unguen amurcae. CELS.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 28, 16. 6, 8, 1. 6, 18, 2 amurca cocta (6, 19). COLVM. (*fere semper* amurga *codd.*) 1, 6, 12 amurga recenti non salsa. 1, 6, 13. 1, 6, 14 *bis.* 1, 6, 24 oleis expressa amurcae sanies. 2, 9, 10 amurga insulsa (5, 9, 14. 5, 9, 16. 11, 2, 29). 2, 10, 11. 2, 14, 3 vet⟨us⟩ amurca (7, 13, 2) quae salem non habet (11, 2, 29). 2, 19, 1. 4, 24, 6. 5, 9, 14. 5, 10, 10. 6, 4, 4. 6, 13, 1. 7, 4, 8. 7, 5, 7. 7, 5, 8. 10, 353 Palladia sine fruge salis conspargere amurca. 12, 47, 1. 12, 49, 9 ut exsudet quantulumcumque habeat amurcae (12, 50, 3). 12, 50, 2 omnem amurcam exstillare. 12, 50, 4 quidquid amurcae inest emitti. 12, 52, 4 est inimicissima oleo amurca, quae si remansit in baca, saporem olei corrumpit. 12, 52, 5 qua defluet amurca. *ibid.* sui cuiusque generis amurcam, sive quae sincera defluxerit sive etiam quae salem receperit. nam utraque usibus plurimis idonea est. 12, 52, 11. 12 ea res eliquat amurcam. 12, 52, 13. 14 si quae faeces vel amurcae in fundis vasorum subsederint. 12, 52, 15. 17. 12, 54, 1. 2 arb. 21, 2 PLIN. nat. 1, 15, 8. 1, 23, 37. 12, 31. 15, 9 oliva constat nucleo, oleo, carne, amurca. sanies haec est eius amara. *ibid. bis.* 15, 13. 15, 14 *ter.* 15, 16. 15, 21 in amurca et fracibus. 15, 22 fraces et amurca. 15, 23. 15, 33 *ter.* 15, 34. 17, 256. 259. 263. 264. 265. 266. 18, 157. 159. 295. 301. 305. 22, 157. 23, 74 *ter.* 23, 75 cruda. 24, 125 PALLAD. 1, 6, 9. 1, 35, 2. 4. 8. 9. 13. 1, 19, 2 *bis.* CHIRON 343 amurgam coctam. MARCELL. med. 12, 17 THEOD. PRISC. eup. faen. 37. 64 *bis* VEG. mulom. 4, 2, 11 HIER. in Dan. 3, 46 AVG. civ. 1, 8, 2 serm. 15, 9 *ter.* 19, 6 *ter* serm. ed. Denis 24, 11 p. 929 in psalm. 80, 1. 11. 12. 136, 9 epist. 111, 2 GALEN. alfab. 19 VICT. VIT. 1, 6 ORIBAS. eup. 2, 1 A 15. *V.*

Amurcānus *cogn.* CORP. VI 31034 (*a. 102*), 24 *kalatores pontificum et flaminum*: ... ⟨...⟩ Amurcan. **Amurciāna** *cogn. mul.* CORP. III 13863 (*in Dalmatia*) T. Aur. Saturninus Aur. Amurciane coniugi. *Otto.*

amurcārius, -a, -um *ab* amurca. CATO agr. 10, 4 dolia ... amurcaria. *V.*

Amurium *v.* Amorium.

Amurius, -a *nom. gent., cf.* Amerius *et etrusc.* amre (CORP. inscr. etrusc. I 491) *et* amriti, -θi (*ibid.* 1047. 3048 *al.*); *W. Schulze, Eigennamen p. 121.* PHLEGON macrob. 1 Γάϊος Ἀμούριος Τείρων Γαΐου υἱὸς *Foro Corneli.* CORP. V 3312 (*Veronae*) C. Amurii Taci⟨t⟩inus et Hermes lib. VI vir. Aug. V suppl. ital. 816 (*Comi*) Amur⟨i⟩ae Quintae. C. Amuri, Amuri *sim. legitur in vasis* CORP. XV 4955 y. X 8056, 25. XI 6700, 29. 6717, 1. V 8115, 24 *al.* (*cf. ad* CORP. XI 6700, 29). *de C. Amurio figulo Arretino v. Ihm, PW. suppl. I p. 72. cf.* Amurus, Amuro.

Amurus *nom. vir. barb.* CORP. III 2207 (*in Dalmat., periit*) Aur. Aprilianus ... Aur. Amuro et Aur. Quinte. **Amuro** *nom. vir. barb.* CORP. III 4732 (*in Norico*) Ategnate Amuronis f. ... coniu(gi) Ateboduus Vercombogi f.

āmus *v.* hamus.

? **Amus** *nom. vir.* CORP. VI 11505 (*si integrum est*).

Amusan(us *vel* -ius), -a *nom. gent.* CORP. VI 32627, 11 M. Amusan. Hylacus Novom(...). amus⟨...⟩ *legitur in titulo picto montis testacei* CORP. XV 4280. *Otto.*

amūsia, -ae *f.*, ἀμουσία. VARRO Men. 350 quibus suam delectet ipse amusiam. *V.*

Amusicus *Ausetanorum princeps.* LIV. 21, 61, 11. *Otto.*

Amusis *v.* Amasis *in add.*

amūsos (-us), -um, ἄμουσος. VITR. 1, 1, 13 nec musicus ut Aristoxenos, sed non amusos. DON. Ter. Eun. 3, 3, 31 (537) neque enim conveniebat personae Bacchi aliquid amusum (*corruperunt codd. dett.*) aut infacetum aut ἄκαιρον. [GLOSS. IV 405, 43 amusus tacitus, non mutiens *contaminata. cf.* 2. amussim].

1. amussim regulariter, tractum a regula ad quam aliquid exaequatur, quae amussis dicitur PAVL. FEST. p. 6.

2. quidam **amussim** esse dicunt 'non tacite', quod muttire interdum dicitur loqui PAVL. FEST. p. 6 (GLOSS. V 520, 14. 560, 44 amissum). *cf.* amusus.

amussis, -is [*cf. c.* emussitatus, *fortasse c.* ad *et* modus, moderari. *Th.*]. VARRO quaest. Plaut. Non. p. 9 (*s. v.* examussim) amussis est aequamen, levamentum, id est apud fabros tabula quaedam, qua utuntur ad saxa coagmentanda. NON. p. 9 *s. v.* examussim: est enim amussis regula fabrorum, quam architecti cum opus probant rubrica inlinunt. PAVL. FEST. p. 6 *v. l. 61.* p. 80 (*s. v.* examussim) amussis ... regula fabrorum est vel, ut alii volunt, ferramentum quo in poliendo utuntur. IVL. ROM. Char. gramm. I 198, 26 amussis ... est tabula rubricata, quae dimittitur examinandi operis gratia an rectum opus surgat. GLOSS. λιθοξόον κανών; regula fabri aequalis qua tabulae deriguntur. norma. tabula rubricata. VARRO Men. 555 si diu gens (diligens *Wex*) est ad amussim. rust. 2, 1, 26 si⟨c⟩ ... numerus non est ut sit ad amussim, ut non est cum dicimus mille naves isse ad Troiam. PAVL. FEST. p. 76 emussitata ad amussim facta. GELL. 1, 4, 1 ut iudicium esse factum ad amussim diceres. 20, 1, 34 talionem in eo vel ad amussim aequiperarent vel in librili perpenderent. AVSON. 363, 11 angulus aequis partibus ut coeat, nil ut deliret amussis. AMM. 28, 1, 36 *resticulae* summitas quaedam velut ad amussim (*sic Petschenig* damusam *cod.*) colligaret. MACR. sat. 1, 4, 13 ut ad amussim verum sit.

amus(s)ium, -ī *n.* [*cf. c.* amussis. *Th.*]. VITR. 1, 6, 6 conlocetur ad libellam amus⟨s⟩ium mediis moenibus aut locus ita expoliatur ad regulam et libellam ut [h]amus⟨s⟩ium non desideretur. *V.*

Amuta *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 113. *cf.* VII 1336, 1297.

Amutria *locus in Dacia, ap.* PTOL. 3, 8, 4 Ἀμούτριον. *cf. Tomaschek, PW. I 1990.* TAB. Peut. 7, 4 Amutria.

Amycē, -ēs *nom. mul.*, Ἀμύκη. CORP. X 1009 (*Pompeis*) Melissaéae Amyces Iunoni. *Otto.*

amychē, -ae *f.*, ἀμυχή. CASS. FEL. 5 p. 12, 18 minutas vel densas scarifationis laceraturas dabis quas Graeci amychas vocant (18 p. 26, 17. 24 p. 41, 18. 54 p. 140, 21). *V.*

Amychus *v.* Amycus. **Amycio** *v.* Amycus.

1. Amyclae, -ārum *f.* (*sing.* Amycla SERV. *l. 28*), Ἀμύκλαι, *opp. vetustissimum Laconicae; cf. Hirschfeld, PW. I 1996. apud poetas plerumque Sparta intellegitur. claudit hexametrum.* ACC. trag. 266 Spartam atque Amyclas. OV. ars 2, 5 armiferis ... Amyclis. met. 8, 314 antiquis. LIV. 34, 28, 12 prope Amyclas. GRATT. 101 Lacedaemoniae. SEN. Tro. 70. MELA 2, 41 Lacedaemon, Amyclae. PLIN. nat. 4, 16 oppida ... Amyclae ... Sparta. VAL. FL. 4, 312. 6, 219 SIL. 2, 434 Ledaeis. 4, 358 nobile Amyclae nomen. 13, 44 STAT. silv. 5, 3, 153. Theb. 4, 223 Apollineae (*de hominibus*). 7, 163 Ledaeas. Ach. 1, 21 *Paris* incautas blande populatus Amyclas. 1, 834. 2, 59. MART. 9, 103, 6 Therapnaeis. SOL. 7, 8 Amyclae silentio suo quondam pessum datae (*sed cf.* Amunclae *p. 2026, 24*). CLAVD. rapt. Pros. 1, 135. 2, 133 tu (*Hyacinthe*) natus Amyclis. carm. 26, 193 PRVD. c. Symm. 2, 548 SERV. auct. georg. 3, 89 (SCHOL. Stat. Theb. 4, 223). 3, 345 Amycla autem civitas est Laconicae. SIDON. carm. 9, 122 hospitales raptor (*Paris*) depopulatus est Amyclas. GLOSS. III 510, 1. *apud* STAT. Theb. 9, 769, *ubi traditur* virides ... Amyclae, *Boeotiae oppidum intellegitur* (SCHOL. Stat. *ad h. l.* civitas Laconicae regionis). **Amyclaeus,** -a, -um, Ἀμυκλαῖος, *i. q. Lacedaemonius et Laconicus. semper in principio hexametri, antecedente trochaeo* (*sed v.* OV. epist. 8, 71). VERG. georg. 3, 89 Amyclaei ... Pollucis (*cf.* MART. 9, 72, 1 corona *qua coronantur pugiles, a Polluce nominata*). 3, 345 Amyclaeumque canem (SERV. *ad h. l.* Lacona. auct.: Amyclaeum non Laconicum, sed pro bono cane accipiendum. *cf.* SYMM. epist. 4, 18, 2 Amyclaeos aut Molossos *canes*). CIRIS 376 Amyclaeo spargens altaria thallo. 489 Amyclaeo ... ansere Ledae. OV. rem. 707 Amyclaeis medicatum vellus aenis (*cf.* MART. 8, 28, 9). epist. 8, 71 Castori Amyclaeo et Amyclaeo Polluci. VAL. FL. 1, 426. SIL. 6, 504 Amyclaeum ductorem (*Xanthippum; cf.* 6, 681). 7, 665 Phalanti (*cf.* AVIEN. orb. terr. 524). 11, 431 Canopo. 15, 543 nepotis (*Claudi Neronis*). STAT. silv. 1, 2, 142 olores (*cf.* MART. 14, 161, 1). 1, 2, 213 harenis. 2, 1, 111 Amyclaea ... matre (*sc. Leda*). 2, 2, 90 Lycurgi. 4, 8, 28 fratres (*Castores; cf.* Theb. 7, 413). Theb. 4, 259 pharetras (*Dianae; cf.* 10, 505). 6, 329 habenas (*de Castore*). AVIEN. orb. terr. 572 terras. PRISC. perihег. 198 urbis Amyclaeae populus (*de Thera*). 810 gentis. SCHOL. Stat. Theb. 7, 412 Apollinis.

2. Amyclae *v.* Amunclae.

Amyclaeus *v.* Amyclae. **Amyclānus** *v.* Amunclae.

Amyclās, -ae *nom. vir. graec.*, Ἀμύκλας. **1** DICT. 1, 9 Taygetam ... ex Iove habuisse Lacedaemonem, ex quo Amyclam natum et ex eo Argalum, patrem Oebali. **2** LVCAN. 5, 520 consurgit Amyclas (*ostium pulsante Caesare*). 5, 539. **3** CORP. VI 19826 L. Iulio Amyclae fil.

Amyclē *nom. servae*, Ἀμύκλη. PROP. 4, 5, 35 (amicle *vel* omicle *codd.*) *claudit hexametrum.*

Amyclīdēs, *Amyclae filius, Hyacinthus.* OV. met. 10, 162 te quoque, Amyclide, posuisset in aethere Phoebus. *cf.* Amyclas *1 l. 52.* *Otto.*

amycticus, -a, -um, ἀμυκτικός. THEOD. PRISC. log. 21 emplastris et malagmatibus amycticis uti. 72 proderunt ... amyctica (anet- *vel* aneth- *trad.*). *ibid.* utantur emplastris circa pectus amycticis. 79 omnibus amycticis imminebo. 107 imposui emplastra ... amyctica. *saepius.* CAEL. AVR. chron. 2, 6, 93 arteriaca medicamina et quae partes ... exerceant, a Graecis amyctica appellata. *V.*

Amycus, -ī, Ἄμυκος. **1** *Bebrycum rex a Polluce occisus; cf. Wernicke, PW. I 2000. in speculis Praenestinis* Amucos: CORP. XIV 4094 *et* Amuces: *ibid.* 4095. VERG. Aen. 5, 373 qui se Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat. VAL. FL. 4, 101 rex Amycus. 4, 148 diros Amycus qui tollere caestus imperet et vasto qui vertice nubila pulset. 4, 160. 165. 232. 243. 276. 296. 317. 651. 745. 6, 626 HYG. fab. 157 p. 14, 12. 17 p. 51, 6 *sqq.* 18 p. 51, 11. AMM. 22, 8, 14 Amyci saevitia Bebryces exempti virtute Pollucis. SERV. Aen. 5, 373 SCHOL. Verg. Veron. Aen. 5, 473. SIDON. carm. 5, 163 *Pollucem* stratus Bebryciis Amycus suspexit harenis. SCHOL. Stat. Theb. 3, 353 MYTHOGR. 1, 93. 107. portus Amycī: PLIN. nat. 5, 150 Nicopolis, a qua nomen etiamnum sinus retinet, in quo portus Amyci (acymy *et* achimi *codd. meliores*). 16, 239 portus Amyci ..., Bebryce rege interfecto clarus. **2** *Troiani*: VERG. Aen. 1, 221. 9, 772. 10, 703. 12, 509. **3** *centaurus*: OV. met. 12, 245. **4** *augur, Elati filius*: HYG. fab. 128 p. 111, 24. **5** *nom. vir.* CORP. VI 1365 (*saec. III*) Fufidii Amycus et Chrestina. XV 5938 (*in vase Arretino*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amycí. X 1403 g 2, 8 (*Herculanei*) A. Tettieius (mulieris) l. Amycus. 6775 (*Pontiae*) Vranie Aug. l. et Am⟨y⟩cus (*trad.* Amicus) atr. V 1006 (*Aquileiae*) Q. Pontienus Amycus. III 14777^{1} (*in Dalm.*) L. Egnatius L. l. Maximus ... Egnatis Amyco patri eidem patrono, Myrine matri .... VI 25779 C. Sallustio Amycho. Amycus Seronesis *legitur in femore tauri tabulae Mithriacae* CORP. VI 30819, *sed videntur recentia esse.* HYG. fab. 173 p. 29, 2 Leucippus Hippocoon⟨tis⟩ Amyci (Amyclae *Micyll. in mg. ed. princ.*, Amyclis *Bunte*).

Amycio, -ōnis *nom. serv.*, Ἀμυκίων. CORP. VI 11601 (*periit*) Amycioni Felicis ser. vicar.

Amydius *v.* Amudius.

Amydōn, -ōnis *f. opp. Macedoniae*, Ἀμυδών; *cf. Hirschfeld, PW. I 1990.* IVV. 3, 69 Amydone (Amigdone *P*) relicta. *cf. Hom. Il. 2, 849* τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος. *Otto.*

1. amygdala, -ae *f.*, ἀμυγδάλη, *fructus. de scriptura monet* PROB. app. gramm. IV 198, 26 amycdala, non amiddula. *varias formas vulgares* amigdola (-ula), amandola (-ula) *infra ex* GLOSS. *et codd. significavimus.* [*ital.* mandola, *francog.* amande, *hisp.* almendra. *M.-L.*] ISID. orig. 17, 7, 23 amygdala nomen graecum est, quae latine 'nux longa' vocatur (quam alii nuciclam vocant *add.* GLOSS.). GLOSS. amigdola: amandola. amandula: Thasia. COLVM. 12, 57, 2 nucleos pineos ... et amygdalam adicito. 12, 59, 3 amygdolas *trad.* PLIN. nat. 1, 23, 75 medicinae ... ex amygdalis. 12, 36 bdellium ... adulteratur amygdala nuce. 12, 37 pomum amygdalis extra *simile est.* 12, 125 amygdalis amaris (13, 8. 66. 24, 34. 25, 118 MARCELL. med. 26, 36 THEOD. PRISC. eup. faen. 18 CASS. FEL. 44 p. 110, 5 CAEL. AVR. acut. 2, 29, 160 *bis.* chron. 2, 3, 68. 2, 7, 99. 3, 1, 9. 4, 8, 126). nat. 13, 19 oleum ... ex amygdalis. 13, 60 15, 42 nucleus amygdalae. 15, 89 *describuntur.* 15, 114. 17, 63 amygdalam (-la *E*) ... seri. EDICT. Diocl. 6, 52 amugdalarum purgatarum. GARG. MART. pom. 3 de amygdalis. SOL. 33, 8. IVL. HON. rec. A 25 geogr. p. 39, 10 fluvius Savus ... currens per campos se in modicam rutunditatem concludit in modum visionis amicdalae (*sic V saec. VII*, -gd- *S saec. VII—VIII*). SERV. Aen. 1, 419 nux plurima: id est amygdala, longa namque est. ecl. 2, 52 nuces generaliter dicuntur omnia tecta corio duriore, ut avellanae, amygdalae, iuglandes, castaneae, sicut econtra poma dicuntur omnia molliora. CHIRON 370 nuces amaras id est amigdalas frictas. VVLG. gen. 43, 11 num. 17, 8 MACR. sat. 3, 18, 8 MARCELL. med. 1, 5. 16, 84 nuclei amygdalarum triti (25, 27). 26, 33 dulcis. THEOD. PRISC. log. 110. GALEN. alfab. 25 amigdolas (*sic cod. Pal.*, amigdalam *Lucc.*, amigdulas *Carn.*) et amaras sunt et dulces. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 175. 176. ANTHIM. 90 amigdalae (amigdolas *GB saec. IX*, amandulas *A ex cod. saec. IX*). PLIN. VAL. 5, 30 amandulae. ORIBAS. syn. 1, 17. 4, 1. 4, 23. 4, 36.

2. amygdala, -ae *f.*, ἀμυγδαλῆ, *arbor; de qua cf. Wagler, PW. I 1990.* COLVM. 5, 10, 20 amygdala si parum ferax erit. 9, 4, 3 arborum ... tamarices ... amygdalae. 11, 2, 11 surculi ... cerasorum, tuberum, amygdalarum (-orum *trad.*). 11, 2, 96 amygdalae ceteraeque arbores quae primae florent. PLIN. nat. 12, 25 pomo amygdalis *similis arbor.* 12, 56 sucum amygdalae modo emittere. 15, 42 amygdalis *insita.* 15, 109. 114 (mydis *trad.*). 16, 83. 86. 103 floret prima omnium amygdala mense Ianuario, Martio vero pomum maturat. 16, 109 *bis.* 117. 17, 11. 88. 131. 135. 237. 247. 252 amygdalae ex amaris dulces fiunt, si. 17, 253. 23, 144 amygdalae amarae (24, 105) radicum. 26, 111 amygdalae folio. GARG. MART. pom. 3, 4 amygdalas in transitu esse ponendas. 3, 6. GROM. p. 352, 2 in limitibus pro terminibus plantavimus dactulum, amygdalas (amecdulas *corr. in* amigdalas *cod.*). ITIN. Burdig. 588 est ibi arbor amigdala. AMBR. hex. 3, 13, 56 amygdalis ... medicari. *n.* **amygdalum,** -ī *fructus.* Ov. ars 3, 183 nec glandes, Amarylli, tuae nec amygdala desunt. SCRIB. LARG. 5 amarorum. 147 amygdalorum dulcium purgatorum (MARCELL. med. 26, 5). 148 nucleorum amygdalorum. GARG. MART. med. 53 recens. 53 p. 200 gummi quod amygdali arbor exsudat. pom. 3 ⟨de amygdalis⟩. 3, 1 tria. 3, 3 *ter.* 4, 1 *Cornelius Celsus* castaneas amygdalo ... reiectat. SERV. georg. 1, 187 PALLAD. 2, 15, 6 *bis.* 2, 15, 7. 8. 12 decoriata. 2, 15, 13 Graeci adserunt nasci amygdala scripta, si. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 61, 28. in Is. 1 ad 1, 11 p. 685^{B} nux sive amygdalum. THEOD. PRISC. eup. faen. 20 amygdala amara (55. 71 log. 75. 109 *saepius*). CAEL. AVR. acut. 1, 17, 169 olei amygdali amari. chron. 2, 1, 42 molliora. 5, 10, 125 amygdali decoctione. APIC. 2, 53 nucleis et amigdalis depellatis. 7, 284 amigdala tosta. GLOSS. amygdalum: ἀμύγδαλον. ἀμύγδαλον Θάσιον. ἀμύγδαλα: amyndala. NOT. Tir. 105, 27. *arbor:* PRIAP. 51, 13 amygdalumve flore purpurae fulgens. COLVM. arb. 25, 1 amygdala si parum feracia erunt (*cf. tamen* 5, 10, 20).

amygdalus, -ī (*f.*) *arbor*, ἀμύγδαλος. ARNOB. nat. 5, 7 unde amegdalus nascitur amaritudinem significans funeris. 7, 27 *tus* ex corticibus profluens ita ut ex amygdalo, ceraso. PALLAD. 1, 37, 2. 2, 15, 6. 2, 15, 11. 12. 3, 25, 7. 14, 148 tit. de amygdalo. SERV. ecl. 5, 10 in arborem amygdalum. VVLG. eccles. 12, 5 florebit amygdalus (HIER. epist. 140, 13). EVCHER. instr. 1 p. 104, 26 in flore amygdali.

amygdaleus, -a, -um *poeticum adi. ab* amygdalus. PALLAD. 14, 157 quin et amygdaleos (amigdol- *A*, amingdal- *H*) subeunt pistacia ramos.

amygdalinus, -a, -um, ἀμυγδάλινος. *oleum:* PLIN. nat. 1, 23, 42 medicinae ex ... amygdalino. 15, 26 amygdalinum, quod aliqui neopum vocant, ex amaris nucibus ... exprimitur. 23, 85 oleum (26, 22. 28, 254 CHIRON 903 MARCELL. med. 1, 62. 1, 77 *passim* AVELL. p. 747, 7 CAEL. AVR. chron. 2, 3, 66 CASS. FEL. 1 p. 4. 28 p. 45 ORIBAS. syn. 5, 26 GLOSS.). *alia:* PLIN. nat. 15, 42 appellari coeperunt ... amygdalina amygdalis *insita pruna.* SER. SAMM. 459 amigdalinae sucus ... nucis. HIER. in Ier. 1, 11 p. 840 *virgam* (quaest. hebr. in gen. p. 48, 2). VVLG. gen. 30, 37 virgas. CASS. FEL. 28 p. 45 unguentum. MARCELL. med. 9, 43 vino (9, 44. 45. 49).

amygdalitēs, -ae *herba ex genere tithymalli.* PLIN. nat. 26, 70 platyphyllon vocant ... alii amygdaliten ex similitudine. 1, 26, 44 amygdalites.

amygdaloidēs, ἀμυγδαλοειδής, *herba eadem.* PS. APVL. herb. 108. DIOSC. 4, 159 titimallo ... masculus ... dicitur a multis ... amidaloides. herb. fem. 42.

Amylla *v.* Hamilla.

amylo, *vulgariter* **amolo,** -āre *ab* amylum. APIC. 2, 51 amolum infusum adicies ... et lento igni fervere facias amolatum. 2, 153 amolabis de oridia propter spissitudinem. 7, 282 amola ius. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 177 lac amylatum. PS. THEOD. PRISC. 3, 2, 7 amilatos cibos.

amylum, amulum, amolum, -ī *n.* [*a graeco* ἄμυλον *tractum. Th.*]. DIOSC. 2, 84 amilu appellatum est ab eo quod mylos mola Greci dicunt id est: sine mola fit. ISID. orig. 20, 2, 19 amolum, flos farinae tenuissimum prae levitate de mola egestum. GLOSS. amolum: polenta. *v. Olck, PW. I 2001.* CAPER de verb. dub. gramm. VII 107, 13 amolum, non amulum, quod non molatur. *scriptura* amyl- *firma est in codd.* PLIN. nat., *in ceteris codd. saepe legitur* amul-; *formam falsam* amol- *habent codd.* APIC. GALEN. ISID. GLOSS. [*ital.* amido. *M.-L.*] CATO agr. cap. 96 amulum sic facito (87). CELS. 2, 20 boni suci sunt ... oryza, amulum (2, 23. 3, 22. [4, 15]. 6, 6 *bis*), tragum. 2, 22 amylum (4, 5. 4, 10. 4, 28). SCRIB. LARG. 27 amuli et recentis et dulcissimi (MARCELL. med. 8, 6). 86. PLIN. nat. 1, 18, 17 de amylo. 1, 22, 67 medicinae ... ex amylo. 18, 76 amylum ... ex omni tritico ac siligine, sed optimum e trimestri. inventio eius Chio insulae debetur. 18, 82. 20, 148. 22, 137 amoelon *codd.* 23, 117. 126. 144. 26, 49. 28, 110. 29, 41. 47. 30, 78. 126. GARG. MART. med. 39 p. 176 amuli (*sic saepius*). LAMPR. Alex. 37, 9 amuli (et multis *codd.*). PLIN. med. 1, 24 amulo. PELAGON. 37 *et saepius.* CHIRON 243 amuli[i]. 532. 824. 984 VEG. mulom. 2, 28, 19. 3, 7, 3 MACR. sat. 3, 13, 12 MARCELL. med. 8, 6. 10, 18. 14, 42. 16, 84. 17, 25 amyli. 26, 78. 27, 138. THEOD. PRISC. eup. faen. 82 cum amylo (log. 34. 63 amali *V.* 64. 110 *saepius*). DIOSC. 2, 63. 4, 146. APIC. 2, 50 amolo (2, 73). 2, 51 amolum. GALEN. alfab. 6 amolon (*cod. Pal.*, *alibi* amilon). CAEL. AVR. acut. 2, 29, 152. 160. 3, 8, 77. 82 chron. 2, 7, 105. 2, 13, 173. 176. 2, 14, 210 *saepius* (*editur* amylum). CASS. FEL. 46 p. 119 *et saepius.* ORIBAS. syn. 2. 4, 2. 13. 32. *V.*

Amymnaeī, Amymaeī, -ōrum *gens Epiri; cf. Hirschfeld, PW. I 2002.* HYG. fab. 193 p. 123, 17 Harpalycus rex Amymaeorum. 252 p. 140, 1 Amymneorum. SERV. auct. Aen. 1, 317 Amymoniorum Thraciae gentis. *cf.* STEPH. BYZ. *s. v.* Ἄμυμνοι ἔθνος Ἠπειρωτικόν ... λέγεται καὶ Ἀμυμναῖος καὶ Ἀμυμνεία (*v.* Αἰγεσταῖοι); *et* Χαονία, *ubi* Ἀμύμονες.

Amȳmōnē, -ēs, Ἀμυμώνη, *Danai filia, a Neptuno amata; cf. Escher, PW. I 2002. in principio hexametri antecedente trochaeo. pluralis infra l. 62.* Amemone *l. 71.* PROP. 2, 26^{b}, 47 testis Amymone, latices dum ferret, in Argis compressa. Ov. am. 1, 10, 5 qualis Amymone siccis erravit in agris. epist. 18, 131. PLIN. nat. 37, 6 smaragdo, ubi erat scalpta Amymone. STAT. Theb. 6, 288 in amne reperto tristis Amymone. HYG. fab. 157 p. 14, 11. 169 p. 31, 24. p. 32, 7. 15 Amymones (Amimonis *F*). 170 p. 33, 14. 14 p. 46, 9. ARNOB. nat. 4, 26 Amphitritas, Hippothoas, Amymonas (Ampymonas *P*) ... *a Neptuno devirginatas.* FIRM. err. 12, 3 Amymonem (Amumonē *P*). SERV. auct. Aen. 4, 377 Amymonem. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 82. SCHOL. Stat. Theb. 2, 433 Amymonem. 4, 735 ab Amymone. 6, 288 Amymones (Amimonis *M*). *fons Lernaeus cognominis; cf. Hirschfeld, PW. I 2002.* Ov. met. 2, 240 Amymonem. PLIN. nat. 4, 17. VAL. FL. 4, 374 flevit Amymone, flerunt Messeides undae. STAT. Theb. 4, 735 Amymones. *hinc nom. mul.:* CARM. epigr. 237, 1 (*Romae*) hic sita est Amymone Marci optima et pulcherrima (*septenarius troch.*). 603, 1 (*Tibure*) dulcis ⟨cara viro l⟩atet hoc Amemone sepulchro. *adi.* **Amȳmōnius,** -a, -um, Ἀμυμώνιος. HYG. fab. 169 p. 32, 5 Lernaeus fons dictus est et Amymonium flumen (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 2, 433). p. 32, 15 qui ex Amymones nomine Amymonius fons appellatus est.

Amymoniī *v.* Amymnaei. **Amȳmōnius,** -a, -um *v.* Amymone.

Amyna *nom. mul. graec.*, Ἀμύνα. CORP. X 3646 (*Miseni*) Amynae abiae nostrae.

Amynander, d-rī, Ἀμύνανδρος. **1** *cf. Wilcken, PW. I 2004.* LIV. 27, 30, 4 Amynander rex Athamanum 29, 12, 12. 31, 28, 3 Amynandro. 31, 41, 1. 32, 36, 10 Amynandrum. 33, 34, 11 *al.* **2** CHALC. transl. p. 21^{c} mi Amynander (ὦ Ἀμύνανδρε).

Amynomachus, Ἀμυνόμαχος; *cf. Kirchner, PW. I 2005.* CIC. fin. 2, 101 Amynomachus et Timocrates heredes sui (*Epicuri*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Amyntās, -ae, Ἀμύντας. Amunt- *v. l. 22 al.* (Amunta *l. 22*); Amint- *l. 25*; Amynth- *l. 22*; Ham- *l. 23*. *claudit hexametrum.* **1** *reges Macedoniae; cf. Kaerst, PW. I 2006.* *Amyntas I*: SOL. 9, 13 IVST. 7, 2, 13 *sqq.* HIER. chron. a. Abr. 1464. *Amyntas II*: HIER. chron. a. Abr. 1616. 1618. 1626. *Amyntas III, Philippi II pater*: NEP. Iph. 3, 2 Amyntae Macedonis. Amynta mortuo. Eum. 1, 4 Philippi Amyntae (-thae *AP*) filii. reg. 2, 1 LIV. 38, 34, 8. 45, 9, 4 VITR. 10, 13, 3 AMPEL. 16, 1 SOL. 9, 17 IVST. 7, 4, 3. 7, 5, 5 OROS. hist. 3, 12, 1. *ludit* CIC. Att. 12, 9 Amyntae filius (*L. Marcius Philippus*). **2** *regis Perdiccae filius, Alexandri consobrinus*: CVRT. 6, 9, 17. 6, 10, 24 OROS. hist. 3, 18, 8. **3** *Macedones alii*: CVRT. 3, 9, 7. 3, 11, 18. 4, 1, 27. 31. 33. 4, 6, 30 Amyntan. 4, 7, 1 Amyntam. 4, 13, 28. 5, 1, 40. 42. 5, 2, 5. 5, 4, 20. 30. 6, 4, 2. 6, 7, 15. 6, 9, 28. 29. 7, 1, 10 Amyntam. 7, 1, 15. 18. 7, 2, 1. 8. 10. 8, 2, 14. 16 ITIN. Alex. 41. 46 IVL. VAL. 1, 43 IVST. 9, 5, 9. 12, 6, 14. 13, 4, 23 OROS. hist. 3, 14, 4. 2, 23, 13. **4** *alii*: *Thebanus*: STAT. Theb. 8, 438. 440. *rex Galatiae*: VELL. 2, 84, 2. CIC. Flacc. 72 Amyntas est genere, honore . . . princeps huius civitatis (*Apollonidis*). 80. *apud poetas*: VERG. ecl. 2, 35. 39. 3, 66. 74 Amynta (*vocat.*). 3, 83. 5, 8. 15. 18. 10, 37. 38. 41 HOR. epod. 12, 18 CALP. ecl. 4, 17. 78. 81 Amynta (*vocat.*). MART. 11, 41, 1. *nom. servorum ignobiliumque*: CORP. VI 1058, 7, 152 (*a. 210*) C. Iulius Amyntas *vigil.* 19670 P. Iegii Amynthae. 27727 L. Tullius Amunta. IX 1702 (*Beneventi, periit*) Hamintae. X 1871 (*Puteolis*) ⟨...⟩ Amyntae. 4229 (*Capuae, periit*) A. Munatio A. l. Amun⟨tae⟩. V 6662 (*Vercellis, periit*) C. Erennius C. f. Ani. Amintas. *v. etiam* Amyntes. **Amyntiadēs** *Amyntae filius.* OV. Ib. 295 aut ut Amyntiaden turpi dilectus amore oderit *puer* (*dicit Philippum II*).

Amyntiānus. *cogn. serv. in familia Augusta*: CORP. VI 4035 M. Livius Aug. l. Anteros Amyntian. 8738 (*a. 2 a. Chr.*) Alexander Amynt. atr. 8894 Epinicus Caesar. ser. Amyntian. I² p. 69 XIII 23 (*a. 2 a. Chr.*) Gaa Amynt. (*idem* VI 4715). 24. 29. *cogn. vir.*: CORP. VI 1058 (*a. 210*) M. Firmio Amyntiano s(ub)pr(aefecto) *vigilum* (1059. 1063 Firmio Amuntia⟨no⟩. INSCR. Notiz. degli scavi 1889 p. 38). 1980 (*a. 188*) ⟨...⟩us Amyntiánus Proculus *salius Palatinus.* INSCR. Bull. de corr. hell. XIV (1890) p. 643 Q. Voconius Saxa Amyntianus, *filius Q. Voconi Saxae Fidi eius qui sub Hadriano leg. Aug. pr. pr. Lyciae et Pamphyliae fuit.* CORP. XIV 3609 (*Tibure*) Q. Pompeio Q. f. Quir. Senecioni . . . Saxae ⟨Am⟩yntiano *polyonymo consuli a. 169. cf.* VI 31753. 251, 7, 16 (*Ostiae, a. 192*) M. Antonius Amyntian. III 1980 (*Salonis, a. 170*) P. Aeli Amyntiani (centurionis) frumentari leg. II Traian. Amyntianus (Ἀμυντιανός) *qui aetate Marci historiam scripsit* (*cf. Schwartz, PW. I 2008*): SCHOL. Verg. Bern. georg. 2, 137 *traditur sic* Aurimantus qui Alexandri Macedonis res gestas scripsit. Amuntinus: CORP. IV 3200 g (*periisse videtur*) *vide ne* Amuntianus *sit.* Ἀμυντιανή CORP. inscr. Graec. 4101 (*in Galatia*).

Amyntēs (-tās) *Assyriorum rex*, Ἀμύντης. HIER. chron. a. Abr. 538 Amyntes. AVG. civ. 18, 11 *Iesus Nave mortuus est* regnante aput Assyrios octavo decimo Amynta. IORD. Rom. 29 Amyntas . . . huius anno nono moritur Moyses et Hiesus Nave ducatum populo praebit.

Amynthās *v.* Amyntas.

Amyntiadēs, Amyntiānus *v.* Amyntas.

Amyntor, -oris, Ἀμύντωρ; *cf. Tümpel, PW. I 2009.* *pater Phoenicis*: OV. met. 8, 307 cretus Amyntore Phoenix. epist. 3, 27 Telamone et Amyntore nati. HYG. fab. 173 p. 29, 1 Phoenix Amyntoris. 97 p. 90, 3. 257 p. 142, 6. *rex Dolopum*: OV. met. 12, 364 Dolopum rector, bello superatus, Amyntor. *Argivus*: STAT. Theb. 10, 515 pronas tendentis Amyntoris ulnas. *Aegypti filius*: HYG. fab. 170 p. 33, 4 *traditur* Damone *occidit* Am⟨y⟩ntorem. **Amyntoridēs**, Ἀμυντορίδης, *Amyntoris filius Phoenix*: OV. ars 1, 337 flevit Amyntorides per inania lumina Phoenix. Ib. 259 id, quod Amyntorides, videas.

Amyrnī *gens Sarmatica?* TAB. Peut. 9, 2.

Amyros, Ἄμυρος, *fl. Magnesiae; cf. Hirschfeld, PW. I 2011.* VAL. FL. 2, 11 intrantemque Amyron ((A)myrin, Amyrum *codd.*) curvas quaesita per oras aequora. *cf.* APOLL. RHOD. 1, 596.

Amyrteus, Ἀμυρταῖος, *rex Aegypti; cf. Pietschmann, PW. I 1212.* HIER. chron. a. Abr. 1604 Amyrteus (Amar- *plerique*). *Otto.*

amystis, -idis *f.*, ἄμυστις; *v. Mau, PW. I 2013.* HOR. carm. 1, 36, 14 neu multi Damalis meri Bassum Threicia vincat amystide. *ad hunc locum* PORPH. amystis, ut quidam aiunt, potio quaedam est apud Thracas; alii poculi speciem esse aiunt eo quod necesse sit uno ductu potionem haurire. SCHOL. *AΓ* ideo amistis dicta quia certa mensura clausis oculis potabatur uno ductu. alii amysten gemmam intellegi volunt quae praesenti usu amethistus dicitur. clausa enim poculis ebrictatem prohibere credebatur. PROB. cath. gramm. IV 29, 15 haec amystis huius amystis, amystidis, nomen lectum in Horatio (SACERD. gramm. VI 480, 16). ISID. orig. 20, 5, 4 amystis species poculi, qua ductim id est uno spiritu bibitur (GLOSS. V 521, 50). *non opus est intellegere poculum apud* SIDON. epist. 22 epilog. 5 misi quod inter scyphos et amystidas tuas legas. *V.*

Amythāōn, -onis, Ἀμυθάων, *Tyrus filius, Melampodis pater; cf. Wernicke, PW. I 2013.* OV. met. 15, 325 Amythaone natus. VAL. FL. 2, 162 Amythaonis *domum.* STAT. Theb. 4, 452 Amythaone cretus. AVSON. 459 Melampus Amythaonis. *malagma Amythaonis*: CASS. FEL. 42 malagma Amythaonis a Graecis appellatum appones, id est Amythaonis patris Melampi. *cf.* Amythaonion. *de medico Amythaone cf. Wellmann, PW. I 2014.* *adi.* **Amythāonius**, -a, -um. *de Melampode*: VERG. georg. 3, 550 Phillyrides Chiron Amythaoniusque Melampus. PANEG. in Mess. 120. STAT. Theb. 3, 501 Amythaonius . . . vates. *absolute*: COLVM. 10, 348 Amythaonius. *domus Amythaonia*: PROP. 2, 4, 10. Amythaonion *malagma*: CAEL. AVR. chron. 2, 14, 211 erit Amythaonium imponendum vel polyarcyon malgma. *cf. supra l. 34.*

Amythonea (*acc.*). HYG. astr. 2, 16 p. 56, 11 cum Venus in Acheloo flumine corpus ablueret, *Iovem* misisse aquilam, qui soccum eius in Amythonea (*sic et* Amith- *optimi codd.*) Aegyptiorum delatum Mercurio traderet.

Amytis, -idis, Ἄμυτις, *nom. mul. persicum.* CORP. III 6768 (*Ancyrae*) Amytidi P. Statilius Moesicus coniugí. Ἀμυτίδι *in graeco.*

Amyzōn, Ἀμυζών, *opp. Cariae; cf. Hirschfeld, PW. I 2014.* PLIN. nat. 5, 109. *cf.* Amizon. *Otto.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae